

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန သာသနာရေးဦးစီးဌာန

တိပိဋက ဝါဠု-မြန်မာအဘိဓာန်

ပ - ဝဂ်

အတွဲ-၁၄၊ အပိုင်း - ၁

(ပဋိဘံသု - ပမဇ္ဇေယျ)
(အဘိဓာန်ပေါင်း ၅၅၃၂-ပုဒ် ပါဝင်သည်)

မန္တလေးမြို့၊
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဂဏဝါစက အဘိဓာန်ကျမ်းပြုအဖွဲ့က
ရေးသားပြုစုသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ထိပ်မှ အောက်-မြန်မာအသံစာ

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန သာသနာရေးဦးစီးဌာန

တိပိဋက ဝါဠု-မြန်မာအဘိဓာန်

ပ - ဝဂ်

အတွဲ-၁၄၊ အပိုင်း - ၁

(ပဋိဘိသု - ပမဇ္ဇေယျ)

(အဘိဓာန်ပေါင်း ၅၅၃၂-ပုဒ် ပါဝင်သည်)

မန္တလေးမြို့၊

မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဂဏဝါစက အဘိဓာန်ကျမ်းပြုအဖွဲ့က

ရေးသားပြုစုသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

တိပိဋက ပါဠိ - မြန်မာ အဘိဓာန်
အတွဲ (၁၄)၊ အပိုင်း - ၁

အကြိမ်

အုပ်စု

ခုနှစ်

ပထမအကြိမ်

၁၀၀၀

၂၀၀၉

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန
ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဝင်းနိုင်
(မှတ်ပုံတင်အမှတ် - ၀၃၈၄၃ / ၀၂၄၀၅)
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ကျမ်းစာအုပ် ဓမ္မဒါနအလှူရှင်

တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများကို အဆက်မပြတ်
လည်ပတ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ရန် ရည်မှန်း၍ ငွေပဒေသာပင်စိုက်ထူကာ
ပညာသံဝတ္တနိကကုသိုလ်ပြုကြသော ဓမ္မဒါနဒါယကာများ

ဦးကျော်ညွန့် + ဒေါ်သန်းမြင့်

ပြည့်စုံညွန့်ကုမ္ပဏီ

ငွေကြာယံရိပ်သာ၊ ပါရမီလမ်း
တောင်ဥက္ကလာပမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

နတ်လူသာစုခေါ်စေသောစိ။ ။

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီး

စဉ်	အဘိဓာန်ကျမ်းစာအုပ်တွဲ	ပါဝင်သည့် အက္ခရာပုဒ်	ပြုစုသည့် အဖွဲ့	မှတ်ချက်
၁။	အတွဲ (၁)	အ-မှ အနိဋက ထိ	ဇမ္ဗူဒီပအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၂။	အတွဲ (၂)	အနု မှ အဟောက္ကဏ-ထိ	ဇမ္ဗူဒီပအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၃။	အတွဲ (၃)	အဗျဂ္ဂ- မှ အဋ္ဌာရပ-ထိ	ဇမ္ဗူဒီပအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၄။	အတွဲ (၄) (၁)	အာ-မှ ဥတ္တရာသေယျ-ထိ	ဇမ္ဗူဒီပအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၅။	အတွဲ (၄) (၂)(ပထမပိုင်း)	ဥဒ(၁) မှ ဥဠရာသ-ထိ	မစိုးရိမ်အဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၆။	အတွဲ (၄) (၂)(ဒုတိယပိုင်း)		မစိုးရိမ်အဖွဲ့	ပြုစုဆဲ
၇။	အတွဲ (၅)	က-မှ ကိလေဒေတွာ-ထိ	မစိုးရိမ်အဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၈။	အတွဲ (၆)	ကိလေသ-မှ ဝကာရ-ထိ	မစိုးရိမ်အဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၉။	အတွဲ (၇)	စ-မှ ဆိဇေယျ-ထိ	ဝိသုဒ္ဓါရုံအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၀။	အတွဲ (၈)	ဆိန္ဒ-မှ ကျပစ္စယတ္ထ-ထိ	ဝိသုဒ္ဓါရုံအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၁။	အတွဲ (၉)	တ-မှ ထောမေဿာမိ-ထိ	ပခုက္ကူအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၂။	အတွဲ (၁၀)	ဒ-မှ ဒွေဠကပုစ္ဆာ-ထိ	ပခုက္ကူအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၃။	အတွဲ (၁၁)	ဓ-မှ နိက္ခာမေသု-ထိ	ပခုက္ကူအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၄။	အတွဲ (၁၂)	နိက္ခတ္တ-မှ နှာရသုတ္တနိဗ္ဗန-ထိ	ပခုက္ကူအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၅။	အတွဲ (၁၃)	ပ-မှ ပဋိဗြူဟန-ထိ	ဝိသုဒ္ဓါရုံအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၆။	အတွဲ (၁၄)	ပဋိဘံသ-မှ ပမဇ္ဇေယျ-ထိ	ဝိသုဒ္ဓါရုံအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၇။	အတွဲ (၁၅)	ဖ-မှ ဘောဝါဒီ - ထိ	မစိုးရိမ်အဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၈။	အတွဲ (၁၆)	မ-မှ မှီတပုဗ္ဗ-ထိ	မစိုးရိမ်အဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၁၉။	အတွဲ (၁၇)	ယ-မှ ရောဟိသ-ထိ	ဘုရားကြီးအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၂၀။	အတွဲ (၁၈)	လ-မှ ဝဠဂါရထ-ထိ	ဘုရားကြီးအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၂၁။	အတွဲ (၁၉)	ဝါ - ဝိဝေကာမိမုတ္တိ	ဘုရားကြီးအဖွဲ့	ပုံနှိပ်ပြီး
၂၂။	အတွဲ (၂၀)		ဘုရားကြီးအဖွဲ့	ပြုစုဆဲ

ရွှေကျင်သာသနာပိုင်၊ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု သက်တော်ရာကျော်ရှည်
စံကင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၊ မန္တလေး

ရွှေကျင်နိကာယ ဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက ဓမ္မသေနာပတိ သမ္ဗုဒ္ဓိသံဃရာဇာ
ရွှေကျင်သာသနာပိုင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဝိသုဒ္ဓိရုံ မြောင်းမြဆရာတော်
မဟာဝိသုဒ္ဓိရုံတိုက်၊ မန္တလေး

သက်တော် ၁၀၂-နှစ်၊ ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာပိုင်
သက်တော်ရှည် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၊ မန္တလေး

ရွှေကျင်နိကာယ ဥပဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက တွဲဖက် ရွှေကျင်သာသနာပိုင်
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် ပိုက်ကျုံးဆရာတော်၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၊ မန္တလေး

တိပိဋက ပါဠိ - မြန်မာအဘိဓာန်

အတွဲ = ၁၄၊ အပိုင်း - ၁

နိဒါန်း

သုတေသီပညာရှင်များ မျှော်လင့်တောင့်တနေသော တိပိဋက ပါဠိ - မြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်း အတွဲ = ၁၄၊ အပိုင်း - ၁ သည် ယခုအခါ အခက်အခဲများကြားမှ အောင်မြင်စွာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပေပြီ။ ဤတိပိဋက ပါဠိ - မြန်မာအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများကို ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ မဟာဓမ္မသဘင်၏ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယနာတင်ချိန် (ကောဇာ - ၁၃၁၈ - ၁၉) မှ စတင်ရေးသားပြုစုလာခဲ့ရာ ယခုအခါ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီး အတွဲပေါင်း ၂၀ - နှင့် ပါဠိပဒ ကျမ်းညွှန်း ၅ - တွဲအထိ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပေပြီ။ အဘိဓာန်ကျမ်းများ ရေးသားပြုစုရာ၌ အကွရာအပိုင်းအခြားဖြင့် ကျမ်းပြုအဖွဲ့အုပ်စုခွဲကာ သရပိုင်းကို ၄ - တွဲဟု သတ်မှတ်၍ က - ဝဂ်ကို အတွဲ - ၅၊ အတွဲ - ၆၊ စ - ဝဂ်၊ ဋ - ဝဂ် တို့ကို အတွဲ - ၇၊ အတွဲ - ၈ အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ရေးသားပြုစုကြသည်။ သို့ရာတွင် သရပိုင်းသည် ၄ - တွဲဖြင့် မပြီးနိုင်၍ အတွဲ = ၄၊ အပိုင်း - ၁၊ အပိုင်း - ၂ တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့ရသည်။ ယခုအခါ အပိုင်း - ၃ ကို ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်နေကြသည်။ တ - ဝဂ်ကို အတွဲ - ၉၊ ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၂ အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ ပ - ဝဂ်ကိုလည်း ၄ - တွဲ သတ်မှတ်၍ ပ - အကွရာအတွက် ၂ - တွဲ၊ ကျန်အကွရာ ၄ - လုံးအတွက် ၂ - တွဲဟု သတ်မှတ်ထားရာ ကျန် အကွရာ ၄ - လုံး၏ ၂ - တွဲကား ပြီးဆုံးသွားခဲ့ပြီ။ ပ - အကွရာတစ်လုံးတည်း၌ ၂ - တွဲဖြင့် မပြီးနိုင်ဘဲ ၃ - တွဲ၊ ၄ - တွဲမျှ ထုတ်ဝေရမည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေပေသည်။

မျှော်လင့်တောင့်တခြင်း။ ။ ပ - အကွရာသည် ဝဂ် ၂၅ - လုံးတွင် အထူးခြားဆုံးအကွရာဟု ဆိုရပေမည်။ အကွရာ ၁ - လုံးတည်း၌ အဘိဓာန် ၃ - တွဲ၊ သို့မဟုတ် ၄ - တွဲ ထုတ်ဝေရသော အကွရာကား ဤ ပ - အကွရာပင် ဖြစ်သည်။ ကျန်အကွရာတို့တွင် ၁ - လုံးတည်း၌ ၂ - တွဲ၊ ၃ - တွဲ ထုတ်ဝေ ရသော အကွရာဟူ၍ မရှိချေ။ ဤ ပ - အကွရာ၌ ၃ - တွဲ၊ သို့မဟုတ် ၄ - တွဲမျှ ထုတ်ဝေရမည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေခြင်းသည် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့က တမင်ချဲ့ကားထားခြင်းကြောင့် မဟုတ်ပါပေ။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် သမိုင်းပေးတာဝန်ကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်လျက် နိဂုံးကမ္မတ် အဆုံးသတ်ရန် လွန်စွာလိုလားကြ ပေသည်။ သို့ပါသော်လည်း ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အချိန်ကာလနှင့် အခြေအနေအရ သင်္ခါရဓမ္မတာအတိုင်း ပျံ့လွန်သူများ ပျံ့လွန်ကြ၍ အရပ်တစ်ပါး ပြောင်းရွှေ့သူများလည်း ပြောင်းရွှေ့ကြသွားတော်မူကြပြီ။ ကျန်ရှိနေ သူများတွင် ဇရာညှဉ်း၍ အိုမင်းရင့်ရော်ကာ မစွမ်းဆောင်နိုင်သူများလည်း ရှိနေကြလေပြီ။ အင်အားသစ်များ ထည့်သွင်းထားသော်လည်း တည်းဖြတ်သုတ်သင် ပြင်ဆင်ခြင်းကိစ္စဖြစ်၍ ထိုအင်အားသစ်များဖြင့် ကိစ္စမပြီး မြောက်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှိသမျှအင်အားဖြင့် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားကာ ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရ ပေသည်။ သို့ပါသော်လည်း ဤမျှအထိ အချိန်ကြာညောင်းခဲ့ရသည်ကို “အလာနောင်းသော်လည်း အခါ ကောင်းပါသေးသည်” ဟု သုတေသီပညာရှင်များက မေတ္တာသက်ဝင် သမ္မုဇဉ်ဖြင့် ဆင်ခြင် ခွင့်ပြုနိုင်ကြ လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်မိပေသည်။

တိပိဋကအဘိဓာန်၏ မှီရာများ။ ။တိပိဋကပါဠိ - မြန်မာအဘိဓာန်ကျမ်းများကိုရေးသားပြုစုရာ၌ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်မှန် ရရှိရေးအတွက် ပါဠိတော်နည်း၊ အဋ္ဌကထာနည်း၊ ဋီကာနည်းတို့ကို အထူးအားဖြင့် မှီငြမ်းပြုရသည်။ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်မှန်ရဖို့ အရေးကြီးသကဲ့သို့ သဒ္ဒါပုဒ်ပါဠိမှန်ကန်ဖို့လည်း အရေးကြီးလှသည်။ သဒ္ဒါပုဒ်ပါဠိ မှန်ကန်ရေးသည် ဤအဘိဓာန်ကြီး၏ အသက်ဝိညာဉ်သဖွယ် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်တို့၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော ပုဒ်၊ ဓာတ်၊ ပစ္စည်းတို့ကို ခွဲခြမ်းဝေဖန်ရာ အခန်းကဏ္ဍ [ထောင့်ကွင်းအတွင်း] ၌ သက်ဆိုင်ရာ ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်း၊ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကို ကိုးကားဖော်ပြရသည်။ ဤမျှဖြင့် မလုံလောက်သေးသော အချို့ပုဒ်များ၌ သက္ကတဘာသာ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကို လည်း ရှာဖွေကိုးကားကြရသည်။ သက္ကတကျမ်းတို့တွင်လည်း အမရကောသခေါ် ရှေးဟောင်း အဘိဓာန်ကျမ်းကို အထူးဦးစားပေးကာ ကိုးကားဖော်ပြပေးသည်။

အမရကောသ အဘိဓာန်။ ။ ဤအဘိဓာန်ကျမ်းသည် အလွန်ရှေးကျ၍ များစွာသော ကောင်းခြင်းဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်။ အမရကောသအဘိဓာန်ကျမ်းကို ရေးသားစီရင်သည့် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်ကား ဗုဒ္ဓဘတ္တိက = ဗုဒ္ဓဥပါသကာ အမရသီဟမည်သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ် အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် သက္ကတဘာသာ အမရကောသအဘိဓာန်ကျမ်းကို မှီငြမ်းပြုကာ အဘိဓာန်ပုဒ်ဝိကာမည်သော ပါဠိဘာသာ အဘိဓာန်ကျမ်းကို ရေးသားစီရင်ခဲ့သည်။ သည်သာ မကသေး။ အဋ္ဌကထာကျမ်း၊ ဋီကာကျမ်းများစွာတို့ကို စီရင်တော်မူသော အာစရိယဓမ္မပါလ ခေါ် စွယ်စုံပညာရှင် အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်မြတ်သည်လည်း အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းတို့ကို ရေးသားစီရင်ရာ၌ အမရကောသအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးကို မှီငြမ်းပြုကြောင်း-

ပဋ္ဌဏ္ဏဒေသေ သဗ္ဗာတဝတ္ထံ ပဋ္ဌဏ္ဏံ။ “ပဋ္ဌဏ္ဏံ ကောသေယျဝိသေသော”တိ ဟိ
အမရကောသေ ဝုတ္တံ။ (ဒီ၊ ဇီ၊ ၃။ ၂၂၄။)

ဟူသော ဋီကာစကားဖြင့် ထင်ရှားပေသည်။ ဤဋီကာစကားဖြင့်ပင် အမရကောသအဘိဓာန်ကျမ်း၏ နှစ်ပေါင်း ၁၄၀၀ - ကျော်မျှ သက်တမ်းရှည်နေပြီကိုလည်း သိရှိနိုင်ပေသည်။

တွေ့ကြုံရသော အခက်အခဲများ။ ။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လက်လှမ်းမှီသမျှ အဖွင့်ကျမ်းတို့ကို မှီငြမ်းပြုကာ ကြိုးပမ်းပြုစုကြပါသော်လည်း ပုဒ်အားလုံး၌ လွယ်ကူ ချောမွေ့စွာ ပြီးမြောက်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ အချို့အချို့သော ပုဒ်များ၌ အဖုအထစ် အခက်အခဲများ တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ထိုပုဒ်များ၌ ပညာရှင်များ ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ရန် တွေ့ရှိသမျှ သဲလွန်စကိုသာ ညွှန်ကြားခဲ့ရပါသည်။ ပုံစံ - ပဒ၊ ပဒက - စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် ပဒ၏ အနက်ကို အဘိဓာန်ပုဒ်ဝိကာ (၈၁၉)၌ ၉ - နက်မျှသာ ပြဆိုထားသော်လည်း ဤတိပိဋကအဘိဓာန်၌ ၂၁ - နက်မျှညွှန်ပြထားသည်။ ယင်းတို့တွင် ၁၇ - ခုမြောက်အနက်ကို-

(၁၇) ပဒကျမ်း၊ ဝေဒကျမ်းလာ ပဒပါဌ။

ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသည် မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော် (၁၇၇)၌ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အတတ်ပညာကျမ်းတို့ကို ဖော်ပြရာတွင် ပါဝင်သည်။ ကျမ်း၏ သရုပ်သဘောကိုမူ အတိအကျ မသိရပေ။ ထို့ပြင် ပါဠိတော်တို့၌ “တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ - - - ပဒကော ဝေယျာကရကော - စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ ပဒကော - ကို အဋ္ဌကထာတို့၌-

ပဒံ တဒဝသေသဉ္စ ဗျာကရဏံ အဓိယတိ ဝေဒေတိ စာတိ ပဒကော ဝေယျာ -
ကရကော (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၉။)

ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ဋီကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလကမ္မ -

တေ ဇေ ဝေဒေ ပဒသော ကာယတိတိ ပဒကော။ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၇။)

ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအဖွင့်တို့၌ အဓိပ္ပါယ် အယူအဆချင်း လုံးဝမတူပါပေ။ နောက်ပေါ်
အင်္ဂုတ္တရဋီကာ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂) သီလကွန်ဋီကာသစ် (၂။၂၂၄) ဆရာတို့က အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကြီးတို့၏ အလိုနှင့်
ကိုက်ညီနိုင်သမျှ ကိုက်ညီအောင် ဖွင့်ဆိုတော်မူကြသည်။ သို့သော်လည်း ရာနန်းပြည့် ကိုက်ညီသည်ဟူ၍ကား
မဆိုနိုင်ပါပေ။ ထို့ကြောင့် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့ စွမ်းနိုင်သမျှ သက္ကတကျမ်းညွှန်းတို့ကိုသာ ညွှန်ပြ
ခဲ့ရပေသည်။

စေတနာဖြင့် ဝေဆာအောင် ပြုခဲ့ခြင်း။ ။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း တွေ့ကြုံရ
သော အခက်အခဲများကို စွမ်းအားရှိသမျှ ညွှန်ကြားဖြေရှင်းခဲ့
ကြသည်။ ပုဒ်၊ စာတ်၊ ပစ္စည်း ခွဲခြမ်းဝေဖန်မှုကို ဤအဘိဓာန်ကြီး၏ အသက်ဝိညာဉ်ဟု သဘောထားကာ ရနိုင်
သမျှ အကိုး သာဓကတို့ကို မာဂဓ၊ သက္ကတ စုံလင်နိုင်သမျှ စုံလင်အောင် ညွှန်ကြားပြဆိုခဲ့ကြသည်။ ဤကား
ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စေတနာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အဓိပ္ပါယ်မထင်ရှားသော နေရာမျိုး၌ စွမ်းနိုင်သမျှ ထင်ရှား
အောင် ပြုခဲ့ကြ သည်။ ပုံစံ - ပဒမ - စသည်၊ ဤပုဒ်၏ ရနိုင်သော အနက်များကို ထုတ်ပြပြီးနောက် သက္ကတ
ကျမ်းလာ အနက်များကိုလည်း စာရှုသူတို့ ဗဟုသုတအလိုငှါ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ နံပါတ် ၃ -
အနက်ကို -

(၃) ပဒမ မည်သော - အရေအတွက် - သင်္ချာ (၅၁၂ - နောက် သုည ၅၁ - လုံး) -

ဟု ဖော်ပြထားရာ ယင်းသင်္ချာကို မည်သို့ မြှောက်ပွားကာ ရရှိလာသည် - ဟု ထက်မြက်သော ပညာရှင်များ
သိနိုင်ကြသော်လည်း သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များကား ခက်ခဲနေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဂဏန်းသင်္ချာကို ကောဋီ
ဘုံမှ စ၍ အသင်္ချေယျဘုံတိုင်အောင် ကစွည်းသဒ္ဒါကြီးနည်း၊ ပါဠိ အဋ္ဌကထာနည်းဟု နည်း ၂ - မျိုးခွဲကာ ပုံစံ
ဇယားတို့ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ကြပေသည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် အဖက်ဖက်မှ ဝေဆာပြည့်ဖို့အောင် ကြိုးစားခဲ့ရပေသည်။

အာသီသ၊ ။ ဤသို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဂဏဝါစက အဘိဓာန်ကျမ်းပြုအရှင်တို့သည် နိကာယ် ငါးရပ် ပိဋက
သုံးသွယ်ရှိ ပ - အက္ခရာဆိုင်ရာ ပါဠိဝေါဟာရပုဒ်တို့ကို ရနိုင်သမျှ ရှာဖွေစုဆောင်းကာ အ
ကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ရေးသားပြုစုခဲ့ကြပေသည်။ မဆုတ်နစ်သော ဇွဲလုံ့လ၊ စွဲမြဲသော သတိတို့ဖြင့် မိမိတို့စွမ်း
အားရှိသမျှ ရေးသားပြုစုကြပါသော်လည်း “ခြောက်ပြစ်ကင်း သဲလဲစင် ချွတ်ယွင်းချက် မပါဝင်ပါ” ဟူ၍ တာဝန်
မခံနိုင်ကြပါပေ။ သာမန်ပုထုဇဉ်မျှသာ ဖြစ်သော ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဋိသန္ဓိဒါပတ္တ၊ သတိဝေပုလ္လပတ္တ
အရိယာအရှင်မြတ်တို့ သက်ဝင်ကျက်စားအပ်သော မာဂဓဘာသာ ပိဋကပါဠိဝေါဟာရတို့၏ ရုပ်နေရပ်ထား၊
အနက်သွားတို့၌ အကြွင်းမဲ့ ကုန်စင်အောင် မသိမြင်ကြပါပေ။ ထို့ကြောင့် စာရှုသူပညာရှင်တို့သည် ဤ ပ -
အက္ခရာ အဘိဓာန် အတွဲ = ၁၄၊ အပိုင်း - ၁ ကို စ. လယ်. အဆုံး သိမ်းကျုံးစေ့ငု အထပ်ထပ် ကြည့်ရှုပြီးလျှင်
အမှားကို ပြင်ဆင်၊ အမှန်ကို ယူငင်လျက် ဘုရားရှင်သာသနာတော်မြတ်ကြီး အစွန့်ရှည်စွာ စည်ပင်ပြန့်ပွား
အောင် ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေ - ဟု အာသီသပြုရပေသတည်း။

ကျမ်းစဉ်ပုံနှင့် ကျမ်းအမည်သင်္ကေတများ

စဉ်	ပါဠိတော်	သင်္ကေတ	စဉ်	အဋ္ဌကထာ	သင်္ကေတ
၁။	ပါရာဇိကပါဠိ	ဝိ၊၁။	၁။	ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ(ပ)	ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂။	ပါစိတ္တိယပါဠိ	ဝိ၊၂။	၂။	။ (ဒ)	ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃။	မဟာဝဂ္ဂပါဠိ	ဝိ၊၃။	၃။	ပါစိတ္တဒိအဋ္ဌကထာ	ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄။	စူဠဝဂ္ဂပါဠိ	ဝိ၊၄။	၄။	စူဠဝဂ္ဂဒိအဋ္ဌကထာ	ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၅။	ပရိဝါရပါဠိ	ဝိ၊၅။	၅။	ကခါဝိတရကီအဋ္ဌကထာ	ကခါ။
			၆။	ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ	ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၆။	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ	ဒီ၊၁။	၇။	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ	ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၇။	မဟာဝဂ္ဂပါဠိ	ဒီ၊၂။	၈။	မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ	ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈။	ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ	ဒီ၊၃။	၉။	ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ	ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၉။	မူလပဏ္ဏာသပါဠိ	မ၊၁။	၁၀။	မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (ပ)	မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀။	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ	မ၊၂။	၁၁။	။ (ဒ)	မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁။	ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ	မ၊၃။	၁၂။	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ	မ၊ဋ္ဌ၊၃။
			၁၃။	ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ	မ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၂။	သံယုတ္တပါဠိ (ပ)	သံ၊၁။	၁၄။	သံယုတ္တအဋ္ဌကထာ (ပ)	သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၃။	။ (ဒ)	သံ၊၂။	၁၅။	။ (ဒ)	သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၄။	။ (တ)	သံ၊၃။	၁၆။	။ (တ)	သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၅။	အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ပ)	အံ၊၁။	၁၇။	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (ပ)	အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၆။	အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ဒ)	အံ၊၂။	၁၈။	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (ဒ)	အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၇။	အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (တ)	အံ၊၃။	၁၉။	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (တ)	အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၈။	ဓမ္မသင်္ဂဟီပါဠိ	အဘိ၊ဓ။	၂၀။	အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ	အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၉။	ဝိဘင်္ဂပါဠိ	အဘိ၊ဝိ။	၂၁။	သမ္မောဟဝိနောဒနီ	အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀။	ဓာတု.ပုဂ္ဂလပါဠိ	အဘိ၊ပု။	၂၂။	ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ	အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၁။	ကထာဝတ္ထုပါဠိ	အဘိ၊က။	၂၃။	ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ပ)	ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။

ကျမ်းစဉ်ပုံနှင့် ကျမ်းအမည်သင်္ကေတများ

စဉ်	ပါဠိတော်	သင်္ကေတ	စဉ်	အဋ္ဌကထာ	သင်္ကေတ
၂၂။	ယမကပါဠိ (ပ)	ယမက၊၁။	၂၄။	ပဋိသန္ဓိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ဒ)	ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၃။	" (ဒ)	ယမက၊၂။	၂၅။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ပ)	ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၄။	" (တ)	ယမက၊၃။	၂၆။	" (ဒ)	ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၂၅။	ပဋ္ဌာနပါဠိ (ပ)	ပဋ္ဌာန၊၁။	၂၇။	ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ	ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၂၆။	" (ဒ)	ပဋ္ဌာန၊၂။	၂၈။	ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ (ပ)	ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၇။	" (တ)	ပဋ္ဌာန၊၃။	၂၉။	" (ဒ)	ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၈။	" (စ)	ပဋ္ဌာန၊၄။	၃၀။	ဥဒါနအဋ္ဌကထာ	ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၂၉။	" (မ)	ပဋ္ဌာန၊၅။	၃၁။	ဣတ္ထိဝုတ္တကအဋ္ဌကထာ	ဣတ္ထိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
၃၀။	ပဋိသန္ဓိဒါမဂ္ဂပါဠိ	ပဋိသံ။	၃၂။	သုတ္တန်ပါတအဋ္ဌကထာ (ပ)	သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၁။	ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိ	ခုဒ္ဒက။	၃၃။	" (ဒ)	သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၂။	ဓမ္မပဒပါဠိ	ဓမ္မ။	၃၄။	ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ	ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
၃၃။	ဥဒါနပါဠိ	ဥဒါန။	၃၅။	ပေတဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ	ပေတ၊ဋ္ဌ။
၃၄။	ဣတ္ထိဝုတ္တက	ဣတ္ထိဝုတ်။	၃၆။	ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ (ပ)	ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၅။	သုတ္တန်ပါတပါဠိ	သုတ္တန်။	၃၇။	" (ဒ)	ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၆။	ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိ	ဝိမာန။	၃၈။	ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာ	ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၃၇။	ပေတဝတ္ထုပါဠိ	ပေတ။	၃၉။	အပဒါနအဋ္ဌကထာ (ပ)	အပ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၈။	ထေရဂါထာပါဠိ	ထေရ။	၄၀။	" (ဒ)	အပ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၉။	ထေရီဂါထာပါဠိ	ထေရီ။	၄၁။	ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ	ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။
၄၀။	အပဒါနပါဠိ(ပ)	အပ၊၁။	၄၂။	စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ	စရိယာ၊ဋ္ဌ။
၄၁။	" (ဒ)	အပ၊၂။	၄၃။	မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ	မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၄၂။	ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိ	ဗုဒ္ဓဝံ။	၄၄။	စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ	စူဠနိ၊ဋ္ဌ။
၄၃။	စရိယာပိဋကပါဠိ	စရိယာ။	၄၅။	ဇာတကအဋ္ဌကထာ (ပ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၄။	မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ	မဟာနိ။	၄၆။	" (ဒ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၅။	စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ	စူဠနိ။	၄၇။	" (တ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၆။	ဇာတကပါဠိ (ပ)	ဇာ၊၁။	၄၈။	" (စ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၄၇။	" (ဒ)	ဇာ၊၂။	၄၉။	" (မ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၄၈။	နေတ္ထိပါဠိ	နေတ္ထိ။	၅၀။	" (ဆ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။
၄၉။	ပေဋကောပဒေသ	ပေဋကော	၅၁။	" (သ)	ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။
၅၀။	မိလိန္ဒပဏှပါဠိ	မိလိန္ဒ။	၅၂။	နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ	နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။

ကျမ်းစဉ်ပုံနှင့် ကျမ်းအမည်သင်္ကေတများ

စဉ်	ဦးကာ	သင်္ကေတ
၁။	ဝဇီရဗုဒ္ဓိဦးကာ	ဝဇီရ။
၂။	သာရတ္ထဒီပနီဦးကာ (ပ)	သာရတ္ထ၊၁။
၃။	။ (ဒ)	သာရတ္ထ၊၂။
၄။	။ (တ)	သာရတ္ထ၊၃။
၅။	ဝိမတိဝိနောဒနီဦးကာ (ပ)	ဝိမတိ၊၁။
၆။	။ (ဒ)	ဝိမတိ၊၂။
၇။	ကခါဝိတရဏီဦးကာ	ကခါ၊ဦး။
၈။	ကခါဝိတရဏီဦးကာသစ်	ကခါ၊ဦး၊သစ်။
၉။	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဦးကာ	ဒီ၊ဦး၊၁။
၁၀။	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဦးကာသစ် (ပ)	သီ၊ဦး၊သစ်၊၁။
၁၁။	။ (ဒ)	သီ၊ဦး၊သစ်၊၂။
၁၂။	မဟာဝဂ္ဂဦးကာ	ဒီ၊ဦး၊၂။
၁၃။	ပါထိကဝဂ္ဂဦးကာ	ဒီ၊ဦး၊၃။
၁၄။	မူလပဏ္ဏာသဦးကာ (ပ)	မ၊ဦး၊၁။
၁၅။	။ (ဒ)	မ၊ဦး၊၂။
၁၆။	မဇ္ဈိမ - ဥပရိ - ပဏ္ဏာသဦးကာ	မ၊ဦး၊၃။
၁၇။	သံယုတ္တဦးကာ (ပ)	သံ၊ဦး၊၁။
၁၈။	။ (ဒ)	သံ၊ဦး၊၂။
၁၉။	အင်္ဂုတ္တရဦးကာ (ပ)	အံ၊ဦး၊၁။
၂၀။	။ (ဒ)	အံ၊ဦး၊၂။
၂၁။	။ (တ)	အံ၊ဦး၊၃။
၂၂။	မူလဦးကာ၊ အနဦးကာ (ပ)	မူလဦး၊၁။ အနဦး၊၁။
၂၃။	။ (ဒ)	မူလဦး၊၂။ အနဦး၊၂။
၂၄။	။ (တ)	မူလဦး၊၃။ အနဦး၊၃။
၂၅။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဦးကာ (ပ)	ဝိသုဒ္ဓိ၊ဦး၊၁။
၂၆။	။ (ဒ)	ဝိသုဒ္ဓိ၊ဦး၊၂။
၂၇။	နေတ္ထိဦးကာ၊ နေတ္ထိဝိဘာဝိနီ	နေတ္ထိ၊ဦး။ နေတ္ထိ၊ဝိ။

ကျမ်းညွှန်းသင်္ကေတများ

အံ၊၁။၂။၃။	အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ပ။ ဒု။ တ)
အံ၊ဋီ၊၁။၂။၃။	အင်္ဂုတ္တရဋီကာ (ပ။ ဒု။ တ)
အံ၊ဌ၊၁။၂။၃။	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (ပ။ ဒု။ တ)
အဋ္ဌသာယော။	အဋ္ဌသာလိနီယောဇနာ။
အနဋီ၊၁။	ဓမ္မသင်္ဂဏီအနဋီကာ။
အနဋီ၊၂။	ဝိဘင်္ဂအနဋီကာ။
အနဋီ၊၃။	ပဉ္စပကရဏအနဋီကာ။
အပ၊၁။၂။	အပဒါနပါဠိ (ပ။ ဒု)
အပ၊ဌ၊၁။၂။	အပဒါနအဋ္ဌကထာ (ပ။ ဒု)
အဘိ၊က။	အဘိဓမ္မပိဋက၊ ကထာဝတ္ထုပါဠိ
အဘိ၊ဌ၊၁။၂။၃။	အဘိဓမ္မပိဋက အဋ္ဌကထာ
အဘိ၊ဓ။	(၁) အဋ္ဌသာလိနီ (၂) သမ္မောဟဝိနောဒနီ (၃) ပဉ္စပကရဏ
အဘိ၊ဓာ။	အဘိဓမ္မပိဋက၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိ။
အဘိ၊ပု။	အဘိဓမ္မပိဋက၊ ဓာတုကထာပါဠိ။
အဘိ၊ဝိ။	အဘိဓမ္မပိဋက၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိပါဠိ။
အမရ၊ ဘာသာဋီကာ။	အမရကောသနိဿယ (အဘယာရာမဆရာတော်လက်ရေးစာကူးစက်မှု)
ဣတ္တိဝုတ်။	ဣတ္တိဝုတ္တကပါဠိ။
ဣတ္တိဝုတ်၊ဌ။	ဣတ္တိဝုတ္တကအဋ္ဌကထာ။
ဥဒါန။	ဥဒါနပါဠိ။
ဥဒါန၊ဌ။	ဥဒါနအဋ္ဌကထာ။
ကခါ။	ကခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာ။
ကခါ၊ဋီ။	ကခါဝိတရဏီ ပုရာဏဋီကာ။
ကခါ၊ဋီ၊သင်္ဃ။	ကခါဝိတရဏီ အဘိနဝဋီကာ။
ကခါ၊ယော။	ကခါယောဇနာ မဟာဋီကာ။
ကစ္စည်း။	ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးပါဠိ။
ခုဒ္ဒက။	ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိ။
ခုဒ္ဒက၊ဌ။	ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ။
စရိယာ။	စရိယာပိဋကပါဠိ။
စရိယာ၊ဌ။	စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ။

ကျမ်းညွှန်းသင်္ကေတများ

စူဠနိ။	စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ။
စူဠနိ၊ဌ။	စူဠနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ။
ဇာ၊၁။၂။	ဇာတကပါဠိ (ပ။ဒု)
ဇာ၊ဌ၊၁ - ၇။	ဇာတကအဋ္ဌကထာ (ပဌမ - သတ္တမ)။
ကဗ္ဘဒိ။	မောဂ္ဂလ္လာနကဗ္ဘဒိဝုတ္တိ။
တောင်ပေါက်၊ ဓာန်၊ သျ။	တောင်ပေါက်ဆရာတော် ပြုစုသော အဘိဓာန်နိဿယသစ်။
ထေရ။	ထေရဂါထာပါဠိ။
ထေရ၊ဌ။	ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ။
ထေရီ။	ထေရီဂါထာပါဠိ။
ထေရီ၊ဌ။	ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ။
ဒိ၊၁။၂။၃။	ဒိယနိကာယပါဠိ(၁)သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ(၂)မဟာဝဂ္ဂပါဠိ(၃)ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ
ဒိ၊ဋီ၊၁။၂။၃။	ဒိယနိကာယအဋ္ဌကထာ၏အဖွင့်ဋီကာ (၁)သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋီကာ
	(၂)မဟာဝဂ္ဂဋီကာ (၃)ပါထိကဝဂ္ဂဋီကာ။
ဒိ၊ဌ၊၁။၂။၃။	ဒိယနိကာယအဋ္ဌကထာ (၁)သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
	(၂)မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (၃)ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ။
ဓမ္မ။	ဓမ္မပဒပါဠိ။
ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၂။	ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ (ပ။ ဒု)
ဓာန်။	အဘိဓာန် (အဘိဓာနပ္ပဒိပိကာ) ဂါထာနံပါတ်။
ဓာန်၊ဋီ။	အဘိဓာန်၊ဋီကာ။ ဂါထာနံပါတ်။
ဝိ၊ဓာန်၊သျ။သစ်။	အဘိဓာန်နိဿယသစ် (အဘယာရာမဆရာတော် ပြုစုသည်)။
နိတိ၊ဓာ။	သဒ္ဒနိတိဓာတုမာလာ
နိတိ၊ဓာ၊သျ။	သဒ္ဒနိတိဓာတုမာလာနိဿယ။
နိတိ၊ပဒ။	သဒ္ဒနိတိပဒမာလာ။
နိတိ၊ပဒ၊သျ။	သဒ္ဒနိတိပဒမာလာနိဿယ။
နိတိ၊သုတ္တ။	သဒ္ဒနိတိသုတ္တမာလာ။
နိတိ၊သုတ္တ၊သျ။	သဒ္ဒနိတိသုတ္တမာလာနိဿယ။
နေတ္တိ။	နေတ္တိပါဠိ။
နေတ္တိ၊ဋီ။	နေတ္တိဋီကာ။
နေတ္တိ၊ဌ။	နေတ္တိအဋ္ဌကထာ။
နေတ္တိ၊ဝိ။	နေတ္တိဝိဘာဝိနိ။

ကျမ်းညွှန်းသင်္ကေတများ

ပဋိသံ။	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိ။
ပဋိသံ၊ဌ၊၁။၂။	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ပ။ဒု)
ပဋိသံ၊ဂံ။	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဂဏ္ဍိ။
ပဌာန။	ပဌာနပါဠိ။
ပါစိတ်၊ယော။	ပါစိတ်ျာဒိယောဇနာ။
ပေဋကော။	ပေဋကောပဒေသပါဠိ။
ပေတ။	ပေတဝတ္ထုပါဠိ။
ပေတ၊ဌ။	ပေတဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ။
ဗုဒ္ဓဝံ။	ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။	ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ။
မ၊၂။	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ
မ၊ဋီ၊၁။၂။၃။	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ (ပ။ဒု။တ)
မ၊ဌ၊၁။၂။၃။၄။	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (ပ။ဒု။တ။စ)
မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၂။	မဏိသာရမဉ္ဇူ၊သာဋီကာ (ပ။ဒု။တ)
မဟာနိ။	မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ။
မဟာနိ၊ဌ။	မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ။
မိလိန္ဒ။	မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိ။
မောဂ်။	မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏ။
မောဂ်၊ပဉ္စိကာ။	မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏအဖွင့် ဝုတ္တိဝိဝရဏပဉ္စိကာ။
ယမက၊၁။၂။၃။	ယမကပါဠိ (ပ။ဒု။တ)
ရူ။	ပဒရူပသိဒ္ဓိ။
ရူ၊ဋီ။	ပဒရူပသိဒ္ဓိဋီကာ။
ဝဇီရ။	ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ။
ဝဇီရ၊သျှ။	ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာနိသျှ။
ဝိ၊၁ - ၅။	ဝိနယပိဋကပါဠိ (၁)ပါရာဇိကကဏ္ဍ (၂)ပါစိတ္တိယ (၃)မဟာဝဂ္ဂ (၄)စူဠဝဂ္ဂ (၅)ပရိဝါရပါဠိ။
ဝိ၊ဌ၊၁ - ၄။	ဝိနယပိဋကအဋ္ဌကထာ (၁)ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ ပထမအုပ်။ (၂) ၎င်းဒုတိယအုပ်။ (၃) ပါစိတ်ျာဒိအဋ္ဌကထာ။ (၄) စူဠဝဂ္ဂဒိအဋ္ဌကထာ။
ဝိနယာလင်္ကာရ၊၁။၂။	ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ (ပ။ဒု)
ဝိ၊ဝိနိစ္ဆယ။	ဝိနယဝိနိစ္ဆယ၊ ဂါထာနံပါတ်။

ကျမ်းညွှန်းသင်္ကေတများ

ဝိ၊ဝိနိစ္ဆယ၊ဇီ၊၁။၂။	ဝိနယဝိနိစ္ဆယဇီကာ (ပ။ဒု)
ဝိ၊ပိ၊ဓာန်။	ဝိသုဒ္ဓါရုံပိဋကအဘိဓာန်။
ဝိမတိ၊၁။၂။	ဝိမတိဝိနောဒနီဇီကာ (ပ။ဒု)
ဝိမာန။	ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိ။
ဝိမာန၊ဌ။	ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။	ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ပ။ဒု)
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဇီ၊၁။၂။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဇီကာ (ပ။ဒု)
ဝိလျှမ်း။	ဆာမိနိယာဝိလျှမ်း၏ သက္ကတအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်။
သံ၊၁။၂။၃။	သံယုတ္တပါဠိ။
သံ၊ဇီ၊၁။၂။၃။	သံယုတ္တဇီကာ (ပ။ဒု။တ)
သံ၊ဌ၊၁။၂။၃။	သံယုတ္တအဋ္ဌကထာ (ပ။ဒု။တ)
သင်္ဂဟ။	အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ (အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြဟံ)။
သာရတ္ထ၊၁။၂။၃။	သာရတ္ထဒီပနီဇီကာ (ပ။ဒု။တ)
သီ၊ဇီ၊သင်္ဂ၊၁။၂။	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဘိဓာန်ဇီကာ (ပ။ဒု)
သုတ္တန်။	သုတ္တန်ပါတပါဠိ။
သုတ္တန်၊ဌ၊၁။၂။	သုတ္တန်ပါတအဋ္ဌကထာ (ပ။ဒု)
သုစိ။	အဘိဓာန်ပုဒ်ပိကာသုစိ။

C.P.D
D.P.P.N
P.T.S

A Critical Pali Dictionary
Dictionary of Pali Proper Names.
The Pali Text Society's Pali-English Dictionary.

မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဂဏဝါစက အဘိဓာန်ကျမ်းပြု

(လက်ရှိ) အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များ

၁။	ဆရာတော် ဦးအဂ္ဂဉာနာဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ၊ ပါဠိပါရဂူ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
၂။	ဆရာတော် ဦးပညာသီရိဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ၊ ပါဠိပါရဂူ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
၃။	ဆရာတော် ဦးမာနိတသီရိဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
၄။	ဆရာတော် ဦးစန္ဒောဘာသာဘိဝံသ	သ - စ - အ မွှောစရိယ၊ ပါဠိပါရဂူ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ
၅။	ဆရာတော် ဦးဩဒါတသီရိဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ၊ ပါဠိပါရဂူ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
၆။	ဆရာတော် ဦးမာနိတာလင်္ကာရာဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ၊ ပါဠိပါရဂူ
၇။	ဆရာတော် ဦးစက္ကိန္ဒာဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ
၈။	ဆရာတော် ဦးဝဏ္ဏိတာလင်္ကာရာဘိဝံသ	သ - စ - အ မွှောစရိယ
၉။	ဆရာတော် ဦးဝိဇယာလင်္ကာရာဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ
၁၀။	ဆရာတော် ဦးဣန္ဒကာလင်္ကာရာဘိဝံသ	သ - စ - အ မွှောစရိယ
၁၁။	ဆရာတော် ဦးဇနိတာလင်္ကာရာဘိဝံသ	သ - စ - အ မွှောစရိယ
၁၂။	ဆရာတော် ဦးဉာနိဿရာလင်္ကာရာဘိဝံသ	သ - အ မွှောစရိယ

ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋိဘံသု (ကြိ) | ပတိ+ဘာ+ဥံ | ထင်ကုန်ပြီ၊
ထင်ရှားကုန်ပြီ၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်ကုန်ပြီ၊
ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်ကုန်ပြီ၊ ဉာဏ်၏အာရုံ
ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ပဋိဘာတိ-ကြည်။

ပဋိဘဇန (န) | ပတိ+ဘဇ+ယု | ကပ်ရောက်
ခြင်း၊ တူသည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။
ပဋိဘာဂ (ဟ) ကြည်။

ပဋိဘဇ္ဇ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ+ဘဇ+တွာ | ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-၍။ တံ ပဿထ ဗန္ဓုပမုဉ္ဇကရံ၊
အသိတံဝ ဘာဂသော ပဋိဘဇ္ဇ။ ထေရ၊ ၃၇၁။
ဘာဂသော ပဋိဘဇ္ဇာတိ သတိပဋ္ဌာနာဒိ-
ကောဋ္ဌာသတော ဓမ္မံ ပဋိဘဇ္ဇနိယံ ကတွာ၊
ပဝိဘဇ္ဇာတိပိ ပါဌော။ ထေရ၊ ၄၂၊ ၅၃၀။

ပဋိဘဇ္ဇနိယ (န) | ပတိ+ဘဇ+ယ+အနိယ | ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-ခြင်း။ အထက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိဘဏတိ (ကြိ) | ပတိ+ဘဏ+အ+တိ။ ဘဏ
ဘဏနေ။ ပရိတ္တံ ဘဏတိ၊ ဝစနံ ဘဏတိ။
နိတိ၊ ဓာ။ ၆၀။ | တဖန်-တုံ့ပြန်-ပြောဆို၏၊
ဖြေဆို၏။ ကော မမေတံ ဝိဇာနာတိ၊ ကော

တံ ပဋိဘဏာတိ မေ (ဏာ-၌ ဆန်းကြောင့်
ဒီဃပြု)။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၁။ ကော တံ ပဋိ-
ဘဏာတိ မေတိ ဧတံ မယာ ပုဋ္ဌံ ပဉ္စ
မယံ ကော ပဋိဘဏာတိ၊ ကော ဗျာကရိတုံ
သက္ခိဿတိတိ။ ဇာ၊ ၄၂၊ ၃၈၂။ ပဋိဘဏာ-
သိ- ဇာ၊ ၁။ ၁၇၁-၂။ ဇာ၊ ၄၂၊ ၃၈၂။ ပဋိဘ-
ဏာမိ- ဇာ၊ ၁။ ၁၇၁-၂၊ ဇာ၊ ၄၂၊ ၃၈၂-၃။
ပဋိဘဏသိ (ကြိ) | ပတိ+ဘဏ+အ+သိ | တဖန်
-တုံ့ပြန်-ပြောဆို၏၊ ဖြေဆို၏။ အထက်
ပုဒ်ကြည်။

ပဋိဘဏာမိ (ကြိ) | ပတိ+ ဘဏ+ အ+ မိ | တဖန်
-တုံ့ပြန်-ပြောဆို၏၊ ဖြေဆို၏။ ပဋိဘဏတိ-
ကြည်။

ပဋိဘဏ္ဍ (န) | ပတိ + ဘဏ္ဍ | ဘဏ္ဍာစား၊
အစား - တဖန် - ရအပ်သော ဥစ္စာ။ ဣမံ
ဘဏ္ဍံ သာဝတ္ထိ နေတွာ အမှာကံ သဟာယ-
ကဿ အနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိဿ ပစ္စုပ္ပန်
ဝိက္ခိဏိတွာ ပဋိဘဏ္ဍံ အာဟရထ။ ဇာ၊ ၄၂၊ ၁။
၄၀၀။ ပဋိဘဏ္ဍန္တိ ပုန ပဋိလဘိတဗ္ဗဘဏ္ဍံ။
ဇာတ်၊ ၆၊ ၁။

ပဋိဘဏ္ဍာတိ (ကြိ) [ပတိ+ဘဒ္ဒိ+အ+တိ။ ဘဒ္ဒိ
 ပရိဘာသနေ။ ဘဏ္ဍာတိ။ ဘဏ္ဍာနံ၊ ဘဏ္ဍော။
 နိတိ၊ ဓာ၊ ဂျ၊ ၈။ (၁) တဖန်- တုံ၊ ပြန်- ငြင်းခုံ၏
 (၂) တဖန်-တုံ၊ ပြန်-ရိုက်နှက်-ပုတ်ခတ်-
 ၏။ (၁) အက္ခောသန္တံ န ပစ္စက္ခောသတိ၊ ဘဏ္ဍန္တံ
 န ပဋိဘဏ္ဍာတိ၊ ပဟရန္တံ န ပဋိပဟရတိ
 ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၂၃။ ပဋိဘဏ္ဍေယျ - မဟာနိ။
 ၃၉၉။ (၂) ဘဏ္ဍန္တံ ပဋိဘဏ္ဍာတိ။ သံ၊ ၁။
 ၁၆၄။ အံ၊ ၁။ ၄၇၀။ ဘဏ္ဍန္တံ ပဋိဘဏ္ဍာတိတိ
 ပဟရန္တံ ပဋိပဟရတိ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၄၅။ (-အံ၊
 ၂။ ၃၂၅။)

ပဋိဘဏ္ဍာဒါန (န) [ပဋိဘဏ္ဍာ+ဒါန] ဘဏ္ဍာစား
 ပေးခြင်း။ တဒေဝ တဒတ္တနိယျာတနေ ပဋိ-
 ဘဏ္ဍာဒါနေ ဣဏဒါနေ စ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၁၆။

ပဋိဘဏ္ဍန္တ (တိ) [ပတိ+ဘဒ္ဒိ+အ+အန္တ] တဖန်-
 တုံ၊ ပြန်-ငြင်းခုံ-သော၊ သူ ။ အက္ခောသန္တံ
 ပစ္စက္ခောသန္တော ဘဏ္ဍန္တံ ပဋိဘဏ္ဍန္တော
 ပဟရန္တံ ပဋိပဟရန္တော ဘိက္ခု နာမ ကိဉ္စိ
 ဘိက္ခုတေသော ခုဟိတုံ န သက္ခောတိ။ သံ၊
 ဌ၊ ၁။ ၁၂၃။ (-သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၄၀။)

ပဋိဘဏ္ဍေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဘဒ္ဒိ+အ+ဧယျ]
 တဖန်-တုံ၊ ပြန်-ငြင်းခုံ-ရာ၏။ ပဋိဘဏ္ဍာတိ
 -ကြည်။

ပဋိဘန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ ဘာ+ အ+ အန္တိ] ထင်
 ကုန်၏။ ထင်ရှားကုန်၏။ ဉာဏ်အား ရှေးရှု။
 ထင်ကုန်၏။ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်ကုန်၏။
 ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိဘာတိ-
 ကြည်။

ပဋိဘန္တူ (ကြိ) [ပတိ+ ဘာ+ အ+ အန္တိ] ထင်
 ကုန်လော့၊ ထင်ရှားကုန်လော့၊ ဉာဏ်အား
 ရှေးရှုထင်ကုန်လော့၊ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်
 ကုန်လော့၊ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်လော့။
 ပဋိဘာတိ-ကြည်။

ပဋိဘယ ခ (န) [ပတိ+ဘိ+အ(ဏ)။ ပဋိဝတ္တတိ
 ဘယံ စိတ္တကြာသော ယသ္မာတိ ပဋိဘယံ
 ဓာန်၊ ဋီ။ ၁၆၇။ | (၁) ကြောက်ခြင်း။
 (တိ) (၂) ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးရန်၊
 ကြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ဘေးရန်။
 (၁၊ ၂) ဘယေ ပဋိဘယံ ဝုတ္တံ၊ တိလိင်္ဂံ တံ
 ဘယံကရေ၊ ဓာန်။ ၉၉၀။ (၂) တမပြဝိ
 ရာဇပုတ္တိ၊ မဒ္ဒိ သဗ္ဗင်္ဂသောဘနာ။ ယာနိ
 ဧတာနိ အက္ခာသိ၊ ဝနေ ပဋိဘယာနိ မေ။
 ဇာ၊ ၂။ ၃၂၆။ ဇာ၊ ဌ၊ ၇။ ၂၇၆။ လောမ-
 ဟံသနရူပါ စ၊ ဘေသ္မာ ပဋိဘယာ ဒုခါ။
 မဟာနိ။ ၃၁၇။ စူဠနိ။ ၂၃၇။ ဇာ၊ ၂။ ၆၀။
 ဘယနေနတာယ ပဋိဘယာ။ မဟာနိ၊ ဌ။
 ၃၇၅။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၂၈၉။ (-ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၀၉။
 ကင်္ခါ။ ၁၈၈။)

ပဋိဘယ ည (တိ) [ပဋိဘယ + ဏ] ကြောက်
 မက်ဖွယ်ဘေးရန်ရှိသော။ ဧတေ အဓိတ္တေ
 စတ္တာရော၊ ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
 အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ မဂ္ဂံ ပဋိဘယံ ယထာ။
 ဒီ၊ ၃။ ၁၅၂။ ဇာ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၅၀။

ပဋိဘယကန္တာရ (ပုန) [ပဋိဘယ + ကန္တာရ]
 ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးရန်ရှိသော ခရီးခဲ။
 တတ္ထ ပဋိဘယကန္တာရသဒိသာ သောဠသ-
 ဝတ္ထုကာ စ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ စ တိဏ္ဍာ
 ဝိစိကိစ္ဆာ ဧတေနာတိ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော။
 ဥဒါန၊ ဌ။ ၂၅၉။

ပဋိဘယဒဿန (တိ) [ပဋိဘယ + ဒဿန]
 ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးရန်ကို ပြတတ်သော။
 ဝါဠသဃံတယန္တန္တိ ကုက္ကုလံ ပဋိဘယ-
 ဒဿနံ အညမညပဋိဗဒ္ဓဂမနာဒိတာယ သံ-
 ဃာဋိတရူပကယန္တံ ယောဇေသိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။
 ၁၉၂။

ပဋိဘယဘာဝဒဿန (န) [ပဋိဘယ+ဘာဝ+
 ဒဿန] ကြောက်မက်ဖွယ်၏ အဖြစ်ကို

ပြခြင်း။ ဗလကာယဿ ဒိဂုဏတိဂုဏတာ-
ဒဿနံ၊ ပဋိဘယဘာဝဒဿနံ” နှိ ဇေမာဒိနာ
ဒေဝတာနံ သင်္ဂါမသိသေ သဟာယတာ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒိ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၁၂၄။ အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၁၆၀။
ပဋိဘယမဂ္ဂ (ပု) [ပဋိဘယ+မဂ္ဂ] ကြောက်မက်
ဖွယ်ဘေးရန်ရှိသော ခရီးလမ်း။ တေသံ ပန
ဒိဋ္ဌာနဂ္ဂတိအာပဇ္ဇနေန အညဒတ္ထ၊ အသဒ္ဓိယ
မေဝ ဝဗတိ၊ တသ္မာ တေ ပဋိဘယမဂ္ဂေါ ဝိယ
ဂူရတော ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၄၂၇။

ပဋိဘယရူပ (န) [ပဋိဘယ + ရူပ] ကြောက်
မက်ဖွယ်ကောင်းသော အဆင်း။ အထ အဇေ-
ကလာပကော အတ္တနာ ကတေန တထာရူ-
ပေနပိ ပဋိဘယရူပေန ဝိဘိသနေန အကမ္မ-
နိယဿ ဘဂဝတော တံ တာဒိဘာဝံ ဒိသ္မာ။
ဥဒါန၊ ဋ္ဌ။ ၆၃။

ပဋိဘတ္တ (န) [ပတိ + ဘသ + တ] အိတ်
(ဆန်အိတ်စသည်)။ တဏှုလပဋိဘတ္တာနိ
ဝါ မုဂ္ဂပဋိဘတ္တာနိ ဝါ ကဋ္ဌာယပဋိဘတ္တာနိ
ဝါ နိက္ခိပိတွာ ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ ဟရတု။ မ၊ ၂။
၂၄၂။ (-မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၃၈)

ပဋိဘာဂ (ပု) [ပတိ+ဘဇ+ဏ။ တိသု သမော
ပဋိဘာဂေါ၊ သန္နိကာသော သရိက္ခကော။
ဓာန်။ ၅၂၉။ ပတိရူပကံ ဘဇေတိတိ ပဋိဘာ-
ဂေါ၊ ဏော။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၅၂၉။ ပတိ+ဘာဂ။
အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၉၆။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၃၈။]
(၁)ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ခြင်း။ (၂) ကပ်ရောက်
ခြင်း။ (၃) အခြင်းအရာ။ (၄)ပဋိဘာဂမည်
သော တောင်ထွတ်။ (န) (၅) ပဋိဘာဂ
နိမိတ်။ (တိ) (၆)အတူ၊ တူသော-အတူ
ဖြစ်သော-အဖို့အစု။ (၇)ဆန့်ကျင်ဘက်၊
ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောအဖို့အစု။

(၁)ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ခြင်း။ ဂိလာနာဒိနံ
ဟိ ဩဒိဿကံ ကတွာ ဒါနံ အပ္ပဋိဝိဘာဂ-
ပက္ခိကံ “အသုကဿ န ဒဿာမိ”တိ ပဋိ-
က္ခေပဿ အဘာဝတော။ ဗျတိရေကပ္ပဓာ-
နော ဟိ ပဋိဘာဂေါ။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၉၂။

(၂)ကပ်ရောက်ခြင်း။ တူသည်၏ အဖြစ်
သို့၊ ကပ်ရောက်ခြင်း။ ပဋိဘဇနံ ဝါ ပဋိ-
ဘာဂေါ။ သဒိသတာဘဇနံ သဒိသတာ-
ပတ္တိတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၅၃။ မူလဋီ၊
၂။ ၁၇။

(၃)အခြင်းအရာ။ ကထံဒဿိတိ ကိဒိ-
သေန ဒဿနေန သမန္နာဂတော ကိသဏှိ-
တေန ကိပကာရေန ကိပဋိဘာဂေနာတိ
ကထံဒဿိ။ မဟာနိ၊ ၁၆၁။ ကိပဋိဘာဂ-
နာတိ ကိအာကာရေန။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ။ ၂၇၆။

(၄) ပဋိဘာဂမည်သော တောင်ထွတ်။
ပဋိဘာဂကူဋ-ကြည်။ (၅)ပဋိဘာဂနိမိတ်။
ဣမာနိ အဋ္ဌ စလိတာရမ္မဏာနိ၊ တာနိ စ
ခေါပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ ပဋိဘာဂံ ပန သန္နိသိန္နမေဝ
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၉။ နိမိတ္တန္တိ ဥဂ္ဂဟ-
နိမိတ္တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဝါ။ .... မဏိဂုဋိ-
ကာဒိဥပမာ ပဋိဘာဂေ ဝဇ္ဇန္တိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။
၃၃၅။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁၈။ (-ဝဇီရ။ ၁၅၃။)

(၆) အတူ၊ တူသော - အတူဖြစ်သော-
အဖို့အစု။ နတ္ထိ ဥပမာတိ ဥပမာ နတ္ထိ၊
ဥပနိဓာ နတ္ထိ၊ သဒိသံ နတ္ထိ၊ ပဋိဘာဂေါ
နတ္ထိ။ စူဠနိ၊ ၂၁၄၊ ၂၂၈။ ပဋိတိ သဒိသတ္ထေ
ဝတ္တတိ။ သဒိသပုဂ္ဂလော ဟိ ပဋိပုဂ္ဂလော၊
သဒိသဘာဂေါ စ ပဋိဘာဂေါတိ ဝုစ္ဆတိ။
အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၉၆။ ဥပမာမတ္တံ ပဋိမာ၊
သဒိသုပမာ ပဋိဘာဂေါ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၈၉။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၄၄။ (-ဝိ၊
ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၅။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၇၆။ အဘိ၊ ဋ္ဌ။ ၃။
၂၇။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၈။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။
၁၅၉။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၆၉၊ ၁၇၈၊ ၁၈၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
ဋ္ဌ။ ၈၆။ စရိယာ၊ ဋ္ဌ။ ၁၀။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ။ ၂၂၃။
စူဠနိ၊ ဋ္ဌ။ ၉၀။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၇။ သိ၊ ဋီ၊
သစ်၊ ၂။ ၁၁၇။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၉၂၊ သံ၊ ဋီ၊ ၂။
၄၁၈။)

(၇)ဆန့်ကျင်ဘက်၊ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော အဖို့အစု။ ယေ တထာဂတေန “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ”တိ အာဒိနာ နယေန ဓမ္မာ ဒေသိတာ၊တေသု “န စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊ တယော ဝါ ပဉ္စ ဝါ”တိအာဒိနာ နယေန ပဋိဘာဂံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၉၀။ ပဋိဘာဂံ ဒါတုန္တိ “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ” တိ အာဒိနာ ဝုတ္တဿ ဓမ္မဘာဂဿ ဓမ္မကောဋ္ဌာသဿ ပဋိပက္ခဘူတံ ကတွာ ဘာဂံ ကောဋ္ဌာသံ ပဋိဝစနံ ဒါတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ဋီ၊ ၁။၁၃၈။ (-မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၇၉။ သံ၊ဋီ၊ ၂။ ၄၁၈။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၉၄။)

ပဋိဘာဂဥပမာ (ထိ) [ပဋိဘာဂါ + ဥပမာ] တူသော - ဥပမာ - နှိုင်းခိုင်းခြင်း။ ဣတိ နိရယောဝ နိရယဿ ဥပမံ ကတွာ အာဟဋ္ဌော။ တတြ ပဋိဘာဂဥပမာ နာမ ကိရ ဧသ။အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၉၀။ပဋိဘာဂ-ဥပမာတိ ပဋိဗိမ္ဗဥပမာ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၉၁။

ပဋိဘာဂကသိဏ (န) [ပဋိဘာဂ+ကသိဏ] ပဋိဘာဂကသိုဏ်း၊ (ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်) တူသော ကသိုဏ်းနိမိတ်။ဧတေသဉ္စိ ပဋိဘာဂ-ကသိဏေ ပဋိဘာဂကသိဏမိစ္ဆေဝ ဉာဏံ ဟောတိ။ ဒီ၊ဌ၊၂။ ၉၅။ (- ဇာ၊ဌ၊၁။ ၅၀၀။)

ပဋိဘာဂကိရိယာ (ထိ) [ပဋိဘာဂါ+ကိရိယာ] တူသော-အတုဖြစ်သော- အပြုအမူ။ ဘဝံ ကိရ ဂေါတမော ပုဗ္ဗစရိယံ ကထေသိ၊မယံ ကိံ န သက္ကောမ တာဒိသံ ကိဉ္စိ ကထေတုန္တိ ဘဂဝတော ပဋိဘာဂကိရိယံ ကရောန္တာ ဧကံ ဘဝန္တရသမယံ ကထေန္တိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၀၃။ ပဋိဘာဂကိရိယန္တိ ပဋ္ဌာသဝသေန ပဋိဘာဂ-ဘူတံ ပယောဂံ။ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၆၄။သီ၊ဋီ၊၂။ ၃၇၃။

ပဋိဘာဂကူဋ (ပု၊ န) [ပဋိဘာဂ+ကူဋ] ပဋိဘာဂမည်သော တောင်ထွတ်၊အယံ ပန ပဋိဘာဂ-

ကူဋံ အဘိရဟိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ ဝိပဿနံ ဝဇေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏီ။ ထေရီ၊ဌ။၃၆။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တ (န) [ပဋိဘာဂ + နိမိတ္တ] ပဋိဘာဂ-နိမိတ် - အာရုံ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် - ဥဂ္ဂဟအာရုံ-နှင့် တူသော-နိမိတ် - အာရုံ။ ပထဝီကသိုဏ်းစသော အာရုံကို အာရုံပြု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ကို အားထုတ်သောယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီကသိုဏ်းစသောအာရုံကို မျက်စိဖြင့် မကြည့်ရှုဘဲ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ စိတ်ထည်း၌ ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထိုအာရုံကို စိတ်ဖြင့် ယူအပ်သော အာရုံ “ဥဂ္ဂဟနိမိတ်”ဟု ခေါ်၏။ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုပင် အာရုံပြု၍ ဆက်လက် အားထုတ်ရာ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် တူသော အာရုံတစ်မျိုးသည် စိတ်၌ ငြိမ်သက်စွာ ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ပေါ်လာပြန်၏။ စိတ်ဖြင့် ယူအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် တူသော ထိုအာရုံတစ်မျိုးကို “ပဋိဘာဂနိမိတ်”ဟု ခေါ်သည် (သင်္ဂဟ။ ၁၅၃)။ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ဥပစာရဈာန်၊ အပ္ပနာဈာန် သမာဓိ၏ အာရုံဖြစ်သည် (သင်္ဂဟ။ ၁၅၂။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၆၇။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၅၂)။ ဝတ္ထုဒြပ်၊ ပရမတ္ထသဘာဝမှ လွတ်သော ပညတ်အာရုံ ဖြစ်သည်။ ဘာဝနာသညာ၏ အစွမ်းကြောင့် မနောဒွါရစိတ်အစဉ်၌ ဖြစ်ပေါ်ထင်မြင်လာသော အာရုံဖြစ်သည် (သင်္ဂဟ။၁၅၃)။ ပရမတ္ထသဘာဝမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် အဆင်းသဏ္ဌာန်မရှိ၊ သမာဓိရသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်၌ ထင်မြင်လာသော အခြင်းအရာမျှသာ ဖြစ်သည် (ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၂၂၊ ၁၄၇။ မဏိမဇ္ဈ၊၂။ ၅၀၄)။

ပရိကမ္မနိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်တို့ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကသိုဏ်း ၁၀ ပါး၊

အသုဘ ၁၀ ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၊ အာနာပါနသတိ၊ ဤ ၂၂-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ သာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရအပ်သည်(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၉။ သင်္ဂဟ။ ၁၅၂။ ဝိဘာဝိနီ။ ၂၆၂)။

တနည်း ရှေ့အဖို့၌ ပရမတ်အာရုံ၊ နောက်အဖို့၌ ပညတ်အာရုံဖြစ်၍ ပရမတ်၊ ပညတ်အာရုံ ၂-မျိုးရအပ် သောကြောင့် ၂၂-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌သာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရအပ်သည် (မဏိမဉ္ဇူ။ ၂။ ၄၉၈)။

ကြွင်း အနုဿတိ ၈-ပါး၊ ဗြဟ္မ ဝိဟာရ ၄-ပါး၊ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ ၁-ပါး၊ ဓာတုဝေဒနာ ၁-ပါး၊ အာရပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါး။ ဤ ၁၈-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို မရအပ်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး၊ ပဌမာရပ္ပ၊ တတိယာရပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် ရှေ့အဖို့၌ ပညတ်အာရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကြွင်း ၁၂-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့သည် ရှေ့နောက် ၂-ပါးလုံး ပရမတ္ထအာရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်သည် (မဋီ၊ ၂။ ၂၇၆။ မဏိမဉ္ဇူ။ ၂။ ၄၉၈)။

တနည်း ပဋိဘာဂနိမိတ် မရကောင်းသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် မူလစ၍ စီးဖြန်းသည်အခါကပင် စိတ်ဖြင့် မှန်းဆ၍ စီးဖြန်းပွားများရသည်။ ပဏတိမျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ မမြင်ကောင်းပေ။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်အခိုက်အတန့်ကို ပရိကမ္မနိမိတ်၊ မည်သည့်အခိုက်အတန့်ကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဟု အတိအကျ မုချအားဖြင့် မခွဲခြားနိုင်။ ဂုဏ်တော်စသောအာရုံများ စိတ်၌ ကောင်းစွာ မထင်ရှားသေးခင် အာရုံပြုအပ်သော အာရုံကို ပရိကမ္မနိမိတ်၊ စိတ်၌ ကောင်းစွာ ထင်ရှားလာသည်အခါ ပြုအပ်သောအာရုံကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဟူ၍

ပရိယာယ်အားဖြင့်သာ ခွဲခြား၍ ရကောင်းသည်။ မုချအားဖြင့် မရနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၈-ပါးတို့၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကို အခြေခံသည်ပဋိဘာဂနိမိတ် မရနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တနည်း .... ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် စီးဖြန်းခါစ၌လည်း ဘုရား ဂုဏ်စသည်ကိုသာ အာရုံပြုရသည်။ အသားကျသည်အခါလည်း ဘုရားဂုဏ်ပင် ဖြစ်၍ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ အာရုံအတူ ထင်လာဖွယ်မရှိ။ ပဏတိ ဘုရားဂုဏ်စသော အာရုံများသာလျှင် ထင်ရှားစွာဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၈-ပါးတို့၌ ပဋိဘာဂနိမိတ် မဖြစ်နိုင် (ပရမတ္ထသရူပဘေဒနီ၊ ၃။ ၆၇၄-၅)။

အာဟာရေ ပဋိကူလသညာကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဘာဝနာ၏ အထူးထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဓမ္မအဖြစ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ နက်နဲသော သဘောရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ဥဂ္ဂဟနိမိတ် မဖြစ်နိုင်။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မဖြစ်သောကြောင့် ပဋိဘာဂနိမိတ်လည်း မဖြစ်နိုင် (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၂၃)။ ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါးတို့၌ သတ္တဝါတို့၌ အပိုင်းအခြားပျက်ခြင်းသည်ပင် နိမိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိဘာဂနိမိတ် မရနိုင် (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၇) ။

ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် တူသည်ဟုဆိုရသော်လည်း ထိုထိုကမ္မဋ္ဌာန်းအားလျော်စွာ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် မတူကွဲပြားခြားနားသည်။ ပထဝီကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် လက်ချောင်းရာ၊ လက်ဖဝါးရာ စသော ကသိုဏ်းဝန်းအပြစ်များနှင့် တကွ ထင်လာသည်။ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်သည်

အိတ်မှ ထုတ်စ ကြေးမုံပြင်၊ ကောင်းစွာ ပွတ်တိုက်ပြီးသော ခရုသင်း၊ တိမ်တိုက်မှ ထွက်ပေါ်လာသော လဝန်း၊ တိမ်ညိုဝဉ်း ပျံသန်းနေသော ဗျိုင်းဖြူပမာ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ကို ဖောက်ထွင်း၍ ပေါ်ထွက်လာ သကဲ့သို့ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် အဆပေါင်း ရာထောင်မက အလွန် စင်ကြယ်စွာ ထင် လာသည်။ အာပေါကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ် သည် တုန်လှုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တံပိုး ထခြင်း၊ ရေမြုပ်ရေပွက်တို့နှင့် ရောနှောခြင်း စသော ကသိုဏ်းဝန်း အပြစ်များနှင့် တကွ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် တုန် လှုပ်ခြင်းမရှိမူ၍ ကောင်းကင်၌ ထားသော ပတ္တမြားရုပ်ဝန်း၊ မြကြေးမုံပမာ ထင်လာ သည်။ တေဇောကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် သည် မီးတောက်မီးလျှံ ပြတ်၍ပြတ်၍ ကျနေ သကဲ့သို့ ထင်လာသည်။ ပြုပြင်မထားသော ပကတိမီး၌ မီးစ၊ မီးကျိုးစု၊ မီးခိုးစသော ကသိုဏ်းဝန်း အပြစ်များနှင့်တကွ ထင်လာ သည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ၊ ကောင်းကင်၌ ထားသော ကမ္မလာနီပိုင်း၊ ရွှေယပ်ဝန်း၊ ရွှေတိုင်ကဲ့သို့ ထင်လာသည်။ ဝါယောကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည်မီးဖိုမှ ချစ နို့ဃနာထမင်း၏ တလိပ်လိပ်တက်နေ သော အငွေ့ပမာ တုန်လှုပ်စွာ ထင်လာ သည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ၊ ငြိမ်သက်စွာ ထင်လာသည်။ နီလ၊ ပီတ၊ လောဟိတ၊ သြဒါတကသိုဏ်းတို့၌ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်သည် ဝတ်ဆံ၊ အရိုး၊ အရွက်အကြား စသော ကသိုဏ်းဝန်းအပြစ်များနှင့် တကွ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်ကသိုဏ်း ဝန်းမှ လွတ်၍ ကောင်းကင်၌ ထားသော ဣန္ဒနီလာ ပတ္တမြားယပ်ဝန်းကဲ့သို့ ထင်လာ သည်။ အာလောကကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်

သည် တိုက်နံရံ၊ မြေအပြင်တို့၌ ထင်သော ပကတိသော အရောင်ဝန်းအတိုင်း ထင်လာ သည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ဘုရားရှင်၏ တစ်လံမျှသော ရောင်ခြည်တော်ဝန်းပမာ တခဲနက်ဖြစ်၍ ကြည်လင်စွာသော အရောင် ဝန်း ကဲ့သို့ ထင်လာသည်။ အာကာသ ကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် နံရံစွန်းနှင့် တကွဖြစ်သော အပေါက်ကဲ့သို့ ထင်လာ သည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ကောင်းကင် ပြင်ပမာ ထင်လာသည်။

အသုဘ ၁၀-ပါးတို့တွင် ဥဒ္ဓါမာတက ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ရုပ်အဆင်း မလှသည်ဖြစ်၍ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ထင် လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အလိုရှိတိုင်း စားပြီး၍ လျောင်းစက်နေသည် ဆူဖြိုးသော အင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသူ ယောက်ျားကဲ့သို့ ထင် လာသည်။ ဝိနီလကကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် သည် ပြောက်ကျားသော အဆင်းရှိသည် ဖြစ်၍ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ညိုဖြူနီ များရာအဆင်းအားဖြင့် ထင်လာ သည်။ ဝိပုဗ္ဗကကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် သည် ပြည်တစ်စုံ ယိုစီးကျနေသကဲ့သို့ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် တုန် လှုပ်ခြင်း မရှိ၊ ငြိမ်သက်စွာ ထင်လာသည်။ ဝိစ္ဆိဒ္ဓက ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် အလယ်၌ ပေါက်ပြတ်သကဲ့သို့ ထင်လာ သည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အပေါက် အပြတ် မပါ၊ ပြည်ဖြိုးစွာ ထင်လာသည်။ ဝိက္ခာယိတကကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ထိုထိုနေရာ၌ အိမ်ခွေး၊ တောခွေး တို့ ကိုက်ခဲရာအတိုင်း ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်သည် ကိုက်ခဲရာမထင်၊ ပြည်ဖြိုးစွာ ထင်လာသည်။ ဝိက္ခိတ္တကကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်သည် ထင်ရှားသော အကြားရှိသည်

ဖြစ်၍ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်သည် အကြားမပါ၊ ပြည်ဖြိုးစွာ ထင်လာသည်။ ဟတဝိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ထင်ရှားသော လက်နက်ထိခိုက်ရာ အမာဝကဲ့သို့ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်သည် ပြည်ဖြိုးစွာ ထင်လာသည်။ လောဟိတကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် လေတိုက်ခတ်၍ တုန်လှုပ်သော တံခွန် ကုက္ကာအလား တုန်လှုပ်စွာ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ငြိမ်သက်စွာ ထင်လာသည်။ ပုဠုဝကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် လှုပ်ရှားနေသကဲ့သို့ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်သည် သလေးထမင်းခဲပမာ ငြိမ်သက်စွာ ထင်လာသည်။ အဋ္ဌိကမ္မဋ္ဌာန်း၌ အဆက်မပြတ်သေးသော သင်္ခလိကအရိုး၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် အပေါက်အကြားနှင့် တကွ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အပေါက်အကြားမပါ၊ ပြည်ဖြိုးစွာ ထင်လာသည်။ တစ်ချောင်းတည်းသောအရိုး၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ကြောက်မက်ဘွယ်ရာ ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို ဖြစ်စေ၍ ထင်လာသည်။ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ဆံပင်စသည်တို့၏ အဆင်း၊ သဏ္ဌာန်၊ အရပ်၊ တည်ရာအပိုင်းအခြားတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ထင်လာသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ထင်လာသည်။ ဤသို့ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့သည် အဆင်းထူးသော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပြည်ဖြိုးစုံလင်စွာ ထင်မှု၊ မထင်မှုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပေါက်အကြား ပါ၊ မပါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ လှုပ်ရှားမှု ရှိ၊ မရှိအားဖြင့်လည်းကောင်း

ကောင်း ကွဲပြားခြားနားသည် (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၂၊ ၁၆၅-၉၊ ၁၈၃-၇၊ ၂၅၇)။

ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှ စ၍ ကာမစ္ဆန္တစသော နီဝရဏတရားများ ကင်းကွာ၍ ကိလေသာများ ငြိမ်သက်သွားကြသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ဥပစာရဈာန်၊ အပ္ပနာဈာန်သမာဓိလည်း ဖြစ်ပေါ်လာသည် (သင်္ဂဟ၊ ၁၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၂။ ၂၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၇)။ ဥပစာရဈာန်သမာဓိနှင့်တကွ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဖြစ်စေရခြင်းသည်လွန်စွာခဲယဉ်းလှသည်။ ထို့ကြောင့် ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ထိုနေရာ၌ပင် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို တိုးပွားစေလျက် အပ္ပနာဈာန်သို့ ရောက်အောင် အားထုတ်ရသည်။ အပ္ပနာသို့ ရောက်အောင် အားမထုတ်နိုင်သော ယောဂီသည် စကြဝတ္ထေး မင်းလောင်းကိုယ်ဝန် စောင့်ရှောက်သည်ပမာ အသပ္ပာယ် ၇-ပါးကို ပယ်ရှားရှောင်ကြဉ်၍ သပ္ပာယ် ၇-ပါးကို မှီဝဲလျက် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရသည်။ ဤသို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လျက် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပွားများရှုမြင်သည်ရှိသော် အချို့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား မကြာမီ အပ္ပနာဈာန် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဤမျှဖြင့် အပ္ပနာဈာန်မဖြစ်စေနိုင်သေးသော ယောဂီသည် အပ္ပနာကောသလ္လ ၁၀-ပါးကို ပြည်စုံစေ၍ ဝီရိယနှင့် သမာဓိကို ညီမျှအောင်အားထုတ်ရသည် (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၃-၅၊ ၂၇၈)။

“ယခုပင် အပ္ပနာသို့ ရောက်တော့အံ့”ဟု လွန်ကဲပြင်းထန်စွာ အားထုတ်သော သူသည် တက်ကြွခြင်း ‘ဥဒ္ဓစ္စ’အဖို့၌ ကျရောက်သောကြောင့် အပ္ပနာသို့ မရောက်နိုင်၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ခြင်း၌ အပြစ်ကို မြင်

သဖြင့် ဝီရိယကို လျော့သောသူသည် ပျင်းရိခြင်း ‘ကောသဇ္ဇ’ အဖို့၌ ကျရောက်သောကြောင့် အပ္ပနာသို့မရောက်နိုင်။ ပန်းဝတ်ရည်စုပ်ယူအံ့ဟု ပျံသွားလေသော ပျား၊ ရေအပြင်ကြာရွက်၌ အကြောဖြတ်သင်သော ဆေးသမား၊ အသပြာငွေ ၄၀၀၀ ကို အလိုရှိသဖြင့် ပင်၊ ကူမျှင် ၄-လံရအောင် တုတ်ဖြင့် ရစ်ယူသော ယောက်ျား၊ လေကြမ်းလျှင် ရွက်ထက်ဝက်လွှင့်၍ လေပြေ လေညှင်းလာလျှင် ရွက်ကုန်ဖွင့်၍ ရွက်တိုက်သော လှေသမား၊ အပေါက်ကျဉ်းသော ဆီကျည်တောက်၌ မဖိတ်မစင်ရအောင်ဆီထည့်သော ယောက်ျားကဲ့သို့ တွန့်တိုဆုတ်နစ်ပျင်းရိခြင်း ‘ကောသဇ္ဇ’၊ တက်ကြွခြင်း ‘ဥဒ္ဒစ္စ’အဖို့ ၂-ပါးမှ ကင်းလွတ်စေ၍ မလျော့လွန်း မတင်းလွန်း သမာဓိနှင့် ညီမျှသော လုံ့လဖြင့် ပဋိဘာဂနိမိတ်သို့ ရှေးရှု ဘာဝနာစိတ်ကို ဖြစ်စေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် အပ္ပနာသို့ ရောက်နိုင်လေသည်။ (အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၃-၄- ကြည့်။)

တထာ သမာဟိတဿ ပနေတဿ..... ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တဿ ယဒါ တပ္ပဋိဘာဂံ ဝတ္ထုဓမ္မဝိမုစ္စိတံ ဘာဝနာမယမာရမ္မဏံ စိတ္တေ သန္နိသိန္နံ သမပ္ပိတံ ဟောတိ၊ တဒါ တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ သမုပ္ပန္နန္တိ ပဝုစ္စတိ။ သင်္ဂဟ၊ ၁၅၃။ တပ္ပဋိဘာဂန္တိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တသဒိသံ၊ တတောယေဝ ဟိ “ပဋိဘာဂနိမိတ္တ”န္တိ ပဝုစ္စတိ။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၂၆၃။ (-အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၀၈။ အဘိ၊ ၅၊ ၂၃၇။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၇။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၁၊ ၂၁၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၁၁။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆၁။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၄၂၇-၈။ မ၊ ၄။ ၁။ ၆၇။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၅။ သံ၊ ၄။

၂။ ၄၁၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၅၀၊ ၂၆၆။ အနု၊ ၄။ ၁။ ၂၀၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၉၊ ၂၁၇၊ ၄၂၃။ နေတ္ထိ၊ ၈။ ၂၃၄။) ပဋိဘာဂနိမိတ္တပဋိလာဘသမကာလ (ပု) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + ပဋိလာဘ + သမ + ကာလ] ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို - ရရာကာလ - ရသည် - နှင့် တူမျှသောကာလ။ တဿ ပဋိဘာဂနိမိတ္တပဋိလာဘသမကာလမေဝ ဗဟိဒ္ဓါ ကာမာနံ အမနသိကာရာ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ကာမစ္ဆန္တော ပဟိယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၄။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၁။)

ပဋိဘာဂနိမိတ္တပ္ပဝတ္တိ (ထိ) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + ပဝတ္တိ] ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ရာအခါ။ ပုဗ္ဗဘာဂေတိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ပုဗ္ဗဘာဂေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၂။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တဘူတအာရမ္မဏ (တိ) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + ဘူတ + အာရမ္မဏ] ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သော အာရုံရှိသော၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြုသော။ အယံ ပန ပဌမာရူပဝိညာဏံ ဝိယ န ပဋိဘာဂနိမိတ္တဘူတအာရမ္မဏတာယ ဧဝံ ဝုတ္တာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တဝဇနာ (ထိ) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + ဝဇနာ] ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို - တိုးပွား - ကျယ်ပြန့် - စေခြင်း။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဝဇနာယ ဟေဋ္ဌာ၊ ဥပရိ၊ တိရိယဉ္စ စက္ကဝါဠပရိယန္တဂတာဂတဝသေန အန္တာနန္တဘာဝေါကံ ဒဿေဟံ “ပဋိဘာဂနိမိတ္တ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၄၂၉။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တာဘာဝ(ပု) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + အဘာဝ] ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ - မရှိ - မဖြစ် - ခြင်း။ အနိမိတ္တတ္တာတိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တာဘာဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၂။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တာရမ္မဏ (န) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + အာရမ္မဏ] ပဋိဘာဂနိမိတ်-ဖြစ်သော - ဟု ဆိုအပ်သော - အာရုံ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ။

(တိ) (၂) ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ရှိသော (တရား)။ (၁) ဒသ ကသိဏာ၊ ဒသ အသုဘာ၊ အာနာပါနဿတိ၊ ကာယ-ဂတာ သတိတိ ဣမာနိ ဒွါဝိသတိ ပဋိ-ဘာဂနိမိတ္တာရမ္မဏာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၉။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တာရမ္မဏာနိတိ ပဋိဘာဂ-နိမိတ္တဘူတာနိ အာရမ္မဏာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၁၃၂။ (၂) န ဟိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တာရမ္မဏာ အပ္ပနာ အဇ္ဈတ္တဝိသယာ သမ္ဘဝတိ။ မ၊ ၂။ ၁။ ၁၂၁။ အံ၊ ၂။ ၁။ ၂၆၆။ အံ၊ ၂။ ၁။ ၂၄၆။ (- ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၂၁၁၊ ၂၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၂၀။)

ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + ဥပ္ပတ္တိ] (၁) ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ ဖြစ်ခြင်း။ (၂) ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ ဖြစ်ရာအခါ။ (၁) ယဒိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တေ ဇာတေပိ ပထဝိမဏ္ဍလံ ဩလောကေတွာ ဘာဝေတိ၊ ပဋိဘာဂ-နိမိတ္တုပ္ပတ္တိ န သိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၁၄၆။ (- သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၂၆၂။) (၂) ဣတော ပဘုတိတိ ဣတော ပဋိဘာဂ-နိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၂၃၆။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပါဒန (န) [ပဋိဘာဂနိမိတ္တ + ဥပ္ပါဒန] ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း။ နိမိတ္တုပ္ပါဒနန္တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပါဒနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၄။

ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလ (ပု) [ပဋိဘာဂ+ပုဂ္ဂလ] တူသော-အတုဖြစ်သော - ပုဂ္ဂိုလ်။ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂ-လောတိ မယံ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလော နာမ နတ္ထိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၅။

ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိတ(တိ) [ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလ+ဝိရဟိတ] တူသော-အတုဖြစ်သော-ပုဂ္ဂိုလ်မှ ကင်းသော၊ သူ။ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလောတိ ပဋိ-ဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိတော။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၆။

သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၆။ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိတောတိ သီလာဒိဂုဏေဟိ အသဒိသတာယ သဒိသ-ပုဂ္ဂလရဟိတော။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၇။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၃။ ပဋိဘာဂါရမ္မဏဂ္ဂဟဏမုခ (န) [ပဋိဘာဂ + အာရမ္မဏ+ဂဟဏ+မုခ] တူသော- အဖို့-သဘော-ရှိသော အာရုံကို ယူခြင်းဟူသော-အဦး-အစ။ အာရမ္မဏတောတိ ပဋိဘာဂါ-ရမ္မဏဂ္ဂဟဏမုခေန ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၁။

ပဋိဘာဂပုပနိဓာ (ထိ) [ပဋိဘာဂ + ဥပနိဓာ] ပဋိဘာဂဥပနိဓာပညတိ၊ တူသော ဝတ္ထုကို ထောက်ဆပြောဆိုအပ်သော ပညတိ။ အပိ စေသာ ဥပနိဓာပညတ္တိ.....အဝိဒူရဂတုပနိဓာ ပဋိဘာဂပုပနိဓာ တဗ္ဗဟုလူပနိဓာ တဗ္ဗသိဗ္ဗ-ပနိဓာတိအာဒိနာ ဘေဒေန အနေကပ္ပကာ-ရာ။.... သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဥသဘာဂါမိတိ-အာဒိကာ ပဋိဘာဂံ ဥနိဓာယ ဝုတ္တတာယ ပဋိဘာဂပုပနိဓာ နာမ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ (- သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၆။)

ပဋိဘာဏ (တိ) [ပတိ+ဘဏ+ဏ] ပြောဆို-ဟောကြား-အပ်သော- (တရား)။ သာဓု သာမဏေရ၊ သုကထိတော တေ ပဋိ-ဘာဏော (ပဒဘာဏော၊ သီ၊ သျှာ)၊ ဣဒါနိ သရဘညံ ဘဏာဟိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၀။

ပဋိဘာတိ (ကြိ) [ပတိ+ဘာ+အ+တိ] ဘာဒိတ္တိယံ။ စန္ဒော ဘာတိ၊ ပဉ္စေ မံ ပဋိဘာတိ။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၁။ ၂၅။ (၁) ထင်၏၊ ထင်ရှား၏၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏၊ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်၏၊ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်၏။ (၂) နှစ်သက်၏။ (၁) ဥပမာ မံ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ပဋိဘာတိ(မ၊ ၁။ ၃၇)တိ မယံ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ဥပမာ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဧကံ ဥပမံ ဝတ္ထုကာမော အဟန္တိ အဓိပ္ပါယော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၅။ ပဋိဘာတု တံ ဘိက္ခု ဓမ္မော

ဘာသိတု(ဝိ၃၂၂၆)န္တိ ဘိက္ခု တုယံ ဓမ္မော
 ဘာသိတု ဥပဋ္ဌာတု ဉာဏမုခံ အာဂစ္ဆတု။
 သာရတ္ထ၊ ၃။၃၀၁။ အာယသ္မန္တယေဝ သာရိ-
 ပုတ္တံ ပဋိဘာတု (မ၊၁။၁၇)တိ အာယသ္မ-
 တောယေဝ သာရိပုတ္တဿ ဘာဂေါ ဟောတု၊
 အာယသ္မာ ပန သာရိပုတ္တော အတ္တနော
 ဘာဂံ ကတွာ ဝိဘဇေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
 .... ဧဝံ သဒ္ဓလက္ခဏေန သမေတိ။ ကေစိ
 ပန ဘဏန္တိ “ပဋိဘာတုတိ ဒိဿတု” တိ။
 အပရေ “ဥပဋ္ဌာတု”တိ ။ မ၊၁။၁၀၄။ ကာမံ
 “ပဋိဘာတုတိ”တိ ဧတ္ထ ပဋိ-
 သဒ္ဓါပေက္ခာယ “သာရိပုတ္တံ”န္တိ ဥပယောဂ-
 ဝစနံ၊ အတ္ထော ပန သာမိဝစနဝသေနဝ
 ဝေဒိတဗ္ဗော။ ....ဒိဿတုတိ ဉာဏေန ဒိဿ-
 တု၊ ပဿတုတိ ဝါ အတ္ထော။ ဥပဋ္ဌာတုတိ
 ဉာဏဿ ပစ္စုပ္ပန်တု။မ၊၁။၁၉၀။ ဘဂ-
 ဝန္တညေဝ ပဋိဘာတု(မ၊ ၁။၃၈၄)တိ ဘဂဝ-
 တောယေဝ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော
 ဥပဋ္ဌာတု၊ တုမေယေဝ နော ကထေတွာ
 ဒေထာတိ အတ္ထော။ မ၊၁။၂၇၃။ ပဋိ-
 ဘာတုတိ ဧတ္ထ ပဋိသဒ္ဓါပေက္ခာယ “ဘဂ-
 ဝန္တ”န္တိ ဥပယောဂဝစနံ၊ အတ္ထော ပန သာမိ-
 ဝစနဝသေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒေဿန္တော
 အာဟ “ဘဂဝတော” တိ။ ပဋိဘာတုတိ စ
 ဘဂဝတော ဘာဂေါ ဟောတု။...ကေစိ ပန
 “ပဋိဘာတုတိ ပဒိဿတု”တိ အတ္ထံ
 ဝဒန္တိ၊ ဉာဏေန ဒိဿတု၊ ဒေသီယတုတိ ဝါ
 အတ္ထော။ ဥပဋ္ဌာတုတိ စ ဉာဏဿ
 ပစ္စုပ္ပန်တု။ မ၊၁။၂၉၅။ ပဋိဘာသုတိ (ဝိ၃။
 ၅)တိ ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ ဉာဏဿ
 ဂေါစရာ အဟေသံ၊ ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗဘာဝံ
 ပါပုဏိသု။ ဝိ၊၁။၂၄၃။

ပဋိဘာတိ- မ၊၁။၂၉၂။ မ၊၂။ ၈၅။ မ၊၃။
 ၃၁၅။ သံ၊၁။၇၊၈၁၁၈၃၊၂၀၅။ အံ၊၂။ ၂၀၉။

အံ၊၃။၁၅၁-၂၊၃၇၉၊၃၈၀။ ဥဒါန။၁၂၃။
 သုတ္တနိ။၃၄၄။ ထေရ။ ၃၄၇။ စူဠနိ။၂၂၄-
 ၅၊ ၂၇၈။ ဇာ၊၁။၃၄၇။ ဇာ၊၂။ ၁၁၂၊ ၁၅၆၊
 ၃၄၀၊ ၃၅၉။ ဒီ၊၁။၂။ ၄၉။ မ၊၁။၁။ ၁၀၆၊
 ၁၅၅။ မ၊၁။၃။ ၈၀။ မ၊၁။၄။ ၂၃၁။ သံ၊၁။၁။
 ၁၃၉၊ ၂၃၄။ သံ၊၁။၁။ ၁၃၉၊ ၂၄၃။ အံ၊၁။၁။
 ၂၅၃။ အံ၊၁။၁။၂၅၃။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၃၀။
 အဘိ၊၁။၂။၉၇။ ဥဒါန၊၁။ ၂၂၂။ သုတ္တနိ၊၁။၂။
 ၁၂၆။ ဝိမာန၊၁။၇၀၊၁၄၄။ ထေရ၊၁။၁။၃၂၂။
 အပ၊၁။၁။၂၀၇။ မဟာနိ၊၁။၂၂၁၊၃၀၀။
 စူဠနိ၊၁။၁၂၇။ ဇာ၊၁။၅။၂၁၈၊၄၃၈။ ဇာ၊၁။၆။
 ၃၀။ ဇာ၊၁။၇။၃၄၂-၃။ ဝဇီရ၊၁။၆၄၊၃၃၂။
 ဝိမတိ၊၁။၂၈၇။ ဝိမတိ၊၂။၈၉။ ဒီ၊၁။၁။၂၂၁။
 မ၊၁။၁။၁။၁၈၇၊၂၂၁။ မ၊၁။၁။၁။၁၈၇။
 သံ၊၁။၁။၂၈၉။ ပဋိဘာန္တိ-ဒီ၊၂။၈၅။ မ၊၂။
 ၃၁၉။ မ၊၃။၂။ သံ၊၁။၁။၁၉၄။ သံ၊၂။၈၇။
 သံ၊၃။၁။၁၆-၉။ အံ၊၂။၆၊၂၀၂-၆။ ထေရ။
 ၃၄၈။ အပ၊၂။၁၅၄။ ပေဋကော။၁၆၈။
 မ၊၁။၃။၂၃၇။ အံ၊၁။၃။၂၈။ ထေရ၊၁။၁။
 ၄၂၆၊၅၁၃၊၅၃၀။ ဇာ၊၁။၂။၉၁။ ဇာ၊၁။၅။
 ၂၁၅-၈။ မ၊၁။၁။၁၆၁။ ပဋိဘာသိ - ဒီ၊၂။
 ၂၆၂၊ ၂၇၅-၆။ ဒီ၊၁။၁။ ၃၉၉။ ပဋိဘာတု -
 ဝိ၊၃။၃၆၃-၄။ ဒီ၊၁။၁၁၇။ မ၊၁။ ၁၇၊၃၇၊
 ၅၇၊ ၃၉၂။ မ၊ ၂။ ၁၇၊၁၂၈၊၁၈၁။ မ၊ ၃။
 ၁၅၇၊ ၁၈၅၊ ၃၀၅။ သံ၊၁။ ၄၃၊ ၁၉၀။ သံ၊၂။
 ၃၆၊ ၅၄၊ ၃၉၀။ သံ၊ ၃။ ၂၃၆။ အံ၊၁။၂၀၀။
 အံ၊၂။၁၇၆-၈၊၂၀၉။ အံ၊၃။၈၁၅၂၊ ၃၃၇၊
 ၅၅၃။ ဥဒါန။၁၄၈။ သုတ္တနိ။၃၄၄။ မ၊၁။
 ၁၅၅-၈။ မ၊၁။၃။၁၉။ သံ၊၁။၁။၃၇၊၅၃။
 အံ၊၁။၁။ ၁၈၉။ အံ၊၁။၁။၁၈၉၊၂၀၇။ အံ၊၁။၃။
 ၅၉။ ပဋိသံ၊၁။၂။၂၇၆။ သုတ္တနိ၊၁။၂။ ၁၂၆။
 ဝိမာန၊၁။၇၀၊၁၄၄။ ထေရ၊၁။၁။၇၃။ ဒီ၊၁။၃။
 ၂၇၄။ မ၊၁။၁။၂၁၄၊၂၉၅။ မ၊၁။၃။၃၄၇။
 သံ၊၁။၁။၄၇။ အံ၊၁။၁။၁၇၀။ ပဋိဘာန္တိ - မ၊၃။

၁၆၀။သံ၊၁။၁၉၄။ သံ၊၃။၇၃။ မ၊၄။၄။၁၂၀။
မ၊၄။၃။၃၃၁။ပဋိဘာသိ-မ၊၁။၁၁၃။သံ၊၂။
၄၇၇။ ဇာ၊၂။၉၂။၁၀၇။မ၊၄။၁။၃၅၃။ ဇာ၊၄။၁။
၄၁၄။ ဇာ၊၄။၅။၃၈၉။၃၉၀။ ၄၃၀။ သံ၊၄။၂။
၇၃။ ပဋိဘာသု-ဝိ၊၃။၇။၈။ ဒီ၊၂။၃၁-၂။ မ၊၁။
၂၂၄။ သံ၊၁။၁၃၈။ ဝိ၊၄။၂။၁၆၂။ ဝိ၊၄။၃။၂၄၃။
ဒီ၊၄။၂။၅၆။ မ၊၄။၂။၈၁။ သံ၊၄။၁။၁၈၀။ ဇာ၊၄။
၂။၉၁။ သာရတ္ထ၊၃။၁၅၃။

(၂) န ဘတ္တံ ပဋိဘာတိ။ မ၊၂။ ၃၀၉။
၃၁၀။ န ပဋိဘာတိတိ န ရစ္စတိ။ မ၊၄။၃။
၂၃၇။ အနောက္ခတ္တော ဓာတုနံ “န ပဋိ-
ဘာတိ”တိပဒဿ “န ရစ္စတိ”တိ အတ္ထ-
မာဟ။ မ၊၄။၃။ ၁၆၀။ (-ဇာ၊၁။ ၁၄၇။
အံ၊၄။၁။၁၉၇။ ဇာ၊၄။၃။၂၇၁။)

ဤပုဒ်၌ “ပဋိဘာတိ မန္တိ မမ ဘာဂေါ
ပကာသတိ။ ပဋိဘာတု တန္တိ တဝ ဘာဂေါ
ပကာသတု (သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၂၆)။ အာယသ္မန္တံ
ယေဝ သာရိပုတ္တံ ပဋိဘာတူတိ အာယသ္မ-
တောယေဝ သာရိပုတ္တဿ ဘာဂေါ ဟောတု
(မ၊၄။၁။၁၀၄)။ ပဋိဘာတူတိ စ ဘဂဝတော
ဘာဂေါ ဟောတု” (မ၊၄။၂။၂၉၅။ သံ၊၄။၂။
၄၇။အံ၊၄။၂။၁၇၀)ဟု ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌ
ကထာ၊ ဋီကာတို့အလို ‘ပဋိ’ပုဒ် ‘ဘာတိ’ပုဒ်
ဖြစ်၍ ‘ပဋိ’သဒ္ဒါသည် ‘ဘာဂတ္ထ’ဟော ကမ္မပွ
ဝနိယပုဒ် ဖြစ်သည်။ “အာယသ္မန္တံယေဝ
သာရိပုတ္တံ ပဋိ=အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏တာဝန်
သည်သာလျှင်။ ဘာတု=ဖြစ်ပါစေလော့”ဟု
အနက်ပေးရမည်။ မောဂ်၊သျှ၊ ၁။၂-ကဏ္ဍ၊
၉-သုတ်လည်းကြည့်။

ပဋိဘာတု (ကြိ) [ပတိ+ဘာ+အ+တု]ထင်လော့၊
ထင်ရှားလော့၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်စေ
လော့၊ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်စေလော့၊
ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်စေလော့။ ပဋိဘာတိ
- ကြည့်။

ပဋိဘာနာ (န) [ပတိ+ဘာ+ယု။ ပဋိမုခံ ဘန္တိ
ဥပဗ္ဗဟန္တိ ဧယျာ စတေနာတိ ပဋိဘာနံ။
ဇာနိ၊၄။၁၅၃။(၁)ဉာဏ်၊ပညာ။ (၂)စကား၊
အသံ။(၃)အလို၊ဆန္ဒ။(၄)အလိုရှိအပ်သော-
အနက်-အဓိပ္ပါယ်။ (၅) ထင်ရှား-ဖြစ်ပေါ်-
သော ပြောဆိုကြောင်းစိတ်။ (၆) အခြင်း
အရာ ဝိသေသကို ထင်ရှားပြတတ်သော ဒိဋ္ဌိ
ဂတ သမ္ပယုတ်စိတ်။ (၇) ပြောဆိုခြင်း။
(၈)ပြခြင်း၊ ထင်ရှားပြခြင်း။ (၉) ပဋိဘာနာ
မည်သော တောင်ထွတ်။ (တိ) (၁၀)ထင်ရှား-
-တောက်ပ -သိမြင် - တတ်သော။ (၁၁)
တည်ရာ-သိရာ-ဖြစ်သော။

(၁)ဉာဏ်၊ ပညာ။ သာဠိကာယိဝ နိဗ္ဗေါ-
သော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒီရယိ။ သံ၊၁။ ၁၉၁။
ဘဒ္ဒကော တေ ဘိက္ခု ဥဗ္ဗဂေါ ဘဒ္ဒကံ ပဋိ-
ဘာနံ။ အံ၊၁။၄၉၇။ သုတေန ဝါ ပဋိဘာနေန
ဝါ အညတရညတရေန ဝါ။ မဟာနိ။ ၅၂။
ပဋိဘာသုတိ ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ ဉာဏဿ
ဂေါစရာ အဟေသံ။ ဝိ၊၄။၃။ ၂၄၃။ ပဋိဘာနံ
ဥဒီရယိတိ သမုဒ္ဒတော ဥိမိယော ဝိယ အနန္တံ
ပဋိဘာနံ ဥဗ္ဗဟတိ။ သံ၊၄။၁။၂၅၂။ ပညာစဝ
ဝါ ဥဗ္ဗဇေနဋေန ဥဗ္ဗဂေါတိ ဝုစ္စတိ။ သာဝ
ပဋိဘာနဋေန ပဋိဘာနံ။ အံ၊၄။၂။၃၆၀။
ပဋိဘာနေန ဝါတိကာရဏာကာရဏပဋိ-
ဘာနသင်္ခါတဉာဏေန ဝါ။ မဟာနိ၊၄။၁၇၂။
ဝိဝိဇာကာရံ ကတွာ ဓမ္မံ ကထေတုံ ပဋိဘာ-
တိတိ ပဋိဘာနံ။ ဒေသနာပကာရဉာဏံ။
သံ၊၄။၁။ ၂၈၉။ ပဋိဘာနေသု (ဝိ၊၄။၃။၁၁၄။
သံ၊၄။၁။၁၁၁)တိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒိသု ဝိသ-
ယဘူတေသု “ဣမာနိ ဉာဏာနိ ဣဒ-
မတ္ထဇောတကာနိ”တိ ကထာ တထာ
ပဋိဘာနတော ပတိဋ္ဌာနတော “ပဋိဘာ-
နာနိ”တိ လဒ္ဒနာမေသု နာနာဉာဏေသု။ ဒီ၊
၄။၃။ ၁၁၅။ သံ၊၄။၁။၁၆၃။(-သံ၊၃။၁၄၈။
ပဋိသံ၊၃။၃၃၃။၃၇၃-၄။ အပ၊၂။၁၃၁-၃။၂၁၇။

မဟာနိဗ္ဗာန်၁၆၇၂၀၄။ ဒိဋ္ဌိ၂၅၆၁၅၈။ ဒိဋ္ဌိ၁၂၁၄။မဋ္ဌ၂။ ၈၁။ မဋ္ဌ၁၄။၂၂၃။ သံဋ္ဌ၁။ ၁၈၀၁၂၀၃။ သံဋ္ဌ၁၂၁၅။ အံဋ္ဌ၁။၁၄၈၁၄၁၂။ အံဋ္ဌ၂။၂၆၈။ အံဋ္ဌ၁၂။၁၂။ အဘိဋ္ဌ၂။၄၄၉။ ပဋိသံဋ္ဌ၁။၁၂။သုတ္တနိဋ္ဌ၁။ ၂၂၇။ ထေရဋ္ဌ၁။၁၂၁၅၁၉၃။ထေရဋ္ဌ၂။၄၀၆။ ထေရီဋ္ဌ၂။၈၁၃၉။ အပဋ္ဌ၁။၁၂၃။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ၂။၆။ စရိယာဋ္ဌ၁။၁၈၁၂၀၂။ မဟာနိဋ္ဌ၁။ ၁၈၃၂၀၀၁၃၇။ နေတ္တိဋ္ဌ၂။၈၂။ သာရတ္ထ၁။ ၃၀၅။ ကင်္ခါဋ္ဌိ၊ ဟောင်း။၃၆။ ဒိဋ္ဌိ၂။၁၆၉။ ဒိဋ္ဌိ၁၂။၅၃၁၁၅။ မဋ္ဌိ၂။၁၀၄။ သံဋ္ဌိ၁။ ၁၆၃၁၈၄၁၂၅။ သံဋ္ဌိ၊ ၂။၆၁။ အံဋ္ဌိ၁။ ၁၄၀၁၉၆။ အံဋ္ဌိ၂။၁၆၃။မူလဋ္ဌိ၁။၁၇၁။)

(၂)စကားအသံ။ သာဠိကာယိဝ နိဋ္ဌေါ-သော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒီရယ်။ သံ၊၁။၁၉၁။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၅၅။ မဋ္ဌ၁။၂၀။ သံဋ္ဌ၂။ ၇။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယတ္တကော ဟောတိ သဒ္ဓါယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေန၊ အံ၊၃။ ၃၃၂။ ပဋိဘာနေနာတိ ဝစနသဏ္ဌာနေန။ အံဋ္ဌ။၃။၃၁၆။ ပဋိဘာနန္တိ သဒ္ဓေါ။ ဒိဋ္ဌိ၊၁။၂၃၄။ သိဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၆၀။ သံဋ္ဌိ၂။၁၁။ (-အံ၊၂။၄၈၃။ ထေရ။၃၇၀။ မဋ္ဌ၂။၁၁။ သံဋ္ဌ၁။၁၃၈။ဥဒါနဋ္ဌ။၁၆၈။ ထေရဋ္ဌ၂။၅၂၈။) (၁၂)ယုတ္တပဋိဘာနာဒိသု ပဋိဘာနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏမ္ပိ ဉာဏဿ ဥပဋ္ဌိတ-ဝစနမ္ပိ၊ တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။ အတ္တယုတ္တံ ကာရဏယုတ္တဉ္စ ပဋိဘာနမဿာတိ ယုတ္တပ-ဋိဘာနေော ။ အဘိဋ္ဌ၁။၇၄။ အံဋ္ဌိ၂။၃၃၄။ (-ဒိဋ္ဌိ၊၃။၇၇။)

(၃)အလိုဆန္ဒ။ ဥပ္ပန္နံ ပဋိဘာနံ ဒုပ္ပဋိ-ဝိနောဒယံ။ဝိ၊၅။၂၃၁။အံ၊၂။၁၆၃။ပဋိဘာနာ-နိပိ ဟိတွာ၊ ပုတ္တေ န လဘန္တိ ဧကစ္စာ။ ဇာ၊၂။ ၂၅၂။ ဥပ္ပန္နံ ပဋိဘာနန္တိ ဧတ္ထ ပဋိဘာနန္တိ

ကထေတုကာမတာ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊၅။၄။၁၇၄။ အံဋ္ဌ၊ ၃။ ၅၅။ ပဋိဘာနာနိပိ ဟိတွာတိ ဒေါဟဋ္ဌာနိ ဆဇ္ဇေတွာပိ။ ဇာ၊၅။၇။၉၅။

(၄) အလိုရှိအပ်သော - အနက် - အဓိပ္ပါယ်။ ဗျာကတံ ခေါ အာဝုသော ရေဝတ အာယသ္မတာ အာနန္တေန ယထာသကံ ပဋိ-ဘာနံ။ မ၊၁။၂၇၄။ အာနန္တော အတ္တနော ပဋိ-ဘာနံ ဗျာကရိဿတိ။ မဋ္ဌ၂။ ၁၅၃။ ပဋိ-ဘာတိ ဥပဋ္ဌာတိတိ ပဋိဘာနံ၊ ယထာ-ဓိပ္ပေတော အတ္ထော။ မဋ္ဌိ၂။ ၁၈၇။ (-မ၊၁။ ၂၇၅-၆။)

(၅) ထင်ရှား- ဖြစ်ပေါ်- သော ပြောဆိုကြောင်းစိတ်။ ပဋိဘာတိတိ ပဋိဘာနံ၊ “ဣတိ ဝက္ခာမိ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ကထနစိတ္တံ၊ တတော ပဋိဘာနတော ဇာနနံ ပဋိဘာနံ၊ အာဂမာဘာဝတော သယမေဝ ဥပဋ္ဌိတတ္တာ သယံပဋိဘာနံ။ မဋ္ဌိ၂။၁၆။

(၆) အခြင်းအရာဝိသေသကို သိသော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်။ပဋိဘာတိ ဒိဿ-တိတိ ပဋိဘာနံ၊ ယထာသမာဟိတာကာရ-ဝိသေသဝိဘာဝကော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တ-စိတ္တုပ္ပါဒေါ၊ တတော ဇာတန္တိ ပဋိဘာနံ၊ တထာ ပညာယနံ၊ သယံ အတ္တနော ပဋိ-ဘာနံ သယံပဋိဘာနံ။ သိဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။ ၃၉၉။ (-ဒိဋ္ဌိ၊၁။၁၄၅။)

(၇)ပြောဆိုခြင်း။ ပညာယ အဂ္ဂေါ နိက္ခိ-တ္တော၊ ပဋိဘာနေ စ ကောဝိဒေါ။ အပ၊၁။ ၄၈။ သာမယိကော စ ကုသလော ပဋိဘာနေ စ ကောဝိဒေါ။ မိလိန္တ။၂၀။ ပဋိဘာနေ စ.... ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနေ ဝါ ကောဝိဒေါ ဆေ-ကော။ အပ၊၅။၁။ ၃၂၃။

(၈) ပြခြင်း၊ ထင်ရှားပြခြင်း။ ကိဉ္စိ ပန ဉာဏံ အပ္ပဋိဘာနဘူတံ နတ္ထိ ဧယျပ္ပကာ-သနတော။ မူလဋ္ဌိ၂။၁၉၆။ ယထာဓိပ္ပေ-

တဿ အတ္တဿ ပဋိဘာနံ ဒိပနံ ပဋိဘာနံ။
တေနာဟ “ဧယျပ္ပကာသနတော” တိ။
အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၉၇။

(၉) ပဋိဘာနမည်သော တောင်ထွတ်။
ပဋိဘာနကုဋ-ကြည်။ (၁၀) ထင်ရှား-
တောက်ပ - သိမြင် - သော။ ပဋိဘာနဋ္ဌ-
ကြည်။ (၁၁) တည်ရာ၊ သိရာ။ “ဣမာနိ
ဣဒမတ္ထဇောတကာနိ”တိ တထာ တတာ
ပဋိဘာနတော ပတိဋ္ဌာနတော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။
၁၆၃။ (-ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၃။ ၁၁၅- ဌ “ဥပတိဋ္ဌနတော”
ဟု ရှိ၏။ “ပတိဋ္ဌာနတော” ဟုပင် ရှိသင့်
သည်။)

ပဋိဘာန (တိ) [ပဋိဘာန + အ] (၁) ဉာဏ်-
ပညာ-ဖြင့် ပြုအပ်သော။ (၂) ပြောဆို
ကြောင်း စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော။ (၃) ဒိဋ္ဌိဂတ
သမ္ပယုတ်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော။(၁)ပညာယ
အဂ္ဂေါ နိက္ခိတ္တော၊ ပဋိဘာနေ စ ကောဝိဒေါ။
အပါ၊၁။ ၄၈။ ပဋိဘာနေ စ ပညာယ ကတ္တဗ္ဗေ
ကိစ္စေ။ အပါ၊၅။၁။ ၃၂၃။ (-အပါ၊၅။၁။၇၃။
ဗုဒ္ဓဝံသ၊၅။၃၂၈။ဇာ၊၅။၁။၇၁။) (၂)အထက်
ပုဒ်(၅)ကြည်။ (၃) အထက်ပုဒ်(၆)ကြည်။

ပဋိဘာနက (န) [ပဋိဘာန+က] ဉာဏ်၊ပညာ။
အာယု ဒတွာ ဗလံ ဝဏ္ဏံ၊သုခဉ္စ ပဋိဘာနကံ။
ဒိဃာယု ယသဝါ ဟောတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထူပ-
ပဇ္ဇတိ။ အံ၊၂။၃၆။

ပဋိဘာနကဝိ (ပု) [ပဋိဘာန+ကဝိ] ဉာဏ်-
ပညာ- ဖြင့်- သိချင်း၊ ကဗျာ- ရေးသား-
သီကုံး- တတ်သော ပညာရှိ၊ ရုတ်တရက်
ဉာဏ်- ပဋိဘာန- ရှိသော ကဗျာတတ်သိ
ပညာရှိ။ စိန္တာကဝိ သုတကဝိ အတ္တကဝိ
ပဋိဘာနကဝိ။ အံ၊၁။ ၅၅၃။ ဒိ၊၅။ ၁။၉၀။
ဥဒါန၊၅။ ၁၈၅။ ယော တနံဏညေဝ

ဝင်္ဂိသတ္ထေရော ဝိယ အတ္တနော ပဋိဘာနေန
ကရေတိ၊ အယံ ပဋိဘာနကဝိ နာမ။ အံ၊၅။
၂။၃၉၀။ ယံကိဉ္စိ ပရေန ကတံ ကမ္မံ နာဋကံ
ဝါ ဒိသ္မာ တံသဒိသမေဝ အညံ အတ္တနော
ဌာနပ္ပတ္တိကပဋိဘာနေန ကရဏဝသေန
ပဋိဘာနကဝိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၁၃၀။
သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။ ၃၇၄။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၃၈၇။

ပဋိဘာနကုဋ(ပု) [ပဋိဘာန+ကုဋ] ပဋိဘာန
မည်သော-တောင်ထွတ်-တောင်ကုန်း။ယင်း
တောင်ထွတ်သည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၏ အပိုင်း
အခြား တံတိုင်းကဲ့သို့ ဖြစ်သည် (သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။
၅၄၅)။ အထ ခေါ ဘဂဝါ သမ္ပဟုလေဟိ
ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ ယေန ပဋိဘာနကုဋော
တေနုပသင်္ကမိ။ သံ၊၃။ ၃၉၁။ ပဋိဘာကု-
ဋောတိ ဧကော မဟန္တော ပဗ္ဗတသဒိသော
မရိယာဒပါသာဏော။ သံ၊၅။၃။၃၃၂။

ပဋိဘာနစိတ္တ (န) [ပဋိဘာန+ ကတ+ စိတ္တ]
ဉာဏ် - ပညာ - ဖြင့် ရေးခြယ်အပ်သော-
ပန်းချီရုပ်-ပန်းချီကား။ တဿာ ဘိက္ခုနိယာ
စိဝရံ သိဗ္ဗိတွာ သုရတ္တံ သုပရိကမ္မကတံ
ကတွာ မဇ္ဈေ ပဋိဘာနစိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ
သံဟရိတွာ နိက္ခိပိ။ ဝိ၊၂။၈၅။ ပဋိဘာန-
စိတ္တန္တိ အတ္တနော ပဋိဘာနေန ကတစိတ္တံ။
သော ကိရ စိဝရံ ရဇိတွာ .... ဣတ္ထိ-
ပုရိသရူပမကာသိ။ ဝိ၊၅။၃။၇၁။ “ပဋိဘာနေန
ကတစိတ္တ”န္တိ ဣမိနာ “ပဋိဘာနစိတ္တ”န္တိ
ပဒဿ မဇ္ဈေပဒလောပံ ဒဿေတိ။ ပါစိတိ၊
ယော။၅၄။ (-ဝိ၊၂။၃၉၁။ ဝိ၊၄။၂၉၇။ ဝိ၊၅။၄။
၆၁။ ဒိ၊၅။၁။၈၂။ မဟာနိ၊၅။ ၃၄၄။ သိ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်၊၁။ ၁၉၆၊၃၆၀။)

ပဋိဘာနစိတ္တကမ္မ (န) [ပဋိဘာန+ ကတ+ စိတ္တ-
ကမ္မ] ဉာဏ် - ပညာ - ဖြင့် ရေးခြယ်အပ်
သော - ပန်းချီအမျှ - ပန်းချီရုပ်။ အောက်
ပုဒ်ကြည်။

ပဋိဘာနစိတ္တကမ္မဒါန (န) [ပဋိဘာန+ စိတ္တကမ္မ
+ဒါန] ဉာဏ် - ပညာ - ဖြင့် ရေးခြယ်အပ်
သော-ပန်းချီအမှ - ပန်းချီရုပ် - ကို ပေးလှူ
ခြင်း။ စိတ္တကမ္မဒါနန္တိ ..... ဣဒံ ပန ပဋိ-
ဘာနစိတ္တကမ္မဒါနံ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၇၃။ ဣတ္ထိပုရိသသံယောဂါဒိကံ ကိလေ-
သသမုဒါစာရဟေတုကံ ပဋိဘာနစိတ္တကမ္မ
နာမ။ ဝိမတိ၊၂။ ၂၈၉။

ပဋိဘာနစိတ္တဝိစိတ္တ (တိ) [ပဋိဘာနစိတ္တ+ဝိစိတ္တ]
ဉာဏ် - ပညာ - ဖြင့် ရေးခြယ်အပ်သော
-ပန်းချီရုပ်-ပန်းချီကား-တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်
သော။ တတ္ထ ရညော ကိဋ္ဌနတ္ထံ ပဋိဘာန-
စိတ္တဝိစိတ္တံ အဂါရံ အကံသု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၄၂။
ပဋိဘာနစိတ္တဝိစိတ္တန္တိ ဣတ္ထိပုရိသသညော-
ဂါဒိနာ ပဋိဘာနစိတ္တောန ဝိစိတ္တံ။ သီ၊ဋီ၊
သစ်၊ ၁။ ၁၉၆။

ပဋိဘာနစိတ္တဝိစိတြ (တိ) [ပဋိဘာနစိတ္တ +
ဝိစိတြ] ဉာဏ် - ပညာ - ဖြင့် ရေးခြယ်အပ်
သော- ပန်းချီရုပ် - ပန်းချီကား- တို့ဖြင့်
ဆန်းကြယ်သော။ ရာဇာဂါရကေတိ တတ္ထ
ရညော ကိဋ္ဌနတ္ထံ ပဋိဘာနစိတ္တဝိစိတြံ
အဂါရံ အကံသု။ သာရတ္ထ၊၁။ ၆၂။

ပဋိဘာနဇနက (တိ) [ပဋိဘာန + ဇနက]
(ဘုရားရှင်၏) ဒေသနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ
တတ်သော။ ပဋိဘာနဇယျက(၂)ကြည်။

ပဋိဘာနဇာနနက (တိ) [ပဋိဘာန+ဇာနနက]
(ဘုရားရှင်၏) ဒေသနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ
တတ်သော။ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာပဋိဘာနဿ
ပစ္စယဘူတာနံ ပဋိဘာနဇာနနကာနံ အဂ္ဂေါ
ဇာတော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၂၂။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၇၃-၌ “ပဋိဘာနဇနကာနံ”ဟု ရှိသည်။)

ပဋိဘာနဇောတန(န)[ပဋိဘာန+ဇောတန] ဉာဏ်
-ပညာ-ကို ထွန်းပြခြင်း။ပဋိဘာနဇောတန
ပညာ ပဋိဘာနဇော ဉာဏ်။ ပဋိသံ။ ၁၁၅။

ပဋိဘာနဋ (ပု) [ပဋိဘာန+အတ္တ] ထင်ရှား-
တောက်ပ - သိမြင် - တတ်သည်၏ အဖြစ်
ဟူသော-အနက်-သဘော။ သာဝ ပဋိဘာ-
နဋေန ပဋိဘာနံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၆၀။

ပဋိဘာနဒ (တိ) [ပဋိဘာန+ဒါ+အ] ဉာဏ်-
ပညာ-ကို ပေးတတ်သော။ သူ။ အာယုဒေါ
ဗလဒေါ ဓီရော၊ ဝဏ္ဏဒေါ ပဋိဘာနဒေါ။
သုဓဿ ဒါတာ မေဓာဝီ၊ သုခံ သော
အဓိဂစ္ဆတိ။ အံ၊၂။၃၆။

ပဋိဘာနနာနတ္တ (န) [ပဋိဘာန+နာနတ္တ]
(အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်စသော)ဉာဏ်-ပညာ
-တို့၏- အထူးထူးအပြားပြား - များသည်-
၏ အဖြစ်။ ပဋိဘာနနာနတ္တေ ပညာ ပဋိ-
သမ္ဘိဒေ ဉာဏ်။ ပဋိသံ၊၂။ ၈၅-၈၁၁၅။
နာနတ္တေတိ အတ္တာဒိနံ အနေကဘာဝေ။
ပဋိသံ၊ ၅။ ၁၄၄။

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒဋ္ဌ (ပု) [ပဋိဘာနသမ္ဘိဒါ+
အတ္တ](အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်စသော) ဉာဏ်
-ပညာ-တို့၌-တို့ကို-အသီးအသီး -ခွဲခြမ်း-
-ပိုင်းခြား-ထိုးထွင်း - သိမြင်တတ်သည်၏
အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ ယာဝတာ
ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒဋ္ဌံ၊
တံ သဗ္ဗံ ဇာနာတိတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ပဋိ
သံ။ ၁၂၇။ (-၂၂၈၊၃၄၁။)

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ (ထိ) [ပဋိဘာန+ပဋိသမ္ဘိဒါ]
ပဋိဘာနသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ (အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ် စသော) ဉာဏ်-ပညာ-တို့၌-တို့ကို-
အသီးအသီး -ခွဲခြမ်း- ပိုင်းခြား- ထိုးထွင်း-
သိမြင်-တတ်သော ဉာဏ်။ ဉာဏေသု ဉာဏံ
ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ အဘိ၊ဝိ။၃၀၇။ ယေန
ဉာဏေန တာနိ ဉာဏာနိ ဇာနာတိ “ဣမာနိ
ဉာဏာနိ ဣဒမတ္ထဇောတကာနိ” တိ ဉာ-
ဏေသု ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ အဘိ၊ဝိ။
၃၀၉။ ပဋိဘာနနာနတ္တေ ပညာ ပဋိဘာန-

ပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ။ပဋိသံ။၂။ ယေန ဉာဏေန
 ဣမေ နာနာ ဉာဏာ ဉာတာ၊ တေနော
 ဉာဏေန ဣမေ နာနာ ဉာဏာ ပဋိဝိဒိတာ-
 တိ၊ တေန ဝုစ္စတိ ပဋိဘာနနာနတ္ထေ ပညာ
 ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ။ ၈။
 ပဋိဘာနပွဘေဒဿ သလ္လက္ခဏဝိဘာဝန-
 ဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္တံ ပဋိဘာနေ ပဘေ-
 ဒဂတံ ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ နာမ။
 အဘိ၊၌။၂။ ၃၇၀။ ပဋိသံ၊၌။၁။၂။ ဉာဏေသု
 ဉာဏန္တိ သဗ္ဗတ္ထကဉာဏမာရမ္မဏံ ကတွာ
 ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တသ္မိံ ဉာဏေ ပဘေဒဂတံ
 ဉာဏံ၊ ယထာဝုတ္တေသု ဝါ တေသု တီသု
 ဉာဏေသု ဂေါစရကိစ္ဆာဒိဝသေန ဝိတ္ထာရ-
 ဂတံ ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ ပဋိသံ၊၌။
 ၁။၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၂။ (-အဘိ၊ဝိ။၃၁။ ပဋိသံ။
 ၄၊ ၃၄၁၊ ၃၇၀။ မဟာနိ။ ၁၈၁။ စူဠနိ။၂၂၅။
 ပေဋကော။ ၁၉၁၊ ၂၆၂။ မိလိန္ဒ။၃၂၂။
 ဝိ၊၌။၈၆။ ဒီ၊၌။၁။၅၇။ အံ၊၌။၁။၉၃၊၄၁၈။
 အဘိ၊၌။၂။၃၇၂။ ပဋိသံ၊၌။၁။၂။ ပဋိသံ၊၌။၂။
 ၂၄၈။ ဥဒါန၊၌။၁၂၀။ ဣတိဝုတ်၊၌။၁၁၈-၉။
 သုတ္တနိ၊၌။၂။ ၃၂၂။ ထေရ၊၌။၂။၅၄၅။
 မဟာနိ၊၌။၂၉၈။ စူဠနိ၊၌။၈၆။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၁၈။ ဝိမတိ၊၁။၆၆။ ဒီ၊၌။၁။၅၇။ အံ၊၌။၁။
 ၁၄၀။ အံ၊၌။၂။၃၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၌။၁။၂၇၄။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၌။ ၆၂။ ၈၁။)

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ (န) [ပဋိဘာန-
 ပဋိသမ္ဘိဒါ + ဉာဏ] ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ
 ဉာဏံ။ယေန ဉာဏေနာတိ ယေန ပဋိဘာန-
 ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏေန။ အဘိ၊၌။၂။ ၃၇၅။
 (-ပဋိသံ၊၌။၁။ ၃၃။)

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏပရိယောသာန (တိ)
 [ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ + ပရိယောသာန]
 ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏအဆုံးရှိသော(၆၇-

ပါးသော ဉာဏံ)။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ အာဂတေ-
 သု တေသတ္တတိယာ ဉာဏေသု ဌပေတွာ ဆ
 အသာဓာရဏဉာဏာနိ သုတမယဉာဏာဒီနိ
 ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏပရိယောသာနာနိ
 သတ္တသဋ္ဌိဉာဏာနိ။ မ၊၌။၁။ ၂၇၆။

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါပ (ပု) ဣ (တိ) [ပဋိဘာန-
 ပဋိသမ္ဘိဒါ + ပတ္တ] ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ
 ဉာဏံသို့ ရောက်သော၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ
 ဉာဏံကို ရသော၊ သူ။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ-
 ပတ္တော ဟောတိ၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော
 ဟောတိ။ ဝိ၊၅။၃၄၂။ အံ၊၂။၉၉။ ပဋိဘာန-
 ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တောတိ တေသု တီသု ဉာဏေ-
 သု ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ ပတ္တော။ အံ၊၌။၁။
 ၃၈။ (-ဝိ၊၌။၁။၂၂၁။)

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယ (ပု) [ပဋိဘာန-
 ပဋိသမ္ဘိဒါ + ဝိသယ] ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ
 ဉာဏံ၏ အာရုံ။ ယထာ စ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ-
 ဝိသယာနံ န နိရဝသေသေန ကထနံ
 အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ၊ ဧဝံ ပဋိဘာနပဋိ-
 သမ္ဘိဒါဝိသယဿပီတိ။ မူလ၊၌။ ၂။ ၁၉၅။
 (-အနု၊၌။ ၂။ ၁၉၆။)

ပဋိဘာနပ(ပု)ဘေဒ (ပု)[ပဋိဘာန+ပဘေဒ]
 ဉာဏံ- ပညာ- အကွဲအပြား-အထူးအပြား။
 ပဋိဘာနပ(ပု)ဘေဒဿ သလ္လက္ခဏဝိဘာဝ-
 နဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္တံ ပဋိဘာနေ ပဘေ-
 ဒဂတံ ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ အဘိ၊၌။
 ၂။ ၃၇၀။ ပဋိသံ၊၌။၁။၂။ ဥဒါန၊၌။၁၂၀။
 ဣတိဝုတ်၊၌။ ၁၁၉။ ဒီ၊၌။၁။၅၇။ အံ၊၌။ ၁။
 ၁၄၀။အံ၊၌။၂။၃၄၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၌။၈၁။(-ပဋိသံ။
 ၁၁၅။ မဟာနိ၊၌။ ၂၉၇။)

ပဋိဘာနပွကာသန (န) [ပဋိဘာန+ ပကာသန]
 ဉာဏံ- ပညာ -တို့ကို ထင်ရှားပြခြင်း။ပဋိ-
 ဘာနပွကာသနေ ပညာ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒေ
 ဉာဏံ။ ပဋိသံ။၁၁၅။

ပဋိဘာနပ္ပဘာဝန (န) [ပဋိဘာန + ပဘာဝန]
ဉာဏ်-ပညာ-တို့ကို ထင်ရှားပြခြင်း။ ပဋိ-
ဘာနပ္ပဘာဝနေ ပညာ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ-
ဉာဏ်။ ပဋိသံ။ ၁၁၅။

ပဋိဘာနပ္ပဘောဒဂတ (တိ) [ပဋိဘာန + ပဘောဒ +
ဂတ] ဉာဏ်-ပညာ-တို့၌ -တို့ကို- အပြား
အားဖြင့် -ဖြစ်တတ် -သိတတ် -သော။
ပဋိဘာနပ္ပဘောဒဿ သလ္လက္ခဏာဝိဘာဝန-
ဝတ္ထာနကရဏသမတ္တံ ပဋိဘာနပ္ပဘောဒ-
ဂတံ ဉာဏံ ပဋိဘာနပ္ပဋိသမ္ဘိဒါ။ ၂၃၁။ ၁၂၀။

ပဋိဘာနပ္ပမာဏ (န) [ပဋိဘာန + ပမာဏ]
ဉာဏ်-ပညာ-၏-အတိုင်းအရှည်-အတိုင်း
အတာ-ပမာဏ။ အဝသေသာ သတ္တာ အပ္ပဋိ-
ဘာနာ၊ မယံ ပန ပဋိဘာနပ္ပမာဏံ နတ္ထိ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၁၈၃။

ပဋိဘာနမတ္တသဉ္စာတ (တိ) [ပဋိဘာန + မတ္တ +
သဉ္စာတ] ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တစိတ်မျှကြောင့်
ဖြစ်သော။ သယံ ပဋိဘာနန္တိ အတ္တနော ပဋိ-
ဘာနမတ္တသဉ္စာတံ။ ဒိ၊ ၄။ ၁၂၉။ (-ဒိ၊ ၄။ ၁။
၁၄၅။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၀။) ပဋိဘာန(၆)
လည်းကြည့်။

ပဋိဘာနမဒ (ပု) [ပဋိဘာန + မဒ] ပညာမာန်၊
ဉာဏ်- ပညာ- ကို- အမှီ-အကြောင်း-ပြု၍
ဖြစ်သော-မာန်-မာန။ “အဝသေသာ သတ္တာ
အပ္ပဋိဘာနာ၊ မယံ ပန ပဋိဘာနဿ ပမာဏံ
နတ္ထိ”တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပနော မာနော
ပဋိဘာနမဒေါ နာမ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၉။

ပဋိဘာနရဟိတ (တိ) [ပဋိဘာန + ရဟိတ]
ပြောဆိုခြင်း ကင်းသော၊ စကားပြောဆိုခြင်း
မရှိသော။ နိပ္ပဋိဘာနောတိ သဟဓမ္မိကံ
ကိစ္ဆိ ဝတ္တံ၊ အဝိသဟနတော နိပ္ပဋိဘာနော
ပဋိ- ဘာနရဟိတော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁။

ပဋိဘာနဝတီ (ထိ) [ပဋိဘာနဝန္တ + ဤ] ဉာဏ်-
ပညာ- ရှိသော- မိန်းမ၊ ရုတ်တရက်ဉာဏ်-
ပဋိဘာန-နှင့် ပြည်စုံသော မိန်းမ။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဘာနဝန္တ (တိ) [ပဋိဘာန + ဝန္တ] ထိ-၌
ပဋိဘာနဝတီ [(၁) ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသော၊
ရုတ်တရက်ဉာဏ် - ပဋိဘာန- နှင့် ပြည်စုံ
သော၊ သူ။ (၂) ချစ်ဖွယ်- သာယာ- သော
စကားရှိသော၊ ချစ်ဖွယ်-သာယာ-သော
စကားကို ပြောဆိုတတ်သော၊ သူ။ (၁) ယော
စ သီလေန သမ္ပန္နော၊ သုတဝါ ပဋိဘာနဝါ။
အံ၊ ၁။ ၃၃၁။ ဝိဝဋ္ဌတ္တဒေါ သမ္ပုဒ္ဓေါ၊ အဓိလော
ပဋိဘာနဝါ။ သုတ္တနိ၊ ၄၅၁။ စူဠနိ၊ ၂၃၂၂။
သဏှော စ ပဋိဘာနဝါ၊ န သဒ္ဓေါ န
ဝိရဇ္ဇတိ။ မဟာနိ၊ ၁၇၉။ ပဋိဘာနဝါတိ
ဒုဝိဓေန ပဋိဘာနေန သမန္နာဂတော။ အံ၊ ၄။
၂။ ၂၆၈။ ပဋိဘာနဝါတိ ပဋိဘာနသမ္ဘိဒါယ
ဥပေတော။ သုတ္တနိ၊ ၄၅၂။ ၂၂၂။ စူဠနိ၊ ၈၆။
ပဋိဘာနဝါတိ ပရိယတ္တိပရိပုစ္ဆာဓိဂမနပဋိ-
ဘာနေဟိ သမန္နာဂတော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၆။
(-ဒိ၊ ၃။ ၁၅၆။ အံ၊ ၁။ ၂၅။ သုတ္တနိ၊ ၄၂၁။ အပ၊
၂။ ၁၅၁-၄။ မဟာနိ၊ ၁၈၀။ စူဠနိ၊ ၂၃၂၇၇-
၈။ ဒိ၊ ၄။ ၁၄၀။ အံ၊ ၄။ ၂၀၈၊ ၂၁၁။ သုတ္တနိ၊
၄၂၂။ ၇၉၂၆၄။ ယေရ၊ ၄။ ၂၀၈၊ ၅၁၃။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၂။ ဒိ၊ ၄။ ၁၈၈။ ဒိ၊ ၄။ ၁။
၁၄၅။) ဗဟုသုတာ ဓမ္မဓရာ၊ ပဋိဘာနဝတီ
တထာ။ အပ၊ ၂။ ၂၈၈။ ယေရီ၊ ၄။ ၆၀။ (၁၂)
ဗဟုသုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထ၊ မိတ္တံ ဥဋ္ဌာရံ
ပဋိဘာနဝန္တံ။ သုတ္တနိ၊ ၂၈၈။ အပ၊ ၁။ ၁၂။
ယုတ္တပဋိဘာနော စ မုတ္တပဋိဘာနော စ
ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနော စ ပဋိဘာနဝါ။ ပရိ-
ယတ္တိပရိပုစ္ဆာဓိဂမဝသေန ဝါ တိဓာ ပဋိဘာ-
နဝါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၉၉။ အပ၊
၄။ ၁။ ၂၀၇။

ပဋိဘာနဝဝတ္ထာန (န) [ပဋိဘာန+ဝဝတ္ထာန] (အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်စသော) ဉာဏ်-ပညာ-တို့ကို-ပိုင်းခြား-မှတ်သား-ခြင်း။ ပဋိဘာနဝဝတ္ထာနတော ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ အဓိဂတာ ဟောတိ။ ပဋိသံ။ ၂၆၇၊ ၃၇၀။ ပဋိဘာနဝဝတ္ထာနတောတိ ပဋိဘာနသမ္ဘိ-တာနံ တိဏ္ဍံ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနံ ဝဝတ္ထာပန-ဝသေန။ ပဋိသံ။ ၁၅၂၊ ၂၄၉။ (-ပဋိသံ။ ၁၁၅။)

ပဋိဘာနဝိရောစန (န) [ပဋိဘာန+ဝိရောစန] ဉာဏ်- ပညာ- တို့ကို- အထူးထူး- အပြားပြား-ပြခြင်း။ ပဋိဘာနဝိရောစနေ ပညာ ပဋိ-ဘာနပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏ်။ ပဋိသံ။ ၁၁၅။

ပဋိဘာနသတ (န) [ပဋိဘာန+သတ] တစ်ရာသော-ဉာဏ်-ပညာ။ အယံ ဒက္ခိဏာ အာယု-သတံ သုခသတံ ဗလသတံ ပဋိဘာနသတန္တိ ပဉ္စ အာနိသံသသတာနိ ဒေတိ။ မ၊ ၅၄၊ ၂၂၃။

ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဋိဘာန+သမ္ပတ္တိ] ဉာဏ်- ပညာ- နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ ဣမေဘိက္ခု ဝဂီသဿ ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိံ န ဇာနန္တိ။ သံ၊ ၅၁၁။ ၂၅၅။ ထေရ၊ ၅၂၊ ၅၃၀။ (-သံ၊ ၅၁၁။ ၂၉၂။)

ပဋိဘာနသမ္ပဒါ (ထိ) [ပဋိဘာန + သမ္ပဒါ] (၁) ဉာဏ်- ပညာ- ၏ ပြည့်စုံခြင်း။ (၂) ဉာဏ်-ပညာ-နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ (၃) စကားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ (၁) သဗ္ဗညုတဉာဏ-သန္နိဿယာယ ပဋိဘာနသမ္ပဒါယ ပဝတ္တိ-တတ္တာ သုပ္ပဝတ္တိဘာဝတော နိပုဏဘာဝ-တော စ ပဂုဏ်။ ဝိမာန၊ ၅၁၅။ သီ၊ ၄၁၄။ (၂) ပရိသသမ္ပတ္တိပိ ဉာဏသမ္ပန္နဿ ဓမ္မကထိကဿ ပဋိဘာနသမ္ပဒါယ ကာရ-ဏံ ဟောတိ။ အနု၊ ၃။ ၅၂။ (၃) သာပနဿ ပဋိဘာနသမ္ပဒါဝစနစာတုရိယ-သဟိတာဝ ဣစ္ဆိတာတိ အာဟ "ဝါက္ကရဏ"။ ပ။ သမ္ပန္နော စာ"တိ။ ဒီ၊ ၄၁၂။ ၇၇။

ပဋိဘာနသမ္ပန္န (တိ) [ပဋိဘာန+သမ္ပန္န] ရုတ်တရက် ဉာဏ်-ပဋိဘာန- နှင့် ပြည့်စုံသော။ သူ။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ပဒုမုတ္တရကာလေ ပဋိဘာနသမ္ပန္နံ သာဝကံ ဒိသ္မာ။ သံ၊ ၅၁၁။ ၂၆၀။ (-ဝိ၊ ၅၁၂။ ၃၈၄။ ဒီ၊ ၅၁၂။ ၇၇။)

ပဋိဘာနသမ္ပန္နဝါစာ (ထိ) [ပဋိဘာနသမ္ပန္နာ + ဝါစာ] ဉာဏ်- ပညာ- နှင့် ပြည့်စုံသော စကား။ ပညာသားပါသော စကား။ ပဋိ-ဘာနသမ္ပန္နဝါစာယ အညေ ဤသတိ အဘိ-ဘဝတိတိ ဝဂီသော။ သံ၊ ၄၁၁။ ၂၉၂။

ပဋိဘာနသလ္လက္ခဏ (န) [ပဋိဘာန+သလ္လက္ခဏ] ဉာဏ်-ပညာ-တို့ကို-ကောင်းစွာ မှတ်သား-သိမြင်-ခြင်း။ ပဋိဘာနသလ္လက္ခဏေ ပညာ ပဋိဘာနသမ္ဘိဒေ ဉာဏ်။ ပဋိသံ။ ၁၁၅။ သလ္လက္ခဏေတိ အတ္တာဒိနံ သမ္မာဒဿနေ။ ပဋိသံ၊ ၅၁၁။ ၃၄၄။

ပဋိဘာနာနုရူပ (တိ) [ပဋိဘာန + အနုရူပ] ဉာဏ်- ပညာ-အား-လျော်- လျောက်ပတ်-သော။ ဧတေန ယထာ တထာ အတ္တနော ပဋိဘာနာနုရူပံ ပုစ္ဆန္တိတိ ဒဿေတိ။ သီ၊ ၄၁၁။ ၂၁၉။

ပဋိဘာနာပရိဟာန (န) [ပဋိဘာန+အပရိဟာန] ဉာဏ်-ပညာ-၏ မဆုတ်ယုတ်ခြင်း။ ဟောတေဝ စ တတော ပဋိဘာနာပရိ-ဟာနေန ယထာပဋိညာတပရိသမာပနံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄။ သီ၊ ၄၁၁။ ၄။ အံ၊ ၄၁၁။ ၄။

ပဋိဘာနာပရိဟာနာဝဟ (တိ) [ပဋိဘာနာ-ပရိဟာန + အာဝဟ] ဉာဏ်- ပညာ- ၏ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို ဆောင်တတ်သော။ အထ ဝါ ရတနတ္တယပူဇာယ ပဋိဘာနာပရိ-ဟာနာဝဟတ္တာ အနန္တရာယေန ပရိသမာပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သီ၊ ၄၁၁။ ၄။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄။ အံ၊ ၄၁၁။ ၄။)

ပဋိဘာနိယ (တိ) [ပဋိဘာန+ဣယ] ဒေသနာ
ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်သောသူ။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဋိဘာနိယတ္ထေရ (ပု) [ပဋိဘာနိယ + ထေရ]
(ဘုရားရှင်၏) ဒေသနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ
တတ်သော မထေရ်။ အယံ ဟိ ရာဇတ္ထေရော
ပဋိဘာနိယတ္ထေရော နာမ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၃၀၉။

ပဋိဘာနုပလက္ခဏ (န) [ပဋိဘာန+ဥပလက္ခဏ]
ဉာဏ်- ပညာ- ကို လွန်စွာ- မှတ်သား-
သိမြင်-ခြင်း။ ပဋိဘာနုပလက္ခဏေ ပညာ
ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ။ ၁၁၅။
ဥပလက္ခဏေတိ အတ္ထာဒိနံ ဘုသံ ဒဿနေ။
ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၃၄၄။

ပဋိဘာနေယျက (တိ) [ပဋိဘာန+ဏေယျက]
(၁) ဉာဏ်- ပညာ - ရှိသော၊ ရုတ်တရက်
ဉာဏ်-ပဋိဘာန-နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။ (၂)
(ဘုရားရှင်၏) ဒေသနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ
တတ်သော၊(မထေရ်)။ (၁) တဿ ဒွေ
ဒါရကာ ဟောန္တိ မဉ္ဇူကာ ပဋိဘာနေယျကာ
ဒက္ခာ ပရိယောဒါတသိပ္ပိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၇။ ပဋိ-
ဘာနေယျကာတိ သကေ သိပ္ပေ ပဋိဘာန-
သမ္ပန္နာ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၈၄။ ပဋိဘာနေယျကေ
(ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၉၂)တိ ပဋိဘာနဝန္တေ။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။
၁၈၈။ (၂) ပဋိဘာနေယျကာနံ ယဒိဒံ ရာဇော။
အံ၊ ၁။ ၂၆။ ပဋိဘာနေယျကာနန္တိ သတ္ထု ဓမ္မ-
ဒေသနာပဋိဘာနဿ ပစ္စယဘူတာနံ ပဋိ-
ဘာနဇနကာနံ ဘိက္ခုနံ ရာဇတ္ထေရော
အဂ္ဂေါ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၃။

ပဋိဘာယတိ (ကြိ) [ပတိ+ ဘာ + ယ + တိ]
(၁) ထင်၏၊ ထင်ရှား၏၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှု
ထင်၏၊ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်၏၊ ဉာဏ်
၏ အာရုံဖြစ်၏။ (၂) အသိ- ဉာဏ်- ဖြစ်
ပေါ်-တိုးပွား-၏။ (၁) သစေ ခေါ် တံ အဂ္ဂိ-

ဝေဿန ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ
ဣမာ ဒွေ ဥပမာ ပဋိဘာယေယျံ။ အနစ္စရိယံ
တေ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ပသီဒေ-
ယျ။ မ၊ ၃။ ၁၇၂။ ပဋိဘာယိဿန္တိ-မ၊ ၃။
၁၇၂၊ ၁၈၄။ အတ္ထေ ဉာတေ အတ္ထော ပဋိဘာ-
ယတိ (မဟာနိ၊ ၁၈၀။ စူဠနိ၊ ၂၂၅)တိ ....
အတ္ထေ ပါကဋိဘူတေ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေါ
အတ္ထော တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဋိဘာယတိ
ဉာဏာဘိမုခေါ ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၈။
(၂) တဿ ပရိယတ္တိံ နိဿာယ ပဋိဘာ-
ယတိ။ မဟာနိ၊ ၁၈၁။ စူဠနိ၊ ၂၂၄။ ယဿ
ပရိယတ္တိံ နတ္ထိ၊ ပရိပုစ္ဆာ နတ္ထိ၊ အဓိဂမော
နတ္ထိ၊ ကိံ တဿ ပဋိဘာယိဿတိ။ မဟာနိ၊
၁၈၁။ စူဠနိ၊ ၂၂၅၊ ၂၇၉။ တဿ ပရိယတ္တိံ
နိဿာယ ပဋိဘာယတိတိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ
ပရိယာပုဏနံ အလ္လိယိတွာ ဉာဏံ ဇာယတိ
ဉာဏံ အဘိမုခံ ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၇။
ကိံ တဿ ပဋိဘာယိဿတိတိ ကေန
ကာရဏေန တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဘောဒဂတံ
ဉာဏံ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၈။

ပဋိဘာယိဿတိ (ကြိ) [ပတိ+ဘာ+ယ+ဿတိ]
အသိ-ဉာဏ်-ဖြစ်ပေါ်-တိုးပွား-လတ္တံ့။ ပဋိ-
ဘာယတိ-ကြည့်။

ပဋိဘာယိဿန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဘာ+ယ+ဿန္တိ]
ထင်ကုန်လတ္တံ့၊ ထင်ရှားကုန်လတ္တံ့၊ ဉာဏ်အား
ရှေးရှု ထင်ကုန်လတ္တံ့။ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှု
ရောက်ကုန်လတ္တံ့၊ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်
လတ္တံ့။ ပဋိဘာယတိ-ကြည့်။

ပဋိဘာယေယျံ (ကြိ) [ပတိ+ဘာ+ယ+ဇယျံ]
ထင်ကုန်ရာ၏၊ ထင်ရှားကုန်ရာ၏၊ ဉာဏ်
အား ရှေးရှုထင်ကုန်ရာ၏၊ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှု
ရောက်ကုန်ရာ၏၊ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်
ရာ၏။ ပဋိဘာယတိ-ကြည့်။

ပဋိဘာသ (တိ) [ပတိ + ဘာသ + အ] အတု
အယောင်၊ အရိပ်အယောင်။ ပဋိဘာသရူပ-
ကြည်။

ပဋိဘာသတိ (ကြိ) [ပတိ+ဘာသ+အ+တိ] (၁)
(က) ပြောဆို - ပြောကြား - ၏။ (ခ)
တုံ့ပြန်-ပြောဆို - ပြောကြား - ၏။ (၂)
ထင်၏။ ထင်ရှား၏။ ဉာဏ်အား ရှေးရှု
ထင်၏။ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှု ရောက်၏။ ဉာဏ်၏
အာရုံဖြစ်၏။ (၁) မနဿာ ပုစ္ဆိတေ
ပဉ္စေကမေတံ ပဋိဘာသတိ။ သုတ္တနိ။ ၄၃၃။
စူဠနိ။ ၅။ (-သုတ္တနိ။ ၁၂။ ၃၀၀။) ဧကဿ
စေပိ ဘိက္ခုနော န ပဋိဘာသေယျ တံ
ဘိက္ခုနိ အပဿာဒေတုံ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၃၀။ (ခ)
ပဏ္ဍိတော မဟာရာဇ ယေရော၊ အပိ စ ခေါ
အဝိသာရဒေါ န ကိစ္ဆိ ပဋိဘာသတိ။ မိလိန္ဒ၊
၁၉။ ပဋိဘာသိ - မိလိန္ဒ။ ၁၉။ (၂) အာ-
ယသ္မန္တယေဝေတ္ထ ဥပဝါဏံ ပဋိဘာသေ-
ယျာ (အံ၊ ၂။ ၁၇၁)တိ ဧတ္ထ .... အာယသ္မ-
တောယေဝ ဥပဝါဏဿ ပဋိဝစနံ ပဋိဘာ-
တု ဥပဋ္ဌာတူတိ ဒီပေတိ။ အံ၊ ၁၂။ ၅၉။
(-သံ၊ ၂။ ၄၇၇။) ပဋိဘာသိ - သံ၊ ၂။ ၄၇၇။

ပဋိဘာသရူပ (န) [ပဋိဘာသ + ရူပ] အတု
အယောင် - အရိပ်အယောင် - ဖြစ်သော-
ရုပ်ပုံ - သဏ္ဌာန်။ နိဘာသရူပန္တိ ပဋိဘာသ-
ရူပံ။ နိဘာသရူပံ တာဝ ကံသာဒိမယေ
ပဘဿရေ မဏ္ဍလေ ပညာယတု။ သံ၊ ၂။
၂၄၄။

ပဋိဘာသိ^၁ (ကြိ) [ပတိ + ဘာသ + အ + သိ]
ထင်၏။ ထင်ရှား၏။ ဉာဏ်အား ရှေးရှု
ထင်၏။ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်၏။ ဉာဏ်
၏အာရုံဖြစ်၏။ ပဋိဘာတိ - ကြည်။

ပဋိဘာသိ^၂ (ကြိ) [ပတိ + ဘာ + ဤ] ထင်ပြီ၊
ထင်ရှားပြီ၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်ပြီ၊ ဉာဏ်
သို့ ရှေးရှုရောက်ပြီ၊ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ပြီ။
ပဋိဘာတိ - ကြည်။

ပဋိဘာသိ^၃ (ကြိ) [ပတိ + ဘာသ + ဤ]
(၁) တုံ့ပြန် - ပြောဆို - ပြောကြား - ပြီ။ (၂)
ထင်ပြီ၊ ထင်ရှားပြီ၊ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်ပြီ၊
ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်ပြီ၊ ဉာဏ်၏ အာရုံ
ဖြစ်ပြီ။ (၁) ပဋိဘာသတိ(၁) (ခ) ကြည်။ (၂)
ပဋိဘာသတိ(၂) ကြည်။

ပဋိဘာသေယျ (ကြိ) [ပတိ + ဘာသ + အ + ဧယျ]
ထင်စေလော့၊ ထင်ရှားစေလော့၊ ဉာဏ်အား
ရှေးရှုထင်စေလော့၊ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုရောက်
စေလော့၊ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်စေလော့။ ပဋိ-
ဘာသတိ - ကြည်။

ပဋိဘူ (တိ) [ပတိ + ဘူ + ကိ] ပဋိဘဝတိတိ
ပဋိဘူ။ ဓာန်၊ ၄။ ၅၃၂။ (ပြတိဘူ - သံ) အာမခံ
- တာဝန်ယူ - သော၊ သူ။ ပါဠိဘောဂေါတိ
ပဋိဘူ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၆။

ပဋိဘူတ (တိ) [ပတိ + ဘူ + တ] အာမခံ - တာဝန်
ယူ - သော၊ သူ။ ပဋိဿဝါတိ ပါဠိဘောဂပ္ပ-
ဋိဿဝါ။ “အစ္စရာနံ ပဋိလာဘာယ အဟံ
ပဋိဘူတော”တိ ပဋိညာယ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၅၉။
(ဤ၌ “အဟံ တေ ပါဠိဘောဂေါ ပဉ္စန္ဒ
အစ္စရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ”ဟူ၍ ပါဠိ
တော် (ဥဒါန၊ ၁၀၂) ရှိသောကြောင့် “ပါဠိ
ဘောဂ” နှင့် ပရိယာယ်တူ “ပဋိဘူ”ဟု
ရှိလျှင် “ပါဠိဘောဂေါ တု ပဋိဘူ”ဟူသော
ဓာန်၊ ၅၃၂ - နှင့် ညီညွတ်၏။)

ပဋိဘောဂ (ပု) [ပတိ + ဘူ + ဧ + (ပြတိဘောဂ -
သံ)] (၁) အာမခံ - တာဝန်ယူ - သော၊ သူ။ (၂)
သုံးဆောင် - သုံးစွဲ - အပ်သော (အရာဝတ္ထု၊
အသုံးအဆောင်)။ (၁) ပါဠိဘောဂ (ဣတိဝုတ်၊
၄။ ၃၆။) ကြည်။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိဘောဂိယ (တိ) [ပဋိဘောဂ + ဣယ] သုံး
ဆောင် - သုံးစွဲ - အပ်သော - အရာဝတ္ထု - အသုံး
အဆောင် - အား - အကျိုးများ - အကျိုးပြု -

သော၊အမှကြီးငယ်ကို-ပြုလုပ်-ဆောင်
ရွက်-သော၊ သူ။ ပဋိဘောဂိယာ မနုဇေသု
ဣဓ၊ ပုဗ္ဗေဝ တဿ အဘိဟရန္တိ တဒါ။
ဒီ၊၃။၁၃၈။ ပဋိဘောဂိယာတိ ဝေယျာ-
ဝစ္စကရာ။ ဒီ၊၄။၁၂၀။ ပရိဘုဉ္ဇနဋ္ဌေန ပဋိ-
ဘောဂေါ၊ ဥပယောဂဝတ္ထု ပဋိဘောဂေါ၊
တဿ ဟိတာတိ ပဋိဘောဂိယာ။ဒီ၊၄။
၁၂၂။

ပဋိမံသ (တိ) [ပတိ+မသ+အ။ နိဂ္ဂဟိတံလာ]
အဖန်ဖန်- အထပ်ထပ်- သုံးသပ်- ဆွဲငင်-
အပ်သော။ ပဋိမသိတုံ ယတ္ထ ကတ္တစိ ဂဟေ-
တွာ အာကမိတုံ သက္ကုဏေယျတာယ ပဋိ-
မံသော စ ဟောတိ။ ဝိ၊၄။၄။ ၁၂၅။ အံ၊၄။၃။
၃၁။ ပဋိမာသိတုန္တိ ပရာမသိတုံ။သာရတ္ထ၊
၃။၄၃၅။ ပဋိ ပုနပ္ပုနံ မသိယတိ အာမသိ-
ယတိတိ ပဋိမံသော၊ နိဂ္ဂဟိတာဂမော၊
ဘာဝပ္ပဓာနောယံ ကမ္မနိဒ္ဒေသော။ ပါစိတံ၊
ယော။၅၃၄။ အပဋိမံသ-လည်းကြည့်။

ပဋိမံသတိ (ကြိ) [ပတိ + မသ + အ + တိ]
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၏။အတ္တနာ စောဒယတ္တာ-
နံ၊ ပဋိမံသေထ အတ္တနာ။ (ပဋိမာသေ အတ္တ-
မတ္တနာ။ သီ၊ ဣ။ ပဋိမယသေတမတ္တနာ။
သျှ) ဓမ္မ၊၆၇။ ပဋိမံသေထာတိ အတ္တနာဝ
အတ္တာနံ ပရိဝိမံသထ။ (ပရိဝိမံသေ (သီ)၊
ပရိဝိမံသ။သျှ) ဓမ္မ၊၄။၂။ ၃၈၀။

ပဋိမံသေထ (ကြိ) [ပတိ+မသ+အ+ထ] စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-ကုန်လော့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိမဂ္ဂ (ပု) [ပတိ+မဂ္ဂ (ပြတိမာဂ-သံ)] ရှေးရှု-
ရင်ဆိုင်-မျက်နှာ ချင်းဆိုင်-ဖြစ်သော လမ်း
ခရီး၊ ရင်ဆိုင် ခရီး၊ ခရီးရင်ဆိုင်။အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ
ဗုဒ္ဓံ၊ပဋိမဂ္ဂန္တရာပဏော။သဟ ဒိသွာန သမ္ပန္နံ၊
ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။ အပါ၊၁။၁၃၇။ (-မ၊၄။
၃။၅။ သံ၊၄။၃။၂၁။ ဓမ္မ၊၄။၂။ ၁၃၇။ သုတ္တနိ၊

၄။၂။၂၉၄။ စရိယာ၊၄။၂၅၀။ ဇာ၊၄။၁။၂၈၆။
ဇာ၊၄။၄။ ၁၃၆၊၄၉၄။ ဇာ၊၄။၇။၇၂။ မ၊၄။၃။
၄။ အံ၊၄။၃။၂၂၆။)

ပဋိမဏ္ဍိတ (တိ) [ပတိ+မဋ္ဌိ+တ။ မဋ္ဌိ ဘူသာယံ
ဟသနေ စ။မဏ္ဍေတိ....မဏ္ဍိတော။ နိတိ၊ဓာ။
၂၉၉။] (က) ဆင်ယင်- တန်ဆာဆင်-အပ်
သော၊တင်တယ်-လှပ-စေအပ်သော။ (ခ)
တန်ဆာဆင် - ပြုပြင် - ထူးခြားစေ - အပ်
သော။(က)အလင်တောတိ ဝတ္ထာဘရဏေ-
ဟိ ပဋိမဏ္ဍိတော။ ဓမ္မ၊၄။၂။၅၂။ မာလီတိ
မာလဓာရီ၊ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖဟိ ပဋိမဏ္ဍိတောတိ
အဓိပ္ပါယော။ပေတ၊၄။၁၉၆။ (-မိလိန္ဒ။၃၂၃။
ဝိ၊၄။၁။၇၀။ ဒီ၊၄။၂။၉။ အံ၊၄။၂။၁၇၀။ အဘိ၊
၄။၁။၃၃၇။ အဘိ၊၄။ ၃။၂၉၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၀၀။
ဓမ္မ၊၄။၁။၁၇၃။ ဓမ္မ၊ ၄။၂။၅၊၁၉၀။ ဥဒါန၊၄။
၅၄၊၁၄၁။ သုတ္တနိ၊၄။ ၂။ ၁၆၀-၅။ ဝိမာန၊၄။
၂၀၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၈၆။ စရိယာ၊၄။၆၅။
ဇာ၊၄။၅။၃၉။ ဇာ၊၄။၆။၂၈၁။ နေတ္တိ၊၄။၂၃၁။
ဝဇီရ၊၆၁။ သီ၊၄။သစ်။၂၁၅။ သီ၊၄။သစ်။၂။
၁၃၊၁၇၄။ ဒီ၊၄။၃။၁၂၁။ အံ၊၄။၁။၁၇၅။
အံ၊၄။၂။၂၅၄။) (ခ) ဧကကဒုကာဒိပဋိ-
မဏ္ဍိတဿ အင်္ဂုတ္တရာဂမဝရဿ။အံ၊၄။၁။၁။
ဧကကာဒိနိ အင်္ဂါနိ ဥပရူပရိ ဝဇေတွာ
ဒေသိတေဟိ သုတ္တန္တေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတဿ
ဝိသိဋ္ဌဿာတိ အတ္ထော။ အံ၊၄။၁။၁၈။

ပဋိမဏ္ဍိတတ္တဘာဝ(တိ)[ပဋိမဏ္ဍိတ+အတ္တဘာဝ]
ဆင်ယင် - တန်ဆာဆင် - အပ်သော- ခန္ဓာ
ကိုယ်-အတ္တဘော-ရှိသော၊ သူ။ သာ သဋ္ဌိ-
သကဋ္ဌဘာရပုမာဏေဟိ ဒိဗ္ဗာဘရဏေဟိ
ပဋိမဏ္ဍိတတ္တဘာဝါ .... ပမုဒိတမနာ ဝိစ-
ရတိ။ ဝိမာန၊၄။ ၁၉၃။

ပဋိမဏ္ဍိတပသာဓန (တိ) [ပဋိမဏ္ဍိတ+ပသာဓန]
ဆင်ယင်- တန်ဆာဆင်-အပ်သော အဆင်
တန်ဆာရှိသော၊ အဆင်တန်ဆာ ဆင်ယင်

ထားသော၊ သူ။ တာ ဒွေပိ ပဋိမဏ္ဍိတပသာ-
ဓနာ ဂစ္ဆဒ္ဓါရမူလေ ဌိတာ ဒိသ္မာ။ ဓမ္မာဋ္ဌာ။
၁၅၁။

ပဋိမဏ္ဍေတိ (ကြိ) [ပတိ+မဋ္ဌိ+ဏေ+တိ] ဆင်
ယင်-တန်ဆာဆင်-၏။ တင်.တယ်-လှပ-
စေ၏။ ပဋိမဏ္ဍေတိ - ဝဇီရ။ ၅၈၁-၂-၃။
ပဋိမဏ္ဍေန္တိ-ဝဇီရ။ ၅၈၁။

ပဋိမဏ္ဍေတွာ (ကြိ.ဝိ) [ပတိ+မဋ္ဌိ+ဏေ+တွာ]
ဆင်ယင်-တန်ဆာဆင်-၍၊ တင်.တယ်-လှပ-
စေ၍။ သဗ္ဗရတ္တိစာရေတိ ကတ္တိကနက္ခတ္တံ
ယောသေတွာ သကလနဂရံ ဓပေဋ္ဌာကာ-
ဒီဟိ ပဋိမဏ္ဍေတွာ ပဝတ္တိတော သဗ္ဗရတ္တိ-
စာရော။ သံ၊ ၁။ ၂၇၀။ (-ဒီ၊ ၁။ ၁၅၃။
မ၊ ၁။ ၅၈။ အံ၊ ၁။ ၅၁။ ဥဒါန၊ ၁။ ၃၆၃။
ဇာ၊ ၁။ ၂၃၆။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆၃။)

ပဋိမဏ္ဍေန္တိ (ကြိ) [ပတိ+မဋ္ဌိ+ဏေ+အန္တိ]
ဆင်ယင်-တန်ဆာဆင်-ကုန်၏။ တင်.တယ်
-လှပ-စေကုန်၏။ ပဋိမဏ္ဍေတိ-ကြည်။

ပဋိမန္တက (တိ) [ပတိ+မန္တ+က] (က) တုံ.ပြန်-
ပြောဆို-တိုင်ပင်-သော၊ တိုင်ပင်ဖော်-တိုင်
ပင်ဖက်-ဖြစ်သော၊ သူ။ (ခ) တုံ.ပြန်-ပြောဆို-
ဆွေးနွေး - နိုင်သော၊ တုံ.ပြန်- ပြောဆို-
ဆွေးနွေး- နိုင်သော ပညာရှိသော၊ သူ။ (က)
အညော နု ကော တေ ပဋိမန္တကော မယာ။
ဇာ၊ ၁။ ၂၀၅။ ပဋိမန္တကောတိ မယာ အညော
ကော တဝ ပဋိမန္တကော ပဋိဝစနဒါယကော။
ဇာ၊ ၁။ ၁၈။ (ခ) ပဋိမန္တကဿ ဓောနဿ၊
ပန္နဓဿေ ဝိတရာဂဿ။ မ၊ ၂။ ၄၉။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၇၂။ ပဋိမန္တကဿာတိ ပဋိမန္တနပညာယ
သမန္နာဂတဿ။ မ၊ ၁။ ၆၉။ ပဋိမန္တနပညာ-
ယာတိ သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒါနံ ဝိပရာဝတ္တမန္တန-
ပညာယ။ မ၊ ၁။ ၄၂။

ပဋိမန္တန (န၊ ထိ) [ပတိ+မန္တ+ယ] (၁) (က) တုံ.ပြန်
ပြောဆိုခြင်း၊ အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ-ကို ဖြေ

ဆိုခြင်း။ (ခ) ဖြေရှင်းချက်စကားကို ပြောဆို
ခြင်း။ (တိ) (၂) တုံ.ပြန်-ပြောဆို-ဆွေးနွေး-
နိုင်သော။ (၁) (က၊ ခ) ပဋိမန္တေတုံ-ကြည်။
(၂) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိမန္တနပညာ (ထိ) [ပဋိမန္တနာ+ပညာ] တုံ.ပြန်-
ပြောဆို - ဆွေးနွေး - နိုင်သော ပညာ။
ပဋိမန္တက (ခ) ကြည်။

ပဋိမန္တနဟေတု (ပု) [ပဋိမန္တန+ဟေတု] တုံ.ပြန်-
ပြောဆို - ဆွေးနွေး - ခြင်း၏ အကြောင်း။
တသ္မာ ပဋိမန္တနဟေတုဘာဝေန ပသိဒ္ဓံ
ဝေဒတ္တယဝစနမေဝ ပရာမသိတဗ္ဗံ။ သီ၊ ၁။
သစ်၊ ၂။ ၂၆၀။

ပဋိမန္တိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+မန္တ+တဗ္ဗ] တုံ.ပြန်-
ပြောဆို-ဆွေးနွေး-အပ်သော၊ သူ။ ဒုပ္ပဋိမန္တိ-
ယာတိ အမှာဒိသေဟိ အဓမ္မဝါဒီဟိ ဒုက္ခေန
ပဋိမန္တိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ မ၊ ၁။ ၂၇၉။

ပဋိမန္တေတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+မန္တ+ဏေ+တဗ္ဗ] တုံ.
ပြန်-ပြောဆို-ဆွေးနွေး- အပ်သော။ ယသ္မာ
ဝေဒေ ဝိဓိနာဝ တေန ပဋိမန္တေတဗ္ဗံ ဟောတိ။
ဒီ၊ ၁။ ၃၀၂။ (-သီ၊ ၁။ သစ်၊ ၂။ ၂၆၀။)

ပဋိမန္တေတိ (ကြိ) [ပတိ+မန္တ+ဏေ+တိ] (၁)
တုံ.ပြန်ပြောဆို၏။ (၂) (က) ပြောဆို၏။ (ခ)
တိုင်ပင်၏။ (၁) မာ ခေါ် တုမေ အာ-
ယသ္မန္တော ဧသော အဇေသိ၊ ဗလဝါဗလဝံ
ပဋိမန္တေထ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၂။ ဗလဝါဗလဝံ ပဋိ-
မန္တေထာတိ သုဋ္ဌ၊ ဗလဝံ ပဋိဝဒထ။ ဝိ၊
၄။ ၄။ ၁။ “ဗလဝါဗလဝံ” နှိ ဣဒံ ဧကပဒံ၊ ....
အတိ ဝိယ ဗလဝံ ကတွာ ပဋိဝစနံ ဒေထာ-
တိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၁။ (၂) (က)
ပဋိမန္တေတိ-ဇာ၊ ၂။ ၁၇၇။ ဇာ၊ ၁။ ၆၆။ ၁၀၂။
အဗ္ဗန္တော မာဏဝေါ မယာ သဒ္ဓိံ ပဋိမန္တေတု။
ဒီ၊ ၁။ ၈၈။ မယာ သဒ္ဓိံ ပဋိမန္တေတုတိ မယာ
သဟ ကထေတု။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၅။ (ခ) ယံ မယံ
ပဋိမန္တေသိ၊ ဒါနံ ဒဿာမိ ယာစကေ။ အပ၊
၂။ ၂၆၇။

ပဋိမန္တေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ မန္တ+ ဇော+ တုံ]
(က) တုံပြန်ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ အမေး-ပုစ္ဆာ-
ပြဿနာ-ကို ဖြေဆိုခြင်းငှါ။ (ခ) ဖြေရှင်း
ချက်စကားကို ပြောဆိုခြင်းငှါ။ပဟောတိ စ
အဗ္ဗန္ဓော မာဏဝေါ ဘောတာ ဂေါတမေန
သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတုံ။ ဒီ၊၁။ ၈၈။
ပဋိမန္တေတုန္တိ ပုစ္ဆိတုံ ပဉ္စ ကထေတုံ၊ဝိဿဇ္ဇေ
တုန္တိ အတ္ထော။ဇောသ္မိံ ဝါ ဒါသိပုတ္တဝစနေ။
ပဋိမန္တေတုန္တိ ဥတ္တရံ ကထေတုံ။ဒီ၊၅။၂၃၅။
ပဋိမန္တေတုန္တိ ဧတ္ထ ပဋိမန္တနာ နာမ ပဉ္စာ
ဝိဿဇ္ဇနာ၊ ဥတ္တရကထနာ ဝါ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၂၆၀။

ပဋိမန္တေတု (ကြိ) [ပတိ+မန္တ+ဇော+တု] ပြောဆို
လော့။ ပဋိမန္တေတိ-ကြည်။

ပဋိမန္တေထ (ကြိ) [ပတိ+မန္တ+ဇော+ထ] တုံပြန်
ပြောဆိုကြကုန်လော့။ ပဋိမန္တေတိ-ကြည်။

ပဋိမန္တေသိ (ကြိ) [ပတိ+မန္တ+ဇော+သိ] ပြောဆို-
တိုင်ပင်-၏။ ပဋိမန္တေတိ-ကြည်။

ပဋိမလ္လံ (ပု) [ပတိ+မလ္လ+အ။ နိတိ၊ဇော။၁၆၆။
ဇောတွတ္ထ။၂၈၅။ ပတိ+မထ+လ။ ကစ္ဆည်း။
၆၃၄။ ရှု။၆၅၈။] ခုခံ-ကာကွယ်-၍-ရိုက်
နှက်- ထိုးခုတ်- ရန်ပြု-သော သူ၊ ဆန့်ကျင်
ဘက်ရန်သူ။ သော ဂဇ္ဇန္တော ..... ပဋိသတ္တံ၊
ပဋိမလ္လံ ကုစ္ဆန္တော။ မဟာနိ။၁၃၃။ သန္တော
ပဋိသေနိံ ပဋိမလ္လံ ပဋိကဏ္ဍကံ ပဋိပက္ခံ
န ကရောန္တိ။ မဟာနိ။၃၁၁။ ပဋိမလ္လန္တိ ပဋိ-
သေခံ ဟုတွာ ယုဇ္ဇန္တိ။ မဟာနိ။၅၅၀။
ပဋိမလ္လန္တိ ပဋိယောခံ။ မဟာနိ။ ၅။၃၇၂။
(-ဒီ၊၅။ ၃။၁၀။ သုတ္တနိ၊၅။၂၅၇။ မဟာနိ၊
၅။ ၃၇၆။ စူဠနိ၊၅။ ၁၁၇။)

ပဋိမလ္လံ (ပု) [ပတိ + မလ္လ] ဆန့်ကျင်ဘက်-
ပြိုင်ဘက်-လက်ပမ်းသည်။ သတ်ဖက် လက်
ဝှေ့သမား။ မလ္လော အတိဗလဝတာယ ပဋိ-
မလ္လံ ဥက္ခိပတိ။မိလိန္ဒ။၂၇၀။ (-၂၈၃။ သံ၊၁။
၁၁၁။)

ပဋိမသတိ (ကြိ) [ပတိ+မသ+အ+တိ] အဖန်
ဖန် - အထပ်ထပ်- သုံးသပ်၏။ အထ ခေါ
ဘဂဝါ ဇိဝှါ နိန္ဒာမေတွာ ဥဘောပိ ကဏ္ဍ-
သောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ။ ဒီ၊၁။၉၉။
မ၊၂။၃၃၆။ သုတ္တနိ။၃၆၇။ (-အပ၊၁။၃၇၅။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၈။)

ပဋိမသိ (ကြိ) [ပတိ+မသ+ဤ] အဖန်ဖန်-
အထပ်ထပ်-သုံးသပ်ပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိမသိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+မသ+တုံ] အဖန်ဖန်-
အထပ်ထပ်-သုံးသပ်-ဆွဲငင်-ခြင်းငှါ။ ပဋိ-
မသ-ကြည်။

ပဋိမာ (ထိ) [ပတိ+ မာ+ အ။ ပတိ သဒိသံ ယံ
သိလာဒိနာ ပတိရူပကံ ကရိယတေ၊ တတြ
ပဋိမာဒိစတုက္ကံ။ မာ မာနေ၊ မာနမတြ
သဒိသိကရဏံ။ ကတ္တရိ၊ ကရဏေ ဝါ အ၊
ပဋိမာ၊ နာရိ။ ဇာနိ၊ဋီ။ ၅၂၉။ (ပြတိမာ-
သံ ။ ပဋိမာ-ပြာ) (၁)အရုပ်၊ရုပ်တု၊ ဆင်းတု။
(၂) ခန္ဓာကိုယ်၊အတ္တဘော။ (၃)နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်
ရာ ဥပမာ၊နမူနာ။(၁)ဇောရဟိ ပန ပဏ္ဍိတ-
မနုဿာ သမာတုကံ ပဋိမံ ဝါ စေတိယံ ဝါ
ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ သံဃဿ ဒါနံ ဒေန္တိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၂၄။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၅၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။
၂၉၈။ပဋိမံ ဝါတိ ပဋိမိမ္မံ ဝါ။ တံ ဘဂဝတာ
ပဋိသဒိသံ မာနိယတိတိ ပဋိမာတိ ဝုစ္စတိ။
ပါစိတ်၊ယော။၃၉၂။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
၂၂၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၁။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၀။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊၂။၄၀၈။ ဝဇီရေ။
၂၀၀။ သာရတ္ထ၊၃။၂၆၁။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၈၃။
သံ၊ဋီ၊၂။၁၆၆၊၄၅၈။အံ၊ဋီ၊၃။၃၀။) (၂)အပွ-
ဋိမ (၁) ကြည်။ (၃) အပွဋိမ (၂) ကြည်။
ပဋိမာရူပ-လည်းကြည်။

ပဋိမာဃရ (န) [ပဋိမာ + ဃရ] ဆင်းတုအိမ်၊
ဆင်းတုတော်တည်ရာ - အိမ် - ကျောင်း
ဆောင်။ အာသနဃရန္တိ ပဋိမာဃရံ။ ဝိမတိ၊
၂။၂၄၂။

ပဋိမာနန (န) [ပတိ+မာန+ယု] (၁) မျှော်လင့်-
တောင်တ-စောင့်ဆိုင်း-ခြင်း။ (၂) မြတ်နိုး-
ပူဇော်-လုပ်ကျွေး-ခြင်း။ (၃) သံဃပဋိမာန-
နန္တိ သံဃဿ ပဋိမာနနံ ဥဒိက္ခနံ။ ယာဝ
ဇေယျံ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတိ၊ တာဝ သံဃ-
ကမ္မဿ အကရဏန္တိ အတ္ထော။ ပဋိသံဋ္ဌာ။
၂၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။ ၃၄၉။ (၂) အဟံ တေ
ဓုဝဘတ္တေန ပဋိမာနနံ ဣရိဿာမိ။ ဝိမတိ၊
၂။ ၉၆။ (-ဒိဋ္ဌိ၂။ ၁၃၉။)

ပဋိမာနနာဝဇ္ဇန (န) [ပဋိမာနန + အာဝဇ္ဇန]
မျှော်လင့်ခြင်းကို - ဆင်ခြင် - နှလုံးသွင်း-
ခြင်း။ ပဋိမာနနာဝဇ္ဇနံ ပန ပုဗ္ဗကိစ္စံ။ တဿှာ
ဇဝံ အာဝဇ္ဇတဗ္ဗံ။ ပဋိသံဋ္ဌာ။ ၁။ ၂၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။
၃၄၉။

ပဋိမာနယတိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏယ+တိ]
(၁) မျှော်လင့်-စောင့်ဆိုင်း-၏။ (၂) မြတ်
နိုး-ပူဇော်-လုပ်ကျွေး-၏။ (၃) နက္ခတ္တ-
ယောဂံ ပဋိမာနယာမိ၊ ခဏံ မဟုတ္တဉ္စ မန္တေ
န ပဿံ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၅၇။ ဇာ၊ ၅၄။ ၂၀၄။ (၂)
ဥပဋ္ဌဟဿတိ ပရိဝိသဿ ပဋိမာနယဿ။
သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၇။

ပဋိမာနယန္တ (တိ) [ပတိ+မာန+ဏယ+အန္တ]
မြတ်နိုး- ပူဇော်-သော၊ သူ။ ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနံ
တံ မမ သံဝဏ္ဏနံ ဓမ္မဒီပဿ တထာဂတဿ
ဓမ္မံ သာသနဓမ္မံ ပါဠိဓမ္မံ ဝါ သက္ကစ္စံ
ပဋိမာန- ယန္တာ ပူဇေန္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂။
(-ဝဇ္ဇိ၊ ၁၉။)

ပဋိမာနယဿ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏယ+သု]
မြတ်နိုး-ပူဇော်-လုပ်ကျွေး-လော့။ ပဋိမာန-
ယတိ (၂) ကြည်။

ပဋိမာနယာမိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏယ+မိ] မျှော်
လင့်-စောင့်ဆိုင်း- ၏။ ပဋိမာနယတိ (၁)
ကြည်။

ပဋိမာနာပေတိ (ကာကြိ) [ပတိ+မာန+ ဏာပေ
+ တိ] တုံ့ပြန် မြတ်နိုးစေ၏။ ဘဂဝန္တံ ဝါ
ပဋိမာနာပေန္တိ ပဋိမာနန္တံ ကရေန္တိ။ သီ၊ ၄။
သစ်၊ ၁။ ၂၀၇။

ပဋိမာနာပေန္တိ (ကာကြိ) [ပတိ+မာန+ဏာပေ+
အန္တိ] တုံ့ပြန်မြတ်နိုးစေကုန်၏။ အထက်
ပုဒ်ကြည်။

ပဋိမာနိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏံ] မြတ်နိုး-ပူဇော်
-လုပ်ကျွေး-ပြီး။ ပဋိမာနေတိ-ကြည်။

ပဋိမာနိတ (တိ) [ပတိ + မာန + တ] မြတ်နိုး-
ပူဇော်-အပ်သော၊ သူ။ တေ စေဝ ပူဇိတာ
ဟောန္တိတိ တေ စ မဟာရာဇာနော ပုဗ္ဗပေတ-
ဝတ္ထုဒေဝတာယော စ ဥဒ္ဓိသနကိရိယာယ
ပဋိမာနိတာ ဟောန္တိ။ ပေတ၊ ၅။ ၁၆။

ပဋိမာနေတိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+တိ]
(၁) မျှော်လင့်- တောင်တ-စောင့်ဆိုင်း-၏။
(၂) (က) မြတ်နိုး- ပူဇော်-လုပ်ကျွေး- ၏။
(ခ) မြတ်နိုး- သာယာ-၏၊ လက်ခံ-သိမ်း
ပိုက်-၏။ (၃) အနုဋ္ဌာပိ ခတ္တိယာ ဣတ္ထိ-
သဟဿပရိဝုတာ ပဗ္ဗဇာပုရေက္ခာရာ မံ
ပဋိမာနေတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၆။ မံ ပတိမာနေတိတိ
မံ ဥဒိက္ခတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၇၈။ ဝိမတိ၊ ၁။
၃၅။ ပဋိမာနေတိ -မိလိန္တ။ ၈။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၁၅၁။
ပဋိသံဋ္ဌာ။ ၂၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။ ၃၄၉။ ဇာ၊ ၅။
၂၆၅။ ပဋိမာနေမိ -ဇာ၊ ၅။ ၂၂၇။ ပဋိ-
မာနေန္တု-မ၊ ၅။ ၂၈၄။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၇။
ပဋိမာနေဟိ -ဇာ၊ ၅။ ၃၃၃။ ပဋိမာနေသိ-
ဝိ၊ ၂။ ၁၅၄။ (၂) (က) ဘဂဝတောပိ ပတ္တံ
ဂဟေတွာ အာသနံ ပညပေတွာ သက္ကစ္စံ
ပိဏ္ဍပါတေန ပဋိမာနေန္တိ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၄၆။
သံ၊ ၅။ ၂၂၄။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၄၉။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။
၁၂၀။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၂၀၇။ ပဋိမာနေထ-
ထေရ၊ ၅။ ၅၉။ ပဋိမာနေယျ - အံ၊ ၅။ ၂။
၁၀၀။ ပဋိမာနေသု-ပေတ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ပဋိမာနိ-

အပါ၁။၅၅။ ထေရါဋ္ဌ။၁။၁၃၆။ အပါ၁။၁။
၃၄၃။ (ခ) ဩဒနံ မေ ဂဏှထ အာကင်္ခထ
ဩလောကေထ အဓိဝါသေထ ပဋိမာနေ-
ထ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၁၄။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
သစ်။ ၃၈၁။

ပဋိမာနေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+တွာ]
(၁) မြတ်နိုး- ပူဇော်- လုပ်ကျွေး- ချ်။ (၂)
မျှော်လင့်- စောင့်ဆိုင်း- ချ်။ (၁) ရာဇာ
သတ္တာရံ တတ္ထေဝ နိသိဒါပေတွာ ယာဂု-
ခဇ္ဇကေန ပဋိမာနေတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၇၆။ (၂)
သိဒ္ဓတ္ထော တမိ သမယေ ၊ ပတိလိနော
မဟာမုနိ။ မုဟုတ္တံ ပဋိမာနေတွာ၊ ဂုဟာယံ
ပုပ္ဖမောက်ရိ။ အပါ၁။၂၂၂။

ပဋိမာနေထ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+ထ] (က)
မြတ်နိုး- ပူဇော်-လုပ်ကျွေး-ကုန်လော့။ (ခ)
မြတ်နိုး-သာယာ-ကုန်လော့။ ပဋိမာနေတိ-
ကြည်။

ပဋိမာနေန္တိ (တိ) [ပတိ +မာန +ဏေ+အန္တိ ။
ထိ-၌ ပဋိမာနေန္တိ] (၁) မျှော်လင့်-တောင်၊
တ-သော၊ သူ။ (၂) မျှော်လင့်-စောင့်ဆိုင်း-
သော၊ သူ။ (၁) ဗဟူ ဘိက္ခု အာယသ္မတော
ဥပါလိဿ သန္တိကေ ဌိတကာ ဥဒ္ဓေသံ ပဋိ-
မာနေန္တော ကိလမန္တိ။ ဝိ၊၄။၃၁၉။ (- အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၅၅။) (၂) သကေ အာရာမေ နိသိန္နော
ဟောတိ အဗ္ဗန္တယေဝ မာဏာပံ ပဋိမာနေန္တော။
ဒီ၊၁။၉၉။ ပဋိမာနေန္တောတိ အာဂမေန္တော၊
အာဂမနမဿ ပတ္တေန္တော ဥဒိက္ခန္တောတိ
အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၇။ (-အပါ၁။၂၇။ အာ၊၁။
၁၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၀။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၂၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၅၊၂၇၀။ ထေရါဋ္ဌ၊၂။၁၆၇၊
၃၈၆။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၃၊၃၈၁။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၀၅။) သမ္ပုဒ္ဓံ ပဋိမာနေန္တိ ၊
ဒ္ဓါရာသန္တေ နိသိဒဟံ။ ယဒါ ဟေတိတိ
သမ္ပုဒ္ဓေါ၊ ပူဇယိဿ မဟာမုနိ။ အပါ၂။
၁၉၄။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၃။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂။)

ပဋိမာနေန္တိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+ အန္တိ]
မြတ်နိုး-ပူဇော်-လုပ်ကျွေး-ကုန်၏။ ပဋိ-
မာနေတိ (၂)(က)ကြည်။

ပဋိမာနေန္တိ (ထိ) [ပဋိမာနေန္တိ+ ဤ] မျှော်လင့်-
စောင့်ဆိုင်း-သော မိန်းမ။ ပဋိမာနေန္တိ (၂)
ကြည်။

ပဋိမာနေန္တု (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+အန္တု]
မျှော်လင့်-စောင့်ဆိုင်း-ကုန်လော့။ ပဋိမာ-
နေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိမာနေမိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+မိ] မျှော်
လင့်-စောင့်ဆိုင်း-၏။ ပဋိမာနေတိ (၁)
ကြည်။

ပဋိမာနေယျ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+ဧယျ]
မြတ်နိုး-ပူဇော်-လုပ်ကျွေး-ရာ၏။ ပဋိမာ-
နေတိ (၂) (က)ကြည်။

ပဋိမာနေသိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+ဤ] မျှော်
လင့် - စောင့်ဆိုင်း - ပြီ။ ပဋိမာနေတိ (၁)
ကြည်။

ပဋိမာနေသုံ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+ဥံ] မြတ်
နိုး- ပူဇော်- လုပ်ကျွေး- ကုန်ပြီ။ ပဋိမာ-
နေတိ (၂) (က)ကြည်။

ပဋိမာနေဟိ (ကြိ) [ပတိ+မာန+ဏေ+ဟိ] မျှော်
လင့်- စောင့်ဆိုင်း- လော့။ ပဋိမာနေတိ(၁)
ကြည်။

ပဋိမာရူပ (န) [ပဋိမာ+ရူပ] (က) ရုပ်တုရုပ်၊
ဆင်းတုရုပ်။ (ခ) နမူနာ-စံပြ- ရုပ်ပုံ။ (က)
“ဘိက္ခုနီဟိ ပဋိမာရူပံ အာမသိတုံ ဝဇ္ဇတိ”တိ
ဝဒန္တိ အာစရိယာ။ သာရတ္ထ၊၂။၃၁၉။(-မ၊ဋီ၊
၃။၃၂၁။) (ခ) ယံ ပဿိတွာ စိတ္တကာရာ-
ဒယော သိပ္ပိကာ စိတ္တကာမ္မာဒိနိ သိက္ခန္တိ၊
တံ ပဋိစ္ဆန္တကာရူပကံ၊ ပဋိမာရူပန္တိ အတ္ထော။
ဝိမတိ၊၁။ ၁၅၄။

ပဋိမာရေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+မရ+ဏေ+တိ]
တုံ့ပြန်သေစေ၏၊ လက်တုံ့ပြန် သတ်၏။
သာမိ တုမှာကံ ပမာဒေန မမ ပုတ္တကေ

ဒါရကာ မာရေသုံ၊ အဟံ ကောဝေသိကာ
ဟုတွာ တေ ဒါရကေ ပဋိမာရေသီ။ ဇာဋ္ဌ၊ ၁၂။
၁၂၄။

ပဋိမာရေသီ (ကာကြိ) [ပတိ+မရ+ဏေ+ဣ]
တုံပြန် သတ်ပြီ၊ လက်တုံပြန် သတ်ပြီ။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိမုက္က (ပု) [ပတိ+မုစ+တ။ အာ ပတိ ပုဗ္ဗော
မုစဓာတု ပရိဒဟနော၊ ဥဘယတ္ထ တော။
ဓာန်၊ ဋီ။ ၃၇၇-၉။] (၁) ဝတ်ဆင် - တန်
ဆာဆင်-အပ်သော-အဝတ်-ချပ်ဝတ် တန်
ဆာ။ (န) (၂) စွပ်မိခြင်း၊ ဝင်ခြင်း။ (တိ)
(၃) စွပ်-လျှို-သော၊ စီးသော။ (၄) စွပ်-
ထည်သွင်း-အပ်သော။ (က)တုပ်နှောင်-
ချည်တည်း- ဖွဲ့စည်း- ရစ်ပတ်- အပ်သော။
(ခ)တင်-တပ်-ထားအပ်သော။ (ဂ)ဝတ်
ဆင်-တန်ဆာဆင်-အပ်သော။ (ဃ)ချိတ်
ဆွဲ - လွယ်ပိုး - အပ်သော။ (င)ဆောင်း-
ဆောင်းမိုး-အပ်သော။

(၁)ဝတ်ဆင်-တန်ဆာဆင်-အပ်သော-
အဝတ်- ချပ်ဝတ်တန်ဆာ။ ဩမုက္ကော ပဋိ-
မုက္ကောထ၊ ပုရေစာရီ ပုရေစရော။ ဓာန်။
၃၇၈။ ဒွယံ ပရိဒဟိတေ ဝတ္ထာဒေါ။ ဓာန်၊ ဋီ။
(၂) စွပ်မိခြင်း၊ ဝင်ခြင်း။ သိရံ တဿ စ ပဋိ-
မုက္က(ထေရီ။ ၄၃၃)န္တိ ကာဏကစ္ဆပဿ သီသံ
.... ဂီဝံ ဥက္ခိပန္တဿ သီသဿ ယုဂစ္ဆိဒ္ဓေ
ပဝေသနဉ္စ သရ။ ထေရီ၊ ၄၃၅။ (၃) စွပ်-
လျှို- သော၊ စီးသော။ ယော အနာဒရိယံ
ပဋိစ္စ အက္ကန္တဿ ဝါ ပဋိမုက္ကဿ ဝါ ဩ-
မုက္ကဿ ဝါ အဂိလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။
ဝိ၊ ၂။ ၂၆၄။ ပဋိမုက္ကဿာတိ ပဋိမုက္ခိတွာ
ဋ္ဌိတဿ။ ဝိ၊ ၄၃၂။ ၁၆၈။ (-၂၅၈။ ကင်္ခါ။
၂၈၅။ ဇာဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၄။)

(၄)စွပ်-ထည်သွင်း-အပ်သော။ သတ္တ-
ရသဟရဏီသဟဿာနိ ဥဒ္ဒဂ္ဂါနိ ဟုတွာ

ဂီဝါယမေဝ ပဋိမုက္ကာနိ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၄၁။
မ၊ ၄၂။ ၂၆၁။ ပဋိမုက္ကဿ မာရပါသော (သံ၊
၂။ ၃၁၁။ ဣတိဝုတ်။ ၂၃၄)တိ အဿ ဂီဝါယ
မာရပါသော ပဋိမုက္ကော ပဝေသိတော။ သံ၊
၄၂။ ၃၃။ အတ္တနော စိတ္တသန္တာနော ပဋိ-
မုက္ကော ပဝေသိတော၊ တေန သယံ ဗန္ဓာ-
ပိတောတိ အတ္တော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄၂။ ၂၀၅။
(-ပဋိ၊ သံ၊ ၄၂။ ၁၈။ သံ၊ ၄၂။ ၂၂၇။) (က)
တုပ်နှောင်- ချည်တည်း- ဖွဲ့စည်း-ရစ်ပတ်-
အပ်သော။ ဧဝံ အဟံ ပုဗ္ဗေ ကိလေသပါသေန
ပဋိမုက္ကော မောစနုပါယံ အဇာနန္တော။ ထေရ၊
၄၂။ ၂၈၄။ “ဂစ္ဆာမဟံ ဘန္တေ သမဏဿ
ဂေါတမဿ ဝါဒံ အာရောပေဿာမိ”တိ
ဂန္ဓာ မဟတာသိ ဝါဒသဃာဋ္ဌေန ပဋိ-
မုက္ကော အာဂတော။ မ၊ ၂။ ၄၆။ ပဋိမုက္ကောတိ
သီသေ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဟိတော။ မ၊ ၄၂။ ၆၆။
(-စရိယာ၊ ၄၂။ ၁၇၃။ ဇာဋ္ဌ၊ ၅။ ၂၆။ သံ၊ ၄၂။
၂၁၅။) (ခ)တင်-တပ်-ထားအပ်သော။
ဂီဝါသု ပဋိမုက္ကာနိ၊ ကောစိဒေဝေတ္ထ ကဏ္ဍ-
ဝါ။ ဇာ၊ ၁။ ၆၆။ သဗ္ဗာနိ မဟန္တာနိ ဂီဝါသု-
ယေဝ ဌပိတာနိ။ ဇာ၊ ၄၂။ ၂၃၉။ (-မ၊ ၄၂။
၆၀။) (ဂ) ဝတ်ဆင်- တန်ဆာဆင်- အပ်
သော။ ဣမသ္မိံ မေ သမဏ ဟတ္ထေ၊ ပဋိမုက္ကာ
ဒုနီဝရာ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၇၃။ ဇာ၊ ၄၂။ ၇၉။ (-ဝိ၊ ၄၂။
၁။ ၂၀၆။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၈၉။ သံ၊ ၄၂။ ၂၂၂။ အံ၊ ၄၂။
၁။ ၁၁၉။ ၂၇၃။ ဓမ္မ၊ ၄၂။ ၇၀။ ၂၄၉။ ၂၅၉။
သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၁၂၄။ ထေရ၊ ၄၂။ ၂၂။ ထေရီ၊ ၄၂။
၁၉၆။ အပါ၊ ၄၂။ ၃၃။ ဇာ၊ ၄၂။ ၂၃၀။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၉၈။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၂၈။ အံ၊ ၄၂။ ၂၀၇။) (ဃ)
ချိတ်ဆွဲ-လွယ်ပိုး-အပ်သော။ သစေ ပနဿ
ဓနံ ခန္ဓေပိ ပဋိမုက္ကံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၆၈။
ပဋိမုက္ကန္တိ ပဝေသိတံ လဂ္ဂိတံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။
၁၀၈။ ကင်္ခါ၊ ၄၂။ ၄၄၃။ (-မ၊ ၄၂။ ၃၉၄။)
(င)ဆောင်း-ဆောင်းမိုး-အပ်သော။ ပဋိမုက္က-
ကရောဋိက-ကြည့်။

ပဋိမုက္ခအင်္ဂုလိယာဒိဟတ္ထဘရဏ (တိ) [ပဋိမုက္ခ + အင်္ဂုလိယာဒိ + ဟတ္ထဘရဏ] ဝတ်ဆင်-
တန်ဆာဆင် - အပ်သော လက်စွပ်စသော
လက်ဝတ် တန်ဆာရှိသော၊ သူ။ အာမုက္ခ-
ဟတ္ထဘရဏောတိ ပဋိမုက္ခအင်္ဂုလိယာဒိ-
ဟတ္ထဘရဏော။ ဝိမာန၊ ၂၇၆။

ပဋိမုက္ခအဋ္ဌပရိက္ခာရ (တိ) [ပဋိမုက္ခ + အဋ္ဌ-
ပရိက္ခာရ] ဝတ်ဆင်-တန်ဆာဆင်-အပ်
သော ပရိက္ခရာရှစ်ပါးရှိသော၊ သူ။ ဒွဂ္ဂုလ-
ကေသမသုဓရာ ကာယေ ပဋိမုက္ခအဋ္ဌ-
ပရိက္ခာရာ ဟောန္တိ။ အံ၊ ၁၁။ ၂၇၃။ ထေရီ၊ ၁၉၆။

ပဋိမုက္ခကရောဋိက (တိ) [ပဋိမုက္ခ + ကရောဋိ+
က] ဆောင်းအပ်သော-မောက်တို-မောက်
ရှု- စစ်ဦးထုပ် - ရှိသော၊ သူ။ ကရောဋိယ
(ဇာ၊ ၁၇။ ၃၈၅) ကြည့်။

ပဋိမုက္ခကဝစ (တိ) [ပဋိမုက္ခ+ကဝစ] ဝတ်ဆင်-
တန်ဆာဆင်-အပ်သော-ချပ်ဝတ်-ချပ်မိန်
ညို-ရှိသော၊ ချပ်မိန်ညိုဝတ်ဆင်ထားသော၊
သူ။ ယထာ နာမ ပဋိမုက္ခကဝစော သရေ
အဘိဟနတိ နိဝါရေတိ။ ဇာ၊ ၁၄။ ၂၉၅။

ပဋိမုက္ခကုဏ္ဍလ (တိ) [ပဋိမုက္ခ + ကုဏ္ဍလ] ဝတ်ဆင်-
ပန်ဆင်- အပ်သော နားတောင်း
ရှိသော၊ နားတောင်းပန်ဆင်ထားသော၊ သူ။
ကာ သုက္ကဒါဌာ ပဋိမုက္ခကုဏ္ဍလာ၊ စိတ္တင်္ဂဒါ
ကမ္မုဝိမဋ္ဌစာရိနီ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀၆။ ဇာ၊ ၁၅။ ၄၂၆။

ပဋိမုက္ခစမ္ပ (န) [ပဋိမုက္ခ+စမ္ပ] (၁) ဝတ်ဆင်
အပ်သော သားရေအင်္ကျီ။ (တိ)(၂) ဝတ်ဆင်
အပ်သော သားရေအင်္ကျီရှိသော၊ သားရေ
အင်္ကျီဝတ်ဆင်ထားသော၊ သူ။ (၁) အောက်
ပုဒ် ကြည့်။ (၂) ယထာ ဟိ ရထေ ဌိတော
ရထိကော ပဋိမုက္ခစမ္မော အာဂတာဂတေ
သရေ ခမတိ။ သံ၊ ၁၅။ ၁၅၉။

ပဋိမုက္ခစမ္ပ ၂ (တိ) [ပဋိမုက္ခစမ္ပ+အ] ဝတ်ဆင်
အပ်သော သားရေအင်္ကျီနှင့် တူသော

(တိတိက္ခာတရား)။ သန္တုစမ္မောတိ ယောဂါ-
ဝစရဿ ပဋိမုက္ခစမ္ပ။ သံ၊ ၁၂။ ၃၉၈။

ပဋိမုက္ခဇာလကဉ္စကသဏ္ဌာန (တိ) [ပဋိမုက္ခ+
ဇာလကဉ္စက + သဏ္ဌာန] ဝတ်ဆင်အပ်
သော- ဇာသင်တိုင်း- ဇာအင်္ကျီ- သဏ္ဌာန်ရှိ
သော (အကြော)။ အဝသေသာ တံတံအင်္ဂ-
ပစ္စင်္ဂါနုဂတာ နာရ သရီရေ ပဋိမုက္ခဇာလ-
ကဉ္စကသဏ္ဌာနာ။ အဘိ၊ ၁၂။ ၂၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၂၄၅။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၅။ ၃၇။

ပဋိမုက္ခပသာဓနသဒိသ (တိ) [ပဋိမုက္ခ+ ပသာ-
ဓန+သဒိသ] ဝတ်ဆင်အပ်သော တန်ဆာရှိ
သည်နှင့် တူသော၊ တန်ဆာဆင်ထားသကဲ့
သို့ ဖြစ်သော (ခန္ဓာကိုယ်)။ တာဝ မေ ပါဠိ-
ယေက္ကံ ပသာဓနကိစ္စံ မာ ဟောတု။ နိစ္စံ
ပဋိမုက္ခပသာဓနသဒိသမေဝ သရီရံ ဟော-
တု။ ဒီ၊ ၁၂။ ၁၈၉။

ပဋိမုခ (န) [ပတိ+မုခ] (၁) မျက်နှာ၏ ရှေးရှု။
မျက်နှာချင်းဆိုင်၊ ရင်ဆိုင်။ (တိ) (၂) ရှေးရှု-
ဦးတည်-ရှုငဲ့-ခြင်း။ (တိ) (၃) ရှေးရှု မျက်
နှာ ရှိသော၊ မျက်နှာမူသော၊ သူ။ (၄) ပြန်
လည်စေ- လွှဲဖယ်- အပ်သော မျက်နှာရှိ
သော၊ မျက်နှာလွှဲသော၊ သူ။ (၁) သစေ ပဋိမုခံ
တိဋ္ဌေယျ ပရသေနာ၊ တံ ပရိမဒ္ဓိတုံ သမတ္တာ။
ဒီ၊ ၁၁။ ၂၂၃။ မ၊ ၁၂။ ၂၅၂။ (-ဝိ၊ ၁၂။ ၁၃၇။
မ၊ ၁၁။ ၁၈၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၅။ ၁၀၉။ ဥဒါန၊ ၁၄၄။
သုတ္တနိ၊ ၁၂။ ၁၄၁၊ ၁၂၆။ ပေတ၊ ၁၅။ ၁၆၁။
စရိယာ၊ ၁၄၈။ ၁၅၉။ မဟာနိ၊ ၁၇၆။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၈။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၄၈။ သီ၊ ၁။ ၁၂။
၉၁၊ ၂၀၃။ ဒီ၊ ၁၂။ ၂၃၀။ သံ၊ ၁၂။ ၄၆၃။
မူလဋီ၊ ၁။ ၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၄၂၆။) (၂) အဝိဇ္ဇာ ပဋိစ္စာတိ အတ္တနော
ဥပ္ပါဒေ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပေက္ခတ္တာ သင်္ခါ-
ရေဟိ အဝိဇ္ဇာ ပဋိမုခံ ဇေတဗ္ဗာ ဂန္ထဗ္ဗာတိ
ပဋိစ္စာ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၃။ ပဋိပနောတိ ပဋိ-
မုခေါ အဘိသင်္ခါရာဘိမုခေါ ဟုတ္တာ ပနော

အဓိဂတော။ သံ၊ဋီ၊၂။၉၁။ ပဋိမုခံ ပစ္စက္ခ-
 ဘာဝေန အဘိမုခံ ဗုဇ္ဈနတော ပဋိဗုဇ္ဈန္တိတိ
 ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၁၆။(-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၁၅၂။
 သာရတ္ထ၊၃။၁၃၄။ ဒီ၊ဋီ၊၂။ ၅၇။ မ၊ဋီ၊၂။ ၁၃၀။
 သံ၊ဋီ၊၁။၂၂၉။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၃၉၇၊၄၁၄၊၅၄၃။
 အံ၊ဋီ၊၁။၁၁၆၊၂၅၀။ မူလဋီ၊၁။၁၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ဋီ၊၂။၂၃၄။) (၃)ပဋိပါဒေသိန္တိ ပဋိမုခေါ
 ဟုတွာ ပါဒါသိ၊ ပဿာဒေန အဘိမုခေါ
 ဟုတွာ အာဟာရဒါနံ အဒါသိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၃၄၆။(-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၀။) (၃၊၄)ယာဝ ဒဿန-
 ဝိသယော၊ တာဝ ပဋိမုခေါယေဝ အပက္က-
 မိတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၄၃။ ပဋိမုခေါယေဝါတိ
 အဘိမုခေါယေဝ၊ န ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိ ဒဿေ-
 တွာတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၁။၄၂၅။ ပဋိမု-
 ခေါတိ ဘဂဝတိ ပဋိနိဝတ္တမုခေါ၊ တေနာဟ
 “အပက္ကမိတွာ”တိ။ ဝိမတိ၊၁။၈၈။

ပဋိမုခဂတ(တိ) [ပဋိမုခ+ဂတ] ရှေးရှု-ဦးတည်-
 ရောက်လာ- ဖြစ်ပေါ်-သော။ သော ဟိ
 နိကန္တကသဒိသော ပဋိမုခဂတံ ဟတ္ထံ ဝါ
 ပါဒံ ဝါ ဘိန္တတိ။ သံ၊ဋီ၊ ၂။၄၀၂။

ပဋိမုခဂမန (န) [ပဋိမုခ+ဂမန] ရှေးရှု-ဦးတည်-
 ရောက်-ဖြစ်-ခြင်း။ ပဋိမုခဂမနဉ္စ ပစ္စယဿ
 ကာရဏသာမဂ္ဂိယာ အင်္ဂဘာဝေန ဖလဿ
 ဥပ္ပါဒနမေဝ။ သာရတ္ထ၊၃။ ၁၃၄။

ပဋိမုခဂမနဘာဝ (ပု) [ပဋိမုခဂမန+အဘာဝ]
 ရှေးရှု-ဦးတည်- ရောက်- ဖြစ်-ငဲ့-ခြင်း၏
 မရှိခြင်း။ သဗ္ဗေသံ တေသံ ပစ္စယဓမ္မာနံ
 အညမညာပေက္ခာ နတ္ထိတိ ပဋိမုခဂမနာ-
 ဘာဝတော ပဋိစ္စတ္ထော န ပရိပူရေယျာတိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၃၄။

ပဋိမုခတိတ္ထ (န) [ပဋိမုခ+တိတ္ထ] မျက်နှာချင်း
 ဆိုင်-ရှေ့တည်တည်-ဖြစ်သော ရေဆိပ်။
 ယထာ မနုဿာ နဒိံ တရန္တာ၊ ပဋိတိတ္ထံ
 ဝိရုဇ္ဈိယ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃။၁၂။ ပဋိတိတ္ထန္တိ ပဋိမု-
 တိတ္ထံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။၁၂၄။

ပဋိမုခဘာဝါပါထ (ပု) [ပဋိမုခ+ဘာဝ+အာပါ-
 ထ] ရှေးရှု- ဦးတည်- သည်၏ အဖြစ်ဟူ
 သော ထင်ခြင်း။ ယဇ္ဇေတွာတိ ပဋိမုခဘာဝါ-
 ပါထံ ဂနာ။ မူလဋီ၊၁။၇၀။

ပဋိမုခဝါတ (ပု) [ပဋိမုခ+ဝါတ] မျက်နှာ၏
 ရှေးရှု-မျက်နှာချင်းဆိုင်-မှ လာသောလေ။
 ဓုရဝါတေတိ ပဋိမုခဝါတေ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၇၀။

ပဋိမုစ္စတိ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+ယ+တိ] |
 (၁)လွတ်-လွတ်မြောက်-၏။ (၂) စွပ်၏။
 ဖွဲ့စည်း-ရစ်ပတ်-၏။ (၁)တေန ကမ္မေန
 သုကတေန၊ ပဋိမောက္ခာမိ ဒုဂ္ဂတိ။ အပါ၊၁။၈၂။
 (၂)ဝေဌနံ ဝေဌန္တိတိ သီသဝေဌနံ ပတ္တုဏ္ဏာ-
 ဒိပဋ္ဌံ သီသေ ဌပေန္တိ ပဋိမုစ္စန္တိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
 ၁၈၉။ ပဋိမုစ္စတိတိ ဝါ ပါဌော၊ အယမေဝ
 အတ္ထော။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၀၈။

ပဋိမုစ္စန္တိ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+ယ+အန္တိ] |
 စွပ်ကုန်၏။ ဖွဲ့စည်း- ရစ်ပတ်- ကုန်၏။
 အထက် ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိမုဉ္စ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+အ+ဟိ] စွပ်-ဝတ်ဆင်
 -လော့။ ပဋိမုဉ္စတိ-ကြည့်။

ပဋိမုဉ္စ ၂ (ပု) [ပတိ+မုစ+အ] ပြန်၍- စွပ်-
 နှောင်ဖွဲ့-ခြင်း။ ပဋိမုဉ္စတော ဝါ နိဿဋ္ဌတ္တာ
 ဘာဝနာဗလေန အဘိဘုယျ နိဿဋ္ဌတ္တာတိ
 အတ္ထော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၃။ ပဋိမုဉ္စတောတိ
 ဧတေန သာရမ္ပံ အဘိဘဝံ ဒဿေတိ။
 မူလဋီ၊ ၂။ ၁၈၄။

ပဋိမုဉ္စ ၃ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+မုစ+တွာ။ တွ-ကိုချေ၊
 အာကို ရဿပြု၊ နိဂ္ဂဟိတံလာ။ မောဂ်၊သျ၊၅။
 ၁၆၉။] | စွပ်-ဝတ်ရုံ-၍။ သင်္ကာရစောဠ
 ပဋိမုဉ္စ ကဏ္ဍော၊ ကော ရေ တုဝံ ဟောသိ
 အဒက္ခိဏေယျော။ ဇာ၊၁။၃၀၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆။
 သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။ ၁။၁၇၁။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၅၂။
 ပဋိမုဉ္စတိ ပဋိမုဉ္စိတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၈၀။ ပဋိမုဉ္စ
 ကဏ္ဍောတိ ယာဝ ဂလဝါဋ္ဌကာ ပါရပိတွာ။
 မ၊ဋီ၊၃။၃၃။(-မ၊ ၄။၁၂၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၈၄။)

ပဋိမုဒ္ဒတိ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+အ+တိ] (၁)စွပ်တပ်
 - ထည်သွင်း - ၏။ (က) ဖွဲ့ချည်၏။ (ခ)
 ရစ်ပတ်၏။ (ဂ)စီးနင်း၏။ (ဃ)တင်ထား-
 ဝတ်ဆင်- တန်ဆာဆင်-၏။(၂) ရ-ရောက်
 -၏။ တွေ့ထိ- ခံစား- ၏။ (၁) (က) ဘူမျှ
 သော ပတိတံ ပါသံ၊ ဂီဝါယံ ပဋိမုဒ္ဒတိ။
 ဇာ၊၁။၃၁၇။ပဋိမုဒ္ဒတိတိ ပဝေသေတိ။ ဇာ၊၄။
 ၄။၄၀၆။ (-သံ၊၁။၂၃။သံ၊၄။၁။၆၃။)
 ပဋိမုဒ္ဒတု - ထေရ၊၄။၁။၄၆၁။ ပဋိမုဒ္ဒိ-
 အဘိ၊၄။၁။၃၁၃။ (ခ) ဓာရေယျာတိ ကဋိယံ
 ပဋိမုဒ္ဒေယျ။ ကင်္ခါ၊ ၃၅၀။ (ဂ) ဣဒံ ဝတ္တာ
 ဗြဟ္မဗန္ဓု၊ ပဋိမုဒ္ဒိ ဥပါဟနာ။ ဇာ၊၂။၃၃၆။
 ဇာ၊၄။၇။၂၉၇။ (ဃ) သာ အာရာမိကိနိ တံ
 တိဏဏ္ဍာပကံ ဂဟေတွာ တဿာ ဒါရိ-
 ကာယ သိသေ ပဋိမုဒ္ဒိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၆၁။ ပဋိ-
 မုဒ္ဒိတိ ဌပေသိ။ ဝိ၊၄။ ၂။၂၈၈။ ပဋိမုဒ္ဒ-
 ဝိ၊၁။၃၆၁။ ပဋိမုဒ္ဒထ - ဇာ၊၁။၃၁၃။ ဇာ၊၄။၄။
 ၃၉၅။ ပဋိမုဒ္ဒိ - ဝိ၊၁။၃၆၁။ ဝိ၊၄။၂။၂၈၈။
 ဒိ၊၄။၂။၁၈၉။ စရိယာ၊၄။၁၁၉။ ဇာ၊၄။၃။၂၂၅။
 ပဋိမုဒ္ဒိ -ဝိမာန၊၄။၁၅၃။ပဋိမုဒ္ဒိသု- ဇာ၊၄။၇။
 ၂၁။ (၂)ဣမံ မယံ ဟဒယသောကံ၊ ပဋိမုဒ္ဒတု
 ရာဇပုတ္တ တဝ မာတာ။ဇာ၊၁။၂၇၈။ ပဋိ-
 မုဒ္ဒတူတိ ပဋိလဘတု ဖုသတု ပါပဏာတု။
 ဇာ၊၄။၄။၂၈၅။ (-ဇာ၊၂။၂၅၁။ဇာ၊၄။၇။၉၄။)
 ပဋိမုဒ္ဒတု (ကြိ) [ပတိ+မုစ+အ+တု] (၁)စွပ်
 မိစေသတည်း။ (၂) ရ- ရောက်- တွေ့ထိ-
 ခံစား-စေသတည်း။ အထက်ပုဒ်-ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒထ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+အ+ထ] ဝတ်ဆင်-
 တန်ဆာဆင် - ကုန်လော့။ ပဋိမုဒ္ဒတိ (၁)
 (ဃ) ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒန (တိ) [ပတိ+မုစ+ယု] စွပ်တပ်-ပန်ဆင်
 -အပ်သော။ အောက်ပုဒ်ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒနပသာဓနပိဋန္တန(န) [ပဋိမုဒ္ဒန+ပသာဓန+
 ပိဋန္တန] စွပ်တပ်-ဝတ်ဆင်- အပ်သော တန်

ဆာကို ဆင်မြန်းခြင်း။ဂီဝါသု ပိဋန္တန-
 အာဘရဏာ စ သိသေ ပဋိမုဒ္ဒနပသာဓန-
 ပိဋန္တနာ စ သရီရနိဝါသနဝိစိတြဝတ္တာ စ။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၃၆၃။
 ပဋိမုဒ္ဒန္တ (တိ) [ပတိ+မုစ+အ+အန္တ။ ထိ-၌ ပဋိ-
 မုဒ္ဒန္တိ။] စွပ်-လျှို-သော၊ သူ။ (က)လွမ်းခြုံ-
 ဝတ်ဆင်-သော၊ သူ။ (ခ)စွပ်တပ်-ဖွဲ့ချည်-
 သော၊သူ။ (က) ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ
 ဩတိဏ္ဏဗြဟ္မာ နီလကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ
 နီလရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇိတွာ ဒသသဟဿ-
 စက္ကဝါဠဒေဝတာနံ မဏိစမ္ပံ ပဋိမုဒ္ဒန္တော
 ဝိယ။ ဒိ၊၄။၂။၂၇၂။ သံ၊၄။၁။၇၁။ (-မ၊၄။၃။
 ၁၄။ ဥဒါန၊၄။၃၇၀။ သာရတ္ထ၊၃။၃၀၈။) (ခ)
 သ ဝေရံ ပဋိမုဒ္ဒတိတိ သော ဒေဝရူပေါ
 ဂဏ္ဍိကံ ပဋိမုဒ္ဒန္တော ဝိယ။ သံ၊၄။၁။၆၃။
 (-ဓမ္မ၊၄။၂။၂၂၅။) ပါသံ ဂဟေတွာ ရက္ခ-
 သာခါယံ လဂ္ဂိတွာ တံ အတ္တနော ကဏ္ဍေ
 ပဋိမုဒ္ဒန္တိ။ ထေရီ၊ ၄။ ၈၁။
 ပဋိမုဒ္ဒန္တိ (ထိ) [ပဋိမုဒ္ဒန္တ+ ဤ] စွပ်တပ် -ဖွဲ့
 ချည်-သော မိန်းမ။ အထက်ပုဒ်ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒိ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+ ဣ] တင်ထား-
 ဖုံးလွှမ်း-တန်ဆာဆင်-ပြီး။ ပဋိမုဒ္ဒတိ (၁)
 (ဃ) ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒိသု (ကြိ) [ပတိ+မုစ+ဥ] ဝတ်ဆင်-
 တန်ဆာဆင်-ကုန်ပြီး။ပဋိမုဒ္ဒတိ(ဃ)ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒိ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+ဤ] စွပ်တပ်-
 ထည်သွင်း-ပြီး။ (က)ဖွဲ့ချည်ပြီး။ (ခ) စီးနင်း
 ပြီး။ (ဂ) တင်ထား-ဝတ်ဆင် - တန်ဆာဆင်
 - ပြီး။ ပဋိမုဒ္ဒတိ (၁) ကြည်။
 ပဋိမုဒ္ဒိတဗ္ဗ(တိ) [ပတိ+မုစ+တဗ္ဗ] စွပ်တပ်-ဖုံး
 အုပ်-အပ်သော။အက္ခိရက္ခဏတ္တာယ အယ-
 လောဟာဒီဟိ ဇာလာကာရေန ကတွာ
 သိသာဒီသု ပဋိမုဒ္ဒိတဗ္ဗံ ဇာလိကံ နာမ။
 ဝိမတိ၊ ၁။၂၆၃။
 ပဋိမုဒ္ဒိတွာ (ကြိဝိ) [ပတိ+မုစ+တွာ] စွပ်တပ်-

ထည်သွင်း-၍။ (က) ဖွဲ့ချည်-လျှိုတပ်-၍။
(ခ) စီးနင်း၍။ (ဂ) ချွတ်၍။ (ဃ) ဆောင်း၍။
(င) ချိတ်ဆွဲ၍။ (စ) ရစ်ပတ်၍။ (ဆ)
ဖုံးအုပ်၍။ (ဇ)ဖုံးလွှမ်း-ဝတ်ဆင်-၍။

(က) ဖွဲ့ချည် - လျှိုတပ် - ၍။ သဂုဏ်
ကတွာ သံဃာဋီယော ပါရပိတွာ ဂဏ္ဍိကံ
ပဋိမုဉ္ဇိတွာ။ ဝိ၊၃။ ၅၈၊၇၇။ ဝိ၊၄။ ၃၈၀-၃၊
၃၉၃။ ဣတ္ထိ အတ္တနော နိဝေသနာ နိက္ခမိတွာ
ရဇ္ဇုပါသေ ဂိဝံ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ ဥဗ္ဗန္ဓာ ကာလ-
မကာသိ။အဘိ၊၄။၃၄၄၅။ (-ဝိ၊၄။၃။ ၁၆၂။
ကင်္ခါ။၂၇၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၂၃။ မ၊၄။၃။၂၃၄။
စရိယာ၊၄။၂၄၃။ ဇာ၊၄။၅။၂၆။ ဝိမတိ၊၂။၆၁။
ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ဂဟ။၄၃၇။)(ခ)စီးနင်း၍။ပဋိမုဉ္ဇိတွာ
အပနိတာ ပရိဘုတ္တာယေဝ ဂုဏဂုံဏူပါ-
ဟနာ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၅၄။ (-ထေရ၊
၄။၂။၁၂၄။ စရိယာ၊၄။၃။ ဇာ၊၄။၄။၁၇။)(ဂ)
ချွတ်၍။ ထလဋ္ဌာနေ ဥပါဟနံ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ
ဥဒကဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တကာလေ အဘိရဟိတွာ
ဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊၄။၆။၂၀၈။ (ဃ) ဆောင်း၍။
ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ မုဏ္ဍကပဋိသိသကံ
သိသေ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ။ မိလိန္ဒ၊၉၇။ (-အဘိ၊၄။
၁။၄၀။ အပါ၊၄။၁။၁၂။ စရိယာ၊၄။၂။၁၆။ ဇာ၊
၄။၁။၁၁။ ဇာ၊၄။၂။၁၈၁။ ဇာ၊၄။၅။ ၁၃၇။)
(င) ချိတ်ဆွဲ၍။ ဝါတဝေဂေန ဩတရိတွာ
မဟာမုတ္တာဟာရံ ဂိဝါယ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ။ ဇာ၊၄။
၁။၄၀၇။ (-ဇာ၊၄။၂။၃၅၈။ ဇာ၊ ၄။၄။၁၉၂။)
(စ)ရစ်ပတ်၍။ “သဇာဟံ ပတ္တေန အာဒါယ
ဂစ္ဆာမိ၊ ဝိဿရော မေ ဘဝိဿတိ”တိ ပဋိ-
မုဉ္ဇိတွာ အဂမာသိ။ ဝိ၊၂။ ၄၅၃။ သိသေ
ဗြဟ္မဝေဋ္ဌနံ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏမာလံ ကဏ္ဍေ
ကတွာ။ သံ၊၄။၁။၂၂၃။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၂၄။
(ဆ)ဖုံးအုပ်၍။ ဂေါဏာနံ ဂန္ဓပဉ္စဂုံလိကာနိ
ဒတွာ ဝိသာဏေသု သုဝဏ္ဏကောသကေ
ပဋိမုဉ္ဇိတွာ။ ပဋိ၊သံ၊ ၄။၂။၃၀၂။ ဓမ္မ၊၄။၂။

၂၃၈။ (ဇ) ဖုံးလွှမ်း-ဝတ် ဆင်-၍။ ထည်-
ပါယနကာလေ ဓာတိယော ကဉ္ဇကံ ပဋိ-
မုဉ္ဇိတွာ ပုရိသဝေသေန ထည် ပါယေန္တိ။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၆၀။ အပါ၊၄။၁။၁၇၁။ (-ဓမ္မ၊
၄။၂။၁၉၂။ ဇာ၊၄။၂။၈၆။ ဇာ၊၄။ ၄။၃၈၀။
သိ၊ဋီ၊သင်္ဂဟ။၃၃။ မ၊ဋီ၊၂။၄၄။ အံ၊ဋီ၊၂။၂။)
ပဋိမုဉ္ဇေယျ (ကြိ) [ပတိ+မုစ+အ+ဇယျ] စွပ်တပ်
-ရစ်ပတ်-ရာ၏။ ပဋိမုဉ္ဇတိ(၁) (ခ)ကြည်။
ပဋိမုတ္တ(တိ)[ပဋိ+မုစ+တ] လွတ်ကင်းသော။
အောက်ပုဒ်ကြည်။
ပဋိမုတ္တက(တိ)[ပဋိမုတ္တ+က] လွတ်ကင်းသော။
အောက်ပုဒ်ကြည်။
ပဋိမုတ္တကဝါစ (တိ) [ပဋိမုတ္တိကာ+ဝါစာ]အပြစ်-
ဒေါသ-မှ လွတ်ကင်းသော စကားရှိသော၊
သူ။ သုပဋိမုတ္တကောတိ သုဋ္ဌ၊ ပဋိမုတ္တက-
ဝါစော၊ မုတ္တဘာဏီတိ အတ္ထော။ ပေတ၊၄။
၂၁၄။
ပဋိမောက္ခ (တိ) [ပတိ+မုစ+ဏေ+တ။ဏေ-
ကို ချေ။ တ-ကို ကြွပြု။ ရူ။ ၆၁၇။ မောဂ်၊
၅၊၁၅၇။] စွပ်စေ - ထိုးသွင်း - အပ်သော။
တဒါဿ တေ ဗန္ဓနာ မောစယိံသု၊ ယံ
နတ္ထုတော ပဋိမောက္ခဿ ပါသေ။ ဇာ၊၂။
၁၈။ တသ္မိံ ကာလေ တေ ဘောဇပုတ္တာ
ယံ ဗန္ဓနံ အဿ နတ္ထုတော ပဝေသေတွာ
ပါသေ ပဋိမောက္ခံ။ ဇာ၊၄။၅။၁၇၈။
ပဋိမောက္ခန္တိ တေဟိ ဘောဇပုတ္တေဟိ ပဋိ-
မောစိတံ။ဇာတ်၊ဋီ၊သင်္ဂဟ။ ၄၅-ချပ်။
ပဋိမောက္ခ (ပု) [ပတိ+မောက္ခ+ဏေ+အ] လွတ်
စေခြင်း၊ ပယ်ခွါခြင်း။ မူလဘေသန္တာနံ
အနုပ္ပဒါနံ၊ ဩသဓိနံ ပဋိမောက္ခော ဣတိ
ဝါ။ ဒီ၊၁။၁။၆၆။ ဩသဓိနံ ပဋိမောက္ခောတိ
ခါရာဒိနိ ဒတွာ တဒနုရူပေ ဝဏေ ဂတေ
တေသံ အပနယနံ။ ဒီ၊၄။၁။၉၂။
ပဋိမောက္ခာမိ(ကြိ)[ပတိ+မုစ+သာမိ။ရူ။၅၀၉။

မောဂ်၊ ၆၊ ၂၇။ လွတ်- လွတ်မြောက်-လတ်
အံ။ ပဋိမုစ္ဆတိ (၁) ကြည်။

ပဋိမောစိတ (တိ) | ပတိ+မုစ+ဏေ+တ | စွပ်စေ
အပ်သော၊ ထိုး-သွင်း-အပ်သော။ ပဋိမောက္က
- ကြည်။

ပဋိယ ^၁ (န) | ပဋ္ဌ+ယ။ ကု-လာ။ ပဋိကာ-လည်း
ကြည်။ သားမွေးဖြင့် ရက်သော ခင်းနှီး၊
ခင်းနှီးဖြူ။ ရဇေတံ ဇာတရူပဉ္စ၊ ကုတ္တိယော
ပဋိယာနိ စ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၉၉။ ပဋိယာနိ စာတိ
ဥက္ကာမယပစ္စတ္တရဏာနိ။ “သေတကမ္မလာ-
နိ” တိပိ ဝဒန္တိ။ ဇာ၊ ၅၄။ ၃၅၃။

ပဋိယ ^၂ (တိ) | ပဋ္ဌ + ဣယ | လိမ္မာသော သူ
တို့ထက်- အထူးသဖြင့်- ထူးချွန်- လိမ္မာ
သော၊ သူ။ ဧဝံ ပဋ္ဌတရော၊ ပဋ္ဌတမော၊ ပဋိ-
သိကော၊ ပဋိယော၊ ပဋိဋ္ဌော။ ရူ၊ ၃၉၀။

ပဋိယတ္တ (တိ) | ပတိ+ယတ(ယတိ) +တ။ နိတိ၊
ဓာ၊ ၆၅။ ဓာတွတ္ထ။ ၃၀၅။ (ပြတိယတု-သံ))
(၁) ပြုပြင်-စီရင်-အပ်သော။ (က) စီမံ-
ပြုလုပ်- အပ်သော။ (ခ) စီမံ-ချက်ပြုတ်-
ကြော်လှော်-အပ်သော။ (ဂ) ဖြစ်စေအပ်
သော။ (ဃ) တန်ဆာဆင်အပ်သော။ (င) မြည်စေ
-တီးမျှတ် -အပ်သော။ (၂) တည်-
တည်နေ-သော။ (၃) ကြိုးပမ်း- အားထုတ်-
လုံ့လပြု-သော။ (၄) မြဲမြန်စွာ- စောင့်စည်း-
-ထိန်းသိမ်း-သော။ (၅) ဆက် စပ်သော။

(၁) (က) စီမံ-ပြုလုပ်-အပ်သော။
သာဝတ္ထိယံ အညတရဿ ပူဂဿ သံဃဿ
သစီဝရဘတ္တံ ပဋိယတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၇၉။
ပဋိယတ္တန္တိ ပဋိယာဒိတံ။ ဝိ၊ ၅၂။ ၃၁၀။
ယာစကေ ဥဒ္ဓိဿ ဓနံ ပဋိယတ္တံ ဥပက္ခဋံ။
စရိယာ၊ ၅၄၃။ (-ဝိ၊ ၂။ ၂၀၃။ အပ၊ ၂။ ၁၁။
စရိယာ၊ ၃၈၈။ ဇာ၊ ၂။ ၂၄၈။ မိလိန္ဒ၊ ၈၇။ ဒီ၊ ၅။
၂။ ၁၅၉။ မ၊ ၅၁။ ၁၉၆။ မ၊ ၅၃။ ၁၂၆။ သံ၊ ၅၁။
၂၁၃။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၂၆။ ဓမ္မ၊ ၅၁။ ၂၄၈။ ဣတိ

ဝုတ်၊ ၅။ ၂၇၄။ ဇာ၊ ၅၇။ ၈၂-၈၊ ၁၀၁။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅၃။ သီ၊ ၆။
သစ်၊ ၁။ ၃၄၈။ သံ၊ ၆။ ၁။ ၂၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။
၂၈၂။ (ခ) စီမံ- ချက်ပြုတ်- ကြော်လှော်-
အပ်သော။ ကိမိဒံ ဂဟပတိ ပဟုတံ ခါဒနိယံ
ဘောဇနိယံ ပဋိယတ္တန္တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၉၁။ (-ဝိ၊ ၄။
၃၈-၉။ ဒီ၊ ၂။ ၁၀၅။ မ၊ ၂။ ၂၅၃။ ဥဒါန၊ ၁၇၉။
မိလိန္ဒ၊ ၁၅၇။ ဝိ၊ ၅၂။ ၄။ ဝိ၊ ၅၃။ ၈၆။ ဝိ၊ ၅၄။
၃။ ကင်္ခါ၊ ၂၁၈။ မ၊ ၅၃။ ၅၆။ သံ၊ ၅၃။ ၁၆၅။
အံ၊ ၅၁။ ၃၂၁။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၇၄။ ဓမ္မ၊ ၅၁။ ၁၀၈။
ဥဒါန၊ ၅။ ၂၂၀။ သုတ္တနိ၊ ၅၁။ ၂၅၁။ ၂၅။ သုတ္တနိ၊
၅၂။ ၁၃၁။ ပေတ၊ ၅။ ၂၃။ အပ၊ ၅။ ၂။ ၁၄၁။
ဇာ၊ ၅၁။ ၅၃၂။ ဇာ၊ ၅၄။ ၃၈၀။ ဇာ၊ ၅၅။ ၁၀၁။
ဇာ၊ ၅၆။ ၂၈၂။ ဝဇီရ၊ ၂၄၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၈။
မ၊ ၆။ ၃။ ၃၃။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၁၉၅။ (ဂ) ဖြစ်စေအပ်
သော။ သုပဋိယတ္တာနိတိ တဒုပဘောဂိ-
သတ္တာနံ သာဓာရဏကမ္မာနုဘာဝေန သုဋ္ဌ၊
ပဋိယတ္တာနိ သုပဝတ္တိတာနိ ဟောန္တိ။ မ၊ ၆။ ၃။
၂၀။ (ဃ) တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ပဋိ-
ယတ္တော ရာဇမဂ္ဂေါ၊ ဝိစိတ္တော ပုပ္ဖသန္တတော။
ဇာ၊ ၂။ ၃၇၇။ ပဋိယတ္တောတိ ဝိသာခါပုဏ္ဏမ-
ပူဇာကာလေ ဝိယ အလင်္ကတော။ ဇာ၊ ၅၇။
၃၈၅။ (င) မြည်စေ-တီးမျှတ်-အပ်သော။
သုမုစ္ဆိတဿာတိ သုဋ္ဌ၊ ပဋိယတ္တဿ။ အံ၊
၆။ ၃။ ၂၄၀။

(၂) တည်- တည်နေ-သော။ သုပဋိ-
ယတ္တာနိတိ တဒုပဘောဂိသတ္တာနံ သာဓာ-
ရဏကမ္မာနာဝ သုဋ္ဌ၊ ပဋိယတ္တာနိ သုသဏ္ဌိ-
တာနိ ဟောန္တိ။ အံ၊ ၆။ ၃။ ၂၂၈။

(၃) ကြိုးပမ်း- အားထုတ်- လုံ့လပြု-
သော။ ယတ္တော စာသီဝိသေတိ အာသီဝိ-
သဿ သန္တိကေ ယတ္တော ပဋိယတ္တော
စရေယျာသိ။ ဇာ၊ ၅၄။ ၂၂၂။

(၄) မြဲမြန်စွာ- စောင့်စည်း- ထိန်းသိမ်း-

သော။ ဝါစာယ ယတော ယတ္တော ပဋိ-
ယတ္တော ဂုတ္တော ဂေါပိတော ရက္ခိတော
သံဝုတော။ မဟာနိ။ ၃၇၇။ ပဋိယတ္တောတိ
အတိဝိယ ယတ္တဝါ။ မဟာနိ။ ၄၁၃။ (-
စူဠနိ။ ၁၁၆။)

(၅)ဆက်စပ်သော။ယေန တထာဂတော
တသ္မိံ သမယေ န ပါပုဏိ သဗ္ဗညုတညာဏံ၊
အထ ခေါ အာဟာရူပရောဓသေဝေသော
ဒေါသော၊သဒါ ပဋိယတ္တယေဝေသာ ပဋိ-
ပဒါ။ မိလိန္ဒ။ ၂၃၉။

ပဋိယတ္တဥပါန (ပု) [ပဋိယတ္တ + ဥပါန] စိမံ-
ပြုလုပ်- တူးဖော်- အပ်ပြီးသော ရေတွင်း။
ဩပါနဘူတန္တိ ပဋိယတ္တဥပါနော ဝိယ
ဌိတံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၃။ သာရတ္ထ၊၃။
၃၂၇။

ပဋိယတ္တကာလ (ပု) [ပဋိယတ္တ+ကာလ] စိမံ-
ပြုလုပ်-ရာ အခါ၊ သောက်ပွဲ ကျင်းပရာ
အခါ။ ဥယျာနေ ယေပါနံ ပါတုံ သုရာယ
ပဋိယတ္တကာလံ သရထ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၁၂။

ပဋိယတ္တပိဏ္ဍပါတ (ပု) [ပဋိယတ္တ + ပိဏ္ဍပါတ]
စိမံ -ချက်ပြုတ်- အပ်သော ဆွမ်း။ ယော
အတ္တနာ ပယုတ္တဝါစံ အကတွာ မမတ္ထာယ
သဒ္ဓေသု ကုလေသု ပဋိယတ္တပိဏ္ဍပါတံ
နိဟရိတွာ မယံ ဥပနာမေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၇။

ပဋိယတ္တဘတ္တ (န) [ပဋိယတ္တ + ဘတ္တ] စိမံ-
ချက်ပြုတ် - အပ်သော ထမင်း။ ဣမသ္မိံ
နဂရေ ကပဏဒ္ဓိကာနံ ပဋိယတ္တဘတ္တာနိ
အတ္တိ၊ တတ္ထ ဘိက္ခာယ စရိတွာ ဇိဝါဟိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၈။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၁။)

ပဋိယတ္တဝရမဂ္ဂ (ပု) [ပဋိယတ္တ+ဝရမဂ္ဂ] ပြုပြင်-
စီရင်-တန်ဆာဆင်-အပ်သော ကောင်းသော
လမ်းခရီး။ ပဋိယတ္တဝရမဂ္ဂေန၊ ဗောဓိမူလ-
မှပေဟိတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၁၁၊၃၆၄၊၃၇၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊

၁။၄၄။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။ ၁၁၇၊၂၈၂။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉။

ပဋိယတ္တသက္ကာရ (ပု) [ပဋိယတ္တ + သက္ကာရ]
ပြုပြင်- စီရင် -အပ်သော ပူဇော်ဖွယ်။
“ဣဒ္ဓိမာ အယံ ဘိက္ခု”တိ ဥတွာ အတ္တနော
ပရိက္ခာရမာဒါယ “ဒသဗလဿ ပဋိယတ္တ-
သက္ကာရော နာမ ဧဝရူပေါ ဟောတိ”တိ
ဝဒန္တာ အဂမံသု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၀။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၅၂။

ပဋိယတ္တသုခသာဓန (တိ) [ပဋိယတ္တ+သုခ+
သာဓန] ပြင်ဆင်-မွမ်းမံ-အပ်သော ချမ်းသာ
ကို ပြီးစေနိုင်သည် - အသုံးအဆောင်-
အဆင်တန်ဆာ-ရှိသော၊သူ။သဇ္ဇိတန္တိ သုခါ-
နုဘဝနေ သန္တုဒ္ဓံ ပဋိယတ္တသုခသာဓနံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊၁။ ၃၇၃။

ပဋိယတ္တသေသက (တိ) [ပဋိယတ္တ+သေသ+က]
စီရင် - ကြော်လှော် - အပ်သော မုန့်မှ-
အကြွင်း -အကျန်-ဖြစ်သော (မုန့်)။ ပဟေ-
ဏကတ္တာယ ဝါ ပါထေယျတ္တာယ ဝါ ပဋိ-
ယတ္တသေသကံ ဒေန္တိ။ ဝိ၊၂။၁၀၉။ (ကင်္ခါ။
၂၁၉။)

ပဋိယတ္တဟုတိ (တိ) [ပဋိယတ္တ + အာဟုတိ]
ပြင်ဆင် - မွမ်းမံ -အပ်သော ပူဇော်ဖွယ်ရှိ
သော၊ ပူဇော်ဖွယ်ကို- ပြင်ဆင်- မွမ်းမံ-
သော၊ သူ။ ပဋိယတ္တဟုတိ ဒိသွာ၊ ဣဒံ
ဝစနမဗြဝိ။ အပါ၊၁။၃၇၂။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၄။

ပဋိယာစတိ (ကြိ) [ပတိ+ယာစ+အ+တိ]တစ်ဖန်
-ပြန်၍-တောင်း၏။ဒဒါတိတိ တဿ ကိဉ္စိ-
ဒေဝ ဖလံ ဝါ ပုပ္ဖံ ဝါ ဒေတိ။ ယာစတိတိ
တမေဝ ပဋိယာစတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၇၁။

ပဋိယာဒန (န) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ယု] ပြင်
ဆင်-မွမ်းမံ-စီရင်-ခြင်း။သော မေ နိမန္တိ-
တော အဇ္ဇ၊တဿေတံ ပဋိယာဒနံ။ အပါ၊၁။
၃၇၂။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၅။

ပဋိယာဒယတိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏယ+တိ။
နိတိ၊ ဓာ။ ၃၀၉။ တ-ကို ဒ-ပြု၊ ဒ-၏ အကို
ဏ-ပြု၍ ပဋိယာဒိယတိ-ဟုလည်း ရှိ
သည်။ မောဂ်၊ ၅၊ ၁၃၆-လည်းကြည့်။] (က)
ပြင်ဆင်-စီမံ-ရှာမှီး-၏။ (ခ) စီမံ-ချက်
ပြုတ်-ကြော်လှော်-၏။ (က) သဇ္ဇေယျာတိ
ယထာ တတ္ထ ပက္ခိတ္တသုဝဏ္ဏဉ္စ တပုတိ၊
ဧဝံ ပဋိယာဒိယေယျ။ မ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၃၉၉။ အံ၊ ဋီ၊
၂။ ၂၀၁။ (ခ) တေ စတုရာသီတိသဟဿာ-
နမ္ပိ တေသံ ပဗ္ဗဇိတာနံ မဟာပုရိသဿ စ
ပါယာသမေဝ ပဋိယာဒယိသု။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၉။
ပုဒ္ဒဝံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၀။

ပဋိယာဒယိသု (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏယ+ဉ်]
စီမံ - ချက်ပြုတ် - ကြော်လှော် - ကုန်ပြီ။
အထက် ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိယာဒါပေတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ယတ+
ဏာပေ+တိ] ပြုပြင်-စီရင်-စေ၏။ (က)
ပြင်ဆင်-မွမ်းမံ-စေ၏။ (ခ) ချက်ပြုတ်-
ကြော်လှော်-စေ၏။ (ဂ) ပြုပြင်-ဆင်ယင်-စေ
၏။ (က) ဣတရော ပုရိသာနံ သည် ဒတွာ
ယာနကံ နိဝတ္တာပေတွာ အနိစ္ဆန္တဿေဝ ဒွါရ-
ကောဋ္ဌကေ နိဝါသံ ဒတွာ အာဟာရံ ပဋိ-
ယာဒါပေတိ။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၆။ ပဋိယာဒါပေ-
သိ-မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၂၀။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၅၀၄။ (ခ) တာတ
မမ ကိရ မေ ပိတာ အမှာကံ ဒဿနတ္တာ-
ယ အာဂစ္ဆတိ၊ တုမေ ခါဒနိယဘောဇနိယံ
ပဋိယာဒါပေထ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၇၈။ ပဋိယာ-
ဒါပေသိ- ဝိ၊ ၄။ ၃၈။ အံ၊ ၂။ ၄၄၅။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၇၆၊
၃၈၄။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၉၂။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၃၀။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၃။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၁။ (ဂ)
မယံ ပုတ္တဿ စီဝရသာဋကံ ဂဟေတွာ
ဂမိဿာမိတိ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ
မဂ္ဂံ ပဋိယာဒါပေသိ။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၂၀။

ပဋိယာဒါပေတွာ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ယတ+

ဏာပေ+ တွာ] ပြုပြင်-စီရင်-စေ၍။ (က)
ပြင်ဆင်-စီမံ-စေ၍။ (ခ) ချက်ပြုတ်- ကြော်
လှော်-စေ၍။ (ဂ) တန်ဆာဆင်စေ၍။ အထ
ခေါ သော ဂေါပါလကော တဿာ ရတ္တိယာ
အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဟူတံ
အပ္ပေါဒကပါယသံ ပဋိယာဒါပေတွာ။ ဥဒါ
န၊ ၁၂၂။ ပဋိယာဒါပေတွာတိ သမ္မာဒေတွာ
သဇ္ဇေတွာ။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌ၊ ၂၂၀။ (က) ဗုဒ္ဓါသနံ
ပညာပေတွာ သေသတိက္ခန္ဓနမ္ပိ အာသနာနိ
ပဋိယာဒါပေတွာ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၂၁။ (-ဝိ၊ ၃။
၃၄၃။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၆၆။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၀။ စရိယာ၊
ဋ္ဌ၊ ၉၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၀။) (ခ) ပဏီတံ
ခါဒနိယံ ဘောဇနိယံ ပဋိယာဒါပေတွာ
ပဟူတဉ္စ သူကရမဒ္ဒဝံ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၀၅။ ဥဒါန။
၁၇၉။ တံ ပဋိယာဒါပေတွာ သာဓုကံ ပစာ-
ပေတွာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၈။ ပဋိယာ-
ဒါပေတွာ (ဥဒါန၊ ၁၇၅) တိ သမ္မာဒေတွာ။
ဥဒါန၊ ဋ္ဌ၊ ၃၆၁။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၂။ ဝိ၊ ၂။ ၁၀၃။ ဝိ၊ ၃။
၄၈။ ဝိ၊ ၄။ ၂၆၆၊ ၃၁၄။ ဒီ၊ ၁။ ၁၀၀၊ ၁၁၈။ ဒီ၊ ၂။
၇၅၊ ၈၃။ မ၊ ၁။ ၂၉၉။ မ၊ ၂။ ၂၄၀။ အံ၊ ၃။ ၃၁။
သုတ္တနိ၊ ၃၆၉။ မိလိန္ဒ၊ ၂၄၂။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၇၆။
သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၈။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၇။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၆။
ပေတ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၃၂။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၄။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။
၂၃၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၅၊ ၃၃၃။
အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၇၄။) (ဂ) ဝိထိယော သမ္ပန္နိတွာ
ပုဏ္ဏဃဇေ ဌပေတွာ ဇေပဋ္ဌာကာ ဥဿာ-
ပေတွာ ရာဇေရဒ္ဓါရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ
နိဂြောဓရာမာ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒါပေတွာ ပုပ္ပါ-
တိကိဏ္ဍံ အကံသု။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၂၀။

ပဋိယာဒါပေသိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ + ယတ + ဏာ
ပေ+ဤ] (က) ပြင်ဆင်-မွမ်းမံ-စေပြီ။ (ခ)
စီမံ-ချက်ပြုတ်-စေပြီ။ ပဋိယာဒါပေတိ-
ကြည့်။

ပဋိယာဒိတ (တိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+တ] ပြု

ပြင်-စီရင်-အပ်သော။(က)ပြင်ဆင်-မွမ်းမံ-
 အပ်သော။ (ခ) ချက်ပြုတ် - ကြော်လှော်-
 အပ်သော။ (က)ကောလံ ဘလ္လာတကံ ဗိလ္လံ၊
 အာဟတ္တာ ပဋိယာဒိတံ။ အပါ။ ၁၅၉။
 သဗ္ဗော ပနာယံ သက္ကာရော ပဋိယာဒိတော။
 မိလိန္ဒ။ ၂၉။ (-ဝိ၊ ၁၂။ ၄၁၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၆။
 သံ၊ ၁၅။ ၂၁၅။ အံ၊ ၁၅။ ၂၇၄၊ ၂၇၀။ ဓမ္မ၊ ၁၅။
 ၂၉၃၊ ၃၇။ ထေရ၊ ၁၅။ ၁၆၈။ ထေရီ၊ ၁၅။ ၁၉၇။
 ဇာ၊ ၁၅။ ၇။ ၂၇၁၊ ၃၇၀။) (ခ) ဘိက္ခုနိယာ
 ပရိပါစနတော ပဌမမေဝ ယံ ဂိဟိနံ ပဋိ-
 ယာဒိတံ ဘတ္တံ။ ဝိ၊ ၁၅။ ၇၅။ ပဋိယာဒိတန္တိ
 ဘိက္ခုနံ အတ္ထာယ သမ္မာဒိတံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။
 ၅၂။ ပဋိယာဒိတဿာ (ဝိ၊ ၁၅။ ၇၅) တိ
 ပရိပါစိတဿ ဘတ္တဿ။ ပါစိတိယော။ ၅၈။
 (-ဝိ၊ ၁၅။ ၂၃၀။ ကင်္ခါ။ ၂၁၄။ အံ၊ ၁၅။ ၂၃၅။
 သုတ္တနိ၊ ၁၅။ ၆၈။ ထေရ၊ ၁၅။ ၂၁၇၃။
 အပါ၊ ၁၅။ ၁၇၉။ အပါ၊ ၁၅။ ၅၉။ ဇာ၊ ၁၅။ ၁၀၁။
 ဇာ၊ ၁၅။ ၂၈၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၅၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉။
 ကင်္ခါ၊ ၁၅။ ၁၇၈။)

ပဋိယာဒိတဥဒက (န) [ပဋိယာဒိတ + ဥဒက]
 စီရင်- ပြင်ဆင်- အပ်သော ရေ။ သစေ
 ဂတ္တာနိ ဩသိဉ္စိတုကာမော ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါ-
 သနာ ဝုဋ္ဌာယ နာနကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတွာ
 ဥပဋ္ဌာကေန ပဋိယာဒိတဥဒကေန ဂတ္တာနိ
 ဥတုံ ဂဏှာပေတိ။ ဒီ၊ ၁၅။ ၄၇။ သံ၊ ၁၅။ ၂၂၅။
 အံ၊ ၁၅။ ၅၀။

ပဋိယာဒိတဘတ္တ (န) [ပဋိယာဒိတ+ဘတ္တ]
 စီရင်- ချက်ပြုတ်- အပ်ပြီးသော ထမင်း။
 အတ္တနော အတ္ထာယ ပဋိယာဒိတဘတ္တတော
 ကဋ္ဌဇ္ဈဘိက္ခံ တဒုပိယဉ္စ ဗျဉ္စနံ ဒါပေတွာ။
 မိလိန္ဒ။ ၉။ ဝိ၊ ၁၅။ ၂၉။ ပဋိယာဒိတဘတ္တ-
 တောတိ သမ္မာဒေတွာ ဌပိတဘတ္တတော။
 သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၁၉။ (- ကင်္ခါ။ ၂၁၄။ ဇာ၊ ၁၅။
 ၂၉၄။)

ပဋိယာဒိတဘောဇန (န) [ပဋိယာဒိတ+ ဘောဇန]

စီရင်- ချက်ပြုတ်- အပ်ပြီးသော ဘောဇန။
 အတ္တနော ပဋိယာဒိတဘောဇနံ ဘောဇေတွာ
 ပဋိညံ ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ ရာဇယျာနေ
 ဝသာပေသိ။ ဇာ၊ ၁၅။ ၃၇။

ပဋိယာဒိတယည (တိ) [ပဋိယာဒိတ + ယည]
 စီရင်-ပြင်ဆင်-အပ်သော-ယဇ်-ပူဇော်မှု-
 ရှိသော၊ ယဇ်-ပူဇော်မှု-ကို စီရင်သော၊ သူ။
 ယညောပနိတောတိ ဥပနိတယညော ပဋိ-
 ယာဒိတယညော စ။ သံ၊ ၁၅။ ၂၁၅။

ပဋိယာဒိယတိ ° (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏယ+တိ
 တ-ကို ဒပြုဒ-၏ အ-ကို ဣ-ပြု၊ မောင်၊ ၅၊
 ၁၃၆-လည်းကြည့်။] (က) ပြင်ဆင်-စီစဉ်-
 ရှာမှီး -၏။ (ခ) စီမံ-ချက်ပြုတ်-၏။ (က)
 ပဏ္ဍာပလာသော နာမ ယော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော
 ယာဝ ပတ္တစီဝရံ ပဋိယာဒိယတိ။ ဝိ၊ ၁၅။
 ၆၅။ ပဋိယာဒိယတိတိ သမ္မာဒေတိ။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၂၇၄။ ပဋိယာဒိယေယျ-မ၊ ၁၅။ ၃၉၉။ အံ၊ ၁၅။
 ၂။ ၂၀၁။ (ခ) ဧဝံ တိဝသံ ပရိဝုတ္တဿ
 သုဂန္ဓရတ္တသာလိနော အပဂတကာဋ္ဌကေ
 သုပရိသုဒ္ဓေ တဏှာလေ ဂဟေတွာ ခဇ္ဇက-
 ဝိကတိမ္ပိ ဘတ္တမ္ပိ ပဋိယာဒိယိသု။ မ၊ ၁၅။
 ၁၉၆။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၀။)

ပဋိယာဒိယတိ ၂ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ + ယတ+
 ဏေ+ယ+ တေ] ပြင်ဆင်-စီစဉ်-ရှာမှီး-အပ်
 ၏။ ပဋိယာဒိယတိ (ဝိ၊ ၁၅။ ၆၅) တိ သမ္မာ-
 ဒိယတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၅။ ပဋိယာဒိယိတ္ထ-
 ဇာ၊ ၁၅။ ၄၃။

ပဋိယာဒိယိသု (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏယ+ဥ] စီမံ
 -ချက်ပြုတ်-ကုန်ပြီ။ ပဋိယာဒိယတိ ° (ခ)
 ကြည့်။

ပဋိယာဒိယိတ္ထ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ + ယတ+
 ဏေ+ယ+ အာ။ အာ-ကို ဣပြု။] ပြင်ဆင်-
 စီစဉ်-အပ်ပြီ။ ပဋိယာဒိယတိ ၂ -ကြည့်။

ပဋိယာဒိယေယျ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏယ
 +ဇယျ] ပြင်ဆင်-စီစဉ်-ရာ၏။ ပဋိယာ-
 ဒိယတိ ° (က) ကြည့်။

ပဋိယာဒေတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+တဗ္ဗ]
ပြင်ဆင် - စီစဉ် - အပ်သော။ နဟာနံ ပဋိ-
ယာဒေတဗ္ဗံ၊ သစေ သိတေန အတ္ထော
ဟောတိ၊ သိတံ ပဋိယာဒေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၃။ ၅၉၊
၇၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၂၅။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၉၇။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၅။)

ပဋိယာဒေတိ ° (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+တိ]
(၁)ပြုလုပ်-စီရင်-၏။ (က) ပြုပြင်-စီမံ-
၏။ (ခ)ချက်ပြုတ်-ကြော်လှော်-၏။ (ဂ)
မွမ်းမံ-ပြင်ဆင်-တန်ဆာဆင်-၏။ (၂)
ပေး၏။ (၃) အပ်နှံ၏။

(၁)ပြုလုပ်-စီရင်-၏။ နာနောဒကာဒိနိ
ပဋိယာဒေတိ၊ ဒန္တကန္ဓံ ကပ္ပိယံ ကရောတိ။
အံ၊ ၁။ ၁၇၄။ သဗ္ဗံ ပဋိယာဒေတိ၊ ယညံ ပန
ဥဂ္ဂတမိ သူရိယမိ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၄၃။ သဗ္ဗံ ပဋိ-
ယာဒေတိတိ ဧဝံ မယာ ဝုတ္တံ အနဝသေသံ
ဥပဋ္ဌပေထ။ ဇာ၊ ၁။ ၇၇။ “ယုဝရာဇာ ကိရ
ပဗ္ဗဇိဿတိ”တိ သုတ္တာ ဗဟူ ဘိက္ခု ပတ္တ-
စိဝရာနိ ပဋိယာဒေသုံ။ ဝိ၊ ၁။ ၄၁။ ပဋိ-
ယာဒေသုန္တိ “အာဂတကာလေ စိဝရာဒိနံ
ပရိယေသနံ ဘာရိယ”န္တိ ပဋ္ဌမမေဝ ပတ္တ-
စိဝရာနိ သမ္မာဒေသုံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၄၀။
(က)ပြုပြင်-စီမံ-၏။ နိဿေတိ ကရောတိ၊
သေတုံ ကရောတိ၊ နာဝံ ပဋိယာဒေတိ။ သံ၊
၁။ ၇၈။ ပဋိယာဒေတာ (စရိယာ။ ၃၉)၊
တိ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ သဇ္ဇေထ။
စရိယာ၊ ၁။ ၁၀၅။ (- ဓမ္မ၊ ၁။ ၁။ ၃၈။)
ပဋိယာဒေန္တိ-ဝိ၊ ၄။ ၂၉၅၊ ၃၁၂။ သံ၊ ၁။ ၈၃။
မ၊ ၁။ ၂၅၀။ ပဋိယာဒေထ - မိလိန္ဒ။ ၈၇။
ဇာ၊ ၁။ ၇၇၀။ ပဋိယာဒေန္တ - ဝိ၊ ၁။ ၃၇။
ပဋိယာဒေဟိ - စရိယာ၊ ၁။ ၈၅။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၉
။ ဇာ၊ ၁။ ၂၅၉။ ပဋိယာဒေထ - ဝိ၊ ၂။ ၁၄၅။
ဝိ၊ ၁။ ၅၉၊ ၁၆၆။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၂။ ဇာ၊ ၁။
၃၇၀။ အံ၊ ၁။ ၁၈၉။ ပဋိယာဒေမ - ဝိ၊ ၂။

၁၄၅။ အံ၊ ၁။ ၁၈၉။ ပဋိယာဒေသိ - အံ၊ ၁။ ၁။
၁၇၈။ ၃၁၄။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁။ ၁၂။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁။ ၃၁၉။
ဇာ၊ ၁။ ၄၁၆။ ပဋိယာဒေသုံ - ဝိ၊ ၁။ ၅၉။
ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁၉၉။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၆၄။ သုတ္တနိ၊ ၁။
၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၅။ ပဋိယာဒေသာမိ -
ဓမ္မ၊ ၁။ ၄၁၄။ ပဋိယာဒေသာမ - ဇာ၊ ၁။ ၁။
၃၈၂။ (ခ)ချက်ပြုတ်-ကြော်လှော်-၏။ “သွေ
နက္ခတ္တံ ကိဋ္ဌိဿာမိ”တိ ဗဟုံ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ
ပဋိယာဒေတိ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၆၈။ အ၊ ၁။ ၁။
၁၇၉။ (-ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၃၀၅။) ပဋိယာဒေန္တိ-
ဒိ၊ ၁။ ၁၆၉။ ပဋိယာဒေဟိ - ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၁။
ပဋိယာဒေထ - အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၀။
ဓမ္မ၊ ၁။ ၃၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၇။ ပဋိယာဒေ-
သိ - မ၊ ၁။ ၈၇။ အံ၊ ၁။ ၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၉။
ဓမ္မ၊ ၁။ ၁၃၃။ ထေရီ၊ ၁။ ၁၉၃။ ပဋိယာဒေ-
သုံ - ဇာ၊ ၁။ ၄၁၇။ ပဋိယာဒေသတိ - မ၊ ၁။
၃။ ၂၇၃။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၆၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၃၀။
ပဋိယာဒေသာမိ - ဝိ၊ ၂။ ၁၀၈။ (ဂ) မွမ်းမံ-
ပြင်ဆင်-တန်ဆာဆင်-၏။ မဇ္ဈေ စတု -
ဥသဘံ ရာဇာနုဘာဝေန ပဋိယာဒေထ။
မ၊ ၁။ ၄။ ၂၀၀။ ရာဇာနုဘာဝေန ပဋိယာဒေ-
ထာတိ မမ ရာဇာနုရူပံ သဇ္ဇေထ၊ အလင်္က-
ရောထာတိ အတ္ထော။ မ၊ ၁။ ၃။ ၃၉၄။ ပဋိ-
ယာဒေမိ - ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁၃၆။ ပဋိယာဒေသာမိ -
ဓမ္မ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၄။

(၂)ပေး၏။ ဣမေတံ ပတ္တိတံ သဗ္ဗံ၊ ပဋိ-
ယာဒေမိ ဝရံ ဝရံ၊ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၇၁။ ပဋိယာဒေမိ-
တိ ဒဇ္ဇာမိ၊ အဒါသိန္တိ အတ္ထော၊ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၉၉။
ပဋိယာဒေတု - ဝိ၊ ၃။ ၃၄၆။ ပဋိယာဒေဟိ -
ဝိ၊ ၃။ ၃၄၆။ ပဋိယာဒေယျ - ဓမ္မ၊ ၁။ ၁၈၆။
ပဋိယာဒေယျ - ဝိ၊ ၃။ ၃၄၆။

(၃)အပ်နှံ၏။ မိတ္တာမစ္စေသု ပဋိယာဒေန္တိ
(ဒိ၊ ၃။ ၁၅၄)တိ “အယံ အမှာကံ အန္တေဝါ-
သိကော ဗျတ္တော ဗဟုသုတော မယာ

သမသမောဇတံ သလ္လက္ခေယျာတာ"တိ ဧဝံ
ဂုဏံ ကထေတွာ မိတ္တာမစ္ဆေသု ပတိဋ္ဌပေန္တိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၇။ ပဋိယာဒေန္တိတိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ
နံ မမတ္တဝသေန ပဋိယာဒေန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၁။
ပဋိယာဒေတိ ၊ (ကာကြိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+
တိ] (၁) ပြုပြင်စေ၏။ ရှင်းလင်း-သုတ်သင်-
တန်ဆာဆင်- စေ၏။ (၂) ပေးလှူစေ၏။
(၁) တေန ဟိ ဘန္တေ တာဝ အာဂမေထ၊
ယာဝ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေမိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၃၆။
မဂ္ဂဉ္စ ပဋိယာဒေသိ၊ ရတနဒ္ဒဘူသိတံ။
အပ၊၂။၂၃၁။ ပဋိယာဒေသာမိ - ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၇၄။ (၂) သဗ္ဗဟံ ဘန္တေ အာနန္တ ပဋိယာ-
ဒေယျံ ညာကဉ္စ ပိဋ္ဌခါဒနိယဉ္စ၊ ပဋိဂ္ဂဏေယျ
မေ ဘဂဝါတိ။ .... တေန ဟာနန္တ
ပဋိယာဒေတူတိ။ ဝိ၊၃။၃၄၆။

ပဋိယာဒေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+တုံ]
ပြုလုပ်-စီရင်- ခြင်းငှါ။ ပဋိယာဒေတု (ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၄၅)န္တိ သမ္မာဒေတုံ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၂၇။
ပဋိယာဒေတု (ကာကြိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+တု]
ပေးလှူစေလော့။ ပတိယာဒေတိ (၂) ကြည့်။

ပဋိယာဒေတွာ ၊ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+
တွာ] (၁) (က) ပြုလုပ်-စီရင်-၍။ (ခ) ချက်ပြုတ်-
ကြော်လှော်-၍။ (၂) ပေးလှူ
၍။ (၃) အပ်နှင်း-အပ်နှံ-၍။ (၁) (က) တေန
ခေါ ပန သမယေန မနုဿာ စိဝရဒါန-
သမယေ သစိဝရာတ္တံ ပဋိယာဒေတွာ။ ဝိ၊၂။
၉၈၊၁၀၄။ (-ဝိ၊၃။၁၂၀၊ အပ၊၁။၄၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၆၃၊၂၃၈၊၂၅၂၊၂၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ။၁၇၂။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁၊၄၀၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၇၁။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။ စရိယာ၊
ဋ္ဌ။၉၀။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၀၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၁၂၊ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၄၀၊၂၈၆၊၂၉၁-၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၁၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။) (ခ) ဣဓ မဟာရာဇ
ကေစိ မနုဿာ မစ္ဆမံသသုရာဘတ္တဓဇ္ဇကာနိ

ပဋိယာဒေတွာ ဉာတိကုလံ ဂစ္ဆန္တိ။ မိလိန္တ။
၂၈၄။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၀၊ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆-၈၊
၂၉၄၊၃၇၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၆။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၈။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၆၁။) (၂) တံ သုတွာ
ရာဇာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဘတ္တံ ပဋိယာဒေတွာ
ဘတ္တကိစ္စဝသာနေ သံဃံ ပုစ္ဆိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၈။
(၃) ပဋိယာဒေတွာ(သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၃၇)တိ နိယျာတေတွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၆။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။

ပဋိယာဒေတွာ ၊ (ကာကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ယတ+ဇော
+တွာ] ပြုပြင်စေ၍၊ ရှင်းလင်း-သုတ်သင်-
တန်ဆာဆင် - စေ၍။ ဝေသာလိကာနံ
သာသနံ ပေသေသိ "မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေတွာ
သတ္ထု ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တူ"တိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၇၅။

ပဋိယာဒေတွာန (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+
တွာန] ပြုလုပ်-စီမံ-၍။ ပဋိယာဒေတွာန
ဘောဇန(အပ၊၁။၇၁)န္တိ အာဟာရံ ပဋိယာ-
ဒေတွာ နိပ္ပါဒေတွာ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။

ပဋိယာဒေထ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+ထ]
(က) ပြုလုပ်-စီမံ-ကြကုန်လော့။ (ခ) ချက်
ပြုတ်- ကြော်လှော်-ကြကုန်လော့။ (ဂ)
မွမ်းမံ- ပြင်ဆင်- တန်ဆာဆင်- ကြကုန်
လော့။ ပဋိယာဒေတိ (၁) ကြည့်။

ပဋိယာဒေန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+အန္တိ] (၁)
(က) ပြုပြင်-စီမံ-ကြကုန်၏။ (ခ) ချက်ပြုတ်
-ကြော်-လှော်ကြကုန်၏။ (၂) အပ်နှံကြကုန်
၏။ ပဋိယာဒေတိ ၊ (၁)(၃) ကြည့်။

ပဋိယာဒေန္တူ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+အန္တူ]
ပြုပြင်- စီမံ-ကုန်စေသတည်း။ ပဋိယာဒေ-
တိ ၊ (၁) ကြည့်။

ပဋိယာဒေမ(ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဇော+မ] ပြုပြင်
-စီမံ-ကုန်အံ့။ ပဋိယာဒေတိ ၊ (၁) ကြည့်။

ပဋိယာဒေမိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+မိ] (၁)
မွမ်းမံ-ပြင်ဆင်-တန်ဆာဆင်- နှစ်။ (၂)
ပေး-လှူ-၏။ ပဋိယာဒေတိ (၁)(၂) ကြည်။

ပဋိယာဒေယျ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ဓယျ]
ပေး-လှူ-ရာ၏။ ပဋိယာဒေတိ (၂) ကြည်။

ပဋိယာဒေယျ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ဓယျ]
ပေး-လှူ-ရာ၏။ ပဋိယာဒေတိ (၂) ကြည်။

ပဋိယာဒေသိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ဤ]
(က) ပြုလုပ်-စီစဉ်-ပြီး။ (ခ) ချက်ပြုတ်-
ကြော်လှော်-ပြီး။ ပဋိယာဒေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိယာဒေသိ (၂) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ဤ] ရှင်း
လင်း-သုတ်သင်-တန်ဆာဆင်-စေပြီး။ ပဋိ-
ယာဒေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိယာဒေသု (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ဥ] (က)
ပြုလုပ်-စီစဉ်-ကုန်ပြီး။ (ခ) ချက်ပြုတ်-
ကြော်လှော်-ကုန်ပြီး။ ပဋိယာဒေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိယာဒေသုတိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+
သုတိ] ချက်ပြုတ် - ကြော်လှော် - လတ္တံ့။
ပဋိယာဒေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိယာဒေသာမ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+
သာမ] ပြုလုပ် - စီစဉ်-ပြင်ဆင်-ကုန်လတ်
အံ့။ ပဋိယာဒေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိယာဒေသာမိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+
သာမိ] (က) ပြုလုပ်-စီစဉ်-လတ်အံ့။ (ခ)
ချက်ပြုတ်-ကြော်လှော်-လတ်အံ့။ ပဋိယာ-
ဒေတိ (၁) ကြည်။

ပဋိယာဒေဟိ (ကြိ) [ပတိ+ယတ+ဏေ+ဟိ] (၁)
(က) ပြုလုပ်-စီစဉ်-လော့။ (ခ) ချက်ပြုတ်-

ကြော်လှော်-လော့။ (၂) ပေး-လှူ-လော့။
ပဋိယာဒေတိ (၁)(၂) ကြည်။

ပဋိယာယိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ယာ+ယ+တွာ]
တစ်ဖန်-ပြန်-လာ၍။ သက် ဃာရံ ပစ္စယာသိ-
တိ အတ္တနော ဃာရံ ပဋိဂစ္ဆိ .... “ပဋိယာ-
ယိတွာ”တိ ပါဠိသေသော ယောဇေ-
တဗ္ဗော ဟောတိ။ ဥဒါနုဋ္ဌ။ ၁၁၂။

ပဋိယာရာမ (ပု) [ပတိ+အာရာမ] ပဋိယာရုံ
ကျောင်းတိုက်။ (ဂေါတမဘုရားရှင် လက်
ထက် သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ)
ထူပါရုံကျောင်းတိုက် တည်နေရာ၌ ကကု
သန် ဘုရားရှင် လက်ထက် ပဋိယာရုံ
ကျောင်းတိုက် တည်ရှိခဲ့သည်။ ယင်းကျောင်း
တိုက်၌ ကကုသန်ဘုရားရှင်၏ ဓမ္မကရိုဏ်
(ရေစစ်)ကို ဌာပနာ၍ စေတီတည်ထား
ပူဇော်ခဲ့ကြသည်။) အတီတေ ကိရ အယံ
ဒီပေါ သြဇဒီပေါ နာမ အဟောသိ။ ....
ထူပါရာမော ပဋိယာရာမော နာမ။ ဝိ၊ ၁၁၂။
၆၄။ ပဋိယာရာမော တဒါ အာသိ၊ ဓမ္မ-
ကရဏစေတီယံ။ ဒီပဝံသ၊ ၁၅။ ၄၀။

ပဋိယာလောက (ပု) [ပတိ+အာလောက] နေ-
နေရောင်-၏-ရှေးရှု-မျက်နှာမူ-ရာ အရပ်၊
အနောက်အရပ်။ တေန ခေါ ပန သမယေန
အညတရော သတ္တော ရာဇဂဟာ ပဋိယာ-
လောကံ ဂန္တုကာမော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁၁၂။ ၁၇၀-
၁။ ပဋိယာလောကန္တိ သူရိယာလောကဿ
ပဋိမုခံ၊ ပစ္ဆိမဒိသန္တိ အတ္တော။ ဝိ၊ ၁၁၂။ ၁၇၁။
ပဋိယာလောကန္တိ ပစ္ဆိမံ ဒိသံ။ ပစ္စာဒိစ္ဆန္တိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၅၈။ “ပဋိယာ-
လောက”န္တိ ဧတ္ထ အာလောက-သဒ္ဓေန သူရိ-
ယော ဝုတ္တော ဥပစာရေန။ သူရိယော ဟိ
ပုရတ္ထိမဒိသတော ဥဂ္ဂန္နာ ပစ္ဆိမဒိသံ ဂတော။

တသ္မာ သူရိယသင်္ခါတဿ အာလောကဿ
ပဋိမုခံ “ပဋိယာလောကန္တိ ဝုတ္တော ပစ္ဆိမ-
ဒိသာယေဝ ဂဟေတဗ္ဗာတိ အာဟာ “ပစ္ဆိမ-
ဒိသန္တိ အတ္ထော” တိ။ ပါစိတ်၊ ယော။ ၁၁၀။
(-ဝဇီရ။ ၃၁၆။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉။)

ပဋိယောဂိနိဝတ္ထန (န) [ပဋိယောဂိ + နိဝတ္ထန]
(၁) ယှဉ်ဖက် - တွဲဖက် - ပြိုင်ယှဉ်ဖက်-
တရားကို - တားမြစ်- နှစ်စေ-ခြင်း။ ပဋိ-
ယောဂိနိဝတ္ထနံ ဧဝ-သဒ္ဓေန ကရိယတိတိ
အာဟာ “န ဟိ အညမတ္တနိဝါရဏံ ဧဝ-
သဒ္ဓဿ အတ္ထော” တိ။ အနု၊ ဇီ၊ ၃။ ၁၆။
(-၂၂၁။)

ပဋိယောဂိနိဝတ္ထနတ္ထ (တိ) [ပဋိယောဂိနိဝတ္ထန+
အတ္ထ] ယှဉ်ဖက် - တွဲဖက်- ပြိုင်ယှဉ်ဖက်-
တရားကို-တားမြစ်-နှစ်စေ-ခြင်း အနက်ရှိ
သော (သဒ္ဓါ)။ အနိစ္စသညမေဝ၊ န နိစ္စ-
သညန္တိ အတ္ထော။ ပဋိယောဂိနိဝတ္ထနတ္ထံ ဟိ
ဧဝကာရဂ္ဂဟဏံ။ အံ၊ ဇီ၊ ၂။ ၁၄၁။ (-သံ၊ ဇီ၊
သစ်၊ ၂။ ၄၁၂။ ဒီ၊ ဇီ၊ ၂။ ၂၆၆။ မ၊ ဇီ၊ ၂။ ၂၆၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇီ၊ ၁။ ၄၅၅။)

ပဋိယောဂိနိဝတ္ထနပရ (တိ) [ပဋိယောဂိနိဝတ္ထန
+ ပရ] ယှဉ်ဖက်-တွဲဖက်-ပြိုင်ယှဉ်ဖက်-
တရားကို-တားမြစ်-နှစ်စေ-ခြင်း လျှင်
ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသော (သဒ္ဓါ)။ န စေတ္တ ဒုက္ခာ-
နုပဿနာဒိနိဝတ္ထနမာသကိတဗ္ဗံ ပဋိယော-
ဂိနိဝတ္ထနပရတ္တာ ဧဝကာရဿ၊ ဥပရိ ဒေသ-
နာရူဠတ္တာ စ တာသံ။ ဒီ၊ ဇီ၊ ၂။ ၂၉၃။ မ၊ ဇီ၊ ၁။
၃၄၃။ သံ၊ ဇီ၊ ၂။ ၄၅၃။ (-ဒီ၊ ဇီ၊ ၂။ ၁၀၅။)

ပဋိယောဂိနိ (ထိ) [ပဋိယောဂိ+ဏနိ] ယှဉ်ဖက်-
တွဲဖက် - ပြိုင်ယှဉ်ဖက် (တရား)။ ပဋိ -
ယောဂိ-ကြည်။

ပဋိယောဂိပဋိက္ခေပ (ပု) [ပဋိယောဂိ+ပဋိက္ခေပ]

ယှဉ်ဖက်-တွဲဖက်-ပြိုင်ယှဉ်ဖက်-တရားကို
ပယ်မြစ်ခြင်း။ ဓုတင်္ဂဿ သဗ္ဗသော ပဋိ-
ယောဂိပဋိက္ခေပေန ဟိ သမာဒါနံ ဣဇ္ဈတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇီ၊ ၁။ ၉၉။

ပဋိယောဂိဝိဂမန (န) [ပဋိယောဂိ+ ဝိဂမန]
ယှဉ်ဖက် - တွဲဖက်-ပြိုင်ယှဉ်ဖက်- တရားမှ
ကင်းခြင်း။ သွာယံ ဝိသေသော ပဋိပက္ခ-
ဝိဂမနေန၊ ပဋိယောဂိဝိဂမနေန စ ဣစ္ဆိ-
တဗ္ဗောတိ တဒဘယံ ဒေသေတုံ “ဧတ္ထ
စာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ဇီ၊ ၃။ ၁၈၃။

ပဋိယောဂိဝိသယ (တိ) [ပဋိယောဂိ + ဝိသယ]
ယှဉ်ဖက် - တွဲဖက်- ပြိုင်ယှဉ်ဖက် - လျှင်
အရာရှိသော (သဒ္ဓါ)။ တတ္ထ အညဂ္ဂဟဏံ
ဇာတိယာ ပဋိယောဂိဝိသယံ၊ န အညမတ္တ-
ဝိသယံ “ဇာတိ”ဝိနာ”တိ ဝစနတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဇီ၊ ၂။ ၃၄၃-၄။

ပဋိယောဂိ (တိ) [ပတိ+ယုဇ+ဏီ။ ပြတိယောဂိနံ
(တြိ) ပြတိရူပံ ယုဇ္ဇတေ၊ ပြတိ+ယုဇ္ဇ+ ယိ+
နုဏိ၊ ပြတိကူလသမ္ပန္နဝတိ---ဝိရုဒ္ဓပက္ခေ
စ။ ထောမ။] ယှဉ်ဖက်၊ တွဲဖက်၊ ပြိုင်ယှဉ်
ဖက်၊ ယှဉ်ဖက် - တွဲဖက် - ပြိုင်ယှဉ်ဖက်-
ဖြစ်သော (တရား)။ ဟေတူဟိ ပစ္စယေဟိ
စ န ကေဟိစိ ကတာတိ အသင်္ခတာ၊ အပစ္စ-
ယနိဗ္ဗာနံ။ သင်္ခတာနံ ပဋိယောဂိဘာဝေန
“အသင်္ခတာ”တိ ပုထုဝစနံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။
၂၇၂။ ဝိပဿနာမတ္တဝသေနေဝါတိ အဝဓာ-
ရဏေန သမထံ နိဝတ္တေတိ။ သော ဟိ
တဿာ ပဋိယောဂိ၊ န သီလာဒိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇီ၊ ၁။
၁၁။ န စ သက္ကာ ဌာနဂမနေဟိ ဝိနာ
နိသဇ္ဇာယ ဧဝ ယာပေတုံ တထာ ပဝတ္တေ-
တုန္တိ သေယျာဝေတ္ထ ပဋိယောဂိနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဇီ၊ ၁။ ၁၀၂။ (- သံ၊ ဇီ၊ ၂။ ၂၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇီ၊
၂။ ၁၆။)

ပဋိယောဂီအတ္ထဝိသေသဝါစက (တိ) [ပဋိယော-
ဂီ+ အတ္ထဝိသေသ+ဝါစက။] ယှဉ်ဖက်-တွဲ
ဖက်-ပြိုင်ယှဉ်ဖက်-ဖြစ်သော အနက်ထူးကို
ဟောသော (သဒ္ဒါ)။ ကာမံ ဝေါ-သဒ္ဒေါ
ပဒပရစ္ဆိတော ပဋိယောဂီအတ္ထဝိသေသဝါစ-
ကော၊ နာမပရဘူတော ပန တံ တံ ကတ္တု-
ကမ္မကရဏာဒိသာဓနဝိသိဋ္ဌမေဝ ပဗော-
ဓေတိ၊ ဟိ-နိပါတပရဘူတော ပန ဝစနာ-
လင်္ကာရမတ္ထမေဝါတိ အာဟာ "ဝေါတိ။ ပ။
ဒိဿတိ"တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၀။

ပဋိယောဓ (ပု) [ပတိ+ယုဓ+ဏ] ပြိုင်ဖက်
စစ်သည်၊ ယှဉ်ပြိုင် - စစ်ထိုး-စစ်တိုက် -
သောသူ ။ ကာလိင်္ဂေါ သမ္ပန္နဗလဝါဟနော
သယမ္ပိ နာဂဗလော ပဋိယောဓံ န ပဿတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃။ ပဋိမလ္လန္တိ ပဋိယောဓံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၃၇၂။ (-ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၃၈။)

ပဋိရက္ခတိ(ကြိ) [ပတိ+ရက္ခ+အ+တိ] တစ်ဖန်-
ပြန်၍-စောင့်ရှောက်၏။ ရက္ခတိတိ ယေန
ရက္ခိတော၊ တံ ပဋိရက္ခတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၀၄။

ပဋိရဇတိ (ကြိ) [ပတိ+ရဇ+အ+တိ] တစ်ဖန်-
ပြန်၍ -ဆိုး-ဆေးဆိုး-၏။ ရဇနဒေါဏိယဉ္စိ
ရဇနံ အာကိရိတ္တာ ယာဝ သကိံ စိဝရံ
ရဇတိ၊ .... ပစ္ဆာ ဝါ ပဋိရဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၁။

ပဋိရဝ (ပု) [ပတိ+ရဝ။ ပတိ+ရ+အ+ပြတိရဝ
(ပု) ပြတိရဝန္တိ။ ပြတိ+ရ+(ကတ္တရိ) အစ်၊
(၁)ပြာဏေ (၂)ပြတိကူလဂဗ္ဗေ။ ဝါစပုတိ။
(ပဋိရဝ-ပြာ)] ပဲ့တင်သံ၊ ဟိန်း၍ ပြန်လာ
သော အသံ။ ပဋိယောသော ပဋိရဝေါ-
ထောပညာသော ဝစီမုခံ။ဓာန်။ ၁၈၈။ ဒွယံ
ပဋိသဒ္ဓေ။ ဃုသနံ ယောသော၊ တံ ပဋိ-
ဂတော၊ ဒုတိယာသမာသော။ ဧဝံ ရဝံ

ပဋိဂတော ပဋိရဝေါ။ ဓာန်၊ဋီ။ ၁၁၈။

ပဋိရဝတိ (ကြိ) [ပတိ+ရ+အ+တိ] တစ်ဖန်-
တုံပြန်၍ - တွန်-တွန်ကျူး-အော်မြည်-၏။
ရာဂနိဿိတံ မဓုရရဝံ ရဝိ။ ကိံ ကာရဏာ?
ဣမံ သဒ္ဓံ သုတွာ သာဠိကာ ပဋိရဝိဿတိ
.... တိက္ခုတ္တံ၊ ပဋိရဝိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၆၅။

ပဋိရဝိ (ကြိ) [ပတိ+ရ+ဤ] တစ်ဖန် - တုံပြန်၍
-တွန်-တွန်ကျူး-အော်မြည်-ပြီး။အထက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဋိရဝိဿတိ (ကြိ) [ပတိ+ရ+ဿတိ] တစ်ဖန်-
တုံပြန်၍ - တွန် - တွန်ကျူး - အော်မြည်
-လတ္တံ့။ ပဋိရဝတိ-ကြည့်။

ပဋိရာဇ (ပု) [ပတိ+ရာဇ] (၁) အခြား-တစ်ပါး-
သော မင်း၊ ထီးပြိုင် - နန်းပြိုင် -မင်း။ (၂)
ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော မင်း၊ ရန်သူမင်း။ (၁)
ယေ ခေါ ပနာနန္တ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ
ပဋိရာဇာနော၊ တေ ရာဇာနံ .... ဧဝမာဟံသု။
ဒီ၊၂။ ၁၄၁။ အထောပိ ပဋိရာဇနံ၊ သယံ
ဒူတာနိ သာသတိ။ ဇာ၊၁။၃၈၅။ ပဋိရာဇနန္တိ
အညေသံ ရာဇနံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၂၅။ ပဋိရာဇဟိ
တေ ကညာ၊ အာနယိဿံ အလင်္ကာတာ။
ဇာ၊ ၂။ ၁၅၇-၈။ ပဋိရာဇဟိ တေ ကညာတိ
အညေဟိ ရာဇဟိ တဝ ရာဇကညာယော
အာနယိဿာမိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၂။ (-ဒီ၊၃။၅၁။
မ၊၃။၂၁၁။ ဇာ၊၂။၃၁၂-၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၇၆။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၄၅၊၂၆၄။) (၂) အတ္ထိ ပန တေ
မဟာရာဇေ ကေစိ ပဋိရာဇာနော ပစ္စတ္ထိကာ
ပစ္စာမိတ္တာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ။မိလိန္တ။၈၇။
ကာသိကောသလေသု ဆဒ္ဓိတဘာဝေန
ဝိပရိဏာမော၊ ပဋိရာဇနံ ဟတ္ထဂမနဝသေန
အညထာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၈။
(-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၉၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၃၈။ မဗ္ဗ၊ဋ္ဌ၊၁။

၁၂၄။ ဥဒါနုဋ္ဌ။၅၄။ သုတ္တနိဋ္ဌ။၁။၅၅။၈၃။
၁၀၉။ အပဋ္ဌာ။၁။၁၆၆-၇။၂၁၅-၆။ စူဠနိဋ္ဌ။
၁၁၈။ သာရတ္ထ။၂။၁၁၂။ ဒီဋ္ဌိ။၁။၂၀၈။၂၂၂။
၂၅၆။ ဒီဋ္ဌိ။၂။၃၄။၁၂၅။ သီဋ္ဌိ။ သစ်။၂။ ၃၈။
၁၂၀။ အံဋ္ဌိ။၂။၃၇၉။ အံဋ္ဌိ။၃။၁၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ။
၁။၅၃။)

ပဋိရာဇနိသေဓန(န) [ပဋိရာဇ+နိသေဓန] ဆန့်ကျင်ဖက် -ရန်သူ- မင်းကို- တားဆီး-ကာကွယ်-ခြင်း။ အာဠဝကော ကိရ ရာဇာဝိဝိနောဋ္ဌကူပဘောဂံ ဆဇ္ဇေတွာ စောရပဋိဗာဟနတ္ထံ ပဋိရာဇနိသေဓနတ္ထံ ဗျာယာမကရဏတ္ထန္တ .... ကတိကံ အကာသိ။ သံဋ္ဌ။၁။၂၉၀။ (-သုတ္တနိဋ္ဌ။၁။၂၁၂။ သံဋ္ဌိ။၁။၃၁၉။ အံဋ္ဌိ။၁။၂၀၃။)

ပဋိရာဇာဂမန (န) [ပဋိရာဇ+အာဂမန] ထီးပြိုင်-နန်းပြိုင်-မင်း၏လာရောက်ခြင်း။စဝံ ပဝတ္တမာနဿ ပန တဿ ပဝတ္တဝိဓာနံ သေနာသန္နိဝေသော ပဋိရာဇာဂမနံ တေသံ အနုသာသနိပ္ပဒါနံ .... သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီဋ္ဌ။၂။၂၁၅။ မဋ္ဌ။၄။၁၅၈။

ပဋိရာဇပရန္တန (န) [ပဋိရာဇ+ဥပရန္တန] ဆန့်ကျင်ဖက်-ရန်သူ-မင်းတို့ကို-ပိတ်ပင်-တားဆီး-ခြင်း။ အဂ္ဂိဒါဟေန ဝါ ပုရာဏဘာဝေန ဝါ ပဋိရာဇပရန္တနာဒိနာ ဝါ ဂေါပုရန္ဓာလကရာဇန္တေပုရဟတ္ထိသာလာဒိနံ ဝိပတ္တိ အာပဒါတိ ဝုစ္ဆတိ။ ဝိဋ္ဌ။၁။၂၅၅။

ပဋိရဒ္ဓ (တိ) [ပတိ+ရဒ္ဓ+တ၊ (ပြတိရဒ္ဓ-သံ။ ပဒိရဒ္ဓ-ပြာ)(၁)အချင်းချင်း-အပြန်အလှန်-ဆန့်ကျင်သော။သူ။ (၂) ထက်ဝန်းကျင် -တားဆီး-ပိတ်ဆို့-ဝန်းရံ-အပ် သော။ (၁) အန္တမသော မာတာပိ ပုတ္တေန၊ ပုတ္တောပိ မာတရာတိ စဝံ အညမညံ ပဋိရဒ္ဓါ ဟုတွာ

ပုထု သတ္တာ မေဓဂံ ကလဟံ ကရေန္တိ။ ထေရီဋ္ဌ။၂၄၈-၉။ (၂) ဩရဒ္ဓပဋိရဒ္ဓေါသ္မိ၊ ကိံ ပါပံ ပကတံ မယာ။ ဇာ။၁။၂၀၁။ ဩရဒ္ဓပဋိရဒ္ဓေါသ္မိတိ အန္တော ကတွာ သမန္တာ ပါကာရေန ရဒ္ဓေါ၊ ပလာယနဋ္ဌာနံ န ပညာယတိ။ ဇာ။၄။၄။ အညော မေ ဂမနမဂ္ဂေါ နတ္ထိ၊ ပဋိရဒ္ဓံ ဝတ မေ ဂမနံ။ စရိယာဋ္ဌ။၂၂၁။

ပဋိရူဟတိ (ကြိ) [ပတိ+ရူဟ+အ+တိ] အထက်အထက်၌- ဖြစ်ပွား - ပေါက်ရောက် - ၏။ ရူဟတိ ပဋိရူဟတိ ဥဒ္ဓမ္ပန္ဒ အာရောဟတိတိ ရက္ခော။ အပဋ္ဌ။၂။၁၀၈။

ပဋိရူပ^၁ (န) [ပတိ+ရူပ၊ (ပြတိရူပ-သံ။ ပဒိရူပ-အ၊ ပဒိရူပ-ပြာ။] (၁) တူသောသဘော၊ အတုအယောင်၊ အတုအပ။ (တိ) (၂) သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။(၁)အောက်ပုဒ်ကြည်။ (၂) ပဋိရူပါဓိဂမုပါယ-ကြည်။ ပတိရူပ-လည်း ကြည်။

ပဋိရူပ^၂ (တိ) [ပဋိရူပ+ဏ] တူသောသဘောရှိသော၊ အတုအပ - အတုအယောင် - ဖြစ်သော၊ သူ။ ပါဠိရူပိကာတိ ဒုဿီလာ။ တေဟိ ယသ္မာ နေသံ ဣရိယာပထသမ္ပဒါဒိဟိ သီလဝန္တပဋိရူပံ (သီလဝန္တပဋိရူပတာ၊ သိ-မူက္ခံ) အတ္ထိ၊ တသ္မာ ပဋိရူပါ၊ ပဋိရူပါ စဝ ပါဠိရူပိကာ။ သုတ္တနိဋ္ဌ။၁။၃၀၅။

ပဋိရူပက (န) [ပဋိရူပ+က] (၁) တူသောသဘော။ (က)အတု အပ၊ အတု အယောင်။ (ခ)အတုအရုပ်၊ ရုပ်တု၊ ဆင်းတု။(ဂ) နတ်ဘီလူး ။ (တိ) (၂)သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။ (၁) (က) ဝဉ္စနိယံ ဝါတိ ပဋိရူပကံ ဒဿေတွာ ဝဉ္စနိယံ ဝါ။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၆၈။ တဒါ သာ ပဏ္ဍိတာ အတ္ထဒဿိနိ အညံ တဝ

ပဋိရူပကံ ကတွာ တံ ဝဇာ ပရိမောစယိ။
 ဇာ၊ဌ၊၆။၃၂။ (ခ) တဿ လောကေ
 သဗ္ဗသိပ္ပိနော ဝါ ဣဒ္ဓိမန္တော ဝါ ပဋိရူပကမ္ပိ
 ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ မ၊ဌ၊၃။၂၆။ (-ဒိ၊ဌ၊၂။
 ၄၀။) (ဂ) ရာဇာ “ပဋိရူပကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ
 သလ္လက္ခေတွာ .... တေန “န ပဿာမိ”စွေဝ
 ဝုတ္တေ “ပဋိရူပကမေဝေတန္တိ နိဋ္ဌံ ဂနာ ထေရံ
 အာဟ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၃၆။ (၂)တံ တံ ကာရဏံ
 ပဋိရူပကံ အပဒိသိတွာတိ.... “တတ္ထ တတ္ထေဝ
 သတ္တာနံ ဥစ္ဆိဇနတော”တိ ဧဝမာဒိ တံ တံ
 ကာရဏံ ပဋိရူပကံ အပဒိသိတွာ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။
 ၃၅။

ပဋိရူပါဓိဂမုပါယ (ပု) [ပဋိရူပ+အဓိဂမ+ဥပါယ]
 သင်္ဃုလျော်-လျောက်ပတ်-သော (ဥစ္စာကို)
 ရခြင်း၏ အကြောင်း၊ (ဥစ္စာကို) ရခြင်း၏
 သင်္ဃုလျော်သော အကြောင်း။ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇန္တော
 ဟိ လောကီယဿ ဓနဿ ပဋိရူပါဓိဂမု-
 ပါယံ ကရောတိ နာမ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၂၆။

ပဋိရောဒတိ (ကြိ) [ပတိ+ရဒ+အ+တိ] တုံ့ပြန်
 ဤ- ငို- ငိုကြွေး-၏။ အတုံ့ ငို၏။ မဟာရာဇ
 “ဣမံ နာမ မေ ဒေဟိ”တိ ယာစန္တော
 ရောဒတိ နာမ။ “နတ္ထိ”တိ ဝဒန္တော ပဋိရော-
 ဒတိ နာမ။ ဇာ၊ဌ၊၃။၇၄။

ပဋိရောဒန (န) [ပတိ+ရဒ+ယု] တုံ့ပြန်၍-ငို-
 ငိုကြွေး-ခြင်း၊ အတုံ့ ငိုခြင်း။ ယော ယာစနံ
 ပစ္စက္ခာတိ၊ တမာဟု ပဋိရောဒနံ။ဇာ၊၁။၁၀၄။
 တမာဟူတိ တံ ပဋိကိပနံ “ပဋိရောဒန”န္တိ
 ဝဒန္တိ။ ဇာ၊ဌ၊၃။၇၄။

ပဋိရောဒန္တ (တိ) [ပတိ+ရဒ+အ+အန္တ] တုံ့ပြန်၍-
 ငို-ငိုကြွေး-သော၊ အတုံ့ ငိုသော၊ သူ။ တုဝံ
 ဝါ ပဋိရောဒန္တံ၊ တသ္မာ ဣစ္ဆာမဟံ ရဟော။
 ဇာ၊၁။၁၀၄။ ဇာ၊ဌ၊၃။၇၄။

ပဋိရောဒိတ (န) [ပတိ+ရဒ+တ] တုံ့ပြန်၍-
 ငို- ငိုကြွေး-ခြင်း၊ အတုံ့ ငိုခြင်း။ သစေ တုံ
 မယာ ယာစိတော န ဒေယျာသိ၊ တံ နော
 ရောဒိတပဋိရောဒိတံ နာမ မဟာဇနော မာ
 ပဿတု။ ဇာ၊ဌ၊၃။၇၄။

ပဋိရောသတိ (ကြိ) [ပတိ+ရသ+အ+တိ။ ရသော
 ဘူ ဟိသာယံ စုဒိ၊ ကောဓေ ရဟော တု
 ဇာယနေ။ ဓာတွတ္ထ။] တစ်ဖန် - တုံ့ပြန်၍-
 ချုတ်ခြယ်- ထိပါး - စော်ကား - ၏။ ဣဓ
 ဘိက္ခဝေ ဧကစ္စော အက္ကောသန္တံ ပစ္စက္ကော-
 သတိ၊ရောသန္တံ ပဋိရောသေတိ။ အံ၊၁။၄၇၀။
 ရောသန္တံ ပဋိရောသတိတိ ဃဇ္ဇေန္တံ ပဋိ-
 ဃဇ္ဇေတိ။ အံ၊ဌ၊၂။၃၄၅။

ပဋိရောသေတိ (ကြိ) [ပတိ+ရသ+ဇော+တိ။
 ရသ ရောသနေ။ ရောသနံ ကောပကရဏံ။
 ရောသေတိ၊ ရောသယတိ။ နိတိဓာ၊ ၃၄၆။]
 တစ်ဖန် - ပြန်၍ -ချုတ်ခြယ်- ထိပါး-စော်
 ကား-၏။ ယော ခေါ ဗြာဟ္မဏ အက္ကောသန္တံ
 ပစ္စက္ကောသတိ၊ ရောသေန္တံ ပဋိရောသေတိ။
 သံ၊၁။ ၁၆၄။

ပဋိလဂ္ဂိတ (တိ) [ပတိ+လဂ=လဂ္ဂ+တ] ငြိ-
 ငြိကပ်-ငြိတွယ်-သော။ယထာပိ စမရိ ဝါလံ၊
 ကိသ္မိဉ္စိ ပဋိလဂ္ဂိတံ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၁၆။ အဘိ၊ဌ၊၁။
 ၄၉။ အပ၊ဌ၊၁။၂၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၁၃၁။ ဇာ၊ဌ၊၁။
 ၂၅။ ပဋိလဂ္ဂိတန္တိ ပဋိဝိလဂ္ဂိတံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။
 ၁၃၁။ ပဋိလဂ္ဂိတံ ရက္ခတိတိ ဝစနသေ-
 သော။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၂၅။

ပဋိလစ္ဆတိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+သတိ။ ရူ။
 ၄၇၇။] ရလတ္တံ။ ပဋိလဘတိ-ကြည့်။

ပဋိလစ္ဆသိ(ကြိ)[ပတိ+လဘ+သသိ]ရလတ္တံ။
 ပဋိလဘတိ-ကြည့်။

ပဋိလက္ခဏာ(ကြိ)[ပတိ+လဘ+သုသေ]ရလတ္တံ့။
ပဋိလဘတိ-ကြည့်။

ပဋိလက္ခဏာ(ကြိ) [ပတိ+လဘ+သိ] ရပြီ။ ပဋိ-
လဘတိ-ကြည့်။

ပဋိလက္ခဏာ(တိ)[ပတိ+လဘ+တ။လဘ လာဘော။
အလဘတိ လက္ခဏာ၊လက္ခဏာတိ ဝါ လက္ခဏာ၊
ပဋိလက္ခဏာ၊ ဥပလက္ခဏာ။ နိရုတ္တိ။ ၇၅၀။
(ပြတိလက္ခဏာ-သံ။ပဋိလက္ခဏာ-ပြာ)](၁)ရသော၊
ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-သော၊ သူ။ (၂)ရအပ်သော၊
ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-အပ်သော (ဥစ္စာ)။ (၁)ယေ
ဟိ ကေစိ နေက္ခမ္မံ ....ပဋိလက္ခဏာ ဝါ ပဋိလ-
ဘန္တိ ဝါ ပဋိလဘိဿန္တိ ဝါ။ ပဋိသံ။၂၅၁။
ပဋိလက္ခဏာ (စုဋ္ဌနိ။၁၆၆)တိ ဥပ္ပါဒေတွာ
ဌိတဿ။ စုဋ္ဌနိ။၅၂။ (-အဘိ။က။၁၈၃။
ပဋိသံ။၂၆၄၀၅။အပ။၁။၁၈၁။)(၂) ခဏော
ဝေါ ပဋိလက္ခဏာ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ။ သံ၊
၂။၃၄၁။ အဘိ။က။၁၆၁-၂။ နေတ္ထိ။၁၅၆။
ဥပ္ပန္နာတိ တေယေဝ ပဋိလက္ခဏာ။ သံ၊၄။၂။
၁၅၃။ ပဋိလက္ခဏာတိ အဓိဂတာ။ သံ၊၄။၂။
၁၅၇။ ပဋိလက္ခဏမတ္ထော (ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၈၂)တိ
အဓိဂတာမတ္ထော အနာသေဝိတော အဗဟု-
လိကတော။ ဝိသုဒ္ဓိ။၄။၁။၁၁၀။ (-ဒီ၊၃။
၂၄၃-၄။ သံ၊၃။၈၀။ အဘိ။က။၈၇-၈-၉-
၉၀။၁၆၄-၅-၆။၂။၁၀-၁။ ပဋိသံ။၂၃-၄-
၅-၆။၂။၁၈။ စုဋ္ဌနိ။၁၀၉။ ပေဋကော။၂၆၀-
-၁-၂။ မိလိန္ဒ။၂။၁၃၁။ ဝိ၊၄။၁။၁၃၂၊
၁၇၆။၁၈၂။ ဝိ၊၄။၁။၁၉၀၊၂၉၁။ ကင်္ခါ။၁၆၂၊
၁၇၃၊၂၂၈၊၃၁။ ဒီ၊၄။၂။၂၀၆။မ၊၄။၄။၁၈၆။
သံ၊၄။၂။၁၃။ သံ၊၄။၃။၄၄။၁၆၂၊၂၃၁။ အံ၊၄။
၁။၅၄။ အံ၊၄။၃။၂၇၃၊ ၃၁၅၊၃၄၇။ အဘိ၊၄။

၁။၁၀၉။၂။၂။ အဘိ၊၄။၂။၉၀၊၁၀၅၊၃၄၅။
အဘိ၊၄။၃။၃၁၊၁၇၂။ ပဋိသံ၊၄။၁။၂၈၊
၁၀၈၊၁၁၆၊၁၄၀-၇။ ပဋိသံ၊၄။၂။ ၆၊၇၊၈၊
၈၃၊၁၀၇၊၂၄၅-၉။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁။ ၈၂၊၁၃၂။
ဝိသုဒ္ဓိ။၂။ ၃၇၊၂၀၈။ ဥဒါန၊၄။ ၁၁၉၊၂၄၃၊
၂၉၂။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၁၇၊၁၉၇။ ဝိမာန၊၄။
၁၅၄၊၁၈၄။ ပေတ၊၄။၉၃။ ထေရ၊၄။၂။၈၄။
ထေရီ၊၄။၁။ အပ၊၄။၁။ ၁၀၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၅၈။
စရိယာ၊၄။၇၀။ မဟာနိ၊၄။၂။၁၃၃၀။ စုဋ္ဌနိ၊
၄။၁၅၊၄၄။ ဇာ၊၄။၁။၁၀၇၊၁၅၃၊၃၃၂။ ဇာ၊
၄။၄။၂၉၇။ ဇာ၊၄။၇။၉၅။ နေတ္ထိ၊၄။၁၇၁၊
၂၆၁။ ဝဇီရ၊၂။၁၆။၃၂၄၊၃၆၃။ သာရတ္ထ၊၁။
၃၁၃၊၃၆၂။ သာရတ္ထ၊၂။၁၈၂၊၂၂၉၊၄၄၂။
သာရတ္ထ၊၃။၁၂။ ဝိမတိ၊၁။၆၂။ ဝိမတိ၊၂။
၇၅။ ကင်္ခါ၊၄။၁၆၊၃၃၈။ ဒီ၊၄။၁။၁၈၊၁၄၆၊
၃၇၉။ သီ၊၄။၁၆၊၃၃၈။ သီ၊၄။၁၆၊
၂။၃၉၅။ ဒီ၊၄။၂။၁၁၅၊၁၅၅၊၂၂၇၊၃၃၇။ ဒီ၊
၄။၃။၆၁၊၇၁၊၂။၁၀၂၊၁၉။ မ၊၄။၁။၁၈၊၂၇၈။
သံ၊၄။၁။၁၈။ သံ၊၄။၂။၂၆၄၂၇။ အံ၊၄။၁။
၂။၁၀။ အံ၊၄။၂။၂၄၈။ အံ၊၄။၃။၁၆၈။
မူလ၊၄။၂။၆၉။ မူလ၊၄။၃။၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။
၁၁၀-၁။၁၆၀၊၂။၂၃၄၊၃၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။
၇၉၊၄၁၈။ နေတ္ထိ၊၄။၃၃၆။)

ပဋိလက္ခဏာ(ပု) [ပဋိလက္ခဏာ+အတ္တဘာဝ]
ရအပ်သော- ခန္ဓာကိုယ်- အတ္တဘာဝ။ ဒိဋ္ဌ-
ဓမ္မောတိ ပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ
ပဋိလက္ခဏာအတ္တဘာဝသေတံ အဓိဝေဓံ။ မ၊၄။
၄။၁၁။ ပဋိသံ၊၄။၂။၅၉။ (-သံ၊၄။၂။၂၉၇။
အံ၊၄။၂။၃၄၉။ မ၊၄။၃။၂၂၀။)

ပဋိလက္ခဏာ(ပု) [ပဋိလက္ခဏာ+အတ္တ] ရအပ်သော
အကျိုး။ သဗ္ဗေ ပါသဏ္ဌာ အတ္တနော အတ္တ-

နော သမယေ သိဒ္ဓန္တေ၊ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ
အတ္တနော အတ္တနော သမယေ ပဋိလာဘေ
ပဋိလဒ္ဓအတ္တေ ပုရိသကာရံ ဝဏ္ဏယန္တိ။ သံ၊ဋီ၊
၁။၂၅၀။

ပဋိလဒ္ဓအသေကွပဋိသမ္ဘိဒ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+
အသေကွပဋိသမ္ဘိဒါ] ရအပ်သော အသေကွ
တို့၏ဥစ္စာ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိသော၊အသေကွ
တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို
ရသော၊ သူ။ အသေကွပဋိသမ္ဘိဒါပုတ္တေတိ
အသေကွဘူတာ ပဋိသမ္ဘိဒါ အသေကွပဋိ-
သမ္ဘိဒါ၊ တံ ပတ္တေ၊ ပဋိလဒ္ဓအသေကွပဋိ-
သမ္ဘိဒေတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊၁။၄၉။

ပဋိလဒ္ဓအဿာသ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+အဿာသ]
ရအပ်သော- သက်သာ- နှစ်သိမ်း-ခြင်း ရှိ
သော၊ သက်သာ-နှစ်သိမ်း-ခြင်းကို ရသော၊
သူ။ သော ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝါရော တတ္ထ
ဂန္ဓာ အတ္တနော ဒဿနေန ပဋိလဒ္ဓ-
အဿာသေဟိ တေဟိ “ကိ” သပ္ပုရိသ
သံကိစ္စ၊ လဒ္ဓံ တေ ဇီဝိတန္တိ ဝုတ္တေ။ ဓမ္မာ၊
၁။ ၄၃၂။

ပဋိလဒ္ဓဥပသမ္ပဒါ(ထိ) [ပဋိလဒ္ဓါ + ဥပသမ္ပဒါ]
ရအပ်သော - ရဟန်း - ပဉ္စင်း-အဖြစ်၊ “ဧဟိ
ဘိက္ခု” တိ ဗုဒ္ဓေန ဥပဇ္ဈာယေန ပဋိလဒ္ဓ-
ဥပသမ္ပဒါဝသေန ဝုတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၈။

ပဋိလဒ္ဓကိတ္တိသဒ္ဓ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ကိတ္တိသဒ္ဓ]
ရအပ်သော ကျော်စောသံရှိသော၊ သူ။ လဒ္ဓ-
သဒ္ဓါနန္တိ ဝါ ပဋိလဒ္ဓကိတ္တိသဒ္ဓါနံ၊ ဧတေန
“အရဟတန္တိပဒဿ အရဟန္တာနန္တိ အတ္တော
.... ဒဿိတော။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၁၉။

ပဋိလဒ္ဓကောသသမ္ပတ္တိ(ထိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ကောသ+
သမ္ပတ္တိ] ရအပ်သော-ကျိကြ-ဘဏ္ဍာတိုက်-
နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။ ဟတ္ထိအဿရတနာနံ မဟာ-

နဘာဝတာယ၊ ဂဟပတိရတနတော ပဋိ-
လဒ္ဓကောသသမ္ပတ္တိယာ စ ပဘာဝသတ္တိယာ
ဝိယ ပဘာဝသမိဒ္ဓိသိဒ္ဓိတော။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၂၃၈။

ပဋိလဒ္ဓဓ(ကွ)ဏ(ပု)[ပဋိလဒ္ဓ+ဓဏ]ရအပ်သော
-အခွင့်-အခါ၊ ရရှိ - ပိုင်ဆိုင် - အပ်သော-
အခွင့်ကောင်း - အခါကောင်း။ တံ ပုဂ္ဂလံ
အယံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဓဏော မဇ္ဈိမဒေသေ
ဥပ္ပတ္တိဓဏော သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပဋိလဒ္ဓဓဏော
ဆန္တံ အာယတနာနံ အဝေကလ္လဓဏောတိ
သဗ္ဗောပိ အယံ ဓဏော အတိက္ကမတိ။
ဓမ္မာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပဋိလဒ္ဓကွ-
ဏော ဆန္တံ အာယတနာနံ အဝေကလ္လကွ-
ဏော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၉၇၊၂၄၃။ (-ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၁၃။)

ပဋိလဒ္ဓဂိဟိဘာဝ(ပု)[ပဋိလဒ္ဓ+ဂိဟိ+ဘာဝ]ရအပ်
သော လူ၏အဖြစ်။ ဣမံ ပန သီလံ ဘိန္နိတွာ
လဒ္ဓသမ္ပတ္တိ နာမ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ပဋိလဒ္ဓ-
ဂိဟိဘာဝသဒိသိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၆။

ပဋိလဒ္ဓဂုဏ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဂုဏ] (၁) ရ-ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-အပ်သော -ဂုဏ်-ကျေးဇူး။ (တိ)
(၂) ရအပ်သော-ဂုဏ်ကျေးဇူး-တရားထူး-
ရှိသော၊ သူ။ (၁) ဂစ္ဆန္တာ ဂစ္ဆန္တာ စ ဝိပဿနံ
ဝနေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ “အတ္တနာ အတ္တနာ
ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေဿာမာ”တိ မမ
သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၀။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၃၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၆၊၁၆၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၆၊
၃၀၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၊၇၄၊၂၂၀၊
၂၅၉။ ဓမ္မာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။ ဓမ္မာ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၁၊၂၅၆၊၄၁၅။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၃၅၊၂၅၈။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅။ ဒီ၊ဋီ၊၂။
၇၃။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၉၁။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၆၊၁၀၅။)
(၂)ပဋိလဒ္ဓဂုဏဿ စ သောတာပတ္တိံ ပတွာ
ဋီတဿ အင်္ဂံ၊ ယံ သောတာပနဿ အင်္ဂန္တိပိ

ဂုစ္ဆတိ။ သံ၊၄။၂။၆၇။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၉၄။ (-
မ၊၄။၁။၁၇၉။)

ပဋိလဒ္ဓဂုဏဝိသေသ(ပု) [ပဋိလဒ္ဓဂုဏ+ဝိသေသ]
ရအပ်သော-ဂုဏ်ကျေးဇူးထူး - တရားထူး။
မဟာပဇာပတိဂေါတမိအာဒယော ပန အဘိ-
နိဟာရမဟန္တတာယ ပုဗ္ဗယောဂမဟန္တတာ-
ယ စ ပဋိလဒ္ဓဂုဏဝိသေသဝသေန မဟတိ-
ယော သာဝိကာတိ မဟာသာဝိကာ နာမ။
ထေရီ၊၄။၃၀၄။

ပဋိလဒ္ဓဂုဏာနိသံသ(ပု) [ပဋိလဒ္ဓဂုဏ+အာနိသံသ]
ရအပ်သော- ဂုဏ်ကျေးဇူး-တရားအထူး -
အကျိုးအာနိသင်။ ယထာနုသိဋ္ဌံ ဌိတသီလာ-
ဒိဂုဏေဟိ သမ္ပတိ ပဋိလဒ္ဓဂုဏာနိသံသေဟိ စေဝ ဥပရိလဒ္ဓဗ္ဗဗလဝိသေသေဟိ စ စိတ္တံ
သမ္ပဟံသေတွာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၃၉။

ပဋိလဒ္ဓစက္ခုက(တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+စက္ခု+က] ရအပ်
သော - စက္ခု - စက္ခုယတန - ရှိသော၊သူ။
“သစက္ခုကာနန္တိအာဒိသု စ “ပဋိလဒ္ဓစက္ခု-
ကာနန္တိအာဒိနာ အတ္ထော ဝိညာယတိတိ။
မူလဋီ၊၃။ ၁၃၃။ အနဋီ၊၃။၁၈၄။

ပဋိလဒ္ဓစတုပဋိသမ္ဘိဒ(တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+စတုပဋိ-
သမ္ဘိဒါ] ရအပ်သော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၄-ပါး
ရှိသော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၄-ပါးကို ရသော၊
သူ။ အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒန္တိ ပဋိလဒ္ဓစတုပဋိ-
သမ္ဘိဒံ။ စူဠနိ၊၄။၈၃။

ပဋိလဒ္ဓစိတ္တ(တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+စိတ္တ] ရအပ်သော
စိတ်-ဝိညာဉ်-ရှိသော၊ သူ။ ဗာလဿ အပ္ပ-
ဟိနကိလေသဿ .... ပဋိလဒ္ဓစိတ္တဿ
တံတံဘဝုပဂါ သင်္ခါရာ သင်္ခရိယန္တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။
၄၅။

ပဋိလဒ္ဓစိဝရဏနာ (ထိ) [ပဋိလဒ္ဓ + စိဝရ +

ဂဏနာ] ရအပ်သောသင်္ကန်း၏ အရေ
အတွက်။ တေနေတံ ဒီပေတိ “န ကေဝလံ
ပဋိလဒ္ဓစိဝရဏနာယ ဧဝ အာပတ္တိဂဏနာ၊
ပိဋိတပုဂ္ဂလသင်္ခါတဝတ္ထုဂဏနာယပိ”တိ။
ဝဇီရ၊၂၄၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း၊၇၈။

ပဋိလဒ္ဓဇီဝိတ(တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ဇီဝိတ] ရအပ်သော
အသက်ရှင်ခြင်းရှိသော၊သူ။ သိင်္ဂါလာနံ ပံသု-
ဝိယူဟနံ နိဿာယ ပုရိသကာရံ ကတွာ
ပဋိလဒ္ဓဇီဝိတော ယက္ခာနဘာဝေန အတ္တ-
နော သိရိဂန္တံ ဩရယု။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၉၅။

ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာန=ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာန(န) [ပဋိလဒ္ဓ+ဇ္ဈာန] (၁)
ရအပ်သော ဇ္ဈာန်။ (တိ) (၂) ရအပ်သော ဇ္ဈာန်
ရှိသော၊ ဇ္ဈာန်ရသော၊ သူ။ (၁) ပထဝီကသိ-
ဏန္တိ ဧတ္ထ ပထဝီမဏ္ဍလမ္ပိ သကလဋ္ဌေန
ပထဝီကသိဏန္တိ ဂုစ္ဆတိ၊ တံ နိဿာယ ပဋိ-
လဒ္ဓံ နိမိတ္တမ္ပိ ပထဝီကသိဏနိမိတ္တေ ပဋိ-
လဒ္ဓဇ္ဈာနမ္ပိ။ အဘိ၊၄။၁။၂၁၂။ ပထဝီမဏ္ဍလံ
ပန သကလဋ္ဌေန ပထဝီကသိဏန္တိ ဂုစ္ဆတိ၊
တံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓနိမိတ္တမ္ပိ , ပထဝီ-
ကသိဏနိမိတ္တေ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနမ္ပိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၄၅။ (-အဘိ၊၄။၁။၂၄၃။ ပဋိသံ၊၄။၁။
၂၁၉၊၃၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၅။
သုတ္တနိ၊၄။၂။၃၁၅။ ထေရ၊၄။၁။၁၅၈၊၂၄၀။
ထေရ၊၄။၂။၁၂၀။ စူဠနိ၊၄။၄၄။ သာရတ္ထ၊၁။
၂၇၉၊၂၈၀။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၁၈။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၄၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၅၀။) (၂) အဿာသပဿာသ-
ဝသေန ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနဿ ယောဂိဿ ဥပ္ပန္န-
ဝိပဿနာမဂ္ဂေပိ သန္တာယ ဒီဃံ အဿာသ-
ပဿာသဝသေနာတိအာဒိ ဂုတ္တံ။ ပဋိသံ၊၄။
၂။ ၁၁၃။ (-အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၆။ ပဋိသံ၊၄။၂။
၁၀၈၊ ၁၅၀။ ဝဇီရ၊ ၁၅၃။)

ပဋိလဒ္ဓဉာဏ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ဉာဏ] ရအပ်သော
ဉာဏ်ရှိသော၊ဉာဏ်ကို ရသော၊သူ။ မောနပ္ပ-

တ္တောတိ ပဋိလဒ္ဓညဏော(ပဋိလဒ္ဓညဏေန။ သိ၊ သျှာ) မုနိဘာဝံ ပတ္တော။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၅၁။

ပဋိလဒ္ဓတ္တ(ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+အတ္တ] (၁)ရအပ်သော သဘော။ (တိ) (၂)ရအပ်သော သဘောရှိသော။ (၁) ပဋိလဒ္ဓတ္တာလာဘ-ကြည်။ (၂) ပစ္စယဘာဝမတ္တေန ။ပ။ အတ္တိတန္တိ ဧတေန န ပဋိလဒ္ဓတ္တတာသင်္ခါတာ သသဘာဝ-တာဝ အတ္တိတာ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၅၅။

ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+အတ္တဘာဝ] (၁)ရအပ်သော- မိမိသဘော-အထည်ကိုယ် - အတ္တဘော။ (တိ) (၂) ရအပ်သော - မိမိ သဘော -အထည်ကိုယ် -အတ္တဘော - ရှိသော။(၁)“ဒိဋ္ဌဓမ္မော”တိ ပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝသေတံ အဓိ-ဝစနံ။ ဒိ၊ ၁။ ၁၁၁။ တေနေဝါဟ “တတ္ထ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝသေတံ အဓိဝစနံ”န္တိ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ ယထာဓမ္မံ ပဋိလဘိ-တဗ္ဗတ္တဘာဝဿ ဝါစကံ ပဒံ၊ နာမန္တိ ဝါ အတ္တော။ သိ၊ ၁။ ၁၁၁။ ၄၅၀။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၄၈။ ဒိ၊ ၁။ ၁။ ၁၇၆။ မ၊ ၁။ ၈၉။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၉၁။ အနု၊ ၁။ ၁၂၄၃။) (၂) ဇာတာတိ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝါ။ အဘိ၊ ၁။ ၃၉၃။ အတ္တနော သဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၆၆။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၁၂-၉။)

ပဋိလဒ္ဓတ္တာလာဘ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓတ္တ+အလာဘ] ရအပ်သော သဘောကို မရခြင်း။ “နိရောဓော ဝိဂမော”တိ စ ပဋိလဒ္ဓတ္တာလာဘဿ ဘာဝေါ ဝုစ္စတိ။ ဒိ၊ ၁။ ၉၆။

ပဋိလဒ္ဓဒါရက (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဒါရက] ရအပ်သော - ကလေး - သားငယ်။ ပဋိလဒ္ဓဒါရကဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သောဏောတိ

နာမံ အကာသိ။ အံ၊ ၁။ ၁၈၈။

ပဋိလဒ္ဓဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ(တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+ဒိဗ္ဗာ+သမ္ပတ္တိ] ရအပ်သော နတ်စည်းစိမ်။ သွာဟံ ဣဓာ-ဂန္ဓာ အပ္ပမတ္တကေနာပိ ကမ္မေန ပဋိလဒ္ဓ-ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အသောသိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃၄။

ပဋိလဒ္ဓဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိက(တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ + ဒိဗ္ဗ-သမ္ပတ္တိ + က] ရအပ်သော နတ်စည်းစိမ်ရှိသော၊ သူ။ သာ တာဝဒေဝ ပဋိလဒ္ဓဒိဗ္ဗ-သမ္ပတ္တိကာ ပုန တိဿာယ သန္တိကံ ဥပ-သကံမိ။ ပေတ၊ ၁။ ၈၃။

ပဋိလဒ္ဓဒိဝသ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဒိဝသ] ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ရာ နေ့ရက်။ တတော ပဋိလဒ္ဓဒိဝသတော ပဌာယ ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗံ။ ဝဇီရ။ ၂၅၂။

ပဋိလဒ္ဓဒုတိယအာသန(တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ဒုတိယ+အာသန] ရအပ်သော နှစ်ခုမြောက် နေရာရှိသော၊ နှစ်ခုမြောက်နေရာကို ရသော၊ သူ။ မယာ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ အနုပဝတ္တကော ဧသ ဘိက္ခု၊ ပဋိလဒ္ဓဒုတိယအာသနော ဧသ ဘိက္ခု။ သံ၊ ၁။ ၂၅၅။

ပဋိလဒ္ဓဒုတိယဈာန (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ဒုတိယဈာန] ရအပ်သော ဒုတိယဈာန်။ ဒုတိယဈာန် ဒုတိယာတိ ဧတ္ထ ပန “ အဋ္ဌိကဝဏ္ဏကသိဏ-ဝသေန ပဋိလဒ္ဓဒုတိယဈာနံ ဒုတိယာ ဒဿနသမာပတ္တိ”တိ ဝဒန္တံ။ ဒိ၊ ၁။ ၇၁။

ပဋိလဒ္ဓဓမ္မ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ + ဓမ္မ] ရအပ်သော တရား။ ဆန္ဒာဒိအဓိပတိဝသေန ပဋိလဒ္ဓ-ဓမ္မာပိ ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၁၉။ (-နေတ္တိ၊ ၁။ ၂၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၉၀။)

ပဋိလဒ္ဓဓမ္မဂုဏ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓဓမ္မ+ဂုဏ] ရအပ်သောတရား၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး။ အတ္တတော

ဝိဝဋ် နာမ ပဋိလဒ္ဓဓမ္မဂုဏော။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၄၁။

ပဋိလဒ္ဓဓမ္မပုစ္ဆာ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓဓမ္မ+ ပုစ္ဆာ] ရအပ်သော တရားကို မေးမြန်းခြင်း။ ကတမေသံတွဲ ဓမ္မာနံ လာဘီတိ ပဋိလဒ္ဓဓမ္မပုစ္ဆာ၊ ပဌမမဂ္ဂါဒိသု ကတမေသံ တွဲ ဓမ္မာနံ လာဘီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၈၂။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၆၅။

ပဋိလဒ္ဓဓုရ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဓုရ] ရအပ်သော-ဝန်-တာဝန်၊ ရအပ်သော-အကြီးအမှူး-လက်ျာရံရာထူး။ အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဣမိနာ သာဝကေန ပဋိလဒ္ဓဓုရံ လဘေယျံ၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၀။

ပဋိလဒ္ဓနဝစိဝရ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ + နဝ + စိဝရ] ရအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းသစ်ရှိသော၊ သင်္ကန်းသစ်ကို ရပြီးသော၊ သူ။ ဣတိ နဝစိဝရလာဘေနာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုနာသိကလောပံ အကတွာ နဝစိဝရလာဘေနာတိ ဝုတ္တံ၊ ပဋိလဒ္ဓနဝစိဝရေနာတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၁။ ကင်္ခါ၊ ၂၄၂။ သိ၊ ဌီ၊ သင်္ခါ၊ ၁။ ၁၂၁။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၄၄။)

ပဋိလဒ္ဓနိမိတ္တ (န) [ပဋိလဒ္ဓ+နိမိတ္တ] ရအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်။ ပထဝီမဏ္ဍလံ ပန သကလဋ္ဌေန ပထဝီကသိဏန္တိ ဝုစ္စတိ၊ တံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓနိမိတ္တမ္ပိ၊ ပထဝီကသိဏ-နိမိတ္တေ ပဋိလဒ္ဓဈာနမ္ပိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၅။ (-အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၁၂။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၂၉။)

ပဋိလဒ္ဓပစ္စယ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ပစ္စယ] ရအပ်သော ပစ္စည်း (သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး)။ ပစ္စယသန္နိသိတံ ပဋိလဒ္ဓပစ္စယေ “ဣဒမတ္ထန္တိ” ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇနမတ္တကံ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၀။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၂။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၇။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂၀။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၂၉၀။ အံ၊ ဌီ၊ ၂။ ၂၃၅။

ပဋိလဒ္ဓပညာ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+ပညာ] (၁)ရအပ်ပြီးသော ပညာ၊ (တိ) (၂) ရအပ်ပြီးသော ပညာရှိသော၊ ပညာကို ရပြီးသော၊ သူ။ (၁) ပရတော အဿုတွာ ပဋိလဒ္ဓပညာ အတ္တနော စိန္တာဝသေန နိပ္ပန္နတ္တာ စိန္တာမယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၉။ (၂) သတ္တ သေက္ခာ ပညံ ပဋိလဘန္တိ နာမ၊ ခိဏာသဝေါ ပဋိလဒ္ဓပညော နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂၂။

ပဋိလဒ္ဓပညာစက္ခုက (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ပညာစက္ခု+က] ရအပ်သော ပညာမျက်စိရှိသော၊ ပညာမျက်စိကိုရသော၊ သူ။ စက္ခုဘူတေဟိတိ စက္ခုပတ္တေဟိ ပဋိလဒ္ဓပညာစက္ခုကေဟိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၂၁၇။

ပဋိလဒ္ဓပဋိဘာဂနိမိတ္တ (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ပဋိဘာဂ-နိမိတ္တ] ရအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်။ အဿာသပဿာသနိမိတ္တန္တိ အဿာသပဿာသေ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓပဋိဘာဂနိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကိဉ္ဇာပိ ကရောတိ။ မ၊ ဌီ၊ ၁။ ၃၁၃။

ပဋိလဒ္ဓပဌမဇ္ဈာနသညာ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ပဌမ-ဇ္ဈာန + သညာ] ရအပ်သော ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သညာ။ ဥဒ္ဓါမာတကသညာတိ ဥဒ္ဓါမာတကနိမိတ္တေ ပဋိလဒ္ဓပဌမဇ္ဈာနသညာ။ ဝဇီရ၊ ၉၄။

ပဋိလဒ္ဓပဌမမဂ္ဂ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ပဌမမဂ္ဂ] ရအပ်ပြီးသော- ပဌမမဂ်- သောတာပတ္တိမဂ်- ရှိသော၊ ပဌမမဂ်- သောတာပတ္တိမဂ်-ကို ရပြီးသော၊ သူ။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဝဿံ သမ္မာပကောတိ အတ္ထော။ ကဿော? ပဋိလဒ္ဓပဌမမဂ္ဂတ္တာတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၃။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၇။

ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ပုဗ္ဗ] ရှေး၌ ရအပ်ခဲ့သော၊ ရအပ်ဖူးသော။ ပဋိလာဘံ ဝါ ပဋိလာဘတော သမနုပဿတော ပုဗ္ဗေ ဝါ ပဋိလဒ္ဓ-

ပုဗ္ဗံ အတိတံ နိရုဒ္ဓံ ဝိပရိဏတံ သမနဿရ-
တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောမနဿံ။ မ၊၃။၂၆။ဒီ၊၄။
၂။၃၁၆။ သံ၊၄။၃။၁၂၂။ အဘိ၊၄။၁။၂၃၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၃။ (-သံ၊၄။၃။၁၂၃။အဘိ၊၄။၁။
၂၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၂။မူလဋီ၊၃။၁၄၅။)

ပဋိလဒ္ဓပုရိမရူပ (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ပုရိမရူပ] ရအပ်
သော ရှေး၌ဖြစ်သော ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်။ တစ္ဆ
ဣတ္ထိ ပေါသေတွာ ပေါက္ခရဏိ ဩတာ-
ရေတွာ ပဋိလဒ္ဓပုရိမရူပံ ဒိသွာ။ ပေတ၊၄။
၁၄၃။

ပဋိလဒ္ဓဖလသမာပတ္တိဝိဟာရ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+
ဖလသမာပတ္တိ+ဝိဟာရ] (၁) ရအပ်သော
ဖလသမာပတ်ဟူသော နေကြောင်းတရား။
(တိ) (၂) ရအပ်သော ဖလသမာပတ်ဟူသော
နေကြောင်းတရားရှိသောသူ။ (၁) အောက်ပုဒ်
ကြည့်။ (၂) အနိမိတ္တဝိဟာရိဿာတိ အနိစ္စာ-
နုပဿနာမုခေန ပဋိလဒ္ဓဖလသမာပတ္တိ-
ဝိဟာရဿ။ နေတ္ထိ၊၄။၈၈။

ပဋိလဒ္ဓဖလသမာပတ္တိဝိဟာရလာဘီ (တိ) [ပဋိ-
လဒ္ဓဖလသမာပတ္တိဝိဟာရ + လာဘီ] ရအပ်
သော ဖလသမာပတ်ဟူသော နေကြောင်း
တရားကို ရရှိသောသူ။ အနိမိတ္တဝိဟာ-
ရိဿ အနိစ္စာနုပဿနာမုခေန ပဋိလဒ္ဓဖလ-
သမာပတ္တိဝိဟာရလာဘိနော။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၂၇။

ပဋိလဒ္ဓဖလသုခ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ဖလ+သုခ] |
ရအပ်ပြီးသော ဖိုလ်ချမ်းသာရှိသောသူ။ ယေ
ပန တေ မဟာရာဇေ ဘိက္ခု စတုသစ္စာဘိသ-
မယပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ....ပဋိလဒ္ဓဖလသုခါ အညေသမ္ပိ
ပဋိပန္နာနံ တေ ဖလေ သံဝိဘဇန္တိ။ မိလိန္ဒ။
၃၂၆။

ပဋိလဒ္ဓဗောဇ္ဈင်္ဂ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဗောဇ္ဈင်္ဂ] ရအပ်ပြီး
သော ဗောဇ္ဈင်္ဂ။ ဓမ္မဿဝနဝသေန သကိ

ပိတိပါမောဇ္ဇပက္ခိယာ ပဋိလဒ္ဓဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဟိ
ကမ္မာရာမတာဒိနိ အာဂမ္မ နဿန္တိ။ သံ၊၄။၃။
၁၈၉။

ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+လဘ+တဗ္ဗ] ပြတိလဗ္ဗဈ-
သံ | ရအပ်-ရထိုက်-သော၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-
ထိုက်သော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဣမသ္မိယေဝ အတ္တ-
ဘာဝေ ဝိတိက္ကမပစ္စယာ ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗာနံ ဝဓ-
ဗန္ဓနာဒိဒုက္ခဓမ္မသင်္ခါတာနံ အာသဝါနံ။ အံ၊
၄။၂။၆၅။ (-၂၂၈။ အံ၊၄။၂။၆၇။ နေတ္ထိ၊၄။
၉၇။)

ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗကာရဏ (န) [ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗ+ကာရဏ] |
ရအပ်-ရထိုက်-သောအကြောင်း။ ပုဗ္ဗဘာဂ-
ပဋိလာဘင်္ဂန္တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ မဋိလဒ္ဓဗ္ဗကာရဏံ
ကလျာဏမိတ္တဿ ဥပဒေသေန ဝိနာ တေန
ဥတ္တရိဝိသေသတော အလဒ္ဓဗ္ဗတော။ သံ၊၄။
၁။၁၈၈။

ပဋိလဒ္ဓဘဏ္ဍာ (ပု၊န) [ပဋိလဒ္ဓ+ဘဏ္ဍာ] ရအပ်ပြီး
သော - ဥစ္စာ - ဘဏ္ဍာ။ ဥတ္တရာပထံ ဂနာ
ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ ပဋိလဒ္ဓဘဏ္ဍံ သကဇ္ဇေသု
အာရောပေတွာ ပဋိနိဝတ္တမာနာ သာယန-
သမယေ အညတရံ သုက္ခနဒိ ပါပုဏိတွာ။
ပေတ၊၄။ ၉၄။

ပဋိလဒ္ဓဘာဂ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဘာဂ] ရအပ်ပြီး
သော - အဖို - အစု။ သံဝိဘာဂိနိ သကဿ
ဘာဂဿာတိ အတ္ထိကာနံ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓ-
ဘာဂဿ သံဝိဘုဇေနသီလာ။ ဝိမာန၊၄။၁၃၃။

ပဋိလဒ္ဓဘာဝ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+ဘာဝ] (၁) ရအပ်ပြီး
သည်၏ အဖြစ်၊ရအပ်ပြီးခြင်း။ (တိ) (၂) ရအပ်
ပြီးသော သဘောရှိသော။ (၁) ပဋိလဒ္ဓဘာဝံ
ပန နိမိလဒ္ဓပုရိသော ဝိယ န အညဿ
အာရောစေတုကာမော ဟောတိ။ ဒီ၊၄။၂။
၂၇၀။ (-ထေရ၊၄။၂။၃၅။ ဇာ၊၄။၄။၄၁၁။

သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၇။ သံ၊ ၆။ ၂။ ၃၆၁။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၁၃၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂။ ၃၄။ (၂) ကုတော ဇာတာတိ
ကုတော ပဋိလဒ္ဓဘာဝါ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၀၈။

ပဋိလဒ္ဓဘုမ္မဝိဘတ္တိက (တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ + ဘုမ္မ-
ဝိဘတ္တိ + က] ရအပ်ပြီးသော သတ္တမိဝိဘတ်
ရှိသော။ သမိပတ္တေန၊ အဓိကရဏတ္တေန စ
ပဋိလဒ္ဓဘုမ္မဝိဘတ္တိကေ ဂိဇ္ဈကုဋေ ပဗ္ဗတေ
စတူဟိ ဝိဟာရေဟိ ဝိဟရန္တောတိ အဓိပ္ပါ-
ယော။ ဝဇီရ။ ၁၁၉။

ပဋိလဒ္ဓဘောဂ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ဘောဂ] ရအပ်ပြီး
သော စည်းစိမ်ရှိသော။ သူ။ ယထာ မဟာရာဇ
ပုရိသော ရညော သန္တိကာ လဒ္ဓဝရော ပဋိ-
လဒ္ဓဘောဂေါ တံ သုကတဂုဏမနုဿရန္တော
အပရာပရံ ရညော ဥပဋ္ဌာနံ ဧတိ။ မိလိန္ဒ။
၁၄၁။

ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+မဂ္ဂ] (၁) ရအပ်ပြီးသော
သောတာပတ္တိမဂ်။ (တိ) (၂) ရအပ်ပြီးသော
အထက်မဂ်သုံးပါးရှိသော။ သူ။ (၁) တဿ
ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ ဟေတု အာရမ္ဘော ပစ္စယော
ကာယိကာ စေတသိကဿ ကောဋ္ဌာသော
စ။ ပေဋကော။ ၃၂၀။ “ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ နိယာမေ-
တိ” တိ ဝုတ္တေ ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ အကိစ္စကာ
ဟောန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၀။ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ
သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ။ မူလ၊ ၆။ ၂။ ၂၀၈။ (-အဘိ၊
၄။ ၂။ ၄၁၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ မူလ၊ ၆။ ၂။ ၂၀၈။
မူလ၊ ၆။ ၂။ ၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂။ ၂၇၇။) (၂) ဒိဋ္ဌိဝိသု-
ကာနိ ဥပါတိဝတ္တော၊ ပတ္တော နိယာမံ ပဋိ-
လဒ္ဓမဂ္ဂေါ။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၇။ အပါ၊ ၁။ ၁၂။ စူဠနိ၊
၂။ ၇၀-၂။ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါတိ လဒ္ဓမဂ္ဂေါ ပဋိ-
လဒ္ဓမဂ္ဂေါ အဓိဂတမဂ္ဂေါ ဖဿိတမဂ္ဂေါ
သန္တိကတမဂ္ဂေါတိ ပတ္တော နိယာမံ ပဋိ-
လဒ္ဓမဂ္ဂေါ။ စူဠနိ၊ ၂။ ၇၁။ ဣဒါနိ ပဋိလဒ္ဓ-
မဂ္ဂေါတိ ဣမိနာ သေသမဂ္ဂပဋိလာဘံ

ဒဿေတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၉၅။ အပါ၊ ၄။ ၁။
၂၀၃။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၂၅။

ပဋိလဒ္ဓမဟဂ္ဂတ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+မဟဂ္ဂတ] ရအပ်
ပြီးသော မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်ရှိသော။ သူ။ အပါ-
ရဿ ပန ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနာဒိဝသေန
ပဋိလဒ္ဓမဟဂ္ဂတဿ သုဂတိယံ ဌိတဿ
မရဏသမယေ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၈၃။ (-မူလ၊ ၆။ ၂။ ၁၀၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂။ ၃၀၂။)

ပဋိလဒ္ဓမဟာလာဘ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+မဟာလာဘ]
ရအပ်ပြီးသော များသော ဆုလာဘ်ရှိသော။
သူ။ စက္ကဝတ္တိရညော သန္တိကာ ပဋိလဒ္ဓ-
မဟာလာဘော မဟာယောဓော ဝိယ။ အံ၊ ၄။
၁။ ၁၁၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၂၁။

ပဋိလဒ္ဓမဟာသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+ မဟာ-
သမ္ပတ္တိ] ရအပ်ပြီးသော များသော စည်းစိမ်။
ပဉ္စဇာတိသတာနိ ပဋိလဒ္ဓမဟာသမ္ပတ္တိယော
ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော ဧသ ဘိက္ခု။ သံ၊ ၄။ ၃။
၂၅၅။

ပဋိလဒ္ဓရသာနဘဝန (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ရသာ+အနု-
ဘဝန] (၁) ရအပ်ပြီးသော အာရုံ၏ အရသာ
ကို ခံစားခြင်း။ (၂) ရအပ်ပြီးသော အာရုံ၏
အရသာကို ခံစားရာအခါ။ (၁) သတိပ ဓ
နေသံ ကတ္တစိ အဝိပ္ပယောဂေ ဣဋ္ဌာရမ္မဏ-
ပဋိလာဘတုဋ္ဌိ ပီတိ၊ ပဋိလဒ္ဓရသာနဘဝနံ
သုခံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၅။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀။ ပဋိသံ၊
၄။ ၁။ ၁၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၀။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁။
ပဋိလဒ္ဓရသာနဘဝနန္တိ ပဋိလဒ္ဓဿ အာရမ္မ-
ဏရဿဿ အနုဘဝနံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။ ၁၆၉။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိလဒ္ဓရသာနဘဝနသမယ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓရသာ-
နဘဝန+သမယ] ရအပ်ပြီးသော အာရုံ၏
အရသာကို ခံစားရာအခါ။ ပဋိလဒ္ဓရသာန-

ဘဝနသမယေ စ ဝိဇ္ဇမာနပီတိတောပိ သုခ-
မေဝ ပါကဋ္ဌတရန္တိ ဒဿေတိ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၇၂။

ပဋိလဒ္ဓရူပဇ္ဈာန (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ရူပ+ဇ္ဈာန] ရအပ်
ပြီးသော ရူပါဝစရဈာန်။ “ရူပိ ရူပါနိ ပဿ-
တိ”တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တံ ကေသာဒိသု ပရိကမ္မ-
သညာဝသေန ပဋိလဒ္ဓရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ၊ တံ
အဿ အတ္တိတိ ရူပိတိ ဝုတ္တော။ အံ။ ၁။ ၅၁။

ပဋိလဒ္ဓရူပဝိဘဝ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ရူပ+ဝိဘဝ]
ရအပ်သော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာ
ရှိသော။ ကာမေတဗ္ဗာနံ ဥဠာရာနံ ဒေဝ-
ဘောဂါနံ ပဋိလဒ္ဓရူပဝိဘဝေန ကမ္မုနာ ဥပ-
ဂမနေ သာဓုကာရိတာယ ကာမကာမိနော
သဗ္ဗကာမသမဂီနော မောဒန္တိ။ ဣတိဝုတ်။ ၅။
၈၅။

ပဋိလဒ္ဓလာဘ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+လာဘ] ရအပ်ပြီး
သော လာဘ်ရှိသော။ ဧဝမေဝ ခေါ မဟာ-
ရာဇ ယောဂိနာ ယောဂါဝစရေန ဂါမံ
ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ သပဒါနံ ဝိစရိတွာ ပဋိ-
လဒ္ဓလာဘေန ခိပ္ပမေဝ နိက္ခမိတဗ္ဗံ။ မိလိန္တံ။
၃၉၀။

ပဋိလဒ္ဓလောကီယသမာဓိသမာပဇ္ဇန (န) [ပဋိ-
လဒ္ဓ+လောကီယသမာဓိ+သမာပဇ္ဇန] ရအပ်
ပြီးသော လောကီသမာပတ်ကို ဝင်စားခြင်း။
တံ ပုထုဇ္ဇနဿာပိ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓလော-
ကီယသမာဓိသမာပဇ္ဇနတော အကာရဏာ -
မေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၃၄၁။ (-ဥဒါန၊ ဌ။ ၃၁။)

ပဋိလဒ္ဓလောကီယသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇန (န) [ပဋိ-
လဒ္ဓ + လောကီယသမာပတ္တိ + သမာပဇ္ဇန]
ရအပ်ပြီးသော လောကီသမာပတ်ကို ဝင်စား
ခြင်း။ သဗ္ဗသော အသမုစ္ဆိန္တုကိလေသဿ
ပုထုဇ္ဇနဿာပိ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓလောကီယ-
သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ လဗ္ဘတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။
၅၁၆။

ပဋိလဒ္ဓလောကီယသမာပတ္တိသုခ(န) [ပဋိလဒ္ဓ-
လောကီယသမာပတ္တိ + သုခ] ရအပ်ပြီးသော
လောကီသမာပတ်ချမ်းသာ။ အတ္တနာ ပဋိ-
လဒ္ဓလောကီယသမာပတ္တိသုခတော အဏုံ
အပ္ပကတောပိ အပ္ပကံ ကာမသုခံ ဒိသွာတိ
အဓိပ္ပါယော။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၅၄။

ပဋိလဒ္ဓလောကုတ္တရမဂ္ဂ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ လော-
ကုတ္တရမဂ္ဂ] ရအပ်ပြီးသော လောကုတ္တရမဂ်
ရှိသော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပဋိလဒ္ဓလော-
ကုတ္တရမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုနော “မေထုနံ ပဋိသေ-
ဝိဿာမိ”တိ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ သဗ္ဗသော
အကုပ္ပဓမ္မတ္တာ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၁၃၂။

ပဋိလဒ္ဓဝတ္ထု (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ဝတ္ထု] ရအပ်ပြီးသော
-ဝတ္ထု-ပစ္စည်း။ တသ္မိံ ပန တဏှာဝိနိစ္ဆယ-
ဝိနိစ္စိတေ ပဋိလဒ္ဓဝတ္ထုသ္မိံ “ဧတ္တကံ ရူပဿ
ဘဝိဿတိ၊ ....ဧတ္တကံ ပရဿ ဒဿာမိ”တိ
ဝဝတ္ထာနံ ဝိတက္ကဝိနိစ္ဆယေန ဟောတိ။ ဒီ။ ၄။
၂။ ၃၁၃။ (-သံ၊ ၁။ ၅၁။)

ပဋိလဒ္ဓဝရဘောဇန (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ဝရ+ဘောဇန]
ရအပ်ပြီးသော မွန်မြတ်သော ဘောဇနံ။ ယေ
ကုဟကာ ပါပိစ္ဆကာ အဘူတံ ဥလ္လပိတွာ
ပဋိလဒ္ဓဝရဘောဇနာနိ ဘုဒ္ဓိတွာ မုဋ္ဌဿတိ
နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတွာ သုက္ကဝိဿန္တိ ပတ္တာ။ ဝဇီရ။
၃၃၅။

ပဋိလဒ္ဓဝိပါကာရဟကမ္မ (န) [ပဋိလဒ္ဓ+ဝိပါက+
အရဟ+ကမ္မ] ရအပ်သော အကျိုးပေးခြင်းငှါ
ထိုက်သော ကံ။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ
“သံသာရပ္ပဝတ္ထေ ပဋိလဒ္ဓဝိပါကာရဟကမ္မေ
န ဝိဇ္ဇတိ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော၊ ယတ္ထ
ဌိတော မုစ္ဆေယျ ပါပကမ္မာ”တိ။ အံ၊ ၄။ ၁၃။
၃၄၀။

ပဋိလဒ္ဓဝိသယလုပ္ပန (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+ဝိသယ+

လုတ္တနု | ရအပ်ပြီးသော အာရုံကို-တပ်မက်-
လိုချင်-သော။ ယောစာယံ ပဋိလဒ္ဓဝိသ-
ယလုတ္တနော လောဘော။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၁၂။

ပဋိလဒ္ဓဝိသေသ (ပု) | ပဋိလဒ္ဓ+ဝိသေသ | (၁)
ရအပ်ပြီးသော တရားအထူး။ (တိ)(၂) ရအပ်
ပြီးသော တရားအထူးရှိသော။ (၁) အည-
မညဿ လဒ္ဓမာနာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဝိသေ-
သံ ဘဂဝတော နာရောစေသုံ။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။
၁၁၁။ (၂) သောဟန္တိ ပဋိလဒ္ဓဝိသေသော
သော အဟံ။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၅။ (-မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၅၇။
အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၇၇။)

ပဋိလဒ္ဓဝိသေသာဓိဂမပစ္စယ (တိ) | ပဋိလဒ္ဓ+
ဝိသေသ + အဓိဂမ + ပစ္စယ | ရအပ်ပြီးသော
- ဘာဝနာအထူး - ဝိသေသာဓိဂမ - လျှင်
အကြောင်းရှိသော။ နိမိတ္တာနုမဇ္ဇနကိစ္စံ သာ-
ဓယမာနော ဝိစာရော၊ ပဋိလဒ္ဓဝိသေသာ-
ဓိဂမပစ္စယာ ပီတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၄။ ဝိသေ-
သော ဧဝ အဓိဂန္တဗ္ဗတော ဝိသေသာဓိဂမော၊
ပဋိလဒ္ဓေါ စ သော ဝိသေသာဓိဂမော စာတိ
ပဋိ။ ပ။ ပ။ ဂမော၊ တပုစ္စယာ တံဟေတုကာ
ပဋိလဒ္ဓဝိသေသာဓိဂမပစ္စယာ ပီတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၁။ ၂၁၂။

ပဋိလဒ္ဓသံဝေဂ (တိ) | ပဋိလဒ္ဓ+သံဝေဂ | ရအပ်
ပြီးသော - ထိတ်လန့်-ကြောက်ရွံ့-ခြင်း ရှိ
သော၊ သူ။ တံ သုတွာ မဟာဇနော ပဋိလဒ္ဓ-
သံဝေဂေါ ဝိနေယျ မစ္ဆေရာဒိမလံ ဒါနသီ-
လာဒိရတော သုဂတိပရာယဏော အဟော-
သီတိ။ ပေတ၊ ဋ္ဌ၊ ၈၄။ (-၁၄၈။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၁၀၇၊ ၁၁၅၊ ၁၉၀။ ထေရီ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၅၊ ၁၂၉။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၃၅၉။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၃၄၂။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၃၅၈။)

ပဋိလဒ္ဓသညာ (ထိ) | ပဋိလဒ္ဓါ+သညာ | (၁)
ရအပ်ပြီးသော-အမှတ်-သညာ။ (တိ)(၂)

ရအပ်ပြီးသော-အမှတ်-သညာ-ရှိသော၊ သူ။
(၁) ပတ္တသညန္တိ သမဏဓမ္မေ ပဋိလဒ္ဓသညံ။
မဟာနိဋ္ဌ၊ ၂၆၆။ (၂) သော မဟုတ္တံ ဝိတိနာ-
မေတွာ ပဋိလဒ္ဓသညော စိန္တေသိ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။
၃၇၇။ (-ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ၊ ၁၇။ စရိယာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၃၈။
ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၆။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၃၉၁။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၁၆၉။)

ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓ (တိ) | ပဋိလဒ္ဓါ+သဒ္ဓါ | ရအပ်ပြီး
သော-ယုံကြည်ခြင်း-သဒ္ဓါတရား-ရှိသော၊
သူ။ ဝိနယပရိယတ္တိကုသလော ဟိ ပုဂ္ဂလော
သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါနံ ကုလပုတ္တာနံ
မာတာပိတုဋ္ဌာနိယော ဟောတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇၇။
(-မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၃၇။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၃၊ ၁၉၇၊ ၂၀၆၊
၂၁၁-၆၊ ၂၈၃၊ ၂၉၃။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၉။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၁၀၉။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၈၀။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌ၊ ၃၂၇။
သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၁။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇၊ ၁၉၅၊ ၂၆၂၊
၄၈၃။ ထေရီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၊ ၁၈၅၊ ၄၁။ ထေရီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၂၄၊ ၄၀၊ ၉၂၊ ၂၃၇။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈၊ ၂၀၊ ၄၄၊ ၆၂၊
၁၅၀၊ ၂၀၀၊ ၂၉၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂၃။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။
၁၇၉။)

ပဋိလဒ္ဓသဗ္ဗပကရဏ (တိ) | ပဋိလဒ္ဓ+သဗ္ဗ+
ဥပကရဏ | ရအပ်ပြီးသော အလုံးစုံသော-
အသုံးအဆောင် - အဆောက်အဦ - ရှိသော၊
သူ။ မဟာဒါနေ ဒိယျမာနေ ပဋိလဒ္ဓသဗ္ဗပ-
ကရဏာ မနဿာ အတ္တနော အတ္တနော
ကမ္မန္တေ ပဟာယ ယထာသုခံ ဝိစရိသု။
ပေတ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂၄။

ပဋိလဒ္ဓသမထ (ပု) | ပဋိလဒ္ဓ+သမထ | ရအပ်ပြီး
သော-ငြိမ်းအေးမှု-သမထ။ သတိယာ ဝါ
ကာယာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓသမ-
ထော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၅၀။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၉။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။
၂၁၀။

ပဋိလဒ္ဓသမာဒါန (တိ) | ပဋိလဒ္ဓ + သမာဒါန |

ရအပ်ပြီးသော ကောင်းစွာ ဆောက်တည်
ခြင်းရှိသော။ သီလဓနံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓ-
သမာဒါနတ္တာ သာတိသယံ သိက္ခာယ
သဂါရဝေါ သပ္ပတိသော ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၁။ ၂၈၂။

ပဋိလဒ္ဓသမာဓိ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+သမာဓိ] ရအပ်ပြီး
သော-တည်ကြည်မှု-သမာဓိ။ ကတ္တု-
ကမျတာဆန္တံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓ-
သမာဓိသေတံ အဓိဝစနံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၄။
အဘိ၊ ၁။ ၂၉၀။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၃၀၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၃။ (-ဒီ၊ ၁။ ၂၃၅။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၃၀၅။ သံ၊ ၁။
၂။ ၅၀၃။ အံ၊ ၁။ ၂၄၅။)

ပဋိလဒ္ဓသမ္ပတ္တိ(ထိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+သမ္ပတ္တိ] ရအပ်ပြီး
သော စည်းစိမ်ချမ်းသာ။ အတ္တနာ တံဇဏံ
ပဋိလဒ္ဓသမ္ပတ္တိံ အပဒိသန္တာ ဘဏန္တိ။ ခုဒ္ဒက၊
၄။ ၁၇၆။ (-ထေရ၊ ၁။ ၁၇၇။ ထေရီ၊ ၄။
၃၀။)

ပဋိလဒ္ဓသမ္ပတ္တိကိတ္တန (န) [ပဋိလဒ္ဓါ+သမ္ပတ္တိ+
ကိတ္တန] ရအပ်ပြီးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို
ပြောကြားခြင်း။ တာဟိ တဒါ ပဋိလဒ္ဓ-
သမ္ပတ္တိကိတ္တနဗုဒ္ဓေ တဿာ ဟေတုဘူတံ
ပုရိမတ္တာဘာဝေ သုစရိတံ .... ပုစ္ဆိ။ ဝိမာန၊ ၄။
၁၂၈။

ပဋိလဒ္ဓသမ္ပယုတ္တပမောဒနာကာရ (ပု) [ပဋိလဒ္ဓ+
သမ္ပယုတ္တ+ပမောဒန+အာကာရ] ရအပ်ပြီး
သော ယှဉ်ဖက်တရား၏ ဝမ်းမြောက်မှု၊
အခြင်းအရာ။ ဧတေန ပဋိလဒ္ဓသမ္ပယုတ္တ-
ပမောဒနာကာရော ဒဿိတောတိ အာဟ
“သပုဗ္ဗဘာဂါယ မုဒိတာယာတိ အတ္ထော”
တိ။ သီ၊ ၁။ ၄၈၁။

ပဋိလဒ္ဓသိရီ (ထိ) [ပဋိလဒ္ဓါ+သိရီ] ရအပ်ပြီး
သော ဘုန်းကျက်သရေ။ ကထဝိဓံ န ပုရိသံ

ပဋိလဒ္ဓသိရီ န ဟောတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၅၄။

ပဋိလဒ္ဓသုခ (န) [ပဋိလဒ္ဓ+သုခ] ရအပ်ပြီးသော-
ချမ်းသာ-သုခ။ ရာဂါဒိသမတိက္ကမဝသေန
ကုသလံ ကတွာ ပဋိလဒ္ဓသုခဿ။ အဘိ၊ ၄။
၃။ ၄၄၇။

ပဋိလဒ္ဓသုတ (န) [ပဋိလဒ္ဓ+သုတ] ရအပ်ပြီးသော
အကြားအမြင်။ အတ္တနော စိန္တာဝသေန ဝါ
ပရတော ပဋိလဒ္ဓသုတဝသေန ဝါ.... စိန္တာ-
ကဝိအာဒိနံ စတုနံ ကဝိနံ ကတ္တဗ္ဗကရဏ-
သိပ္ပံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၈၄။

ပဋိလဒ္ဓသောတာပတ္တိဖလ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+သော-
တာပတ္တိဖလ] ရအပ်ပြီးသော သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်ရှိသော၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ရပြီး
သော၊ သူ။ တတ္ထ အာဂတံ ဖလံ အဿာတိ
အာဂတဖလာ၊ ပဋိလဒ္ဓသောတာပတ္တိဖလာ-
တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၅။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။
၃၈၀။)

ပဋိလဒ္ဓသောမနဿဟဒယ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+
သောမနဿ + ဟဒယ] ရအပ်သော ဝမ်း
မြောက်သော စိတ်နှလုံးရှိသော၊ စိတ်နှလုံး
ဝမ်းမြောက်မှုကို ရသော၊ သူ။ သတ္ထု ဓမ္မ-
ဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသောမနဿဟဒ-
ယော ဂေဟံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ န
စိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ အပါ၊ ၄။ ၂။
၁၁၇။

ပဋိလဒ္ဓဿတိ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓါ + သတိ] ရအပ်
သော သတိရှိသော၊ သတိရသော၊ သူ။ ယဒါ
စ ပန ပကတိစိတ္တော အဟောသိ ပဋိ-
လဒ္ဓဿတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂။ ၂၁၆။

ပဋိလဒ္ဓဿာသ (တိ) [ပဋိလဒ္ဓ+အဿာသ] ရအပ်
သော- သက်သာ- နှစ်သိမ့်-ခြင်း - ရှိသော၊

သက်သာခြင်း - နှစ်သိမ့်ခြင်း-ကို ရသော၊
သူ။ ဗြာဟ္မဏော သတ္တု အာဂတဘာဝံ
သုတွာ “ပဋိသန္တာရတ္ထာယ မေ သဟာယော
အာဂတော ဘဝိဿတိ”တိ ပဋိလဒ္ဓဿာ-
သော အာသနံ ပညာပေသိ။ ဇာဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၆၉။
(-ဇာဋ္ဌ၊ ၅။ ၂၄၃။ ဇာဋ္ဌ၊ ၆။ ၃၀၊ ၂၄၁။)

ပဋိလဒ္ဓါ (ကြိ၊ဝိ) | ပတိ+လဘ+တွာ။ လဒ္ဓါတိ
လဘိတွာ။ လဒ္ဓါနာတိ လဘိတွာန။ နိတိ၊
ဇာ။ ၂၃၀။ တွာဒိသု .... လဘ လာဘော။
လဒ္ဓါ၊ ပဋိလဒ္ဓါ၊ ပဋိလဒ္ဓါန။ နိရုတ္တိ။ ၇၅၀။
ရု၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ပြီး၍။ ပိတိ ပဿာဒံ
ပဋိလဒ္ဓါ ပစ္စာ။ ပေတ။ ၁၇၄။ ပိတိ ပဿာဒံ
ပဋိလဒ္ဓါတိ ပိတိ ပဿာဒဉ္စ ပဋိလဘိတွာ
ဥပ္ပါဒေတွာ။ ပေတ၊ ၁၈၄။ (-ဝိမာန။ ၁၀၈။
အပ၊ ၂။ ၂၈၀။ ဇာ၊ ၁။ ၂၁၂။ ဝိမာန၊ ၁၂၉။
ဇာဋ္ဌ၊ ၄။ ၄၆။)

ပဋိလဒ္ဓါန (ကြိ၊ဝိ) | ပဋိ+လဘ+တွာန | ရု၊ ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-ပြီး၍။ သစိတ္တံ ပဋိလဒ္ဓါန၊ ဝနိ-
တွာန ဥပါဝိသိ။ ထေရီ။ ၃၉၄။ သစိတ္တံ ပဋိ-
လဒ္ဓါနာတိ ဗုဒ္ဓါနဘာဝေန ဥဗ္ဗာဒံ ပဟာယ
အတ္တနော ပကတိစိတ္တံ ပဋိလဘိတွာ။
ထေရီ၊ ၄။ ၁၃၀။

ပဋိလဒ္ဓါဘိညာဒိဂုဏ (တိ) | ပဋိလဒ္ဓ+အဘိညာ+
အာဒိ+ဂုဏ | ရအပ်ပြီးသော အဘိညာဉ်
စသော ဂုဏ်ရှိသော၊ အဘိညာဉ်စသော
ဂုဏ်ကို ရပြီးသော၊ သူ။ အရဟတ္တပဋိလာ-
ဘေနော ပဋိလဒ္ဓါဘိညာဒိဂုဏော ဘိက္ခု
ဘူမိအာဒိဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော
ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂၆၇။

ပဋိလဒ္ဓါသေဝန (တိ) | ပဋိလဒ္ဓ+အသေဝန | ရ
အပ်သော အသေဝနပစ္စည်းရှိသော၊ အသေ
ဝနပစ္စည်းကို ရသော။ သပ္ပါယေ အာရမ္မဏေ

အဋ္ဌတွာ ပဋိလဒ္ဓါသေဝနံ ဟုတွာ တတော
ပရံ သုဋ္ဌ၊ ဓာဝတိတိ သန္တာဝတိ။ ဝဇီရ။ ၁၄၁။
(-အနုဋီ၊ ၁။ ၈၃။)

ပဋိလဒ္ဓိ (ထိ) | ပတိ+လဘ+တိ။ နိရုတ္တိ။ ၇၅၀။
(ပြတိလဒ္ဓိ-သံ။ ပဋိလဒ္ဓိ-ပြာ။) | ရခြင်း၊ ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း။ ဖုသနံ နာမ ဝိန္နနံ ပဋိ-
လဒ္ဓိ။ ဒီ၊ ၆။ ၁။ ၃၇၀။ သီ၊ ၆။ ၁။ ၂။ ၃၈၂။

ပဋိလဒ္ဓံ (ကြိ၊ဝိ) | ပတိ+လဘ+တုံ။ ရူ၊ ၆၃၈။
နိရုတ္တိ။ ၇၅၀။ | ရခြင်းငှါ၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း
ငှါ။ အာရညိကော ဘိက္ခု အရညသညံ
မနသိ ကရောန္တော ဘဗ္ဗော အလဒ္ဓံ ဝါ
သမာဓိ ပဋိလဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဝါ ရက္ခိတုံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၇၁။ (-မ၊ ၆။ ၂။ ၂၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂၁၇။)

ပဋိလဒ္ဓုပကရဏသမ္ပတ္တိ (ထိ) | ပဋိလဒ္ဓ+ဥပ-
ကရဏ + သမ္ပတ္တိ | ရအပ်သော - အသုံး
အဆောင်-အဆောက်အဦ-၏ ပြည့်စုံခြင်း။
တေန သာ ပဋိလဒ္ဓုပကရဏသမ္ပတ္တိယံ
ဌိတာ မာတု အတ္တာနံ ဒဿေတွာ တံ
ကာရဏံ အာစိက္ခိ။ ပေတ၊ ၁၈၈။

ပဋိလဗ္ဗတိ (ကမ္မ၊ကြိ) | ပတိ+လဘ+ယ+တေ။
ရူ၊ ၄၇၆။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၉၂၃။ (ပြတိလဘုတေ-
သံ) | ရအပ်၏၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-အပ်၏။ ဈာန-
ဖလေန ပဋိသင်္ခါနဖလေ အပရိဟာန-
ဓမ္မတာ နိဗ္ဗတ္တိဈာနေ စ ကိဋ္ဌိတာပိ ဝိသေ-
သဘာဂိယံ ဈာနံ ပဋိလဗ္ဗတိ။ ပေဋကော။
၂၆၉။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၈၀။ သံ၊ ၄။
၁။ ၁၄၄။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၄၇၊ ၁၂၂။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။
၂၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၀၂။ ဝိမတိ၊
၁။ ၂၀၇။) ပဋိလဗ္ဗန္တိ - သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၀။ အံ၊ ၄။
၁။ ၃၈၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၅။

ပဋိလဗ္ဗန္တိ (ကမ္မ၊ကြိ) | ပတိ+လဘ+ယ+အန္တေ |
ရအပ်ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိလတ္တမာန (တိ) |ပတိ+လဘ+ယ+မာန| ရအပ်
သော။ ကိလေသဇ္ဇေန္တိ ပုရိမသိဒ္ဓံ၊ ပဋိလတ္တ-
မာနံ ဝါ ကိလေသမလံ။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၂၅၀။

ပဋိလဘ (ကြိ) |ပဋိ+လဘ+အ+ဟိ။ ဟိချေ။|
(က) တစ်ဖန်-ပြန်၍-ရလော့။ (ခ) ရလော့။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိလဘတိ (ကြိ) |ပတိ+လဘ+အ+တိ။ (ပြတိ
လဘတေ-သံ)| (က)တစ်ဖန်-ပြန်၍-ရ၏။
(ခ) ရ၏။ (က) ပိတ္တုမ္မတ္တကော နိစ္စမေဝ
ဥမ္မတ္တကော ဟောတိ၊ ပကတိသည် န
လဘတိ၊ ယက္ခမ္မတ္တကော အန္တရုတ္တရာ ပက-
တိသည် ပဋိလဘတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၄။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
သင်္ခါ၊၁။၁၉၃။ (-သာရတ္ထ၊၂။၉၄။ ဝိမတိ၊၁။
၁၄၈။) ဧတေန သစ္စေန ယညဒတ္တကုမာ-
ရဿ သောတ္တိ ဟောတု၊ ဇီဝိတံ ပဋိလဘတု။
စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၂၃၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၁။ “သတိ” ပဋိ-
ဘာဟိ ဘဂိနိ”တိ ဘဂဝတော ဝစနသမ-
နန္တရမေဝ ဥမ္မာဒေါ ဝူပသမိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၁၂။
သတ္တာ မေတ္တာဖရဏေန ဖရိတွာ “သတိ”
ပဋိလဘ ဘဂိနိ၊ သတိ”ပဋိလဘ ဘဂိနိ”တိ
အာဟ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၄၁။
ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁၁၄။) ဘိက္ခုနိယာ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ
သတိ ဘိက္ခု ဟောတိ၊ သော စေ သိက္ခံ
ပစ္စက္ခာယ ဝိပ္ပမိတွာ ဣတ္ထိလိင်္ဂ ပဋိ-
လဘေယျ။ဝဇီရ၊၁၁၅။ဝိရိယဗလေန ပနာဟံ
နန္ဒုဉ္ဇ ဣမံ ယသံ ပဋိလဘိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၄။
(ခ) သော တတော စုတော ဣတ္ထတ္တံ အာဂ-
တော သမာနော ဣမံ မဟာပုရိသလက္ခဏံ
ပဋိလဘတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။ပဋိလဘတိတိ အဓိ-
ဂစ္ဆတိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၄။သုခံ ဝေဒယတိတိ သုခံ
ပဋိလဘတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ သုခံ
ပဋိလဘတိတိ ဝက္ခမာနဿ စိတ္တသမာဒါ-
နဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္တံ စေတသိကံ

နိရာမိသံ သုခံ ပဋိလဘတိ ဝိန္နတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၂၅၁။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၁။ (-ဒီ၊၁။၅၉၊၉၄၊၁၉၀။
ဒီ၊၃။ ၁၂၁၊၁၃၁-၈၊ ၁၄၀-၁-၂-၅။ မ၊၁။
၂၃၆၊၃၃၄။ မ၊၂။၇။ မ၊၃၊၁၂၅၁။ သံ၊၂။၅၀၄။
သံ၊၃။၁၇၅။ အံ၊၁။၅၂၉။ အံ၊၂။၂၈၇၊၄၅၀-
၂။ အံ၊၃။၄၂၁။အဘိ၊ဝိ၊၃၃၇။ အဘိ၊ပု၊၁၆၆။
ပဋိသံ။ ၂၃၄-၅၂၄၅-၉၊၂၅၀-၁-၄၊ ၄၁၁-
၂-၃-၄-၅။ မဟာနိ၊၂၉၈။ နေတ္ထိ၊၈။ ပေဋ
ကော။၂၆၂၊၂၇၉၊၂၈၈၊၂၉၄၊၃၁၅။ မိလိန္ဒ။ ၈၊
၂၀၁၊၂၁၈၊၃၃၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၄၊
၂၇၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၄၆၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ ၁၆၂၊
၃၀၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၁၊၁၈၄။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၉၃-၄၊၃၇၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၈-၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၇၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၃၁၊၂၉၉၊၃၁၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉၊၁၃၁၊၂၅၀၊၃၃၆၊၃၇၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၇၃၊၁၂၂၊၁၇၂၊၂၇၅၊၃၁၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၇။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၀၊၃၉၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၅။ ပဋိ
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၊၁၇၄၊၂၅၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၈၊ ၁၅၂၊
၁၆၁၊၂၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈၃၊၃၀၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၆၉၊
၂၄၆၊၂၉၆။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၉၃။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊၁။၂၃၀၊
၃၁၂၊ ၃၇၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၈။ ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ။
၆၂၊၁၅၉။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၇၊၂၆၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၅၃။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၇၊၂၇၆၊၅၀၄၊၅၂၅။
ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁၉၃။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၄၆၊၂၅၉၊ ၃၀၂-
၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၅၊၂၄၊၁၁၉၊၂၄၃၊၂၉၃။ စူဠနိ၊
ဋ္ဌ။၉၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၄၊ ၂၆၀။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၂၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၄၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။ ၃၁၈။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၅၃။ ဝဇီရ၊၁၁၄။ သာရတ္ထ၊ ၁။၇၁။
သာရတ္ထ၊၃။၄၇။ဝိမတိ၊၁။၁၉။ဝိမတိ၊၂။၃၁၁။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၈၈၊၉၁၊၂၄၀၊၃၇၀။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၂၈၀-
၇။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၂။၇၅၊၃၂၆၊၃၈၂။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၁၂၆၊၂၁၀။ မ၊ဋီ၊၁။၁၈၃။ မ၊ဋီ၊၂။၅၂၊၁၅၁။
မ၊ဋီ၊၃။၆၁၈၊၃၃၂၊၅၃၃၊၃၃၃၊၃၈၇။ သံ၊ဋီ၊၁။

၃၀၆။ သံဋီ၊ ဖိဝါ၊ ၂၀၄၈၉။ အံဋီ၊ ၁။ ၁၃၉။
 အံဋီ၊ ၂။ ၅၈၂၂၂၂၃၇၀။ အံဋီ၊ ၃။ ၁၁၈။ မူလဋီ၊
 ၁။ ၁၀၃။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၁၈၆-
 -၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၇၉၊ ၃၉၃၊ ၄၆၄၊ ၅၂၀။ နေတ္တိ၊
 ဋီ၊ ၁၂၄။) ပဋိလဘန္တိ-ဝိ၊ ၃။ ၁၈၇၊ ၂၄၆-၇။
 အဘိ၊ က။ ၁၂၃၊ ၂၃၉၊ ၂၆၀။ ပဋိသံ၊ ၂၄၉၊ ၂၅၀-
 -၂။ မဟာနိ၊ ၂၇။ ပေဋကော၊ ၂၉၉။ မိလိန္ဒ၊
 ၁၀၃-၆၂၈၄၊ ၃၂၄။ ဝိ၊ ၅၂။ ၁၅၁။ ဒိ၊ ၅၃။ ၆၂။
 မ၊ ၅၃။ ၃၇။ သံ၊ ၅၃။ ၂၄၁၊ ၃၂၂။ အံ၊ ၅၂။ ၁၃၇။
 အံ၊ ၅၃။ ၂၈၉။ အဘိ၊ ၅၃။ ၃၂၉။ ပဋိသံ၊ ၅၃။
 ၃၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၅။ ဝိမာန၊
 ၅၃။ ၃၇။ ပေတ၊ ၅၃။ ၂၁၂။ ထေရ၊ ၅၃။ ၂၆၂။
 ထေရ၊ ၅၃။ ၅၄၁။ ထေရီ၊ ၅၃။ ၁၂၀။ စရိယာ၊ ၅၃။
 ၈၈။ မဟာနိ၊ ၅၃။ ၉၄။ ဇာ၊ ၅၃။ ၁၉၁။ ဇာ၊ ၅၃။
 ၂၂၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၉၄။ အံ၊ ၅၃။ ၂၃၂။ အံ၊ ၅၃။
 ၂၉၇။ အံ၊ ၅၃။ ၃၆၀။ ပဋိလဘသိ-ဇာ၊ ၅၃။
 ၁၂၉။ ဇာ၊ ၅၃။ ၆၁၁၅။ ပဋိလဘာမိ-အပ၊ ၁။
 ၃၅၉။ အပ၊ ၂။ ၁၉၉။ ဝိမာန၊ ၅၃။ ၇။ ထေရီ၊ ၅၃။
 ၅၀။ ပဋိလဘေ-အပ၊ ၁။ ၃၆၁-၃-၄-၅-၉။
 အပ၊ ၂။ ၂၀၀။ ထေရီ၊ ၅၃။ ၅၀။ ပဋိလဘာမ-အံ၊
 ၃။ ၉၀။ အံ၊ ၅၃။ ၂၃၃။ ပေတ၊ ၅၃။ ၂၅။ ပဋိလ-
 ဘတု-ဇာ၊ ၅၃။ ၂၈၅။ ပဋိလဘ-ထေရီ၊ ၅၃။
 ၁၃။ ဇာ၊ ၅၃။ ၂၅၀။ ဇာ၊ ၅၃။ ၃၅၈။ ဇာ၊ ၅၃။
 ၃၀၉။ ဇာ၊ ၅၃။ ၈၇။ ပဋိလဘထ-သံ၊ ၅၃။
 ၇၅။ ပဋိလဘေယျ-အဘိ၊ က။ ၃၄၆-၇။ စူဠနိ၊
 ၂၀၈။ မိလိန္ဒ၊ ၈၆။ ဝဇီရ၊ ၁၁၅၊ ၂၄၂။ ပဋိလ-
 ဘေယျ-ဝိ၊ ၁။ ၈။ ဝိ၊ ၅၃။ ၁၅၁။ ခုဒ္ဒက၊ ၅၃။
 ၁၇၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၇။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။ မူလ
 ဋီ၊ ၃။ ၈၅။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၁၉။ ပဋိလဘေယျာ-
 သိ-သံ၊ ၂။ ၅၂၇၊ ၅၃၄။ သံ၊ ၅၃။ ၁၄၆-၇။ ပဋိ-
 လဘေယျာမ-သံ၊ ၅၃။ ၂၂၀။ ပဋိလဘေယျ-
 ဝိ၊ ၃။ ၁၂၀။ ပဋိလဘိ-မိလိန္ဒ၊ ၂၈၂။ အံ၊ ၃။
 ၄၁၄။ ဝိ၊ ၅၃။ ၆၀။ ဝိ၊ ၅၃။ ၂၄၇၊ ၂၈၃။ ဝိ၊ ၅၃။
 ၁၇၄။ မ၊ ၅၃။ ၃၂၀။ မ၊ ၅၃။ ၃၈။ မ၊ ၅၃။ ၁၄၄။

သံ၊ ၅၃။ ၁၆၈၊ ၂၇၉၊ ၂၈၆။ အံ၊ ၅၃။ ၃၄၀။ အံ၊
 ၅၃။ ၇၆၊ ၃၃၁။ ခုဒ္ဒက၊ ၅၃။ ၁၅၀။ ဓမ္မ၊ ၅၃။ ၂၃၊
 ၆၃၊ ၁၅၇။ ဓမ္မ၊ ၅၃။ ၃၂၉၊ ၄၄၀။ ဥဒါန၊ ၅၃။
 ၂၇၉။ သုတ္တနိ၊ ၅၃။ ၂၀၁၊ ၂၈၀။ သုတ္တနိ၊ ၅၃။
 ၄၄။ ပေတ၊ ၅၃။ ၃၆၁၊ ၉၅၊ ၂၀၀၊ ၂၅၇။ ထေရ၊ ၅၃။
 ၁။ ၁၀၉။ ထေရ၊ ၅၃။ ၁၆။ ထေရီ၊ ၅၃။ ၁၄၅၊ ၂၇၄။
 အပ၊ ၅၃။ ၁၉၀။ အပ၊ ၅၃။ ၂၉။ စရိယာ၊ ၅၃။
 ၁၁၆။ မဟာနိ၊ ၅၃။ ၃၈၉။ ဇာ၊ ၅၃။ ၁၃၄၊ ၂၄၁၊
 ၃၂၃။ ဇာ၊ ၅၃။ ၉၈။ ဇာ၊ ၅၃။ ၂၈၂၊ ၄၅၁။ ဇာ၊ ၅၃။
 ၄။ ၃၁၄။ ဇာ၊ ၅၃။ ၄၀၊ ၂၇၉။ ဇာ၊ ၅၃။ ၈၉၊
 ၃၁၂။ ဇာ၊ ၅၃။ ၉၅၊ ၂၄၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၉၆။
 ဒိ၊ ၅၃။ ၂၂၅။ မ၊ ၅၃။ ၃၂၄။ မ၊ ၅၃။ ၁၀၆၊
 ၃၄၈။ သံ၊ ၅၃။ ၁၄၇၊ ၃၁၅။ အံ၊ ၅၃။ ၁၆၁။
 ဒုက္ခသမ္ပယောဂ၊ အဂ္ဂိသ္မိံ သုခမိတိ ဝိပ-
 ရိတသညံ ပစ္စလတ္ထ။ မ၊ ၂။ ၁၇၅။ ပစ္စ-
 လတ္ထာတိ ပဋိလဘိ။ မ၊ ၅၃။ ၁၀၆။ (-မ၊ ၅၃။
 ၁၅၂။) ပဋိလဘိသု-ဒိ၊ ၂။ ၂၁၇။ မိလိန္ဒ၊ ၁၂၈။
 ဝိ၊ ၅၃။ ၂၄၇။ ဒိ၊ ၅၃။ ၃၂၃၊ ၃၀၁။ မ၊ ၅၃။ ၁၉၀။
 မ၊ ၅၃။ ၁၃၃။ သံ၊ ၅၃။ ၉၉။ သံ၊ ၅၃။ ၁၁၆။
 သံ၊ ၅၃။ ၂၇။ ပဋိသံ၊ ၅၃။ ၁၇၈။ ဓမ္မ၊ ၅၃။ ၆၃။
 ဥဒါန၊ ၅၃။ ၁၃၂။ ဣတိဝုတ်၊ ၅၃။ ၁၂၈။ အပ၊ ၅၃။
 ၆၂။ စရိယာ၊ ၅၃။ ၁၁၁၊ ၂၅၁။ ဇာ၊ ၅၃။ ၆၀၊
 ၁၂၅။ ဇာ၊ ၅၃။ ၃၀၁။ ဇာ၊ ၅၃။ ၁၈၇။ ဇာ၊ ၅၃။
 ၅၁။ ဇာ၊ ၅၃။ ၉၀။ ဇာ၊ ၅၃။ ၂၉၂၊ ၃၇၈။ ဒိ၊ ၅၃။
 ၁။ ၄၀၅။ သိ၊ ၅၃။ ၁၆၂၊ ၄၃၅။ သံ၊ ၅၃။ ၁၄၇။
 ဒုက္ခသမ္ပယောဂ၊ ကာမေသု သုခမိတိ
 ဝိပရိတသညံ ပစ္စလတ္ထ။ မ၊ ၂။ ၁၇၅။ (-မ၊ ၅၃။
 ၃။ ၁၅၂။) ယေ သတိ ပစ္စလတ္ထသု၊ သမ္မာ
 တေ သုသမာဟိတာ။ သံ၊ ၁။ ၄၆။ ပစ္စလတ္ထ-
 သူတိ ပဋိလဘိသု။ သံ၊ ၅၃။ ၉၉။ အထ နံ
 သတ္တာ "တံ ဣမံ သမ္ပတ္တိ ကိံ ကမ္မံ ကတ္တာ
 ပဋိလဘိ"တိ ပုစ္ဆန္တော။ ဓမ္မ၊ ၅၃။ ၂၃။ (-ဝိမာန၊
 ၅၃။ ၁၇၅။) ပဋိလဘိတ္ထ - ဓမ္မ၊ ၅၃။ ၁၆၄။
 ထေရ၊ ၅၃။ ၃၃၅။ ပဋိလဘိ-မ၊ ၃။ ၈၂။ ထေရ၊

၂၇၃။ အပါဝါ၁၇၁။ အပါ၂၁၅၁။ စူဠနိ
 ၁၂၆၂၀၈။ မာဠာ၁၃၆၇။ မာဠာ၂၇၉။ အံဠာ
 ၁၂၃၃၃။ ဝိမာနာ၂၀၂။ ထေရဠာ၂၃၃-
 ၄၈၄။ ထေရီဠာ၄၆၇၉။ ဇာဠာ၁၂၈၄။
 ဇာဠာ၂၃၀၄။ ဇာဠာ၃၄၀၃။ အံဠာ၂၁၆။
 တဒါဟံ ပါပိကံ ဒိဋ္ဌိံ ပဋိလစ္ဆိ အယောနိ-
 သော။ ဇာဝါ၃၈၂။ ဇာဠာ၅၇၃။ ပဋိလ-
 ဘိမ္ဗာ-ပဋိသံဠာ၁၃၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၂၄၇။ ဒိဋ္ဌိ
 ၂၂၄၁။ ပဋိလဘိဿတိ- အပါဝါ၄၃။ အပါ
 ၂၅၃။ ပေဋကော၂၉၉။ ပေတဠာ၆၂၁၈၀။
 မဟာဠာနိ စ ဒုဿာနိ ပဋိလစ္ဆိ ယံ နရော။
 အပါဝါ၃၁၄။ ပဋိလဘိဿန္တိ- ဒိဋ္ဌိ၆၀။
 ယမက။ ၁၆၉၇၀၁၉၃-၄၂၁၈-၉။ ၂၂၀-
 ၅၂၃၄-၈-၉၂၄၄၂၅၂-၅၂၆၅။ ပဋိသံ
 ၂၅၁-၂။ မာဠာ၂၂၃၅၈။ မာဠာ၇၈။ မူလဠာ
 ၃၁၆၃။ အနုဠာ၁၈၇။ မနုဿာ ပတ္တိတံ သဗ္ဗံ
 ပဋိလစ္ဆိ သဗ္ဗဒါ။ အပါ၂၁၉၃။ ထေရီဠာ
 ၄၁၂၃၇။ ပဋိလဘိဿာမိ - ဝိဠာ၂၆၇။
 သံဠာ၁၈၁။ ဓမ္မဠာ၁၁၆၄။ ထေရဠာ၂။
 ၃၃၅။ ဒိဋ္ဌိ၃၁၄၁။ ပဋိလဘိဿာမ- ဝိ
 သင်္ဂဟံ၁၁။ ဝိမတိ၁၂၃၇။ မယာပိ တာတ
 ပဋိလစ္ဆိသေ တုဝံ။ ဇာဝါ၂၁၂။ ဇာဠာ၄၄၆။

ပဋိလဘတု (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+တု] (က)
 တဖန်-ပြန်၍-ရစေသတည်း။ (ခ) ရစေ
 သတည်း။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိလဘထ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+ထ] ရကုန်
 လော့။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘန (န) [ပတိ+လဘ+ယု] ရခြင်း။ ယံ
 ဈာနံ ပဋိလဘနံ ဝိရိယဂဟိတံယေဝ ဉာဏံ
 ပဋိဿရတော။ အယံ သုတမယိ ပညာ။
 ပေဋကော။ ၂၈၉။

ပဋိလဘနကိရိယ (န၊ထိ) [ပဋိလဘန+ကိရိယ]

ရခြင်းကြိယာ။ တေန ပဋိလဘတိတိ ဧတ္ထ
 ပဋိလဘနကိရိယာ အာမသီယတိ။ ဣတိ
 ဝုတ်ဋ္ဌ။ ၂၄၄။

ပဋိလဘန္တ (တိ) [ပတိ+လဘ+အ+အန္တ] ရသော၊
 သူ။ မာဠကတော နိက္ခမိတွာ သတိ ပဋိ-
 လဘန္တေန သဟ ဂစ္ဆန္တဿ သန္တိကေ
 နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ဝိဠာ၄၁၇၂၃။ ဝိသင်္ဂဟံ၃၃၆-
 ၉။ ကင်္ခါဠိသစ်။ ၂၆၂။ (-ပဋိသံ၄၁၅။ သံ၊
 ၅၁။ ၃၂၀။ အဘိဠာ၁၄၂။ ဇာဠာ၂၁၈၅။
 သိဠိသစ်။ ၂၂၁၉။ သံဠိ၁၃၃၉။)

ပဋိလဘန္တိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+အန္တိ] ရကုန်
 ၏။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘမာန (တိ) [ပတိ+လဘ+အ+မာန] ရသော။
 အဿာဒယမာနန္တိ ပါပုဏန္တိ။ ပဋိလဘမာနန္တိ
 အတ္ထော။ မူလဠာ၂၁၁၁။ ဝိသုဒ္ဓိဠာ၂၃၃။

ပဋိလဘသိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+သိ] ရ၏။
 ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘာပေတိ (ကာကြိ) [ပတိ+လဘ+
 ဏာပေ+တိ] ရစေ၏။ တံ ဒိသ္မာ “အယံ
 တာပသော.... ပရိဒေဝတိ၊ သံဝေဇေတွာ နံ
 သတိ ပဋိလဘာပေဿာမိ”တိ တဿ
 အဿမပဒံ ဂန္နာ။ ဇာဠာ၃၃၆၈။

ပဋိလဘာပေဿာမိ (ကာကြိ) [ပတိ+လဘ+
 ဏာပေ+ဿာမိ] ရစေလတ်အံ့။ အထက်ပုဒ်
 ကြည့်။

ပဋိလဘာမ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+မ] ရကုန်၏။
 ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘာမိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+မိ] ရ၏။
 ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘာဟိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+ဟိ]တစ်ဖန်
-ပြန်၍-ရလော့။ ပဋိလဘာဟိ (က) ကြည့်။

ပဋိလဘိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဣ] (က)တစ်ဖန်-
ပြန်၍-ရပြီ။ (ခ) ရပြီ။ ပဋိလဘာဟိ ကြည့်။

ပဋိလဘိသု (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဥ] ရကုန်ပြီ။
ပဋိလဘာဟိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဤ] ရပြီ။ ပဋိ
လဘာဟိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိ' (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဩ] ဩ-ကိုဏ-
ပြု။ ရပြီ။ ပဋိလဘာဟိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+လဘ+တဗ္ဗ] ရအပ်
သော၊ ရရှိ - ပိုင်ဆိုင် - ထိုက်သော။ အဒိဋ္ဌ-
သစ္စေန နာမ ပုဂ္ဂလေန ပဋိလဘိတဗ္ဗာ
ဧဝံပေါ အတ္တဘာဝါ မုတ္တော အဟံ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၂။
၉၆။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၁၉၉။ (-အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၉။ အဘိ၊ ၅။
၃။ ၄၉။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၀။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၆၈။
ဥဒါန၊ ၅။ ၂၈၇။ ဇာ၊ ၅။ ၄။ ၇၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၀။
ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၈။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၃။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၄။
၄၉၂။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၈၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၇၊ ၂။ ၁၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၁၃၈၄။)

ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္တ (ပု) [ပဋိလဘိတဗ္ဗ+အတ္တ]
ရအပ်သော အကျိုး။ ပတ္တဓာရဏေပိ ပတ္တံ
သဟသာဝ အဂ္ဂဟေတွာ “ဣမံ ဂဟေတွာ
ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဘိက္ခံ လဘိဿာမိ”တိ
ဧဝံ ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္တ-
ဝသေန သာတ္တကသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၅။
၁။ ၁၇၈။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၇၀။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၀။ အဘိ၊
၅။ ၂။ ၃၄၄။

ပဋိလဘိတဗ္ဗအရဟတ္တဉာဏနဘာဝ (ပု) [ပဋိ-
လဘိတဗ္ဗ + အရဟတ္တဉာဏ + အာနဘာဝ]
ရအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏-အစွမ်း

-သတ္တိ-အာနဘော။ တေန အတ္တဘာဝေန
ပဋိလဘိတဗ္ဗအရဟတ္တဉာဏနဘာဝေန
နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဉာဏဝိပ္ပါရာ ဣဒ္ဓိ နာမ။ ပဋိသံ၊
၅။ ၂။ ၂၈၀။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၄၀။)

ပဋိလဘိတဗ္ဗအရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏနဘာဝ (ပု)
[ပဋိလဘိတဗ္ဗ+အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ+အာနဘာဝ]
ရအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏- အစွမ်း
-သတ္တိ-အာနဘော။ တေန အတ္တဘာဝေန
ပဋိလဘိတဗ္ဗအရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏနဘာဝေန
နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဉာဏဝိပ္ပါရာ ဣဒ္ဓိ နာမ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၈။

ပဋိလဘိတဗ္ဗဂုဏ (ပု) [ပဋိလဘိတဗ္ဗ + ဂုဏ]
ရအပ်သော-အကျိုး-အာနိသင်။ သမ္ပရာယိ-
ကမ္ဘာတိ ပရလောကေ ပဋိလဘိတဗ္ဗဂုဏဉ္စ။
မဟာနိ၊ ၅။ ၂။ ၈။

ပဋိလဘိတဗ္ဗဋ္ဌ (ပု) [ပဋိလဘိတဗ္ဗ+အတ္တ] ရအပ်
သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။
အဘိသမယဋ္ဌောတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေန
အဘိသမ္မာဂန္တဗ္ဗဋ္ဌော၊ ဉာဏေန ပဋိလဘိ-
တဗ္ဗဋ္ဌော ဝါ။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၉၆။

ပဋိလဘိတဗ္ဗတ္တဘာဝ (ပု) [ပဋိလဘိတဗ္ဗ+အတ္တ-
ဘာဝ] ရအပ်သော - မိမိသဘော-အထည်
ကိုယ်-အတ္တဘော။ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝ-ကြည့်။

ပဋိလဘိတဗ္ဗဝတ္ထု (န) [ပဋိလဘိတဗ္ဗ+ဝတ္ထု]
ရအပ်သော-ဝတ္ထု-ပစ္စည်း။ လာဘန္တိ ပဋိ-
လဘိတဗ္ဗဝတ္ထု အာဟ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃၀။

ပဋိလဘိတဗ္ဗဝိသေသန္တရာယနိသေဓနတ္ထ (ပု)
[ပဋိလဘိတဗ္ဗ+ဝိသေသ+အန္တရာယ+နိသေဓန+
အတ္ထ] ရအပ်သော တရားအထူး၏ အန္တရာယ်
ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုး။ ကိမတ္ထန္တိ စေ?
ဥဘိန္တံ ပဋိလဘိတဗ္ဗဝိသေသန္တရာယနိသေ-

မနတ္ထံ။ ဝဇီရ။၄၁၀။ သာရတ္ထ၊၃။၁၉၆။

ပဋိလဘိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+လဘ+တုံ] ရခြင်းငှါ၊
ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်းငှါ။ ဖုသိတုံ ပဋိလဘိတုံ
န သက္ကာတိ။ သံ၊၄။၂၈၀။ မ၊ဋီ၊၂။၁၁၇။

ပဋိလဘိတ္ထ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+တ္ထ] ရကုန်ပြီ။
ပဋိလဘတိ-(ခ)ကြည့်။

ပဋိလဘိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+လဘ+တွာ] ရ၍၊
ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-၍။ အထ ခေါ် ရာဇာ မာဂ-
ဇော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော အာယသ္မ-
တော ပိလိန္ဒဝစ္ဆဿ အာရာမိကံ ပဋိသု-
ဏိတွာ ဝိဿရိတွာ စိရေန သတိ ပဋိ-
လဘိတွာ အညတရံ သဗ္ဗတ္ထကံ မဟာမတ္တံ
အာမန္တေသိ။ ဝိ၊၁။၃၆၁။ ဝိ၊၃။၃၀၀။ လဒ္ဒါတိ
လဘိတွာ ပဋိလဘိတွာ အဓိဂနာ ဝိန္နိတွာ။
မဟာနိ၊၃။ (-ဝိ၊၁။၃၄၁၊၃၆၁-၄။ ဝိ၊၂။၂၂၅။
ဝိ၊၃။၁၈၇၊၂၄၇။ မဟာနိ၊၃။၉၆။ စူဠနိ၊၂၅၈။
ပေဋကော၊၁၈၈။ မိလိန္ဒ၊၃၇၉။ ဝိ၊၄။၁။၁၂၆၊
၁၅၆၊၂၃၄။ ဝိ၊၄။၂။၁၅၂၊၂၅၂၊၂၆၆-၈။ ဝိ၊၄။
၃။၆၈၊၂၉၀။ ဝိ၊၄။၄။၁၇၄။ ကင်္ခါ၊၁၇၂၊၃၀၈။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၀၆၊၄၅၁။ ဒီ၊၄။၂။၃၉၄။ မ၊၄။၂။
ရ၆။ မ၊၄။၃။၄၃၊၅၀၊၂၃၄။ သံ၊၄။၁။၁၈၇၊
၂၈၂။ သံ၊၄။၂။၁၁၇၊၁၅၃။ သံ၊၄။၃။၂၈၀၊
၃၂၁။ အံ၊၄။၁။၃၀၈။ အံ၊၄။၂။၇၅။ အံ၊၄။၃။
၁၅၉၊၁၈၀။ အဘိ၊၄။၃။၃၀၊၉၄။ ပဋိသံ၊၄။၁။
၂၄၆။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၂၂၊၁၇၈၊၂၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၂၀၊၂၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၊၁၆၊၂၆၉၊၂၉၀။ ဓမ္မ၊
၄။၁။ ၆၂၊၇၅၊၁၁၁၊၂၀၀။ ဓမ္မ၊၄။၂။၂၇၊၄၁၂။
သုတ္တနိ၊၄။၂။၇၇။ ဝိမာန၊၄။၂။၉၂။ ပေတ၊၄။
၁၅၊၅၅၊၁၈၄။ ထေရ၊၄။၁။၂၇၊၃၀၂။ ထေရ၊၄။
၂။၉၂။ ထေရီ၊၄။၉၊၁၁၄၊၁၃၀။ စရိယာ၊၄။
၉၅၊၁၅၀၊၂၅၉။ မဟာနိ၊၄။၃၊၃၃၊၃၅၅။ စူဠနိ၊
၄။၁၀၃။ ဇာ၊၄။၁။၅၉၊၁၀၇။ ဇာ၊၄။၂။၁၆၈။
ဇာ၊၄။၃။၂၆၉၊၄၇၇၊၄၇၈။ ဇာ၊၄။၄။၆၀၊၃၁၆။

ဇာ၊၄။၅။၂၂၊၆၆၊၂၂၁၊၂၇၉။ ဇာ၊၄။၆။၅၅။ ဇာ၊
၄။၇။ ၁၂၂၊၁၁၃၊၅၁။ ဝဇီရ။ ၁၁၈၊၁၂၁၊၂၅၂၊
၂၆၂၊၂၇၃၊၃၄၁၊၃၆၄၊၅၀၄။ သာရတ္ထ၊၂။၂၄၉၊
၃၈၇၊၄၃၅။ ဝိမတိ၊၁။၂၂၃၊၃၃၄။ ဝိမတိ၊၂။
၇၅၊၂၀၇။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၈၂၊၁၀၅။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သစ်။၂၆၆၊၃၇၇၊၄၆၃။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၈၃။ သီ၊ဋီ၊
သစ်၊၂။၁၉၀။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၁၅၊၂၁၉၊၂၅၂။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၇၂။ မ၊ဋီ၊၁။၂၃၉။ မ၊ဋီ၊၃။၈၆။ သံ၊ဋီ၊၁။
၂၃၉။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၈၈။ အံ၊ဋီ၊၂။၇၈။ အံ၊ဋီ၊၃။
၅၃။ မူလဋီ၊၃။၃၄။ အနုဋီ၊၃။၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၂၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၂။)

ပဋိလဘိတွာန (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+လဘ+တွာန] ရ၍။
သတိ ပဋိလဘိတွာန၊ ပဏ္ဏမုဋ္ဌိမဒါသဟံ။
အပ၊၁။၃၈၈။

ပဋိလဘိမှာ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+မှာ] ရကုန်ပြီ။
ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိဿတိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဿတိ]
ရလတ္တံ။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိဿန္တိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဿန္တိ] ရကုန်
လတ္တံ။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိဿာမ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဿာမ] ရ
ကုန်လတ်အံ။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိဿာမိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+ဿာမိ]
ရလတ်အံ။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘိယတိ(ကမ္မ၊ကြိ) [ပတိ+လဘ+ယ+တေ]
ရအပ်၏။ ရရှိ - ပိုင်ဆိုင် - အပ်၏။ သိရိတိ
ကတပုညေဟိ သေဝိယတိ၊ တေဟိ ပဋိ-
လဘိယတိတိ သိရိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၄၀။

ပဋိလဘော (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+မိ။ မိ-ကို
ဧ-ပြု။] ရ၏။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည့်။

ပဋိလဘေယျ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+ဧယျ]
ရရာ၏။ ပဋိလဘတိ (ခ) ကြည်။

ပဋိလဘေယျ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+ဧယျ]
(က) တစ်ဖန်-ပြန်၍-ရရာ၏။ (ခ)ရရာ၏။
ပဋိလဘတိ-ကြည်။

ပဋိလဘေယျာမ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+ဧယျာမ]
ရကုန်ရာ၏။ ပဋိလဘတိ(ခ)ကြည်။

ပဋိလဘေယျာသိ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+
ဧယျာသိ] ရရာ၏။ ပဋိလဘတိ(ခ)ကြည်။

ပဋိလဘေယျ (ကြိ) [ပတိ+လဘ+အ+ဧယျ]
ရကုန်ရာ၏။ ပဋိလဘတိ(ခ)ကြည်။

ပဋိလာဘ (န) [ပတိ+အလာဘ] ထင်းမီးစ၊ မီးစွဲငြိ
ပြီး ထင်းစ၊ မီး - လောင်ဆဲ - မငြိမ်းသေး
သော-ထင်းစ၊ မီးအိုးကင်းစသည်မှ ကျသော
မီးစ။ ပတိလာဘ-ကြည်။

ပဋိလာပန (န) [ပတိ+လပ+ဏေ+ယု] တစ်ဖန်-
လိုက်၍-ဆိုစေခြင်း။ လပိတလာပနမတ္တေ-
နာတိ တေန လပိတဿ ပဋိလာပနမတ္တ-
ကေန။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၇၆။ ပဋိလာပနမတ္တကေနာတိ
ပုနလာပနမတ္တကေန။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၈။

ပဋိလာဘ (ပု) [ပတိ+လဘ+ဏ] (၁) (က)
ရခြင်း၊ ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း။
(ခ)ခံယူ- ရရှိ-ခြင်း။ (ဂ) ရရှိ-ပြီးဆုံး-ခြင်း။
(ဃ) ရရှိ-ပြန်နဲ့-ခြင်း။ (င) ရရှိ-ဖြစ်ပေါ်-
ခြင်း။ (စ) တစ်ဖန် ရခြင်း၊ တစ်ဖန်-ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း။ (၂) ရရာ
(အခါ)။ (တိ)(၃) ရအပ်သော။

(၁) (က) ရခြင်း၊ ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ပိုင်
ဆိုင်-ခြင်း။ အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာယ ပညာ-
ယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ ပဋိ-
လဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ

ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တန္တိ။ ဒီ၊ ၃။
၂၄၃-၄-၅။ အံ၊ ၃။ ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၅။ ဉာဏာနံ
လာဘော ပဋိလာဘော ပတ္တိ သမ္ပတ္တိ ဖဿ-
နာ သန္တိကိရိယာ ဥပသမ္ပဒါ။ ပဋိသံ၊ ၃၇၁။
အံ၊ ၄၊ ၁။ ၄၁။ လာဘောတိအာဒိသု လာ-
ဘောယေဝ ဥပသဂ္ဂေန ဝိသေသေတွာ
ပဋိလာဘောတိ ဝုတ္တော။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၂။ ၅၁။
အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၇၇။ အထ ဝါ ဣတိ မေ စက္ခု
သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရူပါတိ
အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိ-
ဒဟတိ။ မဟာနိ၊ ၂၆။ အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာ-
ဘာယာတိ အပ္ပတ္တဿ ပါပုဏနတ္ထာယ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၉၃။ (-ဝိ၊ ၅။ ၂၂၅-၉။ မ၊ ၃။ ၂၃၇၊
၂၆၀။ သံ၊ ၃။ ၂၉၉။ အံ၊ ၁။ ၄၀၅။ အံ၊ ၂။ ၄၁။
အဘိ၊ က။ ၁၉၁။ ပဋိသံ၊ ၁၇၂၊ ၁၀၇၊ ၂၃၃၊ ၂၆၅။
ဓမ္မ၊ ၆၁။ ဥဒါန။ ၁၀၂-၃။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၃၁။
မဟာနိ။ ၁၁၁၊ ၁၆၃-၄၊ ၂၆၃-၈၊ ၃၆၄။ စူဠနိ။
၂၆၊ ၁၉၄-၇။ ပေဋကော၊ ၂၆၁။ မိလိန္ဒ၊ ၁၁၅၊
၂၂၁၊ ၂၇၁။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၉၊ ၈၀၊ ၉၅၊ ၁၂၅။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။
၂၁၉။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၃၁၄။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၃၂-၃။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။
၆၉၊ ၃၁၆။ ဒီ၊ ၄၊ ၃။ ၂၁၆။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၉။ မ၊ ၄၊ ၃။
၁၁၉။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၁၃၊ ၄၀။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၈၁၉။ သံ၊ ၄၊ ၂။
၁၂၈၊ ၁၇၃။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၂၂၊ ၂၇၄။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၈၁၉၊
၁၃၄၊ ၂၄၆။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၁၂။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၁၀၃။
အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၉၊ ၁၀၀၊ ၁၇၂၊ ၁၉၃၊ ၂၂၃၊ ၂၃၉၊
၄၀၄။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၁။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၀၁။
ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၇၊ ၉၆၊ ၁၁၄၊ ၁၇၉၊ ၂၉၇။ ပဋိသံ၊ ၄၊
၂။ ၈၆၊ ၁၂၅၊ ၁၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇၂၊ ၃၁၅။ ခုဒ္ဒက၊
၄။ ၅၊ ၈၉။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၇၆၊ ၂၃၂။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၃၂၆။
ဥဒါန၊ ၄။ ၁၇-၈၊ ၉၆-၇၊ ၁၅၉။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၇၇၊ ၁၃၅၊ ၁၉၈၊ ၂၂၄။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၅။ သုတ္တ
နိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၈၂-၅။ ပေတ၊ ၄။ ၆၈၊ ၇၂။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။
၃၅၄။ ထေရ၊ ၄၊ ၂။ ၂၄၇။ အပ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀၃၊ ၂၈၈။
မဟာနိ၊ ၄။ ၄၅၊ ၁၂၅၊ ၁၇၁၊ ၂၂၈၊ ၂၃၁-၃၊ ၃၁၃၊

၃၈၂၊၃၉၁။ စူဠနိဋ္ဌ။၆၄။ နေတ္တိဋ္ဌ။၁၀၇။ ဇာ
 ဋ္ဌ၊၃။၂၅၀။ ဝဇိရ။၁၁၅၊၄၁၃။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၂၃၃၊၂၉၅-၈၊၄၄၃။ သာရတ္ထ၊၂။၁၉၅၊၃၈၄။
 သာရတ္ထ၊၃။၂၀၇။ ဝိမတိ၊၁။၃၉၊၄၀။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
 ဟောင်း။၈၃။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၅၁၊၁၆၃။ ဒီ၊ဋီ၊
 ၁။၄၅၊၁၃၆။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၇၊၇၅၊၉၈၊၂၆၃။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
 ၁၀၄၊၂၂၅၊၂၄၁၊၂၅၇။ သီ၊ဋီ၊သစ်။၁။ ၁၆၈၊
 ၃၈၃။ မ၊ဋီ၊၁။၃၅။ မ၊ဋီ၊၃။၇၇၊၁၃၂၊၂၂၆၊
 ၂၅၃။ သံ၊ဋီ၊၁။၃၁။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၃၇၊၁၆၆၊၃၆၁၊
 ၅၃၈။ အံ၊ဋီ၊၁။၃၄၊၈၈။ အံ၊ဋီ၊၂။၅၈၊၇၈၊၂၆၈၊
 ၃၀၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၉၂။ မူလဋီ၊၂။၁၆၈။ မူလဋီ၊၃။
 ၁၆၂၂၁။ အနုဋီ၊၁။၆၇၊၁၀၂။ အနုဋီ၊၃။၄၃။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၃၆၊ ၁၆၉၊၂၃၁၊၂၄၉၊၂၅၁၊၃၂၄။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၁၆၊၄၈၇။)

(ခ) ခံယူ - ရရှိ - ခြင်း။ ပဋိလာဘောန
 နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ ဝိ၊၁။ ၃၁၁-၆-၉၊၃၂၂-
 ၉၊၃၈၀။ ဝိ၊၂။ ၁၁၉၊၂၁၇-၉၊၂၂၀၊၃၂၁-၅၊
 ၄၆၆။ ကင်္ခါ။၁၆၅။ ပဋိလာဘောနာတိ
 ပဋိဂ္ဂဟဏေန။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။ ပဋိလာဘော-
 နာတိ ဂဟဏေန။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၃၀၄။
 (-ဝိ၊၅။၂၂၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။ ကင်္ခါ။ ၁၇၀-၁၊
 ၁၈၉၊၃၀၈၊၃၁၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၆၂။ ဝဇိရ။၂၄၂-
 ၇၊၂၈၄၊၃၄၁၊၃၆၄။ သာရတ္ထ၊၂။၄၀၃၊ ၄၁၂၊
 ၄၄၀-၈။ သာရတ္ထ၊၃။၆၉၊၁၀၁၊၁၂၁။ ဝိမတိ၊
 ၁။၃၂၅-၆၊၃၃၂-၃၊၃၆၂။ ဝိမတိ၊၂။၃၄၊၅၆-
 ၇၊၇၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၁၁၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
 သစ်။၄၆၃။)

(ဂ) ရရှိ-ပြီးဆုံး-ခြင်း။ ပဋိလာဘော-
 နာ(ဝိ၊၁။၃၂၉)တိ ပရိနိဋ္ဌာနေန “ပရိယော-
 သာပေတိ၊ နိဿဂ္ဂိယံ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဝိမတိ၊
 ၁။၃၃၃။

(ဃ) ရရှိ-ပြန်နဲ့-ခြင်း။ ပဌမဿ ဈာ-
 နဿ ပဋိလာဘော ဝါ ဝိပါကော ဝါ။
 ပဋိသံ။၂၃၃။ ပဋိလာဘောတိ ပဉ္စဝိဓ-

ဝသိပ္ပတ္တိယာ ဗျာပိတော ပတ္တဋ္ဌော လာ-
 ဘောတိ ပဋိလာဘော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၂။

(င) ရရှိ-ဖြစ်ပေါ်-ခြင်း။ ခန္ဓာနံ ပါတု-
 ဘာဝေါ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော။ ဒီ၊၂။
 ၂၄၃။ အာယတနာနံ ပဋိလာဘောတိ အာ-
 ယတနာနိ ပါတုဘဝန္တာနေဝ ပဋိလဒ္ဓါနိ
 နာမ ဟောန္တိ၊ သော တေသံ ပါတုဘာဝ-
 သင်္ခါတော ပဋိလာဘောတိ အတ္ထော။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၃၈၆။ (-မ၊ ၁။၆၁၊၈၂။ သံ၊၁။၂၄၄။ စူဠနိ
 ဋ္ဌ။၆၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၃၉၊၁၄၀။ စူဠနိဋ္ဌ။၁၅။)

(စ) တစ်ဖန် ရခြင်း၊ တစ်ဖန် - ရရှိ -
 ဆိုက် ရောက်-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း။ “ဣဒ္ဓိ”တိ
 ယာ တေသံ ဓမ္မာနံ ဣဒ္ဓိ သမိဒ္ဓိ ဣဇ္ဈနာ
 သမိဇ္ဈနာ လာဘော ပဋိလာဘော။ အဘိ၊
 ဝိ။၂၂၆၊၂၃၂။ ပရိဟိနာနမ္ပိ ဝိရိယာရမ္ဘ-
 ဝသေန ပုန လာဘော ပဋိလာဘော။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၁။

(၂) ရရာ (အခါ)၊ ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-
 ပိုင်ဆိုင်-ရာ (အခါ)။ တံ တံ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထံ၊
 စ ပဋိလာဘတော ပုရေတရမေဝ ဒါနမုဓေ
 နိဿန္တိတဗ္ဗံ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၁၇။ သီ၊ဋီ၊သစ်။၁။
 ၂၉၅။

(၃) ရအပ်သော၊ ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ပိုင်
 ဆိုင်-အပ်သော။ စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပါနံ
 .... ပဋိလာဘံ ဝါ ပဋိလာဘတော သမန-
 ပဿတော။ မ၊၃။၂၆၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၂၂၊၂၃၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
 ၃၁၂။ ဣမိနာပိ ယောဂိနာ မနသိကာရေန
 ပဋိလဘိတဗ္ဗတော ပဋိလာဘော။ မ၊ဋီ၊၃။
 ၃၁၃။ ပဋိလာဘတောတိ ပဋိလဒ္ဓဘာဝ-
 တော။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၆၁။ သော ဧဝ ယထာသကံ
 ကမ္မနာ ပဋိလဘိတဗ္ဗတော ပဋိလာဘော။
 အနုဋီ၊၃။၈၂။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊

၁။၁၂။ မဟာနိဋ္ဌ။၇၆။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၆၃။ သံ၊ဋီ၊
၁။၂၅၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၆၁။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၄၅။ မူလဋီ၊
၂။၁၆၈။ အနုဋီ၊၂။၁၆၇။)

ပဋိလာဘက° (တိ) [ပတိ+လဘ+ဏ္ဍု] ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-သောသူ။ သကဉ္စ ဣဒ္ဓိ° ပဋိလာ-
ဘကောသ္မိ။ ဇာ၊၂။၁၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၇၇။

ပဋိလာဘက' (တိ) [ပတိ+လဘ+ဏေ+ဏ္ဍု] ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-စေတတ်သော။ ကထမေသ တေသံ
အဂ္ဂေါတိ? ပဋိလာဘကတ္တေန။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၂၈၉။ ပဋိလာဘကတ္တေနာတိ ပဋိလာ-
ဘာပနကတ္တေန။အံ၊ဋီ၊၃။၃၀၇။

ပဋိလာဘကဋ္ဌ (ပု) [ပဋိလာဘက+အတ္ထ] ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-
အနက် - သဘော။ ကထမေသ တေသံ
အဂ္ဂေါတိ ? ပဋိလာဘကဋ္ဌေန။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၇၀။ ပဋိလာဘကဋ္ဌေနာတိ ပဋိလာဘာ-
ပနဋ္ဌေန။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၁၀။ မဟဂ္ဂတလော-
ကုတ္တရဓမ္မာနဓိ ဟေသ ပဋိလာဘကဋ္ဌေန
လောကီယောပိ သမာနော အဂ္ဂေါပိ ဟော-
တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၃။ ပဋိလာဘကဋ္ဌေနာတိ
အဓိဂမဟေတုတာယ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၈၇။

ပဋိလာဘကရဏ (န) [ပဋိလာဘ+ကရဏ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-ခြင်းကို ပြုခြင်း။ လောကုတ္တ-
ရဓမ္မာမတံ ပါနံ ပဋိလာဘကရဏဝသေန
ပါယေသီတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၁။၁၅၃။

ပဋိလာဘကရဏတ္ထ (ပု) [ပဋိလာဘကရဏ+
အတ္ထ] ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်းကို ပြုခြင်း
ဟူသော-အနက်-သဘော။သာ လောကီယ-
ကုသလာနံ တာဝ အဂ္ဂံ ဟောတု၊လောကုတ္တ-
ရာနံ ကထံ အဂ္ဂန္တိ? တေသမ္ပိ ပဋိလာဘက-
ရဏတ္တေန အဂ္ဂန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၄။

ပဋိလာဘကာရဏ (န) [ပဋိလာဘ+ကာရဏ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်- ခြင်း၏ အကြောင်း။
သောတာပတ္တိယင်္ဂါနီတိ သောတာပတ္တိယာ
အင်္ဂါနိ၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ပဋိလာဘ-
ကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။(-၂၂၁။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၂၅၈။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၅၇။
အနုဋီ၊၃။၄၃။)

ပဋိလာဘကာလ (ပု) [ပဋိလာဘ+ကာလ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-ရာ အခါ။ သမယော နာမ
ဥတုသပ္ပာယ် အာဟာရသပ္ပာယ် သေနာသန-
သပ္ပာယ် ပုဂ္ဂလသပ္ပာယ် ဓမ္မဿဝနသပ္ပာ-
ယန္တိ ဣမေသံ ပဉ္စန္ဒံ သပ္ပာယာနံ ပဋိ-
လာဘကာလော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၈။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၇၁။)

ပဋိလာဘက္ကမ (ပု) [ပဋိလာဘ+ကမ] ရရှိ-ဆိုက်
ရောက်-ခြင်း၏ အစဉ်။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိ-
ယော နိရောဓသမာပတ္တိ စ ပဋိလာဘက္ကမေန
“အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ”တိ ဝုတ္တာ။ ဝဇီရ၊၂။

ပဋိလာဘက္ခဏ (ပု) [ပဋိလာဘ+ဓဏ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက် - ရာ အခါ။ ဝိညတ္တိက္ခဏေ
ဝိညတ္တိပစ္စယာ၊ ပဋိလာဘက္ခဏေ ဂေါဏာနံ
သာဒိယနပစ္စယာ စ ဒုက္ကဋ်။ ဝိမတိ၊၁။၂၇၃။

ပဋိလာဘဓေ (ကွေ)တ္တ (န) [ပဋိလာဘ+ဓေတ္တ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-ရာ-ခေတ်-အခါ။ဣဒါနိ
အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တစီဝရာနံ ပဋိလာ-
ဘဓေတ္တံ ဒဿေတုံ “အဋ္ဌိမာ ဘိက္ခဝေ မာ-
တိကာ”တိအာဒိမာဟ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၇။

ပဋိလာဘဓေ(ကွေ)တ္တဒဿနတ္တ (ပု) [ပဋိလာ-
ဘဓေတ္တ+ဒဿန+အတ္တ] ရရှိ-ဆိုက်ရောက်
-ရာ-ခေတ်-အခါ-ကို ပြုခြင်းအကျိုး။ စီဝ-
ရာနံ ပဋိလာဘဓေတ္တဒဿနတ္တံ ယာ တာ

အဋ္ဌ မာတိကာ ဂုတ္တာ။ ဝိသင်္ဂဟ။၂၄၈။
စိဝရာနံ ပဋိလာဘက္ခေတ္တဒဿနတ္ထဉ္စိ
ဘဂဝတာ “အဋ္ဌိမာ ဘိက္ခဝေ မာတိကာတိ-
အာဒိနာ မာတိကာ ဌပိတာ။ ဒီဋ္ဌိ။၂။၂၂၅။
အံဋ္ဌိ။၂။၂၆၇။

ပဋိလာဘဂတ (တိ) [ပဋိလာဘ+ဂတ] ရခြင်း
အကျိုးငှါ ဖြစ်သော၊ရခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်
သော။ ပညာပဋိလာဘဂတေန ကမ္မနာ၊
မနဿဘူတော သုခုမတ္ထဝိ အဟု။ ဒီ၊၃။၁၂၉။
ပဋိလာဘဂတေနာတိ ပဋိလာဘတ္ထာယ
ဂတေန။ ဒီ၊၄။၃။၁၁၅။ ပဋိလာဘတ္ထာယ
ဂတေနာတိ ပဋိလာသတ္ထာယ ပဝတ္တေန၊
ပဋိလာဘသံဝတ္တနိယေနာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊၄။
၃။၁၁၇။

ပဋိလာဘဆ(စ္ဆ)န္တ (ပု) [ပဋိလာဘ+ဆန္တ]ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော-
လိုချင်မှု-ဆန္တ၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်းကြောင့်
ဖြစ်သော - လိုချင်မှု - ဆန္တ။ ဣဓေကဇ္ဇော
အဇ္ဈောသိတောယေဝ အတ္ထိကော ဆန္တ-
ဇာတော ရူပေ ပဋိလာဘတိ။ .... ဖေါဋ္ဌဗ္ဗေ
ပဋိလာဘတိ။ အယံ ပဋိလာဘစ္ဆန္တော။ စူဠနိ။
၂၀၂။ ပဋိလာဘပစ္စယော ဆန္တော ပဋိလာဘ-
ဆန္တော။ ဒီ၊၄။၂။၂၅၇။ (-ဒီ၊၄။၂။၃၁၂။)

ပဋိလာဘဋ္ဌ (ပု) [ပဋိလာဘ+အတ္ထ] ရရှိ-ဆိုက်
ရောက်-ခြင်း- ဟူသော-အနက်-သဘော။
သမောဓာနဋ္ဌေန အဓိဂမနဋ္ဌေန ပဋိလာ-
ဘဋ္ဌေန။ ပဋိသံ။၂၆၁။ ဣဇ္ဈနဋ္ဌေန ဣဒ္ဓိ၊
နိပ္ပတ္တိအတ္ထေန ပဋိလာဘဋ္ဌေန စာတိ ဂုတ္တံ
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၆။ ပဋိသံ၊၄။၁။၄၇။ ပဋိ-
လာဘဋ္ဌေနာတိ ပါပုဏနဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊၄။၂။
၁၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၉။ (-ပဋိသံ၊၄။၂။၆၁။
ပဋိသံ၊၄။၂။၂၆၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၄၀။မ၊၄။၂။၅၄။)

ပဋိလာဘဋ္ဌာန (န) [ပဋိလာဘ+ဋ္ဌာန] ရရှိရာ-

အရပ်-ဋ္ဌာန။ တံ ဟရန္တဿာတိ ပဌမံ ပဋိ-
လာဘဋ္ဌာနတော ပဌာယ တိယောနဇ္ဇော
ဥဒ္ဓံ ဟရန္တဿာတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၁။၃၃၅။

ပဋိလာဘတုဋ္ဌိ (ထိ) [ပဋိလာဘ+တုဋ္ဌိ] ရရှိခြင်း
၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း။
ပဋိလာဘတုဋ္ဌိ (ဝိ၊၄။၁။၁၁၅။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၄၀။)
တိ ပဋိလာဘဝသေန ဥပ္ပဇနကတုဋ္ဌိ။
သာရတ္ထ၊၁။၃၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၁၆၉။

ပဋိလာဘတ္ထ (ပု) [ပဋိလာဘ+အတ္ထ] ရရှိ-ဆိုက်
ရောက်-ခြင်းဟူသော အကျိုး။ နေကွမ္ပံ ပဋိ-
လာဘတ္ထာယ ဝါယမန္တဿ နေကွမ္ပံ ပဋိလဒ္ဓံ
ဟောတိ။ ပဋိသံ။၂။၃။ ဥပသမ္ပဒါယာတိ ပဋိ-
လာဘတ္ထာယ။ မ၊၄။၃။၂။ မ၊၄။၄။၉၃။ ပဋိ-
လာဘတ္ထာယာတိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အဓိဂ-
မာယ။ မ၊၄။၃။၃၀၆။ (-ပဋိသံ။၆၁-၂၊
၉၆၊၂၃၃။ ဒီ၊၄။၃။၁၁၅။ သံ၊၄။၂။၁၂၂။ အံ၊၄။
၁။၂၄၅။ အံ၊၄။၂။၈၇၊၃၆၆။ အံ၊၄။၃။၂။
အဘိ၊၄။၁။၂၆၀၊၂၈၂၊၃၉၆။ အဘိ၊၄။၂။၈။
ပဋိသံ၊၄။၁။ ၁၀၈၊၂၅၁-၃၊၂၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၃၄၆။ မဟာနိ၊၄။၃၊၃၄၄။ ဇာ၊၄။၂။၈၄၊
၃၀၁။ သာရတ္ထ၊၃။၃၆။ ဝိမတိ၊၁။၂၈၁။ ဒီ၊၄။
၃။၁၁၇။ မ၊၄။၃။၁၅၊၁၃၇၊၃၉၈။ သံ၊၄။၂။
၅၃၈။ အံ၊၄။၃။၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၁၈၅။)

ပဋိလာဘန္တရာယ (ပု) [ပဋိလာဘ+အန္တရာယ]
ရရှိ- ဆိုက်ရောက်-ခြင်း၏ အန္တရာယ်။ ပဋိ-
ဝေဓဿ အန္တရာယော ဟောတိတိ ဝိပဿ-
နာဘာဝနာယ ပဋိလာဘိတဗ္ဗဿ သစ္စပဋိ-
ဝေဓဿ ပဋိလာဘန္တရာယော ဟောတိ။
ပဋိသံ၊၄။၁။၂၅၀။

ပဋိလာဘပစ္စယ (ပု) [ပဋိလာဘ+ပစ္စယ] (၁)
ရခြင်းဟူသော အကြောင်း။ (တိ)(၂) ရခြင်း
ဟူသော အကြောင်းရှိသော။ (၁) န ဟိ

ဝေဒနာကွန့် ယာ စေတသိကာ သုခဝေဒနာ
တတ္ထ အယံ ပဋိလာဘပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
ပေဋကော။၂၉၅။ (၂) ပဋိလာဘဆ(စ္ဆ)န္တ-
ကြည့်။

ပဋိလာဘပညတ္တိ (ထိ) [ပဋိလာဘ+ပညတ္တိ]
ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်းဟူသော- အမည်-
ပညတ်။ သမန္နာဂတပညတ္တိ ပဋိလာဘ-
ပညတ္တိတိ ဒွေ ပညတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။
အဘိ၊၉၊၃။ ၂၁၈။ ပဋိလာဘပညတ္တိယာ
လာဘိတိ ဝုစ္ဆတိ။ မူလဋီ၊၃။၉၃။ ပဋိလာဘ-
ပညတ္တိယာတိ အဓိဂမနပညတ္တိယာ။ အနုဋီ၊
၃။၁၂၉။ (-ပေဋကော။၂၈၆။)

ပဋိလာဘဗေဒ (ပု) [ပဋိလာဘ+ဗေဒ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-ခြင်း ဟူသော တွေ့ထိခြင်း။
ပဋိလာဘသန္တိကိရိယာယ သန္တိကတာ ပဋိ-
လာဘဗေဒေန ဖုဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ပဋိသံ၊၄၊
၁။၁၂၉။ (-ပဋိသံ၊၄၊၂။၂၄၉။)

ပဋိလာဘဖုသန (န၊ထိ) [ပဋိလာဘ + ဖုသန]
ရရှိ- ဆိုက်ရောက်-ခြင်း ဟူသော တွေ့ထိ
ခြင်း။ ဖုသနာတိ ပဋိလာဘဖုသနာ။ အဘိ၊
၄၊၂။၂၉၁။ ပဋိလာဘဖုသနေန ပဋိဝေဓ-
ဖုသနေန စ ဗေဒိတာ အနုဘူတာ ဟောန္တိ။
ပဋိသံ၊၄၊၁။၂၇၆။

ပဋိလာဘဘာဝနာ (ထိ) [ပဋိလာဘ+ဘာဝနာ]
ရရှိ- ဆိုက်ရောက်- အပ်သော ဘာဝနာ။
စတသော ဘာဝနာ- ဧသနာဘာဝနာ၊ပဋိ-
လာဘဘာဝနာ၊ဧကရသဘာဝနာ၊ အာသေ-
ဝနာဘာဝနာ။ ပဋိသံ၊၂၈။ ပဋိလာဘဘာဝ-
နာတိ အပ္ပနာဘာဝနာ။ သာ ဟိ တာယ
ဧသနာယ ပဋိလဗ္ဘတိတိ ပဋိလာဘောတိ
ဝုတ္တာ။ ပဋိသံ၊၄၊၁။၁၂၂။

ပဋိလာဘဘူမိ (ထိ) [ပဋိလာဘ+ဘူမိ] အပ္ပနာ

ဈာန်ကို - ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်း ဟူသော
အခိုက်အတန့်။ ဣဒိ ခြိဟာကာရေဟိ စိတ္တံ
သမာဟိတံ နာမ ဟောတိ ဥပစာရဘူမိယံ
ဝါ နိဝရဏပ္ပဟာနေန၊ ပဋိလာဘဘူမိယံ ဝါ
အင်္ဂပါတုဘာဝေန။ ဝိ၊၄၊၂။၃၀။ ခြိဟာကာ-
ရေဟိ စိတ္တံ သမာဓိယတိ ဥပစာရဘူမိယံ
ဝါ ပဋိလာဘဘူမိယံ ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၂၃။
ပဋိလာဘဘူမိယန္တိ ဈာနဿ အဓိဂမာ-
ဝတ္ထာယံ။သာရတ္ထ၊၂။၂၂၀။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄၊၁။၁၄၈။

ပဋိလာဘမာနသ (န) [ပဋိလာဘ+မာနသ]ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-အပ်သော (အရဟတ္တဖိုလ်)
စိတ်။ သတ္တုသာသနဿ ဟဒယတ္တာ အပ္ပန္န-
ရတ္တာ ဟဒယဿ မာနသဿ အနုပတ္တိ
ပဋိလာဘမာနသံ၊ တံ ပန အတ္တတော အညာ
ဧဝါတိ အာဟာ “အရဟတ္တ”န္တိ။ သံ၊ဋီ၊၁။
၁၄၃။

ပဋိလာဘယမာန(တိ) [ပတိ+လာဘ+ဏယ+မာန]
ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-စေတတ်သော။ အညာနိ
စ အနေကာနိ အာနိသံသသတာနိ ပဋိ-
လာဘယမာနံ မဂ္ဂဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဋိသံ၊
၄၊၁။၂၆။

ပဋိလာဘယောဂ္ဂ (တိ) [ပဋိလာဘ+ယောဂ္ဂ] ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-ခြင်းငှါ-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-
ထိုက်တန်-သော။ ဥပဘောဂပရိဘောဂန္တိ
ဥပဘောဂပရိဘောဂါရဟံ၊ ဥပဘောဂပဋိ-
ဘောဂဝတ္ထုနံ ပဋိလာဘယောဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။
မ၊ဋီ၊၂။ ၂၆၅။

ပဋိလာဘယောဂျ (တိ) [ပဋိလာဘ+ယောဂျ]
ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း ငှါ-သင့်လျော်-လျောက်
ပတ်- ထိုက်တန်- သော။ ဥပဘောဂပရိ-
ဘောဂန္တိ ဥပဘောဂပရိဘောဂါရဟံ၊ ဥပ-
ဘောဂပရိဘောဂဝတ္ထုနံ ပဋိလာဘယောဂျန္တိ

အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။ ၇၅။

ပဋိလာဘသံဝတ္ထန (တိ) [ပဋိလာဘ+သံဝတ္ထန]
ရရှိ- ဆိုက်ရောက်- ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်
သော။ မဂ္ဂပညာယ ပဋိလာဘသံဝတ္ထနတော
တဗ္ဗိပဿနာ နိဗ္ဗေဓိကာတိ ဝတ္တံ၊ ဝဇ္ဇတိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂။)

ပဋိလာဘသံဝတ္ထနိယ (တိ) [ပဋိလာဘ+ သံ-
ဝတ္ထနိယ]ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်းကို ဖြစ်စေ
တတ်သော။ ပဋိလာဘဂတ-ကြည်။

ပဋိလာဘသစ္စိကိရိယာ (ထိ) [ပဋိလာဘ+ သစ္စိ-
ကိရိယာ]ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်းဖြင့် မျက်
မှောက်ပြုခြင်း။ ဒွေ သစ္စိကိရိယာ ပဋိလာ-
ဘသစ္စိကိရိယာ စ ပစ္စက္ခသစ္စိကိရိယာ စ။
တတ္ထ တတိယဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟိ-
နဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ သုဘကိဏ္ဍ-
လောကေ တေသံ ဒေဝါနံ သမာနာယု-
ဝဏ္ဏော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တတိ။ အယံ ပဋိလာဘ-
သစ္စိကိရိယာ နာမ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၉။ ဧကန္တ-
သုခဿ လောကဿ ပဋိလာဘေန ပတ္တိယာ
တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိ ပဋိလာဘသစ္စိကိရိယာ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၃၂။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၉၁။ ပဋိ၊သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၅၇၊၉၁၊၁၂၅-၉။ ပဋိ၊သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၉၊၂၅၁။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၇၊၁၉၉၊၄၀၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇။)

ပဋိလာဘသန္တောသ (ပု) [ပဋိလာဘ+သန္တောသ]
ရသမျှဖြင့်-ရောင်ရဲ-တင်းတိမ်-ခြင်း၊ ရအပ်
သော သင်္ကန်းစသော ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြင့်သာ-
ရောင်ရဲ- တင်းတိမ်- ခြင်း။ ပရိယေသန-
သန္တောသော၊ ပဋိလာဘသန္တောသော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၃။ ၁၉၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၈။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၁၀။ ဧဝံ
ပရိယေသန္တဿ အာဟရိယမာနံ စိဝရံ ဒူရ-
တော ဒိသွာ“ဧတံ မနာပံ ဘဝိဿတိ၊ ဧတံ

အမနာပန္တိ ဧဝံ အဝိတက္ကေတွာ ထူလသုခ-
မာဒိသု ယထာလဒွေနေဝ သန္တုဿနံ ပဋိ-
လာဘသန္တောသော နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၄။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၇၉။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၁၁။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၇။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၃။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၁၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၆။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၈။)

ပဋိလာဘသမန္နာဂမ (ပု) [ပဋိလာဘ+သမန္နာ-
ဂမ] (၁) ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်းဟူသော
ပြည်စုံခြင်း။ (တိ) (၂) ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-
အပ်သော တရားနှင့် ပြည်စုံခြင်းရှိသော။
(၁) တတ္ထ ဒွေ သမန္နာဂမာ ပစ္စုပ္ပန္နက္ခဏေ
သမိကိဘာဝသမန္နာဂမော စ ရူပါဝစရာဒိသု
အညတရဘူမိပ္ပတ္တိတော ပဋိလာဘသမန္နာ-
ဂမော စ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၉။(၂)ယော တေသံ
ဒသန္တံ အသေက္ခာနံ ဓမ္မာနံ ဥပါဒါယ ပဋိ-
လာဘသမန္နာဂမော အရိယော ဟောတိ
ဝိပ္ပဟိနော။ ဝဇ္ဇီရ။၄၀၆။

ပဋိလာဘသမယ (ပု)[ပဋိလာဘ+သမယ] ရရှိ-
ပိုင်ဆိုင်-ရာ အခါ။တသ္မိံ တသ္မိံ သမယေတိ
ဣဋ္ဌာရမ္မဏဿ ပဋိလာဘသမယေ၊ ပဋိ-
လဒ္ဓဿ ရသာနုဘဝနသမယေ၊ ဝနန္တယာ-
ဒီနံ သဝနဒဿနသမယေ။ သာရတ္ထ၊၁။
၃၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၉။

ပဋိလာဘသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဋိလာဘ+သမ္ပတ္တိ] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-အပ်သော တရားနှင့် ပြည်စုံ
ခြင်း။ ဧဝဉ္စ ယက္ခော သတ္ထု ဒေသနာနု-
ဘာဝသိဒ္ဓံ ပပုံ ပုစ္ဆနေန အတ္တနော ပဋိလာ-
ဘသမ္ပတ္တိံ ဝိဘာဝေန္တော“ကထံသု လဘတေ
ပညန္တိအာဒိမာဟာတိ အာစရိယာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၂၈။

ပဋိလာဘသမ္ပသာဒ (ပု) [ပဋိလာဘ+သမ္ပသာဒ]
ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်းဟူသော ကြည်လင်

ခြင်း။ သမ္ပုသာဒေ သတိတိ ဧတ္ထ ဒုဝိဇော သမ္ပုသာဒေါ အဓိမောက္ခသမ္ပုသာဒေါ စ ပဋိ-
လာဘသမ္ပုသာဒေါ စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၉။ ပဋိလာ-
လာဘသမ္ပုသာဒေါတိ အရဟတ္တဿ၊ စတုတ္ထ-
ဇ္ဈာနဿ ဝါ အဓိဂမသင်္ခါတော သမ္ပုသာ-
ဒေါ။ ပဋိလာဘောပိ ဟိ ကိလေသကာ-
လုသိယာဘိဘဝနတော စိတ္တဿ သုပ္ပသန္တ-
ဘာဝါဝဟတ္တာ “သမ္ပုသာဒေါ”တိ ဝုတ္တော။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၃။

ပဋိလာဘသမ္ပုသန (န၊ထိ) [ပဋိလာဘ+သမ္ပုသန] ရရှိ- ဆိုက်ရောက်- ခြင်းဟူသော တွေထိ
ခြင်း။ သမ္ပုသနာတိ အာရမ္မဏသမာဂမ-
ဖုသနာ၊ န ပဋိလာဘသမ္ပုသနာ။ မူလဋ္ဌ၊၁။
၉၄။ “ဖုသာမိ နေက္ခမ္မသုခန္တိအာဒိသု ပဋိ-
လာဘောပိ ဖုသနာ သမ္ပုသနာတိ စ ဝုစ္စ-
တိတိ အာဟ “န ပဋိလာဘသမ္ပုသနာ”တိ။
အနု၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၂။

ပဋိလာဘသာဓက (တိ) [ပဋိလာဘ+သာဓက] ရရှိ- ဆိုက်ရောက်- ခြင်းကို ပြီးစေတတ်
သော။ ဣမိနာ နယေန ဣတော ပရေသမ္ပိ
ဣမိနာ ပုညနိမိနာ ပဋိလာဘသာဓကေနိ
သုတ္တပဒါနိ ဟတော တတော အာနေတွာ
ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၉၃။

ပဋိလာဘသုည (န) [ပဋိလာဘ+သုည] ရရှိ-
ဆိုက်ရောက် - ခြင်းဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊
နေက္ခမ္မစသည်ကို - ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-ခြင်း
ဖြင့် ကာမစန္ဒစသည်မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း။
ပရိဂ္ဂဟသုည၊ ပဋိလာဘသုည။ ပဋိသံ။၃၅၉။
ကတမံ ပဋိလာဘသုည? နေက္ခမ္မပဋိလာ-
ဘော ကာမစန္ဒေန သုညော၊ အဗျာပါဒပဋိ-
လာဘော ဗျာပါဒေန သုညော။ ပဋိသံ။၃၆၄။

ပဋိလာဘဟေတု (ပု) [ပဋိလာဘ+ဟေတု] ရရှိ-

ဆိုက်ရောက်-မျက်မှောက်ပြု-ခြင်းဟူသော
အကြောင်း။ ပဋိဝိဇ္ဇိတွာတိ သစ္စိကတွာ၊ ပဋိ-
လဘိတွာတိ အတ္ထော၊ ပဋိလာဘဟေတုတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၁၅။

ပဋိလာဘာပနက (တိ) [ပတိ+လဘ+ဏာပေ+
ဏ္ဍု။ နိရုတ္တိ။၇၉၁။] ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-စေတတ်
သော။ ပဋိလာဘက ၂- ကြည်။

ပဋိ(တိ)လိန (တိ) [ပတိ+လိ+တိ။ လိ လယေ၊
လိယိတ္တာတိ လိနော၊ .... ပဋိလိယိတ္တာတိ
ပဋိလိနော။နိရုတ္တိ။၇၅၂။ (-ရှု၊၆၃၁။) (ပြတိ
လိန-သံ၊ ပဋိလိဏ-ပြာ) | တစ်ယောက်
တည်း ကိန်းအောင်းသော၊မာနစသည် ကင်း
သော၊သူ။ ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ပတိ-
လိနော ဟောတိ။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော
အသ္မိမာနော ပဟိနော ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ
ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ပတိလိနော ဟောတိ။
အံ၊၁။၃၅၀။ ပတိလိနောတိ နိလိနော ဧကီ-
ဘာဝံ ဥပဂတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀။ (-မဟာနိ။
၁၇၂။)

ပဋိလိနနိသဘ (တိ) [ပတိလိန+နိသဘ] (၁)
တစ်ယောက်တည်း ကိန်းအောင်းသည် ဖြစ်
၍ မြတ်သော။ (၂) တစ်ယောက်တည်း
ကိန်းအောင်းသူတို့ထက် မြတ်သော။ (၁၊၂)
ယော ဈာနမဗုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ပဋိလိနနိသဘော
မုနိ။ သံ၊၁။၄၆။ အံ၊၃။၂၄၂။ ပဋိလိနနိသ-
ဘောတိ ပဋိလိနသေဋ္ဌော။ ပဋိလိနော နာမ
ပဟိနမာနော ဝုစ္စတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။ ပဋိလိန-
နိသဘောတိ ဧကီဘာဝဝသေန ပဋိလိနော
စေဝ ဥတ္တမဋ္ဌေန စ နိသဘော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၃။
ပဋိလိနော ဟုတွာ သေဋ္ဌော၊ ပဋိလိနာနံ ဝါ
သေဋ္ဌောတိ ပဋိလိနသေဋ္ဌော။ မာနဿယ-
ဝသေန ဥန္တတာဘာဝတော ပဋိလိနော

နာမ ပဟိနမာနော။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၄၇။ ပဋိလိန-
နိသဘောတိ ဝါ ပဋိလိနော ဟုတွာ သေဇိဋ္ဌာ၊
ပဋိလိနာနံ ဝါ သေဋ္ဌောတိ ပဋိလိနနိသ-
ဘော။ ပဋိလိနာ နာမ ပဟိနမာနာ ဂုစ္ဆိ
မာနဿယဝသေန ဥန္တတာဘာဝတော။ အံ၊
ဋီ၊၃။၃၀၄။

ပဋိလိနယတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+လိ+နာ+ဏယ+
တိ] တွန့်-ညွတ်-စေ၏။ ဆုပ်ညှစ်၏။ ပဋိ-
လေဏေတိ-ကြည်။

ပဋိလိနသေဋ္ဌ (တိ) [ပဋိလိန+သေဋ္ဌ] (၁)တစ်
ယောက်တည်း ကိန်းအောင်းသည် ဖြစ်၍
မြတ်သော။ (၂)တစ်ယောက်တည်း ကိန်း
အောင်းသူတို့ထက် မြတ်သော။ ပဋိလိန-
နိသဘာ-ကြည်။

ပဋိ(တိ)လိယတိ (ကြိ) [ပတိ+လိ+ယ+တိ၊
ကစ္စည်း။၄၈။ ရူ။၄၃။ နိတိ၊သုတ္တ။၁၃၇။]
တွန့် ဆုတ်၏။ တစ်ဖက်သော နံပါးဖြင့်
ပုန်းအောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဝိပဋိသာ-
ရိနော စိတ္တံ ပဋိလိယတိ ပဋိကုဋတိ ပဋိ-
ဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ။ မိလိန္ဒ။၂၈၇။
အသုဘသညာပရိစိတေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု-
နော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုန-
ဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတိလိယတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၄။ ပဋိလိယတိတိ ဧကပဿေန နိလိ-
ယတိ နိလိနံ ဝိယ ဟောတိ။ .... အထ ဝါ
ပဋိလိယတိတိ သကုံစတိ တတ္ထ ပဋိ-
ကူလတာယ သတ္တိတတ္တာ။ သာရတ္ထ၊၂။
၁၇၈။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၄။)

ပဋိလိယမာန (တိ) [ပတိ+လိ+ယ+မာန] တွန့်
ဆုတ်သော၊ ပင်ပန်း- နှမ်းနယ်- လေးလံ-
သော (ကိုယ်)။ ပဝေလိယမာနေနာတိ ပဋိ-
လိယမာနေန။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၁။ ပဋိလိယမာ-

နေနာတိ ပဋိကံသေန ဝိသေသနေန ဝိလိ-
ယမာနေန ကာယေန။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၇၂။

ပဋိလေဓ (ပု) [ပတိ+လိ+ဓ+ဏ] တဖန်-ပြန်၍-
ရေးအပ်သော စာ၊ပြန်စာ။တတော ဗာရာဏ-
သီရာဇာ ကဋ္ဌဝါဟနဿ လေဓံ ပေသေသိ
.... သောပိဿ တထေဝ ပဋိလေဓံ
ပေသေသိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။ (-ဝဇီရ။
၁၉၁။)

ပဋိလေဏိဿာမိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+လိ+နာ+
ဏေ+ဿာမိ] တွန့် - ညွတ် - စေလတ်အံ့။
အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိလေဏေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+လိ+နာ+ဏေ+
တိ] တွန့်-ညွတ်-စေ၏။ ဆုပ်ညှစ်၏။ ပဋိ-
လေဏိဿာမိတိအာဒိသု အဂ္ဂေ ပဟရိတွာ
ကပ္ပါသဝဋ္ဋိ ဝိယ နာမေန္တော နိယျာသဝဋ္ဋိ
ဝိယ စ ဧကတော ကတွာ အလ္လိယာပေန္တော
ပဋိလေဏေတိ နာမ။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၇။ပဋိလေ-
ဏေတိတိ ပဋိလိနယတိ နာမေတိ။ သံ၊ဋီ၊၂။
၁၈၈။အဟံ ဣမံ သတ္တိံ တိဏှဖလံ ပါဏိနာ
ဝါ မုဋ္ဌိနာ ဝါ ပဋိလေဏိဿာမိ။ သံ၊၁။၄၅၅။
(-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၇။)

ပဋိလေဏေတုံ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+လိ+နာ+
ဏေ+တုံ] တွန့် - ညွတ် - စေခြင်းငှါ၊ ဆုပ်
ညှစ်ခြင်းငှါ။ ဘဗ္ဗော နုခေါ သော ပုရိသော
အမုံ သတ္တိံ တိဏှဖလံ ပါဏိနာ ဝါ မုဋ္ဌိနာ
ဝါ ပဋိလေဏေတုံ။ သံ၊၁။၄၅၅။

ပဋိလောဘယတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+လုဘ+
ဏယ+တိ] လိုချင်-မက်မော-စေ၏။ သွေး
ဆောင်-ဖြားယောင်း-၏။ သေနေပိယာ
တာတ အနိန္တိတဂီယော၊ ခတ္တိယကညာ ပဋိ-
လောဘယန္တိ နံ။ဇာ၊၁။၃၉၆။ပဋိလောဘယန္တိ
နန္တိ နံ တဝ ပုတ္တံ ပဋိလောဘယန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။

၁၀၁။

ပဋိလောဘယန္တိ (ကာကြိ) [ပတိ+လုဘ+ဏယ
+အန္တိ] လိုချင်- မက်မော-စေကုန်၏။ သွေး
ဆောင်- ဖြားယောင်း-ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဋိလောမ (တိ) [ပတိ+လောမ။ ပြတိလောမ
(တြိ) ပြတိဂတံ လောမ အာနုကုလျမ
သွာတ် .... ဝါမေ၊ ဝိပရိတေ စ။ ထောမ။
(ပဋိလောမ-ပြာ)] မလျော် - မလျောက်ပတ်
-သော၊ ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်သော (အရာ)။
(က) ဆန့်ကျင်ဖက် ရန်သူ။ (ခ) ဆန့်ကျင်
ဖက်-အယူအဆ-အသိအမြင်။ (ဂ) ဆန့်
ကျင်ဖက် အမူအရာ။ (ဃ) ရေစုန်၏ ဆန့်
ကျင်ဖက် ရေ၊ ရေညှာ။ (င) အနုလုံ၏ ဆန့်
ကျင်ဖက်၊ ပဋိလုံ၊ အဆုံးမှ အစသို့- သွား-
ရောက်-စေခြင်း (စသည်)။ (စ) ဆန့်ကျင်
ဖက် အပြန်၊ ပြောင်းပြန်။ (ဆ) ဖြစ်ခြင်း၏
ဆန့်ကျင်ဖက်၊ မလျော် - မလျောက်ပတ်-
ပြုသင့်သော ကိစ္စကို မပြု-သော အဝိဇ္ဇာ
စသော အကြောင်းတရား။ (ဇ) ပဋိလောမ
ပဋ္ဌာန်း၊ ဓမ္မပစ္စနိကံ။

မလျော်-မလျောက်ပတ်-သော၊ ဆန့်
ကျင်ဖက်ဖြစ်သော (အရာ)။ အပဋိဝတ္တိယန္တိ
“န ယိဒံ တထာ”တိ ပဋိလောမံ ဝတ္တေတုံ
အသက္ကုဏေယျံ။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁၈။ အနု-
လောမေန ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ နိဗ္ဗာနေ စ ပဋိ-
လောမဘာဝဿ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄။ ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ ပဋိလောမဘာဝေါ သဿ-
တုစ္ဆေဒဂ္ဂါဟော၊ ပစ္စယာကာရပဋိစ္ဆာဒက-
မောဟော ဝါ၊ နိဗ္ဗာနေ ပဋိလောမဘာဝေါ
သင်္ခါရေသု ရတိ၊ နိဗ္ဗာနပဋိစ္ဆာဒကမော-
ဟော ဝါ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၅။ (-ပေဋကော။ ၁၇၇။
သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၄။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၈၆။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။

၁၁၄။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၃။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၃၀။
ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၃၆။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၈။ စူဠနိ၊ ဌ။
၇၂။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၂။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၀၅။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅၉။
မူလဋီ၊ ၁။ ၁၆၂။ အနု၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၇။)

(က) ဆန့်ကျင်ဖက် ရန်သူ။ စက္ခုနိ
စဿ န ဒဒါတိ၊ ပဋိလောမဉ္စ ဝတ္တတိ။
ဇာ၊ ၁။ ၂၅၅။ ပဋိလောမဉ္စာတိ တဿ ကထံ
ပဋိပ္ပရတိ၊ ပဋိသတ္တု ဟောတိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။
၁၉၉။

(ခ) ဆန့်ကျင်ဖက် - အယူအဆ- အသိ
အမြင်။ စက္ခုနိ စဿ န ဒဒါတိ၊ ပဋိလောမဉ္စ
ဝတ္တတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၁။ ပဋိလောမဉ္စ ဝတ္တတိတိ
တဿ ကာယကမ္မမ္ပိ ဝစီကမ္မမ္ပိ န ရောစေတိ၊
ပဋိလောမဂါဟံ ဂဏှာတိ ပစ္စနိကဂါဟံ။ ဇာ၊
ဌ၊ ၂။ ၁၂၀။ ပစ္စနိကမိဒံ ဟောတိတိ ပဋိလော-
မမိဒံ ဒဿနံ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၆။

(ဂ) ဆန့်ကျင်ဖက် အမူအရာ။ ပဋိလောမံ
န ဝတ္တေယျ၊ သ ရာဇေသတိ ဝသေ။ ဇာ၊ ၂။
၂၉၂။ မိလိန္ဒ၊ ၃၅၅။ ဇာ၊ ဌ၊ ၇။ ၁၉၉။

(ဃ) ရေစုန်၏ ဆန့်ကျင်ဖက် ရေ၊
ရေညှာ။ ယူပါဒိဟိ သရဿတိနဒိယာ နိ-
မုဂ္ဂေါကာသတော ပဘုတိ ပဋိလောမံ
ဂစ္ဆန္တေန ယဇိတဗ္ဗဿ သတြယာဂဿေတံ
အဓိဝစနံ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၄။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၉၄။
ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၉၀။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၆။ (-
အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၀၂။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၃၃၀။)

(င) အနုလုံ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၊ ပဋိလုံ၊
အဆုံးမှ အစသို့- သွား- ရောက်-စေခြင်း
(စသည်)။ ယတော ခေါ အာနန္တံ ဘိက္ခု
ဣမေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ အနုလောမံပိ သမာ-
ပဇ္ဇတိ၊ ပဋိလောမံပိ သမာပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၆၀။
ပဋိလောမန္တိ ပရိယောသာနတော ပဋ္ဌာယ
ယာဝ အာဒိတော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၄။ တထာ
ဟေတံ ကတ္ထစိ သုတ္တေ အနုလောမတော၊

ကတ္တစိ သုတ္တေ ပဋိလောမတော။ ကတ္တစိ သုတ္တေ အနုလောမပဋိလောမတော။ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၂၁၉။ အနုလောမပဋိလောမတောတိ နယိမေ ပစ္စယုပ္ပါဒါ ပစ္စယုပ္ပန္နုပ္ပါဒသင်္ခါတံ အနုလောမံ၊ ပစ္စယနိရောဓာ ပစ္စယုပ္ပန္နနိရောဓသင်္ခါတဉ္စ ပဋိလောမမာဟ။ အာဒိတော ပန အန္တဂမနမနုလောမံ၊ အန္တတော စ အာဒိဂမနံ ပဋိလောမမာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၄၅။ (-ထေရ၊ ၃၄၆။ အပ၊ ၂။ ၂၁၈။ ဝိ၊ ၁။ ၈၈။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၈။ ဒိ၊ ၁။ ၈၃။ မ၊ ၁။ ၂၅။ အဘိ၊ ၁။ ၁၄၉။ အဘိ၊ ၁။ ၁၈၇၊ ၂၁၄၊ ၂၂၄၊ ၂၃၇။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၉၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၆၊ ၂၃၄၊ ၂၄၄။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၃၁-၅။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁၆၂။ ထေရ၊ ၁။ ၄၈၅၊ ၄၉၂။ ထေရီ၊ ၁။ ၁၅၉။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၁၁၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၅၂။ ဒိ၊ ၁။ ၈၅။ မူလ၊ ၁။ ၁၃၀။ အနု၊ ၁။ ၁၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၆။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၇၃။)

(စ) ဆန့်ကျင်ဖက် အပြန်၊ ပြောင်းပြန်။ ယာဝ သတ္တမာတိ မာတု မာတာ ပိတု ပိတာတိ ဧဝံ ပဋိလောမေန ယာဝ သတ္တဇာတိယော။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၈၃။ (-သံ၊ ၁။ ၅၄။ အဘိ၊ ၁။ ၁၆၉၊ ၂၈၈၊ ၂၉၄-၅၊ ၃၁၄။ ဥဒါန၊ ၁။ ၅၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၁၅၄။ ဒိ၊ ၁။ ၁၀၈၊ ၁၉၈။ သိ၊ ၁။ ၁၆၂၊ ၂၇၀။ မ၊ ၁။ ၃၅၈။ သံ၊ ၁။ ၂၃၅။ မူလ၊ ၁။ ၁၃၇။ မူလ၊ ၁။ ၁၁၈၊ ၁၄၆။ အနု၊ ၁။ ၁၈၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၈၄။)

(ဆ) ဖြစ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၊ မလျော် - မလျောက်ပတ် - ပြုသင့်သော ကိစ္စကို မပြု-သော အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်း တရား။ အထ ခေါ် ဘဂဝါ တဿ သတ္တာ-ဟဿ အစွယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌ-ဟိတွာ ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ ပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒံ ပဋိလောမံ သာဓုကံ မနဿကာ-

သိ။ ဥဒါန၊ ၁။ ၇၈။ အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေ-သဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓောတိ-အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော သေဝံ အနုပ္ပါ-ဒနိရောဓေန နိရုဇ္ဈမာနော တံ ကိစ္စံ န ကရောတိတိ တဿ အကရဏတော “ပဋိ-လောမော”တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂၃၅။ ပဋိ-လောမန္တိ “အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရော-ဓော”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော အဝိဇ္ဇာဒိ-ကောယေဝ ပစ္စယာကာရော အနုပ္ပါဒနိရော-ဓေန နိရုဇ္ဈမာနော အတ္တနော ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ အကရဏတော ပဋိလောမောတိ ဝုစ္စတိ။ ပဝတ္တိယာ ဝါ ဝိလောမနတော ပဋိလောမော၊ အန္တတော ပန မဇ္ဈတော ဝါ ပဋ္ဌာယ အာဒိ-ပါပေတွာ အဝုတ္တတ္တာ ဣတော အညေန-တ္ထေနတ္ထ ပဋိလောမတာ ယုဇ္ဇတိ။ ပဋိ-လောမန္တိ စ “ဝိသမံ စန္ဒိမသုရိယာ ပရိ-ဝတ္တန္တိ”တိအာဒိသု ဝိယ ဘာဝနပုံသက-နိဒ္ဒေသော။ ဥဒါန၊ ၁။ ၄၃။ တဿ အကရဏ-တော အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ အကရဏ-တော။ ဣမိနာ ပဋိလောမ-သဒ္ဓဿ သဘာ-ဝတ္ထံ ဒဿေတိ။ .... ပဋိလောမောတိ ပဋိ-ဝိရဒ္ဓေါ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၈၆။ (-ဝိ၊ ၁။ ၂၃၇။ ဒိ၊ ၁။ ၈၃။ သံ၊ ၁။ ၂၉။ အဘိ၊ ၁။ ၁၈၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၉။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၁၉၄။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၄၃။ ဒိ၊ ၁။ ၈၅။ သံ၊ ၁။ ၂၁-၂။ မူလ၊ ၁။ ၁၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃၄၅။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၈၀။)

(ဇ) ပဋိလောမပဋ္ဌာန်း၊ ဓမ္မပစ္စနိကံ။ ဧဝံ အနုလောမေ ဆ ပဋ္ဌာနာနိ၊ ပဋိလောမေ ဆ၊ အနုလောမပစ္စနိယေ ဆ၊ ပစ္စနိယာ-နုလောမေ ဆ ပဋ္ဌာနာနိတိ ဣဒံ စတုဝိ-သတိ သမန္တပဋ္ဌာနသမောဓာနံ ပဋ္ဌာနံ မဟာပကရဏံ နာမ။ အဘိ၊ ၁။ ၁၁။ (-အဘိ၊ ၁။ ၃၄၂။)

ပဋိလောမကတ္တု (တိ) [ပဋိလောမ+ကတ္တု] ဆန့်ကျင်ဖက် - ရန်သူ-၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော၊ သူ။ ဝါဒေ ဇာတေ သဉ္ဇာတေ နိဗ္ဗတ္တေ အဘိနိဗ္ဗတ္တေ ပါတုဘူတေယေဝ ပဋိသေနိကတ္တာ ပဋိလောမကတ္တာ ပဋိဘဏ္ဍကတ္တာ ပဋိပက္ခကတ္တာ ကလဟံ ကရေယျ။ မဟာနိ။ ၁၃၅။

ပဋိလောမကထာ (ထိ) [ပဋိလောမ+ကထာ] ဆန့်ကျင်ဖက်စကားရပ်၊ ပဋိလောမဒေသနာ။ ပဋိလောမကထာယံ ပန အဝိဇ္ဇာယတွေဝါတိ အဝိဇ္ဇာယ တု ဧဝံသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၉။ “အဝိဇ္ဇာယတွေဝါ”တိ အာဒိကာ ပန တဿ ဝိလောမတော ပဋိလောမကထာ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂။

ပဋိလောမကရ (တိ) [ပဋိလောမ+ကရ+အ] ဆန့်ကျင်ဖက် - ရန်သူ-၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော၊ သူ။ ပုဗ္ဗေဝ ဗောဓိယာ မူလေ ယေ ပဋိသေနိကရာ ကိလေသာ ပဋိလောမကရာ ပဋိကဏ္ဍကကရာ ပဋိပက္ခကရာ။ မဟာနိ။ ၁၃၃။ ပဋိလောမကရာတိ ပဋ္ဌာဏိကရာ။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၀။

ပဋိလောမကာရက (တိ) [ပဋိလောမ+ကာရက] ဆန့်ကျင်ဖက် - ရန်သူ-၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော၊ သူ။ ပဋိသေနိကတ္တာတိ ပဋိလောမကာရကော။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅၆။ (-မဟာနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၀။)

ပဋိလောမကာရဏ (န) [ပဋိလောမ+ကာရဏ] ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော အကြောင်း။ “အပ္ပမာယု မနုဿာနံ၊ အစ္စယန္တိ အဟောရတ္တာ”တိ ဝုတ္တေ “ဒိဃမာယု မနုဿာနံ၊ နာစ္စယန္တိ အဟောရတ္တာ”တိ အာဒိနိ ပဋိလောမကာရဏာနိ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၁။

ပဋိလောမက္ကမ (ပု) [ပဋိလောမ+ကမ] ဆန့်ကျင်ဖက် အစဉ်၊ အဆုံးမှ အစသို့ သွားသော အစဉ်။ သြဒါတကသိဏတော ပန ပဌာယတထေဝ ပဋိလောမက္ကမေန သမာပဇ္ဇနံ ကသိဏပဋိလောမံ နာမ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂။ ပဋိလောမတော စေတ္ထ ပဋိပါဠိ။ တေနာဟ “ပဋိလောမက္ကမေနာ”တိ။ အယဓေတ္ထ အတ္ထောပဌမံ သြဒါတကသိဏေ ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ၊ တတော လောဟိတကသိဏေတိ ယာဝပထဝီကသိဏာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂။ (- ဝိ၊ ဌ၊ ၄။ ၂၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၄၇။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၄၂။ ကနီ၊ ဌ၊ ၁။ သစ်။ ၂၆၃၊ ၃၃၄။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၈၂။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၉၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၂။ ၄၁။)

ပဋိလောမဂါဟ (ပု) [ပဋိလောမ+ဂါဟ] ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ယူခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဖက် အယူအဆ။ ပစ္စနိကံ ကတ္တုဗ္ဗန္တိ ပစ္စနိကံ ပဋိဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ကတ္တုဗ္ဗံ အမညိဿံ၊ ပဋိလောမဂါဟံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိန္တိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၄၀၁။ (-ဇာ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၀။)

ပဋိလောမဂ္ဂဟဏ (န) [ပဋိလောမ+ဂ္ဂဟဏ] ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ယူခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဖက် အယူအဆ။ မုဒိန္ဒြိယတာယ ဝါ ပဋိလောမဂ္ဂဟဏတော နေတဗ္ဗော အနနေတဗ္ဗောတိ နေယျော။ နေတ္တိ၊ ဌ၊ ၄၆။

ပဋိလောမစိတ္တ (န) [ပဋိလောမ+စိတ္တ] ဆန့်ကျင်ဖက် စိတ်၊ ဆန့်ကျင်ဖက် ပြုလိုသော စိတ်။ ဗြာဟ္မဏေနာတိ ဇာတိဗြာဟ္မဏေန။ သာသနပရမတ္ထသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဟိ ပဋိလောမစိတ္တံယေဝ နတ္ထိ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၃။

ပဋိလောမဋ္ဌ (ပု) [ပဋိလောမ+အတ္ထ] ဆန့်ကျင်ဖက်၏ အဖြစ်ဟူသော - အနက် - သဘော။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝိနိဝိဇ္ဇနဋ္ဌေန ပဋိလောမဋ္ဌေန
စ ဒိဋ္ဌိဝိသုကံ။ မိစ္ဆာဒဿနံ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ
သမ္မာဒဿနံ ဝိနိဝိဇ္ဇတိ စေဝ ဝိလောမေတိ
စ။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ ၄၅။

ပဋိလောမဌပနာ (ထိ) [ပဋိလောမ+ဌပနာ] ဆန့်
ကျင်ဖက်-ပဋိလုံ-အားဖြင့်-ထားကြောင်း-
တည်စေကြောင်း - စကားရပ်။ နော စေ
ပန ဝတ္တဗ္ဗေတိအာဒိ “န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ”တိ
ပဋိက္ခိတ္တပက္ခဿ ဌပိတတ္တာ ပဋိလောမတော
နိဂ္ဂဟပါပနာရောပနာနံ လက္ခဏဘူတာ
ပဋိလောမဌပနာ နာမ။ အဘိ၊ ၁၂။ ၁၁၄။

ပဋိလောမတ္ထ (ပု) [ပဋိလောမ+အတ္ထ] ဆန့်ကျင်
ဖက်-ပဋိလုံ-ဖြစ်သောအနက်။ အတ္ထဝသေ-
နာတိ ပဋိလောမတ္ထဝသေန။ အနု၊ ၁၂။ ၁၉၆။

ပဋိလောမဒေသနာ (ထိ) [ပဋိလောမ+ဒေသနာ]
ဆန့်ကျင်ဖက်-ပဋိလုံ-အားဖြင့် ဟောခြင်း၊
ဆန့်ကျင်ဖက်- ပဋိလုံ-အားဖြင့် -ဟောရာ-
ဟောကြောင်း-ဒေသနာ။ ယာ ပရိယော-
သာနတော ပဌာယ ပဋိလောမဒေသနာ။
အဘိ၊ ၁၂။ ၁၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၁၅၅။ (-ဒိ၊ ၁၂။
၈၅။ မူလ၊ ၁၂။ ၈၆၊ ၁၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၂၄၄၊
၃၄၅။)

ပဋိလောမန (တိ) [ပဋိလောမ (နာမဓာတ်)+ယု]
မလျော်-မလျောက်ပတ်-ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်
ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ပဋိက္ခုလတောတိ
အဘိရစိယာ ပဋိလောမနေန ပဋိက္ခုလ-
ဘာဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၄၅၃။

ပဋိလောမနစိတ္တ (န) [ပဋိလောမန+စိတ္တ] ဆန့်
ကျင်ဖက် စိတ်၊ ဆန့်ကျင်ဖက် ပြုလိုသော
စိတ်။ ဗြာဟ္မဏေနာတိ ဇာတိဗြာဟ္မဏေန။
ပရမတ္ထသမဏဗြာဟ္မဏာနဉ္စိ ပဋိလောမန-
စိတ္တိယေဝ နတ္ထိ။ နေတ္ထိ၊ ၁၂။ ၅၈။

ပဋိလောမနယ (ပု) [ပဋိလောမ+နယ] (က) ဆန့်
ကျင်ဖက်-ပဋိလုံ-အားဖြင့် ဟောကြားအပ်
သောနည်း၊ အဆုံးမှ အစသို့ ရောက်စေခြင်း
ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော နည်း။ (ခ) ဖြစ်
ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက် - ချုပ်ပျက်ခြင်း-
အားဖြင့် ဟောကြားအပ်သော နည်း။ (က)
ဣဒါနိ ပဋိလောမနယေနာပိ တံ သမုဒါစာ-
ရတဏှံ ဒဿေတုံ ပုန “အာရက္ခာဓိကရဏ”န္တိ
အာရတန္တော ဒေသနံ နိဝတ္တေသိ။ ဒိ၊ ၁၂။
၉၀။ ပရိယောသာနတော ပဌာယ ပဋိလော-
မနယေန အာဒိပါပနဝသေန ဝိတ္တာရေတွာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၃၇၆။ (-ဒိ၊ ၁၂။ ၉၉။ ဒိ၊ ၁၂။ ၅၆။
မ၊ ၁၂။ ၂၃၆။ သံ၊ ၁၂။ ၂၅၂။) (ခ) တေသု
“ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ”တိဝစန-
တော ဥပ္ပတ္တိဒီပနော အနုလောမနယော၊
“နုပ္ပဇ္ဇတိ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ”တိဝစနတော
အနုပ္ပတ္တိဒီပနော ပဋိလောမနယော။ အဘိ၊ ၁၂။
၃။ ၂၉၇။ (-၃၀၂-၄၊ ၃၃၈။)

ပဋိလောမနယဝိဿဇ္ဇန (န၊ ထိ) [ပဋိလောမနယ
+ ဝိဿဇ္ဇန] ပဋိလောမနည်း၏ အဖြေ၊ ဖြစ်
ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက်-ချုပ်ပျက်ခြင်း - အား
ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော နည်း၏ အဖြေ။
ပဋိလောမနယဝိဿဇ္ဇနေ ပနေတ္ထ အရဟာ
ရူပက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနာတိတိ အရဟတော
ပရိညာယ အဘာဝေန ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ ၁၂။
၃၀၄။

ပဋိလောမပက္ခ (ပု) [ပဋိလောမ+ပက္ခ] ဆန့်ကျင်
ဖက် အဖို့အစ။ တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော
“အတ္ထဿ မူလံ နိကတိဝိနယော”တိ နိတိမဂ္ဂံ
နိဿာယ အင်္ဂုရဿ ပဋိလောမပက္ခေ
ဌတွာ။ ပေတ၊ ၁၂။ ၁၀၇။ (-အဘိ၊ ၁၂။ ၁၁၄။
အနု၊ ၁၂။ ၆၉။)

ပဋိလောမပစ္စယာကာရ (ပု) [ပဋိလောမ+ပစ္စယာ-ကာရ] အကြောင်းတရားတို့၏ အကျိုးတရားတို့အား ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာ- အနုလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၊ ပဋိလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်။ လောကနိရောဓန္တိ ပဋိလောမ-ပစ္စယာကာရံ။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၃။ ပဋိလောမပစ္စယာကာရန္တိ အာနေတွာ သမ္ပန္နော။ တံတံ-ဟေတုနိရောဓတော တံတံဖလနိရောဓော ဟိ ပဋိလောမပစ္စယာကာရော။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၃။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၈၄။) အနုလောမပစ္စယာကာရ-လည်းကြည့်။

ပဋိလောမပဉ္စက (န) [ပဋိလောမ+ပဉ္စက] ဆန့်ကျင်ဖက် အဖို့၌ ဖြစ်သော အနက် ၅-ပါး အပေါင်း၊ ပဋိလောမပဉ္စက။ (ယင်းတို့ကား- ကထာဝတ္ထုကျမ်းလာ ၁-နိဂ္ဂဟ၊ ၂-အနုလောမပါပနာ၊ ၃-အနုလောမရောပနာ၊ ၄-ပဋိလောမပါပနာ၊ ၅-ပဋိလောမရောပနာတို့ တည်း။ အနုလောမပဉ္စက-လည်း ကြည့်။) ပရဝါဒိပက္ခမူလကေပိ ပစ္စနိကာနုလောမေ သတ္တပညာသ ပဋိလောမပဉ္စကာနိ ဒဿိတာနိ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၂။ (-အနု၊ ၅။ ၇၅။)

ပဋိလောမပဉ္စ (တိ) [ပဋိလောမ+ပဉ္စ] ဆန့်ကျင်ဖက်-အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ။ ပဋိလောမပဉ္စာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၅။ (-၂၀၁၊ ၁၃၄။)

ပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်(ပု) [ပဋိလောမ+ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်] အနုလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၊ အဆုံးမှ အစသို့ ပြန်၍ ဟောကြားအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ပဋိလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်။ ဣဒံ သင်္ခါရာနံ ဧရာမရဏံ နာမ ဇာတိယာ သတိ ဟောတိ၊ ဇာတိ ဘဝေ သတိ၊ .... ဝိညာဏံ သင်္ခါရေသု သတိ၊ သင်္ခါရာ

အဝိဇ္ဇာယ သတိတိ ဧဝံ ပဋိလောမပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒ်ဝသေန နာမရူပဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟံ ကရေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၅။ (-ဥဒါန၊ ၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅၁။)

ပဋိလောမပဋိပဒါ (ထိ) [ပဋိလောမ+ပဋိပဒါ] ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော အကျင့်။ အနုလောမပဋိပဒါယာတိ အဝိရုဒ္ဓပဋိပဒါယ၊ န ပဋိလောမပဋိပဒါယ။ မဟာနိ၊ ၅။ ၅၅။

ပဋိလောမပရိယာယ (ပု) [ပဋိလောမ+ပရိယာယ] ဆန့်ကျင်ဖက်-တရား-ဒေသနာ။ နိဗ္ဗာနဿ စ သုညတ္တာ အနတ္တတ္တာ စ ဣမသ္မိံ ဒွယေ ပဋိလောမပရိယာယော န ဝုတ္တော။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၃၁၇။

ပဋိလောမပါပနာ (ထိ) [ပဋိလောမ+ပါပနာ] ဆန့်ကျင်ဖက်-ပဋိလောမ-အဖို့၌ နှိပ်ခြင်းသို့-ရောက်စေခြင်း - ရောက်စေကြောင်း - ~~အာ~~ စကားရပ်။ အနုလောမပဋိလောမတော ပါပနာရောပနာနဉ္စ ဝသေန ပါကဋ္ဌံ ကရေန္တော ဟန္တိ ပုဂ္ဂလောတိအာဒိမာဟ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃။ နော ဝတ ရေတိအာဒိ ပဋိလောမပက္ခေ နိဂ္ဂဟဿ ပါပိတတ္တာ ပဋိလောမပါပနာ နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၄။

ပဋိလောမပါဠိ (ထိ) [ပဋိလောမ+ပါဠိ] ဆန့်ကျင်ဖက်-အပြန်- ဖြစ်သော ပါဠိ၊ ပဋိလုံ ပါဠိ။ သော ဟိ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဝသေန ဝုတ္တန္တိ အဋ္ဌကထံ အာဟရိတွာ “ဣမသ္မိံ” ပဉ္စေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိရူပဉ္စ လဗ္ဘတိ”တိ အဝေါစ။ တထာ စ ဝတွာ ပဋိလောမပါဠိ ဒဿေတွာ။ အနု၊ ၅။ ၁။ ၂၁၂။

ပဋိလောမပုစ္ဆာ (ထိ) [ပဋိလောမ+ပုစ္ဆာ] ဆန့်ကျင်ဖက်-အပြန်-ဖြစ်သော- အမေး - ပုစ္ဆာ၊ ပဋိလုံ - ပဋိလောမ - ပုစ္ဆာ။ တဿေဝ

ပဋိလောမပုစ္ဆာယ “သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသ-
လမူလေန ဧကမူလာ”တိ အဝတ္တာ “သဗ္ဗေ
တေ ဓမ္မာ ကုသလာ”တိ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၉၀။ တတ္ထ တတ္ထ ဟိ ပဋိလောမပုစ္ဆာဟိ
အတိတေန ပစ္စုပ္ပန္နာဒယော ကာလဘေဒါ
ဒသိတာ။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၁၂၄။ ပဋိလောမ-
ပုစ္ဆာဟိတိ “ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ
ဧဝမာဒိကာဟိ ပဌမပဒေ ဝုတ္တဿ ပဋိ-
လောမဝသေန ပဝတ္တာဟိ။ အနု၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၇၄။
(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၀။၃၁၉။ အနု၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၃။)

ပဋိလောမပုစ္ဆာနရူပ (တိ) [ပဋိလောမပုစ္ဆာ +
အနုရူပ] ပဋိလုံ-အမေး-ပုစ္ဆာ-အား - သင်-
လျော် -လျောက်ပတ်-သော။ တသ္မာ ပဋိ-
လောမပုစ္ဆာနရူပါယ အနုလောမပုစ္ဆာယ
ဘဝိတဗ္ဗံ။အနု၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၃။(-မူလဋ္ဌိ၊၂။၁၁၈။)

ပဋိလောမပုစ္ဆာဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဋိလောမပုစ္ဆာ+
ဝဏ္ဏနာ | ပဋိလုံ-အမေး-ပုစ္ဆာ-၏ အဖွင့်။
ပဋိလောမပုစ္ဆာဝဏ္ဏနာယံ “ကုသလမူလေန
ဧကမူလာ”တိ ဟိ ပုစ္ဆာယ ကတာယ။မူလဋ္ဌိ၊
၂။၁၁၉။

ပဋိလောမပ္ပသင်္ဂါပတ္တိ (ထိ) [ပဋိလောမ+ပသင်္ဂါ+
အာပတ္တိ] ဆန့်ကျင်ဖက်-ပဋိလုံ-၏ အဖြစ်၌
-ကပ်ငြိ-လျဉ်းပါး- ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။
အညထာ နိရောဓဿ ပဋိလောမပ္ပသင်္ဂါ-
ပတ္တိယေဝါပဇ္ဇတိ။ ဝဇီရ၊၂။၃၉၄။

ပဋိလောမမနသိကရဏ (န) [ပဋိလောမ+ မနသိ
ကရဏ] ဆန့်ကျင်ဖက်- ပဋိလုံ- အားဖြင့်
နှလုံးသွင်းခြင်း။ ပဋိလောမမနသိကရဏံ
ပန အနုလောမေ ပစ္စယာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နာနဉ္စ
တထာဘာဝသာဓနတ္ထံ။ ဝဇီရ၊၂။၃၉၄။

ပဋိလောမရောပနာ (ထိ) [ပဋိလောမ+ရောပနာ]

ဆန့်ကျင်ဖက်-ပဋိလောမ-အဖို့၌ နိပ်ခြင်း
သို့-တင်ခြင်း-တင်ကြောင်း- စကားရပ်။ပန
ယံ တတ္ထ ဝဒေသီတိအာဒိ ပဋိလောမပက္ခေ
နိဂ္ဂဟဿ အာရောပိတတ္တာ ပဋိလောမ-
ရောပနာ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄။

ပဋိလောမဝါရ (ပု) [ပဋိလောမ+ဝါရ] ဆန့်ကျင်
ဖက်-ပဋိလုံ-အားဖြင့် ဟောသော-အလှည့်
- အကြိမ်၊ အနုလုံပါဠိ၏ အပြန် ပဋိလုံပါဠိ။
ပဋိလောမဝါရေပိ “န ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော၊
န ရူပက္ခန္ဓော န ရူပ”အာဒိနိ ပဉ္စေ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။ (-၂၉၄၊၃၀၅။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၄။
မူလ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၅၄။)

ပဋိလောမဝုတ္တိ (တိ) [ပဋိလောမ + ဝုတ္တိ] (က)
ဆန့်ကျင်ဖက်-ကန့်လန့်- ဖြစ်လေ့ရှိသော၊
ဆန့်ကျင်ဖက် - ကန့်လန့် - ပြုလုပ်တတ်
သော။ (ခ)ဆန့်ကျင်ဖက် စကားကို ပြောဆို
လေ့ရှိသော။ (က၊ခ) အနုဿဝါ အဝစန-
ကရာ ပဋိလောမဝုတ္တိနော အညေနေဝ မုခံ
ကရေန္တိ။ မဟာနိ၊၂။၈။စူဠနိ၊၂။၅၃။ (က)
ပဋိလောမဝုတ္တိနောတိ ပဋ္ဌာဏီ ဟုတွာ
ပဝတ္တနကာ။ မဟာနိ၊၂။၉၈။ (ခ)ပဋိလောမ-
ဝုတ္တိနောတိ ပစ္စနိကံ ကထနသီလာ၊ ပဋိ-
မလ္လာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိတိ အတ္ထော။ စူဠနိ၊၂။
၁၁၇။

ပဋိလောမသဇ္ဈာယ (ပု) [ပဋိလောမ + သဇ္ဈာယ]
ဆန့်ကျင်ဖက်-ပဋိလုံ-အားဖြင့် - ရွတ်ဖတ်-
သရဇ္ဈာယ်-ခြင်း၊ အဆုံးမှ အစသို့ ပြန်သော
အားဖြင့်-ရွတ်ဖတ်-သရဇ္ဈာယ်-ခြင်း။ ဝက္က-
ပဉ္စကာဒိသု အနုလောမသဇ္ဈာယံ ဝတွာ
ပဋိလောမသဇ္ဈာယော ပုရိမေဟိ သမ္ပန္နော
ဝုတ္တော။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၁၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၉၉။

ပဋိလောမသဒ္ဒ (ပု) [ပဋိလောမ+သဒ္ဒ၊ဆန့်ကျင်

ဖက် ပြောဆိုသံ၊ စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ်
အသံ၊ အတင်းပြောဆိုသံ။ ဗဟူ ဟိ သဒ္ဒါ
ပစ္စုပ္ပန်တိ ဗဟုကာ ဧတေ လောကသ္မိံ ပဋိ-
လောမသဒ္ဒါ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၉။ ပဋိလောမ-
သဒ္ဒါတိ ပဋိလောမဘာဝေန ပတိတတ္တာ
အသစ္စဝိဘာဝနာ ပဋိကူလသဒ္ဒါ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။
၃၀၂။

ပဋိလောမာပဒေသ (ပု) | ပဋိလောမ+အပဒေသ |
ဆန့်ကျင်ဖက်- ပဋိလုံ-ကို ညွှန်ပြခြင်း။ န
ဟိ ပဋိလောမာပဒေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာန်
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဘဝိတုမရဟတိတိ။ ဝဇီရ၊
၃၉၄။

ပဋိလောမေတိ(ကာကြိ) | ပဋိလောမ (နာမဓာတ်)
+ဏေ+တိ | ဆန့်ကျင်စေ၏။ သုပိနန္တေ
ကတော ဝိတိက္ကမော အာပတ္တိကရော
ဟောတိတိ စ ဧဝမာဒိ ဝဒန္တော ဝိနယံ
ပဋိလောမေတိ နာမ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၈၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၂။ ၂၄၁။

ပဋိလောမေန္တ(တိ) | ပတိ+လောမ+ဏေ+အန္တ။
ပဋိလောမ(နာမဓာတ်)ဏေ+အန္တ | ဆန့်ကျင်
စေသော၊ သူ။ ပဋိလောမေန္တော ဟိ ကမ္မန္တရံ
ဘိန္တန္တော၊ ဓမ္မတဉ္စ ဝိလောမေန္တော ကုတော
ကိလေသဝိနယံ အနုလောမေတိ။ မူလဋီ၊ ၂။
၈၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၄၁။

ပဋိဝစန (န) | ပတိ+ဝစန။ ပတိ+ဝစ+ယု | (၁)
ပြန်လည်- တုံ့ပြန် - ပြောကြားအပ်သော
စကား၊ စကားတုံ့၊ စကားပြန်။ (က) (အခြား
သူက ခေါ်ဝေါ်သည်ကို) ပြန်လည် ထူးသော
စကား။ (ခ) ပြန်လည် ချေပသော စကား။
(ဂ) အကြောင်းပြန် စကား။ (ဃ) အဖြေ
စကား။ (င) တုံ့ပြန် မေးမြန်းအပ်သော စကား။
(၂) ဆန့်ကျင်ဖက် စကား။

(၁) ပြန်လည် - တုံ့ပြန် - ပြောကြားအပ်
သော စကား၊ စကားတုံ့၊ စကားပြန်။
အထဿ မာတာပိတရော တိက္ခတ္တံ၊ ဝတ္တာ
ပဋိဝစနဓိ အလဘမာနာ သဟာယကေ
ပက္ခောသာပေတွာ “ဧသ ဝေါ သဟာယ-
ကော ပဗ္ဗဇိတုကာမော၊ နိဝါရေထ နန္ဒိ
အာဟံသု။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၂။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၀၂။ (-အံ၊
ဌ၊ ၁။ ၃၃၂။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၂။ ဓမ္မ၊
ဌ၊ ၂။ ၂၉၆။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၁၆၃။ ပေတ၊ ဌ၊ ၁၅၈။
ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၄၆။ ထေရီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၉၀။ ဇာ၊ ဌ၊
၂။ ၁၅၅။ ဇာ၊ ဌ၊ ၆။ ၁၄။ ဝဇီရ၊ ၃၀၇၊ ၃၆၀။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၆၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၁။ သီ၊ ဌ၊ ၁။
၂။ ၈၃၊ ၂၇၈။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၆။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၂။)
(က) (အခြားသူက ခေါ်ဝေါ်သည်ကို) ပြန်
လည် ထူးသော စကား။ ဗုဒ္ဓေဟိ စ အာ-
လပိတော ဘိက္ခုသံဃော “ဘဒန္တေ”တိ ပဋိ-
ဝစနံ ဒေတိ၊ သာဝကေဟိ “အာဂုသော”တိ။
မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၃။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁၄။ “ဘိက္ခဝေါ”တိ
ပဋိဝစနံ ဒါပေတိ၊ “ဘဒန္တေ”တိ ပဋိဝစနံ
ဒေန္တိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၃၁။ (-ဒိ၊
ဌ၊ ၁။ ၁၆၆။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၅၉။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၁၉။
အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၀။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၃၃။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။
၁၈၆။ စရိယာ၊ ဌ၊ ၂၂၁။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉၇။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။
၁၃။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၄။) (ခ) ပြန်လည် ချေပ
သော စကား။ တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော၊
တုဏှိ ဘဝံ ဂေါတမော ဟောတု၊ အဟမေဝ
တေသံ သဟဓမ္မေန ပဋိဝစနံ ကရိဿာမိ။
ဒီ၊ ၁။ ၁၁၅။ (-ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၁၉၀။) (ဂ) အကြောင်း
ပြန် စကား။ အဟမေတဿ ကာရဏာ
ရညော သန္တိကေ ပဋိဝစနံ ကရိဿာမိ။
မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၁၁၆။ (-အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၅။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။
၂၄၄။) (ဃ) အဖြေစကား။ အဒ္ဓါ မံ တေ
ပဋိပုစ္ဆိဿန္တိ “ကထံ ဘန္တေ အာနန္ဒ တထာ-
ဂတဿ သရိရေ ပဋိပဋ္ဌိတဗ္ဗန္တိ၊ “တေ-

သာဟံ ကထံ ပဋိဝစနံ ဒေမိ"တိ ပုစ္ဆတိ။
 ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ (-မိလိန္ဒ။၃၀၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၉။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၃၅၊၃၄၄။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၉၂။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၇၃-၇၊
 ၂၆၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၀။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၃၂။
 သာရတ္ထ၊၂။၃၆၉။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၅၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၁၅၊၂၀၉။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၂။ အနု၊ဋ္ဌ၊၃။၆၂။)
 (c)တုံ၊ပြန်မေးမြန်းသောစကား။ အနုယော-
 ဂေါတိ ပဋိဝစနံ။ဝဇီရ၊၁၉၈။ (၂) ဆန့်ကျင်
 ဖက် စကား။ ပဋိဘာဂံ ဒါတုန္တိ "စတ္တာရော
 သတိပဋ္ဌာနာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တဿ ဓမ္မ-
 ဘာဂဿ ဓမ္မကောဋ္ဌာသဿ ပဋိပက္ခဘူတံ
 ကတွာ ဘာဂံ ကောဋ္ဌာသံ ပဋိဝစနံ ဒါတုံ
 သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၈။ (-ဒိ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၂၈၈။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၀၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၂၀၈၊၂၆၈၊၂၉၀။)

ပဋိဝစနဂါထာ (ထိ) [ပဋိဝစန+ဂါထာ] စကား
 တုံ-စကားပြန်-ဂါထာ- ကဗျာ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ
 ပဏ္ဍိတကုမာရကော ဧကံ ပဋိဝစနဂါထံ ဒွေ
 ဥဒါနဂါထာတိ တိသော ဂါထာ အဘာသိ။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၇။

ပဋိဝစနဒါန (န) [ပဋိဝစန+ဒါန] စကားတုံ၊
 ပေးခြင်း။ (က)ပြန်လည် ထူးသော စကားကို
 ပေးခြင်း။ (ခ)အဖြေပေးခြင်း။ (က)ဘဒ္ဒေ-
 တိ ဂါရဝဝစနမေတံ၊ သတ္ထုနော ပဋိဝစန-
 ဒါနံ ဝါ၊ အပိစေတ္ထ ဘိက္ခဝေါတိ ဝဒမာနော
 ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခု အာလပတိ။ ဘဒ္ဒေတိ
 ဝဒမာနာ တေ ဘဂဝန္တံ ပစ္စာလပန္တိ၊ တထာ
 ဘိက္ခဝေါတိ ဘဂဝါ အာဘာသတိ။ ဘဒ္ဒ-
 နေတိ တေ ပစ္စာဘာသန္တိ။ ဘိက္ခဝေါတိ
 ပဋိဝစနံ ဒါပေတိ၊ဘဒ္ဒေတိ ပဋိဝစနံ ဒေန္တိ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄။ ပဋိသံ၊

ဋ္ဌ၊၂။၁၃၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၅။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၉၁။
 ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၆။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၈၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၈၃။) (ခ) တတ္ထ ကော ကုဋိကာယန္တိ
 "ဣမိသံ ကုဋိကာယံ ကော နိသိန္နော"တိ
 ခေတ္တပါလဿ ပုစ္ဆာဝစနံ။ တဿ "ဘိက္ခု
 ကုဋိကာယန္တိ ထေရဿ ပဋိဝစနဒါနံ။
 ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။ "ကတ္ထ ပိဏ္ဏာယ စရိယာ-
 မာ"တိ ထေရေန ဝုတ္တေ "အသုကဂါမေ
 ဘန္တေ"တိ ကာမမေတံ ပဋိဝစနဒါနံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၂၈-၉။ (-ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၇၁။)

ပဋိဝစနဒါနပဋိညာ (ထိ) [ပဋိဝစနဒါန+ပဋိညာ]
 စကားတုံ၊ပေးခြင်းဟူသော ဝန်ခံခြင်း။ "အာမ
 အာစရိယာ"တိ အတ္တနာ တဿ ပဋိဝစနဒါ-
 နပဋိညာယ ပဋိညာတောတိ အတ္ထော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၂၂၁။ ပဋိဝစနဒါနမေဝ ပဋိညာ တထာ၊
 တာယ သယမေဝ ပဋိညာတောတိ အတ္ထော။
 သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၂၆။

ပဋိဝစနဒါနမုခ (န) [ပဋိဝစနဒါန+မုခ] စကား
 တုံ၊ပေးခြင်းဟူသော - အဦး- အစ- ပဓာန၊
 အဦး-အစ-ပဓာန-ဖြစ်သော စကားတုံ၊ ပေး
 ခြင်း။ ဣဒါနိ ထေရော စောရဂါမဏိကဿ
 ပဋိဝစနဒါနမုခေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော။ ထေရ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၂၆၅။ (-ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၁။)

ပဋိဝစနဒါပန (န) [ပဋိဝစန+ဒါပန] စကားတုံ၊ကို
 ပေးစေခြင်း။ "အာမ ဝသိဿာမိ"တိ ပဋိ-
 ဝစနဒါပနေန ဥပလာပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၃၄၂။

ပဋိဝစနဒါယက (တိ) [ပဋိဝစန+ဒါယက] စကား
 တုံ၊ကို ပေးတတ်သော၊ စကားပြောဖက် ဖြစ်
 သော၊ သူ။ ပဋိမန္တကောတိ မယာ အညော
 ကော တဝ ပဋိမန္တကော ပဋိဝစနဒါယကော။

ဇာ၊ဌ၊၄။၁၈။

ပဋိဝစနမုခ (န) [ပဋိဝစန+မုခ]စကားတုံ၊ ပြော
ကြားခြင်းဟူသော - အဦး - အစ - ပဓာန၊
အဦး-အစ-ပဓာန-ဖြစ်သော စကားတုံ၊ ပြော
ကြားခြင်း။ သတ္တရာ ကတပဋိသန္တာရော
ပဋိဝစနမုခေ “ဘဂဝါ တုမှာကံ သာသနံ
ဥပဂတကာလတော ပဌာယ မယံ သဗ္ဗဒုက္ခံ
အပဂတံ၊ သဗ္ဗော ပရိဿယော ဝူပသန္တော”-
တိ ပဝေဒနဝသေန အညံ ဗျာကရောန္တော။
ထေရ၊ဌ၊၁။ ၃၀၃။

ပဋိဝစနဝိဿန္တန (န၊ထိ) [ပဋိဝစန+ဝိဿန္တန]
စကားတုံ-စကားပြန်-၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဖြေ
ဆိုခြင်း၊ ဝန်ခံသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဖြေဆို
ခြင်း။ ပါဠိဂတိယာ ဝိဿန္တနံ ပဋိဝစန-
ဝိဿန္တနံ သရူပဒဿနေန ဝိဿန္တနံ ပဋိက္ခေ-
ပေန ဝိဿန္တနံ ပဋိသေခေန ဝိဿန္တနန္တိ
ဣမာနိ ပန ပဉ္စ ဝိဿန္တနာနိ နာမ။ အဘိ၊
ဌ၊၃။၂၉၉။ ယံ ပန ဝိဿန္တနံ ပဋိဝစနဘာ-
ဝေန အတ္ထံ ဝိဿန္တေတိ၊ ဣဒံ ပဋိဝစန-
ဝိဿန္တနံ နာမ၊ တံ ပစ္ဆာပရော လတ္တတိ။
“ယဿ ရူပက္ခေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ တဿ
ဝေဒနာက္ခေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”တိ ဟိ ပရော
“အာမန္တာ”တိ ဣဒံ ဝိဿန္တနံ ပဋိဝစနဝနေဝ
အတ္ထံ ဝိဿန္တယမာနံ ဂတံ၊ တသ္မာ ဧဝရူ-
ပေသု ဌာနေသု ပဋိဝစနဝိဿန္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
အဘိ၊ဌ၊၃။၃၀၀။ (-မူလဋီ၊၃။၁၂၉၊၁၃၂။
အနဋီ၊၃။၁၈၀-၃၊၂၀၀။)

ပဋိဝဇ္ဇာ (ကြိ) [ပတိ+ဝဒ+အ+ဇယျ။ ဝဒ-ကို
ဝဇ္ဇပြု၊ ဇယျ-ကို အာပြု။ကစည်း။၅၀၀။ ရူ။
၄၈၆။မောဂ်၊၅။၁၇၆။နိတိ၊ဇာ။၁၀၁။]တစ်ဖန်
-ပြန်၍-ပြောရာ၏၊ စကားတုံ၊ ပြန်ရာ၏၊
ပဋိဝဒတိ-ကြည့်။

ပဋိဝဇ္ဇ(တ္ထ)တိ (ကြိ) | ပတိ + ဝဇ္ဇ (ဝတ္ထု=

ဝတု) + အ+တိ။ နိတိ၊ဇာ။၆၇။ ဓာတွတ္ထ ။
၃၅၂-၄။ နိရုတ္တိ။၇၃၂၊၈၀၁။]တစ်ဖန်-ပြန်
လည်-ဆုတ်နစ်-၏။ အသုဘသညာပရိ-
စိတေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော စေတသာ
ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနဓမ္မသမာ-
သမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပဋိလိယတိ ပဋိကုဋ္ဌတိ
ပဋိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၄။
ယထာ ပန ကုက္ကုဋ္ဌပတ္တံ ဝါ နာရဒဒ္ဓါလံ ဝါ
အဂ္ဂိမိ ပက္ခိတ္တံ ပဋိလိယတိ ပဋိကုဋ္ဌတိ
ပဋိဝဇ္ဇတိ န သမ္ပသာရိယတိ။ အံ၊ဌ၊၃။၇၄။
ပဋိဝတ္တတိတိ နိဝတ္တတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၈။
ပဋိဝဇ္ဇတိတိ ပဋိနိဝဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ၊၁။၂၀၈။
(-မိလိန္ဒ။၂၈၇။ ပဋိသံ၊ဌ၊၁။၂၃။) ပဋိဝဇ္ဇ-
(တ္ထ)န္တိ - ပဋိသံ၊ဌ၊၁။၂၃။

ပဋိဝဇ္ဇ (တ္ထ)န္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝဇ္ဇ (ဝတ္ထု=ဝတု)+
အ+အန္တိ]တစ်ဖန် - ပြန်လည် - ဆုတ်နစ်-
ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝဇ္ဇေ(တ္ထေ)တိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဝဇ္ဇ(ဝတ္ထု=
ဝတု) ဣ+တိ]တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ဆုတ်
နစ်-စေ၏။(က)လိပ်-ခွေ-စေ၏။(ခ)တိုက်
ခတ်-ပုတ်ခတ်-၏။(ဂ)တစ်ဖန်-ဖြေရှင်း-
ချေပ-နိုင်၏။(က) ကပ္ပါသဝဇ္ဇနကရဏိယံ
ဝိယ ပဝတ္ထေန္တော စိရကာလံ သံဝေလ္လိတ-
ကိလဉ္စ ပသာရေတွာ ပုန သံဝေလ္လန္တော ဝိယ
စ ပဋိဝဇ္ဇေတိ နာမ။ သံ၊ဌ၊၂။၂၀၇။ပဋိဝဇ္ဇေ-
(တ္ထေ)ဿာမိ - သံ၊၁။၄၅၅။(ခ) အထ ခေါ
အဗ္ဗပါလီ ဂဏိကာ ....စက္ကေန စက္ကံ အက္ခေန
အက္ခံ ပဋိဝဇ္ဇေသိ။ ဝိ၊၃။၃၂၆။ ပဋိဝဇ္ဇေသိတိ
ပဟာရေသိ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၇၈။ ပဋိဝဇ္ဇေသိတိ
ပဟရိ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၁။ ဝိမတိ၊၂။၁၈၈။
(ဂ)ပဋိဟရတိ ပဋိဝဇ္ဇေတိတိ ပဋိဟာရော၊
ဝါဒေါ ဧဝ ပဋိဟာရော ဝါဒပဋိဟာရော၊ တံ၊
ဥတ္တရန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ “ ပစ္စာဂမန-
က”န္တိ။ စောဒနံ ပရိဝတ္ထေတွာ ပဋိပါက-

တိကကရဏန္တိ အတ္ထော။ မဇ္ဈိ၃။၂၁၃။

ပဋိဝဋ္ဌေ(တ္ထေ)တုံ (ကာကြိဝိ) |ပတိ+ဝဋ္ဌ(ဝတ္ထု
=ဝတု) +ဏေ+တုံ| တစ်ဖန်-ပြန်လည်-
ဆုတ်နှစ်-စေခြင်း ငှါ။ (က)လိပ်-ခွေ-စေ
ခြင်းငှါ။ (ခ) တားမြစ်-ပိတ်ပင်-ခြင်း ငှါ။
(က)ဘဗ္ဗော န ခေါ သော ပုရိသော အမုံ
သတ္တိံ တိဏှဖလံ ပါဏိနာ ဝါ မုဋ္ဌိနာ ဝါ
ပဋိလေဏေတုံ ပဋိကောဋ္ဌေတုံ ပဋိဝဋ္ဌေတုန္တိ။
သံ၊၁။၄၅၅။(ခ)တံ ဧဝံ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ
ဧတေသု သမဏာဒီသု ဧကေနပိ ပဋိဝတ္ထေ-
တုံ ပဋိဗဟိတုံ န သက္ကာ။ အံ၊၅။၂။၇၉။
(-အံ၊၆။၂။၈၃။)

ပဋိဝဋ္ဌေ(တ္ထေ)သိ (ကာကြိ) |ပတိ+ဝဋ္ဌ(ဝတ္ထု=
ဝတု)+ဏေ+တုံ| တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ဆုတ်
နှစ်-စေပြီး၊ ထိခိုက်-တိုက်မိ -စေပြီး၊ တိုက်
ခတ်-ပုတ်ခတ်-ပြီး။ ပဋိဝဋ္ဌေတိ-ကြည်။

ပဋိဝဋ္ဌေဿာမိ(ကာကြိ) (ပတိ+ဝဋ္ဌ(ဝတ္ထု=ဝတု)
ဏေ+ဿာမိ) တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ဆုတ်နှစ်
-စေလတ်အံ့၊ လိပ်-ခွေ-စေလတ်အံ့။ ပဋိ-
ဝဋ္ဌေတိ-ကြည်။

ပဋိဝဋ္ဌေနာ (ထိ) |ပတိ+ဝဋ္ဌ+ယု| ဖွင့်ဆိုခြင်း။
အနုပဒဝဋ္ဌနန္တိ ပဒံ ပဒံ ပဋိဝဋ္ဌေနံ၊ ပဒါ-
နက္ကမေန ဝဋ္ဌေနံ ဝါ။ သာရတ္ထ၊၂။၁။

ပဋိဝတ္ထ (န) |ပတိ+ဝတ္ထ| (၁)နောက်မှ ပြုအပ်
သော ကျင့်ဝတ်။ (၂) သေးငယ်သော
ကျင့်ဝတ်။ (၁၊၂) ပဌမတရံ ကာတဗ္ဗံ ယံ၊
တံ ဝတ္ထံ၊ ဣတရံ ပဋိဝတ္ထံ။ မဟန္တံ ဝါ ဝတ္ထံ၊
ခုဒ္ဒကံ ပဋိဝတ္ထံ။ သံ၊၆။၂။၁၆၀။

ပဋိ(တိ)ဝတ္ထဗ္ဗ (တိ) |ပတိ+ဝတ္ထဗ္ဗ။ ပတိ+ဝစ+
တဗ္ဗ| ပြောဆိုအပ်သော၊ ပြန်လည် ပြောဆို
အပ်သော။ နန္တရံ ပဋိဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ပေဿေန

မနုဇာဓိပ။ ဇာ၊၂။၈၉။ နန္တရံ ပတိဝတ္ထဗ္ဗံ၊
ပေဿေန မနုဇာဓိပ။ ဇာ၊၅။၂။၃၇၄။ သစေ
ကောစိ ဝဒေယျ “ကိ” ပဿယ အဘိဘုယျ
စာရိ”တိ။ .... “မိဂေ ပဿယ အဘိဘုယျ
စာရိ”တိ ပဋိဝတ္ထဗ္ဗံ။ သုတ္တနိ၊၅။၁။၁၁၅။အပ၊
၅။၁။၂၂၁။

ပဋိဝတ္တိတုံ (ကာကြိဝိ) |ပတိ+ဝတ္ထု=ဝတု+ဏေ
+တုံ| တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ဆုတ်နှစ်-စေခြင်း
ငှါ၊ တားမြစ်-ပိတ်ပင်-ခြင်းငှါ။ အပ္ပဋိဝတ္တိ-
ယန္တိ ပဋိဝတ္တိတုံ အသက္ကာဏေယျ။ မဇ္ဈိ၃။
၁၈၃။

ပဋိဝတ္တိတွာ (ကြိဝိ) |ပတိ+ဝတ္ထု=ဝတု+တွာ|
တစ်ဖန် ပြန်လည်၍။ ယာယ သမန္နာဂတော
ပုဂ္ဂလော မာတရံ ပိတရံ ဝါ ဂိလာနံ ပဋိ-
ဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေတိ။ အဘိ၊၅။၂။
၄၆၀။ (-သာရတ္ထ၊၂။၃၄၄။)

ပဋိဝတ္တု (ကြိဝိ) |ပတိ+ဝစ+တုံ| ပြောဆိုခြင်း
ငှါ။ ပဋိဝတ္တု န သက္ကောမိ၊ န မေသော
ဝိနယော သိယာ။ ဇာ၊၂။၈၉။ ဇာ၊၅။၂။၃၇၄။

ပဋိဝတ္ထု (တိ) |ပတိ+ဝစ+တု| (၁)ပြန်လှန်ပြော
ဆိုသော၊ တားမြစ်ကန့်ကွက်သော၊ သူ။ (၂)
ဖက်ပြိုင်-လွှမ်းမိုး-၍ ပြောဆိုသော၊သူ။ (၁)
ဣမာ မံ အယျေ ဘိက္ခုနိယော “အယံ အနာ-
ထာ အပ္ပညာတာ၊ နတ္ထိ ဣမိဿာ ကာစိ
ပဋိဝတ္တာ”တိ။ ဝိ၊၂။၂၉၇။ ပဋိဝတ္တာတိ ပဋိ-
ဝစနံ ဒေန္တိ။ ဝဇီရ၊၃၆၀။ (-စရိယာ၊၅။၂၆၀။)
(၂) ဗလဿ ဓမ္မဂုတ္တဿ၊ ပဋိဝတ္တာ န
ဝိဇ္ဇတိ။ သံ၊၁။၂၂၃။ ပဋိဝတ္တာတိ ပဋိပုရိတွာ
ဝတ္တာ၊ ပဋိပုရိတွာ ဝါ ဗာလဗလန္တိ ဝဒေ-
ယျာပိ၊ ဓမ္မန္တံ ပန စာလေတုံ သမတ္ထော နာမ
နတ္ထိ။ သံ၊၅။၁။၃၁၄။ ပဋိဝတ္တာ န ဝိဇ္ဇတိတိ
ဓမ္မန္တံ ပဋိပုရိတွာ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တာ

နတ္ထိ။ ပဋိဝစနမတ္တံ ပန ကောစိ ဝဒေယျာပိ၊
တံ အကာရဏန္တိ ဒသေန္တောပဋိပ္ပရိတွာ
ဝါ”တိအာဒိမာဟ။ သံ၊ဋီ၊၁။၃၃၃။ (-နေတ္ထိ။
၁၄၉။ နေတ္ထိ၊၄။၂၅၆။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၃၂၈။)

ပဋိဝတ္ထုက (တိ) [ပတိ+ဝတ္ထု+က] အသီးအခြား
ဖြစ်သော-တည်ရာ-ဝတ္ထု-ရှိသော။ရသော-
တိ ဝါ လက္ခဏံ ပဋိဝတ္ထုကံ အနုဒ္ဓရိတွာ
လက္ခဏာနလောမေန ဝုတ္တတ္တာ ။ ဝိမတိ၊၁။
၁၂၁။

ပဋိဝတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဝစ+တွာ။ နိတိ၊ဓာ။
၃၁။]တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ပြောဆို၍။ ဣတ-
ရာ “ဟိယျော တေ မဉ္ဇကော ပေါထိတော၊
ကာ ဣမိဿာ ကိစ္စံ နိတ္ထရိတုံ သက္ကောတိ”-
တိ ပဋိဝတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၂။

ပဋိဝဒတိ(ကြိ)[ပတိ+ဝဒ+အ+တိ။ဝဒ ဝိယတ္တိယံ
ဝါစာယံ။ ဝဒတိ .... ပဋိဝဒတိ။ နိတိ၊ဓာ။
၉၇။]တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ပြောဆို၏။ စကား
တုံ့ပြန်၏။ ဧဝံ နံ ပဋိဝဒတိ “ဥပါသက
မမ ဣဒံ ဝတ္ထု မဟန္တံ၊ တဝ ပတ္တံ အညဿ
ဒေဟီ”တိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၅၃။ ဗလ-
ဝါဗလဝံ ပဋိမန္တေထာတိ သုဗ္ဗုဗလဝံ ပဋိ-
ဝဒထ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁။ တဉ္စ “ဒုက္ခဒုက္ခန္တိအာဒိသု
ဝိယ အတိသယတ္ထေ ဝတ္တတိတိ အာဟ
“သုဗ္ဗုဗလဝံ ပဋိဝဒထာ”တိ၊ အတိဝိယ
ဗလဝံ ကတွာ ပဋိဝစနံ ဒေထာတိ အတ္ထော။
ဝိမတိ၊၂။၂၁၁။ (-ပေတ၊ဋ္ဌ။၃၇။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၄၄။) ဖရသေန နေ န ပဋိဝဇ္ဇာ။ သုတ္တနိ။
၄၂၃။ မဟာနိ။၃၁၁။ န ပဋိဝဇ္ဇာတိ န
ပဋိဝဒေယျ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၃၇၁။ ပဋိဝဒေယျ-ဓမ္မ။၃၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၆။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၇၆။

ပဋိဝဒထ (ကြိ) [ပတိ+ဝဒ+အ+ထ] တစ်ဖန်-

ပြန်လည် - ပြောဆိုကုန်လော့၊ စကားတုံ့
ပြန်ကုန်လော့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝဒေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝဒ+အ+ဓယျ] တစ်ဖန်-
ပြန်လည်-ပြောဆိုရာ၏။ စကားတုံ့ ပြန်ရာ
၏။ ပဋိဝဒတိ-ကြည့်။

ပဋိဝဒေယျ (ကြိ)[ပတိ+ဝဒ+အ+ဓယျ] တစ်ဖန်-
ပြန်လည်-ပြောဆိုကုန်ရာ၏။ စကားတုံ့
ပြန် ကုန်ရာ၏။ ပဋိဝဒတိ-ကြည့်။

ပဋိဝန္တန (န၊ထိ) [ပတိ+ ဝဒိ=ဝဒိ=ဝန္တ +
ယု။ ဓာတွတ္ထ။၃၅၅။ နိတိ၊ဓာ။ ၉၁၊၃၁၅။]
တစ်ဖန်-တုံ့ပြန်၍-ရှိခိုးခြင်း၊ ရှိခိုးတုံ့။ ပူဇ-
ကော လာဘတေ ပူဇံ၊ ဝန္တကော ပဋိဝန္တနံ။
ဇာ၊၂။၁၅၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၇။

ပဋိဝလ္လတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝလ္လ+အ+တိ။ ဓာတွတ္ထ။
၃၆၁။ နိတိ၊ဓာ။၁၆၆။] တုပ်နှောင် - ချည်
တည်း-ဖွဲ့စည်း-ရစ်ပတ်-၏။ ပိုက်ပွေ-ဖက်
ယမ်း-၏။ နေတ္တာ ပဋိဝလ္လန္တိ၊ လတာဝ
ဒုမနိဿိတာ။ ဇာ၊၂။၁၂၇။ ပဋိဝလ္လန္တိတိ
ပရိဿန္တိ ဥပဂူဟန္တိ ဝေဋ္ဌေန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၄၈၆။

ပဋိဝသတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝသ+အ+တိ] နေ -
နေထိုင် - သီတင်းသုံး-၏။ တေန ခေါ ပန
သမယေန ပေါဋ္ဌပါဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကော သမ-
ယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒြကာစီရေ ဧကသာလကေ
မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတိ။ ဒီ၊၁။
၁၆၇။ ပဋိဝသတိတိ နိဝါသဗာသုတာယ
ဝသတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၀။ (-ဝိ၊၂။၁၄၄။ ဝိ၊၃။
၅၀၊၃၇၉။ ဝိ၊၄။၄၉၆၊၅၀၂။ ဒီ၊၁။၁၀၉၊၁၈၈။
ဒီ၊၂။၃၉၊၁၂၃။ ဒီ၊၃။၇၊၃၀။မ၊၁။၂၈၉။ မ၊၂။
၃၅၊၂၁၄၊၂၂၁။ သံ၊၁။၁၇၉၊၁၈၁၊၃၄၁။ သံ၊၂။
၅၁၂။ အံ၊၃။၁၁၁။ မိလိန္ဒ။၃၊၆၊၈၊၁၅-၈၊
၂၀၊၈၁၊၂၄၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၀၊၂၆၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၇။

ဝိသင်္ဂဟ။ ၃၁၄။ ဒိဋ္ဌာဝ။ ၃၁၈။ ဒိဋ္ဌာ၂။ ၃၇၉။
 မာဋ္ဌာဝ။ ၉။ ၃၁၂။ ၃၂၂။ မာဋ္ဌာ၃။ ၁၈၃။ သံ၊
 ဋ္ဌာဝ။ ၉။ ၁၉၈။ သံ၊ ဋ္ဌာ၃။ ၉၉။ ၁၄၅။ ၁၉၆။ အံ၊ ဋ္ဌာ၊
 ၁။ ၈၁၄။ ၁၂၂။ ၁၆၆။ ၁၇၅။ ၁၈၄။ ၃၀၂။ အဘိ၊
 ဋ္ဌာဝ။ ၃၃။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌာ။ ၈၉။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၅၇။ ၂၃၂၊
 ၂၉၇။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌာ။ ၁၈၇၀။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၂၄။
 သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌာ၂။ ၆၁။ ၈၆၁။ ၉၄။ ထေရ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၆၃၊
 ၃၉၈။ ထေရ၊ ဋ္ဌာ၂။ ၂၃၀။ အပ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၃၁၄။ ၁၂၉။
 ၃၂၁။ အပ၊ ဋ္ဌာ၂။ ၁၃၁။ ၉၂၁။ ၀၁၁။ ၉၂၂။ ၀၀။
 စရိယာ၊ ဋ္ဌာ။ ၁၃၁။ ၃၃။ ဇာ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၁၅။ ၂၂၄။ ၁၄၉။
 ၃၆၆။ ဇာ၊ ဋ္ဌာ၄။ ၅၀။ ဇာ၊ ဋ္ဌာ၅။ ၄၄၅။ ဇာ၊ ဋ္ဌာ၆။
 ၁၆၄။ ဇာ၊ ဋ္ဌာ၇။ ၂၂၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂၅။ သီ၊ ဋ္ဌိ၊
 သစ်၊ ၁။ ၁၆၃။ ၀၁။ အံ၊ ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၄၅။ ၂၀၃။ အံ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။
 ၃၉၂။) ပဋိဝသန္တ-ဝိသင်္ဂဟ။ ၃။ ဒိသ။ ၁၀၅။ ၁၂၂၊
 ၁၄၃။ ဒိ၂။ ၃၄။ မ၊ ၁။ ၃၆၀။ မ၊ ၂။ ၁၀၂။ သံ၊ ၃။
 ၃၀၃။ အံ၊ ၁။ ၃၃၈။ အံ၊ ၃။ ၄၀၆။ ၄၁၀။ ဥဒါန။
 ၁၅၈။ ၁၆၁။ နေတ္ထိ။ ၁၁၃။ မိလိန္ဒ။ ၆၃၀။ ၃၊
 ၃၄။ ဒိဋ္ဌာဝ။ ၂၆၃။ ဒိဋ္ဌာ၃။ ၁၇။ သံ၊ ဋ္ဌာဝ။
 ၂၂၂။ သံ၊ ဋ္ဌာ၃။ ၃၀၉။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌာ။ ၃၈၅။ သုတ္တနိ၊
 ဋ္ဌာဝ။ ၁၂၃။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌာ၂။ ၁၈၃။ စရိယာ၊ ဋ္ဌာ။
 ၁၇၈။ ဇာ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၂၁၈။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၄။ ပဋိဝသမိ-
 -စရိယာ၊ ဋ္ဌာ။ ၂၀၂။ ၂၂၉။ ပေတ၊ ဋ္ဌာ၆၂။ အပ၊ ဋ္ဌာ၂။
 ၂၀၀။ ၂၀၉။ ပဋိဝသမ-ဝိ၂။ ၁၄၁။ ပဋိဝသိ-
 -ဇာ၊ ဋ္ဌာ၇။ ၁၅၁။ ပဋိဝသိသု-ပေတ၊ ဋ္ဌာ။ ၂၄၉။
 စရိယာ၊ ဋ္ဌာ။ ၂၅၀။ ဇာ၊ ဋ္ဌာ၄။ ၂၈၉။)

ပဋိဝသန္တ (တိ) [ပတိ+ဝသ+အ+အန္တ] နေ-နေထိုင်-
 -သီတင်းသုံး-သော၊ သူ။ ကိသ္ဗိံ ဝတ္ထုသိန္တိ
 သမ္ပဟုလာ ဘိက္ခု အာရာမေ စောရေ ပဋိ-
 ဝသန္တေ နာရောစေသုံ။ ဝိ၊ ၅။ ၄၃။ (-မ၊ ၁။
 ၂၀၃။ မိလိန္ဒ။ ၂၅၃။ ဝိဋ္ဌာဝ။ ၂၆၆။ ဝိသင်္ဂဟ။
 ၃၁၅။ အံ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၄၈၁။ ၅၃။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌာ။ ၃၀၉။)

ပဋိဝသန္တ (ကြိ) [ပတိ+ဝသ+အ+အန္တ] နေ-နေထိုင်-
 -သီတင်းသုံး-ကုန်၏။ ပဋိဝသတိ-ကြည်။

ပဋိဝသမ (ကြိ) [ပတိ+ဝသ+အ+မ] နေ-နေထိုင်-
 -သီတင်းသုံး-ကုန်၏။ ပဋိဝသတိ-ကြည်။

ပဋိဝသမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝသ+အ+မိ] နေ-နေထိုင်-
 -သီတင်းသုံး-၏။ ပဋိဝသတိ-ကြည်။

ပဋိဝသိသု (ကြိ) [ပတိ+ဝသ+ဥ] နေ-နေထိုင်-
 -သီတင်းသုံး-ကုန်ပြီ။ ပဋိဝသတိ-ကြည်။

ပဋိဝသိ (ကြိ) [ပတိ+ဝသ+ဤ] နေ-နေထိုင်-
 -သီတင်းသုံး-ပြီ။ ပဋိဝသတိ-ကြည်။

ပဋိဝါတ (န) [ပတိ+ဝါတ။ သောတဿ ပဋိ-
 လောမံ ပဋိသောတံ၊ ပဋိဝါတံ၊ ပဋိသဒ္ဓံ။
 နိရုတ္တိ။ ၃၃၈။ (ရူ၊ ၃၃၆-လည်း ကြည့်။)]
 လေညာ၊ လေဆန်၊ လေတင်။ သေယျထာပိ
 ဂဟပတိ ပုရိသော အာဒိတ္တံ တိဏှုက္ကံ
 အာဒါယ ပဋိဝါတံ ဂစ္ဆေယျ။ မ၊ ၂။ ၂၈။ မဟာ
 နိဋ္ဌ။ ၂၇။ (-ဝိ၊ ၄။ ၃၈၇။ သံ၊ ၁။ ၁၃၁။ ၆၆။
 အံ၊ ၁။ ၂၂၆။ ဓမ္မ၊ ၂။ ၁၃၂။ သုတ္တနိ။ ၃၈၂။ ဇာ၊ ၁။
 ၁၃၁။ မိလိန္ဒ။ ၃၁၇။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၂၃၉။ ဒိဋ္ဌာဝ။
 ၅၆။ ဒိဋ္ဌာ၂။ ၃၆၉။ မာဋ္ဌာဝ။ ၂၈၇။ သံ၊ ဋ္ဌာ၃။
 ၂၀၂။ အံ၊ ဋ္ဌာဝ။ ၃၇။ အံ၊ ဋ္ဌာ၂။ ၂၀၅-၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၁၀၁။ ၇၇။ ၂၉၄။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌာ။ ၉၉။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌာဝ။
 ၂၆၅-၇။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌာ၂။ ၈၄၉။ ပေတ၊ ဋ္ဌာ။ ၁၀၉။
 စရိယာ၊ ဋ္ဌာ။ ၁၅၆။ ဇာ၊ ဋ္ဌာ၃။ ၂၇၃။ သီ၊ ဋ္ဌိ၊ သစ်၊ ၂။
 ၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၃၁။)

ပဋိဝါတဓိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ (ပု၊ ထိ) [ပဋိဝါတ+ဓိတ္တ+
 ရဇောမုဋ္ဌိ] လေညာသို့၊ ပစ်လွှင့်အပ်သော မြူ
 မှုန့်ဆုပ်။ အပ္ပဋိစ္ဆိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဋိ-
 ဝါတဓိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ ဧတဿေဝေသ
 ကောဓော မတ္တကေ ပတိဿတိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌာ၂။
 ၂၅၉။

ပဋိဝါဒ (ပု) [ပတိ+ဝါဒ။ ပတိ+ဝဒ+ဏ] (၁) ဆန့်
 ကျင်ဖက်-အယူ-ဝါဒ။ (တိ) (၂) ဆန့်ကျင်

ဖက်ကို ပြောဆိုသော၊ ဝါဒပြိုင်ဖက်ဖြစ်သော၊ သူ။ (၁)သစေ စ တံ ပါပုဏန္တိ၊ ပဋိဝါဒေဟိ စက္ခုမ။ အပါ။ ၁။ ၃၀။ ထေရုပ္ပ။ ၂။ ၃၉၀။ (၂) သော ကိရ သကလဗ္ဗေဒိပေ ပဋိဝါဒံ အလဘိတွာ သာဝတ္ထိံ အာဂန္နာ။ ဇာဋ္ဌ။ ၂။ ၃၅။ (-သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂၅။)

ပဋိဝါဒီ (တိ) [ပဋိဝါဒ+ဤ။ ပတိ+ဝဒ+ဏိ] ဆန့်ကျင်ဖက် - အယူ - ဝါဒ-ရှိသော၊ ဝါဒ ပြိုင်ဖက်ဖြစ်သော၊ သူ။ သော ကိရ ဝါဒ-တ္တာယ သကလဗ္ဗေဒိပံ ဝိစရိတွာ ကပ္ပိ ပဋိဝါဒိံ အလဘိတွာ။ ဇာဋ္ဌ။ ၂။ ၁၉၈။ (အနုဋီ၊ ၃။ ၆၂။)

ပဋိဝါန (န) [ပတိ+ဝါ+ယု] ဆုတ်နစ်-ပြန်လှည့်-နောက်တွန့်- နောက်ဆုတ်-လက်လျှော့-ပျင်းရိ-ငြီးငွေ့-ခြင်း။ ယထာ အာရဒ္ဓေ ကိစ္စေ ဝတ္တမာနေ အန္တရာ ဧဝ ပဋိဂမနံ ပဋိဝါနံ၊ နတ္ထိ ဧတဿ ပဋိဝါနန္တိ အပ္ပဋိဝါနော၊ တတ္ထ အသင်္ကောစပ္ပတ္တော။ တေနာဟ “အနုက္ကဏ္ဍိ-တော”တိအာဒိ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၄၆။ အောက်ပုဒ် လည်းကြည့်။

ပဋိဝါနရူပ (တိ) [ပဋိဝါန+ရူပ] ဆုတ်နစ်-လက် လျှော့-ခြင်း သဘောရှိသော၊ သူ။ တေပိ နိဂဏ္ဌေသု နာဠုပုတ္တိယေသု နိဗ္ဗိန္ဒရူပါ ဝိရတ္တရူပါ ပဋိဝါနရူပါ။ ဒီ၊ ၃။ ၉၇။ မ၊ ၃။ ၃၂။ ပဋိဝါနရူပါတိ တေသံ သက္ကစ္စကိရိယတော နိဝတ္တနသဘာဝိ။ မ၊ ၅။ ၄။ ၂၂။ ပုရိမပဋိပတ္တိ-တော ပဋိနိဝတ္တနံ ပဋိဝါနံ၊ တံ ရူပံ သဘာ-ဝေါ ဧတေသန္တိ ပဋိဝါနရူပါ။ တေနာဟ “နိဝတ္တနသဘာဝိ”တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃။ ၈၇။ မ၊ ၁။ ၃။ ၂၄။

ပဋိဝါနိ ° (ထိ) [ပတိ+ဝါ+ယု+ဤ] ဆုတ်နစ်-ယုတ်လျှော့-ခြင်း။ အပ္ပဋိဝါနိတိ ဝါ ဣတ္ထိ-

လိင်္ဂဝသေနေဝါယံ နိဒ္ဒေသော။ အန္တရာယေဝ ပဋိဂမနံ နိဝတ္တနံ ပဋိဝါနိ၊ န ပဋိဝါနိ အပ္ပဋိ-ဝါနိ၊ အနိဝတ္တနာတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၂၀။

ပဋိဝါနိ ° (တိ) [ပဋိဝါန+ဤ] ဆုတ်နစ်-ယုတ် လျှော့-ခြင်းရှိသော၊ သူ။ ဝိရိယပ္ပဝါဟေ ဝတ္တ-မာနေ အန္တရာ ဧဝ ပဋိဂမနံ နိဝတ္တနံ ပဋိဝါနံ၊ တံ အဿ အတ္ထိတိ ပဋိဝါနိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃။ ၁၈၃။ (-အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၂၀။ မူလဋီ၊ ၁။ ၅၈။)

ပဋိဝါနိယ (တိ) [ပတိ+ဝါ+အနိယ] ပယ်မြစ်-ပစ်ပယ်-အပ်သော။ န ပဋိဝါနိယံ န အပနေ-တဗ္ဗန္တိ အပ္ပဋိဝါနိယံ။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၃၁၈။

ပဋိဝါနေတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ဝန+ဏေ+တဗ္ဗ။ ပဋိ ဝါန (နာမဓာတ်)+တဗ္ဗ] ပယ်မြစ်-ပစ်ပယ်-အပ်သော။ “အပနေထ၊ ကိံ ဣမိနာ”တိ ပဋိ-ဝါနေတဗ္ဗံ အပနေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၂၈၉။

ပဋိဝါပေတိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝါ+ဏာပေ+တိ] ဆုတ်နစ်စေ၏၊ ပယ်ခွါ-ပယ်ရှား-၏။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ (ပဋိပါ-ပေတိ ။ သျှ။ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ က။) မ၊ ၂။ ၉၉။ အံ၊ ၃။ ၂၂၀။ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိတိ စိတ္တံ ပဋိ-သံဟရတိ မောစေတိ အပနေတိ။ မ၊ ၅။ ၄။ ၃၁၂။ ပဋိဝါပေတိတိ နိဗ္ဗာနဝသေန နိဝတ္တေ-တိ။ .... စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိတိ စိတ္တံ ပဋိ-သံဟရတိ မောစေတိ အပနေတိ။ အံ၊ ၅။ ၄။ ၃၁၂။

ပဋိဝါပေတွာ (ကာကြိဝိ) [ပတိ+ဝါ+ဏာပေ+တွာ] ဆုတ်နစ်စေ၍၊ ပယ်ခွါ-ပယ်ရှား-၍။ သဗ္ဗသင်္ခါရဓာတုယာ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ (ပဋိဝါသေတွာ ။ က။) မဟာနိ။ ၃။ ၃၄။ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာတိ စိတ္တံ နိဝတ္တာပေတွာ။ မဟာ နိ၊ ၅။ ၃။ ၈၃။ (-မ၊ ၂။ ၉၉။ အံ၊ ၃။ ၂၂၀။)

ပဋိဝါမ(တိ) [ပတိ+ဝါ+မ]လက်ဝဲဖက်၊ ဗယ်ဖက်။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝါမဂတ (တိ) [ပဋိဝါမ+ဂတ]လက်ဝဲဖက်-
ဗယ်ဖက် - နံပါးမှ ဖောက်ထွက်သော။ ပဋိ-
ဝါမဂတံ (ပဋိဓမ္မဂတံ။ သီ၊ ဣ။) သလ္လံ၊
ပဿ ဓိမှာမိ လောဟိတံ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၇၅။
ပဋိဝါမဂတန္တိ ဒက္ခိဏပဿေန ပဝိသိတွာ
ဝါမပဿေန နိဂ္ဂတန္တိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၆။
၉၆။

ပဋိဝါသေတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝသ+ဇော+တိ]
ဆုတ်နစ်စေ၏။ ပျင်းရိ-ငြီးငွေ့-စေ၏။ ဥက္က-
ဏ္ဍမာနော ပဓာနံ ပဋိဝါသေတိ နာမ။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၄၃၅။ ပဋိဝါသေတိ နာမာတိ နိဝတ္ထေတိ
နာမ သြသက္ကေတိ နာမ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၈၈။

ဋိဝါဟန (တိ) [ပတိ+ဝါဟ+ယု] ပို့ဆောင်-
ကယ်တင်-တတ်သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝါဟနဋ္ဌ (ပု) [ပဋိဝါဟန+အတ္ထ] ပို့ဆောင်-
ကယ်တင်-တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-
အနက်-သဘော။ ဝေနေယျသတ္တာနံ သံသာ-
ရကန္တာရတော နိဗ္ဗာနံ ပဋိဝါဟနဋ္ဌေန
သတ္ထဝါဟေ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၁။

ပဋိဝိဂစ္ဆတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ဂမု+အ+တိ] (က)
ကင်းပျောက်-ကွယ်ပ-၏။ (ခ) ချုပ်ငြိမ်း-
ပျက်စီး-၏။ (ဂ) ဖဲ့ခွါ-ထွက်သွား-၏။ (က)
သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ဥဒကေ လေခါ
ခိပ္ပမေဝ ပဋိဝိဂစ္ဆတိ၊ န စိရိဋ္ဌိတိကာ ဟောတိ။
အံ၊ ၁။ ၂၈၇။ (-အံ၊ ၂။ ၅၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂၉၃-
၄။) ပဋိဝိဂစ္ဆန္တိ-အံ၊ ၂။ ၂၁၂။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၄။ (ခ)
ဘန္တေ နာဂသေန ယံ အဟုတွာ သမ္ဘောတိ၊
ဟုတွာ ပဋိဝိဂစ္ဆတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၅။ (ဂ) တာ
စတူသု ကောဇောသု ခါဏုကေ ကော-

ဇေတွာ ဝတ္ထုမှိ ဂဟိတမတ္ထေ ပဋိဝိဂစ္ဆန္တိ။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၀။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၁၇။

ပဋိဝိဂစ္ဆန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ဂမု+အ+အန္တိ] (က)
ကင်းပျောက်-ကွယ်ပ-ကုန်၏။ (ခ) ဖဲ့ခွါ-
ထွက်သွား-ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိစရတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+စရ+အ+တိ] လှည့်
လည် - သွားလာ - ကျက်စား-၏။ ကေန
လောကော စရတိ ဝိစရတိ ပဋိဝိစရတိတိ
ကိံသု တဿ ဝိစရဏံ။ စူဠနိ၊ ၁၆၀။ န စ
ပဋိဝိစရန္တိ “ဣဒံ ကထံ၊ ဣမဿ ကော
အတ္ထော” တိ။ အံ၊ ၁။ ၇၃။ န စ ပဋိဝိစရန္တိတိ
ပုစ္ဆနတ္ထာယ စာရိကံ န ဝိစရန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၄၈။

ပဋိဝိစရန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+စရ+အ+အန္တိ] လှည့်
လည် - သွားလာ - ကျက်စား - ကုန်၏။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိစာရဏ (န) [ပတိ+ဝိ+စရ+ဇော+ယု]
လှည့်လည် - သွားလာ-ကျက်စား-ကြောင်း
တရား။ ကိံသု တဿ စာရဏံ ဝိစာရဏံ
ပဋိဝိစာရဏံ။ စူဠနိ၊ ၁၆၀။

ပဋိဝိစိနိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဝိ+စိ+နာ+တွာ]
(ဉာဏ်ပညာဖြင့်) - စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၍။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိစိယ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဝိ+စိ+တွာ] (ဉာဏ်
ပညာဖြင့်) စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၍။ တုလိယ
ပဋိဝိစိယ စိန္တယိတွာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၃၃။ ပဋိဝိစိ-
ယာတိ ပဋိဝိစိနိတွာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၈။ ပဋိဝိစိ-
နိတွာတိ ဝိမံသိတွာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၉။

ပဋိဝိစာနု (န) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+ယု] သိခြင်း၊
အာရုံကို ရယူခြင်း။ ယထာဝုတ္တာနံ သဟဇ-
ပုဗ္ဗင်္ဂမဓမ္မေန ပဋိဝိစာနိတဗ္ဗာနံ ပဋိဝိစာနုနံ

ဧတေသံ နတ္ထိ။ မူလဋီပ။ ၂၀၀။ (-အနဋီပ။ ၂၀၁။)

ပဋိဝိဇာနဒ္ဒ (ပု) [ပဋိဝိဇာနဒ္ဒ+အတ္ထ] သိခြင်း-
အာရုံကို ရယူခြင်း - ဟူသော - အနက်-
သဘော။ ယဒိ စက္ခု ပဋိဝိဇာနဒ္ဒေန ပဿ-
တိ၊ စက္ခုဝိညာဏဿ ဝိယ တဿာပိ
အာဝဇ္ဇနာယ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ၄၁၂။ ၂၆၅။

ပဋိဝိဇာနဒ္ဒပယောဂက္ခဏ (ပု) [ပဋိဝိဇာနဒ္ဒ +
ပယောဂ+ခဏ] သိခြင်း-နားလည်ခြင်း-နှင့်
ယှဉ်ရာ အခါ။ တတော ပုရိမေသု အက္ခ-
ရစွာရဏာဒိပယောဂေသု ထုလ္လစွယံ အာ-
ပဇ္ဇိတွာ ပစ္စိမေဝ ပဋိဝိဇာနဒ္ဒပယောဂက္ခဏေ
ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄၆။

ပဋိဝိဇာနဒ္ဒလက္ခဏ (တိ) [ပဋိဝိဇာနဒ္ဒ+လက္ခဏ]
သိခြင်း-အာရုံကို ရယူခြင်း-လက္ခဏာ ရှိ
သော။ အာယူဟနလက္ခဏာ စေတနာ၊ ပဋိ-
ဝိဇာနဒ္ဒလက္ခဏံ ဝိညာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။
၃၅၆။

ပဋိဝိဇာနဒ္ဒဝါရ (ပု) [ပဋိဝိဇာနဒ္ဒ+ဝါရ] သိခြင်း-
နားလည်ခြင်း-ဖြင့် မှတ်၍ ပြအပ်သော-
အလှည့် -အကြိမ်။ ပါဠိယံ “ပဋိဝိဇာနဒ္ဒဿ
အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ”တိ ဣမသ္မိံ ပဋိ-
ဝိဇာနဒ္ဒဝါရေ ယသ္မိံ အက္ခရေ ဝါ ဥစ္စာရိတေ။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄၆။

ပဋိဝိဇာနန္တ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+အန္တ။ ထိ-
၌ ပဋိဝိဇာနန္တိ။] သိသော။ (က) သိရှိ-နား
လည်သောသူ။ (ခ) သာယာ-ခံစား-သော
သူ။ (ဂ) ထိုးထွင်း သိမြင်သောသူ။ (က)
သမ္ပဇာနဗုဒ္ဓာ ဘဏန္တဿ ပဋိဝိဇာနန္တဿ
အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၃၂။ (-၁၃၃။
ဝိ၊ ၂။ ၄၃။ ဝိ၊ ၅။ ၅၆၊ ၆၁၊ ၈၉၊ ၁၇၈။ ဝိ၊ ၅။ ၂။

၉၂။ ကင်္ခါ။ ၁၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂။ ဝဇီရ။ ၇၇။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၈၉၊ ၃၅၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄၆။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၂၂၂၊ ၂၈၇။ မ၊
ဋီ၊ ၃။ ၆၉။ အနဋီ၊ ၃။ ၁၄၅။) မေထုနပသံ-
ဟိတာဟိပိ ဩဘာသနေ ပဋိဝိဇာနန္တိယာ
သံဃာဒိသေသော။ ဝဇီရ။ ၁၈၈။ (ခ) ဝါယ-
မိတွာ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနန္တော ဟိ သမာ-
ပဇ္ဇတိ နာမ။ ဝဇီရ။ ၁၈၀။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၂၂၂။
၅၀။ အဝါယမိတွာ ကာယေန၊ ဖဿံ ပဋိ-
ဝိဇာနန္တော။ ဝိနိစ္ဆယ။ ၃၅၀။ ဖဿံ ပဋိဝိဇာ-
နန္တောတိ ဖဿံ အနဘဝန္တဿ။ ဝိနိစ္ဆယ၊
ဋီ၊ ၁။ ၃၅၀။ (ဂ) ဧဝံ အဘိဇာနန္တော အာဇာ-
နန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိ-
ဝိဇ္ဇန္တော။ မဟာနိ။ ၆၄။ ပဋိဝိဇာနန္တောတိ တံ
တံ ပဋိစ္စ ဝိဇာနမာနော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၈၆။
(-စူဠနိ။ ၁၅၂။)

ပဋိဝိဇာနန္တိ (ထိ) [ပဋိဝိဇာနန္တ+ဤ] သိသော
မိန်းမ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိဇာနာတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+တိ] (၁)
သိ၏။ (က) သိရှိ-နားလည်-၏။ (ခ)
သာယာ-ခံစား-၏။ (ဂ) ထိုးထွင်းသိမြင်၏။
ကောင်းစွာ သိ၏။ (၂) ဝန်ခံ၏။ (၁) (က)
ရူပေန ရူပံ ပဿတိတိ အာမန္တာ။ ရူပေန ရူပံ
ပဋိဝိဇာနာတိတိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊ က။
၄၁၅။ (-အဘိ၊ ၄၁၂။ ၂၆၅။ ဝဇီရ။ ၁၈၈။) (ခ)
သေဝနာဓိပ္ပါယော ကာယေန ဝါယမတိ
ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ(ဝိ၊ ၁။ ၁၈၁)တိ ဧဝံ
တာယ အာမဋ္ဌော ဝါ ဆုပိတော ဝါ သေဝ-
နာဓိပ္ပါယော ဟုတွာ သစေ ဖဿပဋိ-
ဝိဇာနနတ္ထံ ဤသကမ္ပိ ကာယံ စာလေတိ
ဖန္တေတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၁၂၆။ ယော ဟိ သေဝနာ-
ဓိပ္ပါယောပိ နိစ္စလေန ကာယေန ကေဝလံ
ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ သာဒိယတိ အန-

ဘောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၇။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂၂၉။
 (-ဝိ၊၁။၁၈၂။ဝဇီရ၊၁၈၀။သာရတ္ထ၊၂။၃၁၈။)
 ပဋိဝိဇာနာမိ - ဝဇီရ၊၁၈၂။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။
 ၅၀။ (ဂ)န ကန္တိ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇာနာတိ(အဘိ၊ဝိ။
 ၃၃၃)တိ ... ဧကမ္ပိ ကုသလံ ဝါ အကုသလံ
 ဝါ န ပဋိဝိဇာနာတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၇။ (-
 သာရတ္ထ၊၃။၂၅၃။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၅၈။ မူလဋ္ဌိ၊၂။
 ၁၀၆။) ပဋိဝိဇာနာမိ - မဟာနိ၊၁၄၈။ စူဠနိ၊
 ၂၁၈။ ပဋိဝိဇာနောယျ - မဟာနိ၊၂၇၁။ စူဠနိ၊
 ၈၄။ တံ ဇာနေယျာမ အာဇာနေယျာမ
 ဝိဇာနေယျာမ ပဋိဝိဇာနေယျာမ ပဋိဝိဇ္ဈေ-
 ယျာမ။ မဟာနိ၊၂၁၆။ ပဋိဝိဇာနေယျာမာတိ
 သမ္မာ ဇာနိဿာမ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၁၃။ ပဋိဝိ-
 ဇာနေယျံ - စူဠနိ၊၁၃၂၊၁၈၉၊၁၉၃။ (၂) ဧဝံ
 တိဋ္ဌမာနောဝ တံ အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဝိ-
 ဇာနာတိ ဥပဂစ္ဆတိ န ပစ္စက္ခတိ အတ္တနိ
 အာရောပေတိ။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၃၆၂။

ပဋိဝိဇာနာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+မိ] (က)
 သာယာ-ခံစား-၏။ (ခ) ထိုးထွင်း သိမြင်
 ၏။ ကောင်းစွာ သိ၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိဇာနိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+တဗ္ဗ] သိ-
 အာရုံကိုရယူ-အပ်သော။ပဋိဝိဇာနန-ကြည့်။

ပဋိဝိဇာနေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+ဧယျံ]
 ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ၏။ ကောင်းစွာ သိရာ၏။
 ပဋိဝိဇာနာတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇာနေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+ဧယျံ]
 ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ၏။ကောင်းစွာ သိရာ၏။
 ပဋိဝိဇာနာတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇာနေယျာမ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ည+နာ+ ဧယျာ
 မ] ထိုးထွင်း သိမြင်ကုန်ရာ၏။ ကောင်းစွာ
 သိကုန်ရာ၏။ ပဋိဝိဇာနာတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဇ+ယ+ဟိ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်လော့။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဇ+ယ+တိ။ ဝိဇ
 ဝိဇ္ဇာနေ။ ဝိဇ္ဇာတိ၊ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။ နိတိ၊ဓာ။၂၃၁။
 ဝိဇ တာဠနေ၊ သရေန မိဂံ ဝိဇ္ဇာတိ၊ ဓမ္မံ
 ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။ နိရုတ္တိ၊၆၆၄။] (၁) (က) ဖောက်
 ထွင်း-စူးဝင်-၏။ ထိုး-ထိ-စွပ်-မိ၏။(ခ)ပစ်
 ခတ်၏။ ဖောက်ထွင်း-ထိမှန်-စေ၏။ (၂)
 (က) ထိုးထွင်း သိမြင်၏။ (ခ) မျက်မှောက်
 ပြု၏။ မျက်ဝါးထင်ထင် သိမြင်၏။ (ဂ) သိ
 မြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-၏။ (ဃ) သိမြင်-
 ပြောဆို၏။ (၃) လှိမ့်ချ-လှိမ့်ကျစေ-၏။

(၁) (က) ဖောက်ထွင်း-စူးဝင်-၏။ထိုး-
 ထိ-စွပ်-မိ၏။ ယထာ အာကာသေ ခိတ္တေ
 ပုပ္ဖမုဒ္ဓိမိ အဝဿံ ဧကံ ပုပ္ဖံ ဧကဿ ဝဏ္ဏံ
 ပဋိဝိဇ္ဇာတိ၊ ဝဏ္ဏေန ဝဏ္ဏံ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။ အဘိ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၄၄၆။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊၂၊၆၂။ ဝဇီရ၊၁၅၉။)

(ခ) ပစ်ခတ်၏။ ဖောက်ထွင်း - ထိမှန်-
 စေ၏။ယော ဝါ သတ္တဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ
 ကောဋိယာ ကောဋိ ပဋိဝိဇ္ဈေယျ။ သံ၊၃။၃၉၅။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၄၇။ သတ္တဓာ
 ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိ ပဋိ-
 ဝိဇ္ဈေယျာတိ ဧကံ ဝါလံ သတ္တဓာ ဘိန္နိတွာ
 တဿ ဧကံ ဘောဒံ ဂဟေတွာ ဝါတိဂံဏ-
 မဇ္ဈေ ဗန္နိတွာ အပရံ ဘောဒံ ကဏ္ဍဿ
 အဂ္ဂကောဋိယံ ဗန္နိတွာ ဥသးကမတ္တေ ဌိတော
 ကဏ္ဍဗဒ္ဓါယ ကောဋိယာ တံ ဝါတိဂံဏ-
 ဗဒ္ဓကောဋိ ပဋိဝိဇ္ဈေယျာတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၃၃၂။ ပဋိဝိဇ္ဈေယျာတိ ပဋိမုခဘာဝေန
 ဝိဇ္ဈေယျ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၂၄။

(၂) (က) ထိုးထွင်း သိမြင်၏။ ပဋိစ္စ-
 သမုပ္ပါဒ် ဇာနာတိ ပဿတိ အညာတိ

ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။ ပဋိသံ။ ၅၁။ ဣမာနိ ပဋိန္ဒြိယာနိ
ဇာနာတိ ပဿတိ အညာတိ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။
ပဋိသံ။ ၁၁၇။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိတိ ဘာဝနာပါရိပု-
ရိယာ နိဗ္ဗံ ပါပေန္တော ဉာဏေနေဝ ပဋိဝေဓံ
ကရေတိ။ ပဋိသံ။ ၁၂၆။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိတိ
ဧကဒေသံ အသေသေတွာ နိရဝသေသ-
ဒဿနဝသေန ပညာယ ပဒါလေတိ။ ပဋိသံ။
၁၂၇။ အဒ္ဓသ အဒက္ခိ အပဿိ ပဋိဝိဇ္ဇာ။
မဟာနိ။ ၂၅၄။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ စိတ္တေန အဝဟေဓံ
ပါပုဏိ။ မဟာနိ။ ၂၅၅။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ-အံ။
၁၀၅။ ပဋိသံ။ ၁၇၈။ ၂၄၀။ ၂၄၇။ ၂၅၂။ ၂၅၄။
၂၇၈။ မိလိန္ဒ။ ၂၈၉။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၈၆။ ဝိသုဒ္ဓါ။
၂၃၆။ ဒီပဝါ။ ၅၉။ ၁၇၅။ ၁၉၁။ မဇ္ဈိမ။ ၇၆၈။
၁၃၅။ မဇ္ဈိမ။ ၉၄။ သံသ္မာ။ ၁၆၀။ ၁၇၆။ အံ။
၁။ ၁၃၈။ အံ။ ၂။ ၁၄၇။ အံ။ ၂။ ၂၉၆။ အဘိ။
၅။ ၁။ ၂၆၁။ အဘိ။ ၅။ ၄၀၀။ ပဋိသံ။ ၁၂၆။
၁၁၈။ ၁၄၂။ ပဋိသံ။ ၁၂၆။ ၁၁၁။ ၁၆၄။ ဝိသုဒ္ဓါ။
၂၅၈။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၁၄၂။ ဓမ္မာ။ ၅၂။ ၂၅၅။ ဥဒါန။
၅။ ၂၉၅။ ဣတိဝုတ်။ ၅။ ၆၀။ ၁၂၄။ ၁၉၃။ ထေရ။
၅။ ၂၅၅။ ၅၄၄။ အပ။ ၅။ ၁၁၃။ မဟာနိ။ ၅။
၄၃၇။ နေတ္ထိ။ ၅။ ၁၃၁။ ဝဇီရ။ ၁၇၄။ သာရတ္ထ။
၁။ ၇၉။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၄၄။ ဒီပဝါ။ ၁၂၀။ ၁၆၂။
သီလိသင်္ခါ။ ၈၁။ ၁၀၇။ ဒီပဝါ။ ၅၂။ ဒီပဝါ။
၁၁၆။ မဇ္ဈိမ။ ၁၃။ ၁၆၃။ မဇ္ဈိမ။ ၂၄။ မဇ္ဈိမ။
၆၂။ ၂၇၃။ သံသ္မာ။ ၁၇၁။ ၁၅၃။ သံသ္မာ။ ၁၇၂။
၄၇၁။ ၁၀၃။ ၁၇၀။ ၂၃၀။ ၅၃၅။ အံ။ ၅။ ၁၆၂။
အံ။ ၅။ ၁၇၀။ ၁၇၂။ ၁၇၄။ ၁၉၁။ အံ။ ၅။ ၁၃၈။
မူလ။ ၅။ ၁၉၄။ မူလ။ ၅။ ၅၉။ အနု။ ၅။ ၂၀၅။
အနု။ ၅။ ၁၈၈။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၅။ ၂၂၄။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၅။
၄၂၆။ ၇၂၁။ ၆၂၂။ နေတ္ထိ။ ၅။ ၆၄။ ၁၀၅။
၃၂။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ-ပဋိသံ။ ၂၅၁-၂။ ထေရ။ ၁၆၃။
ဇာ။ ၁။ ၂၅၃။ မိလိန္ဒ။ ၁၂၅။ ဒီပဝါ။ ၁၀၅။
မဇ္ဈိမ။ ၁၇၀။ အဘိ။ ၅။ ၁၁၃။ အဘိ။ ၅။ ၇၉။

၈၇။ ၁၉၉။ ပဋိသံ။ ၁၂၆။ ၁၈၅။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၂။ ၁၂၆။
၁၄၇။ ခုဒ္ဒက။ ၅။ ၆၇-၈။ ထေရ။ ၅။ ၄၉၀။
ထေရိ။ ၅။ ၂၂၇။ ဇာ။ ၅။ ၁၂၁။ သာရတ္ထ။ ၁။
၇၉။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၂၀။ သီလိသင်္ခါ။ ၁၀၇။
ဒီပဝါ။ ၁၄၀။ ဒီပဝါ။ ၂၅၇။ မဇ္ဈိမ။ ၆၆၂။ ၂၉၉။
သံသ္မာ။ ၅၅။ သံသ္မာ။ ၁၀၁။ အံ။ ၅။ ၁၀၃။
အံ။ ၅။ ၂၄။ မူလ။ ၅။ ၅၂။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၅။ ၄၀၈။
ဝိသုဒ္ဓါ။ ၅။ ၁၉၂။ နေတ္ထိ။ ၅။ ၁၁၈။ ပဋိ-
ဝိဇ္ဇာသိ - ဒီပဝါ။ ၈၄-၅။ သံသ္မာ။ ၈၈။ ပဋိ-
ဝိဇ္ဇာမိ - အပ။ ၁။ ၁၃၅။ အပ။ ၅။ ၉။ မဟာနိ။
၁၄၈။ စူဠ။ ၆၂။ ၁၈၈။ ပဋိဝိဇ္ဇာမ-မဇ္ဈိမ။
၂၇၃။ သံသ္မာ။ ၁၇၇။ အံ။ ၅။ ၂။ ၁၈၈။ မဇ္ဈိမ။
၂၉၄။ သံသ္မာ။ ၄၆။ အံ။ ၅။ ၁၆၉။ ပဋိဝိဇ္ဇာတု
- အံ။ ၅။ ၁၇၇။ ပဋိဝိဇ္ဇာ-ဝိသုဒ္ဓါ။ ၂၆၉။ အံ။
၃၃၀။ စူဠ။ ၁၃၃။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၁၆၅။ အံ။ ၅။
၁၂၄။ အပ။ ၅။ ၁၃၄။ ဇာ။ ၅။ ၁၃၃။ အံ။ ၅။
၁၆၄။ ပဋိဝိဇ္ဇာယျ-မဟာနိ။ ၂၇၁။ စူဠ။
၈၄။ ဒီပဝါ။ ၂၇၀။ သံသ္မာ။ ၂၅၆။ ၂၆၉။ ပဋိသံ။
၅။ ၁၈၅။ ဥဒါန။ ၅။ ၁၇၂။ ထေရိ။ ၅။ ၁၈၄။
သံသ္မာ။ ၇၁။ နေတ္ထိ။ ၅။ ၇၅။ ပဋိဝိဇ္ဇာယျ-မ-
မဟာနိ။ ၂၁၆။ မဟာနိ။ ၅။ ၁၃၃။ ဇာ။ ၅။
၁၅၉။ ပဋိဝိဇ္ဇာယျ-စူဠ။ ၁၃၂။ ၁၈၉။ ၁၉၃။
ပဋိဝိဇ္ဇာ-ထေရိ။ ၁၉၉။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၈၉။ ဝိသုဒ္ဓါ။
၂၃၆။ ဒီပဝါ။ ၁၆၂။ ၁၉၁။ မဇ္ဈိမ။ ၈၅။ မဇ္ဈိမ။
၁၉၈။ ၁၂၂။ သံသ္မာ။ ၂၆၆။ သံသ္မာ။ ၇၂။ ၈၃။
အံ။ ၅။ ၇၇။ ၁၀၃။ ၁၃၀။ အံ။ ၅။ ၂၉၆။ အဘိ။
၅။ ၁၈၈။ ပဋိသံ။ ၅။ ၄၀။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၁၈၈။
၂၀။ ၁၃၂။ ၅။ ၄၁။ ၄၄။ ၈၈။ သုတ္တံ။ ၅။ ၁၄၈။
ထေရ။ ၅။ ၁၀၄။ ထေရ။ ၅။ ၂၂၅။ ထေရိ။ ၅။
၇၇။ ၁၆၉။ ၁၇၀-၁။ မဟာနိ။ ၅။ ၁၂၅။ ၁၄၁။ ၁၈၉။
စူဠ။ ၅။ ၁၆၆။ ဇာ။ ၅။ ၁၃၄။ ၀ဇီရ။ ၆၁။
သာရတ္ထ။ ၅။ ၂၇၈။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၄၅။ သီလိ-
သင်္ခါ။ ၁၉၉။ ၂၃၈။ ဒီပဝါ။ ၂၄၆။ မဇ္ဈိမ။

၁၁၄။ မဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ သံဃိဝါသဉ္ဇေယျံ။ သံဃိ
 ၂။ ၂၃၅။ အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ အနဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ ဝိသုဒ္ဓိဇ္ဈိ
 ၂။ ၆၃၄၃၀။ ပဋိဝိဇ္ဇာသု - ဒိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ။ မဉ္ဇေ
 ၁။ ၂၉၉။ သံဃာသုဉ္ဇေယျံ။ အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။
 အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ အဘိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ။ ၂၆၈၃၉၈။ ဥဒါန
 ၅။ ၂၉၅။ ဣတိဝုတ်ဉ္ဇေယျံ။ ၂၀၆။ ထေရဉ္ဇေယျံ
 ၄၉၀။ စရိယာဉ္ဇေယျံ။ ဝိသုဒ္ဓိဇ္ဈိ ၁။ ၂၉၉။
 ပစ္စယာဓိသု - ထေရဉ္ဇေယျံ။ ထေရဉ္ဇေယျံ ၂။ ၄၉၀။
 ပဋိဝိဇ္ဇာ - ဒိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ။ မဉ္ဇေယျံ ၁၀၃။ သံဃာဉ္ဇေ
 ၈၇။ အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ ပဋိဝိဇ္ဇာ - ဒိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ ၁။ ၂၅။
 အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ ပဋိဝိဇ္ဇာ - ထေရဉ္ဇေယျံ။ မဟာနိ
 ၁၄၃။ စူဠနိဉ္ဇေယျံ။ နေတ္ထိမဉ္ဇေယျံ။ ဝိဇ္ဇာသု ၁၁၀၊
 ၁၃၆။ ဝိဇ္ဇာမဉ္ဇေယျံ။ မဉ္ဇေယျံ ၁၃၁။ မဉ္ဇေယျံ ၁၀၃။
 အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ။ အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၂၀၄။ ပဋိသံဃာဉ္ဇေယျံ ၂၀၁။
 ဝိမာနဉ္ဇေယျံ ၁၆၇။ ထေရဉ္ဇေယျံ ၁၀၄၊ ၂၃၆။ ထေရ
 ၅။ ၂၈၇။ မဟာနိဉ္ဇေယျံ ၂၆၅။ စူဠနိဉ္ဇေယျံ ၈၅။
 သံဃိမဉ္ဇေယျံ ၂၂၅။ ပစ္စယာဓိ - ထေရဉ္ဇေယျံ။ ထေရ
 ၅။ ၁၀၄။ ပဋိဝိဇ္ဇာသု - နေတ္ထိမဉ္ဇေယျံ။ ဝိဇ္ဇာသု
 ၂၄၅။ ဒိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ ၂၄၈။ မဉ္ဇေယျံ ၉၁။ မဉ္ဇေယျံ ၂၀၄။
 အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၁၂၅။ ဓမ္မဉ္ဇေယျံ ၅၉။ ထေရဉ္ဇေယျံ ၉။
 နေတ္ထိမဉ္ဇေယျံ ၁၇၅။ ဝိဇ္ဇာသု ၁၃၈။ သာရတ္ထာသု
 ၁၆၀။ ပဋိဝိဇ္ဇာသု - ပဋိသံဃာဉ္ဇေယျံ ၂၅၁။ ဒိဋ္ဌိမဉ္ဇေ
 ၅၇။ မဉ္ဇေယျံ ၈၅။ အဘိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ ၃၉၉။ သာရတ္ထာ
 ၃။ ၁၅၄။ မဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၁၃၃။ သံဃိဝါသဉ္ဇေယျံ ၂၃၂။ ပဋိ
 ဝိဇ္ဇာသု - ဒိဋ္ဌိမဉ္ဇေယျံ ၈၅၊ ၂၃၁။ သံဃာဉ္ဇေယျံ ၈၈။
 အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၁၀၂။

(ခ) မျက်မှောက်ပြု၏။ မျက်ဝါးထင်ထင်
 သိမြင်၏။ စေတ စ ပဋိဝိဇ္ဇာ ယော ဂဟဋ္ဌော။
 သုတ္တနိဉ္ဇေယျံ။ ပဋိဝိဇ္ဇာ ပဒံ သန္တံ။ သင်္ခါရပ-
 သမံ သုခံ။ ထေရဉ္ဇေယျံ။ အဒဿံ အဒက္ခိ
 အပဿိ ပဋိဝိဇ္ဇာ။ မဟာနိဉ္ဇေယျံ ၁၄၃။ စေတ
 စတုရော သမဏေ ယထာဝုတ္တေန လက္ခ-
 ဏေန ပဋိဝိဇ္ဇာ အညာသိ သစ္စကာသိ။

သုတ္တနိဉ္ဇေယျံ ၁၁၄၈။ ပဋိဝိဇ္ဇာ ပဒံ သန္တံ သန္တံ
 ပဒံ နိဗ္ဗာနံ သန္တံ ဂိရိယာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဇာ
 သစ္စကာသိ။ ထေရဉ္ဇေယျံ ၁၇၀။ ပဋိဝိဇ္ဇာ
 ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ အကာသိ။ မဟာနိဉ္ဇေယျံ ၂၆၅။
 ပဋိဝိဇ္ဇာသု - ဓမ္မဉ္ဇေယျံ ၂၁၂-၃။ (ဂ) သိမြင်
 - ရရှိ - ဆိုက်ရောက် - ၏။ ဘဂဝန္တံ ဟိ နိဿာ-
 ယ မယံ ဣမေ ဓမ္မေ အာဇာနာမ ပဋိ-
 ဝိဇ္ဇာမာတိ ဧဝံ ဘဂဝံမူလကာ နော ဘန္တေ
 ဓမ္မာတိ။ သံဃာဉ္ဇေယျံ ၃၇။ အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၁၈၈။ အာဇာ-
 နာမာတိ အဘိဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခတော ဇာနာမ။
 ပဋိဝိဇ္ဇာမာတိ တဿေဝ ဝေဝစနံ အဓိဂစ္ဆာ-
 မာတိ အတ္ထော။ သံဃိမဉ္ဇေယျံ ၄၆။ အံဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၁၆၉။
 (-မဉ္ဇေယျံ ၂၇၃။ မဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၂၉၄။) မောနိဿန္တိ
 ဇာနိသံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိဝိဇ္ဇာသု ပါပုဏိသံ။
 ထေရဉ္ဇေယျံ ၃၇၃။

(ဃ) သိမြင် ပြောဆို၏။ ပဉ္စဿ ဂမ္ဘီရ -
 ဂတံ နိပုဏမတ္ထံ။ ပဋိဝိဇ္ဇာ သုဘာသိတေန
 ဓိရာ။ ဇာသု ၂၅၃။ ဇာသု ၆၁၃၄။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ
 သုဘာသိတေန တေ ဝိဒိတွာ ကထေန္တိ။
 ဇာသု ၆၁၃၄။

(၃) လှိုင်းချ - လိမ့်ကျစေ - ၏။ “န
 ဘိက္ခဝေ ဒဝါယ သိလာ ပဋိဝိဇ္ဇာတဗ္ဗာယော
 ပဋိဝိဇ္ဇေယျ။ အာပတ္တိ ဒုက္ခဋ္ဌဿာ”တိ ဝစန-
 တော ဟသာဓိပ္ပါယေန ပါသာဏော န
 ပဝဋ္ဌေတဗ္ဗော။ .... ရကံ ဝါ ဓောဝနဒဏ္ဍကံ
 ဝါ ဥက္ခိပိတွာ ပဋိဝိဇ္ဇာ။ ဝိသင်္ဂဟံ ၄၃၀။
 (-ဝိ ၁။ ၁၀၅။ ဝိသု ၂။ ၆၃-ဟိ ၁။ ပဋိဝိဇ္ဇေယျ။
 ပဋိဝိဇ္ဇာ - ဟု ရှိ၏။)

ပဋိဝိဇ္ဇာတိ (ကမ္မကြိ) | ပတိ+ဝိဓ+ယ+တေ။
 ကမ္မေ ကတ္တုသဒိသမ္ပိ ရူပံ ဟောတိ။ တေန
 ဓမ္မော ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။ နိရုတ္တိ။ ၆၆၄။ | ထိုး
 ထွင်း သိမြင်အပ်၏။ တေန ဟိ နိဗ္ဗာနံ
 ဉာယတိ ဂမ္မတိ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ။ မဇ္ဈိမဉ္ဇေယျံ ၂၄။ (-

အံ၊ဋီ၊၂။၁၈၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၀၂။)

ပဋိဝိဇ္ဇာတု (ကြိ) |ပတိ+ဝိဓ+ယ+တု| ထိုးထွင်း သိမြင်လော့။ ပဋိဝိဇ္ဇာတိ °(၂)(က)ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာန (န) |ပဋိ+ဝိဓ+ယ+ယု| (၁)ထိုးထွင်း သိ မြင်ခြင်း၊ (တိ) (၂)ထိုးထွင်း သိမြင်တတ် သောသူ။ (၃)ထိုးထွင်းသိမြင်ရာ (အခါ)။ (၁) ဆဋ္ဌ အဘိညံ ပဋိဝိဇ္ဇာနတော ပဋိဝေ ဓာယ စ ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၀။ နိဗ္ဗာ နဿ တထလက္ခဏံ မဂ္ဂဖလေဟိ ဒဿနံ၊ တံ ပန ပဋိဝိဇ္ဇနံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၁၉။ (-အပ၊ ဋ္ဌ၊၁။၂၃၂။ သာရတ္ထ၊၂။၂၄၁။ ဝိမတိ၊၁။၈၅။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၇၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၅၆။ ဒီ၊ဋီ၊၂။ ၄၉၊၈၂၊၁၂၅၊၁၃၃၊-၆၊၃၄၃။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၅၈၊၁၈၂။ မ၊ဋီ၊၁။၁၆၁၊၁၉၇၊၂၂၆။ မ၊ဋီ၊၂။၁၇၆၊၂၅၈။ မ၊ဋီ၊၃။၄၉၊၃၁၂။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၉၉၊၁၁၂၊၂၃၈၊၂၉၁၊ ၃၁၅၊၃၅၄၊၅၂၃။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၉၊၆၃။ မူလဋီ၊၁။ ၁၉၄။ အနုဋီ၊၁။၅၊၄၅။ အနုဋီ၊၂။၂၀၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊၁။၁၅၅၊၃၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၉၊၆၇၊၇၅၊ ၁၄၄၊၅၀၃-၆။ (၂)ဗြဟ္မံ ဝါ ဝုစ္ဆတိ အရိယ- မဂ္ဂေါ၊ တဿ အဏနတော ဇာနနတော ပဋိဝိဇ္ဇာနတော ဗြာဟ္မဏော။ သံ၊ဋီ၊၁။၄၉။ (-ဝိမတိ၊၁။၅၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၂၉။) (၃) ပဋိဝိဇ္ဇာနကာလ- ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာနက (တိ) |ပဋိဝိဇ္ဇာန+က| ထိုးထွင်း သိမြင် တတ်သောသူ။ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ ဧဝ ယထိစ္ဆိ- တဿ ပဋိဝိဇ္ဇာနကန္တိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၄။ (-သံ၊ဋီ၊၂။၄၇။)

ပဋိဝိဇ္ဇာနကပုဂ္ဂလ (ပု) |ပဋိဝိဇ္ဇာနက+ပုဂ္ဂလ| ထိုး ထွင်း သိမြင်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်။ အညာတာ- ရော စ ဒုလ္လဘာတိ ပဋိဝိဇ္ဇာနကပုဂ္ဂလာ ပန

ဒုလ္လဘာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၂။ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿာ- တိ စတုနံ အရိယသစ္စာနံ ပဋိဝိဇ္ဇာနကပုဂ္ဂ- လဿ။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၁၆။

ပဋိဝိဇ္ဇာနကသတ္တ (ပု) |ပဋိဝိဇ္ဇာနက+သတ္တ| (၁) ထိုးထွင်း သိမြင်တတ်သော သတ္တဝါ။ (၂) နိုးကြားသော သတ္တဝါ။ ဗုဇ္ဈနကသတ္တ- ဿာတိ ကိလေသနိဒ္ဒါယ ပဋိဗုဇ္ဈနက- သတ္တဿ၊ အရိယသစ္စာနံ ဝါ ပဋိဝိဇ္ဇာနက- သတ္တဿ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၂၃။ မ၊ဋီ၊၁။၃၈၀။

ပဋိဝိဇ္ဇာနကာလ (ပု) |ပဋိဝိဇ္ဇာန+ကာလ| ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ အခါ။ ပဋိဝိဇ္ဇာနကာလေ နိပ္ပရိ- ယာယေန ဗုဒ္ဓါဒိသမညာတိ အာဟ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၆၂။

ပဋိဝိဇ္ဇာနကိရိယ (န၊ထိ) |ပဋိဝိဇ္ဇာန+ကိရိယ| ထိုး ထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော - အမူအရာ - ကြိယာ။ “ပရိမုစ္ဆတိ”တိ ပန ဝတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ ပဋိဝိဇ္ဇာနကိရိယာယ ဝတ္တမာနတ္တာ။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၅၃၄။

ပဋိဝိဇ္ဇာနက္ခဏ (ပု) |ပဋိဝိဇ္ဇာန + ခဏ| ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ ခဏ။ စတုနံ အရိယသစ္စာနံ ပဋိဝိဇ္ဇာနက္ခဏေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၅၀၃။ (-နေတ္တိ၊ ဝိ၊၃၀၅။)

ပဋိဝိဇ္ဇာနဉာဏ (န) |ပဋိဝိဇ္ဇာန + ဉာဏ| ထိုးထွင်း သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်။ ပဋိဝေဓဉာဏန္တိ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဇာနဉာဏံ။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၇၈။

ပဋိဝိဇ္ဇာနဋ (ပု) |ပဋိဝိဇ္ဇာန+အတ္ထ| ထိုးထွင်း သိမြင် ခြင်းဟူသော- အနက်- သဘော။ ယထာ- သဘာဝတော ဇာနနဋေန ဉာဏံ။ ပဋိဝိဇ္ဇာ- နဋေန ပညာ။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၃။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။

၁၆၇။ သာရတ္ထ၊ ၂၂၄။ ဝိမတိ၊ ၁၄၈။ ဒီ၊ ၂။ ၅၁။)

ပဋိဝိဇ္ဇနတ္ထ (ပု) [ပဋိဝိဇ္ဇန+အတ္ထ]ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော အကျိုး။ လောကီယတော ဥတ္တရိ ပဋိဝိဇ္ဇနတ္ထာယ။ ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၁၈၀။ (-မ၊ ၅၁၄။ ၂၀၈-၉။ မ၊ ၅၁၂။ ၂၉၉။ အံ၊ ၅၂။ ၆၃။)

ပဋိဝိဇ္ဇနဒေသနာကာရပုပ္ဖတ္ထ (တိ) [ပဋိဝိဇ္ဇန+ဒေသနာ+အာကာရ+ပုပ္ဖတ္ထ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း၊ ဟောကြားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော။ ခွါသဗ္ဗိဒိဋ္ဌိဂတအဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာဒိဘောဒါနံ ဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဇနဒေသနာကာရပုပ္ဖတ္ထာ။ အနု၊ ၅၁။ ၇။

ပဋိဝိဇ္ဇနလက္ခဏ (တိ) [ပဋိဝိဇ္ဇန + လက္ခဏ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော- မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ- ရှိသော။ တဒုဘယဿ စယာထာဝတော ပဋိဝိဇ္ဇနလက္ခဏာ ပညာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅၂။ ၇၆။

ပဋိဝိဇ္ဇနသဘာဝ (တိ) [ပဋိဝိဇ္ဇန+သဘာဝ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော - သဘော-လက္ခဏာ-ရှိသော (ပဋိဝေဓပဉာဏ်)။ ပဋိဝေဓနိမိတ္တတ္တာ ဝါ ဥဂ္ဂဟာဒိဝသေန ပဝတ္တံ ဒုက္ခာဒိသု ပုဗ္ဗဘာဂေ ဉာဏံ “ပဋိဝေဓော”တိ ဝုတ္တံ၊ န ပဋိဝိဇ္ဇနသဘာဝံ။ ဒီ၊ ၂။ ၃၄၄။

ပဋိဝိဇ္ဇနသမတ္တ (တိ) [ပဋိဝိဇ္ဇန+သမတ္တ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော။ အဟောဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဇနသမတ္တော ဘဝေယျံ။ အံ၊ ၅၁။ ၁၀၇။ (-ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၂၅၈။

ဥဒါန၊ ၅၁၂။ ၁၂၈။ ဣတိဝုတ်၊ ၅၈။ မဟာနိ၊ ၅၂၆။)

ပဋိဝိဇ္ဇနာကာရ (ပု) [ပဋိဝိဇ္ဇန + အာကာရ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ။ ဗုဇ္ဈနဘာဝန္တိ ဗုဇ္ဈနသဘာဝံ၊ ပဋိဝိဇ္ဇနာကာရံ ဝါ။ မ၊ ၅၁။ ၅၅။ သံ၊ ၅၂။ ၈။ အံ၊ ၅၁။ ၄၉။

ပဋိဝိဇ္ဇနာကာရဒဿန (န) [ပဋိဝိဇ္ဇနာကာရ + ဒဿန] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို ပြကြောင်းစကား။ ဘဂဝါတိအာဒိ တဿ ပဋိဝိဇ္ဇနာကာရဒဿနံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၉။

ပဋိဝိဇ္ဇန္တ (တိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+အန္တ။ ထိ-၌ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ။] (က) ထိုးထွင်း သိမြင်သော။ (ခ) နှလုံးသွင်းသော။ (က) တဉ္စိ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကိစ္စဝသေန ဧဝံ သဗ္ဗသင်္ခတံ ပဋိဝိဇ္ဇန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၅၁။ ၂၄၈။ မ၊ ၅၁။ ၆၅။ အံ၊ ၅၂။ ၂၁၅။ တတ္ထ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ အသမ္မောဟပဋိဝေဓဝသေန ပဋိဝိဇ္ဇန္တံ။ ဒီ၊ ၅၁။ ၃၁။ မ၊ ၅၁။ ၃၉။ အံ၊ ၅၁။ ၂၂၄။ (-ပဋိသံ၊ ၅၆-၈၂၄။ စူဠနိ၊ ၁၅၂။ ၁၆၈။ နေတ္ထိ၊ ၈၅။ ဝိ၊ ၅၁။ ၃၂၃။ ဒီ၊ ၅၂။ ၂၄၅။ မ၊ ၅၁။ ၁၈၁။ မ၊ ၅၂။ ၈၂။ မ၊ ၅၁။ ၁၀၃။ မ၊ ၅၁။ ၁၉၈။ သံ၊ ၅၁။ ၂၆။ သံ၊ ၅၁။ ၁၈၆။ အံ၊ ၅၁။ ၇၇၊ ၉၅။ အံ၊ ၅၁။ ၂၇၈။ အဘိ၊ ၅၁။ ၇၇၊ ၂၆၁။ အဘိ၊ ၅၂။ ၄၁။ ပဋိသံ၊ ၅၁။ ၄၅၊ ၁၄၁၊ ၂၂။ ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၈၄၊ ၁၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၄။ ဓမ္မ၊ ၅၁။ ၃၅၉။ ဓမ္မ၊ ၅၂။ ၈၁။ ဥဒါန၊ ၅၂။ ၂၅၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၅၈။ ၆၀၊ ၂၄၉။ ထေရ၊ ၅၁။ ၂၅၆။ စူဠနိ၊ ၅၈။ ဇာ၊ ၅၁။ ၈၈။ နေတ္ထိ၊ ၅၁။ ၁၇၅။ ဝဇီရ၊ ၄၀၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၈၃။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၈၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၇။ ဒီ၊ ၅၂။ ၇၀၊ ၁၇။ ဒီ၊ ၅၁။ ၇၅၊ ၁၈၂။ မ၊ ၅၁။ ၁၆၂၊ ၂၉၉။ သံ၊ ၅၁။

၅၅။ သံ၊ဋီ၊၂။၅၂။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၄၂၊၁၈။ အံ၊
ဋီ၊၂။၃၃၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၉၉။ မူလဋီ၊၁။၁၉၅။
မူလဋီ၊၂။၁၉၂။ အနဋီ၊၃။၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
၃၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၁၆၊၈၃၊၄၁၆။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊
၁၀၈။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၂၄၁။) ပရိဇာနဗျာနာတိ
ပရိစ္ဆိန္နနဝသေန သမတိက္ကမဝသေန ဇာန-
ဗျာနာ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၂၃။ (-ဒိ၊ဋီ၊၂။
၉၀။ ဒိ၊ဋီ၊၃။၂၄၇။ မ၊ဋီ၊၃။၂၇၃။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊
၁၁၈။) (ခ) ပဋိဝိဇ္ဇန္တော(မဟာနိ၊၆၄)တိ
ဟဒယေ ကုရုမာနော။ မဟာနိ၊၄။၁၈၆။

ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ(ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+အန္တိ] (၁) (က)
ထိုးထွင်း သိမြင်ကုန်၏။ (ခ)သိမြင် ပြောဆို
ကုန်၏။ (၂)လိုမ့်-လိုမ့်ချ-လိမ့်ကျစေ-ကုန်
၏။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ (၂) (၃)-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ (ထိ) [ပဋိသိဇ္ဇန္တ+ဤ] ထိုးထွင်း သိမြင်
တတ်သော ပညာ။ ပဋိဝိဇ္ဇန္တ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇမာန (တိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+မာန] သိမြင်-
ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-သော။ ပဋိဝိဇ္ဇမာနော (ဒိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၉)တိ အဓိက္ခန္တော။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၁။ (မ၊ဋီ၊
၃။၃၀၆။)

ပဋိဝိဇ္ဇသိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+သိ] ထိုးထွင်း
သိမြင်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာပေတိ(ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ ဣာပေ
+တိ] ထိုးထွင်း သိမြင်စေ၏။ ဓာတုမတ္တေ-
ယေဝ စိတ္တံ ဌပါပေတွာ တိဏိ ဖလာနိ
ပဋိဝိဇ္ဇာပေဿာမိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၈။

ပဋိဝိဇ္ဇာပေဿာမိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+
ဣာပေ+ဿာမိ] ထိုးထွင်း သိမြင်စေလတ်
အံ့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာမ (ကြိ)[ပတိ+ဝိဓ+ယ+မ] (က)ထိုးထွင်း

သိမြင်ကုန်၏။(ခ)သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်
-ကုန်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ (၂)ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+မိ] ထိုးထွင်း
သိမြင်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဣ] (က)ထိုးထွင်း
သိမြင်ပြီ။ (ခ) မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ မျက်ဝါး
ထင်ထင် သိမြင်ပြီ။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိသု (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဥ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ကုန်ပြီ။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိ ခ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဤ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ပြီ။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိ ည (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဩ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ပြီ။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိတ (တိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+တ] ထိုးထွင်း
သိမြင်အပ်သော။ တတော ဧဝ စတုသစ္စံ
နိဗ္ဗိဒ္ဓံ ပဋိဝိဇ္ဇိတံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၆။

ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ (တိ)[ပတိ+ဝိဓ+ယ+တဗ္ဗ] (၁)သိအပ်
သော၊ ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော။ (၂)လိုမ့်-
လိုမ့်ချ-လိမ့်ကျစေ-အပ်သော။ (၁)တံ ခေါ
ပန ဝေါ အနုရုဒ္ဓါ နိမိတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ
(မ၊ဋ္ဌ၊၁၉၆)န္တိ တံ ဝေါ ကာရဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၇။ အရိယေဟိ ဝါ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ပဋိ-
ဝိဇ္ဇိတဗ္ဗာနိ သစ္စာနိ အရိယသစ္စာနိ။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ။၈။(-ပေဋကော၊၂၁၇။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၄၊
၃၂၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၄။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၀၁။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၄။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၄။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၄။ ဝဇီရ၊ဋ္ဌ။၄၃။ သာရတ္ထ၊ဋ္ဌ။
၁၁၁။ ဝိမတိ၊ဋ္ဌ။၄၀။ ဝိမတိ၊၂။၉၁။ ဒိ၊ဋီ၊၁။
၄၁။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၂၊၁၅၇၊၁၆၈။ မ၊ဋီ၊၁။
၃၁။ မ၊ဋီ၊၃။၂၆၅၊၃၅၁၊ ၄၃၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၅၃၄။

အံ၊ဋီ၊၁။၃၀။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၁၃။ မူလဋီ၊၁။၁၈၈။
 မူလဋီ၊၂။၉၂။၁၃၀။ အနုဋီ၊၁။၂၀၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
 ၁။၂၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၄၄၊၂၅၇၊၃၄၅။ နေတ္တိ၊
 ဋီ၊၈၂။ နေတ္တိ၊ဝိ၊၆၄။ (၂) “န ဘိက္ခဝေ
 ဒဝါယ သိလာ ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗာ၊ ယော ပဋိ-
 ဝိဇ္ဇေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ခဋ္ဌဿာ”တိ ဝစနတော
 ဟဿာဓိပ္ပါယေန ပါသာဏော န ပဝဋ္ဌေ-
 တဗ္ဗော။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၃၀။ ပဋိပုဗ္ဗ-ဝိဓ-ဓာတု
 ပဝဋ္ဌနတ္ထောတိ အာဟ “ဟဿာဓိပ္ပါယေန
 ပါသာဏော န ပဝဋ္ဌေတဗ္ဗော”တိ။ ဝိနယာ
 လင်္ကာရ၊ဋီ၊၂။၃၂၆။

ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ (ပု) [ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ+အတ္ထ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်အပ်သော-အနက်-သဘော။ ပဋိ-
 ဝေဓဋ္ဌောတိ ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၉၆။ (-၈၅၊၂၉၆။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၇။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
 ၂၅၇။ မူလဋီ၊၂။၅၂။)

ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗဓမ္မ (ပု) [ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ+ဓမ္မ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်အပ်သော တရား။တစ္ဆိနိမုတ္တဿ ပဋိ-
 ဝိဇ္ဇိတဗ္ဗဓမ္မဿ အဘာဝတော။ သံ၊ဋီ၊၁။
 ၂၂၉။

ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တက (တိ) [ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ+ယုတ္တက]
 ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော တရားနှင့် ယှဉ်
 သော။ တယာ ဘဒ္ဒါလိ ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တကံ
 ဧကံ ကာရဏံ အတ္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၆။ သီ၊ဋီ၊
 သစ်၊၁။၁၆၆။

ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗကာရ (ပု) [ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ+အာကာရ]
 ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော အခြင်းအရာ။ န
 အရိယေန ဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗကာရံ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၉၅။

ပဋိဝိဇ္ဇိတု (ကြိ၊ဝိ) [ပုတိ+ဝိဓ+ယ+တု] (၁) (က)
 သိခြင်းငှါ၊ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းငှါ။ (ခ)မျက်

မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ မျက်ဝါး ထင်ထင် သိမြင်
 ခြင်းငှါ။ (၂) လိမ္မ-လိမ္မိ-လိမ္မိ-ကျစေ-ခြင်း
 ငှါ။ (၁) (က) ဧဝမ္ပံ ခေါ အာယသ္မာ အာ-
 နန္တော ဘဂဝတာ ဩဠာရိကေ နိမိတ္တေ
 ကယိရမာနေ ဩဠာရိကေ ဩဘာသေ
 ကယိရမာနေ နာသက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဇိတု။ ဒီ၊၂။
 ၈၆။ သံ၊၃။၂၂၇။ အံ၊၃။၁၂၉။ ဥဒါန၊၁၅၂။
 ပဋိဝိဇ္ဇိတု(သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၄)န္တိ ဇာနိတု။ သံ၊ဋီ၊၂။
 ၃၃၃။(ဒီ၊၂။၉၇-၈။မိလိန္ဒ။၁၇၁၊၂၄၄၊၂၉၉။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၇၊၈၅၊၁၄၅၊၂၇၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၊၈၂၊
 ၈၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၊၂၄၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၈၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၄၇။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၊၁၃၁။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁၊၄၀၁။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၇၁။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၈၁။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၅၃၊
 ၁၃၅။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၂။
 မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၇၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၉။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။
 ၁၃၁။ သာရတ္ထ၊၃။၂၂၆။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၈၅၊၂၃၈။
 မ၊ဋီ၊၁။၂၄၁။ မ၊ဋီ၊၂။၉၉၊၁၁၇။ မ၊ဋီ၊၃။၁၇။
 သံ၊ဋီ၊၁။၈၇။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၁၊၃၅၊၁၀၂-၃။ အံ၊ဋီ၊
 ၃။၂။ အနုဋီ၊၁။၂၂။ အနုဋီ၊၂။၆၈၊၁၈၇။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။ ၃၄၁-၅။
 နေတ္တိ၊ဋီ၊၈၂။) (ခ) “အယံ အဝိဇ္ဇာ၊ ဣမေ
 သင်္ခါရာ”တိ ဧဝံ ယထာဝသရသလက္ခဏာ-
 မေတ္တ ပဋိဝိဇ္ဇိတု န ဒေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
 ၁၆၁။ တံ ပဋိဝိဇ္ဇိတု ပစ္စက္ခတော ဇာနိတု
 န ဒေတိ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၅၈။ (၂)န ကေဝလဉ္စ
 ပါသာဏော ၊ အညမ္ပိ ယံကိဉ္စိ ဒါရခဏ္ဍံ ဝါ
 ဣဋ္ဌကခဏ္ဍံ ဝါ ဟတ္ထေန ယန္တေန ဝါ ပဋိ-
 ဝိဇ္ဇိတု န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၃၀။

ပဋိဝိဇ္ဇိတု (တိ) [ပုတိ+ဝိဓ+ယ+တု] ထိုးထွင်း
 သိမြင်သော၊သူ။ ဘဝိဿန္တိ ဓမ္မဿ အညာ-
 တာရောတိ ပဋိဝိဇ္ဇိတာရော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၃။

ပဋိဝိဇ္ဇိတုကာမ (တိ) [ပဋိဝိဇ္ဇိတု+ကာမ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ထိုးထွင်း သိမြင်လိုသော၊ သူ။ ပဋိဝိဇ္ဇိတုကာမဿာ (မဟာနိဉ္စရ)တိ အနာဂါမိမဂ္ဂဉာဏံ ပဋိဝေဓဝသေန ဉာတုကာမဿ။ မဟာနိဉ္စရ ၄၀၃။ (-ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၃၄။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၇၆။)

ပဋိဝိဇ္ဇိတ္တ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+တ္တ] ထိုးထွင်း သိမြင်ကုန်ပြီ။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၁) (က)ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ(ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဝိဓ+တွာ။ ဓာတ်နောင် ယ-လာ။ ရှု၊၆၄၂။ နိတိ၊သုတ္တ။၁၂၁။] (၁) (က) ဖောက်ထွင်း၍၊ ထိုး-ထိ-မိ-၍။ (ခ) ပယ်ခွါ၍။ (၂) (က) ထိုးထွင်းသိမြင်၍။ (ခ) မျက်မှောက်ပြု၍၊ မျက်ဝါးထင်ထင် သိမြင်၍။ (၁) (က)ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ(ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၈)တိ တံတံပဗ္ဗာနံ သမာနဒေသတာယ အင်္ဂုလီနံ ပဿာရိတကာလေပိ အညမညံ ဝိဇ္ဇိတာနိ ဝိယ ဖုသိတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၇။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၇၃။ (ခ)ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ (မဟာနိဉ္စရ)တိ ဉာဏေန နိက္ခမေတွာ ဝါ နိဗ္ဗဇ္ဈိတွာ ဝါ။ မဟာနိဉ္စရ။၃၈၂။ (၂) (က) ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ ဝါစာယ ကာယေန စ သုတ္တဿ အတ္ထော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ပေဋကော။၂၁၇။ ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ(မူလဋီ၊၃။၂၂၁)တိ ဇာနိတွာ။ အနုဋီ၊၃။၂၉၆။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၆၅။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၂။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၆။ ၁၉၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၃၊၂၆၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၆၊၂၃၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၇၊ ၁၂၄၊၂၅၄၊၃၄၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၊၂၆၁၊၃၃၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၄၂။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၆၉။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၆၂။

ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၇၊၂၄၅၊၄၀၂။ ဣတိ ဝုတ်၊ဋ္ဌ။၅၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၈၃၊၉၉၊၁၅၁။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၃၆။ ထေရိ၊ဋ္ဌ။၂၄၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၂၁၈၊၂၂၇။ မဟာနိဉ္စရ။၁၉၂၊၃၀၅။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၂၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၇၊၃၄၁။ ဝဇီရ၊၂၄၊၅၉၊၄၇၆။ သာရတ္ထ၊၃။၂၉၂၊၃၄၉။ ဝိမတိ၊၂။၁၈၂။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၅၀။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၁။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၃။၅၉၊၆၃၊၂၃၃၊၂၃၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၄၂။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၁၉။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၀၂။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၁၇။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၂၅-၇၊၄၇၅။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၁။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၁၄။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၀၅။ မူလဋီ၊၁။၁၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၇၅။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၃၂၅။) (ခ) ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၂)တိ သစ္စိကတွာ ပဋိလဘိတွာတိ အတ္ထော။ ပဋိလာဘဟေတု-တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၉။အံ၊ဋ္ဌိ။၃။၂၁၅။

ပဋိဝိဇ္ဇိ(ဇ္ဇိ)ယတိ(ကမ္မ၊ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+တေ။ ဓာတ်နောင် ယ-လာ။ ကျမိ ပရေ ပိယက် ဟောတိ။နိရုတ္တိ။၆၆၃။] သိအပ်၏။ ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်၏။ ဈာနံ ဟိ ဘာဝနာဝိသေသေန ဣဇ္ဈန္တံ အတ္တနော ဝိသယံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တမေဝ ပဝတ္တတိ ယထာသဘာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈိယတိ စာတိ ပဋိဝေဓောတိ ဝုစ္စတိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၂၁။ ဉာယတိ နိစ္ဆယေန ကမတိ နိဗ္ဗာနံ၊ တံ ဝါ ဉာယတိ ပဋိဝိဇ္ဈိယတိ ဧတေနာတိ ဉာယော၊ အရိယမဂ္ဂေါ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၈၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၃၄။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၉၁။ (-သာရတ္ထ၊၂။၇၇၊၁၈၃။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၀။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၁၀၈။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၈၇။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၀၄၊၄၁၉။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၅။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၅၁။ မူလဋီ၊၁။၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၇၉၊၃၁၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၄၅။) ပဋိဝိဇ္ဈိယန္တိ-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ ပဋိဝိဇ္ဈိယတေ - နေတ္ထိ၊ဝိ။၆၄။

ပဋိဝိဇ္ဇိယမာန (တိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+မာန] သိအပ်သော၊ ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော။ ယထာဟိ ဧကတ္တာဒယော နယာ သမ္မာ ပဋိဝိဇ္ဇိယမာနာ .... ပရမတ္ထသစ္စပဋိဝေဓာယသံဝတ္တန္တိ။ နေတ္တိ၊ ဌ။ ၁၇။ (-ဒိ၊ ဋိ၊ ဝ။ ၂၇၈။ သိ၊ ဋိ၊ သစ်၊ ၂။ ၁၇၈။ မ၊ ဋိ၊ ဝ။ ၂၃၅၊ ၂၇၉။ မ၊ ဋိ၊ ၃။ ၄၁၉။ သံ၊ ဋိ၊ ဝ။ ၁၂၅။ သံ၊ ဋိ၊ ၂။ ၄၉။ အံ၊ ဋိ၊ ၂။ ၂၀။)

ပဋိဝိဇ္ဇိယာန (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဝိဓ+တွာ။ ဓာတ်နောင် ယ-လာ။ တွာ-ကို ယာနပြု။ မောက်၊ ၅။ ၁၆၅။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၂၀၂။ ထိုးထွင်း သိမြင်၍။ ပဋိဝိဇ္ဇိယာနာ (ဇာ၊ ဝ။ ၂၄၅) တိ ဧဝံဘိက္ခဝေ ပဌမတရံ ကတ္တဗ္ဗံ အနာဂတံ အတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ။ ဇာ၊ ဌ။ ၄။ ၁၆၇။

ပဋိဝိဇ္ဇိသံ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+သံ] သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-လတ်အံ့။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိသတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+သတိ] (က) ထိုးထွင်း သိမြင်လတ္တံ့။ (ခ) မျက်မှောက်ပြု လတ္တံ့၊ မျက်ဝါးထင်ထင် သိမြင်လတ္တံ့။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၂) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိသန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+သန္တိ] ထိုးထွင်း သိမြင်ကုန်လတ္တံ့။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိသာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+သာမိ] ထိုးထွင်း သိမြင်လတ်အံ့။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိယတေ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+တေ] သိအပ်၏၊ ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇိ- (ဇ္ဇိ) ယတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇိယန္တိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+အန္တေ] သိအပ်ကုန်၏၊ ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်ကုန်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇိယတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇေယျံ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဧယျံ] ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ၏။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဧယျ] (၁) ဖောက်ထွင်း-စူးဝင်-ရာ၏။ (၂) ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ၏။ (၃) လိုမ့်-လိုမ့်ချ-လိုမ့်ကျစေ-ရာ၏။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိဇ္ဇေယျာမ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဓ+ယ+ဧယျာမ] ထိုးထွင်း သိမြင်ကုန်ရာ၏။ ပဋိဝိဇ္ဇိတိ (၂) (က) ကြည့်။

ပဋိဝိဒိတ (တိ) [ပတိ+ဝိဒ+တ] ရှေးရှု - မျက်မှောက် - သိအပ်သော၊ ပေါ်လွင် - ထင်ရှား-သော။ ယေန ဉာဏေန ဣမေ နာနာ ဓမ္မာ ဉာတာ၊ တေနော ဉာဏေန ဣမေ နာနာ ဓမ္မာ ပဋိဝိဒိတာတိ။ ပဋိသံ၊ ၈၅။ ပဋိဝိဒိတာတိ အဘိဓမ္မဘာဝေန ဝိဒိတာ ပါ-ကဋ္ဌာ နာမ ဟောန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၁၅၁။ ၂၇၇။ (-ပဋိသံ၊ ၁၈၁-၂။ ဒိ၊ ဌ။ ၁။ ၄၄။ ပဋိသံ၊ ၁၅၂။ ၁၁၃။ ဒိ၊ ဋိ၊ ၁။ ၅၃။ သိ၊ ဋိ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၀၃။ မ၊ ဋိ၊ ၃။ ၁၃၇။)

ပဋိဝိဒ္ဓ (တိ) [ပတိ+ဝိဓ+တ။ ဝိဓ ဝိဇ္ဇနေ။ .... ဝိဒ္ဓေါ၊ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ နိတိ၊ ဇာ။ ၂၃၁။ (ပြတိဝိဒ္ဓ-သံ။ ပဋိဝိဒ္ဓ-ပြာ။) (၁) ထိုးထွင်း သိမြင်သော၊ သူ။ (၂) (က) ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော။ (ခ) မှတ်သားအပ်သော။ (၃) ရအပ်သော။ (၄) ဖောက်ထွင်း-စူးဝင်-ထိမှန်-အပ်သော။ (၅) ပစ်လွှတ်-လိုမ့်ချ-အပ်သော။ (၆) ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ (အခါ)။ (၇) ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း။

(၁)ထိုးထွင်း သိမြင်သောသူ။ ယေ ဟိ
ကေစိ နေက္ခမ္မံ .... ပဋိဝိဒ္ဓါ ဝါ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ ဝါ
ပဋိဝိဇ္ဇိဿန္တိ ဝါ။ ပဋိသံ။၂၅၁။ သဗ္ဗဓမ္မေ
သမ္ဘာ သာမဉ္စ ဗုဒ္ဓေါ အနုဗုဒ္ဓေါ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။
ပဋိသံ၊၁။၁၉၉။ (-ဝိ၊၁။၈၈။ ဝိ၊၁။
၂၅၆။ အပါ၊၁။၁၄၃။)

(၂) (က) ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော။
အဓိဂတောတိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ ဒီ၊၁။၅၅။ ပဋိ-
ဝိဒ္ဓေါတိ သယမ္ဘညဏေန “ဣဒံ ကိန္တိ
အာဒိနာ ပဋိမုခံ ပဋိဝိဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္ထော၊
ယထာဘူတံ အဝဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ ဒီ၊၁။
၅၇။ (-ဝိ၊၁။၂၅။ ဒီ၊၁။၇၇၊၂၀၂။ သံ၊၁။
၃၇၈။ အံ၊၁။၃၀၇။ အံ၊၁။၃၀၇-၈။ အဘိ၊က။
၉၅။ ပဋိသံ။၂၁၅-၆။ ဥဒါန၊၁၇၈။ ဝိ၊၁။
၇၆၊၁၉၇။ ဝိ၊၁။၅၄၊၂၅၆။ ဒီ၊၁။၅၇။
၈၄၊၁၄၅-၆၊၁၅၄၊၃၀၁။ မ၊၁။၈၀-၂။ မ၊၁။
၃။ ၁၀၊၁၉၊၆၇။ မ၊၁။၄၄၊၂၁၃။ သံ၊၁။၁၇
-၈-၉။ သံ၊၁။၂၆၄။ သံ၊၁။၁၇၉၊၂၈၄၊
၃၂၂။ အံ၊၁။၇၉၊ ၁၁၄။ အံ၊၁။၂၉၄၊၃၆၄။
အံ၊၁။၃၁၊၂၄၉။ အဘိ၊၁။၁၃၊၉၈။ အဘိ၊
၁။၃၄၊၄၀-၂။ ပဋိသံ၊၁။၁၃၉၊၁၄၀၊၁၉၈၊
၂၁၆။ ဝိ၊၁။၂၁၉၊၂၆၅၊၃၁၆။ ခုဒ္ဒက၊၁။
၁၆၄။ ဓမ္မ၊၁။၃၉၆။ ဥဒါန၊၁။၁၄၁၆၊ ၂၉၆
-၇၊၃၅၆။ ဣတိဝုတ်၊၁။ ၂၃-၅၊၃၈၊၁၃၂။
သုတ္တနိ၊၁။၉၉။ သုတ္တနိ၊၁။၁၀၃။ ထေရ၊
၁။၂၃၉။ ထေရ၊၁။၂၅၊၁၉၂။ ထေရီ၊၁။
၁၇၊၁၈၆။ အပါ၊၁။၉၂၊၂၀၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၁။
၁၀။ စရိယာ၊၁။၂၂၇။ စူဠနိ၊၁။၁၀၁၊၁၂၇။
ဇာ၊၁။၉၀၊၁၁၄၊၂၃၀။ ဇာ၊၁။၄၄၊၃၄၁။ ဝဇီရ၊
၁။၁၇၊၃၉၄-၇။ သာရတ္ထ၊၁။၃၉။၁၅၁။ ဒီ၊၁။
၁။၄၁-၃။ သီ၊၁။သစ်၊၁။၆၇၊၇၄၊၂၄၇။ မ၊၁။
၁။၃၀၊၃၃။ မ၊၁။၂။၁၃၀။ မ၊၁။၃။၈၄၉၊၉၃၊
၃၀၆။ သံ၊၁။၂၇-၉၊၃၇၊၂၂၉။ သံ၊၁။
၁၀၁၊၂၉၉၊၅၀၈။ အံ၊၁။၃၀-၂။ အံ၊၁။၅၆။

၂၄၇။ အံ၊၁။၃။၂၃၊၁၅၂၊၁၇၉၊၂၅၆။ မူလ၊၁။
၁။ ၃၀၊၁၁၅။ အနု၊၁။၁၂၂။ အနု၊၁။၂၀၄။
နေတ္ထိ၊၁။၈၃။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁။၂၃၂။)

(ခ) မှတ်သားအပ်သော။ တမ္ပိ တယာ
န ပဋိဝိဒ္ဓံ၊ တထေဝါယံ အပရာဓော။ ဒီ၊၁။
၁၅၄။ န ပဋိဝိဒ္ဓံ န သလ္လက္ခိတံ။ ဒီ၊၁။
၁၆၃။

(၃)ရအပ်သော။တာသု ယသ္မာ ဣမိနာ
အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္တယဝသေန သင်္ခါရာ
ဒိဋ္ဌာ၊ တသ္မာ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တာနုပဿနာ
ပဋိဝိဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ဝိ၊၁။၂၅၆။ ပဋိဝိဒ္ဓါတိ
ပဋိလဒ္ဓါ။ ဝိ၊၁။၂၅၆။၄၁၈။

(၄) မေါက်ထွင်း- စူးဝင်- ထိမှန်-အပ်
သော။ အညတရောပိ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယော ဘိက္ခု၊
ဥယျောမိကံ ဂန္ဓာ ကဏ္ဏေန ပဋိဝိဒ္ဓေါ
ဟောတိ။ ဝိ၊၁။၁၄၂။ (-သီ၊၁။သစ်၊၁။၆၇။)

(၅) ပစ်လွှတ် - ပစ်ခတ် - အပ်သော။
သတဓာ ဘိနုဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ
ကောဋိ ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ဝိ၊၁။၁၀၂။ (-သာရတ္ထ၊
၂။၂၉၇။ ဝိမတိ၊၁။၂၅၀။)

(၆) ထိုးထွင်း သိမြင်ရာအခါ။ ပဋိဝိဒ္ဓ-
ကာလ - ကြည့်။

(၇) ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း။ ပဋိဝိဒ္ဓနာန
(၃)-ကြည့်။

ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တဖလ (တိ) | ပဋိဝိဒ္ဓ + အရဟတ္တ-
ဖလ | သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက် - အပ်သော
အရဟတ္တဖိုလ်ရှိသော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို -
သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-သော၊ သူ။ ပဋိ-
ဝိဒ္ဓါကုပ္ပ-ကြည့်။

ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တမဂ္ဂ (ပု) | ပဋိဝိဒ္ဓ+အရဟတ္တမဂ္ဂ |
သိမြင် - ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-အပ်သော အရ
ဟတ္တ မဂ်။ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂ-ကြည့်။

ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ (န) [ပဋိဝိဒ္ဓ+
အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ] သိမြင် - ရရှိ - ဆိုက်
ရောက်-အပ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ်။မယာ
ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန မယံ စိတ္တ-
သန္တာနဂတာ သဗ္ဗေ ဒိယဗသဟဿသင်္ခါ
ကိလေသာ ဈာပိတာ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၃။

ပဋိဝိဒ္ဓအရိယသစ္စ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+အရိယသစ္စ]
ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော အရိယသစ္စာရှိ
သော၊ အရိယသစ္စာကို ထိုးထွင်း သိမြင်
သော၊သူ။ ဣဓ ပန ယေ 'အာရကာ ကိလေ-
သေဟိ'တိအာဒိနာ လဒ္ဓနိဗ္ဗစနာ ပဋိဝိဒ္ဓ-
အရိယသစ္စာ၊ တေ ဧဝ အဓိပ္ပေတာ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၂၂၂။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၆၅။

ပဋိဝိဒ္ဓအရိယသစ္စဓမ္မ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+အရိယသစ္စ-
ဓမ္မ] ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော အရိယသစ္စာ
တရားရှိသော၊ အရိယသစ္စာတရားကို ထိုး
ထွင်း သိမြင်သော၊ သူ။ ဝိညာတသဒ္ဓမ္မာတိ
ပဋိဝိဒ္ဓအရိယသစ္စဓမ္မာ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၂၄၁။

ပဋိဝိဒ္ဓအသာဓာရဏဉာဏ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+အသာ-
ဓာရဏဉာဏ] သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-
အပ်သော အသာဓာရဏဉာဏ် ရှိသော၊
အသာဓာရဏဉာဏ်ကို -သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်
ရောက်-သော၊ သူ။ ပဋိဝိဒ္ဓအသာဓာရဏ-
ဉာဏော သော ဘဂဝါ မဟာပညော
ဘဝေယျ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၃။

ပဋိဝိဒ္ဓကာလ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ကာလ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ရာအခါ။တေသံ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ တေသံ
ဝဇ္ဇံ ဝဇ္ဇတိ။ တေသံ ပဋိဝိဒ္ဓကာလတော
ပဌာယ န ဝဇ္ဇတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၄။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၅၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂။ မူလဋီ၊၂။၅၂။ အနုဋီ၊၂။
၆၂။)

ပဋိဝိဒ္ဓကောဏ္ဍည (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ + ကောဏ္ဍည]
ထိုးထွင်း သိမြင်ပြီးသော ကောဏ္ဍညထေရ်။
အညာသိကောဏ္ဍညောတိ ဉာတကောဏ္ဍ-
ညော ပဋိဝိဒ္ဓကောဏ္ဍညော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၆။

ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ဂုဏ] သိမြင်-ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-အပ်သော(သီလစသော) ဂုဏ်
ကျေးဇူး။ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏေသု ပန ကဿစိ
ဝေမတ္တံ နာမ နတ္ထိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈။ ပဋိဝိဒ္ဓ-
ဂုဏေသုတိ အဓိဂတသဗ္ဗညုဂုဏေသု။ဒီ၊ဋီ၊
၂။၁၆။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၈-၉၊၁၆၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၃။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၅။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၁၃၁၊၂၈၃။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၅၈၊၃၅၀။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၂၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၃၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၅၉။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၁၀။)

ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+စတုသစ္စ] ထိုး
ထွင်း သိမြင်အပ်သော သစ္စာ ၄-ပါး ရှိ
သော၊သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း သိမြင်သော၊
သူ။ အဘိသမေတာဝိနီတိ ပဋိဝိဒ္ဓစတု-
သစ္စာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၅။ ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စာတိ
သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စာ။
သာရတ္ထ၊၂။၃၈၀။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
၆၆။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၆။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀။)

ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စဓမ္မ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+စတုသစ္စဓမ္မ]
ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော သစ္စာတရား
၄-ပါးရှိသော၊ သစ္စာတရား ၄-ပါးကို ထိုး
ထွင်း သိမြင်သော၊ သူ။ ဝိညာတဓမ္မာတိ
ဝိညာတသာသနဓမ္မာ၊ ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စဓမ္မာ-
တိ အတ္ထော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၇၅။ (-အံ၊ဋီ၊၁။
၄၃။)

ပဋိဝိဒ္ဓဌာန (န) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ဌာန] (၁)ထိုးထွင်း
သိမြင်အပ်သော အရာ။ (၂)ထိုးထွင်း သိမြင်
ရာ အရပ်။ (၃) ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း၏

အကြောင်း။ (၁) တေ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓ-
ဌာနေ ကထိယမာနေ အကိလမန္တာဝ သလ္လ-
က္ခေဿန္တိတိပိ ဣမံ ပဋိပဒံ နိယမေသိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉။ (၂၊၃) တဿာ တဿ နိဒါနေန
ခန္ဓာဒိနံ နိပ္ပဒေသတောပိ ပဋိဝိဒ္ဓဌာနေန
ဘဝိတဗ္ဗံ။ မူလဋီ၊၁။၂၄။ ပဋိဝိဒ္ဓဌာနံ ပဋိ-
ဝေဓဘူမိ ပဋိဝေဓာဝတ္ထာ ပဋိဝေဓဟေတု
ဝါ။ အနုဋီ၊၁။၂၅။

ပဋိဝိဒ္ဓဒုဒ္ဓသနိပုဏတ္ထ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ ဒုဒ္ဓသ+
နိပုဏ+အတ္ထ] ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော
မြင်နိုင်ခဲ့၍ သိမ်မွေ့သော အနက်ရှိသော၊
မြင်နိုင်ခဲ့၍ သိမ်မွေ့ခက်ခဲသော အနက်ကို
ထိုးထွင်း သိမြင် သိသောသူ။ ပဋိဝိဒ္ဓသုခုမ-
နိပုဏတ္ထ-ကြည်။

ပဋိဝိဒ္ဓဒေဝတာ (ထိ) [ပဋိဝိဒ္ဓါ+ဒေဝတာ] သိမြင်-
ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-သော နတ်။ တယော
မဂ္ဂေ ပဋိဝိဒ္ဓဒေဝတာနံ ဂဏနာ နတ္ထိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၉။

ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ဓမ္မ] (၁)ထိုးထွင်း သိမြင်
အပ်သော တရား။ (တိ)(၂) ထိုးထွင်း သိအပ်
သော တရားရှိသော၊ တရားကို ထိုးထွင်း
သိမြင်ပြီးသောသူ။ (၁) ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မံ ပစ္စ-
ဝေက္ခန္တော သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိဒိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၊၉၀၊၁၅၀၊
၁၈၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆။ မ၊ဋီ၊၂။၃၁၉။) (၂)
အနုဿဝိယောတိ အနုဿဝေန ပဋိဝိဒ္ဓ-
ဓမ္မော။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၂။(-ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၃။)

ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မတ္ထေနက (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မ + ထေနက]
ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော တရားကို ခိုးယူ
တတ်သောသူ။ အယံ....ကိစ္ဆေန ကသိရေန
ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မတ္ထေနကော ဒုတိယော မဟာ-
စောရော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၆။

ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တည။ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မ+ရတ္တည။]
တရားကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီး၍ ညဉ့်များစွာ
ကို သိသောသူ။ သာသနေ ပဌမံ ပဋိဝိဒ္ဓ-
ဓမ္မရတ္တည။နံ အဂ္ဂဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ
သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၅၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၄။

ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မသဘာဝ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ + ဓမ္မသဘာဝ]
ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော တရားသဘော
ရှိသော၊ တရားသဘောကို ထိုးထွင်း သိမြင်
ပြီးသောသူ။ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မသဘာဝါနံ သေ-
က္ခာသေက္ခာနံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ပတိဋ္ဌာနံ
ဂေါစရနိဝါသဋ္ဌေန နိဗ္ဗာနံ “နဂရန္တိ ဝုစ္စတိ။”
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၈၆။

ပဋိဝိဒ္ဓနဝလောကုတ္တရဓမ္မ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+နဝလော
ကုတ္တရဓမ္မ] သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-အပ်
သော ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရား။
မယာ ပဋိဝိဒ္ဓနဝလောကုတ္တရဓမ္မမေဝ သက္က-
တွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရိဿာမိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၆၅။

ပဋိဝိဒ္ဓပစ္စေကဗောဓိဉာဏ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ ပစ္စေက
ဗောဓိဉာဏ] သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-အပ်
သော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ရှိသော၊ ပစ္စေက
ဗောဓိဉာဏ်ကို -သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-
သောသူ။ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ ဒွေ
အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရေတွာ သာမံ
ပဋိဝိဒ္ဓပစ္စေကဗောဓိဉာဏော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ
နာမ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၀။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၃၂၈။)

ပဋိဝိဒ္ဓဘိက္ခု (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ + ဘိက္ခု] ထိုးထွင်း
သိမြင်တတ်သော ရဟန်း။ ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိ-
ဝိဒ္ဓဘိက္ခုနံ အန္တရေ မမ ပုတ္တော ကောဏ္ဍ-
ညော အဂ္ဂေါ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၅။

ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+မဂ္ဂ] သိမြင် - ရရှိ-
 ဆိုက်ရောက်-အပ်သော အရိယာမဂ်။ ဧဝ-
 မေတသ္မိံ သုတ္တေ တိဟိပိ ထေရေဟိ
 အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂေါကထိတော။ အံ၊ ဌ၊
 ၂။ ၈၈။ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂေါဂါတိ တိဟိပိ ထေ-
 ရေဟိ အတ္တနော အတ္တနော ပဋိဝိဒ္ဓအရ-
 ဟတ္တမဂ္ဂေါ ဧဝကထိတော။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၉၀။
 (-အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၉၂၊ ၄၄၁။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၇၉။)

ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂဖလ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+မဂ္ဂဖလ] မဂ်ဖိုလ်ကို
 - သိမြင် - ရရှိ - ဆိုက်ရောက် - သော၊ သူ။
 ဣတိ ဣမေသု အပ္ပမာဒေန ကရဏီ-
 ယေသု ပုဂ္ဂလေသု တယော ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂ-
 ဖလာ သေခါ။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၃၃။ (-အံ၊ ဌ၊ ၁။
 ၃၃။)

ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+လက္ခဏ] (အနိစ္စ
 စသော) လက္ခဏာကို ထိုးထွင်းသိမြင်သော။
 ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏော စ ဝိပဿနာပရိဝါသံ
 ဝသန္တော စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ။ အဘိ၊ ဌ၊
 ၁။ ၂၆၁။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၅။ ၅၀။

ပဋိဝိဒ္ဓလောကုတ္တရဓမ္မ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+လောကုတ္တရ
 ဓမ္မ] လောကုတ္တရာတရားကို - သိမြင်-ရရှိ-
 ဆိုက်ရောက်-သော၊ သူ။ ပဋိဝိဒ္ဓလောကုတ္တရ-
 ဓမ္မတာယ ပုရိသေသု ဥတ္တမဘာဝံ ပတ္တောတိ
 ပုရိသုတ္တမော။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၉၆။

ပဋိဝိဒ္ဓလောကုတ္တရမဂ္ဂ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ လောကုတ္တ
 ရမဂ္ဂ] သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-အပ်သော
 လောကုတ္တရာမဂ်။ ပဋိဝိဒ္ဓလောကုတ္တရမဂ္ဂေ
 နာနတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၇။

ပဋိဝိဒ္ဓဝိသေသ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ဝိသေသ] သိမြင်-
 ရရှိ - ဆိုက်ရောက် - အပ်သော တရားထူး။
 တေ ဘိက္ခု ... အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓဝိသေသံ

ဘဂဝတော အာရောစေသံ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၃။

ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သစ္စ] သစ္စာ ၄-ပါး
 တရားကို ထိုးထွင်း သိမြင်သော၊ သူ။ သော
 ကိရ ဥပါလိနာ ဂဟပတိနာ ပဋိဝိဒ္ဓ-
 သစ္စေန ဒသဟိ ဂါထာဟိ ဘာသိတေ
 ဗုဒ္ဓဂုဏေ သုတ္တာ ဥဏှံ လောဟိတံ
 ဆဇ္ဇေသိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၈၉။ (-အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၃၈။
 အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၀။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၄၂။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။
 ၄၀၂။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၂။ ၅၀။ ထေရီ၊ ဌ၊ ၂။ ၆၄။
 အပါ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၃၃။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။
 ၁၅။ သီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၁။ ၂၇။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၅၇။ မ၊ ဌ၊ ၁။
 ၁၅။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၈။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၈၇။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅။
 ၈၅။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၇။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈။)

ပဋိဝိဒ္ဓသတ္တ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သတ္တ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်သော သတ္တဝါ။ ဧဝံ ယာဝ သုဘဒ္ဓ-
 ပရိဗ္ဗာဏေဝိနယနာ ဓမ္မံ ပဋိဝိဒ္ဓသတ္တာနံ
 ဂဏနာ နတ္ထိ။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၂။ ၅၀။

ပဋိဝိဒ္ဓသတ္တုသာသန (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ + သတ္တု
 သာသန] မြတ်စွာဘုရား၏ - အဆုံးအမ-
 သာသနာ-ကို ထိုးထွင်း သိမြင်သော၊ သူ။
 ဝိညာတသာသနောတိ ပဋိဝိဒ္ဓသတ္တု-
 သာသနော။ တေနာဟ “အနာဂါမီ”တိအာဒိ။
 သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၇၇။

ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုဂုဏ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ သဗ္ဗညုဂုဏ]
 ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်ကို-သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်
 ရောက်-သော၊ သူ။ အရိယမဂ္ဂေန ပဋိဝိဒ္ဓ-
 သဗ္ဗညုဂုဏော ပုဂ္ဂလော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ
 ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၀။

ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏ (န) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သဗ္ဗညုတ
 ညာဏ] (၁) သိမြင် - ရရှိ - ဆိုက် ရောက်-
 အပ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ။ (တိ) (၂)

သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို - သိမြင် - ရရှိ - ဆိုက်
ရောက်-သော။ သူ။ (၁) ဗုဒ္ဓဉာဏေကာတိ
ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတဉာဏေန။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၇၄။
(၂) ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတဉာဏော ဥရုဝေလဂါမံ
ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၅။ သံ၊
၅။ ၂။ ၂၆၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ ၁၀၆။ ၁၄၈။ ၁၈၇။ ၂၃၂။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၄။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၇၈။ အပ၊ ၄။ ၁။
၃၀၂။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၂။)

ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗဓမ္မ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သဗ္ဗဓမ္မ] အလုံးစုံ
သော တရားကို ထိုးထွင်း သိမြင်သော။ သူ။
ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗဓမ္မော သမ္မုဒ္ဓေါ။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၈။

ပဋိဝိဒ္ဓသဘာဝ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သဘာဝ] သဘော
တရားကို ထိုးထွင်း သိမြင်ပြီးသော။ သူ။
ပညာက္ခန္ဓေန ပဋိဝိဒ္ဓသဘာဝေါ ဝါတောဝ
ဇာလမိ ခန္ဓာဒိဓမ္မဘေဒေ န သဇ္ဇတိ။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၄။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၀။ စူဠနိ၊ ၄။
၁၃၆။

ပဋိဝိဒ္ဓသာဝက (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သာဝက] သိမြင်-ရရှိ
-ဆိုက်ရောက်-သော - တပည့်- သာဝက။
“အဂ္ဂဓမ္မံ ပဋိဝိဒ္ဓသာဝကော”တိ အနန္တရံ
ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပူဇေန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂၅၆။

ပဋိဝိဒ္ဓသိလာ (ထိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သိလာ] ပစ်လွှတ်-
လိုမ့်ချ-အပ်သော ကျောက်တုံး။ ဒေဝဒတ္တေန
ပဋိဝိဒ္ဓသိလာတော ဘိဒ္ဓိတွာ ဂတာ သကလိ-
ကာပိ တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ။ အဘိ၊
၄။ ၂။ ၄၀၈။

ပဋိဝိဒ္ဓသုခုမနိပုဏတ္ထ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သုခုမ+
နိပုဏ +အတ္ထ] သိမ်မွေ့နူးညံ့သော-အနက်-
သဘော-ကို ထိုးထွင်းသိမြင်သော။ သူ။
သုခုမနိပုဏတ္ထပဋိဝိဒ္ဓေါတိ ပဋိဝိဒ္ဓသုခုမ-

နိပုဏတ္ထော။ ပဋိဝိဒ္ဓဒုဒ္ဓသနိပုဏတ္ထောတိ
အတ္ထော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၇၀။

ပဋိဝိဒ္ဓသုတ္တ (န) [ပဋိဝိဒ္ဓ+သုတ္တ] ထိုးထွင်း
သိမြင်အပ်သော သုတ်။ တသ္မာ တထာ
သုတသဒ္ဓေန ပကာသိတာ အတ္တနာ ပဋိ-
ဝိဒ္ဓသုတ္တဿ ပကာရဝိသေသာ “ဧဝံ”န္တိ
ထေရေန ပစ္စာမဋ္ဌာ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၆။

ပဋိဝိဒ္ဓသောတာပတ္တိမဂ္ဂ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+ သောတာ
ပတ္တိမဂ္ဂ] သောတာပတ္တိမဂ်ကို -သိမြင်-ရရှိ-
ဆိုက်ရောက်-သော။ သူ။ ပဋိဝိဒ္ဓသောတာ-
ပတ္တိမဂ္ဂဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အင်္ဂန္တိပိ
သောတာပတ္တိယင်္ဂံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၉။

ပဋိဝိဒ္ဓညွ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ဝံသ+တ။ ဟန္တဿ
သတိပိ သန္တတ္ထေ ပုနဂ္ဂဟဏံ ကွစိ ဌာဒေ-
သဿ အနိစ္စတာဒိပနတ္တံ၊ တေန “ဝိဒ္ဓ-
ညော ဥတြညော”တိအာဒိသု န ဟောတိ။
ရူ၊ ၆။ ၆၂၆။ ဝံသ ဝံသနေ။ ဝံသိယိတ္တာတိ
ဓညော လောပေါတိ နိဂ္ဂဟိတလောပေါ။
မောဂံ၊ ပဋိကာ၊ ၅။ ၁၄၂။ (ပြတိဝိဓုညွ-သံ။
ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထ-ပြာ။) ဖျက်ဆီး-ပယ်သတ်-အပ်
သော။ သာ စ တေဟိ .... ဩဓိသော
ဝိမထိတာ ဝိဟတာ၊ ဝိဒ္ဓညော စ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၁၃။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂-၃။

ပဋိဝိဒ္ဓညွဝိပက္ခ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓညွ+ဝိပက္ခ] ဖျက်ဆီး
-ပယ်သတ်-အပ်ပြီးသော ဆန့်ကျင်ဖက်ရှိ
သော။ ဆန့်ကျင်ဖက် အကုသိုလ်တရားတို့
ကို-ဖျက်ဆီး-ပယ်သတ်-ပြီးသော(တရား)။
“အဋ္ဌန္တံ သမူဟ”န္တိ ဧတေန ပဋိဝိဒ္ဓညွ-
ဝိပက္ခေ သေက္ခာသေက္ခဓမ္မေ ဒဿေတိ။
ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန မဂ္ဂဖလဓမ္မာနံ ပကာသိ-
တတ္တာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃။ (-ဒီ၊ ၄။ ၁။
၁၄။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၃။)

ပဋိဝိဒ္ဓါကာရ (ပု) [ပဋိဝိဒ္ဓ+အာကာရ] ထိုးထွင်း
သိမြင်အပ်သော အခြင်းအရာ။ အတ္တနော
သယမ္ဘညဏေန ပဋိဝိဒ္ဓါကာရံ ဒဿေန္တာ။
သံ၊ ၄၊ ၁၂၀၅။ (-အနုဋီ၊ ၁။ ၁၀။)

ပဋိဝိဒ္ဓါကုပ္ပ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+အကုပ္ပ] သိမြင်-ရရှိ
-ဆိုက်ရောက်-အပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိ
သော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို-သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်
ရောက်-သော၊ သူ။ သော .... ဘာဝိတမဂ္ဂေါ
ပဟိနကိလေသော ပဋိဝိဒ္ဓါကုပ္ပေါ သစ္စိ-
ကတနိရောဓော။ မဟာနိ၊ ၁၆။ ပဋိဝိဒ္ဓါ-
ကုပ္ပေါတိ အကုပ္ပံ အစလံ အရဟတ္တဖလံ
ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော။ မဟာနိ၊ ၇၂။ ပဋိ-
ဝိဒ္ဓါကုပ္ပေါ (ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀) တိ ပဋိဝိဒ္ဓအရ-
ဟတ္တဖလော။ န ကုပ္ပတိတိ အကုပ္ပန္တိ ဟိ
အရဟတ္တဖလသေတံ နာမံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၈၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂။ (-မဟာနိ၊ ၃၆၅။ စူဠနိ၊
၈၅။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄။ ဝဇီရ၊ ၂၄။
သီ၊ ၄၊ ၁။ ၁၁၅။)

ပဋိဝိဒ္ဓါရဟတ္တဖလ (တိ) [ပဋိဝိဒ္ဓ+အရဟတ္တဖလ]
သိမြင်-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-အပ်သော အရ
ဟတ္တဖိုလ်ရှိသော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို-သိမြင်
-ရရှိ-ဆိုက်ရောက်-သော၊ သူ။ ပဋိဝိဒ္ဓါရ-
ဟတ္တဖလတာယ ပဋိဝိဒ္ဓါကုပ္ပေါ။ အကုပ္ပန္တိ
စ အရဟတ္တဖလသေတံ အဓိဝစနံ။ သီ၊ ၄၊
သစ်၊ ၁။ ၁၁၅။

ပဋိဝိနဋ္ဌ (တိ) [ပတိ+ဝိ+နဋ္ဌ+တ] နသ
အဒဿနေ။ နဿတိတိ နဋ္ဌော။ ရူ၊ ၆၂၆။
(-နိတိ၊ ၈။ ၂၄၀။) (ပြတိဝိနဋ္ဌ-သံ။ ပဋိဝိ-
ဏဋ္ဌ-ပြာ) ပျောက်ကွယ်-ပျက်စီး-သော။
ပဋိပတ္တိဓမ္မေ ပမုဋ္ဌာ ဝိနဋ္ဌာ ပဋိဝိနဋ္ဌာ
သတိ ဧတေသန္တိ မုဋ္ဌသတိတိ အာဟ
“နဋ္ဌသတိနော”တိ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၅၁၃။

ပဋိဝိနယ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+အ+ဟိ] ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-လော့။ ပဋိဝိနေတိ-
ကြည့်။

ပဋိဝိနယ (ပု) [ပတိ+ဝိ+နိ+အ။ ရူ၊ ၅၆၈။]
(၁) ပယ်ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ခြင်း။ (တိ)
(၂) ပယ်ပျောက် - ငြိမ်းပျောက်စေ - ရာ၊
(ပုဂ္ဂိုလ်)။ (၃) ပယ်ပျောက် - ငြိမ်းပျောက်စေ
-ကြောင်း ဖြစ်သော။ (၁) တာသံ တဏှာနံ
ဝိနယာယ ပဋိဝိနယာယ ပဟာနာယ ဂူပ-
သမာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ ပဋိပဿဒ္ဓိယာ
အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခေယျ။ မဟာနိ၊ ၂၇၀။ (-
ဝိ၊ ၁။ ၂၃။) (၂၊ ၃) ပဋိဝိနယော ဟိ ပဋိဝိနယ-
ဝတ္ထုနမ္ပိ ပဋိဝိနယကာရဏာနမ္ပိ ဧတံ အဓိ-
ဝစနံ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၅၆။

ပဋိဝိနယကာရဏ (န) [ပဋိဝိနယ+ကာရဏ] ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ခြင်း၏အကြောင်း။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိနယဝတ္ထု (န) [ပဋိဝိနယ+ဝတ္ထု] ပယ်ပျောက်
-ငြိမ်းပျောက်စေ-ခြင်း၏ တည်ရာ(ပုဂ္ဂိုလ်)။
ပဋိဝိနယောတိ ဟိ ပဋိဝိနယဝတ္ထုနမ္ပိ ပဋိ-
ဝိနယကာရဏာနမ္ပိ ဧတံ အဓိဝစနံ၊ တဒုဘ-
ယမ္ပိ ဣဓ ဝဇ္ဇတိ။ ပဉ္စ ဟိ ပုဂ္ဂလာ ပဋိ-
ဝိနယဝတ္ထု။ ဟောန္တိ ပဉ္စဟိ ဥပမာဟိ ပဉ္စ
ပဋိပတ္တိယော ပဋိဝိနယကာရဏာနိ။ အံ၊ ၄၊
၃။ ၅၆။

ပဋိဝိနယသု (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+အ+ဟိ=သု။
အာဏတ္တိယံ ဟိဿ သု ဟောတိ ဝါ။
ကစ္စည်း။ ၅၇၁။ မဇ္ဈိမပုရိသေကဝစနေ သုမှိ
ကတ္တရိ လော။ မောဂံ၊ ပဉ္စိကာ၊ ၆။ ၁၀။] ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-လော့။ ပဋိဝိနေတိ-
ကြည့်။

ပဋိဝိနယသမာမ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+သမာမ] ပယ်
 ပျောက် - ငြိမ်းပျောက်စေ - ကုန်လတ်အံ့။
 ပဋိဝိနောတိ-ကြည့်။

ပဋိဝိနယေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+အ+ဧယျ] ပယ်
 ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ရာ၏။ ပဋိဝိနောတိ-
 ကြည့်။

ပဋိဝိနိစ္ဆိနိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+စိ+နာ+
 တွာ။ ရှု။ ၄၂၊ ၅၅၄-ကြည့်။] တစ်ဖန်-ပြန်
 လည်-ဆုံးဖြတ်၍။ ဗောဓိသတ္တော တံ အခွံ
 ပဋိဝိနိစ္ဆိနိတွာ သာမိကညေဝ သာမိကံ
 အကာသိ။ ဇာ၊ ၅၂။ ၁၇၁။

ပဋိဝိနိဝတ္တေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+ဝတု=
 ဝတ္တု+ဏေ+တိ] တစ်ဖန်-ပြန်-လည်စေ၏။
 ဆုတ်နစ်စေ၏။ ပစ္စာသာရေယျာတိ ပဋိဝိနိ-
 ဝတ္တေယျ။ သံ၊ ၅၁၂။ ၆၇။

ပဋိဝိနိဝတ္တေယျ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+ဝတု=
 ဝတ္တု+ဏေ+ဧယျ] တစ်ဖန်-ပြန်-လည်စေရာ
 ၏။ ဆုတ်နစ်စေရာ၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝိနိတ (တိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+တ] (၁) ပယ်ပျောက်
 -ဖျက်ဆီး-အပ်သော။ (၂) ဆုံးမ-သွန်သင်-
 အပ်သော။ သူ။ (၁) ပဋိဃသညာ သုပ္ပဋိ-
 ဝိနိတာတိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တသညာ သုဒ္ဓါ
 ပဋိဝိနိတာ၊ သမုစ္ဆိန္နာတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၅၁၂။
 ၂၉၅။ အပ္ပဋိဝိနိတာတိ သမုစ္ဆေဒဝိနယ-
 ဝသေန န ပဋိဝိနိတာ။ မ၊ ၅၁၁။ ၂၈၆။ (-
 အဘိ၊ဝိ။ ၂၀၂။ အဘိ၊ က။ ၃၄၇။ ဒိ၊ ၅၂။ ၃၅၁။
 မ၊ ၅၁၁။ ၂၅၀။ အဘိ၊ ၅၁၂။ ၂၃၆။) (၂) ပဋိဝိ-
 နိတာ ခေါ် မေ တုမေ ဘိက္ခဝေ တတြ
 တတြ ဓမ္မေသု။ မ၊ ၁၂။ ၆၉။

ပဋိဝိနောတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+တဗ္ဗ] ပယ်ပျောက်

-ငြိမ်းအေးစေ-အပ်သော။ စုန္တဿ အာနန္တ
 ကမ္မာရပုတ္တဿ ဧဝံ ဝိပ္ပဋိသာရော ပဋိဝိနော-
 တဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၂။ ၁၁၂။ ဝေမတိကေ ဝတ္ထုဇ္ဈာ-
 စာရံ အကတွာ ဝိမတိ ပဋိဝိနောတဗ္ဗော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄။ ဝိမတိ ပဋိဝိနောတဗ္ဗာတိ သယံ
 ဝါ တံ ဝတ္ထု ဝိစာရေတွာ၊ ဝိနယဓရေ ဝါ
 ပုစ္ဆိတွာ ကင်္ခါ ဝိနောဒေတဗ္ဗော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။
 ၃၅။ (-အံ၊ ၂။ ၁၆၄-၅- ၆-၇။ အံ၊ ၅၁၂။ ၅၆။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၉၁။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၄၃။ သုတ္တနိ၊
 ၅။ ၁။ ၉။ မ၊ ၅၂။ ၇၄။ အံ၊ ၅၁၂။ ၅၁။)

ပဋိဝိနောတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+အ+တိ] ပယ်
 ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-၏။ “အနတ္တံ မေ
 အစရိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ”တိ အာယာတံ
 ပဋိဝိနောတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၁၈။ အာယာတံ ပဋိဝိနောန္တိ
 ဝူပသမေန္တိ။ အံ၊ ၅၁၂။ ၅၆။ (-အံ၊ ၂။ ၂၁၈။
 အံ၊ ၁၂။ ၂၀၈။ ဝိ၊ ၅၁၂။ ၂၉၉၊ ၃၀၀။ ဝိ၊ ၅၁၄။ ၁၈၁-
 ၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၄၇။ အံ၊ ၅၁၂။ ၂၇၆။ ဝိမတိ၊
 ၂။ ၂၉၁။ ကင်္ခါ၊ ၂။ ၁၆၉၊ ၁၇၀။) ပဋိဝိနောန္တိ
 -အံ၊ ၂။ ၂၁၃။ အံ၊ ၅၁၂။ ၅၆။ ပဋိဝိနောမိ-မ၊ ၁။
 ၂၅။ မ၊ ၅၁၁။ ၁၂၄။ ပဋိဝိနယ - စူဠနိ၊ ၁၄၅။
 ပဋိဝိနယသု-မိလိန္တ၊ ၄။ ပဋိဝိနောယျ-မ၊ ၂။
 ၂၇။ မဟာနိ၊ ၃၉။ မဟာနိ၊ ၅၂။ ပဋိဝိန-
 ယေယျ-စူဠနိ၊ ၁၅၁။ ပဋိဝိနောယျ-မ၊ ၁။ ၂၅။
 သံ၊ ၁။ ၂၃၀-၁-၂။ ဓမ္မ၊ ၅၁၁။ ၁၆၈။ မ၊ ၅၁၁။
 ၂၁၉။ သံ၊ ၅၁၁။ ၃၄၃။ ပဋိဝိနောသတိ-ဇာ၊ ၂။
 ၃၅၃။ ဇာ၊ ၅၁၇။ ၃၃၁။ ပဋိဝိနယသမာမ-
 မိလိန္တ၊ ၄။

ပဋိဝိနောတု (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဝိ+နိ+တု] ပယ်ပျောက်
 -ငြိမ်းအေးစေ-ခြင်းငှါ။ ယော မယာ သဒ္ဓိံ
 သလ္လပိတုံ သက္ကောတိ ကင်္ခံ ပဋိဝိနောတု၊
 တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပန ပုစ္ဆိဿာမ။ မိလိန္တ။
 ၄။ (-၆၊ ၁၈)

ပဋိဝိနောတွာ (ကြိဝိ) | ပတိ+ဝိ+နိ+တွာ | ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-၍။ အနန္တရာပယု-
တ္တော ပုဂ္ဂလော .... ဝိပဋိသာရိယံ ပဋိဝိနော-
တွာ အဘဗ္ဗော သမ္ပတ္တနိယာမံ သြက္ကမိ-
တုံ။ အဘိ၊က။၃၄၇။

ပဋိဝိနောန္တိ (ကြိ) | ပတိ+ဝိ+နိ+အ+အန္တိ | ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-ကုန်၏။ ပဋိဝိနောတိ-
ကြည်။

ပဋိဝိနောမိ (ကြိ) | ပတိ+ဝိ+နိ+အ+မိ | ပယ်ပျောက်
-ငြိမ်းအေးစေ-၏။ ပဋိဝိနောတိ-ကြည်။

ပဋိဝိနောယျံ (ကြိ) | ပတိ+ဝိ+နိ+အ+ဧယျံ | ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-ရာ၏။ ပဋိဝိနောတိ-
ကြည်။

ပဋိဝိနောယျ (ကြိ) | ပတိ+ဝိ+နိ+အ+ဧယျ | ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-ရာ၏။ ပဋိဝိနောတိ-
ကြည်။

ပဋိဝိနောဿတိ (ကြိ) | ပတိ+ဝိ+နိ+ဿတိ |
ပယ်ပျောက်-ငြိမ်းအေးစေ-လတ္တံ့။ ပဋိဝိ-
နောတိ-ကြည်။

ပဋိဝိနောဒန (န) | ပတိ+ဝိ+နဒ+ယု | (၁) ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ခြင်း။ (တိ)(၂)ပယ်
ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ရာ (အခါ)။ (၁)
“ဇိဃတ္ထာယ ပဋိဝိနောဒနံ ဣဒမေတ္ထ နိဿ-
ရဏန္တိ ဧဝံ ပရိဘုဉ္ဇနံ ပရိဘောဂသန္တော-
သော နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၃။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၁၅။ (-စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၁၉။) (၂)နိဒ္ဒါ-
ကိလမထပဋိဝိနောဒန (မ၊၁။၁၁၇။ အံ၊၃။
၂၂၆) ကြည်။

ပဋိဝိနောဒနတ္ထ (ပု) | ပဋိဝိနောဒန+အတ္ထ | ပယ်
ပျောက် - ငြိမ်းပျောက်စေ - ခြင်း အကျိုး။

ဇိဃတ္ထာယ ပဋိဝိနောဒနတ္ထံ ကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၂၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။

ပဋိဝိနောဒိတ(တိ) | ပတိ+ဝိ+နဒ+တ | ပယ်ပျောက်
- ငြိမ်းပျောက်စေ-အပ်သော။ နန တံ ကမ္ပံ
ပဋိသံဟတံ ကုတ္တုန္တံ ပဋိဝိနောဒိတံ ဝိပဋိ-
သာရိယံ ပဋိဝိနိတန္တိ၊ အာမန္တာ။ အဘိ၊က။
၃၄၇။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၆။)

ပဋိဝိနောဒေတဗ္ဗ (တိ) | ပတိ+ဝိ+နဒ+တဗ္ဗ။ ဣ-
အာဂုံကို ဧ-ပြု။ | ပယ်ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်
စေ-အပ်သော။ စုန္တဿာနန္တ ကမ္မာရပုတ္တဿ
ဧဝံ ဝိပဋိသာရော ပဋိဝိနောဒေတဗ္ဗော။
ဥဒါန။၁၈၂-၃။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၅။)

ပဋိဝိနောဒေတိ (ကြိ) | ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+တိ။
နဒ ပေရဏေ။ .... နဒတိ ပနဒတိ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၀၅။ နဒေါ ခေပေ။ ဓာတွတ္ထ။၂၁၇။ |
ပယ်ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-၏။ အာယာ-
တံ ပဋိဝိနောဒေတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၈။ ပဋိဝိ-
နောဒေန္တိ-အံ၊၁။၇၃၊၁၁၅။ အံ၊၂။၃၁၇။ အံ၊၃။
၃၊၂၆၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၉။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ။၃၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၁။ သာရတ္ထ၊၂။၂၁၀။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၄၁။ ပဋိဝိနောဒေယျံ-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၆။ ပဋိဝိ-
နောဒေသိ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၃။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၀။ ပဋိ-
ဝိနောဒေဿာမိ- မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၉။

ပဋိဝိနောဒေတုံ (ကြိဝိ) | ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+တုံ |
ပယ်ပျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ခြင်းငှါ။ ဥပါ-
ယေန ပန ကာရဏေန အနုရူပါဟိ ပစ္စ-
ဝေက္ခဏအနုသာသနာဒိဟိ သတ္တာ ပဋိဝိ-
နောဒေတုံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၅။

ပဋိဝိနောဒေတွာ (ကြိဝိ) | ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+

တွာပယ်ဖျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-၍။ သောသဗ္ဗသော ရာဂါနုသယံ ပဟာယ ပဋိဃာနုသယံ ပဋိဝိနောဒေတွာ။ မ၊၁။၅၈။ ဘတ္တသမ္ပဒံ ပဋိဝိနောဒေတွာ .... အာနာပါနသုတိကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၅။၂။၂။ ပဋိဃာနုသယံ ပဋိဝိနောဒေတွာတိ ပဋိဃာနုသယဉ္စ သဗ္ဗကာရေနော နိဟရိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မ၊၅။၁။၂၀၉။ ဘတ္တသမ္ပဒံ ပဋိဝိနောဒေတွာတိ ဘောနေနိမိတ္တံ ပရိသမံ ဝိနောဒေတွာ။ .... တံ ဝူပသမေတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။၂၁၀။ (-မ၊၁။၁၆၊၆၀-၈။ မ၊၃။၃၃၄။ အံ၊ ၂။၃၀၁။ အံ၊၃။၁၅၆။ အဘိ၊ပု။၁၇၃။ အဘိ၊ က။၃၄၇။ အံ၊၅။၂။၁၀၀။ အဘိ၊၅။၃။၉၇။ ပဋိ၊သံ၊၅။၁။၂၁၄။ ပဋိ၊သံ၊၅။၂။၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၁၂၀၊၁၄၇၊၂၇၀၊၂၈၇။ သုတ္တနိ၊၅။၁။၂၉၄။ သုတ္တနိ၊၅။၂။၃၇။ ဝိမာန၊၅။၂၈၆။ ထေရ၊၅။၁။ ၂၁၂။ စရိယာ၊၅။၂၉၆။ မ၊ဋီ၊၂။၇၄။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၃၅၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၄၉။)

ပဋိဝိနောဒေန္တ (တိ) [ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+အန္တိ] ပယ်ဖျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-သော၊ သူ။ ဧဝံ အာဏာပေတွာပိ ယောနိသော မနသိကာရေန မောစနဿာဒံ ပဋိဝိနောဒေန္တဿ အာပတ္တိအသမ္ပဝေတော ဣဒံ သိက္ခာပဒံ အနာဏတ္တိကံ။ ဝိမတိ၊၁။၂၅၇။

ပဋိဝိနောဒေန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+အန္တိ] ပယ်ဖျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ကုန်၏။ ပဋိဝိနောဒေတိ-ကြည်။

ပဋိဝိနောဒေယျံ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+ဧယျံ] ပယ်ဖျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ရာ၏။ ပဋိဝိနောဒေတိ-ကြည်။

ပဋိဝိနောဒေသိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+ဘျိ]

ပယ်ဖျောက်-ငြိမ်းပျောက်စေ-ပြီ။ ပဋိဝိနောဒေတိ-ကြည်။

ပဋိဝိနောဒေဿာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+နဒ+ဏေ+ဿာမိ] ပယ်ဖျောက် - ငြိမ်းပျောက်စေ - လတ်အံ့။ ပဋိဝိနောဒေတိ-ကြည်။

ပဋိဝိပဿတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ဒိသ+အ+တိ။ ကစ္စည်း။၄၇၁။ မောဂ်၊၅။၁၂၄။ နိတိ၊သုတ္တ။ ၉၅၁။] အဖန်ဖန်-ရှုကြည်-သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-၏။ တံ အနုဗြူဟယေ ဝဇေယျ၊ ပဋိဝိပဿယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မ၊၅။၄။၁၇၀။ နေတ္ထိ၊၅။၂၄၀။ ပဋိဝိပဿယျာတိ ဝိပဿနာသမ္ပသနမာဟ။ ယမကတော ဟိ ခဏိကတော၊ ပဋိပါဠိတော စ သမ္ပသနံ ဝိပဿနာယပိ သမ္ပသနတော ပဋိဝိပဿနာ နာမ။ နေတ္ထိ၊ဋီ။ ၁၃၄။

ပဋိဝိပဿနာ (ထိ) [ပတိ+ဝိ+ဒိသ+ယု] (၁) အဖန်ဖန်- ရှုကြည်- သုံးသပ်- ဆင်ခြင်-ခြင်း။ (တိ) (၂) အဖန်ဖန်-ရှုကြည်- သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-ရာ (အခါ)။ (၁) ပုန အနိမိတ္တန္တိ ဝိပဿနာယ ပဋိဝိပဿနံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ မ၊၅။၄။၁၁၀။ ဝိပဿနာယ ပဋိဝိပဿနန္တိ ဓမ္မာနဉ္စ ပုန ဝိပဿနံ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၂၃။ (-နေတ္ထိ၊ ဋီ။ ၁၃၄။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိဝိပဿနာကာလ (ပု) [ပဋိဝိပဿနာ+ကာလ] အဖန်ဖန်- ရှုကြည်-သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-ရာ အခါ။ ဝိပဿနာယ ပဋိဝိပဿနာကာလေ ဝိယ ပစ္ဆိမဒိဋ္ဌိယာ ပုရိမဒိဋ္ဌိဂဟဏကာလေ ဧဝံ ဟောတိ။ မ၊၅။၂။၁၇။ (-မ၊ဋီ၊၂။၉၁။)

ပဋိဝိပဿယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ဒိသ+အ+ဧယျံ] အဖန်ဖန်-ရှုကြည်-သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-ရာ ၏။ ပဋိဝိပဿတိ-ကြည်။

ပဋိဝိဘဇန (န) [ပတိ+ဝိ+ဘဇ+ယု] ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-ခြင်း။ “ဧတ္တကံ ဒဿာမိ၊ ဧတ္တကံ
န ဒဿာမိ”တိ ဧဝံ စိတ္တေန ပဋိဝိဘဇနံ
အာမိသပဋိဝိဘတ္တံ နာမ။ အံ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၉၀။

ပဋိဝိဘဇိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဝိ+ဘဇ+တွာ] ခွဲခြမ်း-
-ဝေဖန်-၍။ နေဝ အာမိသံ ပဋိဝိဘဇိတွာ
ဘုဉ္ဇတိ၊ န ပုဂ္ဂလံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁၄။ ၁၅၃။ (-သာရတ္ထ၊
၃။ ၄၅၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၇၅။)

ပဋိဝိဘတ္တ (န) [ပတိ+ဝိ+ဘဇ+တ] (၁) ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-ခြင်း။ (တိ) (၂) ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-အပ်
သော။ (က) တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်-ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-အပ်သော။ (ခ) ကွဲပြား-ခြားနား-
သော။ (၁) ဧတ္ထ ဒွေ ပဋိဝိဘတ္တာနိ နာမ
အာမိသပဋိဝိဘတ္တံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘတ္တဉ္စ။
တတ္ထ .... စိတ္တေန ဝိဘဇနံ အာမိသပဋိ-
ဝိဘတ္တံ နာမ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၉၃။ အံ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၉၈။
သာရတ္ထ၊ ၁၂။ ၄၉၅။ (-ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၂။ မ၊ ဌ၊ ၂။
၃၀၇။ အံ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၉၁။) (၂) ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ
နာမ လောကေ ပဋိဝိဘတ္တံ နတ္ထိ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။
၁၃၈။ (-အံ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၂၂၂။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၉။ သံ၊ ဌ၊
၁။ ၁၈၃။ မူလဋီ၊ ၂။ ၉။) (က) ပဋိဝိဘတ္တ-
သဘာဝ-ကြည့်။ (ခ) ဣမေသံ ပန တပဿိ
တိတ္ထံ ဒဏ္ဍာနံ ဧဝံ ပဋိဝိဘတ္တာနံ ဧဝံ
ပဋိဝိသိဋ္ဌာနံ ကတမံ ဒဏ္ဍံ နိဂဏ္ဌော နာဠ-
ပုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေတိ။ မ၊ ၂။
၃၅။ ပဋိဝိဘတ္တာနန္တိ အတ္တတော ဘိန္ဇာနံ။
မ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၂၈။

ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ (တိ) [ပဋိဝိဘတ္တ+ဘောဂီ] ခွဲ
ခြမ်း-ဝေဖန်-အပ်သော ဘောဇဉ်ကို စား
လေ့ရှိသော၊ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို-ခွဲခြမ်း-ဝေ
ဖန်-၍ စားသောသူ။ တထာရူပေဟိ လာ-
ဘေဟိ ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီနာ ဘဝိတဗ္ဗံ

သီလဝန္တေဟိ သဗြဟ္မစာရိဟိ။ မိလိန္ဒ။ ၃၅၅။
ယော .... ဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇတိ။ အယံ ပဋိဝိ-
ဘတ္တဘောဂီ နာမ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁၄။ ၁၅၄။ အပ္ပဋိဝိ-
ဘတ္တဘောဂီ-လည်း ကြည့်။

ပဋိဝိဘတ္တရူပ (တိ) [ပဋိဝိဘတ္တ+ရူပ] ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-အပ်သော သဘောရှိသော။ တာနိ
ဟိ စတုသာလဘူတာနိ အညမညဿ ပဋိ-
ဗိမ္ဗဘူတာနိ ဝိယ ပဋိဝိဘတ္တရူပါနိ သမပ္ပ-
မာဏတာယ ဘာဂသော မိတာနိ ဝိယ
ဟောန္တိ။ ဝိမာန၊ ဌ၊ ၄၄။

ပဋိဝိဘတ္တသဘာဝ (တိ) [ပဋိဝိဘတ္တ+သဘာဝ]
တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-အပ်
သော သဘောရှိသော။ ပဋိဝိဘတ္တသဘာဝေ
ဧဝံ ဓမ္မေ ပရိဝတ္တနာဟာရဝိဘဂေ ဥဒါဟ-
ရိဿတိ။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၃၅။ ပဋိဝိဘတ္တသဘာ-
ဝေတိ ပဋိဘာဂဘာဝေန ဝိဘတ္တသဘာဝေ။
နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၃၈။ (-နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၄၉။)

ပဋိဝိဘာဂ (ပု) [ပတိ+ဝိ+ဘဇ+ဏ] ခွဲခြမ်း-ဝေ
ဖန်-ခြင်း။ တေန စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ပဋိဝိ-
ဘာဂေါ ကာတဗ္ဗေတိ ဒဿေတိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁၂။
၉၁။

ပဋိဝိရတ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ရမု+တ] ရမု ကိဋ္ဌာယံ။
.... အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရတော။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၃၄။ | (မကောင်းမှ အကုသိုလ်မှ) ကင်း
ဝေး-ရှောင်ခွါ-၍ မွေ့လျော်သော၊ ရှောင်
ကြဉ်သောသူ။ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရ-
တော သမဏော ဂေါတမော။ ဒီ၊ ၁။ ၄။
ပုတ္တဿ မာတာပိတရော ဟောန္တိ.... ပါဏာ-
တိပါတာ ပဋိဝိရတာ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၃၉။
ကတ္တနာ အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရ-
တော။ မဟာနိ။ ၅၄။ ပဋိဝိရတောတိ ပဟိန-

ကာလတော ပဋ္ဌာယ တတော ဒုဿိလျတော
 ဩရတော ဝိရတောဝ။ ဒီဌာဝ။၆၉။ ပါဏာ-
 တိပါတာ ပဋိဝိရတောတိ သိက္ခာပဒသမာ-
 ဒါနေန ပါဏာတိပါတတော ဝိရတော၊
 အာရကာ ဌိတော။ဣတိဝုတ်၊၄။၂၂။ ပဋိ-
 ဝိရတောတိ တတော နိဝတ္တိတွာ သဗ္ဗာ-
 ကာရေန ဝိယုတ္တော ဟုတွာ ရတော။
 မဟာနိဌ။၁၇၄။ (-ဝိဝ။၁၉၄။ ဒီဝ။၁၁၅၉၊
 ၆၆၊၁၃။ ဒီ၊၂။၂၅၈၊၂၆၀။ဒီ၊၃။၅၀၆၊၈၁၂။
 မ၊၁။၅၁၊၂၁၆၊၂၁၁၊၂၂၆။ မ၊၂။၈၉၊၂၃၆၊၂၇၀။
 မ၊၃။၁၂၊၈၃၊၉၄၊၂၀၉၊၂၄၄။ သံ၊၁။၂၉၈၊၃၇၇။
 သံ၊၂။၄၄၂၊၄၉၉။ သံ၊၃။၃၀၈၊၃၄၅၊၄၀၅။ အံ၊
 ၁။၂၁-၃။၂၂၆၊၃၆၅။ အံ၊၂။၂၉၊၃၉၊၄၇၊
 ၁၇၉၊၄၃၂။ အံ၊၃။၅၇၊၁၆၂၊၄၂၂။ အဘိ၊ပု။
 ၁၃၃၊၁၄၄၊၁၆၆။ အဘိ၊က။၂၅၅။ ဣတိဝုတ်။
 ၂၃၈။ မဟာနိ။၁၃၀၊၁၆၉၊၃၃၄။ စူဠနိ။
 ၃၇၊၂၄၀၊၂၈၀။ နေတ္ထိ။၄၀၊၄၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၊၁၀၈၊၁၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၄၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၁၃၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၇-၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၈၊၃၇၇။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၆။
 ပဋိ၊သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၂၆၊၁၇၇၊၁၉၃။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၆။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၂၂။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၅၊၁၀၁။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၁၈။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၄၃။
 အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၂၇၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
 ၃၆၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၅၄။ သာရတ္ထ၊၁။၇၀။
 သာရတ္ထ၊၂။၃၃၀။၄၀၂။ သာရတ္ထ၊၃။၁၀၀။
 ဝိမတိ၊၁။၂၇၂၊၃၃၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၊၁၄၂၊၂၀၃။
 သီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၁၊၃၂၆၊၃၄၃၊၄၈၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၆၊
 ၂၉၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၈၂၊၁၇၅၊၃၇၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၈။ မူလဋ္ဌ၊၁။၁၉။
 အနဋ္ဌ၊ ၂။၄၂၀၃။)

ပဋိဝိရတိ (ထိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+တိ။ ရမ
 ကိဋ္ဌာယံ။ .... အာရတိ၊ ဝိရတိ၊ ပဋိဝိရတိ။
 နိတိ၊ဓာ။ ၁၃၄။] (၁) (မကောင်းမျှ အကု
 သိုလ်မှ) ကင်းဝေး-ရှောင်ခွါ-၍ ဓမ္မလျော်
 ခြင်း၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။ (၂) (မကောင်းမျှ
 အကုသိုလ်မှ) သီးခြား-သီးသန့်-ကင်းဝေး-
 ရှောင်ခွါ-၍ ဓမ္မလျော်သော တရား၊ ရှောင်
 ကြဉ်သော တရား။ (၁) ဗြဟ္မစရိယံ ဝုစ္ဆတိ
 အသဒ္ဓမ္မသမာပတ္တိယာ အာရတိ ဝိရတိ
 ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ။
 စူဠနိ။၄၂၊၂၀၀။ ပဋိဝိရတိတိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ
 တာယ ဝိနာ ရမနံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၀။ (-အဘိ၊
 ဝိ။၂၉၉။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၁။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၅။ ဝိမာန၊
 ဋ္ဌ။၂၄၄။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၉၁။သာရတ္ထ၊၂။၃၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၂၃။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၂။) (၂)ပဉ္စဟိ အာပတ္တိ-
 ကွဇ္ဇဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ။ ဝိ၊၅။
 ၁၆၄။ တိဟိ ကာယဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ
 ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ။ မ၊၃။၁၁၈။
 အဘိ၊ဓမ္မ၊၇၆။ ဝိနာ ဧတေဟိ ရမတိတိ
 ဝိရတိ။ ပစ္စေကံ ပစ္စေကံ ဝိရမတိတိ ပဋိဝိ-
 ရတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၁။ တတော တတော
 ပဋိနိဝတ္တာဝ ဟုတွာ တေဟိ ဝိနာ ရမတိတိ
 ပဋိဝိရတိ။ ဥပသဂ္ဂဝသေန ဝါ ပဒံ ဝမိတံ၊
 သဗ္ဗမိဒံ ဩရမဏဘာဝသေဝါမိဝစနံ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၄။၉၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၃။ (-မ၊၃။၁၁၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၅၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၇။)

ပဋိဝိရတိဝစန (န)[ပဋိဝိရတိ+ဝစန] ရှောင်ကြဉ်
 မှုကို ပြောဆိုကြောင်း စကား။ ဝ၊ထာ
 ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ပဋိဝိရတိဝစနနေန
 သီလဝိသုဒ္ဓိ ဒဿိတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၈။ (-
 ၁၉၇၊၂၀၄။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၄၇၇၊၄၈၉၊၄၉၆။)

ပဋိဝိရမတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+အ+တိ။ ရမ

ကိဋ္ဌာယံ။ ရမတိဝိရမတိ။ ပဋိဝိရမတိ။ နိတိ။
ဓာ။ ၁၃၄။ (မကောင်းမှ အကုသိုလ်မှ) ကင်း
ဝေး- ရှောင်ခွါ- ဤ မွေ့လျော်၏။ ရှောင်
ကြဉ်၏။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကံ ဥပါဒါယ
သတ္တ သေခါ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိ-
ဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ
သစ္စိကိရိယာယ အာရမန္တိ ဝိရမန္တိ ပဋိဝိရမန္တိ။
မဟာနိ။ ၂၆၂။ ပဋိဝိရမာမိ- အဘိ၊ ၅၁။ ၁၃၇။
ပဋိဝိရမေယျာမ- မ၊ ၁။ ၂၀၆-၇၊ ၂၂၁-၃။ ပဋိဝိ-
ရမိ- ပေတ၊ ၅။ ၃၃။ ပဋိဝိရမိသု- မ၊ ၁။ ၂၀၆-
၇-၈။ ၂၁၁-၂-၃။

ပဋိဝိရမန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+အ+အန္တိ] ရှောင်
ကြဉ်ကုန်၏။ ပဋိဝိရမတိ-ကြည်။

ပဋိဝိရမာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+အ+မိ] ရှောင်
ကြဉ်၏။ ပဋိဝိရမတိ-ကြည်။

ပဋိဝိရမိသု (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+သု] ရှောင်ကြဉ်
ကုန်ပြီ။ ပဋိဝိရမတိ-ကြည်။

ပဋိဝိရမိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ဤ] ရှောင်ကြဉ်ပြီ။
ပဋိဝိရမတိ-ကြည်။

ပဋိဝိရမေယျာမ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+အ+ဧယျာမ] ရှောင်ကြဉ်ကုန်ရာ၏။ ပဋိဝိရမတိ-ကြည်။

ပဋိဝိရမ္ဘတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ=ရမိ+ယ+တိ။
ရမိ အာဝရဏေ။ ရမ္ဘတိ၊ ဝိရမ္ဘတိ၊ ပဋိ-
ဝိရမ္ဘတိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၃၂။] ဆန့်ကျင်၏။
ဆန့်ကျင်ဖက် ပြု၏။ ပဋိဝိရမ္ဘတိတိ ပဋိ-
ဝိရောဓော။ အဘိ၊ ၅၁။ ၁၃၉။ မဟာနိ၊ ၅။
၂၇၉။ ပဋိဝိရမ္ဘသိ- မ၊ ၅။ ၁၃၄။ မ၊ ၅။ ၁။
၈၉။ ပဋိဝိရမ္ဘေယျ - စရိယာ၊ ၅။ ၂၁၇။

ပဋိဝိရမ္ဘန (န) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ယ+ယ] ဆန့်ကျင်
ခြင်း။ န ဟိ ပဋိဝိရမ္ဘနံ သုဘဝသေန

ဟောတိ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၉။ (-အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၇။)

ပဋိဝိရမ္ဘန္တ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ယ+အန္တ] ဆန့်
ကျင်သော၊ ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုသော၊ သူ။ သဗ္ဗ-
ညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရမ္ဘန္တော.... ပဟာ-
ရမဒါသိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၈။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁။ ၄၁၁။
(-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၇။ သိ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၈။)

ပဋိဝိရမ္ဘသိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ယ+သိ] ဆန့်
ကျင်၏။ ဆန့်ကျင်ဖက်ပြု၏။ ပဋိဝိရမ္ဘတိ-
ကြည်။

ပဋိဝိရမ္ဘိတု (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ယ+တု] ဆန့်
ကျင်ခြင်းငှါ၊ ဆန့်ကျင်ဖက် ပြုခြင်းငှါ။
သစေ သာရထိ မယာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရမ္ဘေယျ။
အတ္ထိ မေ ပဋိဝိရမ္ဘိတု ဗလံ။ စရိယာ၊ ၅။ ၂၁၇။
(-ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၄။)

ပဋိဝိရမ္ဘိတွာ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ယ+တွာ] ဆန့်
ကျင်၍၊ ဆန့်ကျင်ဖက် ပြု၍။ အယံ အရိ-
ဋ္ဌော ဧဝံလဒ္ဓိကော သဗ္ဗညုတညာဏေန
ပဋိဝိရမ္ဘိတွာ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ ပဋိဗဟိ-
တွာ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၁၁။ (-အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၁။ သုတ္တနိ၊
၅။ ၁။ ၃၀၄။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၀။ အပ၊ ၅။ ၂။
၂၄၆။)

ပဋိဝိရမ္ဘေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ+ယ+ဧယျ] ဆန့်
ကျင်ရာ၏။ ဆန့်ကျင်ဖက် ပြုရာ၏။
ပဋိဝိရမ္ဘတိ-ကြည်။

ပဋိဝိရဒ္ဒ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ရမ=ရမိ+တ။ ရမ
အာဝရဏေ။ ရူ။ ၅။ ၀။ ၉။ ရမိ အာဝရဏေ။ ရူ။
၆၄၆။ ရမိ အာဝရဏေ။ .... ဧတ္ထ အာဝရဏံ
နာမ ပိဒဟနံ ဝါ ပဋိရန္တနံ ဝါ ပလိဗုဒ္ဓနံ ဝါ
ဟရိတု ဝါ အပ္ပဒါနံ၊ သဗ္ဗမေတံ ဝဇ္ဇတိ။
နိတိ၊ ဓာ။ ၂၁၂။] (၁) (က) ဆန့်ကျင်-ဆန့်

ကျင်ဖက်-ဖြစ်သော။ (ခ) ရှေးရှု-ဖြောင့်၊
ဖြောင့်-ဆန့်ကျင်သော။ (ဂ) ကောင်းစွာ ဆန့်
ကျင်သော။ (၂)(က) ပိတ်ဆို့-ဝိုင်းရံ-အပ်
သော။ (ခ) ပိတ်ဆို့-တားမြစ်-အပ်သော။

(၁) (က) ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ သမ-
ဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဘဝဒိဋ္ဌိ အလ္လိနာ
.... အဇ္ဈောသိတာ၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယာ တေ ပဋိဝိ-
ရုဒ္ဓါ။ မ၊၁။၉၄။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယာ တေ ပဋိ-
ဝိရုဒ္ဓါတိ တေ သဗ္ဗေ ဥစ္ဆေဒဝါဒီဟိ ....
သဒ္ဓိပဋိဝိရုဒ္ဓါ နိစ္စံ ကလဟဘဏ္ဍနပသုတာ
ဝိဟရန္တိ။မ၊၁။၂၁၇။(-အံ၊၂။၁၅၁။ မဟာနိ။
၃၂၀။ မိလိန္ဒ။၂၀၁၊၃၈၈။ ဒီ၊၁။၄၀၁။ ဒီ၊၁။
၃။၁၀၊၁၀၄။ မ၊၁။၁၇၀။ မ၊၁။၂။၃။ မ၊၁။
၃။၂၈၉။ အံ၊၁။၂။၃၈၈၊၃၃၇။ အံ၊၁။၃။၅၂။
အဘိ၊၁။၄၉၂။ သာရတ္ထ၊၂။၃၆၄။ ဒီ၊၁။
၅၉၊၆၀၊၂၀၀။ ဒီ၊၁။၃။၁၀၅။ သီ၊၁။သစ်၊၁။
၄၉၂။မ၊၁။၂။၅၀၊၇၉။နေတ္ထိ၊၁။၇၅။(က၊ခ၊ဂ)
အညမည် သတ္တာ ဝိရုဒ္ဓါ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ ....
ပစ္စာဃာတိတာ။ မဟာနိ။၃၂၈။ ပဋိဝိရုဒ္ဓါတိ
ပဋိမုခံ ဟုတွာ ဝိရောဓမာပန္နာ၊ သုဠ၊ ဝိရုဒ္ဓါ
ဝါ။ မဟာနိ။၁။၃၇၆။ (၂) (က) အဝရုဒ္ဓါ
ဟောန္တိတိ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ဝိ၊၁။၁၅၉။
(ခ) ပဋိဝိရုဒ္ဓမန-ကြည်။

ပဋိဝိရုဒ္ဓကရဏ (န) [ပဋိဝိရုဒ္ဓ+ကရဏ] ဆန့်
ကျင်မှုကို ပြခြင်း။ ဝိပစ္စနိကသာတ-
တာတိ ဝိပစ္စနိကေန ပဋိဝိရုဒ္ဓကရဏေန
သုခါယနာ။ အဘိ၊၁။၄၅၉။

ပဋိဝိရုဒ္ဓမန (တိ) [ပဋိဝိရုဒ္ဓ+မန] ပိတ်ဆို့-
တားမြစ်-အပ်သော စိတ်ရှိသော၊သူ။ တေ
တိတ္ထိယာ ဒုဋ္ဌမနာ ဝိရုဒ္ဓမနာ ပဋိဝိရုဒ္ဓမနာ
.... ဥပဝဒန္တိ။ မဟာနိ။၄၇။ ဝိရုဒ္ဓမနာတိ
တေဟိ ကိလေသေဟိ ကုသလဿ ဒွါရံ

အဒတွာ အာဝရိတစိတ္တာ။ ပဋိဝိရုဒ္ဓမနာတိ
ဥပသဂ္ဂဝသေန ပဒံ ဝဇ္ဇိတံ။မဟာနိ။၁။၁၆၅။

ပဋိဝိရုဒ္ဓဝစန (န) [ပဋိဝိရုဒ္ဓ+ဝစန] ဆန့်ကျင်ဖက်
စကားကို ပြောဆိုခြင်း။ ဝစနဿ ပဋိဝိရုဒ္ဓ-
ဝစနံ ပဋ္ဌာဏိကဂဟဏံ။ မူလ၊၁။၁၈၂-၃။

ပဋိဝိရုဒ္ဓါကာရ (ပု) [ပဋိဝိရုဒ္ဓ+အာကာရ] အဖန်-
ဖန်- အထပ်ထပ်-ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ပြုတတ်
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အခြင်းအရာ။ ဝိရုဒ္ဓါကာရ-
ပဋိဝိရုဒ္ဓါကာရဝသေန ဝါ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊
၁။၂။၉၉။ မဟာနိ။၁။၂၇၉။ ဝိရုဒ္ဓါကာရ
(မူလ၊၁။၁၂၂)လည်း ကြည်။

ပဋိဝိရ (ရူ)ဟတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ရဟ+အ+တိ]
တစ်ဖန်- ဖြစ်- ပေါက်ရောက်-ကြီးပွား-၏။
ဓတ္တကေန ဟိ တိဏမ္ပိ ပဋိဝိရဟတိ။ မ၊၁။
၂။၁၆၂။ အံ၊၁။၃။၃၅၁။ လာယိတဋ္ဌာနမ္ပိ န
ပဋိဝိရဟတိ။ ပဋိသံ၊၁။၃၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၄၉။)

ပဋိဝိရုဋ္ဌ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ရဟ+တ။ နျာသ။၅၈၉။
ရူ၊၆၂၁။ နိတိ၊သုတ္တ။၁။၁၉၃] တစ်ဖန်-ဖြစ်-
ပေါက်ရောက်-ကြီးပွား-သော။ယံ တံ သာ-
ယံ သာယမာသာယ အာဟရန္တိ၊ ပါတော
တံ ဟောတိ ပက္ကံ ပဋိဝိရုဋ္ဌံ။ ဒီ၊၃။၇၅။
ပက္ကံ ပဋိဝိရုဋ္ဌန္တိ သာယံ ဂဟိတဋ္ဌာနံ ပါ-
တော ပက္ကံ ဟောတိ၊ ပုန ဝိရုဋ္ဌံ ပဋိပါ-
ကတိကမေဝ ဂဟိတဋ္ဌာနံ န ပညာယတိ။
ဒီ၊၁။၃။၅၃။ ပဋိဝိရုဋ္ဌန္တိ ဣဒံ ပက္ကဘာဝဿ
ကာရဏဝစနံ။ ပဋိဝိရုဋ္ဌတော ဟိ တံ
ပက္ကန္တိ။ ဒီ၊၁။၃။၄၆။

ပဋိဝိရောဓ (ပု) [ပတိ+ဝိ+ရော+ဏ] (၁)ဆန့်ကျင်
-အဖန်ဖန် ဆန့်ကျင်-ခြင်း။ (၂)ဆန့်ကျင်
-အဖန်ဖန် ဆန့်ကျင်-တတ်သော တရား။

(၁၂) ယော တသ္မိံ သမယေ ဒေါသော
ဒုဿနာ ဒုဿိတတ္ထံ ဗျာပတ္တိံ ဗျာပဇ္ဇနာ
ဗျာပဇ္ဇိတတ္ထံ ဝိရောဓော ပဋိဝိရောဓော
စိတ္တိက္ကံ အသုရောပေါ အနတ္တမနတာ
စိတ္တဿ။ အဘိ၊ဓ။၁၀၁။ ပုနပျုန် ဝိရုဇ္ဈတိတိ
ပဋိဝိရောဓော။ ဝိရုဒ္ဓါကာရပဋိဝိရုဒ္ဓါကာရ-
ဝသေန ဝါ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ဌ။၁။၂၉၉။
(-အဘိ၊ဓ။၂၃၃၊၂၄၄။ အဘိ၊ဝိ။၄၀၁။ မဟာ
နိ။၁၆၅။၂၀၀။ ဣဒ္ဓနိ။၂၉၂။ ဝိ၊ဌ။၄။၁၈၀။
အဘိ၊ဌ။၁။၃၉၉။ အဘိ၊ဌ။၂။၄၉၂။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဌ။၃၃၇။ မဟာနိ၊ဌ။၂၇၉။ ဝဇီရ။၂၅၉။
မူလဋီ၊၁။၁၆၉။)

ပဋိဝိရောဓာကရဏ (န) [ပဋိဝိရောဓ+အကရဏ]
တားမြစ်- ပိတ်ပင်- ဆန့်ကျင်-မျက် မပြု
ခြင်း။ အဓိဝါသနံ ခမနံ။ တနိ ပရေသံ
ဒုက္ခန္တံ၊ ဒုရတ္တန္တံ ပဋိဝိရောဓာကရဏေန
အတ္တနော ဥပရိ အာရောပေတွာ ဝါသနံ
“အဓိဝါသန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၇၉။ (-
အံ၊ဋီ၊၂။၆၀။ အံ၊ဋီ၊၃။၇၆။မူလဋီ၊၁။၁၈၄။)

ပဋိဝိလဂ္ဂိတ (တိ) [ပတိ+ဝိ+လဂ=လဂ္ဂ+တ။
လဂ သင်္ဂေ စ။ .... ဗဠိသေ လဂ္ဂေါ။ နိတိ၊
ဓ။၂၈။] ငြိ-ငြိကပ်-ငြိတွယ်-သော။ ပဋိ-
လဂ္ဂိတ-ကြည့်။

ပဋိဝိလောမ (ပု) [ပတိ+ဝိလောမ] ဆန့်ကျင်
ဖက် ရန်သူ။ ဣမေ သာသနဿ ပဋိပက္ခာ
ပဋိဝိလောမာ ။ သံ၊ဌ။၂။၂၈၇။

ပဋိဝိသိဋ္ဌ (တိ) [ပတိ+ဝိ+သိသ+တ။ နိတိ၊ဓ။
၃၄၈။] ဣဒါ-ကွဲပြား-သော။ ဣမေသံ ပန
တိတ္ထံ ဒဏ္ဍာနံ ဧဝံ ပဋိဝိဘတ္တာနံ ဧဝံ
ပဋိဝိသိဋ္ဌာနံ ကတမံ ဒဏ္ဍံ နိဂဏ္ဌော နာဋ-
ပုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေတိ။ မ၊၂။

၃၅။ ပဋိဝိသိဋ္ဌာနန္တိ ဝိသေသနပဒဝသေန
သဒ္ဓတောပိ ဘိန္နာနံ။ မ၊ဋီ၊၃။၂၈။ (-သုတ္တနိ၊
ဌ။၁။၂၄၉၊၂၅၁။)

ပဋိဝိသေသ (ပု) [ပတိ+ဝိ+သိသ+ဏ] အဖန်ဖန်
-ထူးချွန်-လွန်ကဲ-သော။ ကထံ ဝိသေသံ
ကရိဿာမိ၊ ကထံ ပဋိဝိသေသံ ကရိဿာမိ။
မဟာနိ။၁၂၇။ ဝိသေသန္တိ အတိရေကံ။ ပဋိ-
ဝိသေသန္တိ ပုနပျုန် ဝိသေသံ။ မဟာနိ၊ဌ။
၂၄၇။ (-ဇာ၊ဌ။၂။၉။) (မိလိန္ဒ။၂၇-၌ ပဋိ-
ဝိဿာသ-ဟု ရှိ၏။ ပဋိဝိသေသာ-သာ
ပါဌ်မှန် ဖြစ်ရာသည်။)

ပဋိဝိဿက (တိ) [ပတိ+ဝိသ+ဏ္ဍ] (ပြတိဝေသ၊
ပြတိဝေသိ-သံ။) အနီးဖြစ်သော အိမ်၌ နေ
သော၊ အိမ်နီးချင်းဖြစ်သော၊ သူ။ အထ ခေါ
သော ဗြာဟ္မဏော ပဋိဝိဿကေ ဧတ-
ဒဝေါစ။ ဝိ၊၂။၁၁၀။ ပဋိဝိဿကေတိ
သာမန္တဃရဝါသိကေ။ ဝိ၊ဌ။၃။၈၈။ ပဋိမုခံ
အတ္တနော ဂေဟံ ဝိသန္တိ ပဝိသန္တိတိ
ပဋိဝိဿကာတိ ဝုတ္တော အာသန္နဂေဟဝါ-
သိကာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ အာဟာ “သာမန္တ-
ဃရဝါသိကေ”တိ။ ပါစိတ်၊ယော။၆၉။ (-
ဝိ၊၁။၃၆၂။ ဝိ၊၂။၄၀၈။ မ၊၁။၁၇၇။ ဇာ၊၂။
၁၂၁-၂။ မ၊ဌ။၂။၅။ အံ၊ဌ။၁။၁၆၇၊၂၇၅။ ဓမ္မ၊
ဌ။၁။၁၅၃၊၄၃၈။ ဇာ၊ဌ။၁။၅၀၁။ ဇာ၊ဌ။၃။
၁၅၁၊၄၀၂-၃။ ဇာ၊ဌ။၅။၄၆၈-၉။)

ပဋိဝိဿကကုလ (န) [ပဋိဝိဿက+ကုလ] အိမ်
နီးချင်းဖြစ်သော သူ၏ အိမ်။ ပဋိဝိဿက-
ကုလေ ဣတ္ထိယော “သာမိကော ကိရ တေ
အညံ ဘရိယံ အာနေတုံ အသုကဂါမံ နာမ
ဂတော”တိ တဿာ အာစိက္ခိသု။ ဇာ၊ဌ။၄။
၄၈။

ပဋိဝိဿကဂေဟ (န) [ပဋိဝိဿက+ဂေဟ] အိမ်
နီးချင်းဖြစ်သော သူ၏ အိမ်။ ကိံ ပန သက္ကာ
အမှေဟိ ဥဘတော ပဋိဝိဿကဂေဟာနံ
အဂ္ဂိံ အဒတွာ ဝသိတုံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၈။(-ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၅၄။)

ပဋိဝိဿကဃရ (န) [ပဋိဝိဿက+ဃရ] အိမ်နီး
ချင်းဖြစ်သော သူ၏ အိမ်။ ယသ္မိံ ပန ဃရေ
ဗဟူ ဘိက္ခုန္တိ မန္တေတွာ ပဋိဝိဿကဃရ-
နိပိ ပူရေတွာ နိသီဒါပေန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၀။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၂၆၅။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၆၅။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၅၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀၉။)

ပဋိဝိဿကဃရဝါသီ (တိ) [ပဋိဝိဿကဃရ+
ဝသ+ဏီ] အိမ်နီးချင်းဖြစ်သော သူ၏ အိမ်၌
နေသောသူ။ “ကုလဃရံ ဂတာ”တိ မယံ
သာမိကဿ ကထေထာတိ ပဋိဝိဿက-
ဃရဝါသီနံ အာစိက္ခိတွာ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။

ပဋိဝိဿကဒါရက (ပု) [ပဋိဝိဿက+ဒါရက] အိမ်
နီးချင်းဖြစ်သော-ကလေး- သူငယ်။ တာတ
ကိံ ကရောမိ၊ ပဋိဝိဿကဒါရကေ ဝါရေတုံ
န သက္ကောမိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၀။

ပဋိဝိဿကမနဿ (ပု) [ပဋိဝိဿက+မနဿ]
အိမ်နီးချင်းဖြစ်သောလူ၊အနီးဖြစ်သော အိမ်၌
နေသောလူ။ ပဋိဝိဿကမနဿာ တံ ဂေဟံ
အလ္လဂေါမယေန ဥပလိမ္ပိတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၃၈။

ပဋိဝိဿကိတ္ထိ(ထိ) [ပဋိဝိဿကာ+ဣတ္ထိ] အိမ်နီး
ချင်းဖြစ်သော မိန်းမ။ အထ နံ ပဋိဝိဿ-
ကိတ္ထိယော ပုစ္ဆိသု။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁။

ပဋိဝိဿန္တိတ (တိ) [ပတိ+ဝိ+သဇ+တ။ ရူ။၄။
နိတိ၊ဓာ။၂၂၄။] စွန့်-လွှတ်-ပစ်-ပယ်-အပ်

သော။ ပဋိဝိဿန္တာနိတိ ယထာ စ န ပုန
စိတ္တံ အာရောဟန္တိ၊ ဧဝံ ပဋိဝိဿန္တိတာနိ။
သာရတ္ထ၊၃။၂၁၇။

ပဋိဝိဿန္တိတဂေဓ (တိ) [ပဋိဝိဿန္တိတ+ဂေဓ]
တဏှာကို-စွန့်-လွှတ်-ပစ်-ပယ်-နိုင်သော၊
သူ။ ပဋိဝိဿန္တိတဂေဓေတိ ယထာ န ပုန
စိတ္တံ အာရဟတိ၊ဧဝံ ပဋိဝိဿန္တိတဂေဓေ။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၇၁။

ပဋိဝိဟိတ (တိ) [ပတိ+ဝိ+ဓာ+တ။ ရူ။၆၃၃။
မောဂ်၊၅။၁၀၈။] ပြုစု-လုပ်ကျွေး-မွေးမြူ-
အပ်သော။ ပုတ္တော ပိယော ပဋိဝိဟိတော
ဝသေယျ။ ဇာ၊၂။၂၄။ ပဋိဝိဟိတောတိ ပဋိ-
ဇဂ္ဂိတော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၈၇။

ပဋိ(ဝိ)ဝိသ (ပု) [ပတိ+ဝိသ+အ။ ပဋိဝိသော စ
ကောဋ္ဌာသော၊ အံသော ဘာဂေါ ဓနံ တု
သော။ ဓာနံ၊၄၈၅။ ဝိသ ပဝေသနေ။ဒိဃာဒိ။
ဓာနံ၊ဋီ။၄၈၅။] အဖို့ အစု။ တတော အာ-
ယသ္မတော ဥပနန္တဿ သကျပုတ္တဿ
ပဋိဝိသော ဌပိယုတိ။ဝိ၊၁။၃၄၄။ အထ ခေါ
ဝေသာလိကာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဘိက္ခု တဿာ
ရတ္ထိယာ အစ္စယေန တံ ဟိရညံ ဘိက္ခုဂ္ဂေန
ပဋိဝိသံ(ပဋိဝိသံ-သီ။ပဋိဝိသံ-သျှာ။) ဌပေ-
တွာ ဘာဇေသုံ။ ဝိ၊၄။၄၉၁။ ပဋိဝိသောတိ
ကောဋ္ဌာသော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၈။ (-ဝိ၊၁။၇၅။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၆၊၃၃၅။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၅-၇၊၄၄၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၄၄။ ကင်္ခါ၊၁၆၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၂၄၇-ဓ၊
၂၅၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၆။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊
၂။ ၅၈၊၁၉၇။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။
ဝဇ္ဇိရ။၄၉၅။ သာရတ္ထ၊၃။၃၃၉။ ဝိမတိ၊၁။၈၉။
ဝိမတိ၊၂။၁၉၈၊၃၁၉။ ကင်္ခါ၊ဋီ။သစ်။၂၉၈။)

ပဋိဝိသပ္ပဟောနက (ထိ) [ပဋိဝိသ+ပဟောနက]

လောကံသော - အဖို့ - အစု။ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ
ကတွာတိ ပဋိဝိသပ္ပဟောနကတာ ဇာနနတ္ထံ
ဟလိဒ္ဓိယာဒိဟိ ခုဒ္ဒကမဟန္တဝဏ္ဏေဟိ
ယုတ္တေ သမေ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ။ ဝိမတိ။
၂။ ၁၉၈။

ပဋိဝုတ္တ (တိ) [ပတိ+ဝစ+တ] တစ်ဖန်-ပြောဆို
-ဖွင့်ပြ-အပ်သော။ ပကာရတော ဌပေန္တိ ပန
သံခိတ္တဿ ဝိတ္တာရတော ပဋိဝုတ္တဿ ပုနာ-
ဘိဓာနတော “ဝိဝရဏာ”တိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၄၀၅။

ပဋိဝုတ္တ (တိ) [ပတိ+ဝပ+တ] တစ်ဖန် စိုက်ပျိုး
အပ်သော။ သာ န ပဋိဝိဇာနိ၊ အာမာယု
နော စ ခေါ ပဋိဝုတ္တန္တိ။ ဝိ၊၁။၁၉၁။ ပဋိဝုတ္တံ
နာမ ဥဒကဝပ္ပေ ဗီဇေဟိ အပ္ပတိဒ္ဓိတော-
တောကာသေ ပါဏကေဟိ ဝိနာသိတဗီဇေ
ဝါ ဩကာသေ ပုန ဗီဇံ ပတိဋ္ဌပေတွာ
ဥဒကေန အာသိတ္တံ၊ ထလဝပ္ပေ ဝိသမပတိ-
တာနံ ဝါ ဗီဇာနံ သမကရဏတ္ထာယ ပုန
အဋ္ဌဒန္တကေန သမိကတံ။ ဝိ၊၄။၂။၁၃၆။

ပဋိဝေက္ခဏ (န) [ပတိ+အဝ+ဣက္ခ+ယု] ကြည်
ရှု - ဆင်ခြင် - ခြင်း။ ပဋိဝေက္ခဏဉ္စေဒံ
ဂိဟိနံ သန္တကေယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊၂။
၂၇၂။ (-ဝိမတိ၊၁။၂၃၃။)

ပဋိဝေက္ခဏကိစ္စ (န) [ပဋိဝေက္ခဏ+ကိစ္စ] ကြည်
ရှု-ဆင်ခြင်-ခြင်း - အမှ - ကိစ္စ။ သစေပိ
ပဌမမေဝ အာဂန္နာပိ နိသိန္နာ ပစ္စာ ဥဒ္ဓံ ဝါ
အဓော ဝါ သင်္ကမန္တိ။ ပဋိဝေက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထိ။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၂၉။ ပဋိဝေက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထိတိ
ပစ္စာ အာဂတေဟိ ဥပပရိက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထိ။
ဝိနယာလင်္ကာရ၊၂။၃၂၅။

ပဋိဝေက္ခတိ (ကြိ) [ပတိ+အဝ+ဣက္ခ+အ+တိ]
စုံစမ်း-မေးမြန်း-၏။ ပဋိဝေက္ခိ တွံ ဘိက္ခု။

ဝိ၊၃။၃၁၂။ ပဋိဝေက္ခိတိ ဝိမံသိ။ ပဋိပုစ္ဆိတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊၄။၃၇၆။ ဝိမံသိတိ
ဣမိနာ ပဋိဝေက္ခိတိ ဧတ္ထ ပဋိအဝပုဗ္ဗော
ဣက္ခဓာတု ဝိမံသနတ္ထောတိ ဒဿေတိ။
ပါစိတ်၊ယော။၃၄၉။ ပဋိဝေက္ခိ-ဝိ၊၃။၃၁၂။

ပဋိဝေက္ခိ (ကြိ) [ပတိ+အဝ+ဣက္ခ+ဣ] စုံစမ်း-
မေးမြန်း-ပြီ။ အထက်ပုဒ်-ကြည်။

ပဋိဝေက္ခိ (ကြိ) [ပတိ+အဝ+ဣက္ခ+ဩ] ဩ-
ကို ဣ-ပြု။ စုံစမ်း-မေးမြန်း-ပြီ။ ပဋိ
ဝေက္ခတိ-ကြည်။

ပဋိဝေက္ခိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+အဝ+ဣက္ခ+တဗ္ဗ] ဆင်
ခြင်-စုံစမ်း-မေးမြန်း-အပ်သော။ ကိဒိသံ
အာသနံ ပဋိဝေက္ခိတဗ္ဗံ၊ ကိဒိသံ န ပဋိ-
ဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၄။၂။၆၁။ (-ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၂၉။)

ပဋိဝေက္ခိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+အဝ+ဣက္ခ+တုံ]
ကြည်ရှုခြင်းငှါ။ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနမ္ပိ
တသ္မိံ သမယေ န ဗာသု ဟောတိ။
အတိယာတုံ ဝါ နိယျာတုံ ဝါ ဗာဟိရာနိ ဝါ
ကမ္မန္တာနိ ပဋိဝေက္ခိတုံ။ အံ၊၁။၆၉။

ပဋိဝေတိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ဣ+အ+တိ] တတ္ထ
ဝိ ဣတိ ဝေတိ၊ဝိဂစ္ဆတိတိ အတ္ထော။ ဣတိ-
သဒ္ဓေါ ဟေတ္တ ဂမနံ ဗောဓေတိ။ နိတိ၊ဓာ။
၇။ ချုပ်ပျောက်-ပျက်စီး-၏။ အထ ခေါ
ဝိဏဉ္စ ဥပဝိဏဉ္စ ပုရိသဿ စ တန္တံ
ဝါယာမံ ပဋိစ္စံ အဟုတွာ သမ္ဘောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၂၆၆။ ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘော-
န္တိ။ ဟုတွာ ပဋိဝေန္တိ။ မ၊၃။၇၅။ ဟုတွာ ပဋိ-
ဝေန္တိတိ ဣမိနာ ဝယံ ပဿတိ။ မ၊၄။၄။
၆၀။ ပဋိဝေန္တိတိ ပဋိ ခဏေ ခဏေ ဝိနဿ-
န္တိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၇၈။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၃။ ပဋိသံ၊
၄။၁။၂၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၆၆။

ဣတိဝုတ်၊ ဣ၁၇၀။ ဒိ၊ ဣ၁၁၂၃၃။ သိ၊ ဣ၁
သစ်၊ ၂၁၄၁။ မ၊ ဣ၁၂၃၈။ အံ၊ ဣ၁၂၃၆၂။
အနု၊ ၂၁၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၁၄၂၃။)

ပဋိဝေဒန (န) [ပတိ+ဝိဒ+ယု] သိစေ-ပြောပြ-
ခြင်း။ ဉပနေတိ အဝဇာဓနော၊ ပဋိဝေ-
ဒနေတိ အတ္ထော။ မ၊ ဣ၁၁၅၀။ သံ၊ ဣ၁၂၃။
အံ၊ ဣ၁၁၄၃။

ပဋိဝေဒယ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+ဟိ]
သိစေ-ပြောပြ-လော့။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝေဒယတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+တိ]။
နိတိ၊ ဓာ။ ၁၀၃-ကြည့်။ သိစေ-ပြောပြ-
၏။ အဖန်ဖန်-သိစေ-ပြောပြ-၏။ ပဋိဝေ-
ဒယာမိ(မ၊ ၁၂၃၉)တိ ဇာနာပေမိ။ မ၊ ၅၂။
၂၁၄။ ပဋိဝေဒယာမိတိ ပုနပွန် ဉပမိ။
မ၊ ၅၂။ ၂၃၂။ ပဋိဝေဒယာမိ (အံ၊ ၂၁၄၉၅)တိ
ပဋိဝေဒေတွာ ဇာနာပေတွာ ကထေမိ။ အံ၊
၅၂။ ၁၈၉။ ပဋိဝေဒယာမိ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁၅၂)တိ
ပဇာဓေမိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁၈၆။ ရညော မံ ပဋိ-
ဝေဒယိ (စရိယာ၊ ၃၉၉)တိ ဗာရာဏသီရ-
ညော မံ အာရောစေသိ။ စရိယာ၊ ၁၁၁။
ပဋိဝေဒယာမိ- ဒိ၊ ၁၂၄။ မ၊ ၁၂၃၉။ သံ၊ ၂။
၁၅၄။ အံ၊ ၂၁၄၉၅-၆-၇။ မ၊ ၅၁။ ၁၅။ မ၊ ၅၂။
၂၁၄။ သံ၊ ၅၂။ ၂။ အံ၊ ၅၁။ ၁၃။ အံ၊ ၅၁။
၁၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁၅၂။ သာရတ္ထ၊ ၁၁၆၀။ သိ၊ ဣ၁
သစ်၊ ၁၇၈၈၇။ မ၊ ၅၂။ ၂၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၈၆။ ပဋိဝေဒယ-ဇာ၊ ၁၁၂၃၈။ ဇာ၊ ၅၁၄၄၄၀၉။
ပဋိဝေဒယိ-သုတ္တနိ၊ ၃၄၀။ စရိယာ။ ၃၉၉။
စရိယာ၊ ၁၁၁။ ပဋိဝေဒယိသု-ဝိမာန၊ ၁၂၃။
ပဋိဝေဒယိတ္ထ- ဇာ၊ ၁၁၂၆၉။ ဇာ၊ ၅၁၇၃၃။
ပဋိဝေဒယိသံ-ပေတ၊ ၁၉၇။ ဝိမာန၊ ၁၂၀။
ဝိမာန၊ ၁၂၃။)

ပဋိဝေဒယာမိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+မိ]
သိစေ-ပြောပြ-၏။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝေဒယိသု (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+ဥ]
သိစေ - ပြောပြ - ကုန်ပြီ။ ပဋိဝေဒယတိ-
ကြည့်။

ပဋိဝေဒယိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+ဤ]
သိစေ-ပြောပြ-ပြီ။ ပဋိဝေဒယတိ-ကြည့်။

ပဋိဝေဒယိတ္ထ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+အာ။
အာ-ကို ထွ-ပြု။ သိစေ-ပြောပြ-ပြီ။ ပဋိ-
ဝေဒယတိ-ကြည့်။

ပဋိဝေဒယိတွာ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+
တွာ] သိစေ-ပြောပြ-၍။ တေ တတ္ထ သဗ္ဗေဝ
အဟံ ပူရေတိ၊ ဥပါသကတ္တံ ပဋိဝေဒယိတွာ။
ဝိမာန၊ ၁၂၃။ ဝိမာန၊ ၁၂၃။

ပဋိဝေဒယိသံ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏယ+
သံ] သိစေ-ပြောပြ-လတ်အံ့။ ပဋိဝေဒ-
ယတိ-ကြည့်။

ပဋိဝေဒိတွာ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+တွာ]
သိစေ-ပြောပြ-၍။ န ကဉ္စိ ပဋိဝေဒိတွာ
သီဃမေကံ အတိဇေ သိန္နဝံ ကပ္ပေဟိ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁၃၀။ (-ဇာ၊ ၅၁။ ၂၇၉။)

ပဋိဝေဒတိ ° (ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+တိ]။ ဝိဒ
လာဘော၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ လာဘော နာမ
အနာဘဝနံ၊ တသ္မာ ဝိဒဓာတု အနာဘဝနေ
ဝတ္တတိတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ နိတိ၊ ဓာ။
၃၁၂။ ရရှိ-ခံစား-၏။ ဒုက္ခံ တေ ပဋိဝေ-
ဒေန္တိ၊ ဒူရေ ဝင်္ကန္တပဗ္ဗတော။ စရိယာ။ ၃၉၄။
ဒုက္ခံ တေ ပဋိဝေဒေန္တိတိ .... တေ တဒါ
အမေသု ကာရုညဝသေန အတ္တနာ ဒုက္ခံ ပဋိ-
လဘန္တိ၊ တထာ အတ္တနော ဥပ္ပန္နဒုက္ခံ ပဋိ-

ဝေဒန္တိ ဝါတိ အတ္ထော။ စရိယာဋ္ဌာန။

ပဋိဝေဒတိ ၂ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+တိ။
ဝိဒ ဉာဏေ.... ကာရိတေ ဝေဒတိ၊ ဝေဒ-
ယတိ။ နိတိ၊ဓာဝဝဒ။] သိစေ - ပြောပြ-
၏။ ဘဂဝန္တံ ပဋိဝေဒမိ (ဝိ၊၃။၂၆၆)တိ
ဘဂဝန္တံ ဇာနာပေမိ။ ဝိ၊၃။၃၆၄။ ပဋိဝေ-
ဒေထာ (ဇာ၊၂။၉၃)တိ ခေမတော အာဂ-
တောတိ စဝံ မံ ရညော နိဝေဒေထ။ ဇာ၊၃။၅။
၃၉၄။ ပဋိဝေဒေယျ(ဝိ၊၃။၃၇၈)န္တိ ဂိလာန-
ဘာဝံ ဇာနာပေယျ။ ဝိ၊၃။၃၉၈။ ပဋိဝေ-
ဒေသိ (ဝိ၊၃။၁၄၁။ ဒိ၊၃။၂၀၅။ မ၊၃။
၁၃၆။ အံ၊၃။၂။၁၇)တိ အတ္တနော ဟဒယ-
ဂံတံ ဝါစာယ ပဝေဒေသိ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၁၅။
ဒိ၊၃။၂၇၇။ သိ၊၃။သစ်။၂။၁၇၅။ မ၊၃။
၂၃၃။ အံ၊၃။၂။၁၈။ အထဿ ပဋိဝေဒေသိ
“ယဿာသိ”တိ ဝဒန္တော အာရောစေသိတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊၃။၅။၂၈၀။ ပဋိဝေဒေသိ(ဒိ၊၃။
၁၃၅)တိ ဉာပေသိ။ ဒိ၊၃။၂။၁၆။ သိ၊၃။
သစ်။၂။၂၂။ ပဋိဝေဒေသု(ဝိ၊၃။၁။၉)န္တိ နိဝေ-
ဒေသုံ။ ဇာနာပေသုန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၁။
၅၇။ ပဋိဝေဒေသု(မ၊၃။၄။၂၃၇)န္တိ ပဝေဒေ-
သုံ၊ ဥပါသကာ မယန္တိ ပဋိဇာနိသု။ မ၊၃။
၃။၄၂၄။

ပဋိဝေဒန္တိ- ဥဒါနဋ္ဌာ၊၃၉၁။ ပဋိဝေဒေ-
ထ- ဇာ၊၂။၉၃။ ဇာ၊၃။၅။၃၉၄။ ပဋိဝေဒမိ-
ဝိ၊၃။၂၆၆။ သံ၊၁။၁၁၁။ ဇာ၊၁။၂၇၆။ ဝိ၊၃။
၃၆၄။ မ၊၃။၁။၁၅၈။ ဣတိဝုတ်၊၃။၃၃၅။
ဗုဒ္ဓဝံ၊၃။၁၇။ ဇာ၊၃။၄။၂၇၇။ အံ၊၃။၂။၂၃၄။
ဝိ၊၃။ဒိ၊၃။၁။၃၇၇။ ပဋိဝေဒေဟိ-ဝိ၊၂။၂၇၄။
ဝိ၊၃။၃။၁၃၇၈။ အံ၊၂။၅၂။ ပဋိဝေဒေယျ-
ဝိ၊၃။၃၇၈။ ဝိ၊၃။၃။၃၉၆။ ပဋိဝေဒေသိ-ဝိ၊၃။
၄၇။ ဒိ၊၁။၄၆။ ဒိ၊၂။၁၈၊၂၄၁၅၄။ သံ၊၁။၂၃၆။

သံ၊၂။၂၈၇။ ဇာ၊၂။၅၉။ မိလိန္ဒ၊၂။၉။ ဝိ၊၃။
၁၄၁။ ဒိ၊၃။၁။၁၃၅။ အံ၊၃။၁။၂၃၃။ အံ၊၃။
၁၇။ ခုဒ္ဒက၊၃။၁၃၆။ ထေရ၊၃။၁။၁၀၃၊၄၅၂။
အပ၊၃။၁။၇၁၊၉၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃။၂၅။ ဇာ၊၃။
၆၀၊၉၆။ ဇာ၊၃။၃။၉၁၇။ ဇာ၊၃။၅။၂၈၀၊၃၉၅။
ဇာ၊၃။၆။၅၄။ သာရတ္ထ၊၁။၄၁၅။ ဒိ၊၃။
၂။၂၂၂၉၀။ မ၊၃။၁။၂၃၃။ အံ၊၃။၂။၁၈။ ပဋိဝေ-
ဒေသုံ-ဒိ၊၂။၁၃။ ဒိ၊၃။၁။၉။ မ၊၃။၄။၂၃၇။
သံ၊၃။၃။၂၃။ ခုဒ္ဒက၊၃။၈၀။ ဥဒါနဋ္ဌာ၊၂၃၇။
သုတ္တနိ၊၃။၂။ ၂၉၁။ ထေရ၊၃။၁။၁၉၉။
သာရတ္ထ၊ ၁။၅၇။ သိ၊၃။သစ်။၁။၇၂။ မ၊၃။
၄၂၄။ သံ၊၃။၂။၂၉၈။ ပဋိဝေဒေဿာမိ-ဥဒါန၊
၃။၁၅၈။)

ပဋိဝေဒေတွာ (ကာကြိဝိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+တွာ]
သိစေ-ပြောပြ-၍။ ပဋိဝေဒယာမိတိ ပဋိ-
ဝေဒေတွာ ဇာနာပေတွာ ကထေမိ။ အံ၊၃။
၁၈၉။ (-ဝိ၊၃။၃။၂၄၆။ အံ၊၃။၁။၃၃၃။ ဇာ၊၃။
၆။၂၇၅။)

ပဋိဝေဒေထ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+ထ]
သိစေ-ပြောပြ-ကုန်လော့။ ပဋိဝေဒေတိ ၂
-ကြည့်။

ပဋိဝေဒန္တိ (တိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+အန္တိ] သိစေ
-ပြောပြ-သောသူ။ အယံ ဒွါရေ ဌတွာ
ပဋိဝေဒန္တောပိ ဓတရဋ္ဌသေဝါဂမနံ ပဋိ-
ဝေဒေသိ။ ဇာ၊၃။၅။၃၉၅။

ပဋိဝေဒန္တိ ၁ (ကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+အန္တိ] ရရှိ-
ခံစား-ကုန်၏။ ပဋိဝေဒေတိ ၁-ကြည့်။

ပဋိဝေဒန္တိ ၂ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+အန္တိ]
သိစေ-ပြောပြ-ကုန်၏။ ပဋိဝေဒေတိ ၂-
ကြည့်။

ပဋိဝေဒေမိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+မိ] သိ
စေ-ပြောပြ-၏။ ပဋိဝေဒေတိ ၂-ကြည့်။

ပဋိဝေဒေယျံ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+ဗျံ] သိ
စေ-ပြောပြ-ရာ၏။ ပဋိဝေဒေတိ ၂-
ကြည့်။

ပဋိဝေဒေသိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+ဤ] သိ
စေ-ပြောပြ-ပြီ။ ပဋိဝေဒေတိ ၂-ကြည့်။

ပဋိဝေဒေသုံ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+ဥံ] သိ
စေ-ပြောပြ-ကုန်ပြီ။ ပဋိဝေဒေတိ ၂-ကြည့်။

ပဋိဝေဒေသာမိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+
သာမိ] သိစေ-ပြောပြ-လတ်အံ့။ ပဋိဝေ-
ဒေတိ ၂-ကြည့်။

ပဋိဝေဒေဟိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဝိဒ+ဏေ+ဟိ] သိ
စေ-ပြောပြ-လော့။ ပဋိဝေဒေတိ ၂-ကြည့်။

ပဋိဝေဒ (ပု) [ပတိ+ဝိဒ+ဏ] (၁) ထိုးထွင်း သိမြင်
ခြင်း၊ ထိုးထွင်း သိမြင်-တတ်-ကြောင်းဖြစ်-
သော ဉာဏ် ပညာ။ (ယင်းသည် လောကီ၊
လောကုတ္တရာ ၂-ပါးတွင် တစ်ပါးပါး ဖြစ်
သည်။) (၂) ထိုးထွင်း သိမြင်-တတ်-အပ်-
သော ဈာန်။ (၃) ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော
သဘောတရား။ (၄) ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ
(အခါ)။ (၅) ရခြင်း၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း။

(၁) ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း၊ ထိုးထွင်း သိမြင်
-တတ်-ကြောင်းဖြစ်-သော ဉာဏ် ပညာ။
ပဋိဝေဓယ ကတိန္ဒြိယာနိ တဒန္တယာ
ဟောန္တိ။ ပဋိသံ။ ၂၄၆။ ပဋိဝေဓေတိ ပါဠိ-
ယာ ပါဠိအတ္ထဿ စ ယထာဘူတာဝဗော-
ဓော။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၁။ ပဋိဝေဓ-
ယာတိ သစ္စပဋိဝိဇ္ဇနက္ခယ။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။
၁၆၂။ အနုဗောဓော သမ္မောဓော ပဋိဝေဓော-

တိပိ ပညာ၊ သာ တံ အာကာရံ အနုဗုဇ္ဈတိ
သမ္ပုဇ္ဈတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၁၃၁။ ပဋိ-
ဝိဇ္ဈတိတိ ဉာဏံ ပဋိဝေဓေတိ ဝုစ္စတိ။
ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ ဧတေနာတိ ဝါ ပဋိဝေဓော။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၇၉၊ ၈၀။ သယမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊
ဧတေန ဝါ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိတိ ပဋိဝေဓော၊ ဉာဏံ။
သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၀၇။ ပဋိဝေဓနံ ပဋိဝေဓေတိ
ဣမိနာ ဟိ ဝစနက္ခေေန အဘိသမယော ....
“ပဋိဝေဓော”တိ ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၀။ (-အဘိ၊
ဝိ၊ ၃၄၃။ နေတ္ထိ၊ ၃၈။ ပေဋကော၊ ၁၈၀၊ ၂၅၁၊
၃၂၄။ မိလိန္ဒ၊ ၁၂၅။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၉။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂။
ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၉၊ ၁၃၅။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၈၂၊ ၁၆၂။ မ၊ ဌ၊ ၁။
၉၊ ၂၈၁။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၂၅။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၈၀။ သံ၊ ဌ၊ ၁။
၈။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၆၁။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၊ ၉၃၊ ၁၅၈။ အံ၊ ဌ၊
၃။ ၂၇။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၊ ၉၉။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၉၊
၃၉၉၊ ၄၁၂။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၄၊ ၁၅၂၊ ၂၅၆၊ ၂၅၀။
ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၁၊ ၁၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၃၄။ ခုဒ္ဒက၊
ဌ၊ ၈၉။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၂၊ ၁၀၂။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၃၊
၂၄၄။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၁၇။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၇၆၊ ၂၁၀။
ထေရီ၊ ဌ၊ ၂၄၇။ အပ၊ ဌ၊ ၂။ ၉၂။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၄၅၊
၂၇၇၊ ၃၂၅၊ ၃၈၉။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၉၁။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၃၄၀။
နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၁၀၈။ ဝဇီရ၊ ၂၄၄၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၊
၄၀၊ ၆၅။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၅၊ ၁၉၃၊ ၂၃၃။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၂၈၊
၁၄၀။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၄၇။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၆၈၊ ၃၈၃၊
၄၈၄။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၅၉။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၄၅၊ ၈၊
၁၆၀။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၀၊ ၂၅၈။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၁၂၊ ၄၄၀၊
၅၄၁။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၃၊ ၁၀၃၊ ၁၁၆။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၁-
၇။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၄၂၊ ၁၆၃၊ ၁၄၄။ မူလ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၂၂၊
၆၀၊ ၁၈၈။ မူလ၊ ဋီ၊ ၂။ ၅၃၊ ၈၅။ အနု၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၂၊
၅၃၊ ၁၀၀၊ ၁၅၃၊ ၂၀၃။ အနု၊ ဋီ၊ ၂။ ၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၁။ ၂၇၃၊ ၃၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၄၄၊ ၁၉၅၊ ၂၄၄။
နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၉၅။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၆၅၊ ၁၉၅။)

(၂) ထိုးထွင်း သိမြင်-တတ်-အပ်-သော

ဈာန်။ အယံ ဟိ ယထာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်
 ကေဝလံ ပဋိဝေဓဝသေန သန္တန္တ ပဏီတဉ္စ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅၉။
 ပဋိဝေဓဝသေနာတိ ဈာနပဋိဝေဓဝသေန။
 ဈာနဉ္စိ ဘာဝနာဝိသေသေန ဣဇ္ဈန္တံ အတ္တ-
 နော ဝိသယံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တမေဝ ပဝတ္တတိ
 ယထာသဘာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈိယတိတိ စာတိ
 ပဋိဝေဓောတိ ဝုစ္စတိ။သာရတ္ထ၊၂။၁၈၃။ သံ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၁၂။

(၃)ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော သဘော
 တရား။ ပဋိဝေဓောတိ .... တေသံ တေသံ
 ဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော
 သလက္ခဏသင်္ခါတော အဝိပရိတသဘာ-
 ဝေါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃။ဧဝံ အဝိဇ္ဇာ-
 ဒိနံ သဘာဝေါ ယေန ပဋိဝေဓေန အဝိဇ္ဇာ-
 ဒယော သရသလက္ခဏတော ပဋိဝိဒ္ဓါ
 ဟောန္တိ၊ သော ဂမ္ဘိရော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄။ ပဋိ-
 ဝိဇ္ဈိယတိတိ ပဋိဝေဓောတိ ဟိ တံတံ-
 ရူပါဒိဓမ္မာနံ အဝိပရိတသဘာဝေါ ဝုစ္စတိ။
 သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၀၈။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၃၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၇။
 မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၉၅။ သာရတ္ထ၊၃။၄၄၀။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
 ၃၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၆၀။မူလဋီ၊၁။၂၂။ မူလဋီ၊
 ၂။၁၃၀။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၇၃။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၄၅။)

(၄) ထိုးထွင်းသိမြင်ရာ (အခါ)။ ပဋိဝေ-
 ဓကာလ-ကြည့်။ (၅)ရခြင်း၊ ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-
 ခြင်း။ ဝိညာဏံ....အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခ-
 ဏပဋိဝေဓဉ္စ ပါပေတိ၊ဥဿက္ကိတွာ ပန မဂ္ဂ-
 ဘာဝံ ပါပေတုံ န သက္ကောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၇၀။ ပဋိဝေဓန္တိ စ ဥပလဒ္ဓိမေဝ ဝဒတိ၊ န
 ပဋိဝိဇ္ဈနံ။တေနာဟ “ဥဿက္ကိတွာ ပနာ”တိ-
 အာဒိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၃၈။

ပဋိဝေဓအန္တရောန (န) [ပဋိဝေဓ + အန္တရောန]
 (သစ္စာ၄-ပါးကို)ထိုးထွင်း သိမြင်တတ်သော
 မဂ်၊ဖိုလ်ဉာဏ်၏ ကွယ်ပျောက်ခြင်း။ တိဏိ
 အန္တရောနာနိ နာမ ပရိယတ္တိအန္တရောနံ
 ပဋိဝေဓအန္တရောနံ ပဋိပတ္တိအန္တရောနန္တိ။
 တတ္ထ ပရိယတ္တိတိ တိဏိ ပိဋကနိ။ ပဋိ-
 ဝေဓောတိ သစ္စပဋိဝေဓော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၄။၈၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁၂။

ပဋိဝေဓအရိယ (ပု) [ပဋိဝေဓ+အရိယ] (သစ္စာ
 ၄-ပါးကို) ထိုးထွင်း သိမြင်သော အရိယာ
 ပုဂ္ဂိုလ်။ သော ပန အရိယော စတုပ္ပိဓော
 ဟောတိ အာစာရအရိယော ဒဿနအရိယော
 လိင်္ဂအရိယော ပဋိဝေဓအရိယောတိ။ ....
 ဗုဒ္ဓါဒယော ပန ပဋိဝေဓအရိယာ နာမ။
 တေန ဝုတ္တံ “အရိယာ ဝုစ္စန္တိ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေ-
 ကဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ”တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၅၆။ (-၃၈။)

ပဋိဝေဓက (တိ) [ပတိ+ဝိဓ+ဏ္ဍု] ထိုးထွင်း
 သိမြင်တတ်သော (ဉာဏ်)။ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ
 မဟန္တဘာဝေါ ပညာယတိတိ ဧဝံဝိဓဿ
 နာမ ဓမ္မဿ ဒေသကံ ပဋိဝေဓကဉ္စာတိ
 ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာဉာဏဿ ပဋိဝေဓဉာဏဿ
 စ ဥဋ္ဌာရဘာဝေါ ပါကဋော ဟောတိ။ ဒီ၊ဋီ၊
 ၁။၁၃၇။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၈၅။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၈၁။

ပဋိဝေဓကရ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ကရ+အ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်မှုကို ပြုတတ်သော၊ ထိုးထွင်း သိမြင်
 သော၊ သူ။ ဧကသ္မိဉ္စိ ကာလေ ပဋိဝေဓကရာ
 ဘိက္ခူ ဗဟူ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၄၁၂။

ပဋိဝေဓကရဏ (န) [ပဋိဝေဓ+ကရဏ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်မှုကို ပြုခြင်း။ အနဝသေသပဋိဝေဓ-

ကရဏေန ဝိဇ္ဇာ။ ပဋိသံဋ္ဌ၂။၂၁၉။

ပဋိဝေဓကာလ(ပု) [ပဋိဝေဓ+ကာလ] ထိုးထွင်း သိမြင်ရာအခါ။ပဋိဝေဓကာလေ ကတမိန္ဒြိယံ အာဓိပတေယျံ ဟောတိ။ ပဋိသံဋ္ဌ၂။၂၄၆။ ပဋိဝေဓကာလေတိ မဂ္ဂက္ခန္ဓာ သစ္စပဋိဝေဓကာလေ။ ပဋိသံဋ္ဌ၂။၁၆၂။ (-ပဋိသံဋ္ဌ၂။၂၅၆။ ပဋိသံဋ္ဌ၂။၆၄။မဇ္ဈိမ၂။၂၈၃။ သံဇ္ဈိမ၂။၇၅။)

ပဋိဝေဓကိစ္စ (န) [ပဋိဝေဓ+ကိစ္စ]ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း-အမျှ-ကိစ္စ။ သမာနေန ပဋိဝေဓကိစ္စေန ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပါ ပညက္ခန္ဓေ သင်္ကဟိတာ။ မူလဋီ၁။၁၄၄။ (-ဒိဋ္ဌိ၁။၂၃၅။ မဇ္ဈိမ၂။၃၀၆။ မူလဋီ၂။၂၀၄။)

ပဋိဝေဓက္ခမ (ပု) [ပဋိဝေဓ+ကမ]ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း အစဉ်။ ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ မေ ဘိက္ခဝေတိအာဒိနာ အတ္တနော ပဋိဝေဓက္ခမံ ဒဿေသိ။ ပဋိသံဋ္ဌ၂။၂၁၆။

ပဋိဝေဓက္ခဏ (ပု) [ပဋိဝေဓ+ဓဏ] ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ - ဓဏ - အခိုက်အတန့်-ကာလ။ ပဋိဝေဓက္ခဏေ ပန ဧကမေဝ တံ ဉာဏံ ဟောတိ။ ဒိဋ္ဌိ၂။၃၉၂။ ပဋိဝေဓက္ခဏေတိ အရိယဿ မဂ္ဂဿ စတုသစ္စသမ္ပတိဝေဓက္ခဏေ။ ဒိဋ္ဌိ၂။၃၄၅။ (-သံဋ္ဌ၁။၁၆၂။ အဘိဋ္ဌ၂။၁၁၀။ ပဋိသံဋ္ဌ၁။၁၅၂။ မူလဋီ၂။၇၇။)

ပဋိဝေဓက္ခဏာနတိက္ကမနတ္ထ (ပု) [ပဋိဝေဓက္ခဏ +အနတိက္ကမန+အတ္ထ] ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ-ဓဏ-အခိုက်အတန့်-ကာလ-ကို မကျော်လွန်ခြင်း အကျိုး။ သုပရိပက္ကန္တိယတ္တာ, ပဋိဝေဓက္ခဏာနတိက္ကမနတ္ထံ အနုပဒ္ဒါတာနုပသဒ္ဓတာနံ ပါပကမ္မဒေသနာဘိမုခစိတ္တတ္တာ။ ဝဇီရ။၄၀၉။

ပဋိဝေဓဂဗ္ဘ (ပု)[ပဋိဝေဓ+ဂဗ္ဘ]ထိုးထွင်း သိမြင်မှု -ပဋိဝေဓဉာဏံ-တည်းဟူသော -ကိုယ်ဝန်-မျိုးစေ့။ဉာဏမယာ ဥသ္မာ ဧတဿ အတ္ထိတိ ဥသ္မိ၊ တဏှာရူပေဟိ ပစ္စယေဟိ အနုသ္မိ-ကတော တသ္မိ အတ္တဘာဝေ ပဋိဝေဓဂဗ္ဘောအပိ ဥသ္မိကတောတိ ဝိကတဘာဝ-တော ပညာဗီဇမဿ ဣမသ္မိ ဓမ္မဝိနယေ အပိ န အတ္ထိတိ ဘဂဝါ ဘိက္ခု ပုစ္ဆတိ။ မဇ္ဈိမ၂။၈၄။

ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ဂမ္ဘီရ] (၁) နက်နဲသော -ထိုးထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဓဉာဏံ-ရှိသော (တရား)။ (၂) နက်နဲသော ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သည် သဘောရှိသော (သံသရာစက်)။ (၁) ယသ္မာ အတ္တဂမ္ဘီရော စ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရော စ၊ တသ္မာ သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ။ ဒိဋ္ဌိ၁။၁၅၅။ မဇ္ဈိမ၂။၂၀။ သံဋ္ဌ၂။၇။ သုတ္တနိဋ္ဌ၁။၁၅၉။ ပဋိဝေဓော နာမ တန္တိယာ စ တန္တိအတ္တဿ စ ယဏာဘူတာဝဗောဓော။ ဒိဋ္ဌိ၁။၂၃၃။ သိဇ္ဈိသစ်၂။၅၉။ မဇ္ဈိမ၂။၅၈။ သံဋ္ဌိ၂။၁၁။ (၂) တသ္မာ ဣဒံ ဘဝစက္ကံ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ။ အဘိဋ္ဌ၂။၁၈၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။၂၁၉။ အဝိဇ္ဇာဒီနံ သဘာဝေါ ပဋိဝိဇ္ဈိယတိတိ ပဋိဝေဓော။ မူလဋီ၂။၁၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ၂။၃၄၅။

ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+ဂမ္ဘီရတာ] (၁) ထိုးထွင်းသိမြင်မှု-ပဋိဝေဓဉာဏံ-၏ နက်နဲသည်၏ အဖြစ်-နက်နဲခြင်း။ (၂) ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော သဘော၏ - နက်နဲသည်အဖြစ်- နက်နဲခြင်း။ (၁၊၂) အတ္တဂမ္ဘီရတာ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာဟိ သာတ္ထံ။ ဝိဋ္ဌိ၁။၉၉။ သုတ္တနိဋ္ဌ၂။၁၆၇။ (၂) ဧဝံ ယော အဝိဇ္ဇာဒီနံ သဘာဝေါယေန ပဋိဝေဓေန အဝိဇ္ဇာဒယော

သရသလက္ခဏာတော ပဋိဝိဒ္ဓါ ဟောန္တိသော
ဂမ္ဘီရောတိ အယံ ပဋိဝေဠာဏန္တိရတာတိ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၈။)

ပဋိဝေရဏ (ပု) [ပဋိဝေဠာဏ+ရဏ] ထိုးထွင်း
သိမြင်မှု-ပဋိဝေဠာဏ-၏-ရဏ-ကျေးဇူး။
အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနာနံ ဗာဟုသစ္စရတဓမ္မ-
သီလာဒိဂုဏာနဉ္စေ ပဋိဝေရဏဿ စ
နိဂဟနံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၅။

ပဋိဝေဠာဏနမာနသ (န) [ပဋိဝေဠာဏ+မာနသ]
(တရားကို) ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းငှါ ကြံစည်
သော စိတ်၊ ထိုးထွင်းသိမြင်ကြောင်း နည်း
လမ်းကို ကြံစည်သော စိတ်။ သတ္တာနံ ပဋိ-
ဝေဠာဏနမာနသယေဝေတံ။ မိလိန္ဒ။၂၂၇။

ပဋိဝေဠာဏ (န) [ပဋိဝေဠာဏ+ဉာဏ] (သစ္စာ
လေးပါးကို) ထိုးထွင်းသိမြင်-တတ်-ကြောင်း
ဖြစ်-သော မဂ်ဉာဏ်။ ပဋိဝေဠာဏံ နာမ
ယေန ဉာဏေန ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော
စတ္တာရိ သစ္စာနိ သောဠသဟာကာရေဟိ
သဋ္ဌိယာ စ နယသဟဿေဟိ ပဋိဝိဇ္ဇိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၆။ ပဋိဝေဠာဏ
(သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂)န္တိ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဇ-
နဉာဏံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၈။ သဗ္ဗဓမ္မာနဉ္စိ ပဋိ-
ဝေဠာဏံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဟောသိ။ မဂ္ဂ-
ဉာဏမေဝ ဟိ တန္တိ။ မူလဋီ၊၁။၄။ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၃၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၀၊၃၂၈။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၅၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၆၊၂၉၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈၂၊၁၀၉၊၃၀၂။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂၊၃၄၂။ ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၄၂။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၈၈။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၃၁၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။
၇၆။ ဝဇီရ၊၄၀၅။ သာရတ္ထ၊၃။၁၈၁။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၃၇၊၁၉၃။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၁၊၃၄၄။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။
၄၈၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅၊၄၀၀၊၅၃၅။

၅၄၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၄၀၊၃၁၄။ မူလဋီ၊၁။၁၈၈။ မူလဋီ၊၂။၇၂။
အနုဋီ၊၁။၂၀၃။ အနုဋီ၊၂။၆၂၊၂၀၄။ အနုဋီ၊၃။
၁၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၃၊၂၁၆။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၅။
၁၀၈။)

ပဋိဝေဠာဏတေဓ (ပု) [ပဋိဝေဠာဏ+တေဓ]
ပဋိဝေဠာဏ၏ - အစွမ်း - တန်ခိုး-အာန
ဘော်။ သမ္ပုဒ္ဓဘာဝါယ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္က-
မန္တေ စ ဗောဓိသတ္တေ တတော နိက္ခမန္တေ
စ မဟာပထဝီ ပုညတေဇေန အကမ္ပိတ္တ၊
အဘိသမ္မောဓိယံ ပဋိဝေဠာဏတေဇေန။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၈။

ပဋိဝေဠာဏဒဿန (န) [ပဋိဝေဠာဏ + ဉာဏ
ဒဿန] ထိုးထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဠာဏ
အမြင်။ တတ္ထ ပဿနံ နာမ ဒဿနတ္တာ
ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ယောဇိတံ ပဋိဝေဠာဏ-
ဒဿနံ။ ဝဇီရ၊၅၄၃။

ပဋိဝေဠာဏဓမ္မ (ပု) [ပဋိဝေဠာဏ + ဓမ္မ]
ထိုးထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဠာဏ-တရား။
ဓမ္မစက္ကန္တိ ပဋိဝေဠာဏဓမ္မဉ္စေ ဒေသ-
နာဉာဏဓမ္မဉ္စေ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကန္တိ ဓမ္မ-
စက္ကံ။ ဝိမတိ၊၂။၉၂။

ပဋိဝေဠာဏာဘာဝ (ပု) [ပဋိဝေဠာဏ +
အဘာဝ] ထိုးထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဠာဏ
-၏ မရှိခြင်း။ ယသ္မိံ အပံ သံဝဏ္ဏနာ
နိဋ္ဌာပိတာ၊ တသ္မိံ ကာလေ ပဋိဝေဠာ-
ဏာဘာဝတော သုတမယံ သန္ဓာယ "အပ္ပ-
ဋိဟတဉာဏပုဘာဝေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ။
၅၂၈။

ပဋိဝေဠာဏပုတ္တိ (ထိ) [ပဋိဝေဠာဏ+ပုတ္တိ]
ထိုးထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဠာဏ-၏ ဖြစ်

ပေါ်ခြင်း။ ပုရိမံ ပန ပဋိဝေဓဉာဏုပ္ပတ္တိယာ
နိသေခကထာဒဿနံ၊ ပစ္ဆိမံ အနုဗောဓ-
ဉာဏုပ္ပတ္တိယာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၀။

ပဋိဝေဓဋ္ဌ (ပု) [ပဋိဝေဓ+အတ္ထ] (၁) ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း-အနက်-သဘော။ (၂) ထိုးထွင်း
သိမြင်တတ်သော-အနက်-သဘော။ (၃)
ထိုးထွင်းသိမြင်အပ်သော-အနက်-သဘော။
(တိ)(၄) ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော -အနက်
-သဘောရှိသော (ဒုက္ခစသည်)။

(၁) ပဋိဝေဓဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ အဘိညေယျာ၊
ပရိစ္ဆာဂဋ္ဌေန ဝိမုတ္တိ အဘိညေယျာ။ ပဋိသံ။
၂၂။ ပဋိဝေဓဋ္ဌေနာတိ ဇာနနဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊
၅။ ၁။၁၀၀။ ပဋိဝေဓဋ္ဌေနာ (ပဋိသံ။၂၆၁။)
တိ ဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဇနဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊၅၂။
၁၆၇။ (-ပဋိသံ။ ၇၁၊၁၇၉၊၂၅၂၊၂၉၉၊၃၀၆-
၉၊၃၂၇၊၃၄၂-၄၊၃၉၄။ ဒီ၊၅၂။၅၂။ ပဋိသံ၊၅၊
၁။၂၆၂။ ပဋိသံ၊၅၂။၂၀၂။)

(၂) ပဋိဝေဓဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ အဘိညေယျာ။
ပဋိသံ။၂၂။ ပဋိဝေဓဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာတိ ပုဗ္ဗေနိ-
ဝါသာနုဿတိဉာဏံ ပုရိမာဝပဋိဝေဓ-
ဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ။ ပဋိသံ၊၅၁။၉၉။

(၃) ပဋိဝေဓဋ္ဌော အဘိညေယျော။
အဘိဇာနနဋ္ဌော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ။
၂၀။ ပဋိဝေဓဋ္ဌောတိ ပဋိဝိဇ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊
၅၁။၉၆။ (-ပဋိသံ။၁၀၂၊၂၉၄။ ပဋိသံ၊၅၁။
၂၆၁၊၂၉၆။ပဋိသံ၊ ၅၂။၁၉၈။)

(၄) နိရောဓပဋိပဒါနံ သစ္စိကိရိယာဘာ-
ဝနဋ္ဌာနံ တေသံယေဝ ပဋိဝေဓဋ္ဌာနံ ဒုက္ခာ-
ဒိနံ နိဿရဏဿ အနုပ္ပါဒါဒိနံ ပဉ္စ-
ဒဿနံ။ ပဋိသံ၊၅၊ ၁။၁၀၈။

ပဋိဝေဓတရဏ (န) [ပဋိဝေဓ+တရဏ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း ဟူသော- ကူး - လွန် - မြောက်

ခြင်း။ တရေယျာတိ ဧတ္ထ တေဘူမကဝဋ်
သမတိက္ကမန္တော နိဗ္ဗာနံ ပဋိဝိဇ္ဇန္တော တရ-
တိတိ ပဋိဝေဓတရဏံ နာမ ဝုတ္တံ။ သံ၊၅၁။
၂၆။ တရေယျာတိ ဧတ္ထ တရဏံ နာမ
အရိယမဂ္ဂဗျာပါရောတိ အာဟာ “ပဋိဝိဇ္ဇေယျ
ပါပုဏေယျာ”တိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၇၁။

ပဋိဝေဓတ္ထ (ပု) [ပဋိဝေဓ+အတ္ထ] ထိုးထွင်း သိမြင်
ခြင်းဟူသော အကျိုး။ သမ္မုဇ္ဈနတ္ထာယာတိ
ပရိညာဘိသမယဝသေန ပဋိဝေဓတ္ထာယ။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၈၉။

ပဋိဝေဓဒီပန (န) [ပဋိဝေဓ+ဒီပန] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်းကို ပြခြင်း။ ဧဝမေသာ ထေရ-
ဿ ပဋိဝေဓဒီပနေန အညာဗျာကရဏဂါ-
ထာပိ အဟောသိ။ ထေရ၊၅၁။၄၈။

ပဋိဝေဓဒေသနာဉာဏ (န) [ပဋိဝေဓ+ဒေသနာ+
ဉာဏ] ပဋိဝေဓဉာဏံ၊ ဒေသနာဉာဏံ၊ သစ္စာ
လေးပါး ထိုးထွင်း သိမြင်သော မဂ်ဉာဏ်နှင့်
တရားဟောကြောင်း ကာမာစဝရဉာဏံ။
ဣဒါနိ သုတ္တန္တနယေန ဒေသန္တော သတိပိ
ဉာဏဒဿနသဒ္ဓါနံ ပညာဝေဝစနဘာဝေ
.... ပဋိဝေဓဒေသနာဉာဏဝသေန စ အတ္ထံ
ယောဇေတွာ ဒေသန္တော “အပိ စာ”တိအာဒိ
မာဟ။ သာရတ္ထ၊၃။၄၅၅။ (-ဒီ၊ဋီ၊၁။၅၃။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၉၉။ မ၊ဋီ၊၂။၆။ မ၊ဋီ၊၃။၇။
အံ၊ဋီ၊၃။၆၁။)

ပဋိဝေဓဓမ္မ (ပု) [ပဋိဝေဓ+ဓမ္မ] ထိုးထွင်း သိမြင်
အပ်သော တရား (မဂ်၊ဖိုလ်၊နိဗ္ဗာန်)။ ပဋိ-
ဝေဓဓမ္မေ ကင်္ခမာနော “ဝိပဿနာနိဿန္တော
မဂ္ဂေါ နာမ၊ မဂ္ဂနိဿန္တော ဖလံ နာမ၊
သဗ္ဗသင်္ခါရပဋိနိဿဂ္ဂေါ နိဗ္ဗာနံ နာမာတိ
ဝဒန္တိ။ တံ အတ္ထိ န ခေါ နတ္ထိ”တိ ကင်္ခတိ။

ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈၅။ ပိဋကတ္တယပ္ပဘေဒံ ပရိ-
 ယတ္ထိဓမ္မံ ဝါ၊ ပရိယတ္တိံ သုတွာ အဓိဂန္တုဗ္ဗံ
 နဝလောကုတ္တရပ္ပဘေဒံ ပဋိဝေဓဓမ္မံ ဝါ
 ပုရိသော ဝိညော ဇာနေယျ ဝေဒေယျ။
 သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၄၀၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂။၉၆။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၄။
 မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၉၅။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၄-၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၃၊
 ၃၀၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁။၈၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၈၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၂။ မူလဋ္ဌ၊၁။၁၇၂။ အနုဋ္ဌ၊၂။
 ၁၁၁။)

ပဋိဝေဓဓမ္မစက္က (န) [ပဋိဝေဓ+ဓမ္မစက္က] ထိုးထွင်း သိမြင်မှု - ပဋိဝေဓဉာဏ် - ဟူသော တရားစက်။ တတ္ထ ဒုဝိဓံ ဓမ္မစက္ကံ ပဋိဝေဓဓမ္မစက္ကံ၊ ဒေသနာဓမ္မစက္ကန္တံ။ ပဋိဝေဓဓမ္မစက္ကံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ၊ ဒေသနာဓမ္မစက္ကံ ဣသိပတနေ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၁-၂။

ပဋိဝေဓဓရ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ဓရ+အ] ထိုးထွင်း သိမြင် မှု-ပဋိဝေဓဉာဏ်-ကို ဆောင်သော၊ သူ။ ဧကသ္မိံ ဟိ ကာလေ ပဋိဝေဓဓရာ ဘိက္ခု ဗဟူ ဟောန္တိ၊ ဧသော ဘိက္ခု ပုထုဇ္ဇနောတိ အင်္ဂုလိံ ပသာရေတွာ ဒဿေတဗ္ဗော ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၀။

ပဋိဝေဓန (န) [ပတိ+ဝိဓ+ယု] (၁) ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း။ (တိ) (၂) ထိုးထွင်း သိမြင်တတ်သော (တရား)။ (၁) ပဋိဝေဓနံ ပဋိဝေဓောတိ ဣမိနာ ဟိ ဝစနတ္ထေန အဘိသမယော၊ ပဋိဝိဇ္ဈိယတိတိ ပဋိဝေဓောတိ ဣမိနာ တံတံရူပါဒိဓမ္မာနံ အဝိပရိတသဘာဝေါ စ "ပဋိဝေဓော"တိ ဝုစ္စတိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀။ မူလဋ္ဌ၊ ၁။၂၂။ (-အနုဋ္ဌ၊၁။၂၃။ အနုဋ္ဌ၊၂။၂၀၀။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိဝေဓနဋ္ဌ (ပု) [ပဋိဝေဓန+အတ္ထ] ထိုးထွင်း သိမြင်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော- အနက် -သဘော။ ပဇာနနဋ္ဌေန ပညာ၊ ပဋိဝေဓနဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၀။ ပဋိဝေဓနဋ္ဌေနာတိ "အယံ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယဓမ္မော ဣမဿ သင်္ခါရာဒိကဿ ပစ္စယဘာဝတော သမုဒယော"တိ ပဋိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။

ပဋိဝေဓနိဋ္ဌာ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+နိဋ္ဌာ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း - ပဋိဝေဓဉာဏ်-၏ အဆုံး (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်)။ ပဋိဝေဓနိဋ္ဌတ္တာ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ "ပဋိဝေဓော"တိ၊ ဖလကုဏော "ဥပ္ပန္နံ နာမာ"တိ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၄။ ပဋိဝေဓနိဋ္ဌတ္တာ (မူလဋ္ဌ၊ ၂။၁၉၈)တိ ပဋိဝေဓဿ ပရိယောသာနတ္တာ။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၈။ အနုဋ္ဌ၊၁။၂၀၀။)

ပဋိဝေဓနိမိတ္တ (န) [ပဋိဝေဓ+နိမိတ္တ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း၏အကြောင်း။ ပဋိဝေဓနိမိတ္တတ္တာ ဝါ ဥဂ္ဂဟာဒိဝသေန ပဝတ္တံ ဒုက္ခာဒိသု ပုဗ္ဗဘာဂေ ဉာဏံ "ပဋိဝေဓော"တိ ဝုတ္တံ၊ န ပဋိဝိဇ္ဈနသဘာဝံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၄။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၉၉၊၄၀၀။)

ပဋိဝေဓပစ္စယ (ပု) [ပဋိဝေဓ+ပစ္စယ] ထိုးထွင်း သိခြင်းမြင်၏ အကြောင်း။ ဝိမုတ္တိံ ။ ပ ။ ဇာတော အာယတိံ ပဋိဝေဓပစ္စယတ္တာ၊ န ပန တဒါ ဝိသေသာဝဟဘာဝါ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။

ပဋိဝေဓပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ (န) [ပဋိဝေဓ+ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ] ထိုးထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဓဉာဏ်-နှင့် - ဆင်ခြင်မှု-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်။ တေသ(မူလဋ္ဌ၊၂။၅၃)န္တိ ပဋိဝေဓပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနံ။ အနုဋ္ဌ၊၂။၆၂။

ပဋိဝေဓပညတ္တိ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+ပညတ္တိ] ပဋိဝေဓ
ပညတ်၊ ထိုးထွင်းသိမြင်မျှ - ပဋိဝေဓဉာဏ်-
ကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော သဒ္ဓါ။
အယံ ပဋိဝေဓပညတ္တိ သစ္စာနံ၊ နိက္ခေပ-
ပညတ္တိ ဒဿနဘူမိယာ။ နေတ္ထိ။ ၅၁။ “သော
ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီတိ
။ ပ ။ နိရောဓေါမိနိပဋိပဒါတိ ယထာဘူတံ
ပဇာနာတီ”တိ အယံ ပညတ္တိ သစ္စာနံ
ပဋိဝေဓဿ ပညာပနတော ပဋိဝေဓပညတ္တိ
နာမ။ နေတ္ထိ။ ၀။ ၁၉၀။ (-နေတ္ထိ။ ၅၂။ နေတ္ထိ၊
ဝိ။ ၁၉၃-၅။)

ပဋိဝေဓပညာ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+ပညာ] (သစ္စာ
လေးပါးကို) ထိုးထွင်း သိမြင်သော-ဉာဏ်-
ပညာ (မဂ်ဉာဏ် ၄-ပါး)။ အတ္တဟိတသာဓိ-
ကာယ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ ပဋိဝေဓပညာယ
ဇာနတာ၊ ပရဟိတသာဓိကာယ ကရုဏာ-
ပဒဋ္ဌာနာယ ဒေသနာပညာယ ပဿတာ။
ဝိ၊ ၄၁။ ၁၃၇။ ဒီ၊ ၄၁။ ၄၄။ မ၊ ၄၁။ ၁၃၄။ မ၊ ၄၁။
၃။ ၉။ အံ၊ ၄၁။ ၃၄၇။ ပဋိဝေဓပညာယာတိ
အရိယမဂ္ဂပညာယ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၅။ ဒီ၊ ၄၁။
၁။ ၅၃။ သီ၊ ၄၁။ ၁။ ၁၉၉။ မ၊ ၄၁။ ၂။ မ၊ ၄၁။
၃။ ၇။ အံ၊ ၄၁။ ၃၁၆။ (-ဝိ၊ ၄၁။ ၃၆၅။ အံ၊ ၄၁။
၃။ ၁၂၅။ ထေရ၊ ၄၁။ ၁၆၃၊ ၄၀၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၂၉၂။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၂။ ဒီ၊ ၄၁။ ၄။ သီ၊ ၄၁။ ၁။
၁။ ၉။ ဒီ၊ ၄၁။ ၁၇၅။ မ၊ ၄၁။ ၄။ သံ၊ ၄၁။ ၄။
အံ၊ ၄၁။ ၇။ အနု၊ ၄၁။ ၅၀။)

ပဋိဝေဓပုတ္တ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ပုတ္တ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ပဋိဝေဓဉာဏ်
ကို ရသော၊ သူ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ပဋိဝေ-
ဓပုတ္တောဝ သေက္ခော အဓိပ္ပေတော၊ နော
ပုထုဇ္ဇနော။ မ၊ ၄၁။ ၄၂။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၉။ စူဠ
နိ၊ ၄၁။ ၂၆။ ဒီ၊ ၄၁။ ၁၃၃။ သီ၊ ၄၁။ ၁။ ၃၈၀။)

ပဋိဝေဓပုတ္တသတ္တ (ပု) [ပဋိဝေဓပုတ္တ+သတ္တ] |
ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း- ပဋိဝေဓဉာဏ်-သို့
ရောက်သော သတ္တဝါ။ သာဝကဿ ပန
အရဟတော သေက္ခဿ စ လောကာန-
ကမ္မာယ ဥပ္ပတ္တိ ဓမ္မသေနာပတိအာဒိဟိ
ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကာဒိဟိ စ ဒေသိတဒေသ-
နာယ ပဋိဝေဓပုတ္တသတ္တာနံ ဝသေန။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၅၀။

ပဋိဝေဓပရိယောသာန (န) [ပဋိဝေဓ+ပရိယော
သာန] ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း-ပဋိဝေဓဉာဏ်-
၏ အဆုံး။ တေနာတိ ပဋိဝေဓပရိယော-
သာနဘူတေန အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန။ အနု၊ ၄၁။
၂။ ၂၀၀။

ပဋိဝေဓဖုသန (န) [ပဋိဝေဓ+ဖုသန] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်းဟူသော - တွေ့ထိ-ခံစား-ခြင်း။
ဖဿိတာ ဟောန္တိတိ ပဋိလာဘဖုသနေန
ပဋိဝေဓဖုသနေန စ ဖဿိတာ အနုဘူတာ
ဟောန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂၇၆။

ပဋိဝေဓဗဟုဿုတ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ဗဟု+ဿုတ]
များသော ကြားနာအပ်ပြီး ပဋိဝေဓတရား
ရှိသော၊ ပဋိဝေဓတရားကို များစွာ ကြားနာ
ဖူးသော၊ သူ။ ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿု-
တေတိ ဧတ္ထ ဝိဟာရေ ပရိယတ္တိဗဟုဿုတေ
စ ပဋိဝေဓဗဟုဿုတေ စ ဝါသေယျ။ ဝိ၊ ၄၁။
၄။ ၅၈။ သီ၊ ၄၁။ ၁။ ၂။ ၃၈။ ဗဟုဿုတာတိ
ဧတ္ထ ပန ပရိယတ္တိဗဟုဿုတော ပဋိဝေဓ-
ဗဟုဿုတာတိ ဒွေ ဗဟုဿုတာ။ ဒီ၊ ၄၁။
၁၁၉။ (-၁၄၆။ သံ၊ ၄၁။ ၁၁၇၊ ၂၈၄။ အံ၊ ၄၁။
၂၄၈။ ဥဒါန၊ ၄၁။ ၂၉၆။ သုတ္တနိ၊ ၄၁။ ၉၉။
အပ၊ ၄၁။ ၂၀၇။ စူဠနိ၊ ၄၁။ ၂။ ဇာ၊ ၄၁။
၇၉၊ ၁၆၅။)

ပဋိဝေဓဗဟုသစ္စ (န) [ပဋိဝေဓဗဟုသုတ+ဏျ။
 ရှု။၃၈၇။ မောဂ်၊၄။၁၂၇။ | ပဋိဝေဓတရားကို
 များစွာ ကြားနာဖူးသူ၏ အဖြစ်။ ဗဟု-
 သုတာတိ ပရိယတ္တိဗဟုသစ္စေနပိ သမ-
 န္ဓာဂတာ။ သံ၊၄။၃။၁၅၀။ သုတန္တိ ပရိ-
 ယတ္တိဗဟုသစ္စ ပဋိဝေဓဗဟုသစ္စဉာတိ
 ဒုဝိဓမ္မံ သုတံ။ ဥဒါန၊၄။၂၆၆။ (-ဣတိဝုတ်၊
 ၄။၂၇၉။ ထေရ၊၄။၂။၄၉။ ထေရီ၊၄။၂၂၇။
 ဇာ၊၄။၄။၃၆၈။ မ၊ဋီ၊၂။၁၈၅။)

ပဋိဝေဓဘဗ္ဗ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ဘဗ္ဗ]ထိုးထွင်း သိမြင်
 မှု-ပဋိဝေဓဉာဏ်-အား ထိုက်တန်သောသူ။
 ဣဒါနိဿ ပဋိဝေဓဘဗ္ဗတံ ဥတွာ တေပရိ-
 ဝဋ္ဌံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေန္တော “တံ ကိ
 မညသိ သုသီမရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ
 အာဒိမာဟ။ သံ၊၄။၂။၁၁၇။

ပဋိဝေဓဘူမိ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+ဘူမိ] ထိုးထွင်း
 သိမြင်မှု၏- တည်ရာ-ဘုံ-အနိက်အတန်။
 ပဋိဝိဒ္ဓန္တာနံ (မူလဋီ၊၁။၂၄) ပဋိဝေဓဘူမိ
 ပဋိဝေဓာဝတ္ထာ၊ ပဋိဝေဓဟေတု ဝါ။ အနုဋီ၊
 ၁။၂၅။

ပဋိဝေဓရဟိတ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ရဟိတ] ထိုး
 ထွင်း သိမြင်မှု-ပဋိဝေဓဉာဏ်-မှ ကင်းသော
 (သဒ္ဓါတရား)။ ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကန္တိ
 ပဋိဝေဓရဟိတံ ကေဝလံ ပဋိဝေဓပညာယ
 အသမ္ဘိသံ သဒ္ဓါမတ္တကံ။ ဝိ၊၄။၃။၃၆၅။ အံ၊
 ၄။၃။၁၂၅။ သာရတ္ထ၊၃။၂၉၂။ “ပဋိဝေဓရဟိ-
 တ”န္တိ ဣမိနာ ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကန္တိ
 ဧတ္ထ မတ္တသဒ္ဓဿ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထံ ဒဿေ-
 တိ။ ပဋိဝေဓပညာယာတိ မဂ္ဂပညာယ။
 ပါစိတိ၊ ယော။၃၃၄။

ပဋိဝေဓလက္ခဏ (တိ) [ပဋိဝေဓ+လက္ခဏ]

ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းဟူသော-မှတ်ကြောင်း-
 လက္ခဏာ-ရှိသော။ သဗ္ဗဓမ္မံ ယထာဘူတံ
 ပဋိဝေဓလက္ခဏာ ဝိပဿနာ။ ပေဋကော။
 ၂၅၃။

ပဋိဝေဓဝိဓာယိနီ (ထိ) [ပဋိဝေဓဝိဓာယိ+ဣနီ]
 ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းကို-ပြု-စီရင်-တတ်
 သော တရားဒေသနာ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဝေဓဝိဓာယီ (တိ) [ပဋိဝေဓ+ဝိ+ဓာ+ဣ] ထိဉ္ဇ
 ပဋိဝေဓဝိဓာယိနီ၊ ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းကို-
 ပြု-စီရင်-တတ်သော (တရား)။ စတုသစ္စ-
 သာ ပဋိဝေဓဝိဓာယိနီ ယာ ဓမ္မဒေသနာ၊
 တဿာ သာတိသယာ ဓမ္မစက္ကသမညာ။
 အံ၊ဋီ၊၃။၄၃။

ပဋိဝေဓဝိမုခတာပညတ္တိ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+ ဝိမုခ
 တာ + ပညတ္တိ] ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်သော
 တရားမှ မျက်နှာလွှဲသည်၏ အဖြစ်ကို
 သိစေတတ်သော နာမပညတ်။ “အဿု-
 တဝါ”တိ ပဋိဝေဓဝိမုခတာပညတ္တိ စေဝ
 ပရိယတ္တိဝိမုခတာပညတ္တိ စ။ မ၊ဋီ၊၁။၁၃၃။

ပဋိဝေဓသဒ္ဒမ္မ (ပု) [ပဋိဝေဓ+သဒ္ဒမ္မ]ထိုးထွင်း
 သိမြင်အပ်သော သူတော်ကောင်းတရား။
 တတော ပန ဥတ္တရိပိ သုက္ခဝိပဿကဓီဏာ-
 သဝဝသေန ဝဿသဟဿံ....သောတာပန္န-
 ဝသေန ဝဿသဟဿန္တိ ဧဝံ ပဉ္စဝဿ-
 သဟဿာနိ ပဋိဝေဓသဒ္ဒမ္မော ဌဿတိ။
 ဝိ၊၄။၄။၁၂၇။ အံ၊၄။၃။၂၃၈။ သဒ္ဓမ္မော စ
 တိဝိဓော ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန။
 တတ္ထ .... နဝလောကုတ္တရဓမ္မော ပဋိဝေဓ-
 သဒ္ဓမ္မော။ မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၅။ (-ဣတိဝုတ်၊၄။
 ၃၁၄၊၃၂၃။ ထေရ၊၄။၁။၂၈၀။ ထေရ၊၄။၂။၉။
 နေတ္ထိ၊၄။၁၀။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၀။မ၊ဋီ၊၁။၁၀။ မ၊ဋီ၊၂။
 ၁၃၀၊၁၄၆။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၀။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၃။)

ပဋိဝေဓသမ္ဘာဝ (ပု) [ပဋိဝေဓ+သမ္ဘာဝ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း-ပဋိဝေဓဉာဏ်-၏ ထင်ရှားရှိ
သည် အဖြစ်။ ပါကတိကဉာဏဝသေန
စာယမတ္ထယောဇနာ ကတာ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ
တတ္ထ ပဋိဝေဓသမ္ဘာဝတော။ သံ၊ဋီ၊၂။၉၉။
ဒီ၊ဋီ၊၂။၈။

ပဋိဝေဓသမ (တိ) [ပဋိဝေဓ + သမ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း-ပဋိဝေဓဉာဏ်-အားဖြင့် တူညီ
သောသူ။ သမေဟိတိ ဝိပဿီအာဒိဟိ
ဗုဒ္ဓေဟိ။တေ ဟိ ပဋိဝေဓသမတ္တာ “သမာ”တိ
ဝုစ္ဆန္တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။

ပဋိဝေဓသမ္ပဒ္ဒ (တိ) [ပဋိဝေဓ+သမ္ပဒ္ဒ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော။ အနုဗောဓော
ဟိ ဧကစ္စော ပဋိဝေဓသမ္ပဒ္ဒေါ တဒုဘ-
ယာဘာဝဟေတုကဉ္စ ဝဇ္ဇေ သံသရဏံ။
အံ၊ဋီ၊၂။၂၂၁။

ပဋိဝေဓသမ္ပန္န (တိ) [ပဋိဝေဓ+သမ္ပန္န] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော။ အနုဗောဓော
ဟိ ဧကစ္စော ပဋိဝေဓသမ္ပန္နော တဒုဘ-
ယာဘာဝဟေတုကဉ္စ ဝဇ္ဇေ သံသရဏံ။
သာရတ္ထ၊၃။၃၂၀။

ပဋိဝေဓသမ္ဘဝ (ပု) [ပဋိဝေဓ+သမ္ဘဝ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း-ပဋိဝေဓဉာဏ်-၏ ဖြစ်သင့်
ခြင်း။ ဒသသဟသသိလောကဓာတူတိ ဇာ-
တိဓေတ္တံ သန္တာယာဟ “တတ္ထေဝ ပဋိဝေဓ-
သမ္ဘဝတော , အညေသဉ္စ တဂ္ဂဟဏေနေဝ
ဂဟိတတ္တာ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၇၀။

ပဋိဝေဓသာသန (န) [ပဋိဝေဓ+သာသန] ထိုးထွင်း
သိမြင်အပ်သော တရားဟူသော- အဆုံးအမ
-သာသနာ။ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနဂ္ဂဟဏေန ပဋိ-
ဝေဓသာသနဿ ဂဟိတတ္တာ သာသနာနန္တိ

ပဋိပတ္တိပရိယတ္တိသာသနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိ-
တဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊၂။၂၂။ (-ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၄။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၈၃။ အနုဋီ၊၂။၇၉၊၂၁၁။)

ပဋိဝေဓသုည (ပု၊န) [ပဋိဝေဓ+သုည] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်းဟူသော ကင်းဆိတ်ခြင်း။ ပဋိ-
လာဘသုည၊ ပဋိဝေဓသုည၊ ဧကတ္ထသုည။
ပဋိသံ၊၃၅၉။ ကတမံ ပဋိဝေဓသုည ....
အရဟတ္တမဂ္ဂပဋိဝေဓော သဗ္ဗကိလေသေဟိ
သုညော၊ ဣဒံ ပဋိဝေဓသုည။ ပဋိသံ၊၃၆၄။

ပဋိဝေဓဟေတု (ပု) [ပဋိဝေဓ+ဟေတု] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း၏ အကြောင်း။ ပဋိဝေဓဘူမိ-
ကြည်။

ပဋိဝေဓာဒိဝိသောဓန(န) [ပဋိဝေဓ+အာဒိ+ဝိသော
ဓန] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း၏ အစ (သီလ၊
ဒိဋ္ဌိ)ကို - သုတ်သင် - စင်ကြယ်စေ-ခြင်း။
အဘိနိရောပနဋ္ဌေန သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ .... ပဋိ-
ဝေဓာဒိဝိသောဓနာယ မဂ္ဂေါ စေဝ ဟေတု
စ။ ပဋိသံ၊၂၇၄။ ပဋိဝေဓာဒိဝိသောဓနာယာ-
တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ .... သီလဉ္စ ဒိဋ္ဌိ စ သစ္စ-
ပဋိဝေဓဿ အာဒိ။ သော စ အာဒိ မဂ္ဂ-
ကူဏေ ဝိသုဇ္ဈတိ။ တသ္မာ “ပဋိဝေဓာဒိဝိ-
သောဓနာယာ”တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၀။

ပဋိဝေဓာဒိဝိသောဓနဋ္ဌ (န) [ပဋိဝေဓာဒိဝိသောဓန
+အတ္ထ] ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း၏ အစ (သီလ၊
ဒိဋ္ဌိ)ကို - သုတ်သင်-စင်ကြယ်စေ-ခြင်းဟူ
သော-အနက်-သဘော ။ ပဋိဝေဓာဒိဝိ-
သောဓနဋ္ဌေန သဒ္ဓါဗလံ၊ စိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာ-
နဋ္ဌေန သဒ္ဓါဗလံ။ ပဋိသံ၊၃၅၀။

ပဋိဝေဓာနန္တရ (တိ) [ပဋိဝေဓ+အနန္တရ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော (ကာလ)။
အကာလိကေနာတိ ကဉ္စိ ကာလံ အနတိက္က-

မိတ္တာ ပဋိဝေဓာနန္တရံယေဝ ဖလဒါယကေန။
သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၆၂။

ပဋိဝေဓာနယောဂ (ပု) [ပဋိဝေဓ+အနယောဂ] ထိုးထွင်း သိမြင်မှု - ပဋိဝေဓဉာဏ်-ကို-
စိစစ်-မေးမြန်း-ကြောင်း စကား။ သော-
တာပနောတိအာဒိကာ ပဋိဝေဓာနယော-
ဂေါ၊ အရိယာနယောဂေါတိပိ ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊
၄၊ ၃၊ ၁၃၆။

ပဋိဝေဓာနရူပ (တိ) [ပဋိဝေဓ+အနရူပ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း - ပဋိဝေဓဉာဏ် - အားလျော်
သော။ အရိယာနံ ပန တတ္ထ အတ္တနော
ဝိသယေ ပဝတ္တနကဉာဏံ ပဝတ္တိတရူပေ-
နော ပဝတ္တတိ အတ္တနော ပဋိဝေဓာနရူပံ၊
အဘိနိဟာရနရူပဉ္စ အပဝတ္တိတသဘာဝ-
တ္တာတိ ဒဿေန္တော “ဒသဗျာမယောတ္တေ-
နာ”တိအာဒိမာဟ။ ဒိ၊ ၄၊ ၁၂၊ ၅၇။ (-အနု၊ ၂၊
၂၀၀။)

ပဋိဝေဓာဘာဝ (ပု) [ပဋိဝေဓ+အဘာဝ] ထိုးထွင်း
သိမြင်မှု - ပဋိဝေဓဉာဏ်-၏ မရှိခြင်း။
တမေဝ ဟိဿ အနဝသေသတော ပဋိဝေ-
ဓာဘာဝံ ဝိဘာဝေတုံ “အထ ကသ္မာ”တိ
အာဒိ ဝုတ္တံ။ သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၀၁။

ပဋိဝေဓာဝတ္ထာ (ထိ) [ပဋိဝေဓ+အဝတ္ထာ] ထိုး
ထွင်း သိမြင်ခြင်း၏ အခိုက်အတန့်။ ပဋိ-
ဝေဓဘူမိ-ကြည်။

ပဋိဝေဓာဝဟ (တိ) [ပဋိဝေဓ+အာဝဟ] ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း - ပဋိဝေဓဉာဏ်ကို - ဆောင်ယူ
တတ်သော။ ပဋိပဒါတိ ပဋိဝေဓာဝဟာ ပုဗ္ဗ-
ဘာဂပဋိပဒါ။ ဒိ၊ ၄၊ ၁၂၊ ၈၃။ မ၊ ၄၊ ၁၂၊ ၂၉၈။ (-
မ၊ ၄၊ ၂၊ ၅၃။ သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၆၃။)

ပဋိဝေန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဝိ+ဣ+အ+အန္တိ] ချုပ်
ပျောက်-ပျက်စီး-ကုန်၏။ ပဋိဝေတိ-ကြည်။

ပဋိဝေရ (န) [ပတိ+ဝေရ] တုံ့ပြန်သော ရန်၊
ရန်တုံ့မှုခြင်း။ ကသ္မာ ဝေရံ ပဋိဝေရံ
ကရောထ။ ဝေရံ ဟိ အဝေရေန ဥပသမ္ပတိ၊
နော ဝေရေန။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၃။

ပဋိဝေရိ (ပု) [ပတိ+ဝေရိ] ဆန့်ကျင်-ပြိုင်ယှဉ်-
ဖက် ရန်သူ။ ပဋိကဏ္ဍကန္တိ ပဋိဝေရိ။
မဟာနိ၊ ၄၊ ၃၇၂။

ပဋိသံခိပတိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ခိပ+အ+တိ] ချုံး-
ချင်း - ကျဉ်းစေ - ၏။ အယမ္ပိ ဝိတ္ထာရန-
ယောတိ စာဟံ၊ ဥဒ္ဓံ ဣတော တေ ပဋိသံ-
ခိပါမိ။ ဝဇီရ၊ ၁၀။

ပဋိသံခိပါမိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ခိပ+အ+မိ] ချုံး-
ချင်း-ကျဉ်းစေ-၏။ အထက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိသံယမတိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ယမု+အ+တိ]
စောင့်စည်း-စောင့်ရှောက်-၏။ အတ္တာ-
နမေဝ ပဋိသံယမိဿံ၊ န ပတ္တယေ ပုတ္တပသုံ
ဓနံ ဝါ။ ဇာ၊ ၁၊ ၃၁၃။ ဇာ၊ ၄၊ ၄၊ ၃၉၆။

ပဋိသံယမိဿံ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ယမု+သံ]
စောင့်စည်း - စောင့်ရှောက် - လတ်အံ့။
အထက်ပုဒ်ကြည်။

ပဋိသံယုဇတိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ယုဇ+အ+တိ]
ဆန့်ကျင် - ပြိုင်ဆိုင် အားထုတ်-၏။ ယှဉ်
ပြိုင် စစ်ထိုး၏။ ကထံ ဟိ မာဒိသော
ဝိညာ၊ ဗာလေန ပဋိသံယုဇေ။ သံ၊ ၁၊ ၂၂၃။
ပဋိသံယုဇေတိ ပဋိသံယုဇေယျ ပဋိပ္ပရေ-
ယျ။ သံ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၁၃။ ပဋိသံယုဇေတိ ပဋိသတ္တု
ဟုတွာ သံယုဒ္ဓံ ကရေပျ။ တေနာဟ
“ပဋိပ္ပရေယျာ”တိ။ သံ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၃၂။ (-မဟာနိ။

၁၅၁။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၁။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၇။)

ပဋိသံယုဇေ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ယုဇ+အ+ဇယျ]
ယှဉ်ပြိုင် စစ်ထိုးရာ၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသံယုဇေယျ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ယုဇ+အ+ဇယျ]
ယှဉ်ပြိုင် စစ်ထိုးရာ၏။ ပဋိသံယုဇေတိ-ကြည့်။

ပဋိသံယုတ (တိ) [ပတိ+သံ+ယု+တ] ယှဉ်စပ်
-ရောနှော-အပ်သော။ ဣဒဉ္စ မေ သတ္တု-
ဘတ္တံ၊ မဓနာ ပဋိသံယုတံ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၄၁။
ဇာ၊ ၅။ ၇။ ၃၀၆။

ပဋိသံယုတ္တ (တိ) [ပတိ+သံ+ယုဇ+တ။ ရူ၊ ၆။ ၁၄။
နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁။ ၁၈၁။ နိရုတ္တိ။ ၇။ ၃၀။] ယှဉ်
သော၊ ယှဉ်တွဲ-ယှဉ်စပ်- ဆက်စပ် - ရော
နှော-သော။ ဧဝံ “ယန္တုနာဟ”န္တိ ဣမိနာ
ပဋိသံယုတ္တာနိ ဝိသတိပဒါနိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၁၃။
ဓမ္မဋ္ဌပဋိသံယုတ္တာတိ ယာ စ ဓမ္မေ ဌိတေန
ကထိတကထာ၊ သာ ဓမ္မဋ္ဌာ စေဝ ဟောတိ၊
တေန စ ဓမ္မေန ပဋိသံယုတ္တာတိ ဓမ္မဋ္ဌပဋိ-
သံယုတ္တာ။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၈။ အနုညတ္တိပဋိ-
သံယုတ္တာတိ ဧတ္ထ .... အနုညတ္တိယာ ပဋိ-
သံယုတ္တာ သံသဋ္ဌော၊ တံ ဝါ အာရဗ္ဗ
ပဝတ္ထော အနုညတ္တိပဋိသံယုတ္တာ ဝိ-
တက္ကော။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၂။ ၃၆။ (-မ၊ ၅။ ၁။
၁၈၆။ မ၊ ၅။ ၄။ ၁။ ၁၁၄။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၂။ ၇။ ပဋိသံ၊
၅။ ၂။ ၆၀။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၇။ ၁။ ၂။ ၁။ ၄။ ၂။ မဟာနိ၊
၅။ ၃။ ၆၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂။ ၉၉။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၅။ မ၊ ၅။
၁။ ၁။ ၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၄။ ၈။ ၁။ ၃၈၂။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ၃၀၄။
သံ၊ ၅။ ၁။ ၃၅။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ၉၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၉၈။)

ပဋိသံဝသိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သံ+ဝသ+တဗ္ဗ]
ပေါင်းဖော်-မှီဝဲ-အပ်သော၊ သူ။ အန္တမသော
တန်ဏိကာယပီတိ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန
ယာ အယံ တန်ဏေ မုဟုတ္တမတ္တေ ပဋိ-

သံဝသိတဗ္ဗတော တန်ဏိကာတိ ဂုစ္စတိ။
ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၁။

ပဋိသံဝိဒိတ ° (တိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+တ] |
ကောင်းစွာ သိအပ်သော၊ ထင်ရှားသော
(ပီတိ-စသည်)။ တာယ သတိယာ တေန
ဉာဏေန သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။
ပဋိသံ၊ ၁။ ၈၅။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၇၉။
ပီတိပဋိသံဝေဒိတိ ပီတိ ပဋိသံဝေဒိတံ
ကရောန္တော ပါကဋံ ကရောန္တော အဿ-
သိဿာမိ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။
ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၇၉။ (-မ၊ ၅။ ၄။ ၁။ ၁၀၁။
သံ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ၁၀၂။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ၅၆။ ဝဇီရ၊
၁။ ၅၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။ ၄၀-၁။ မ၊ ၅။ ၁။ ၃၁၂-
၃။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၉၃။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။
၃၃၈။)

ပဋိသံဝိဒိတ ၂ (န) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+တ]
(၁) ကြိုတင်-သိစေ-ပြောကြား-ခြင်း။ (တိ)
(၂) ကြိုတင်-သိစေ-ပြောကြား-သော၊ သူ။
(၃) ကြိုတင် -သိစေ-ပြောကြား-အပ်သော။
(၁) ပဋိသံဝိဒိတေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတသညံ၊
အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊ ၂။ ၂။ ၀၉။ ယာဂု-
ယာ ပဋိသံဝိဒိတေ တဿာ ပရိဝါရော
အာဟရိယုတိ(ဝိ၊ ၂။ ၂။ ၃၇)တိ ယာဂုယာ ပဋိ-
သံဝိဒိတံ ကတွာ....ဧဝံ ယံကိန္တိ အာဟရန္တိ။
ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ၅၉။ (-က၊ ၅။ ၁။ ၅။ ၄၃၅။) (၂)
ပဋိသံဝိဒိတသညံ-ကြည့်။ (၃)ပဋိသံဝိဒိတံ
နာမ ယော ကောစိ ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော
ဝါ အာရာမံ အာရာမုပစာရံ အာဂန္နာ အာ-
ရောစေတိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဘန္တေ ခါဒ-
နိယံ ဝါ ဘောဇနိယံ ဝါ အာဟ-
ရိဿန္တိ”တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂။ ၃၇။ ပဋိသံဝိဒိတန္တိ
ပဋိကစ္ဆေဝ သုဗ္ဗ၊ ဇာနာပိတန္တိ အတ္ထော။

ပါစိတ်၊ယော။၁၃၀။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၁၅၉၊၁၆၀။
ကင်္ခါ။၂၆၆၊၂၇၄။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။ ၄၃၄-၅။)

ပဋိသံဝိဒ္ဓိတဂါလာနာဝသေသက (တိ) [ပဋိသံ
ဝိဒ္ဓိတ+ ဂါလာန+အဝသေသက] ကြိုတင်
သိစေအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၏ အကြွင်း
အကျန်၊ ဂါလာနပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြွင်းအကျန်။
ပဋိသံဝိဒ္ဓိတဂါလာနာဝသေသကန္တိ ပဋိသံ-
ဒိတဉ္စ ဂါလာနော စ ပဋိသံဝိဒ္ဓိတဂါလာနာ၊
တေသံ အဝသေသကံ၊ ပဋိသံဝိဒ္ဓိတဿ စ
ဂါလာနဿ စ သေသကန္တိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ၊
ဋ္ဌိ၊သစ်။ ၄၃၅။

ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသညာ (ထိ) [ပဋိသံဝိဒ္ဓိတ+သညာ]
(၁) ကြိုတင်-သိစေ-ပြောကြား-ပြီဟု ဖြစ်
သော-အမှတ်-သညာ။ (၂) ကြိုတင်-
သိစေ - ပြောကြား - အပ်ပြီ ဟု ဖြစ်သော
-အမှတ်-သညာ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသညီ (တိ) [ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသညာ+
ဤ] (၁)ကြိုတင်-သိစေ-ပြောကြား-ပြီ ဟု
-အမှတ်-သညာ-ရှိသော(ရဟန်း)။ (၂)ကြို
တင်-သိစေ-ပြောကြား-အပ်ပြီ ဟု-အမှတ်
-သညာ-ရှိသော (ရဟန်း)။ (၁) ပဋိသံဝိ-
ဒ္ဓိတေ ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသညီ၊ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊၂။
၂၀၉။ (-ကင်္ခါ။၂၆၆။) (၂) အပဋိသံဝိဒ္ဓိတေ
ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသညီ ခါဒတိ ဝါ ဘုဉ္စတိ ဝါ။
ဝိ၊၂။၂၃၀။ (-ကင်္ခါ။၂၇၅။)

ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသေသက (တိ)[ပဋိသံဝိဒ္ဓိတ+သေသ
က] ကြိုတင်၍ - သိစေ -ပြောကြား-အပ်
သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၏ အကြွင်းအကျန်။
စတုနံ ပဉ္စနံ ဝါ ပဋိသံဝိဒ္ဓိတံ ကတွာ
ဗဟံ အာဟဋ္ဌံ ဟောတိ၊အညေသမ္ပိ ဒါတုံ
ဣစ္ဆန္တိ၊ ဧတမ္ပိ ပဋိသံဝိဒ္ဓိတသေသကမေဝ၊

သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၀။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်။၄၃၅။

ပဋိသံဝေဒက (တိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ္ဓ+ဣ] ခံစား
တတ်သော (ပုဂ္ဂိုလ်)။ ကာရဏေ ပန သတိ
“ကာရကော”တိ၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိယာ သတိ
“ပဋိသံဝေဒကော”တိ သမညာမတ္တေန ပဏ္ဍိ-
တာ ဝေါဟရန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၃၇။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌိ၊၂။၃၈၁။)

ပဋိသံဝေဒန (န၊ထိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ္ဓ+ယု] စွဲမှီ
ခံစားခြင်း၊ ကောင်းစွာ ခံစားခြင်း။ (၂) သိ
ခြင်း၊ ကောင်းစွာ သိခြင်း။ (၁) ဆဒ္ဓါရ-
ဗဿပဋိဝိညတ္တိတိ ဆဟိပိ ဒွါရေဟိ
အာရမ္မဏဿ ပဋိသံဝေဒနာ ဟောတိယေဝ
သဗ္ဗသော ဒုက္ခာနုဘဝနတ္ထံ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၁၄။
အရိယဖလရသာနဘဝနန္တိ သောတာပတ္တိ-
ဖလာဒိဖလသုခပဋိသံဝေဒနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။
၅၁၃။ (၂)ဧဝံ ပဉ္စနံ ဝသိဘာဝါနံ ဝသေန
ဈာနဿ ပဇာနနမုခေန အာရမ္မဏတော
ပီတိယာ ပဋိသံဝေဒနာ ဒဿိတာ။
သာရတ္ထ၊၂။၂၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၃၉။

ပဋိသံဝေဒနိယ (တိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ္ဓ+အနိယ]
ခံစားအပ်သော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကန္တိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ
ဣမသ္မိယေဝ အတ္တဘာဝေ ပဋိသံဝေဒနိယံ။
သမ္ပရယိကန္တိ အနာဂတေ အတ္တဘာဝေ
ပဋိသံဝေဒနိယံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၇၃။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၂၅။)

ပဋိသံဝေဒယတိ=ပဋိသံဝေဒိယတိ (ကြိ) [ပတိ+
သံ+ဝိဒ္ဓ+ဣယ+တိ။ နိတိ၊ဓာ။၁၀၃၊၁၁၂။
ပတိ+သံ+ဝိဒ္ဓ+ဣ+အ+တိ။မောဂ်၊၅။၁၃၆။]
ခံစား၏။ သော ကရောတိ သော ပဋိသံ-
ဝေဒယတိ။ သံ၊၁။၂၆၀။ ယထာ ယထာယံ

ပုရိသော ကမ္မံ ကရောတိ၊တထာ တထာယံ
တံ ပဋိသံဝေဒိယတိ။ အံ၊၁။၂၅၀။ တထာ
တထာဿ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒိယတိ (အံ၊၁။
၂၅၁)တိ တေန တေနာကာရေန အဿ
ဝိပါကံ ပစ္စနဘောတိ။ အံ၊၅။၂။၂၅။ (-သံ၊
၁။၂၆၃၊၂၉၈၊၄၀၃၊၄၄၇။ သံ၊၃။၃၃၉။ သံ၊၅။
၂။၃၄။အံ၊၅။၂။၂၅။ အဘိ၊၅။၂။၄၉၀။ သံ၊၆။
၂။၁၅၉။ အံ၊၆။၂။၁၉၇။ မူလဋီ၊၃။၅၆၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၆။၂။၄၂၄။) ပဋိသံဝေဒယန္တိ -ဒိ၊၅။၁။
၁၁၅။ ပဋိသံဝေဒိယန္တိ-ဇာ၊၅။၅။၂၅၀။ မ၊၆။၂။
၁၀။ အံ၊၆။၃။၃၅၁။ ပဋိသံဝေဒယသိ-ထေရီ၊
၅။၂၁၁။ ပဋိသံဝေဒိယေထ - မ၊၃။၂။၁၄။
သံ၊၁။၃၂၄၊၃၄၇၊၃၆၁။ သံ၊၂။၄၀၁။

ပဋိသံဝေဒယန္တိ=ပဋိသံဝေဒိယန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+
ဝိဒ+ဏယ+အန္တိ။ ပတိ+သံ+ ဝိဒ+ဏိ+အန္တိ]
ခံစားကုန်၏။ ပဋိသံဝေဒယတိ-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒယမာန=ပဋိသံဝေဒိယမာန(တိ) [ပတိ+
သံ+ဝိဒ+ဏယ+မာန။ နိတိ၊ဓာ။၃၁၂။ ပတိ+
သံ+ဝိဒ+ဏိ+အ+မာန။ မောဂ်၊၅။၁၃၆။]
အဖန်ဖန်-အထပ်ထပ်-ကောင်းစွာ ခံစား
တတ်သော၊ သူ။ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒိတိ
ဝိမုတ္တိသုခံ ဖလသမာပတ္တိသုခံ (ပဋိသံ-
ဝေဒယမာနော။ ဝိ၊၅။၃။၂၃၄) ပဋိသံဝေဒိ-
ယမာနော နိသိန္နော ဟောတိတိ အတ္ထော။
ဥဒါန၊၅။၂၉။ ၃၀-၄။ (-ထေရီ၊၅။၃၁။အပ၊၅။
၁။၉၄။ ဝဇီရ၊၃။၉၃။ ဝိမတိ၊၁။၇၆။ မူလဋီ၊၂။
၇၆။)

ပဋိသံဝေဒယသိ(ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏယ+သိ]
ခံစား၏။ ပဋိသံဝေဒယတိ-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏယ
+တွာ] ခံစား၍။ အရဟတာ နာမ သဗ္ဗကမ္မ-

ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒယိတွာဝ ပရိနိဗ္ဗာယိတဗ္ဗံ။
တသ္မာ နတ္ထိ အရဟတော အကာလမစ္စ။
အဘိ၊၅။၃။၂၅၄။

ပဋိသံဝေဒိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+ဤ]
ခံစားပြီး။ ပဋိသံဝေဒေတိ-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒိတ (တိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+တ]
သိအပ်သော။ အနိစ္စာတိ ဧဝံ ဉာဏေန ပဋိ-
သံဝေဒိတာ အဿာတိ အနိစ္စပဋိသံဝေဒိ။
အံ၊၅။၃။၁၄၈။

ပဋိသံဝေဒိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+
တဗ္ဗ] ခံစားအပ်သော။ ယသ္မာ ပန ပဋိ-
သံဝေဒိတဗ္ဗော နာမ ဝိပါကော၊ န စ ပုဂ္ဂ-
လော ဝိပါကော၊ တသ္မာ ပဋိက္ခေပေါ ပရ-
ဝါဒိဿ။ အဘိ၊၅။၃။၁၃၄။ (-၂၅၅။)

ပဋိသံဝေဒိတုံ=ပဋိသံဝေဒေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+
သံ+ဝိဒ+ဏိ(ဏေ)+တုံ] ခံစားခြင်းငှါ။ ဣမာ
တိဿော ဝေဒနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တနာ
ကတမူလကေန ဝါ အာဏတ္တိမူလကေန
ဝါ ပုဗ္ဗေ ကတေန ဝါ အဟေတု အပစ္စယာ
ဝါ ပဋိသံဝေဒိတုံ (ပဋိသံဝေဒေတုံ။ အဘိ၊
၅။၂။၄၇၉။) နာမ န သက္ကာ။ အံ၊၅။၂။
၁၅၇။

ပဋိသံဝေဒိတု (တိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ(ဏေ)
+ တု] အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ်-ကောင်းစွာ
ခံစားတတ်သော၊ သူ။ သုခပ္ပဋိသံဝေဒိတိ
ကာယိကစေတသိကသုခဿ ပဋိသံဝေ-
ဒိတာ။ အံ၊၅။၂။၁၈၃။

ပဋိသံဝေဒိယန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ+အန္တိ]
ခံစားကုန်၏။ ပဋိသံဝေဒယတိ-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒိယေထ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ+

ဧထ | ခံစားရာ၏။ ပဋိသံဝေဒယတိ-ကြည့်။
ပဋိသံဝေဒိဿတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ+
ဿတိ | ခံစားလတ္တံ့။ ပဋိသံဝေဒတိ °-
ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒိဿန္တိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ+
ဿန္တိ | ခံစားကုန်လတ္တံ့။ ပဋိသံဝေဒတိ °-
ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒိဿသိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ+
ဿသိ | ခံစားလတ္တံ့။ ပဋိသံဝေဒတိ °-
ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒိ (တိ) | ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏိ | (၁) အဖန်
ဖန်- အထပ်ထပ်- ကောင်းစွာ ခံစားသော၊
သူ။ (၂) အဖန်ဖန်-အထပ်ထပ်-ကောင်းစွာ
သိသော၊ သူ။ (၃) ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒိ
(ဝိ၊ ၃၊ ၁) တိ ဝိမုတ္တိသုခံ ဖလသမာပတ္တိသုခံ
ပဋိသံဝေဒယမာနော။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၃၄။ ဝိမုတ္တိ-
သုခန္တိ ဧတ္ထ .... ဖလသမာပတ္တိသင်္ခါတာ
ဝိမုတ္တိ ဧဝံ အနုဇ္ဈိယနဋ္ဌေန နိဗ္ဗာနသုခန္တိ
ဝိမုတ္တိသုခံ၊ တံ သမာပဇ္ဇနေန ပဋိသံဝေဒိ
အနုဘဝန္တော နိဿိဒိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၃၃၃။ “ပဋိသံ-
ဝေဒယမာနော”တိ ဣမိနာ “ပဋိသံဝေဒိ”တိ
ဧတ္ထ ဣပစ္စယဿ ကတ္တုတ္ထံ ဒဿေတိ။
ပုနပုနံ သုဋ္ဌ၊ ဝေဒတိ အနုဘဝတိတိ
ပဋိသံဝေဒိ။ ပဋိသံဝေဒိ ဟုတွာ နိဿိဒိတိ
သမ္ပန္နော။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁၈၆။ (-ဝိ၊ ၁၊ ၅။
မ၊ ၁၊ ၁၃၂။ သံ၊ ၁၊ ၁၉၇။ အဘိ၊ က၊ ၃၄-၉၊
၃၃၃။ ဝိ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၂၉။ မ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၆၉။ သံ၊ ၄၊ ၁။
၂၆၂။ အဘိ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၅၂။ စူဠနိ၊
၄၊ ၄၇။ နေတ္ထိ၊ ၄၊ ၁၇၁။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁၃၃။)
(၂) အတ္ထပဋိသံဝေဒိတိ အဋ္ဌကထံ ဉာဏေ-
န ပဋိသံဝေဒိ။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၃၆။ အဋ္ဌကထံ

ဉာဏေန ပဋိသံဝေဒိတိ ပါဠိပဒါနံ အတ္ထံ
ဝိဝရဏဉာဏေန ပဋိပဋိ သံဝေဒနသီလော
“အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော”တိ။
အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၂၂။

ပဋိသံဝေဒိပဋိက္ခေပ (ပု) | ပဋိသံဝေဒိ+ပဋိက္ခေပ |
ခံစားတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို - ပယ်ရှား- ပယ်
ဖျက်-ခြင်း။ သကဝါဒိနော စေတ္တ ပုဂ္ဂလ-
ဝသေနေဝ ပဋိသံဝေဒိပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိ-
တဗ္ဗော၊ န ဝေဒယိတဝသေန။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။
၁၃၄။

ပဋိသံဝေဒိပုစ္ဆာ (ထိ) | ပဋိသံဝေဒိ+ပုစ္ဆာ | ခံစား
တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို - မေးကြောင်း-ပုစ္ဆာ။
ဣတော ပရံ ဥပလက္ခတိသာမညေန ပဋိ-
သံဝေဒိပုစ္ဆာသု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ
အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၃၄။

ပဋိသံဝေဒတိ ° (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+
တိ | (၁) ခံစား၏။ (၂) သိ၏။ (၃) ရ၏။ (၁)
ပိတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ
သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန
ပဋိသံဝေဒတိ။ ဒီ၊ ၁၊ ၃၄။ အဘိ၊ ၈၊ ၄၅။
ပဋိသံ၊ ၄၁။ မဟာနိ၊ ၃၀။ (-ဒီ၊ ၁၊ ၁၆၃၊ ၁၉၆။
မ၊ ၁၊ ၁၀၊ ၂၁၄၊ ၃၂၅။ မ၊ ၂၊ ၉၊ ၃၄။ မ၊ ၃၊ ၁၊ ၆၊
၁၅၊ ၂၀၂။ သံ၊ ၃၊ ၉၊ ၁၇၄။ အံ၊ ၁၊ ၁၃၃၊ ၄၄၂။
အံ၊ ၂၊ ၁၀၊ ၁၈၀။ အံ၊ ၃၊ ၂၀၅။ ၄၀၄။ အဘိ၊ ပု၊
၁၆၇။ အဘိ၊ က၊ ၂၆၀။ စူဠနိ၊ ၂၊ ၃၅။ နေတ္ထိ၊
၃၃။ ပေဋကော၊ ၂၆၃။ မိလိန္ဒ၊ ၁၃၉။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။
၉၈၊ ၁၂၂။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၇၄၊ ၁၇၈။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၆။
မ၊ ၄၊ ၃။ ၇။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၁၈၃။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၉၊
၄၁၀။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၂၇။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၈၄။ ပဋိသံ၊
၄၊ ၁။ ၇၁၊ ၁၇၆။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၅၃၊ ၂၁၂။ ခုဒ္ဒက၊ ၄၊ ၆၄။ ဥဒါန၊ ၄၊ ၃၃၃။
ဣတိဝုတ်၊ ၄၊ ၂၆၂။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၆၈။ ဝိမာန၊

ဌ။၁၈။ မဟာနိဋ္ဌ။၄၁။၁၂။ အာဠာ။၅။၂၅။
သာရတ္ထ။၁။၃၇။ ဝိမတိ။၁။၇၆။ ဒီဠိ။၁။
၁၄၆။ သီဠိသစ်။၂။၈၀။ ဒီဠိ။၂။၁၁၀။ မဇ္ဈိ။
၁။၃၃၇။ သံဠိ။၂။၄၁။ အံဠိ။၂။၁၆၇။ မူလဠိ။
၁။၁၀၃။ မူလဠိ။၂။၆၂။ အနဠိ။၃။၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။
ဠိ။၁။၁၈၈။ဝိသုဒ္ဓိ။ဠိ။၂။၂၃၆။) ပဋိသံဝေဒန္တ-
ဒီ။၁။၄၁။ မဇ္ဈိ။၇၀။ မဇ္ဈိ။၈၁၆။ ဒီဠိ။၁။၁၁၅။
မဇ္ဈိ။၁။၃၄။ မဇ္ဈိ။၃။၈၄။ သံဠိ။၂။၃၃၃။ သံ-
ဠိ။၃။၁၆၅။ ဒီဠိ။၁။၁၄၈။ သီဠိသစ်။၂။၄၀။
ဒီဠိ။၃။၁၈၅။ မဇ္ဈိ။၁။၈၂။ သံဠိ။၂။၂၆၈။ ပဋိ-
သံဝေဒမိ- သံ။၁။၄၁၂။ သံ။၂။၁၉၈။ အံ။၃။
၂၂။ သာရတ္ထ။၁။၃၇။ ပဋိသံဝေဒယျ-
မိလိန္ဒ။၁။၃၉။ ဝိဠိ။၁။၁၂၂။ အဘိဠိ။၁။၂၁၉။
အဘိဠိ။၃။၂၆၀။ ပဋိသံဠိ။၁။၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ။
၁။၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၂၉၄။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၂။
သာရတ္ထ။၁။၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ။ဠိ။၁။၁၈၈။ ပဋိသံ-
ဝေဒယျ- မဇ္ဈိ။၃။၃၆၀။ အံဠိ။၂။၁၁၂။
ပဋိသံဝေဒယျာသိ- ထေရဠိ။၂။၈၇။ စဋိသံ-
ဝေဒယျ- သံ။၃။၂၇၇။ ပဋိသံဝေဒိ-ထေရဠိ။
၁။၄၀၃။ ပဋိသံဝေဒသိ- ပဋိသံ။ ဌ။၂။၂၉၈။
ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၆၄။ ဓမ္မဠိ။၁။၁၁၄။ ဥဒါနဠိ။၃။
ပေတဠိ။၆။ ပဋိသံဝေဒသိ- ဝိ။၁။၅။ မဇ္ဈိ။
၂၆။ ဝိဠိ။၁။၁၂၂။ ထေရဠိ။၂။၆၀။ သာရတ္ထ။
၁။၃၇၇။ ပဋိသံဝေဒသတိ-ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၃၀၈။
သီဠိသစ်။၁။၄၅၇။ ပဋိသံဝေဒိဿန္တိ - ဒီ။၁။
၃၉၄၀-၁။ သံ။၁။၂၇၀။ ပဋိသံဝေဒိဿသိ-
အံ။၃။၆၄။ (၂) သညီမေဝ န ခေါ အာဝုသော
အာနန္တ တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒတိ
ဥဒါဟု အသညီ။ အံ။၃။၂၂၄။ (အံဠိ။၃။
၂၈၀။) တဒေဝ နာမ စက္ခု ဘဝိဿတိ တေ
ရူပါ တဇ္ဇာယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတိ။
အံ။၃။၂၂၄။ တဇ္ဇာယတနံ နော ပဋိသံဝေ-
ဒိဿတိတိ တဉ္စ ရူပါယတနံ န ဇာနိ-

ဿတိ။ အံဠိ။၃။၂၇၉။ (၁၂) ယံကိဉ္ဇာယံ
ပရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒတိ သုခံ ဝါ
ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ အံ။၁။၁၇၄။အဘိ။
ဝိ။၃၈၂။ပဋိသံဝေဒတိတိ အတ္တနော သန္တာ-
နေ ဥပ္ပန္နံ ဇာနာတိ ပဋိသံဝိဒိတံ ကရေတိ။
အနဘဝတိ ဝါ။ အံဠိ။၂။၁၅၆။ အဘိဠိ။၂။
၄၇၈။) (၃)ဂဝေသန္တော န ဝိန္ဒတိ။ အလော-
ဘမူလကမ္မိ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿ ပဋိသံ-
ဝေဒတိ (မဟာနိ။၁၂၀)တိ အဝိန္ဒနမူလ-
ကမ္မိ ကာယိကစေတသိကံ ဒုက္ခံ ပဋိ-
လဘတိ။ မဟာနိဋ္ဌ။၂၄၃။ ဒုက္ခံ ဒေါမ-
နဿ ပဋိသံဝေဒတိ (မဟာနိ။၃၁၅)တိ
ကာယိကံ ဒုက္ခံ စေတသိကံ ဒေါမနဿ
ဝိန္ဒတိ။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၇၃။ (-ဣတိဝုတ်။၂၂။
ဣတိဝုတ်။၄။၁၅၉။)

ပဋိသံဝေဒတိ ၊ (ကာကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+
ဏေ+တိ]သိစေ၏။ ထင်စွာပြ၏။ ပြောကြား
၏။ တဿ တဒေဝ စက္ခု ဟောတိ တေ
ရူပါ။ တဇ္ဇာယတနံ န ပဋိသံဝေဒတိ။ဒီ။
၂။၂၆၈။ တဇ္ဇာယတနံ န ပဋိသံဝေဒတိတိ
တေန စက္ခုနာ တံ ရူပါယတနံ န ဘာဝေ-
တိ။ ဒီဠိ။၂။၄၀၀။ (-ဒီဠိ။၂။၃၅၄။) မာ ခေါ
တွံ တာတ.....အနတ္တမတဉ္စ ပဋိသံဝေဒသိ။
ဒီ။၃။၅၀။ ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဒါဘိသိတ္တော
ဒိဗ္ဗေ စက္ကရတနေ အန္တရဟိတေ အနတ္တ-
မနော အဟောသိ။ အနတ္တမနတဉ္စ ပဋိသံ-
ဝေဒသိ။ ဒီ။၃။၄၉။ ပဋိသံဝေဒသိတိ
ကန္တန္တော ပရိဒေဝန္တော ဇာနာပေသိ။ ဒီဠိ။၃။
၃၃။

ပဋိသံဝေဒန္တ (တိ)[ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+အန္တ-
ထိ၌ ပဋိသံဝေဒန္တိ] အဖန်ဖန် - အထပ်
ထပ် - ကောင်းစွာ ခံစားတတ်သော၊ သူ။

သတ္တာဟံ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒိတိ တတြာပိ
ဓမ္မံ ဝိစိနန္တောယေဝ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံ-
ဝေဒန္တော နိသီဒိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၉။ ဝိမုတ္တိသုခံ
ပဋိသံဝေဒန္တောတိ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တောယေဝ
အန္တရန္တရာ ဝိမုတ္တိသုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒန္တော။
“ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ဝိမုတ္တိသုခဉ္စ ပဋိသံဝေ-
ဒန္တော”တိ ဧဝံ ဝါ ဧတ္ထ ပါဌော ဂဟေ-
တဗ္ဗော။ ဥဒါနဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၄၇)
ဟိ အယမေဝ ပါဌော။ သာရတ္ထ၊၃။၁၄၄။
ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒိတိ ဧဝံ အရဟတ္တံ
ပတ္တာ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၆၂။ ပဋိသံဝေဒန္တောတိ ယထာပရိစ္ဆိန္နံ
ကာလံ ပတိ သမ္ပဒေဝ ဝေဒန္တော အနု-
ဘဝန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၆။ သာ အနုမောဒနံ
သုတ္တာ အနုပွကံ ပိတိသောမနသံ ပဋိသံ-
ဝေဒန္တိ ယာဝ စက္ခုပထသမတိက္ကမာ
ဗုဒ္ဓါရမ္မကံ ပိတိ အဝိဇ္ဇာန္တိ နမဿမာနာ
အဋ္ဌာသိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၀၇။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၉။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၂။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၄၃၊၂၅၀။ ဝိမာန၊
ဋ္ဌ။၂၃၈၊၂၈၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၊၁၂၀။ ထေရ၊
ဋ္ဌ။၂။၃၃၊၂၂၄၊၃၂၉။ အပ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၉၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၉၀။ ဝိမတိ၊၂။၈၆။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၃၄။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၅။)

ပဋိသံဝေဒန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+အန္တိ]
ခံစားကုန်၏။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒန္တိ (ထိ) [ပဋိသံဝေဒန္တ+တ္ထိ] အဖန်
ဖန် - အထပ်ထပ်-ကောင်းစွာ ခံစားတတ်
သော မိန်းမ။ ပဋိသံဝေဒန္တ-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေမိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+မိ]
ခံစား၏။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁ -ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေယျ (ကြိ)[ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+ဧယျ]

ခံစားရာ၏။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁ -ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေယျာသိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+
ဧယျာသိ] ခံစားရာ၏။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁-ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေယျံ (ကြိ)[ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+ဧယျံ]
ခံစားရာ၏။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁ -ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေယျံ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+
ဧယျံ] ခံစားကုန်ရာ၏။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁-
ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေသိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+ဣ]
ခံစား-သုံးဆောင်-ပြီ။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁ -
ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေသိ^၁ (ကာကြိ)[ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ
+သိ] သိစေ၏။ ထင်ရှားပြ၏။ ပြောကြား၏။
ပဋိသံဝေဒေသိ^၂ - ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေသိ^၂ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+
တ္ထိ] ခံစားပြီ။ ပဋိသံဝေဒေတိ^၁ -ကြည့်။

ပဋိသံဝေဒေသိ^၃ (ကာကြိ)[ပတိ+သံ+ဝိဒ+ဏေ+
တ္ထိ] သိစေပြီ။ ထင်စွာပြပြီ။ ပြောကြားပြီ။
ပဋိသံဝေဒေတိ^၂ - ကြည့်။

ပဋိသံဟဋ (တိ[ပတိ+သံ+ဟရ+တ]) (၁)တစ်ဖန်
- ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်းအပ်သော။ (၂)ခေါက်
လိပ်-ကွန်.ခွေစေ-အပ်သော။(၃)ခေါက်လိပ်
- ကွန်.ခွေ-သော။ (၄)တစ်ဖန်-ပြန်လည်-
ရုပ်သိမ်းရာ (အခါ)။ (၁) တို့ “မာ ခေါ
မယာ အာဏတ္တံ အကာသီ”တိ အာဏတ္တံ
နိဝါရေန္တေန ပဋိသံဟဋ နာမ ဟောတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၆။ (-အဘိ၊က။၃၄၇။ မူလဋီ၊
၃။၃၂။) (၂) ပဋိသံဟဋဒုက္ခလသုခမ-
ကြည့်။ (၃) ပဋိသံဟဋ ဟုတ္တာ ဦးတံ အာ-

ကာသံ ဝိတ္တာရေန္တော ဝိယ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၈၀။
(၄)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသံဟဋကောလ (ပု) | ပဋိသံဟဋ+ကာလ |
တစ်ဖန် - ပြန်လည် - ရုပ်သိမ်း-ရာ အခါ။
ပဋိသံဟဋကောလတော ပုဗ္ဗေ ပယုတ္တကာလံ
သန္တာယ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၃၆။

ပဋိသံဟဋဒုက္ခလသုခမ (န) | ပဋိသံဟဋ+ဒုက္ခလ
+ သုခမ | ခေါက်လိပ်-တွန့်ခွေစေ-အပ်သော
နူးညံ့သည့် ဘွဲ့ဖြူအဝတ်။ ဒုက္ခလစုမ္မဋ္ဌ-
ကေတိ ဒဟရဿ နိပဇ္ဇနယောဂျတာ-
ဝသေန ပဋိသံဟဋဒုက္ခလသုခမ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။
၃၄။

ပဋိသံဟရ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဟရ+အ+ဟိ |
ဖယ်ရှား-စွန့်လွှတ်-လော့၊ ပယ်ဖျောက်-
ပျောက်ကွယ်စေ-လော့။ ပဋိသံဟရတိ-
ကြည့်။

ပဋိသံဟရဏ (န) | ပတိ+သံ+ဟရ+ယု | (၁)
(က)တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်းခြင်း။ (ခ)
ပယ်ဖျောက်ခြင်း။ (၂) ခေါက်-လိပ်-ခြင်း။
(တိ) (၃)တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်းသော။
(၁) (က)ဒါရကေသု ပါသာဒံ အာရုဋ္ဌေသုပိ
ပုန ပဋိသံဟရဏေ စ ဣဓ အဝဟာရော
နတ္ထိ။ ဝိမတိ၊၁။၂၀၅။ (-မ၊ဋီ၊၃။၁၂၇။)
(ခ) တဿ သမ္ပဋိဝေဓေန ရက္ခဏာ ပဋိ-
သံဟရဏာ၊ အယံ သမထော။ နေတ္ထိ။၃၆။
ရက္ခဏာ ပဋိသံဟရဏာတိ အတ္တနော
စိတ္တဿ ရက္ခဏသင်္ခါတာ ပမာဒဿ
ပဋိသံဟရဏာ၊ တပ္ပဋိပက္ခေန သင်္ကော-
စနာ အပ္ပမာဒါနယောဂေန ယာ ခေပနာ။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၅-၆။ (-နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၅၉။) (၂)

ကပ္ပါသဝဇ္ဇနကရဏိယန္တိ ဝိဟတဿ ကပ္ပါ-
သဿ ပဋိသံဟရဏဝသေန ဗန္ဓနဒဏ္ဍံ။
သံ၊ဋီ၊၂။၁၈၈။ (၃)ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတောတိ
တတော တတော ရူပါဒိအာရမ္မဏတော
စိတ္တဿ ပဋိသံဟရဏတော ပဋိသလ္လာန-
သင်္ခါတာယ ဖလသမာပတ္တိတော ယထာ-
ကာလပရိစ္ဆေဒံ ဝုဋ္ဌိတော။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၉၂။

ပဋိသံဟရတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဟရ+အ+တိ | (၁)
(က) တစ်ဖန် -ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်း- ဆုတ်
နစ်စေ-၏။ (ခ) ပယ်ရှား-စွန့်လွှတ်-၏။
ပယ်ဖျောက် - ပျောက်ကွယ်စေ - ၏။ (၂)
ခေါက်လိပ်-တွန့်ခွေစေ-၏။ (၁)(က) သော
ပဋိသံဟရတိ စေဝ န စ ဝိတက္ကေတိ။
သံ၊၃။၁၃၅။ ပဋိသံဟရတိ စေဝါတိ မူလ-
ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခဉ္စ ပေသေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၃၉။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ၊၁၆၀။ မ၊ဋီ၊၂။၃၀၉။) ပဋိသံဟရာမိ-
သံ၊၃။၁၃၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၉။ ပဋိသံဟရေ-
ယျာသိ တံ ရာဟုလ ဧဝရူပံ ကာယ-
ကမ္မံ။ မ၊၂။၇၉။ ပဋိသံဟရေယျာသိတိ
နိဝတ္တေယျာသိ မာ ကရေယျာသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၉၀။ ပဋိသံဟရေယျာသိတိ ကရဏတော
သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇေယျာသိ။မ၊ဋီ၊၃။၆၀။(ခ)
စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိတိ စိတ္တံ ပဋိသံဟရတိ
မောစေတိ အပနေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၇၈။ (-မ၊ဋီ၊၃။၆၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၉၈။)
ဩဟရေတံ ဓနံ စာပံ၊ ခုရပွံ ပဋိသံဟရ။
ဇာ၊၂။၂၁၆။ ပဋိသံဟရာတိ အပနေတွာ
အညဿ ဝါ ဒေဟိ၊ ပဋိစ္ဆန္နေ ဝါ ဌာနေ
ဌပေဟိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၀၁။ ဣဒ္ဓိံ ပဋိသံဟရီ
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၅)တိ ဣဒ္ဓိံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။
သာရတ္ထ၊၂။၁၆၈။ (-ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၈။ သံ၊ဋီ၊

၂။ ၁၁၇။) (၂) သံဝေလ္လေတိတိ ပဋိသံ-
ဟရတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၉၅။

ပဋိသံဟရန္တ (တိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+အ+အန္တ] ရုပ်
သိမ်း - ဆုတ်နစ်စေ-သော၊ သူ။ ဝိနိဝတ္ထေ-
န္တောတိ ပဋိသံဟရန္တော။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃၂၆။

ပဋိသံဟရာမိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+အ+မိ]
တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်း-ဆုတ်နစ်စေ-
၏။ ပဋိသံဟရတိ-ကြည့်။

ပဋိသံဟရိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+ဤ] ပယ်ရှား-
စွန့်လွှတ်-ပြီး၊ ပယ်ဖျောက်-ပျောက်ကွယ်
စေ-ပြီး။ ပဋိသံဟရတိ (၁) (ခ) ကြည့်။

ပဋိသံဟရိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+တုံ]
ပယ်ရှား-စွန့်လွှတ်-ခြင်းငှါ၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်း
ငှါ။ သော တံ ခုရပွဲ နေဝ အသက္ခိ
မုဗ္ဗိတုံ၊ နော ပဋိသံဟရိတုံ။ ဒီ၊ ၁။ ၉၀။ သော
တံ ခုရပွဲ သော ရာဇာ တံ .... သရံ တဿ
မန္တာနဘာဝေန နေဝ ခိပိတုံ န အပနေတုံ
သက္ခိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၇။ (-သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၁၃။)

ပဋိသံဟရိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+တွာ]
(၁) (က) တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်း-၍၊
ဆုတ်နစ်စေ၍။ (ခ) ပယ်ဖျောက်-ပျောက်
ကွယ်စေ-၍။ (၂) ခေါက်လိပ်-တွန့်ခွေစေ-
၍။ (၁) (က) တတော တတော ရူပါဒိ-
ဂေါစရတော စိတ္တံ ပဋိသံဟရိတွာ လိနော။
မ၊ ၁။ ၁၈၃။ ပဋိသံဟရိတွာတိ နိဝတ္ထေတွာ။
မ၊ ၁။ ၁၂၇။ (-အဘိ၊ က။ ၃၄၇။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆။
သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၈။ အံ၊ ၁။ ၁၇၈။ မဟာနိ၊ ၁။ ၃၅၇။
ဇာ၊ ၁။ ၁၈၁။) (ခ) မုဗ္ဗလိန္တော နာဂရာဇာ
.... သကဝဏ္ဏံ ပဋိသံဟရိတွာ မာဏဝက-
ဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ။ ဝိ၊ ၁။ ၄။ ဥဒါန၊ ၈၇။

ပဋိသံဟရိတွာတိ အန္တရဓာပေတွာ။ ဥဒါန၊
၄။ ၉၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅၀။ (-ဝိ၊ ၄။ ၃၄၁။ ဝိ၊ ၄။
၂။ ၂၄။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၂။ ဓမ္မ၊
၄။ ၁။ ၉၀။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၀၇။ ပေတ၊ ၄။ ၈၇။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁၀။ ၂၁၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၁၆။ ဒီ၊ ၁။
၁။ ၃၅၅။ သိ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ၃၅၉။) (၂) ဥဘော
ကဏ္ဏေ သမံ ကတွာ ပဋိသံဟရိတွာ ယာဝ
မဏိဗန္ဓံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အန္တရဓာပေ ဂန္တဗ္ဗံ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၂။ (-ဝိ၊ ၄။ ၄၉။)

ပဋိသံဟရိယမာန (တိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+ယ+
မာန] တစ်ဖန်-ပြန်၍-ဆောင်ယူအပ်သော။
တသ္မိံ ပဋိသံဟရိယမာနေ.... ဧဝံ ကလဟ-
သဒ္ဓေါပိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၂၂။

ပဋိသံဟရေယျာသိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဟရ+အ+
ယျာသိ] တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရုပ်သိမ်း-
ဆုတ်နစ်စေ-ရာ၏။ ပဋိသံဟရတိ (၁) (က)
ကြည့်။

ပဋိသံဟာရ (ပု) [ပတိ+သံ+ဟရ+ဏ] တွန့်ခွေ-
ဆုတ်နစ်-ခြင်း။ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိသံဟာရော
ပစ္စယော။ ပေဋကော၊ ၂။ ၇၅။

ပဋိသံဟိတ (တိ) [ပတိ+သံ+ဟ+တ။ ဓာ-ကို
ဟိ-ပြု။ ရူ၊ ၆။ ၃၃။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၀၈။ ပါဏိနိ၊
၇၊ ၄။ ၄၂။] ယှဉ်စပ်-ဆက်စပ်-သော။ အာ-
ရမ္မဏတော သမ္ပယောဂဟော ကာမေဟိ
ပဋိသံဟိတတ္တာ ကာမပဋိသန္ဓိ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၃၉၁။

ပဋိသက္ကတိ (ကြိ) [ပတိ+သက္က+အ+တိ] တစ်ဖန်-
ပြန်-သွား၏။ ဆုတ်နစ် - နောက်ဆုတ်-
၏။ ပဋိကုဋိတောတိ အပသက္ကိတွာ သကု-
စိတော ဟုတွာ ဝါ ပဋိသက္ကတိတိ လိခိတံ။
ဝဇီရ၊ ၅။ ၃၂။

ပဋိသက္ကာရ (ပု) |ပတိ+သက္ကာရ| တစ်ဖန်-
ပြန်လည် - ပူဇော်ခြင်း။ အနုသေဋ္ဌိနော မမ
ဂေဟံ အာဂတကာလေ ပဋိသက္ကာရော
ကာတဗ္ဗော ဘဝိဿတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၀၉။

ပဋိသက္ကိတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) |ပတိ+သက္က+တ္တာ| ဆုတ်
နစ်- ရပ်တန့်- ဤ။ ပဋိသက္ကိတ္တာ နိဿိဒိ၊
ဂရုံဝ ဘာရံ အသဟမာနော။ ဇာ၊၁။၂၆၅။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၃၄။

ပဋိသင်္ခတ (တိ) |ပတိ+သံ+ကရ+တ။ ရူ၊၆၊၃။
နိရတ္တိ။၇၊၃။| ပြုပြင် - ပြင်ဆင် - အပ်ပြီး
သော။ အာဂမေထာဝုသော ယာဝ ပဋိ-
သင်္ခရေန္တိ၊ ပဋိသင်္ခတေ ဝုဋ္ဌာပေဿာမ။
ဝိ၊၂။၆၄။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၈၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၉၅။
မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၈၂။)

ပဋိသင်္ခယန္တ (တိ) | ပတိ+သံ+ခါ+အ+အန္တ။
နိတိ၊ဇာ။ ၁၇။| စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သော၊သူ။
ယံ အာပဒါ ဥပ္ပတိတာ ဥဋ္ဌာရာ၊ နက္ခမ္မ-
ယန္တေ ပဋိသင်္ခယန္တ။ ထေရ၊၂။၈၀။ ပဋိ-
သင်္ခယန္တန္တိ ပဋိသင်္ခါယမာနံ ပဋိသင်္ခါန-
ဗလေ ဌိတန္တိ အတ္ထော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။

ပဋိသင်္ခရဏ (န) |ပတိ+သံ+ကရ+ယု| ပြုပြင်-
ပြင်ဆင်-စီရင်-ခြင်း၊ တစ်ဖန် -ကောင်းစွာ-
အသစ်ဖြစ်အောင် -ပြုခြင်း။ ခဏ္ဍာဖုလ္လာနံ ပဋိ-
သင်္ခရဏံ ပုနပ္ပုနံ ထိရကရဏန္တိ ခလ္လဖုလ္လ-
ပုဋိသင်္ခရဏံ။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၆။ ခလ္လဖုလ္လပုဋိ-
သင်္ခရဏ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈)န္တိ .... တေသံ ပဋိ-
သင်္ခရဏံ ပုန သမ္မာ ပါကတိကရဏံ၊
အဘိနဝကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊
၁။၅၆။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၈။ ဝိမတိ၊
၁။၁၅။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊ ၁။၇၁။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၇။
အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၃၈။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၆၂။)

ပဋိသင်္ခရဏတ္ထ (ပု) |ပဋိသင်္ခရဏ+အတ္ထ| ပြုပြင်
-ပြင်ဆင်-စီရင်-ခြင်း အကျိုး။ ဇိဏ္ဏာယ
ဘောဇနသာလာယ ပဋိသင်္ခရဏတ္ထံ သံဃေ
သန္နိပတိတေ မနုဿဝေသေန အာဂန္တာ ပုစ္ဆိ။
မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၂၈၂။

ပဋိသင်္ခရိသု (ကြိ) | ပဋိ+သံ+ကရ+ဉံ | တစ်ဖန်
ကောင်းစွာ- ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ကုန်ပြီ။
ပဋိသင်္ခရောတိ-ကြည့်။

ပဋိသင်္ခရိတဗ္ဗ (တိ) |ပတိ+သံ+ကရ+တဗ္ဗ| ပြု
ပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-အပ်သော။ ဆဒန-
ဘိတ္တိဘူမိသု ယံကိဉ္စိ ခဏ္ဍံ ဝါ ဖုလ္လံ ဝါ
ဟောတိ၊ တံ သဗ္ဗံ ပဋိသင်္ခရိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၆၆။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၄၅။)

ပဋိသင်္ခရိတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) | ပတိ+သံ+ကရ+တ္တာ |
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်- စီရင်-၍။ ဗောဓိသတ္တော
နဂရံ ပဋိသင်္ခရိတ္တာ ပရေဟိ အပ္ပမံသိယံ
ကရောတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၄၈။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁။)

ပဋိသင်္ခရိဿတိ (ကြိ) |ပတိ+သံ+ကရ+ဿတိ|
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-လတ္တံ့။ ပဋိသင်္ခ-
ရောတိ-ကြည့်။

ပဋိသင်္ခရေယျာမ (ကြိ)|ပတိ+သံ+ကရ+ဧယျာမ|
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ကုန်ရာ၏။ပဋိသင်္ခ-
ရောတိ -ကြည့်။

ပဋိသင်္ခရောတိ (ကြိ)|ပတိ+သံ+ကရ+ဩ+တိ|
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-၏။ ခဏ္ဍာဖုလ္လံ
ပဋိသင်္ခရောတိ။ အံ၊၂။၂၃၀။ ပဋိသင်္ခရော-
တိတိ ပဋိ ပါကတိကံ ကရောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၈၃။ (-သာရတ္ထ၊၃။၃၄၆။) ပဋိသင်္ခရေန္တိ-
ဝိ၊၂။၆၃-၄။ ဝိ၊၄။၃၁၆။ အံ၊၁။၅၇၂။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၃၀။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၇။ သာရတ္ထ၊၂။

၃၆၇။ ပဋိသန္ဓ်ရောထ - ထေရ်၊ ၂။ ၁၄၀။
ပဋိသန္ဓ်ရောမ-ဝိ၊ ၄။ ၄၈၂။ ပဋိသန္ဓ်ရေယျာမ-
ဝိ၊ ၂။ ၆၄။ ဝိ၊ ၄။ ၃၁၆။ ပဋိသန္ဓ်ရိသု-ဝိ၊ ၄။
၄၈၂။ ပဋိသန္ဓ်ရိသုတိ - ဝိ၊ ၄။ ၃၀၈။ ဝိ၊ ၄။
၄။ ၆၃။ ထေရ်၊ ၂။ ၁၄၁။

ပဋိသန္ဓ်ရောထ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ကရ+သြ+ထ]
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓ်-
ရောတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓ်ရောန္တ (တိ) [ပတိ+သံ+ကရ+သြ+အန္တ]
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-သောသူ။ အဒ္ဓသံသု
ခေါ် ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု သတ္တရသဝဂ္ဂိယေ
ဘိက္ခု ဝိဟာရံ ပဋိသန္ဓ်ရောန္တ။ ဝိ၊ ၂။ ၆၄။
ဝိ၊ ၄။ ၃၁၆။ (-ဝိ၊ ၄။ ၄၅၄။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၄၀၄။)

ပဋိသန္ဓ်ရောန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ကရ+သြ+အန္တိ]
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓ်-
ရောတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓ်ရောမ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ကရ+သြ+မ]
ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓ်-
ရောတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓ် ၊ (ထိ) [ပတိ+သံ+ခါ+အ+အာ။ ခါ
ပကထနေ ချာ စ။ .... သန္ဓ် ပဋိသန္ဓ်။ နိတိ၊
ဇာ။ ၁၇။] စူးစမ်း - ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်း၊
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-တတ်သော-ဉာဏ်
-ပညာ။ ပဋိသန္ဓ် စ ကာသာဝေ၊ ဘိက္ခုနံ
န ဘဝိဿတိ။ ထေရ်၊ ၃၄၂။ ပဋိသန္ဓ် စ
ကာသာဝေတိ .... ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တမ္ပိ ကာ-
သာဝပရိဘောဂေ န ဘဝိဿတိ။ ထေရ်၊
၄၂။ ၃၆၅။ ပဋိသန္ဓ်တိ ဥပပရိက္ခတိတိ ပဋိ-
သန္ဓ်၊ ပဋိသန္ဓ်နံ ဝါ ပဋိသန္ဓ်။ ပဋိသံ၊ ၄။
၂၂။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁၁၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၄။ မ၊ ၄။ ၂။

၂၃၀။ မ၊ ၄။ ၄၂။ အံ၊ ၄။ ၁၆၆။ ဝိမတိ၊ ၂။
၂၅၆။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၁။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅။)

ပဋိသန္ဓ် ၂ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သံ+ခါ+တွာ။ “တွာကို
ယပြု၊ ယကိုချေ။ ရှု။ ၅။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၆၀။
နိရုတ္တိ။ ၃၃၊ ၇၆၁။] စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-
၍။ ပဋိသန္ဓ် ယောနိသော စိဝရံ ပဋိသေဝါမိ။
မ၊ ၁။ ၁၂။ ပဋိသန္ဓ် ယောနိသောတိ ဟိ ဥပါ-
ယေန ပထေန ပဋိသန္ဓ်ယ ဥတွာ ပစ္စ-
ဝေက္ခိတွာတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇၈။ တံ
အာရမ္မဏံ ပဋိသန္ဓ်(ပဋိသံ၊ ၅၅)တိ တံ ရူပါ-
ရမ္မဏံ ပဋိသန္ဓ်ယ ဇာနိတွာ၊ ခယတော
ဝယတော ဒိသ္မာတိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။
၂၃၉။ (-ဝိ၊ ၃။ ၃၀၇။ မ၊ ၁။ ၃၄၁။ မ၊ ၂။ ၁၈။
သံ၊ ၁။ ၃၃၃။ သံ၊ ၂။ ၃၂၃၊ ၃၈၄။ အံ၊ ၁။ ၃၄၉။
အံ၊ ၂။ ၃၄၀-၁-၂။ အံ၊ ၃။ ၁၅။ အဘိ၊ ပု။ ၁၂၇။
အဘိ၊ က။ ၁၇၃။ ပဋိသံ၊ ၂၅၉။ မဟာနိ၊ ၁၈၅၊
၃၉၇။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၃။ ဝိ၊ ၄။ ၄၅၁။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၆၈၄၀၁-၂-၃။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၉၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၈၁-၃-
၄၊ ၉၄။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၅။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။ သံ၊ ၄။ ၃။
၇၁၊ ၁၃၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၂၊ ၁၄။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၇၈၊ ၂၈၀၊ ၂၉၁။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၅။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၀၀။ ဇာ၊ ၄။
၁။ ၁၂၀၊ ၄၀၂။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၆၇။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၇။
ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၉၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၄။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၄။
အနု၊ ၄။ ၁။ ၁၂၆။)

ပဋိသန္ဓ်ဉာဏ (န) [ပဋိသန္ဓ်+ဉာဏ] ပဋိသန္ဓ်
ဉာဏံ၊ သန္ဓ်ရတရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
အနတ္တဟု တစ်ဖန်-စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်
-တတ်သော ဉာဏ်။ ဧတ္တာဝတာ တဿ
ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ပဋိသန္ဓ်ဉာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၉၀။ ပုန သန္ဓ်ရာနံ ပရိဂ္ဂဟဝသပ္ပဝတ္တံ
ဉာဏံ ပဋိသန္ဓ်ဉာဏံ။ ဝိဘာဝိနိ၊ ၂၆၈။

အနိစ္စာဒိဝသေန သင်္ခါရာနံ သင်္ခရဏံ ဇာနဉံ
ဝဝတ္တာနံ သင်္ခါ၊ ပဋိ ပုန သင်္ခါ၊ သာယေဝ
ဉာဏန္တိ သမာသော။ မဏိမဉ္ဇူ၂၂၅၃၆။ (-
ပဋိသံ၊ ဌာ၁။၂၃။ဝိသုဒ္ဓိ၂။၃၀၉။၃၇၇။ သံ၊ ဋီ၊၂။
၁၃၄။)

ပဋိသင်္ခါတ (တိ) |ပတိ+သံ+ခါ+တ|စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-သိမြင်-အပ်သော။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဋိသင်္ခါတဗ္ဗ (တိ) |ပတိ+သံ+ခါ+တဗ္ဗ|စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-သိမြင်-အပ်သော။ ပဋိသင်္ခါတဗ္ဗ-
ယေဝ ဝတ ပဋိသင်္ခါဉာဏေန ပဋိသင်္ခါတံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၂။၃၀၉။

ပဋိသင်္ခါတိ (ကြိ) |ပတိ+သံ+ခါ+အ+တိ|စူးစမ်း-
-ဆင်ခြင်-သိမြင်-၏။ ဉာဏေန ကိလေ-
သေ ပဋိသင်္ခါတိ။ ပဋိသံ၊၃၁၉။ (-ပဋိသံ၊
၃၂၃။၃၅၂-၈။) ပဋိသင်္ခါတိ ဥပပရိက္ခတိတိ
ပဋိ- သင်္ခါ။ ပဋိသံ၊ ဌာ၁။၂၂။)

ပဋိသင်္ခါန (န) |ပတိ+သံ+ခါ+ယု| (က) စူးစမ်း-
-ဆင်ခြင်-ခြင်း၊ စူးစမ်း- ဆင်ခြင်-သိမြင်-
တတ်သော - ဉာဏ် - ပညာ။ (ခ) အသင်္ဂ၊
အလျော် - အညီအမျှ - ရှု-ဆင်ခြင်-ခြင်း၊
အသင်္ဂ၊အလျော် - အညီအမျှ-ရှု- ဆင်ခြင်-
တတ်သော ဥပေက္ခာ။ (က) ဥဘယကမ္မ-
ဿကတံ ပစ္စဝေကိုတွာ ပဋိသင်္ခါနေ
ဌိတဿာပိ....ဗျာပါဒေါ ပဟိယတိ။ ဒီ၊ဌာ၂။
၃၆၉။ မ၊ဌာ၁။၂၈၇။ သံ၊ဌာ၃။၂၀၂။ အံ၊ဌာ၊
၁။၃၇။ ပဋိသင်္ခါနေ ဌိတဿာတိ .... ပဋိ-
သင်္ခါနေ သမ္ပဒေဝ ဇာနနေ။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၄၂။
ဒေါသမေတ္တာသု ယာထာဝတော အာဒိန-
ဝါနိသံသာနံ ပဋိသင်္ခါနဝိမံသာ ဣဓ ပဋိ-
သင်္ခါနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၁၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၈၄။ ပဋိ-

သင်္ခါနေတိ ဝိမံသာယံ။ အံ၊ဋီ၊၁။၈၅။ (-
မ၊ဌာ၁။၂၈၇။၃၇၁။ သံ၊ဌာ၂။၁၇၂။ အံ၊ဌာ၁။
၂၄၅။ အဘိ၊ဌာ၂။၂၅၉။ ပဋိသံ၊ဌာ၁။၂၂။
သုတ္တနိ၊ဌာ၁။၁၀၆။ ဝိမာန၊ဌာ၁။၃၀၇။ ထေရ၊
ဌာ၁။၂၅၆။ ထေရ၊ဌာ၂။၄၃၃။ အပ၊ဌာ၁။၂၈၆။
သာရတ္ထ၊၃။၃၅၁။၄၂၁။ သံ၊ဋီ၊၁။၈၈၂။၅၆။
သံ၊ဋီ၊၂။၄၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၄၅၄။) (ခ) ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု
အဗျာဝဋ္ဌတာယ အဇ္ဈုပေက္ခနံ ပဋိသင်္ခါနံ။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၀၆။ (-သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၃၁၀။ ဒီ၊ဋီ၊၂။
၁၂၉။)

ပဋိသင်္ခါနအကုံသ (ပု၊န) |ပဋိသင်္ခါန+အကုံသ|
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-တတ်သော-ဉာဏ်
-ပညာ-တည်းဟူသော ချွန်း။ ကမ္မဋ္ဌာန-
တော ဗဟိဒ္ဓါ ဝိဇာဝန္တံ စိတ္တံ .... ပဋိ-
သင်္ခါနအကုံသေန နိဂ္ဂဏှော။ ထေရ၊ဌာ၁။
၂၁၄။

ပဋိသင်္ခါနဌ (ပု) |ပဋိသင်္ခါန+အတ္ထ| အသင်္ဂ၊
အလျော် - အညီအမျှ - ရှု- ဆင်ခြင်-ခြင်းဟူ
သော-အနက်-သဘော။ ဥပေက္ခာသမ္ပော-
ဇ္ဈင်္ဂဿ ပဋိသင်္ခါနဌော အဘိညေယျော။
ပဋိသံ၊၁၇။ (-၂၊၁၇၉။ပဋိသံ၊ဌာ၁။၉၀။)

ပဋိသင်္ခါနပညာ (ထိ) |ပဋိသင်္ခါန+ပညာ|စူးစမ်း-
-ဆင်ခြင်-သိမြင်- တတ်သော - ဉာဏ်-
ပညာ။ အပ္ပဋိသင်္ခါတိ ပဋိသင်္ခါနပညာယ
အဇာနိတွာ အနုပဓာရေတွာ။ အဘိ၊ဌာ၁။
၄၂၉။ (-မဟာနိ၊ဌာ၁။၃၀၀။)

ပဋိသင်္ခါနပဋိပက္ခ (ပု) |ပဋိသင်္ခါန+ပဋိပက္ခ|
အသင်္ဂ၊ အလျော် - အညီအမျှ-ရှု-ဆင်ခြင်-
ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ အပ္ပဋိသင်္ခါတိ ပဋိ-
သင်္ခါနပဋိပက္ခော ကိလေသဝသေန အသ-

မဝါဟိတဘာဝေါ။ ပဋိသန္ဓိ၁၂။၁၈၃။

ပဋိသန္ဓိနပရိသုဒ္ဓ (တိ) [ပဋိသန္ဓိန+ပရိသုဒ္ဓ] စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်း-ဖြင့်-ကြောင့်-စင်ကြယ်သော။ ပဋိသန္ဓိနပရိသုဒ္ဓေါ စတု-ပစ္စယပရိဘောဂေါ ပစ္စယသန္တိသိတသီလံ နာမ။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။၁၆။ ပဋိသန္ဓိနနေ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ပရိသုဒ္ဓေါ အသံကိလိန္ဒော ပဋိသန္ဓိနပရိသုဒ္ဓေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။၁၈။

ပဋိသန္ဓိနပဟာန (န) [ပဋိသန္ဓိန+ပဟာန] ပဋိသန္ဓိနပဟာနံ (အကုသိုလ်ကို) ပယ်ကြောင်း ဖြစ်သော- စူးစမ်း- ဆင်ခြင်- သိမြင်-မျှ။ ဧတ္တကာ အကုသလာ မ္မော ပဗ္ဗဇိတဿ နာနစ္ဆရိကာတိ ပဋိသန္ဓိနံ ဥပ္ပါဒယတော ဟိ ပဋိသန္ဓိနပဟာနံ ကထိတံ ဟောတိ။ မ၊၁။၃၇၁။ (-၃၇၅။မ၊၁။၃၈။ မ၊၁။၅၆။)

ပဋိသန္ဓိနဗလ (န) [ပဋိသန္ဓိန+ဗလ] စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်းဟူသော အား၊ မြဲခိုင်-ခိုင်မာ-မတုန်လှုပ်-သော -ဉာဏ်-ပညာ။ (တိ) (၂) စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်းဟူသော အားရှိသော၊ မြဲခိုင်-ခိုင်မာ-မတုန်လှုပ်-သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသော၊ သူ။ (၁) ပဋိသန္ဓိနဗလဉ္စ ဘာဝနာဗလဉ္စ။ ဒီ၊၃။ ၁၇၉။ အဘိ၊မ၊၁၅။အပိ စ အဋ္ဌသဋ္ဌိ ဗလာနိ။ သဒ္ဓါဗလံ .... ပဋိသန္ဓိနဗလံ။ ပဋိသံ။၃၅၀။ ပဋိသန္ဓိနဗလန္တိ....အပဋိသန္ဓိယ အကမ္မန-ဉာဏံ။ ဒီ၊၁။၃၁၆၅။ အပဋိသန္ဓိန အကမ္မနဋ္ဌေန ပဋိသန္ဓိနသန္ဓိတံ ဗလံ ပဋိသန္ဓိနဗလံ။ အဘိ၊၁။၉၅။ အပဋိသန္ဓိနနေ န ကမ္မတိတိ ပဋိသန္ဓိနဗလံ။ ဥပပရိက္ခဏ-ပညာယေတံ နာမံ။ ပဋိသံ၊၁။၂၂၈။ (-အံ၊၁။ ၅၄၊၉၄၊၄၅၉။ နေတ္တိ။၁၅၊ ၃၃။ ဝိ၊၁။

၃၂၉။ အဘိ၊၁။၄၃၃။ သုတ္တနိ၊၁။၈၆။ ထေရ၊၁။၂၅၆။ ထေရ၊၁။၂၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၁။ ၈။ စရိယာ၊၁။၁၃၄။ ဇာ၊၁။၅၂၈။ ဒီ၊၁။ ၁၁၈၊၂၀၅။ မ၊၁။၁၀၆။ နေတ္တိ၊ဝိ၊၁၀၀၊ ၁၅၁။) (၂) ပဋိသန္ဓိနဗလာ ဗဟုသုတာ၊ ခန္တိဗလာ သမဏဗြဟ္မဏာ။ အံ၊၁။၅၈။ ပဋိသန္ဓိနဗလာတိ ပစ္စဝေက္ခဏဗလာ။ အံ၊၁။ ၂၂၃။

ပဋိသန္ဓိနဗလသိဒ္ဓိ (တိ) [ပဋိသန္ဓိနဗလ+သိဒ္ဓိ] စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်းဟူသော-အား-ဖြင့်- ကြောင့်- ပြီးစီးခြင်း။ ခန္တိသမ္ပဒါ ပဋိသန္ဓိနဗလသိဒ္ဓိတော သောရဏ္ဍသမ္ပဒါယ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဒီ၊၁။၂၀၄။ သီ၊၁။၁၁၄၉၆။

ပဋိသန္ဓိနဗဟု (တိ) [ပဋိသန္ဓိန+ဗဟု] များသော- စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း ရှိသော၊ သူ။ အပိ စ ဆ ဓမ္မာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ ....ပဋိသန္ဓိနဗဟုတာ ကလျာဏ-မိတ္တတာ။ မ၊၁။၂၈၇။

ပဋိသန္ဓိနဗဟုလ (တိ) [ပဋိသန္ဓိန+ဗဟုလ] များသော-စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း ရှိသော၊ သူ။ အပိ စ ဆ ဓမ္မာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ .... ပဋိသန္ဓိနဗဟုလတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပါယကထာတိ။ ဒီ၊၁။ ၂။၃၆၉။ သံ၊၁။၂၀၂။ အံ၊၁။၃၇။ ဣတိ ဝုတ်၊၁။၃၃၉။ (-အဘိ၊၁။၂၅၉။ ထေရ၊၁။ ၂။၃၆၂။ ဒီ၊၁။၂၆၀။ သီ၊၁။၁၃၂။)

ပဋိသန္ဓိနဘာဝနာဗလ (န) [ပဋိသန္ဓိန+ဘာဝနာ + ဗလ] စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း၊ ပွားများခြင်းဟူသော အားစွမ်း၊မိတ္တဝိတက္ကံ ပဋိသန္ဓိနဘာဝနာဗလေဟိ ဝူပသမေတွာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။၃၃၅။ (-သံ၊၁။၃၄၅။)

ပဋိသန္ဓိနာမနာဗလသိဒ္ဓိ (ထိ) | ပဋိသန္ဓိနာ
ဘာဝနာဗလ+သိဒ္ဓိ | စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း၊
ပွားများခြင်း အားစွမ်း၏ ပြီးစီးခြင်း။ သတိ-
သမ္ပညောဓိဋ္ဌာန်၊ ပဋိသန္ဓိနာဘာဝနာဗလ-
သိဒ္ဓိ၊ ပဋိသန္ဓိနာနုသယပွဟာနံ။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၁။
၁၈၈။ သီဋ္ဌိသစ်၊ ၁။ ၄၇၇။ (-ဒီဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၉၉။
သီဋ္ဌိသစ်၊ ၁။ ၄၉၁။)

ပဋိသန္ဓိနမဂ္ဂ (ပု) | ပဋိသန္ဓိန+မဂ္ဂ | အသင်၊
အလျော်- အညီအမျှ - ရှု-ဆင်ခြင်-ခြင်းဟူ
သော - အကျင့် လမ်းစဉ်။ ပဋိသန္ဓိနမဂ္ဂေါ
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ပဋိသံ။ ၂၇၇။

ပဋိသန္ဓိနမဏ္ဍ (ပု) | ပဋိသန္ဓိန+မဏ္ဍ | အသင်၊
အလျော် - အညီအမျှ-ရှု- ဆင်ခြင်-ခြင်းဟူ
သော - အကြည် - ကြည်လင်ခြင်း။ ပဋိ-
သန္ဓိနမဏ္ဍော ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ။
ပဋိသံ။ ၂၇၉၊ ၂၈၀။

ပဋိသန္ဓိနမုစ (န) | ပဋိသန္ဓိန+မုစ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်းဟူသော-အဦး-အစ-
ပဓာန။ န မဂ္ဂကဏ္ဍေ ဝိယ ဧကန္တံ ပဋိသန္ဓိ-
နမုစေန ပဗောဓတော။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၉။ အံဋ္ဌိ၊ ၂။
၃၀၉။

ပဋိသန္ဓိနလက္ခဏ (န) | ပဋိသန္ဓိန+လက္ခဏ |
(၁) အသင်၊ အလျော်-အညီအမျှ-ရှု-ဆင်ခြင်
- ခြင်းဟူသော-မှတ်ကြောင်း- လက္ခဏာ။
(တိ) (၂) အသင်၊ အလျော်-အညီအမျှ-ရှု-
ဆင်ခြင်-ခြင်း ဟူသော - မှတ်ကြောင်း-
လက္ခဏာ-ရှိသော။ (၁) ဥပေက္ခာသမ္မော-
ဇ္ဈင်္ဂံသု ပဋိသန္ဓိနလက္ခဏံ။ မ၊ ၁။ ၅၀။
ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၉၃။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၁၅၅။ (၂)
ပဋိသန္ဓိနလက္ခဏော ဥပေက္ခာသမ္မော-
ဇ္ဈင်္ဂေါ။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၂၁။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၆။ အဇ္ဈိ-

ပေက္ခဏတော ဥပေက္ခာ။ သာ ပဋိသန္ဓိန-
လက္ခဏာ။ မ၊ ၁။ ၈၇။ အံဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၉၀။ အဇ္ဈိ-
ပေက္ခနံ ပဋိသန္ဓိနံ လက္ခဏံ ဧတဿာတိ
ပဋိသန္ဓိနလက္ခဏော။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၂၉။ သမ-
ပွတ္တေ ဓမ္မေ ပဋိသန္ဓိကွတိ၊ ဥပပတ္တိတော
ဣကွတိ၊ တဒါကာရော ဟုတွာ ပပတ္တိတိတိ
ပဋိသန္ဓိနလက္ခဏော။ မူလဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၇၁။ (-
ဥဒါန၊ ၁။ ၁၂၉။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၁၂၅။ မ၊ ၁။
၁၇၅။ အံဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၅၁။)

ပဋိသန္ဓိနဝိသုတ္တိ (တိ) | ပဋိသန္ဓိန+ဝိသုတ္တိ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်- သိမြင်- ခြင်းရှိသော၊ သူ။ ယဒ-
ဂ္ဂေန ဗဟုသုတဿ ပဋိသန္ဓိနဝိသုတ္တော
ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကန္တံ ပဟိယတိ။ သံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၄၄၁။ (-
အံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၃၄၃။)

ပဋိသန္ဓိနဝိမုတ္တိ (ထိ) | ပဋိသန္ဓိန + ဝိမုတ္တိ |
အသင်၊ အလျော် - အညီအမျှ - ရှု-ဆင်ခြင်
- ခြင်း ဟူသော - လွတ်မြောက်ခြင်း-လွတ်
မြောက်သည့် တရား။ ပဋိသန္ဓိနဝိမုတ္တိ
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ပဋိသံ။ ၃၂၉။

ပဋိသန္ဓိနဝိရဟိတ (တိ) | ပဋိသန္ဓိန+ဝိရဟိတ |
စူးစမ်း - ဆင်ခြင် - သိမြင် - ခြင်းမှ ကင်း
သော၊ သူ။ တေ ပန ဘိက္ခု ပဋိသန္ဓိန-
ဝိရဟိတာ ဩဿန္တဝိရိယာ ပမတ္တဝိဟာ-
ရိနော။ ဥဒါန၊ ၁။ ၂၁၆။

ပဋိသန္ဓိနဝိရာဂ (ပု) | ပဋိသန္ဓိန+ဝိရာဂ | အသင်၊
အလျော်-အညီအမျှ-ရှု-ဆင်ခြင်-ခြင်း ဟူ
သော - တပ်မက်မှု ကင်းခြင်း - တပ်မက်မှု
ကင်းသည့် တရား။ ပဋိသန္ဓိနဝိရာဂေါ
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ပဋိသံ။ ၃၂၇။

ပဋိသန္ဓိနဝိဟာရ (ပု) | ပဋိသန္ဓိန+ဝိဟာရ | စူး
စမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်းဖြင့် နေခြင်း။

ဧဝံ ဝါ ဣမိနာ ပဋိသင်္ခါနိဝိဟာရေန
ဝိဟာရန္တော။ အံ၊ ၄၂။ ၁၂၉။

ပဋိသင်္ခါနိဝိမ္မသာ (ထိ) | ပဋိသင်္ခါနိဝိမ္မသာ |
ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်းဟူသော စူးစမ်းခြင်း။
ပဋိသင်္ခါနိဝိမ္မသာ ဣဓ ပဋိသင်္ခါနိ။ အံ၊ ၄၂။ ၁။
၈၄။

ပဋိသင်္ခါနသဘာဝ (တိ) | ပဋိသင်္ခါနသဘာဝ |
အသင့်အလျော် - အညီအမျှ-ရှု-ဆင်ခြင်-
ခြင်း သဘောရှိသော (တရား)။ ဧဝံ
ကတွာတိ ပဋိသင်္ခါနသဘာဝတ္တာ ဧဝံ
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂဿ။ အနု၊ ၂။ ၁၇၀။

ပဋိသင်္ခါနကာရ (ပု) | ပဋိသင်္ခါနအာကာရ |
(က) စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်း ဟူသော
အခြင်းအရာ။ (ခ) အသင့်အလျော်-အညီအမျှ
-ရှု-ဆင်ခြင်-ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ။
(က) ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ-ကြည့်။ (ခ)
တဒါကာရောတိ ပဋိသင်္ခါနကာရော ဥပ-
ပတ္တိတော ဣက္ခနာကာရော။ အနု၊ ၂။ ၁၇၀။

ပဋိသင်္ခါနဘာဝ (ပု) | ပဋိသင်္ခါန + အဘာဝ |
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-မျှမရှိခြင်း။ ပုဗ္ဗေ
ပါပမိတ္တသံသဂ္ဂေန ဝါ အတ္တနော ဝါ ပဋိ-
သင်္ခါနဘာဝေန ပမဇ္ဇိတွာ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။
၃၃၀။

ပဋိသင်္ခါနာဘိသမယ (ပု) | ပဋိသင်္ခါနအဘိ
သမယ | အသင့်အလျော် - အညီအမျှ- ရှု-
ဆင်ခြင်-ခြင်း ဟူသော ထိုးထွင်း သိမြင်-
ခြင်း-ကြောင်း တရား။ ပဋိသင်္ခါနာဘိသ-
မယော ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ။ ပဋိသံ။
၃၉၃။

ပဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓ (တိ) | ပဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓ | စူးစမ်း-

ဆင်ခြင်-သိမြင်-ခြင်း-ဖြင့်-ကြောင့်-ချုပ်
ငြိမ်းသော။ ပဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓါပိ သင်္ခါရာ အစ္ဆန္တ-
ဘဂ္ဂါ။ အဘိ၊ ၁။ ၁၇၃။

ပဋိသင်္ခါနိရောဓ (ပု) | ပဋိသင်္ခါနိရောဓ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်- သိမြင်-ခြင်း-ဖြင့်- ကြောင့်-ချုပ်
ငြိမ်းခြင်း။ ဆန့်ကျင်ဖက် ဘာဝနာပညာ
အထူးထူး- ဖြင့် - ကြောင့် - ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။
ပဋိသင်္ခါနိရောဓော အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓော။
နေတ္ထိ၊ ၆၂။ ယေသံ အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓဉ္စ
ပဋိသင်္ခါနိရောဓဉ္စ ဒွေပိ ဧကတော ကတွာ
နိရောဓသစ္စန္တိ လဒ္ဓိံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆။ ပဋိ-
သင်္ခါနိရောဓောတိ ပဋိသင်္ခါယ ပဋိပက္ခ-
ဘာဝနာယ နိရောဓော။ ပဋိပက္ခေ ဝါ တထာ
အပ္ပဝတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဿ ပဋိပက္ခ-
ဝုတ္တိယာ အနုပ္ပါဒေါ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၂၉။
ဒုက္ခာဒိနံ ပဋိသင်္ခါတိ ပဋိသင်္ခါ၊ ပညာ-
ဝိသေသော။ တေန ဝတ္တဗ္ဗော နိရောဓော
ပဋိသင်္ခါနိရောဓော။ အနု၊ ၂။ ၁။ ၁၀၆။ (-
နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂၀၄။)

ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ (ထိ) | ပဋိသင်္ခါနုပဿ-
နာ | တစ်ဖန်-စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-ရှု-အဖန်ဖန်
-အထပ်ထပ် - ရှုကြည့်တတ်သော ဉာဏ်။
(ရုပ်၊ နာမ်သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
အနတ္တဟု- အဖန်ဖန်-အထပ်ထပ်-ရှုကြည့်
တတ်သော ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။) ပဋိသင်္ခါနု-
ပဿနာ အဘိညေယျာ။ ပဋိသံ။ ၂။ ၁။ ပဋိ-
သင်္ခါနုပဿနာတိ မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ-
ဝသေန ဥပ္ပန္နံ မုဉ္ဇနဿ ဥပါယကရဏံ ပဋိ-
သင်္ခါနုပဿနာသညိတံ အနိစ္စဒုက္ခနတ္တာ-
နုပဿနာဉာဏံ .... ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ
ဝုတ္တယာ မုဉ္ဇိတုကမျတာသင်္ခါရပေက္ခာ-
ဉာဏာနိ ဝုတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။

၉၇။ “ဇဝံဝိဓာ သန္ဓိရာ ပဋိနိဿန္တိယန္တိ”
တိ ပဝတ္တံ ဉာဏံ ပဋိသန္ဓိနုပဿနာ။
ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၀၅။ သိဋ္ဌိ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၀၉။ သန္ဓိရာနံ
မုဉ္ဇနဿ ဥပါယဘူတံ ပဋိသန္ဓိဉာဏံ ပဋိ-
သန္ဓိနုပဿနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၁၈။ (-
ပဋိသံ။ ၈၀။ ၁၆၈။ ၂၀၈။ ၂၅၂-၉။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၀၀။
မ၊ ၁။ ၄၉။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၁။ အံ၊ ၁။ ၈၂။
အံ၊ ၁။ ၃၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၆၄။ ၂၉၄-၉။ ၃၃၇။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၁၄။ သံ၊ ၁။
၂။ ၆၅။ အံ၊ ၁။ ၇၅။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၇၅။ အံ၊ ၁။ ၁။
၁၁၆။ ၁၉၅။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၇၈။)

ပဋိသန္ဓိနုပဿနတ္ထ (ပု) | ပဋိသန္ဓိနုပဿနာ+
အတ္ထပဋိသန္ဓိဉာဏံဟူသော အကျိုး။ အာဒိ-
နဝါနုပဿနတ္ထာယ ပဋိသန္ဓိနုပဿ-
နတ္ထာယ။ ပဋိသံ။ ၈၀။ (-ပဋိသံ၊ ၁။ ၉၈။)

ပဋိသန္ဓိနုပဿနာဉာဏ(န) | ပဋိသန္ဓိနုပဿနာ
+ ဉာဏံ | ပဋိသန္ဓိဉာဏံ၊ ရုပ်နာမ်သန္ဓိရ
တရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု တစ်ဖန်
-စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၍ - အဖန်ဖန်-အထပ်
ထပ်-ရှုကြည့်တတ်သော ဉာဏံ။ မုဉ္ဇိတု-
ကဗျတာဉာဏံ ပဋိသန္ဓိနုပဿနာဉာဏံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၇၆။ ပုန ပဋိသန္ဓိနာကာရေန
ပဝတ္တံ ဉာဏံ ပဋိသန္ဓိနုပဿနာဉာဏံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၃၆။ (-ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၉။ ၁၁၉။
ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၈၉။ ၂၉၉။ စူဠနိ-
ဒ္ဓါ၊ ၁။ ၉၈။)

ပဋိသန္ဓိပဟာန (န) | ပဋိသန္ဓိ+ပဟာန | စူး
စမ်း - ဆင်ခြင် - ခြင်းဖြင့် ပယ်စွန့်ခြင်း။
ပါတိမောက္ခသံဝရသီလေ ဌိတဿ စ
ဘိက္ခုနော ပဋိသန္ဓိပဟာနဝသေန ဂိဟိ-
ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒေါ ကထိတော။ မ၊ ၁။ ၃၀။
ဣဒဉ္စိဒဉ္စ မယံ ကာတံ နပ္ပတိရူပန္တိ

ပဋိသန္ဓိနဝသေန အကရဏံ ပဟေနဉ္စ
ပဋိသန္ဓိပဟာနံ။ မ၊ ၁။ ၃၂။

ပဋိသန္ဓိယ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ+သံ+ခါ+တွာ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-သိမြင်-၍။ သော တံ ပဋိသန္ဓိယ
ဝိဝေယျ။ မ၊ ၁။ ၃၉၁။ သေက္ခာ သန္ဓိရ-
ပေက္ခံ .... ပဋိသန္ဓိယ ဝါ ဖလသမာပတ္တိ
သမာပဇ္ဇတိ။ ပဋိသံ။ ၆၁။ ပဋိသန္ဓိယာတိ
အနိစ္စာဒိဝသေန ဥပပရိက္ခိတွာ။ ပဋိသံ၊
၁။ ၂၄၆။ (-မ၊ ၂။ ၇၃။ သံ၊ ၁။ ၃၀၈-၉။
အံ၊ ၁။ ၅၄-၅။ အံ၊ ၁။ ၄၄၈-၉။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၀။
ဝိ၊ ၁။ ၁၁၁။ မ၊ ၁။ ၇၈။ မ၊ ၁။ ၂၃၀။
ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၉၂။ ၂၃၉။ အ၊ ၁။ ၁။ ၆။ ဇာ၊ ၁။
၁၈၇။ ဒိ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၃။ မ၊ ၁။ ၅၇။ ၂၈၄။ မ၊ ၁။
၃။ ၁၅၅။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၄၅၈။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၄၄။)

ပဋိသန္ဓိယမာန (တိ) | ပတိ+သံ+ခါ+အ+မာန |
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-သိမြင်-သော၊ သူ။ ပဋိ-
သန္ဓိယန္တ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိရ (ပု) | ပတိ+သံ+ကရ+ဏ | ပြုပြင်-
စီရင်-ပြင်ဆင်-ခြင်း။ ယတ္ထ တုမှာကံ ဒေယျ-
ဓမ္မော ပရိဘောဂံ ဝါ လဘေယျ။ ပဋိသန္ဓိရံ
ဝါ လဘေယျ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၈၁။ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၅။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၇၄။ (-အ၊ ၁။ ၁၄၇။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁။
၃၄၄။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၃၈၃။)

ပဋိသန္ဓိရက (တိ) | ပတိ+သံ+ကရ+ဏ | ပြုပြင်-
စီရင်-ပြင်ဆင်-တတ်သော။ သဗ္ဗာနိပိ ဟိ
အပ္ပနာယ ပရိကမ္မတ္တာ ပဋိသန္ဓိရကတ္တာ
“ပရိကမ္မာနိ”တိပိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၃၁။ (-
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၁။)

ပဋိသန္ဓိရသဝှယ (တိ) | ပဋိသန္ဓိရ+သဒ္ဓ+
အဝှယ။ ပဋိသန္ဓိရ+သဟ+အဝှယ။ နိတိ၊
သုတ္တ။ ၇၄၆။ | ပဋိသန္ဓိရသဒ္ဓါဖြင့် ခေါ်ဝေါ်

အပ်သော၊ ပဋိသန္ဓိရအမည်နှင့် တကွ
ဖြစ်သော၊ ပဋိသန္ဓိရအမည်ရှိသော၊ သူ။
ဣတော တိသတိကပ္ပမိ၊ ပဋိသန္ဓိရ-
သဒ္ဓယာ။ အပါ။ ၁၄၇။ စန္ဒသဒ္ဓယ-လည်း
ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိရာပေတိ (ကာကြိ) | ပတိ+သံ+ကရ+
ဏာပေ+တိ | ပြုပြင်-စီရင်-ပြင်ဆင်-စေ၏။
ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တ၊ ဝေဒေဟိ-
ပုတ္တော ရာဇေဟံ ပဋိသန္ဓိရာပေတိ။ မ၊ ၃။
၅။

ပဋိသန္ဓိရူပကရဏ (န) | ပဋိသန္ဓိရ+ဥပကရဏ |
ပြုပြင်-စီရင်-ပြင်ဆင်-ခြင်း၏ -အဆောက်
အဦ-အသုံးအဆောင်။ နဂရပဋိသန္ဓိရိကာ-
နိတိ နဂရဿ ပဋိသန္ဓိရူပကရဏာနိ။ ဝိ၊ ၁။
၁။ ၂၅၅။

ပဋိသန္ဓိဝိနယ (ပု) | ပဋိသန္ဓိ+ဝိနယ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-ခြင်းဟူသော ဆုံးမကြောင်းတရား၊
ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော-စူးစမ်း-ဆင်ခြင်မှု။
သံဝရဝိနယော၊ ပဟာနဝိနယော၊ ပဋိသန္ဓိ-
ဝိနယော စ ဝုတ္တော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၅၆။

ပဋိသန္ဓိဝိပဿနာ (ထိ) | ပဋိသန္ဓိ+ဝိပဿနာ |
သိ၍ ရှုဆင်ခြင်ခြင်း။ (ရုပ်စသော အာရုံကို)
သိ၍ အာရမ္မဏိကဝိပဿနာစိတ်၏ ဘင်
ကို ရှုဆင်ခြင်ခြင်း။ အာဝဇ္ဇနာဗလဉ္ဇေဝ၊
ပဋိသန္ဓိဝိပဿနာ။ ပဋိသံ။ ၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၇၈။ ပဋိသန္ဓိဝိပဿနာတိ ဒဿာ အာရမ္မ-
ဏပဋိသန္ဓိဘင်္ဂါနုပဿနာ နာမ။ ပဋိသံ၊ ၁။
၁။ ၂၄၀-၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၈၀။

ပဋိသန္ဓိရိတွာ (ကြိဝိ) | ပတိ+သံ+ဟရ+တွာ။
ဟ-ကို ဃ-ပြု။ ဓာတွတ္ထ၊ သျ။ | စုရုံး-
ခေါက်-လိပ်-၍။ ဥဘော ကဏ္ဍေ သမံ

ကတွာ ပဋိသန္ဓိရိတွာ (ပဋိသံဟရိတွာ။
ဝိ၊ ၁။ ၁၆၂) ယာဝ မဏိဗန္ဓံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ။
ကင်္ခါ။ ၂၇၉။

ပဋိသန္ဓိကွတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+စိကွ+အ+တိ။
နိတိ၊ ဓာ။ ၂၆။ ဓာတွတ္ထ။ ၁၁၈။ | (၁) ပြောဆို
-ပြောကြား-၏။ (၂) (က) စူးစမ်း-ဆင်ခြင်
-၏။ (ခ) တွက်ဆ-နှိုင်းချိန်-၏။ (၁)
အယံ ပန ဘိက္ခု၊ တေမာသိကာဒိသု အည-
တရံ ပဋိပဒံ ဂဟေတွာ ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ။
မ၊ ၁။ ၁၆၈။ ပဋိသန္ဓိကွတိတိ ဩဝါဒဝ-
သေန အတ္တာနံ သမုတ္တေဇေန္တော ကထေ-
တိ။ မ၊ ၁။ ၂၂၈။ (-ပေဋကော။ ၂၉၇။) (၂)
(က) သော တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန
သမန္နာဂတော ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ။ ဒီ၊ ၁။
၅၉။ မ၊ ၁။ ၂၃၆။ အံ၊ ၁။ ၅၂၉။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ
စောဒကော ဘိက္ခု ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ။
အံ၊ ၁။ ၅၆။ ဣဓ ဘိက္ခု .... ဣတိ ပဋိ-
သန္ဓိကွတိ။ ပဋိသံ။ ၂၃၁။ ဣတိ ပဋိ-
သန္ဓိကွတိတိ ဧဝံ ပစ္စဝေကွတိ။ ဒီ၊ ၁။
၁၆၂။ မ၊ ၁။ ၂၁၀၉။ အံ၊ ၁။ ၂၁၂၇၄။ ဣတိ
ပဋိသန္ဓိကွတိတိ ဧဝံ ဥပပရိကွတိ။ ပဋိသံ၊
၁။ ၁၅၁။ (-ဒီ၊ ၁။ ၉၄။ မ၊ ၁။ ၃၇၂၊ ၃၉၈။ မ၊ ၂။
၇၁၃-၄။ မ၊ ၃။ ၁၀၁၂။ သံ၊ ၂။ ၇၂၊ ၃၇၈။ သံ၊
၃။ ၁၃၅-၆။ အံ၊ ၁။ ၁၄၆-၇။ အံ၊ ၂။ ၄၈၊ ၄၁၅။
အံ၊ ၃။ ၇၉။ ဒီ၊ ၁။ ၁၈၁-၂။ မ၊ ၁။ ၂၆၂၊ ၇၃-
၄။ မ၊ ၁။ ၄၄၁-၃။ သံ၊ ၁။ ၂၃၃။ အံ၊ ၁။ ၂။
၁၉၄။ အံ၊ ၁။ ၃၉၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၂၃၃၊ ၂၅၅။ စရိယာ၊ ၁။ ၃၁၈။ မဟာနိ၊ ၁။
၂၆-၉။ သီ၊ ၁။ ၁၁၀၈။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၂။
အံ၊ ၁။ ၁၁၇၈။ အံ၊ ၁။ ၁၇၃။) သော ....
ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ။ မ၊ ၃။ ၈၂။ (ခ) သမပ္ပ-
ဝတ္တေ ဓမ္မေ ပဋိသန္ဓိကွတိ၊ ဥပပတ္တိဟော
ဣကွတိ၊ တဒါကာရော ဟုတွာ ပဝတ္တတိ။

မူလဋီ၊ ၂။၁၇၁။ ပဋိသန္ဓိကွတိတိ ပတိရူပံ
သံကလေတိ ဂဏေတိ တုလေတိ။ တေ
နာဟ “ဥပပတ္တိတော ဣကွတိ”တိ။ အနဋီ၊
၂။၁၇၀။ (-မဋီ၊ ၁။၁၇၅။)

ပဋိသန္ဓိကွန (န) | ပတိ+သံ+စိကွ+ယု | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိကွနဝိရောဓ (ပု) | ပဋိသန္ဓိကွန+ဝိရောဓ |
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။
ဘာသနဿ ပဋိသန္ဓိကွနဝိရောဓတော
တုဏှိဘာဝပက္ခေ “အပရဘာဂေ ဘာသိ-
တော ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတိ”တိ န ဝုတ္တံ။
သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။၁၀၈။

ပဋိသန္ဓိကွန္တိ (တိ) | ပတိ+သံ+စိကွ+အ+အန္တိ။
ထိ-၌ ပဋိသန္ဓိကွန္တိ | စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-
တတ်သောသူ။ တဿ မယု ဘိက္ခဝေ ဣတိ
ပဋိသန္ဓိကွတော ယော ယောဗ္ဗနေ ယောဗ္ဗ-
နမဒေါ၊ သော သဗ္ဗသော ပဟိယိ။ အံ၊ ၁။
၁၄၄။ ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွတောတိ ဧဝံ ပစ္စ-
ဝေက္ခန္တဿ။ အံ၊ ၁။ ၁၂၉။ ဣဒံ ပနဿာ
.... ပဋိသန္ဓိကွန္တိယာ အဟောသိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂။
၂၅။ (-ဝိ၊ ၁။ ၆၂။ ဒီ၊ ၂။ ၁၂-၂။ မ၊ ၁။ ၁၆၂။
၂၂၄။ မ၊ ၂။ ၂၉၂။ သံ၊ ၁။ ၁၃၈။ ဝိ၊ ၁။ ၂၇။
၁၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၅။ စရိယာ၊ ၁။ ၂၈၅။ ဒီ၊ ဋီ၊
၁။ ၇၆။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၆၂။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၇၈။)

ပဋိသန္ဓိကွန္တိ (ထိ) | ပဋိသန္ဓိကွန္တိ + ဤ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-တတ်သော မိန်းမ။ အထက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိကွမာန (ဘိ) | ပတိ+သံ+စိကွ+အ+မာန |
စူးစမ်း- ဆင်ခြင်-တတ်သောသူ။ ဧတ္ထ စ
ရတ္တိဘာဂေ ပဋိသန္ဓိကွမာနေန ဥတ္တာ
ရတ္တိယေဝ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ မ၊ ၁။ ၁၇၆။

ပဋိသန္ဓိကွံ (ကြိ) | ပတိ+သံ+စိကွ+ဣ | စူးစမ်း-
ဆင်ခြင်-ပြီ။ ပဋိသန္ဓိကွတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိကွိတဗ္ဗ (တိ) | ပတိ+သံ+စိကွ+တဗ္ဗ |
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-အပ်သော။ တေန ဘိက္ခဝေ
ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသန္ဓိကွိတဗ္ဗံ။ မ၊ ၁။ ၁၅၀။
(-၁၅၄။ မ၊ ၁။ ၁၄၄-၅။ အံ၊ ၂။ ၂၇၁။ ဝိ၊ ၁။ ၂။
၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၆၇။ စရိ
ယာ၊ ၁။ ၂၈၄-၇၊ ၂၉၁။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၇၅-၈၊ ၁။ သီ၊
ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၆၂-၄-၈။)

ပဋိသန္ဓိကွိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ+သံ+စိကွ+တွာ |
စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၍။ ယောပိ .... ပဋိ-
သန္ဓိကွိတွာ တာဒိသံ သေနာသနံ ပတ္တမိ
န သမ္ပဋိစ္စတိ။ မ၊ ၁။ ၁၄၈။ သံ၊ ၁။ ၁၅၁။
အံ၊ ၁။ ၁၆၁။ (-မ၊ ၁။ ၂၆၈။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁၂၃။
မဟာနိ၊ ၁။ ၂၈၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၇။)

ပဋိသန္ဓာနန္တိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဉာ+နာ+အန္တိ |
သိကုန်၏။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသန္ဓာနာတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+ဉာ+နာ+တိ |
သိ၏။ တတြ နံ သဟမ္ပတိ ဗြဟ္မာတိ ပဋိ-
သန္ဓာနန္တိ။ မ၊ ၁။ ၁၅၂။ သံ၊ ၁။ ၁၈၂။

ပဋိသန္ဓာနိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ+သံ+ဉာ+နာ+တွာ |
သိ၍။ စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၍။ ပဋိသန္ဓိတိ
ပဋိသန္ဓာနိတွာ၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာတိ အတ္ထော။
အံ၊ ၁။ ၁၂၇။ (-အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၂၄။)

ပဋိသန္ဓိဝိတ (တိ) | ပတိ+သံ+ဝိ+တ | တစ်ဖန်-
ပြန်၍-အသက်ရှင်သော၊ သူ။ အယံ သမ-
ဏော နိသိန္နကောဝ ကာလကံတော၊ သွာယံ
ပဋိသန္ဓိဝိတော။ မ၊ ၁။ ၄၀၉။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။
၂၈၅။

ပဋိသညာဉ္ဇ (တိ) | ပတိ+သံ+ယု+တ | စပ်ယှဉ်-

ဆက်သွယ်-သော။လာဘသက္ကာရသိလော-
ကပဋိသညာတ္တော (မဟာနိ။၃၀၂)တိ စိဝရာ-
ဒိလာဘေန စေဝ သက္ကာရေန စ ကိတ္တိ-
သဒ္ဓေန စ သဒ္ဓိံ အာရမ္မဏကရဏဝသေန
ပဋိသညာတ္တော။ မဟာနိ။၄။၃၆၉။ (- ပဋိသံ၊
၅။၂။၄၆။)

ပဋိသန္ဓာတိ (ကြိ) |ပတိ+သံ+ဌာ+အ+တိ|
တည်၏။ န ပဋိသန္ဓာတိတိ ဝိဒါဟ-
ဝသေန အာသယေ န တိဋ္ဌတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ဋီ။၁။
၂၀၂။

ပဋိသတ (န) |ပတိ+သတ| အဖိုးအခြေသော
တရာ၊ တရာသော အဖိုးအခြေ။ အဘိသဋ္ဌာ
အတ္ထိကာနံ အတ္ထိကာနံ မနဿာနံ ပဋိ-
သတေန စ ရတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိ။၃။၃၇၈။ပဋိ-
သတေန စာတိ ဧတ္ထ စသဒ္ဓေါ အဝဓာရ-
ဏတ္ထော။ ရတ္တိံ ဂမနဿ ပဋိနိဓိသင်္ခါတေန
သတေန ဧဝါတိ ဟိ အတ္ထော။ ပါစိတ်၊ယော။
၃၆၈။ (-ဝိ။၄။၃။၃၉၆။)

ပဋိသတ္တ (ပု) |ပတိ+သတ္တ| ဆန့်ကျင်ဖက်-
ပြိုင်ဖက်-ရန်သူ။ ပဋိသတ္တံ ပဋိမလ္လံ ဣစ္ဆ-
န္တော သာဒိယန္တော။ မဟာနိ။၁၃၃။ ပဋိ-
သတ္တန္တိ သတ္တု ဟုတွာ အဘိမုခေ ဌိတံ။
မဟာနိ။၄။၂၅၀။ (-မိလိန္ဒ။၂။၈၃၊၃၅၀။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၄၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၄-၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅၊၁၇၉။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၇၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၄။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။ အပ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၂၀။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၅၆။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၊ ၂၄၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၅၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၃၆၊၁၉၉၊၃၄၆။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊၅။၅၅၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။
၂၁၁၊၂၄၅၊ ၂၇၁။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ။၁။
၃၅၆။)

ပဋိသတ္တနိဂ္ဂဟ (ပု)|ပဋိသတ္တ+နိဂ္ဂဟ| ဆန့်ကျင်

ဖက် -ပြိုင်ဖက်-ရန်သူကို -နိပ်ကွပ် - နိမ်
နင်း-ခြင်း။ ယဒိ မုဋ္ဌိဟိ ပဋိသတ္တနိဂ္ဂ-
ဟော ဘဝတိ။ မိလိန္ဒ။၃၃၂။

ပဋိသတ္တဗလ (န) |ပဋိသတ္တ+ဗလ| ဆန့်ကျင်
ဖက်-ပြိုင်ဖက်-ရန်သူ၏ အင်အား။
ဝိက္ကန္တပ္ပဟာရိနောတိ သူရဝီရဘာဝေနော
ပဋိသတ္တဗလံ ဝိက္ကမ္မ ပသယု ပဟရဏ-
သီလာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၄၆။

ပဋိသတ္တမဒ္ဒန (န) |ပဋိသတ္တ+မဒ္ဒန| ဆန့်ကျင်
ဖက်-ပြိုင်ဖက်- ရန်သူကို - နိပ်ကွပ်-နိမ်
နင်း-ခြင်း။ဧတဿာတိ ပဋိသတ္တမဒ္ဒနဿ။
အံ၊ဋီ။၁။၆၉။

ပဋိသတ္တဝိဓမ္မနတ္ထ (ပု) |ပဋိသတ္တ+ဝိဓမ္မန+အတ္ထ|
ဆန့်ကျင်ဖက်-ပြိုင်ဖက် - ရန်သူကို - မှတ်
လွှင့်- နိပ်နင်း -ခြင်း အကျိုး။ ပဋိသတ္တ-
ဝိဓမ္မနတ္ထံ ဓနံ ဂဏန္တိတိ ဓနဂ္ဂဟာ။
သာရတ္ထ၊၃။၈၃။ (-အံ၊ဋီ။၃။၃၀၀။)

ပဋိသန္ဓရဏ (န) |ပတိ+သံ+ထရ+ယု| ပိတ်ဆို့-
ဖါထေး-စေ့စပ်-ခြင်း၊ပျူငှါ-လောကဝတ်-
ပြုခြင်း။ တဿ တံ ဆိဒ္ဓံ ယထာ န ပညာ-
ယတိ၊ ဧဝံ ပိဋဿ ဝိယ ပစ္စတ္ထရဏေန
အာမိသေန ဓမ္မေန စ ပဋိသန္ဓရဏံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၆၃။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၅၊၄၂၆။
သာရတ္ထ၊၂။၂၇၆။ ဝိမတိ၊၁။၂၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ။၁။၂၈၂၊၃၅၆။)

ပဋိသန္ဓရတိ (ကြိ) |ပတိ+သံ+ထရ+အ+တိ။
နိတိ၊ဓာ။၁၅၈။ဓာတွတ္ထ။| ပိတ်ဆို့-ဖါထေး-
စေ့စပ်-၏၊သဂြိုဟ်-ထောက်ပံ့-ချီးမြှင့်-၏၊
ပျူငှါ - လောကဝတ် - ပြု၏။ အတိတေန
ပဋိသန္ဓရတိ၊ အနာဂတေန ပဋိသန္ဓရတိ။
ဒီ၊၃။၁၅၁။ သစေ မံ ကောစိ ကိန္ဒံ ဝက္ခတိ၊

တတော ဘောဂေန ပဋိသန္ဓရိဿာမိ။ အံ၂။
၁၁၃။ အတိတေန ပဋိသန္ဓရတိတိ အတိ-
တေန သင်္ဂဏှာတိ။ ဒီဌ၊ ၁၂။ ၁၃၂။ ပဋိသန္ဓ-
ရိဿာမိတိ .... ပဋိသန္ဓာရံ ကရိဿာမိ၊
တဿ စ မမ စ အန္တရံ ပိဒဟိဿာမိတိ
အတ္ထော။ အံ၂၊ ၁၂။ ၄၃။

ပဋိသန္ဓရန္တ (တိ) |ပတိ+သံ+ထရ+အ+အန္တ|
ပိတ်ဆို့ - ဖါထေး- စေ့စပ်- သော၊ ပျူငါ-
လောကဝတ်-ပြုသောသူ။ ယော အတိတာ-
နာဂတေဟိ ပဒေဟိ ပဋိသန္ဓရန္တော နိရတ္ထ-
ကေန သင်္ဂဏှန္တော ဗျဉ္ဇနန္တယာမတ္ထေနော
ပိယံ မိတ္တေသု ဝါစံ ပဝတ္တေတိ။ သုတ္တနိဌ၊
၁။ ၃၁၂။

ပဋိသန္ဓရိတဗ္ဗ (န) |ပတိ+သံ+ထရ+တဗ္ဗ|ပိတ်
ဆို့ - ဖါထေး-စေ့စပ်-ခြင်း-ရာ၏။ သဂြိုဟ်
-ထောက်ပံ့-ချီးမြှင့်-ခြင်း-ရာ၏။ ယောဂိ-
နာ ယောဂါဝစရေန ဥပဂတာနမနပ္ပဝိဋ္ဌာနံ
ပုဂ္ဂလာနံ အာမိသပ္ပဋိသန္ဓာရေန ဝါ ဓမ္မပ္ပဋိ-
သန္ဓာရေန ဝါ ပဋိသန္ဓရိတဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၉၅။

ပဋိသန္ဓရိဿာမိ (ကြိ) |ပတိ+သံ+ထရ+ဿာမိ|
ပိတ်ဆို့-ဖါထေး-စေ့စပ်-လတ်အံ့။ ပျူငါ-
လောကဝတ်-ပြုအံ့။ ပဋိသန္ဓရတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓာရ (ပု) |ပတိ+သံ+ထရ+ဏ| (၁)
ပိတ်ဆို့-ဖါထေး-စေ့စပ်-ခြင်း၊ ပျူငါ-
လောကဝတ်-ပြုခြင်း။ (၂) ပိတ်ဆို့-ဖါထေး-
စေ့စပ်-ရာ၊ ပျူငါ - လောကဝတ်-ပြုရာ
(အခါ)။ (၁) သာဓလျဉ္ဇ ပဋိသန္ဓာရော စ။
ဒီ၊ ၁၂။ ၁၇၉။ အံ၊ ၁၂။ ၉၃။ အဘိ၊ ၁၂။ ၁၅။ ပဋိ-
သန္ဓာရောတိ .... အာမိသေန ဓမ္မေန စ
ပဋိသန္ဓရဏံ။ ဒီ၊ ၁၂။ ၁၆၃။ ပဋိသန္ဓာရောတိ
အာမိသေန ဝါ ဓမ္မေန ဝါ ပဋိသန္ဓရဏံ။

အံ၊ ၁၂။ ၆၂။ ယထာ ပရေဟိ သိဒ္ဓိံ အတ္တ-
နော ဆိဒ္ဓံ န ဟောတိ၊ ဧဝံ ဓမ္မာမိသေဟိ
ပဋိသန္ဓရဏံ ပဋိသန္ဓာရော။ အဘိ၊ ၁၂။ ၉၅။
အာမိသဿ၊ ဓမ္မဿ စ အလာဘေန အတ္တ-
နော၊ ပရဿ စ အန္တရေ သမ္ဘဝန္တဿ ဟိ
ဆိဒ္ဓဿ ဝိဝရဿ ဘောဒဿ ပဋိသန္ဓရဏံ
ပိဒဟနံ သင်္ဂဏှနံ ပဋိသန္ဓာရော။ ဒီ၊ ၁၂။
၁၈၀။ (-ဒီ၊ ၁၂။ ၂၀၂။ အံ၊ ၁၂။ ၂၉၈-၉၄၆။
အဘိ၊ ၁၂။ ၆၁။ အပ၊ ၁၂။ ၆၁။ မိလိန္ဒ။ ၉။ ဝိဌ၊
၁။ ၂၉။ ဝိဌ၊ ၁၂။ ၆၈-၉၂၃။ ဝိဌ၊ ၁၂။ ၂၅၆၊
၃၅၆။ ဝိဌ၊ ၁၂။ ၁၅၂။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၁၃-၄။ ဒီ၊ ၁၂။
၂။ ၈၀၊ ၁၇၇-၈။ ဒီ၊ ၁၂။ ၁၆၄၊ ၂၁၇။ မ၊ ၁၂။
၁၈၈။ မ၊ ၁၂။ ၅၁-၃။ မ၊ ၁၂။ ၄၆၂၊ ၇၁။ သံ၊ ၁၂။
၁။ ၂၃၉၊ ၂၈၆။ သံ၊ ၁၂။ ၂၁၇၊ ၂၃၈။ သံ၊ ၁၂။
၁၃၈၊ ၃၀၉။ အံ၊ ၁၂။ ၁၃၈၊ ၁၈၉။ အံ၊ ၁၂။
၃၃၅-၆။ အံ၊ ၁၂။ ၄၃၁၊ ၁၅၄။ အဘိ၊ ၁၂။ ၄၂၆-
၇-၈။ အဘိ၊ ၁၂။ ၄၈၉။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ ၁၈၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၂၊ ၂၁၆။ ဓမ္မ၊ ၁၂။ ၂၂၊ ၃၉၊ ၇၉။
ဓမ္မ၊ ၁၂။ ၁၁၅၊ ၁၈၀။ ဥဒါန၊ ၁၂။ ၁၆၇။ သုတ္တနိ၊
၁၂။ ၁၂၇၊ ၂၂၈။ ဝိမာန၊ ၁၂။ ၂၄၃၊ ၂၇၈။ ပေတ၊
၁၂။ ၁၄၁၊ ၁၇၃။ ထေရ၊ ၁၂။ ၁၃၈။ ထေရ၊ ၁၂။
၃၇၄။ ထေရီ၊ ၁၂။ ၁၀၅၊ ၁၉၂။ အပ၊ ၁၂။ ၂၉၂၊
၃၅၄။ အပ၊ ၁၂။ ၂၅၄။ စရိယာ၊ ၁၂။ ၁၁၉၊ ၁၂၄။
နေတ္ထိ၊ ၁၂။ ၂၂၈။ ဇာ၊ ၁၂။ ၁၁၆၊ ၂၃၂၊ ၃၆၄။
ဇာ၊ ၁၂။ ၄၉၊ ၇၂။ ဇာ၊ ၁၂။ ၁၆၉၊ ၁၇၇။ ဇာ၊ ၁၂။
၄။ ၄၀၊ ၁၆၈။ ဇာ၊ ၁၂။ ၁၄၀၊ ၁၂၆။ ဇာ၊ ၁၂။
၂၇-၉၊ ၁၀၅။ ဇာ၊ ၁၂။ ၁၁၀၊ ၁၅၅။ ဝဇီရ၊
၅၈၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၅၅။ သာရတ္ထ၊ ၁၂။ ၂၇၆၊
၃၄၁။ သာရတ္ထ၊ ၁၂။ ၃၀၀။ ဝိမတိ၊ ၁၂။ ၂၃၇။
ဝိမတိ၊ ၁၂။ ၂၉၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၂။ ၁၆၀။ သီ၊ ၁၂။
သင်္ခါ၊ ၁၂။ ၇၀။ မ၊ ၁၂။ ၁၀၃။ အံ၊ ၁၂။ ၁၆၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၂၈၂။) (၂) ပဋိသန္ဓာရဝေလာ-
ကြည့်။

ပဋိသန္ဓာရက (တိ) [ပတိ+သံ+ထရ+ဏှ] ပိတ်
ဆို - ဖာထေး - စေ့စပ် - သော၊ သင်္ဂြိုဟ် -
ထောက်ပံ့ - ချီးမြှင့် - သော၊ ပျူငှါ - လောက
ဝတ် - ပြုသောသူ။ ဣဓေကဏ္ဍော ပဋိသန္ဓာ-
ရကော ဟောတိ အာမိသပဋိသန္ဓာရေန ဝါ
ဓမ္မပဋိသန္ဓာရေန ဝါ။ အဘိဓမ္မာ၂၆၁။ ပဋိ-
သန္ဓာရကော ဟောတိတိ .... ဒုဝိဓေန ပဋိ-
သန္ဓာရေန ပဋိသန္ဓာရကော ဟောတိ၊ ပဋိ-
သန္ဓာရတိ နိရန္တရံ ကရေတိ။ အဘိဋ္ဌာ၁။
၄၂၆။ (-အံ၃။၃၉၀-၂။ ဒီဋ္ဌာ၃။၁၆၄။)

ပဋိသန္ဓာရကထာ (ထိ) [ပဋိသန္ဓာရ+ကထာ] ပိတ်
ဆို - ဖာထေး - စေ့စပ် - ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်
ဖြစ်သော စကား၊ ပျူငှါ - လောကဝတ် - ပြု
သော စကား။ သဟ ဝသန္တဿ ပန တေဟိ
သဒ္ဓိံ မဓုရံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ပဋိသန္ဓာရ-
ကထံ .... မေတ္တာဝစီကမ္ပံ နာမ ဟောတိ။
မ၊ဋ္ဌာ၂။၁၄၂။ ယထာ ပရေဟိ သဒ္ဓိံ အတ္တဇော
ဆိဒ္ဓံ န ဟောတိ၊ တထာ ပဋိသန္ဓာရဝသေန
ပဝတ္တာ ကထာ ပဋိသန္ဓာရကထာ။ မ၊ဋ္ဌာ၂။
၁၈၃။ (-ဒီဋ္ဌာ၂။၂၅၄။ မ၊ဋ္ဌာ၃။၁၂၀။သာရတ္ထ၊
၃။၃၅၇။)

ပဋိသန္ဓာရကထာပုဗ္ဗက (တိ) [ပဋိသန္ဓာရကထာ
+ ပုဗ္ဗက] ပျူငှါ - လောကဝတ် - စကား ရှေ့
သွားရှိသော။ သုခနိသိန္နကထန္တိ ပဋိသန္ဓာ-
ရကထာပုဗ္ဗကံ ဥပနိသိန္နကထံ သုတ္တာ။
သံ၊ဋ္ဌာ၂။၃၃၃။

ပဋိသန္ဓာရကရဏ (န) [ပဋိသန္ဓာရ+ကရဏ] ပျူ
ငှါ - လောကဝတ် - ပြုခြင်း။ အပရမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ
အာစိတ္တံ - အာဂန္တုကေဟိ ပဌမတရံ ပဋိ-
သန္ဓာရကရဏံ။ ဝိ၊ဋ္ဌာ၁။၁၆၄။ (-ဝိ၊ဋ္ဌာ၄။
၁၁၅။ ဒီဋ္ဌာ၃။၁၄၀။ အံ၊ဋ္ဌာ၁။၆၇။ ဥဒါန၊ဋ္ဌာ
၄၈။ ထေရ၊ဋ္ဌာ၂။၂၅၃။ အပ၊ဋ္ဌာ၁။၃၃၈။)

ပဋိသန္ဓာရကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓာရ+ကာလ] ပျူ
ငှါ - လောကဝတ် - ပြုရာ အခါ။ ကထံ ပန
တေန တဿ နာမံ ဉာတန္တိ ? ပဋိသန္ဓာရ-
ကာလေ ပဌမမေဝ ပုစ္ဆိတတ္တာ။ ဇာ၊ဋ္ဌာ၆။၇၄။

ပဋိသန္ဓာရကုသလ (တိ) [ပဋိသန္ဓာရ+ကုသလ]
ပျူငှါ - လောကဝတ် - ပြုခြင်း၌ - လိမ္မာ - ကျွမ်း
ကျင် - သောသူ။ သော ဟိ ပကတိယာ စ
ပဋိသန္ဓာရကုသလော ဟောတိ သခိလော။
ဝိသုဒ္ဓိံ၊ ၁။၂၉၂။ ပဋိသန္ဓာရကုသလောတိ
ယထာ ပရေဟိ ဆိဒ္ဓံ န ဟောတိ၊ ဧဝံ
ပဋိသန္ဓာရဏေ ကုသလော။ ဝိသုဒ္ဓိံ၊ဋ္ဌာ၁။
၃၅၆။ (-သံ၊ဋ္ဌာ၁။၂၃၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌာ၂။၃၁၁။
စရိယာ၊ဋ္ဌာ၃။၃၂၃။ ဇာ၊ဋ္ဌာ၆။၂၆၀။)

ပဋိသန္ဓာရဂါရဝ (တိ) [ပဋိသန္ဓာရ+ဂါရဝ] ပျူငှါ -
လောကဝတ် - ပြုခြင်း၌ - အရေးထား - လေး
စား - ခြင်းရှိသော၊ သူ။ အပ္ပမာဒဂရ ဘိက္ခု၊
ပဋိသန္ဓာရဂါရဝေါ။ အံ၊၂။၂၉၁။ ပဋိသန္ဓာရ
ဂါရဝေါ အဿာတိ ပဋိသန္ဓာရဂါရဝေါ။
အံ၊ဋ္ဌာ၃။၁၀၆။ (-အံ၊၂။၂၉၀။၄၁၈-၄၁၉။
အံ၊ဋ္ဌာ၃။၁၀၅။)

ပဋိသန္ဓာရတ္ထ (ပု) [ပဋိသန္ဓာရ+အတ္ထ] ပျူငှါ -
လောကဝတ် - ပြုခြင်း အကျိုး။ တဿာ
ပဋိသန္ဓာရတ္ထာယ သန္တိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ ဟူ
ဒေဝဏာ သန္တိပတိသု။ ဇာ၊ဋ္ဌာ၁။၄၆၈။ (-
ဇာ၊ဋ္ဌာ၄။၁၆၉။)

ပဋိသန္ဓာရဓမ္မ (ပု) [ပဋိသန္ဓာရ+ဓမ္မ] ပျူငှါ -
လောကဝတ် - ပြုခြင်းဟူသော တရား။ ဓမ္မန္တိ
"ကစ္ဆိ အာဝုသော ဓမ္မနိယံ .... အာစရိ-
ယုပဇ္ဈာယေ ဝတ္တံ ပူရေထာ"တိ ဧဝရူပံ
ပဋိသန္ဓာရဓမ္မံ။ ဒီဋ္ဌာ၂။၁၇၇။ အံ၊ဋ္ဌာ၂။၃၃၅။
(-ဇာ၊ဋ္ဌာ၅။၄၀၃။ဒီဋ္ဌာ၂။၁၈၀။အံ၊ဋ္ဌာ၂။၃၃၃။)

ပဋိသန္ဓရနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပဋိသန္ဓရ+နိဒ္ဒေသ] ပျူ
ငါ-လောကဝတ်-ပြခြင်း ၂-မျိုးကို အကျယ်
ပြဆိုရာ စကားရပ်။ ပဋိသန္ဓရနိဒ္ဒေသေ
အာမိသပဋိသန္ဓာရောတိ .... ဧဝံ အာမိသေန
ပဋိသန္ဓရဏံ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၂၆။

ပဋိသန္ဓရမုခ (န) [ပဋိသန္ဓရ+မုခ] အဦး-အစ-
ပဓာန-ဖြစ်သော-ပျူငါ-လောကဝတ်-
ပြခြင်း။ သတ္တာ တတ္ထ ဂန္ဓာ ပဋိသန္ဓရ-
မုခေန တဿ ဝိဟာရံ ပုစ္ဆန္တော။ ထေရ်၊ ၁။ ၁၁၂။

ပဋိသန္ဓရဝစန (န) [ပဋိသန္ဓရ+ဝစန] ပျူငါ-
လောကဝတ်-စကား။ ဣဓေကစော ....
ဘိက္ခုနော တာဒိသံ ပဋိသန္ဓရဝစနံ သုဏာ-
တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၁။

ပဋိသန္ဓရဝတ္တိ (တိ) [ပဋိသန္ဓရ + ဝတ္တိ] ပျူငါ-
လောကဝတ်-ပြခြင်းဟူသော အသက်မွေး
မျှရှိသော၊ ပျူငါ-လောကဝတ်-ပြခြင်းဖြင့်
အသက်မွေးသော၊ သူ။ ဟောတိ သီလဝတ်
အတ္ထော၊ ပဋိသန္ဓရဝတ္တိနံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃။ ပဋိ-
သန္ဓရဝတ္တိနန္တိ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရော စ အာမိသ-
ပဋိသန္ဓာရော စ ဧတေသံ ဝတ္တိတိ ပဋိသန္ဓာ-
ရဝတ္တိနော၊ တေသံ ပဋိသန္ဓာရဝတ္တိနံ။ ဇာ၊ ၁။
၁။ ၁၆၁။ (-ဓမ္မ၊ ၆၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၂၀၅။ ဓမ္မ၊ ၁။
၉၂။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၄-၆။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၈၂။
ထေရ်၊ ၁။ ၁၇၁။)

ပဋိသန္ဓရဝေလာ (ထိ) [ပဋိသန္ဓရ+ဝေလာ]
ပျူငါ-လောကဝတ်-ပြရာ အခါ။ ဥဘိန္နံ
မာတုလတ္ထေရာနံ ပဋိသန္ဓာရဝေလာယံ
နာတိဒူရေ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိတော နိသီ-
ဒိသု။ ထေရ်၊ ၁။ ၁။ ၁၃၈။ အပ၊ ၁။ ၁။ ၃၄၅။

ပဋိသန္ဓာရာနိသံသဒိပန (ပု) [ပဋိသန္ဓာရ +

အာနိသံသ+ဒိပန] ပျူငါ - လောကဝတ်-
ပြခြင်း၏ အကျိုးကို ပြခြင်း။ ပဋိသန္ဓာ-
ရာနိသံသဒိပနတ္ထေ .... ဗဟူနိ ဝတ္ထုနိ
မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တာနိ။
ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၆၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၁။ ၁၃။

ပဋိသန္ဓဟတိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+ဓာ+အ+တိ။ ရှ။
၅၀၈။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၀၅၉။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၁။ ၁၀၆။
မောဂ်၊ ၅။ ၁၀၃။] (က) ဆက်စပ်၏။ (ခ)
ပဋိသန္ဓေနေ၏။ (က) ယေ ပန ယသ္မာ
ဧကဝတ္ထုသ္မိညေဝ ရဇ္ဇတိ ဝိရဇ္ဇတိ စ၊ တသ္မာ
တံ အညမညံ ပဋိသန္ဓဟတိတိ လဒ္ဓိံ ဂဟေ-
တွာ ဌိတာ သေယျထာပိ မဟာသံဃိကာ။
အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၀။ ပဋိသန္ဓဟတိတိ သဋ္ဌေတိ၊
အနန္တရံ ဥပ္ပါဒေတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
မူလဋီ၊ ၃။ ၁၀၀။ (ခ) ဘန္တေ နာဂသေန အတ္ထိ
ကောစိ မတော န ပဋိသန္ဓဟတိ။ မိလိန္တ။
၃။ (-ပေဋကော၊ ၂၄၂။ မိလိန္တ။ ၄၁-၆-၉၊
၇၄။) ပဋိသန္ဓဟေယျ - မိလိန္တ။ ၄၆၊ ၇၅။
ပဋိသန္ဓဟိဿသိ-မိလိန္တ။ ၃။ ၄၈။ ပဋိသန္ဓ-
ဟိဿာမိ-မိလိန္တ။ ၃။ ၄၁-၈-၉။

ပဋိသန္ဓဟန (န) [ပတိ+သံ+ဓာ+ယု] ဆက်စပ်
ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း။ ယော ဟေတု ယော
ပစ္စယော မဟာရာဇေ ပဋိသန္ဓဟနာယ၊ တဿ
ဟေတုဿ တဿ ပစ္စယဿ ဥပရမာ
ဇာနာတိ သော “န ပဋိသန္ဓဟိဿာမိ”တိ။
မိလိန္တ။ ၄၁။ (-မဏိမဉ္ဇူ၊ ၁။ ၃၈၄။)

ပဋိသန္ဓဟနတ္ထ (ပု) [ပဋိသန္ဓဟန+အတ္ထ] ဆက်
စပ်-ပဋိသန္ဓေနေ-ခြင်းဟူသော အကျိုး။ ပဋိ-
သန္တိက္ခန္ဓာနံ ယော ပဋိသန္တိအတ္ထော ပဋိ-
သန္ဓဟနတ္ထော အတ္ထိ၊ သော ပဋိသန္တိ-
အတ္ထော ပုနပ္ပဝတ္ထော ပုနဘဝနတ္ထော
ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၁။

ပဋိသန္ဓဟန္တ (တိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + အ + အန္တ |
ပဋိသန္ဓေနေသော၊ သု။ ပဋိသန္ဓဟန္တော န
သမုတ္တိတံ ဂစ္ဆတိ။ အသမုတ္တိတံ စိတ္တံ ပရိ-
ယောနဟတိ။ ပေဋကော။ ၂၄၂။

ပဋိသန္ဓဟိဿသိ (ကြိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + သိသိ |
ပဋိသန္ဓေနေလတ္တံ။ ပဋိသန္ဓဟတိ - ကြည်။

ပဋိသန္ဓဟိဿာမိ (ကြိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + သာမိ |
ပဋိသန္ဓေနေလတ်အံ။ ပဋိသန္ဓဟတိ - ကြည်။

ပဋိသန္ဓဟေယျ (ကြိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + ဧယျ |
ပဋိသန္ဓေနေရာဇာ။ ပဋိသန္ဓဟတိ - ကြည်။

ပဋိသန္ဓာတုံ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + တုံ |
တစ်ဖန် - နောက်ထပ် - ဆက်စပ် - ခြင်းငှါ။
အပ္ပတိသန္ဓိကာတိ ခုဒ္ဒကာ မုဋ္ဌိပါသာဏ-
မတ္တာ ဧတုနာ ဝါ သိလေသေန ဝါ အလ္လိ-
ယာပေတွာ ပဋိသန္ဓာတုံ သက္ကာ။ မ၊ ဌ၊ ၄။
၃၅။

ပဋိသန္ဓာဒိဝိညာဏ (န) | ပဋိသန္ဓိ + အာဒိ +
ဝိညာဏ | ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ဝိညာဏ။
ပရိနိဗ္ဗာယန္တဿ ကုလပုတ္တဿ ပရိနိဗ္ဗာန-
တော ဥဒ္ဓံ ပဋိသန္ဓာဒိဝိညာဏံ သမန္ဓေ-
သန္တော န ဇာနာတိ န ပဿတိ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။
၁၅၃။

ပဋိသန္ဓာန (န) | ပတိ + သံ + ဓာ + ယု | ဆက်စပ်
ခြင်း။ တတ္ထ ကုသလံ ဝါ အကုသလဿ၊
အကုသလံ ဝါ ကုသလဿ အနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇ-
နကံ နာမ နတ္ထိတိ တေသံ အညမညံ ပဋိ-
သန္ဓာနံ န ယုဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၄၀။ ပဋိ-
သန္ဓိတိ ဘဝန္တရာဒိဟိ ပဋိသန္ဓာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၁။ ၄၁၅။ (-မူလဋီ၊ ၂။ ၁၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။
၃၁၃။ ၃၃၉။)

ပဋိသန္ဓာနကိစ္စ (န) | ပဋိသန္ဓာန + ကိစ္စ | ဆက်စပ်
ခြင်း - အမှ - ကိစ္စ။ အနုရူပါယ ပဋိသန္ဓိ-
ယာတိ အတ္တနော အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကေန
ပဋိသန္ဓာနကိစ္စေန။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၁၃။

ပဋိသန္ဓာနပစ္စုပ္ပန် (တိ) | ပဋိသန္ဓာန + ပစ္စုပ္ပန် |
ဆက်စပ်ခြင်းအားဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်
တတ်သော (ဝိညာဏ်)။ တထာ ဟိ ဝိညာဏံ
“ပဋိသန္ဓာနပစ္စုပ္ပန်” ဟိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။
၃၃၉။

ပဋိသန္ဓာနာဘာဝ (ပု) | ပဋိသန္ဓာန + အဘာဝ |
ဆက်စပ်ခြင်း၏ မရှိခြင်း။ ဂတာ အပ္ပဋိသန္ဓိ-
ကာတိ နိရုဒ္ဓက္ခန္ဓာနံ ပုန အာဂန္နာ ပဋိသန္ဓာ-
နာဘာဝေန ဂတာ အပ္ပဋိသန္ဓိကာတိ ဝုစ္စန္တိ။
မဟာနိ၊ ဌ၊ ၁၃၀။ (-သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။
၂၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၁၁။)

ပဋိသန္ဓာယ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + တွာ | ယုံ
ကြည် - စေ့စပ် - ရှိ။ ဇာတာ အမိတ္တာ ဒုဝေ
သဟာယာ၊ ပဋိသန္ဓာယ စရန္တိ ကိဿ
ဟေတု။ ဇာ၊ ၁။ ၂၅၁။ ပဋိသန္ဓာယာတိ သဒ္ဓ-
ဟိတွာ သဋိတာ ဟုတွာ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၆။ ၁၉၀။

ပဋိသန္ဓိ (ထိ) | ပတိ + သံ + ဓာ + ဣ | (၁) ပဋိသန္ဓေ၊
ဘဝတစ်ပါး - အခြားမဲ့ဘဝ - ကို ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ
နှင့် ဆက်စပ်ခြင်း၊ ရှေ့နောက်ဘဝအထူးကို
တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ ဆက်စပ်ခြင်း။ (က) ပဋိသန္ဓေစိတ်။ (ခ) ပဋိသန္ဓေကိစ္စ။ (ဂ) ပဋိသန္ဓေဌာန။ (၃) ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ဘဝ
တစ်ပါး - အခြားမဲ့ဘဝ - ကို ပစ္စုပ္ပန်ဘဝနှင့်
ဆက်စပ်ရာ အခါ၊ ရှေ့နောက်ဘဝအထူးကို
တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ ဆက်စပ်ရာအခါ။

(၁) တစ်ခုသော ဘဝ၌ ရှေးဦးအစ ပဌမ
ဖြစ်သော ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာသည် အတိတ်ဘဝကို

ပစ္စုပ္ပန်ဘဝနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းသဘော ရှိသောကြောင့် တစ်နည်း..... အတိတ်ဘဝနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကို တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ ဆက်စပ်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေမည်၏။ ယင်းပဋိသန္ဓေသည် အညသတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ရုပ်ပဋိသန္ဓေနှင့်တကွ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး၊ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ ၅-ပါး၊ အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ ၄-ပါးအားဖြင့် ၂၀-အပြားရှိသည် (အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၀)။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ကား - ရုပ်ခန္ဓာတစ်ပါးတည်းသာရှိသော ဧကဝေါကာရပဋိသန္ဓေ၊ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးသာရှိသော စတုဝေါကာရပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာ ၅-ပါးရှိသော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေဟူ၍ ၃-မျိုးဖြစ်သည်။ တစ်နည်း-အပါယ်ပဋိသန္ဓေ၊ ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ၊ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၊ အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေဟူ၍ ၄-မျိုးဖြစ်သည် (သင်္ဂဟ။ ၇၅)။ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာကြည်သော အကုသိုလ်စေတနာ ၁၁-ခုကြောင့် အပါယ် ၄-ဘုံ၌ အကုသလဝိပါက်သန္တိရဏစိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေရသည်။ ယင်းကို အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ဟုခေါ်သည်။ ကာမာဝစရကုသိုလ်စေတနာ ၈-ခုကြောင့် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တိရဏစိတ် ၁-ခု၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခုတို့တွင် တစ်ခုခုဖြင့် ပဋိသန္ဓေ နေရသည်။ ယင်းကို ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေဟု ခေါ်သည်။ ရူပါဝစရကုသိုလ်စေတနာ ၅-ခုကြောင့် အသညသတ်မှ တစ်ပါးသော ရူပ ၁၅-ဘုံ၌ ကမ္မဇရုပ်နှင့်တကွ ရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ၅-ခုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာမ်ခန္ဓာ၌ တပ်မက်မှုကြောင့်လည်း ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်စေတနာကြောင့် အသညသတ်ဘုံ၌ ဇီဝိတနဝကကမ္မဇရုပ်

ဖြင့်လည်းကောင်း ပဋိသန္ဓေ နေရသည်။ ယင်းကို ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေဟု ခေါ်သည်။ အရူပါဝစရကုသိုလ်စေတနာ ၄-ခုကြောင့် အရူပ ၄-ဘုံ၌ အရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ၄-ခုဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေရသည်။ ယင်းကို အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေဟု ခေါ်သည် (အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၀။ သင်္ဂဟ။ ၇၅-၆)။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံသည် ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဟု ၃-မျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့တွင် ပစ္စုပ္ပန်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ဖြစ်စေသည့် အတိတ် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာသည် ကံအာရုံမည်၏။ ယင်းကံအာရုံကို အခြားမဲ့လွန်ခဲ့ပြီးဘဝ သေခါနီးအခါ မနောဒွါရိကဇောတို့က ယူပေးရသည်။ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပံ့ပိုးမည့် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်စဉ်အခါ၌ တွေ့ကြုံရသော အာရုံများကို ကမ္မနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ယင်းကမ္မနိမိတ်၌ အာရုံ ၆-ပါးလုံး ပါဝင်နိုင်သည်။ ပဉ္စာရုံကမ္မနိမိတ်ကို ဆဒ္ဓါရိကမရဏာသန္ဓဇောကယူပေး၍ ဓမ္မာရုံကမ္မနိမိတ်ကို မနောဒွါရိကမရဏာသန္ဓဇောကယူပေးရသည်။ ယင်း၂-မျိုးလုံး ပစ္စုပ္ပန်အတိတ် ထိုက်သလို ဖြစ်နိုင်သည်။ လားရောက်ရမည့် ဘုံဘဝ၌ တွေ့ကြုံရမည့် အာရုံများသည် ဂတိနိမိတ်မည်၏။ ယင်းသည် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံသာဖြစ်၍ မနောဒွါရိက မရဏာသန္ဓဇောကယူပေးရသည်။ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံသည် ပဉ္စာရုံကမ္မနိမိတ်ဖြစ်လျှင် ဆဒ္ဓါရိကဇောကယူပေး၍ ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်ထိုက်သလို ဖြစ်နိုင်သည်။ ဓမ္မာရုံ ကမ္မနိမိတ်နှင့် ကံအာရုံ ဖြစ်လျှင် မနောဒွါရိကဇောကယူပေး၍ အတိတ်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ဂတိနိမိတ်ဖြစ်လျှင်ကား မနောဒွါရိကဇောကယူပေးအပ်

သည် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံသာ ဖြစ်သည်။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံသည် မနောဒွါရိကဇောက ယူပေးအပ်သည်။ ပညတ်ကမ္မနိမိတ်အာရုံသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ပဌမနှင့် တတိယအရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံသည် မနောဒွါရိကဇောက ယူပေးအပ်သည်။ ပညတ်ကမ္မနိမိတ်ဖြစ်၍ ဒုတိယနှင့် စတုတ္ထအရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံသည် မနောဒွါရိကဇောက ယူပေးအပ်သည်။ အတိတ်ဓမ္မာရုံကမ္မနိမိတ်ဖြစ်သည်။ (-အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၈-၁၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၁-၁၈၄။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၁၃၀-၁)။

တစ်နည်း-ပဋိသန္ဓေသည် ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာအဖို့အစုဟူသော “ယောနိ”အားဖြင့် အဏ္ဏဇပဋိသန္ဓေ၊ ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ၊ သံသေဒဇပဋိသန္ဓေ၊ ဩပပါတိက (ဥပပါတ်) ပဋိသန္ဓေဟူ၍ ၄-မျိုး ရှိသည်။ ယင်းတို့တွင် ကြက်ငှက်စသော ဥ၌ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေသည် အဏ္ဏဇပဋိသန္ဓေမည်၏။ လူနွားကျွဲ ဆင်မြင်းစသော မိခင်၏ သားအိမ်၌ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေသည် ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေမည်၏။ ကြာတိုက်၊ သစ်ခေါင်း၊ သားပုပ်ငါးပုပ်စသော အညှိ၌ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေသည် သံသေဒဇပဋိသန္ဓေမည်၏။ ဘဝဟောင်းမှ ဘဝသစ်သို့ ကျရောက်လာသကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှား ဘွားကနဲ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိသန္ဓေသည် ဩပပါတိကပဋိသန္ဓေမည်၏။ (မ၊ ၁။ ၁၀၅)။ ယင်းပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုးကို သတ္တဝါတို့ လားရောက်အပ်သည်။ ဂတိ ၅-ပါးဖြင့် ဝေဖန်လျှင် ဘုမ္မစိုးနတ်မှတစ်ပါးသော နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ ဒေဝဂတိ၊ နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာတို့၏ ပေတဂတိနှင့် ငရဲသားတို့၏ နိရယဂတိ၌ ဩပပါတိက

ပဋိသန္ဓေ ၁-မျိုးကိုသာ ရနိုင်သည်။ ဘုမ္မစိုးနတ်၊ လူ၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ ဒေဝ၊ မနုဿ၊ တိရစ္ဆာန်ဂတိနှင့် နိဇ္ဈာမတဏှိကမှ တစ်ပါးသော ပြိတ္တာတို့၏ ပေတဂတိ၌ ပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုးလုံး ရနိုင်သည်။ (မ၊ ၅။ ၁။ ၃၄၁။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၅။ ပရမတ္ထသရူပ၊ ၁။ ၂၂၇။)။ အမိဝမ်း၌ ကိန်းသူ “ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါ”တို့ ပဋိသန္ဓေနေရာ၌ (၁)မိဖနှစ်ပါးတို့ ပေါင်းဖော်ခြင်း၊ (၂)အမိ၏ ဥတုလာပြီးစ အချိန်ဖြစ်ခြင်း၊ (၃)သားဖြစ်မည်သူ၏ ရှေးရှုအနီးအပါး၌ တည်နေခြင်းဟူသော အကြောင်း ၃-ပါး ညီညွတ်ပြည့်စုံ ရသည်။ အကြောင်း ၃-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး ချွတ်ယွင်းလျှင် ပဋိသန္ဓေမတည်နိုင်ချေ (မ၊ ၁။ ၃၃၂)။ မိဖနှစ်ပါး ပေါင်းဖော်ခြင်းဟူရာ၌ ပေါင်းဖော်ဆဲဓဏ၌သာ ပဋိသန္ဓေတည်နိုင်သည် မဟုတ်။ ပေါင်းဖော်ပြီးနောက် ၇-ရက် ကြာမြင့်သည့်တိုင်အောင် ပဋိသန္ဓေတည်နိုင်သည်။ (မ၊ ၅။ ၂။ ၁၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၁။ အံ၊ ၂။ ၁၄၈)။ တစ်နည်း - ၁၅-ရက်ကြာမြင့်သည့် ကာလတိုင်အောင် ပဋိသန္ဓေတည်နိုင်ပေသည်။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၁)။ ပဋိသန္ဓေသည် ရှေးအတိတ်ဘဝမှ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့လာသည် မဟုတ်။ ရှေးအတိတ်ဘဝရှိ ကံ၊ သင်္ခါရ၊ တဏှာ၊ အာရုံစသော အကြောင်းနှင့် ကင်း၍ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်ပေ။ ယင်းသို့ ဖြစ်ခြင်းကို ပဲ့တင်သံ၊ ဆီးမီးလျှံ၊ တံဆိပ်ရာ၊ မျက်နှာရိပ်စသော အကျိုးတို့၏ မူလအသံ၊ ဆီမီးလျှံ၊ တံဆိပ်တုံး၊ မျက်နှာစသော အကြောင်းနှင့် ကင်း၍ မဖြစ်ပုံကို နှိုင်းယှဉ်ထောက်ရှု၍ သိမှတ်ယုံကြည်ရာ၏။ (အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၇)။ ပဋိသန္ဓေသည်

သစ္စာ၊ သတ္တဝါ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ဟူသော မြင်နိုင်ခဲ၍ ဟောပြခြင်းငှါ အလွန်
ခဲယဉ်းသော တရား ၄-မျိုးတွင် တစ်ပါး
အပါအဝင် ဖြစ်သည်(အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၁၅၃။)

(၁) အာယုဟနာ အဘိညေယျာ။ ပဋိသန္ဓိ
အဘိညေယျာ။ ပဋိသံ။ ၁၂။ နိဗ္ဗတ္တိအတ္ထော
ဖလတ္ထော၊ ပဋိသန္ဓိအတ္ထော ပုနဗ္ဗဝတ္ထော၊
.... ယတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိ တတ္ထ ဖလံ၊ ယတ္ထ ဖလံ
တတ္ထ ပဋိသန္ဓိ၊ ယတ္ထ ပဋိသန္ဓိ တတ္ထ ပုနဗ္ဗ-
ဝတ္ထော။ နေတ္ထိ။ ၆၇။ ပဋိသန္ဓိတိ အာယတိ
ဥပ္ပတ္တိ။ သာ ဟိ ဘဝန္တရပဋိသန္ဓာနတော
ပဋိသန္ဓိတိ ဝုစ္စတိ။ ပဋိသံ၊ ၁၁။ ၈၇။ ယသ္မာ
ပန ပုရိမဘဝေန အနန္တရဘဝပဋိသန္ဓာန-
ဝသေန ပဝတ္တာ ဥပပတ္တိက္ခန္ဓာ ပုနဗ္ဗဝေါ၊
တသ္မာ ဝုတ္တံ "ပဋိသန္ဓိအတ္ထော ပုနဗ္ဗ-
ဝတ္ထော"တိ ။ နေတ္ထိ၊ ၁၃၇။ ကတိ ပဋိသန္ဓိ-
ယော၊ ကတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ၊ ကေန ကတ္ထ
ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ၊ ကိ ပဋိသန္ဓိယာ အာရမ္မ-
ဏန္တိ၊ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၀။
ဘဝန္တရေန ဘဝန္တရဿ သန္ဓာနံ ဣဓ ပဋိ-
သန္ဓိတိ တံ အစိတ္တကမ္မိ အတ္ထေဝါတိ ကတွာ
"ကတိ ပဋိသန္ဓိယော"တိ ပုစ္ဆံ ကတွာပိ
"ကတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ"တိ ပုစ္ဆာ ကတာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၈။ (-ပဋိသံ၊ ၅၆-၉။ မဟာနိ။
၄၆။ စူဠနိ။ ၁၀၈၊ ၁၅၃။ နေတ္ထိ၊ ၆၇။ မိလိန္ဒ။
၁၂၉၊ ၁၄၈။ ဝိ၊ ၁၁။ ၁၇၈။ ဝိ၊ ၁၂။ ၉၈။ ဒီ၊ ၁၂။
၂၃။ မ၊ ၁၁။ ၁၆၈။ မ၊ ၁၃။ ၁၀၊ ၄၀၊ ၁၂။
မ၊ ၁၄။ ၁၂၀-၄။ သံ၊ ၁၂။ ၂၀၁။ အံ၊ ၁၁။
၁၀၀၊ ၁၉၀၊ ၂၆၉။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၀၆-၉၊ ၃၅။
အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၇။ ဓမ္မ၊ ၁၂။
၂၀။ သုတ္တန်၊ ၁။ ၅၂။ သုတ္တန်၊ ၁၂။ ၄၃၊ ၆၀။
မ၊ ၁၅။ ၁၉၁။ ဇာ၊ ၁၅။ ၁၃၉။ မဟာနိ၊ ၄။

၁၆၄၊ ၃၆၆။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၀၄။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၁၃။)
(က) ဣဓ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏံ၊ ဩက္ကန္တိ
နာမရူပံ။ ပဋိသံ၊ ၅၀။ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏန္တိ
ယံ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဿ ဘဝန္တရပဋိသန္ဓာန-
ဝသေန ဥပ္ပန္နတ္တာ ပဋိသန္ဓိတိ ဝုစ္စတိ၊ တံ
ဝိညာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၁၁။ ၂၂၄။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။
၁၈၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၅။ (-သင်္ဂဟ၊ ၉၁။) (ခ)
သေသေသု ဧကုနဝိသတိယာ စိတ္တေသု န
ကိဉ္စိ အတ္တနော အနုရူပါယ ပဋိသန္ဓိယာ
န ပဝတ္တတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၈၀။ အနုရူပါယ ပဋိသန္ဓိယာတိ အတ္တနော
အတ္တနော အနုစ္စဝိကေန ပဋိသန္ဓာနကိစ္စေန။
အနုဋီ၊ ၂။ ၁၁၃။ အနုရူပါယ ပဋိသန္ဓိယာဟိ
အနုရူပေန ပဋိသန္ဓိကိစ္စေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၉၈။ ယာနိ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇေန .... စုတိ-
ဝသေန စုဒ္ဓသဟိ အာကာရေဟိ ပဝတ္တန္တိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၈၇။ ကိစ္စသင်္ဂဟေ ကိစ္စာနိ နာမ
ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇေန .... စုဒ္ဓသဝိဓာနိ ဘဝန္တိ။
သင်္ဂဟ၊ ၄၃။ ဘဝတော ဘဝဿ ပဋိသန္ဓာနံ
ပဋိသန္ဓိကိစ္စံ။ ဝိဘာဝိနိ၊ ၁၂၅။ (-မူလဋီ၊ ၂။
၁၀၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၁။) (ဂ) ဘဝေ စုဒ္ဓသဓာ
စိတ္တံ၊ စုဒ္ဓသဋ္ဌာနဘေဒတော။ အဘိ၊ ၀တာရ။
၄၄။ စိတ္တံ စုဒ္ဓသဋ္ဌာနဘေဒေန စုဒ္ဓသဓာ
ဘဝေ၊ ပဋိသန္ဓိယာ ဝသေန .... ဧဝံ ဣမိနာ
ပကာရေန ဋ္ဌာနဘေဒတော ကိစ္စဘေဒေန
စုဒ္ဓသဓာ စိတ္တံ ဟောတိ။ ၎င်း၊ ၁။ ဟောင်း။
ပဋိသန္ဓိဋ္ဌာန-လည်း ကြည့်။ (၂) ပဋိသန္ဓိ-
ယာ ပဝတ္တေ ဝါ၊ ဟောတိ ယံ ယဿ
ပစ္စယော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၉၆။
တသ္မိနိ တလေ နိယမတော တာနိ အာယ-
တနာနိ ပဋိသန္ဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁၃။ ၃၁၀။
ပဋိသန္ဓိယံ ပန သံသေဒဇာနဉေဝ ဩပပါ-
တိကာနဉ္စ .... သတ္တ ဒသကာနိ ပါတုဘဝန္တိ

ဥက္ကဋ္ဌဝသေန။ သင်္ဂဟ။၁၀၉။ (-ဝိ၊၄၊၃။
၂၉၇၊၃၀၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၅။ မ၊၄၊၄။၁၈၂။
သံ၊၄၊၂။၁၀၅။ အဘိ၊၄၊၁။၃၀၇။ အဘိ၊၄၊၂။
၂၊၁၁၅၇-၉။ ပဋိသံ၊၄၊၁။၁၈၂၊၂၄၂၊၃၂၀-၁။
မူလဋီ၊၂။၁၀၄။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၂၉၈။)

ပဋိသန္ဓိအဂ္ဂဟဏကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+အဂ္ဂဟဏ
+ကာလ] ပဋိသန္ဓေကို မယူရာ အခါ။ မဟာ-
ဝါတေ ဩပုဏိတွာ အပ္ပဝတ္တနကာလော
ဝိယ ဥပါဒိန္နကက္ခန္ဓာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိကနိရော-
ဓေန နိရုဇ္ဈိတွာ ပုနဗ္ဗဝေ ပဋိသန္ဓိအဂ္ဂဟ-
ဏကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အံ၊၄၊၂။၁၉၃။

ပဋိသန္ဓိအင်္ဂုရုပ္ပါဒနသမတ္ထ (တိ) | ပဋိသန္ဓိ +
အင်္ဂုရု+ဥပ္ပါဒန+သမတ္ထ | ပဋိသန္ဓေတည်း
ဟူသော အညွန့်ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်
သော (ကမ္မဝိညာဉ်)။ တထာ ဟိ ဝိရောပိတံ
တံ ကမ္မဝိညာဏံ ပဋိသန္ဓိအင်္ဂုရုပ္ပါဒန-
သမတ္ထံ ဟောတိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၂၃။

ပဋိသန္ဓိအဇနက (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+အဇနက |
ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေတတ်သော (တရား)။
အကုသလာ ပဋိသန္ဓိအဇနကာ နာမ ဥဒ္ဓစ္စ-
သဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒဓမ္မာ အညေပိ ပဝတ္တိ-
ဝိပါကမတ္တဒါယိနော။ မ၊ဋီ၊၁။၂၉၄။

ပဋိသန္ဓိအတ္တ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+အတ္တ] ဆက်စပ်
ခြင်းဟူသော - အနက် - သဘော။ နိဗ္ဗတ္တိ-
အတ္တော ဖလတ္တော၊ ပဋိသန္ဓိအတ္တော ပုနဗ္ဗ-
ဝတ္တော၊ ပလိဗောဓတ္တော ပရိယုဋ္ဌာနတ္တော။
နေတ္ထိ၊၆၇။ယသ္မာ ပန ပုရိမဘဝေန အနန္တရ-
ဘဝပဋိသန္ဓာနဝသေန ပဝတ္တာ ဥပပတ္တိက္ခန္ဓာ
ပုနဗ္ဗဝေါ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "ပဋိသန္ဓိအတ္တော
ပုနဗ္ဗဝတ္တော"တိ။ နေတ္ထိ၊၄။၁၃၇။ ပဋိသန္ဓိ-

က္ခန္ဓာနံ ယော ပဋိသန္ဓိအတ္တော ပဋိသန္ဓဟ-
နတ္တော အတ္ထိ၊ သော ပဋိသန္ဓိအတ္တော ပုနဗ္ဗ-
ဝတ္တော ပုနဗ္ဗဝနတ္တော ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ဝိ။
၂၁၁။ (-ပေဋကော၊၂၄၂။)

ပဋိသန္ဓိအနန္တရ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+အနန္တရ] ပဋိသန္ဓေ
၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော (စိတ်၊ကာလ)။ တသ္မိ
ဓရန္တေယေဝ သောဋ္ဌသ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ
နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေသု ပဋိသန္ဓိအနန္တရံ ပဌမ-
ဘဝင်္ဂစိတ္တံ ဥပ္ပါဒကုဏ္ဏေယေဝ အဋ္ဌ ရူပါနိ
သမုဋ္ဌာပေတိ။ အဘိ၊၄၊၂။၂၃။ ဘဝနိကန္တိ
ပန ပဋိသန္ဓိအနန္တရံ ပဝတ္တဘဝင်္ဂဝိထိတော
ဝုဋ္ဌိတမတ္တဿေဝ အတ္တနော ခန္ဓသန္တာနံ
အာရဟ္တ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဋိသံ၊၄၊၂။
၁၇၁။ (-မူလဋီ၊၂။၁၉၂၀။ အနုဋီ၊၂။၂၄။)

ပဋိသန္ဓိအနာကမုန (န) | ပဋိသန္ဓိ+အနာကမုန |
ပဋိသန္ဓေကို - မငင် - မဖြစ်စေ - ခြင်း။
ဣစ္ဆေတံ ကုသလန္တိ အရဟတ္တံ ပါပေတုံ
သစေ သက္ကာတိ။ ဧဝမေတံ ဝိပဿနာယ
ပဋိသန္ဓိအနာကမုနံ ကုသလံ အနဝဇ္ဇံ။ အံ၊ဋီ၊
၁။၂၂၅-၆။ ဧတေန ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော
ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗေသု အနာဂမနန္တိ တတ္ထ
အနာဂမနေန ပဋိသန္ဓိအနာကမုနံ သာဓေ-
တိ။မူလဋီ၊၁။၁၂၃။ (-အနုဋီ၊၁။၁၂၉၊၁၃၀။)

ပဋိသန္ဓိအန္တရ (န) [ပဋိသန္ဓိ+အန္တရ] ပဋိသန္ဓေ
အထူး။ ဘဝပဋိစ္ဆန္တံ နာမ ဧဝံ သုခမံ ပဋိ-
သန္ဓိအန္တရံ ပါကဋ္ဌံ သမဏဿ ဂေါတမဿ၊
အဒ္ဓါ ဧသ သဗ္ဗညု။ မ၊၄၊၄။၁၇၆။ ပဋိသန္ဓိ-
အန္တရန္တိ အညဇာတိပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေန
ဟေဋ္ဌိမဇာတံ ဂတိ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၇၂။

ပဋိသန္ဓိအဘဗ္ဗပုတ္တိက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+အဘဗ္ဗ+
ဥပ္ပတ္တိ+က] ပဋိသန္ဓေအား မထိုက်သော

ဖြစ်ခြင်းရှိသော (တဏှာ)။ဝိတိဝတ္တတိ ပဋိသန္ဓိအာဘဗ္ဗပုတ္တိကံ ကရောန္တော။မဟာနိဋ္ဌ။ ၄၅။

ပဋိသန္ဓိအာကမုန (န) [ပဋိသန္ဓိ + အာကမုန] ပဋိသန္ဓေကို-ငင်-ဖြစ်စေ-ခြင်း။ ယဿ ပန ပဋိသန္ဓိဒါနသဘာဝေါ ဧဝံ နတ္ထိ။ န တဿ ဗလဝဘာဝေါ ပဋိသန္ဓိအာကမုနေ ကာရ-ဏန္တိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၂၉။ (-၁၃၀။)

ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တ (တိ) [ပဋိသန္ဓိအာကမုန + သမတ္တ] ပဋိသန္ဓေကို-ငင်-ဖြစ်စေ-ခြင်း ဌာ ဂ္ဌိမ်းနိုင်သော။ ဝိရုဋ္ဌေတိ ကမ္မံ ဝေါပေတွာ ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တတာယ နိဗ္ဗတ္တမူလေ ဇာတော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၆၅။ (-၁၀၅၊ ၂၅၀။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၈၂။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၂၂။)

ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တတာပတ္တိ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တတာ + အာပတ္တိ] ပဋိသန္ဓေကို-ငင်-ဖြစ်စေ-ခြင်းဌာ ဂ္ဌိမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။ ပတိဋ္ဌိတံ ဝိရုဋ္ဌန္တိ ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တတာပတ္တိယာ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ပတိဋ္ဌိတဇ္ဇေဝ ဝိရုဋ္ဌဇာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နေတ္ထိ၊ ၀။ ၁၈၈။

ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တတာသမ္ပာဒန (န) [ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္တတာ + သမ္ပာဒန] ပဋိသန္ဓေကို-ငင်-ဖြစ်စေ-ခြင်းဌာ ဂ္ဌိမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်း။ အာရမ္မဏေ သတိ ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏဿ ဟောတိတိ ယထာဝုတ္တပစ္စယေ သတိ အဘိသင်္ခါရ-ဝိညာဏဿ ကမ္မံ ဝေါပေတွာ ပဋိသန္ဓိ-အာကမုနသမတ္တတာသမ္ပာဒနတော ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၄၃-၄။

ပဋိသန္ဓိအာကမုနာနဇာနန (န) [ပဋိသန္ဓိအာကမုန + အနဇာနန] ပဋိသန္ဓေကို -ငင်-ဖြစ်စေ-ခြင်း ကို ခွင့်ပြုခြင်း။ တထာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒ-နိယံ နိဝတ္တေတိ ပဋိသန္ဓိအာကမုနာန-ဇာနနတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၇၇။

ပဋိသန္ဓိအာဒိကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+အာဒိ+ကာလ] ပဋိသန္ဓေသည်တို့၏ ဖြစ်ရာ - အခါ - ကာလ။ ပဋိသန္ဓိအာဒိကာလေ ပန စုတိ-ဘဝင်္ဂါနံ အန္တရာဌံ ပဋိသန္ဓိယာ .... ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၂၆။

ပဋိသန္ဓိအာဒိဌာန (န) [ပဋိသန္ဓိ+အာဒိ+ဌာန] ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ဌာန။ န စ သိပ္ပါဒိနံ ပဋိသန္ဓိအာဒိဌာနံ အတ္ထိတိ န တံ ဣဓ အဓိပေတံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၀၀။ (-အနုဋီ၊ ၁။ ၁၃၅။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၂။)

ပဋိသန္ဓိအာဒိပုဘောဒ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ + အာဒိ + ပုဘောဒ] ပဋိသန္ဓေစသော အပြားရှိသော။ သာ ဟိ ပဋိသန္ဓိအာဒိပုဘောဒဿ တဿ နိဿယာရမ္မဏပုဘောဒဿ စ ဖလဿ နိပ္ပါဒိကာ၊ န ဒေယျဓမ္မော။ ပေတ၊ ၄။ ၈။

ပဋိသန္ဓိအာရမ္မဏ (န) [ပဋိသန္ဓိ+အာရမ္မဏ] ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ စုတိစိတ္တံ နာမ နတ္ထိ ပဋိသန္ဓိအာရမ္မဏေ ဧဝံ ပဝတ္တ-နတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၉။

ပဋိသန္ဓိအာရမ္မဏုပဋ္ဌာပက (တိ) [ပဋိသန္ဓိအာရမ္မဏ+ဥပဋ္ဌာပက] ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ ကို ထင်စေတတ်သော။ အညထာ တဒေဝ ပဋိသန္ဓိအာရမ္မဏုပဋ္ဌာပကံ၊ တဒေဝ စ ပဋိသန္ဓိဇနကံ ဘဝေယျ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၀၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၀။ ပဋိသန္ဓိအာရမ္မဏုပဋ္ဌာပကန္တိ ပဋိသန္ဓိယာ အာရမ္မဏဿ ဥပဋ္ဌာပကံ။

အနုဋီ၂။၁၁၅။

ပဋိသန္ဓိအာရောဟန (န) [ပဋိသန္ဓိ+အာရောဟန] ပဋိသန္ဓေသို့ ဉာဏ်ဖြင့် တက်ရောက်ခြင်း။ အာရုသော ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ နာမ အယံ ဂတိ၊ ယဒိဒံ စုတိတော ပဋ္ဌာယ ပဋိသန္ဓိအာရောဟနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈။

ပဋိသန္ဓိအာဟရဏသမတ္ထ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+အာဟရဏ+သမတ္ထ] ပဋိသန္ဓေကို-ဆောင်ယူ-ဖြစ်စေ-ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော။ ယံ ယံ သတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓဗ္ဗိ ပုရာဏံ အတိတကာလိကံ ကမ္မံ တဏှာသိနေဟဿ အပ္ပဟိနတ္တာ ပဋိသန္ဓိအာဟရဏသမတ္ထ-တာယ အဓိဏယေဝ ဟောတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။ ၁၆၃။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၁။

ပဋိသန္ဓိဥပ္ပါဒ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ဥပ္ပါဒ] ပဋိသန္ဓေ၏-ဖြစ်ခြင်း-ဥပါဒိ။ ဧဝမေတ္ထ ဥပ္ပါဒနိရောဓေသု နိယမလက္ခဏံ ဝိဒိတွာ ပဋိသန္ဓိ-ဥပ္ပါဒမေဝ စုတိနိရောဓမေဝ စ ဂဟေတွာ တေသု တေသု ဌာနေသု အာဂတာနံ ဝိဿဇ္ဇနာနံ အတ္တဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၂။ (-မူလဋီ၊၃။၁၂၅။)

ပဋိသန္ဓိက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+က] ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်သော။ ကတမော ပဋိသန္ဓိကော ပုနုဗ္ဗဝေါ၊ ပဋိသန္ဓိကာ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ၊ အယံ ပဋိသန္ဓိကော ပုနုဗ္ဗဝေါ။ စူဠနိ၊၇၉၊၂၀၇။ ပဋိသန္ဓိကဉ္စ ပုနုဗ္ဗဝံ(စူဠနိ၊၇၉၊၂၀၇)န္တိ ပဋိသန္ဓိယာ ရူပါဒိပုနုဗ္ဗဝဉ္စ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂၄။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပန ဖဿစေတနာ သယဉ္စ စိတ္တံ ဝိညာဏန္တိ ဣမေ တဏှာနိဒါနာ ဥပါဒိနက-ဖဿမနောသဉ္စေတနာဝိညာဏာဟာရာတိ

ဧဝံ တာဝ ပုရိမတဏှာနိဒါနာ ပဋိသန္ဓိကာ အာဟာရာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။ ပဋိသန္ဓိယံ ဇာတာ ပဋိသန္ဓိကာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၁။ (-စူဠနိ၊၁၅၂၊ ၁၆၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၁၉၅။ အနုဋီ၊၂။၂၂။)

ပဋိသန္ဓိကထာ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိ+ကထာ] ပဋိသန္ဓေကို-ဆိုကြောင်း-ဆိုရာ-စကား။ ပဋိသန္ဓိ-ကထာ မဟာဝိသယာတိ ကတွာ ပဝတ္တိမေဝ တာဝ ဒဿေန္တော "ပဝတ္တိယံ ပနာ"တိအာဒိ မာဟ။ မူလဋီ၊၂။၁၀၃။ ကတိ ပဋိသန္ဓိယော၊ ကတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ"တိ အာဒိနာ ပဋိသန္ဓိ-ဝိစာရော ပရတော ဝိတ္တာရတော ကထိယ-တိတိ အာဟာ "ပဋိသန္ဓိကထာ မဟာဝိသယာ"တိ ကတွာ ပဝတ္တိမေဝ တာဝ ဒဿေန္တော"တိ။ အနုဋီ၊၂။၁၁၃။

ပဋိသန္ဓိကဓမ္မ (ပု) [ပဋိသန္ဓိက+ဓမ္မ] ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်သော တရား။ ယဒိပိ စုတိက္ခန္ဓာ အနန္တရာနံ ပဋိသန္ဓိကဓမ္မာနံ အနန္တရာဒိနာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ မ၊ဋီ၊၁။၃၁၈။

ပဋိသန္ဓိကာယ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ကာယ] ပဋိသန္ဓေခန္ဓာကိုယ်၊ ပဋိသန္ဓေကို ယူခြင်းလျှင် ရှေ့သွားရှိသော ခန္ဓာကိုယ်။ ကာယူပဂေါ ဟောတိတိ အညံ ပဋိသန္ဓိကာယံ ဥပဂန္တာ ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈။ ပဋိသန္ဓိကာယန္တိ ပဋိသန္ဓိဂဟဏပုဗ္ဗကံ ကာယံ၊ သံ၊ဋီ၊၂။၄၇။

ပဋိသန္ဓိကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ကာလ] (က) ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ရာ-အခါ-ကာလ။ (ခ) ပဋိသန္ဓေနေရာ-အခါ-ကာလ။ (က) ပဝတ္တိယံ ဥပ္ပါဒနိရောဓေ အနာမသိတွာ အဘိနဝံ ဝိပါကဝဋ် နိပ္ပါဒယမာနေန နာနာကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခန္ဓာနံ ဥပ္ပါဒံ ဒဿေတုံ

သုခန္တိ ပဋိသန္ဓိကာလေ ဥပ္ပါဒဝသေနေဝ ဥပ္ပါဒဝါရော ကထိတော။ အဘိဋ္ဌာ၃။၃၀၂။ တတ္ထ “ကိန္တိ ကာလေ”တိ ပဝတ္တိကာလ-ဝသေန ဝုတ္တံ။ “ကိန္တိ ကာလေ န”ဣတိ ပဋိ-သန္ဓိကာလဝသေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၇၉။ (ခ) နာဂဿ ပန ပဉ္စသု ကာလေသု သဘာဝ-ပါတုကမ္မံ ဟောတိ ပဋိသန္ဓိကာလေ .... စုတိကာလေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၄။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၆၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၈။ မ၊ဋီ၊၂။ ၃၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၇၂။)

ပဋိသန္ဓိကိစ္စ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ကိစ္စ] အတိတ်ဘဝနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကို ဆက်စပ်ခြင်းဟူသော-အမှ-ကိစ္စ၊ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ။ (ဘဝတစ်ခုချုပ်ဆုံး သည်၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးခွင့်ရသော ကံသစ်တစ်ခုကြောင့် တစ်ဖန် ဘဝတစ်ပါး ကို ဆက်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အသစ်ဖြစ် ပေါ်လာမှုကို “ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ ” ဟု ခေါ် သည်။ ပရမတ္ထဒီပနီ၊၁၂၇။ ယင်းပဋိသန္ဓေ ကိစ္စတပ်သောစိတ်တို့ကား- ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါးတို့ ဖြစ်သည်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၈၇-၉၀။အဘိ၊ဝိ၊ဝိ၊၄၂။ ဂါထာ -၁၅၉-၁၆၃။ သင်္ဂဟ၊၄၃-၄။) တတ္ထ အနုရူပါယ ပဋိသန္ဓိယာတိ အနုရူပေန ပဋိ-သန္ဓိကိစ္စေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၉၈။ ဘဝတော ဘဝဿ ပဋိသန္ဓာနံ ပဋိသန္ဓိကိစ္စံ။ ဝိဘာဝိနီ။ ၁၂၅။ ဤဋီကာပါရှိဖြင့် “ပဋိသန္ဓာနံ ပဋိသန္ဓိ၊ ကရဏံ ကိစ္စံ၊ ပဋိသန္ဓိ ဧဝ ကိစ္စံ ပဋိသန္ဓိ-ကိစ္စံ”ဟု ပြသည်။ သင်္ဂြိုဟ်ဂဏှိသစ်။၁၄၀။

ပဋိသန္ဓိက္ကမ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ကမ] ပဋိသန္ဓေ၏ အစဉ်။ မနဿစုတိပဋိသန္ဓိက္ကမေနာတိ ဝါ မနဿစုတိတော ယဿ ကဿစိ ပဋိသန္ဓိ-က္ကမေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၁၁။

ပဋိသန္ဓိကုဏ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ဓဏ] ပဋိသန္ဓေ အခါ။ (က) ပဋိသန္ဓေရုပ်၊ နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာ ဥပါဒ်ဓဏ။ (ခ) ပဋိသန္ဓေနေရာအခါ။ (အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေရုပ်၊နာမ် တို့၏ ဥပါဒ်ဓဏကို ‘ပဋိသန္ဓေအခါ’ဟုခေါ်၍ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် အမိဝမ်း၌ ကိန်းအောင်း စဉ်ကာလကို ‘ပဋိသန္ဓေအခါ’ဟုခေါ်သည်။) (က)မုဂ္ဂရပ္ပဟာရေန ပတ္တာနန္တ ဗလာနန္တ ဧကကုဏေ ဝဏှတော မုတ္တကာလော ဝိယ ပဋိသန္ဓိကုဏေ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ဧကကုဏေ ပါတုဘာဝေါ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။ ပဋိသန္ဓိကုဏေ (ပဌာန၊ ၁။၁၉)တိ ကဋ္ဌတ္တာရူပသင်္ခါတဿ အဗျာကတဿ အဗျာကတံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိ-ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၂။ ပဋိသန္ဓိ-ကုဏေတိ ဣဒံ နယဒဿနမတ္ထံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ တတော ပရမ္ပိ ရူပါရူပါနံ သဟုပ္ပတ္တိသမ္ဘာ-ဝတော၊ န ပနေတံ ပဋိသန္ဓိကုဏေ အသ-ဟုပ္ပတ္တိအဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မူလဋီ၊၂။၂၀။(-ပဌာန၊၁။၂၀၂၂-၅။ ပဌာန၊၂။ ၃၃၅။ ပဋိသံ၊၂၆၆။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၃-၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄-၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၆၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၁-၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၀။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၁-၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၃၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၇၀။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၅၉။ သာရတ္ထ၊၂။၂၅၂။ သာရတ္ထ၊၃။၁၇၂။ ဝိမတိ၊၂။ ၁၂၅။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၈၆။ မ၊ဋီ၊၁။၃၁၈။ မ၊ဋီ၊၂။၂၂၇။ မ၊ဋီ၊၃။၂၆၄။ သံ၊ဋီ၊၁။၉၃။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၅။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၄၈။ မူလဋီ၊၁။၆၉။ မူလဋီ၊၃။၁၂၈။ အနု၊ဋီ၊၁။၁၄၆။ အနု၊ဋီ၊ ၂။၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။ ၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၉၂။) (ခ) ကိမတ္ထာယ ပနာယံ ရက္ခာ၊ နန၊ ပဋိသန္ဓိကုဏေ ကလ-လကာလတော ပဌာယ သစေပိ ကောဋီသ-တသဟဿမာရာ ကောဋီသဘသဟဿ-

သိနေရုံ ဥက္ကံပိတ္တာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝါ
ဗောဓိသတ္တမာတုယာ ဝါ အန္တရာယကရ-
ဏတ္ထံ အာဂစ္ဆေယျ။ သဗ္ဗေ အန္တရာဝ အန္တရ-
ဓာယေယျ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၇။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅။)

ပဋိသန္ဓိကွ(ခ)နှု(ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ခန္ဓ|ပဋိသန္ဓေ(ရုပ်၊
နာမ်)ခန္ဓာ။ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိတိ ကမ္မဘဝ-
ပစ္စယာ ပဋိသန္ဓိခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ။ ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၂။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၉။ စုတိကုန္ဒာနန္တရံ
ဟိ ပဋိသန္ဓိကုန္ဒာနံယေဝ ပါတုဘာဝေါ။
သံ၊ဋီ၊၂။၂၉၆။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၂၉။ အနု၊ဋီ၊၃။၁၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၉၇။)

ပဋိသန္ဓိကုန္ဒမာရ (ပု) [ပဋိသန္ဓိကုန္ဒ+မာရ] ပဋိ
သန္ဓေခန္ဓာဟူသော မာရ်။ တေနေဝ မာရော
အန္တေတိ ဇန္တုန္တိ တေနေဝ ဥပါဒါနပစ္စယ-
နိဗ္ဗတ္တကမ္မာဘိသင်္ခါရနိဗ္ဗတ္တဝသေန ပဋိသန္ဓိ-
ကုန္ဒမာရော တံ သတ္တံ အနု၊ဋ္ဌ၊၁။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၁၄။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၄၃။

ပဋိသန္ဓိကွယ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ဓယ] ပဋိသန္ဓေ၏
ကုန်ခမ်းရာ (နိဗ္ဗာန်)။ ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ တဏှ-
ကွယံ ရာဂကွယံ .... ပဋိသန္ဓိကွယံ ဘဝကွယံ
သံသာရကွယံ ဝဋ္ဋကွယံ ပဿ၊အဘိပဿ
ဒက္ခ ဩလောကယ နိဇ္ဈာယ ဥပပရိက္ခ။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၄-၅။

ပဋိသန္ဓိဂဏှနကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ဂဏှန+
ကာလ]ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ။ သတ္တုနော
ဟိ တေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိ ပဋိသန္ဓိဂဏှနကာ-
လေပိ .... ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသသဟသသိ-
လောကဓာတု ကမ္မိတ္ထ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။

ပဋိသန္ဓိဂဏှဓာရဏဋ္ဌ (ပု)[ပဋိသန္ဓိ+ဂဏှ+ဓာရဏ+
အတ္ထ]ပဋိသန္ဓေဟုဆိုအပ်သော ကိုယ်ဝန်ကို
ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်

-သဘော။ ပဋိသန္ဓိဂဏှဓာရဏဋ္ဌေန ဂေါဓရ-
ဏိသင်္ခါတာ ပုညာပုညာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ-
စေတနာ ဝါ.... အာဓိပစ္စဋ္ဌေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန
သေဋ္ဌဋ္ဌေန စ ဂဝဗ္ဗတိဥသဘာသင်္ခါတံ အဘိ-
သင်္ခါရဝိညာဏံ ဝါ နတ္ထိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅။

ပဋိသန္ဓိဂရုက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+ဂရုက]ဥပပတ်ပဋိ
သန္ဓေကို- အလေး-ဂရု-ပြုသောသူ။ တပု-
ရာယဏန္တိ အာကိဉ္ဇညာယတနမယံ တပု-
ရာယဏံ ကမ္မပရာယဏံ ဝိပါကပရာယဏံ
ကမ္မဂရုကံ ပဋိသန္ဓိဂရုကံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၁။
ပဋိသန္ဓိဂရုကန္တိ ဥပပတ္တိဂရုကံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၆၄။

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဏှနကသတ္တ (ပု)[ပဋိသန္ဓိ+ဂဏှနက+
သတ္တ]ပဋိသန္ဓေကို ယူသော သတ္တဝါ။ ပဋိ-
သန္ဓိဂ္ဂဏှနကသတ္တသေဝ ပန ဆန္တံ ဓာတုနံ
ပစ္စယေန ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ နာမ ဟောတိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၂။

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဂဟဏ] (၁)
ပဋိသန္ဓေကို ယူခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း။ (တိ)
(၂)ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၊ ပဋိသန္ဓေနေရာ
(အခါ)။ (၁) ကောဓဝသေန ဝါ ဘဂဝတော
မာတုကုစ္ဆိသ္မိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ ဒေါသံ
ဒသေန္တောပိ ဇဝမာဟ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။ (-မ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၀၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၈၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၉၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၄၉၊၂၅၀-
၁-၂။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၃၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၉။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၄၇။ ပေတ၊ဋ္ဌ။
၁၂၇။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၇၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၈။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၂။ သာရတ္ထ၊၂။
၂၄၅။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၀။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၀၃။ မ၊ဋီ၊၃။
၃၃၅။ သံ၊ဋီ၊၁။၃၃၈။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၀။ အံ၊ဋီ၊၃။
၁၈၃။ အနု၊ဋီ၊၂။၂၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၄၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၅၃၁။) (၂) အာယသ္မာပိ ခေါ

ရောဟဏော တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော
 ပဋ္ဌာယ ဒသမာသာမိကာနိ သတ္တ ဝဿာနိ
 တံ ကုလံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တော ဧကဒိဝသမ္ပိ
 ကဋ္ဌဉ္စမတ္တံ ဘတ္တံ ဝါ....နာလတ္ထ။မိလိန္ဒ။၈။
 တတ္ထ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယာ(ကင်္ခါ။
 ၂၄၇)တိ ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိ ပဋ္ဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ
 ပဋ္ဌမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတံ၊ တံ အာဒိံ ကတွာ။
 ကင်္ခါဋီသစ်။၄၀၉။ (-ဝိဋ္ဌ၊၁။၂၉။ ဝိဋ္ဌ၊၃။
 ၁၃၅။ ကင်္ခါ။၁၀၄။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၅၃။ ဒီဋ္ဌ၊၂။
 ၁၄၂။ဒီဋ္ဌ၊၃။၈၁။ မဋ္ဌ၊၄။၆၉။သံ၊၄။၃။၂၅၀။
 အံ၊၄။၁။၃၅၈။ အဘိ၊၄။၁။၃၁၄။ ပဋိသံ၊၄။၁။
 ၃၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၄။ ဓမ္မဋ္ဌ၊၁။၂၉၇။ ဓမ္မဋ္ဌ၊၂။
 ၆၀။ ဒီဋီ၊၃။၈၂။ မဋီ၊၂။၂၁၄။)

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ+
 ကာလ] ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၊ ပဋိသန္ဓေ
 နေရာအခါ။ သတ္တုနော ဟိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိ
 ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေပိ အဘိနိက္ခမနေပိ
 အဘိသမ္မောဓိယမ္ပိ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနယမက-
 ပါဋိဟာရိယဒေဝေါရောဟဏအာယုသင်္ခါရ-
 ဝေါဿဇူနေသုပိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသ-
 သဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ မဋ္ဌ၊၁။
 ၂၉၉။ သံ၊၄။၃။၁၉၈။ (-အဘိ၊၄။၁။၃၀၆-၇၊
 ၄၄၃။ အပ၊၄။၁။၆၃။ အပ၊၄။၂။၁၉၉။ ဇာ၊၄။၆။
 ၃၃။ ဇာ၊၄။၇။၂၄၈။ မဋီ၊၃။၃၃၅။)

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏက္ခဏ(ပု)[ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ+ခဏ]
 ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၊ ပဋိသန္ဓေနေရာ
 ခဏ။ အဘိဇာတိက္ခဏေ ပနဿ ပဋိသန္ဓိ-
 ဂ္ဂဟဏက္ခဏေ ဝိယ ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ
 ပါတုရဟေသံ။ ဥဒါန၊၄။၁၃၂။ ဣတိဝုတ်၊၄။
 ၁၂၈။ (-အပ၊၄။၁။၆၂။ ဇာ၊၄။၁။၆၀-၃။)

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတ္ထ (ပု) [ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ+အတ္ထ]
 ပဋိသန္ဓေကို ယူခြင်းဟူသော အကျိုး။ ပဋိ-

သန္ဓိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဝါပိ ဘဝေယျာတိ ပဋိသန္ဓိမ္ပိ
 တဿ ပုစ္ဆတိ။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၃၀၉။ စူဠနိ၊၄။
 ၂၈။

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသ (ပု) [ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ+
 ဒိဝသ] ပဋိသန္ဓေကို ယူရာနေ၊ ပဋိသန္ဓေနေ
 သောနေ။ တတ္ထ မာလာတိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ-
 ဒိဝသေ ပိဋန္တနမာလာ။ ဒီဋ္ဌ၊၂။၂၀-၁။ မဋ္ဌ၊၄။
 ၁၂၁။ (-ဒီဋ္ဌ၊၂။၁၆၇။ အံ၊၄။၁။၈၉။ အံ၊၄။၂။
 ၂၁၀။ ထေရ၊၄။၂။၁၆၅။ အပ၊၄။၁။၆၈။ အပ၊
 ၄။၂။၅၅။ မဟာနိ၊၄။၃၃၆။ ဇာ၊၄။၁။၆၆၊၂၅၂။
 ဇာ၊၄။၆။၁၆၃။ သာရတ္ထ၊၃။၂၄၄။)

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏပုဗ္ဗက (တိ) [ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ+
 ပုဗ္ဗက] ပဋိသန္ဓေ-ယူ-နေ-ခြင်း-လျှင် ရှေ့
 သွားရှိသော (ခန္ဓာကိုယ်)။ ပဋိသန္ဓိကာယန္တိ
 ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏပုဗ္ဗကံ ကာယံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၇။

ပဋိသန္ဓိဂ္ဂါဟာပက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+ဂါဟာပက]
 ပဋိသန္ဓေကို ယူစေတတ်သော၊ ပဋိသန္ဓေကို
 ပေးတတ်သော။ ဩရုဗ္ဘာဂိယာနန္တိ ဟေဋ္ဌာ-
 ဘာဂိယာနံ၊ ကာမဘဝေယေဝ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂါ-
 ဟာပကာနန္တိ အတ္ထော။ ဒီဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ သံ၊၄။၃။
 ၃၁၁။

ပဋိသန္ဓိစိတ္တ (န) [ပဋိသန္ဓိ+စိတ္တ] ပဋိသန္ဓေစိတ်၊
 ရှေ့နောက် ဘဝအထူးကို တစ်စပ်တည်းကဲ့
 သို့၊ ဆက်စပ်တတ်သော စိတ်။ ဧဝံ သတော
 သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိ ဩက္ကမန္တော ပန
 ဧကူနဝိသတိယာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေသု မေတ္တာ-
 ပုဗ္ဗဘာဂဿ သောမနဿသဟဂတဉာဏ-
 သမ္ပယုတ္တအသင်္ခါရိကကုသလစိတ္တဿ သဒိ-
 သမဟာဝိပါကစိတ္တေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏိ။
 မဋ္ဌ၊၄။၁၂၄။ (-ဝိဋ္ဌ၊၂။၃၇။ ဒီဋ္ဌ၊၂။၂၃။
 သံ၊၄။၁။၁၆၉။ သံ၊၄။၂။၂၃။ သံ၊၄။၃။၁၅၁။

အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၁၇၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၃။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၈၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၇၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
 ၁၉၇။ ဝဇီရ၊၁၅၅။ သာရတ္ထ၊၂။၂၅၁။ ဝိမတိ၊
 ၁။၈၂။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၂၁၁။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၄၊၁၀၃။
 မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၃၅။ အနု၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၃၉။ အနု၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၄၊
 ၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၈၊၁၃၄။)

ပဋိသန္ဓိစိတ္တက္ခန္ဓာ (ပု) [ပဋိသန္ဓိစိတ္တ+ဇနာ]
 ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဖြစ်ရာအခါ။ ပဌမစိတ္တက္ခ-
 ဏေတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တက္ခန္ဓာ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၅၈။
 သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၄၂၀။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၉၇။)

ပဋိသန္ဓိစိတ္တသမ္ပယုတ္တ (တိ) [ပဋိသန္ဓိစိတ္တ+သမ္ပ
 ယုတ္တ] ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် အညီအညွတ် အပြား
 အားဖြင့် ယှဉ်သော။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ
 ပန ဖဿစေတနာ သယဉ္စ စိတ္တံ ဝိညာဏန္တိ
 ဣမေ တဏှာပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တာ ဥပါဒိန္ဒက-
 ဖဿမနောသဉ္စေတနာ ဝိညာဏာဟာရာ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။

ပဋိသန္ဓိစိတ္တပ္ပါဒ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+စိတ္တပ္ပါဒ]
 ပဋိသန္ဓေစိတ္တပ္ပါဒ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်၊စေတသိက်။
 ပဋိသန္ဓိဓမ္မာတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တပ္ပါဒမာဟ။
 သာရတ္ထ၊၃။ ၈၇။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၈၃။ (-သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။
 ၄၃၈။)

ပဋိသန္ဓိစုတိဂတိပ္ပဝတ္ထ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+စုတိ+ဂတိ
 + ပဝတ္ထ] ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိ၊ ဂတိဟူသော
 စက်ရဟတ်ကဲ့သို့ မပြတ်လည်တတ်သော
 တရား၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်သော ပဋိ
 သန္ဓေ၊ စုတိ၊ဂတိဟူသော ဝိပါက်တရား။
 ကမ္မကိလေသေဟိ အာစိယတိတိ အာစ-
 ယော၊ ပဋိသန္ဓိစုတိဂတိပ္ပဝတ္တာနံ ဧတံ နာမံ။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၆။

ပဋိသန္ဓိစုတိစိတ္တ (န) [ပဋိသန္ဓိ+စုတိ+စိတ္တ]
 ပဋိသန္ဓေစိတ်၊စုတိစိတ်။ အာဒိပရိယော-
 သာနမတ္တံ ဟိ တဿ ပဋိသန္ဓိစုတိစိတ္တံ။
 အနု၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၂၉။

ပဋိသန္ဓိစုတိပရိစ္ဆိန္န (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+စုတိ+ပရိစ္ဆိန္န]
 ပဋိသန္ဓေ၊စုတိဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။ ဧက-
 ဘဝပရိစ္ဆိန္နန္တိ ပဋိသန္ဓိစုတိပရိစ္ဆိန္နံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊
 ၂။၆၅။

ပဋိသန္ဓိဇနက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+ဇနက] ပဋိသန္ဓေကို
 ဖြစ်စေတတ်သော (ကံ)။ တတ္ထ ယံ ကမ္မံ
 အတိတေ အာယူဟိတံ အတိတေယေဝ
 ဝိပါကဝါရံ လဘိ၊ ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိ
 ဇနေသိ၊ ရူပဇနကံ ရူပံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၃။ (-
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၀၁၊၂၂၂။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။
 ၈၃။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၀၂၊၂၀၅။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၁၃၅။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၃၄၊၃၇၇။)

ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မ (န) [ပဋိသန္ဓိဇနက+ကမ္မ]
 ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ။ (ဥဒ္ဓစ္စ
 စေတနာမှ တစ်ပါးသော အကုသိုလ် ၁၁၊
 မဟာကုသိုလ် ၈၊ အဘိညာဉ်မှ တစ်ပါးသော
 ရူပကုသိုလ် ၅၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ပါးအား
 ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ ၂၈-
 ပါး ရှိ၏။ သင်္ဂဟ။၈၅-၈၉။) ဝိယာရတ္တာတိ
 ဥပရူပရိ ဝိဝိဓအာရမ္မနဝသေန ဝိရိယာရမ္ဘာ။
 တီသု ဘဝေသု ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မာနံ ဧတံ
 အဓိဝစနံ။ မဟာ နိ၊ဋ္ဌ။၃၈၆။ (-မူလဋ္ဌိ၊၁။၁၃၁။
 အနု၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၃၅။)

ပဋိသန္ဓိဇနနတ္ထ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ဇနန+အတ္ထ] ပဋိ
 သန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အကျိုး။ ပဋိ-
 သန္ဓိဇနနတ္ထံ အာယူဟန္တိ ဗျာပါရံ ကရေန္တိတိ
 အာယူဟနရသာ။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။
 ၂၅၃။

ပဋိသန္ဓိဉာဏ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဉာဏ] ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ ဖြစ်သောဉာဏ်၊ ပဋိသန္ဓေဉာဏ်။ အထ ဝါ နာနာဝဇ္ဇနပစာရဉာဏ် ဝါ ပဋိသန္ဓိဉာဏ် ဝါ မူလ အဿာတိ ဉာဏမူလ-ကော။ နေတ္တိ၊ ဝိ။၁၀၃။

ပဋိသန္ဓိဉာဏာနုဘာဝ (ပု) | ပဋိသန္ဓိဉာဏ+အာနုဘာဝ | ပဋိသန္ဓေဉာဏ်၏-အစွမ်း-တန်ခိုး - အာနုဘော်။ ယတ္တကေ ဌာနေ တထာဂတဿ ပဋိသန္ဓိဉာဏာနုဘာဝေါ ပုညဖလသမုတ္တေဇိတော သရသေနောပထဝိ ဝိဇ္ဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၅၀။

ပဋိသန္ဓိဌာန (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဌာန] (၁)ပဋိသန္ဓေဌာန။ (၂) ပဋိသန္ဓေ၏-တည်ရာ-အာရုံ။ (၁) ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနပဉ္စဝိညာဏဌာနာဒိဝသေန ပန တေသံ ဒသမာ ဌာနဘေဒေါ ဝေဒိ-တဗ္ဗော။ သင်္ဂဟ။ ၄၃။ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိယာ ဌာနံ ပဋိသန္ဓိဌာနံ။ ကာမံ ပဋိသန္ဓိဝိနိမုတ္တံ ဌာနံ နာမ နတ္ထိ။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပန “သိလာပုတ္တကဿ သရိရံ” နှာဒိသု ဝိယ အဘေဒေပိ ဘေဒပရိကပ္ပနာတိ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ ဝိဘာဝိနီ။ ၁၂၅။ ပဋိသန္ဓိယာ ဌာနံ ပဋိသန္ဓိဌာနံ၊ စုတိဘဝင်္ဂါန-မန္တရံ ပဋိသန္ဓိဌာနံ နာမ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ သိဟဋ္ဌဋီကာယံ ပန သိလာပုတ္တကဿ သရိ-ရန္တာဒိသု ဝိယ အဘေဒဘေဒပရိကပ္ပနံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သတိ “တတ္ထ စုတိဘဝင်္ဂါနမန္တရာ”-တျာဒိဝစနမ္ပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ သင်္ခေပ။ ၂၃၈။ ဒွိန္ဒ စိတ္တာနံ အန္တရာ တိဋ္ဌတိတိ ဌာနံ။ တိဋ္ဌန္တိ ဝါ ဧတ္ထ ကိစ္စာနီတိ ဌာနံ၊ ပဋိသန္ဓိအာဒိစိတ္တံ။ .... နန၊ စ ပဋိသန္ဓိဝိနိမုတ္တံ ဌာနံ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ပဋိသန္ဓိ ဧဝံ ဌာနံ ပဋိသန္ဓိဌာနန္တိ အတ္ထော ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော၊ န “ပဋိသန္ဓိယာ ဌာနံ ပဋိသန္ဓိဌာနန္တိ” ဟိ။ အထ ကသ္မာ အယမတ္ထော

ဝုတ္တောတိ အနုယောဂေနာဟ “ကာမန္တိ အာဒိ။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၁။ ၃၈၆။ (သင်္ခေပဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် “တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ” ဟု ပြု၍ အန္တရဝိဝရိကပ္ပပညတ်ကို ‘ဌာန’ ဟု ဟု ယူလိုသည်။ .... ပဋိသန္ဓိယာ ဌာနံ ပဋိသန္ဓိဌာနံ “အဘေဒဘေဒုကြံသော ဋီကာကို “စုတိဘဝင်္ဂါနံ အန္တရာ” စသော စကားကို လည်း မဆိုအပ်။ သရုပ်အားဖြင့် ပြားသော ကြောင့် ပဉ္စဝိညာဏ်ကိုလည်း တစ်ဌာနတည်း ၏ အဖြစ်ဖြင့် ပေါင်း၍ မယူအပ်ဟု သင်္ခေပဆရာက အပြစ်နှစ်ချက် တင်သည်၊ တင်သည့်အတိုင်းလည်း သင့်၏ဟု ထင်ပေ သည်။ သဂြိုဟ်ဂဏ္ဍိသစ်။ ၁၄၂။) (၂)တသ္မိ’ ပဋိသန္ဓိဌာနေ ကမ္မာဒိဝိသယေ ဝိညာဏံ ခိပန္တိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၁၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၁၂။

ပဋိသန္ဓိဌာနာဘိမုခ (တိ) [ပဋိသန္ဓိဌာန+အဘိမုခ] ပဋိသန္ဓေဌာနသို့၊ ရှေ့ရှုသော ။ တဏှာယ အပ္ပဟိနတ္တာ ဧဝံ ပုရိမပ္ပန္နာယ စ သန္တတိယာ ပရိဏတတ္တာ ပဋိသန္ဓိဌာနာဘိမုခံ ဝိညာဏံ နိန္ဒပေါဏပဗ္ဗာရံ ဟုတွာ ပဝတ္တတိတိ အာဟ “တဏှာ နာမေတိ” တိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၁၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၁၂။

ပဋိသန္ဓိဒါန (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဒါန] (၁)ပဋိသန္ဓေကို -ပေး-ဖြစ်စေ-ခြင်း။ (တိ) (၂) ပဋိသန္ဓေကို -ပေး-ဖြစ်စေ-တတ်သော။ (၃)ပဋိသန္ဓေကို -ပေး-ဖြစ်စေ-ရာ အခါ။ (၁)သုတ္တေ မရဏ-ကာလေ သမတ္တာယ သမာဒိန္နာယ မိစ္ဆာ-ဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ သဟဇာတစေတ-နာယ ပဋိသန္ဓိဒါနံ ဝုတ္တံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၀၀။ (-မူလဋီ၊ ၁။ ၁၂၃။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၂၉၊ ၁၇၈။) (၂)အပါယံ မုဉ္ဇိတွာ ဥပရိ ပဋိသန္ဓိဒါနတော ကုသလာ ဓမ္မာ “ဥဒ္ဓန္တိ ဝုစ္ဆန္တိ”

စူဠနိဋ္ဌ။၂၃။ (၃)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိဒါနကာလ (ပု) | ပဋိသန္ဓိဒါန+ကာလ |
ပဋိသန္ဓေကို-ပေး-ဖြစ်စေ-ရာ အခါ။ ယဒါ
ပန ပဋိသန္ဓိဒါနကာလေယေဝ ကေနစိ လဒ္ဓ-
ပစ္စယေန ပါရဒါရိကတ္တာဒိနာ ဗလဝအကု-
သလကမ္မေန ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပါဒနသာမတ္ထိယံ
ဥပဟတံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ။၂။၁၀၂။

ပဋိသန္ဓိဒါနတဏှာ (ထိ) | ပဋိသန္ဓိဒါန+တဏှာ |
ပဋိသန္ဓေကို - ပေး - ဖြစ်စေ - တတ်သော
တဏှာ။ အာဝေန္တိ အာပဋိသန္ဓိတော ဇေတိ
ဓာဝတိတိ အာဝေ။ ဝဇ္ဇမူလတာယ ပုနဗ္ဗဝေ
ပဋိသန္ဓိဒါနတဏှာယေတံ အဓိဝစနံ။မဟာနိ၊
ဋ္ဌ။၃၈၃။

ပဋိသန္ဓိဒါနသဘာဝ(ပု) | ပဋိသန္ဓိဒါန+သဘာဝ |
(၁) ပဋိသန္ဓေကို-ပေး-ဖြစ်စေ-ခြင်းဟူသော
သဘော။ (တိ) (၂) ပဋိသန္ဓေကို-ပေး-
ဖြစ်စေ-ခြင်းဟူသော သဘောရှိသော။ (၁၊၂)
တတော စ “ဗလဝံ ပဋိသန္ဓိ” အာကမတိ၊
ဒုဗ္ဗလံ နာကမတိ”တိ ဣဒံ ပဋိသန္ဓိဒါန-
သဘာဝေသု။ ယဿ ပန ပဋိသန္ဓိဒါန-
ဘာဝေါ ဧဝ နတ္ထိ၊န တဿ ဗလဝဘာဝေါ
ပဋိသန္ဓိအာကမနေ ကာရဏန္တိ အယမတ္ထော
ဒဿိတော ဟောတိ။ အနုဋ္ဌိ။၁။၁၂၉။

ပဋိသန္ဓိဒါနာဘိဓုခ (တိ) | ပဋိသန္ဓိဒါန+အဘိဓုခ |
ပဋိသန္ဓေကို - ပေး - ဖြစ်စေ-ခြင်းငှါ ရှေးရှု
သော (ကုသိုလ်)။ တထာဘူတမ္ပိ တံ ယထာ
ဝိပါကဒါနေ လဒ္ဓေါကာသဿ ကုသ-
လဿာပိ အဝသရော ဟောတိ၊ တထာ
လဒ္ဓပစ္စယံ ပဋိသန္ဓိဒါနာဘိဓုခံ ကုသလံ
ပဋိဗဟိတွာ ပဋိသန္ဓိ ဒေန္တံ တိရစ္ဆာန-
ယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာပေတိ။ ဒီဋ္ဌိ။၃။၅၀။

ပဋိသန္ဓိဒါယက (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+ဒါယက (ထိ-
ဉ် ပဋိသန္ဓိဒါယိကာ) | ပဋိသန္ဓေကို-ပေး-ဖြစ်
စေ-တတ်သော။ အန္တရာ ပန ကေနစိ လဒ္ဓ-
ပစ္စယေန ပါရဒါရိကတ္တာဒိနာ ဗလဝအကု-
သလကမ္မေန ဥပဟတသာမတ္ထိယံ တဒေဝ
ပဋိသန္ဓိဒါယကံ ကုသလကမ္မံ ဒုဗ္ဗလိဘူတံ
ပုရိသိန္ဒြိယံ အနုပ္ပါဒေတွာ အတ္တနော
သာမတ္ထိယာနုရူပံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဝတ္တေ
ဥပ္ပါဒေတိ။ သာရတ္ထ။၂။၁၀၁-၂။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ။၁။
၃၉၀။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။၁၇၄။)

ပဋိသန္ဓိဒါယကကမ္မ (န) | ပဋိသန္ဓိဒါယက+ကမ္မ |
ပဋိသန္ဓေကို-ပေး-ဖြစ်စေ-တတ်သော ကံ။
ယဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိဒါယကကမ္မံ ဩဘာသ-
မကာသိ။ ဣတိဝုတိ၊ဋ္ဌ။၆၈။

ပဋိသန္ဓိဒါယိ (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+ဒါယိ | ပဋိသန္ဓေ
ကို-ပေး-ဖြစ်စေ-တတ်သော။ မဟာဗောဓိ-
သတ္တာနံ စရိမဘဝေ ပဋိသန္ဓိဒါယိနော
ကမ္မဿ အသင်္ချေယျာယုကတာ သံဝတ္တန-
သမတ္ထတံ ဟဒယေ ဌပေတွာ။ သံ၊ဋ္ဌိ။၂။
၅၀၄။ အံ၊ဋ္ဌိ။၃။၂၅၃။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ။၂။၁၃၄။)

ပဋိသန္ဓိဓမ္မ (ပု) | ပဋိသန္ဓိ+ဓမ္မ | ပဋိသန္ဓေတရား၊
ပဋိသန္ဓေစိတ္တုပ္ပါဒ်။ ပဏ္ဏကတိရစ္ဆာနဂတ-
ဉာတောဗျဉ္ဇနကာနံ ပဋိသန္ဓိဓမ္မာ ဝိပါကန္တ-
ရာယိကာ နာမ။ ဝိ၊ဋ္ဌ။၃။၁၃၈။ မ၊ဋ္ဌ။၂။၉။
ပဋိသန္ဓိဓမ္မာတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တုပ္ပါဒမာဟ။ သာ
ရတ္ထ၊ ၃။၈၇။ မ၊ဋ္ဌိ။၂။၈၃။ (-ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။
၄၁၀။)

ပဋိသန္ဓိနာမရူပ (န) | ပဋိသန္ဓိ+နာမရူပ | ပဋိသန္ဓေ
စိတ်နှင့် တကွ - ပဋိသန္ဓေအခါဉ်- ဖြစ်သော
-နာမ်၊ရုပ်။ ဝိညာဏန္တိ ဧကူနဝိသတိဘေဒံ
ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ။ တံ ဟိ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ

အာဟာရတိတိ အာဟာရော။ စူဠနိဋ္ဌ။၈၀။
(-မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၇။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၄၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၉၅။ မူလဋီ၊၃။၁၇၉။)

ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တက (တိ) | ပဋိသန္ဓိ + နိဗ္ဗတ္တက |
ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ပဋိသန္ဓိ-
နိဗ္ဗတ္တကံ ပန ကမ္မံ ဇနကကမ္မံ နာမ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၇၈။ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကံ ကမ္မံ ဇနကကမ္မံ
နာမ ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဒါယိဘာဝတော၊ န
ပဝတ္တိဝိပါကမတ္တနိဗ္ဗတ္တကံ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၇၄။ (-
အံ၊ဋီ၊၂။၁၀၅။)

ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တန (န) | ပဋိသန္ဓိ+နိဗ္ဗတ္တန | ပဋိသန္ဓေ
ကို ဖြစ်စေခြင်း။ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တနသာမတ္ထိယ-
ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တနလက္ခဏ (တိ) | ပဋိသန္ဓိတိဗ္ဗတ္တန+
လက္ခဏ | ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းလျှင်-
မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ-ရှိသော။ ပဋိသန္ဓိ-
နိဗ္ဗတ္တနလက္ခဏော သမုဒယော။ ပေဋကော။
၁၇၁။

ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တနသာမတ္ထိယ (န) | ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တန+
သာမတ္ထိယ | ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ စွမ်း
နိုင်ခြင်း။ ကမ္မဝိညာဏံ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တ-
ကမ္မံ ဝေါပေတွာ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တနေန တဒ-
ဘိမုခံ အာကမ္ဘန္တံ။ တေနော ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တန-
သာမတ္ထိယေန ပရလောကေ ပတိဋ္ဌိတံ နာမ။
ဒီ၊ဋီ၊၃။၇၀။

ပဋိသန္ဓိနိမိတ္တ (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+နိမိတ္တ | ပဋိသန္ဓေ
လျှင် အကြောင်းရှိသော၊ ပဋိသန္ဓေ၏ အကျိုး
ဖြစ်သော။ တံ ဘယံ ဘယာနကံ ပဋိသန္ဓိ-
နိမိတ္တေဟိ ဒုက္ခေဟိ အဝိမုစ္စနတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၄၁၅။

ပဋိသန္ဓိနိယာမက (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+နိယာမက |
ပဋိသန္ဓေကို - ပိုင်းခြား-သတ်မှတ်-မြဲစေ-
တတ်သော။ ပဋိသန္ဓိနိယာမကဿ စုတိတော
ပုရိမဇေနဿ စ ဝသေန ဥပနိဿယော။
မူလဋီ၊၃။၁၈၇။ ပဋိသန္ဓိနိယာမကဿာတိ
ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိနိယာမကဿ။ အနု၊ဋီ၊၃။
၂၅၄။

ပဋိသန္ဓိနိယာမန (န) | ပဋိသန္ဓိ+နိယာမန | ပဋိ
သန္ဓေကို-ပိုင်းခြား-သတ်မှတ်-မြဲစေ-ခြင်း။
ဝိဟေဋ္ဌကာဒိဟိ ကတဿ ကုသလဿ
အနုဋ္ဌာရတာယ ဝါ၊ အာဒိတောဝ ပဋိသန္ဓိ-
နိယာမနေန ဝါ .... ဗဟ္တာဗာဓတာဒိနိ
ကရောန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၀။

ပဋိသန္ဓိနိဿယ (ပု) | ပဋိသန္ဓိ+နိဿယ | ပဋိသန္ဓေ
၏မှီရာ။ သုက္ကမေဝ ဟိ ဣဓ ပဋိသန္ဓိနိဿ-
ယတ္တာ “ပဋိသန္ဓိ”တိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ “ခိပ္ပံ
ပတိဋ္ဌာတိ”တိ။ ဝိမတိ၊၁။၁၀၁။

ပဋိသန္ဓိနိဿိတ (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+နိဿိတ | ပဋိ
သန္ဓေကို မှီသော။ ယဒေဝ တေ ဥပပတ္တိ-
နိဿိတာ၊ တဒေဝ တေ ပဋိသန္ဓိနိဿိတာ။
စူဠနိ၊၅၃။

ပဋိသန္ဓိပစ္စယ (ပု) | ပဋိသန္ဓိ+ပစ္စယ | ပဋိသန္ဓေ
၏ အကြောင်း။ န ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိတိ
အပါယေ ပဋိသန္ဓိပစ္စယတာယ န လဒ္ဓကံ
ဟောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၁။

ပဋိသန္ဓိပစ္စုပ္ပန် (တိ) | ပဋိသန္ဓိ+ပစ္စုပ္ပန် | ရှေး
ဘဝနှင့် တကွ ဆက်စပ်ခြင်းဟူသော ရှေ့၊ရှု။
ထင်သော အခြင်းအရာရှိသော။ ဝိဇာနန-
လက္ခဏံ ဝိညာဏံ ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမရသံ၊ ပဋိသန္ဓိ-
ပစ္စုပ္ပန်၊ သင်္ခါရပဒဋ္ဌာန်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅၉။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၉။ ပုရိမဘဝေန သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဌနံ

ဟုတွာ ဂယုတိတိ ပဋိသန္ဓိပစ္စုပ္ပန်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၂။ ၂၅၃။

ပဋိသန္ဓိပညာ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိ+ပညာ] ပဋိသန္ဓေ
အခါ၌ ဖြစ်သောပညာ၊ ပဋိသန္ဓေဉာဏ်။ နိပု-
ဏာတိ ဣမိနာ ပန ကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ ပဋိသန္ဓိ-
ပညာသင်္ခါတံ သာဘာဝိကဉာဏံ ဝုတ္တံ။
သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၃၂။

ပဋိသန္ဓိပဉာ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိ+ပဉာ] ပဋိသန္ဓေ
ပြဿနာ၊ ပဋိသန္ဓေနေ၊ မနေကို မေးမြန်းခြင်း။
မိလိန္ဒမင်းက အရှင်နာဂသိန်အား သေလွန်ပြီး
က တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေမနေရသူ ရှိ၊ မရှိ
မေးမြန်းရာ ကိလေသာ မရှိသောသူသည်
တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေမနေရပဲ ကိလေသာရှိသော
သူသာ တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေရကြောင်း
ဖြေကြားသည်။ မိလိန္ဒ။ ၃။ ၁။

ပဋိသန္ဓိပရိယန္တ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ပရိယန္တ] ပဋိသန္ဓေ
၏ အဆုံး။ ဥပပတ္တိပရိယန္တေ ဌိတော ၊
ပဋိသန္ဓိပရိယန္တေ ဌိတော ။ မဟာနိ။ ၁၇။ ၃၆၆။
ပဋိသန္ဓိပရိယန္တတိ ကာမရူပါရူပဘဝေသု
ပဋိသန္ဓိယာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၇၇-၈။ (-စူဠနိ။
၃၄။)

ပဋိသန္ဓိပရိယာယ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ပရိယာယ] |
ပဋိသန္ဓိသဒ္ဓါ၏-ပရိယာယ-ဝေဝုဇ်-စကား
လှယ်။ ပဋိသန္ဓိပရိယာယောပိ ဣဓ ဂဗ္ဘ-
သဒ္ဓေါတိ အာဟာ "ဒေဝလောကပဋိသန္ဓိပဋိ-
လာဘာယာ"တိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၆၉။

ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိ+ပဝတ္တိ] ပဝတ္တိသင်္ဂ-
ဟံ နာမ၊ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိယံ။ သင်္ဂဟ။ ၅၅။
ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိသု စိတ္တုပ္ပါဒါနံ ပဝတ္တိသင်္ဂဟံ
နာမ .... ဝက္ကာမိတိ ယောဇနာ။ ဝိဘာဝိနိ။
၁၃၇။ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိယန္တိ ဧတ္ထ ဗဟုဝစနတ္ထေ

ဧကဝစနန္တိ အာဟာ "ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိသု"တိ။
.... ပဋိသန္ဓိကာလပဝတ္တိကာလေသုတိ
အတ္ထော။ မဏိမဇ္ဈ။ ၁။ ၄၂၉။ "အံမော နိဂ္ဂဟိတံ
ဈလပေဟိ"တိ ဧတ္ထ "အံမော"တိ နိဒ္ဒေသ-
ဒဿနတော ကတ္ထမိ နပုံသကလိင်္ဂတ္ထံ န
ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တေန အာဓိပစ္စုပ္ပန်ဝါရော
ဆန္တုပါရိသုဒ္ဓိ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိယန္တိအာဒိ သိဇ္ဈ-
တိ။ ရူ။ ၃၅၉။ (မောဂ်၊ ၁။ ၂၀။) | ပဋိသန္ဓေ
အခါ၊ ပဝတ္တိအခါ။ (ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဖြစ်ရာ
ဥပါဒ်ခဏကာလကို "ပဋိသန္ဓေအခါ"ဟု ခေါ်
၍ အထူးထူးသော ရုပ်နာမ်တရား၏ ဖြစ်ပွား
ရာ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိမှစ၍ စုတိအတွင်း
ကာလကို "ပဝတ္တိအခါ"ဟု ခေါ် သည်။
သင်္ဂဟ။ ၁၁၉-၁၁၂။ ဝိဘာဝိနိ။ ၁၆၁။ မဏိ
မဇ္ဈ။ ၂။ ၁၂၁၂။) ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိနံ၊ ဝသေနေတေ
ဘဝါဒိသု။ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ သင်္ခါရာ၊ ယထာ
ယေသဉ္စ ပစ္စယာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၇၊ ၁၆၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၉၊ ၁၉၂။ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိသု (ဝိဘာ
ဝိနိ။ ၁၆၉)တိ ပဋိသန္ဓိကာလပဝတ္တိကာလေ-
သု။ မဏိမဇ္ဈ။ ၂။ ၂၃။ (-မ၊ ၄။ ၁၈၂။ အဘိ၊ ၄။
၂။ ၁၆၅။ အဘိ၊ ၄။ ၃၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၉၆။ မဋီ၊ ၁။
၃၂၅။ အနု၊ ၁။ ၁၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၃၀၇၊
၃၇၂။)

ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝိပါကဒါယက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ
ပဝတ္တိ+ဝိပါက+ဒါယက] ပဋိသန္ဓေအခါ၊
ပဝတ္တိအခါ၌ အကျိုးကို ပေးတတ်သော ။
သမ္ပတ္တိဘဝ အတ္တဘာဝနေကာနိ ပဋိသန္ဓိ-
ပဝတ္တိဝိပါကဒါယကာနိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၈၅။
(-ဝိမာန၊ ၄။ ၁၄၀။)

ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝိပါကဒါယိ (တိ) [ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိ+
ဝိပါက+ဒါယိ] ပဋိသန္ဓေအကျိုး၊ ပဝတ္တိအကျိုး
ကို ပေးလေ့ရှိသော။ တာနိမာနိ .... စတုသု

အရူပိဗြဟ္မလောကေသု ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝိပါ-
ကဒါယိနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁၁၉။

ပဋိသန္ဓိပါတုဘာဝ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ + ပါတုဘာဝ]
ပဋိသန္ဓေ၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း။ အပ္ပဟိန-
ကိလေသဿ ဟိ ကမ္မတော .... စုတိယာ
ပဋိသန္ဓိပါတုဘာဝေါ။ အနု၊ ၁၂၊ ၉၆။

ပဋိသန္ဓိဖလ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဖလ] ပဋိသန္ဓေဟု
သော အကျိုး။ စုတိအနန္တရံ နိရယေ ပဋိသန္ဓိ-
ဖလံ အနန္တရံ နာမ။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၁၂၃။

ပဋိသန္ဓိဗီဇ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဗီဇ] ပဋိသန္ဓေတည်း
ဟူသော မျိုးစေ့။ တတ္ထ ဟိ ကာမာဝစရ-
ဝိပါကသင်္ခါတံ ပဋိသန္ဓိဗီဇံ နတ္ထိ။ အဘိ၊ ၁၅၊ ၂
၁၄၆။ (-မူလ၊ ၁၂၊ ၁၂၈။)

ပဋိသန္ဓိဘယ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဘယ] ဘဝတစ်ပါး
စသည်တို့နှင့် စပ်ခြင်းဟူသော ဘေး၊ ပဋိ-
သန္ဓေဘေး။ ဝိညာဏာဟာရေ ပဋိသန္ဓိဘယံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၃၆။ ပဋိသန္ဓိတိ ဘဝန္တရာဒိဟိ
ပဋိသန္ဓာနံ၊ တံ ဘယံ ဘယာနကံ ပဋိသန္ဓိ-
နိမိတ္တေဟိ ဒုက္ခေဟိ အဝိမုစ္စနတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၄၁၅။

ပဋိသန္ဓိဘဝဂံစိတ္တ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ဘဝဂံ+စိတ္တ]
ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ဘဝဂံစိတ်။ တမ္ပိတိ စုတိ-
စိတ္တမ္ပိ။ ပဋိသန္ဓိဘဝဂံစိတ္တာနိ ဝိယ ဧကုန-
ဝိသတိဝိဓမ္မေဝ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၊ ၁၃၅။

ပဋိသန္ဓိဘဝဂံစုတိသန္တတိ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိ+ဘဝဂံ+
စုတိ+သန္တတိ] ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝဂံ၊ စုတိတို့၏
အစဉ်အတန်း။ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ ပဋိသန္ဓိ-
ဘဝဂံစုတိသန္တတိ ဧကော စိတ္တဝါရော။
မူလ၊ ၁၂၊ ၄၅။

ပဋိသန္ဓိဘဝဂံဝါရ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+ဘဝဂံ+ဝါရ]

ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝဂံတို့၏ - အလှည့်-အကြိမ်။
ပကတိယာ ပန တံ သကလေပိ ပဋိသန္ဓိ-
ဘဝဂံဝါရေ ပဏ္ဏရမေဝ။ မ၊ ၁၁၊ ၁၇၁။

ပဋိသန္ဓိမာရ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ+မာရ] ပဋိသန္ဓေတည်း
ဟူသော မာရ်။ ပဋိသန္ဓိမာရော ဘဝမာရော
သံသာရမာရော။ စူဠနိ၊ ၁၅။

ပဋိသန္ဓိမူလ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ+မူလ] ပဋိသန္ဓေလျှင်
-အရင်း-မူလ-ရှိသော။ ဧကမ္ပိ ဇာတိန္တိ ဧကမ္ပိ
ပဋိသန္ဓိမူလံ စုတိပရိယောသာနံ ဧကဘဝ-
ပရိယာပန္တံ ခန္ဓသန္တာနံ။ ဝိ၊ ၁၁၊ ၁၂၈။ ပဋိသံ၊
၁၁၊ ၃၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၄၃။ အံ၊ ၁၂၊ ၈၄။

ပဋိသန္ဓိမူလက (တိ) [ပဋိသန္ဓိ + မူလ + က]
ပဋိသန္ဓေလျှင်-အရင်း-မူလ-ရှိသော။ ပရိ-
ယေဉ္ဇိမူလကဿ စေဝ ပဋိသန္ဓိမူလကဿ စ
ဒုက္ခဿ ဝသေန အင်္ဂါရကာသု ဝိယ မဟာ-
ပရိဋ္ဌာဟာတိ ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ သံ၊ ၁၂၊ ၉၆။ (-
စူဠနိ၊ ၁၅၊ ၄၆။ သံ၊ ၁၂၊ ၂၄၆။)

ပဋိသန္ဓိယတိ (ကြိ) [ပဋိ+သံ+ဓာ+ယ+တိ] ရူ။
၅၁။ နိတိ၊ သုတ္တံ၊ ၁၀၆၃။ မောဂ်၊ ၅၊ ၁၃၂။ သံ
ဓာ သန္တိမ္ပိ။ သံပုဗ္ဗော ဓာဓာတု သန္တိမ္ပိ
ဝတ္တတိ။ ....န သန္တိယတိတိ ဣဒံ အညေဟိ
ပကရဏေဟိ အသာဓာရဏံ ဒိဝါဒိရူပံ။ နိတိ၊
ဓာ၊ ၂၃၁။ တစ်ဖန်-နောက်ထပ်-ဆက်စပ်၏။
ဧဝမေဝ သတ္တာတိ ယထာ ပဏ္ဍုပလာ-
သော ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော န ပဋိသန္ဓိယတိ။
ဒီ၊ ၁၁၊ ၁၇၄။ (-သီ၊ ၁၁၊ ၄၄၆။)

ပဋိသန္ဓိရူပ (န) [ပဋိသန္ဓိ+ရူပ] ပဋိသန္ဓေစိတ်
နှင့် တကွဖြစ်သော ရုပ် (ကမ္မဇရုပ်)။ ပဋိ-
သန္ဓိရူပဿ ဝိညာဏံ ပစ္စယော ဟောတိ။
အဘိ၊ ၁၅၊ ၁၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၃၅။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၀၅။
(-ပဋိသံ၊ ၁၅၊ ၁၇၂-၃။)

ပဋိသန္ဓိလက္ခဏ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ + လက္ခဏ]
ဘဝတစ်ပါးနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း-ပဋိသန္ဓေ-ဟူ
သော - မှတ်ကြောင်း - လက္ခဏာ - ရှိသော။
ဒုက္ခသစ္စာနဲ့ “ပဋိသန္ဓိလက္ခဏာ” တိ အာဒိ-
နာ....အာဒိနဝရိယော။ နေတ္ထိ၊ ၂၃။ နေတ္ထိ၊
ဝိ။ ၃၀။

ပဋိသန္ဓိဝိစာရ (ပု) [ပဋိသန္ဓိ + ဝိစာရ] ဘဝတစ်ပါး
နှင့် ဆက်စပ်ခြင်း-ပဋိသန္ဓေ-ကို - စိစစ်-
ဝေဖန်-ခြင်း။ “ကတိ ပဋိသန္ဓိယော၊ ကတိ
ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ” တိ အာဒိနာ ပဋိသန္ဓိဝိစာရော
ပရတော ဝိတ္ထာရတော ကထိယတိ။ အနု၊ ၂။ ၁၁၃။

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏ (န) [ပဋိသန္ဓိ + ဝိညာဏ] ဘဝ
တစ်ပါးနှင့် ဆက်စပ်တတ်သော ဝိညာဏ်၊
ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်။ ပုန ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ
နိဗ္ဗတ္တေယျ။ စူဠနိ၊ ၁၀၈။ ကာမဘဝေ သင်္ခါရာ
ကာမဘဝေ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ ပစ္စယာ
ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၁၁။ ၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၃။ (- ဒိ၊ ၁၂။
၅၁။ ၉၃။ မ၊ ၁၁။ ၂၁၃-၅။ မ၊ ၁၄။ ၅၂။ သံ၊ ၁။
၁၆၉။ ၂၇၄။ သံ၊ ၁၂။ ၂၅။ အံ၊ ၁၄။ ၁၃၃။
၁၆၃။ အဘိ၊ ၁၂။ ၁၅၃။ အဘိ၊ ၁၄။ ၃၅၆။
ပဋိသံ၊ ၁၁။ ၁၀၂-၄။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ ၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၈၈။ ၁၈၄-၉။ ၂၁၄။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၆၃။ ဓမ္မ၊ ၁၄။
၁။ ၂၇၃။ သုတ္တနိ၊ ၁၁။ ၂၉၂။ စူဠနိ၊ ၅၃။ ၆၀၊
၈၀။ နေတ္ထိ၊ ၁၃၈။)

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဗီ (န) [ပဋိသန္ဓိဝိညာဏ + ဗီ]
ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်တည်းဟူသော မျိုးစေ့။
တတော ဧဝံ ကမ္မဝိညာဏတော ပဋိသန္ဓိ-
ဝိညာဏဗီဇေ ဝိရုဋ္ဌေ ဝိရူဟန္တေတိ အတ္ထော။
အနု၊ ၁၂။ ၂၄၃။

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမူလက (တိ) [ပဋိသန္ဓိဝိညာဏ +

မူလ + က] ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်လျှင်-အကြောင်း
ရင်း-မူလ-ရှိသော။ တမ္မုလကတ္တာတိ ပဋိ-
သန္ဓိဝိညာဏမူလကတ္တာ ဣတော ပရံ ပဝတ္တ-
နာမရူပဿ။ သံ၊ ၁၂။ ၁၁၅။

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏရာဇ (ပု) [ပဋိသန္ဓိဝိညာဏ +
ရာဇ] ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်တည်းဟူသော-
ဘုရင်-မင်း။ ပဉ္စပေါကာရေ ပဋိသန္ဓိဝိညာ-
ဏရာဇဿ သဟဇာတာဒိပစ္စယတံ ဝိနာ
ရူပဿ ပဋိသန္ဓိဝိသေန ပဌမုပ္ပတ္တိ နာမ
နတ္ထိ။ အဘိ၊ ၁၄။ ၃။ ၃၅၆။

ပဋိသန္ဓိဝိပါက (ပု၊ န) [ပဋိသန္ဓိ + ဝိပါက] ပဋိသန္ဓေ
-အကျိုး-ဝိပါက။ (က) ပဋိသန္ဓေဟူသော
အကျိုး။ (ခ) ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်သော
အကျိုး။ (က) ဝိပါကေဝိ ဌပေတွာ ပဋိသန္ဓိ-
ဝိပါကံ အဝသေသော ကာမာဝစရရူပါဝစရ-
ဝိပါကော တဿေဝ ဧကန္တေန ပစ္ဆာဇာတ-
ပစ္စယော ဟောတိ။ အဘိ၊ ၁၄။ ၃။ ၃၇၂။ (- ၄၂၃။
မူလ၊ ၁၂။ ၂၀၉။) (ခ) ယသ္မာ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာ
ပဝတ္တိဝိပါကမေဝ ဒေတိ၊ န ပဋိသန္ဓိဝိပါကံ။
အနု၊ ၁၂။ ၁၀၂။ (- အံ၊ ၁၂။ ၁၀၃။ အနု၊ ၁၁။
၁၃၅။)

ပဋိသန္ဓိဝိပါကဓမ္မ (တိ) [ပဋိသန္ဓိ + ဝိပါက + ဓမ္မ]
ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း သဘောရှိ
သော။ ဝိပါကဒါနံ ပဋိသန္ဓိဝိပါကဓမ္မတာဘိ
မညမာနော “ယဒိ ဘာဝနာ” တိ အာဒိမာဟ။
အနု၊ ၁၁။ ၁၃၁။

ပဋိသန္ဓိဝိပါကသမနန္တရ (တိ) [ပဋိသန္ဓိဝိပါက +
သမနန္တရ] ပဋိသန္ဓေ-အကျိုး-ဝိပါက-၏
အခြားမဲ့။ ပဋိသန္ဓိဝိပါကသမနန္တရံ ပဝတ္တိယံ
အနေကာသု ဇာတိသု .... မဟာဝိပါကတ္တာ
“အကုသလရာသီ” တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၂၆၆။

ပဋိသန္ဓိဝိရဟိတ (တိ) | ပဋိသန္ဓိ + ဝိရဟိတ |
ပဋိသန္ဓေမှ ကင်းသော။ ပဋိသန္ဓိဝိရဟိတံ
နိဗ္ဗာန် ဌပေတွာ အည် .... န ပတ္တေတိ။ဧဋ္ဌနိ၊
၄။၆၈။

ပဋိသန္ဓိဝိသယ (ပု)| ပဋိသန္ဓိ+ဝိသယ | ပဋိသန္ဓေ
၏ အာရုံ။ ဧဝံ ဝိညာဏဿ အာဂတေ
ပဋိသန္ဓိဝိသယေ ဂတိယာ သတိ ဣတော
စဝနသင်္ခါတာ စုတိ။ သံ၊၄။၂။၆၇။ (-မူလဋီ၊
၁။၁၃၂။)

ပဋိသန္ဓိသညာ (ထိ)| ပဋိသန္ဓိ+သညာ | ပဋိသန္ဓေ
ဟူသော သညာ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ္တုပ္ပါဒ်။ ဣဓ
ပန ပဋိသန္ဓိသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။ ဒိ၊၄။၁။၁၀၉။
ပဋိသန္ဓိသညာတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တုပ္ပါဒေါယေဝ
သညာသိသေန ဝုတ္တော ။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၄၃၈။
(-ဒိ၊၄။၂။၁၀၀။ အံ၊၄။၃။၁၆၃။ ပဋိသံ၊၄။၁။
၁၀၄။ နေတ္တိ၊၄။၁၃၄။ ဝိမတိ၊၁။၅၃။ ဒိ၊ဋီ၊၁။
၁၆၈။)

ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတ (တိ) | ပဋိသန္ဓိ + သမုဋ္ဌိတ |
ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်သော ။ အယံ ကမ္မဇော
ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတော ။ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ ပန
ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ပဝတ္တေ သမုဋ္ဌိတာနိ ။
အဘိ၊၄။၁။၃၅၈။

ပဋိသန္ဓိဟေတု (ပု)| ပဋိသန္ဓိ+ဟေတု | (၁) ပဋိသန္ဓေ
ဟူသော အကြောင်း၊ (၂) ပဋိသန္ဓေ၏
အကြောင်း ။ (၁) ကုသလာဘိသင်္ခါရံ အဘိ-
သင်္ခရေန္တော န ဂတိဟေတု န ဥပပတ္တိဟေတု
န ပဋိသန္ဓိဟေတု .... အဘိသင်္ခရေတိ။
မဟာနိ၊၃။၃၃၄။ (၂) အာယူဟနာတိ အာယတိ
ပဋိသန္ဓိဟေတုဘူတံ ကမ္မံ။ ပဋိသံ၊၄။၁။၈၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၈၆။ အနုဋီ၊၁။၁၀၉။ (-ပဋိသံ၊၄။၁။
၂၃၅။)

ပဋိသန္ဓယုတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+နဟ+ယ+တိ။
နဟ ဗန္ဓနေ.... သန္ဓယုတိ။ နိတိ၊ဓာ။၂၄၀။
တစ်ဖန် ဖွဲ့စပ်၏။ ပါနိယမ္ပိ ဝိဝတိ၊ သန္ဓာ-
ဟမ္ပိ ပဋိသန္ဓယုတိ။ မ၊၄။၁။၃၈၇။

ပဋိသမ (တိ) | ပတိ+သမ|ကိုယ်ပွါး-ကိုယ်စား-
အဖြစ်ဖြင့် တူညီသော၊ သူ။ အပ္ပဋိသမောတိ
အတ္တဘာဝေနေဝဿ ပဋိသမော နာမ ကောစိ
နတ္ထိတိ အပ္ပဋိသမော။ အံ၊၄။၁။၉၀။ ပဋိ-
သမောတိ ပဋိနိမိတာဝေန သမော။ အံ၊ဋီ၊၁။
၁၃၈။ (-အံ၊၄။၁။၈၉။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၁၉။ အံ၊ဋီ၊၃။
၂၁၅။)

ပဋိသမ္ဘိဒ(ဒါ)ပုတ္တိ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ပတ္တိ | ပဋိ
သမ္ဘိဒါဉာဏ်-သို့ရောက်-ကို ရ -သော၊ သူ။
ပဋိသမ္ဘိဒါပုတ္တာနံ ယဒိဒံ မဟာကော-
ဋိကော။ အံ၊၁။၂၅။ ဣမာဟိ သောဠသဟိ
ပညာဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ပဋိ-
သမ္ဘိဒပုတ္တော။ ပဋိသံ၊၃။၈၁။ ပဋိသမ္ဘိဒါ-
ပတ္တာနန္တိ စတသော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပတွာ
ဋ္ဌိတာနံ။ အံ၊၄။၁။၂၂၂။ (-အဘိ၊က။၂။၃။
ဝိ၊၄။၁။၆။ ဝိ၊၄။၃။၂၅၆။ ဝိ၊၄။၄။၁၀၆။၂၂။
ဒိ၊၄။၁။၅။ မ၊၄။၂။၆၀-၅။ သံ၊၄။၂။၁၈၇။
အံ၊၄။၁။၁၉၉။ အံ၊၄။၃။၁၁၁။ အဘိ၊၄။၁။၁၇။
အဘိ၊၄။၂။၃၇၁။ ပဋိသံ၊၄။၁။၅၆။ ပဋိသံ၊၄။
၂။၂၆၃။ ခုဒ္ဒက၊၄။၇၈။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၃၇။ ဥဒါန၊
၄။၂၄၊၂၄၂။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၉။ သုတ္တနိ၊၄။၁။
၃၁၄။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၇၉။ ထေရ၊၄။၁။၁၄၊၃၄။
ထေရ၊၄။၂။၇၅။ ထေရီ၊၄။၃။၁။ ဇာ၊၄။၁။၁၂၉။
သာရတ္ထ၊၁။၁၈။ ဝိမတိ၊၁။၅။ ဝိမတိ၊၂။၂၆၄။
သိ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၆၃။ မ၊ဋီ၊၁။၄၂။ မ၊ဋီ၊၃။၁၄၊
၁၀၁။သံ၊ဋီ၊၁။၃၉။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၁၊၂၉၈။ အံ၊ဋီ၊
၁။၃၆၊၁၄၀။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၄၈။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၄၃။)

ပဋိသမ္ဘိဒ(ဒါ)ပုတ္တိ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ပတ္တိ | ပဋိ

သန္ဓိဒုပ္ပတ္တိ-သို့ရောက်-ကိုရ-ခြင်း။ ဗဟုမ္ဘိ
ဥဂ္ဂဟေတွာ ပန ပုထုဇ္ဇနဿ ပဋိသန္ဓိဒု-
ပ္ပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ ပဋိသံသ္မိသေဝ။ ပဝတ္တ-
တိတိ အပ္ပဋိဟတံ ဟေတွာ ပဝတ္တတိ ပဋိ-
သန္ဓိဒုပ္ပတ္တိယာ။ သံဋီ၊ ၂။ ၃၇။ (-အဘိ၊ ၅။
၂။ ၃၇။ အံဋီ၊ ၃။ ၃၄၉။)

ပဋိသန္ဓိဒုပ္ပတ္တိဟေတု (ပု) [ပဋိသန္ဓိဒုပ္ပတ္တိ+ဟေတု]
ပဋိသန္ဓိဒုပ္ပတ္တိရခြင်း၏ အကြောင်း။ ပုဗ္ဗ-
ယောဂေါတိ အတိတဇာတိသု ပဋိသန္ဓိဒုပ္ပတ္တိ-
ဟေတုဘူတော ပုညပယောဂေါ။ ပဋိသံသ္မိ၊ ၂။
၂၆၃။

ပဋိသန္ဓိဒု (ထိ) [ပတိ+သံ+ဘိဒ+အ+အာ။ ပဋိ-
သန္ဓိဇ္ဇတိတိ ပဋိသန္ဓိဒု။ ရှု၊ ၅၉၉။] (၁)
ပဋိသန္ဓိဒုပ္ပတ္တိ။ အသိးအသိး-ခွဲခြမ်း- စိတ်
ဖြာ-တတ်သော ဉာဏ်။ အသိးအသိး-ခွဲခြမ်း-
-စိတ်ဖြာ-၍ သိသောဉာဏ်။ (၂) ပဋိသန္ဓိဒု
မဂ်ပါဠိ တော်။ (၁)စတသော ပဋိသန္ဓိဒု၊
အတ္ထပဋိသန္ဓိဒု၊ ဓမ္မပဋိသန္ဓိဒု၊ နိရုတ္တိပဋိ-
သန္ဓိဒု၊ ပဋိဘာနပဋိသန္ဓိဒု။ အဘိ၊ ၁။ ၃၀၇။
ပဋိသန္ဓိဒု၊ ဝိမောက္ခော စ၊ ယာ စ သာဝက-
ပါရမီ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၀။ ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ ....
စတုနံ ပဋိသန္ဓိဒုနံ ဆနံ အဘိညာနံ ဆနံ
ဗုဒ္ဓဓမ္မာနန္တိ ဘဂဝါ။ မဟာနိ၊ ၁၁။ ပဋိသန္ဓိ-
ဒုဒါတိ ပဘောဒါ၊ ယသ္မာ ပန ပရတော
“အတ္ထေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသန္ဓိဒု”တိအာဒိ-
မာဟ၊ တသ္မာ န အညဿ ကဿစိ ပဘောဒါ၊
ဉာဏသေဝ ပဘောဒါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ
“စတသော ပဋိသန္ဓိဒု”တိ ပဒေန စတ္တာရော
ဉာဏပုဘောဒါ”တိ အယမတ္ထော သင်္ဂဟိ-
တော။ အဘိ၊ ၅။ ၃၇၀။ ဓမ္မတ္ထနိရုတ္တိပဋိဘာ-
နေသု ပဘောဒဂတာ ပညာ “ပဋိသန္ဓိဒု”တိ
ဝုစ္စတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၉၆။ စတုနံ ပဋိသန္ဓိဒုနန္တိ

ပဋိသန္ဓိဒုပ္ပတ္တိဉာဏာနံ စတုနံ။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၃၂။
(-အံ၊ ၁။ ၂၂။ အံ၊ ၂။ ၄၂၂။ အဘိ၊ ၁။ ၃၁၉။ ၃၂၂။
အဘိ၊ ၁။ ၂၃၃။ ပဋိသံသ္မိ၊ ၁။ ၂၅၂။ ၃၄၁။ အပ၊
၁။ ၃၄၅။ ၆၇၇။ ၁၁၃၂။ ၃၄၆။ အပ၊ ၂။ ၁၃၊
၂၄၇။ ၈၁၇။ ၆၁၈၅။ ၁၉၀။ ၂၀၆။ ၂၂၉။ ၂၃၆။ ၂၄၇။
၂၅၀။ ၂၇၃။ ၂၈၀။ ၂၉၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၂၁။ ၃၂၉။ မဟာ
နိ၊ ၁။ ၈၀။ ၃၅၅။ စူဠနိ၊ ၂၂၅။ မိလိန္ဒ၊ ၂။ ၁၀၊
၃၃၉။ ဝိ၊ ၅။ ၁၅၁၆၂။ ဒီ၊ ၅။ ၅၄၁၃၆၂။ ၇၀၊
၃၂၁။ ၃၃၈။ ၃၆၄။ ဒီ၊ ၅။ ၅၆-၈၁၅၃။ မ၊ ၅။ ၁။
၂၃၇။ မ၊ ၅။ ၄။ ၅၈။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၂။ သံ၊ ၅။ ၂။
၂၇၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၆၇။ ၂၂၃။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၃၅၀။
အံ၊ ၅။ ၃။ ၁၆၀။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၇၀-
၆။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၁၀၇။ ပဋိသံသ္မိ၊ ၁။ ၂။ ၃။
ပဋိသံသ္မိ၊ ၂။ ၂၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇၀-၂။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။
၁၆၄၅။ ၉၉၁။ ၃၃၃။ ၃၃၁။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၁၆၀၊
၄၅၁။ ဥဒါန၊ ၅။ ၈၅။ ၃၀၄။ ၃၈၇။ ထေရ၊ ၅။ ၂။
၅၉၁။ ၁၃။ ထေရီ၊ ၅။ ၇။ အပ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၅။ ၃၃၃။
အပ၊ ၅။ ၁။ ၅၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၇၆၁၆၆။ စရိယာ၊ ၅။
၂၉၇။ ၃၂၁။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၃၇၊ ၁၃၄။ ၁၉၉။ ဇာ၊ ၅။ ၄။
၂၂၄။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၉၇။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၇၁။ ၁၉၅။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၇၁။ ၈၁၄၅-၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။
၉၀။ ၃၂၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၁၆၆။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၉။ သီ၊ ၅။
သစ်၊ ၁။ ၆၂။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၁။ မ၊ ၅။ ၁။ ၃၇။ သံ၊ ၅။
၂။ ၃၃၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၀။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၁၃၄၈၊
၃၅၀။ အံ၊ ၅။ ၃။ ၃၅။ မူလ၊ ၅။ ၁။ ၂။ မူလ၊ ၅။ ၂။
၁၉၂-၃-၅။ အနု၊ ၅။ ၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၂၅၂-
၈။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၃၅၀။) (၂) ခုဒ္ဒကပါဌ .... ပဋိ-
သန္ဓိဒုအပါဒါနဗုဒ္ဓဝံသစရိယာပိဋကဝသေန
ပနုရသပ္ပဘောဒေါ ခုဒ္ဒကနိကာယောတိ ဣဒံ
သုတ္တန္တပိဋကံ နာမ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၅။ ဧဝံ ပဋိ-
သန္ဓိဒုယံ ဝုတ္တနယေနပေတ္တ အတ္ထော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၃။ (-ဒီ၊ ၅။ ၁၅၆။ ဒီ၊ ၅။ ၃။
၁၈၀။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၈။ မ၊ ၅။ ၄။ ၁၀၀။ သံ၊ ၅။ ၁။

၂၁၉။ သံ၊၄။၂၀၇၊၂၂၃။ အံ၊၄။၂။၃၈၄။
အဘိ၊၄။၂၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၇၊၂၆၄။ ခုဒ္ဒက၊၄။
၇၁။ ဥဒါန၊၄။၃၁၊၁၆၉။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၃၄၊
၁၉၄။ မဟာနိ၊၄။၃၉၊ ၂၆၁။ ဒီ၊၄။၂၀၃။)

ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ကထာ |
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တို့ကို- ဟောကြား-ပြဆို -
ရာ စကား။ ဣဒါနိ ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ နာမ
ဟောတိ။ အဘိ၊၄။၃၁၆။ (-အဘိ၊က။၂၃၃။
ပဋိသံ၊၄။၁၂၃။ ပဋိသံ၊၄။၂၂၁၄။)

ပဋိသမ္ဘိဒါကိစ္စ (န) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ကိစ္စ | ပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ်၏ -အမှ-ကိစ္စ။ တံ ပန နယိဒံ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါကိစ္စန္တိ ပဋိက္ခိပိတ္တာ ဣဒံ ဝတ္ထု
ကထိတံ။ အဘိ၊၄။၂။၃၇၁။ ပဋိသမ္ဘိဒါတော
အညေနော ပကာရေန ဇာနိတဗ္ဗတော န
သက္ကတဘာသာဇာနဉံ ပဋိသမ္ဘိဒါကိစ္စံ။ မူလ
ဋီ၊၂။၁၉၂။ (-ပဋိသံ၊၄။၁၁၅။ အံ၊၄။၂။၃၄၈။)

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ (န) | ပဋိသမ္ဘိဒါ + ဉာဏ |
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ အသီးအသီး-ခွဲခြမ်း-စိတ်
ဖြာ-၍ သိသောဉာဏ်။ အကျိုးတရားတို့ကို-
ခွဲခြမ်း-စိတ်ဖြာ-၍ သိစွမ်းနိုင်သော အတ္ထုပဋိ
သမ္ဘိဒါဉာဏ်၊အကြောင်းတရားတို့ကို-ခွဲခြမ်း-
စိတ်ဖြာ-၍ သိစွမ်းနိုင်သော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ်၊ မှန်ကန်သော သဒ္ဓါတို့ကို - ခွဲခြမ်း-
စိတ်ဖြာ-၍ သိစွမ်းနိုင်သော နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ်၊ အတ္တ၊ ဓမ္မ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်
သုံးမျိုး (တစ်နည်း-အတ္တ၊ဓမ္မ၊နိရုတ္တိ၊ပဋိဘာန
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးမျိုး)ကို - ခွဲခြမ်း-စိတ်
ဖြာ-၍ သိစွမ်းနိုင်သော ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ်ဟူ၍ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးမျိုး ရှိသည်
(အဘိ၊ဝိ။၃၀၇။ ပဋိသံ၊၂။၈၅-၈။ အဘိ၊၄။၂။
၃၇၀။ ပဋိသံ၊၄။၁၁၂။)

ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္ထုတိ ကတ-
ပညာပဋိလာဘော? စတုန္တံ ဓမ္မ-

ဉာဏာနံ စတုန္တံ ဖလဉာဏာနံ စတုန္တံ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါဉာဏာနံ .... လာဘော ပဋိလာဘော။
ပဋိသံ၊၃၇၁။ ဣဒါနိ ယသ္မာ ပဟာနဘာဝနာ-
သမ္ဘိကိရိယဉာဏာနိ အရိယမဂ္ဂဖလသမ္ပ-
ယုတ္တာနိပိ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ တဒနန္တရံ အရိယ-
ပုဂ္ဂလာနံယေဝ လတ္တမာနာနိ စတ္တာရိ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါဉာဏာနိ ဥဒ္ဓိန္ဒာနိ။ ပဋိသံ၊၄။၁၂၃။
(-အံ၊၄။၁၄၁။ အဘိ၊၄။၂။၁၄၇၊၃၈၈။ အဘိ၊
၄။၃။၁၆၅။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၂၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၂၀။
မဟာနိ၊၄။၂၃၂။ မူလဋီ၊၂။၁၉၅။ နေတ္ထိ၊ဝိ။
၃၅၁။)

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏနိဒ္ဒေသ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ
+ နိဒ္ဒေသ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို အကျယ်ညွှန်
ပြရာ စကားရပ်။ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏနိဒ္ဒေသေ
ယသ္မာ ဓမ္မေ အဝုတ္တေ တဿ ကိစ္စံ န သက္ကာ
ဝတ္ထု၊ တသ္မာ .... ဓမ္မာ နိဒ္ဓိန္ဒာ။ ပဋိသံ၊၄။၁။
၂၇၆။

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏပ္ပဘောဒ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ+
ပဘောဒ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် - အထူး -အပြား။
နာနာဘောဒဘိန္နာနံ ဟိ ဓမ္မာနံ နာနာဘောဒ-
ဘိန္နာ ဒေသနာ သောတူနံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏပ္ပဘောဒဉ္စ သဉ္စနေတိ။ ပဋိသံ၊
၄။၁။၃။ (-ပဋိသံ၊၄။၂။၂၆၃။)

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနန္တရ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ
+ အနန္တရ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏ အခြားမဲ့။
တိဏိ ဉာဏာနိ .... ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနန္တရံ
ဥဒ္ဓိန္ဒာနိ။ ပဋိသံ၊၄။၁။၃၃။

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာရမ္မဏ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ
+ အာရမ္မဏ။ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟူသော အာရုံ
ရှိသော (ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်)။ ပဋိ-
ဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ ကမ္မေဝေဝေရိယိကော-

ရမ္မဏတာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏတာ စ ပဋိ-
သန္တဒါဉာဏာရမ္မဏတ္ထေ န ယုဇ္ဇတိ။ မူလဋီ၊
၂။၁၉၅။

ပဋိသန္တဒါဉာဏာဝဟ (တိ) [ပဋိသန္တဒါဉာဏ+
အာဝဟ] ပဋိသန္တဒါဉာဏ်ကို -ဆောင်ယူ -
ဖြစ်စေ-တတ်သော (ဒေသနာ)။ ကထမယံ
တာသံ မဂ္ဂေါ ဟောတီတိ စေ? ပဘောဒတော
ဒေသိတာယ ပဋိသန္တဒါဉာဏာဝဟတ္တာ။
ပဋိသံ၊ ၄၁။၂။

ပဋိသန္တဒါဓမ္မ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+ဓမ္မ] ပဋိသန္တဒါ
ဉာဏ်တရား။ ကဿစိ အသဒိသေ စတ္တာရော
ပဋိသန္တဒါဓမ္မေ အဒါသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။၁၄၉။
(-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၂။၄၂၉။)

ပဋိသန္တဒါဓိကရဏ (န) [ပဋိသန္တဒါ+အဓိကရဏ]
ပဋိသန္တဒါဉာဏ်၏ - အရာ-ဌာန။ ပဋိသန္တ-
ဒါဓိကရဏေ စ အဓနဝဓမ္မသတာနိ။ ပဋိသံ။
၃၄၂။ ပဋိသန္တဒါဓိကရဏေတိ ပဋိသန္တဒါဓိ-
ကာရေ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။၂။၂၂၀။

ပဋိသန္တဒါဓိကာရ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ + အဓိကာရ]
ပဋိသန္တဒါဉာဏ်၏-အရာ-ဌာန။ အထက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဋိသန္တဒါဓိဂမ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+အဓိဂမ] ပဋိသန္တ
ဒါဉာဏ်ကို ရခြင်း။ ပုဗ္ဗယောဂေန ပန ပုဗ္ဗေ
စေဝ စတရဟိ စ သင်္ခါရသမ္ပသနံ ဝိနာ
ပဋိသန္တဒါဓိဂမော နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ၄။၂။၃၅၀။
(-မူလဋီ၊ ၂။၁၉၃။)

ပဋိသန္တဒါနယ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+နယ] ပဋိသန္တဒါ
မဂ်ပါဠိတော်၌ လာသောနည်း။ ဣမဿ
စတ္တဿ ဝိညာပနတ္ထံ .... နိဒ္ဒေသနယော
ပဋိသန္တဒါနယော ဝါ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။
၁။၉၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၀၃။ (-အံ၊ ၄။၁။၃၈၉။ အဘိ၊

၄။၁။၂၆၂။ အဘိ၊ ၄။၂။၄၃၄။ သုတ္တနိ၊ ၄။၁။
၂၀၆။ သီ၊ ၄။သစ်၊ ၂။၁၂၄။ မ၊ ၄။၂။၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။၁။၂၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၂။၂၀။)

ပဋိသန္တဒါနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+နိဒ္ဒေသ] ပဋိ
သန္တဒါဉာဏ်ကို အကျယ်ညွှန်ပြရာ စကား
ရပ် (ပဋိသံ။ ၃၂၉-၃၄၂)။ ပဋိသန္တဒါနိဒ္ဒေသေ
ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော စ ဂဏနာ စ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဋိသံ၊ ၄။၂။၂၂၀။

ပဋိသန္တဒါပစ္စယ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+ပစ္စယ] ပဋိ
သန္တဒါဉာဏ် (ရခြင်း)၏ အကြောင်း။ ပုဗ္ဗ-
ယောဂေါ ဗာဟုသန္တံ၊ ဒေသဘာသာ စ
အာဂမော။ ပရိပုစ္ဆာ အဓိဂမော၊ ဂရသန္နိဿ-
ယော တထာ။ မိတ္တသမ္ပတ္တိ စေဝိတိ ပဋိ-
သန္တဒါပစ္စယော။ ပဋိသံ၊ ၄။၁။၇။ (ဆန်းကြောင်း၊
ရဿ။)

ပဋိသန္တဒါပဋိလာဘဟေတု (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+ ပဋိ
လာဘ+ဟေတု] ပဋိသန္တဒါဉာဏ်ကို ရခြင်း
၏ အကြောင်း။ ပဋိသန္တဒါမဂ္ဂ-ကြည့်။

ပဋိသန္တဒါပတ္တဓိဏာသဝ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+ ပတ္တ
+ဓိဏာသဝ] ပဋိသန္တဒါဉာဏ်-သို့ ရောက်-
ကိုရ-သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။ ပဋိသန္တဒါပတ္တ-
ဓိဏာသဝဂ္ဂဟဏေန ဈာနာနိပိ ဂဟိတာ-
နေဝ ဟောန္တိ။ ဝဇီရ၊ ၅။၃၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။၄၃၉။
(-အံ၊ ၄။၂။၂၄၃။)

ပဋိသန္တဒါပ(ပွ)ဘောဒ (ပု) [ပဋိသန္တဒါ+ပဘောဒ]
ပဋိသန္တဒါဉာဏ်-အထူး-အပြား။ ဣဒါနိ
ဝိရာဂသင်္ခါတမဂ္ဂဝသေန သိဒ္ဓံ ပဋိသန္တဒါ-
ပဘောဒံ ဒေသေန္တေန ကထိတာယ ....
ပဋိသန္တဒါကထာယ အပုဗ္ဗတ္ထာနဝဏ္ဏနာ။
ပဋိသံ၊ ၄။၂။၂၁၄။ (- ပဋိသံ၊ ၄။၁။၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။

၅။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၆၆။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၁၉၊၂၀။ အနဋီ၊၁။၅၃။)

ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒကုသလ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+
ပဘေဒ+ကုသလ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်-အထူး-
အပြား - ဌ - လိမ္မာ-ကျမ်းကျင်-သော၊ သူ။
အတ္တနော ဒေသနာဝိလာသံ ဓမ္မိဿရိယတံ
ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒကုသလတံ အပ္ပဋိဟတ-
သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ နိဿာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၅။

ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒပုတ္တဓိဏာသဝ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါ
ပဘေဒ + ပတ္တ+ဓိဏာသဝ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်
-အထူး-အပြား -သို့ ရောက် -ကိုရ-သော
ရဟန္တာ။ ဝဿသဟဿန္တိ စေတံ ပဋိသမ္ဘိ-
ဒါပဘေဒပုတ္တဓိဏာသဝါနံ ဝသေနေဝ
ဝုတ္တံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၈။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၇။သာရတ္ထ၊
၃။၄၃၉။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၄၃။)

ပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ပရိဝါရ |
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟူသော အခြံအရံရှိသော။
ယထာရံခံ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကေတွာ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါပရိဝါရယ အဘိညာယ သဏ္ဌဟိသု။
ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၉၀။

ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ပါဠိ | ပဋိသမ္ဘိ
ဒါမဂ္ဂပါဠိတော်၊ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တို့ကို-ဟော
ကြား-ပြဆို-ရာ ပါဠိတော်။ ပါဠိယန္တိ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါပါဠိယံ။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၄၃။(-၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၂၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၃၈။)

ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိနယ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိ+နယ |
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိတော်၌ လာသောနည်း။
ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိနယေန ဒဿေတုံ ဥပသံ-
ဟာရဝသေန ဣတိ ဘဂဝါတိအာဒိ ဝုတ္တံ။
ဝိမတိ၊၁။၄၈။

ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိဝိရောဓ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိ

+ဝိရောဓ | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိတော်နှင့် ဆန့်
ကျင်ခြင်း။ ပီတိပဋိသံဝေဒနာ အသမ္မော-
ဟတော န သမ္ဘဝတိ မောဟပ္ပဟာနာဘာဝါ၊
ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိဝိရောဓတော စ။ ဝဇီရ၊၁၅၄။

ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိသဟိတ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိ+
သဟိတ | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိတော်နှင့် တကွ
ဖြစ်သော။ အဝိဇ္ဇာဟေတုတိအာဒိကေန ပဋိ-
သမ္ဘိဒါပါဠိသဟိတေန ပါဠေန သရူပတော
ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် .... ဒဿေတွာ။ ဝိမတိ၊၁။၄၅။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+မဂ္ဂ | ပဋိသမ္ဘိဒါ
မဂ္ဂ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တို့ကိုရခြင်း၏ အကြောင်း။
စတဿော ဟိ ပဋိသမ္ဘိဒါ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ
ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပဋိဘာန-
ပဋိသမ္ဘိဒါတိ။ တာသံ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ မဂ္ဂေါ
အဓိဂမုပါယောတိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေါ။ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါပဋိလာဘဟေတုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၆။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၅။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၁၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉၆၊၃၁၀။
သာရတ္ထ၊၁။၆၄။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၆၄။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၁၉၊
၂၈၁။ မ၊ဋီ၊၁။၇၃။ မ၊ဋီ၊၂။၁၉။ မ၊ဋီ၊၃။၁၁၈၊
၁၂၁၊၂၇၆၊၃၁၃။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၁၆၊၂၇၀။ မူလဋီ၊
၁။၃၊၇၈၊၁၂၈။ မူလဋီ၊၃။၁၅၄။ အနဋီ၊၁။၆။
အနဋီ၊၂။၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၆၆၊၄၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၂။၄၆၄-၅။)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပရိယာယ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ +
ပရိယာယ | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ-တရား-ဒေသနာ
-နည်း။ အပရာနိပိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပရိယာ-
ယေန ဒွါဒသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၃။ (-အံ၊ဋီ၊၂။၁၀၇။)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ + ပါဠိ |

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်။ တမေဝ ပဋိသမ္ဘိ-
ဒါမဂ္ဂပါဠိ အာနေတွာ နိဂမနဝသေန ဒဿေ-
န္တော “ဧဝမယ”န္တိ အာဒိမာဟ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၄၆။
(-သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၈၂။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၃။ မ၊ ဋီ၊ ၃။
၄၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၀၊ ၃၈၈။)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပ္ပကရဏ (န) | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ +
ပကရဏ | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ကျမ်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို-ဟောကြား-
ပြဆို-ရာကျမ်း။ (ယင်းကျမ်းကို ဓမ္မသေနာ
ပတိ အရှင်သာရိပုတြာမထေရ်မြတ် ဟော
ကြား၍ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အရှင်အာနန္ဒာ
နာကြားသင်ယူပြီးလျှင် ပထမသင်္ဂါယနာ
သဘင်၌ သင်္ဂါယနာတင် ထားသည်။ ပဋိ
သမ္ဘိဒါမဂ်ကျမ်းသည် သဒ္ဓ၊ အတ္တနှင့် ပြည်စုံ
၍ အလွန်နက်နဲသည်။ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း
ရာပေါင်းများစွာ ပါရှိသည်။ ပဋိသံ၊ ၄၅။ ၁။ ၇။
ပဋိသံ၊ ၁၇၅။ ၂။ ၁။) ဣမာသံ စတဿန္တံ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါနံ မဂ္ဂေါတိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေါ၊ ပဋိသမ္ဘိ-
ဒါမဂ္ဂေါ ဧဝ ပကရဏံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ-
ပ္ပကရဏံ၊ ပကာရေန ကရိယန္တေ ဝုစ္စန္တေ
ဧတ္ထ နာနာဘေဒဘိန္နာ ဂမ္ဘိရာ အတ္ထာ ဣတိ
ပကရဏံ။ ပဋိသံ၊ ၄၅။ ၁။ ၇။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပ္ပတ္တိ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ + ပတ္တိ |
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရခြင်းအကြောင်း-သို့ ရောက်
-ကို ရ-ခြင်း။ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေတိ “ရူပိ ရူပါနိ
ပဿတိ”တိ အာဒိကေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ
ဧဝ ပတ္တာ။ ပဋိသံ၊ ၄၅။ ၁။ ၆၄။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဝစန (န) | ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ + ဝစန |
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်လာစကား။ တေန
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဝစနန။ အနု၊ ၁။ ၁၃၆။

ပဋိသမ္ဘိဒါရတန (န) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ရတန | ပဋိ

သမ္ဘိဒါဉာဏ်တည်းဟူသော ရတနာ။ ကတ-
မာနိ တာနိ ရတနာနိ၊ သီလရတနံ သမာဓိ-
ရတနံ ပညာရတနံ ဝိမုတ္တိရတနံ ဝိမုတ္တိ-
ဉာဏဒဿနရတနံ ပဋိသမ္ဘိဒါရတနံ ဗော-
ဇ္ဈင်္ဂရတနံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၂၀။

ပဋိသမ္ဘိဒါရဟန္တာ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါ + အရဟန္တာ |
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို ရသော ရဟန္တာ။ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါရဟန္တာ၊ ဧတံ မေ အပရုဋ္ဌမံ။ အပ၊ ၁။
၃၇၆။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၃၁၈။

ပဋိသမ္ဘိဒါဝစန (န) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ဝစန | ပဋိသမ္ဘိဒါ
မဂ်ပါဠိတော်လာစကား။ ယဒိ ဧဝံ “အာဝဇ္ဇိတွာ
ဉာဏေန အဓိဋ္ဌာတိ”တိ ပဋိသမ္ဘိဒါဝစနံ
ကထန္တိ အာဟ “ယမ္ပိ”တိအာဒိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၂။ (-ဝဇ္ဇိရ။ ၃၉၃။ အနု၊ ၁။ ၁၁၈။)

ပဋိသမ္ဘိဒါဝဟ (တိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+အာဝဟ | ပဋိ
သမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို - ဆောင်ယူ - ဖြစ်စေ-နိုင်
သော။ ပဋိပတ္တိ ပူရယိသုတိ အတိတေ ကဒါ
တေ ပဋိသမ္ဘိဒါဝဟံ ပဋိပတ္တိ ပူရယိသု။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၁။

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါ+ဝိဘင်္ဂ | ပဋိ
သမ္ဘိဒါဝိဘင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးမျိုးကို
အကျယ် - ဝေဖန် - ညွှန်ပြ - ရာ ပါဠိတော်
(အဘိ၊ ဝိ။ ၃၀၇-၃၂၂)။ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေါ
ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေါ ဉာဏဝိဘင်္ဂေါ။ အဘိ၊ ၄။
၁။ ၇။ (-အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၀-၈။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။
၁၀၅။)

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂပါဠိ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂ +
ပါဠိ | ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်းပါဠိတော်။ တထာ ဟိ
နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါယ ပရိတ္တာရမ္ပဏာဒိဘာဝေါ
ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂပါဠိယံ ဝုတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။

၇၉။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၀၆။

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသဒတာ (ထိ) | ပဋိသမ္ဘိဒါ + ဝိသဒ
တာ | ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တို့၏ - သန့်ရှင်းသည်
၏ အဖြစ်-သန့်ရှင်းခြင်း။ ပုဗ္ဗယောဂေါ ဝိယ
ပန အရဟတ္တပ္ပတ္တိ အရဟတောပိ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါဝိသဒတာယ ပစ္စယော န န ဟောတိ။
မူလဋီ၊၂။၁၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၈၄။

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယ (ပု) | ပဋိသမ္ဘိဒါ + ဝိသယ |
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏ - အရာ - ဌာန။ တေ
အတ္တနော အတ္တနော ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယေ
ဌာတာ ကထယိသု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၅၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၉။ မ၊ဋီ၊၂။၂၇၈။ အံ၊ဋီ၊၁။
၁၄၃။)

ပဋိသမ္ဘိဒတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+မဇ္ဇ+အ+တိ။ မဇ္ဇ
သံသုဒ္ဓိယံ။ .... ဘူမိ သံမဇ္ဇတိ။ နိတိ၊ဓာ။
၄၇။ တစ်ဖန် - သုတ်သင်-ရှင်းလင်း-တံမြက်
လှည်း-၏။ ထေရော သမ္ဘိဒတဌာနံ ပဋိ-
သမ္ဘိဒိ။ မိလိန္ဒ။၁၄။

ပဋိသမ္ဘိဒိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+မဇ္ဇ+ဤ | တစ်ဖန်
-သုတ်သင်-ရှင်းလင်း-တံမြက်-လှည်း-ပြီ။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသမ္ဘိဒိတွာ (ကြိ၊ဝိ) | ပတိ+သံ+မဇ္ဇ+တွာ |
တစ်ဖန် - သုတ်သင် - ရှင်းလင်း - တံမြက်
လှည်း-၍။ ဒီဝါဌာနံ ပဋိသမ္ဘိဒိတွာ စမ္မဓန္တံ
ပညပေတွာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။ ပဋိ-
သမ္ဘိဒိတွာတိ အန္တေဝါသိကေဟိ သမ္ဘိဒန-
ဌာနံ သက္ကစ္စကာရိတာယ ပန သမ္ဘိဒိတွာ။
ဒီ၊ဋီ၊၂။၈၁။ သံ၊ဋီ၊၂။၉၈။

ပဋိသမ္ဘောဒတိ (ကြိ) | ပတိ+သံ+မုဒ+အ+တိ။
မုဒ ဟာသေ။ ဟသနံ ဟာသော တုဋ္ဌိ။
မောဒတိ၊ ပမောဒတိ၊ သမ္ဘောဒတိ။ နိတိ၊ဓာ။

၉၂။ | တစ်ဖန်-ပြန်လှန်-ဝမ်းမြောက်-ဝမ်း
သာ-ပြောဆို၊ ဝမ်းမြောက်စကား ပြန်ကြား
ပြောဆို၏။ ပဋိသမ္ဘောဒတိ ပဉ္စသိခေါ ဂန္ထဗ္ဗ-
ဒေဝပုတ္တော ဘဂဝတာ၊ ဘဂဝါ စ ပဉ္စ-
သိခေန။ ဒီ၊၂။၂၁၄။ ပဋိသမ္ဘောဒတိတိ “သံသန္တ-
တိ ခေါ တေ”တိ အာဒိနိ ဝဒန္တော ဘဂဝါ
သမ္ဘောဒတိ၊ ပဉ္စသိခေါ ပဋိသမ္ဘောဒတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၉၇။ (-ဝိ၊၃။၂၈၆။ ဝိ၊၄။၃၀၁။ ဒီ၊ဋီ၊၂။
၂၅၀။) ပဋိသမ္ဘောဒသိ-ဝိ၊၄။၃၀၂။ ပဋိသမ္ဘော-
ဒတု-ဥဒါနံ။၁၀၇။ ပဋိသမ္ဘောဒိ-ဇာ၊၂။၂၅၉။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၁၁။)

ပဋိသမ္ဘောဒတု (ကြိ) | ပတိ+သံ+မုဒ+အ+တု |
တစ်ဖန် - ပြန်လှန် - ဝမ်းမြောက်-ဝမ်းသာ-
ပြောဆိုလော့။ ပဋိသမ္ဘောဒတိ-ကြည့်။

ပဋိသမ္ဘောဒန (န) | ပတိ+သံ+မုဒ+ယု | ဝမ်း
မြောက်-ဝမ်းသာ-ပြောဆိုခြင်း။ သော ဂန္ဓာ
သတ္တာရံ ဝန္တိတွာ သတ္တာရာ သဒ္ဓိ ပဋိသမ္ဘော-
ဒနံ ကုတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၄။

ပဋိသမ္ဘောဒနိယ (တိ) | ပတိ+သံ+မုဒ+အနိယ |
ဝမ်းမြောက် - နှစ်သက် - အပ်-ထိုက်-သော
(စကား)။ အာယသ္မာပိ ခေါ နာဂသေနော
ပဋိသမ္ဘောဒနိယေန ဓမ္မိန္ဒဿ ရညော
စိတ္တံ အာရာဓေသိ။ မိလိန္ဒ။၂၄။

ပဋိသမ္ဘောဒမာန (တိ) | ပတိ+သံ+မုဒ+အ+မာန |
ဝမ်းမြောက် - ဝမ်းသာ - ပြောဆို-သော၊
လောကဝတ်-ပျူငှါ-ပဋိသန္တာရစကား-ပြော
ကြားသောသူ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခု
နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိ ပဋိသမ္ဘော-
ဒမာနာ .... အဟေသု။ မ၊၂။၁၁၉။ ပဋိသမ္ဘော-
ဒမာနာတိ “ကစ္စာဝုသော ခမနိယန္တိအာဒိ”
ပဋိသန္တာရကထံ ကုရမာနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၀။

(- ဥဒါနံ။ ၁၀၄။ ဥဒါနံ။ ၁၆၂။ စရိယာ၊ ဌာ
ရဉ္စ။)

ပဋိသမ္ဘောဒယတိ (ကာကြိ) [ပတိ+သံ+မုဒ+
ဏယ+တိ] တစ်ဖန်-ပြန်လှန်-ဝမ်းမြောက်-
ဝမ်းသာ-ပြောဆိုစေ၏။ ယဒါဟံ ပန ပုစ္ဆာမိ၊
ပဋိသမ္ဘောဒယာမိ ဝါ။ အပါ။ ၁၂၇။ ထေရ၊
ဌ။ ၂။ ၃၁၇။

ပဋိသမ္ဘောဒယာမိ (ကာကြိ) [ပတိ+သံ+မုဒ+
ဏယ+မိ] တစ်ဖန်-ပြန်လှန်-ဝမ်းမြောက်-
ဝမ်းသာ-ပြောဆိုစေ၏။

ပဋိသမ္ဘောဒသိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+မုဒ+အ+သိ]
တစ်ဖန်-ပြန်လှန် - ဝမ်းမြောက်-ဝမ်းသာ-
ပြောဆို၏။ ပဋိသမ္ဘောဒတိ-ကြည့်။

ပဋိသမ္ဘောဒိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+မုဒ+ဤ] တစ်ဖန်
-ပြန်လှန်-ဝမ်းမြောက်-ဝမ်းသာ-ပြောဆိုပြီ။
ပဋိသမ္ဘောဒတိ-ကြည့်။

ပဋိသမ္ဘောဒိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သံ+မုဒ+တုံ]
ဝမ်းမြောက်-ဝမ်းသာ-ပြောဆိုခြင်းငှါ။ အာ-
စိဏ္ဏံ ခေါ ပနေတံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ
အာဂန္တုကေဟိ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္ဘော-
ဒိတုန္တိ ဘဂဝါ တေဟိ သဒ္ဓိံ “ကစ္စိ ဘိက္ခ-
ဝေ ခမနီယန္တိ အာဒိနာ နယေန မဓုရ-
ပဋိသန္တာရံ ကတွာ.... ပုစ္ဆိ။ အံ၊ ဌာ။ ၁။ ၁၆၀။
(-ဝိ။ ၁။ ၂၇၆၊ ၃၃၆။ ဝိ၊ ၂။ ၃၇။ ဝိ၊ ၃။ ၇၄၊ ၂၂၁။
ဝိ၊ ၄။ ၂၅။)

ပဋိသမ္ဘောဒိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သံ+မုဒ+တွာ]
ဝမ်းမြောက်-ဝမ်းသာ-ပြောဆို၍။ အထ ခေါ
ရာဇဂဟကော သေဋ္ဌိံ .... ဥပသင်္ကမိတွာ
အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ သဒ္ဓိံ ပဋိ-
သမ္ဘောဒိတွာ ဧကမန္တံ နိဿိဒိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၀၂။

(-၄၈၆။ ဇာ၊ ၂။ ၁၁၇။ သုတ္တနိ၊ ဌာ။ ၁။ ၃၁၁။ ဇာ၊
ဌာ၊ ၅။ ၄၅၁။)

ပဋိသရဏ (န) [ပတိ+သရ+ယု] (၁)(က)
ရှေးရှု-အောက်မေ့-အမှတ်ရ-ခြင်း။ (ခ) တစ်
ဖန်-အောက်မေ့-အမှတ်ရ-ခြင်း။ (၂) တစ်ဖန်
ပြေးသွားခြင်း။ (တိ) (၃) တစ်ဖန်-အောက်
မေ့-အမှတ်ရ-သောသူ။ (၄) ထိုးထွင်း-သိ
မြင်-သော၊ သိသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ချဉ်းကပ်
သောသူ။ (၅) စီးဆင်း-ဝင်ရောက်-ရာ ဌာန။
(၆) စုဝေး-ပေါင်းဆုံ-ရာ။ (၇) တည်-မှီ-ရာ၊
မှီခို-အားထား - ကိုးကွယ် - လည်းလျောင်း-
ရာ။

(၁) (က) ရှေးရှု-အောက်မေ့-အမှတ်ရ-
ခြင်း။ အဘိဓမ္မာ ဂန္ဓာ ဝိယ သရဏတော ပဋိ-
သရဏဝသေန ပဋိဿတိ။ အဘိ၊ ဌာ။ ၁။ ၁၉၁။
မဟာနိ၊ ဌာ။ ၄၄။ (ခ) တစ်ဖန် - အောက်မေ့-
အမှတ်ရ-ခြင်း။ ယထာပဝတ္တဿ ကတာ-
ကတာကာရဝိသိဋ္ဌဿ ဒုစ္စရိတသုစရိတဿ
အနုသောစနဝသေန ဝိရူပံ ပဋိသရဏံ ဝိပုဋ္ဌိ-
သာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌာ။ ၁၅၂။

(၂) တစ်ဖန် ပြေးသွားခြင်း။ ပဋိဓာဝနန္တိ
ပဋိသရဏံ၊ ပုဗ္ဗေ အတ္တနော အာဂတံ အတိတံ
အဒ္ဓါနံ ဥဒ္ဓိဿ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပဋိဂမ-
နန္တိ အတ္ထော။ မ၊ ဌာ။ ၂။ ၂၂၆။

(၃) တစ်ဖန် - အောက်မေ့- အမှတ်ရ-
သောသူ။ ဒိဋ္ဌိယာ ဝိရူပံ ပဋိသရဏဘာဝေါ-
ယေဝ ဝိပုဋ္ဌိသာရော နာမ။ အံ၊ ဌာ။ ၃။ ၁၇၂။
(-မဟာနိ၊ ဌာ။ ၂၈၂။)

(၄) ထိုးထွင်း-သိမြင်-သော၊ သိသည်
၏ အစွမ်းဖြင့် ချဉ်းကပ်သောသူ။ ပဋိသရတိ
သဘာဝပဋိဝေဓဝသေန ပစ္စေကမုပဂစ္ဆတိတိ
ဝါ ပဋိသရဏံ၊ ဘဂဝါ ပဋိသရဏံ ဧတေ-

သန္တိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ မဇ္ဈိ၂။၂၉၅။ ပဋိသရဏံ ပဋိဝိဇ္ဈတိတိ ဝါ ပဋိသရဏံ။တသ္မာ ပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန ဘဂဝါ ပဋိသရဏံ ဧတေသန္တိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ သံဇ္ဈိ၂။၄၇။ အံဇ္ဈိ၂။၁၇၀။

(၅)စီးဆင်း-ဝင်ရောက်-ရာ ဌာန။ နဒိနံ အာဓာရတော ပဋိသရဏတော စ သာဂရော "မုခန္တိ ဝုတ္တော။ မဇ္ဈိ၂။၂၇၈။ သုတ္တနိဋ္ဌ၂။ ၁၇၇။ အာဓာရတောတိ ဩဂါဟန္တိနံ နဒိနံ အာဓာရဘာဝတော။ ပဋိသရဏတော ဂန္ထဗ္ဗဌာနဘာဝတော။ မဇ္ဈိ၂။၁၈၅။ (-သာရတ္ထ၂။ ၃၃၁။)

(၆)စုဝေး-ပေါင်းဆုံ-ရာ။ အာပါယံ ဥပဂစ္ဆန္တနံ ဘဂဝါ ပဋိသရဏံ သမောသရဏဌာနန္တိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ ဓမ္မာ။ သံဇ္ဈိ၂။ ၄၇။ ပဋိသရဏံ ဧတ္တာတိ ပဋိသရဏံ။ ဘဂဝါ ပဋိသရဏံ ဧတေသန္တိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ အာပါယံ ဥပဂစ္ဆန္တနံ ဟိ ဘဂဝါ ပဋိသရဏံ သမောသရဏဌာနံ။ အံဇ္ဈိ၂။၁၇၀။ (-မဇ္ဈိ၂။ ၂၉၅။)

(၇) တည်-မှီ-ရာ၊ မှီခို - အားထား-ကိုးကွယ်-လည်းလျောင်း-ရာ။ ကုက္ကုစ္ဆပကတာနံ ပဋိသရဏံ ဟောတိ။ ဝိ၊၅။၂၃၆။ သဒေဝကဿာပိ လောကဿ ပဋိသရဏံ ဘဝိတုံ အရဟော။ မိလိန္ဒ။၁၈၇။ အတ္ထော ဟိ ပဋိသရဏံ၊ န ဗျဉ္ဇနံ။ မဇ္ဈိ၂။၂၅၁။ သံဇ္ဈိ၂။ ၁၃၃။ အံဇ္ဈိ၂။၅၆။ ဓမ္မပဋိသရဏာတိ ဓမ္မော အမှောက် ပဋိသရဏံ၊ ဓမ္မော အဝဿယောတိ ဒီပေတိ။ မဇ္ဈိ၂။၄၈။ ကမ္မံ ဧတေသံ ပဋိသရဏံ ပတိဋ္ဌာတိ ကမ္မပဋိသရဏာ။ မဇ္ဈိ၂။ ၁၇၇။ ကမ္မံ မယံ ပဋိသရဏံ ပတိဋ္ဌာတိ ကမ္မပဋိသရဏော။ အံဇ္ဈိ၂။၂၈။ ၃၁၄။ (ဝိ၊ ၅။၃၂၀။ မ၊၁။၃၆၉။ သံ၊၃။၁၉၁-၂။ မိလိန္ဒ။

၃၀၅။ ဝိ၊၅။၁။၇၇၊၁၃၅။ ဝိ၊၅။၁။၁၄၁-၃။ ဝိ၊၅။၄။၁၉၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၆၄-၅။ ဒီ၊၅။၂။ ၁၂၊၃၄၊၁၃၄။ ဒီ၊၅။၁။၁၃၃။ မဇ္ဈိ၂။၂၉၆။ မဇ္ဈိ၂။၂၄၈။ သံဇ္ဈိ၂။၅၃။ သံဇ္ဈိ၂။၂၇၇၊ ၃၁၂။ အံဇ္ဈိ၂။၂၂၈။ အံဇ္ဈိ၂။၅၄။ အဘိဋ္ဌာ၊၁။ ၁၁၄။ ပဋိသံဇ္ဈိ၂။၂၀၊၃၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။၂၈၄။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၁။၁၃၉၊၂၀၃၊၂၉၀။ ဓမ္မဋ္ဌာ၂။၅၀၊၃၂၈။ ဥဒါနဋ္ဌ။၁၆၁၊၂၆၃။ ဣတိဝုတ်၊၅။၁၁၀-၇၊ ၂၁၂။ သုတ္တနိဋ္ဌ၂။၄၃၂၊၂၀၀။ ဝိမာနဋ္ဌ။၁၂၄၊ ၂၁၄။ အပဋ္ဌာ၊၁။၂၉၇။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။၅၇၊၁၅၂။ စရိယာဋ္ဌ။၆၀။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၃၅။ စူဠနိဋ္ဌ။၆၃။ ဇာဋ္ဌာ၊၁။၂၂၉၊၃၆၃၊၃၇၃၊၄၉၂။ ဇာဋ္ဌာ၂။၂၁၈။ ဇာဋ္ဌာ၊၁။၂၇၃၊၃၆၃၊၄၀၂၊၄၈၃။ ဇာဋ္ဌာ၊၄။၄၈၊ ၂၀၆။ ဇာဋ္ဌာ၊၆။၁၇၇၊၂၄၄၊၂၈၇။ နေတ္ထိဋ္ဌ။ ၁၇၃။ သာရတ္ထ၂။၃၁၂။ သာရတ္ထ၂။၃၁၄။ ဝိမတိ၊၁။၃၇။ ဒီ၊၅။၁။၂၇၅။ သီ၊၅။သစ်၊၁။ ၁၆၄။ သီ၊၅။သစ်၊၂။၁၇၀၊၁၈၀။ ဒီ၊၅။၂။၃၄၊ ၆၇၊၃၂၉။ ဒီ၊၅။၁။၂၄၊ ၈၇။ မဇ္ဈိ၂။၁။၃၈၅။ မဇ္ဈိ၂။၂၇၂၊၃၁၈။ မဇ္ဈိ၂။၃၆၂၊၄၁၂၊၆၁၃၊၁၅။ သံဇ္ဈိ၂။၁၇၄။ သံဇ္ဈိ၂။ ၂၅၁၊၃၂၈၊၄၃၅၊၄၉၉၊ ၅၀၀။ အံဇ္ဈိ၂။၁၇၂၊၁။ အံဇ္ဈိ၂။၆၉၊၈၇၊၂၂၂။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၂၄၊၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၅။၁။၁၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၅။ ၂။ ၄၄၇။)

ပဋိသရဏဌ (ပု) [ပဋိသရဏ+အတ္ထ] တည်-မှီ-ရာ၏ အဖြစ် ဟူသော-အနက်-သဘော။ တပဋိသရဏာနံ ကာမာဝစရသတ္တာနံ ပဋိသရဏဌေန ဂေဟာ ကာမဂုဏာ။ မဇ္ဈိ၂။ ၃၁၅။

ပဋိသရဏဌာန (န) [ပဋိသရဏ+ဌာန] တည်-မှီ-ရာ အရပ်၊ မှီခို-အားထား-ရာ အရပ်။ မိဂရူပါနံ ပဋိသရဏဌာနမေတံ၊ မာ ဣဓေဝံ ကရောထ။ ဝိ၊၅။၁။၃၃၈။ (-ဇာဋ္ဌာ၊၁။ ၄၉။)

ပဋိသရဏတ္ထ (ပု) [ပဋိသရဏ+အတ္ထ] ပဋိသရဏ
သဒ္ဓါ၏ အနက်၊ မှီခို-အားထား-ရာ ဟူသော
အနက်။ ပဋိသရဏဌော ဒီပဌောတိ အာဟ
“အတ္တသရဏာတိ ဣဒံ တဿေဝ ဝေဝ-
စနန္တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၁၉။

ပဋိသရဏဝိရဟိတ (တိ) [ပဋိသရဏ+ဝိရဟိတ]
မှီခို-အားထား-ရာမှ ကင်းသော။ အပ္ပဋိသရ-
ဏေတိ တဿေဝ အဘာဝေန ပဋိသရဏ-
ဝိရဟိတေ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂။

ပဋိသရတိ (ကြိ) [ပတိ+သရ+အ+တိ] (၁)
အောက်မေ့-ဝန်ခံ-၏။ ရွေးချယ်-စိစစ်-၏။
(၂) ထိုးထွင်း-သိမြင်-၏။ သိသည်၏ အစွမ်း
ဖြင့် ချဉ်းကပ်၏။ (၃) စုဝေး-ပေါင်းဆုံ-
၏။ (၄) တည်-မှီ-၏။ မှီခို-အားထား-၏။
(၁) အောက်မေ့-ဝန်ခံ-၏။ ရွေးချယ်-
စိစစ်-၏။ ယေ ဇနေတသ္မိံ ဂေါတ္တံ ပဋိ-
သရန္တိ “အဟံ ဂေါတမော၊ အဟံ ကဿ-
ပေါ”တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၀၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၄။ ယေ “မယံ ဝါသေဌာ
ဂေါတမာ”တိ ဂေါတ္တံ ပဋိသရန္တိ ပဋိဇာနန္တိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၆။ ပဋိသရန္တိတိ ဂေါတ္တံ ပဋိစ္စ
.... သရဏံ ကရေန္တိ ဝိစိနန္တိ။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၂၆၄။ ပဋိသရန္တိတိ .... ပတိ ပတိ အတ္တနော
ဂေါတ္တံ အနုသရန္တိ ပဋိဇာနန္တိ ဝါ အတ္တော။
မ၊ဋီ၊၃။၁၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၅၇။

(၂) ထိုးထွင်း သိမြင်၏။ သိသည်၏
အစွမ်းဖြင့် ချဉ်းကပ်၏။ ဧဝံ စတုဘူမက-
ဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝတော ပါဠိဇက္ကံ
ပါဠိဇက္ကံ နာမံ ဂဏှန္တော ဘဂဝါ ဓမ္မေ
ပဋိသရတိတိပိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၇၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၉။ ပဋိသရတိ
သဘာဝသမ္ပဋိဝေဝေသေန ပစ္စေကံ ဥပ-

ဂစ္ဆတိတိ ဝါ ပဋိသရဏံ။ မ၊ဋီ၊၂။၂၉၅။ အံ၊ဋီ၊
၂။၁၇၀။ ပဋိသရတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိတိ ဝါ ပဋိ-
သရဏံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၇၀။

(၃) စုဝေး-ပေါင်းဆုံ-၏။ စတုဘူမကာ
ဓမ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အာပါထံ အာဂစ္ဆ-
မာနာ ဘဂဝတိ ပဋိသရန္တိ နာမာတိ
ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ ပဋိသရန္တိတိ ဩသရန္တိ
သမောသရန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၉။ (-အံ၊ဋီ၊၂။၁၇၀။)

(၄) တည်-မှီ-၏။ မှီခို-အားထား-၏။
ဘာဝနမနယုဉ္ဇန္တဿ ဟိ ဇေနမနော ဥဿ-
က္ကိတွာမ ဂ္ဂသတိ ပဋိသရတိ တပ္ပရိယော-
သာနတ္တာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၅၀၀။ ကိံ ဧတာနိ
ပဋိသရန္တိတိ ပုစ္ဆတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၇၇။ (-မ၊ဋီ၊၂။၂၇၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၉၉။)

ပဋိသရန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သရ+အ+အန္တိ] (၁)
အောက်မေ့-ဝန်ခံ-ကုန်၏။ ရွေးချယ်-စိစစ်-
ကုန်၏။ (၂) စုဝေး-ပေါင်းဆုံ-ကုန်၏။ (၃)
မှီခို-အားထား-ကုန်၏။ ပဋိသရတိ-ကြည်။

ပဋိသလ္လာ(က)၄ (န) [ပတိ+သလ+လာဏ။
ဂဏတော ပဋိက္ကမိတွာ သလန္တိ ဧတ္တာတိ
ပဋိသလျာဏံ။ ဧဝံ ကလ္လာဏော၊ ပဋိ-
သလ္လာဏော။ ကစ္စည်း။ ၆၃၃။ ပတိ+သံ+
လီ+ယု။ ယဒါ ပန လီ သိလေသနေတိ
ဓာတု၊ တဒါ “ပဋိသလ္လာယနံ ပဋိသလ္လာဏ”န္တိ
ယုပစ္စယေန သိဒ္ဓံ၊ ဥပသဂ္ဂန္တဿ နိဂ္ဂဟိ-
တဿ လတ္တံ၊ ရဟာဒီပရတ္တာ နဿ ဣတ္တံ၊
ဧကာရဿ “ကွစိ ဓာတူ”တိအာဒိနာ အာတ္တဇ္ဇ။
ရူ၊၆၅၇။ (-နိတိ၊သုတ္တံ၊၁၂၄၂။) | (၁) တစ်
ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း - နေထိုင်-
ခြင်း၊ (က) သတ္တဝါ၊ သင်္ခါရတို့မှ ခွါရှောင်၍
တစ်ခုသော နေရာ၌ -ကပ်ရောက် -နေထိုင်-

ခြင်း(ကာယဝိဝေက)။ (ခ) အာရုံ အမျိုးမျိုးမှ ခွါရှောင်၍ တစ်ခုသော အာရုံ၌ စိတ်၏-
ငြိကပ်-ဝင်ရောက်-ခြင်း၊ အာရုံအမျိုးမျိုးမှ
ခွါရှောင်၍ တစ်ခုသော အာရုံ၌ စိတ်၏-
ငြိကပ်-ဝင်ရောက်-ကြောင်း တရား(ကာယ
ဝိဝေက၊ ဖလသမာပတ်)။ (တိ) (၂) တစ်
ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း - နေထိုင်-
သောသူ။ (၃) တစ်ယောက်တည်း-ကိန်း
အောင်း-နေထိုင်-ရာ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ (အချိန်
အခါ)။

(၁) (က) ပဋိသလ္လာဏေ (သံ၊ ၂။ ၁၄)
တိ ဣဒံ ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခု ကာယဝိဝေ-
ကေန ပရိဟာယန္တေ ဒိသွာ...၂တွာ အာဟ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၁။ ပဋိသလ္လာနေ(ပဋိသလ္လာနံ။ သိ၊
ဣ၊ က။) ဘိက္ခုဝေ ယောဂမာပဇ္ဇေ။ သံ၊ ၂။
၃၀၂။ ဣဓ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခုကာလံ ဇာနာတိ
....အယံ ကာလော ပဋိသလ္လာနဿာတိ။
အံ၊ ၂။ ၄၈၄။ ပဋိသလ္လာနံ ဈာနမရိဉ္စမာနော၊
ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရိ။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၈၉။
အပါ၊ ၁။ ၁၄။ ပဋိသလ္လာနန္တိ ကာယဝိဝေကံ။
သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁။ ပဋိသလ္လာနဿာတိ နိလိ-
ယနဿ ဧကိဘာဝဿ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၄။
ပဋိသလ္လာနန္တိ တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါ-
ရေဟိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ သလ္လိနံ၊ ဧကတ္တ-
သေဝိတာ ဧကိဘာဝေါ၊ ကာယဝိဝေကောတိ
အတ္ထော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၁။ (-ဒိ၊ ၃။ ၂။ ၀၉။
သံ၊ ၃။ ၃။ ၆၃။ အံ၊ ၂။ ၄၀၇။ အံ၊ ၃။ ၃။ ၉၀-၂။
မိလိန္ဒ။ ၃။ ၇၂။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၂။ ၂၃။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၆။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၆၈။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။
၇၁။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၂၊ ၂၁၇။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃။ ၅၇။)

(ခ) အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ အဒ္ဓ-
မာသဿ အစ္စယေန ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော
အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ အာမန္တေသိ။ ဝိ၊ ၁။ ၈၇။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယနသမယံ ပဋိ-
သလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနပဋ္ဌာနသာလာ
တေနပသင်္ကမိ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၅၈။ အထ ခေါ အ-
ယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာယနသမယံ ပဋိ-
သလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော။ သံ၊ ၂။ ၂။ ၈၁။ အထ ခေါ
ဘဂဝါ သာယနသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိ-
တော။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၈၆။ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိ-
တောတိ .... ဧကိဘာဝတော ဝုဋ္ဌိတော။ ဝိ၊ ၄။
၂။ ၈။ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတောတိ ဖလသမာ-
ပတ္တိတော။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၂။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၆။ ပဋိ-
သလ္လာနာတိ ပုထုတ္တာရမ္မဏေဟိ စိတ္တံ ပဋိ-
သံဟရိတွာ သလ္လာနတော၊ ဖလသမာပတ္တိ-
တောတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၈။ ပဋိ-
သလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတောတိ ဧတ္ထ ပဋိသလ္လာနန္တိ
တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ပဋိနိ-
ဝတ္တိတွာ အပသက္ကိတွာ သလ္လာနံ နိလိယနံ
ဝိဝေစနံ၊ ကာယစိတ္တေဟိ တတော ဝိဝိတ္တ-
တာ ဧကိဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
တေနာဟ “ဧကိဘာဝတော”တိ။ ပဝိဝေ-
ကောတိ အတ္ထော။ ဧကိဘာဝေါတိ ဟိ
ကာယစိတ္တဝိဝေကော ဝုတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၁၈၀။ ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာရမ္မဏတော နိဝတ္တေ-
တွာ ဧကသ္မိယေဝ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ
သမ္ပဒေဝ လယနံ အပ္ပနံ ပဋိသလ္လာနံ၊ ယော
ကောစိ သမာပတ္တိဝိဟာရော၊ ဣဓ ပန
အရိယဝိဟာရော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ
“ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော”တိ အာဒိ။ မ၊ ၄။ ၃။
၃၆၈။ သဗ္ဗနိမိတ္တေဟိ ပဋိသလ္လိယတိ ဧတေ-
နာတိ ပဋိသလ္လာနံ၊ ဖလသမာပတ္တိ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၂။ ၉၅။ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတောတိ ဧတ္ထ
တေဟိ တေဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါ-
သိကဥပါသကဥပါသိကာဒိသတ္တေဟိ စေဝ
ရူပါရမ္မဏာဒိသင်္ခါရေဟိ စ ပဋိနိဝတ္တေတွာ

အပသက္ကိတွာ နိလီယနံ ဝိဝေစနံ ကာယ-
 စိတ္တေဟိ တတော ဝိဝိတ္တတာယ ပဋိ-
 သန္ဓာနံ ကာယဝိဝေကော စိတ္တဝိဝေကော
 စ။ အံဋီ၂။၁၆၃။ (-ဝိ၁၂။၂၉၊၁၄၀၊၂၈၄၊
 ၂၉၀။ ဝိ၁၄။၁၉၂။ ဒီ၂။၄၀၊၁၆၆။ ဒီ၁၂။၆၆။
 မ၁။၄၈၊၁၃၀၊၂၁၆၊၂၆၆၊၂၇၃၊၃၆၅။ မ၂။၇၇၊
 ၁၇၀။ မ၃။၁၄၇၊၁၅၂၊၃၀၇၊၃၄၃။ သံ၂။၇၆၊
 ၁၀၈၊၁၉၇၊၂၈၁။ သံ၃။၁၁၊၁၃၇၊၁၄၈၊၁၉၀၊
 ၂၆၁၊၂၇၉၊၃၀၁။ အံ၁။၁၈၆၊၃၃၈၊၄၉၆။ အံ၂။
 ၁၂၅၊၂၆၄၊၂၈၂။ အံ၃။၉၁။ ဥဒါနံ။၈၈။
 သုတ္တနိ။၃၂၉။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃၂။ မိလိန္ဒ။၁၄၀။
 ဒီ၁၂။၁၉။ အံ၄။၁။၅၃။ အံ၄။၂။၂၈၈။ မ၄။
 ၁။၁၈၅။ မ၄။၂။၇၁။ မ၄။၃။၁၄၈။ မ၄။၄။
 ၁၆၃၊၂၃၂၊၂၄၉။မဋီ၃။၁၀၄။အံဋီ၂။၂၇၇။)

(၂) ပုန စ ပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု န
 ပဋိသန္ဓာနော ဟောတိ န ပဋိသန္ဓာနဝါဒီ
 အံ၃။၃၉၀။ န ပဋိသန္ဓာနောတိ န ပဋိ-
 သန္ဓီနော။ အံ၄။၃။၃၂၅။ (-သံ၁။၃၀၂။)

(၃) အနောမဒဿိ ဘဂဝါ၊ သယမ္ဘူ
 လောကနာယကော။ ဂဝေသံ ပဋိသန္ဓာနံ၊
 မမဿမမုပါဂမိ။ အပါ၁။၃၈၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၄၄၁။

ပဋိသန္ဓာနကာရဏ (န) [ပဋိသန္ဓာန+ကာရဏ]
 \ (၁)တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေ
 ထိုင်-ခြင်း၏ အကြောင်း။ (၂) တစ်ယောက်
 တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း ဟူသော
 အကြောင်း။ (၁)ဒုတိယေ ပဋိသန္ဓာန-
 ကာရဏံ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သံ၄။
 ၃။၁၆၇။ (၂)သေဝေ သေနာသနံ ဘိက္ခု၊
 ပဋိသန္ဓာနကာရဏာ။ ထေရ၊၃၀၅။ မိလိန္ဒ။
 ၃၅၃။ ပဋိသန္ဓာနကာရဏာတိ ပဋိသန္ဓာန-
 နိမိတ္တံ၊နာနာရမ္မဏတော နိဝတ္တေတွာ ကမ္မဋ္ဌာ-

နေယေဝ စိတ္တဿ ပဋိသမ္ပဒေဝ အလ္လီယနတ္ထံ။
 ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၄။

ပဋိသန္ဓာနကာလ (ပု) [ပဋိသန္ဓာန + ကာလ]
 တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
 ရာ အခါ၊ ငြိမ်သက်စွာ အိပ်စက်ရာ အခါ။
 မနုဿာနံ ပဋိသန္ဓာနကာလံ အာဂမယ-
 မာနာ မဟာပါသာဏပိဋေ သယိတွာ။ ဇာ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၇၀။

ပဋိသန္ဓာနဂတ (တိ) [ပဋိသန္ဓာန+ဂတ]တစ်
 ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း- နေထိုင်-ရာ
 အရပ်သို့၊ကပ်ရောက်သော၊ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်
 သို့၊ ကပ်ရောက်သော၊သူ။ ထေရော ဥပ-
 သေနော ဝင်္ကန္တပုတ္တော .... နရဒမ္ပသာရထိံ
 ပဋိသန္ဓာနဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ။ မိလိန္ဒ။
 ၃၄၁။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၆။ သာရတ္ထ၊၂။၂၀၇။)

ပဋိသန္ဓာနဂရုက (တိ) [ပဋိသန္ဓာန + ဂရုက]
 တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင် -
 ခြင်း -၌ - ကို - အလေးပြုသော၊ သူ။ ပဋိ-
 သန္ဓာနဂရုကာ၊ အပ္ပသဒ္ဓါ ဒုရာသဒါ။ အပါ
 ၁။ ၃၇၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၇။

ပဋိသန္ဓာနဂုဏ (ပု) [ပဋိသန္ဓာန+ဂုဏ] တစ်
 ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း
 ၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-အကျိုးထူး။ အဋ္ဌဝိသင်္က
 ခေါ ပနိမေ မဟာရာဇ ပဋိသန္ဓာနဂုဏာ။
 ယေ ဂုဏေ သမနုဿရန္တာ တထာဂတာ
 ပဋိသန္ဓာနံ သေဝန္တိ။ မိလိန္ဒ။၁၄၁။

ပဋိသန္ဓာနဂေါစရ (တိ) [ပဋိသန္ဓာန + ဂေါစရ]
 တစ်ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
 ရာ အရပ်လျှင် ကျက်စားရာရှိသော၊ သူ။
 အာတာပီ နိပကော ဈာယိ၊ ပဋိသန္ဓာနဂေါ-
 စရော။ အပါ၁။၃၈၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆။

ပဋိသန္ဓာနဌာန (န) [ပဋိသန္ဓာန+ဌာန] တစ်
ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ရာ
အရပ်။ ဒိဝါဝိဟာရာတိ ပဋိသန္ဓာနဌာန-
တော။ ထေရ်၊ ၁၂။ ၅၂၉။

ပဋိသန္ဓာနတ္ထ (ပု) [ပဋိသန္ဓာန+အတ္ထ] တစ်
ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း
အကျိုး။ (က) တရားကို အားထုတ်-နှလုံးသွင်း-
ဆင်ခြင်-ခြင်း အကျိုး။ (ခ) ဖလသမာပတ်
ဝင်စားခြင်း အကျိုး။ ထေရော ဓမ္မံ သုတ္တာ
ဒသဗလံ ဝနိတွာ ပဋိသန္ဓာနတ္ထာယ အန္တ-
ဝနံ ဂန္ဓာ အညတရသ္မိံ ရက္ခမူလေ ဒိဝါ-
ဝိဟာရံ နိသိဒ္ဓိံ။ အံ၊ ၁၁။ ၁၆၀။ ထေရ်၊ ၁၁။
၄၇။ (က) ဒိဝါ ဝိဝေကတ္ထာယ ရတ္တိံ ပဋိ-
သန္ဓာနတ္ထာယ။ သံ၊ ၁၂။ ၁၂၀။ ပဋိသန္ဓာ-
နတ္ထာယာတိ ဗဟိဒ္ဓါ နာနာရမ္မဏတော
စိတ္တံ ပဋိနိဝတ္တေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ သမ္ပဒေဝ
လီနတ္ထာယ။ သံ၊ ၁၂။ ၅၃၆။ (ခ) ဒိဝါ-
ဝိဟာရာယာတိ ဒိဝါ ပဋိသန္ဓာနတ္ထာယ။
မ၊ ၁၁။ ၃၇၇။ ပဋိသန္ဓာနတ္ထာယာတိ ဧကီ-
ဘာဝတ္ထာယ၊ ပုထုတ္တာရမ္မဏတော ဝါ စိတ္တံ
ပဋိနိဝတ္တေတွာ အစ္စန္တသန္တေ နိဗ္ဗာနေ ဖလ-
သမာပတ္တိဝသေန အလ္လိယာပနတ္ထံ။ မ၊ ၁၂။
၅၈။ (-ဝိ၊ ၁၂။ ၂၃၂။)

ပဋိသန္ဓာနနိမိတ္တ (န) [ပဋိသန္ဓာန+နိမိတ္တ] တစ်
ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း
ဟူသော အကြောင်း။ ပဋိသန္ဓာနကာရဏ-
ကြည့်။

ပဋိသန္ဓာနဗဟုလ (တိ) [ပဋိသန္ဓာန+ဗဟုလ]
များသောတစ်ယောက်တည်း- ကိန်း
အောင်း-နေထိုင်-ခြင်းရှိသော၊ တစ်ယောက်
တည်းနေထိုင်ခြင်း များသော၊ သူ။ ဣဒံ ပဌမံ
သဒ္ဓါပဒါနံ မနုဿ အနုပေက္ခိတာတိ ပဋိ-

သန္ဓာနဗဟုလော ဝိဟရတိ။ ပေဋကော။
၃၂။

ပဋိသန္ဓာနရတ (တိ) [ပဋိသန္ဓာန+ရတ] တစ်
ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း
၌-မွေ့လျော်-ပျော်ရွှင်-သော၊ သူ။ ဣဓာဝု-
သော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခု၊ ပဋိသန္ဓာနာရာမော
ဟောတိ ပဋိသန္ဓာနရတော။ မ၊ ၁၁။ ၂၇၄။
ပဋိသန္ဓာနေ ရတောတိ ပဋိသန္ဓာနရတော။
မ၊ ၁၂။ ၁၅၆။ (-ဣတိဝုတ်။ ၂၂။ မဟာနိ။
၂၉၂။ စူဠနိ။ ၂၈၆၊ ၂၉၈။ ဣတိဝုတ်၊ ၁၆၀။
မဟာနိ၊ ၁၂၇။)

ပဋိသန္ဓာနရာမ (တိ) [ပဋိသန္ဓာန+ရာမ+ဏ] တစ်
ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
ခြင်း 'ကာယဝိဝေက'ကို-နှစ်သက်-သဘော
ကျ-သော၊ သူ။ ပဋိသန္ဓာနာရာမာ ဘိက္ခဝေ
ဝိဟရထ ပဋိသန္ဓာနရတာ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၂။
ပဋိသန္ဓာနရာမာတိ တေဟိ တေဟိ သတ္တ-
သင်္ခါရေဟိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ သန္ဓာနံ ပဋိ-
သန္ဓာနံ၊ ဧကဝိဟာရော ဧကမန္တသေဝိတာ၊
ကာယဝိဝေကောတိ အတ္ထော။ တံ ပဋိသန္ဓာနံ
ရမန္တိ ရောစန္တိတိ ပဋိသန္ဓာနရာမာ။ ပဋိ-
သန္ဓာနာရာမာတိပိ ပါဌော၊ ယထာဝုတ္တံ
ပဋိသန္ဓာနံ အာရမိတဗ္ဗတော အာရာမော
ဧတေသန္တိ ပဋိသန္ဓာနာရာမာ။ ဣတိဝုတ်၊
၁၆၀။

ပဋိသန္ဓာနဝိကလ (တိ) [ပဋိသန္ဓာန+ဝိကလ]
တစ်ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
ခြင်းဖြင့်-ချို့တဲ့-ကင်းကွာ-သော၊ သူ။ ပဉ္စမံ
သမာဓိဝိကလာနံ ဆဋ္ဌံ ပဋိသန္ဓာန-
ဝိကလာနံ စိတ္တေကဂ္ဂတဉ္စ ကာယဝိဝေကဉ္စ
လဘန္တာနံ ဧတေသံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိ
ဂမိဿတိတိ ဥတွာ ကထိတံ။ သံ၊ ၁၂။

၄၈။ (-သံ၊ဋီ၊၂။၃၁၉။)

ပဋိသန္ဓာနဝုဒ္ဓိတ (တိ) | ပဋိသန္ဓာန+ဝုဒ္ဓိတ | တစ်ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း(ဖလသမာပတ်)မှ ထသော၊သူ။ တတောသတ္တာ နိရာကတွာ၊ ပဋိသန္ဓာနဝုဒ္ဓိတော။ ထေရ၊၂၉၂။ နိရာကတွာတိ အတ္တနာ သမာ-ပန္နံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ တတောဝုဋ္ဌာယ။တေနာဟ “ပဋိသန္ဓာနဝုဒ္ဓိတော”တိ။ ထေရ၊၅၂။၁၃၅။

ပဋိသန္ဓာနဝေလာ (ထိ) |ပဋိသန္ဓာန+ ဝေလာ| တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ရာ-အချိန်-အခါ။ ဒေဝ မနုဿာနံ ပဋိသန္ဓာနဝေလာယ အဗျရတ္တသမယေ ခါဒိဿာမ။ ဇာ၊၅၂။၇၀။

ပဋိသန္ဓာနသာရပု (တိ) |ပဋိသန္ဓာန+သာရပု| တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်းအား- သင်္ဃလျော်-လျောက်ပတ်-သော။ ဒိဝါ အပ္ပါကိဏ္ဍံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဓံ အပ္ပနိဂ္ဂေါသံ ဝိဇေဝါတံ မနုဿရာဟဿေယျကံ ပဋိသန္ဓာနသာရပု။ ဝိ၊၃။၄၉။ ပဋိသန္ဓာနသာရပုန္တိ ဝိဝေကာနုရူပံ။ ဝိ၊၅၂။၂၅။ ပဋိသန္ဓာနသာရပုပါနိ (ဒိ၊၃။၃၁)တိ ဧကိဘာဝဿ အနုရူပါနိ။ ဒိ၊၅၂။၁၇။ ပဋိသန္ဓာနသာရပုပါနိ (မ၊၂။၃၂၁)တိ နိလိယနဘာဝဿ ဧကိဘာဝဿ အနုတ္တဝိကာနိ။ မ၊၅၂။၂၄၁။ (-ဝိ၊၃။၅၀။ ဝိ၊၄။၃၀၆။ ဒိ၊၃။၄၅။ မ၊၃။၆၄။ သံ၊၂။၂၆၄။ အံ၊၂။၄၆၄။ အဘိ၊ဝိ၊၂၇၃။ မဟာနိ၊၁၁၁၊၁၆၂၊၃၆၁၊၃၇၂။ စူဠနိ၊၂၆၊၂၁၁၊၂၃၀။ မိလိန္ဒ၊၃၅၁။ သံ၊၅၂။၁၃။ အဘိ၊၅၂။၃၁၀၊၃၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈၇။ ထေရ၊၅၂။၁၇၅။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၄၇။ မူလဋီ၊၂။၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၅၂။)

ပဋိသန္ဓာနသုတ္တ (န) | ပဋိသန္ဓာန+သုတ္တ| ပဋိသန္ဓာနသုတ်၊ တစ်ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်းကြောင့် ရရှိအပ်သော အကျိုးကို ဟောပြောသုတ်။ သံ၊၂။၁၄၊၃၀၂။ သံ၊၃။၃၆၃။ ဣတိဝုတ်။၂၂၁။

ပဋိသန္ဓာနာရာမ (ပု) |ပဋိသန္ဓာန+အာရာမ| (၁)တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း၌-မွေ့လျော်-ပျော်ရွှင်-ခြင်း။ (တိ) (၂) (က) တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း၌-မွေ့လျော်-ပျော်ရွှင်-ခြင်းရှိသော၊ သူ။ (ခ) တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်း ‘ကာယဝိဝေက’ ဟူသော-မွေ့လျော်-ပျော်ရွှင်-အပ်သော တရားရှိသော၊သူ။ (ဂ) တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ခြင်းဟူသော-မွေ့လျော်-ပျော်ရွှင်-ကြောင်း တရားရှိသော၊ သူ။ (၁) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

(၂) (က) ပဋိသန္ဓာနာရာမော အဿ ပဋိသန္ဓာနရတော။ မဟာနိ၊၂၉၂။ ပဋိသန္ဓာနာရာမောတိ အာရမဏံ အာရာမော၊ တတော တတော အာရမ္မဏတော ပဋိသံ-ဟရိတွာ ဧကိဘာဝေ ပဋိသန္ဓာနေ အာရာမော ယဿ သော ပဋိသန္ဓာနာရာမော။ မဟာနိ၊၅၂။၃၅၇။ (-အံ၊၂။၂၂၈။ စူဠနိ၊၂၆၊၂၉၈။ မိလိန္ဒ၊၃၈၉။) (ခ) ပဋိသန္ဓာနာရာမကြည့်။ (ဂ) ဣဓာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခု ပဋိသန္ဓာနာရာမော ဟောတိ ပဋိသန္ဓာနရတော။ မ၊၁။၂၇၄။ ပဋိသန္ဓာနံ အဿ အာရာမောတိ ပဋိသန္ဓာနာရာမော။ မ၊၅၂။၁၅၆။ အာရမတိ ဧတေနာတိ အာရာမော။ မ၊ဋီ၊၂။၁၉၀။

ပဋိသန္ဓာနာရာမတ္ထ (ပု) | ပဋိသန္ဓာနာရာမ +

အတ္တ|တစ်ယောက်တည်း-ကိန်းအောင်း-နေ
 ထိုင်-ခြင်း၌ - မွေ့လျော် - ပျော်ရွှင်-ခြင်း
 အကျိုး။ ဥတုပရိဿယဝိနောဒနပဋိသန္ဓာ-
 နာရာမတ္တန္တိ ပရိသဟနဋ္ဌေန ဥတုယေဝ
 ဥတုပရိဿယော၊ ဥတုပရိဿယဿ ဝိနော-
 ဒနတ္တဉ္စ ပဋိသန္ဓာနာရာမတ္တဉ္စ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။
 ၃၃။ နာနာရမ္မဏတော ပဋိသဟရိတွာ
 ကမ္မဋ္ဌာနဘူတေ ဧကသ္မိယေဝ အာရမ္မဏေ
 စိတ္တဿ သမ္ပဒေဝ လယနံ ပဋိသန္ဓာနံ၊
 တတ္ထ အာရာမော အဘိရတိ ပဋိသန္ဓာ-
 နာရာမော၊ တဒတ္ထံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၃။ (-
 မဟာနိဋ္ဌ။ ၄၁၀။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၉၃။ ဒီ၊ ၆၁။
 ၃၃၂။ သီ၊ ၆၁။ ၂။ ၃၁၉။ မ၊ ၆၁။ ၁၃။)

ပဋိသန္ဓိ(ဏ)န (န) | ပတိ+သံ+လိ+တ။ လိ
 သိလေသနေ။ လိယိတိ လိနော၊ နိလိနော။
 ရှ။ ၆၃၁။ (-မောဂ်၊ ၅။ ၁၅၀။ နိတိ၊ ၈။ ၂၅၄။) |
 (၁) တစ်ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း-
 နေထိုင်-ခြင်း၊ အာရုံ အမျိုးမျိုးမှ ခွါရှောင်၍
 တစ်ခုသော အာရုံ၌-ငြိကပ်-ဝင်ရောက်-
 နေခြင်း။ (တိ) (၂) တစ်ယောက်တည်း-ကိန်း
 အောင်း - နေထိုင်-သော (က) အာရုံအမျိုးမျိုး
 မှ ခွါရှောင်၍ တစ်ခုသော အာရုံ၌-ငြိကပ်-
 ဝင်ရောက်-နေသောသူ။ (ခ) ဈာန်သမာပတ်
 ဝင်စားနေသောသူ။ (ဂ) ငြိမ်သက်စွာ အိပ်
 စက်နေသောသူ။ (ဃ) ငြိမ်ဝပ်-ပုန်းအောင်း-
 နေသောသူ။ (၃) ငြိမ်သက်စွာ အိပ်စက်ရာ
 (အခါ)။

(၁) ကာလညူတိ အယံ ကာလော ပဋိ-
 သန္ဓိနဿ .... အယံ ဧနပဒစာရိကာယာတိ
 ဧဝံ ကာလံ ဇာနာတိ။ အံ၊ ၄၁၂။ ၄၇။ (၂) (က)
 အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ
 ရဟောဂတဿ ပဋိသန္ဓိနဿ ဧဝံ စေတ-
 သော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ ဝိ၊ ၁။ ၈။ အထ

ခေါ အာယသ္မတော ဒဗ္ဗဿ မလ္လပုတ္တဿ
 ရဟောဂတဿ ပဋိသန္ဓိနဿ ဧဝံ စေတ-
 သော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄၃။
 အထ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝိပဿိဿ ဗောဓိ-
 သတ္တဿ ဝါသုပဂတဿ ရဟောဂတဿ
 ပဋိသန္ဓိနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော
 ဥဒပါဒိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၆။ ပဋိသန္ဓိဏော ဘိက္ခဝေ
 ဘိက္ခု ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ သံ၊ ၂။ ၁၄။
 ပဋိသန္ဓိနဿာတိ သန္ဓိနဿ ဧကိဘာဝံ
 ဂတဿ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၂။ ပဋိသန္ဓိနဿာတိ
 တတော တတော ပဋိက္ကမိတွာ သန္ဓိနဿ၊
 ဧကိဘာဝံ ဂတဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။
 ၂။ ၁၆၂။ ပဋိသန္ဓိနဿာတိ ဧကိဘာဝဝ-
 သေန နိလိနဿ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅၀။ ပဋိသန္ဓိ-
 နဿာတိ နာနာရမ္မဏစာရတော စိတ္တဿ
 နိဝတ္တိယာ ပဋိ သမ္ပဒေဝ နိလိနဿ တတ္ထ
 အဝိသဋ္ဌစိတ္တဿ။ တေန စိတ္တသင်္ဂဏိကာ-
 ဘာဝေနဿ ပုဗ္ဗဘာဂိယံ စိတ္တဝိဝေကမာဟ။
 သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၈။ ပုထုတ္တာရမ္မဏတော ပဋိ-
 နိဝတ္တိတွာ သမ္ပဒေဝ ဧကာရမ္မဏေ စိတ္တေန
 လိနော ပဋိသန္ဓိနော နာမာတိ အာဟ "ဧကိ-
 ဘာဝံ ဂတဿာ"တိ၊ စိတ္တဝိဝေကံ ဂတဿာ-
 တိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။ ပဋိသန္ဓိနဿာ-
 တိ နာနာရမ္မဏစာရတော စိတ္တဿ နိဝတ္တိ-
 ယာ ပတိ သမ္ပဒေဝ နိလိနဿ တတ္ထ အဝိ-
 သဋ္ဌစိတ္တဿ၊ တေန စိတ္တသင်္ဂဏိကာဘာဝ-
 နဿ ပုဗ္ဗဘာဂိယံ စိတ္တဝိဝေကမာဟ။ ဒီ၊ ၆။
 ၂။ ၄၈။ (-ဝိ၊ ၃။ ၂၈-၉၊ ၁၃၉၊ ၁၄၀၊ ၂၆၈၊ ၂၈၄၊
 ၃၃၅။ ဝိ၊ ၄။ ၁၉၁၊ ၃၄၁။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၇၊ ၁၄၃။ ဒီ၊ ၂။
 ၄၀၊ ၂၁၅။ ဒီ၊ ၃။ ၃၀။ မ၊ ၂။ ၂၁၄။ မ၊ ၃။ ၃၂၄။
 သံ၊ ၁။ ၁၂၀၊ ၂၂၆၊ ၂၃၅၊ ၄၆၂။ သံ၊ ၂။ ၇၅၊ ၃၀၂၊
 ၄၅၇။ သံ၊ ၃။ ၁၇၊ ၁၄၅၊ ၂၅၇၊ ၃၆၃။ အံ၊ ၁။ ၃၂၈။
 အံ၊ ၂။ ၂၉၂၊ ၄၆၁။ အံ၊ ၃။ ၉၀၊ ၄၀၆။ ဥဒါနံ၊ ၈၄၊

၁၃၁၁၄၄။ သုတ္တနိ။ ၃၂၉။ ဇာ၁။ ၃၄၄။ နေတ္တိ။
၁၅၀။ မိလိန္ဒ။ ၁၄၀။ ဝိဇ္ဇာ၁။ ၂၇၃။ ဝိဇ္ဇာ၂။
၅၂၆၅။ ဒိဋ္ဌာ၁။ ၄၇။ ဒိဋ္ဌာ၂။ ၅၀၂၆၀၂၉၃။
သံဋ္ဌာ၃။ ၂၉၈။ အံဋ္ဌာ၁။ ၅၀။ အံဋ္ဌာ၃။ ၃၂၅။
ပဋိသံဋ္ဌာ၁။ ၁၄၇၂၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။ ၁၉၁၂၀၆။
၂၁၁၃၃၆၃၄၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။ ၄၁။ ဓမ္မဋ္ဌာ၁။ ၂၆၅။
ဥဒါနဋ္ဌာ၁။ ၇၂၃၄၃။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၁။ ၄၂။ သုတ္တနိ။
၅၂။ ၇၉၉၉။ ဝိမာနဋ္ဌာ၁။ ၃။ အပဋ္ဌာ၁။ ၁၅၅။
ဇာဋ္ဌာ၁။ ၃၇၀။ ဇာဋ္ဌာ၂။ ၄၀၆။ သိဋ္ဌိသစ်၁။
၂၀၈။ ဒိဋ္ဌိ၂။ ၄၈။ မဋ္ဌိ၃။ ၁၀၄။ သံဋ္ဌိ၁။
၁၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၁။ ၂၁၉၄၃၃။)

(ခ) အကာလော ခေါ် ဘဂဝန္တံ ဒဿ-
နာယ၊ ပဋိသန္ဓိနော ဘဂဝါ။ မ၊ ၂။ ၂၁၄။
ပဋိသန္ဓိနောတိ တတော တတော ရူပါ-
ဒိဂေါစရတော စိတ္တံ ပဋိသံဟရိတွာ လိနော၊
ဈာနရတိသေဝနဝသေန ဧကိဘာဝံ ဂတော။
မဋ္ဌာ၃။ ၁၈၃။ နိသိဒ္ဓိ ဧကကောဝ မဟုတ္တ-
ပဋိသန္ဓိနော။ ဒိဋ္ဌာ၁။ ၄၇။ သံဋ္ဌာ၁။ ၂၂၆။
အံဋ္ဌာ၁။ ၅၀။ ပဋိသန္ဓိနောတိ ကာလပရိစ္ဆေဒံ
ကတွာ သမာပတ္တိံ သမာပနော။ သံဋ္ဌိ၁။
၂၆၆။ (-ဒိ၂။ ၂၁၂။ ဒိဋ္ဌာ၁။ ၂၇၆။ ဒိဋ္ဌာ၂။
၂၉၃။ သိဋ္ဌိသစ်၁။ ၂၀၈။ ဒိဋ္ဌိ၂။ ၂၄၈။) (ဂ)
အထေကာ သိင်္ဂါလီ ဒွေ ပေါတကေ ဂဟေ-
တွာ ရတ္တိံ မနုဿေသု ပဋိသန္ဓိနေသု နိဒ္ဒ-
မနေန နဂရံ ပါဝိသိ။ ဇာဋ္ဌာ၃။ ၃၉၄။ (-
၅၆။ ဇာဋ္ဌာ၄။ ၃၃၃။) (ဃ) သော တေသံ
ပဋိသန္ဓိနဘာဝံ ဥတွာ .... ကိန္နရေ ပုစ္ဆိ။
ဇာဋ္ဌာ၄။ ၄၄၀။ (၃) ပဋိသန္ဓိနဝေလာ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိနက (တိ) [ပဋိသန္ဓိန + က] တစ်
ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း - နေထိုင်-
သော၊ သူ။ ပဋိသန္ဓိနကော သန္တော၊ ဧဝံ
စိန္တေသဟံ တဒါ။ အပ၊ ၂။ ၇၉။ ထေရဋ္ဌာ၁။
၃၂၇။

ပဋိသန္ဓိနဝေလာ (ထိ) [ပဋိသန္ဓိနာ + ဝေလာ]
ငြိမ်သက်စွာ အိပ်စက်ရာ အခါ။ အထ နံ
မနုဿာနံ ပဋိသန္ဓိနဝေလာယ ဃာတာ-
ပေသာမိ။ ဇာဋ္ဌာ၃။ ၅၆။

ပဋိသန္ဓိယတိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+လိ+ယ+တိ]
လိဟော သာဒေ လိ ဘူစုဒိ၊ ဩဝေ ကိဒိ
သိလေသနေ။ ဓာတွတ္ထ။ (-နိတိ၊ ဓာ။ ၂၅၄။)
တစ်ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း - နေထိုင်-
၏။ (က) အာရုံအမျိုးမျိုးမှ ခွါရှောင်၍ တစ်ခု
တည်းသော အာရုံ၌ - ငြိမိပျံ့ - ဝင်ရောက် - ၏။
(ခ) ငြိမ်သက်စွာ အိပ်စက်၏။ (က) ယော
ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ပဋိသန္ဓိယ-
တိ၊ ကရုဏံ ဈာနံ ဈာယတိ၊ သော ဗြဟ္မာနံ
ပဿတိ။ ဒိ၂။ ၁၉၁ - ၃။ (-သံဋ္ဌိ၂။ ၂၉၅။) ပဋိ-
သန္ဓိယေယျံ - ဒိ၂။ ၁၉၁။ ပဋိသန္ဓိယံ - ဒိ၂။
၁၉၂။ အံဋ္ဌိ၁။ ၂၂၁။ ပဋိသန္ဓိယံ - မဋ္ဌာ၃။
၁၆၇။ (ခ) ယထာ မဟာရာဇေ ကုက္ကုဋေ
ကာလေန သမယေန ပဋိသန္ဓိယတိ။ မိလိန္ဒ။
၃၄၉။

ပဋိသန္ဓိယန (န) [ပတိ+သံ+လိ+ယ+ယ]
တစ်ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း - နေထိုင်-
ခြင်း၊ (က) ဖလသမာပတ်ဝင်စား နေခြင်း။
(ခ) ငြိမ်သက်စွာ - အိပ်စက်ခြင်း၊ ငြိမ်သက်စွာ
အိပ် စက်ခြင်းကြောင့် သင် သော အာပတ်။
(က) ဓမ္မသေနာပတိနော ပဋိသန္ဓိယနသ
အဓိပ္ပေတတ္တာ .... ပဋိသန္ဓိနာတိ ဖလ-
သမာပတ္တိတော"တိ အာဟ။ မဋ္ဌိ၃။ ၄၃၇။
(ခ) သဟဂါရသေယျံ ရတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ ခွါရံ
အသံဝရိတွာ ပဋိသန္ဓိယနံ ဒိဝါ။ ဝိဇ္ဇာ၄။
၁၆၃။

ပဋိသန္ဓိယန္တ (တိ) [ပတိ+သံ+လိ+ယ+အန္တ]
တစ်ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း - နေထိုင် -

သော၊ ငြိမ်သက်စွာ အိပ်စက်သောသူ။ အနု-
ဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒိဝါ ပဋိသန္ဓိယန္တေန ဒွါရံ
သံဝရိတွာ ပဋိသန္ဓိယိတုံ။ ဝိ၊၁။၄၈။ ဒိဝါ
ပဋိသန္ဓိယန္တေနာတိ ဒိဝါ နိပဇ္ဇန္တေန။ ဝိ၊၄။
၁။၂၄၃။ (-ဝိ၊၄။၄၈။၁၆၀။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂။ မ၊၄။
၁။၆၄။ ဝဇီရ။၇၀။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၁၅။)

ပဋိသန္ဓိယမာန (တိ) [ပတိ+သံ+လီ+ယ+မာန]
တစ်ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
သောသူ။ ဣဓ မဟာရာဇေ ပဋိသန္ဓာနံ ပဋိ-
သန္ဓိယမာနံ အတ္တာနံ ရက္ခတိ။ မိလိန္ဒ။၁၄၁။

ပဋိသန္ဓိယိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+လီ+ယ+ဣ] တစ်
ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-ပြီ။
ပဋိသန္ဓိယတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိယိ (ကြိ) [ပတိ+သံ+လီ+ယ+ဣ] တစ်
ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း- နေထိုင်-ပြီ။
ပဋိသန္ဓိယတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓိယိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သံ+လီ+ယ+တုံ]
(က) တစ်ယောက်တည်း - ကိန်းအောင်း-နေ
ထိုင်-ခြင်းငှါ။ (ခ) ဗလသမာပတ်ဝင် စားနေ
ခြင်းငှါ။ (ဂ) ငြိမ်သက်စွာ အိပ်စက်ခြင်းငှါ။
(က) ဣစ္ဆာမဟံ ဘော ဝဿိကေ စတ္တာရော
မာသေ ပဋိသန္ဓိယိတုံ။ ဒီ၊၂။၁၉၁။ (ခ)
ဣစ္ဆာမဟံ ဘိက္ခဝေ အဒ္ဓမာသံ ပဋိ-
သန္ဓိယိတုံ။ ဝိ၊၁။၈၆။ သံ၊၃။၁၀။ ဣစ္ဆာမဟံ
ဘိက္ခဝေ အဒ္ဓမာသံ ပဋိသန္ဓိယိတုန္တိ အဟံ
ဘိက္ခဝေ ဧကံ အဒ္ဓမာသံ ပဋိသန္ဓိယိတုံ
နိလီယိတုံ ဧကောဝ ဟုတွာ ဝိဟရိတုံ
ဣစ္ဆာမိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊၄။၂။၄။ သံ၊၄။၃။
၂၉၇။ ပဋိသန္ဓိယိတုန္တိ ယထာဝုတ္တကာလံ
ပဋိ ပဋိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သမာပတ္တိယံ ဓမ္မ-
စိန္တာယ စိတ္တံ နိလီယိတုံ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၈။

(-ဝိ၊၁။၃၃၆။ သံ၊၃။၁၁၊၂၇၈၊၂၈၃။ ဝိ၊၄။၂။
၅။ မ၊၄။၃။၁၆၇။ သံ၊၄။၃။၁၆၄။အံ၊၄။၁။၅၂၊
၂၁၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၀၃။) (ဂ) အနုဇာနာမိ
ဘိက္ခဝေ ဒိဝါ ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသန္ဓိ-
ယိတုံ(ဝိ၊၁။၄၈)န္တိ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ။
ဝိ၊၄။၁။၂၄၃။ (-ဝဇီရ။၇၀။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။
၁၅။)

ပဋိသန္ဓိယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သံ+လီ+ယ+တွာ]
တစ်ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
၍။ သဗ္ဗေပိ တထာဂတာ ပဋိသန္ဓိယိတွာ
သဗ္ဗညုတံ ပတ္တာ။ မိလိန္ဒ။၁၄၁။

ပဋိသန္ဓိယေယျ (ကြိ) [ပတိ+သံ+လီ+ယ+ဧယျ]
တစ်ယောက်တည်း- ကိန်းအောင်း-နေထိုင်-
ရာ၏။ ပဋိသန္ဓိယတိ-ကြည့်။

ပဋိသန္ဓေခိတု (တိ) [ပတိ+သံ+လီ+ဓ+ဏေ+တု]
(ကိလေသာကို) ခေါင်းပါးစေသောသူ။ ပဋိ-
သန္ဓေခိတာ ဟောတိ ပဋိသန္ဓာနာရာမော။
အံ၊၂။၂၂၈။

ပဋိသသန (န) [ပတိ+သသ+ယု] ဝင်သက်လေ
ကို ရှူခြင်း။ အာ ပဌမံ ဗဟိမုခံ သသနံ
အဿာသော၊တတော အန္တောမုခံ ပဋိသသနံ
ပဿာသော။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၀။

ပဋိသာဒိယန (န) [ပတိ+သဒ+ဏယ+ယု။
အ-ကို လှ-ပြု။ မောဂ်၊၅။၁၃၆-ကြည့်။] သာ
ယာ - နှစ်သက်-ခြင်း။ ပဝေသပဝိဋ္ဌဋ္ဌိတုဒ္ဓရ-
ဏေသု ယံကန္တိ ဧကံ ပဋိသာဒိယနဝသေန
သေဝေယျ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါ-
သော။ ဝဇီရ။၇၃။ (-ကင်္ခါ၊ဋီကာ၊ဟောင်း။
၁၈။)

ပဋိသာမက (တိ) [ပတိ+သမ+ဏ္ဍု] သိုမှီး-သိမ်း
ဆည်း-သောသူ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသာမကမနဿ (ပု) | ပဋိသာမက+မနဿ |
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-သော လူ။ ပဋိသာမက-
မနဿ ရာဇင်္ဂဏေ ဥဒကစာဋိံ ဌပေတွာ
သာဏိယာ ပရိက္ခိပါပေတွာ တေ မနဿေ
အာဟံသု။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။

ပဋိသာမန (န) | ပတိ+သမ+ဏေ+ယု။ နိတိ၊ ဓာ။
၃၃၃။ ဓာတွတ္ထ။ ၃၉၁။ (၁) သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-
-ခြင်း။ (တိ) (၂) သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ရာ (အခါ)။
(၁) သူစိကမ္မပရိယောသာနံ နာမ ယံကိဉ္စိ
သူစိယာ ကတ္တဗ္ဗံ ပါသပဋ္ဌဂဏ္ဍိကပဋ္ဌပရိ-
ယောသာနံ ကတွာ သူစိယာ ပဋိသာမနံ။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၀။ ဘဏ္ဍာဿ ပဋိသာမနန္တိ ပရေသံ
ဘဏ္ဍာဿ ဂေါပနံ။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၇။ သူစိယာ
ပဋိသာမနန္တိ သူစိယာရေ သံဂေါပနံ။ ဝိမတိ၊
၁။ ၃၁၀။ ပဋိသာမိယတေ ပဋိသာမနံ၊ ရက္ခဏံ
ဂေါပနန္တိ အတ္ထော။ ဝိနယာလင်္ကာရ၊ ၁။ ၁၁၁။
(-ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၅၃။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၂။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၀။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၈၅။ အံ၊ ၄။ ၃။
၄၀။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသာမနကာလ (ပု) | ပဋိသာမန+ကာလ | သိုမှီး-
-သိမ်းဆည်း-ရာ အခါ။ ပဋိသာမနကာလေ
ဟိဿ ထေယျစိတ္တံ နတ္ထိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၈၈။

ပဋိသာမနဌာန (န) | ပဋိသာမန+ဌာန | သိုမှီး-
သိမ်းဆည်း-ရာ အရပ်။ အဟံ သကဋ္ဌာနိ
ဩတာရေတွာ ဂန္တု ဣစ္ဆာမိ၊ ပဋိသာမနဌာနံ
မေ အာရောစေထေ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၁။

ပဋိသာမနတ္ထ (ပု) | ပဋိသာမန+အတ္ထ | သိုမှီး-
သိမ်းဆည်း-ခြင်း အကျိုး။ ဝိဟာရေ ဝါ
ဒုန္နိက္ခိတ္တံ ပဋိသာမနတ္ထာယ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၂။
(-ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၇။)

ပဋိသာမနပယောဂ (ပု) | ပဋိသာမန+ပယောဂ |

သိုမှီး-သိမ်းဆည်း - ခြင်းဟူသော - လုံ့လ-
ပယောဂ။ ဓုရနိက္ခေပေ ကတေ ပါရာဇိကမေဝ
ပဋိသာမနပယောဂဿ ကတတ္တာ။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၁၄၉။ (-ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၈၈။)

ပဋိသာမနသိက္ခာပဒ (န) | ပဋိသာမန+သိက္ခာပဒ |
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍
ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် (ရတနသိက္ခာ
ပုဒ်)။ ရတနသိက္ခာပဒန္တိ ရတနံ ဝါ ရတန-
သမ္မတံ ဝါ ပဋိသာမနသိက္ခာပဒံ။ ဝိမတိ၊ ၂။
၂၇၄။

ပဋိသာမနာကာရ (ပု) | ပဋိသာမန+အာကာရ |
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ပုံ အခြင်းအရာ။ တဒါ
သေနာသနပရိက္ခာရဘဏ္ဍာနံ ပဋိသာမနာ-
ကာရံ ဒဿေတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။

ပဋိသာမယတိ (ကြိ) | ပတိ+သမ+ဏယ+တိ |
သိုမှီး - သိမ်းဆည်း - ဖြစ်။ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါတိ
စိန္တေန္တော၊ အဿမံ ပဋိသာမယိ။ အပ၊ ၁။ ၄၁၈။

ပဋိသာမယမာန (တိ) | ပတိ+သမ+ဏယ+မာန |
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-သောသူ။ ပတ္တစိဝရာနိ
ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဓါ မဟာသဒ္ဓါ
အဟေသုံ။ ဥဒါန။ ၁၀၄။ ပတ္တစိဝရာနိ ပဋိ-
သာမယမာနာတိ .... ဧဝံ သမဏပရိက္ခာရံ
သံဂေါပယမာနာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၃။

ပဋိသာမယိ (ကြိ) | ပတိ+သမ+ဏယ+ဏ္ဍိ | သိုမှီး-
-သိမ်းဆည်း-ပြီး။ ပဋိသာမယတိ-ကြည့်။

ပဋိသာမိတ (တိ) | ပတိ+သမ+ဏေ+တ | (၁)
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-အပ်သော။ (၂) သိုမှီး-
သိမ်းဆည်း-ရာ (အခါ)။ (၁) ပဋိသာမိတံ
ဘဏ္ဍံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော ဝိယ နိက္ခိတ္တ-
ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၄။ (-မ၊ ၄။
၄။ ၁၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၇။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၈၆။ မဟာနိ၊
၄။ ၄၁၃။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသာမိတကာလ (ပု) | ပဋိသာမိတ+ကာလ |
သိုးမှီး-သိမ်းဆည်း-ရာ အခါ။ တေန ပတ္တံ
ဓောဝိတွာ ပဋိသာမိတကာလေ စန္ဒဒေဝ-
ပုတ္တော စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိဿဇေသိ။ ဓမ္မာဋ္ဌါ။
၃၇၀။

ပဋိသာမိတဌာန (န) | ပဋိသာမိတ+ဌာန | သိုမှီး-
သိမ်းဆည်း-ရာ အရပ်။ သော ဧဝံ စေတိယဉ္စ
ဗောဓိဉ္စ ဝန္တိတွာ ပဋိသာမိတဌာနံ ဂန္ဓာ။
ဒိဋ္ဌါ။ ၁၆၇။ မဋ္ဌါ။ ၂၆၀။ သံဋ္ဌါ။ ၂၂၀။

ပဋိသာမိတပရိက္ခာရ (တိ) | ပဋိသာမိတ+ပရိက္ခာ
ရ | သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-အပ်သော ပရိက္ခရာ
ရှိသောသူ။ တာပသာ .... တင်္ခဏညေဝ
ဥယျာနံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ဂန္ဓာ ပဋိသာမိတ-
ပရိက္ခရာ အာစရိယံ ဝန္တိတွာ နိသီဒိတွာ။
ဇာဋ္ဌါ။ ၁၈၃။

ပဋိသာမိတဗ္ဗ (တိ) | ပတိ+သမ+ဏေ+တဗ္ဗ |
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း- အပ်သော။ နန အာဝု-
သော ပရိက္ခာရော နာမ ပဋိသာမိတဗ္ဗော။
ဓမ္မာဋ္ဌါ။ ၁၀။

ပဋိသာမိတဘဏ္ဍာ (န) | ပဋိသာမိတ+ဘဏ္ဍာ |
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-အပ်သော-ဘဏ္ဍာ-ဥစ္စာ။
ပဋိသာမိတဘဏ္ဍာကံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော
ဝိယ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ။ ဒိဋ္ဌါ။
၁၆၇။ မဋ္ဌါ။ ၂၆၀။ သံဋ္ဌါ။ ၂၂၀။

ပဋိသာမိတုံ (ကြိဝိ) | ပတိ+သမ+ဏေ+တုံ |
သိုးမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်းငှါ။ သံဃတ္ထာယ
ဥပနိတံ သယမေဝ အန္တော ပဋိသာမိတုမ္ပိ
ဝဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ။ ၂၂၈။ (-ကင်္ခါဋီဟောင်း။
၁၀၃။)

ပဋိသာမိယတေ(ကမ္မကြိ) | ပတိ+သမ+ဏေ+ယ

+တေ | သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-အပ်၏။ ဣမသ္မိ
ဩကာသလောကေ ယော ကောစိ ဟိရည-
သုဝဏ္ဏာဒိဘေဒေါ နိမိ နာမ နိဗ္ဗိယတိ
ဌပိယတိ ပဋိသာမိယတိ။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ။ ၁၈၅။

ပဋိသာမေ (ကြိ) | ပတိ+သမ+ဏေ+ဧယျ | သိုမှီး-
သိမ်းဆည်း-ရာ၏။ ပဋိသာမေတိ-ကြည်။

ပဋိသာမေတဗ္ဗ (န) | ပတိ+သမ+ဏေ+တဗ္ဗ |
(၁) သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်း။ (တိ) (၂) သို
မှီး-သိမ်းဆည်း-အပ်သော။ (၁) အဇ္ဈော-
ကာသေ ရဇနံ ပစိတွာ ရဇနဘာဇနံ ရဇန-
ဥဠုကော ရဇနဒေါဏိကာတိ သဗ္ဗ အဂ္ဂိ-
သာလာယ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ ဝိဋ္ဌါ။ ၄၁။
အဇ္ဈောကာသေ ရဇနံ ပစိတွာ ။ပ။ ပဋိသာ-
မေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ ထေဝေ အသတိ ရဇနကမ္မေ
နိဋ္ဌိတေ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ။ ၂၈။
(-ဝိဋ္ဌါ။ ၁၅၂။ ကင်္ခါ။ ၂၆၇။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၄၇၊
၈၈၊ ၂၂၃၊ ၂၃၈။ ထေရီဋ္ဌ။ ၁၁၂။ ကင်္ခါဋီသစ်။
၄၂၉။) (၂) န ဘိက္ခဝေ သောဒကော ပတ္တော
ပဋိသာမေတဗ္ဗော။ ဝိဋ္ဌါ။ ၂၄၉။ (-ဝိဋ္ဌါ။ ၅၉၊
၈၂။ ဝိဋ္ဌါ။ ၃၈၅၊ ၃၉၄။)

ပဋိသာမေတိ (ကြိ) | ပတိ+သမ+ဏေ+တိ။ သမ
ဝိတက္ကေ။ သာမေတိ။ သာမယတိ။ .... ပဋိ-
သာမေတိ ပဋိသာမယတိ။ .... ပဋိသာမေတိ
ဘဏ္ဍံ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ နိက္ခိပတိ။ နိတိ။ ဓာ။ ၃၃၃။
သမ္ဘူ ဝိဿာသပမာဒေါ သမော တု ဗျာကု-
လေ ဘူစု။ ပတိသံ ပတိသာမမိသမု ဒျူပ-
သမေ တပေါ။ ဓာတွတ္ထ။ ၃၉၀-၁။ သိုမှီး-
သိမ်းဆည်း-၏။ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ကောလမ္မေပိ
ဃဇ္ဇေပိ ပူရေတွာ ပဋိသာမေတိ။ ဝိသ။ ၃၆၂။
နိဓေတိတိ ဌပေတိ ပဋိသာမေတိ ဂေါပေတိ။
ခုဒ္ဒကဋ္ဌ။ ၁၈၄။ (-ဝိဋ္ဌါ။ ၂၂၀။ ဝိဋ္ဌါ။ ၂၆၀။
ဝိသင်္ဂဟ။ ၅၈။ မဋ္ဌါ။ ၂၇၀။ ဓမ္မာဋ္ဌါ။ ၂၅၉။

သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၅။) ပဋိ-
သာမေန္တိ-ဝိ၊ ၄။ ၂၄၉။ အဘိ၊ က။ ၄၀၈။ မ၊ ၄။ ၄။
၃၅။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သင်္ခ၊ ၃၆၇။ ပဋိသာမေဟိ-မိလိန္ဒ။
၁၄။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၇။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၃။ သိ၊ ဋီ၊ သင်္ခ၊ ၂။ ၅၈။ ပဋိသာ-
မေထ-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄။ ကင်္ခါ၊ ၂၆၆။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၉၂။ ပဋိသာမေယျ-ဝိ၊ ၃။ ၂၂၀။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၉။
ပဋိသာမေ-ဝိ၊ ၄။ ၄၁။ ပဋိသာမေသိ - ဝိ၊ ၁။
၇၁။ မ၊ ၄။ ၂။ ၅၈။ ပဋိသာမေသာမိ-အံ၊ ၄။ ၁။
၃။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၂၄။

ပဋိသာမေတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သမ+ဇော+တုံ] သိုမှီး - သိမ်းဆည်း - ခြင်းငါ။ အနုဇာနာမိ
ဘိက္ခဝေ ဩတာပေတွာ ပတ္တံ ပဋိသာမေတုံ။
ဝိ၊ ၄။ ၂၄၉။ (-ကင်္ခါ။ ၂၆၆။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၇-၈။)

ပဋိသာမေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သမ+ဇော+တွာ] သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-၍။ တေ ဘိက္ခူ ဝဿ-
ဝုတ္တာ တေမာသစ္စယေန တိဏကုဋိယော
ဘိန္နိတွာ တိဏဉ္စ ကဋ္ဌဉ္စ ပဋိသာမေတွာ
ဇနပဒစာရိကံ ပတ္တမိသု။ ဝိ၊ ၁။ ၅၁။ (- ဝိ၊ ၄။
၃၇၈၊ ၃၈၆၊ ၃၉၀၊ ၄၁။ မိလိန္ဒ။ ၁၄။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၅။ ၂။ ၇၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၆။ ၁။ ၁။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၇၊ ၈၇၊ ၂၈၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၅၈။ မ၊ ၄။ ၃။
၁၉၇။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၉၅၊ ၂၅၀။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၃။ သံ၊
၄။ ၂။ ၂၂၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆၊ ၃၉၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၅။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၈၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၃၊ ၃၆၇၊ ၃၆၆။ ဓမ္မ၊ ၄။
၂။ ၅၃၊ ၂၅၆။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၆။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၀၇၊
၁၈၉။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၈၉။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၉။
ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၇။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၀၇။ ဇာ၊ ၄။
၁။ ၁၃၀၊ ၁၇၈၊ ၂၅၄။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၀၊ ၂၆၉။ ဇာ၊
၄။ ၃။ ၃၅၊ ၁၀၉၊ ၄၁၈။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၅၄။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
၁၄၅။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၇၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၄၆။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊
သင်္ခ၊ ၃၆၅။ သိ၊ ဋီ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၁၁၅။ သိ၊ ဋီ၊ သင်္ခ၊
၂။ ၁၁၅။)

ပဋိသာမေထ (ကြိ) [ပတိ+သမ+ဇော+ထ] သိုမှီး
-သိမ်းဆည်း-ကြကုန်လော့။ ပဋိသာမေတိ-
ကြည်။

ပဋိသာမေန္တိ (တိ) [ပတိ+သမ+ဇော+အန္တိ] သိုမှီး
-သိမ်းဆည်း-သောသူ။ ဂိဟိသန္တကံ ဘဏ္ဍာ-
ဂါရိကသိသေန ပဋိသာမေန္တိယ ပါစိတ္တိယ-
မေဝ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၇။ (-ကင်္ခါ။
၂၄၄၊ ၂၆၆။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။
၃၅၇။)

ပဋိသာမေန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သမ+ဇော+အန္တိ] သိုမှီး
-သိမ်းဆည်း-ကုန်၏။ ပဋိသာမေတိ-ကြည်။

ပဋိသာမေယျ (ကြိ) [ပတိ+သမ+ဇော+ဧယျ] သိုမှီး- သိမ်းဆည်း - ရာ၏။ ပဋိသာမေတိ-
ကြည်။

ပဋိသာမေသိ (ကြိ) [ပတိ+သမ+ဇော+သိ] သိုမှီး
-သိမ်းဆည်း-ပြီ။ ပဋိသာမေတိ-ကြည်။

ပဋိသာမေသာမိ (ကြိ) [ပတိ+သမ+ဇော+သာမိ] သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-လတ်အံ့။ ပဋိသာမေတိ-
ကြည်။

ပဋိသာမေဟိ (ကြိ) [ပတိ+သမ+ဇော+ဟိ] သိုမှီး
-သိမ်းဆည်း-လော့။ ပဋိသာမေတိ-ကြည်။

ပဋိသာယနိယ (တိ) [ပတိ+သာ+ယ+အနိယ] သာ အဿာဒနေ၊ ရသံ သာယတိ။ သာယိတံ၊
သာယနံ။ နိတိ၊ ဇာ။ ၂၃၇။] သာယာ - သုံး
ဆောင်-အပ်သော။ ယာနိ ခေါ် ပန တာနိ
ဂိလာနာနံ ဘိက္ခုနံ ပဋိသာယနိယာနိ ဘေ-
သဇ္ဇာနိ .... တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၆၃။
ပဋိသာယနိယာနိတိ ပဋိသာယိတဗ္ဗာနိ ပရိ-
ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗာနိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၉။ ကင်္ခါ။

၁၈၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၇။ ဝဇီရ။၄၈၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
ဟောင်း။၈၈။)

ပဋိသာယိတဗ္ဗ(တိ) | ပတိ+သာ+ယ+တဗ္ဗ | သာယာ-
သုံးဆောင်-အပ်သော။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသာယိတုံ (ကြိ၊ဝိ) | ပတိ+သာ+ယ+တုံ | သာ
ယာ-သုံးဆောင်-ခြင်းငှါ။ သစေ ဟောတိ
သံဃဿ သပ္ပိ ဝါ တေလံ ဝါ မဓု ဝါ
ဖာဏိတံ ဝါ၊ သကိံ ပဋိသာယိတုံ ဒါတဗ္ဗ။
ဝိ၊၄။၃၃၂။ (-ကင်္ခါ။၁၈၁။)

ပဋိသာရ (ပု) | ပတိ+သရ+ဏာ | ရှေးရှု-ဖြစ်-
အမှတ်ရ-ခြင်း။ ယသ္မာ ပန သော ကတံ ဝါ
ပါပံ အကတံ ကရောတိ၊ အကတံ ဝါ ကလျာ-
ဏံ ကတံ န ကရောတိ၊ တသ္မာ ဝိရူပေါ
ကုစ္ဆိတော ဝါ ပဋိသာရောတိ ဝိပုဋ္ဌိသာရော။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၄။

ပဋိသာရဏီယ (တိ) | ပတိ+သရ+ဏာ+အနီယ |
ဝန်ချတောင်းပန်စေကြောင်း (အမျှ)။ (က)
တစ်ဖန် - ပြန်လည် - သွားစေ - စေလွှတ်-
ကြောင်း။ (ခ) (မိမိအပြစ်ကို) ရှေးရှု-အောက်
မေ့-အမှတ်ရ-စေကြောင်း။ သစေ သံဃော
ဥပဇ္ဈာယဿ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဟောတိ
တဇ္ဇနီယံ ဝါ နိယဿံ ဝါ ပဗ္ဗာဇနီယံ ဝါ
ပဋိသာရဏီယံ ဝါ ဥက္ကေပနီယံ ဝါ။ ဝိ၊၃။
၆၂။ (-ဇိ၊၇။၈၀။၂၀၁။ ဝိ၊၄။၄၀၊၄၆-၇၊၁၈၈၊
၂၀၂၊၃၉၇။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၂၄၄။၄၂၀။) (က၊ခ)
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသာရဏီယကမ္မ(န) | ပဋိသာရဏီယ+ကမ္မ |
ဝန်ချတောင်းပန်စေကြောင်း-ကံ-အမျှ။ (က)
တစ်ဖန် - ပြန်လည် - သွားစေ - စေလွှတ်-
ကြောင်းကံ။ (ခ) အပြစ်ကို-ရှေးရှု-အောက်
မေ့-အမှတ်ရ-စေကြောင်းကံ။ (လူဒါယကာ

ကို ဆဲရေးရှုတ်ချသော ရဟန်းအား ထိုသူထံ
သို့ သွား၍ မိမိအပြစ်ကို ဝန်ချတောင်းပန်ရန်
ကံပြုစေခိုင်းရသည်။ ထိုကံကို “ပဋိသာရ-
ဏီယကံ”ဟု ခေါ်သည်။) တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ
သံဃော သုဓမ္မဿ ဘိက္ခုနော ပဋိသာရ-
ဏီယကမ္မံ ကရောတု။ ဝိ၊၄။၄၀။ (က) ယေန
ကမ္မေန အတ္တုဋ္ဌဂဟဋ္ဌသမိပမေဝ ပဋိသာ-
ရိယတိ သော အက္ခောသကော ပစ္ဆာ
ပေသီယတိ၊ တံ ပဋိသာရဏီယကမ္မံ နာမ။
ဝဇီရ။၅၀၈။ (ခ) ပဋိမုခံ အတ္တနော ဒေါသံ
သရာပေတဗ္ဗံ အနေန ဝိနယကမ္မေနာတိ
ပဋိသာရဏီယံ၊ တမေဝ ကမ္မံ ပဋိသာရ-
ဏီယကမ္မံ။ ပါစိတိ၊ယော။၄၁၄။ (-ဝိ၊၃။၄၆၄။
ဝိ၊၄။၄၁-၂-၃-၅-၇။)

ပဋိသာရဏီယကမ္မကတ (တိ) | ပဋိသာရဏီယ
ကမ္မ + ကတ | ပြုအပ်ပြီးသော ပဋိသာရဏီယ
ကံရှိသော၊ ပဋိသာရဏီယကံ အပြစ်ရသော
(ရဟန်း)။ ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သံဃေန
ပဋိသာရဏီယကမ္မကတော သမ္မာ ဝတ္တတိ။
ဝိ၊၃။၄၆၄။ (-ဝိ၊၄။၄၃၊-၅-၆။)

ပဋိသာရဏီယကမ္မာရဟ (တိ) | ပဋိသာရဏီယ
ကမ္မ+အရဟ | ပဋိသာရဏီယကံအား ထိုက်
သော၊ ဝန်ချတောင်းပန်စေကြောင်းအမျှ -
ပဋိသာရဏီယကံ-ပြုထိုက်သော (ရဟန်း) ။
ပဋိသာရဏီယကမ္မာရဟဿ ဥက္ကေပနီယ-
ကမ္မံ ကရောတိ။ ဝိ၊၃။၄၄၈။

ပဋိသာရဗ္ဗ (ပု) | ပတိ+သံ+ရဘ+ဏာ၊ ရဘ
ရာဘဿေ ..... သာရဗ္ဗံ၊ အနာရဗ္ဗံ။ နိတိ၊ဇာ။
၁၂၈။ သံ-၌ နိဂ္ဂဟိတံကို ချေ၊ ဒီဃပြု။ ရူ။
၅၄။ နိတိ၊သုတ္တ။၁၅၅။ ပါ၊၇၊၁။၆၃--ဖြင့်
ရဘ၌ န်(မ်)လာ။ လွမ်းမိုး၍ ချုပ်ချယ်ခြင်း။
ယော သာရဗ္ဗော ပဋိသာရဗ္ဗော သာရဗ္ဗနာ

ပဋိသာရမ္မနာ ပဋိသာရမ္မိတတ္ထံ၊ အယံ ဝုစ္ဆတိ သာရမ္ဘော။ အဘိ၊ဝိ။၃၆၄။ ပဋိပ္ပရိတွာ သာရမ္ဘော ပဋိသာရမ္ဘော။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊၂။၄၅၁။

ပဋိသာရမ္မနာ (ထိ) [ပတိ+သံ+ရဘ+ယု+အာ] လွမ်းမိုး၍ ချုပ်ချယ်ခြင်း။ ပဋိပ္ပရိတွာ သာရမ္ဘနာ ပဋိသာရမ္မနာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅၁။

ပဋိသာရမ္မိတ (တိ) [ပတိ+သံ+ရဘ+တ]လွမ်းမိုး၍ ချုပ်ချယ်သောသူ။ ပဋိသာရမ္မိတဿ ဘာဝေါ ပဋိသာရမ္မိတတ္ထံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅၁။

ပဋိသာရိယတေ(ကာ၊ကမ္မ၊ကြိ) [ပတိ+သရ+ဇော+ယ+တေ] တစ်ဖန်-ပြန်လည်-သွားစေ-စေလွှတ်-အပ်၏။ ပဋိသာရဏိယကမ္မ-ကြည့်။

ပဋိသာရေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+သရ+ဇော+တိ] တစ်ဖန်-ပြန်လည်-အောက်မေ့-အမှတ်ရစေ၏။ဣမိနာ ဣမံ စောဒေဿာမိ သာရေဿာမိ ပဋိစောဒေဿာမိ ပဋိသာရေဿာမိ။ ဝိ၊၂။၁၁၄၊(-၁၉၈။)

ပဋိသာရေဿာမိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+သရ+ဇော+ဿာမိ] တစ်ဖန် - ပြန်လည်-အောက်မေ့ - အမှတ်ရ-စေလွှတ်အံ့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသာဝေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+သု+ဇော+တိ] ကြားစေ၏၊ ပြောဆို၏။ ကိံ ကရောမိ တေဒေဝါတိ ဝါစာယ ကိံကာရံ ပဋိသာဝေတိတိ ကိံကာရပဋိသာဝိနိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၉။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၈။)

ပဋိသာဝေတု (တိ) [ပတိ+သု+ဇော+တု]တစ်ဖန်-ကြားစေ-ပြောဆို-သောသူ။သာဝေတာတိ တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ “ဣဒံ နာမ တုမေဟိ ဝုတ္တန္တိ”ပဋိသာဝေတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၇။ သာရတ္ထ၊၃။၄၁၇။

ပဋိသာသန (န) [ပတိ+သာသန] သတင်းတုန့်၊

တုန့်ပြန်ပေးပို့ အပ်သော သတင်းစကား။ သောပိဿ ပဋိသာသနံ ပေသေသိ “နယိဒံ အမှာကံ ဘာရိယံ၊သေဋ္ဌိ ပန အတ္တနော ကတ္တဗ္ဗကိစ္ဆံ ကရောတူ”တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၄။ (-၃၄၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။၄၃၆။)

ပဋိသိဒ္ဓ (တိ) [ပတိ+သိဓု+တ။ သိဓု ဂတိယံ။ သိဒ္ဓေါ၊ ပသိဒ္ဓေါ။ နိတိ၊ ဓာ။၁၀၈။ (ပြတိဗိဒ္ဓ-သံ။ပဋိသိဒ္ဓ-ပြာ။)] တားမြစ်အပ်သော။ ပါဠိ-ကပ္ပကဏ္ဍိကကပ္ပါဒယော ပန သဗ္ဗတ္ထ ပဋိသိဒ္ဓါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈၊၃၃၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၆၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၅။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၅၉။ ဝဇီရ၊၁၅၀၊၂၂၄၊၂၅၂၊၃၇၄၊၄၃၉။ သာရတ္ထ၊၂။၃၉၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။၂၆၂။ ဝိမတိ၊၁။၁၁၁၊၁၅၂၊၃၁၈။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။၇၃၊၈၆။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၄၀၆။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၇၈။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၂၊၁၁။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၄၇၊၁၂၃၊၁၈၀။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၂၀၀။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၁၂၉၊၁၉၃။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၁၂၄။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၃၈၊၆၁၊၂၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၆၉။)

ပဋိသိဒ္ဓပရိယာပန (တိ)[ပဋိသိဒ္ဓ+ပရိယာပန] တားမြစ်အပ်သောသင်္ကန်းသုံးထည်၌- အကျုံးဝင်-ပါဝင်-သော။ ဧကေန ဝိပုဝုတ္တောပိ ဟိ တိစိဝရေန ဝိပုဝုတ္တော ဟောဟိ ပဋိသိဒ္ဓ-ပရိယာပနေန ဝိပုဝုတ္တတ္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။ ပဋိသိဒ္ဓပရိယာပနေနာတိ ဝိပုဝသိတုံ ပဋိသိဒ္ဓေသု တိသု စိဝရေသု အန္တောဂဓေန၊ ဧကေန စ အဝယဝေ သမုဒါယောပစာရံ ဒဿေတိ။ ဝိမတိ၊၁။၃၁၈။ (- ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၂၈၈။)

ပဋိသိဿတိ (ကြိ) [ပတိ + သိသ + ယ+တိ။

သိသော ဘူ ဝဇကုဏ္ဍာသု၊ စုဘူ အသဗ္ဗယုဇ္ဇ-
နေ။ ဝိ ဝိသေသေ ရု ဝိသေသေ၊ ဒိဝေါပ္ပသဗ္ဗ-
ယုဇ္ဇနေ။ ဓာတွတ္ထ။ ၄၀၇။ |ထား-တည်ထား-
၏။ ပုရိသော ကုမ္ဘကာရပါကာ ဥဏှံ ကုမ္ဘံ
ဥဒ္ဒရိတွာ သမေ ဘူမိဘာဂေ ပဋိသိသေ-
ယျ (ပဋိဝိသေယျ-သီ၊ ပတိဋ္ဌပေယျ-သျှ၊ ကံ၊
ဣ)။ သံ၊ ၁။ ၃၁၀။ ပဋိသိသေယျာတိ ဌပေ-
ယျ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၄။ (-သံ၊ ၄။ ၂။ ၉၄။)

ပဋိသိသေယျ (ကြိ) | ပတိ+သိသ+ယ+ဧယျ |
ထား-တည်ထား-ရာ၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသိသက (န) | ပတိ+သိသ+က။ ပြတိဂီပက-
သံ။ ပဋိသိသအ၊ ပဋိသိသက-ပြာ) | ဦးခေါင်း
စွပ်၊ ဦးရစ်ခေါင်းပေါင်း။ သော အာဝုဓံ
အာဒါယ....ပဋိသိသကံ ပဋိမုဒ္ဓိတွာ ဟတ္ထိ-
ဝိထိယံ ဌတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၁။

ပဋိသေဓ^၁ (ပု) | ပတိ+သိဓ+ဏ | (၁) တားမြစ်-
ပယ်လှန်-ခြင်း။ (တိ)(၂) တားမြစ်-ပယ်
လှန်-ကြောင်း (စကား)။ (၃) တားမြစ်-ပယ်
လှန်-တတ်သော၊ တားမြစ် - ပယ်လှန်-ခြင်း
အနက်ကို ဟောသော(သဒ္ဒါ)။ (၁) ရာဇာ-
နော ပစ္စန္တေ ကုပိတေ တေသံ ပစ္စန္တနိသိ-
တာနံ ပဋိသေဓာယ .... သမဝိသမေ ပရိ-
ဓာဝန္တိ။ မိလိန္ဒ။ ၃၀၁။ (-ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅၉။ ဝိ၊ ၄။ ၄။
၁၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၂၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၁။ သံ၊ ၄။ ၂။
၁၂၃။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၉၈။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။ ဥဒါန၊
၄။ ၁၇၄။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၃။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၅၀။
ဝဇီရ၊ ၂။ ၈၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၅၄။ ၁၈၂။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၇။
သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၈၈။ ၁၈၈။ ၂။ ၅၅။ ၃၃၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၉။
မ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။ ၂။ ၆၈။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။
၁၀၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ ၂။ ၅၅။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၄။ ၁၃၁။
အနု၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၇။) (၂) ပဋိ-
သေဓဝစန-ကြည့်။ (၃) နာတိ ပဋိက္ခေပေါ

(မဟာနိ။ ၆၆)တိ နက္ကတိ ပဋိသေဓော။ မဟာ
နိ၊ ၄။ ၁။ ၈၇။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဒွေ ပဋိသေဓာ
ယုတ္တာ ဟောန္တိ။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၄၂။ (-သာရတ္ထ၊
၂။ ၁၈၂။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉၂။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၅၅။ မ၊
၄။ ၁။ ၂။ ၁၉၇။ ၃၅၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၆။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၄၃။)

ပဋိသေဓ^၂ (ကြိ) | ပတိ+သိဓ+အ+ဟိ | တားမြစ်
-ပယ်လှန်-လော့။ ပဋိသေဓတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဓက (တိ) | ပတိ+သိဓ+ဏ္ဍု | တားမြစ်
-ပယ်လှန် - သော၊ သူ။ ဘိယျော ဗာလာ
ပဘိဇ္ဇေယျံ။ နော စဿ ပဋိသေဓကော။
တဿာ ဘုသေန ဒဏ္ဍေန၊ မိရော ဗာလံ
နိသေဓယေ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၃။ လောကာယတ-
သိပ္ပန္တိ .... ပရလောကနိဗ္ဗာနာနံ ပဋိသေဓကံ
ဝိတဏ္ဏသတ္တသိပ္ပံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၈၅။ (-ဇာ၊ ၁။
၈၂။ နေတ္ထိ။ ၁၄၉။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၈၅။ မဟာနိ၊
၄။ ၅၈။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၆။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၃၃။ နေတ္ထိ၊
၄။ ၁၃၆။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၃။ ၂။ ၆။)

ပဋိသေဓဆာယာဒိဿန (န) | ပဋိသေဓ+ဆာယာ
+ဒိဿန | တားမြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်း၏ အရိပ်
အယောင်ကို တွေ့မြင်ခြင်း။ တံ န ယုတ္တံ
ဝိယ ဒိဿတိ အမှာကမ္မိ ဗုဒ္ဓကာလေ သမ္ဘ-
ဝပ္ပသင်္ဂတော၊ ဧဟိဘိက္ခုနိယာ ပဋိသေဓ-
ဆာယာဒိဿနတော စ။ ဝဇီရ၊ ၃။ ၅၁။

ပဋိသေဓဇောတက (တိ) | ပဋိသေဓ+ဇောတက |
တားမြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်းကို ထွန်းပြတတ်
သော။ ဝိနာသဝါစိယေဝ ဝဇ္ဇ-သဒ္ဓေါ ပဋိ-
သေဓဇောတကေန ဥပသဂ္ဂေန ယုတ္တတ္တာ
သဏ္ဌာဟနတ္ထဉာပကောတိ အာဟာ “သဏ္ဌာ-
တိ”တိ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၈၈။ ၄၁၅။

ပဋိသေဓတိ (ကြိ) | ပတိ+သိဓ+အ+တိ။ သိဓ
ဂတိယံ။ သေဓတိ၊ နိသေဓတိ၊ ပဋိသေဓတိ။

....ပဋိသေဓော၊ ပဋိသေဓိတုံ၊ ပဋိသေဓိတွာ။
 နိတိ၊ ဓာ။ ၁၀၈။ (-ဓာတွတ္ထ။ ၄၀၂။) ပိဓ ဂတျာမ်။
 ....သေဓတိ၊ သေဓတု။ ဓာတုရူပကပ္ပဒ္ဒါမ။
 ၄၄။ | တားမြစ်-ပယ်လှန်-၏။ မိဂါ သဿာနိ
 ခါဒန္တိ၊ တံ ဒေဝေါ ပဋိသေဓတု။ ဇာ၊ ၁။ ၂၇၂။
 ဇာ၊ ၄။ ၂၆၂။ ဓာရောဓယမဘိသင်္ဂ၊ ပဋိသေဓ
 ဇနာဓိပ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၉။ ပဋိသေဓာတိ ပဋိ-
 သေဓေဟိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၇။

ပဋိသေဓတု (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+အ+တု] တား
 မြစ်-ပယ်လှန်-လော့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသေဓဒိပက (တိ) [ပဋိသေဓ+ဒိပက] တားမြစ်
 -ပယ်လှန်-ခြင်းကို ထွန်းပြတတ်သော။ "ဝိဂ-
 တန္တိ ဧတ္ထ ဝိ-သဒ္ဓေါ ပဋိသေဓဒိပကောတိ
 ဒွေ ပဋိသေဓာ ပကတိ ဉာပေန္တိ။ အနုဋီ၊ ၂။
 ၁၄၂။

ပဋိသေဓဒွယ (န) [ပဋိသေဓ+ဒွယ] တားမြစ်-
 ပယ်လှန်-ခြင်း အနက်ကို ဟောသောသဒ္ဓါ
 နှစ်ခု။ န အပ္ပမောဒနာတိ ဧတ္ထ ပဋိသေဓ-
 ဒွယေန သော ဧဝ ဝုတ္တော။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၁၁။
 (-၁၄၄၊ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၃၁၊ ၁၆၅။)

ပဋိသေဓတ္ထ (ပု) [ပဋိသေဓ+အတ္ထ] (၁)တားမြစ်
 -ပယ်လှန်-ခြင်း အနက်။ (တိ) (၂) တားမြစ်
 -ပယ်လှန်-ခြင်းအနက်ရှိသော (သဒ္ဓါ)။ (၁)
 မာတိ ပဋိသေဓတ္ထေ နိပါတော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။
 ၂၂၄။ (-ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၁။ ၀၆၇။ ၅၇၆။) (၂) နာဟံ
 ဘိက္ခဝေတိအာဒိသု နကာရော ပဋိသေ-
 ဓတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။ ပဋိသေဓတ္ထောတိ ပဋိ-
 က္ခေပတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၉။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၃၉။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၇။)

ပဋိသေဓတ္ထဝါစက (တိ) [ပဋိသေဓတ္ထ+ဝါစက]
 တားမြစ် - ပယ်လှန် - ခြင်းအနက်ကို ဟော

သော (သဒ္ဓါ)။ ခလုသဒ္ဓဿ ပဋိသေဓတ္ထဝါ-
 စကတ္တာ တေန သမာနတ္ထံ နကာရံ ဂဟေ-
 တွာ အာဟာ "န ပစ္စာဘတ္တိကော"တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၄။ ၁။ ၉၀။

ပဋိသေဓန (န) [ပတိ+သိဓု+ယု] တားမြစ်-
 ပယ်လှန်-ခြင်း။ ဧတဒေဝ အဟံ မညေ၊
 ဗာလဿ ပဋိသေဓနံ။ သံ၊ ၁။ ၂၂၃-၄။ နေတ္ထိ။
 ၁၄၉။ (-သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၁၊ ၃၁၃။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၃။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၅၆။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၆၃-၅။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊
 ၁။ ၄၃၁။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၁၁။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၃၃။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။
 ၈၇။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၀၂၊ ၁၉၃။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၇၆၊ ၃၂၇။)

ပဋိသေဓနတ္ထ (ပု) [ပဋိသေဓန+အတ္ထ] (၁)တား
 မြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်းအနက်။ (၂) တားမြစ်-
 ပယ်လှန်-ခြင်းအကျိုး။ (တိ) (၃) တားမြစ်-
 ပယ်လှန်-ခြင်းအကျိုးရှိသော။ (၁) ခလုတိ
 ပဋိသေဓနတ္ထေ နိပါတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၈။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၁၆၉။ (-ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၆။) (၂) သော
 ကရောဟိတိအာဒိ "သယံကတံ ဒုက္ခန္တိ လဒ္ဓိ-
 ယာ ပဋိသေဓနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄။ (-
 မ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၆၅။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၅၁။
 ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၄၇။) (၃) စတုဝိသတိဝိဇ္ဇန္တိ ဂဏန-
 ပရိစ္ဆေဒေါ ဗလရူပါဒိနံ ပဋိသေဓနတ္ထော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၈၇။

ပဋိသေဓနိဒ္ဓိ (တိ) [ပဋိသေဓ+နိဒ္ဓိ] တားမြစ်
 - ပယ်လှန် - ခြင်းကို ညွှန်ပြတတ်သော။
 န-ဣတိ ပဋိသေဓနိဒ္ဓိ နိပါတပဒံ။ သီ၊ ဋီ၊
 သစ်၊ ၁။ ၄၈၁။

ပဋိသေဓမူလိက (တိ) [ပဋိသေဓ+မူလ+လိက]
 တားမြစ်ခြင်းလျှင်- အရင်း- မူလ- ရှိသော။
 တံမူလိကာသုတိ ပဋိသေဓမူလိကာသု။ အနု
 ဋီ၊ ၃။ ၂၀၈။

ပဋိသေဝစန (န) [ပဋိသေဝ+စန] (၁)တားမြစ်-
 -ပယ်လှန်-ကြောင်း စကား။ (၂) တားမြစ်-
 ပယ်လှန်-ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဟောအပ်
 သော စကား။ (၃) တားမြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်း
 အနက်ကိုဟောသောသဒ္ဒါ။ (၁)နေတံ မမာတိ
 အာဒိနိ တဏှာဒိနိ ပဋိသေဝစနာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၄။၂၄၅။ ပဋိသေဝစနာနိတိ ပဋိက္ခေပ-
 ဝစနာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၁။ (၂)ဧတ္ထ စ န ကာမ-
 ဓာတုအာဒိနိ ဆ ပဋိသေဝစနာနိ။ မူလဋ္ဌ၊
 ၃။၁၅၀။ ဆ ပဋိသေဝစနာနိတိ တိဿန္တံ
 ဓာတူနံ စုတူပပါတိသိဋ္ဌာနံ ပဋိသေဝ-
 ဝသေန ဝုတ္တဝစနာနိ။ အနုဋ္ဌ၊၃။၂၀၈။ (၃)
 ဝေလာမောတိ ဧတ္ထ မာ-သဒ္ဒေါ ပဋိသေဝ-
 ဝစနော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၈။

ပဋိသေဝါစက (တိ) [ပဋိသေဝ+ဝါစက] တား
 မြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်းအနက်ကို ဟောသော
 (သဒ္ဒါ)။ ဤဒိသေ ဌာနေ ကိ-သဒ္ဒေါ ပဋိ-
 သေဝါစကော ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၁။

ပဋိသေဝါဒ (ပု) [ပဋိသေဝ+ဝါဒ] တားမြစ်
 -ပယ်လှန်-ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော-
 အယူ-ဝါဒ။ ပစ္ဆိမဿ ပန တဒုဘယပဋိ-
 သေဝဝသေန ပဝတ္တဝါဒတ္တာ ဧဝ .... ယသ္မာ
 ပဋိသေဝါဒေါပိ အန္တာနန္တဝိသယော ဧဝ
 တံ အာရဗ္ဗ ပဝတ္တတ္တာ ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၄။

ပဋိသေဝသဟိတ (တိ) [ပဋိသေဝ+သဟိတ] တား
 မြစ်ခြင်း - ပဋိသေဝ -အနက်နှင့် တကွ
 ဖြစ်သော။ သေသပဒဒ္ဒယေပိ ပဋိသေဝ-
 သဟိတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၈၅။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၂။)

ပဋိသေဝသိဒ္ဓိ (ထိ) [ပဋိသေဝ+သိဒ္ဓိ] တားမြစ်
 -ပယ်လှန်-ခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်း။ ဧဝမာဒိဟိ

ဧဝ ပါဠိဟိ ပဋိသေဝသိဒ္ဓိတော။ မူလဋ္ဌ၊၃။
 ၁၅၄။ အနုဋ္ဌ၊၃။၂၁၂။

ပဋိသေဝာဒဿန (န) [ပဋိသေဝ+အဒဿန] တား
 မြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်းကို မတွေ့မြင်ရခြင်း။
 ဧတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ အဓိဋ္ဌာနေ ပဋိသေဝာဒဿ-
 နတော၊ ဝိကပ္ပနာယ အဒဿနတော စ။
 ဝဇီရ။၂၂၆။

ပဋိသေဝာဓိပ္ပါယ (ပု) [ပဋိသေဝ+အဓိပ္ပါယ] တား
 မြစ်-ပယ်လှန်-ခြင်း၌ ဖြစ်သော-အလို-ဆန္ဒ
 -အဓိပ္ပါယ်။ သဘာဝါတိရိတ္တံ အတ္ထံ ပဋိ-
 သေဝာဓိပ္ပါယတော သဘာဝတော အတိ-
 ရိတ္တံ ဗာလပရိကပ္ပိတမတ္တာနံ သန္ဓာယ။
 ဝဇီရ။၂၈၇။

ပဋိသေဝိတ (တိ) [ပတိ+သိဝု+တ] တားမြစ်-
 ပယ်လှန်-အပ်သော။ ဧတ္တာဝတာ သေသ-
 ပဉာ ပဋိသေဝိတာ ဟောန္တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။
 ပဋိသေဝိတာ ဟောန္တိတိ တတိယပဉ္စော၊
 တာဝ ပဌမဒုတိယပဉ္စပဋိက္ခေပေနော ပဋိ-
 ကိတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၂၃၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၀၂၊၃၉၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၉။
 ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၊၃၇၄။ ဝဇီရ။
 ၂၁၁၊၂၃၉။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၃၆၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၆၊၁၁၂။ မူလဋ္ဌ၊၁။၆၃၊၁၃၁၊
 ၁၈၁။ အနုဋ္ဌ၊၁။၇၊၁၀၊၇၈၊၁၇၉၊၁၉၃။ အနုဋ္ဌ၊
 ၂။၁၂၅။ အနုဋ္ဌ၊၃။၁၇၆။)

ပဋိသေဝိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သိဝု+တဗ္ဗ] တားမြစ်
 -ပယ်လှန်-အပ်သော။ သော .... ဣမိနာ
 အနန္တရဝစနေနေဝ ပဋိသေဝိတဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
 ၂၄၈။ ပဋိသေဝိတဗ္ဗောတိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗော။
 မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၄။ (-ဝဇီရ။၁၅၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅။)

ပဋိသေဓိတု (တိ) [ပတိ+သိဓု+တု | တားမြစ်
-ပယ်လှန်-သော၊ သူ။ သဟဿ ကရောန္တာ-
နမသညတာနံ၊ န ဟိ နူန သန္တိ ပဋိသေ-
ဓိတာရော။ ဇာ၊ ၁။ ၅၁။ ပဋိသေဓိတာရောတိ
ဧဝရူပံ ကမ္မံ မာ ကရိတ္ထ၊ န လတ္တ ဧတံ
ကာတုန္တိ ပဋိသေဓန္တော နတ္ထိတိ အတ္ထော။
ဇာ၊ ၅။ ၁၁၂။

ပဋိသေဓိယတေ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ+သိဓု+ယ+
တေ | တားမြစ်-ပယ်လှန်-အပ်၏။ ရူပက္ခ-
န္တဿ ဥပ္ပါဒလက္ခဏံ ကတွာ ဝေဒနာက္ခ-
န္တဿ နိရောဓော ပုစ္ဆိယတိတိ သော ဧဝ
“နော”တိ ပဋိသေဓိယတိ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၇၆။

ပဋိသေဓေတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သိဓု+တဗ္ဗ | တားမြစ်
-ပယ်လှန်-အပ်သော။ သေနာသနေ ကိဉ္စိ
ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ နတ္ထိ အညတြ ဝိရဒ္ဓသေ-
နာသနာ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၄။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၇။ (-
အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၇၅။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၈၆။ ဝဇီရ။ ၁။ ၂၃
-၉၊ ၄၄၅၊ ၅၀၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၂၂။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၁၂၂။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁။ ၄၆၅။ မ၊ ၅။ ၂။ ၂၄။
မူလဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၁၄။ အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၈၂။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၉၆။)

ပဋိသေဓေတိ (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+အ+တိ။ အ-ကို
ဧ-ပြု။ | တားမြစ်-ပယ်လှန်-၏။ ဗျဉ္ဇနန္တ-
ယာယ အတ္ထံ ပဋိဗာဟတိတိ ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ
ဂဟေတွာ အတ္ထံ ပဋိသေဓေတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၄၂။
(-၁၉၄။ မ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၈။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၄။ သံ၊ ၅။ ၁။
၂၅၀။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၄၃။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၁၇။
ပေတ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ဝဇီရ။ ၈၈။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁။ ၄၁၉။
ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၉။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၇။
မ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၈၂၃။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၇။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၄။
အံ၊ ၅။ ၁။ ၇၂။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၇၅၊ ၁၆၄။ မူလဋ္ဌိ၊ ၂။
၁၅၄၊ ၁၆၈၊ ၁၉၅၊ ၂၀၀။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၄၄၊ ၈၃။

အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၆၈၊ ၁၆၂။ ၁၇၉။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၅၆။
အနုဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၇၄၊ ၅၀၂။) ပဋိ-
သေဓန္တိ - ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၇။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၈။
အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၄၃။ ပဋိသေဓေတိ- ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၆၇။
သံ၊ ၅။ ၂။ ၅၃၂။ ပဋိသေဓေယျ-ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၇။
ကင်္ခါ၊ ၃၂၅။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၈။ ပဋိသေဓေသိ- မ၊ ၅။
၁။ ၃၂၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၉၊ ၃၇၇။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၈။
ပဋိသေဓေသံ - ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၇။

ပဋိသေဓေတုံ (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+တုံ | တားမြစ်
-ပယ်လှန်-ခြင်းငှါ။ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ပန
ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ပဋိသေဓေတုံ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။
၃၄။ (-မ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၇။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၉။ အံ၊ ၅။ ၂။
၂၂၅။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၇။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၁၊ ၃၇၇။
အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၇၊ ၂၈၅။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၂။ ဣတိ
ဝုတ်၊ ၅။ ၂၄၂။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၅။ မဟာနိ၊ ၅။
၄၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၇။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၀၉။ မ၊ ၅။ ၁။
၁၀၅။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၄၅၊ ၁။ အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၇၈။ အနုဋ္ဌိ၊
၃။ ၁၆။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၂။)

ပဋိသေဓေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သိဓု+တွာ | တား
မြစ်-ပယ်လှန်-၍။ ဣတိ ဘဂဝါ .... ဧဝ
ဝါဒါနဝါဒံ ပဋိသေဓေတွာ။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၇။
ပဋိသေဓေတွာတိ တထာ ဘာဝါဘာဝ-
ဒဿနေန ပဋိက္ခိပိတွာ။ သိ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၃၆၄။
(-ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၅။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၉။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၀။
အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၉။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၅။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။
၃၀။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၀။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁။ ၂၂။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၀။ အံ၊ ၅။ ၁။
၂၇၀။ မူလဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၈၀။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၀၉။)

ပဋိသေဓန္တ (တိ) [ပတိ+သိဓု+အ+အန္တ။ ထိဉ္စိ
ပဋိသေဓန္တိ။ | တားမြစ်-ပယ်လှန်-သော၊ သူ။
အထဿ ဘဂဝါ သာရပုတ္တကာဝံ ပဋိသေ-
ဓန္တော “န ခေါ နိဂြောဓာ”တိ အာဒိဗာဟ။

ဒိဋ္ဌာ၃၂၃။ (-မဋ္ဌာ၁၂၃၀၁၃၂၇။ မဋ္ဌာ၃၂၃၅။
၁၂၃၁၃၅။ ၂၇၄။ မဋ္ဌာ၄၁၃၀။ သံဋ္ဌာ၃၂၃၈။
အဘိဋ္ဌာ၃၂၀၉။ ဥဒါနဋ္ဌာ၂၂၂။ ဣတိဝုတ်ဋ္ဌာ
၂၆၅။ ဇာဋ္ဌာ၂၁၁၂။ ဇာဋ္ဌာ၅၁၀၈။ သာရတ္ထာ
၃၁၄၂၀။ ဒိဋ္ဌိ၁၂၆၁။ သိဋ္ဌိသစ်၁၂၂၈။ မ
ဋ္ဌိ၂၈၄။ မဋ္ဌိ၃၂၃၈။ သံဋ္ဌိ၁၂၃၃၃။ မူလဋ္ဌိ
၁၁၁၅။ အနဋ္ဌိ၁၁၇၉။ အနဋ္ဌိ၂၁၁၉။) ပဋိ-
ဗာဟေယျာတိ ပဋိသေဓေယျ။ ဧဝံ ပဋိသေ-
ဓန္တိယာ ပါစိတ္တိယံ။ ကင်္ခါ။ ၃၂၅။

ပဋိသေဓန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+အ+အန္တိ] တား
မြစ် - ပယ်လုန် - ကုန်၏။ ပဋိသေဓေတိ-
ကြည်။

ပဋိသေဓန္တိ (ထိ) [ပဋိသေဓန္တ+ဤ] တားမြစ်
-ပယ်လုန်-သော မိန်းမ။ ပဋိသေဓန္တေ-
ကြည်။

ပဋိသေဓေယျ (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+အ+ဓယျ] တား
မြစ်-ပယ်လုန်-ရာ၏။ ပဋိသေဓေတိ-ကြည်။

ပဋိသေဓေသိ (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+ဤ] တားမြစ်-
ပယ်လုန်-ပြီ။ ပဋိသေဓေတိ-ကြည်။

ပဋိသေဓေသု (ကြိ) [ပတိ+သိဓု+ဥ] တားမြစ်
-ပယ်လုန်-ကုန်ပြီ။ ပဋိသေဓေတိ-ကြည်။

ပဋိသေဓေဟိ (ကြိ) [ပဋိ+သိဓု+အ+ဟိ] တားမြစ်
-ပယ်လုန်-လော့။ ပဋိသေဓေတိ-ကြည်။

ပဋိသေဓာ (ထိ) [ပတိ+သေဓာ] ဆန့်ကျင်ဖက်-
စစ်သည်-စစ်တပ်၊ ရန်သူစစ်တပ်။ သေဓာ ဝါ
ပဋိသေဓာယ ရဒ္ဒါ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၄၂။ (-
ဝိ၊ ၅။ ၄၀။ ဝိ၊ ၅။ ၁၂၆။ မဋ္ဌာ၃၂၃၀။ သာရတ္ထာ
၂။ ၂၅၆။ ဒိဋ္ဌိ၁၂၉၄။ သိဋ္ဌိသစ်၂။ ၂၄၀။
မဋ္ဌိ၊ ၃။ ၆၀။ ၁၆၉။)

ပဋိသေဓာရဒ္ဒ (တိ) [ပဋိသေဓာ+ရဒ္ဒ] ရန်သူ

စစ်တပ်သည် - ပိတ်ဆို့- ဝန်းရံ- အပ်သော။
ဂိလာနဿ ဝါ ဂိလာနကရဏိယေန ဝသ-
တော၊ ပဋိသေဓာရဒ္ဒါယ သေဓာယ....အနာ-
ပတ္တိ။ ကင်္ခါ။ ၂၃၇။ ပဋိသေဓာရဒ္ဒါယာတိ
ယထာ သဉ္ဇာဓော ဆိန္ဒုတိ၊ ဧဝံ ပဋိသေဓာယ
ရဒ္ဒါယ သေဓာယ။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ၄၀၁။

ပဋိသေဓိကတ္တာ (တိ) [ပဋိသေဓိ+ကရ+တု] ဆန့်
ကျင်ဖက်ပြုတတ်သော၊ သူ။ ဝါဒမိ ဇာတေ
ပဋိသေဓိကတ္တာ။ သုတ္တနိ။ ၄၀၉။ ပဋိသေဓိ-
ကတ္တာတိ ပဋိလောမကာရကော။ သုတ္တနိ၊
၅။ ၂၅၆။ (-မဟာနိ။ ၁၃၄။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၅၀။)

ပဋိသေဓိကရ (တိ) [ပဋိသေဓိ+ကရ+အ] ဆန့်
ကျင်ဖက်ပြုတတ်သော (တရား)။ စတူဟိ
အရိယမဂ္ဂေဟိ သဗ္ဗာ စ မာရသေဓာ သဗ္ဗေ
စ ပဋိသေဓိကရာ ကိလေသာ ဝိတာ။
မဟာနိ။ ၇၄။ စူဠနိ။ ၁၁၄။ ပဋိသေဓိကရာတိ
ပဋိပက္ခကရာ။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၀၃။ (-မဟာနိ။
၂၅၉။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၅၀။)

ပဋိသေဓိယတိ (ကြိ) [ပဋိသေဓိ (နာမဓာတ်) +
အ+တိ] ဆန့်ကျင်-တိုက်ခိုက်-၏။ ဆန့်ကျင်
ဖက် ပြု၏။ ဝါဒဉ္စိ ဧကေ ပဋိသေဓိယန္တိ၊
န တေ ပသံသာမ ပရိတ္တပညေ။ သုတ္တနိ။
၃၃၇။ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာဘောဒံ ဝါဒံ ပဋိ-
သေဓိယန္တိ ဝိရုဇန္တိ၊ ယုဇ္ဈိတုကာမာ ဟုတ္တာ
သေဓာယ ပဋိမုခံ ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ဟောန္တိ။
သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁၀၅။

ပဋိသေဓိယန္တ (တိ) [ပဋိသေဓိ (နာမဓာတ်)+
အ+အန္တိ] ဆန့်ကျင်-တိုက်ခိုက်-သော၊ ဆန့်
ကျင်ဖက် ပြုသော၊ သူ။ ယသ္မာ ပဋိသေဓိ-
ယန္တာ စိတ္တံ တတ္ထ ဂမေန္တိ၊ ယတ္ထ ဂတံ
သမထဝိပဿနာနံ ဒူရေ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊
၅။ ၁၀၅။

ပဋိသေန်ယန္တိ (ကြိ) [ပဋိသေန် (နာမဓာတ်)+
အ+အန္တိ] ဆန့်ကျင်-တိုက်ခိုက်-ကုန်၏။ ဆန့်
ကျင်ဖက် ပြုကုန်၏။ ပဋိသေန်ယတိ-ကြည်။

ပဋိသေသေန် (ထိ) [ပတိ+သေန်။ သေန်-ပုဒ်ကို
လည်း ကြည်။] ဆန့်ကျင်-တိုက်ခိုက်-ခြင်း။
ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုခြင်း။ န ဟိ သန္တော ပဋိသေန်
ကရောန္တိ(သုတ္တနိ။၄၂၃)တိ သန္တော ပဋိသေန်
ပဋိမလ္လံ ပဋိကဏ္ဍကံ ပဋိပက္ခံ န ကရောန္တိ
န ဇနေန္တိ။ မဟာနိ။၃၁၁။ ပဋိသေန်န္တိ ပဋိ-
သတ္တံ။ မဟာနိ။၄၂၇။ (-သုတ္တနိ။၄၂၂။၂၈၀။)

ပဋိသေနေတိ (ကြိ) [ပဋိသေန် (နာမဓာတ်)+
အ+တိ] ဆန့်ကျင်-တိုက်ခိုက်-၏။ ဆန့် ကျင်
ဖက် ပြု၏။ အယံ ဝုစ္ဆတိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု
နေဝ ဥဿေနေတိ န ပဋိသေနေတိ န ဓူပါ-
ယတိ။ အံ။၁။၅၃၅။ န ပဋိသေနေတိတိ ပဋိ-
ဝိရဒ္ဓေါ ဟုတ္တာ ကလဟာဘဏ္ဍနဝသေန န
ဥက္ခိပတိ။ အံ။၄၂၂။၃၈၈။ (-အံ။၁။၅၃၆။)

ပဋိသေဝ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+အ+ဟိ] မှီဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-လော့။ ပဋိသေဝတိ-ကြည်။

ပဋိသေဝတိ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+အ+တိ။ သေဝ
သေဝနေ။ ဓာန်၊ဋီ။၃၄၂။ ဤသေဝနတ္ထ-၌
“သေဝတိ၊ သေဝနာ၊ သေဝကော”စသည်ဖြင့်
သဒ္ဓနီတိ (နိတိ၊ဓာ၊ နာ-၁၇၁) ပြယုဂ်ထုတ်
သည်ကား “သိ သေဝါယံ .... သုဂန္ဓံ သေဝ-
တိတိ သိခဏ္ဍော။ စူဠာ ”စသော ဓာတွတ္ထ
ဝိဂြိဟ် မောဂ္ဂလ္လာန် (ဏ္ဍာဒိ။၅၉) ဆိုသည်ကို
ဓာတုဝိဂြိဟ်ယောင်၍ ထုတ်ဟန် ရှိသည်။
လောကီကျမ်းတို့၌ ၎င်းပြယုဂ်တို့ကို “သေဝ”
ဓာတ်မှာသာ ထုတ်သည်။ ဓာတွတ္ထ၊သျ။
၃၉၉-ဂါထာ။ သျာတ် မေက္ခေဥ သေဝနေ။
သေဝတိ၊ သေဝတေ။ ကဝိကပ္ပဒ္ဒမ၊ ဓာတုရူပ

ကပ္ပဒ္ဒမ။ ၁၅၂။] မှီဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-၏။
ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စိဝရံ ပဋိသေဝတိ။
မ၊၁။၁၂။ ပဋိသေဝတိတိ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ နိဝါ-
သေတိ ဝါ ပါရပတိ ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၀။ ပဋိ-
သေဝတိတိ နိဝါသနာဒိဝသေန ပရိဘုဉ္ဇတိ။
မ၊ဋီ၊၁။၁၆၇။ (-ဝိ၊၁။၂၅။ဝိ၊၅။၅၅။ဒိ၊၂။၁၁၄။
ဒိ၊၃။၃၁၁၈၇။ မ၊၁။၁၃။ မ၊၂။၁၂၇။ သံ၊၁။
၅၆။ သံ၊၂။၂၆၄။ အံ၊၂။၈၄၊၃၄၁။ အံ၊၃။၂၈၀။
ဓမ္မ၊၂၃။ ထေရ၊၃၂၂။ မဟာနိ။၁၁၃၊၃၆၁။
စူဠနိ။၂၁၀၊၂၆၈။ ဇာ၊၁။၂၀။ ဇာ၊၂။၂၆၅။
နေတ္ထိ။၉၀၊၁၁၀။ ပေဋကော။၂၇၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၁၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၃။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၂၀၄၊၂၂၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၂၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၄၀၊၁၂၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၁၊၂၅၁။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၆၊
၂၄၊၃၁။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၆၊၃၁၀။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁၀၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။ အပ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၃၁၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၇၅၊
၄၁၀-၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၀၊၄၀၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆၊
၂၇၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၃၀၊၄၆၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၂၅။
ဝဓိရ၊၇၅၂၆၂၊၄၁၅။ သာရတ္ထ၊၂။၃၉၆၈။
၁၂၇။ သာရတ္ထ၊၃။၂၁၅၂၁၈။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ။
၁၇၇။ဒိ၊ဋီ၊၁။၉၈။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၂၉၄။ ဒိ၊ဋီ၊၂။
၂၂၄။ ဒိ၊ဋီ၊၃။၉၂၂၇၃။ မ၊ဋီ၊ ၁။၁၆၄။ အံ၊ဋီ၊၁။
၁၂၄။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၂၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၈၆၀။
ပဋိသေဝန္တိ-ဝိ၊၄။၄၉၃။ ဒိ၊၂။၂၆၃။ မ၊၁။၂၁၊
၂၂။မ၊၃။၃၄၂။ အံ၊၁။၃၆၃။ အံ၊၃။၄၄၄။ စူဠနိ။
၃၀၆။ ဇာ၊၁။၂၃၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၃၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၀။ သာရတ္ထ၊၂။၃၀၁။
ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၂၄။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၉။
ပဋိသေဝသိ- ဝိ၊၁။၂၅။ ပဋိသေဝါမိ- မ၊၁။
၂၁၊၂၂-၄။ အံ၊၁။၆၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၆၈။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၁၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၆၇။

မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၂၁၁။ အံဇ္ဈိမသုတ္တံ ၂၁၈။ ပဋိသေဝ-
 ဝိသုတ္တံ ၄၅၄။ ဝိသုတ္တံ ၁၃၄။ ပဋိသေဝထ - အံ၊
 ၂။ ၁၂။ ဇာတိသုတ္တံ ၁၂၁။ ပဋိသေဝေယျ - ဝိသုတ္တံ
 ၂၅-၇-၈။ အဘိဓမ္မာ ၁၃၀၊ ၂၀၂၊ ၃၄၃။ မဟာ
 နိပါတ် ၁၂။ ဝိသုတ္တံ ၂၂၁-၅။ ဝိသုတ္တံ ၁၃၈။ ကင်္ခါ၊
 ၁၀၉။ သုတ္တန် ၁၂။ ၁၄၈။ ဝိသုတ္တံ ၁၅၈။
 ၃၅၃။ သာရတ္ထ ၂။ ၈၂-၇။ သာရတ္ထ ၁။ ၁၁၄။
 ဝိမတိဝါ ၁။ ၁၀၈။ ဝိမတိ ၂။ ၆၈။ ကင်္ခါ၊ ဇ္ဈိ
 ဟောင်း ၁။ ၈၂။ ပဋိသေဝထ - ဝိသုတ္တံ ၁။
 ၄၃။ ပဋိသေဝေယျ - ဒီ၊ ၃။ ၇။ သုတ္တန် ၁၂။ ၁၄၈။
 ပဋိသေဝိ - ဝိသုတ္တံ ၂။ ၆။ ဝိသုတ္တံ ၁။ ၃၁။
 သာရတ္ထ ၂။ ၉၉။ ကင်္ခါ၊ ဇ္ဈိသင်္ခါ ၂။ ၄၃။ ပဋိ-
 သေဝိတ္ထ - ဝိသုတ္တံ ၂။ ၁၇၄။ ပဋိသေဝိတ္ထော-
 ဇာ ၁။ ၂၆၂။ ဇာ ၄။ ၂၂၂။ ပဋိသေဝိ - ဝိသုတ္တံ
 ၂။ ၆၄၂-၆။ ဝိသုတ္တံ ၈၃။ ဝိသုတ္တံ ၇၉။ ဝိ-
 သင်္ခါ ၁။ ၃၁။ သုတ္တန် ၁၂။ ၈၉။ အပဋ္ဌာ ၁။
 ၁၉၈။ ဇာ ၄။ ၅။ ၂၀၉။ ဝိသုတ္တံ ၈၃။ ပဋိသေဝိသု-
 ဝိသုတ္တံ ၂။ ၄၂။ အံ၊ ၂။ ၅၉။ ဝိသုတ္တံ ၇၇။ ဝိမတိဝါ
 ၁။ ၁၉။ ပဋိသေဝိ - ဝိသုတ္တံ ၂။ ၈၇-၈။ ဝိသုတ္တံ ၁။ ၆၄။
 ထေရီသုတ္တံ ၉၂။ ပဋိသေဝိသုတ္တံ - မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၁။
 ၁၄၄။ ၄၀၁။ ပဋိသေဝိသုသိ - ဝိသုတ္တံ ၂။ ၇၃။
 ပဋိသေဝိသုသိ - ဝိသုတ္တံ ၄၇။ အံ၊ ၃။ ၄၂၀။ ဝိသု-
 ၁။ ၂၄၃။ ဇာ ၇။ ၂၇၄။ သာရတ္ထ ၂။ ၆၁။ ၁၀၈။
 ဝိမတိဝါ ၁။ ၁၃၂။ မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၂။ ၁၄။ ပဋိသေဝိသု-
 ဇာ ၂။ ၃၂၅။ ဇာ ၇။ ၂၇၃-၄။

ပဋိသေဝထ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+အ+ထ] မှိဝဲ-
 သုံးဆောင်-ခံစား-ကုန်လော့။ ပဋိသေဝတိ-
 ကြည့်။

ပဋိသေဝန (န၊ထိ) [ပတိ+သေဝ+ယု] (၁)မှိဝဲ-
 သုံးဆောင်-ခံစား-ခြင်း။ (တိ) (၂) မှိဝဲ-
 သုံးဆောင်-ခံစား-ကြောင်း။ (၃) မှိဝဲ-သုံး-
 ဆောင်-ခံစား-ရာ(အခါ)။ (၁) ပစ္စယပဋိ-

သေဝနသင်္ခါတေနာတိ အယောနိသော ဥပ္ပါ-
 ဒိတာနံ ပစ္စယာနံ ပဋိသေဝနန္တိ ဧဝံ ကထိ-
 တေန။ ဝိသုတ္တံ ၁။ ၅၄။ တိဏ္ဍိ ဘိက္ခဝေ
 ပဋိသေဝနာယ နတ္ထိ တိတ္ထိ။ အံ၊ ၁။ ၂၆၃။ (-
 ပေဋကော ၂။ ၇၁။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၁။ ဣတိဝုတ်၊
 ၄။ ၇၆။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈။) (၂) အတ္ထိ အာသဝါ
 ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ။ မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၁။ ၈၂။ ဣမေ
 ဝုစ္စန္တိ ဘိက္ခဝေ အာသဝါ ပဋိသေဝနာ
 ပဟာတဗ္ဗာ (မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၁။ ၁၃၂။ အံ၊ ၂။ ၃၄၁)တိ ....
 ဣမိနာ ဉာဏသံဝရသင်္ခါတေန ပစ္စယောက-
 ဏပဋိသေဝနေန ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္စန္တိ။
 မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၁။ ၈၁။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၈။ ပဋိသေဝတိ
 ဧတေနာတိ ပဋိသေဝနံ၊ ပစ္စယေသု ဣဒ-
 မတ္ထိကတာဉာဏံ။ မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၁။ ၅၂။ (-အံ၊ ၂။
 ၃၄၀။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၁။ မဇ္ဈိမသုတ္တံ ၁။ ၆၅။ မဇ္ဈိမသု-
 ၁၄၆။) (၃) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသေဝနကာလ (ပု) [ပဋိသေဝန+ကာလ] မှိဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-ရာ အခါ။ ဝိသုမန-
 ပါနဘောဇနာနိ ပဋိသေဝနကာလော ဝိယ
 .... သမ္ပဟံသနကာလော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၄။

ပဋိသေဝနစိတ္တ (န) [ပဋိသေဝန+စိတ္တ] မှိဝဲခြင်း၌
 ဖြစ်သောစိတ်၊ မှိဝဲ-သုံး ဆောင်-ခံစား-လို
 သောစိတ်။ နိဟရဏကာလေ ပဋိသေဝန-
 စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ။ ဝိသုတ္တံ ၂။ ၂၇။ ဝိမတိဝါ
 ၁၄၂။

ပဋိသေဝနစိတ္တသမင်္ဂီ (တိ) [ပဋိသေဝနစိတ္တ+
 သမင်္ဂီ] မှိဝဲ - သုံးဆောင် - ခံစား-လိုသော
 စိတ်နှင့်၊ ပြည့်စုံသောသူ။ ပရပက္ကမေနာပိ
 ဟောတိ၊ တကြာပိ စ သာဒိယန္တသေဝ အာ-
 ပတ္တိ ပဋိသေဝနစိတ္တသမင်္ဂီသမ္ပ၊ န ဣတ-
 ရဿ။ ဝိသုတ္တံ ၂။ ၂၆။ (-သာရတ္ထ ၂။ ၈၈။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၁။ ကင်္ခါ၊ ဇ္ဈိသင်္ခါ ၁။ ၈၅။)

ပဋိသေဝနတ္ထ (ပု) [ပဋိသေဝန + အတ္ထ] မှိဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-ခြင်း အကျိုး။ ဧတဿ
အသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိသေဝနတ္ထာယ ဥက္ကဋ္ဌကံ
အဓောဇာဏုမဏ္ဍလံ ဂဟဏံ သာဒိယတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၈။ (-ကင်္ခါ။၂၉၆။ သာရတ္ထ၊၂။
၂၉၈။)

ပဋိသေဝနဒ္ဓါရ (န) [ပဋိသေဝန+ဒ္ဓါရ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-ခြင်းဟူသော-အကြောင်း-
အရိပ်အမြှောက်။ ပဋိသေဝနမုခ-ကြည့်။

ပဋိသေဝနပစ္စယ (ပု) [ပဋိသေဝန+ပစ္စယ] မှိဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။
မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ ပါရာဇိကံ
ကတ္ထ ပညတ္တံ။ ဝိ၊၅။၈၃။ (-၈၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၄၀။ ဝဇီရ။ ၅၄၄။ သာရတ္ထ၊၁။၆၈။ ဝိမတိ၊
၁။၁၈။)

ပဋိသေဝနပရိယန္တ (ပု) [ပဋိသေဝန+ပရိယန္တ]
မှိဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-ခြင်း၏ အဆုံး။အထ
နေသံ ပဋိသေဝနပရိယန္တေ ကိလေသော ဝူပ-
သမ္ပတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။

ပဋိသေဝနပရိယာယ (ပု) [ပဋိသေဝန+ပရိယာယ]
မှိဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-ခြင်း၏-ပရိယာယံ၊
ပဋိသေဝနသဒ္ဓါ၏ - ဝေဝုဇ်-စကားလွယ်။
“နိဝါသေတိ ဝါ ပါရပတိ ဝါ”တိ ဝိကပ္ပနံ
ပန ပဋိသေဝနပရိယာယဿ ပရိဘော-
ဂဿ ဝိဘာဂဒဿနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၆။

ပဋိသေဝနမုခ (န) [ပဋိသေဝန+မုခ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-ခြင်းဟူသော-အကြောင်း-
အရိပ်အမြှောက်။ အလောဘေန စ အနုညာ-
တာနံ ပဋိသေဝနမုခေန ပဝတ္တံ ကာမ-
သုခလ္လိကာနုယောဂံ .... ဓုနာတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။

၁၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၉။ ပဋိသေဝနမုခေနာတိ
ပဋိသေဝနဒ္ဓါရေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊၁။၁၀၅။

ပဋိသေဝနာကာရ (ပု) [ပဋိသေဝန+အာကာရ]
မှိဝဲ-သုံးဆောင် - ခံစား - ပုံ အခြင်းအရာ။
တေန ပဋိသေဝိယမာနဿ ပိဏ္ဍပါတဿ
ပဋိသေဝနာကာရော ဂယုတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၅၉။

ပဋိသေဝန္တိ (တိ) [ပတိ+သေဝ+အ+အန္တိ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-သော၊ အဖန်ဖန် ကပ်ရောက်
သော၊သူ။ မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ
မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိ ပါရာ-
ဇိကဿ ဝစ္စမဂ္ဂေ ပဿာဝမဂ္ဂေ မုခေ။ ဝိ၊၁။
၃၅။ တံ ဝိဝိတ္တံ အာသနံ ဘဇေတော ....
သံသေဝတော ပဋိသေဝတော။ မဟာနိ။
၁၀၁၊၃၇၁။ ပဋိသေဝတောတိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ-
သင်္ကမန္တဿ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၂၂။ ပဋိသေဝ-
တောတိ ဥပဂန္နာ သေဝန္တဿ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၃၉၂။ (-ဝိ၊၁။၂၈၇။ ဝိ၊၂။၁၇၅၊၁၈၂။ ဝိ၊၄။
၆၈၊၇၀။ ဝိ၊၅။၅၅၊၇၉။ မ၊၁။၁၃၊ ၁၀၃၊၁၈၂။
အံ၊၂။၃၄၁။ ဇာ၊၁။၂၃၅။ ပေဋကော။၂၅၀။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၀။ ကင်္ခါ။၂၄၉။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၁၇၂။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၅၃၊၄၁၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၀။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၉၄။ ဝဇီရ။၈၀၊၁၀၉၊၂၁၂။ သာ
ရတ္ထ၊၁။၆၈။ သာရတ္ထ၊၂။၃၈၁။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
ဟောင်း။၂၃၊၄၅၊၁၀၉။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၈၅။
သံ၊ဋီ၊၂။၅၇။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၆၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၄၁။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၅၇။)

ပဋိသေဝန္တိ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+အ+အန္တိ] မှိဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-ကုန်၏။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသေဝမာန (တိ) [ပတိ+သေဝ+အ+မာန] မှိဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-သောသူ။ အပ္ပေဝ နာမိမေ
အာယသ္မန္တော အနုလောမိကာနိ သေနာ-
သနာနိ ပဋိသေဝမာနာ .... အဂါရသ္မာ
အနဂါရိယံ ပဗ္ဗန္တိ။ မ၊၂။၁၄၂။ အမူဋ္ဌော ဟိ
ဟိတာဟိတံ ဥတွာ အဟိတံ ပဋိဝဇ္ဇေန္တော၊
ဟိတဉ္စ ပဋိသေဝမာနော ဒိဃာယုကော
ဟောတိ။ အဘိ၊၄။၁။၁၇၂။ (- အံ၊၂။၄၅၅။
မ၊၄။၁။၁၇၃။ နေတ္ထိ၊၄။၂၂၆။ မဟာနိ၊၄။
၁၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၆၉။)

ပဋိသေဝသိ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+အ+သိ] မှိဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-၏။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝါမိ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+အ+မိ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-၏။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+ဣ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-ပြီ။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိသု (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+ဥ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-ကုန်ပြီ။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိ ' (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+ဩ။ ဩ-ကို
ဣ-ပြု။ ရူ၊၄၆၉။ မောဂ်၊၆။၄၂။] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-ပြီ။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိ ' (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+ဤ။ ဤ-ကို
ဣ-ပြု။ ရူ၊၄၆၉။] မှိဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-
ပြီ။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိတ (တိ) [ပတိ+သေဝ+တ] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-အပ်သော။ ယဒိ ဟိ တေန
ဓာတာပိတူနံ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပုရာဏ-
ဒုတိယိကာယ မေထုနဓမ္မော ပဋိသေဝိတော
နာဘဝိဿ။ သာရတ္ထ၊၂။၂။

ပဋိသေဝိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သေဝ+တဗ္ဗ] မှိဝဲ-

သုံးဆောင်-ခံစား-အပ်သော။ ဧကာမိပ္ပါ-
ယေန မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတဗ္ဗော။
အဘိ၊က။၄၅၀။ (-အံ၊၄။၁။၂၅၈။ အဘိ၊၄။၁။
၂၈၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၀။ ဥဒါန၊၄။၃၁၈။ ပေတ၊
၄။၁၂၂။ ဝဇီရ၊၇၇။)

ပဋိသေဝိတမေထုန (တိ) [ပဋိသေဝိတ+မေထုန]
မှိဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-အပ်သော မေထုနရှိ
သော၊ မေထုနမှိဝဲပြီးသောသူ။ သိက္ခံ ပစ္စ-
က္ခာယ ပဋိသေဝိတမေထုနဿ ဥပသမ္ပဒံ
အနုဇာနန္တော န သမူဟနတိ နာမ။ ဝဇီရ၊
၈၃။ (-သာရတ္ထ၊၂။၄၄။)

ပဋိသေဝိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သေဝ+တုံ] မှိဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-ခြင်းငှါ။ အလံ ကမ္မ-
နိယေတိ သက္ကာ ဟောတိ မေထုနံ ဓမ္မံ
ပဋိသေဝိတုံ။ ဝိ၊၁။၂၈၇။ (-ဒိ၊၁။၁၁၀။ အံ၊
၁။ ၅၇၅။ အံ၊၂။၆၆၉၊၁၁၁၉။ အံ၊၃။၄၂၀။
အံ၊၄။၂။၁၃၀။ ဝဇီရ၊၈၂၊၂၁၀။ သာရတ္ထ၊၂။၆၂၊
၃၇၉၊၃၈၁။ ဝိမတိ၊၁။၃၀၅။ ကင်္ခါ၊၄။
ဟောင်း၊၂။၁၆၂။ ကင်္ခါ၊၄။၁၆၂။)

ပဋိသေဝိတု (တိ) [ပတိ+သေဝ+တု] မှိဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-သောသူ။ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ
ဓမ္မဟိ သမန္နာဂတော ဂိလာနော သူပဋ္ဌာ-
ကော ဟောတိ။ .... ဘေသန္တံ ပဋိသေဝိတာ
ဟောတိ။ အံ၊၂။၁၂၇။ နာဘိဇာနာမိ သုပိ-
နန္တေနပိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတာ (ဝိ၊၁။
၂၄၈)တိ သုပိနန္တေနပိ မေထုနံ ဓမ္မံ န
အဘိဇာနာမိ။ န ပဋိသေဝိတာ အဟန္တိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ ဝိ၊၄။၂။၁၆၇။ (-ဝိ၊၄။၁၉၇။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ၊၄၂၇။)

ပဋိသေဝိတ္ထ (ကြိ) [ပတိ+သေဝ+ဩ။ ဩ-ကို
ဣ-ပြု။ မောဂ်၊၆။၄၂။] မှိဝဲ-သုံးဆောင်-
ခံစား-ပြီ။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိတ္ထော (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+သြ။ သြ-
ကို ဣတ္ထော-ပြု။ မောဂ်၆။၄၂။ မှီဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-ပြီ။ ပဋိသေဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိတွာ (ကြိ၊ဝိ) | ပတိ+သေဝ+တွာ။ မှီဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-ပြီး၍။ တိရစ္ဆာန်ဂတိတ္ထိ-
ယာပိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ အဿ-
မဏော ဟောတိ အသကျုပ္ပတ္တိယော။ ဝိ၊၁။
၃၄။ (-ဝိ၊၃။၁၃၄။ ဝိ၊၄။၁။၂၀၈၊၂၆၉။ ဝိ၊၄။၂။
၄၂။ ဝိ၊၄။၃။၃၀၁။ ကင်္ခါ။၁၀၅။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၄၉။ ဇာ၊၄။၆။၃၂၂။ ဝဇီရ။၆၀။ ဝိမတိ၊၁။
၁၀၇။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၆၉။)

ပဋိသေဝိယမာန (တိ) | ပတိ+သေဝ+ယ+မာန။
မှီဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-အပ်သော။တေ ဧဝ
အဓိမတ္တံ အကာလေ စ ပဋိသေဝိယမာနာ
ဒုက္ခဝေဒနာယ ဟေတုဘာဝမာပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိ
ဝုတ်၊၄။၁၇၈။ (-ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၉။)

ပဋိသေဝိသံ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+သံ။ မှီဝဲ-သုံး
ဆောင် - ခံစား - လတ်အံ့။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသေဝိဿတိ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+ဿတိ။ မှီဝဲ
-သုံးဆောင်-ခံစား-လတ္တံ့။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသေဝိဿသိ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+ဿသိ။ မှီဝဲ
-သုံးဆောင်-ခံစား-လတ္တံ့။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသေဝိဿာမိ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+ဿာမိ။
မှီဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-လတ်အံ့။ ပဋိသေ-
ဝတိ-ကြည့်။

ပဋိသေဝိ (တိ) | ပတိ+သေဝ+ဏီ။ မှီဝဲ-သုံး
ဆောင်-ခံစား-သော၊ သူ။ယသ္မာ ပန ဧကေ-

န ပရိယာယေန မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိနော
ဟောန္တိ၊ တဿှာ ဝိသု ဝုတ္တာ။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
ဟောင်း။ ၄၄။

ပဋိသေဝိယတေ (ကမ္မ၊ကြိ) | ပတိ+သေဝ+ယ+
တေ။ မှီဝဲ - သုံးဆောင် - ခံစား - အပ်၏။
ဣဒမတ္ထိကတံ မနသိ ကတွာ ယေန ဉာ-
ဏေန ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စယာ
ပဋိသေဝိယန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၆။

ပဋိသေဝိယန္တိ (ကမ္မ၊ကြိ) | ပတိ+သေဝ+ယ+
အန္တေ။ မှီဝဲ-သုံးဆောင်-ခံစား-အပ်ကုန်၏။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသေဝေထ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+အ+ဧထ။ မှီဝဲ-
သုံးဆောင်-ခံစား-ရာ၏။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသေဝေယျံ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+အ+ဧယျံ။ မှီဝဲ
-သုံးဆောင်-ခံစား-ရာ၏။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသေဝေယျ (ကြိ) | ပတိ+သေဝ+အ+ဧယျ။ မှီဝဲ
-သုံးဆောင်-ခံစား-ရာ၏။ ပဋိသေဝတိ-
ကြည့်။

ပဋိသောတ (န) | ပတိ+သောတ။ ပဋိလောမေ
သောတဿ ပဋိလောမံ ပဋိသောတံ။ ရူ။
၃၃၆။ နိတိ၊သုတ္တ။၆၉၆။] ရေအယဉ်၏
ဆန့်ကျင်ဖက်၊ ရေဆန့်-ရေညာ-အရပ်။
သဗ္ဗာ စ နန္ဒော ပဋိသောတံ ဝဇေယျံ။ န
တွေဝဟံ ရာဇေ မုသာ ဘဏေယျံ။ ဇာ၊၁။
၃၄၀။ ဇာ၊၄။၄။၄၆၅။ (-ဝိ၊၁။၁၇၀။ ဝိ၊၄။
၄၇၅။ မိလိန္တ။၁၂၅၊၂၇၈။ ဝိ၊၄။၃။၇၄။ မ၊၄။
၂။၈၈။ မ၊၄။၃။၆၀။ အံ၊၄။၁။၁၁၃။ သုတ္တနိ၊
၄။၁။၁၇၂။ ပေတ၊၄။၁၄၂၊၁၅၆။ ထေရီ၊၄။

၂။ အပဋ္ဌာ၁။၈၄။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။၉။ စရိယာ။၉။
၁၅၃။ အာဋ္ဌာ၁။၈၂။ အာဋ္ဌာ၅။၅၂၀။ အာဋ္ဌာ၆။
၁၃၁။ ဝဇီရ။၅၄၁။ သာရတ္ထ။၃။၄၅၃။ ဝိမတိ။
၂။၂၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ။၆။၂။၁၃၄။)

ပဋိသောတ (တိ) [ပဋိသောတ+ဏ] ရေဆန်-
ရေညာ-အရပ်နှင့် တူသော၊ သံသရာ-ဝဋ်
ဒုက္ခ-ကိလေသာ-တို့၏-ရေဆန်-ရေညာ-
အရပ် (နိဗ္ဗာန်-စသည်)။ ပဋိသောတောတိ
ခေါ် ဘိက္ခုဝေ နေကုမ္မဿေတံ အဓိဝစန
(ဣတိဝုတ်။၂၇၁)။ ဧတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာ သဟ
ဥပစာရေန ပဋ္ဌမဇ္ဈာနံ ဝိပဿနာပညာ စ
နိဗ္ဗာနဉ္စ နေကုမ္မံ နာမ၊ သဗ္ဗေပိ ကုသလာ
ဓမ္မာ နေကုမ္မံ နာမ၊....ဣမေသံ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနံ
တဏှာသောတဿ ပဋိလောမတော ပဋိ-
သောတသဒိသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိဝုတ်။
၅။၃၃၀-၁။(-ပေဋကော။၃၁၈။ ဝိ၊၅။၃။၂၄၃။
ဒိ၊၅။၂။၅၆။ မ၊၅။၂။၈၁။အံ၊၅။၂။၅၁။အဘိ၊၅။
၃။၉၅။ သာရတ္ထ။၃။၁၅၄။ သံ၊၆။၂။၇၃။)

ပဋိသောတဂတ (တိ) [ပဋိသောတ+ဂတ] ရေဆန်
-ရေညာ-အရပ်သို့ သွားသော။ အညတရံ
ပဋိသောတဂတံ နာဝံ အနုဗန္ဓမာနံ ကိဉ္စိ
အန္တရံ ဥဒကမိဝံ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၈၉။

ပဋိသောတဂမန (တိ) [ပဋိသောတ+ဂမန] |
သံသရာ-ဝဋ်ဒုက္ခ-ကိလေသာ-တို့၏-ရေ
ဆန်-ရေညာ-အရပ် (နိဗ္ဗာန်-စသည်) သို့-
ဆန်တက်-သွားရောက်-သောသူ။ ပဋိ-
သောတဂါမိတိ ပဋိသောတဂမနော၊ အနု-
သောတံ အဂန္တာ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆန္တဿေတံ
အဓိဝစနံ။ အဘိ၊၅။၃။၉၅။

ပဋိသောတဂါမိကတ (တိ) [ပဋိသောတဂါမိ+
ကတ] ရေဆန်-ရေညာ -အရပ်သို့ - ဆန်

တက်-သွားရောက်-သည်ကို ပြုအပ်သော
(ရေ)။ ဣဒံ ဘော စက္ကာလ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ
တယာ ပဋိသောတဂါမိကတံ။ မ၊၅။၃။၆၀။

ပဋိသောတဂါမိနိ (ထိ) [ပဋိသောတဂါမိ+ဣနိ]
ရေဆန်-ရေညာ-အရပ်သို့ - ဆန်တက်-
သွားရောက်-သော လှေ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိသောတဂါမိ (တိ) [ပဋိသောတ+ဂမု+ဏိ။
ထိ-၌ ပဋိသောတဂါမိနိ။] (၁) ရေဆန်-
ရေညာ-အရပ်သို့-ဆန်တက်-သွားရောက်-
သော (လှေ-စသည်)။ (၂) သံသရာ-ဝဋ်ဒုက္ခ-
ကိလေသာ-တို့၏ - ရေဆန် - ရေညာ-
အရပ် (နိဗ္ဗာန်-စသည်)သို့-ဆန်တက်-သွား
ရောက်-သောသူ (ကလျာဏပုထုဇဉ် -
စသည်)။ (၁) သော ပုန ဂန္တာ ဗောဓိသတ္တံ
ပုစ္ဆိ “ဘော စက္ကာလ တံ ဣဒံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ
ကာလေန ပဋိသောတဂါမိ၊ ကာလေန
အနုသောတဂါမိ ကရောသီ”တိ။ မ၊၅။၃။
၆၀။ ဥဇ္ဇဝနိကာယာတိ ပဋိသောတဂါမိ-
နိယာ။ ဝဇီရ။၅၄၀။ သာရတ္ထ။၃။၄၅၁။ ဝိမတိ။
၂။၂၆၇။ (၂) ပဋိသောတဂါမိ နိပုဏံ၊ ဂမ္ဘိရံ
ဒုဒ္ဓသံ အဏုံ။ ရာဂရတ္တာ န ဒက္ခန္တိ၊ တမော-
ဓန္ဓေန အာဝုဋ္ဌာ။ ဝိ၊၃။၆။၇၁။ ဒိ၊၂။၃၁။ မ၊၁။
၂၂၄။ မ၊၂။၂၉၁။ သံ၊၁။၁၃၈။ ပဋိသောတ-
ဂါမိန္တိ ပဋိသောတံ ဝုစ္ဆတိ နိဗ္ဗာနံ။ နိဗ္ဗာန-
ဂါမိန္တိ အတ္ထော။ ဝိ၊၅။၃။၂၄၃။ ပဋိသော-
တဂါမိန္တိ နိဗ္ဗာဒိနံ ပဋိသောတံ အနိစ္စံ ဒုက္ခ-
မနတ္တာသုဘန္တိ ဧဝံ ဂတံ စတုသစ္စဓမ္မံ။ ဒိ၊၅။
၂။၅၆။ မ၊၅။၂။၈၁။ သံ၊၅။၁။၁၈၀။ သာရတ္ထ။
၃။၁၅၄။ ကတမော စ ဘိက္ခုဝေ ပဋိသောတ-
ဂါမိ ပုဂ္ဂလော? ဣဓ ဘိက္ခုဝေ ဧကစ္စော
ပုဂ္ဂလော ကာမေ စ နပုဋိသေဝတိ၊ ပါပဉ္စ
ကမ္မံ န ကရေတိ၊ .... အယံ ဝုစ္ဆတိ ဘိက္ခုဝေ

ပဋိသောတဂါမိ ပုဂ္ဂလော။ အံ၊၁။၃၁။
 ကိလေသသောတဿ ပစ္စနိကပဋိပတ္တိယာ
 ပဋိသောတံ ဂစ္ဆတိတိ ပဋိသောတဂါမိ။
 အံ၊၅။၂။၅၁။ တတ္ထ ယောယံ ပုဂ္ဂလော
 ပဋိသောတဂါမိ ယော စ ဌိတတ္ထော၊ ဣမေ
 ဒွေ ပုဂ္ဂလာ နိဗ္ဗေဘောဂိယာ။ နေတ္ထိ။၁၃၆။
 အနုသောတဂါမိ အနုပုထုဇ္ဇနော ပဋိ-
 သောတဂါမိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော။ နေတ္ထိ၊
 ၅။၂၄၈။ သံသာရသောတဿ အနုကူလ-
 ဘာဝေန ဂစ္ဆတိတိ အနုသောတဂါမိ။
 တဿေဝ ပဋိက္ကုလဝသေန နိဗ္ဗိဒါနုပဿ-
 နာဒီဟိ ပဝတ္တတိတိ ပဋိသောတဂါမိ။
 နေတ္ထိ၊၁၃၈။ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော သံသာ-
 ရသောတဿ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဒီဟိ ပဋိ-
 က္ကုလဝသေန ပဝတ္တနတော ပဋိသောတဂါမိ
 နာမ။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၃၁၄။ (-အဘိ၊ပု။၁၇၁။
 ပေဋကော။၁၈၇၊၃၁၈၊၃၂၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၄။
 ဣတိဝုတ်၊၅။၃၃၁။ ပါစိတ်၊ယော။၁၉၉။)

ပဋိသောဓန (န) [ပတိ+သုဓ+ဇော+ယု။နိတိ၊
 ဓာ။၂၃၁၊၃၈၁။] သုတ်သင်-ရှင်းလင်း-စင်
 ကြယ်စေ-ခြင်း။ တတ္ထ ဟိ “ပဋိဂ္ဂေနမတ္တ-
 မေဝါ”တိ ဝုတ္တံ၊ ပဋိသောဓနမတ္တံ ဝေါတိ
 စဿ အတ္ထော။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၁၀၆။

ပဋိသောဓေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သုဓ+ဇော+တွာ]
 သုတ်သင်-ရှင်းလင်း-ပယ်ရှား-၍။ တံ သဗ္ဗံ
 ပဋိက္ခိပိတွာ “သုတ္တန္တိ ဝိနယော”တိ အာဒိနာ
 ဝုတ္တံ သံဝဏ္ဏနာနယံ “နာယမတ္ထော ဣဓာ-
 မိပ္ပေတော”တိ ပဋိသောဓေတွာ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၆။

ပဋိ (တိ)ဿတ (တိ) [ပတိ+သရ+တ။ သရ
 ဂတိစိန္တာယံ၊ အသရိတိ သတော။ ရူ၊၆၊၃၂။
 သရတိ၊ အသရိ၊ သရိဿတိတိ သတော၊
 အနုဿတော၊ ပတိဿတော။ နိရုတ္တိ၊၄၈၂။

(ပြတိသ္မာ တ-သံ) | အဖန်ဖန်-အမှတ်ရ-
 အောက်မေ့ - သော၊ အဖန်ဖန် - အမှတ်ရ
 အောက်မေ့-သော သတိနှင့်-ယှဉ်-ပြည့်စုံ-
 သော၊သူ။ ယော ဟိ တတ္ထ ဒက္ခော အန-
 လသော သမ္မဇာနော ပဋိဿတော။ ဒီ၊၃။
 ၁၈၈။ အံ၊၁။၃၃၆။ သမ္မဇာနော ပဋိဿ-
 တောတိ သမ္မဇာနပညာယ စေဝ သတိယာ
 စ ယုတ္တော။ ဒီ၊၅၊၃။၁၉၆။ အံ၊၅။၂။၂၈၂။
 အာနာပါနေ ပဋိဿတော (ဣတိဝုတ်၊၂၅၀)
 တိ အာနာပါနနိမိတ္တသ္မိံ ပဋိ ပဋိ သတော၊
 ဥပဋ္ဌိတသတိတိ အတ္ထော။ဣတိဝုတ်၊၅။၂၅၅။
 န သော ရဇ္ဇတိ ရူပေသု၊ရူပံ ဒိသ္မာ ပတိဿ-
 တော။ သံ၊၂။၂၉၇။ ထေရ၊၃၂၉။ ပဋိဿ-
 တောတိ ပဋိဿတိသင်္ခါတာယ သတိယာ
 ယုတ္တော။ သံ၊၅၊၃။၃၀။ ပဋိဿတောတိ
 ပတိဿတော သဗ္ဗတ္ထ သတိယာ ယုတ္တော။
 သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၀၂။ (-ဒီ၊၂။၂၂၈။ သံ၊၂။၅၀၆-၇၊
 ၅၂၈-၉၊၅၃၀-၁-၂-၃။ အံ၊၃။၅၀၃။ ဣတိ
 ဝုတ်၊၂၀၉။ သုတ္တန်၊၃၄၀။ ဝိမာန၊၂၆။ထေရ၊
 ၂၂၄။ မဟာနိ၊၂၅၀၊၃၉၈။ ဝိမာန၊၅။၉၇။
 ထေရ၊၅။၂။၃၀၁-၃-၄။ မဟာနိ၊၅။၄၁၂။ ဒီ၊
 ၃။၃။၂၂၈။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၇၀။)

ပဋိဿတိ (ထိ) [ပဋိ+သရ+တိ။ (ပြတိသ္မာ တိ-
 သံ)] အောက်မေ့-အမှတ်ရ-ခြင်း၊ အာရုံသို့
 ရှေးရှု သွားသကဲ့သို့-အောက်မေ့-အမှတ်ရ-
 သော သတိ။ သတိ အနုဿတိ ပဋိဿတိ
 သတိ သရဏတာ ဓာရဏတာ။ အဘိ၊ဓ။
 ၁၉။ မဟာနိ၊၈။ အဘိမုခံ ဂန္ဓာ ဝိယ သရ-
 ဏတော ပဋိသရဏဝသေန ပဋိဿတိ။ ဥပ-
 သဂ္ဂဝသေန ဝါ ဝနိတမတ္တမေတံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၉၁။ မဟာနိ၊၅။၄၄။ (-အဘိ၊ဓ။၂၁-၅-
 ၉၊၃၁-၂၊၇၄-၇၊၈၁။ အဘိ၊ပု။၁၂၈။ မဟာနိ၊
 ၂၆၉။ စူဠနိ၊၃၀၊၁၀၄။ သံ၊၅၊၃။၃၀။)

ပဋိဿတိမတ္တ (န၊ထိ) | ပဋိဿတိ+မတ္တ | အဖန်
ဖန်-အမှတ်ရ-အောက်မေ့သော သတိ၏
အတိုင်းအရှည်။ “အတ္တိ ကာယော”တိ ဝါ
ပနဿ သတိ ပစ္စုပ္ပန်တာ ဟောတိ ယာဝ-
ဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ ပဋိဿတိမတ္တာယ။
ဒီ၊၂။၂၃၂။ ယာဝဒေဝါတိ ပယောဇနပရိ-
စ္ဆေဒဝဝတ္ထာပနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ-
ယာ သာ သတိ ပစ္စုပ္ပန်တာ ဟောတိ၊ သာ
န အညဒတ္တာယ။ အထ ခေါ ယာဝဒေဝ
ဉာဏမတ္တာယ အပရာပရံ ဥတ္တရတ္တရိ ဉာ-
ဏပမာဏတ္တာယ စေဝ သတိပမာဏ-
တ္တာယ စ၊ သတိသမ္ပညောနံ ဝုပ္ပတ္တယာတိ
အတ္ထော။ ဒီ၊၄။၂။၃၅၆။ (-ဒီ၊၂။၂၃၆၊၂၅၁။ မ၊
၁။၇၁-၂-၅။ ဒီ၊၄။၃။၂၀၁။ အံ၊၄။၂။၂၈၆။)

ပဋိ(တိ)ဿယ (ပု) | ပတိ+သိ+အ။ ပြတိဗြဟ
(ပု) ပြတိဗြဟတေ။ ပြတိ+ဗြ+အစ်။ ယဇ္ဇ-
ဂ္ဂဟေ၊ သဘာယံ၊ ဂ္ဂဟေ၊ အာဗြဟေ စ။
ထောမ။ (ပဋိဿယ-ပြာ) | (က)နေထိုင်စရာ
အဆောက်အဦး၊ အိမ်၊ကျောင်း။ (ခ)ကျောင်း
အထူး၊ ဆီမီးအိမ်၊ ဂိုဒေါင်၊ ဘဏ္ဍာတိုက်-
စသည်။ (က) ပဋိဿယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ
ပိဓာယ မဟုတ္တံ နိသိန္နဿ ဝိသဘာဂ-
သန္တတိ ဝူပသမ္ပတိ။ မ၊ဋီ၊၃။၁၂။ သံ၊ဋီ၊၂။
၃၃၇။ ဝိဟာရေတိ ပတိဿယေ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
၃၃၂။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၁၉။ (-မ၊ဋီ၊၃။၄၂၄။ သံ၊
ဋီ၊၂။၃၃၈။) (ခ) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဿယဒါန (န) | ပဋိဿယ+ဒါန | ဆီမီးအိမ်
လှူဒါန်းခြင်း။ ဓမ္မဿဝနဿ ကာရာပနံ၊
ဓမ္မမဏ္ဍပေ အာသနဒါနံ၊ ဗီဇနီဒါနံ၊ ဓမ္မ-
ကထိကာနံ ပူဇာသက္ကာရကရဏံ၊ ဥပေါသ-
ထာဂါရေ ပဋိဿယဒါနံ။ ထေရ၊၄။၂။၃၂၁။
(အံ၊၄။၁။၁၅၁-၌ “ဥပေါသထာဂါရေ ပဒီပ-
တေလဒါနံ”ဟု ရှိ၏။)

ပဋိ(တိ)ဿယဝိသေသ (ပု) | ပဋိ(တိ)ဿယ+
ဝိသေသ | ကျောင်းအထူး၊ ဂိုဒေါင်၊ ဘဏ္ဍာ
တိုက်။ ဥဒ္ဒုဇ္ဈော(မဟာနိ၊၁၇၄)တိ ဧကော
ပတိဿယဝိသေသော။ မဟာနိ၊၄။၂၉၃။
ဥဒ္ဒုဇ္ဈော(ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅)တိ ဧကော ပဋိဿ-
ယဝိသေသော။ ယော “ဘဏ္ဍာသာလာ၊ ဥဒေါ-
သိတ”္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၃။

ပဋိဿဝ (ပု) | ပတိ+သု+အ။ ပဋိဿဝနံ
ပဋိဿဝေါ။ ရှ၊၅၆၈။ ပဋိမုခံ သဝနံ ပဋိဿ-
ဝေါ။ နိရုတ္တိဒီပနီ၊၇၈၅။ (ပြတိဗြဝ-သံ။ ပဋိ-
သဝ-ပြာ) | (က) ရှေးရှု-ရိသေစွာ-နား
ထောင်ခြင်း၊ အရိအသေပြုခြင်း။ (ခ) ဝန်ခံ
ခြင်း၊ ပဋိညာဉ်ပေးခြင်း။ (က) ဂရုနာ ကိသ္မိန္နိ
ဝုတ္တေ ဂါရဝဝသေန ပဋိဿဝနံ ပဋိဿ-
ဝေါ၊ ပဋိဿဝဘူတံ၊ တံသဘာဂဉ္စ ယံကိန္နိ
ဂါရဝံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၅၂။ (-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၅၄။) (ခ) ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။
ဝိ၊၃။၂၁၄။ မုဗ္ဗာမဟံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဧတသ္မာ
ပဋိဿဝါ။ ဥဒါနံ၊၁၀၃။ ပဋိဿဝါတိ ပါဠိ-
ဘောဂပဋိဿဝါ။ “အစ္ဆရာနံ ပဋိလာဘာယ
အဟံ ပဋိဘူတော”တိ ပဋိညာယ။ ဥဒါနံ၊၄။
၁၅၉။ (-ဝိ၊ ၃။၂၁၅-၆-၈။ ဝိ၊၄။၄၃။ ဝိ၊၄။၁။
၂၇၂။ ဝိ၊၄။၃။၃၅၄။ ဝိ၊၄။၄။၁၅၈။ ကင်္ခါ။
၃၄၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၂၁။ အံ၊၄။၁။၂၄၆။ အံ၊၄။
၃။၂၅၅။ ဓမ္မ၊၄။၁။၇၇-၈။ ထေရ၊၄။၁။၃၅၄။
အပ၊၄။၂။၆။ စရိယာ၊၄။၂၄၆။ ဇာ၊၄။၂။၈၅။
ဇာ၊၄။၇။၁၀၅။ ဝဇီရ၊၄၆၇၊ ၅၅၇။ သာရတ္ထ၊
၃။၂၈၅၊၄၇၁။ ဝိမတိ၊၂။၂၁၄၊၂၈၅။)

ပဋိဿဝကရဏ (န) | ပဋိဿဝ+ကရဏ | ဝန်ခံမှု
ကို ပြုခြင်း။ သန္တိပဋိဿဝကမ္ပန္တိ ဒေဝတာ-
ယာစနာယ ယာ သန္တိ ပဋိကတ္တဗ္ဗာ၊ တဿာ
ပဋိဿဝကရဏံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၇၆။

ပဋိဿဝဒုက္ခဋ္ဌ (န) [ပဋိဿဝ+ဒုက္ခဋ္ဌ] ပဋိဿဝ
ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ်၊ ဝန်ခံမျှ-ပဋိညာဉ်-ပျက်ကွက်
ခြင်းကြောင့် သင့်သော ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ်။ အဋ္ဌ-
ဝိခံ ဟေတု ဒုက္ခဋ္ဌ နာမ .... ဥတ္တိဒုက္ခဋ္ဌ၊
ပဋိဿဝဒုက္ခဋ္ဌန္တိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၁။ “တဿ
ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န
ပညာယတိ၊ ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ခ-
ဋ္ဌဿာ”တိ ဣဒံ ပဋိဿဝဒုက္ခဋ္ဌ နာမ။
ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၂။ ဝဿာဝါသာဒိ ပဋိဿုဏိတွာ
န သမ္မာဒေန္တဿ ပဋိဿဝနိမိတ္တံ ဒုက္ခဋ္ဌ
ပဋိဿဝဒုက္ခဋ္ဌ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၁၃၃။

ပဋိဿဝန (န) [ပတိ+သု+ယု] ရှေးရှု-ရိသေစွာ-
နားထောင်ခြင်း၊ အရိအသေပြခြင်း။ ပဋိဿဝ
(က) ကြည့်။

ပဋိဿဝနိမိတ္တ (န) [ပဋိဿဝ+နိမိတ္တ] ဝန်ခံခြင်း
ဟူသောအကြောင်း။ ပဋိဿဝဒုက္ခဋ္ဌ-ကြည့်။

ပဋိဿဝဖလ (န) [ပဋိဿဝ+ဖလ] ဝန်ခံခြင်း
၏ အကျိုး။ တသ္မိန္တိ ပဋိဿဝဖလဘူတေ
ယထာဘိပတ္တိတကမ္မသ္မိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၁။ (-
သိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၇။

ပဋိဿဝမောစနတ္ထ(ပု) [ပဋိဿဝ+မောစန+အတ္ထ]
ဝန်ခံမျှ-ပဋိညာဉ်-မှ လွတ်မြောက်ခြင်း အကျိုး။
ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ မာတာပိတူနန္တ ပဋိဿ-
ဝမောစနတ္ထံ သာဝတ္ထိ အဂမာသိ။ ဥဒါန၊ ၄။
၆၅။ (-ဝိမာန၊ ၄။ ၃၃၀။)

ပဋိ(တိ)ဿဝသမ္ပန္န (ပု) [ပဋိဿဝ+သမ္ပန္န] ဝန်ခံ
ခြင်းကြံယာနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း။ ဘဂဝ-
တောတိ ဣဒံ ပန ပဋိဿဝသမ္ပန္နေန သမ္ပ-
ဒါနဝစနံ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၅။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၆။ (-
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၆။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၃။)

ပဋိဿဝသမ္ပန္နန (န) [ပဋိဿဝ+သမ္ပန္နန] ဝန်ခံ

ခြင်းကြံယာနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း။ ဘဂဝ-
တောတိ ပန ဣဒံ ပဋိဿဝသမ္ပန္နနေန သမ္ပ-
ဒါနဝစနံ ယထာ “ဒေဝဒတ္တဿ ပဋိ-
ဿုဏောတိ”တိ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၂။

ပဋိဿာဝေတိ (ကာကြိ) [ပတိ+သု+ဏေ+တိ]
ရှေးရှု-ကြား-နာ-စေ၏။ ကိ ကရောမိ
ဒေဝါတိ တဿ ကိကာရံ ပဋိဿာဝေတိတိ
ကိကာရပဋိဿာဝိနိ။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၁၆၂။ (-မ၊ ဌ၊ ၁။
၃၅၈။)

ပဋိဿုဏာတိ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+တိ] သု
သဝနေ။ သုဏောတိ၊ သုဏာတိ။ .... ပစ္စ-
သောသိ၊ ပစ္စသောသု။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၄၁။
(ပြတိစ္ဆ ဏောတိ-သံ) (၁) ကြား-ကြားနာ-
နားထောင်-၏။ (၂) (က) နာယု-လက်ခံ-
၏။ (ခ) ဝန်ခံ၏။ (၁) တဿ စေတော
ပဋိဿောသိ၊ အရညေ လုဒ္ဒကော စရံ။
ဇာ၊ ၂။ ၃၃၈။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၀၀။ (၂) (က)
သစ္စပဋိညံ တေ ပဋိဿုဏာမာ(ဇာ၊ ၂။ ၁၄၆)
တိ ဧဝံ ပဋိညံ အဓိဝါသေမ သမ္ပဋိစ္ဆာမ။
ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၄၅။ ပဋိဿုဏာထ-ဇာ၊ ၂။ ၁၄၆။
(ခ) ယမ္ပိ ဘိက္ခဝေ ဒလိဒ္ဒေါ အဿကော
အနာဠိကော ဣဏံ အာဒိယိတွာ ဝဇို
ပဋိဿုဏာတိ။ အံ၊ ၂။ ၃၀၉။ ဝဇို ပဋိဿု-
ဏာတိတိ ဒါတု အသက္ကောန္တော ဝဇို
ဒဿာမိတိ ပဋိဇာနာတိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၅။ (-
သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၃။) ပဋိဿုဏိ-ဝိ၊ ၂။ ၄၄၂။ မ၊ ဌ၊
၁။ ၃၂၆။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၃၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၈၅၊ ၂၀၀။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂၆၄။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၀၅။ ပဋိဿု-
ဏိသု-ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၁။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၄၉။ ဇာ၊
၄။ ၁။ ၂၂၄။ ပဋိဿုဏိ-ဝိ၊ ၃။ ၃၈၅။ ပဋိဿုဏိ-
ဝိ၊ ၃။ ၃၈၅။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၄။ ပဋိဿုဏိဿာမ -
ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၇၈။

ပဋိသုဏာထ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ထ] နာယု-
လက်ခံ-ကုန်လော့။ ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏာမ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+မ] နာယု-
လက်ခံ-ကုန်၏။ ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏံ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ဏံ] ဝန်ခံပြီ။
ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏံသု (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ဥ] ဝန်ခံ
ကုန်ပြီ။ ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏံ° (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ဤ] ဝန်ခံပြီ။
ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏံ¹ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ဩ] ဩ-
ကို ဣ-ပြု။ ဝန်ခံပြီ။ ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏံတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သု+ဏာ+တဗ္ဗ] ရှေးရှု-
-ရိသေစွာ-နားထောင်-အပ်-ထိုက် - သော၊
သူ။ ဇာတိအာဒိဟိ ဇေဋ္ဌကေသု ပဋိသုဏံ-
တဗ္ဗေသု ဝသနံ သဇေဋ္ဌကဝါသော။ မူလဋီ၊
၁။၁၈၃။

ပဋိသုဏံတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သု+ဏာ+တွာ။
(ပြတိဋ္ဌိတွာ-သံ)] ရှေးရှု-နာယု-လက်ခံ-
၍၊ ဝန်ခံ၍။ ဧဝံ ဘန္တေတိ ခေါ တေ ဘိက္ခု။
ဘဂဝတော ပဋိသုဏံတွာ။ ဝိ၊၁။၃၃၆။
သာဓူတိ ပဋိသုဏံတွာ ပဋိညံ အဒါသိ။
ဝိ၊၅။၁။၂၈။ တေသံ တေသံ တတော တတော
သမာဂတသံဃာနံ သမာဂတဂဏာနံ ပဋိ-
သုဏံတွာ။ ဒိ၊၅။၂။၂၀။ သာဓူတိ ပဋိသု-
ဏံတွာတိ “သာဓူ”တိ ပဋိဝစနံ ဒတွာ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၁၅။ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနေန ပဋိ-
သုဏံတွာ။ ဒိ၊၅။၂။၁၉၁။ (-ဝိ၊၁။၃၆၁။ ဝိ၊၂။
၁၂၂။၁၄၅။၃၉၆။၄၄၂။ ဝိ၊၃။၂။၁၃-၄၂၆၆။၂၈၆။
ဝိ၊၄။၂၅။ ဝိ၊၅။၁။၁၃။ ဒိ၊၁။၄၆။ အံ၊၂။၃၀၉။

ပေတ။၁၇၂။ မိလိန္ဒ။၃၄၁။ ဝိ၊၅။၁။၃၄၊၁၇၃။
ဝိ၊၅။၃။၂၈၆။ ဝိ၊၅။၄။၁၄၆။ ကင်္ခါ။၅၇။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၂၂။ ဒိ၊၅။၂။၂၂၂။ မ၊၅။၁။၃၂၆။ မ၊၅။
၄။၁၉၅။ သံ၊၅။၁။၁၄၀။ သံ၊၅။၃။၈။ အံ၊၅။၁။
၂၈၄-၅။ အံ၊၅။၂။၂၀၇။ ပဋိသံ၊၅။၂။၂၇၆။
ခုဒ္ဒက၊၅။၁၃၄၊၂၁၅။ ဓမ္မ၊၅။၁။၃၀၊၂၃၃၊၄၁၄၊
၄၃၇။ ဓမ္မ၊၅။၂။ ၁၉၁၊၂၇၈၊၄၀၂။ သုတ္တနိ၊၅။
၁။၁၇၇၊၁၉၁၊၂၆၄။ သုတ္တနိ၊၅။၂။ ၇၀၊၁၉၄၊
၂၀၃၊၂၉၁။ ဝိမာန၊၅။၁၂၆၊၁၆၉၊၂၀၅။ ပေတ၊
၅။၁၂၅၊၀၊၇၂၊၁၇၅။ ထေရ၊၅။၁။၂၄၉။ ထေရီ၊
၅။၂၄၂။ အပ၊၅။၁။၇၁-၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၂၇။
စရိယာ၊၅။၁၃၃၊၂၀၉။ ဇာ၊၅။၁။၆၉၊၁၈၃-
၆၊၃၃၃၊၃၆၇။ ဇာ၊၅။၂။၂၅၉။ ဇာ၊၅။၃။၃၀၊
၁၄၈။ ဇာ၊၅။၄။၂၄၊၃၄၂၊၄၉၃။ ဇာ၊၅။၅။၂၃၊၂
၂၃။ ဇာ၊၅။၆။၃၂၀။ ဇာ၊၅။၇။၁၃၊၃၃၈။ ဝဇီရ၊
၂၅၃၊၄၇၁၊၅၅၇။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၃။ အံ၊၅။၁။
၁၆၉။)

ပဋိသုဏံတွာန (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+သု+ဏာ+တွာန]
ရှေးရှု-နာယု-လက်ခံ-၍၊ ဝန်ခံ၍။ တဿ
ပဋိသုဏံတွာန၊ ပဏှေ အာဂမနံ မမ။
စရိယာ။၄၁၈။ ပဋိသုဏံတွာန ပါတောဝ
အာဂမိဿာမိတိ ပဋိဿဝံ ကတွာ။ စရိယာ၊
၅။၂၄၆။

ပဋိသုဏံဿာမ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ဿာမ]
ဝန်ခံကုန်လတ်အံ။ ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိသုဏောတိ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+တိ။ (ပြ-
တိဋ္ဌာဏောတိ-သံ)] ရှေးရှု ဝန်ခံ၏။ ဘဂ-
ဝတောတိ ပန ဣဒံ ပဋိဿဝသမ္ပန္နနေန
သမ္ပဒါနဝစနံ ယထာ “ဒေဝဒတ္တဿ ပဋိ-
သုဏောတိ”တိ။ မ၊၅။၁။၅၂။ (-သာရတ္ထ၊၁။
၄၅၆။အံ၊၅။၁။၄၆။)

ပဋိသုတ (တိ) [ပတိ+သု+တ။ (ပြတိ၍ တ-
သံ။ ပဋိသုတ-ပြာ။)] ရှေးရှု - ရိုသေစွာ-
နာယူ-လက်ခံ-အပ်သော၊ ဝန်ခံအပ်သော။
တေန ခေါ် ပန သမယေန အာယသ္မတာ
ဥပနန္တေန သကျပုတ္တေန ရညော ပသေနဒိဿ
ကောသလဿ ဝဿာဝါသော ပဋိသုတော
ဟောတိ ပုရိမိကာယ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၁၃။ (-၂၁၄-
၅-၆-၇-၈။ အပါ၊ ၁။ ၃၅၄။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁၁၉။
သုတ္တန်၊ ၁။ ၃၂၀။ စရိယာ၊ ၁။ ၂၄၁။ စူဠနိ၊ ၁။
၇၈။ ဇာ၊ ၁။ ၄၂၂။ ဝိ၊ ၁။ ၄၇၂-၃။)

ပဋိသုတဝန္တ (တိ) [ပဋိသုတ+ဝန္တ] ဝန်ခံခြင်း
-ဝန်ခံစကား-ရှိသောသူ။ အထ တေသံ
ဧဝံ ပဋိသုတဝတံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ။
သုတ္တန်၊ ၁။ ၄၉။

ပဋိသုတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+သု+တွာ။ (ပြတိ-
၍ တွာ-သံ။)] ဝန်ခံ၍ ဝန်ခံစကားကို
ဆို၍။ “ဧဝံ ဘဒ္ဒန္တဝါ”တိ ခေါ် အာနန္ဒ ဝိဿ-
ကမ္မော ဒေဝပုတ္တော သက္ကဿ ဒေဝါန-
မိန္ဒဿ ပဋိသုတွာ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄၈။ “သာဓူ”တိ
တေ ပဋိသုတွာ၊ ဘိယျော ဟာသံ ဇနိသု
မေ။ အပါ၊ ၁။ ၃၆။ ပဋိသုတွာတိ သမ္ပဋိ-
စ္ဆိတွာ၊ ဝတွာတိ အတ္ထော၊ ဒီ၊ ၁။ ၂၂၂။ သာ-
ဓူတိ တေ ပဋိသုတွာတိ တေ မမ ဉတိ-
မိတ္တာ သာဓုဏတိ သန္တရံ ဘဒ္ဒကံ ဣတိ
ပဋိသုဏိတွာ မမ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ။ အပါ၊
၁။ ၂၉၈။ (-ဝိ၊ ၁။ ၂၄၈။ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၅။ ဝိ၊ ၃။
၃၀၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁၉၆။ ဒီ၊ ၁။ ၈၄။ ဒီ၊ ၂။ ၁၈-၉။
ဒီ၊ ၃။ ၁၄။ မ၊ ၁။ ၁၈၄။ မ၊ ၂။ ၃၉။ မ၊ ၃။ ၁၇၂။
သံ၊ ၁။ ၉။ သံ၊ ၂။ ၁၀၀။ သံ၊ ၃။ ၁၁။ အံ၊ ၁။ ၂၈၀-
၁။ အံ၊ ၂။ ၅၁။ အံ၊ ၃။ ၁၂၈။ ဥဒါန၊ ၈၆။ သုတ္တန်၊
၃၆၅။ ပေတ၊ ၁။ ၃၈။ အပါ၊ ၁။ ၂၈။ အပါ၊
၁။ ၅။ ဇာ၊ ၂။ ၂၀၆။ မိလိန္ဒ၊ ၃၄။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၉။

မ၊ ၁။ ၂၀၃။ အံ၊ ၁။ ၁၂၅။ အဘိ၊ ၁။ ၁၆၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၂။ ပေတ၊ ၁။ ၆၄။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၃၈၈။
ထေရီ၊ ၁။ ၁၂၂။ အပါ၊ ၁။ ၂၇၆။ ဇာ၊ ၁။ ၆။
၂၆၄-၅။ အံ၊ ၁။ ၁၇၃။)

ပဋိသောသိ (ကြိ) [ပတိ+သု+ဏာ+ဤ။ ဏာ
ပစ္စည်းကို ချေ။ ရှု၊ ၅။ ၁၂။] နာယူ-လက်ခံ-
ပြီ။ ပဋိသုဏာတိ-ကြည်။

ပဋိဟနီမ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+သာမ။ သာ-
ကို ခါ-ပြု။ န-ကို နိဂဟိတံပြု။ ရှု၊ ၅။ ၁၃၊ ၅၂၄။
ရှု၊ ၆။ ၅၀၃။ မောဂ်၊ ၆။ ၆၇။ နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၉၆၇၊
၉၆၉။] ပယ်ဖျောက်ကုန်လတ်အံ့။ ပဋိဟနတိ-
ကြည်။

ပဋိဟနီမိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+သာမိ] ပယ်ဖျောက်
လတ်အံ့။ ပဋိဟနတိ-ကြည်။

ပဋိဟညတိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+တိ။ ဟန
ဟိသာယံ။ ဣမ ဟိသာဝစနေန ဃဇ္ဇနံ
ဂဟေတဗ္ဗံ။ သဒ္ဓေါ သောတမှိ ဟညတိ။
ပဋိဟညတိ။ .... ဣမာနိ ကတ္တုပဒါနိ။ နိတိ၊
ဇာ။ ၂။ ၃၃။] (၁) တားမြစ်-ပယ်ဖျောက်-
ပုတ်ခတ်-၏။ (၂) ထိပါး-ထိခိုက်-၏။
(က) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-၏။ (ခ) ထိပါး-
ညှဉ်းဆဲ-၏။ (ဂ) ထိပါး-ထိခတ်-၏။ (၁)
မတိ တေ ပဋိဟညာမိ၊ ဥသု ပလသတေန
ဝါ။ မတိန္တိ တသ္မာ တဝ မတိ ပညံ ဥသု
တေန ပလသတစမ္ပေန ဝိယ အတ္တနော
မတိယာ ပဋိဟနိဿာမိ။ ဇာ၊ ၁။ ၆။ ၃၀၅။
(၂) (က) ယမှိ စက္ခုမှိ အနိဒဿနမှိ သပ္ပဋိ-
ဃမှိ ရူပံ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ ပဋိဟညိ
ဝါ ပဋိဟညတိ ဝါ ပဋိဟညိဿတိ ဝါ
ပဋိဟညေ ဝါ။ အဘိ၊ ၈။ ၁၅၇။ (-အဘိ၊ က။
၄၁၊ ၁၆၉၊ ၁၇၀။ ဝိ၊ ၁။ ၂၆၀။ ဝိ၊ ၁။ ၄၈၇။

ဝိသင်္ဂဟံ ၂၂၅၊ ၄၄၉။ သံဃု၊ ၂။ ၁၀၀။ အဘိ၊
 ၅။ ၁။ ၁၁၄။ ၂၉၈၊ ၃၀၄၊ ၃၄၇။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၅။
 သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂၀၇။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၄။ သံဃိ၊
 ၂။ ၁။ ၁။ မူလ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၅။ မူလ၊ ၅။ ၁။ ၇၃၊ ၁၄၄။
 အနု၊ ၅။ ၁။ ၁၃၂၊ ၁၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၈၉။) ပဋိ-
 ဟညန္တိ-အဘိ၊ ၈။ ၄၁။ သံဃု၊ ၁။ ၇၃။ ဇာ၊ ၅။
 ၄။ ၁။ ၃၃။ ပဋိဟည-အဘိ၊ ၈။ ၁၅၇။ အဘိ၊ ၅။
 ၁။ ၃၄၇။ ပဋိဟညေယျ- အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၄၇။
 အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၅။ မူလ၊ ၅။ ၁။ ၇၃။ အနု၊ ၅။ ၁။
 ၁၀၆။ ပဋိဟညိ- အဘိ၊ ၈။ ၁၅၇။ အဘိ၊ ၅။
 ၁။ ၃၂၀၊ ၃၄၇။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂၀၇။ ဇာ၊ ၅။ ၁။
 ၁၂၄။ အနု၊ ၅။ ၁။ ၁၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၈၉။ ပဋိ-
 ဟညိဿတိ - အဘိ၊ ၈။ ၁၅၇။ အဘိ၊ ၅။ ၁။
 ၂၃၉၊ ၃၄၇။ (ခ) အာရမ္မဏသို့ ပဋိဟညတိတိ
 ပဋိသံ၊ ပဋိသံဃု၊ ၁။ ၁။ ၁။ ပရိတ္တေပိ ဒေါသေ
 ပဋိဟညတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ၁၀၃။ (-စူဠနိ၊ ၉။
 နေတ္ထိ၊ ၁။ ၃။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၂၇၆။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃။
 အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၉။ ပဋိသံဃု၊ ၁။ ၂၅၇။ သုတ္တနိ၊
 ၁။ ၇၈။ အပ၊ ၅။ ၁။ ၉။ မဟာနိ၊ ၅။ ၁။ ၈၇။ စူဠနိ၊
 ၅။ ၁။ ၀၇။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၀၈။ မ၊ ၅။
 ၂။ ၁။ ၆၀။ နေတ္ထိ၊ ၀။ ၉။ ၆။) ပဋိဟညေယျ- ဝိ၊
 ၅။ ၄။ ၂၂၄။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၄၄၆။ ထေရီ၊ ၅။ ၉။ ၈။
 ဝဇီရ၊ ၅။ ၅၇၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၈၉။ ဝိမတိ၊ ၂။
 ၃၀၈။ ပဋိဟညိ- ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၃၉၃။ ပဋိဟညိ-
 သတိ-အံ၊ ၅။ ၂။ ၉၃။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၆၈။ အံ၊ ၅။ ၂။
 ၉၃။ (ဂ) တဿ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ မဟာ-
 နိရယဿ ပုရတ္ထိမာယ ဘိက္ခိယာ အစိ ဥဗ္ဗ-
 ဟိတွာ ပစ္ဆိမာယ ဘိက္ခိယာ ပဋိဟညတိ။
 မ၊ ၁။ ၂၂၂။ ပုရတ္ထိမာယ ဘိက္ခိယာ အစိက္ခန္ဓော
 သမုဋ္ဌိတော။ ဒဟန္တော ပါပကမ္မန္တေ ပစ္ဆိမာယ
 ပဋိဟညတိ။ မဟာ နိ၊ ၃။ ၁၇။ ပုရတ္ထိမာဒိဟိ
 ဘိက္ခိဟိ ဇာလာရာသိ ဥဗ္ဗဟိတွာ ပါပ-
 ကမ္မိနော ပုဂ္ဂလေ ဈာပေန္တော ပစ္ဆိမာဒိသု

ဘိက္ခိသု ပဋိဟညတိ ပဟရတိ။ မဟာနိ၊ ၅။
 ၃၇၅။ (-မဟာနိ၊ ၃။ ၁၈။ ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၈၈။) ပဋိ-
 ဟညန္တိ-ဒိ၊ ၅။ ၂။ ၂၇၇။ သံဃု၊ ၂။ ၁၇၁။ အံ၊ ၅။
 ၁။ ၁၃၁။ အပ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၅။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂။ ၇၅။)

ပဋိဟညတိ ၊ (ကမ္မ၊ ကြိ) | ပတိ+ဟန+ယ+တေ။
 (ပြတိဟနတေ-သံ) | (၁) တားမြစ်-ပယ်
 ဖျောက်-အပ်၏။ (၂) ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-ပုတ်
 ခတ်-အပ်၏။ (၁) တတော ဝါတာတပေါ
 ယောရော၊ သဉ္ဇာတော ပဋိဟညတိ။ ဝိ၊ ၄။
 ၂၉၂၊ ၃၁၄။ ပဋိဟညတိတိ ဝိဟာရေန ပဋိ-
 ဟညတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၅၈။ ပဋိဟညတိ ပဋိ-
 ဇာဟိယတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၉၃။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၃၃၂။
 (-မ၊ ၅။ ၁။ ၁၈။ သံဃု၊ ၁။ ၉၃။ အပ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၉။
 ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၁၅။ ဝိမတိ၊ ၂။
 ၂၃၇။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၄။ ၃၁၇-၈-၉။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၂။
 မ၊ ၅။ ၁။ ၁၃။ သံဃု၊ ၂။ ၃၃၈။) ပဋိဟညန္တိ-ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၅။ ၁။ ၆၄။ (၂) တာသု ဧဝ ကတ္တမိ သတ္တေ
 ဝါ သင်္ခါရေ ဝါ ဘယေန န ပဋိဟနတိ၊
 သယံ ဝါ တေန န ပဋိဟညတိတိ အပ္ပဋိ-
 ယော။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၅။ ပဋိဟညတေ- သီ၊ ၅။
 ၁။ ၁၁၆။

ပဋိဟညတေ (ကမ္မ၊ ကြိ) | ပတိ+ဟန+ယ+တေ |
 ညှဉ်းဆဲ - နှိပ်စက် - ပုတ်ခတ် - အပ်၏။
 အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟညန (န) | ပတိ+ဟန+ယ+ယု | (၁)
 ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-ခြင်း။ (တိ) (၂) ထိပါး-
 ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော (ကိလေသာ)။ (၁) ပဋိ-
 ဃာနသယောဟိ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ ပဋိဟည-
 နဝသေန ဥပ္ပန္နော ထာမဂတော ကိလေ-
 သော။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၃၂၃။ (-အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၉၉။
 မဟာနိ၊ ၅။ ၂။ ၉။ မူလ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၅။ အနု၊ ၅။ ၁။
 ၂၀၂။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟညနကိလေသ (ပု) [ပဋိဟညန+ကိလေသ] ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော ကိလေသာ ။ ပဋိယောတိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သတ္တေသု သင်္ခါ-ရေသု စ ပဋိဟညနကိလေသော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၉၉။ (-မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၆၄။)

ပဋိဟညနကိလေသဇာတ (န) [ပဋိဟညနကိ-လေသ+ဇာတ] ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော ကိလေသာ အပေါင်း။ စိတ္တေ ပဋိဟညန-ကိလေသဇာတံ ကိဉ္စိ အတ္ထိ နတ္ထိတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၂၅၀။ အာရမ္မဏေ ပဋိဟညနာကာရေန ပဝတ္တမာနမ္ပိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တေ ပဋိ-ဟနန္တံ ဝိယ ပဝတ္တတိတိ အာဟာ "စိတ္တေ ပဋိဟညနကိလေသဇာတ"န္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၇။

ပဋိဟညနာကာရ (ပု) [ပဋိဟညန + အာကာရ] ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ။ ပဋိယာတောတိ ပဋိဟညနာကာရော။ အဘိ၊ ၅။၂။၄၉၂။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၇။)

ပဋိဟညန္တိ ၊ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+အန္တိ] (က) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-ကုန်၏။ (ခ) ထိပါး-ထိခတ်-ကုန်၏။ ပဋိဟညတိ-ကြည်။

ပဋိဟညန္တိ ၊ (ကမ္မ၊ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+အန္တိ] တားမြစ်-ပယ်ဖျောက်-အပ်ကုန်၏။ ပဋိ-ဟညတိ ၊ -ကြည်။

ပဋိဟညမာန (တိ) [ပတိ+ဟန+ယ+မာန] (၁) (က) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-တတ်သော။ (ခ) ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော။ (ဂ) ထိပါး-ထိခတ်-တတ်သော။ (၂) ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-အပ်သော။ (၃) (က)လောကိယေ ပဋိဟည-မာနဿ ပန လောကုတ္တရတာ နာမ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၅။ (ခ)ပဋိယော ဒုက္ခပဋိ-ယာတဝသေနော ပဝတ္တတိတိ ယတ္ထ တတ္ထ

ပဋိဟညမာနောပိ ဒုက္ခဝေဒနာယ စေ အနုသေတိ။မူလဋီ၊၃။၁၄၄။ (ဂ)ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ ပဋိဟညမာနော ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကော ဟုတွာ ဘူမိယံ ပတိဿတိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၇။ ဓမ္မ၊ ၅။၁။၁၁၃။ (၂) ဗျာပါဒေန စာရမ္မဏေ ပဋိ-ဟညမာနံ န နိရန္တရံ ပဝတ္တတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၁၄၁။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၄။

ပဋိဟညာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+မိ] တားမြစ် -ပယ်ဖျောက်-၏။ ပဋိဟညတိ- ကြည်။

ပဋိဟညံ (ကြိ)[ပတိ+ဟန+ယ+ဤ] (က) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-ပြီ။ (ခ) ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-ပြီ။ ပဋိဟညတိ ၊ -ကြည်။

ပဋိဟညံတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဟန+ယ+တွာ] ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-၍။သစေ ဗဟိ တိယော-ဇနေ ရုက္ခေ ဝါ ထမ္ဘေ ဝါ ပဋိဟညံတွာ ပုန အန္တော ပတန္တိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၁၄။)

ပဋိဟညံဿတိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+ဿတိ] ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-လတ္တံ့။ ပဋိဟညတိ ၊ -ကြည်။

ပဋိဟညံယတိ (ကမ္မ၊ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+ကံ+ကျ+တေ။ကျမိ ပရေပိ ယကံ၊ တေန အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိယတိ။ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိယတိ၊ မဂ္ဂေါ ပဋိပဇ္ဇိယတိ။ နိရုတ္တိ။၆၆၃။] ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-အပ်၏။ န သယံ ကိဉ္စိ ပဋိဟညတိ၊ နာပိ ကေနစိ ပဋိဟညံယတိ အဖေါဋ္ဌဗ္ဗ-သဘာဝတ္တာ။ အနုဋီ၊၁။၁၃၂။

ပဋိဟညေ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+ဧယျ] ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-ရာ၏။ ပဋိဟညတိ-ကြည်။

ပဋိဟညေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ယ+ဧယျ] (က)

ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-ရာ၏။ (ခ) ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-ရာ၏။ ပဋိဟညတိ -ကြည်။

ပဋိဟတ (တိ) | ပတိ+ဟန+တ။ (ပြတိဟတ-သံ။ ပဋိဟတ-ဖြာ) | (က) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-တတ်သော။ (ခ) ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော။ (ဂ) ထိပါး-ထိ ခတ်-တတ်သော။ (၂) ထိပါး-ပေါင်းစု-အပ်သော။ (၃) ထိပါး-ပေါင်းစု-ရာ (အခါ)။ (၄) (က) တားမြစ်-ပယ်ဖျောက်-အပ်သော။ (ခ) တားမြစ်-ပိတ်ပင်-အပ်သော။ (၁) (က) တေသု အာဓာ-ရဘူတေသု ပဋိဟတော သင်္ခါရလောကော ဝိဟညတိ။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၇။ (-ဝိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၀၄။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၁၇၈။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၈။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၀။ စရိယာ၊ ၅။ ၂၃၇။) (ခ) တံ “ဝိလုမ္ဗိ-ဿာမာ”တိ ဗဟိဒ္ဓါ စောရာ အာဂန္နာ ပဝိ-သိတုံ အသက္ကောန္တာ ပဗ္ဗတံ အာသဇ္ဇ ပဋိ-ဟတာ ဝိယ ဂစ္ဆန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂။ ၁။ (-ပေတ၊ ၅။ ၁၉၁။) (ဂ) သော ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ ပဋိဟတော ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဟုတွာ ဘူမိယံ ပတိ။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၄၁၅။ (-ဝိမာန၊ ၅။ ၁၅၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၉၆။) (၂) ဥဒကဿ သန္တမာနဿ ဝါ ပဋိဟတဿ ဝါ သဒ္ဓေါ ဥဒကသဒ္ဓေါ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၅၆။ (-ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၄၈၁။) (၃) ပဋိ-ဟတကာလ-ကြည်။ (၄) (က) ပဋိဟ-တပွဘ-ကြည်။ (ခ) ပဋိဟတဉာဏပွ-ဘာဝ-ကြည်။

ပဋိဟတကာလ (ပု) | ပဋိဟတ+ကာလ | ထိပါး-ပေါင်းစု-ရာ အခါ။ ကဟာပဏဿ ဟတ္ထေ ပဋိဟတကာလော ဝိယ အာရမ္မဏေန ပသာ-ဒဿ ဃဋ္ဌိတကာလော။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၀။

ပဋိဟတစိတ္တ (န) | ပဋိဟတ+စိတ္တ | (၁) ထိပါး-ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော စိတ်။ (တိ) (၂) ထိပါး-

-ညှဉ်းဆဲ-တတ်သော စိတ်ရှိသောသူ။ (၁) တံ သုတွာ သော ပုရိသော အသဟန္တော ပဋိဟတစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ ပေတ၊ ၅။ ၂၄၀။ (၂) တတ္ထ ကေစိ ဇာနပဒါ ပဋိဟတစိတ္တာ အဟေသုံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၇၀။ (-ပေတ၊ ၅။ ၁၉၊ ၁၉၁။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၀။)

ပဋိဟတဉာဏပွဘာဝ (တိ) | ပဋိဟတ+ဉာဏ+ပဘာဝ | တားမြစ်-ပိတ်ပင်-အပ်သော ဉာဏ်စွမ်းရှိသော။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဟိ တိဏ္ဏ-ကထံကထာပိ သောတာပနာဒယော ပစ္စေ-ကဗုဒ္ဓပရိယောသာနာ သကဒါဂါမိဝိသယာ-ဒီသု ဗုဒ္ဓဝိသယပရိယောသာနေသု ပဋိဟ-တဉာဏပွဘာဝတ္တာ ပရိယာယေန အတိဏ္ဏ-ကထံကထာဝ ဟောန္တိ။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၆။

ပဋိဟတပွဘ (တိ) | ပဋိဟတ+ပဘာ | တားမြစ်-ပယ်ဖျောက်-အပ်သော အရောင်ရှိသော။ ဟတစွိကံ ဝိယာတိ ပဋိဟတပွဘံ၊ ဝိယ-သဒ္ဓေါ နိပါတမတ္တံ။ ဘဂဝတော ဟိ သရိ-ရပ္ပဘာဟိ အဘိဘုယျမာနာ တဿ ဝတ္ထ-ယုဂဿ ပဘဿရတာ နာဟောသိ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၂။

ပဋိဟနတိ (ကြိ) | ပတိ+ဟန+အ+တိ။ ဟန ဟိသာဂတိသု။ ဧတ္ထ ပန ဟိသာဝစနေန ဖရသာယ ဝါစာယ ပိဋနဉ္စ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ပဟ-ရဏဉ္စ ဂဟိတံ၊ တသ္မာ ဟန ဟိသာပဟ-ရဏဂတိသုတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁။ ၁၃။ ဟန ဟိသာဂတေား၊ ....လင်္ခ.... ဟန္တိ၊ ဟတး၊ ဃူန္တိ။ .... ကမ်ဏိ- ဟနုတေ၊ ဟနုတေ၊ ဟနုတမ်။ ဓာတုရူပကလုဒြုမ။ | (၁) တားမြစ်-ပယ်ဖျောက်-၏။ (၂) ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-ပုတ်ခတ်-၏။ (၁) ခုဒ္ဒံ ပဋိဟနတိ၊ ပိပါသံ ပဋိဝိနေတိ။ အံ၊ ၂။ ၂။ ၁၈။ သီတံ ဥဏှံ

ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠုမိဂါနိ စ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၉၁။
 ၃၁၄။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၂၇၁။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၈။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၉၃။
 အ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၉။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၉။ သိ၊ ၅။ ၁။ ၁၈။
 ၃၁၇-၈။ ပဋိဟန္တိတိ ဗာဓတိ။ ယထာ တဒ-
 ဘယဝသေန ကာယစိတ္တာနံ ဗာဓနံ န
 ဟောတိ၊ ဧဝံ ကရေတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၉၃။
 ပဋိဟန္တိတိ ပဋိဗာဟတိ။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၃၃၁။ မ၊ ၅။ ၁။
 ၁၃။ ပဋိဟန္တိတိ ပဋိဗာဓတိ။ သိ၊ ၅။ ၁။ ၁၈။
 ၃၁၉။ ပဋိဟန္တိတိ ပဋိဟနတိ။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၃၃၈။
 (-မိလိန္ဒ၊ ၃၆၇၊ ၄၀၂။ ဝိမာန၊ ၅။ ၁၈။ ဒိ၊ ၅။ ၁။
 ၃၃၂။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၃။ သံ၊ ၅။ ၁။
 ၃၃၈။) ပဋိဟနန္တိ - မိလိန္ဒ၊ ၁၂၄။ ပဋိဟ-
 နိဿာမိ- အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၃၁။ မဟာနိ၊ ၅။ ၁။ ၃၀၁။
 ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၃၀၅။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၈။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၇။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၅၉၆။ ပဋိဟနိမိ- ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၇။
 မ၊ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၅။ ၁။ ၃၃၉။ မ၊ ၃။ ၅၄။ သံ၊ ၅။
 ၃၂၃၊ ၃၈၄။ အံ၊ ၁။ ၃၄၉၊ ၄၆၃။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၃၄၁။ အံ၊
 ၃။ ၁၅။ အဘိ၊ ၈။ ၂၆၂။ အဘိ၊ ၃။ ၁၂၇။ မဟာ
 နိ။ ၁၈၅၊ ၃၉၇။ စူဠနိ၊ ၂၉၂။ မိလိန္ဒ၊ ၃၄၉။
 အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၃၁-၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၂။ မဟာနိ၊ ၅။
 ၃၀၁။ သိ၊ ၅။ ၁။ ၁၈။ ၁၀၂။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၈။ အံ၊
 ၅။ ၁။ ၁၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၅၉၆။ ပဋိဟနိမိ-
 မ၊ ၁။ ၃၄၁။ (၂) "အဟံ လာဘံ လဘာမိ"တိ
 ဧဝံ ဂေဟသ္မိတသောမနဿဝသေန ဥပ္ပ-
 န္နော သာရာဂေါ၊ သော စိတ္တံ ပဋိဟနတိ။
 အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၉၂။ (-ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၁၆။ အ၊ ၅။ ၁။
 ၁၈၇။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၆။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၃။)

ပဋိဟနန (န) [ပတိ+ဟန+ယု။ (ပြတိဟနန-
 သံ။ ပဋိဟနန-ပြာ။] (၁) တားမြစ်-ပယ်
 ဖျောက်-ခြင်း။ (၂) (က) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ
 -စုဝေး-ခြင်း။ (ခ) ထိပါး-နှိပ်စက်-ညှဉ်းဆဲ-
 -ခြင်း။ (တိ) (၃) ထိပါး-ပေါင်းဆုံ-တတ်
 သော။ (၄) တားမြစ်-ပိတ်ပင်-နှိုင်းသော။ (၁)

ပဋိဟတာယာတိ မူလဃာတေန ပဋိဟ-
 နနာယ။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၉၆။ မူလဃာတေန ပဋိ-
 ဟနနာယာတိ ယထာ မူလဃာတော ဟောတိ၊
 ဧဝံ မူလဃာတဝသေန ပဟေနာယ။ ဒိ၊ ၅။
 ၃။ ၉၂။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၆၀။) (၂) (က) ပဋိဃ-
 သညာတိ စက္ခာဒိနံ ဝတ္ထုနံ၊ ရူပါဒိနံ အာ-
 ရမ္မဏာနဉ္စ ပဋိဃာတေန ပဋိဟနနေန
 ဝိသယိဝိသယသမောဓာနေန သဗ္ဗပ္ပန္နာ ဒွိ-
 ပဉ္စဝိညာဏသဟဂတာ သညာ။ သိ၊ ၅။ ၁။
 ၁။ ၃၀၈။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၉။ (-ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၁။
 သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၃။ အနု၊ ၅။ ၁။ ၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။
 ၃၉၇။) (ခ) အမုသ္မိံ ကတ္တိ ပဋိဃန္တိ အမုသ္မိံ
 ဝါသိယာ တစ္ဆနေ ပဋိဟနနသင်္ခါတံ ပဋိဃံ
 ကောပံ ကတ္တိ န သံဝိဇ္ဇတိ။ မဟာနိ၊ ၅။ ၁။ ၂၁၃။
 (၃) ပဋိဟနနဘာဝသင်္ခါတေန သဟ ပဋိ-
 ဃေနာတိ သပ္ပဋိဃာ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၈၉။ (-
 မူလ၊ ၅။ ၁။ ၄၉။ အနု၊ ၅။ ၁။ ၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။
 ၁၀၇။) (၄) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟနနက (တိ) [ပဋိဟနန+က] တားမြစ်-
 ပိတ်ပင်-နှိုင်းသော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟနနကဋ္ဌာန (န) [ပဋိဟနနက+ဋ္ဌာန] တား
 မြစ် -ပိတ်ပင်-နှိုင်းသော-အရာ-ဋ္ဌာန။ မယာ
 ခိတ္တော သရော သိလမ္ပိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂစ္ဆတိ၊
 အာကာသေ ပဋိဟနနကဋ္ဌာနံ ကတ္တိ။ ဓမ္မ၊ ၅။
 ၁။ ၁၃၉။

ပဋိဟနနကရ (တိ) [ပဋိဟနန+ကရ+အ] ထိပါး-
 နှိပ်စက်-ညှဉ်းဆဲ-ခြင်းကို ပြုတတ်သော။
 အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟနနကရတယာဘာဝ (ပု) [ပဋိဟနနကရ
 +ဘယ+အဘာဝ] ထိပါး-နှိပ်စက် - ညှဉ်းဆဲ
 -ခြင်းကို ပြုတတ်သော ဘေးရန်၏ မရှိခြင်း။

သတ္တသင်္ခါရေသု ပဋိဟနနကရဘယာဘာ-
ဝေန အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ။ စူဠနိဌ။ ၁၀၈။

ပဋိဟနနတ္ထ (ပု) [ပဋိဟနန+အတ္ထ] တားမြစ်-
ပယ်ဖျောက်-ခြင်း အကျိုး။ ပဋိဃာတာ-
ယာတိ ပဋိဟနနတ္ထ။ ယထာ သရီရေ အာ-
ဗာဓံ န ဥပ္ပါဒေတိ။ ဧဝံ တဿ ဝိနောဒ-
နတ္ထ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၀။ မဟာနိဌ။ ၄၀၉။

ပဋိဟနနာကာရ (ပု) [ပဋိဟနန+အာကာရ] ထိ
ပါး-ပေါင်းဆုံ-ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ။
ဧဝံ စိတ္တာရမ္ပဏာနံ ဝိသယကရဏဝိသယ-
ဘာဝပ္ပတ္တိ ပဋိဟနနာကာရေန ဟောတိ။
အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၉၃။

ပဋိဟနနပါယ (ပု) [ပဋိဟနန+ဥပါယ] တားမြစ်
-ပယ်ဖျောက်-ခြင်း၏ -အကြောင်း-ဥပါယ်။
တေန အနိဌဿ ပဋိဟနနပါယော ဝုတ္တော။
ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၇၅။

ပဋိဟနန္တ (တိ) [ပတိ+ဟန+အ+အန္တ။ (ပြတိ-
ဃုတ်-သံ)] (၁) ထိပါး-နှိပ်စက်-ညှဉ်းဆဲ-
တတ်သော။ (၂) တားမြစ်-ပယ်ဖျောက်-
တတ်သော။ (၃) အာရမ္ပဏေ ပဋိဟညနာ-
ကာရေန ပဝတ္တမာနမ္ပိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တံ
စိတ္တေ ပဋိဟနန္တံ ဝိယ ပဝတ္တတိ။ မ၊ ဋီ၊ ၁။
၄၃၇။ (-ဝိမာန၊ ၄။ ၁၄၆။) (၂) တေနဿ
ဘဂဝါ တံ ဒိဋ္ဌိ ပဋိဟနန္တော အာဟ။ မ၊ ဋ္ဌ၊
၁။ ၁၈၃။ ပဋိဟနန္တောတိ အယုတ္တဘာဝ-
ဒဿနေန တံ ဒိဋ္ဌိ ပဋိဗာဟန္တော။ မ၊ ဋီ၊ ၁။
၂၈၁။

ပဋိဟနန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+အ+အန္တိ] တားမြစ်
-ပယ်ဖျောက်-ကုန်၏။ ပဋိဟနတိ^၁-ကြည့်။

ပဋိဟနမာန (တိ) [ပတိ+ဟန+အ+မာန] ထိပါး-

ပေါင်းဆုံ-တတ်သော။ ဂန္ဓောပိ နေသံ ဃာနံ
ပဋိဟနမာနော အဓိဝါသေတဗ္ဗော ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၃၇။

ပဋိဟနိတုကာမ (တိ) [ပဋိဟနိတု+ကာမ] တား
မြစ်-ပယ်ဖျောက်-ခြင်းငှါအလိုရှိသော။ ဧက-
သ္မိ အနတ္တေ ဥပ္ပန္နေ တံ ပဋိဟနိတုကာမော
နာနတ္ထာ န အတ္တေနပိ ကာရဏဘူတေန
ဓမ္မာ စဝိတုမရဟသိ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၄၂။

ပဋိဟနိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဟန+တွာ] တားမြစ်-
ပယ်ဖျောက်-၍။ ပဋိဟန္တဝေ-ကြည့်။

ပဋိဟနိဿာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+ဿာမိ] တား
မြစ်-ပယ်ဖျောက်-လတ်အံ့။ ပဋိဟနတိ -
ကြည့်။

ပဋိဟန္တဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ဟန+တဗ္ဗ] တားမြစ်-
ပယ်ဖျောက်-အပ်သော။ ယောဂိနာ ယော-
ဂါဝစရေန ဝီရိယသန္တာပတေဇံ အဘီဇေ-
နေတွာ ကိလေသာ ပဋိဟန္တဗ္ဗာ။ မိလိန္ဒ။
၃၆၇။

ပဋိဟန္တဝေ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဟန+တဝေ] တားမြစ်
-ပယ်ဖျောက်-ခြင်းငှါ၊ တားဆီး-ကာကွယ်-
ခြင်းငှါ။ ဥပေတိ တနုတာဏာယ၊ သရာနံ
ပဋိဟန္တဝေ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၁၇။ တနုတာဏာတိ
ယထာ တံ စမ္ပံ သင်္ဂါမေ သရာနံ ပဋိ-
ဟန္တဝေ သရီရတာဏံ ဥပေတိ၊ သရေ ပဋိ-
ဟနိတွာ သရီရံ ရက္ခတိ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၆။ ၃၀၅။

ပဋိဟန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဟန+အ+တိ။ ဟန ဟိသာ-
ဂတိသု၊ တိမိ ကွစိ အပ္ပစ္စယလောပေါ။ ဟန္တိ၊
ဟနတိ။ ရှု။ ၅၀၂။ (-မောဂ်၊ ၅။ ၁၆၁။)] တား
မြစ်-ပယ်ဖျောက်-၏။ ပဋိဟနတိ^၂-ကြည့်။

ပဋိဟရဏ (န) [ပတိ+ဟရ+ယု] (၁)ဆန့်ကျင်

ဖက်ကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။ (၂) ဝဋ်ဆင်းရဲမှ - ထုတ်ဆောင် - ကယ်တင်-ခြင်း။ (၃) တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ပို့ဆောင်ခြင်း။ အမိန့်စကားကို-ပို့ဆောင်-ပြန်ကြား-ခြင်း။ (၄) ပိတ်ပင်-တားမြစ်-ခြင်း။ (တိ)(၅) ဆန့်ကျင်ဖက် အပြစ်တင်စကားကို - ပယ်ရှား-တားမြစ်-တတ်သော။ (၆) အမှုကြီးငယ်ကို-ဆောင်ရွက်-ပြုလုပ်-တတ်သော။ (၇) တစ်ဖန်-သီးခြား-ဆောင်ယူ-ဖြစ်စေ-ရာ နေ။ (၈) ဆန့်ကျင်ဖက် - ဘေးရန်-မှ-ပယ်ရှား-ထုတ် ဆောင်-ကြောင်း-အဖြေစကား။ (၁) ပဋိ-ဟာရိယ (၁) ကြည့်။ (၂) ပဋိဟိရ(၂) ကြည့်။ (၃) ပဋိဟာရကမ္မ - ကြည့်။ (၄) ပဋိ-ဟရဏရဟိတ-ကြည့်။ (၅) ပဋိဟရဏ-ဝိရဟိတ-ကြည့်။ (၆) ပဋိဟာရက-ကြည့်။ (၇) ပစ္စုပ္ပန်နိဂ္ဂမနဝသေန ဥပေါသထဿ ပဋိဟရဏံ ပါဠိဟာရိယော၊ သော ဧဝ ပါဠိ-ဟာရိကော၊ ပက္ခော။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၄၇။ (၈) ပဋိ-ဟရဏမဂ္ဂ-ကြည့်။

ပဋိဟရဏက (တိ) | ပဋိဟရဏ+က | အဖန်ဖန်-ဆောင်ယူ-ဖြစ်စေ-ရာ (ပက္ခ)။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟရဏကပက္ခ (ပု) | ပဋိဟရဏက+ပက္ခ | အဖန်ဖန်-ဆောင်ယူ-ဖြစ်စေ-ရာ (လဆန်း၊ လဆုတ်)ပက္ခ။ ပါဠိဟာရိယပက္ခဉာတိ ပဋိ-ဟရဏကပက္ခဉာ၊ စာတုဒ္ဒသိပဉ္စဒသိအဋ္ဌမိနံ ယထာက္ကမံ အာဒိတော အန္တတော စာတိ ပဝေသနနိက္ခမနဝသေန ဥပေါသထသီ-လဿ ပဋိဟရိတဗ္ဗံ ပက္ခဉာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၆၄။

ပဋိဟရဏကမ္မ (န) | ပဋိဟရဏ+ကမ္မ | တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ပို့ဆောင်ခြင်းအမှု။ ပဋိဟာရ-ကမ္မ-ကြည့်။

ပဋိဟရဏမဂ္ဂ (ပု) | ပဋိဟရဏ+မဂ္ဂ | ဆန့်ကျင်ဖက်-ဘေးရန်-မှ-ပယ်ရှား-ထုတ်ဆောင်-ကြောင်း နည်းလမ်း။ တသ္မာ ဧဝ နိယျာနဿ ပဋိဟရဏမဂ္ဂဿ အဘာဝတော “အနိ-ယျာနိက”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ။ တေန ဝုတ္တံ “အနိယျာနိက”န္တိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၇၈။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၉၄။

ပဋိဟရဏရဟိတ (တိ) | ပဋိဟရဏ+ရဟိတ | ပိတ်ပင်-တားမြစ်-ခြင်းမှ ကင်းသော။ အပု-ဋိဟာရိကန္တိ ပဋိဟရဏရဟိတံ အပုဋိ-ဟာရံ၊ ကေနစိ အနာဝဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၆၂။

ပဋိဟရဏဝိရဟိတ (တိ) | ပဋိဟရဏ+ဝိရဟိတ | ဆန့်ကျင်ဖက် စကားကို- ပယ်ရှား- တားမြစ်-တတ်သော အဖြေစကားမှ ကင်းသော။ အပုဋိဟိရကတန္တိ အပုဋိဟိရကံ တံ ပဋိ-ဟရဏဝိရဟိတံ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၁၃။ ဝိရဟတ္ထော စေတ္ထ အသဒ္ဓေါ။ တေနာဟ “ပဋိဟရဏဝိရ-ဟိတ”န္တိ၊ သဥတ္တရဉ္စိ ဝစနံ တေန ဥတ္တရ-ဝစနေန ပဋိဟရိယတိ ဝိပရိဝတ္တိယတိ၊ တသ္မာ ဥတ္တရဝစနံ ပဋိဟရဏံ နာမ၊ တတော ဝိရဟိတန္တိ အတ္ထော။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၉၄။ (-ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၇၈။)

ပဋိဟရတိ (ကြိ) | ပတိ+ဟရ+အ+တိ | (၁) ပယ်ရှား-တားမြစ်-၏။ (၂) တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ဆောင်ယူ၏။ (၃) ရှေးရှု လာ၏၊ သတင်းစကားကို-ဆောင်ယူ-သိစေ-၏။ (၁) ကာ-မစ္ဆန္တံ ပဋိဟရတိတိ ပါဠိဟာရိယံ။ ပဋိသံ။ ၄၀၂။ ကာမစ္ဆန္တံ ပဋိဟရတိတိ အတ္တနော ပဋိ-ပက္ခဘူတံ ကာမစ္ဆန္တံ ပဋိဗလံ ဟုက္ခာ ဟရတိ ပဗဟတိတိ တဒေဝ နေက္ခမ္ဘံ ပါဠိဟာရိယံ နာမာတိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁၁၁။ ပဋိဟ-

ရတိတိ ပါဠိဟာရိယ(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆)န္တိ ယသ္မာ
 ပဋိပက္ခံ ဟရတိ အပနေတိ၊ တသ္မာ ပါဠိ-
 ဟာရိယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၀။ (-ပဋိသံ၊ ၄၀၄။
 ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၂၆၄။ မ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၃။) (၂) တေန
 ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခု ယာစိတကေန
 ပတ္တေန ဥပသမ္မာဒေန္တိ၊ ဥပသမ္ပန္နေ ပတ္တံ ပဋိ-
 ဟရန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂၅။ ပဋိဟရေယျာမ - ဒီ၊ ၁။
 ၁၃၅။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄၇။ ပဋိဟရိဿာမိ-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၆၃။
 (၃) အထ မံ ပဋိဟရေယျာသိ သဒ္ဓိံ နိဂဏ္ဌ-
 ပရိသာယာ(သံ၊ ၂။ ၄၈၈)တိ ဧတေသံ အတ္ထေ
 ဉာတေ အထ မေ နိဂဏ္ဌပရိသာယ သဒ္ဓိံ
 အဘိဂစ္ဆေယျာသိ၊ ပတိဟာရဿ မေ သန္တိကံ
 အာဂန္နာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာ-
 ပေယျာသီတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၈။

ပဋိဟရန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဟရ+အ+အန္တိ] တစ်ဖန်
 -ပြန်လည်-ဆောင်ယူကုန်၏။ ပဋိဟရတိ
 (၂)ကြည့်။

ပဋိဟရာပေတွာ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဟရ+
 ဏာပေ+တွာ]ဆောင်ယူစေ၍။ တံ အန္တေပုရံ
 ပဋိဟရာပေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။
 ဥဒါန၊ ၄။ ၂၄၈။

ပဋိဟရိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ဟရ+တဗ္ဗ] (၁) ဆောင်
 ယူအပ်သော(အနက်)။ (၂) အဖန်ဖန်-ဆောင်
 ယူ-ဖြစ်စေ-ရာ(နေ့ရက်)။ (၁) အောက်ပုဒ်
 ကြည့်။ (၂) ပဋိဟရဏကပက္ခ-ကြည့်။

ပဋိဟရိတဗ္ဗဌ (ပု) [ပဋိဟရိတဗ္ဗ+အတ္ထ]ဆောင်
 ယူအပ်သော-အနက်-သဘော။ ပဋိဟရိ-
 တဗ္ဗဌေန ပရသန္တာနေ နေတဗ္ဗဌေန ပဋိ-
 ဟာရိယသဒ္ဓုဒ္ဓါရေန ဝိညာပေတဗ္ဗော ဘာ-
 ဝတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၁။

ပဋိဟရိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဟရ+တွာ] ပယ်ရှား

-တားမြစ်-၍။ ပဋိဟရိတွာ ပစ္စနိကဘာဝေ
 သာတံ သုခံ ဧတဿာတိ ပစ္စနိကဿာတော။
 သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၈။

ပဋိဟရိဿာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဟရ+ဿာမိ] တစ်ဖန်
 -ပြန်လည်-ဆောင်ယူလတ်အံ့။ ပဋိဟရတိ
 (၂)ကြည့်။

ပဋိဟရိယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ+ဟရ+ယ+တေ]
 (၁) ပယ်ရှား-တားမြစ်-အပ်၏။ (၂) တစ်ဖန်-
 ပြန်လည်-ဆောင်ယူအပ်၏။ (၁) သဉ္ဇတ္တရဉ္စိ
 ဝစနံ တေန ဉ္ဇတ္တရဝစနေန ပဋိဟရိယတိ
 အတိဝိပရိဝတ္တိယတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၈။ သီ၊ ၄။
 သစ်၊ ၂။ ၃၉၄။ ဥဿာရိယိတ္တာတိ ပဋိဟရိ-
 ယိတ္ထ၊ ဃရံယေဝ နံ ဂဟေတွာ အဂမံသုတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၃။

ပဋိဟရိယိတ္ထ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပဋိ+ဟရ+ယ+အာ။
 အာကို ထွ-ပြု။] တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ဆောင်
 ယူအပ်ပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋိဟရေယျာမ (ကြိ) [ပတိ+ဟရ+အ+ဧယျာမ]
 တစ်ဖန် - ပြန်လည် - ဆောင်ယူကုန်ရာ၏။
 ပဋိဟရတိ(၂)ကြည့်။

ပဋိဟရေယျာသိ (ကြိ) [ပတိ+ဟရ+အ+ဧယျာသိ]
 ရှေ့ရှုလာရာ၏။ သတင်းစကားကို-ဆောင်
 ယူ-သိစေ-ရာ၏။ ပဋိဟရတိ(၃)ကြည့်။

ပဋိ(ဋီ)ဟာရ (ပု) [ပတိ+ဟရ+ဏ။ ဒွါရဉ္စ
 ပဋိဟာရော'ထ၊ ဥမ္မာရော ဒေဟနိတ္ထိယံ။ ဓာန်။
 ၂၂၀။ ဒေါဝါရိကော ပဋိဟာရော၊ ဒွါရဋ္ဌော
 ဒွါရပါလကော။ ဓာန်။ ၃၄၁။ ပဋိဟရန္တိ အပ-
 နေန္တိ ဧတသ္မာ ရက္ခကာ အညာတန္တိ ပဋိ-
 ဟာရော၊ ပဋိပက္ခေ ဟရတိ ဧတသ္မာတိ ဝါ
 ပဋိဟာရော၊ ရဿဿ ဒီဃတ္ထေ ပဋိဟာ-
 ရော။ ဓာန်၊ ၄။ ၂၂၀။ ပဋိဟရတိ ဝိညာယတိ

(ဉာဏတိ။ သူစိ) တေနာတိ ပဋိဟာရော၊
 ဇော။ ဓာန်၊ ဇီ။ ၃၄၁။ ဩဒ္ဓါဒ္ဓါရံ ပြတိ-
 ဟာရး။ အမရ၊ ၁၂၊ ၁၆။ ပြတိဟာရော ဒွါရ-
 ပါလ-ဒွါးဿ ဒွါးဿိတ ဒဏ္ဍကား။ အမရ၊
 ၁၈၊ ၆။ ပြတိဟိယတေ အာဠိဟတေ ကမဏိ
 ဃဉ် (ပါ၊ ၃၊ ၁၆)။ ဥပသင်္ဂဿ ဃဉ် (ပါ၊ ၆၊
 ၃၊ ၁၂)။ ဣတိ ဝါ ဒီဃိ။ ဗျာချာသုဓာ။ ဤ
 သက္ကတအဘိဓာန်၊ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများနှင့်
 အညီ “ပဋိဟာရ၊ ပဋိဟာရ” ဟူ၍ ရဿ၊ ဒီဃ
 မာဂဓပါဌ် ရှိသင့်သည်။ အဘိဓာန်ဋီကာ
 ဆရာလည်း ဤသို့ပင် ဆိုလိုဟန်ရှိသည်။
 (ပဋိဟာရ-ပြာ) (၁) ဆန့်ကျင်ဖက်ကို-ပယ်
 ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။ (၂) ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထုတ်
 ဆောင်ခြင်း။ (၃) တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ပို့-
 ဆောင်ခြင်း။ အမိန့်စကားကို-ပို့ဆောင်-ပြန်
 ကြား-ခြင်း။ (၄) တံခါး။ (၅) တံခါးစောင်။
 (၆) အမှကြီးငယ်ကို - ဆောင်ရွက် - ပြုလုပ်
 -တတ်သောသူ။ (၇) သတင်းပို့သူ၊ သတင်း
 စကားကို ပို့ဆောင်တတ်သူ။ (တိ) (ဂ) ဆန့်
 ကျင်ဖက်ကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-တတ်သော
 (စကား)။

(၁) ဆန့်ကျင်ဖက်ကို-ပယ်ရှား-တား-
 မြစ်-ခြင်း။ (၂) ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထုတ်ဆောင်
 ခြင်း။ ပဋိဟိရ-ကြည့်။ (၃) တစ်ဖန်-ပြန်
 လည်-ပို့ဆောင်-ခြင်း။ အမိန့်စကားကို-
 ပို့ဆောင်-ပြန်ကြား-ခြင်း။ ပဋိဟာရကမ္မ-
 ကြည့်။ (၄) ပဋိဟာရသဒ္ဓေါ ဟိ ဒွါရေ
 ဒေါဝါဟာရိကေ စ ဒီဿတိ။ အံ၊ ၁။ ၁၉၄။
 ပဋိဟာရသတ-လည်းကြည့်။ (၅) ဗမိရ-
 ဒေါဝါရိကော ဒွါရေ ဌိတော၊ တယော ပဋိ-
 ဟာရာ ပဋိပါဠိယာ ဌိတာ။ အဘိ၊ ၁။ ၃၁၉။
 (-သံ၊ ၅၊ ၂၊ ၂၂၃။) (၆) အမှကြီးငယ်ကို-
 ဆောင်ရွက်-ပြုလုပ်-တတ်သူ။ ပဋိဟာရက

(၂) -ကြည့်။ (၇) သတင်းပို့သူ၊ သတင်း
 စကားကို ပို့ဆောင်တတ်သူ။ ဗဟိရကေသု
 ဝါဏိဇေသု အာဂတေသု တတိယေန ပဋိ-
 ဟာရေန အာရောစေထ။ အံ၊ ၁။ ၁၇၂။
 ဇာ၊ ၁။ ၁၇၈။ တတိယေန ပဋိဟာရေနာတိ
 တတိယေန သာသနေန။ အံ၊ ၁။ ၁၆၁။
 တတိယေန ပဋိဟာရေနာတိ တတိယေန
 ဒွါရပါလကေန။ ဇာတ်၊ ၁။ ၁၁၃။ အန-
 ဘိညာတဿ ဟိ ပဋိဟာရေန ဝါ ဒေါဝါရိ-
 ကေန ဝါ အတ္ထော ဟောတိ။ မ၊ ၁။ ၄၊ ၉၃။
 (၈) ဆန့်ကျင်ဖက်ကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-
 တတ်သော(စကား)။ ပဋိဟာရတိ ပဋိဝတ္ထေ-
 တိတိ ပဋိဟာရော။ ဝါဒေါ ၈၀ ပဋိဟာ-
 ရော ဝါဒပဋိဟာရော၊ တံ၊ ဥတ္တရန္တိ အတ္ထော။
 မ၊ ၁။ ၂၊ ၁၃။

ပဋိဟာရက (န) [ပဋိဟာရ+က] (၁) အမှကြီး
 ငယ်ကို - ဆောင်ရွက် - ပြုလုပ်-တတ်သူ၏
 အဖြစ်။ (ပ) (၂) တံခါးစောင်။ (၃) ပဋိဟာ-
 ရကံ ဗဟုဇနေ လဘတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃၈။ ပဋိ-
 ဟာရကန္တိ ဝေယျာဝစ္စကရဘာဝံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၀။
 တဿ တဿ ဝေယျာဝစ္စဿ ပဋိ-
 ဟာရဏတော ပဋိဟာရော၊ ဝေယျာဝစ္စ-
 ကရော၊ တဿ ဘာဝေါ ပဋိဟာရကန္တိ
 အာဟ “ဝေယျာဝစ္စကရဘာဝ” န္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၂။
 (၂) ဥယျာနံ ဂန္ဓာ ဒွါရေ ဌိတာ ပဋိ-
 ဟာရကဿ အာရောစယိသု။ အံ၊ ၁။ ၂၄၇။
 ပဋိဟာရကဿာတိ ဒေါဝါရိကဿ။ အံ၊ ၁။
 ၁။ ၁၈၈။

ပဋိဟာရကမ္မ (န) [ပဋိဟာရ+ကမ္မ] တစ်ဖန်-
 ပြန်လည်-ပို့ဆောင်ခြင်း-အမှ-ကိစ္စ။ သဗ္ဗကမ္မိ-
 ကော အမတ္ထော ယောဓကမ္မမ္ပိ ကရောတိ
 မန္တကမ္မမ္ပိ ပဋိဟာရကမ္မမ္ပိတိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ

သာဓကေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၇။ ပဋိဟာရကမ္မန္တိ
ရညော သန္တိကံ အာဂတာနံ ဝစနံ ရညော
နိဝေဒေတွာ တတော နေသံ ပဋိဟာရဏ-
ကမ္ပံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၅။

ပဋိဟာရသတ (န) [ပဋိဟာရ+သတ] တံခါး-
တံခါးပေါက်-တစ်ရာ။ န တွံ သွေဝ ပဋ္ဌာယ
မံ ပဋိဟာရသတေနပိ ဒဋ္ဌံ လဘိဿသိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၅။ ပဋိဟာရသတေနပိတိ ဒွါရ-
သတေနပိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၄။

ပဋိဟာရိယ (န) [ပတိ+ဟရ+ဏျ။ ယဒါ ပန
ဟရ ဟရဏေတိ ဓာတု။ တဒါ ပဋိပက္ခေ
ဟရတိတိ "ပဋိဟာရိယ"မိတိ ဂျေန သိဒ္ဓံ။
ရှု၊၆၇၂။ (-နိတိ၊သုတ္တံ။၁၃၀၃။) ဟရ
ဟရဏေ။ ဟရဏံ ပဝတ္တနံ။ ဟရတိ။ ....
ပါဠိဟာရိယံ။ .... ဟရ အပနယနေ။
အပနယနံ နိဟရဏံ။ ဒေါသံ ဟရတိ။ ....
ဘဂဝတော စ သာသနဿ စ ပဋိပက္ခေ
တိတ္ထိယေ ဟရတိတိ ပါဠိဟာရိယံ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၅၂-၃။ | (၁) ဆန့်ကျင်ဖက် ကိလေ
သာကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။ (၂)ဆန့်
ကျင်ဖက် ကိလေသာကို-ပယ်ရှား-ထုတ်
ဆောင်-တတ်သော တရား (ဈာန်၊ မဂ်-
စသည်)။ (ခ) ဆန့်ကျင်ဖက် အပြစ်တင်
စကားကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-တတ်သော
စကား။ (၃) (က) နောက်ကာလ၌ မိမိ
သန္တာန်တွင် - ဆောင်-ဖြစ်စေ-အပ်သော-
အစွမ်း-သတ္တိ-တန်ခိုး (ဣဒ္ဓိ၊အာဒေသနာ၊
အနုသာသနိ)။ (ခ)နောက်ကာလ၌ သတ္တဝါ
တို့၏ ကိလေသာကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-
ကတ်သော-အစွမ်း-သတ္တိ-တန်ခိုး (ဣဒ္ဓိ၊
အာဒေသနာ၊အနုသာသနိ)။

(၁) ဆန့်ကျင်ဖက် ကိလေသာကို-ပယ်

ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။ ရာဂါဒိနံ ဝါ ပဋိ-
ဟာရဏံ ပဋိဟာရိယံ၊ တဒေဝ ပါဠိဟာရိယံ။
မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၁။(၂) ဆန့်ကျင်ဖက်
ကိလေသာကို-တားမြစ်-ပယ်ရှား-တတ်
သော တရား (ဈာန်၊မဂ်-စသည်)။ ပဋိ-
ဟာရိယံ ဝါ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ၊ မဂ္ဂေါ စ ပဋိ-
ပက္ခဟရဏတော။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇။
သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၄၆။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၄၁၂။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၉။ မူလဋ္ဌ၊၁။
၈။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။) (ခ) ဆန့်ကျင်ဖက်
အပြစ်တင်စကားကို - ပယ်ရှား-တားမြစ်-
တတ်သော စကား။ ပဋိပက္ခဟရဏတော
ပဋိဟာရိယံ၊ တဒေဝ ပါဠိဟာရိယံ၊ ဥတ္တရ-
ဝိရဟိတံ ဝစနံ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၈။(-သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။
၃၉၃။)(၃)(က)နောက်ကာလ၌ မိမိသန္တာန်
တွင်-ဆောင်-ဖြစ်စေ-အပ်သော-အစွမ်း-
သတ္တိ-တန်ခိုး(ဣဒ္ဓိ၊အာဒေသနာ၊ အနုသာ
သနိ)။ (ခ) နောက်ကာလ၌ သတ္တဝါတို့၏
ကိလေသာကို - ပယ်ရှား - တားမြစ်-တတ်
သော-အစွမ်း-သတ္တိ-တန်ခိုး (ဣဒ္ဓိ၊အာဒေ
သနာ၊အနုသာသနိ)။ပဋိတိ ဝါ အယံ သဒ္ဓေါ
ပစ္ဆာတိ ဧတဿ အတ္ထံ ဗောဓေတိ ....တဿာ
သမာဟိတေ စိတ္တေ ဝိဂတူပက္ခိလေသေ
ကတကိစ္စေန ပစ္ဆာ ဟရိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ
ပဋိဟာရိယံ။ အတ္တနော ဝါ ဥပက္ခိလေသေသု
စတုတ္ထဇ္ဈာနမဂ္ဂေဟိ ဟရိတေသု ပစ္ဆာ
ဟရဏံ ပဋိဟာရိယံ။ ဣဒ္ဓိအာဒေသနာ-
နုသာသနိယော ဝိဂတူပက္ခိလေသေန ကတ-
ကိစ္စေန သတ္တဟိတတ္ထံ ပုန ပဝတ္တေတဗ္ဗာ၊
ဟရိတေသု စ အတ္တနော ဥပက္ခိလေသေသု
ပရသန္တာနံ ဥပက္ခိလေသဟရဏာနိ ဟော-
န္တိတိ ပဋိဟာရိယာနိ ဘဝန္တိ။ ပဋိဟာရိယ-
မေဝ ပါဠိဟာရိယံ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၉၊၁၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊

၁။၃၇။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၁၄၅။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၇။ သံ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၂၃။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၃၉။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၇။

ပဋိဟာရေတိ (ကာကြိ) |ပတိ+ဟရ+ဏေ+တိ|
သတင်းစကားကို ဆောင်စေ၏။ ပန်ကြား-
သိစေ-၏။တေ တုဋ္ဌမာနသာ ရာဒွေါရံ ဂန္ဓာ
“ဩက္ကာကရညော ဒူတာ ဒွါရေ ဌိတာ”တိ
ပဋိဟာရေသု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၀၂။

ပဋိဟာရေတွာ (ကာကြိဝိ) |ပတိ+ဟရ+ဏေ+
တွာ| သတင်းစကားကို ဆောင်စေ၍၊ ပန်
ကြား-သိစေ-၍။အဟံ နိပ္ပဋိဟာရော လဒ္ဓ-
ဒွါရေတိ အပ္ပဋိဟာရေတွာ န ပဝိသေယျ၊
ပုနပိ ဒွါရံ လဘေယျ၊ပဋိဟာရေတွာဝ ပဝိ-
သေယျာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၉၈။ အပ္ပ-
ဋိဟာရေတွာတိ အနာမန္တေတွာ၊ အဇာနာ-
ပေတွာတိ အတ္ထော။ ဇာတ်၊ဋ္ဌိ၊သစ်။

ပဋိဟာရေသု (ကာကြိ) |ပတိ+ဟရ+ဏေ+ဉ်|
သတင်းစကားကို ဆောင်စေကုန်ပြီ၊ ပန်ကြား-
သိစေ-ကုန်ပြီ။ ပဋိဟာရေတိ-ကြည့်။

ပဋိဟိတ (တိ) |ပတိ+ဟိ+တ။ ဟိ ဂတိဗုဒ္ဓိသု
ဥပတာပေ စ။ ဟိနောတိ။ နိတိ၊ဇာ။၂၄၆။|
တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရောက်လာသော။ ဘိက္ခု
ဒိဝသေ နိက္ခန္တေ ရတ္တိယာ ပဋိဟိတာယ
ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အံ၊၂။၂၇၀။ အံ၊၃။
၁၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၈။ ပဋိဟိတာယာတိ
ပစ္စာနဂတာယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၉၂။ ပတိဂတ
(-အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၉။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၉၉)တို့လည်း ကြည့်။

ပဋိဟိရ (ပု) |ပတိ+ဟရ+ဏ| (၁) ဆန်၊ကျင်
ဖက်ကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။ (၂) ဝဋ်
ဆင်းရဲမှ-ထုတ်ဆောင်-ကယ်တင်-ခြင်း။
(၁၊၂) ရာဂါဒိပဋိပက္ခဟရဏံ၊ ယထာနု-
သိဋ္ဌံ ဝါ ပဋိပဇ္ဇမာနာနံ ဝဋ်ဒုက္ခတော ပဋိ-

ဟရဏံ နိဗ္ဗာနပါပနံ ပဋိဟာရော၊ သော
ဇဝ အာကာရဿ ဣကာရံ ကတွာ ပဋိ-
ဟိရော၊ ပဋိဟိရော ဇဝ ပါဋိဟိရော။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၃။
၉၀။

ပဋိဟတိ (ကြိ) |ပတိ+ဤဟ+အ+တိ| အသီး
အသီး-အားထုတ်-လုံ့လပြု-၏။ ပါဒေ
ပက္ခေ ပဟောမိတိ .... ပသာရေမိ ဣရိ-
ယာမိ ဝါယမာမိ။ “ပဋိဟာမိ”တိပိ ပါဌော၊
ဝေဟာသဂမနယောဂေ ကာတုံ ဤဟာ-
မိတိ အတ္ထော။ “ပတိဟာမိ”တိပိ ပဋ္ဌန္တိ၊
တဿတ္ထော - ပါဒေ ပက္ခေ စ ပတိ ဝိသု
ဤဟာမိ၊ ဂမနတ္ထံ ဝါယမာမိ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။
၂၂၆။

ပဋိဟာမိ (ကြိ) |ပတိ+ဤဟ+အ+မိ| အသီး
အသီး-အားထုတ်-လုံ့လပြု-၏။ အထက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဋ္ဌ (ပု) |ပဋ္ဌ+ဥ။ နိပုဏော စ ပဋ္ဌ၊ ဆေကော၊
စတုရော ဒက္ခပေသလာ။ ဇာန်။၇၂။
ဒက္ခေ စ တိခိဏေ ဗျတ္တေ၊ ရောဂမုတ္တေ
ပဋ္ဌတ္တိသု။ ဇာန်။၉၂၆။ ပဋ္ဌ ဂမနေ၊ ဥ။ဇာန်၊
ဋ္ဌိ။၇၂။ ပဋ္ဌတိ ဗျတ္တဘာဝံ ဂစ္ဆတိတိ ပဋ္ဌ၊
ဝိစက္ခဏော။ ဣဒါ၊၂။ ကဗျေတု ဣ-
ဩဂဟနေ၊ ဒကာမန္တာဂဒေမု စ။ အမရ၊၂၃၊
၃၉၊၄၀။ ပဋ္ဌဒကေ စ နိရောဂေ၊ စဘု-
ရေပျဘိဓေယဝတံ။ ပဋ္ဌောလေ တု ပုမာန်
ဣဝေ၊ ဆတြာလဝဏယောရပိ (ဣတိ
မေဒိနိ)။ ဗျာချာသုဇာ။| (၁) လိမ္မာ-ကျွမ်း
ကျင်-စွမ်းနိုင်-သော-သူ။ (၂) ထင်ရှား-
ပေါ်လွင်-သော။ (၃) ထက်မြက်သော။ (၄)
သန့်ရှင်း -ကြည်လင် - ကောင်းမွန်- သော။
(၁) ပဋ္ဌောတိ ဆေကော သမက္ခော ပဋ္ဌိ-
ဗလော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ ပဋ္ဌယေဝ ပဋ္ဌော၊

တေနာဟ “ဆေကော”တိ အာဒိ။ သာရတ္ထ၊
၂။၄၀။ (-ပဋိသံ၊၄။၂။၈၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၄၃။
သာရတ္ထ၊၁။၁၁။ ဝိမတိ၊၁။၂၄၊၃၂၅။) (၂)
ဒဟနကိစ္စမိဝ ဟိ သုခေါဒကေ တေဇော-
ဓာတု သဉ္ဇာနနကိစ္စဗ္ဗေသာ ပဋ္ဌ၊ ကာတုံ
န သက္ကောတိ။ အဘိ၊၄။၁။၂၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၃၃။ (-သာရတ္ထ၊၁။၃။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄။ အံ၊
ဋီ၊၁။၄။) (၃) အထ ခေါ ဣန္ဒြိယာနံ ပဋ္ဌ-
ဘာဝေါ။ နေတ္တိ၊၄။၁၀၉။ ပဋ္ဌမန္တဘာဝ-
လည်း ကြည့်။ (၄) ဆေကောတိ ပဋ္ဌ သုဝိ-
သဒေါ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၉၃။ ဆေကောတိ ပဋ္ဌ
ပဋ္ဌော။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၄၀။

ပဋ္ဌကိစ္စ (န) | ပဋ္ဌ+ကိစ္စ | (၁) ထင်ရှား-ပေါ်လွင်-
-သော-အမှ-ကိစ္စ။ (တိ) (၂) ထင်ရှား-
ပေါ်လွင်-သော-အမှ-ကိစ္စ-ရှိသော။ (၃)
ထက်မြက်သော- အမှ-ကိစ္စ-ရှိသော။
(၁)အောက် ပုဒ်ကြည့်။ (၂) သာ စေတ္တ
ပဋ္ဌကိစ္စာ ပဉ္စဝေါကာရဂတာ သြဋ္ဌာရိက-
သညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၀၃။ (-
သံ၊ဋီ၊၂။၁၃၄။) (၃) ဘာဝနာယ ပဂုဏ-
တာယ ဝိတက္ကဝိစာရာ သာတိသယံ ပဋ္ဌ-
ကိစ္စာဝ ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၆၅။

ပဋ္ဌကိစ္စကရဏသမတ္ထ(တိ) | ပဋ္ဌကိစ္စ+ကရဏ+
သမတ္ထ | ထင်ရှား-ပေါ်လွင်-သော-အမှ-
ကိစ္စ-ကို ပြုခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော။ တဒဂ္ဂေန
ဟေဋ္ဌိမသမာပတ္တိဓမ္မာ ဝိယ ပဋ္ဌကိစ္စကရ-
ဏသမတ္တာပိ န ဟောန္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၆၈။ သီ၊
ဋီ၊သစ်၊၂။၃၈၀။

ပဋ္ဌကိစ္စဘာဝါဝဟ (တိ) | ပဋ္ဌကိစ္စ + ဘာဝ +
အာဝဟ | ထက်မြက်သော-အမှ-ကိစ္စ-ရှိ
သည်၏အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော။ တထာ
အမနသိကာရေန၊ ဝီရိယာဒိနံ ပဋ္ဌကိစ္စာ-

ဘာဝါဝဟေန မနသိကာရေန သဒ္ဓိန္ဒြိယံ
တေဟိ သမရသံ ကရောန္တေန ဟာ-
ပေတဗ္ဗံ။ မ၊ဋီ၊၁။၃၈၃။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၁၅၁။

ပဋ္ဌတမ (တိ) | ပဋ္ဌ+တမ။ ပါပတရော၊ ပါပ-
တရာ၊ ပါပတရံ။ တတောပိ အဓိကော
ပါပတမော၊ ပါပတမာ၊ ပါပတမံ။ .... ဧဝံ
ပဋ္ဌတရော၊ ပဋ္ဌတမော၊ ပဋ္ဌသိကော၊
ပဋ္ဌိယော၊ ပဋ္ဌိဋ္ဌော။ ရှ။ ၃၉၀။ | အထူး-
အလွန်-ထက်မြက်သော (တရား)။ ယော
ဝဇီရူပမဓမ္မေသု မတ္တကပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂမဂ္ဂ-
ဓမ္မာနံ ပဋ္ဌတမဘာဝေါ။ အယံ ဣဓ မဂ္ဂဿ
တိက္ခတာတိ အဓိပ္ပေတာ။ နေတ္တိ၊၄။၁၁၀။

ပဋ္ဌတရ (တိ) | ပဋ္ဌ+တရ | (၁) အထူး-အလွန်-
-ထက်မြက်သော။ (၂) အထူး-အလွန်-
ထင်ရှား-ပေါ်လွင်-သော။ (၁) ယဒိပိ ဟိ
တဒါ ဈာနင်္ဂါနိ ပဋ္ဌတရာနိ မဟဂ္ဂတ-
ဘာဝပ္ပတ္တာနိ နပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သာရတ္ထ၊၂။၂၂၁။ (-
ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၂၅။ မ၊ဋီ၊၁။၃၈၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၃၂။ အံ၊
ဋီ၊၁။၂၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။ ၁၄၇၊၁၇၁၊၃၁၀၊
၄၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။ ၄၃၀၊၄၇၉။) (၂)အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဋ္ဌတရဇာလ (တိ) | ပဋ္ဌတရာ+ဇာလာ | အထူး-
အလွန်-ထင်ရှား- ပေါ်လွင်-သော- အလျှံရှိ
သော(မီး)။ ယထာ အဂ္ဂိ နိသီထေ ရတ္တိ-
ဘာဂေ ပဇ္ဇလိတော ပဋ္ဌတရဇာလော ....
အာလောကဒဒေါ ဟောတိ။ ထေရ၊၄။၁။၄၃။

ပဋ္ဌတရဘာဝါဝဟ (တိ) | ပဋ္ဌတရ+ဘာဝ+
အာဝဟ | အထူး-အလွန်-ထက်မြက်သည်၏
အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော။ တထာ အမ-
နသိကာရေန၊ ဝီရိယာဒိနံ ပဋ္ဌတရဘာဝါ-
ဝါဝဟေန မနသိကာရေန သဒ္ဓိန္ဒြိယံ

တေဟိ သမတံ ကရောန္တေန ဟာပေတဗ္ဗံ။
သံ၊ဋီ၊၂။၄၃၂-၃။

ပဋိတရလဒ္ဓပ္ပဘေဒ (တိ) [ပဋိတရ+လဒ္ဓ+
ပဘေဒ] အထူး-အလွန်-သန့်ရှင်း-ကြည်
လင်း-သော ရအပ်သော အထူးအပြားရှိသော
(ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်)။ ဧကဒေသေန ပဋိသမ္ဘိဒံ
အပ္ပတ္တာနံ အရိယာနမေဝ အဘာဝတော
ဧတေဟိ အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒါ ပဋိတရလဒ္ဓ-
ပ္ပဘေဒါတိ ဒဿေတုံ ဝိသုဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ ကတံ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၇။

ပဋိတရသဘာဝပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဋိတရ+သဘာဝ
+ပတ္တိ] အထူး-အလွန်-ထက်မြက်သော
သဘောသို့ ရောက်ခြင်း။ ဗလဝ ။ပ။
စိတ္တေကဂ္ဂတာနိ ဘာဝနာဗလေန ပဋိတရ-
သဘာဝပ္ပတ္တိယာ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၁။(-အံ၊ဋီ၊
၃။၁၀၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၆၅။)

ပဋိပ္ပန္န (တိ) [ပတိ+ဥ+ပဒ+တ။ ပတိ+ဥပ္ပန္န။
ပဉ္စဒါရေ ပဋိပ္ပန္နာ၊ မနောဒါရေ တိကာ-
လိကာ။ အဘိ၊ဝတတရ။ ၃၁၃(ဂါထာ)။
ပဋိပ္ပန္နာတိ ပစ္စုပ္ပန္နာ။ ၎င်း၊ဋီ၊သစ်။၂။၁၀။
ပစ္စုပ္ပန်၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ဆဲသော
(တရား)။ သမနန္တရနိရဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိ-
ကာ ဓမ္မာ ပဋိပ္ပန္နာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ
ဓမ္မာနံ နတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပဌာန၊၁။
၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၇၂။ ပဋိပ္ပန္နာနန္တိ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၈၈။(-အဘိ၊
က။၂၃၆-၇၊၄၁၃-၄။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၃။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၈၉၊၂၆၄၊ ၃၅၂။ သင်္ဂဟ။၁၃၆။)

ပဋိပ္ပန္နဉာဏကထာ (ထိ) [ပဋိပ္ပန္န + ဉာဏ +
ကထာ] ဖြစ်ဆဲ-ပစ္စုပ္ပန်-ဉာဏ်ကို ဆိုရာ
စကား။ ဣဒါနိ ပဋိပ္ပန္နဉာဏကထာ နာမ

ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၉။

ပဋိပ္ပေါဒန (န) [ပတိ+ဥ+ပဒ+ဏေ+ယု။ ပတိ
+ဥပ္ပါဒန] အသီးအခြား ဖြစ်စေခြင်း၊အပေါင်း
မှ ပယ်နုတ်ခြင်း။ ဝိသု ဥပ္ပါဒနံ အပနယနံ
ပဋိပ္ပေါဒနံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၇၄။

ပဋိဘာဝတ္ထ (ပု) [ပဋိ+ဘာဝ+အတ္ထ] လိမ်မာ-
ကျမ်းကျင်-စွမ်းနိုင်-သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
အကျိုး။ ဉာဏပရိစယပါဋ္ဌဝတ္ထန္တိ ....
ဉာဏဿ အာသေဝနဋ္ဌေန ပရိစယော
ဉာဏပရိစယော၊ တဿ ပဋိဘာဝတ္ထံ
ကောသလ္လတ္ထံ။ မ၊ဋီ၊ ၁။၂၀၂။

ပဋိမန္တဘာဝ (ပု) [ပဋိ+မန္တ+ဘာဝ] ထက်သည်
၏ အဖြစ်၊ နဲ့သည်၏ အဖြစ်၊ ထက်မြက်-
အားကောင်း-ခြင်း၊ နဲ့နေး-အားနည်း-ခြင်း။
ယေန ပန ပစ္စယဘာဝဝိသေသေန စက္ခာဒိနံ
ပဋိမန္တဘာဝေသု စက္ခုပ္ပါဏာဒယော
တဒနုဝိဓာနကာရေနေဝ ပဝတ္တန္တိ ။ အနု၊ဋီ၊
၃။ ၂၃၀။

ပဋိမန္တဘာဝါနုဝတ္တန (န) [ပဋိမန္တဘာဝ+အနု-
ဝတ္တန] ထက်သည်၏ အဖြစ်၊ နဲ့သည်၏
အဖြစ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း။ စက္ခာဒိနံ တာဝ
ပဉ္စန္တံ စက္ခုပ္ပါဏာဒိသု အာဓိပတေယျံ
တေသံ ပဋိမန္တဘာဝါနုဝတ္တနတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။ ၁၀၇။

ပဋိသညာကိစ္စ (န) [ပဋိ+သညာ+ကိစ္စ] ထင်ရှား-
-ပေါ်လွင်-သော သညာ၏-အမှု-ကိစ္စ။
အထ ဝါ ယာယမေတ္တ သညာ၊ သာ ပဋိ-
သညာကိစ္စံ ကာတုံ အသမတ္တတာယ နေဝ
သညာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၅၂။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၃၁။ (-၃၃၂။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၈၉။ ဒီ၊ဋီ၊
၁။၁၇၃၊၃၆၈။ သီ၊ ဋီ၊သစ်၊၁။၄၄၅။ မ၊ဋီ၊၃။

၂၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၀၄-၆။)

ပဋိသညာသမ္ပယုတ္တ (တိ) | ပဋိသညာ+သမ္ပ-
ယုတ္တ | ထင်ရှား-ပေါ်လွင်-သော သညာနှင့်
ယှဉ်သော။ တေ ပန ဥပနာဟာဒိပွဝတ္တိယံ
စိရကတာဒိသလ္လကန္တော ပဋိသညာသမ္ပ-
ယုတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မူလဋီ၊ ၁၁၂၀။

ပဋေကဒေသာဝစ္ဆန္တံ (တိ) | ပဋ+ဧကဒေသ+
အဝစ္ဆန္တံ | ကန့်လန့်ကာ၏-တစ်စိတ်-တစ်
ဒေသ-ဖြင့်၊ ပုံးကွယ်အပ်သော။ သူ။ မဟာ-
ပုရိသော ကိရ ... အတိဝ သံဝိဂ္ဂဟဒယော
ပဋေကဒေသာဝစ္ဆန္တံ ဆန္တံ အာမန္တေတွာ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ (-ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ။ ၁၈၆။)

ပဋောလ (ပု) | ပဋ+ဩလ။ ပဋ+လာ+အ။
ပဋောလော တိတ္တကော စာထ၊ ဘိက္ခရာဇော
စ မာက္ကဝေါ။ ဓာန်၊ ၅၉၅။ ဒွယံ ပဋောလေ။
ပဋ ဂမနေ၊ ဩလော။ ပဋ္ဌံ ရသံ လာတိတိ
ဝါ ပဋောလော၊ ဥဿော။ ဓာန်၊ ၅၉၅။
ပဋတိ ဗျာဓိမေတေန ဂစ္ဆတိတိ ပဋောလော၊
တိတ္တကော။ ဣဒါ၊ ၁၉၄။ သုမ ဝိ စာထ
ကုလကံ၊ ပဋောလသ္မိတ္တကး ပဋ္ဌး။ အမရ။
၁၄၊ ၁၅၅။ ပဋ ဂတော်.... ကပိဂဋိဂဏ္ဍိ (ဥ၊ ၁။
၆၆) ဣတျောလစ်။ “ပဋောလံ ဝဩဘေဒ၊
နော်မဓော် ဇော်သ္မိတံ တု ယောမိတိ (ဣတိ
မေဒိနိ) ။ ဗျာချာသုဓာ။ | ဖြူးတား၊ ပုံလုံခါး။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋောလကသာဝ (ပု၊ န) | ပဋောလ+ကသာဝ | ဖြူး
တား-ပုံလုံခါး-ဖန်-ဖန်ရည်။ အနုဇာနာမိ
ဘိက္ခဝေ ကသာဝါနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိဗ္ဗ-
ကသာဝံ ကုဋကေသာဝံ ပဋောလကသာဝံ။
ဝိ၊ ၁။ ၂၉၂။ ဝိ၊ ၁၂။ ၁၀၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၉၆။

ပဋောလပဏ္ဏ (န) | ပဋောလ+ပဏ္ဏ | ဖြူးတား-

ပုံလုံခါး-အရွက်။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ
ပဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိဗ္ဗပဏ္ဏံ ကုဋပဏ္ဏံ
ပဋောလပဏ္ဏံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၉၂။ ဝိ၊ ၁၂။ ၁၀၀။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၉၇။

ပဋ္ဌ (ပု၊ န) | ပဋ္ဌ+တ။ ပုဇော်၊ နှုန်း သမုဒ္ဓစ္စ၊
ဝိဋ္ဌပဋ္ဌဃဋ္ဌား ခဋ္ဌး။ အမရ၊ ၂၅၊ ၁၇။ ပဋ္ဌတိ
ပဋ္ဌတေ ဝါ။ ပဋ္ဌ ဂတော်။ ဗျာချာသုဓာ။
တား။ ပဋ္ဌး ပေမဏပါမါဏေ၊ ဩဏာဒိနံ စ
ဗန္ဓနေ။ စတုဗ္ဗထေ စ ရာဇာဒိ-ဓါသနာ-
န္တရပိဋ္ဌယေား (ဣတိ မေဒိနိ)။ ဗျာချာသုဓာ။
ထောမနိမိ၊ ဝါစပုတိတိဋ္ဌိ ပုလ္လိင်ပဋ္ဌ-သဒ္ဓါ
(၁) မြို့ (၂) လမ်းလေးခွ (၃) ပုရပိုက် (၄)
အင်းပျဉ်၊ ထိုင်ခုံ (၅) ပျဉ်ချပ် (၆) သိဟာသန
ပလ္လင် (၇) အပေါ်ရုံ အဝတ် (၈) ပိုးထည်
(၉) စေ့ခိုင်းခြင်းဟူသော အနက်တို့ကို
ဟောသည်ဟု ဆို၏။ | (၁) အနားပတ်၊
သင်္ကန်း၏ အလျား၊ အနံ အနားပတ်။ (၂)
ပတ်တီး၊ အနာစသည်ကို စည်းပတ်သော
အဝတ်စ။ (၃) အထပ် အလွှာ။ (၄) အဝတ်
အထည်။ (၅) တံခွန်ပြား၊ တံခွန်ကုက္ကား။
(၆) အပြား။ (၇) ဝါးနီပြား။ (၈)
လျှော်ပြား။ (၉) သလွဲပြား၊ သလွဲဖြူ၊ သလွဲ
မည်း အပြား။ (ဃ) ရွှေပြား၊ နဖူးသင်း
ကျစ်ပြား။

(၁) အနားပတ်၊ သင်္ကန်း၏ အလျား၊
အနံ အနားပတ်။ ပဋ္ဌမုခ-ကြည့်။ (၂) ပတ်
တီး၊ အနာစသည်ကို စည်းပတ်သော အဝတ်
စ။ တေ ဖာလေတွာ ပုဗ္ဗလောဟိတံ နိဟ-
ရိတွာ နိဗ္ဗေဒနံ ကတွာ ဝဏံ ပဋ္ဌေန ဗန္ဓိသု။
သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၈၉။ (၃) အထပ်အလွှာ။
အဓိပ္ပိတေန ပန သဒ္ဓိ မဟန္တတရမေဝ ဒုတိ-
ယံ ပဋ္ဌ ဝါ ခဏ္ဍံ ဝါ သံသိဗ္ဗန္တေန ပုန
အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ။ သမကေ ဝါ ခုဒ္ဒကေ ဝါ

အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဝိဋ္ဌ၊၂။၂၂၆။(-ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သစ်။၂၈၁။) (၄) အဝတ် အထည်။
ပဋ္ဌ(တ္တ)ဏ္ဍပဋ္ဌပဋ္ဌနင်္ဂံ။ စိနပဋ္ဌ-တို့ကြည်။
(၅) တံခွန်ပြား၊ တံခွန် ကုက္ကား။ ပဋ္ဌကော
ပဋ္ဌောတိ သိဟဋ္ဌိယာ ဝဒန္တိ။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၁၃။(၆) အပြား။ (က)ဝါးနီးပြား။ ဘိက္ခု-
နိယော ဝိလိဝေန ပဋ္ဌေန ဖာသုကာ
နာမေန္တိ။ ဝိ၊၄။၄၅၇။ ဝိလိဝေန ပဋ္ဌေနာတိ
သဏှောဟိ ဝေဠုဝိလိဝေဟိ ကတပဋ္ဌေန။
ဝိ၊၄။၄။၁၂၉။ (ခ) လျှော်ပြား။ (ဂ) သလွဲပြား၊
သလွဲဖြူ၊ သလွဲမည်းအပြား။ ယေန ကေနစိ
ဝတ္ထေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ဝါကပဋ္ဌေန ဝါ
စမ္ပေန ဝါ တိပုသိသာဒိနံ ပဋ္ဌေန ဝါ
ပဋိစ္ဆန္နော။ ဝိ၊၄။၁။၂၃၁။ (-ကင်္ခါ၊ ဋီ၊သစ်။
၁၈၅။) (ဃ) ရွှေပြား၊ နဖူးသင်း ကျစ်ပြား။
ပဋ္ဌဗန္ဓ-ကြည်။

ပဋ္ဌ (တိ) [ပဋ္ဌ+ဏျ]လိမ္မာ-ကျမ်းကျင်-စွမ်းနိုင်-
သော၊သူ။ အာယသ္မာ ဥပနန္တော သကျ-
ပုတ္တော ပဋ္ဌော ဟောတိ ဓမ္မိံ ကထံ ကာတုံ။
ဝိ၊၁။၃၁၁။ ပဋ္ဌောတိ ဆေကော သမတ္တော
ပဋိဗလော သရသမ္ပန္နော ကဏ္ဍမာဓုရိ-
ယေန သမန္နာဂတော။ ဝိ၊၄။၂။၂၄၅။ ပဋ္ဌ-
ယေဝ ပဋ္ဌော။ တေနာဟာ "ဆေကော"တိ
အာဒိ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၀၁။ ပဋ္ဌ ဧဝ ပဋ္ဌော။
ဝိမတိ၊၁။၃၂၅။ (-ဝိ၊၂။၃၃၃-၅၊၃၈၃။)

ပဋ္ဌက (တိ) [ပဋ္ဌ+က။ ထိဉ် ပဋ္ဌိကာ] အပြား၊
(က) သလွဲမည်းပြားစသည်။ (ခ) ရက်ပြား၊
ယက္ကန်းစင်၌ ရှိသော ရက်ထည် အဝတ်ပြား။
(က)သိသကပဋ္ဌဝေဌကံ ဝေဌေတွာ ဌပိတ-
သိသမယံ ပဋ္ဌကံ။ မူလဋီ၊၂။၁၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၃၀၆။ (ခ) အောက်ပုဒ်ကြည်။ ပဋ္ဌိကာ-
လည်းကြည်။

ပဋ္ဌကဝေဌန (န) [ပဋ္ဌက+ဝေဌန] ရက်ပြားကဲ့သို့
ရစ်ခြင်း။ (ရက်ပြားရစ်သော ရစ်ခြင်း။
ဇာတ်ဝတ္ထု။) သောပိ "နာဂရာဇာနံ ဒုဗ္ဗလံ
ကရိသာမိ"တိ နဂုံဌတော ပဌာယ အဋ္ဌိနိ
သံစုဏ္ဏမာနော ဝိယ သကလသရီရံ
မဒ္ဒိတွာ ပဋ္ဌကဝေဌနံ နာမ ဝေဌေသိ၊ တန္တ-
မဒ္ဒိတံ နာမ မဒ္ဒိ။ စရိယာ၊၄။၁၂၇။ ဇာ၊၄။၄။
၄၆၀။

ပဋ္ဌကောဋီ (ထိ) [ပဋ္ဌ+ကောဋီ] အနားပတ် အစွန်း၊
အလျားအနံ အနားပတ်တို့၏ အစွန်း။ ပဋ္ဌမုခ-
ကြည်။

ပဋ္ဌ(တ္တ)နံ (န) [ပဋ္ဌ(ပတ)+တန။ ပဋ္ဌနဉ္စ
အဓိဋ္ဌာနံ၊ နဂရံ ပုဋ္ဌဘေဒနံ။ ဓာန်၊ဋီ။၁၉၈။
ပတန္တိ ဧတ္တာတိ ပတ္တနံ၊နဂရံ။ ဣဒိ။၁၀၈။
ပူးဩ ပုရိ နဂယော ဝါ၊ပတ္တနံ ပုဋ္ဌဘေဒနမ်။
အမရ၊၁၂၊၁။ ပတန္တိ နော ယတြ။ ဝိပတိဘျာ
တနန် (ဥ၊၃။၁၅၀)။ "ပဋ္ဌနံ ပုဋ္ဌဘေဒနမ်"
ဣတိ ဝါစသွတိး။ ဗာဟုလကာတ် ပဋ္ဌေ-
ညနန်။ဗျာချာသုဓာ။ (ပဋ္ဌ(တ္တ)ဏ-ပြာ) |
(၁)ဆိပ်။ (က)ကြည်း-ကုန်း-ဆိပ် (လှည်း
ဆိပ်စသည်)။ (ခ) ရေဆိပ်၊ လှေ-သင်္ဘော-
ဆိပ်။ (၂)လှည်းဆိပ်ရွာ။ (၃)မြို့။ (၁) (က)
ပဋ္ဌနဂါမ-ကြည်။(ခ)သမုဒ္ဒကမ္ပိကသဟာ-
ယကော အာရောစေသိ "ပဋ္ဌနံ မဟာနာဝါ
အာဂတာ"တိ။ အံ၊၄။၁။၁၇၁။ ဥပဂစ္ဆာမိ
ပဋ္ဌနံ (စရိယာ။၃၈၆)န္တိ တာဒလိတ္တိပဋ္ဌနံ
ဥဒ္ဓိဿ ဂစ္ဆာမိ။ စရိယာ၊၄။၂၉။ (- ဥဒါန၊၄။
၇၀။ ဇာ၊၄။၄။၁၇။ ဇာ၊၄။၅။၇၈။) (၂) ပဋ္ဌန-
ဂါမန္တိ သကဋ္ဌပဋ္ဌနဂါမံ။ တတြာတိ တသ္မိံ
ပဋ္ဌနေ။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၆၁။ (၃)ထောင်ကွင်း
ကြည်။

ပဋ္ဌန (တိ) [ပဋ္ဌန+နိသိတ။ နိသိတ-ပုဒ်

ကျေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငါး။ ၁၄၀။ | ရေဆိပ်၊ ကုန်းဆိပ်
ကို-မှီ-အမှီပြု-သော (ကျောင်း)။ နဂရံ
ဒါရနာ ခေတ္တံ၊ ဝိသဘာဝေန ပဋနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၁၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၅။ ၂၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၉။
အံ၊ ငါး။ ၂၇၀။

ပဋနဂါမ (ပု) [ပဋန+ဂါမ] (က) လှည်းဆိပ်ရွာ။
(ခ) လှေ-သင်္ဘော-ဆိပ်ရွာ။ (က) ဂင်္ဂါယံ
ကိရဇ္ဇကံ ပဋနဂါမံ နိဿာယ အမု-
ယောဇနံ အဇာတသတ္တုနော အာဏာ၊ အမု-
ယောဇနံ လိစ္ဆဝိနံ။ ဒီ၊ ၁၂။ ၁၀၆။ အံ၊ ၁၂။
၁၅၅။ ပဋနဂါမန္တိ သကဋပဋနဂါမံ။ ဒီ၊ ၁၂။
၁၂၃။ အံ၊ ၁၂။ ၁၆၁။ (ခ) ဇကံ ဂမ္ဘိရံ နာမ
ပဋနဂါမံ နာဝါဝိဿဇ္ဇနဒိဝသေယေဝ ပတွာ
ကမ္မကာရကော ဟုတွာ နာဝံ အဘိရဟိ။
ဇာ၊ ၁၂။ ၁၅၇။ (-ဇာ၊ ၁၂။ ၉၃။ ဇာ၊ ၁၂။
၁၄၀။)

ပဋနဂါမာဘိမုခ(တိ) [ပဋနဂါမ+အဘိမုခ] လှေ-
သင်္ဘော-ဆိပ်ရွာသို့- ရှေ့ရှု-မျက်နှာမူ-
သောသူ။ သော နာဝံ ဗန္ဓာပေတွာ .... ဘတ္တံ
အာဒါယ ဥပါဟနံ အာရယု မဇ္ဈနိက-
သမယေ ပဋနဂါမာဘိမုခေါ ပါယာသိ။
ဇာ၊ ၁၂။ ၁၆၁။ (-စရိယာ၊ ၁၂။ ၉၃။)

ပဋနသန္တိသိတ (တိ) [ပဋန+သန္တိသိတ] ရေ
ဆိပ်၊ ကုန်းဆိပ်ကို-မှီ-အမှီပြု-သော (ကျောင်း)။
ပဋနသန္တိသိတတာ၊ ပစ္စန္တသန္တိသိတတာ၊
ရဇ္ဇသိမသန္တိသိတတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၅။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၆။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၁၄။ ယောပိ
ဥဒကပဋနံ ဝါ ထလပဋနံ ဝါ နိဿိတော
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၈။

ပဋပရိဝတ္တန (န) [ပဋ+ပရိဝတ္တန] အထပ် အလွှာ
ကို လိပ်ခြင်း။ ပဋံ သိဗ္ဗန္တာနံ သုခသိဗ္ဗနတ္ထံ

ပဋပရိဝတ္တနဉ္စ။ ဝဇီရ၊ ၃၁၂။

ပဋဗန္ဓ (ပု) [ပဋ+ဗန္ဓ] သင်းကျစ်ဆောင်းခြင်း။
သင်းကျစ်ရွှေပြားကို -ဖွဲ့စည်း-ချည်နှောင်-
ခြင်း။ တံဒိဝသမေဝ နန္ဒကုမာရဿ
ကေသဝိဿဇ္ဇနံ ပဋဗန္ဓော ဃာရမင်္ဂလံ ....
မဟာမင်္ဂလာနိ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၁၂။ ၂၉၀။ ပဋ-
ဗန္ဓောတိ ဧတ္ထ ပဋ္ဌောတိ တသ္မိံ ကုလေ
အာစိဏ္ဏော အလင်္ကာရဝိသေသော။ ဝဇီရ၊
၄၂၇။ ပဋဗန္ဓောတိ ယုဝရာဇပဋဗန္ဓော။ သာ
ရတ္ထ၊ ၁၂။ ၂၄၈။ ပဋဗန္ဓောတိ "အသုကရာ-
ဇာ"တိ နလာဋေ သုဝဏ္ဏပဋဗန္ဓနံ။ ဝိမတိ၊
၂။ ၁၁၃။ ယုဝရာဇပဋဗန္ဓနံ ပဋဗန္ဓော။ အံ၊ ၁၂။
၁။ ၁၈၇။ ပဋဗန္ဓောတိ အသုကော နာမ
ရာဇာတိ နလာဋေ သုဝဏ္ဏမယဿ ပဋဿ
ဗန္ဓနံ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၂၅၁။

ပဋဗန္ဓန (န) [ပဋ+ဗန္ဓန] သင်းကျစ်ဖွဲ့ရာ၊
သင်းကျစ်ကို-ဖွဲ့စည်း- ချည်နှောင်-ရာ
(အရပ်)။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဋဗန္ဓနောကာသ (ပု) [ပဋဗန္ဓန+သြကာသ]
သင်းကျစ်ဖွဲ့ရာ အရပ်။ ဥပရိ ပဋဗန္ဓနော-
ကာသေ အဋ္ဌိသင်္ကုဋိတဃဋ္ဌပုဏ္ဏပဋလ-
ခဏ္ဍသဏ္ဌာနံ။ အဘိ၊ ၁၂။ ၂၂၇။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၂၄၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၅။ ၂၀။)

ပဋမုခ (န) [ပဋ+မုခ] အနားပတ် အစွန်း၊
အလျား၊ အနံအနားပတ်တို့၏-အဦး-အစပ်။
ပဋမုခေ ဝါ ပရိယန္တေ ဝါ ဝေဏီ ဝါ
သင်္ခလိကံ ဝါ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ။
ဝိ၊ ၁၂။ ၂၅၂။ ဝိသင်္ဂဟ၊ ၅။ ပဋမုခေ ဝါတိ
ပဋကောဋိယံ။ ဝဇီရ၊ ၁၂၂။ ပဋမုခေတိ
ပဋကောဋိယံ။ ဒွိန္ဒံ ပဋ္ဌာနံ သဗ္ဗင်္ဂိတဌာနံ
သန္တာယေတံ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၉။ ပဋ-

မုခေတိ ခြံနံ ပဋ္ဌာနံ သဃ်ဗ္ဗိတဌာနံ သန္တာ-
ယေတံ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၁၆၆။

ပဋိသတ (န) [ပဋ္ဌ+သတ] တစ်ရာသော-အထပ်
-အလွှာ။ ပရိစ္ဆေဒေါ ပနေတ္ထ နတ္ထိ၊ ပဋ္ဌ-
သတမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၄၀၉။ (-ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၄၅၈။)

ပဋိ (ထိ) [ပဋ္ဌ+တိ။ ပဋိး ဩ ပဋ္ဌဘေဒေ သျာ
လ္လလာဇေ ကြမုကဒြိမေ။ အမရ၊ ၁၄၊ ၄၁။
ဗျာချာသုဓာ။] ကြပိုင်၊ ထောက်ရပ်နိပင်။
ပဋိ-ကြည်။

ပဋိကာ (ထိ) [ပဋိ+က+အာ။ ပဋ္ဌ+က+အာ။ ဋ္ဌ-
၏ အ-ကို ဣ-ပြု။] (၁) အပြား၊ ပြားချပ်
သောအရာ။ (က) ခါးပန်းပြား၊ ခါးပန်း
ကြိုးအပြား။ (ခ) အခင်းပြား၊ ပျဉ်ပြား။
(ဂ) ဝါး၊ နီ၊ ထန်း၊ ရွက်စသော အပြား။ (ဃ)
သန်လျက် -ဓား-အိမ်ပြား။ (င) အုတ်ပြား၊
ပွတ်လုံးခြမ်း။ (စ) ရွှေပြား။ (၂) ကြပိုင်၊
ထောက်ရပ်နိပင်။

(၁) အပြား၊ ပြားချပ်သော အရာ။ (က)
ခါးပန်းပြား၊ ခါးပန်းကြိုးအပြား။ အနုဇာနာမိ
ဘိက္ခဝေ ဒွေ ကာယဗန္ဓနာနိ ပဋိကံ သူက-
ရန္တကံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၇၆။ ပဋိကံ သူကရန္တကန္တိ
ဧတ္ထ ပကတိဝိတာ ဝါ မစ္ဆကဏ္ဍကဝါ-
ယိမာ ဝါ ပဋိကာ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၅၄။
ပဋိကာ သူကရန္တန္တိ၊ ဒုဝိဓံ ကာယဗန္ဓနံ။
ဒုဿပဇ္ဇော စ ရဇ္ဇ၊ စ၊ ဧကာ တဒနုလော-
မိကာ။ မစ္ဆကဏ္ဍကဓဇ္ဇရိ - ပတ္တာ မဋ္ဌာ စ
ပဋိကာ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။ ၂၃၆-၇။ ပဋိကာ
ကိဒိသိ ဝဇ္ဇတိတိ အာဟာ "မစ္ဆာ" တိအာဒိ။
ပဋိကာ မစ္ဆကဏ္ဍကဓဇ္ဇရိပတ္တာ ဝါ မဋ္ဌာ ဝါ
လတ္တာတိ သမ္ပန္နော။ ၎င်း၊ ဋီ၊ သစ်။ (- ဝိ၊ ၄။ ၁။
၂၇၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၃၈၅။ ကင်္ခါ။ ၂၄၄။) (ခ) အခင်း

ပြား၊ ပျဉ်ပြား။ ဩနမတိ ပဋိကာဒိနံ ပလမ္မ-
နေန။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၃၃၃။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။
၂၁၇။) (ဂ) ဝါး၊ နီ၊ ထန်း၊ ရွက် စသော အပြား။
အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သလ္လကာယ ဝါ
ပဋိကာယ ဝါ ဥပနိဗန္ဓိတ္တာ ဩပုဋ္ဌိတ္တာ ဘတ္တံ
ဥဒ္ဓိသိတုံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၃၃၀။ ရုက္ခသာရမယာယ
သလ္လကာယ ဝါ ဝေဠုဝိလိဝတာလ-
ပဏ္ဏာဒိမယာယ ပဋိကာယ ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၃၈။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၇၃။ (-ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၄၃၄။)
(ဃ) သန်လျက်-ဓား-အိမ်ပြား။ ဝဇ္ဇာယ
ကောသိယာတိ ပရိဝဋ္ဌုလာယ အသိကော-
သိယာ။ ပတ္ထဋ္ဌာယာတိ ပဋိကာယ။ သိ၊ ဋီ၊
သစ်။ ၂။ ၁၄၉။ (င) အုတ်ပြား၊ ပွတ်လုံးခြမ်း။
ဣန္ဒကဒိဟိ ဥဒ္ဓံ၊ တိရိယဉ္စ ပဋိကာဒ-
ယော ဒဿေတွာ စတုဆိဒ္ဓယုတ္တံ ကတံ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၃၇။ (စ) ရွှေပြား။ ယဿာ ယဿာ
စ ပိလန္ဓနဝိကတိယာ အာကင်္ခတိ ယဒိ
ပဋိကာယ ယဒိ ကုဏ္ဍလာယ။ အံ၊ ၁။ ၂၅၅-
၉။ ပဋိကာယာတိ သုဝဏ္ဏပဋိကာယ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၇။ (-အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၉၅။) (၂) ကြပိုင်၊
ထောက်ရပ်နိပင်။ ပဋိ-ကြည်။

ပဋိပုပ္ဖ (န) [ပဋိ+ပုပ္ဖ] ကြပိုင်-တောက်ရပ်-
ပန်း။ ပသန္တစိတ္တော သုမနေ၊ ပဋိပုပ္ဖမ-
ပူဇယိ။ အပ၊ ၂။ ၃၇။

ပဋိပုပ္ဖိယ (ပု) [ပဋိပုပ္ဖ+ဣယ] ပဋိပုပ္ဖိယထေရ်၊
ကြပိုင်- ထောက်ရပ်နိ-ပန်းကို-လှူဒါန်း-
ပူဇော်-ခဲဖူးသော မထေရ်။ ဣတ္ထံ သုဒံ
အာယသ္မာ ပဋိပုပ္ဖိယော ထေရော ဣမာ
ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။ အပ၊ ၁။ ၃၃၇။
အပ၊ ၂။ ၃၇။

ပဋိ (တိ) [ပဋ္ဌ+တိ] ။ ပဋိ+တိ။ ကြမုကး
ပဋိကာချး သျာတ်၊ ပဋိ လာက္ခာပြဿာဒနး။

အမရ။ ၁၄၊ ၄၁။ ပဋိသန္ဓေသန္တိ။ အတ ဣနိ
 (ပါ၊ ၅၊ ၂။ ၁၁၅။) .... ယဒ္ဓါ ပဋိဓမ္မိတ်
 တိန္ဒြေတံ ငိမ် (ဂ၊ ၄၊ ၁၊ ၄၅။) .... “ပဋိ
 လလာဋ္ဌဘူမိယံ ပဋိ လက္ခဏသုဒ္ဓါ-
 နေ” ဣတိ ဋ္ဌဝဂီန္ဒြေ ဝိဇ္ဇာ။ ဗျာချာသုဓာ။ |
 ကြပိုင်၊ တောက်ရပ်နိပင်။ (“သစ်ကြံပို့”
 လည်း ဟူ၏။ ဓာန်၊ သျှ၊ ဟောင်း။) ပူဂေါ တု
 ကမုကော စာထ။ ပဋိ လာခါပသာဒနော။
 ဓာန်။ ၅၆၄။ ဒွယ် လောဟိတလောဒ္ဓေ။
 ပဋိဣတျာချာ ယဿ ပဋိ။ “ပဒ္ဓိ”တိပိ
 ပါဌော။ ဓာန်၊ ၆။ ၅၆၄။

ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍ^၃(ပု) [ပတ္တ+ဥဏ္ဏာ+အ။ မဏ္ဍုက-
 ပဏ္ဍပတြောဏ်နဋကဋ္ဌင်္ဂဋ္ဌုဏ္ဍကား။ အမရ။
 ၁၄၊ ၅၆။ ပတြေ ဥဏ္ဏာသျှ၊ ပတြောဏ်
 ဓော်တကော်ဓေယေ ဣဝံ သျှာဏ္ဍောဏကေ
 ပုမာန်။ ဗျာချာသုဓာ။ ပတြောဏ် ဓော်တ-
 ကော်ဓေယံ ဗဟုမူလျံ မဟာနဓမ်။ အမရ။
 ၁၆၊ ၁၁၃။ ပတြေမု ကဏ္ဍောဏ် ပတြော-
 ဏ် သျှ၊ အဂအာချစ် (၅၊ ၂၊ ၁၂၇)။
 “ပတြောဏ် ဓော်တကော်ဓေယေ၊ ပတြော-
 ဏ်း ဓေါဏကဋ္ဌမေ” ဣတိ ဝေမး။ ဗျာချာသုဓာ။
 | (၁) ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍတိုင်း၊ ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍမည်
 သောအရပ်။ (န) ဖွပ်လျှော်ပြီးသော ပိုးချည်
 အဝတ်။ (၁၊ ၂) ခေါမ် ဒုကူလံ ကောသေယျံ၊
 ပဋိဏ္ဍံ ကမ္မလော စ ဝါ။ ဓာန်။ ၂၉၁။ ကော-
 သေယျမေဝ ဓောတံ ပဋိဏ္ဍံ နာမ၊ ဝုတ္တဉ္စ
 “ပဋိဏ္ဍံ ဓောတကောသေယျ” ဣ၊ ပတ္တဏ္ဍိပိ
 ပါဌန္တရံ။ ပဋိဏ္ဍရဋ္ဌေ ဇာတတ္တာ ပဋိဏ္ဍိပိ
 ဝဒန္တိ။ ဓာန်၊ ၆။ ၂၉၁။ အောက်ပုဒ်လည်း
 ကြည့်။

ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍ^၂ (တ) | ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍ+အ |
 ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍတိုင်း၌ ဖြစ်သော-အဝတ်-

သင်္ကန်း။ ပဋိဏ္ဍံ စိနပဋ္ဌေ၊ ကောသေယျံ
 ကမ္မလမ္ပိ စ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၇၄။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၀၄။
 ဘဂဝတာ ဆ စိဝရာနိ အနုညာတာနိ။ ဓမ္မ-
 သင်္ဂါဟကဏ္ဍေရေဟိ တေသံ အနုလောမာနိ
 ဒုကူလံ၊ ပတ္တဏ္ဍံ၊ စိနပဋ္ဌံ၊ သောမာရပဋ္ဌံ၊
 ဣဒ္ဓိမယိကံ၊ ဒေဝဒတ္တိယန္တိ အပရာနိ ဆ
 အနုညာတာနိ။ တတ္ထ ပတ္တဏ္ဍန္တိ ပတ္တဏ္ဍ-
 ဒေသေ ပါဏကေဟိ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ။ ဝိ၊ ၆၊ ၃။
 ၃၈၅။ ဝိ၊ သင်္ဂါဟ။ ၄၆၃။ ပတ္တဏ္ဍဒေသေ
 သဉ္ဇာတဝတ္ထံ ပတ္တဏ္ဍံ။ ကောသေယျဝိသေ-
 သောတိ ဟိ အဘိဓာနကောသေ ဝုတ္တံ။
 သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၃။ သာ ပန စတေသံ အနု-
 လောမာတိ ဒေသေတု ဒုကူလာဒိနိ (ဒိ၊ ၆၊ ၃။
 ၁၉၂) တိ ဝုတ္တံ။ အာဒိ-သဒ္ဓေန ပဋိဏ္ဍံ၊
 သောမာရပဋ္ဌံ၊ စိနပဋ္ဌံ၊ ဣဒ္ဓိမံ၊ ဒေဝဒိန္နန္တိ
 စတေသံ သင်္ဂဟော။ တတ္ထ .... ပဋိဏ္ဍ-
 ဒေသေ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ ပဋိဏ္ဍံ။ “ပဋိဏ္ဍံ
 ကောသေယျဝိသေသော” တိ ဟိ အမရ-
 ကောသေ ဝုတ္တံ။ ဒိ၊ ၆၊ ၃။ ၂၂၄။ ဒုကူလဉ္စေဝ
 ပဋိဏ္ဍ-ပဋ္ဌံ သောမာရစိနဓံ။ ခုဒ္ဓသိက္ခာ။
 ၃၁။ ပဋိဏ္ဍန္တိ ပဋိဏ္ဍသု ဇာတံ ပဋိဏ္ဍံ။
 ဒေသဝါစိနော ဗဟုဝစနန္တာတိ ဝိဂ္ဂဟော။
 ၎င်း၊ ၆။ သစ်။ (-အပါ၊ ၁။ ၃။ ဒိ၊ ၆၊ ၁။ ၁၇၇။
 အဘိ၊ ၆၊ ၁။ ၇၀။ အဘိ၊ ၆၊ ၂။ ၃၄၄။ သုတ္တနိ၊ ၆။
 ၁။ ၂၅၁။ အပါ၊ ၆၊ ၁။ ၁၁၈။ ဝဇီရ၊ ၆၊ ၂၊ ၄၈၇။
 သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၈၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၀။ ကင်္ခါ၊ ၆။
 သစ်။ ၂၇၉၊ ၃၃၈။ သိ၊ ၆၊ ၁။ ၂၊ ၉၈။ အံ၊ ၆၊ ၂။
 ၂၆၇။)

ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍဒေသ (ပု) | ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍ+ဒေသ |
 ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍ အရပ်၊ ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍတိုင်း။
 ပတ္တဏ္ဍာ (အပါ၊ ၁။ ၃) ပတ္တဏ္ဍဒေသေ
 ဇာတပဋ္ဌေဟိ ကတာ။ အပါ၊ ၆၊ ၁။ ၁၁၈။ ပဋိ-
 ဏ္ဍဒေသေ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ။ “ပဋိဏ္ဍံ ကော-

သေယျဝိသေသော"တိ ဟိ အဘိဓာနကော-
သေ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၈၅။ (-ဝိ၊ ၅။ ၁။
၃၈၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၆၃။ ဝဇီရ။ ၆၂။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၃၃၃။ ကင်္ခါ၊ ၆။ သင်္ခါ။ ၂၇၉။ သိ၊ ၆။ သင်္ခါ။ ၂။
၉၈။ ဒိ၊ ၆။ ၁။ ၂၂၄။)

ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍပဋ္ဌပဋ္ဌ (ပ) [ပဋိ(တ္တ)ဏ္ဍ + ပဋ္ဌ+
ပဋ္ဌ] ပဋ္ဌ(တ္တ)ဏ္ဍတိုင်းဖြစ် - အဝတ်-
အထည်, စိန်တိုင်းဖြစ် - အဝတ်-အထည်။
ဗြာဟ္မဏော ဧတ္တကမ္ပိ ဒတွာ အတုဋ္ဌော ပုန
.... ပဋ္ဌဏ္ဍပဋ္ဌပဋ္ဌ စ ဖာလေတွာ ဖာလေတွာ
အာယောဂအသဗ္ဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနပရိဿာ-
ဝနာဒိနံ အတ္ထာယ အဒါသိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၇။
ပတ္တုဏ္ဍပဋ္ဌပဋ္ဌ စာတိ ပတ္တုဏ္ဍပဋ္ဌ စ
ပဋ္ဌပဋ္ဌ စ။ တတ္ထ ပတ္တုဏ္ဍပဋ္ဌပဋ္ဌသေ ဘဝါ
ပတ္တုဏ္ဍာ၊ ကောသိယဝိသေသတိပိ ဝဒန္တိ။
ပဋ္ဌာနိ ပန စိနပဋ္ဌာနိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၈။ (-
ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၇။)

ပဋ္ဌ (ပ) [ပ+ဋ္ဌ+အ။ ပုရောဂေါ၊ ဂြေသရပြဗ္ဗာ -
ဂြတး သရပုရးသရး။ ပုရောဂမး ပုရောဂါမိ၊
မန္တဂါမိ တု မန္တရး။ အမရ။ ၁။ ၈၇၂။ ပြတိဗ္ဗတေ
ဂစ္ဆတိ။ "အာတဇ္ဇေါပယင်္ဂေ" (၃၊ ၁၊ ၁၃၆)
ဣတိ ကး၊ ပြဗ္ဗောဂြဂါမိနိ(၈၊ ၁၊ ၁၉၂) ဣတိ
မး။ "ပြဗ္ဗုဋ္ဌိဗ္ဗ ဂြဂေ ခြေဗ္ဗေ၊ ပုံသိ စာဏ္ဍာ-
လိကောမဓေါ" (ဣတိ မေဒိနိ)။ ဗျာချာသုဓာ။
(ပဋ္ဌ-ပြာ) | (၁) ကင်းတပ်၊ ရှေ့သွားစစ်သည်၊
(၂) ပြုစု-လုပ်ကျွေး-သူ (အစေအပါး, တပည့်
တပန်း)။ (တိ) (၃) လိမ္မာ-ကျွမ်းကျင်-
စွမ်းနိုင်-သောသူ။ (၄) သာယာ-ကောင်း-
မြတ်-သော (အသံ)။ (၁) အာမုက္ကော ပဋ္ဌိ-
မုက္ကောထ၊ ပုရေစာရိ ပုရေစရော။ ပုဗ္ဗင်္ဂမော
ပုရေဂါမိ၊ မန္တဂါမိ တု မန္တရော။ ဓာန်။ ၃၇၈-
၉။ စတုက္ကံ အဘိဓာရပဒါတိမိ။ .... ပုရော-

ဂေါ, အဂ္ဂေသရော, ပဋ္ဌော, အဂ္ဂတော-
သရော, ပုရဿရော, ပုရောဂမောပူတြ။
ဓာန်၊ ၆။ ၃၇၉။ (၂) အသံသယံ တေပိ ဇာနန္တိ၊
ပဋ္ဌဘူတာ ယသသိနော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၉။ ပုန
တေသံ ဘာသမာနာနံ ဝစနံ သုတွာ ယေပိ
တေသံ ပဋ္ဌဘူတာ ယသသိနော ပရိစာရ-
ကာ၊ တေပိ ဇာနန္တိ။ ဇာ၊ ၅။ ၅။ ပဋ္ဌဘူတာ-
တိ ဥပဋ္ဌာကဘူတာ၊ တေ ဘူတာတိ ဝါ
အတ္ထော။ ဇာတ်၊ ၆။ သင်္ခါ။ အဝါစရိ ပဋ္ဌဝ-
သာနဂဿ၊ ကံ ဝါပိ ဣတ္ထိ နာတိစရေ တ-
ဒညံ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၃။ ပဋ္ဌဝသာနဂဿာတိ
ပဋ္ဌဿ အတ္တနော ဝသာနဂတဿ၊ အတ္တနော
ပေသနကရဿ သန္တိကေတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၅။
၅။ ၄၇၉။ ပဋ္ဌဝသာနဂဿာတိ ဧတ္ထ ပေသိ-
ယတိတိ ဝါ ပဋ္ဌော။ ဒါသန္တေဝါသိကာဒိ။
ဇာတ်၊ ၆။ သင်္ခါ။ (၃) ပဋ္ဌော ဘူမန္တလိက္ခသ္မိ၊
နက္ခတ္တပဒကောဝိဒေါ။ အပါ၊ ၁။ ၄၁၂။ ဇာ၊ ၁။
၃၈၆။ ပဋ္ဌောတိ ဆေကော ပဋ္ဌိဗလော၊ ဘူမိ-
ယဉ္စ အန္တလိက္ခေ စ ဒေါသဂုဏေ ဇာနိတုံ
သမတ္ထော။ ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၃၂၉။ အာယသ္မာ ဥဒါယိ
ပဋ္ဌော (ပဋ္ဌော၊ သိ၊ သျာ) ဟောတိ စိဝရကမ္ပံ
ကာတုံ။ ဝိ၊ ၂။ ၈၅။ ပဋ္ဌောတိ ပဋ္ဌိဗလော၊ နိပု-
ဏော စေဝ သမတ္ထော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၇၁။ ပဘာဝေန ဌာတိ ပဝတ္တတိတိ
ပဋ္ဌောတိ ကတေ ပဋ္ဌိဗလောဝ လဗ္ဘတိ။
တေနာဟ "ပဋ္ဌိဗလော" ဝိ။ နိပုဏောတိ
ကုသလော။ ပါစိတ်၊ ယော။ ၅၄။ (၄) ဝဂ္ဂုတိ
ဆေကော သုန္တရော။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၄။ ဆေ-
ကောတိ ပဋ္ဌ ပဋ္ဌော။ သော စဿ ပဋ္ဌဘာ-
ဝေါ မနောဟရောတိ အာဟ "သုန္တရော" တိ။
အံ၊ ၆။ ၁။ ၂၄၀။

ပဋ္ဌပဋ္ဌ (န၊ ထိ) [ပ+ဋ္ဌ+ဏာပေ+ယု။ ဌပိယတေ

ဌပနာ။ နိရုတ္တိနာ။ ၅၅၇။ (ပြဿာပန-သံ။ ပဌဝဏ-ပြာ)။ (က) ရှေးဦးစွာ-တည်-ဖြစ်-စေခြင်း။ (ခ) အပြားအားဖြင့်-တည်-ဖြစ်-စေခြင်း၊ တည်ထားခြင်း။ (ဂ) စီရင်-စီမံ-ခြင်း။ (က) တထာ ဟိ သင်္ခေပတော "ပဌမံ ဉပနံ ပညာပနံ၊ ပဌမမေဝ ဌပနံ ပဌပနံန္တိ ဣမာနိ ပဒါနိ သင်္ကာသနပကာသနပဒေဟိ အတ္တတော အဝိသိဋ္ဌာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂၇၂။ (ခ) ယဒိံ စတုနံ အရိယသစ္စာနံ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနိကမ္ပံ။ မ၊ ၃။ ၂၉၁။ ပဋိသံ။ ၂၇၇-၈။ အပိစေတ္ထ ပညာပနာ နာမ ဒုက္ခသစ္စာဒိနံ ဌပနာ။ အာသနံ ဌပေန္တော ဟိ အာသနံ ပညပေတိတိ ဝုစ္စတိ။ ပဌပနာတိ ပညာပနာ။ မ၊ ၅။ ၁၄။ ၂၁၇။ ပညာပနာတိ ဇာနာပနာ၊ ဉာဏမုခေ ဌပနာ ဝါ။ အာသနံ ဌပေန္တော ဟိ "အာသနံ ပညပေတိ"တိ ဝုစ္စတိ။ ပဌပနာတိ ပညာပနာ၊ ပဝတ္တနာတိ အတ္တော၊ ဉာဏမုခေ ဌပနာ ဝါ။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁၈၂။ ပဌပနာတိ ပတိဋ္ဌာပနာ။ ယသ္မာ ပတိဋ္ဌပိယမာနသဘာဝါ ဒေသနာ ဘာဇနံ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဝိယ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "ပညာပနာ"တိ၊ ဇာနာပနာတိ အတ္တော။ မ၊ ၅။ ၁၄၀၅။ (-သံ၊ ၁၂။ ၁၈၇။ စူဠနိ၊ ၁၉၉။ သံ၊ ၅။ ၄၈။ အဘိ၊ ၅။ ၁၂။ ၃၄၃။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၄၄။ အနု၊ ၅။ ၂၀၃။) (ဂ) ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗန္တိ တဿေဝ ပဌပနံ ဝိစာရဏံ၊ တံ န ကုက္ကုစ္စာယတိ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၅၆။ အဘိ၊ ၅။ ၁၂။ ၅၆။ အပဌပနန္တိ အသံဝိဒဟနံ။ တေနာဟ "အဝိစာရဏန္တိ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၅၄။

ပဌပနပဋိက္ခေပ (ပု) [ပဌပန+ပဋိက္ခေပ]တည်-ဖြစ်-စေခြင်းကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။

န ကာယကမ္ပံ န ဝစီကမ္ပံ ပဌပေတိတိ ဝိညတ္တိဒ္ဓယဇနကဿေဝ ပဌပနပဋိက္ခေပေန ဒုဗ္ဗလဿ မနောကမ္ပဿ အနညာ-တတ္တာ။ မူလ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၁။

ပဌပနမူလက (တိ) [ပဌပန+မူလ+က]တည်-ဖြစ်-စေခြင်းလျှင်-အရင်း-မူလ-ရှိသော။ ပတ္တနာယ ပဌပနမူလကံ ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ပနောတံ န ပတ္တနာယ ပဌပနမူလကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၂၆၇။ ဥဇုကံ ပန ပစ္စယဘာဝေါ နတ္ထိတိ ဝုတ္တံ "န ပတ္တနာယ ပဌပနမူလကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"တိ။ (-မ၊ ၅။ ၂။ ၂၈၈။)

ပဌပနသဘာဝ (တိ) [ပဌပန+သဘာဝ]တည်-ဖြစ်-စေခြင်း သဘောရှိသော။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဝိဒ္ဓံသနသဘာဝတ္တာ၊ အကုသလာနံ ဝါ ပဇောနေ ကုသလာနံ သမ္မာဒနေ ပဌပနသဘာဝတ္တာ အာရမ္ဘဓာတု။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၆၇။ (-ဒိ၊ ၅။ ၂။ ၃၁၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၃၇၅။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၈၅။)

ပဌပယတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဌာ+ဏာပယ+တိ]တည်-ဖြစ်-စေ၏၊ ရယူ၏။ ဓမ္မိံ ဗလိံ ပဌပယဿ ရာဇေ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၅။ ဓမ္မိံ ဗလိန္တိ ဓမ္မေန သမေန အနတိရိတ္တံ ဗလိံ ဂဏှာတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ၅။ ၄။ ၄၀၀။ ဂဏှာတိ ဣမိနာ ပဌပယဿတိ ပဒဿ အဓိပ္ပါယတ္တံ ဒဿေတိ။ ဇာတ်၊ ၅။ ၁။ ၁၅၇။ ပေတ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၈။ ပဌပယိသု-မ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၂၀၀။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၅၆၈။ ဒါနံ ပဌပယိဿာမိ၊ ယံ မမဿ သုခါဝဟံ။ ပေတ၊ ၁။ ၅၆။ ပဌပယိဿာမိတိ ပဝတ္တယိဿာမိ။ ပေတ၊ ၅။ ၁။ ၁၅။

ပဌပယသု(ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပယ+သု |
တည်-ဖြစ်-စေလော့၊ ရယူလော့။ အထက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဌပယိသု(ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပယ+ဉ် | တည်
-ဖြစ်-စေကုန်ပြီ၊ ရယူကုန်ပြီ။ ပဌပယတိ-
ကြည့်။

ပဌပယိ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပယ+ဤ |
တည်-ဖြစ်-စေပြီ၊ ရယူပြီ။ ပဌပယတိ-ကြည့်။

ပဌပယိဿာမိ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပယ+
ဿာမိ | တည်-ဖြစ်-စေလတ်အံ့။ ပဌပယတိ-
ကြည့်။

ပဌပိတ (တိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+တ | (၁)
အပြားအားဖြင့် -တည်- ဖြစ်-စေအပ်သော။
(က)ထားအပ်သော။ (ခ)ပြောကြား- သိစေ-
အပ်သော။ (၂) အပြားအားဖြင့်-တည်-ဖြစ်-
စေရာ (တရား)။ (၁) (က) ကိဉ္ဇာပိ တေန
ဥဘတောသံဃဿ ဒါနံ ပဌပိတံ၊ ဒွိသု ပန
ပရိသာသု သန္တပိတာသု သေသဇနမ္ပိ သန္တ-
ပေတိယေဝ။ သံ၊ ၄။ ၁၁၀၅။ အဇ္ဇတန-
ကာလပုရိသာနံ ဝိယာတိ ဝိယ-သဒ္ဓေါ
အဋ္ဌာနေ ပဌပိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၈၈။ (-
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၀၈။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၀၅။ ပေတ၊ ၄။
၁၁၂။ စရိယာ၊ ၄။ ၄၃။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
၈၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၁၃။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၆။ အံ၊ ၄။ ၁။
၈၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၈။) (ခ) တယိဒံ အာယ-
သ္မတာ ခေမကေန တဿ ဘဂဝတော
သာသနံ ဝိတ္တာရေန အာစိက္ခိတံ ဒေသိတံ
ပညာပိတံ ပဌပိတံ ဝိဝရိတံ။ သံ၊ ၂။ ၁၀၈။
(-မဟာနိ။ ၁၄၄၊ ၂၀၄၊ ၂၁၇။ စူဠနိ။ ၃၀၊ ၇၂၊
၂၀၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၁၃။
မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၆။) (၂) ပဌပိတသောမနဿ-
ကြည့်။

ပဌပိတနစ္စက (တိ) | ပဌပိတ+နစ္စ+က | တည်-
ဖြစ်-စေအပ်သော ကခုန်ခြင်းရှိသော၊ သူ။
ဝိဝိဓံ ပနစ္စကာတိ ယန္တသုတ္တာဒိနံ အဉ္စန-
ဝိဿဇ္ဇနာဒိနာ ပဌပိတနစ္စကာ၊ ပနစ္စန္တာ ဝိယ
ဒိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၆၄။

ပဌပိတပတ္တန (တိ) | ပဌပိတ+ပတ္တနာ | တည်
-ဖြစ်-စေအပ်သော -တောင်တ-ဆုတောင်း-
ခြင်းရှိသော။ အာယသ္မတော ရာဟုလဿ
ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပက္ကတ္တာ သဒ္ဓိံ ပဌပိတ-
ပတ္တနာ ဒေဝတာ ဥဒိက္ခမာနာ တိဋ္ဌန္တိ
"ကဒါ န ခေါ ဥတ္တရိ အာသဝါနံ ခယေ
ဝိနေဿတိ"တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၉။

ပဌပိတဝိပဿန (တိ) | ပဌပိတ+ဝိပဿနာ |
တည်-ဖြစ်-စေအပ်သော-အထူးရှုသိမျှ-
ဝိပဿနာဉာဏ်-ရှိသော။ အာရဒ္ဓဝိပဿ-
ကေဟိတိ သမာဓိကမ္ပိကဝိပဿကေဟိ၊
သိခါပုတ္တဝိပဿကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ န
ပဌပိတဝိပဿနေ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၃။

ပဌပိတသောမနဿ (န) | ပဌပိတ+သောမနဿ |
တည်-ဖြစ်-စေရာ-ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်
မျှ-သောမနဿ။ အဘိနိဝိဋ္ဌသောမန-
ဿေသုတိ ဝိပဿနံ ပဌပိတသောမန-
ဿေသု။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၄။

ပဌပိယမာန (တိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ယ+မာန |
တည်-ဖြစ်-စေအပ်သော၊ ပြောကြား-သိစေ-
အပ်သော။ ယော ဘိက္ခဝေ တထာဂ-
တေန ဧဝံ အာစိက္ခိယမာနေ ဒေသိယမာနေ
ပညာပိယမာနေ ပဌပိယမာနေ.... န ဇာနာတိ။
သံ၊ ၂။ ၁၁၄။

ပဌပိယမာနသဘာဝ (တိ) | ပဌပိယမာန +
သဘာဝ | တည်-ဖြစ်-စေအပ်သော သဘော

ရှိသော၊ ပြောကြား- သိစေ - အပ်သော
သဘောရှိသော။ ယသ္မာ ပဌပိယမာနသ-
ဘာဝါ ဒေသနာ ဘာဇနံ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဝိယ
ဟောတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ "ပညာပနာ"တိ။
မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။

ပဌပိယတေ(ကာကမ္မ၊ ကြိ) [ပ+ဌာ+ဏာပေ+ယ+
တေ] အပြားအားဖြင့်- တည်-ဖြစ်-စေအပ်
၏။ ထားအပ်၏။ ဝိဘဇိယန္တိ ဧတ္ထ၊ ဧတေန
ဝါ ခန္ဓာဒယောတိ ဝိဘင်္ဂေါ၊ တေ ဧဝ ပကိ-
ရိယန္တိ ပဌပိယန္တိ ဧတ္ထ၊ ဧတေန ဝါတိ
ပကရဏံ။ ဝိဘင်္ဂေါ စ သော ပကရဏဉ္စာတိ
ဝိဘင်္ဂပကရဏံ။ အနုဇ္ဈိမဉ္စရိယ။

ပဌပိယန္တိ(ကာကမ္မ၊ ကြိ) [ပ+ဌာ+ဏာပေ+ယ+
အန္တေ] အပြားအားဖြင့်- တည်-ဖြစ်-စေအပ်
ကုန်၏။ ထားအပ်ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌပေတဗ္ဗ(တိ) [ပ+ဌာ+ဏာပေ+တဗ္ဗ (ပြညွှာ-
ပယိတဗျ-သံ)] တည်-ဖြစ်-စေအပ်သော။
ပဌပေတဗ္ဗတော ပဌာနံ၊ ပဝတ္ထယိတဗ္ဗ-
တောတိ အတ္ထောဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ (-ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။)

ပဌပေတိ(ကာကြိ) [ပ+ဌာ+ဏာပေ+တိ (ပြညွှာ-
ပယတိ-သံ)] အပြားအားဖြင့်-တည်-ဖြစ်-
စေ၏။ (က) ထား၏။ (ခ) တီးမှုတ်-
မြည်စေ-၏။ (ဂ) ပြောကြား-သိစေ-၏။
(က) အနုဝါဒံ ပဌပေတိ၊ ဩကာသံ ကာ-
ရေတိ။ ဝိဇ္ဇာသံ။ (-ဇ္ဇာ။ ဝိဇ္ဇာယဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ အဘိဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဝဇ္ဇိရ။ သဝံ။
သာရတ္ထယဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
အနုဇ္ဈိမဉ္စရိယ။) အနုဝါဒံ ပဌပေတိ၊ ဩကာသံ
တာရေန္တိ။ ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။ အနုဝါဒံ ပဌပေတိတိ

ဣဿရိယံ ပဝတ္ထေန္တိ။ သာရတ္ထယဉ္စရိယ။
ဝိမတိယဉ္စရိယ။ (-ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။ ဝိသင်္ဂဟ။
ဉ္စရိယ။ သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ အံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။) ပဌပေမိ-အပဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
ပဌပေမ- ဓမ္မဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ပဌပေဟိ-ဒိဋ္ဌိယ။
ဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ပဌပေထ- ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။
အံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ပဌပေယျ
(ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ)တိ ပဌပေယျ ပဝတ္ထေယျ။
ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ (-စရိယာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။
သဝံ။) ပဌပေယျ-ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။ ပဌပေသိ-
ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။ ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ မိလိန္ဒဉ္စရိယ။
ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ-ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။ ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။ ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ အံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ ပဋိသံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
သဝံ။ ဓမ္မဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ ဓမ္မဋ္ဌာယဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ သုတ္တနိဋ္ဌာယဉ္စရိယ။
သုတ္တနိဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဝိမာနဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။
ထေရဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ထေရဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ထေရိ-
ဉ္စရိယ။ အပဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။
စရိယာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။
ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ သာရတ္ထယဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ အံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။ ဉ္စရိယ။
ပဌပေသံ-ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။ ဝိဇ္ဇာသံဇ္ဇာ။ ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။
ဒိဋ္ဌိယဉ္စရိယ။ မဇ္ဈိမဉ္စရိယ။ အံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
ဓမ္မဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ပေတဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ထေရိဋ္ဌာယဉ္စရိယ။
သဝံ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ ပဌပေသိ- အပဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ဝိသင်္ဂဟ။
ဉ္စရိယ။ ဇာဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ ပဌပေသာမိ- သံဇ္ဈိမဉ္စရိယ။
ဉ္စရိယ။ (ခ) သင်္ဂဟိကံ ဂဏံ ဟိတ္တာ၊ တူရိယံ
ပဌပေသဟံ။ အပဋ္ဌာယဉ္စရိယ။ တူရိယံ ပဌပေသ-
ဟန္တိ အဟံ တူရိယံ ပဌပေသိ၊ ဝဇ္ဇာပေသိန္တိ

အတ္ထော။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၇။ (ဂ) အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ-
 တွာ အဘိသမေတွာ အာစိက္ခတိ ဒေသေတိ
 ပညာပေတိ ပဌပေတိ ဝိဝရတိ ဝိဘဇေတိ
 ဥတ္တာနိကရောတိ။သံ၊၁။၂၆၄။ပညာပေတိတိ
 ဇာနာပေတိ။ ပဌပေတိတိ ဉာဏမုခေ ဌပေ-
 တိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈။ ပကာရေဟိ ဧဝ ပတိဋ္ဌ-
 ပေန္တော ပဌပေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။ (-သံ၊၁။
 ၃၆၇။ သံ၊၂။၁၁၄။ အံ၊၁။၂၈၉။ အဘိ၊က။
 ၂၄၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၁၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇၊၃၄၈။) သက် အာစရိယ-
 ကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ ပည-
 ပေန္တိ ပဌပေန္တိ ဝိဝရန္တိ ဝိဘဇန္တိ ဥတ္တာနိ-
 ကရောန္တိ။ ဒီ၊၂။၈၈။ အံ၊၃။၁၃၀။ အဘိ၊ဝိ။
 ၂၇၀။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၉။
 ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၅၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
 ၁၂၁။ အနုဋ္ဌ၊၂။၁၈၅။ ဗြူသိ အာစိက္ခသိ
 ဒေသေသိ ပညာပေသိ ပဌပေသိ ဝိဝရသိ
 ဝိဘဇသိ ဥတ္တာနိကရောသိ ပကာသေသိ။
 စူဠနိ၊၂၄။ အတ္ထံ ဇောဓေန္တော ပဌပေသိ။
 စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၂။ တမဟံ အနေကပရိယာယေန
 အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညာပေမိ ပဌပေမိ
 ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနိကရောမိ။ အံ၊၁။
 ၄၇၉။ ပညာပေမိတိ ဇာနာပေမိ။ ပဌပေမိတိ
 ပဌပေတွာ ပဝတ္ထေတွာ ကထေမိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၃၅၀။ (-မဟာနိ၊၂၁၂။ စူဠနိ၊၁၁၅၊၁၅၉။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၇။) ပဌပေဟိ- မဟာနိ၊၁၀၈၊၁၆၁။
 စူဠနိ၊၆၃၊၁၁၀၊၁၃၇၊၁၅၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၂၈။
 ဝဋ္ဋမာဗန္ဓမိစ္ဆေဝံ၊တေဘူမကမနာဒိကံ။ ပဋိ-
 စ္စသမုပ္ပါဒေါတိ၊ ပဌပေသိ မဟာမုနိ။ သင်္ဂ-
 ဟ။၁၃၄။ ပဌပေသိ ပညာပေသိ မဟာမုနိ
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ဝိဘာဝိနိ၊၂၄၀။ ပဌပေသိတိ
 နာနပ္ပကာရေန ဌပေသိ၊ သာ စ ဌပနာ
 ပညာပနာတိ အာဟ “ပညာပေသိ”တိ၊ နာန-

ပ္ပကာရေန ဒေသေသိတိ အတ္ထော။ မဏိမဉ္ဇူ၊
 ၂။၃၆၅။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၉၅) ပဌပိသု- စူဠနိ။
 ၁၂၅။ သက် အာစရိယကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ
 အာစိက္ခိဿန္တိ ဒေသေဿန္တိ ပညာပေဿန္တိ
 ပဌပေဿန္တိ ဝိဝရိဿန္တိ ဝိဘဇိဿန္တိ ဥတ္တာ-
 နိကရိဿန္တိ။ ဒီ၊၂။၈၇၊၉၅။သံ၊၃။၂၂၈။ အံ၊၃။
 ၁၃၀။ဥဒါန။၁၅၃။ ပဌပေဿန္တိတိ ပကာရေန
 ဌပေဿန္တိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၉၇။ ပဌပေဿန္တိတိ
 ပကာရေဟိ ဌပေဿန္တိ၊ ပကာသေဿန္တိတိ
 အတ္ထော။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၁။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၂၅၆။ ပဌပေဿာမိ- ဝိ၊၃။၁၄၁။ မဟာနိ။
 ၃၁၉။

ပဌပေတုံ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ) | ပ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တုံ
 (ပြဿာပယိတုံ-သံ) | တည်-ဖြစ်-စေခြင်းငှါ။
 (က) ထားခြင်းငှါ။ (ခ) ပြောကြား -သိစေ-
 ခြင်းငှါ။ (က) ပဌမမဟာဝိပါကစိတ္တေန
 ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ .... သံဝရာသံဝရေ
 ပဌပေတုံ သမတ္တဘာဝံ ဥပဂတဿ။ အဘိ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၃၀၉။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၅။) (ခ) သာသနံ
 ဝိတ္ထာရေန အာစိက္ခိတုံ ဒေသေတုံ ပညာ-
 ပေတုံ ပဌပေတုံ ဝိဝရိတုံ ဝိဘဇိတုံ ဥတ္တာနိ-
 ကာတုံ။ သံ၊၂။၁၀၇-၈။ ပညာပေတုန္တိ ဇာ-
 နာပေတုံ။ပဌပေတုန္တိ ပတိဋ္ဌာပေတုံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၉၀။ ပတိဋ္ဌာပေတုန္တိ ကထာပေတုံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၄၇။

ပဌပေတွာ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ) | ပ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တွာ
 (ပြဿာပယိတွာ-သံ) | တည်-ဖြစ်-စေ၍။
 အနုပဒံ နာမ ပါဠေက္ကံ ပဌပေတွာ ဧကတော
 ဩသာပေန္တိ (ဝိ၊၂။၂၅)တိ .... ဣမေ ပါဠေက္ကံ
 ပဌပေတွာ ဧကတော ဩသာပေန္တိ နာမ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈။ ပဌပေမိတိ ပဌပေတွာ ပဝတ္ထေ-
 တွာ ကထေမိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၀။ ဓယဝယံ

ပဌပေတွာ(မာဠာ၄၁၉၀)တိ ဝိပဿနံ အာရ-
 ဘိတွာ။ မဇ္ဈိ၃၁၂၀၄။ (-အပါ၁၁၂၉၁။
 အပါ၂၁၇၀။ မိလိန္ဒ။၁၅။ ဝိဇ္ဇာ၁၁၆၁၇၃။
 ဝိဇ္ဇာ၄၁၆၈။ ဒီဋ္ဌာ၃၁၈၁၈၁။ မာဠာ၂၁၃။
 မာဠာ၃၁၉၇။ မာဠာ၄၁၈၆။ သံဇ္ဇာ၂၁၇၇။
 သံဇ္ဇာ၃၁၉။ အံဇ္ဇာ၁၃၅၃၀၇။ အံဇ္ဇာ၂၁၇၀။
 အံဇ္ဇာ၃၁၆၁။ အဘိဋ္ဌာ၁၁၁၈၁၇၃။ အဘိ-
 ဋ္ဌာ၂၁၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၁၁၁၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၂၁၃၄၂။
 ဓမ္မာဋ္ဌာ၁၅၃၁။ဓမ္မာဋ္ဌာ၂၁၀၉၂၈၁။ ဥဒါနာဋ္ဌာ-
 ၂၆၄။ ဣတိဝုတ်ဋ္ဌာ၂၄၉။ ထေရဋ္ဌာ၂၁၃၆။
 ထေရီဋ္ဌာ၄၅။ အပါဋ္ဌာ၁၁၂၄။ စရိယာဋ္ဌာ-
 ၁၉၀။ ဇာဋ္ဌာ၃၁၂၅။ ဇာဋ္ဌာ၄၁၂၅၃၁၆။
 ဇာဋ္ဌာ၅၁၃၆။ နေတ္ထိဋ္ဌာ၂၇၂။ သာရတ္ထာ၂-
 ၃၄၁။ သာရတ္ထာ၃၁၂၁။ ဝိမတိ၁၁၉။ သီဇ္ဈိ-
 သစ်၁၁၁၄။ ဒီဋ္ဌိ၂၁၄၈၁၆၅။ ဒီဋ္ဌိ၃-
 ၂၁၃။ မဇ္ဈိ၂၁၂၁၇၂။ မဇ္ဈိ၃၁၈။ သံဇ္ဈိ၁-
 ၂၁၇။ သံဇ္ဈိ၂၁၃၆၂။ အံဇ္ဈိ၁၁၂၃၇။ အံဇ္ဈိ၂-
 ၁၈၉။ အံဇ္ဈိ၃၁၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၁၁၁၄၆။ နေတ္ထိ-
 ဋ္ဌိ။၈၉။)

ပဌပေတွာန(ကာကြိဝိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+တွာန |
 တည်-ဖြစ်-စေ၍။ အာရက္ခံ ပဌပေတွာန၊
 ပါကာရံ ကာရယိံ ဒဋ္ဌံ။ အပါ၁၁၄၂။

ပဌပေထ(ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ထ | တည်-
 ဖြစ်-စေကုန်လော့။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေန္တ(တိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+အန္တ | တည်-ဖြစ်-
 စေသောသူ။ ဣမ တဿ ဓာတုကမ္မ-
 ဌာနိကဿ ဘိက္ခုနော သောတဒ္ဓါရေ ပရိ-
 ဂ္ဂဟံ ပဌပေန္တော ဗလံ ဒဿေတိ။ မာဠာ၂။
 ၁၂၈။ ပဌပေန္တောတိ အာရဏန္တော ဒေသေ-
 န္တော။ မဇ္ဈိ၂၁၆၉။ သတိ ပဌပေန္တော
 (မာဠာ၄၁၈၉)တိ .... သတိ ဥပဌပေန္တော။
 မဇ္ဈိ၃၁၃၈၇။ (- မာဠာ၄၁၈၆-၇၂၄၄။

သံဇ္ဇာ၃၁၂၃၇။ အဘိဋ္ဌာ၂၁၄၀။ ဇာဋ္ဌာ၁၁၃၃။
 နေတ္ထိ။ ဋ္ဌာ၁၆၃။ သာရတ္ထာ၃၁၂၁။ ဒီဋ္ဌိ၂။
 ၁၇၃။ မဇ္ဈိ။ ၂။၂၁။ မဇ္ဈိ၃၁၃၈၄။ အံဇ္ဈိ၃။
 ၃၁၅။ နေတ္ထိဋ္ဌိ။၄၄။)

ပဌပေန္တိ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+အန္တိ |
 တည်-ဖြစ်-စေကုန်၏။ (က) ထားကုန်၏။
 (ခ) ပြောကြား-သိစေ-ကုန်၏။ ပဌပေတိ-
 ကြည့်။

ပဌပေမ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+မ | တည်-
 ဖြစ်-စေကုန်၏။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေမိ(ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+မိ | တည်-
 ဖြစ်-စေ၏။(က)ထား၏။ (ခ) ပြောကြား-
 သိစေ-၏။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေယျံ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဧယျံ |
 တည်-ဖြစ်-စေရာ၏။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေယျ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဧယျ |
 တည်-ဖြစ်-စေရာ၏။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေသိ(ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဣ | တည်-
 ဖြစ်-စေပြီ။ (က) ထားပြီ။ (ခ) တီးမှုတ်-
 မြည်စေ-ပြီ။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေသိ ° (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+သိ |
 တည်-ဖြစ်-စေ-၏။ ပြောကြား-သိစေ-၏။
 ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေသိ ' (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဤ |
 တည်-ဖြစ်-စေပြီ။ (က) ထားပြီ။ (ခ)
 ပြောကြား- သိစေ-ပြီ။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေသုံ (ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဥံ | တည်-
 ဖြစ်-စေကုန်ပြီ။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေဿန္တိ(ကာကြိ) | ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဿန္တိ |

တည်-ဖြစ်-စေကုန်လတ္တံ့၊ ပြောကြား-သိစေ
-ကုန်လတ္တံ့။ ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေသာမိ(ကာကြိ) [ပ+ဌာ+ဏာပေ+ သာမိ]
တည်-ဖြစ်-စေလတ်အံ့။ (က) ထားလတ်
အံ့။ (ခ) ပြောကြား-သိစေ- လတ်အံ့။
ပဌပေတိ-ကြည့်။

ပဌပေဟိ (ကာကြိ) [ပ+ဌာ+ဏာပေ+ဟိ]
တည်- ဖြစ်-စေလော့။ (က) ထားလော့။
(ခ) ပြောကြား- သိစေ -လော့။ ပဌပေတိ-
ကြည့်။

ပဌဝသာနဂ (တိ) [ပဌ+ဝသ+အနဂ] မိမိအလို
' သို့ လိုက်သော-အစေအပါး-ကျေးကျွန်။
ပဌ (၂) ကြည့်။

ပဌာတိ (ကြိ) [ပ+ဌာ+အ+တိ] လွန်မင်း-ပြင်း
ထန်-စွာ တည်၏။ ပြေးဝင် - ပြန်.နံ- ချီ
ဖြစ်၏။ ပဌာတိတိ ပဌာနံ၊ ဥပဌာတိ သြက္က-
နိတွာ ပက္ခန္နိတွာ ပတ္တရိတွာ ပဝတ္တတိတိ
အတ္ထော။ ဒိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၄၄။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၃။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၂၁၄။ ပဌာတိတိ ဧတ္ထ ပ-သဒ္ဓေါ ဘုသ-
တ္ထဝိသိဋ္ဌံ ပက္ခန္နနံ ဒိပေတိတိ “သြက္ကန္တိတွာ
ပက္ခန္နိတွာ ပတ္တရိတွာ ပဝတ္တတိတိ အတ္ထော”တိ
အာဟ။ ဒိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၈၇။ မ၊ ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၃၃၈။ (-သံ၊
ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၄၅၂။)

ပဌာန (န) [ပ+ဌာ+ယု။ ဌာ ဂတိနိဝတ္တိယံ။...
သဏ္ဌာနံ၊ ပဌာနံ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၅၅။ (ပြဿာန-
သံ။ ပဌာဏ-ပြာ) (၁) ပဌာန်း၊ ပဌာန်း
ကျမ်းငယ်။ (က) အမျိုးမျိုးသော - အကြောင်း
-ပစ္စည်း-တို့ကို-ဟောကြား - ပြဆို - ရာ
ဒေသနာ။ (ခ) ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကို
ဟောတုပစ္စည်း စသည်တို့ဖြင့်-အထူးထူး-
အပြားပြား-ဝေဖန်-ပြဆို-ရာ ဒေသနာ။

(ဂ) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အငြိအတွယ်
မရှိ-သွားလာ-ကျက်စား-ရာ ဒေသနာ။ (၂)
ပဌာန်းကျမ်းကြီး၊ ၂၄-ပါးသော ပဌာန်းကျမ်း
ငယ်ခေါ် သမန္တပဌာန်းတို့၏ စုပေါင်းတည်
နေရာ ပဌာန်းကျမ်းတော်ကြီး။ (၃)(က)တည်
ရာအာရုံ။ (ခ) မြင်မြတ်-ပြဌာန်း-သော တည်
ရာ အာရုံ။ (င) ဖြစ်စေအပ်သော တရား။
(၅) (အာရုံ၌) စွဲမြဲစွာ တည်နေသော တရား။
(၆) (အာရုံ၌) စွဲမြဲစွာ တည်နေခြင်း။ (၇)
အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ပရိယတ္တိသာသနာ
၏ သံကိလေသဘာဂိယစသော အပြားအား
ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း (=ဖြစ်ခြင်းကို ပြတတ်သော
သုတ်)။ (၈) ဖြစ်ကြောင်း တရား၊ သိက္ခာသုံး
ရပ် - ပဋိပတ္တိသာသနာ -၏ ဖြစ်ကြောင်း
တရား (= ဖြစ်ကြောင်း တရားကို ပြတတ်
သော သုတ်)။ (၉) သွားလာ-ကျက်စား-ရာ၊
ဒေသနာဉာဏ်တော်၏ အငြိအတွယ်မရှိ -
သွားလာ-ကျက်စား-ရာ (သုတ်)။ (၁၀)
သာသနပဌာန၊ နေတ္တိကျမ်း၏ အစိတ်အပိုင်း
ကဏ္ဍတစ်ခု။ (၁၁) (က) သွားခြင်း၊ သွားလာ
-ကျက်စား-ခြင်း။ (ခ) ထွက်ခြင်း၊ စစ်ထွက်
ခြင်း။ (၁၂) အဦးအစ။

(၁) ပဌာန်း၊ ပဌာန်းကျမ်းငယ်။ အနန္တ
နယ သမန္တပဌာန်းကျမ်းကြီး၌- (၁) ဓမ္မာနု
လောမ (၂) ဓမ္မပစ္စနိယ (၃) ဓမ္မာနုလောမ
ပစ္စနိယ (၄) ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမ ဟူ၍
အပိုင်းကြီး ၄-ပိုင်း ရှိသည်။ ယင်းတို့တွင်
တစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်း၌ တိကပဌာန်း၊ ဒုက
ပဌာန်း၊ ဒုကတိကပဌာန်း၊ တိကဒုကပဌာန်း၊
တိကတိကပဌာန်း၊ ဒုကဒုကပဌာန်းဟူ၍
ပဌာန်းကျမ်းငယ်ပေါင်း ၆-ကျမ်းစီပါဝင်ရာ
စုစုပေါင်း သမန္တပဌာန်းကျမ်းငယ် ၂၄-ကျမ်း
ရှိသည်။ ယင်း ၂၄-ကျမ်းအပေါင်းကိုပင်

“အနန္တနယ သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီး”ဟု
ခေါ်ဆိုသည် (ပဌာန၊ ၁။ ၁၅၊ ၁၆၊ ၁၇၊ ၁၈။
အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၊ ၁၁။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၄၁-၂)။
ယင်းပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီးသည်သာလျှင်
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အငြိအတွယ်မရှိ၊
လွတ်လပ်စွာ ကျက်စားရာ ဖြစ်သည်။ ထို့
ကြောင့်ပင် သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည် ဘုရား
ဖြစ်တော်မူစ ၄-ခုမြောက် ရတနဃရ
သက္ကာဟ၌ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို သုံးသပ်
ဆင်ခြင်တော်မူရာ ရှေ့ ၆-ကျမ်း၌ ရောင်
ခြည်တော် ၆-ပါး ယှက်ပေါ် ကွန့်မြူးခြင်း
မရှိဘဲ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်
ကြီးကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူမှ ရောင်ခြည်
တော် ၆-ပါး ထွက်ပေါ်ကွန့်မြူးတော်မူ
သည် (အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃-၄-၅)။ ပရိယတ္တိ
သာသနာ ကွယ်ပရာ၌ ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း
တော်ကြီးသည် အလျင်ဆုံး ကွယ်ပမည်၊
ကျမ်းဖြစ်သည် (ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၅။ ၄။ ၈၁။
အံ၊ ၅။ ၁။ ၆၈။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၄၁၃)။

(က)အမျိုးမျိုးသော-အကြောင်း-ပစ္စည်း-
-တို့ကို-ဟောကြား-ပြဆို-ရာ ဒေသနာ။
ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနန္တိ? နာနပ္ပကာရပစ္စယ-
ဋ္ဌေန။ ပ-ကာရော ဟိ နာနပ္ပကာရတ္ထံ
ဒီပေတိ၊ ဌာန-သဒ္ဓေါ ပစ္စယတ္ထံ။ .... ဣတိ
နာနပ္ပကာရာနံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ဒေသိ-
တတ္တာ ဣမေသု စတုဝိသတိယာ ပဋ္ဌာ-
နေသု ဧကေန ပဋ္ဌာနံ နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၂။
၃၄၃။ (ခ) ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို
ဟောတု ပစ္စည်းစသည်တို့ဖြင့် -အထူးထူး-
အပြားအပြား-ဝေဖန်-ပြဆို-ရာ ဒေသနာ။
အပရော နယော - ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနန္တိ?
ဝိဘဇေနဋ္ဌေန။ .... ဣတိ ကုသလာဒိနံ ဓမ္မာနံ
ဟောတုပစ္စယာဒိဝသေန ဝိဘတ္တတ္တာ ဣ-

မေသု စတုဝိသတိယာ ပဋ္ဌာနေသု ဧကေန
ပဋ္ဌာနံ နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၄၃။ (ဂ) သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်၏ အငြိအတွယ် မရှိ - သွား
လာ-ကျက်စား-ရာ ဒေသနာ။ အပရော
နယော- ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနန္တိ ? ပဋိတ-
တ္ထေန။ ဂမနဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော။ .... ဣတိ
နာတိဝိတ္တာရိတနယေသု ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒိသု
အနိဿင်္ဂဂမနဿ သဗ္ဗညုတညာဏဿ....
နိဿင်္ဂသေန ပဝတ္တဂမနတ္တာ ဣမေသု
စတုဝိသတိယာ ပဋ္ဌာနေသု ဧကေန
ပဋ္ဌာနံ နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၄၃။ (-နေတ္ထိ၊ ၅။
၂၁၉)။

(၂) ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၊ ၂၄-ပါးသော
ပဋ္ဌာန်းကျမ်းငယ်ခေါ် သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏
စုပေါင်းတည်နေရာ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီး။
တဒနန္တရံ မဟာပကရဏံ နာမ။ ပဋ္ဌာနန္တိပိ
တဿေဝ နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၉။ ဧဝံ အန-
လောမေ ဆ ပဋ္ဌာနာနိ၊ ပဋိလောမေ ဆ၊
အနလောမပစ္စနီယေ ဆ၊ ပစ္စနီယာနလောမေ
ဆ ပဋ္ဌာနာနိတိ ဣဒံ စတုဝိသတိသမန္တ-
ပဋ္ဌာနသမောဓာနံ ပဋ္ဌာနံ မဟာပကရဏံ
နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၁။ ယသ္မာ ပနေတာနိ
အနလောမေ၊ ပစ္စနီယေ၊ အနလောမပစ္စနီ-
ယေ၊ ပစ္စနီယာနလောမေတိ သမန္တာ ဆ ဆ
ဟုတွာ စတုဝိသတိ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ “စတု-
ဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနာနိ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣတိ
ဣမေသံ စတုဝိသတိယာ ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာန-
သင်္ခါတာနံ သမန္တပဋ္ဌာနာနံ သမောဓာန-
ဝသေနေတံ စတုဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာနသ-
မောဓာနံ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမ။ အဘိ၊
၅။ ၂။ ၃၄၃-၄။ (အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၁၃။ ၂၃၊ ၁။ ၅။
၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၆၃။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၄၅။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၀။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၈။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၁။

၃၈၈၄၆၈။ မဇ္ဈိမ္မဝါသနာပါရမီ။ မူလဋီဝါ။
၄၇၇၅၁၂။ မူလဋီဝါ။ ၁၆၆။ အနုဋီဝါ။ ၈၆။
အနုဋီဝါ။ ၂၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိဋီဝါ။ ၄၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ
၂။ ၁၃၄၂၄၉၂၃၅။)

(၃) (က) တည်ရာအာရုံ။ ပတိဋ္ဌာတိ
အသ္မိန္တိ ပဌာနံ။ ကာ ပတိဋ္ဌာတိ ? သတိ၊
သတိယာ ပဌာနံ သတိပဌာနံ။ ဒီဌာပါ။ ၂၃၄၄။
မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၂၄၃။ သံဌာပါ။ ၂၁၄။ အဘိဌာပါ။ ၂၀၄။
သတိယာ ပဌာနန္တိ သတိယာ ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ-
ဌာနံ။ ဒီဌာပါ။ ၂၈၆။ မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၃၃၇။ သံဌာပါ။
၄၅၁။ (ခ) မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော တည်ရာ
အာရုံ။ ပဓာနံ ဌာနန္တိ ဝါ ပဌာနံ။ သတိယာ
ပဌာနံ သတိပဌာနံ ဟတ္ထိဌာနအဿဌာ-
နာဒိနိ ဝိယ။ ဒီဌာပါ။ ၂၃၄၄။ မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၂၄၃။ သံဌာ
၃။ ၂၁၄။ အဘိဌာပါ။ ၂၀၄။ (-ဒီဌာပါ။ ၂၂၈၆။
မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၃၃၇။ မူလဋီဝါ။ ၁၄၄။)

(၄) ဖြစ်စေအပ်သော တရား။ ပဌပေ-
တဗ္ဗတော ပဌာနံ။ ပဝတ္ထယိတဗ္ဗတောတိ
အတ္ထော။ ကေန ပဌပေတဗ္ဗတောတိ ? သတိ-
ယာ။ သတိယာ ပဌာနံ သတိပဌာနံ။ ဒီဌာ
၂။ ၂၃၄၄။ မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၂၄၃။ သံဌာပါ။ ၂၁၄။ အဘိ
ဌာပါ။ ၂၀၄။ (-ဒီဌာပါ။ ၂၈၇။ မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၃၃၈။ သံ
ဋီဝါ။ ၄၅၂။ မူလဋီဝါ။ ၁၄၅။) (၅) (အာရုံ၌)
စွဲမြဲစွာ တည်နေသော တရား။ ပဌာတိတိ
ပဌာနံ။ ဥပဌာတိ ဩက္ကန္တိတွာ ပက္ခန္တိတွာ
ပတ္ထရိတွာ ပဝတ္ထတိတိ အတ္ထော။ သတိယေဝ
သတိပဌာနံ။ ဒီဌာပါ။ ၂၃၄၄။ မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၂၄၃။
သံဌာပါ။ ၂၁၄။ အဘိဌာပါ။ ၂၀၄။ (-ဒီဌာပါ။
၂၈၇။ မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၃၃၈။ သံဋီဝါ။ ၄၅၂။ မူလဋီဝါ။
၁၄၅။) (၆) (အာရုံ၌) စွဲမြဲစွာ တည်နေ
ခြင်း။ အထ ဝါ သရဏဋ္ဌေန သတိ၊ ဥပဌာ-
နဋ္ဌေန ပဌာနံ။ ဣတိ သတိ စ သာ ပဌာ-
နဇ္ဇာတိပိ သတိပဌာနံ။ ဒီဌာပါ။ ၂၃၄၄။ မဇ္ဈိ

၁။ ၂၄၃။ သံဌာပါ။ ၂၁၅။ အဘိဌာပါ။ ၂၀၄။
ပဋိသံဌာပါ။ ၂၇၀။ ပုန ဘာဝတ္ထံ သတိ-သဒ္ဓံ၊
ပဌာန-သဒ္ဓဉ္စ ဝဏ္ဏေန္တော “အထ ဝါ”တိ
အာဒိမာဟ။ ဒီဌာပါ။ ၂၈၇-၈။ (-မဇ္ဈိမ္မဝါ။ ၃၃၈။
သံဋီဝါ။ ၄၅၂။ မူလဋီဝါ။ ၁၄၅။)

(၇) အပြား အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း။ ပရိယတ္တိ
သာသနာ၏ သံကိလေသ ဘာဂိယစသော
အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း (=ဖြစ်ခြင်းကို ပြ
တတ်သော သုတ်)။ သာသနဿ ပဌာနန္တိ
သာသနပဌာနံ။ သာသနံ ဒေသနာ၊ တဿာ
ဝေနယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ တေသံ ဟိတ-
သုခနိပ္ပါဒနတ္ထံ ပကာရေဟိ ဌာနံ ပဝတ္ထိ
သာသနပဌာနံ။ ဣဓ ပန တဿ တထာ-
ဘာဝဒီပနံ “သာသနပဌာန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
နေတ္ထိဌာပါ။ ၂၁၉။ သာသနန္တိ ပရိယတ္တိသာ-
သနံ။ ပဌာနန္တိ တဿ ပရိယတ္တိသာသ-
နဿ သံကိလေသဘာဂိယတာဒိဟိ ပကာ-
ရေဟိ ဌာနံ ပဝတ္ထနံ ပဌာနံ။ တံဒီပနသုတ္တံ
ပန ဣဓ ပဌာနံ နာမ။ နေတ္ထိဝိ။ ၂၈၀။ (၈)
ဖြစ်ကြောင်း တရား။ သိက္ခာသုံးရပ်-ပဋိ
ပတ္တိသာသနာ-၏ ဖြစ်ကြောင်းတရား (ဖြစ်
ကြောင်းတရားကို ပြတတ်သော သုတ်)။
အထ ဝါ သာသနံ အဓိသီလသိက္ခာဒ-
ဒယော။ တေသံ ပဝတ္ထနုပ္ပါယဘာဝတော
ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတေဟိတိ ပဌာနာနိ။ သံကိ-
လေသာဒိဓမ္မာ။ တေသံ ပဝေဒနတော တဒု-
ပစာရေန သုတ္တာနိ ပဌာနာနိ။ နေတ္ထိဌာပါ။ ၂၁၉။
(-နေတ္ထိဝိ။ ၂၈၀။) (၉) သွားလာ-ကျက်စား-
ရာ၊ ဒေသနာဉာဏ်တော်၏ အငြိအတွယ်
မရှိ-သွားလာ-ကျက်စား-ရာ(သုတ်)။ အပ-
ရော နယော - ကေနဋ္ဌေန ပဌာနံ ? ပဋိ-
တဋ္ဌေန၊ ဂမနဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော။ ....ဣတိ
နာတိဝိတ္ထာရိတနယေသု ဟာရနယေသု

အနိဿင်္ဂမနဿ ဒေသနာဉာဏဿ သံ-
ကိလေသဘာဂိယာဒိလောကိယာဒိဘေဒသု-
တဒဘယဝေါမိဿကဘေဒသု စ ဝိတ္တာ-
ရိတနယလာဘတော နိဿင်္ဂဝသေန ပဝတ္တ-
ဂမနတ္တာ တေ သံကိလေသဘာဂိယာဒိယော-
လောကိယာဒိယော စ ဝိသု ဝိသု ဝေါမိဿာ
စ အဓိကရဏဝသေန ပဋ္ဌာနံ နာမ။ နေတ္ထိ၊
၌။၂၁၉။ ဒေသနာဉာဏဿ နိဿင်္ဂဝသေန
ပဝတ္တဂမနဒေသဘာဝတော ပဋ္ဌာနံ နာ-
မာတိ အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊၌။၁၂၈။ (၁၀)
သာသနပဋ္ဌာန၊ နေတ္ထိကျမ်း၏ အစိတ်အပိုင်း
ကဏ္ဍတစ်ခု။ နန စေတ္ထ ပဋ္ဌာနံ အသင်္ဂဟိ-
တန္တိ? နယိဒမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မူလပဒဂ္ဂဟ-
ဏေန ပဋ္ဌာနဿ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ တထာ ဟိ
ဝက္ခတိ “အဋ္ဌာရသ မူလပဒါ ကုဟိ” ဒဋ္ဌဗ္ဗာ
သာသနပဋ္ဌာနေ”တိ။ နေတ္ထိ၊၌။၂။ ဣဒါနိ
သာသနပဋ္ဌာနံ ဝိဘဇန္တော ယသ္မာ သင်္ဂဟ-
ဝါရာဒိသု မူလပဒေဟေဝ ပဋ္ဌာနံ သင်္ဂ-
ဟေတွာ သရူပတော န ဒဿိတံ၊ တသ္မာ
ယထာ မူလပဒေဟိ ပဋ္ဌာနံ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ
ပဋ္ဌာနတောပိ မူလပဒါနိ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာနိတိ
ဒဿနတ္ထံ “အဋ္ဌာရသ မူလပဒါ ကုဟိ”
ဒဋ္ဌဗ္ဗာ? သာသနပဋ္ဌာနေ”တိ အာဟ။ ....
တေသံ ပကာသနတော အယံ ပကရဏ-
ပွဒေသော ပဋ္ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နေတ္ထိ၊၌။၂၁၈-
၉။

(၁၁) (က)သွားခြင်း၊ သွားလာ-ကျက်
စား-ခြင်း။ “ဂေါဋ္ဌာ ပဋိတဂါဝေါ”တိ အာဂ-
တဋ္ဌာနသို့ ယေန ပဋ္ဌာနေန “ပဋိတဂါ-
ဝေါ”တိ ဝုတ္တော၊ တံ အတ္ထတော ဂမနံ
ဟောတိ။ အဘိ၊၌။၂၄၃။ (-နေတ္ထိ၊၌။၂၁၉။)
(ခ) ထွက်ခြင်း၊ စစ်ထွက်ခြင်း။ နိယျာနံ ဂမနံ
ယာတြာ၊ ပဋ္ဌာနဉ္စ ဂမော ဂတိ။ ဓာန်။၂၄၉။

ဒွိပါဒံ ဝိဇိဂိသဿ ယာတြာယံ၊ သဗ္ဗတြ
ဘာဝသာဓနံ။ ....ဋ္ဌာ ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ ပ
ပုဗ္ဗော ယာနေ၊ ယု၊ ပတိဋ္ဌိယတေ ပဋ္ဌာနံ။
ဓာန်၊၌။၂၄၉။ (၁၂) အဦးအစ။ ပဋ္ဌာနဂါထာ-
ကြည့်။

ပဋ္ဌာနကထာ (ထိ) [ပဋ္ဌာန+ကထာ] (၁)
ပဋ္ဌာန်းစကား၊ အမျိုးမျိုးသော-အကြောင်း-
ပစ္စည်း-တို့ကို-ဆိုကြောင်း-ဆိုရာ-စကား။
(၂) (နေတ္ထိကျမ်းလာ) သာသနပဋ္ဌာနကို -
ဆိုကြောင်း-ဆိုရာ-စကား။ (၁) ဝိတ္တာရတော
ပန တဿ ပစ္စယနယေ ဒဿိယမာနေ
သဗ္ဗာပိ ပဋ္ဌာနကထာ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာ
ဟောတိ။ အဘိ၊၌။၂၁၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၉၅။
(-အနု၊၌။၂၂၅။) (၂) ပုဗ္ဗာ ကောဋီ န
ပညာယတီတိ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ တံ ပရ-
တော ပဋ္ဌာနကထာယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။
နေတ္ထိ၊၌။၁၀၈။

ပဋ္ဌာနဂါထာ (ထိ) [ပဋ္ဌာန+ဂါထာ] အဦး-အစ-
ဂါထာ၊ ရှေးဦးစွာ-တည်-ဖြစ်-စေအပ်သော
ဂါထာ။ ဒဟရော ဒုရမဂ္ဂါဂမနေန သဉ္ဇာတ-
ကာယဒရထတ္တာ ပဋ္ဌာနဂါထာယ သဒ္ဓိ
အဝသာနဂါထံယေဝ ဝဝတ္ထပေသိ။ အံ၊၌။၂။
၁၃၅။ ပဋ္ဌာနဂါထာယာတိ ပဋ္ဌာပနဂါ-
ထာယ။ အာဒိဂါထာယာတိ အတ္ထော။ အံ၊၌။
၂။၁၂၂။

ပဋ္ဌာနဋ္ဌ (ပု) [ပဋ္ဌာန+အတ္ထ] (အာရုံ၌) စွဲမြဲစွာ
တည်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော - အနက် -
သဘော။ သတိယေဝ ပဋ္ဌာနဋ္ဌေန သတိ-
ပဋ္ဌာနံ။ အဘိ၊၌။၂၂၀၄။

ပဋ္ဌာနနယ (ပု) [ပဋ္ဌာန+နယ] (၁) ပဋ္ဌာန်းနည်း၊
ပဋ္ဌာန်းကျမ်းလာ ဒေသနာနည်း။ (၂) နေတ္ထိ
ကျမ်းလာ သာသနပဋ္ဌာနနည်း။ (၁) “ဆ

အနုလောမမှို နယာ သုဂန္တိရာ"တိ ဝစနတော
ပန ဣမသ္မိံ ပစ္စယာနုလောမေ ဆပိ ဧတေ
ပဌာနနယာ ပုတ္တာဝသေန ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေ-
တဗ္ဗာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၇။ (-ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၃၂။ ဝိမတိ၊၁။၂၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။
၂။၄၀၃။) (၂) ဣမေဟိ သံကိလေသဘာဂိ-
ယာဒိဟိ သောဠသဟိ သုတ္တေဟိ ပဌာန-
နယေန ဝိဘတ္တေဟိ သုတ္တဂေယျာဒိနဝရိဓံ
....ဝိဘတ္တံ ဟောတိ။နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၂၁။ (-နေတ္ထိ၊
ဋ္ဌ။၁၃၀။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၈၂။)

ပဌာနနာမ (န) [ပဌာန+နာမ] ပဌာန်းဟူသော
အမည်။ သဗ္ဗသာဓာရဏဿ ပဌာနနာမ-
ဿေဝ တာဝ အတ္ထံ ဒဿေန္တော"ကေနဌေန
ပဌာန"န္တိအာဒိမာဟ။ မူလဋီ၊၃။၁၆၆။

ပဌာနနာမတ္ထ (ပု) [ပဌာနနာမ+အတ္ထ] ပဌာန်းဟူ
သော အမည်၏-အနက်-အဓိပ္ပါယ်။ပဌာန-
နာမတ္ထော ပန တိကပဌာနာဒိနံ တိကပဌာ-
နာဒိနာမတ္ထော။ မူလဋီ၊၃။၁၆၆။ ပဌာန-
နာမတ္ထောတိ "ပဌာန"န္တိ ဣမဿ နာမဿ
အတ္ထော။ အနု၊ဋီ၊၃။၂၂၅။

ပဌာနနာမလာဘ (ပု) [ပဌာနနာမ + လာဘ]
ပဌာန်းဟူသော အမည်ကို ရခြင်း။ ဟေတု-
ပစ္စယာဒိဝသေန ဝိဘတ္တာတိ ဧတေန ....
ပဌာနနာမလာဘဿ ကာရဏံ ဒဿေတိ။
မူလဋီ၊၃။၁၆၆။

ပဌာနပ(ပွ)ကရဏ (န) [ပဌာန+ပကရဏ] ပဌာန်း
ကျမ်း၊ အနန္တနယ သမန္တပဌာန်းကျမ်းတော်
ကြီး။ "ဟေတုပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယော"-
တိအာဒိနာ စတုဝိသတိဝိဓေန ဝိဘတ္တံ ပဌာ-
နပွကရဏံ။ မိလိန္ဒ။၁၂။ ပဌာနပကရဏာနိ
ပါဠိတောဝ အနန္တံ အပရိမာဏံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၈၇။

ပဌာနပါဌ (ပု) [ပဌာန+ပါဌ] ပဌာန်းပါဠိတော်။
"အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဇ္ဈတ္တ-
ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု-
ပစ္စယာ"တိအာဒိနာ ပဌာနပါဌေန ဘဝိ-
တဗ္ဗံ။ ဝဇီရ။၁၄၀။

ပဌာနဘာဂ (ပု) [ပဌာန+ဘာဂ] သာသနပဌာန
ကို ဝေဖန်ခြင်း။ တတ္ထ မူလာနိ စ တာနိ
နယာနံ ပဌာနဘာဂါနန္တံ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော
ပဒါနိ စ အဓိဂမူပါယဘာဝတော ကောဋ္ဌာ-
သဘာဝတော စာတိ မူလပဒါနိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။
၁၈။ (-နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၃၅၊၁၅၀။)

ပဌာနဘေဒ (ပု) [ပဌာန+ဘေဒ] သာသနပဌာန
အပြား။ ဧတ္ထ စ ယထာ သံကိလေသ-
ဘာဂိယာဒိနံ အညမညံ သံသဂ္ဂတော
အနေကဝိဓော ပဌာနဘေဒေါ ဣစ္ဆိတော၊
ဧဝံ .... အနေကဝိဓော ပဌာနဘေဒေါ သမ္ဘ-
ဝတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၇၄။

ပဌာနမဟာပကရဏ(န) [ပဌာန+မဟာပကရဏ]
ပဌာန်းကျမ်းကြီး၊ အနန္တနယ သမန္တပဌာန်း
ကျမ်းတော်ကြီး။ တတ္ထ ယေသံ စတုဝိသ-
တိယာ သမန္တပဌာနာနံ သမောဓာနဝသေ-
နေတံ စတုဝိသတိသမန္တပဌာနသမောဓာနံ
ပဌာနမဟာပကရဏံ နာမ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၂။
(-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၀။)

ပဌာနဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဌာန+ဝဏ္ဏနာ] ပဌာန်းပါဠိ
တော်၏ အဖွင့်၊ ပဌာန်းပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆို
ရာ အဋ္ဌကထာ။ တေနေဝ ပဌာနဝဏ္ဏနာယံ
"အာရမ္မဏာဓိပတိ ဇာတိဘေဒတော ကု-
သလာကုသလဝိပါကကိရိယရူပနိဗ္ဗာနဝသေန
ဆဗ္ဗိဓော"တိ ဝက္ခတိ။ အနု၊ဋီ၊၁။၁၈၀။ (-
အနု၊ဋီ၊၃။၂၃၆။)

ပဌာနဝရ (န) [ပဌာန+ဝရ] မြတ်သော ပဌာန်း၊
ပဌာန်းကျမ်းတော်။ တိကဉ္စ ပဌာနဝရံ ဒုကု-
တ္တံ၊ ဒုကံတိကဉ္စေ တိကံဒုကဉ္စ။ ပဌာန၊
၁။၁၅၊၁၆၊၁၇၊၁၈။ အဘိဋ္ဌ၊၁။ ၁၀၊၁၁။
အဘိဋ္ဌ၊၂။ ၃၄၁-၂၊၄၉၄-၅-၆။

ပဌာနဝါရဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဌာန+ဝါရ+ဝဏ္ဏနာ]
သာသနပဌာနပါဠိ၏အဖွင့်၊ နေတ္တိကျမ်း သာ
သနပဌာနပါဠိအစိတ်ကို ဖွင့်ဆိုရာ စကား။
သံကိလေသဘာဂိယန္တိအာဒိနံပဒါနံ အတ္ထော
ပဌာနဝါရဝဏ္ဏနာယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။
နေတ္တိ၊၄။၇၉။

ပဌာနဝိစာရ (ပု) [ပဌာန+ဝိစာရ] သာသနပဌာန
ကို-စိစစ်-ဝေဖန်-ခြင်း။ ပဌမဉ္စိ ဟာရ-
ဝိစာရော၊ တတော နယဝိစာရော၊ ပစ္စာ
ပဌာနဝိစာရောတိ။ နေတ္တိ၊၄။၂။ (-နေတ္တိ၊ဋီ။
၅၅။)

ပဌာနဝိဘာဂ (ပု) [ပဌာန+ဝိဘာဂ] သာသန
ပဌာနကို-ဝေဖန်-စိစစ်-ခြင်း။ ဣဒါနိ အဋ္ဌ-
ဝိသတိဝိဓေန သာသနပဌာနံ ဒဿေန္တေန
ယသ္မာ အယမ္ပိ ပဌာနဝိဘာဂေါ မူလပဒေဟိ
သင်္ဂဟိတော။ နေတ္တိ၊၄။၂၄၉။ (-နေတ္တိ၊ဝိ။
၃၁၇။)

ပဌာနသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဌာန + သံဝဏ္ဏနာ]
ပဌာန်းပါဠိတော်၏ အဖွင့်၊ ပဌာန်းပါဠိတော်
ကို ဖွင့်ဆိုရာအဋ္ဌကထာ။ ပဌာနသံဝဏ္ဏနာ-
ဟေသာ(မူလဋီ၊၃။၁၉၅)တိ ဧတေန သုတ္တေ
ဝုတ္တပရိယာယမဂ္ဂဘာဝေနေတ္ထ န သက္ကာ
မိစ္ဆာဝါစာဒိနံ မဂ္ဂပစ္စယံ ဝတ္တန္တိ ဒဿေတိ။
အနု၊ဋီ၊ ၃။၂၆၄။

ပဌာနသံဝဏ္ဏနာဋီကာ (ထိ) [ပဌာနသံဝဏ္ဏနာ+
ဋီကာ] ပဌာန်းအဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်(မူလ)

ဋီကာ။ ဒေဝဒေဝ-သဒ္ဓဿ အတ္ထော ပဌာန-
သံဝဏ္ဏနာဋီကာယံ ဝိပဉ္စိတောတိ န ဝိတ္တာ-
ရယိမှ။ အနု၊ဋီ၊၁။၁၁။

ပဌာနသမာနန (န) [ပဌာန+သမာနန] ပဌာန်းတို့
ကို-တူအောင်-ပေါင်း၍-ဆောင်ခြင်း။ ပဌာန်း
တို့ကို တူအောင်ပြုခြင်း။ နိဒါနကထာယံ
ပဌာနသမာနနေ အနုလောမာဒိနံ နယာနံ
ပဌာနဿ စ ဒဿိတတ္တာ။ မူလဋီ၊၃။၁၆၆။
သမာနနေတိ သမာနနယနေ၊ သမာဟာရ-
ဏေ၊ သမာနကရဏေ ဝါ အဋ္ဌကထာ-
မိပ္ပါယံ။ အနု၊ဋီ၊ ၃။၂၂၄။

ပဌာပယန္တ (တိ) [ပ+ဌာ+ဏာပယ+အန္တ] ဖြစ်-
တည်-စေသော၊ သူ။ စက္ခုဒြါရေ တာဝ
ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပါထဂတေ ကာယင်္ဂ-
ဝါစင်္ဂါနိ အစာလေတွာ ရူပါရမ္မဏံ ဝိပဿနံ
ပဌာပယတော မနောသုစရိတံ ဟောတိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၄။

ပဌာယ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+ဌာ+တွာ?] စ-သဒ္ဓဂ္ဂဟ-
ဏေန ပဘုတျဒိအတ္ထေ၊ တဒတ္ထပယောဂေ စ-
ယတောဟံ ဘဂိနိ အရိယာယ ဇာတိယာ
ဇာတော၊ .... ယတော ပဘုတိ၊ ယတော
ပဌာယ၊ တတော ပဌာယဣစ္စာဒိ။ ရူ၊၃။၁၉။
(-နိတိ၊သုတ္တ။၅၆၇)၊ စ၍၊အစပြု၍။ဝဿ-
ဝုတ္တာတိ ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ မဟာပဝါရ-
ဏာယ ပဝါရိတာ ပါဠိပဒဒိဝသတော
ပဌာယ “ဝုတ္တဝဿာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၄၉။ ဥက္ကံသနယေန “ပါဠိပဒဒိဝသတော
ပဌာယ”တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ “မဟာပဝါ-
ရဏာယ ပဝါရိတာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ၊၁၂၀။
ပဝါရဏာဒိဝသဿ အရုဏုဂ္ဂမနတော
ပဌာယ အပ္ပဝါရိတာပိ “ဝုတ္တဝဿာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။

သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၆။ နိပ္ပရိယာယတော မဟာ-
ပဝါရဏာယ အနန္တရပါဠိပဒဒိဝေတော
ပဋ္ဌာယ ကထိနတ္ထာရံ ပက္ကနဉ္စ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၄။ ပုပ္ဖိတကာလတော
ပဋ္ဌာယာ(ဝိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၀)တိ ဝိကသိတကာလ-
တော ပဘုတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၂။ ယတောတိ
ယတော ပဋ္ဌာယ အဟံ အတ္တာနံ သရာမိ၊
ယတော ပဋ္ဌာယ စမိ ဝိညုတံ ပတ္တောတိ
အတ္ထော။ ဇာဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၄၅။ အာဒိတော ပဋ္ဌာ-
ယာ(နေတ္ထိ၊ ၅။ ၂၀၈)တိ နယဝိစာရဿ ပဋ္ဌ-
မာဝယတော ပဘုတိ။ နေတ္ထိ၊ ၆။ ၁၂၂။ (-
မိလိန္ဒ။ ၈။ ဝိဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၀။ ဝိဋ္ဌ၊ ၃။ ၇၇၊ ၂၈၆-၇-
၈-၉။ ၂၉၀။ ဝိဋ္ဌ၊ ၄။ ၆၈။ ကင်္ခါ၊ ၈၄။ မဋ္ဌ၊ ၁။
၂၃၈။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂။ သံဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၆၄၂။ သံဋ္ဌ၊ ၂။
၁၅၈။ သံဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၂၇။ အံဋ္ဌ၊ ၁။ ၆၇-၈။ အံဋ္ဌ၊
၃။ ၃၉။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၀။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ၊ ၃၇။ ဓမ္မဋ္ဌ၊
၁။ ၅၀။ ဓမ္မဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂၇။ ဥဒါနဋ္ဌ၊ ၂၉။ ဣတိ
ဝုတံ၊ ၄။ ၇၆။ ဝိမာနဋ္ဌ၊ ၂၂၃။ ပေတဋ္ဌ၊ ၉၅။
ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀။ ထေရီဋ္ဌ၊ ၄၆။ အပဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၆။
အပဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၇။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ၊ ၆။ စရိယာဋ္ဌ၊ ၁၉၂။
မဟာနိဋ္ဌ၊ ၂၄၁။ ဇာဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၃။ ဇာဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၈၈။
ဇာဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၄၅။ ဇာဋ္ဌ၊ ၅။ ၁၆၇။ ဇာဋ္ဌ၊ ၆။ ၉။
ဇာဋ္ဌ၊ ၇။ ၇၃။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၁။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၆၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၂၀။ ကင်္ခါ၊ ၆။
ဟောင်း၊ ၆။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ၁၂၇။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၁။
၁၀၉။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၁၂။ မဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၅၃။ သံဋ္ဌိ၊ ၁။
၈၅။ သံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၄၂၃။ အံဋ္ဌိ၊ ၁။ ၄၁။ အံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၇။
အံဋ္ဌိ၊ ၃။ ၈၈။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၇၀။)

ပဋိတ (တိ) [ပ+ဋ္ဌာ+တ] (၁) မရပ် - မတည်-
သော၊ သွားသော၊ သူ။ (၂) ဖြစ်ရာ၊ သွားလာ-
ကျက်စား-ရာ။ (၁) အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂)
ပဋိတတ္ထ-ကြည့်။

ပဋိတဂေါ (တိ) [ပဋိတ+ဂေါ] သွား-ထွက်သွား-
သော နွားရှိသော(နွားခြံ)။ ယေ တေ ဂေါဋ္ဌာ
ပဋိတဂါဝေါ အပဂတဂေါပါလကာ။ မ၊ ၁။
၁၁၂။ ဂေါဋ္ဌာတိ ဂေါဝဇာ။ ပဋိတဂါဝေါတိ
နိက္ခန္တဂါဝေါ။ မဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၅၁။ ပဋိတဂါဝေါ
(အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၄၃။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၂၁၉)တိ ဂတ-
ဂါဝေါ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၆၇။ နေတ္ထိ၊ ၆။ ၁၂၈။ (-
သီဋ္ဌိ၊ သင်္ခ၊ ၂။ ၃၉၁။)

ပဋိတ(ဋ္ဌ)တ္ထ (ပု) [ပဋိတ + အတ္ထ] သွားလာ-
ကျက်စား-ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-
သဘော။ ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနန္တိ ပဋိတတ္ထေန၊
ဂမနဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၄၃။
နေတ္ထိ၊ ၅။ ၂၁၉။

ပဋ္ဌတိ (ကြိ) [ပဋ္ဌ+အ+တိ။ ပဋ္ဌ ဝိယတ္တိယံ
ဝါစာယံ။ ဓမ္မံ ပဋ္ဌတိ။ ပါဠော၊ နက္ခတ္တ-
ပါဠကော၊ .... ပဋ္ဌိတံ၊ ပဋ္ဌိတဝေ၊ ပဋ္ဌိတွာ၊
ပဋ္ဌိတွာန၊ ပဋ္ဌိတုန၊ ပဋ္ဌိယ၊ ပဋ္ဌိယာန။ နိတိ၊
ဇာ၊ ၅၆။ ပဋ္ဌော ဝါစာယ ပါကဋ္ဌေ၊ ဓာတွတ္ထ။
၂၂၀။ သော စ ပဋ္ဌတိ၊ တွဉ္စ ပဋ္ဌသိ၊ တုဗ္ဗေ
ပဋ္ဌထ။ ကစ္စည်း၊ ၄၀၉။ တုဗ္ဗေ ပဋ္ဌထာတိ
တုမှသဒ္ဓုပပဒဿ ပဋ္ဌ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာ-
ယမိတိမဿ .... သော စ ပဋ္ဌတိ၊ တွဉ္စ ပဋ္ဌ-
သိတိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋ္ဌမမဇ္ဈိမပုရိသပုဿင်္ဂေ
ဣမိနာ မဇ္ဈိမပုရိသဗဟုဝစနံ ကတွာ “ဘူဝါ-
ဒိတော အ”ဣတုပစ္စယံ ကတွာ နေတဗ္ဗေ
နိတေ ဂူပံ။ နာသ။ ၄၀၉။ ပဋ္ဌ ဂျတ္တာယံ
ဝါစိ။ ပါ၊ ဓာတု၊ ၃၃၀။ ပဋ္ဌ ပဋ္ဌနေ ဘွာဒိ-
ဂဏီယး ပရသ္မေပဒိ၊ သက၊ သေဋ္ဌံ။ ပဋ္ဌတိ၊
အပါဠိတံ။ ဓာတုဂူပါဒါသ။ ၁၄၂။ (ပဗဏ္ဏ-
ပြာ) ရုတ်-ဖတ်-သရဇ္ဈာယ်-၏။ ပြောဆို-
ဟောကြား-၏။ သဇ္ဈာယတိတိ တံ ဒိဋ္ဌိ-
ဒိပကံ ဂန္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပဋ္ဌတိ။ အံဋ္ဌိ၊ ၂။

၂၇၈။ တတောယန္တိပိ ပါဌော၊ တဒါယန္တိပိ
 ပဌန္တိ၊ တံ န သုန္ဒရံ။ ဝိဌ၊ ၁။ ၁၇၆။ ပဌန္တိ-
 ဝိဌ၊ ၁။ ၁၈၆။ ဝိဌ၊ ၂။ ၁၆၇။ ဝိဌ၊ ၃။ ၂၃၉။
 အံ၊ ၄။ ၁၅၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၂။ ၂၅၁။
 ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၁။ ၄၁၃။ ၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၄၁။
 ၁၇၃။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၅၃။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၅၂၊ ၇၂၊
 ၈၀၊ ၉၂၊ ၁၀၆၊ ၁၁၀၊ ၁၄၃။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။
 ဝိမာန၊ ၄။ ၈၀၊ ၁၁၈၊ ၁၂၃၊ ၁၆၆၊ ၁၉၉၊ ၂၀၉၊
 ၂၁၉။ ပေတ၊ ၄။ ၃၈၊ ၅၄၊ ၆၅၊ ၁၂၆၊ ၁၅၅၊ ၁၆၇၊
 ၂၀၃-၉။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၇၊ ၁၂၂။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၁၈။
 ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၆၅။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၉၅။ မဟာနိ၊
 ၄။ ၂၃၇၊ ၂၉၂-၅၊ ၃၈၅၊ ၄၁၄။ စူဠနိ၊ ၄။ ၂၈။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၊ ၁၂။ ဝဇီရ၊ ၁၆၈။ ၃၇၀၊ ၃၈၀၊ ၄၁၆။
 သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၉၊ ၂၉၀၊ ၃၆၈။ ၃၇၃၊ ၃၈၅-၇၊
 ၄၀၃-၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂၊ ၁၅၃-၉။ ဝိမတိ၊
 ၁။ ၂၄၆။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၈။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၁၊
 ၂၂၇၊ ၃၉၆။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၁။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။
 ၄၈၊ ၂၉၁၊ ၃၅၆။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၆၊ ၂၃၀-၉။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
 ၅၄၊ ၁၃၇။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၇။ မ၊ ၄။ ၃။ ၅၅၊ ၁၃၇။
 သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၀၊ ၇၈၊ ၈၀-၅၊ ၁၃၆၊ ၂၆၃၊ ၃၂၉။
 အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၉၊ ၁၉၂၊ ၂၁၈၊ ၂၈၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၂၊
 ၂၂၉၊ ၂၄၅၊ ၂၆၀။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၈။ မူလ၊ ၄။ ၃။
 ၁၇၄၊ ၁၉၈။ အနု၊ ၄။ ၁။ ၉၊ ၆၉။ အနု၊ ၄။ ၂။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၆၊ ၉၀။

ပဌန္တ (တိ) | ပဌ+အ+အန္တ။ ကြိယန္တရဟေတု-
 ကြိယာဝစနတောပိ "ပဌန္တော အာသတေ"တိ
 ပါဌော အာသနဿ ဟေတု။ မောဂ်၊ ပဉ္စိကာ။
 ၅၆၄။ ပဌန္တော ပဌ ဥစ္စာရဏေ။ ၎င်း၊ ၄။]
 ရွတ်-ဖတ်-သရဇ္ဈာယ်-သော၊ ပြောဆို-ဟော
 ကြား-သော၊ သူ။ ပေယျာလပါဠိ ပဌန္တော
 "ပဌမံ ဈာနံ။ ပ။ ပဌမံ ဈာနံ" အာဒိပရိ-
 ယောသာနမေဝ ဂဏန္တ သမိပိတွာ သဇ္ဈာ-

ယန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၀။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၆။)

ပဌန္တိ (ကြိ) | ပဌ+အ+အန္တိ။ ရွတ်-ဖတ်-
 သရဇ္ဈာယ်-ကုန်၏၊ ပြောဆို-ဟောကြား-
 ကုန်၏၊ ပဌတိ-ကြည့်။

ပဌမ° = ပထမ (တိ) | ပဌ + အမ။ ပထ+အမ။
 ဇီဝဉာဏ် စရိမံ ပုဗ္ဗံ၊ တွဂ္ဂံ ပဌမမာဒိ သော။
 ဓာန်၊ ၇၊ ၁၅။ ပဌ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ အမော။
 ပထ သင်္ချာနေ ဝါ၊ အမော။ ဝဏ္ဏဝိကာရော၊
 ပဌမံ၊ ပထမန္တိပိ။ ဓာန်၊ ၄။ ၇၊ ၁၅။ ပဌစရာ
 အဓိမာ။ .... ပဋိယတိ ဥစ္စာရိယတိ ဥတ္တမ-
 ဘာဝေနာတိ ပဌမံ သေဋ္ဌံ။ ဣဒိ၊ ၁၃၃။
 ပထ+အမ။ ပထဿ ပုထုပထာမော ဝါ။
 .... ပုထု ဟုတွာ ဇာတန္တိ ပုထဝိ၊ ပထမေ
 ဇာတော ပထမော။ ပဌဝိ၊ ပဌမော ဝါ။
 ကစ္စည်း၊ ၆၆၆။ ပုထု ဝိတ္တာရေ။ .... အမပ္ပ-
 စ္စယေ ပထာဒေသော၊ ပထမော(ပဌမောသိ)။
 ရူ၊ ၆၇၆။ ပဌတော အမော။ ပုထ-သဒ္ဓဿ
 အာဒေသဘူတဿ ပဌ-သဒ္ဓတော အမ-
 ပစ္စယော ဟောတိ။ ပဌမော သော ပရာ-
 ဘဝေါ။ နိတိ၊ သုတ္တံ၊ ၁၃၁။ (ပြုထမ-သံ။
 ပဌမ=ပဗမ-ပြာ)] (၁) ရှေးဦးအစ၊ လက်မွန်၊
 မဆွ။ (၂) ချီးမွမ်းအပ်-မြတ်-သော။ (၃)
 ပြဋ္ဌာန်းသော၊ လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော။
 (၁) ယံ မာတုကုစ္စိသ္မိံ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ
 ပဌမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၂။ ပဌမံ
 စိတ္တန္တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ။ ဥပ္ပန္နန္တိ ဇာတံ။ ပဌမံ
 ဝိညာဏံ ပါတုဘူတန္တိ ဣဒံ တဿေဝ
 ဝေဝစနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇။ ကောဏ္ဍညော နာမ
 နာမေန၊ ပဌမံ သစ္စိကာဟိတိ။ အပါ၊ ၁။ ၅၃။
 ပဌမံ သစ္စိကာဟိတိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနမန္တရေ
 ပဌမံ အာဒိတော ဧဝ သောတာပတ္တိ-

မဂ္ဂဉာဏံ သန္တိကာဟိတိ ပစ္စက္ခံ ကရိ-
 သတိတိ အတ္ထော။ အပဋ္ဌာသ။ ၃၃၇။ မံ ပဌမံ
 ဃာတေဟိ။ ဇာ။ ၂။ ၅၃။ ပဌမန္တိ ဒေဝ မမ
 သာမိကတော ပဌမတရံ မံ ဃာတေဟိ။
 ဇာ။ ၅။ ၉၈။ (-ဝိ။ ၁။ ၂၂၂-၃၂၇။ ဝိ။ ၂။ ၁၃၄။
 ဝိ။ ၃။ ၁၁၀-၁၆၀-၅၇၉။ ၁၁၅။ ၁၂၉။ ၁၃၀။
 ၁၄၄-၉။ ၁၅၀။ ၁၄၃-၉။ ဝိ။ ၅။ ၆၀။ ၁၅၈။ ဒိ။ ၁။
 ၅၇။ ၈၆။ ဒိ။ ၂။ ၁၂၉၀။ ဒိ။ ၃။ ၁၀၈။ မ။ ၁။
 ၂၇။ မ။ ၂။ ၁၀၉။ မ။ ၃။ ၄၉။ သံ။ ၁။ ၁၀။ အံ။ ၁။
 ၁၀၅။ အံ။ ၃။ ၁၃၂။ အဘိ။ က။ ၃၄၉။ ခုဒ္ဒက။
 ၇။ ဓမ္မ။ ၃၇။ ဥဒါန။ ၇၇။ ဣတိဝုတ်။ ၂၄၈။
 သုတ္တနိ။ ၃၄၂။ အပ။ ၂။ ၁၂။ စူဠနိ။ ၁၁၄။
 ဇာ။ ၁။ ၁၆၉။ ဇာ။ ၂။ ၁၄၂။ နေတ္ထိ။ ၂။ ၉၄။ ပေဋ
 ကော။ ၁၇၁။ မိလိန္ဒ။ ၂၈၀။ ဝိ။ ၅။ ၁။ ၉။ ၁၁၆။
 ဝိ။ ၅။ ၃။ ၂၃၇။ ဝိ။ ၅။ ၄။ ၇၀။ ကင်္ခါ။ ၂၉၈။ ဝိ။
 သင်္ဂဟ။ ၅၃။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၁၅၃။ ဒိ။ ၅။ ၂။ ၃၃၇။
 မ။ ၅။ ၁။ ၁၅။ မ။ ၅။ ၂။ ၉၉။ မ။ ၅။ ၃။ ၁၅၁။ မ။ ၅။
 ၄။ ၁၃၁။ သံ။ ၅။ ၁။ ၃၂။ အဘိ။ ၅။ ၁။ ၂၂။ အဘိ။
 ၅။ ၂။ ၃၈၉။ ပဋိသံ။ ၅။ ၁။ ၂၇၉။ ပဋိသံ။ ၅။ ၂။
 ၁၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၄၅။ ခုဒ္ဒက။ ၅။ ၂၉။ ဓမ္မ။ ၅။
 ၁။ ၅၅။ ဓမ္မ။ ၅။ ၂။ ၉၀။ ဣတိဝုတ်။ ၅။ ၂၅။
 သုတ္တနိ။ ၅။ ၁။ ၁၂-၇။ ဝိမာန။ ၅။ ၂။ ပေတ။ ၅။
 ၁၀၆။ ထေရီ။ ၅။ ၁၉။ အပဋ္ဌာသ။ ၅။ ၂။ စရိ
 ယာ။ ၅။ ၉၅။ မဟာနိ။ ၅။ ၁၉၂။ စူဠနိ။ ၅။ ၁။
 ဇာ။ ၅။ ၁။ ၂၅။ ဇာ။ ၅။ ၄။ ၉၇။ နေတ္ထိ။ ၅။ ၁၁၃။
 ဝဇီရ။ ၁၅၅။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၂၂။ သာရတ္ထ။ ၂။
 ၂၅၂။ ၂၉၀။ သာရတ္ထ။ ၃။ ၁၃၃။ ဝိမတိ။ ၁။ ၁၆။
 ကင်္ခါ။ ၅။ ၁။ ၁၀၆။ ၁၂။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၂၂၉။ သိ။ ၅။
 သင်္ခါ။ ၁။ ၂၀။ သိ။ ၅။ ၁။ သင်္ခါ။ ၂။ ၂၆၀။ ဒိ။ ၅။
 ၂၉။ မ။ ၅။ ၂။ ၂၉။ မ။ ၅။ ၃။ ၃၃၉။ သံ။ ၅။ ၁။ ၉၈။
 အံ။ ၅။ ၁။ ၅။ မူလ။ ၅။ ၁။ ၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၅။ ၁။ ၄၂။
 ဝိသုဒ္ဓိ။ ၅။ ၂။ ၇၆။ နေတ္ထိ။ ၅။ ၇၃။) (၂) အယံ
 ပဌမာ ပါဠိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ မ။ ၃။ ၂၉၇။

အယံ ပဌမာတိ အယံ ဒက္ခိဏာ ဂုဏ-
 ဝသေနပိ ပဌမာ ဇေဋ္ဌကဝသေနပိ။ အယံ
 ဟိ ပဌမာ အဂ္ဂါ ဇေဋ္ဌိကာ။ မ။ ၅။ ၄။ ၂၂၃။
 ပဌမ-သဒ္ဓေါ ယထာ အဂ္ဂတ္ထော။ ဧဝံ
 သေဋ္ဌပရိယာယောပိတိ အာဟာ "ဇေဋ္ဌက-
 ဝသေနပိ"တိ။ မ။ ၅။ ၃။ ၄၀၈။ (၃) မနော ပုဗ္ဗံ
 ပဌမတရံ ဂစ္ဆတိ ဧတေသန္တိ မနောပုဗ္ဗ-
 ဂံမာ။ အံ။ ၅။ ၁။ ၅၅။ ပဌမတရံ ဂစ္ဆတိတိ
 ပဌမတရံ ပဝတ္တတိ။ ပဌမော ပဓာနော
 ဟုတ္တာ ဝတ္တတိတိ အတ္ထော။ အံ။ ၅။ ၁။ ၁၁၀။

ပဌမ ၂ (တိ) [ပဌမ+အ] (၁) ရှေးဦး-အစ-
 ပဌမ-ဟောကြားအပ်သော။ (၂) ရှေးဦး-
 အစ-ပဌမ-ဖြစ်-ရရှိအပ်-သော။ (၁၊၂)
 ပဌမန္တိ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ပဌမံ၊ ဣဒံ ပဌမံ
 သမာပဇ္ဇတိတိ ပဌမံ။ အဘိ။ ဝိ။ ၂၆၇။ ပဌမံ
 ဈာနန္တိ ဧတ္ထ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ပဌမံ၊ ပဌမံ
 ဥပန္နန္တိပိ ပဌမံ။ အဘိ။ ၅။ ၁။ ၂၁။ ပဋိသံ။ ၅။
 ၁။ ၁၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၄၅။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗ-
 တာတိ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာယ၊ ဂဏနာနု-
 ပုဗ္ဗမတ္တံ ဝါ ပဌမန္တိ ဝစနန္တိ အတ္ထော။ မူလ။
 ၅။ ၁။ ၁၀၂။ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာတိ ဂဏနာနု-
 ပုဗ္ဗတာယ၊ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာမတ္တံ ဝါ ပဌမန္တိ
 ဣဒန္တိ အတ္ထော။ ဧတေန ဒေသနာက္ကမံ
 ဥလ္လိင်္ဂေတိ။ "ပဌမံ ဥပန္နန္တိပိ ပဌမန္တိ ဣမိနာ
 ပဋိပတ္တိက္ကမံ၊ ဥပန္နန္တိ ဟိ အဓိဂတန္တိ အတ္ထော။
 ဝိသုဒ္ဓိ။ ၅။ ၁။ ၁၇၅။ ယင်း (ဂဏနာနုပုဗ္ဗ-
 တာ) ဖြင့် ပဌမံ ဒေသိတန္တိ ပဌမံ-ဟု
 တဒ္ဓိတ်ကို ပြသည်။ ပါရာဂဏ္ဍိသင်္ခ။ ၂။
 ၁၈၀။ (-ဝိ။ ၁။ ၅။ ဝိ။ ၂။ ၃၆-၈-၉။ ၄၀-၁-
 ၂-၃-၄-၅။ ဝိ။ ၄။ ၃၁၀။ ဒိ။ ၁။ ၆၉။ ၉၄။ ၁၇။
 ၂၀၈။ ဒိ။ ၂။ ၁၂၈။ ဒိ။ ၃။ ၁၀၈။ မ။ ၁။ ၂၆။ ၄၉။
 ၁၂၄။ မ။ ၂။ ၁၀-၃။ ၇၅။ မ။ ၃။ ၇၅။ သံ။ ၁။
 ၁၆၀။ ၄၁၂။ သံ။ ၂။ ၁၉၇။ ၄၅၇။ အံ။ ၁။ ၄၁။

ရာဇမြို့၏ အရှေ့မျက်နှာ မိဿကတောင်၌ တည်ထားသည်။) အနုရာဇပုရဿ ပုရတ္ထိမ-ဒိဿာယံ ပဌမကစေတီယဌာနေ ဩတရိသု။ တဉ္စိ စေတီယံ ထေရေဟိ ပဌမံ ဩတိဏ္ဏ-ဌာနေ ကတတ္တာယေဝ “ပဌမကစေတီ-ယ” ဟိ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၉။ ထေရေဟိ ပဌမောတိဏ္ဏ - ဌာနမိ ကတစေတီယံ။ အဇ္ဇာပိ ဝုစ္စတေ တေန၊ ဧဝံ ပဌမစေတီယံ။ မဟာဝံသ။၁၄၊၄၅။

ပဌမကစေတီယဌာန (န) | ပဌမကစေတီယ+ဌာန | ပထမကစေတီ တည်ရှိရာ အရပ်။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမကဏ္ဍ (ပု၊န) | ပဌမ+ကဏ္ဍ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ပစ်လွှတ်အပ်သော မြား။ သယံ ပဌမကဏ္ဍေနဝ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတိတွာ တံ ကဏ္ဍံ အဂ္ဂဟေတွာ .... စတုတ္ထံ ဘူမိံ အပ္ပတ္တမေဝ ဂဏှိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၉။ (-သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၈၉။)

ပဌမကတ (တိ) | ပဌမ+ကတ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ပြုအပ်သော။ တသ္မိံ ဘာဇနေ ကရိ-ယမာနေ ပဌမကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတိ။ ကင်္ခါ။၂၂၃။ (ဝဇီရ။၂၅၂။)

ပဌမကတ္တိကတေမာသပုဏ္ဏမိ (ထိ) | ပဌမ+ကတ္တိက+တေမာသ+ပုဏ္ဏမိ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-မိုး ၃-လ ပြည်ကြောင်း သီတင်းကျွတ် လပြည်နေ့။ ယာဝ ပဌမကတ္တိက-တေမာသပုဏ္ဏမိ၊ တာဝ အန္တောတေမာသေ လဒ္ဓါ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၃၈။ (-၄၃၉။)

ပဌမကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမာ (ထိ) | ပဌမ+ကတ္တိက+တေမာသိက+ပုဏ္ဏမာ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-မိုး ၃-လ ပြည်ကြောင်း သီ

တင်းကျွတ်လပြည်နေ့။ ကတ္တိကတေမာ-သိကပုဏ္ဏမန္တိ ပဌမကတ္တိကတေမာသိက-ပုဏ္ဏမံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၆။

ပဌမကတ္တိကပဝါရဏာဒိဝသ (ပု) | ပဌမ + ကတ္တိက+ပဝါရဏာ+ဒိဝသ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ - ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော (သီတင်းကျွတ်)လပြည်၊ ပဝါရဏာနေ့။ ပဌမကတ္တိကပဝါရဏာဒိဝသေ ထူပါရာ-မဝိဟာရမဇ္ဈေ သတ္ထု ကရဏာဂုဏဒိပကံ .... ဝိနယဝိဇ္ဇကံ ပကာသေသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။ (-ဝိမတိ၊၁။၃၇။)

ပဌမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ (ထိ) | ပဌမ+ကတ္တိက + ပုဏ္ဏမာ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ - ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော (သီတင်းကျွတ်)လပြည်နေ့။ ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမန္တိ ပဌမကတ္တိကပုဏ္ဏမံ။ ကင်္ခါ။၁၈၆။

ပဌမကတ္တိကပုဏ္ဏမိ (ထိ) | ပဌမ+ကတ္တိက + ပုဏ္ဏမိ | ရှေးဦး - အစ - ပထမ - ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော (သီတင်းကျွတ်)လပြည်နေ့။ ပါဠိပဒဒိဝသေတိ ပဌမကတ္တိ-ကပုဏ္ဏမိယာ အနန္တရေ ပါဠိပဒဒိဝသေ။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၂။၂၀၅။

ပဌမကတ္တိကမာသ (ပု) | ပဌမ+ကတ္တိက+မာသ | ရှေးဦး - အစ-ပထမ - ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော လ၊ သီတင်းကျွတ်လ။ တတော ပရေ ဒွေ မာသေ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဝိစရန္တာ ပဌမကတ္တိကမာသေ မဇ္ဈေန ဂစ္ဆန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၁။

ပဌမကထိန (န) | ပဌမ+ကထိန+သိက္ခာပဒ။ နောက်ဆုံးပုဒ်ကျေ။ | ပထမကထိန သိက္ခာပုဒ်။ အန္တောအရဏေ ပစ္စုဒ္ဓဋ္ဌေ ပန ပဌမ-

ကထိနေ ဝုတ္တဝိဿန္တိတာဒိဘေဒေ စ အနာ-
ပတ္တိ။ ကင်္ခါ။၁၅။ (-၂၁။ဝဇီရ။၂၄၀။၂၈။
သာရတ္ထ။၂။၃၉။၄၂။ ကင်္ခါ။ဋီ။ဟောင်း။၆၆။
၉၀။)

ပဌမကထိနဝိရောဓ (ပု) [ပဌမကထိန+ဝိရောဓ]
ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း။
အယမ္ပိ နယော အဓိဝါသေတဗ္ဗော သိယာ။
တတော ပဌမကထိနဝိရောဓော။ ကင်္ခါ။ဋီ။
ဟောင်း။၆၆။

ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဌမကထိန
+သိက္ခာပဒ+ဝဏ္ဏနာ] ပထမကထိနသိက္ခာ
ပုဒ်၏-အဖွင့်-သံဝဏ္ဏနာ။ သဗ္ဗော ပဌမ-
ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနော
ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။

ပဌမကထိနာပတ္တိ (ထိ) [ပဌမကထိန+အာပတ္တိ]
ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ်ကြောင့် သင့်သော
အာပတ်။ ယာ ကာယဝါစာဟိ ကတ္တဗ္ဗံ
အကရေန္တဿ ဟောတိ ပဌမကထိနာ-
ပတ္တိ ဝိယ။ ကင်္ခါ။၁၁၂။ (-သာရတ္ထ။၂။
၉၆။ ကင်္ခါ။ဋီ။သစ်။၁၈၈။)

ပဌမကဓမ္မဒေသနာ (ထိ) [ပဌမကာ+ဓမ္မ-
ဒေသနာ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဟောကြား
အပ်သော-တရား-ဒေသနာ။ တံ တဿ
ပဌမကဓမ္မဒေသနာယ .... သောတာပတ္တိ-
ဖလေ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။

ပဌမကပ္ပ (ပု) [ပဌမ+ကပ္ပ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-ကမ္ဘာ၊ ကမ္ဘာဦးအခါ (ဝိဝဋ္ဌဌာယိ အသင်္ချေ
ယျကပ်၏ ရှေ့ပိုင်းကာလ)။ အတိတေ
ပဌမကပ္ပေ စတုပ္ပဒါ သိဟံ ရာဇာနံ အကံ-
သု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။ (-ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၀၀။ သီ၊ဋီ၊
သစ်။၂။၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၈။)

ပဌမကပ္ပိက (ပု) [ပဌမကပ္ပ+ဣက] (၁)ကမ္ဘာဦး
အခါ။ (တိ) (၂) ကမ္ဘာဦးအခါ၌ ဖြစ်သော။
(၁) အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂) ပဌမကပ္ပိကာနံ
ကိရ ရညော မဟာသမ္မတဿ ရောဇော
နာမ ပုတ္တော အဟောသိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၀။
ပဌမကပ္ပိကာနန္တိ ပဌမကပ္ပဿ အာဒိကာ-
လေ နိဗ္ဗတ္တာနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၀၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်။၂။
၂၅။ (- သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆။၁၅။၃၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၈၅။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၈။
သာရတ္ထ။၂။၂၀-၄။ သာရတ္ထ၊၃။၂၀၀။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၁၀၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၈။ မူလ၊ဋီ၊၃။၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၂။၁၄။)

ပဌမကပ္ပိကကာလ (ပု) [ပဌမကပ္ပိက+ကာလ]
ကမ္ဘာဦး-အခါ -ကာလ။ အဇ္ဈာယကောတိ
ဣဒံ .... ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဈာနဝိရ-
ဟိတာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဂရဟဏဝစနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၂၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၅။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၁၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၀။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၆၀။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၉၂။ သီ၊ဋီ၊သစ်။၁။
၇၀။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၃၇၄၇။)

ပဌမကပ္ပိကမဟာမေဃ (ပု) [ပဌမကပ္ပိက+မဟာ
မေဃ] ကမ္ဘာဦး-အခါ-ကာလ-၌ - ဖြစ်-
ရွာသွန်း-သော မိုးကြီး။ ဧဝံ မဟာသတ္တော
ပဌမကပ္ပိကမဟာမေဃော ဝိယ မဟာဝဿံ
အဝိဘာဂေန မဟန္တံ ဒါနဝဿံ ဝဿာ-
ပေန္တော။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၄၈။

ပဌမကပ္ပိယ (တိ) [ပဌမကပ္ပ+ဣယ] ကမ္ဘာဦး
အခါ၌ ဖြစ်သော။ ပဌမကပ္ပိယေသု ဟိ ပဌမံ
ပုရိသလိင်္ဂံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝဇီရ။၅၅၉။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၂၈။)

ပဌမကဗဠ (ပု) [ပဌမ+ကဗဠ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဖြစ်သော ထမင်းလုတ်။ ပဌမကဗဠ
ပန မုခေ ပကိတ္တမတ္တေ သတ္တရသဟရဏိ-
သဟဿာနိ အမတေန ဖုဋ္ဌာနိ အဟေ-
သုံ။ သုတ္တနိ၊၌၊၁။၉၅။ အပ၊၌၊၁။၂၀၃။

ပဌမကမာနဘာဇနီယ (န) [ပဌမက+မာန+
ဘာဇနီယ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ- (သေယျ)
မာန်ကို အကျယ် ဝေဖန်ရာ စကားရပ်။
ပဌမကမာနဘာဇနီယေ (အဘိ၊၌၊၁။၄၀၄။)
တိ “သေယျောဟမသ္မိ”တိမာနဿ နိဒ္ဒေ-
သေ။ မူလ၊၌၊၁။၁၇၁။

ပဌမကမ္မဝါစာ (ထိ) [ပဌမ+ကမ္မဝါစာ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ကမ္မဝါစာ။ ပဌမကမ္မဝါစာယ
ထုလ္လစ္စယေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ကင်္ခါ၊၌၊၁။၂၅၂။

ပဌမကဝန္တနာ (ထိ) [ပဌမက+ဝန္တနာ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရှိခိုးခြင်း။ သဟ ပထဝီအက္က-
မနေန ပန ဘဂဝတော နေဝ မဟာ-
ဇနော န အသီတိမဟာသာဝကာ ပဌမက-
ဝန္တနံ သမ္မာပုဏိသု။ အံ၊၌၊၁။၉၈။

ပဌမကသာလာ (ထိ) [ပဌမက+သာလာ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ကြံချက် တင်းကုပ်။ ပဌမ-
ကသာလာယံ သာမိကေန သဒ္ဓိံ ဒွါဒသန္တံ
နောနံ ဧကတောဝ ဟုတွာ ကတကမ္မာနံ
ဘဂဂ္ဂဟဏကာလော ဝိယ။ အဘိ၊၌၊၁။
၃၁၅။

ပဌမကသောတာပန္န (ပု) [ပဌမက+သောတာပန္န]
ရှေးဦး - အစ - ပထမ-ဖြစ်သော သောတာ
ပန်။ ပဌမကသောတာပန္နော ပစ္ဆာ သောတာ
ပတ္တိံ ပတ္တဿ ဓမ္မေန ဝုဗ္ဗတရော ဟောတိ။
သုတ္တနိ၊၌၊၁။၂၆၁။ (-အံ၊၌၊၁။၁၈၈။)

ပဌမကာမာဝစရကုသလ (န) [ပဌမ+ကာမာ-
ဝစရ+ကုသလ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ကာမာ
ဝစရ ကုသိုလ်စိတ်။ ပဌမကာမာဝစရ-
ကုသလသဒိသေန ဟိ ပဌမမဟာဝိပါက-
စိတ္တေန ဂဟိတပဋိသန္နိကဿ ဂဗ္ဘဝါ-
သတော နိက္ခမိတွာ။ အဘိ၊၌၊၁။၃၀၉။

ပဌမကာမာဝစရကုသလစိတ္တ (န) [ပဌမ+ကာမာ
ဝစရ+ကုသလ+စိတ္တ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်။ ဧဝနဋ္ဌာနေ ပန
ပဌမကာမာဝစရကုသလစိတ္တံ ဧဝနံ ဟုတွာ။
အဘိ၊၌၊၁။၃၁၀။

ပဌမကာရဏ (န) [ပဌမ+ကာရဏ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ပြုအပ်သော-အမျှ-ကိစ္စ။ ခတ္တ-
ဓမ္မာနန္တိ ပဌမကာရဏေသု ပဋိသန္တာရ-
ဓမ္မာနံ။ ဇာ၊၌၊၅။၄၀၃။ ပဌမကာရဏေသုတိ
ပဌမံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု။ ဇာတ်၊၌၊၁။

ပဌမကာလ (ပု) [ပဌမ+ကာလ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အခါ-ကာလ။ သော ပဌမကာလေ
အတ္တနာ ကတကမ္မဉ္စ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနဉ္စ အညာသိ။
မ၊၌၊၂။၃၀၆။ သံ၊၌၊၁။၁၉၁။ ပဌမကာလေတိ
တသ္မိံ ဘဝေ ပဌမသ္မိံ ကာလေ။ မ၊၌၊၂။
၃၁၅။ သံ၊၌၊၁။၂၄၂။ (-သာရတ္ထ၊၂။၅၁။
အနု၊၌၊၁။၂၀၄။)

ပဌမကိတ္တိတနိမိတ္တ (န) [ပဌမ + ကိတ္တိတ +
နိမိတ္တ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ပြောကြား
အပ်သော-နိမိတ်-အမှတ်အသား။ ဒီပ-
ကဿ ပါရိမန္တေ စ ဩရိမန္တေ စ နိမိတ္တံ
ကိတ္တေတွာ ပစ္စာဟရိတွာ ပဌမကိတ္တိတ-
နိမိတ္တေန သဒ္ဓိံ သဇ္ဇေတဉ္စ။ ဝိ၊၌၊၃။၃၂၉။
ပဌမကိတ္တိတနိမိတ္တေနာတိ ဩရိမတိရေ

ဥပရိသောတေ ပဌမံ ကိတ္တိတေန နိမိတ္တေန။
ပါစိတ်၊ ယော။ ၂၉၂။ (-ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၂၈။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၉၁-၂။)

ပဌမကုသလစိတ္တ (န) | ပဌမ+ကုသလ+စိတ္တ |
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-(ကာမာဝစရ) ကုသိုလ်
စိတ်။ စကော ပဌမကုသလစိတ္တေန ကမ္မံ
အာယူဟတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂၅။

ပဌမကုသလစိတ္တနိဒ္ဒေသ (ပု) | ပဌမကုသလစိတ္တ
+နိဒ္ဒေသ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ- (ကာမာ
ဝစရ) ကုသိုလ်စိတ်ကို အကျယ် ညွှန်ပြရာ
စကားရပ် (အဘိ၊ ဓ။ ၁၇-၁၈)။ ယံ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊
တံ ပဌမကုသလစိတ္တနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တမေဝ။
အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉၄။

ပဌမကေသဝဋ္ဋိ (ထိ) | ပဌမ+ကေသ+ဝဋ္ဋိ |
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဆံကျစ်-ဆံစု။ ပုဗ္ဗ-
ဟေတုသမ္ပန္နော ကတာဘိနိဟာရော သတ္တော
ပဌမကေသဝဋ္ဋိယာ သြရောပိယမာနာယ
သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။
၂၁၄။ (-ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၀၊ ၁၇၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၃၄၄။)

ပဌမကောဋ္ဌာဂါရဝိဝရဏ (န) | ပဌမ+ကောဋ္ဌာ
ဂါရ+ဝိဝရဏ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ- ကျိ-
ဘဏ္ဍာတိုက်-ကို ဖွင့်လှစ်ရာ အခါ။ တေဟိ
ဓညေဟိ ကောဋ္ဌာဂါရနိ ပူရာပေတွာ
ပဌမကောဋ္ဌာဂါရဝိဝရဏေ ပဌမနိဟန္ဓာနိ
ဓညာနိ ဂဟေတွာ တထေဝ ဒါနံ ဒေတိ။
သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၅၇။

ပဌမကောဋ္ဌာသ (ပု) | ပဌမ+ကောဋ္ဌာသ | ရှေးဦး-
-အစ-ပဌမ-အပို-အစု။ ဒေဝဒတ္တော
မဟာရာဇေ ဆကောဋ္ဌာသေ ကတေ ကပေ
အတိက္ကန္တေ ပဌမကောဋ္ဌာသေ သံဃံ ဘိနိ။

မိလိန္ဒ။ ၁၁၆။ (-အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၀၉။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။
၁၁၅။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၃၂၈။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၃၅၆။ သံ၊ ဌိ၊
၁။ ၁၂၇။ အနု၊ ဌိ၊ ၂။ ၈၀။ အနု၊ ဌိ၊ ၃။ ၁၈၇။)

ပဌမက္ကပါဒဋ္ဌာန (န) | ပဌမ+အက္က+ပါဒ+ဋ္ဌာန |
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-နင်းချသော ခြေ၏
တည်ရာအရပ်။ ဒေဝေါရောဟဏကာလေ
သင်္ကဿနဂရုဋ္ဌါရေ ပဌမက္ကပါဒဋ္ဌာနံ အဝိ-
ဟေတုမေဝ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၃၅၁။

ပဌမက္ခဏ (ပု) | ပဌမ+ခဏ | ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ပဋိသန္ဓေ ခဏ။ သော ယာတိတိ
သော မာဏဝေါ ယာတိ၊ ပဌမက္ခဏတော
ပဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတေဝ။ မ၊ ဌိ၊ ၂။ ၂၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ၊ ၁။
၂၈၉။

ပဌမက္ခရ (ပု) | ပဌမ+အက္ခရ | ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အက္ခရာ။ တေ ပဌမက္ခရမေဝ ဝတ္တာ
ဝေဒနာပုတ္တာ ဟုတ္တာ လောဟကုမ္ဘိ သြ-
တရိသု။ ပေတ၊ ဌ၊ ၂၆၃။ (-သိ၊ ဌိ၊ သင်္ဂဟ။
၁၉၁။)

ပဌမဂတ (တိ) | ပဌမ+ဂတ | ရှေးဦး-အစ-
ပထမ -သွားသောသူ။ ပစ္ဆာ သမန္နာဂ-
ဂတာတိ ပဌမဂတဿ ဘဂဝတော ပစ္ဆာ
သမနအာဂတာ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၅၄။

ပဌမဂဗ္ဘ (ပု) | ပဌမ+ဂဗ္ဘ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ကိုယ်ဝန်။ သစာဟံ သမာနဇာတိကံ ကုလ-
ဃရံ ဂန္ဓာ ပဌမဂဗ္ဘေ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ၊
ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမိ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၈၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊
၈။ (-အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၀၉။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၈။ ထေရိ၊
ဌ၊ ၃၀၊ ၁၈၅။ အပ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၁။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၉။
သိ၊ ဌိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၃၉။)

ပဌမဂမန (န) | ပဌမ+ဂမန | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-သွားခြင်း။ အဘိသမ္ဘောဓိ ပတွာ ပဌမ-

ဂမနေန ကပိလပုရံ အာဂတကာလေ။ မဉ္ဇ၊
၄။၂၁၉။ (-သံ၊၄။၂။၈၆။ အံ၊၄။၁။၂၂၇။ ဓမ္မ၊
၄။၂။၁၀၅။ ဇာ၊၄။၆။၁၈၀။)

ပဌမဂဟိတနိမိတ္တန (တိ) [ပဌမ+ဂဟိတ+နိမိတ္တန] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ယူ-လက်ခံ-အပ်ပြီး သော ပဋိဖိတ်ခြင်းရှိသောသူ။ ပဌမဂဟိတ-နိမိတ္တနဿ ဘိက္ခုနော ပဌမနိမိတ္တနဘောဇနတော အညံ ယံ ကိဉ္စိ ပရသန္တကံ ဘောဇနံ။ ဝဇီရ။၃၁၅။

ပဌမဂါထာ (ထိ) [ပဌမ+ဂါထာ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဂါထာ။ အနုယောဂဝတ္ထုဂါထာသု ပဌမဂါထာ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝံ။ ဝိ၊၄။၄။၂၀၈။ (-၂၃၉။ ဒီ၊၄။၃။၁၄၅။ မဉ္ဇ၊၄။၂၃၁။ ခုဒ္ဒက၊၄။၃။ ထေရ၊၄။၁။၁၅။ ထေရ၊၄။၂။၅၆။ ထေရီ၊၄။၄။၂။ မဟာနိ၊၄။၃၇၃။ သီ၊၄။၁။၁၈၉။ သံ၊၄။၁။၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၃၁။၃၆၉။)

ပဌမဂါမိ (တိ) [ပဌမ+ဂါမိ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-သွား-ဖြစ်-လေ့ရှိသော (စိတ်)။ ပုဗ္ဗ-ဂံမာတိ တေန ပဌမဂါမိနာ ဟုတွာ သမန္နာ-ဂတာ။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၄၂၄။

ပဌမဂါမူပစာရ (ပု) [ပဌမ+ဂါမ+ဥပစာရ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အနီး-ဥပစာ။ အဋ္ဌ-ကထာစရိယေန ပဌမဂါမူပစာရံယေဝ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ကင်္ခါ၊၄။ဟောင်း။၃၈။

ပဌမဂါဟ (ပု) [ပဌမ+ဂါဟ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ယူအပ်သော (အဖို့အစု)။ ဝရဘာဂံ သာမဏေရဿာတိ တဿ ပဌမဂါဟတ္တာ။ ဝိမတိ၊၂။၂၄၄။

ပဌမဂါဟိတဝတ္ထု (န) [ပဌမ+ဂါဟိတ+ဝတ္ထု] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ယူစေအပ်သော-ဝတ္ထု-

ပစ္စည်း။ “ပဌမဘာဂံ မုဉ္စိတွာတိ ဣဒံ စေ ပဌမဂါဟိတဝတ္ထုတော မဟန္တံ ဟောတိ”တိ လိခိတံ။ ဝဇီရ။၅၂၇။

ပဌမဂိမ္မ (ပု) [ပဌမ+ဂိမ္မ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-နွေလ၊ ဝန်ခူးလ။ သော ဟိ “ပဌမ-ဂိမ္မော”တိ စ “ဗာလဝသန္တော”တိ စ ဝုစ္စတိ။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၆၁။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၈၉။

ပဌမဂေဟ (ပု၊န) [ပဌမ+ဂေဟ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အိမ်။ သာ “သာဓု ဘန္တေ”တိ တုဋ္ဌ-မာနသာ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ ပဌမ-ဂေဟေယေဝ .... အာဟ။ အံ၊၄။၁။၂၉၁။ ထေရီ၊၄။၁။၈၁။ (-အဘိ၊၄။၂။၂၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂၃၈။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၀၆။)

ပဌမဃဇန (န) [ပဌမ+ဃဇန] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဃဇနာ၊ အစစွာသော ပစ္စည်း-အပေါင်း။ အတ္ထိပစ္စယမူလကေ ပဌမ-ဃဇနေ .... ဝုတ္တံ။ မူလ၊၄။၃။၂၂၈။

ပဌမဃရ (န) [ပဌမ+ဃရ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အိမ်။ တေ ပဌမဃရေယေဝ ဥဠုကံမတ္တံ ဥဏှယာဂံ လဘိသု။ ဝိ၊၄။၁။၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၅။

ပဌမစတုက္က (ပု၊န) [ပဌမ+စတုက္က] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-၄-ခု အပေါင်း။ အယံ တာဂေတ္တ ကာယာနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တဿ ပဌမ-စတုက္ကဿ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ ဝိ၊၄။၂။၂၀။ (-မဉ္ဇ၊၃။၁၈၅။ အဘိ၊၄။၂။၁၉၇၊ ၄၄၃။ အဘိ၊၄။၃။၃၉၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၀။ ဝဇီရ။၁၅၀။ သာရတ္ထ၊၂။၁၈၈၊၁၉၈၊၂၄၀။ ဝိမတိ၊၁။၁၄၃။ မ၊၄။၃။၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၃၁၆၊၃၃၉။)

ပဌမစိတ္တ (န) [ပဌမ+စိတ္တ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-စိတ်။ တေသု သဗ္ဗေသုပိ ပဌမစိတ္တေ ဝုတ္တ-

နယေနော တယော တယော မဟာဝါရာ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၉။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၅၊၂၀၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၆။ ဝဇီရ၊၁၅၅။ သံ၊
၆၊၂။၂၅။ မူလဋီ၊၁။၁၀၀။ အနုဋီ၊၁။၈၂။)

ပဌမစိတ္တက္ခယ (ပု) [ပဌမစိတ္တ+ခဏ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-စိတ်၏-ဖြစ်ရာ-ခဏ-အခိုက်
အတန်ကာလ။ ပဌမစိတ္တက္ခယော (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၃)တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တက္ခယော။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၅၈။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၂၀။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။ ခုဒ္ဒက၊
၅။၂၁။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၇။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၆၆။)

ပဌမစိတ္တသမုဋ္ဌာန (တိ) [ပဌမစိတ္တ+သမုဋ္ဌာန]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော
(ပထဝီဓာတ်)။ ဥပတ္တမ္ဘနကိစ္စမိ နတ္ထိတိ
ဥပတ္တမ္ဘနေန ဝိနာ ပဌမစိတ္တသမုဋ္ဌာနာပိ
ယဋ္ဌနာကာရေန ပဝတ္တတိ။ မူလဋီ၊၁။၇၆။

ပဌမစိတ္တသမုဋ္ဌိတ (တိ) [ပဌမစိတ္တ+သမုဋ္ဌိတ]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော။
ပဌမစိတ္တသမုဋ္ဌိတာ ဝါယောဓာတု အတ္တနာ
သဟဇာတံ ရူပကာယံ သန္တမ္ဘေတုံ သန္တာ-
ရေတုံ သက္ကောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၄။

ပဌမစိတ္တုပ္ပါဒပါဠိ (ထိ) [ပဌမ+စိတ္တ+ဥပ္ပါဒ
+ ပါဠိ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို
ဟောပြော ပါဠိတော်။ ပါဠိယန္တိ ဣမိဿာ
ပဌမစိတ္တုပ္ပါဒပါဠိယံ။ အနုဋီ၊၁။၇၄။

ပဌမစိမိလိကာ (ထိ) [ပဌမ+စိမိလိကာ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-အလွှာ-အပိုင်း၊ (ကထိန်
သင်္ကန်းမှ တစ်ပါးသော) ပကတိ-အဝတ်-
သင်္ကန်း-၏-အလွှာ-အပိုင်း။ ပဌမစိမိလိ-
ကာ ယဋ္ဌေတွာ ဌပိတာ ဟောတိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၉၁)တိ ကထိနဒဿံ ဒုဗ္ဗလံ ဒိဿာ တံ
ဗလဝတာ အတ္တနော ပကတိဒဿေန သဒ္ဓိံ

ယဋ္ဌေတွာ ဒုပဋ္ဌံ ကတွာ သိဗ္ဗိတုကာမေဟိ
ကထိနဒဿတော ပကတိဒဿဿ မဟန္တ-
တာယ ပဌမံ တပ္ပမာဏာနရူပံ ဗန္ဓကဏ္ဍု-
သေ ယဋ္ဌေတွာ ရဇ္ဈကေဟိ ဗန္ဓိတွာ ကတံ
ဟောတိတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝဇီရ၊၄၉၀။ ပဌမ-
စိမိလိကာတိ ကထိနဝတ္ထတော အညာ
အတ္တနော ပကတိစိမိလိကာ။ သာရတ္ထ၊၃။
၃၃၅။ ဝိမတိ၊၂။၁၉၃။

ပဌမစုဒ္ဓသက (ပု၊န) [ပဌမ+စုဒ္ဓသက] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-၁၄-ပါး အပေါင်း။ ပန္နရသ-
မူလကေ ပဌမစုဒ္ဓသကေန သဒ္ဓိံ.... ဒသ
ပန္နရသကာ ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၀။

ပဌမစေတနာ (ထိ) [ပဌမ+စေတနာ] ရှေးဦး-
အစ - ပထမ - (ဇော) စေတနာ။ သတ္တသု
ဇေနေသု ပဌမစေတနာ သတိ ပစ္စယ-
သမဝါယေ ဣမသ္မိယေဝ အတ္တဘာဝေ ဖလံ
ဒေတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၁။ (-သာရတ္ထ၊၂။၂၃၂။
အံ၊ဋီ၊၁။၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၂။)

ပဌမစေတိယဋ္ဌာန (န) [ပဌမ+စေတိယ+ဋ္ဌာန]
ပထမကစေတိ တည်ရာ အရပ်။ ဧကံ
ပဌမစေတိယဋ္ဌာနေ၊ ဧကံ စေတိယပဗ္ဗတေ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၄။ ပဌမကစေတိယ-လည်း ကြည့်။

ပဌမဆက္က (ပု၊န) [ပဌမ+ဆက္က] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ- ၆-ပါး အပေါင်း။ သတ္တမူလကေ
ပဌမဆက္ကေန သဒ္ဓိံ ....အဋ္ဌာရသ သတ္တကာ
ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၉။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၇၂။ အနုဋီ၊၂။၅၁။)

ပဌမဇာနည် (န) [ပဌမ+ဇာနည်] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-ဇော။ ပဌမဇာနည် သတေကိစ္ဆော ဟောတိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၉။ အနုဋီ၊၁။၁၇၉။
(-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၆။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၄၉။

အံ၊ဋီ၊၁။၂၂၈။ အနုဋီ၊၁။၁၃၁။ အနုဋီ၊၂။၁၀၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၀၀၊၂၈၉။)

ပဌမဝေဒနာမူ (န) [ပဌမ+ဝေဒနာ+ကမ္မ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇောနှင့်. ယှဉ်သော-က-
စေတနာ။ ယဒေတံ သတ္တသု ဝေဒနသု
ပဌမဝေဒနာမူ .... ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတိ။
အံ၊ဋီ၊၂။၂၂၅။

ပဌမဝေဒနာမူ (ပ) [ပဌမ+ဝေဒနာ+မိတ္တုပ္ပါဒ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇော မိတ္တုပ္ပါဒ်။ တထာ
ပဝတ္တာ ပဌမဝေဒနာမိတ္တုပ္ပါဒါယော အနိယ-
တာ ဓမ္မာ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာဒိဘာဝေန
သာဓာရဏာ။ နေတ္ထိဝိ၊၁၇၅။

ပဌမဝေဒနာမူ (ထိ) [ပဌမဝေဒနာ+စေတနာ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇောနှင့်. ယှဉ်သော
စေတနာ။ သတ္တသု စိတ္တေသု ကုသလာ ဝါ
အကုသလာ ဝါ ပဌမဝေဒနာမူ ဒိဋ္ဌဓမ္မ-
ဝေဒနီယကမ္မ နာမ ဟောတိ။ မ၊ဋီ၊၂။၂၃၄။
(-အံ၊ဋီ၊၂။၁၀၄။ ပဋိသံ၊ဋီ၊၂။၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၂၃၆။ မ၊ဋီ၊၂။၁၅၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၂။၃၇၆။ နေတ္ထိဝိ၊၁၅၀။ အဘိ၊ဝိ၊၁၀၀။
၁၆၀။ ၎င်း၊ဋီ၊၂။၃၁၆။ ဝိဘာဝိနီ၊၁၇၁။ မဏိ
မဉ္ဇူ၊၂။၃၀။)

ပဌမဝေဒနာမူ (ပ) [ပဌမဝေဒနာ+ဝါရ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇော၏-အလှည့်-အကြိမ်၊ ထို
ဘဝ၏ အစဆုံး မနောဒွါရ ဇောဝီထိ။
ဗောဓိသတ္တော ပဌမဝေဒနာမူ န ဇာနာတိ၊
ဒုတိယဝေဒနာပဌာယ ဇာနာတိ။ မ၊ဋီ၊၂။
၁၂၀။ ပဌမဝေဒနာမူ ဥပ္ပန္နဿ သဗ္ဗ-
ပဌမဝေဒနာမူ မ၊ဋီ၊၂။၃၃၁။

ပဌမဝေဒနာမူ (ထိ) [ပဌမဝေဒနာ+ဝေဒနာ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇောနှင့်. ယှဉ်သော

ဝေဒနာ။ မနောဒွါရ အာဝဇ္ဇနသမ္ပဿ ပဋိစ္စ
ပဌမဝေဒနာမူ သံ၊ဋီ၊၂။၁၂၂။

ပဌမဝေဒနာမူ (တိ) [ပဌမဝေဒနာ+သမုပ္ပိတ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇောကြောင့်. ဖြစ်
သော။ ပဌမဝေဒနာမူ ဝါယောဓာတု
.... စာလေတုံ န သက္ကာတိ။ မူလဋီ၊၁။
၇၂။

ပဌမဝေဒနာမူ (တိ) [ပဌမဝေဒနာ+သမ္ပယုတ္တ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇောနှင့်. ယှဉ်သော။
မနောသမ္ပယော မနောဒွါရ ပဌမဝေဒ-
နာသမ္ပယုတ္တော။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၂၁။ (-သံ၊ဋီ၊၂။
၁၃၀။)

ပဌမဝေဒနာမူ (ပ) [ပဌမဝေဒနာ+သမ္ပဿ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇောနှင့်. ယှဉ်သော
ဇော။ မနောဒွါရဝဇ္ဇနံ ကိရိယာမနော-
ဝိညာဏဓာတုံ ပဋိစ္စ ပဌမဝေဒနာသမ္ပယော
ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၂၁။ (-၁၂၂။)

ပဌမဝေဒနာမူ (တိ) [ပဌမဝေဒနာ+အာဒိ+
သမ္ပယုတ္တ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဇောသည်
ကြောင့်. ဖြစ်သော။ ပဌမဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ
ဝါယောဓာတုယော ဝိညာတ္တိဝိကာရသဟိတာ
ဇောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၉၉။

ပဌမဝေဒနာမူ (တိ) [ပဌမဝေဒနာ+အနန္တရ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-ဇော၏-အခြားမဲ့ (ကာလ)။
ယထာ ပဌမဝေဒနာနန္တရံ ဒုတိယဝေဒနံ
မနောဝိညာဏဘာဝေန တညေဝ ဟောတိ။
အဘိ၊ဋီ၊၂။၂၄၁။

ပဌမဇာတ (တိ) [ပဌမ+ဇာတ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဖြစ်ပေါ်-မွေးဖွား-သောသူ။ တေသံ
ပဌမဇာတော မဟာပန္နကော နာမံ၊ အံ၊ဋီ၊၁။

၁၆၅။ (-ဓမ္မ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၅၄။ ဇာ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၃၀။
ဝိမတိ၊ ဝ၊ ၇၀။)

ပဌမဇ္ဈာ (ဈာ)န (န) [ပဌမ+ဈာန] ပထမဈာန်၊
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖြစ်-ရအပ်-သော
ဈာန်။ ပဌမဇ္ဈာနာ ဝုဒ္ဓဟိတ္တာ ဒုတိယံ ဈာန်
သမာပဇ္ဇိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၂၈။ ပဌမဇ္ဈာ ဒေသနာက္က-
မတော စေဝ ဥပ္ပတ္တိက္ကမတော စ အာဒိဘူ-
တတ္တာ တံ ဈာနဉ္စ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနတော
ပစ္စနိကဈာပနတော စာတိ ပဌမဇ္ဈာနံ။
ဝိတက္ကဒိပဉ္စကံ။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၉၂။ (-ပဋိသံ။
၃၁၊ ၉၂၊ ၃၆၄။ နေတ္ထိ၊ ၈၃။ ပေဋကော၊ ၁၉၂။
ဝိ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၁၂-၇-၈-၉၊ ၁၂၃။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁၇။
ကင်္ခါ၊ ၁၀၃။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၀-၂၊ ၁၈၆၊ ၂၃၅၊ ၃၀၁၊
၃၂၃၊ ၃၉၃။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၂။ မ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၉၀။ မ၊ ဌ၊
၂။ ၁၃၇။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၁၁၆။ သံ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၈၂၊ ၁၉၁။
သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၃၊ ၂၁၄။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၀၄-၇၊ ၁၁၉၊
၁၂၉၊ ၁၆၂။ အံ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၂၄၊ ၃၂။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၃၂၊
၃၅၄။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၈၀။ အဘိ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၂၀၈၊ ၂၁၃-
၄-၅၊ ၂၂၁-၆၊ ၂၄၃-၄-၆-၇၊ ၂၇၂-၃။ အဘိ၊
ဌ၊ ၂။ ၁၇၁၊ ၁၂၂၊ ၉၃၊ ၄၀၀။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၁။
ပဋိသံ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၃၆၈၊ ၂၉၃-၆၊ ၁၀၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၃၅၊ ၂၅၇၊ ၂၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၅၊ ၃၃၈၊ ၃၄၆-
၇။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၁၃၇၊ ၁၄၀။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ဝ၊
၁၀၈။ ထေရီ၊ ဌ၊ ၂၇၉။ အပ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၇၀၊ ၁၇၃၊
၂၄၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၆၃။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၃၀၊ ၁၁၆-
၇၊ ၁၇၆၊ ၂၇၂။ စူဠနိ၊ ဌ၊ ၄၃၊ ၁၃၃။ ဇာ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၆၈။
ဝဇီရ၊ ၁၄၅၊ ၁၅၁။ သာရတ္ထ၊ ဝ၊ ၁၃။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၄၃၊ ၁၉၄၊ ၂၃၂၊ ၂၈၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၉၉။
ဝိမတိ၊ ဝ၊ ၇၁၊ ၁၂၉။ ကင်္ခါ၊ ဌ၊ သင်္ခ၊ ၁၆၃။ ဒီ၊ ဌ၊
၁။ ၅၉၊ ၁၀၃-၄၊ ၂၆၂၊ ၃၃၄၊ ၃၄၃၊ ၃၆၇၊ ၃၈၀။
သီ၊ ဌ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၄၉၊ ၂၂၂၊ ၃၀၇၊ ၄၁၆၊ ၄၅၂။ သီ၊
ဌ၊ သင်္ခ၊ ၂။ ၃၂၅၊ ၃၃၉။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၄၆။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။
၂၃၁၊ ၂၅၀။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၄၄၊ ၄၀၆၊ ၈၁၆၊ ၂၁၇၉။

၁၉၁။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၆၊ ၁၃၀။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၈။ အံ၊
ဌ၊ ၁။ ၈၃၊ ၁၂၈၊ ၂၁၅၊ ၂၄၅-၈။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁၂။
အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၄၊ ၁၀၁။ မူလဌ၊ ၁။ ၄၅-၇၊ ၁၀၂-
၄။ မူလဌ၊ ၃။ ၁၄၀။ အနုဌ၊ ၁။ ၉၈၊ ၁၁၀၊ ၁၂၃၊
၁၄၀၊ ၁၅၃။ အနုဌ၊ ၂။ ၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၄၊ ၉၊
၁၁၃-၅၊ ၁၄၅၊ ၁၆၇၊ ၁၈၀-၁-၂-၄၊ ၁၉၂၊ ၂၀၃၊
၂၁၆-၇၊ ၃၆၃၊ ၄၀၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂။ နေတ္ထိ၊
ဌ၊ ၁၁၆။)

ပဌမဇ္ဈာနကုသလစိတ္တ (န) [ပဌမဇ္ဈာန+ကုသလ
စိတ္တ] ပထမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်။
ဝိတက္ကဝိစာရပိတိသုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ
ပဌမဇ္ဈာနကုသလစိတ္တံ။ သင်္ဂဟ၊ ၉။ ပဌ-
မဇ္ဈာနေန သမ္ပယုတ္တံ ကုသလစိတ္တံ ပဌ-
မဇ္ဈာနကုသလစိတ္တံ။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၉၂။

ပဌမဇ္ဈာနကုသလဝေဒနာ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန
ကုသလ+ဝေဒနာ] ပထမဈာန်ကုသိုလ်နှင့်
ယှဉ်သော ဝေဒနာ။ ရူပါဝစရေ ပဌမဇ္ဈာန-
ကုသလဝေဒနာ ဩဠာရိကာ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။
၁၆။

ပဌမဇ္ဈာနဓန္တိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+ဓန္တိ] ပထမဈာန်
ကို နှစ်သက်ခြင်း။ ပဌမဇ္ဈာနဓန္တိ နိဝရဏေဟိ
သုညာ။ ပဋိသံ၊ ၃၆၅။

ပဌမဇ္ဈာနစေတနာ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+စေတနာ]
ပထမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော စေတနာ။ ကာမာ-
ဝစရစေတနာ ပဌမဇ္ဈာနစေတနာယ ဃဋ္ဌိ-
တာ။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၄။ (-မ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၆။)

ပဌမဇ္ဈာနဓမ္မ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+ဓမ္မ] ပထမဈာန်
-တရား-စိတ္တုပ္ပါဒ်။ ကိဉ္ဇာပိ ဒုတိယဇ္ဈာနေ
သဗ္ဗေပိ ပဌမဇ္ဈာနဓမ္မာ န သန္တိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ဝ၊
၁၁၇။ အဘိ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၂၁၃။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၇၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝ၊ ၁၅၁။ (-မ၊ ဌ၊ ဝ၊ ၁၉၀။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ဝ၊
၁၃၀။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၂၇။)

ပဌမဇ္ဈကနိဗ္ဗတ္တ (တိ) [ပဌမဇ္ဈကနိဗ္ဗတ္တ] ပထမ
ဈာန်ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဟေဋ္ဌာ ပန ပဌမ-
ဇ္ဈကနိဗ္ဗတ္တာ ဗြဟ္မကာယိကာဒယော ဒဿိ-
တာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅၅။ (-ဒိ၊ ၁၂။ ၁၁၅။ အံ၊ ၁၂။
၁၆၈။)

ပဌမဇ္ဈကပက္ခိက (တိ) [ပဌမဇ္ဈက+ပက္ခိက] ပထမဈာန်
ဟူသော-အဖို-အစု-ရှိသော၊ ပထမဈာန်၏ အသင်းအပင်း၌ ဖြစ်သော။
ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာန် ကိံ သဝိစာရ-
တာယ ပဌမဇ္ဈကပက္ခိကံ။ အနု၊ ၁၁။ ၁၁၀။ (-
ဒိ၊ ၁၁။ ၂၆၂။ သိ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃၄။)

ပဌမဇ္ဈကပညာ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈက+ပညာ] ပထမ
ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော -ပညာ-ဉာဏ်။ ပဌမ-
ဇ္ဈကပညာယ ဧဝ ပန ကိလေသေသုပိ
နိဗ္ဗိန္ဒတ္တာ နော နိဗ္ဗိဒါယ။ အဘိ၊ ၅။ ၄၀၀။
(-၄၀၁။ အနု၊ ၁၂။ ၂၀၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁။ ၁၁၅။)

ပဌမဇ္ဈကပဋိဗ္ဗိဗ္ဗ (န) [ပဌမဇ္ဈက + ပဋိဗ္ဗိဗ္ဗ] ပထမဈာန်၏-
အတု-အရိပ်။ ပဌမဇ္ဈက-
ပဋိဗ္ဗိဗ္ဗဘူတ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁။ ၁၈၄။) ၏ ပဌမဇ္ဈက-
နဿ ပဋိစ္စန္ဒဘူတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁။ ၂၁၂။

ပဌမဇ္ဈကပ(ပ)ဋိလာဘ (ပ) [ပဌမဇ္ဈက + ပဋိ
လာဘ] ပထမဈာန်ကို-ရ-ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-
ခြင်း။ ပဌမဇ္ဈကပဋိလာဘော နိဝရဏေဟိ
သုညော။ ပဋိသံ၊ ၁၆၄။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၁၄၆။
မူလ၊ ၁၁။ ၁၀၃။)

ပဌမဇ္ဈကပရိကမ္မ (န) [ပဌမဇ္ဈက+ပရိကမ္မ] ပထမ
ဈာန်၏-ပရိက-အခြေခံ။ ပဌမဇ္ဈကပရိ-
ကမ္မဉ္စိ ဣဒ္ဓိပါဒေါ နာမ၊ ပဌမဇ္ဈကနံ ဣဒ္ဓိ
နာမ။ အဘိ၊ ၅။ ၂၉၃။ အံ၊ ၁၁။ ၂၄၅။

ပဌမဇ္ဈကပရိဂ္ဂဟ (ပ) [ပဌမဇ္ဈက+ပရိဂ္ဂဟ] ပထမ

ဈာန်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း။ ပဌမဇ္ဈကပရိဂ္ဂ-
ဟော နိဝရဏေဟိ သုညော။ ပဋိသံ၊ ၁၆၄။

ပဌမဇ္ဈကပရိယောဂါဟဏ (န) [ပဌမဇ္ဈက+ပရိ-
ယောဂါဟဏ] ပထမဈာန်၌-သက်ဝင်-
တည်နေ-ခြင်း။ ပဌမဇ္ဈကပရိယောဂါဟဏံ
နိဝရဏေဟိ သုညော။ ပဋိသံ၊ ၁၆၅။

ပဌမဇ္ဈကပီတိသုခ (န) [ပဌမဇ္ဈက+ပီတိသုခ] ပထမဈာန်-
၌ ရှိ-နှင့် ယှဉ်-သော ပီတိသုခ။
ဝိဝေကဇေဟိ ပဌမဇ္ဈကပီတိသုခေဟိ သဟ
အက္ခာတဗ္ဗာ။ ဒိ၊ ၁၁။ ၁၆၇။

ပဌမဇ္ဈကပုဋိဝေဓ (ပ) [ပဌမဇ္ဈက+ပုဋိဝေဓ] ပထမဈာန်ကို
ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း။ ပဌမ-
ဇ္ဈကပုဋိဝေဓော နိဝရဏေဟိ သုညော။
ပဋိသံ၊ ၁၆၄။

ပဌမဇ္ဈကဗြဟ္မလောက (ပ) [ပဌမဇ္ဈက+ဗြဟ္မ-
လောက] ပထမဈာန် ဗြဟ္မာ-ဘုံ-ပြည်။
ဗြဟ္မဏာနံ ပဌမဇ္ဈကဗြဟ္မလောကော
နိဋ္ဌာ။ သိ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁၉၂။ (-မ၊ ၁၁။ ၁၁၆။
မ၊ ၁၁။ ၁၉။)

ပဌမဇ္ဈကဘူမိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈက+ဘူမိ] ပထမ
ဈာန် ဗြဟ္မာဘုံ၊ ပထမဈာန်ရသော ဗြဟ္မာတို့
၏ နေရာဘုံ။ (ယင်းသည်- ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ
ဘုံ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ၊ မဟာဗြဟ္မာ-
ဘုံ၍ ၃-ဘုံရှိသည်။ ကောင်းကင် တစ်ပြင်
တည်း၌ တည်နေကြသည်။ အဘိ၊ ၁။ ၄၃၉။)
ဣမေ တယောပိ နော ပဌမဇ္ဈကဘူမိယံ
ဧကတလေ ဝသန္တိ။ အဘိ၊ ၅။ ၅၀၃။ ဗြဟ္မ-
ပါရိသဇ္ဇာ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ၊ မဟာဗြဟ္မာ
စေတိ ပဌမဇ္ဈကဘူမိ။ သင်္ဂဟ၊ ၇၃။ (-
သံ၊ ၁၁။ ၁၈၂။ ၁၉၁။ အဘိ၊ ၅။ ၁၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၄၆။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁၃၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၇၂။

ဗုဒ္ဓဝံ၊ ငွေ။ ၁၄။ သာရတ္ထ၊ ၁၅။ ဂိမတိ၊ ၁။
၅၃။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၈၇။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၅၆။ သိဋ္ဌိ၊ သစ်၊
၁။ ၄၁၆။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၀၈။ မဋ္ဌိ၊ ၂။ ၉။ အံဋ္ဌိ၊ ၃။
၁၈၃။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၂၈။)

ပဌမဇ္ဈာနဘူမိက (တိ) [ပဌမဇ္ဈာနဘူမိ+ကက]
ပထမဈာန်ဘုံ၌ - ဖြစ်-နေ-သော (ဗြဟ္မာ)။
ဗြဟ္မ-ကာယိကာ နာမ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိကာ။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၆၂။

ပဌမဇ္ဈာနဘူမိဒေဝ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာနဘူမိ+ဒေဝ]
ပထမဈာန်ဘုံ၌ - ဖြစ်-နေ-သော ဗြဟ္မာ။
ဗြဟ္မကာယိကာနံ ဒေဝါနန္တိ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိ-
ဒေဝါနံ။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၃။ မဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၅၁။

ပဌမဇ္ဈာနရတိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+ရတိ] ပထမဈာန်
၌- ဖွေလျော်- ပျော်ပိုက်- နှစ်ခြိုက်- ခြင်း။
အသင်္ချေယျာနဓိ ဒေဝမနဿာနံ ပဌမဇ္ဈာ-
နရတိ..... ဇနေတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၄၈။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၁။ ၂၇၈။

ပဌမဇ္ဈာနလာဘိ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+လာဘိ]
ပထမဈာန်ကို - ရ-ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-သောသူ။
ပါဒကဇ္ဈာနနိယမေန တာဝ ပဌမဇ္ဈာန-
လာဘိနော ပဌမဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိပ-
ဿန္တဿ ဥပ္ပနော မဂ္ဂေါ ပဌမဇ္ဈာနိကော
ဟောတိ။ ဒိဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၉၃။ သံ၊ ၄။ ၁၆၃။ အဘိ၊
၄။ ၂။ ၁၁၂။ (-ပဋိသံ၊ ၄။ ၁၈၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။
၁၀၇။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၃။ ၂၈၃။ သံ၊ ၄။
၁။ ၁၄၇။ အံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၉၃။ အံဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၁။ ၂၄၆။)

ပဌမဇ္ဈာနဝိပါက (န) [ပဌမဇ္ဈာန+ဝိပါက] ပထမ
ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော - အကျိုး-ဝိပါက-စိတ်။
ပဌမဇ္ဈာနဝိပါကာ သြဋ္ဌာရိကာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၁၆။ ဝိတက္ကဝိစာရပီတိသုခေကဂ္ဂတာ-

သဟိတံ ပဌမဇ္ဈာနဝိပါကစိတ္တံ။ သင်္ဂဟ၊ ၉။
(-ဝိမတိ၊ ၁။ ၅၃။)

ပဌမဇ္ဈာနဝိဟာရ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+ဝိဟာရ] ပထမ
ဈာန်ဖြင့် နေခြင်း။ သုခဝိဟာရာတိ ပဌမ-
ဇ္ဈာနဝိဟာရာဒိ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၃၆။

ပဌမဇ္ဈာနဝုဋ္ဌိတ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+ဝုဋ္ဌိတ] ပထမ
ဈာန်မှ-ထ-ထွက်မြောက်-သောသူ။ တဿ
ဟိ ပဌမဇ္ဈာနဝုဋ္ဌိတဿ ပဉ္စ နိဝရဏာနိ
သန္တတော ဥပ္ပဟိသု။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။

ပဌမဇ္ဈာနဝေဒနာ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+ဝေဒနာ]
ပထမဈာန်နှင့်-ယှဉ်-နှိုင်းနှော-သော ဝေဒနာ။
ဝိတက္ကပစ္စယာ ပဌမဇ္ဈာနဝေဒနာဝ။ သံ၊ ၄။
၃။ ၁၆၇။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၀။

ပဌမဇ္ဈာနသံသန္တ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သံသန္တ]
ပထမဈာန်နှင့် - နှိုင်းနှော - စပ်ယှဉ် - သော။
ပဌမေ ဈာနေတိ ဥပသိလေသေ ဘုမ္မံ၊ တသ္မာ
ယေ ပဌမေ ဈာနေ ဓမ္မာတိ ယေ ပဌမ-
ဇ္ဈာနသံသန္တာ ဓမ္မာတိ အတ္ထော။ မဋ္ဌိ၊ ၃။ ၂၂၇။

ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခါရ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+သင်္ခါရ] ပထမ
ဈာန်ဟူသော သင်္ခါရ၊ ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်
သော-သင်္ခါရ - စိတ်၊ စေတသိက် တရား။
ပါဒကဇ္ဈာနသင်္ခါရေသုတိ ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခါ-
ရေသု "ပဌမဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ"တိ ဟိ
ဝုတ္တံ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၂၃။

ပဌမဇ္ဈာနသညာ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သညာ] ပထမ
ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော - မှတ်သားခြင်း-သညာ။
အသုဘသညာတိ အသုဘေ ပဌမဇ္ဈာန-
သညာ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၁။

ပဌမဇ္ဈာနသတိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သတိ] ပထမ
ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော-အောက်မေ့-အမှတ်ရ-

ခြင်း-သတိ။ဒွေ ဇနာ ပဌမဇ္ဈာနသတိ ပဋိ-
လဘိတွာ .... ပတိဋ္ဌဟိသု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀။

ပဌမဇ္ဈာနသမဂီ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သမဂီ] ပထမ
ဈာန်နှင့် ပြည်စုံသောသူ။ ပဌမဇ္ဈာနသမဂီ
ပဌမေန ဈာနေန နိဝရဏေ ဟရတိ။ ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၈၂။ (-နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၈၉။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၃၇၈။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၉၈။ နေတ္တိ၊ဝိ၊၁၂၇။)

ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+သမာဓိ] ပထမ
ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော-တည်ကြည်ခြင်း-သမာဓိ
-ဓကဂ္ဂတာ။ စေတောသမာဓိန္တိ ပဌမ-
ဇ္ဈာနသမာဓိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၅။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၁၇၊၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈၃၊၁၅၃။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၁၁၇။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၄၂။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၄၇။ ဒီ၊ဋီ၊ ၃။
၂၈၃။ မ၊ဋီ၊၂။၂၄၊၂၇၅။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၆၄-၅။
အံ၊ဋီ၊၃။၁၄၃။ မူလဋီ၊၁။၁၀၁-၄။ အနု၊ဋီ၊၁။
၁၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၉၃။)

ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သမာပတ္တိ]
ပထမဈာန် သမာပတ်၊ကောင်းစွာ-ရောက်
ရှိ-ဝင်စား-အပ်သော-ပထမဈာန်။ အဟံ
ခေါမိ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ လာဘီ။ မ၊ဋ္ဌ။
၉၁။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၁၁၂။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၆၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၄၁။ နေတ္တိ၊ဋီ၊၁၁၆။)

ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိဝိမောက္ခ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာနသမာ
ပတ္တိ+ဝိမောက္ခ] ပထမဈာန် သမာပတ်ဟူ
သော ဝိမောက္ခ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏ
တရားတို့မှ လွတ်သော ပထမဈာန်သမာ
ပတ်။ တေန နာမကာယေန ပဌမဇ္ဈာန-
သမာပတ္တိဝိမောက္ခံ ဖုသိတွာ ပဋိလဘိတွာ
ဝိဟရတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁။

ပဌမဇ္ဈာနသမာပန္နက (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန + သမာ

ပန္နက] ပထမဈာန်သို့ ကောင်းစွာ ရောက်
သော၊ ပဌမဇ္ဈာန်ကို ဝင်စားသောသူ။ တေန
ရူပါရူပါဝစရေသု ပဌမဇ္ဈာနသမာပန္နကေ
.... နိဝတ္တေတိ။ မူလဋီ၊၃။၁၄၀။

ပဌမဇ္ဈာနသမ္ပယုတ္တ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သမ္ပယုတ္တ]
ပထမဈာန်နှင့် - ယှဉ်စပ် - နီးနှော - သော။
အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဌမဇ္ဈာနသဟဂတ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+သဟဂတ]
ပထမဈာန်နှင့် တကွဖြစ်သော။ ပဌမဇ္ဈာန-
သဟဂတ(အံ၊၁။၄၄)န္တိ ပဌမဇ္ဈာနေန သဒ္ဓိ
ဂတံ ပဝတ္တံ၊ ပဌမဇ္ဈာနသမ္ပယုတ္တန္တိ အတ္ထော။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၉။

ပဌမဇ္ဈာနသုခ (န) [ပဌမဇ္ဈာန+သုခ] ပထမ
ဈာန် ချမ်းသာ။ (က) ပထမဈာန်ဟူသော
ချမ်းသာ။ (ခ) ပထမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော-
သုခ-သောမနဿ-ဝေဒနာ။ (က) ပဌမ-
ဇ္ဈာနသုခ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၃)န္တိ ကုသလပဌ-
မဇ္ဈာန်။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၀၈။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉။ မ၊ဋီ၊၂။
၂၃၇။) (ခ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဌ-
မဇ္ဈာနသုခံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆။ ကာမံ ပဌမဇ္ဈာန-
သုခမ္ပိ သောမနဿမေဝ၊ သုတ္တေသု ပန တံ
..... သုခန္တေဝ ဝုစ္စတိတိ ဣဓာပိ ဈာနဘူတံ
သောမနဿံ သုခန္တိ၊ ဣတရံ သောမနဿံ။
ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၁၂။

ပဌမဇ္ဈာနသုဓူပပတ္တိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာနသုခ+
ဥပပတ္တိ] ပထမဈာန်ဟူသော ချမ်းသာနှင့်
ပြည်စုံခြင်း။ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိဝသေနေဝ ပဌမ-
ဇ္ဈာနသုဓူပပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၀၉။

ပဌမဇ္ဈာနာဓိဂမ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+အဓိဂမ] ပထမ
ဈာန်ကို-ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်-ခြင်း။ နိဝရဏပွ-
ဟာနေန ဝါ ပဌမဇ္ဈာနာဓိဂမံ ဒဿေတွာ ....
မာဟ။ သာရတ္ထ၊ ၂။၂၁၅။ (-ဝိမတိ၊၁။၂၁၇။

ဝိမတိ၊ ၂။ ၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၈၊ ၃၃၂။)

ပဌမဇ္ဈာနာဓိဋ္ဌာန (န) [ပဌမဇ္ဈာန+အဓိဋ္ဌာန]
ပထမဈာန်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၊ သက်ဝင် တည်
နေသော ပထမဈာန်။ ပဌမဇ္ဈာနာဓိဋ္ဌာန
နိဝရဏေဟိ သည်။ ပဋိသံ။ ၃၆၅။

ပဌမဇ္ဈာနာဓိပတတ္တ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+အဓိပတိ+
အတ္တ] ပထမဈာန်ဟူသော အကြီးအမှူး
သဘောရှိသော၊ ပဌမဈာန်ကို အကြီးအမှူး
ပြု၍ ဖြစ်သော။ ပဌမဇ္ဈာနာဓိပတတ္တာ ပညာ
နိဝရဏေဟိ သညာယ ဝိဝဋ္ဌတိတိ အဓိပ-
တတ္တာ သညာဝိဝဋ္ဌေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ။ ၁၀၄။

ပဌမဇ္ဈာနာဓိမုတ္တ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+အဓိမုတ္တ]
ပထမဈာန်၌ - စိတ်ညွတ်-နှလုံးသွင်း-နှစ်
သက်-သော၊ သူ။ အယံ ပုဂ္ဂလော ရူပါဓိ-
မုတ္တော .... ပဌမဇ္ဈာနာဓိမုတ္တော။ စူဠနိ။ ၁၇၀။

ပဌမဇ္ဈာနာနုပသဘာဝ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+အနု
ပသ+သဘာဝ] ပထမဈာန်အား လျော်သော
သဘောရှိသော။ ယဿ ဟိ ပဌမဇ္ဈာနာနု-
ပသဘာဝါ .... နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၄၀၀။ (-ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၈၃။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၃။)

ပဌမဇ္ဈာနာရမ္မဏ (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+အာရမ္မဏ]
ပထမဈာန်လျှင် အာရုံရှိသော။ ဝိတက္ကသဟ-
ဂတာတိ ဝိတက္ကဝသေန ပဌမဇ္ဈာနာရမ္မဏာ။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၀။

ပဌမဇ္ဈာနိက (တိ) [ပဌမဇ္ဈာန+ဣက] (၁) ပထမ
ဈာန်-ရှိ-နှင့် ယှဉ်-သော။ (၂) ပထမဈာန်
ကြောင့်-ဖြစ်-ရရှိအပ်-သော-(ဘုံ)။ (၁)
ပဌမဇ္ဈာနိကေ(သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၄)တိ ပဌမဇ္ဈာန-
နဝန္တေ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၄။ ပဌမဇ္ဈာနိကေ
(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၇)တိ ပဌမဇ္ဈာနဝတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။

၂။ ၁၄၈။ (-ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၃။ မ၊ ၄။ ၁၄၉။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၂၇၂-၄။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂-၃။ ပဋိသံ၊ ၄။
၁။ ၂၃၂၊ ၂၄၈။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၃၀၅၊ ၃၄၂။ ဝဇီရ၊ ၃၉၃။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၄-
၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၈၉။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၀။ ဒိ၊ ၄။ ၂။
၃၄၇။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၂၊ ၃၆၆။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၅။
အနု၊ ၄။ ၁။ ၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၂။ ၇၈။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမဇ္ဈာနိကဗြဟ္မလောက (ပု) [ပဌမဇ္ဈာနိက+
ဗြဟ္မလောက] ပထမဈာန်ကြောင့်-ဖြစ်-
ရရှိအပ်-သော ဗြဟ္မာ့ဘုံ။ ဆ ကာမသဂ္ဂါ
ပဌမဇ္ဈာနိကဗြဟ္မလောကာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၀။

ပဌမဇ္ဈာနိကမဂ္ဂ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာနိက+မဂ္ဂ] ပထမ
ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော မဂ်။ လောကုတ္တရမဂ္ဂ-
က္ခဏေ ပန လဗ္ဘန္တိ၊ တာနိ စ ခေါ ပဌမ-
ဇ္ဈာနိကမဂ္ဂေ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၄။

ပဌမဇ္ဈာနိကသမာပတ္တိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာနိက+
သမာပတ္တိ] ပထမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သမာ
ပတ်။ ပဌမဇ္ဈာနိကသမာပတ္တိတော အညံ
သဗ္ဗံ သမာပတ္တိကာလံ သန္တာယ ပဋိက္ခိ-
ပတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၁။

ပဌမဇ္ဈာနိကသောတာပတ္တိမဂ္ဂ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာနိက+
သောတာပတ္တိမဂ္ဂ] ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော
သောတာပတ္တိမဂ်။ မဂ္ဂသဗ္ဗံ ပနေတ္ထ ပဌမ-
ဇ္ဈာနိကသောတာပတ္တိမဂ္ဂဝသေန .... နိဒ္ဒိ၌။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၅။

ပဌမဇ္ဈာနပဂမန (န) [ပဌမဇ္ဈာန + ဥပဂမန]
ပထမဈာန်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။ ဣမ-
ဿာပိ ဥပစာရဇ္ဈာနသန္နိဿယေန ဝိဂတ-
နိဝရဏကိလမထဿ ပဌမဇ္ဈာနပဂမနံ။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၆။

ပဌမဇ္ဈာန (နှစ်)ပစာရ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+ဥပစာရ] ပထမဈာန်၏ -အနီး- ဥပစာ။ တထာ ဟိ နာနာဝဇ္ဇနေ ပဌမဇ္ဈာနပစာရေ .... ဥပ္ပတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၆၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။ ၁၂၃။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၀၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၀၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၉၊၄၀၅-၉။)

ပဌမဇ္ဈာန (နှစ်)ပစာရဘူမိ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန (နှစ်) ပစာရ+ ဘူမိ] ပဌမဈာန်၏-အနီး-ဥပစာ- ဟူသော-ဘုံ-ဌာန။ ပဌမဇ္ဈာနပစာရဘူမိ- ယံယေဝ ဒုက္ခံ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ စူဠနိ၊ ဋ္ဌ။၁၃၃။

ပဌမဇ္ဈာနပ္ပါဒက္ခဏ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+ဥပ္ပါဒ+ ခဏ] ပထမဈာန်၏ ဖြစ်ရာ-အချိန်-အခါ- ကာလ။ ဧဝံ တာဝ ပဌမဇ္ဈာနပ္ပါဒက္ခဏေ ဧဝ အာဂမနဝသေန ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝဇီရ။၁၄၆။

ပဌမဇ္ဈာနေကတ္တ (န) [ပဌမဇ္ဈာန+ဧကတ္တ] ပထမ ဈာန်ဟူသော တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ်။ ပဌ- မဇ္ဈာနေကတ္တံ စေတယတော နိဝရဏေဟိ သည်။ ပဋိသံ။၃၆၄။

ပဌမဇ္ဈာနေသနာ (ထိ) [ပဌမဇ္ဈာန+ဧသနာ] ပထမ ဈာန်ကို ရှာမှီးခြင်း၊ ရှာမှီးအပ်သော ပထမ ဈာန်။ ကတမံ ဧသနာသည်? နေက္ခမ္မေ- သနာ ကာမစွန္နေန သုညာ။ .... ပဌမဇ္ဈာ- နေသနာ နိဝရဏေဟိ သုညာ။ ပဋိသံ။ ၃၆၃။

ပဌမဇ္ဈာနောကာသ (ပု) [ပဌမဇ္ဈာန+ဩကာသ] (၁) ပထမဈာန် ဟူသော -တည်ရာ-ဌာန။ (တိ) (၂) ပထမဈာန် ဟူသော-တည်ရာ - ဌာန- ရှိသော။ (၁) ပဌမဇ္ဈာနောကာသေပိ

ဟိ ကာယသင်္ခါရော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝစီသင်္ခါ- ရော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမာဝစရောကာသေ စ။ မူလဋီ၊၃။၁၄၀။ (၂) ဧတေန ပန ဒဿိတာ ပုဂ္ဂလာ ပဌမဇ္ဈာနောကာသာ .... ဒဗ္ဗဗ္ဗာ။ မူလဋီ၊၃။၁၄၀။

ပဌမဇ္ဈောဟဋ္ဌ (တိ) [ပဌမ+အဇ္ဈောဟဋ္ဌ] ရှေးဦး- အစ-ပထမ-စားမျိုးအပ်သော။ ပဌမဇ္ဈော- ဟဋ္ဌေ ဒွေ တယော အာလောပေ တုရိတ- တုရိတာ ဝိလုပ္ပန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၅၀။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၄၆။

ပဌမညဏ (န) [ပဌမ+ညဏ] ရှေးဦး-အစ- ပထမ-(ဝိပဿနာ)ညဏ်။ ပဌမညဏေန ဟိ သဗ္ဗသင်္ခါရေ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာတိ ဒိသွာ....ဝဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၄။

ပဌမညဏဝဇ္ဈ (တိ) [ပဌမညဏ+ဝဇ္ဈ] ရှေးဦး- အစ-ပထမ- (သောတာပတ္တိမဂ်) ညဏ် သည် ပယ်သတ်အပ်သော။ ဧတေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပဌမညဏဝဇ္ဈာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၅။ (-၃၂၆။)

ပဌမတတိယာရူပ (ပု၊န) [ပဌမ+တတိယ+ အာရူပ] ပထမ၊ တတိယ အရူပ ပဋိသန္ဓေ။ သေသာနန္တိ ရူပါဝစရာ ပဉ္စ၊ ပဌမတတိ- ယာရူပ၊ ဒွေတိ ဣမာသံ ဝုတ္တာဝသေသာနံ သတ္တန္တံ ပဋိသန္တိနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။

ပဌမဋ္ဌပန (န) [ပဌမ+ဋ္ဌပန] ရှေးဦး-အစ-ပထမ -ထားခြင်း။ ဥတ္တိဒုတိယာဒိကမ္မေ ပဌမ- ဋ္ဌပနံ တဿာ ဩကာသော နာမ။ ဝဇီရ။ ၅၆၀။

ပဌမတရ (တိ) [ပဌမ+တရ] အထူးသဖြင့်- ရှေးဦး-အစ-ပထမ ။ ယတြ ဟိ နာမ မံ ပဌမတရံ ဥယျောဇေတွာ .... ပဌမတရံ အာဂန္တာ အဂ္ဂာဂါရေ နိသိဒိဿတိ။ ဝိ၊၃။

၃၉။ ကသ္မာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ဒဿနံ ?
 ပဌမံ နိဗ္ဗာနဒဿနတော။ နန ဂေါတြဘု
 ပဌမတရံ ပဿတိတိ။ မဉ္ဇုဝေ။ ၇၇။ ပဌမတရ
 (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၆၉) နိ ပစ္စယုပ္ပန္နတော ပုရေတရံ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၇၉။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၅၈-၉။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၉၄။ အံ၊ ၁၂။ မိလိန္ဒ၊ ၈၉။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၀၂၊ ၁၅၉၊ ၂၆၀၊
 ၃၃၀၊ ၃၄၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၂၄။
 မဉ္ဇုဝေ။ ၁၉၄-၇။ မဉ္ဇုဝေ။ ၄၈၊ ၁၉၆၊ ၂၄၂။ သံ၊ ၅၊
 ၁၂၆။ သံ၊ ၅၊ ၁၈၃၊ ၂၂၁။ သံ၊ ၅၊ ၁၉၇။
 အံ၊ ၅၊ ၅၅၊ ၉၅၊ ၂၅၉၊ ၂၆၀။ အံ၊ ၅၊ ၆၄၊ ၈၅၊
 ၁၀၇၊ ၁၄၄။ အံ၊ ၅၊ ၁၂၂၊ ၆၂၊ ၁၂၂၊ ၁၆၆၊
 ၂၀၃။ အဘိ၊ ၅၊ ၁၁၈၊ ၈၅၊ ၃၁၉။ အဘိ၊ ၅၊ ၂၊
 ၂၄။ ပဋိသံ၊ ၅၊ ၁၂၅၉။ ဓမ္မ၊ ၅၊ ၁၄၅၊ ၈၉။
 ဓမ္မ၊ ၅၊ ၁၃၇။ ဝိမာန၊ ၅၊ ၁၁၀၇၊ ၂၁၃။ ပေတ၊
 ၅၊ ၈၇။ ထေရ၊ ၅၊ ၅၃၀။ အပ၊ ၅၊ ၁၁၂၉။
 အပ၊ ၅၊ ၂၈၃။ စရိယာ၊ ၅၊ ၁၄၈။ မဟာနိ၊ ၅၊
 ၂၁၉။ ဇာ၊ ၅၊ ၁၁။ ဝိရ၊ ၃၂၊ ၄၁၇။ သာ
 ရတ္ထ၊ ၅၊ ၅၂၊ ၁၄၅၊ ၁၆၅၊ ၂၇၀၊ ၃၉၅။ သာရတ္ထ၊
 ၃၊ ၇၁။ ဝိမတိ၊ ၅၊ ၁၃၆။ ကင်္ခါ၊ ၅၊ ၁၃၄။
 ဒိ၊ ၅၊ ၁၂၈၃။ သိ၊ ၅၊ ၁၃၅၊ ၂၃၅၄။ ဒိ၊ ၅၊
 ၂၆၃။ ဒိ၊ ၅၊ ၁၂၉၊ ၂၅၄။ သံ၊ ၅၊ ၁၆၈၊
 ၁၉၈။ အံ၊ ၅၊ ၂၅။ အံ၊ ၅၊ ၁၅၊ ၁၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၅၊ ၁၇၄။)

ပဌမတရုဘိနိဗ္ဗတ္တ(တိ) [ပဌမတရ+ အဘိနိဗ္ဗတ္တ]
 အထူးသဖြင့်-ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖြစ်-
 ဖြစ်ပေါ်လာ-သော။ တဒါ စ အာဘဿရ-
 ဗြဟ္မလောကေ ပဌမတရုဘိနိဗ္ဗတ္တာ သတ္တာ
 .... ဣဓူပပဇ္ဇန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၅၊ ၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊
 ၄၇။ ပဌမတရုဘိနိဗ္ဗတ္တတိ ဣဒံ အာယု-
 က္ခယဿ သမ္ဘဝဒဿနတ္ထံ။ တေန ခွိန္တံ၊
 စတုန္တံ၊ အဋ္ဌန္တံ ဝါ ကပ္ပိနံ အာဒိမိ နိဗ္ဗ-
 ဘ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅၊ ၅၂။

ပဌမတိယောဇန (န) [ပဌမ+တိယောဇန] ရှေးဦး-
 အစ-ပထမ-သုံးယူဇနာ။ ပဋိလဘိတွာ ဟရ-
 တိတိ ပဌမတိယောဇနတော ပရံ ဟရတိ၊
 န ဒုတိယာဒိတောတိ အတ္ထော။ ဝိရ၊ ၂၅၈။

ပဌမတေရသက (ပု၊ န) [ပဌမ+တေရသက] ရှေးဦး-
 -အစ-ပထမ - ၁၃-ခု အပေါင်း။ စုဒ္ဒသမူ-
 လကေ ပဌမတေရသကေန သဒ္ဓိံ ဝိပါက-
 ပစ္စယာဒိသု ဧကာဒသသု.... ဟောန္တိ။ အဘိ၊
 ၅၊ ၁၄၀၀။

ပဌမတ္တိက (ပု၊ န) [ပဌမ+တိက] ပထမတိကံ၊
 ရှေးဦး-အစ-ပထမ- ၃-ခု အပေါင်း။ တတ္ထ
 ပဌမတ္တိကော ပရိဝိမံသနသုတ္တဝသေန ဂဟိ-
 တော။ အဘိ၊ ၅၊ ၁၃၄။ (-အဘိ၊ ၅၊ ၁၃၇။)

ပဌမတ္ထေ(ထေ)ရ (ပု) [ပဌမ+ထေရ] ရှေးဦး-
 အစ-ပထမ- ထေရံ။ ဟေတုကိတ္တနံ ဣဓ
 ပဌမတ္ထေရဿ အဓိပ္ပါယေန ဝုတ္တံ။ မူလဋီ၊ ၁။
 ၁၂၈။ (-၁၃၅။ အနဋီ၊ ၁၊ ၁၄၁။)

ပဌမတ္ထေရဝါဒ (ပု) [ပဌမ+ထေရ+ဝါဒ] ရှေးဦး-
 -အစ-ပထမ-ထေရ်၏-အယူ-ဝါဒ။ ပဉ္စမ-
 ဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဟိ ပဌမာဒိနိ သမ္မ-
 သတော ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါ ပဌမတ္ထေရဝါဒေန
 ပဉ္စမဇ္ဈာနိကော။ အဘိ၊ ၅၊ ၁၂၇၄။ (-ဝိရ၊
 ၁၆၆။ မူလဋီ၊ ၁၊ ၁၁၅။ မူလဋီ၊ ၁၊ ၃၅။ အနဋီ၊
 ၂၊ ၇၇။)

ပဌမထမ္ဘ (ပု) [ပဌမ+ထမ္ဘ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
 - တိုင်။ ပဌမထမ္ဘံ ပန ပဌမဘိတ္တိပါဒံ ဝါ
 ပတိဋ္ဌာပေန္တေဟိ ဗဟူဟိ သမ္ပရိဝါရေတွာ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃၊ ၃၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၀၉။

ပဌမဒသက (ပု၊ န) [ပဌမ+ဒသက] ရှေးဦး-အစ
 -ပထမ-၁၀-ခု အပေါင်း။ ဧကာဒသမူ-

လကေ ပဌမဒဿကေန သဒ္ဓိံ ပစ္ဆာဇာတ-
ပစ္စယာဒိသု စုဒ္ဓသသု .... ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၃၉၉။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၅၅။)

ပဌမဒဿန (န) [ပဌမ+ဒဿန] (၁) ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရု-ရုမြင်-ဖူးမြင်-တွေမြင်-
ခြင်း။ (၂) ရှေးဦး-အစ-ပထမ- ရု-ရုမြင်-
ဖူးမြင်-တွေမြင်-ရာ (အခါ)။ (၁) ဒဿနံ
နာဘိဇာနာမိ၊ ဣဒံ ပဌမဒဿနံ။ ဝိမာန။
၄၈။ တံ ပဌမဒဿနံ။ ဣဒံ ပစ္စိမဒဿနံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၄၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၉၊
၂၈၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၇၊၁၇၄၊၂၄၄၊၂၇၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၁၁။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၉။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၄။)
(၂) ပဌမဒဿနမိယေဝ သောတာပန္နော
အဟောသိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၆။
ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၀၇။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၂၆၂။)

ပဌမဒဿနသမာပတ္တိ (ထိ) [ပဌမဒဿန+သမာ
ပတ္တိ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-မြင်ခြင်း၏
အစွမ်း ဖြင့် ဖြစ်သော သမာပတ်။ အပရော
နယောတိ ဧတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနဿ ပဌမဒဿန-
သမာပတ္တိဘာဝေ အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁။

ပဌမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ (ပု) [ပဌမ+ဒိဋ္ဌဓမ္မ+နိဗ္ဗာန
+ဝါဒ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-မျက်မှောက်
ဘဝ ၌ -ဒုက္ခငြိမ်း၏ ဟူသော -အယူ-ဝါဒ။
ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိဘဝေတိ ဣဒံ ပဌမဒိဋ္ဌ-
ဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၃၃။

ပဌမဒိဋ္ဌိ (ထိ) [ပဌမ+ဒိဋ္ဌိ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
- အယူ-ဝါဒ။ ဒုတိယစတုက္ကေ ပဌမဒိဋ္ဌိ
သမာပန္နကဝါရေန ကထိတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁။

ပဌမဒိန္နလေပ (ပု) [ပဌမ+ဒိန္န+လေပ] ရှေးဦး-

အစ-ပထမ-ပေးအပ်သော လိမ်းကျံမှု။
သစေ တံ ဌပိယမာနံ ပဌမဒိန္နလေပေန
သဒ္ဓိံ နိရုန္တရမေဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ ကင်္ခါ။
၁၃၅။

ပဌမဒိဝသ (ပု) [ပဌမ+ဒိဝသ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - နေ့။ မာဂသီရဿ ပဌမဒိဝသေ
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄)တိ စန္ဒမာသဝသေန ဝုတ္တံ။
အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပါဠိ-
ပဒဒိဝသေတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၁။၉၆။ (-
ကင်္ခါ။၁၈၂၊၁၉၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၂။
အံ၊ ဋ္ဌ၊၁။၁၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၂၄။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၄၂။ သာ
ရတ္ထ၊၁။၄၅၃။ သာရတ္ထ၊၂။၃၈၉။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊
ဟောင်း။၇၀-၁။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၂၈၂၊၃၃၃၊
၃၅၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၂။)

ပဌမဒိသာ (ထိ) [ပဌမ+ဒိသာ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - အရပ်မျက်နှာ။ ပဌမဒိသာယ
ပသာရိတသုတ္တေ ပါဏကေန ဝါ ပဋ္ဌဂေန
ဝါ မက္ခိကာယ ဝါ ပဟဋ္ဌေ နိပန္နတာ
စလိတွာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၈။ (-နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။
၂၀၃။)

ပဌမဒိသာဝါရ (ပု) [ပဌမဒိသာ+ဝါရ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- အရပ်မျက်နှာကို ပြဆိုရာ -
အလှည့်-အကြိမ်။ ပုရိမနယေနေဝါတိ ပုဗ္ဗေ
ပဌမဒိသာဝါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၄၂။

ပဌမဒိပ (ပု) [ပဌမ+ဒိပ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ညိုထွန်းအပ်သော ဆီမီး။ ဒိပသဟဿံ ဇာ-
လေန္တဿ ပဌမဒိပေါ ခိဏောတိ န
ဝတ္တဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၂။

ပဌမဒေဝဒူတ (ပု) [ပဌမ+ဒေဝ+ဒူတ] ရှေးဦး-

အစ - ပထမ - သေမင်းတမန်။ သေသံ
ပဌမဒေဝဒူတေ ဂုတ္တနယမေဝ။မ၊ဋီ၊၃။၃၆၃။

ပဌမဒေသနာ (ထိ) [ပဌမာ+ဒေသနာ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဟောကြားအပ်သော - တရား
-ဒေသနာ။ ယဒိ ဧဝံ နိဒါနဒ္ဓေသော ပဌမ-
ဒေသနာတိ စေ? န ။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။
၁၁။

ပဌမဒွယ (န) [ပဌမ+ဒွယ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
- ၂-ခု အပေါင်း။ တဒိဒန္တိ ပဌမဒွယံ။
အနဋီ၊၂။၁၇၇။

ပဌမဒွါဒသက (ပု၊န) [ပဌမ+ဒွါဒသက] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- ၁၂-ခု အပေါင်း။ တေရသ-
မူလကေ ပဌမဒွါဒသကေန သဒ္ဓိံ ကမ္မပစ္စ-
ယာဒိသု ဒွါဒသသု .... ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၀၀။

ပဌမဒွါရ (န) [ပဌမ+ဒွါရ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
- တံခါး။ ပဌမဒွါရဿ လဒ္ဓတ္တာ တတ္ထ
ဥပဇ္ဇနကသတသဟဿေ အညမ္ပိ ဓနံ ပက္ခိ-
ပိတွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၆။

ပဌမဒွါရကောဋ္ဌက (ပု) [ပဌမ+ဒွါရကောဋ္ဌက]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-တံခါးမုခ်။ ပဌမဒွါရ-
ကောဋ္ဌကေ သမ္ပဇ္ဇိတွာ ကစဝရဆဒ္ဓိကာ
ဒါသိ ရညော ဟတ္ထံ အဒါသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၃၈။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၅၈။)

ပဌမဒွါဝိသတိက (ပု၊န) [ပဌမ+ဒွါဝိသတိက]
ရှေးဦး - အစ - ပထမ- ၂၂-ခု အပေါင်း။
တေဝိသတိမူလကေ ပဌမဒွါဝိသတိကေန
သဒ္ဓိံ .... ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၂။

ပဌမဓမ္မက္ခန္ဓ (ပု) [ပဌမ+ဓမ္မ+ဓန္ဒ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ- ဓမ္မက္ခန္ဓာ-တရားအစု။ ပဌမဓမ္မက္ခန္ဓံ

ဒုတိယဓမ္မက္ခန္ဓံ ပုစ္ဆာဓမ္မက္ခန္ဓံ ဝိဿဇ္ဇနာ-
ဓမ္မက္ခန္ဓံ။ သာရတ္ထ၊၂။၇၇။

ပဌမဓမ္မဒေသနာ (ထိ) [ပဌမာ+ဓမ္မဒေသနာ] ရှေး
ဦး-အစ-ပထမ-တရား ဒေသနာ။ ပဌမ-
ဓမ္မဒေသနာယ အနတ္တရံ တိပရိဝဋ္ဌံ ဓမ္မ-
စက္ကပ္ပဝနတ္တမ္ပိတိ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ န အညဿ
ကဿစိ အာစိတ္တံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၉။

ပဌမနင်္ဂလ (န) [ပဌမ+နင်္ဂလ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ- ထွန်။ ပဌမနင်္ဂလေ အဋ္ဌ ဗလိဗဒ္ဓါ
ယုတ္တာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၃။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊၁။၁၂၄။

ပဌမနယ (ပု) [ပဌမ+နယ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-နည်း-နည်းလမ်း-စနစ်။ ယထာ စာယံ
စတုစတုက္ကော သောဠသဝါရပုဘေဒေါ
အဝိဇ္ဇာမူလကော ပဌမနယော ဧတသ္မိံ
ပဌမာကုသလစိတ္တေ ပကာသိတော။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၉၉။ (-၂၀၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
၁၀၀။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၀၂။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၁၆၃၊၃၇၂။
သိ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၃၃၈။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။၆၇၊၁၁၄၊
၂၄၆။ ဒိ၊ဋီ၊၃။၁၈၈။ မ၊ဋီ၊၂။၆၅။ မ၊ဋီ၊၃။
၄၄၁-၂။သံ၊ဋီ၊၁။၇၂၊၂၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊ ၁။၁၆၂၊
၄၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၃၃။)

ပဌမနဝက (ပု၊န) [ပဌမ+နဝက] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ- ၉-ခု အပေါင်း။ ဒသမူလကေ
ပဌမနဝကေန သဒ္ဓိံ ပုရေဇာတပစ္စယာဒိသု
ပနူရသသု ပစ္စယေသု .... ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၃၉၉။

ပဌမနာမပယောဂ (ပု) [ပဌမ+နာမ+ပယောဂ]
ရှေးဦး - အစ-ပထမ-အမည်-သညာ-ကို-
ယှဉ်စပ်-ခေါ်ဝေါ်-ရာ (အခါ)။ သော စ
ဣမသ္မိံ ပဌမနာမပယောဂေ ဧဝါတိ ဂဟေ-
တဗ္ဗံ။ ဝိမတိ၊၂။၁၃၄။

ပဌမနိက္ခေပ (ပု) [ပဌမ+နိက္ခေပ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ချထားခြင်း။ သုတ္တသန္တိ ဣမ ပဌမ-
နိက္ခေပဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံ၊ဋီ၊၁။၅၅။
အံ၊ဋီ၊၁။၅၇။

ပဌမနိပန္န (တိ) [ပဌမ+နိပန္န] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - လည်းလျောင်း - အိပ် - သော။ သူ။
ပဌမနိပန္နော ဝါ တသ္မိံ နိပဇ္ဇန္တေ န ဝုဋ္ဌာတိ။
ကင်္ခါ။၁၉၃။ (-ဝဇိရ။၃၇၈။)

ပဌမနိဗ္ဗာနဓာတု (ထိ) [ပဌမ+နိဗ္ဗာန+ဓာတု]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အငြိမ်းဓာတ်-ကိလေ
သ ပရိနိဗ္ဗာန်။ အာသဝက္ခယသညိတာယ
ပဌမနိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပတ္တိံ ပုစ္ဆတိ။ သုတ္တနိ၊
၄၁။၂၀၂။

ပဌမနိမန္တန (တိ) [ပဌမ+နိမန္တန] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဖိတ်မန်အပ်သော (ဆွမ်း)။ ပဌမ-
နိမန္တနံ အဝိကပ္ပေတွာ .... အဇ္ဈောဟရတိ။
ကင်္ခါ။၂၁၇။ (-ဝိသင်္ဂဟ။၄၁၉။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
သစ်။၃၈၂။)

ပဌမနိမန္တနဘောဇန (န) [ပဌမနိမန္တန+ဘောဇန]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ - ဖိတ်မန်အပ်သော -
စားဖွယ်-ဘောဇန။ ပဌမနိမန္တနဘောဇန-
တော အညံ ယံကိဉ္စိ ပရသန္တကံ ဘောဇနံ
ပရမ္ပရဘောဇနာပတ္တိံ ကရောတိ။ ဝဇိရ။
၃၁၅။

ပဌမနိမန္တိတ (တိ) [ပဌမ+နိမန္တိတ] ရှေးဦး-အစ
-ပထမ-ဖိတ်မန်အပ်သော(ဆွမ်း)။ တတော
ပဌမနိမန္တိတံ အာဒါယ ဂတော .... ဒီပေတိ။
ဝဇိရ။၃၁၄။

ပဌမနိဗ္ဗာန (န) [ပဌမ+နိဗ္ဗာန] ရှေးဦး- အစ-
ပထမ - ဖန်ဆင်းကြောင်း (တန်ခိုး) ။

အညေန ဣဒ္ဓိမတာ နိမ္မိတေ ပန ပဌမ-
နိဗ္ဗာနံ ဗလဝံ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၄။

ပဌမနိဟဋ (တိ) [ပဌမ+နိဟဋ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ထုတ်ဆောင်အပ်သော။ ပဌမနိ-
ဟဋာနိ ညောနိ ဂဟေတွာ တထေဝ ဒါနံ
ဒေတိ။ သုတ္တနိ၊၄၁။၂၅၇။

ပဌမန္တ (ပု၊န) [ပဌမ+အန္တ] (၁) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ- အဖို့-အစု။ အောက်ပုဒ်တို့ကြည်။

ပဌမန္တပဘောဒဂတ (တိ) [ပဌမန္တ+ပဘောဒ+ဂတ]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အဖို့-အစု-အပြား၌
ဖြစ်သော။ အတ္ထေ ပဉ္စပဘောဒေ ပဌမန္တ-
ပဘောဒဂတံ ဉာဏံ။ ပဋိသံ၊၄၂။၂၄၉။

ပဌမန္တဝိဝဇ္ဇန (န) [ပဌမန္တ+ဝိဝဇ္ဇန] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အဖို့-အစု-ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
သမ္ပန္နသီလဿ ကာမသေဝနာဘာဝတော
သီလေန ပဌမန္တဝိဝဇ္ဇနံ ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၂၀။

ပဌမပကတိ (ထိ) [ပဌမ+ပကတိ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဖြစ်သော သတ္တဝါ။ (က)
ယောက်ျား။ (ခ) ရှေးဦးလူ၊ ကမ္ဘာဦးလူ။
(က) ယထာ ဟိ ပဌမပကတိဘူတော
သတ္တော ဣတရာယ ပကတိယာ သေဋ္ဌ-
တ္ထေန ပုရိ သေတိတိ “ပုရိသော”တိ ဝုစ္စတိ။
ဝိမာန၊၄။၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၄။ (-သီ၊ဋီ၊
သစ်၊၁။၁၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၉၁။) (ခ) အဇ္ဈောယ-
ကောတိ ဣဒံ ပဌမပကတိယာ ဂရဟာ-
ဝစနမေတံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်။၂။၂၂၀။

ပဌမပတ္ထ (တိ) [ပဌမ+ပတ္ထ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-ရင်ကျက် -မှည့်ရင်-သော။ တတ္ထ ပဌမ-
ပတ္တာနိ သာလိယဝဂေါဓူမသိသာနိ အာ-
ဟရာပေတွာ။ သုတ္တနိ၊၄၁။၂၅၆။

ပဌမပက္ခ (ပု) [ပဌမ+ပက္ခ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-အဖို့-အစု။ တတ္ထ ပဌမပက္ခေ ဝိညာ-
ဏဿ ဂဟဏံ အာပနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၀၇။
(-အနု၊ ၂။ ၁၀၉။)

ပဌမပစ္စာမိတ္တ (ပု) [ပဌမ+ပစ္စာမိတ္တ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရန်သူ။ တတ္ထ ပဌမပစ္စာမိတ္တဿ
အရညဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ .... ဇာတိယာ
ကိစ္စံ။ အဘိ၊ ၅။ ၉၆။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၂။

ပဌမပစ္စိမကောဋ္ဌာသ (ပု) [ပဌမ+ပစ္စိမ+ကော-
ဋ္ဌာသ] ပထမ-အဖို့-အစု-နှင့် နောက်ဆုံး-
အဖို့-အစု။ ဒိဝသဿ တိသု ကောဋ္ဌာ-
သေသု၊ ရတ္တိယာ ပဌမပစ္စိမကောဋ္ဌာသေသု
စ ဇာဂရတိ န နိဒ္ဒါယတိ။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။
၂၆၂။ အံ၊ ၃။ ၁။ ၂၅၅။

ပဌမပစ္စိမပဒယောဇနာ (ထိ) [ပဌမ+ပစ္စိမ+ပဒ+
ယောဇနာ] ရှေ့ဆုံးပုဒ်၊ နောက်ဆုံးပုဒ်တို့ကို
ယှဉ်စေခြင်း။ တတြာယံ ပဌမပစ္စိမပဒ-
ယောဇနာ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၁။

ပဌမပစ္စိမယာမ (ပု) [ပဌမ+ပစ္စိမ+ယာမ]
ပထမယံ၊ ပစ္စိမယံ၊ ညဉ့်ဦးယံနှင့် မိုးသောက်
ယံ။ အန္တောဓယံ နာမေတံ သကလဒိဝသံ
ရတ္တိယာ စ ပဌမပစ္စိမယာမေသု အပ္ပ-
မတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၇၂။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၁၁၅။

ပဌမပညတ္တ (တိ) [ပဌမ+ပညတ္တ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ပညတ်-သိစေ-အပ်သော။ ပဌမ-
ပညတ္တမေဝ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ၊ ၄၈၃။

ပဌမပညတ္တိ (ထိ) [ပဌမ+ပညတ္တိ] (၁) ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- ပညတ် - သိစေ - အပ်သော၊
ပထမ-မူလ-ပညတ်။ (၂) ရှေးဦး - အစ-

ပထမ-ပညတ်-သိစေ-ရာ (အခါ)။ (၁)
ပဌမပါရာဇိကာဒိနံ ပဌမပညတ္တိ အပ-
ညတ္တေ ပညတ္တံ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၆၆။ (-ဝဇီရ၊
၁၂၄၊ ၂၁၅၊ ၂၂၈၊ ၃၀၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၊ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊ ဟောင်း။ ၂၀၊ ၆၆။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သင်္ခ။ ၁၈၆၊ ၁၉၀။)
(၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမပညတ္တိကာလ (ပု) [ပဌမ+ပညတ္တိ+ကာလ]
ရှေးဦး - အစ - ပထမ-ပညတ်-သိစေ-ရာ
အခါ။ တံ ဝစနံ ပဌမပညတ္တိကာလေ
အဝတွာ ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ၊ ၂၁၅။

ပဌမပညတ္တိသိက္ခာပဒ (န) [ပဌမ+ပညတ္တိ+
သိက္ခာပဒ] ရှေးဦး- အစ - ပထမ-ပညတ်-
သိစေ-အပ်သော သိက္ခာပုဒ်။ ပဌမပညတ္တိ-
သိက္ခာပဒမေဝ ဣမိနာ အတ္ထေန ပရိ-
ဏာမေန္တော စ။ ဝဇီရ၊ ၄၈၄။ (ကင်္ခါ။ ၁၁၁။)

ပဌမပညတ္တိသိဒ္ဓ (တိ) [ပဌမပညတ္တိ+သိဒ္ဓ]
ပထမ - မူလ - ပညတ် - ဖြင့် ပြီးသော။ ဂါဠ-
တရံ ကရောန္တိတိ ယထာဝုတ္တေဟိ ကာ-
ရဏေဟိ ပဌမပညတ္တိသိဒ္ဓံ အာပတ္တိညေဝ
ဒဉ္စံ ကရောန္တိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၁၈။

ပဌမပဉ္စ (တိ) [ပဌမ+ပဉ္စ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ။ စိတ္တံ ဝိသုဒ္ဓံ
ဇာနာတိ၊ မုတ္တံ ရာဂေဟိတိ ဣမိနာ ဇာဟိ-
တပါပတ္တာ ဗြာဟ္မဏောတိ ပဌမပဉ္စော
ဝိဿဒ္ဓိတော ဟောတိ။ မ၊ ၅။ ၃။ ၂၇၂။ (-
အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၈၁၄၂။ အပါ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၈။ စူဠနိ၊ ၅။
၁။ ဝဇီရ၊ ၅၅၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇။)

ပဌမပဉ္စပဋိက္ခေပ (ပု) [ပဌမပဉ္စ+ပဋိက္ခေပ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ- အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ-ကို
ပယ်ခြင်း။ တဿ “သယံ ကတန္တိ ပဌမ-
ပဉ္စပဋိက္ခေပေါ ပစ္ဆာ စေ .... ပုဗ္ဗေ ဝိယ
အနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၄၄။

ပဌမပဉ္စဝိသုဒ္ဓါန (န) [ပဌမပဉ္စ+ဝိသုဒ္ဓါန] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ- အမေး - ပုစ္ဆာ - ပြဿနာ-
ကို ဖြေဆိုခြင်း။ ဒုတိယံ ပဉ္စ ပုစ္ဆန္တော ဘဂဝါ
ပဌမံ ပဉ္စ အနမောဒိ ဒုတိယံ ပဉ္စ ပုစ္ဆ-
န္တေနော ပဌမပဉ္စဝိသုဒ္ဓါနဿ သမ္ပုဋ္ဌိန္တိ-
တဘာဝတော။ သံ၊ဋီ၊၂။၇၇။

ပဌမပဋ္ဌလ (န) [ပဌမ+ပဋ္ဌလ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အထပ်-အလွှာ။ တဉ္စိ ပဌမပဋ္ဌလာ-
ဒိနံ ဥပတ္တမ္ဘနကာရဏတ္တာ တထာ ဝုတ္တံ။
ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၂၇။

ပဌမပဋိက္ခေပ (ပု) [ပဌမ+ပဋိက္ခေပ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- ပယ်ခြင်း။ ဓမ္မဓာတု ပန ....
ပဌမပဋိက္ခေပမေဝ ဘဇေတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇။

ပဌမပဋိပဒါ (ထိ) [ပဌမ+ပဋိပဒါ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အကျင့်-ပဋိပတ်။ ပဌမဿ သတိ-
ပဋ္ဌာနဿ ပဌမပဋိပဒါဝသေန ပဝတ္တ-
ဿာတိ အဓိပ္ပါယော။ နေတ္ထိ၊ဋီ။၁၁၅။

ပဌမပဋိဟာရ (ပု) [ပဌမ+ပဋိဟာရ] ရှေးဦး-အစ-
-ပထမ-အစောင့်-တံခါးစောင့်။ ပဌမပဋိ-
ဟာရော ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဒုတိယဿ
အဒါသိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၉။

ပဌမပဏိဓာန (န) [ပဌမ+ပဏိဓာန] ရှေးဦး-
အစ - ပထမ - ဆုပန် - ဆုတောင်း-ခြင်း။
သဗ္ဗေသဉ္စိ ဗုဒ္ဓါနံ ပဌမပဏိဓာနံ ဣမိ-
နာဝ နိဟာရေန သမိဇ္ဈတိ။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
၂၄၇။

ပဌမပတိဋ္ဌိတောကာသ (ပု) [ပဌမ+ပတိဋ္ဌိတ+
သြကာသ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-တည်ရာ
အရပ်။ ဧကံ ဗောဓိရက္ခံ အာဂမနကာလေ
မဟာဗောဓိနာ ပဌမပတိဋ္ဌိတောကာသေ

ဇေယျကောလပဋ္ဌနေ ရောပယိသု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၄။

ပဌမပတ္တသိက္ခာပဒ (န) [ပဌမ+ပတ္တ+သိက္ခာပဒ]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ- သပိတ်နှင့် စပ်သော
သိက္ခာပုဒ်။ ဒဿာဟပရမံ အတိရေက-
ပတ္တောတိ ဝုတ္တံ ပဌမပတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ၊
ပဋိသာယနိယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိတိ ဝုတ္တ-
သိက္ခာပဒဉ္စ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၇။

ပဌမပဒ (န) [ပဌမ+ပဒ] (၁) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-ပုဒ်၊ ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ပထမစကားလုံး။
(၂) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အဖို့-အစ၊ ဂါထာ
၏ ပထမပါဒ။ (၁) ဣဓာပိ ပဌမပဒဿ
အနုပယောဂတ္တာ ပုရိမနယေနော ဘုမ္မတ္ထေ
ဥပယောဂဝစနံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၆။ ကင်္ခါ၊၁၈၆။
ပဌမပဒဿာတိ ဒဿာဟာနာဂတပဒဿ။
သာရတ္ထ၊၂။၄၄၃။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၃၄၀။ (-
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉။ သာရတ္ထ၊၂။၁၈၂။
သာရတ္ထ၊၃။၂။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၀။
အနုဋီ၊၁။၅၅။ နေတ္ထိ၊ဋီ။၄။) (၂) ဒွိဟိ ပဌမ-
ပဒေဟိ....အနုဇာနာတိ။ ပေဋကော။၂၀၇။
စတုပ္ပဒိကဂါထာယ ပဌမပဒံ အာဒိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၉၇။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇။)

ပဌမပဒဂဏ္ဍိကာ (ထိ) [ပဌမ+ပဒ+ဂဏ္ဍိကာ]
ရှေးဦး - အစ-ပထမ-ချအပ်သော - ခြေ၏
တည်ရာ- ခြေတော်ရာ-အရပ်။ ပဌမပဒ-
ဂဏ္ဍိကာ(ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇)တိ ပစ္ဆိမေ သောပါန-
ဖလကေ ဌတွာ ဌဝိယမာနဿ ဒက္ခိဏ-
ပါဒဿ ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌာနံ။ တံ ပန ယသ္မာ
ဒဋ္ဌံ ထိရံ ကေနစိ အဘောဇ္ဇံ ဟောတိ၊တသ္မာ
“ပဒဂဏ္ဍိ” တိ ဝုတ္တံ။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၅။

ပဌမပန္နရသက (ပု၊န) [ပဌမ+ပန္နရသက] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- ၁၅-ပါး အပေါင်း။ သောဠ-

သမူလကေ ပဌမပန္နရသကေန သဒ္ဓိံ ....
ဟောန္တိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။၄၀၀။

ပဌမပယောဂ (ပု) [ပဌမ+ပယောဂ] ရှေးဦး-အစ-
-ပထမ-အားထုတ်ခြင်း။ တတ္ထ တတ္ထ
ပဌမပယောဂေဟိ ဒုက္ခဋ္ဌံ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၂၉၇။
(-မ၊ဌ၊၃။၇၇။)

ပဌမပရိဂ္ဂဟိတ (တိ) [ပဌမ+ပရိဂ္ဂဟိတ] ရှေးဦး-
-အစ - ပထမ - သိမ်းဆည်း-ယူငင်-အပ်
သော။ပဌမပရိဂ္ဂဟိတံ သတ္တံ ဥပါဒါယ ဧက-
ဒိသပရိယာပန္နသတ္တဖရဏဝသေန ဝုတ္တံ။
အဘိ၊ဌ၊၂။၃၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၀၁။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၃၆၃။)

ပဌမပရိနိဗ္ဗာန (န) [ပဌမ+ပရိနိဗ္ဗာန] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ငြိမ်းအေးခြင်း၊ ကိလေသပရိ
နိဗ္ဗာန်။ ဣဒမဿ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပဌမပရိ-
နိဗ္ဗာနံ။ အံ၊ဌ၊၂။၂၄၉။

ပဌမပ(ပွ)ဝါရဏာ (ထိ) [ပဌမ+ပဝါရဏာ]
(၁) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖိတ်မန်ခြင်း။ (၂)
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖိတ်မန်ရာနေ၊ သီတင်း
ကျွတ်လပြည့်နေ။ (၁) သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ
ကရောန္တေဟိ စ ပဌမပဝါရဏံ ဌပေတွာ....
ကာတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၅၉။ (၂) ပဌမပဝါ-
ရဏာယ ပဝါရိတာ လဘန္တိ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၃၈။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၉၇။ (-ကင်္ခါ၊၁၈၆။ အံ၊ဌ၊၂။
၁၂၃။ ဝဇီရ၊၄၈၉။ သာရတ္ထ၊၃။၃၃၅။ ဝိမတိ၊
၂။၁၉၃။ ဝိနယာလင်္ကာရ၊၂။၉၂။)

ပဌမပဝါရဏာယောဂ (ပု) [ပဌမပဝါရဏာ+
ယောဂ] သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါ
ရဏာနေနှင့် ယှဉ်ခြင်း။ သော ဟိ ဣဓ
ပဌမပဝါရဏာယောဂတော “ပဝါရဏာ-
မာသော”တိ ဝုတ္တော။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၃၄၀။

ပဌမပ(ပွ)ဟာရ (ပု) [ပဌမ+ပဟာရ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ပုတ်ခတ်ခြင်း။ အညေန
စိတ္တေန ပဟာရေ ဒိန္နေ ပစ္ဆာပိ ယဒိ
ပဌမပဟာရေနေဝ မရတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဌ။၁၉။
(-ဝိ၊ဌ၊၂။၄၃။ ဝဇီရ၊၁၅၉။ သာရတ္ထ၊၂။၂၆၁။
ဝိမတိ၊၁။၂၂၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၂၁၃။)

ပဌမပါက (ပု) [ပဌမ+ပါက] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-မီးဖုတ်ခြင်း။ တဿာ ပဌမပါကာနံ ဧဝ
ဦးနတ္တာ ပတ္တသမ္ပံ န ဂစ္ဆတိ။ ဝဇီရ၊၂၆၇။

ပဌမပါဋိပဒ (ပု၊န) [ပဌမ+ပါဋိပဒ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-အထွက်တစ်ရက်နေ့၊ လဆုတ်
ပက္ခ အထွက်တစ်ရက်နေ့။ တတ္ထ ဟိ
ကဏ္ဍပက္ခပါဋိပဒဒိဝသံ “ပဌမပါဋိပဒ”န္တိ
ဝုစ္စတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၈၃။(-ဝိမတိ၊၁။၃၆။)

ပဌမပါဋိပဒဒိဝသ (ပု) [ပဌမ+ပါဋိပဒ+ဒိဝသ]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ- အထွက် တစ်ရက်နေ့။
(က) လဆန်းပက္ခ အထွက်တစ်ရက်နေ့။ (ခ)
လဆုတ်ပက္ခ အထွက်တစ်ရက်နေ့။ မာဂ-
သိရမာသဿ ပဌမပါဋိပဒဒိဝသေ အသော-
ကော ဓမ္မရာဇာ မဟာဗောဓိံ ဥက္ခိပိတွာ။
ဝိ၊ဌ၊၁။၇၂။ ပဌမပါဋိပဒဒိဝသေတိ ဒုတိ-
ယဥပေါသထဿ ပါဋိပဒဒိဝသေတိ အတ္ထော။
ဝဇီရ၊၂၈။ ပဌမပါဋိပဒဒိဝသေတိ သုက္က-
ပက္ခပါဋိပဒဒိဝသေ။ တဉ္စိ ကဏ္ဍပက္ခပါဋိ-
ပဒဒိဝသံ အပေက္ခိတွာ “ပဌမပါဋိပဒ-
ဒိဝသ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒဉ္စ ဣမသ္မိံ ဒီပေ
ပဝတ္တမာနဝေါဟာရံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ သာ
ရတ္ထ၊၁။၁၈၃။ (-ဝိမတိ၊၁။၃၆။)

ပဌမပါဌ (ပု) [ပဌမ+ပါဌ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ရွတ်ဆိုအပ်သော -ပါဌ်-ပါဌ်။ ယဒိ ပုညာနိ
ကရေယန္တိ ပဌမပါဌဿ အတ္ထမိစ္ဆန္တိ ကေစိ။
သိ၊ဋီ၊သစ်။၂။၅၄။

ပဌမပါတုဘာဝ (ပု) [ပဌမ+ပါတုဘာဝ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ ယေ
ယေ ခန္ဓာ ပါတုဘဝန္တိ၊ တေသံ တေသံ
ပဌမပါတုဘာဝေါ ဇာတိ။ ပဋိသံသ္ဗာ၁။၂၄၃။
မဟာနိ၊ ဌ။၅၉။ (-သာရတ္ထ၊၃။၁၇၂။)

ပဌမပါဒ (ပု) [ပဌမ+ပါဒ] (၁) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ခြေ-ခြေလှမ်း။ (၂) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အဖို့အစု-ဂါထာပါဒ။ (၁) တတြာပိ
ပဌမပါဒေ ဒုက္ကဋ်။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၃။ (-၁၂၅။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂၇၊၂၃၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၈၁။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၈။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၃၇၆။
အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၆၈။) (၂) ဒေသနာယ ပန စတုပ္ပ-
ဒိကာယ ဂါထာယ တာဝ ပဌမပါဒေါ
အာဒိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၅၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၀၇။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၅၁။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂၁။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၄၂။
သာရတ္ထ၊၃။၁၉၉။)

ပဌမပါဒက္ကမ (ပု) [ပဌမ+ပါဒ+အက္ကမ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ခြေကို နင်းချရာ - ခြေချရာ
(အရပ်)။ ဒေဝေါရောဟဏကာလေ သင်္က-
ဿနဂရုဒါရေ ပဌမပါဒက္ကမော အဝိဇဟိ-
တောဝ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။၁၅၈။

ပဌမပါဒုဒ္ဓါရ (ပု) [ပဌမ+ပါဒ+ဥဒ္ဓါရ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- ခြေကို ကြွခြင်း။ အညတ္ထ
ဂစ္ဆန္တဿ ပဌမပါဒုဒ္ဓါရေ ဒုက္ကဋ်။ သာရတ္ထ၊
၃။၂၇။

ပဌမပါရာဇိက (တိ) [ပဌမ+ပါရာဇိက] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေ
တတ်သော။ (က) ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာ
ပုဒ်။ (ခ) ပထမပါရာဇိက အာပတ်။ (က)
ပဌမပါရာဇိကေ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂)တိ ပဌမ-

ပါရာဇိကပါဠိယံ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၃။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၀-
၁-၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃၈၊၁၄၇။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၀။ ကင်္ခါ၊၁။၁၂၈၊၁၅၁၊
၃၄၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၉။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၈၃။ ဝဇီရ၊၃၅၄။ သာရတ္ထ၊၁။၆၀-၁။ ဝိမတိ၊
၁။၁၃၅။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။၂၇။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်။၁၈၈။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁။ ၈၀၊၁၁၈၊၁၃၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၀၆။) (ခ) ပဌမပါရာဇိကဿ
ပန ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒုက္ကဋ်။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၂။ (-
သာရတ္ထ၊၂။၉၈၊၂၉၉။ ဝိမတိ၊၁။၁၅၃။ ကင်္ခါ၊
ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။၄၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၄၆။)

ပဌမပါရာဇိကဋ္ဌကထာ (ထိ) [ပဌမပါရာဇိက+
အဋ္ဌကထာ] ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ပါဠိ
တော်၏-အနက်ဖွင့်-အဋ္ဌကထာ။ တဒေတံ
ပဌမပါရာဇိကဋ္ဌကထာယံ .... သမေတိ။
ဝိမတိ၊၂။ ၉၂။

ပဌမပါရာဇိကပါဠိ (ထိ) [ပဌမပါရာဇိကာ+ပါဠိ]
ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်။ ကိ
ပနေတ္ထ ပဌမပါရာဇိကပါဠိယံ .... အာသိ၊
နာသိတိ? ။ သာရတ္ထ၊၁။၆၀။ (-ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၃၊
သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁။၈၀။)

ပဌမပါရာဇိကဝတ္ထုနာ (ထိ) [ပဌမပါရာဇိက+
ဝတ္ထုနာ] ပထမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏-
အနက်ဖွင့်-အဋ္ဌကထာ။ ဧဝံ သတိ ပဌမ-
ပါရာဇိကဝတ္ထုနာ စ န ဘာရိယာ ဘဝိဿတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၈။ သာရတ္ထ၊၁။၂၃။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၁၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၅၊၂၆၁။)

ပဌမပါရာဇိကဝတ္ထု (န) [ပဌမပါရာဇိက+ဝတ္ထု]
ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏-အကြောင်း-
ဝတ္ထု။ ပဌမပါရာဇိကဝတ္ထု မယာ ဒိန္နံ ဝါ
သုတံ ဝါတိ ဝတ္ထာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၈။

ပဌမပါရာဇိကဝိသယ (ပု) | ပဌမပါရာဇိက +
ဝိသယ | ပထမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏-အရာ
-ဌာန။ ဣမ အနဓိပ္ပေတန္တိ ဣမသ္မိံ ပဌမ-
ပါရာဇိကဝိသယေ “သိက္ခာ”တိ အန-
ဓိပ္ပေတံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၁။

ပဌမပါရာဇိကသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) | ပဌမပါရာဇိက +
သံဝဏ္ဏနာ | ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏-
အနက်ဖွင့်-အဋ္ဌကထာ။ အဓိသီလသိက္ခာ-
ဒိနံ ဝိဘာဂေါ ပရတော ပဌမပါရာဇိက-
သံဝဏ္ဏနာယ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၇၅။

ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာန (တိ) | ပဌမပါရာဇိက +
သမုဋ္ဌာန | ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏
သမုဋ္ဌာန်နှင့် တူသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော။ (က)
သိက္ခာပုဒ်။ (ခ) အာပတ်။ (က) သမုဋ္ဌာနာ-
ဒိသု ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပဌမပါရာဇိက-
သမုဋ္ဌာနံ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ။ ဝိ၊ ၅၊
၂။ ၁၂။ (-ဝိ၊ ၅၊ ၂။ ၇၆၊ ၁၂။ ၈၊ ၁၇၂-၆၊ ၁၈၇၊
၂။ ၁၈၂။ ၁။ ဝဇီရ၊ ၃၅၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉၅-၆။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၈-၉။) (ခ) ယာ ကာယစိတ္တ-
တော သမုဋ္ဌာတိ၊ အယံ ပဌမပါရာဇိက-
သမုဋ္ဌာနာ နာမ။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၁။ ပဌမပါ-
ရာဇိကံ သမုဋ္ဌာနံ ဇတိဿာတိ ပဌမပါ-
ရာဇိကသမုဋ္ဌာနာ။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁၈၈။

ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒ (န) | ပဌမပါရာဇိက +
သိက္ခာပဒ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ- ပါရာဇိက
သိက္ခာပုဒ်။ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ ပဌ-
မပါရာဇိကသိက္ခာပဒေ အဋ္ဌပိတေ။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။
၁၇၉။ (-ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၈၃။ ဝဇီရ၊ ၃၁၁။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၁၁-၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၁။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၂၀။)

ပဌမပိဏ္ဍ (ပု) | ပဌမ+ပိဏ္ဍ | (၁) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဆွမ်းလုတ်-ထမင်းလုတ်။ (၂) ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-မြေစိုင်းခဲ။ (၁) ဥက္ကဋ္ဌော
ယသ္မာ ပဌမပိဏ္ဍေ ပဝါရဏာ နာမ နတ္ထိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၈။ (-သံ၊ ၅၊ ၁။ ၁၄၀။) (၂) အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမပိဏ္ဍဒါန (န) | ပဌမပိဏ္ဍ+ဒါန | ရှေးဦး -
အစ-ပထမ-မြေဆိုင်ခဲကို ပေးခြင်း။ ဣဒါနိ
ဒ္ဓိဟိ ပိဏ္ဍေဟိ နိဋ္ဌာနံ ဂမိဿတိတိ တေသု
ပဌမပိဏ္ဍဒါနေ ထုလ္လစ္စယန္တိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၂။ ၁၅၇။
ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁၃၅။

ပဌမပိဋ္ဌဝိမာန (ပု၊ န) | ပဌမ+ပိဋ္ဌ+ဝိမာန | ရှေးဦး
-အစ-ပထမ-ပိဋ္ဌဝိမာနဝတ္ထု၊ ပလ္လင်္ဂသဏ္ဌာန်
ရှိသော အင်းပျဉ် ဝိမာန်၏-အကြောင်း
အရာ-ဝတ္ထု။ သေသံ သဗ္ဗံ ပဌမပိဋ္ဌဝိမာနေ
ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ဝိမာန၊ ၅။ ၂၃။

ပဌမပုစ္ဆာ (ထိ) | ပဌမ+ပုစ္ဆာ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ။ ယေ ဝါ ပန ပဌမ-
ပုစ္ဆာယ ဒုတိယပဒေန ကုသလမူလာတိ
တယော အလောဘာဒယော ဂဟိတာ။
အဘိ၊ ၅၊ ၃။ ၂၉၀။ (-၃၉၇။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၆၁။)

ပဌမပုရိသ (ပု) | ပဌမ+ပုရိသ | (၁) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ယောက်ျား။ (၂) ပထမပုရိသ။ (တုမှ၊
အမှမှ တစ်ပါးသော နာမသဒ္ဓါ၏ ယှဉ်ဖက်
ကြိယာပုဒ်၌ ပါရှိသော သဒ္ဓါကျမ်းသုံး
ဝိဘတ်။ ကစ္ဆည်း။ ၄၀၈-၄၁၀။ နိတိ၊ သုတ္တ။
၈၆၇၊ ၈၆၉။ မောဂ်၊ ၆။ ၁၄။ ကာတန္တ၊ ၃၊ ၃။
ပါဏိနိ၊ ၁၊ ၄၊ ၁၀၈။) (၁) ပစ္ဆိမဝါသီ ပဌမ-
ပုရိသော ဝိယ ပဉ္စပုစ္ဆကော ဘိက္ခု။ သံ၊ ၅၊
၃။ ၁၀၁။ (၂) “ပိဋ္ဌ”န္တိ ဣဒံ အပေက္ခိတာ
ပဌမပုရိသဝသေန ပရိဏမတိ။ ဝိမာန၊ ၅။
၁၁။

ပဌမပုရိသယောဂ (ပု) |ပဌမပုရိသ+ယောဂ|
ပထမပုရိသံနှင့် ယှဉ်စပ်ခြင်း။ ယသ္မာ
သံဃ-သဒ္ဓသန္တိဓာနေ ပဌမပုရိသယော-
ဂေါဝ သဒ္ဓဝိဒူဟိ သမာစိဏ္ဏော။ ဝိမတိ၊ ၂။
၁၃၃။

ပဌမပုရိသကဝစန (န) |ပဌမပုရိသ+ကဝစန|
ပထမပုရိသ၏ ကဝစနဝိဘတ်။ သုဏ္ဏာတူတိ
သဝနာဏတ္ထိယံ ပဌမပုရိသကဝစနံ။ ဝိမတိ၊
၂။ ၁၃၂။

ပဌမပုဋိလာဘ (ပု) |ပဌမ+ပုဋိလာဘ| ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရရှိ-ဖြစ်ပေါ်-ခြင်း။ ပဌမပုဋိ-
လာဘော(ကင်္ခါ၊ ၁၇၄)တိ အတ္တနော အတ္ထာယ
ဇဉ္ဇကလောမာနံ ပဌမပုဋိ။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။
၃၂၁။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၁၆။)

ပဌမပုနာ (ထိ) |ပဌမ+အပုနာ| ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-(လောကီ) အပုနာဇော။ သေသ-
ဌာနေသုတိ ပဌမပုနာ၊ လောကီယာဘိ-
ညာ၊ မဂ္ဂက္ခန္ဓော၊ နိရောဓာ ဝုပ္ပဟန္တဿ ဖလ-
က္ခန္ဓောတိ ဧတေသု စတုသု ဌာနေသု။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၆၃။

ပဌမပုနာစိတ္တ (န) |ပဌမပုနာ+စိတ္တ| ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အပုနာဇောစိတ်။ တံ ပဌမပုနာ-
စိတ္တမိဝ ဂေါတြဘုအနန္တရံ ဧကမေဝ ဥပ္ပ-
ဇ္ဇတိ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနိကံ။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။
၃၀၈။

ပဌမပုမာဏ (တိ) |ပဌမ+ပမာဏ| ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-ရှိသော။ တံ
အာတပေ သုက္ခံ ပဌမပုမာဏမေဝ ဟောတိ။
ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၈။

ပဌမပုဝိဋ္ဌ (တိ) |ပဌမ+ပဝိဋ္ဌ| ရှေးဦး-အစ-ပထမ

- ဝင်ရောက်သော၊ သူ။ ပဌမပုဝိဋ္ဌာနံ ဝါ
ဘိက္ခုနီနံ သီသံ အနုလောကိကာယ။ ကင်္ခါ။
၃၃၅။

ပဌမပုဝေသ (ပု) |ပဌမ+ပဝေသ| ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဝင်ရောက်ခြင်း။ ယထာ ဟိ....ပဌမ-
ပုဝေသော နာမ နတ္ထိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၅၆။

ပဌမပွိတ (တိ) |ပဌမ+အပွိတ| ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-သွင်း-သွတ်သွင်း - ထားအပ်သော။
ဒေဝတာ ပဌမပွိတံ အာဏိ ပဋ္ဌာဏိယာ
နိဟရန္တိ ဝိယ ။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၀၃။

ပဌမဖလ (န) |ပဌမ+ဖလ| ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-ဖိုလ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်။ ဓမ္မဒ္ဓသာ ပဌမ-
ဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ၊ သောတာပန္နာ န စ
ပန မတ္ထိ ဒုဂ္ဂတိ။ ဝိမာန၊ ၁၉။ (-ဝိမာန၊
ဌ၊ ၂၂၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂၁။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၇၃။ မ၊ ဋီ၊
၂။ ၂၂။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၉၊ ၃၁၁။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၁၅။
မူလဋီ၊ ၃။ ၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၆၄။)

ပဌမဖလဉာဏ (န) |ပဌမဖလ+ဉာဏ| ပထမ-
သောတာပတ္တိ-ဖိုလ်၌ တည်သော-ဉာဏ-
ပညာ။ ပဌမဖလဉာဏဿ ဝိသယဝိသေ-
သော ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၁၅၆။

ပဌမဖလဋ္ဌ (တိ) |ပဌမဖလ+ဋ္ဌ+အ| ပထမ-သော-
တာပတ္တိ-ဖိုလ်၌ တည်သော၊ သူ။ ပဌမ-
မဂ္ဂဋ္ဌော ပဌမဖလဋ္ဌောတိ ဣဒမေကံ ယုဂဋ္ဌံ။
အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၈၉။

ပဌမဖလသမ္ပိ (တိ) |ပဌမဖလ+သမ္ပိ| ပထမ-
-သောတာပတ္တိ-ဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။
အဂ္ဂဖလသမ္ပိ စ ပဌမဖလသမ္ပိ အရဟာ
ဇာတိ ဒုဝိဇော။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၆၃။ (-၁၆၄။)

ပဌမဗလပုတ္တိ (ထိ) [ပဌမဗလ+ဥပုတ္တိ] ပထမ-
သောတာပတ္တိ-ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ ပဌ-
မဗလပုတ္တိယာ အဂ္ဂဗလပုတ္တိယာ အနုပ္ပါဒ-
နိရောဓေန နိရုဇ္ဈတိ။ နေတ္တိ၊ ၆၉။ (-
နေတ္တိ၊ ဝိ၊ ၁၇၆။)

ပဌမဗုဒ္ဓဝစန (န) [ပဌမ+ဗုဒ္ဓဝစန] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဘုရား စကားတော်၊ မြတ်စွာဘုရား
၏ အစဦးဆုံးစကား။ (ဝိ၊ ၁၁။ ၁၄။ ဒီ၊ ၁၁။
၁၆-တို့၌ ဓမ္မပဒဘာဏကတို့အလိုအတိုင်း
အနေကဇာတိသံသာရံ-စသော ဂါထာကို
“ပဌမဗုဒ္ဓဝစန” ဟု ဆို၍ အဘိ၊ ၁၁။ ၁၈-
၌ ဓန္တကဘာဏကတို့အလိုအတိုင်း ယဒါ
ဟဝေ-စသောဂါထာကို “ပဌမဗုဒ္ဓဝစန”
ဟု ဆိုသည်။ အနေကဇာတိသံသာရံ-စ
သော ဂါထာသည် စိတ်တော်ဖြင့် ကြံစည်
ဟောကြားအပ်သော အစဆုံး စကားတော်
ဖြစ်၍ ယဒါ ဟဝေ-စသော ဂါထာသည်
နုတ်တော်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ဟောကြားအပ်
သော အစဆုံးစကားတော် ဖြစ်သည်။ ထို့
ကြောင့် ဝါဒနုစရံ ဆန့်ကျင်မှု၊ မရှိ။ သာ
ရတ္ထ၊ ၁။ ၆၅-၆။ ဒီ၊ ၁၁။ ၂၄-၅။) သဗ္ဗမေဝ
ဟိဒံ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနံ ပစ္ဆိမ-
ဗုဒ္ဓဝစနန္တိ တိပုဘောဒံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁၁။
၁၄။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၆။ (-ဝိ၊ ၁၁။ ၂၃။ ဒီ၊ ၁၁။ ၂၆။
အဘိ၊ ၁၁။ ၁၈၊ ၂၀။ မ၊ ၁၁။ ၄၀။ မူလ၊ ၁၁။
၂၃။)

ပဌမဗောဓိ (ထိ) [ပဌမာ+ဗောဓိ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-သစ္စာ ၄-ပါးကို-သိစေ-ဟောပြု-
ရာ အခါ၊ ဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့ကို
သစ္စာ ၄-ပါးသိစေတော်မူရာ ပထမအခါ။
(ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ၁၁။ ၁၄၅၊ ၁၅၅၊
၁၇၉) ၌ ဘုရားရှင်၏ ရှေ့ပိုင်း ဝါတော် ၂၀-

ကို “ပဌမဗောဓိ” ဟု ဆို၍ အရှင်ဓမ္မပါလ၏
သံယုတ်ဋီကာ (သံ၊ ၁။ ၂၀၁)၌ ရှေ့ပိုင်း
၁၅-ဝါကို “ပဌမဗောဓိ” ဟု ဆိုသည်။ ၁၅-ဝါ
ပမာဏရှိသော ပထမဗောဓိသည် ဝါတော်
၂၀-၌သာ အတွင်းဝင်ရကား အဋ္ဌကထာနှင့်
ဋီကာ ဆန့်ကျင်မှု၊ မရှိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၄။
သီ၊ ၁။ ၁၁။ ၁၂၁။ ပါရာဂဏှိသစ်၊ ၂။ ၃၇၂-
၃။) တာ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနံ ယာဝ သာသန-
ပရိယန္တာ ဥဒ္ဓေသမာဂစ္ဆန္တိ၊ အပ္ပါယုကဗုဒ္ဓါနံ
ပဌမဗောဓိယံယေဝ။ ဝိ၊ ၁၁။ ၁၅၅။ ပဌမ-
ဗောဓိစေတ္ထ ဝိသတိပရိစ္ဆိန္နာတိ မဟာ-
ဂဏှိပဒေ ဝုတ္တံ။ တဉ္စ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာ-
ယမေဝ “ဘဂဝတော ဟိ ပဌမဗောဓိယံ
ဝိသတိဝဿန္တရေ နိဗ္ဗုပ္ပာနော နာမ
နတ္ထိ” တိ ကထိတတ္တာ “ပဌမဗောဓိ နာမ
ဝိသတိဝဿာနိ” တိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ အာစ-
ရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန ပန “ပဉ္စစတ္တာလိ-
သာယ ဝဿေသု အာဒိတော ပန္နရသ-
ဝဿာနိ ပဌမဗောဓိ” တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၄၄၄။ တဿ ပဉ္စစတ္တာလိသာယ ဝဿေသု
အာဒိတော ပန္နရသဝဿာနိ ပဌမဗောဓိ။
သံ၊ ၁။ ၂၀၁။ (-ဝိ၊ ၁၁။ ၁၄၆၊ ၁၇၉၊ ၂၀၆။
ဒီ၊ ၁၁။ ၆၅။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၁-၂။ ၁၇၀။ မ၊ ၁၁။ ၅၂။
မ၊ ၁၁။ ၃၁၄။ မ၊ ၁၁။ ၃၁၀။ သံ၊ ၁၁။ ၂၃၇။
သံ၊ ၁၁။ ၁၈၇၊ ၂၁၂။ သံ၊ ၁၁။ ၁၆၅-၆၊ ၁၃၃။
အံ၊ ၁၁။ ၈၅၊ ၂၂၈။ အံ၊ ၁၁။ ၈၃၀၊ ၂၃၆။ အံ၊ ၁၁။
၃၈၅။ ပဋိသံ၊ ၁၁။ ၁၉၅။ ဓမ္မ၊ ၁၁။ ၃၇၅။
ဓမ္မ၊ ၁၁။ ၁၁၆၊ ၂၃၉။ ဥဒါန၊ ၁၁။ ၄၁၉၆။ ဣတိ
ဝုတ်၊ ၁၁။ ၃၅၀။ ထေရ၊ ၁၁။ ၄၁၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁၁။
၄။ မဟာနိ၊ ၁၁။ ၁၅၈။ စူဠနိ၊ ၁၁။ ၆၂။ ဇာ၊ ၁၁။
၉၆၊ ၁၈၈။ သာရတ္ထ၊ ၁၁။ ၆၁၁၊ ၅၁၇၉။ သာ
ရတ္ထ၊ ၁၁။ ၄၄၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၁။ ၂၀။ သီ၊ ၁၁။
သစ်၊ ၁၁။ ၁၃၀၊ ၁၃၁။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၂။ မ၊ ၁၁။ ၇၉။

၁၀၉၊၁၂၄။ မ၊ဋီ၊၃၊၂၁၊၃၉၃။ သံ၊ဋီ၊၁။
၂၀၁။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၆၂၊၁၇၁။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၅၁။
အံ၊ဋီ၊၃။၂၆၇။)

ပဌမဗောဓိကာလိက (ပု) [ပဌမဗောဓိ+ကာလ+
ဣက] ပထမဗောဓိ-အခါ-ကာလ-၌ ဖြစ်
သော၊သူ။ အတိတေ ကဒါ တေ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါဝဟံ ပဋိပတ္တိ ပူရယိသု? ပဌမ-
ဗောဓိကာလိကာ ဘိက္ခု။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၁။

ပဌမဗြဟ္မလောက (ပု) [ပဌမ+ဗြဟ္မလောက]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အရူပ ဗြဟ္မာဘုံ၊ အာ-
ကာသာနဉ္စာယတနဘုံ။ တေသံ ဟိ ပဌမ-
ဗြဟ္မလောကေ ဝိသတိကပ္ပသဟဿာနိ
အာယု။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၁။

ပဌမဘဝဂံ (န) [ပဌမ+ဘဝဂံ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဘဝင်စိတ်။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တတော ပန
ဥဒ္ဓံ ပဌမဘဝဂံတော ပဘုတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာ-
နကံ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၉၃။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၃။မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၉၇။)

ပဌမဘဝဂံစိတ္တ (န) [ပဌမဘဝဂံ+စိတ္တ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဘဝင်စိတ်။ တေသု ပဋိသန္ဓိ-
အနန္တရံ ပဌမဘဝဂံစိတ္တံ .... သမုဋ္ဌာပေတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃။ (-အနု၊ဋီ၊၂။၂၄။)

ပဌမဘဝဂံစိတ္တက္ခဏ (ပု) [ပဌမဘဝဂံစိတ္တ+
ဇဏ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဘဝင်စိတ်၏-
အခါ-ကာလ။ ဒုတိယတောတိ ပဌမဘဝဂံ-
စိတ္တက္ခဏတော။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၂၀။ (-သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၇။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၁။)

ပဌမဘာဂ (ပု) [ပဌမ+ဘာဂ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - အဖို့-အစု ။ “အယံ ပဌမဘာဂေါ
မယံ ပါပုဏာတိ၊အယံ ဒုတိယဘာဂေါ”တိ
ဧဝံ ဂဏှာတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၂။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄၊၆၅၊

၇၃၊၈၉၊၉၂၊၁၀၇။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၆၇။ ဝဇီရ။
၅၂၇-၈။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၂၉၆။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
၂၀၈-၉။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၀၅။)

ပဌမဘာဇန (န) [ပဌမ+ဘာဇန] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ -အိုး-ခွက်-သပိတ်။ ပဌမဘာဇန
ပန ကာတုံ န လဗ္ဘတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၆။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၃၂။

ပဌမဘာဏဝါရ (ပု) [ပဌမ+ဘာဏဝါရ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-တစ်ကြိမ်ရွတ် ပါဠိ။ ပဌမ-
ဘာဏဝါရေ တာဝ ဧကပဒမ္ပိ တေ န
ဇာနိသု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၀။

ပဌမဘာဝနာစတုက္က (ပု၊န) [ပဌမ+ဘာဝနာ+
စတုက္က] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဘာဝနာ ၄-
ပါး အပေါင်း။ ပဌမဘာဝနာစတုက္ကေ
ဘာဝေတိတိ ဧကသ္မိယေဝ ခဏေ တထာ
တထာ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၂။

ပဌမဘိတ္တိပါဒ (န) [ပဌမ+ဘိတ္တိ+ပါဒ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-နံရံခြေ။ ပဌမတ္ထမ္ဘံ ပန ပဌမ-
ဘတ္တိပါဒံ ဝါ ပတိဋ္ဌာပေန္တေဟိ ဗဟူဟိ
သမ္ပရိဝါရေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၀၉။

ပဌမဘူမိ (ထိ) [ပဌမ+ဘူမိ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-ဘုံ။(က) အရိယသစ္စာတို့ကို ပြဆိုရာ ဌာန။
(ခ) စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ။ (က) ပဌမဘူမိ
အရိယသစ္စပ္ပကာသနာ နာမ တံ ....တထာ-
ဂတေန။ ပေဋကော။၁၈၃။ (ခ) အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဌမဘူမိက (တိ) [ပဌမဘူမိ+ဣက] ရှေးဦး-အစ
-ပထမ-စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ ဖြစ်သော ။

တဒညေ ပဌမဘူမိကေ ကာမာဝစရဒေဝေ
သာမညတော ဂဏှန္တော “စာတုမဟာရာ-
ဇိကာ”တိ အာဟ။ အံ၊ဋီ၊၂။၃။

ပဌမမဂ္ဂ (ပု) [ပဌမ+မဂ္ဂ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
မဂ်၊သောတာပတ္တိမဂ်။ ဧကဿ ဟိ ပဌမ-
မဂ္ဂေါ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၉၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၃။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၇၂၂၁၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၂၆၆၆၅၊
၁၄၉၂၄၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၉၇၂၁၀၂၇၁၃၀၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၆၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၆၂၇၉၂၈၀-၂။အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၄၇၁၇၂။ ပဋိ၊သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၉၅။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၈၁။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
ဋ္ဌ၊၆၅။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၂၄။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂၀-၄-
၅၊၁၂၅။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၅၅၊၁၀၁၊၁၁၃၊၂၅၅။ သာ
ရတ္ထ၊၁။၄၉။ သာရတ္ထ၊၃။၁၃၆။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၃၊
၂၀၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၆၃။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၇၁၂၁၁၊
၂၅၃။ မ၊ဋီ၊၂။၄၆၊၁၆၃၊၂၅၈။ မ၊ဋီ၊၃။၁၆၄၊
၄၀၅။ သံ၊ဋီ၊၁။၃၁။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၈၈၊၄၉၅။
အံ၊ဋီ၊၃။၂၉၄။ မူလဋီ၊၂။၂၀၈။ အနုဋီ၊၁။
၁၈၉။ အနုဋီ၊၂။၂၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၈၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၇၇။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၇၆။)

ပဌမမဂ္ဂကိစ္စနိပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဌမမဂ္ဂ+ကိစ္စ+နိပ္ပတ္တိ]
ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်၏ -အမှ-ကိစ္စ-
ပြီးခြင်း။ ဧတ္တာဝတာ ပဌမမဂ္ဂကိစ္စနိပ္ပတ္တိ စ
တဿ ပဋိလာဘော စ ဝုတ္တော။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၉၅။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၃။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၅။

ပဌမမဂ္ဂက္ခန္ဓာ (ပု) [ပဌမမဂ္ဂ+ခဏ] ပထမ-
သောတာပတ္တိ-မဂ်၏ ဖြစ်ဆဲ-အခါ-ကာ
လ။ ပဌမမဂ္ဂက္ခန္ဓော ပဌမဇ္ဈာနိကသမာ-
ပတ္တိတော အညံ သဗ္ဗံ သမာပတ္တိကာလံ
သန္တာယ ပဋိက္ခိပတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၁။ (-

ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၀၁၊၃၃၈။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။ နေတ္ထိ၊
ဋ္ဌ၊၁၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၆၅။)

ပဌမမဂ္ဂစိတ္တ (န) [ပဌမမဂ္ဂ+စိတ္တ] ပထမ-သော
တာပတ္တိ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်။ “သဝတ္ထု-
ကံ ဧဝါ”တိ ဟိ ဣမိနာ အရူပါဝစရံ
နိဝတ္တေတိ၊ “သာသဝ”န္တိ ဣမိနာ ပဌမမဂ္ဂ-
စိတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၁၈။

ပဌမမဂ္ဂဉာဏ (န) [ပဌမမဂ္ဂ+ဉာဏ] ပထမ-
သောတာပတ္တိ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သော-ဉာဏ်-
ပညာ။ ပဌမမဂ္ဂဉာဏံ ပဉ္စ ကိလေသေ
ခေပေန္တံ .... ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၆။ (-
ပဋိ၊သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၁၂။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊
၇၆။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၂၅၅။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၇၃၊၃၁၇၊
၃၂၄။)

ပဌမမဂ္ဂဋ္ဌ (တိ) [ပဌမမဂ္ဂ+ဋ္ဌာ+အ] ပထမ-
သောတာပတ္တိ-မဂ်၌ တည်သော၊သူ။ ယုဂဋ္ဌ-
ဝသေန ပဌမမဂ္ဂဋ္ဌော ဖလဋ္ဌောတိ ဣဒ-
မေကံ ယုဂဋ္ဌံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၁၂။ သာရတ္ထ၊၂။
၇၇။ (-နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၂၅၅။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၈၉။ နေတ္ထိ၊
ဋီ၊၇၃။)

ပဌမမဂ္ဂပညာ (ထိ) [ပဌမမဂ္ဂ+ပညာ] ပထမ-
သောတာပတ္တိ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သော-ဉာဏ်-
ပညာ။ ဝိသေသတော ပနေတ္ထ ပဌမမဂ္ဂ-
ပညံ တာဝ ဘာဝေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၅၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၅၃၀။

ပဌမမဂ္ဂပညာဗလ (န) [ပဌမမဂ္ဂပညာ+ဗလ]
ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သော-
ဉာဏ်-ပညာ-၏-အစွမ်း-သတ္တိ။ စတုသု
ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တေသု ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယု-
တ္တေသု စာတိ ပဉ္စသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု သင်္ခါ-
ရာ ပဌမမဂ္ဂပညာဗလေန။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၁။

ပဌမမဂ္ဂပဋိလာဘ (ပု) [ပဌမမဂ္ဂ+ပဋိလာဘ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်ကို ရခြင်း။ တဿ အာဒိတော သဗ္ဗပဌမံ ပဇ္ဇနံ သောတာပတ္တိ၊ ပဌမမဂ္ဂပဋိလာဘော။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၃၆။

ပဌမမဂ္ဂပဋိလာဘနိမိတ္တ (န) [ပဌမမဂ္ဂ+ပဋိလာဘ+နိမိတ္တ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်း။ ပဌမမဂ္ဂပဋိလာဘ-နိမိတ္တာနိ သောတာပန္နဿ အင်္ဂါနိ။ သံ၊ ဋီ၊၂။၄၈၈။

ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိက (တိ) [ပဌမမဂ္ဂ+ပုရေစာရိက] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်၏ ရှေ့၌ ဖြစ်သော။ ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိကမေဝ ဝါ ဂေါတြဘု အဝဓိနိဒဿနဘာဝေန ဂဟိတံ။ မူလဋီ၊၁။၅၂။

ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိကဉာဏ (န) [ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိက+ဉာဏ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ် ၏ ရှေ့၌ ဖြစ်သော-ဉာဏ်-ပညာ။ ပဌမ-မဂ္ဂပုရေစာရိကဉာဏေန သမာနန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ အနုဋီ၊၁။၂၀၉။

ပဌမမဂ္ဂဖလ (န) [ပဌမ+မဂ္ဂ+ဖလ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်၊ဖိုလ်။ ပဌမမဂ္ဂဖလဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဝိသေသာ ဟေတေ ပဝတ္တိ-အာကာရဘိန္နာ။ မ၊ဋီ၊၂။၃၁၀။ (-နေတ္ထိ၊ဝိ။ ၇၃။)

ပဌမမဂ္ဂဖလဓမ္မ (ပု) [ပဌမမဂ္ဂဖလ+ဓမ္မ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်၊ဖိုလ်တရား။ ဒဿန-ဘူမိ ပဌမမဂ္ဂဖလဓမ္မာ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၃၉။

ပဌမမဂ္ဂဘာဝနာ (ထိ) [ပဌမမဂ္ဂ+ဘာဝနာ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေခြင်း၊ ဖြစ်ပွားစေအပ်သော-ပထမ-သောတာပတ္တိ-

မဂ်။ တာနိ ဟိ ယာဝ ပဌမမဂ္ဂဘာဝနာ၊ တာဝ ပဝတ္တိသမ္ဘာဝတော ဒိဋ္ဌိသဒိသ-ဂမနာနိတိ ဝုစ္ဆန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၉။

ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈ (တိ) [ပဌမမဂ္ဂ+ဝဇ္ဈ] ပထမ-သောတာပတ္တိ - မဂ်သည် ပယ်သတ်အပ်သော။ ကိပဌမမဂ္ဂ ဝဇ္ဈာ၊ ဥဒါဟု ဒုတိယာ-ဒိမဂ္ဂဝဇ္ဈာတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၁၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၅။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၀-၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၇၄။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၂၃။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၉၂။ အနုဋီ၊၁။၁၁၈-၉။ နေတ္ထိ၊ဋီ။ ၈၅။)

ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသရဓ (ပု) [ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈ+ကိလေသ+ရဓ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်သည် ပယ်သတ်အပ်သော ကိလေသာဖြူ။ ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသရဓာဘာဝေန ဝါ ဝိရဇံ။ သာရတ္ထ၊၃။၁၈၁။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၂၄။

ပဌမမဂ္ဂသမင်္ဂီ (တိ) [ပဌမမဂ္ဂ+သမင်္ဂီ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူ။ ဣမေ ဒွေပိ ပဌမမဂ္ဂသမင်္ဂီနော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၄၈။ (-နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၇၆။)

ပဌမမဂ္ဂသမာဓိ (ပု) [ပဌမမဂ္ဂ+သမာဓိ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်၌ တည်သော-သမာဓိ-ဧကဂ္ဂတာ။ ပဌမမဂ္ဂသမာဓိဿ ပဂေဝ အဓိဂတတ္တာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၆၉။

ပဌမမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တ (တိ) [ပဌမမဂ္ဂ+သမ္ပယုတ္တ] ပထမ-သောတာပတ္တိ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သော။ တံသမ္ပယုတ္တမေဝ ဝီရိယန္တိ ပဌမမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယမာဟ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၈၂။

ပဌမမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ (ထိ) [ပဌမမဂ္ဂ+သမ္မာဒိဋ္ဌိ] ပထမ

-သောတာပတ္တိ-မဂ်၌ တည်သော မှန်သော
-အမြင်-အသိ-အယူ။ ပစ္စိမနယေ ပဌမ-
မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပဟိနာ သမုစ္ဆိန္နာတိ
အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၅။ (-ဒိ၊ ၁၂၇။ ၂၅၃။
မ၊ ၁၂၇။ ၂၅၃။ အနု၊ ၁၂၇။ ၂၅၃။)

ပဌမမဂ္ဂါဓိဂမ (ပု) [ပဌမမဂ္ဂ+အဓိဂမ] ပထမ
-သောတာပတ္တိ-မဂ်ကို ရခြင်း။ တေ စ
မယာ ပဌမမဂ္ဂါဓိဂမနေဝ သဗ္ဗထာ ဝဇ္ဇိတာ
သမုစ္ဆိန္နာ။ ထေရ၊ ၁၁၅။ ၂၅၃။ (-သံ၊ ၁၂၇။
၅၅၅။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၅။ ၂၅၃။)

ပဌမမဂ္ဂါနန္တရ (တိ) [ပဌမမဂ္ဂ+အနန္တရ] ပထမ
-သောတာပတ္တိ-မဂ်၏ အခြားမဲ့။ ပဌမ-
မဂ္ဂါနန္တရမေဝ သမုပ္ပတ္တိတော တံ ဥပါ-
ဒါယ အနန္တရဝိမောက္ခော နာမ။ ထေရီ၊ ၁၁၅။
၁၀၂။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁၅။ ၅၅၅။)

ပဌမမဂ္ဂါနုပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဌမမဂ္ဂ+အနုပ္ပတ္တိ] ပထမ
-သောတာပတ္တိ-မဂ်၏ မဖြစ်ခြင်း။ တဿ
ပန ပန ပဌမမဂ္ဂါနုပ္ပတ္တိတော တေပိ နတ္ထိ။
အဘိ၊ ၁၁၅။ ၂၅၃။

ပဌမမဟာဂင်္ဂါ (ထိ) [ပဌမ+မဟာဂင်္ဂါ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- ဂင်္ဂါမြစ်ကြီး။ ဂင်္ဂါ ယမုနာ
သရဘူ မဟိ အစိရဝတီတိ ဣမာသံ ပဉ္စန္ဒ
ဂင်္ဂါနံ အန္တရေ အယံ ဘာဂီရထိ နာမ
ပဌမမဟာဂင်္ဂါ။ အပ၊ ၁၁၅။ ၂၅၃။

ပဌမမဟာပဝါရဏာ (ထိ) [ပဌမ+မဟာ+ပဝါရ
ဏာ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-မဟာပဝါရဏာ
နေ၊ ကြီးကျယ်၊ မြင့်မြတ်၊ ပူဇော်အပ်သော-
ဖိတ်မန်မှ-ပဝါရဏာ-ပြုရာ သီတင်းကျွတ်
လပြည့်နေ့။ ယတော ပဋ္ဌာယ ပဌမမဟာ-
ပဝါရဏာ ဒဿဟာနာဂတာ ဝုစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၁၁၅။
၃၀၆။

ပဌမမဟာပါဠိမောက္ခုဒ္ဓေသ (ပု) [ပဌမ+မဟာ+
ပါဠိမောက္ခ+ဥဒ္ဓေသ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ကြီးကျယ်၊ မြင့်မြတ်သော၊ ပူဇော်အပ်သော
ပါဠိမောက်ကို ပြရာ နေ့။ သုဗညဝတိနဂရေ
ပဌမမဟာပါဠိမောက္ခုဒ္ဓေသေ .... ပဌမော
သန္တိပါတော အဟောသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁၁၅။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ (ထိ) [ပဌမ+မဟာ+သင်္ဂီတိ]
ပထမ မဟာသင်္ဂီယနာ၊ ကြီးကျယ်၊ မြင့်မြတ်၊
ပူဇော်အပ်သော - ရှေးဦး - အစ-ပထမ-စု
ပေါင်းရွတ်ဆိုမှု-သင်္ဂီယနာ။ ပဌမမဟာ-
သင်္ဂီတိ နာမေသာ ကိဉ္စာပိ ပဉ္စသတိက-
သင်္ဂီတိကန္တကော ဝုတ္တာ။ ဝိ၊ ၁၁၅။ ၄။ ယထာ-
ပစ္စယံ တတ္ထ တတ္ထ ဒေသိတတ္တာ ပညတ္တုဗ္ဗာ
စ ဝိပုကိဏ္ဍာနံ ဓမ္မဝိနယာနံ သင်္ဂဟေတွာ
ဂါယနံ ကထနံ သင်္ဂီတိ။ .... မဟာဝိသ-
ယတ္တာ ပူဇနိယတ္တာ စ မဟတိ သင်္ဂီတိ
မဟာသင်္ဂီတိ၊ ပဌမာ မဟာသင်္ဂီတိ ပဌမ-
မဟာသင်္ဂီတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁၁၅။ ၂၇။ ဒိ၊ ၁၁၅။
၂၀။ သီ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ (-ဝိ၊ ၁၁၅။ ၂၄။ ဒိ၊ ၁၁၅။
၁၁၅။ ၂၆-၇။ မ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ သံ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။
၁၁၅။ ၁၁၅။ ၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၁၅။ ၇။ ပေတ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၇။ သာရတ္ထ၊ ၁၁၅။ ၂၆။ ဝိမတိ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။
ဒိ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၁၁၅။ သီ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၁၁၅။
သံ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၁၁၅။ ၁၁၅။) ပဌမသင်္ဂီတိ-
လည်းကြည်။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလ (ပု) [ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ
+ကာလ] ပထမ မဟာ သင်္ဂီယနာ တင်ရာ-
အချိန်-အခါ။ ဧဝံ မေ သုတန္တိအာဒိကံ အာ-
ယသ္မတာ အာနန္တေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ-
ကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ။ ဒိ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။
မ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ သံ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။ အံ၊ ၁၁၅။ ၁၁၅။
မဟာ-
ဝိသယတ္တာ၊ ပူဇနိယတ္တာ စ မဟတိ သင်္ဂီတိ

မဟာသင်္ဂီတိ၊ ပဌမာ မဟာသင်္ဂီတိ ပဌမ-
မဟာသင်္ဂီတိ၊ တဿာ ပဝတ္တိကာလော ပဌ-
မမဟာသင်္ဂီတိကာလော၊ တသ္မိံ ပဌမမဟာ-
သင်္ဂီတိကာလော။ ဒီ၊ ငါ၊ ၂၀။ သံ၊ ငါ၊ ၂၀။
အံ၊ ငါ၊ ၂၃။ (-ဝိ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၄၊ ၂၄။ ပဋိသံ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၈။
ဓုဒ္ဒက၊ င္ဍ၊ ၇၊ ၆၊ ၈၄။ ထေရ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၅၊ ၄၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
ဣ၊ ၁၃။ မဟာနိ၊ င္ဍ၊ ၈။ သာရတ္ထ၊ ၁၊ ၂၆။ ဝိမတိ၊
၂၊ ၁၅၂။ သီ၊ ငါ၊ သစ်၊ ၁၊ ၃၅။)

ပဌမမာသ (ပု) [ပဌမ+မာသ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-လ (ရက်-၃၀)။ ဂိမှာနံ ပစ္စိမံ မာသံ ခေ-
ပေတွာ ပုန ဝဿာနဿ ပဌမမာသံ
ဥက္ကမိတွာ ဂိမှာနံ ပစ္စိမမာသမေဝ ကရေန္တိ။
ဝိ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၂၉၉။ (-ဝိ၊ င္ဍ၊ ၃၊ ၃၄၉။ ဓမ္မ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၆။
ဓမ္မ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၄၂၊ ၃၀၄။ ထေရ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၁၆၀။ အပ၊
ဣ၊ ၁၊ ၂၆၉။ ဇာ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၂၃၊ ၄၉၆။ ဇာ၊ င္ဍ၊ ၃၊
၄၆၇။ သီ၊ ငါ၊ သစ်၊ ၁၊ ၇၆။)

ပဌမမိဂဇာတူပမာ (ထိ) [ပဌမ+မိဂ+ဇာတ+
ဥပမာ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-သားသမင်
အပေါင်း ဟူသော - နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း-
ဥပမာ။ အယန္တိ ပဌမမိဂဇာတူပမာ။ မ၊ ငါ၊ ၂၊
၁၂၃။

ပဌမယာမ (ပု) [ပဌမ+ယာမ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-ယံ-ပဟိရံ၊ ညဉ့်ဦးယံ။ (နေ့နှင့်ညဉ့် အချိန်
ညီမျှသောကာလ၌ နေ့-မြန်မာနာရီ ၃၀၊
ညဉ့်- မြန်မာနာရီ ၃၀-ရှိ၍ တစ်ရက်၌
မြန်မာနာရီ ၆၀-ရှိသည်။ ဓာန်၊ ၇၄။ နေ့၌
၄-ပဟိရံ၊ ညဉ့်၌ ၄-ပဟိရံ (၄-ယံ) ရှိ၍ ၁-
ပဟိရံ (၁-ယံ) ၌ မြန်မာနာရီ ၇-နာရီခွဲ၊ စက်
နာရီ ၃-နာရီ ရှိသည်။ မောဂ်၊ ပဉ္စိကာ၊ ၆၊ ၅။
ပဒသာဓနဋီကာ၊ ၄၆၄။ ဤဗျာကရုဏ်းကျမ်း
များအလို ညဉ့်၏ ပထမပိုင်း စက်နာရီ ၃-
နာရီခန့် ကာလသည် ပထမယံ မည်၏။

ဝိဇ္ဇကကျမ်းစာများ၌ နေ့ ၃-ပဟိရံ (၃-ယံ)၊
ညဉ့် ၃-ပဟိရံ (၃-ယံ) ဆိုသည်။ အဘိ၊ ဝိ၊
၂၅၈။ မဟာနိ၊ ၂၉၄။ အဘိ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၃၃၀။ ပဋိသံ၊
ဣ၊ ၂၊ ၂၆၂။ ယင်းကျမ်းများအလို-မြန်မာ ၁၀-
နာရီ၊ စက်၄-နာရီခန့် ကာလသည် ပထမယံ
မည်၏။) ရတ္တိယာ ပဌမယာမံ စင်္ကမေန
နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ
ပရိသောဓေတိ။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂၅၈။ မဟာနိ၊ ၂၉၄။
ပဌမယာမန္တိ သလကသ္မိမ္ပိ ပဌမယာမေ။
မဇ္ဈိမယာမန္တိ ရတ္တိန္တိဝဿ ဆ ကောဋ္ဌာသ-
သင်္ခါတေ မဇ္ဈိမယာမေ။ အဘိ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၃၃၀။
ရတ္တိန္တိဝံ ဆ ကောဋ္ဌာသံ ကရိတွာ (မဟာနိ၊
၂၉၄) တိ ပုရိမယာမမဇ္ဈိမယာမပစ္စိမယာမ-
ဝသေန ရတ္တိတယော တထာ ဒိဝါတိ ဆဗ္ဗိမံ
ကောဋ္ဌာသံ ကတွာ။ .... ပဌမံ ယာမန္တိ သက-
လသ္မိမ္ပိ ပဌမယာမေ။ မဟာနိ၊ င္ဍ၊ ၃၅၈။ (-
ဝိ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၁၉၄။ ဝိ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၁၅၂။ ဝိ၊ င္ဍ၊ ၃၊ ၂၆၂၊ ၃၇။
ဝိ၊ င္ဍ၊ ၄၊ ၂၀၊ ၆၆။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၂၈၃၊ ၃၁၂။ ဒီ၊ င္ဍ၊ ၂၊
၅၃-၇၊ ၈၅၊ ၁၆၆၊ ၁၈၈၊ ၂၉၃။ မ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၁၂၆။ မ၊
ဣ၊ ၂၊ ၈၂။ သံ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၁၈၁၊ ၂၇၀။ သံ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၉၁။
သံ၊ င္ဍ၊ ၃၊ ၉၈။ အံ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၇၇၊ ၉၅။ အံ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၄၄၊ ၈၆၊
၂၁၁။ အံ၊ င္ဍ၊ ၃၊ ၇၂၊ ၂၆၀။ အဘိ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၇၇။ အဘိ၊
ဣ၊ ၂၊ ၃၂၉။ ပဋိသံ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၃၂၄။ ပဋိသံ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၂၁၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၅၆။ ဓမ္မ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၁၃၊ ၅၅၊ ၁၆၆။ ဓမ္မ၊ င္ဍ၊
၂၊ ၂၊ ၈၀။ ဣတိဝုတ်၊ င္ဍ၊ ၂၄၉။ ထေရီ၊ င္ဍ၊ ၂။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ င္ဍ၊ ၁၀၊ ၇၃။ ဇာ၊ င္ဍ၊ ၁၊ ၈၈။ ဇာ၊ င္ဍ၊ ၂၊ ၁၄၀။
ဇာ၊ င္ဍ၊ ၃၊ ၉၃။ ဇာ၊ င္ဍ၊ ၄၊ ၂၉၂။ ဇာ၊ င္ဍ၊ ၅၊ ၃၅၆၊
၅၁၅။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၄၄၊ ၂၀၀၊ ၃၀၃။ ကင်္ခါ၊ ငါ၊
သစ်၊ ၂၅၈။ ဒီ၊ ငါ၊ ၂၊ ၁၈၃။ မ၊ ငါ၊ ၃၊ ၁၄။ သံ၊ ငါ၊
၂၊ ၃၃၉။)

ပဌမယာမသမနန္တရ (တိ) [ပဌမယာမ+သမနန္တရ]
ပထမယံ၏ အခြားမဲ့-အချိန်-အခါ။ ဧက-
ဒိဝသံ ဟိ ပဌမယာမသမနန္တရေ သက္ကော

ဒေဝရာဇာ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ အာဂန္တာ သတ္တု
သန္တိကေ သာရဏီယဓမ္မကထံ သုဏန္တော
နိသိဒ္ဓိံ။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၁၁။

ပဌမယုဂ (န) [ပဌမ+ယုဂ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ထမ်းပိုးတုံး။ သတ္တုဟိ ယုဂေဟိ အာကမ္မိ-
တဗ္ဗေ သကဋ္ဌေ ပဌမယုဂေ ယုတ္တဂေါဏာ
.... သက္ကောန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၅။

ပဌမယုဂဋ္ဌ (န) [ပဌမ+ယုဂဋ္ဌ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-အစုံ-စုံတွဲ။ နာတိဒီဃာဒီသု စဿာ ပဌမ-
ယုဂဋ္ဌေန အာရောဟသမ္ပတ္တိံ .... ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။
၂။ ၂၁၉။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၆၁။

ပဌမယောဗ္ဗန (န) [ပဌမ+ယောဗ္ဗန] ပထမ
အရွယ်၊ ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ပျိုမျစ်-ပျိုယွယ်
-နနယ်-သည်၏ အဖြစ်။ ယဒါဟံ ဝိညုတံ
ပတ္တောဋ္ဌိတော ပဌမယောဗ္ဗနေ။ အပ၊ ၂။
၁၅၃။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၁၂။ ဒဟရော ယုဝါတိ
စေတ္ထ ဒဟရဝစနေန ပဌမယောဗ္ဗနဘာဝံ
ဒဿေတိ။ ပဌမယောဗ္ဗနေ ဟိ သတ္တာ ဝိသေ-
သေန မဏ္ဍနကဇာတိကာ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၆။
ပဌမယောဗ္ဗနံ နာမ ပန္နရသဝဿတော
ယာဝ ဒုတ္တိံသ သံဝစ္ဆရာနိ၊ သောဋ္ဌသ-
ဝဿတော ဝါ ယာဝ တေတ္တိံသဝဿာနိ။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၉။ (-ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇၊ ၂၉၈။
ထေရီ၊ ၄။ ၂၅၃။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၉။ သီ၊ ၄။ သစ်၊
၂။ ၂၉၈။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။)

ပဌမယောဗ္ဗနာဝတ္ထာ (ထိ) [ပဌမယောဗ္ဗန +
အဝတ္ထာ] ပထမအရွယ်ဟူသော အခိုက်
အတန်။ ကာမပရိဘောဂဂရုဂမနကာလော
နာမ ဝိသေသတော ပဌမယောဗ္ဗနာဝတ္ထာတိ
အာဟာ "ဒဟရယောဗ္ဗနကာလော"တိ။ သံ၊ ၄။
၁။ ၈၃။

ပဌမရက္ခ (ပု) [ပဌမ+ရက္ခ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-သစ်ပင်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမရက္ခာရောဟဏကာလ (ပု) [ပဌမရက္ခ+အာ
ရောဟဏ+ကာလ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
သစ်ပင်သို့ တက်ရောက်ရာ-အခါ-ကာလ။
တတ္ထ ပဌမရက္ခာရောဟဏကာလော ဝိယ
ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိကာလော၊ ပဌမရက္ခ-
တော ဩရယု ဒုတိယံ အာရဋ္ဌကာလော
ဝိယ....ဒုတိယဇ္ဈာနသမာပန္နကာလော။ အံ၊ ၄။
၂။ ၃၅၄။

ပဌမရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ (န) [ပဌမ+ရူပ+ဇီဝိတ+
ဏ္ဍိန္ဒြိယ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ရုပ်အသက်-
ဏ္ဍိန္ဒြိယ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဟိ ဝသေန ယာဝ
ပဌမရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဓရတိ။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀။

ပဌမလက္ခဏ (န) [ပဌမ+လက္ခဏ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-အမှတ်အသား-လက္ခဏာ။ တေန
ပဌမလက္ခဏတောပိ ဒုတိယလက္ခဏံ မဟာ-
နဘာဝန္တိ ဒဿေတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။

ပဌမလက္ခဏယောဂ (ပု) [ပဌမလက္ခဏ+ယောဂ]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-လက္ခဏာနှင့်-ယှဉ်စပ်
-ပြည့်စုံ-ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမလက္ခဏသမန္နာဂမ (ပု) [ပဌမလက္ခဏ +
သမန္နာဂမ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-လက္ခဏာ
နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ ဗဟုသုတောပီတိ ဣမိနာ
ပဌမလက္ခဏသမန္နာဂမံ ဒဿေတိ။ ဝိမတိ၊
၁။ ၁၂၄။

ပဌမလဒ္ဒဂါမ (ပု) [ပဌမ+လဒ္ဒ+ဂါမ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရအပ်သော ရွာ။ ပဌမလဒ္ဒ-
ဂါမော ဝိယ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ။ မ၊ ၄။ ၄။
၂၁၂။

ပဌမလေ့ရှိပါတ (ပု) [ပဌမ+လေ့ရှိ+ပါတ] ပထမခဲတစ်ကျ၊ ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ခဲ၏ ကျရာ အရပ်။ အပရိက္ခိတ္တဿ ပဌမလေ့ရှိ-ပါတတော ပဌာယ ယာဝ ဝိဟာရပရိ-က္ခေပါ မိနိတ္တာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၀။ (- သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၄၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၄၄၊ ၄၉၁။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၂၉၃၊ ၃၄၂။)

ပဌမလေ့ရှိပါတပမာဏ (တိ) [ပဌမလေ့ရှိပါတ +ပမာဏ] ပထမ ခဲတကျ အရပ်-အတိုင်း အရှည်- ပမာဏ-ရှိသော။ တတ္ထ ပရတိရေ ပဌမလေ့ရှိပါတပမာဏော ဂါမူပစာရော နဒိပရိယန္တေန ပရိစ္ဆိန္တော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၉၁။

ပဌမဝဂ္ဂ (ပု) [ပဌမ+ဝဂ္ဂ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ- (ဝတ္ထုစသည်တို့၏) အပေါင်း-အစု။ တေသု ပဌမဝဂ္ဂေ ဒွါဒသဝတ္ထုနိ။ ပေတ၊ ၅။ ၃။ (-အံ၊ ၁။ ၁၄၂။)

ပဌမဝစန (န) [ပဌမ+ဝစန] (က) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ပြောဆိုခြင်း။ (ခ) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ပြောဆိုအပ်သော စကား။ (က) ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ မတ္တညူတိ ပဒဒ္ဒယဿ နိဒ္ဒေသေ ကဏ္ဍပက္ခဿ ပဌမ-ဝစနေ ပယောဇနံ .... ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၂၉။ (-ဝိ၊ ၅။ ၃။ ၃၅၆။)။ (ခ) အာဓေယျ-မုခေါတိ အာဒိတော ဓေယျမုခေါ၊ ပဌမ-ဝစနသ္မိယေဝ ဌပိတမုခေါတိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၉၈။ (- မဟာနိ၊ ၅။ ၄။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁၄၁။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၁။)

ပဌမဝတ္ထုဒ္ဒယ (န) [ပဌမ+ဝတ္ထု+ဒ္ဒယ] ရှေးဦး-အစ - ပထမ - အကြောင်း - ဝတ္ထု - နှစ်ခု အပေါင်း။ ပုရိမနယေတိ ပုရိမသ္မိံ ဘာဝနာ-နယေ၊ ပဌမဝတ္ထုဒ္ဒယေတိ အဓိပ္ပါယော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၂၂။

ပဌမဝန္တနာ (ထိ) [ပဌမ+ဝန္တနာ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ရှိခိုးခြင်း။ ဘဂဝါ တုမှာကံ မင်္ဂလ-ဒိဝသေ.... ဗြာဟ္မဏဿ မတ္တကေ ပတိဋ္ဌိတေ ဒိသ္မာပိ အဟံ တုမေ ဝန္တိ၊ အယံ မေ ပဌမ-ဝန္တနာ။ ဝိ၊ ၅။ ၃။ ၂၈၈။ (-အပ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၂။)

ပဌမဝပ္ပဒိဝသ (ပု) [ပဌမ+ဝပ္ပ+ဒိဝသ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-စိုက်ပျိုးရာ နေ့။ ကဿပ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေပိ ပဌမဝပ္ပဒိဝသေ ဝပ္ပဌပေတွာ.... ဘေသဇ္ဇေတ္တံ နိဗ္ဗန္တိ။ မ၊ ၅။ ၄။ ၁၃၉။

ပဌမဝယ (ပု) [ပဌမ+ဝယ] (၁) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အရွယ်။ (တိ) (၂) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အရွယ်ရှိသောသူ။ (၁) (အသက်တမ်းကို ၃-ပိုင်း၊ ပိုင်း၍ ရှေ့ဆုံးအပိုင်းကို ပထမအရွယ်၊ အလယ်အပိုင်းကို မဇ္ဈိမအရွယ်၊ နောက်ဆုံးအပိုင်းကို ပစ္ဆိမအရွယ် ဆိုသည်။ ထိုတွင် အသက် ၁၀၀-တမ်း၌ ရှေ့ပိုင်း ၃၃-နှစ်ကို ပထမအရွယ်၊ အလယ် ၃၄-နှစ်ကို မဇ္ဈိမအရွယ်၊ နောက်ဆုံး ၃၃-နှစ်ကို ပစ္ဆိမအရွယ်ဟု ခေါ်သည်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅၄။ တနည်း- ရှေ့ပိုင်း ၃၃-နှစ်နှင့် ၄-လသည် ပထမအရွယ်၊ အလယ် ၃၃-နှစ်နှင့် ၄-လသည် မဇ္ဈိမအရွယ်၊ နောက်ဆုံး ၃၃-နှစ်နှင့် ၄-လသည် ပစ္ဆိမအရွယ် မည်၏။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၁၂၃။ မ၊ ၇။ ၃။ ၂၈။ ဘုရားလောင်းတို့၏ မယ်တော်များသည် ပထမအရွယ်၌ စည်းစိမ်ခံစား၍ မဇ္ဈိမအရွယ်၏ ၃-ခု မြောက် အစု၌ သားတော်ကို ဖွားမြင်ကာ နတ်ရွာစံလေ့ရှိကြသည်။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၂၉။ မ၊ ၅။ ၄။ ၁၃၀။ ဥဒါန၊ ၅။ ၂၅။ ထို့ကြောင့် ဂေါတမဘုရား၏ မယ်တော် မာယာဒေဝီသည် ၅၅-နှစ်၊ ၆-လ၊ အရက် ၂၀-တွင် ပဋိသန္ဓေယူ၍ ၅၆-နှစ်၊ ၄-လ၊ အရက် ၂၀-တွင် ဘုရားလောင်းကို

ဖွါးမြင်ပြီး ၅၆-နှစ်၊ ၄-လ၊ ၂၇-ရက်တွင် နတ်ရွာစံကြောင်း ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုကြ သည်။ သမန္တစက္ခု၊ ၃-တွဲ၊ ပုစ္ဆာ-၃၈။) ပဌမေန ဝယသာ (အံ၊ ၁။ ၆၈-၉) တိ ပဌမဝယော နာမ တေတ္ထိံသ ဝဿာနိ၊ တေန သမန္တာဂတောတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၄၄။ (-ဒိ၊ ၅။ ၂။ ၉၃။ ဒိ၊ ၅။ ၃။ ၁၆၃။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၄။ မ၊ ၅။ ၂။ ၇၆။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၂။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၉၁။ သံ၊ ၅။ ၃။ ၂၂၄။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၂။ ၁၇၆။ အံ၊ ၅။ ၃။ ၅၃။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၅။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၈၀။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၃၀၈။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၇၁။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂။ ၅၇။ ၈၇-၈၁၂၈၊ ၃၃၉။ ဝိမာန၊ ၅။ ၃၁၉။ ပေတ၊ ၅။ ၅။ ၃၄၂၄၃။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၄၇၅။ ထေရီ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၁၁၁၅၊ ၂၆၀။ အပ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၃။ စရိယာ၊ ၅။ ၅၁။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၉၁။ ဇာ၊ ၅။ ၃။ ၂၀၊ ၂၀၄၊ ၃၇၂။ ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၃၂။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၄-၅။ မ၊ ၅။ ၂။ ၃၈။ မ၊ ၅။ ၃။ ၁၄၄။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၅။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၃၆၈။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၁၃၈။) (၂) တေန ပါဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ "ဧတ္တကာ ဘိက္ခု ပဌမဝယာ ဟောန္တု" တိ အာဒိနာ နယေန ပရိကမ္ပံ ကတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၅။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၉။

ပဌမဝလယ (ပု၊ ၄) [ပဌမ+ဝလယ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အကွင်း-သံကွင်း။ ယထာ သင်္ခလိ-ကာယ ပဌမဝလယံ ဒုတိယံယေဝ ဝလယံ ပါပုဏာတိ၊ န တတိယံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၃။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၇၁။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၆။)

ပဌမဝသန္တ (ပု) [ပဌမ+ဝသန္တ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-နွေဦး-ဝသန္တ-လ၊ တန်ခူးလ။ ပဌမ-ဝသန္တော သုခေါ ဥတူ(ထေရီ၊ ၄၂၀) တိ အယံ ပဌမော ဝသန္တမာသော သုခသမ္ပယော စ ဥတု ဝတ္တတိတိ အတ္ထော။ ထေရီ၊ ၅။ ၂၆၀။

ပဌမဝဿ (န) [ပဌမ+ဝဿ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ

-ဝါ၊ (က) ပထမဝါ၊ ပထမနှစ်။ (ခ) ပုရိမ ဝါ၊ မိုးဥတုရှေ့ ၃-လ။ (က) ကောဏ္ဍညော ကိရ သတ္တာ အဘိသမ္ဘောဓိံ ပတ္တာ ပဌမ-ဝဿံ စန္ဒဝတီနဂရံ ဥပနိဿာယ စန္ဒာရာ-မေ ဝိဟာသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၁၆၄။ နန စာယ-မာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝတော ပဌမဝဿေဝ အဘိနဝပ္ပတ္တအရဟတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉၆။ (ခ) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမဝဿပဂတ (တိ) [ပဌမဝဿ+ဥပဂတ] ပထမ-ပုရိမ-ဝါသို့၊ ကပ်သော၊ မိုးဥတု ရှေ့ ၃-လပတ်လုံးနေသော။ သစေ ပဌမဝဿပ-ဂတာ ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဝါ ဝတ္တာနိ အလတ္တံ။ ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၇၃။ (-ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၂။ ၅။ ၅၃။ က၊ ၅။ ၁၉၉။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၆။)

ပဌမဝါဒ (ပု) [ပဌမ+ဝါဒ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အယူ-ဝါဒ။ ပဌမဝါဒသို့ဦး သသင်္ခါရာ-သင်္ခါရဝိဓာနံ ပစ္စယဘေဒတော အဓိပ္ပေတံ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၂၆။ (-ဝိ၊ ရ၊ ၂။ ၈၆။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၅၊ ၁၇၂-၃-၅။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၄၊ ၄၄၅။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၂။ မ၊ ၅။ ၃။ ၈၅၊ ၂၃၁။)

ပဌမဝါဒဝိသယ (ပု) [ပဌမဝါဒ+ဝိသယ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဝါဒ၏-အရာ-ဌာန။ နော န ယုတ္တော၊ ဣလောကပရိယာပနုတ္တေပိ စ ပဌမဝါဒဝိသယဿ အနာဂတကာလ-ဿေဝ တဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၇၆။ (-သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၅။)

ပဌမဝါဒသင်္ဂဟိတ (တိ) [ပဌမဝါဒ+သင်္ဂဟိတ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဝါဒ၌ -သင်္ဂြိုဟ်- ရေတွက် -ထည့်သွင်း-အပ်သော။ ဒုတိယာဒိ-ဝါဒေသု ယဒိ ပဌမဝါဒသင်္ဂဟိတော သော-ယေဝ အတ္တာ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသမင်္ဂိ။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၄၅၂။

ပဌမဝါဒီ (တိ) [ပဌမဝါဒ+ဤ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အယူ-ဝါဒ-ရှိသောသူ။ အယော-
နိသော ဥမ္မုဒ္ဓိတွာ ကာမဂုဏသန္တပ္ပိတတာယ
သံသာရဒုက္ခဝူပသမံ ဗျာကာသိ ပဌမဝါဒီ။
ဒီ၊ဋီ၊ဝ။ ၁၇၇။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊ဝ။ ၄၅၂။ (-ဒီ၊ဋီ၊
၁။ ၁၇၆၊ ၃၆၄။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊ဝ။ ၄၅၀။ မူလဋီ၊ဝ။
၁၄၇။)

ပဌမဝါရ (ပု) [ပဌမ+ဝါရ] (၁) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အလှည့်-အကြိမ်။ (၂) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဆိုအပ်သော ပါဠိ။ (၁) “ပါသံ ဆိန္ဒိ-
ဿာမိ”တိ တိက္ခတ္တံ အာကမိ။ ပဌမဝါရေ
စမ္ပံ ဆိန္ဒိ၊ ဒုတိယဝါရေ မံသံ ဆိန္ဒိ၊ တတိယ-
ဝါရေ နာရံ ဆိန္ဒိတွာ ပါသော အဋ္ဌိ အာဟစ္စ
အဋ္ဌာသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၄၁၅။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၅၀။ ပဋိ
သံ၊ဋ္ဌ၊ဝ။ ၃၂၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၃၆၀။ ဝဇီရ။ ၃၀၃။)
(၂) ပဌမဝါရော ဝိယ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗော။ သံ၊ဝ။
၃၇၃။ သင်္ကေတဝိသင်္ကေတဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ
တယော ဝါရာ၊ တေသု ပဌမဝါရေ ....
မုတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၄၉-၅၀။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၅၂။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၉၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၇၇။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၃၃၅။ သာရတ္ထ၊၃။ ၄၄၄။ ဝိမတိ၊၂။ ၈၄။
မ၊ဋီ၊၂။ ၂၅၆၊ ၂၉၃။ မ၊ဋီ၊၃။ ၁၀၀။)

ပဌမဝိကပ္ပ (ပု) [ပဌမ+ဝိကပ္ပ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အနက်ကို ကြံစည်ခြင်း - အတ္ထဝိ
ကပ်။ သဘောဇနေတိ ဧတ္ထ ပဌမဝိကပ္ပေါ
“ဣတ္ထိ စ ပုရိသော စာ”တိ ဣမိနာ တတိ-
ယပဒေန ယုဇ္ဇတိ။ ဝဇီရ။ ၃၂၅။ (-ဒီ၊ဋီ၊ဝ။
၃၃၈။ ဒီ၊ဋီ၊၂။ ၃၈၊ ၁၄၀၊ ၂၄၉။ မ၊ဋီ၊၃။ ၁၇၃။
အံ၊ဋီ၊ဝ။ ၂၅၃။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၂၂၁။ အနု၊ဋီ၊ဝ။ ၁၄၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊ဝ။ ၁၅၁။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၃။ ၁၀၊ ၄၆။)

ပဌမဝိဂ္ဂဟ (ပု) [ပဌမ+ဝိဂ္ဂဟ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ
-ဝိဂြိုဟ်-ဝစနတ္ထ။ သဗ္ဗေတနိကာတိ ဧတ္ထ

ပဌမဝိဂ္ဂဟေန ဥပသဂ္ဂဿ သာတ္ထကတာ
ဒဿိတာ၊ ဒုတိယေန ဣကပစ္စယဿ။ ဝဇီရ။
၁၇၅။ (-၁၈၉။ သာရတ္ထ၊၂။ ၃၂၄၊ ၃၅၇။
ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။ ၂၄၆။)

ပဌမဝိဇ္ဇာဓိဂမ (ပု) [ပဌမ+ဝိဇ္ဇာ+အဓိဂမ] ရှေး
ဦး-အစ-ပထမ- (ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာ)-
အသိ-ဉာဏ်-ဝိဇ္ဇာ-ကို ရခြင်း။ ပေသိတတ္ထ-
ဿာတိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိပ္ပတ္တိံ ဝိဿ-
ဋ္ဌစိတ္တဿ။ ပဌမဝိဇ္ဇာဓိဂမာယ ပေသိတ-
စိတ္တဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၁၃၄။

ပဌမဝိညာဏ (န) [ပဌမ+ဝိညာဏ] ရှေးဦး-အစ-
-ပထမ-(ပဋိသန္ဓေ)-ဝိညာဉ်-စိတ်။ သာ-
ဝဿ ဇာတိ ပဌမဝိညာဏသင်္ခါတာတိ
အတ္တော။ မူလဋီ၊၂။ ၆၁။

ပဌမဝိဒ္ဓဝိသပိတသလ္လ (န) [ပဌမ+ဝိဒ္ဓ+ဝိသ+
ပိတ+သလ္လ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ- ပစ်လွှတ်
အပ်သော အဆိပ်လူးမြား။ ဒုတိယံ သလ္လန္တိ
ပဌမဝိဒ္ဓဝိသပိတသလ္လတော သတဂုဏေန
.... ဒုက္ခတရံ ဒုတိယံ တေသံ အဒဿန-
သောကသလ္လံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။ ၉၉။

ပဌမဝိပဿနာ (ထိ) [ပဌမ+ဝိပဿနာ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-အထူးရှု သိမျှ - ဝိပဿနာ
ဉာဏ်။ ပုဗ္ဗဘာဂေန ဇာနာတိ နာမ ပဌမ-
ဝိပဿနာယ အာရဒ္ဒါယဿဝ ဇာနာတိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၅၃။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၁၀။)

ပဌမဝိပဿနာဘိနိဝေသ (ပု) [ပဌမဝိပဿနာ+
အဘိနိဝေသ] ပထမ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်-
နှလုံးသွင်း - ဆင်ခြင် - ခြင်း။ ယထာ ပန
တေသံ ပဌမဝိပဿနာဘိနိဝေသော ဟော-
တိ၊ တံ ဒဿေတုံ “သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟိ”တိ-
အာဒိ ဝုတ္တံ။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၂၅။

ပဌမဝိပါကစိတ္တ (န) [ပဌမ+ဝိပါက+စိတ္တ] ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ-မဟာဝိပါကစိတ်။ ဧကော
ပဌမကုသလစိတ္တေန ကမ္မံ အာယူဟတိ၊
ပဌမဝိပါကစိတ္တေနပ ဝဋ်သန္တိ ဂဏှာတိ။
အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၂၅။

ပဌမဝိပွကာရ (ပု) [ပဌမ+ဝိပွကာရ] ရှေးဦး-အစ
-ပထမ - ဖေါက်ပြန်သော - အခြင်းအရာ-
အသွင်အပြင်။ သော ပဌမဝိပွကာရမေဝ ပုန
ပါပုဏိ။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၂၁၇။

ပဌမဝိမောက္ခ (ပု) [ပဌမ+ဝိမောက္ခ] ရှေးဦး-အစ
-ပထမ-ဆန့်ကျင်ဘက်တို့မှ လွတ်မြောက်
မျှ-ဝိမောက္ခ (ရူပါဝစရဈာန်)။ ပဌမဒုတိယ-
အဘိဘာယတနေသု ပဌမဝိမောက္ခော၊
တတိယစတုတ္ထဘိဘာယတနေသု ဒုတိ-
ယဝိမောက္ခော၊ ဝဏှာဘိဘာယတနေသု
တတိယဝိမောက္ခော စ အဘိဘဝနပု-
ဝတ္တိတော သင်္ဂဟိတော။ မဇ္ဈိမ၊ ၁၂။ ၂။ (-
အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၈။)

ပဌမဝိသတိက (ပု၊ န) [ပဌမ+ဝိသတိက] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-၂၀-ပါး အပေါင်း။ ဧကဝိသ-
တိမူလကေ ပဌမဝိသတိကေန သန္တိ ....
စတ္တာရော ဧကဝိသတိကာ ဟောန္တိ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။ ၄၀၁။

ပဌမဝေဒနာ (ထိ) [ပဌမ+ဝေဒနာ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ခံစားမှု-ဝေဒနာ။ ဧဝံ ဝိဒ္ဓဿ
ဟိ သာ အနုဝေဓာ ဝေဒနာ ပဌမဝေဒနာယ
ဗလဝတရာ ဟောတိ။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၇။

ပဌမဝေသာရဇ္ဇ (န) [ပဌမ+ဝေသာရဇ္ဇ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရဲရင့်ခြင်း -ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်။
(သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ်၊ ခဏ္ဍာသဝအဖြစ်၊ အန္တရာ
ယိကဓမ္မနှင့် နိယျာနိကဓမ္မဟူသော ၄-ပါး

သော အရာဌာနတို့၌ မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့ခြင်း
ဟူသော “ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်” ၄-ပါးတို့တွင်
ပထမဉာဏ်တော် ဖြစ်သည်။ မ၊ ၁။ ၁၀၃။ အံ၊
၁။ ၁၁၅။) ဧဝံ ဘဂဝါ ပဌမဝေသာရဇ္ဇေန
သီဟနာဒံ နဒိတွာ ပုန ဒုတိယာဒီဟိ နဒန္တော
.... အာဒိမာဟ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၈၀။

ပဌမသံဝါသ (ပု) [ပဌမ+သံဝါသ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - ပေါင်းဖော် - မှီဝဲ - ခြင်း။ တေသံ
ပဌမသံဝါသေန ဒွေ ဒါရကာ ဇာတာ ဓိတာ
စ ပုတ္တော စ။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၃၅။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။
၂၆၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၁။

ပဌမသင်္ဂဟ (ပု) [ပဌမ+သင်္ဂဟ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-စုပေါင်းရွတ်ဆိုမှု-သင်္ဂါယနာ။ ပဌ-
မသင်္ဂဟတော ပစ္ဆာ ဒေသိတတ္တာ ဒုတိယ-
သင်္ဂဟေ သင်္ဂီတံ။ မ၊ ၉။ ၁။ ၃၄၅။

ပဌမသင်္ဂီတိ (ထိ) [ပဌမ+သင်္ဂီတိ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - စုပေါင်းရွတ်ဆိုမှု - သင်္ဂါယနာ။
(ဤပထမသင်္ဂါယနာကို မြတ်စွာဘုရား ပရိ
နိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ၄-လမြောက်
ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့ ရာဇဂြိုဟ်
မြို့အနီး ဝေသာရတောင်နံပါး စရည်းပင်
ပေါက်ရာ လိုဏ်ဂူတံခါး၌ အဇာတသတ်
မင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော မဟာ
မဏ္ဍပ်တွင် အရှင်မဟာကဿပအမျိုးရှိသော
ရဟန္တာငါးရာတို့ စုပေါင်းရွတ်ဆိုကာ တင်
တော်မူကြ သည်၊ ၇-လကြာ တင်အပ်သော
ယင်းပထမသင်္ဂါယနာကို ရဟန္တာမထေရ်
မြတ်ငါးရာတို့ တင်အပ်သောကြောင့် “ပဉ္စ
သတိကသင်္ဂါယနာ”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
“ထေရိကသင်္ဂါယနာ”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
“ထေရဝါဒသင်္ဂါယနာ”ဟူ၍ လည်းကောင်း
ခေါ်ဆိုကြသည်။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၂၃-၄။

ဒီဌ၊ ၁။ ၉၊ ၁၀-၁-၂၊ ၂၆။ ဒီပဝံသ။ ၄၊ ၁-၂၇။
မဟာဝံသ။ ၃၊ ၁-၄၂။ ဒုတိယသင်္ဂီတိ၊ တတိယ
သင်္ဂီတိ-တို့လည်း ကြည့်။) တတ္ထ ပဌမ-
သင်္ဂီတိယံ သင်္ဂီတဉ္စ အသင်္ဂီတဉ္စ သဗ္ဗမ္ပိ
သမောဓာနေတွာ .... ဣဒံ ဝိနယပိဋကံ နာမ။
ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄။ ဒီဌ၊ ၁။ ၁၇။ (-ဒီဌ၊ ၁။ ၁၆၊ ၂၅-၆။
သီဌ၊ သင်္ဂီတ။ ၂၊ ၈၊ ၃၄၊ ၈၈။ မူလဌ၊ ၁။ ၁၀။)

ပဌမသစ္စ (န) [ပဌမ+သစ္စ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-သစ္စ-အမှန်တရား၊ ဒုက္ခသစ္စ။ ဣဒဉ္စ
ပဌမသစ္စံ .... ကုစ္ဆိတတ္တာ တုစ္ဆတ္တာ စ ဒုက္ခန္တိ
ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၇၈။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၅၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၂၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၇၁။ (-အဘိ၊ ၄၊
၂။ ၁၈၅။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၇။)

ပဌမသစ္စပ္ပဘဝ (တိ) [ပဌမသစ္စ+ပဘဝ] ပထမ
-ဒုက္ခ-သစ္စဟူသော-အမှန်-အစ-ရှိသော။
ဝိညာဏာဒီဟိ နာမရူပါဒီနိ ဝိပါကဝေဒနာ
ပရိယောသာနာနိ ပဌမသစ္စပ္ပဘဝံ ပဌမ-
သစ္စံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၇။

ပဌမသစ္စိကဋ္ဌ (တိ) [ပဌမ+သစ္စိက+အတ္ထ] ရှေးဦး-
-အစ - ပထမ - ဟုတ်မှန်သော - အနက်-
သဘော။ ဧဝမေတာနိ ပဌမသစ္စိကဋ္ဌေ ဒွေ
ပဉ္စကာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၁၈။

ပဌမသတ္တရသက (ပု၊ န) [ပဌမ+သတ္တရသက] ရှေး
ဦး-အစ-ပထမ- ၁၇-ခု အပေါင်း။ အဋ္ဌာ-
ရသမူလကေ ပဌမသတ္တရသကေန သဒ္ဓိ
.... သတ္တ အဋ္ဌာရသကာ ဟောန္တိ။ အဘိ၊ ၄၊
၃။ ၄၀၁။

ပဌမသတ္တာဟ (န) [ပဌမ+သတ္တာဟ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-၇-ရက်။ ကလလကာလေ-
ပိတိ ပဌမသတ္တာဟေပိ။ ကင်္ခါဋီ၊ သင်္ဂီတ။ ၂။ ၁။

ပဌမသတ္တာဟဗ္ဗန္တရ (န) [ပဌမသတ္တာဟ+အဗ္ဗ-

န္တရ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ ၇-ရက် အတွင်း။
ကလလကာလေပိတိ ပဌမသတ္တာဟဗ္ဗန္တရေ
ယံ သန္တတိဝေသေန ပဝတ္တမာနံ .... တံ
သန္တာယ ဝဒတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၅၃။

ပဌမသန္တတ (န) [ပဌမ+သန္တတ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အခင်း။ ဣမသေဝ ပဌမသန္တတဿ
နိသဇ္ဇနဝိဓာနဝစနာနုသာရေန။ ကင်္ခါဋီ၊
သင်္ဂီတ။ ၃။ ၁၆။

ပဌမသန္နိပါတ (ပု) [ပဌမ+သန္နိပါတ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-(သာဝကတို့၏) အစည်းအဝေး။
သာဝကသန္နိပါတပရိစ္ဆေဒေ ဝိပဿိဿ
ဘဂဝတော ပဌမသန္နိပါတော စတုရင်္ဂိ-
ကော အဟောသိ။ ဒီဌ၊ ၂။ ၁၁။ (-အဘိ၊ ၄၊ ၁။
၅၇၊ ၆၂-၃-၄-၅-၇-၈-၉။ အပါ၊ ၄၊ ၁။
၃၈၊ ၄၃-၄-၅-၆-၇။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃၆-၇၊ ၄၂-၃-
၄။)

ပဌမသမန္နဟာရ (ပု) [ပဌမ+သမန္နဟာရ] ရှေး
ဦး -အစ- ပထမ-နလုံးသွင်း-ဆင်ခြင်-
ခြင်း။ သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝါ ပန ပဌမသမန္နာ-
ဟာရော(အဘိ၊ ဝိ၊ ၉၁)တိ ဧတေသု စက္ခု-
* ဝိညာဏာဒီသု သဗ္ဗဓမ္မေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု
ပဌမသမန္နဟာရော၊ .... ဧတေန ပဉ္စဒွါ-
ရာဝဇ္ဇနကိစ္စာ ကိရိယမနောဓာတု ဂဟိ-
တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၇၆။ ဝတ္ထု
ပဌမသမန္နဟာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ
တဿ တဿ ဈာနဿ ဥပစာရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၃။ ပဌမသမန္နာ-
ဟာရော ဘာဝနံ အာရဗန္တဿ "ပထဝီ၊
ပထဝီ"တိ အာဒိနာ ကမ္မဋ္ဌာနေန ပဌမာ-
ဘိနိဝေသော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၁။ (-သံ၊ ၄၊ ၃။
၄။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၄။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၀။ နေတ္ထိ၊
၄။ ၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၀၉။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၆၈။
မူလဌ၊ ၂။ ၄၉။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၄။)

ပဌမသမာဒါန (န) [ပဌမ-သမာဒါန] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ကောင်းစွာ ယူ-ဆောက်တည်
-ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမသမာဒါနဟေတုက (တိ) [ပဌမသမာဒါန+
ဟေတု+က] ပထမဆောက်တည်ခြင်း ဟူ
သော အကြောင်းရှိသော။ ကမောတိ ဒေသ-
နာက္ကမော၊ သော စ ပဌမသမာဒါနဟေ-
တုကော။ စရိယာ၊ ဌ။ ၂၇၀။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၆၈။
သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၄၉။

ပဌမသမာပန္နသမာပတ္တိဗလ (န) [ပဌမ+သမာ
ပန္န+သမာပတ္တိ+ဗလ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ဝင်စားအပ်သော ဈာန်သမာပတ်၏ - အစွမ်း
- သတ္တိ။ နိရောဓသမာပန္နာနံ ရူပမ္ပိ ပဌမ-
သမာပန္နသမာပတ္တိဗလံ အမှည့်တွာဝ ပဝတ္တ-
တိ။ မဟာနိ၊ ဌ။ ၁၂၉။

ပဌမသမောဓာန (န) [ပဌမ+သမောဓာန] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ပေါင်းဆုံခြင်း။ တံ ပဌမ-
သမောဓာနံ၊ တံ ဓမ္မရတာယ နိဗ္ဗာနံ။ ထေရီ။
၄၃၅။ တံ ပဌမသမောဓာနန္တိ တဒေဝ သတ္တု-
သာသနဓမ္မေန ပဌမံ သမောဓာနံ ပဌမော
သမာဂမော။ ထေရီ၊ ဌ။ ၃၀၀။

ပဌမသမ္ပယုတ္တ (တိ) [ပဌမ+သမ္ပယုတ္တ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ- (ဒေါသမူစိတ်နှင့်) ယှဉ်သော။
ဒေါသမူလေသု ပန ဒွိသု ပဌမသမ္ပယုတ္တာ
တာဝ နိယတာ သရူပေန အာဂတာ ဧကာ-
ဒသ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၉။

ပဌမသမ္ပဟာရ (ပု) [ပဌမ+သမ္ပဟာရ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ပြင်းစွာ-ပုတ်ခတ်-စစ်ထိုး-
ခြင်း။ တေ ပဌမသမ္ပဟာရေနေဝ အနေ-
ကေဟိ ပုရိသသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စ-
စောရဇ္ဈေကေ ဃာတယိသု။ အဘိ၊ ဌ။ ၁။
၂၈၈။

ပဌမသမ္ပပ္ပဓာန (န) [ပဌမ+သမ္ပပ္ပဓာန] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ကောင်းစွာ အားထုတ်မျှ-သမ္ပ
ပ္ပဓာန်-တရား။ ပဌမသမ္ပပ္ပဓာနေ တာဝ
သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဈာနာဘိနိဝေသေ ....
စတုက္ကပဉ္စကနယာနံ ဝသေန ဒသ နယာ
ဟောန္တိ။ အဘိ၊ ဌ။ ၂။ ၂၈၈။

ပဌမသဟဿိ (ထိ) [ပဌမ+သဟဿိ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-တစ်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိ
သော-လောကဓာတ်-စကြဝဠာ။ ပဌမသ-
ဟဿိံ သဟဿဓာ ကတွာ .... ဂဏိတ-
တ္တာ မဟန္တေဟိ သဟဿေဟိ ဂဏိတာတိ
မဟာသဟဿိ။ မဟာနိ၊ ဌ။ ၃၃၆။

ပဌမသာမညဖလ (န) [ပဌမ+သာမည+ဖလ]
ရှေးဦး - အစ - ပထမ - ရဟန်းအဖြစ်၏
အကျိုး။ နိပ္ပရိယာယေန ဝါတိ .... ပဌမ-
သာမညဖလံ ပရိယာယေန ဝိနာ ဒသ
သမာပတ္တိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၆၉။

ပဌမသာမိက (ပု) [ပဌမ+သာမိက] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-လင် ယောက်ျား။ ပဌမသာမိကံ ဥပါ-
ဒါယ ဒုတိယဿ အဃဿ ကုလပုတ္တ-
ဿ ဃရမ္ပိ မံ အဒါသိ။ ထေရီ၊ ဌ။ ၂၇၄။

ပဌမသိက္ခာပဒ (န) [ပဌမ+သိက္ခာပဒ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-သိက္ခာပုဒ်။ ဣဒံ ပန ပဌမ-
သိက္ခာပဒံ ယသ္မာ လောကဝဋံ ၊ န ပဏ္ဏ-
တ္တိဝဋံ။ ဝိ၊ ဌ။ ၁။ ၁၉၃။ (-ဝိ၊ ဌ။ ၂။ ၂၅။ ဝိ၊
ဌ။ ၃။ ၁။ ဝိ၊ ဌ။ ၄။ ၂၃၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၅၂။ ၃၄၂။ ဒီ၊ ဌ။ ၁။
၇၁။ ဝဇီရ၊ ၂၃၅။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၈၁။ သာ
ရတ္ထ၊ ၃။ ၁။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၇။ သီ၊ ဋီ၊
သစ်၊ ၁။ ၃၃၂။)

ပဌမသိပ္ပ (န) [ပဌမ+သိပ္ပ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
လက်မှအတတ်ပညာ။ ကိံ တယာ အည-

တ္ထာပိ ဧဝရပေါ ပါသာဒေါ ကတပုဗ္ဗော၊
ဥဒါဟု ပဌမသီပမေဝ တေ ဣဒံဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။
၈၅။

ပဌမသီသ (န) [ပဌမ+သီသ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
-ဦးခေါင်း-ဦးခေါင်းခွံ ၊ သော ပဌမသီသံ
အာကောဋေတွာ "ဘော ဂေါတမ အယံ
သတ္တော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော"တိ အာဟ။
အပါဠိ၊ ၂။ ၂၅၄။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၀။ ထေရ်၊ ၄။ ၂။
၅၀၉။)

ပဌမသုကံ (ပု၊န) [ပဌမ+သုကံ] ရှေးဦး-အစ-
-ထမ-အစွန်အကုတ်။ ဒေန္တော စ တတော
ပဌမသုကံတော ဥပဗုဿကေန အဒါသိ။
ထေရ်၊ ၄။ ၂။ ၇၄။

ပဌမသုတ္တ (န) [ပဌမ+သုတ္တ (ပြထမသုတြ-
သံ၊ ပဋမ=ပဗမသုတ္တ-တြ)] ရှေးဦး-အစ-
-ပထမ-သုတ်။ အဂ္ဂိတ္ထရနိကာယံ။ ၁၀-နိ
ပါတ်၊ ၃-ပဏ္ဏာသက။ ၃-ဝဂ်၌ တရားဆယ်
ပါးတို့ကို ဝေဖန်ဟောပြောသုတ်၊ သုတ်
ပေါင်း ၁၁-သုတ်တွင်- ရှေးဦး-အစ-ပထမ

သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၄၄။ (၁၂) အနုသယသုတ်။
အံ၊ ၂။ ၄၀၁။ (၁၃) အပရိဇာနသုတ်။ သံ၊ ၂။
၂၄၉။ (၁၄) အပရိဟာနသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၉၀။
(၁၅) အပါသာဒိကသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၂၃။ (၁၆)
အပုတ္တကသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၉၀။ (၁၇) အပ္ပိယ
သုတ်။ အံ၊ ၃။ ၆။ (၁၈) အဘဗ္ဗဋ္ဌာနသုတ်။
အံ၊ ၂။ ၃၆၂။ (၁၉) အဘိနန္ဒသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၄၆။
(၂၀) အဘိသန္ဓသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၄၈။ (၂၁) အရ
ဟန္တသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၁၇၀။ (၂၂) အရိယာဝါသ
သုတ်။ အံ၊ ၃။ ၂၇၉။ (၂၃) အဝဏ္ဏာရဟသုတ်။
အံ၊ ၂။ ၂၃၀။ (၂၄) အဝိဇ္ဇာပဟာနသုတ်။ သံ၊ ၂။
၂၇၆။ (၂၅) အသပ္ပုရိသသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၆။
(၂၆) အသေခသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၄၃၆။ (၂၇)
အဿာဒသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၆၁။ (၂၈) အဿာဒ
ပရိယေသနသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၄၂။ (၂၉) အာကာ
သသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၁၈။ (၃၀) အာယာတပဋိ
ဝိနယသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၆၃။ (၃၁) အာဇာနိယ
သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၄၆။ ၂၅၇။ အံ၊ ၂။ ၂၅၀။ (၃၂)
အာနန္ဒသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၂၀။ သံ၊ ၃။ ၂၄၉။ ၂၆၆။
အံ၊ ၃။ ၃၁၅။ (၃၃) အာယုသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၁၀၉။
(၃၄) အာယုသုတ်။ ကုဒ္ဒိဝဏ်း သုတ်။ (၃၅)

၃၅၈။ (၅၀)ကဿပသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၄၃။ (၅၁) ကာမဘူသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၈၁-၂။ (၅၂) ကာယ ဒုစ္စရိတသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၃၃။ (၅၃) ကာလ သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၅၇။ (၅၄) ကုက္ကုဋ္ဌရာမ သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၃။ (၅၅) ကုလပုတ္တသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၆၄။ (၅၆) ကုလူပကသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၂၆။ (၅၇) ကုသလသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၈၁။ (၅၈) ကောဠိဂါမသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၇၇။ (၅၉) ကောဓ ဂရသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၃၅၅။ (၆၀) ကောသလ သုတ်။ အံ၊ ၃။ ၃၀၃။ (၆၁) ခတသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၉၇၊ ၃၀၉။ (၆၂) ခမာသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၇၀။ (၆၃) ဂိဇ္ဈကာဝသထသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၁၀။ (၆၄) ဂိလာနသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၇၂။ သံ၊ ၃။ ၇၁။ (၆၅) ဂေလညသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၁၂။ (၆၆) စက္ကာန ဝတ္တနသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၃၀။ (၆၇) စေတောဝိ မုတ္တဖလသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၇၄။ (၆၈) ဆဖဿာ ယတနသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၆၉။ (၆၉) ဆိဂ္ဂဠယုဂ သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၉၇။ (၇၀) ဇေနသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၃၄။ (၇၁) ဈာနသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၃၉။ (၇၂) ဈာနပဉ္စသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၅၇။ (၇၃) တဇ္ဈာန သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၃၇၃။ (၇၄) တထာဂတ အစ္စရိယသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၄၆။ (၇၅) ဒဗ္ဗသုတ်။ ဥဒါနံ၊ ၁၉၁။ (၇၆) ဒါနသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၆၈။ (၇၇) ဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၃၈၆။ (၇၈) ဒီယစာရိကသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၂၄။ (၇၉) ဒုက္ခုပ္ပါဒ သုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၄၇။ (၈၀) ဒုစ္စရိတသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၃၃။ (၈၁) ဒေဝစာရိကသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၁၈-၉။ (၈၂) ဒေဝပဒသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၄၃။ (၈၃) ဒွယသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၉၁။ (၈၄) ဒွေ ဗြဟ္မဏသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၁၅၄။ (၈၅) ဓမ္မဝိဟာရိ သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၇၆။ (၈၆) ဓာရဏသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၇၄။ (၈၇) န ကုဟနသုတ်။ ဣတိဝုတ်။ ၂၁၄။ (၈၈) န တုမာကသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၃၀၂၊

၃၄၃။ (၈၉) နဋကပါနသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၃၅၃။ (၉၀) နာထသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၂၇၅။ (၉၁) နာနာ ကရဏသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၄၁။ (၉၂) နာနာတိတ္ထိ ယသုတ်။ ဥဒါနံ၊ ၁၅၈။ (၉၃) နိဒါနသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၆၆။ (၉၄) နိဒ္ဒေသသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၄၂၄။ (၉၅) နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တသုတ်။ ဥဒါနံ၊ ၁၇၇။ (၉၆) နိရယသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၃၇၇။ (၉၇) နိရယ သဂ္ဂသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၄၉၀။ (၉၈) နေ စေ အဿာဒသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၄၄။ (၉၉) ပစ္စေ ဂေဟဏီသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၄၄၇။ (၁၀၀) ပဇ္ဇန္တ ဓိတုသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၂၇။ (၁၀၁) ပဋိပတ္တိသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၈။ (၁၀၂) ပဋိပဒါသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၅။ (၁၀၃) ပဋိသမ္ဘိဒါသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၄၂၂။ (၁၀၄) ပတ္တနာသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၃၄-၅။ (၁၀၅) ပဗ္ဗတု ပမသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၄၀၃။ (၁၀၆) ပရိသုဒ္ဓသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၂။ (၁၀၇) ပရိဟာနိယသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၄၁၅။ (၁၀၈) ပါစိနနိန္နသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၀-၂-၄-၆။ (၁၀၉) ပါပဏီကသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၁၁၃။ (၁၁၀) ပါပဓမ္မသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၅၄၅။ (၁၁၁) ပိယသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၃၉၅။ (၁၁၂) ပုဂ္ဂလသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၁၁၅။ (၁၁၃) ပုညာဘိ သန္တသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၄၁။ အံ၊ ၁။ ၃၆၅။ (၁၁၄) ပုဗ္ဗာရာမသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၉၅။ (၁၁၅) ပုဗ္ဗေ သမ္မောဓသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၄၂။ (၁၁၆) ဖလ သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၀၇။ ၂၄၈၊ ၂၇၃။ (၁၁၇) ဗန္ဓန သုတ်။ အံ၊ ၃။ ၃၈။ (၁၁၈) ဗလသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၅၈။ (၁၁၉) ဗောဓိသုတ်။ ဥဒါနံ၊ ၇၇။ (၁၂၀) ဗြဟ္မစရိယသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၁။ (၁၂၁) ဗြဟ္မည သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၀။ (၁၂၂) ဘယသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၃၆။ (၁၂၃) ဘယပေရုပသန္တသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၃၈-၉။ (၁၂၄) ဘဝသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၂၄။ (၁၂၅) ဘိက္ခုသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၅၀-၁၊ ၂၉၀-၁။ (၁၂၆) မဂ္ဂသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၅၄၉၊ ၅၅၁။ (၁၂၇) မစ္ဆရိယ

သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၃၂။ (၁၂၈) မနောဒုစ္စရိတသုတ်။
 အံ၊ ၂။ ၂၃၄။ (၁၂၉) မရဏဿတိသုတ်။ အံ၊ ၂။
 ၂၆၈-၉။ အံ၊ ၃။ ၁၃၅-၆-၇။ (၁၃၀) မဟာဒ္ဓန
 သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၅၂။ (၁၃၁) မဟာနာမသုတ်။
 သံ၊ ၃။ ၃၂၁-၁။ အံ၊ ၃။ ၅၃၀-၁-၂-၃။ (၁၃၂)
 မဟာပဉ္စသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၂၉၅-၆-၇-၈-၉။
 (၁၃၃) မဟာပထဝီသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၄၀၁။ (၁၃၄)
 မဟာသမုဒ္ဓသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၄၀၂။ (၁၃၅) မာရ
 ပါသသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၁၀၆။ သံ၊ ၂။ ၃၁၁-၂။
 (၁၃၆) မိဂဇာလသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၆၃-၄။ (၁၃၇)
 မိတ္တသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၄၂၁။ (၁၃၈) မိတ္တာမစ္စ
 သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၁၇။ (၁၃၉) မေဃသုတ်။ သံ၊
 ၃။ ၄၆-၇။ (၁၄၀) မေတ္တာသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၄၃-
 ၄။ (၁၄၁) မောရနိဝါပသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၉၅။
 (၁၄၂) ယောဓာဇီဝသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၇၈-၉၊ ၈၀-
 ၁။ (၁၄၃) ရဟောဂတသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၅၇-
 ၈။ (၁၄၄) ရာဂသုတ်။ ဣတိဝုတ်။ ၂၃၄။
 (၁၄၅) ရုက္ခသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၀၈။ (၁၄၆) ရူပါ
 ရာမသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၃၄၁-၂။ (၁၄၇) လက္ခဏက
 ဘဒ္ဒိယသုတ်။ ဥဒါန။ ၁၇၀။ (၁၄၈) လောက
 ဓမ္မသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၇။ (၁၄၉) ဝစီဒုစ္စရိတသုတ်။
 အံ၊ ၂။ ၂၃၄။ (၁၅၀) ဝဓိသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၇၀။
 (၁၅၁) ဝလာဟကသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၁၆။ (၁၅၂)
 ဝသသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၄၂၃။ (၁၅၃) ဝိတ္တာရသုတ်။
 သံ၊ ၃။ ၁၇၆-၇။ (၁၅၄) ဝိနယဓရသုတ်။ အံ၊
 ၂။ ၅၀၄။ (၁၅၅) ဝိနယဓရသောဘနသုတ်။
 အံ၊ ၂။ ၅၀၆။ (၁၅၆) ဝိဘင်္ဂသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၇၂
 -၃၊ ၁၈၄-၅။ (၁၅၇) ဝိဝါဒမူလသုတ်။ အံ၊ ၃။
 ၃၁၇။ (၁၅၈) ဝိဟာရသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၁။
 (၁၅၉) ဝုဗ္ဗပဗ္ဗဇိတသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၆၉။ (၁၆၀)
 ဝေဒနာသုတ်။ ဣတိဝုတ်။ ၂၂၇။ (၁၆၁) ဝေရ
 သုတ်။ အံ၊ ၃။ ၂၀၅-၆။ (၁၆၂) ဝေါဟာရ
 သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၅၆၈။ (၁၆၃) ဝေါဟာရပထ

သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၅၄၉၊ ၅၅၂။ (၁၆၄) သံခိတ္တ
 သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၁၇၆။ (၁၆၅) သံဘောဇ္ဇသုတ်။
 သံ၊ ၃။ ၄၀၁။ (၁၆၆) သံဝါသသုတ်။ အံ၊ ၁။
 ၃၆၈-၉။ (၁၆၇) သင်္ဂါမသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၈၃-
 ၄။ (၁၆၈) သဇ္ဈေတနိကသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၄၉၇-
 ၈-၉။ (၁၆၉) သညာသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၇၀၊ ၄၃၂။
 အံ၊ ၃။ ၃၄၀။ (၁၇၀) သတ္တသုတ်။ ဥဒါန။ ၁၇၁။
 (၁၇၁) သတ္တကသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၄၁၂။ (၁၇၂)
 သဒ္ဓမ္မသမ္မောသသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၅၅။ (၁၇၃)
 သဒ္ဓါသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၁၃၃-၄။ (၁၇၄) သန္နိဋ္ဌိက
 သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၃၁၃။ (၁၇၅) သဗ္ဗုပါဒါနပရိ
 ယာဒါနသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၂၅၆။ (၁၇၆) သမဇီဝီ
 သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၃၇၂။ (၁၇၇) သမဏဗြာဟ္မဏ
 သုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၃၁-၂။ သံ၊ ၃။ ၁၈၁၊ ၂၃၉၊ ၃၆၅။
 (၁၇၈) သမယသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၈၀-၁။ (၁၇၉)
 သမယဝိမုတ္တသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၅၃။ (၁၈၀)
 သမာဓိသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၀၄။ အံ၊ ၃။ ၅၅၁-၂။
 (၁၈၁) သမုဒ္ဓသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၃၆၇။ (၁၈၂) သမ္ပ
 ဒါသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၀၄။ အံ၊ ၃။ ၁၄၀။ (၁၈၃)
 သမ္ပဟုလသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၄၂၁-၂။ (၁၈၄)
 သမ္ပတ္တနိယာမသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၅၄။ (၁၈၅)
 သရဏာနိသက္ကသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၂၆-၇-၈။
 (၁၈၆) သာမညသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၂၀။ (၁၈၇)
 သာရဏီယသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၅၅-၆။ (၁၈၈)
 သာရိပုတ္တသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၀၁-၂။ (၁၈၉)
 သာရိပုတ္တကောဋိကသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၅၅၂-၃။
 (၁၉၀) သိက္ခတ္တယသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၃၇။ (၁၉၁)
 သိက္ခာသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၃၃-၄။ (၁၉၂) သိက္ခာ
 ပဒသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၅၅၆-၇။ (၁၉၃) သိနေရ
 ပဗ္ဗတရာဇသုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၉၈-၉။ (၁၉၄)
 သီလသုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၅၃။ ဣတိဝုတ်။ ၂၁၃။
 (၁၉၅) သုက္ကာသုတ်။ သံ၊ ၁။ ၂၁၅။ (၁၉၆)
 သုဓသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၃၅၂။ (၁၉၇) သူရိယ

သုတ်။ သံ၊ ၃။ ၃၈၇။ (၁၉၈) သူရိယူပမသုတ်။
 သံ၊ ၃။ ၇၀။ (၁၉၉) သေခသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၀၂။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၀၁-၂။ (၂၀၀) သောစေယသုတ်။
 အံ၊ ၁။ ၂၇၅။ (၂၀၁) သောတာပနသုတ်။ သံ၊
 ၃။ ၁၇၀။ (၂၀၂) သောဝစဿတာသုတ်။ အံ၊
 ၂။ ၄၂၀။ (၃၀၂) ဟတ္ထကသုတ်။ အံ၊ ၃။ ၅၃။
 (၂၀၄) ဟတ္ထပဒေါပမသုတ်။ သံ၊ ၂။ ၃၈၀။
 (၂၀၅) ဟိတသုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၁။

ပဌမသေနာ (ထိ) [ပဌမ+သေနာ] ရှေးဦး-အစ-
 ပထမ-စစ်သည်။ တသွာ ကာမာဒိနံ ပဌမ-
 သေနာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တနိ၊ ၄။
 ၂။ ၁၁၈။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၀၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၄၂။

ပဌမသေနာသန (န) [ပဌမ+သေနာသန] ရှေးဦး-
 အစ-ပထမ-အိပ်ရာ၊ နေရာ-ကျောင်း။ တံ
 ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာတိ တံ ပဌမသေနာသနာဒိ
 ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၄၆။ (-ဝိမတိ၊
 ၂။ ၁၇၉။)

ပဌမသေနာသနဂ္ဂါဟ (ပု) [ပဌမ+သေနာသန+
 ဂါဟ] ပထမ ကျောင်းခံခြင်း။ ရှေးဦး-အစ-
 ပထမ-ကျောင်းကို ခံယူခြင်း။ ဒုတိယေ
 ဝသာမိတိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပဌမသေနာ-
 သနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿန္တတိ။ ဝဇီရ၊ ၄၇၂။ သာ
 ရတ္ထ၊ ၃။ ၂၈၅။

ပဌမသောပါနဖလက (န) [ပဌမ+သောပါန+
 ဖလက] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-စောင်းတန်း-
 လှေခါး-ပျဉ်ချပ်။ ယာဝ ပစ္ဆိမသောပါန-
 ကဋ္ဌေဝရာတိ ယာဝ ပဌမသောပါနဖလ-
 ကာ ဧကဒိဝသေနေ သတ္တဘူမိကော ပါ-
 သာဒေါ န သက္ကာ ကာတုံ။ မ၊ ၄။ ၄၆။
 (-သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၈၉။ မ၊ ၄။ ၂၅၉။)

ပဌမသောဠသက (ပု၊န) [ပဌမ+သောဠသက]

ရှေးဦး-အစ-ပထမ-၁၆-ပါး အပေါင်း။
 သတ္တရသမူလကော ပဌမသောဠသကေန
 သဒ္ဓိံ .... အဋ္ဌ သတ္တရသကာ ဟောန္တိ။ အဘိ၊
 ၄။ ၃။ ၄၀၀။

ပဌမာကိဉ္ဇညာယတန (န) [ပဌမ+အာကိဉ္ဇည+
 အာယတန] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အာကိဉ္ဇ
 ညာယတနဈာန်။ ဣမသ္မိံ ပဌမာကိဉ္ဇညာ-
 ယတနေ သမာဓိဝသေန ဩသက္ကနာ
 ကထိတာ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၄၂။

ပဌမာကုသလစိတ္တ(န) [ပဌမ+အကုသလ+စိတ္တ]
 ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အကုသိုလ်စိတ် (လော
 ဘမူ ပထမစိတ်)။ အဝိဇ္ဇာမူလကော ပဌမ-
 နယော ဧတသ္မိံ ပဌမာကုသလစိတ္တေ ပ-
 ကာသိတော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။

ပဌမာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒ (ပု) [ပဌမ+အကုသလ+
 စိတ္တုပ္ပါဒ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အကုသိုလ်
 စိတ္တုပ္ပါဒ (လောဘမူ ပထမစိတ်, စေတ
 သိက်)။ ပဌမာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေါ သမယ-
 ဖဿာဒိဝသေန ဘေဒံ အနာမသိတွာ ....
 ဝုတ္တော။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၉၀။

ပဌမာစရိယ (ပု) [ပဌမ+အာစရိယ] ရှေးဦး-အစ-
 ပထမ-ဆရာ၊ လက်ဦးဆရာ။ ပုဗ္ဗာစရိယာ-
 တိ ပဌမာစရိယာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၅၃။ (-ဣတိ
 ဝုတ်၊ ၄။ ၃၁၉။)

ပဌမာစရိယဝါဒ (ပု) [ပဌမာစရိယ+ဝါဒ] ရှေးဦး-
 အစ-ပထမ-ဆရာ၏-အယူ-ဝါဒ။ တတ္ထာယံ
 ပဌမာစရိယဝါဒေ ဝိစာရဏာ။ ဝဇီရ၊ ၂၇၀။
 (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၃။)

ပဌမာနိယတ (န) [ပဌမ+အနိယတ] ရှေးဦး-အစ-
 ပထမ-အနိယတသိက္ခာပုဒ်။ ယထာ ပဌ-
 မာနိယတေ မေထုနကာယသံသဂ္ဂရဟော-

နိသဇ္ဇာနမေဝါဂတတ္တာ ....ပါကဋ္ဌော။ ဝဇီရ။
၂၁၅။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၇။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၇၃။
ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၁၃၊ ၆၀။)

ပဌမာနုဿာဝန (န၊ ထိ) [ပဌမ+အနုဿာဝန]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ကမ္မဝါစာ-ကို-ရွတ်ဆို
-ဖတ်ကြား-ခြင်း။ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ
သံဃော”တိ ပဌမာနုဿာဝနေ....ဝတ္ထု န
ပရာမသတိ နာမ။ ဝိ၊ ၅၊ ၄၊ ၂၄၆။ (-ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၃၉၆။)

ပဌမာပတ္တိ (ထိ) [ပဌမ+အာပတ္တိ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-သံဃာဒိသိသံ အာပတ်။ တတြိဒံ
ပဌမာပတ္တိဝသေန မုခမတ္တနိဒဿနံ။ ကင်္ခါ။
၃၀၅။

ပဌမာပတ္တိက (တိ) [ပဌမ+အာပတ္တိ+က] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ရောက်ခြင်းရှိသော (အာပတ်)။
တေရသ သံဃာဒိသေသာ မ္မော နဝ ပဌမာ-
ပတ္တိကာ စတ္တာရော ယာဝတတိယကာ။ ဝိ၊
၁။ ၂၈၃။ ပဌမံ အာပတ္တိ ဧတေသန္တိ ပဌမာ-
ပတ္တိကာ၊ ပဌမံ ဝိတိက္ကမက္ခန္ဓာယောဝ အာ-
ပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၅၊ ၂၊ ၂၁၂။ ကင်္ခါ။
၁၄၄။ ပဌမံ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇနံ ဧတေသန္တိ
ပဌမာပတ္တိကာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၇။ (-ဝိ၊ ၂။
၂၈၉၊ ၂၉၀-၁။ ဝိ၊ ၅၊ ၃၊ ၁၈၁-၉။ ဝိ၊ ၅၊ ၄၊ ၂၂၈။
ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၁၂။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၂၅၇။)

ပဌမာဘိနိပါတ (ပု) [ပဌမ+အဘိနိပါတ] (အာရုံ
၌ စိတ်၏) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ကျရောက်
ခြင်း-ကျရောက်ကြောင်းတရား (ဝိတက်၊
ဇယ-စသည်)။ တတ္ထ ပဌမာဘိနိပါတော
ဝိတက္ကော ၊ ပဋိလဒ္ဓဿ စ ဝိစရဏဝိစာရော။
ပေဋကော။ ၂၆၂။ စေတသော ပဌမာဘိနိ-
ပါတော ဝိတက္ကော၊ .... အနုပ္ပဗန္ဓော ဝိစာ-

ရော။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၁၁၅။ အဘိ၊ ၅၊ ၁။ ၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၁၃၈။ မဟာနိ၊ ၅။ ၁၁၀။ စိတ္တဿ ပဌမာ-
ဘိနိပါတတ္တာ(အဘိ၊ ၅၊ ၁။ ၁၅၀)တိ သဗ္ဗေ
စေတသိကာ စိတ္တာယတ္တာ စိတ္တကိရိယာ-
ဘာဝေန ဝုစ္ဆန္တိတိ ဖဿော “စိတ္တဿ ပဌမာ-
ဘိနိပါတော”တိ ဝုတ္တော။ မူလ၊ ၅၊ ၁။ ၈၅။
တသ္မိ အာရမ္မဏေ စိတ္တစေတသိကာနံ ပဌ-
မာဘိနိပါတော တံ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တော
ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဖဿော ပါကဋ္ဌော ဟောတိ။
ဒိ၊ ၅၊ ၂။ ၃၁၄။ ပဌမာဘိနိပါတောတိ သဗ္ဗေ
စေတသိကာ စိတ္တာယတ္တာ စိတ္တကိရိယာ-
ဘာဝေန ဝုစ္ဆန္တိတိ ဖဿော စိတ္တဿ ပဌ-
မာဘိနိပါတော ဝုတ္တော။ ဒိ၊ ၅၊ ၂။ ၂၆၀။ (-
ပေဋကော။ ၃၁၁၊ ၃၂၉။ အဘိ၊ ၅၊ ၂။ ၂၅၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၂၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၃၅။ ဝိမတိ၊ ၁။
၇၂။ ဒိ၊ ၅၊ ၃။ ၂၅၃။ မူလ၊ ၅၊ ၁။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၅၊ ၂။ ၃၅၇။)

ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တ (တိ) [ပဌမ+အဘိနိဗ္ဗတ္တ] (၁)
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖြစ်သော (တရား)။
(၂) ပထမ ဈာန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သောသူ။
(၁)ဥပပတ္တိဘဝေါ ဟိ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ
ဇာတိယေဝ။ ဒိ၊ ၅၊ ၁။ ၁၈၅။ (၂)ဒေဝါ ဗြဟ္မ-
ကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ၊ အယံ ဒုတိယာ
ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ ဒိ၊ ၂။ ၅၉။ ဒိ၊ ၃။ ၂၀၉။ အံ၊ ၂။
၄၂၇။ အံ၊ ၃။ ၂၀၁။ စူဠနိ၊ ၁၆၇။ ဗြဟ္မကာ-
ယိကာတိ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇဗြဟ္မပုရောဟိတ-
မဟာဗြဟ္မာနော။ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာတိ တေ
သဗ္ဗေပိ ပဌမေန ဈာနေန အဘိနိဗ္ဗတ္တာ။
ဒိ၊ ၅၊ ၂။ ၁၀၀။ အံ၊ ၅၊ ၃။ ၁၆၄။ ပဋိသံ၊ ၅၊ ၁။
၁၀၄။ စူဠနိ၊ ၅၄။ (-ပဋိသံ၊ ၅၊ ၁။ ၁၀၃-၇။
ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၇၃။ မ၊ ၅၊ ၁။ ၃၆၂။)

ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ (ထိ) [ပဌမ+အဘိနိဗ္ဗတ္တိ] ရှေးဦး-

-အစ - ပထမ- ဖြစ်ခြင်း - ဖြစ်သော တရား။
နိပ္ပရိယာယတော ခန္ဓာနံ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ
ဇာတိတိ ကတွာ “ဇနနံ ဇာတိ”တိ ဝတွာ
.... ဝတ္ထံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၃၆။ ဇာတိ ဧကဝိဇာ
တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိဘာ-
ဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၅၆။ (-သံ၊ဋီ၊၁။၂၅၀။
သံ၊ဋီ၊၂။၃၀-၅။ မူလဋီ၊၂။၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊၂။
၃၇၂။)

ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိဒဿန (န) | ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ+
ဒဿန | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖြစ်ခြင်းကို
ပြကြောင်း (သဒ္ဓါ)။ ဥပ္ပန္နောတိ ဝါ ပဌမာ-
ဘိနိဗ္ဗတ္တိဒဿနံ၊ တတော ဟိ ဇာတောတိ
အဘိဇာတိဒဿနံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။

ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏ (တိ) | ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ+
လက္ခဏ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဖြစ်ခြင်း ဟူ
သော-မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ-ရှိသော။ သာ
ပနေသာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပဌမာဘိ-
နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၃၀။ ဧကဘဝပရိယာပနဿ ခန္ဓသန္တာ-
နဿ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိဘူတာ ပဋိသန္ဓိခန္ဓာတိ
အာဟာ “ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာ”တိ။ မူလ၊
ဋီ၊၂။၆၁။(-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၅၉။)

ပဌမာဘိနိဝေသ (ပု) | ပဌမ+အဘိနိဝေသ | ရှေးဦး-
-အစ - ပထမ-နလုံးသွင်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း။
နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ၊ တဿ စ ပစ္စယပရိဂ္ဂ-
ဟော န ပဌမာဘိနိဝေသမတ္တေန ဟောတိ၊
အထ ခေါ ....အန အန ဗုဇ္ဈနေန။ ဒီ၊ဋီ၊၂။
၈၉။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၀၃။(-ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၁၁။)

ပဌမာဘိသမယ (ပု) | ပဌမ+အဘိသမယ | (၁)
ရှေးဦး-အစ-ပထမ- (သစ္စာ ၄-ပါးကို) ထိုး
ထွင်း သိမြင်ခြင်း။ (၂) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-

(သစ္စာ ၄-ပါးကို)ထိုးထွင်း သိမြင်ရာ အခါ။
(၁) ဂဏနာယ န ဝတ္တဇ္ဇော၊ ပဌမာဘိသမ-
ယော အဟု။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃၄။ ပဌမာဘိသမ-
ယောတိ ပဌမော ဓမ္မာဘိသမယော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။
၂၀၁။ (၂) ပဌမာဘိသမယေ ဗုဒ္ဓေါ၊ ကော-
ဋိသတမဗောဓယိ။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၂၁၊၃၃၉။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၅၅။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၅၁၊၂၁၃။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅။

ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓ (တိ) | ပဌမ+အဘိသမ္ဗုဒ္ဓ | ရှေးဦး-
-အစ-ပထမ- (သစ္စာ ၄-ပါးကို) သိရာ ။
(က)ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ အရပ်။ (ခ) ဘုရား
ဖြစ်တော်မူစ အခါ၊ (က) ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓ
ဌာန-ကြည့်။ (ခ) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓကာလ (ပု) | ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓ+
ကာလ | ရှေးဦး-အစ-ပထမ-(သစ္စာ ၄-ပါး
ကို)သိရာ အခါ၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူစ -အချိန်
-အခါ။ ဝိဟရာမိ တသ္မိံ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓ-
ကာလေတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၃၀။

ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓဌာန (န) | ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓ+ဌာန |
ရှေးဦး-အစ-ပထမ- (သစ္စာ ၄-ပါးကို) သိ
ရာ-အရပ်၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ အရပ်။
ဗောဓိမဏ္ဍာ-သဒ္ဓေါ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓဌာနေ ဧဝ
ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ န ယတ္ထကတ္ထစိ ဗောဓိရက္ခဿ
ပတိဋ္ဌိတဌာနေ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၄၀။ မူလ
ဋီ၊၂။၁၉၂။

ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓဝိဟာရ (ပု) | ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓ+
ဝိဟာရ | ဘုရားဖြစ်တော်မူစ အခါ (၄၉-ရက်
အတွင်း)၌ နေတော်မူခြင်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ-
မနသိကာရော ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓဝိဟာရော၊
ပဒေသဝိဟာရော စ တဿေကဒေသ-
ဝိဟာရော။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅၀။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၅။)

ပဌမာဘိသမ္ဘောဓိ (ထိ) [ပဌမာ+အဘိသမ္ဘောဓိ]

(၁)ရှေးဦး-အစ-ပထမ-(သစ္စာ ၄-ပါးကို) ထိုးထွင်း သိတော်မူခြင်း၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်း။ (၂) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-(သစ္စာ ၄-ပါးကို) ထိုးထွင်း သိတော်မူရာအခါ၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူစ အခါ။ (၁)တေန သမယေန အမှာကံ သတ္တာ ပဌမာဘိသမ္ဘောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ သမ္ပတ္တော ဟောတိ။ အံ၌၊ ၁။ ၁၂၃။ (-၁၅၆။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၃၇၄။) (၂) ဧတေန အယံ ပရိဝိတက္ကော သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ပဌမာဘိသမ္ဘောဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝါတိ အယမေတ္ထ ဓမ္မတာတိ ဒဿေတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅၀။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၉။ (-၉၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၈၀။)

ပဌမာဘိသိတ္တ (တိ) [ပဌမ+အဘိသိတ္တ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အဘိသိက် သွန်းလောင်းအပ်သော။ ပဌမာဘိသိတ္တော ရာဇာ၊ ဘူမိပါလော ဇုတိန္ဒရော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂၅၆။ ဒီပဝံသ၊ ၃။ ၃။

ပဌမာဘောဂ (ပု) [ပဌမ+အာဘောဂ] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-နှလုံးသွင်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း။ အညေ ပန “ယော နိဗ္ဗာနေ ပဌမာဘောဂေါ ပဌမသမန္နဟာရော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဂေါတြဘူ”တိ ဝဒန္တိ။ ပဋိသံ၌၊ ၁။ ၂၅၄။

ပဌမာရမ္မ (ပု) [ပဌမာ+အာရမ္မ]ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အားထုတ်ခြင်း။ အာရမ္မာတိ ကမ္မာနံ ပဌမာရမ္မာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၈၆။ (-ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၇။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၅။ မ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၆။ မူလ၊ ၄။ ၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၇။)

ပဌမာရမ္မဝိရိယ (န) [ပဌမာရမ္မ+ဝိရိယ]ရှေးဦး-

အစ-ပထမ-အားထုတ်ခြင်းဟူသော-လုံ့လ-ဝိရိယ။ အာရမ္မဓာတု နာမ ပဌမာရမ္မ-ဝိရိယံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၉။ ကုသလဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ပဌပနသဘာဝတာယ၊ တပုဋိပက္ခာနံ ဝိသောသနသဘာဝတာယ စ အာရမ္မဓာတု အာဒိတော ပဝတ္တိဝိရိယန္တိ အာဟ “ပဌမာရမ္မဝိရိယ”န္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၇။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၅။ (-သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၈။)

ပဌမာရဏုဂ္ဂမန (န) [ပဌမ+အရဏ+ဥဂ္ဂမန] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အရဏ်တက်ရာ-အခါ-နေ့။ အန္တိမံ နာမ အပရကတ္တိကာယ ပဌမာရဏုဂ္ဂမနံ၊ တဉ္စိ ကာလတ္တာ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၂။ ၁၉။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။

ပဌမာရပွ (န) [ပဌမ+အာရပွ]ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အရူပါဝစရဈာန်၊ အာကာသာနဉ္ဇာယတနဈာန်။ ဝိထိပဋိပန္နာယ ဘာဝနာယ ဥပရူပရိဝိသေသာဝဟဘာဝတော၊ ပဏီတဘာဝသိဒ္ဓိတော စ ပဌမာရပွတော ဒုတိယာရပွသန္တတရသဘာဝံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၉။ ယံ-ကိဉ္စိ ကသိဏံ ဥဋ္ဌါဇေတွာ လဒ္ဓမာကာသံ အနန္တဝသေန ပရိကမ္ပံ ကရောန္တဿ ပဌမာရပွမပွေတိ။ သင်္ဂဟ၊ ၁၅၄။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၀-၉။)

ပဌမာရပွဇ္ဈာန (န) [ပဌမာရပွ+ဈာန] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-အရူပါဝစရဈာန်၊ အာကာသာနဉ္ဇာယတနဈာန်။ တတ္ထာပိ ဝိသေသေန ပဌမာရပွဇ္ဈာနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇။ (-သီ၊ ၄။ ၁။ ၄၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၀။)

ပဌမာရပွဝိညာဏ (န) [ပဌမာရပွ+ဝိညာဏ]

ရှေးဦး-အစ-ပထမ- အရူပါဝစရ-ဝိညာဉ်-
စိတ်။ သာ ဟိ ပဌမာရပ္ပဝိညာဏဿ ပဌ-
မာရပ္ပသညာယပိ ဝိဘာဝနတော "ဝိဘူတ-
သညာ"တိ ဝုစ္စတိ။ နေတ္ထိ၊ ၁၃၄။ တမေဝ
ပဌမာရပ္ပဝိညာဏံ အနန္တဝသေန ပရိကမ္ပံ
ကရေန္တဿ ဒုတိယာရပ္ပမပေတိ။ သင်္ဂဟ။
၁၅၅။ (-မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၉။ အန၊ ၄။
၂။ ၁၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၉၊ ၄၀၀-၁-၂၊ ၄၁၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၄၊ ၁၁၉။)

ပဌမာရပ္ပဝိညာဏာဘာဝ (ပု) [ပဌမာရပ္ပဝိညာ
ဏ+အဘာဝ] ပထမ အရူပါဝစရဝိညာဉ်၏
-မရှိခြင်း-နတ္ထိဘော-ပညတ်။ ပဌမာရပ္ပ-
ဝိညာဏာဘာဝဿ ပန န ဗဟိဒ္ဓါကာရော၊
နာပိ အဇ္ဈတ္တာကာရော။ အန၊ ၄။ ၂။ ၁၆-၇။
တမေဝ ပဌမာရပ္ပဝိညာဏဘာဝံ ပန "နတ္ထိ
ကိဉ္စိ"တိ ပရိကမ္ပံ ကရေန္တဿ တတိယာ-
ရပ္ပမပေတိ။ သင်္ဂဟ။ ၁၅၅။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
၄၀၃။)

ပဌမာရပ္ပဝိညာဏာရမ္မဏ (တိ) [ပဌမာရပ္ပဝိညာ
ဏ + အာရမ္မဏ] ပထမ အရူပါဝစရဝိညာဉ်
ဟူသော အာရုံရှိသော။ အာကာသကသိ-
ဏန္တိ ကသိဏုဠါဋီမာကာသေ ပဝတ္တပဌ-
မာရပ္ပဈာနံ။ ဝိညာဏကသိဏန္တိ ပဌမာရပ္ပ-
ဝိညာဏာရမ္မဏံ ဒုတိယာရပ္ပဈာနံ။ နေတ္ထိ၊ ၁၅၃။

ပဌမာရပ္ပသညာ (ထိ) [ပဌမာရပ္ပ+သညာ] ပထမ
အရူပါဝစရဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သညာ။ ပဌ-
မာရပ္ပဝိညာဏ-ကြည်။

ပဌမာရပ္ပသမင်္ဂီ (တိ) [ပဌမာရပ္ပ+သမင်္ဂီ] ပထမ
အရူပါဝစရဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသောသူ။ ယဉ်
အာကာသံ ပဌမာရပ္ပသမင်္ဂီ ဝိညာဏေန

အနန္တံ ဖရတိ။ မူလ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
၄၀၁။

ပဌမာရောစန (န) [ပဌမ+အာရောစန] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ပြောကြားခြင်း။ သော အတ္တ-
နော ဝါ ကထံ ပဌမံ အာရောစေတု၊ ဘိက္ခု-
နိယာ ဝါ၊ ပဌမာရောစနေ ဒုက္ကဋ်၊ ဒုတိယာ-
ရောစနေ ထုလ္လစ္စယံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၀။ (-၁၈၁။
ကင်္ခါ၊ ၂၉၈။)

ပဌမာလာပ (ပု) [ပဌမ+အာလာပ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-စကား။ ပုရိမကထာယာတိ ပဌမာ-
လာပေ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၈။

ပဌမာလိန္ဒ (ပု) [ပဌမ+အာလိန္ဒ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အဆင့်-အာလိန္ဒ။ တဿာ သိနေ-
ရဿ ပဌမာလိန္ဒေ တေသံ အာရက္ခာ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၀။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၂၇၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၂။ ပဌမာလိန္ဒေတိ ပဌမေ
ပရိဘုဏ္ဍေ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၀။

ပဌမာဝဇ္ဇန (န၊ ထိ) [ပဌမ+အာဝဇ္ဇန] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ - နှလုံးသွင်း -ဆင်ခြင်-ခြင်း။
ဘဂဝတော ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန
သမာပတ္တိတော ဝုဠိတဿ ရထသဒ္ဓေနေဝ
ပဌမာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၈။ (-သံ၊
၄။ ၁။ ၂၇၆။) ပဿမ္မေမိတိ ပဌမာဝဇ္ဇနာ။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၃။

ပဌမာဝယဝ (ပု) [ပဌမ+အဝယဝ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-အစိတ် အပိုင်း။ အာဒိတော ပဌာ-
ယာတိ.... နယဝိစာရဿ ပဌမာဝယဝတော
ပဘုတိ ဝိဘာဝနာ ဒီပနာ ပကာသနာ။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၂၂။

ပဌမာဝိဘတ္တိ (ထိ) [ပဌမာ+ဝိဘတ္တိ] ပထမ

ဝိဘတ်(နာမ်ဝိဘတ် ၇-သွယ်တွင်)ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဝိဘတ်။ ကာ စ ပန တာ-
ယော ဝိဘတ္တိယော? သိ၊ယောဏုတိ ပဌမာ၊
.... သို့၊သုဏုတိ သတ္တမီ။ ကစ္ဆည်း။၅၅။
ဧတ္ထ စ ပဌမာဒိဝေါဟာရော၊ ဧကဝစနာ-
ဒိဝေါဟာရော စ အန္တတ္ထဝသေန၊ ပရသ-
မညာဝသေန ဝါ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ရူ။
၆၃။ “သိယော”ဏုတိ ဧဝံ ပဋိတာ ဒွေပိ
ပဌမာဓိဘတ္တိ နာမ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ။ ဧဝံ
သေသေသုပိ။ ရူ။၆၃။ (-မောဂ်၊၂။၁။နိတိ၊
သုတ္တ။၂၀၀။ ကာတန္တ၊၂။၂။ ပါဏိနိ၊၄။၁။
၂။)

ပဌမာဓိဘတ္တိဒီပက (တိ) [ပဌမာဓိဘတ္တိ+ဒီပက]
ပထမာဓိဘတ်ဖြင့် အနက်ကို ပြတတ်သော။
ပစ္စတ္တပဒေဟိတိ ပဌမာဓိဘတ္တိဒီပကေဟိ
ပဒေဟိ။ ဒီ၊၆၂။၅၂။

ပဌမာဟာရ [ပဌမ+အာဟာရ] (၁) (အာဟာရ
၄-ပါးတွင်) ရှေးဦး-အစ-ပထမ- (ကဗဠီ
ကာရ) အာဟာရ။ (၂) ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
လှူဒါန်းအပ်သော-ဆွမ်း-အာဟာရ။ (၁)
ပဌမာဟာရော နိဋ္ဌိတော။ သံ၊၄။၂။၁၀၂။
(၂) သိခိဿ ဘဂဝတော ပဌမာဘိသမ္ပု-
ဒဿ ဥဇိတ၊ဩဇိတာ နာမ ဒွေ သတ္တဝါ-
ဟပုတ္တာ ပဌမာဟာရံ အဒံသု။ ထေရ၊၄။၁။
၅၉။

ပဌမာဟာရကထာ (ထိ) [ပဌမာဟာရ+ကထာ]
ပထမ ကဗဠီကာရ အာဟာရကို-ဆိုရာ-ဆို
ကြောင်း-စကား။ ကထေတုံ ဝဇ္ဇတိတိ ဣမံ
ပဌမာဟာရကထံ ကထေန္တေန ဓမ္မကထိ-
ကေန။ သံ၊၆၂။၁၁၃။

မာဟာရဒါယက (တိ)[ပဌမာဟာရ+ဒါယက]
ရှေးဦး-အစ-ပထမ-ဆွမ်း-အာဟာရ-ကို

ပေးလှူသော၊ သူ။ ဥဘောပိ မယံ ဘန္တေ
အနာဂတေ တုမှာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ ပဌမာ-
ဟာရဒါယကာ ဘဝေယျာမ။ ထေရ၊၄။၁။
၅၉။

ပဌမိဋ္ဌကာ (ထိ) [ပဌမ+ဣဋ္ဌကာ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-စီအပ်သော အုတ်။ ဣဋ္ဌကာဒယော
ဟိ ဘိတ္တိယာ ပဌမိဋ္ဌကာဒိနံ ဟေဋ္ဌာ န
ဝဇ္ဇန္တိ၊ထန္တာ ပန ဥပရိ ဥဂ္ဂန္တိ၊တသ္မာ ဝဇ္ဇန္တိ။
ဝိ၊၄။၃။၃၈၀။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၀၉။ ပဌမိဋ္ဌ-
ကာဒိနံ ဟေဋ္ဌာ န ဝဇ္ဇန္တိတိ ဘိတ္တိယာ ပဌ-
မိဋ္ဌကာဒိနံ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပိယ-
မာနာ ဣဋ္ဌကာဒယော ဘူမိဂတိကတ္တာ
“ကပ္ပိယကုဋ်”ကရောမာ”တိ ဝတွာ ပတိ-
ဋ္ဌာပေတုံ န ဝဇ္ဇန္တိ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၈။ ဝိ၊
လင်္ကာရ၊၁။၂၀၇။

ပဌမိဒ္ဓိပါဒ (ပု) [ပဌမ+ဣဒ္ဓိပါဒ] (ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊
စိတ္တ၊ ဝိမံသာဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးတွင်)
ရှေးဦး-အစ- ပထမ-ဣဒ္ဓိပါဒ်။ တဒါဿ
ပဌမိဒ္ဓိပါဒေါ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကီယော၊
အပရဘာဂေ လောကုတ္တရော။ အံ၊၄။၁။၃၈၇။
ဆန္ဒာဒိသု ဧကန္တိ ဆန္ဒာဒိသု စတူသု အာ-
ဒိတော ဝုတ္တတ္တာ အာဒိဘူတံ ဧကံ ပဓာနံ
ဆန္ဒန္တိ အဓိပ္ပါယော။ တေနေဝါဟ “တဒါ-
ဿ ပဌမိဒ္ဓိပါဒေါ”တိ။ အံ၊၆၂။၁။၂၄၆။ (-
နေတ္တိ၊၄။၇၁။)

ပဌမုပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဌမ+ဥပ္ပတ္တိ] (၁) ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဖြစ်ခြင်း။ (၂) ရှေးဦး-အစ-
ပထမ-ဖြစ်ရာ(အခါ)။ (၁) ပဌမာယာတိ
ဂဏနဝသေနပိ ပဌမုပ္ပတ္တိဝသေနပိ ပဌ-
မာယ။ အဘိ၊၄။၁။၂၅၉။ တသ္မာ သန္တေပိ
ခေတ္တေ အံပေ စ ပဌမုပ္ပတ္တိယံ ဗိဇာနု-
ဘာဝေန ရက္ခုပ္ပတ္တိ ဝိယ ပဋိသန္တိက္ခဏေ

စိတ္တာနုဘာဝေန ရူပကာယဿ ဥပ္ပတ္တိ။
အဘိဋ္ဌာ၁။၂၅၆။ (-အနိဋ္ဌိ၊ ၂။၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၃၂၉။) (၂) ပဌမုပ္ပတ္တိကာလ-ကြည်။

ပဌမုပ္ပတ္တိက (တိ) [ပဌမ+ဥပ္ပတ္တိ+က] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ (က) ပထမ
အရွယ်အားဖြင့် ဖြစ်သောသူ။ (ခ) ရှေးဦးစွာ
ဖြစ်သော (တရား)။ (က) ယုဝါ စ ဒဟရော
စာသိ၊ ပဌမုပ္ပတ္တိကော သုသု။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၁။
အ၊ ၂။၁၅၇-စ။ ပဌမုပ္ပတ္တိကော (ပဌမုပ္ပတ္တိ-
တော၊ သိ၊ သျှ) သုသုတိ တဒဘယဝိသေ-
သနမေဝ။ ယုဝါ သုသုတိ အတိယောဗ္ဗ-
နော။ ပဌမုပ္ပတ္တိကောတိ ပဌမေနေဝ ယော-
ဗ္ဗနဝေသေန ဥဋ္ဌိတော။ သုတ္တနိ၊ ၂။၁၁၂။
ပဌမုပ္ပတ္တိကောတိ ပဌမဝယေန ဥပ္ပတ္တိတော
သမုဂ္ဂတော။ ဇာဋ္ဌ၊ ၆။၃၂။ (-ဇာ၊ ၁။၁၃၄။
ဇာဋ္ဌ၊ ၃။၂၀၄။) (ခ) ပဌမုပ္ပတ္တိကာ ဝါ ဒုဗ္ဗ-
လာ ဣစ္ဆာ၊ အပရာပရုပ္ပတ္တိကော ဗလဝါ
လောဘော။ သံ၊ ၅။၁။၅၁။ ပဌမုပ္ပတ္တိကာတိ
ဧကသ္မိ အာရမ္မဏေ၊ ဝါရေ ဝါ ပဌမံ ဥပ္ပန္နာ။
အပရာပရုပ္ပတ္တိကောတိ ပုနပ္ပုန် ဥပ္ပဇ္ဇ-
မာနကော။ သံ၊ ၆။၁။၉၈။

ပဌမုပ္ပတ္တိကာလ (ပု) [ပဌမုပ္ပတ္တိ+ကာလ] ရှေး
ဦး-အစ-ပထမ-ဖြစ်ရာ-အခါ-ကာလ။
ဝိပ္ပါရဝါ စေတ္တ ဝိတက္ကော ပဌမုပ္ပတ္တိကာလေ
ပရိပ္ပန္နနဘူတော စိတ္တဿ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။၁၅၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၁၃၈။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၁။၁၁၀။

ပဌမုပ္ပန္န (တိ) [ပဌမ+ဥပ္ပန္န] ရှေးဦး-အစ-ပထမ-
ဖြစ်သော။ ပဌမုပ္ပန္နာ ကိလေသာ ပရိဋ္ဌာ-
ဟဋ္ဌေန ဒရထာ နာမ။ သုတ္တနိ၊ ၅။၁။၂၂။ (-
ဒိဋ္ဌိ၊ ၂။၃၁၇။ အံ၊ ၆။၁။၈၄။)

ပဌမုပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ (ထိ) [ပဌမုပ္ပန္န+ဒိဋ္ဌိ] ရှေးဦး-အစ-

ပထမ - ဖြစ်သော - အမြင် - အသိ-အယူ။
ဝသန္တိတိ ပဌမုပ္ပန္နဒိဋ္ဌိဝေသေန ဝသန္တိ။ မဟာ
နိဋ္ဌ၊ ၂။၀၇။

ပဌမုပ္ပန္နဝိဝါဒ (ပု) [ပဌမုပ္ပန္န+ဝိဝါဒ] ရှေးဦး-
အစ-ပထမ-ဖြစ်သော ငြင်းခုံခြင်း။ ပဌမုပ္ပန္န-
ဝိဝါဒံ ပစ္ဆာ ဥပ္ပန္နော ဘဇေတိ။ ဝဇီရ၊ ၅၅၁။
သာရတ္ထ၊ ၃။၄၆၉။

ပဌမူပနိတ (တိ) [ပဌမ+ဥပနိတ] ရှေးဦး-အစ-
ပထမ - အနီးသို့ ဆောင်အပ်သော။ ပုန
အတ္တနော ဘောဇနကာလေ ပဌမူပနိတံ
ဘောဇနံ ပုရောတတ္တကာလေ သံဃဿ ....
အဒတွာ န ဘုဉ္ဇတိ။ သုတ္တနိ၊ ၅။၁။၂၅၇။

ပဋိတ (တိ) [ပဌ+တ] ရွတ်ဆိုအပ်သော။ ပက-
တိဘာဝံ ဧဟာပိတောတိ ဒုသ-သဒ္ဓဿ
ဝိကတိယံ ပဋိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၃၄၇။ (-ဝိမတိ၊ ၁။၁၃၃။)

ပဋိတဗ္ဗ (န) [ပဌ+တဗ္ဗ] (၁) ရွတ်ဆိုခြင်း၊ ရွတ်
ဆိုရာ၏။ (တိ) (၂) ရွတ်ဆို-အပ်-သင့်-
ထိုက်-သော။ (၁) ယထာ ရုစ္စတိ၊ တထာ
ပဋိတဗ္ဗံ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၆၄။ (-သိ၊ ၆။သစ်၊ ၁။
၄၅၆။) (၂) အယံ ပါဌော .... ဧတဿာ-
နန္တရေ ပဋိတဗ္ဗော တဒနုသန္တိကတ္တာ။ သိ၊
၆။သစ်၊ ၁။၄၂၄။

ပဋိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပဌ+တွာ။ ပဌ ဝိယတ္တိယံ
ဝါစာယံ။ ဓမ္မံ ပဌတိ။ .... ပဋိတံ၊ ပဋိတဝေ၊
ပဋိတွာ၊ ပဋိတွာန။ နိတိ၊ ၈။၅၆။] ရွတ်ဆို၍။
လဏ္ဍဏာတိ ဒဏ္ဍလဏ္ဍဏဝတ္ထလဏ္ဍဏာ-
ဒိပါဋ္ဌံ ပဋိတွာ .... လက္ခဏာဘိနိဝေသာ။
သုတ္တနိ၊ ၅။၂။၉၄။ (သာရတ္ထ၊ ၂။၂၅၇။ မူလဋီ၊
၃။၁၉၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။၁၅။)

ပခုတ် (ကြိ) [ပဋိ+အ+တိ] လား၏၊ သွား၏၊

သိ၏။ ပဏ္ဏာ ဝုစ္ဆတိ ပညာ၊ သာ ဟိ သုခ-
မေသုပိ အတ္ထေသု ပဉ္စတိ ဂစ္ဆတိ၊ ဒုက္ခာ-
ဒိန္နံ ဝါ ပိဋနာဒိအာကာရံ ဇာနာတိတိ
ပဏ္ဏာ။ .... ပဉ္စတိ ဝါ ဉာဏဂတိယာ ဂစ္ဆ-
တိတိ ပဏ္ဏိတော။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၁။ ၁၆၇။ ပဉ္စတိ
သဘာဝဓမ္မေ ဇာနာတိ၊ ယထာသဘာဝံ ဝါ
ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဏာ။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၁။ ၄၃၂။

ပခုယုတ် (ကြိ) [ပ+ဒဟ+ယ+တိ။ ဒဟ ဘသ္မိ-
ကရဏေ ဓာရဏေ စ။ အဂ္ဂိရာနိ အဂ္ဂိ
ဒဟတိ ။ အဂ္ဂိနာ ဒဗ္ဗံ ဂေဟံ၊ ဒယုတိ၊ ဒယု-
မာနံ၊ ဒဿ ညာဒေသေ “ဉ္စဟတိ” ရူပံ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၉၅။ ဒဟ ဘသ္မိကရဏေ ။ ပရိဉ္စ-
ယိတ္ထ၊ ပရိဉ္စယုတိ၊ ပရိဉ္စယိဿတိ။ ရူ။ ၅၈၀။
ဒဟော ဒါဟဓာရဏေသု၊ ဒဟိ ဘူ ဝုဒ္ဓိယံ
စု တု။ ဓာတွတ္ထ။ (ဓာတ်ကျမ်းတို့၌) ဒိဝါဒိ
ဟု မဆိုကြသော်လည်း အထ ဝါဿ အဂ္ဂိ-
ရာနိ၊ အဂ္ဂိ ဉ္စယုတိ (ဉ္စဟတိ၊ ဆဋ္ဌမူ) ပါဝ-
ကော- (ဓမ္မ။ ၃၄) ပါဠိတော်ရှိရကား ဒိဝါဒိ
လည်း ဖြစ်သင့်၏။ ၎င်း၊ သျ။] လောင်၏၊
လောင်ကျွမ်း-လောင်မြိုက်-၏။ ဗာလော
ဇလိတံ အဂ္ဂိ၊ အာသဇ္ဇ နံ ပခုယုတိ။ ထေရ။
၃၆၆။ ဗာလော ဧဝ ပန “အယံ မန္တာ-
ဂတိ”တိ အနိဇလန္တံ ဝိယ ဇလိတံ အဂ္ဂိ
အာသဇ္ဇ နံ ပခုယုတိ၊ ဧဝမေဝ .... တွညေဝ
ပန တထာ အဂမနာဒိအတ္ထေန တထာဂတံ
အဂ္ဂိက္ခန္ဓသဒိသံ အရိယသာဝကံ အာသဇ္ဇ
အတ္တာနံ ဉ္စဟိဿသိ၊ ဉ္စဟဒုက္ခတော န
မုဗ္ဗိဿသိ။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၀၄။

ပဏ (ပု) [ပဏ+အ။ ဖလကေ'ထ ပဏော'ဗျ-
တော။ ဓာန်။ ၅၃၂။ ဒွယံ အဗျတေ၊ ယေန
သတာဒိလာဘဇာနိဝသေန ဇူတကာရာဒိန္နံ
ဇယပရာဇယော ဟောန္တိ။ ပဏ ဗျဝဟာရေ၊ အ။

ပဏော၊ ပနောပိ။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၅၃၂။ ကာမိကေ
တာမြိကေ ပဏး။ အမရ။ ၁၉၊ ၈၈။ နိတျ
ပဏး ပရိမာဏေ။ ပါဏိနိ။ ၃၊ ၃၊ ၆၆။ ပဏ
ဗျဝဟာရေ ည္ဈတော် စ၊ အသ္မာဒ္ဒါတော
နိတျမပိပြတျယော ဘဝတိ ပရိမာဏေ ဂမ္ပ-
မာနေ။ နိတျဂြဟဏံ ဝိကလ္လ နိဇ္ဈတ္ထထမ်။
မူလကပဏး ဂါကပဏး၊ .... ပရိမာဏ ဣတိ
ကိ? ပါဏး။ ကာသိကာ။] (၁) လောင်းတမ်း၊
လောင်းကြေး။ (၂) အခ၊ လစာ၊ ရိက္ခာ။ (၃)
အရင်းအနှီးဥစ္စာ။ (၄) ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ကုန်
သွယ်ခြင်း။ (၅) ဥစ္စာ။

(၁) လောင်းတမ်း၊ လောင်းကြေး။ အဗျ-
တမကံသုတိ ယဒိ ကရိဿတိ၊ တံ ဧတ္တကံ
ဇိတော၊ ယဒိ န ကရိဿတိ၊ အဟံ ဧတ္တကန္တိ
ပဏမကံသု။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၀။ (၂) အခ၊ လစာ၊
ရိက္ခာ။ (၃) အရင်းအနှီးဥစ္စာ။ (၄) ရောင်း
ဝယ်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်း။ ပဏော ဝေတန-
မူလေသု၊ ဝေါဟာရေ စ ဓနေ မတော။ ဓာန်။
၉၀၈။ ဝေတနံ ကမ္မကာရေဟိ လဘိတဗ္ဗဓနံ။
မူလံ မူလဓနံ။ ဝေါဟာရေ ဝါဏိဧကမ္မေ။
ဓာန်၊ ဋီ။ ၉၀၈။ (၅) ဥစ္စာ။ ကဋ္ဌဂ္ဂဟောတိ
ဇယဂ္ဂဟော သကာနံ ပဏာနံ ကဋ္ဌဘာဝေန
အတ္ထသိဒ္ဓိဝသေန သင်္ဂဏနန္တိ ကတွာ။ တေ-
နာဟ “ဇယဂ္ဂါဟေနာ”တိ။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၅၉။
(ထောမနိဓိ-စသော သက္ကတအဘိဓာန်တို့၌
ပဏ-သဒ္ဓါ (၁)အရင်းအနှီး ဥစ္စာ၊ (၂) ဥစ္စာ၊
(၃) ကြေး၊ (၄) ၁-ကံသ အတိုင်းအရှည်ရှိ
သော ဥစ္စာ။ (၅) အခ၊ လစာ။ (၆) အန်စာ။
(၇) လောင်းကြေး။ (ဂ) ရုံးခြင်း။ (၉) သတ်
မှတ်ခြင်း။ (၁၀) ကုန်သွယ်ခြင်း။ (၁၁) ၄-
ကာကိနိ အတိုင်းအရှည်-စသော အနက်တို့
ကို ဟော၏-ဟု ဆိုသည်။)

ပဏက (ပု၊ န) [ပဏ+ဏ္ဍု။ သေဝါလာ တိလ-

ဗိဇ္ဇေ၊ သင်္ခါ စ ပဏကာဒယော။ ဓာန်။
 ၆၉၀။ ပဏကော နာမ ဘမရသဏ္ဌာနော
 နိလဝဏ္ဏော ဧကော သေဝါလဝိသေသော။
 ပဏ သင်္ခါတေ၊ ဣ၊ ပဏကော။ ဓာန်၊ ဋီ။
 ၆၉၀။ (ပဏဂ-ပြာ။ပနက-ဒေသီ) | ရေညို၊
 ရေမှော်၊ ရေ၏ အညစ်အကြေး။ သင်္ခံသေ-
 ဝါလပဏက(ဝိ၊ ၁။ ၂၇၁)န္တိ ဧတ္ထ....အဝသေ-
 သော ဥဒကပပ္ပဋကတိလဗီဇကောဒိ သဗ္ဗောပိ
 ပဏကောတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၇။
 သေဝါလပဏကပရိယောနဒ္ဓေါ(သံ၊ ၃။ ၁၀၉။
 အံ၊ ၂။ ၂၀၃)တိ တိဇဗိဇာဒိဘေဒေန သေဝါ-
 လေန ဝါ နိလမဏ္ဍုကပိဋ္ဌိဝဏ္ဏေန ဝါ ဥဒ-
 ကပိဋ္ဌိ ဆာဒေတွာ နိဗ္ဗတ္တေန ပဏကေန
 ပရိယောနဒ္ဓေါ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၀။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၆၈။
 ပဏကေနာတိ ဥဒကပိဋ္ဌိလ္လေန။ သံ၊ ၄။ ၂။
 ၄၄၇။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၅၉။ နိဿေဝါလပဏက-
 ကဒ္ဓမော(ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၀)တိ တိလဗီဇကော-
 ဒိသေဝါလေန နိလမဏ္ဍုကပိဋ္ဌိဝဏ္ဏေန ဥဒ-
 ကပိဋ္ဌေ ဥဒကံ နိလဝဏ္ဏံ ကုရမာနေန ပဏ-
 ကေန စ ဝိရဟိတော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄၉။ ပဏ-
 က(အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၄)န္တိ ဥဒကမလံ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၈။
 ပဏက(အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၂)န္တိ ပိဋ္ဌိလံ ဥဒက-
 မလံ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၈၉။ (-ပေတ။ ၁၇၁။ မိလိန္ဒ။
 ၃၈၆။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၂။ ပေတ၊
 ၄။ ၁၇၄။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၇၁။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၆။ ဝဇီရ။
 ၂၀၇။ သာရဏ္ဍ၊ ၂။ ၂၉၅။)

ပဏတိ (ကြိ) | ပဏ+အ+တိ။ ပဏ ဗျဝဟာရေ၊
 ထုတိယဉ္စ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၆၁။ ပဏ ဝေါဟာရ-
 ထောမေသု။ ဓာတုမဉ္ဇူသာ။ ၂၉။ ပဏော ဘူ
 ကယဝိက္ကယ-ထုတိသု ဝစနေ စ ဘူ။
 ဓာတွတ္ထ။ ၂၂၁။ ပဏ ဗျဝဟာရေ၊ ည္ဗုတော်
 စ။ ပါဏိနိ၊ ဓာတု။ ၄၄၀။ | ဈေးဆို-ဈေးရောင်း

-၏။ (၂) ချီးမွမ်း-ချီးကျူး-၏။ (၁) အယံ
 ဂေါဏော ကိ အဂ္ဂတိ၊ ဝိသတိ အဂ္ဂတိတိ
 ဘဏန္တော ပဏတိ နာမ။ န ဝိသတိ အဂ္ဂတိ၊
 ဒသ အဂ္ဂတိတိ ဘဏန္တော ဩပဏတိ နာမ။
 မ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၅။ ပဏတိ ဝါဏိဇော၊ ဝေါဟာရံ
 ကရောတိလ္လစ္စတ္ထော။ နိတိ၊ ဓာ။ ၆၁။ သေနေဝ
 တံ ပဏသိ သဿမာနော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၆၆။
 ပဏသိတိ ဝေါဟာရသိ အတ္တာနံ ဝိက္ခိဏာ-
 သိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၅။ (၂) သဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓံ ပဏတိ၊
 ထောမယတိလ္လစ္စတ္ထော။ နိတိ၊ ဓာ။ ၆၁။

ပဏမတိ (ကြိ) | ပ+နမ+အ+တိ။ နမ နမနေ။
 နမတိ၊ နမော။ ....တတြ ဟိ "နမတိ နမိ-
 တွာ"တိ ဧဝံပကာရာနိ ပဒါနိ နမနတ္ထေ ဝန္တ-
 နာယဉ္စ ဒန္တဗ္ဗာနိ။ ....ဥပသဂ္ဂေဟိပိ အယံ
 ယောဇေတဗ္ဗာ ပဏမတိ၊ ပဏာမော၊ ဥဏ္ဏ-
 မတိ၊ ဥဏ္ဏတိ "ဣစ္စာဒိနာ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁၃၃။
 နမော သိယာ နတေ ရဝေ။ ဓာတွတ္ထ။ ၂၁၁။
 ဏမ ပြဟတွေ ဂဗ္ဗေ စ။ ပါဏိနိ၊ ဓာတု။
 ၁၀၀၆။ ဏမ ပြဟတွေ၊ ပြဟတ္တံ နမ္ရတွမ်။
 ခိရတရိဂီဏိ။ ကေစိ တွံမံ ဓာတု မုဒိတံ ပဋ္ဌန္တိ၊
 တံ တု ပါမာဒိကံ။ ဗာလမနောရမာ။ (ပြဏ-
 မတိ-သံ။ ပဏမဏ-ပြာ) | (၁) ညှတ်-ညှတ်
 ကိုင်း-၏။ (၂) ဦးညှတ်-ရိုကျိုး-ရိုခိုး-၏။
 (၁) မနော စေ တေ နပ္ပဏမတိ၊ ပက္ခိ ပါပဿ
 ကမ္မုနော။ ဇာ၊ ၁။ ၁၀၂။ ပါပဿ ကမ္မုနောတိ
 ယဒိ တဝ မနော ပါပကမ္မဿတ္တာယ န
 ပဏမတိ၊ ပါပကရဏေ တန္တိန္နော တပေါ-
 ဏော တပ္ပဗ္ဗာရော န ဟောတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။
 ၆၀။ ဧဝံ နိသိန္နဿ စမ္ပမံသနာရူနိ န ပဏ
 မန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၀။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၄။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၂။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။
 ၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၉။ န ပဏ-

မန္တိတိ န ဩဏမန္တိ။ သာရတ္ထ၂။၁၈၇။
 ဝိမတိ၁။၂၁၀။ ဒိဋ္ဌိ၁။၂၅၇။ သိဋ္ဌိသစ်၂။
 ၁၂၄။ မဋ္ဌိ၂။၁၆၂။ အံဋ္ဌိ၂။၃၈၀။ (၂)ပဏ-
 မန္တိ န သမ္ပုဒ္ဓံ၊ ဇာတိထဒ္ဓါ အနာဒရာ။ အပ၊
 ၂။၁၆၁။ ပဏမာမိ- အပ၂။၂၁၀။ ဓမ္မဋ္ဌ၂။
 ၅၆။ ထေရိဋ္ဌ။၁၅၁။ ဒိဋ္ဌိ၁။၁၀။ မဋ္ဌိ၁။
 ၁၀။ သံဋ္ဌိ၁။၁၀။ အံဋ္ဌိ၁။၁၃။

ပဏမန (န၊ထိ) | ပ+နမု+ယု။ ထိ-၌ ပဏမနာ |
 (၁) ညွတ်-ညွတ်ကိုင်း-ခြင်း။ (က) ရှေ့သို့
 ညွတ်ကိုင်းခြင်း။ (ခ)နောက်သို့ ညွတ်ကိုင်း
 ခြင်း။ (ဂ) အထက်သို့-မတ်မတ်-ညွတ်-
 ထား-ခြင်း။ (၂)ဦးညွတ်-ရိကျိုး-ရိခိုး-ခြင်း။
 (၁) (က) ယာ ကာယဿ အာနမနာ ဝိနမနာ
 သန္တမနာ ပဏမနာ။ ပဋိသံ။၁၈၃။ အာနမ-
 နာတိ ပစ္စတော နမနာ။ .... ပဏမနာတိ
 ပုရတော နမနာ။ ပဋိသံ။၅၂။၁၁၃။ (ခ)
 ကာယဿ အာနမနာ ဝိနမနာ သန္တမနာ
 ပဏမနာ။ ဝိဋ္ဌ၂။၁၈-၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။၂၆၈။
 ပုရတော နမနာ အာနမနာ။ .... ပစ္စာ နမနာ
 ပဏမနာ။ ဝဇီရ။၁၅၁။ အာနမနာတိ အဘိ-
 မုခဘာဝေန ကာယဿ နမနာ။ .... ပဏ-
 မနာတိ ပစ္စတော နမနာ။ သာရတ္ထ။၂။၁၉၆။
 ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၁။၃၂၅။ (ဂ) ကာယဿ ဇေဗ္ဗနာ
 ဝိဇေဗ္ဗနာ အာနမနာ ဝိနမနာ သန္တမနာ ပဏ-
 မနာ။ အဘိဝိ။၃၆၅။ သံဋ္ဌ၂။၁၇၈။ အံဋ္ဌ၊
 ၁။၂၆။ ပဏမနာတိ ယထာ ဟိ တန္တတော
 ဥဋ္ဌိတပေသကာရော ကိသ္မိဋ္ဌိဒေဝ ဂဟေတွာ
 ဥဇုကံ ကာယံ ဥဿာပေတိ။ ဧဝံ ကာယဿ
 ဥဒ္ဓံ ဌပနာ။ အဘိဋ္ဌ၂။၄၆၀။ (-သံဋ္ဌိ၂။
 ၄၁၆။ အံဋ္ဌိ၁။၇၇။) (၂) ပဏာမကရဏ-
 ကြည်။

ပဏမနပ(ပွ)စ္စယ (ပု) | ပဏမန+ပစ္စယ | ညွတ်

ကိုင်းခြင်းဟူသော အကြောင်း။ အထဿ
 ယာ တေသံ ပဏမနပုစ္စယာ ခဏေ ခဏေ
 ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ၊ တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဝိဋ္ဌ၂။
 ၁၃။ ဒိဋ္ဌိ၁။၁၈၈။ မဋ္ဌ၂။၁၂၀။ အံဋ္ဌ၂။
 ၃၈၄။ အဘိဋ္ဌ၂။၃၅၂။ ပဋိသံ။၅၂။၈၉။
 ဝိသုဒ္ဓိ၁။၂၆၂။ အံဋ္ဌိ၂။၁၅၉။

ပဏမန္တ (တိ) | ပ+နမု+အ+အန္တ | ဦးညွတ်-ရိကျိုး-
 -ရိခိုး-သော၊သု။ တသ္မာ ပဏာမာရဟံ တဉ္စ
 ရတနတ္ထယံ ပဏမန္တော "သဒ္ဓမ္မဉ္စဿ။ပ။
 စဉ္စလိန္တိ အာဟ။ မူလဋ္ဌိ၁။၉။

ပဏမန္တိ (ကြိ) | ပ+နမု+အ+အန္တိ | (၁) ညွတ်-
 ညွတ်ကိုင်း-ကုန်၏။ (၂) ဦးညွတ်-ရိကျိုး-
 ရိခိုး-ကုန်၏။ ပဏမတိ(၁၂)ကြည်။

ပဏမာမိ (ကြိ) | ပ+နမု+အ+မိ | ဦးညွတ်-ရိကျိုး-
 -ရိခိုး-၏။ ပဏမတိ(၂)ကြည်။

ပဏမိတွာ (ကြိ၊ဝိ) | ပ+နမု+တွာ | ဦးညွတ်-
 ရိကျိုး-ရိခိုး-ပြီး၍။ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေ-
 တွာတိ ဘဂဝန္တံ ဝန္တိတွာ ပဏမိတွာ နမသိ-
 တွာ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၉၈။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၂။၈။

ပဏမိတွာန (ကြိ၊ဝိ) | ပ+နမု+တွာန | ဦးညွတ်-
 ရိကျိုး-ရိခိုး-ပြီး၍။ တဒါဟံ ပဏမိတွာန၊
 သတ္တုကံ သုကတဉ္စလိ။ အပ၂။၂၄၂။

ပဏယတိ (ကြိ) | ပဏ+ဏယ+တိ။ ပဏ ဗျဝ-
 ဟာရေ။ ပဏေတိ၊ပဏယတိ။ ရာဇာ စ ဒဏ္ဍံ
 ဂရုကံ ပဏေတိ။ နိတိ၊ဓာ။၃၀၅။ | ဆောင်၏၊
 ဖြစ်စေ-ထား-၏။ ဘုသမိ ကုဒ္ဓေါတိ အဝေ-
 ကိယာန၊န တာဝ ဒဏ္ဍံ ပဏယေယျ ဣဿ-
 ရော။ ဇာ၊၁။၁၇၈။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ-
 တာတ ပထဝိဿရော ရာဇာ နာမ "အယံ
 ဘုသံ ကုဒ္ဓေါ ဗလဝကောဓာဘိဘူတော"တိ

ဥတွာ အဋ္ဌဝတ္ထုကာဒိဘေဒံ ဒဏ္ဍံ ပရဿ
န ပဏယေယျ န ဝတ္ထေယျ။ ဇာဋ္ဌာ၂၁။၄၂၀။
ပဏ ဌပနေတိ စုရာဒိဂဏိကဝသေန မုဒ္ဒဇ-
ပဉ္စမက္ခရန္တဓာတု၊ တေနာဟ “န ပဏေယျ
န ဝတ္ထေယျ”တိ။ ဇာတ်၊ဋီ၊သစ်။ ပဏ-
ယေယျ(ဇာ၁။၂၄၆)တိ ပဌပေယျ ပဝတ္ထေ-
ယျ။ ဇာဋ္ဌာ၄။၄၅၄။(-စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၈၇-၈။)
ဣဿရော ပဏယေ ဒဏ္ဍံ၊ သာမံ အပ္ပဋိ-
ဝေက္ခိယ။ ဇာ၁။၂၅၃။ ပထဝိဿရော ရာဇာ
ဒဏ္ဍံ န ပဏယေ န ပဌပေယျ။ ဇာဋ္ဌာ၄။
၁၉၃။ (-ဓမ္မာ၊ဋ္ဌ။၂။၁၁၈။)

ပဏယေ (ကြိ) | ပဏ+ဏယ+ဧယျ။ ဧယျ-ကို
ဧ-ပြု။ | ဆောင်ရာ၏၊ ဖြစ်စေ-ထား-ရာ၏။
အထက်ပုဒ် ကြည်။

ပဏယေယျ (ကြိ) | ပဏ+ဏယ+ဧယျ | ဆောင်ရာ
၏၊ဖြစ်စေ-ထား-ရာ၏။ပဏယတိ-ကြည်။

ပဏဝ (ပု) | ပဏ+အဝ။ တိဏဝေါ တု စ
ဒိဏ္ဍိမော။ အာလမ္မရော တု ပဏဝေါ။ ဓာန်။
၁၄၃-၄။ တိဏဝါဒိနိ စတ္တာရိ ပဏဝဿ
နာမာနိ။ ဓာန်၊ဋီ။၁၄၃။ ပဏ ဗျဝဟာရထု-
တိသု၊ဇဝမာဒိဟိ အဝေါ ဟောတိ။ ....ပဏိ-
ယတိတိ ပဏဝေါ၊ မုဒိဂေါ။ ဣာဒိ။၁၉၉။
ပဏ+ဝါ+က။ မဒီလး ပဏဝေါ'ဈေ စ။
အမရ။၇၊၈။ ပဏံ ဗျဝဟာရံ ဝါတိ ဂစ္ဆတိ၊
ကး။ ဗျာချာသုဓာ။ | ထက်စည်၊ ခါးလည်
သေး၍ အဝန်စက် ကျယ်သော စည်ငယ်။
(ယင်းစည်ကို အချိုနေရာ၌ သတ်ဖို့ရန် ကြေး
ကြော်သော “သူသတ်စည်”အဖြစ် ဖွင့်ဆိုကြ
သည်။) ဒဋ္ဌာယ ရဇ္ဈယာ ပစ္ဆာဗာဟံ ဂါဠု-
ဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ခုရမုဏ္ဍံ ကရိတွာ ခရဿရေန
ပဏဝေန ရထိကာယ ရထိကံ.... နိက္ခမိတွာ။
(နိက္ခာမေတွာ)။ ဝိ၊၃။၄၈၉။ ဒိ၊၂။၂၅၇။ ဒိ၊၃။

၅၅။ သံ၊၁။၃၄၇။ သံ၊၂။၂၅၂။ အံ၊၁။၅၆၃။
ပဏဝေနာတိ ဝဇ္ဈဘေရိယာ။ ဒိ၊ဋ္ဌာ၊၃။၃၆။
အံ၊ဋ္ဌာ၊၂။၃၉၄။ရမန္တေ'ကေ မုဒိဂေါဟိ၊ ဝိဏာဟိ
ပဏဝေဟိ စ။ ထေရ။၂၉၁။ ပဏဝေဟိတိ
တုရိယေဟိ။ ထေရ၊ဋ္ဌာ၊၂။၁၃၀။ သင်္ခါ စ
ပဏဝါ စေဝ၊အထောပိ ဒိဏ္ဍိမာ ဗဟူ။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၀၂။ ပဏဝါတိ တနမဇ္ဈတုရိယဝိသေသာ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၅၈။ (-ဇာ၊၂။၃၇၁။ ဇာဋ္ဌာ၊၃။၅၅။
ဇာဋ္ဌာ၊၇။၃၆၉။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၉၃။အံ၊ဋီ၊၃။၂၄၀။)
(ယင်းသို့ စည်အထူးကို ဖွင့်ဆိုကြသော်
လည်း “အာရညကော နာဂေါ ခမော ....
ဘေရိပဏဝံသသင်္ခိဏ္ဍိမနိန္ဒာဒသဒ္ဓါနံ ”
(မ၊၃။၁၇၄)ဟူသော ပါဠိတော်၏အဖွင့် (မ၊
ဋ္ဌာ၊၄။၁၄၁)၌ “ပဏဝေါတိ ဒိဏ္ဍိမော” ဟု
ပဏဝနှင့် ဒိဏ္ဍိမကို ပရိယာယ်ဝေဝုစ် အဖြစ်
ဖွင့်ဆိုသည်၊ ထို့အတူပင် အဘိဓာန်ဋီ
ကာ၌လည်း ဆိုလေသည်။)

ပဏဝသဏ္ဌာန (တိ) | ပဏဝ+သဏ္ဌာန | ထက်
စည်-သဏ္ဌာန်ရှိ-နှင့်တူ-သော(ဗျာအခင်း)။
အန္တော သံဝေဋ္ဌေတွာ ဗဒ္ဓံ ဟောတိတိ ဟေဋ္ဌာ
စ ဥပရိ စ ဝိတ္တတံ၊ မဇ္ဈေ သင်္ခိတ္တံ၊ ပဏဝ-
သဏ္ဌာနံ ကတွာ ဗဒ္ဓံ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌာ၊၃။၃၉။
ဇဝံ မုဒိဂံသဏ္ဌာနော ဝါ ဟောတု ပဏဝ-
သဏ္ဌာနော ဝါ။ ဝိ၊ဋ္ဌာ၊၃။၃၂၆။ ပဏဝ-
သဏ္ဌာနော မဇ္ဈေ တနကော ဟောတိ မူလေ
အဂ္ဂေ စ ဝိတ္တတော။ သာရတ္ထ၊၃။၂၇၂။ ပဏ-
ဝသဏ္ဌာနောတိ မဇ္ဈေ တနကော ဟေဋ္ဌာ စ
ဥပရိ စ ဝိတ္တိဏ္ဏော။ ဝိမတိ၊၂။၁၄၆။ (-
ဝိ၊ဋ္ဌာ၊၃။၃၃၀။ ကင်္ခါ။၂၀၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၈၉၊
၁၈၉။ အဘိ၊ဋ္ဌာ၊၂။၂၂၆-၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၆-
၇။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၃၈-၉။ ဝိမတိ၊၂။၁၅၃။)

ပဏဝသဏ္ဌာနပဗ္ဗတ (ပု) | ပဏဝသဏ္ဌာန +

ပဗ္ဗတ|ထက်စည်-သဏ္ဌာန်ရှိ-နှင့်တူ-သော
တောင်။ န ဩတရတိတိ ပဏဝသဏ္ဌာန-
ပဗ္ဗတာဒိသု ဟေဋ္ဌာ ပမာဏရဟိတဋ္ဌာနံ န
ဩတရတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၃။

ပဏဝသဒ္ဒ (ပု) | ပဏဝ+သဒ္ဒ | ထက်စည်၏
အသံ။ တတ္ထ ကတ္ထ အာဒိသဒ္ဒေန သင်္ခ-
သဒ္ဒေါ ပဏဝသဒ္ဒေါ .... ဧဝမာဒိနံ သင်္ဂ-
ဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၁။ ၁၉၆။ အံ၊ ၁။ ၂၅၀။

ပဏဝိယာ (ထိ) | ပဏ+ဣယ+အာ။ ဣ-ဌိ ဝ-
လၢ။ | ဈေးဆိုး-ဈေးရောင်း-ခြင်း။ ပဏော-
ပဏဝိယာ-ကြည်။

ပဏသိ (ကြိ) | ပဏ+အ+သိ | ဈေးဆိုး-ဈေး
ရောင်း-၏။ ပဏတိ(၁)ကြည်။

ပဏာမ (ပု) | ပ+နမ+ဏ။ တထာ ဧကော နဿ
ပပရိအာဒိတော။ ပနိဓာနံ ပဏိဓာနံ၊ ဧဝံ
ပဏိပါတော၊ ပဏာမော။ ရူ၊ ၄၂။ (ပြဏာမ-
သံ။ ပဏာမ-ပြာ) | ဦးညွတ်-ရိကျိုး ရှိခိုး-
ခြင်း။ သံဿယာ သသုရဿ စ၊ သာယံ
ပါတံ ပဏာမမုပဂမ္မ၊ ထေရီ၊ ၄၂၅။ သဿု-
ယာ သသုရဿ စ သန္တိကံ ဥပဂန္တာ သိရ-
သာ ပဏာမံ ကရေမိ၊ တေသံ ပါဒေ ဝန္တာမိ။
ထေရီ၊ ၅၂၇။ (-အပ၊ ၂။ ၂၁၀။ ထေရီ၊ ၅။
၁၅၁၊ ၂၆၈။ အပ၊ ၅။ ၁၁၆၊ ၁၁၆၊ ၁၁၆။
အပ၊ ၅။ ၈၄၊ ၉၉၊ ၁၀၃-၇၊ ၁၉၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၁၄။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁၂၁-၂။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၄။ သီ၊
၁။ ၁၁၇။ မူလ၊ ၁။ ၁၉။ အနု၊ ၁။ ၁။)

ပဏာမကရဏ (န) | ပဏာမ+ကရဏ | (က)
ဦးညွတ်-ရိကျိုး-ရှိခိုး-မျှကို ပြုခြင်း။ (ပ)
ဦးညွတ်-ရိကျိုး-ရှိခိုး-မျှကို ပြုကြောင်း
(စေတနာ)။ (က) ဘဂဝတော ပဏာမကရ-

ဏေနေဝ ပါကဋ္ဌော အဟောသိ။ အပ၊ ၅။ ၁။
၁၀၇။ ဓမ္မသံဝဏ္ဏနာယံ သတ္တရိ ပဏာမ-
ကရဏံ .... ပသာဒနေနတ္ထံ။ မူလ၊ ၁။ ၁။
ပဏမနံ ပဏာမော၊ ကာယဝါစာစိတ္တေဟိ
သတ္တုဂ္ဂဏနံ နှတာ။ ကိရိယာ ကရဏံ၊ ပဏာ-
မဿ ကရဏံ ပဏာမကရဏံ၊ ဝန္တာနာပ-
ယောဂေါ။ အနု၊ ၁။ ၁။ (ခ) ပဏာမော ကရိ-
ယတိ ဧတာယာတိ ပဏာမကရဏံ၊ ပဏာ-
မကိရိယာဘိနိပ္ပါဒိကာ စေတနာ။ အနု၊ ၁။
၂။ (-ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၂။)

ပဏာမကိတ္တန (န) | ပဏာမ+ကိတ္တန | ဦးညွတ်-
ရိကျိုး-ရှိခိုး-မျှကို ပြောကြားကြောင်းစကား။
နမောတိ ပဏာမကိတ္တနံ။ တေတိ ပဏာမ-
ကိရိယာယ သမ္ပဒါနကိတ္တနံ။ ထေရီ၊ ၅။
၁၄၉။

ပဏာမကိရိယာ (ထိ) | ပဏာမ+ကိရိယာ | ဦးညွတ်
-ရိကျိုး-ရှိခိုး-မျှကို ပြုခြင်း-ပြုကြောင်း-
စေတနာ။ အထာပိ ပဏာမကိရိယာယ ဇန-
တတ္တာ ပုညမေဇ ပုညဖလန္တိ တဿာဓိပ္ပာ-
ယော သိယာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅။ (-ထေရီ၊
၁။ ၁၄၉။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၂။)

ပဏာမပ(ပု)ယောဇန (န) | ပဏာမ+ပယောဇန |
ဦးညွတ်-ရိကျိုး-ရှိခိုး-ခြင်း၏ အကျိုး။ ဧဝံ
အနေဂဝိဓံ ပဏာမပယောဇနံ ဝဒန္တိ။ ဝိရီ၊
၁၆။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၂။)

ပဏာမဝိဓာန (န) | ပဏာမ+ဝိဓာန | ဦးညွတ်-
ရိကျိုး-ရှိခိုး-မျှကို စီရင်ခြင်း။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂ-
ဝတော ပဏာမဝိဓာနေန .... ဥဿာဟ-
နေနတ္ထံ။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၂။

ပဏာမဝိသယ (ပု) | ပဏာမ+ဝိသယ | ဦးညွတ်
-ရိကျိုး-ရှိခိုး-ခြင်း၏ -အရာ-တည်ရာ။

တေဟိ ပဏာမဝိသယဿ ပဏာမာရဟ-
ဘာဝဝိဘာဝနေန သာတိသယော ဝစိပ-
ဏာမော ဝိဟိတောတိ ဒဿေတိ။ အနဋ္ဌိ၊
၁။၃။

ပဏာမာရဟ (တိ) | ပဏာမ+အရဟဉ္စိညွတ်-
ရိကျိး-ရိခိး-ခြင်းငှါ ထိုက်သော။ ဂုဏ-
ဝိသေသဝါ ဟိ ပဏာမာရဟော ဟောတိ။
မူလဋီ၊၁။၂။ (-၉။ အနဋ္ဌိ၊၁။၃။)

ပဏာမိတ (တိ) | ပ+နမု+ဏေ+တ။ (ပြဏာ-
မိတ -သံ။ ပဏာမိအ-ပြာ) | (၁) ညွတ်-
ညွတ်ကိုင်း-စေအပ်သော။ (၂) မောင်းနှင့်-
ပယ်ထုတ်-အပ်သော။ (၃) မောင်းနှင့်-ပယ်
ထုတ် -ရာ(အခါ)။ (၁) အယမဉ္စလီ ပဏ္ဍိမော
သုပ္ပဏာမိတော။ သုတ္တနိ။၃၃၁။ထေရ။၃၇၄။
အယမပရောပိ အဉ္စလီ သုဋ္ဌုတရံ ပဏာမိ-
တော။ သုတ္တနိ။၅၂။၈၂။ ထေရ။၅၂။၅၃၆။
(၂) ပဏာမိတော ဟောတိ သဒ္ဓိဝိဟာရိ-
ကော။ ဝိ၊၃။၆၈။(-၈၇။မ၊၂။၁၂၀-၂။ ဥဒါန။
၁၀၅။ ထေရ။၃၀၃။ အပ၊၁။၆၄။ မိလိန္ဒ။
၁၈၅၊၂၀၆။ ဝိ၊၅။၃။၂၆၈။ ဒီ၊၅။၃။၁၇၅။ မ၊၅။
၃။၁၂၁-၂။ သံ၊၅။၂။၂၇၅-၆။ အံ၊၅။၁။၁၆၉။
၁၉၅၊၂၉၈။ ဥဒါန၊၅။၁၆၃-၇။ ဣတိဝုတ်၊၅။
၂၇၆။ ထေရ။၅။၁။၄၅၈။ ထေရ။၅။၂။၅၈၊
၁၈၉။ အပ၊၅။၂။၈။ စရိယာ၊၅။၂၀၅-၇။ ဒီ၊ဋီ၊
၂။၃၂၆။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၃၃။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၁၅၁။) (၃) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဏာမိတကာလ (ပု) | ပဏာမိတ + ကာလ |
မောင်းနှင့်-ပယ်ထုတ်-ရာ-အခါ-ကာလ။
စာတုမဝတ္ထုသ္မိဉ္စိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ
သဒ္ဓိ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနံ ပဏာမိတကာ-
လေ .... ဘဂဝတိ ခမာပိတေ။ ဒီ၊၅။၃။၁၇၅။

ပဏာမိတစိတ္တ (တိ) | ပဏာမိတ+စိတ္တ | ညွတ်-
ညွတ်ကိုင်း-စေအပ်သော စိတ်ရှိသော။ သူ။
ကရုဏာသမာဝဇ္ဇိတဟဒယောတိ ပါဏာနံ
အနုပရောဓေန ပဏာမိတစိတ္တော။ သံ၊ဋီ၊၁။
၃၃၄။

ပဏာမိတဘိက္ခု (ပု) | ပဏာမိတ+ဘိက္ခု | မောင်း
နှင့် -ပယ်ထုတ်-အပ်သော ရဟန်း။ တေသံ
ပဏာမိတဘိက္ခုနံ အနုဂ္ဂဏှနံ ယာစိ။ ဣတိ
ဝုတ်၊၅။၂၇၆။

ပဏာမိယတေ (ကာ၊ကမ္မ၊ကြိ) | ပ+နမု+ဏေ+
ယ+တေ | မောင်းနှင့်-ပယ်ထုတ်-အပ်၏။ ဧဝံ
ဇိနသာသနဝရေ ခလိတော ပဏာမိယတိ။
မိလိန္ဒ။၁၈၅-၆။

ပဏာမေတဗ္ဗ (တိ) | ပ+နမု+ဏေ+တဗ္ဗ | (၁)
မောင်းနှင့်-ပယ်ထုတ်-အပ်-သင့်-ထိုက်-
သော။ (၂) တွန်းအပ်သော၊ ဖွင့်-ဖယ်-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သော။ (၁) ဧဝဉ္စ ပန ဘိက္ခုဝေ
ပဏာမေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။၆၈။ ပဏာမေ-
တဗ္ဗောတိ အပသာဒေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၅။၃။၂၆၃။
ပဏာမေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ ပပုဗ္ဗ နမုဓာတု
အတ္ထပကရဏာဒိဝသေန ဣဓ အပသာဒ-
နတ္ထောတိ အာဟာ “အပသာဒေတဗ္ဗော”တိ။
ပါစိတ်၊ယော။၂၂၅။ (-ဝဇီရ။၂၄၉၊၃၂၉။)
(၂)န ဘိက္ခုဝေ ပတ္တဟတ္ထေန ကဝါဋံ ပဏာ-
မေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၄။၂၅၀။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၄၁။

ပဏာမေတိ (ကာ၊ကြိ) | ပ+နမု+ဏေ+တိ။
နမု နမနေ။ နမတိ။ .... ကာရိတေ “နာမေတိ၊
နာမယတိ။နာမေတွာ၊ နာမယိတွာ”တိ ရူပါနိ
ဘဝန္တိ။ နိတိ၊ဓာ။၁၃၃။ (ပြဏမယတိ-သံ။
ပဏာမေဏ-ပြာ) | (၁) ညွတ်-ညွတ်ကိုင်း
-စေ၏။ (၂)မောင်းနှင့်-ပယ်ထုတ်-၏။ (၃)

တွန်း၏၊ ဖွင့်-ဖယ်-၏။ (၁) ယံ အဉ္စလိ ပဏာမေတိ။ ပေဋကော။ ၂၇၉။ (-သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅။) (၂) ယေန ကာမံ ပဏာမေတိ၊ ဓမ္မော ဗလဝတ၊ (ဇာ၊ ၁။ ၃၈) နိစ္ဆိ .... တေန ဒိသာဘာဂေန သော ပဏာမေတိ နိဟရတိ။ ဇာ၊ ၅။ ၂၅။ (-ဝိ၊ ၅။ ၂၆။) (၃) ဝိသင်္ဂဟ။ ၁၇၄။) ပဏာမေထ-မ၊ ၅။ ၁၂။ ဥဒါန၊ ၁၆၃။ ဂစ္ဆထ ဘိက္ခဝေ ပဏာမေမိ ဝေါ၊ န ဝေါ မမ သန္တိကေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ မ၊ ၅။ ၁၂။ ဥဒါန၊ ၁၀၅။ ပဏာမေမိတိ နိဟရမိ။ မ၊ ၅။ ၁၂။ ဥဒါန၊ ၁၆၃။ (-ဝိသင်္ဂဟ။ ၁၇၄။) မ၊ ၅။ ၁၂။ သံ၊ ၅။ ၂၆။) ပဏာမေဟိ- သံ၊ ၅။ ၂၇။ သိရိံ ဟတ္ထေဟိ ပါဒေဟိ၊ ယေ ပဏာမေယျ အာဂတံ။ ထေရ၊ ၂၉။ ပဏာမေယျ နိဟရေယျ။ ထေရ၊ ၅။ ၁၅။ (-ဝဇီရ၊ ၂၄၉။) ပဏာမေသိ- ဝိ၊ ၄။ ၅၀။ ထေရ၊ ၂၀၃။ အပ၊ ၁။ ၆၄။ မိလိန္ဒ၊ ၁၈၅-၆၂၀။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၃၈။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၂၇။ ထေရ၊ ၅။ ၁၄၅။ ထေရ၊ ၅။ ၅၈၁။ အပ၊ ၅။ ၂၁၄။ ဝိမတိ၊ ၅။ ၂၆။ (၃) ပတ္တ-ဟတ္တာ ကဝါဠံ ပဏာမေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၅၀။ ပဏာမေယျ- ဝိ၊ ၄။ ၂၅၀။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၄၄၁။ ပဏာမေသိ- ဝိ၊ ၁။ ၁၀၁။ ၁၈၄။ ဝိ၊ ၅။ ၂၆။

ပဏာမေတုံ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပ+နမု+ဏေ+တုံ] (၁) မောင်းနှင်-ပယ်ထုတ်-ခြင်းငှါ။ (၂) တွန်းခြင်းငှါ၊ ဖွင့်-ဖယ်-ခြင်းငှါ။ (၁) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အသမ္မာဝတ္တန္တံ ပဏာမေတုံ။ ဝိ၊ ၃။ ၆၈၈။ (-ဝိ၊ ၅။ ၂၆။) (၂) န ကေဝလဉ္စ ကဝါဠမေဝ ပဏာမေတုံ န လဘတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၈။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၄၄၁။

ပဏာမေတွာ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပ+နမု+ဏေ+တွာ] ညွတ်-ညွတ်ကိုင်း-စေ၍။ (၂) မောင်းနှင်-

ပယ်ထုတ်-၍။ (၃) တွန်း၍၊ ဖွင့်-ဖယ်-၍။ (၁) ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္စလိ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၀။ ဝိ၊ ၃။ ၆၈။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၇။ ၄၄၈။ မ၊ ၅။ ၁၂။ ၂၆။ မ၊ ၃။ ၆၆။ သံ၊ ၁။ ၁၉၀-၂။ သံ၊ ၂။ ၇၅။ သံ၊ ၃။ ၁၄၅။ အံ၊ ၂။ ၂၀၉။ အံ၊ ၃။ ၄၄။ ဥဒါန၊ ၁၀၇။ ၁၃၈။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၄။ (-ဝိ၊ ၃။ ၄၆။ ဒိ၊ ၁။ ၄၇။ ဒိ၊ ၃။ ၃၂-၉၊ ၁၃၄။ မ၊ ၁။ ၂၃၅။ ၂၉၂။ မ၊ ၅။ ၄၈။ ၃၄၁။ မ၊ ၃။ ၃၇-၈။ သံ၊ ၁။ ၇၈။ ၁၉၁။ ၂၄၀။ အံ၊ ၁။ ၆၇။ ၁၈၁။ ၃၂၉။ သုတ္တနိ၊ ၃၃၀။ ၃၆၁။ ၃၇၀။ ထေရိ၊ ၄၂။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၂။ မိလိန္ဒ၊ ၂၂၄။ ၄၀၇။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၂၃၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၃၂။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၈။ အံ၊ ၅။ ၁၇၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၇။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၈၂။ ၁၂၀။ ထေရ၊ ၅။ ၅၃၆။ ထေရိ၊ ၄၂။ ၇၀။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၉၁။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၅၃၅။ ဇာ၊ ၅။ ၇၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၁၃။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၇။ ၂၉၄။) (၂) ဝိရိယေန နံ ပဏာမေတွာ၊ အရိယမဂ္ဂေါ ဝိသုဇ္ဈတိ။ သံ၊ ၁။ ၇။ နံ ပဏာမေတွာတိ ဧတံ ကိလေသဇာတံ နိဟရိတွာ။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၃၄။ (-သံ၊ ၅။ ၂၇၆။) (၃) ကဝါဠံ ပဏာမေတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၂။ (-ဝိ၊ ၄။ ၂၇၃-၄။ ဝိ၊ ၅။ ၁၈၂။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၂၃၁။ မ၊ ၅။ ၅၉။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂၂၅။ ဥဒါန၊ ၂၂၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၈၄။)

ပဏာမေထ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+နမု+ဏေ+ထ] မောင်းနှင်-ပယ်ထုတ်-ကုန်၏။ ပဏာမေတိ (၂) ကြည့်။

ပဏာမေန္တ (တိ) [ပ+နမု+ဏေ+အန္တ] (၁) ညွတ်-ညွတ်ကိုင်း-စေသောသူ။ (၂) မောင်းနှင်-ပယ်ထုတ်-သောသူ။ (၃) တွန်းသော၊ ဖွင့်-ဖယ်-သောသူ။ (၁) အပရာပရံ စိတ္တံ ပဏာမေန္တော.... န ဥပဋ္ဌာတိ။ ပေဋကော။ ၂၇၃။

(၂) အပ္ပဏာမေန္တော ဥပဇ္ဈာယော သာတိ-
သာရော ဟောတိ၊ ပဏာမေန္တော အနတိ-
သာရော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၆၉။ (-၇၀။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၇၅။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၃၄၈။ မဟာနိ၊ ၅။
၄၁၅။ ဝဇီရ။ ၂၄၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၀။) (၃) ပတ္တ-
ဟတ္ထဿ ကဝါဠုပ္ပဏာမနေ .... အဝ-
သေသာနိ ပဏာမေန္တဿ အာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။
၂၄၄။

ပဏာမေန္တိ (ကာ၊ ကြိ) | ပ+နမု+ဏေ+အန္တိ | တွန်း-
ကုန်၏၊ ဖွင့်-ဖယ်-ကုန်၏။ ပဏာမေတိ (၃)
ကြည်။

ပဏာမေမိ (ကာ၊ ကြိ) | ပ+နမု+ဏေ+မိ | မောင်း-
နှင်-ပယ်ထုတ်-၏။ ပဏာမေတိ (၂) ကြည်။

ပဏာမေယျ (ကာ၊ ကြိ) | ပ+နမု+ဏေ+ဧယျ |
(၁) မောင်းနှင်-ပယ်ထုတ်-ရာ၏။ (၂) တွန်း-
ရာ၏၊ ဖွင့်-ဖယ်-ရာ၏။ (၁) ပဏာမေတိ
(၂) ကြည်။ (၂) ပဏာမေတိ (၃) ကြည်။

ပဏာမေသိ (ကာ၊ ကြိ) | ပ+နမု+ဏေ+ဤ | (၁)
မောင်းနှင်-ပယ်ထုတ်-ပြီ။ (၂) တွန်းပြီ၊ တွန်း-
ထိုးပြီ။ (၁) ပဏာမေတိ (၂) ကြည်။ (၂)
ပဏာမေတိ (၃) ကြည်။

ပဏာဠ- ပနာလ (ပု၊ ထိ) | ပ+နလ+အ (ဏ)။
ဝါရိမဂ္ဂေါ ပဏာဠိတ္ထိ-ပုမေ စန္ဒနိကာ တု စ။
ဓာန်၊ ၆၃၈။ ဒွယံ ဟမ္ဘိယဒေဝါလယာဒိသု
လေမဂ္ဂေ။ .... နလ ဂန္ဓေ၊ အ၊ နဒါဒိ၊ ဥတ္တံ၊
ပဏာဠိ၊ အယံ ဣတ္ထိယံ၊ ပုမေ စ။ ဓာန်၊ ၆၃။
၆၃၈။ ဒွယေား ပြဏာလိ ပယသး၊ ပဒရုပ်
တြိမု တုတ္တရေ။ အမရ။ ၁၀၊ ၃၅။ ပြဏာလိ
(ညွှိ)၊ ပြ+နလ+ယဉ်၊ ဂေါရာ ငိမ်၊ ဏ တွမ်။
လေဝဟနမာဂေ.... ပရမ္မရာယာဉ္ဇ။ ပြဏာ-
လောပျုတြ ပု။ ဝါစပ္ပတိ။ ထိ-၌ ပဏာဠိ။

(ပဏာလ၊ ပဏာလိ-ဟြ) | (၁) ရေဖြန့်၊ ရေ
မြောင်း၊ ရေတံခါး၊ ရေထွက်ရာ လမ်းကြောင်း။
(၂) အဆင့်ဆင့်၊ အဆက်ဆက်။ (၁) ထောင့်
ကွင်းကြည့်။ (၂) သော ဝိသေသတော
လောကေ သမ္ဘာဝနီယဿ ဂရုကာတဗ္ဗဿ
အဘိပတ္တနာဟေတုကောတိ ပနာဠိကာယ
(ပဏာလိကာယ။ သံ၊ ၆။ ၁။ ၂၃၃) သတ္တာနံ
ဓမ္မသမ္ပဋိပတ္တိယာ ဗြဟ္မယာစနာဒိနိမိတ္တန္တိ
တံ ဒဿေန္တော “အပိ စာ”တိ အာဒိမာဟ။
ဒိ၊ ၆။ ၂။ ၆၁။ မ၊ ၆။ ၂။ ၁၃၃။ ထောင့်ကွင်းလည်း
ကြည့်။

ပဏာဠိကာ (ထိ) | ပဏာဠိ+က+အာ (ပြဏာ
လိကာ-သံ။ ပဏာလိအာ-ဟြ) | (၁) ရေဖြန့်၊
ရေမြောင်း၊ ရေတံခါး၊ ရေထွက်ရာ လမ်း-
ကြောင်း။ (၂) အဆင့်ဆင့်၊ အဆက်ဆက်။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏာဠိ (ထိ) | ပဏာဠ+ဤ | ရေဖြန့်၊ ရေမြောင်း၊
ရေတံခါး၊ ရေထွက်ရာ လမ်းကြောင်း။
အထက်ပုဒ်တို့ကြည့်။

ပဏိဒဟတိ (ကြိ) | ပ+နိ+ဓာ+အ+တိ။ ဓာ
ဓာရဏေ၊ ဒဓာတိ၊ ဝိဒဓာတိ။ .... နိဒဟတိ။
ကုဟိ ဒေဝ နိဒဟာမိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁၀၅။ ဒဟ-
တိတိ ဓာ ဓာရဏေ။ တိမိ လေ စ .... ဒွိဘာ-
ဝေါ.... ပုဗ္ဗဿ ဓဿ ဒေါ .... ရသယော၊
ပရဿ ဣမိနာ ဟော၊ ပုဗ္ဗဿရလောပေါ။
မောဂံ၊ ပဠိကာ။ ၅၊ ၁၀၃။ (-ရူ။ ၅၀၈။ နိတိ၊
သုတ္တ။ ၁၀၅၉။) (ပြဏိဒဓာတိ-သံ) | ထား-
၏။ (က) ဖြစ်-တည်-စေ၏၊ ဆောက်တည်
၏။ (ခ) လိုလား-တောင့်တ-၏၊ ဆုပန်-ဆု
တောင်း-၏။ (က) ဘဝင်္ဂါရမ္မဏတော
အညသ္မိ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ ပဏိဒဟတိ
ဌပေတိတိ ပဏိမိ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၀။ ပါပိကံ

ဣန္ဒြိယ ပဏိဒဟတိ(မဟာနိဋ္ဌ)တိ လာမကံ
 ပတ္ထနံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။မဟာနိဋ္ဌ။၁၇၉။ အနု-
 သုတိလဒ္ဓံ ပန ပရိကပ္ပသိဒ္ဓံ အရဟတ္တံ
 ဥဒ္ဓိဿ ပတ္ထနံ ဌပေတိ။ တတ္ထ စိတ္တံ ပဏိ-
 ဒဟတိ။ မဇ္ဈိမ။၃၈၃။ (-အံ၊၁။၄၆၁။ အဘိ၊
 ပ။၁၂၂။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။ မဟာနိဋ္ဌ။၉၁၊
 ၃၈၈။) ပဏိဒဟိဿာမ-အံ၊၁။၄၆၁။ (ခ)
 အပ္ပဋ္ဌိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒ-
 ဟတိ။ မဇ္ဈိမ။၂၃၇။ ပဏိဒဟတိတိ ပတ္ထနာ-
 ဝသေန ဌပေသိ။ မဇ္ဈိမ။၁၇၃။ ပတ္ထနာဝ-
 သေန ဌပေသိတိ ပတ္ထနာဝသေန စိတ္တံ ပဝ-
 တ္တေသိ။ မဇ္ဈိမ။၃၇၀။(-အံ၊၂။၃၁၀။ ပဋိသံ။
 ၂၆၁-၂။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၆၄၊၂၉၅၊၃၃၂။ မဇ္ဈိမ။
 ၂၇-၈၊၃၃။ ပဋိသံ၊၄၂။၁၆၇-၈။ မဟာနိဋ္ဌ။
 ၂၇၈။ မဇ္ဈိမ။၇၂။ မဇ္ဈိမ။၃၁၇။) ပဏိဒ-
 ဟထ -ဝိမာန၊၄။၃၁၂။ ပဏိဒဟိ- သံ၊၃။
 ၁၃၅။ နေတ္ထိ၊၄။၂၃၂။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၉၅။ ပဏိ-
 ဓေသိ-နေတ္ထိ။၁၂၀။နေတ္ထိ၊၄။၂၃၂။ နေတ္ထိ၊ဝိ။
 ၂၉၅။ ပဏိဒဟိဿတိ (ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၆)တိ
 ပတ္ထေဿတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၀။(-သံ၊၂။၄၉၁။
 ပဋိသံ၊၄။၁။၄၇။ ပဋိသံ၊၄။၂။၂၆၄။)

ပဏိဒဟထ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+အ+ထ] ထားကုန်
 လော၊လိုလား-တောင့်တ-ကုန်လော။အထက်
 ပုဒ်(ခ)ကြည်။

ပဏိဒဟန (န) [ပ+နိ+ဓာ+ယု] ထားခြင်း၊ ဖြစ်-
 တည်-စေ-ခြင်း။ စိတ္တဋ္ဌပနာတိ စိတ္တဿ
 ပဏိဒဟနာ။အံ၊ဋီ၊၁။၂၆၆။(-မဇ္ဈိမ။၃၁၇။)

ပဏိဒဟန္တ (တိ) [ပ+နိ+ဓာ+အ+အန္တ] ထား
 သော။ (က) ဆောက်တည်သော၊သူ။ (ခ)
 လိုလား-တောင့်တ-သော၊သူ။ (က) တဿ
 ကသ္မိဒ္ဓိဒေဝ ပဿာဒနိယေ နိမိတ္တေ စိတ္တံ
 ပဏိဒဟတော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ။ သံ၊၃။

၁၃၅။ (-မဇ္ဈိမ။၃၅-၇။) (ခ) ပတ္ထယန္တဿ
 ဟောတိ။ ပဏိဒဟန္တဿ ဟောတိတိ။ အာ-
 မန္တာ။အဘိ၊က။၂၅၇။ (-သုတ္တနိဋ္ဌ၊၁။၄၄။)

ပဏိဒဟိ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+လ္လ] ထားပြီး၊ လိုလား-
 -တောင့်တ-ပြီး။ ပဏိဒဟတိ (ခ)ကြည်။

ပဏိဒဟိတဗ္ဗ (တိ) [ပ+နိ+ဓာ+တဗ္ဗ] ထားအပ်
 သော၊ ဆောက်တည်အပ်သော။ ကိသ္မိဒ္ဓိဒေဝ
 ပဿာဒနိယေ နိမိတ္တေ စိတ္တံ ပဏိဒဟိတဗ္ဗ
 (သံ၊၃။၁၃၅)န္တိ .... ကမ္မဋ္ဌာနစိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ။
 သံ၊၄။၃။၂၃၉။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၉။)

ပဏိဒဟိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+နိ+ဓာ+တွာ] ထား၍၊
 လိုလား-တောင့်တ-၍။ ပဏိဓာယ ကြည်။

ပဏိဒဟိဿတိ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+ဿတိ] ထား
 လတ္တံ၊ လိုလား-တောင့်တ-လတ္တံ။ ပဏိ-
 ဒဟတိ(ခ)ကြည်။

ပဏိဒဟိဿာမ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+ဿာမ] ထား
 ကုန်လတ်အံ၊လိုလား-တောင့်တ-ကုန်လတ်
 အံ။ ပဏိဒဟတိ(ခ)ကြည်။

ပဏိဓာန (န) [ပ+နိ+(ဌာ)ဓာ+ယု။ ပတ္ထနာ
 ပဏိဓာနဉ္စ၊ ပုရိသေ ပဏိဓိရိတော။ ဓာနံ။
 ၄၂၆။ ဌာ ဂတိနိဝတ္တိမိ။ ပနိဒ္ဓယပုဗ္ဗော ပတ္ထ-
 နာယံ၊ ယု၊ ဣတ္ထံ၊ ဓတ္တံ။ ဓာနံ၊ဋီ၊၄၂၆။
 တထာ ဣော နဿ ပပရိအာဒိတော။ ပနိ-
 ဓာနံ ပဏိဓာနံ။ ရူ၊၄၂။ ပြဏိဓာန(န) ပြဏိ-
 ဓိယတေ။ ပြ+နိ+ဓာ+လျှုဋ်။ ပြယတေ၊
 အဘိနိဝေဂေ၊ ယောဂဂါဠောက္ကေ စိန္တန-
 ဝိဂေပရူပေ သမာဓိဘေဒေ စ။ ထောမ။
 (ပဏိဟာဏ-ပြာ) | (၁) ထားခြင်း။ (က)
 ဖြစ်-တည်-စေခြင်း၊ ဆောက်တည်ခြင်း။
 (ခ) လိုလား-တောင့်တ-ခြင်း၊ ချပုန်-ဆု

တောင်း-ခြင်း။ (တိ) (၂) ထားရာ၊ လိုလား-
 တောင့်တ-ရာ၊ ဆုပန်-ဆုတောင်း-ရာ
 (အခါ)။ (၁) (က) သမ္မာ ပဏိဓိတိ တဿ
 အတ္တနော သမ္မာ ပဏိဓာနံ နိယုဉ္ဇနံ၊ ဌပနန္တိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၁၁၁။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၂။
 ၁၆။ တံ ပန တဿ စိတ္တဿ ပဏိဓာနံ
 ဌပနန္တိအာဟာ “ဌပေဟိ”တိ။ သံ၊ ဌိ။ ၂။ ၅၃၈။
 (-ဝဇီရ၊ ၁၄၉။ ဒိ၊ ဌိ။ ၂။ ၃၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ။ ၁။
 ၄၂၈။) (ခ) ဣတိ ပဏိဓာနမ္ပိ သမ္ပါဒေတုံ
 အသမတ္ထာယ ဣတ္ထိယာ ကုတော ဗုဒ္ဓဘာ-
 ဝေါ။ မ၊ ဌ။ ၄။ ၈၆။ အံ၊ ဌ။ ၁။ ၃၆၃။ အဘိ၊ ဌ။ ၂။
 ၄၁၈။ ယာယ သဒ္ဓါယ ဒီပကံ ရသဗလဿ
 သန္တိကေ ဗောဓိယာ စိတ္တံ အဘိနိဟရိ ပဏိ-
 ဓာနံ အကာသိ။ မူလ၊ ဌိ။ ၁။ ၂၄။ (-ထေရ၊ ဌ။
 ၁။ ၁၀၅။ ထေရ၊ ဌ။ ၂။ ၁၀၅၇။ ထေရိ၊ ဌ။ ၉၃။
 ၁၅၀။ အပ၊ ဌ။ ၁။ ၂၃၁။ ၃၀၀။ ၃၃၄။ ၃၄၂။ အပ၊
 ဌ။ ၂။ ၅၁၅။ ၆၀၁။ ၉၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။ ၂။ ၁။ နေတ္ထိ၊
 ဌ။ ၁၅၉။ ဒိ၊ ဌိ။ ၁။ ၅၈၇၂။ သိ၊ ဌိ။ သစ်၊ ၁။ ၂။ ၁၉။
 ၂၅၅-၉၂၆၄။ ဒိ၊ ဌိ။ ၃။ ၂၁၄။ မ၊ ဌိ။ ၁။ ၅၅။ သံ၊
 ဌိ။ ၂။ ၈၄။ အံ၊ ဌိ။ ၁။ ၄၉။ အနု၊ ဌိ။ ၂။ ၂၂၇။) (၂)
 ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ တထာဂတဿ ဒဿ
 ပါရမိယော။ ဓမ္မ၊ ဌ။ ၂။ ၂၇၅။ (-ဝဇီရ၊ ၈၁၅။
 အံ၊ ဌိ။ ၃။ ၂၃။)

ပဏိဓာနက (န) | ပဏိဓာန+က | (အာရုံတို့၌
 စိတ်ကို) ချထားခြင်း၊ လိုလား-တောင့်တ-
 ခြင်း။ ပဏိဓာနကဝသေန ပဏိဓိ။ အဘိ၊
 ဌ။ ၁။ ၃၆၉။ မဟာနိ၊ ဌ။ ၃၃။ ပဏိဓာနက-
 ဝသေနာတိ စိတ္တဿ ရူပါဒီသု ဌပနက-
 ဝသေန။ မူလ၊ ဌိ။ ၁။ ၁၆၈။

ပဏိဓာနကာလ (ပု) | ပဏိဓာန+ကာလ | ထား
 ရာ၊ ဆုပန်-ဆုတောင်း-ရာ အခါ။ တဿ
 အာဒိမ္ပိ ပဏိဓာနကာလေပိ ပဗ္ဗဇိတေနေဝ

ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။ ၁၁၆။ (-စရိယာ၊ ဌ။ ၂၇၅။)

ပဏိဓာနပစ္စယ (ပု) | ပဏိဓာန+ပစ္စယ | ထားခြင်း
 ဟူသော အကြောင်း။ (က) (အာရုံတို့၌ စိတ်
 ကို) ချထားခြင်းဟူသော အကြောင်း၊ လိုလား-
 တောင့်တ-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။ (ခ) ဆု
 ပန်-ဆုတောင်း-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။
 စေတသော ပဏိဓာနပစ္စယာ တဒဘိနန္တတိ။
 မ၊ ၃။ ၂၃၇။ မဟာနိ၊ ၂၆။ (က) စေတသော
 ပဏိဓာနပစ္စယာတိ စိတ္တဿ ဌပနကာ-
 ရဏာ။ မဟာနိ၊ ဌ။ ၉၃။ (ခ) ပဏိဓာနပစ္စ-
 ယာတိ ပတ္ထနာဌပနကာရဏာ။ မ၊ ဌ။ ၄။ ၁၇၃။

ပဏိဓာနသမ္ပတ္တိကာရဏ (န) | ပဏိဓာန+သမ္ပတ္တိ
 + ကာရဏ | (ဘုရားအဖြစ်ကို) ဆုပန်-ဆု
 တောင်းမှ ပြည့်စုံခြင်း၏ အကြောင်း။ ဣမာနိ
 ဟိ ပဏိဓာနသမ္ပတ္တိကာရဏာနိ။ မ၊ ဌ။ ၄။
 ၈၆။ အံ၊ ဌ။ ၁။ ၃၆၃။ အဘိ၊ ဌ။ ၂။ ၄၁၈။ နေတ္ထိ၊
 ဌ။ ၁၅၉။

ပဏိဓာယ ၁ (ကြိ၊ ဝိ) | ပ+နိ+ဓာ+တွာ။ တွာ-
 ကို ယ-ပြု။ (ပြဏိဓာယ-သံ။ ပဏိဟာယ-
 ပြာ) | ထား၍။ (က) တန့်ထား၍။ (ခ)
 ဆောက်တည်၍။ (ဂ) လိုလား-တောင့်တ-
 ၍။ (က) ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိ
 ဥပဋ္ဌပေတွာ။ ဝိ၊ ၁။ ၈၉။ အံ၊ ၁။ ၅၃၁။ ပဋိသံ။
 ၁၇၃။ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာတိ ဥပရိမ-
 သရိရံ ဥဇုကံ ဌပေတွာ၊ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိ-
 ကဏှကေ ကောဋိယာ ကောဋိ ပဋိပါဒေတွာ။
 ဝိ၊ ဌ။ ၂။ ၁၃။ အံ၊ ဌ။ ၂။ ၃၈၄။ ပဋိသံ၊ ဌ။ ၂။ ၈၉။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၂။ (-ဝိ၊ ၂။ ၁၄၅။ ဝိ၊ ၃။ ၃၂။ ဒီ၊ ၁။
 ၆၇။ ဒီ၊ ၂။ ၂၃၀။ ဒီ၊ ၃။ ၄၀။ မ၊ ၁။ ၇၀၂။ ၈၁။
 ၃၄၂။ မ၊ ၂။ ၁၀၀။ ၈၄-၈။ မ၊ ၃။ ၁၄၅။ ၅၅။
 ၁၂၅။ ၁၃၁။ ၂၈၁။ သံ၊ ၁။ ၁၇၂။ ၁၈၁-၂။ သံ၊ ၃။
 ၂၇၁။ ၂၈၀-၇။ အံ၊ ၁။ ၁၈၃။ အံ၊ ၂။ ၈၁။ အံ၊ ၃။

၂၃၂၄၂၄။ ပဋိသံ။၁၇၃။ ဥဒါနံ။၁၀၀-၈၊
 ၁၂၇။ အံ၊၅၂။၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁၂၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။၃၄၇။ ခုဒ္ဒက၊၅။၂၁၃။ ဥဒါန၊၅။၂၉၁။
 သုတ္တနိ၊၅။၁၂၀။ ထေရ၊၅။၂။၁၀၁။ ဇာ၊၅။
 ၁။၅၂၇။ သာရတ္ထ၊၂။၁၉၄။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၃။
 မ၊ဋီ၊၃။၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၄၂။) (ခ) မိစ္ဆာ
 မနံ ပဏိဓာယ၊ မိစ္ဆာ ဝါစဉ္စ ဘာသိယ။
 ဣတိဝုတ်။၂၃၆-၇။ မိစ္ဆာ မနံ ပဏိဓာယာတိ
 အဘိဇ္ဈာဒိနံ ဝသေန စိတ္တံ အယောနိသော
 ဌပေတွာ။ ဣတိဝုတ်၊၅။၂၀၈။ (-သံ၊၁။
 ၄၀၊၁၅၁-၄။ အံ၊၁။၃၁၀။ အံ၊၂။၃၁၀။ အံ၊၃။
 ၃၉၅-၆။ သုတ္တနိ။၃၈၂။ ဇာ၊၁။၂၃၃။ နေတ္ထိ။
 ၁၁၁၊၁၆၁။ မိလိန္ဒ။၁။ ဣတိဝုတ်၊၅။၂၄၂။
 သုတ္တနိ၊၅။၂၃၆။ ထေရ၊၅။၁။၄၃၉။ ထေရ၊
 ၅။၂။၁၀၁။ နေတ္ထိ၊၅။၂၂၇။ ဇာ၊၅။၄။၁၁၂။
 မ၊ဋီ၊၃။၄၁။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၈၉၊၃၄၃။) (ဂ)အည-
 တရော ဘိက္ခု ပဏိဓာယ အရညေ ဝိဟရတိ
 “ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေသတိ”တိ။ ဝိ၊၁။
 ၁၃၉။ ပဏိဓာယာတိ ပတ္ထနံ ကတွာ။ ဝိ၊၅။
 ၂။၉၂။ ပဏိဓာယာ (ဒီ၊၃။၁၉၉)တိ ပတ္ထ-
 ယိတွာ။ဒီ၊၅။၃။၂၁၄။ပဏိဓာယာတိ တဏှာ-
 ဝသေန ပဏိဒဟိတွာ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၂၉။ (-
 မ၊၁။၁၀၆၊၁၄၆။ သံ၊၂။၃၈၇။ အံ၊၂။၂၁၈၊
 ၄၃၉။ အံ၊၃။၂၅၃။ အဘိ၊ဝိ။၃၉၂။ ဝိမာန။
 ၂၉။ အပ၊၂။၁၆၆။မဟာနိ။၁၇၃၊၃၆၈။ မူဠနိ။
 ၂၇၃။ မ၊၅။၁။၃၄၃၊၃၇၃။ အံ၊၅။၃။၇၈။ အဘိ၊
 ၅။၂။၄၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၊၅၀။ ဇာ၊၅။၃။၄၅၀။
 မဟာနိ၊၅။၁၆၆၊၂၉၃။ ဝိမတိ၊ ၁။၆၀။ သီ၊ဋီ၊
 သစ်၊၁။၃၃၃။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၈၆၊၁၁၈။ သံ၊ဋီ၊
 ၂။၄၆၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၅၄။)

ပဏိဓာယ ၂ (ပု) | ပ+နိ+ဓာ+ဏ။ ရူ။၅၆၄-
 ကြည်။| အမွန်-အမြတ်-ထားအပ်သော၊ လို
 လား-တောင့်တ-အပ်သော(လှူဖွယ်)။ဝိစေ-

ယျ ဒေတီတိ “ ဣမဿ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ
 ဘဝိဿတိ၊ ဣမဿ န မဟပ္ပလံ”န္တိ ဧဝံ ပဋိ-
 ဂ္ဂါဟကပရိယေသနဝသေန ဒါနံ ဝါ ပဏိ-
 ဓာယဝသေန ဒါနံ ဝါ ဝိစိနိတွာ ဒေတိ။အံ၊၅။
 ၃။၂၃၁။ ဝိစေယျ ဒေတီတိ ဧတ္ထ ဒွေ ဝိစိန-
 နာနိ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံ ဒက္ခိဏာဝိစိနနဉ္စ။
 အံ၊ဋီ၊၃။၂၃၉။

ပဏိဓိ (ပု၊န) | ပ+နိ+ဌာ+ဏ။ ပတ္တနာ ပဏိ-
 ဓာနဉ္စ၊ ပုရိသေ ပဏိဓိရိတော။ ဓာနံ။၄၂၆။
 ဌာ ဂတိနိဝတ္တိမှိ။ ပနိဒ္ဒယပုဗ္ဗော ပတ္တနာယံ၊
 ယု၊ ဏတ္ထံ၊ ဧတ္ထံ။ ဣမှိ ပဏိဓိ။ အယံ ပုရိ-
 သေ ပုလ္လိင်္ဂေ။ ယာစနာပျုတြ။ ဓာနံ၊ဋီ။၄၂၆။
 ပ+နိ+ဓာ+ဏ။ ယထာရဟဝဏ္ဏော၊ ပဏိဓိ၊
 အပသပေါ၊ဖသောပျုတြ။ .... ပဏိဓိယုတေ
 ဧယျမသ္မိံ ပဏိဓိ၊ဣ။ဓာနံ၊ဋီ။၃၄၇။ယထာ-
 ဟဝဏ္ဏံ ပြဏိဓိရပသပိစ္ဆရး သုစး။ အမရ။
 ၁၈၊၁၃။ ပြဏိဓိ ပြာထနေ စရေ။ အမရ။
 ၂၃၊၉၉။ ပြကပေဏ နိဓီယတေ ဌေယျမတြ။
 ဥပသင်္ဂေ ဃေား ကိး (ပါဏိနိ၊၃၊၃၊၉၂။)
 “ပြဏိဓိ ယာစနေ စရေ”ဣတိ ဟံမး။
 ဗျာချာသုဓာ။ ပြဏိဓာနမ်၊ ပြဏိဓီယတေ ဝါ၊
 ကိး။ ဗျာချာသုဓာ။ ပြဏိဓိ (ပု) ပြဏိဓိ-
 ယတေ။ ပြ+နိ+ဓာ+ကိ။ စရေ၊ အနုစရေ၊
 ယာစနေ၊ အဝဓာနေ စ။ ထောမ။ (ပဏိပိ-
 ဩ) | (၁) (အာရုံတစ်ခုတည်း၌) စိတ်ကို
 ထားခြင်း၊ဆောက်တည်-တည်ကြည်-ခြင်း။
 (၂) တောင့်တခြင်း၊ဆုတောင်း-ဆုပန်-ခြင်း။
 (၃) တပ်မက်-တပ်စွန်း-ခြင်း၊ တဏှာ။ (၁)
 ဟိနာ သညာ .... ဟိနော ပဏိဓိ။ သံ၊၁။
 ၃၆၇။ ပဏိဓိတိ စိတ္တဌပနံ။ သံ၊၅။၂။၁၂၈။
 ပဏိဓိ ပတ္တနာ၊ သာ ပန တထာ တထာ
 စိတ္တဿ ဌပနဝသေန ဟောတီတိ အာဟ
 “စိတ္တဌပန”န္တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၃၇။ စေတနာပတ္တ-

နာနံ ဝသေန စိတ္တဋ္ဌပနာ ပဏိမိ နာမ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၃၇၀။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈။ (- သံ၊၁။၃၂၄။
 အံ၊၁။၃၃။အံ၊၃။၄၂၈။အဘိ၊က။၂၆၂။ ပဋိသံ။
 ၁၃၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၄၂၀။ အံ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၂၂၇။ မူလဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။ အနုဋ္ဌ၊၂။၂၂၇။)
 (၂) ပဏိမိ ပဇာတော အပ္ပဏိဟိတာနု-
 ပဿနာဝသေန ဇာတာ ဓမ္မာ အညမည်
 နာတိဝတ္တန္တိ။ ပဋိသံ။၃၂။ ပဏိမိန္တိ သုခ-
 ပတ္ထနံ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၄။ မနသိကာရော
 စေတနာ ပတ္ထနာ ပဏိမိတိ။ အဘိ၊က။၂၆၂။
 တတ္ထ ပတ္ထနာ ပဏိမိတိ စေတနာယေဝေတံ
 ဝေဝစနံ။ ကုသလစေတနာယေဝ ဟိ ပကပ္ပ-
 ယမာနာ ပတ္ထနာတိ ပကပ္ပနာဝသေန ဌိတ-
 တ္တာ ပဏိမိတိ စ ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၀။
 (-အဘိ၊က။၁၉၄၊၂၉၈၊၃၆၇၊၄၁၀။ ပဋိသံ။
 ၂၃၂၊၂၆၁။ ထေရ၊၂၆၃၊၂၉၆၊၃၄၄။ အပါ၊၁။
 ၅၈၊၁၁၅၊၁၂၈၊၃၀၁၊၃၄၅။ အပါ၊၂။၁၁၉။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၆။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၊
 ၁၅၇။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၆၊၁၈၀၊၃၅၂။ သာရတ္ထ၊၂။
 ၂၈၇။ ဝိမတိ၊၁။၂၄၃။) (၃) ယော ရာဂေါ
 သာရာဂေါ ... ဒုတိယာ ပဏိမိ ဘဝနေတ္ထိ။
 အဘိ၊ဓ။၂၁၅။ ပဏိဓာနကဝသေန ပဏိမိ။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၆။ ယဿူဘယန္တေ ပဏိမိဓ
 နတ္ထိ။ သုတ္တန်။၄၀၄။ ပဏိမိ ဝုစ္စတိ တဏှာ။
 မဟာနိ။၈၄။ ပဏိမိတိ တဏှာ။ သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၄၅။ (-ပဋိသံ။၈၉။မဟာနိ။၆၊၃၂။စူဠနိ။
 ၂၇၊၂၄၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၄၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၅။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၂၇၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၁၊၁၆၅၊၂၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉၇၊၃၀၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၃၊
 ၂၁၀။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၅။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၀၉။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၀၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။ မူလ
 ဋ္ဌ၊၃။၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆၃။)

ပဏိမိအနုပညာနက္ခသလ (တိ) | ပဏိမိ+ အနုပ-
 ဌာန+ကုသလ | တပ်မက်-တပ်စွန်း-ခြင်း၏
 မထင်ခြင်း၌-လိမ္မာ-ကျွမ်းကျင်-သောသူ။
 အပ္ပဏိဟိတုပညာနက္ခသလော ဟောတိ။
 ပဏိမိအနုဌာနက္ခသလော ဟောတိ။ ပဋိသံ။
 ၂၂၄။ ပဏိမိအနုဌာနက္ခသလော အဘိနိ-
 ဝေသာနုပညာနက္ခသလောတိ ဧတေသု သာ-
 မိဝစနေန သမာသပဒစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော။
 ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၅။

ပဏိမိကမ္မ (န) | ပဏိမိ+ကမ္မ | ဝန်ခံ-ဆုတောင်း-
 -သည်အတိုင်း ပြုခြင်း၊ ဆုတောင်းပြည်၍
 နတ်ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်း။ သန္တိကမ္မ ပဏိမိ-
 ကမ္မ ဘူတကမ္မ။ ဒီ၊၁။၁၁။တသ္မိံ ပန သမိဒ္ဓေ
 တဿ ကရဏံ ပဏိမိကမ္မ နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၉၁။ တဿာတိ သန္တိပဋိဿဝဿ၊ ယော
 “ပဏိမိ”တိ စ ဝုတ္တော။ ယထာပဋိဿဝဋ္ဌိ
 ဥပဟာရေ ကတေ ပဏိမိ အာယာစနာ
 ကတာ နိယျာတိတာ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၁။
 (-သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၇၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၅။)

ပဏိမိကာရကကိလေသာဘာဝ (ပု) | ပဏိမိ+
 ကာရက+ကိလေသ+အဘာဝ | တောင့်တ
 ခြင်းကို ပြုတတ်သော ကိလေသာတို့၏ မရှိ
 ခြင်း။ တဿ ဝိပဿနာ အပ္ပဏိဟိတာ နာမ
 ဟောတိ။ ကဿော? ပဏိမိကာရကကိလေ-
 သာဘာဝါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၆။ ပဏိမိကာရက-
 ကိလေသာဘာဝါတံ သုခပဏိမိအာဒိပစ္စ-
 ယာနံ ကိလေသာနံ ဝိက္ခမ္ဘနတော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၂၁၄။

ပဏိမိတွာ (ကြိ၊ဝိ) | ပ+နိ+ဓာ+တွာ။ ဓာ-၏
 အာ-ကို ဣ-ပြု။ ရူ၊၆၄၂- ကြည်။ | ထား၍၊
 ဆောက်တည်၍။ တတ္ထ စိတ္တံ ပဏိမိတွာ၊
 လဘာမိ အစလံ ပဒံ။ အပါ၊၁။၄၀၁။

ပဏိမိပဋိပက္ခ (တိ) [ပဏိမိ+ပဋိပက္ခ] တပ်မက်
ခြင်း-တဏှာ-၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ အဘိဇ္ဇာ-
ဝိနယနော ဣန္ဒြိယသံဝရော...ပဏိမိပဋိ-
ပက္ခတော အပ္ပဏိဟိတံ နာမ ဝိမောက္ခမုခံ။
နေတ္ထိ၊ ဋီ။ ၁၁၉။

ပဏိမိဓလ (န) [ပဏိမိ+ဓလ] ဆုတောင်း-ဆု
ပန်-ခြင်း၏ အကျိုး။ ဘဒ္ဒေ ဘဝဿု မုဒိတာ၊
လစ္ဆသေ ပဏိမိဓလံ။ အပ၊ ၂။ ၂၄၈။ ထေရိ၊
၄။ ၁၈။

ပဏိမိမဟန္တ (တိ) [ပဏိမိ+မဟန္တ] ဆုတောင်း-
ဆုပန်-ခြင်းဖြင့် မြတ်သောသူ။ မဟာပုရိ-
သဿာတိ ပဏိမိသမာဒါနကရဏာဒိဂုဏ-
မဟတော ပုရိသဿ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၂။ ပဏိမိ
။ ပ ။ မဟတောတိ ဧတ္ထ ပဏိမိမဟတော
သမာဒါနမဟတောတိ အာဒိနာ ပဓ္စေကံ
မဟန္တ-သဒ္ဓေါ ယောဇေတဇော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၂။
(-သိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၈။)

ပဏိမိဝိရဟိတဋ္ဌ (ပု) [ပဏိမိ+ဝိရဟိတ+အတ္ထ]
တပ်မက်ခြင်း-တဏှာ-မှ ကင်းသည်၏
အဖြစ် ဟူသော-အနက်-သဘော။ အပ္ပဏိ-
ဟိတဋ္ဌေနာတိ ပဏိမိဝိရဟိတဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊
၄။ ၂။ ၁၈၉။

ပဏိမိသမ္ပန္န (တိ) [ပဏိမိ+သမ္ပန္န] (၁)ဆောက်
တည်-တည်ကြည်-ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊
သူ။ (၂) ပြည့်စုံသော တောင့်တခြင်းရှိသော၊
ဆုတောင်း-ဆုပန်-မျှ ပြည့်စုံသောသူ။ (၁)
ဣရိယာပထစရိယာ စ ပဏိမိသမ္ပန္နာနံ။
ပဋိသံ၊ ၂။ ၁၅။ စူဠနိ၊ ၂။ ၂၃၂။ တတ္ထ ပဏိမိ-
သမ္ပန္နာ နာမ ဣရိယာပထာနံ သန္တတ္တာ
ဣရိယာပထဂုတ္တိယာ သမ္ပန္နာ အကမ္ပိတ-
ဣရိယာထာ ဘိက္ခုဘာဝါနရူပေန သန္တေ-

နေဝ ဣရိယာပထေန သမ္ပန္နာ။ ပဋိသံ၊ ၄။
၂။ ၁၃၉။ စူဠနိ၊ ၄။ ၉၁။ (-ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၅၇။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈၊ ၁၆၉။) (၂)
အကပ္ပိတဣရိယာပထာ စ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော
ပဏိမိသမ္ပန္နာ။ မဟာနိ၊ ၃။ ၅၅။ အကပ္ပိတ-
ဣရိယာပထာ စာတိ အသမ္ဘိတဣရိယာ-
ပထာ။ ပဏိမိသမ္ပန္နာတိ ပရိပုဏ္ဏပုဏ္ဏနာ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၃၈၈။

ပဏိဓေဟိ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+အ+တိ။ အ-ကို စ-
ပြု။ စူ၊ ၄၈၇။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၆၃။ နိတိ၊ သုတ္တ။
၁၀၂၃။] ထား၏၊ စိတ်၌ ထား၏။ (က) ဆောက်
တည်၏။ (ခ) တောင့်တ၏၊ ဆုတောင်း-
ဆုပန်-၏။ (က) ပဏိဓေဟိ ဂဟပတိ
“အနာဂတမဒ္ဓါနံ ရာဇာ အဿံ စက္က-
ဝတ္တိ”တိ။ သံ၊ ၂။ ၄၉၁။ ပဏိဓေဟိတိ ပတ္ထ-
နာဝသေန ဌပေဟိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၉။ (- သံ၊ ၁။
၁၃၄၊ ၂၀၂။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၆။) တသ္မိံ စ ဓမ္မေ
ပဏိဓေသိ မာနသ(နေတ္ထိ၊ ၁၂၀) နိ ဣမိနာ
ပဋိလဒ္ဓဓမ္မံ အဟမ္ပိ သန္တိကရေယျန္တိ စိတ္တံ
ပဏိဒဟိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၃၂။ (-နေတ္ထိ၊ ၀။ ၂၉၅။)
(ခ) ပဏိဓေဟိ မာရိသ အသုကဿ ကုလဿ
မဟေသိယာ ကုန္တိန္တိ။ သော တဿ အာ-
ယာစနဟေတု တံ ကုလံ ပဏိဓေတိ။ မိလိန္တ။
၁၃၂။ သော ဟိ ဒီပကံရံ သမ္ပုခါ ဒိဿှာ
ပဏိဓေသိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၄၄။ (-အပ၊ ၄။ ၂။
၆၁။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၄။)

ပဏိဓေသိ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+ဤ] တောင့်တပြီး
ဆုတောင်း-ဆုပန်-ပြီး။ အထက်ပုဒ် (ခ)
ကြည်။

ပဏိဓေသိ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+ဣ] စိတ်၌ ထားပြီး
ဆောက်တည်ပြီး။ ပဏိဓေဟိ (က) ကြည်။

ပဏိဓေဟိ (ကြိ) [ပ+နိ+ဓာ+အ+ဟိ] (က) စိတ်၌

ထားလော့၊ ဆောက်တည်လော့။ (ခ) တောင်
တလော့၊ ဆုတောင်း-ဆုပန်-လော့။ ပဏိ-
မေတိ-ကြည့်။

ပထဝီ (ကြိဝိ) [ပ+နိ+ပတ+တွာ။ "ရစ္စန္တိ
ယောဂဝိဘာဂေန အညသ္မာပိ။ ၅။ ၆၄၃။ (-
မောက်။ ၅။ ၁၆၆-၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၂၀၃။) (ပြ-
ဏိပတျ-သံ) | ပျပ်ဝပ်-ရိက္ခိ-ရိခိ-ဦးညွတ်
-၍။ တဿ တမိ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ပဏိပစ္စ
တထာဂတံ။ အပ၊ ၂။ ၁၄၀။ (-၂၂။ ထေရီ၊ ၄။
၁၃၂။)

ပထဝီတတိ (ကြိ) [ပ+နိ+ပတ+အ+တိ | ပျပ်ဝပ်-
ရိက္ခိ-ရိခိ-ဦးညွတ်-၏။ သရဏာဂမနာ-
မိပ္ပယေနော ပဏိပတတိ ဧတေနာတိ
ပဏိပါတော။ ဒီ၊ ၄။ ၂၇၉။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။
၁၈၀။ မ၊ ၄။ ၂၃၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁။ န တာဝါဟံ
ပဏိပတိ၊ ဣဿာမာနေန ဝဉ္စိတော။ ထေရီ။
၂၈၂။ န တာဝါဟံ ပဏိပတိန္တိ ယာဝ မံ
ဘဂဝါ .... န တဇ္ဇေတိ၊ တာဝ အဟံ န
ပဏိပါတနံ အကာသိ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၈၃။

ပထဝီတန (န) [ပ+နိ+ပတ+ယု | ပျပ်ဝပ်-ရိက္ခိ-
-ရိခိ-ဦးညွတ်-ခြင်း။ ပဏိပတနဇ္ဇေတ္ထ
အဘိဝါဒနပစ္စုဒ္ဓာနအဉ္ဇလိကမ္မသာမိစိကမ္မ-
မေဝ၊ သဗ္ဗတ္ထ စ အတ္ထတော ယထာဝုတ္တဒိဋ္ဌိ-
ဇုကမ္မမေဝ ဝေဒိတဉ္စ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၁၈၀။
(-အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။)

ပထဝီတိ (ကြိ) [ပ+နိ+ပတ+ဣ | ပျပ်ဝပ်-ရိက္ခိ-
-ရိခိ-ဦးညွတ်-ပြီ။ ပဏိပတတိ-ကြည့်။

ပထဝီပါတ (ပု) [ပ+နိ+ပတ+ဏ။ ဧကော နဿ။
ပဏိဓာနံ။ ပဏိမိ၊ ပဏိပါတော။ နိဟိ၊ သုတ္တ။
၉၁။ (-၅။ ၄၂။) ပဏိပါတဂမနန္တာ(ဝိ၊ ၄။ ၁၂။
၂၅၄)တိ ဧတ္ထ ပဏိတိ ကရော။ ယထာ ပါဒ-

ပဒသဒ္ဒါ ဒီဃရဿဝသေန ဟုတွာ စရဏံ
ဝဒန္တိ။ စဝံ ပါဏိပဏိသဒ္ဒါ ကရံ ဝဒန္တိ။ တဿ
ဝုတ္တံ "ပဏိတိ ကရော"တိ။ ပတနံ ပါတော၊
ပဏိနော ပါတော ပဏိပါတော။ အတ္ထတော
အဉ္ဇလိပဏမနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဿ
ဂမနန္တ ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ ပါစိတ်၊ ယော။
၂၁၃။ ပ.နိ-ရှေးရှိသော ပတဓာတ်နောင်
ကရဏတ္တံ ဧက သက်၍ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဟူသော
သရဏဂမနကို ဟောသော ပဏိပါတ-ပုဒ်
ပြီးသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ ပဏိပါတအရ ပရမ
နိပစ္စကာရကို ပြသဖြင့် လက်ဟော ပါဏိ
(ပဏိ) မဟုတ်ကြောင်း သိသင့်၏။ ဝိ၊ ပိ၊
ဓာနံ။ ပြဏိပါတ (ပု) ပြ+နိ+ပတ+ဃာနံ။
ပြဏာမေ။ ထောမ။ ဝါစပုတိ။ (ပဏိဝါယ-
ပြာ) | (၁) ပျပ်ဝပ်-ရိက္ခိ-ရိခိ-ဦးညွတ်-
ခြင်း။ (၂) ပျပ်ဝပ်-ရိက္ခိ-ရိခိ-ဦးညွတ်-
ကြောင်း တရား၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ၊ ပဏိပါတသရ
ဏဂုံ။ ယင်းသရဏဂုံသည် (၁) ရတနာသုံး
ပါးအား မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းခြင်း ဟူသော
အတ္တသန္တိယျာတန သရဏဂုံ၊ (၂) ရတနာသုံး
ပါးထံတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းခြင်းဟူသော တပု
ရာယဏ သရဏဂုံ၊ (၃) ရတနာသုံးပါးထံ
တပည့်ခံခြင်းဟူသော သိဿဘာဝုပဂမန
သရဏဂုံ၊ (၄) ရတနာသုံးပါး၌ လွန်စွာ တပ်ဝပ်
အလေးအမြတ်ပြုခြင်းဟူသော ပဏိပါတ
သရဏဂုံအားဖြင့် သရဏဂုံ ၄-ပါးတို့တွင်
၄-ပါးမြောက်သရဏဂုံ ဖြစ်သည်။ (၁) တံ
မဂ္ဂဖလသုခေန သုခိတံ သန္တိန္ဒြိယံ သန္တ-
မာနသံ နိသိန္တံ ဒိဿော ပဏိပါတံ ကတွာ
အမစ္စာ အာဟံသု။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၆၂။ (-၉၁။
အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀။)
(၂) ဣမိနာ ပဏိပါတေန၊ စာဂေန ပဏိမိဟိ
စ။ အပ၊ ၂။ ၁။ ၁၉။ တယိဒံ စတုဓာ ဝတ္တတိ ....

ပဏိပါတေနာတိ။ .... ပဏိပါတော နာမ
 အဇ္ဇာဒိ ကတွာ အဟံ အဘိဝါဒနပစ္စုန္နာန-
 အဉ္စလိကမ္မသာမိစိကမ္မံ ဗုဒ္ဓါဒိနံယေဝ တိဏ္ဍံ
 ဝတ္ထုနံ ကရောမိတိ မံ ဓာရေထာတိ ဧဝံ
 ဗုဒ္ဓါဒိသု ပရမနိပစ္စကာရော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၆။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၇။အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၈။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၁၄။
 သာရတ္ထ၊၁။၄၁၇။သရဏဂမနာဓိပ္ပါယေနေဝ
 ပဏိ ပတတိ ဧတေနာတိ ပဏိပါတော။
 သဗ္ဗတ္ထ ယထာဝုတ္တဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဝသေနေဝ
 အတ္ထော ဝေဒိတတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၂၃၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၂။ ထေရ၊ဋ္ဌ။
 ၂။၁၈၁။ ဝိမတိ၊၁။၈၇။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၈၀။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂။)

ပဏိပါတကမ္မ (န) [ပဏိပါတ+ကမ္မ] ပျပ်ဝပ်-
 ရိကျိုး-ရိခိုး-ဦးညွတ်-ခြင်း အမျှ။ အပစိ-
 တိကမ္မန္တိ ပဏိပါတကမ္မ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၉။ သီ၊
 ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၅၂။

ပဏိပါတကရဏ (န) [ပဏိပါတ+ကရဏ] ပျပ်
 ဝပ်-ရိကျိုး-ရိခိုး-ဦးညွတ်-မျှကို ပြုခြင်း။
 ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဿရဏဝသေနေဝ ဇောဓိယံ ပ-
 ဏိပါတကရဏန္တိ အာဟာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂ-
 ဝတော သမ္မုခေါ ဝိယ နိပစ္စကာရံ ဒသေ-
 တွာတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၄။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅၉။)

ပဏိပါတကာရ (ပု) [ပဏိပါတ+ကရ+ဏ။ ထိ-၌
 ပဏိပါတကာရိ။] ပျပ်ဝပ်-ရိကျိုး-ရိခိုး-
 ဦးညွတ်-ခြင်းကို ပြုသောသူ။ နိဝါတဝုတ္တိတိ
 ပဏိပါတကာရိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။

ပဏိပါတကာရီ (ထိ) [ပဏိပါတကာရ+ဤ]
 ပျပ်ဝပ်-ရိကျိုး-ရိခိုး-ဦးညွတ်-ခြင်းကို ပြု
 သော မိန်းမ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏိပါတကမန (န) [ပဏိပါတ+ဂမန] ပျပ်ဝပ်-

ရိ ကျိုး-ရိခိုး-ဦးညွတ်-ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။
 တံ ပရေသံ ဝါစာယ ပါကဋ် ကရောန္တော
 ပဏိပါတဂမနဉ္စ ဂစ္ဆန္တော ဧဝံ ဝဒတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၂၅၄။

ပဏိပါတသရဏဂမန (န) [ပဏိပါတ+သရဏ
 ဂမန] ပျပ်ဝပ်-ရိကျိုး-ရိခိုး-ဦးညွတ်-ခြင်း
 ဟူသော သရဏဂုံ၊ ပဏိပါတသရဏဂုံ။ တံ
 ပရေသံ ဝါစာယ ပါကဋ် ကရောန္တော ပဏိ-
 ပါတသရဏဂမနံ ဂစ္ဆတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။

ပဏိပါတသီလ (တိ) [ပဏိပါတ+သီလ] ပျပ်ဝပ်-
 ရိကျိုး-ရိခိုး-ဦးညွတ်-ခြင်းဟူသော အလေ့
 ရှိသော၊ သူ။နိဝါတဝုတ္တိတိ ပဏိပါတသီ-
 လော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။)

ပဏိပါတာရဟ (တိ) [ပဏိပါတ+အရဟ] ပျပ်ဝပ်
 -ရိကျိုး-ရိခိုး-ခြင်းငှါ ထိုက်သော၊သူ။ နိပစ္စ-
 ကာရာရဟန္တိ ပဏိပါတာရဟံ။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၃၃၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၉။

ပဏိယ (န) [ပဏ+ဏျ။ (ပဏိအ-ဟြ)] (၁)
 ရောင်းအပ်သော ဥစ္စာ၊ ရောင်းကုန်။(တိ) (၂)
 ရောင်း-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော(ဥစ္စာ)။ဣဓ
 ဘိက္ခဝေ ပါပဏိကော ပဏိယံ ဇာနာတိ
 ဣဒံ ပဏိယံ ဧဝံ ကိတံ၊ ဧဝံ ဝိက္ကယမာနံ
 ဧတ္တကံ မူလံ ဘဝိဿတိ ဧတ္တကော ဥဒ-
 ယောတိ။ အံ၊၁။၁၁၄။ ပဏိယန္တိ ဝိက္ကာ-
 ယိကဘဏ္ဍံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၆။ ဝိက္ကာယိကဘဏ္ဍန္တိ
 ဝိက္ကယေတဗ္ဗဘဏ္ဍံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈။ ပဏိယာနိ
 (ဒီ၊၂။၂၇၄)တိ ဘဏ္ဍာနိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၄၀၀။ (-
 ဝိမာန။၁၁၇။ ပေတ။၁၉၄။ဇာ၊၁။၃၀၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၆၃၊၃၆၆။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၃၁၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၆၃
 -၇။) (၂)သစ္စာပနံ သစ္စာကာရောဝိက္ကေ-ယျံ
 ပဏိယံ တိသု။ ဓာန်။၄၇၁။ ဒွယံ ဝိက္ကနိ-

ယဒဗ္ဗေ။ ဝိက္ခိနိတဗ္ဗန္တိ ဝိက္ခေယျံ။ ဧကော။ ပဏ
ဗျဝဟာရေ။ ဧကော။ ဒွေပိ တီသု။ ဓာန်၊ ဇီ။
၄၇၁။ ဝိကြေယံ ပဏိတဝျံ စ။ ပဏျံ ကြ-
ယာဒယ ဩပု။ အမရ။ ၁၉၊ ၈၂။ ပဏျံ (တြိ)
ပဏ+ကမဏိ ယတ်။ (၁) ဗျဝဟတ္ထဗျေ၊ (၂)
ဝိကြေယေ စ အမရး။ ဝါစပုတိ။

ပထိယအဿဇ္ဇနက (တိ) [ပဏိယ+အဿ+
ဇ္ဇနက] ရောင်းအပ်သော မြင်းတို့ကို မွေးမြူ
သောသူ။ သော အဟံ နေဝ ဥဒယံ န ဂေဟ-
တော ဒိန္နဓနံ အဝိဂစ္ဆိ၊ ပဏိယအဿဇ္ဇန-
ကော နာမ ဇာတောသ္မိတိ ဒဿေတိ။ အံ၊ ဌ၊
၂။ ၃၇၀။

ပထိယဘဏ္ဍာ (ပု၊ န) [ပဏိယ+ဘဏ္ဍာ] ရောင်းအပ်
သော-ဥစ္စာ-ဘဏ္ဍာ၊ ရောင်းကုန်။ ဝယပ္ပတ္တာ
မာတုဂါမာ ပန ပဏိယဘဏ္ဍာသဒိသာ၊
ဟတ္ထေ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဘဂ္ဂေ အင်္ဂဝိကလံ မာ-
တုဂါမံ ဇီရုတ္တန္တာ နိဋ္ဌဘိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။
၃၁၃။

ပထိဟိတ (တိ) [ပ+နိ+ဓာ+တ။ ပ-သဒ္ဓေါ
ပကာရာဒိကဗ္ဗု - ပတ္တနာဒိသု။ - ပတ္တနေ
ပဏိဟိတံ။ ရူနာ-၁၂၆။ နိဝိယိတ္တာတိ နိဟိ-
တော ကွစိ ဓာတု တိအာဒိနာ ဝိဿ ဟိ
တပ္ပစ္စယေ။ ဧဝံ ဝိဟိတော။ ရူ။ ၆၃၃။ ဓာဿ
ဟိ။ - နိဟိတော နိဟိတဝါ။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၀၈။
(-ပါဏိနိ။ ၇၊ ၄၊ ၄၂။ ကာတန္တု၊ ကိတ်။ ၇၈။)
(ပြဏိဟိတ-သံ။ ပဏိဟိယ-ဟြာ)၊ (၁)ထား-
-တည်စေ-အပ်သော။ (က)ဆောက်တည်-
အဓိဋ္ဌာန်-အပ်သော။ (ခ) ဆုတောင်း - ဆုပန်
-အပ်သော။ (ဂ) လိုလား-တပ်မက်-အပ်
သော။ (၂) မှားသောအားဖြင့် တင်ထား
အပ်သော။ (၁)ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ
ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ။ တထာ

တထာ နံ ပဇာနာတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၃၂။ မ၊ ၁။ ၇၁။
ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ယေန ယေန ဝါ အာ-
ကာရေနဿ ကာယော ဌိတော ဟောတိ၊
တေန တေန နံ ပဇာနာတိ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၅၈။
မ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၇။ ပဏိဟိတောတိ ယထာ ယထာ
ပစ္စယေဟိ ပကာရေဟိ နိဟိတော ဌပိတော။
ဒီ၊ ၆။ ၂။ ၃၀၆။ မ၊ ၆။ ၁။ ၃၅၃။ (-ဒီ၊ ၃။ ၈၆။ အံ၊
၁။ ၇၁။ ပဋိသံ။ ၄၀၂။ ဓမ္မ၊ ၁၉။ နေတ္ထိ။ ၁၂၀။
ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၆၀-၁။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၇၀၊ ၁၅၇။ အံ၊ ၅။ ၂။
၁၅၃။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၅၈။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၁၀၆၊ ၃၁၀။
ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၂၁၀။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂။ ၄၁၄။ ဥဒါန၊ ၅။ ၁၅။
ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၂။ ၅။ ဝိမာန၊ ၅။ ၁၈၇။ နေတ္ထိ၊ ၅။
၂၃၁။ သီ၊ ၆။ ၁။ ၁၅၉။ ဒီ၊ ၆။ ၂။ ၃၀၈။ ဒီ၊ ၆။
၃။ ၆၈၊ ၁၆၉၊ ၂၆၃။ မ၊ ၆။ ၁။ ၃၆၅။ နေတ္ထိ၊ ၆။
၂၉၅။) (က) ဝိဟာရံ မေ ပဝိဋ္ဌဿ၊ စေတ-
သော ပဏိဝိ အဟု။ ထေရ။ ၂၆၃။ ဣဒါနိ
ဝုစ္စမာနာကာရော စေတသော ပဏိဝိ
အဟောသိ၊ ဧဝံ မယာ စိတ္တံ ပဏိဟိတန္တိ
အတ္ထော။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၄၃၉။ (-ဇာ၊ ၂။ ၉၃။ ဇာ၊
၅။ ၅။ ၃၉၂။) (ခ) ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော၊
အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ။ ၂၃၁။
ပဏိဟိတောတိ တဏှာဝသေန ပဏိဟိတော
ပတ္တိတော။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၁၅၀။ (-ပဋိသံ။ ၆၆။
ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၄။) (ဂ) စတ္တာရိ စ ဈာနာနိ
စတသော စ အရူပသမာပတ္တိယော။ အယံ
ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ။ ၂၃၇။
တဏှာယ အာလမ္ဗိတော ပဏိဟိတော။
အနာလမ္ဗိတော အပ္ပဏိဟိတော။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။
၁၅၇။ (၂) ဧကဓမ္မသ္မိမ္မိ အာရောပေတွာ ဌပေ-
တဗ္ဗသခါတေန စ ပဏိဒဟိတဗ္ဗဋ္ဌေန ပဏိ-
ဟိတသံခံ ဂတေန သတ္တပဏိဝိနာ အပ္ပဏိ-
ဟိတာ ခန္ဓာ။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၁၆၉။

ပထိဟိတစိတ္တ (တိ) [ပဏိဟိတ+စိတ္တ] ထားအပ်

သော စိတ်ရှိသော၊ သူ။ သမ္မာ ပဏိဟိတ-
စိတ္တော ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညော ဝိသုဒ္ဓါသယော
ဟောတိ။ ဥဒါနဋ္ဌ။ ၁၅။

ပထမိတဒတ္တ (တိ) [ပဏိဟိတ+ဒတ္တ] ထားအပ်
သော အပြစ်ဒဏ်ရှိသော၊ အပြစ်ဒဏ် အပေး
ခံရသော၊ သူ။ သုလာဝုတော ပုရိသော လုဒ္ဒ-
ကမ္မော၊ ပဏိဟိတဒတ္တော အနသတ္တရူပေါ။
ပေတ။ ၁၉၀။ ပဏိတဒတ္တောတိ ဌပိတ-
သရိရဒတ္တော။ ပေတဋ္ဌ။ ၂၂၅။

ပထမိတပုဋ္ဌိပဿဒ္ဓိ (ထိ) [ပဏိဟိတ+ ပဋ္ဌိပ-
ဿဒ္ဓိ] လိုလား-တောင့်တ-အပ်သော ငြိမ်း
အေးခြင်း။ ပဌမဿ ဈာနဿ ပဋိလာဘော
ဝါ ဝိပါဏော ဝါ။ ပ။ နေဝသညာနာသညာ-
ယတနသမာပတ္တိယာ ပဋိလာဘော ဝါ ဝိပါ-
ဏော ဝါ။ အယံ ပဏိဟိတပုဋ္ဌိပဿဒ္ဓိ
ဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ။ ၂၃၇။ ဝသိပတ္တိယာ ဟိ
သဗ္ဗော ဈာနပ္ပယောဂေါ စ သမာပတ္တိပ-
ယောဂေါ စ ပဋိပဿဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ တသ္မာ
ပဋိလာဘော “ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမောက္ခော”တိ
ဝုတ္တော။ ဝိပါဏော ပန ဈာနဿ သမာ-
ပတ္တိယာ စ ပဋိပဿဒ္ဓိ ဟောတိတိ ဥဇုက-
မေဝ။ ပဋိသံ၊ ၄၂၂။ ၁၅၂။

ပထိတ (န) [ပ+နိ+တ။ အပဝဂေါ ဝိရာဂေါ
စ၊ ပဏိတမဇ္ဈတံ ပဒံ။ ဓာန်။ ၈။ ပဓာနဘာဝံ
နိတံ ပဏိတံ။ ဓာန်၊ ၉။ ပဏိတံ ပရမံ သေ-
ယျော၊ ဂါမဏိသေဋ္ဌသတ္တမာ။ ဓာန်၊ ၆၉၅။
ပဓာနဘာဝံ နိတံ ပဏိတံ၊ နိ နယေ၊ ကမ္မနိ
တော။ ဓာန်၊ ၆၉၅။ ပဏိတော တိသု မဓု-
ရေ၊ ဥတ္တမေ ဝိဟိတေပျထ။ ဓာန်။ ၉၄၀။
တထာ ဣဏာ နဿ ပပရိအာဒိတော၊ ပနိ-
ဓာနံ ပဏိဓာနံ-ပဏိတံ။ ရူ။ ၄၂။ “ပဏိ-
ဓာနန္တိ အာဒိသု ဥပသဂ္ဂဿ၊ ပဏာမော

ပဏိတန္တိ အာဒိသု ဓာတုနံ နကာရဿ စ
ဏတ္တံ။ ရူ၊ ၄၂။ ပဓာနေ ပဏိတံ၊ ပဓာနံ
ပဓာနတ္တံ။ ရူ၊ ၄၂-၁၂၆။ ပဓာနဘာဝံ နိတံ
ပဏိတာ၊ ဥတ္တမာ။ ရူ၊ ၆၃။ ပြဏိတး သံည
တောနလး။ အမရ။ ၁၇၂၀။ ပြဏိတမု-
ပသမ္ပန္တံ။ အမရ။ ၁၉၄၅။ ပြဏမ နိတး
ပြဏိတ ဥပသမ္ပန္တေ က တေ ကိပေ ပြဝေ-
ဂိတေ။ သံညဋ္ဌတာဂေါ စ ဣတိဟေမစန္ဒြး။
ဈာချာသုဓာ။ ပြဏိယတေသ္မ ကမဏိ ဣး
(၃၂။ ၁၀၂။)။ ပြဏိတ (တြိ) ပြ+နိ+တ္တ။
ပါဏေန ရူပရသာနုထာဘာဝါပန္နေ ပဒါ-
ထေ၊ ကိပ္ပေ၊ နိဝေဂိတေ၊ ဝိဟိတေ စ၊
ယေ သည တာဂေါ(ပု)။ ယ ပါတြိဘောဒေ
(ညွှိ) ထောမ။ (ပဏိအ-ဟြ)] (၁) နိဗ္ဗာန်။
(တိ) (၂) မြင့်မြတ်သော။ (က) မရောင့်ရဲ-
မတင်းတိမ်-အားမရ-စေနိုင်သော။ (ခ) ချီး
မွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော။ (၃) သာယာ
အပ်သော၊ ချိုမြိန်-ကောင်းမွန်-သော။ (၁)
ပဏိတဉ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ
ပဏိတဂါမိဉ္စ မဂ္ဂံ။ သံ၊ ၂။ ၅၄၁။ ဥတ္တမဋ္ဌေန
ပဏိတံ။ သံ၊ ၄။ ၁၄၉။ အတပ္ပကဋ္ဌေန ဝါ
ပဏိတံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၈။ ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ
ပဏိတံ၊ ယဒဇ္ဈဂါ သကျမုနိ သမာဟိတော။
ခုဒ္ဒက။ ၅။ သုတ္တနိ။ ၃၁၂။ ဥတ္တမဋ္ဌေန ပန
အတပ္ပကဋ္ဌေန စ ပဏိတန္တိ။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ။ ၁၅၀။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁၂၈၀။ (-သံ၊ ၃။ ၁၉၈-၉။ အံ၊ ၁။
၁၃၂။ အံ၊ ၃။ ၃၄၄။ နေတ္တိ။ ၄၇။ မိလိန္ဒ။ ၃၀၉။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၇။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၁၁၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၈။) ဟိနာ ဓမ္မာ။ မဇ္ဈိမာ ဓမ္မာ။
ပဏိတာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ၈။ ၃။ ဥတ္တမဋ္ဌေန
အတပ္ပကဋ္ဌေန စ ပဏိတာ၊ လောကုတ္တရာ
ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၈၇။ ရူပါဝစရကုသလာနံ
ဓမ္မာနံ ဘာဝနာ အတ္ထိ ဟိနာ၊ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ

အတ္ထိ ပဏိတာ။ ပဋိသံ။ ၂၈။ ပဓာနဘာဝံ
 နိတာ ပဏိတာ၊ ဥတ္တမာတိ အတ္ထော။ အာ-
 ယုဟနဝသေန အယံ ဟိနမဇ္ဈိမပဏိတတာ
 ဝေဒိတဗ္ဗာ။ .... အပရိယာပနာယ ဟိနမဇ္ဈိ-
 မတ္တာဘာဝါ ပဏိတာ စေ ဝုတ္တာ။ သာ ဟိ
 ဥတ္တမဋ္ဌေန အတပ္ပကဋ္ဌေန စ ပဏိတာ။
 ပဋိသံ၊ ၁၂။ (-ဝိ၊ ၁၂။ ၁။ ဝိ၊ ၅။ ၂၄။
 ဒီ၊ ၁။ ၃၃။ ၇။ ဒီ၊ ၁။ ၄။ မ၊ ၁။ ၂။ ၃၅။ မ၊ ၂။
 ၁၁။ ၄၅။ သံ၊ ၁။ ၄၁။ သံ၊ ၂။ ၉၉။ ၄၂။ သံ၊ ၁။
 ၂၃။ အံ၊ ၁။ ၂။ အံ၊ ၂။ ၅။ ၁၆။ ၂၄။ အံ၊ ၁။
 ၃၇။ ၄၁။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၂။ ၁။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။
 ၃။ ခုဒ္ဒက။ ၅။ ဣတိဝုတ်။ ၂၆။ သုတ္တနိ။
 ၃၂။ မဟာနိ။ ၂။ ၆။ ၃၅။ စူဠနိ။ ၁။ ၄။
 နေတ္ထိ။ ၈၄။ မိလိန္ဒ။ ၂၆။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၃။ ၈။
 ဒီ၊ ၁။ ၉။ ၁။ ၈။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ မ၊ ၁။ ၄။ ၁။ ၈။
 သံ၊ ၁။ ၁။ ၁။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၁။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၄။
 ၂၀။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၃။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၄။
 ၂၃။ ၂၅။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၁။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။
 ၂၀။ ၂။ ၃။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၆။ ၄။ ၂။ ၁။ ၂။ ၁။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂။ ၄။ ၅။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၅။
 ၂။ ၃။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၂။ ၁။ သုတ္တနိ။
 ၅။ ၁။ ၂။ ၉။ ပေတ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ထေရီ၊ ၁။ ၁။ ၉။
 အပ၊ ၁။ ၁။ ၁။ မဟာနိ၊ ၁။ ၉။ ၂။ ၁။ ဇာ၊ ၁။
 ၄။ ၂။ ၄။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄။ ၅။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။ ၁။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၈။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 ၉။ မူလ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 ၃။ ၄။ အနု၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 အနု၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။
 (က) အတ္ထိ ဘိက္ခုဝေ အညေဝ
 ဓမ္မာ ဂမ္ဘိရာ ဒုဒ္ဒသာ ဒုရနဗေဓာ သန္တာ
 ပဏိတာ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ အတိတ္ထိကရဏဋ္ဌေန

ပဏိတာ သာဒုရသဘောဇနံ ဝိယ။ ဒီ၊ ၁။
 ၉။ ပဏိတ(အံ၊ ၁။ ၅။ ၁။)နိ အတပ္ပကံ။ အံ၊ ၁။
 ၂။ ၃။ ၆။ (-ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၈။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၅။ သံ၊ ၁။
 ၂။ ၉။ ၂။ ၈။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၆။ အံ၊ ၂။ ၃။ ၇။ သုတ္တနိ။
 ၃၂။ နေတ္ထိ။ ၇၄။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၁။ ၅။ ဒီ၊ ၁။
 ၂။ ၄၄-၅။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂။ ၇။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။
 ၁။ ၂။ ၅။ ၁။ ၃။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၅။ ဝိမာန၊ ၁။
 ၉။ စူဠနိ၊ ၁။ ၇။ ၁။ ၈။ ၃။ ၇။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၁။
 (ခ) မဇ္ဈိမပဏိတာ စက္ကာဒယော မဇ္ဈိမာ စေဝ
 ပဏိတာ စ ဓာတု။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၇။ သမ္ဘာ-
 ဝိတာ ပဏိတာ။ မူလ၊ ၁။ ၂။ ၄။ ပဏိတာ
 (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ၈။)တိ သမ္ဘာဝိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၁။ ၇။ (၃) သုစိ ပဏိတံ ကာလေန၊ ကပ္ပိယံ
 ပါနဘောဇနံ။ အံ၊ ၁။ ၇။ ၄။ ခုဒ္ဒက။ ၈။ ပေတ။
 ၁။ ၂။ ပဏိတနိ ရသုပပနံ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၃။
 ပဏိတနိ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁။ ၄။
 ပဏိတနိ ဥဋ္ဌာရံ။ ပေတ၊ ၁။ ၂။ ၅။ ပဏိတ
 (စူဠနိ၊ ၅။)နိ ဩဇေနံ။ စူဠနိ၊ ၁။ ၁။ (-ဝိ၊ ၂။
 ၃။ ၁။ ၂။ ၃။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၅။ ၇။ ဝိ၊ ၁။ ၃။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၁။
 ဒီ၊ ၁။ ၇။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ သံ၊ ၁။ ၄။ ၆။ အံ၊ ၁။ ၁။
 ၁။ ၉။ ၅။ အပ၊ ၁။ ၁။ ၅။ ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၉။ မိလိန္ဒ။
 ၁။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၄။ ၁။ ၉။ ၁။ ၃။ ၁။ ၆။ ၆။ ၇။ ဝိ၊ ၁။
 ၁။ ၁။ ၆။ ၅။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၃။ ၆။ ကင်္ခါ၊ ၂။ ၇။ ဝိ၊
 သင်္ဂဟ။ ၂။ ၁။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၆။ မ၊ ၁။ ၁။ ၉။ မ၊ ၁။
 ၂။ ၈။ မ၊ ၁။ ၃။ ၃။ မ၊ ၁။ ၄။ ၄။ ၁။ သံ၊ ၁။
 ၁။ ၇။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၅။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၇။ အံ၊ ၁။
 ၈။ ၂။ ၇။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁။ ၈။ ၁။ ၁။ ၅။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂။ ၆။
 သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂။ ၈။ ဝိမာန၊ ၁။ ၄။ ပေတ၊ ၁။ ၂။
 ၄။ ၁။ ၅။ ၈။ ၁။ ၂။ ထေရီ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ၁။ ထေရီ၊ ၁။
 ၉။ ၁။ ၃။ ထေရီ၊ ၁။ ၅။ ၁။ ၃။ အပ၊ ၁။ ၂။ ၁။
 စရိယာ၊ ၁။ ၈။ ၂။ ၉။ မဟာနိ၊ ၁။ ၂။ ၉။ ၁။
 ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၆။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၄။ ၁။ ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၁။
 ဇာ၊ ၁။ ၄။ ၁။ ၁။ ၁။ ၆။ ဇာ၊ ၁။ ၆။ ၇။ ဇာ၊ ၁။ ၇။

၁၅၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၆၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၇။
သီ၊ ၉။ ၁၆။ ၂။ ၃၀၈။ ဒီ၊ ၉။ ၂။ ၇၄။ ဒီ၊ ၉။ ၂။ ၃၇။)

ပထိတဂါမိ (တိ) [ပဏိတ+ဂါမိ] နိဗ္ဗာန်သို့ -
သွား-ရောက်-တတ်သော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်
ကြောင်း ဖြစ်သော (လမ်း)။ ပဏိတ (၁)-
ကြည့်။

ပထိတစိတ္တသန္တာန (တိ) [ပဏိတ+စိတ္တ+ သန္တာန]
မြင့်မြတ်သော စိတ်အစဉ်ရှိသော၊ သူ။ အဓိ-
ဂတမဂ္ဂဗလဿ အရိယပုဂ္ဂလဿ ပဏိတ-
လောကုတ္တရမေဃပယောဂေန ပဏိတစိတ္တ-
သန္တာနတ္တာ .... မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာ။ ပဋိသန္ဓေ၊
၂။ ၂၄၈။

ပထိတစိဝရ (န) [ပဏိတ+စိဝရ] ကောင်းမြတ်
သော သင်္ကန်း။ ဘဂဝတာ ဟိ အနုညာတ-
တ္တာယေဝ ဘိက္ခုဟိ ဇီဝကဝတ္ထု အာဒိ ကတ္တာ
ပဏိတစိဝရံ လဒ္ဓံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၃။ (-၃၉၃။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၅။)

ပထိတဇီဝိတ (န) [ပဏိတ+ဇီဝိတ] ကောင်းမြတ်
သော အသက်မွေးမှု။ ဣဓေကန္တော ပဏိတ-
ဇီဝိတံ ဇီဝန္တော ပရံ လူခဇီဝိတံ ဇီဝန္တံ အတိ-
မညတိ။ မဟာနိ၊ ၃။ ၁။ ၀။

ပထိတဇ္ဈာန (န) [ပဏိတ+ဇ္ဈာန] မြင့်မြတ်သော
ဇ္ဈာန်။ ဧဝမိမ ပဏိတဇ္ဈာနဝသေန စတုသဋ္ဌိ-
ကပ္ပါ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၂။

ပထိတဋ္ဌ (ပု) [ပဏိတ+အတ္ထ] မြင့်မြတ်သည်၏
အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော၊ မရောင့်ရဲ
-မတင်းတိမ်-စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
-အနက်-သဘော။ သန္တဋ္ဌော အဘိညေ-
ယျော၊ ပဏိတဋ္ဌော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ။
၁၆။ အတပ္ပကတ္တာ ဥတ္တမတ္တာ စ ပဏိတ-
ဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၈၈။ ဧတ္ထ စ စတုတ္ထဇ္ဈာ-

နတော ပဋ္ဌာယ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။
သာပိ သန္တဋ္ဌေန ပဏိတဋ္ဌေန စ သုခန္တိ ဝုတ္တာ။
မ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။ ပဏိတဋ္ဌေနာတိ ဘာဝနာ-
ဝိသေသဝိသိဋ္ဌေန အတပ္ပကဘာဝေန သေဋ္ဌ-
ဘာဝေန စ၊ ပစ္စယဝိသေသေန ပဓာနဘာဝံ
နိတန္တိပိ ပဏိတံ။ မ၊ ၉။ ၂။ ၅၁။

ပထိတတမ (တိ) [ပဏိတ+တမ] အထူးသဖြင့်
ကောင်းမြတ်သော၊ အလွန်-ချို့မြိန်-ကောင်း
မြတ်-သော။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကာမာဝစရဒေဝါနံ
သုဓာအာဟာရော။ သာ ဟေဋ္ဌိမေဟိ ဥပရိ-
မာနံ ပဏိတတမာ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၉။ ၁။ ၁၅၉။
(-စရိယာ၊ ၄။ ၂။ ၀။ သီ၊ ၉။ ၁။ ၄၂၃။)

ပထိတတရ (တိ) [ပဏိတ+တရ] အထူးသဖြင့်
ကောင်းမြတ်သော။ (က) အလွန်-မရောင့်
ရဲ-မတင်းတိမ်-စေနိုင်သော။ (ခ) အလွန်-
ချို့မြိန်-ကောင်းမွန်-သော။ (က) မာနသ-
ကေဟိ ဘော ဂေါတမ ကာမေဟိ ဒိဗ္ဗကာမာ
အဘိက္ကန္တတရာ စ ပဏိတတရာ စ။ မ၊ ၂။
၁၇၃။ ပဏိတတရာတိ အတပ္ပကတရာ။ မ၊ ၄။
၃။ ၁၅၁။ (-ဒီ၊ ၁။ ၅၈၊ ၂။ ၀။ ၉၊ ၂။ ၁။ ၀။ သံ၊ ၂။ ၂။ ၀၊
၄၂၄။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၊ ၁။ ၇၁၊ ၂။ ၅၊ ၄၁၄။ အံ၊ ၂။
၃၀၈။ အံ၊ ၃။ ၃၆၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄၊ ၃။ ၄။ မ၊ ၄။
၃။ ၂၊ ၃။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၊ ၁။ ၅၄၊
၃။ ၂။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၁၄၊ ၃။ ၄။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၇၈။)
(၂) သာဒုတရန္တိ မဓရတရံ ပဏိတတရံ။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၆။

ပထိတတရသဒ္ဓိန္ဒြိယ (န) [ပဏိတတရ + သဒ္ဓိ-
န္ဒြိယ] အထူးသဖြင့် မြင့်မြတ်သော သဒ္ဓိန္ဒြိယ၊
အလွန်-မရောင့်ရဲ-မတင်းတိမ်-စေနိုင်သော
သဒ္ဓါ ဣန္ဒြိယ။ တတော ပဏိတတရသဒ္ဓိန္ဒြိ-
ယဿ ပဋိလာဘာ ပုရိမတရသဒ္ဓိန္ဒြိယာ
နိဿဋ္ဌံ ဟောတိ။ ပဋိသံ။ ၂။ ၀။ ၇။ တတော ပဏိ-

တရသဒ္ဓိန္ဒြိယဿ ပဋိလာဘာတိ တတော
ဝိပဿနာက္ခန္ဓေ ပဝတ္တသဒ္ဓိန္ဒြိယတော မဂ္ဂ-
က္ခန္ဓေ ပဏိတတရဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ ပဋိ-
လာဘဝသေန။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၁၃၅။

ပထိတဒါယက (တိ) [ပဏိတ+ရသ+ဒါယက။
ရသပုဒ်ကို ချေ။ ထိ-၌ ပဏိတဒါယိကာ။] ချို့
မြိန်-ကောင်းမွန်-သော အရသာရှိသော ဘော
ဇဉ်ကို ပေးလှူတတ်သောသူ။ ပဏိတဒါ-
ယကာနံ ယဒိဒံ မဟာနာမော သက္ကော။ အံ၊
၁။ ၂၇။ ပဏိတဒါယကာနန္တိ ပဏိတရသ-
ဒါယကာနံ မဟာနာမော သက္ကော အဂ္ဂေါတိ
ဒဿေတိ။ အံ၊ ၄၁။ ၃၀၂။ ပဏိတဒါယိကာနံ
ယဒိဒံ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓိတာ။ အံ၊ ၁။
၂၇။ ပဏိတဒါယိကာနန္တိ ပဏိတရသ-
ဒါယိကာနံ ဥပါသိကာနံ သုပ္ပဝါသာ ကော-
လိယဓိတာ အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အံ၊ ၄၁။
၃၄၇။ ပဏိတဒါယိကာနန္တိ ပဏိတရသ-
ဝတ္ထုနံ ဒါယိကာနံ။ အံ၊ ၄၁။ ၂၀၉။

ပထိတဓမ္မ (ပု) [ပဏိတ+ဓမ္မ] မြင့်မြတ်သော
တရား။ ဧဝရူပဿ နာမ ပဏိတဓမ္မဿ
အဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ မ၊ ၄၁။ ၂၁၀။

ပထိတဓာတု (ထိ) [ပဏိတာ+ဓာတု] မြင့်မြတ်
သော ဓာတ်၊ မရောင့်ရဲ-မတင်းတိမ် -စေနိုင်
သော သဘော။ အပရာပိ တိဿော ဓာတု-
ယော ဟိနဓာတု မဇ္ဈိမဓာတု ပဏိတဓာတု။
ဒီ၊ ၃။ ၁၈၁။ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မော ပဏိတ-
ဓာတု။ ဒီ၊ ၄၁။ ၁၇၀။ ဥတ္တမဋ္ဌေန အတပ္ပက-
ဋ္ဌေန စ ပဏိတဓာတု၊ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မော။
ဒီ၊ ၄၁။ ၁၈၈။ (- အဘိ၊ ၄၂။ ၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၁၇။)

ပထိတပစ္စယ (ပု) [ပဏိတ+ပစ္စယ] ချီးမွမ်းအပ်-
ကောင်းမြတ်-သော-ပစ္စည်း-ဝတ္ထု။ စတုဟိ

ပစ္စယေဟိ စက္ကဝါဠန္တရံ ပူရေတွာ သိနေရ-
ပဗ္ဗတေန ကုဋ် ဂဟေတွာ ဒေန္တောပိ .... န
သက္ကောတိယေဝ။ မ၊ ၄၁။ ၂၂၃။

ပထိတပစ္စယလာဘိ (တိ) [ပဏိတပစ္စယ+လာဘိ]
ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော - ပစ္စည်း-
ဝတ္ထု-ကို ရသောသူ။ အပရော ပဏိတ-
ပစ္စယလာဘိ ဟောတိ။ သော .... ဓာရေန္တောပိ
သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄၁။ ၁၈၃။ မ၊ ၄၂။
၄၇။ သံ၊ ၄၂။ ၁၅၀။ အံ၊ ၄၁။ ၆၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။
၁၂၂။ သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၂၇။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၈၇။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇။

ပထိတပရိက္ခာရ (တိ) [ပဏိတ+ပရိက္ခာရ] ချီးမွမ်း
အပ်-ကောင်းမြတ်-သော-ပရိက္ခရာ-အသုံး
အဆောင်- ရှိသောသူ။ ဇနပဒဝိဟာရံ ဂနာ
ပဏိတပရိက္ခာရေ ဘိက္ခု ဒိသ္မာ .... တေသံ
စီဝရာနိ ဂဏှာတိ။ ဇာ၊ ၄၂။ ၃၉၈။

ပထိတပါ(ယ)ယာသ (ပု) [ပဏိတ+ပါ(ယ)
ယာသ] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-
ဃနာ ထမင်း-နွားနို့ထမင်း။ ဣဓ ပနိမေ
ဒါသကမ္မကရာ မယာ အဝုတ္တာ န ဝိစာ-
ရေဿန္တိ၊ ဧဝါယံ ပဏိတပါယာသော နဿိ-
ဿတိ။ သံ၊ ၄၁။ ၁၃၁။

ပထိတပိဏ္ဍပါတ (ပု) [ပဏိတ+ပိဏ္ဍပါတ] ချီး
မွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-ဆွမ်း-ဘော
ဇဉ်။ (က) အဘိုးထိုက်-အဘိုးတန်-ဆွမ်း။
(ခ) မွန်မြတ်သော ဝတ္ထုနှင့် ရောပြွမ်းသော
ဆွမ်း။ (က) ပုဗ္ဗေ စ ဘိက္ခု ပဏိတပိဏ္ဍပါတံ
နာလတ္ထု။ မ၊ ၄၁။ ၉၃။ ပဏိတာနံ ပိဏ္ဍပါ-
တာနန္တိ သပ္ပိတေလမဓသက္ကရာဒိပူရိတာနံ
သေဋ္ဌပိဏ္ဍပါတာနံ။ မ၊ ၄၁။ ၁၅၃။ (ခ) ပဏိ-
တေန ပိဏ္ဍပါတေနာတိ ဟေဋ္ဌာ အနဂ်ဏ-
သုတ္တေ ယော ကောစိ မဟဋ္ဌေါ ပိဏ္ဍပါတော

ပဏိတပိဏ္ဍပါတောတိ အဓိပ္ပေတော၊ ဣမ
ပန မံသုပသေစနောဝ အဓိပ္ပေတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၅။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၄။ ဒုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ၊၁၂၂။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁၅။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅၃။ ဝိမတိ၊၁။၃၂၇။)

ပဏိတဘတ္တ (န) [ပဏိတ+ဘတ္တ] (၁) ချီးမွမ်း
အပ်-ကောင်းမြတ်-သော ဆွမ်း။ (တိ) (၂)
ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော ဆွမ်းရှိသော
(သပိတ်)။ ပဏိတဘတ္တပတ္တ-ကြည်။

ပဏိတဘတ္တဌိတိကာ (ထိ) [ပဏိတ+ဘတ္တ+
ဌိတိကာ] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော
ဆွမ်း၏-တည်ကြောင်း-တည်ရာ-အစဉ်။
“ကုဋ္ဌဌိတိကာ နာမ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗနမ္ပိ ဂါ-
ဟိတတ္တာ”တိ လိခိတံ။ “ပဏိတဘတ္တဌိတိ-
ကဉ္စ အဇာနိတွာ မိဿေတွာ ဂါဟိတေပိ
ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ စ လိခိတံ။ ဝဇိရ။
၅၂၉။

ပဏိတဘတ္တပတ္တ (ပု) [ပဏိတဘတ္တ+ပတ္တ] ချီး
မွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော ဆွမ်းရှိသော
(အလှည့်ကျ)သပိတ်။ တခံဏညောင် ရာဇ-
ပုရိသာ အာဂနာ “ပဏိတဘတ္တပတ္တေ ဒေ-
ထာ”တိ ဝဒန္တိ။ အာဂန္တုကာ ဌိတိကံ အဇာ-
နန္တာ ဂါဟေန္တိ၊ တခံဏညောင် စ ဌိတိကံ ဇာန-
နကဘိက္ခု အာဂနာ “ကိ” ဂါဟေထာ”တိ
ဝဒန္တိ။ “ရာဇဂေဟေ ပဏိတဘတ္တန္တိ” ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၄။၉၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၆၇-စ။

ပဏိတဘာဝပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဏိတ+ဘာဝ+ပတ္တိ]
မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း၊
မရောင့်ရဲ - မတင်းတိမ် - စေနိုင်သည်၏
အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။ နိရုပက္ကိလေသာ
နိဝရဏာဒိဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တိတော။ဥတ္တ-
မာ ပဏိတဘာဝပ္ပတ္တိတော၊ တတော ဧဝ

သေဋ္ဌာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၄။ (-သာရတ္ထ၊၁။၃၈၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။)

ပဏိတဘာဝသိဒ္ဓိ (ထိ) [ပဏိတ+ဘာဝ+သိဒ္ဓိ]
မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်၏ ပြီးခြင်း၊ မရောင့်
ရဲ-မတင်းတိမ်-စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်၏
ပြီးစီးခြင်း။ ဝိထိပဋိပန္နာယ ဘာဝနာယ ဥပ-
ရူပရိ ဝိသေသာဝဟဘာဝတော ပဏိတ-
ဘာဝသိဒ္ဓိတော စ ပဌမာရူပတော ဒုတိ-
ယာရူပံ သန္တတရသဘာဝန္တိ အာဟာ “နော
စ ဝိညာနဉ္စာယတနမိဝ သန္တာ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌ၊ ၁။၃၉၉။

ပဏိတဘာဝုပဂမ (ပု) [ပဏိတ+ဘာဝ+ဥပဂမ]
မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း၊
မရောင့်ရဲ-မတင်းတိမ်-စေနိုင်ခြင်းသို့
ရောက်ခြင်း။ဘာဝနာပါရိပူရိယာ ပဏိတ-
ဘာဝုပဂမေန ဌိတေ အာနေဥပတ္တေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၆။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၁၄။ ပဏိတဘာဝုပ-
ဂမေနာတိ တတော ဧဝ ပဓာနဘာဝံ
နိတတာယ ဥတ္တမဋ္ဌေန . အတိတ္ထိကရဋ္ဌေန
စ ပဏိတဘာဝဿ ဥပဂမနေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၉။ (-နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၄၉။)

ပဏိတဘာဝုပဂမန (န) [ပဏိတ+ဘာဝ+ဥပ-
ဂမန]မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်
ခြင်း၊ မရောင့်ရဲ-မတင်းတိမ်-စေနိုင်ခြင်း သို့
ရောက်ခြင်း။ ပဏိတဘာဝုပဂမေနာ (ပဏိ-
တဘာဝုပဂမနေန။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၇)တိ တတော
ဧဝ ပဓာနဘာဝံ နိတတာယ ဥတ္တမဋ္ဌေန
အတိတ္ထိကရဋ္ဌေန စ ပဏိတဘာဝဿ ဥပ-
ဂမေန။ သာရတ္ထ၊၁။၃၈၇။

ပဏိတဘိက္ခုဒါယက (တိ) [ပဏိတ+ဘိက္ခု+
ဒါယက] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော
-ဆွမ်း-ထမင်း-ကို ပေးလှူသော။ ပဏိ-

တဘိက္ခဝါယကံ ကုလံ မဟိစ္ဆပုဂ္ဂလော ဝိယ
အာဒရေန ဥပဂန္တာ အဋ္ဌာသိ။ ထေရ၊၌၊၂။
၄၅၁။

ပဏိတဘိက္ခဝ (ထိ) [ပဏိတာ+ဘိက္ခဝ] ချီးမွမ်းအပ်
-ကောင်းမြတ်-သော-ဆွမ်း-ထမင်း။ မနု-
ဿာနံ ဘောဇနဝေလာယ ပဏိတဘိက္ခဝ
လဘိဿာမိတိ ဥပကဋ္ဌေ မဇ္ဈနိကေ
ဥဋ္ဌာယ .... ပဋိက္ကမတိ။ အံ၊။၊၂။၃၇။

ပဏိတဘောဇနာ (န) [ပဏိတ+ဘောဇန] ချီးမွမ်း
အပ်-ကောင်းမြတ်-သော-စားဖွယ်-ဘော
ဇနံ။ တေန ခေါ် ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ
ဘိက္ခဝ။ ပဏိတဘောဇနာနိ အတ္တနော
အတ္တာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ဝိ၊၂။၁၁၈။
ပဏိတဘောဇနာနိတိ ဥတ္တမဘောဇနာနိ။
ဝိ၊၄။၃။၁၀၆။ နဝမေ ပကဋ္ဌဘာဝံ နိတန္တိ
ပဏိတန္တိ ဝုတ္တေ ပဏိတသဒ္ဓေါ ဥတ္တ-
မတ္ထောတိ အာဟာ ပဉ္စမဘောဇနာနိတိ။
ပါစိတ်၊ယော၊၈၄။ တံ ဒီဝသဉ္စ သေဋ္ဌိ ပါ-
တောဝ ဥဋ္ဌာယ ပဏိတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ
.... နိသိန္နော ဟောတိ။ သံ၊၄။၁။၁၄၇။
“ပဏိတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ”တိ ဝုတ္တံ၊ ပါဠိယံ
ပန “ကဏာဇကံ ဘုဉ္ဇိတိ ဝိဇ္ဇင်္ဂဒုတိယန္တိ”
သံ၊။၊၁။၁၉၃။ (-ဝိ၊၁။၁၅၃။ မိလိန္ဒ။၃၃၉။
ဝိ၊၄။၂။၆၂။ ဝိ၊၄။၄။၉၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၃၁။
သံ၊၄။၁။၃၂၀။ သံ၊၄။၂။၉၉။ အံ၊၄။၁။၂၉။
အံ၊၄။၂။၂၈။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၀၆။ ထေရ၊၄။၂။၁၃။
မဟာနိ၊၄။၃၀၀။ ဇာ၊၄။၁။၂၅၅၊၃၃၀။ ဇာ၊
၄။၃။၇၃၊၁၆၉။)

ပဏိတဘောဇနာ (န) [ပဏိတ+သံသဋ္ဌ+ဘော-
ဇန။ အလယ်ပုဒ်ကျေ။] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်း
မြတ်-သော ဝတ္ထုနှင့် ရောနှောအပ်သော-
စားဖွယ်-ဘောဇနံ။ ယာနိ ခေါ် ပန တာနိ

ပဏိတဘောဇနာနိ၊သေယျထိဒံ ? သပ္ပိ နဝ-
နိတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ မတ္ထေ မံသံ ခိရံ
ဒမိ။ဝိ၊၂။၁၁၈။ပဏိတဘောဇနာနိတိ ပဏိ-
တသံသဋ္ဌာနိ သတ္တဓညနိဗ္ဗတ္တာနိ ဘောဇ-
နာနိ။ ယထာ ဟိ အာဇေယျတ္ထော ရထော
“အာဇေယျတ္ထော”တိ ဝုတ္တံ၊ဝေမိဓာပိ ပဏိ-
တသံသဋ္ဌာနိ ဘောဇနာနိ ပဏိတဘောဇ-
နာနိတိ။ ယေဟိ ပန ပဏိတေဟိ သံသဋ္ဌာနိ၊
တာနိ “ပဏိတဘောဇနာနိ”တိ ဝုတ္တန္တိ။
တေသံ ပဘောဒဒဿနတ္ထံ “သေယျထိဒံ ?
သပ္ပိ နဝနိတန္တိအာဒိမာဟ။ ကင်္ခါ၊၂၂၇။
သာရတ္ထ၊၃။၆၈။ “ပဏိတဘောဇနာနိ”တိ
ဣဒံ မဇ္ဈေပဒလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒိန္တန္တိ အာဟ
“ပဏိတသံသဋ္ဌာနိ”တိအာဒိ။ ကင်္ခါ၊။၊၃။၁၆။
၃၉၁။ ယော ပန ဘိက္ခု ဇေဝုပါနိ ပဏိတ-
ဘောဇနာနိ အဂ္ဂိလာနော အတ္တနော
အတ္တာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇေယျာ(ဝိ၊၂။
၁၁၈)တိ ဧတ္ထ သုဒ္ဓါနိ သပ္ပိအာဒိနိ ဝိညာ-
ပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ပါစိတ္တိယံ နာပဇ္ဇတိ။ ....
အယံ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပါယော။ တေနော စ
ပဏိတာနိတိ အဝတွာ သုတ္တေ ဝုတ္တံ။ ပဏိ-
တာနိတိ ဟိ ဝုတ္တေ သပ္ပိအာဒိနိယေဝ ဂဟဏံ
ဟောတိ။ ပဏိတဘောဇနာနိတိ ဝုတ္တေ ပန
ပဏိတသံသဋ္ဌာနိ သတ္တဓညနိဗ္ဗတ္တာနိ
ဘောဇနာနိ ပဏိတဘောဇနာနိတိ အယ-
မတ္ထော ပညာယတိ။ ဝိ၊၄။၃။၁၀၆။ (- ဝိ၊၅။
၃၀၊၆၅၊၁၇၂။ဝိ၊၄။၂။၇၄။ ဝိ၊၄။၃။၁၀၈။ ဝိ၊၄။
၄။ ၁၄၉။ ကင်္ခါ၊၂၂၇-၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၆၆။
ဒီ၊၄။၃။၁၀၉။ မ၊၄။၁။၉၄။ မ၊၄။၃။၁၁၅။
မ၊၄။၄။၂၅။ အဘိ၊၄။၁။၄၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂။
ဓမ္မ၊၄။၁။၃၇၆။ ဓမ္မ၊၄။၂။ ၂၂၄။ သာရတ္ထ၊၂။
၃၅၀။ သာရတ္ထ၊၃။၂၄၇။ ဝိမတိ၊၂။၃၄။ ကင်္ခါ၊
။၊ဟောင်း။၈၈။ ကင်္ခါ၊။၊၃။၁၆။၂၈၇။ မ၊။၊၃။
၂၄၂။)

ပထိတဘောဇနဒါန (န) [ပဏိတဘောဇန+ဒါန]
ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-စားဖွယ်-
ဘောဇဉ်-ကို လှူဒါန်းကြောင်း စေတနာ။
ဣဓ ကမ္မ နာမ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ
စတ္တာရိ အသချေယျာနိ ဒိန္နံ ဣဒံ ပဏိတ-
ဘောဇနဒါနံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁၂၊ ၁၀၉။

ပထိတဘောဇနဒါယက (တိ) [ပဏိတဘောဇန+
ဒါယက] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-
စားဖွယ်-ဘောဇဉ်-ကို လှူဒါန်းသောသူ။
တဒတ္ထဇောတကန္တိ ဝါ တဿ ပဏိတ-
ဘောဇနဒါယကတ္တသင်္ခါတဿ အတ္တဿ
ဇောတကံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁၂၊ ၁၁၀။

ပထိတဘောဇနဘရိတ (တိ) [ပဏိတဘောဇန+
ဘရိတ] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-
စားဖွယ်-ဘောဇဉ်-တို့ဖြင့် ပြည်သော။ ဒါနံ
ဒဒေယျာတိ ပဏိတဘောဇနဘရိတာနံ
မဟာဥက္ကလိနံ သတံ ဒါနံ ဒဒေယျ။ သံ၊ ၄၊
၂၊ ၂၀၆။ ပဏိတဘောဇနဘရိတာနန္တိ သပ္ပိ-
မဓုသက္ကရာဒိဟိ ဥပနိတပဏိတဘောဇ-
နေဟိ ပရိပုဏ္ဏာနံ။ သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၀၈။

ပထိတဘောဇနဝတ္ထု (န) [ပဏိတဘောဇန+ဝတ္ထု]
ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-စားဖွယ်-
ဘောဇဉ်-ဟူသော-ဝတ္ထု-ပစ္စည်း။ "ယေသံ
မံသံ ကပ္ပတိ"တိ ဝစနေန ယေသံ မံသံ န
ကပ္ပတိ၊ တေသံ သပ္ပိအာဒိ ကိဉ္စာပိ န ကပ္ပတိ၊
န ပန နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ
န ပဏိတဘောဇနဝတ္ထုတိ။ ဝဇီရ၊ ၂၊ ၆၈။

ပထိတဘောဇနဝိညတ္တိ (ထိ) [ပဏိတဘောဇန+
ဝိညတ္တိ] ချီးမွမ်းအပ်-ကောင်းမြတ်-သော-
စားဖွယ်-ဘောဇဉ်-ကို တောင်းခြင်း။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပထိတဘောဇနဝိညတ္တိဝတ္ထု (န) [ပဏိတ-
ဘောဇန+ ဝိညတ္တိ+ဝတ္ထု] ပဏိတဘောဇဉ်
ကို တောင်းခြင်းဟူသော-အကြောင်းအရာ
-ဝတ္ထု။ သာဝတ္ထိယံ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု အာရဗ္ဗ
ပဏိတဘောဇနဝိညတ္တိဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တံ။
ကင်္ခါ။ ၂၊ ၂၉။

ပထိတဘောဇနသိက္ခာပဒ (န) [ပဏိတဘောဇန+
သိက္ခာပဒ] ပဏိတဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၊
ကောင်းမြတ်သော ဘောဇဉ်ကို တောင်းစား
ခြင်းကြောင့် ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်။
ဘိက္ခုပါစိတ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၉-သိက္ခာပုဒ်။ ဝိ၊ ၂။
၁၁၈-၁၂၀။ ကင်္ခါ။ ၂၊ ၂၇-၂၂၉။ ပဏိတ-
ဘောဇနသိက္ခာပဒေ သပ္ပိအာဒယော ဝိ-
ယာတိ ဝုတ္တေ အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ န
ဝိရဇ္ဈတိ။ ဝဇီရ၊ ၄၊ ၆။

ပထိတဘောဇနသေဝန (တိ) [ပဏိတဘောဇန+
သေဝန] ကောင်းမြတ်-သင့်လျော်-သော-
စားဖွယ်-ဘောဇဉ်-ကို မှီဝဲသောသူ။ ပဏိ-
တဘောဇနသေဝနတာ၊ ဥတုသုခသေဝန-
တာ ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။
၃၈၂။ မ၊ ၄၊ ၁၁၊ ၁၂၀။ သံ၊ ၄၊ ၁၂၊ ၁၉၉။ အံ၊ ၄၊ ၁။
၄၀၀။ အဘိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၁၃၀။ သာ
ရတ္ထ၊ ၂၊ ၂၂၅။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၃၀။ ပဏိတဘောဇ-
နသေဝနတာတိ ပဏိတသပ္ပါယဘောဇန-
သေဝနတာ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၃၂။ သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၄၃၇။
အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၉။

ပထိတဘောဇနာနုမတိ (ထိ) [ပဏိတဘောဇန+
အနုမတိ] ကောင်းမြတ်-သင့်လျော်-သော-
စားဖွယ်-ဘောဇဉ်-ကို ခွင့်ပြုခြင်း။ ပဏိ-
တဘောဇနာနုမတိယာ ပသိဒ္ဓတ္တာ အာ-
ဗာဓာနုပသပ္ပါယာပေက္ခာပာ ဝုတ္တာနိတိ။
ဝဇီရ၊ ၄၊ ၇၉။

ပထိတမနညရူပ (န) [ပဏိတ+မနည+ရူပ]
 ကောင်းမြတ်၊ တင့်တယ် နှစ်သက်ဖွယ်သော
 အဆင်း။ ဧဝရူပေါ သိယန္တိ အာဒိသု ပဏိ-
 တမနညရူပါဒိဝသေနေဝ တဏှာဒိဋ္ဌိပဝတ္တ-
 နသင်္ခါတာ နန္တိ သမန္နာနယနာ ဝေဒိ-
 တဗ္ဗာ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၂၇၈။

ပထိတမဟာရဟ (တိ) [ပဏိတ+မဟာရဟ]
 ကောင်းမြတ်တင့်တယ်၍ မြတ်သောသူတို့
 အား ထိုက်တန်သော။ ပစ္စိမေန တဿ
 ပဏိတမဟာရဟေ ဇောဟိ သဒ္ဓိ ဒုက္ကရ-
 တရတံ ဒီပေတိ။ နေတ္ထိဋ္ဌိ။ ၈၅။

ပထိတရသ (ပု၊ န) [ပဏိတ+ရသ] (၁) ကောင်း
 မြတ်သော အရသာ။ (တိ) (၂) ကောင်းမြတ်
 သော အရသာရှိသော။ (၁) ရသန္တိ မနု-
 သေသု ပရိဘောဂံ ပဏိတရသံ။ ဇာဋ္ဌာရ။
 ၄၉၇။ (- ဒီဋ္ဌိ။ ၁၁၀။) (၂) အောက်ပုဒ်
 ကြည့်။

ပထိတရသဒါယက (တိ) [ပဏိတရသ+ဒါယက။
 ထိ-၌ ပဏိတရသဒါယိကာ။] ချိုမြိန်-
 ကောင်း မြတ်-သော အရသာရှိသော ဘော
 ဇဉ်ကို ပေးလှူတတ်သောသူ။ ပဏိတဒါ-
 ယက-ကြည့်။

ပထိတရူပ (န) [ပဏိတ+ရူပ] (၁) ကောင်းမြတ်
 သော (စိတ္တဇ)ရုပ်။ (တိ) (၂) ကောင်းမြတ်
 သော သဘောရှိသော။ (၁) အဝိပ္ပဋ္ဌိသာရာ-
 ဒိနိမိတ္တံ ဥပ္ပန္နစေတသိကသုခသမုဋ္ဌာနေဟိ
 ပဏိတရူပေဟိ ဖုဋ္ဌသရိရဿ ဥဋ္ဌာရံ ကာ-
 သိကံ သုခံ ဘဝတိတိ အာဟာ အဝိပ္ပဋ္ဌိ-
 သာရ။ ပ။ ပဋိသံဝေဒေတိ တိ။ ဒီဋ္ဌိ။ ၁၂၄၂။
 (-သာရတ္ထ။ ၁၁၂၆။ ဝိမတိ။ ၁၁၇၂။ ဒီဋ္ဌိ။ ၁။
 ၂၆၂။ သီဋ္ဌိသစ်။ ၂။ ၈၀။ ၁၂၆။ ဒီဋ္ဌိ။ ၂။ ၃၃၁။
 ဒီဋ္ဌိ။ ၁။ ၈၆။ မဇ္ဈိ။ ၁။ ၁၇၅။ မဇ္ဈိ။ ၁။ ၂၇၇။ သံ၊

ဋ္ဌိ။ ၂။ ၄၃၇။ အံဋ္ဌိ။ ၁။ ၂၅၉။ အံဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၂။ မူလဋ္ဌိ။
 ၁။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ။ ၂။ ၁၇။)
 (၂) အာယုဉ္စ ဝဏ္ဏဉ္စ သုခံ ဗလဉ္စ၊ ပဏိတရူပံ
 အဘိကခံတာ မုနိ။ ဝိမာန။ ၉၅။ ဝိမာန။ ၄။
 ၂၆၃။

ပထိတလာဘိ (တိ) [ပဏိတ+လာဘိ] ကောင်း
 မြတ်သော ခဲဖွယ်၊ စားဖွယ်စသည်ကို ရရှိ
 သောသူ။ လက္ခဏံ နာမ သတ္တုဿဒ-
 လက္ခဏမေဝ၊ ပဏိတလာဘိတာ အာနိသံ-
 သော။ ဒီဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၀၉။ (- ဒီဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၁၀။)

ပထိတဝတ္ထုက (တိ) [ပဏိတ + ဝတ္ထု + က]
 ကောင်း မြတ်သော-ဝတ္ထု-အာရုံ-ရှိသော။
 ဝတ္ထု-ဝသေန စာပိ ဟိနဝတ္ထုကာ ယာကာစိ
 ဝေဒနာ ဩဋ္ဌာရိကာ၊ ပဏိတဝတ္ထုကာ သု-
 ခမာ။ ပဋိသံဋ္ဌာရ။ ၂၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၀၆။ သာ
 ရတ္ထ။ ၁။ ၁၈၉။ ဝတ္ထုဝသေနာတိ ယံ ဝတ္ထု
 အာရဗ္ဗ ဝေဒနာ ပဝတ္တတိ၊ တဿ ဝသေ-
 နာပိ။ .... သာလိမံသောဒနံ ဘုဉ္ဇန္တဿ
 ပဏိတဝတ္ထုကာတာယ သုခမာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ဋ္ဌိ။ ၂။ ၁၆၂။

ပထိတသံသဋ္ဌ (တိ) [ပဏိတ+သံသဋ္ဌ] ကောင်း
 မြတ်သော ဝတ္ထုနှင့် ရောနှောအပ်သော။
 ပဏိတဘောဇန-ကြည့်။

ပထိတသုခ (န) [ပဏိတ+သုခ] ကောင်းမြတ်
 သော-ချမ်းသာ-သုခ။ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနိ ပဏိ-
 တသုခါနိ၊ တဿာ တာနိ ပဋိပန္နော သုခပ္ပ-
 ဋိပဒံ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ။ အံဋ္ဌ။ ၂။
 ၃၄၄။ (-သာရတ္ထ။ ၁။ ၃၇၄။ ဝိမတိ။ ၁။ ၇၆။
 မူလဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၀၃။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၈၇။)

ပထိတသေနာသန (န) [ပဏိတ+သေနာသန]
 ကောင်းမြတ်သော-ကျောင်း-အိပ်ရာနေရာ။

အပရော မဟာပုညော လောကမဏ္ဍပက္ခဏာ-
ဂါရာဒိနိ ဗဟူနိ ပဏိတသေနာသနာနိ
လဘတိ။ ဒီ၊ ၄၁။ ၁၈၃။ သံ၊ ၄၂။ ၁၅၁။ အံ၊
၄၁။ ၆၁။ မဟာနိ၊ ၄၂။ ၈၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇။
(-ဓမ္မ၊ ၄၁။ ၃၂၉။ ဥဒါန၊ ၄၂။ ၁၉။ အံ၊ ၄၂။
၂၇၈။)

ပထိတာမိမုတ္တ (တိ) [ပဏိတ+အမိမုတ္တ] (၁)
ကောင်းမြတ်သော-အလို-ဆန္ဒ-နှလုံးသွင်း -
အဇ္ဈာသယ-ရှိသော၊ သူ။ (၂) ကောင်းမြတ်
သော အာရုံ၌-ညွတ်-ညွတ်ကိုင်း-သော စိတ်
ရှိသော၊ သူ။ (၁) ဟိနာမိမုတ္တော စ ပဏိ-
တာမိမုတ္တော စ။ အဘိ၊ ပု။ ၁၀၅။ ကတမော
စ ပုဂ္ဂလော ပဏိတာမိမုတ္တော။ ဣဓေ-
ကဏ္ဍော ပုဂ္ဂလော သီလဝါ ဟောတိ ကလျာ-
ဏဓမ္မော။ .... အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပဏိ-
တာမိမုတ္တော။ အဘိ၊ ပု။ ၁၂၉။ ပဏိတာမိ-
မုတ္တောတိ ပဏိတဇ္ဈာသယော။ အဘိ၊ ၄။ ၁၃။
၅၆။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၁၆။ မ၊ ၄၂။ ၁၃၇။)
(၂) ဒဿနာမိပတေယျံ သန္တော စ ဝိဟာ-
ရာမိဂမော ပဏိတာမိမုတ္တတာ ပညာ
အရဏဝိဟာရေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၂။ ပဏိ-
တာမိမုတ္တတာတိ သုညတေ အမိမုတ္တ-
တာ ပဏိတာမိမုတ္တတာ။ .... အပ္ပဏိဟိ-
တေ အမိမုတ္တတာ ပဏိတာမိမုတ္တတာ။
ပဋိသံ၊ ၉၄။ ဥတ္တမဋ္ဌေန အတပ္ပကဋ္ဌေန စ
ပဏိတော၊ ပဓာနဘာဝံ နိတောတိ ဝါ ပဏိ-
တော။ ပဏိတေ အမိမုတ္တော ဝိဿန္တ-
စိတ္တော တပ္ပရမော ပဏိတာမိမုတ္တော၊
တဿ ဘာဝေါ ပဏိတာမိမုတ္တတာ။ ပဋိသံ၊
၄၁။ ၃၅။ (-နေတ္ထိ၊ ၈၁။ မ၊ ၄၂။ ၁၃၇။)

ပထိတာမိမုတ္တိ (ထိ) [ပဏိတ+အမိမုတ္တိ] ကောင်း
မြတ်သော-အလို-ဆန္ဒ-နှလုံးသွင်း - အဇ္ဈာ

သယ။ အမိမုတ္တိ အဇ္ဈာသယဓာတု။ သာ
ဒဝိဓာ ဟိနာမိမုတ္တိ ပဏိတာမိမုတ္တိတိ။ ဝိမ-
တိ၊ ၁။ ၅၄။ ယာယ .... ပဏိတာမိမုတ္တိကာ
စ ပဏိတာမိမုတ္တိကေယေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
၂၄၀။ (-၃၄။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅၀။ ဝိမတိ၊ ၁။
၅၄။)

ပထိတာမိမုတ္တိက (တိ) [ပဏိတ+အမိမုတ္တိ+က]
(၁) ကောင်းမြတ်သော-အလို-ဆန္ဒ-အဇ္ဈာ
ယသ-ရှိသော၊ သူ။ (၂) ကောင်းမြတ်သော
မဂ်၊ ဖိုလ်၌-ညွတ်-ညွတ်ကိုင်း-သော စိတ်ရှိ
-သော၊ သူ။ (၁) သန္တိ သတ္တာ ဟိနာမိ-
မုတ္တိကာ။ သန္တိ သတ္တာ ပဏိတာမိမုတ္တိကာ။
ပဋိသံ၊ ၁၁၉။ ဟိနာမိမုတ္တိကာတိ လာမက-
ဇ္ဈာသယာ။ ပဏိတာမိမုတ္တိကာတိ ကလျာ-
ဏဇ္ဈာသယာ။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၁၀။ (-နေတ္ထိ၊ ၄။
၁၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၁။ ၂၄၀။) (၂) ပဏိတာမိမုတ္တိကော စ
ဟောတိ နိဗ္ဗာနဘိရတော စ။ အံ၊ ၂။ ၃၇၉။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၀။ ပဏိတ-
မိမုတ္တိကောတိ ပဏိတေ ဥတ္တမေ မဂ္ဂဖလေ
အမိမုတ္တော နိန္ဒပေါဏပဋ္ဌာရော။ အံ၊ ၄၂။
၁၄၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၄။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၆။
ဥဒါန၊ ၄၂။ ၁၂၄။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၂၃။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၁။ ၂၉၀။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၃။ မ၊ ၄၂။ ၁၃၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၉။)

ပထိတာမိဝစန (န) [ပဏိတ+အမိဝစန] ကောင်း
မြတ်သော အရာ၏ အမည်၊ ချီးမွမ်းအပ်-
ကောင်းမြတ်-သော အရာကို ဟောသော
သဒ္ဒါ။ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ သံဃတ္ထေရပိဏ္ဍံ။ သဗ္ဗတ္ထ
ဝါ အဂ္ဂန္တိ ပဏိတာမိဝစနမေတံ။ မ၊ ၄၁။
၁၅၀။

ပထိတာဟာရ (ပု) [ပဏိတ+အာဟာရ] ချို့မြန်-

ကောင်းမြတ် - သော - စားသောက်ဖွယ်-
အစားအစားတတော သော ကုမာရံ သညာ-
ပေန္တော အာဟာ "နဂရသို့" တာတ ပဏိ-
တာဟာရော လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ ဂစ္ဆာမာ"တိ။
သုတ္တနိ၊ ၁၁။ ၈၆။ (-ထေရ၊ ၁၁။ ၂၈၇။ အပ၊
၁၁။ ၁၂၉။ အ၊ ၁၁။ ၁၂၉။ အ၊ ၁၁။ ၁၂၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁။ ၁၅၈။)

ပဏဇ္ဇမာန (တိ) [ပ+နုဒ+ယ+မာန] ပစ်ပယ်-
နှင့်ထုတ်-အပ်သော၊ သူ။ ကံ အတ္ထဝသံ သမ္ပ-
ဿမာနော အရဟတိ သာဝကော သတ္တာရံ
အနုဗန္ဓိတုံ အပိ ပဏဇ္ဇမာနောတိ။ မ၊ ၁။
၁၅၆။

ပဏဒိတ (တိ) [ပ+နုဒ+တ] စွန့်ပစ်-စွန့်ပယ်-
အပ် သော၊ သူ။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဏနု- ပနတ္ထ (တိ) [ပ+နုဒ+တ။ စရ စရဏေ။
အစရိယိတ္တာတိ စိန္တော ဓမ္မော။ ဣန္ဒြာဒေ-
သော။ စရိတော ဝါ။ စဝံ ပုဏ္ဏော ပူရိတော။
နဒ ခေပေ။ ပနဇ္ဇိတ္တာတိ ပနဏ္ဏော ပနဒိ-
တော။ ဒါ ဒါနေ၊ အာဒိယိတ္တာတိ အာဒိ-
ဏ္ဏော အတ္တော ဝါ။ ကွစိ ဓာတုတျာဒိနာ
ဒါသဒ္ဓဿ တကာရော၊ ရဿတ္တံ။ ခု။
၆၂၉ (သီဟိုဠ်မှနှင့် ရှေးမြန်မာမှု ရူပသိဒ္ဓိ
ပါဌ်)။ ကမ္ဘာအေးမှု ရူပသိဒ္ဓိပါဌ်၌ကား -
ပဏနု၊ အာဒိနော-ဟု ရှိသည်။ ဆဋ္ဌမူ
ပါဠိ-အဋ္ဌကထာတို့၌ "ပဏနု၊ ပနတ္ထ-ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ အာဒိနု၊ အာဒိဏ္ဏ-ဟူ၍
လည်းကောင်း ရှိနေသည်။ ဤအရာ၌ မဟာ
ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်က ဤသို့ မိန့်ဆို သည်။
"ပနတ္ထပစ္စေကသစ္စော-၌ကား ဣ-ကြီးနှင့်
ရှိ၏။ ထို၌လည်း ပ-ဥပသာရနောင် ဖြစ်၍
ပဏာမ၊ ပဏိတ-စသည်ကဲ့သို့ ပဏနု-
ရှိရမည်ကို ရှေးနောက်ပြန်လျက် ပျက်နေဟန်

ရှိသည်။ ကစွည်း၌လည်း တုရတိတိ
တုဏ္ဏော-ဟု ရှိရမည်ကို ရ-ကောက်က
ဒ-ထွေးဖြစ်၍ တုဒတိတိ တုဏ္ဏော-ဖြစ်နေ
သည်အတိုင်း ဉာဏ်၊ ရူပသိဒ္ဓိတို့ ရုပ်စီရင်ဟန်
ရှိသည်။ သည်သာမကသေး၊ အာဒိနုဒဏ္ဏော
အာဒိနုသဏ္ဏော၊ အဒိနုဒါန-စသည်ဖြင့်
ကျမ်းဂန်တွင် န-ငယ် နှင့် ထင်ရှားရှိပါလျက်
ရူပသိဒ္ဓိ၌ "အာဒိယိတ္တာတိ အာဒိဏ္ဏော၊
အတ္တော ဝါ။ ကွစိ ဓာတုတိအာဒိနာ ဒါ-
သဒ္ဓဿ တ-ကာရော၊ ရဿတ္တံ-ဟု ဣ-
ကြီးနှင့် စီရင်လေသည်။ ထိုကို လိုက်၍ ဥပါ-
ဒိဏ္ဏုပါဒါနိယာ-ဟူသမျှ၌ ဣ-ကြီးနှင့်သာ
စာပြင်ဆရာတော်အဆက်ဆက်တို့ ပြင်ဖျက်
တော်မူကြလေသည် (ဝိသုဒ္ဓါရုံ ကစွည်းသုတ်
နက်၊ တရာဒိဟိ ဣဏ္ဏော-သုတ်)။ မော်လ
မြိုင်မြို့ တောင်ပေါက်ဆရာတော်ကမူ ဤ
သို့ ဆိုလေသည်။ "အာဒိဏ္ဏပုဒ်၌ အာ-
ရှေးရှိသော ဒါဓာတ်နောင် ကမ္မတ္တတ
ပစ္စည်း၏ တရာဒိဟိ ဣဏ္ဏော-သုတ်ဖြင့်
မုဒ္ဒဇဏ-နှင့် ဣဏ္ဏ-အပြုကို ရူပသိဒ္ဓိ၌
ပြ၏။ ၎င်းနည်းသည် "မာဂဓာဝေဏိက"
သီးခြားမာဂနည်းမျိုးဖြစ်၍ အလွန်ကျန
သိပ်သည်းလှပေသည်။ ၎င်းနည်းကို ဝုတ္တိ
မောဂ္ဂလ္လာန်၊ ပဒသာနော၊ သဒ္ဓနိတိစသော
နောက်နောက်ဆရာတို့ တားမြစ်ခြင်း မရှိ
ချေ။ အကယ်၍ ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ
တို့နှင့် မညီခဲ့ငြားအံ့၊ ၎င်းဆရာတို့ပင် ပယ်ချ
တားမြစ်တန် ရာ၏။ သီဟိုဠ်၊ ခမင်၊ ယိုးဒ
ယား-စသော လိပုန္တရကျမ်းစာတို့၌လည်း
ဤအတူ မုဒ္ဓဇဏ-နှင့်ပင် ရှိကြသည်။
သမာဒိဏ္ဏ၊ ပရိယာဒိဏ္ဏ၊ ဥပါဒိဏ္ဏ သုံးပုဒ်
တို့၌လည်း ဤနည်းတူ ပြီးစေရမည်" (ဗာ
လာဝတာရဂဏ္ဌိ၊ ဒု၊ နာ-၁၅၆)။ သက္ကတ၊

ပါကတဘာသာတို့နှင့် နှိုင်းရည်သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ရာ၏။ (ပြဏနု = ပြဏတ္တ၊ အာ-ဒတ္တ-သံ။ ပဏုလ္လိအ၊ အာဒိတ္တ-ပြာ)] (က) ကောင်းစွာ-ပယ်နတ်-စွန့်လွှတ်-အပ်ပြီးသော။ (ခ) အကြွင်းမဲ့-စွန့်ပစ်-စွန့်ပယ်-အပ်ပြီးသော။ (က)သဗ္ဗာနိ တာနိ နန္ဒာနိ ဟောန္တိ ပဏနုနိ စတ္တာနိ ဝန္တာနိ မုတ္တာနိ ပဟိနာနိ ပဋိနိဿဋ္ဌာနိ။ ဧဝံ ခေါ အာဝ-သော ဘိက္ခု ပဏနုပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၄။ နန္ဒာနိတိ နိဟတာနိ။ ပဏနုနိတိ သုဋ္ဌ၊ နိဟတာနိ ။ ဒီ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၃၄။ (-အံ၊ ၁။ ၂၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၉၂။) (ခ) အတ္တနော ကမ္မေဟိ ဣတော ပဏနု (ပနတ္ထံ၊ သီ၊ သျာ) ပရ-လောကံ ပတ္တံ ပုရိသံ န ဧတေ ဝေဿဘူ-အာဒယော ဟနန္တိ။ ယေဟိ ပန သော ကမ္မေဟိ တတ္ထ ပဏနော၊ တာနိ သကာနိ ကမ္မာနိယေဝ နံ တတ္ထ ဟနန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၃။ ပဏနုန္တိ ပဏဒိတံ၊ အနဝသေသ-ခိတ္တန္တိ အတ္ထော။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။

ပဏနုပစ္စေကသစ္စ (တိ) [ပဏနု+ပစ္စေက+သစ္စ] အသီးသီး-များစွာ-သော သစ္စာကို-ကောင်းစွာ-ပယ်နတ်-စွန့်လွှတ်-ပြီးသော (ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်)။ ဣဓာဝသော ဘိက္ခု ပဉ္စဂံဝိပ္ပဟိနော ဟောတိ .... ပဏနုပစ္စေကသစ္စော။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၄။ ပဉ္စဂံဝိပ္ပဟိနော ဆဠာသမ-နာဂတော ဧကာရက္ခော စတုရပသေ-နော ပနတ္ထပစ္စေကသစ္စော။ မဟာနိ၊ ၁၆၊ ၃၆၅။ ပဏနုပစ္စေကသစ္စောတိ .... ပါဠိဧက္ကံ ဂဟိတတ္တာ ပစ္စေကသင်္ခါတာနိ ဒိဋ္ဌိသစ္စာနိ ပဏနုနိ နိဟဋ္ဌာနိ ပဟိနာနိ အဿာတိ ပဏနုပစ္စေကသစ္စော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၇၆။ (-ဒီ၊ ၃။ ၁၅၇-၈။ အံ၊ ၁။ ၂၈၀။ စူဠနိ၊ ၈၅။ ဝဇီရ၊ ၄၁၅။)

ပဏေတဗ္ဗ (တိ) [ပဏ+ဏေ+တဗ္ဗ] ထား-စီရင်-အပ်သော။ မဟာရာဇ ဧဝံ အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာ ဒေါသာနုတ္ထဝိကေ ဒဏှော ပဏေတဗ္ဗေ ယော ရာဇာ အဂတိဂမနေ ဌိတော တံ ဒေါသံ အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာ ဟတ္ထန္တေဒါဒိဒဏှံ ကရေ-တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၉၃။ (-မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၅။)

ပဏေတိ = ပဏယတိ (ကြိ) [ပဏ+ဏေ (ဏယ) +တိ။ ပဏ ဗျဝဟာရေ။ ပဏေတိ၊ ပဏ-ယတိ။ ရာဇာ စ ဒဏှံ ပဏေတိ။ နိတိ၊ ဇာ။ ၃၀၅။] (၁) ထား-စီရင်-၏။ (၂) ရောင်းဝယ်၏။ (၁) ရာဇာ စ ဒဏှံ ဂရုကံ ပဏေတိ၊ တသ္မာ နရော ပရဒါရံ န သေဝေ။ ဓမ္မ၊ ၅၇။ ဂရုကန္တိ ရာဇာ စ ဟတ္ထန္တေဒါဒိဝသေ န ဂရုကံ ပဏေတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၀။ (-သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂၅။) ပဏေန္တိ - ဇာ၊ ၁။ ၁၇၈။ ဇာ၊ ၃။ ၄၁၉။ ပဏေမိ-ဇာ၊ ၁။ ၁၇၉။ ဇာ၊ ၄။ ၁၄၂၀။ ပဏေ-တု-အံ၊ ၁။ ၁၃၇။ ပဏေဟိ-ဒီ၊ ၂။ ၂၆၅။ သံ၊ ၁။ ၃၂၄၊ ၃၄၇။ စူဠနိ၊ ၂၃၅။ မိလိန္ဒ၊ ၁၁၆။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၀။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၂၅။ ပဏေထ-မိလိန္ဒ။ ၂၇။ ပဏေယျ-သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၅။ န တာဝ ဒဏှံ ပဏယေယျ ဣဿရော။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၈။ အဋ္ဌဝတ္ထုကာဒိဘောဒံ ဒဏှံ ပရဿ န ပဏယေယျ န ဝတ္တေယျ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၀။ (- စရိယာ၊ ၄။ ၁၈၇-၈။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၅၄။) ဣဿရော ပဏယေ ဒဏှံ၊ သာမံ အပ္ပဋိ-ဝေက္ခိယ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၅၃။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၈။ ပထ-ဝိဿရော ရာဇာ န ပဏယေ န ပဋ္ဌပေယျ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၉၃။ (၂) အန္တရာပဏေတိ အာ-သမန္တတော ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိကံ ဘဏှံ ပဏေန္တိ ဝိက္ခိဏန္တိ ပတ္တရန္တိ ဧတ္တာတိ အာ-ပဏံ၊ အာပဏဿ အန္တရံ ဝိထိတိ အန္တရာ-ပဏံ။ တသ္မိံ အန္တရာပဏေ။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃။

ပဏေတု (ကြိ) |ပဏ+ဏေ+တု| ထား-စီရင်-
စေသတည်း။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏေတုံ (ကြိဝိ) |ပဏ+ဏေ+တုံ|ထား-စီရင်-
ခြင်းငှါ။ သော ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတာယ မဟာ-
ကာရဏိကတာယ စ အဝိပရိတဟိတော-
ပဒေသကဘာဝေန ပမာဏဝစနတ္တာ အာ-
ဏံ ပဏေတုံ အရဟတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၇၄။
(-ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၉။ ဒိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၈။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။
၉၈။)

ပဏေထ (ကြိ) |ပဏ+ဏေ+ထ| (၁)ထား-စီရင်-
-ကုန်လော့။ ပဏေတိ (၁) ကြည့်။

ပဏေန္တိ (ကြိ) |ပဏ+ဏေ+အန္တိ| (၁)ထား-စီရင်-
-ကုန်၏။ ပဏေတိ-ကြည့်။

ပဏေမိ (ကြိ) |ပဏ+ဏေ+မိ| ထား-စီရင်-၏။
ပဏေတိ-ကြည့်။

ပဏေယျ (ကြိ) |ပဏ+ဏေ+ဧယျ| ထား-စီရင်-
ရာ၏။ ပဏေတိ-ကြည့်။

ပဏေဟိ (ကြိ) |ပဏ+ဏေ+ဟိ| ထား-စီရင်-
လော့။ ပဏေတိ-ကြည့်။

ပဏောပဏဝိယာ (ထိ) |ပဏဝိယာ+ဩပဏ-
ဝိယာ။ ရှေ့ပုဒ်၏ ဝိယာ-ကို ချေ။| ဈေးဆို
ခြင်း၊ ဈေးဆစ်ခြင်း။ ယောပိ သော ဘိက္ခဝေ
သတ္တာ အာမိသဂရ အာမိသဒါယာဒေါ
အာမိသေဟိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ၊ တဿ-
ပါယံ ဧဝရူပိ ပဏောပဏဝိယာ န ဥပေ-
တိ။ မ၊ ၂။ ၁၄၆။ ပဏောပဏဝိယာတိ ပဏ-
ဝိယာ စ ဩပဏဝိယာ စ။ န ဥပေတိတိ န
ဟောတိ။ ကယဝိက္ကယကာလေ ဝိယ အဋ္ဌ-
ဝဓနဟာပနံ န ဟောတိတိ အတ္ထော။ မ၊ ၁။
၃။ ၁၃၄။ (-မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၉၀။)

ပဏ္ဍ (ပု) | ပဋိ+က။ ပဏ+ ၃။ ပဏ္ဍတိ လိင်္ဂ-
ဝေကလ္လဘာဝံ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍကော။
ကစ္စည်း။ ၆၆၃။ ပဋိ လိင်္ဂဝေကလ္လတ္ထေ၊
ပဏ္ဍော၊ သော ဧဝ ပဏ္ဍကော။ ရူ။ ၆၇၃။
တဒ္ဓတိယာ ပြကဒ္ဓတိး ပဏ္ဍး၊ ဣဝံ ပဏ္ဍော
နပုံသကော။ အမရ၊ ၁၆၊ ၁၃၄။ ပဏ္ဍတေ၊ ပဋိ
ဂတော်၊ အစ် (၃၊ ၁၊ ၁၃၄)။ ယဒ္ဓါ ပဏတေ၊
ပဏ ဗျဝဟာရေ ည္ဈတော်၊ မေန္တာဒ္ဓုး (၃-
၁၊ ၁၁၄)။ ဗျာချာသုဓာ။ ပဏ္ဍ (ပု) ပဏ+
၃။ တဿ နေတုမ်။ ဣဝေ၊ နိပ္ပလေ စ၊
တတွာနုသာရိဏျံ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဩဉာပံ။ ထော
မ။ | (၁) လိင်ချို့တဲ့သူ၊ နပုံပဏ္ဍုက်။ (၂)
နပုံလိင်၊ နေဝဝိသဒနာဝိသဒါကာရသဒ္ဓလိင်။
(ထိ) (၃)အသိ၊ အလိမ္မာ၊ ဉာဏံ၊ ပညာ။
(၁) ထောင့်ကွင်းကြည့်။ ပဏ္ဍဝိသယ-လည်း
ကြည့်။ (၂) ပုမေ ပဏ္ဍေ စ ကာကောလ-
ကုဋကုဋဟလာဟလာ။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၈၇။
ဓာန်၊ ဋီ။ ၆၅၅။ (၃)ပဏ္ဍာ ဝုစ္ဆတိ ပညာ။
သာ ဣမေသံ သဉ္ဇာတာတိ ပဏ္ဍိတာ။
ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၄၇။ (-သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၆၇၊ ၄၃၂။
မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၈၀။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၇၀။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၆၁။
သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၀၇။)

ပဏ္ဍက (ပု) |ပဏ္ဍ+က။ အထ ဝဿဝရော
ဝုတ္တော၊ ပဏ္ဍကော စ နပုံသကံ။ ဓာန်။ ၂၄၂။
ပဏ ဗျဝဟာရေ၊ ညော၊ ပဋိ လိင်္ဂဝေကလ္လေ
ဝါ။ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၂၄၂။ | ပဏ္ဍုက်၊ လိင်
ချို့တဲ့သူ။ ပဏ္ဍုက်သည် အာသိတ္တက၊ ဥသု
ယ၊ ဩပက္ကမိက၊ ပက္ခ၊ နပုံသကပဏ္ဍုက် ဟူ
၍ ၅-မျိုးရှိသည်။ ထိုတွင် သူတပါး၏ အင်္ဂါ
ဇာတ် (လိင်တံ)ကို ပါးစပ်ဖြင့် စုတ်ယူ၍
မိမိ၏ သုက်လွှတ်ကာ ကိလေသာ ပူလောင်
မှု ငြိမ်းသောသူကို “အာသိတ္တကပဏ္ဍုက်”ဟု

ခေါ်၍ သူတပါး မေထုန်မှု ပြုသည်ကို မြင်၍ ငြူစုခြင်းဖြင့် မိမိသုက်လွတ်ကာ ကိလေသာ ပူလောင်မှု ငြိမ်းသောသူကို “ဥသုယပဏ္ဍုက်”ဟု ခေါ်သည်။ လုလ္လ ပယောဂဖြင့် ဝှေးစေ့ထုတ်ပစ်အပ်သော သူသည် “ဩပက္ကမိကပဏ္ဍုက်”ဖြစ်၍ အကုသိုလ်အကျိုးဝိပါက်၏ အစွမ်းကြောင့် လဆုတ်ပက္ခတွင် ကိလေသာပူလောင်သူ “ပဏ္ဍုက်”ဖြစ်ကာ လဆန်းပက္ခ၌ ပူလောင်မှု ငြိမ်းအေးသောသူသည် “ပက္ခပဏ္ဍုက်”မည်၏။ ပဋိသန္ဓေကာလကပင် ဣတ္ထိဘာဝ၊ ပုမ္မာဝရုပ် မပါရှိသော သူသည် “နပုံသကပဏ္ဍုက်”မည်၏။ ပဏ္ဍုက် ၅-မျိုးတွင် အာသိတ္တက၊ ဥသုယပဏ္ဍုက် ၂-မျိုးတို့အား ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို မတားမြစ်။ ကြွင်း ၃-မျိုးတို့အား တားမြစ်သည် (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၉၇။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၄၅။)။ နပုံသကပဏ္ဍုက်သည် ပဋိသန္ဓေအခါကပင် ဣတ္ထိဘာဝ၊ ပုမ္မာဝ မပါရှိဘဲ လိင်ချို့တဲ့သူအစစ် မုချ ပဏ္ဍုက်ဖြစ်၍ ကြွင်း ၄-မျိုးသည် နပုံသကပဏ္ဍုက်နှင့် ကိလေသာ ထကြွမှုအားဖြင့် တူညီသောကြောင့် သဒိသုပစာရပဏ္ဍုက်ဖြစ်သည် (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၈)။ သဒိသုပစာရပဏ္ဍုက် ၄-မျိုးတို့သည် ယောဏ်ျားပဏ္ဍုက်များသာ ဖြစ်သည်-ဟု အချို့က ဆို၍ မိန်းမပဏ္ဍုက်လည်း ရှိသည်-ဟု အချို့က ဆိုသည် (ဝိ၊ ဓိရ။ ၄၂၉)။ အာသိတ္တက၊ ဥသုယ၊ ပက္ခပဏ္ဍုက်တို့သည်လည်း ပဋိသန္ဓေအခါကပင် ပဏ္ဍုက်သဘောရှိသူများဖြစ်၍ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေသူများ ဖြစ်သည် (မိလိန္ဒ။ ၂၉၈။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၃။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅၆-၇။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၂၂၃။)။ မာတုဂါမနှင့် စပ်၍ ရဟန်းတော်များ သင့်သော သံဃာဒိသိက်အာပတ်၌ ပဏ္ဍုက်သည် ထုလွှစွည်းဝတ္ထုဖြစ်၍ ပါစိတ်

အာပတ်၌ ပဏ္ဍုက်သည် ဒုက္ကဋ်ဝတ္ထု ဖြစ်သည် (ဝိ၊ ၁။ ၁၈၅။ ဝိ၊ ၂။ ၃၁၊ ၁၂၉။ ဝိ၊ ၅။ ၅၇။)။ သံဃာများ ဥပုသ်ပြုရာ၌ ၂-တောင့်ထွာ (ဟတ္ထပါသ်) အတွင်းမှ ကြဉ်ဖယ်အပ်သော “ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ်” ၂၁-ယောက်တွင် ပဏ္ဍုက်သည် အပါအဝင်ဖြစ်သည် (ဝိ၊ ၃။ ၁၅၅၊ ၁၉၀။ ကင်္ခါ။ ၉၃။)။ ပါတိမောက်မပြဘဲ တန့်ထားရခြင်းအကြောင်း ၁၀-ပါးတို့တွင် ပရိသတ်အတွင်း၌ ပဏ္ဍုက်ရှိခြင်းနှင့် ပဏ္ဍုက်နှင့် စပ်သောစကား မပြီးပြတ်ခြင်း ၂-ပါးတို့ ပါဝင်သည် (အံ၊ ၃။ ၃၁၂။)။ အာပတ်သင့်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် ရှိမခိုးထိုက်သော “အဝန္တိယပုဂ္ဂိုလ်” ၁၂-ယောက်တို့တွင် ပဏ္ဍုက်လည်း ပါဝင်သည် (ဝိ၊ ၄။ ၃၁၂။ ဝိ၊ ၅။ ၃၅၇။)။ ရဟန်းတော်များ အကြွမ်းတဝင် မိတ်ဖွဲ့ပေါင်းသင်းခြင်းဖြင့် ဆွမ်းမခံအပ်သော “အဂေါစရ”များတွင် ပဏ္ဍုက်ရှိသော အိမ်လည်း ပါဝင်သည် (ဝိ၊ ၃။ ၉၉။ အံ၊ ၂။ ၁၁၂။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂၅၅။ မဟာနိ။ ၃၇၇။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၇၃။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂၅။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၉၉။)။ လျှို့ဝှက်အပ်သော ပြဿနာကို မတိုင်ပင်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၉-ယောက်တို့တွင် စိတ်ထား မတည်ကြည်သောကြောင့် ပဏ္ဍုက် ပါဝင်သည် (မိလိန္ဒ။ ၉၉။ ၁၀၀။)။ မိန်းမ၊ ပဏ္ဍုက်၊ ဥဘတောဗျည်း ဤ ၃-ယောက်သည် ရှည်သောနေရာ၌ပင် ရဟန်းများနှင့်အတူ ထိုင်နေခွင့်မရှိ (ဝိ၊ ၄။ ၃၂၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၂၆။)။ ဘုရားအဖြစ် ဆုတောင်းသော်လည်း မိန်းမ၊ ပဏ္ဍုက်၊ နပုံ၊ ဥဘတောဗျည်း ဤ ၄-ယောက်တို့သည် ဆုတောင်းမပြည့်နိုင် (အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၁။ စရိယာ၊ ဋ္ဌ။ ၂၇၄။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈။)။ တယောပဏ္ဍကာ မနုဿပဏ္ဍကော အမနုဿ-

ပဏ္ဏာကော တိရစ္ဆာနဂတပဏ္ဏာကော။ ဝိ၊ ၁။
 ၃၄။ ပဏ္ဏကာ(ဝိ၊ ၃။ ၉၉)တိ ဥဿန္တကိလေ-
 သာ အဝုပဿန္တပရိဋ္ဌာဟာ နပုံသကာ။ ဝိ၊
 ၄။ ၁၂၇၃။ အဘိ၊ ၄။ ၁၂၇၅။ ပဏ္ဏကာ
 (အဘိ၊ ၄။ ၁၂၇၅)တိ ဥဘယလိင်္ဂရဟိတာ။
 မူလဋီ၊ ၁။ ၂၆။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၇၆၊ ၁၉၅။ ဝိ၊ ၂။ ၃၅၊
 ၃၀၃။ ဝိ၊ ၃။ ၁၁၉၊ ၁၆၂။ ဝိ၊ ၄။ ၃၂၀-၆။
 ဝိ၊ ၅။ ၅၇၊ ၉၀။ အံ၊ ၃။ ၃၁၂။ အဘိ၊ က။ ၁၂၉။
 မိလိန္ဒ။ ၉၉၊ ၂၉၈။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၇၅။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၇၅။ ၁၂၇၊
 ၁၈၁။ ဝိ၊ ၄။ ၁၆၁၊ ၂၄၀။ ကင်္ခါ။ ၉၃၊ ၁၀၉၊
 ၁၃၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၄၅၊ ၄၂၆။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၈၄။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၃၉၉။ ဝဇီရ။ ၇၊ ၈၄၊ ၄၂၉။ သာ
 ရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၁၅၊ ၂၅၆။ ဝိမတိ၊
 ၁။ ၂၆၃။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၈၊ ၁၇၁။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊
 ဟောင်း။ ၁၅-၉၊ ၄၅။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၂၂၃၊
 ၂၄၂။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၇၆။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၉။ ဝိ၊ သုဒ္ဓိ၊
 ဋီ၊ ၁။ ၄၂။)

ပဏ္ဏာကကထာ (ထိ) [ပဏ္ဏာက+ကထာ] ပဏ္ဏာကံနှင့်
 စပ်သော စကား။ ပဏ္ဏာကော တဿံ ပရိ-
 သာယံ နိသိန္နော ဟောတိ၊ ပဏ္ဏာကကထာ
 ဝိပူကတာ ဟောတိ။ အံ၊ ၃။ ၃၁၂။

ပဏ္ဏာကဂတိက (တိ) [ပဏ္ဏာက+ဂတိ+က] ပဏ္ဏာကံ
 ၏ အလားကဲ့သို့သော အလားရှိသော၊
 ပဏ္ဏာကံနှင့် တူသော၊ သူ။ “ဥဘတောဗျဉ္ဇန-
 ကော ပန ပဏ္ဏာကဂတိကောဝါ”တိ ဝဒန္တိ။
 ဝဇီရ။ ၁၉၀။ (-ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၅၁။ ကင်္ခါ၊
 ဋီ၊ သစ်။ ၂၃၃။)

ပဏ္ဏာကဂေါစရ (တိ) [ပဏ္ဏာက+ဂေါစရ] ပဏ္ဏာကံ
 ဟူသော ကျက်စားရာရှိသော၊ ပဏ္ဏာကံအိမ်၌
 အကျွမ်းတဝင် ဆွမ်းခံလေ့ရှိသော (ရဟန်း)။
 ဣဒ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝေသီယာဂေါစရော ဝါ

ဟောတိ၊ ... ပဏ္ဏာကဂေါစရော ဝါ။ အံ၊ ၂။
 ၁၁၂။ (-ဝိ၊ ၃။ ၉၉။ ဝိ၊ ၅။ ၂၃၀။ အဘိ၊ ဝိ။
 ၂၅၅-၆။ မဟာနိ။ ၃၇၇။)

ပဏ္ဏာကစတုတ္ထ (တိ) [ပဏ္ဏာက+စတုတ္ထ] ပဏ္ဏာကံ
 လျှင် ၄-ယောက်မြောက်ရှိသော (သံဃာ)။
 စတုဝဂ္ဂကရဏဉ္စေ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ .... ပဏ္ဏာက-
 စတုတ္ထော ကမ္မံ ကရေယျ၊ အကမ္မံ န စ ကရ-
 ဏီယံ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၄၀။

ပဏ္ဏာကပက္ခ (ပု) [ပဏ္ဏာက+ ပက္ခ] ပဏ္ဏာကံဖြစ်ရာ
 (လဆုတ်)ပက္ခ။ ပက္ခပဏ္ဏာကော အပဏ္ဏာက-
 ပက္ခေ ဥပဿမ္ပန္နော ပဏ္ဏာကပက္ခေ မေထုနံ
 ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော သော ပါရာဇိကံ အာပတ္တိ-
 နာပဇ္ဇတိတိ န ပါရာဇိကော နာမ။ န ဟိ
 အဘိက္ခုနော အာပတ္တိ နာမ အတ္တိ။ ဝဇီရ။
 ၁၀၉။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၄၅။ (-ဝဇီရ။ ၄၂၉။
 သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅၆။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၉။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊
 ဟောင်း။ ၂၄။)

ပဏ္ဏာကပဉ္စမ (တိ) [ပဏ္ဏာက+ ပဉ္စမ] ပဏ္ဏာကံလျှင်
 ၅-ယောက်မြောက်ရှိသော (သံဃာ)။ ပဉ္စ-
 ဝဂ္ဂကရဏဉ္စေ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ .... ပဏ္ဏာက-
 ပဉ္စမော ကမ္မံ ကရေယျ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၄၀-၁။ သာ
 ရတ္ထ။ ၃။ ၂၆၃။

ပဏ္ဏာကပရိယာပန္န (တိ) [ပဏ္ဏာက + ပရိယာပန္န]
 ပဏ္ဏာကံ၌ - အကျုံးဝင် - ပါဝင် - သော၊ သူ။
 ဗောဓိသတ္တာ စ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိပဌမ-
 ကပ္ပိကေသု ကာလေသု ဥဘယလိင်္ဂရဟိတာ
 ဟောန္တိ၊ န ပန ပဏ္ဏာကပရိယာပန္နာ။ မူလဋီ၊ ၁။
 ၂၆။

ပဏ္ဏာကဘာဝပက္ခ (ပု) [ပဏ္ဏာက+ဘာဝ+ပက္ခ]
 ပဏ္ဏာကံဖြစ်ရာ(လဆုတ်)ပက္ခ။ ဩပက္ကမိက-

ပဏ္ဏာကော နပုံသကပဏ္ဏကော ပဏ္ဏကဘာဝ-
ပက္ခေ ဌိတော ပက္ခပဏ္ဏကော စ ဣဓ အဓိ-
ပေတော။ ကင်္ခါ။၁၀၄။ (-ဝဇီရ။၈၄။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊ဟောင်း။ ၂၃။)

ပဏ္ဏကဝတ္ထု (န) [ပဏ္ဏက + ဝတ္ထု] ပဏ္ဏာဂ္ဂဝတ္ထု။
(က) ပဏ္ဏာဂ္ဂနှင့် ကိုယ်လက်နှီးနှောသော
ရဟန်းအား ထုလွှစွည်းအာပတ်သင့်သည်ကို
ပြဆိုရာ-အကြောင်း-ဝတ္ထု။ (ခ) ပဏ္ဏာဂ္ဂအား
ရဟန်းခံ မပေးအပ်သည်ကို ပြဆိုရာ-အ
ကြောင်း-ဝတ္ထု။ (က) ပဏ္ဏကဝတ္ထု စ သုတ္တိ-
တ္ထိဝတ္ထု စ ပါကဋမေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၃၂။ (ခ)
ပဏ္ဏကဝတ္ထုမှိ “ယော ကာဠပက္ခေ ဣတ္ထိ
ဟောတိ၊ ဇုဏှပက္ခေ ပုရိသော၊ အယံ ပက္ခ-
ပဏ္ဏကော” တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။သာရတ္ထ၊၃။၂၅၆။
(-ဝိမတိ၊၂။ ၁၁၈။)

ပဏ္ဏကဝိသ (တိ) [ပဏ္ဏက+ဝိသာ] ပဏ္ဏာဂ္ဂလျင်
၂၀-မြောက်ရှိသော (သံဃာ)။ ဝိသတိဝဂ္ဂ-
ကရဏဉ္စေ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ .... ပဏ္ဏကဝိသော
ကမ္မံ ကရေယျ။ ဝိ၊၃။၄၄၁။

ပဏ္ဏကသညီ (တိ) [ပဏ္ဏက+သညာ+ဤ] ပဏ္ဏာဂ္ဂ
ဟူသော-အမှတ်-သညာ-ရှိသောသူ။ ဣတ္ထိ
စ ဟောတိ ပဏ္ဏကသညီ သာရတ္ထော စ၊
ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိယာ ကာယေန ကာယံ
အာမသတိ ပရာမသတိ။ ဝိ၊၁။၁၇၅။ (-
၁၇၆-၇-၈-၉။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၃။ ကင်္ခါ။၁၃၁။
ဝဇီ ရ။၁၈၇။)

ပဏ္ဏကသဘာဝ (ပု) [ပဏ္ဏက+သဘာဝ] (၁)
ပဏ္ဏာဂ္ဂ၏-သဘော-ဓမ္မတာ။ (တိ) (၂)
ပဏ္ဏာဂ္ဂသဘောရှိသောသူ။ (၁) အာသိတ္တ-
ဥသုယပက္ခပဏ္ဏကာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာ-
ယေဝ ပဏ္ဏကသဘာဝေါ၊ န ပဝတ္ထိယံ-

ယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၅၆။ (၂)
ပဏ္ဏကသဘာဝတ္တာ မနဿဉ္စာတောဗျဉ္စ-
နကော စ ထုလ္လစွယဝတ္ထုကောဝ ဟောတိ။
ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၅၂။

ပဏ္ဏကုပဇ္ဈာယ (ပု) [ပဏ္ဏက+ ဥပဇ္ဈာယ] ပဏ္ဏာဂ္ဂ
ဖြစ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ။ တေန ခေါ ပန
သမယေန ဘိက္ခု ပဏ္ဏကုပဇ္ဈာယေန ဥပ-
သမ္မာဒေန္တိ။ ဝိ၊၃။၁၂၄။ (-ဝဇီရ။၄၃၃-၅။)

ပဏ္ဏတိ (ကြိ) [ပဋိ+အ+တိ။ ပဋိ ဂတိယံ။ ပဏ္ဏတိ။
ပဏ္ဏာ၊ ပဏ္ဏိတော။ ဧတ္ထ ပဏ္ဏာတိ ပညာ။
သာ ဟိ သုခုမေသုပိ အတ္ထေသု ပဏ္ဏတိ
ဂစ္ဆတိ ဒုက္ခာဒိနံ ပိဋ္ဌနာဒိကမ္မိ အာကာရံ
ဇာနာတိတိ “ပဏ္ဏာ”တိ ဝုစ္ဆတိ။ .... ပဏ္ဏတိ
ဉာဏဂတိယာ ဂစ္ဆတိတိပိ ပဏ္ဏိတော။နိတိ၊
ဓာ။၅၈။] လား-သွား-၏။ (က) သိ၏။ (ခ)
ချို့တဲ့၏။ (ဂ) ထင်ရှား၏။ (က) ပဏ္ဏိတာနန္တိ
ပဏ္ဏန္တိတိ ပဏ္ဏိတာ၊ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေသု
အတ္ထေသု ဉာဏဂတိယာ ဂစ္ဆန္တိတိ အဓိပ္ပါ-
ယော၊ တေသံ ပဏ္ဏိတာနံ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၀၄။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၁။၁၀။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၀။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၅၄။) (ခ) ပဏ္ဏက-ကြည်။ (ဂ) ပဏ္ဏရ-
ကြည်။

ပဏ္ဏန္တိ (ကြိ) [ပဋိ+ အ+ အန္တိ] လား-သွားကုန်
၏၊ သိကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဏယတိ (ကြိ) [ပဋိ+ ဣယ+ တိ။ ပဋိ ဂတိယံ။
ပါဏိနိ ဘူ။၂၅။ ပဋိ ပသိ နာဂနေ။ ပါဏိနိ၊
စု။၈၂-၃။ပဋိ ဂတိယံ။ ပဏ္ဏတိ၊ ပဏ္ဏာ။ နိတိ။
ဓာ။၅၈၊၂၉၈။ ပဋိ ဂတျံ ဝေကလ္လေ၊ ဘူစု
ဥပ္ပဏ္ဏသံဟတေ။ ဓာတွတ္ထ။၂၂။] ပြက်ရယ်
ပြု-ပြောင်လှောင်-၏။ ပဋိ ပရိဟာသေ။
ပဏ္ဏေတိ၊ ပဏ္ဏယတိ။ ဥပ္ပဏ္ဏေတိ၊ ဥပ္ပဏ္ဏ-

ယတိ။ မနုဿာ နံ ဘိက္ခုနိံ ဥပ္ပဏ္ဍိသု။ နိတိ၊
ဓာ။ ၂၉၈။ (-ဓာတွတ္ထ)

ပဏ္ဍရ (ပု)ပုသိ (ပဏ္ဍ)+အရ။ သုက္ကော ဂေါရော
သိတောဒါတော၊ ဓဝလော သေတပဏ္ဍရာ။
ဓာန်။ ၉၅။ ပုသိ ဂတိယံ၊ ပဏ္ဍတိ ပကာ-
သေတိတိ ပဏ္ဍရော။ သုစိ၊ ဝိသဒေါ၊ အဇ္ဈ-
နောတိပိ သုက္ကနာမာနိ။ ဓာန်၊ ၉၅။ ပဏ္ဍတိ
ပကာသတိတိ ပဏ္ဍရော။ ပဏ္ဍ ဂတိယံ၊
အရော။ သုစိ။ ဝါစ္စလိင်္ဂါ ဂုဏိဇ္ဈေတေ၊ ဂုဏေ
သုက္ကာဒယော ပုမေ။ ဓာန်။ ၉၉။ ဧတေ
သုက္ကာဒယော သာဝန္တာ ယဒါ အဘေဒေါ-
ပစာရာ ဂုဏိနိ ဂုဏိမိ ဝတ္တန္တိ၊ တဒါ ဝါစ္စ-
လိင်္ဂါ။ ယထာ- သုက္ကော ဟံသော၊ သုက္ကာ
ဟံသိ၊ သုက္ကံ ဟံသကုလံ ဣစ္စာဒိ ယောဇ္ဇံ။
ဓာန်၊ ၉၉။ ဣဓ ကဿာ န ဟောတိ? နိလံ
ပိတန္တိ။ ဂုဏဝစနတ္တာ ဝိနာပိ ဇောန ဣတ္ထ-
ဿာဘိဓာနတော။ မောဂ်၊ ၄။ ၁၁။ ဂုဏဝစ-
နတ္တာတိ ဂုဏဝစနာနံ ဂုဏဝတော ဒဗ္ဗဿာပိ
ဥပစာရဝသေန ကထနတော။ ပဒသာဓန
ဋီကာ။ ၃၁၈။ (ပါဏ္ဍရ= ပါဏ္ဍရ-သံ။ ပံသရ=
ပံသရ-ပြာ) (၁) အဖြူ၊ ဖြူသော-အရောင်-
အဆင်း။ (တိ)(၂)ဖြူသော-အရောင်-အဆင်း-
-ရှိသော(အရာ)။ (က) ဖြူသော သတ္တဝါ၊
ဟင်္သာ၊ ငန်း၊ ဝမ်းဘဲ။ (ခ) ပဏ္ဍရမည်သော
သူ။ (ဂ)ပဏ္ဍရဆင်။ (ဃ) ပဏ္ဍရ မြင်း။ (င)
ပဏ္ဍရနဂါးမင်း။ (၃) ဖြူစင်-သန့်ရှင်း-သော
(တရား)။ (က) စိတ်။ (ခ) ကံ၊ ကုသိုလ်ကံ
တရား။ (ဂ) နိဗ္ဗာန်။ (ဃ) သာသနာ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား၏ အဆုံးအမ။ (င) နှလုံး၊ နှလုံးသွေး။
(စ) အာယတန၊ စက္ခု စသော ရုပ်အာယတန
တရား။

(၁)အဖြူ၊ ဖြူသော-အရောင်-အဆင်း။
ထောင့်ကွင်းကြည့်။ (၂)ဖြူသော-အရောင်-

အဆင်း-ရှိသော (အရာ)။ ပဏ္ဍရံ ဆတ္တမာ-
ဒါယ၊ အဒ္ဓါနံ ပဋိပဇ္ဇဟံ။ အပါ၊ ၂။ ၃၅။ ပဏ္ဍရံ
တဏှာလမေဝ။ ဒိဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၃။ သြဒါတကသိ-
ဏသမာပတ္တိံ သမာပဋိတွာ ပဏ္ဍရံ ဃန-
ဗုဒ္ဓရသ္မိံ ဝိဿဇေန္တော....သဗ္ဗံ ဧကာလောကံ
ကရေယျံ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၂။ (-စရိယာ။ ၄၁။
ဇာ၊ ၂။ ၁၅၅။ ဒိဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၅-၇။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၉။
အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၁။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၇၃။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၂၀။
ပေတ၊ ၅။ ၅။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၂။ အပါ၊ ၅။ ၄၃၊
၁၄၃။ စရိယာ၊ ၅။ ၂။ ၁။ စူဠနိ၊ ၅။ ၁၇။ ဇာ၊ ၅။
၁။ ၄၇၄။ ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၂၉။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၇။ ဇာ၊ ၅။
၆။ ၂၇။ ဇာ၊ ၅။ ၇။ ၃၁။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၀၉။
သီ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၀။) (က) ဖြူသောသတ္တဝါ၊
ဟင်္သာ၊ ငန်း၊ ဝမ်းဘဲ။ တတော သော ဝိမ-
တောယေဝ၊ ပဏ္ဍရေ အဇ္ဈဘာသထ။ ပဝဗု-
ကာယေ အာသိနေ၊ ဒိသေယဂဏာဓိပေ။ ဇာ၊
၂။ ၈၄။ ပဏ္ဍရေတိ ဟံသေ။ ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၃၆၄။
ပဏ္ဍရေတိ ဟံသေတိ ဧတ္ထ ပဏ္ဍရေတိ ဟံ-
သာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ သာမညနာမံ။ ဇာတ်၊ ၅။
သစ်။ (ခ) ပဏ္ဍရမည်သောသူ။ ပဏ္ဍရဂေါတ္တ-
-ကြည့်။ (ဂ)ပဏ္ဍရဆင်။ ကာလာ(ဌာ)ဝကဉ္စ
ဂင်္ဂေယျံ၊ ပဏ္ဍရံ တမ္ပပိင်္ဂလံ။ ဂန္ဓမင်္ဂလ-
ဟေမဉ္စ၊ ဥပေါသထဆဒ္ဓန္တိမေ ဒသ။ မ၊ ၅။ ၁။
၃၃၁။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၄၁။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၃။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။
၃၈၀။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၃၀။ ဥဒါန၊ ၅။ ၃၆၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၅။ ၆၁။ စူဠနိ၊ ၅။ ၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂။ ၁၈။ ဝိမတိ၊
၂။ ၉၉။ ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျာ၊ ပဏ္ဍရ-
တမ္ဘာ စ ပိင်္ဂလော ဂန္ဓော။ မင်္ဂလဟေမော-
ပေါသထ-ဆဒ္ဓန္တော စ ဂဓကုလာနိ ဧတာနိ။
ဓာန်။ ၃၆၁။ ပဏ္ဍရဝဏ္ဏတာယ ပဏ္ဍရော။
ဓာန်၊ ၃၆၁။ (ဃ)ပဏ္ဍရမြင်း။ တတ္ထ
မဟာသတ္တော .... စတ္တာရိ နိမိတ္တာနိ ဒိသ္မာ
အလင်္ကတံ ပဏ္ဍရံ နာမ သုန္ဒရတုရင်္ဂဝရ-

မာရယု။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁၇၁။ (င) ပဏ္ဍရ နဂါးမင်း။
 ဧကော နာဂရာဇာပိဿ သုပဏ္ဍရာဇာ စ
 ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ တေသု နာဂရာဇာ နာ-
 မေန ပဏ္ဍရော နာမ။ ဇာ၊ ၁၅၅။ ၇၉။ (၃) ဖြူ
 စင်-သန့်ရှင်း-သော (တရား)။ (က) စိတ်။
 ယံ တသ္မိံ သမယေ မနော မာနသံ ဟဒယံ
 ပဏ္ဍရံ မနော မနာယတနံ မနိန္ဒြိယံ။ အဘိ၊ ၁။
 ၁၈၊ ၂၀-၇-၈-၉၊ ၃၄-၅၊ ၇၃၊ ၁၀၅၊ ၁၁၄။
 တမေဝ ပရိသုဒ္ဓန္ဓေန ပဏ္ဍရံ၊ ဘဝံ သန္ဓာ-
 ယေတံ ဝုတ္တံ။ .... တတော နိက္ခတ္တတ္တာ ပန
 အကုသလမ္ပိ .... ပဏ္ဍရနေဝ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ ၁။
 ၁။ ၁၈၅။ အကုသလမ္ပိ ပဏ္ဍရန္တိ ဝုတ္တံ၊ ကော
 ပန ဝါဒေါ ကုသလန္တိ အဓိပ္ပါယော။ တဉ္စိ
 ပဏ္ဍရတော နိက္ခန္တံ သယဉ္စ ပဏ္ဍရန္တိ။ အထ
 ဝါ သဗ္ဗမ္ပိ စိတ္တံ သဘာဝတော ပဏ္ဍရမေဝ။
 မူလဋီ၊ ၁။ ၉၅။ (-အဘိ၊ ၁။ ၈၉၊ ၉၂၊ ၁၅၀၊ ၂၈၄။
 ပဋိသံ၊ ၁။ ၈၈။ အပ၊ ၂။ ၁။ မဟာနိ၊ ၂၊ ၃၂၄။ ဣန္ဒနိ၊
 ၂၊ ၃၉။ မ၊ ၁။ ၁၂၇။ အံ၊ ၁။ ၄၅။ အဘိ၊ ၁။
 ၃၀၃။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၁၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၁၉၂။
 မဟာနိ၊ ၁။ ၁၉၂။ ၁။ နေတ္တိ၊ ၁။ ၁၇၉။ သံ၊ ၁။ ၂။
 ၁၃။ အံ၊ ၁။ ၉၉၊ ၁၆၁။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၃၄။ အနုဋီ၊
 ၁။ ၁၃၂။) (ခ) ကံ၊ ကုသိုလ်ကံ တရား။ သုက္ကန္တိ
 ပဏ္ဍရံ ဒသကုသလကမ္မပထကမ္မံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။
 ၂၀၅။ မ၊ ၁။ ၁၂၇။ ပဏ္ဍရန္တိ သြဒါတံ၊ စိတ္တ-
 သာ ပဘဿရဘာဝကရဏန္တိ အတ္ထော။
 ဒီ၊ ၁။ ၁၂၄။ (-နေတ္တိ၊ ၁။ ၁၆၅၊ ၂၄၈။) (ဂ)
 နိဗ္ဗာန်။ သဗ္ဗကိလေသေ ဥပဟန္တာ အမလံ
 ဝိရဓံ သုဒ္ဓံ ပဏ္ဍရံ အဇာတိ အမရံ .... နိဗ္ဗာန-
 နဂရံ ပဝိသိတ္တာ။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၃၁၇။ (ဃ) သာသနာ၊
 မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ။ ဘန္တေ နာဂ-
 သေန မဟန္တံ ဣဒံ တထာဂတသာသနံ သာရံ
 ဝရံ သေဋ္ဌံ .... ပဏ္ဍရံ အနဝဇ္ဇံ။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၂၄၀။
 (င) နှလုံး၊ နှလုံးသွေး။ ပညာစရိတဿ အစ္စ

ဝိပ္ပသန္တံ အနာဝိလံ ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ နိဒ္ဒေါ-
 တဇာတိမဏိ ဝိယ ဇုတိမန္တံ ခါယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၂၄၈။ (စ) အာယတန၊ စက္ခု-စသော ရုပ်
 အာယတနတရား။ စက္ခုပေတံ စက္ခာယတ-
 နံပေတံ....ပဏ္ဍရံပေတံ။ အဘိ၊ ၁။ ၁၅၇။ ပရိ-
 သုဒ္ဓန္ဓေန ပဏ္ဍရံပေတံ။ အဘိ၊ ၁။ ၃၄၆။
 ဒုဘယာနိ ဝိစေယျ ပဏ္ဍရနိ၊ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ
 စ သုဒ္ဓိပညော။ သုတ္တနိ၊ ၃၅၉။ ပဏ္ဍရနိတိ
 အာယတနာနိ။ တာနိ ဟိ ပကတိပရိသုဒ္ဓတ္တာ
 ရူဠိယာ စ ဧဝံ ဝုစ္ဆန္တိ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၅၄။

ပဏ္ဍရက (တိ) | ပဏ္ဍရ+က | (၁) ဖြူစင်-သန့်
 ရှင်း-သော(ကံ)။ (၂) ပဏ္ဍရက မည်သော။
 (က) ပဏ္ဍရကနဂါး။ (ခ) ပဏ္ဍရက မြစ်။ (၁)
 သုက္ကန္တိ ပဏ္ဍရကံ ကုသလကမ္မပထကမ္မံ။
 အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၉၀။ ပဏ္ဍရကန္တိ သြဒါတံ၊
 စိတ္တဿ ပဘဿရဘာဝကရန္တိ အတ္ထော။
 အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၈၇။ (၂) (က) သယံ တမနွေတိ
 သယံ အဗောဓံ၊ နာဂံ ယထာ ပဏ္ဍရကံ
 သုပဏ္ဍော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၇။ ဇာ၊ ၁။ ၅။ ၈၀။ (-
 ဇာ၊ ၁။ ၃၉၂။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၁၉၉။ ဇာ၊ ၁။ ၅။ ၈၂-
 ၃-၇၊ ၉၀။) (ခ) မလ္လံ ဂိရိံ ပဏ္ဍရကံ တိကုဋ်၊
 သီတောဒကာ အနုဝိ-စရာမ နန္ဒော။ ဇာ၊ ၁။
 ၃၃၁။ မလ္လံ ဂိရိန္တိ သမ္ပ လုဒ္ဓက မယံ မလ္လဂိရိဉ္စ
 ပဏ္ဍရကဉ္စ တိကုဋဉ္စ ဣမာ စ နန္ဒော အနု-
 ဝိစရာမ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၄၄။

ပဏ္ဍရကနာဂ (ပု) | ပဏ္ဍရက+နာဂ | ပဏ္ဍရက
 နဂါးမင်း။ တံ ဣမေဟိ စတူဟိ အဂေါဟိ
 သမန္နာဂတံ အဗောဓံ ဒုပ္ပညံ ပုဂ္ဂလံ သယံ
 ကတမေဝ ဘယံ အနွေတိ၊ ယထာ ဓံ ပဏ္ဍရ-
 ကနာဂံ သုပဏ္ဍော အနာဂတောတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၅။
 ၈၁။

ပဏ္ဍရကဝိပါက (တိ) | ပဏ္ဍရက+ဝိပါက | ဖြူစင်

သော-အကျိုး-ဝိပါက်-ရှိသော။ သုက္ကဝိ-
ပါကန္တိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တနတော ပဏ္ဍရကဝိ-
ပါက။ ကဏှသုက္ကန္တိ မိဿကကမ္ပံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၉၁။

ပဏ္ဍရကေတု (တိ) [ပဏ္ဍရ+ကေတု] ဖြူသော-
အလံ-တံခွန်-ရှိသော(ဗိမ္ဗိသာရမင်း)။ ၃မ-
ဂုယာယ ဥပ္ပန္နော၊ ဇာတော ပဏ္ဍရကေတုနာ။
ထေရ။၂၃၄။ ဇာတော ပဏ္ဍရကေတုနာတိ
ဓလေဝတ္ထဓတ္တော “ပဏ္ဍရကေတူ”တိ ပညာ-
တေန ဗိမ္ဗိသာရညာ ဟေတုဘူတေန ဇာ-
တော၊ တံ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တောတိ အတ္တော။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။

ပဏ္ဍရကေသ (တိ) [ပဏ္ဍရ+ကေသ] ဖြူသော
ဆံပင်ရှိသော၊သူ။ ပလိတကေသန္တိ ပဏ္ဍရ-
ကေသံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၈။ ကေ-
သာနံ သေတဝဏ္ဏတာယ ပလိတန္တိ အာဟ
“ပဏ္ဍရကေသ”န္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅။ (-မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၂၁၅။)

ပဏ္ဍရင်္ဂ (တိ) [ပဏ္ဍရ+ပဋိစ္စန္ဒ+အင်္ဂံ။ အလယ်ပုဒ်
ကျေ။] အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော
ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော၊ အဝတ်ဖြူ ဝတ်သော (ပရိ
ပိုဇ်)။ “နိဂဏ္ဍောတိ မံ ဓာရေဟိ။ အာဇီဝ-
ကော။ တာပသော။ ပရိဗ္ဗာဇကော။ ပဏ္ဍရ-
င်္ဂေါတိ မံ ဓာရေဟိ”တိ ဧဝံ တိတ္ထိယဝေဝစ-
နေန သိက္ခာပစ္စုပ္ပန် ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၉။
(-သာရတ္ထ၊၁။ ၁၂၇။)

ပဏ္ဍရင်္ဂပဗ္ဗဇာ (ထိ) [ပဏ္ဍရင်္ဂ+ ပဗ္ဗဇာ] အဝတ်ဖြူ
ဝတ်သော ပရိပိုဇ်ရဟန်းအဖြစ်။ ဧဝံ ဧက-
ယရေပိ ပဝေသနံ အလဘမာနော ပဏ္ဍရင်္ဂ-
ပဗ္ဗဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၃၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၁၁။

ပဏ္ဍရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇက (ပု) [ပဏ္ဍရင်္ဂ+ ပရိဗ္ဗာဇက]
အဝတ်ဖြူဝတ်သော ပရိပိုဇ်။ သော ဗြာဟ္မ-
ဏာနဉ္စ ဗြာဟ္မဏဇာတိယပါသဏ္ဌာနဉ္စ ပဏ္ဍ-
ရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇကောဒိနံ သဋ္ဌိသဟဿမတ္တာနံ နိစ္စ-
ဘတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃။ (-သာရတ္ထ၊
၁။၁၂၇။ သာရတ္ထ၊၂။၃၂၇။)

ပဏ္ဍရင်္ဂသာဝက (ပု) [ပဏ္ဍရင်္ဂ+သာဝက] အဝတ်
ဖြူဝတ်သော ပရိပိုဇ်၏ တပည့်။ “နိဂဏ္ဍ-
သာဝကောတိ မံ ဓာရေဟိ။ အာဇီဝက။
တာပသ။ ပရိဗ္ဗာဇက။ ပဏ္ဍရင်္ဂသာဝကောတိ
မံ ဓာရေဟိ”တိ တိတ္ထိယသာဝကဝေဝစနေန
သိက္ခာပစ္စုပ္ပန် ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၉။

ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တ (န) [ပဏ္ဍရ + ဆတ္တ] (၁) ဖြူသော
အဆင်းရှိသော ထီး၊ ထီးဖြူ။ (တိ) (၂) ထီးဖြူ
နှင့် တူသော (တရား)။ (၁) သေတစ္ဆတ္တန္တိ
ဝတ္ထပလိဂုဏ္ဍိတံ ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၇။
သေတစ္ဆတ္တန္တိ ဧတ္ထ သေတ-သဒ္ဓေါ ပဏ္ဍရ-
ပရိယာယောတိ အာဟ “ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တ”န္တိ။
ပါစိတ်၊ယော။၁၃၇။ (၂) ဓမ္မပဏ္ဍရစ္ဆတ္တ-
ကောတိ ဒသကုသလဓမ္မသင်္ခါတေန ပဏ္ဍ-
ရစ္ဆတ္တေန သမန္နာဂတော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။ ၁၄၇။

ပဏ္ဍရဇာတက (န) [ပဏ္ဍရ+ဇာတက] ပဏ္ဍရ
ဇာတ်၊ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်း ပဏ္ဍရ
နဂါးမင်းသည် နဂါးတို့ လျှို့ဝှက်အပ်သော
အကြောင်းအရာကို ဒေဝဒတ်အလောင်း
အစေလကအား ပြောကြားမိသဖြင့် ဘုရား
လောင်း ဂဠုန်မင်း အသုတ်ခံရကြောင်း ဟော
ပြရာ ဇာတ်တော်။ ဇာတကပါဠိ၊ တိသ နိ
ပါတ်၊ ၈-ခုမြောက်ဇာတ်။ ဇာ၊၁။၃၈၇-၃၉၂။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၇၈-၉၁။ တဒါ ဟိ သုပဏ္ဏာ နာဂံ
ဂဟေတုံ အဇာနကယေဝ၊ ပစ္ဆာ ပဏ္ဍရ-
ဇာတကေ ဇာနိသု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၂။

ပဏ္ဍရ၌ (ပု) [ပဏ္ဍရ+အတ္ထ။ ထွ-ကို ဌ-ဖြူ။
ဖြူစင်သော-အနက်-သဘော။ အနာဂါမိ
ကာမရာဂသင်္ခါတဿ ရဇ္ဇနကိလေသဿ
နတ္ထိတာယ သမဏပုဏ္ဏရိကောတိ ဝုတ္တော။
ပဏ္ဍရဌော ဟိ ဣဓ ပုဏ္ဏရိကဌော နာမာတိ
ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၅။

ပဏ္ဍရဌာန (န) [ပဏ္ဍရ+ဌာန] ဖြူဖွေးသော-
အရပ်-ဌာန။ဧကပုဏ္ဏရိကံ နာဂန္တိ ဧဝံနာမကံ
ဟတ္ထိ။ တဿ ကိရ ဖာသုကာနံ ဥပရိ တာ-
လဖလမတ္တံ ပဏ္ဍရဌာနံ အတ္ထိ၊ တေနဿ
ဧကပုဏ္ဏရိကောတိ နာမံ အကံသု။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၃၈-၉။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၉။)

ပဏ္ဍရတရ (တိ) [ပဏ္ဍရ+တရ] အထူးသဖြင့်-
ဖြူစင်-သန့်ရှင်း-သော၊သု။ လောဟိ-
တာဘိဇာတိ နာမ နိဂဏ္ဌာ ဧကသာဠကာတိ
ဝဒတိ။ ဣမေ ကိရ ပုရိမေဟိ ဒွိဟိ ပဏ္ဍရ-
တရာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၁၄။ ဌတွာ ဘုဉ္ဇနနဟာနပဋိက္ခေပါဒိဝတ-
သမာယောဂေန ပဏ္ဍရတရာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၄။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၀။ ကမ္မံ ပတွာဝ မဂ္ဂ-
စေတနာယ အညော ပဏ္ဍရတရော ဓမ္မော
နာမ နတ္ထိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၄။ (-သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၄၃။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၆၊၅၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၃။)

ပဏ္ဍရတာပတ္တိ (ထိ) [ပဏ္ဍရ+တာ+အာပတ္တိ] ဖြူ
စင်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။ သဘာ-
ဝေါဝါယန္တိ စိတ္တဿ အကိလေသသဘာ-
ဝတာယ ဝုတ္တံ၊န စေတ္ထ ဖဿာဒိနမ္ပိ ပဏ္ဍရ-
တာပတ္တိ။ ယတော ဓမ္မာနံ သဘာဝကိစ္စ-
ဝိသေသညုနာ ဘဂဝတာ ဝိညာဏယေဝ
တထာ နိဒ္ဒိန္တိ။ အနု၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။

ပဏ္ဍရဓမ္မ (ပု) [ပဏ္ဍရ+ဓမ္မ] ဖြူစင်သော ကောင်း

မှု တရား။ သော ဟိ "အဟံ ပုဗ္ဗေပိ ပညာနံ
အကတတ္တာ နိစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တော၊ ဣဒါနိ
ပုညံ ကရိဿာမိ"တိ ပုညသင်္ခါတံ ပဏ္ဍရဓမ္မံ
ကရောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၃။

ပဏ္ဍရနာမ (တိ) [ပဏ္ဍရ+နာမ] ပဏ္ဍရအမည်ရှိ
သော၊ သူ။ ဘော ပဏ္ဍရနာမ ဣသိ ယံ တံ
မံ ပုစ္ဆသိ၊ တံ တေ အနာဂတံ အာစိက္ခိဿာမိ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၂၄။

ပဏ္ဍရပဒမ (ပု၊န) [ပဏ္ဍရ+ပဒမ] ဖြူသော
အဆင်းရှိသောကြာ၊ ပဒမ္မာကြာဖြူ။ ပဒမန္တိ
ပဏ္ဍရပဒမံ။ ပုဏ္ဍရိကန္တိ ရတ္တပဒမံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၂၄။

ပဏ္ဍရပုလိန (န) [ပဏ္ဍရ+ပုလိန] ဖြူဖွေးသော
သံ၊ သံဖြူ။ တေ သဗ္ဗေ သမာဒပေတွာ ဧကံ
မာဠကံ သမံ ကာရေတွာ ပဏ္ဍရပုလိနံ ဩ-
ကိရိတွာ ဘဂဝတော နိယျာဒေသိ။ အပ၊ ဋ္ဌ၊၂။
၁၇၆။

ပဏ္ဍရမုခ (တိ) [ပဏ္ဍရ+မုခ] ဖြူသော မျက်နှာ
ရှိသော (ရက္ခိသ်)။ ဒကရက္ခသောပိ တေသံ
အနောတရဏဘာဝံ ဥတွာ နိလောဒရော
ပဏ္ဍရမုခေါ သုရတ္တဟတ္ထပါဒေါ ဗိဘန္တ-
ဒဿနော ဟုတွာ ဥဒကံ ဒွိဓာ ကတွာ နိက္ခ-
မိတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၇။

ပဏ္ဍရရံသိ (ထိ) [ပဏ္ဍရ+ရံသိ] ဖြူဖွေးသော-
အရောင်-ရောင်ခြည်တော်။ ဘဂဝတော ဟိ
ဒါဌာဟိ စန္ဒကိရဏာ ဝိယ အတိဝိယ ပဏ္ဍ-
ရရံသိယော နိစ္စရန္တိ။ တေနာဟ "သုသုက္ကဒါ-
ဌောသိ"တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၃။

ပဏ္ဍရူပဒဿနသာမည (န) [ပဏ္ဍရ+ရူပ+
ဒဿန+သာမည] ဖြူသော အဆင်းကို မြင်

ခြင်းအားဖြင့်- တူသည်၏ အဖြစ်- တူခြင်း။
ပဏ္ဍရံ ဧတန္တိ ပဏ္ဍရရူပဒဿနသာမညတော
စက္ခုဝိညာဏမေဝ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေတီတိ
ဒီပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလဋီ။ ၁၁၃၄။

ပဏ္ဍရဝဏ္ဏဘူမိဘာဂဝဏ္ဏ (တိ) [ပဏ္ဍရ+ဝဏ္ဏ+
ဘူမိ+ဘာဂ+ဝဏ္ဏ] ဖြူသော အဆင်းရှိသော
မြေအဖို့ရှိသော (ဆိပ်ကမ်း)။ ဝိပွကိဏ္ဏမု-
တ္တာတလသဒိသဝါလုကာစုဏ္ဏပဏ္ဍရဘူမိဘာ-
ဂ(ဒီ၊ ၁၁၅၀)န္တိ ဝိဝိဓေန ပကိဏ္ဏာယ မုတ္တာ-
ယ တလသဒိသာနံ ဝါလုကာနံ စုဏ္ဏေဟိ
ပဏ္ဍရဝဏ္ဏဘူမိဘာဂဝဏ္ဏံ။ သီ၊ ၁၁၁၁။ ၂၁၄။

ပဏ္ဍရဝိပါက (တိ) [ပဏ္ဍရ+ဝိပါက] ဖြူစင်သော
- အကျိုး- ဝိပါက- ရှိသော (ကုသိုလ်ကံ)။
သုက္ကဝိပါကန္တိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တနတော ပဏ္ဍရ-
ဝိပါကံ။ ဒီ၊ ၁၁၂၀၅။ မ၊ ၁၁၂၇။ (-နေတ္ထိ၊
၁၁၆၅။)

ပဏ္ဍရဝိမလသေတစ္ဆတ္တ (န) [ပဏ္ဍရ+ဝိမလ+
သေတ+ဆတ္တ] ဖြူစင်၍ အညစ်အကြေး
ကင်းသော ထီးဖြူ။ ရာဇာ နာမ မဟာရာဇ....
ထိရသာရဒဏ္ဍံ အနုနသတသလာကာလ-
ကံတံ ဥဿာပေတိ ပဏ္ဍရဝိမလသေတစ္ဆတ္တံ။
မိလိန္ဒ။ ၂၂၁။ (-၃၃၉။)

ပဏ္ဍရသဂေါတ္တ (တိ) [ပဏ္ဍရ+သမာန+ဂေါတ္တ။
သမာန-ကို သ-ပြု။] ပဏ္ဍရရသေ့နှင့် တူ
သော အနွယ်ရှိသော၊ ပဏ္ဍရရသေ့၏ အနွယ်
၌ ဖြစ်သောသူ။ ဣသိ ပဏ္ဍရသဂေါတ္တော၊
အပုစ္ဆိ ဖုဿသဝယံ။ ထေရ။ ၁၃၄။ ပဏ္ဍရသ-
ဂေါတ္တောတိ ပဏ္ဍရဿ နာမ ဣသိနော
ဝံသေ ဇာတတ္တာ တေန သမာနဂေါတ္တော။
ထေရ၊ ၁၂။ ၁၅၈။

ပဏ္ဍရသဘာဝ (တိ) [ပဏ္ဍရ+သဘာဝ] ဖြူစင်

သော သဘောရှိသော (ဝိပါကံစိတ်)။ ဝတ္ထု-
ပဏ္ဍရတ္တာ(အဘိ၊ ၁၁၂။ ၁၀၃)တိ သယံ ကဏ္ဍ-
ဓမ္မာနံ အပ္ပဋိပက္ခတ္တာ သဘာဝပရိသုဒ္ဓါနံ
ပသာဒဝတ္ထုနိဿယာနံ ဝသေန ပဏ္ဍရသ-
ဘာဝံ ဇာတန္တိ အဓိပ္ပါယော။ မူလဋီ။ ၁၁၂၅။
(-အနဋီ။ ၁၁၅၇။)

ပဏ္ဍရသဝုယ (တိ) [ပဏ္ဍရ+သဟ+အဝုယ] |
ပဏ္ဍရဟူသော အမည်ရှိသော၊ သူ။ သုဏော-
ဟိ ဝစနံ မယု၊ ဣသိ ပဏ္ဍရသဝုယ။ ထေရ။
၃၄၁။ တဿတ္ထော-ဘော ပဏ္ဍရနာမ ဣသိ
ယံ တွံ မံ ပုစ္ဆသိ၊ တံ တေ အနာဂတံ အာ-
စိက္ခိယာမိ။ အာစိက္ခတော ပန မမ ဝစနံ
သုဏာဟိ။ ထေရ၊ ၁၂။ ၃၅၉။

ပဏ္ဍရသီသ (တိ) [ပဏ္ဍရ+သီသ] ဖြူသော ဦး
ခေါင်းရှိသော၊ သူ။ နိလ္လောမသီသော ဝါ ထူ-
လထဒ္ဒကေသော ဝါ တာလဟိရသဒိသေဟိ
ကေသေဟိ သမန္နာဂတော။ ဇာတိပလိ-
တေဟိ ပဏ္ဍရသီသော(ပဏ္ဍရကေသော။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၄၂။) ဝါ ပကတိတမ္ပကေသော ဝါ
အာဒိတ္တေဟိ ဝိယ ကေသေဟိ သမန္နာ-
ဂတော။ ဝိ၊ ၁၂။ ၃၁၀။

ပဏ္ဍဝ (ပု) [ပဏ္ဍ+(ဏ) ဏဝ။ ပဏ္ဍ+ အဝ။
ဝိဓ္ဓော ပဏ္ဍဝဝင်္ကာဒိ၊ ပုဗ္ဗသေလော တု
စောဒယော။ ဓာန်။ ၆၀၆။ ပဏ္ဍဝဏ္ဏတာယ
ပဏ္ဍဝေါ၊ ပဏ္ဍ ဂတိယံ ဝါ၊ အဝေါ။ ဓာန်၊ ၆၁။
၆၀၆။ ပါဏ္ဍဝ (ပု) ပါဏ္ဍောရပတျမ်၊ အဏံ၊
စန္ဒြိဝံဗျသျ န ပဘောဒသျ ကွေတြဇေ ပုတြေ
ယုဓိ ဗြုရာဒေါ။ ထောမ။ (ပုံ၃၀- ပြာ) (၁)
ပဏ္ဍဝတောင်။ (ဤတောင်သည်- ဝေဘာရ
တောင်၊ ပဏ္ဍဝတောင်၊ ဝေပုလ္လတောင်၊ ဂိဇ္ဈ
ကုဋ်တောင်၊ ဣသိဂိလိတောင်-ဟူသော

တောင် ၅-လုံး ကာခိုသည့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိတောင်များတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ (၂) ပဏ္ဍဝမြင်း။ (၃) ဗိသဏိုး။ (တိ) (၄) ပဏ္ဍုမည်သောသူ၏- သား- သမီး- အမျိုးအနွယ်။ (ပဏ္ဍုမင်း၏ သားတို့ကား- ယုမိဋ္ဌိရ၊ အဇ္ဇန၊ ဗလဒေဝ၊ ဘိမသေန၊ ဝါသုဒေဝ-တို့တည်း။) (၁) ပဿထ နောတုမေ ဘိက္ခဝေ ဧတံ ပဏ္ဍဝံ ပဗ္ဗတန္တိ၊ ဧဝံ ဘန္တေ။ မ၊ ၃။ ၁၁၃။ ပဏ္ဍဝံ အဘိဟာရေသိ(သုတ္တနိ။ ၃၄၀)တိ တံ ပဗ္ဗတံ အဘိရဟိ။...တသ္မာတမေဝ ပဏ္ဍဝံ အဘိဟာရေသိ “ဧတ္ထ ဝါသော ဘဝိဿတိ”တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁၁၂။ (-ထေရ။ ၂၂၉၊ ၃၆၄။ ထေရ၊ ၅။ ၁၁၃၅။ ထေရ၊ ၅။ ၁၄၈၄။ မ၊ ၃။ ၁၂၀၃။) (၂) ခုသိတော ဂိရိဒတ္တေန၊ ဟယော သာမဿ ပဏ္ဍဝေါ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၇။ ရညော ပန ပဏ္ဍဝေါ နာမ မဂ်-လသော၊ တဿ ဂိရိဒတ္တော နာမ အဿ-ဗန္တော၊ သော ခဉ္စော အဟောသိ။ ဇာ၊ ၅။ ၈၉။ (၃) ဗိသဏု၊ နာရာယနော.... ပဏ္ဍဝေါ၊ ဝဗုမာနော၊ သတာနန္တော။ ဓာန်၊ ၃။ ၁၆-၇။ (၄) ပဏ္ဍုဿ အပစ္စံ ပဏ္ဍဝေါ၊ ပဏ္ဍုဿ အပစ္စံ ဝါ။ ကစ္စည်း။ ၃၄၈။ (-ရူ။ ၃၇၁။)

ပဏ္ဍဝဂ်ရာနုသာရ (ပု) [ပဏ္ဍဝ+ဂိရိ+အနုသာရ] ပဏ္ဍဝတောင်သို့ အစဉ် လျှောက်သွားခြင်း။ ပဋိသင်္ခါနဗလေန မိဿကဘတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပဏ္ဍဝဂ်ရာနုသာရေန (မန္တာရဂိရိသာရေန။ သိ) ဗိမ္ဗိသာရေန မဂဓမဟာရာဇေန မဟာ-ပုရိသဿ သန္တိကံ ဂန္ဓာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၈။

ပဏ္ဍဝဂ်ရိပတ္တာရ (ပု) [ပဏ္ဍဝဂ်ရိ+ ပတ္တာရ] ပဏ္ဍဝတောင်ဝှမ်း၊ ပဏ္ဍဝတောင်၏-အဝှမ်း- ချိုင့်ဝှမ်း။ ပဏ္ဍဝဂ်ရိပတ္တာရေ ကတဘတ္တကိစ္စဿ သမ္မာသမ္မောဓိံ ပတွာ။ သံ၊ ၅။ ၂၆၄။ အံ၊ ၅။ ၂၉၄။

ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတ (ပု) [ပဏ္ဍဝ+ ပဗ္ဗတ] ပဏ္ဍဝတောင်။ သုတွာန ခူတဝစနံ၊ ဘဒ္ဒယာနေန ခတ္တိယော။ တရမာနရူပေါ နိယျာသိ၊ ယေန ပဏ္ဍဝ-ပဗ္ဗတော။ သုတ္တနိ။ ၃၄၁။ (-အံ၊ ၅။ ၁၉၄။ ထေရ၊ ၅။ ၁၃၅၊ ၁၇၃။ အပါ၊ ၅။ ၂၄၉။ မ၊ ၃။ ၁၉၆။)

ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတစ္ဆယာ (ထိ) [ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတ+ ဆာယာ] ပဏ္ဍဝတောင်၏ အရိပ်။ ရာဇဂဟံ ပတွာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတစ္ဆယာယ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ။ အံ၊ ၅။ ၁၁၃။ (-အပါ၊ ၅။ ၇၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၃၃၅။ ဇာ၊ ၅။ ၇၇။)

ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတပတ္တာရ (ပု) [ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတ+ ပတ္တာရ] ပဏ္ဍဝတောင်ဝှမ်း၊ ပဏ္ဍဝတောင်၏-အဝှမ်း- ချိုင့်ဝှမ်း။ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတပတ္တာရေ နိသိန္နော မဂ-ဓရာဇေန ရဇေန နိမန္တိယမာနော တံ ပဋိ-ကိဝိတွာ။ အဘိ၊ ၅။ ၇၆။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၅၄။ (-ထေရိ၊ ၅။ ၂။)

ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတပဿ (ပု၊ န) [ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတ+ ပဿ] ပဏ္ဍဝတောင်၏- နံပါး-နံဘေး။ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗ-တပဿ ဆာယုဒကသမ္ပန္နေ သုစိဘူမိဘာ-ဂေ ပရမရမဏီယေ ပဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ နိသိဒိတွာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၈။

ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတာဘိမုခ (တိ) [ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတ+ အဘိ-မုခ] ပဏ္ဍဝတောင်သို့-ရှေ့ရှု-မျက်နှာ-သောသူ။ ဗိမ္ဗိသာရော ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏ-ဿဝနေနေဝ....ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတာဘိမုခေါ ဂန္ဓာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၃၃၅။

ပဏ္ဍဝိ (ထိ) [ပဏ္ဍဝ+ဤ] ပဏ္ဍုမည်သောသူ၏ သမီး။ မာဏဝိ၊ ပဏ္ဍဝိ၊ နာဝိကိ၊ ဝေနတေယျိ၊ ကုန္တေယျိ၊ ဂေါတမိ၊ ဂုဏဝတိ၊ သာမာဝတိ။ ကစ္စည်း။ ၂၃၉။ (-နိတိ၊ သုတ္တ။ ၄၆၈။)

ပဏ္ဍိတ (န) [ပဏ္ဍိတ+ ကျ။ အဝဏ္ဏော ယေ
 ပစ္စယေ ပရေ လောပမာပဇ္ဇတေ။ ဗာဟုဿစုံ၊
 ပဏ္ဍိစုံ၊ ဝေပုလ္လံ။ ကစ္စည်း။ ၂၆၁။ (-၂၆၉။)
 “ပဏ္ဍိတဿ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိတျ”န္တိ အာဒိသု
 “ယဝတံ တလနဒကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ စလဉ္ဇ-
 ကောရတ္ထ”န္တိ တျကာရသယောဂါဒိနံ စလ-
 ဉ္ဇကောရာဒယော၊ ဒိတ္တံ။ ပဏ္ဍိစုံ။ ရူ။ ၃၈၇။
 (ပါဏ္ဍိတျ-သံ။ ပံဒိစုံ၊ ပံဒိတ္တ-ပြာ)] ပညာရှိ
 သောသူ၏ အဖြစ်၊ ပညာရှိ-သုခမိန်-ပဏ္ဍိတ်
 -၏-ဖြစ်ကြောင်း-ဖြစ်ရာ၊ အသိ၊ အလိမ္မာ၊
 ဉာဏ်၊ ပညာ။ (က) ပင်ကို-သဘာဝ-ပဋိသန္ဓေ
 -ဉာဏ်-ပညာ။ (ခ) သုတမယ၊ စိန္တာမယ-
 ဉာဏ်-ပညာ။ (ဂ) အဓိဂမ၊ ဗာဟုသစ္စ-ဉာဏ်
 -ပညာ။ (ဃ) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ဉာဏ်-
 ပညာ။ (င) ဓာတု၊ အာယတန၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ၊
 ဌာနာဌာန-ဉာဏ်-ပညာ။ (စ) အမေး-ပုစ္ဆာ-
 ပြဿနာ-အထူးကို-သိစွမ်းနိုင်သော-ဉာဏ်-
 ပညာ။

ပညာရှိသောသူ၏ အဖြစ်၊ ပညာရှိ-
 သုခမိန်-ပဏ္ဍိတ်-၏-ဖြစ်ကြောင်း-ဖြစ်ရာ၊
 အသိ-အလိမ္မာ-ဉာဏ်-ပညာ။ ပညာ ပဇာ-
 နနာ ဝိစယော ပဝိစယော ဓမ္မဝိစယော သလ္လ-
 က္ခဏာ ဥပလက္ခဏာ ပစ္စုပ္ပန်ကဏ္ဍာ ပဏ္ဍိစုံ
 ကောသလ္လံ နေပုညံ။ အဘိ၊ ၁၁၉၊ ၂၅။ ပဏ္ဍိ-
 တဿ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစုံ။ အဘိ၊ ၁၁၉၊ ၁၉၁။
 ပဏ္ဍိတောတိ ပဏ္ဍိစေန သမန္နာဂတော။
 ဗျတ္တောတိ ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော
 ဝိသဒဉာဏော။ ဒီ၊ ၁၁၆၊ ၆၄။ သံ၊ ၁၁၆၊ ၁၀၂။
 ယဿာ ပညာယ ဝသေန ပုရိသော “ပဏ္ဍိ-
 တော”တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ပဏ္ဍိစန္တိ အာဟ “ပဏ္ဍိ-
 စေန သမန္နာဂတော”တိ။ ဒီ၊ ၁၁၆၊ ၆၁။ (-ပဋိ
 သံ၊ ၁၁၄။ မဟာနိ၊ ၃၄၊ ၅၉။ စူဠနိ၊ ၃၂။ ဇာ၊ ၁။
 ၁၁၂၊ ၁၈၅။ နေတ္ထိ၊ ၆၄။ ပေဋကော၊ ၂၁၃။ မ၊ ၁၅။

၂။ ၁၀၁။ သံ၊ ၁၁၆၊ ၁၅၀။ အံ၊ ၁၁၆၊ ၂။ ၂၆၆။ အံ၊ ၁၁၆၊
 ၃။ ၄၈၊ ၁၃၁။ အဘိ၊ ၁၁၆၊ ၁၈၁။ ပဋိသံ၊ ၁၁၆၊
 ၃၄၃။ ပဋိသံ၊ ၁၁၆၊ ၂။ ၂၅၈။ ဓမ္မ၊ ၁၁၆၊ ၁၇၉။ မဟာ
 နိ၊ ၁၁၆၊ ၁၃၄။ ဇာ၊ ၁၁၆၊ ၄၀၇၊ ၄၂၉၊ ၄၃၇။ ဇာ၊
 ၁၁၆၊ ၁၀၈၊ ၄၄၂။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၆၊ ၁၁၃၂။ ဒီ၊ ၁၁၆၊
 ၁။ ၁၇၅။ သီ၊ ၁၁၆၊ ၁၂။ ၁၇၉။ မ၊ ၁၁၆၊ ၁၇၅။ သံ၊ ၁၁၆၊
 ၂။ ၁၄၃၊ ၁၈၉။ အံ၊ ၁၁၆၊ ၁၈၈။ အံ၊ ၁၁၆၊ ၁၃၀။
 အံ၊ ၁၁၆၊ ၁၄၆၊ ၁၇၀။ မူလ၊ ၁၁၆၊ ၁၉၄။ (က) ပင်ကို
 -သဘာဝ-ပဋိသန္ဓေ-ဉာဏ်-ပညာ။ ပဏ္ဍိ-
 တာ(ဝိ၊ ၁၁၆၊ ၁၉၇)တိ ပဏ္ဍိစေန သမန္နာဂတာ
 ဂတိမန္တာ။ ဝိ၊ ၁၁၆၊ ၁၃၉။ ပဉ္စမေ ပဏ္ဍိတဿ
 ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစုံ၊ ဉာဏသေတံ အဓိဝစနံ။
 ဂတိမန္တာတိ ဉာဏဂတိယာ သမန္နာဂတာ။
 ပဏ္ဍိတာတိ ဣမိနာ သဘာဝဉာဏေန သမ-
 န္နာဂတာ ဝုတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၃၅။ (-ဝိ၊
 ၁၁၆၊ ၁၇၃။ ဝိမတိ၊ ၁၁၆၊ ၂၆၇။) (ခ) သုတမယ၊
 စိန္တာမယ-ဉာဏ်-ပညာ။ ပဏ္ဍိတာတိ ပဏ္ဍိ-
 စေန သမန္နာဂတာ။ ဒီ၊ ၁၁၆၊ ၁၀၈။ ပဏ္ဍိစေ-
 နာတိ ပညာယ။ ယေန ဟိ ဓမ္မေန ယုတ္တော
 “ပဏ္ဍိတော”တိ ဝုစ္စတိ။ ယော ဓမ္မော ပဏ္ဍိစုံ၊
 တေန သုတစိန္တာမယံ ပညံ ဒသေတိ၊ န
 ပါကတိကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ သဘာဝိကပညံ။ ဒီ၊
 ၁၁၆၊ ၁၆၄။ ပဉ္စတိ သဘာဝဓမ္မေ ဇာနာတိ၊
 ယထာသဘာဝံ ဝါ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍာ၊ သာ
 ယေသံ တေ ပဏ္ဍိတာတိ အတ္ထံ ဒသေတိ
 “ပဏ္ဍိစေန”တိ အာဒိနာ။ ပဏ္ဍိတဿ ဘာ-
 ဝေါ ပဏ္ဍိစုံ၊ ပညာ။ ယေန ဟိ ဓမ္မေန ပဝတ္တိ-
 နိမိတ္တဘူတေန ယုတ္တော “ပဏ္ဍိတော”တိ
 ဝုစ္စတိ၊ သောယေဝ ဓမ္မော ပဏ္ဍိစုံ။ တေန
 သုတစိန္တာမယပညာ ဝုတ္တာ တာသမေဝ ဝိသ-
 ယဘာဝတော။ သီ၊ ၁၁၆၊ ၁။ ၄၃၂။ (ဂ) အဓိဂမ
 -ဗာဟုသစ္စ-ဉာဏ်-ပညာ။ တတ္ထ ပဏ္ဍိ-
 တောတိ ပဏ္ဍိစေန သမန္နာဂတာ။ ဝိယ-

တ္တောတိ ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော။ မ၊
 ၄၂။ ၉၁။ ပဏ္ဍိတောနာတိ သမာပတ္တိပဋိလာဘ-
 သံသိဒ္ဓေန အဓိဂမဗာဟုသစ္စသင်္ခါတေန
 ပဏ္ဍိတဘာဝေန။ ဝေယျတ္တိယေနာတိ သမာ-
 ပတ္တိပဋိလာဘပစ္စယေန ပါရိဟာရိယပညာ-
 သင်္ခါတေန ဗျတ္တဘာဝေန။ မ၊ ၄၂။ ၁၃၉။ (-
 ဝိ၊ ၄၂။ ၂၄၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၀။) (ဃ) ဝုဋ္ဌာန-
 ဂါမိနိဝိပဿနာ-ဉာဏ်-ပညာ။ ဣမာ သတ္တ
 ပညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ ပဏ္ဍိတံ ပရိ-
 ပူရေန္တိ။ ပဋိသံ။ ၃၆၇။ ပဏ္ဍိတံ ပရိပူရေန္တိတိ
 ပဏ္ဍိတဘာဝံ ပဋိပူရေန္တိ။ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တာ
 သတ္တ ပညာ ပရိပူဏှာ ဘာဝေတွာ ပဏ္ဍိတ-
 လက္ခဏပုတ္တော သိဓမ္မတ္တဝိပဿနာသင်္ခါ-
 တေဟိ သင်္ခါရပေက္ခာနုလောမဂေါတြဘု-
 ဉာဏေဟိ ပဏ္ဍိတော ဟုတွာ ပဏ္ဍိတေန သမ-
 န္နာဂတော ဟောတိ၊ တသ္မာ “ပဏ္ဍိတံ ပရိပူ-
 ရေန္တိ”တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၂၄၈။ (င) ဓာတု၊
 အာယတန၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ဌာနာဌာန-ဉာဏ်-
 ပညာ။ ပဏ္ဍိတာတိ ပဏ္ဍိတေန သမန္နာဂတာ၊
 ဓာတုကုသလာ အာယတနကုသလာ ပဋိစ္စ-
 သမုပ္ပါဒ်ကုသလာ ဌာနာဌာနကုသလာတိ
 အတ္ထော။ မ၊ ၄၂။ ၂၆၉။ ပဏ္ဍိတေန သမန္နာ-
 ဂတာတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပဏ္ဍိတံ ဒဿေတုံ “ဓာတု-
 ကုသလာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ မ၊ ၄၂။ ၂၇၀။ (-
 မ၊ ၄၂။ ၁၂၈၂။ မ၊ ၄၂။ ၁၆၈။ သံ၊ ၄၂။ ၁၁၁၀။
 သံ၊ ၄၂။ ၂၃၆။ သံ၊ ၄၂။ ၁၃၄။ မ၊ ၄၂။ ၁၆၆။ အံ၊ ၄၂။
 ၁။ ၁၉၆။) (စ) အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ-အထူး
 ကို သိစွမ်းနိုင်သော-ဉာဏ်-ပညာ။ ပဏ္ဍိ-
 တေနာတိ ဧကံသဗျာကရဏိယာဒိပဉာ-
 ဝိသေသဇာနနသမတ္တာယ ပညာယ သမန္နာ-
 ဂတေန။ တမေဝ ဟိဿ ပဏ္ဍိတံ ဒဿေတုံ
 “ယထာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၉၂။

ပဏ္ဍိတပုဏ္ဏာရ [ပဏ္ဍိတ+ပဏ္ဏာရ] အသိ-အလိမ္မာ-
 ဉာဏ်-ပညာ-အထူး-အပြား။ ပဏ္ဍိတပု-

ကာရတော ပန ပဏ္ဍိတော၊ ဝေယျတ္တိယပု-
 ကာရတော ဗျတ္တောတိ ပညာပိယတိတိ ဧဝံ
 ပကာရတော ပညာပနတော ပညတ္တိ။ ဒီ၊ ၄၂။
 ၁၀၇။

ပဏ္ဍိတယ (န) [ပဏ္ဍိတ+(က)ယ။ ဝိမံသာ ယောနိ
 ဇောနာ စ၊ ပဏ္ဏာ ပဏ္ဍိတယမ္ပိ စ။ ဝေဒေါ
 ပဏ္ဍိတိယဉ္ဇေ၊ စိကိစ္ဆာ ဓိရိယာပိ စ။ နိတိ၊
 ပဒ၊ ၁၁၁။ တယဒယာနံ သညောဂေါ စွယုဂ-
 ဇယုဂံ။ ....ယထာဘန္တံ၊ ပဏ္ဍိတံ၊ ကုက္ကုဋ္ဌံ။ ....
 ပဏ္ဍိတိယံ၊ ပဏ္ဍိတယံ၊ ကုက္ကုဋ္ဌယံ၊ နဒိယောတိ
 ရူပန္တရာနိပိ ဒိဿန္တိ။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၀၄။ အလ-
 သဿ ဘာဝေါ အာလသျံ၊ ဣယပစ္စယဝ-
 သေန ပန အာလသိယန္တိ သိဇ္ဈတိ။ အရော-
 ဂဿ ဘာဝေါ အာရောဂျံ၊ ....ဣတိ သာသနေ
 “အာရောဂျံ၊ အာရုဂျံ၊ အာရောဂိယန္တိ တယော
 ပါဌာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဏ္ဍိတဿ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိတံ
 ဣစ္စာဒိ။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၇၈၀။] ပညာရိသော
 သူ၏ အဖြစ်၊ ပညာရိ-သုခမိန-ပဏ္ဍိတ်-၏
 -ဖြစ်ကြောင်း-ဖြစ်ရာ၊ အသိ-အလိမ္မာ-ဉာဏ်
 -ပညာ။ မာ ပဏ္ဍိတယံ (ပဏ္ဍိတိယံ။ သိ။ ပဏ္ဍိ-
 စွိယံ။ ဣ)ဝိဘာဝယ၊ ဗာလမတော ဘဝ သဗ္ဗ-
 ပါဏိနံ။ စရိယာ။ ၄၁၂။ ပဏ္ဍိတယန္တိ ပဏ္ဍိတံ၊
 အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ စရိယာ။ ၄၂၁။ ဇာ၊
 ၄၆။ ၅။

ပဏ္ဍိတ (တိ) | (၁) ပဋိ+တ။ ပဏ္ဍိတာန(ခုဒ္ဒက။
 ၃။ သုတ္တနိ။ ၃၁၉)န္တိ ပဏ္ဏန္တိတိ ပဏ္ဍိတာ၊
 သန္တိဋ္ဌိကသမ္မရာယိကေသု အတ္ထေသု ဉာဏ-
 ဂတိယာ ဂစ္ဆန္တိတိ အဓိပ္ပါယော၊ တေသံ ပဏ္ဍိ-
 တာနံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၀၄။ သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၁၀။
 (၂) ပဏ္ဏ+ဣတ။ ပဏ္ဍိတော(ဥဒါန။ ၈၆)တိ
 အဂ္ဂမဂ္ဂပညာယ အဓိဂတတ္တာ ပဏ္ဏေန ဣ-
 တော ဂတော ပဝတ္တောတိ ပဏ္ဍိတော။ ဥဒါန။

၄။၈၇။ (၃)ပဏ္ဍာ+ဣတ။ပဏ္ဍိတော (မ၊၃။
၇၅)တိ .... ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ
ပဏ္ဍိတော။ မ၊၄။၄။၅၆။ (-သံ၊၄။၁။၁၁၀။
သံ၊၄။၃။၃၄။) ယော ပန ဣမေသု ဓာတု-
အာဒိသု ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန နိဿ-
ဂ်ဂတိယာ "ပဏ္ဍာ"တိ လဒ္ဓနာမေန ဉာဏေန
ဣတော ဂတော ပဝတ္တော၊ အယံ ပဏ္ဍိတော
နာမာတိ အာဟ "ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရ-
ဏေဟိ ပဏ္ဍိတော"တိ။ မ၊၄။၃။၂၇၀။ သံ၊၄။
၁။၁၆၁။ (-သံ၊၄။၂။၃၀၇။) ပဉ္စတိ သဘာ-
ဝဓမ္မေ ဇာနာတိ၊ ယထာသဘာဝံ ဝါ ဂစ္ဆတိတိ
ပဏ္ဍာ၊ သာ ယေသံ တေ ပဏ္ဍိတာတိ အတ္ထံ
ဒဿေတိ "ပဏ္ဍိစေနာ"တိ အာဒိနာ။ သံ၊၄။
သစ်၊၁။၄၃၂။ ပဉ္စိ ဂတိယံ။ပဏ္ဍတိ။ပဏ္ဍာ၊
ပဏ္ဍိတော။ ဧတ္ထ ပဏ္ဍာတိ ပညာ။ .... ပဏ္ဍိ-
တောတိ ပဏ္ဍာယ ဣတော ဂတော ပဝတ္တော-
တိ ပဏ္ဍိတော။ အထ ဝါ သဉ္ဇာတာ ပဏ္ဍာ
ဧတဿာတိ ပဏ္ဍိတော။ ပဏ္ဍတိ ဉာဏ-
ဂတိယာ ဂစ္ဆတိတိပိ ပဏ္ဍိတော။ နိတိ၊ဓာ။
၅၈။ ပေါသော ပုမာ စ ပုရိသော၊ ပေါရိ-
သောပျထ ပဏ္ဍိတော။ ဓာန်။၂၂၇။ ဝိဒ္ဓသု-
ပရိယန္တံ ပဏ္ဍိတေ။ ပဏ္ဍာ ဗုဒ္ဓိ သဉ္ဇာတာ
အဿာတိ ပဏ္ဍိတော။ တရတျာဒိ။ပဉ္စိ ဂတိ-
ယံ ဝါ၊ တော။ ဓာန်၊၄။၂၂၇။ (၄) ပဏ္ဍရ +
ဣတ။ ဒုဘယာနိ ဝိစေယျ ပဏ္ဍရာနိ၊ ....
ပဏ္ဍိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ သုတ္တ
နိ။၃၅၉။ ယသ္မာ စ န ကေဝလံ ပဏ္ဍတိတိ
ဣမိနာဝ "ပဏ္ဍိတော"တိ ဝုစ္စတိ၊ အပိ စ ခေါ
ပန ပဏ္ဍရာနိ ဣတော ဥပဂတော ပဝိစယ-
ပညာယ အလ္လိနောတိပိ "ပဏ္ဍိတော"တိ ဝုစ္စ-
တိ၊ တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော "ဒုဘယာ-
နိ"တိ ဂါထာယ တတိယပဉ္စ ဗျာကာသိ။
သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၅၄။ ဓိရော မနိ ဇး ပြာဇး၊

သံချာဝါန ပဏ္ဍိတး ကဝိး။ အမရ၊၁၇။ ၅။
ပဏ္ဍး ပဏ္ဍေ ဓိယိဉ္ဇိ သျာတ် (ဣတိ မေဒိနိ)။
ပဏ္ဍာ ဇာတာသျ တာရကာဒိတွာတ် (၅၊၂၊
၃၆)ဣတစ်။ယဒ္ဓါ ပဏ္ဍတေသ္မ "ဂဗျထာ"
(၃၊၄၊၇၄)ဣတိ ဣး၊ ဣန္ (၇၊၂၊၃၅)။
ဗျာချာသုဓာ။ (ပံဉ္စိတ= ပဏ္ဍိတ-သံ။ ပံဉ္စိအ-
ပြာ) | (၁) အသိ-အလိမ္မာ-ဉာဏ်-ပညာ-
ရိသောသု၊ ပညာရိ၊ သုခမိနိ၊ ပဏ္ဍိတံ။ မျက်
မှောက် (ပစ္စုပ္ပန်) အကျိုးစီးပွား၊ တမလွန်
အကျိုးစီးပွားရခြင်း၏ အကြောင်း ကောင်း
မြတ်သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရိသော သူကို
"ပဏ္ဍိတ"ဟူ၍ ခေါ်သည် (သံ၊၁။၉၀။ အံ၊၂။
၄၂။ ဣတိဝုတ်။၂၀၆)။ အဖြူနှင့် အမည်း၊
အမှောင်နှင့် အလင်းစသည်ဖြင့် ယှဉ်တွဲသုံး
နှုန်းကြသကဲ့သို့ ပညာမဲ့သူ(လူမိုက်) ဗာလ
နှင့် ပညာရှိသူ(လူလိမ္မာ)ပဏ္ဍိတတို့ကိုလည်း
အချို့နေရာတို့၌ ဒွန်တွဲ ဟောကြားတော်မူ
သည်။ ဗာလ၏ အမှတ်လက္ခဏာကား-
မကောင်းသော အကြံအစည်ကို ကြံစည်ခြင်း၊
မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းနှင့် မတရား
သောအမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း-ဟူသော ဒုစရိုက်
၁၀-ပါးဖြစ်၍ ပဏ္ဍိတ၏ အမှတ်လက္ခဏာ
ကား- ကောင်းသော အကြံအစည်ကို ကြံစည်
ခြင်း၊ မှန်ကန်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းနှင့်
တရားသော အမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း-ဟူသော
သုစရိုက် ၁၀-ပါး ဖြစ်သည် (မ၊၃။၂၀၃၊၂၀၈။
အံ၊၁။၁၀၁။ နေတ္ထိ။၁၄၈။)။ ကျူးမိုးအိမ်၊ မြက်
မိုးအိမ်မှ လွင့်စင်လာသော မီးပွားသည် ပိတ်
ထားသော တံခါးရှိသည့် အိမ်တို့ကို လောင်
ကျွမ်းသကဲ့သို့ ဘေးရန်ဥပဒ် ဟူသမျှသည်
ပညာမဲ့သူ ဗာလကြောင့်ဖြစ်၍ ပညာရှိသူ
ပဏ္ဍိတကြောင့် မဖြစ်(မ၊၃။၁၀၆-၇။)။ ခုဒ္ဒက
နိကာယ် မင်္ဂလသုတ္တန်၌ အကုသလကမ္မပထ

တရား ၁၀-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သူကို “ဗာလ”ဟု ဟောတော်မူ၍ ကုသလကမ္မပထ တရား ၁၀-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူကို “ပဏ္ဍိတ”ဟု ဟောတော်မူသည် (ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၀၇။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၁၂။)။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ဗာလ ပဏ္ဍိတသုတ်၌ ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ရှိသူ ပုထုဇဉ်ကို ဗာလ၊ ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ကင်းသူ ရဟန္တာကို ပဏ္ဍိတဟု ဟောတော်မူ၍ ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့မကင်းသေးသော သေက္ခကို ဗာလဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတဟူ၍လည်းကောင်း မဆိုသင့်ကြောင်း ဟောတော်မူသည် (သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈။)။ ရန်သူကို တွန်းလှန်ပယ်သတ်၍ မိမိ၏ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်အောင် ကြံဆောင်ပြုလုပ်နိုင်သူ အမျိုးမီးကိုပင် ပညာရှိသူ ပဏ္ဍိတဟူ၍ ချီးကျူးကြသည် (အပ၊ ၂။ ၂၄၂။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၅။)။ ဤသို့စသည်ဖြင့် အရာဌာန အားလျော်စွာ အမျိုးမျိုး ဟောတော်မူအပ်သော ပဏ္ဍိတကို အကျဉ်းစု၍ ယူလျှင် ဤသို့ ဖြစ်သည်။ (က) ပင်ကို-သဘာဝ-ပဋိသန္ဓေ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ (ခ) သုတမယ၊ စိန္တာမယ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ (ဂ) အဓိဂမ-ဗာဟုသစ္စ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသော သူ။ (ဃ) အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ အာယတန-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ (င) ဓာတု၊ အာယတန၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ၊ ဌာနာဌာန-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ (စ) သတိပဋ္ဌာန် တရားတို့၌ -ရှုမှတ်-ပွားများ-သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ (ဆ) မျက်မှောက်၊ တမလွန် အကျိုးစီးပွားရကြောင်း-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ (၂) ပဏ္ဍိတမည်သောသူ။ (၃) လိမ္မာ-ကျွမ်းကျင်-သောသူ။

(၁) အသိ-အလိမ္မာ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ၊ ပညာရှိ၊ သုခမိန်၊ ပဏ္ဍိတ်။ (က)

ပင်ကို-သဘာဝ-ပဋိသန္ဓေ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ ဒါရကော တိဏ္ဍံ ဝေဒါနံ ပါရံ ဂန္ဓာ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ဓမ္မဒီပေ အဂ္ဂ-ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၈။ ပဋိ-သန္ဓိပညာသင်္ခါတေန သဘာဝဉာဏေန ပဏ္ဍိတော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂၀၉။ အမုကဿ ကုလဿ ကုမာရိကာ အဘိရူပါ ဒဿနိယာ ပါသာဒိကာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ မောဓာဝိနိ ဒက္ခာ အနုလသာ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၉၇။ ပဏ္ဍိတာတိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ ဂတိမန္တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။ ပဏ္ဍိတာတိ ဣမိနာ သဘာဝဉာဏေန သမန္နာဂတာ ဝုတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၂၅။ (ခ) သုတမယ၊ စိန္တာမယ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ သန္တိ ဟိ ခေါ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပဏ္ဍိ-တာ နိပုဏာ ကတပရပ္ပဝါဒါ ဝါလဝေဓိရူပါ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂။ ပဏ္ဍိတာတိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာ-ဂတာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၈။ ပဏ္ဍိစ္စေနာတိ ပညာယ။ ....တေန သုတစိန္တာမယံ ပညံ ဒဿေတိ၊ န ပါကတိကကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ သဘာဝိကပညံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၄။ (-သီ၊ ၄။ ၁။ ၄၃၂။) (ဂ) အဓိဂမ-ဗာဟုသစ္စ-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ အယံ ခေါ အာဠာရော ကာလာမော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝိ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပ-ရဇက္ခဇာတိကော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၀။ ပဏ္ဍိတောတိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၅။ ပဏ္ဍိ-တောတိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ၊ သမာ-ပတ္တိပဋိလာဘသံသိဒ္ဓေန အဓိဂမဗာဟု-သစ္စသင်္ခါတေန ပဏ္ဍိတဘာဝေန သမန္နာဂ-တောတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၀။ ပဏ္ဍိ-တော(မ၊ ၁။ ၂၂၆)တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂ-တာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၉၁။ ပဏ္ဍိစ္စေနာတိ သမာပ-တ္တိပဋိလာဘသံသိဒ္ဓေန အဓိဂမဗာဟုသစ္စ-သင်္ခါတေန ပဏ္ဍိတဘာဝေန။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။

(ဃ) အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ အာယတန-ဉာဏ် - ပညာ-ရှိသောသူ။ ပဏ္ဍိတရာဇ်တိ အာယတ- တနာနိ။ .... တာနိ ဝိစေယျ ဣမာယ ပဋိ- ပတ္တိယာ နိဒ္ဒန္တမလတ္တာ “သုဒ္ဓိပညော ပဏ္ဍိ- တော” (သုတ္တန်၊ ၃၅၉) တိ ပဝုစ္စတိ တဏှတ္တာ။ သုတ္တန်၊ ၄၂၊ ၁၅၄။ (င) ဓာတု၊ အာယတန၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ၊ ဌာနာဌာန-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိ သောသူ။ ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခဝေ မဟာကစ္ဆာ- ယနော၊ မဟာပညော ဘိက္ခဝေ မဟာကစ္ဆာ- ယနော။ မ၊ ၁။ ၁၆၁။ ယတော ခေါ် အာနန္ဒ ဘိက္ခု ဓာတုကုသလော စ ဟောတိ။ .... ဌာနာဌာနကုသလော စ ဟောတိ။ ဧတ္တာ- ဝတာ ခေါ် အာနန္ဒ “ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု ဝိမံ- သကော” တိ အလံ ဝစနာယာတိ။ မ၊ ၃။ ၁၀၇။ ပဏ္ဍိတောတိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော။ စတုဟိ ဝါ ကာရဏေဟိ ပဏ္ဍိတော ဓာတု- ကုသလော အာယတနကုသလော ပစ္စ- ယာကာရကုသလော ကာရဏာကာရဏ- ကုသလောတိ။ မ၊ ၄။ ၁၂၈။ ပဏ္ဍိတော (သံ၊ ၁။ ၆၃) တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော၊ စတုသု ကောသလ္လေသု ဌိတဿေတံ နာမံ။ သံ၊ ၄။ ၁၁၀။ ပဏ္ဍိတော (သံ၊ ၂။ ၅) တိ ဓာတုကော- သလ္လာဒိနာ စတုဗ္ဗိဓေန ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာ- ဂတော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၆။ (-မ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁။) (စ) သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌-ရူပတ် - ပွားများ-သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခဝေ ပေဿော ဟတ္ထာရော- ဟပုတ္တော။ မ၊ ၂။ ၅။ ပဏ္ဍိတောတိ ဣမ စတုဟိ ကာရဏေဟိ ပဏ္ဍိတောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သတိပဋ္ဌာနေသု ပန ကမ္မံ ကရောတိတိ ပဏ္ဍိ- တောတိ ဝတ္တံ၊ ဝဇ္ဇတိ။ မ၊ ၄။ ၁၂။ ၇။ (ဆ) မျက် မှောက်၊ တမလွန် အကျိုးစီးပွားရကြောင်း- ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော

အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။ အတ္တာဘိသမယာ ဓိရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝု- စ္စတိ။ သံ၊ ၁။ ၉၀။ အံ၊ ၂။ ၄၂။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၆။ ပဏ္ဍာ ဝုစ္စတိ ပညာ။ သာ ဟိ သုခုမေသုပိ အတ္ထေသု ပဉ္စတိ ဂစ္ဆတိ၊ ဒုက္ခာဒိနံ ဝါ ပိဋနာ- ဒိအာကာရံ ဇာနာတိတိ ပဏ္ဍာ။ တာယ ဣတော ဂတောတိ ပဏ္ဍိတော။ အထ ဝါ ဣတာ သဉ္ဇာတာ ပဏ္ဍာ ဧတဿ၊ ပဉ္စတိ ဝါ ဉာဏဂတိယာ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍိတော။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၈၀။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀။)

ဝိညုတိ ဝိညု ဝိဘာဝိ မေဓာဝိ ပဏ္ဍိတာ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာ။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၇။ ဉာဏဂတိယာ ပဏ္ဍိန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ပဏ္ဍိတာ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၀။ ဓိရောတိ ဓိရော ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏိ ဝိဘာဝိ မေဓာဝိတိ ဘဝါ- ဘဝါယ န သမေတိတိ ဓိရော။ မဟာနိ၊ ၂၂၀၊ ၃၈၅။ (-ဝိ၊ ၁။ ၂၆၄။ ဝိ၊ ၂။ ၉၊ ၁၅၊ ၁၆၆၊ ၂၇၃။ ဝိ၊ ၃။ ၇၅။ ဝိ၊ ၄။ ၂၀၊ ၁၅၀၊ ၂၉၂၊ ၃၄၅၊ ၅၀၀။ ဝိ၊ ၅။ ၂၊ ၂၁၅၊ ၂၃၁၊ ၂၈၀။ ဒီ၊ ၁။ ၂၅၊ ၅၁၊ ၁၁၃။ ဒီ၊ ၂။ ၃၄၊ ၇၀၊ ၁၄၄၊ ၂၅၃။ မ၊ ၂။ ၅၊ ၄၈၊ ၁၀၈။ မ၊ ၃။ ၇၅၊ ၂၇၂၊ ၂၉၀။ သံ၊ ၁။ ၂၂-၅၊ ၄၀၊ ၁၈၄၊ ၁၉၂၊ ၂၄၁၊ ၂၆၃၊ ၃၇၁။ သံ၊ ၂။ ၁၊ ၁၃၊ ၃၈၃။ သံ၊ ၃။ ၁၉၊ ၁၃၁၊ ၃၃၆။ အံ၊ ၁။ ၆၁၊ ၈၃၊ ၁၉၉၊ ၄၃၃။ အံ၊ ၂။ ၂၈၊ ၃၂၊ ၁၃၃၊ ၁၈၇၊ ၃၄၅၊ ၃၉၆။ အံ၊ ၃။ ၅၈၊ ၂၁၆၊ ၄၄၃၊ ၅၁၁။ အဘိ၊ က။ ၂၆၁။ ပဋိသံ၊ ၁၈၃၊ ၂၁၇။ ခုဒ္ဒက။ ၃၊ ၁၀။ ဓမ္မ။ ၁၆၊ ၂၄၊ ၄၈။ သုတ္တန်၊ ၂၉၇၊ ၃၁၉၊ ၄၁၅။ ပေတ။ ၁၅၈၊ ၂၀၄။ ထေရ။ ၂၂၀၊ ၂၆၆။ ထေရိ။ ၄၀၃၊ ၄၂၆။ အပ၊ ၁။ ၇။ အပ၊ ၂။ ၂၂။ စရိယာ။ ၄၁၂၊ ၄၂၀။ မဟာနိ။ ၅၅၊ ၄၀၄။ စူဠနိ၊ ၄။ ဇာ၊ ၁။ ၅၂-၇၊ ၁၆၅၊ ၁၈၂၊ ၂၀၄၊ ၂၃၇၊ ၂၄၇၊ ၂၅၃၊ ၂၇၂၊ ၂၈၀၊ ၃၈၇။ ဇာ၊ ၂။

တဒါ ဂါမိကဗာလအဏ္ဍိပနိကော လာလုဒါယိ
အဟောသိ၊ ပဏ္ဍိတအဏ္ဍိပနိကော ပန အဟ-
မေဝ အဟောသိ။ဇာ၊၄၁။၁၄၂။

ပဏ္ဍိတအမိတ္တ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+အမိတ္တ] ပညာရှိ
ဖြစ်သော ရန်သူ။ တသ္မာ ဗာလမိတ္တတော
ပဏ္ဍိတအမိတ္တောဝ သေယျော။ ဇာ၊၄၂။၂၆၅။

ပဏ္ဍိတဥဒါယိတ္ထေရ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဥဒါယိ+
ထေရ] ပညာရှိသော ဥဒါယိထေရ်။ ထပတိတိ
ဝနကီဇေဋ္ဌကော။ ဥဒါယိတိ ပဏ္ဍိတဥဒါယိ-
တ္ထေရော။ မ၊၄၂။၈၀။ သံ၊၄၂။၁၂၀။ ပဏ္ဍိ-
တဥဒါယိတ္ထေရော၊ န ကာဠုဒါယိထေရော (န
ဋ္ဌာဠုဒါယိတ္ထေရော။ သံ၊၄၂။၃၅၉)။ မ၊၄၂။
၅၀။

ပဏ္ဍိတက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+က။ “ယဒနပပနာ နိပါ-
တနာ သိဇ္ဈန္တိ”တိ ဣမိနာ ပဋိဘာဂကုစ္ဆိတ-
သညာနကမ္မာဒိအတ္ထေသု ကပ္ပစ္စယော။....
ကုစ္ဆိတတ္ထေ ကုစ္ဆိတော သမဏော သမဏ-
ကော။ ဧဝံ ဗြာဟ္မဏကော၊ မုဏ္ဍကော၊ ပဏ္ဍိ-
တကော၊ဝေယျာကရဏိကော။ရူ၊၃၈၄။ဟိဋ္ဌ-
နာနကမ္မဗုဒ္ဓကကုစ္ဆိတသကတ္ထေသု ကော။
.... ကုစ္ဆိတတ္ထေ - ဥဒ္ဓုမာတကံ၊ ဝိနီလကံ
ဣစ္စာဒိ။ သကတ္ထေ- ဟိနကော၊ ပေါတကော
ဣစ္စာဒိ။ နိတိ၊သုတ္တ။၈၃၅။ (-မောဂ်၊၄။၄၀။
ပါဏိနိ၊၅။၂။၇၃-၇၉။)] (၁) ညံဗျင်း-သေး
နပ်-စက်ဆုက်ဖွယ်ကောင်း-သော ပညာရှိ၊
အလကား ပညာရှိ။ (၂) ပညာရှိ၊ သုခမိနံ၊
ပဏ္ဍိတ်။ (၁) အဟော ဝတ ရေ အမှာကံ
ပဏ္ဍိတက၊ အဟော ဝတ ရေ အမှာကံ
ဗဟုသုတက။ ဒီ၊၁။၁၀၀။ ပဏ္ဍိတကာတိ
တမေဝ ဇီဂုစ္ဆန္တော အာဟ။ ဒီ၊၄၁။၂၄၇။
“ဥဒ္ဓုမာတက”န္တိအာဒိသု ဝိယ က-သဒ္ဓေါ
ဇီဂုစ္ဆနတ္ထောတိ ဝုတ္တံ “တမေဝ ဇီဂုစ္ဆန္တော”တိ။

တမေဝါတိ ပဏ္ဍိတဘာဝမေဝ၊ အမ္မဋ္ဌမေဝါ-
တိပိ အတ္ထော။ သိ၊၄။သစ်၊၂။၂၇၈။ (-မ၊၄၁။
၁၄၉။) (၂) အဒ္ဓါ တုဝံ ပဏ္ဍိတကော’သိ ရာဇ၊
ဇာနာသိ အတ္တာနိ အနာဂတာနိ။ ဇာ၊၁။၁၀၈။
ဇာ၊၄၂။၉၁။

ပဏ္ဍိတကရ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ကရ+အ] ပညာရှိ
အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရား (ကုသိုလ်)။
ပဏ္ဍိတ-ကြည့်။

ပဏ္ဍိတကိစ္စ (န) [ပဏ္ဍိတ+ ကိစ္စ] (၁) ပညာရှိတို့
၏-အမှု-ကိစ္စ။ (၂) ပညာရှိတို့၏- အပြု-
အမူ။ (၁)ယဒိဒံ ကမာနုပ္ပတ္တိ အာဂတဘာ-
ရဝါဟိတာ စ ပဏ္ဍိတာနံ ပဏ္ဍိတကိစ္စဘာ-
ဝတော။ အနု၊၄၂။၁၆၀။ (၂) ဘော ကဿပ
မုသာ တွံ ဘဏသိ၊ နေတံ ပဏ္ဍိတကိစ္စံ။
မုသာဝါဒေါ ဟိ ဂရဟိတော ဗုဒ္ဓါနံ။သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၀၀။

ပဏ္ဍိတကိစ္စကရဏ (န) [ပဏ္ဍိတကိစ္စ+ ကရဏ]
ပညာရှိတို့၏-အမှု-ကိစ္စ-ကို ပြုခြင်း။
တိကိစ္ဆန္တိ အနတ္တပဋိဗာဟနမုခေန ပဏ္ဍိတ-
ကိစ္စကရဏေန ပဋိသေဓေန္တံ။သံ၊၄။၁။၃၃၃။

ပဏ္ဍိတကုဋ္ဌမ္ပိက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ကုဋ္ဌမ္ပိက] ပညာ
ရှိ-သူဌေး-သူကြွယ်။ တဒါ နန္ဒော သာရိ-
ပုတ္တဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အဟောသိ၊ ပဏ္ဍိ-
တကုဋ္ဌမ္ပိကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ။
ဇာ၊၄၁။၂၄၃။

ပဏ္ဍိတကုမာရက (ပု)[ပဏ္ဍိတ+ကုမာရက] (၁)
ပညာရှိ-ကလေး-သူငယ်။ (၂) ပဏ္ဍိတ ကုမာ
ရကမည်သောသူ။ (၁)ဧဝံ ဝုတ္တေ ပဏ္ဍိတ-
ကုမာရကော ဧကံ ပဋိဝစနဂါထံ၊ ဒွေ ဥဒါန-
ဂါထာတိ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။ဇာ၊၄၊
၄။၄၇။ (၂)အထ ခေါ အဘယော စ လိစ္ဆဝိ၊

ပဏ္ဍိတကုမာရကော စ လိစ္ဆဝိ ယေနာယသ္မာ
အာနန္ဒော တေနပသင်္ကမိသု။ အံ၊ ၁။ ၂၂။

ပဏ္ဍိတကောသိယ (ပု) [ပဏ္ဍိတ + ကောသိယ]
ပညာရှိ-ခင်ပုပ်ငှက်-ဇီးကွက်။ ကောသိယော
ဝါတိ ဣမမှာ ဗာလကောသိယာ အညော
ပဏ္ဍိတကောသိယော ဝိယ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၂။

ပဏ္ဍိတဂဟပတိ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဂဟပတိ] ပညာ
ရှိ-အိမ်ရှင်-သူကြွယ်။ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာ(သံ၊
၂။ ၆)တိ စကိတာရက္ခာဒယော ပဏ္ဍိတ-
ဗြာဟ္မဏာ။ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာတိ စိတ္တ-
သုဒတ္တာဒယော ပဏ္ဍိတဂဟပတယော။ သံ၊
၄။ ၂။ ၂၃၈။

ပဏ္ဍိတဂုဏ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဂုဏ] ပညာရှိ၏ဂုဏ်၊
ပညာရှိ၏အဖြစ်ဟူသော-ဂုဏ်-ကျေးဇူး။
ထေရေ ဝိဇ္ဇမာနေ ပဏ္ဍိတဂုဏေ အနဝ-
သေသတော ဒဿေတွာ အရဟတ္တနိက္ခုဋေန
ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတုံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၀။

ပဏ္ဍိတဂေါပါလက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဂေါပါလက]
ပညာရှိသော နွားကျောင်းသား။ ကိဋ္ဌသမ္မာဓံ
ဝိယ ဟိ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ၊ ကုဋ္ဌဂါဝေါ ဝိယ
ကုဋ္ဌစိတ္တံ၊ ပဏ္ဍိတဂေါပါလကော ဝိယ ဗော-
ဓိသတ္တော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၆။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။
မ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၆။)

ပဏ္ဍိတစောဒက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+စောဒက] ပညာ
ရှိသော - အပြစ်တင် - စွပ်စွဲ-စောဒနာ-သူ။
အညဉ္စ တာဟံ ပုစ္ဆမိ၊ ကိဒိသော ဂုဏတိ
ပဏ္ဍိတစောဒကော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၈၀။

ပဏ္ဍိတဇန (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဇန] ပညာရှိသော-သူ-
လူ။ ဗဟုဇနဿာတိ အဿုတဝတော စေဝ
အန္တဗာလပုထုဇနဿ ဝိဘာဝိနော စ ပဏ္ဍိ-
တဇနဿ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၄။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၇။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၆။)

ပဏ္ဍိတဇနဟဒယ (န) [ပဏ္ဍိတဇန+ဟဒယ]
ပညာရှိသူ၏-စိတ်-နှလုံး။ ဧဝံ ဝိစိတ္တနယ-
ဒေသနာဝိလာသယုတ္တံ ပနေတံ သုတ္တံ ကရ-
ဝိကရတမဉ္ဇနာ ကဏ္ဍသုခေန ပဏ္ဍိတဇန-
ဟဒယာနံ အမတာဘိသေကသဒိသေန ဗြ-
ဟ္မဿရေန ဘာသမာနဿာပိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၈။
(-သံ၊ ၄။ ၂။ ၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၉၀။)

ပဏ္ဍိတဇာတိ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဇာတိ] ပညာရှိအဖြစ်
ဟူသော သဘောရှိသော၊ သူ။ တာဒိသေဟိ
မဟာနဘာဝေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဂဂါဟဝသေန
ဌပနမ္ပိ န မာဒိသာနံ ပဏ္ဍိတဇာတိနမနုစ္ဆ-
ဝိကံ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂၈၈။

ပဏ္ဍိတဇာတိက (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဇာတိ+က] ပညာ
ရှိ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ သူ။
သစေ ပနေသ မတိမာ ဟောတိ ပဏ္ဍိတ-
ဇာတိကော၊ အထဿ တသ္မိယေဝ ဌာနေ
သိက္ခာပဒါနိ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၅၉။ ပဏ္ဍိတဇာတိကော(အံ၊ ၄။ ၂။
၂၂၇)တိ ပဏ္ဍိတသဘာဝေါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။
(-ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၈။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၅။
ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၃၊ ၃၈၁။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၃၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
၃၃၄။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၆။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၅၈။ သာ
ရတ္ထ၊ ၁။ ၂။ ၃၁၉။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၀။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၁၈၇။)

ပဏ္ဍိတဇာတိယ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဇာတိ+က။ က-
ကို ယ-ပြု။] ပညာရှိ၏ အဖြစ်ဟူသော သ
ဘောရှိသော၊ သူ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ ကပ္ပေတိ၊
ဝါသံ ပဏ္ဍိတဇာတိယော။ သီလဝန္တေတ္ထ
ဘောဇေတွာ၊ သညတေ ဗြဟ္မစာရယော။ ဝိ၊
၃။ ၃၂၄။ ဒီ၊ ၂။ ၇၅။ ဥဒါန၊ ၁၈၇။ (-ဇာ၊ ၁။
၁၀၉။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၉၆။)

ပဏ္ဍိတတရ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+တရ။ ရ။ ၃၉၀။

မောဂ်၊၄။၆၄။ နိတိ၊သုတ္တ။၇၈၆။ ပါဏိနိ၊၅။
၃။၅၅၊၅၇။ ကာတန္တ၊၂။၃၂၇။] အထူးသဖြင့်
ပညာရှိသောသူ၊ အခြားပညာရှိတို့ထက်-
သာလွန်-ထူးချွန်-သော ပညာရှိ။ ဇောတိ-
ပါလော နာမ မာဏဝေါ ပုတ္တော ပဏ္ဍိတ-
တရော စေဝ ပိတရာ။ ဒီ၊၂။၁၈၆။ သောယေဝ
မမ ဒွိသု သူရေသု သူရတရော ဝိယ ဒွိသု
ပဏ္ဍိတေသု ပဏ္ဍိတတရော ဝိယ စ ပုဇ္ဇတရော
စ ပါသံသတရော စ။ မ၊၄။၁။၉၉၊၁၀၀။ (-
ဝိ၊၄။၁။၄။ အံ၊၁။၅၀၀။ ဒီ၊၄။၂။၄၄။ အံ၊၄။၁။
၂၅၉။ အံ၊၄။၂။၃၆၁။ ဒီ၊၄။၂။၃၆၂။)

ပဏ္ဍိတဒဿန (န) [ပဏ္ဍိတ+ဒဿန] ပညာရှိကို-
ဖူးမြင်-တွေ့ဆုံ-ခြင်း။ မင်္ဂလံ ဝဗ္ဗာပေ-
ဿန္တိတိ မင်္ဂလံ ဗြူဟေဿန္တိ။ ပဏ္ဍိတ-
ဒဿနာဒိနိ ဟိ ဥတ္တမမင်္ဂလာနိ။ ဒီ၊၄။၂။၁၃၈။

ပဏ္ဍိတဒါရက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဒါရက] ပညာရှိ
သော-ကလေး-သူငယ်။ တဒါ ဒုဗ္ဗလဝေဇ္ဇော
ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ၊ ပဏ္ဍိတဒါရကော
ပန အဟမေဝ အဟောသိ။ ဇာ၊၄။၂။၁၉၀။

ပဏ္ဍိတဒေဝတာ (ထိ) [ပဏ္ဍိတ+ဒေဝတာ] ပညာ
ရှိသော-နတ်-နတ်သား။ ဣမံ ပန အပ္ပေ-
သက္ခမိ သမာနံ ပဏ္ဍိတဒေဝတံ နိဿာယ
ဒုက္ခတော မုတ္တောမိ။ ဇာ၊၄။၂။၄၆၉။

ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဒေါဝါရိက]
ပညာရှိသော-တံခါးစောင့်-တံခါးမှူး။
ဧကဒ္ဓါရန္တိ ကသ္မာ အာဟာ? ဗဟုဒ္ဓါရေ ဟိ
နဂရေ ဗဟူဟိ ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကေဟိ
ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊၄။၂။၆၄။ သံ၊၄။၂။၂၄၄။ အံ၊၄။၂။
၃၃၁။ (-ဒီ၊၄။၂။၆၅။ သံ၊၄။၂။၂၄၅။ ဒီ၊၄။၂။
၆၂။ သံ၊၄။၂။၄၇၈။)

ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကဌာန (န) [ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိက+

ဌာန] ပညာရှိ-တံခါးစောင့်-တံခါးမှူး-၏
အရာ-ဌာန-ရာထူး။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကဌာနိယ (တိ) [ပဏ္ဍိတဒေါဝါ
ရိကဌာန+ဣယ] ပညာရှိ-တံခါးစောင့်-
တံခါးမှူး-၏-အရာ-ဌာန-ရာထူး-၌-ဖြစ်-
တည်-သောသူ။ ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကဌာနိယံ
ကတွာ ထေရော အတ္တာနံ ဒဿေတိတိ
ဒဿေန္တော “ဧကဒ္ဓါရန္တိ ကသ္မာ အာဟာ”တိ
စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ ဒီ၊၄။၂။၆၁။ သံ၊၄။၂။
၄၇၇။

ပဏ္ဍိတဓုတ္တ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဓုတ္တ] ကြွေအံကြူး
သော ပညာရှိ။ တဒါ ပဏ္ဍိတဓုတ္တော အဟ-
မေဝ အဟောသိ။ ဇာ၊၄။၂။၄၀၃။

ပဏ္ဍိတနာမ (န) [ပဏ္ဍိတ+နာမ] ပညာရှိ၏
အမည်။ ပဏ္ဍိတာဓိဝစန-ကြည့်။

ပဏ္ဍိတနိမိတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတ+နိမိတ္တ] ပညာရှိ၏
အမှတ်အသား။ တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍိ-
တဿ ပဏ္ဍိတလက္ခဏာနိ ပဏ္ဍိတနိမိတ္တာနိ
ပဏ္ဍိတာပဒါနာနိ။ မ၊၃။၂။၀၈။ အံ၊၁။၁၀၁။
နေတ္ထိ။၁၄၈။ ပဋိသံ၊၄။၂။၂၄၃။

ပဏ္ဍိတပက္ခ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ပက္ခ] ပညာရှိတို့၏-
အသင်းအပင်း-အဖွဲ့-အုပ်စု။ သောတာပန္န-
သကဒါဂါမိအနာဂါမိနော ပန “ပဏ္ဍိတာ”တိ
ဝါ “ဗာလာ”တိ ဝါ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ဘဇောနာ ပန
ပဏ္ဍိတပက္ခံ ဘဇန္တိ။ သံ၊၄။၂။၃၈။ ဘဇိယ-
မာနာ ပန စတုသစ္စသမ္ပုဋိဝေဓံ ဥပါဒါယ
ပဏ္ဍိတပက္ခံ ဘဇန္တိ၊ န ဗာလပက္ခံ ဝုတ္တကာ-
ရဏေနာတိ။ သံ၊၄။၂။၄၈။

ပဏ္ဍိတပညတ္တ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ ပညတ္တ] ပညာရှိ
တို့သည်- ဟောကြား-ပညတ်-သိစေ-အပ်
သော (တရား)။ တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍိတ-

ပညတ္တာနိ သပ္ပရိသပညတ္တာနိ။ အံ၊၁။၁၄၉။
ပဏ္ဍိတပညတ္တာနိတိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပညတ္တာနိ
ကထိတာနိ ပသတ္တာနိ။ အံ၊၄။၂။၁၃၆။ ပဏ္ဍိ-
တပညတ္တာနိတိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပဌမံ ပည-
တ္တာနိ။ အံ၊၄။၁။၁၂၃။ (-ပေတ၊၄။၁၂၄။ ဒီ၊၄။
၁။၂၃၉။ သီ၊၄။သစ်၊၂။၇၃။ ဒီ၊၄။၂။၁။ ၂၆၂။
မ၊၄။၂။၃၃။ အံ၊၄။၂။၁၀၈၊၂၃၆။)

ပဏ္ဍိတပဋိ(တိ)ရူပက (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ပဋိ(တိ)
ရူပက] ပညာရှိ အတုအယောင်၊ အတု
အယောင်-ဟန်ဆောင်-ပညာရှိ။ ပဏ္ဍိတ-
ပ(ဋိ)တိရူပကာနိ သန္တိကေ ကထေတုံ ဒုက္ခံ
ဟောတိ။ ဒီ၊၄။၁။၁၄၄။ မ၊၄။၂။၃၀၃။ ပဏ္ဍိ-
တပတိရူပကာနန္တိ အာမံ ဝိယ ပက္ကာနံ ပဏ္ဍိ-
တာဘာသာနံ။ ဒီ၊၄။၁။၂၂၀။ ပဏ္ဍိတာဘာ-
သာတိ ပဏ္ဍိတပတိရူပကာ “ကေ အညေ
ဇာနန္တိ၊ မယမေဝေတ္ထ ဇာနာမာ”တိ တသ္မိံ
တသ္မိံ အတ္ထေ အတ္တာနမေဝ ဇာနန္တိ ကတွာ
သမုဒါစရဏတော။ ဥဒါန၊၄။၂၉၀။ (-သီ၊
၄။သစ်၊၂။၃၅။

ပဏ္ဍိတပတိမန္တိ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ ပတိမန္တိ] တိုင်ပင်
ဖော်-တိုင်ပင်ဖက်-ပညာရှိ။ ရာဇာ ဗောဓိ-
သတ္တဿ ပလာတဘာဝေန တသ္မိံ အာသ-
ကာယ စ အညေသံ ပဏ္ဍိတပတိမန္တိနံ အ-
ဘာဝေန စ တေသံ ကိဉ္စိ အဝတွာ ....
ပေသေသိ။ဇာ၊၄။၆။၂၁၃။

ပဏ္ဍိတပယိရူပါသန (န) [ပဏ္ဍိတ+ပယိရူပါသန]
ပညာရှိတို့ကို- ဆည်းကပ်-မှီဝဲ-ပေါင်းဖော်-
ခြင်း။ တေသံ ပန ဝိသုဒ္ဓိ ဗာလပရိဝဇ္ဇနေန
ပဏ္ဍိတပယိရူပါသနေန ပသာဒါဝဟဓမ္မပစ္စ-
ဝေက္ခဏာယ စ ဟောတိ။ မ၊၄။၃။၄၂၇။

ပဏ္ဍိတပရိဗ္ဗာဇက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ပရိဗ္ဗာဇက]

ပညာရှိသော ပရိဗ္ဗိဇ်။ သုသိမောတိ ဝေဒ-
ဂေသု ကုသလော ပဏ္ဍိတပရိဗ္ဗာဇကော။
သံ၊၄။၂။၁၁၅။ ပရိဗ္ဗိတဂန္ထဝသေန ပဏ္ဍိတ-
ပရိဗ္ဗာဇကော၊ ယတော ပစ္ဆာ ဝိသေသဘာဂီ
ဇာတော။ သံ၊၄။၂။၁၂၄။ (-သံ၊၄။၂။၂၃၈။)

ပဏ္ဍိတပရိသာ (ထိ) [ပဏ္ဍိတ+ ပရိသာ] ပညာရှိ
ပရိသတ်။ ပုရိသဿ သူရတရဘာဝေါ နာမ
သင်္ဂါမေ ပါကဋ္ဌော ဟောတိ၊ န ဂေဟေ
နိသိန္နကာလေ။ ဧဝံ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ
အာနဘာဝေါ ပဏ္ဍိတပရိသာသု ယတ္ထ
ကတ္ထစိတိ ဒေသေန္တော “ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ
ဗလဒဿနတ္ထ”န္တိ အာဟ။ မ၊၄။၂။၂၈။

ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂလ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ ပုဂ္ဂလ] ပညာရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်။ အသုဿူသန္တိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂလေ အပ-
ယိရူပါသန္တော အသုဏန္တော။ ဇာ၊၄။၅။၁၂၉။
ပုစ္ဆိတေနာတိ ဝိဿဇ္ဇေတုံ သမတ္ထေန ပဏ္ဍိ-
တပုဂ္ဂလေန။နေတ္ထိဝိ၊၁။၁၁၉။

ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂလယောဂ (ပု) [ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂလ+ ယောဂ]
ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့်-ယှဉ်စပ်-ပေါင်းဆုံ-
ခြင်း။ ဉာဏမ္မိ ဟိ ကုသလပုဂ္ဂလယောဂတော
ကုသလံ ယထာ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂလယောဂတော
“ပဏ္ဍိတာ ဓမ္မာ”တိ။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၄၆။

ပဏ္ဍိတပုရိသ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ပုရိသ] ပညာရှိသော
ယောကျ်ား။ တံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော
အာဟရိတွာ သိလာယံ ပိသတိ၊ ပုညဝတာ
ပဏ္ဍိတပုရိသေန ကတံ မနာပမေဝ ဟောတိ။
ဝိ၊၄။၁။၁၄၆။ ပိဝန္တိ မညေ သပ္ပညာတိ
ပဏ္ဍိတပုရိသာ ပိဝန္တိ ဝိယ။ သံ၊၄။၁။၂၈၉။
ဝိညူ နရောတိ ပဏ္ဍိတပုရိသော။ စူဠနိ၊၄။
၁၀၆။ (-သံ၊၄။၂။၁၅၉။ အံ၊၄။၁။၂၉၁။ ဓမ္မ၊၄။
၁။၄၂-၉၊၂၄၀၊၄၄၄။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၂၈၇။ ထေရ၊

၌၂။၈။ ထေရီ၌၆၃၁၈၁။ စရိယာ၌၇၀။
ဇာ၌၁၁။၁၃၉၁၈၅၂၆၈။ ဇာ၌၁၂။၁၆၀၁၈၈။
ဇာ၌၁၄။၆၆၁၃၂၁၆၆။ ဇာ၌၁၅။၁၇၅။ နေတ္တိ၊
၌၂၄၃။ သီ၊ဋီ၊သစ်၂။၃၀၅။ မူလဋီ၊၁။၃၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၂၈။ နေတ္တိဝိ၊၃၀၈။)

ပဏ္ဍိတဗြာဟ္မဏ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဗြာဟ္မဏ] ပညာ
ရှိသော ပုဏ္ဏား။ ပဏ္ဍိတဂဟပတိ-ကြည့်။

ပဏ္ဍိတဘိက္ခု (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဘိက္ခု] ပညာရှိသော
ရဟန်း။ ဣမ ပညဿာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ
ပဏ္ဍိတဘိက္ခုနော။ ဓမ္မ၊၌၂။၃၇၆။ (-မ၊၌၂။
၁၆၀။ အံ၊၌၁၂။၃၄၉။)

ပဏ္ဍိတဘူမိ (ထိ) [ပဏ္ဍိတ+ဘူမိ] ပညာရှိတို့၏
ဖြစ်ရာဘုံ (လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ)။ ယံ သော ပဏ္ဍိ-
တော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ....သုဂတိံ
သဂုံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အယံ ဘိက္ခုဝေ
ကေဝလာ ပရိပူရာ ပဏ္ဍိတဘူမိတိ။ မ၊၃။
၂၁၆။ ကေဝလာ ပရိပူရာ ပဏ္ဍိတဘူမိတိ
ပဏ္ဍိတော တိဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ....ပုန
သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိတိ အယံ သကလာ ပရိပုဏ္ဏာ
ပဏ္ဍိတဘူမိ။ မ၊၌၁၄။၁၆၃။

ပဏ္ဍိတမစ္ဆ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+မစ္ဆ] ပညာရှိသော ငါး။
သော ပဏ္ဍိတမစ္ဆော တဿ ကိရိယံ ဒိသွာ
ဣတရေသံ အာရောစေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ
ဘိတာ တသိတာ ပလာယိသု။ ဇာ၌၁၅။၅၀၁။

ပဏ္ဍိတမန (ပု၊ န) [ပဏ္ဍိတ+မန] ပညာရှိတို့၏-
စိတ်-နလုံး။ မနောရမံ ဘာသန္တိ မာဂဓ-
ဘာသံ။ သာ ဟိ သဘာဝနိရတ္တိဘူတာ ပဏ္ဍိ-
တမနံ ရမယတိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၇။

ပဏ္ဍိတမနဿ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+မနဿ] ပညာရှိ
သောလူ။ အပ္ပသန္နာနံ ပဿာဒါယာတိ ပုဗ္ဗေ
အပ္ပသန္နာနမ္ပိ ပဏ္ဍိတမနဿာနံ သိက္ခာပဒ-

ပညတ္တိသမ္ပဒံ ဒိသွာ ပဿာဒုပ္ပတ္တိအတ္တာယ။
အံ၊၌၂။၆၅။ ပဏ္ဍိတမနဿာနန္တိ လောကီယ-
ပရိက္ခကဇနာနံ။ အံ၊ဋီ၊၂။၆၈။ ဝိဒူဟိတိ
ယထာသဘာဝတော ကမ္မကမ္မဖလာနိ ကုသ-
လာဒိဘောဒေ စ ဓမ္မေ ဝိဒန္တိတိ ဝိဒူ။ ပဏ္ဍိတ-
မနဿာ၊ တေဟိ။ နေတ္တိ၊၌၇။ (ဝိ၊၌၁။
၁၉၀။ ဝိ၊၌၁၂။၄၂၄။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၅၅။ ဒိ၊၌၂။
၁၃၀။ မ၊၌၁၂။၂၉၇။ အံ၊၌၂။၁၀၀။ အံ၊၌၁၂။
၃၀၉၊၃၂၁။ အဘိ၊၌၁။၄၄၂။ ဓမ္မ၊၌၂။၁၃၊
၂၁၁။ ဥဒါန၊၌၁၂။၃၇၉။ ဣတိဝုတ်၊၌၁၂။
သုတ္တနိ၊၌၂။၁၈၇။ ဇာ၌၁၁။၁၂၀၊၂၆၄။ ဇာ၌၊
၃။၁၈၈။)

ပဏ္ဍိတမာဏဝ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+မာဏဝ] ပညာရှိ
သော လူလင်။ဣတိ ခေါ ဘိက္ခုဝေ ဒုဿိလ-
မာဏဝကာ အတ္တနော ဒုဿိလတာယ တံ
ဣတ္ထိံ န လဘိသု၊ ဣတရော ပဏ္ဍိတမာ-
ဏဝေါ သီလသမ္ပန္နတာယ လဘိ။ ဇာ၌၁၂။
၁၈။ (-ဇာ၊၌၁၄။၁၇၆။)

ပဏ္ဍိတမာဏဝက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+မာဏဝက]
ပညာရှိသော-လူလင်-လူလင်ငယ်။ သော
ပဉ္စမတ္တာနိ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေ-
တိ။ ပဏ္ဍိတမာဏဝကာ ဗဟုဉ္စ ဂဏန္တိ
လဟုဉ္စ၊ သုဉ္စ စ ဥပဓာရေန္တိ။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၁၀။
(-မ၊၌၁၁။၅၉-၌ ဝါကျဖြစ်နေသည်။)

ပဏ္ဍိတမာန (ပု) [ပဏ္ဍိတ+မာန] (၁) ပညာရှိ
တို့၏-မာန်-မာန၊ ငါပညာရှိဟူ၍ ဖြစ်သော
-မာန်-မာန။ (န) (၂) ပညာရှိဟူ၍ မှတ်ထင်
ခြင်း။ (၁) အသက္ကောန္တော စ ပဏ္ဍိတမာနံ
အကတွာ အတ္တနော အသမတ္တဘာဝံ ကထေ-
န္တော ဂါထမာဟ။ ဇာ၌၁၅။၅၉။မာနန္တိ “အဟ-
မေတံ ဇာနာမိ၊ အဟမေတံ ပဿာမိ”တိ ဧဝံ
ပဏ္ဍိတမာနံ။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၃၉၆။သီ၊ဋီ၊သစ်၂။၄၂၂။

(၂)ပဏ္ဍိတာဘာသာတိ အတ္တနော ပဏ္ဍိတ-
မာနေန ပဏ္ဍိတသဒိသာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၆၅။
အတ္တနော ပဏ္ဍိတမာနေနာတိ အတ္တနော
“မယံ ပဏ္ဍိတာ”တိ မညမာနေန။ ဇာတ်၊ဋီ၊
သစ်။ ဌော-ချပ်။

ပဏ္ဍိတမာနိက (တိ) [ပဏ္ဍိတမာနိ+က။ ပဏ္ဍိတ-
မာန+လက] ပညာရှိဟု (မိမိကိုယ်ကို) ထင်
မှတ်သောသူ၊ ပညာရှိထင်၍ စိတ်ကြီးဝင်
သောသူ။ ပဏ္ဍိတမာနိကာ ဟိ တေ အာဒိ-
တောဝ မာတိကံ အဋ္ဌပေတွာ ယထာ သလ္လ-
က္ခန္တိ၊ ဧဝံ အတ္ထေ ဝိတ္တာရိတေ ဒေသနံ
ဥတ္တာနိကာတိ မညန္တာ အဝဇာနန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၂၉။ (-မ၊ဋီ၊၂။၂၄၇။)

ပဏ္ဍိတမာနိ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+မန+ဏီ။ စ-သဒ္ဓေန
အတ္တမာနေပိ ဏီ၊ ပဏ္ဍိတံ အတ္တာနံ မညတိတိ
ပဏ္ဍိတမာနိ၊ ဗာလော။ ဗဟုသုတမာနိ
လူစွာဒိ။ ရူ၊၅၉၀။ (မောဂ်၊ပဋိကာ။၅၊၅၃။
နိတိ၊သုတ္တ။၁၁၂။)] ပညာရှိဟု (မိမိ ကိုယ်
ကို) ထင်မှတ်သောသူ၊ ပညာရှိထင်၍ စိတ်
ကြီးဝင်သော သူ။ ဗာလောဝ ပဏ္ဍိတမာနိ၊
ယူထဿ ပရိဟာရကော။ ဇာ၊၁။၁၆၂။ ပဏ္ဍိ-
တမာနိတိ ယော သယံ ဗာလော ဟုတွာ
“အဟံ ပဏ္ဍိတော”တိ အတ္တာနံ မညမာနေ
ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝါဒံ အကတွာ သကဿ
စိတ္တဿ ဝသံ ဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၆။ (-ဓမ္မ။
၂၂။ ဇာ၊၂။၄၉။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၇။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၃။ မ၊
ဋ္ဌ၊၄။၁၄၆၊၁၇၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇။ ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၁။၁၉၅။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၀။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၊၁၆၃၊၂၆၉။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅၃။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၁၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၆၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၅၃။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၄၀။
ဒိ၊ဋီ၊၁။၃၆၅။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၇၅။ မ၊ဋီ၊၂။
၂၄၇။ သံ၊ဋီ၊၁။၄၆။)

ပဏ္ဍိတမုနိ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+မုနိ] ပညာရှိသော
ရဟန်း။ ဝေဒေဟမုနိနောတိ ပဏ္ဍိတမုနိနော။
ပဏ္ဍိတော ဟိ ဉာဏသင်္ခါတေန ဝေဒေန
ဤဟတိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရေတိ၊ တသ္မာ
“ဝေဒေဟော”တိ ဝုစ္ဆတိ။ ဝေဒေဟော စ သော
မုနိ စာတိ ဝေဒေဟမုနိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၃။

ပဏ္ဍိတရာဇ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ရာဇ] ပညာရှိသော
မင်း။ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာတိ ဗိမ္ဗိသာရကောသ-
လရာဇာဒယော ပဏ္ဍိတရာဇာနော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၃၈။

ပဏ္ဍိတလက္ခဏ (န) [ပဏ္ဍိတ+လက္ခဏ] ပညာရှိ
လက္ခဏာ၊ ပညာရှိဟု သိကြောင်း-အမှတ်
အသား-လက္ခဏာ။ ယင်းသည်--ကောင်း
သော အကြံကို ကြံစည်ခြင်း၊ ကောင်း သော
စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊ ကောင်းသော အမှုကို
ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ၃-ပါး (မ၊၃။၂၀၈။အံ၊
၁။၁၀၁။)၊ ဓာတ် ၁၈-ပါး၊ အာယတန ၁၂-
ပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၊ အကြောင်း ဟုတ်
သည်၊ မဟုတ်သည်တို့၌ လိမ္မာခြင်းအားဖြင့်
၄-ပါး(မ၊၃။၁၀၇။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၂။မ၊ဋီ၊၂။၆၇။)
အပြားရှိသည်။ ဒွေ လက္ခဏာနိ ဗာလလက္ခ-
ဏဉ္စ ပဏ္ဍိတလက္ခဏဉ္စ။ ပဋိသံ၊၃၆၁။ ပဏ္ဍိ-
တေဟိ ပဏ္ဍိတဿ ပဏ္ဍိတောတိ သလ္လက္ခ-
ဏတော တိဝိမံ ပဏ္ဍိတလက္ခဏံ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၄၃။(-နေတ္ထိ။၁၄၈။မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၇၁။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၀၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂။ နေတ္ထိ၊
ဋ္ဌ။၂၄၉။ မ၊ဋီ၊၂။၁၉၅။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၀၀။ အံ၊ဋီ၊
၃။၃၆၆။)

ပဏ္ဍိတလက္ခဏပုတ္တ (တိ) [ပဏ္ဍိတလက္ခဏ+
ပတ္တ] ပညာရှိ လက္ခဏာ-သို့ ရောက်-ကို ရရှိ
-သောသူ။ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တာ သတ္တ ပညာ
ပရိပုဏ္ဏာ ဘာဝေတွာ ပဏ္ဍိတလက္ခဏ-

ပုတ္တော သိဓပုတ္တဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-
သင်္ခါတေဟိ သင်္ခါရပေက္ခာနုလောမဂေါ-
တြဘုဉာဏေဟိ ပဏ္ဍိတော ဟုတွာ ပဏ္ဍိစ္ဆေန
သမန္နာဂတော ဟောတိ၊ တသ္မာ “ပဏ္ဍိစုံ
ပရိပူရေန္တိ”တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိသံဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၄၈။

ပဏ္ဍိတဝဂ္ဂ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဝဂ္ဂ] ပညာရှိတို့နှင့်
စပ်၍ ဟောကြားအပ်သော-တရား-ဂါထာ-
အစု။ ဓမ္မပဒပါဠိ၊ ၆-ဝဂ်။ ဓမ္မ၊ ၂၄-၂၆။ ဓမ္မ၊ ၁။
၁၂၄၆-၁၂၈၁။

ပဏ္ဍိတဝဋ္ဋက (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဝဋ္ဋက] ပညာရှိသော
ငုံး။ တဒါ အပဏ္ဍိတဝဋ္ဋကော ဒေဝဒတ္တော
အဟောသိ၊ ပဏ္ဍိတဝဋ္ဋကော ပန အဟမေဝ
အဟောသိ။ ဇာ၊ ၁၅။ ၂၂၆။

ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇကီ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဝဇ္ဇကီ] ပညာရှိသော
လက်သမား။ ဣတရော ပန ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇကီ
တဿ ဝစနံ အနာဒိယန္တော တေ ဝဇ္ဇကီ
အာမန္တော စတသော ဂါထာ အဘာသိ။
ဇာ၊ ၁၄။ ၁၆၅။

ပဏ္ဍိတဝတ္ထု (န) [ပဏ္ဍိတ+ဝတ္ထု] ပညာရှိအဖြစ်၏
အကြောင်း။ ဓာရေထ နော တုမေ ဘိက္ခဝေ
ပဏ္ဍိတဝတ္ထုနိတိ။ အံ၊ ၁။ ၄၄၄။ ပဏ္ဍိတ-
ဝတ္ထုနိတိ ပဏ္ဍိတဘာဝတ္ထာယ ကာရဏာနိ။
အံ၊ ၁၂။ ၁၃၆။

ပဏ္ဍိတဝါဏီ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဝါဏီ] ပညာရှိ
သော ကုန်သည်။ တဒါ ဗာလဝါဏီဇော
ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ၊ ပဏ္ဍိတဝါဏီဇော
ပန အဟမေဝ အဟောသိ။ ဇာ၊ ၁၅။ ၁၂၉။
(-၂၆၅၊ ၄၂၈-၉။ ဇာ၊ ၁၂။ ၁၆၅။ ဇာ၊ ၁၂။ ၇၆-
၇။)

ပဏ္ဍိတဝါဒ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဝါဒ] ပညာရှိတို့၏-
ဆွေးနွေး-ပြောဆို-ခြင်း။ သဗ္ဗေ တံ မဟာ-

ရာဇေ ပဏ္ဍိတဝါဒံ သလ္လပိဿသိ သလ္လ-
ပိဿာမိ၊ သဗ္ဗေ ပန ရာဇဝါဒံ သလ္လပိဿသိ
န သလ္လပိဿာမိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၇။

ပဏ္ဍိတဝါဒ (ပု) [ပဏ္ဍိ+ဝါဒ+က] (၁) ပညာရှိ
ဟူ၍ ပြောဆိုသောသူ။ (၂) ကျမ်းကျင်-လိမ္မာ-
သောသူဟူ၍ ပြောဆိုသော သူ။ (၁) တေန
ခေါ ပန သမယေန သစ္စကော နိဂဏ္ဌနာဋ-
ပုတ္တော ဝေသာလိယံ ပဋိဝသတိ ဘဿပု-
ဝါဒကော ပဏ္ဍိတဝါဒေါ သာဓုသမ္ပတော
ဗဟုဇနဿ။ မ၊ ၁။ ၂၈၉။ ပဏ္ဍိတဝါဒေါတိ
အဟံ ပဏ္ဍိတောတိ ဧဝံ ဝါဒေါ။ မ၊ ၁၅။ ၁၇၂။
ပဏ္ဍိတဝါဒေါတိ အဟံ ပဏ္ဍိတော နိပုဏော
ဗဟုသုတောတိ ဧဝံ ဝါဒိ။ မ၊ ၁၅။ ၂၀၁။
ပဏ္ဍိတဝါဒါ (မဟာနိ၊ ၁၂၅၊ ၂၁၈၊ ၂၅၄) တိ
“ပဏ္ဍိတာ မယန္တိ ဧဝံ ကထေန္တာ။ မဟာနိ၊ ၁၅။
၂၄၆။ (၂) ပသံသကာမာ ကုသလာဝါဒါ-
နာတိ(သုတ္တနိ၊ ၄၀၈။ မဟာနိ၊ ၁၂၆)တိ ပသံ-
သတ္တိကာ ဥဘောပိ “မယံ ကုသလာဝါဒါ
ပဏ္ဍိတဝါဒါ”တိ ဧဝံသညိနော ဟုတွာ။ သုတ္တ
နိ၊ ၁၅။ ၂၅၅။ မဟာနိ၊ ၁၂၄၆။

ပဏ္ဍိတဝါဒီ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဝါဒီ။ ပဏ္ဍိတ+ဝါဒ+
ကီ] ပညာရှိဟု ပြောဆိုလေ့ရှိ သောသူ။ သယံ
ပန အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ ပဏ္ဍိတဝါဒီနော ဂဟေ-
တွာ မနောရမေ အာဓာရကေ ရမဏိယံ
ပေါတ္ထကံ ဌပေတွာ အန္တေဝါသိကပရိပုတော
သုပညတ္တေ သာပဿယေ အာသနေ နိသီဒိ။
ဇာ၊ ၁၄။ ၂၉၈။

ပဏ္ဍိတဝေဒနီယ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဝေဒနီယ] (၁)
ပညာရှိတို့သာ သိ-အပ်-ထိုက်-နိုင်-သော
(တရား)။ (၂) ပညာရှိတို့သာ သိစေ-အပ်-
ထိုက်-နိုင်-သော(တရား)။ အဓိဂတော ခေါ
ဗျာယံ ဓမ္မော ဂမ္ဘီရော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနဗောဓော

သန္တာ ပဏီတော အတက္ကာဝစရာ နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနိယော။ ဝိ၊၃။၅၊၇။ ဒီ၊၂။၃။ မ၊၁။၂၂၄။ မ၊၂။၂၉။ သံ၊၁။၁၃၈။ ပဏ္ဍိတ-ဝေဒနိယောတိ သမ္မာ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊၅။၂။၅၅။ မ၊၅။၂။၈၀။ သံ၊၅။၁။၁၇၉။ ဝဇီရ၊၃၉၇။ ပဏ္ဍိတ-ဝေဒနိယောတိ ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ သမ္မာ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဧဝံ ဝေဒိ-တဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊၃။၁၅၁။ ဒီ၊၆။၂။၅၈။ မ၊၆။၂။၁၃၁။ သံ၊၆။၁။၂၃၀။ (-မ၊၂။၁၅၄။ အံ၊၁။၅၁၀။ စူဠနိ၊၁၉၈။ ဝိ၊၅။၁။၉၉။ အံ၊၅။၂။၃၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၀၈။ ဥဒါန၊၄။၃၅၄။ ဣတိ ဝုတ်၊၅။၂၅၂။ သုတ္တနိ၊၅။၁၆၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၁။ စူဠနိ၊၅။၂၂၇။ ဇာ၊၅။၃။၄၈၃။ နေတ္ထိ၊၅။၇။ မ၊၆။၃။၂၆။ အနု၊၆။၂။၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၆။၁။၃၄၉။ (၂)အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘိရာ ဒုဒ္ဒ-သာ ဒုရနဗောဓာ သန္တာ ပဏီတာ အတ-က္ကာဝစရာ နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာ၊ ယေ တထာဂတော သယံ အဘိညာ သန္တိကတွာ ပဝေဒေတိ။ ဒီ၊၁။၁။ ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ပဏ္ဍိတဝေ-ဒနိယာ။ ဒီ၊၅။၁။၉၃။ လောကေ အဂ္ဂပဏ္ဍိ-တေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝေဒိယန္တိ ပကာ-သိယန္တိတိ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာ။ ဒီ၊၆။၁။၁၃၄။ (-သီ၊၆။သစ်၊၁။၃၈၁၊၄၁၀၊၄၈၂။)

ပဏ္ဍိတဝေဝစန (န) [ပဏ္ဍိတ+ဝေဝစန] ပဏ္ဍိတ-သဒ္ဓါ၏-ဝေဝစံ -ပရိယာယ်-စကားလှယ်၊ ပညာရှိတို့၏ အမည်။ ပဏ္ဍိတာဝေဝစန-ကြည်။

ပဏ္ဍိတသံသဂ္ဂုဏ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+သံသဂ္ဂုဏ] ပညာရှိတို့နှင့်-ရောနှော-ဆက်ဆံ-ပေါင်း-သင်း-ခြင်း၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-အကျိုး-

အာနိသင်။ ပဏ္ဍိတသံသဂ္ဂုဏံ ကထယ-မာနော ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ။ ဇာ၊၅။၂။၁၀၂။

ပဏ္ဍိတသကုဏ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+သကုဏ] ပညာရှိသော ငှက်။ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနကရာ ပဏ္ဍိ-တသကုဏာ တေန သဒ္ဓိံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဥပ္ပတိတွာ အညတ္တ ဂတာ။ ဇာ၊၅။၁။၂၃၂။

ပဏ္ဍိတသညီ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+သညာ+ဤ] ပညာရှိဟူသော-အမှတ်-သညာ-ရှိသော၊ ပညာရှိဟု မှတ်ထင်သောသူ။ ရာဇပိ တသ္မိံ ပဏ္ဍိ-တသညီ ဟုတွာ “တေန ဝုတ္တဝိမိ သဂ္ဂမ-ဂ္ဂေါ”တိ သညာယ တံ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမော မဟန္တံ ယညာဝါဠံ ကာရာပေတွာ....အာဏာ-ပေသိ။ စရိယာ၊၅။၆၀။

ပဏ္ဍိတသတ္တ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+သတ္တ] ပညာရှိသော သတ္တဝါ၊ ဗောဓိသတ္တောတိ ပဏ္ဍိတသတ္တော ဗုဇ္ဈနကသတ္တော။ ဒီ၊၅။၂။၂၀။ မဟေသက္ခာ သတ္တောတိ မဟာပုညဝန္တာ ပဏ္ဍိတသတ္တာ။ သီ၊၆။သစ်၊၂။၂၂၈။ (-ဒီ၊၆။၂။၁၉။)

ပဏ္ဍိတသတ္တဝါဟ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+သတ္တဝါဟ] ပညာရှိသော လှည်းကုန်သည်မှူး။ “ဥဒက-ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ဆဇ္ဈဿာမာ”တိ သတ္တကေ သညာပေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ပဏ္ဍိတသတ္တ-ဝါဟော ဝိယ။ အံ၊၅။၂။၈၁။ (-အံ၊၆။၂။၈၄။)

ပဏ္ဍိတသတ္တဝါဟပုတ္တ (ပု) [ပဏ္ဍိတ သတ္တဝါဟ+ပုတ္တ] ပညာရှိသော လှည်းကုန်သည်မှူး၏ သား။ ပဏ္ဍိတသတ္တဝါဟပုတ္တော ပန အဟ-မေဝ အဟောသိန္တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ဇာ၊၅။၁။၁၂၁။

ပဏ္ဍိတသဘာဝ (တိ)[ပဏ္ဍိတ+သဘာဝ] ပညာရှိ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသောသူ။ ဒဗ္ဗ-ဇာတိကောတိ ပဏ္ဍိတသဘာဝေါ။ မ၊၅။၁။

၃၈၂။ ပဏ္ဍိတဇာတိကောတိ ပဏ္ဍိတသဘာ-
ဝေါ။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၉၉။

ပဏ္ဍိတသမ္မတ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+သမ္မတ] (၁) ပညာ
ရှိဟူ၍ - သမုတ် - ပညတ်-ခေါ်ဝေါ်-အပ်
သော၊ သူ။ (၂) ပညာရှိတို့သည်-သမုတ်-
ပညတ်-ခေါ်ဝေါ်-အပ်သော။ (၁) “အယံ
ဒေဝိဒ္ဓိသဒိသာ ဝိဘဝသမ္ပတ္တိ ကိဒိသေန န၊
ခေါ ကမ္မနာ လဗ္ဘတိ”တိ ပဏ္ဍိတသမ္မတေ
ပုစ္ဆိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၈။ (-ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၃၇၃။) (၂)
ဥပ္ပန္နန္တိ အဝိဂတုပ္ပါဒါဒိဓဏတ္တယမ္ပိ အဘာ-
ဝိတံ ဘာဝနာဝိရဟိတံ အပါတုဘူတမေဝ
ပဏ္ဍိတသမ္မတဿ ဥပ္ပန္နကိစ္စဿ အသာဓ-
နတော ယထာ “အပုတ္တော”တိ။ အံ၊ဋီ၊၁။၈၉။

ပဏ္ဍိတသဟာယ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+သဟာယ] (၁)
ပညာရှိသော - အဆွေခင်ပွန်း - အပေါင်း
အဖော်။(တိ)(၂)ပညာရှိသော-အဆွေ ခင်ပွန်း
-အပေါင်းအဖော်-ရှိသော၊သူ။ (၁၊၂) သစေ
လဘေထာတိအာဒိဂါထာ ပဏ္ဍိတသဟာ-
ယဿ စ ဗာလသဟာယဿ စ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏ-
ဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၇။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၆၆။ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာတိ
“ဗာလသဟာယတယ ဣမေ ဘိက္ခု၊ ကလ-
ဟပသုတာ၊ ပဏ္ဍိတသဟာယာနံ ပန ဣဒံ န
သိယာ”တိ ပဏ္ဍိတသဟာယဿ စ ဗာလ-
သဟာယဿ စ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။
သာရတ္ထ၊၃။၃၅၂။ မ၊ဋီ၊၃။၃၅၀။

ပဏ္ဍိတသာမဏေရ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+သာမဏေရ]
ပဏ္ဍိတမည်သော သာမဏေ။ ဤသာမဏေ
ကား- ဤဘုရားသာသနာ၌ ကျော်စောထင်
ရှားသော သာမဏေတို့အနက် (၁)ဝနဝါသီ
တိဿသာမဏေ (၂) ပဏ္ဍိတသာမဏေ (၃)
သံကိစ္စသာမဏေ (၄) သုမနသာမဏေ-ဟူ

သော အထူးထင်ရှား ကျော်စောသော သာ
မဏေကျော် ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးအပါ
အဝင် ဖြစ်သည်။ ယင်းသာမဏေကျော် ၄-
ပါးတို့သည် ၇-နှစ်အရွယ်ကပင် ရဟန္တာ
ဖြစ်၍ ပွဲလမ်းအကြောင်း အထူးရှိကြသည်
(မဟာဓမ္မသင်္ကြန်၏ သာမဏေကျော်လေးပါး
ဝတ္ထု)။ ပဏ္ဍိတသာမဏေကျော်သည် သာ
ဝတ္ထိမြို့တော် အရှင်သာရိပုတြာ၏ အလုပ်
အကျွေး ဥပါသိကာ သူဌေးသမီး၏ သား ဖြစ်
သည်။ ပဋိသန္ဓေနေစဉ်အခါ အိမ်၌ ဆွံ့အ
ထိုင်းမှိုင်းသူတို့ပင် အသိပညာနှင့် ပြည်စုံ
လာသည်ကို အကြောင်းပြု၍ သူငယ်ကို
“ပဏ္ဍိတ”ဟူ၍ အမည်မှည့်ကြသည်။ ပဏ္ဍိတ
သူငယ် ၇-နှစ်သားအရွယ်သို့ ရောက်သော
အခါ ကြီးကျယ်များပြားသော ပူဇော်ဖွယ်
တို့ဖြင့် အရှင်သာရိပုတြာအထံ၌ ရှင်သာမ
ဏေ ပြုပေးကြသည်။ ပဏ္ဍိတသာမဏေသည်
ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ အရှင်သာရိပုတြာနှင့် အတူ
ဆွမ်းခံကြစဉ် ရေမြောင်းဖြင့် ရေကို အလိုရှိ
ရာအရပ်သို့ ဆောင်ယူနေသည်ကိုလည်း
ကောင်း၊ မီး၌ ကင်၍ မြှားတံကို ဖြောင့်အောင်
ပြုနေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သစ်သားကို
လှည်းဘီး၊ အကွပ်၊ အကန့်၊ ပုံတောင်းဖြစ်
အောင် ပြုနေသည်ကိုလည်းကောင်း တွေ့မြင်
ရသည်။ ပဏ္ဍိတသာမဏေသည် စိတ်မရှိ
သော အရာဝတ္ထုကိုပင် အလိုရှိသလို ပြုလုပ်
နိုင်လျှင် စိတ်ရှိသူသည် စိတ်ကို မိမိအလိုသို့
လိုက်စေကာ အဘယ်ကြောင့် ရဟန်းတရား
မကျင့်နိုင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်
ပြီးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို
သွင်းကာ ရဟန်းတရားအားထုတ်၍ မကြာမီ
မှာပင် ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါးနှင့်တကွ အရဟတ္တ
ဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေသည် (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။

၃၅၉-၃၇၁။ သာမဏေရော အန္တရာမဂ္ဂေ
မာတိကာဒိနိ ဒိသ္မာ ပဏ္ဍိတသာမဏေရော
ဝိယ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မဋ္ဌါ၂။ ၆၁။

ပဏ္ဍိတသေဝန (န၊ထိ) [ပဏ္ဍိတ+သေဝန။ ထိ-
၌ သေဝနာ။] ပညာရှိကို-မှီဝဲ-ဆည်းကပ်-
ခြင်း။ ယသ္မာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နာ ပဏ္ဍိတ-
သေဝနေန ဝိသေသံ ပါပုဏန္တိ၊ တသ္မာ ဟဝေ
သပ္ပုရိသံ ဘဇေထ။ သုတ္တနိဋ္ဌါ၂။ ၆၅။ (-
မ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၁၉၅။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၃၆၆။) ဧဝံ ဘဂဝါ
သဗ္ဗကာရေန ဗာလူပသေဝနံ ဂရဟန္တော
“ဗာလာနမသေဝနာ မင်္ဂလ”န္တိ ဝတ္တာ ဣဒါနိ
ပဏ္ဍိတသေဝနံ ပသံသန္တော “ပဏ္ဍိတာနဉ္စ
သေဝနာ မင်္ဂလ”န္တိ အာဟ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌါ။ ၁၀၇။
သုတ္တနိဋ္ဌါ၂။ ၁၂။ (-ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌါ။ ၁၀၈။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌါ၂။ ၁၃၊ ၆၅။)

ပဏ္ဍိတာကာရ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+အာကာရ] ပညာရှိ
အဖြစ်၏ အကြောင်း။ ပဏ္ဍိတာဒိအာကာရ-
ပရိစ္ဆေဒ-ကြည်။

ပဏ္ဍိတာစရိယသေဝန (န၊ထိ) [ပဏ္ဍိတ+အာစရိ
ယ+သေဝန] ပညာရှိသော ဆရာကို-မှီဝဲ-
ဆည်းကပ်-ခြင်း။ ဧဝံ ပဏ္ဍိတာစရိယသေဝနံ
ပသံသိတ္တာ ဣဒါနိ ဗာလာစရိယသေဝနံ
နိန္ဒန္တော “ခုဒ္ဒဉ္စ ဗာလ”န္တိ ဣမံ ဂါထမာဟ။
သုတ္တနိဋ္ဌါ၂။ ၆၃။

ပဏ္ဍိတာဒိအာကာရပရိစ္ဆေဒ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+အာဒိ+
အာကာရ+ပရိစ္ဆေဒ] ပညာရှိ အဖြစ်စသည်
တို့၏ အကြောင်း-အပိုင်း-အခြား-အတိုင်း
အရည်။ ဣတိပီတိ ဣမိနာ တေသံ ပဏ္ဍိ-
တာဒိအာကာရပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။ ဧတ္တကေန
ကာရဏေန ပဏ္ဍိတာ။ပ။ ဧတ္တကေန ကာရ-
ဏေန သမ္ပတာတိ အယဉ္စိ ဧတ္တ အတ္ထော။

အံ၊ဋ္ဌါ၂။ ၁၄၄။ ပဏ္ဍိတာဒိအာကာရပရိစ္ဆေဒန္တိ
တေသံ တေဝိဇ္ဇာနံ ပဏ္ဍိတာကာရာဒိအာ-
ကာရပရိစ္ဆေဒံ။ အာကာရ-သဒ္ဓေါ ကာရဏ-
ပရိယာယော။ ပရိစ္ဆေဒ-သဒ္ဓေါ ပရိမာဏ-
တ္ထောတိ အာဟ “ဧတ္တကေန ကာရဏေ-
နာ”တိ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၁၃၀။

ပဏ္ဍိတာဓိဝစန (န) [ပဏ္ဍိတ+အဓိဝစန] (က)
ပညာရှိကို ဟောသော သဒ္ဓါ။ (ခ) ပညာရှိ၏
-အမည်-သညာ။ (က၊ခ) ဝေဒေဟိပုတ္တောတိ
အယံ ကောသလရညော ဓိတာယ ပုတ္တော၊
န ဝိဒေဟရညော။ ဝေဒေဟိတိ ပန ပဏ္ဍိ-
တာဓိဝစနမေတံ။ ဒီ၊ဋ္ဌါ၂။ ၁၂၇။ ပဏ္ဍိတာဓိ-
ဝစနန္တိ ပဏ္ဍိတဝေဝစနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၁၀။ အထ
ကေနဋ္ဌေနာတိ အာဟ “ပဏ္ဍိတာဓိဝစန-
မေတ”န္တိ၊ ပဏ္ဍိတဝေဝစနံ၊ ပဏ္ဍိတနာမန္တိ ဝါ
အတ္ထော။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။ ၁၀။ (-သံ၊ဋ္ဌါ၊၂။ ၁၄၁။
သာရတ္ထ၊၂။ ၆၃။ သာရတ္ထ၊၂။ ၃၄၅။ ဝိမတိ၊၁။
၂၈၁။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။ ၄၅၇။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၁၈၆။)

ပဏ္ဍိတာနုပါတိ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+အနုပါတိ။ ထိ-၌
ပဏ္ဍိတာနုပါတိနိ။] ပညာရှိတို့ကို -ကျစေ-
ချ-ပုတ်ခတ်-ညှဉ်းဆဲ-လေ့ရှိသောသူ။ ဝိဒု-
ရာနုပါတိနိန္ဒန္တိ ပဏ္ဍိတာနုပါတိနိ ပဏ္ဍိတေ
ပါတေတွာ ပေါထေတွာ ဝိဟေဋ္ဌေတွာ စရ-
မာနံ။ ဇာ၊ဋ္ဌါ၂။ ၄၂၆။

ပဏ္ဍိတာပဒါန (န) [ပဏ္ဍိတ+အပဒါန] ပညာရှိ
တို့၏ ထင်ရှားသော-အမှု-အပြုအမူ၊ ပဏ္ဍိ-
တနိမိတ္တ-ကြည်။

ပဏ္ဍိတာဘာသ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+အာဘာသ] ပညာရှိ
အတုအယောင်၊ အတုအယောင်-ဟန်ဆောင်
-ပညာရှိ။ပရိမုဋ္ဌာ ပဏ္ဍိတာဘာသာ၊ ဝါစာ-
ဂေါစရဘာဏိနော။ ဥဒါန။ ၁၅၀။ ဇာ၊၁။ ၁၈၈။

ပဏ္ဍိတာဘာသာတိ ပဏ္ဍိတပတိရူပကာ “ကေ
 အညေ ဇာနန္တိ၊ မယမေဝေတ္ထ ဇာနာမာ”တိ
 တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထေ အတ္တာနမေဝ ဇာနန္တံ
 ကတ္တာ သမုဒါစရဏတော။ ဥဒါနံ ၁၂၉၀။
 ပဏ္ဍိတာဘာသာတိ အတ္တနော ပဏ္ဍိတမာ-
 နေန ပဏ္ဍိတသဒိသာ။ ဇာ၊ ၁၂၉၁။ (ဒိ၊ ၁၊
 ၁၂၂၀။ သိ၊ ၁၊ ၁၂၁၅။)

ပဏ္ဍိတိတ္ထိ (ထိ) [ပဏ္ဍိတာ+ဣတ္ထိ] ပညာရှိသော
 မိန်းမ။ ဒေဝေဟိပုတ္တောတိ ဒေဒေဟိတိ ပဏ္ဍိ-
 တာမိဝစနမေတံ။ ပဏ္ဍိတိတ္ထိယာ ပုတ္တောတိ
 အတ္တော။ သံ၊ ၁၊ ၁၄၁။

ပဏ္ဍိတုပညတ္တ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဥပညတ္တ] ပညာရှိ
 တို့သည် ရှေးဦးစွာ-သီစေ-ဟောကြား-
 ပညတ်-အပ်သော။ ဥပ-သဒ္ဓေါ ပဌမတ္တော။
 မူလဋီ၊ ၁၁၅၂။ “ဒါနံ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍိတုပ-
 ညတ္တန္တိအာဒိသု ဝိယ။ အနဋီ၊ ၁၁၆၆။ (ဤ
 ဋီကာတို့အလို “ပဏ္ဍိတုပညတ္တ”ဟု ဥ-နှင့်
 တကွ ပါ၍ရှိသော်လည်း ဖော်ပြီး အံ၊ ၁၊ ၁၄၉
 (ဆဋ္ဌမူ)၌ ဥ-ကျနေသည်။ ယင်း၏ အဋ္ဌ
 ကထာ (အံ၊ ၁၂၁၇)၌လည်း “ပဏ္ဍိတပ-
 ညတ္တာနိတိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပညတ္တာနိ ကထိ-
 တာနိ ပသတ္တာနိ”ဟုပင် ရှိသည်။ ဋီကာ (အံ၊
 ၁၂၁၇)၌မူ ပဏ္ဍိတပညတ္တာနိတိ ပဏ္ဍိ-
 တေဟိ ပဌမံ ပညတ္တာနိ-ဟု ဖွင့်သည်။)

ပဏ္ဍိတုပသေဝန (န၊ ထိ) [ပဏ္ဍိတ+ဥပသေဝန]
 ပညာရှိကို-မှီဝဲ-ဆည်းကပ်-ခြင်း။ တသ္မာ
 ပလာသပုဋ္ဌသေဝ ပဏ္ဍိတုပသေဝနေန အ-
 ဟမ္ပိ ပဏ္ဍိတော ဘဝိဿာမိတိ ဧဝံ။ ဇာ၊ ၁၊
 ၇၁၂၇။ ဧဝံ ပဏ္ဍိတုပသေဝနာ ပကတိယာ
 အသီလဝတော သီလသမာဒါနာဒိဝသေန
 သီလဂန္ထဝါယနဿ ကာရဏံ ဟောတိ။
 ဣတိဝုတံ၊ ၁၂၃၀။

ပဏ္ဍာ (ပု) [ပဋိ+ဥ။ သိတပိတေ တု ပဏ္ဍာတ္တော၊
 ဤသံပဏ္ဍာ တု ဓူသရော။ ဓာန်၊ ၉၆။ ကသ္မိ-
 ရာ ကာသိ ပဏ္ဍဝါဒိ၊ သိယံ ဇနပဒန္တရာ။
 ဓာန်၊ ၁၈၅။ သိတပိတသမ္ပဿိတဝဏ္ဏေ ပ-
 ဏ္ဍာသဒ္ဓေါ ဝုတ္တောတုတ္တော။ .... ပဏ္ဍတိ
 ဧကဂဏနံ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍာ။ ပဋိ ဂတိယံ၊ ၉။
 ဓာန်၊ ၉၆။ ဟရိဏး ပါဏ္ဍာရး ပါဏ္ဍာ-ရိ
 ဗတွါဏ္ဍာညှု ဓူသရး။ အမရ၊ ၅။ ၁၃။ ပဏ္ဍာ (ပု)
 ပဋိ+ကု၊ နိဒိဃး၊ စန္ဒြဝဇျေ နှပဘောဒေ၊
 ဧတဝဏ္ဏေ ကေတကိဓူလိသန္တိဘေ ပိတ-
 ဝဏ္ဏာဒွေ ဝဏ္ဏဘောဒေ စ၊ တဒ္ဒတိ (တြိ)၊
 နာဂဘောဒေ၊ ဧတဟသ္မနိ၊ ရောဂဘောဒေ၊
 ပဋောလဇ္ဇကေ စ (ပု)၊ မာမ ပဏ္ဍာ(ဋ္ဌိ)။
 ထောမ။ (ပံချ-ပြာ)၊ (၁)အဖြူ၊ အဝါ ရော
 သော အဆင်း၊ ဖျော့တော့သော အဆင်း။
 (၂) ဖျော့တော့သော-ဖြူဖတ်ဖြူရော်-အ
 ဆင်းရှိသော-အနာ-ရောဂါ။ (၃) ပဏ္ဍာမည်
 သော သူ။ (၄) ပဏ္ဍာမည်သောမင်း။ (၅) ပဏ္ဍာ
 မည်သောတိုင်း။ (ဤတိုင်းကား ကုရု၊ သက္က-
 စသော တိုင်းကြီး ၂၁-တိုင်းတို့တွင် အပါ
 အဝင် ဖြစ်သည်။ တည်ရာဌာနကား ဗင်္ဂလား
 နယ် အနောက်တောင်ပိုင်းမေဒိနီပူရဒီစတြိတ်
 နယ်များ ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနိကပဌဝိဝင်
 ကျမ်းကြီး၊ နာ-၁၈၉၊ ၁၉၀။) (တိ) (၆) ဖျော့
 တော့သော အဆင်းရှိ သော (သစ်ရွက်ရော်-
 စသည်)။ (၇) ဝါ-ရွှေ-သော အဆင်းရှိသော
 (ဥသျှစ်သီးမှည်)။ (၈) နိမိန်းသော အဆင်းရှိ
 သော (ကမ္မလာ-စသည်)။

(၁) အဖြူ၊ အဝါရောသော အဆင်း၊ ဖျော့
 တော့သော အဆင်း။ ထောင်ကွင်းကြည်။ (၂)
 ဖျော့တော့သော-ဖြူဖတ်ဖြူရော်-အဆင်းရှိ
 သော-အနာ-ရောဂါ။ ပဏ္ဍာရောဂ-ကြည်။
 (၃) ပဏ္ဍာမည်သော သူ။ ပဏ္ဍာပုတ္တ-ကြည်။

(၄) ပဏ္ဍိမည်သော မင်း။ ပဏ္ဍိရာဇ-ကြည်။
 (၅) ပဏ္ဍိမည်သောတိုင်း။ ကသ္မိရာ ကာသိ-
 ပဏ္ဍဝါဒီသိယုံ ဇနပဒန္တရာ။ ဓာန်။၁၈၅။ (၆)
 ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော (သစ်ရွက်
 ရော်-စသည်)။ ပဏ္ဍိကိသိယာသိ ဒုဗ္ဗလာ၊
 ဝဏ္ဏရူပံ န တဝေဒိသံ ပုရေ။ဇာ။၂။၂၇၅။ ပ-
 ဏ္ဍိတံ ပဏ္ဍိပလာသဝဏ္ဏာ။ ဇာ။၄။၇။၁၅၉။
 (၇) ဝါ-ရွှေ-သော အဆင်း ရှိသော (ဥသျှစ်
 သီးမှည်)။ ပဏ္ဍိဗေဠဝ-ကြည်။ (၈) နိမြန်း
 သော အဆင်းရှိသော (ကမ္မလာ-စသည်)။
 ပဏ္ဍိကမ္မလ-စသည်ကြည်။

ပဏ္ဍိက (ပု) [ပဏ္ဍိ+က] (၁) (က) ပဏ္ဍိကမည်
 သော ရဟန်း။ (ခ)(ဆဗ္ဗဂ္ဂိဂိုဏ်းခေါင်းဆောင်
 ၆-ပါးတွင် တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်သော)
 ပဏ္ဍိကမည်သော ရဟန်း။ (၂) ပဏ္ဍိက
 အဘယမင်း။ (တိ)(၃)ဖျော့တော့သော-သစ်
 ရွက်ရော်-အဆင်းရှိသော(ကောက်စပါး)။(၁)
 တေန ခေါ ပန သမယေန ဒွေ ဘိက္ခု သ-
 ဟာယကာ ဟောန္တိ ပဏ္ဍိကော စ ကပိလော
 စ။ ဝိ။၁။၈၅။ (ခ)ပဏ္ဍိကော လောဟိတကော
 မေတ္တိယော ဘူမဇကော အဿဇိ ပုနဗ္ဗသု-
 ကောတိ ဣမေ ဆ ဇနာ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ နာမ။
 မ၊၄။၃။၁၃၀။ (-သာရတ္ထ၊၂။၃၆၈။)(၂) တတ္ထ
 ကာဠာသောကဿ သောဠသမေ ဝဿေ
 ဣဓ ပဏ္ဍိကဿ သတ္တရသ ဝဿာနိ ပရိ-
 ပူရိသု။ ဝိ၊၄။၁။၅၄။ ပဏ္ဍိကဿာတိ ပဏ္ဍိ-
 ကာဘယဿ။ ဘဝတိ ဟိ ဧကဒေသေန
 ဝေါဟာရေ “ဒေဝဒတ္တော ဒတ္တော”တိ ယ-
 ထာ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၅၈။ (၃) သဗ္ဗမ္ပိ သဿံ
 ဝပိတကာလေ သေတံ ဟောတိ၊ ပစ္ဆာ နီလံ။
 ဧရာဝါတေန ပန ပဟဋ္ဌကာလေ ပဏ္ဍိကံ
 ဟောတိ။ အဘိ၊၄။၂။၉၃။ ပဋိသံ၊၄။၁။၁၄၁။

ပဏ္ဍိကစိဝရ (တိ) [ပဏ္ဍိက+စိဝရ] အရောင်း
 အဆင်း-ဖျော့တော့သော သင်္ကန်းရှိသောသူ။
 မိဿကကေသေ ဥပမရတ္တစိဝရေ ပဏ္ဍိက-
 စိဝရေ ပဒဘာဏဓမ္မကထာသရဉာညပဉ္စ-
 ပုစ္ဆနပဉ္စဝိဿဇနရဇနပစနစိဝရသိဗ္ဗနဓာဝနာ-
 ဒိနိ ကရောန္တေ အပရေပိ ဝါ နာနာပွကာရကေ
 ကာတုကာမော ဟောတိ။ ပဋိသံ၊၄။၁။၂၀၈။
 ပဋိသံ၊၄။၂။၂၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၈။ သာရတ္ထ၊၂။
 ၃၄၅။ အံ၊၄။၁။၁၇၉။

ပဏ္ဍိကဏ္ဍ (ပု) [ပဏ္ဍိ+ကဏ္ဍ] ပဏ္ဍိကဏ္ဍမည်
 သောသူ။ တဒါ ဘဏ္ဍကဏ္ဍော စ ပဏ္ဍိ-
 ကဏ္ဍော စာတိ ဒွေ နာဠကဇေဋ္ဌကာ....ရာဇ-
 ဂံဏံ ပဝိသိသု။ ဇာ၊၄။၄။၃၂၄။

ပဏ္ဍိကဓာတုက (တိ) [ပဏ္ဍိက+ဓာတု+က]
 အရောင်-အဆင်း-ဖျော့တော့သော သဘော
 ရှိသော။ ယကနန္တိ ယမကမံသပဋ္ဌလံ၊ တံ
 ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ ပဏ္ဍိကဓာတုကံ (ရတ္တ-
 ပဏ္ဍိကဓာတုကံ။အဘိ၊၄။၂။၂၂၈) နာတိရတ္တ-
 ကုမုဒဿ ပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၈။
 ပဏ္ဍိကဓာတုကန္တိ ပဏ္ဍိသဘာဝံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။
 ၃၀၇။

ပဏ္ဍိကနန္ဒ (ပု) [ပဏ္ဍိက+နန္ဒ] ပဏ္ဍိကနန္ဒမည်
 သော မင်း။ (ဤမင်းကား ကာဠာသောကမင်း
 ၏ သားတော် ၁၀-ပါး (ဒသဘာတုက)မင်း
 ပြုပြီးနောက် ဇမ္ဗုဒိပ၌ မင်းပြုသော နန္ဒမင်း
 ၉-ပါးတွင် ဒုတိယနန္ဒမင်းဖြစ်သည်။) တေသံ
 ပစ္ဆတော နဝ နန္ဒာ ဒွေဝိသတိမေဝ။ ဝိ၊၄။၁။
 ၅၄။ ဥဂ္ဂသေနနန္ဒော ပဏ္ဍိကနန္ဒော ပဏ္ဍိ-
 ဂတိနန္ဒော ဘူတပါလနန္ဒော ရဋ္ဌပါလနန္ဒော
 ဂေါဝိသာဏကနန္ဒော သဝိဒ္ဓကနန္ဒော ကေ-
 ဝဠကနန္ဒော ဓနနန္ဒောတိ ဣမေ နဝ နန္ဒာ-
 တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၅၉။ နဝ နန္ဒာ

တတော အာသုံ၊ ကမေနေဝ နရာဓိပါ။ မဟာ
ဝံသ။၅၊၁၄။

ပဏ္ဍိတမူလ (ပု၊န) [ပဏ္ဍိ+ကမူလ။ ဧရာဝဏော
ဂဇော ပဏ္ဍိ-ကမူလော တု သီလာသနံ။
ဓာန်။၂၂။ ပဏ္ဍိဝဏ္ဏကမူလသဒိသတ္တာ ပဏ္ဍိ-
ကမူလော။ ဓာန်။၉။၂၂။] (၁) ဖျော့တော့သော
-သိုးမွေး-သားမွေး-ချည်။ (၂) နိမြန်းသော-
ကမူလ-သက္ကလတ်-ထည်(တိ)(၃) နိမြန်း
သောကမူလထည်နှင့် တူသော (ကျောက်
ဖျာ)။ (၁) ပဏ္ဍိကမူလသုတ္တ-ကြည်။ (၂)
မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌ-
သော သုပရိကမူကတော ပဏ္ဍိကမူလေ
နိက္ခတ္တော ဘာသတေ စ တပတေ စ
ဝိရောစတိ စ။ မ၊၂။၂၂၄။ မ၊၃။၁၄၃။ သံ၊၁။
၆၄။ တတ္ထ ပဏ္ဍိကမူလေ နိက္ခတ္တောတိ ဝိသ-
ဘာဂဝဏ္ဏေ ရတ္တကမူလေ ဌပိတော။ မ၊၄။၃။
၁၈၈။ မ၊၄။၄။၁၀၄။ သံ၊၄။၁။၁၁၅။ (-အံ၊၁။
၁၈၂။ သုတ္တနိ။၃၈၇။ ဇာ၊၂။၃၂၀။ ဒီ၊၄။၁။၁၁။
သံ၊၄။၃။၉၂။ အံ၊၄။၂။၁၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၂၁၀။
ဥဒါန၊၄။၃၇၄။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၀၆။ ဇာ၊၄။၇။
၂၆၆-၈။ သာရတ္ထ၊၁။၅၉။ သာရတ္ထ၊၂။၇၆။
သာရတ္ထ၊၃။၃၂။ သံ၊၄။၁။၁၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၄။၁။
၁၈၄။) (၃) တာဝတိံသေ ယဒါ ဗုဒ္ဓေါ၊ သိ-
လာယံ ပဏ္ဍိကမူလေ။ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလမိ၊
ဝိဟာသိ ပုရိသုတ္တမော။ ပေတ။၁။၅၉။ သိ-
လာယံ ပဏ္ဍိကမူလေတိ ပဏ္ဍိကမူလနာ-
မကေ သီလာသနေ ပုရိသုတ္တမော ဗုဒ္ဓေါ
ယဒါ ဝိဟာသိတိ ယောဇနာ။ပေတ၊၄။၁၂၉။
(-ဗုဒ္ဓဝံ။၃၇၃။ဓမ္မ၊၄။၂။၁၄၂။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၃၀၃။)

ပဏ္ဍိကမူလနာမက (တိ) [ပဏ္ဍိကမူလ+နာမ+
က] ပဏ္ဍိကမူလာအမည်ရှိသော (ကျောက်
ဖျာ)။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍိကမူလပရိဝါရ (တိ) [ပဏ္ဍိကမူလ+ပရိဝါရ]
နိမြန်းသော-ကမူလ-သက္ကလတ်-ထည်
အခြံအရံရှိသော၊ ကမူလာနီဖြင့် ကာရံအပ်
သော။ ဣမာနိ တေ ဒေဝ စတုရာသီတိ
ရထသဟဿာနိ သီဟစမ္ပပရိဝါရာနိ ဗျဿ-
စမ္ပပရိဝါရာနိ ဒီပိစမ္ပပရိဝါရာနိ ပဏ္ဍိကမူလ-
ပရိဝါရာနိ။ ဒီ၊၂။၁၅၆။ (-အံ၊၃။၁၉၆။)

ပဏ္ဍိကမူလဝရာသန (န) [ပဏ္ဍိကမူလ+ဝရ+
အာသန] ပဏ္ဍိကမူလာ မြကျောက်ဖျာ နေရာ
တော်။ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ ပဏ္ဍိကမူလဝရာ-
သနေ နိသိန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌတွာ
ဧတဒဝေါစံ။ ဓုဒ္ဒက၊၄။၁၀၂။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၄။

ပဏ္ဍိကမူလသဉ္စန (တိ) [ပဏ္ဍိကမူလ+သဉ္စန]
နိမြန်းသော-ကမူလ-သက္ကလတ်-ထည်
ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ ပဏ္ဍိကမူလသဉ္စနံ၊
ပဘိန္တံ သတ္တမဒ္ဒနံ။ ဒန္တိ သဝါဠဗီဇနိ၊ သေတံ
ကေလာသသာဒိသံ။ ဇာ၊၂။၃၁၄၊၃၃၁။ ဇာ၊၄။
၇။၂၅၄၊၂၈၆။

ပဏ္ဍိကမူလသီလာ (ထိ) [ပဏ္ဍိကမူလာ+သီလာ]
ကမူလာနီနှင့် တူသော ကျောက်ဖျာ၊ ပဏ္ဍိ
ကမူလာ မြကျောက်ဖျာ။ (ယင်းကျောက်ဖျာ
သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည် ပင်လယ်ကသစ်
ပင်၏ အရင်း၌ တည်ရှိသည်၊ အလျား ယူဇ
နာ ၆၀၊ အနံယူဇနာ ၅၀-ရှိသည်။ လယ်
ခေါင်ရမ်းပန်းကဲ့သို့ နိမြန်းသော အဆင်းရှိ၍
ကမူလာနီနှင့် တူသောကြောင့် ပဏ္ဍိကမူလာ
ဟု ခေါ်သည်၊ အလွန်နူးညံ့သောကြောင့်
ယင်းကျောက်ဖျာ၌ သိကြားမင်း ထိုင်သော
အခါ ကိုယ်ထက်ဝက် မြုပ်သွားသည်။ (-ဒီ၊
၄။၂။၇၂။ မ၊၄။၁။၂၃၁။မ၊၄။၄။၁၇၄။ ဓမ္မ၊၄။၁။
၁၇၃။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၄၁-၂။သာရတ္ထ၊၁။၂၆၈။)
သိကြားမင်း သက်တမ်းကုန်သောအခါ၌

လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကံကုန်သောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမားသော အခြားသူ သိကြားမင်းအရာကို တောင်တသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ တန်ခိုးကြီးမားသူတို့၏ သီလတန်ခိုး အာနုဘော်ကြောင့်လည်းကောင်း ပဏ္ဍိတကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာပူသောအခြင်းအရာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် (ဇာ၊ ၄၁၄။၈။)။ သိကြားမင်းအလောင်း မဃလုလင်ဖြစ်စဉ်အခါ ပင်လယ်ကသစ်ပင်အောက်၌ ကျောက်ဖျာခင်းကာ လှူဒါန်းခဲ့ဖူးသော ကောင်းမှုကံကြောင့် ပဏ္ဍိတကမ္မလာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် (-ဒိ၊ ၄၁၂။၂၀၈။ ဓမ္မ၊ ၄၁၁။၁၇၃။)။ ဘုရားရှင် မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည့် သန္တုသိတနတ်သားအား အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူရန် ၇-ဝါမြောက်တွင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ ပဏ္ဍိတကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာ၌ ဝါတွင်း ၃-လပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ထိုပဏ္ဍိတကမ္မလာ၌ သီတင်း သုံးတော်မူစဉ် ၃-လပတ်လုံး အတိဝိတ္ထာရကထာ အဘိဓမ္မာဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်နှင့် အင်္ဂုရပေတဝတ္ထုတို့ကိုလည်း အကြားအကြား၌ ဟော တော်မူသေးသည် (မ၊ ၃။၂၄၀။ ပေတ၊ ၁၅၉။၁၆၀။ မ၊ ၄၁၄။၁၇၄။ အဘိ၊ ၄၁၁။၁၆။ ဓမ္မ၊ ၄၁၂။၁၄၁။ ၃၅၅။ပေတ၊ ၄၁၂။၈။)။ဧကမိဒံ ဘိက္ခု သယမယံ ဘဂဝါ ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု ဝိဟရတိ ပါရိစ္ဆတ္တကမ္မလေ ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာယံ။ မ၊ ၃။၂၄၀။ ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာယန္တိ ရတ္တကမ္မလသိလာယံ။ တဿာ ကိရ ရတ္တကမ္မလသေဝ ဇယသုမနပုပ္ဖရာသိ ဝိယဝဏ္ဏော၊ တသ္မာ “ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာ”တိ ဝုစ္စတိ။ မ၊ ၄၁၄။၁၇၄။ ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာယ (မဟာနိ၊ ၃၅၂)န္တိ ရတ္တကမ္မလသဒိသပါသာ-

ဏပိဋေ။ မဟာနိ၊ ၄၁၇။(-ဒိ၊ ၄၁၂။၇၂-၃၊ ၂၉၀၊ ၃၀၈၊ မ၊ ၄၁၁။၂၃၁။ မ၊ ၄၁၂။၆၁။ သံ၊ ၄၁၁။ ၃၂၃။ အံ၊ ၄၁၁။၇၈၊ ၉၇။ အဘိ၊ ၄၁၁။၁၆၊ ၃၁။ အဘိ၊ ၄၁၂။၁၀၅။ဓမ္မ၊ ၄၁၁။၁၇၃။ဓမ္မ၊ ၄၁၂။၁၄၀၊ ၃၅၅။ ဝိမာန၊ ၄၁၉။ ပေတ၊ ၄၁၂။၁၂၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄၁၃။ ၃၀၃။ ဇာ၊ ၄၁၂။၂၃၂။ ဇာ၊ ၄၁၂။၁၁၈။ ဇာ၊ ၄၁၄။ ၂၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၁၁၂။၆၈။ အံ၊ ၄၁၂။၂၄၀။ မူလ၊ ၄၁၁။၄။)

ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာတလ (န) [ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာ+တလ] ပဏ္ဍိတကမ္မလာ ကျောက်ဖျာ အပြင်။ပုန ပုရိမပါဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ သိနေရမတ္ထကံ အက္ကမိတွာ တတ္ထ ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာတလေ ဝဿံ ဥပဂန္နာ .... အဘိဓမ္မကထံ အာရဘိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၁၉။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄၁၅။၂၀၁။)

ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာသန (န) [ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာ+အာသန] ပဏ္ဍိတကမ္မလာကျောက်ဖျာဟူသော နေရာ၊နေထိုင်ရာ ပဏ္ဍိတကမ္မလာ ကျောက်ဖျာ။ ဘဂဝါ ပါတောဝ သရီရပဋိဇ္ဇေနံ ကတွာ ဂန္ဓကုဋံ ပဝိသိတွာ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသိဒိ။ သက္ကဿ ပဏ္ဍိတကမ္မလသိလာသနံ ဥဏှံ အဟောသိ။ မ၊ ၄၁၄။၂၃၇။ သံ၊ ၄၁၂။ ၂၄။ (-အဘိ၊ ၄၁၁။၅၉။ ဓမ္မ၊ ၄၁၁။၁၁၊ ၃၆၃။ ဥဒါန၊ ၄၁၂။၂၂။ ထေရ၊ ၄၁၁။၂၅၀။ အပါ၊ ၄၁၁။ ၄၁၊ ၁၃၂။ စရိယာ၊ ၄၁၂။၄၁၆၊ ၁၀၆၊ ၁၁၇၊ ၂၃၁။ ဇာ၊ ၄၁၁။၃၉၊ ၂၄၈။ ဇာ၊ ၄၁၂။၈၄။ ဇာ၊ ၄၁၂။၄၉၊ ၁၁၈။ ဇာ၊ ၄၁၄။၈၊ ၃၅၇။ ဇာ၊ ၄၁၅။၉၅၊ ၁၄၃၊ ၁၆၂၊ ၄၁၀။)

ပဏ္ဍိတကမ္မလသုတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတကမ္မလ+သုတ္တ] နိသော-ကမ္မလာ-သိုးမွေးချည်။ မဏိရတနေန အာဝုတံ ပဏ္ဍိတကမ္မလသုတ္တံ ဝိယ ပညာယမာနရူပေါဝ သိနေရမဇ္ဈေန အဘိရဟိ။ ဓမ္မ၊ ၄၁၂။၁၄၅။

ပဏ္ဍိကရောဂ (ပု) [ပဏ္ဍိက+ရောဂ] ဖျော့တော့
သော အဆင်းရှိသော-အနာ-ရောဂါ၊ ဖြူ
ဖတ် ဖြူရော်-ဝါကျင့်ကျင့်-အနာ-ရောဂါ။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍိကရောဂီ (တိ) [ပဏ္ဍိကရောဂ+ဤ] ဖြူဖတ်
ဖြူရော်-ဝါကျင့်ကျင့်-အနာ-ရောဂါ-ရှိ
သောသူ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ပဏ္ဍိ-
ရောဂီ၊ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျံ။ “အန္တော ပုရိသ
ဣဒံ ပူတိမုတ္တံ နာနာဘေသဇ္ဇေဟိ သံသန္တံ၊
သစေ အာကဇံသိ၊ ပိဝ။ တဿ တေ.... သုခိ
ဘဝိဿသိ” တိ။ မ၊ ၁။ ၃၉၁။

ပဏ္ဍိကလောဟိတက (ပု) [ပဏ္ဍိက+လောဟိ-
တက] (၁) ပဏ္ဍိကရဟန်းနှင့် လောဟိတက
ရဟန်း။ (၂) ပဏ္ဍိကရဟန်းနှင့် လောဟိတက
ရဟန်းတို့၏နောက်လိုက်ရဟန်းများ။ (ပဏ္ဍိ
ကနှင့် လောဟိတကတို့သည် ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်း
တို့တွင် အပါအဝင် ဖြစ်ကြသည်။ သာဝတ္ထိ
ပြည်၌ ပဏ္ဍိက၊ လောဟိတက၊ မေတ္တိယ၊ ဘူမ
ဧက၊ အဿဇိ၊ ပုနဗ္ဗသုကဟူသော သူငယ်ချင်း
အမျိုးသား ၆-ယောက် တို့ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်
ကာ ရဟန်းပြုလာကြသည်။ ယင်းတို့သည်
အဂ္ဂသာဝက ၂-ပါးတို့ ထံတွင် ရဟန်းပြုလာ
ကြပြီးလျှင် ဝိနည်းမာတိကာကို လေ့လာ
သင်ယူကြသည်။ ၅-ဝါရ ရှိသောအခါ အရှင်
ပဏ္ဍိကနှင့် အရှင်လောဟိတကတို့သည်
သာဝတ္ထိပြည်၌ သီတင်းသုံးနေကြသည်။
အရှင်မေတ္တိယနှင့် အရှင်ဘူမဧကတို့သည်
ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သီတင်းသုံးကြ၍ အရှင်
အဿဇိနှင့် အရှင်ပုနဗ္ဗသုကတို့သည် ကိဋ္ဌာ
ဂီရိ၌ သီတင်းသုံးနေကြသည်။ ထိုအရှင် ၆-
ပါးတို့တွင် တစ်နေရာ၊ တစ်နေရာ၌ နောက်
လိုက် အခြံ အရံ ၅၀၀-စီ ရှိကြသည်။ အရှင်

ပဏ္ဍိကနှင့် အရှင်လောဟိတကတို့သည်
နောက်ပါအခြံ အရံများနှင့်တကွ သီလဝန္တ
ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြ၍ ပညတ်ပြီး သိက္ခာပုဒ်ကို
မချိုးဖောက်ကြကုန်။ နောက်ပါ တပည့်များ
နှင့်တကွ ကျန်အရှင် ၄-ပါးတို့ကား အလဇ္ဇီ
ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြ၍ သိက္ခာပုဒ်ကို ချိုးဖျက်
ကျူးလွန် ကြသည်။ (၁) တေသု ပဏ္ဍိက-
လောဟိတကာ အတ္တနော ပရိသံ ဂဟေတွာ
သာဝတ္ထိယံ ဝသန္တိ။ မ၊ ၄၊ ၁၂။ ၂၃၀။ (-ဝိ၊ ၄၊ ၂။
၁၉၉။) (၂) တေန ခေါ ပန သမယေန ပဏ္ဍိ-
ကလောဟိတကာ ဘိက္ခု အတ္တနာ ဘဏ္ဍန-
ကာရကာ.... သံဃေ အဓိကရဏကာရကာ။
ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ပဏ္ဍိကလောဟိတကာတိ ပဏ္ဍိ-
ကော စေဝ လောဟိတကော စာတိ ဆဗ္ဗဂ္ဂိ-
ယေသု ဒွေ ဇနာ၊ တေသံ နိဿိတကာပိ ပ-
ဏ္ဍိကလောဟိတကာတွေဝ ပညာယန္တိ။ ဝိ၊ ၄၊
၄။ ၁။ “ယဉ္ဇိ” ပဝေသယ၊ ကုန္တေ ပဝေသ-
ယာ” တိအာဒိသု ဝိယ သဟစရဏဉာယေန
“မဇ္ဇာ ဥက္ကဋ္ဌိ” ကရောန္တိ” တိ အာဒိသု ဝိယ
နိဿိတေသု နိဿယဝေါဟာရဝသေန ဝါ
ပဏ္ဍိကလောဟိတကနိဿိတာ ပဏ္ဍိက-
လောဟိတက-သဒ္ဓေန ဝုတ္တာတိ အာဟ
“တေသံ နိဿိတကာပိ ပဏ္ဍိကလောဟိတ-
ကာတွေဝ ပညာယန္တိ” တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၆၅။
(-ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၉၉။)

ပဏ္ဍိကာဘယ (ပု) [ပဏ္ဍိက+အဘယ။ မာ-
တာမဟဿ နာမဉ္စ၊ ဇေဋ္ဌဿ မာတုလဿ
စ။ ဧကံ ကတွာ တမကရံ၊ ပဏ္ဍိကာဘယ-
နာမကံ။ မဟာဝံသ။ ၉-ပရိစ္ဆေဒ၊ ၂၇-ဂါထာ]
ပဏ္ဍိကာဘယမင်း။ (ဤမင်းကား သီရိလင်္ကာ
(သီဟိုဠ်ကျွန်း)၌ ဝိဇယမင်းမှစ၍ ၅-ဆက်
မြောက်မင်း ဖြစ်သည်။ ဒီယဂါမဏိမင်းသား
နှင့် ဥမ္မာဒစိတ္တာမင်းသမီးတို့မှ ဖွားမြင်၍ ဘိုး

တော် ပဏ္ဍိဝါသုဒေဝမင်းနှင့် ဦးရီးတော် အဘယမင်းတို့၏ အမည်၂-ရပ်ကို ပေါင်းစပ်ကာ ပဏ္ဍိကာဘယမင်းသားဟု အမည်တွင်သည်။ သက်တော် ၃၇-နှစ်တွင် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်၍ နှစ်ပေါင်း ၇၀-နန်းစံတော်မူကာ သက်တော် ၁၀၇-နှစ်တွင် နတ်ရွာစံတော်မူသည်။ အကျယ်ကို-ဒီပဝံသ။၁၀,၁၁-ပရိစ္ဆေဒ။ မဟာဝံသ။ ၉,၁၀-ပရိစ္ဆေဒနှင့် မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ဒသမပိုင်း၊ ပဏ္ဍိကာဘယ-ဘိသေကကဏ္ဍ-ကြည့်။) အထ အဘယဿ ဝိသတိမေ ဝဿေ ပဏ္ဍိကာဘယော နာမ ဒါမရိကော ရန္တံ အဂ္ဂဟေသိ။ .... တတ္ထ စန္ဒ-ဂုတ္တဿ စုဒ္ဒသမေ ဝဿေ ဣဓ ပဏ္ဍိ-ကာဘယော ကာလမကာသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၄။ တတ္ထ ကာဠာသောကဿ အဋ္ဌဝိသတိဝ-ဿေသု ပန္နရသ ဝဿာနိ ဟေဋ္ဌာ ဂဟိ-တာနိတိ တာနိ ဌပေတွာ သေသာနိ တေရသ ဝဿာနိ၊ ဒသဘာတုကာနံ ဒွေဝိသတိ၊ တ-ထာ နဝနန္ဒာနံ ဒွေဝိသတိ၊ စန္ဒဂုတ္တဿ စုဒ္ဒ-သမဝဿံ ဌပေတွာ တေရသဝဿာနိတိ ပဏ္ဍိကာဘယဿ သတ္တတိ ဝဿာနိ ပရိ-ပူရိသု၊ တထာ စ ဝုတ္တံ-

“ပဏ္ဍိကာဘယနာမဿ၊ ရညော ဝ-ဿာနိ သတ္တတိ”တိ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၅၈။

ပဏ္ဍိကသောဝ (န) [ပဏ္ဍိ+ကာသောဝ] ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော-ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်-သင်္ကန်း။ ဘာတိယရာဇကောလေ ကိရ မ-ဟာစေတိယပူဇာယ ဒက္ခိဏဒိသတော ဧ-ကော ဘိက္ခု သတ္တဟတ္ထံ ပဏ္ဍိကသောဝံ အံသေ ကရိတွာ စေတိယဂံဏံ ပါဝိသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၆၅။ ဝိသင်္ဂဟ။၃၁၃။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃။)

ပဏ္ဍိဂတိနန္ဒ (ပ) [ပဏ္ဍိ+ဂတိ+နန္ဒ] ပဏ္ဍိဂတိ

နန္ဒမင်း။(ဤမင်းကား ကာဠာသောကမင်း၏ သားတော် ၁၀-ပါး (ဒသဘာတုကမင်း)တို့ နှင့် စန္ဒဂုတ္တမင်းတို့၏အကြား မင်းပြုကြသော နန္ဒမင်း ၉-ပါးတို့တွင် တတိယမင်း ဖြစ်သည်။) ပဏ္ဍိကနန္ဒ-ကြည့်။

ပဏ္ဍိပလာသ (ပု၊န) [ပဏ္ဍိ+ပလာသ] (၁)

ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော သစ်ရွက်။ (က)သစ်ရွက်ရော်။ (ခ) အဝတ်ဆိုးစရာ-သစ်ရွက်ရော်-တောက်ရပ်ချည်။ (တိ) (၂) သစ်ရွက်ရော်ရှိသော (သစ်ပင်)။ (၃) သစ်ရွက်ရော်နှင့် တူသော။ (က) ရှင်-သာမဏေ-အလောင်း။ (ခ)အပွင့်၊ အသီး စသည်။ (၁) (က) သေယျထာပိ နာမ ပဏ္ဍိပလာသော ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော အဘဗ္ဗော ဟရိတတ္ထာယ။ ဝိ၊၁။၅၈။ ဝိ၊၂။၂၈၁။ ဝိ၊၃။၁၃၄။ ပဏ္ဍိပလာ-သောတိ ပဏ္ဍိဝဏ္ဏော ပတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၆။ ပဏ္ဍိပလာသောတိ ဧတ္ထ ပဏ္ဍိတိ သေတ-ပိတမိသော ဝဏ္ဏော၊ ပလာသသဒ္ဓေါ ပဏ္ဍိ-ဝါစကော၊ န ဟရိတဝါစကော၊ နာပိ ကိသု-ကဒုမဝါစကောတိ ဒဿေန္တော အာဟ “ပ-ဏ္ဍိဝဏ္ဏော ပဏ္ဍော”တိ။ ပါစိတ်၊ယော။၂၇၈။ တသ္မိံ ခဏေ ဒရိမုခေါ “သုညံ ဒါနိ ဥယျာ-နန္တိ အာဂန္နာ မင်္ဂလသိလာယ နိသီဒတိ၊ အထဿ ပုရတော ပဏ္ဍိပလာသံ ပတိ။ ဧ၊ ဋ္ဌ၊၃။၂၂၅။ (-ဝိ၊၅။၂၆၀။ မ၊၃။၄၂။ ဓမ္မ၊၄၇။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၀။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၆၁။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၅။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌ၊၄၂၊၁၅၀။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၃။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၆၂။ သာရတ္ထ၊၃။၂၃၄။ သီ၊ဋီ၊ သစ်၊ ၁။၄၄၆။ မ၊ဋီ၊၁။၁၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄။) (ခ) သူစိကမ္မကရဏဋ္ဌာနေ ဘိက္ခုနံ အာသနာနိ ယာဂုဘတ္တံ ပါဒမက္ခန္ဓံ ပိဋ္ဌိမက္ခန္ဓံ ရဒေနံ ပဏ္ဍိ-

ပလာသံ ရဇနဒေါဏိကံ အန္တမသော စိဝရ-
 ရဇနကံ ကပ္ပိယကာရကာနမ္ပိ အဒါသိ။ ဒီ၊ဌ၊
 ၃။၁၀၆။ ရဇနန္တိ အလ္လိအာဒိရဇနဝတ္ထံ။ ပဏ္ဍု-
 ပလာသန္တိ ရဇနပဂမေဝ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏံ ပ-
 လာသံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၀၇။ (၂) ယသ္မိံ ဘိက္ခဝေ
 သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပါရိစ္ဆတ္တ-
 ကော ကောဝိဋ္ဌာရော ပဏ္ဍုပလာသော
 ဟောတိ။ အံ၊၂။၄၈၆။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၄၂။ အံ၊ဋီ၊၁။
 ၉၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၉၂။ (-ပေဋကော။၁၉၈။ သံ၊
 ၅။၁၇၄။) (၃) (က) ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ
 ယသ္မိံ သမယေ အရိယသာဝကော အဂါ-
 ရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စေတေတိ၊
 ပဏ္ဍုပလာသော ဘိက္ခဝေ အရိယသာဝကော
 တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ။ အံ၊၂။၄၈၇။ ပဗ္ဗ-
 ဇ္ဇာပေက္ခံ ပန ပဏ္ဍုပလာသံ ယာစိတကေနာပိ
 ပတ္တစိဝရေန ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၀၇။
 ပဏ္ဍုပလာသန္တိ သမဏုဒ္ဒေသဘာဝါပေက္ခံ။
 သော ဟိ ရုဋ္ဌိဝသေန ပဏ္ဍုပလာသောတိ
 ဝုစ္စတိ။ အထ ဝါ ယထာ ပဏ္ဍုပလာသော န
 ဟရိတော၊ နာပိ သုက္ခော ဟောတိ၊ ဧဝံ
 သောပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော န ဂိဟိ ဟောတိ၊ နာပိ
 သာမဏေရောတသ္မာ သမဏုဒ္ဒေသဘာဝါ-
 ပေက္ခော “ပဏ္ဍုပလာသော”တိ ဝုစ္စတိ။ ပါ
 စိတ်ယော။၂၆၈။ (-ဝိ၊ဌ၊၂။၆၅-၇၊၂၁၁။ ဝိ၊
 သင်္ဂဟ။၉၊၁၃၊၂၃။ ဝိမတိ၊၂။၁၂၆။) (ခ)
 အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍုပလာသ ၂ (တိ) [ပဏ္ဍုပလာသ+ဏ] အလို
 လို ကြွေကြသော သစ်ရွက်ရော်နှင့် တူသော
 (အပွင့်၊အသီးစသည်)။ ယေ ပန .... သယံ
 ပတိတာနေဝ ပုပ္ဖဖလပဏ္ဍုပလာသာဒိနိ
 ခါဒန္တာ ယာပေန္တိ၊ တေ ပဏ္ဍုပလာသိကာ
 နာမ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၂၄၂။ ဇိဏ္ဏပက္ကတာယ ပဏ္ဍု-
 ဘူတံ ပလာသံ၊ တံသဒိသဉ္စ ပဏ္ဍုပလာသံ၊
 တေန ဝတ္တန္တိတိ ပဏ္ဍုပလာသိကာ။ သယံ

ပတိတပုပ္ဖဖလပဝတ္တဘောဇိနော။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
 ၃၀၇။ ပဏ္ဍုပလာသ-သဒ္ဒဿ ဧကသေသ-
 နယေန ဒွိဓာ အတ္ထော။ ဇိဏ္ဏတာယ ပဏ္ဍု-
 ဘူတံ ပလာသဉ္စေဝ ဇိဏ္ဏပက္ကတာဝေန တံ-
 သဒိသံ ပုပ္ဖဖလာဒိ စာတိ။ တေန ဝက္ခတိ
 “သယံ ပတိတာနေဝ ပုပ္ဖဖလပဏ္ဍုပလာ-
 သာဒိနိ ခါဒန္တာ ယာပေန္တိ”တိ။ တေန
 ဝတ္တန္တိတိ ပဏ္ဍုပလာသိကာ၊ သယံပတိတ-
 ပဏ္ဍုပုပ္ဖဖလဘောဇိနော။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၆၉၊
 ၂၇၀။

ပဏ္ဍုပလာသကာလ (ပု) [ပဏ္ဍုပလာသ+ကာလ]
 သစ်ရွက်ရော် ဖြစ်ရာ-အချိန်-အခါ။ နိလ-
 ပဏ္ဏဝဏ္ဏကာလေ ပဝတ္တံ ပဏ္ဍုပလာသ-
 ကာလံ။ ပဏ္ဍုပလာသကာလေ ပဝတ္တံ ဝဏ္ဏ-
 တော ဆိန္ဒိတွာ ပတနကာလံ အပ္ပတွာဝ
 နိရုဇ္ဈတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၆၁။

ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏ (တိ) [ပဏ္ဍုပလာသ+ဝဏ္ဏ]
 သစ်ရွက်ရော်နှင့် တူသော အဆင်းရှိသော။
 မဟာရင်္ဂရတ္တာ သတပဒိပိဋိဝဏ္ဏာ၊ မဟာနာ-
 မရတ္တာ သမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာ ဟောတိ ပဏ္ဍုပလာသ-
 ဝဏ္ဏာ။ ကုရန္တိယံ ပန “ပဒုမပုပ္ဖဝဏ္ဏာ”တိ
 ဝုတ္တော။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၆၇။ (-၃၉၂။ အံ၊ဌ၊၃။၇၃။
 အဘိ၊ဌ၊၂။၂၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅၃။ ခုဒ္ဒက၊ဌ။
 ၄၉။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၄၃၉။ ဇာ၊ဌ၊၅။၁၀၀။ ဇာ၊ဌ၊၇။
 ၁၅၉။)

ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏဂါဝိ (ထိ) [ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏာ
 +ဂါဝိ] သစ်ရွက်ရော် အဆင်းရှိသော နွားမ။
 ပဏ္ဍုသီဟ-ကြည့်။

ပဏ္ဍုပလာသိက (တိ) [ပဏ္ဍုပလာသ+ဣက] သစ်
 ရွက်ရော်နှင့် တူသော-အလိုလိုကြွေကျသော
 -အပွင့်၊အသီးစသည်ကို စားသုံးမျှတသော၊
 သူ။ ပဏ္ဍုပလာသ ၂-ကြည့်။

ပဏ္ဍိတ (ပု) [ပဏ္ဍိ+ပု] အဆင်းစည်းစည်း၍
(နေလှန်းသဖြင့်) ဖျော့တော့သော အဆင်း
ရှိသော။ သကေ နိဝေသနေ ပဏိတ် ခါဒနိယံ
ဘောဇနိယံ ပဋိယာဒါပေတွာ ပဏ္ဍိတဿ
သာလိနော ဝိဂတကာဠကံ အနေကသူပံ
အနေကဗျဉ္ဇနံ။ မ၊၂။၂၄၀။ ပဏ္ဍိတဿ
သာလိနောတိ ပုဋ္ဌကေ ကတွာ သုက္ခာပိ-
တဿ ရတ္တသာလိနော။ မ၊၅။၁၂။၁၉၈။

ပဏ္ဍိပုတ္တ (ပု) [ပဏ္ဍိ+ပုတ္တ] ပဏ္ဍိမည်သော သူ၏
သား။ သမိတိ ယာနကာရပုတ္တော ရထဿ
နေမိံ တစ္ဆတိ။ တမေနံ ပဏ္ဍိပုတ္တော အာဇီဝ-
ကော ပုရာဏယာနကာရပုတ္တော ပစ္စုပ္ပန်-
တော ဟောတိ။ မ၊၁။၁၇။ ပဏ္ဍိပုတ္တောတိ
ပဏ္ဍိဿ ပုတ္တော။ မ၊၅။၁။၁၅၆။ (-မ၊၆။၁။
၂၅၃။)

ပဏ္ဍိဗေဠဝ (န) [ပဏ္ဍိ+ဗေဠဝ] ရွှေအဆင်းရှိ-
ဝါဝင်း-သော ဥသျှစ်သီးမှည်။ အဟံ သုဝဏ္ဏ-
ဟလိဒ္ဓိံ၊ အာသဘံ ပဏ္ဍိဗေဠဝံ။ ရက္ခပက္ကာနိ
စာဟာသိ၊ ဣမေ ဝေါ ပုတ္တကိဋ္ဌနာ။ ဇာ၊၂။
၃၆၀။ ပဏ္ဍိဗေဠဝန္တိ ကိဋ္ဌနတ္ထာယ စ ဝေါ
ဣဒံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဗေဠဝပက္ကံ မယာ အာဘ-
တံ။ ဇာ၊၅။၇။၃၄၇။ (-ဇာ၊၂။၃၅၈။ ဇာ၊၅။၇။
၃၄၂။)

ပဏ္ဍိမတ္တိကာ (ထိ) [ပဏ္ဍိ+မတ္တိကာ] (၁) ဖြူ-
ဖြူဝါ-ဖျော့တော့-သော အဆင်းရှိသော
မြေ၊ မြေဖြူ။ (၂) နီ-နီမြန်း-သော အဆင်းရှိ
သော မြေ၊ မြေနီ။ (၁) တေန ဟိ ဘော တဿ
ပုရိသဿ ကာယံ ပဏ္ဍိမတ္တိကာယ တိက္ခတ္တံ၊
သုဗ္ဗဋ္ဌိတံ ဥဗ္ဗဋ္ဌေထ။ ဒီ၊၂။၂၅၉။ (-အဘိ၊၅။၂။
၅၉။ ခုဒ္ဒက၊၅။၄၇။) (၂) တေန ခေါ ပန
သမယေန ဘိက္ခု ဆကဏေနပိ ပဏ္ဍိမတ္တိ-
ကာယပိ စိဝရံ ရဇေန္တိ၊ စိဝရံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဟောတိ။

ဝိ၊၃။၃၉၈။ ပဏ္ဍိမတ္တိကာယာတိ တမ္မမတ္တိ-
ကာယ။ ဝိ၊၅။၃။၄၀၇။

ပဏ္ဍိမယ (တိ) [ပဏ္ဍိ+မယ] နိသော အုတ်ဖြင့်
ပြီးသော။ နိဝေသနံ ကဿ နဒံ သုနန္တံ၊ ပါ-
ကာရေန ပဏ္ဍိမယေန ဂုတ္တံ။ ဇာ၊၂။၃၉။ ပ-
ဏ္ဍိမယေနာတိ ရတ္တိန္ဒကမယေန။ ဇာ၊၅။၅။
၂၂၄။

ပဏ္ဍိရ (ပု) [ပဏ္ဍိ+ရ] ဟရိဏး ပါဏ္ဍိရး ပါဏ္ဍိ-
ရိမ္မတ္တိန္ဒာညှု ခုသရး။ အမရ။၅။၁၃။ (ပံချရ-
ပြာ) | (၁) အဖြူ၊ အဝါ ရောသော အဆင်း၊
ဖျော့တော့သော အဆင်း။ (န) (၂) ပဏ္ဍိရ
မည်သော ရွှာ။ (၁) ဟရိဏော၊ ပဏ္ဍိရောတိပိ
ပဏ္ဍိဝဏ္ဏနာမာနိ။ ဇာ၊၆။၆။၉၆။ (၂) သာဝတ္ထိ-
ယာ ကိရ အဝိဒူရေ ပဏ္ဍိရံ (ပဏ္ဍိပုရံ။ သိ)
နာမ ဧကော ဂါမော။ ဓမ္မ၊၅။၂။၂၈၀။ (ထောမ
နိမိ၊ ဝါစပုတိ-စသော သက္ကတအဘိဓာန်တို့၌
“ပဏ္ဍိရ-သဒ္ဓါ (၁) ဖျော့တော့သော အဆင်း
(၂) ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော ဝတ္ထု
(၃) ဖြူသောအဆင်း (၄) ဖြူသော အဆင်းရှိ
သော ဝတ္ထု (၅) ဒုလ္လာမြင်းသရိုက် အနာ ရော
ဂါ (၆) ပဲရွက်-စသည်ကို ဟော၏”ဟု ဆို
သည်။)

ပဏ္ဍိရာဇ (ပု) [ပဏ္ဍိ+ရာဇ] ပဏ္ဍိမင်း။ (က)
ဒက္ခိဏ မဓရာပြည်ရှင် ပဏ္ဍိမင်း။ (ဤမင်း
သည် ဒက္ခိဏမဓရာပြည်ကို အစိုးရ၍
လင်္ကာဒီပ ပထမမင်း ဝိဇယအား သမီးတော်
မဓရာဒေဝီကို ပေးအပ်သည်။) (ခ) ပဏ္ဍိသက္က
မင်း။ (ဤမင်းကား သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ ညီ
တော် အမိတောဒနသာကီဝင်မင်း၏ သား
တော်ဖြစ်သည်။ ဝိဇယမင်း၏တူတော် လင်္ကာ
ဒီပ ဒုတိယမင်း ပဏ္ဍိဝါသုဒေဝအား သမီး
တော် ဘဒ္ဒကဇာနာကို ပေးသော မင်းလည်း

ဖြစ်သည်။) (ဂ) ပဏ္ဍာအမျိုးအနွယ်၏-အစ-ပထမ-မင်း။(ဤမင်းသည် ကုဏ္ဍလဇာတ်တော်လာ အဇ္ဈန၊ နကုလ၊ ဘိမသေန၊ ယုမိဋ္ဌိလ၊ သဟဒေဝ-မင်းသား ၅-ပါးတို့၏ ဖခင် ဖြစ်သည်။) (က)ပဏ္ဍာရာဇာ ကိရ တိ-သော မုတ္တာယော မုဋ္ဌိယံ ကတွာ နေမိတ္တိ-ကံ ပုစ္ဆိ “ ကိ မေ ဟတ္ထေ ”တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၇။ ပဏ္ဍာရာဇာတိ ဒက္ခိဏမရုရာဓိပတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉။ ဧကော ရာဇာ(အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၂)တိ ဒက္ခိဏမရုရာဓိပတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၉။ ပဏ္ဍာရာဇေ သီတတ္ထံ၊ သာမိနော သာမိဘတ္တိနော။ မဟာဝံသ၊ ၇-ပရိစ္ဆေဒ၊ ၅၀-ဂါထာစသည်။ (-သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၇၀။)(ခ)ပဏ္ဍာသက္ကဿာယံ မိတာ၊ ကစ္စာနာ နာမ ခတ္တိယာ။ဒီပဝံသ။ ၁၀-ပရိစ္ဆေဒ၊ ၁-ဂါထာ။ အမိတောဒနသက္ကဿ၊ ပဏ္ဍာသက္ကော သုတော အဟု။ မဟာဝံသ၊ ၈-ပရိစ္ဆေဒ၊ ၁၈-ဂါထာစသည်။ (ဂ) အောက်ပုဒ်တို့ကြည့်။

ပဏ္ဍာရာဇဂေါတ္ထ (န) [ပဏ္ဍာရာဇ+ဂေါတ္ထ] ပဏ္ဍာမင်း၏-အမျိုး-အနွယ်။ တဒါ ပဏ္ဍာရာဇဂေါတ္ထတော အဇ္ဈနော နကုလော ဘိမသေနော ယုမိဋ္ဌိလော သဟဒေဝေါတိ ဣမေ ပဉ္စ ပဏ္ဍာရာဇပုတ္တာ တက္ကသိလာယံ ဒိသာ-ပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ သိပုံ ဥဂ္ဂဟေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၅၇။

ပဏ္ဍာရာဇပုတ္တ (ပ) [ပဏ္ဍာရာဇ+ပုတ္တ] ပဏ္ဍာမင်း၏ သား။ “ ကိ ဇာတိကာ ကဿ ပုတ္တာ ”တိ ပုစ္ဆိတွာ ပဏ္ဍာရာဇပုတ္တဘာဝံ ဥတွာ တေသံ သက္ကာရံ ကတွာ တံ ပါဒပရိစာရိကံ အဒါသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၅၇။

ဏ္ဍာရောဂ (ပ) [ပဏ္ဍာ+ရောဂ] (၁) ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော-အနာ-ရောဂါ၊ ဖြူ

ဖတ်ဖြူရော်-ဝါကျင့်ကျင့်-အနာ-ရောဂါ။ (တိ)(၂) ဖြူဖတ်ဖြူရော်-ဝါကျင့်ကျင့်-အနာ-ရောဂါ-ရှိသောသူ။ (၁) ယထာ ဟိ ဒွေ ခေတ္တပါလာ ဧကော ပဏ္ဍာရောဂေန သရောဂေါ အက္ခမော သိတာဒိနံ၊ ဧကော အရောဂေါ သိတာဒိနံ သဟော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၇။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀၊၃၉၃။) (၂) ပဏ္ဍာရောဂေါ တာပသော “အဂ္ဂိနာ မေ အတ္ထော ”တိ အာဟ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃။

ပဏ္ဍာရောဂဓာတုက (တိ) [ပဏ္ဍာရောဂ+ဓာတု+က] ဖြူဖတ်ဖြူရော်-အနာ-ရောဂါ-ဟူသော-ဓာတ်-သဘော-ရှိသောသူ။ “ ဘန္တေ ကေန တေ အတ္ထော ”တိ ပုစ္ဆိ။သောပိ ပဏ္ဍာရောဂဓာတုကောဝ၊ တသ္မာ “ ဒမိနာ မေ အတ္ထော ”တိ အာဟ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃။

ပဏ္ဍာရောဂပုရိသ (ပ) [ပဏ္ဍာရောဂ+ပုရိသ] ဖြူဖတ်ဖြူရော်-အနာ-ရောဂါ-ရှိသော ယောက်ျား။ အထေကော နဂရဿ ပါစီနဒ္ဓါရဂါ-မဝါသီ ပဏ္ဍာရောဂပုရိသော တဿ သန္တိကံ အာဂန္တာ တံ ဝန္တိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၉။ ပဏ္ဍာရောဂပုရိသောတိ ပဏ္ဍာရောဂိ ပုရိသော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၂။

ပဏ္ဍာရောဂဗျာဓိ (ပ) [ပဏ္ဍာရောဂ+ဗျာဓိ] ဖြူဖတ်ဖြူရော်-အနာ-ရောဂါ။ အညတရေနာတိ အဋ္ဌနုဂုတိယာ ရောဂေသု ဧကေန ပဏ္ဍာရောဂဗျာဓိနာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၄။

ပဏ္ဍာရောဂါဗာဓ (ပ) [ပဏ္ဍာရောဂ+အာဗာဓ] ဖြူဖတ်ဖြူရော်-အနာ-ရောဂါ။ အညတရဿ ဘိက္ခုနော ပဏ္ဍာရောဂါဗာဓော ဟောတိ။ .... အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ မုတ္တဟရိတကံ ပါယေ-တန္တိ။ ဝိ၊၃။၂၉၉။ (-၃၈၇။)

ပဏ္ဍာရောဂါဘိဘူတ (တိ) [ပဏ္ဍာရောဂ+အဘိ
ဘူတ] ဖြူဖတ် ဖြူရော်-အနာ-ရောဂါ- နိပ်
စက်-ဖိစီး-အပ်သောသူ။ ပဏ္ဍာရောဂါဘိ-
ဘူတော ကိသော လူခေါ် ဓမ္မနိသန္တတဂ-
တ္တော အလသိယာဘူတော ကဏ္ဍပရိကိ-
ဏ္ဏော။ ဓမ္မ၊ ၄၁။ ၁၉၀။

ပဏ္ဍာရောဂီ (တိ) [ပဏ္ဍာရောဂ+ဂြို] ဖြူဖတ် ဖြူ
ရော်-အနာ-ရောဂါ-ရှိသောသူ။ ကိသော စ
ဝိဝဏ္ဏော စာသိ၊ ပဏ္ဍာရောဂီ စ ဗြာဟ္မဏော။
ဇာ၊ ၁။ ၁၇၁။ ဇာ၊ ၄၁။ ၂၈၀။ (-ဓမ္မ၊ ၄၁။ ၁၅၅။
ဇာ၊ ၄၁။ ၄၅၇။ ဇာ၊ ၄၁။ ၂၆၀၊ ၂၆၄။ ဇာ၊ ၄၁။
၃၇၉။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၂။)

ပဏ္ဍုဝဏ္ဏ (တိ) [ပဏ္ဍု+ဝဏ္ဏ] (၁) ဖျော့တော့
သော အဆင်းရှိသော။ (၂) ဝါ-ရွှေ-သော
အဆင်းရှိသော။ (၃) နိမြန်းသော အဆင်းရှိ
သော။ (၁) ပဏ္ဍုပလာသောတိ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော
ပတ္တော။ ဝိ၊ ၄၁။ ၃၁၆။ (-အပ၊ ၄၁။ ၁၁၈။
က၊ ၁။ ၄၁။ ၄၆၇။ ဒီ၊ ၄၁။ ၉။ အံ၊ ၄၁။ ၁၁၆။
(၂) ဗေလုဝပဏ္ဍုန္တိ ဗေလုဝပဏ္ဍု ဝိယ ပဏ္ဍု-
ဝဏ္ဏံ။ ဒီ၊ ၄၁။ ၂၉၂။ (-သံ၊ ၄၁။ ၁၆၉။ ဒီ၊ ၄၁။
၁၀၇။) (၃) ခတ္တိယဇီဝေါ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော။ က-
သ္မာ? သော ဟိ ပုဗ္ဗဏှေ ရမတိ၊ ပုဗ္ဗဏှေ စ
ဆာယာ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော။ မူလ ၄။ ၂။ ၂၂၃။

ပဏ္ဍုဝါသုဒ္ဓေဝ (ပု) [ပဏ္ဍု+ဝါသုဒ္ဓေဝ] ပဏ္ဍုဝါသု
ဒ္ဓေဝ မည်သောမင်း။ (ဤမင်းသည် သာသနာ
တော်နှစ် ၄၀-ခန့်တွင် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်
၍ လင်္ကာဒီပ၏ ဒုတိယအဘိသိကံခံ ဧက
ရာဇ် ဖြစ်သည်။ သီဟပရေပြည် သီဟဗဟု
မင်း၏ မြေးတော်ဖြစ်၍ လင်္ကာဒီပ ဝိဇယမင်း
၏ တူတော် ဖြစ်သည်။ ပဏ္ဍုဝါသုဒ္ဓေဝမင်း
နှင့် ပဏ္ဍုသက္ကမင်းကြီး၏ သမီးတော် မိဖု
ရားကြီး ဘဒ္ဒကစ္ဆာနာတို့မှ သားတော် ၁၀-

ပါးနှင့် ဥမ္မာဒစိတ္တာဟူသော သမီးတော် တစ်
ပါး ထွန်းကားသည်။ သားတော်အကြီးဆုံး
အဘယမင်းသားသည် လင်္ကာဒီပ တတိယ
မင်းဖြစ်၍ သမီးတော် ဥမ္မာဒစိတ္တာမှ ဖွားမြင်
သည့် မြေးတော် ပဏ္ဍုကာဘယသည် လင်္ကာ
ဒီပ၏ စတုတ္ထမင်း ဖြစ်သည်။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်
ရှင် အဇာတသတ်မင်းသားတော် ဥဒယဘဒ္ဒ
မင်းနှင့် ပဏ္ဍုဝါသုဒ္ဓေဝမင်းတို့ ထီးပြိုင်မင်း
များ ဖြစ်ကြသည်။) ဥဒယဘဒ္ဒဿ ပဉ္စသ-
မေ ဝဿေ ပဏ္ဍုဝါသုဒ္ဓေဝေါ နာမ ဣမ-
သ္မိံ ဒီပေ ရန္တံ ပါပုဏီ။ တတ္ထ နာဂဒါသ-
ကရညော ဝိသတိမေ ဝဿေ ဣမ ပဏ္ဍု-
ဝါသုဒ္ဓေဝေါ ကာလမကာသိ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၅၄။
တတ္ထာတိ ဇမ္ဗုဒီပေ။ ဣမ ပဏ္ဍုဝါသုဒ္ဓေဝေါ
ကာလမကာသိတိ ဣမသ္မိံ သီဟဋ္ဌဒီပေ ပ-
ဏ္ဍုဝါသုဒ္ဓေဝေါ တိသဝဿာနိ ရဇမနုသာ-
သိတွာ ကာလမကာသိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅၇။

ပဏ္ဍုသဘာဝ (ပု) [ပဏ္ဍု+သဘာဝ] အရောင်
အဆင်း ဖျော့တော့သော သဘောရှိသော။
ပဏ္ဍုကဓာတုက-ကြည်။

ပဏ္ဍုသရီရ (တိ) [ပဏ္ဍု+သရီရ] ဖျော့တော့သော-
ကိုယ်-ခန္ဓာ-ရှိသောသူ။ သော တဏှံ အဓိ-
ဝါသေတံ အသက္ကောန္တော ဝိဟတကပ္ပါသော
ဝိယ ပဏ္ဍုသရီရော အဟောသိ ဓမ္မနိသန္တတ-
ဂတ္တော ဇာတော။ ဇာ၊ ၄၁။ ၃၇၁။ (-ဇာ၊ ၄၁။
၃၂၇။)

ပဏ္ဍုသိဟ (ပု) [ပဏ္ဍု+သိဟ] ဖျော့တော့သော-
သစ်ရွက်ရော်-အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့။ သိ-
ဟောတိ စတ္တာရော သိဟာ - တိဏသိ-
ဟော ကာဠသိဟော ပဏ္ဍုသိဟော ကေသရ-
သိဟောတိ။ တေသု.....ကာဠသိဟော ကာ-
ဠဂါဝိသဒိသော တိဏဘက္ခောယေဝ။ ပ-

ဏ္ဍုသီဟော ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏဂါဝိသဒိသော
မံသဘက္ခော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။
ကာဠဝဏ္ဏတာယ ကာဠသီဟော။ တထာ
ပဏ္ဍုသီဟော။ တေနာဟ “ကာဠသီဟော
ကာဠဂါဝိသဒိသော၊ ပဏ္ဍုသီဟော ပဏ္ဍု-
ပလာသဝဏ္ဏဂါဝိသဒိသော”တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈။ ပဏ္ဍုသီဟော(ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁)တိ
ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော သီဟော။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ (-သုတ္တနိ၊
၄။ ၁။ ၁၁၃။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၉။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၃၆။
ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၈။)

ပဏ္ဍုသုတ္တ (န) [ပဏ္ဍု+သုတ္တ] ဖျော့တော့သော-
သစ်ရွက်ရော်-အဆင်းရှိသော ချည်။ တ-
တြာဿ သုတ္တံ အာရုတံ နီလံ ဝါ ပီတံ
ဝါ လောဟိတံ ဝါ ဩဒါတံ ဝါ ပဏ္ဍုသုတ္တံ
ဝါ။ ဒိ၊ ၁။ ၇။ ၁၉၈။ ဒိ၊ ၂။ ၁၁။ မ၊ ၃။ ၁၆၃။ (-
မ၊ ၂။ ၂၀၉။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၁၂။)

ပဏ္ဍုဟံသ (ပု) [ပဏ္ဍု+ဟံသ] ဖျော့တော့သော-
သစ်ရွက်ရော်-အဆင်းရှိသော-ဟင်္သာ-ငန်း
ဝမ်းဘဲ။ ပဌမံ တာဝ တိဏဟံသာ အာဂမိသု၊
တေသံ ယောသေန ပဏ္ဍုဟံသာ၊ တေသံ
ယောသေန မနောသိလာဝဏ္ဏာ ဟံသာ၊
တေသံ ယောသေန သေတဟံသာ၊ တေသံ
ယောသေန ပါကဟံသာ အာဂမိသု။ ဇာ၊ ၄။
၅။ ၃၇၉။

ပဏ္ဍိ (န) [ပူရ+တ။ ပတ+တ။ ဒလံ ပလာသံ
ဆဒနံ၊ ပဏ္ဏံ ပတ္တံ ဆဒေါပုထ။ ဇာန်၊ ၅၄၃။
ပူရယတိတိ ပဏ္ဏံ၊ နိပါတနာ။ ပတ အဓော-
ဂမနေ ဝါ၊ ပတတုစိရေန ပဏ္ဏံ၊ ပတ္တဉ္စ၊ တော။
ဇာန်၊ ၄။ ၅၄၃။ ပဏ+ဏ။ ပဏိယတိ ဝေါဟ-
ရိယတိတိ ပဏ္ဏော၊ ပလာသော။ ဏာဒိ၊ ၆၅။
ပဏ္ဏ+အ။ ပဏ္ဏ ဟရိတေ။ ပဏ္ဏေတိ။ ပဏ္ဏ-

ယတိ။ တာလပဏ္ဏံ၊ သုပေယျပဏ္ဏံ။ .... “ပဏ္ဏံ၊
ပတ္တံ၊ ပလာသော၊ ဒလံ” ဣစ္စေတေ သမာ-
နတ္တာ။ နိတိ၊ ဇာ၊ ၃၀၄-၅။ သက္ကတ အဘိဓာန်
ကျမ်းတို့၌ နပုလ္လိင်ပဏ္ဏသဒ္ဒါသည် (၁)သစ်
ရွက်။ (၂) အတောင်၊ ငှက်တောင်။ (၃)ကွမ်း၊
ကွမ်းရွက်-ကို ဟော၍ ပုလ္လိင်ပဏ္ဏသဒ္ဒါသည်
“ပေါက်ပင်”ကို ဟော၏ဟု ဆိုသည်။ (ပဏ္ဏ-
သံ။ ပဏ္ဏ-ဗြာ)၊ (၁)အရွက်၊ သစ်ရွက်။ (၂)
(က) စာလွှာ၊ စာရွက်၊ ကမ္ပည်း-အကွရာ-ရေး
မှတ်ရာ-အလွှာ-အရွက်။ (ခ) ကမ္ပည်းစာလွှာ၊
ကမ္ပည်း-အကွရာ-ရေးမှတ်ထားသော-စာ
လွှာ-စာရွက်။ (၃)အတောင်၊ ငှက်တောင်။ (၄)
(ပု)ပဏ္ဏမည်သော-တိုင်း-နီလင်။ (၅) ပဏ္ဏ
မည်သော မင်း။

(၁) အရွက်၊ သစ်ရွက်။ ဧကကုလဿ
ရုက္ခမူလံ ဟောတိ၊ ယံ မဇ္ဈနိကေ ကာလေ
သမန္တာ ဆာယာ ဖရတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၀၂။ အနု-
ဇာနမိ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိဗ္ဗ-
ပဏ္ဏံ .... ကပ္ပါသပဏ္ဏံ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၉၃။ ယာဝ
မဇ္ဈနိကေ ကာလေ ဆာယာ ဖရတိ၊ နိဝါတေ
ပဏ္ဏာနိ ပတန္တိ၊ ဧတ္တာဝတာ ရုက္ခမူလံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
၈၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၅။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၇။
သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၇။ အံ၊ ၄။ ၂။
၃၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၈။ (-ဝိ၊ ၃။ ၃၄၉။ သုတ္တနိ။
၄၀၆။ အပ၊ ၁။ ၂၅၈။ စရိယာ၊ ၃၈၅။ မဟာနိ။
၁၀၂-၄။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၁။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၅။ ဝိ၊ ၄။ ၃။
၁၀၂။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၆၀၊ ၈၂၊ ၁၆၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၈။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၂၂၅၊ ၂၃၄၊ ၄၂။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၄။ မ၊ ၄။ ၂။
၂၈၁။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၂၁၇၊ ၄၈၇။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၆၊
၂၃၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၄၊ ၃၆၂။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၂၃-၉။
အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၅။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၀၄။ စူဠနိ၊ ၄။
၁၁၁။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၃၊ ၄၄၃။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။ ဇာ၊ ၄။

၅။၆၉။၂၁။ ဇာဋ္ဌာ၆။၁၇၈။၂၀၇။၂၁။ သာ
ရတ္ထ။၁။၂။ ဝဇ္ဇိရ။၂၄၁။၂၅၀။၃၅၉။ သာရတ္ထ။၂။
၄၉။၃၃၆။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။၁၈၅။၂၀၄။၄၂၆။ ဒီဋ္ဌိ။
၁။၁၂။ သီဋ္ဌိသစ်။၁။၇၃။၃၆။ ဒီဋ္ဌိ။၂။၁၉၃။
ဒီဋ္ဌိ။၃။၇၈။၂၂၆။ မဋ္ဌိ။၃။၆၆။ အံဋ္ဌိ။၁။၂၂။
အံဋ္ဌိ။၂။၂၆၉။)

(၂) (က) စာလွှာ၊စာရွက်၊ကမ္ပည်း-အက္ခရာ - ရေးမှတ်ရာ - အလွှာ - အရွက်။ လေခံ ဆိန္ဒတိတိ ပဏ္ဏေ ဝါ ပေါတ္ထကေ ဝါ အက္ခရာနိ လိခတိ။ဝိဋ္ဌ။၂။၅၁။ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ပုရတော နိဿန္တေဝိ "အယမတ္ထော ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော"တိ ကုဒ္ဓာဒိသု လိခိတွာ ဌပေန္တေဝိ။ဒီဋ္ဌ။၁။၇၂။ ပဏ္ဏံ လိခိတွာတိ တာလာဒိနံ ပဏ္ဏံ အက္ခရေန လိခိတွာ။ပဏ္ဏန္တိ ဝါ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂ ဝစနံ။ တေန ဝုတ္တံ "တိရောကုဋ္ဌာဒိသု"တိ။ ပဏ္ဏေ အက္ခရံ လေခနိယာ လိခိတွာတိ အတ္ထော။ သီဋ္ဌိသစ်။၁။၃၃၇။ (-ဝိဋ္ဌ။၃။၂၈၀။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၃၆။၄၃၁။ ဒီဋ္ဌ။၂။၂၄၆။ သံဋ္ဌ။၂။၁၇၈။ အံဋ္ဌ။၁။၁၃၉။၂၄၇။၃၂၇။ အဘိဋ္ဌ။၁။၁၄၂။ ဓမ္မဋ္ဌ။၁။၁၁၅။၃၆၀-၃။ ဓမ္မဋ္ဌ။၂။၉။ ထေရဋ္ဌ။၂။၄၄၀။ အပဋ္ဌ။၁။၂၉၂-၃။ ဇာဋ္ဌ။၁။၂၄၃။ ဇာဋ္ဌ။၅။၄၇၇။ ဇာဋ္ဌ။၆။၂၁၁။၃၂၅။ သာရတ္ထ။၂။၆၉။၁၆၇။၃၃၀။ ဝိမတိ။၁။၁၉၇။)

(ခ) ကမ္ပည်း-စာလွှာ၊ ကမ္ပည်း-အက္ခရာ-ရေးမှတ်ထားသော-စာလွှာ-စာရွက်။န ဟိ အသမ္ပုဗ္ဗိဘူတဿ ဒူတေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ အာရောစနံ ရဟတိ။ ကင်္ခါ။၁၀၈။ ပဏ္ဏေန ဝါတိ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ ပဟိဏ္ဏဝသေန ပဏ္ဏေန ဝါ။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။၁၈၁။ ဒူတေယျံ ဝုစ္စတိ ဒူတကမ္ပံ။ ဂိဟိနံ ပဟိတံ ပဏ္ဏံ ဝါ သာသနံ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ ဒီဋ္ဌ။၁။၇၇။ သံဋ္ဌ။၃။၃၃၇။ အဘိဋ္ဌ။၃။၉၀။ ပဏ္ဏန္တိ လေခသာသနံ။ သီဋ္ဌိသစ်။၁။၃၅၁။ ပဏ္ဏံ(ဒီဋ္ဌ။၁။

၁၉၂)န္တိ ဣဏဒါနဂ္ဂဟဏေ သလ္လက္ခဏဝသေန လိခိတပဏ္ဏံ။ သီဋ္ဌိသစ်။၂။၁၃၁။ တံ ဒီဝသံ ပန ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ ယောဇနမတ္ထေ ဌိတေန အနာထပိဏ္ဏိကေန အာဂတဘာဝဇာနနတ္ထံ ပေသိတံ ပဏ္ဏံ န သုဏ္ဏိ။သံဋ္ဌ။၁။၂၈၅။ ပဏ္ဏန္တိ သာသနံ။ သံဋ္ဌိ။၁။၃၁၅။(-ဝိဋ္ဌ။၁။၃၇။ ဝိဋ္ဌ။၂။၁၉၃။ မဋ္ဌ။၄။၁၉၅။ သံဋ္ဌ။၂။၂၂၄။ သံဋ္ဌ။၃။၁၄၆။ အံဋ္ဌ။၁။၉၆။ အံဋ္ဌ။၂။၁၂၇။၃၃၃။ အဘိဋ္ဌ။၁။၁၅၄။ အဘိဋ္ဌ။၃။၉၀။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၄၉။ ဇာဋ္ဌ။၁။၁၄၉။၂၄၃။ ဇာဋ္ဌ။၃။၃၆၅။ ဇာဋ္ဌ။၄။၃၈၁။၃၅၁။၄၈၁။၃၇၀-၁။ ဇာဋ္ဌ။၅။၄၇၉။ ဇာဋ္ဌ။၆။၂၁၃။၂၄၆။ ဝဇ္ဇိရ။၁၆၁။ သာရတ္ထ။၁။၁၃၃။ သာရတ္ထ။၂။၆၈။၂၇၈။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။၂၅၁။ မဋ္ဌိ။၁။၂၇၀။)

(၃) အတောင်၊ ငှက်တောင်။ "စိတြသုပဏ္ဏာ"တိ နာမံ (ဒီဋ္ဌ။၂။၂၈၂) ဝိစိတြသုန္တရပတ္တဝန္တတာယ။ "ဒီဋ္ဌိ။၂။၂၄၁။ သုပဏ္ဏော ဝေနတေယျော စ၊ ဂရုဋ္ဌော ဝိဟဂါဓိပေါ။ ဓာန်။၆၃၃။ ကနကရစိရတ္တာ သောဘနော ပဏ္ဏော ပက္ခော ယဿ သုပဏ္ဏော။ ဓာန်။၆၃၃။

(၄) (၄) ပဏ္ဏမည်သော-တိုင်း-နိုင်ငံ။ (၅) ပဏ္ဏမည်သော မင်း။နဂရံ အတ္ထိ ပဏ္ဏာနံ (ဒသန္နာနံ။ သီ၊သျှာ၊ဣ-မူကွဲ)။ ဧရကစ္ဆန္တိ ဝိသုတံ။ ပေတ။၁၅၁။ ပဏ္ဏာနန္တိ ပဏ္ဏာနာမရဋ္ဌဿ။ (ဒသန္နာနန္တိ ဒသန္နရဋ္ဌဿ။ သီ၊ဣ) ဧဝံနာမကာနံ ရာဇနံ။ ပေတ။၄။၉၆။ ပဏ္ဏကံ (ဒသဏ္ဌကံ၊ သီ၊သျှာ၊ဣ)တိ ခိဏဓာရံ၊ အသိသမ္ပန္နပါယိနံ။ ဇာဋ္ဌ။၁။၁၅၉။ပဏ္ဏကန္တိ ပဏ္ဏကရဋ္ဌေ (ဒသဏ္ဌကန္တိ ဒသဏ္ဌကရဋ္ဌေ။သီ၊သျှာ၊ဣ) ဥပ္ပန္နံ။ ဇာဋ္ဌ။၃။၃၁၈။ (ဤ နံပါတ် ၄၅-အနက် အကိုးပါဠိများ၌ ဆဋ္ဌမူကွဲများ အပြင် ပုဂံမြို့ အာနန္ဒာကုတွင်ရှိသည့် စဉ့်ပုံ

ဇာတ်အမည်များကို ကူးယူဖော်ပြသည့် အမေးတော်ဖြေကျမ်း(နှာ-၃၉၁)၌လည်း “ဒသန္တကဇာတ်”ဟု တွေ့ရသည်။ ဤသို့ ပါဠိအထွေထွေရှိရာ ဖော်ပြလတ္တံ့သော သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်းတို့ကို လောက်၍ “ဒသဏ္ဌ၊ ဒသဏ္ဌက” ပါဠိသာ ပါဠိမှန် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပါဠိအလို “ဒသဏ္ဌ(က)မည်သော-တိုင်း-နိုငံ”။ ဒသဏ္ဌ(က)မည်သောမင်း”ဟု အနက်ပြန် ဆိုရမည်။ D.P.P.N- လည်း ကြည့်။ ဒဇီဏ (ပု) ဒသတ္ထဏာနိ ဒုဂါနိ ဇောနိ ဝါ ယတြ ဣဏ-ဓဗ္ဗဗ္ဗဒ္ဓိ၊ ဒေဓဘေဒေ။ ထောမ။ ဝါစပုတိ။ ဒဂါဏ (ပု) ဒေဓဝိဓေမး၊ သ ဝိဇ္ဈာ ပဝဇာသျ ဒက္ခိဏသျှိ ဒိဓိ ဝတ္တတေ၊ နဒိပိဇေမေ ဩ။ သဒ္ဓကပ္ပဒုမ။)

ပဏ္ဏ ၂ (တိ) [ပဏ္ဏ+အ] ဟင်းရွက်ရှိသော (ကျောင်း)။ မဟာဝါသံ နဝါဝါသံ၊ ဧရာဝါသဉ္စ ပန္နနိ။ သောဏ္ဍိ ပဏ္ဏဉ္စ ပုပ္ပဉ္စ၊ ဖလံ ပတ္တိတမေဝ စ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၃၀။ အံ၊ ၆။ ၁။ ၂၇၀။ သောဏ္ဍိန္တိ သောဏ္ဍိသဟိတော ဝိဟာရော သောဏ္ဍိ၊ တံ သောဏ္ဍိ။ တထာ ပဏ္ဏန္တိ အာဒိသု။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။ ၁၄၀။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။ ၁၃၉။)

ပဏ္ဏက ၁ (ပု) [ပဏ္ဏ+က] (၁) ပဏ္ဏကမည်သော တိုင်း နိုငံ။ (၂) ကံပြင်းပင်။ (န) (၃) အရွက်၊ သစ်ရွက်(ကံပြင်းရွက်စသည်)။ (၁) ပဏ္ဏ ၁ (၄) (၅) ကြည့်။ (၂) ပဏ္ဏကရက္ခ-ကြည့်။ (၃) ဣဒမ္ပိ ပဏ္ဏကံ မယှံ၊ ရန္တံ ရာဇေ အလောဏကံ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၅၆။ ရာဇာ တထာရူပံ အတ္တနော ရာဇဘောဇနံ ဝဏ္ဏေတွာ တသ္မိံ မဟာသတ္တေ ဂါရဝေန ထောက် ပဏ္ဏကံ ဟတ္ထတလေ ဌပေတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၃၀။ ပဏ္ဏကသေဝါလပရိယောနဒ္ဓ-လည်းကြည့်။

ပဏ္ဏက ၂ (တိ) [ပဏ္ဏက+ဏ] ပဏ္ဏက-တိုင်း-နိုငံ-၌ ဖြစ်သော။ ပဏ္ဏ ၁ (၄)(၅) ကြည့်။

ပဏ္ဏကစဝရ (ပု) [ပဏ္ဏ+ကစဝရ] သစ်ရွက်အမှိုက်။ ပဏ္ဏကသဋ္ဌ-ကြည့်။

ပဏ္ဏကတ (ပု) [ပဏ္ဏ+ကတ] ပဏ္ဏကတ မည်သော မြို့။ (ယင်းမြို့ကား ဧသိကာတိုင်း၌ တည်ရှိသည်။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၇၉။) ဧသိကာနံ ဥဏ္ဏတသ္မိံ၊ နဂရဝရေ ပဏ္ဏကတေ ရမ္မေ။ ဝိမာန၊ ၆။ ၃။ ဧသိကာနန္တိ ဧသိကာရဋ္ဌဿ။ ဥဏ္ဏတသ္မိံ၊ နဂရဝရေတိ ဥဏ္ဏတေ ဘူမိပုဒေသေ နိဝိဋ္ဌေ မေယောဒရံ လိဟန္တေဟိ ဝိယ အဇ္ဈဂ္ဂတေဟိ ပါသာဒကုဋ္ဌာဂါရာဒိဟိ ဥဏ္ဏတေ ဥတ္တမနဂရေ။ ပဏ္ဏကတေတိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၈၁။

ပဏ္ဏကရဋ္ဌ (န) [ပဏ္ဏက+ရဋ္ဌ] ပဏ္ဏကမည်သော-တိုင်း-နိုငံ။ ပဏ္ဏ ၁ (၄)(၅) ကြည့်။

ပဏ္ဏကရက္ခ (ပု) [ပဏ္ဏက+ရက္ခ] ကံပြင်းပင်။ (ထိုကံပြင်းကို အချို့သောအရပ်၌ “ကံပြင်းပင်”ဟူ၍ပင် ခေါ်ကြ၏။ အချို့အရပ်၌ကား “ကင်ပလင်းပင်”ဟူလည်းကောင်း၊ “ကံပလင်းပင်”ဟူ၍လည်းကောင်း ဒေသအလိုက် ခေါ်ကြ၏။ သဏ္ဌာန်အားဖြင့် ပိန္နပင်နှင့် အနည်းငယ် တူ၏။ သိ၊ ၄။ ကု၊ ၁။ ၃။ နှာ-၃၁-၂။) ကာရောဂဘေဒေ သက္ကာရေ၊ ကာရာ တု ဗန္ဓနာလယေ။ ဓာန်၊ ၁၀၁၁။ အဂဘေဒေါ ရက္ခဘေဒေါ၊ သော စ မဟာသတ္တေန တေမိယရာဇကုမာရကာလေ ဘုတ္တရက္ခော။ ဓာန်၊ ၆။ ၁၀၁၁။ ကာရော နာမ ဧကော ရက္ခဝိသေသော၊ ယော “ပဏ္ဏကရက္ခော” တိပိ ဝုစ္စတိ။ သိ၊ ၆။ ၁။ ၂။ ၁၆။ ပဏ္ဏက ၁ (၃) လည်းကြည့်။

ပဏ္ဏကသဋ္ဌ (ပု၊ န) [ပဏ္ဏ+ကသဋ္ဌ] သစ်ရွက်

အမှိုက်။ ဝါတော ဝါ ပဏ္ဏကသဋ် ဧရေ-
တိ(မ၊၁။၂၅)တိ ဝါတော ဝါ ပဏ္ဏကစဝရံ
သဋ္ဌေတိ။ မ၊၄။၁။၁၂၄။

ပဏ္ဏကသေဝါလပရိယောနဒ္ဒ (တိ) | ပဏ္ဏက+
သေဝါလ+ပရိယောနဒ္ဒ | သစ်ရွက်၊ မှော်တို၊
သည် ထက်ဝန်းကျင်-မြေးယုက်-ပိတ်ဆို့-
အပ်သော။ ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ သရေ ဥဒကံ ပသန္တံ
မဏိဝဏ္ဏံ၊ ဣဒါနိ အာဝိလံ ပဏ္ဏကသေဝါ-
လပရိယောနဒ္ဒ။ ဇာ၊၄။၂။၂၇၆။

ပဏ္ဏကုဋီ (ထိ) | ပဏ္ဏ+ဆဒနာ+ကုဋီ။ ပဏ္ဏ+
ဆာဒိတာ+ကုဋီ။ အလယ်ပုဒ်ကျေ။ သစ်ရွက်
မိုး-ကျောင်းငယ်-ဧရပ်။ ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ
သမ္ပဟုလာ ဣသယော သီလဝန္တော ကလျာ-
ဏဓမ္မာ အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု
သမ္ပန္တိ။ သံ၊၁။၂၂၈။ ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္ပန္တိတိ
ဟိမဝန္တပဒေသေ ရမဏီယေ အရညာယတနေ
ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနစက်မနာဒိဟိ သမ္ပန္နာသု
ပဏ္ဏသာလာသု ဝသန္တိ။ သံ၊၄။၁။၃၁၆။ အရ-
ညေ ပဏ္ဏကုဋီသု ဝသန္တာနံ သီလသမ္ပဒါယ
ပသန္တိတ္တာ မနုဿာ နဝံ မဉ္ဇပိဋံ ဒေန္တိ။ ဝိ၊၄။
၃။၃၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၉၀။ ပဏ္ဏကုဋီသုတိ ပဏ္ဏေန
ဆာဒိတကုဋီသု။ ပါစိတ်၊ယော။၂၇။ (-ဒိ၊၂။
၂၇၀။ ဒီ၊၃။၇၈။ မ၊၂။၃၆၁။ ဥဒါန။၁၀၅။
ပေတ။၁၇၀။ ဇာ၊၁။၄၀။ ဇာ၊၂။၃၇။ ဝိ၊၄။ ၁။
၂၂၄။ သံ၊၄။၃။၄၂။ ဥဒါန၊၄။၁၆၁။ ပေတ၊၄။
၁၆၉။ ထေရ၊၄။၁။၂၈။ အပ၊၄။၂။၃၅။ ဇာ၊၄။
၅။၂၁၈။ ဝိမတိ၊၁။၂၂၇။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၃၆၄။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၂၀။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၀၃။) တိဏကုဋီ
(သာရတ္ထ၊၂။၁၁၄)လည်း ကြည့်။

ပဏ္ဏကုဋီကာ (ထိ) | ပဏ္ဏ+ဆဒနာ+ကုဋီကာ။
ပဏ္ဏ+ဆာဒိတာ+ကုဋီကာ | သစ်ရွက်မိုး -
ကျောင်းငယ်-ဧရပ်။ ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊
ယံ ပဏ္ဏကုဋီကံ အဒံ။ အပ၊၁။၂၅၈။

ပဏ္ဏခါဒက (တိ) | ပဏ္ဏ+ခါဒက။ ထိ-ဌံ ခါဒိ-
ကာ။ သစ်ရွက်ကို-ခဲ-စား-သောသူ။ တိဏ-
ဓာသိ ပလာသဓာသိတိ တိဏခါဒကော
စေဝ ပဏ္ဏခါဒကော စ။ ဇာ၊၄။၆။၁၉၃။

ပဏ္ဏခါဒကမနုဿ (ပု) | ပဏ္ဏခါဒက + မနုဿ |
သစ်ရွက်ကို-ခဲ-စား-သော လူ။ ဘန္တေ ဧတံ
ပဏ္ဏခါဒကမနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ။ အဘိ၊၄။
၂။၄၂၈။

ပဏ္ဏဂဏနာ (ထိ) | ပဏ္ဏ+ဂဏနာ | သစ်ရွက်အရေ
အတွက်။ တိဏပဏ္ဏေဟိ ဆာဒိယဓာနေ
ပဏ္ဏဂဏနာယ စေဝ တိဏမုဋ္ဌိဂဏနာယ စ
ပါစိတ္တိယံ။ ကင်္ခါ။၂၀၈။

ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ (န) | ပဏ္ဏ+ဆတ္တ | သစ်ရွက်ထိး၊ သစ်
ရွက်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ထိး။ ဆတ္တံ နာမ
တိဏိ ဆတ္တာနိ သေတစ္ဆတ္တံ ကိလုစ္ဆတ္တံ
ပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ မဏ္ဍလဗဒ္ဓံ သလာကဗဒ္ဓံ။ ဝိ၊၂။
၂၆၂။ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တန္တိ တာလပဏ္ဏာဒိဟိ ယေဟိ
ကေဟိစိ ကတံ။ ဝိ၊၄။၃။၁၆၇။ (-၃၈၅။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၄၆၃။ ဇာ၊၄။၃။၇၂-၃၂၅၁။ ဇာ၊၄။၅။
၄၀၈။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၄၈၃။)

ပဏ္ဏစ္ဆတ္တက (န) | ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ(ဆ)တ္တ+က | သစ်
ရွက်ထိးငယ်၊ ထန်းရွက်ထိးငယ်။ ဇေရရထ-
ကေန ယာတိ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တကေန ဓာရိယဓာ-
နေန။ သံ၊၁။၉၀-၂။ဓမ္မ၊၄။၂။၃၅၄။ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ-
ကမ္ပိ န ဓာရေသိ။ မ၊၄။၄။၂၀၂။ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တကန္တိ
တာလပတ္တမုဋ္ဌိ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၉၅။

ပဏ္ဏစ္ဆတ္တပမာဏ (တိ) | ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ+ပမာဏ | သစ်
ရွက်ထိးဟူသော-အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-
ရှိသော၊ သစ်ရွက်ထိးမျှလောက် ကြီးသော(ပင်
လယ် သစ်ရွက်)။ ပတ္တာနိ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တပမာဏာ-
နိ၊ အန္တော မဟာတုမ္မမတ္တာ ရေဏု ဟောတိ။
အံ၊၄။၃။၁၈၄။

ပဏ္ဍိတပုမာဏပတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတပုမာဏ+
ပတ္တ] သစ်ရွက်ထီးမျှလောက် ကြီးသော (ထင်
ရှားပန်း) အရွက်။ တာနိ ဟော၌ သုဝဏ္ဏ-
ဝဏ္ဏာနိ ပဏ္ဍိတပုမာဏပတ္တာနိ၊ မဟာတုမ္မ-
မတ္တံ ရေဏံ ဂဏန္တိ။ ဒီ၊ ၁၂။ ၁၆၇။

ပဏ္ဍိ(ဆ)ဒန (န) [ပဏ္ဏ+ဆဒန] (၁)သစ်ရွက်
အမိုး။ (တိ) (၂)သစ်ရွက်အမိုးရှိသော၊ သစ်
ရွက်မိုးသော (ဇရပ်)။ (၁)အနုဇာနာမိ ဘိက္ခ-
ဝေ ပဉ္စ ဆဒနာနိ ဣဋ္ဌကာဆဒနံ သိလာ-
ဆဒနံ သုဇာဆဒနံ တိဏန္တဒနံ ပဏ္ဍိဒနန္တိ။
ဝိ၊ ၄။ ၃၀၁။ (-အဘိ၊ ၄။ ၁၄၀။ အပါ၊ ၄။ ၁၂။
ဇာ၊ ၄။ ၁၁၂။) (၂)ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ-
တိ ပဏ္ဍိဒနာ (ပဏ္ဍိဒနာ၊ က)။ သာလာပိ
မေ သုမာပိတာ အဟောသိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁၂၇။
(-ဝဇီရ၊ ၁၂၇။)

ပဏ္ဍိ(ဆ)ဒနသာလာ (ထိ) [ပဏ္ဍိ(ဆ)ဒနာ +
သာလာ] သစ်ရွက်မိုးသော-ဇရပ်-ကျောင်း။
ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာတိ ပဏ္ဍိဒနသာ-
လာပိ မေ သုမာပိတာ အဟောသိ။ အပါ၊ ၄။ ၁၂။
ဇာ၊ ၄။ ၁၁၈။ ပဏ္ဏသာလာတိ ပဏ္ဏဆာဒန-
သာလာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၉၇။

ပဏ္ဍိဒနဗာလန (န) [ပဏ္ဏ+ဆဒန+ဗာလန]
သစ်ရွက်ကို ဖြတ်ခြင်း၊ ခွဲခြင်း။ ဟတ္ထကုဏ္ဍန္တိ
ပတ္တမုခေဋိယံ ဥဒကဗိန္ဒုပနံ မက္ခိကဗိဇ-
နိယာ ပဏ္ဍိဒနဗာလနာဒိ ဟတ္ထေန အသံ-
ယတကရဏံ။ မ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၆၇။

ပဏ္ဏဆာဒန (တိ) [ပဏ္ဏ+ဆာဒန] သစ်ရွက်အမိုး
ရှိသော(ကျောင်း)။ ဣသိသိဂေါ ပါဝိသိ ဘိ-
တော၊ အဿမံ ပဏ္ဏဆာဒနံ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၁။ ဇာ၊
၄။ ၅။ ၂၀၆။

ပဏ္ဏတာလိသ (တိ) [ပဏ္ဏတာလိသာ+အ] ၄၅-

ခုမြောက်။ ပဏ္ဏတာလိသိတော ကပ္ပေ၊ ရေ-
ဏု နာမာသိ ခတ္တိယော။ အပါ၊ ၁။ ၁၆၀။ ထေ
ရ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။

ပဏ္ဏတာလိသာ (ထိ) [ပဉ္စ+တာလိသာ။ ပဉ္စ-ကို
ပဏ္ဏ-ပြု။] လေးဆယ်ငါး၊ ၄၅-ခု၊ ၄၅-
ယောက်-စသည်။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဏတ္တိ (ထိ) [ပ+ဉ္စ+ဏာပေ+တိ။ ပ+ဉ္စပ+တိ။
နိတိ၊ ဇာ၊ ၅။ ၁-၂၊ ၂၂။ ပညတ္တိ-၌ ဉ-ကို ဏ္ဏ-
ပြု။ ပညတ္တိပညာသာနံ ဉဿ ဏ္ဏော။
ပဏ္ဏတ္တိ၊ ပညတ္တိ ဝါ။ နိတိ၊ သုတ္တံ၊ ၈၉။ (ပြ
ဇွှံ-သံ။ ပဏ္ဏတ္တိ-ပြာ။) (၁)ပညတ်၊ အမည်
-နာမ-ပညတ်။ (ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ မနသာ
ဝဝတ္တာပိတသဒ္ဓပညတ်နှင့်၊ သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်၏
သုဒ္ဓမနောဒ္ဓါရဝိထိအား တပ်သော နာမပ
ညတ်။) (၂) ဒေသနာပညတ်။ (ဘုရားရှင်၏
အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော ဝစီဘောဒပရမတ္ထ
သဒ္ဓနှင့်၊ မနသာဝဝတ္တာပိတနာမပညတ်။) (၃)
သိက္ခာပုဒ်၊ ပညတ်တော်။

(၁) ဝိညတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္မန္တိ၊ ပဏ္ဏတ္တိ-
ယော နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၂၅။ ပုရိသကုတ္တပုရိ-
သာကာရာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ကာယဝစီ-
ဝိညတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္မန္တိ၊ ဘိက္ခုတိ ဝါ ပုရိ-
သောတိ ဝါ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိယော နိရု-
ဇ္ဈန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၆၈-၉။ အဋ္ဌကထာသု ပန ဝုတ္တံ
“အဓိကရဏန္တိ ကေစိ ဂါဟံ ဝဒန္တိ၊ ကေစိ
စေတနံ၊ ကေစိ အက္ခန္တိ၊ ကေစိ ဝေါဟာရံ၊
ကေစိ ပဏ္ဏတ္တိ”န္တိ။ .... တသ္မာ ပဏ္ဏတ္တိ အဓိ-
ကရဏ”န္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၉။ ပဏ္ဏတ္တိတိ နာမ-
ပညတ္တိ။ ယာ ဝစီဃောသာရမ္မဏဿ သော-
တဒ္ဓါရပုဝတ္တဝိညာဏသန္တာနဿ အနန္တရံ
ဥပ္ပနေန ဥပလဒ္ဓပုဗ္ဗသင်္ကေတေန မနောဒ္ဓါရ-
ဝိညာဏေန ဝိညာယတိ၊ ယဿာ ဝိညာတ-

တ္တာ တဒတ္တော ပရမတ္တော ဝါ အပရမတ္တော ဝါ တတိယဝါရံ ဥပ္ပန္နေန မနောဝိညာဏေန ဝိညာယတိတိ နာမာဒိဟိ ဆဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ပါဠိယာ ပကာသိတာ၊ သာ “ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ”တိအာဒိနာ ဆမာ အာစရိ-ယေဟိ ဒဿိတာ။ ဝဇိရ။၁၉၈။ ပဏ္ဍိတိန္ဒ စောဒနာဝသပ္ပဝတ္တနာမပဏ္ဍိတိ။ သာရတ္ထ။၂။ ၃၅၃။ (-စူဠနိ။၁၀၉။ နေတ္ထိ။၁၆၂။ မ၊၄။၁။ ၂၇-၈။ မ၊၄။၄။၂၀၇။ သံ၊၄။၁။၂၈၊၄၅။ သံ၊၄။ ၂။၁၉၄၊၂၄၅။ အဘိ၊၄။၂။၁၂၁၇။ ပဋိသံ၊၄။၂။ ၂၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၈၊၇၃။ အပ၊ ၄။၂။၁၉၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၄၀။ဝဇိရ။၁၉၁။ သာရတ္ထ၊ ၁။၇၇။ သာရတ္ထ၊၂။၃၅၃။ ဝိမတိ၊၁။၂၈၉။ ဒိ၊ ၄။၁။၁၆၇။ ဒိ၊၄။၂။၃၀၇။ သိ၊၄။သစ်၊၁။၁၅၂၊ ၃၉၂၊၄၉၃။ မ၊၄။၁။၂။၁။ သံ၊၄။၁။၇၄၊၁၀၈။ သံ၊၄။၂။၂၂၉။ အံ၊၄။၁။၃၂၅။ မူလ၊၄။၂။၃။ အနု၊ ၄။၂။၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၄၃၉။နေတ္ထိ၊ဝိ။၃၄၅။)

(၂) ယာ ပနေတ္ထ ဒေသနာ အနသိဋ္ဌိ အာဏာ၊ အယံ ပဏ္ဍိတိ နာမာတိ။ သံ၊၄။၁။ ၅။ အယံ ပဏ္ဍိတိ နာမ တဿ တဿ အတ္ထ-ဿ ပကာရတော ဉာပနတော။ ဧတ္ထ သဗ္ဗ-ဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗေ သဘာဝဓမ္မာ ဂဟိတာ၊ ပညတ္တိ ပန ကတမာတိ ဝိစာရဏာယ တံ ဒဿေတုံ “ယာ ပနေတ္ထာ”တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သံ၊၄။၂။၂၆၆။ အဓိပ္ပါယောတိ ဧတေန “ဒေသနာတိ ပညတ္တိ”တိ ဧတံ ဝစနံ ဓမ္မနိ-ရတ္တာဘိလာပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ န တတော ဝိနိမုတ္တံ ပညတ္တိ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပါယံ ဒဿေတိ။ .... ဧဝံ “ဒေသနာ နာမ သဒ္ဓေါ”တိ ဣမသ္မိ ပက္ခေ အယမတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ “ဒေသနာတိ ပညတ္တိ”တိ ဧတ္ထ ပညတ္တိဝါဒိ-နော ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ - ကိဉ္ဇာပိ “ဓမ္မာဘိလာ-ပေါ”တိ ဧတ္ထ အဘိလပ္ပတိတိ အဘိလာ-ပေါတိ သဒ္ဓေါ ဝုစ္စတိ၊ န ပဏ္ဍိတိ၊ တထာပိ

.... သဒ္ဓေ ကထိတေ တဒနုရူပါ ပဏ္ဍိတိပိ ကာရဏူပစာရေန ကထိတာယေဝ ဟောတိ။ အထ ဝါ “ဓမ္မာဘိလာပေါတိ အတ္တော”တိ အဝတ္တာ “ဓမ္မာဘိလာပေါတိ အဓိပ္ပါယော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒေသနာ နာမ သဒ္ဓေါ န ဟောတိတိ ဒိပိတမေဝါတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၇၉။ (-သိ၊၄။ သစ်၊၁။၁၀၃-၄-၆-၇။)

(၃) ပဏ္ဍိတိ အဇာနန္တဿ ပန ဒိဏာ-သဝဿာပိ ကာယဝါစတော သမုဋ္ဌာတိ။ ဝိ၊၄။ ၂။၁၄၇။ ပဏ္ဍိတိ ဝါ အလံစနိယဘာဝံ ဝါ အဇာနန္တဿ ကာယဝိကာရေန သာသနံ ဂဟေတွာ ....ကာယတော သမုဋ္ဌာတိ။ ကင်္ခါ။ ၁၃၃။ ပဏ္ဍိတိန္ဒ ဣမံ သိက္ခာပဒံ။ ကင်္ခါ၊၄။ သစ်။၂၃၆။ သေက္ခပဏ္ဍိတိယ(ဝိ၊၄။၁။၂၇၁)န္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိ-ဘင်္ဂပရိယာပနာ ပဏ္ဍိတိတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၄၁။ သေက္ခပဏ္ဍိတိယန္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သေက္ခာ၊ဘဂဝတာ ပညတ္တ-တ္တာ ပဏ္ဍိတိ။ သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိ-ယာပနာ သိက္ခာ ပဒပဏ္ဍိတိ “သေက္ခပဏ္ဍိ-တိ”တိ ဝုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဝိမတိ၊၂။၁၀၈။ (-ဒိ၊၄။၂။၃၂၅။ ဒိ၊၄။၁။၁၇၅။ မ၊၄။၁။၃၆၆။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၃-၅။ မဟာနိ၊၄။၁၇၈၊၃၆၁။ နေ တ္ထိ၊၄။၂၆၅။ ဝဇိရ။၂၄၀၊၃၄၅၊၅၂၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။၂၈၄၊၃၂၉၊၃၃၀။ သာရတ္ထ၊၃။၁၂-၃၊၈၉၊ ၁၁၇။ ဝိမတိ၊၁။၂၇၁။ ဝိမတိ၊၂။၄၉၊၆၃-၉၊ ၁၃၉။ ကင်္ခါ၊၄။သစ်၊၁၇၇-၈၊၃၇၂၊၄၈၂။ မ၊၄။ ၂။၄၆။)

ပဏ္ဍိတိအကောဝိဒ (တိ) [ပဏ္ဍိတိ+အကောဝိဒ]
သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-၌-မလိမ္မာ-မကျမ်း-
ကျင်-သော၊သူ။ ပဏ္ဍိတိအကောဝိဒတာယ
သဉ္စိစ္စေဝ အကာသိတိ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟုတွာဝ
အဝေါစ။ ဝိမတိ၊၂။၂၀၇။

ပဏ္ဍိတအာနန္ဒ (န) [ပဏ္ဍိတ+အာနန္ဒ] (၁)
သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို မသိခြင်း။ (တိ)
(၂)သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို မသိသော။
(၁)ဣဒဉ္စ သိက္ခာပုဒ် ပဏ္ဍိတအာနန္ဒဝသေန
အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၂။
(-ဝိမတိ၊ ၂။ ၉။) (၂)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍိတအာနန္ဒစိတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတအာနန္ဒ+
စိတ္တ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို မသိသော
စိတ်။ အစိတ္တကန္တိ ပဏ္ဍိတအာနန္ဒစိတ္တေန
အစိတ္တကံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၈။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၉။

ပဏ္ဍိတအဓိကရဏဝါဒ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ အဓိကရ-
ဏ+ဝါဒ] အမည်-နာမ-ပညတ်-သည် အဓိ
ကရဏ်းမည်၏ ဟူသော-အယူ-ဝါဒ။ တံ
ပနေတန္တိ ပဏ္ဍိတ အဓိကရဏန္တိ ဧတံ ဂဟ-
ဏံ ဝိရုဇ္ဈတိတိ သမ္ပန္နော။.... “မေထုနဓမ္မပါ-
ရာဇိကာပတ္တိ”တိအာဒိကံ သုတ္တံ ပဏ္ဍိတ-
အဓိကရဏဝါဒေန ဝိရုဇ္ဈတိတိ ဒဿေတုံ
ဥဒ္ဓန္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၈၉။

ပဏ္ဍိတက (တိ) [ပဏ္ဍိတ+ဣက] အမည်-နာမ-
ပညတ်-ရှိသော၊ သူ။ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အပ္ပဋိ-
ဟတဉာဏနိမိတ္တာနုတ္တရဝိမောက္ခာဓိဂမပရိ-
ဘာဝိတံ ခန္ဓသန္တာနံ ဥပါဒါယ ပဏ္ဍိတိကော
.... သတ္တဝိသေသော ဗုဒ္ဓေါ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၈၄၊
မဟာနိ၊ ၄။ ၃၉၀။

ပဏ္ဍိတိကောသလ္လ (န) [ပဏ္ဍိတ+ကောသလ္လ]
ဒေသနာ-ပညတ်-၌-လိမ္မာသူ၏ အဖြစ်-
လိမ္မာခြင်း။ ဒေသနာဉာဏ်။ အတ္တနော အဝိ-
သယေ အနဘိဇာနနံ ပဏ္ဍိတိကော သလ္လေန
ကိမေတ္ထ ပယောဇနံ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာမတ္တေန
အယမတ္တော သိဇ္ဈတိတိ ဒဿေန္တော “ကိ”
တဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိ”တိ အာဟ။ မ၊ ၄။
၂။ ၄၆။

ပဏ္ဍိတိဂဟဏ (န) [ပဏ္ဍိတ+ဂဟဏ] အမည်-
နာမ- ပညတ်-ကို ယူခြင်း။ ပုန ပညတ္တိဂ-
ဟဏေန ကသိဏဝိဟာရာဒိအနိန္ဒြိယဗဒ္ဓု-
ပါဒါယပညတ္တိမာဟ။ အာဒိ-သဒ္ဓေန ဝါ အဟံ
ပရံ ပဏ္ဍိတိဂဟဏေ သဗ္ဗံ ဥပါဒါယပညတ္တိ။
မူလဋီ၊ ၁။ ၂၀၀။

ပဏ္ဍိတိဆက္က (န) [ပဏ္ဍိတ+ဆက္က] အမည်-နာမ-
-ပညတ်-၆-ပါး-အပေါင်း (ဝိဇ္ဇမာနပညတ်
စသော ၆-ပါးအပေါင်း)။ ပဏ္ဍိတိဆက္ကံ န
သိယာ တတော ဝါ၊ ပရိယာယတော သမ္ပု-
တိဝါဒမာဟ။ ဝဇီရ၊ ၁၉၉။

ပဏ္ဍိတဇနနစိတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတ+ဇနန+စိတ္တ]
သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို သိသော စိတ်။
ဣမာနိ တိဏိ ပဏ္ဍိတဇနနစိတ္တေန သစိတ္တ-
ကသမုဋ္ဌာနာနိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၇။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁၆။
၂၃၆။ (-ဝဇီရ၊ ၅၅၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၀။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၂၈။)

ပဏ္ဍိတဇနနစိတ္တာဘာဝ (ပု) [ပဏ္ဍိတဇနနစိတ္တ
+အဘာဝ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို သိ
သော စိတ်၏ မရှိခြင်း။ ဧကန္တာစိတ္တကံ ပဏ္ဍိ-
တဇနနစိတ္တာဘာဝေန၊ န ဝတ္ထုဇနနစိ-
တ္တာဘာဝေန။ ဝဇီရ၊ ၅၅၆။ (-ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁၆။
၃၅၄။)

ပဏ္ဍိတဇနနာဇနနတာ (ထိ) [ပဏ္ဍိတ+ဇနန+
အဇနန+တာ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို
သိတတ်၊ မသိတတ်သည်၏အဖြစ်။ “ဣဓ
သစိတ္တကာစိတ္တကတာ ပဏ္ဍိတဇနနာဇန-
နတာယ အဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္ထုဇနနာဇနန-
တာယ ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ လိခိတံ။ ဝဇီရ၊ ၃၈၈။
ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁၁၇။ (-သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၂၈။)

ပဏ္ဍိတဇနနာဘာဝ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဇနန+

အဘာဝ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို သိခြင်း၏ မရှိခြင်း၊ သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော် -ကို မသိခြင်း။ အစိတ္တကတာ ပဏ္ဍိတဇာန-နာဘာဝေနော ၊ န ဝတ္ထုဇာနနာဘာဝေနာတိ ဧကေ။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၉၀။

ပဏ္ဍိတဓမ္မ (ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဓမ္မ] ပညတ်တရား၊ အမည်-နာမ-ပညတ်။ အပိ စ ဝဏ္ဏံ အမုဉ္ဇိ-တွာ နိဿယဝဏ္ဏံ ကတွာ ဥဿဒဝသေန ပဏ္ဍိတဓမ္မေ စိတ္တံ ပဌပေတွာ မနသိ ကာ-တဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၂။ ဥဿဒဝသေန ပဏ္ဍိ-တ္တိဓမ္မေဟိ ပထဝီဓာတုယာ ဥဿဒဘာဝေန သတ္တိတော အဓိကဘာဝေန သသမ္ဘာရပထ-ဝိယံ “ပထဝီ”တိ ယော လောကဝေါဟာရော၊ တသ္မိံ ပဏ္ဍိတဓမ္မေ စိတ္တံ ပဌပေတွာ “ပထဝီ၊ ပထဝီ”တိ မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၆။ (-အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၅။ ဥဒါန၊ ၅။ ၈၄။ အနု၊ ၁။ ၁၇၉။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၆၇။)

ပဏ္ဍိတိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏ (န) [ပဏ္ဍိတိ+နိဗ္ဗာန+ပစ္စဝေက္ခဏ] (၁)ပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း။ (၂) ပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ရာ (အခါ)။ (၁၊ ၂) ပဏ္ဍိတိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏေ နဝတ္ထဗ္ဗာရမ္ပဏာ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၄၃။

ပဏ္ဍိတိဗ္ဗာနာရမ္ပဏ (တိ) [ပဏ္ဍိတိ+နိဗ္ဗာန+အာရမ္ပဏ] ပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော။ မနောဒွါရေ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်နာရမ္ပဏာနဉ္စေ ပဏ္ဍိတိဗ္ဗာနာရမ္ပဏာနဉ္စ ဇေနာနံ ပုရေစာရိကကာလေ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-နဝတ္ထဗ္ဗာရမ္ပဏာ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၄၄၄။

ပဏ္ဍိတမတ္တသလ္လက္ခဏ (န) [ပဏ္ဍိတိ+မတ္တ+သလ္လက္ခဏ] အမည်-နာမ-ပညတ်-မျှကို မှတ်သားခြင်း။ ဣဒံ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပထဝီက-

သိဏာဒိကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိယ န ပဏ္ဍိတမတ္တသလ္လ-က္ခဏဝသေန .... ပဝတ္တတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၂၅။

ပဏ္ဍိတဓမ္မ (န) [ပဏ္ဍိတ+ဓမ္မ] (၁) သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကြောင့်-ဖြစ်ပေါ်-ထင်ရှား-သော အပြစ်။ (တိ) (၂) သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း ကြောင့်-ဖြစ်ပေါ်-ထင်ရှား-သော အပြစ်ရှိသော (အာပတ်၊ သိက္ခာပုဒ်-စသည်)။ (၁) ခွေမေ မဟာရာဇေ ကိလေသာ လောကဝဏ္ဏံ ပဏ္ဍိ-တ္တိဝဇ္ဇဉာတိ။ .... ကတမံ ပဏ္ဍိတဓမ္မံ၊ ယံ လောကေ အတ္ထိ သမဏာနံ အနနုဇ္ဈဝိကံ အနနုလောမိကံ၊ ဂိဟိနံ အနဝဇ္ဇံ၊ တတ္ထ ဘဂဝါ သာဝကာနံ သိက္ခာပုဒ် ပညပေတိ “ယာဝဇ္ဇိဝံ အနတိက္ကမနီယ”န္တိ။ ဝိကာလဘောဇနံ မဟာ-ရာဇေ လောကဿ အနဝဇ္ဇံ၊ တံ ဇိနသာသနေ ဝဇ္ဇံ။ .... ဣတိ ဧဝရူပါနိ ဧဝရူပါနိ မဟာရာဇေ ဇိနသာသနေ ဝဇ္ဇာနိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပဏ္ဍိတဓမ္မံ။ မိလိန္တံ၊ ၁၅၈-၉။ ပုရိမာနိ စေတ္ထ ပဉ္စ ဧကန္တ-အကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနတ္တာ ပါဏာတိပါ-တာဒီနံ ပကတိဝဇ္ဇတော ဝေရမဏိယာ၊ သေသာနိ ပဏ္ဍိတဓမ္မတောတိ ဧဝံ “ပကတိ-ယာ စ ယံ ဝဇ္ဇံ၊ ဝဇ္ဇံ ပဏ္ဍိတိယာ စ ယံ”။ တံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၄-၅။ ဒုဝိဓေါ သိက္ခာပုဒ် လောကဝဏ္ဏံ ပဏ္ဍိတဓမ္မံ။ တတ္ထ ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တံ လောကဝဏ္ဏံ နာမ၊ သေသံ ပဏ္ဍိ-တ္တိဝဇ္ဇံ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၃။ လောကေန သမ္ပတံ ဝဇ္ဇံ လောကဝဏ္ဏံ၊ ပဏ္ဍိတိယာ ဝဇ္ဇံ ပဏ္ဍိတဓမ္မံ။ ပါရာ၊ ယော၊ ၁၂၁။ ဖုဿဒေဝတ္ထေရော အ-စိတ္တကံ၊ ပဏ္ဍိတဓမ္မံ၊ တိဝေဒနန္တိ အာဟာ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၂။ ပညတ္တေပိ သိက္ခာပုဒေ အပည-တ္တေပိ ယံ ပကတိယာ ဝဇ္ဇံ၊ တံ လောကဝဏ္ဏံ။ ဣဒံ ပန ပညတ္တေယေဝ ဝဇ္ဇံ နာပညတ္တေ၊ တသ္မာ ဣတရလောကဝဇ္ဇေန အသဒိသတ္တာ

န လောကဝဇ္ဇံ၊ ပဏ္ဍိတော ပဌာယ ဝဇ္ဇ-
တော ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇံ။...ဂဏ္ဍိပဒေ ပန “ပါဏာ-
တိပါတာဒိ ဝိယ နိဝါသနာဒိဒေါသော လော-
ကဂရဟိတော န ဟောတိတိ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇန္တိ
ဗုဿဒေဝတ္ထေရော”တိ လိခိတံ။ ဝဇ္ဇိရ။ ၃၄၅။
ယံ ပနာတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ပန။ “ပဏ္ဍိ-
တဝဇ္ဇံ(ဝိ၊ ၄၊ ၄၀)။” နိ ပဒေ တုလျာဓိကရဏံ။
ဘဂဝတော ပညတ္တိယာ ဟေတုဘူတာယ
ဝဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇံ။ ပါစိတံ၊ ယော။ ၄၄၅။
(၂) သဗ္ဗာပတ္တိယော ဝဇ္ဇဝသေန ဒုဝိဓာ ဟောန္တိ
လောကဝဇ္ဇာ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇာ စာတိ၊ တတ္ထ
ယဿာ သမိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလ-
မေဝ ဟောတိ၊ အယံ လောကဝဇ္ဇာ။ သေသာ
ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇာ။ ကင်္ခါ။ ၁၁၂။ ယဿာ ပန “သ-
မိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါ”တိ နိ-
ယမော နတ္ထိ၊ သာ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇာတိ ဣမမတ္ထံ
ဒေသေန္တော အာဟာ “သေသာ ပဏ္ဍိတ-
ဝဇ္ဇာ”တိ။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၂။ သင်္ခါ။ ၁၈၉။ (၁၊ ၂) ဣမာနိ
တိဏိ ပဏ္ဍိတဇာနနစိတ္တေန သမိတ္တကသမု-
ဋ္ဌာနာနိ။ ကိရိယံ၊ နော သညာဝိမောက္ခံ၊ ပဏ္ဍိ-
တဝဇ္ဇံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၇။ ဣဒံ သတေကိစ္စံ၊ ဣဒံ
အတေကိစ္စံ၊ ဣဒံ လောကဝဇ္ဇံ၊ ဣဒံ ပဏ္ဍိ-
တဝဇ္ဇံ။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၈၃။ (-ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀-၅-၇-၈။
ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၄၀၊ ၁၅၇။ ကင်္ခါ။ ၁၀၇၊ ၁၃၃။ အံ၊ ၄၊ ၂။
၂၁၆။ ဝဇ္ဇိရ။ ၇၅-၆၊ ၁၀၄၊ ၁၅၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၃၃၊ ၆၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၀-၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၀၊
၃၄။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၇၊ ၁၉။ ကင်္ခါ၊
၆။ ဟောင်း။ ၂၊ ၈၉၉။ ကင်္ခါ၊ ၆။ သင်္ခါ။ ၁၆၇၊ ၁၇၇။
သိ၊ ၆။ သင်္ခါ။ ၁၄၄။ မ၊ ၆။ ၁၃၃။ အံ၊ ၆။ ၁၈၆။)

ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇဝိတိက္ကမ (ပု) [ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇံ+ဝိတိက္ကမ]
ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးခြင်း။ တံ
ဌပေတွာ အညံ ကုဋိကာရသဟသေယျာဒိ ဝါ
ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇဝိတိက္ကမသင်္ခါတံ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋံ ကာ-

ယေန ပါပကမ္မံ ကရေတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။
၂၈၈။

ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိက္ခာပဒ (န) [ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇံ+သိက္ခာ
ပဒ] သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကြောင့်-ဖြစ်ပေါ်-
-ထင်ရှား-သော အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်၊
ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်။ (ဝတ္ထုကို လွန်ကျူး
ခြင်း၌ သိသောစိတ်အားဖြင့် သမိတ္တကအဖို့
၌ ‘အကုသိုလ်သာ’ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်း
မရှိပဲ ရံခါ ကုသိုလ်စိတ်၊ ရံခါ အကုသိုလ်
စိတ်၊ ရံခါ အဗျာကတစိတ် ဖြစ်ကောင်းသော
အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်နှင့် ‘အကုသိုလ်စိတ်သာ’
ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိသော သမိတ္တကသိက္ခာ
ပုဒ် များတည်း။) သဗ္ဗေသံ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိ-
က္ခာပဒါနမ္ပိ လောကဝဇ္ဇတာ အာပဇ္ဇေယျ ပ-
ဏ္ဍိတဝဇ္ဇာနမ္ပိ “န ဝဇ္ဇတိ”တိ ဇာနိတွာ ဝိတိ-
က္ကမေ အကုသလစိတ္တသေဝ သမ္ဘဝတော။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၀။ (-သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅။)

ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိက္ခာပဒဝိတိက္ကမ (ပု) [ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇံ
သိက္ခာပဒ+ဝိတိက္ကမ] ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်
ကို လွန်ကျူးခြင်း။ ဧဟိတိက္ခုပသမ္ဘဒါဒိဟိ
ဥပသမ္ဘန္နာနံ သုဒ္ဓသတ္တာနံ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇသိက္ခာ-
ပဒဝိတိက္ကမေပိ အဘဗ္ဗတာ ဝါ ဒေါသာဘာ-
ဝေါ ဝါ သဒ္ဓတော ပညာယတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။
၁၂၉၊ ၁၃၀။

ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇာပတ္တိ (ထိ) [ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇာ+အာပတ္တိ]
သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကြောင့်-ဖြစ်ပေါ်-
-ထင်ရှား-သော အပြစ်ရှိသော အာပတ်။ ကေ-
ဝလံ ပဏ္ဍိတဝဇ္ဇာပတ္တိသု ကုသလာဗျာတ-
စိတ္တပဝတ္တိက္ခဏေ ဧဝ အကုသလံ န ဝတ္တတိ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၂၅။

ပဏ္ဍိတဝိဒ (ပု) [ပဏ္ဍိတဝိဒ+ဝါဒ] ပဏ္ဍိတဝိဒ

ဂိုဏ်း။ ပညတ္တိဝါဒီဂိုဏ်း။ (ယင်းဂိုဏ်းကား ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့ နှင် ထုတ်အပ်သော ဝဇ္ဇိတိုင်းသား ရဟန်းများ တည်ထောင်အပ်သည့် မဟာသံဃိက (မဟာ သင်္ဂါယန)ဂိုဏ်းမှ ဆက်နွယ်ကွဲ ပြားလာသော ဂိုဏ်းတည်း။ သာသနဝံသဒီပိကာ။၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာ။၁၇။ ဝံသဒီပနီ။၁၉။)
 တေဟိ ပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ နိဂ္ဂဟိတာ ဒသသဟဿာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဘိက္ခု.... ဝိသု မဟာသံဃိကာစရိယကုလံ နာမ အကံသု။ တတော ဘိက္ခုတွာ အပရာနိ ဒွေ အာစရိယကုလာနိ ဇာတာနိ ဂေါကုလိကာ စ၊ ဧကဗျောဟာရိကာ စ။ ဂေါကုလိကနိကာယတော ဘိက္ခုတွာ အပရာနိ ဒွေ အာစရိယကုလာနိ ဇာတာနိ ပဏ္ဍတ္တိဝါဒါ စ၊ ဗာဟုလိယာ စ။ အဘိဋ္ဌ၊၃။၁၀၆။ (-၁၀၇-၈။ သာရတ္ထ၊၁။၁၁၆။)

ပဏ္ဍတ္တိဝါဒီ=ပညတ္တိဝါဒီ (တိ) [ပဏ္ဍတ္တိ(ပညတ္တိ) +ဝဒ+ဏီ] အမည်-နာမ-ပညတ်-ဟု-ပြောဆို-ယူဆ-လေ့ရှိသောသူ။ အဘိဓမ္မဂဏ္ဍိ-ပဒကာရာဒိနံ ပန ပဏ္ဍတ္တိဝါဒိနံ မတေန သမ္ပုတိပရမတ္ထဘေဒဿ အတ္ထဿ အနုရူပဝါစကဘာဝေန ပရမတ္ထသဒ္ဓေသု ဧကန္တေန ဘဂဝတာ မနဿ ဝဝတ္ထာပိတာ နာမပညတ္တိပဗ္ဗဘူတာ တန္တိ ဓမ္မော နာမ၊ “ဓမ္မော”တိ ဝါ ဝုစ္စတိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၀၃။ “ဒေသနာတိ ပညတ္တိ”တိ ဧတ္ထ ပညတ္တိဝါဒိနော ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ .... သဒ္ဓေ ကထိတေ တဒနုရူပါ ပဏ္ဍတ္တိပိ ကာရဏူပစာရေန ကထိတာယေဝ ဟောတိ။အထ ဝါ...“ဓမ္မာဘိလာပေါတိ အဓိပ္ပါယော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒေသနာ နာမ သဒ္ဓေါ န ဟောတိတိ ဒီပိတမေဝါတိ။ သာရတ္ထ၊၁။ ၇၉။

ပဏ္ဍတ္တိဝါရ (ပု) [ပဏ္ဍတ္တိ+ဝါရ] (က)အမည်-နာမ- ပညတ်-ကို သုတ်သင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော-အလှည့်အကြိမ်-အပိုင်းအခန်း-ပါဠိစိတ်။ (ယင်းပဏ္ဍတ္တိဝါရသည် ယမိုက် ၁၀-ကျမ်းတွင် ခန္ဓ၊အာယတန၊ဓာတု၊ သစ္စ၊ သင်္ခါရ၊ ဓမ္မ၊ ဣန္ဒြိယဟူသော ယမိုက် ၇-ကျမ်း၌ လာသည်။) (ခ) (ကုသိုလ်စသော တရားတို့၏ ဖြစ်ပုံကို)ဟောကြား-ပညတ်-သိစေ-တတ်သော ပါဠိ။ (ယင်းပဏ္ဍတ္တိဝါရသည် ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ကျမ်းတွင် ဓမ္မအနုလုံ တိကပဋ္ဌာန်း ကုသလတိက် ပဋိစ္စဥဒ္ဓေသဝါရ ပင် ဖြစ်သည်။) (က) ဣမသို့ဉ္စိ ခန္ဓယမကေ တယော ဝါရာ ဟောန္တိ ပဏ္ဍတ္တိဝါရော ပဝတ္တိဝါရော ပရိညာဝါရောတိ။ တေသု ပဏ္ဍတ္တိဝါရော ခန္ဓာနံ နာမာဘိဓာနသောဓနဝသေနေဝ ဂတတ္တာ ပဏ္ဍတ္တိဝါရောတိ ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၂။ တေသံ ခန္ဓာနံ ပဏ္ဍတ္တိသောဓနဝသေန တန္တိစ္ဆယတ္ထံ ပဏ္ဍတ္တိဝါရော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မူလဋီ၊၃။၁၂၂။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၅-၆၊၃၁၀-၁၊၃၃၅။) (ခ) တတ္ထယော တာဝံ ဧသ သဗ္ဗပဋ္ဌမော ပဋိစ္စဝါရော နာမ၊ သော ဥဒ္ဓေသတော နိဒ္ဓေသတော စ ဒုဝိဓော ဟောတိ၊ တတ္ထ ဥဒ္ဓေသဝါရော ပဋ္ဌမော၊ ပုစ္ဆာဝါရောတိပိ ဝုစ္စတိ။ ပဏ္ဍတ္တိဝါရောတိပိ တဿေဝ နာမံ။ သော ဟိ....ကုသလာဒယော ပဋိစ္စ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန ကုသလာဒိနံ ဥပ္ပတ္တိယာ ပညာပိယတ္တာ ပဏ္ဍတ္တိဝါရောတိပိ ဝုတ္တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၆။ ဥပ္ပတ္တိယာ ပညာပိတတ္တာတိ ပုစ္ဆာမတ္တေန ဥပ္ပတ္တိယာ ဌပိတတ္တာ ပကာသိတတ္တာ၊ နာနပ္ပကာရေဟိ ဝါ ဉာပိတတ္တာတိ အတ္တော။ မူလဋီ၊၃။၁၉၉။

ပဏ္ဍတ္တိဝါရနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပဏ္ဍတ္တိဝါရ+နိဒ္ဒေသ]

အမည်-နာမ-ပညတ်-ကို သုတ်သင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော-အလှည့်အကြိမ်-အပိုင်းအခန်း-ပါဠိစိတ်-ကို အကျယ်-ညွှန်ပြ-ဝေဖန်-ရာစကား၊ ပဏ္ဍိတဝါရ-အကျယ်-ဝိဘင်း။ နိဒ္ဒေသဝါရေ ပန ဟေဋ္ဌာ ခန္ဓယမက-ဿ ပဏ္ဍိတဝါရနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ အ-တ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော အညတြ ဝိသေသာ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၀၆။ (-၃၁၁၊ ၃၃၅။)

ပဏ္ဍိတဝိဇာနည် (န) [ပဏ္ဍိတဝိဇာနည်] (၁) သိက္ခာပုဒ်- ပညတ်တော်-ကို သိခြင်း။ (တိ) (၂) သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို သိသော (စိတ်)။ (၁) တတ္ထ စ ဝတ္ထုပိဇာနနံ ဝိသု န ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ပဏ္ဍိတဝိဇာနနေန တဿာပိ အန္တော-ဂဘောဝတော ဣဒံ ဝတ္ထု ဧဝံ ဝိတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တိတိ ဝိဇာနန္တော ဟိ ပဏ္ဍိတ္တိ ဝိဇာ-နာတိတိ ဝုစ္စတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၅၉။ (-၆၉၊ ၂၀၇။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍိတဝိဇာနနစိတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတဝိဇာနန+စိတ္တ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို သိသော စိတ်။ သစိတ္တကံ ပဏ္ဍိတဝိဇာနနစိတ္တေန “ဣဒမေဝံ ကတန္တိ ဇာနတောပိ အာပတ္တိယာ အဘာဝ-တော။ ဝဇီရ။ ၃၄၅။ သစိတ္တကန္တိ ဝတ္ထုပိဇာနန-စိတ္တေန ပဏ္ဍိတဝိဇာနနစိတ္တေန စ သစိတ္တကံ “အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၀၄။ ကင်္ခါ၊ ၃။ ၄၄၄။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၅၉၊ ၇၈။)

ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမ (ပု) [ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမ] သိက္ခာ ပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို လွန်ကျူးခြင်း။ အနာ-စာရံ အာစရတိတိ ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမံ ကရော-တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၉၇၊ ၂၆၅။ ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမံ က-ရောတိတိ သိက္ခာပဒဝိတိက္ကမံ ကရောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၃၄။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၄၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။

၄၆၅။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၁-၅။ ဝဇီရ။ ၆၇။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၀၄။ သီ၊ ၄။ သင်္ဂဟ။ ၁၁၈။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆။)

ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမစိတ္တ (န) [ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမ+စိတ္တ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို လွန်ကျူးခြင်း-၌ ဖြစ်-လို-သောစိတ်။ ယံ ပန သာ-ရတ္ထဒီပနိယံ “ကိဉ္ဇာပိ ဝဇ္ဇပဋိစ္စာဒနံ ပေမဝ-သေန ဟောတိ၊ တထာပိ သိက္ခာပဒဝိတိက္က-မစိတ္တံ ဒေါမနဿိတမေဝ ဟောတိ”တိ ဧဝံ ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမစိတ္တေန ဘာဒနံ ဒေါမ-နဿတ္တေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၆၉။

ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမန္တရာယိက (ပု) [ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမ+အန္တရာယိက] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို လွန်ကျူးခြင်းဟူသော(နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်၏) အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော တရား။ ဝိနယေ ပန အကောဝိဒတ္တာ ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမန္တရာယိကေန ဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၈။ မ၊ ၄။ ၂။ ၉။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၁။

ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမာဘာဝ (ပု) [ပဏ္ဍိတဝိတိက္ကမ+အဘာဝ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကို လွန်ကျူးမှု၏ မရှိခြင်း။ ဣဒဉ္စ သိက္ခာပဒံ ပဏ္ဍိ-တ္တိအဇာနနဝသေန ဧကန္တတော အစိတ္တက-သမုဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ အရိယာနံ ပဏ္ဍိ-တိတိက္ကမာဘာဝါ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉။

ပဏ္ဍိတဝေါဟာရ (ပု) [ပဏ္ဍိတဝေါဟာရ] အမည်-နာမ-ပညတ်-ဟူသော-ခေါ်ဝေါ်မှု-ဝေါဟာရ။ ဝေါဟာရောတိ ဗျုပ္ပဟာရဝေါဟာရောပိ ပဏ္ဍိတိပိ ဝစနမ္ပိ စေတနာပိ။ တတ္ထ.... “သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာ-ရော”တိ အယံ ပဏ္ဍိတဝေါဟာရော နာမ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇-၈။

ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမ (ပု) [ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမ]

အမည်- နာမ-ပညတ်-ကို ကျော်လွန်ခြင်း။ အနုပုဗ္ဗတော နာတိသိဃတော နာတိသဏိ-ကတော ဝိက္ခေပပဋိဗဟနတော ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမတော အနုပုဗ္ဗမုဉ္ဇနတော လက္ခဏတော တယော စ သုတ္တန္တာတိ ဣမေဟိ ဒသဟာကာရေဟိ မနသိကာရကောသလံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂၊ ၅၃။ (-ခုဒ္ဒက၊ ၄၊ ၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၄၅။)

ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမန (န) [ပဏ္ဍိတ+သမတိက္ကမန] အမည်-နာမ-ပညတ်-ကို ကျော်လွန်ခြင်း။ “အနုပုဗ္ဗတော နာတိသိဃတော နာတိသဏိကတော ဝိက္ခေပပဋိဗဟနတော ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမနတော အနုပုဗ္ဗမုဉ္ဇနတော အပ္ပနာတော တယော စ သုတ္တန္တာ”တိ ဧဝံ ဒသမာမနသိကာရကောသလံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၃၆။ ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမနတောတိ ယာ အယံ “ကေသာ လောမာ”တိအာဒိကာ ပဏ္ဍိတံ၊ တံ အတိက္ကမိတ္တာ “ပဋိကူလ”န္တိ စိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၃၇။ (-ခုဒ္ဒက၊ ၄၊ ၅၆-၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၄၃၄။)

ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမာဝသာန (န) [ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမ + အဝသာန] အမည်-နာမ-ပညတ်-ကို ကျော်လွန်ခြင်း(ဖြင့်၊ ဖြစ်သော ဘာဝနာ) ၏ အဆုံး။ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန ပဉ္စမာ ပဋိကူလာ ပဋိကူလာတိ မနသိကရေတော ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမာဝသာနေ....သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အပ္ပဗ္ဗာပရိယာဝပါကဋှာ ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၅၆-၇။ ပဏ္ဍိတသမတိက္ကမာဝသာနေတိ ကေသာဒိပဏ္ဍိတသမတိက္ကမဝသေန ပဝတ္တာယ ဘာဝနာယ အဝသာနေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၃၀။

ပဏ္ဍိတသမ္ဘဝ (တိ) [ပဏ္ဍိတ+သမ္ဘဝ] သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ကြောင့်၊ ဖြစ်သော။ ပဏ္ဍိတသမ္ဘဝဿ ပန သေခိယဿ လောကဝဇ္ဇဿ ပညာပနေ ပဋိပတ္တိဝိသုဒ္ဓိ ဂုဏော။ ဝဇ္ဇိ၊ ၅၆၂။ (-၅၆၃။)

ပဏ္ဍိတသီလ (န) [ပဏ္ဍိတ+သီလ] ပညတ်အပ်သော သီလ၊ သိက္ခာပုဒ်-ပညတ်တော်-ဟူသော သီလ။ အာဘိသမာစာရိကန္တိ ဥတ္တမသမာစာရဘူတံ ဝတ္ထုဝသေန ပဏ္ဍိတသီလံ။ သေဓမ္မန္တိ သေဓပဏ္ဍိတသီလံ။ အံ၊ ၄၊ ၁၃။ ၁၃၇။ သေဓပဏ္ဍိတသီလန္တိ သေခိယဝသေန ပညတ္တသီလံ။ အံ၊ ၄၊ ၁၄၂။

ပဏ္ဍိတသောဓန (န) [ပဏ္ဍိတ+သောဓန] အမည်-နာမ-ပညတ်-ကို သုတ်သင်ခြင်း။ တေသံ ခန္ဓာနံ ပဏ္ဍိတသောဓနဝသေန တန္တိစ္ဆယတ္ထံ ပဏ္ဍိတဝါရော ဂုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မူလ၊ ၄၊ ၁၂၂။ (-၁၂၃။ အနု၊ ၁၊ ၁၇၃။)

ပဏ္ဍိတဟာရ(ပု) [ပဏ္ဍိတ+ဟာရ] နေတ္ထိပညတ္တိဟာရ၊ အနက်တို့ကို အပြားအားဖြင့်-သိစေ-ကြောင်း-ရာ-ဟာရ-သံဝဏ္ဏနာ ဝိသေသ။ (သုတ်၌ လာသော တရားတို့ကို အမျိုးမျိုးသော ပညတ်တို့ဖြင့် သိစေခြင်း လက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသကို ပဏ္ဍိတိ (=ပညတ္တိ) ဟာရဟု ခေါ်သည်။ ယင်းသည် နေတ္ထိကျမ်းလာ ဟာရ ၁၆-ခုတွင် ၁၁-ခု မြောက်ဖြစ်သည်။ နေတ္ထိ၊ ၄၊ ၄၈၊ ၈၈။) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍိတဟာရနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပဏ္ဍိတဟာရ+ နိဒ္ဒေသ] ပညတ္တိဟာရကို အကျယ်အားဖြင့်-ညွှန်ပြ-ရာ-ကြောင်း-စကား၊ ပညတ္တိဟာရအကျယ်-ဝိဘင်း။ ပဏ္ဍိတဟာရနိဒ္ဒေသော နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ အမေဟိ စ ဉာတော။ နေတ္ထိ၊ ၁၊ ၃၇။

ပဏ္ဏတ္တ (ပု) [ပဏ္ဏ+အတ္တ] ဟင်းရွက်ဟူသော
အကျိုး။ သော ဧကဒိဝသံ ဓိတရံ ပစ္ဆိံ ဂါ-
ဟာပေတွာ ပဏ္ဏတ္တယ အရည် ဂန္ဓာဇာဋ္ဌ၊
၁။၄၃၅။ (-၄၇၃။ ဓမ္မဋ္ဌ၊၁။၃၆၃။)

ပဏ္ဏတ္တရဏ (န) [ပဏ္ဏ+အတ္တရဏ] သစ်ရွက်
ဖြင့်-ပြုလုပ်အပ်-ပြီး-သော အခင်း။ ပဏ္ဏ-
သာလာသု ကဋ္ဌတ္တရဏပဏ္ဏတ္တရဏအာသ-
နာဒိနိ ပညပေတွာ။ ဇာဋ္ဌ၊၄။၄၉၃။

ပဏ္ဏဒဏ္ဍက (ပု) [ပဏ္ဏ+ဒဏ္ဍက] အရွက်၏-
အရိုး-အတံ။ ဥပ္ပလဇာတိနံ ပဏ္ဏဒဏ္ဍကော
ပဒမဇာတိနံ သဗ္ဗောပိ ဒဏ္ဍကော ကာရဝိန-
ကဒဏ္ဍာဒယော စ အဝသေသသဗ္ဗဓန္ဓာ
ယာဝဇီဝိကာ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၁။

ပဏ္ဏဒါန (န) [ပဏ္ဏ+ဒါန] (၁)ပေးလှူ-အပ်-
ထိုက်-သော-အရွက်-သစ်ရွက်။ (၂) အရွက်
-သစ်ရွက်-ကို ပေးလှူခြင်း။ (၃)ကမ္မည်း-
စာလွှာ-ကို ပေးပို့ခြင်း။ (၁) ဝေဠုဒါနံ ဒေတိ၊
ပဏ္ဏဒါနံ ဒေတိ၊ ပုပ္ဖဒါနံ ဒေတိ။ မူလဋီ၊၁။
၉၇။ ဝေဠု ဧဝ ဒါတဗ္ဗဘာဝေန ပရိဂ္ဂဟိတော
ဝေဠုဒါနံ နာမ။အနုဋီ၊၁။၁၀၅။ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒါနံ၊
ဝေဠု ဧဝ ဒါနံ ဝေဠုဒါနံ၊ ဒါနပ္ပတိရူပကော
စေတ္ထ ဒါနံ။ မဓု၊၁။၁၈၃။ (၂)စတုနုရတိတော
ကပ္ပေ၊ ယံ ပဏ္ဏမဒဒိံ တဒါ။ ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိ-
ဇာနာမိ၊ ပဏ္ဏဒါနသိဒံ ဖလံ။ အပ၊၁။၂၅၈၊
၂၇၀။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၁။သာရတ္ထ၊၂။၃၂၉။ဝိမတိ၊
၁။၃၀၃။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၂၃၅။ (၃) ရာဇပဏ္ဏံ
ဝိယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။ ပဏ္ဏဒါနံ ဝိယ
တေပိဋကေ နယမုခဒါနံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၆။

ပဏ္ဏဒါယက (ပု) [ပဏ္ဏ+ဒါယက] သစ်ရွက်-
ဟင်းရွက်-ကို ပေးလှူသောသူ၊ ပဏ္ဏဒါယက
မထေရ်။ (ယင်းမထေရ်သည် ဤကမ္ဘာမှ

ပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ၉၄-ကမ္ဘာထက်၌
သိဒ္ဓတ္တဘုရားရှင်အား ဟင်းရွက်(ခဲဖွယ်)ကို
ပေးလှူခဲ့ဖူးသော စေတနာကြောင့်၊ ဒုဂ္ဂတိ
ဘဝသို့ မလားရပဲ ဤဘုရားသာသနာ၌ ပဋိ
သမ္ဘိဒါ၄-ပါး၊ အဘိညာဉ်၆-ပါး၊ ဝိမောက္ခ
၈-ပါးတို့ကို ရရှိတော်မူသည်။) ဣတ္ထံ သုဒ္ဓံ
အာယသ္မာ ပဏ္ဏဒါယကော ထေရော ဣမာ
ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။ အပ၊၁။၂၅၈၊၂၇၀။

ပဏ္ဏနာမရဋ္ဌ (န) [ပဏ္ဏ+နာမ+ရဋ္ဌ] ပဏ္ဏမည်
သော-တိုင်း-နိင်ငံ။ ပဏ္ဏ(၄)ကြည့်။

ပဏ္ဏနာဠိ (ထိ) [ပဏ္ဏ+နာဠိ] သစ်ရွက်-ဖက်
ရွက်-ဖြင့်၊ ပြုလုပ်အပ်သော - ကွမ်းစား-
စလယ်၊ ဖက်ခွက်ကွမ်းစား၊ သစ်ရွက်ကျည်၊
ခြင်ခွက်ငယ်။ ပတ္တာဠကေနာတိ ပတ္တာဠကံ
ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဠိ၊ တာယ ဝါလိကာဒိနိ မိန-
န္တာ တိဠန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၅။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃။ မဟာ
နိ၊ဋ္ဌ၊၃၆၂။ ပဏ္ဏေန ကတာ နာဠိ ပဏ္ဏနာဠိ၊
ဣမိနာ ပတ္တာဠကပဒဒ္ဓယဿ ယထာဏ္ဏမံ
ပရိယာယံ ဒသေတိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၆၂။
(-အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃။)

ပဏ္ဏနာဠိကာ (ထိ) [ပဏ္ဏ+နာဠိကာ] သစ်ရွက်-
ထန်းရွက်-ဖြင့်၊ ပြေသဏ္ဌာန်ပြုလုပ်အပ်သော
-ကျည်-တံပိုး၊ ပိပိ။ ပင်စီရေနာတိ ပင်စီရံ
ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဠိကာ၊ တံ ဓမ္မန္တာ ကိဠန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၀၅။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၆၂။ ပဏ္ဏေန
ဝံသာကာရေန ကတာ နာဠိကာ ပဏ္ဏနာဠိ-
ကာ။ တေနာဟံ တံ ဓမ္မန္တာ တိ။ သာရတ္ထ၊၂။
၃၇၃။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၆၁။ (-ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၂၇။)

ပဏ္ဏန္တရ (န) [ပဏ္ဏ+အန္တရ] အရွက်-သစ်ရွက်-
တို့၏ အကြား။အဂ္ဂေန ပဏ္ဏန္တရံ အာရောပေ-
တွာ ဌပိတာ ဒွေ ဌာနာနိ လဘတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၈၅။ (-သာရတ္ထ၊၂။ ၁၄၀။)

ပဏ္ဍပစ္စိ (ထိ) [ပဏ္ဍ+ပစ္စိ] သစ်ရွက်-ဟင်းရွက်-
(ထည့်ရာ)တောင်း။ ကာမိန္ဒောပိ ကမ္မလံ ပ-
ဏ္ဍပစ္စိယံ ဌပေတွာ ပဏ္ဍေဟိ ဆာဒေတွာ
ပေသေသိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၆။ ၂၁။

ပဏ္ဍပုဋ် (ပု၊ န) [ပဏ္ဍ+ပုဋ်] သစ်ရွက်-ဖက်ရွက်-
အထုပ်၊ ဖက်ထုပ်၊ ဖက်ခွက်။ အထ ခေါ် သော
စောရဂါမဏိကော မံသေ ပက္ခေ ဝရမံသာနိ
ဂဟေတွာ ပဏ္ဍပုဋ် (ပဏ္ဍေန ပုဋ်၊ သျှာ) ဗန္ဓိတွာ
.... ရက္ခေ အာလဂ္ဂေတွာ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၉၀။ ပစ္စေ-
ကဗုဒ္ဓေ ပဋိပါဠိယာ နိသီဒါပေတွာ ပဏ္ဍပု-
ဋ်န ဥဒကံ အာဟရိတွာ ဒက္ခိန္ဓောဒကံ ပါ-
တေတွာ။ ဇာ၊ ၄၊ ၁၂။ ၂၈၅။ ဝိပွါရိကဉ္စိ ဇေနံ နာဝံ
ဝိယ နဒိသောတော ဘဝံ အနုဗန္ဓတိတိ
ယုတ္တံ၊ န ပန ဆဋ္ဌဂံပေက္ခကော သန္တရတ္တိ
ကိရိယဇေနံ ပဏ္ဍပုဋ် ဝိယ နဒိသောတောတိ။
မူလဋီ၊ ၁။ ၁၃၄။ (-ပေတ၊ ၄။ ၁၅၆။ ဇာ၊ ၄၊ ၁၂။
၃၄၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၃။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၄၀-၁။ ဝိ
သုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၄။)

ပဏ္ဍပုသင်္ဂ (ပု) [ပဏ္ဍ+ပုသင်္ဂ] ကမ္မည်း-စာလွှာ-
ဌ်-လျဉ်းပါး-ကပ်ငြိ-ပါဝင်-ခြင်း။ ရိတ္တ-
ပေါတ္တကောပိတိ အလိခိတပေါတ္တကော။ ဣ-
ဒဉ္စ ပဏ္ဍပုသင်္ဂေန ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၄၆။

ပဏ္ဍဗန္ဓနသညာ (ထိ) [ပဏ္ဍ+ဗန္ဓန+သညာ]
သစ်ရွက်အဖွဲ့ဟူသော အမှတ်အသား။ တ-
တော ပဌာယ ကိရ ခေတ္တေသု ပဏ္ဍဗန္ဓန-
သညာ ဥဒပါဒိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၉။

ပဏ္ဍဘိသိ (ထိ) [ပဏ္ဍ+ဘိသိ] သစ်ရွက်အဆာ
သွတ်အပ်သော -ဘုံလျှို -ဖုံ-မွေ့ရာ။ ဘိသိ
နာမ ပဉ္စ ဘိသိယော ဥဏ္ဍဘိသိ စောဠ-
ဘိသိ ဝါကဘိသိ တိဏဘိသိ ပဏ္ဍဘိသိ။
ဝိ၊ ၂။ ၅၉။ ပဉ္စ ဘိသိယောတိ ပဉ္စဟိ ဥဏ္ဍာ-
ဒိဟိ ပူရိတဘိသိယော။ .... အညတြ သုဒ္ဓတ-

မာလပတ္တံ ယံကိဉ္စိ ပဏ္ဍံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ
ပဏ္ဍဘိသိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၆၀။ ဥ-
ဏ္ဍာယ၊ ဥဏ္ဍံ ဝါ ပက္ခိတွာ ကတာ ဘိသိ ဥ-
ဏ္ဍဘိသိ။ ဧသေဝ နယော စောဠဘိသိအာ-
ဒိသု။ ပါစိတိ၊ ယော။ ၄၇၁။ (-ဝိ၊ ၄။ ၂၉၅-၆။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၅၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၉။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။
၁၀၅။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၃၆၃။)

ပဏ္ဍဘောဇနဘောဇန (တိ) [ပဏ္ဍ+ဘောဇန+
ဘောဇန] သစ်ရွက်အစာကိုသာ စားလေ့ရှိ
သော၊ သူ။ ပဏ္ဍသာလေ နိသိန္ဒောမိ၊ ပဏ္ဍ-
ဘောဇနဘောဇနော။ အပါ၊ ၁။ ၂၇၀။ ပဏ္ဍ-
ဘောဇနဘောဇနောတိ ခိရပဏ္ဍာဒိဘောဇ-
နဿ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ပဏ္ဍသာလာယ နိသိန္ဒော
အမိ ဘဝါမိတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၃။

ပဏ္ဍမုဋ် (ပု၊ ထိ) [ပဏ္ဍ+မုဋ်] သစ်ရွက်-ဟင်းရွက်
-တစ်လက်ဆုပ်၊ တစ်လက်ဆုပ်စာမျှသော-
သစ်ရွက်-ဟင်းရွက်။ သတိ ပဋိလဘိတွာန၊
ပဏ္ဍမုဋ်မဒါသဟံ။ အပါ၊ ၁။ ၃၈၈။ ထေရ၊ ၄။ ၂။
၄၄။

ပဏ္ဍမုဋ်ဒါန (န) [ပဏ္ဍမုဋ်+ဒါန] သစ်ရွက်-
ဟင်းရွက်-တစ်လက်ဆုပ်ကို-ပေးကမ်း-လှူ
ဒါန်း-ခြင်း။ ယံ ပန ကိဉ္စိ ဝိဝဋ် နိဗ္ဗာနံ ပတ္တေ-
တွာ ပဝတ္တိတံ၊ အန္တမသော ဥဠုကံယာဂုမတ္တ-
ဒါနမ္ပိ ပဏ္ဍမုဋ်ဒါနမတ္တမ္ပိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈။ ပဏ္ဍ-
မုဋ်ဒါနမတ္တန္တိ သာကပဏ္ဍမုဋ်ဒါနမတ္တံ။ သံ၊
ဋီ၊ ၂။ ၂။ ၁။

ပဏ္ဍမုဋ်မတ္တဒါနကုသလ (န) [ပဏ္ဍမုဋ်+မတ္တ+
ဒါန+ ကုသလ] သစ်ရွက်-ဟင်းရွက်-တစ်
လက်ဆုပ်မျှကို-ပေးကမ်း-လှူဒါန်း-ကြောင်း
ကုသိုလ်စေတနာ။ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဟိ ပဏ္ဍမုဋ်-
မတ္တဒါနကုသလံ ဝါ ဟောတု မဟန္တံ ဝေ-
လာမဒါနာဒိကုသလံ ဝါ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈။

ပဏ္ဍရ၌ (န) [ပဏ္ဍ+ရ၌] ပဏ္ဍမည်သော-တိုင်း-
နိုငံ။ ပဏ္ဍ' (၄)ကြည့်။

ပဏ္ဍရသ ^၁ (ပု) [ပဏ္ဍ+ရသ] သစ်ရွက်အရည်။
ပလာသနီလန္တိ ယောကောစိ နီလဝဏ္ဏော
ပဏ္ဍရသော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၁။ ပတ္တနီလေနာတိ
ယေန ကေနစိ နီလဝဏ္ဏေန ပဏ္ဍရသေန။
ကခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၄၀၆။

ပဏ္ဍ(နှ)ရသ ^၂ (တိ) [ပဉ္စ+ဒသ။ပဉ္စ စ ဒသ စ၊
ပဉ္စဟိ ဝါ အဓိကာ ဒသတိ အတ္ထေ ပဉ္စဒသ။
“တေသုဝုဒ္ဓိ”တိအာဒိနာ ပဉ္စ-သဒ္ဓဿ ဒသ-
ဝိသတိသု ကွစိ ပနုပဏ္ဍ အာဒေသာ။ ပနု-
ရသ၊ပဏ္ဍရသ။ ရူ။၂၅၆။ “အဋ္ဌာဒိတော စာ”တိ
ရတ္တံ။ ပနုရသ၊ပဉ္စဒသ၊ ပနုရသမော၊ ပဉ္စဒ-
သမော၊ ပနုရသ၊ပဉ္စဒသ။ ရူ။၄၁၂။ ဝိသတိ-
ဒသေသု ပဉ္စဿ ပဏ္ဍပနာ။ .... ပဏ္ဍပနာ
ဟောန္တိ ဝါ ယထာက္ကမံ။ ပဏ္ဍဝိသတိ ပဉ္စဝိ-
သတိ။ပနုရသ၊ပဉ္စဒသ။ မောဂ်၊၃။ ၉၉။ (ပဉ္စ
ဒဇန်-သံ။ ပဏ္ဍာရာဟ-ပြာ)] တဆယံ၊ငါး၊
၁၅-ခု၊ ၁၅-ယောက် စသည်။ တေဟိ သဟ
ပနုရသေဝ ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဝတာရ၊နာ-၃၂။
ဒွါဝိသ ပနုရသေတိ၊ သတ္တဓာ'ကုသလေ ဦး-
တာ။ သင်္ဂဟ။၃၆။ အဋ္ဌာရသ ပနုရသ၊ တေ-
ရသ ဒွါဒသတိ စ။ သင်္ဂဟ။၁၀၅။ နာမရူပ
ပရိစ္ဆေ။ ဂါထာ-၅၈၇။ ပနုရသသု (သင်္ဂဟ။
၃၁)တိ ရူပါဝစရဝသေန တီသု၊ အာရပ္ပ-
ဝသေန ဒွါဒသသုတိ ပနုရသသု။ ဝိဘာဝိနီ။
၁၁၈။ ဣမေယေဝ ဟိ ပနုရသ ဓမ္မာ .... စရ-
ဏန္တိ ဝုတ္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၉၆။ (-
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၆။)

ပဏ္ဍရသသမ္ပန္နဝဏ္ဏ (တိ) [ပဏ္ဍရသ+သမ္ပန္န+
ဝဏ္ဏ] (ပုပ်သော) သစ်ရွက်အရည်နှင့်. ရော

နှောသော အဆင်းရှိသော (ရေ)။ ဥဒကရ-
ဟဒေါ တာဝ ဇဏ္ဍုမတ္ထေပိ ဥဒကေ သတိ
ပဏ္ဍရသ သမ္ပန္နဝဏ္ဏတ္တာ ဝါ ဗဟလတ္တာ
ဝါ ဥဒကဿ အပညာယမာနတလော ဥ-
တ္တာနော ဂမ္ဘီရောဘာသော နာမ ဟောတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၆။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၃။)

ပဏ္ဍ(နှ)ရသီ (ထိ)[ပဏ္ဍ(နှ)ရသ+ဤ။ ကစွည်း။
၃၇၅။ နိတိ၊သုတ္တ။၈၀၅။ မောဂ်၊၄။၅၁။ |
၁၅-ရက်မြောက်နေ့. (လပြည့်, လကွယ်
နေ့)။ ပနုရသီ ပဉ္စဒသီ၊ ပုဏ္ဍမာသီ တု ပုဏ္ဍ-
မာ။ ဓာန်။၇၃။ ပနုရသန္တံ တိထိနံ ပူရဏီ
ပနုရသီ၊ ပဏ္ဍရသီတိပိ ပါဌော အတ္ထိ။ ဓာန်၊
ဋ္ဌီ။၇၃။ ပက္ခာန္တော် ပဉ္စဒဇျော် ဒွေ, ပေါဏ်-
မာသီ တု ပူဏ်ဓာ။ အမရ၊၄။၇။ ဒွေ အမာ-
ပူဏ်ဓေ ပက္ခာန္တော် ပဉ္စဒဇျော် ဒွယံ ပက္ခာန္တ-
တိထျေား။ ၎င်း မဟောဂ္ဂရဋီကာ။ ဒွေ
ပဉ္စဒဇျော် ပူဏ်ဓာမာဝါသျှ ပက္ခသျှာန္တော်။
ဧကမ် ပက္ခာန္တသျှ။ ဗျာချာသုဓာ။

ပဏ္ဍလေဓ (ပု) [ပဏ္ဍ+လေဓ] စာလွှာ အကွရာ၊
စာလွှာ-စာရွက်-၌ ရေးသားအပ်သော-
ကမ္ပည်း-အကွရာ။ သမာနပဏ္ဍန္တိ သဒိသ-
ပဏ္ဍံ သဒိသလေခံ ကုမာရဿ ကုမာရိ-
ကာယ စ ယုတ္တံ ပဏ္ဍလေခံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။

ပဏ္ဍလောကီ (ထိ)[ပဏ္ဍ+လောကီ] မြေပြစ်ကြီး။
ပတ္တခါဒနီယေ....နာဠိကာ ဘူမိယံ ဇာတ-
လောကီတိ ဧတေသံ ပတ္တာနိ .... ဧကံသေန
ယာဝကာလိကာနိ။ ယာ ပနညာ မဟာနခ-
ပိဋ္ဌိမတ္တာ ပဏ္ဍလောကီ (မဟာနခပိဋ္ဌိမတ္တ-
ပဏ္ဍာ လောကီ ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။) ရုက္ခေ စ ဂစ္ဆေ
စ အာရောဟတိ၊ တဿာ ပတ္တံ ယာဝ-
ဇီဝိကံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၉၆-၇။
(ဖေါပြပါ အဋ္ဌကထာနှစ်စောင်၏ ရှေးနိဿ

ယများ၌ “ဘူမိယံ ဇာတလောဏီ၊ မြေပြစ်လည်းကောင်း၊ .... ယာ ပန ပဏ္ဏလောဏီ၊ အကြင်မြေပြစ်ကြီးသည်” ဟု အနက်မြန်မာပြန် ဆိုကြ၏။ ပညတ်နက်ကျမ်း၌လည်း “ပဏ္ဏလောဏီ၊ မြေပြစ်ကြီး (လူ) ” ဟု ဆိုသည်။ ဝိနယနိစ္ဆယကျမ်း၊ ဂါထာ-၁၃၄၄-၅-၌ “ဝဏ္ဏကော ဘူမိလောဏီတိ၊ ဧဝမာ-ဒိမနေကကံ။ ပတ္တခါဒနီယံ နာမ၊ ကထိတံ ယာဝကာလိကံ။ ဣတရာ စ မဟာလောဏီ၊ ဒီပိတာ ယာဝဇီဝိကာ” ဟု လာ၏။ ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း(ပ၊နာ-၂၄၅)၌ လောနိကံ၊ မြေပြစ်ရွက် သည်။ ဂုရု၊ အစာကြေခဲ၏။ .... မဟတိ၊ မြေပြစ်ကြီးသည်။ ဗြူဟဏီ၊ ကိုယ်ကို တိုးပွားစေတတ်၏။ “စသည်ဖြင့် ဆို၏။ ထောမနိမိ၌ကား “လောဏာ (ထိ) လဝဏမပေကွတေ ဘကွဏသမယေအဏံ၊ ပ။ ကျ-ဒြာ ကာယာမ်” ဟု ဆိုသည်။ ဥတုဘော-ဇနသင်္ဂဟကျမ်း(နာ-၂၄၄-၅)၌လည်း “လောဏာသဒ္ဓါ၊ လောဏီသဒ္ဓါ၊ လောဏီကာသဒ္ဓါတို့ကား ကုလားချဉ်ပေါင်ငယ်ဟော။ ယော-ဋိကာသဒ္ဓါ၊ မဟာလောဏီသဒ္ဓါတို့ကား ကုလားချဉ်ပေါင်ကြီး ဟော” ဟု ဆိုသည်။ သဒ္ဓါသာဂရအဘိဓာန် လောနိကာ၊ လောနီ-ပုဒ်တို့လည်း ကြည့်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာတို့၌ “မဟာနခပိဋိမတ္တပဏ္ဏာ လောဏီ” ဟု ၂-ပုဒ်သော်လည်းကောင်း၊ မဟာနခပိဋိမတ္တ-ပဏ္ဏလောဏီ-ဟု တစ်ပုဒ်တည်းသော်လည်းကောင်း ပါ၌မှန် ဖြစ်ရာ၏။)

ပဏ္ဍဝတ္ထု (န) [ပဏ္ဏ+ဝတ္ထု] ဟင်းရွက်ခင်း၊ ဟင်းရွက်စိုက်ပျိုးရာ ယာခင်း။ ပဏ္ဍဝတ္ထုမြို့ ဥပဓာရာပေတွာ ပစ္စက္ခမကာသိ။ ဇာ၊ ၄၁၄။ ၄၅၁။

ပဏ္ဍဝဉ္စ (တိ) [ပဏ္ဏ+ဝဉ္စ] ဟင်းရွက်-ရိုး-ပေါ-

သော။ ယာဒိသော ပဏ္ဍဝဉ္စေ ဝိဟာရေ ဥပ-ဒ္ဒဝေါ ဝုတ္တော၊ တာဒိသောယေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၉။

ပဏ္ဍဝိက္ကယလဒ္ဓ (တိ) [ပဏ္ဏ+ဝိက္ကယ+လဒ္ဓ] ဟင်းရွက်ကို ရောင်းခြင်းဖြင့် ရအပ်သော။ ပဏ္ဍသာလမ္ပိဿ ပဝိသိတွာ ကုမာရဿ ပုရိသာ ပဏ္ဍဝိက္ကယလဒ္ဓံ ကဟာပဏမာသ-ကဘဏ္ဍိကံ နိဟရိတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ ဇာ၊ ၄၁၄။ ၄၅၁။

ပဏ္ဍဝိသတိ (ထိ) [ပဉ္စ+ဝိသတိ။ “တေသု ဝုဒ္ဓိ” တိ အာဒိနာ ပဉ္စသဒ္ဓဿ ဒသဝိသတိသု ကွစိ ပနပဏ္ဏာဒေသာ။ ရူ၊ ၂၅၆။ ပဏ္ဍဝိသတိ၊ ပဏ္ဍဝိသံ ဝါ။ ပဏ္ဍဝိသတိမော။ ပဉ္စဝိသတိ၊ ပဉ္စဝိသံ ဝါ။ ပဉ္စဝိသတိမော။ ရူ၊ ၄၁၄။ ပဉ္စ-ဝိသတိယာ ပဉ္စဿ ပဏ္ဏော။ ပဏ္ဍဝိသတိ၊ ပဉ္စဝိသတိ ဝါ။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၉၀။ ဝိသတိဒ-သေသု ပဉ္စဿ ပဏ္ဏပနာ။ .... ပဏ္ဍဝိသတိ၊ ပဉ္စဝိသတိ၊ ပနရသ ပဉ္စဒသ။ မောဂ်။ ၃။ ၉၉။ (ပဉ္စဝိဂတိ-သံ။ ပဏ္ဍာဝိသာ-ပြာ) | နှစ်ဆယ်ငါး၊ ၂၅-ခု၊ ၂၅-ယောက်-စသည်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဍဝိသတိဝဿ (န) [ပဏ္ဍဝိသတိ+ဝဿ] ၂၅-နှစ်။ ပဏ္ဍဝိသတိဝဿာနိ၊ သေခဘူတဿ မေ သတော။ ထေရ။ ၃၄၈။ ပဏ္ဍဝိသတိဝ-ဿာနိတိ ပဉ္စဝိသတိသံဝစ္ဆရာနိ။ ထေရ၊ ၄၁၂။ (-ထေရ။ ၂၈၅။ ယေရိ။ ၃၈၄-၈။ ထေရ၊ ၄၁၂။ ၉၇-၈။ ထေရိ၊ ၄၁၇။ ၇၈။)

ပဏ္ဍဝိသတိဝဿုဒ္ဓေသိက (တိ) [ပဏ္ဍဝိသတိ-ဝဿ + ဥဒ္ဓေသိက] ၂၅-နှစ် ရှိပြီဟု-ခေါ်ဝေါ်-ညွှန်ပြ-အပ်သော၊ အသက် ၂၅-နှစ်အရွယ် ရှိသော၊ သူ။ တံ ဝိသတိဝဿုဒ္ဓေသိကောပိ ပဏ္ဍဝိသတိဝဿုဒ္ဓေသိကောပိ။ မ၊ ၂။ ၂၅၇။

သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိက (-သာရတ္ထ၊ ၁၁၂၀)
လည်း ကြည်။

ပဏ္ဍသညာ (ထိ) [ပဏ္ဍ+သညာ] သစ်ရွက်
အမှတ်၊ သစ်ရွက်၌ ပြုအပ်သော-အမှတ်-
သညာ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ သဿကာရကာ
မနဿာ သဿရက္ခဏတ္ထံ ဝတိ မာ ကရေ-
န္တ၊ ခေတ္တံ ပန အာဝိဇ္ဈိတွာ ပဏ္ဍသညံ ဗန္ဓန္တ၊
ဇာ၊ ၁၁၁၆၉။ ပဏ္ဍသညန္တိ “ဣဒံ မနဿာနံ
သန္တကန္တိ တာလပဏ္ဍာဒိသု ဥပလက္ခိတ-
သညံ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ကိရ ခေတ္တေသု
ပဏ္ဍဗန္ဓသညာ ဥပပါဒိတိ.... ပဏ္ဍဗန္ဓသညာ
ပါတုဘဝတိ။ ဇာတ်၊ ၁၁၁၆၈။ (-စရိ
ယာ၊ ၁၁၁၄၈။ ဇာ၊ ၁၁၁၄၉။ ၂၆၃။)

ပဏ္ဍသဋ္ဌ (န) [ပဏ္ဍ+သဋ္ဌ] သစ်ရွက်ဟောင်း။
တိဏကဋ္ဌပဏ္ဍသဋ္ဌ (ဝိ၊ ၁၁၂၇၁)န္တိ တတ္ထ
တတ္ထ ပတိတံ တိဏကဋ္ဌပဏ္ဍံ။ အထ ဝါ
တိဏဋ္ဌ နိဿာရကံ လဟကံ ကဋ္ဌဋ္ဌ တိ-
ဏကဋ္ဌံ၊ ပဏ္ဍသဋ္ဌန္တိ ပုရာဏပဏ္ဍံ။ ဝိ၊ ၁၁၂၇၂။
၁၉၇။ (-သာရတ္ထ၊ ၁၁၂၇၃။ ဝိမတိ၊ ၁၁၂၉၇။)

ပဏ္ဍသဒ္ဓ (ပု) [ပဏ္ဍ+သဒ္ဓ] သစ်ရွက် အသံ။ တေ
“အပ္ပမတ္တကမ္ပိ တိဏသဒ္ဓံ ဝါ ပဏ္ဍသဒ္ဓံ ဝါ
သုတွာ ဣဒါနိမှာ နဋ္ဌာ”တိ တသန္တိ ဝိတ္တ-
သန္တိ။ မ၊ ၁၁၁၁၁၇။

ပဏ္ဍသန္တတ (ပု၊ န) [ပဏ္ဍ+သန္တတ] သစ်ရွက်
အခင်း။ တေသု စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ နိသီ-
ဒေတွာ ပဏ္ဍသန္တတေ။ ဇာ၊ ၁၁၁၇၂။ နိသီဒေ-
တွာတိ ဝါလိကာသနာနံ ဥပရိ သန္တတေ
ပဏ္ဍသန္တရေ နိသီဒါပေတွာ။ သန္တရေ ဟိ
ဣဓ သန္တတောတိ ဝုတ္တော။ ဇာ၊ ၁၁၁၇၃။ ၁၉၀။
တေ ပဏ္ဍသန္တတာ ရမဏီယာ၊ ဝါဠမိဂေဟိ
အနုစိဏ္ဍာ။ ဇာ၊ ၁၁၁၇၄။ ပဏ္ဍသန္တတာတိ

တာလိသပတ္တာဒိဂန္ဓပဏ္ဍသန္တရာ။ ဇာ၊ ၁၁၁၄၈။
၂၈၇။

ပဏ္ဍသန္တာရ (ပု) [ပဏ္ဍ+သန္တာရ] သစ်ရွက် အခင်း။
ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အာဠဝိယံ ဝိဟရတိ
ဂေါမဂ္ဂေ သိသပါဝနေ ပဏ္ဍသန္တာရေ။ အံ၊ ၁။
၁၃၅။ ပဏ္ဍသန္တာရေတိ သယံ ပတိတပဏ္ဍ-
သန္တာရေ။ အထာတိ ဧဝံ ဂုန္တံ ဂမနမဂ္ဂံ ဥဇုံ
မဟာပထံ နိဿာယ သိသပါဝနေ သယံပ-
တိတပဏ္ဍာနိ သံကမ္ပိတွာ ကတသန္တာရေ
သုဂတမဟာစိဝရံ ပတ္ထရိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာ-
ဘုဇိတွာ နိသိန္နေ တထာဂတေ။ အံ၊ ၁၁၁၄၂။
၁၁၅။ မဇ္ဈော ဝါ ပိဋံ ဝါ .... တိဏသန္တာရော
ဝါ ပဏ္ဍသန္တာရော ဝါ ပလာလသန္တာရော ဝါ။
ပဋိသံ၊ ၁၁၇၄။ တိဏသန္တာရာဒယော တိ-
ဏာဒိနိ ဂုဗ္ဗေတွာ ကတာ။ ပဋိသံ၊ ၁၁၇၅။ ၁၀၅။
ဥဒုမ္ပရေ ဝသန္တဿ နိယတေ ပဏ္ဍသန္တာရေ။
အပ၊ ၁၁၂၆၇။ နိယတေ ပဏ္ဍသန္တာရေတိ နိ-
ယာမိတေ ပဋိဗဒ္ဓေ ပဏ္ဍသန္တာရေ သာခါ-
ဘင်္ဂါသနေ နိသိန္နဿ။ အပ၊ ၁၁၂၆၈။ ၁၉၂။ (-
အပ၊ ၁၁၁၇၆။ ၁၅၁။ ၂၇၀။ အပ၊ ၁၁၂၆၉။ ဇာ၊ ၁၁၂၆၆။
၁၅၆။ ဓမ္မ၊ ၁၁၁၀၈။ ထေရ၊ ၁၁၁၉၅။ ထေ
ရ၊ ၁၁၁၆၇။ အပ၊ ၁၁၁၀၃။ ၁၁၉။ ၁၉၃။ ဇာ၊
၁၁၁၇၇။ ၁၀၃။)

ပဏ္ဍသန္တာရ (ပု) [ပဏ္ဍ+သန္တာရ] သစ်ရွက်
အခင်း။ သေယျံ နာမ ဘိသိ စိမိလိကာ ....
တိဏသန္တာရော ပဏ္ဍသန္တာရော။ ဝိ၊ ၁၁၁၆၁။
တိဏသန္တာရော (ကင်္ခါ၊ ၁၁၀၃။ ဒီ၊ ၁၁၁၈၇။)
တိ ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏာနံ သန္တာရော။
ဧသ နယော ပဏ္ဍသန္တာရေ။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၁၆၈။
၁၆၆။ သီ၊ ၁၁၁၂၁။ မဇ္ဈော ပိဋံ .... တိဏ-
သန္တာရော ပဏ္ဍသန္တာရော ပလာလသန္တာ-
ရော။ မဟာနိ၊ ၁၁၀၁၃၇၁။ တိဏသန္တာရာ-

ဒယော တိဏာဒိနိ ဂုဗ္ဗေတွာ ကတာ။ မဟာ
နိဋ္ဌ။ ၂၂၂။ (-ဝိ၊ ၂။ ၃၆၁။ မိလိန္ဒ။ ၃၄၈။ ဝိဋ္ဌ၊
၄။ ၁၈၃။ မ၊ ၅။ ၂။ ၁၁၈။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၃၈၃။ မဟာ
နိဋ္ဌ။ ၈၃။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၉၂။)

ပဏ္ဏသမ္ပန္န (တိ) [ပဏ္ဏ+သမ္ပန္န] အရွက်နှင့် ပြည့်
စုံသော။ ပဉ္စဝိဓမ္မိ ဗိဇ္ဇံ ဗိဇ္ဇေါမော နာမ၊
တဒေဝ ပဏ္ဏသမ္ပန္နံ နိလဘာဝတော ပဋ္ဌာယ
ဘူတဂါမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သံ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၇၁။
သမ္ပန္နန္တိ သဟဇာတမူလဝန္တံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၁။

ပဏ္ဏသာက (ပု၊ န) [ပဏ္ဏ+သာက] ဟင်းရွက်။
ဒဒံ အပ္ပကသ္မိန္တိ အပ္ပကသ္မိံ ပဏ္ဏသာကမတ္တ
သ္မိမ္မိ သံဝိဘာဂံ ကတွာ ဒဒန္တောဝ သော ဓမ္မံ
စရတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၇။

ပဏ္ဏသာခါ (ထိ) [ပဏ္ဏ+သာခါ] သစ်ရွက် သစ်
ခက်၊ အရွက်နှင့် တကွသော သစ်ခက်။ ဧကံ
ပန ပဏ္ဏသာခံ ဂဟေတွာဝ နိသိဒတိ။ သံ၊
၄။ ၂။ ၉၃။

ပဏ္ဏသာလကာ (ထိ) [ပဏ္ဏ+သာလာ+က+အာ]
သစ်ရွက်မိုး-ဧရပ်-ကျောင်း။ အဋ္ဌဒေါသ-
သမာကိဏ္ဍံ၊ ပဇေတိ ပဏ္ဏသာလကံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၄။ ၃၀၉။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၆၊ ၄၁။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၈၁၁-
၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၉၆-၉။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၈၁၁-၁၂။ (-စရိ
ယာ။ ၃၈၅။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၃။)

ပဏ္ဏသာလဂတ (တိ) [ပဏ္ဏ+သာလာ+ဂတ]
သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌-ဖြစ်-နေ-သော၊ သူ။
တဉ္စ ဒိသ္မာန ကိဋ္ဌန္တိ၊ ပဏ္ဏသာလဂတော
ဇဇိ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၁။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၀၆။

ပဏ္ဏသာလဆိဒ္ဒ (န) [ပဏ္ဏသာလာ+ဆိဒ္ဒ] သစ်
ရွက်မိုးကျောင်း၏ အပေါက်။ သုဇာတော
“ကိ” နု ခေါ် ဧတန္တိ ဥဋ္ဌာယ ပဏ္ဏသာလ-
ဆိဒ္ဒေန ဩလောကေန္တော .... ရာဂရက္ခော
အဟောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၀၇။

ပဏ္ဏသာလဈာပက (တိ) [ပဏ္ဏသာလာ+ဈာ-
ပက] သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို မီးရှို့သော၊ သူ။
မဟာကဿပတ္ထေရဿ ပဏ္ဏသာလဈာ-
ပကံ ဒဟရဘိက္ခံ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။ ဇာ၊ ၄။
၃။ ၆၅။

ပဏ္ဏသာလ(လာ)ဒွါရ (န) [ပဏ္ဏသာလာ+ဒွါရ]
သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၏ တံခါး။ အထဿ
ဧကာ ယက္ခိနိ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဌတွာ ဂါ-
ယိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၉။ သော
ဂနာ မဟာပဒုမဿ ပဏ္ဏသာလာဒွါရံ ဝိ-
ဝရိတွာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၆။ တံ ဥပါသိကာယ
ဝစနံ ပဏ္ဏသာလာဒွါရေ ဌိတောဝ ပဉ္စာ-
ဘိညတာယ ဒိဗ္ဗသောတေန သုတွာ။ အံ၊ ၄။
၁။ ၂၅၇။ (-မ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၅။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၂။ အံ၊ ၄။
၁။ ၁၅၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၈။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၄။ ၂၈၀။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၂-၃၊ ၉၀-၄၊ ၁၈၃၊ ၂၃၅။
ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၅။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၆၊ ၃၂၄။ ဇာ၊ ၄။ ၃။
၃၀၊ ၇၈၊ ၂၂၁။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၈၁၊ ၉၅။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၉၈၊
၂၀၅။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၁၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၉။ သံ၊
၄။ ၂။ ၄၃၆။)

ပဏ္ဏသာလပရိဝေဏ (န) [ပဏ္ဏသာလာ+ပရိ-
ဝေဏ] သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၏-ပရိဝုဏ်-အရံ
အတွင်း။ ပတ္တန္တိလေတိ ပဏ္ဏသာလပရိ-
ဝေဏေ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၈၁။

ပဏ္ဏသာလ(လာ)သမိပ (န) [ပဏ္ဏသာလာ+
သမိပ] သစ်ရွက်မိုး-ဧရပ်-ကျောင်း-၏ အ
နီး။ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ပဏ္ဏသာလသမိပေ
တသ္မိံ ရက္ခေ ဝိဟရတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၀။ သာ
မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တိ .... ပဏ္ဏသာလာသမိပံ
ပါပုဏိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၄။ (-ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၅။)

ပဏ္ဏသာလာ (ထိ) [ပဏ္ဏ+ဆဒနာ+သာလာ။

ပဏ္ဏ+ဆာဒိတာ+သာလာ။ အလယ်ပုဒ်
ကျေ။ သစ်ရွက်မိုး-ဇရပ်-ကျောင်း။ အသ-
မော သုကတော မယံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာ-
ပိတာ။ အပါ။ ၁၆၊ ၇၄။ အပါ။ ၁၄၊ ၇၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၄။ ၃၀၈။ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာတိ ပဏ္ဏ-
စ္ဆဒနာ သာလာပိ မေ သုမာပိတာ အဟော-
သိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၇။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၉။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။
၈။ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာတိ ပဏ္ဏေဟိ
ဆာဒိတာ သာလာ မယံ နိဝါသနတ္ထာယ
သုဋ္ဌ၊ မာပိတာ နိဋ္ဌာပိတာတိ အတ္ထော။ အပါ၊
၄၊ ၁။ ၃၆။ ပဏ္ဏသာလာတိ ပဏ္ဏစ္ဆဒနာ-
လာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၉၇။ ပဏ္ဏသာလာယော (ဇာ၊
၂။ ၂၈၂)တိ နာနာဘဏ္ဍပုဏ္ဏေ အာပဏ္ဏေ။
ဇာ၊ ၄၊ ၇။ ၁၇၅။ ပဏ္ဏသာလ(ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၆)န္တိ
ဗဟိ ပဏ္ဏေဟိ ဆာဒေတဗ္ဗံ ဥဏ္ဏိတ္တာဝလိတ္တံ
ကုဋိမေဝ ဝဒတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၇။ (-အပါ၊
၁။ ၂၅၈၊ ၂၇၀။ အပါ၊ ၁။ ၉၈။ စရိယာ။ ၃၉၄။
ဇာ၊ ၂။ ၇၆၊ ၃၃၃၊ ၃၄၅၊ ၃၅၃-၆၊ ၃၇၂။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။
၃၆၄။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၉။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၈၅။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။
၄၉၊ ၂၂၄။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၄၀။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၄၊ ၃၈၄။
မ၊ ၄၊ ၁။ ၃၀။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၂၊ ၂၈၂။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၆။
သံ၊ ၄၊ ၁။ ၈၆။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၇၆။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၃၀၊ ၃၄၁။
အံ၊ ၄၊ ၁။ ၄။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၇၂။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၄၅၈။
ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၉၊ ၃၂၂-၅။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၈၊ ၄၀၃။
ဥဒါန၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၇။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၂။ ဝိမာန၊ ၄။
၂၄၂။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၃၀။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၀။ ထေ
ရိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၁။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၁၈၃။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၅၀၊
၁၉၃-၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၈၀။ စရိယာ၊ ၄။ ၄၁-၂။
ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၄။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၀။ ၂၃၅။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။
၃၁၆။ ၂။ ၁၄၄။ ၂။ ၈၄၇။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၈။ ဇာ၊
၄၊ ၁။ ၂၅၂၊ ၆၈။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၉။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၃၉၃။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၇။ သိ၊ ၄၊ ၁။ ၂။ ၃၂၀။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၄၇။
မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀၅။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၂။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀၈။
အံ၊ ၄၊ ၁။ ၃၂၇။)

ပဏ္ဏသာလာပရိဘောဂ (ပု) [ပဏ္ဏသာလာ+
ပရိဘောဂ] သစ်ရွက်မိုး-ဇရပ်-ကျောင်း-ကို
သုံးစွဲခြင်း။ ပဏ္ဏသာလာပရိဘောဂသို့ ခို
အာဒိနဝါ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၄၀။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။
ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။

ပဏ္ဏသာလာဘိမုခ (တိ) [ပဏ္ဏသာလာ+ အဘိ
မုခ] သစ်ရွက်မိုး-ဇရပ်-ကျောင်း-သို့- ရှေးရှု-
-မျက်နှာမူ-သောသူ။ ဗြဟ္မဒတ္တောပိ ကိန္နရိ
အနုဗန္ဓန္တော ဝိစရိတွာ တဿာ ဂတမဂ္ဂမ္ဘိ
အဒိသ္မာ ဆိန္နာသော ဟုတွာ ပဏ္ဏသာလာ-
ဘိမုခေါဝ အာဂတော။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၀။

ပဏ္ဏသာလာသတ (န) [ပဏ္ဏသာလာ+သတ]
သစ်ရွက်မိုး-ဇရပ်-ကျောင်း-တစ်ရာ။ ဥ-
ယျာနေ ပဉ္စ ပဏ္ဏသာလာသတာနိ ပဉ္စ စက်-
မနသတာနိတိ သဗ္ဗာကာရေန နိဝါသဋ္ဌာ-
နံ သမ္မာဒေတွာ တတ္ထ ဝသာပေသံ။ သံ၊ ၄၊
၁။ ၁၇၆။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၂၉၀။

ပဏ္ဏသုသ (တိ) [ပဏ္ဏ+သုသ+ဏေ+အ] သစ်
ရွက်ကို ခြောက်သွေ့စေတတ်သော။ ယထာ
ပဏ္ဏသောသာ ဝါတာ ပဏ္ဏသုသတိ ဝုစ္ဆန္တိ၊
ဧဝံ ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ (ပဋိသံ၊
၄၊ ၁။ ၈၄။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၉၀။) ဟေတု ကတ္တု-
ဝသေန။ ဟေတုအတ္ထော စေတ္ထ အန္တောနိ-
တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂၅၀။)

ပဏ္ဏသုစိ (ထိ) [ပဏ္ဏ+သုစိ] ကညစ်၊ ကလောင်
တံ၊ မင်တံ၊ ခဲတံ၊ ဖေါင်တိန်။ အညသို့မ္ဘိ ကပ္ပိ-
ယလောဟဘဏ္ဍေ အဉ္စနိ အဉ္စနိသလာကာ
ကဏ္ဍမလဟရဏိ သုစိ ပဏ္ဏသုစိ .... အညမ္ဘိ
ဝိပူကတလောဟဘဏ္ဍံ ဘာဇနိယံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။
၈၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၀၅။ ပဏ္ဏသုစိ နာမ လေ-
ခနိတိ မဟာဂဏ္ဍိပဒေ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။

၄၀၄။ ပဏ္ဍသုစိတိ ပဏ္ဍေ လိခနာ သူစိ။
ပါစိတ်၊ယော။၄၉၂။ (-ဝိမတိ၊၂။၂၄၆။ ဝိန
ယာလင်္ကာရ၊၂။၁၅၅။)

ပဏ္ဍသုပေယျ (န) [ပဏ္ဍ+သုပေယျ] သစ်ရွက်
ဟင်းလျာ၊ လက်သုတ် ဟင်းလျာ။ မဟာ-
ဒုဂ္ဂတော အတ္တနော ဥပကပ္ပနကံ ယာဂုဘတ္တံ
ပဏ္ဍသုပေယျမ္ပိ တထာဂတဿ ဒေယျ။
ဓမ္မ၊၄။၁။၃၆၃။

ပဏ္ဍသေဝါလ (ပု) [ပဏ္ဍ+သေဝါလ] သစ်ရွက်
မှော်။ သင်္ခေါတိ ဒိဃမူလကော ပဏ္ဍသေ-
ဝါလော ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊၄။၂။၁၉၇။

ပဏ္ဍသောသ (တိ) [ပဏ္ဍ+သုသ+ဏေ+အ] သစ်
ရွက်ကို ခြောက်သွေ့စေတတ်သော (လေ)။
ပဏ္ဍသုသ-ကြည့်။

ပဏ္ဍာကာရ (ပု၊န) [ပဏ္ဍ+အာ+ကာရ+ဏ။
တထောပါယနမုက္ကောစော၊ ပဏ္ဍာကာရော
ပဟေဏကံ။ ဓာန်။၃၅၆။ ပဏ္ဍေန သတ္တပ-
ဏ္ဍေန သဒ္ဓိံ အာကရိယတေ အာနိယတေတိ
ပဏ္ဍာကာရော၊ အညတြ ဥပစာရာ။ ဓာန်၊၄။
၃၅၆။ သန္ဓေသတ္တေန ပဏ္ဍေန သဒ္ဓိံ အာက-
ရိယတေ အာနိယတေတိ ပဏ္ဍာကာရော။
သူစိ။ "ပဏ္ဍေန သန္ဓပဏ္ဍေန၊ရွှေပြားနှင့်။သဒ္ဓိံ၊
တကွ။"ဟု ဓာန်၊၄။၁၂-၌ အနက်ယောဇနာ
၏။ ဖက်ဖြင့် ထုတ်၍ ပေးအပ်သော ပဏ္ဍာ
သာ မုချ၊ ယင်းကား သဒ္ဓိသုပစာ။ တံ ဟိ
ပဏ္ဍေန ပဏ္ဍပဋ္ဌေန အာကရိယတိ ပက္ခိ-
ပိယတိတိ ပဏ္ဍာကာရေတိ ဝုစ္စတိ။ အညော
ပန ရူဠိဝသေန ပဏ္ဍာကာရော နာမ။ ဒီပဝင်
ဋီကာ။ပါရာဂဏ္ဍိသစ်၊၁။၂၇၈။လက်ဆောင်၊
ပဏ္ဍာ။ ပဏ္ဍာကာရံ လဘိတွာန၊ ဥပသန္တ-
ဿဒါသဟံ။ အပါ၊၁။၂၀၅။ အပိ စ ဝဇ္ဇကာ-
ပဏ္ဍာကာရံ ဝိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝဇ္ဇ-

ကာတိ ဇေနတ္ထိ ဝုစ္စတိ၊ တဿာ နိယမာနံ
ပဏ္ဍာကာရံ ဧညံ။ မ၊၄။၁။၁၅၄။ တဿာ
နိယမာနံ ပဏ္ဍာကာရံ ဇနိယာ ဟရတိတိ
ဧညံ။ မ၊၄။၁။၂၅၂။ ဥပါယနာနုပနေန္တိတိ ....
ဥပါယနာနိ ပဏ္ဍာကာရာနိ ဥပနေန္တိ ဥပ-
ဟရန္တိ။ စရိယာ၊၄။၂၆၀။ ဥပါယနာနိတိ
ပဏ္ဍာကာရေ။ ဇာ၊၄။၇။၂၃၉။ အညတ္ထ
ပဏ္ဍာကာရေပိ ပါဘတသဒ္ဓေါ၊ ဣဓ ပန
ဘဏ္ဍမူလေယေဝါတိ အာဟာ "ဘဏ္ဍမူလ-
ဿာ"တိ အာဒိ။ .... ပဏ္ဍာကာရော ပန တံ
တဒတ္ထံ ပတ္ထေန္တေဟိ အာဘရိယတေတိ ပါ-
ဘတံ။ သိ၊၄။သစ်၊၂။၃၀၅။ (-ဝိ၊၄။၁။၅၆။
ဝိ၊၄။၂။၁၁၆။ ဝိ၊၄။၃။၃၉၆။ ဒီ၊၄။၂။၂၈၁၁၂။
မ၊၄။၁။၇၇။ မ၊၄။၂။၃၃။ မ၊၄။၃။၂၁၀၊၂၇၃။
မ၊၄။၄။၁၂၉-၁၉၄-၅၊၂၀၁။ သံ၊၄။၁။၁၆၄၊
၂၄၁။ သံ၊၄။၂။၁၇၇။ သံ၊၄။၃။၃၉၊၃၁၅။ အံ၊
၄။၁။၁၃၈၊၂၄၇။ အံ၊၄။၂။၁၂၂။ အဘိ၊၄။၁။
၃၁၉။ အဘိ၊၄။၂။၄၃၃။ ပဋိသံ၊၄။၂။၃၀၀။
ခုဒ္ဒက၊၄။၁။၃၆၊၁၄၇။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၁၆၊၄၃၇။
ဓမ္မ၊၄။၂။၁၆၊၄၄၄။ သုတ္တနိ၊၄။၆၉၊၂၆၆။
သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၆၂။ ထေရ၊၄။၂။၄၃၉။ အပါ၊၄။
၁။၁၁၈၀။ အပါ၊၄။၂။၁၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၃၂၉။
စရိယာ၊၄။၇၈။ ဇာ၊၄။၁။၇၂၄၇၈။ ဇာ၊၄။၂။
၁၅၁။ ဇာ၊၄။၃။၉။ ဇာ၊၄။၄။၈၁၊၄၂၁။ ဇာ၊၄။
၅။၄၁၊၅၅၀။ ဇာ၊၄။၆။၅၂၊၃၁၄။ ဇာ၊၄။၇။၉၅။
သာရတ္ထ၊၁။၁၆၂-၃-၄။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၉။
ဒီ၊၄။၃။၁၄၃။ သိ၊၄။သစ်၊၂။၂၅၉။ မ၊၄။၁။
၂၅၂။ မ၊၄။၃။၃၉၄။ အံ၊၄။၃။၁၆၂။)

ပဏ္ဍာကာရတ္ထ (ပု) [ပဏ္ဍာကာရ+ အတ္ထ] လက်
ဆောင်-ပဏ္ဍာ-ဟူသောအကျိုး။ သော တာ
စ ယဠိယော တာ စ မုတ္တာ အညဉ္စ ဗဟုံ
ရတနံ အသောကဿ ဓမ္မရညော ပဏ္ဍာ-
ကာရတ္ထာယ ပေသေသိ။ ဝိ၊၄။၁။၅၆။ယံ ကိဉ္စိ
ပဟေဏကတ္ထာယာတိ ပဏ္ဍာကာရတ္ထာယ

ပဋိယတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ.... သဗ္ဗံ ဣဓ ပူဝေါတွေဝ
သန္နံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိဋ္ဌာ၁။၈၆။ (-ဝိသင်္ဂဟ။၁၂။
ဒိဋ္ဌာ၁။၁၅။ ဓမ္မဋ္ဌာ၁။၄၀၂။ ဓမ္မဋ္ဌာ၁။၃၃၃။
ဥဒါနဋ္ဌာ၁။၁၄၁။ ဇာဋ္ဌာ၁။၂၉၉။ ဇာဋ္ဌာ၁။၃၃၆။
ဇာဋ္ဌာ၁။၄၀၁။ ဇာဋ္ဌာ၁။၅၂။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။
၃၈၃။)

ပဏ္ဏာကာရဘတ္တ (န) [ပဏ္ဏာကာရ+ဘတ္တ] လက်
ဆောင်-ပဏ္ဏာ-ထမင်း။ ထာလိပါကေတိ
မင်္ဂလာဒိဘတ္တေ။ .... ပါဟုနေတိ ပါဟုန-
ကာနံ ကတဘတ္တေ၊ ပဏ္ဏာကာရဘတ္တေ ဝါ။
ဒိဋ္ဌာ၁။၂၃၈။ ထာလိပါကေတိ ပဏ္ဏာကာ-
ရဘတ္တေ။ .... ပါဟုနေတိ အာဂန္တုကာနံ
ကတဘတ္တေ။ မဋ္ဌာ၁။၂၈၀။ ပါဟုနကာနန္တိ
အတိထိနံ။ အနာဂန္တုကာနမ္ပိ ပဟေဏက-
ဘတ္တံ “ပါဟုန” နေဝ ဝုစ္ဆတိတိ အာဟ
“ပဏ္ဏာကာရဘတ္တေ ဝါ” တိ။ သိဋ္ဌိသစ်။၂။
၂၆၄။

ပဏ္ဏာကာရရတန (န) [ပဏ္ဏာကာရ+ရတန]
(ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာဟူသော) လက်
ဆောင်-ပဏ္ဏာ-ရတနာ။ ကပ္ပသတသဟ-
ဿေဟိ အတိဒုလ္လဘံ မမ သဟာယော
ပဏ္ဏာကာရရတနံ ပေသေသိ။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၁။
၂၉၄။

ပဏ္ဏာကာရသတ (န) [ပဏ္ဏာကာရ+သတ] အရာ
မက - များစွာ-သော-လက်ဆောင်-ပဏ္ဏာ။
ပဋိသန္တိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ သာယံ ပါတဉ္စ
ပဏ္ဏာကာရသတနိ ပါပုဏန္တိ။ အံဋ္ဌာ၁။၁၉၂။
(-ထေရဋ္ဌာ၁။၁၇၁။)

ပဏ္ဏာကာရသဟဿ (န) [ပဏ္ဏာကာရ+ သဟ-
ဿ] အထောင်မက-များစွာ-သော- လက်
ဆောင်-ပဏ္ဏာ။ သဗ္ဗော ဧနေဝ ကုမာရဿ
ပဏ္ဏာကာရသဟဿာနိ ပေသေသိ။ သုတ္တ

နိဋ္ဌာ၁။၁။၇၁။ အပဋ္ဌာ၁။၁၈၂။ (-အံဋ္ဌာ၁။၁၈၃။
ဓမ္မဋ္ဌာ၁။၃၃၂။)

ပဏ္ဏာကာရဟတ္ထ (တိ) [ပဏ္ဏာကာရ+ဟတ္ထ]
လက်၌ - လက်ဆောင် - ပဏ္ဏာ - ရှိသော၊
လက်ဆောင်-ပဏ္ဏာ-လက်စွဲသော၊ သူ။
တဒါ စ မဇ္ဈိမဒေသတော ဇယံဝါဏိဇာ ....
ပဏ္ဏာကာရဟတ္တာ ရာဇကုလဒ္ဓါရံ ဂနာ။
သံဋ္ဌာ၁။၂၂၃။ (-ထေရဋ္ဌာ၁။၁၇၉။)

ပဏ္ဏာကာရာဘိဟာရ (ပု) [ပဏ္ဏာကာရ+အဘိ-
ဟာရ] လက်ဆောင်-ပဏ္ဏာ-ကို ရှေးရှု
ဆောင်ခြင်း။ ဣဒါနိပိဿ ဇာတဒိဝသေ စေဝ
ဣဓ စ အာဂတဿ ပုပ္ဖဝဿဝဿနဉ္စ
ပဏ္ဏာကာရာဘိဟာရေ စ သတ္တဟိ ရ-
တနေဟိ သကဋ္ဌပူရဏဉ္စ တဿေဝ က-
မ္မဿ နိဿန္တောတိ။ ဓမ္မဋ္ဌာ၁။၃၂၂။

ပဏ္ဏာရုဠဝါလ(ဠ)မိဂ (ပု) [ပဏ္ဏာ+အာရုဠ+ဝါလ
(ဠ)မိဂ] (ခြောက်သော) သစ်ရွက်ပေါ်သို့ -
တက်-နင်း-မိသော သားရဲ။ ဘန္တစိတ္တော-
တိ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တော ပဏ္ဏာရုဠဝါလမိဂ-
သဒိသော။ အံဋ္ဌိ၂။၂၀၅။

ပဏ္ဏာသဥဒယဗ္ဗယလက္ခဏဝိဘူသိတ (တိ) [ပ-
ဏ္ဏာသာ+ဥဒယ+ဝယ+လက္ခဏ+ဝိဘူသိတ]
၅၀-သော ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း လက္ခဏာ
တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ပဏ္ဏာသ-
လက္ခဏပုဋိမဏ္ဍိတ-ကြည်။

ပဏ္ဏာသက (ပုန) [ပဏ္ဏာသာ+က။ (ပဉ္စာဏက-
သံ။ ပဏ္ဏာသက-ဟြ) | (၁) ၅၀-အတိုင်းအ
ရှည်ရှိသော-အစု-အပေါင်း။ (တိ)(၂) သုတ်
ပေါင်း ၅၀-အတိုင်းအရှည်ရှိသော (ပါဠိ)။
အချို့သော ပဏ္ဏာသက၌ သုတ်ပေါင်း ၅၀-
ကျော်သော်လည်း “အပ္ပကံ ဥနမဓိကံ ဝါ

ဂဏနူပင် န ဟောတိ” (သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၃၂။
မ၊ဋီ၊၂။၁၈၁။)ဟူသည်အတိုင်း မပြောပ
လောက်ဟု မှတ်ရာ၏။ ယင်းပဏ္ဏာသက
သည် ပဏ္ဏာသပါဠိတော် ၃-ကျမ်းနှင့်
သံယုတ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်
တို့၌ လာရှိသည်။ (၁) ဒွါဒိတော ကော’နေ
ကတ္ထေ စ။ .... ဒွိကော ရာသိ ဒွိကံ။ ဧဝံ
တိကံ၊ စတုက္ကံ....ဒသကံ၊ ပဏ္ဏာသကံ။ ရူ။
၄၁၈။ (-ကစ္စည်း။၃၉၂။ မောဂ်၊၄။၄၁။)(၂)
တိဟိ ပဏ္ဏာသကေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတော
သကလော မဇ္ဈိမနိကာယော သမတ္ထော။
မ၊၃။၃၅၂။ ပဏ္ဏာသကေဟိ စတူဟိ၊ တိဟိ
ဝဂ္ဂေဟိ စေဝ စ၊ သင်္ဂဟေတွာ ကထာ သဗ္ဗာ၊
ဥိနတိသတဘောဒနာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၆။ ဣ-
တော ပရံ ယာဝ တတိယော ပဏ္ဏာသကော၊
တာဝ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၅၅။ (-
သံ၊၂။၂၅၉၊၃၀၅၊၃၅၄၊၄၀၆။ အံ၊၁။၇၅၊၈၅၊
၉၄၊၁၅၃၊၂၆၀၊၂၉၉၊၃၆၄။၄၁၅၊၄၅၈၊၅၃၈၊
၅၆၉။ အံ၊၂။၅၅၁၊၁၁၁၅၃၊၂၁၅၊၂၃၇၊၃၂၈၊
၃၈၇၊၄၄၇။ အံ၊၃။၁၀၀၊၁၆၀၊၂၄၇၊၃၂၈၊ ၄၂၆၊
၄၅၇၊၄၈၉။အဘိ၊က။၂၃၈၊၃၂၃၊၃၈၀၊၄၃၅။)

ပဏ္ဏာသတ္တယ (န) [ပဏ္ဏာသာ+တယ] ပဏ္ဏာသ
၃-ခု အပေါင်း၊ (မူလ၊မဇ္ဈိမ၊ဥပရိဟူသော)
ပဏ္ဏာသ ၃-မျိုး။ ပဏ္ဏာသတ္တယသင်္ဂဟ-
ကြည်။

ပဏ္ဏာသတ္တယပရိဂဏန (န) [ပဏ္ဏာသတ္တယ+
ပရိဂဏန] ပဏ္ဏာသ ၃-မျိုး အရေအတွက်ရှိ
သော (မဇ္ဈိမနိကာယ်)။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဏ္ဏာသတ္တယသင်္ဂဟ (တိ) [ပဏ္ဏာသတ္တယ+
သင်္ဂဟ] ပဏ္ဏာသ ၃-မျိုးဖြင့်-သဂြိုဟ်-
ရေတွက်-အပ်သော။(မဇ္ဈိမနိကာယ်)။ တတ္ထ
မဇ္ဈိမသင်္ဂဟိ နာမ ပဏ္ဏာသတော မူလ-

ပဏ္ဏာသာ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသာ ဥပရိပဏ္ဏာသာတိ
ပဏ္ဏာသတ္တယသင်္ဂဟာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ ပဏ္ဏာ-
သတ္တယသင်္ဂဟာတိ ပဏ္ဏာသတ္တယပရိဂ-
ဏနာ။ မ၊ဋီ၊၁။၁၉။ စတုတ္ထိသသုတ္တသင်္ဂဟ
(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၄)လည်း ကြည်။

ပဏ္ဏာသမတ္တ (တိ) [ပဏ္ဏာသာ+မတ္တာ] ၅၀-
အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ပဏ္ဏာသမတ္တာနံ
သံဝစ္ဆရာနံ အစွယေန ပနဿ ဗဟူ ပုတ္တ-
ဓိတရော အဟေသံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၆၃။ (-
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၃၄။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၂၂။)

ပဏ္ဏာသယောဇန (န) [ပဏ္ဏာသာ+ယောဇန] (၁)
၅၀-သော ယူဇနာ။ (တိ) (၂) ယူဇနာ ၅၀-
(အတိုင်းအရှည်) ရှိသော။ (၁) ပဏ္ဏာသ
ယောဇနမတ္တ-ကြည်။ (၂) ဟတ္ထတလပါဒ-
တလာနံ ပုထုလတော တိဏိ ယောဇနာနိ၊
အင်္ဂုလိပဗ္ဗာနံ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ၊ ဘမုက-
န္တရံ ပဏ္ဏာသယောဇနံ၊ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၈၇-၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။ တဿ ဟိ ပစ္ဆိမန္တော
ပဏ္ဏာသယောဇနော၊ မဇ္ဈေ ရထပဉ္စရော
ပဏ္ဏာသယောဇနော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၂။ ဒီဃ-
တော သဋ္ဌိယောဇနာ ပုထုလတော ပဏ္ဏာ-
သယောဇနာ.... ပဏ္ဏာကမ္မလသိလာ နိဗ္ဗတ္တိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၃။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၃၈။)

ပဏ္ဏာသယောဇနဌာန (န) [ပဏ္ဏာသယောဇန+
ဌာန] ယူဇနာ ၅၀- (အတိုင်းအရှည်) ရှိသော
အရပ်။ ဧဝံ သမန္တာ ပဏ္ဏာသယောဇနဌာ-
နေသု ဟတ္ထိဒန္တေသုယေဝ နဋသမဇ္ဇာ ဟော-
န္တိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။

ပဏ္ဏာသယောဇနမတ္တ (တိ) [ပဏ္ဏာသယောဇနာ+
မတ္တာ] ယူဇနာ ၅၀-အတိုင်းအရှည် ရှိသော။

ကုဒ္ဒေါ ပဏ္ဏာသယောဇနမတ္တံ သကနိဂ္ဂန္ထ-
ခဏ္ဍံ အညမစ္ဆသညာယ ဒဋ္ဌံ ဂဟေတွာ။
ဇာ၌၅။၅၀။

ပဏ္ဏာသယောဇနသုခ (တိ) [ပဏ္ဏာသယောဇ
နာ+သာခါ] ယူဇနာ ၅၀-(အတိုင်းအရှည်)
ရှိ-ရှည်လျား-သော-အကိုင်း-အခက်-ရှိ
သော။ ဣမဿ ကိရ ဒီပဿ သညာဏ-
ဘူတာ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓာ ပဏ္ဏာသယော-
ဇနသာခါ.... မဟာဓမ္မူ နာမ အတ္ထိ။ အံ၌၁။
၃၇၇။

ပဏ္ဏာသယောဇနာယာမ (တိ) [ပဏ္ဏာသယောဇန
+ အာယာမ] ယူဇနာ ၅၀-အရှည်-အလျား-
ရှိသော။ ဧကေကသ္မိံ ကုမ္ဘေ သတ္တ သတ္တ
ဒန္တေ မာပေသိ။ တေသု ဧကေကော ပဏ္ဏာ-
သယောဇနာယာမော။ ဓမ္မု၌၁။၁၇၄။

ပဏ္ဏာသယောဇနိက (တိ) [ပဏ္ဏာသယောဇန+
ဣက] ယူဇနာ ၅၀-(အတိုင်းအရှည်) ရှိ
သော။ တဿ ဒက္ခိဏတော စ ဥတ္တရတော
စ ဂတာ ပဏ္ဏာသယောဇနိကာ ဒွေ မဟာ-
ခန္ဓာ ဝိယ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာတိ။ သံ၌၁။
၂၅၇။

ပဏ္ဏာသရတန(တိ)[ပဏ္ဏာသာ+ရတန]အတောင်
၅၀-(အတိုင်းအရှည်)ရှိသော။ တဿာ ပန
ပါဠလိယာ ခန္ဓော တံ ဒီဝသံ ပဏ္ဏာသရ-
တနော ဟုတွာ အဗ္ဗုဂ္ဂတော၊ သာခါ ပဏ္ဏာ-
သရတနာတိ ဥဗ္ဗေဓေန ရတနသတံ အ-
ဟောသိ။ ဒီ၌၂။၉။

ပဏ္ဏာသလက္ခဏ (န) [ပဏ္ဏာသာ+လက္ခဏ]
၅၀-သော (ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟူသော) -
မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း
လက္ခဏာ ၅၀.. (ယင်းလက္ခဏာ ၅၀-ကို

ပဋိသံ။၅၃-၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။၂၆၆-၇-တို့၌
ကြည့်။) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဏာသလက္ခဏပုဋိမဏ္ဍိတ (တိ) [ပဏ္ဏာသ
လက္ခဏာ + ပဋိမဏ္ဍိတ] ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း
လက္ခဏာ ၅၀-တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်
သော။ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာတိ ဣမံ ပဉ္စသု
ခန္ဓေသု ပဏ္ဏာသလက္ခဏပုဋိမဏ္ဍိတံ တ-
ထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ။ သံ၌၁။
၂၆၅။ အံ၌၁။၂၉၆။ ပဏ္ဏာသလက္ခဏပုဋိ-
မဏ္ဍိတန္တိ ပဏ္ဏာသဥဒယဗ္ဗယလက္ခဏဝိ-
ဘူသိတံ သမုဒယတ္ထင်္ဂမဂ္ဂဟဏတော။ သံ၊
ဋီ၂။၂၃၅။ အံ၌၁။၂၈၄။

ပဏ္ဏာသဝဿ (ပုန) [ပဏ္ဏာသ+ဝဿ] ၅၀-
သော နှစ်။ (တိ)(၂)အနှစ် ၅၀-ရှိသော။ (၁)
အနဏာ ပဏ္ဏာဝဿာနိ၊ ရဋ္ဌပိဏ္ဍိ အဘု-
ဉ္ဇဟံ။ထေရီ။၃၉၂။အနဏာ နိဒ္ဒေါသာ အပ-
ဂတကိလေသာ ဟုတွာ ပညာသသံဝစ္ဆရာနိ
ရဋ္ဌပိဏ္ဍိ အဘုဉ္ဇိ အဟံ။ထေရီ။၁၁၁။ (-
ဇာ၌၅။၂၈၀။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဏာသဝဿကာလ (ပု) [ပဏ္ဏာသဝဿ +
ကာလ] အနှစ် ၅၀-ရှိသော-အချိန်-အခါ။
ပဏ္ဏာသဝဿကာလေ ဌိတာ ဟောတိ။
သဋ္ဌိဝဿကာလတော၊ ပဋ္ဌာယ .... မန္တာ
ဟောတိ။ သံ၌၁။၇၃။ ပဏ္ဏာသဝဿကာ-
လေတိ ပဋ္ဌမဝယတော ယာဝ ပညာသဝ-
ဿကာလာ၊ တာဝ ဌိတာ ဟောတိ။ သံ၌၁။
၉၃။

ပဏ္ဏာသသင်္ဂဟ (တိ) [ပဏ္ဏာသာ+သင်္ဂဟ] (မူ
လ၊ မဇ္ဈိမ၊ ဥပရိ ဟူသော) ပဏ္ဏာသ ၃-မျိုး
ဖြင့်-သင်္ဂြိုဟ်-ရေတွက်-အပ်သော (မဇ္ဈိမ
နိကာယ်)။ န ကေဝလဉ္စ ဧတ္တကမေဝ၊
အညမ္ဘိ ဥဒ္ဒါနသင်္ဂဟဝဂ္ဂသင်္ဂဟ .... သံယု-

တ္တသင်္ဂဟပဏ္ဏာသသင်္ဂဟာဒိအနေကဝိဝံ
တိသု ပိဋကေသု သန္တိဿမာနံ .... သင်္ဂတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈။ မဇ္ဈိမ-
နိကာယာဒိသု မူလပဏ္ဏာသာဒိဝသေန ပ-
ဏ္ဏာသသင်္ဂဟော။ သာရတ္ထ၊၁။၁၀၈။ (-
သိ၊ဋ္ဌိ၊သင်္ဂ၊၁။၁၃၆။)

ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိ (ထိ) | ပဏ္ဏာသာ+သဋ္ဌိ | ၅၀-သော်
လည်းကောင်း၊ ၆၀-သော်လည်းကောင်း
ဖြစ်သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိဝဿ (ပု၊န) | ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိ+
ဝဿ | ၅၀-သော်လည်းကောင်း၊ ၆၀-သော်
လည်းကောင်း ဖြစ်သော အနှစ်၊ နှစ်ပေါင်း
ငါးဆယ်၊ ခြောက်ဆယ်။ သာသနပွဲဝေဏီ
ပန ဃဋ္ဌယမာနော ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိဝဿာနိ
ဌတွာ .... ပရိနိဗ္ဗာတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။

ပဏ္ဏာသဟတ္ထ(တိ) | ပဏ္ဏာသာ+ဟတ္ထ | အတောင်
၅၀- (အတိုင်းအရှည်) ရှိသော။ ဟတ္ထေ
ဓာဝိတမတ္ထေယေဝ နင်္ဂလသိသမတ္တက္ခန္ဓော
ဟုတွာ ဥဗ္ဗေဓေန ပဏ္ဏာသဟတ္ထော အဗ္ဗ-
ရက္ခော ဥဋ္ဌဟိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၅။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၆၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၃၀။)

ပဏ္ဏာသဟတ္ထက္ခန္ဓ (တိ) | ပဏ္ဏာသဟတ္ထ+ခန္ဓ |
အတောင် ၅၀-(အတိုင်းအရှည်)ရှိသော-ပင်
စည်-ပင်လုံး-ရှိသော။ မဟာဇနဿ ဩ-
လောကေန္တဿေဝ ပဏ္ဏာသဟတ္ထက္ခန္ဓော ပ-
ဏ္ဏာသဟတ္ထသာဓေါ ဥဗ္ဗေဓတော စ ဟတ္ထ-
သတိကော အဗ္ဗရက္ခော သမ္ပန္နိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၂၆၅။

ပဏ္ဏာသဟတ္ထသာဓ (တိ) | ပဏ္ဏာသဟတ္ထာ +
သာဓါ | အတောင် ၅၀-(အတိုင်းအရှည်) ရှိ
သော-အကိုင်း-အခက်-ရှိသော။ အထက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဏ္ဏာသဟတ္ထဗ္ဗေဓ (တိ) | ပဏ္ဏာသဟတ္ထ+
ဥဗ္ဗေဓ | အတောင် ၅၀-အစောက်-အမြင့်-
ရှိသော။ တဿ ဘဂဝတော သရီရံ ပဏ္ဏာ-
သဟတ္ထဗ္ဗေဓံ အဟောသိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၆။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၂၄၃။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၃၀။)

ပဏ္ဏာသာ (ထိ) | ဒသ+ယော။ ဒသ-သဒ္ဓါ ၅-
ခုကို ဧကသိသံပြုထားသည်။ ဒသကို ပညာ
ပြု၊ ယောဝိဘတ်ကို အာသံပြု၍ ပညာသ-
သဒ္ဓါ ဖြစ်၏။ ကစ္စည်း။ ၃၈၉။ နိတိ၊သုတ္တ။
၈၂၄-၅။ နိပ္ပန္န (ရုပ်ပြီး) ပညာသ- သဒ္ဓါကို
တစ်ဖန် အနိပ္ပန္နင်၊ ဣတ္ထိလိင်ဇောတက အာ
ပစ္စည်းသက်။ သပြေကန်၊သျှ၊၂။၃၈၉။ ဝိ
သုဒ္ဓါရုံကစ္စည်းသုတ်နက်။ယင်းပညာသာသဒ္ဓါ
သည် သင်္ချာပဓာနဋ္ဌိလည်းကောင်း၊ သင်္ချေ
ယျပဓာနဋ္ဌိလည်းကောင်း ဣတ္ထိလိင် ဧကဝုဓ်
တည်း။ အစုကွဲပြားမှုကား ဗဟုဝုဓ်လည်း ဖြစ်
၏။ ဓာန်။၄၇၃။ အမရ။၁၉။၈၃-၄။ ဗာလာ-
ဝတာရ။၁၉၆။ ပဒသာဓန။၂၅၅။ ပညာသာ-
ဋ္ဌိ ညာ-ကို ဣာပြုလျှင် ပဏ္ဏာသာ-ဟု ဖြစ်
သည်။ ရူ။၄၁၃-၄။ နိတိ၊ သုတ္တ။၈၉။ ရုပ်စဉ်
ပဒမာလာကား-ပဏ္ဏာသ၊ ပဏ္ဏာသံ၊ ပဏ္ဏာ-
သာယ၊ ပဏ္ဏာသာယံ- တည်း။ နိတိ၊ပဒ။
၃၉၅။ (ပဉ္စာဇာတ်-သံ။ ပဏ္ဏာသ-ပြာ)။ ငါး
ဆယ်၊ ၅၀-ခု၊ ၅၀-ယောက် -စသည်။ ပဉ္စ
ဒသကာ ပဏ္ဏာသာ၊ .... မဇ္ဈိမာ စ သာ
ပဏ္ဏာသာ စာတိ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသာ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။
၁၉။ပဌမသန္နိပါတေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ
အဟောသုံ။ ဒုတိယေ ပဏ္ဏာသ။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၁။
ကဟာပဏသတန္တိ ပါတရာသေ ပဏ္ဏာသံ၊
သာယမာသေ ပဏ္ဏာသန္တိ ဧဝံ ကဟာပဏ-
သတံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀။ (သိဝိဘတ်နှောင်းရာဋ္ဌိ
ပဏ္ဏာသာ၏ အာကို ဗျဉ္ဇနေ ဒီဃရဿာ
(မောဂ်၊၁။၃၃)သုတ်၌ ဒီဃရဿာ-ဟူသော

ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ရသေ့ပြုလျှင် ပဏ္ဏာသ၊
တစ်ဖန် နိဂ္ဂဟိတံ (မောဂါဝါ၂၈)သုတ်ဖြင့်
နိဂ္ဂဟိတံလာလျှင် ပဏ္ဏာသံ ပြီးသည်။ ပဒ
သာဓန။၂၅၅။မောဂါသျှ။၃။၉၆-၇။) ပဏ္ဏာ-
သာယ (တ၊ဇ) -မဋ္ဌိ၂။ ၃၂၃။ ပဏ္ဏာသ-
တော (တ၊ဇ) -မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ ပဏ္ဏာသတော
(မ၊ဇ) -ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၀။ ပဏ္ဏာသာယ (ဆ၊ဇ)-
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ ပဏ္ဏာသာနံ-ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၃။
ပဏ္ဏာသာသု - မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃။

ပဏ္ဏာသာမိက (တိ) [ပဏ္ဏာသာ+ အမိက] ၅၀-
အပို-အလွန်-ရှိသော။ ဒိယဗသိက္ခာပဒသ-
တန္တိ ပဏ္ဏာသာမိကံ သိက္ခာပဒသတံ။အံ၊
၄။၂။၂၁၅။

ပဏ္ဏိက (တိ) [ပဏ္ဏ+ဏိက။ ဘဏ္ဍာထွေ ဂန္ဓော
အဿ ဘဏ္ဍန္တိ ဂန္ဓိကော။ ဧဝံ.... ပူဝိကော၊
ပဏ္ဏိကော။ ရှ။၃၇၅။] ဟင်းရွက်သည်။ (က)
ဟင်းရွက်ရောင်း၍ အသက်မွေးသော၊ သူ။
(ခ) ဟင်းရွက် ဟင်းသီးစိုက်ပျိုးရောင်း ချ
သော၊ သူ။ (က) ပုပ္ဖိကာ မာလိကာ စေဝ၊
ပဏ္ဏိကာ ဖလဟာရကာ။ အပ၊၁။၃၇၁။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၃။ ကုဟကတာပသောပိ ဥ-
ယျာနဿ ဧကသ္မိံ ပသေ နာနပ္ပကာရံ သူ-
ပေယျသာကဉ္စ ဝလ္လိဖလာနိ စ ရောပေတွာ
ပဏ္ဏိကာနံ ဟတ္ထေ ဝိက္ကိဏန္တော ခနံ သဏ္ဌာ-
ပေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၄၈။ (-မိလိန္ဒ။၃၁၅။စရိ-
ယာ၊ဋ္ဌ။၁၈၃-၄။) (ခ) တုလန္တိ ပဏ္ဏိကာနံ
ဝိယ ဥဒကဥဗ္ဗာဟနကတုလံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၁။
ဧကံ ပဏ္ဏိကံ ဥပါသကံ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။
သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ဥပါသကော နာ-
နပ္ပကာရာနိ မူလပဏ္ဏာဒိနိ စေဝ လာဗုကုမ္ဘ-
ဏ္ဏာဒိနိ စ ဝိက္ကိဏိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၅။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၅။)

ပဏ္ဏိကဥပါသက (ပု) [ပဏ္ဏိက+ဥပါသက] ဟင်း
ရွက်သည် ဥပါသကာ၊ ဟင်းရွက် ဟင်းသီး
စိုက်ပျိုးရောင်းချ၍ အသက်မွေးသော သီ
တင်းသည်။ အထေကော ဗာရာဏသီယံ
ပဏ္ဏိကဥပါသကောတိ အတိတဝတ္ထု ပစ္စု-
ပ္ပန္နသဒိသမေဝ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၆။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၆၄-၅။)

ပဏ္ဏိကကမ္မ (န) [ပဏ္ဏိက+ကမ္မ] ဟင်းရွက်သည်
၏-အမှ-ကိစ္စ။ “အယံ ကုဋေဇိလော အတ္တ-
နော သမဏဓမ္မံ အကတွာ ပဏ္ဏိကကမ္မံ က-
ရောတိ”တိ ဥတွာ “ကိံ ကရောသိ ပဏ္ဏိ-
ကဂဟပတိကာ”တိ တံ လဇ္ဇာပေတွာ အဝန္တိ-
တွာ ဧဝ နိက္ခမိ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၈၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၄၄၈။ (-၄၅၁။)

ပဏ္ဏိကကုလ (န) [ပဏ္ဏိက+ကုလ] ဟင်းရွက်
သည် အမျိုး ။ ဗောဓိသတ္တော ပဏ္ဏိကကုလေ
နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပါပုဏိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၁။

ပဏ္ဏိကဂဟပတိက (ပု) [ပဏ္ဏိက+ဂဟပတိက]
ဟင်းရွက်သည်သူကြွယ်။ပဏ္ဏိကကမ္မကြည်။

ပဏ္ဏိကဓိတု (ထိ) [ပဏ္ဏိက+ဓိတု] ဟင်းရွက်
သည်၏ သမီး။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကာ ပဏ္ဏိ-
ကဓိတာ အဘိရူပါ ပဌမဝယေ ဌိတာ သုဇာ-
တာ နာမ ဗဒရပစ္ဆိံ သိသေ ကတွာ.... ရာဇ-
ဂံဏေန ဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀။

ပဏ္ဏိကဝုတ္တိ (ထိ) [ပဏ္ဏိက+ဝုတ္တိ] ဟင်းရွက်သည်
၏ အသက်မွေးခြင်း။ တထာ ဟိ ပဏ္ဏိက-
ဝုတ္တိံ အနုတိဋ္ဌသီတိ ဣဒံ ဝစနံ အဘာသိ။
စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၈၄။

ပဏ္ဍာ (ပု၊န) [ပ+အဟ၊ ပုဗ္ဗာပရဇ္ဇသာယမဇ္ဈေ-
ဟာဟဿ ဧတော။ .... ပုဗ္ဗဧတော.... မဇ္ဈဧတော

(ပဏှော)။ မောဂ်၂။၁၁၀။ ပ-ဥပသာရ
 နောင်လည်း အဟာကို ဟုပြုသည်။ ၎င်း၊ သျှ။
 ပုဗ္ဗ+အဟ။ မဟာဝုတ္တိနာ အက္ခရသံခိတ္တံ
 ဟောတိ.... အာစေရော = အာစရိယော....
 ပဏှော=ပုဗ္ဗဏှော။ နိရုတ္တိနာ။၃၆။ ပြာဟူ
 (ပု) ပြုတ္တု၊ ပြုထမံ ဝါ အဟး၊ ဋ္ဌံ၊ အဟူ
 ဒေဏး ဣတွမ်။ ပူရိယော။ ထောမ။ ဝါစပ္ပတိ
 နံနက် အချိန်၊ နံနက်ခင်း၊ နံနက်စောစော။
 တဿ ပဋိသုဏိတွာန၊ ပဏှော အာဂမနံ မမ။
 စရိယာ။၄၁၈။ ပဏှော အာဂမနံ မမာတိ
 ပဂေဝ မမ အာဂမနံ။ စရိယာ။၄၂၆။ ပဏှော
 ဝဇ္ဇော မဟောသမော။ ဇာ၊၁။၃၄၈။ (ယင်း
 ၏ ပြည်နိဿယ၌ “ပုဗ္ဗနေ-ကို ဗနေ-ဆို
 သည်။” ဟု မိန့်သည်။) န စတ္ထိ မောက္ခော
 မမ နိက္ကယေန၊ ဂန္ဓာန ပစ္စာဂမနာယ ပဏှော။
 ဇာ၊၁။၃၆၆။ ပဏှောတိ ပဂေယေဝ၊ သွေဝ
 ပါတရာသကာလေ ပစ္စာဂမနတ္ထာယ ပဋိညံ
 ဂဏှာဟိတိ အဓိပ္ပါယော။ ဇာ၊၄။၅။၂၅။ (-
 ဇာ၊၁။၃၉၃။ ဇာ၊၄။၅။၉၄။ ဇာ၊၄။၆။၂၃၀။)

ပဏှ ၂ (တိ) [?] နောက်သို့ လည်သော ခြေ
 ရှိသော သျှ။ (ပုဆစ်ဝင်သောသျှ။ ရွှေဥမင်၊
 သျှ။) ဝိကဋ္ဌော ဝါ ပဏှော ဝါ (သံဃာဋ္ဌော
 ဝါ၊ သိ။ သဏှော ဝါ၊ သျှ။ သဃ်ဋ္ဌော ဝါ၊
 ဝိသင်္ဂဟ။) ဥဗ္ဗဒ္ဒပိဏှိကော ဝါ။ ဝိ၊၄။၃။၃၁၂။
 ဝိသင်္ဂဟ။၁၄၄။ ပဏှောတိ ပစ္ဆတော ပရိ-
 ဝတ္တပါဒေဟိ သမန္နာဂတော၊ ယဿ စက်-
 မတော ဇာဏုကာ အန္တော ပဝိသန္တိ။ သာ
 ရတ္ထ၊၃။၂၆၅။ ပဏှောတိ ပစ္ဆတော ပရိဝတ္တ-
 နကပါဒေါ၊ ယဿ စက်မတော ဇာဏုကာ
 အန္တော ပဝိသန္တိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၂၈။ ဝိကဋ္ဌော
 ဝါပိ ပဏှော ဝါ၊ တထာ ဥဗ္ဗဒ္ဒပိဏှိကော။
 ဝိ၊နိစ္ဆယ။ ၂၅၀၉။ ပဏှော ဝါတိ ပစ္ဆတော

ပရိဝတ္တပါဒေဟိ သမန္နာဂတော၊ ယဿ
 စက်မတော ဇာဏုကာ အန္တော ပဝိသန္တိ။
 “ပန္နော”တိ စ “သဏှော”တိ စ ဧတသေဝ
 ဝေဝစနာနိ။ ဝိ၊နိစ္ဆယ။ ၄။၂၅၀၉။ (မဟာဝါ
 စလင်းဂဏှိ၊ ကမ္ဘာအေးရိုက်။ ၄၁၀-၌
 သဏှော ဝါ၊ အတွင်းသို့ စုသော ခြေဖျားရှိ
 သည်လည်း ကောင်း-ဟု အနက်ယောဇနာ၍
 “ပဏှော၊ သဏှော” ၂-ပုဒ်သာ သင့်ကြောင်း
 ဆုံးဖြတ်သည်။)

ပဏှ (ပု၊ထိ) [ပသ+တိ (ဏိ)] ။ ပုမေ တု ပဏှိ
 ပါသဏိ။ ဓာန်။၂၇၇။ ဒွယံ ပါဒဿ ပစ္ဆာ-
 ဘာဂေ ဂေါပ္ပကဿာဓောဘာဂေ။ .... ပသ
 ဗာဓနဗုဓနေသု၊ တိ၊ တဿ ဏော၊ သဿ
 ဟော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယပော၊ ဏိပစ္စယေန ဝါ
 သိဒ္ဓံ။ ဓာန်၊၄။၂၇၇။ ပဏှ+တိ။ ပဏှဿ-
 ဟာ ဟိဟိ ဏောဋ္ဌင် စ။ ....ပဏိယတိ ဝေါ-
 ဟရိယတိတိ ပဏှိ၊ ပါဒဿ ပစ္ဆာဘာဂေါ။
 ဣဒိ။၂၂၄။ (ပါ၊၄။ -သံ။ပဏှိ-ပြာ။) (၁)
 ဖနောင်၊ ခြေဖဝါးအနောင်၊ ခြေဖဝါး အပြင်
 ၏ နောက်ဖက်အစွန်း။ (၂) နောက်-အဖို့-
 အပိုင်း။ (၁) ဥက္ကဋ္ဌိကာ ဝုစ္စတိ ပဏှိယော
 ဥက္ကိပိတွာ အဂ္ဂပါဒေဟိ ဝါ၊ အဂ္ဂပါဒေ ဝါ
 ဥက္ကိပိတွာ ပဏှိဟိယေဝ ဝါ ဘူမိ ဖုသန္တဿ
 ဂမနံ ။ ဝိ၊၄။၃။၁၆၄။ ကင်္ခါ။၂၈၀။ ယ-ဘာ
 အညေသံ ဘူမိယံ ပါဒံ ဌပေန္တာနံ အဂ္ဂဇာလံ
 ဝါ ပဏှိ ဝါ ပဿံ ဝါ ပဌမံ ဖုသတိ။ ဒိ၊၄။၂။
 ၃၆။ မ၊၄။၃။၂၅၇။ ပဏှိတိ ပဏှိတလံ။ ဒိ၊၄။
 ၂။၃၆။ မ၊၄။၃။၁၇၁။ (-ကင်္ခါ။၂၂၁။ဒိ၊၄။၂။
 ၃၇။ မ၊၄။၃။၂၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၂။ စရိယာ။၄။
 ၁၂၁။ ၂၄၃။ ဇာ၊၄။၁။၇၅၊၃၄၀၊၅၁၇။ ဇာ၊၄။၂။
 ၂၂၀။ ဇာ၊၄။၅။၁၅၄၊၃၈၄၊၅၁၂။ ဝိမတိ၊၂။
 ၁၂၈။ ဒိ၊၄။၂။၃၇။ မ၊၄။၃။၁၇၂။) (၂) ပဏှိ-
 ဂါဟ-ကြည်။

ပဏှိအန္တ (ပု၊န) [ပဏှိ+အန္တ] ဖနောင်-အစွန်း-
အဖျား။ သစေ ဌိတော။ ပဏှိအန္တတော ပ-
ဌာယ .... အမတေယျဟတ္ထော “ဟတ္ထပါ-
သော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၂။ ဝိ၊သင်္ဂ-
ဟ။၁၂၇။ ပဏှိအန္တတောတိ ပသတိ ဌိတ-
ကာလေ ဝါ ဂမနကာလေ ဝါ ဘူမိံ ဖုသ-
တိတိ ပဏှိ၊ တဿ အန္တတော။ ပါစိတ်၊
ယော။၇၂-၃။ (-ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၁၃။)

ပဏှိဥပရိဘာဂ (ပု) [ပဏှိ+ဥပရိဘာဂ] ဖနောင်၊
၏-အထက်အဖို့-အထက်ပိုင်း။ ခလ္လကန္တိ
သဗ္ဗပဏှိပိဓာနစမ္ပံ၊ အပရိဂဠနတ္ထံ ပဏှိဥပ-
ရိဘာဂေ အပိဓာယ အာရောပနဗန္ဓနမတ္ထံ
ဝဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၈၃။

ပဏှိကဋ္ဌိ (န) [ပဏှိကာ+အဋ္ဌိ] ဖနောင်၊ အရိုး။
အဋ္ဌိသု ပဏှိကဋ္ဌိ ဂေါပကဋ္ဌိ ဥက္ခိပိတ္တာ
ဌိတံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅၀။ (-
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၆၊၂၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၅-၆။ ခုဒ္ဒ
က၊ဋ္ဌ၊၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၄၀။)

ပဏှိကဋ္ဌိက (န) [ပဏှိကဋ္ဌိ+က] ဖနောင်၊ အရိုး။
ဂေါပကဋ္ဌိ ပဏှိကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅၀။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၄၃၆။)

ပဏှိကပရိယန္တ (ပု) [ပဏှိကာ+ပရိယန္တ]
ဖနောင်၊စွန်း၊ ဖနောင်၊၏-အစွန်း-အဖျား။
ဖလန္တိတိ ပုပ္ဖန္တိ၊ ပဏှိကပရိယန္တာဒိသု ဝိဒါ-
လေန္တိတိ အတ္ထော။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၇၁။

ပဏှိကဗဒ္ဓ(ဗန္ဓ) (တိ) [ပဏှိကာ+ဗဒ္ဓ(ဗန္ဓ)]
ဖနောင်၊ ပိတ်၊ ဖနောင်၊ ဖုံး၊ ဖနောင်၊ကို ဖွဲ့
ချည်ကြောင်း အဖုံး။ ဩမုက္ကောတိ ပနေတ္ထ
ပဏှိကာဗဒ္ဓံ ဩမုက္ခိတ္တာ ဌိတော ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၆၈။ ဣဓ ပန ယွာယံ ပဏှိကာဗန္ဓံ ဩ-

မုဋ္ဌိတ္တာ ဌာနဝသေန “ဩမုက္ကော”တိ ဝုစ္စတိ။
ကင်္ခါ၊၂၆၆။ ပဏှိကာဗဒ္ဓန္တိ ပဏှိကာပိဓာနံ။
ကင်္ခါ၊မဟာဋီ၊၄။၃၆၁။

ပဏှိကမံသ (န) [ပဏှိကာ+မံသ] ဖနောင်၊အသား။
ပဏှိကမံသာဒိ ထူလာနံ သကလသရီရဿ
ကိသာနံ ယေဘုယျေန မံသေန ပဋိစ္ဆာဒိ-
တတ္တာ ဝုတ္တံ “တိရိယံ အညမညေန ပရိ-
စ္ဆန္တိန္တိ” ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၀၆။

ပဏှိကာ (ထိ) [ပဏှိ+ကာ+အာ။ က-အနက်
သီးခြား မရှိ။] ဖနောင်၊ ဖဝါး အနောင်၊ ခြေ
ဖဝါးအပြင်၏ နောက်ဖက် အစွန်း။ ခဉ္စောတိ
.... ပဏှိကာယ စင်္ဂမနခဉ္စော ဝါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၁၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၄။ (-သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၇။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇၀။)

ပဏှိကောဏှ (တိ) [ပဏှိ+ကောဏှ] ဖနောင်၊ ခွင်
သော၊ဖနောင်၊ဖြင့်-ခွင်-ကောက်-တို-သော၊
သူ။ အထ တေ ဣမိနာ ကာရဏေန တေသံ
တံ ကမ္မံ ဇနော ဇာနာတူတိ အန္တောဝဂ်-
ပါဒါ ဝါ ဗဟိဝဂ်ပါဒါ ဝါ ဥက္ကဋ္ဌိကပါဒါ
ဝါ အဂ္ဂကောဏှာ ဝါ ပဏှိကောဏှာ ဝါ ဘ-
ဝန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၈။ ပဏှိပဒေသေန ခဉ္စနကာ
ပဏှိကောဏှာ ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၀၉။

ပဏှိဂ္ဂါဟ (ပု) [ပဏှိ+ဂဟ+ဏှ] နောက်ပိုး-
တက်-သိပ်-လိုသော ရန်သူ။ (မင်းကစပ်ပါး
က ရန်သူမင်းသို့ ချီတက်တိုက်ခိုက် နေစဉ်
ထိုမင်းနိုင်ငံကို တိုက်ခိုက်လုယူရန် [ကြံစည်
သူ၊သူပုန်ထသူတို့ကို ယူ။အမရ၊သျ။) သတ္တု-
မဘိယုဉ္ဇမာနဿ ဝိဇိဂိသဿ သက္ကဟိ-
တာယ ယော ပဏှိ ဂဏှာတိ ပိဋိတော
ဝတ္တတိ၊ သော ပဏှိဂ္ဂါဟော။ ဓာန်၊ဋီ၊၃၄၃။
ဥဒါသိနး ပရတရး၊ ပါ၊ဋီ၊ကြာဟဿ၊ ယုတ္တတး။
အမရ၊၁၈၊၁၀။ ပါ၊ဋီ၊ကြာဟ(ပု)ပါ၊ဋီ၊၁၄၅၂ပံ

ဂဏှာတိ အဏှံ၊ဝိယောဏှံ ဧဂမိမေ၊ ပဏှိတံ
ပဒဂြဟိတံ မုဗ္ဗန္တု ညေ ဇတြော်။ ထောမ။

ပဏှိတလ (န) [ပဏှိ+တလ] ဖနောင့် အပြင်။
ပဏှိ (၁)ကြည့်။

ပဏှိပရိယန္တ (ပု) [ပဏှိ+ပရိယန္တ] ဖနောင့်-
အစွန်း-အဖျား။ အာကာသေ ဌိတဿ ပ-
ဋိဂ္ဂါဟကဿ အာသန္တကံတပါဒဂုံလဿ
ပါရိမန္တဘူတတော ပဏှိပရိယန္တဿ ဟေ-
ဌိမတလတော ပဌာယ .... ဟတ္ထပါသော
ပရိစ္ဆိန္တိတဗ္ဗောတိ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ ဝိမကိ၊၂။၃၅။

ပဏှိပိဓာန (န) [ပဏှိ+အပိဓာန] (၁) ဖနောင့်ကို
-ပိတ်-ပုံး-ခြင်း။ (၂) ဖနောင့်ကို-ပိတ်-ပုံး-
ကြောင်း(သားရေ)။ (၁၊၂။) ခလ္လကဗဒ္ဓါတိ
ပဏှိပိဓာနတ္ထံ တလေ ခလ္လကံ ဗန္ဓိတွာ
ကတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၆၇။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၅၅။

ပဏှိပွဒေသ (ပု) [ပဏှိ+ပဒေသ] ဖနောင့် အစိတ်
အပိုင်း၊ခန္ဓာကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော
ဖနောင့်။ ပဏှိကောဏှ-ကြည့်။

ပဏှိမတ္ထက (ပု၊န) [ပဏှိ+မတ္ထက] ဖနောင့်၏
အထက်၊ ပဏှိမတ္ထကေ ဇယံ ပတိဋ္ဌာတိ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၈။

ပဏှိလက္ခဏ (န) [ပဏှိ+လက္ခဏ] ဖနောင့်၏-
အမှတ်အသား-လက္ခဏာ။ ယထာ ပန
ပဏှိလက္ခဏံ ပရိပုဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ၊ တံ
ဗျတိရေကမုခေန ဒသေတုံ “ယထာ ဟိ”တိ
အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၂။

ပဏှိသမ္ပဿ (ပု) [ပဏှိ+သမ္ပဿ] ဖနောင့်၏-
အတွေ-အထိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန
ဘိက္ခုနီယော ပလ္လကေန နိသီဒန္တိ ပဏှိ-
သမ္ပဿ သာဒိယန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၇၅။ (-ဝဇီရ။
၅၃၉။)

ပတံ (ပု) [ပတ+အ] (၁)ကျခြင်း၊ လျောသက်-
ကျရောက်-ခြင်း။ (တိ)(၂)ကျသော၊ လျော
သက်-ကျရောက်-သော။ (၃)ကျရာ၊သက်
ဆင်း-ကျရောက်-ရာ။(၁)ဥတ္တရိတုံ အသ-
က္ကဏေယျတာယ ပတာယ အလံ ပရိ-
ယတ္တောတိ ပါတာလော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၁။(၂)
ပတံ ပတိတံ ဝိဝရိ ဝိဝတ္တယိ။ ဝဇီရ။၂၀၇။
(၃)ပတတိတ္ထ-ကြည့်။

ပတံ (ကြိ) [ပတ+အ+ဟိ။ ဟိ-ကိုချေ။] (၁)ခုန်
လော့၊ ခုန်ချလော့။ (၂)ပျံလော့၊ ပျံသန်း-
ပျံဝဲ-လော့။ (၁)ပတတိ (၈)ကြည့်။ (၂)
ပတတိ (၉)ကြည့်။

ပတင်္ဂ (ပု) [ပတန္တ+ဂမု+ကိ။ ပတ္တ+ဂမု+ကိ။
ပတန္တော ခေန္တော၊ ပတ္တေန ဝါ ဂစ္ဆတိတိ
ပတင်္ဂေါ။ အပရတြ တလောပေါ။ ဓာန်၊ဋ္ဌိ။
၆၂၄-၅။ ပတင်္ဂ (ပု) ပတင်္ဂ သင်္ဂ ဂစ္ဆတိ၊
ဂမ+ခဏ်၊ ခိစ္စ၊ သူဗျေ၊ ဇလဘော၊ ခဂေ၊
ဇာလိဘောဒေ၊ မဇ္ဇကဋ္ဌဏ္ဍေ စ။ ထောမ။]
(၁)ငှက်၊ငှက်ကောင်။ (၂)(က)နံ၊နံကောင်။
(ခ)ပိုးပရန်၊ ပိုးဖလံကောင်။ (၃) နေ။ (၄)
ပိုးစုန်းကြူး။ (၁)သကုဏော စ သကုန္တော
ဝိ၊ ပတင်္ဂေါ သကုဏီ ခွိဇော။ ဓာန်။ ၆၂၄။
(၂) (က၊ခ) သိထိလဟန နာမ ဒတ္တာ
ကဏ္ဍော ပတင်္ဂေါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၆၆။ ဒွယံ
“နံ”ဣတိ ချာတေ။ ပဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိတိ ပဋ္ဌင်္ဂေါ၊
ပတင်္ဂေါပိ။ ဓာန်၊ဋ္ဌိ။၆၄၅။ သမော် ပတင်္ဂံ
ဇလဘော၊ ခေဗျောတော ဇောတိရိဂံဏး။
အမရ။၁၅၊၂၈။ ပတင်္ဂး ဇလဘး ဒွေဋ္ဌောလ
“ဒိပဂတံဂ”ဣတိ ချာတသျ။ အမရဝိဝေ
က။ “နိဟန္တ သောယံ ဇလိတံ၊ ပတင်္ဂေါ
အရိပါဝက”န္တိ အာဒိကံ .... န ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ
သူရိယဝါစကော ပတင်္ဂသဒ္ဓေါ ဇောတိ-

ရက်ဏဝါစကောပိ ဟောတိ။ အလင်္ကာဋီ၊
သစ်။ ဂါထာ-၆၇။ (-၎င်းဋီ၊ဟောင်း။)

ပတင်မုခမဏ္ဍုက (ပု) [ပတင်+မုခ+မဏ္ဍုက] နံ
ကောင်၏ ခံတွင်းကဲ့သို့သော ခံတွင်းရှိ
သော-ဖါး-ဖါးသတ္တဝါ။ ပတင်မုခမဏ္ဍု-
ကာ နာမ ဟောန္တိ၊ တေသံ မုခသဏ္ဌာန်
မဟန္တံ၊ ဆိဒ္ဓံ အပ္ပကံ၊ တတ္ထ ပဝေသနံ နပ္ပ-
ဟောတိ၊ မုခသဏ္ဌာန် ပန ဝဏသင်္ခေပံ
ဂစ္ဆတိ။ ဝိဋ္ဌာသ။ ၂၂၄။ ကင်္ခါဋီသစ်။၁၈၃။
(-သာရတ္ထ၊၂။၁၀၆။)

ပတတိ (ကြိ) [ပတ+အ+တိ။ ပတ ဂတိယံ၊
ပတတိ၊ ပပတတိ။ ပပါတံ။ နိတိ၊ ဓာ၊၆၃။
ပဏ္ဏော ဟရိတေ စ ပတော၊ ဘူစ ဂတျံ ဒိ
စိဿရေ။ ဓာတွတ္ထ။၂၂၂။] (၁)ကျ-ကျ
ရောက်-၏။(က)လိမ့်-လည်း-လန်-လျော
-ကျ၏။ (ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-
ပြို-ကျ၏။ (ဂ)အန်-ယို-ကျ၏။ (၂) တုပ်
-ပျပ်-ဝပ်၏။ (၃)ဖြစ်၏။ (၄)ထိုင်-ထိုင်
နေ-၏။ (၅) စုစည်း၊ စုဝေး-စည်းဝေး-
၏။ (၆)သွား၏။ (၇)လှည့်လည်၏။ (၈)
ခုန်၏။ (က) ခုန်ချ၏။ (ခ) ခုန်ကျော်၏။
(၉) ပျံ၏၊ပျံသန်း-ပျံဝဲ-၏။

(၁)ကျ-ကျရောက်-၏။ အနုဇာနာမိ
ဘိက္ခဝေ ယံ ဒိယုမာနံ ပတတိ၊ တံ သာမံ
ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ ဝိ၊၄။ ၂၇၃။ ဝိ၊၄။
၁၁၂။ (-အပ၊၂။၃၁၅။ မိလိန္ဒ။ ၁၈၀-၅။
ဝိ၊၄။၂၈၂၊၃၁၄။ ဝိ၊၄။ ၇၂။ ကင်္ခါ။ ၉။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။၇၅။ ဒီ၊၄။၂။၁၆၀။ မ၊၄။၃။၄၈။
သံ၊၄။၃။ ၃၉။ သံ၊၄။၂။၁၅၆-၇။ သံ၊၄။၃။
၁၁၆။ အံ၊၄။၃။၃၄၀။ အံ၊၄။၂။၅၁။ အဘိ၊၄။
၁။၄၈။ ပဋိသံ၊၄။၂။၂၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၄။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၂၉။ ဓမ္မ၊၄။၃။၃၁၂၊၃၁၃။၂။၂၀၂

-၃။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၉။ပေတ၊၄။၄၂။ စရိ
ယာ၊၄။၂၂၀။ မဟာနိ၊၄။၅၉။ ဇာ၊၄။၁။၂၄။
ဇာ၊၄။၇။၁၄၁။)ပတန္တိ-အံ၊၁။၃၀၈။ ဥဒါနံ၊
၁၆၈။ သုတ္တနိ၊၃၁၇။ ထေရ၊၂။၃၄။ ဇာ၊၂။
၆၀-၃-၄။ပေဋကော၊၁၉၄-၆။ ဝိ၊၄။၂။၄၂။
ဝိ၊၄။၃။၃၁၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၃။ ဒီ၊၄။၂။၂၆။
မ၊၄။၁။၃၁၉။ မ၊၄။၂။၃၅။ မ၊၄။၃။၄၅။ မ၊၄။
၄။၁၂၇။ သံ၊၄။၁။၂၅၇။ သံ၊၄။၂။၂၀၄။ သံ၊
၄။၃။၆၀။အံ၊၄။၂။၁၄၂။ အံ၊၄။၃။၁၃၃။အဘိ၊
၄။၂။၄။ ပဋိသံ၊၄။၁။၆၁။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၅။
ထေရ၊၄။၁။၁၈၁-၂။ ဇာ၊၄။၅။၁၃။ ဇာ၊၄။၆။
၁၃၁-၂။ ဇာ၊၄။၇။၁၁၁-၂။ ပတာမိ-ဇာ၊၁။
၁၀၊၂၆၈။ ဓမ္မ၊၄။၁။၂၈၁။ ဇာ၊၄။၁။၂၅၀။
ဇာ၊၄။၄။၂၄၈။ ပတတု-ဓမ္မ၊၄။၁။၃၄၃။ ဥဒါ
န၊၄။၁၅၀။ အပ၊၄။၁။၇၈။ ပတေယျ-ဇာ၊၁။
၂၅၈။ ဒီ၊၄။၃။၉။ မ၊၄။၃။ ၉၈။ အဘိ၊၄။၂။
၂၃၅၊၄၁၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅၅။ ဓမ္မ၊၄။၂။၄၀။
ဇာ၊၄။၄။၂၀၆။ ဇာ၊၄။၅။၂၇၁။ ပတေ-ဇာ၊၁။
၃၆၁။ ဇာ၊၂။၅၁။ဇာ၊၄။၅။၁၉၊၂၂၅။ ပတေ-
ယျ-ထေရီ၊၄။၄၃၀။ ဇာ၊၁။၃၄၀။ ဇာ၊၂။၁၃၅။
မိလိန္ဒ။၂၇၈။ သံ၊၄။၂။၂၉၂။ ဓမ္မ၊၄။၂။၃၇။
ထေရီ၊၄။၂၈၂။ဇာ၊၄။၅။၅၀၉။ပတေယျ-ဇာ၊
၁။၂၉၅။ ဇာ၊၂။၂၇၃။ ဇာ၊၄။၄။၃၃၉။ ဇာ၊၄။
၇။၁၄၄။ ပတိ-အပ၊၂။၂၁၈။ ဇာ၊၁။၂၆၈။
သံ၊၄။၂။၂၁၀။သံ၊၄။၃။၃၉။အဘိ၊၄။၁။၃၁၁။
ပဋိသံ၊၄။၂။၂၉၇။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၁၃။ ဓမ္မ၊၄။၂။
၉၃။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၇၃။ ထေရီ၊၄။၁။၃၂။
အပ၊၄။၂။၁၀၃။ ဇာ၊၄။၁။၁၈၃။ ဇာ၊၄။၂။၆၈။
ဇာ၊၄။၄။၂၆၉။ ဇာ၊၄။၅။၂၆၂။ပတိသု-အပ၊
၂။၁၂၃။ ဝိ၊၄။၁။၅၄။ သံ၊၄။၁။၃၀၉။ ဓမ္မ၊၄။
၁။၂၇၆။ ထေရ၊၄။၁။၅၃။ အပ၊၄။၁။၈၈။
ဇာ၊၄။၁။၈၆။ ဇာ၊၄။၂။၃၁၀။ ဇာ၊၄။၄။၂၉။
ဇာ၊၄။၅။၃၉။ ဇာ၊၄။၇။၁၈၃။ ပတိသုတိ-

တေ'တံ အဝဿဇိ။ ဇာဝ။၃၂၆။ ပတ-
တေတန္တိ အဟန္တ .... ပတတူတိ ဧတံ ဝစနံ
အဝဿဇိ၊ ဂစ္ဆတိ တံ အဝေါစန္တိ အတ္ထော။
ဇာဝ္ဗ။၄။၄၂၆။

(၇) လှည့်လည်၏။ ဝဂ္ဂဿရာ ကော-
ကိလာ သမ္ပတန္တိ ။ ဝိမာန။၁၂။ သမ္ပတန္တိတိ
သမန္တတော ပတန္တိ ဝိစရန္တိ ။ ဝိမာန။၄။
၅၀-၁။

(၈) ခုန်၏။ (က) ခုန်ချ၏။ ဥမ္မတ္တ-
ကော ခိတ္တစိတ္တော ဇလိတမ္ပိ ဇာတဝေဒံ
အက္ကမတိ။ ....ပပါတေပိ ပတတိ။ မိလိန္တ။
၂၁၅။(-ဇာဝ္ဗ။၂။၃၆၆။)ပတ-ဇာဝ္ဗ။၄။၂၁၅။
ပတထ-ဇာဝ္ဗ။၃။၅။ ပတိ-ဇာဝ္ဗ။၃။၅၅၁။
ဇာဝ္ဗ။၄။၂၅၁။ ပတိဿတိ- ဝိမတိ။၁။၁၈၀။
ပတိဿာမိ- ဝိမ္ဗ။၃။၂၉၃။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၅၅။
စရိယာ။၄။၂၂၁။ ဇာဝ္ဗ။၁။၅၁၈။ ဇာဝ္ဗ။၃။
၅၁။ ဇာဝ္ဗ။၄။၂၇၀။

(ခ) ခုန်ကျော်၏။ ခုနန္တိ ဝဂ္ဂန္တိ ပတန္တိ
ဓမ္မရေ။ ဝိမာန။၉၁။ ပတန္တိတိ ကဒါစိ ပဝ-
တ္တန္တိ ၊ လဃန္တိတိ အတ္ထော။ ဝိမာန။၄။၂၅၉။
ပတာမိ-စရိယာ။၄၁၄။ စရိယာ။၄။၂၂၁။

(၉) ပျံ၏။ ပျံသန်း-ပျံဝဲ-၏။ အတုစွံ
တာတ ပတသိ(ဇာဝ။၁၄၁)တိ တွံ အညေ-
သံ ဂိဇ္ဈာနံ သီမံ အတိက္ကမိတွာ အတိ ဥစွံ
ဂစ္ဆသိ။ ဇာဝ္ဗ။၃။၂၄၀။ ပတေဝ ပတတံ
သေဋ္ဌ၊ နတ္ထိ ဗဒ္ဓေ သဟာယတာ။ ဇာဝ။
၃၂၆။ ဇာဝ္ဗ။၉၀။ပတေဝါတိ ဥပ္ပတေဝ။ ဇာဝ္ဗ။
၄။၄၂၅။ ပတေဝါတိ ဥပ္ပတာဟိယေဝ။
ဇာဝ္ဗ။၅။၃၂၈။

ပတတိတ္ထ (တိ) [ပတ+တိတ္ထ]ကျရောက်-သက်
ဆင်း-ရာ ဆိပ်ကမ်းရှိသော(နိဗ္ဗာန်)။ သဗ္ဗ-
တောပပန္တိ ဝါ ပါဌော၊ သဗ္ဗတော ပတ-
တိတ္ထန္တိ အတ္ထော။ စတ္တာရိသကမ္မဋ္ဌာနသ-
င်္ဂါတေဟိ တိတ္ထေဟိ ဩတရိတွာ အနုပ-

ဝိသိတဗ္ဗံ အမတသရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
မ၊ဋီ။၃။၂၃၈။

ပတတု (ကြိ) [ပတ+အ+တု] (၁) ကျလော့၊
ကျရောက်လော့။ (၂) သွားလော့။ (၁)
ပတတိ (၁)ကြည်။ (၂) ပတတိ(၆) ကြည်။

ပတတ္တ (န) [ပတ+တ။ ပတတ္ထ (ပု) ပတန္တံ
တြာယတေ၊ ဩ က၊ ပကိဏံ ပကေ။
ထောမ။]အတောင်၊ ငှက်တောင်။ ပတတ္တံ
ပေခုဏံ ပတ္တံ၊ ပက္ခော ပိဉ္စံ ဆဒေါ ဂရ။
ဇာန်။၆၂၇။ ပတန္တိ အနေနာတိ ပတတ္တံ။
ယဒါဒိနာ တော၊ ဒွိတ္တံ။ ဇာန်။၆၂၇။

ပတထ (ကြိ) [ပတ+အ+ထ] ခုန်-ခုန်ချ-ကုန်
လော့။ ပတတိ(၈)ကြည်။

ပတန (န) [ပတ+ယု] (၁) ကျ-ကျရောက်-
ခြင်း။ (က)လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျ
ခြင်း။ (ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-ပြို-
ကျခြင်း။ (ဂ)ချခြင်း၊ကျစေခြင်း။ (ဃ) ခုန်
ချခြင်း။ (င) ဖြတ်ခြင်း။ (၂) စုဝေး-စည်း
ဝေး-ရာ(အရပ်)။ (တိ)(၃)ကျသော၊ ကျွတ်
-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-ပြို-ကျသော။

(၁) ကျ-ကျရောက်-ခြင်း။ ဧတ္ထ စ
ပဋေဝါဏကာနံ ပတနံ ဥတွာပိ သုဒ္ဓ-
စိတ္တတာယ....ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
ဝိမ္ဗ။၃။၁၃၃။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္စ။၄၀၈။ ယော
သယံ၊ နိဿယဝသေန စ သမ္ပတ္တာနံ ၊
အသမ္ပတ္တာနဉ္စ ပဋိမုခဘာဝေါ အညမညံ
ပတနံ၊ သော ပဋိဟနနဘာဝေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ။၂။၁၀၇။ အညမညပတနံ အညမညဿ
ယောဂျဒေသေ အဝဋ္ဌာနံ။ အနု၊ဋီ၊၁။၅။ (-
ဒိ၊ဋ္ဌ။၁။၉၀။ အံ၊ဋ္ဌ။၃။၁၃၃။ အပါ၊ဋ္ဌ။၁။၂၄။
အပါ၊ဋ္ဌ။၂။၁၀၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၂၇။ ဇာဝ္ဗ။၁။၂၄။

၄၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၂၃။ မူလဋီ၊ ၁။ ၄၉။)
 (က) လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျခြင်း။
 ဂတ္တာနိ ပရိမဇ္ဇိတွာတိ ဘူမိယံ ပတနေန
 ပံသုကိတာနိ အတ္တနော သရိရာဝယဝါနိ
 အနုမဇ္ဇိတွာ။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၅။ (-စရိယာ၊ ၅။
 ၂၃၈။ ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၇၇။ ဝဇီရ၊ ၁၆၅။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၂၆၅။) (ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-
 ပြို-ကျခြင်း။ ဖလာနမိဝ ပက္ကာနံ၊ ပါ-
 တော ပတနတော ဘယံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၁။
 မဟာနိ၊ ၉၃။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃၇။ ဇာ၊ ၂။ ၁၅၉။ ဇာ၊
 ၅။ ၄၁၂၉။ ဇာ၊ ၅။ ၆၁၃၄။ (-သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂။
 ၁၈၀။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၁၆။ ဇာ၊ ၅။ ၄၁၃၀။) (ဂ)
 ချခြင်း၊ ကျစေခြင်း။ သမ္ပလိမဋ္ဌန္တိ တိဓိ-
 ကာယ သတ္တိယာ ကာယပသာဒံ ဥပ္ပါဋေ-
 တွာ ပတနဝသေန သမ္ပလိမဋ္ဌံ။ သံ၊ ၅။ ၃။
 ၅၁။ (ဃ) ခုန်ချခြင်း။ အလံ ဧတ္ထ ပတနေန၊
 အမှာကံ ရညော ဇီဝိတံ ဒါတုံ သုဟဒယာ
 အနိဝတ္တိနော ဟုတွာ ယုဇ္ဈထ။ ဇာ၊ ၅။ ၃။
 ၅။ (-အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၄။) (င)
 ဖြစ်ခြင်း။ သန္တိပါတန္တိ ပတနံ ပဝတ္တိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၃၁၁။ (၂) စုဝေး-စည်ဝေး-ရာ
 (အရပ်)။ ဣသိပတနေတိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓ-
 သင်္ခါတာနံ ဣသိနံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတ္ထာယ
 စေဝ ဥပေါသထကရဏတ္ထာယ စ အာဂန္နာ
 ပတနေ၊ သန္တိပါတဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ အံ၊
 ၅။ ၂။ ၇၉။ ဣသယော ပတန္တိ သန္တိပတန္တိ
 ဧတ္တာတိ ဣသိပတနန္တိ အာဟာ ဗုဒ္ဓ-
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓသင်္ခါတာနံ နန္တိအာဒိ။ အံ၊ ၅။ ၈၃။
 (၃) ကျသော၊ ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-
 ပြို-ကျသော။ တတ္ထ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ဇာလံ
 ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ပတနသဒိသံ ဟုတွာ
 ဥပဋ္ဌာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၆။ ပတနသဒိသန္တိ
 ပတမာနသဒိသံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၅။ (နေတ္တိ၊
 ဝိ။ ၃၃၉။)

ပတနက (တိ) [ပတန+က] (က) ကျ-ကျရောက်
 -သော။ (ခ) ကျ-ကျ ရောက်-လတ္တံ့သော။
 (က) ဟိမကာရကာ နာမ ကဒါစိ ဝသော-
 ဒကေန သဟ ပတနကာ ပါသာဏလေခါ
 ဝိယ ဃနိဘူတဥဒကဝိသေသော။ ဝိမတိ၊
 ၂။ ၃၈။ (ခ) တဉ္စေ အဝသံ ပတနကံ၊ ဟတ္ထ-
 တော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိကံ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၃၁၄။
 (-၂၇၉။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၆၇။ ဝဇီရ၊ ၁၃၀။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၁၅၂။)

ပတနကဥဒက (န) [ပတနက+ဥဒက] ကျ-ကျ
 ရောက်-လတ္တံ့သော ရေ။ ဥဒကေနာတိ
 ဥရက် အာကာသတောယေဝ ပတနက-
 ဥဒကေန။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅၂။

ပတနကဥဿာဝဓိန္န (ပု၊ န) [ပတနက+ဥဿာ-
 ဝ+ဓိန္န] ကျ-ကျရောက်-လတ္တံ့သော ဆီး
 နင်းပေါက်။ ဧကေ ဒေဝဟိမသမယေ
 ပတနကဥဿာဝဓိန္န နာမ။ စရိယာ၊ ၅။
 ၁၇၇။ (-ဇာ၊ ၅။ ၄၁၂၂။)

ပတနကသဘာဝ (တိ) [ပတနက+သဘာဝ] ကျ-
 ကျရောက်-လတ္တံ့သော သဘောရှိသော။
 မုတ္တမတ္တေ အဋ္ဌတွာ ပတနကသဘာဝတ္တာ
 “မုတ္တေ ပါရာဇိက”န္တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
 ၁၄၀။

ပတနကာလ (ပု) [ပတန+ကာလ] (က) ကျရာ
 အခါ။ (ခ) လိမ့်-လည်း- လန်-လျော-
 ကျရာ အခါ။ (ဂ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-
 ပြို-ကျရာ အခါ။ (က) အန္တရဋ္ဌကေ ဟိမ-
 ပါတသမယေတိ .... အဋ္ဌဒိဝသပရိမာဏေ
 ဟိမဿ ပတနကာလေ။ ဥဒါန၊ ၅။ ၆၇။ (-
 ဇာ၊ ၅။ ၅။ ၁၅၂၊ ၂၉၃။) (ခ) ရုက္ခဿ ဘူမိယံ
 ပတနကာလော ဝိယ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၉၃။ (ဂ)

အဗ္ဗပက္ကဿ ဝဏ္ဏတော မုစ္ဆိတွာ ကဏ္ဏ-
သက္ခလိ ပုဉ္ဇမာနဿ ပတနကာလော ဝိယ
အာရမ္မဏဿ ပသာဒဃဋ္ဌနကာလော။
အဘိဋ္ဌာ၁။၃၁၁။ (-ဒိဋ္ဌိ၃။၅၈။)

ပတနက္ခဏ (ပု) [ပတန+ခဏ] ကျ-လည်းကျ-
ရာ အခါ။ တဿာပိ အနာပတ္တိ ပတန-
ဏ္ဍဏေ အဝိသယတ္တာ။ ဝိမတိ၁။၁၆၂။

ပတနဂဝေသီ (တိ) [ပတန+ဂဝေသီ] ကျ-လျော
ကျ-ခြင်းကို-ရှာမှီး-ရှာဖွေ-လေ့ရှိ သော၊
သူ။ ဂဠိတမေသီတိ ပတနဂဝေသီ။ မဟာ
နိဋ္ဌ။၂၄၇။

ပတနဋ္ဌ (ပု) [ပတ+အတ္ထ] ကျ-ကြွေကျ-သည်
၏အဖြစ်ဟူသော-အနက်သဘော။ ပလိ-
ဘဉ္ဇနဋ္ဌေနာတိ အဝဿံ ပတနဋ္ဌေန။ ဝိမ
တိ၂။၄၈။

ပတနဋ္ဌာန(န) [ပတန+ဋ္ဌာန] ကျရာအရပ်။ (က)
ကျရောက်ရာအရပ်။(ခ)စုဝေး-စည်ဝေး-
ရာအရပ်။ (က)ယထာ တရုဏမနဿာ....
လေ့ရှိ ခိပန္တိ။ ဧဝံ ခိတ္တဿ လေ့ရှိသ
ပတနဋ္ဌာနံ။ ဝိဋ္ဌာ၁။၂၅၉။ (-ကင်္ခါ။၁၁၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၁။၆၉။) (ခ) ဣသိပတနေတိ....
ဣသိတိ ဝေါဟရိတာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပ-
တနဋ္ဌာနေ။ နေတ္ထိဝိ။၇၆။

ပတနဋ္ဌာနဗ္ဗန္တရ (န) [ပတနဋ္ဌာန+အဗ္ဗန္တရ] ကျ-
ကျရောက်-ရာအရပ်၏အတွင်း။ ယထာ
တရုဏမနဿာ....လေ့ရှိ ခိပန္တိ။ဧဝံ ခိတ္တ-
ဿ လေ့ရှိသ ပတနဋ္ဌာနဗ္ဗန္တရံ ဂါမော
နာမ။ ကင်္ခါ။၁၁၅။(-ဝိသုဒ္ဓိ၁။၆၉။)

ပတနတ္ထ (ပု) [ပတန+အတ္ထ] ကျ-ကျရောက်-
ခြင်းဟူသော အကျိုး။ ရာဇပုရိသာနံ အည-
ဝိဟိတဘာဝံ ပဿိတွာ အန္တော ဌိတောဝ

ဗဟိ ပတဋ္ဌာနတ္ထာယ ခိပတိ။ ဝိဋ္ဌာ၁။၃၁၄။
(- ဇာဋ္ဌာ၄။၃၄၅။)

ပတနဒုက္ခ (န) [ပတန+ဒုက္ခ] ကျ-ကျရောက်-
ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဆင်းရဲ။ ပပါတံ
ပတနဒုက္ခသဒိသန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ "ဇာတိ-
အာဒိပပါတဒုက္ခန္တိ။ အနုဋ္ဌိ၂။၁၀၆။

ပတနန္တ (တိ) [ပတန+အန္တ] ကျ-ကျရောက်-
ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိသော။ သဗ္ဗေ ခယန္တာ
နိစယာ။ ပတနန္တာ သမုဿယာ။ နေတ္ထိ။
၁၂၅။ သဗ္ဗေ သမုဿယာ ဓမ္မာ ပတနန္တာ
ပတနပရိယောသာနာ။ နေတ္ထိဝိ။၃၀၀။

ပတနပရိယောသာန (တိ) [ပတန+ပရိယော-
သာန] ကျ-ကျရောက်-ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ
သော။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတနပစ္စယ (ပု) [ပတန+ပစ္စယ] ကျ-ကျရောက်
-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။ ဩပါတေ
ပတနပစ္စယာ ဥပ္ပန္နရောဂေန ဂိလာနဿေဝ
အညော ရောဂေါ ဥပ္ပဇတိ။ ဝိဋ္ဌာ၂။၅၃။
(-ဝိမတိ၁။၂၃၁။)

ပတနပုဋိဗဒ္ဓ (တိ) [ပတန+ပုဋိဗဒ္ဓ] ကျ-ကြွေကျ-
ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော။ ပတနပုဋိဗဒ္ဓါနိ
တာနိ ရုက္ခဗလာနိ။ မိလိန္ဒ။၁၁၃။

ပတနပဟောနက (တိ) [ပတန+ပဟောနက] ကျ
-ကျရောက်-ခြင်းငှါ- လောက်-ဆံ-သော။
တဿ ကိရ သဋ္ဌိယာ အယောက္ကဋ္ဌသ-
ဟဿာနံ ပတနပဟောနကံ မဟန္တံ ပဗ္ဗ-
တက္ကဋ္ဌပမာဏံ သီသံ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပေတ။၄။
၂၆၇။

ပတနဘယ (န) [ပတန+ဘယ] (က)ကျ-ပြိုကျ
-ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။ (ခ)ကျ-လိမ်ကျ-

ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။ (က) တေ ဘိက္ခု
ဘိတာ သံဝိဂ္ဂါ ပါသာဒဿ ပတနဘယေန
တတော နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သမိပေ
အဋ္ဌသု။ ထေရဂ္ဃုပ္ပ။ ၄၉၆။ (ခ) သော ဟိ
ရုက္ခသာဓတော ပတနဘယာ အဘိက္ခဏံ
ဥဗ္ဗိလတိ စ သုပတိ စ။ ဝဇီရ။ ၁၇၇။

ပတနရူပ (န) [ပတန+ရူပ] ကျ-ကျရောက်-ရာ
အခါ၌ ဖြစ်သော-ရုပ်ပုံ-သဏ္ဌာန်။ အန-
ဒ္ဓိဿ ဓတေ ဩပါတေ ယက္ခရူပေန ဝါ
ပေတရူပေန ဝါ ပတတိ၊ တိရစ္ဆာနရူပေန
မရတိ၊ ပတနရူပံ ပမာဏံ။ ဝိ၊ ၄၂။ ၅၄။ (-
ဝဇီရ။ ၁၆၆၊ ၁၈၄။ သာရတ္ထုပ္ပ။ ၂၆၈။ ဝိမတိ၊
၁။ ၂၃၁။)

ပတနသဘာဝ (တိ) [ပတန+သဘာဝ] ကျ-
လျှောက်-ခြင်း သဘောရှိသော။ သရသေ-
နေဝ ပတနသဘာဝဿ အန္တရာ ဧဝ
အတိပါတနံ အတိပါတော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၂၁၇။ သာရတ္ထုပ္ပ။ ၂၅၆။ သာရတ္ထု၊ ၂၁။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၄။ ဒိ၊ ၆။ ၁၁၁။ မ၊ ၆။ ၁။ ၃၀၀။
မူလဋီ၊ ၁။ ၈၀။ ဧတေ စ ဥစ္စတရာ ဟောန္တိ
ပတ္တေဟိ သဟ ပတနသဘာဝါ။ ဝိမတိ၊ ၂။
၂၃၁။ (-သိ၊ ၆။ ၁၁၁။ ၁၂၀၊ ၁၂၁။ မ၊ ၆။ ၁။
၂၈၉။)

ပတနသမယ (ပု) [ပတန+သမယ] ကျ-ကျ
ရောက်-ရာ အခါ။ ဟိမပါတသမယောတိ
ဟိမဿ ပတနသမယော။ အံ၊ ၄၂။ ၁၁၆။

ပတနသီလ (တိ) [ပတန+သီလ] ကျ-ကျရောက်
-ခြင်း အလေ့ရှိသော၊ သူ။ ဗဟုက္ခတ္တံ အပါ-
ယေသု ပတနသီလောတိ ပါတိ။ ပုထု-
ဇ္ဇနော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၀၂။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၉၀။
သာရတ္ထုပ္ပ။ ၅၉။ မ၊ ၆။ ၁။ ၂၅၇။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၃၅။

အံ၊ ၆။ ၃။ ၂၇၁။ အနု၊ ၂။ ၁၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။
၃၉။

ပတနကာရပုတ္တ (တိ) [ပတန+အာကာရ+ပုတ္တ]
ပြုတ်-ကြွေ-ကျခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ
သို့ ရောက်သော။ အက္ခိနိ ပတနကာရ-
ပုတ္တာနိ အဟေသု။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၀။ ဒန္တာ
ပနဿ ပတနကာရပုတ္တာ ဇာတာ။ ဇာ၊
၄။ ၂။ ၁၄၁။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၅။)

ပတန (တိ) [ပ+တန+ဥ] ကျ-ပါး-သော၊ မစိပ်
-မပျစ်-သော။ အမ္မာယ ပတန ကေသာ၊
ဝိစရန္တာ ဗြဟ္မာဝနေ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၆၉။ ပတန
ကေသာတိ ဒေဝ အမ္မာယ မေ မဟာဝနေ
ဝိစရန္တိယာ တေ ဘမရပတ္တဝဏ္ဏာ ကာဠု-
ကေသာ ရုက္ခသာခါဒိဟိ ဝိလုတ္တာ ပတန
ဇာတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၆၇။ (-ဒိ၊ ၆။ ၁။ ၂၄၃။)

ပတနပွတန (န) [ပတန+ဥပတန] (က) ကျခြင်း၊
တက်ခြင်း၊ ကျရောက်ခြင်း၊ ပျံ့တက်ခြင်း။
(ခ) ကျရာ၊ တက်ရာ၊ သက်ဆင်းရာ၊
ပျံ့တက်ရာ (အရပ်)။ (က) ဝိတိပတန္တိတိ
သရိရံ ဗိမောနာ ပတနပွတနံ ကရေန္တိ။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၆။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၄၃။) (ခ)
ဣသိပတနေ မိဂဒါယေတိ ဣသိနံ ပတ-
နပွတနဝသေန ဧဝံ လဒ္ဓနာမေ မိဂါနံ
အဘယဒါနဝသေန ဒိန္နတ္တာ မိဂဒါယသ-
ခါတေ အာရာမေ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၇။ ဣသိနံ
ပတနပွတနဝသေန ဩသိဒနဥပတနဋ္ဌာ-
နဝသေန ဧဝံ ဣသိပတနန္တိ လဒ္ဓနာမေ။
သံ၊ ၆။ ၂။ ၅၄၀။ (-ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၄။)

ပတနပွတနဝါရ (ပု) [ပတနပွတန+ဝါရ] ကျ
ရောက်ခြင်း၊ ပျံ့တက်ခြင်း-အလှည့်-အ
ကြိမ်။ ကေစိ ဟတ္ထေန ဥဒကေ ခိတ္တာယ

ကထလာယ ပတနပ္ပပတနဝါရေသု ဒုက္ခ-
ဋ္ဌန္တိ ဝဒန္တိ။ ဝိဇ္ဇာ၁၂၁၂။ ပတနပ္ပတနဝါ-
ရေသုတိ ဥဒကဿ ဥပရိတလေ မဏ္ဍုက-
ဂတိယာ ပတနပ္ပတနဝသေန ဂမနတ္ထံ
ခိတ္တာယ ဧကိဿာ ကထလာယ ဝသေန
ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၁၂၄၃။

ပတနောကာသ (ပု) [ပတန+သြကာသ] ကျ-
ကျရောက်-ရာ အရပ်။ ဝိဟာရဿ ဟိ
ပတနဿ အယံ ပတနောကာသော။ ဝိဇ္ဇာ
၃၁၅၁။ (-သာရတ္ထာ၃၂၂။ ဝိမတိ၁၂၁၆၂။)

ပတန (ပု၊ ထိ) [ပတ+အ+အနန္တ။ ထိ-၌ ပတနိ။
ဝက္ကင်္ဂေါ ပတ္တယာနော စ၊ ပတနော နိဋ္ဌဇော
ဘဝေ။ ဓာန်၊ ၆၂၅။ ပတတိ ပတနော ဝိယ
အာကာသတော ဟောတိတိ ပတနော။
ဓာန်၊ ၆၂၅။ (ပတတ်-သံ)] (၁) ငှက်၊ ငှက်
သတ္တဝါ။ (တိ) (၂) ကျ-ကျရောက်-သော။
(က) လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျသော။
(ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-ပြို-ကျသော။
(ဂ) ခုန်ချသော၊ သူ။

(၁) ငှက်၊ ငှက်သတ္တဝါ။ ကာကောလာ
ကာကသံဃာ စ၊ မယဉ္ဇ ပတတံ ဝရာ။ ဇာ
၁။ ၁၃၉။ ပတတံ ဝရာတိ ပက္ခိနံ သေဋ္ဌာ။
ဇာ၊ ၁၃၉။ ၂၃၂။ (-ဇာ၊ ၁၂၃၆။ ဇာ၊ ၂၉၀-
၁၂၂၄။ ဇာ၊ ၁၄၄၄၅။ ဇာ၊ ၁၅၂၈၂-၄။
ဇာ၊ ၁၇၂၆။) (၂) ကျ-ကျရောက်-သော။
ပုရိသော ပုရိသံ နရကပပါတံ ပတနံ ကေ-
သေသု ဂဟေတွာ။ ဒီ၊ ၁၂၂၁။ အတ္တာန-
မနသောစေယျ၊ ယဒါ မစ္စုဝသံ ပတံ။
ဇာ၊ ၁၁၀၇။ မစ္စုဝသံ ပတနိ ဧဝံ သန္တေ
နိစ္စံ မစ္စုဝသံ ပတနံ ဂစ္ဆန္တံ အတ္တာနမေဝ
အနသောစေယျ။ ဇာ၊ ၁၃၈၈။ (-မိလိန္ဒ။
၁၂၉။ ဝိဇ္ဇာ၃၁၅၁။ ကင်္ခါ၊ ၂၃၀။ ဒီ၊ ၁၁၇၄။

ဒီ၊ ၁၂၁၃၀။ မ၊ ၁၃၂၆။ သံ၊ ၁၂၁၃၆၊
၂၅၄။ အံ၊ ၁၁၂၆။ အံ၊ ၁၃၄၅။ အဘိ၊
၁၁၁၄၃။ အဘိ၊ ၁၂၂၂၂၃၂။ အဘိ၊ ၁၃၃။
၃၇။ ပဋိသံ၊ ၁၁၂၀၆။ ပဋိသံ၊ ၁၂၂၀၈။
၂၉၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၄၉။ ဓမ္မ၊ ၁၂၁၃။ သုတ္တနိ၊
၁၁၁၃။ ပေတ၊ ၁၂၆၇။ စရိယာ၊ ၁၄၆။
၂၄၂။ မဟာနိ၊ ၁၃၉၇။ ဇာ၊ ၁၁၄၃၉။ ဇာ၊
၁၄၄၃၄၉။ ဇာ၊ ၁၅၁၅၃၂၉၃၂၃၈၄။ ဇာ၊
၆၁၃၉၇။) ပါသာဏတော ပပဋိကာ ဘိဇ္ဇိ-
တွာ ယေနဝါ တေနဝါ ပတနိ ဘဂဝတော
ပါဒေ ပတိတာ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၇၉။ (-ဒီ၊ ၁၂၂
၁၀၁။ မ၊ ၁၁၃၀။ အံ၊ ၁၃၁၆၄။ ပဋိသံ၊
၁၁၁၀၅။ စူဠနိ၊ ၁၅၄။ အံ၊ ၁၂၁၃။ အနုဋီ၊
၂၁၄၄။) (က) လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-
ကျသော။ ပဗ္ဗတာ ပတနော ဝိယ ....
ဟောတိ။ ဝိဇ္ဇာ၊ ၁၀၈။ အံ၊ ၁၃၇၃။ ပတ-
တော- ဒီ၊ ၁၁၁၁၄။ ပတတံ- ဇာ၊ ၁၁၁၂။
မိလိန္ဒ၊ ၃၅၂၀၅။ ဝိဇ္ဇာ၊ ၂၆၅၂၃၀၀-၃။
ဝိသင်္ဂဟ၊ ၃၃၃။ အဘိ၊ ၁၁၁၆၄။ ဇာ၊ ၁၄၄။
၁၅၉။ ဇာ၊ ၁၅၄၃၈-၉။ သီ၊ ၁၁၁၁၁။
၄၆၀။ (ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-ပြို-
ကျသော။ အညသ္မာ ဝါ ပန ဖလရက္ခာ
ဖလာနိ ပတနာနိ အာမာနိ ပက္ကာနိ ဇာတိ။
မိလိန္ဒ၊ ၂၉၀။ (-အံ၊ ၁၁၂၇၂။ ဓမ္မ၊ ၁၁။
၃၆၉။ သုတ္တနိ၊ ၁၁၁၄။ ထေရီ၊ ၁၃၆။ ဇာ၊
၁၁၁၃၉။ ဇာ၊ ၁၃၂၄၄။) (ဂ) ခုန်ချသော၊
သူ။ ဣမသ္မိ သာဠကေ ပတာတိ အာဟံ-
သု။ သော ပတနော စတုန္နမ္ပိ အန္တရေ
သာဠကမဇ္ဈေ ပတိ။ ဇာ၊ ၁၄၄၂၅၁။

ပတနိ (ကြိ) [ပတ+အ+အနိ] (၁) ကျကုန်၏၊
ကျရောက်ကုန်၏။ (က) လိမ့်-လည်း-လန်-
-လျော-ကျကုန်၏။ (ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-
-ပြုတ်-ပြို-ကျကုန်၏။ (၂) ထိုင်-ထိုင်နေ-
-ကုန်၏။ (၃) လှည့်-လည်ကုန်၏။ (၄) ခုန်

ကျော်ကုန်၏။ (၁)ပတတိ(၁)ကြည်။ (၂)
ပတတိ(၄)ကြည်။ (၃)ပတတိ(၇)ကြည်။
(၄)ပတတိ(၈)(ခ)ကြည်။

ပတနီ (ထိ) [ပတနီ+ဤ] ကျ-ကျရောက်-
သော(မိန်းမ)။ ပတနီ(၁)ကြည်။

ပတပတ္တ (တိ) [ပတ+ပတ္တ] ကြွေကျသော အရွက်
ရှိသော။ ကေသရံ ဩဂတံ ဒိသ္မာ၊ ပတပတ္တံ
သမုဋ္ဌိတံ။ အပါ။ ၂၅၀။

ပတပန္န (တိ) [ပ+တပ+အ+အန္တ] အလွန်-ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-သော။ ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ
မာသေ၊ ပတပန္နေ ဒိဝကံရေ။ ဝိမာနံ ၁၀၇၊
ပတပန္နေတိ အတိဝိယ ဒိပုန္နေ၊ သဗ္ဗသော
ဥဏှံ ဝိဿဇေန္တေတိ အတ္ထော။ ဝိမာနံ ၅။
၂၈၈။

ပတမတိ (ကြိ) [ပ+တမ+အ+တိ။ တဗ္ဗော
တဗ္ဗော စ ဂတိယံ၊ တမော ခေဒေ ဒိဘူ
ဒိတု။ ဣတ္ထယံ စုဘူ ဘူသနောဘူတု သင်္ကာ
ပိယကံရေ။ ဓာတွတ္ထံ ၁၅၈။] အလွန်ပင်ပန်း
၏။ အလွန်ပင်ပန်း၍ သေ၏။ ပုရိသော ဥ-
ဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဝဇ္ဇကံ ဂါဠံ ဂဏေယျ၊
သော တတ္ထေဝ ပတမေယျ။ မ၊ ၃။ ၁၉၇။
ပတမေယျာတိ မရေယျ။ မ၊ ၄။ ၁၄၈။ ပ-
တမေယျာတိ အတိ ဝိယ ခိန္တံ ဘဝေယျ။
မ၊ ၆။ ၃။ ၃၅၁။

ပတမာန (တိ) [ပတ+အ+မာန] (၁)ကျ-ကျ
ရောက်-သော။ (က)လိမ့်-လည်း-လန်-
လျော-ကျသော။ (ခ)ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-
ပြုတ်-ပြို-ကျသော။ (၂)ခုန်-ခုန်ချ-ထိုးချ-
သော။ (၁) ဒိသ္မာ ဇနံ ပတမာနံ ဝိဒုဂ္ဂေ။
ဇာ၊ ၂။ ၁၈၇။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၃၂။ ဘဒြော အသော
အတ္တနိ ပတမာနံ ကသံ အပဟရတိ။ ဓမ္မ၊

၄။ ၂။ ၅၄။ (-မိလိန္ဒ။ ၁၀၈၊ ၁၈၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
၂၈၅။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၈၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၁၈။ မ၊ ၄။ ၁။
၃၁၉။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၇။ ၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၃။
သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၆။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၁၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၂၂၊ ၂၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၄။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၁၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂။ ထေရီ၊
၄။ ၂။ ၉၀။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၊ ၁၃၂-၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
၁၀။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၊ ၂၅၀၊ ၄၁၀။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။
ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂။ ၉၀။) (က) သာ တသ္မိံ ခဏေ
နိဝတ္ထဝတ္ထမ္ပိ ပတမာနံ န သဉ္ဇာနိ။ ထေရီ၊
၄။ ၁။ ၁၃။ (ခ)ပဗ္ဗတေ ပတမာနေ သဟေဝ
ပတေယျ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၉၈။ (၂)ပဗ္ဗတံ အဘိရ-
ဟိတွာ ပပါတပသေ ပတမာနော ပိတု
နဠကာရဿ ပိဋိယံ ပတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၄။
(-ဇာ၊ ၁။ ၄၄။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၅၄။)

ပတမေယျ (ကြိ) [ပ+တမ+အ+ဇယျ] အလွန်
ပင်ပန်းရာ၏။ အလွန်ပင်ပန်း၍ သေရာ၏။
ပတမတိ-ကြည်။

ပတရ (ပု) [ပ+ဒရ+အ။ ဒ-ကို တ-ပြု။ ပြဒရ
(ပု) ပြ +ဒ +အပ်၊ ဝိဒါရဏေ၊ ဘဂေ၊
ယောနိရောဂဘောဒေ စ။ ထောမ။ ပြဒရာ
ဘင်္ဂနာရိရက်၊ ဗာဏာ အသား ကဗာ အပိ။
အမရ။ ၂။ ၃၁၆၄။] အပေါက်အကြား၊ တွင်း။
အာသိဝိသော တာတ ပဟူတတေဇော၊
ယော တံ အဒံသိ ပတရာ ဥဒိစ္စ။ .... ပ-
တရာတိ ပဒရာ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဠော။
စရိယာ၊ ၄။ ၂။ ၃၉။ (ယင်း၏ မှီရာ ပါဠိ၊ အဋ္ဌ
ကထာတို့၌ ပါဠိအမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက် ရှိ
သည်။ ယော တံ အဒံသိ သစရာ(ဗိလရာ၊
သိ။ ဗိဠာရာ၊ သျာ။ ပတရာ၊ ဣ) ဥဒိစ္စ။
ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၀၉။ ဗိလရာတိ ဝိဝရာ (ပတရာတိ
ပဒရာ၊ ဣ။ သစရာတိ ဝိစရာ၊ က)၊ အယ-
မေဝ ဝါ ပါဠော။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၂။)

ပတရတိ (ကြိ) [ပ+တရ+အ+တိ။] (၁) (က) ကူး-ကူးမြောက်-၏။ (ခ) အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-၏။ (ဂ) ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူး၏။ (၂) ဝေ-ဖြာ-တက်၏။ (၃) အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-၏။

(၁)(က) ကူး-ကူးမြောက်-၏။ အသဇ္ဇ-မာနော ပတရေယျမိဒ္ဓိယာ။ ထေရ။ ၃၅၅။ (-ထေရ။ ၅၂။ ၄၆၀-၈-၉။) (ခ) အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-၏။ တံ ဝိသတ္တိ-ကံ သတော တရတိ ဥတ္တရတိ ပတရတိ သမတိက္ကမတိ ဝိကိဝတ္တတိ။ မဟာနိ။ ၈။ (-မဟာနိ။ ၄၅။) ဧဝံ ကထံ တရန္တိ ဥတ္တရန္တိ ပတရန္တိ သမတိက္ကမန္တိ ဝိတိဝတ္တန္တိ။ စူဠနိ။ ၇၂။ ပတရန္တိတိ တမေဝ နိရဝသေ-သပ္ပဟာနဝသေန တတိယမဂ္ဂေန ဝိသေ-သေန တရန္တိ။ စူဠနိ။ ၂၀။ (-မဟာနိ။ ၇၀။) ပတရဿ-စူဠနိ။ ၁၀၄။ ပတရေယျ-မဟာနိ။ ၁၅။ စူဠနိ။ ၇၆-၈။ ပတရေယျာသိ-စူဠနိ။ ၁၈၇။ ပတရေယျ-စူဠနိ။ ၁၀၃၊ ၁၂၇။ ပတရိ-မဟာနိ။ ၃၃၃။ စူဠနိ။ ၆၁၊ ၈၉၊ ၁၂၀။ ပတရိဿ-စူဠနိ။ ၅၄၊ ၁၁၆-၈။ (ဂ) ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူး၏။ ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဧကစ္စော ဥဗ္ဗုဒ္ဓိတွာ ပတရတိ။ အံ။ ၂။ ၄၀၃။ ပတရတိတိ ဂန္ထဗ္ဗဒိသာဘိမုခေါ တရတိ နာမ။ အံ။ ၄။ ၁၄၈။ (-အဘိ။ ပ။ ၁၁၂၊ ၁၈၂။ အဘိ။ က။ ၄၂၅။ အဘိ။ ဌ။ ၁၂။ ၁၀၂။ အံ။ ၄။ ၁၅၄-၅။) ပတရိ-အဘိ။ ဌ။ ၁၂။ ၁၀၂။ (၂) ဝေ-ဖြာ-တက်၏။ အပိ န တံ မဟာရာဇေ ဥဒကံ .... ဥတ္တရတိ ပတရတိ ဖေဏမာလိ ဟောတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၅၂။ (၃) အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-၏။ တဿူပရောဓံ ပရိသကံ-မာနော၊ ပတာရယံ မူလဝဓာယ မိရော။ ဇာ။ ၁။ ၁၃၃။ ပတာရယံတိ ပတရတိ ဝါယ-မတိ။ ဇာ။ ၄။ ၁၂၉၆။

ပတရန္တ (တိ) [ပ+တရ+အ+အန္တိ] ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူးသော၊ သူ။ ပတရိတပုရိသော ဝိယ ကိလေသတနတာယ ပတရန္တော သ-ကဒါဂါမိ။ အဘိ။ ဌ။ ၁၂။ ၁၀၂။ (-အံ။ ၄။ ၁၅၅။)

ပတရန္တပုရိသ (ပု) [ပတရန္တ+ပုရိသ] ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူးသော ယောကျ်ား။ ပတရန္တပုရိသော ဝိယ ကိလေသကာမာ-ဝဇ္ဇတာယ ပတရန္တော သကဒါဂါမိ။ အံ။ ၄။ ၁၅၅။

ပတရန္တိ (ကြိ) [ပ+တရ+အ+အန္တိ] အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-ကုန်၏။ ပတရတိ (၁၊ ခ) ကြည့်။

ပတရဿ (ကြိ) [ပ+တရ+အ+ဿ] အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-လော့။ ပတရတိ (၁၊ ခ) ကြည့်။

ပတရိဿ (ကြိ) [ပ+တရ+ဉ်] အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-ကုန်ပြီ။ ပတရတိ (၁၊ ခ) ကြည့်။

ပတရိ (ကြိ) [ပ+တရ+ဤ] (၁) အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-ပြီ။ (၂) ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူးပြီး။ ပတရတိ (၁၊ ခ၊ ဂ) ကြည့်။

ပတရိတ (တိ) [ပ+တရ+တ] ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူးသော၊ သူ။ ပတရန္တ-ကြည့်။

ပတရိတပုရိသ (ပု) [ပတရိတ+ပုရိသ] ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူးသော ယောကျ်ား။ ပတရန္တ-ကြည့်။

ပတရိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပ+တရ+တွာ] ရှေးရှု-ဖြောင့်-ဖြောင့်-ကူး၍။ ဥဋ္ဌာယ ဝိလော-ကေတွာ ပတရိတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ပတိ-ဌာပတ္တော နာမ ဟောတိ။ အံ။ ၄။ ၁၄၈။ အဘိ။ ဌ။ ၁၂။ ၁၀၂။

ပတရေယျ (ကြိ) [ပ+တရ+အ+ယျ] (၁)ကူး-
ကူးမြောက်-ရာ၏။ (၂) အထူးသဖြင့်-ကူး-
-ကူးမြောက်-ရာ၏။ ပတရတိ (၁၊က၊ခ)
ကြည်။

ပတရေယျ (ကြိ) [ပ+တရ+အ+ယျ] အထူးသ
ဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-ရာ၏။ ပတရတိ
(၁၊ခ)ကြည်။

ပတရေယျသိ (ကြိ) [ပ+တရ+အ+ယျသိ]
အထူးသဖြင့်-ကူး-ကူးမြောက်-ရာ၏။ ပ-
တရတိ (၁၊ခ)ကြည်။

ပတသိ (ကြိ) [ပတ+အ+သိ] ပျံ၏။ ပျံသန်း-
ပျံဝဲ-၏။ ပတတိ (၉)ကြည်။

ပတာပ (ပု) [ပ+တပ+ဏ] ပဘာဝေါ ဒဏ္ဍဇော
တေဇော၊ ပတာပေါပိစ ကောသဇော။ ဓာန်၊
၃၅၁။ ပတပန္နိ တေဇသိနော ဘဝန္တုနေ-
နာတိ ပတာပေါ၊ ဇော။ ဓာန်၊ ၃၅၁။
(ပြတာပ-သံ) (၁)ပူ-ပူလောင်-ခြင်း (၂)
ထွန်းလင်း-တောက်ပ-ခြင်း။ (၃) (ဥစ္စာ
အင်အား၊ ဒဏ်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော)
အစွမ်း၊ သတ္တိ၊ တန်ခိုး၊ အာနုဘော် (ပဘု
သတ္တိ)။ (၁) ယထာ နာမ ဝိတစ္ဆိကောပိ
အင်္ဂါရော နေဝ တာဝ သန္တိသီဒတိ ပတာပံ
ကရောတိယေဝ။ သံ၊ ၄၁၂။ ၁၇၈။ (၂)အောက်
ပုဒ်ကြည့်။ (၃) ပတာပေန ဝဏ္ဏေန ဥတ္တရိ-
တရော။ ဝိမာန။ ၅၇။ ပတာပေနာတိ တေဇ-
သာ အာနုဘာဝေန။ ဝိမာန၊ ၄၁၆၄။ (-
သိ၊ ၄၁၆၊ ၂။ ၂၃၈။ ဒိ၊ ၄၁၂။ ၁၂၂။)

ပတာပကရ (တိ) [ပတာပ+ကရ+အ] ထွန်းလင်း-
-တောက်ပ-ခြင်းကိုပြုတတ်သော။ ဥဇ္ဇော-
တကရောတိ ပတာပကရော။ စူဠနိ၊ ၄၈၄။

ပတာပန (ပု) [ပ+တပ+ဏ+ယု] ပတာပနော

အဝိစိတ္တိ၊ သဃိတော တာပနော ဣတိ။
ဓာန်၊ ၆၅၇။ ဘုသံ တပန္နိ အသ္မိ ပတာပ-
နော။ ဓာန်၊ ၆၅၇။ (ပြတာပနော-သံ)။
(၁) ပတာပနငရဲ၊ မဟာတာပနငရဲ။ (ယင်း
ငရဲကား မဟာပထဝီမြေကြီးအတွင်း တည်
ရှိသော ငရဲကြီး စ-ထပ်တွင် ခုနစ်ခုမြောက်
အောက်၌ တည်ရှိသော ငရဲကြီး ဖြစ်သည်၊
ထိုငရဲ၌ကျရောက် လာသူ ငရဲသားတို့ကို
လွန်စွာ ပူလောင်စေတတ်၊ နှိပ်စက်တတ်
သောကြောင့် ပတာပန (မဟာတာပန) ဟု
ခေါ်သည်။) (တိ) (၂) ပူပန်စေ-နှိပ်စက်-ဖိစီး-
-တတ်သောသူ။ (၃) ထွန်းလင်း-တောက်ပ-
-စေတတ်သော (မဂ်တရား)။ (၁) အထာ-
ပရော မဟာဝီရိ၊ တာပနောစ ပတာပနော။
ဇော၊ ၂။ ၆၀။ အတိဝိယ တာပေတိတိ ပတာ-
ပနော။ ဇော၊ ၅။ ၂၈၉။ မဟာတာပနေ ဥပ-
ဗန္တရကပ္ပေါ။ အဝိစိယံ ဧကော အန္တရ-
ကပ္ပေါ စ အာယုပ္ပမာဏန္တိ ဝဒန္တိ။ အနု၊ ၂။
၂၂၇။ (-ဇော၊ ၂။ ၁၃၀။ ဇော၊ ၅။ ၄၉၁။) (၂)
အမိတ္တတာပနာတိ အမိတ္တာနံ ပတာပနာ။
ဒိ၊ ၄၁၂။ ၁၁၇။ (၃) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတာပနဋ္ဌ (ပု) [ပတာပန+အတ္ထ] ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-စေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
-အနက်-သဘော။ ပတာပနဋ္ဌော အဘိ-
ညေယျော။ ပဋိသံ၊ ၁၉။ ပတာပနဋ္ဌာဒိနံ
အဋ္ဌာရသ ဝိဿဇ္ဇနာနိ အရိယမဂ္ဂဝသေန
နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ အရိယမဂ္ဂေါ ဟိ ယဿုပ္ပဇ္ဇတိ၊
တံ ပတာပေတိ ပဘာသေတိ ဝိရောဓာ-
ပေတိတိ ပတာပနော၊ တဿ ပတာပန-
ဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၉၄။ (-ပဋိသံ၊ ၃၀၈။
ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၁၀၈။)

ပတာပဝန္တ (တိ) [ပတာပ+ဝန္တ] (၁) (က)

အရောင်အလင်းရှိသော။ (ခ)ထွန်းလင်း-
 တောက်ပ-သော ကိုယ်ရှိသော။ သူ။ (၂)
 တန်ခိုး-ရှိန်စော်-အာနုဘော်-ရှိသော။ (၃)ပူ
 လောင်ခြင်းရှိသော(မီး)။ (၁)(က)ပသန္တ-
 နေတ္တာ သုမုခေါ၊ ဗြဟ္မာ ဥဇု ပတာပဝါ။
 မ၊ ၂။ ၃၅၁။ သုတ္တနိ။ ၃၆၇။ ထေရ။ ၃၃၀။
 ပေဋကော။ ၂၀၂။ ထေရ။ ၅၂။ ၃၀၆။ (-အပ၊
 ၁။ ၂၂၇။ ၃၅၉။ အပ၊ ၂။ ၁၄၃။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၄၈။
 ထေရ။ ၅၁။ ၁၅၂။ ထေရ။ ၅၂။ ၁၂၇။) (ခ)
 ပတာပဝါ(ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၄၆)တိ ဝိဇ္ဇေတမာန-
 သရီရော။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၂၃၅။ (၂)ဣတော စုဒ္ဓ-
 သကပ္ပမ္ပိ၊ ရာဇာ အာသိ ပတာပဝါ။ အပ၊
 ၁။ ၁၆၇။ ထေရ။ ၅၁။ ၁၈၈။ (-အံ၊ ၂။ ၄၆၆။)
 (၃)ဘောဇံ နရော ဓူမသိခိ ပတာပဝံ။ ဇာ၊ ၂။
 ၂၃၄။ ဇာ၊ ၅။ ၅၄။ ဓူမသိခိ ပတာပဝန္တိ
 ဓူမသိခါယ ယုတ္တံ ပတာပဝန္တိ။ ဇာ၊ ၅။
 ၅၇။

ပတာပီ (တိ) [ပတာပ+ဤ] (ကိလေသာကို ပူ
 လောင် စေတတ်သော) - အားထုတ်ခြင်း-
 လုံလ-ရှိသော။ သူ။ ဝသိ ဂဏီ ပတာပီ စ၊
 တေဇသီစ ဒုရာသဒေါ။ အပ၊ ၁။ ၃၇၃။
 ထေရ။ ၅၂။ ၃၁၅။

ပတာပေတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+တပ+ဏေ+တိ] ထွန်း
 လင်း-တောက်ပ-စေ၏။ ပတာပေတိ ပ-
 ဘာသေတိ ဝိရောစာပေတိတိ ပတာပ-
 နော။ ပဋိသံ၊ ၅၁။ ၉၄။ သုဝိမုတ္တာ ဟောန္တိ
 နိဗ္ဗတ္တေန္တိ ဇောတေန္တိ ပတာပေန္တိ။ ပဋိသံ။
 ၃၁၇။ ပတာပေန္တိတိ ဝိရောစေန္တိ။ ပဋိသံ၊
 ၅၂။ ၂၁၁။

ပတာပေန္တိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+တပ+ဏေ+အန္တိ] ထွန်း
 လင်း-တောက်ပ-စေကုန်၏။ အထက်ပုဒ်
 ကြည့်။

ပတာမ (ကြိ) [ပတ+အ+မ] လည်းကျကုန်၏။
 ပတတိ (၁၊ က)ကြည့်။

ပတာမိ (ကြိ) [ပတ+အ+မိ] (၁) ကျ၏။ (၂)
 ခုန်ကျော်၏။ (၁) ပတာပေတိ(၁)ကြည့်။ (၂)
 ပတာပေတိ(၈၊ ၁)ကြည့်။

ပတာယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ) | ပ+တန+ယ+တေ။
 ကမ္မေ ကွမိ ဓာတူတိအာဒိနာ တနဓာတုန္တ-
 သယမိ အာကာရော၊ ပတာယတေ၊ ပတာ-
 ယန္တေ။ ပတာယတိ၊ ပတာယန္တိ၊ အာကာ-
 ရာဘာဝေ ပတညတိ၊ ပတညန္တိ။ ရူ။ ၅၂။ (-
 မောဂ်၊ ၅။ ၁၃၈။) | ချဲ့-ဖြန့်-အပ်၏။ ယတော
 ပတာယတိ ကောဓော။ အံ၊ ၂။ ၄၁၇။ ယတော
 ပတာယတိတိ ယဒါနိဗ္ဗတ္တတိ။ အံ၊ ၅၂။ ၁၇၈။
 ဝဿာ ယတော ပတာယန္တိ (ဒိ၊ ၃။ ၁၇၁)တိ
 ယတော ဝုဋ္ဌိယော အဝတ္ထရမာနာ နိဂစ္ဆန္တိ။
 ဒိ၊ ၅၂။ ၁၄၉။ ဣတောဒါနိ ပတာယန္တိ၊ သူစိ-
 ယော ဗဋ္ဌိသာနိ စ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၄၇။ ဣတော
 ဒါနိတိ .... ဣမမှာ ကမ္မာရဂါမာ ပတာယန္တိ
 နိက္ခမန္တိ။ တံ တံ ဒိသံ ပတ္တရန္တာ နိဂစ္ဆန္တိ။ ဇာ၊
 ၅၂။ ၂၆၆။ (ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဣတော၊
 ဤပန်းပဲရွာကြီးမှ။ သူစိယော စ၊ အပ်တို့ကို
 လည်းကောင်း။ ဗဋ္ဌိသာနိ စ၊ သံကောက်တို့
 ကိုလည်းကောင်း။ ပတာယန္တိ၊ ချဲ့အပ်-ဖြန့်
 အပ်-ကုန်၏-ဟု အနက်ပေး။ အဋ္ဌကထာ၌
 ကား နောက်ဂါထာနှင့် ညီလျော်အောင် ....
 ကတ္တုရုပ်သာ ဖွင့်သည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား တူ
 ၏။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၃၈။)

ပတာယန္တိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပ+တန+ယ+အန္တေ] ချဲ့-
 ဖြန့်-အပ်ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတာရယ် (ကာ၊ ကြိ) [ပ+တရ+ဏယ+ဣ] (စိတ်ကို) ဖြစ်စေပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး ပတာ-
 ရေတိ(၃၊ က)ကြည့်။

ပတာရယ် (ကာကြိ) [ပ+တရ+ဏယ+ဤ] (၁)
သက်ဆင်းစေပြီ။ (၂) (စိတ်ကို) ဖြစ်စေပြီ၊ ဆုံး
ဖြတ်ချက်ချပြီ။ (၁) ပတာရေတိ (၂) ကြည်။
(၂) ပတာရေတိ (၃၊ က) ကြည်။

ပတာရယ်တ္ထ (ကာကြိ) [ပ+တရ+ဏယ+အာ။
အာ-ကို ထွ-ပြု၊] စိတ်ကို ဖြစ်စေပြီ၊ ဆုံး
ဖြတ်ချက် ချပြီ။ ပတာရေတိ (၃၊ က) ကြည်။

ပတာရယ် (ကာကြိ) [ပ+တရ+ဏယ+ဤ]
စိတ်ကို ဖြစ်စေပြီ၊ ကြိုးပမ်း-အားထုတ်-
အပ်ပြီ။ ပတာရေတိ (၃၊ ခ) ကြည်။

ပတာရေတိ = ပတာရယတိ (ကာကြိ) (၁) [ပ+
တရ+ဏေ+တိ] ကူး-ကူးမြောက်-လွန်မြောက်-
စေ၏။ (က) စတင် ကူးမြောက်စေ၏။ (ခ)
သိမ်းပိုက်၍ လွန်မြောက်စေ၏။ (၂) သက်
ဆင်းစေ၏။ (၃) (စိတ်ကို) ဖြစ်စေ၏။ (က)
ဆုံးဖြတ်ချက်ချ၏။ (ခ) ကြိုးပမ်း-အားထုတ်-
၏။

(၁) ကူး-ကူးမြောက်-လွန်မြောက်-စေ
၏။ ပါသာဏဂုဋ္ဌေန ဓောဝေတွာ နဒိ ပတာ-
ရေယျ။ အံ၊ ၁။ ၅၂။ (က) စတင် ကူးမြောက်
စေ၏။ အတိတ္ထေနော ဂါဝေါ ပတာရေသိ
ဥတ္တရံ တီရံ သုဝိဒေဟာနံ။ မ၊ ၁။ ၂၈၇။ ပတာ-
ရေသိတိ တာရေတုံ အာရဘိ။ မ၊ ၁။ ၂၁၆၇။
ပ-သဒ္ဓေါ အာရမ္မတ္ထောတိ အာဟာ ပတာ-
ရေသိတိ တာရေတုံ အာရဘိတိ ပရတီရံ
ဂါဝိနံ အပ္ပတ္တတ္တာ။ မ၊ ၁။ ၁၉၉။ (ခ) သိမ်း
ပိုက်၍ လွန်မြောက်စေ၏။ နိရဒကကန္တာရံ
တာရေတိ ဥတ္တာရေတိ နိတ္တာရေတိ ပတာ-
ရေတိ ခေမန္တဘူမိံ သမ္မာပေတိ။ မဟာနိ။
၃၅၃။ စူဠနိ။ ၂၂၆။ ဝိ၊ ၁။ ၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၂။
ပတာရေတိတိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တာရေတိ၊
ဟတ္ထေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိယ တာရေတိတိ

အတ္ထော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၈၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၉၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၇။ (-အပ၊ ၁။ ၄၆။)

(၂) သက်ဆင်းစေ၏။ မာ တာတ
“ဣဿရောမိ”တိ၊ အနတ္ထာယ ပတာရယ်(ဇာ၊
၂။ ၃)တိ တာတ အဟံ “ပထဝိဿရော”တိ
မာ ဇနံ ကာယဒုစ္စရိတာဒိ အနတ္ထာယ ပတာ-
ရယ်၊ မာ သြတာရယ်၊ ယထာ တံ အနတ္တံ
သမာဒါယ ဝတ္တတိ၊ မာ ဒဝမကာသိတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၂၅။

(၃) (စိတ်ကို) ဖြစ်စေ၏။ (က) ဆုံးဖြတ်
ချက်ချ၏။ မမ မရဏာယ ပတာရယ် စိတ္တံ
ပဝေတ္တသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၃၆။ တဿာ သုမ-
ဇ္ဈာယ ပိယာယ ဟေတု၊ ပတာရယ်၊ တုယု
ဝဓာယ ဓိရ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၉၈။ ပတာရယ်န္တိ စိတ္တံ
ပဝေတ္တသိ၊ သန္နိဋ္ဌာနမကာသိန္တိ အတ္ထော။
ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၃၄။ တဿာ သုမဇ္ဈာယ ပိယာယ
ဟေတု၊ ပတာရယ်တ္ထ မရဏာယ မယံ။ ဇာ၊
၂။ ၃၁၀။ (-ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၃၆-၇။) (ခ) ကြိုးပမ်း-
အားထုတ်-၏။ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဥတ္တရိ
စ ပတာရေတိ။ အံ၊ ၂။ ၃၇၆။ ဥတ္တရိ စ ပတာ-
ရေတိတိ သမ္ပတိ ဥတ္တရိဉ္စ ဝီရိယံ ကရော-
တော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၉။ ပတာရယ် မူလဝဓာယ
ဓိရော။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၃။ ပတာရယ်တိ ပတာရတိ
ဝါယမတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၆။

ပတာရေတုံ (ကာကြိ၊ ဝိ) [ပ+တရ+ဏေ+တုံ]
သက်ဆင်း-ကျရောက်-စေခြင်းငှါ။ အယံ
အနုပလိတ္ထော၊ န သက္ကာ ဣမံ ကာမေသု
ပတာရေတုံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၂။

ပတာရေယျ (ကာကြိ) [ပ+တရ+ဏေ+ဇယျ]
ကူး-ကူးမြောက်-လွန်မြောက်-စေရာ၏။ ပ-
တာရေတိ(၁) ကြည်။

ပတာရေသိ (ကာကြိ) [ပ+တရ+ဏေ+ဤ]

စတင် ကူးမြောက်စေပြီ။ ပတာရေတိ (၁၊က) ကြည်။

ပတာဋ္ဌေတိ (ကြိ) [ပ+တဋ္ဌ+ဏေ+တိ။ တဋ္ဌ တာဋ္ဌနေ။ တာဋ္ဌေတိ၊ တာဋ္ဌယတိ။ ပတာ-ဋ္ဌေတိ၊ ပတာဋ္ဌယတိ။ နိတိ၊ဓာ။၃၅၀။ (ပြ-တာဋ္ဌယတိ-သံ)] တီးနှက်-ပုတ်ခတ်-တိုက်ခိုက်-၏။ ဥရံ ပစ္စတာဋ္ဌေသိတိ .... တသ္မိလေ့သ္မိ ဥရံ ပတာဋ္ဌေသိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၅။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆။)တံ နိဒ္ဒါယမာနံ ဥပကဏ္ဍမိ ကဏ္ဍသမိပေ ဒေသနာဟတ္ထေန အဟံ မာ ပတာဋ္ဌေသံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၁။

ပတာဋ္ဌေသိ (ကြိ) [ပ+တဋ္ဌ+ဏေ+ဤ] တီးနှက်-ပုတ်ခတ်-တိုက်ခိုက်-ပြီ။ အထက်ပုဒ် ကြည်။

ပတာဋ္ဌေသံ (ကြိ) [ပ+တဋ္ဌ+ဏေ+သံ] တီးနှက်-ပုတ်ခတ်-တိုက်ခိုက်-လတ်အံ့။ ပတာ-ဋ္ဌေတိ-ကြည်။

ပတိသု (ကြိ) [ပတ+ဥ] ကျ-ကျရောက်-ကုန်ပြီ။ (က)လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျ ကုန်ပြီ။ (ခ)ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-ပြို-ကျ ကုန်ပြီ။ (ခ)အန်-ယို- ကျ ကုန်ပြီ။ (က) ပတတိ (၁၊က)ကြည်။ (ခ)ပတတိ (၁၊ခ)ကြည်။ (ဂ) ပတတိ (၁၊ဂ)ကြည်။

ပတိ ၁ (ပု) [ပါ+အတိ။ ဓဝေါ တု သာမိကော ဘတ္တာ၊ ကန္တော ပတိ ဝရော ပိယော။ ဓာန်။ ၂၄၀။ ပါ ရက္ခဏေ၊ အတိ၊ ပတိ။ ဓာန်၊ဋီ။ ၂၄၀။ ပါတိ ရက္ခတိတိ ပတိ၊ သမိ။ ဣာဒိ။ ၆၉။ ဣဿရော နာယကော သာမိ၊ ပတိ သာ မိပတိပုဘူ။ဓာန်။၇၂၅။ ပတ+ဣ။ ပတ-တိ သေဋ္ဌော ဟုတွာ ပုရတော ဂစ္ဆတိတိ ပတိ။ ကစ္စည်း။၆၆၉။(-ရူ၊၆၇၉။နိတိ၊သုတ္တ။

၁၃၁၅။)] (၁)အရှင် သခင်။ (က)လင်၊ လင်ယောက်ျား၊ ခင်ပွန်းသည်။ (ခ)ပိုင်ရှင်၊ ဥစ္စာရှင်။ (၂) အကြီးအကဲ၊ အကြီးအမှူး၊ အစိုးရသူ။ (၃) အမြတ်၊ မြင့်မြတ်သောသူ။ (၁) (က)ကေနာသိ ဘဒ္ဒေ ပတိနော ပိယတရာ၊ ဝိမာန။၃၈။ ပတိနော ပိယတရာတိ သာမိ-နော ပိယတရာ သာမိဝလ္လဘာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။ ၁၂၃။ ဇာယမ္ပတိကာတိ ဇာယာ စေဝ ပတိ စ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၅။ ဇာယာတိ ဘရိယာ။ ပတိတိ ဘတ္တာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၁၀။ (-သံ၊၁။၂၁၂။ အံ၊၁။ ၃၇၀။ အံ၊၂။၄၆၇-၈။ သုတ္တနိ။၃၂၅။ ဝိမာန။ ၃၆-၇-၈။ ပေတ။၁၆၅။ ထေရီ။၃၇၉၊၄၀၃၊ ၄၂၅။ အပ၊၂။၂၃၈။ ဇာ၊၁။၁၆၊၅၄၊၇၈၊၈၄၊ ၁၁၅-၆၊၁၃၅၊၁၅၉၊၁၉၈၊၂၇၈၊၂၈၀-၂၊ ၃၃၈၊ ၃၅၂၊၃၉၆။ ဇာ၊၂။၂၀၊၄၂၊၆၇၊၇၇၊၁၂၇၊၁၄၈၊ ၁၉၄၊၂၅၁-၂၊ ၂၈၉၊၃၃၄၊၃၆၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၇။ ကင်္ခါ။၁၃၂။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၂၊၂၇၆-၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၄၉၊၄၄၀။ ဓမ္မ၊ ၅။၂။၂၆၊၁၇၈၊၃၄၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၁၁။ သုတ္တနိ၊ ၅။၂။၅၉။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၁၇၊၁၂၃-၄။ ပေတ၊ဋ္ဌ။ ၁၄၇၊၁၅၀-၁။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၇၀၊၁၁၃-၄-၈။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၀၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၁၊၃၂၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၃၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၇၊၂၀၉၊၅၀၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၈၈-၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၁၀-၁၊၃၁၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၈၂-၃၊၁၄၂-၃၊၁၈၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၉၃-၄၊၃၄၆၊၃၅၈။ သာရတ္ထ၊၂။၃၂၇။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၃၉၈။ ဒိ၊ဋီ၊ ၃။၃၁။)

(ခ)ဒါနပတိတိ ယံ ဒါနံ ဒေတိ၊ တဿ ပတိ ဟုတွာ ဒေတိ၊ န ဒါသော၊ န သဟာ-ယော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀။ သံ နာမ ဓနံ၊ တဿ ပတိတိ သံပတိ ဓနဝါ ဝိဘဝ-သမ္ပန္နော။ သာရတ္ထ၊၂။၁၁။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၃၂၉။ သံ၊

တစ်ဖန် ပြန်လာ၏။ ပစ္စာဂစ္ဆတိတိ ယော
တေန ဒဋ္ဌော၊ တံ ပတိအာဂစ္ဆတိ။ သာရတ္ထ၊
၂။၂၂။

ပတ်အာဝမတိ (ကြိ) [ပတိ+အာ+ဝမ+အ+တိ]
တစ်ဖန်-ပြန်၍-မျိုး-သွင်း-၏။ နော ပစ္စာ-
ဝမတိတိ န ပတိအာဝမတိ၊ န အန္တော ပဝေ-
သေတိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၁၂။ န ပတိ-
အာဝမတိတိ စ နိကုဋ္ဌိတဘာဝေန ဥဒကဝ-
မနော ယဋ္ဌော န တံ ပုန မုခေန ဂဏှာတိ။
တေနာဟ “ န အန္တော ပဝေသေတိ ” တိ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၄၁။

ပတ်ဥပဋ္ဌိတ (တိ) [ပတိ+ဥပ+ဋ္ဌာ+တ] ရှေးရှု
ကပ်၍ တည်သော၊ ကပ်ရောက်သော၊ သူ။
ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိတိ အတိဟရိတွာ ဒါ-
တုကာမတာယ ပတ်ဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ
ဥပဂတော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စိဝရံ ဒေတိတိ
အတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁။

ပတ်ဇတိ (ကြိ) [ပတိ+ဇ+အ+တိ] (၁) မှီ၍ ဖြစ်
၏၊ အသက်ရှင်၏။ (၂) ရှေးရှုလာ၏။ (၁)
ပတ်ကရဏန္တ-ကြည့်။ (၂) တမေဝ ဗာလံ
ပစ္စေတိ ပါပံ။ ဓမ္မ၊ ၃။ ပစ္စေတိတိ ပတိ ဇတိ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။

ပတ်ကမုတိ (ကြိ) [ပတိ+ကမု+အ+တိ] တွန်း-
တွန်းထိုး-တွန်းပစ်-၏။ ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိ-
ယာ ကာယေန ကာယံ အာမသတိ....
အာကမုတိ ပတ်ကမုတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၅။

ပတ်ကမုနာ (ထိ) [ပတိ+ကမု+ယု+အာ] တွန်း-
တွန်းထိုး-တွန်းပစ်-ခြင်း။ အာကမုနာ နာမ
အာဝဉ္ဇနာ၊ ပတ်ကမုနာ နာမ ပတိပုဏာ-
မနာ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၄။ ပတ်ကမုနာယပိ ပရမ္ပုခံ
ပိဋ္ဌိယံ ဂဟေတွာ ပဋိပုဏာမယတော ဧသေ-
ဝ နယော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂။

ပတ်ကရ (တိ) [ပတိ+ကရ+အ] ပတ်ကရ (ပု)
ပတိ+ကရ ဝိက္ခေပေ၊ ဘာဝေ အ၊ (၁) ဝိတ္ထိ-
ဏ္ဍတာယံ (၂) ဝိက္ခေပေ စ။ ဝါ၊ ၈။ ပုတိ။ အဖန်
ဖန်-အထပ်ထပ်-ကျေးဇူးပြုအပ်သော၊ အ
ကျမ်းဝင်သော၊ သူ။ တဿ ရညော ပတိ-
ကရော၊ အဟောသိ ကုဟကတာပသော။
စရိယာ။ ၄၀၈။ တဿ ရညော ပတိကရောတိ
တေန ကုရရာဇေန ပတိ အဘိက္ခဏံ ဥပ-
ကတ္တဗ္ဗဘာဝေန ပတိကရော ဝလ္လဘော။
စရိယာ။ ၄။ ၁၈၁။

ပတ်ကရဏ (န) [ပတိ+ကရ+ယု] (၁) ဆန့်ကျင်
ဖက်ပြုခြင်း၊ ကုစားခြင်း။ (၂) ကုစားကြောင်း၊
အသက်မွေးကြောင်း။ (၁) အပဝါဟနန္တိ အပ-
ဂမနံ၊ ပတ်ကရဏန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၃။
၂၅၉။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ကရဏန္တ=ပတ်ကရဏတ္ထ (ပု) [ပတ်ကရဏ
+အတ္ထ] ကုစားကြောင်း-အသက်မွေးကြောင်း-
-အနက်-သဘော။ ပတ်ကရဏတ္ထေန ပစ္စ-
ယော၊ ယဿ ကဿစိ သပ္ပာယသေတံ
အဓိဝစနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။ ပတိ ဇတိ ဇတ-
သ္မာတိ ပစ္စယောတိ အာဟ “ ပတ်ကရဏန္တေန
ပစ္စယော ” တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၂၃။

ပတ်ကာတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ကရ+တုံ] တစ်ဖန်-
အသစ်-ပြုခြင်းငှါ။ သာကဋီကော အဇာ-
နိတွာ ဝိသမေ မဂ္ဂေ သကဋုံ ပါဇေန္တော
အက္ခေ ဆိန္နေ ပတ်ကာတုံ အဝိသဟန္တော
ဒုက္ခံ ဒုမ္မနော ဗလဝစိန္တနံ စိန္တေတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၁၅၅။

ပတ်ကာရ (ပု) [ပတိ+ကရ+ဏ] ပတ် (တိ) ကာရ
(ပု) ပတိ+ကရ+ဏ၊ ဝါ ဒိယော၊ ဝေရနိယျာ-
တနေ၊ ကတဿာပကာရဿ တုလျရူပါပ-

ကာရကရဏေန သောနေ၊ ရောဂါဒိဿ စိ-
 ကိစ္ဆာယဉ။ ထောမ | (၁)တစ်ပန်-တုန့်ပြန်၍
 -ပြုခြင်း၊ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း။ (၂)ဆန့်ကျင်ဖက်
 ပြုခြင်း၊ပယ်ဖျောက်-ကုစား-ခြင်း။ (၃)အတု
 ပြုအပ်သော အရာ၊ အတုအပ-အယောင်
 ဆောင်-ဝတ္ထု။ (၄)နေဝ သက္ကောတိ အာစရိ-
 ယေန ကတဿ ပတိကာရံ နာမ ကာတုန္တိ။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၁။ နေဝ သက္ကောတိတိ အာစရိ-
 ယေန ကတဿ ဥပကာရဿ မဟာနဘာ-
 ဝတ္တာ တဿ ပတိကာရံ နာမ ကာတု န
 သက္ကောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၂။ (-ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၁၅။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၅။) (၂) န စ နေသံ ယေနကေနစိ
 ယထာလဒ္ဓေန ပစ္စယေန ပတိကာရံ ကာတု
 သက္ကာ တဏှုပ္ပါဒေနာတိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
 ၁၇၉။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၅။) (၃)ဥမ္မ-
 တ္တကာလင်္ကာရော ဝိယ ဝိပရိတသညာယ
 အနဘဝိတဗ္ဗာ၊ ကရိသာဝတ္ထဒနာ ဝိယ ပတိ-
 ကာရဘူတာ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၀၆။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၈၉။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၈၃။)

ပတိကာရဝိဇယက (တိ) | ပတိကာရ+ဝိဇာ-
 ယက | ပယ်ဖျောက်-ကုစား-ခြင်းကို စီရင်
 တတ်သောသူ။ ဥပ္ပန္နေသု စ သတ္တာနံ ဗျာဓိ-
 အာဒိဒုက္ခေသု ယထာရဟံ ပတိကာရဝိဇာ-
 ယကာ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၀၃။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၈၁။

ပတိကာရာဘိလာသ (ပု၊ထီ) | ပတိကာရ+အဘိ-
 လာသ | ပယ်ဖျောက်-ကုစား-ခြင်း၌-လိုလား-
 -တောင့်တ-ခြင်း၊ ပယ်ဖျောက်-ကုစား-လို
 ခြင်း။ ကာယဒုက္ခဘိဘူတဿ ပတိကာ-
 ရာဘိလာသာယ တာဒိသဒုက္ခဝဟပ-
 ယောဂကာလာဒိသု ကာယိကဒုက္ခဿ တဒု-
 ပနိဿယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနုဋ္ဌ၊၂။၇၂။

ပတိကိဋ္ဌ (တိ) | ပတိ+ကိဋ္ဌ+ဋ္ဌ။ ပတိကိဋ္ဌ နိကိဋ္ဌဉ္စ၊

ဣတ္တရာ'ဝဇ္ဇကုစ္ဆိတာ။ ဓာန်၊၆၉၉။ ကိဋ္ဌ
 ဂတိယံ။ ပတိနိပုဗ္ဗော တု နိန္ဒာယံ၊ ဌော။
 ပတိကိဋ္ဌ နိကိဋ္ဌဉ္စ။ ဓာန်၊ဋ္ဌ၊၆၉၉။ ပတိ+
 ကိဿ တနကရဏေ+တ။ ဝိ၊ပိ၊ဓာန်။ ပတိ-
 ကိဋ္ဌ (တိ) ပတိ+ကိဿ+တ္တ။ (၁) ဂရဟိယေ၊
 (၂) ဒွိရာဝုတ္တိယံ၊ (၃) ကိဋ္ဌဓေတ္တာဒေါ စ။
 ဝါစပုတိ။ (ပြတိကဿ-သံ။ ပဒိုကိဋ္ဌ-ပြာ) |
 ယုတ်ညံသော၊ ကဲ့ရဲ့-ရှုတ်ချ-အပ်သော။
 ဧတံ ပတိကိဋ္ဌ ဘိက္ခဝေ ပရိဟာနိနံ ယဒိဒံ
 ပညာပရိဟာနိတိ။ အံ၊၁။၁၃။ ဧတံ ပတိ-
 ကိဋ္ဌန္တိ ဧတံ ပစ္စိမံ၊ ဧတံ လာမကံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၆၃။ ပတိကိဋ္ဌန္တိ နိဟိနံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၇။ အသိ-
 တိသဟဿမတ္တာနံ သကျကုလာ ပဗ္ဗဓိတာ-
 နံ ဘိက္ခုနံ ပတိကိဋ္ဌော လောလဇာတိကော။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ ပတိကိဋ္ဌောတိ နိဟိနော၊ လာ-
 မကောတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၂။၄၀၁။ (-
 ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၀။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၁၅။ ဒိ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၂၈၃။သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၉၀။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၀။)

ပတိကိဋ္ဌတရ (တိ) | ပတိကိဋ္ဌ+တရ | အထူးသ
 ဖြင့်-အလွန်အကဲ-ယုတ်ညံသော၊ ယုတ်ညံ
 သော အရာတို့တွင် သာလွန်ယုတ်ညံသော။
 ယွာယံ ဝဏ္ဏော ကိမိနာ ခဇ္ဇောပနကေန
 နိဟိနတရော စ ပတိကိဋ္ဌတရော စ၊ သော
 ပရမော ဝဏ္ဏော။ မ၊၂။၂၂၆။

ပတိကုဋတိ (ကြိ) | ပတိ+ကုဋ+အ+တိ။ ကုဋ
 ကောဋီလ္လေ။ ကုဋတိ၊ ပဋိကုဋတိ။ နိတိ၊ဓာ။
 ၅၄။ ကုဋော ဘူ ဆေဒပုဝတ္ထ-ဝက္ကေ ဝု ဒါ-
 ဟာပုသာဒနေ။ ဓာတွတ္ထ။၆၃။ | တွန့်-ရှုံ-
 ဆုတ်နစ်-၏။ (က) တွန့်ရှုံ-တွန့်လိပ်-၏။
 (ခ) ဆုတ်နစ်-ဖဲခွါ-၏။ (က) ကုတ္တုဋ္ဌပတ္တံ
 ဝါ နာရဒဒ္ဓါလံ ဝါ အဂ္ဂိမိ ပက္ခိတ္တံ ပတိ-
 လိယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပ-

သာရိယတိ။ အံ၊၂။၄၃၃-၄-၅-၆။ မဟာနိ။
 ၁၀၁။ဒိ၊၅၊၃။၂၁၄။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉၄။ စိတ္တံ ဘဝ-
 တော ပဋိကုဋ္ဌတိ(စရိယာ။၄၁၁)တိ ဇာတိ-
 အာဒိသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန ကာမာ-
 မာဒိဘဝတော မမ စိတ္တံ သင်္ကုဋ္ဌတိ သန္တိ-
 လိယတိ န ဝိသရတိ။ စရိယာ၊၄။၂၀၄။ ပဋိ-
 ကုဋ္ဌတိ(ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉၄)တိ သင်္ကုဋ္ဌတိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၄၅၉။(က၊ခ)ရသတဏှာယ စိတ္တံ
 ပတိလိယတိ ပတိကုဋ္ဌတိ ပတိဝတ္ထတိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၂။ ပတိကုဋ္ဌတိတိ အပသက္ကတိ
 န ဝိသရတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၄၂၄။ (-မ၊၄။၂။
 ၃၁၆-၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၀၅။ ဓမ္မ၊
 ၄။၁။၃၀၇။ မ၊၄။၂။၃၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၄၁၈။)
 သေယျထာပိ နာမ ပဒုမပလာသေ ဤသ-
 ကပေါဏေ ဥဒကဖုသိတာနိ ပတိလိယန္တိ
 ပတိကုဋ္ဌန္တိ ပတိဝတ္ထန္တိ န သမ္ပသာရိယန္တိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉၄။ ပဋိကုဋ္ဌတိ-လည်း ကြည့်။

ပတ်ကုဋ္ဌိ (ကြိ) [ပတိ+ကုဋ္ဌ+အ+အန္တိ] တွန့်-
 ရှုံ၊-ဆုတ်နစ်-ကုန်၏။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်(ဋိ)ကုဋ္ဌေ (တိ) [ပတိ+ကုဋ္ဌ+ဏေ+အန္တိ]
 တွန့်ရှုံ၊-ဆုတ်နစ်-စေသောသူ။ တေ တ-
 တော တတော စိတ္တံ ပတိလိနေန္တာ ပတိ-
 ကုဋ္ဌေန္တာ ပတိဝဋ္ဌေန္တာ .... ဝိဟရန္တိ။ မဟာ
 နိ။၁၀၁။ ပတ်ကုဋ္ဌေန္တာတိ သင်္ကောစေန္တာ။
 မဟာနိ၊၄။၂၂၁။

ပတ်ကုဋ္ဌ (တိ) [ပတိ+ကုဋ္ဌ+တ။ဇာဒိ။၅၆။
 (ပြတိကြ၊ဗျူ-သံ။ပဒိကုဋ္ဌ-ဟြ)] ကဲ့ရဲ့-ရှုတ်
 ချ-အပ်သော၊ ယုတ်ညံ့သော။ အပိ စ ယာယ
 ဧသ စဏှာလော စေဝ ဟောတိ မလဉ္စ
 ပတိကိဋ္ဌော စ။မ၊၄။၁။၁၄၀။အံ၊၄။၂။၂၁။ ဟိ-
 နာတိ လာမကာ ပတိကုဋ္ဌာ။ ထေရီ၊၄။၁၇၉။

ပတ်ကုဋ္ဌောတိ ဥပါသကနိဟိနော။ အံ၊၄။၂။
 ၂၅။ (-ဇာ၊၄။၅။၂၄၆။)

ပတ်ကုဋ္ဌတ (တိ) [ပတိ+ကုထိ+တ။ ကုထိ ပုထိ
 လုထိ ဟိံသာသံကိလေသေသု။ ကုဋ္ဌတိ။
 ကုဋ္ဌော၊ ကုဋ္ဌကိပိလ္လိကံ။ နိတိ၊ဇာ။၇၁။။ ကု-
 ထော ပူတိသံကိလေသေ၊ ကုထိ ဟိံသာကိ-
 လိဿနေ။ ဓာတွတ္ထ။၆၅။ |ညစ်နွမ်း-ပေကျ
 -သော၊သူ။ ယတ္ထ သာမော ဟတော သေတိ၊
 ပံသုနာ ပတိကုဋ္ဌတော(ကုဏ္ဍိတော။သိ၊သျှ၊
 ဣ။) ဇာ၊၂။၁၈၀။ ပတိကုဋ္ဌတောတိ ပရိကိ-
 ဏော၊ ပလိဝေဌိတောတိ အတ္ထော။ ဇာ၊၄။၆။
 ၁၀၉။

ပတ်ကုလ (န) [ပတိ+ကုလ] (၁)လင်-ခင်ပွန်း-
 ယောက်ျား၏ အိမ်။ (၂) လင်-ခင်ပွန်း-
 ယောက်ျား၏ အမျိုး။ (၁)ဣဓ ဘိက္ခဝေ မာ-
 တုဂါမော ဒဟရော စ သမာနော ပတိကုလံ
 ဂစ္ဆတိ။ သံ၊၂။၄၃၇။ (-အံ၊၂။၃။ အပ၊၂။၅၅၈။
 ဇာ၊၂။၁၂၉။ ဒိ၊၅၊၃။၄၃။ သံ၊၄။၁။၂၂၀။ သံ၊၄။
 ၂။၁၇၂။ အံ၊၄။၁။၁၃၂၊၃၁၅။ဓမ္မ၊၄။၁။၃၁၉၈။
 ၂၅၀၊၃၇၂၊၄၃၇။ ဓမ္မ၊၄။၂။၉၂၊၁၉၉။ သုတ္တနိ၊
 ၄။၁။၁၇၊၆၉။ ဝိမာန၊၄။၅၉၊၁၂၀၊၁၃၅၊ ၁၇၉၊
 ၁၉၁၊၂၇၉။ ထေရီ၊၄။၂။၄၃၄။ ထေရီ၊၄။၇၀၊
 ၉၈၊၁၂၆၊၂၈၈။ အပ၊၄။၁။၁၈၀၊၂၈၆။ အပ၊၄။
 ၂။၂၃၀။ ဇာ၊၄။၁။၁၆၂၊ ၅၀၁။ ဇာ၊၄။၅။၄၉၀။
 သာရတ္ထ၊၃။၉၇။) (၂) ပတ်ကုလဂေဟ-
 ကြည့်။

ပတ်ကုလဂမန (န) [ပတိ၊ကုလ+ဂမန]လင်-ခင်
 ပွန်း-ယောက်ျား၏ အိမ်သို့ လိုက်သွားခြင်း။
 အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ကုလဂမနတ္ထ (ပု) [ပတ်ကုလဂမန+အတ္ထ]
 လင် -ခင်ပွန်း-ယောက်ျား၏ အိမ်သို့ လိုက်

သွားခြင်းအကျိုး။ တာဟိ “တရုဏဘာဝေ-
ယေဝ ပတ်ကုလဂမနတ္ထယာ”တိ ဝုတ္တေ....
ပဋိပါဠိယာ အာရောစေသိ။ ဓမ္မ၊ ၄၂။ ၃၈။

ပတ်ကုလဂေဟ (ပု၊န) [ပတ်ကုလ+ဂေဟ] လင်-
ခင်းပွန်း-ယောက်ျား၏ အမျိုးအိမ်။ ကုလ-
ယရန္တိ ပတ်ကုလဂေဟ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၃၅၀။ အံ၊ ၄၊
၁။ ၁၈၂။

ပတ်ကောလမ္မ (ပု) [ပတ်+ကောလမ္မ] ပတ်ကော
လမ္မမည်သောသူ။ အထ တွံ ပတ်ကောလမ္မ၊
မတ္တော ထုလ္လာနိ ဂဇ္ဇသိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၂၈။ ဧဝရ-
ဂါမကေ သတ္တိကုမ္မော စေဝ ဘတ္တရန္တကော
ပတ်ကောလမ္မော နာမေကော ပုရိသော
ဓာတိ ဒွေ ဩဟိယံသု။ ဇာ၊ ၄။ ၄၃၃။

ပတ်ကုန္တ (တိ) [ပတ်+ကုန္တ+အ+အန္တ] (ပြတိ
ကတ်-သံ။) စောင့်မျှော်-ဆိုင်းငံ့-နေသော၊
သူ။ ဇိနံ ပတ်ကုန္တ ပရိဝသိ ရက္ခိတိန္ဒြိယော။
သုတ္တန်၊ ၃၈၈။ ပတ်ကုန္တိ အာဂမယမာနော။
သုတ္တန်၊ ၄၂။ ၂၀၉။

ပတ်ဂစ္ဆတိ (ကြိ) [ပတ်+ဂမု+အ+တိ] ပြေးသွား
၏။ ဒတေ ယူထာ ပတ်ယန္တိ၊ ဘိတာ မရ-
ဏဿ စိတ္တက။ ဇာ၊ ၁။ ၃၂၃။ ပတ်ယန္တိတိ
ပတ်ဂစ္ဆန္တိ၊ ပလာယန္တိတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၄။
၄၁၅။

ပတ်ဂစ္ဆန္တိ (ကြိ) [ပတ်+ဂမု+အ+အန္တိ] ပြေးသွား
ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ဂတ (တိ) [ပတ်+ဂမု+တ] ရှေးရှု-ကောင်း
စွာ-ရောက်သော။ ပတ်ဂတာယာတိ ပဋိ-
ပန္နာယ။ အံ၊ ၄၊ ၃၂၉။ ပတ်ဂတာယာတိ ပစ္စာ-
ဂတာယ၊ သမ္ပတ္တာယာတိ အတ္တော။ တေ-
နာဟ” ပဋိပန္နာယာ”တိ။ အံ၊ ၄၊ ၃၂၉။ (သံ

ဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ အံ၊ ၂။ ၂၇၀-နှင့် အံ၊ ၃။ ၁၃၈-
တို့၌ “ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဒိဝသေ နိက္ခ-
န္တေ ရတ္တိယာ ပတ်ဟိတာယ ဣတိ ပဋိ-
သဉ္ဇိက္ခတိ”ဟု ရှိ၍ “ပတ်ဂတာယ”ကို မူကွဲ
အဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။ သိ၊ သျာ၊ ဣ-မူတို့၌လည်း
“ပတ်ဟိတာယ”ဟူ၍သာ အရှိများသည်။ ဟိ
ဓာတ်နှင့် ဂမုဓာတ်အနက်တူဖြစ်၍ အတ္ထ
ယုတ္တိရှိသည်ချည်းသာ ဖြစ်သည်။)

ပတ်ဂါဓ (တိ) [ပတ်+ဂါဓ+အ] ဂါဓ ပတ်ဌာ-
နိဿယဂန္ဓေသု။ ဂါဓတိ။ ဂါဓံ ကတ္တာ။ နိတိ၊
ဓာ၊ ၁၀၈။ ဂါဓေ ပတ်ဌိတ္တာဂန္ဓေ။ ဓာတွတ္ထ။
၉၆။ ဂါဓ ပတ်ဌာလိတ္တာသု ဂန္ဓေ စ။ ပါဏိ-
နိယ၊ ၁၇၁၊ ၃။ ထောက်ရာ၊ တည်ရာ။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ဂါဓပုတ္တ (တိ) [ပတ်ဂါဓ+ပုတ္တ] ထောက်-
တည်- ရာသို့ ရောက်သော၊ ထောက်ရာ-
တည်ရာ-ကို ရသောသူ။ န နကုလမာတာ
ဂဟပတာနိ ဣမသ္မိ ဓမ္မဝိနယေ ဩဂါဓ-
ပုတ္တာ ပတ်ဂါဓပုတ္တာ အဿာသပုတ္တာ ....
သတ္တုသာသနေ ဝိဟရတိ။ အံ၊ ၂။ ၂၆၃။ ပတ်-
ဂါဓပုတ္တာတိ ပတ်ဂါဓံ ပတ်ဌံ ပုတ္တာ။ အံ၊ ၄၊
၃။ ၉၇။ (-အံ၊ ၂။ ၄၀၃။ အဘိ၊ ပု၊ ၁၈၂။ အဘိ၊
က။ ၄၂၅။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၀၂။)

ပတ်ဂူဟဏ (န) [ပတ်+ဂဟဏ] လင်-ခင်းပွန်း-
ကို ယူခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ဂူဟဏတ္ထ (ပု) [ပတ်ဂဟဏ+အတ္ထ] လင်-
ခင်းပွန်း-ကို ယူခြင်းအကျိုး။ အဗ္ဗ မယံ အညံ
အဝိဇ္ဇမာနံ နတ္ထိ၊ ပတ်ဂူဟဏတ္ထာယ မေ
သယံ ဝရံ ကာရေဟိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄၅၇။

ပတ်ယရ (န) [ပတ်+ယရ] လင်-ခင်းပွန်း-၏
အိမ်။ သော ကိရ ဂါမော မဟာကောသလ-

ရာဇေန အတ္တနော ဓိတုယာ ပတိဃရံ ဂစ္ဆန္တိယာ ပုပ္ဖမူလတ္ထာယ ဒိန္နော။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၇၈။

ပတ်(ဋိ)စယ (ပု) [ပတ်+စိ+အ။ စိ စယေ။ ပုညံ စိနာတိ။ ပါကာရံ စိနာတိ။ ပါရမိယော ဝိစိနာတိ....စယော သဉ္ဇယော။နိတိ၊ဓာ။၂၄၇။] ဆည်းပူး-ပွားများစေ-ခြင်း။ န စဿ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏိယံ၊ကတဿ ဝါ ပတိစယော။ ဝိ၊၁။၂၄၃။ ဝိ၊၄။၁၉၁။ ကတဿ ပတ်(ဋိ)စယော နတ္ထိ၊ ကရဏိယံ န ဝိဇ္ဇတိ။ ဝိ၊၃။၂၇၂။ အံ၊၂။၃၃၃။အဘိ၊က။၇၇။ ထေရ။၃၁၂။ ကတဿ ဝါ ပတိစယောတိ တဿေဝ ကတဿ ကိစ္စဿ ပုန ဝဗနမ္ပိ နတ္ထိ။ ဝိ၊၄။၂။၁၆၂။ ကတဿ ပတိစယောတိ ဘာဝိတဿ မဂ္ဂဿ ပုန ဘာဝနာ။အဘိ၊ဋ္ဌ။၃။၁၄၄။(-သံ၊၂။၁၃၇။ အံ၊၃။၅၃၇။ ဥဒါနံ၊၁၁၇။ ဥဒါနံ၊ဋ္ဌ။၁၉၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ။၁။၂၀၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၂၃၃။)

ပတိစရဏ (န) [ပတ်+စရ+ယု] ကျက်စားခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိစရဏသီလ (တိ) [ပတ်စရဏ+သီလ] (အာရုံ ပြုလျက်)ကျက်စားခြင်း အလေ့ရှိသော၊ သူ။ သန္တိန္ဒြိယာ သန္တမနာ သမာဓိ၊ ပစ္စန္ဒသတ္တေသု ပတိပုစာရာ (ပစ္စတ္တဂမ္ဘိရမတပုစာရာ။ သိမူ။ မိုးထိ၊သျှ။) အပါ၊၁။၁၅။ ပစ္စန္ဒသတ္တေသု ပတိပုစာရာတိ ပစ္စန္ဒဇနပဒေသု သတ္တေသု ဒယာကရဏာဒီဟိ ပတိစရဏသီလာ။ အပါ၊ဋ္ဌ။၁။၂၂၅။

ပတိဇာတ (တိ) [ပတ်+ဇန+တ] စွဲ၍ - ဖြစ်ပေါ်-ပေါက်ပွား-သော။ ပစ္စာဇာတောတိ ပတိဇာတော။ ဒိ၊ဋ္ဌ။၁။၁၆၂။ မ၊ဋ္ဌ။၂။၁၀၈။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။၃၇၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၃။၈၅။ ပစ္စာဇာတောတိ ဧတ္ထ အာကာရော ဥပသဂ္ဂမတ္တန္တိ အာဟ

“ပတိဇာတော”တိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၇၅။ ဧတ္ထ စ ပစ္စာဇာတောတိ ပတိဇာတော။ ဣတိ ဗျဉ္ဇနနိမိတ္တေန ပတိ-သဒ္ဓေါ သနိမိတ္တော ဘဝတိ။နိတိ၊သုတ္တ။၁၈၃။ပစ္စာဇာတ-လည်း ကြည့်။

ပတိဋ္ဌ (တိ) [ပတ်ဋ္ဌာ+အ။ ပတိဋ္ဌ (တိ) ပတိဋ္ဌာ အတ္ထိ အဿ၊ အ။ ပတ်+ထာ+က ဝါ။ ဝါစပုတိ။(ပြတိ၊ဋ္ဌ-သံ။ ပလ္လဋ္ဌ=ပဋိဋ္ဌ-ပြာ)] တည်ခြင်းရှိသော၊ တည်သော။ အသီလဋ္ဌန္တိ တဝ ပယောဂံ န သီလေ ပတိဋ္ဌန္တိ အသီလဋ္ဌံ၊ သီလေ ဌိတဿ ပယောဂံ န ဟောတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၄၁၄။ (ဇာ၊ဋ္ဌ။၃။၁၉၅။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၀၅-တို့၌ တည်ရာ အနက်ဟော “ပတိဋ္ဌော” သဒ္ဓါရှိနေသည် ကား ပါဌ်ပျက် ဖြစ်ရာ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် သီ၊ဋီ၊သစ်၊ ၁။၃၇၉-၌ “ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထာတိ ပတိဋ္ဌာ၊ပတိဋ္ဌဟနံ ပတိဋ္ဌာ”ဟု မိန့်သည်။)

ပတိဋ္ဌ (ကြိ) [ပတ်+ဋ္ဌာ+အ+ဟိ။ ဟိ-ကို ချေ။] ရပ်တည်-ရပ်တန့်-လော့။ ပတိဋ္ဌာတိ (၁)(က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဂဝေသန (န) [ပတ်ဋ္ဌာ+ဂဝေသန] တည်-ထောက်တည်-ရာကို ရှာမှီးခြင်း။ ပါတာ-လေ ဂါဓေသထာတိ....ပါတာလေ ပတိဋ္ဌ-ဂဝေသနံ ဝိယ။ သံ၊ဋ္ဌ။၁။၁၇၃။

ပတိဋ္ဌဋ္ဌ (ပု)[ပတ်ဋ္ဌာ+အတ္ထ] (၁)တည်-ထောက် တည်-ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ (၂)မှီခို-အားထား-ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ (၁)ဝတ္ထုကတာတိ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန ဝတ္ထုကတာ။သံ၊ဋ္ဌ။၁။၁၆၆။ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေနာတိ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၁၄။ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန ပါဒါ နာမာတိပိ ဝေဒိတဝံ။ ပဋိ

သံ၊ဌာ၊၁၂၀၅။ ပတ်ဉ်ဌာန အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတံ
ဧကံ မူလံ ဧတိဿာတိ ဧကမူလာ။ သံ၊ဋီ၊
၁။၁၂၀။ (-အဘိ၊ဌာ၊၁၂၄၃။ ပဋိသံ၊ဌာ၊၁၂၄။
ပဋိသံ၊ဌာ၊၂။၈၀။ ဥဒါန၊ဌာ၊၂၉၄။ အပ၊ဌာ၊၁။
၂၅၅။ မဟာနိ၊ဌာ၊၂၂၊၁၅၊၁၃၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၂၁။) (၂) ဘိန္နုထူပေတိ ဘိန္နုပု-
တိဌေ၊ ဧတ္ထ ဟိ နာဋပုတ္တောဝ နေသံ ပတိ-
ဌဌေန ထူပေါ၊ဒိ၊ဌာ၊၁။၈၉။ မ၊ဌာ၊၁။၂၂။ သမု-
ဿိတံ ဟုတွာ ပတိဌာဟေတုဘာဝတော
ထူပံ ပတိဌာတိ အာဟာ “ဘိန္နုထူပေတိ ဘိန္နု-
ပုတိဌေ”တိ။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၈၇။ မ၊ဋီ၊၁။၂၄၁။

ပတ်ဉ်ဌာန (န) [ပတ်ဉ်ဌာ+ဌာန] တည်-ထောက်
တည်-ရာ အရပ်။ သက်ဿနဂရုဒါရေ ဒေ-
ဝေါရောဟဏကာလေ သောပါနဿ ပတိ-
ဌဌာနံ မဇ္ဈပါဒဌာနန္တိ။ မ၊ဌာ၊၂။၇၂။ (-အပ၊
ဌာ၊၁။၂၄၉။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၅၈။)

ပတ်ဉ်ဌတ္ထ (ပု) [ပတ်ဉ်ဌာ+အတ္ထ] (၁) တည်ခြင်း
ဟူသော-အနက်-သဘော။ (တိ) (၂) တည်
ခြင်းဟူသော-အနက်-သဘော-ရှိသော။ (၁)
ပစ္စယောတိ ဧတ္ထ ပတိအယော ပစ္စယော။
ပတိ-သဒ္ဓေါ ပတိဌတ္ထံ ဒီပေတိ။ မူလဋီ၊၁။
၂၁၆။ (-အနုဋီ၊၁။၂၉၀။) (၂) ဟိနောတိ ပတိ-
ဌာတိ ဧတ္တာတိ ဟေတု။ အနေကတ္တတ္တာ
ဓာတုသဒ္ဓါနံ ဟိ-သဒ္ဓေါ မူလ-သဒ္ဓေါ ဝိယ
ပတိဌတ္ထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မူလဋီ၊၁။၁၆၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၆၈။ ယထာ အဓိကရဏသာ-
ဓနော ပတိဌတ္ထော ဟေတု-သဒ္ဓေါ၊ ဧဝံ
ကရဏသာဓနော ပဝတ္တိအတ္ထောပိ ယုဇ္ဇတိတိ
ဒဿေန္တော “ဟိနောတိ”တိအာဒိမာဟ။ အနု
ဋီ၊၁။၂၂၇။ (-ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၆၅။ အံ၊ဋီ၊၁။၃၀၈။)

ပတ်ဉ်ဌန္တ (တိ) [ပတ်ဉ်ဌာ+အ+အန္တ] ပတ်ဉ်ဌန္တ
ပယောဇယတိ ပတိဌာပေတိ။ ရူ၊၅၄၃။ (ပြ

တိ၊ဗြ-တ်-သံ။ ပဏုဌန္တ=ပဋိန္တ-ပြာ] (က)
တည်-တည်နေ-သော။ (ခ) တည်ငြိမ်-တန့်၊
ရပ်-သော၊ သူ။ (က) အတ္တောကာသေ ပတိ-
ဌန္တံ၊ပဒမံ ဓာရယိဿတိ။ အပ၊၁။၆၄။ ထေရ၊
ဌာ၊၂။၁၉၀။ လဘေထ ဒုက္ခံ န ကုဟိ ပတိဌံ၊
ဣစ္စာဟ ဒုက္ခာတိ မုနိဓ ဇာတိ။ အဘိ၊ဌာ၊၂။
၉၁။ ပဋိသံ၊ဌာ၊၁။၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၃၁။ မဟာ
နိ၊ဌာ၊၆၄။ သာရတ္ထ၊၁။၁၇၂။ ဇာတိယာ ဝါ
ဝိနာ သော သတ္တော ကုဟိ န ပတိဌံ၊
ကတ္ထ န ပတိဌန္တော တံ ဒုက္ခံ လဘေထာ-
တိ အတ္တော။ မူလဋီ၊၂။၆၂။ (-အပ၊ဌာ၊၂။၁၂။)
(အ) အပုတိဌန္တိ အပုတိဌဟန္တော၊ အနာယူ-
ဟန္တိ အနာယူဟန္တော၊ အဝါယမန္တောတိ
အတ္တော။ သံ၊ဌာ၊၁။၁၇။ အပုတိဌ အနာယူဟန္တိ
ဧတ္ထ ပတိဌ အာယူဟန္တိ ကိလေသာနံ ကိစ္စ-
ကရဏပညတ္တိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၅၇။

ပတ်ဉ်ဌပန (န) [ပတ်ဉ်ဌာ+ဏာပေ+ယု] တည်စေ
ခြင်း၊ ထားခြင်း။ ဌပနံ နာမ ဣဓ ဝိနေယျ-
သန္တာနေ ပတိဌပနံ၊တံ ပန တဿ အတ္ထဿ
ဒီပနံ ဇောတနံ။ အနုဋီ၊၁။၂၆၈။ (-ဒိ၊ဋီ၊၁။
၉၀။)

ပတ်ဉ်ဌပါပေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတ်ဉ်+ထပ+ဏာပေ
+တွာ။ ထပေါ စု ထပနေ သိယာ။ ဓာတွတ္ထ။
၁၇၃။] တည်စေ၍ထား၍။ ဓူမတဇ္ဇကံ ဌပါ-
ပေတွာ ကရိသဆဇ္ဇနဌာနေ သုဝဏ္ဏကဋ္ဌာဟံ
ပတိဌပါပေတွာ မံ စိတ္တတ္ထရဏပိဌေ ဌပေသိ။
ဇာ၊ဌာ၊၁။၃၆၃။

ပတ်ဉ်ဌပိတ (တိ) [ပတ်ဉ်ဌာ+ဏာပေ+တ။ ပတိ
+ထပ+ဏေ+တ။ (ပြတိ၊ဌာပိတ-သံ။ ပဋိဌ
ဝိအ။ ပဋိဌာဝိယ-ပြာ)] တည်စေ-ထား-အပ်
သော။ ကိဉ္ဇာပိ အဋ္ဌကထာယံ မဟာပစ္စရိဝါ-
ဒဿ ပစ္စာ ကထနေန ပရမုခါဝိကပ္ပနာ

ပတိဋ္ဌပိတာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၈။ (-ဒိဋ္ဌိ၊ ၃။ ၃၄။)

ပတိဋ္ဌပိယတိ (ကာ၊ ကမ္မ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ယ+တေ] တည်စေ-ထား-အပ်၏။ ယေန ပုဂ္ဂလူပလက္ခော ပတိဋ္ဌပိယတိ၊ တေန ဟေ-တုနာ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၃။ ၆၉။

ပတိဋ္ဌပုစ္ဆာ (ထိ) [ပတိဋ္ဌာ+ပုစ္ဆာ] တည်ရာကို မေးခြင်း။ ကတိ ပါဒါတိ ပတိဋ္ဌပုစ္ဆာ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၄။

ပတိဋ္ဌပေတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+တဗ္ဗ။ ပတိ+ထပ+ဏေ+တဗ္ဗ] (က)တည်-တည်တုံ-စေအပ်သော။ (ခ) တည်စေ-ထား-အပ်သော။ (က) တာတ တံ ဝယပ္ပတ္တော၊ ကုလ-ဝံသော နာမ ပတိဋ္ဌပေတဗ္ဗော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။ (ခ) အနုဋ္ဌ ပါနဋ္ဌ ဗဟံ သုသင်္ခတံ၊ ပတိဋ္ဌ-ပေတဗ္ဗမသင်္ဂမာနသေ။ ဝိမာန၊ ၉၅။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၆၃။ ပုဗ္ဗစေတနာ ပန အစလာ ပတိဋ္ဌ-ပေတဗ္ဗော။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၆၇။ ပတိဋ္ဌပေတဗ္ဗာတိ သုပ္ပတိဋ္ဌတာ ကာတဗ္ဗော။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၃၂၇။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၀။ (- ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၄၇။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၈၇။)

ပတိဋ္ဌပေတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+တိ။ ကာရိတေ ကွစိ ရဿတ္တံ၊ ဌပေတွာ၊ ပဌ-ပေတွာ၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ။ နိရုတ္တိ၊ ၅။ ၁။ ပတိ+ထပ+ဏေ+တိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၃၂၇။ ဓာတွတ္ထ။ ၁၇၃။ ဌပေတိ-လည်း ကြည့်။ (ပြတိသ္မာ-ပယတိ-သံ၊ ပဋိဋ္ဌာဝေဏု-ပြာ)] (၁) တည်စေ၏။ ထား၏။ (က) တည်တုံ- ခိုင်မြဲ-စေ၏။ (ခ) ခင်းထား၏။ (ဂ) ချထား-စိုက်ပျိုး-၏။ (ဃ) စွန့်ကြဲ-ပေးကမ်း-လှူဒါန်း-၏။ (၂) စွဲ၍ တည်စေ၏။ ဝန်ခံစေ၏။ (၃) ဖြစ်စေ၏။ (၁) တည်စေ၏။ ထား၏။ ပံသုမတ္တိ-ကာဒိဟိ ဝါ ဝဇေတွာ ဝိတ္ထတံ ကရောတိ၊

အကတံ ဝါ ပန ပတိဋ္ဌပေတိ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၇။ အကတံ ဝါ ပန ပတိဋ္ဌပေတိတိ အပုဗ္ဗံ ဝါ ပဌပေတိတိ အတ္ထော။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၃၀။ အကတံ ဝါ ပန ပတိဋ္ဌပေတိတိ ပုဗ္ဗေ အကတံ ဝါ မရိယာဒံ ဌပေတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၄၅။ (-ဝိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၀။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၇၉၊ ၁၄၅၊ ၃၈၃။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၆။ မ၊ ၄။ ၂။ ၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂၄၆။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၃၇။ ပတိဋ္ဌပေန္တိ-မဟာနိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၅။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၇၄။ ပတိဋ္ဌပေတု- ဝိဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၆၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၃၂။ ပတိဋ္ဌပေဟိ- ဒိဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၀၇။ ဒိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၈၉။ ပတိဋ္ဌပေ-ယျ- ဒိဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂၁။ မ၊ ၁။ ၃၈။ ဝိမာန၊ ၄။ ၄၀။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၄။ ၄၁။ ပတိဋ္ဌပေယျ- သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၅။ ပတိဋ္ဌပေယျ- သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၄၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၉၈။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂၆၀။ ပတိ-ဋ္ဌပေသိ- မ၊ ၄။ ၂။ ၄၂။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၁၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၂။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၁၉။ ထေရီ၊ ၄။ ၇၀။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၉၂။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။ ၇။ အနုဋ္ဌိ၊ ၃။ ၄။ ပတိဋ္ဌပိ-အပ၊ ၂။ ၁၂၂။ ၂၅၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃။ ၄၄။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၊ ၅။ ၁။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၇၉။ ထေရီ၊ ၄။ ၈၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၃၂။ ပတိဋ္ဌပေသုံ- မ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၇။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၆၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၀၈။ ပတိဋ္ဌပေသိ-အပ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၅။ ပတိဋ္ဌပေသာမိ- စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၄။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၀။

(က) တည်တုံ- ခိုင်မြဲ- စေ၏။ ကုလ-ဝံသံ ဓာရေဟိတိ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေန္တော အတ္တနော ကုလဝံသံ ဓာရေဟိ ပတိဋ္ဌပေဟိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၉၄။ (ခ) ခင်းထား၏။ ပတိ-ဋ္ဌပေန္တု ပလ္လင်္ကံ၊ ယတ္ထ ရာဇာ နိသက္ကတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၅၆။ ယတ္ထ ရာဇာ နိသက္ကတိတိ ယသ္မိ ပလ္လင်္ကေ ရာဇာ နိသိဒိဿတိ၊ တံ ပည-ပေန္တုတိ ဝဒတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၉။ (ဂ) ချထား-စိုက်ပျိုး-၏။ ခေတ္တာနိ မယံ ဝိဒိတာနိ လော-

ကော၊ ယေသာဟံ ဗိဇာနိ ပတိဋ္ဌပေမိ။ ဇာ၊ ၁။
 ၃၀၉။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂။ (ဃ) စွန့်ကြဲ- ပေးကမ်း-
 -လှူဒါန်း-၏။ ဧဝရူပံ ဒက္ခိဏဒါနံ န
 ပတိဋ္ဌပေတိတိ။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၆။ ပတိဋ္ဌပေန္တိ-
 ဒိ၊ ၁။ ၄၈-၉။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၃။ ပတိဋ္ဌပေဟိ-ဝိ၊ ၄။
 ၂၉၁။ ၁။ ၁၄၄။ သံ၊ ၁။ ၁၄၄။ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌပေ-
 ယျာ(အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၄၃)တိ အာဟာရံ ဒါနမုခေ
 ဝိဿဇေယျ။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၈။ ပတိဋ္ဌပေသိ
 (ဝိမာန၊ ၉၄)န္တိ ပဋိပါဒေသိ အဒါသိ။ ဝိမာန၊
 ၅။ ၂၆၄။ (၂) စွဲ၍ တည်စေ၏။ ဝန်ခံစေ၏။
 ဝါဒံ ပတိဋ္ဌပေသိ(မ၊ ၅။ ၂။ ၃၁၀)တိ ....ဗြဟ္မာနံ
 နိဂ္ဂဏှန္တော ဘဂဝါ အတ္တနော ဝါဒံ ပတိ-
 ဋ္ဌပေသိ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၃၁၈။ (-မ၊ ၅။ ၂။ ၃၇။ မ၊ ၅။ ၂။
 ၂၈) (၃) ဖြစ်စေ၏။ န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌ-
 ပေန္တိတိ ဇာနနတ္ထံ စိတ္တံ န ပတိဋ္ဌပေန္တိ။ မဟာ
 နိ၊ ၅။ ၉၈။

ပတိဋ္ဌပေတုံ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+
 တုံ။ ပတိ+ထပ+ဏေ+တုံ | တည်စေ-ထား-
 -ခြင်းငှါ။ ကထံ န ခေါ သက္ကာ စူဠပန္နကမ္ပိ
 ဣမသ္မိံ သုခေ ပတိဋ္ဌပေတုံ။ ထေရ၊ ၅။ ၂။
 ၁၈၉။ (-ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၂၇။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၂။ အနု၊ ၅။
 ၁။ ၅။)

ပတိဋ္ဌပေတုံ (တိ) | ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+တုံ။
 ပတိ+ထပ+ဏေ+တုံ | တည်စေ-ထား-တတ်
 သော၊ သူ။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အကိစ္စတော သတ္တေ
 နိဝါရေတာ၊ ကိစ္စေသု ပတိဋ္ဌာပေတာ၊ အတ္တ-
 နာ စ တတ္ထ ကိစ္စေ ယောဂံ အာပဇ္ဇိတာ။
 စရိယာ၊ ၅။ ၂၇၉။ သိ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၁။ ၂၅၆။

ပတိဋ္ဌပေတုံ (ကာ၊ ကြိ) | ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+တုံ။
 ပတိ+ထပ+ဏေ+တုံ | တည်စေ-ထား-
 လော့။ ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊ က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေတုကာမ (တိ) | ပတိဋ္ဌပေတုံ+ကာမ |
 တည်စေ-ထား-ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ သူ။
 အထဿ ဘဂဝါ ဝစနံ ပတိဋ္ဌပေတုကာမော
 “ကိ” ပန တပဿိ”တိ အာဒိမာဟ။ မ၊ ၅။ ၂။
 ၃၇။ ဝစနံ ပတိဋ္ဌပေတုကာမောတိ ဒီဃ-
 တပဿိနော ယထာဂုတ္တဝစနံ ပတိဋ္ဌပေ-
 တုကာမော။ မ၊ ၅။ ၂။ ၂၈။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၇။)

ပတိဋ္ဌပေန္တ (တိ) | ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+အန္တ။ ပတိ
 +ထပ+ဏေ+အန္တ | (က) တည်စေ-ထား-
 တတ်သော၊ သူ။ (ခ) ဝန်ခံတတ်သော၊ သူ။ (က)
 တေ အပ္ပေကဇ္ဇေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌပေန္တော
 ....ဓမ္မဒေသနံ ကရေတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၈။ (-
 ပေတ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၃၆၃။ မဟာနိ၊ ၅။
 ၁၂၅။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၅၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉။ သံ၊ ၅။ ၂။
 ၅၀။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၂၁၇။ မူလ၊ ၅။ ၈၅။) (ခ) ဣဒါနိ
 နိပ္ပရိယာယမေဝ ဇာတိဝါဒံ ပဋိက္ခိပန္တော
 ကမ္မဝါဒဉ္စ ပတိဋ္ဌပေန္တော “န ဇစ္စာ”တိ အာ-
 ဒိမာဟ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၃၀၁။ အထဿ ဘဂဝါ ဝါဒံ
 မဒ္ဒိတွာ အနိစ္စန္တိ ပတိဋ္ဌပေန္တော ဓမ္မံ ကထေ-
 သတိ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၂။ (-အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၀။
 ဝိမတိ၊ ၂။ ၅၀။ မ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၃။)

ပတိဋ္ဌပေန္တိ (ကာ၊ ကြိ) | ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+အန္တိ။
 ပတိ+ထပ+ဏေ+အန္တိ | (၁) (က) ထည်စေ-
 ထား-ကုန်၏။ (ခ) စွန့်ကြဲ-ပေးကမ်း-လှူ
 ဒါန်း-ကုန်၏။ (၂) ဖြစ်စေကုန်၏။ (၁) (က)
 ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊ က) ကြည့်။ (ခ) ပတိဋ္ဌပေတိ
 (၁၊ ဃ) ကြည့်။ (၂) ပတိဋ္ဌပေတိ (၂) ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေန္တု (ကာ၊ ကြိ) | ပတိ+ဌာ+ဏေ+အန္တု။
 ပတိ+ထပ+ဏေ+အန္တု | တည်စေ-ခင်းထား-
 -ကုန်လော့။ ပတိဋ္ဌပေတိ-(၁၊ ခ) ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေမိ (ကာ၊ ကြိ) | ပတိ+ဌာ+ဏေ+မိ။ ပတိ

+ထပ+ဏာပေ+မိ] တည်စေ-ချထား-စိုက်
ပျိုး-၏။ ပတိဋ္ဌပေတိ(၁၊က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေယျ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+
ဧယျ။ ပတိ+ထပ+ဏာ+ဧယျ] တည်စေ-ထား-
-ရာ၏။ ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေယျ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+
ဧယျ။ ပတိ+ထပ+ဏာ+ဧယျ] (က) တည်
စေ-ထား-ရာ၏။ (ခ)စွန့်ကြဲ-ပေးကမ်း-လှူ
ဒါန်း-ရာ၏။ (က)ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊ခ)ကြည့်။
(ခ) ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊ ဃ)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေယျ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ ဌာ+ ဏာပေ+
ဧယျ။ ပတိ+ထပ+ဏာ+ဧယျ] တည်စေ-
ထား-ကုန်ရာ၏။ ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေသီ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ ဌာ+ ဏာပေ+
ဣ။ ပတိ+ထပ+ဏာ+ဣ] (က) တည်စေ-
ထား- ပြီ။ (ခ) စွန့်ကြဲ-ပေးကမ်း-လှူဒါန်း-
ပြီ။ (က) ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊က) ကြည့်။ (ခ)
ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊ဃ)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေသိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဤ။
ပတိ+ထပ+ဏာ+ဤ] (၁) တည်စေ-ထား-
ပြီ။ (၂)ဝန်ခံစေပြီ။ (က)ပတိဋ္ဌပေတိ(၁၊
က)ကြည့်။ (၂) ပတိဋ္ဌပေတိ(၂)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေသုံ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ ဥ။
ပတိ+ထပ+ဏာ+ဥ]တည်စေ-ထား-ကုန်ပြီ။
ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေသာမိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ
+သာမိ။ ပတိ+ထပ+ဏာ+သာမိ] တည်စေ
-ထား-လတ်အံ့။ ပတိဋ္ဌပေတိ (၁၊က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌပေဟိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဟိ။
ပတိ+ထပ+ဏာ+ဟိ]တည်စေ-ထား-လော့။

(က) တည်တံ့-ခိုင်မြဲ-စေလော့။ (ခ)စွန့်ကြဲ-
ပေးကမ်း-လှူဒါန်း-လော့။ (က)ပတိဋ္ဌပေတိ
(၁၊က)ကြည့်။ (ခ)ပတိဋ္ဌပေတိ(၁၊ဃ)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟတိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+တိ။ အပ္ပစ္စ-
ယလောပေါ။ တိဋ္ဌတိ၊ တိဋ္ဌန္တိ။ ဌာတိ၊ဋ္ဌန္တိ။
လောပါဘာဝေ “ကွစိ ဓာတူ”တိ အာဒိနာ
ဌာတော ဟကာရာဂမော စ ရဿတ္ထံ။ ရူ။
၄၉၂။ ပတိဋ္ဌာတော ဟော စ။ .... တသ္မိ
ဟကာရာဂမေ ဓာတုဿန္တော ရဿော
ဟောတိ ကွစိ။ ပတိဋ္ဌဟတိ၊ ပတိဋ္ဌာတိ ဝါ။
နိတိ၊သုတ္တံ။၁၀၅၅-၆။ ပါဒိတော ဌာဿ ဝါ
ဌဟော ကွစိ။ .... သဏ္ဌဟန္တော သန္တိဋ္ဌန္တော၊
သဏ္ဌဟတိ သန္တိဋ္ဌတိ။ မောဂ်၊၅။၁၃၁။] (၁)
တည်-တည်နေ-၏။ ရပ်တည်-ရပ်တန့်၏။
(၂)ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-၏။ (၃)စွဲ၍ တည်၏၊
ဝန်ခံ၏။ (၁) ယဉ် သော သမ္ပတိဇာတောဝ
သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၁။
(၂) သံကိလေသော ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌဟတိ၊
လောကိယေသု ပတိဋ္ဌဟတိ။ ပေဋကော။
၁၈၈။ နိဝိသတိတိ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန
ပတိဋ္ဌဟတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၀။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၄။ ဧကဝါရမေဝ ဟိ ဥပ္ပန္န-
မတ္တဿ ဓမ္မဿ ဒုဗ္ဗလတ္တေန ဩကာသေ
ဝိယ ပတိဋ္ဌဟနံ နတ္ထိ၊ ပုနပ္ပုနံ အာရမ္မဏေ
ပဝတ္တမာနံ နိဝိဋ္ဌံ ပတိဋ္ဌိတံ နာမ ဟောတိ၊
တေနာဟ “ နိဝိသတိတိ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိ-
ဝသေန ပတိဋ္ဌဟတိ”တိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၂၀။
ပတိဋ္ဌတိတိ ပတိဋ္ဌဟတိ၊ ပုနဒေဝ ယထာ-
ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၆။ (-ပေဋ
ကော။၃၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၇။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈၆၊၁၃၁။ ၁၆၅၊၁၉၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၀၆။ နေတ္ထိ၊

၌၂၀၂၂၄၁။ သာရတ္ထာရ၂၃၅။ ဒီဇို၂၁၅၂။
 ဒီဇို၂၁၆၈၁၉၆။ သီဇိုသစ်၂၁၉၅။ ၃၈၉။
 ၄၁၇။ မဇ္ဈိမ၂၃၉၇။ သံဇ္ဈိ၂၁၅၀၇။ အံဇ္ဈိ၁။
 ၁၄၅။ အံဇ္ဈိ၂၁၅၆။ အနဇ္ဈိ၂၁၁၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။
 ဇ္ဈိ၂၁၀၆၁၉၆၄။ နေတ္ထိဝိမ္မာန၂၁၈၀၁၉၀၅။)
 ပတိန္ဒဟန္တိ- ဇာ၁။၂၈၁။ ဒီဇ္ဈာ၁၄၆။ ဒီဇ္ဈာ၂။
 ၃၈၄၁၁၉၀၆။ မဇ္ဈာ၁၁၃၅၅။ မဇ္ဈာ၂၁၅၅။ မဇ္ဈာ
 ၃၁၃၉၅။ သံဇ္ဈာ၂၁၅၅၂၅၆။ အံဇ္ဈာ၁၄၉။
 အံဇ္ဈာ၂၁၈။ အဘိဇ္ဈာ၁၃၁၁။ အဘိဇ္ဈာ၂။
 ၃၁၇။ အဘိဇ္ဈာ၁၁၅၈။ ဥဒါနဇ္ဈာ၁၆၅။ သုတ္တ
 နိဇ္ဈာ၂၁၅၆။ ထေရဇ္ဈာ၂၁၅၄၂။ ထေရီဇ္ဈာ။
 ၃၀၃။ မဟာနိဇ္ဈာ၁၀၆၁၃၁၆။ ဇာဇ္ဈာ၄၁၂၉၂။
 သာ ရတ္ထာရ၂၁၀၄။ ဒီဇ္ဈာ၁၅၄။ သီဇိုသစ်၁။
 ၁၀၅၂၀၇၂၅၈။ မဇ္ဈိ၂၁၃၆။ မဇ္ဈိ၂၁၃၇။
 သံဇ္ဈိ၂၁၂၅။ အံဇ္ဈိ၂၁၅၁၃၃၃၇၀။ နေတ္ထိ။
 ဝိမ္မာ၂၅၅၉။ ပတိန္ဒဟသိ-ဇာဇ္ဈာ၂၄၃။ ပတိ-
 ဇ္ဈာမိ-ဇာဇ္ဈာ၂၄၄။ ဇာဇ္ဈာ၂၅၀၄။ ပတိ-
 ဇ္ဈာတု- ဝိဇ္ဈာ၁၆၃။ ပတိန္ဒဟ-ဗုဒ္ဓဝံ၃၁၉။
 အဘိဇ္ဈာ၁၅၅။ အပဇ္ဈာ ၁။၃၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၃၁၃၉။
 ဇာဇ္ဈာ၁၃၀။ ပတိန္ဒဟေယျ- မိလိန္ဒ။၈၈-၉။
 ဝိဇ္ဈာ၂၁၈။ မဇ္ဈာ၂၁၅၅။ သံဇ္ဈာ၁၁၈၉။ သံဇ္ဈာ
 ၃၁၂၈၂၉၉။ ဓမ္မဇ္ဈာ၂၁၅၀၄။ သာရတ္ထာရ။
 ၁၉၆။ ဝိမတိ၁၆၈။ ပတိန္ဒဟေယျ- ဒီဇို၂။
 ၂၅၆။ ပတိန္ဒဟေယျ- အံ၂၁၇၄။ ပတိန္ဒဟိ-
 ဝိဇ္ဈာ၁၃၁၅၃-၄-၅-၈၆၃၇၁။ ဒီဇ္ဈာ၂၈၂။
 ဒီဇ္ဈာ၂၄၉။ သံဇ္ဈာ၁၁၀၄။ သံဇ္ဈာ၂၁၈။ အံ
 ဇ္ဈာ၁၁၂၄၁၈၈၁၉၀၅။ ဓမ္မဇ္ဈာ၁၅၉။ ဓမ္မဇ္ဈာ၂။
 ၁၇၂၂၅၉၂၃၃၇။ ဥဒါနဇ္ဈာ၂၁၉။ ဝိမာနဇ္ဈာ။
 ၄၄၆၂၁၉၂၂၀၃၂၅၅။ ပေတဇ္ဈာ၁၆၁၉၄။
 ၁၅၅၂၅၆။ ထေရဇ္ဈာ၁၅၀။ ထေရဇ္ဈာ၂၁၂၆။
 ထေရီဇ္ဈာ၄၀၈၄၁၀၀-၈၃၄၈။ အပဇ္ဈာ၂။
 ၂၂၃။ ဇာဇ္ဈာ၁၁၆၂။ ဇာဇ္ဈာ၂၁၈၁၁၁၀၃၁၂၅
 -၆၂၀၉၁၃၃၀၁၉၆။ ဇာဇ္ဈာ၂၃၉၁၄၀၃။

ဇာဇ္ဈာ၄၁၂၂-၇၆၂၁၈၃။ ဇာဇ္ဈာ၅၁၃၇၁၃၈။
 ၂၂၀၁၃၃။ ဇာဇ္ဈာ၇၁၃၅။ သာရတ္ထာ၁၁၈၀။
 သာရတ္ထာရ၂၂၆။မဇ္ဈိ၁၃၃၃။ သံဇ္ဈာ၁၁၅၃။
 ပတိန္ဒဟိသု-မဇ္ဈာ၃၁။ ဝိဇ္ဈာ၁၄၉၅၀-၈။
 ၁၈၁။ ဝိဇ္ဈာ၂၁၃၀၀။ ဒီဇ္ဈာ၂၄၉။ မဇ္ဈာ၂၁၉၇။
 မဇ္ဈာ၁၁၀၈။ သံဇ္ဈာ၂၁၉၁၇၁၈၆၂၅၄။ သံဇ္ဈာ
 ၃၁၆၇။ အံဇ္ဈာ၁၃၄၇၈၁၀၉၁၃၈၃၁၀၃၄၅။
 အံဇ္ဈာ၂၁၈။ ပဋိသံဇ္ဈာ၂၁၂၇။ ဓမ္မဇ္ဈာ၁၄၈။
 ဓမ္မဇ္ဈာ၂၁၆၆၁၄၆-၇၁၆၂၂၈၃၂၉၀။ သုတ္တ
 နိဇ္ဈာ၁၃၇။ သုတ္တနိဇ္ဈာ၂၄၁၇၃၉၀၂၀၇။
 ပေတဇ္ဈာ၃၉။ ထေရဇ္ဈာ၁၃၃၇။ ထေရဇ္ဈာ၂။
 ၂၁၂၂၇၁၄၉၆။ ထေရီဇ္ဈာ၁၂၆။ အပဇ္ဈာ။
 ၆၆၉၀-၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၃၂၂။ မဟာနိဇ္ဈာ၂၅၅။
 ဇာဇ္ဈာ၁၁၂၁၈၂။ ဇာဇ္ဈာ၂၅၀။ ဇာဇ္ဈာ၁၁၉။
 ဇာဇ္ဈာ၅၁၂။ ပတိန္ဒဟိ-စရိယာ၄၁၄။ စရိ
 ယာဇ္ဈာ၂၂၂။ ပတိန္ဒဟိတ္ထ-စရိယာဇ္ဈာ၁၃၇။
 ဇာဇ္ဈာ၄၁၂။ ပတိန္ဒဟိဿတိ- ဝိဇ္ဈာ၁၅၉။
 ၆၁-၃-၆။ မဇ္ဈာ၁၃၇။ မဇ္ဈာ၄၁၇၆။ ဓမ္မဇ္ဈာ
 ၂၁၁၂။ ဇာဇ္ဈာ၅၁၃၈၇။ ပတိန္ဒဟိဿန္တိ -ဒီ
 ဇ္ဈာ၂၄၁၁၇၁၃၀၆။ မဇ္ဈာ၁၁၂၀။ အံဇ္ဈာ၂။
 ၂၇၃။ ဒီဇို၂၁၇၉။ မဇ္ဈာ၇၈၉၃။ ပတိန္ဒ-
 ဟိဿသိ-အံဇ္ဈာ၁၁၀၈။ ပတိန္ဒဟိဿထ-
 ဇာဇ္ဈာ၅၁၄၉၇။ ပတိန္ဒဟိဿာမိ- သံဇ္ဈာ။
 ၂၈၈။ ပတိန္ဒဟိဿ-ဓမ္မဇ္ဈာ၂၈၃။ (၃) သစေ
 မေ သမဏော ဂေါတမော တထာ ပတိန္ဒ-
 ဟိဿတိ၊ ယထာ ဘဒ္ဒန္တေန တပဿိနာ
 ပတိန္ဒာပိတံ။ မ၂၁၃၇။

ပတိန္ဒဟတု (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+တု] တည်-
 တည်နေ-စေသတည်း။ ပတိန္ဒဟတိ(၁)
 ကြည်။

ပတိန္ဒဟန (န) [ပတိ+ဌာ+ယု။ ဟ-လာ၊ အာ-ကို
 ရဿပြု။ရူ၄၉၂။ နိတိသုတ္တံ၁၀၅၆။ မောက်။

၅၊၃၀။] (၁) (က) တည်-တည်နေ-ခြင်း။
 (ခ) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-ခြင်း။ (၂) ဖြစ်ပေါ်-
 တည်ရှိ-ရာ။ (၁) အနေသနာဒိ ပဟာယ
 သမ္မာဓသနာဒိအာဇီဝသုဒ္ဓိ အညဉ္စ သမ္မာ-
 ပဋိပတ္တိတတ္ထ ပတိဋ္ဌဟနနေ ဝိဒိတွာ။ သုတ္တ
 နိ၊၅၊၂၂၆။ ဧကဝါရမေဝ ဟိ ဥပ္ပန္နမတ္တဿ
 ဒုဗ္ဗလတ္တေန ဩကာသေ ဝိယ ပတိဋ္ဌဟနံ
 နတ္ထိ။ သံ၊ဋီ၊၂၊၁၂၀။ (-သံ၊ဋီ၊၁၊၄၇။ သီ၊ဋီ၊
 သစ်၊၁၊၁၀၅၊၃၇၉။ နေတ္ထိဝိ၊၅၈။) (၂)
 သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟနတော ပဋ္ဌာယ
 ယာဝ အာသဘိ ဂါကဘာသနံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊
 ၁၊၃၀၅။ (၃) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌ (ပု) [ပတိဋ္ဌဟန+အတ္ထ] ဖြစ်ပေါ်-
 တည်ရှိ-ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သ
 ဘော။ ကထံ ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါ-
 ရာနံ ပစ္စယော၊ တေ သင်္ခါရာ အဝိဇ္ဇာယံ
 နိဿာယ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရုဋ္ဌိံ ဝေပုလ္လတံ အာပဇ္ဇန္တိ။
 ပေဋကော၊၂၄၁။

ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌာန (န) [ပတိဋ္ဌဟန+ဋ္ဌာန] ရပ်တည်-
 ရပ်တန့်-ရာ အရပ်။ ပစ္ဆိမေ သောပါနဖလ-
 ကေ ဌတွာ ဌပိယမာနဿ ဒက္ခိဏပါဒဿ
 ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌာနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂၊၁၅။

ပတိဋ္ဌဟန္တ (ကိ) [ပတိ+ဌာ+အ+အန္တ] (၁) ရပ်
 တည်-ရပ်တန့်-သော။ (၂) (က)ဖြစ်ပေါ်-
 တည်ရှိ-နေသော။ (ခ) ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-
 လတ္တံ့သော။ (၁)ပမာဏေန ဥဒ္ဒတော ပတိ-
 ဌဟန္တောပိ ပမာဏေယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၃၊၂၆၅။ (၂) (က) ဝိဟာရံ ဂန္ဓာ အနန္တရာ-
 ယေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟန္တဿ။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၁၊၂၈၇။ သာရတ္ထ၊၃၊၃၉၈။ ပတိဋ္ဌိ-
 တာတိ သက္ကာယသ္မိဟိ ပတိဋ္ဌဟန္တော အဋ္ဌဟိ
 ကာရဏေဟိ ပတိဋ္ဌာတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁၊၂၆၇။
 ပတိဋ္ဌဟန္တောတိ နိဝိသန္တော။... ပတိဋ္ဌာတိတိ

ဩရယု တိဋ္ဌတိ။ သံ၊ဋီ၊၁၊၃၀၀။ (ခ) ပတိဋ္ဌ-
 ဟိဿတိတိ စိန္တေန္တောတိ ဧတ္ထ တေန ကာ-
 ရဏေန သာသနပတိဋ္ဌာနဿ အဘာဝ-
 ဝတော အဝဿံ ပတိဋ္ဌဟန္တဿ သာသ-
 နဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တမိဒန္တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန
 သလ္လက္ခေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊၁၊၁၆၈။

ပတိဋ္ဌဟန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+အန္တိ] တည်-
 တည်နေ-ကုန်၏။ ပတိဋ္ဌဟတိ (၁)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟမာန (တိ) [ပတိ+ဌာ+အ+မာန] ဖြစ်ပေါ်-
 -တည်ရှိ-နေသော။ သတ္တာ .... သိလာပထ-
 ဝိယံ ပတိဋ္ဌဟမာနော သိနေရ ဝိယ ပည-
 ဧတ္ထ အာသနေ နိသီဒိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁၊၅၂၇။ (-
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၁၀၊၃၂၃။ မူလ၊ဋီ၊၂၊၁၁၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ဋီ၊၂၊၃၁၃။)

ပတိဋ္ဌဟသိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+သိ] ဖြစ်ပေါ်-
 တည်ရှိ-၏။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟမိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+မိ] ဖြစ်ပေါ်-
 တည်ရှိ-၏။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဟိ] ဖြစ်ပေါ်-တည်
 ရှိ-ပြီ။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟိသု (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+သု] ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ
 -ကုန်ပြီ။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဤ] (၁) ရပ်တည်-
 ရပ်တန့်-ပြီ။ (၂)ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-ပြီ။ (၁)
 ပတိဋ္ဌဟတိ(၁)ကြည့်။ (၂)ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)
 ကြည့်။

ပတိဋ္ဌဟိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဌာ+တုံ] ဖြစ်ပေါ်-
 တည်ရှိ-ခြင်းငှါ။ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကာန္တိတိ
 သီလေ ပတိဋ္ဌဟိတုံ န ဥဿဟန္တိ။ သီ၊ဋီ၊
 သစ်၊၂၊၇၄။

ပတိဋ္ဌဟိတ္ထ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အာ။ အာ-ကို
တ္ထ-ပြု။] ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-ပြီး။ ပတိဋ္ဌဟတိ
(၂)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟိတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဌာ+တွာ] (၁)
တည်၍။ (က)ရပ်တည်-ရပ်တန့်-၍။ (ခ)
တုပ်-ပျပ်-ဝပ်၍။ (၂)ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-၍။
(၁) (က) သမ္ပတိဇာတော ဗောဓိသတ္တော
သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတ္တာ ဥတ္တရာ-
ဘိမုခေါ သတ္တပဒဝိတိဟာရေန ဂစ္ဆတိ။ ဒီ၊၂။
၁၃။ မ၊၃။၁၆၄။ အဘိ၊က။၂၁၅။ ဒီ၊၄။၁၆၀။
မ၊၄။၁။၄၈။ အံ၊၄။၁။၈၁။ ပဋိသံ၊၄။၁။၁၉၁။
မဟာနိ၊၄။၁၅၄။ အံ၊၄။၂။၁၀၉။ တာ ဒေဝ-
တာယော ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတ္တာ ဘဂဝတော
ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ။ သံ၊၁။၂၃။
ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတ္တာတိ....ဘူမိယံ ဌတွာတိ
အတ္ထော။ သံ၊၄။၁။၆၂။(-သံ၊၁။၉၊၁၀။ မိလိန္ဒ။
၃၉၉။ ဒီ၊၄။၂။၃၃။ မ၊၄။၄။၁၃၄။ သံ၊၄။၁။၄၀။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၁၄။အပ၊၄။၁။၂၂၀။) (ခ) ကော
ရညာ ဆဒ္ဓိတဓဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဇာဏုကေဟိ ပတိ-
ဋ္ဌဟိတ္တာ မုခေန ဂဏိုဿတိ။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၅၇။
(-အံ၊၄။၁။၂၂၇။သုတ္တနိ၊၄။၁။၅၆။) (၂) ဒိဋ္ဌိ-
ဝိနိစ္ဆယေ ဝိနိစ္ဆယဒိဋ္ဌိယာ ဌတွာ ပတိဋ္ဌဟိ-
တွာ ဂဏိုတွာ ပရာမသိတွာ အဘိနိဝိသိတွာ။
မဟာနိ။၂၂၉။ အဘိနိဝိသိတွာတိ ပတိဋ္ဌဟိ-
တွာ။ မဟာနိ၊၄။၁၉၁။ သစေ ပတိဋ္ဌာယာ (မ၊
၂။၃၉)တိ ဝစီသစ္စေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ။ မ၊၄။၃။
၃၉။ ဝစီသစ္စေ ပတိဋ္ဌဟိတွာတိ ယထာပဋိ-
ညာတာယ ပဋိညာယ ဌတွာ။ မ၊၄။၃။၂၉။
ကောလိတော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌ-
ဟိတွာ အာဟ။ အံ၊၄။၁။၁၂၅။ (-မဟာနိ။
၂၃၅။ ဝိ၊၄။၁။၇၃။ သံ၊၄။၁။၂၃၀။ အဘိ၊၄။၁။
၂၉၅။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၈၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃။ ၃၁၂။
၄။၂၁၉။ ဝိမာန၊၄။၁၆၅။ အပ၊၄။၁။၂၅၈။

မဟာနိ၊၄။၁၃၉၊၃၂၅။ ဇာ၊၄။၇။၁၅၂၊၃၈၀။
သာရတ္ထ၊၁။၂၁၈။ သာရတ္ထ၊၃။၁၉။ ဝိမတိ၊၂။
၁၅၄။ ဒီ၊၄။၂။၁၄၈။ သံ၊၄။၁။၂၆၉။ အံ၊၄။၁။
၂၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၂၂၁။)

ပတိဋ္ဌဟိတ္တာန (ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဌာ+တွာန] ရပ်
တည်-ရပ်တန့်-၍။ ပုရတော ပတိဋ္ဌဟိ-
တွာန၊ ဥဒ္ဓရိတွာန ပစ္ဆတော။ ဓမ္မ၊၄။၁။၇၉။

ပတိဋ္ဌဟိဿ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿာ] ဖြစ်ပေါ်-
တည်ရှိ-ရာပြီ။ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ(၂)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟိဿတိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿတိ] (၁)
ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-လတ္တံ့။ (၂)စွဲ၍ တည်
လတ္တံ့၊ ဝန်ခံလတ္တံ့။ (၁) ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)
ကြည်။ (၂)တိဋ္ဌဟတိ(၃)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟိဿထ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿထ] ဖြစ်
ပေါ်-တည်ရှိ-ကုန်လတ္တံ့။ ပတိဋ္ဌဟတိ (၂)
ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟိဿန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿန္တိ] ဖြစ် ပေါ်-
တည်ရှိ-ကုန်လတ္တံ့။ ပတိဋ္ဌဟတိ (၂)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟိဿသိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿသိ] ဖြစ်
ပေါ်-တည်ရှိ-လတ္တံ့။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂) ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟိဿာမိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿာမိ] ဖြစ်ပေါ်
-တည်ရှိ-လတ်အံ့။ ပတိဋ္ဌဟတိ (၂)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟေယျံ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဧယျံ] ဖြစ်ပေါ်-
တည်ရှိ-ရာ၏။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဧယျ] ဖြစ်ပေါ်-
တည်ရှိ-ရာ၏။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂)ကြည်။

ပတိဋ္ဌဟေယျံ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဧယျံ] ဖြစ် ပေါ်-
တည်ရှိ-ကုန်ရာ၏။ ပတိဋ္ဌဟတိ(၂) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာ (ထိ) | ပတိ+ဋ္ဌာ+အ+အာ။ ပတိဋ္ဌာနံ
ပတိဋ္ဌာ။ ရူ။ ၅၉၉။ နိတိသုတ္တံ။ ၁၁၄၀။ ပတိဋ္ဌာ
နိဿယေ ဋ္ဌာနေ။ ဓာန်။ ၁၁၃၀။ ပြတိဋ္ဌာပြတိ
+ဋ္ဌာ။ ဘာဝါဓာရာဒေ။ အင်။ ဝါစပုတိ။
(ပဏ္ဍိတ၊ ပဋိဋ္ဌာ-ပြာ) | (၁) (က) တည်ရာ။
(ခ) ထောက်တည်ရာ။ (၂) မှီရာ။ (က) မှီခို-
အားထား-ရာ။ (ခ) ကိုးကွယ်-လည်းလျောင်း-
ရာ။ (၃) တည်ကြောင်း၊ အကျိုးတရား တည်
ခြင်း၏ အကြောင်း။ (၄) တည်ခြင်း။

(၁)(က)တည်ရာ။ သီလံ ပတိဋ္ဌာ အာဒိ
စရဏံ သံယမော သံဝရော မောက္ခံ ပါ-
မောက္ခံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။
အဘိဝိ။ ၂၅၄။ မဟာနိ။ ၃၀၊ ၁၅၊ ၂၀၈။ စူဠနိ။
၃၅။ ဝိဇ္ဇာသု။ ၅၃။ ပတိဋ္ဌဟတိ ဝါ ဧတ္ထ ဘိက္ခု၊
ကုသလဓမ္မာ ဧဝ ဝါ ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌဟန္တိတိ
ပတိဋ္ဌာ။ အဘိဋ္ဌ။ ၂။ ၃၁၇။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၀၆။
သာရတ္ထ။ ၃။ ၃၅။ ပတိဋ္ဌာ(ထေရ။ ၃၀၉)တိ
အဓိဋ္ဌာနံ။ သီလဉ္စိ သဗ္ဗေသံ ဥတ္တရိမနဿ-
ဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာ။ ထေရဋ္ဌ။ ၂။ ၂၂၀။ (-ဒိ။ ၂။ ၅၄။
ဝိဇ္ဇာသု။ ၁၈၄။ ဒီဋ္ဌ။ ၂။ ၆၂။ မဇ္ဈိ။ ၆၄။ မဇ္ဈိ။
၂။ ၂၀၈။ သံဋ္ဌ။ ၂။ ၅၀။ အံဋ္ဌ။ ၂။ ၂၉၊ ၁၈၄။
အံဋ္ဌ။ ၃။ ၂၅၂။ အဘိဋ္ဌ။ ၁။ ၃၇၁။ အဘိဋ္ဌ။ ၂။
၁၈၆။ ပဋိသံဋ္ဌ။ ၁။ ၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၃၆၅။
ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၂၁၈။ ဗုဒ္ဓကဋ္ဌ။ ၁၅။ ဓမ္မဋ္ဌ။ ၂။ ၇၄၊
၂၁၅။ ဣတိဝုတ်ဋ္ဌ။ ၁၀၆။ ပေတဋ္ဌ။ ၅၆၊ ၈၁၊
၁၆၁။ ထေရဋ္ဌ။ ၁။ ၉၅။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။ ၅၇။ စရိယာ၊
ဋ္ဌ။ ၃၀။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၅၊ ၂၁၀၊ ၃၇၊ ၄၀၄။ ဇာဋ္ဌ။
၂။ ၂၀၇။ ဇာဋ္ဌ။ ၅။ ၁၅၊ ၄၀၄၊ ၄၆၃။ သာရတ္ထ။ ၃။
၁၇၂။ ကင်္ခါ၊ ဋီသင်္ခ။ ၁၂၂၊ ၁၆၇။ ဒီဋ္ဌိ။ ၁။ ၈၃၊
၁၃၃၊ ၂၃၉၊ ၃၃၉၊ ၃၇၇။ ဒီဋ္ဌိ။ ၂။ ၆၇-၈။ ဒီဋ္ဌိ။ ၃။
၈၇၊ ၂၃၇။ သီဋ္ဌိသင်္ခ။ ၃၇၉။ သီဋ္ဌိသင်္ခ။ ၂။
၇၄၊ ၁၉၅။ မဇ္ဈိ။ ၃။ ၆-၇၊ ၂၂၅၊ ၂၄၁။ သံဋ္ဌိ။ ၂။
၂၂၃-၅၊ ၃၅၅။ မူလဋီ။ ၁။ ၁၅၄။ မူလဋီ။ ၁။ ၁၂၉။

မူလဋီ။ ၁။ ၅၀။ အနုဋီ။ ၁။ ၁၆၇။ အနုဋီ။ ၂။ ၁၉၀။
ဝိသုဒ္ဓိ။ ၃။ ၁။ ၄၂၉၊ ၄၅၄-၅-၆။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၃။ ၂။
၁၄၄၊ ၂၁၈၊ ၃၄၃။)

(ခ) ထောက်တည်ရာ။ စုတော ပတိဋ္ဌ
လဘတိ၊ ယော မိတ္တာနံ န ဒုဗ္ဘတိ။ ဇာ။ ၂။
၁၅၀။ ဂါဓန္တိ ပတိဋ္ဌ။ သံဋ္ဌ။ ၁။ ၉၈။ ပတိဋ္ဌန္တိ
နဒိ နာမ အဝဋ္ဌိတတိရာ၊ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ-
ဋ္ဌာနံ။ သံဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၄၄။ (-အပ။ ၂။ ၃၂။ မိလိန္ဒ။
၃၃။ သံဋ္ဌ။ ၁။ ၂၄၀။ သံဋ္ဌ။ ၃။ ၁၁၆။ အံဋ္ဌ။ ၃။
၉၇၊ ၁၇၈။ အဘိဋ္ဌ။ ၁။ ၂၀၅။ အဘိဋ္ဌ။ ၂။ ၁၂၃၊
၂၄၆။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၅၄။ ဝိဇ္ဇာနဋ္ဌ။ ၂။ ၁၄၀။ ထေရ၊
ဋ္ဌ။ ၁။ ၂၈၆။ ထေရိဋ္ဌ။ ၁၄၆။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။ ၅၇။
စရိယာ၊ ဋ္ဌ။ ၃၀-၃၊ ၂၁၂။ ဇာဋ္ဌ။ ၂။ ၁၀၁။ ဇာဋ္ဌ၊
၄။ ၁၆။ နေတ္တိဋ္ဌ။ ၁၂၀။ ဒီဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၃၃။ ဒီဋ္ဌိ။ ၂။
၈၅၊ ၃၀၅။ သီဋ္ဌိသင်္ခ။ ၁။ ၁၀၅။ သံဋ္ဌိ။ ၂။ ၃၅၅။
ဝိသုဒ္ဓိ။ ၃။ ၂၆၆။)

(၂) မှီရာ။ တထာဂတော သဗ္ဗသတ္တာနံ
ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ ဥပဿယံ။ မိလိန္ဒ။ ၁၆၀-
၁။ ပရာယဏော ပတိဋ္ဌာ စ၊ ဒီပေါ စ ဒွိပ-
ဒုတ္တမော။ အပ။ ၁။ ၂၂။ အပ။ ၂။ ၅၉။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။
၃၀၁။ တွမေဝ ပတိဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌန္တာနံ။ အပ။ ၅။
၁။ ၂၄၉။ ပတိဋ္ဌာတိ ယထာ မဟာပထဝိ
သဗ္ဗပါဏိနံ အာဓာရဘာဝေန ပတိဋ္ဌာ
နိဿယဘူတာ၊ ဧဝံ တုဝမ္ပိ ပတိဋ္ဌာဘူတာ။
ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။ ၅၇။ (-ဇာ။ ၂။ ၃၃၇။ မိလိန္ဒ။ ၂၄၀။ ပေဋ
ကော။ ၂၉၀။ ဝိဇ္ဇာ။ ၁။ ၁၃၄၊ ၁၈၄၊ ၂၆၆။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၃၁၄။ မဇ္ဈိ။ ၄။ ၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၅၆။
ဝိဇ္ဇာနဋ္ဌ။ ၁၂၆။ ထေရဋ္ဌ။ ၂။ ၃၉။ ဇာဋ္ဌ။ ၇။
၃၀၀။)

(၁၂) သိက္ခာယ ပဒံ သိက္ခာပဒံ၊ သိက္ခာ-
ယ အဓိဂမုပါယောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ
မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ဝိဇ္ဇာ။ ၁။ ၁၈၈။ မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာတိ

ပစ္စိမံ ပစ္စိမံ ပဌမဿ ပဌမဿ ဝေဝစနန္တိ
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပတိဋ္ဌာတိ သမ္ပယောဂဝသေန ဥပ-
နိဿယဝသေန စ ဩကာသဘာဝေါ။
သာရတ္ထ၂။၃၂။

(၂)(က)မှီခို-အားထား-ရာ။ ဧဝံ အမှံ
စ ရညော စ၊ တံ ပတိဋ္ဌာ မဟောသမ။ ဇာ၂။
၂၁။ အဿာသာတိ အဝဿယာ ပတိဋ္ဌာ။
အံ၌၂။၁၈၂။ အယံ ဣမသ္မိ ရာဇကုလေ
ပတိဋ္ဌ လာဘန္တော မံ အဘိဘဝေယျ။ ထေရု
၌၂။၈၅။ (-သံ၁။၃၀။ ဇာ၁။၁၃၂-၃၂၁၈၊
၂၈၈။ ဇာ၂။၈၀။ ဒီး၌၃။၃၀။ မာ၌၁။၃၃၃။
သံ၌၁။၅၂၁၁၆။ သံ၌၂။၅၇၂၄၇။ သံ၌၃။
၁၁၆၁၄၂၂၃၈။ အံ၌၁။၂၉၂။ အံ၌၂။၂၃။
ဓမ္မာ၌၁။၃၃၇။ ဓမ္မာ၌၂။၉၄၂၁၄၁၃၁။ ဥဒါန၊
၌၂။၅၆။ စရိယာ၌၂။၁၀-၂။ ဇာ၌၁။၃၉၂။
ဇာ၌၃။၁၈၀၁၉၅-၆၄၂၉။ ဇာ၌၄။၁၆၇၊
၃၃၃၃၄၁။ ဇာ၌၅။၃၅၀။ ဇာ၌၆။၂၈၈။
သံ၌၁။၉၉။ သံ၌၂။၃၅၅။)

(ခ)ကိုးကွယ်-လည်းလျောင်း-ရာ။ ကမ္မံ
တေသံ ပဋိသရဏံ ပတိဋ္ဌာတိ ကမ္မပဋိသ-
ရဏာ။ မာ၌၄။၁၇၇။ ပတိဋ္ဌာတိ အဝဿ-
ယော။ မာ၌၃။၃၇၂။ နိဋ္ဌိတံ ဘန္တေ သိဒ္ဓတ္ထ-
ကေန ကမ္မံ၊ ပတိဋ္ဌာ ပန မေ ဟောထ။ ထေရိ၊
၌၂။၁၈၂။ နာထောတိ လောကပဋိသရဏော။
....သဗ္ဗသတ္တုတ္တမော ဘဂဝါ အပရိမာဏာသု
လောကဓာတုသု အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ
ဧကပဋိသရဏော ပတိဋ္ဌာ။ သာရတ္ထ၁။၈။
(-မာ၌၁။၁၈၈။ အံ၌၃။၃၁၄။ မဟာနိဋ္ဌ။
၇၁။ ဇာ၌၂။၁၀၁။ ဇာ၌၅။၁၁၄။)

(၃) တည်ကြောင်း၊ အကျိုးတရား တည်
ခြင်း၏ အကြောင်း။ ဣဒ္ဓိယာ ပါဒေါတိ
ဣဒ္ဓိပါဒေါ၊ ပါဒေါတိ ပတိဋ္ဌာ၊ အဓိဂမုပါ-
ယောတိ အတ္ထော။ အဘိ၌၂။၂၉၀။ ပဋိသံ၊

၌၁။၉၁။ မဟာနိဋ္ဌ။၅၆။ အံ၌၁။၂၄၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၌၂။၁၇။ (-မာ၌၄။၂၀၈။ အံ၌၂။၁၈၄။
အံ၌၃။၂၅၂။ အဘိ၌၂။၃၁၇။ မဟာနိဋ္ဌ။
၁၀၆။ သာရတ္ထ၃။၃၅။)

(၄) တည်ခြင်း။ အာရမ္မဏေ သတိ
ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏဿ ဟောတိ။ သံ၁။၂၉၅-
၆။ နေတ္တိ။၁၃၃။ မူလဋီ၃။၁၇၇။ ပတိဋ္ဌဟနံ
ပတိဋ္ဌာ၊ အလဗ္ဘနေယျာ ပတိဋ္ဌာ ဧတ္တာတိ
အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ။ သီဋီသစ်၁။၃၇၉။ (-
သံ၂။၄၄-၅-၇။ သံ၌၂။၆၅။ နေတ္တိ၌၂။၄၃
-၄။ သံ၌၂။၈၂။ အနဋီ၃။၂၄၁။ နေတ္တိဝိ။
၃၀၉။)

ပတိဋ္ဌာကတ (တိ) [ပတိဋ္ဌာ+ကတ] တည်ရာ-
တည်ရာ၏ အဖြစ်-ကို ပြုအပ်သော၊ တည်
ရာ၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သော(တရား)။
ဝတ္ထုကတယာတိ ပတိဋ္ဌာကတယ။မာ၌၄။
၁၀၃။ ပတိဋ္ဌာကတယာတိ သမ္ပတ္တိနံ ပတိ-
ဋ္ဌာဘာဝံ ပါပိတာယ။ မာ၌၃။၃၁၆။

ပတိဋ္ဌာကမ္မ (န) [ပတိဋ္ဌာ+ကမ္မ] (က) တည်ရာ
ဖြစ်သော ကံ၊ မှီခို-အားထား-ရာ ကံ။ (ခ)
(သုဂတိဟူသော) တည်-ထောက်တည်-ရာ
ကို ဆောင်ယူနိုင်သော ကံ။ အကတဘိရ-
တ္တာဏာတိ အကတဘယပရိတ္တာဏာ။ အဝ-
ဿယဘူတံ ပတိဋ္ဌာကမ္မံ အမှေဟိ န ကတန္တိ
ဒဿေန္တိ။ အံ၌၂။၁၄၀။ ပတိဋ္ဌာကမ္မန္တိ သုဂ-
တိသင်္ခါတပတိဋ္ဌာဝဟံ ကမ္မံ။ အံ၌၂။၁၂၇။

ပတိဋ္ဌာကရ (တိ) [ပတိဋ္ဌာ+ကရ+အ] မှီခို-
အားထား-ရာ၏ အဖြစ်ကို-ပြု-စီရင်-တတ်
သော (တရား)။ နာထံ ကရေန္တိတိ နာထ-
ကရဏာ။ အတ္တနော သနာထဘာဝကရာ။
ပတိဋ္ဌာကရာတိ အတ္ထော။ အံ၌၃။၂၉၀။
အတ္တနော ပတိဋ္ဌာကရာတိ ယဿ နာထ-

ဘာဝကရာ၊ တဿ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာဝိဓာ-
ယိနော။ ဒီဋ္ဌိ၃။ ၂၆၅။ အံဋ္ဌိ၃။ ၃၀၈။ (-ဒိ၊
ဋ္ဌ၃။ ၂၂၉)

ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ (န) [ပတိ+ဋ္ဌာ+တဗ္ဗ] (၁) (က)တည်
ခြင်း၊ တည်-ထိုက်-သင့်-ခြင်း။ (ခ) တည်
ရာ၏၊ တည်-ထိုက်-သင့်-ရာ၏။ (တိ) (၂)
တည်-ထောက်တည်-ရာ(အရပ်)။ (၁)(က၊ခ)
စုဒ္ဓိတေနပါလိ ဘိက္ခုနာ ခွိသု ဓမ္မေသု
ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စ။ ဝိဋ္ဌာ၃။ ၄၃၉။
(-အံ၂။ ၁၇၄။ ဝိဋ္ဌာ၃။ ၆၇၇။ ဝိဋ္ဌာ၂။ ၁၇၇။
ဝိဋ္ဌာ၃။ ၂၀၃။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၃၂၇။ မဋ္ဌာ၃။ ၁၂၉။
သံဋ္ဌာ ၃။ ၆၅။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာန (န) [ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ+ဋ္ဌာန] (၁)
တည်-ထောက်တည်-ရာ အကြောင်း။ (၂)
တည်-ထောက်တည်-ရာ အရပ်။ (၁) သတိ-
ယာ ပဋ္ဌာနန္တိ သတိယာ ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနံ။
ဒီဋ္ဌိ၂။ ၂၆၆။ မဋ္ဌာ၃။ ၃၃၇။ (၂) န ဟိ စက္က-
လက္ခဏေန ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဝိသမံ ဘဝိတုံ
သက္ကောတိ။ ဒီဋ္ဌာ၃။ ၁၀၄။ မဋ္ဌာ၃။ ၂၅၇။
စက္ကလက္ခဏေန ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနန္တိ ဣဒံ ယံ
ဘူမိပ္ပဒေသံ ပါဒတလံ ဖုသတိ၊ တတ္ထ စက္က-
လက္ခဏမ္ပိ ဖုသနဝသေန ပတိဋ္ဌာတိတိ
ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဒီဋ္ဌိ၃။ ၁၀၄။ (-သံဋ္ဌိ၃။ ၁၄၄။)

ပတိဋ္ဌာတိ (ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+အ+တိ။ ရူ။ ၄၉၂။]
(၁)တည်-တည်နေ-၏။ (က) ရပ်တည်-ရပ်
တန့်-၏။ (ခ) သက်ဝင်-တည်ကြည်-၏။
(ဂ) တည်ငြိမ်-တန့်ရပ်-၏။ (ဃ) ထောက်
တည်၏။ (၂) ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-၏။ (၃) စွဲ၍
တည်၏။ ဝန်ခံ၏။ (၄) တည်ထား၏။

(၁) တည်-တည်နေ-၏။ ယသ္မိံ ခေါ
ပနာနန္တ ပဒေသေ စက္ကရတနံ ပတိဋ္ဌာတိ။
ဒီ၂။ ၁၄၂။ ဒီဋ္ဌာ၂။ ၂၁၃။ ယသ္မာ ပန ပါတိ-

မောက္ခသံဝရသီလေန ဘိက္ခု သာသနေ
ပတိဋ္ဌာတိ။ အဘိဋ္ဌာ၂။ ၃၁၇။ မဟာနိဋ္ဌာ
၁၀၆။ သာရတ္ထာ၃။ ၃၅။ (-မာ၃။ ၂၁၁။ အံ၁။
၂၇၃-၄။ အံ၂။ ၂၃၄။ အံ၃။ ၄၉၉။ ၅၀၀။ ဝိဋ္ဌာ
၁။ ၂၉၃။ ဝိဋ္ဌာ၃။ ၃၂၇။ ၃၈၀။ ဝိဋ္ဌာ၃။ ၁၆၈။
၁၉၃။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၁၀၉။ ၁၁၁။ ၃၈၀။ ၄၆၅။ ဒီဋ္ဌာ
၁။ ၃၂၅။ ဒီဋ္ဌာ၂။ ၃၄၄။ မဋ္ဌာ၃။ ၂၄၃။ မဋ္ဌာ၂။
၄၅။ မဋ္ဌာ၃။ ၁၉၆။ သံဋ္ဌာ၂။ ၂၃၇။ သံဋ္ဌာ၃။
၆၃၂။ ၁၄၄။ အံဋ္ဌာ၃။ ၅၇။ အဘိဋ္ဌာ၃။ ၃၁၆။
အဘိဋ္ဌာ၂။ ၂၀၄။ ပဋိသံဋ္ဌာ၃။ ၂၇၀။ ပဋိသံဋ္ဌာ
၂။ ၁၄၃။ ၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။ ၃၁၃။ ၃၅၀။ မဟာနိ
ဋ္ဌာ၃။ ၄၀၂။ ၅၅။ ဇာဋ္ဌာ၂။ ၂၁၅။ ဇာဋ္ဌာ၃။ ၅၀၁။
ဇာဋ္ဌာ၅။ ၃၅၂။) ယထေဝ ခလတိ ဘူမျာ၊
ဘူမျာယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဇာ။ ၂။ ၂၉၄။ ဇာဋ္ဌာ
၇။ ၂၀၄။ ဓာတုစင်္ကောဋ္ဌကံ မယံ မတ္ထကေ
ပတိဋ္ဌာတု။ ဝိဋ္ဌာ၃။ ၆၃။ (-၇၀။ သာရတ္ထာ၃။
၁၇၁။) တထာ စ ဘဗ္ဗဇာတိကော တံ အဂ္ဂ-
ဏံ ပဟာယ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌေယျ။ ထေရဋ္ဌာ
၂။ ၂၄၈။ တတော ပတိဋ္ဌာ(ဇာ၂။ ၂၆၈)တိ
တတော သော ဗြဟ္မာ ....ပါသာဒေ အပဒေ
ပဒံ ဒသေန္တော အာကာသေ ပတိဋ္ဌဟိ။
ဇာဋ္ဌာ၇။ ၁၃၅။ ပတိဋ္ဌာသိ- မိလိန္ဒ။ ၁၅။ ဝိဋ္ဌာ
၁။ ၆၆၇။ ၇၃။ ဝိဋ္ဌာ၃။ ၂၈၉။ ဒီဋ္ဌာ၂။ ၃၂၄၄။ ၇၃။
မဋ္ဌာ၃။ ၂၃၁။ မဋ္ဌာ၂။ ၉၇။ မဋ္ဌာ၃။ ၁၃၃။ သံဋ္ဌာ
၂။ ၂၈၄။ သံဋ္ဌာ၃။ ၃၈။ အံဋ္ဌာ၃။ ၃၀-၈၁၁၇၊
၁၅၀။ ၁၆၆၇။ ၁၅၂၃၅။ ၃၀၂။ ၃၉၈။ အံဋ္ဌာ၂။
၁၀၇။ ၁၈၀။ အံဋ္ဌာ၃။ ၁၅၁၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၃။ ၁၁၃၉။
ဓမ္မဋ္ဌာ၃။ ၂။ ဓမ္မဋ္ဌာ၂။ ၁၃၂။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၂။ ၇၇။
ထေရဋ္ဌာ၃။ ၂၀။ ထေရဋ္ဌာ၂။ ၅၂။ ၁၄၄။ ၁၆၆။
၁၈၀။ ထေရီဋ္ဌာ၅။ ၇၁၄၂။ ၂၅၃။ အပဋ္ဌာ၃။ ၄၃-
၈။ အပဋ္ဌာ၂။ ၈၁၂။ ၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌာ၂။ ၅-၅။ စူဠနိ
ဋ္ဌာ၃။ ၁၀။ ဇာဋ္ဌာ၃။ ၄၂-၇။ ၉၅။ ၁၀၅။ ဇာဋ္ဌာ၂။ ၁၂၇၊
၃၆၈။ ဇာဋ္ဌာ၃။ ၁၁၃။ ၂၆၈။ ဇာဋ္ဌာ၃။ ၃၇၈။ ၄၀၈။

(က) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-၏။ ဣဓေဝ ဘန္တေ အယျော ဘာရုဒါဇော အမှာကံ နိဝေ- သနေ ပတိဋ္ဌာတုံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၇။ ဥဋ္ဌေဟိ ဇာလိ ပတိဋ္ဌ၊ ပေါရာဏံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၄၈။ ဇာ၊ ၅။ ၂၄၀။ ပတိဋ္ဌာသိ- ဝိ၊ ၄။ ၂၄၇။ ဇာ၊ ၅။ ၂၄၇။ ပတိဋ္ဌာသိ-ပေတ၊ ၂။ ၂-၃။ ပေတ၊ ၅။ ၂၄၉။

(ခ) သက်ဝင်-တည်ကြည်-၏။ ပတိ-ဋ္ဌာတိတိ ပဋ္ဌာနံ၊ ဥပဋ္ဌာတိ ဩက္ခန္တိတွာ ပက္ခန္တိတွာ ပဝတ္တတိတိ အတ္ထော။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၃။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၄။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၄။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၂၇၀။ မဟာနိ၊ ၅။ ၄၀။ (-သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၃။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၀။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၅။ မူလ၊ ၅။ ၁။ ၄၅။)

(ဂ) တည်ငြိမ်-တန့်ရပ်-၏။ တတ္ထ ယေ-သံ ကိလေသာဒိနံ ဝေသေန ပတိဋ္ဌာတိ သံသိ-ဒတိ။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၅၂။ (-သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၇။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၅၉၊ ၂၄၀။)

(ဃ) ထောက်တည်၏။ အပ္ပေဝ သသ-ကော ကောစိ၊ ပတိဋ္ဌေယျ မဟဏ္ဏဝေ။ ဝဇီရ၊ ၄၃၇။ (-သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၅။)

(၂) ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-၏။ တဿှာ ပုရိ-သလိဂံ ဗလဝအကုသလေန အန္တရဓာယတိ။ ဣတ္ထိလိဂံ ဒုဗ္ဗလကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၈။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၅။ အပုစ္ဆိတေ ပန ကထာ န ပတိဋ္ဌာတိ။ မ၊ ၅။ ၄။ ၂၀၆။ န ပတိဋ္ဌာတိတိ န ပဝတ္တတိ။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၆။ (-ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၀၁-၂။) ပတိဋ္ဌာသိ-အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၇။

(၃) စွဲ၍ တည်၏။ ဝနံခံ၏။ ဘိက္ခု စ ဒေါသံ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄၉၊ ၂၅၀-၇။ ဘိက္ခု စ ဒေါသံ ပတိဋ္ဌာတိ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ ပတိဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၈။ ကင်္ခါ၊ ၁၃၈။

သစေ မေ သမဏော ဂေါတမော တထာ ပတိဋ္ဌိဿတိ၊ ယထာ စ မေ ဉာတညတရေန သာဝကေန အဿဇိနာ နာမ ဘိက္ခုနာ ပတိဋ္ဌိတံ။ မ၊ ၁။ ၂၉၀။ ပတိဋ္ဌိတန္တိ ယထာ တေန ပတိဋ္ဌိတံ။ သစေ ဧဝံ ပတိဋ္ဌိဿတိ။ အထ ပန အညဒေဝ ဝက္ခတိ။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၇။ ပတိဋ္ဌိတန္တိ “အနိစ္စံ အနတ္တာ”တိ စ ပဋိ-ညာတံ။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၃။

(၄) တည်ထား၏။ ဒက္ခိဏက္ခကဓာတုံ နိဟရိတွာ သုမနဿ အဒါသိ၊ သော တံ ဂဟေတွာ စေတိယဂိရိမိယေဝ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၆၃။

ပတိဋ္ဌာတုံ (ကြိ၊ ဝိ) | ပတိ+ဋ္ဌာ+တုံ | တည်-တည်နေ-ခြင်းငှါ။ (က) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-ခြင်းငှါ။ (ခ) တည်ငြိမ်-တန့်ရပ်-ခြင်းငှါ။ ယထာ ပတိဋ္ဌိတဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတုံ န ဒေန္တိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၄။ (-ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၈။ ကင်္ခါ၊ ၂၄၅။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၂။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၈။ မ၊ ၅။ ၁။ ၈၂၊ ၁၀၆။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၁၊ ၈၅။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၅။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၅။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၆၊ ၈၅။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၄၅။ မဟာနိ၊ ၅။ ၁။ ၃၉။ ဇာ၊ ၅။ ၄။ ၁၂၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၇၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၃။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁။ ၄၀၈။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၇။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၇၉။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၄။) (က) ကုဏ္ဍပါဒေါ ဟိ ခဉ္စပါဒေါ ဝါ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောဝံ၊ သံ၊ ၅။ ၁။ ၆၄။ (ခ) ဟိနဇစ္စကုလာ ပဗ္ဗဇိဟာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိဇာတိတာယ ပတိဋ္ဌာ-တုံ န သက္ကောန္တိ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၂။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၈။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၇။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၈၄။ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိတိ သုဝိသုဒ္ဓံ ကဘာ သီလံ ရက္ခိ-တုံ န သက္ကောန္တိ...ပတိဋ္ဌာတုန္တိ ဝါ သစ္စ-ပုဋိဝေဓဝေသေန လောကုတ္တရာယ ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာတုံ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၉။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၁။ အံ၊

ဋီ၂။၃၇၀။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၁၆-၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂၀။ သိ၊ဋီ၊သစ်။၂။
၇၄။ မ၊ဋီ၊၃။၅၁။)

ပတိဋ္ဌာတု (ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+အ+တု] ရပ်တည်-
ရပ်တန့်-လော့။ ပတိဋ္ဌာတိ(၁၊က)ကြည့်။

ပတိဋ္ဌာတုကာမ (တိ) [ပတိဋ္ဌာတု+ကာမ] တည်-
တည်နေ-ခြင်းငှါ အလိုရှိသော။ (က) ရပ်
တည်-ရပ်တန့်-ခြင်းငှါ အလိုရှိသော။ သူ။
(ခ) သက်ဝင်-တည်နေ-ခြင်းငှါ အလိုရှိ
သော။ သူ။ (က) ယလာ ဟိ မဟာမာတိကံ
လဃိတွာ ပရတိရေ ပတိဋ္ဌာတုကာမော ပု-
ရိသော ဝေဒန ဓာဝိတွာ .... သဏိကံ ပတိ-
ဋ္ဌာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၁၃။(ခ)အနေသနံ ပဟာယ
စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ပတိဋ္ဌာတုကာမော ....
ပစ္စယပဋိသေဝနံ ပူရေတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၂၀။

ပတိဋ္ဌာဒဿန (န) [ပတိဋ္ဌာ+ဒဿန] (က)
တည်ရာကို ပြခြင်း။ (ခ) ထောက်တည်ရာကို
ပြခြင်း။ (က) “ရာဂေါ စ ဒေါသော စ
ဣတောနိဒါနာ”တိအာဒိကံ စတုတ္ထံ ကိလေ-
သာနံ ပတိဋ္ဌာဒဿနဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၅၉။ (ခ) ဇေဝိဇေကဿ ဟိ
ပတိဋ္ဌာဒဿနတ္ထမေတ္တ သီလံ ကထိတံ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၈။

ပတိဋ္ဌာဓာတု (ထိ) [ပတိဋ္ဌာ+ဓာတု] တည်-မှီ-
-ရာ-ဓာတ်-သဘော။ ပထဝီဓာတုတိ ပတိ-
ဋ္ဌာဓာတု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၅၉။ ပတိဋ္ဌာဓာတုတိ သဟဇာတာနံ
ဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာဘူတာ ဓာတု။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၄၆။
ပတိဋ္ဌာဓာတုတိ သေသဘူတတ္တယဿ စေဝ
သဗ္ဗုပါဒါရူပါနဉ္စ ပတိဋ္ဌာသဘာဝေါ ဓာတု။
အံ၊ဋီ၊၂။၁၄၅။

ပတိဋ္ဌာန (န၊ထိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ယု] ပြတိ န-
သံ။ပဏ္ဍိတဏ၊ပဋိဋ္ဌာဏ-ပြာ။(၁) တည်ရာ၊
ထောက်တည်ရာ။ (၂) မှီရာ၊မှီခို-အားထား-
ရာ။ (၃) တည်ခြင်း။ (က) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-
-ခြင်း။ (ခ) တည်ငြိမ်-တန့် ရပ်-ခြင်း။ (၄)
ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-ခြင်း။ (တိ)(၅)တည်သော
(တရား)။

(၁)တည်ရာ၊ ထောက်တည်ရာ။ ကုသ-
လာနံ ဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာနဝသေန အာဓာရဘာ-
ဝေါတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
၂၈၉။ တတ္ထ သော ဧဝံ ဥပ္ပတိတော ....
စတဿောပိ ဒိသာ ဂန္ဓာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာနံ
န အဇ္ဈဂါ နာဂဉ္စိတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၇၁။
(-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၂။ ကခါ၊ဋီ၊သစ်။
၂၄၆။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၂၃။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၄၂။
မ၊ဋီ၊၃။၂၈၂။အံ၊ဋီ၊၃။၂၂၂။မူလဋီ၊၂။၆၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၈၂။၁၃၃။)

(၂) မှီရာ၊ မှီခို-အားထား-ရာ။ ပတိဋ္ဌာ-
နတ္ထ-ကြည့်။ (၃) တည်ခြင်း။ (က) ရပ်တည်-
-ရပ်တန့်-ခြင်း။ ဧတ္ထ စ သမေဟိ ပါဒေဟိ
ပထဝိယာ ပတိဋ္ဌာနံ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာ-
ဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၃၃။
(-ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၁။ မ၊ဋီ၊၃။၃၄၀။) (ခ) တည်ငြိမ်-
တန့်ရပ်-ခြင်း။ ကိလေသဝသေန ပတိဋ္ဌာနံ၊
အဘိသင်္ခါရဝသေန အာယုဟနာ။ သံ၊ဋီ၊၂။
၄၁၄။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၄၉။ မူလဋီ၊၂။၁၇၁။ ပတိဋ္ဌာနံ
ဣဓ သံသာရေ အဝဋ္ဌာနံ၊ တဿ မူလံ ကိ-
လေသာတိ အာဟာ “ကိလေသဝသေန ပတိ-
ဋ္ဌာနံ”န္တိ။ အနုဋီ၊၂။၁၇၀။

(၄) ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-ခြင်း။ ပထဝိ-
ယာဒိရူပေသု ကေသဉ္စိ ဥပ္ပါဒေါ ကေသဉ္စိ
နိရောဓောတိ ဧဝံ ပတိဋ္ဌာနံ ရူပသန္တတိယာ
ဟောတိ။ မူလဋီ၊၃။၁၁၅။ ဧဝံ ပတိဋ္ဌာနန္တိ

ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန အသမာနုပ္ပါဒနိရောဓေန
ပဗ္ဗန္ဓေန ပတ်ဋ္ဌာနပ္ပဝတ္တိတိ အတ္ထော။ အနဋ္ဌိ၊
၃။၁၅၅။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။၁၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၁၄။) (၅)တည်သော(တရား)။ ဥတ္တရတိတိ
ဧတေန လောကဿန္တဂမနံ ဖလေ ပတ်ဋ္ဌာနံ
ဖလံ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။၁၁၁။

ပတ်ဋ္ဌာန ၂ (န) [ပတ်+ဌာ+ဏေ+ယု။ ဏေ-
ပစ္စည်း ကျေ၏။] (၁)တည်စေခြင်း။ (တိ)
(၂) တည်စေတတ်သော။ (၁) ပတ်ဋ္ဌာနဌ (၃)
ကြည်။ (၂) မဟန္တာနိ ဓမ္မဿ ပတ်ဋ္ဌာနာနိတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။၈၀။ ပတ်ဋ္ဌာနာနိတိ
ပတ်ဋ္ဌာနသာဓနာနိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။၅၆။

ပတ်ဋ္ဌာနကာရဏ (န) [ပတ်ဋ္ဌာန+ကာရဏ] တည်
-တည်တံ့-ခြင်း၏ အကြောင်း။ အတ္တနော
သစ္စဗလေန တဝ ရောဂံ ဝူပသမေတွာ ယာ
တေ ရဇ္ဇေ ပတ်ဋ္ဌာနကာရဏမကာသိ။ ဇာ၊
၄။၅။၁၀၁။

ပတ်ဋ္ဌာနဌ (ပု) [ပတ်ဋ္ဌာန+အတ္ထ] (၁) တည်-မှီ
-ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။
(၂) သက်ဝင်-တည်ကြည်-ခြင်းဟူသော-
အနက်-သဘော။ (၃) တည်စေတတ်သည်
၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ (၁)
ဝတ္ထုကတာတိ ပတ်ဋ္ဌာနဌေန ဝတ္ထု ဝိယ
ကတာ။ ဒီ၊ ၄။၂။၁၄၄။ သံ၊ ၄။၂။၂၀၆။ သံ၊ ၄။၂။
၂၈၂။ အံ၊ ၄။၂။၂၄၇။ ပတ်ဋ္ဌာနဌေနာတိ အဓိ-
ဌာနဌေန။ ဒီ၊ ၄။၂။၁၄၈၊ ၂၀၈။ သံ၊ ၄။၂။၁၈၇၊
၅၀၄။ အံ၊ ၄။၂။၂၅၂။ (-မိလိန္ဒ၊ ၃။၃၅။ ဒီ၊ ၄။၂။
၆၂၊ ၂၃၄။ မ၊ ၄။၂။၆၄။ သံ၊ ၄။၂။၂၅။ သံ၊ ၄။၂။
၅၄။ အံ၊ ၄။၂။၁၄၀၊ ၁၄၉။ အံ၊ ၄။၂။၁၉၃၊ ၂၁၃။
အဘိ၊ ၄။၂။၂၉၃၊ ၃၆၅။ အဘိ၊ ၄။၂။၂၈၉။ ပဋိ
သံ၊ ၄။၂။၂၀၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၄၈။ ဥဒါန၊ ၄။၂၅၅။

ဝိမာန၊ ၄။၆၆။ ထေရ၊ ၄။၂။၁၁၉၉။) (၂) ဥပ-
ဌာနဌောတိ အာရမ္မဏံ ဥပေစ္စ ပတ်ဋ္ဌာန-
ဌော။ ပဋိသံ၊ ၄။၁။၈၉။ (-၉၁။) (၃) အဓိဌာ-
နဌေနာတိ ပတ်ဋ္ဌာနဌေန။ ....စိတ္တံ အဓိဌာ-
တိတိ စိတ္တံ အဓိကံ ကတွာ ဌာတိ၊ စိတ္တံ ပတ်-
ဌာပေတိတိ အဓိပ္ပါယော။ ပဋိသံ၊ ၄။၂။၁၆၇။

ပတ်ဋ္ဌာနဌာန (န) [ပတ်ဋ္ဌာန+ဌာန] တည်ရာ
အရပ်။ ဝိဟာရဝတ္ထု ဘန္တေ ဇာနာဟိတိ
ဝိဟာရဿ ပတ်ဋ္ဌာနဌာနံ ဘန္တေ ဇာနာဟိ။
ဝိ၊ ၄။၂။၁၆၀။ အသပ္ပုရိသဘူမိတိ အသပ္ပု-
ရိသာနံ ပတ်ဋ္ဌာနဌာနံ။ အံ၊ ၄။၂။၂၇။ (-အံ၊ ၄။
၁။၃၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၉၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။၃၇၃။
ဒီ၊ ၄။၁။၁၂၇။ အံ၊ ၄။၁။၁၀၉။ အနဋ္ဌိ၊ ၂။၉၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၃၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၂။၅၂။)

ပတ်ဋ္ဌာနတ္ထ (ပု) [ပတ်ဋ္ဌာန+အတ္ထ] (၁) တည်ရာ
ဟူသော အကျိုး။ (၂) မှီရာဟူသော အကျိုး၊
မှီခို-အားထား-ရာ အကျိုး။ (၁)သော အတ္တ-
နော ပတ်ဋ္ဌာနတ္ထာယ ပထဝီ နိမ္မိတိတွာ။ ဗုဒ္ဓ
ဝံ၊ ၄။၁။၂။(၂)တာဏာယာတိ တာဏဘာဝါယ
ပတ်ဋ္ဌာနတ္ထာယ။ ဓမ္မ၊ ၄။၂။၂၇၁။ အံ၊ ၄။၁။
၁၉၄။

ပတ်ဋ္ဌာနဒိဝသ (ပု) [ပတ်ဋ္ဌာန+ဒိဝသ] တည်ရာ
ဖြစ်သော နေ့။ ထူပါရာမေ ဒက္ခိဏက္ခက-
ဓာတု စေတိယမှီ ပတ်ဋ္ဌာနဒိဝသေ ယမက-
ပါဋိဟာရိယံ ကရောတု။ ဝိ၊ ၄။၁။၆၉။

ပတ်ဋ္ဌာနဓာတ် (ထိ) [ပတ်ဋ္ဌာနာ+ဓာတ်] တည်ရာ
ဖြစ်သော-ဓာတ်-သဘော။ ပထဝီဓာတုတိ
ပတ်ဋ္ဌာနဓာတ်။ မ၊ ၄။၄။၆၃။ အဘိ၊ ၄။၂။၅၂။
ပတ်ဋ္ဌာတိ ဧတ္ထ သေသဘူတတ္ထယံ ဥပါဒါရူ-
ပဉ္စာတိ ပတ်ဋ္ဌာနာ၊ နိဇ္ဇိဝဋ္ဌေန ဓာတ် ဓာတိ
ပတ်ဋ္ဌာနဓာတ်။ မ၊ ၄။၃။၂၈၂။

ပတိဋ္ဌာနပထဝီ (ထိ) [ပတိဋ္ဌာနာ+ပထဝီ] တည်ရာ
ဖြစ်သော-မြေ-မြေကြီး။ ပထဝီတိ ဟေဋ္ဌာ
ပတိဋ္ဌာနပထဝီ၊ အာပေါတိ ဥပရိသေ့ဟန-
အာပေါ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၁။

ပတိဋ္ဌာနဘူမိ (ထိ) [ပတိဋ္ဌာနာ+ဘူမိ] တည်ရာ-
ဘုံ-ဌာန။ သာဝကဗောဓိပစ္စေကဗောဓိ-
သမ္မာသမ္ဗောဓိနံ ပတိဋ္ဌာနဘူမိ။ စရိယာ၊ ၄။
၂၈၅။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၆။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၂၆၃။

ပတိဋ္ဌာနရသ (တိ) [ပတိဋ္ဌာန+ရသ] (မဟာဘုတ်
၃-ပါး၏) တည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အမျှ-
ကိစ္စ-ရှိသော။ ပထဝီဓာတု ကက္ခဋတ္ထလက္ခ-
ဏာ၊ ပတိဋ္ဌာနရသာ၊ သမ္ပဋိစ္စနပစ္စုပဋ္ဌာနာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၂။ ပတိဋ္ဌာနရသာတိ သဟဇာ-
တဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာနဘာဝကိစ္စာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
၄၄၉။

ပတိဋ္ဌာနလက္ခဏ (တိ) [ပတိဋ္ဌာန+လက္ခဏ] |
တည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-မှတ်ကြောင်း-
မှတ်အပ်သော-လက္ခဏာ-သဘာဝ-ရှိသော။
ပတိဋ္ဌာနလက္ခဏံ မဟာရာဇ သီလံ သဗ္ဗေသံ
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၂။ မဟာနိ၊ ၄။
၁၀၆။ (-စရိယာ၊ ၄။ ၂၃၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၁။ သီ၊ ၄။
သစ်၊ ၁။ ၂၅၂။)

ပတိဋ္ဌာနသမ္ပန္န (တိ) [ပတိဋ္ဌာန+သမ္ပန္န] မှီရာနှင့်
ပြည်စုံသောသူ။ နိဿယသမ္ပန္နောတိ အဝ-
ဿယသမ္ပန္နော ပတိဋ္ဌာနသမ္ပန္နော။ အံ၊ ၄။ ၂။
၈၆။

ပတိဋ္ဌာနသာဓန (တိ) [ပတိဋ္ဌာန+သာဓန] |
တည်ရာ၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော။
ပတိဋ္ဌာန^၁ -ကြည်။

ပတိဋ္ဌာနဘာဝ (ပု) [ပတိဋ္ဌာန+အဘာဝ] တည်

ရာ၏-မရှိ-မဖြစ်-ခြင်း။ ပတိဋ္ဌာနဘာဝ-
ဝေါတိ ကုသလကမ္မေသု ပတိဋ္ဌာနဘာဝေါ။
သော ပန ယသ္မာ ကုသလကိရိယာယ ဌာနံ
န ဟောတိ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၁၅။ (-နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၈၀၊
၁၉၃။)

ပတိဋ္ဌာနာရဟ (တိ) [ပတိဋ္ဌာန+အရဟ] တည်
ခြင်းငှါ ထိုက်တန်သော။ တံ ရာဇရာဇမဟာ-
မတ္တာဒိနံ မနောရမံ ပိယံ မနာမံ ဥပရိ မတ္ထ-
ကေ ပတိဋ္ဌာနာရဟမေဝ ဘဝေယျ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၂၈၁။

ပတိဋ္ဌာနိသေဓနတ္ထ (ပု) [ပတိဋ္ဌာန+နိသေဓန+
အတ္ထ] တည်ရာကို တားမြစ်ခြင်းဟူသော
အကျိုး။ န တဿ ဘိက္ခုနော အဝဏ္ဏမတ္ထပ-
ကာသနတ္ထာယ၊ သာသနေ စဿ ပတိဋ္ဌာနိ-
သေဓနတ္ထာယ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉။

ပတိဋ္ဌာနောကာသ (ပု) [ပတိဋ္ဌာန+ဩကာသ] |
တည်ရာ အရပ်။ ဝိဟာရဝတ္ထု နာမ တဿ
ပတိဋ္ဌာနောကာသော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၇၆။ ဝိ၊ သင်္ဂ
ဟ၊ ၃၀၂။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၄၂။ (-ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၇။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၈။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၇၆။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၈၁။)

ပတိဋ္ဌာပက (န) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဏ္ဍု]။
ပတိဋ္ဌာပေတိတိ ပတိဋ္ဌာပကော။ ရူ၊ ၅၇၂။
(ပြတိဗ္ဗာ ပက-သံ။ ပဏ္ဍုဝယ-ဗြာ) (၁)
တည်စေခြင်း။ (တိ) (၂) တည်စေတတ်သော။
(၃) ဖြစ်ပေါ်-တည်ရှိ-စေသောသူ။ (၁) ပတိ-
ဋ္ဌာပကဋ္ဌ(၂) ကြည်။ (၂) ပတိဋ္ဌာပကဋ္ဌ(၁)
ကြည်။ (၃) ကုလဝံသပုတိဋ္ဌာပကန္တိ ကုလ-
ဝံသဿ ကုလပုဝေဏိယာ ပတိဋ္ဌာပကံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂။ (-သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၅၃။)

ပတိဋ္ဌာပကဋ္ဌ (ပု) [ပတိဋ္ဌာပက+အတ္ထ] (၁)

တည်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-အ
နက်-သဘော။ (၂)တည်စေခြင်းဟူသော-အ
နက်-သဘော။ (၁) နိရောဓေ ပတိဋ္ဌာပက-
ဌော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ။၁၆။ ဖလသ-
မာပတ္တိဝသေန နိရောဓေ ပတိဋ္ဌာပကဌော။
သာ ဟိ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလံ နိရောဓသင်္ခါတေ
နိဗ္ဗာနေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ပဋိသံ။၄၁။၈၉။ (-
ပဋိသံ။၁၇၂-၃၂၂၂၂၇၁။ ပဋိသံ။၄၂။၈၄။)
(၂) ဣမာနိ ပဗ္ဗိန္ဒြိယာနိ ဆဟာကာရေဟိ
တေနဌေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ အာဓိပတေယျဌေန ....
ပတိဋ္ဌာပကဌေန။ ပဋိသံ။၂၁၇။ ပတိဋ္ဌာပ-
ကဌေနာတိ ပတိဋ္ဌာပနဌေန။ ပဋိသံ။၄၂။
၁၄၂။ (-ပဋိသံ။၃၀၆။)

ပတိဋ္ဌာပကဟေတု (ပု) [ပတိဋ္ဌာပက+ဟေတု]
တည်စေတတ်သော အကြောင်း။ တေသံ
သဘာဝသင်္ခါတေန လက္ခဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ။
ပတိဋ္ဌာပကဟေတုနာ စ န စတ္ထိ။ အနုဋီရ။
၆၇။

ပတိဋ္ဌာပတ္တ (တိ) [ပတိဋ္ဌာပ+ပတ္တ] (၁) တည်-
ထောက်တည်-ရာ-သို့ ရောက်-ကို ရ-သော၊
သူ။ (၂)မှီခို-အားထား-ရာ-သို့ ရောက်-ကို
ရ-သော၊သူ။ (၁)ပတိဂါဓပုတ္တောတိ အနာ-
ဂါမိပုဂ္ဂလော ဥဋ္ဌာယ ဝိလောကေတွာ ပတ-
ရိတွာ ဂန္ဓာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ပတိဋ္ဌာပုတ္တော
နာမ ဟောတိ။ အဘိဋ္ဌာရ။၁၀၂။ (-အံဋ္ဌာရ။
၁၄၈။) (၂) လေဏပုတ္တန္တိ နိလိယနပုတ္တံ၊
သရဏပုတ္တန္တိ ပတိဋ္ဌာပတ္တံ၊ ဒုက္ခနာသနံ ဝါ
ပတ္တံ။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၈၅။

ပတိဋ္ဌာပန (န၊ထိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+ယု။
(ပြတိဋ္ဌာပန-သံ။ ပဏ္ဍိတဝဏ-ပြာ) (၁)
တည်စေခြင်း။ (က)ရပ်တည်-ရပ်တန့်-စေ
ခြင်း။ (ခ) ထားခြင်း။ (ဂ) ချထားခြင်း။ (၂)

စွဲ၍ တည်စေခြင်း၊ ဝန်ခံစေခြင်း။ (၁) အာ-
ပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာတိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေ-
တွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပနာ။ ဝိဋ္ဌာရ။၁၂၆။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၃၅၃။ (-မိလိန္ဒ။၁၀၃။ ဝိဋ္ဌာရ။၂၉၆။
ဝိသင်္ဂဟ။၁၆၁၃၂။ မာဋ္ဌ၊၂။၅၅။ သံ၊၄၂။
၉၁။ ပဋိသံ၊၄၁။၄၅။ ပဋိသံ၊၄၂။၁၈၀။ စရိ
ယာ၊၄။၅၂၆၄၁၂၅၁၄၈၂၉၇၊ ၃၀၃-၅-၈။
ဇာ၊၄။၅။၃၆၇။ ဝိမတိ၊၁။၃၇။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၉၀။
ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၂၆၂၀၇။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၈။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။
၂၇၅၄၇၉။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၂။၁၀၃။ မ၊ဋီ၊၁။၄၆။
မ၊ဋီ၊၃။၂၉။ အံ၊ဋီ၊၁။၄၀။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၅၂။ အံ၊ဋီ၊
၃။၁၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၅၂၄၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၃၉၀။) (က) ဒုဿမုဋ္ဌာပယာတိ သုခုမ-
အတ္တဘာဝံ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာပနံ ဝိယ
ဥဿာပေတုံ အတိဝိယ ဒုက္ခာ။ မဟာနိဋ္ဌ။
၉၀။ (ခ) အတ္တသမ္မာပဏိဓိတိ အတ္တနော
သမ္မာ ဌပနံ၊ သစေ ပုဗ္ဗေ အသဒ္ဓါဒီဟိ သမ-
န္နာဂတော ဟောတိ၊ တာနိ ပဟာယ သဒ္ဓါဒီ-
သု ပတိဋ္ဌာပနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၄၃။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၉၀။
ပဋိသံ၊၄၁။၂၇၂။ ပညာပနာတိ ပကာရေဟိ
ဉာပနာ၊ သာ ပန ယသ္မာ ဣတ္ထမိဒန္တိ ဝေနေ-
ယျာနံ ပစ္စက္ခတော ဒဿနာ၊ တေသံ ဝါ
သန္တာနေ ပတိဋ္ဌာပနာ ဟောတိ။ မ၊ဋီ၊၃။၄၀၅။
(-ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၄၇။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၄၀၂-၃။ သီ၊ဋီ၊
သင်္ခါ၊၂။၁၀၃။ အနုဋီ၊၁။၈၅။ အနုဋီ၊၃။၅၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၉၀။) (ဂ) ပတိဋ္ဌာဘာဝေ ဝိယ
ပတိဋ္ဌာပနေပိ သာတိသယကိစ္စတ္တာ တဿာ
ပတိဋ္ဌာပနဿ ပါဒဋ္ဌပနဿ ပစ္စယော ဟော-
တိတိ သမ္မန္နော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၅၇။ (-ဒီ၊ဋီ၊၁။
၂၄၇။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၂။၉၁။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၆၂။) (၂)
တေနာဓိဂတာယ လဒ္ဓိယာ အနဝဇ္ဇနတ္ထံ ပစ္စ-
နဿာသနေန ပုန ပဋိဇာနာပနံ ပတိဋ္ဌာပနံ။
မ၊ဋီ၊၂။၈၃။

ပတိဋ္ဌာပနအဇ္ဈာသယ (ပု) [ပတိဋ္ဌာပန+အဇ္ဈာသယ] တည်စေခြင်း၌ ဖြစ်သော-အလို-ဆန္ဒ၊ တည်စေလိုခြင်း။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါ သတ္တေတာသု သမ္ပတ္တိသု ပတိဋ္ဌာပနအဇ္ဈာသယေန ဝသန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။

ပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌ (ပု) [ပတိဋ္ဌာပန+အတ္ထ] တည်စေခြင်းဟူသော-အနက်-သဘော။ ပတိဋ္ဌာ-ပကဋ္ဌေနာတိ ပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၄၂။ (-၂၀၄။)

ပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌာန (န) [ပတိဋ္ဌာပန+ဋ္ဌာန] တည်စေရာဖြစ်သော-အရာ-ဋ္ဌာန။ မဟာပဒေသာတိ မဟာဩကာသာ၊ မဟန္တာနိ ဝိနယဿ ပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌာနာနိ ယေသု ပတိဋ္ဌာပိတော ဝိနယော ဝိနိစ္ဆိယတိ အသန္နေဟတော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၅။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၅၄။)

ပတိဋ္ဌာပနတ္ထ (ပု) [ပတိဋ္ဌာပန+အတ္ထ] တည်စေခြင်းဟူသော အကျိုး။ ဧဝံ သန္တေပိ ဒဏ္ဍကရဏတ္ထံ အာယတိ သံဝရေ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ပုန ဒါတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၉၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၁၆၁။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၉၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၈၀။ ၂၃၁။ ၁၆၅။ ဣတိဝုတိ၊ဋ္ဌ၊၈၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၃၆၇။ ဝိမတိ၊၂။ ၃၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၄၀၆။)

ပတိဋ္ဌာပနပက္ခ (ပု) [ပတိဋ္ဌာပန+ပက္ခ] တည်စေခြင်းဟူသော အဖို့။ ပတိဋ္ဌာပနပက္ခေ ပန အာဂမောပိ ယုတ္တိပက္ခေယေဝ ဌိတော ဝိသေသတော ဗာဟိရကာနံ တက္ကဂါဟိဘာဝတော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၄၇။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။ ၄၀၂။

ပတိဋ္ဌာပနဝတ္ထု (န) [ပတိဋ္ဌာပန+ဝတ္ထု] တည်စေခြင်း၏-အကြောင်း-ဝတ္ထု။ “အနေကဝိဟိ-တာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ”တိ ဝစနတော

ပတိဋ္ဌာပနဝတ္ထုနိ ဣဓာဓိပေတာနိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၄၈။ (-သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။ ၄၀၃။)

ပတိဋ္ဌာပနသိဒ္ဓိ (ထိ) [ပတိဋ္ဌာပန+သိဒ္ဓိ] တည်စေခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်း။ အနိစ္စလက္ခဏသေဝစေတ္ထ ပတိဋ္ဌာပနံ တသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပိတေ သေသလက္ခဏဒွယဿာပိ ပတိဋ္ဌာပနသိဒ္ဓိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၉၀။

ပတိဋ္ဌာပယန္တ (တိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပယ+အန္တ] တည်စေတတ်သော၊သူ။ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ ပန ဟတ္ထေ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပယတော စေတနာဘဝေါတိ ဝုစ္စတိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။ ၂၁၄။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၆၆။)

ပတိဋ္ဌာပယမာန (တိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပယ + မာန] တည်စေတတ်သော၊သူ။ ဇေတဝန-မဟာဝိဟာရေ ဝိဟရတိ မဟာဇနံ သဂ္ဂမဂ္ဂေ စ မောက္ခမဂ္ဂေ စ ပတိဋ္ဌာပယမာနော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၂။

ပတိဋ္ဌာပိတ (တိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တ (ပြတိဗ္ဗာပိတ-သံ။ ပဋိဋ္ဌာဝိအ-ပြာ] (၁) တည်စေအပ်သော။ (က)ထားအပ်သော။ (ခ)တည်ထားအပ်သော။ (ဂ)တည်ဆောက်အပ်သော။ (ဃ)စိုက်ပျိုးအပ်သော။ (၂) စွဲ၍ တည်စေအပ်သော၊ ဝန်ခံစေအပ်သော၊သူ။ (၃) တည်စေတတ်သော၊ ထားတတ်သော။ (၄) တည်စေရာ(အခါ)။

(၁) တည်စေအပ်သော။ ဗဟုသု ဇန-တာ အရိယေ ဉာယေ ပတိဋ္ဌာပိတာ။ အံ၊၁။ ၃၄၅။ တထာ ဟိ ဘဂဝတာ .... ဒမိတာနိဗ္ဗိသာ ကတာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာပိတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၂၀၁။ (-အံ၊၃။ ၃၀၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၂၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၉၃။ အံ၊

၌၁၂၆၄။ ဝိမာန၊ ၅။ ပေတ၊ ၁၃၀။ ထေရ၊
 ၅၁။ ၁၃၁။ စူဠနိဋ္ဌ၊ ၄၀။ ဇာ၊ ၄၄။ ၄၄။ ဇာ၊ ၅၁။
 ၅၁။ ၅၅၀။ ဇာ၊ ၇၂။ ၇၄။ သာရတ္ထ၊ ၁၂၉။
 သံ၊ ၁၂။ ၁၀၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၄။) (က) ထား
 အပ်သော။ ဧဝမေဝါဟံ ဘောတာ ဂေါတမေန
 နိရုဏပပါတံ ပပတန္တော ဥဒ္ဓရိတွာ ထလေ
 ပတိဋ္ဌာပိတော။ ဒီ၊ ၁၂၂။ ဥဒ္ဓရိတွာ ထလေ
 ပတိဋ္ဌာပိတောတိ .... ဥဒ္ဓရိတွာ သဂ္ဂမဂ္ဂထ-
 လေ ဌပိတောမှိတိ ဝဒတိ။ ဒီ၊ ၁၂၂။ ၁၃၀။
 (-ဒီ၊ ၂။ ၇၂။ အဘိ၊ ၁၂၂။ ၁၅၉။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၂၄။
 ဓမ္မ၊ ၁၂၄။ အပ၊ ၁၂၂။ ၂၀။ စရိယာ၊ ၁၂၀။
 ဇာ၊ ၁၂၂။ ၁၃၁။ ဇာ၊ ၁၂၂။ ၁၃၈။ ဇာ၊ ၁၂၂။ ၁၃၈။)
 (ခ) တည်ထားအပ်သော။ အယမဿ ထူပေါ
 ပတိဋ္ဌိတော။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။ ဓမ္မ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။
 သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၁၂၉။ (-ဝိ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။ ဝိသင်္ဂဟ။
 ၂၅၁။ အပ၊ ၁၂၂။ ၁၃၂။ ကင်္ခါ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။)
 (ဂ) တည်ဆောက်အပ်သော။ ပတိဋ္ဌာပိတ-
 ဃရ-ကြည်။ (ဃ)စိုက်ပျိုးအပ်သော။ ယထာ
 ဟိ နိဇ္ဇေပိ ထလေပိ ပတိဋ္ဌာပိတံ ဗိဇံ ပထ-
 ဝိရသံ အာပေါရသဉ္စ အာဂမ္မ သမ္ပဇ္ဇတိ။ မ၊ ၁၂၄။
 ၁၅၉။ (-သံ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။ အံ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။) (၂)
 စွဲ၍ တည်စေအပ်သော၊ ဝန်ခံစေအပ်သော၊
 သူ။ သစေ မေ သမဏော ဂေါတမော တထာ
 ပတိဋ္ဌဟိဿတိ၊ ယထာ ဘဒန္တေန တပဿိ-
 နာ ပတိဋ္ဌာပိတံ။ မ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။ (-မ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။)
 (၃) တည်စေတတ်သော၊ ထားတတ်သော။
 ဟိတောတိ အာဓိသဒ္ဓဿ အတ္ထော၊ အာရ-
 မ္မဏေ အာဟိတော နိစ္စလဘာဝကရဏေန
 ပတိဋ္ဌာပိတောတိ အဓိပ္ပါယော။ ဥဘယေန
 သမော စ အာဟိတော စာတိ သမာဓိတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၁၂၂။ ၁၅၉။ (၄) တည်
 စေရာ(အခါ)။ ပတိဋ္ဌာပိတကာလ-ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပိတအဉ္စလိ (တိ) | ပတိဋ္ဌာပိတ+အဉ္စလိ|

တည်စေ-တင်ထား-အပ်သော လက်အုပ်ရှိ
 သောသူ။ သဗ္ဗေပိ တေ ရာဇာနော....သိရသိ
 ပတိဋ္ဌာပိတအဉ္စလိ ဟုတွာ ဣသိနံ သန္တိကံ
 ဥပဂတာ။ ဇာ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။

ပတိဋ္ဌာပိတအဉ္စလက (ပု) | ပတိဋ္ဌာပိတ+အဉ္စ
 လက | တည်စေ-ထား-အပ်သော-ပစ်စင်-
 ပြအိုး။ ဂေါပုရဉ္စာလကယုတ္တန္တိ ဒွါရပါသာ-
 ဒေန စ တတ္ထ တတ္ထ ပါကာရမတ္ထကေ ပတိ-
 ဋ္ဌာပိတအဉ္စလကေဟိ စ ယုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁၂၄။
 ၁၅၉။ ဒီ၊ ၁၂၂။ ၁၃၁။

ပတိဋ္ဌာပိတကာလ (ပု) | ပတိဋ္ဌာပိတ+ကာလ |
 တည်စေ-ထား-ရာ-အခါ-ကာလ။ တထာ-
 ဂတေန တေသံ ဘိက္ခုနံ ရူပတော ဂါဟံ
 နိဟရိတွာ အရူပေ ပတိဋ္ဌာပိတကာလော။
 သံ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။

ပတိဋ္ဌာပိတဂါမ (ပု) | ပတိဋ္ဌာပိတ+ဂါမ | တည်
 ဆောက်အပ်သော ရွာ။ အန္တောသီမာယံ ဂါမန္တိ
 အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္ပုတိယာ ပစ္ဆာ ပတိဋ္ဌာ-
 ပိတဂါမံ သန္တာယ ဝဒတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။
 ဝိမတိ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။

ပတိဋ္ဌာပိတဃရ (န) | ပတိဋ္ဌာပိတ+ဃရ | တည်
 ဆောက်အပ်သော အိမ်။ နိဝေသနေတိ ဃရ-
 ဝတ္ထုနိ။ နိဝေသနေတိ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာပိတ-
 ဃရာနိ။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။

ပတိဋ္ဌာပိတစိတ္တ (န) | ပတိဋ္ဌာပိတ+စိတ္တ | တည်
 စေ-ထား-အပ်သော စိတ်။ အဓိဋ္ဌာနံ နာမ
 နေက္ခမ္မာဒိဝသေန ပတိဋ္ဌာပိတစိတ္တမေဝ။ ပဋိ
 သံ၊ ၁၂၄။ ၁၅၉။

ပတိဋ္ဌာပိယမာန (တိ) | ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ယ+
 မာန | တည်စေ-တင်ထား-အပ်သော။ တတ္ထ

တတ္ထ သတ္ထု ထူပေသု ပတိဋ္ဌာပိယမာနေသု။
ဝိမာနာဋ္ဌ။၂၄၁။ (-၂၇၇။ ထေရဋ္ဌ။၂။၂၅၀။
အပဋ္ဌာဝ။၃၃၄။ သာရတ္ထ။၃။၃၂၈။ မဇ္ဈိ။၂။
၁၆၂။)

ပတိဋ္ဌာပိယတေ (ကာကမ္မကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာ
ပေ+ယ+တေ]တည်စေ-ထား-အပ်၏။ ဒွါဒ-
သဝတ္ထုကဿ ဉာဏဿ လောကုတ္တရတာ
ပတိဋ္ဌာပိယတိ။ အနုဋ္ဌိ။၃။၁၅၁။

ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ (န) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တဗ္ဗ]
(၁) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-စေခြင်း၊ ရပ်တည်-
ရပ်တန့်-စေရာ၏။ (တိ) (၂) တည်စေအပ်
သော။ (က) တည်တံ့စေအပ်သော၊ (ခ) ထား
အပ်သော။ (၁) ယောဂိနာ ယောဂါဝစရေန
သီလပထဝိယံ ဝိရိယပါဒေ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ။
မိလိန္ဒ။၄၀၅။ (၂) တေ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု
စတုန္တံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာယ သမာဒ-
ပေတဗ္ဗာ နိဝေသေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။
သံ၊၃။၁၂၅၊၁၆၅။ (-၃၁၇၊၃၈၀။ အံ၊၁။၂၂၃။
အံ၊၂။၁၂၂။ ဓမ္မဋ္ဌ။၂။၉၀။) (က) တာတ တံ
ဝယပ္ပတ္တော၊ ကုလဝံသော နာမ ပတိဋ္ဌာပေ-
တဗ္ဗော။ အံ၊၄။၁။၁၃၇။ (ခ)ထမ္ဘော ဝါ ဘိတ္တိ-
ပါဒေါ ဝါ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၄။၃။၃၇၉။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၀၉။ (-ဇာ၊၄။၄။၂၄၇။)

ပတိ(ဋ္ဌ)ဋ္ဌာပေတိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+
တိ။ ပတိဋ္ဌန္တံ ပယောဇယတိ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊
ပတိဋ္ဌာပယတိ၊ ပတိဋ္ဌပေတိ ဝါ။ ရူ။၅၄၃။]
(၁) တည်စေ၏။ (က) တည်တံ့စေ၏။ (ခ)
ရပ်တည်-ရပ်တန့်-စေ၏။ (ဂ) တည်ထား
၏။ (ဃ) တည်ဆောက်၏။ (င)စိုက်ပျိုး၏။
(၂) စွဲ၍ တည်စေ၏။ဝန်ခံစေ၏။ (၃) ပေးလှူ
၏။

(၁) တည်စေ၏။ သော ဗဟုဇနံ သဒ္ဓမ္မာ

ဝုဋ္ဌာပေတွာ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ အံ၊၁။
၃၅။ အံ၊၂။၁၀၁။ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတိတိ
(မဟာနိ။၃၅၄)တိ ကောသလ္လသမ္ဘုတေ ကု-
သလေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ မဟာနိ၊၄။၃၈၈။ (-
မ၊၁။၃၈-၉။ အံ၊၃။၁၇၄။ ပဋိသံ။၂၂။ ဝိ၊၄။
၃။၁၄၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၅၈။ ဒိ၊၄။၁။၃၁။ မ၊၄။၁။
၈။ မ၊၄။၄။၁၀၄။ သံ၊၄။၁။၈။ အံ၊၄။၁။၇၊၃၇၁။
အံ၊၄။၃။၈၃။ အဘိ၊၄။၁။၁၈၇။ ပဋိသံ၊၄။၁။
၈၉။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၁၀၊၁၄၄။ ခုဒ္ဒက၊၄။၈၈၊
၁၁၂။ ဥဒါန၊၄။၁၇။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၇။ ထေရ၊
၄။၂။၁၁၇။ စရိယာ၊၄။၅၁၊၂၈၈။ မဟာနိ၊၄။
၃၃၈။ ဇာ၊၄။၆။၄၄။) ပတိဋ္ဌာပေန္တိ - မ၊၄။၃။
၁၀၈။ မဟာနိ၊၄။၁၈၇။ ဒိ၊၄။၃။၁၅၉။ ပတိ-
ဋ္ဌာပေတု- ဒိ၊၁။၉၀။ ဝိ၊၄။၃။၃၅။ စရိယာ၊၄။
၁၀၀။ ပတိဋ္ဌာပေတိ- ဝိ၊၄။၁။၄၈။ ဒိ၊၄။၃။
၃၄။ မ၊၄။၄။၂၃၉။ သံ၊၄။၃။၂၅။ ပတိဋ္ဌာပေ-
ထ- ဝိ၊၄။၁။၄၈။ ပတိဋ္ဌာပေယျ- အံ၊၁။၆၃။
အံ၊၃။၁၀၅။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၁။၃၄၉။ ပတိဋ္ဌာပေယျ-
အံ၊၄။၁။၅၇။ ပတိဋ္ဌာပေယျာထ- ဇာ၊၄။၃။
၁၁၂။ ပတိဋ္ဌာပေယျ- ဇာ၊၄။၂။၈၄။ ပတိ-
ဋ္ဌာပေသိ- ဒိ၊၁။၁၈၉၊၁၉၀-၁-၂-၈။ ဝိ၊၄။၁။
၃၆၊၄၉၊၅၁။ ဝိ၊၄။၄။၆၄။ မ၊၄။၄။၂၄၂။ အံ၊၄။
၁။၇၈၊၁၆၈၊၂၈၁။ အံ၊၄။၃။၂၃၅။ ခုဒ္ဒက၊၄။
၁၇၁။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၁။၃၃၅။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၂။၄၈၊၂၃၃။ ဥဒါ
န၊၄။၁၅၁-၂။ ဝိမာနာဋ္ဌ။၂၄၁၊၃၁၁။ ပေတ၊၄။
၂၀၊၂၁၇။ ထေရဋ္ဌ။၂။၁၃၊၇၉။ စရိယာ၊၄။
၅၁၊၂၄၄-၅။ ဇာ၊၄။၁။၃၇၀။ ဇာ၊၄။၂။၂၅၄။
ဇာ၊၄။၃။၃၂၂။ ဇာ၊၄။၄။၁၇၀၊၁၈၂၊၂၆၉။ ဇာ၊
၄။၅။၂၇။ ဇာ၊၄။၇။၁၂၈။ ပတိဋ္ဌာပေသုံ- ဝိ၊၄။
၁။၃၉၊၅၁။ဇာ၊၄။၄။၁၈၁။ ပတိဋ္ဌာပေသိ- ဇာ၊
၄။၅။၄၀၇၊၅၅၀။ ဇာ၊၄။၇။၂၉။ ပတိဋ္ဌာပေ-
ဿတိ- စရိယာ၊၄။၁၀၀။ ဇာ၊၄။၄။၂၃၂။
ပတိဋ္ဌာပေဿန္တိ- ဝိမတိ၊၂။၁၄၀။ ပတိဋ္ဌာ-

ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၀။

(ခ) တည်ထားခြင်းငှါ။ တံ အာဟရိမံ ဘိတ္တိပါဒံ ဇိဏ္ဏကုဋ္ဌပါသာဒဿ ဥပတ္တမ္ပနတ္ထံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတု အနဇာနာမိတိ အ-
တ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၁-၂။ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေ-
တုန္တိ မူလေန ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ.... ခါ-
ဏုကေဟိ ဘိတ္တိပါဒံ ဥဿာပေတွာ ဌပေတုန္တိ
အဓိပ္ပါယော။ သာရတ္ထ၊၃။၃၉၅။ (-မဟာနိ၊
ဋ္ဌ။၉၀။ ဝဇီရ။၁၅၃၊၃၂၃။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၈။
ဝိမတိ၊၂။၂၃၉။)

(ဂ) တည်ဆောက်ခြင်းငှါ။ ပုရာဏဒွါရံ
ဟာရေတွာ မင်္ဂလယုတ္တာနိ ဒါရူနိ ဂဟေတွာ
နဂရပရိဂ္ဂါဟကာနံ ဘူတာနံ ဗလိံ ဒတွာ
မင်္ဂလနက္ခတ္တေန ပတိဋ္ဌာပေတု ဝဇ္ဇတိတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၄၆။

(၂) စွဲ၍ တည်စေခြင်းငှါ၊ ဝန်ခံစေခြင်း
ငှါ။ တတ္ထ မေ ဥတ္တရိံ ကာရဏံ ဗြူဟိ တံ
ဝစနံ ပတိဋ္ဌာပေတုန္တိ။ မိလိန္ဒ။၁၄၉။

(၃) ပြော-ဟော-စေခြင်းငှါ။ အာစိက္ခိ-
တုန္တိ ကထေတုံ။ .... ပဋ္ဌပေတုန္တိ ပတိဋ္ဌာ-
ပေတုံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၀။ ပတိဋ္ဌာပေတုန္တိ ကထာ-
ပေတုံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၇။

ပတိဋ္ဌာပေတု (တိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တု]
ဆောက်တည်စေတတ်သောသူ။ ကော အယံ
တာတ အာစရိယော နာမာတိ။ ဣမသ္မိံ
သာသနေန သိက္ခိတဗ္ဗကဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာ-
ပေတာ မဟာရာဇာတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၆။ (-
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၉၀။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၃၄။ သာရတ္ထ၊
၁။၁၃၁။)

ပတိဋ္ဌာပေတု (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ +တု]
တည်စေလော့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေတုကာမ (တိ) [ပတိဋ္ဌာပေတု+ကာမ]

(၁) တည်စေခြင်းငှါ အလိုရှိသောသူ။ (က)
တည်ထားလိုသောသူ။ (ခ) စိုက်ပျိုးလိုသော၊
သူ။ (၂) စွဲ၍ တည်စေခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊
ဝန်ခံစေလိုသောသူ။ (၁) တေသု ပတိဋ္ဌာပေ-
တုကာမော သမဏော ဂေါတမော ဧဝမာ-
ဟာတိ။ ဒီ၊၃။၄၆။ (-ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၀၇၊၂၆၄။
ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၃၉။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၇၀၊၂၉၂။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၅။၄၁၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃၊၃၄၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၇။
သီ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၁။၂၆၉။ သီ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၂။၃၄၃။ မ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၀၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၁၊၃၉၉။) (က) သဟာ-
ယော ခေါ မဟာရာဇ ဒေဝါနံပိယတိသော
ဗုဒ္ဓသာသနေန ပသန္နော၊ ထူပံ ပတိဋ္ဌာပေ-
တုကာမော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၂။ (ခ) အသု ကဿ-
ကော ဂဟပတိ ဗိဇာနိ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမော
ကတ္ထ ပဌမံ ပတိဋ္ဌာပေယျ။ သံ၊၂။၅၀၀။ (၂)
ဣဒါနိ ပရဝါဒီ အညေနာကာရေန လဒ္ဓိံ ပ-
တိဋ္ဌာပေတုကာမော “န ဝတ္တဗ္ဗံ ပုဂ္ဂလော
ဥပလဗ္ဗတိ”တိအာဒိမာဟ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၁။
(-မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈။)

ပတိ(ဋ္ဌ)ဋ္ဌာပေတွာ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာ
ပေ+တွာ] (၁)တည်စေ၍။ (က)ရပ်တည်-ရပ်
တန့်-စေ၍။ (ခ)တည်တံ့စေ၍။ (ဂ)တည်
ထား၍။ (ဃ)တည်ဆောက်၍။ (င)စိုက်ပျိုး
၍။ (၂)ဖြစ်စေ၍။ (၃)စွဲ၍ တည်စေ၍၊ ဝန်ခံစေ
၍။ (၄) ပေးလှူ၍။

(၁)တည်စေ၍။နိဂြောဓတ္ထေရောပိ ရာဇာ-
နံ သပရိသံ တီသု သရဏေသု ပဉ္စသု စ
သိလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဗုဒ္ဓသာသနေန ပေါ-
ထုဇ္ဇနိကေန ပသာဒေန အစလပ္ပသာဒံ ကတွာ
ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။ (-မိလိန္ဒ။၉၈၊၃၉၀။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၆၅၊၇၂။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၊၁၁၅၊၁၃၃၊၁၄၆၊
၂၁၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။

၃၇၆။ ဥဒါနံ၌၁၅၁၂၉၃။ သုတ္တနိ၌၂၈၉။
 ပေတ၌၁၇၆၇၀။ ထေရ၌၁၁၇၂။ ထေရ၌
 ၂၁၃၂၅။ ထေရီ၌၉၈။ အပ၌၁၁၇၂။ အပ
 ၅၂၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၌၂၃။ စရိယာ၌၄၃၄၄၇
 ၂၅၇။ ဇာ၌၁၁၃၄၃၆၅။ ဇာ၌၂၁၁၈၁၉၈။
 ဇာ၌၄၁၁၈၇၄၃၁၄၈၂။ ဇာ၌၅၅၄၂။ ဝဇီရ
 ၄၀၇။ သာရတ္ထ၂၁၁၈။ သာရတ္ထ ၃၄၃။
 ဝိမတိ၁၂၈၃၄၂။ ဒီဇီ၁၁၃၇၃။ ဒီဇီ၂၁၉၇။
 သီဇီသစ်၁၁၄၀။ သီဇီသစ်၂၁၃၈၅။ မဇီ
 ၃၁၃၅၇။ သံဇီ၂၅၂၉။ အံဇီ၁၉၇။ အံဇီ၂
 ၉၈။)

(က) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-စေ၍။ သာ
 ပုရိမံ ပါဒံ န သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ ပစ္စိမံ
 ပါဒံ ဥဒ္ဓရေယျ။ အံ၃၁၂၁၆။ သမံ ပတ်ဋ္ဌာ-
 ပေတွာ(သံ၌၂၁၆။ အံ၌၂၁၂၉၁)တိ သဗ္ဗ-
 ဘာဂေဟိ သမမေဝ ဘူမိယံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ။
 သံဇီ၂၁၂၃၃။ အံဇီ၂၁၂၅၂။ (-အံ၌၃၁၂၇၇။
 သီဇီသစ်၁၁၆၉။) (ခ)တည်တံ့စေ၍။ ဩဝါ-
 ဒမဿ ဒတွာ မမ ဝံသံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ
 ဧတဿ ဣမသ္မိံ ဒေဝနဂရေ နိဗ္ဗတ္တနာကာရံ
 ကရိဿာမိ။ ဇာ၌၅၄၁၁။ (ဂ) တည်ထား၍။
 အာသနာနိ ပညာပေတွာ ဥဒကမဏိကံ ပတိ-
 ဌာပေတွာ။ ဒီ၂၁၇၂။ (-သံ၂၁၃၈၉။ ဥဒါနံ
 ၁၈၄။ ပေတ၁၁၈၃။ ဇာ၂၁၂၉၉။ ဝိဇ္ဇာ၁၆၃၊
 ၁၄၃။ ဝိဇ္ဇာ၂၅၄။ ဝိဇ္ဇာ၄၁၃၇။ ဒီဇ္ဇာ၂၇၂။
 ဒီဇ္ဇာ၃၁၄၁၇။ မဇ္ဇာ၁၁၃၇၇။ သံဇ္ဇာ၃၈၈။ အံ
 ၅၁၁၂၉၇။ ပဋိသံဇ္ဇာ၂၁၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၂၁၁၉။ ဓမ္မ
 ၅၂၇၇။ သုတ္တနိ၌၂၁၉။ ပေတ၌၂၀၈။
 စရိယာ၌၅၃။ မဟာနိဇ္ဇာ၂၆၈။ ဇာ၌၂၁၁၈။
 ဇာ၌၄၁၅၆၉၁၉၅။ ဇာ၌၇၂၁၆။) (ဃ)
 တည်ဆောက်၍။ ပဉ္စယောဇနဘူမိံ သမံ ကာ-
 ရေတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရံ ပတိ-
 ဌာပေတွာ သတ္ထု ဂမနကာလံ အာရောစေ-

သိ။ ဓမ္မ၌၂၁၇၄။ (-ဝိဇ္ဇာ၃၁၃၃။ ဝိသင်္ဂဟ။
 ၁၈၇။ မဇ္ဇာ၄၁၁၀။ ထေရ၌၁၁၇၂။ ထေရ
 ၅၂၇၈။ ထေရီ၌၃၁၄။) (င)စိုက်ပျိုး၍။ ကာ-
 လေန ဗိဇာနိ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ သမယေန ဥဒကံ
 အဘိဇေတိပိ အပဇေတိပိ။ အံ၁၁၂၃၁။ (-သံ
 ၂၁၅၀၀-၁။ ဝိဇ္ဇာ၂၁၃၆။ မဇ္ဇာ၃၁၉၆။ မဇ္ဇာ၄
 ၂၇၇။ မဇ္ဇီ၃၁၄၁၄။)

(၂) ဖြစ်စေ၍။ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ သုဂတဿ
 ထူပေ။ ဝိမာနံ၁၂၅။ မမ သန္တာနေ ကုသလ-
 ကမ္မံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ။ ဝိမာနံ၃၃၃။ (-ဝဇီရ
 ၁၅၂။)

(၃) စွဲ၍ တည်စေ၍၊ ဝန်ခံစေ၍။ ဣတိ
 ဘဂဝါ နိဂဏ္ဌဿ ဝါဒံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ “တေန
 ဟိ အဂ္ဂိဝေဿနာ”တိ ပုစ္ဆံ အာရဘိ။ မဇ္ဇာ၂
 ၁၇၈။ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာတိ ယထာ တံ ဝါဒံ န
 အဝဇာနာတိ၊ ဧဝံ ပဋိညံ ကာရေတွာတိ အတ္ထော။
 မဇ္ဇီ၂၁၂၀၆။ ထေရဿ ကထံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ
 ....ဝတွာ ဘိက္ခုဟိ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ပုဋ္ဌော
 ဗျာကာသိ။ ဓမ္မ၌၂၁၃၉။ (-ဒီဇ္ဇာ၃၁၀။)

(၄)ပေးလှူ၍။ တသ္မိံ ခဏေ တေ ဝါဏိ-
 ဇာ တထာဂတဿ ပတ္တေ မန္တု မရပိဏ္ဍိကဉ္စ
 ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ....ဧကမန္တံ နိသိဒိသု။ အံ၃၁၁။
 ၂၉၄။ ဒုနိက္ခိတ္တံ မာလံ သုနိက္ခိပိတွာ၊ ပတ်ဋ္ဌာ-
 ပေတွာ သုဂတဿ ထူပေ။ ဝိမာနံ၁၂၅။
 ပတ်ဋ္ဌာပေတွာတိ ဝိဘတ္တိဝိသေသာဒိဝသေန
 ပုပ္ဖံ ပတ်ဋ္ဌာပေတွာ။ ဝိမာနံ၃၃၃။

ပတ်ဋ္ဌာပေထ (ကာကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ထ]
 (က) တည်စေကုန်လော့။ (ခ) တည်ဆောက်
 ကုန်လော့။ ပတ်ဋ္ဌာပေတိ(ခါယ)ကြည်။

ပတ်ဋ္ဌာပေန္တ (တိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+အန္တ] (၁)
 တည်စေတတ်သော။ (က) တည်တံ့စေတတ်
 သောသူ။ (ခ)တည်ထားတတ်သောသူ။ (၂)

လှူဒါန်းတတ်သောသူ။ (၁)ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတော ပဝတ္တေတိတိ ဓမ္မစက္ကံ၊ ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ပဝတ္တေတိတိ ဓမ္မစက္ကံ။ ပဋိသံ။ ၃၄၃။ (-အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၇၈။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၂။ အပ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၁။ ဇာ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၅။ ဇာ၊ ဌ၊ ၇။ ၁၅၁။) (က)လဒ္ဓိံ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ပန သမနုဂ္ဂါဟတိ နာမ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၈။ ပတိဋ္ဌာပေန္တောတိ တတ္ထ နိစ္စကာလံ ကာရာပေန္တော။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၅။ (-ဇာ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၅။ ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၃၉။) (ခ)ပဌမထမ္ဘံ ပန ပဌမဘိတ္တိပါဒံ ဝါ ပတိဋ္ဌာပေန္တေဟိ ဗဟူဟိ .... ဝါစံ နိစ္ဆာရေန္တေဟိ မနုဿေသု ဥက္ခိပိတွာ ပတိဋ္ဌာပေန္တေသု အာမသိတွာ ဝါ .... ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၇၉။ (၂) ဒဒန္တော ဒေယျဓမ္မံ ဒက္ခိဏေယျဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာပေန္တော .... အတ္တနော စိတ္တံ ပဿာဒေယျ။ ပေတ၊ ဌ၊ ၁၂၄။

ပတိဋ္ဌာပေန္တိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+အန္တိ] တည်စေကုန်၏။ (က)တည်ထားကုန်၏။ (ခ)တည်ဆောက်ကုန်၏။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) (ဂ၊ ယ)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေယျ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဧယျ] တည်စေရာ၏။ (က) တည်ထားရာ၏။ (ခ) စိုက်ပျိုးရာ၏။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) (ဂ၊ င)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေယျာထ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဧယျာထ] တည်စေကုန်ရာ၏။ တည်စေကုန်လော့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေယျံ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဧယျံ] တည်စေကုန်ရာ၏။ ပတိဋ္ဌာပေတိ (၁) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေသိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဣ] တည်စေပြီ။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေသိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဣ]

တည်စေပြီ။ (က) တည်ထားပြီ (ခ) တည်ဆောက်ပြီ။ (ဂ) စိုက်ပျိုးပြီ။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) (ဂ၊ ယ၊ င)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေသုံ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဥံ] တည်စေကုန်ပြီ။ (က)တည်တံ့စေကုန်ပြီ။ (ခ) တည်ထားကုန်ပြီ။ (ဂ) တည်ဆောက်ကုန်ပြီ။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) (က၊ ဂ၊ ယ၊ င)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေဿတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဿတိ] တည်စေလတ္တံ့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေဿန္တိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဿန္တိ] တည်စေကုန်လတ္တံ့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေဿာမ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဿာမ] တည်စေကုန်လတ်အံ့။ တည်ဆောက်ကုန်လတ်အံ့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁၊ ယ)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေဿမိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဿမိ] တည်စေလတ်အံ့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ (၁) ကြည်။

ပတိဋ္ဌာပေဟိ (ကာ၊ ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဏာပေ+ဟိ] တည်စေလော့။ (က) တည်တံ့စေလော့။ (ခ) တည်ထားလော့။ (ဂ) တည်ဆောက်လော့။ ပတိဋ္ဌာပေတိ(၁) (က၊ ဂ၊ ယ)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာယ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတိ+ဌာ+တာ] (၁) တည်၍။ (က)ရပ်တည်-ရပ်တန့်-၍။ (ခ)တန့်ရပ်၍။ (ဂ) ထောက်တည်၍။ (ဃ) ဆောက်တည်၍။ (၂) မှီ၍။ (၁) သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။ သံ၊ ၁။ ၁၃၊ ၁၆၇။ ပေဋကော။ ၁၉၇။ မိလိန္ဒ။ ၃၃။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယာတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ဌတွာ။ သံ၊ ဌ၊

၁။၄၈။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယာတိ သီလေ ဌတွာ။
 သီလံ ပရိပူရယမာနောယေဝ စေတ္ထ သီလေ
 ဌိတောတိ ဝုစ္ဆတိ။ တသ္မာ သီလပူရဏေန
 သီလေ ပတိဋ္ဌဟိတွာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၁။၁။ (-ဝိ၅။၂၈၃။ သံ၁။၄၂၁၅၈၇၀၊
 ၁၂၄-၉၂၁၅-၆။ အံ၁။၄၀၅-၆။ ဥဒါနံ၁၂၀။
 ဇာ၁။၁၁၇၂၃၉၁။ ပေဋကော။၃၂၃။ မိလိန္ဒ။
 ၃၉၁။ ဝိဋ္ဌ၂။၁၇၆။ ဝိသင်္ဂဟ။၃၁၂။ မဋ္ဌ၁။၃။
 ၃၉။ မဋ္ဌ၁။၂၀၈။ သံဋ္ဌ၁။၉၁၂၈၇။ သံဋ္ဌ၂။
 ၂၁၉။ သံဋ္ဌ၁။၉၂၃၁၇၂၂၅၁။ အံဋ္ဌ၁။၂၉။
 ၂၉၂-၄။ အံဋ္ဌ၂။၁၃၃။ အံဋ္ဌ၁။၁၆၉။ အဘိ၊
 ဋ္ဌ၁။၁၂။ အဘိဋ္ဌ၂။၃၁၇။ ပဋိသံဋ္ဌ၁။၁၆။
 ဝိသုဒ္ဓိ၂။၃၅၃။ ဓမ္မဋ္ဌ၁။၅၂၃၃၈။ ဥဒါနံဋ္ဌ။
 ၇၆။ သုတ္တနိဋ္ဌ၁။၁၃။ ဝိမာနဋ္ဌ။၇၉။ ပေတ၊
 ဋ္ဌ။၁၃၂။ ထေရဋ္ဌ၁။၁၄၂၇-၈၂၃၀။ ထေရီဋ္ဌ။
 ၂၃၁၈၂။ အပဋ္ဌ၁။၄၄။ စရိယာဋ္ဌ။၁၀၅၃၀၈။
 မဟာနိဋ္ဌ။၁၀၆။ ဇာဋ္ဌ၂။၁၀၃။ ဇာဋ္ဌ၁။၁၃၇။
 ဇာဋ္ဌ၁။၁၇၇။ ဇာဋ္ဌ၅။၈၈၁၂၆။) (က) သော
 သာဓူတိ ကုဒါလံ ဂဟေတွာ သမေဟိ ပါဒေ-
 ဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ တထာ အကာသိ။
 မဋ္ဌ၂။၃၇။ (-အံဋ္ဌ၁။၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
 ဋ္ဌ။၁၁၈။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၅၄။) (ခ) စတုရသော
 ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာယ ပဝဇ္ဇတိ။ အဘိဋ္ဌ၁။
 ၃၀၂။ (ဂ) ထေရော.... ဇေယျကေဟိ ပတိဋ္ဌာယ
 .... ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္ဓာ ဝန္တိတွာ နိသိဒ္ဓိ။
 ဝိဋ္ဌ၁။၁၇၆။ (ဃ) တသ္မိံ တသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ
 ဥပဋ္ဌဟန္တေ သတိယာ ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာယ
 ဂမနံ။ အဘိဋ္ဌ၂။၂၄၇။ (၂) တေ ဣမေသု
 ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ပတိဋ္ဌာယ ကုသလာကုသ-
 လကမ္မံ နာမ အာယူဟန္တိ။ မဋ္ဌ၂။၁၇၇။ ပတိ-
 ဋ္ဌာယာတိ နိဿာယ။ မဋ္ဌ၂။၂၀၅။ (-မ၁။
 ၂၉၂။ ဒီဋ္ဌိ၃။၂၁၆၂၅၇။)

ပတိဋ္ဌာယတိ (ကြိ) [ပတိ+ဌေ+အ+တိ။ ဌေ သဒ္ဒ-

သင်္ခါတေသု။ ဌိယတိ။ ဌေ ဝေဌနေ။ ဌာယတိ။
 နိတိ၊ဓာ။၅၅။ ဌေ သဒ္ဒဝေဌသင်္ဘာတေ။ ဓာ
 တုတ္ထ။၁၄၈။ ညှဲ ပျဲဂဗသံဃာတယေား
 (၉၃၅-၆) ပဝေပနေ(၉၄၇)ပါ၊ဓာတု| ရစ်
 ပတ်-ဖွဲ့စည်း-သိမ်းပိုက်-၏။ ဓာ တေ အဓိ-
 သရေ မုဉ္ဇ၊ သုဗာဠမဓိကောပိတ(ဇာ၊၂။၃)န္တိ
 တာတ တဝ ဟဒယံ ကုသလံ အဓိသရိတွာ
 အတိက္ကမိတွာ ပဝတ္ထေ ပရေသံ အကုသလ-
 ကမ္မေ သုဋ္ဌ၊ ဗာဠ အဓိကောပိတံ ကုဇ္ဈာပိတံ
 ဟုတွာ ဓာ မုဉ္ဇ၊ ဓာ ပတိဋ္ဌာယတူတိ အတ္ထော။
 ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ - တာတ.... တဒါ တေ
 ပရေသံ ဝစနေဟိ သုဋ္ဌ၊ ကောပိတမ္ပိ ဟဒယံ
 ကောဝေသေန ဓာ မုဉ္ဇ၊ အပရိဂ္ဂဟေတွာ ဓာ
 ဒဏ္ဍံ ပဏေဟိ။ ဇာဋ္ဌ၅။၁၂၄-၅။ (ဓာ ပတိ-
 ဋ္ဌာပေတု-ဌိ ဓာ-သဒ္ဓါ ပိုလွန်သည် ဖြစ်ရာ၏။)

ပတိဋ္ဌာယတု (ကြိ) [ပတိ+ဌေ+အ+တု] ရစ်ပတ်-
ဖွဲ့စည်း-သိမ်းပိုက်-လော့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိဋ္ဌာလာဘ (ပု) [ပတိဋ္ဌာ+အလာဘ] တည်-
 မှိ-ရာကို မရခြင်း။ သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟံ ဝိနာ
 ပတိဋ္ဌ အလာဘမာနံ ဝိညာဏံ ပရိဏာယက-
 ပရိဂ္ဂဟံ ဝိနာ ပတိဋ္ဌ အလာဘမာနော ရာဇ-
 ကုမာရော ဝိယာတိ ပရိဂ္ဂဟေန ဝိနာ ပတိ-
 ဋ္ဌာလာဘော ဧတ္ထ ဥပမောပမေယျသာမညံ။
 မူလဋီ၂။၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ၂။၃၄၃။

ပတိဋ္ဌာရိဓာယံ (တိ) [ပတိဋ္ဌာ+ရိဓာယံ] ထောက်
တည်ရာ၏အဖြစ်ကိုစီရင်တတ်သော(တရား)။
ပတိဋ္ဌာကရ-ကြည့်။

ပတိဋ္ဌာရိသေသ (ပု) [ပတိဋ္ဌာ+ရိသေသ] တည်ရာ
 အထူး။ ပတိဋ္ဌာရိသေသေန ဝုဓိရိသေသာ-
 ပတ္တိတော ဝနပ္ပဂုမ္မော ဝိယ သဋ္ဌာယတနံ။
 မူလဋီ၂။၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ၂။၄၃၄။

ပတိဋ္ဌာသမ္ပန္န (တိ) [ပတိဋ္ဌာ+သမ္ပန္န] တည်-မှိ-
ရာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။ နိဿယသမ္ပန္နောတိ
ပတိဋ္ဌာသမ္ပန္နော။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၃။ ၂၅၈။

ပတိဋ္ဌာသိ (ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+တိ] (၁) တည်-
တည်နေ-ပြီး၊ ရပ်တည်-ရပ်တန့်-ပြီး။ (၂) ဖြစ်
ပေါ်-တည်ရှိ-ပြီး။ (၃) တည်ထားပြီး။ (၄) ပတိ-
ဋ္ဌာတိ(၁)ကြည်။ (၂) ပတိဋ္ဌာတိ(၂) ကြည်။
(၃) ပတိဋ္ဌာတိ(၄)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာသိဒ္ဓိ (ထိ) [ပတိဋ္ဌာ+သိဒ္ဓိ] တည်ရာဖြစ်
သော သီလ၏ ပြီးစီးခြင်း။ ပတိဋ္ဌာသိဒ္ဓိယာ
စေတ္တ သဒ္ဓါသိဒ္ဓိ သဒ္ဓါပနိဿယတ္တာ သီလ-
ဿ၊ ဝိရိယာဒိသိဒ္ဓိယာ စ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅။

ပတိဋ္ဌာဟ (ပု) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဟ] ဓာတ်အဆုံး၌
ဟ-လာ။ စွဲမြဲစွာ တည်ခြင်း၊ စွဲမြဲစွာ တည်၍
ယူခြင်း။ ယာ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ...ဂါဟော
ပဋိဂ္ဂါဟော (ပတိဋ္ဌာဟော။ က-မူကွဲ) အဘိ-
နိဝေသော။ အဘိ၊ ဓ၊ ၉၃၊ ၂၀၈။ သုသုမာရာဒ-
ယော ဝိယ ပုရိသံ၊ အာရမ္မဏံ ဒဋ္ဌံ ဂဏှာတိတိ
ဂါဟော။ ပတိဋ္ဌဟနတော ပတိဋ္ဌာဟော။
အယဉ္စိ ဗလဝပ္ပဝတ္တိဘာဝေန ပတိဋ္ဌဟိတွာ
ဂဏှာတိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၀။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၁၃၉။
(-ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ၊ ၁၈၇။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၅။) ပဋိဂ္ဂါဟ-
နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည်။

ပတိဋ္ဌာဟိ (ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+အ+ဟိ] တည်-တည်
နေ-လော့။ ပတိဋ္ဌာတိ(၁)ကြည်။

ပတိဋ္ဌာဟေတု (ပု) [ပတိဋ္ဌာ+ဟေတု] (၁) တည်ရာ
ဖြစ်သော အကြောင်း။ (၂) မှီ-မှီခို-အားထား-
ရာ၏ အကြောင်း။ (၃) ပတရတိ တေသံ
ပတိဋ္ဌာဟေတု ဆိန္ဒန္တော။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၄၅။ (၂)
သမုဿိတံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာဟေတုဘာဝတော
ထူပံ ပတိဋ္ဌာတိ အာဟာ ဘိန္နုထူပေတိ ဘိန္နု-

ပတိဋ္ဌေတိ။ ဒိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈၇။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၁။

ပတိဋ္ဌိတ (န) [ပတိ+ဋ္ဌာ+တ] ဋ္ဌာ-၏ အာ-ကို
ဣ-ပြု။ ကစ္စည်း။ ၅၈၈။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၁၄။ နိတိ၊
သုတ္တ၊ ၁၁၉၂။ (၁) တည်ခြင်း။ (၂) တည်ရာ
(အရပ်)။ (တိ) (၃) တည်-တည်နေ-သော။ (က)
တည်တံ့-ခိုင်မြဲ-သော။ (ခ) တည်-ဖြစ်တည်
နေ-သော။ (ဂ) သက်ဝင်-တည်နေ-သော။ (ဃ)
တည်နေ-အမြဲနေထိုင်-သော၊ သူ။ (၄) ဝန်ခံ
အပ်သော။

(၁) တည်ခြင်း။ ဝိတ္ထာရိကန္တိ ဝိတ္ထတံ တသ္မိ
တသ္မိ ဒိသာဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတဝသေန။ ဒိ၊ ဋ္ဌ၊
၂။ ၁၄၆။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၈၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၉။ ပတိဋ္ဌိ-
တဝသေနာတိ ပတိဋ္ဌာနဝသေန၊ ပတိဋ္ဌပုတ္တိ-
ယာတိ အတ္ထော။ ဒိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၂။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၀၇။
အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၅၆။

(၂) တည်ရာ(အရပ်)။ ဘူမိယံ ဌပိတဿ
ဓုရေန စ စတူဟိ စ အက္ခန္တိဟိ ပတိဋ္ဌိတဝ-
သေန ပဉ္စ ဌာနာနိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၂။

(၃) တည်-တည်နေ-သော။ ဝိနယေ ခေါ
ပန ဌိတော ဟောတိ(အံ၊ ၂။ ၅၀၅)တိ ဝိနယ-
လက္ခဏေ ပတိဋ္ဌိတော ဟောတိ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၁၉၀။ ဝိနယလက္ခဏေ ပတိဋ္ဌိတော လန္တိဘာ-
ဝေန ဝိနယလက္ခဏေ ဌိတော ဟောတိ။
အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၈။ ပတိဋ္ဌိတာ(မဟာနိ၊ ၁၂၅)တိ
တတ္ထေ ဌိတာ။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၂၄၆။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၁။
ဝိ၊ ၁။ ၂၆၉။ ဝိ၊ ၅။ ၂၉၁။ ဒိ၊ ၂။ ၉၀။ ဒိ၊ ၁။ ၆၉၊ ၈၇။
မ၊ ၁။ ၃၇၊ ၂၉၆၊ ၃၉၅။ မ၊ ၂။ ၁၄၄၊ ၁၅၆။ မ၊ ၃။ ၁၂၃။
သံ၊ ၁။ ၃၃-၇၊ ၄၂၊ ၁၀၀၊ ၁၈၇၊ ၁၉၁၊ ၂၉၅၊ ၃၂၅။
သံ၊ ၃။ ၁၉၂၊ ၂၀၃၊ ၃၅၁။ အံ၊ ၁။ ၂၂၄-၅၊ ၅၀၃။ အံ၊
၂။ ၃၄၁၊ ၈၈၁၊ ၃၁၃၊ ၃၀။ အံ၊ ၃။ ၁၃၂။ အဘိ၊ က။
၁၁၄၊ ၄၀၂။ ပဋိသံ၊ ၃၂၅၊ ၃၄၃-၅။ ဓမ္မ၊ ၆။ ၃၃၊
န။ ၈၁။ ဣတိဝုတ်။ ၂၄၇။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၄။ ဝိမာန။

သိသော မဟာပညော၊ ပုပ္ဖနာမော ဗဟုသု-
တော။ သာသနံ အနုရက္ခန္တော၊ ဇမ္ဗုဒိပေ ပတိ-
ဋ္ဌိတော။ ဝိ၊၅။၃၊၇၊၁၃။ ဝိ၊၄။၁။၄၇။ ဇမ္ဗုဒိပေ
ပတိဋ္ဌိတောတိ သုမနတ္ထေရော ကိရ ဧကသ္မိံ
သမယေ သီဟဋ္ဌဒိပမိ သာသနေ ဩသက္က-
မာနေ ဇမ္ဗုဒိပံ ဂန္ဓာ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သာသနံ
အနုရက္ခန္တော တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၁၄၉။

(၄)ဝန်ခံအပ်သော။ ယထာ စ မေ ဉာတ-
ညတရေန သာဝကေန အဿဇိနာ နာမ
ဘိက္ခုနာ ပတိဋ္ဌိတံ။ မ၊၁။၂၉၀။ ပတိဋ္ဌိတန္တိ
ယထာ တေန ပတိဋ္ဌိတံ။ သစေ ဧဝံ ပတိဋ္ဌိ-
ဿတိ။ မ၊၄။၂။၁၇၃။ ပတိဋ္ဌိတန္တိ “အနိစ္စံ အန-
တ္တာ”တိ စ ပဋိညာတံ။ မ၊၄။၂။၂၀၃။

ပတ်ဋိတ (တိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တ။ ကာရိတ
လောပ။] (၁)တည်စေအပ်သော၊ စိုက်ပျိုး-ကြ
ချ-အပ်သော။ (၂) ဖြစ်စေအပ်သော။ (၃)လှူ
ဒါန်းအပ်သော။ (၁)ယထာပိ ခေတ္တေ ပရိသု-
ဒ္ဓေ၊ ဗိဇ္ဇေဿ ပတိဋ္ဌိတံ။ မိလိန္ဒ။၃၅၈။ (၂)
ကထံဝိဇ္ဇန္တိ ကထံ ပတိဋ္ဌိတံ၊ ကေန ပကာရေ-
န ပဝတ္ထိတန္တိ အတ္ထော။ သံ၊၄။၁။၈၈။ (၃)
တထေဝ ဒါနံ ဗဟုကံ၊ ဒုဿီလေသု ပတိဋ္ဌိ-
တံ။ ပေတ။၁၆၀။ တထေဝါတိ .... တထာ
ဒုဿီလေသု သီလဝိရဟိတေသု ဗဟုကမ္ပိ ဒါနံ
ပတိဋ္ဌာပိတံ ဝိပုလံ ဖလံ မဟပ္ပလံ န ဟောတိ၊
တတော ဧဝံ ဒါယကံ န တောသေတိတိ
အတ္ထော။ ပေတ၊၄။၁၃၀။ (-အပ၊၂။၁၄၈။ဓမ္မ၊
၄။၂။၁၄၃။)

ပတ်ဋိတအရ (ပု) [ပတ်ဋိတ+အရ] တည်သော-
အကန်- ဒေါက်ဆံ။ ပတ်ဋိတရပ္ပဒေသ-ကြည့်။

ပတ်ဋိတဩဃ (ပု) [ပတ်ဋိတ+ဩဃ] တည်သော
ရေအယဉ်။ အထ ဧကိဿာပိ အဘိဝုဋ္ဌိယာ

ဩဃော စတုမာသံ တိဋ္ဌတိ၊ သန္တတိ ဝါ၊
ဗဟိတိရေ ပတိဋ္ဌိတဩဃေန ဩတ္တဋ္ဌောကာ-
သော သဗ္ဗေပိ နဒီဧဝ။ ဝဇီရ။၄၆၀။

ပတ်ဋိတကာလ (ပု) [ပတ်ဋိတ+ကာလ] တည်ရာ-
အချိန်-အခါ-ကာလ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပထဝိယံ ပတိ-
ဋ္ဌိတကာလေ “အဟံ ပဌမံ ဝန္တိဿာမိ၊ အဟံ
ပဌမံ ဝန္တိဿာမိ”တိ မဟာဇနော အဋ္ဌာသိ။
အံ၊၄။၁။၉၈။ (-သံ၊၄။၂။၇၄။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၅၈။
စရိယာ၊၄။၈၁။ ဇာ၊၄။၂။၃၂၄။ ဇာ၊၄။၄။၄၄၊
၁၅၀။ ဇာ၊၄။၇။၂၅၀။)

ပတ်ဋိတကုဋ္ဌာဂါရ (တိ) [ပတ်ဋိတ+ကုဋ္ဌာဂါရ]
တည်သော အထွတ်တပ်သော - အိမ် - အ
ဆောင် -ရှိသော(ပြာသာဒ်)။ ဟမ္ပိယန္တိ ဥပရိ
အာကာသတလေ ပတိဋ္ဌိတကုဋ္ဌာဂါရော ပါ-
သာဒေါယေဝ။ ဝိ၊၄။၄။၅၈။ (-ပဋိသံ၊၄။၂။
၁၀၆။)

ပတ်ဋိတက္ခဏ (ပု) [ပတ်ဋိတ+ဧဏ] တည်ရာ-
ဧဏ-ကာလအထူး။ ကဋ္ဌာဟမိ မဟာဇောမိ၊
ပတ်ဋိတက္ခဏေ မဟိ။ အကမ္ပိ ပါဠိဟိရာနိ၊
အဟေသု ဝိဝိဓာနိ စ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၈၀။

ပတ်ဋိတဂဗ္ဘ (တိ) [ပတ်ဋိတ+ဂဗ္ဘ] တည်သော
ကိုယ်ဝန်ရှိသောသူ။ နာဂိနိယော ကိရ ဥတု-
သမယေ ပတိဋ္ဌိတဂဗ္ဘာ စိန္တန္တိ။ သံ၊၄။၃။
၁၇၁-၂။ အယဉ္ဇ ရညော မင်္ဂလဥသဘော
ပတိဋ္ဌိတဂဗ္ဘော၊ ဧတံ ဝိဇာယာပေတွာ သဝဇ္ဇကံ
ပေသေထ။ ဇာ၊၄။၆။၁၇၇။ (- ဝိမာန၊၄။၉၈။
သာရတ္ထ၊၃။၄၄၅။)

ပတ်ဋိတဂါမ (ပု) [ပတ်ဋိတ+ဂါမ] တည်သောရွာ။
သေနာနိဂမောတိ ပဌမကပ္ပိကာနံ သေနာယ
နိဝိဋ္ဌောကာသေ ပတိဋ္ဌိတဂါမော။ သံ၊၄။၁။
၁၅၈။

ပတိဋ္ဌိတဂုဏ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဂုဏ] တည်သော
(ဆရာ) -ဂုဏ်-ကျေးဇူး-ရှိသော၊ သူ။ သော
ပတိဋ္ဌိတဂုဏော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ လိစ္ဆဝိ
ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ ဂန္ဓာ ဒါရကာ ကသန္တိတိ
ပုစ္ဆိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၃။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၂။ ပတိဋ္ဌိတဂု-
ဏောတိ ပတိဋ္ဌိတာစရိယဂုဏော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။
၁၂၅။

ပတိဋ္ဌိတဂေဟ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ဂေဟ] တည်ထား
သော-နေအိမ်-စံနန်း-တော်ရှိသော၊ သူ။ မိထိ-
လဂ္ဂဟန္တိ မိထိလာယံ ပတိဋ္ဌိတဂေဟံ။ ဇာ၊ ဌ၊
၆။ ၁၂၉။

ပတိဋ္ဌိတဂေါပ္ပက (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ဂေါပ္ပက] တည်
သော-ခြေဖျက်-ခြေမျက်စိ-ရှိသော၊ သူ။ ဥဒ္ဓံ
ပတိဋ္ဌိတဂေါပ္ပကတ္တာ ဥဿခါ ပါဒါ အဿာ-
တိ ဥဿခံပါဒေါ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၈။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅၈။

ပတိဋ္ဌိတစမ္မတလ (န) [ပတိဋ္ဌိတ+စမ္မ+တလ] တည်သော
အရေ၏ အပြင်။ တတ္ထ ကေသာ
ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌိတစမ္မတလေန တတ္ထ ဝိဟဂ္ဂမတ္တံ
ပဝိသိတွာ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ၊ ၂။ ၂။ (-၃၃။)

ပတိဋ္ဌိတစိတ္တ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+စိတ္တ] တည်-သက်
ဝင် တည်နေ-သော စိတ်ရှိသော၊ သူ။ တထာ-
ဂတေ နိဋ္ဌင်္ဂတောတိ ဗုဒ္ဓဂုဏေသု ပတိဋ္ဌိတ-
စိတ္တော ပဟိနသခေါ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၂။ (-ထေရ၊
ဌ၊ ၁။ ၂၅၉။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၂၊ ၂၃၀။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅။)

ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+အတ္ထ] တည်သော
သဘော။ ဋ္ဌိတဋ္ဌောတိ အာရမ္မဏေ နိစ္စလ-
ဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၈။

ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာန (န) [ပတိဋ္ဌိတ+ဋ္ဌာန] တည်ရာ
အရပ်၊ တည်ရာဋ္ဌာန။ စက္ကာနံ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ
ကေသဂ္ဂမတ္တံ အတိက္ကန္တေ ပါရာဇိကံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။

၂၉၂။ တတ္ထ ဇယံဋ္ဌိကဿ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာန(အဘိ၊
ဌ၊ ၂။ ၂၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၆)န္တိ ဇဏ္ဍကဋ္ဌိမိ ပဝိ-
သိတွာ ဋ္ဌိတဋ္ဌာနန္တိ အဓိပ္ပါယော။ မူလဋီ၊ ၂။
၁၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၀၆။ (-ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၄။ မ၊ ဌ၊
၂။ ၇၂။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၆၄။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၆။ အံ၊ ဌ၊ ၂။
၂၉၉။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ၊ ၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၈၆။ သာ
ရတ္ထ၊ ၂။ ၁၄၃။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၂၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၆၊
၁၇၇၊ ၁၈၁။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၀။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၅။ အံ၊ ဌ၊
၁။ ၁၈၃။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၀၉။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၉၂။)

ပတိဋ္ဌိတတလ (န) [ပတိဋ္ဌိတ+တလ] တည်-
တည်နေ-သောအပြင်။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ
ပတိဋ္ဌိတတလေန၊ ဥပရိ အာကာသေန ပရိ-
စ္ဆိန္နော။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၄။ (-
ခုဒ္ဒက၊ ဌ၊ ၃၃-၅-၆-၇။)

ပတိဋ္ဌိတတိဝိဓဓမ္မ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+တိဝိဓ+ဓမ္မ] တည်-
တည်-သက်ဝင်တည်နေ-သော ၃-ပါး ပြား
သော တရားရှိသော၊ သူ။ ဋ္ဌိတဓမ္မဿာတိ ပတိ-
ဋ္ဌိတတိဝိဓဓမ္မဿ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၂၃၉။

ပတိဋ္ဌိတဒိဝသ (ပု၊ န) [ပတိဋ္ဌိတ+ဒိဝသ] တည်-
တည်နေ-ရာ နေ့။ သုဝဏ္ဏကဋ္ဌာဟေ ပတိဋ္ဌိ-
တဒိဝသတော သတ္တရသမေ ဒိဝသေ မဟာ-
ဗောဓိဿ အဘိနဝင်္ကရာ ပါတုရဟေသု။ ဝိ၊ ဌ၊
၁။ ၇၁။ (-ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၆။)

ပတိဋ္ဌိတဓမ္မဓံသက (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ဓမ္မ+ဓံသ+က] တည်-
တည်နေ-သောတရားကိုဖျက်ဆီးတတ်
သော၊ သူ။ သပတ္တာ ယုဂနန္ဒံ ယုဇ္ဈန္တာ သပတ္တာ
ဝိယ စိတ္တော ပတိဋ္ဌိတဓမ္မဓံသကာ။ မဟာနိ၊ ဌ၊
၅၈။

ပတိဋ္ဌိတနေမိပ္ပဒေသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+နေမိ+ပဒေ
သ] တည်-တည်နေ-သော-အကွပ်-တကူ-
၏ အရပ်။ ပဌမံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတနေမိပ္ပ-

ဒေသေ ပရိဝတ္တေတွာ ပုန ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိ-
တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃။ (-
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂။)

ပတိဋ္ဌိတန္တ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+အန္တ] တည်သော
(လှေ၏)-အစွန်း-အဖျား။ နိစ္စလေ ဥဒကေ
အဗန္ဓနံ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဌိတနာဝံ ....
ကမုန္တဿ ဧကေနန္တေန ဖုဋ္ဌောကာသံ အပရေန
ဥဒကေ ပတိဋ္ဌိတန္တေန အတိက္ကန္တမတ္တေ ပါ-
ရာဇိကံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ (-၂။ ၉။ ၀။)

ပတိဋ္ဌိတပထဝိပ္ပဒေသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ပထဝိ+
ပဒေသ] တည်ရာမြေ၏-အရပ်-အစိတ် အ
ပိုင်း။ သော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော....
ကရိသဘူမိယံ ဌိတံ မဟာပါသာဒံ .... ပါဒ-
ဂုံဋ္ဌကေန ကမ္မေသိ သဒ္ဓိံ ပတိဋ္ဌိတပထဝိပ္ပ-
ဒေသေန။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၇။ ၀။

ပတိဋ္ဌိတပရိယန္တပ္ပမာဏ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ပရိယန္တ
+ ပမာဏ] တည်ရာ ထက်ဝန်းကျင်-အစွန်း-
အဖျား-အရပ်လျှင်- အတိုင်းအရှည်ရှိသော။
အထ ခေါ် ယောတ္တကောဋီတော ပဋ္ဌာယ
....ဒိဃတော၊ တိရိယံ ပန နာဝါယ စ ယော-
တ္တဿ စ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတပရိယန္တပ္ပမာဏံ
ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ ၀။

ပတိဋ္ဌိတပသာဒ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ပသာဒ] သက်
ဝင်တည်နေသော-ယုံကြည်-ကြည်ညို-ခြင်း
ရှိသော။ သူ။ ဝိသညီ ဇာတော ယထာ တံ
ဘဂဝတော ဂုဏဝိသေသာမတရသညုတာ-
ယ အဝဋ္ဌိတပေမော ပေါထုဇနိကသဒ္ဓါယ
ပတိဋ္ဌိတပသာဒေါ ကတူပကာရတာယ သဉ္စ-
နိတစိတ္တမဒ္ဒဝေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁။ ၉။ ၀။

ပတိဋ္ဌိတပါဒ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ပါဒ] (၁)တည်-ရပ်
တည်-ရပ်တန်း-သော ခြေ။ (တိ) (၂) တည်

-ရပ်တည်-ရပ်တန်း-သော ခြေရှိသော။ သူ။
(၁)သော ပတိဋ္ဌိတပါဒံ အစာလေတွာ အတ္တ-
နော ပတ္တေ ယာဂုံ ဥပဋ္ဌာကဒဟရဿ ပတ္တေ
အာကိရိတွာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃။ ၀။ (-ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၄။ ၇။
သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ ၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃။ ၅။ ၀။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၄။ ၆။ ၂။
မူလဋီ၊ ၁။ ၁။ ၈။ ၀။) (၂)ကဉ္စနပဋ္ဌေသု ပတိဋ္ဌိ-
တပါဒါနံ ဥတ္တရာဘိမုခါနံ သတ္တပဒဝိတိ-
ဟာရာနံ ဂနာ စတုဒ္ဓိသံ သြလောကေတွာ
သီဟနာဒနဒနံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၃။ ၅။ ၀။ ၂။

ပတိဋ္ဌိတပါဒပရိဟရဏ (န) [ပတိဋ္ဌိတပါဒ+ပရိ
ဟရဏ]တည်-ရပ်တည်-ရပ်တန်း-သော ခြေ
ကို (ထိခိုက်ခြင်းမှ) ရှောင်လွှဲခြင်း။ ခါဏအာ-
ဒိပရိဟရဏတ္ထံ၊ ပတိဋ္ဌိတပါဒပရိဟရဏတ္ထံ
ဝါ ပဿေန ဟရဏံ "ဝိတိဟရဏန္တိ ဝဒန္တိ။
မူလဋီ၊ ၂။ ၁။ ၈။ ၀။

ပတိဋ္ဌိတပိဏ္ဍပါတ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ပိဏ္ဍပါတ]
တည်စေ-လှူဒါန်း-အပ်သော ဆွမ်း။ သု-
ခေတ္တေ ပတိဋ္ဌိတပိဏ္ဍပါတော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ
ဝိပါကံ ဒေတိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၆။ ၃။

ပတိဋ္ဌိတပုတ္တ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ပုတ္တ] တည်-ဖြစ်
တည်-နေသော သား။ တွမ္မိ တာဒိသော
ဥရသိ ပတိဋ္ဌိတပုတ္တော ဝိယ ဟုတွာ ဧဝရူပံ
ပုရိသံ ဘဇေယျာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၃။ ၇။

ပတိဋ္ဌိတပုပ္ဖစုမ္မဋက (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ပုပ္ဖ+စုမ္မ
ဋက] တည်သော-ပန်းခွေ-ပန်းကုံး-ရှိသော။
သူ။ ဧဝံ ပဉ္စသတာ ကဿကာ သဗ္ဗေ ....
ဒက္ခိဏအံသကူဋေသု ပတိဋ္ဌိတပုပ္ဖစုမ္မဋကာ
.... ဂစ္ဆန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂။ ၃။

ပတိဋ္ဌိတပုရိသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ပုရိသ] တည်သော
ယောက်ျား။ အဟဉ္စိ ဘူမိယံ ခလိတွာ တတ္ထေဝ
ပတိဋ္ဌိတပုရိသော ဝိယ တုမေသု ခလိတွာ

တုမှေသုယေဝ ပတိဋ္ဌိဟာမိ။ ဇာဋ္ဌ၊ ၇။ ၂၀၄။

ပတိဋ္ဌိတပေမ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+ပေမ] တည်သော
ချစ်ခြင်းရှိသောသူ။ ယထာ တံ ဘဂဝတော
ဂုဏဂဏာမတရသညတယ ပတိဋ္ဌိတပေ-
မော စေဝ အခီဏာသဝေါ စ အနေကေသု
စ ဇာတိသတသဟဿေသု အညမညသု-
ပကာရသဉ္စနိတစိတ္တမဒ္ဒဝေါ။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၈။ (-
အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၄။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၆၉။)

ပတိဋ္ဌိတပွဒေသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ပဒေသ] တည်နေ
ရာ အရပ်။ စက္ကာနံ ပန ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတ-
ပွဒေသတော ကေသဂ္ဂမတ္တေ အတိက္ကန္တေ
ပါရာဇိကံ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၉။

ပတိဋ္ဌိတဘာဂ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဘာဂ] တည်ရှိ
သော-အဖို့အစု-အစိတ်အပိုင်း။ စတ္ထ ပန ဗဒ္ဒ-
သိမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာဂေါ ဗဒ္ဒသိမာ၊ အဗဒ္ဒ-
သိမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာဂေါ ဂါမသိမာ တဒု-
ဘယသိမဋ္ဌပဗ္ဗတာဒိ ဝိယ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၃။

ပတိဋ္ဌိတဘိက္ခု (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဘိက္ခု] တည်-
သက်ဝင်တည်နေ-သော ရဟန်း။ သောတိ
ပါတိမောက္ခသံဝရေ ပတိဋ္ဌိတဘိက္ခု။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၆။ ၁။ ၃၈။

ပတိဋ္ဌိတမဟာဗောဓိ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+မဟာဗောဓိ]
တည်ရှိသော မဟာဗောဓိပင် စေတီ။ ဣဒ္ဒ-
မဿ တတိယန္တိ သုဝဏ္ဏကဋ္ဌာဟေ ပတိဋ္ဌိ-
တမဟာဗောဓိဿ ရဇ္ဇသမ္ပဒါနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၈၃။

ပတိဋ္ဌိတမဟာသကဋ္ဌစက္က (န) [ပတိဋ္ဌိတ+မဟန္တ
+ သကဋ္ဌ+စက္က] တည်သော လှည်းဘီးကြီး။
ဌိတဋ္ဌိတဌာနေ ကိရဿ နေမိဝဋ္ဋိပရိယန္တေ
အက္ကန္တေ နာဘိယာ ပတိဋ္ဌိတမဟာသကဋ္ဌ-

စက္ကံ ဝိယ မဟာပထဝီ ဩနတုနုတာ အဟောသိ။
ဇာဋ္ဌ၊ ၁။ ၈၂-၃။ (-အပ၊ ၅။ ၁။ ၈၂-၃။)

ပတိဋ္ဌိတမူလ (န) [ပတိဋ္ဌိတ+မူလ] (၁) တည်
သော-အမြစ်-အရင်း။ (တိ) (၂) တည်သော-
အမြစ်-အရင်း-ရှိသော(တောင်)။ (၁) ကော
သော? ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတမူလသဟိတော
ရက္ခာဝယဝေါ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၆၂။ (၂) အစလော
သုပ္ပတိဋ္ဌိတောတိ သုဠ ပတိဋ္ဌိတမူလော
ပကတိဝါတေဟိ အစလော အကမ္မနိယော
ဟောတိ။ ထေရ၊ ၅။ ၂၄၂။

ပတိဋ္ဌိတရက္ခ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ရက္ခ] တည်ရှိသော
သစ်ပင်။ သော တံ လတံ အာဒါယ ဧကံ
ကောဋိ ဂင်္ဂါတိရေ ပတိဋ္ဌိတရက္ခေ ဗန္ဓိတွာ
ဧကံ အတ္တနော ကဋိယံ ဗန္ဓိတွာ။ ဇာဋ္ဌ၊ ၁။
၃၅၁။

ပတိဋ္ဌိတရူပဒဿန (န) [ပတိဋ္ဌိတ+ရူပ+ဒဿန]
တည်ရှိသော ရုပ်အဆင်းကို မြင်ခြင်း။ အနာ-
ဝရဏဝါရော ပန ကာယေ ပတိဋ္ဌိတရူပ-
ဒဿနမ္ပိ အနာဝရဏမေဝါတိ ဒဿနတ္ထံ
ဝုတ္တော။ မ၊ ၆။ ၁။ ၁၇၇။

ပတိဋ္ဌိတဝိမာန (န) [ပတိဋ္ဌိတ+ဝိမာန] တည်ရှိ
သော ဗိမာန်။ တတော တသ္မိံ ရက္ခေ ပတိ-
ဋ္ဌိတဝိမာနံ ဘိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၁၇၂။

ပတိဋ္ဌိတဝိဿာသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဝိဿာသ]
တည်-ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိ-သော အကျွမ်းဝင်
ခြင်း။ ပဋိဂါပေတ္တာတိ ပဋိဂါမံ ပတ္တာ အည-
မညသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတဝိဿာသေန။ သံ၊ ၆။ ၁။ ၃၀၂။

ပတိဋ္ဌိတဝိဟာရ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဝိဟာရ] တည်ရှိ
သော ကျောင်း။ အာနန္ဒစေတီယေတိ အာနန္ဒ-
ယက္ခဿ ဘဝနဌာနေ ပတိဋ္ဌိတဝိဟာရေ။
အံ၊ ၅။ ၁။ ၃၅၆။

ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဒါ (ထိ) [ပတိဋ္ဌိတာ+သဒ္ဒါ] (၁) တည်
 တံ-ခိုင်မြဲ-သော-ယုံကြည်မှု-သဒ္ဒါ။(တိ)(၂)
 တည်တံ-ခိုင်မြဲ-သော-ယုံကြည်မှု-သဒ္ဒါ-
 ရှိသော။သု။(၁)သဒ္ဒါ သာဓု ပတိဋ္ဌိတာတိ
 ဟတ္ထာဋ္ဌဝကစိတ္တဂဟပတိအာဒိနံ ဝိယ မဂ္ဂေန
 အာဂတာ ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဒါ နာမ သာဓု။ သံ၊
 ၄။၁။၈၇။ (-အံ၊၄။၁။၁၁၆။) (၂) သော ဟိ
 နိဝိဋ္ဌသဒ္ဒေါ အသိနာ သိသေ ဆေဇ္ဇမာနေပိ
 ဗုဒ္ဓေါ အဗုဒ္ဓေါတိ ဝါ....သံယော အသံယော-
 တိ ဝါ န ဝဒတိ၊ ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဒေါ ဟောတိ
 သူရဗ္ဗဋ္ဌော ဝိယ။ဒီ၊၄။၁။၄၈။(-အံ၊၄။၁။၁၀၄။
 ဝိမာန၊၄။၂၄၁။ ဇာ၊၄။၂။၁၀၂။ ဇာ၊၄။၅။၂၄၆။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၈၅။)

ပတိဋ္ဌိတသန္တာန (ပု၊န) [ပတိဋ္ဌိတ+သန္တာန] တည်
 တံ-ခိုင်မြဲ-သော (အဇ္ဈတ္တ) သန္တာန်။ တေန
 မဂ္ဂမူလေန ပတိဋ္ဌိတသန္တာနေ လဒ္ဓပတိဋ္ဌာ။
 ဒီ၊၄။၁။၄၀။

ပတိဋ္ဌိတသဘာဝ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+သဘာဝ] တည်
 တံ- ခိုင်မြဲ-သော သဘောရှိသော။သု။ ဌိတ-
 တ္တာတိ ပတိဋ္ဌိတသဘာဝါ။ သံ၊၄။၁။၉၈။
 ပတိဋ္ဌိတသဘာဝါတိ သေက္ခတ္တာ ဧဝ ယထာ-
 ဓိဂတဓမ္မေန နိစ္စလဘာဝေန အဓိဋ္ဌိတသ-
 ဘာဝါ။ သံ၊၄။၁။၁၄၅။ (-နေတ္တိ၊၄။၂၃၈။
 နေတ္တိ၊ဝိ၊၃၀၂။)

ပတိဋ္ဌိတသမ္မာဒိဋ္ဌိက (တိ) [ပတိဋ္ဌိတာ+သမ္မာဒိဋ္ဌိ+
 က] တည်တံ-ခိုင်မြဲ-သော-မှန်သော-အမြင်
 -အယူ-ရှိသော။သု။ သမ္မာ ပသတ္တာ သုန္ဒရာ
 ဒိဋ္ဌိ ဧတဿာတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ပုဂ္ဂလော၊ တဿ
 သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ။ သော ပန ယသ္မာ ပတိဋ္ဌိတ-
 သမ္မာဒိဋ္ဌိကော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “သမ္မာဒိဋ္ဌိယံ
 ဌိတဿာ”တိ။ ဒီ၊၄။၂။၂၁၅။

ပတိဋ္ဌိတသယနဃရ (န) [ပတိဋ္ဌိတ+သယန+
 ဃရ] တည်သော အိပ်ခန်းဆောင်။ သြဝရ-
 ကာနိတိ ဂဗ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတသယနဃရနိ။
 မဟာနိ၊၄။၂၉၅။

ပတိဋ္ဌိတသာခါဗောဓိ (ပု၊ထိ) [ပတိဋ္ဌိတ+သာခါ
 +ဗောဓိ] တည်သော အခက် ဗောဓိ။ ဣဒမ-
 သူ တတိယန္တိ သုဝဏ္ဏကဋ္ဌာဟေ ပတိဋ္ဌိတ-
 သာခါဗောဓိယာ ရဇ္ဇသမ္ပဒါနံ သန္တာယ ဝုတ္တံ။
 ဝိမတိ၊၁။၃၅။

ပတိဋ္ဌိတသာရ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+သာရ] တည်သော
 အနစ်ရှိသော(မျိုးစေ့)။ သာရာဒါနိတိ ဂဟိ-
 တသာရာနိ ပတိဋ္ဌိတသာရာနိ။ သံ၊၄။၂။၂၅၁။
 (-အံ၊၄။၂။၁၀၁။ အံ၊၄။၁။၁၃၅။)

ပတိဋ္ဌိတသာလာ (ထိ) [ပတိဋ္ဌိတာ+သာလာ] တည်
 နေရာ-တဲကုပ်-တင်းကုပ်။ ဝဿာနကာလေ
 ဂုန္တံ ပတိဋ္ဌိတသာလာယာတိ ပန အတ္ထေ
 တဗ္ဗသေန တဿ နာမံ သာတိသယမုပပန္တံ
 ဟောတိ။ သီ၊၄။၁။၁၇။

ပတိဋ္ဌိတသိနေရ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+သိနေရ] တည်
 သော မြင်းမိုရ်တောင်။ မဂ္ဂေန အာဂတသဒ္ဒါ
 နာမ ထိရာ သိလာပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတသိနေရ
 ဝိယ အစလာ ဟောတိ။ ဒီ၊၄။၁။၄၈။

ပတိဋ္ဌိတသီလ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+သီလ] တည်သော
 -ကိုယ်ကျင့်-သီလ-ရှိသော။သု။ ဌိတသီ-
 လောတိ ပတိဋ္ဌိတသီလော။ အံ၊၄။၂။၂၁၆။

ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရက္ခ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဟရိတ
 +တိဏ+ရက္ခ] တည်သော စိမ်းစိုသော မြက်၊
 သစ်ပင်။ ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရက္ခာဒိန-
 မေတံ အဓိဝစနံ။ ဝိ၊၄။၁။၂၆။ ကင်္ခါ၊၁။၉၇။
 ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရက္ခာဒိနန္တိ ဘူမိယံ ပ-

တိဋ္ဌိတဿ ဟရိတတိဏဿ စေဝ ဟရိတ-
ရက္ခာဒိနဉ္စ။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။ ၃၅၇။

ပတိဋ္ဌိတာကာသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+အာကာသ]
တည်သော ကောင်းကင်။ အာကာသေ(အံ၊ ဌ၊
၃။ ၂၅၀)တိ ပုဗ္ဗေ ဝါတေန ပတိဋ္ဌိတာကာ-
သေ။ အံ၊ ဋ္ဌိ၊ ၃။ ၂၅၉။ (ဒိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၅၄-၌ ပတိဋ္ဌိ-
တောကာသေ-ဟု ရှိ၏။)

ပတိဋ္ဌိတာစရိယဂုဏ (တိ) [ပတိဋ္ဌိတ+အာစရိယ
+ဂုဏ] တည်သော ဆရာ-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-
ရှိသော၊ သူ။ ပတိဋ္ဌိတဂုဏ-ကြည်။

ပတိဋ္ဌိတာရပ္ပဒေသ(ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+အရ+ပဒေသ]
တည်သော-အကန့်-ဒေါက်ဆံ-၏ အရပ်။
ကိဉ္စာပိ ပုဗ္ဗေ ပတိဋ္ဌိတာရပ္ပဒေသံ ပုန အရေ
ပတ္တေ ပဝဋ္ဋိတံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၄။ ပုဗ္ဗေ
ပတိဋ္ဌိတာရပ္ပဒေသံ ပုန အရေ ပတ္တေတိ ပုဗ္ဗေ
ဥဇုကံ ဟေဋ္ဌာမုခံ ပတိဋ္ဌိတအရဿ ဘူမိပ္ပ-
ဒေသံ ပုန တသ္မိယေဝ အရေ ပရိဝတ္တေတွာ
ဟေဋ္ဌာမုခဘာဝေန သမ္ပတ္တေ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃။

ပတိဋ္ဌိတောကာသ (ပု) [ပတိဋ္ဌိတ+ဩကာသ]
တည်ရာ-အရပ်-ဌာန။ တတ္ထ သံဟရိတွာ ပါ-
ရတော အန္တံ၊ ဩရတော ဘောဂံ ကတွာ ဌပိ-
တစိဝရဿ ပတိဋ္ဌိတောကာသေန ဖုဋ္ဌောကာ-
သောဝ ဌာနံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၈၃။ (-၂၈၄-၆၊ ၂၉၀။
ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၉။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၃၇။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၂၄၉။ အဘိ၊
ဌ၊ ၂။ ၂၂၃။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၂။
ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၄၉၆။ အပါ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၂။ မ၊ ဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၆၀၊
၄၃၇။ အံ၊ ဋ္ဌိ၊ ၃။ ၂၆၀။)

ပတိဋ္ဌိဿတိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဿတိ] စွဲ၍
တည်လတ္တံ့၊ ဝန်ခံလတ္တံ့။ ပတိဌာတိ(၃)ကြည်။

ပတိဋ္ဌေယျ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+ဧယျ] (က) တည်-

တည်နေ-ရာ၏။ (ခ) ထောက်တည်ရာ၏၊
(က) ပတိဌာတိ (၁၊ က) ကြည်။ (ခ) ပတိဌာတိ
(၁၊ ယ) ကြည်။

ပတိတ^၁ (န) [ပတ+တ။ ပတိ ဂတိမိ။ ရူ။ ၄၁၂-
၈။ ပတ ဂတိယံ။ ပတတိ၊ ပပတတိ။ နိတိ၊
ဓာ၊ ၆၃။ သယမေဝ ပတိတာနိ သယံပတိ-
တာနိ၊ သယံပတိတာနိ စ တာနိ ပဏ္ဏပုပ္ဖ-
ဖလာနိ စေတိ သယံပတိတပဏ္ဏပုပ္ဖဖလာနိ။
ကစ္စည်း။ နာသ၊ ၃၂၈။ ပတိတ (တြိ) ပတ+
တ္ထ။ စလိတေ၊ ဂလိတေ၊ မောဒိတျဂါဒိ
ဇျေဒုရဒေယျမတိ ဇနေ စ။ ထောမ။ (၁) ကျ-
ကျရောက်-ခြင်း။ (တိ) (၂) ကျ-ကျရောက်-
သော။ (က) လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျ
သော။ (ခ) ကျွတ်-ကြွေ-ပြတ်-ပြုတ်-ပြို-ကျ
သော။ (၃) တုပ်-ပျပ်-ဝပ်သော၊ ဦးညွတ်-ဦး
ခိုက်-သော။ (၄) ဖြစ်-ဖြစ်ပေါ်-သော။ (၅)
ကျ-ကျရောက်-ရာ(ကာလ၊ ဌာန)။

(၁) ကျ-ကျရောက်-ခြင်း။ ပတိတပု-
ယော ဂ-ကြည်။ (၂) ကျ-ကျရောက်-သော။
ပတိတံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေဿာမိတိ ပါတာပေတိ။
ဝိ၊ ၁။ ၆၃။ တမေနံ ပဿေယျ အပရေန သမ-
ယေန တဿာ အင်္ဂါရကာသယာ ပတိတံ
ဧကန္တဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋ္ဌကာ ဝေဒနာ ဝေဒ-
ယမာနံ။ မ၊ ၁။ ၁၀၆-၇။ (-ဝိ၊ ၂။ ၁၅၇။ ဝိ၊ ၃။
၂၉၅။ မ၊ ၂။ ၂၉၁၀။ သံ၊ ၂။ ၂၆၇။ ပဋိသံ၊ ၁၂၃။
ထေရ၊ ၃၂၄။ အပါ၊ ၁။ ၁၁၇၊ ၄၀၄။ အပါ၊ ၂။ ၁၇၊
၃၂၅၊ ၁၂၄-၈၊ ၃၀၊ ၁၇၈၊ ၂၅၅။ ဇာ၊ ၁။ ၄၅၊
၁၀၄၊ ၃၇၂၊ ၃၀၊ ၃၁၇။ ဇာ၊ ၂။ ၉၊ ၁၅၀၊ ၁၇၉၊
၁၈၀-၂၊ ၃၅၈။ နေတ္ထိ၊ ၁၂၁။ မိလိန္ဒ၊ ၈၈၊ ၁၈၊
၁၇၈-၉၊ ၁၈၀၊ ၃၁၀၊ ၃၅၂။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၂၉၊ ၂၅၉၊
၂၈၂။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၃-၅၊ ၁၂၉၊ ၁၉၇။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၁၂-
၄-၉၊ ၁၃၀။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၄၊ ၂၄၂။ ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၊ ၈၆။

သော။ (က) ပိဏ္ဏပါတန္တိ ယံကဉ္စိ အာဟာရံ။
ယော ဟိ ကောစိ အာဟာရော ဘိက္ခုနော
ပိဏ္ဏောလျေန ပတ္တေ ပတ်တတ္တာ ပိဏ္ဏပါ-
တောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၀။ မဟာနိဋ္ဌ။
၄၁၀။ ပတ်တတ္တာတိ ပက္ခိပိတတ္တာ။ ပိဏ္ဏပါ-
တော ပတ္တေ ပက္ခိတ္တဘိက္ခုဟာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၁။ ၅၇။ (ခ) ဧဇာနဂါတိ .... ဧဇာယ ပန္နာ
ပတ်တာ အဘိဘူတာ ပရိယာဒိန္နစိတ္တာ။ မဟာ
နိ၊ ၇၀။ ဧဇာယ ပန္နာ ပတ်တာတိ တဏှာယ
နိမုဂ္ဂါ စ နိက္ခိပိတာ စ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၉၀။ (မဟာ
နိ၊ ၃၆-၌ "တဏှာဂတန္တိ .... တဏှာယ ပါတိ-
တံ အဘိဘူတံ ပရိယာဒိန္နစိတ္တံ" ဟု ရှိ၍
မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၃၆-၌ "တဏှာယ ပါတိတန္တိ
တဏှာယ ခိတ္တံ" ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။)

ပတ်တအဗ္ဗပက္က (န) [ပတ်တ+အဗ္ဗပက္က] ကြွေကျ
သော သရက်သီးမှည့်။ အဗ္ဗာဝ ပတ်တာ
ဆမာတိ ဘူမိယံ ပတ်တအဗ္ဗပက္ကာနိ ဝိယ။
ဇာ၊ ၅။ ၇။ ၂၆၅။

ပတ်တဥဒက (န) [ပတ်တ+ဥဒက] ကျသောရေ။
တဥ ခေါ် ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏေ အာကာသတော ပတ်-
တဥဒကေနေဝ နာယန္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၉။
ကင်္ခါ၊ ၆။ သစ်၊ ၃၃၅။ (-မ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၆၈။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၄၃၇။)

ပတ်တဥဒကဓာရာ (ထိ) [ပတ်တ+ဥဒက+ဓာရာ]
ကျသော ရေအယဉ်။ အာကာသတော ပတ်-
တဥဒကဓာရာသုပ္ပိ သာလရက္ခေဟိ နိက္ခန္တ-
ဥဒကဓာရာသုပ္ပိ ပထဝီ ဘိန္ဒိတ္တာ နိက္ခန္တ-
ဥဒကဓာရာသုပ္ပိ မေဓကထာဝ ပမာဏံ။ ဒီ၊ ၄။
၂။ ၁၉၇။

ပတ်တဥဒကဓိန္ဒု (ပု၊ န) [ပတ်တ+ဥဒက+ဓိန္ဒု]
ကျသော-ရေပေါက်-ရေစက်။ န မုခေ အဝ-

သိဋ္ဌာတိ ပေါက္ခရပတ္တေ ပတ်တဥဒကဓိန္ဒု၊
ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတ္တာ ပရဂလမေဝ ယာတိ၊
တသ္မာ အဝသိဋ္ဌာ န ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၆၈။
(-သံ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၈၆။)

ပတ်တက (တိ) [ပတ်တ+က] ကျ-ကျရောက်-
သော။ သောသာနိကန္တိ သုသာနေ ပတ်တကံ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၀။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၅။ သု-
သာနေ လ၌ သောသာနိကံ။ တံ ပန ယသ္မာ
တတ္ထ ကေနစိ ဆန္ဒိတတ္တာ ပတ်တံ ဟောတိ၊
တသ္မာ ဝုတ္တံ "သုသာနေ ပတ်တက" န္တိ။ ဝိ
သုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၉၁။

ပတ်တကာယ (တိ) [ပတ်တ+ကာယ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော ကိုယ်ရှိသော၊ သူ။ ပက္ခိတ္တ-
ကာယောတိ အဝက္ခိတ္တကာယော အဝသော
ဝိယ သဟသာ ပတ်တကာယော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၁။ ၁၂၇။

ပတ်တကာလ (ပု) [ပတ်တ+ကာလ] ကျ-ကျ
ရောက်-ရာ အခါ။ လောကေ ပညာတာပိ
သင်္ကံ ကာမရဇဿ အန္တော ပတ်တကာလ-
တော ပဋ္ဌာယ။ ဇာ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၇၇။

ပတ်တကုဏ (ပု) [ပတ်တ+ကုဏ] ကျ-ကျရောက်
-ရာ အခါ။ ဧတဿ အနာပတ္တိယေဝ ပတ်-
တကုဏေ ဝိယ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၂။ (-မူလဋီ၊ ၁။
၁၁၇။)

ပတ်တကုန္တ (တိ) [ပတ်တ+ကုန္တ] အောက်သို့ ကျ
သော ပနံးရှိသော၊ ဦးခေါင်းငုံ့လျှိုးသော၊ သူ။
ပတ္တကုန္တောတိ ပတ်တကုန္တော။ အံ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၅။
ပတ်တကုန္တောတိ သမ္ပါခါ ကိဉ္စိ ဩလော-
ကေတုံ အသမတ္တတာယ အစောမုခေါ။ အံ၊
ဋီ၊ ၁။ ၂။ ၁။ (-ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၆။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁။ အံ၊ ၄။ ၁။
၇၉၊ ၃၁၅၊ ၃၃၀။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၃။)

ပတိတက္ခန္ဓဘာရ (တိ) [ပတိတ+ခန္ဓဘာရ]
ကျစေ-ချ-အပ်ပြီးသော ခန္ဓာဝန်ရှိသော၊ ခန္ဓာ
ဝန်ကို ချပြီးသော၊ သူ။ ပန္နဘာရာတိ ပတိ-
တက္ခန္ဓဘာရာ။ ဝဇီရ။ ၂၅။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၁၄။
ဝိမတိ။ ၁။ ၂၅။

ပတိတဂေါကုလ (န) [ပတိတ+ဂေါကုလ] ကျ-
ကျရောက်-သော နွားအပေါင်း။ အယံ ....
ပုဂ္ဂလော ဝါတဂေါကိဘိယာတေန ဝိပုနဋ္ဌ-
နာဝါ ဝိယ ဂင်္ဂါဝဋ္ဌေ ပတိတဂေါကုလံ ဝိယ
စက္ကယန္တေ ယုတ္တဗလိဗဒ္ဓါ ဝိယ စ.... အာဝဋ္ဌ-
ပရိဝဋ္ဌံ ကရောတိ။ မ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၆၇။

ပတိတဋ္ဌာန (န) [ပတိတ+ဋ္ဌာန] ကျ-ကျရောက်-
ရာအရပ်။ ပတိတဋ္ဌာနေယေဝ ဥပါဒါနံ ဒတွာ
အဂ္ဂိ ကာတုံ ဝဋ္ဌတိတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။
ဝိ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၂၄။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၇၇။ (-ဒိ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၆ဝ၊
၁၇၂။ မ၊ ဋ္ဌ။ ၄။ ၁၀၄။ သံ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၄၊ ၇၅-၈၊ ၁၁၆။
အံ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၃၂၆။ အံ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၈၃။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၉၈။
ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၂၅။ ဇာ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၃၃၁။ ဇာ၊ ဋ္ဌ။ ၆။ ၃၀၊ ၇၈။
ဇာ၊ ဋ္ဌ။ ၇။ ၁၄။ ကင်္ခါ၊ ဋ္ဌိ၊ သစ်။ ၁၉၅၊ ၃၂၃။ ဒိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။
၁၇၁-၈။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၇၇။)

ပတိတတဏှာလကဏ (ပု) [ပတိတ+တဏှာလ+
ကဏ] ကျ- ကျရောက်-သော ဆန်၊ ဆန်ကွဲ။
သစေ ဝဒ္ဓလိသမယေ လန္တိ သာမဏေရော
ယထာ တတ္ထ ပတိတတဏှာလကဏာဒယော
န ပစ္စန္တိ။ ဧဝံ သာမိသပါကံ မောစေန္တော ....
ဒေတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၂၉၁။ ဝိမတိ။ ၁။ ၃၅၁။

ပတိတတုလ (န) [ပတိတ+တုလ] ကျ-ကျရောက်
-သော-လဲ-ဝါဂွမ်း။ တုလံ ဝါ ကဋ္ဌံ ဝါတိ
ရုက္ခာ ဘဿိတွာ ပတိတတုလံ ဝိယ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ။
၄။ ၂၂၃။

ပတိတထုပိကာ (ထိ) [ပတိတ+ထုပိကာ] ကျ-

ပြုတ်ကျ-သော အထွတ်။ ပါသာဒကောဋိယံ
ကတဂါမောတိ ပါသာဒဿ ပတိတထုပိ-
ကာယ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ နိဝိဋ္ဌဂါမော။ ဒိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။
၁၄၀။

ပတိတထေဝ (ပု) [ပတိတ+ထေဝ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော-ဟင်းစက်-ဟင်းပေါက်။ ပဌ-
မတရံ ဥလုကံတော ထေဝါ ပတ္တေ ပတန္တိတိ
ဧတ္ထ ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ ဒေါ-
သော နတ္ထိ။ တထာ အာကိရိတွာ အပနေန္တာနံ
ပစ္ဆာ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ နေဝတ္ထိ
ဒေါသော တိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၇၁။ (-ဝဇီရ။
၃၂၃။)

ပတိတဒဏ္ဍက (ပု) [ပတိတ+ဒဏ္ဍက] ကျ-ကျ
ရောက်-သော-ကမ္မည်းတံ-မဲလိပ်။ သစေ ပန
ဒွိသုပိ ကောဋ္ဌာသေသု ပတိတဒဏ္ဍကေ အဒ-
ဿနံ ဂမေတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၃၃၃။ ကင်္ခါ၊ ဋ္ဌိ၊ သစ်။
၂၀၅။

ပတိတဒန္တ (ပု) [ပတိတ+ဒန္တ] ကြွေကျ-ကျိုးပြတ်
-သော သွား။ ဥဘတော သုဒ္ဓိယာဝ ဝဋ္ဌတိတိ
ဧတ္ထ မဟာထေရော ပတိတဒန္တာဒိကာရဏ-
တာယ အစတုရဿံ ကတွာ ဝဒတိ။ ဝဇီရ။
၄၁၂။

ပတိတဒါရ (န) [ပတိတ+ဒါရ] ကျ-ကျိုးကျ-
သော-သစ်သား-ထင်း။ ပုန ဧကသ္မိံ ဝါတ-
ဝုဋ္ဌိဒိဝသေ ဆန္ဒိတဥယျာနံ ဂန္ဓာ ပတိတဒါရနံ
ရာသိ ကတွာ။ အံ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၇၁။

ပတိတဒါရက္ခန္ဓ (ပု) [ပတိတ+ဒါရ+ခန္ဓ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော-သစ်တုံး-ထင်းတုံး။ ယထာ
ဟိ အာဝဋ္ဌေ ပတိတဒါရက္ခန္ဓော အန္တောယေဝ
ပါသာဏာဒိသု အာဟတသမဗ္ဗာဟတော
ဘိဇ္ဇိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဧဝံ ပဉ္စကာမ-

ဂုဏာဝဋ္ဋေ ပတိတပုဂ္ဂလော စတုသု အပါ-
ယေသု.... စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏတံ အာပဇ္ဇတိ။ သံ၊ ၄၊ ၃။
၈၄-၅။

ပတိတဒေါသ (တိ) [ပတိတ+ဒေါသ] ကျရောက်-
-ဖြစ်ပေါ်-သော-အမျက်-ဒေါသ-ရှိသော၊
သူ။ ဒေါသန္တရေတိ အန္တရေ ပတိတဒေါ-
သော။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၅။

ပတိတနဒိတဋ္ဌ (တိ) [ပတိတ+နဒိ+တရ] ပြိုကျ
သော မြစ်ကမ်းပါးပြတ်။ ဘဇိတွာ ပတိတ-
နဒိတဋ္ဌ(ကင်္ခါ၊ ၁၉၇)န္တိ ဘိဇိတွာ နဒိသာမ-
န္တာ ပတိတံ ဩမကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌံ နဒိ-
တဋ္ဌံ။ ကင်္ခါ၊ ၂၊ ၁၆။ ၁၇၇။

ပတိတနန္တက (န) [ပတိတ+နန္တက] ကျသော-
အဝတ်စုတ်-အဝတ်ပိုင်း။ ပံသုကူလန္တိ .... ဧဝံ
လဒ္ဓနာမံ ရထိကာဒိသု ပတိတနန္တကာနိ ဥစ္စိ-
နိတွာ ကတစိဝရံ။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၃။

ပတိတနာဝါ (ထိ) [ပတိတ+နာဝါ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော လှေ။ ဂမ္ဘိရေ ဟိ အာရမ္မဏေ
ဂမ္ဘိရေ ဥဒကေ ပတိတနာဝါ ဝိယ သမထ-
ဘာဝနာ ပတိဋ္ဌံ န လဘတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၆။

ပတိတပဏ္ဍုပလာသ (ပု) [ပတိတ+ပဏ္ဍုပလာသ]
ကြွေကျသော သစ်ရွက်ရော်။ ဆသမာပတ္တိ-
လာဘိနော ဟိ အဓိမာနိကဿ ပဉ္စကာမဂု-
ဏာမိသဗန္ဓနာ ပတိတပဏ္ဍုပလာသော ဝိယ
ဥပဋ္ဌာတိ။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၃၅။

ပတိတပဏ္ဍ (န) [ပတိတ+ပဏ္ဍ] ကြွေကျသော
သစ်ရွက်။ သိသပါဝနေ သယံ ပတိတပဏ္ဍာနိ
သံကမိတွာ ကတသန္တရေ သုဂတမဟာစိဝရံ
ပတ္တရိတွာ။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၁၅။ (-ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၇၄။
သိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၉။)

ပတိတပဏ္ဍသန္တရ (ပု) [ပတိတပဏ္ဍ+သန္တရ]
ကြွေကျသော သစ်ရွက်အခင်း။ ပဏ္ဍသန္တရေတိ
သယံပတိတပဏ္ဍသန္တရေ။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၁၅။

ပတိတပတ္တ (န) [ပတိတ+ပတ္တ] (၁) ကြွေကျသော
သစ်ရွက်။ (တိ) (၂) ကြွေကျသော သစ်ရွက်ရှိ
သော။ (၁) ပတိတပတ္တာနိ ဂဏှိတွာ၊ ဗဟိဒ္ဓါ
ဆဒ္ဓယိ အဟံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၂၀။ ပတိတပတ္တာနိ
ဂဏှိတွာတိ ပတိတာနိ ဗောဓိပတ္တာနိ ဂဟေ-
တွာ အဟံ ဗဟိ ဆဒ္ဓယိန္တိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၄၊ ၂။
၈၄။ (၂) တေန ဟိ ဒိဋ္ဌကာလေ ကိသုကော
ပတိတပတ္တော ခါဏုကကာလေ ဒိဋ္ဌတ္တာ
တာဒိသောဝ ဟောတိ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၀၀။ (-သုတ္တ
နိ၊ ၄၊ ၁။ ၈၁။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၀။ ဇာ၊ ၄၊ ၃။ ၄၇၂။ ဒိ၊
၄၊ ၂။ ၂၁၉။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၉၂-၃။)

ပတိတပလာသ (တိ) [ပတိတ+ပလာသ] ကြွေကျ
သော သစ်ရွက်ရှိသော။ ပန္နပလာသောတိ
ပတိတပလာသော။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၈၄။ ပတိတ-
ပလာသောတိ ပတိတပတ္တော။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၉၂။

ပတိတပါဏက (ပု) [ပတိတ+ပါဏက] ကျ-ကျ
ရောက်-သော ပိုးကောင်ငယ်။ ကာလာနု-
ကာလံ ပတိတပါဏကေ ဟာရေတွာ ကာ-
လာနုကာလံ မက္ကဋ္ဌဇာလံ လုဉ္ဇိတွာ အမ္မံ
ပဋိဇဇေန္တော ပုရိသော ဒသေတဗ္ဗော။ အံ၊ ၄၊ ၃။
၇။

ပတိတပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ (ထိ) [ပတိတ+ပိဋ္ဌ+ပိဏ္ဍိ] ကျ-
ကျရောက်-သော မုံ့ညက်-အတုံး-အခဲ။
ပတိတမတ္တာဝ အစုန္တခါရေ ဥဒကေ တတ္တ-
တေလေ ပတိတပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ ပဋ္ဌပဋ္ဌာယ-
မာနာ ဝိလိယန္တိ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၇။ (-အဘိ၊ ၄၊ ၂။
၄။)

ပတိတပိလောတိကာ (ထိ) [ပတိတ+ပိလောတိ]

ကာ၊ ကျ-ကျရောက်-သော-အဝတ်ကြမ်း-
အဝတ်နွမ်း။ အာပဏဒ္ဒါရေ ပတိတပိလော-
တိကံ ဂဟေတွာ ကထိနတ္ထာယ ဒေတိ။ ဝိ၊
၄၂၃။ ၃၉၃။

ပတိတပိလောတိကစိဝရ (န) [ပတိတပိလော
တိကာ+စိဝရ] ကျရောက်သော အဝတ်ကြမ်း-
သင်္ကန်း။ ပါပဏိကေတိ အန္တရာပဏတော
ပတိတပိလောတိကစိဝရေ။ ဝိ၊ ၄၂၃။ ၄၀၉။ (-
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၅၈။)

ပတိတပုဂ္ဂလ (ပု) [ပတိတ+ပုဂ္ဂလ] ကျ-ကျရောက်
-သော ပုဂ္ဂိုလ်။ စတူသု အပါယေသုတိ ပဉ္စ
ကာမဂုဏာဝဋ္ဋေ ပတိတပုဂ္ဂလော .... ဒီဃ-
ရတ္တံ စုဏ္ဍဝိစုဏ္ဍံ အာပဇ္ဇတိယေဝ တဿ
တထာ အာပန္နတ္တာ။ သံ၊ ၄၂၂။ ၃၃၄။ (-သံ၊ ၄၂၃။
၈၄။ သံ၊ ၄၂၂။ ၁၂၁။)

ပတိတပုပ္ဖ (တိ) [ပတိတ+ပုပ္ဖ] ကျ-တွဲလျားကျ-
သော ပန်းပွင့်ရှိသော(ပဒုမ္မာကြာ)။ ဩ-
ပုပ္ဖါနိတိ ဩလမ္မကပုပ္ဖါနိ ပတိတပုပ္ဖါနိ။
ဇာ၊ ၄၂၇။ ၂၆၃။

ပတိတပုရိသ (ပု) [ပတိတ+ပုရိသ] ကျ-ကျရောက်
-သော ယောက်ျား။ သောတေ ပတိတပု-
ရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတော ဗာလပုထု-
ဇ္ဇနော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သံ၊ ၄၂၂။ ၂၉၃။ (-အဘိ၊ ၄၂။
၁။ ၁၇၁။ အဘိ၊ ၄၂။ ၁၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၄။ ထေရ၊
၄၂၂။ ၂၅၇။ အနု၊ ၄၂၁။ ၉၈။)

ပတိတပ္ပဒေသ (ပု) [ပတိတ+ပဒေသ] ကျ-ကျ
ရောက်-ရာ အရပ်။ ပတိတောကာသ-ကြည့်။

ပတိတပ္ပယောဂ (ပု) [ပတိတ+ပယောဂ] ကျ-
ကျရောက်-ခြင်းဟူသော-အားထုတ်မှု-လုံ-
လ-ပယောဂ။ တတ္ထ ပတိတံ ဗဟိ နိဟရိတွာ

မာရေန္တိ၊ ပါရာဇိကမေဝ။ ကဿော? ဩပါတေ
ပတိတပ္ပယောဂေန ဂဟိတတ္တာ။ ဝိ၊ ၄၂၂။ ၅၃။
(-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၆၈။)

ပတိတဖလ (န) [ပတိတ+ဖလ] ကြွေကျသော
သစ်သီး။ ပတိတဖလာနိ ပါဒေဟိ ပဟရန္တာ
ဝိစရန္တိ။ ဝိ၊ ၄၂၄။ ၂၅၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၀၆။ (-
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄၂။ ၁၀၀။ စရိယာ၊ ၄၂။ ၁၀၄။)

ပတိတဖလဘောဇီ (တိ) [ပတိတဖလ+ဘောဇီ]
ကြွေကျသော သစ်သီးကို-စားသောက်-သုံး-
ဆောင်-လေ့ရှိသော၊ သူ။ ပဝတ္တဖလဘော-
ဇီတိ ပတိတဖလဘောဇီ။ မ၊ ၄၂၁။ ၃၅၀။

ပတိတဖလဝေကလ္လ (န) [ပတိတဖလ+ဝေကလ္လ]
ကြွေကျသော သစ်သီး၏ ချို၊ တဲ၊ ခြင်း။ အပိ
နု၊ သော မဟာရာဇေ ရက္ခော တာဝတကေန
ပတိတဖလဝေကလ္လမတ္တကေန အဖလော
နာမ ဘဝေယျာတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၁၃။

ပတိတဗ္ဗ (န) [ပတိတ+ဗ္ဗ] (ပတိတဗျ-သံ။ ပဋိ
အဝ-ပြာ) ကျ-ကျရောက်-ခြင်း၊ ကျ-ကျ
ရောက်-ရာ၏။ ဧတ္တကံ ကာလံ တတ္ထ သမ္ပတ္တိ
အနဘဝိတွာပိ ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယံ ကတွာ
ပုန စတူသု အပါယေသု ပတိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗ-
မေတံ အာဒီနဝံ ဧကပဒေနေဝ "သင်္ခတ-
မေတန္တိ ကထေသိ။ မ၊ ၄၂၄။ ၂၁၁။ (-သံ၊ ၄၂၁။
၃၉။ အဘိ၊ ၄၂။ ၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၉။ သံ၊ ၄၂၁။
၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၂၁။ ၂၉၃။)

ပတိတဘာရ (တိ) [ပတိတ+ဘာရ] ကျစေ-ချ-
အပ်ပြီးသော ဝန်ရှိသော၊ ဝန်ကို ချပြီးသော၊
သူ။ ယတော ခန္ဓဘာရော စ ကိလေသဘာ-
ရော စ အဘိသင်္ခါရဘာရော စ ပဟိနာ
ဟောန္တိ ဥစ္ဆန္တမူလာ.... သော ဝုစ္စတိ ပန္န-
ဘာရော ပတိတဘာရော ဩရေပိတဘာရော

သမောရောပိတဘာရော နိက္ခိတ္တဘာရော ပဋိ-
ပ္ပဿဒ္ဓဘာရော။ မဟာနိ။၂၆၀။ ပန္နဘာ-
ရောတိ ပတိတဘာရော။ မဟာနိ။၂၆၁။

ပတိတမံသပေသိ (ထိ) [ပတိတာ+မံသ+ပေသိ]
ကျ-ထွက်ကျ-သော- အသားတစ်-အသား
တုံး။ နိမိတ္တတော ဗဟိ ပတိတမံသပေသိယံ
ဒုက္ခန္တိ အယမေတ္ထ အာပတ္တိဘေဒေါ။ ကင်္ခါ။
၁၁၄။

ပတိတမက္ကဋ (ပု) [ပတိတ+မက္ကဋ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော မျောက်။ လေပေ ပတိတမက္က-
ဋော ဝိယ ဟောတိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၂။)

ပတိတမစ္ဆ (ပု) [ပတိတ+မစ္ဆ] ကျ-ကျရောက်-
သောငါး။ ခိပေ ပတိတမစ္ဆ ဝိယ အန္တောမုဋ္ဌိယံ
ဝဋ္ဋပေါတကံ ဝိယ စ ကတွာ သက္ကာ အဿ
တံ ဂဟေတုန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၃။

ပတိတမနုဿ (ပု) [ပတိတ+မနုဿ] ကျ-
လည်းကျ-သော လူ။ သတ္တာ တသ္မိံ တသ္မိံ
ဌာနေ ပတိတမနုဿေ ဒိသွာ တေ ဥပါ-
သကော ပုစ္ဆိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၄။

ပတိတမဟာရက္ခ (ပု) [ပတိတ+မဟာရက္ခ] ကျ-
လည်းကျ-သော သစ်ပင်ကြီး။ ဘူ၊ဒိယံ ပတိ-
တမဟာရက္ခောပိ ဟိ ဒဏ္ဍဂ္ဂဟဏေနေဝ ဣဓ
ဂဟိတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။

ပတိတမာနုဒ္ဓေ (တိ) [ပတိတ+မာနု+ဒ္ဓေ] ကျစေ-
ပယ်ချ-အပ်ပြီးသော မာနတံခွန်ရှိသော၊ မာန
တံခွန်ကို ပယ်ချပြီးသောသူ။ ပန္နဒ္ဓဇောတိ
ပတိတမာနုဒ္ဓဇော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂။ အဂ္ဂမဂ္ဂေန
ပတိတော မာနုဒ္ဓဇော ဧတဿာတိ ပတိတ-
မာနုဒ္ဓဇော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။

ပတိတမာနုလောမ (တိ) [ပတိတ+မာနု+လောမ]
ပယ်ချအပ်ပြီးသော မာနအမွှေးရှိသော၊ မာန
အမွှေးကို ပယ်ချပြီးသောသူ။ န ပန္နလော-
မာတိ န ပတိတမာနုလောမာ၊ အနနကူလ-
ဝတ္တိနောတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၁။၃၀၃။ (-ဝိ
မတိ၊၂။၂၁၃။)

ပတိတမာလုဝါဗီဇ (န) [ပတိတ+မာလုဝါ+ဗီဇ]
ကျ-ကျရောက်-သော-မာလော-ခွေးတောက်
-နွယ်မျိုးစေ့။ ရုက္ခမူလေ ပတိတမာလုဝါ-
ဗီဇတော ဟိ လတာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ရက္ခံ အဘိ-
ရူဟတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။

ပတိတမုသလ (တိ) [ပတိတ+မုသလ] ချအပ်
ပြီးသော ကျည်ပွေ့ရှိသော၊ ကျည်ပွေ့ကို ချပြီး
သောသူ။ ပန္နမုသလာတိ ကောဋေတွာ ပစိ-
တဗ္ဗဘာဝတော ပတိတမုသလာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၅၄။

ပတိတမောရ (ပု) [ပတိတ+မောရ] ကျ-ကျရောက်
-ရပ်နား-သော-ဥဒေါင်း။ သယမေဝ ပတိ-
တမောရဿေဝ ဣတောစိတော စ ကရော-
တော ထုလ္လစွယံ။ ဝဇီရ၊၁။၂၉။

ပတိတရဇ (ပု၊န) [ပတိတ+ရဇ] ကျ-ကျရောက်-
သော မြူမှုန်။ သုက္ခဘတ္တေ ပတိတရဇံ အပ-
နေတွာ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၂။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ၊၁။၁၁၅။ (-ကင်္ခါ၊၂။၂၃၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇။
ဝိမတိ၊၂။၃၆။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၃၉၄။)

ပတိတရဇနစုဏ္ဏ (န) [ပတိတ+ရဇန+စုဏ္ဏ] ကျ-
ကျရောက်-သော ဆိုးရည်မှုံ။ ပတ္တေ ပတိ-
တရဇနစုဏ္ဏံ အပ္ပန္တရပရိဘောဂတ္တာယ အပ-
ရိဟဋ္ဌဘာဝတော ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဒ္ဓိတုံ
ဝဋ္ဋတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၇၁။

ပတိတရုဒ္ဓါဒဏ္ဍ (ပု) [ပတိတ+ရုဒ္ဓါ+ဒဏ္ဍ] ကျ-
ကျရောက်-သော ကြိုးနှင့် တုတ်ချောင်း။
ဥဘောသု ဗဒ္ဒသိမာဂါမသိမာဒိသု၊ ဥဒကု-
က္ခေပနဒိအာဒိသု စ တိရိယံ ပတိတရုဒ္ဓါ-
ဒဏ္ဍာဒိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၃။

ပတိတရောဂ (ပု) [ပတိတ+ရောဂ] ကျ-ကျ
ရောက်-ခြင်းကြောင့်၊ ဖြစ်သော-အနာ-ရော
ဂါ။ တတ္ထ ပတိတရောဂေန ပိဋိတဿ ဂစ္ဆ-
တော ပက္ခလိတွာ ပါသာဏာဒိသု ပတနေ-
နာပိ မရဏေပိ ဩပါတဓဏကော န မုစ္စ-
တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၁။

ပတိတလောမ (တိ) [ပတိတ+လောမ] (၁)ကျ-
လည်းကျ-သော အမွေးရှိသော၊ ကြက်သီးမွေး
ညှင်းမထသောသူ။ (၂)ပယ်ချအပ်သော မာန
အမွေးရှိသော၊ မာနအမွေးကို ပယ်ချပြီးသော၊
သူ။ (၃) ပန္နလောမာတိ ပတိတလောမာ၊ န
တဿ ပဟာတဗ္ဗဘယေန ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမာ။
မ၊ ၅။ ၁၂။ ၁၁၆။ အဘိတတသိတာ ပန ဘယုပ-
ဒ္ဓဝါဘာဝတော အတ္ထမ္ဘိတသရိရာ ပတိတ-
လောမာ ဟောန္တိ အဟဋ္ဌလောမာ။ သီ၊ ၄။ ၁၁၆။
၂။ ၂၆၃။ (၂) န ပန္နလောမာ ဟောန္တိ (ဝိ၊ ၄။ ၂။
၂၀၈)တိ ပတိတလောမာ န ဟောန္တိ၊ အန-
ကူလဝုတ္တိနော န ဟောန္တိတိ အတ္ထော။ သာ
ရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၅-၆။

ပတိတဝဿ (န) [ပတိတ+ဝဿ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော မိုးရေပေါက်။ ပေါက္ခရေ ပတိ-
တဝဿံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ဥဒကံ ဂစ္ဆတိ။
စရိယာ၊ ၄။ ၁၀၁။ (-ဇာ၊ ၄။ ၂၈၄။)

ပတိတဝဿောဒက (န) [ပတိတ+ဝဿ+ဥဒက]
ကျ-လျှောကျ-သော မိုးရေ။ အတ္ထဒနန္တိ အာဒိ
ဝုတ္တတ္တာ ဥဒကံ အာကာသတော ပတိတ-

ဝဿောဒကေန ဩဝဋ္ဌမေဝ ဇာတပထဝီ
ဟောတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၀။

ပတိတသိင်္ဂ (တိ) [ပတိတ+သိင်္ဂ] ကျ-ကျိုးကျ-
သော ဉာဏ်တည်းဟူသော ဦးချိုရှိသော၊
ဉာဏ်ဦးချို ကျိုးသောသူ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန
ဣတ္ထရသတ္တာ ဝိယ ပတိတသိင်္ဂါ န ဟောန္တိ။
မ၊ ၅။ ၁၂။ ၁၉၅။ ဉာဏံ ဟိ ကိလေသဓမ္မဝိဒါ-
လနပဒါလနေဟိ သိင်္ဂံ ဝိယာတိ သိင်္ဂံ။ တဉ္စိ
ပဋိပတ္တိယာ ဥပတ္တမ္ဘိတံ ဥဿိတံ နာမ
ဟောတိ၊ တဒဘာဝေ ပတိတံ နာမ။ မ၊ ၄။ ၁၂။
၁၃၇။

ပတိတသိလာ (ထိ) [ပတိတ+သိလာ] ကျ-လျှော
ကျ-သော-ကျောက်-ကျောက်တုံး။ တထာ
ဟိ နေသံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပါဒါနန္တရမေဝ ဇရံ
ပတွာ ပဗ္ဗတသိဓရတော ပတိတသိလာ ဝိယ
ဘိဇ္ဇတိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓေဟိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၂၂၃။

ပတိတသုက္ခာသနိ (ပု၊ ထိ) [ပတိတ+သုက္ခ+
အသနိ] ကျ-ကျရောက်-သော မိုးကြိုး၊ မိုးရေ
မလိုက် အခြောက်တိုက် ကျသော မိုးကြိုး။
ထေရော တံ သုတွာ ဟဒယေ ပဟာရဒါနံ
ဝိယ မတ္ထကေ ပတိတသုက္ခာသနိံ ဝိယ စ
မညိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၃။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၁။
သီ၊ ၄။ ၁၁၆။ ၄၂။)

ပတိတသုကရ (ပု) [ပတိတ+သုကရ] ကျ-ကျ
ရောက်-သော ဝက်။ ဩပါတေ ပတိတ-
သုကရမ္ဘိ ကာရညေန ဥဒ္ဓရတော ဘဏ္ဍာ-
ဒေယျံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၈။

ပတိတသုရိယောဘာသ (ပု) [ပတိတ+သုရိယ+
ဩဘာသ] ကျ-ကျရောက်-သော နေရောင်
ခြည်။ ဥဏှပဝေသနတ္ထာယာတိ နိယူဟေသု

ပုရောတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တဉ္စ ပတိတသူရိယော-
ဘာသဝသေန ဥဏှဿ အဗ္ဘန္တရပဝေသ-
နတ္ထာယ။ မဇ္ဈိ၃။၁၀၅။

ပတိတာစာရ (တိ) [ပတိတ+အာစာရ] ကျ-လျှော
ကျ-သော အကျင့်ရှိသော၊ သူ။ တတော
ပဋ္ဌာယ တဿာ နိဝါသနမတ္တေနပိ ပဋေနေ
အစရဏတော ပတိတာစာရတ္တာ ပဋ္ဌာစာရာ-
တွေဝ သမညာ အဟောသိ။ ထေရိဋ္ဌ။၁၁၄။
ယသ္မာ စဿာ နဂ္ဂဘာဝေန အလန္တိ အာစာ-
ရော ပါကဋ္ဌော အဟောသိ၊ တသ္မာ ပတိတော
အာစာရော အဿာတိ ပဋ္ဌာစာရာတွေဝ နာမံ
အဟောသိ။ အပါဒီပနီ။၁၉၈။

ပတိတိဋ္ဌတိ (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+တိ] (၁) တစ်
ဖန်-ပြန်၍-ရပ်တည်၏။ (၂) တည်-တည်
ထား-၏။ (၁) ယထာပိ ဘဒ္ဒေါ အာဇေညော၊
ခလိတွာ ပတိတိဋ္ဌတိ။ ထေရ။၂၃၀၊၂၅၄။ ပတိ-
တိဋ္ဌတိတိ ပတိဋ္ဌဟတိ၊ ပုနဒေဝ ယထာဌာ-
နေ တိဋ္ဌတိ။ ထေရဋ္ဌ။၁။၁၄၆။ (-သံ၊၁။၁၇၈-
၉။ ထေရဋ္ဌ။၁။၃၈၂။ ဓမ္မဋ္ဌ။၂။၃၁၂။) (၂)
မဂ္ဂမိ ပတိတိဋ္ဌန္တု၊ ယေန မဂ္ဂေန ဧဟိတိ။ ဇာ၊
၂။၃၇၀။ ပတိတိဋ္ဌန္တုတိ ပိပါသိတာနံ ပိဝန-
တ္ထာယ ပဋိယာဒိတာ ဟုတွာ သုရာမေရယ-
မဒ္ဒကုမ္ဘာ တိဋ္ဌန္တု။ ဇာ၊၄။၇။၃၇၀။

ပတိတိဋ္ဌန္တု (ကြိ) [ပတိ+ဌာ+အ+အန္တု] တည်-
တည်ထား-ကုန်လော့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိတုံ (ကြိဝိ) [ပတ+တုံ] (၁) ကျ-ကျရောက်-
ခြင်းငှါ။ (၂) သွားလာ-လှည့်လည်-ခြင်းငှါ။
(၃) ခုန်ဆင်းခြင်းငှါ။ (၁) ကုက္ကုဋ္ဌာ ဥဗ္ဘတော
တာတ၊ ကုက္ကုဋ္ဌံ ပတိတုမိစ္ဆသိ။ သံ၊၁။၂၁၁။
သမာဓိ ပန ဝီရိယေန သံယောဓိတော ကော-
သဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ။ ဒီ၊၄။၂။၃၇၇။ မ၊

ဋ္ဌ။၁။၂၉၆။ သံ၊၄။၃။၁၉၄။ အံ၊၄။၁။၃၉၂။ (-
အဘိ၊၄။၁။၁၉၁။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၁၇။ မဟာနိ၊
ဋ္ဌ။၄၁၇။ ဇာ၊၄။၂။၈၁။ သာရတ္ထ၊၂။၂၃၂၊၂၅၆။
သာရတ္ထ၊၃။၂၅၁။ ဝိမတိ၊၁။၁၈၇၊၂၂၄။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊
၁။၁၀၆၊၁၁၁၊၁၄၃၊၁၄၄။ သီ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၁။၃၂၁။
သီ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၂။၃၃၆။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၂၅။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၃။၁၈၁။
မဇ္ဈိ၊၁။၁၀၄၊၁၇၅၊၁၉၇၊၁၀၀၊၁၈၂။ မဇ္ဈိ၊၃။၃၅၊
၂၇၇။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၁၄၁၊၂၁၈၊၄၀၁၊၄၃၂၊၄၄၁။ မူ
လဇ္ဇိ၊၁။၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဇ္ဇိ၊၁။၂၅၊၁၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဇ္ဇိ၊၂။၁၄၁။ နေတ္ထိ၊ဇ္ဇိ၊၅၄။) (၂) ပိဏ္ဏာယ ဝါ
ပတိတုံ ဝတ မေတဿာတိ ပိဏ္ဏပါတိ၊ ပတိ-
တုန္တိ စရိတုံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၅၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၆၉။
(-မဇ္ဈိ၊၁။၂၅၁။) (၃) တေသု ဧကော "အဟံ
ဘန္တေ တုမှာကမတ္ထာယာ"တိ ဝုတ္တေ သတ-
ပေါရိသေ ပပါတေ ပတိတုံ ဥဿဟေယျန္တိ
အာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၂။ (-ဓမ္မဋ္ဌ။၂။၅၄။ မဟာ
နိ၊ဋ္ဌ။၃၆၀။ ဇာ၊၄။၃။၅။)

ပတိတုကာမ (တိ) [ပတိတုံ+ကာမ] ကျခြင်းငှါ
အလိုရှိသော။ ဖလာနိ ဧသန္တိတိ ဖလေသိ-
နော၊ အစေတနေပိ ဟိ သစေတနကိရိယ-
မာရောပေတွာ ဝေါဟန္တိ၊ယထာ ကုလံ ပတိ-
တုကာမန္တိ။ ထေရဋ္ဌ။၂။၁၆၉။

ပတိတောကာသ (ပု) [ပတိတ+ဩကာသ] ကျ-
ကျရောက်- ရာအရပ်။ အက္ခိနိ နိဗ္ဗိလေတုာ
နဒိယာ ဝါ ပပါတေ ဝါ ဝနဂဟနေ ဝါ ဂူထံ
ဝိယ အနပေက္ခေန ပတိတောကာသံ အသ-
မန္နာဟရန္တေန ပါတေတဗ္ဘန္တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ။၂။
၂၇၂။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ။၁။၂၈၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၆၇။ မ၊ဋ္ဌ။၁။
၂၁၇။ သံ၊ဋ္ဌ။၁။၁၃၄။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။၃၀၂။ အံ၊ဋ္ဌ။၃။
၁၉၄။ ဣတိဝုတ်၊၄။၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၂။၅၆။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၄၁၈။ ကခါ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၃။၃၃။ မဇ္ဈိ၊၁။
၃၀၁။)

ပတိတောဒကဗိန္နရူပ (န) [ပတိတ+ဥဒက+ဗိန္န+
ရူပ|ကျ-ကျရောက်-သော ရေပေါက်အပေါင်း။
အနာပါထဂတာတိ စက္ကာဒိနံ အဂေါစရတာ သုဓု-
မရဇာဒိရူပံ ဝိယ ဝတ္ထုပရိတ္တကာယ တတ္တာယော-
ဂုဋ္ဌေ ပတိတောဒကဗိန္နရူပံ ဝိယ။မူလဋီ၊၁။၆၉။

ပတိတ္ထိယနာ (ထိ) [ပတိ+ထေ+ယု။ဓာတ်၏ ဧ-
ကို လူယပြု။မောက်၊၅၊၁၃၂။သျှ။] ပြင်း-ပြင်းထန်-
စွာ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ခက်ထန်-ကြမ်းတမ်း-
ခြင်း။ န ကုပ္ပိ န ဗျာပဒ္ဓိတိအာဒိသု ပုဗ္ဗတ္တိကော
ကောပေါ။ တတော ဗလဝတရာ ဗျာပါဒေါ။
တတော ဗလဝတရာ ပတိတ္ထိယနာ။ ဒီ၊၄၊၃။
၁၁၆။ တတော ဗလဝတရာ ပတိတ္ထိယနာတိ
သာတိသယံ လဒ္ဓါသေဝနတာယ တတော ဗျာ-
ပါဒါဝတ္ထာယပိ ဗလဝတရာ ပတိတ္ထိယနာ ပစ္စ-
တ္တိကဘာဝေန ထာမပ္ပတ္တိတော။ ဒီ၊၄၊၃။၁၁၈။
(-အံ၊၄၊၂။၃၆၉။)

ပတိ(တ္ထိ)တ္ထိယတိ (ကြိ) [ပတိ+ထေ+အ+တိ။ ထေ
သဒ္ဓသဃာတေသု။ ထိယတိ၊ ပတိတ္ထိယတိ။ ထိ..
.. တတြ “ထိယတိ ပတိတ္ထိယတိ”တိမာနိ ဧကာ-
ရသယိယာဒေသဝသေန သမ္ဘုတာနိ။နိတိ၊ဓာ၊၆၈။
လူယင်-ဟူသော သုတ္တဝိဘာဂဖြင့် တစ်ပါးပစ္စည်း
နှောင်းရာ ထာ-ဓာတ်၏ အာ (ထေ-ဓာတ်၏
ဧ-)ကို လူယင်-ပြု။ ....ဤဓာတ်ကား သက္ကတ၌
“ဥတ္တိ”ဓာတ်၊ မာဂဓ၌ ထာ၊ ထေ-ဓာတ် နှစ်မျိုးပင်
သင့်၏။ မောက်၊၅၊၁၃၂။သျှ။ ညွှဲဂဗ္ဗသံဃာတ-
ယေား။ ပါ၊ဓာတု၊၉၃၅-၆။ ညွှာယတိ။ ဓာတု-
ကပ္ပဒ္ဓါမ။] ပြင်း-ပြင်းထန်-စွာ အမျက်ထွက်၏၊
ခက်ထန်-ကြမ်းတမ်း-၏။အပ္ပမ္ပိ ဂုတ္တော သမာ-
နော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိတ္ထိ-
ယတိ။ အံ၊၁။၁၂။အဘိ၊ပု၊၁၃၃။ ပတိတ္ထိယတိတိ

ထိနဘာဝံ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ အံ၊၄၊၂။၉၂။
အဘိ၊၄၊၃။၆၁။ (-အံ၊၁။၅၂၄-၅။ အံ၊၄၊၂။၃၇၂။
လူတိဂုတ်၊၄။၃၂၄။အံ၊၄၊၂။၂၆၁။)ပတိတ္ထိယိ-ဒီ၊
၃။၁၃၀။ ဒီ၊၄၊၃။၁၁၆။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၉၂။ ပတိ-
တ္ထိယိ-အံ၊၁။၅၂၆။ ပတိတ္ထိယိသာမိ-အံ၊၁။
၅၂၆။

ပတိ(တ္ထိ)တ္ထိယိ (ကြိ) [ပတိ+ထေ+လုံပြင်း-ပြင်း
ထန်-စွာ အမျက်ထွက်ပြီ၊ ခက်ထန်-ကြမ်းတမ်း-
ပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိ(တ္ထိ)တ္ထိယိ (ကြိ)[ပတိ+ထေ+ဤ] ပြင်း-ပြင်း
ထန်-စွာ အမျက်ထွက်ပြီ၊ ခက်ထန်-ကြမ်းတမ်း-
ပြီ။ ပတိ(တ္ထိ)တ္ထိယတိ-ကြည့်။

ပတိ(တ္ထိ)တ္ထိယိသာမိ (ကြိ)[ပတိ+ထေ+သာမိပြင်း-
ပြင်းထန်-စွာ အမျက်ထွက်လတ်အံ၊ ခက်ထန်-
ကြမ်းတမ်း-လတ်အံ၊ ပတိ(တ္ထိ)တ္ထိယတိ -ကြည့်။

ပတိတွာ (ကြိဝိ) [ပတ+တွာ။ | (၁)ကျ-ကျရောက်-
၍၊ လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျ၍။ (၂)တုပ်-
ပျပ်-ဝပ်၍။ (၃)သက်ဆင်း၍။ (၄)ပြေး-ပြေးလာ-
၍။ (၅) ခုန်ချ-ခုန်ဆင်း-၍။

(၁)ကျ-ကျရောက်-၍၊ လိမ့်-လည်း-လန်-
လျော-ကျ၍။ ပရိပုဏ္ဏာယ ကုမ္ဘိယာ ဥပရိ ကထ-
လံ ဝါ ပါသာဏံ ဝါ “ပတိတွာ ဘိန္နိဿတိ၊
တတော တေလံ ပဏ္ဍိတိဿတိ”တိ ထေယျစိတ္တေန
ဒုဗ္ဗန္တံ ဝါ ကရောတိ၊ ဒုဗ္ဗပိတံ ဝါ ဌပေတိ။ ဝိ၊
၄။၁။၂၇၉။ ပတိတွာ(သံ၊၄၊၃။၁၄)တိ လေဏတ္ထဒ-
နတော ဘဿိတွာ။ သံ၊၄၊၂။၂၉၃။ (-မိလိန္ဒ။
၁၃၈။ ဝိ၊၄၊၁။၂၄၆၊၂၇၉။၃၀၁။ ဝိ၊၄၊၂။၅၂-၅-
၇။ဝိ၊၄၊၃။၁၆၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄။ ဒီ၊၄၊၁။၁၃၁။သံ၊
၄။၁။၃၀-၁၃၀၉။ သံ၊၄၊၂။၈၆၊၁၅၆၊၁၉၀။ သံ၊၄၊

၃။၁၄။၇၀-၅။၈၂။ အံ၌၁။၂၀၆။ အံ၌၁။၁၇၈။
 ၃၅။ အဘိ၌၁။၂၀၅။ ပဋိသံ၌၁။၂၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။
 ၂။၃၁၃။ ဓမ္မာ၌၁။၇၄၃၂၃၃၅။ ဓမ္မာ၌၁။၂၇၇၄။
 ၁၁၄၁၃၀၂၃၅။ ၃၆၃။ ဣတိဝုတ်၌၆၄၂၃၄။
 သုတ္တနိ၌၁။၁၁၅။ သုတ္တနိ၌၁။၂၀၁။ ပေတ၌။
 ၁၅။ ထေရ်၌၁။၄၉။ ထေရ်၌၁။၁၂၁၉၄။ အပ၌။
 ၁။၈၀၂၂၁။ အပ၌၁။၄၉၁၆၃။ စရိယာ၌။၃၁။
 မဟာနိ၌။၁၃၆။ ဇာ၌၁။၇၉၁၈၄၄၅။ ဇာ၌၁။
 ၉၈၁၄၉၁၆၁၂၆၇၃၀၆၃၆၆၃၈၉။ဇာ၌၁။၂၅။
 ၂၁၇၃၅။ ဇာ၌၁။၁၀၄-၅။၂၀၈၄၃၁။ ဇာ၌၁။
 ၃၃၃၁၀၈။ ဇာ၌၁။၃၀၇၀။ ဇာ၌၁။၂၀၉၂၄၆။
 ၂၆၈။ ဝဇီရ။၁၁၈၁၆၄-၅။ သာရတ္ထ။၁။၂၇၀။
 သာရတ္ထ။၂။၂၇၀။ သာရတ္ထ။၃။၂၄၉။ ဝိမတိ။၁။
 ၂၃၀-၁။ ဝိမတိ။၂။၁၀။ ကင်္ခါဋီသစ်။၃၇။ ဒိဋ္ဌိ။
 ၂။၉၁။ သံဋီ။၂။၁၀၄။ အံဋီ။၁။၂၂၈-၉။ အံဋီ။၂။
 ၂၁၈၃၀၄။ အံဋီ။၃။၃၀၁။ မူလဋီ။၂။၁၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။
 ၆။၁။၃၀၇။)

(၂)တုပ်-ပျပ်-ဝပ်၍။ သာ ပုနပုနံ ဩလော-
 ကေန္တိ သဗ္ဗနိတွာ ဟတ္ထေဟိ ဥရံ ပဟရိတွာ
 ဝိရဝဓာနာ ပါဒမူလေ ပတိတွာ အာဟ။ မဋ္ဌ၃။
 ၅၂။ (-သံ၌၁။၈၆။ သံ၌၃။၇၀။ အံ၌၁။၂၀၅။
 ၃၄၀။ ဓမ္မာ၌၁။၃၉၁။ အပ၌၁။၄၉။ စရိယာ၌။
 ၇၁၉၀။ ဇာ၌၁။၃၂၆-၇။ဇာ၌၁။၁၇၁၂၇၇-၈။
 ဇာ၌၁။၄၀၆၁၄၃၇။ ဇာ၌၁။၄၈၈၃၁၄၀၈။ ဇာ၌။
 ၆။၁၈၆၇၈၈။ ဇာ၌၁။၈၇။)

(၃)သက်ဆင်း၍။တာပိ....နဒိံ ဂနာ တေသံ
 ကရဏ္ဏကာနံ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ပါရပိတွာ ပါရပိတွာ
 ဥဒကေ ပတိတွာ ကရဏ္ဏကေ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ အံ၌။
 ၁။၂၇၀။ ထေရ်၌။၁၉၄။

(၄)ပြေး-ပြေးလာ-၍။ သော မံ ပတိတွာ
 သဟသာဇ္ဈပတ္တော ပနဇ္ဇေ မံ အဗ္ဗဟိ ဥတ္တမံဂံ။

ဇာ၂။၃၂။ ပတိတွာတိ ဥပဓာဝိတွာ။ ဇာ၌၁။
 ၂၀၈။

(၅) ခုန်ချ-ခုန်ဆင်း-၍။ တတ္ထေဝ တေသံ
 ဒိန္နမိ အန္တရာ ရုက္ခတော ပတိတော၊ ပတိတွာ
 စ ပန ဥဘိန္နမိ ပုရတော ဌတွာ ဣမံ ဂါထံ
 အဘာသိ။ ဝိ၌၃။၁၆၉။ (-၂၉၃။ဝိသင်္ဂဟ။၁၅၅။
 ဓမ္မာ၌၁။၃၆၁၄၀၂။ သုတ္တနိ၌၁။၁၁၅။ အပ၌၁။
 ၂၂၁။ စရိယာ၌။၇၅၁၀၇။ ဇာ၌၁။၃၅၁။ ဇာ၌။
 ၄။၂၅၆။ ကင်္ခါဋီသစ်။၂၁၆။)

ပတိတွာန (ကြိဝိ) [ပတ+တွာန] ကျ-ကျရောက်-
 ၍၊ လိမ့်-လည်း-လန်-လျော-ကျ၍။ သေလန္တရေ
 ပတိတွာန၊ပါပုဏိံ ဇိဝိတက္ခယံ။ အပ။၁။၃၁၉။
 ၃၃၆။

ပတိဒိဿတိ (ကမ္မကြိ) [ပတိ+ဒိသ+ယ+တေ] မြင်-
 ရှုမြင်-အပ်၏။ ပေါလွင်-ထင်ရှား-၏။ ဥပ္ပလ-
 သေဝ ကိဉ္ဇက္ခာ၊ နာဘိ တေ သာဓုသဏ္ဌိတာ။
 ပူရာ ကဏ္ဍဉ္ဇနသေဝ၊ ဒူရတော ပတိဒိဿတိ။
 ဇာ၂။၁၄။ ဇာ၌၁။၁၆၅။

ပတိဒေဝတာ (ထိ) [ပတိ+ဒေဝတာ] လင်ဟူသော
 နတ်ရှိသော၊ လင်ကို နတ်ကဲ့သို့-ရှိသေ-ကိုးကွယ်-
 သော၊ လင်ကို မလွန်ကျူးသော မိန်းမ၊ သူတော်
 ကောင်းမ။ပတိဒေဝတာ ဟုတွာ သာမိကေ သမ္မာ-
 ပဋိပတ္တိဝသေနာပိ ပုရိသတ္တဘာဝံ ပဋိလဘန္တေ။
 ဓမ္မာ၌၁။၂၀၈။ (-အံ၌၃။၁၇၈။ ဓမ္မာ၌၁။၉၂။
 ထေရ်၌၁။၅၂၆၇။ ဇာ၌၁။၁၆၂။ဇာ၌၁။၃၀၈။ဇာ။
 ၄။၃။၁၆၉။ ဇာ၌၁။၉၂၁၀၂။)

ပတိဓာဝတိ (ကြိ) [ပတိ+ဓာဝ+အ+တိ။ ဓာဝ
 ဂတိသုဒ္ဓိယံ။ ဓာဝတိ၊ ဝိဓာဝဟိ၊ အာဓာဝတိ။
 နိတိ၊ဓာ။၁၇၁။] ပြေး-ပြေးသွား-ချဉ်းကပ်-၏။

ဓမ္မဋ္ဌံ ပတ်ဇာဝန္တိ၊ သော ဟိ နေသံ ဝိနာယကော။
ဇာ၊ ၁။ ၁၅၉။ ဓမ္မဋ္ဌံ ပတ်ဇာဝန္တိ၊ ဝိနိစ္ဆယသာမိကံ
ဥပသင်္ကမန္တိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၆၀။

ပတ်ဇာဝန္တိ (ကြိ) [ပတ်+ဇာဝ+အ+အန္တိ] ပြေး-
ပြေး သွား-ချဉ်းကပ်-ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်နိမိ (ပု) [ပတ်+နိ+ဓာ+ဏ] ပြတ်နိမိ(ပု) ပြတ်-
နိမိယတေ တုလျူပတယာ ညာပုတေ။ ပြတ်+နိ+
ဓာ+ကိ၊ ပြတ်ရူပေ၊ ပြတ်မာယာဉ္ဇ။ ထောမ။
(၁) တူသောအရာ၊ အတူ-တန်းတူ-ဖြစ်သောသူ။
(၂) အတူ-အစား-ဖြစ်သောသူ၊ ကိုယ်စား ပုဂ္ဂိုလ်။
(၁) အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂) ပတ်နာ ပတ်နိမိပတ်-
ဒါနတ္ထေန ယောဂေ စ။ .... ပတ်နိမိမှ- ဗုဒ္ဓသွာ
ပတ် သာရိပုတ္တော ဓမ္မဒေသနာယ အာလပတ်
တေမာသံ။ ရူ၊ ၃၀၉။ ပတ်နိမိ စ ပတ်ဒါနဉ္စ
အတ္ထော ယဿ၊ တေန ပတ်ဥပသဂ္ဂေန ယောဂေ
စ အပါဒါနသညာ။ .... ပတ်နိမိ နာမ ပဋိဘာ-
ဂတ္ထေ သဒိသတ္ထေ။ ရူ၊ ၃၀၉။ (-မောဂ်၊ ၂၊ ၂၈။)

ပတ်နိမိဘူတပုဂ္ဂလ (တိ) [ပတ်နိမိ+ဘူတ+ပုဂ္ဂလ]
အတူ-တန်းတူ-ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော
(သံ၊ ၁။ ၂၊ ၆၆)တိ ပတ်နိမိဘူတပုဂ္ဂလရဟိတော။
သံ၊ ၁။ ၂၊ ၂၃၅။

ပတ်နိယတ (တိ) [ပတ်+နိယတ(ပြတ်နိယတ-သံ)]
ပဏ္ဏာယယ-ပြာ အသီးအသီး-မြဲ-ကိန်းသေ-
သော။ ပကိဏ္ဏကကထာပိ ဝိညေယျာတိ ပုဗ္ဗေ
ဝိယ အသာဓာရဏံ တတ္ထ တတ္ထ ဈာနေ ပတ်-
နိယတမေဝ အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ....ပဝတ္တာ ပကိ-
ဏ္ဏကကထာပိ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၁၀။

ပတ်နေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပတ်+နိ+တွာ] တစ်ဖန်-ပြန်

-ဆောင်၍။ တေန ဟိ ယထာလင်္ကတမေဝ သပ-
ရိဝါရံ ဟတ္ထိ ပတ်နေတွာ ရညော ဒတွာ ယံ
သော ကုရဓမ္မံ ရက္ခတိ၊ တံ သုဝဏ္ဏပဋေ လိခိ-
တွာ အာနေထ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၊ ၃၃၅။

ပတ်ပရိစာရိကာ (ထိ) [ပတ်+ပရိစာရိကာ] လင်ကို-
လုပ်ကျွေး-ပြုစု-သော မိန်းမ။ ပရိကမ္မကာရိကာ
ဝိယာတိ အဂ္ဂကုလိကာ ဝိဘဝသမ္ပန္နာပိ ပတ်-
ပရိစာရိကာ စေဋ္ဌိကာ ဝိယ။ ထေရီ၊ ၁။ ၂၊ ၇၃။

ပ(ဋိ)တိပလီန (တိ) [ပတ်+ပ+လီ+တ] တစ်ဖန်-
ပျက်ကွဲ-မှေးမှိန်-မြုပ်ကွယ်-သော(ဝိကတိ)။ ယထာ
ဝါ ပကတိဝါဒီနံ ဝိကာရာ အာဝိဘာဝတော
ပုဗ္ဗေ ပ(ဋိ)တိပလီနာ စ ပကတိဘာဝေနဝ
တိဋ္ဌန္တိ။ န ဧဝံ သမုဒယသမ္ပယုတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ သမု-
ဒယဘာဝေန တိဋ္ဌတိ။ မူလဋီ၊ ၅၇-၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။
၂၂၂။ ပဋိပလီနာ စာတိ ပစ္ဆာ ပကတိယံ ပလယံ
ဂတာ ဝေသမ္ပံ မုဋ္ဌိတွာ သတ္တာဒိသမဘာဝေန
အန္တော သမောရုဒ္ဓေါ။ အနု၊ ၁။ ၆၆။

ပတ်ပိသေတိ (ကြိ) [ပတ်+ပိသ+အ+တိ] အ-ကို
ဧ-ပြု။ အဖန်ဖန်-ကြိတ်ချေ-ပုတ်ခတ်-၏။
စေတောဒုက္ခသမပ္ပိတာ ပန ဧကေသေ ပကိရိယ
ဥရာနိ ပတ်ပိသေန္တိ အာဝဇ္ဇန္တိ ဝိဝဇ္ဇန္တိ။ အဘိ၊ ၁။ ၂။
၉၉။ (-မဟာနိ၊ ၁။ ၆၄။)

ပတ်ပိသေန္တိ (ကြိ) [ပတ်+ပိသ+အ+အန္တိ] အဖန်ဖန်-
-ကြိတ်ချေ-ပုတ်ခတ်-ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ပူဇိကာ (ထိ) [ပတ်+ပူဇိကာ] လင်ကို-တောင်တ-
ပူဇော်-သော မိန်းမ။ ပတ်ပူဇိကာမည်သော အမျိုး
သမီး။ (ဤအမျိုးသမီးကား တာဝတိံသာနတ်
ပြည်၌ မာလဘာရိမည်သော နတ်သား၏ ရံရွှေ

တော် နတ်သမီးတစ်ထောင်တွင် ပါဝင်သော နတ်သမီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ မာလဘာရီနတ်သားအား တန်ဆာဆင်ရန် ပန်းခူးယင်း စုတေ၍ သာဝတ္ထိပြည်၌ လူမိန်းမအမျိုးသမီးဖြစ်ပြီး ၁၆-နှစ်အရွယ်တွင် အိမ်ထောင်ကျသည်။ လင်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော နတ်သားကို တောင့်တမြော်မှန်း၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုကာ လင်ကို ပူဇော်သောကြောင့် “ပတိပူဇိကာ” အမည်တွင်သည်။ သားသမီး ၄-ယောက် ရရှိပြီးနောက် ကွယ်လွန်၍ လင်ဖြစ်သူ မာလဘာရီ နတ်သားထံ၌ပင် ရဲရွှေတော်နတ်သမီး ဖြစ်လေသည်။) အထူးသော ဘိက္ခု “အယံ ကုမာရိကာ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ပတိမေဝ ပတ္တေတိတိ ပတိပူဇိကာ”တိ နာမံ ကရိသု။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၀။

ပတိပေါသိတ (တိ) [ပတိ+ပုသ+ဏေ+တ။ ပုသော ပေါသေ ဘူကိဒိစ၊ ကိ သောကသေဟပူရဏေ။ ဒိ ဒယုနဝိဘာဂေ စ၊ ဥဿဂ္ဂေ ပုသု ဒယုနေ။ ဓာတွတ္ထ။၂၄၁။] မွေးမြူ-ကြီးပွားစေ-အပ်သောသူ။ ဒုက္ခေန ဇီဝိတော လဒ္ဓေါ၊ သံပိဋ္ဌေ ပတိပေါသိတော။ စရိယာ။၄၁၀။ သံပိဋ္ဌေ ပတိပေါသိတောတိ နာနာဝိဓာယ အမနုဿရက္ခာယ သမ္မာဓေ အယောဃရေ ဝိဇာယနကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သောဋ္ဌသဝသုပ္ပတ္တိယာ သမ္မာဓေ သံဝဗ္ဗိ- တောတိ အတ္ထော။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၉၀။

ပတိပူစာရ (တိ) [ပတိ+ပ+စရ+ဏ] အဖန်ဖန်-ပြုကျင့်-ကျက်စား- လေ့ရှိသောသူ။ သန္တိန္ဒြိယာ သန္တမနာ သမာဓိ၊ ပစ္ဆန္တသတ္တေသု ပတိပူစာရာ။ အပါ။၁၁၅။ ပစ္ဆန္တသတ္တေသု ပတိပူစာရာတိ ပစ္ဆန္တဇနပဒေသု သတ္တေသု ဒယာကရဏာဒိဟိ ပတိ-စရဏသီလာ။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၅။

ပတိပူဏာမနာ (ထိ) [ပတိ+ပ+နမု+ဏေ+ယု+အာ]

နောက်သို့-ညွတ်စေ-တွန်းလှန်-ခြင်း။ ပတိကမုနာ နာမ ပတိပူဏာမနာ။ ဝိ၊၁။၁၇၄။

ပတိဗဒ္ဓ (တိ) [ပတိ+ဗဓ (ဗန္ဓ)+တ။ ဗန္ဓ ဗန္ဓနေ။ ဗန္ဓတိ။ ဗန္ဓနကော၊ ဗန္ဓော။ နိတိ၊ဓာ။၁၀၉။ ဗဓ ဗန္ဓနေ။ အဗန္ဓိတ္တာတိ ဗဒ္ဓေါ ရညာ။ ရူ၊၆၂၈။ ဗန္ဓ ဗန္ဓနေ၊ ဗဒ္ဓေါ။ ဓာန်၊ဋီ။၇၄၇။ (ပြတိဗဒ္ဓ-သံ။ ပဋိဗဒ္ဓ-ပြာ) စပ်သော။ (က) ဖွဲ့စပ်-ငြိကပ်-တပ်မက်-သော။ (ခ)ဆက်စပ်-ယှဉ်တွဲ-သော။ (က) အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (ခ) ပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိ-ကြည့်။

ပတိဗဒ္ဓစိတ္တ (တိ) [ပတိဗဒ္ဓ+စိတ္တ] ဖွဲ့စပ်-ငြိကပ်-တပ်မက်-သော စိတ်ရှိသောသူ။ ဣဓ သာရိပုတ္တ ဧကစ္စော သာပေခေါ ဒါနံ ဒေတိ၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဒါနံ ဒေတိ။ အံ၊၂။၄၄၂။

ပတိဗဒ္ဓဝုတ္တိ (တိ) [ပတိဗဒ္ဓါ+ဝုတ္တိ] ဆက်စပ်-ယှဉ်တွဲ-သော-ဖြစ်-အသက်မွေး-ခြင်းရှိသောသူ။ ပတိဿယနံ နိစဘာဝေန ပတိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာ၊ ပ-တိသော ပတိဿယောတိ အတ္တတော ဧကံ၊ သော ဧတေသံ နတ္ထိတိ အာဟ “ အပ္ပတိ-ဿာတိ အပ္ပတိဿယာ အနိစဝုတ္တိကာ”တိ။သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၂။

ပတိဗာဟိတ (တိ) [ပတိ+ဗာဓ+တ] တားမြစ်-ပိတ်ပင်-အပ်သော။ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ပတိဗာဟိတံ ဟုတွာ န ဝိပစ္စတိတိ အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၁။ ပတိဗာဟိတံ ဟုတွာတိ ဗာဓိတံ ဟုတွာ။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၀၇။

ပ(ဋိ)တိဗိမ္ဗ (န) [ပတိ+ဝမု+ဗ။ ပဋိမာ ပဋိဗိမ္ဗဉ္စ၊ ဗိမ္ဗော ပဋိနိဓိရိတော။ ဓာန်၊၅၂၉။ ဝ၊ ဥဂ္ဂိရဏေ၊

ဗော၊ ဣတ္ထံ။ ပဋိဗိမ္ဗံ။ ဓာန်၊ ဇီ။ ၅၂၉။ ပြတိဝိမ္ဗ
 (န)ပြတိရူပံ ဝိမ္ဗမံ။ ဝိမ္ဗသာဒေဗျေ၊ ပြတိစ္ဆာ-
 ယာယာဉ္ဇ။ ထောမ။ (ပဋိဗိဗ-ဟ) (၁) အရိပ်ရုပ်ပုံ၊
 ဓာတ်ပုံ၊ ရုပ်တု၊ ဆင်းတု။ (တိ) (၂) တူ-ဆင်တူ
 -သော(အရာ)။ (၁) ထောင်ကွင်းကြည်။ (၂) မော-
 ကွော ဝါ နိဗ္ဗာန်၊ တဿ မောက္ခဿ ပတိဗိ-
 မ္ဗဘူတောတိ ပတိဗောက္ခော။ မ၊ ဇီ။ ၁။ ၂၅၈။ အံ၊
 ဇီ။ ၂။ ၃၆။

ပတိဗောဓယတိ (ကာကြိ) [ပတိ+ဗုဓ+ဏယ+တိ]
 သိစေ၏။ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာပိတရံ ပတိဗော-
 ဓယံ။ ဇာ၊ ၂။ ၇၆။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၄၀။

ပတိဗောဓယံ (ကာကြိ) [ပတိ+ဗုဓ+ဏယ+ဤ]
 သိစေပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိဗ္ဗတာ (ထိ) [ပတိ+ဝတ+အာ။ ပတိဗ္ဗတာ တွပိ
 သတိ၊ ကုလိတ္တိ ကုလပါလိကာ။ ဓာန်။ ၂၃၄။ ဒွယံ
 အဇ္ဈိတစရိတြာယံ။ ပတိ သာမိကောဝ ကမနိ-
 ယော ယဿာ ပတိဗ္ဗတာ။ ပတိမှိ ဝတမဿာတိ
 ဝါ ပတိဗ္ဗတာ။ ဓာန်၊ ဇီ။ ၂၃၄။ ပုရိဇိ သုစရိတြာ
 တု သတိ သာဓိ ပတိဩတာ။ အမရ၊ ၁၆၆။ ပတျော်
 ဩတံ နိယမောသျား၊ ပတိ ဩတမသျား၊ ပတိကဗ္ဗး
 ပတိသေဝါယံ လက္ခဏိကး။ ဗျာချာသုဓာ။
 သူတော်ကောင်းမ၊ လင်ကို မကျူးလွန်တတ်သော
 မိန်းမ။ ကောလေယျကာ သီလဝတိ ပတိဗ္ဗတာ၊
 ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။ အံ၊ ၂။ ၄၆၈။
 ကောလေယျကာတိ ကုလသမ္ပန္နာ။ ပတိဗ္ဗတာတိ
 ပတိဒေဝတာ။ အံ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၇၈။ ပတိသု ဓမ္မံ စရာမ
 သဗ္ဗာ၊ ပတိဗ္ဗတာ ယတ္ထ ဘဝန္တိ ဣတ္ထိယော။
 ဝိမာန။ ၃၉။ ယတ္ထာတိ ယံ နိမိတ္တံ၊ ယသ္မိံ ဝါ
 ပတိသု စရိတဗ္ဗဓမ္မေ စရိယမာနေ ဣတ္ထိယော
 ပတိဗ္ဗတာ နာမ ဘဝန္တိ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၂၄။ (-သံ၊

၁။ ၈၆။ ဝိမာန။ ၁၃။ အပါ။ ၃၆၂။ အပါ။ ၃၉၅။
 ဇာ၊ ၁။ ၂၂၂။ ၂၉၀။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀၇။ ၁၄၄။ မိလိန္ဒ။ ၁၂၁။
 ဝိမာန၊ ၄။ ၅၀။ ၁၂၂။ စရိယာ၊ ၄။ ၉၆-၇။ ဇာ၊ ၄။ ၂။
 ၁၀၈-၉။ ၁၁၁။ ၁၃၄။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၇၇။ ၁၂၂။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
 ၉၆။ ၄၂၉။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၀၈။ ၁၂၃။ ၁၅၆။)

ပတိဗ္ဗတာဓမ္မ (ပု) [ပတိဗ္ဗတာ+ဓမ္မ] သူတော်ကောင်း-
 လင်ကို မကျူးလွန်သော -မိန်းမ၏-ကျင့်ဝတ်-
 တရား။ မဇ္ဈိမ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အနုပ္ပါ-
 ဒေတွာ ပတိဗ္ဗတာဓမ္မဿ စ ဥပါသိကာဓမ္မဿ
 စ သမ္ပဒေဝ စရဏတော ဓမ္မစာရိနိ သာ သဂ္ဂမ္ပိ
 ဒေဝလောကေ မောဒတိ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၂၅။

ပတိဗ္ဗတာဘာဝသံသုစက(တိ) [ပတိဗ္ဗတာ+ဘာဝ+
 သံသုစက] လင်ကို မကျူးလွန်သော မိန်းမ၏
 အဖြစ်ကို ပြတတ်သော (ကျိန်ဆိုခြင်း)။ အတ္တနော
 ပတိဗ္ဗတာဘာဝသံသုစကေန သစ္စာဓိဋ္ဌာနပုဗ္ဗ-
 ကေန သပထေန ဝါတဝေဂသမုဋ္ဌိတဝိစိဇာလံ
 ဂင်္ဂါမဟောယံ အတ္တနော ဥပရိ အာပတိတံ
 အာယဿဉ္စ နိဝတ္တေတွာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၉၈။

ပတိဗ္ဗတာဝိမာန (ပု၊ န) [ပတိဗ္ဗတာ+ဝိမာန] သူတော်
 ကောင်း-လင်ကို မကျူးလွန်သော-မိန်းမ၏ ဘုံ
 ဗိမာန်။ ကောဉ္ဇာ မယူရာ ဒိဝိယာ စ ဟံသာတိ
 ပတိဗ္ဗတာဝိမာနံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၄၉။

ပတိဘာတုက (ပု) [ပတိ+ဘာတု+က] လင်ယောက်ျား
 ၏ ညီ၊ အကို၊ မတ်၊ ခဲအို။ ဒေဝရာတိ ပတိဘာ-
 တုကာ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၉၈။

ပတိဘာဝ (ပု) [ပတိ+ဘာဝ] (၁) လင်၏ အဖြစ်၊ လင်
 ဖြစ်ခြင်း။ (၂) အကြီးအမှူး-အစိုးရသည်-၏ အဖြစ်၊
 အကြီးအမှူးဖြစ်ခြင်း၊ အစိုးရခြင်း။ (၁) ဇာယာဘာ-

ဝေတိ ဘရိယာဘာဝေ။ ဇာရဘာဝေတိ ပတ်ဘာ-
ဝေ၊ နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ တသ္မာ ဘရိ-
ယာဘာဝနိမိတ္တံ ပတ်ဘာဝနိမိတ္တံ ဘရိယာဘာ-
ဟေတု ပတ်ဘာဝဟေတု၊ ဘရိယာဘာဝပစ္စယာ
ပတ်ဘာဝပစ္စယာ အာရောစေတိတိ အတ္ထော။
ကင်္ခါဋီသစ်။ ၂၃၄။ (-ဇာဋ္ဌ၊ ၅။ ၁၄၇။) (၂) တသ္မာ
ယံ အတ္တာဓိနာနံ ပတ်ဘာဝေန ဥပကာရကတာ
အဓိပတိပစ္စယတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၆၉။
(-အနုဋီ၊ ၂။ ၂၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ၊ ၂။ ၂၇၁။)

ပတ်ဘာဝနိမိတ္တ (န) [ပတ်ဘာဝ+နိမိတ္တ] လင်၏
အဖြစ်-လင်ဖြစ်ခြင်း-ဟူသော အကြောင်း။ အထက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ဘာဝပစ္စယ (ပု) [ပတ်ဘာဝ+ပစ္စယ] လင်၏
အဖြစ်-လင်ဖြစ်ခြင်း-ဟူသော အကြောင်း။ ပတ်-
ဘာဝ-ကြည့်။

ပတ်ဘာဝဟေတု (ပု) [ပတ်ဘာဝ+ဟေတု] လင်၏
အဖြစ်-လင်ဖြစ်ခြင်း-ဟူသော အကြောင်း။ ပတ်-
ဘာဝ-ကြည့်။

ပတ်ဘာဝပဂမန (န) [ပတ်ဘာဝ+ဥပဂမန] အကြီး
အမှူး-အစိုးရသည်-၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။
သကလဿ လောကဿ ပတ်ဘာဝပဂမနာယ
ဒါရဒါနံ။ ဒိ၊ ၁။ ၈၆။ (-သိ၊ ၁။ ၁၂၇။)

ပတ်မန္တေတိ (ကြိ) [ပတ်+မန္တ+ဇာတိ] ပြောဆို၏။
န ပူဇိတော မညမာနော၊ မေဓာဝိ ပဏ္ဍိတော
နရော။ ဖရသံ ပတ်မန္တေယျ၊ ရာဇာနံ ပရိသံ ဂတံ။
ဇာ၊ ၂။ ၂၉၁။ ဖရသံ ပတ်မန္တေယျာတိ ယေန သော
ကုဇ္ဈတိ၊ တထာရူပံ န မန္တေယျ။ ဇာ၊ ၅။ ၁၉၈။

ပတ်မန္တေယျ (ကြိ) [ပတ်+မန္တ+ဇာတိ+ယျ]

ပြောဆိုရာ ၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်မာနန (န) [ပတ်+မာန+ယု] (၁)ရှေ့ရှု-မြတ်နိုး-
ပူဇော်-ခြင်း။ (၂)လုပ်ကျွေး-ပြုစု-ခြင်း။ တံ ပန
န အတ္တနော ပတ်မာနနဿ အဝိပါကတာယ
န ဒက္ခိဏေယျတာယ။ မိလိန္တ။ ၂၃၄။ (၂)တံ ဝေါတိ
တံ ပတ်မာနနံ တုမှာကံ ဘဝိဿတိ ဒီယရတ္တံ
ဟိတာယ သုခါယ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၂၄။

ပ(ဋီ)တိမာနယန္တ(တိ) [ပတ်+မာန+ဏယ+အန္တ] မြတ်
နိုး-ပူဇော်-သော၊ သူ။ ဓမ္မပုဒ်ပဿ တထာဂ-
တဿ၊ သက္ကစ္စ ဓမ္မံ ပတ်မာနယန္တ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၂။
ဓမ္မပုဒ်ပဿ တထာဂတဿ ဓမ္မံ သာသနဓမ္မံ
ပါဠိဓမ္မံ ဝါ သက္ကစ္စံ ပဋိမာနယန္တ ပူဇေန္တော ....
နိသာမေန္တ သုဏန္တုတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၁။ ပတ်မာ-
နယန္တာတိ ပူဇေန္တော မနသာ ဂရံ ကရေန္တော
နိသာမေန္တ သုဏန္တု။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၆။

ပတ်မာနေတဗ္ဗ (တိ) [ပတ်+မာန+ဇာတိ+တဗ္ဗ] မြတ်နိုး-
ပူဇော်-အပ်သော၊ လုပ်ကျွေး-ပြုစု-သော၊ သူ။
ယဒိ ဒေယျဓမ္မော အတ္ထိ၊ ယထာဗလံ ဒေယျဓမ္မေန
ပတ်မာနေတဗ္ဗ။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၂၆။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂၂။

ပတ်မာနေတိ (ကြိ) [ပတ်+မာန+ဇာတိ+တိ] မာန
ပူဇာယံ ပေမနေ ဝိမံသာယံ။ မာနေတိ၊ မာနယတိ။
.... ပဋိမာနေတိ၊ ပဋိမာနယတိ။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၂၂။
မာနော ဘူ ဝိစာရေ ဘူစုပူဇာယံ စု တု ပေမနေ။
ဓာတွတ္ထ။ ၂၈၈။ (၁)(က) မြတ်နိုး-ပူဇော်-၏။
(ခ)လုပ်ကျွေး-ပြုစု-၏။ (၂)ဆိုင်ငံ-စောင့်မျှော်-
၏။ (၁)ယေ စ မဟာသာဝကာ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါ-
ရေတွာ ဌိတာ၊ တေ ပတ်မာနေတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၉၉။
(-သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂၈။) ပတ်မာနေန္တိ-စရိယာ၊ ၅။ ၅၁။
ဂစ္ဆထ တံ ဘဂဝန္တံ မန္တေန စ မရပုဏ္ဏိကာယ

တတ္ထ သတ္ထု ထူပေသု ပတိဋ္ဌာပိယမာနေသု။
ဝိမာနန္တု။၂၄၁။ (-၂၇၇။ ထေရုဋ္ဌ။၂။၂၅၀။
အပ။၅။၁။၃၃၄။ သာရတ္ထ။၃။၃၂၈။ မ။၆။၂။
၁၆၂။)

ပတိဋ္ဌာပိယတေ (ကာ၊ကမ္မ၊ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာ
ပေ+ယ+တေ]တည်စေ-ထား-အပ်၏။ ဒွါဒ-
သဝတ္ထုကဿ ဉာဏဿ လောကုတ္တရတာ
ပတိဋ္ဌာပိယတိ။ အနုဋ္ဌိ။၃။၁၅၁။

ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ (န) | ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တဗ္ဗ |
(၁) ရပ်တည်-ရပ်တန့်-စေခြင်း၊ ရပ်တည်-
ရပ်တန့်-စေရာ၏။ (တိ) (၂) တည်စေအပ်
သော။ (က) တည်တံ့စေအပ်သော၊ (ခ) ထား
အပ်သော။ (၁) ယောဂိနာ ယောဂါဝစရေန
သီလပထဝိယံ ဝိရိယပါဒေ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ။
မိလိန္ဒ။၄၀၅။ (၂) တေ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု
စတုန္တံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာယ သမာဒ-
ပေတဗ္ဗာ နိဝေသေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။
သံ၊၃။၁၂၅။၁၆၅။ (-၃၁၇၊၃၈၀။ အံ၊၁။၂၂၃။
အံ၊၂။၁၂၂။ ဓမ္မာဋ္ဌ။၂။၉၀။) (က) တာတ တံ
ဝယပ္ပတ္တော၊ ကုလဝံသော နာမ ပတိဋ္ဌာပေ-
တဗ္ဗော။ အံ၊၅။၁။၁၃၇။ (ခ)ထမ္ဘော ဝါ ဘိတ္တိ-
ပါဒေါ ဝါ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၅။၃။၃၇၉။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၀၉။ (-ဇာ၊၅။၄။၂၄၇။)

ပတိ(ဋ္ဌ)ဋ္ဌာပေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပတိ+ဋ္ဌာ+ဏာပေ+
တိ။ ပတိဋ္ဌန္တံ ပယောဇယတိ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊
ပတိဋ္ဌာပယတိ၊ ပတိဋ္ဌပေတိ ဝါ။ ရူ။၅၄၃။]
(၁) တည်စေ၏။ (က) တည်တံ့စေ၏။ (ခ)
ရပ်တည်-ရပ်တန့်-စေ၏။ (ဂ) တည်ထား
၏။ (ဃ) တည်ဆောက်၏၊ (င)စိုက်ပျိုး၏၊
(၂) စွဲ၍ တည်စေ၏၊ဝန်ခံစေ၏။ (၃) ပေးလှူ
၏။
(၁) တည်စေ၏။ သော ဗဟုဇနံ သဒ္ဓမ္မာ

ဝုဋ္ဌာပေတွာ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ အံ၊၁။
၃၅။ အံ၊၂။၁၀၁။ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတိတိ
(မဟာနိ။၃၅၄)တိ ကောသလ္လသမ္ဘုတေ ကု-
သလေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ မဟာနိ၊၅။၃၈၈။ (-
မ၊၁။၃၈-၉။ အံ၊၃။၁၇၄။ ပဋိသံ။၂၂၂။ ဝိ၊၅။
၃။၁၄၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၅၈။ ဒီ၊၅။၁။၃၁။ မ၊၅။၁။
၈။ မ၊၅။၄။၁၀၄။ သံ၊၅။၁။၈။ အံ၊၅။၁။၇၊၃၇၁။
အံ၊၅။၃။၈၃။ အဘိ၊၅။၁။၁၈၇။ ပဋိသံ၊၅။၁။
၈၉။ ပဋိသံ၊၅။၂။၁၁၀၊၁၄၄။ ခုဒ္ဒက၊၅။၈၈။
၁၁၂။ ဥဒါန၊၅။၁၇။ သုတ္တနိ၊၅။၂။၁၇။ ထေရု
ဋ္ဌ။၂။၁၁၇။ စရိယာ၊၅။၅၁၊၂၈၈။ မဟာနိ၊၅။
၃၃၈။ ဇာ၊၅။၆။၄၄။) ပတိဋ္ဌာပေန္တိ - မ၊၅။၃။
၁၀၈။ မဟာနိ၊၅။၁၈၇။ ဒီ၊၆။၃။၁၅၉။ ပတိ-
ဋ္ဌာပေတု- ဒီ၊၁။၉၀။ ဝိ၊၅။၃။၃၅။ စရိယာ၊၅။
၁၀၀။ ပတိဋ္ဌာပေဟိ- ဝိ၊၅။၁။၄၈။ ဒီ၊၅။၃။
၃၄။ မ၊၅။၄။၂၃၉။ သံ၊၅။၃။၂၅။ ပတိဋ္ဌာပေ-
ထ- ဝိ၊၅။၁။၄၈။ ပတိဋ္ဌာပေယျ- အံ၊၁။၆၃။
အံ၊၃။၁၀၅။ ဓမ္မာဋ္ဌ။၁။၃၄၉။ ပတိဋ္ဌာပေယျ-
အံ၊၆။၁။၅၇။ ပတိဋ္ဌာပေယျာထ- ဇာ၊၅။၃။
၁၁၂။ ပတိဋ္ဌာပေယျ- ဇာ၊၅။၂။၈၄။ ပတိ-
ဋ္ဌာပေသိ- ဒီ၊၁။၁၈၉၊၁၉၀-၁-၂-၈။ ဝိ၊၅။၁။
၃၆၊၄၉၊၅၁။ ဝိ၊၅။၄။၆၄။ မ၊၅။၄။၂၄၂။ အံ၊၅။
၁။၇၈၊၁၆၈၊၂၈၁။ အံ၊၅။၃။၂၃၅။ ခုဒ္ဒက၊၅။
၁၇၁။ ဓမ္မာဋ္ဌ။၁။၃၃၅။ ဓမ္မာဋ္ဌ။၂။၄၈၊၂၃၃။ ဥဒါ
န၊၅။၁၅၁-၂။ ဝိမာနန္တု။၂၄၁၊၃၁၁။ ပေတ၊၅။
၂၀၊၂၁၇။ ထေရုဋ္ဌ။၂။၁၃၊၇၉။ စရိယာ၊၅။
၅၁၊၂၄၄-၅။ ဇာ၊၅။၁။၃၇၀။ ဇာ၊၅။၂။၂၅၄။
ဇာ၊၅။၃။၃၂၂။ ဇာ၊၅။၄။၁၇၀၊၁၈၂၊၂၆၉။ ဇာ၊
၅။၅။၂၇။ ဇာ၊၅။၇။၁၂၈။ ပတိဋ္ဌာပေသု- ဝိ၊၅။
၁။၃၉၊၅၁။ဇာ၊၅။၄။၁၈၁။ ပတိဋ္ဌာပေသိ- ဇာ၊
၅။၅။၄၀၇၊၅၅၀။ ဇာ၊၅။၇။၂၉။ ပတိဋ္ဌာပေ-
ဿတိ- စရိယာ၊၅။၁၀၀။ ဇာ၊၅။၄။၂၃၂။
ပတိဋ္ဌာပေဿန္တိ- ဝိမတိ၊၂။၁၄၀။ ပတိဋ္ဌာ-

ပါတိမောက္ခံ။ (၂)သဗ္ဗဂုဏာနံ ဝါ မူလဘာဝတော ဥတ္တမဋ္ဌေန ပတိ စ သော ယထာဝုတ္တတ္ထေန မောက္ခော စာတိ ပတိမောက္ခော။ .... (၃)အထ ဝါ ပဏ္ဏတိ ပကာရေန၊ အတိတိ အစွန္တိတ္ထေ နိပါတော၊ တဿာ ပကာရေဟိ အစွန္တိ မောက္ခေ-တိတိ ပါတိမောက္ခံ။....(၄)ပတိ ပတိ မောက္ခေ-တိ ဝါ ပတိမောက္ခော၊ တမှာ တမှာ ဝိတိက္ကမ-ဒေါသတော ပစ္စေကံ မောက္ခောတိ အတ္ထော။ ....(၅)မောက္ခောတိ ဝါ နိဗ္ဗာနံ၊ တဿ မောက္ခဿ ပဋိဗ္ဗိမ္မဘူတော ပတိမောက္ခော။ .... (၆)၇ အထ ဝါ မောက္ခံ ပတိ ဝတ္တတိ၊ မောက္ခာဘိမုခန္တိ ဝါ ပတိမောက္ခံ၊ ပတိမောက္ခံ ဧဝ ပါတိမောက္ခန္တိ ဧဝ-မေတ္ထ ပါတိမောက္ခသဒ္ဓဿ အတ္ထော ဝေဒိတ-ဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၆၀။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၅၇-၈။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၆။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၇၂။ အနု၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၀။

ပတိယန္တိ (ကြိ) [ပတိ+ယာ+အ+အန္တိ] တစ်ဖန်ပြန်သွား ကုန်၏။ ထွက်ပြေးကုန်၏။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိယာတိ (ကြိ) [ပတိ+ယာ+အ+တိ] တစ်ဖန် ပြန် သွား၏။ ထွက်ပြေး၏။ ဧတေ ယူထာ ပတိယန္တိ ဘိတာ မရဏဿ စိတ္တက။ ဇာ၊ ၁။ ၃၂၃။ ပတိ-ယန္တိတိ ပတိဂစ္ဆန္တိ၊ ပလာယန္တိတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၄၁၅။

ပတိယောဂီ(တိ) [ပတိ+ယုဇ+ဏီ။ ပြတိယောဂီနိ(တြိ) ပြတိရူပံ ယုဇတေ၊ ပြတိ+ယုဇ+ဃိနဏံ။ ပြတိ-ကူလသမ္ပန္နဝတိ၊ ယထာ အဘာဝဿ ပြတိကူလ-သမ္ပန္နဝတ္တာတ် ဃဋ္ဌာဒိဿသျှပြတိယောဂီ၊ ဝိရုဒ္ဓ-ပကေ စ။ ထောမ။] ယှဉ်ပြိုင်-ဆန့်ကျင်-ဖက်ဖြစ် သော (တရား)။ ဧတေ ပန ဒွေပိ ဈာနမဂ္ဂပစ္စယာ

အဟေတုကစိတ္တေသု န လဗ္ဘန္တိတိ ဣဒံ အဟေ-တုကစိတ္တေသု န လဗ္ဘန္တိ၊ န သဟေတုကစိ-တ္တေသုတိ သဟေတုကစိတ္တေသု အလာဘာ-ဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ န အဟေတုကစိတ္တေသု လာဘာဘာဝဒဿနတ္ထန္တိ။ မူလ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၇၄။ အဟေ-တုကစိတ္တေသု န လဗ္ဘန္တိတိ ဧတ္ထ အဟေတု-ကစိတ္တေသု ဧဝ န လဗ္ဘန္တိတိ ဧဝမဝဓာရဏံ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ န အဟေတုကစိတ္တေသု န လဗ္ဘန္တိတိ ဧဝတိ။ တဿာ ပုရိမသ္မိံ ဟိ အဝဓာရဏေ အဟေတုကစိတ္တေသု အလာဘော နိယတောတိ သော ပတိယောဂီသု နိဝတ္တိတော ဟောတိ။ တေနာဟံ သဟေတုကစိတ္တေသု အလာဘာဘာဝ-ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ။ အနု၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၃၆။

ပတိရူပံ (ဗျ) [ပတိ+ရူပ?]။ ဩပါယိကံ ပတိရူပံ၊ သာဓွေဝံ သမ္ပဋိစ္ဆနေ။ ဓာနံ၊ ၁။ ၁၄၄။ အာမ သာဟု လဟု ဩပါယိကံ ပတိရူပံ သာဓု ဧဝံ ဧတေ သတ္တ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထေ။ ဓာနံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၄၄။] ဝန်ခံခြင်း (အိမ်း၊ အေး၊ သင်၊ လျှော်၏ဟု ဝန်ခံခြင်း)။ ဥပဇ္ဈာ-ယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ၊ .... “သာဟူ”တိ ဝါ “လဟူ”တိ ဝါ “ဩပါယိကန္တိ ဝါ “ပတိရူပန္တိ ဝါ “ပါသာဒိကေန သမ္မာဒေဟိ”တိ ဝါ ကာယေန ဝိညာယတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၅၇။ ပတိရူပန္တိ အနုရူပံ တေ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏန္တိ အတ္ထော။ ဝဇီရ၊ ၄။ ၄၁၇။ သာ ရတ္ထ၊ ၃။ ၂၃၂။ ပတိရူပန္တိ သာမိစိကမ္မမိဒန္တိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၀၂။ (-ရူ၊ နာ-၁၃၄။)

ပတိရူပ (တိ) [ပတိ+ရူပ။ ပတိရူပေါ'နုစ္ဆဝိကံ၊ အထ မောဃံ နိရုတ္တကံ။ ဓာနံ၊ ၇။ ၁၅။ ဒွယံ အနုစ္ဆဝိကေ။ ပဋိဂ္ဂဟိတော ရူပေါ ပဋိရူပေါ။ ဓာနံ၊ ဋီ၊ ၇။ ၁၅။ ကွစိ ပဋိ ပတိဿ။ .... ကွစိတိ ကဿာ? ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု၊ ပတိလီယတိ၊ ပတိရူပဒေသဝါသော

စ။ ကစွည်း။၄၈။ ပြတိရူပ(န) ပြတိဂတံ ရူပမံ၊
 ပြတိစ္ဆာယာယံ၊ ပြတိဗိမ္ဗေ စ၊ ပြတိဂတံ ရူပမည၊
 ဗ၊ သဒ ဂေ(တိ)၊ သွာထေ ကန်၊ အတြိဝါဏိေ။
 ထောမ။ (ပဋိရူပ၊ ပဋိရူပ-ပြာ) (၁)သင့်လျော်-
 လျောက်ပတ်-ကောင်းမြတ်-သော။ (၂)အလား
 တူ၊ ပုံတူ၊ တူသော(အရာ)။ (၁) လာဇန္တော ဝါ
 ပတိရူပံ ဥပဋ္ဌာကံ အလာဇန္တော ပတိရူပံ ဥပဋ္ဌာကံ
 နေဝ ဝုဋ္ဌာတိ တမှာ အာဗာဓာ။ အံ၊၁။၁၁၉။
 အဘိ၊ပု။၁၃၀။ ပတိရူပန္တိ အနုစ္စဝိကံ။ အံ၊၁။၂။
 ၈၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၉။ ယဇ္ဇေတ္ထ အဿ ပတိရူပံ၊
 သာမညံ အဇ္ဈပဂတဿာ(ထေရ၊၃၀၆)တိ ....
 ဧတ္ထ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေ ဝါ ပတိရူပံ
 ယုတ္တရူပံ သာရပုံ အဿ သိယာ။ ထေရ၊၁။၂။
 ၂၀၉။ တတ္ထ နန္တန္တိ န အနုစ္စဝိကံ။ နပုတိရူပန္တိ
 န သာရပုံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ တဒေဝ အဇ္ဈာသယသမ္ပ-
 တိ ပတိရူပေတိ ပကာသေတိတိ ပတိရူပံ။
 တေနာဟ “နပုတိရူပန္တိ၊ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ (-ဝိ၊၁။၂၄၈၊
 ၂၈၅၊၃၀၆၊၃၁၈။ ဝိ၊၂။၅၁၊၈၃၊၁၆၈၊၂၁၃၊၂၈၁။ ဝိ၊
 ၃။၂၀၈။ ဝိ၊၄။၃၁၆၊၃၇၄၊၄၁၀၊၄၈၂၊၄၉၇။ဒီ၊၂။၂၅၊
 ၈၄၊၁၄၇။ ဒီ၊၃။၁၅၄။ မ၊၁။၂၉၉။ မ၊၂။၇၃၊၁၂၉။
 မ၊၃။၃၀၈။ သံ၊၁။၄၆၈။ သံ၊၂။၂၈၂၊၄၄၅။ သံ၊၃။
 ၁၃၂။အံ၊၁။၃၂၉။ အံ၊၂။၆၆၊၁၆၆၊၄၇၇။ အံ၊၃။၁၇၀၊
 ၃၂၆၊၅၃၀။ ဓမ္မ၊၃၇။ ဥဒါန၊၈၉၊၁၁၃။ သုတ္တနိ။
 ၂၉၄၊၃၈၃။ ပေတ၊၁၆၄။ ထေရ၊၃၀၆။ ထေရီ၊
 ၄၁၇၊၄၂၅။ ဇာ၊၁။၂၀၂၊၂၆၆။ဇာ၊၂။၁၁၆၊၂၆၄၊၂၇၆။
 မိလိန္ဒ၊၁၀၂၊၁၇၂၊၃၃၃၊၃၃၉။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၊၃၄၊၈၂၊
 ၁၄၇၊၁၈၅၊၂၃၉။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၇၊၁၈၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၊
 ၈၃၊၁၅၃၊၃၁၄၊၃၃၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၄၊၈၅၊၁၂၆၊၁၇၆၊
 ၂၀၅၊၂၃၄။ ကင်္ခါ၊၉၅၊၂၀၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၁၇၀၊၂၂၀၊
 ၂၆၂၊၂၈၇၊၂၉၄၊၃၁၂၊၃၈၁၊၄၁၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၆။ မ၊
 ၅၁။၂၀၇၊၂၆၄၊၂၇၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၉၊

၂၅၇၊၃၀၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၉။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၊၂၂၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၈၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၃၃၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၉၊၁၀၇။ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၁။၃၈၊၆၆၊
 ၇၁၊၈၀၊၁၆၆။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၈၁၊၁၀၁၇၄။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၊
 ၄၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၀၊၁၂၃၊၁၇၆၊၂၃၄။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၆၄၊
 ၂၈၁၊၃၈၈။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၆၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၁။၁၄၈။
 သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၊၂၁၇၄၊၉၆၊၁၉၉၊၂၃၇၊၂၄၇။ ပေတ၊
 ဋ္ဌ။၂၄၊၁၁၅-၇၊၁၄၇၊၂၂၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉။ ထေရ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈-၉၊၃၃၇။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၂၄၊၂၄၅၊၂၆၈။
 အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၊၁၆၃၊၂၃၃၊၃၀၁၊၃၅၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀-
 ၆၊၃၀၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၁၄။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၅၊၃၈၊၁၁၁၊
 ၁၃၅၊၁၄၂၊၂၂၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၊၂၃၄၊
 ၄၀၅၊၄၇၄၊၄၇၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၃၊၃၄၄၊
 ၄၃၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၊၉၁၊၂၄၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၀၃၊၄၅၁။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၇၇၊၈၆၊၁၈၀၊၂၈၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၆၃၊၂၅၄။
 နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၂၃၅။ ဝဇီရ၊၁၂၃။ သာရတ္ထ၊၁။၄၃၅။
 သာရတ္ထ၊၂။၂၂။ သာရတ္ထ၊၃။၂၃၉။ ဝိမတိ၊၂။၅၄။
 ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊ဟောင်း၊၆၁။ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁၅၅။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။
 ၃၉၀။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁၆၈။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၀၀။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။
 ၂၀၆။အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၁။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၀၉။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၂၁၈။
 မူလဋ္ဌိ၊၃။၄၈။ အနု၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၇၀။ ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၉၅။
 ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၇၃။)(၂)တသေသ သာမဂ္ဂိ ဧတံ
 ဆန္တံ ဧတံ ပတိရူပံ ဧတံ အနုစ္စဝိကံ ဧဝံ
 အနုလောမံ။ မဟာနိ၊၁၀၂။ ပတိရူပန္တိ သဒိသံ
 ပဋိဘာဂံ။ အသဒိသံ အပ္ပဋိဘာဂံ န ဟောတိ။
 မဟာနိ၊၂၂။သရူပေန ဝဇ္ဇနံ ရူပကုဋံ၊ ပတိရူပေန
 ဝဇ္ဇနာတိ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၅၉။ (-ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။
 ၂၂၈။)

ပတိရူပ (န) [ပတိရူပ+ဝစန။ နောက်ပုဒ်ကျေ။]
 သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော စကားကို ပြော

ဆိုခြင်း။ ယေ ပတ်စပတ်ပေ ဝဉ္စေ၊ တေ ဂဏ္ဍိကာ၊
ဒုရာစာရေန ဝါ ဂဏ္ဍိဘူတာ။ မူလ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၂၁၈။
ဂဏ္ဍိကာ သယံ ဂဏ္ဍိကရဏတော၊ ပတ်စပတ်-
ဝစနတော အညေသံ ဂဏ္ဍိဘောဒတော စ ဂဏ္ဍိ-
ဘူတာ။ အနု၊ ဋီ၊ ၂၊ ၂၁၆။

ပတ်စပတ်ပဋ္ဌာက (ပု) [ပတ်စပတ်+ပဋ္ဌာက] သင်္ဃလျော်
-လျောက်ပတ်-ကောင်းမြတ်-သော အလုပ်အ
ကျွေး။ ပတ်စပတ်ပဋ္ဌာကာနံ အလာဘော ဝိယ
ဩဝါဒါနသာသနီဟိ ကိလေသတိကိစ္ဆကာနံ အ-
ဘာဝေါ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၅၈။

ပတ်စပတ်က (တိ) [ပတ်စပတ်+က] အလားတူ၊ ပုံတူ၊
တူသော(အရာ)။ ပတ်စပတ်ကော မတ္တိကာကုဏ္ဍ-
လောဝ၊ လောဟဗမာသောဝ သုဝဏ္ဏဆန္ဒော။
သံ၊ ၁၊ ၇၉။ ပတ်စပတ်ကော မတ္တိကာကုဏ္ဍလော ဝါတိ
သုဝဏ္ဏကုဏ္ဍလပတ်စပတ်ကော မတ္တိကာကုဏ္ဍ-
လောဝ။ သံ၊ ၅၊ ၁၁၃၈။ အပိ စ ခေါ ပန တံသရိ-
က္ခကံ ပတ်စပတ်ကံ နိမ္မိနိဿာမိတိ သဘာဝံ ဝိဇ-
ဟိတွာ ဗုဒ္ဓရူပသဒိသေန အတ္တဘာဝေန အ-
ဌာသိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၄၁၇၄။ တံသရိက္ခကန္တိ တေန ရူ-
ပေန သဒိသံ။ ပတ်စပတ်မေဝ သဒိသဋ္ဌေန ပတ်စပတ်-
ပကံ၊ န ဧကံသသဒိသံ ရူပံ ကိဉ္စိ သဒိသရူပန္တိ
အတ္ထော။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၅၇၇။ (-မဟာနိ၊ ၃၅၅။
ဒိ၊ ၅၊ ၇၈။ ဒိ၊ ၅၊ ၂၁၄၀။ မ၊ ၅၊ ၂၁၁၅။ သံ၊ ၅၊ ၁၂။
၃၃၈။ အံ၊ ၅၊ ၂၁၅၊ ၃၇၉။ အဘိ၊ ၅၊ ၁၂၉၁။ မဟာ
နိ၊ ၅၊ ၃၈၈။ ဇာ၊ ၅၊ ၄၁၂၊ ၄၃၇။ သိ၊ ၅၊ ၁၁၁၂။ ၃၅၂။
သိ၊ ၅၊ ၁၁၂၊ ၄၁၄။)

ပတ်စပတ်ကာရဏ (န) [ပတ်စပတ်+ကာရဏ]
အတူဖြစ်သော အကြောင်း၊ အကြောင်းတူ။
ဣမသ္မိဉ္စ အတ္ထေ “ကာရဏံ ဝတ္တာ” (ဒိ၊ ၅၊ ၁။

၃၇)တိ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဣဝါတိ ဣဝ-သဒ္ဓတ္ထော
ရူပကနယေန ယောဇေတဗ္ဗော ပတ်စပတ်ကာရ-
ဏဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ သိ၊ ၅၊ ၁၁၁၂။ ၁၈၆။

ပတ်စပတ်မဋ္ဌာန (န) [ပတ်စပတ်+မဋ္ဌာန] သင်္ဃလျော်
-လျောက်ပတ်-သော ကမ္မဋ္ဌာနံ။ ဗုဒ္ဓသာသန
ပဗ္ဗဇိတွာ ပတ်စပတ်မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညေ
ဝိဟရန္တော .... ဆဋ္ဌဘိညော အဟောသိ။ ထေရ၊
၅၊ ၁။ ၄၁၈။

ပတ်စပတ်ကာရဏ (န) [ပတ်စပတ်+ကာရဏ] သင်္ဃလျော်
-လျောက်ပတ်-သော အကြောင်း။ “ဥဘော
ဧကတော န ယာပေသာမာ” တိ ဧဝမာဒိဟိ
ပတ်စပတ်ကာရဏေဟိ ဥယျောဇေန္တဿ၊ ဥမ္မတ္တ-
ကာဒိနဉ္စ အနာပတ္တိ။ ကင်္ခါ၊ ၂၊ ၃၃။ (-ဇာ၊ ၅၊ ၁။
၄၀၃။ ကင်္ခါ၊ ၅၊ ၁၁၂။ ၃၉၇။)

ပတ်စပတ်ကာရိ (တိ) [ပတ်စပတ်+ကာရိ] သင်္ဃလျော်-
လျောက်ပတ်-စွာ-ပြုလေ့ရှိသော၊ သင်္ဃလျော်-
လျောက်ပတ်-သော အကြောင်းကို ပြုတတ်
သောသူ။ ပတ်စပတ်ကာရိ ဓရဝါ၊ ဥဋ္ဌာတာ ဝိန္ဒတေ
ဓနံ။ သံ၊ ၁၊ ၂၁၇။ သုတ္တနိ၊ ၃၀၇။ နေတ္တိ၊ ၁၂၆။
တတ္ထ ဒေသကာလာဒိနိ အဟာပေတွာ လောကိ-
ယဿ လောကုတ္တရဿ ဝါ ဓနဿ ပတ်စပတ်
အဓိဂမ္မပါယံ ကရေတိတိ ပတ်စပတ်ကာရိ။ သံ၊ ၅၊ ၁။
၃၀၄။ သုတ္တနိ၊ ၅၊ ၂၂၈။ နေတ္တိ၊ ၅၊ ၂၃၅။ (-
မ၊ ၅၊ ၂၁၅။ သုတ္တနိ၊ ၅၊ ၂၂၂။ သံ၊ ၅၊ ၁။ ၃၂၇။)

ပတ်စပတ်ကုလ (န) [ပတ်စပတ်+ကုလ] သင်္ဃလျော်-
လျောက်ပတ်-သော အမျိုး။ ပဌမံ သောဏကုမာရံ
အာဟံသု “တာတ တေ ပတ်စပတ်ကုလတော
ဒါရိကံ အာနေဿာမ၊ တံ ကုဠုပ္ပံ ပဋိပစ္စဟိ” တိ။
စရိယာ၊ ၅၊ ၂၀၃။

ပတိရူပကုလဝံသ (ပု) [ပတိရူပ+ကုလ+ဝံသ] သင်.
 လျော်-လျောက်ပတ်-သော အမျိုးအနွယ်။ ပုတ္တ-
 ဒါရေသူတိ ပုတ္တဓိတရော တာဝ ပါပါ နိဝါရေတွာ
 ကလျာဏေ နိဝေသေန္တော သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တော
 ဝယပ္ပတ္တကာလေ ပတိရူပကုလဝံသေန အာဝါ-
 ဟဝိဝါဟံ ကရောန္တော သမယေ ဓနံ ဒေန္တော
 ပုတ္တေသု ဓမ္မံ စရတိ နာမ။ ဇာ၊ဌ၊၅။၁၃၁။

ပတိရူပဌာန (န) [ပတိရူပ+ဌာန]သင်.လျော်-လျောက်
 ပတ်-သော အရပ်။သင်္ဃာဋ် ပညပေတွာတိ စက-
 မန္တေ ပတိရူပဌာနေ ပညတ္တဿ ကပ္ပိယမဉ္ဇဿ
 ဥပရိ အတ္တရိတွာ။ အံ၊ဌ၊၃။၃၁၈။

ပတိရူပဒဿန (န) [ပတိရူပ+ဒဿန] အလားတူ-
 ပုံတူ-ကို ပြခြင်း။ နိကတိဝဉ္ဇနာယ စာတိ နိက-
 တိယာ ဝဉ္ဇနာယ စ ပတိရူပဒဿနေန ပရေသံ
 ဝိကာရေန ဝဉ္ဇနာယ စ။ ဝိမာန၊ဌ။၁၉၆။

ပတိရူပဒေသ (ပု) [ပတိရူပ+ဒေသ] သင်.လျော်-
 လျောက်ပတ်-သော အရပ်။ တဒေဝ ကုသလံ
 တံ ပုရိသံ ပတိရူပဒေသေ ဥပနေတိ၊ သပ္ပရိသေ
 ဘဇာပေတိ။ အံ၊ဌ၊၂။၂၉၀။ (-သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။၁၆။
 ထေရီ၊ဌ။၁၃။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၂၁။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၇။သံ၊
 ဋီ၊၂။၂၆၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၃၁။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၇၈။)

ပတိရူပဒေသဝါသ (ပု)[ပတိရူပဒေသ+ဝါသ] သင်.
 လျော်-လျောက်ပတ်-သော အရပ်၌ နေခြင်း။
 စက္ကာရိ စက္ကာနိ ပတိရူပဒေသဝါသော သပ္ပရိသု-
 ပနိဿယော အတ္တသမ္မာပဏိမိ ပုဗ္ဗေ စ ကတ-
 ပုညတာ။ဒီ၊၃။၂၃၀။ ပတိရူပဒေသဝါသော စ၊ပုဗ္ဗေ
 စ ကတပုညတာ။ခုဒ္ဒက၊၄။သုတ္တနိ။၃၁၉။ ပတိ-
 ရူပဒေသဝါသောတိ ယတ္ထ စတသော ပရိသာ
 သန္တိဿန္တိ၊ ဧဝရူပေ အနုစ္ဆဝိကေ ဒေသေ ဝါ-

သော။ ဒီ၊ဌ၊၃။၂၄၃။ အံ၊ဌ၊၂။၂၈၉။ ပဋိသံ၊ဌ၊၁။
 ၂၇၂။ ပတိရူပဒေသဝါသော နာမ ယတ္ထ စတ-
 သော ပရိသာ ဝိစရန္တိ၊ဒါနာဒိနိ ပုညကိရိယဝတ္ထုနိ
 ဝတ္တန္တိ၊ နဝံ သတ္တုသာသနံ ဒိဗ္ဗတိ၊ တတ္ထ
 နိဝါသော သတ္တာနံ ပုညကိရိယာယ ပစ္စယတ္တာ
 မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဌ။၁၁၁။သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။၁၆။
 (-အံ၊၁။၃၄၁။ နေတ္ထိ။၂၆၊၄၃။ ပေဋကော။၂၂၈၊
 ၂၅၄၊၂၈၃။ မိလိန္ဒ။၁၀၀။ အဘိ၊ဌ၊၁။၁၀၀-၂၊၁၁၇။
 ခုဒ္ဒက၊ဌ။၁၃၁။ ဥဒါန၊ဌ။၁၅။ ဣတိဝုတ်၊ဌ။၇၆။
 သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။၃၆။ ထေရီ၊ဌ၊၁။၃၈၈။ ဇာ၊ဌ၊၃။၃၉၁။
 ဇာ၊ဌ၊၅။၁၂၀။ နေတ္ထိ၊ဌ။၉၃၊၁၁၄။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
 ၁၇၂။ မ၊ဋီ၊၂။၁၈၅။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၃၃၊၁၇၇။)

ပတိရူပဒေသဝါသီ (တိ)[ပတိရူပဒေသ+ဝါသီ] သင်.
 လျော်-လျောက်ပတ်-သော အရပ်၌နေလေ့ရှိသော၊
 သူ။ ပတိရူပဒေသဝါသီ ဟိ သပ္ပရိသသေဝီ စ
 ယထာဝုတ္တဝိသုဒ္ဓပယောဂေါ ဟောတိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊
 ၁။၁၆၀။

ပတိရူပပရိဝါရ (ပု)[ပတိရူပ+ပရိဝါရ] သင်.လျော်-
 လျောက်ပတ်-သော-အခြံအရံ-အသိုင်းအဝိုင်း။တံ
 သုတွာ ဝိသာခါ ရညော တမတ္ထံ နိဝေဒေတုကာ-
 မာ ပတိရူပပရိဝါရေန ရာဇနိသေသနံ အဂမာသိ။
 ဥဒါန၊ဌ။၁၄၁။

ပတိရူပဝစန (န)[ပတိရူပ+ဝစန]သင်.လျော်-လျောက်
 ပတ်-သော စကား။နပိ ပါတိရူပါတိ အဟံ ဟိ
 ဘောတော နေဝ ယာစနာယ န ပတိရူပဝစနေန
 န မဂ္ဂါရဟတာယ မဂ္ဂံ ဒေယျံ။စရိယာ၊ဌ။၁၆၁။
 ဇာ၊ဌ၊၄။၁၀၄။ (-အနု၊ဋီ၊၂။၂၁၆။)

ပတိရူပဝါစီ (တိ) [ပတိရူပ+ဝါစီ] တူသော-အလား
 တူ-ပုံတူ-အနက်ကို ဟောသော(သဒ္ဒါ)။ ခုဒ္ဒ-

ကသဒွေါ ပတ်စပတ်ရောမိနီ၊ က-သဒွေါ အပ္ပတ္တောတိ
အာဟာ“ခုဒ္ဒကနဂရကေတိ နဂရပတ်စပတ်ကေ သမ္မာ-
ဓေ ခုဒ္ဒကနဂရကေ”တိ။ ဒီ၊ ငြိ၊ ၂။ ၁၈၁။

ပတ်စပတ်ရောမိနီ (ထိ) [ပတ်စပတ်+ရောမိနီ] သင်-
လျော်-လျောက်ပတ်-သော အကျင့်နှင့် ဆန့်ကျင်
သောအကျင့်။ အထ ဝါ ပတ်စပတ်ရောမိနီ အပ္ပတိ-
ရူပါ၊ ပရိဟိတဓုတင်္ဂဿ ဓုတင်္ဂနိယမဝိရောမိနီ
ယဿ ကဿစိ သလ္လေခကောပိနီ ပဋိပတ္တိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငြိ၊ ၁။ ၆၈-၉။

ပတ်စပတ်သဘာဝ (ပု) [ပတ်စပတ်+သဘာဝ] သင်-လျော်
-လျောက်ပတ်-သော သဘော။ အယမနုဓမ္မော
ဟောတိတိ အယံ အနုစ္ဆဝိကသဘာဝေါ ပတ်စပတ်-
သဘာဝေါ ဟောတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၅၆။

ပတ်စပတ်သေနာသန (န) [ပတ်စပတ်+သေနာသန] သင်-
လျော်-လျောက်ပတ်-သော-ကျောင်း-အိပ်ရာ၊ နေ
ရာ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ တာဝ ဘာဝေတုကာမေန အဝေ-
စ္စပ္ပသာဒသမန္နာဂတေန ယောဂိနာ ပတ်စပတ်သေ-
နာသနေ ရဟောဂတေန ပဋိသလ္လိနေန....ဗုဒ္ဓဿ
ဘဂဝတော ဂုဏာ အနုဿရိတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၉၁-၂။ ပတ်စပတ်သေနာသနေတိ ယထာဝုတ္တ-
အဋ္ဌာရသဒေါသဝဇ္ဇိတေ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေ သေ-
နာသနေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငြိ၊ ၁။ ၂၁၉။

ပတ်စပတ်ပါသန(န) [ပတ်စပတ်+အာသန] သင်-လျော်-လျောက်
ပတ်-သော-နေရာ-နေရာထိုင်ခင်း။ သဗ္ဗေပိ ပတ်-
ရူပါသနေသု နိသီဒိံ သု။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၈၁။

ပ(ဋိ)တိလာတ (န) [ပတ်တိ+အလာတ။ တနှင့်အ-
ကျေ။ ပတ်တိ ဥက္ကိပတ်တိ ဧတ္ထ“ပတ်တာလာတ”န္တိ
ဝတ္တဗ္ဗေ တကာရလောပံ ကတ္တာ သန္တိဝသေန

ပတ်လာတန္တိ ဂုတ္တန္တိ အာဟာ“အလာတံ ပတ်တံ
ဥက္ကိပတ်”တိ။ အလာတန္တိ ဥဗ္ဗုကံ။ ပါစိတ်၊ ယော။
၁၀၃။ | လန်ကျသော မီးစ၊ လန်ကျ မီးစွဲနေသော
ထင်းစ။ ပဋိလာတံ ဥက္ကိပတ်၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။
ဝိ၊ ၂။ ၁၅၄။ ပဋိလာတံ ဥက္ကိပတ်တိ ဒယုမာနံ
အလာတံ ပတ်တံ ဥက္ကိပတ်၊ ပုန ယထာဋ္ဌာ-
နေ ဌပေတိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၁။ ဂိလာ-
နဿ .... ဒုက္ကဋ္ဌ၊ တထာ ပဋိလာတံ ဥက္ကိပန္တ-
ဿ။ ကင်္ခါ၊ ၂၄၁။ တထာ ပတ်လာတံ ဥက္ကိပန္တ-
ဿာတိ ဒယုမာနံ အလာတံ ပတ်တံ ဥက္ကိ-
ပန္တဿ တထာ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ၊ ငြိ၊
သစ်၊ ၄၀၄။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၁။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၃၂၅။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၂၅။)

ပတ်လီန (တိ) [ပတ်+လီ+တ။ လီ သိလေသေ။
လိနာတိ၊ နိလိနာတိ၊ လီနံ၊ သလ္လိနံ။ နိတိ၊ ဇာ။
၂၅၄။ လီ သိလေသနေ၊ လီယိတိ လီနော၊ နိလိ-
နော။ ရူ၊ ၆၃၁။ (-မောဂ်၊ ၅။ ၁၅၀။) (ပြတိလီန-
သံ။ ပဋိလီနာ-ပြာ) | တွန့်ဆုတ်သော၊ မကပ်
ငြိ-မတွယ်တာ-ကင်းကွာ-သော။ (က) အများနှင့်
မရောနှော-တစ်ယောက်တည်း ကိန်းအောင်း-
သော၊ သူ။ (ခ) ရာဂ-စသည်မှ ကင်းသော၊ သူ။
(က) ပဏုန္တပစ္စေကသစ္စော ဘိက္ခဝေ သမဝယ-
သဋ္ဌေသနော ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ပတ်လီ-
နောတိ ဂုစ္စတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၄၉။ ပတ်လီနောတိ
နိလိနော ဧကိဘာဝံ ဥပဂတော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၀။
(ခ) ပတ်လီနော အကုဟကော၊ အပိဟာလု အမ-
စ္ဆရိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၁၂။ မဟာနိ၊ ၁၇၂။ ပတ်လီနောတိ
ရာဂါဒိနံ ပဟိနတ္တာ တတော အပဂတော။
သုတ္တနိ၊ ၄၂၂။ ၂၆၄။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၁။

ပတ်လီနစရ (တိ) [ပတ်လီန+စရ+အ] တွန့်ဆုတ်

(သော စိတ်ရှိ)သည် ဖြစ်၍ ပြုကျင့်သော၊ တွန့်ဆုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သောသူ။ ပတ်လီနစရဏ သဘာဝ ဘိက္ခုနော၊ ဘမောနဿ ဝိဝိတ္တမာသနံ။ သုတ္တနိ။၄၀၆။ မဟာနိ။၁၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၃၀၅။ တတ္ထ ပတ်လီနစရဏာတိ တတော တတော ပတ်လီနံ စိတ္တံ ကတွာ စရန္တဿ။ သုတ္တနိ။၅။၂၄၉။မဟာနိ။၂၂။ နိရာလယတာယ.... ပတ်လီနဘာဝေန စရတိ ပဝတ္တတိတိ ပတ်လီနစရော၊ တဿ ပတ်လီနစရဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၄၇၃။

ပတ်လီနစရဏ (တိ) [ပတ်လီန+စရဏ] တွန့်ဆုတ် (သော စိတ်ရှိ)သည် ဖြစ်၍ ပြုကျင့်သောသူ။ သေက္ခာနံ ပတ်လီနစရဏဘာဝေ ကာရဏံ ဒဿေန္တေ “ကိကာရဏာ”တိအာဒိမာဟ။ မဟာနိ။၂၂။

ပတ်လီနေန္တ (တိ) [ပတ်+လီ+နာ+ဏေ+အန္တ] တွန့်ဆုတ်စေတတ်သော၊ မကပ္ပိဋ္ဌိ-မတွယ်တာ-ကင်းကွာ-စေတတ်သောသူ။ ကိ ကာရဏာ ပတ်လီနစရာ ဝုစ္ဆန္တိ သတ္တ သေက္ခာ? တေ တတော တတော စိတ္တံ ပတ်လီနေန္တ ပတ်ကုဋ္ဌေန္တ....စရန္တိ ဝိစရန္တိ။ မဟာနိ။၁၀၀။ စိတ္တံ ပတ်လီနေန္တာတိ အတ္တနော စိတ္တံ နိလိနေန္တာ။ မဟာနိ။၂၂။

ပတ်လီယတိ (ကြိ) [ပတ်+လီ+ယ+တိ။ ကွစိ ပဋိပတိဿ။....ကွစိတိ ကိ?ပစ္စတ္တံ၊ပတ်လီယယတိ။ ၇။၄၃။ (-ကစ္စည်း။၄၈။ နီတိ၊သုတ္တ။၁၃၇။) (ပြတိလီယတေ-သံ)၊တွန့်-ရှုံ့-ဆုတ်နစ်-၏။(က) မဋ္ဌိကပ္ပ-မတွယ်တာ-ကင်းကွာ-စက်ဆုတ်-၏။ (ခ) အများနှင့် မရောနှော-တစ်ယောက်တည်း ကိန်းအောင်း-နေ၏။ (က) အသုဘသညာပရိ-စိတေန....မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတ်-

လီယတိ ပတ်ကုဋ္ဌတိ ပတ်ဝတ္တတိ။ အံ၊၃။၄၃၃။ ပတ်လီယတိ (မဋ္ဌ၊၂။၃၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၃၄၂)တိ သင်္ကေတိ တတ္ထ ပဋိက္ခုလတာယ သဏ္ဌိတတ္တာ။ မဋ္ဌိ။၂။၃၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၄၂၃။ (-မဟာနိ။၁၀၀။ စရန္တိ။၉၇။ဒိ၊၄။၂၁၄။မဋ္ဌ၊၂။၃၁၇။ ပဋိသံ၊၄။၁။၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၄၁၈။) ပတ်လီယန္တိ- မဋ္ဌ၊၂။၁၉၄။ ပဋိသံ၊၄။၁။၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၂၉၄။ မဋ္ဌိ။၂။၂၁၆။ (ခ) တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော တီသု ဘဝေသု .... စိတ္တံ ပတ်လီယတိ ပတ်ကုဋ္ဌတိ ပတ်ဝတ္တတိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၂၉၄။ ပတ်လီယတိတိ ဧကပဿေန နိလိနံ ဝိယ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၄၅၉။

ပတ်လီယန္တိ (ကြိ) [ပတ်+လီ+ယ+အန္တိ] တွန့်-ရှုံ့-ဆုတ်နစ်-ကုန်၏။ မဋ္ဌိကပ္ပ-မတွယ်တာ-ကင်းကွာ-စက်ဆုတ်-ကုန်၏။

ပတ်လီယမာန (တိ) [ပတ်+လီ+ယ+မာန] တွန့်-ရှုံ့-ဆုတ်နစ်-သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်လီယမာနစိတ္တ (တိ)၊[ပတ်လီယမာန+စိတ္တ]တွန့်-ရှုံ့-ဆုတ်နစ်-သော စိတ်ရှိသောသူ။ ဣဒံ .... သဗ္ဗသင်္ခါရတော ပတ်လီယမာနစိတ္တဿ အနုလောမဉာဏဿ အာသေဝေနန္တေ အနိမိတ္တံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကုရမာနံ .... ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဋိသံ၊၄။၁။၂၅။

ပတ်လီယမာနမာနသ(တိ) [ပတ်လီယမာန+မာနသ] တွန့်-ရှုံ့-ဆုတ်နစ်-သော စိတ်ရှိသောသူ။ ဝဇ္ဇာနုပဿနာယ ဟိ သင်္ခါရေပိ ပတ်လီယမာနမာနသဿ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ မဂ္ဂဉာဏံ ဝိသင်္ခါရံ ဒုက္ခနိဿရဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဒုက္ခံ ပရိစ္ဆိန္တတိ။ မူလဋီ။၂။၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၂၁၆။

ပတိဝတ္ထ (န) [ပတိ+ဝတ္ထ]လင်၌ ပြုအပ်သော ကျင့်
ဝတ်၊ လင်ကျင့်ဝတ်။ နိစ္စကာလမ္ဘိဿာ ပတိ-
ဝတ္တံ သဿုဝတ္တံ သသုရဝတ္တံ ကတမေဝ မော-
တိ။ သာ ဗောဓိသတ္တဿ ပိယာ အဟောသိ
မနာပါ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၁။

ပတိဝိယောဂ (ပု) [ပတိ+ဝိယောဂ] လင်နှင့်-ကွေ
ကွင်း-ကွဲကွာ-ခြင်း။ ကာလကတေ စ တသ္မိံ၊
ကတေ စ သရီရကိစ္စေ ဥဗ္ဗရီ ပတိဝိယောဂေန
သောကသလ္လသမ္ပိတဟဒယာ အာဠာဟနံ ဂန္ဓာ
.... ပဒက္ခိဏံ ကရေတိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၅၀။

ပတိဝိယောဂဒုက္ခာတုရ (တိ) [ပတိဝိယောဂ+ဒုက္ခ+
အာတုရ] လင်နှင့်-ကွေကွင်း-ကွဲကွာ-ခြင်းသည်
နှိပ်စက်အပ်သောသူ။ သာ ပတိဝိယောဂဒုက္ခာ-
တုရာ သောစန္ဒိ အာဠာဟနံ ဂန္ဓာ ရောဒတိ။
ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၄၈။

ပတိဝိယောဂဒုက္ခိတ(တိ)[ပတိဝိယောဂ+ဒုက္ခိတ]လင်
နှင့်-ကွေကွင်း-ကွဲကွာ-ခြင်းကြောင့်-ဆင်းရဲ-ဒုက္ခ
-ရောက်သောသူ။ တတ္ထ နံ ပုရာဏဒုတိယိကာ
ပတိဝိယောဂဒုက္ခိတာ ကိသာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ အနလ-
ကံတာ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထနိဝသနာ ဝန္တိတွာ ရောဒမာနာ
ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၀။

ပတိသေဋ္ဌ (တိ) [ပတိ+သေဋ္ဌ] လင်ဟူသော အမြတ်
ရှိသော၊ လင်ကို အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်သော
(မိန်းမ)။ နဋ္ဌေ မတေ ပဗ္ဗဇိတေ၊ နပုံသကေပိ
ဘတ္တရိ။ ဣတ္ထိယာ ပတိသေဋ္ဌာယ၊ န အညော
ပတိ ဣတ္ထိယောတိ။ အယံ ဟိ ဗြာဟ္မဏဓမ္မော။
သံ၊ဋီ၊၁။၂၆၅။

ပတိသောက (ပု) [ပတိ+သောက] လင်ကြောင့်

ဖြစ် သော စိုးရိမ်ခြင်း။ ယော မေ သောကပရေ-
တာယ၊ ပတိသောကံ အပါနဒိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၆၆။
ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၅၄။

ပတိဿ (ပု) [(၁)ပတိ+သိ+အ။ (၂) ပတိ+သု+အ။
(၃)ပတိ+ဣသု+ဣ။] (၁)(က)ရိသေ-လေးစား-
စွာ-မှီခို-အားထား-ခြင်း၊ ကျိုးနွံ-တုပ်ဝပ် -ခြင်း။
(ခ) ရှေးရှု-နာယူ-လက်ခံ-ခြင်း၊ လိုက်နာကျင့်
သုံးခြင်း။ (၂) (က) မှီခို-ဆည်းကပ်-အလေးပြု-
အပ်သောသူ။(ခ)ရှေးရှု-နာယူ-လက်ခံ-တတ်
သောသူ၊လိုက်နာကျင့်သုံးသောသူ။(ဂ) (စီးပွားချမ်း
သာ၌ တည်စေခြင်းဖြင့်) နှစ်သိမ့်စေ တတ်သော
သူ။ (၁) (က)အပ္ပတိသောတိ အပ္ပတိဿယော
အနိစ္စဝုတ္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၇။ ဂရဿ ဂါရဝဝသေန
ပတိဿယနံ ပတိသောတိ ဝုတ္တိ နိစ္စဝုတ္တိတာ၊
တပုဋိပက္ခတော အပ္ပတိသောတိ အာဟ
“အပ္ပတိဿယော အနိစ္စဝုတ္တိတာ”တိ။ မ၊ဋီ၊၃။
၂၄၃။ ပတိဿယနံ နိစ္စဝုတ္တိဘာဝေန ပဋိဗဒ္ဓ-
ဝုတ္တိတာ ပတိသော ပတိဿယောတိ အတ္ထ-
တော ဧကံ၊ သော ဧတေသံ နတ္ထိတိ အာဟ
“အပ္ပတိဿာတိ အပ္ပတိဿယာ အနိစ္စဝုတ္တိ-
ကာ(သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၉)”တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၂။(-ဝိမတိ၊၂။
၁၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၄။) (ခ) သပ္ပတိသောတိ
ပတိဿဝသင်္ခါတေန သဟ ပတိသေဋ္ဌနာတိ
သပ္ပတိသော၊ ကလျာဏမိတ္တဿ ဩဝါဒံ သိရ-
သာ သမ္ပဋိစ္ဆကော သုဗ္ဗဇောတိ အတ္ထော။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၆၃။ သဂါရဝါ သပ္ပတိဿာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၅၈)တိ ဧတ္ထ ....ဂရနာ ကိသ္မိဉ္စိ ဝုတ္တေ ဂါရဝ-
ဝသေန ပတိဿဝနံ ပတိသော၊ ပတိဿဝဘူ-
တံ တံသဘာဂဉ္စ ယံကိဉ္စိ ဂါရဝန္တိ အတ္ထော။
သဟ ပတိသေဋ္ဌနာတိ သပ္ပတိဿာ၊ ဩဝါဒံ
သမ္ပဋိစ္ဆာတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၃။၂၃၁။ မ၊ဋီ၊

၃။၈၂။ (၂)(က)သပ္ပတိဿေနာတိ သဇ္ဇေကေန၊
 န အတ္တာနံ ဇ္ဇေကံ ကတွာ ဝိဟရိတဗ္ဗံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၁၂။ ပတိဿိယတိ ဝါ ပတိဿော၊ ဂရုကာ-
 တဗ္ဗော၊တေန သဟ ပတိဿေနာတိ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေ
 ဝိယ။ တေနာဟ“သဇ္ဇေကေနာ”တိ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂။
 (-သာရတ္ထ၊၃။၂၃၂။) (ခ)ပတိဿဝတိတိ ပတိ-
 ဿော၊န ပတိဿောတိ အပ္ပတိဿော။ပတိဿ-
 ယရဟိတော ဂရုပဿယရဟိတောတိ အတ္ထော။
 မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၈။(-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၃။ပါစိတ်၊ယော။၆။)
 (ဂ) အထ ဝါ ဟိတသုခေ ပတိဋ္ဌာပနေန ပတိ
 ဣသေတိတိ ပတိဿော၊ဩဝါဒဒါယကော။ဂရု-
 အာဒရယောဂေန တေန ပတိဿေန သဟ
 ဝတ္တတိတိ သပ္ပတိဿော၊ ဂရုသု ဂရုစိတ္တိကာရ-
 ဗဟုလော။ ဣတိဝုတ်၊၄။၆၃။

ပတိဿတ (တိ) [ပတိ+သရ+တ။ သရ ဂတိယံ။
 သရတိ၊ ဝိသရတိ၊ ဥဿရတိ။ နိတိ၊ဓာ။၁၄၆။
 သရ စိန္တယံ၊ သရတိ၊ သုမရတိဣစ္စပိ ပယော-
 ဂေါ။ .... သရတိတိ သတော။ ပုနပ္ပနံ သရတိ-
 တိ ပဋိ(တိ)ဿတော။ နိတိ၊ဓာ။၁၄၉။ (ပြတိသ္မ
 တ-သံ)] (၁)အဖနိဖန-အထပ်ထပ်-အောက်မေ့
 တတ်သော၊ သတိနှင့်-ယှဉ်-ပြည့်စုံ-သော၊ မြဲမြံ
 သော သတိရှိသော၊သူ။ (၂) (က) အဖနိဖန-
 အထပ်ထပ်-ကောင်းစွာ သိတတ်သော၊ သူ။ (ခ)
 ကျိုးနွံ-တုပ်ဝပ်-သော၊သူ။ (၁) သမာဓိံ ဘိက္ခဝေ
 ဘာဝေထ အပ္ပမာဏံ နိပကာ ပတိဿတာ။
 အံ၊၂။၂၀။ နိပကာ ပတိဿတာတိ နေပက္ကေန
 စ သတိယာ စ သမန္နာဂတာ ဟုတွာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၈။ ကရံ မိတ္တာနံ ဝစနံ၊ သမ္မဇာနော ပတိဿ-
 တော။ ဣတိဝုတ်၊၂၀၂။ ပတိဿတောတိ ကမ္မ-
 ဌာနံ ဖာတိံ ဂမေတုံ သမတ္ထာယ သတိယာ

ပတိဿတော သတော ကာရီ။ ဣတိဝုတ်၊၄။
 ၆၃။ပတိဿတော(ထေရ။၂၂၉)တိ....ဗုဒ္ဓါနဿ-
 တိသဟဂတံ သညံ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ပတိ ပတိ
 သရဏတော ပတိဿတော ဟုတွာ အလဘိ။
 ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၃။ (-ဓမ္မ၊၃၅။ထေရ။၂၂၉၊၂၃၈။
 စူဠနိ၊၂၄၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၃၈၊၂၃၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၅။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၁၃။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၁။) (၂) (က) (ခ) သုဒ္ဓါ သုဒ္ဓေဟိ
 သံဝါသံ၊ ကပ္ပယဝေါ ပတိဿတာ။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅။
 ပတိဿတာတိ ပတိ ပတိ သတာ သမ္မဇာနန္တာ
 သုဋ္ဌ၊ ပဇာနန္တာ ။ ပတိဿတာ ဝါ သပ္ပတိဿာ
 အညမညံ သဂါရဝါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၀။ ပဋိဿတ-
 လည်းကြည့်။

ပတိဿယ (ပ) [ပတိ+သိ+အ(ဏ)။ ဃရံ ဂဟဉ္ဇာ-
 ဝသထော၊ သရဏဉ္စ ပတိဿယော။ဓာန်၊၂၀၆။
 သိ သေဝါယံ၊ ဧတာ၊ ပတိဿယော။ ဓာန်၊ဋ္ဌီ။
 ၂၀၆။ သဘာယံ စ ပြတိဩယး။ အမရ၊၂၃၊
 ၁၅၂။ ပြတိဂြယ (ပ) ပြတိဩယတေ။ပြတိ+ဣ+
 အစ်။ ယဇ္ဇ၊၆။ဟေ၊ သဘာယံ၊ ဂ၊ ဟေ၊
 အာဗြယေ စ။ထောမ။(ပဋိဿ-ပြာ)] (၁)ရိသေ-
 လေးစား-စွာ-မှီခို-အားထား-ခြင်း၊ ကျိုးနွံ-တုပ်
 ဝပ်-ခြင်း။ (၂) မှီခိုရာ အဆောက်အဦး၊ အိမ်၊
 ကျောင်း။ (၃) မှီခို-ဆည်းကပ်-အလေးပြု-အပ်
 သောသူ။ (၁)ပတိဿယနံ ပတိဿော၊ပရံ ဂရံ
 ကတွာ နိဿယနံ အပဿယနန္တိ အတ္ထော။
 ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁။(-ဝိမတိ၊၁။၉၀။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။) (၂)
 သီတလာယ ပေါက္ခရဏိယာ နာယိတွာ ပတိ-
 ဿယံ ပဝိသိတွာ ....ကာယေ ဗလံ အာဟရိ-
 တွာ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။ နိ-
 သဇ္ဇာဒိဝသေန ပတိဿယိတဗ္ဗတော ပတိဿ-

ယော၊ ဝိဟာရော။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၁၉။ အာဝသထန္တိ
ဝါတာတပါဒိပရိဿယဝိနောဒနံ ပတိဿယံ။
ဣတိဝုတ်၊၅။၂၂၆။(-သုတ္တနိ၊၅။၁၀၅။ ထေရ၊၅။
၁။၂၉။ သာရတ္ထ၊၃။၃၉၄။ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၅၆။၃၃၁။သိ၊
ဋီ၊သစ်၊၂။၃၁၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၇၄။) (၃) အပ္ပတိဿ-
ယောတိ ပတိဿယဘူတေဟိ ဂရူဟိ ဝိရဟိ-
တော။ မူလ၊ဋီ၊၂။၂၂၆။

ပတိဿယဒေါသ (ပု) [ပတိဿယ+ဒေါသ] ကျောင်း-
အဆောက်အဦး-၏ အပြစ်၊ ကျောင်း-အဆောက်
အဦး-ကြောင့် ဖြစ်သော-အပြစ်-ဒေါသ။ တယိဒံ
ဗဟိသမာပန္နပရိဿမဒေါသေန၊ န စ ပတိဿ-
ယဒေါသေန၊တေနာဟ “မဟုတ္တန္တိ အာဒိ။ သံ၊ဋီ၊
၁။၁၁၉။

ပတိဿယန (န) | ပတိ+သံ+ယု | ရိုသေ-လေးစား-
စွာ-မှီခို-အားထား-ခြင်း။ ပတိဿယနံ ပတိ-
သော၊ ဂရုံ နိဿာယ ဝတ္တနဘာဝေါ၊ယံ ကိဉ္စ
ဂါရဝန္တိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၂။၁၀၂။ (-ပဋိသံ၊၅။
၁၄၁။ မ၊ဋီ၊၃။၂၄၃။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၂။)

ပတိဿယမာန (တိ) [ပတိ+သိ+အ+မာန] ရိုသေ-
လေးစား-စွာ-မှီခို-အားထား-သော။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပတိဿယမာနရူပ(တိ) [ပတိဿယမာန+ရူပ] ရိုသေ
-လေးစား-စွာ-မှီခို-အားထား-သော သဘောရှိ
သော၊သူ။ ယေ စ ခေါ ဘန္တေ ပုဂ္ဂလာ ဘဂဝန္တံ
ပတိဿယမာနရူပါ ဝိဟရန္တိ၊ တေပိ ဘဂဝတော
အစွယေန သံဃေ ဝိဝါဒံ ဇနေယျံ။ မ၊၃။၃၃။
ပတိဿယမာနရူပါ ဝိဟရန္တိတိ ဥပနိဿာယ
ဝိဟရန္တိ။ မ၊၅။၄။၂၄။ပတိဿယမာနရူပါတိ အပ-

ဒိဿ ပတိဿယမာနာ ဂရုကဝသေန နိဿ-
ယမာနသဘာဝါ။ မ၊ဋီ၊၃။၂၄၂။

ပတိဿယရဟိတ (တိ) [ပတိဿယ+ရဟိတ] ရိုသေ
-လေးစား-စွာ-မှီခို-အားထား-အပ်သော ဆရာမှ
ကင်းသော၊သူ။အပ္ပတိသောတိ ပတိဿယ-
ရဟိတော၊ ကဉ္စ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌပေတွာတိ
အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။ ပတိဿ-
ယရဟိတော ဂရူပဿယရဟိတောတိ အတ္ထော။
သံ၊ဋီ၊၁။၂၃၈။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၄၃။(-သံ၊ဋီ၊၁။၂၇၇။)

ပတိဿယဝိကတိ (ထိ) [ပတိဿယ+ဝိကတိ] အိမ်-
အဆောက်အဦး-အထူး။ နိဝေသနန္တိ ဥဒေါသိ-
တာဒိနံ ဝေသေန အကတာယ ပတိဿယဝိက-
တိယာ အဓိဝစနံ။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၂၈၉။

ပတိဿယဝိသေသ (ပု) [ပတိဿယ+ဝိသေသ] |
မှီခိုရာ အဆောက်အဦးအထူး (ပြအိုး၊ပစ္စင်)။
အဇ္ဈောတိ ပဋိရာဇာဒိပဋိဗဟနတ္ထံ ဣဋ္ဌကာဟိ
ကတော ဗဟလဘိတ္တိကော စတုပဉ္စဘူမိကော
ပတိဿယဝိသေသော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၄၉။ (-မဟာနိ၊၅။၁၇၁၊၂၉၃။ ဝိမတိ၊၁။၂၈၀။
ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၂၈၉။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၅၆။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၁၂၀။ ဒိ၊ဋီ၊၃။၂၃၀။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၇၉။)

ပတိဿယသေနာသန(န) [ပတိဿယ+သေနာသန] |
မှီခိုရာ-ကျောင်း-အိပ်ရာနေရာ။ တံ အာဝသ-
ထဘူတံ ပတိဿယသေနာသနံ ဝိဟရိတဗ္ဗဋ္ဌေန
ဝိဟာရဋ္ဌာနဋ္ဌေန စ ဝိဟာရသေနာသနံ နာမ။
သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၂၀။ (-ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၅၆။)

ပတိဿယိတဗ္ဗ (တိ) [ပတိ+သိ+တဗ္ဗ] မှီခို-အားထား-
-အပ်သော။ ပတိဿယ (၂)ကြည့်။

ပတိဿဝ (ပ) [ပတိ+သု+အ။ နိစ္ဆယော နိဇ္ဈယော
 ဝုတ္တော၊ ပဋိညာ တု ပဋိဿဝေါ။ ဓာန်။၁၇၁။
 တထာ သုဏောတိ စ၊ အ၊ ပဋိဿဝေါ၊ ဒွိသုပိ
 ဘာဝသာဓနံ။ ဓာန်။၁၇၁။ ပြတိဇြဝ(ပ) ပြတိ
 +ဇြ+အပ်။ သွိကာရေ။ ထောမ။] (၁) ရှေးရှု
 နာယူခြင်း၊ လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း။ (၂) ဝန်ခံခြင်း။
 (၁) ပတိဿဝနံ ဝါ ပတိဿဝေါ၊ နိဝါတဝုတ္တိ-
 တာယ ပရဝစနသဝနန္တိ အတ္တော။ ပဋိသံ၊၄၂။
 ၁၄၁။ (၂) ဂရုနာ ကိသ္မိန္ဒိ ဝုတ္တေ ဂါရဝဝသေန
 ပတိဿဝနံ ပတိဿဝေါ၊ သဟ ပဋိဿဝေန
 သပ္ပဋိဿဝံ။ မူလဋီ၊၁။၉၀။ ပတိဿဝေါ ဝစန-
 သမ္ပဋိဂ္ဂဟောတိ အဓိပ္ပါယေန သပ္ပတိဿဝံ ပတိ-
 သဝဘူတံ တံသဘာဂဉ္စ ယံ ကိဉ္စ ဂါရဝန္တိ
 အာဟ။ အနုဋီ၊၁။၉၈။ (-ဣတိဝုတ်၊၄။၆၃။
 သာရတ္ထ၊၃။၂၃၁။ မ၊ဋီ၊၂။၂၅၄။) (၂) တဿ
 ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယန္တိ
 ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊၃။၂၁၄။
 ပဋိဿဝ-လည်း ကြည်။

ပတိဿဝတိ (ကြိ) [ပတိ+သု+အ+တိ။ သု ဘူ
 သန္တဇနိဿရေ၊ ဝိ ဝိချတေ သွ သန္တာန၊ မထ
 နာနသုတေ ဘူသွာ၊ ဂတေ ဘူသွာကိ ပိဋ္ဌနေ။
 ဓာတွတ္ထ။၄၁၀။ ပတိရှေးရှိရာ၌ “ပတိဿဝတိ၊
 ပတိဿဝေါ၊ ပတိဿဝဝိသံဝါဒေ သုဒ္ဓစိတ္တဿ
 ဒုက္ကဋ္ဌ”ဟု ပတိညာအနက်၌ ဖြစ်၏-ဟူ၍လည်း
 မှတ်။ ၎င်း၊သျ။] ရှေးရှု-နာယူ-လက်ခံ-၏။
 ပတိဿဝတိ ဂရုနော “အာမာ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆတိတိ
 ပတိဿော။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၃၈။

ပတိဿဝန (န) [ပတိ+သု+ယု] ရှေးရှုနာယူခြင်း၊
 လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း။ ဂရုနာ ကိသ္မိန္ဒိ ဝုတ္တေ
 ဂါရဝဝသေန ပတိဿဝနံ ပတိဿဝေါ၊ သဟ

ပတိဿေန သပ္ပတိဿဝံ။ မူလဋီ၊၁။၉၀။ (-
 သာရတ္ထ၊၃။၂၃၁။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၆၀။ မ၊ဋီ၊၂။
 ၂၃၁၊၂၅၄။ မ၊ဋီ၊၃။၈၂။)

ပတိဿဝသမ္ပန္န (ပ) [ပတိဿဝ+သမ္ပန္န] ဝန်ခံခြင်း
 ကြိယာနှင့် ယှဉ်စပ်ခြင်း။ ဘဂဝတောတိ ပန
 ဣဒံ ပတိဿဝသမ္ပန္နေန သမ္ပဒါနဝစနံ ယထာ
 “ဒေဝဒတ္တဿ ပဋိသုဏောတိ”တိ။သာရတ္ထ၊၁။
 ၄၅၆။ (-သံ၊ဋီ၊၁။၇၃။ သံ၊ဋီ၊၂။၅။)

ပတိဿိယတိ (ကမ္မကြိ) [ပတိ+သိ+ယ+တေ] မှီခို-
 ဆည်းကပ်-အလေးပြု-အပ်၏။ ပတိဿိယတိ-
 တိ ဝါ ပတိဿော၊ ဂရုကာတဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊၃။
 ၂၃၂။ မ၊ဋီ၊၃။၈၂။

ပတိဿုတ (ပ) [ပတိ+သု+တ။ ပြတိဇြတ် (သ္မိ)
 ပြတိရူပံ ဇြုယတေ။ ဇြ+ကွိပ်။ ပြတိဇဗ္ဗေ၊ ပြတိ-
 ဓူနေသံထောမ။ (ပြတိဇြုတ-သံ။ ပဋိဿုယ-
 ဖြာ)] ပဲ့တင်သံ။ သမန္တာ ဝိဇ္ဇတာ အာဂုံ၊
 ဂိရိနံ ပတိဿုတာ။ ဇာ၊၂။၃၆၃။ဇာ၊၄။၇။၃၅၃။

ပတိဟိတ (တိ) [ပတိ+ဟိ+တ။ ဂတိ စာဂဟာနျ
 ဟိ သွာ၊ဂတျပတာပဝုဒ္ဓိသု။ ဓာတွတ္ထ။၄၂၆။]
 တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ရောက်လာသော။ဣဓ ဘိက္ခ-
 ဝေ ဘိက္ခု ဒိဝသေ နိက္ခန္တေ ရတ္တိယာ ပတိဟိ-
 တာယ ဣတိ ပဋိသမ္ပိက္ခတိ။ အံ၊၃။၁၃၈။ ပတိ-
 ဟိတာယာတိ ပဋိပန္နာယ။ အံ၊၄။၃။၂၅၂။

ပတိ (ထိ) [ပတ+အ+ဤ] ပျံသန်း-သွား-သော
 (ငှက်မ)။သကုဏီ မာနသိနိဝ၊ ဇာတာ စိတ္တပတ္တာ
 ပတိ(ဇာ၊၂။၃၇၆)တိ ယထာ... သကုဏီ စိတ္တ-
 ပတ္တာ အာကာသေ ဥပ္ပတမာနာ ပက္ခေ ပသာ-

ရေတွာ ဂစ္ဆန္တိ သောဘတိ။ ဇာဋ္ဌ၊ ၇။ ၃၈၃။

ပတိကာရ (ပု) [ပတိ+ကာရ+ဏ။ ဝဲရုဇ္ဈိဒ္ဓိ ပြတိကာ-
ရော ဝဲရုဇ္ဈိယာတနံ စ သာ ။ အမရ။ ၁၈။
၁၁၀။ ပြတိကာရဏမ်၊ ယဉ်။ ဥပသင်္ဂသျှ ဒိဃး။
ဗျာချာသုဓာ။ (ပဋိအာရ၊ ပဋိကာရ-ပြာ)။ (က)
ပြုပြင်ခြင်း၊ ကုစားခြင်း။ (၂) ခုခံ-ကာကွယ်-
တားဆီး-တွန်းလှန်-ခြင်း။ (က)နေဝ သီတံ န
ဥဏ္ဍန္တိ ယဿ သီတဿ ပတိကာရဝသေန
အဓိကံ သေဝိယမာနံ ဥဏ္ဍံ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၃၃၃။
(-၃၆၄။ သံ၊ ၆။ ၂။ ၃၆၀။) (ခ)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတိကာရာဘာဝ (ပု) [ပတိကာရ+အဘာဝ] ခုခံ-ကာ
ကွယ်-တားဆီး-တွန်းလှန်-ခြင်း၏ မရှိခြင်း။
တတော အပတိတာကာရဝိယာတာပတ္တိ ယသ္မာ
ပတိတာကာရာဘာဝေန ဝိဟညမာနဿ ကိစ္ဆိ
ကာတုံ အသမတ္ထဿ ဩသိဒနကာရဏံ။ မ၊ ၆။
၃။ ၂၈၉။ (-အံ၊ ၆။ ၂။ ၇၅။)

ပတိစိ (ထိ) [ပတိ+အဇ္ဈ+အ+ဤ။ ပါစိ ပတိဇ္ဈိဒ္ဓိ
စိတ္တိ၊ ပုဗ္ဗပစ္ဆိမဥတ္တရာ။ ဓာန်။ ၂၉။ ပစ္ဆာ ဒိသာ-
ဝသာနေ အန္တတိ ရဝိ ယဿ သာ ပတိစိ။ ....
ပတိန္တတိ ပစ္ဆာဘာဝမာဇ္ဇတေတိ ပတိစိ။ ဓာန်၊ ၆။
၂၉။ ပြာဇ္ဈဝါစိ ပြတိဇ္ဈ သွား ပူဝ ဒက္ခိဏပရိမာ။
အမရ။ ၃၁။ ပြတိပရိဒ္ဓိ ဒိနာန္တေဝံတိ သူဃိ။
ဗျာ ချာသုဓာ။] အနောက် အရပ်။ ထောင့်ကွင်း
ကြည့်။

ပတိတ (တိ) [ပတိ+ဣ+တ။ ချာတော ပတိတော
ပညာတော-ဘိညာတော ပထိတော သုတော။
ဓာန်။ ၇၂၄။ ချာတေ တု ဟဋ္ဌေ ဝိညာတေ၊ ပတိ-
တံ ဝါစ္စလိဂိကံ။ ဓာန်။ ၉၃၆။ ပတိပုဗ္ဗော ဣ
ဂမနေ၊ တော။ အဘိဓမ္မာ ဇတိတိ ပတိတော။ ဓာန်၊

၆။ ၇၂၄။ ချာတေ ဟဋ္ဌေ ပြတိတော။ အမရ။
၂၃။ ၈၁။ (ပဏ္ဍိအ-ပြာ)။ (၁) (ပိတိသုခတို့သည်)
ကပ်ရောက်အပ်သော၊ နှစ်သက်-ရွှင်လန်း-ဝမ်း
မြောက် -သော၊ သူ။ (၂) ထင်ရှား-ပေါ်လွင်-
သော။ (၁) တတုတ္တရိ ဇီဝိတမာသမာနာ၊ ဒိသ္မာ
ပတိတာ သုမနာ ဥဒဂ္ဂါတိ။ ဝိမာန။ ၁၁၇။ ပတိ-
တာတိ ပဟဋ္ဌာ။ ဝိမာန၊ ၁၁၇။ ပတိတော(သုတ္တ
နိ။ ၃၈၅)တိ တုဋ္ဌေ.... ပတိတေတိ သောမနဿ-
ဇာတေ။ သုတ္တနိ၊ ၁၂။ ၂၀၃။ အပ္ပတိတောတိ နပ္ပ-
တိတော ပိတိသုခါဒိဟိ ဝဇ္ဇိတော၊ န အဘိသ-
ဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၆။ ၂။ ၁၇၀။ နပ္ပတိတောတိ
ပိတိသုခါဒိဟိ န အဘိဂတော န အနဂတော၊
န ဥပေတောတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၇။ (-
သံ၊ ၁။ ၅၆။ ဓမ္မ၊ ၂။ ၃။ ဝိမာန။ ၁၂၄။ ပေတ။ ၁၉၅။
အပ၊ ၁။ ၃၂၈။ အပ၊ ၂။ ၁၁၈။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၃။ ဇာ၊ ၂။
၁၆၊ ၇၄၊ ၈၅-၇၉၊ ၉၁၅၃၊ ၃၀၉၊ ၃၃၁၊ ၃၅၀။ ကခါ။
၁၃၆။ ခုဒ္ဒက၊ ၆။ ၁၀၉။ ဓမ္မ၊ ၆။ ၁။ ၃၁၀။ သုတ္တနိ၊
၆။ ၂။ ၁၄။ ထေရ၊ ၆။ ၂။ ၁၈၁။ ဇာ၊ ၆။ ၄။ ၃၉၅။ ဇာ၊
၆။ ၅။ ၁၇၂-၈၊ ၄၀၆၊ ၅၃၆။ ဇာ၊ ၆။ ၆။ ၂၂-၃။ ကခါ၊
၆။ ၁၁၆။ ၂၄၂။) (၂) အပညာတေတိ အပ္ပတိတော၊
အပ္ပသိဒ္ဓေတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅။

ပတိတစိတ္တ (တိ) [ပတိတ+စိတ္တ] (ပါမောဇ္ဇသည်)
ကပ်ရောက်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ (ပါမောဇ္ဇဖြင့်)
နှစ်သက်-ရွှင်လန်း-ဝမ်းမြောက်-သော စိတ်ရှိ
သော၊ သူ။ သုမနာတိ သုန္တရမနာ ပါမောဇ္ဇေန
ပတိတစိတ္တာ ဟုတွာ။ ဇာ၊ ၆။ ၄။ ၂၂။

ပတိတမာနသ (တိ) [ပတိတ+မာနသ] နှစ်သက်-
ရွှင်လန်း-ဝမ်းမြောက်-သော စိတ်ရှိသော၊ သူ။
ယေ မယံ ဤဒိသေန ပဏီတေန အာဟာရေန
ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟာမာတိ ပတိဟမာနသာ မာနန္တိ

ပူဇေန္တိ။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၀၄။

ပတိတရူပ (တိ) [ပတိတ+ရူပ] နှစ်သက်-ရွှင်လန်း-
ဝမ်းမြောက်-သော သဘောရှိသော၊ သူ။ သာဓုတိ
သုတ္တာ ပတိတရူပေါ(သုတ္တနိ။၃၃၆)တိ တံ ပဉ္စ
သုတ္တာ “သာဓု ဘန္တေ”တိ အဘိနန္ဒိတ္တာ ဟုဋ္ဌ-
ရူပေါ ဂတောတိ အတ္ထော။ သုတ္တနိ၊၄၂။၁၀၀။
ပတိတရူပါ(ဇာ၊၂။၃၀၅)တိ သောမနဿဇာတာ။
ဇာ၊၄။၇။၂၂၉။

ပတိယတေ^၁ (ကမ္မ၊ကြိ)[ပတ+ယ+တေ] သိအပ်၏။
ဝိသေသျဿ ဝိသေသောတိ၊ တညုနာ သော
ပတိယတေ။ ဘေဒစိန္တာ။၂၉။ သော... သကတ္ထ-
ညုနာ ဉာယတေ။ ၎င်းဒိပနီ။ ကြိယာသန္တာန-
ဝိစ္ဆေဒေ၊ ကာလောတိတော ပတိယတေ။ သမ္ပန္န
စိန္တာ။၆၈။ အတိတော ကာလော ပတိယတေ
ဂဗျတေ။ ၎င်း၊ဋီကာ။

ပတိယတေ^၂ (ကာ၊ကမ္မ၊ကြိ) [ပတ+ဇော+ယ+တေ။
ကာရိတလောပ။] လည်းကျစေအပ်၏။ ယထာ
မဟာရာဇ ပထဝိယာ ခလိတော ပတိယတိ၊
ဧဝံ ဇိနသာသနဝရေ ခလိတော ပဏာမိယတိ။
မိလိန္တ။၁၈၅။

ပတိယမာန^၁ (တိ) [ပတ+ယ+မာန] သိအပ်သော။
သာရတ္ထဒိပနိယံ ပနေတ္ထ “ဧကဒေသေ သမုဒါ-
ယဝေါဟာရေ”တိ ဝုတ္တံ၊တံ န ယုတ္တံ အဝယဝ-
ဝေါဟာရေန သမုဒါယသေဝ ပတိယမာနတ္တာ။
ဝိမတိ၊၁။၁၄၆-၇။

ပတိယမာန^၂ (တိ) [ပတိ+လူ+ယ+မာန] ရှေးရှု-
ရောက်-သိ-အပ်သော။ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်

သော။သော ဟိ ယသ္မာ ပတိယမာနော ဟိတာ-
ယ သုခါယ စ သံဝတ္တတိ၊ တသ္မာ ပစ္စေတု-
မရဟန္တိ န ပဏ္ဍိတာတိ ပဋိစ္စော။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅၁။
ပတိယမာနောတိ ဉာဏဂတိယာ အဘိမုခံ ဥပ-
ယမာနော၊ အဘိသမိယမာနောတိ အတ္ထော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊၂။၂၃၃။

ပတိရ (န) [ပ+တိရ+က။ ကူလံ ရောဓဉ္စ တိရံ
စ ပြတိရဉ္စ တဋ္ဌံ တြိပု။ အမရ၊၁၀၊၇။ ပြတိရ
(န) ပြတိယုတေ၊ ပြ+တိရ+က။ တဋ္ဌေ၊ တိရေ
စ။ ထောမ။] ကမ်း၊ကမ်းပါး။ တိရံ တု ကူလံ
ရောဓဉ္စ၊ ပတိရဉ္စ တဋ္ဌံ တိသု။ဓာန်၊၆၆၄။ ပါရ
တိရ ကမ္မသမ္ပတ္တိယံ၊ စုရာဒိ၊အ။... အညပါရာဒိ-
နိဝတ္တနတ္ထံ “ ပတိရ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဓာန်၊ဋီ၊၆၆၄။

ပတိဟာရ (ပု) [ပတိ+ဟရ+ဏ။ ဒွါရဉ္စ ပတိဟာ-
ရော’ထ၊ ဥမ္မာရော ဒေဟနိတ္ထိယံ။ ဓာန်။၂၁၉။
ဒေါဝါရိကော ပတိဟာရော၊ ဒွါရဋ္ဌော ဒွါရပါ-
လကော။ ဓာန်။၃၄၁။ ပဋိဟရတိ ဝိညာယတိ
တေနာတိ ပတိဟာရော၊ ဇော။ ဓာန်၊ဋီ။၃၄၁။
(ပဋိဟာရ-ပြာ) (၁)တစ်ဖန်-ပြန်လည်-ပို့ဆောင်
-ခြင်း၊အမိန့်-အာဏာ-ကို-ပို့ဆောင်-ပြန်ကြား-
ခြင်း။ (၂) တံခါး။ (၃)တံခါးစောင့်။ (၁၊၂)ပစ္စာ-
ဟာရေ ပတိဟာရော၊ ဒွါရေ စ ဒွါရပါလကော။
ဓာန်။၁၀၁၈။ ပစ္စာဟာရေ ပဋိဝစနာဟာရေ။ ဓာန်၊
ဋီ။၁၀၁၈။ (၃)ပတိဟာရဿ မေ သန္တိကံ အာ-
ဂန္နာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပယျာသီတိ
အတ္ထော။ သံ၊၄။၃။၁၃၈။ ပဋိ(ဋီ)ဟာရ-လည်း
ကြည်။

ပတောဒ^၁ (ပု) [ပ+တုဒ+ဏ။ ဒါတ္တံ လဝိတ္တမသိတံ၊
ပတောဒေါ တုတ္တပါဇနံ။ဓာန်။၄၄၈။ တိကံ ပါဇ-

နဒဏ္ဍေ။ တုဒ ဗျထနေ၊ ဣော၊ ပတောဒေါ။
 ဓာန်၊ ဋီ။ ၄၄၈။ ပြတောဒ (ပု) ပြတုဒျတေ' နေန၊
 တုဒ+သုဉ်၊ အဂါဒိတာဒနဒဏ္ဍေ။ ထောမ။ (ပဋိဒ-
 ပြာ)၊ နှင်တံ၊ တံဗျာ၊ ကျာပွတ်။ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန
 ပတောဒံ ဂဟေတွာ ယေနိစ္ဆကံ ယဒိစ္ဆကံ သာ-
 ရေယျပိ ပစ္စာသာရေယျပိ။ မ၊ ၁။ ၁၇၅။ ပတောဒံ
 တေ ကရိဿာမိ၊ သောဠသင်္ဂုလိကဏှကံ။ ဓမ္မ၊
 ၄၅။ ၇၉။ ပါဇေန္တိ ဧတေနာတိ ပါဇေနံ၊ တံ ဣဓ
 "ပါစနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ပတောဒဿေတံ နာမံ။ သံ၊ ၄၅။
 ၂၃၂။ တုတ္တံ ဝုစ္စတိ အယောကဏှကသိသော
 ဒီဃဒဏ္ဍော၊ ယော ပတောဒေါတိ ဝုစ္စတိ။ စရိ
 ယာ၊ ၄၅။ ၂၀၄။ (မ၊ ၁။ ၁၃၈။ သံ၊ ၂။ ၃၈၄။ အံ၊ ၂။
 ၂၃။ အံ၊ ၃။ ၅၂၇။ ဇာ၊ ၂။ ၂၁၀။ ဝိ၊ ၄၅။ ၂၈၁။ ၃၁။
 ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၀။ မ၊ ၄၅။ ၈၅။ သံ၊ ၄၅။ ၂၂၃။ သံ၊
 ၄၅။ ၆၇။ အံ၊ ၄၅။ ၁၃၀။ ၁၃၄။ ပဋိသံ၊ ၄၅။ ၂၉။
 ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၂၇၆။ ဣတိဝုတ်၊ ၄၅။ ၃၃၄။ သုတ္တနိ၊ ၄၅။
 ၁၂၄။ မဟာနိ၊ ၄၅။ ၆၉။ ဇာ၊ ၄၅။ ၂၀၈။ ဇာ၊ ၄၅။
 ၁၀၉။ ဇာ၊ ၄၅။ ၄၉။ ၂၈၇။ သီ၊ ၄၅။ ၁၀၃။
 မ၊ ၄၅။ ၃၁၄။ အံ၊ ၄၅။ ၂၃၂။)

ပတောဒ^၂ (ပု) [ပတောဒ+ဏ။ တဒ္ဓိတံ ပစ္စည်းကျေ။]
 နှင်တံ-တံဗျာ-နှင် တူသော (ပညာစသည်။)
 ဝိပဿနာ သမ္ပဇေညံ ပတောဒေါ ပညာ ပညိန္တိ-
 ယံ။ အဘိ၊ ၈။ ၂၀။ ဥပ္ပထပဋိပန္နေ သိန္တဝေ ဝိထိ-
 အာရောပနတ္ထံ ပတောဒေါ ဝိယ ဥပ္ပထေ ဓာဝနကံ
 ကုဋ္ဌမိတ္တံ ဝိထိအာရောပနတ္ထံ ဝိဇ္ဇတိတိ ပတော-
 ဒေါ ဝိယ ပတောဒေါ။ အဘိ၊ ၄၅။ ၁၉၂။ (-
 အဘိ၊ ပု။ ၁၂၈။ ပဋိသံ၊ ၁၁၄။ ထေရ၊ ၂၇၇။ ထေရီ၊
 ၄၁၂။ မဟာနိ၊ ၃၄၅။ ၂၆၀။ စူဠနိ၊ ၃၂။ ဇာ၊ ၂။
 ၂၇၄။ နေတ္တိ၊ ၆၄။ ပဋိသံ၊ ၄၅။ ၃၄၃။ ထေရ၊ ၄၅။
 ၅၀။ ထေရီ၊ ၄၅။ ၁၇၉။ နေတ္တိ၊ ၄၅။ ၁၁၈။)

ပတောဒက (ပု) [ပ+တုဒ+ဏ္ဍ] ထိုးဆွကြောင်း
 (စကား)။ ဝစနပတောဒကေနာတိ ဟိ ဝစနေန
 ပတောဒကေနာတိ အတ္ထော။ သီ၊ ၄၅။ ၁၁၂။ ၃၉၀။

ပတောဒစ္ဆယာ (ထိ) [ပတောဒ+ဆယာ] နှင်တံ-
 တံဗျာ-ကျာပွတ်-၏ အရိပ်။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ
 ဧကဏှော ဘဒြော အဿာဇာနိယော ပတောဒ-
 ဣယံ ဒိသ္မာ သံဝိဇ္ဇတိ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇတိ။
 အံ၊ ၁။ ၄၂၉။ ပတောဒဣယန္တိ ဝိဇ္ဇနတ္ထံ ဥက္ခိတ္တဿ
 ပတောဒဿ ဆာယံ။ အံ၊ ၄၅။ ၃၂၉။ (-သံ၊ ၄၅။
 ၃၆။)

ပတောဒပ္ပဟာရ (ပု) [ပတောဒ+ပဟာရ] နှင်တံ-
 တံဗျာ-ကျာပွတ်-ဖြင့်-ရိုက်နှက်-ပုတ်ခတ်-ခြင်း။
 သဒ္ဓဂမေတိ ပတောဒပ္ပဟာရံ ဝိနာ သဒ္ဓမတ္ထေ-
 နေဝ ဂမနသီလေ။ ဇာ၊ ၄၅။ ၄၃၇။

ပတောဒယဋ္ဌိ (ထိ) [ပတောဒ+ယဋ္ဌိ] နှင်တံ-တံဗျာ-
 ကျာပွတ်-ဟူသော တုတ်။ နံ သန္တာရေတုံ နာသ-
 ကိန္တိ နာသိတောသ္မိ တယာတိ ဝတွာ ပတောဒ-
 ယဋ္ဌိယာ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိဿာမိ။ ဓမ္မ၊ ၄၅။ ၁၉၂။
 (-သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၂၁။)

ပတောဒလဋ္ဌိ (ထိ) [ပတောဒ+လဋ္ဌိ] နှင်တံ-တံဗျာ-
 ကျာပွတ်-ဟူသော တုတ်။ ဧဝံ သု တေ ကုတ္တ-
 ဝါလေဟိ ဝဠဝါရထေဟိ ဒီဃာဟိ ပတောဒ-
 လဋ္ဌိဟိ ဝါဟနေ ဝိတုဒေန္တာ ဝိပရိယာယန္တိ။
 ဒီ၊ ၁။ ၉၈။ သေတာ ပတောဒလဋ္ဌိ(သံ၊ ၃။ ၄)တိ
 ပတောဒလဋ္ဌိပိ ရဇေတပရိက္ခိတ္တာ။ သံ၊ ၄၅။ ၁၅၆။
 (-အံ၊ ၃။ ၃၄။ ဇာ၊ ၂။ ၂၇၂။ မိလိန္တ၊ ၂၅။ ဒီ၊ ၄၅။ ၁၃၅။
 မ၊ ၄၅။ ၉၈-၉။ အဘိ၊ ၄၅။ ၁၂၅။ ဓမ္မ၊ ၄၅။ ၃၀၅။
 ဓမ္မ၊ ၄၅။ ၁၉၈၊ ၄၄၂။ ဝိမာန၊ ၄၅။ ၅၈။ ဇာ၊ ၄၅။ ၉၆။

ဇာ၊ဌ၊၇။၁၄၂။ မ၊ဋီ၊၂။၇၉။ မ၊ဋီ၊၃။၁၄၉။)

ပတောဒဝိဇ္ဇန (န) [ပတောဒ+ဝိဇ္ဇန] နှင်တံ-သံချွန်
တပ်သော တုတ်-ဖြင့် ထိုးဆွခြင်း။ ဇာဏုဗန္ဓန-
မုခဗန္ဓနာဒိဟိ စေဝ ပတောဒဝိဇ္ဇနကသာဘိယာ-
တဖရသဝစနေဟိ စ ဒမေန္တော ဖရသေန
ဒမေတိ နာမ။ အံ၊ဌ၊၂။၃၂၈။

ပတောဒဝေဓ (ပု) [ပတောဒ+ဝေဓ] နှင်တံ-သံချွန်
တပ်သော တုတ်-ဖြင့် ထိုးဆွခြင်း။ လောမဝေဓ-
ဝိဒ္ဓေါတိ လောမကူပေ ပတောဒဝေဓေန ဝိဒ္ဓ-
မတ္တော။ အံ၊ဌ၊၂။၃၂၉။

ပတောဒသညာ (ထိ) [ပတောဒ+သညာ] နှင်တံ-
တံဖျာ-ကျာပွတ်-ဟူသောအမှတ်သညာ။ သာရ-
ထိ ရညော တေမနဘယေန သိန္တဝါနံ ပတော-
ဒသညမဒါသိ။ ဇာ၊ဌ၊၂။၃၃၉။(-ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၄၄။)

ပတောဒသုစိ (ထိ) [ပတောဒ+သုစိ] နှင်တံ-တံဖျာ-
ကျာပွတ်-၌ တပ်အပ်သော-စူး-သံချွန်။ တဿ
ပတောဒသုစိယာ ဝိဇ္ဇနဘာဝေါယေဝ နိမိတ္တံ
အဟောသိ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၉၉။ သံ၊ဌ၊၂။၂၀၂။

ပတောဒါဘိတုန (တိ) [ပတောဒ+အဘိတုန] (သံ
ချွန်တပ်သော) နှင်တံ-တံဖျာ-ကျာပွတ်-ဖြင့်
ထိုးဆွအပ်သော။ယဿ ပန သီလံ ဘိန္တံ ဟော-
တိ၊ တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဌယတိ၊ ပတောဒါ-
ဘိတုနံ ဝိယ စိတ္တံ ဝိကမ္မတိ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၂၀၃။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။၃၂၆။ (-ဥဒါန၊ဌ၊၂၄၂။)

ပတ္တ ၁ (န) (ပတ+တ။ ဒလံ ပလာသံ ဆဒနံ၊
ပတ္တံ ပတ္တံ ဆဒေါပျထ။ဓာန်။၅၄၃။ပတ အဓော-
ဂမနေ ဝါ၊ ပတတျစိရေန ပတ္တံ ပတ္တဉ္စ။ ဓာန်၊ဋီ။

၅၄၃။ပတတ္တံ ပေခုဏံ ပတ္တံ၊ပက္ခော ပိဉ္စ ဆဒေါ
ဂရ။ ဓာန်၊၆၂၇။ သတ္တကံ ပက္ခော။ ပတ ဂမနေ၊
တော။ပါတတော တာယတီတိ ဝါ ပတ္တံ။ ဓာန်၊
ဋီ၊၆၂၇။ ပတ ဂတိမ္ပိ၊ ပတတီတိ ပတ္တံ၊ ပတြိ။
ရူ၊၆၆၆။ပတြိ ပလာသံ ဆဒနံ၊ဒလံ ပဏံ ဆဒး
ပုမာန်။ အမရ၊၁၄၊၁၄။ ပတတိ၊ ပတ ဂတော်။
မြွန်(၃၊၄၊၁၅၉)။ ဗျာချာသုဓာ။ ဂရ တွကစ္ဆဒါး
ပတြိ၊ ပတတြိ စ တနူရဟမ်။အမ၊၁၅၊၃၆။
ပတတျနေန.... မြွန်။ ဗျာချာသုဓာ။ (ပတ္တ-
တြာ)] (၁)အရွက်၊သစ်ရွက်။ (၂) အတောင်၊ငှက်
တောင်။ (၃) ပွင့်ချပ်၊ပွင့်ချပ်လွှာ။ (၄) စောင်း
ခွက်၊ စောင်းအထည်ကိုယ်။ (၅) အနားပတ်၊
သင်္ကန်း၏ အလျား၊အနံ အနားပတ်။ (၆) စိန့်
တိုင်း၌ ဖြစ်သော အဝတ်။ (တိ) (၇)ကျသော၊
အောက်သို့ ကိုင်းညွတ်သော။

(၁) အရွက်၊သစ်ရွက်။တတ္ထ ဇာတကံ မူလံ
ဝါ တစံ ဝါ ပတ္တံ ဝါ ပုပ္ဖံ ဝါ ဖလံ ဝါ ....
ထေယျစိတ္တော အာမသတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။
ဝိ၊၁။၆၁။ ယာ ပနညာ မဟာနခပိဋ္ဌိမတ္တပဏ္ဏာ
လောဏီ ရက္ခေ စ ဂစ္ဆေ စ အာရောဟတိ၊
တဿာ ပတ္တံ ယာဝဇီဝိကံ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၁၀၁။(-ဒိ၊
၂။၁၄၀-၉။ မ၊၃။၂၂၃။သံ၊၂။၁၀၆။ အံ၊၁။၁၃၆။
အံ၊၂။၃၂၅။ အံ၊၃။၁၆။ ထေရ၊၃၂၄။ဇာ၊၁။၂၅၉၊
၃၃၀။ ဇာ၊၂။၁၁၀၊၂၆၅။ ဝိ၊ဌ၊၁။၆၉။ ဒိ၊ဌ၊၃။
၁၈။ အံ၊ဌ၊၃။၂၂၊၁၂။ အဘိ၊ဌ၊၂။၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၇။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၁၈၀။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၁။၁၄။ ပေတ၊ဌ။
၁၀၈။ ထေရ၊ဌ၊၂။၂၈၅။ အပ၊ဌ၊၁။၂၁၂။ ဇာ၊ဌ၊၁။
၁၁၇၊၂၈၈။ ဇာ၊ဌ၊၃။၄၆၇။ ဇာ၊ဌ၊၄။၃၀၅။ ဇာ၊ဌ၊
၅။၄၃၅။ ဇာ၊ဌ၊၆။၁၆။ ဇာ၊ဌ၊၇။၁၂၆။ မ၊ဋီ၊၂။
၂၂။ မ၊ဋီ၊၃။၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၁။)

(၂) အတောင်၊ ငှက်တောင်။ ပတ္တေန မေ

အတ္ထော၊ဧကေနံ မေ ဘောန္တော ပတ္တံ ဒဒန္တုတိ။
ဝိ၊၁။၂၂၂။ (-မ၊၂။၉၃။ ဝိ၊၅။၁၅၂။ အဘိ၊၅။၉၂။
အံ၊၆။၃။၂၁၅၊၃၃၉။)

(၃) ပွင့်ချပ်ပွင့်ချပ်လွှာ။ ဧကေနသ္မိံ ပုဗ္ဗေ
သတ္တ သတ္တ ပတ္တာနိ။ ဧကေနသ္မိံယေဝ ပတ္တေ
သတ္တ သတ္တ ဒေဝဓိတရော နစ္ဆန္တိ။ ဓမ္မ၊၅။၁။
၁၇၄။ (-အပ၊၁။၁၂၂၊၁၃၈။ဓမ္မ၊၅။၁။၃၀၇။ ဓမ္မ၊၅။
၂။၂၆၇။ အပ၊၅။၁။၁၈၂။ အံ၊၆။၁။၁၄၈။)

(၄)စောင်းခွက်၊စောင်းအထည်ကိုယ်။ ယထာ
မဟာရာဇေ ဝိဇာယ ပတ္တံ န သိယာ စမ္ပံ န
သိယာ၊ .... ဇာယေယျ သဒ္ဓေါတိ။မိလိန္တ။၅၄။
ဝိဇာယ ပတ္တန္တိ ဝိဇာယ သရီရံ။ မိလိန္တ။
၁၃၁။

(၅) အနားပတ်၊ သင်္ကန်း၏ အလျား၊အနံ၊
အနားပတ်။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဆဗ္ဗ-
ဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု သံဃာဋီပလ္လတ္တိကာယ နိသိဒ္ဓန္တိ။
သံဃာဋီယာ ပတ္တာ လုဇ္ဈန္တိ။ ဝိ၊၄။၂၇၆။ (-ဝိ၊
၅။၃။၁၃၁။၄၁၀။)

(၆) စိန်တိုင်း၌ ဖြစ်သော အဝတ်။ ပတ္တုဏ္ဏ-
ပတ္တပဋေ(ဝိ၊၅။၁။၁၆၇)တိ ပတ္တုဏ္ဏပဋေ စိန-
ပဋေ စ။ ဝိမတိ၊၁။၉၇။

(၇) ကျသော၊ အောက်သို့ ကိုင်းညွတ်သော။
ပတ္တကုန္တ-ကြည်။

ပတ္တ ၂ (ပု၊န) [ပတ=ပဒ+တ။ ပတ=ပါတ+တာ+
အ။ ပါ+တ္တ။ ပတ္တာ ပါတိတ္ထိယံ နိတ္ထိ။ ကမဏ္ဍ-
လု တု ကုဏ္ဍိကာ။ဓာန်။၄၄၃။ ဒွယံ ဘာဇေသာ-
မညေ။ ပတတိ ယတ္ထ သော ပတ္တာ၊ တော။
ဓာန်၊၆။၄၄၃။ပါတတော တာယတိတိပိ ပတ္တာ။
တာ ပါလနေ၊ အ။ သူစိ။ ပဒတိ ပါပုဏ္ဏာဘိတိ
ပတ္တာ၊ ပတြော။ အာဟာရာ ပတန္တိ ဧတ္တာတိ

ပတ္တံ၊ပတြိ။ကစ္ဆည်း။၆၅၆။ ပတ ဂတိမှ၊ ပတတိ-
တိ ပတ္တံ၊ ပတြိ။ ပတတော တာယတိတိ ပတ္တာ၊
ပတြော။ ရှု၊၆၆၆။ ပါတိ ရက္ခတိ၊ ပါတိ ပိဗတိ
အနေန။ဝိ၊ပိ၊ဓာန်။ ပတ္တ-သဒ္ဓေါ မာဂဓိကာနံ
ဒွိလဂိကာ။ ဝိ၊ဝိနိစ္ဆယ၊၆။၃၃၅။ တတ္ထ ပတတိ
ပိဏ္ဍပါတော ဧတ္တာတိ ပတ္တာ၊ ဇိနသာသန-
ဘာဝေါ ဘိက္ခာဘာဇေဝိသေသော။ ဝိနယာ
လင်္ကာရ၊၁။၁၀၁။ သဝမာဝပနံ ဘာဏ္ဍံ၊ ပါတြာ-
မတြိ စ ဘာဇေနံ။ အမရ၊၁၉။၃၃။ ယောကျာ-
ဇေနယေား ပါတြိ၊ ပတြိ ဝါဟနပက္ခယော။
အမရ၊၂၃၊၁၇၈။ ပါတိ၊ ပါ ရက္ခဏေ။ ပိဗတျ-
နေန ဝါ၊ ပါ ပါနေ၊ ဖြူနံ(ဥ၊၄၊၁၅၉)။ ဗျာချာ
သုဓာ။ ပါတြ (န၊ ဩ) ပါတိ ရက္ခတျာဒေယ
ပိဗတျနေန ဝါ။ ပါ+ဖြူနံ၊ဩယံ ငိပံ၊ထောမ။
(ပတ္တ-တြာ)] (၁)သပိတ်၊ ရဟန်း၊သာမဏေတို့၏
အသုံး အဆောင် စားခွက်။ (၂) ခွက်၊ စားခွက်၊
သောက်ခွက်။ (တိ) (၃) သင့်လျော်-လျောက်
ပတ်-သော။

(၁)သပိတ်။သပိတ်သည် ရဟန်းသာမဏေ
တို့ ဆွမ်းခံရာ၌လည်းကောင်း၊ ဆွမ်းစားရာ၌
လည်းကောင်း အသုံးပြုရသော စားခွက် အသုံး
အဆောင် ပရိက္ခရာတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ယင်း
သည် သင်္ကန်း ၃-ထည်၊ ခါးပန်းကြိုး၊ သပိတ်၊
ဓားငယ်၊ အပ်၊ ရေစစ်ဟူသော ပရိက္ခရာ ၈-ပါး၊
တနည်း-တောင်ရိုး၊ ဆီကျိုနှင့် တကွ ၁၀-ပါး၊
တနည်း- ထီး၊ ဘိနပ်နှင့် တကွ ၁၂-ပါးတွင်
ပါဝင်သည်။ (ဝိ၊၅။၁။၂၀၅။ ဒီ၊၅။၁။၁၈၄။ မ၊၅။၂။
၁၁၆။ မ၊၅။၃။၂၃၁။ အံ၊၅။၂။၃၈၀။ အပ၊၅။၁။
၇၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၃၃၃။ မဟာနိ၊၅။၄၀၉။ ဇာ၊၅။၁။
၇၆။ ဇာ၊၅။၃။၃၅၆။ အံ၊၆။၂။၆၉။ ဓာန်။၄၃၉။
ဓာန်၊၆။၄၃၉။) သပိတ်သည် အမျိုးအတ်အားဖြင့်

မြေသပိတ်၊ သံသပိတ်ဟူ၍ ၂-မျိုးသာ အပ်စပ်သည်။ ထိုတွင် မြေသပိတ်ကို ၂-ကြိမ် မီးဖုတ်၍ သံသပိတ်ကို ၅-ကြိမ် မီးဖုတ်ရသည်။ ၂-ကြိမ် ၅-ကြိမ် မပြည့်သော်လည်း ဆီကြည်အရောင် ညိုမှောင်မည်းနက်သော အဆင်းရှိလျှင် ၁-ကြိမ်တည်း ဖုတ်ရုံမျှဖြင့်ပင် အပ်စပ်သည်။ (ဝိဝါ။၃၅၃။ ဝိဋ္ဌ။၂။၂၈၃။ ဝိဝိနိစ္ဆယ။၇၃၇၊၇၄၂။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။၆၀။ သာရတ္ထ။၂။၄၂၈။) အတိုင်းအရှည် ပမာဏအားဖြင့် အကြီးစား ဥက္ကဋ္ဌသပိတ်၊ အလတ်စား မဇ္ဈိမသပိတ်၊ အငယ်စား ဩမကသပိတ်ဟူ၍ ၃-မျိုး ပြားသည်။ ထိုတွင် ဥက္ကဋ္ဌသပိတ်သည် ချက်ပြီး ဆွမ်း၂-ပြည်၊ လက်ကော်ရ ပဲဟင်း ၁-ခွက်သား၊ ငါးအမဲစသော ဟင်းလျာ ၁-ခွက်သားအားဖြင့် ၃-ပြည် ဆန့်သည်။ ယင်း ၃-ပြည်ကို သပိတ်၌ ထည့်ရာ အတွင်းအနား ရှေးနှင့် ညီမျှနေလျှင် ဥက္ကဋ္ဌသပိတ်၊ အတွင်းအနား ရှေးသို့ မရောက်ဘဲ ဟောက်နေလျှင် ဥက္ကဋ္ဌကြွဋ္ဌသပိတ်၊ အတွင်းအနားရှေးကို ကျော်လွန်သွားလျှင် ဥက္ကဋ္ဌောမကသပိတ်မည်၏။ ချက်ပြီးဆွမ်း ၂-ခွက်သား၊ လက်ကော်ရပဲဟင်း ၁-စလယ်၊ ဟင်းလျာ ၁-စလယ်အားဖြင့် ၃-ခွက်ဝင်သော သပိတ်သည် မဇ္ဈိမသပိတ်မည်၏။ ယင်းသည်လည်း ရှေးနည်းအတိုင်း မဇ္ဈိမသပိတ်၊ မဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌသပိတ်၊ မဇ္ဈိမောမကသပိတ်ဟူ၍ ၃-မျိုးပြားသည်။ ချက်ပြီးဆွမ်း ၂-စလယ်၊ ပဲဟင်း ၁-လမယ်၊ ဟင်းလျာ ၁-လမယ်အားဖြင့် ၃-စလယ်ဆန့်သော သပိတ်သည် ဩမကသပိတ်မည်၏။ ယင်းသည်လည်း ဩမကသပိတ်၊ ဩမကုက္ကဋ္ဌသပိတ်၊ ဩမကောမကသပိတ် အားဖြင့် ၃-မျိုးပြားသည်။ ဤသို့လျှင် အတိုင်းအရှည် ပမာဏအားဖြင့် သပိတ် ၉-မျိုး ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့တွင် အကြီးဆုံး ဥက္ကဋ္ဌကြွဋ္ဌသပိတ်နှင့် အငယ်ဆုံး ဩမကောမကသပိတ်သည် အဓိဋ္ဌာန်၊ ဝိကပ္ပနာ မလောက်၍ သပိတ်အရာ မဝင်။ ကျန် ၇-လုံး သည်သာ သပိတ်အရာဝင်သည်။ သပိတ်အများ ရရှိထားသော်လည်း ၁-လုံးကိုသာ အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ကျန်သပိတ်များကို ဝိကပ္ပနာပြုထားရလေသည်။ (-ဝိဝါ။၃၅၃။ ဝိဋ္ဌ။၂။၂၈၃။ ဝိဝိနိစ္ဆယ။ ၇၃၇-၇၄၂။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။၆၀-၆၃။ သာရတ္ထ။၂။၄၂၈။ ဝိနယကောသလ။) ပတ္တောနာမ ဒွေ ပတ္တာ အယောပတ္တာ မတ္တိကာ-ပတ္တာတိ။ တယော ပတ္တဿ ဝတ္တာ ဥက္ကဋ္ဌော ပတ္တာ မဇ္ဈိမော ပတ္တာ ဩမကော ပတ္တာ။ ဝိဝါ။၃၅၃။ တိစိဝရဉ္စ ပတ္တာ စ၊ ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။ ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော။ ဝိဋ္ဌါ။၂။၂၀၅။ ဒီ၊ဋ္ဌါ။၁၈၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၃၃၃။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၄၀၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၆။ အံ၊ဋ္ဌီ၊၂။၆၉။ ပရိယောသာနဒိဝေသေ သဗ္ဗဘိက္ခုနံ ပတ္တာနိ မောဝါပေတွာ ဘောသဇ္ဇတ္တာယ သပ္ပိနဝနီတ-တေလမဓုဖါဏိတာနံ ပူရေတွာ တိစိဝရေဟိ သဒ္ဓိံ အဒါသိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။ (-ဝိဝါ။၁၁၁၇။ ဝိ၊၂။၁၆၁၄၅၀။ ဝိ၊၃။၃၃၁၄၅၊၂၄၆။ ဝိ၊၄။၂၄၈၊၂၆၁၊၂၇၁၊၃၇၄၊၃၈၁၊၃၉၄၊၄၀၆။ ဝိ၊၅။၁၉၃၄၊၄၉၆၀။ ဒီ၊၂။၇၂၁၀၇။ မ၊၂။၃၀၆-၇၊၃၄၀။ သံ၊၁။၁၇၅-၆၊၄၁၅။ သံ၊၂။၁၉၇၊၂၈၇။ သံ၊၃။၄၁၄၀၊၃၀၀၊၃၃၂။ အဘိ၊က။၄၃၉။ ဥဒါန။၁၁၀၊၁၇၅။ ပေတ။၁၈၇။ အပ၊၁။၃၊၁၁၄၊၂၄၆။ အပ၊၂။၅၀၊၈၇၊၃၈၄။ မဟာနိ။၁၇၃။ ဇာ၊၂။၅၄၊၁၆၉။ မိလိန္ဒ။၁၅၆၊၂၀၉၊၂၂၅။ ဝိဋ္ဌါ။၃၅၊၂၀၅။ ဝိဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။ ဝိဋ္ဌ၊၃။၂၃၊၁၁၁၊၂၄၁-၂။ ဝိဋ္ဌါ၊၄။

၄၂-၇၁၃၀၁၈၃၁၉၄။ ကင်္ခါ။၂၂၁၂၄၄။ ဝိသင်္ဂ
ဟ။၆၁၆၁၉၂။ ဒိဋ္ဌိ၂။၂၆၁၇၆၈၁၂၃၂၂၄။ မ၊
ဋ္ဌ၁။၁၂၆၂၆၃။ မဋ္ဌ၂။၅၀၉၁။ မဋ္ဌ၁။၃၃၊
၂၀၄၂၃၁၂၅။ မဋ္ဌ၁။၄။ သံဋ္ဌ၁။၁၃။ သံဋ္ဌ၊
၂။၁၆၈။ သံဋ္ဌ၁။၇၀။ အံဋ္ဌ၁။၃၀။၁၁၇၃၄၃။
အံဋ္ဌ၂။၅၆၁၀၇။ အံဋ္ဌ၁။၁၄၂၇၄၅၉၄၁၅၇။
အဘိဋ္ဌ၁။၁၇၂၅၃။ အဘိဋ္ဌ၂။၅၄၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၂၅၁၆၅၃၀၀။ ဓမ္မဋ္ဌ၁။၁၂၇။ ဓမ္မဋ္ဌ၂။၅၅၂-
၈၇၆၁၃၁-၅၁၉၇။ ဣတိဝုတ်ဋ္ဌ။၁၉၅။ သုတ္တ
နိဋ္ဌ၂။၁၄။ ဝိမာနဋ္ဌ။၁၆၉။ ပေတဋ္ဌ။၅၇၇၀၊
၁၃၂၁၆၄။ ထေရဋ္ဌ၂။၄၄၃။ ထေရီဋ္ဌ။၃၇၅၆။
အပဋ္ဌ၁။၄၂၆၇၉၅၁၃၀။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။၁၁၃၃၃။
မဟာနိဋ္ဌ။၁၆၉။၃၆၇။ ဇာဋ္ဌ၁။၄၁၇၆၁၀၆။
ဇာဋ္ဌ၂။၁၉၃။ ဇာဋ္ဌ၁။၂၈၂၃၇၁။ ဇာဋ္ဌ၆။၈၂။
ဝဇီရ။၁၂၁၆၉။ သာရတ္ထ။၁။၃၅၄၅၈။ သာရတ္ထ၊
၂။၄၂၉။ သာရတ္ထ။၃။၆၄၁၉၈၃၁၉၄၅၈။ ဝိမတိ၊
၁။၅၆၈၈-၉၃၄၅။ ဝိမတိ၂။၃၃-၇၆၂၆၆၁၂၆၊
၂၃၀။ ကင်္ခါ။ဋီဟောင်း။၈၇။ ကင်္ခါ။ဋီသစ်။၂၉၈၊
၃၂၂-၇၃၅၆။ ဒိဋ္ဌိ၁။၃၂၇။ သိဋ္ဌိသစ်။၁၆၈။
သိဋ္ဌိသစ်၂။၂၇၉၊ ၃၇၀။ မဋ္ဌိ၂။၇၄။ အံဋ္ဌိ၁။
၁၈၇၂၀၈။ အံဋ္ဌိ၂။၆၉။ အံဋ္ဌိ၃။၁၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၁။၅၇၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၂။၂၂။)

(၂) ဣဓ ဘိက္ခုဝေ တဒေဝေကစ္ဆေသု ဇန-
ပဒေသု ပါတိတိ သဉ္ဇာနန္တိ၊ ပတ္တန္တိ သဉ္ဇာနန္တိ၊
ဝိတ္တံ သဉ္ဇာနန္တိ၊ သရာဝန္တိ သဉ္ဇာနန္တိ။ မ၊၃။
၂၇၈။ ပတ္တမာဒါယာ(ဇာ၁။၈၆၉၈)တိ ဘိက္ခု-
ဘာဇနံ ဂဟေတွာ။ ဇာဋ္ဌ၂။၃၈၀။ ဇာဋ္ဌ၁။
၃၁။ ပတ္တ(ထေရီ။၃၉၃)န္တိ မတ္တိကာဘာဇနံ။ထေရီ၊
ဋ္ဌ။၁၂၅။ (-ဒိ၊၃။၁၆၄။ ဇာ၁။၉၉။ဒိဋ္ဌ၁။၁၅၀။
မဋ္ဌ၁။၁၉၃။ ဇာဋ္ဌ၁။၃၆။)

(၃)ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခု၊ ကမ္မပ္ပတ္တာ(ဝိ၊

ဋ္ဌ၊၃။၃၄၄)တိ ယတ္တကာ ဘိက္ခု၊ တဿ ဥပေါ-
သထကမ္မဿ ပတ္တာ ယုတ္တာ အနုရူပါ။ ကင်္ခါ။
၈၇။ (-မိလိန္ဒ။၁၈၈။ ဝိဋ္ဌ၂။၁၅၅။ ဝိဋ္ဌ၁။
၄၂၈။)

ပတ္တ ၃ (န) [ပ+အပ=အာပ+တ။ အန္တေသိတံ
ဂဝေသိတံ၊ လဒ္ဓံ တု ပတ္တမုစ္စတေ။ဓာန်။၇၅၃။
ပပုဗ္ဗော အာပ ဗျာပနေ၊တော၊ ဘုဇာဒိ၊ အာလော-
ပေါ၊ပတ္တံ။ ဓာန်၊ဋီ။၇၅၃။ အပ ပါပုဏနေ၊ ပါပိ-
ယိတ္တာတိ ပတ္တော ဂါမော၊ ပါပုဏိတိ ပတ္တော
သုခံ။ရူ။၆၃၀။အပ ပါပုဏနေ သမ္ပ၊ စ။ ပါပု-
ဏောတိ၊ပါပုဏာတိ။ပတ္တော။...တတ္ထ ပတ္တောတိ
ပ-သဒ္ဓေါ ဥပသဂ္ဂေါ "ပပေါတိ"တိတ္ထ ပ-သဒ္ဓေါ
ဝိယ။ တထာ ဟိ "ပတ္တော"တိ ဧတ္ထ ပါပု-
ဏာတိတိ အတ္ထေ ပပုဗ္ဗဿ အပဓာတုဿ
ပကာရေ လုတ္တေ တပစ္စယဿ ဒွေဘာဝေါ
ဘဝတိ။ နိတိ၊ဓာ။၂၄၅။ အန္တဂတံ ဝိသု တံ
သျှာ ပြာပွ ပြဏိဟိတေ သမေ။ အမရ။၂၁၊
၈၆။ လဗ္ဗံ ပြာပွ ဝိန္ဒံ ဘာဝိတမာသာဒိတံ စ
ဘူတံ စ။ အမရ။၂၁၊၁၀၄။ ပြာပူတေသု၊ အာပ
ဈာပျေါ၊ ဣး (၃၊၂၊၁၀၂)၊ ပြာပွံ လဗ္ဗေ
သမဉ္ဇေ (ဣတိ မေဒိနိ)။ ဗျာချာသုဓာ။ (ပတ္တ-
ပြာ) | (၁)ရောက်-ရ-ခြင်း။ (တိ) (၂) ရောက်-
ရ-သော၊ သူ။ (၃)ရောက်-ရ-အပ်သော။ (၄)
ရောက်ရာ (အခါ)။ (၅) သုံးဆောင်-ခံစား-
အပ်သော။

(၁)ရောက်-ရ-ခြင်း။ အရဟတ္တပ္ပတ္တန္တိ အတ္တ-
နာ အရဟတ္တဿ ပတ္တံ။ နပုံသကေ ဘာဝေ
သိဒ္ဓဝစနံ။ ပဋိသံဋ္ဌ၂။၁၈၆။

(၂)ရောက်-ရ-သော၊သူ။ ကိံ ကမ္မဇာတံ
အနုတပ္ပတေ တံ၊ပတ္တံ သမိပံ မရဏဿ ရာဇ။

ရဿာနသိက္ခတော။ ဥဒါန။၁၆၇။ တတ္ထ ယဉ္ဇ
ပတ္တန္တိ ယံ ရူပါဒိပဉ္ဇကာမဂုဏဇာတ် ပတ္တံ ....
ဧတရဟိ လဒ္ဓံ အနဘယျမာနံ။ ဥဒါန။၁၆၈။

ပတ္တအနာဂါမီ (ပု) [ပတ္တ+အနာဂါမီ] ရောက်သော
အနာဂါမီပုဂ္ဂိုလ်။ သော စတုန္ဒံ အရူပသမာပတ္တိနံ
ဧကေကတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္ပသိတွာ
အရဟတ္တံ ပတ္တာနံ စတုန္ဒံ၊ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ
အရဟတ္တံ ပတ္တအနာဂါမီနော စ ဝသေန ပဉ္စဝိဇာ
ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၁။

ပတ္တအရဟတ္တ (န) [ပတ္တ+အရဟတ္တ]ရောက်-ရ-
အပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်။ အဇ္ဈတ္တံ ဝိမောက္ခာတိ
အဇ္ဈတ္တဝိမောက္ခေန၊ အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ
ပတ္တအရဟတ္တေနာတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉။

ပတ္တအရဟတ္တဖလ (တိ) [ပတ္တ+အရဟတ္တ+ဖလ]
ရောက်-ရ-အပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိသော၊ အရ
ဟတ္တဖိုလ်ကို ရသော။ သော ပတ္တအရဟတ္တ-
ဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿ-
ဇာတော....အာဟ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။ (-၂၂၆။)

ပတ္တအရဟန္တ (ပု) [ပတ္တ+အရဟန္တ] (အရဟတ္တ
ဖိုလ်သို့) ရောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။ သဗ္ဗေဟေဝ
အရဟန္တဟိတိ ဣမံ သုတ္တံ ကထိတဒိဝသေဿေဝ
ပတ္တအရဟန္တဟိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၄။

ပတ္တအာသနသန္တိက (န) [ပတ္တ+အာသန+သန္တိက]
ရောက်-ရ-အပ်သော နေရာ၏ အနီး။ ဧဝံ အက-
တွာ ပန အတ္တနော ပတ္တအာသနသန္တိကေ ဌတွာ
နိသီဒါဝုသောတိ ဝုတ္တေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၂၈။

ပတ္တဥက္ကဇ္ဇန (န) [ပတ္တ+ဥက္ကဇ္ဇန] သပိတ်လှန်ခြင်း။

တတ္ထ ဝဗ္ဗဿ လိစ္ဆဝိနော ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနဝသေန
ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ နိဿာရဏာ၊ တဿေဝ ပတ္တ-
ဥက္ကုဇ္ဇနဝသေန ဝုတ္တာ ဩသာရဏာ စ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၃။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၉။)

ပတ္တဩတာပန (န) [ပတ္တ+ဩတာပန] သပိတ်ကို
နေလှန်းခြင်း။ ပတ္တဓောဝန-ကြည်။

ပတ္တက (န) [ပတ္တ+က] (၁) အရွက်၊ သစ်ရွက်။
(၂)အတောင်၊ငှက်တောင်။ (၃) စောင်းခွက်၊စောင်း
အထည်ကိုယ်။ (၄)သပိတ်။ (၁)ဧသေဝ နယောတိ
“ပဏ္ဍေသု ဧကံ ပတ္တကံ သောဝဏ္ဏမယံ၊ ဧကံ
ရူပိယမယံ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၃။ (၂)ဒက္ခိဏဉ္စ သရံ ပိဉ္စ၊
နာနာသာခါ တု ပတ္တကာ။အပ၊၂။၂၆၆။(၃)တဿ
ကိရ သောဝဏ္ဏမယံ ပေါက္ခရံ .... ဝိဏာပတ္တကံ
ဂါဝုတံ၊ တန္တိဗန္ဓနဌာနံ ဂါဝုတံ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။ ပတ္တ-
ကန္တိ ပေါက္ခရံ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၇။ (၄)သင်္ဃာဋိ နိက္ခိ-
ပိတွာန၊ပတ္တကံ စ နိက္ကုဇ္ဇိယ။ထေရီ၊၃၈၂။ ပတ္တကံ
စ နိက္ကုဇ္ဇိယာတိ မယံ ဝလဉ္ဇနမတ္တိကာပတ္တံ
အဓောမုခံ ကတွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၃၆။

ပတ္တကဋ္ဌာဟ (ပု၊န) [ပတ္တ+ကဋ္ဌာဟ] (၁) သပိတ်
ဖုတ်ရာ-အိုးအုံ-ဖျဉ်းအိုး။ (၂) သပိတ်ဖုံး။ (၁)
မတ္တိကာဘဏ္ဍေ....ပတ္တကဋ္ဌာဟံ အင်္ဂါရကဋ္ဌာဟံ
မူမဒါနကံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၄။ ပတ္တကဋ္ဌာဟန္တိ ပတ္တပစန-
ကဋ္ဌာဟံ။ ဝိမတိ၊၂။၂၄၇။ (၂) တသ္မိံ နဂရ-
မတ္တကေ ပရိဗ္ဗမန္တေ ဒွါဒသယောဇနံ နဂရံ ပတ္တ-
ကဋ္ဌာဟေန ဩတ္တတပတ္တော ဝိယ အဟောသိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။ ပတ္တကဋ္ဌာဟေန ဩတ္တတပတ္တော
ဝိယာတိ ပိဟိတပတ္တော ဝိယာ အဟောသိ။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၈၉။

ပတ္တကထာ (ထိ) [ပတ္တ+ကထာ] ရောက်သော

စကား။ အန္တရာကထာတိ အဝသာနံ အပတွာ
အာရမ္ဘဿ စ အဝသာနဿ စ ဝေမဇ္ဈဌာနံ
ပတ္တကထာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၅။

ပတ္တကမ္မ (န) [ပတ္တ+ကမ္မ] သင့်လျော်-လျောက်
ပတ်-သော အမျှ။ သ ခေါ် သော ဂဟပတိ
အရိယသာဝကော....စတ္တာရိ ပတ္တကမ္မာနိ ကတ္တာ
ဟောတိ။အံ၊၁။၃၇၉။ ပတ္တကမ္မာနိတိ ယုတ္တကမ္မာနိ
အနုစ္ဆဝိကမ္မာနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၃။

ပတ္တကမ္မသုတ္တ (န) [ပတ္တကမ္မ+သုတ္တ] သင့်လျော်-
လျောက်ပတ်-သော-အမျှ-ကိစ္စ-၄-မျိုးကို ဟော
ပြရာသုတ်။ထကြွလုံ့လဝီရိယဖြင့် တရားသဖြင့်
ရရှိအပ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ဖြင့်- (၁) မိမိကိုယ်၊
အမိ အဖ၊ သားမယား၊ အမှူးလုပ် အစေအပါး၊
ဆွေမျိုးခင်ပွန်းတို့အား ချမ်းသာအောင် ဆောင်ရွက်
ပေးခြင်း၊ (၂) မီး၊ရေ၊မင်း၊ခိုးသူ၊ အမွေခံဆိုးဟူ
သော ရန်သူမျိုး ၅-ပါးတို့ကြောင့် ပျက်စီးခြင်း
ဘေး ဆိုက်ရောက်သောအခါ ချမ်းသာအောင်
ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း၊ (၃) ဆွေမျိုး၊ ဧည့်သည်၊ သေပြီး
သူ ဆွေမျိုး၊ လူမင်းနှင့် နတ်တို့အား ပြုလုပ်အပ်
သော ပူဇော်မှု “ဗလိ” ၅-မျိုးကို ပြုလုပ် ပူဇော်
ခြင်း၊ (၄)မာန်ယစ်ခြင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်
ကြသော သည်းခံခြင်း၊ ကောင်းသော အာရုံဝယ်
မွေ့လျော်ခြင်းတို့၌ တည်ကြသော သမဏဗြာဟ္မ
ဏတို့၌ မြတ်သောအလှူကို ဖြစ်စေခြင်း၊ ဤ
၄-ပါးတို့သည် သင့်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်း
မြတ်သောအမျှ “ပတ္တကမ္မ”တို့ ဖြစ်သည်။ဤပတ္တ
ကမ္မ ၄-ပါးတို့ဖြင့် ကုန်ခမ်းသွားသော စည်းစိမ်
ဥစ္စာတို့ကို သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အကြောင်း
အရာသို့ ရောက်သော သင့်လျော်သောအကြောင်း
အားဖြင့် သုံးဆောင်အပ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာဟူ၍

ဆိုအပ်ကြောင်း ယင်းသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ ၄-နိပါတ်၊၂-ပဏ္ဏာသက၊ ၂-
ဝဂ်၊ ၁-သုတ်။ အံ၊၁။၃၇၆-၃၈၀။

ပတ္တကလ္လ (န) [ပတ္တကာလ+ဏျ။ ပုဗ္ဗကိစ္စေ စ
ကရဏေ၊ ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။
၄၁၂။ ပတ္တကလ္လေတိ ဥပေါသထာဒီနံ စတုနံ
အင်္ဂါနံ သမ္ဘဝေန ပတ္တော ကာလော ဣမဿာတိ
ပတ္တကာလံ၊ပတ္တကာလမေဝ ပတ္တကလ္လံ။ကိံ တံ?
ဥပေါသထာဒီကမ္မံ။ တံ ပန စတူဟိ အင်္ဂေဟိ
သင်္ဂဟိတံ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ဋီ၊သစ်။၄၁၂။] သင့်လျော်-
လျောက်ပတ်-သော-အချိန်-အခါ-ရှိသော ကံ၊
ပြုလုပ်-ဆောင်ရွက်-ရန် အချိန်တန်သော-ကံ-
သံဃာ့ကိစ္စ။ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော
....ကုဋိဝတ္ထု ဩလောကေတုံ။ ဝိ၊၁။၂၂၅။ပတ္တ-
ကလ္လန္တိ ပတ္တော ကာလော ဣမဿ ဩလော-
ကနဿာတိ ပတ္တကာလံ၊ ပတ္တကာလမေဝ ပတ္တ-
ကလ္လံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လ
(ဝိ၊၃။၁၃၂)န္တိ ဧတ္ထ ပတ္တော ကာလော ဣမ-
ဿာတိ ပတ္တကာလံ၊ အပလောကနာဒိစတုမ္ဘိဓ-
သံဃကမ္မံ၊ တဒေဝ သကတ္ထေ ယပစ္စယေန
“ပတ္တကလ္လ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၃၅။ (-ဝိ၊၁။
၂၆၆။ ဝိ၊၂။၅၄၊၇၂၊၁၅၃၊၈၇၊၄၄၀။ ဝိ၊၃။၇၁၊၁၃၁၊
၂၅၇၊၂၆၂။ ဝိ၊၄။၃၊၁၂၂၊၁၂၈၊၃၆၊၄၀-၄-၇-၈၊
၅၈၆၊၇၀၊၁၂၂၊၃၆၂၊၆၃-၅၂၇၀၊၃၀၈၊၃၁၇။ မ၊
၃။၃၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅၊၂၂၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၄၊၃၄၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၄။၂၉၊၂၄၇၊၂၅၇-၈။ ကင်္ခါ၊၁၅၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၆၇၊၁၈၄၊၂၀၀။၂၁၃၊၃၄၄၊၃၅၄၊၃၇၆၊၃၉၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၅၊၁၈၄။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၈၂။ ဝဇီရ၊၄၄၇၊၅၀၉။
သာရတ္ထ၊၁။၅၀။ သာရတ္ထ၊၃။၂၇၉။ ဝိမတိ၊၂။
၁၃၆၊၂၁၂။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၇။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၃၄၊
၁၄၂-၈၊၁၇၅၊၂၃၉။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၀၅။ အံ၊ဋီ၊၂။၇၁။

အံ၊ဋီ၊၃။၁၆၄။)

ပတ္တကလ္လကဏ္ဍ (န) [ပတ္တကလ္လ+လကဏ္ဍ |
သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော-အချိန်-အခါ-
ရှိသော ကံ၏-မှတ်ကြောင်း-လကဏ္ဍာ။ တထာ
ပတ္တကလ္လကဏ္ဍမ္ပိ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဝဇီရ။၅၁၇။

ပတ္တကာမပိပါသာ (ထိ) [ပတ္တ+ကာမ+ပိပါသာ]
ရအပ်ပြီးသော ဝတ္ထုကာမကို-သုံးဆောင်လို-မှတ်
သိပ်-ခြင်း။ ယထာ ဝစ္ဆကဿ ဝဗုန္တဿ သရီ-
ရေနေဝ သဒ္ဓိံ သိဂံ ဝဗုတိ၊ ဧဝံ အန္တဗာလဿာပိ
အပတ္တကာမတဏှာ စ ပတ္တကာမပိပါသာ စ
အပရာပရံ ဝဗုတိတိ။ ဇာဋ္ဌ၊၄။၁၇၄။

ပတ္တကာယ (ပု) [ပတ္တ+ကာယ] (၁) ရောက်သော
ခန္ဓာကိုယ်။ (တိ)(၂)ရောက်သောခန္ဓာကိုယ်ရှိသော၊
သူ။ (၁)န ခေါ် တံ သုကရံ သုခံ အဓိဂန္တံ ဧဝံ
အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တကာယေန။ မ၊၁။၃၁၄။
မ၊၂။၂၉၀။ (၂) တေသံ အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တ-
ကာယာနံ ဗလဝိရိယံ ပရိဟာယိ။ မ၊၁။၂၀၆၊၂၁။

ပတ္တကာရက (တိ) [ပတ္တ+ကာရက] သပိတ်ကို
ပြုလုပ်တတ်သောသူ။ သစေ ပတ္တကာရကော
“အဟံ တုမ္မာကံ ပတ္တံ ကတွာ ပစိတွာ သာသနံ
ပေသေဿာမီ”တိ ဝတွာ တထေဝ ကရေတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၈။ (-ဝဇီရ။၂၆၇။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၄၂၈။)

ပတ္တကာရီ (တိ) [ပတ္တ+ကာရီ] သင့်လျော်-လျောက်
ပတ်-သော အမှုကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသောသူ။ ကိစ္စ-
ကာရီတိ ပတ္တကာရီ ယုတ္တကာရီ၊ ပတိရူပကာရီတိ
အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅။

ပတ္တကာလ (ပု) [ပတ္တ+ကာလ] (၁) ရောက်ရာ-

အချိန်-အခါ။ (၂)သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော
-အချိန်-အခါ။ (တိ) (၃) သင့်လျော်-လျောက်
ပတ်-သော-အချိန်-အခါ-ရှိသောပြုလုပ်-ဆောင်
ရွက်-ရန် အချိန်တန်သော (သံဃာ့ကံ)။ (၁)
ရတ္တညုမဟတ္တံ ပတ္တကာလေ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ
ပညတ္တာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၉၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၆၊၃၁၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၇၊၇၁၉၂၊
၂၉၁၊၄၀၁၊၄၁၃။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၉၊၉၉။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၅။ ဝဇီရ။၈၁၊၁၄၄။
သာရတ္ထ၊၂။၁၃၅။ သာရတ္ထ၊၃။၂၄၄။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
ဟောင်း။၂၀။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၇၈။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၅၃။
မ၊ဋီ၊၂။၁၀၄၊၂၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၃၂၊၄၅၄။)

(၂) တတ္ထ ပတ္တကာလေ ဥစ္စာရပဿာဝံ
အကရေန္တဿ သကလသရီရတော သေဒါ မုန္တိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၂။ ပတ္တ-
ကာလေတိ ယုတ္တကာလေ။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၂။၁၀၅။
(-ဇာ၊၂။၁၉၆။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၉။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။
၁၄၆။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၉၅။ မ၊ဋီ၊၃။၁၅၀။) (၃)ပတ္တကလ္လ-
ကြည့်။

ပတ္တကိဉ္ဇကွရေဏုစုဏ္ဍ (န) [ပတ္တ+ကိဉ္ဇကွ+ရေဏု+
စုဏ္ဍ] ရွက်ဖတ်၊ ဝတ်ဆံ၊ ဝတ်မျှန် အမျှန်။
တထာဂတဿ သရီရန္တိ အန္တရာ အဝိကိဏ္ဏာနေဝ
အာဂန္နာ ပတ္တကိဉ္ဇကွရေဏုစုဏ္ဍေဟိ တတာဂ-
တဿ သရီရမေဝ ဩကီရန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၇။

ပတ္တကုဏ္ဍောလိကာ (ထိ) [ပတ္တ+ကုဏ္ဍောလိကာ]
သပိတ်ထားစရာ မျက်နှာဝကျယ်သော အိုး။
အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပတ္တကုဏ္ဍောလိကန္တိ။
ပတ္တကုဏ္ဍောလိကာယံ ပတ္တော ယံသိယတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ။
၂၅၀။ ပတ္တကုဏ္ဍောလိကာတိ မဟာမုခကုဏ္ဍ-
သဏ္ဌာနာ ဘဏ္ဍကုက္ကလိကာ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၄၈။

ပတ္တကောဋ္ဌာသ (ပု) [ပတ္တ+ကောဋ္ဌာသ] ရောက်
သော အဖို့အစု၊ ရအပ်သော အဖို့အစု။ တတ္ထ
ဂနာ အတ္တနာ လဒ္ဓကောဋ္ဌာသည အမှက် ပတ္တ-
ကောဋ္ဌာသည သဗ္ဗမာဒါယ အာဂစ္ဆထ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၃၆။ (-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၃။ ဝဇီရ။၃၆၄။)

ပတ္တကုဏ (ပု) [ပတ္တ+ကုဏ] ရောက်ရာ-ခဏ-
အခါ-ကာလ။ တဿ အရဟတ္တံ ပတ္တကုဏေ-
ယေဝ သဗ္ဗာပိ သာ သမ္ပတ္တိ အန္တရဓာယိ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၄၇။ (-အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆။)

ပတ္တကုန္ဒ (တိ) [ပတ္တ+ကုန္ဒ] လျောကျ-ညွတ်ကိုင်း-
သော ပန်းရှိသော၊ ဦးခေါင်းငိုက်ဆိုက်ကျသော၊
သူ။ဗဟာရာမကောဋ္ဌကေ သဗ္ဗာဋီပလ္လတ္တိကာယ
နိသီဒိသု တုဏှိဘူတာ မကံဘူတာ ပတ္တကုန္ဒာ
အစောမုခါ ပဇ္ဈာယန္တာ အပ္ပဋိဘာနာ။ ဝိ၊၁။၂၄၇။
ပတ္တကုန္ဒာတိ ပတိတကုန္ဒာ ခန္ဓဋ္ဌိကံ နာမေတွာ
နိသီန္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၆။ ပတ္တကုန္ဒော(အံ၊၁။၁၈၇)တိ
ဩနတဂီဝေါ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၉။ (-ဝိ၊၄။၁၉၆။ မ၊၁။
၁၈၅။ အံ၊၂။၅၀။ မ၊၃။၃၄၈။ ဇာ၊၁။၃၆၄။ မိလိန္ဒ။
၅။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅။ ဝိမာန၊
ဋ္ဌ၊၁၂၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၂၀၊၂၅၀။ သာရတ္ထ၊၃။၃၁၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၆၃။)

ပတ္တခဇ္ဇက (ပု၊န) [ပတ္တ+ခဇ္ဇက] အရွက်ခဲဖွယ်၊
ကိုက်ဖြတ်စားအပ်သော သစ်ရွက်။ ခါဒနီယာနန္တိ
ပိဋ္ဌခဇ္ဇကံ....ပတ္တခဇ္ဇကံ ပုပ္ဖခဇ္ဇကံ ဖလခဇ္ဇကံ။
မဟာနိ။၂၉၀။ ပတ္တခဇ္ဇကန္တိ နိမ္မပဏ္ဏကုဋေပဏ္ဏ-
ပဋ္ဌောလပဏ္ဏသုလသပဏ္ဏာဒယော။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၃၄၉။

ပတ္တခါဒနီယ (ပု၊န) [ပတ္တ+ခါဒနီယ] အရွက်ခဲဖွယ်၊

ကိုက်ဖြတ်စားအပ်သော သစ်ရွက်။ အဝသေသံ
ခါဒနီယံ နာမာတိ ဧတ္ထ ....မူလခါဒနီယံ ကန္တ-
ခါဒနီယံ....ပတ္တခါဒနီယံ ပုပ္ဖခါဒနီယံ.... နိယျာ-
သခါဒနီယန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၉။ (-၁၀၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၉၄-၆။)

ပတ္တဂတ (တိ) [ပတ္တ+ဂတ] (၁)သပိတ်သို့ ရောက်
သော၊ သပိတ်၌ အကျုံးဝင်သော။ (၂) ခွက်သို့
ရောက်သော၊ ခွက်၌ အကျုံးဝင်သော။ (၃)သင့်
လျော်-လျောက်ပတ်-သော အရာသို့ ရောက်
သော။ (၁) အပိစ္ဆံ ဟိရိသမ္ပန္နံ၊ ဥဇ္ဈေ ပတ္တဂတေ
ရတံ။ ဝိမာန၊၂။၁။ဥဇ္ဈေ ပတ္တဂတေ ရတန္တိ ဥဇ္ဈေန
ဘိက္ခာစာရေန လဒ္ဓေ ပတ္တဂတေ ပတ္တပရိယာ-
ပန္နေ အာဟာရေ ရတံ သန္တုန္တံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
၂၄၈။(-အပ၊၂။၂၂၀။ မိလိန္ဒ။၁၀၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၄-
၅။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၁၇။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၄။ ထေရိ၊ဋ္ဌ။
၁၆၁။ ဝိမတိ၊၂။၃၇။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၇။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၀။) (၂) ဟတ္ထဂတံ
ပတ္တဂတံ၊နိတိဏ္ဏံ ခါဒိတုံ ဝရံ၊ဇာ၊၂။၂၂၅။ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၇။၂၇။ (၃)ဣဒမဿ ပဌမံ ဌာနဂတံ ဟောတိ
ပတ္တဂတံ အာယတနသော ပရိဘုတ္တံ။ အံ၊၁။
၃၇၉။ ပတ္တဂတန္တိ ယုတ္တပုတ္တဌာနဂတံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၁၃။

ပတ္တဂတာခိယန (န) [ပတ္တဂတ+အခိယန] သပိတ်၌
အကျုံးဝင်သော ဘောဇဉ်၏ မကုန်ခန်းခြင်း။ပတ္တ-
ဂတာခိယနဿ ပန ဝိသေသံ ဝိဘာဝနတာ။ဣဒံ
တာဝ။ ပ ။ဧတ္ထ ဝတ္ထု။(ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၄)တိ ဝုတ္တံ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။

ပတ္တဂတိက (တိ) [ပတ္တ+ဂတိ+က] သပိတ်၌ ဖြစ်ခြင်း
ရှိသော၊ သပိတ်၌ တည်သော။ ဘိက္ခုဿ ပတ္တေ
ပန ဘုဒ္ဓိတုကာမတာပေက္ခာယ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပတ္တ-

ဂတိကေ အာဟာရေပိ တဿာ ဝတ္တနတော။
ဝိမတိ။ ၁။ ၁၅၇-၈။

ပတ္တဂန္ထ (ပု) [ပတ္တ+ဂန္ထ] အရွက်-သစ်ရွက်-၏
အနံ့။ အတ္တိ တတ္ထ မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော
တစဂန္ဓော ပတ္တဂန္ဓော ပုပ္ဖဂန္ဓော ဖလဂန္ဓော။
အဘိ။ က။ ၂၈၀။ (-မိလိန္ဒ။ ၂၆၀။ မ၊ ၄၁၂။ ၂၅။
အံ၊ ၄၁၂။ ၂၁၈။ ဥဒါန၊ ၄၁၂။ ဒီ၊ ၄၁၂။ ၉၆။ မ၊ ၄၁၂။
၂၀။ အံ၊ ၄၁၂။ ၂၅၀။ အံ၊ ၄၁၂။ ၂၂၈။)

ပတ္တဂဗ္ဘ (ပု) [ပတ္တ+ဂဗ္ဘ] ရောက်-ရ-အပ်သော-
အိပ်ခန်း-တိုက်ခန်း။ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟာရံ ဥပေတိတံ
အတ္တနော ဝဿဇ္ဇေန ပတ္တဂဗ္ဘံ ဥပေတိတံ ပေါရာ-
ဏာ။ ဝဇီရ။ ၄၇၃။

ပတ္တဂရက (တိ) [ပတ္တ+ဂရက] သပိတ်၌ အလေးပြု
သော၊ သပိတ်ပေါများခြင်းငှါ အားထုတ်သော။
စိဝရဂရကော ဝုစ္ဆတိ “စိဝရဗဟုလိကော” တိ။
ပတ္တဂရကော ဝုစ္ဆတိ “ပတ္တဗဟုလိကော” တိ။ ပဋိ
သံ။ ၃၇၈။ (-အံ၊ ၄၁၂။ ၄၁၄။)

ပတ္တဂါမသမိပ (န) [ပတ္တ+ဂါမ+သမိပ] ရောက်ရာ
ရွာ၏ အနီး။ တဿ ပတ္တဂါမသမိပေ အညာနိပိ
ဒွေ တိဏိ သလာကဘတ္တာနိ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၄၁၄။
၉၉။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၇၃။

ပတ္တဂုတ္တတ္ထ (ပု) [ပတ္တ+ဂုတ္တိ+အတ္ထ] သပိတ်ကို-
လုံခြုံစေ-စောင့်ရှောက်-ခြင်းဟူသော အကျိုး။ ပတ္တံ
ဝါ ။ ပ ။ န ကထေတဗ္ဗန္တိ ပတ္တဂုတ္တတ္ထာယ
ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၄၃။

ပတ္တဂုတ္တိ (ထိ) [ပတ္တ+ဂုတ္တိ] သပိတ်ကို-လုံခြုံစေ-
စောင့်ရှောက်-ခြင်း။ ပုဗ္ဗေ ပတ္တဂုတ္တိယာ အာဓာ-
ရော အနုညာတော၊ ဣဒါနိ ဘုဒ္ဓိတုံ မဇ္ဈောရိကာ

အနုညာတော။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၄၄။

ပတ္တဂ္ဂဟဏ (န) [ပတ္တ+ဂဟဏ] (၁) သပိတ်ကို-
စွဲကိုင်-ယူငင်-ခြင်း။ (တိ) (၂) သပိတ်ကို-စွဲကိုင်-
ယူငင်-ကြောင်း။ (၁) ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါ-
ယောဓာတုဝိပ္ပါရေနော ပတ္တဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟော-
တိ။ ဒီ၊ ၄၁၂။ ၁၇၈။ မ၊ ၄၁၂။ ၂၇၀။ သံ၊ ၄၁၂။ ၂၃၀။
အဘိ၊ ၄၁၂။ ၃၄၅။ (-အံ၊ ၄၁၂။ ၆၉၂။ ၁၀၅။ အဘိ၊ ၄၁၂။
၁၇။ သုတ္တနိ၊ ၄၁၂။ ၂၈၅။ ဝိမတိ။ ၂။ ၆၂။) (၂) ပတ္တဂ္ဂ-
ဟဏဟတ္ထ-ကြည်။

ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထ (ပု) [ပတ္တဂ္ဂဟဏ+အတ္ထ] သပိတ်
ကို-စွဲကိုင်-ယူငင်-ခြင်းဟူသော အကျိုး။ ကဿပ-
ဗုဒ္ဓကာလေပိ ပိဏ္ဏာယ စရတော ထေရဿ
ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဥတ္တရိသာဋ္ဌကံ ဒတွာ ပူဇေကာသိ။
ဒီ၊ ၄၁၂။ ၈၂။ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထန္တိ အန္တောပက္ခိတ္တ-
ဥဏှဘောဇနတ္တာ အပရာပရံ ဟတ္ထေ ပရိဝတ္ထေ-
န္တဿ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ ဒီ၊ ၄၁၂။ ၈၃။ (-ဝိ၊ ၄၁၂။
၃၅။ သံ၊ ၄၁၂။ ၈၆။ အံ၊ ၄၁၂။ ၂၂၇။ ထေရ၊ ၄၁၂။ ၄၁၄။
အပ၊ ၄၁၂။ ၃၄၈။ ဝဇီရ။ ၂၆။)

ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယ (ပု) [ပတ္တဂ္ဂဟဏ+ပစ္စယ] သပိတ်
ကို-စွဲကိုင်-ယူငင်-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။ ဧဝံ
ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္ထဝသေန
သာတ္ထကသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၄၁၂။ ၁၇၈။ မ၊ ၄၁၂။
၁၂၇၀။ သံ၊ ၄၁၂။ ၂၃၀။ အဘိ၊ ၄၁၂။ ၃၄၄။

ပတ္တဂ္ဂဟဏဟတ္ထ (ပု) [ပတ္တဂ္ဂဟဏ+ဟတ္ထ] သပိတ်
ကို-စွဲကိုင်-ယူငင်-ကြောင်း လက်။ စောရနာဂ-
ရညော ပတ္တဂ္ဂဟဏဟတ္ထေနော အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ
ပတ္ထေနော ဘတ္တံ အာကိရန္တော ထေရော ဝိယ။
အဘိ၊ ၄၁၂။ ၄၂၈။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၆။)

ပတ္တဂ္ဂါဟာပက (တိ) [ပတ္တ+ဂါဟာပက] သပိတ်

ကို-ယူစေ-ပေး-တတ်သောသူ။ ပတ္တဂါဟပ-
ကော န သမ္မုတိတဗ္ဗော။ အံ၊၂။၂၄၂။ ပတ္တဂါဟ-
ပကောတိ “ယော စ တဿာ ဘိက္ခုပရိသာယ
ပတ္တပရိယန္တော၊ သော တဿ ဘိက္ခုနော ပဒါ-
တဗ္ဗော”တိ ဧတ္ထ ပုတ္တပတ္တဂါဟပကော။ အံ၊၄။၃။
၈၅။ (-ဝိ၊၄။၃၃၂။ ဝိ၊၅။၃၅၆။ ဝိ၊၄။၄။၂၅၉။
ကင်္ခါ၊၁၈၀။ သာရတ္ထ၊၂။၁၀၅၊၃၄၄။ ဝိမတိ၊၁။
၁၅၉၊၂၈၀။ ကင်္ခါ၊၄။သင်္ခ၊၃၂၇။ အံ၊၄။၂။၇၃။)

ပတ္တဂါဟပကသမ္မုတိ(ထိ)၊[ပတ္တဂါဟပက+သမ္မုတိ]
သပိတ်ကို-ယူစေ-ပေး-တတ်သောသူဟု သမုတ်
ခြင်း။ ပတ္တဂါဟပကသမ္မုတိယာ ကော အာဒိ၊ ကိ
မဇ္ဈေ၊ ကိ ပရိယောသာနံ။ ဝိ၊၅။၂၅၁။

ပတ္တဂံ (န) [ပတ္တ+အင်္ဂံ။ တိလပဏ္ဍိ တု ပတ္တင်္ဂ၊
ရဉ္စနံ ရတ္တစန္ဒနံ။ ဓာန်၊၃၀၁။ စတုက္ကံ ရတ္တစန္ဒနေ။
.... ပတ္တမင်္ဂမသေတိ ပတ္တင်္ဂ၊ ခုဒ္ဒပဏ္ဏတာယ
အပ္ပဓာနပတ္တမိစ္စတ္ထော။ ဓာန်၊၄။၃၀၁။ တိလပဏ္ဍိ
တု ပတြာင်္ဂ၊ ရဉ္စနံ ရတ္တစန္ဒနံ။ အမရ၊၁၆၊၁၃၂။
ပတြာင်္ဂ (န)ပတြေ အင်္ဂတိ၊အစ်၊ ပတြေမေ-
ဝါင်္ဂမသျဝါ၊ဘူပေတြေ(ဝကမ) ကာ ဘောဒေ၊
ရတ္တစန္ဒနေ စ။ ထောမ။ | စန္ဒကူးနိ၊ နံ၊သာနိ။
အောက်ပုဒ် ကြည့်။

ပတ္တဂံပုပ္ဖ (န)၊[ပတ္တဂံ+ပုပ္ဖ]စန္ဒကူးနိပန်း၊ နံ၊သာနိပန်း။
တဿ ကိရာယသ္မတော စိတ္တလပဗ္ဗတေ ပတ္တဂံ-
ပုပ္ဖေဟိ ကတံ အာသနပူဇံ ပဿတော သဟ
ဒဿနေနေဝ အာသနပုမာဏံ နိမိတ္တံ ဥဒပါဒိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၆၈။ ပတ္တဂံပုပ္ဖေဟိတိ ပတ္တဂံနာမိကာ
ပိတဝဏ္ဏပုပ္ပါ ဧကာ ဂစ္ဆဇာတိ၊ တဿ ပုပ္ဖေဟိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၁၉၆။

ပတ္တစတုတ္ထ(ပု၊န) [ပတ္တ+စတုတ္ထ] (မအပ်စပ်သော)

သပိတ် ၄-လုံး။ ဣမဿ စ ရူပိယသံဝေါဟာ-
ရဿ ဂရဘာဝဒီပကံ ဣဒံ ပတ္တစတုတ္ထံ ဝေဒိ-
တဗ္ဗံ။ ဝိ၊၄။၂။၂၇၇။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၅၄။ (-ဝိ၊၄။၁။
၃၀၆။ ဝဇီရ၊၂၅၀၊၂၆၁-၅၊၄၉၉။)

ပတ္တစတုတ္ထ (ပု) [ပတ္တ+စတုတ္ထ] သပိတ်လျှင် ၄-
ခု မြောက်ရှိသော(စတုတ္ထ)။ ပတ္တစတုတ္ထေ ဧကော
သယံ အဂနာ ပတ္တံ ပေသေတိ၊ ဧဝမ္ပိ ဂဏော
ဘိဇ္ဇတိ။ တဿာ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊၄။၃။
၈၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၄၁၈။

ပတ္တစတုတ္ထဇ္ဈာန (တိ) [ပတ္တ+စတုတ္ထ+ဇ္ဈာန] ရောက်-
-ရ-အပ်သော စတုတ္ထဇ္ဈာန်ရှိသော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာန်ကို
ရသောသူ။ ဧဝံ ပတ္တစတုတ္ထဇ္ဈာနော ပနေတ္ထ
ဘိက္ခု သလ္လကွဏာဝိဝဇ္ဇနာဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ
ဝဗျေတွာ။ ဝိ၊၄။၂။၃၁။

ပတ္တစတုမဂ္ဂ (တိ) [ပတ္တ+စတု+မဂ္ဂ] ရောက်-ရ-
အပ်သော ၄-ပါးသောမဂ္ဂရှိသော၊ မဂ္ဂ ၄-ပါးကို
ရသောသူ။ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာဒိနံ တိဏ္ဍံ ပဋိပဒါနံ
မဂ္ဂါနံ ဧကေကဿ ဝသေန ပတ္တစတုမဂ္ဂဿ
အရဟတော အရဟတ္တပတ္တိ ဣတရဇဇကေကမဂ္ဂ-
ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၈၆။

ပတ္တစရဏာ (ထိ) [ပတ္တ+စရဏာ]အတောင်-တောင်
ပံ-ဖြင့် သွားခြင်း၊ သွားကြောင်းဖြစ်သော-အတောင်
-တောင်ပံ။ တဿာ သပတ္တစရဏော၊ ပက္ခိဝ
သစိဝရော ယောဂိဝရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၃။ သဟ
ပတ္တစရဏာယာတိ သပတ္တစရဏော။ ပက္ခိ
သပက္ခကော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၉၃။

ပတ္တစိဝရဂုတ္တတ္ထ (ပု) [ပတ္တ+စိဝရ+ဂုတ္တိ+အတ္ထ]
သပိတ်၊ သင်္ကန်းကို-လုံခြုံစေ-စောင့်ရှောက်-ခြင်း
ဟူသော အကျိုး။ အဋ္ဌကထာယံ ပန အညာနိပိ

ကာရဏာနိ ဂုတ္တာနိ သတ္တာနုဒ္ဒယာယ၊ ပတ္တစိဝရ-
ဂုတ္တတ္ထာယ၊ သေနာသနဗဟုလ္လပဋိသေဓနာ-
ယာတိအာဒိနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။ (-ဝဇီရ။၁၂။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၁၁၈။ ဝိမတိ၊၁။၁၆၆။)

ပတ္တစိဝရဂါဟက (န) [ပတ္တစိဝရ+ဂါဟက] သပိတ်၊
သင်္ကန်းကို-ယူ-ကိုင်တွယ်-ခြင်း၊ သပိတ် ပိုက်
ခြင်း၊ သင်္ကန်းရုံခြင်း။ ဝိဟာရပါလောတိ သော
ကိရ တဒါ အဝဿိကော ဟောတိ ပတ္တစိဝရ-
ဟဏေ အကောဝိဒေါ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၆။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၇၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂၆။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅။)

ပတ္တစိဝရဂါဟက(တိ)[ပတ္တစိဝရ+ဂါဟက] သပိတ်၊
သင်္ကန်းကို-ယူ-ကိုင်တွယ်-သောသူ။ သတ္တ ပတ္တ-
စိဝရဂါဟက တိဋ္ဌန္တေ သတ္တဋ္ဌိတကာလော ဝိယ
နော အဟောသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၃။

ပတ္တစိဝရဓရ (တိ) [ပတ္တစိဝရ+ဓရ] သပိတ်၊သင်္ကန်း
ကို-ဆောင်-ကိုင်စွဲ၊ဝတ်ရုံ-သော။ တေ သဗ္ဗေ
ပတ္တစိဝရဓရာ ဟုတွာ အာကာသေနာနန္ဒာ ဝဿ-
သတိကတ္တေရာ ဝိယ သုဝိနိတာ ဘဂဝန္တံ အဘိ-
ဝါဒယံသု။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇။(-သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃၁၇၆။)

ပတ္တစိဝရဓာရဏ (န) [ပတ္တစိဝရ+ဓာရဏ] သပိတ်၊
သင်္ကန်းကို-ဆောင်-ကိုင်စွဲ၊ဝတ်ရုံ-ခြင်း။ တဿ
ပါသာဒိကံ ဟောတိ၊ ပတ္တစိဝရဓာရဏံ။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၅၅။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၄။)

ပတ္တစိဝရပဋိဂ္ဂဟက (န) [ပတ္တစိဝရ+ပဋိဂ္ဂဟက]
သပိတ်၊ သင်္ကန်းကို-ယူ-လှမ်းယူ-ခြင်း။ ပက-
တတ္ထဿ ဘိက္ခုနော သေယျဘိဟာရံ ပါဒေါ-
ဒကံ ပါဒပိဋံ ပါဒကထလိကံ ပတ္တစိဝရပဋိဂ္ဂဟကံ
နဟာနေ ပိဋ္ဌိပရိကမ္ပံ သာဒိယတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၄။
(-၆၃-၅၊၆၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၈၉။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၁။

ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၉၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၂၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၂။
သာရတ္ထ၊၂။၂၀၄။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၁၆၃။)

ပတ္တစိဝရပဋိသင်္ခရဏ (န) [ပတ္တစိဝရ+ပဋိသင်္ခရဏ]
သပိတ်၊သင်္ကန်းကို-ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ခြင်း။
တဿ ကသိဏပရိကမ္မဝတ္တသမာဒါနာဒိသု
အတ္တနော ပတ္တစိဝရပဋိသင်္ခရဏာဒိသု စ ယာနိ
တာနိ သဗြဟ္မစာရိနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏိယာနိ။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၂၀၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၁။

ပတ္တစိဝရပဋိသာမန (န)[ပတ္တစိဝရ+ပဋိသာမန] (၁)
သပိတ်၊သင်္ကန်းကို-သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်း။ (၂)
သပိတ်၊သင်္ကန်းကို-သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ရာ(အခါ)။
(၁) တတော အာသနပညာပနံ သေနာသနပ္ပဓေ-
သနံ ပတ္တစိဝရပဋိသာမနံ။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၄၂။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္တစိဝရပဋိသာမနကာလ(ပု)[ပတ္တစိဝရပဋိသာမန+
ကာလ] သပိတ်၊သင်္ကန်းကို-သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-
ရာအခါ။ဘတ္တံ ပန ဘုဉ္ဇနကာလော ဝိဟာရဂမန-
ကာလော ပတ္တစိဝရပဋိသာမနကာလော ဒိဝါဝတ္တ-
ကရဏကာလော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀။

ပတ္တစိဝရပရိက္ခာရဇာတ (န) [ပတ္တစိဝရ+ပရိက္ခာရ+
ဇာတ] သပိတ်၊သင်္ကန်းဟူသော-ပရိက္ခရာ-အသုံး
အဆောင်-အပေါင်း။ ဘိက္ခုဿ ပန ပတ္တစိဝရ-
ပရိက္ခာရဇာတံ၊ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ အလင်္ကာရာဒိဥပ-
ကရဏံ ပိယံ ဟောတိ မနာပံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။

ပတ္တစိဝရပရိယေသန (န) [ပတ္တစိဝရ+ပရိယေသန]
သပိတ်၊သင်္ကန်းကို ရှာမှီးခြင်း။ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါ-
ဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပတ္တစိဝရပရိယေသနံ
ပက္ကာမိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၀။ ပတ္တစိဝရပရိယေသနံ ပက္ကာ-
မိတိ....ဥပသမ္ပဒံ ယာစိတွာ အပရိယုဏ္ဏပတ္တစိဝရ-

တာယ ပတ္တစီဝရပရိယေသနတ္ထံ ဂတော မဟာရာဇာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၅-၆။ (-ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၈၅။)

ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏ (န) [ပတ္တစီဝရ+ပဋိဂ္ဂဟဏ] သပိတ်, သင်္ကန်းကို-ယူ-လှမ်းယူ-ခြင်း။ ပက-တတ္တဿ ဘိက္ခုနော သေယျာဘိဟာရံ ပါဒေါ-ဒကံ ပါဒပိဋံ ပါဒကထလိကံ ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ နဟာနေ ပိဋ္ဌပရိကမ္ပံ သာဒိယတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၅၄။ (-၆၃-၅၊၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၈၉။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၉၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၊၂၀၁။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၂။ သာရတ္ထ၊၂။၂၀၄။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၁၆၃။)

ပတ္တစီဝရပဋိသင်္ခရဏ (န) [ပတ္တစီဝရ+ပဋိသင်္ခရဏ] သပိတ်,သင်္ကန်းကို-ပြုပြင်-ပြင်ဆင်-စီရင်-ခြင်း။ တထာ ကသိဏပရိကမ္ပဝတ္တသမာဒါနာဒိသု အတ္တနော ပတ္တစီဝရပဋိသင်္ခရဏာဒိသု စ ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရိနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏိယာနိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၂၀၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၁။

ပတ္တစီဝရဘဏ္ဍိကာ (ထိ) [ပတ္တစီဝရ+ဘဏ္ဍိကာ] သပိတ်, သင်္ကန်းအထုပ်။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေနာပိ ဒဟ-ရေဟိ ပတ္တစီဝရဘဏ္ဍိကာယော ဥက္ခိပါပေတွာ တေလနာဋ္ဌိကတ္တရဒဏ္ဍာဒိနိ ဂါဟာပေတွာ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၇-၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၈၄။

ပတ္တစီဝရမဏ္ဍန (န) [ပတ္တစီဝရ+မဏ္ဍန] သပိတ်, သင်္ကန်းကို တန်ဆာဆင်ခြင်း။ စပလာတိ ပတ္တ-စီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၀၆။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၁၆။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၇။ သာရတ္ထ၊၂။၂၇၉။ ဝိမတိ၊၁။၂၄၁။)

ပတ္တစီဝရမူလ (န) [ပတ္တစီဝရ+မူလ] သပိတ်,သင်္ကန်း-အဖိုး-အခ။ “ဣဒံ မေ ပုတ္တဿ ပတ္တစီဝရမူလံ ကရေယျာသီ”တိ ကဟာပဏသတံ ကနိဋ္ဌဿ

ဟတ္ထေ ဒတွာ ကာလမကာသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။

ပတ္တစီဝရရာသိ(ပု) [ပတ္တစီဝရ+ရာသိ]သပိတ်,သင်္ကန်း-အစု-အပုံ။ ဘိက္ခု။ ဥပနန္တတ္ထေရေန အာဘတံ ပတ္တစီဝရရာသိံ ဒိသ္မာ“မဟာပုညောသိ တံ အာ-ဝုသော၊ ဗဟံ တေ ပတ္တစီဝရံ လဒ္ဓန္တိ ဝဒိသု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၃။

ပတ္တစီဝရလောဘ (ပု) [ပတ္တစီဝရ+လောဘ] သပိတ်, သင်္ကန်းကို-လိုချင်-တပ်မက်-ခြင်း။ဧကံ ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓံ ဒိသ္မာ ပတ္တစီဝရလောဘေန တံ ဥသုနာ ဝိဇ္ဈိတွာ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၈၅။(-အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၃၃။)

ပတ္တဆဒ္ဓိတ (န) [ပတ္တ+ဆဒ္ဓိတ] သစ်ရွက်-ဗောဓိပင် ရွက်-ကို စွန့်ပစ်ခြင်း။ န လိမ္မတိ ရဇောဇလ္လံ၊ ဝိပါကော ပတ္တဆဒ္ဓိတေ။ အပ၊၂။၁၀၆။

ပတ္တဇာလ (ပု၊န) [ပတ္တ+ဇာလ] ထွက်ပြုစ အရွက်၊ ရွက်ကင်း။ တဿ ဟိ ပတ္တဇာလဉ္စ ပုပ္ဖဇာလဉ္စ သဟေဝ နိက္ခမတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၄။

ပတ္တဇာလက (ပု၊န) [ပတ္တ+ဇာလက] ထွက်ပြုစ အရွက်၊ ရွက်ကင်း။ ခါရကဇာတောတိ ပါဠိယေက္ခံ သဉ္ဇာတေန သုဝိဘတ္ထေန ပတ္တဇာလကေန စ ပုပ္ဖဇာလကေန စ သမန္နာဂတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၄။

ပတ္တဇ္ဈာန (တိ) [ပတ္တ+ဇ္ဈာန] ရောက်-ရ-အပ်သော ဈာန်ရှိသော၊ ဈာန်ရသော၊သူ။ ဣတရာနိ ပန တီဏိ စတုက္ကာနိ ဧတ္ထ ပတ္တဇ္ဈာနဿ ဝေဒနာစိတ္တ-ဓမ္မာနပဿနာဝသေန ဝုတ္တာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၉။

ပတ္တည (တိ) [ပတ္တ+ည+ရ] (ဘာဝနာသို့) ရောက် ခြင်းကို သိသော၊သူ။ တိတ္ထညုတာ ပီတညုတာယ

ပဒဋ္ဌာနံ၊ ပိတညုတာ ပတ္တညုတာယ ပဒဋ္ဌာနံ။
နေတ္ထိ။ ၂၆။ ဘာဝနာယ ထောကမ္ပိ လယာပတ္တိ-
ယာ ဥဒ္ဓံပတ္တိယာ စ ဇာနနာ ပတ္တညုတာ။ နေတ္ထိ၊
၅။ ၉၃။ (-နေတ္ထိ၊ဝိ။ ၁၃၃။)

ပတ္တဋ္ဌ (ပ) [ပတ္တ+အတ္တ] ရောက်-ရ-အပ်သည်၏
အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ အထ ဝါ ပရိ-
ယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ ပတ္တ-
ဋ္ဌေန ပတ္တံ နာမ။ မ၊ ၅။ ၁၆။ ပတ္တဋ္ဌေနာတိ
ပတ္တဘာဝေန ပတ္တတာသာမညေန။ မ၊ ၅။ ၉၀။

ပတ္တဋ္ဌပန (န) [ပတ္တ+ဋ္ဌပန] (၁)သပိတ်ကို ထားခြင်း။
(၂)သပိတ်ကို ထားရာ၊ သပိတ်ခြေ။ (၃)ပတ္တဋ္ဌပ-
နတ္ထ-ကြည်။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပတ္တဋ္ဌပနက (န) [ပတ္တဋ္ဌပန+က] သပိတ်ထားရာ၊
သပိတ်ခြေ။ ပတ္တာဓာရဏေပီတိ ဧတ္ထ ရက္ခာဓာ-
ရဏော ဝါ ဟောတု ဝလယာဓာရဏော ဝါ
ဒဏ္ဍာဓာရဏော ဝါ ယံကိဉ္စိ ပတ္တဋ္ဌပနကံ ပစ္ဆိ-
ကာပိ ဟောတု ပတ္တဓာရဏောတွေ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။
ဝိ၊ ၅။ ၂၈၂။

ပတ္တဋ္ဌပနတ္ထ (ပ) [ပတ္တဋ္ဌပန+အတ္တ] သပိတ်ကို ထား
ခြင်းဟူသော အကျိုး။ အဟံ သတ္တဝသိကသာ-
မဏေရိယေဝ ဧကဿ သာမဏေရဿ ဥဏှ-
ယာရံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ပတ္တဋ္ဌပနတ္ထံ ထာလ-
ကမဒါသိန္တိ။ မ၊ ၅။ ၅၁-၂။

ပတ္တဋ္ဌာန (န) [ပတ္တ+ဋ္ဌာန] (၁)ရောက်ရာ-အရပ်-
နေရာ။ (၂)ရောက်-ရ-အပ်-သော အရာ။ (၃)
သံဃေန ဃဏှိ ပဟရိတွာ ဘာဇိယမာနံ ဝဿိ-
ကသာဠိကမ္ပိ အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ ဂဟေတုံ
ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၇။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၉၀။ (-ဝိ၊ ၅။ ၄။
၉၊ ၇၃၊ ၈၆၊ ၉၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၆၈၊ ၂၇၄-၅၊ ၂၉၀၊ ၃၈၄။

ဓမ္မ၊ ၅။ ၁၂၄၁။ ဝဇ္ဇိ၊ ၅။ ၁၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၄၃။ သီ၊ ၅။
သစ်၊ ၂။ ၈၅။) (၂) အထ ဝါ သကဘဏ္ဍေ ဝါ
ပရဘဏ္ဍေ ဝါ ဟောတု၊ ယုတ္တပတ္တဋ္ဌာနေ ဆန္ဒ-
ရာဂေါ အဘိဇ္ဈာ။ မ၊ ၅။ ၁၇၃။ တတ္ထ အတ္တနော
သန္တကံ တံသဒိသဉ္စ ယုတ္တဋ္ဌာနံ။ ယံ ယာစိတံ၊
အပ္ပကသိရေန ဝါ သက္ကာ လဒ္ဓံ၊ တံ ပတ္တဋ္ဌာနံ။
မ၊ ၅။ ၂၇၁။

ပတ္တဋ္ဌာနန္တရ (န) [ပတ္တ+ဋ္ဌာနန္တရ] ရောက်-ရ-အပ်
သော-ရာထူး-ဋ္ဌာနန္တရ။ ဣဒံ ပန မေ ကမ္ပံ....
မဟာနိသဘတ္တေရေန ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ ပါပုဏနတ္ထာ-
ယ တေရသဓုတင်္ဂဓရာနံ အဂ္ဂဘာဝဿ ပစ္စယော
ဟောတုတိ။ သံ၊ ၅။ ၁၆၉။ (-အံ၊ ၅။ ၁၂၉။ အပ၊
၅။ ၂၈၃၊ ၃၁၁။)

ပတ္တတလ (န) [ပတ္တ+တလ] သပိတ်အပြင်၊ သပိတ်
အတွင်းပိုင်းအပြင်၊ ပိဏ္ဏာယ ဝါ စန္ဒဿ ဟတ္ထ-
တော ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိတော ဝါ ပတ္တတလံ
ဩရောဟတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၂၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၂၃။

ပတ္တတေမန (န) [ပတ္တ+တေမန] သပိတ်ကို စိုစွတ်
စေခြင်း။ မယံ အာဝုသော ပညာသဇနော ပတ္တ-
တေမနမတ္တမ္ပိ န လဘိမှာ။ ဒီ၊ ၅။ ၁၂၄။ အံ၊ ၅။ ၃။
၉၂။

ပတ္တတ္ထ (ပ) [ပတ္တ+အတ္တ] သပိတ်ဟူသော အကျိုး၊
သပိတ်ကို ရယူခြင်းအကျိုး။ နိမန္တနဘတ္တယရတော
ပန ပတ္တတ္ထာယ အာဂတဿ ဥဒ္ဓေသဘတ္တေ
ဝုတ္တနယေန ဌိတိတာယ ပတ္တော ဒါတဗ္ဗော။
ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၉၆။

ပတ္တတ္ထ (ပ) [ပတ္တ+အတ္တ] ရောက်-ရ-ခြင်းဟူသော
အကျိုး။ ပတ္တိယာတိ သောတာပတ္တိဖလသင်္ခါ-

တဿ ပဌမဿ သာမညဇလဿ ပတ္တတ္ထာယ
ပဋိလာဘတ္ထာယာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၀။

ပတ္တတ္ထဝိကသဏ္ဌာန (တိ) [ပတ္တတ္ထဝိကာ+သဏ္ဌာန]
သပိတ်အိတ်-အသွင်-သဏ္ဌာန်-ရှိသော။ သီသတ္တ-
စော ပတ္တတ္ထဝိကသဏ္ဌာနော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၄။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၃၅။

ပတ္တတ္ထဝိကာ (ထိ) [ပတ္တ+ထဝိကာ] သပိတ်အိတ်၊
သပိတ်ထည်စရာ အိတ်။ အနာပတ္တိ စိဝရံ ဝိသိ-
ဗ္ဗေတုံ၊ အာယောဂေါ၊ ကာယဗန္ဓုနေ၊ အံသဗန္ဓုကေါ၊
ပတ္တတ္ထဝိကာယ။ ဝိ၊၁။၃၇၀။ ဘဂဝတော ဧတ-
မတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပတ္တ-
တ္ထဝိကန္တိ။ ဝိ၊၄။၂၅၀။(-ဝိ၊၂။၂၂၀။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၂-
၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၁၊၁၃၂၊၄၂၂။ ကင်္ခါ၊၁၆၅၊၁၈၅၊
၂၇၀။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၁၁၅၊၂၅၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈။ ဥဒါန၊
ဋ္ဌ၊၂၂၈။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၃၅။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၃၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၃။၃၄၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၆၈-၉။ ဝဇီရ၊၂၄၀။သာရတ္ထ၊
၂။၄၀၁။ သာရတ္ထ၊၃။၃၈၄။ ဝိမတိ၊၁။၃၂၄။ ဝိမတိ၊
၂။၂၃၁။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်၊၃၀၄။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၃၀။ သံ၊ဋီ၊
၂။၄၃၆။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၅၇။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၆။)

ပတ္တတ္ထိက (တိ) [ပတ္တ+အတ္ထိက] အရွက်-သစ်ရွက်-
ကို အလိုရှိသော၊သူ။ ဣမ ဒေဝတေ ရုက္ခဿ
မူလံ မူလတ္ထိကာ ဟရန္တိ။ .... ပတ္တံ ပတ္တတ္ထိကာ
ဟရန္တိ။ အံ၊၂။၃၂၅။

ပတ္တဒဏ္ဍ (တိ) [ပတ္တ+ဒဏ္ဍ] ရောက်-ရ-အပ်သော-
အပြစ်-ဒဏ်-ရှိသော၊ အပြစ်-ဒဏ်-ကို ရသော၊
သူ။ ဥနိတဏှာ လောကသန္နိဝါသော ဟညတိ
နိစ္စမတာဏော ပတ္တဒဏ္ဍော တက္ကရော။ ပဋိသံ၊
၁၂၃။ ပတ္တဒဏ္ဍောတိ ရာဇာဒိဟိ လဒ္ဓအာဏော။

ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀။ (-ထေရ၊၂၈၉။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၂၆။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၃၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၇-၈။)

ပတ္တဒါန (န) [ပတ္တ+ဒါန] (၁)သပိတ်ကို-ပေး-လှူ-
ခြင်း။ (၂) သပိတ်ကို-ပေး-လှူ-ရာ(အခါ)။ (၃)
အရွက်-သစ်ရွက်-ကို-ပေး-လှူ-ခြင်း။ (၄)သင်-
လျော်-လျောက်ပတ်-သော အခါ၌-ပေး-လှူ-
ခြင်း။ (၁)ပတ္တဒါနံ မယာ ဒိန္နံ၊ ဥဇေတဿ
တာဒိဇော။ အပ၊၁။၂၅၂။ အနာပတ္တိတွာ ပတ္တဒါနာ-
ဒိမ္ပိ ပန ဧတေသံ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၇။ (-
အပ၊၂။၈၇။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၄-၆။ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၂၂၉၊၂၃၀။)
(၂) ပတ္တဒါနကာလ-ကြည်။ (၃) န ဒါရဒါနေန
န ဝေဠုဒါနေန န ပတ္တဒါနေန န ပုပ္ဖဒါနေန
....ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓါ လဘိတွာ။ မဟာနိ။
၂၉၀။ စူဠနိ၊၂၅၈။ (-မိလိန္ဒ၊၃၅၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၁။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၂၀၂။ သုတ္တ နိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၇၈။ သာရတ္ထ၊၃။၃၇။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၉၈။ မ၊ဋီ၊၁။
၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၁။) (၄) ကာလဒါနာနိတိ
ယုတ္တဒါနာနိ၊ ပတ္တဒါနာနိ အနတ္ထဝိကဒါနာနိတိ
အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁။

ပတ္တဒါနကာလ (ပု) [ပတ္တဒါန+ကာလ] သပိတ်ကို-
ပေး-လှူ-ရာ အခါ။ ဂါဟိတေ အာဂတေဟိပိ
ပတ္တဒါနကာလေ အာဂတေဟိပိ ဒိန္နကာလေ
အာဂတေဟိပိ....ဌိတိကာယမေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၂၆၈။

ပတ္တဒါမ (ပု၊န) [ပတ္တ+ဒါမ] အရွက်-သစ်ရွက်-
ပန်းဆိုင်-ပန်းကုံး။ ဥပရိ သုဝဏ္ဏရဇေတတာရက-
ဝိစိတ္တဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဂန္ဓဒါမပုပ္ဖဒါမပတ္တဒါမာဒိဟိ
အလင်္ကရိတွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၈။ ဂန္ဓဟိ ကတမာ-
လာ ဂန္ဓဒါမံ။ တမာလပတ္တာဒိဟိ ကတမာလာ
ပတ္တဒါမံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၃၅။ (-သာရတ္ထ၊၃။၃၀၇။

မ၊ဋီ၊၃။၁၀။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၄။)

ပတ္တဒါယက (တိ) [ပတ္တ+ဒါယက] သပိတ်ကို-
ပေး-လှူ-သောသူ။ ဣတ္ထံ သုဒ္ဓံ အာယသ္မာ
ပတ္တဒါယကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော
အဘာသိတ္တာတိ။ အပ၊၁။၂၅။

ပတ္တဒိဝသ (ပုန) [ပတ္တ+ဒိဝသ] ရောက်ရာနေ့။ တမ္ပိ
ဧတေသံ ပတ္တဒိဝသေ လာမကံ ဝါ ဟောတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၅။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၃-၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၈။
အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၄၃။
သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၄၃။မ၊ဋီ၊၃။၉၁။သံ၊ဋီ၊၁။၃၀၃။)

ပတ္တဒွါဒသဝဿ (တိ) [ပတ္တ+ဒွါဒသ+ဝဿ] ရောက်
အပ်ပြီးသော-တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်- ၁၂-ဝါ- ရှိသော၊
၁၂-ဝါသို့ ရောက်သော(ရဟန်းမ)။ ပရိပုဏ္ဏဒွါဒ-
သဝဿာ နာမ ပတ္တဒွါဒသဝဿာ။ ဝိ၊၂။၄၄၁။

ပတ္တဓမ္မ (ပု) [ပတ္တ+ဓမ္မ] (၁)ရောက်-ရ-အပ်ပြီးသော
သစ္စာတရား။ (တိ)(၂) ရောက်-ရ-အပ်ပြီးသော
သစ္စာ တရားရှိသော၊သစ္စာတရားကို-ရောက်-ရ-
ပြီးသော၊ သူ။ (၁) ဣမဿ နိဿန္တေန ဒေဝမနု-
ဿေသု သမ္ပတ္တိ အနုဘဝိတွာ ပရိယောသာနေ
တုမေဟိ ပတ္တဓမ္မမေဝ ပါပုဏ္ဏေယျံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၃၂။ (၂) ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော
ပရိယောဂါဋ္ဌဓမ္မော။ ဝိ၊၃။၁၇၂။ ဝိ၊၄။၃၀၄၊၃၅။
ဒီ၊၁။၁၀၂။ မ၊၂။၄၃။ အံ၊၃။၃၀။ ဥဒါန၊၁၃၅။
ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဧတေနာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မော။
ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။ ဧတ္ထ စ ဒဿနံ
နာမ ဉာဏဒဿနတော အညမ္ပိ အတ္တိတိ တံနိ-
ဝတ္တနတ္ထံ “ပတ္တဓမ္မော”တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊၃။
၁၈၂။(-ဝိ၊၃။၄၇၊၂၆၇။ ဒီ၊၂။၃၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁၆။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၁၁။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၄၄။ မ၊ဋီ၊၁။၁၆၂။ မ၊ဋီ၊၂။

၂၅၉။ မ၊ဋီ၊၃။၃၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၅။)

ပတ္တဓမ္မဒေသနာဝါရ (ပု) [ပတ္တ+ဓမ္မဒေသနာ+ဝါရ]
ရောက်သော တရားဟောခြင်း-အလှည့်-အကြိမ်။
ပတ္တံ အာဒါယ စရန္တောတိ ပဗ္ဗဇိတဘာဝလက္ခဏံ။
ဓမ္မသေနာပတိဘာဝေန ဝါ မမ ပတ္တဓမ္မဒေသနာ-
ဝါရံ အာဒါယ စရန္တောတိ ဧဝံ ဝါ ဧတ္ထ အတ္ထော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သံ၊ဋီ၊၂။၇၃။

ပတ္တဓာရဏ (န၊ထိ) [ပတ္တ+ဓာရဏ]သပိတ်ကို ကိုင်
ဆောင်ခြင်း။ ပတ္တဓာရဏေပိ ပတ္တံ သဟသာဝ
အဂ္ဂဟေတွာ ဣမံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော
ဘိက္ခံ လဘိဿာမိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၀။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၄။ ဒေဝေသု ပတ္တ-
ဓာရဏာ နတ္ထိတိ နတ္ထိ ဒေဝေသု ဗြဟ္မစရိယ-
ဝါသောတိ၊ အာမန္တာ။ အဘိ၊က။၈၁။

ပတ္တဓာန (န) [ပတ္တ+ဓာန] (၁)သပိတ်ကို-
ဆေးကြော-သုတ်သင်-ခြင်း။ (၂) သပိတ်ကို-
ဆေးကြော-သုတ်သင်-ကြောင်း (ရေစသည်)။ (၃)
သပိတ်ကို-ဆေးကြော-သုတ်သင်-ရာ(အခါ)။ (၁)
ဂါမတော နိက္ခမိတွာ ဘတ္တကိစ္ဆာရဏံ ပတ္တဓာ-
နံ ပတ္တဩတာပနံ ပတ္တစိဝရပဋိသာမနန္တိ ပပဉ္စ-
ကရဏဋ္ဌာနာနိ ဧတာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၅။ သာရတ္ထ၊
၃။၃၅၉။ (၂) န သသိတ္တကံ ပတ္တဓာနံ အန္တရ-
သရေ ဆဇ္ဈဿာမိတိ သိက္ခာ ကရဏိယာ။ ဝိ၊
၂။၂၆၁။ပတ္တဓာနန္တိ ပတ္တဓာနောဒကံ ဘော-
ဇနပဋိသံယုတ္တံ။ ဝဇီရ၊၃၄၈။ (-ဝိ၊၄။၃၈၂။ ဝိ၊၅။
၅၁၊၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၆။ သာရတ္ထ၊၃။၃၅၉။) (၃)
ပတ္တဓာနကာလ-ကြည်။

ပတ္တဓာနဥဒက (န) [ပတ္တဓာန+ဥဒက] သပိတ်
ဆေးရေးသပိတ်ကို-ဆေးကြော-သုတ်သင်ကြောင်း

ရေ။ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိတိ ပတ္တမောဝနဥဒကံ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၀။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၂။)

ပတ္တမောဝနကာလ (ပု) [ပတ္တမောဝန+ကာလ] သပိတ် ကို-ဆေးကြော-သုတ်သင်-ရာ အခါ။ ပတ္တမောဝနကာလော ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏကာလော .... အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၂။

ပတ္တမောဝနောဒက (န) [ပတ္တမောဝန+ပတ္တမောဝန] သပိတ် ဆေးရေသပိတ်ကို-ဆေးကြော-သုတ်သင်-ကြောင်း ရေ။ ပတ္တမောဝနောဒကေ ဒီယမာနေ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဥဒကံ ပဋိဂ္ဂဟေ-တဗ္ဗံ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၃၄။ (-ဝဇ္ဇိ၊၃၄၈။)

ပတ္တနာဠ (န) [ပတ္တ+နာဠ] (၁)အရွက်၏-အရိုး-အတံ-ရိုးတံ။ (၂)အရွက်နှင့် ရိုးတံ။ (၃) ပဒုမိနိယံ ပုပ္ဖါနိ သဟ ပဒုမိနိယာ ဂဏိတုကာမဿ ပုပ္ဖ-နာဠေဟိ စ ပတ္တနာဠေဟိ စ ဖုဋ္ဌဥဒကဝသေန.... ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၆-၇။ (၂)ဝေပုလ္လန္တိ ပတ္တ-နာဠာဒီဟိ ဝိပုလဘာဝံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၉။

ပတ္တနာဠိ (ထိ) [ပတ္တ+နာဠိ] အတောင်၏-အရိုး-အတံ-ရိုးတံ။ ပတ္တနာဠိယော ရဇေတမယာ၊ တထာ ဇယံယော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။

ပတ္တနိက္ကုဇန (န၊ထိ) [ပတ္တ+နိက္ကုဇန] သပိတ် မှောက်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်း-ဆက်ဆံ-မှု မပြုခြင်း။ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဥပါသကဿ သံယေန အသမ္ဘောဂကရဏတ္ထံ ပတ္တနိက္ကုဇန-ဝသေန နိဿာရဏာ နိဿာရဏာ နာမ။ ကင်္ခါ။ ၂၅၈။ ပတ္တနိက္ကုဇနဝသေနာတိ ကမ္မဝါစာယ ပတ္တ-နိက္ကုဇနဝသေန၊ န အဓောမုခဋ္ဌပနဝသေန။ ပတ္တ-

က္ကုဇနဝသေနာတိ ဧတ္တာပိ ဧသေဝ နယော။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၄၂၀။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၄၄၊၂၅၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၃၉၅၊၄၁၀။ ဝဇ္ဇိ၊၅၇၉။ သာရတ္ထ၊၃။၄၉၂။)

ပတ္တနိက္ကုဇနကမ္မ (န) [ပတ္တနိက္ကုဇန+ကမ္မ] သပိတ် မှောက်ကံ၊ ပေါင်းသင်း-ဆက်ဆံ-မှု မပြုခြင်းအမှု။ ယင်းပတ္တနိက္ကုဇနကံကို ဝနမည်သော လိစ္ဆဝိအား ပြုရန် ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ဝနသည် ရဟန္တာ အရှင်ဒဗ္ဗအား မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ ယုံမှားခြင်း အရင်း(အခြေအမြစ်)မရှိဘဲ သီလပျက်စီးခြင်းဖြင့် စွပ်စွဲသည်။ ဤကို အကြောင်းပြု၍ ရဟန်းတို့အား လာဘ်မရအောင်၊ အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင်၊ နေရာမရအောင် အားထုတ်ခြင်း၊ ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းခြင်း၊ ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၊ တရားတော်နှင့် သံဃာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၊ ဤအင်္ဂါ ၈-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဒါယကာအား ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း မပြုရန် ပတ္တနိက္ကုဇနကံကို ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ပတ္တနိက္ကုဇနသပိတ်မှောက်ကံပြုပြီးသည်မှ စ၍ ပတ္တဥက္ကုဇနသပိတ်လွန်ကံ မပြုသေးသမျှ ကံပြုခံရသော ဒါယကာ၏အိမ်၌ ဆွမ်းစသော လှူဖွယ်ကို ရဟန်း၊ သာမဏေများ အလှူမခံရပေ (ဝိ၊၄၊၂၆၃-၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၁-၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၁၀-၁။)။ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌသု အင်္ဂေသု ဧကေကေနာပိ အင်္ဂေန သမန္နာဂတဿ ပတ္တ-နိက္ကုဇနကမ္မံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၁၂။

ပတ္တနိက္ကုဇနကမ္မဝါစာ (ထိ) [ပတ္တနိက္ကုဇန+ကမ္မဝါစာ] သပိတ်မှောက်ကံ ပြုကြောင်း-ပြောကြား-ကြေညာ-သော စာ။ နိက္ကုဇနယုတိ တေန ဒိန္နဿ ဒေယျဓမ္မဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပတ္တနိက္ကုဇနကမ္မ-

ဝါစာယ နိက္ကုဇေယျန အစောမုခဋ္ဌပနေန။ အံဋ္ဌ၊
၃။၂၅၄။ (-သာရတ္ထ၊၃။၃၈၈။)

ပတ္တနိက္ခန္ဓနသုတ္တ (န) [ပတ္တနိက္ခန္ဓန+သုတ္တ]သပိတ်
မှောက်-ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု မပြု-ခြင်းကို မော
ရာသုတ်၊ ရဟန်းတို့အား လာဘ်မရအောင် အား
ထုတ်ခြင်း-စသော အင်္ဂါ ၈-ပါးတွင် တစ်ပါးပါး
နှင့် ပြည့်စုံသော ဒါယကာအား သံဃာများက
ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုမပြု သပိတ်မှောက်ရန် မော
ပြရာ သုတ်။ အင်္ဂုတ္တနိကာယ်၊၈-နိပါတ်၊၂-ပဏ္ဏာ
သက၊ ၄-ဝဂ်၊၇-သုတ်။ အံ၊၃။၁၅၈။

ပတ္တနိယမ (ပု) [ပတ္တ+နိယမ]ပွင့်ချပ်-ပွင့်ချပ်လွှာ-
ကို သတ်မှတ်ခြင်း။ ဥဉ္စကသတပတ္တံ ပုဏ္ဏရိကံ၊
သတပတ္တံ ပဒုမံ။ ပတ္တနိယမံ ဝါ ဝိနာပိ သေတံ
ပဒုမံ၊ ရတ္တံ ပုဏ္ဏရိကန္တိ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။
အံဋ္ဌ၊၃။၁၀။ (-သိဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၁၉၄။)

ပတ္တနိယာမ (တိ) [ပတ္တ+နိယာမ] ရောက်-ရ-
အပ်သော-နိယာမ-မဂ်-တရားရှိသော၊ နိယာမ-
မဂ်-တရားကို ရသောသူ။ယေ ပန ပတ္တနိယာမာနံ
သန္တာနေ ပဝတ္တာ အနိယတဓမ္မာ၊ န တေသမေတ္တ
သင်္ဂဟော ကတော။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၁၃၆။ (-သုတ္တနိ၊
၄။၁။၁၁၂။)

ပတ္တနိလ္လေဟက (တိ) [ပတ္တ+နိလ္လေဟက] သပိတ်
ကို ခြစ်ကုတ်သောသူ။ န ပတ္တနိလ္လေဟကံ ဘုဒ္ဓိ-
သာမိတိ သိက္ခာ ကရဏိယာ။ဝိ၊၂။၂၅၉။ ဟတ္ထ-
နိလ္လေဟကန္တိ ဟတ္ထံ နိလ္လေဟိတွာ နိလ္လေဟိတွာ။
... ပတ္တနိလ္လေဟကဩဋ္ဌနိလ္လေဟကေသုပိ ဧသေဝ
နယော။ ဝိ၊၄။၃။၁၆၇။ (-ဝိ၊၅။၅၁၊၇၇။)

ပတ္တနီလ (န) [ပတ္တ+နီလ] စိမ်းညိုသော-သစ်ရွက်

-သစ်ရွက်အရည်။ တဿ နိဋ္ဌိတရဇနဿ ယသ္မိံ
ဝါတသ္မိံ ဝါ ပဒေသေ ကံသနီလေန ဝါ ပတ္တ-
နီလေန ဝါ ကဒ္ဒမေန ဝါ ... ကပ္ပဗိန္နံ အာဒိ-
ယိတွာ တံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကင်္ခါ၊၂၄၂။
ပတ္တနီလေနာတိ ယေန ကေနစိ နီလဝဏ္ဏေန
ပဏ္ဏရသေန။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၄၀၆။

ပတ္တနီဟရဏဌာန (န) [ပတ္တ+နီဟရဏ+ဌာန]
သပိတ်ကို ဆွဲထုတ်ရာ အရပ်။ ဒုပဋ္ဌနိဝါသနဌာနေ၊
သင်္ဃာဋ္ဌိပါရပနဌာနေ၊ ပတ္တနီဟရဏဌာနေ၊ ဂါမေ
စရိတွာ အာသနသာလာယံ ယာဂုပိတကာလေ
ဘန္တေတိ။ တတ္ထ အဋ္ဌကထာထေရာ အတ္တနော
ကံခံ ဝိနောဒေန္တိ အာဝုသောတိ။ ဒီ၊၄။၂။၃၁၉၊
၃၂၀။ အံ၊ဋီ၊၁။၈၁။

ပတ္တန္တရ (န) [ပတ္တ+အန္တရ] (၁) အရွက်-သစ်ရွက်-
တို့၏ အကြား။ (၂)အတောင်-ငှက်တောင်-တို့၏
အကြား။ (၃) ဗုဒ္ဓသာသနေ စ ပတ္တန္တရေ ပဒုမံ
ဝိယ ဘသ္မာစန္ဒော အဂ္ဂိ ဝိယ ဖေဂ္ဂုပဋိစ္ဆန္ဒော
စန္ဒနသာရော ဝိယ...မာဒိသာနံ ပဋိစ္ဆန္ဒဂုဏာနံ
ဘိက္ခူနံ အန္တော နတ္ထိ။ မ၊၄။၃။၂၀၆-၇။ (-မ၊
၄။၄။၇။ ဇာ၊၄။၆။၂၃၆။) (၂) သော တံ သုပဏ္ဏ-
ရာဇာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ သရေ ဧရကဝနေ
နိပဇ္ဇိတွာ တတော သုပဏ္ဏဿ ဂမနကာလေ
ပတ္တန္တရေ နိသီဒိတွာ သုပဏ္ဏဘဝနံ ပတွာ။ ဇာ၊
၄။၃။၈၃။ (-၈၄-၅။)

ပတ္တပစန (န) [ပတ္တ+ပစန] (၁)သပိတ်ဖုတ်ခြင်း၊
သပိတ်ကို ညှိမှောင်မည်းနက်သော အဆင်းရှိ
အောင် မီးဖုတ်ခြင်း။ (၂) သပိတ်ဖုတ်ကြောင်း
(ထင်းစသည်)။ (၃) သပိတ်ဖုတ်ရာ(အရပ်)။ (၁)
ဘိက္ခူသု အတ္တနော ပတ္တပစနာဒိနိ ကရောန္တေသု

မဟာကဿပတ္ထေရောပိ စီဝရာဒိနိ ဓောဝိ။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၈၃-၄။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၂။)
(၂) ပတ္တပစနဒါရ-ကြည်။ (၃) ပတ္တပစနဌာန-
ကြည်။

ပတ္တပစနက (န) [ပတ္တပစန+က]သပိတ်ဖုတ်ကြောင်း
(ထင်းစသည်)။ ပတ္တပစနကဒါရ-ကြည်။

ပတ္တပစနကဋ္ဌာဟ(ပု၊န) [ပတ္တပစန+ကဋ္ဌာဟ]သပိတ်
ဖုတ်ရာ-အိုးအုံ-ဖျဉ်းအိုး။ ပတ္တကဋ္ဌာဟ-ကြည်။

ပတ္တပစနကဒါရ (ပု၊ န) [ပတ္တပစနက+ဒါရ] သပိတ်
ဖုတ်ကြောင်း ထင်း။ သစေ ဝဒတိ “ဧကဒိဝသံ
မေ ဒန္တကဋ္ဌံ ဝါ ရဇေနဆလ္လိံ ဝါ ပတ္တပစနကဒါရံ
ဝါ ဆိန္နံ၊ ဃံသိတွာ ဝါ နိသိတာ”တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၆၇။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၁၆။

ပတ္တပစနကပါလ (န) [ပတ္တပစန+ကပါလ] သပိတ်
ဖုတ်ရာ-အိုးအုံ-ဖျဉ်းအိုး။ ပတ္တပစနကပါလဿ
ပန ဥပရိ အဂ္ဂိံ ဌပေတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃။ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၇၇။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၃၅၆။

ပတ္တပစနဌာန (န) [ပတ္တပစန+ဌာန] သပိတ်ဖုတ်
ရာအရပ်။ယထာ စ ပတ္တပစနဌာနေ နေဝ တာဝ
သန္နိသီဒတိ ပတာပံ ကရောတိယေဝ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၇၈။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၆၆။)

ပတ္တပစနဒါရ (န) [ပတ္တပစန+ဒါရ] သပိတ်ဖုတ်
ကြောင်း ထင်း။ သစေ ဝဒတိ “ဧကဒိဝသံ မေ
ဒန္တကဋ္ဌံ ဝါ ရဇေနဆလ္လိံ ဝါ ပတ္တပစနဒါရ ဝါ
ဆိန္နံ၊ ဃံသိတွာ ဝါ နိသိတာ”တိ။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။
၂၀၇။

ပတ္တပစနကာရ (ပု) [ပတ္တပစန+အာကာရ] သပိတ်

ဖုတ်သော အခြင်းအရာ။ ပတိရူပံ ရက္ခမူလံ ဝါ
မဏ္ဍပံ ဝါ ဂန္ဓာ ပတ္တပစနကာရေန ရာသိ
ကတွာ အာလိမ္မေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၆၆။

ပတ္တပဇ္ဇိကာ (ထိ) [ပတ္တ+ပဇ္ဇိကာ] သပိတ်တည်ရာ-
ခြင်း-တောင်း။ ပတ္တမဏ္ဍလိကာ ပတ္တပဇ္ဇိကာ တာ-
လပတ္တာဒိဟိ ကတာ။ ဝဇ္ဇိရ။၅၂၃။

ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏ (န) [ပတ္တ+ပဋိဂ္ဂဟ] (၁)သပိတ်ကို
ကိုင်ယူခြင်း။ (၂) သပိတ်ကို ကိုင်ယူရာ(အခါ)။
(၁) ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ပါရေ-
နေဝ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၇၉။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၁။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၈။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၉။ သာရတ္ထ၊၃။၄၅၉။) (၂) အောက်ပုဒ်
ကြည်။

ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏကာလ (ပု) [ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏ+ကာလ]
သပိတ်ကို ကိုင်ယူရာ အခါ။ ပတ္တဓောနကာလ-
ကြည်။

ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဓိပ္ပါယ (ပု)[ပတ္တပဋိဂ္ဂဟ+အဓိပ္ပါ-
ယ] သပိတ်ကို ကိုင်ယူလိုခြင်း၊ သပိတ်ကို ကိုင်ခြင်း
၌ ဖြစ်သော-အလို-ဆန္ဒ။ကေန စိတ္တေန? ဝိပရိ-
ဏတေန စိတ္တေန၊ န ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဓိပ္ပါယာဒိနာတိ
အဓိပ္ပါယော။ ဝဇ္ဇိရ။၁၈၀။

ပတ္တပဋိသမ္ဘိဒ (တိ) [ပတ္တာ+ပဋိသမ္ဘိဒါ] ရောက်-
ရ-အပ်သော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိသော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ
ဉာဏ်ကို ရသော၊သူ။ယေ တေ မဟာရာဇေ အရ-
ဟန္တော....ပတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ သာဝကဘူမိသု ပရိ-
သုဒ္ဓါ။ မိလိန္ဒ။၁၁၁။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆။)

ပတ္တပဌမဇ္ဈာန (န) [ပတ္တ+ပဌမဇ္ဈာန] (၁) ရောက်-

ရ-အပ်သော ပဌမဈာန်။(တိ)(၂)ရောက်-ရ-အပ်
သော ပဌမဈာန်ရှိသော၊ ပဌမဈာန်ကို ရသောသူ။
(၁) သော အပ္ပဂုဏေ ဈာနေ ဥဿုက္ကမာနော
ပတ္တပဌမဇ္ဈာနာ စ ပရိဟာယတိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၁၄၈။
(၂) တသ္မိံ ပန နိမိတ္တေ ပတ္တပဌမဇ္ဈာနေန အာဒိ-
ကမ္မိကေန သမာပဇ္ဇနဗဟုလေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၁၄၈။

ပတ္တပတ္တ (တိ) [ပတ္တ+ပတ္တ။ ဝိစ္ဆာနာမ်ပုဒ်] (၁)
ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော။ (၂) ရောက်ရာ
ရောက်ရာ(ဖြစ်)သော။ (၁) ပတ္တပတ္တဝနပုဒေသ-
ကြည်။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပတ္တပတ္တဌာန (န) [ပတ္တပတ္တ+ဌာန] ရောက်ရာ
ရောက်ရာ အရပ်။ မာဏဝ ဣမံ ဂါထံ နဋေ
ဝိယ ပတ္တပတ္တဌာနေ မာ အဝစ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၀။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။ (-သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၅။)

ပတ္တပတ္တဝနပုဒေသ (ပု) [ပတ္တပတ္တ+ဝန+ပဒေသ]
ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော တောအရပ်။ ဝနဿ
အန္တရံ ဝိဝရံ ဝနန္တရံ၊ ဘဂဝတာ ပတ္တပတ္တဝနပု-
ဒေသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၃။

ပတ္တပတ္တနာဘာဝ (ပု) [ပတ္တ+ပတ္တနာ+အဘာဝ]
ရောက်-ရ-အပ်ပြီးသော ပစ္စည်းကို-တောင်တ-
စွဲလမ်း-မျှ၏ မရှိခြင်း။ အညံ န ပတ္တေတိတိ
အပ္ပတ္တပတ္တနာဘာဝမာဟ။ လာန္တေယံ န ဂဏှာ-
တိတိ ပတ္တပတ္တနာဘာဝံ။ ပဌမေန အပ္ပတ္တပတ္တနာ-
ဘာဝေယေဝ ဝုတ္တေ....ဒုတိယေန ပတ္တပတ္တနာ-
ဘာဝေါ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။

ပတ္တပရိယန္တ (ပု) [ပတ္တ+ပရိယန္တ] အဆုံးစွန်၌ တည်
သော သပိတ်၊ နောက်ဆုံးသပိတ်။ ယော စ

တဿာ ဘိက္ခုပရိသာယ ပတ္တပရိယန္တော၊ သော
တဿ ဘိက္ခုနော ပဒါတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၁။ ၃၅၆။
ပတ္တပရိယန္တော စဝံ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိယန္တေ ဌိတ-
ပတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၇။ ပတ္တပရိယန္တောတိ ပရိယန္တ-
ပတ္တော၊ အဝသာနပတ္တောတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၄၂၉။ (-ကင်္ခါ၊ ၁၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၅။ ကင်္ခါ၊ ၄။
သင်္ခါ၊ ၃၂၈။)

ပတ္တပရိယာပန (ပု) [ပတ္တ+ပရိယာပန] (၁) (ပူသော၊
လေးသော သပိတ်တို့၌) အကျုံးဝင်-ပါဝင်-သော
သပိတ်။ (တိ) (၂) သပိတ်၌ အကျုံးဝင်သော၊
သပိတ်အတွင်း၌ တည်ရှိသော(ခဲဖွယ်၊ဘောဇဉ်)။
(၁၊ ၂။) ဥပဇ္ဈာယဿ ပစ္စာသမဏေန ဟောတဗ္ဗံ၊
....ပတ္တပရိယာပနံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၃။ ၅၈၊ ၇၇။
ဝိ၊ ၄။ ၃၉၃။ ပတ္တပရိယာပနံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ သစေ
ဥပဇ္ဈာယေန ဘိက္ခာစာရေ ယာဂုယာ ဝါ ဘတ္တေ
ဝါ လဒ္ဓေ ပတ္တော ဥဏှော ဝါ ဘာရိကော ဝါ
ဟောတိ၊ အတ္တနော ပတ္တံ တဿ ဒတွာ သော
ပတ္တော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။
ပတ္တောယေဝ ဥဏှဘာရိကေသု ပရိယာပန္နောတိ
ပတ္တပရိယာပန္နော၊ ပတ္တေ ပရိယာပန္နော ယာဂုအာ-
ဒိကော ပတ္တပရိယာပန္နောတိပိ ယုဇ္ဇတိယေဝ။ ပါ
စိတ်၊ ယော။ ၂၁၉။ (-အံ၊ ၂။ ၁၂၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၅။)
(၂)ယေ တေ လာဘာ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓါ အန္တ-
မသော ပတ္တပရိယာပနမတ္တမ္ပိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၆၈။ ဒီ၊ ၂။
၆၈။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၃။ မ၊ ၁။ ၃၉၇။ မ၊ ၃။ ၃၈။ အံ၊ ၂။
၂၅၅။ မိလိန္ဒ၊ ၃၅၅။ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန-
မတ္တမ္ပိတိ ပစ္စိမကောဋိယာ ပတ္တေ ပရိယာပနံ
ပတ္တဿ အန္တောဂတံ ဒုတ္တိကဋ္ဌဉ္စဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၄၅၉။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၅။ ပေတ၊ ၄။ ၂၄၈။ ထေရ၊

၄၁။ ၃၅၁။ ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂၃၊ ၄၈၈။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၆၃။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၆၄။ မ၊ ၆။ ၂။ ၃၀၇။ အံ၊ ၆။ ၃။ ၉၃။)

ပတ္တပရိယာယ (တိ) [ပတ္တ+ပရိယာယ] သေခြင်း
အလှည့်-သေရာ အခါ-သို့ ရောက်သော။ ပါဝေ-
ကို ပထဝီ စေတော၊ ဟိနတ္တော ပတ္တပရိယာယံ။
ဇာ၊ ၂။ ၆၁။ ပတ္တပရိယာယန္တိ ပရိယာယံ မရဏ-
ကာလံ ပတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၉၀။

ပတ္တပရိဝတ္တန (န) [ပတ္တ+ပရိဝတ္တန] သပိတ်ကို
လဲလှယ်ခြင်း။ ပဏ္ဍိတော ဒသ သာမဏေရော
ပတ္တပရိဝတ္တနံ ကတွာ ဒဿတိ။ ဝဇီရ၊ ၃၂၃။
(-သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇၃။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၇။)

ပတ္တပရိဝါရိတ (တိ) [ပတ္တ+ပရိဝါရိတ] ပွင့်ချပ်-
ပွင့်ချပ်လွှာ-တို့ဖြင့် ခြံအပ်သော။ ပတ္တပရိဝါရိတံ
ဝိယ ကေသရံ၊ ကေသရပရိဝါရိတာ ဝိယ
ကဏ္ဍိကာ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၅။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၅။
သံ၊ ၄။ ၃။ ၈၉။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၇၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၀၉။
ပတ္တပရိဝါရိတန္တိ ပုပ္ဖလေက ပရိဝါရိတံ။ သီ၊ ၆။
သစ်၊ ၁။ ၁၉၅။

ပတ္တပရိဟာနိ (ထိ) [ပတ္တ+ပရိဟာနိ] ရောက်-ရ-
အပ်ပြီးသော တရားမှ-ဆုတ်ယုတ်-လျော့ကျ-ခြင်း။
ပရိဟာယတီတိ ဒွေ ပရိဟာနိယော ပတ္တပရိဟာနိ
စ အပ္ပတ္တပရိဟာနိ စ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၁။

ပတ္တပလ္လင်္က (ပု) [ပတ္တ+ပလ္လင်္က] ရောက်-ရ-အပ်
သော(အပရာဇိတ)ပလ္လင်တော်။ တတော မဟာပု-
ရိသော “ပူရိတပါရမီနံ ဗောဓိသတ္တာနံ အဘိသမ္ဗု-
ဇ္ဈနဒိဝသေ ပတ္တပလ္လင်္ကေ မယုံဝ ပါပုဏာတီ”တိ
ဝတွာ ဌိတံ မာရံ အာဟ။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၈၈။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
၈၆။

ပတ္တပါက (ပု) [ပတ္တ+ပါက] အရွက်-သစ်ရွက်-
ကို ကျိုချက်ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပတ္တပါကောဒက (န) [ပတ္တပါက+ဥဒက] အရွက်-
သစ်ရွက်-ကို ကျိုချက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အရည်
အနှစ်။ တကပဏ္ဍိတိ တဿ ပတ္တပါကောဒကံ။
တကပဏ္ဍိတိ တဿ ဖလပါကောဒကံ။ ဝဇီရ၊
၄၈၁။

ပတ္တပါဏိ (တိ) [ပတ္တ+ပါဏိ] သပိတ်လက်၌ ရှိ
သော၊ သပိတ်လက်စွဲသော၊ သူ။ အန္တမိဒံ ဘိက္ခဝေ
ဇီဝိကာနံ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလျံ၊ .... “ပိဏ္ဍောလော
ဝိစရသိ ပတ္တပါဏိ”တိ။ သံ၊ ၂။ ၇၆။ ဣတိဝုတ်။
၂၅၅။ (-သုတ္တနိ၊ ၃၈၉။ အပ၊ ၂။ ၁၂၉၊ ၁၅၃။ ပေဋ
ကော၊ ၂၉၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၇။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၅။ ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၇၂။ အံ၊ ၆။ ၂။
၃၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၄၁၆။)

ပတ္တပိဋ္ဌိ (ထိ) [ပတ္တ+ပိဋ္ဌိ] သပိတ်-ကျောက်ကုန်း-
အပြင်။ န သမ္ပရိတ္တကန္တိ ပရိဝတ္တောတွာ ပဌမဓေဝ
ပတ္တပိဋ္ဌိ န ဓောဝတိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၇။

ပတ္တပိဏ္ဍ ၁ (ပု) [ပတ္တ+ပိဏ္ဍ] တစ်ခုတည်းသော-
သပိတ်-ခွက်-၌ ထည့်အပ်သော-ဆွမ်း-စား
သောက်ဖွယ်။ ဒုတိယဘာဇနဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ
ကေဝလံ ဧကသ္မိံသော ပတ္တေ ပိဏ္ဍော ပတ္တ-
ပိဏ္ဍော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၈။

ပတ္တပိဏ္ဍ ၂ (ပု) [ပတ္တပိဏ္ဍ+ဂဟဏ။ နောက်ပုဒ်
ကျေ။] တစ်ခုတည်းသော-သပိတ်-ခွက်-၌ ထည့်
အပ်သော-ဆွမ်း-စားသောက်ဖွယ်-ကို-ယူ-စား
သောက်-ခြင်း။ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂ-ကြည်။

ပတ္တပိဏ္ဍဂဟဏ (န) [ပတ္တပိဏ္ဍ+ဂဟဏ] တစ်ခု
တည်းသော-သပိတ်-ခွက်-၌ ထည့်အပ်သော-
ဆွမ်း-စားသောက်ဖွယ်-ကို-ယူ-စားသောက်-
ခြင်း။ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂ-ကြည့်။

ပတ္တပိဏ္ဍသညာ (ထိ) [ပတ္တပိဏ္ဍ+သညာ] ပတ္တပိဏ္ဍ
ဟူသော အမည်။ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂ-ကြည့်။

ပတ္တပိဏ္ဍိက (တိ) [ပတ္တပိဏ္ဍ+ဏိက။ မူလဋီ၊ ၂။
၆၉။ ရူ၊ ၃၇၅။ မောဂ်၊ ၄။ ၂၇။] တစ်ခုတည်းသော-
သပိတ်-ခွက်-၌ ထည့်အပ်သော-ဆွမ်း-စား
သောက်ဖွယ်-ကို-ယူ-စားသောက်-ခြင်း အလေ့ရှိ
သော၊ ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂကို ဆောင်သောသူ။ ပဉ္စ
ပတ္တပိဏ္ဍိကာ၊ မန္တတ္တာ မောမူဟတ္တာ ပတ္တပိဏ္ဍိကော
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၃၃။ (-၃၃၆။ အံ၊ ၂။ ၁၉၄။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၃။)

ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂ (န) [ပတ္တပိဏ္ဍိက+အင်္ဂ] တစ်ခုတည်း
သော-သပိတ်-ခွက်-၌ ထည့်အပ်သော-ဆွမ်း-
စားသောက်ဖွယ်-ကို-ယူ-စားသောက်-ခြင်း
အလေ့ရှိသူ၏-အကြောင်း-အင်္ဂါ-စေတနာ၊ ပတ္တ
ပိဏ္ဍိကတင်္ဂ။ ယင်းကား ခုတင် ၁၃-ပါးတွင်
တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ဆောက်တည်လို
သော “နှစ်ခုမြောက်ခွက်ကို ပယ်ပါ၏”ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ တစ်ခုတည်းသော ခွက်၌ ထည့်အပ်သော
စားသောက်ဖွယ်ကိုသာ စားသောက်ပါအံ့”ဟူ၍
လည်းကောင်း ဆို၍ ဆောက်တည်ရသည်။ ယင်း
ခုတင် ဆောက်တည်ထားသူသည် ခဲဖွယ်၊ စားဖွယ်၊
သောက်ဖွယ်တို့ကို တစ်ခုတည်းသော ခွက်၌သာ
ထည့်၍ သုံးဆောင်ရသည်။ အခြား(ဒုတိယ)ခွက်
ကို လက်ခံသည်အခါ ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂ ပျက်သည်
(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၇-၈။ ဘေဒနီ၊ ၃။ ၁၁၃၊ ၁၃၃-၄။)

ဣဒါနိ ပတ္တပိဏ္ဍဂဟဏေ ပတ္တပိဏ္ဍသညံ ကတွာ
ပတ္တပိဏ္ဍော သီလမဿာတိ ပတ္တပိဏ္ဍိကော၊
တဿ အင်္ဂံ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၈။ ဥတ္တရ-
ပဒလောပံ ကတွာ အယံ နိဒ္ဒေသောတိ ဒဿေ-
န္တော “ပတ္တပိဏ္ဍဂဟဏေ ပတ္တပိဏ္ဍသညံ ကတွာ”
တိ အာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၈၉။ (-မိလိန္ဒ၊ ၃၄၀။
ဒီ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၉၈။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၃။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၇၅။
စူဠနိ၊ ၄။ ၁၁၅။)

ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂသမာဒါန (န) [ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂ+သမာ
ဒါန] ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂကို ဆောက်တည်ခြင်း။ ဒုတိ-
ယဘာဇနံ ပဋိက္ခိပိတ္တာ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂသမာဒါနေန
ပတ္တပိဏ္ဍိကော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၄။

ပတ္တပိဏ္ဍိကသုတ္တ (န) [ပတ္တပိဏ္ဍိက+သုတ္တ] ပတ္တ
ပိဏ္ဍိကတင်္ဂဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဝေဖန်ဟောပြရာ
သုတ်။ ပညာနန္ဒ၊ မူ၊ တွေဝေမျှကြောင်း ပတ္တပိဏ္ဍိ
ကတင်္ဂဆောင်သူ၊ အလိုဆိုး နှိပ်စက်၍ ပတ္တပိဏ္ဍိ
ကတင်္ဂဆောင်သူ၊ ရူးသွပ်၍ ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂဆောင်
သူ၊ ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ ချီးမွမ်းအပ်၏ဟု
ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂဆောင်သူ၊ အလိုနည်းမျှ ရောင်းရဲမျှ
ကို မှီ၍ ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂဆောင်သူ-ဟူ၍ ပတ္တပိဏ္ဍိ
ကတင်္ဂဆောင်သူ ၅-မျိုး ရှိသည်။ ယင်းတွင် ၅-
ယောက်မြောက်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်
ကြောင်း ဟောပြောသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ ၅-
နိပါတ်၊ ၄-ပဏ္ဏာသက၊ ၄-ဝဂ်၊ ၁၀-သုတ်။ အံ၊ ၂။
၁၉၄-၅။

ပတ္တပိဏ္ဍိ (တိ) [ပတ္တပိဏ္ဍ+ဤ] တစ်ခုတည်းသော
-သပိတ်-ခွက်-၌ ထည့်အပ်သော-ဆွမ်း-စား
သောက်ဖွယ်-ကို-ယူ-စားသောက်-ခြင်း အလေ့
ရှိသော၊ ပတ္တပိဏ္ဍိကတင်္ဂကို ဆောင်သောသူ။ ပတ္တ-

ပိဏ္ဍိ သာတတိကော။ ထေရုဋ္ဌ၂။၃၂။

ပတ္တပိဓာန (န) [ပတ+အပိဓာန] သပိတ်အဖုံး။
မဉ္ဇူပိဋေ...ပတ္တပိဓာနေ တာလဝဏ္ဏေ ဗီဇနေတိ
ဧတေသု သဗ္ဗံ မာလာကမ္မာဒိဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝဋ္ဋတိ။
ဝိဋ္ဌာ၁။၂၅၄။ (-ဝိဋ္ဌာ၁။၁၁၇။ ဝိဋ္ဌာ၄။၈၃။ ကင်္ခါ။
၂၆၄။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၂၁။)

ပတ္တပိဓာနက (န) [ပတ္တ+အပိဓာနက] သပိတ်အဖုံး။
အာဓာရက် ပတ္တပိဓာနကံ ပါဒကဋ္ဌလိကံ တာလ-
ဝဏ္ဏကံ ဗီဇနိပတ္တကံ ယံကိဉ္စိ ဒါရုဘဏ္ဍံ...
အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတွာ ဂစ္ဆန္တိဿာပိ ဒုက္ခန္တံ။
ဝိသင်္ဂဟ။၉၃။

ပတ္တပုဋ္ဌ (ပု၊န) [ပတ္တ+ပုဋ္ဌ] ဖက်ရွက်-သစ်ရွက်-
ဖြင့်-ပြုလုပ်အပ်သော-အထုပ်-ခွက်၊ဖက်ထုပ်၊ဖက်
ခွက်။ တသ္မာ ပတ္တပုဋ္ဌဿေဝ၊ ဥတွာ သမ္မာက-
မတ္တနော။ အသန္တေနပသေဝေယျ၊ သန္တေ သေ-
ဝေယျ ပဏ္ဍိတော။ ဣတိဝုတ်။၂၄၂။ ဇာ၁။
၃၃၀။ ဇာ၂။၂၆၅။ တသ္မာတိ ယသ္မာ...တသ္မာ
ပတ္တပုဋ္ဌဿေဝ ပလာသပုဋ္ဌဿ ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓသုဂန္ဓ-
ဝတ္ထုသံသဂ္ဂေန အသာဓုသာဓုဇေနသန္တိဿယေန။
ဣတိဝုတ်။၂၃၀။ ပတ္တပုဋ္ဌဿေဝါတိ ဒုဂ္ဂန္ဓသု-
ဂန္ဓပလိခေဋ္ဌနပဏ္ဏဿေဝ။ ဇာ၄။၂။၄၃၈။ တသ္မာ
ပတ္တပုဋ္ဌဿေဝါတိ ယသ္မာ...တသ္မာ ပလာသ-
ပတ္တပုဋ္ဌဿေဝ ပဏ္ဍိတူပသေဝနေန အဟမ္ပိ ပဏ္ဍိ-
တော ဘဝိဿာမိတိ ဧဝံ။ ဇာ၄။၇။၁၂၇။ ပတ္တ-
ပုဋ္ဌေန(ဝိဋ္ဌာ၁။၂၃၄)တိ တာလာဒိနံ ပဏ္ဍပုဋ္ဌေန။
ဝိမတိ၂။၈၃။ (-အပ၂။၉၈။ မဋ္ဌာ၂။၇၉။ အံဋ္ဌာ၂။
၂၆၃။ ပဋိသံဋ္ဌာ၂။၁၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။၂၇၃။ ဓမ္မာဋ္ဌာ၁။
၃၃၂။ ဥဒါနဋ္ဌာ၂။၂၄။ ထေရုဋ္ဌာ၁။၁၁၆။ ဇာ၄။၂။
၃၅၁။ သာရတ္ထာ၂။၂၃၈။)

ပတ္တပုဋ္ဌက (ပု၊န) [ပတ္တ+ပုဋ္ဌက] ဖက်ရွက်-သစ်
ရွက်-ဖြင့် ပြုအပ်သော-အထုပ်-ခွက်၊ ဖက်ထုပ်၊
ဖက်ခွက်။ အန္တရာမဂ္ဂေ နာနာဝိဓာနိ ပုပ္ဖါနိ ဩ-
စိနိတွာ ပတ္တပုဋ္ဌကေန ဂဟေတွာ။ အံဋ္ဌာ၁။၂၉၆။

ပတ္တပုဗ္ဗ (တိ) [ပတ္တ+ပုဗ္ဗ။ ရူ။၃၄၇။ရူဋီ။၃၄၇။]
ရှေး၌-ရောက်-ရ-ပြီးသော၊ ရောက်-ရ-ဖူးသော။
အနုပက္ကဋ္ဌောတိ န ဥပကုဋ္ဌော၊ န အက္ကောသံ
ဝါ နိန္ဒံ ဝါ (လဒ္ဒပုဗ္ဗော။ဒီဋ္ဌာ၁။၂၅၁။) ပတ္တပုဗ္ဗော။
မာဋ္ဌာ၁။၂၈၅။ အံဋ္ဌာ၁။၄၈။ သာရတ္ထာ၁။၉၇။

ပတ္တပူရ (ပု) [ပတ္တ+ပူရ] မုံတို့ဖြင့် ပြည်သော
သပိတ်၊ သပိတ်ပြည်မုံ။ ဒုတ္တိပတ္တပူရ ပဋိဂ္ဂဟေ-
တဗ္ဗာတိ ဒွေ တယော ပတ္တပူရ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။
ဝိ၂။၁၀၈။ ဒုတ္တိပတ္တပူရ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ မုခ-
ဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမလေခါယ သမပူရေ ပတ္တေ ဂဟေ-
တွာ။ ဝိဋ္ဌာ၁။၈၇။ ကင်္ခါဋီသစ်။၃၈၃။ ဒုတ္တိပတ္တ-
ပူရတိ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမတလံ အနတိက္ကန္တာ
ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ပတ္တပူရ။ ကင်္ခါ။၂၁၈။
(-ဝိ၁။၇၄။ အပ၁။၂၁၅၊၄၃၈။ ဝိဋ္ဌာ၁။၁၃၃။
သံဋ္ဌာ၂။၁၉၁။ သံဋ္ဌာ၁။၆၈။ အဘိဋ္ဌာ၂။၂၁၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၁။၂၃၈။ ဓမ္မာဋ္ဌာ၂။၆၁။ အပာဋ္ဌာ၂။၁၇၃။
ဇာ၄။၁။၂၅၃၊၅၀၃။ ဇာ၄။၆။၇၁။ သာရတ္ထာ၁။
၅၈။)

ပတ္တပုဋ္ဌိဂ္ဂဏာဓိပ္ပါယ (ပု) [ပတ္တ+ပုဋ္ဌိဂ္ဂဏာ+
အဓိပ္ပါယ] သပိတ်ကို ခံယူခြင်း၌-အလို-ဆန္ဒ။
ကေန စိတ္တေန? ဝိပရိဏတေန စိတ္တေန၊ န
ပတ္တပုဋ္ဌိဂ္ဂဏာဓိပ္ပါယာဒိနာတိ အဓိပ္ပါယော။
ဝဇီရ။ ၁၈၀။ ကင်္ခါဋီဟောင်း။၅၀။

ပတ္တပုမာဏ (န) [ပတ္တ+ပမာဏ] (၁)သပိတ်၏-
အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ။ (တိ)(၂) သပိတ်အတိုင်း

အရှည်ရှိသော၊ သပိတ်မျှလောက်-ကြီး-ကျယ်
သော။ (၁)အောက်ပုဒ်ကြည်။ (၂) တသို့ အဋ္ဌ-
ဝိမဇ္ဈံ သမ္ပတ္တေယေဝ သော ယက္ခော တာလ-
မတ္တော ဟုတွာ ကုဋ္ဌာဂါရမတ္တံ သီသံ ပတ္တပု-
မာဏာနိ အက္ခိနိ....မာပေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၀။

ပတ္တပုမာဏဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပတ္တပုမာဏ+ဝဏ္ဏနာ]
သပိတ်၏-အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-ကို ဖွင့်
ဆိုရာ(အဋ္ဌကထာ)။ သူပေါ် ပတ္တပုမာဏဝဏ္ဏ-
နာယံ ဝုတ္တာကာရော။ ဝဇီရ။၃၄၆။

ပတ္တဖလာဓိဂမ (တိ)[ပတ္တ+ဖလ+အဓိဂမ]ရောက်
-ရ-အပ်ပြီးသော ဖိုလ်ဟူသော ပဋိဝေဓတရား
ရှိသော၊ ဖိုလ်ဟူသော ပဋိဝေဓတရားကို ရပြီး
သော၊သူ။ ဧဝံ ပတ္တဖလာဓိဂမော အတ္တနော
ကတပုညံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။

ပတ္တဗန္ဓက (တိ) [ပတ္တ+ဗန္ဓက] (၁)သပိတ်ဖာ
ထေးသော၊သူ။ (၂)ရွှေပြားခတ်သော၊သူ။(၁၂)
ကမ္မာရတဋ္ဌကာရဗန္ဓကာရဗန္ဓကာရမဏိကာရ-
ပတ္တဗန္ဓကာနံ အဓိကရဏိမုဋ္ဌိကသဏ္ဍာသတု-
လာဒိနိ....ဂရုဘဏ္ဍာနိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၁။ကင်္ခါ။၂၆၂။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၀၆။ ပတ္တဗန္ဓကော နာမ ပတ္တဿ
ဂဏ္ဍိအာဒိကာရကော။ “ပဋိမာနံ သုဝဏ္ဏာဒိ-
ပတ္တကာရကော”တိပိ ဝဒန္တိ။ ဝဇီရ။၅၂၈။ ဝိန
ယာလင်္ကာရ၊၂။၁၅၅။(-ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊၄၂၅။)

ပတ္တဗလိ (ပု) [ပတ္တ+ဗလိ] ရောက်အပ်-ရောက်
ထိုက်-ရအပ်-ရထိုက်-သော-အခွန်အတုတ်-
အခွန်ဘဏ္ဍာ။ အတ္တနော ပတ္တဗလိတော စ
အဓိကံ ဗလက္ခာရေန ဂဏ္ဍန္တာ ရာဇရာဇမဟာ-
မတ္တာဒယော ဝိယ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၀။ (-ကင်္ခါ။
၁၁၇။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၀။)

ပတ္တဗ္ဗ (တိ) [ပတ(ပဒ)+တဗ္ဗ။ ပတ္တဗ္ဗံ ဂမ္မ'မာပန္နံ။

ဓာန်။၇၄၅။ တိကံ ပတ္တဗ္ဗေ။ ပတ ဂမနေ၊
တဗ္ဗော။ဓာန်၊ဋ္ဌိ။၇၄၅။ပဒ ဂမနေ၊တဗ္ဗော။ ပဇ္ဇ-
တေတိ ပတ္တဗ္ဗံ။သူစိ။ပ+အပ+တဗ္ဗ။အပ ပါပု-
ဏနေ၊ .... “ဂုပါဒိနဋ္ဌာ”တိ ဓာတုန္တဿ လော-
ပေါ၊ ဒိတ္တဉ္စ၊ ပတ္တဗ္ဗော၊ ပတ္တေယျော။ ရူ။၅၅၀။
(ပြာဟူ-သံ)။ ရောက်-အပ်-သင့်-ထိုက်-
သော။ (က) ရရှိ-ခံစား-အပ်-သင့်-ထိုက်-
သော။ (ခ) ပြန့်စေ-ဖြန့်-အပ်-သင့်-ထိုက်-
သော။ ဂမနေန န ပတ္တဗ္ဗော၊ လောကဿ-
န္တော ကုဒါစနံ။ သံ၊၁။၆၁။ အံ၊၁။၃၅၇-၈။ ဝိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၉၀။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၃၆။ ဝဇီရ။၂၇။(-ဝိ၊၁။၂၄၃။
ဝိ၊၄။၁၉၁။ မ၊၁။၈၄။ မ၊၂။၁၄၆၊၁၆၂၊၂၉၈။ သံ၊
၁။၅၅၊၁၃၀၊၁၉၅၊၄၆၄။ အံ၊၁။၅၂။ အံ၊၃။၃၃။
အဘိ၊ဝိ၊၁၀၆။ ပဋိသံ၊၃၈။ ထေရ။၃၇၂။ ထေ
ရီ၊၃၈၆။ အပါ၊၁။၃၃။ ဇာ၊၂။၂၂၃။ မိလိန္ဒ။၂၂၅။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၀။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၀။ မ၊ဋ္ဌ၊
၄။၅၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၅၊၁၆၉၊၂၅၅။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၃၊၁၀၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၊
၁၄၁၊၂၃၀၊၃၀၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၅၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ။၁၅၄၊၁၉၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၇။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၂။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၁၄၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၈။သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၅၇။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၈၀။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၆၈။ အပါ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၁၆၊၂၅၇၊၃၄၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၇၆။ သာ
ရတ္ထ၊၁။၂၄၀။ သာရတ္ထ၊၂။၃၅၊၂၀၂၊၃၄၄။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၁၀၃၊၂၃၁။သီ၊ဋ္ဌိ၊သင်္ခ၊၁။၃၀၅။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၄၀။
ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၉၂။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၆၊၈၇၊၁၁၉။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၈၄။
သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၃၆။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၇၊၁၄၀။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၈၇၊
၁၂၀။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၄၁။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၁၈၅။ အနုဋ္ဌိ၊၂။
၆၄၊၇၅။) (က) ယံ တံ ပုရိသထာမေန ပုရိသ-
ဝိရိယေန ပုရိသပရက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗံ။ သံ၊၁။
၂၆၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၅၀။ ပတ္တဗ္ဗန္တိ ယံ တံ ပါပုဏိ-
တဗ္ဗံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၇၀။ ယဉ္စ ပတ္တံ ယဉ္စ ပတ္တဗ္ဗံ

ဥဘယမေတံ ရဇာနကိဏ္ဍံ အာတုရဿာန-
သိက္ခတော။ နေတ္ထိ။ ၁၅၀။ ပတ္တန္တိ အဓိဂတံ
ဧတရဟိ အနဘုယျမာနံ ကာမူပကရဏံ။ ပတ္တ-
ဗ္ဗန္တိ တဒေဝ အနာဂတေ အဓိဂန္တဗ္ဗံ အန-
ဘဝိတဗ္ဗံ။ နေတ္ထိ။ ၂၅၇။ ပတ္တဗ္ဗံ ဘူမိ(မ၊ ၄၊ ၄။
၁၄၁)န္တိ သမ္မာကိရိယာယ လဒ္ဓဗ္ဗသမ္ပတ္တိ။ မ၊ ၄၊
၃။ ၁၄၅။ (-နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၃၊ ၂၈။) (ခ) မနာပေါတိ
တေသံ မနဝဗုဒ္ဓကော၊ တေသံ ဝါ မနေန
ပတ္တဗ္ဗော၊ မေတ္တစိတ္တေန ဖရိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၁။ (-အံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၁။)

ပတ္တဗ္ဗစိဝရဘာဂ (ပု) [ပတ္တဗ္ဗ+စိဝရ+ဘာဂ] ရရှိ-
-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော သင်္ကန်းအဖို့အစု။
စိဝရပဋိဝိသန္တိ အတ္တနော ပတ္တဗ္ဗစိဝရဘာဂံ။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၃၃။

ပတ္တဗ္ဗဆဋ္ဌဘိည (တိ) [ပတ္တဗ္ဗ+ဆ+အဘိညာ]
ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော အဘိညာဉ် ၆-
ပါး ရှိသောသူ။ ခိပ္ပါဘိညောတိ ခိပ္ပံ လဟု-
ယေဝ ပတ္တဗ္ဗဆဋ္ဌဘိညော။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၆၂။

ပတ္တဗ္ဗဌာန (န) [ပတ္တဗ္ဗ+ဌာန] ရောက်-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သော-နေရာ-အရပ်။ ဒန္တေဟိ
ဂန္တဗ္ဗဘူမိန္တိ ဒန္တေဟိ ပတ္တဗ္ဗဌာနံ၊ ပတ္တဗ္ဗဝတ္ထံ
ဝါ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၆၄။ (-ကင်္ခါ၊ ၄၊ ၁၆။ ၂၉။)

ပတ္တဗ္ဗဒုက္ခ (န) [ပတ္တဗ္ဗ+ဒုက္ခ] ရရှိ-ခံစား-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သော-ဆင်းရဲ-ဒုက္ခ။ ဗဟုဒုက္ခာ-
တိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ နိဿာယ ပတ္တဗ္ဗဒုက္ခဿ
ဗဟုလတာယ ဗဟုဒုက္ခာ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၄၁။ ပတ္တ-
ဗ္ဗဒုက္ခဿာတိ ကာမာနံ အာပဇ္ဇနရက္ခဏာဝ-
သေန လဒ္ဓဗ္ဗဿ ကာယိကစေတသိကဒုက္ခ-
ဿ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၈၅။

ပတ္တဗ္ဗပတ္တိ (ထိ) [ပတ္တဗ္ဗ+ပတ္တိ] ရောက်-ရရှိ-

အပ်-သင့်-ထိုက်-သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့
ရောက်ခြင်း။ စရဏဝါ သောတိ သော ဣမာယ
စရဏေဟိ ပတ္တဗ္ဗပတ္တိယာ စရဏဝါ ဟောတိ-
တိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၇။

ပတ္တဗ္ဗဖလ (န) [ပတ္တဗ္ဗ+ဖလ] (၁)ရောက်-ရရှိ-
အပ်-သင့်-ထိုက်-သော အကျိုး။ (တိ) (၂)
ရောက်-ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော အကျိုး
ရှိသော(အကျင့်မြတ်)။ (၁) ပရမတ္ထော ဝုစ္စတိ
နိဗ္ဗာနံ၊ တဿ ပတ္တိယာ ပရမတ္ထပတ္တိယာ။
ဧတေန ဝိရိယာရမ္ဘေန ပတ္တဗ္ဗဖလံ ဒဿေတိ။
သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၁၀။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၃၄။ (-ပေတ၊ ၄။
၂၃၅။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၆၃။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂။) (၂) အကာ-
လိကန္တိ မဂ္ဂါနန္တရဖလပုတ္တိယာ န ကာလန္တရံ
ပတ္တဗ္ဗဖလံ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၂၇၇။ (-သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂။ ၃၂။
စူဠ နိ၊ ၄။ ၈၄။)

ပတ္တဗ္ဗဗောဓိ (ထိ) [ပတ္တဗ္ဗ+ဗောဓိ] ရောက်-
ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော ဗောဓိဉာဏ်။
ဗောဓိပရိပါကာယ သံဝတ္တန္တိတိ ယထာဘိနိ-
ဟာရံ အတ္တနာ ပတ္တဗ္ဗဗောဓိယာ ပရိပါစနာယ
ဘဝန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၃၇။

ပတ္တဗ္ဗမဂ္ဂဖလ (န) [ပတ္တဗ္ဗ+မဂ္ဂဖလ] ရောက်-
ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သောမဂ်၊ ဖိုလ်။ မဟာ-
ဇာနိယောတိ သတ္တဒိဝသဗ္ဗန္တရေ ပတ္တဗ္ဗမဂ္ဂ-
ဖလတော ပရိဟိနတ္တာ မဟတိ ဇာနိ အဿာ-
တိ မဟာဇာနိယော။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၄၅။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၉၁။
(-ဝဇီရ၊ ၃၊ ၉၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၁။)

ပတ္တဗ္ဗမရိယာဒပ္ပတ္တ (တိ) [ပတ္တဗ္ဗ+မရိယာဒ+
ပတ္တ] ရောက်-ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော
အပိုင်းအခြားသို့ ရောက်သောသူ။ ကောဋိပ္ပ-
တ္တာတိ မောက္ခာဓိဂမေန သမဏဓမ္မေ ပတ္တဗ္ဗ-
မရိယာဒပ္ပတ္တာ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၇။

ပတ္တဗ္ဗလဇ္ဇာ (ထိ) [ပတ္တဗ္ဗာ+လဇ္ဇာ] ရရှိ-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သော ရှက်ခြင်း။ အန္တေဝါသိ-
ကဿ ပန ဇယေ သတိ ပတ္တဗ္ဗလဇ္ဇတော
အရည် ပဝိသိတွာ မရဏံ ဝရတရန္တိ။ ဇာ၊ ၅၊ ၂။
၂၃၀။

ပတ္တဗ္ဗလာဘ (ပု) [ပတ္တဗ္ဗ+လာဘ] ရရှိ-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သော လာဘ်။ တေဟိ ပတ္တဗ္ဗ-
လာဘတော အတိရေကာ ဒွေ တိသော ယာ-
ဂုသလာကာ....ဌပေတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၃၁၂။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၅၀။

ပတ္တဗ္ဗဝတ္ထု (န) [ပတ္တဗ္ဗ+ဝတ္ထု] ရရှိ-အပ်-သင့်-
ထိုက်-သော-အရာ-ဝတ္ထု။ ပတ္တဗ္ဗဌာန-ကြည်။

ပတ္တဗ္ဗဝိသေသကောဋီ (ထိ) [ပတ္တဗ္ဗ+ဝိသေသ+
ကောဋီ] ရောက်-ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော
တရားအထူး၏-အထွတ်အထိပ်-အပြီးအဆုံး။
ဥဘောဟိပိ ပတ္တဗ္ဗဝိသေသကောဋီယာ ပတ္တ-
တ္တာ ဘဂဝါ ပုန တံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေသိ။ ဝဇ္ဇိရ။
၄၁၀။

ပတ္တဗ္ဗသမာပတ္တိ (ထိ) [ပတ္တဗ္ဗာ+သမာပတ္တိ] ရောက်-
ရရှိ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော သမာပတ်။
တေန စ ကာယေ ဆန္ဒရာဂဿ ပဇောနံ၊
ကာယသင်္ခါရံ နိရောဓေတွာ ပတ္တဗ္ဗသမာပတ္တိ
စာတိ သဗ္ဗေ ဧတေ .... ကာယမောနေယျံ
နာမ။ ဒီ၊ ၆၊ ၃။ ၂၁၅။

ပတ္တဗ္ဗနမောဒန (န) [ပတ္တ+အတ္တနမောဒန] ရောက်-
ရရှိ-အပ်သော ကုသိုလ်အဖို့အစုကို
ဝမ်းမြောက်ကြောင်း တရား။ အပရာနိပိ သတ္တ
ပုညကိရိယဝတ္ထုနိ အပစိတိသဟဂတံ ပုည-
ကိရိယဝတ္ထု၊ ဝေယျာဝစ္စသဟဂတံ ပတ္တာနုပ္ပ-
ဒါနံ၊ ပတ္တဗ္ဗနမောဒနံ၊ ဒေသနာမယံ၊ သဝန-
မယံ၊ ဒိဋ္ဌိဇုဂတံ ပုညကိရိယဝတ္ထုတိ။ ဒီ၊ ၅၊ ၃။
၁၈၁။ တထာ ပရေန အနုပ္ပဒိန္နတာယ ပတ္တံ

အတ္တနမောဒတိ ဧတေနာတိ ပတ္တဗ္ဗနမောဒနံ။
ဒီ၊ ၆၊ ၃။ ၂၀၆။

ပတ္တဘာဂ (ပု) [ပတ္တ+ဘာဂ] ရောက်-ရရှိ-အပ်-
သော အဖို့အစု။ အညေသံ ဘိက္ခုနံ ဝါ အာ-
ရာမိကာနံ ဝါ ပတ္တဘာဂမ္ဘိ လဘိတွာ ပရိ-
ဘုဋ္ဌိတုံ န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၂။ ၂၇၁။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၆၆။
(-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၁၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၄၄။ အနုဋီ၊ ၃။
၁၀၂။)

ပတ္တဘာရ (ပု) [ပတ္တ+ဘာရ] ရောက်လာသော-
ဝန်-တာဝန်-ဝန်ထုပ်။ သဗ္ဗေပိ ဟေတေ အတ္တ-
နော ပတ္တဘာရံ နိတ္တရန္တိယေဝ။ ဇာ၊ ၅၊ ၁။ ၄၆၇။

ပတ္တဘိက္ခု (ပု) [ပတ္တ+ဘိက္ခု] (က) ရောက်-
ရောက်လာ-သော ရဟန်း။ (ခ) ရောက်-
အစဉ်ကျရောက်-သော ရဟန်း။ (က) သော
ဧကံ ဒသဟတ္ထံ၊ ဧကံ အဋ္ဌဟတ္ထံ သာဓူကံ
ပေသေတိ “ဝဿာဝါသိကံ ပတ္တဘိက္ခုနံ ဒေ-
တာ”တိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၇၄။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၉၁။ (-သံ၊
၅၊ ၁။ ၆၆။) (ခ) “ဂစ္ဆ အတ္တနော ပတ္တဘိက္ခု
အာနေဟီ”တိ တံ ဥယျောဇေသိ။ ဓမ္မ၊ ၅၊ ၁။
၃၆၃။

ပတ္တဘူမိ (ထိ) [ပတ္တာ+ဘူမိ] ရောက်အပ်ပြီးသော
-အရာ-ဌာန။ ဧဝမေဝ စိတ္တေကဂ္ဂရဟိတာ
သမ္ပန္နစိတ္တေကဂ္ဂေဟိ နိဗ္ဗတ္တိတဂုဏံ ဝါ နိဗ္ဗ-
တ္တေတုံ ပတ္တဘူမိံ ဝါ ပါပုဏိတုံ န သက္ကောန္တိ။
ဓ၊ ၅၊ ၄။ ၁၄၁။

ပတ္တမက္ခန္ဓန (န) [ပတ္တ+မက္ခန္ဓန] သပိတ်ကို သုတ်
လိမ်းကြောင်း(ဆီ)။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပတ္တမက္ခန္ဓာတေလ (န) [ပတ္တမက္ခန္ဓာ+တေလ]
သပိတ်ကို သုတ်လိမ်းကြောင်း ဆီ။ ပတ္တမ-
က္ခန္ဓာတေလပ္ပဘူတိဟိ စ ဥပမာဟိ ဧသမတ္ထော
ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ အဘိ၊ ၅၊ ၁။ ၂၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။

၃၃၁။

ပတ္တမက္ခန္ဓာနိပါတေပမာ (ထိ) [ပတ္တမက္ခန္ဓာနိပါတေပမာ+
ဥပမာ] သပိတ်ကို သုတ်လိမ်းကြောင်း ဆီဟူ
သော-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း-ဥပမာ။ ယထာ စ
ပတ္တမက္ခန္ဓာနိပါတေပမာယ၊ ဧဝံ မဂ္ဂဒကူပမာ-
ယပိ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ အဘိ၊
၌။ ၂၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၃၃၂။

ပတ္တမဏ္ဍနာ (ထိ) [ပတ္တ+မဏ္ဍနာ] (က) သပိတ်
ကို တန်ဆာဆင်ခြင်း။ (ခ) သပိတ်ဖြင့် တန်
ဆာဆင်ခြင်း။ (က)(ခ) တတ္ထ ကတမံ စာပလျံ။
စီဝရမဏ္ဍနာ ပတ္တမဏ္ဍနာ သေနာသနမဏ္ဍနာ
.... စပလတာ စာပလျံ။ အဘိ၊ ဝိ။ ၃၆၅။ မဏိ-
ဝဏ္ဏဇ္ဈဝိကရဏာဒီဟိ ပတ္တဿ မဏ္ဍနာ ပတ္တ-
မဏ္ဍနာ။ .... အထ ဝါ ယာ သော စီဝရမဏ္ဍ-
နာ ပတ္တမဏ္ဍနာတိ ဝုတ္တာ၊ သာ တေဟိ ဝါ
ပရိက္ခာရေဟိ ကာယဿ မဏ္ဍနာ၊ တေသံ ဝါ
ဗာဟိရပရိက္ခာရာနံ မဏ္ဍေတွာ ဌပနဝသေန
မဏ္ဍနာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။
အဘိ၊ ဌ။ ၂။ ၄၅၉။ အထ ဝါတိအာဒိနာ စီဝရ-
မဏ္ဍနာဒီနံ ဝိသေသနာနိ “ဣမဿ ဝါ ပူတိ-
ကာယဿ ဗာဟိရာနံ ဝါ ပရိက္ခာရာနံ မဏ္ဍ-
နာ” တိအာဒိနိတိ ဒသေတိ။ စီဝရေန ဟိ မဏ္ဍ-
နာ စီဝရမဏ္ဍနာ၊ စီဝရဿ ဝါ မဏ္ဍနာ စီဝရ-
မဏ္ဍနာ၊ ဧဝံ ပတ္တမဏ္ဍနာ သေနာသနမဏ္ဍနာ-
စာတိ အဓိပ္ပါယော။ မူလဋီ။ ၂။ ၂၁၈။ (-မဟာ
နိ။ ၂၉၆။ စူဠနိ။ ၂၈၀။ မ၊ ဌ။ ၃။ ၂၈၈။ အံ၊ ဌ။ ၂။
၂၃၃။ အဘိ၊ ဌ။ ၂။ ၄၅၉။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၁။ ၁၀၀။ ထေ
ရ၊ ဌ။ ၂။ ၂၃၅။ စူဠနိ၊ ဌ။ ၁။ ၂၈၈။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၁၆။)

ပတ္တမဏ္ဍလ (န) [ပတ္တ+မဏ္ဍလ] သပိတ်ကို ခံယူ
သော အဝန်း၊ သပိတ်ခံ အဝန်း၊ သပိတ်ခြေ
အဝန်း။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒွေ ပတ္တမဏ္ဍ-
လာနိ တိပုမယံ သီသမယန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၈။ ပတ္တ-

မဏ္ဍလေ ဘိတ္တိကမ္ပံ န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ဌ။ ၁။ ၂၅၂။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၆။ ပတ္တမဏ္ဍလေတိ တိပုသီသာဒိ-
မယေ ပတ္တမဏ္ဍလေ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၁၂၀။ ပတ္တ-
မဏ္ဍလေတိ တိပုသီသာဒိမယေ ပတ္တဌပနက-
မဏ္ဍလေ။ ဝိနယာလင်္ကာရ၊ ၁။ ၄၀။ (-ဝိ၊ ၅။
၂၁၇။ ဝဇ္ဇရ၊ ၁၂၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၇။)

ပတ္တမဏ္ဍလက (န၊ ထိ) [ပတ္တမဏ္ဍလ+က။ ထိ-
ဌံ ပတ္တမဏ္ဍလိကာ] သပိတ်ခံအဝန်း၊ သပိတ်
ခြေ အဝန်း။ ပတ္တမဏ္ဍလကေ ကိဉ္စိ၊ ဘိတ္တိကမ္ပံ
န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ဝိနိစ္ဆယ။ ၂၉၂။ ပတ္တမဏ္ဍလကေတိ
ပတ္တေ ဆဝိရက္ခဏတ္ထာယ တိပုသီသာဒိဟိ
ကတေ ပတ္တဿ ဟေဌာ အာမာရာဒီနံ ဥပရိ
ကာတဗ္ဗေ ပတ္တမဏ္ဍလကေ။ ၎င်း၊ ဋီ။ ၂။ ၃၅၅။
ဝိနယာလင်္ကာရ၊ ၁။ ၄၁။ “ပတ္တမဏ္ဍလိကာ ပတ္တ-
ပစ္ဆိကာ တာလပဏ္ဍာဒီဟိ ကတာ” တိ စ လိခိ-
တံ။ ဝဇ္ဇရ၊ ၅၂၃။

ပတ္တမတ္တက (န) [ပတ္တ+မတ္တက] သပိတ်၏-ဦး
ထိပ်-အထက်။ ထာလကေ ဝါ ပဏ္ဏေ ဝါ
ပက္ခိပိတွာ တံ ပတ္တမတ္တကေ ဌပေတွာ ဒေန္တိ။
ဝိ၊ ဌ။ ၃။ ၁၆၅။ (-ကင်္ခါ၊ ၂၈၁။ အံ၊ ဌ။ ၂။ ၂၆၇။
ထေရိ၊ ဌ။ ၁၉၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၆၃။)

ပတ္တမာနသ (တိ) [ပတ္တ+မာနသ] ရောက်-ရရှိ-
အပ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ရှိသော၊ သူ။
ဣတိ ဟေတံ နမဿန္တိ၊ ဒေဝတာ ပတ္တမာ-
နသံ။ ဣတိ ဝုတ်။ ၂၄၇။ ဧတံ ပတ္တမာနသံ အဓိ-
ဂတာရဟတ္တံ ခိဏာသဝံ ဒေဝတာ နမဿန္တိ။
ဣတိ ဝုတ်။ ၂၄၂။

ပတ္တမာဠ (ပု) [ပတ္တ+မာဠ] သပိတ်စင်။ ပတ္တမာ-
ဠော နာမ ဝဇ္ဇေတွာ ပတ္တာနံ အဂမနတ္ထံ ဝဇ္ဇံ
ဝါ စတုရသံ ဝါ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတွာ
ကတော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၈၇။

ပတ္တမာဠက (ပု) [ပတ္တ+မာဠက] သပိတ်စင်။
 အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပတ္တမာဠကန္တိ။ ပတ္တမာ-
 ဠကော ပရိပတိတွာ ပတ္တော ဘိဇ္ဇတိ။ ဝိ၊၄။
 ၂၄၉။ ပတ္တမာဠကံ လုဋ္ဌကာဒိဟိ ဝါ ဒါရူဟိ
 ဝါ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊၄။၄။၄၇-၈။ ပတ္တမာဠ-
 ကန္တိ ပတ္တဿ ဌပနတ္ထာယ ကတံ အဇ္ဈံ။ပါစိတ်၊
 ယော။၄၅၅။ (-ဝဇ္ဇိရ။၅၂၃။ ဝိမတိ၊၂။၂၃၁။)

ပတ္တမုခဝဋ္ဋိ (ထိ) [ပတ္တ+မုခဝဋ္ဋိ] သပိတ်၏-နှုတ်
 ခမ်းရေး-နှုတ်ခမ်းရစ်-နှုတ်ခမ်းဝ။လူဒံ ဧတ္တ-
 ကံ ဝစနံ ဂဟပတိ ထေရဿ ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယံ
 ဂဟေတွာ ဌိတကောဝ ကထေသိ။ မ၊၄။၁၂။
 ၂၀၆။ (-၂၆၇။ ဝိမတိ၊၂။၃၇။)

ပတ္တမူလ (န) [ပတ္တ+မူလ] သပိတ်၏-အရင်း-
 အောက်ဖက်-အပြင်ဖက်။ တေန ခေါ ပန သ-
 မယေန ပတ္တမူလံ ဃံသိယတိ။ ဝိ၊၄။၂၄၈။ (-
 ၄၆၁။)

ပတ္တယာန (တိ) [ပတ္တ+ယာန။ ဝက္ကဏော ပတ္တ-
 ယာနော စ၊ပတန္တော နီလဇော ဘဝေ။ဓာန်။
 ၆၂၅။ ပတ္တေန ယာတိ၊ တံ ဝါ ယာနံ ဧတဿ။
 ဓာန်၊ဋီ။၆၂၅။]အတောင်ဟူသောယာဉ်ရှိသော၊
 အတောင်ဖြင့် ပျံသွားတတ်သော(သတ္တဝါ)၊
 ၄က်။ တတော ပက္ခိပိ ဇာနာထ၊ ပတ္တယာနေ
 ဝိဟင်္ဂမေ။ မ၊၂။၄၀၈။ ပက္ခိတိ သကုဏေ။
 တေ ဟိ ပတ္တေဟိ ယန္တိတိ ပတ္တယာနာ။ မ၊၄။၁၂။
 ၂၉၆။ (-သုတ္တနိ။၃၄၇။ ဇာ၊၁။၉၀၊၁၄၁၊၁၈၉။
 သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၈၆။ ဇာ၊၄။၂။၄၀၁။ ဇာ၊၄။၁၂။
 ၂၄၀၊၄၇၁။)

ပတ္တယောဂက္ခေမ (တိ) [ပတ္တ+ယောဂ+ခေမ]
 ရောက်-ရရှိ-အပ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိ
 သော၊ ယောဂ ၄-ပါးတို့၏ ကုန်ရာ အရဟတ္တ
 ဖိုလ်ကို ရပြီးသောသူ။ ထေရာ စဿ ဘိက္ခူ

သာဝကာ ဟောန္တိ ဝိယတ္တာ ဝိနိတာ ဝိသာရ-
 ဒါ ပတ္တယောဂက္ခေမာ။ဒီ၊၃။၁၀၃။ ပတ္တယော-
 ဂက္ခေမာတိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမတ္တာ အ-
 ရဟတ္တံ လူဓ ယောဂက္ခေမံ နာမ၊ တံ ပတ္တာတိ
 အတ္တော။ ဒီ၊၄။၁၂။၉၄။ (-အံ၊၃။၁၃၀။)

ပတ္တယောဂီ (တိ) [ပတ္တ+ယောဂီ] သပိတ်-ခွက်-
 ဌ် ယဉ်လေ့ရှိသောသူ၊ ပတ္တယောဂီပုဂ္ဂိုလ်။
 (သပိတ်၊ခွက်၌ ထည့်အပ်သော ခဲဖွယ်၊ဘော
 ဇဉ်တို့ကို လက်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သွားတို့ဖြင့် ဖြစ်
 စေ ခွဲခြမ်းဖဲ့စိတ်၍ စားသော အညံ့စား ပတ္တ
 ပိဏ်စုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ပတ္တယောဂီ” ဟု
 ခေါ်သည်။) မုဒုကော ပန ပတ္တယောဂီ နာမ
 ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၈။

ပတ္တယောဗ္ဗန (တိ) [ပတ္တ+ယောဗ္ဗန] ရောက်-
 ရရှိ-အပ်သော ပျိုမျစ်နုနယ်သူ၏ အဖြစ်ရှိ
 သော၊ ပျိုမျစ်နုနယ်သော အရွယ်သို့ ရောက်
 သောသူ။ အထ သောဠသမေ ဝဿေ၊ ဒီသွာ
 မံ ပတ္တယောဗ္ဗနံ ကညံ။ ထေရီ၊၄၂၈။ ထေရီ၊၄။
 ၂၇၁။ (-ဇာ၊၂။၈၁။ ဇာ၊၄။၅။၃၅၁။)

ပတ္တရဇန (န) [ပတ္တ+ရဇန] အရွက်-သစ်ရွက်-
 ဆိုးရည်။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဆ ရဇနာနိ
 မူလရဇနံ ခန္ဓရဇနံ တစရဇနံ ပတ္တရဇနံ ပုပ္ဖ-
 ရဇနံ ဖလရဇနန္တိ။ဝိ၊၃။၃၉၉။ အလ္လိပတ္တံ နီလိ-
 ပတ္တဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ပတ္တရဇနံ ဝဇ္ဇတိ။ဝိ၊၄။၁၂။
 ၄၀၇။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၅။

ပတ္တရဇ (န) [ပတ္တ+ရဇ] (၁)ရောက်-ရရှိ-အပ်
 သော မင်းအဖြစ်။ (တိ)(၂)ရောက်-ရရှိ-အပ်
 သော မင်းအဖြစ်ရှိသော၊ မင်းအဖြစ်ကို ရရှိ
 သောသူ။ (၁)အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂) ယထာ
 နာမ ပတ္တရဇော ရာဇာ အတ္တနော ဝိဘဝသာရ-
 ဒဿနတ္တံ တံ တံ ဂဗ္ဘံ ဝိဝရာပေတွာ....ပစ္စဝေ-
 က္ခန္တော ဝိဟရေယျ။ သံ၊၄။၁၂။၁၆၅။

ပတ္တရဇ္ဇာဘိသေက (တိ) [ပတ္တရဇ္ဇာ+အဘိသေက]
ရောက်-ရရှိ-အပ်သော မင်းအဖြစ်၌ အဘိ
သိက် သွန်းခြင်းရှိသောသူ။ ပတ္တရဇ္ဇာဘိသေ-
ကေန၊ သာသနဇ္ဇောတနတ္ထိနာ။ နိဿာယ သိ-
ဟဋ္ဌိန္ဒေန၊ ယံ ပရက္ကမဗာဟုနာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၁။

ပတ္တရသ (ပု) [ပတ္တ+ရသ] (၁)အရွက်-သစ်ရွက်
-အရည်။ (၂)အရွက်-သစ်ရွက်-အရသာ။ (၁)
အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပတ္တရသံ ဌပေ-
တွာ ညကရသံ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၄။ (-ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၉၉။
မ၊ ၅။ ၁။ ၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၂။) (၂) ကတမံ တံ
ရူပံ ရသာယတနံ။ ယော ရသော....မူလရ-
သော ခန္ဓရသော တစရသော ပတ္တရသော
ပုပ္ဖရသော ဖလရသော။ အဘိ၊ ၁။ ၁၆၇။ (-
အဘိ၊ က။ ၂၈၀။ မဟာနိ၊ ၁၈၄၊ ၂၈၇။ စူဠနိ၊
၂၉၁။ ဒီ၊ ၆။ ၃။ ၉၆။)

ပတ္တရက္ခ (ပု) [ပတ္တ+ရက္ခ] ရောက်သော သစ်ပင်။
ယောပိ ဥပနာရာမံ ဝါ ကေစိဒေဝ ရက္ခေ
ဘတိ လဘိတွာ ရက္ခတိ၊ တဿာပိ အတ္တနော
ပတ္တ-ရက္ခတောဝ ဒါတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၃၄၁။

ပတ္တလီ (ထိ) [?] ငှက်ပျောပင်။ အောက်ပုဒ်
ကြည်။

ပတ္တလီမကုလဝဏ္ဏ (ပု) [ပတ္တလီ+မကုလ+ဝဏ္ဏ]
ငှက်ပျောဖူးငုံ အဆင်း။ ပတ္တလီမကုလဝဏ္ဏ-
သာဒိသာ၊ သောဘရေ သုဒန္တာ ပုရေ မမ။
ထေရီ၊ ၄၀၉။ ပတ္တလီမကုလဝဏ္ဏသာဒိသာတိ
ကဒလီမကုလဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာ။ ထေရီ၊ ၅။ ၂၁၉။

ပတ္တလူခ (န) [ပတ္တ+လူခ] သပိတ်-ခွက်-၏-
ခေါင်းပါးသည်၏ အဖြစ် - ခေါင်းပါးခြင်း။
ဣဓေကဇ္ဇော ပုဂ္ဂလော စိဝရလူခံ ဝါ ပဿိတွာ
ပတ္တလူခံ ဝါ ပဿိတွာ....ပသာဒံ ဇနေတိ။

အဘိ၊ ပု။ ၁၆၂။ ပတ္တလူခန္တိ ဘာဇနဿ ဝဏ္ဏ-
သဏ္ဌာနဝတ္ထုဟိ လူခတံ။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၈၀။
ပတ္တလူခ(မ၊ ၅။ ၁။ ၃၀၇။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၃၁၅။)န္တိ အနေ-
ကဂန္တိကာဟတာဒိ ပတ္တဿ လူခဘာဝံ။ မ၊ ၆။
၂။ ၂။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၃၁၁။

ပတ္တလေသ (ပု) [ပတ္တ+လေသ] သပိတ်ဟူသော-
အမြွက်-ဆင်တိုးရိုးမှား။ ပတ္တလေသော နာမ
လောဟပတ္တဓရော ဒိဋ္ဌော ဟောတိ....သုမ္ဘ-
ကပတ္တဓရော ဒိဋ္ဌော ဟောတိ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ
အဇ္ဈာပန္နော။ ဝိ၊ ၁။ ၂၅၉။

ပတ္တလေသနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပတ္တလေသ+နိဒ္ဒေသ]
သပိတ်အမြွက်ကို ညွှန်ပြရာစကား။ ပတ္တလေ-
သနိဒ္ဒေသေ စ သာဠကပတ္တောတိ လောဟ-
ပတ္တသဒိသော....မတ္တိကာပတ္တော ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ ၅။
၂။ ၁၈၆။

ပတ္တဝဋ္ဌိ (ထိ) [ပတ္တ+ဝဋ္ဌိ] (၁)ရွက်ညွှန့်-အလုံး-
အဖူး၊ ပရစ်ဖူး။ (၂)ဝိုင်းဝန်းသော-အဖတ်-
အရစ်၊ ငှက်ပျောဖတ် အရစ်။ (၁) ဘာလဋ္ဌိနံ
ပဌမံ သူကရဒါဌာ ဝိယ မူလံ နိဂ္ဂစ္ဆတိ၊ နိဂ္ဂ-
တေပိ ယာဝ ဥပရိ ပတ္တဝဋ္ဌိ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၃။
၂၉။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၇၉။ ပတ္တဝဋ္ဌိ(ဝိ၊ နိစ္ဆယ။ ၉၅)တိ
သုစိသဏ္ဌာနာ အကုရပတ္တဝဋ္ဌိ။ ၎င်း၊ ၆။ ၁။ ၄၀၇။
(-ကင်္ခါ။ ၁၉၈။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ၁။ ၃၅၈။) (၂)
တမေန မူလေ ဆိန္ဒေယျ....ပတ္တဝဋ္ဌိ ဝိနိဗ္ဗု-
ဇ္ဇေယျ။ မ၊ ၁။ ၂၉၆။ (-သံ၊ ၂။ ၁၁၅၊ ၃၇၇။ ဝိ၊ ၅။
၄။ ၁၉၈။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၂၉၅။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၃၂။)

ပတ္တဝဋ္ဌိပသဝ (ပု) [ပတ္တဝဋ္ဌိ+ပသဝ] ငှက်ပျော
ဖတ် အရစ်၏ ဖြစ်ပွားခြင်း။ “ဖလံ ဝေ ကဒ-
လိ ဟန္တိ”တိအာဒိဂါထာယ ကုက္ကုဇကေန ဝေ
ပတ္တဝဋ္ဌိပသဝဿ ဥစ္ဆိန္နတ္တာ ဖလုပ္ပတ္တိ ကဒလိ-
ယာ ပရာဘဝါယ ဟောတိ။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၃၁၂။

ပတ္တဝေဇန (တိ) [ပတ္တ+ဝေဇန] သပိတ်-ခွက်-ကို
တိုးပွားစေသော(နည်း)။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပတ္တဝေဇနယုတ္တိ (ထိ) [ပတ္တဝေဇန+ယုတ္တိ] သပိတ်
-ခွက်-ကို တိုးပွားစေသော နည်း။ အောက်
ပုဒ်ကြည်။

ပတ္တဝေဇနယောဂ (ပု) [ပတ္တဝေဇန+ယောဂ] သပိတ်
-ခွက်-ကို တိုးပွားစေသော နည်း။ တကြာယံ
ဝေဇနနယော၊ တေန ယောဂိနာ တံ နိမိတ္တံ
ပတ္တဝေဇနပူဝေဇနဘတ္တဝေဇနဒဿဝေဇနယော-
ဂေန အဝေဇေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၇။ အဝေဇေ-
တွာတိ ယထာ ကုမ္ဘကာရော မတ္တိကာယ ပတ္တံ
ကရောန္တော ပဌမံ အပရိစ္ဆိန္တိတွာပတ္တံ ဝေဇေ-
တိ။ ဧဝံ ပတ္တဝေဇနယောဂေန ပတ္တဝေဇနယုတ္တိ-
ယာ အဝေဇေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၇။

ပတ္တဝေဇ္ဇ (ပု) [ပတ္တ+ဝေဇ္ဇ] အတောင်-ငှက် တောင်
-တို့၏ အဆင်း။ တာဒိသော ဟိ အမှောက်
ပတ္တဝေဇ္ဇော။ ဇာ၊ ၄၊ ၅။ ၃၉၂။

ပတ္တဝေဇ္ဇု (န) [ပတ္တ+ဝေဇ္ဇု] သပိတ်နှင့် စပ်သော
-အကြောင်းအရာ-ဝေဇ္ဇု၊ မိန်းမကို သပိတ်ဖြင့်
တွန်းထိုးသော ရဟန်း၏ အဖြစ်အပျက်။ ပတ္တ-
ဝေဇ္ဇု ပါကဋမေဝ။

ပတ္တဝါဏီဇ (ပု) [ပတ္တ+ဝါဏီဇ] သပိတ်ကုန်
သည်။ ယထာ ဟိ ဧကော ဘိက္ခု ပတ္တံ ကိဏိ-
တုကာမော ပတ္တဝါဏီဇေန ပတ္တံ အာဘတံ
ဒိသွာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆၉။

ပတ္တဝါဏီဇ္ဇ (န) [ပတ္တ+ဝါဏီဇ္ဇ] သပိတ်ကုန်
သွယ်ခြင်း။ ပတ္တဝါဏီဇ္ဇံ ဝါ သမဏာ သကျ-
ပုတ္တိယာ ကရိဿန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၅၂။ ပတ္တဝါဏီဇ္ဇန္တိ
ဂါမနိဂမာဒိသု ဝိစရန္တာ ပတ္တဝါဏီဇ္ဇံ ကရိ-
ဿန္တိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၈၁။ (-ဝိ၊ ၂။ ၃၁၈။)

ပတ္တဝါရ (ပု) [ပတ္တ+ဝါရ] ရောက်သော အလှည့်

အကြိမ်။ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သမထဝိပဿနံ
ယုဂနန္တံ အာဟရိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တဝါရောပိ
အတ္ထိ။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၆၂။ (-အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၂။ ထေရ၊ ၄၊
၁။ ၁၇၁။ အပ၊ ၄၊ ၂။ ၂၄၇။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၈၀။)

ပတ္တဝိကပ္ပနာ (ထိ) [ပတ္တ+ဝိကပ္ပနာ] သပိတ်ကို
-ဝိကပ္ပနာ-မိမိဥစ္စာ အဖြစ်မှ ကင်းအောင်-
ပြုခြင်း။ ပတ္တဝိကပ္ပနာယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။
ကင်္ခါ၊ ၂၄၃။

ပတ္တဝိပဿနာနယောဂ (ပု) [ပတ္တ+ဝိပဿနာ+
အနယောဂ] ရောက်သော ဝိပဿနာအလုပ်
ကို အားထုတ်ခြင်း။ ပုဗ္ဗယောဂေါ နာမ ပုဗ္ဗ-
ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေန ယောဂါဝစရတာ ဂတပစ္စာ-
ဂတိကဘာဝေန ယာဝ အနုလောမဂေါတြဘု-
သမိပံ ပတ္တဝိပဿနာနယောဂေါ။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။
၆။

ပတ္တဝိသုဒ္ဓိပဋိပါဋိ (ထိ) [ပတ္တ+ဝိသုဒ္ဓိ+ပဋိပါဋိ]
ရောက်သော-ဆန့်ကျင်ဘက်မှ စင်ကြယ်မှု-
ဝိသုဒ္ဓိ-၏ အစဉ်။ ဉာဏံ ပေသေတွာတိ သတ္တု
ဒေသနာယ အနုဿရဏာဝသေန ပတ္တဝိသုဒ္ဓိ-
ပဋိပါဋိပတ္တံ ဘာဝနာဉာဏံ ဗန္ဓိတွာ။ သံ၊ ၄၊
၁။ ၈၉။

ပတ္တဝိသေသ (ပု) [ပတ္တ+ဝိသေသ] ရောက်-ရရှိ-
အပ်သော တရားအထူး။ သော တထာ ကတွာ
တေန ပတ္တဝိသေသမေဝ ပါပုဏိ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၉။
သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၉။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၃၃၃။ (-ပဋိသံ၊ ၄၊ ၂။
၂၇၀။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၄။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၆၉။)

ပတ္တဝိဿဇန (န) [ပတ္တ+ဝိဿဇန] သပိတ်ကို
စွန့်လွှတ်ခြင်း။ ဥက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရိကောပိ ဟိ
ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာဟဋဘိက္ခုမ္ပိ အဂ္ဂ-
ဟေတွာဝ ဃာရဒ္ဓါရေ ဌတွာ ပတ္တဝိဿဇနမေဝ
ကရေတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၂။

ပတ္တဝိဿဋ္ဌ (န) [ပတ္တ+ဝိဿဋ္ဌ] သပိတ်ကို စွန့်လွှတ်ရာ အရပ် ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္တဝိဿဋ္ဌဌာန (န) [ပတ္တဝိဿဋ္ဌ+ဌာန] သပိတ်ကို စွန့်လွှတ်ရာ(အရပ်)။ တဿပိ ပတ္တဝိဿဋ္ဌဌာနမေဝ ပညာယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁၆၅။ ပတ္တဝိဿဋ္ဌဌာနန္တိ ပေသကာရဝိထိယံ ဌိတဿ သက္ကဿ ဃရဒ္ဓါရေ ပတ္တဝိဿဋ္ဌဌာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁၆၅။

ပတ္တဝိထိ (ထိ) [ပတ္တ+ဝိထိ] ရောက်-ကျရောက်-သော လမ်း။ နဂရဝိထိယော ဘာဇေတွာ အတ္တနော ပတ္တဝိထိယာ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ခိဏန္တော ဝိစရိ၊ ဣတရောပိ အတ္တနော ပတ္တဝိထိ ဂဏှိ။ ဇာ၊ ၁၁၁၂။

ပတ္တဝိသတိဝဿ (တိ) [ပတ္တ+ဝိသတိ+ဝဿ] အသက် ၂၀-သို့ ရောက်သောသူ။ ပရိပုဏ္ဏဝိသတိဝဿော နာမ ပတ္တဝိသတိဝဿော။ ဝိ၊ ၂၁၄၃၅။ (-၄၄၆။ သိ၊ ၁၁၁၈၄။)

ပတ္တဝေဓက (ပု) [ပတ္တ+ဝေဓက] သပိတ်ကို-ဖောက်-ထွင်း-သော စူး။ သော တဿာ ရာဇိယာ ဟေဋ္ဌိမပရိယန္တေ ပတ္တဝေဓကေန ဝိဇ္ဇိတွာ ပစိတွာ....ဗန္ဓိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၁၁၂၂၅။ (-ကင်္ခါ၊ ၁၇၉။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၄၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၁၈။ ၃၂၇။)

ပတ္တဝေလာ (ထိ) [ပတ္တ+ဝေလာ] ရောက်ရာအခါ။ အရဟတ္တံ ပတ္တဝေလာယမေဝ....သီဟနာဒံ နဒန္တော ဝိစရိ။ အံ၊ ၁၁၁၅၅။

ပတ္တသံသယ (တိ) [ပတ္တ+သံသယ] ယုံမှားခြင်းသို့ ရောက်သော။ န မဇ္ဇေထ ယသံ ပတ္တော၊ န ဗျာဓေ ပတ္တသံသယံ။ ဇာ၊ ၂၁၉၆။ ပတ္တသံသယန္တိ ဇီဝိတသံသယမာပန္နမ္ပိ ဒုက္ခံ ပတွာ န ကိလမေယျ။ ဇာ၊ ၁၁၅၅။ ၄၀၀။

ပတ္တသင်္ခ(ချ်) (တိ) [ပတ္တ+သင်္ခ(ချ်)] သပိတ်ဟူ၍ -ရေတွက်-ခေါ်ဝေါ်-အပ်သော။ ပါကဿ ဟိ ဦးနတ္တာ ပတ္တသင်္ခ (ချ်) န ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၁၂၂၅၈၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၃၇။ ဝဇီရ၊ ၂၆၇။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၁၈။ ၃၂၆။

ပတ္တသင်္ခေပ (ပု) [ပတ္တ+သင်္ခေပ] သပိတ်ဟူသော -အကျဉ်းချုံး-ရေတွက်-ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္တသင်္ခေပဂတ (တိ) [ပတ္တသင်္ခေပ+ဂတ] သပိတ်ဟူသော - အကျဉ်းချုံး - ရေတွက် - ခြင်းသို့ ရောက်သော။ ယော ပန ဧဝံ ပတ္တသင်္ခေပ-ဂတေ ဝါ အယောပတ္တေ၊ ဦးနပဉ္စဗန္ဓုနေ ဝါ မတ္တိကာပတ္တေ သတိ အညံ ဝိညာပေတိ။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၈၀။

ပတ္တသင်္ဂေါပန (န) [ပတ္တ+သင်္ဂေါပန] သပိတ်ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်ခြင်း။ ပုဗ္ဗေ ပတ္တသင်္ဂေါပနတ္ထံ၊ ဣဒါနိ ဌပေတဗ္ဗံ ဘုဒ္ဓိတုံ အာဓာရကော အနုညာတော။ ဝဇီရ၊ ၅၂၄။

ပတ္တသစ္စ (တိ) [ပတ္တ+သစ္စ] ရောက်-ရရှိ-သိ-အပ်ပြီးသော အရိယသစ္စာရှိသော၊ အရိယသစ္စာကို သိပြီးသောသူ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ပန ပတ္တသစ္စဿ ဟောတိ အယဉ္ဇ အာဒိကမ္ပိကော၊ တသ္မာ သာ ဣဓ န ဝုတ္တာ။ ဒိ၊ ၁၂၂၃၉၁။ သံ၊ ၁၁၁၆၁။ အဘိ၊ ၁၁၀၉။

ပတ္တသဉ္စန္ဒ (တိ) [ပတ္တ+သဉ္စန္ဒ] သစ်ရွက်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ ဗဟလပတ္တပလာသောတိ နိရုဇ္ဈရပတ္တော ပတ္တသဉ္စန္ဒော။ မ၊ ၁၁၁၃၄၄။ (-အပ၊ ၁၁၁၃၈။ သုတ္တနိ၊ ၁၁၁၀၅။ အပ၊ ၁၂၂၁၁။ ဇာ၊ ၁၁၁၀၈။)

ပတ္တသညာ (ထိ) [ပတ္တ+သညာ] (၁)သပိတ်၌ (ဖြစ်သော)-အမှတ်-သညာ။ (၂) ရောက်-

ရရှိ-အပ်သော-အမှတ်-သညာ။ (၃)ရောက်-
ရရှိ-အပ်ပြီဟု (ဖြစ်သော)-အမှတ်-သညာ။
(၁)အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂)ဣတော....ဓမ္မဒေ-
သနာတော ဝါ ယုတ္တသညံ ပတ္တသညံ လက္ခ-
ဏသညံ ကာရဏသညံ ဌာနသညံ န ပဋိလ-
ဘတိ။ မဟာနိ။၁၄၉။ ပတ္တသညန္တိ သမဏဓ-
မ္မေ ပဋိလဒ္ဓသညံ။ မဟာနိ။၂၆၆။ (၃) တတ္ထ
အဓိမာနိကာ နာမ ယေသံ ပတ္တသညာယ
အဓိမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၇။

ပတ္တသညီ (တိ) [ပတ္တသညာ+ဤ] (၁)သပိတ်၌
(ဖြစ်သော)-အမှတ်-သညာ-ရှိသောသူ။ (၂)
ရောက်-ရရှိ-အပ်ပြီဟု(ဖြစ်သော)-အမှတ်-
သညာ-ရှိသောသူ။ (၁)ပတ္တသညီ ပိဏ္ဍပါ-
တံ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိတိ သိက္ခာ ကရဏိယာ။
ဝိ၊၂။၂၄၉။ ပတ္တေ သညာ ပတ္တသညာ၊ သာ
အဿ အတ္တိတိ ပတ္တသညီ၊ အတ္တနော ဘာ-
ဇနေ ဥပနိဗ္ဗသညီ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ။
၂၈၁။ သာရတ္ထ၊၁။၁၀၅။ (-ဝိ၊၄။၃၈၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၆၄။ဝိမတိ၊၂။၆၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၆၉။)(၂)သမ္မ-
ဟုလာ ဘိက္ခု အဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌသညီနော အပတ္တေ
ပတ္တသညီနော အနဓိဂတေ အဓိဂတသညီ-
နော အသစ္စိကတေ သစ္စိကတသညီနော
အဓိမာနေန အညံ ဗျာကရိသု။ ဝိ၊၁။၁၁၆။
အပတ္တေ ပတ္တသညီတာ(အဘိ၊ဝိ၊၃၇၀)တိ
စတ္တာရိ သစ္စာနိ အပ္ပတွာ ပတ္တသညီတာယ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၀။ အဓိမာနောတိ စတ္တာရိ
သစ္စာနိ အပ္ပတွာ ပတ္တသညီဿ....ဥပ္ပန္နော
အဓိဂတမာနော အဓိမာနော နာမ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၁၈၀-၁။ (-အံ၊၁။၃၈၇။ ပေဋကော၊၂၆၆။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၀။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။
၂၂၁။ မ၊ ဋီ၊၁။၂၈၇-၈။ မ၊ဋီ၊၁။၂၄၉။ အံ၊ဋီ၊၁။
၃၈။)

ပတ္တသတ (န) [ပတ္တ+သတ] တစ်ရာသော ငှက်
တောင်။ တဿ ဒက္ခိဏပတ္တေ ရတ္တသုဝဏ္ဏ-
မယာနိ ပဉ္စ ပတ္တသတာနိ အဟေသုံ။ ဝါမ-
ပက္ခေ ပဉ္စ ပတ္တသတာနိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။

ပတ္တသတသဟဿ (န) [ပတ္တ+သတသဟဿ]
တစ်သိန်း သော သပိတ်။ ပတ္တသတသဟ-
ဿာနိ၊ ဧကတော သန္နိပါတယိ။ အပ၊၁။၃၅၁။

ပတ္တသတ္တ (ပု) [ပတ္တ+သတ္တ] ရောက်-ရရှိ-သော
သတ္တဝါ။ မဟာသမယသုတ္တန္တဒေသနာယံ
မင်္ဂလသုတ္တ စူဠရာဟုလောဝါဒ သမစိတ္တဒေ-
သနာယန္တိ ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု အဘိ-
သမယံ ပတ္တသတ္တာနံ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၅၀။

ပတ္တသဒတ္တ (တိ) [ပတ္တ+သဒတ္တ] ရောက်-ရရှိ-
အပ်သော မိမိအကျိုးစီးပွားရှိသောသူ။ ဟိတူ-
ပယောဂေန ပတ္တသဒတ္တော ဝိယ ဇနော သံ-
ယော။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၂။

ပတ္တသန္တိပဒ (တိ) [ပတ္တ+သန္တိပဒ] အမြိုက် နိဗ္ဗာန်
သို့ ရောက်သောသူ။ သော ဧဝံ ပတ္တသန္တိ-
ပဒေါ....သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာ-
ပဒါနံ ပကာသေန္တော “ပဒုမုတ္တရပုဒ္ဓဿာ”-
တိအာဒိမာဟ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။(-၈၈။)

ပတ္တသန္တာရဏ (န) [ပတ္တ+သန္တာရဏ] သပိတ်
ကို-ကောင်းစွာ တည်စေ-ထား-ခြင်း။ မိမုန္တေ
အာဓာရကေ ဌပေတုံ ဝဇ္ဇတိ ပတ္တသန္တာရဏတ္ထံ
ဝုတ္တတ္တာ။ ဝဇ္ဇီရ၊၅၂၃။

ပတ္တသန္နိစယ (ပု) [ပတ္တ+သန္နိစယ] သပိတ်ကို-
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်း။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ
ပတ္တသန္နိစယံ ကရေယျ။ ဝိ၊၂။၃၁၈။ ပတ္တသန္နိ-
စယံ ကရေယျာတိ ပတ္တသန္နိမိ ကရေယျ။
ဧကာဟံ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ ဝါ အဝိကပ္ပေတွာ ဝါ

ပတ္တံ ဌပေယျာတိ အတ္ထော။ ဝိ၊၃။၁၉၀။(-ဝိ၊
၅။၁၀၃၊၁၂၉။ ဝိ၊၅။၁၄၊၁၄၇။ကင်္ခါ။၃၀၈။ ဝဇီရ။
၂၆၇။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၈၇။)

ပတ္တသန္နိစယဝတ္ထု (န) [ပတ္တသန္နိစယ+ဝတ္ထု]
သပိတ်ကို-သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်းဟူသော-
အကြောင်းအရာ-ဝတ္ထု။ သာဝတ္ထိယံ ဆဗ္ဗဂို-
ယာ ဘိက္ခုနိယော အာရဗ္ဗ ပတ္တသန္နိစယဝတ္ထု-
သို့ ပညတ္တံ။ ကင်္ခါ။၃၀၈။

ပတ္တသန္နိဋ္ဌာန (တိ) [ပတ္တ+သန္နိဋ္ဌာန] အပြီးအဆုံး-
-နိဂုံး-သို့ ရောက်ရာ(အခါ)။ အစ္စန္တမေဝ တံ
သမယန္တိ အာရဗ္ဗတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပတ္တ-
သန္နိဋ္ဌာနာ၊ တာဝ အစ္စန္တသမ္ပယောဂေန တသ္မိ-
သမယေ။ ဝဇီရ။၃၄။

ပတ္တသန္နိမိ (ပု၊ထိ) [ပတ္တ+သန္နိမိ] သပိတ်ကို -
သိုမှီး-သိမ်းဆည်း-ခြင်း။ပတ္တသန္နိစယ-ကြည်။

ပတ္တသဗ္ဗညုတ (တိ) [ပတ္တ+သဗ္ဗညုတ] သဗ္ဗ
ညုတဉာဏ်သို့ ရောက်သော(ဘုရား)။ ပတ္တ-
သဗ္ဗညုတဿ စ အပ္ပေါသုက္ကတာယ စိတ္တံ
နမိ၊ နော ဓမ္မဒေသနာယ။ မိလိန္ဒ။၂၂၇။

ပတ္တသဗ္ဗညုတညာဏ (တိ) [ပတ္တ+သဗ္ဗညုတ-
ညာဏ] သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ရောက်
သော(ဘုရား)။ ဧကသ္မိဉ္စိ သမယေ သတ္တာ
ပတ္တသဗ္ဗညုတညာဏော ဗောဓိမဏ္ဍေ သတ္တ-
သတ္တာဟံ ဝိတိနာမေတွာ။ ဓမ္မ၊၅။၂။၃၄၉။

ပတ္တသမကာလ (ပု) [ပတ္တ+သမကာလ] ရောက်
ရာကာလနှင့် ညီမျှသော-အခါ-ကာလ။အရ-
ဟတ္တံ ပတ္တသမကာလမေဝ စ ပါသဗန္ဓော
ဂီဝတော မုစ္ဆိတွာ ဝိနိဝတ္တိ။ ထေရီ၊၅။၈၂။

ပတ္တသမိပ (တိ) [ပတ္တ+သမိပ] သပိတ်၏ အနီး။
သာမဏေရော ပတ္တသမိပံ ဥပဂတော။ ထေရီ၊
၅။၁။၃၀၅။ အပါ၊၅။၂။၂၉၂။

ပတ္တသမုဒါယ (ပု) [ပတ္တ+သမုဒါယ] အတောင်
-ငှက်တောင်-အပေါင်း။ပတ္တသမုဒါယေ ပက္ခ-
သဒ္ဓေါတိ “ပတ္တေဟိ ယန္တိ”တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ
အဝယဝဗျတိရေကေန သမုဒါဂယော အတ္ထိ။
မ၊ဋီ၊၃။၂၀၀။

ပတ္တသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပတ္တ+သမ္ပတ္တိ] ရောက်-ရရှိ
-အပ်သော-စည်းစိမ်-ချမ်းသာ။ တေဟိ ပတ္တ-
သမ္ပတ္တိ အနုဘဝမာနော ဝိယ စရတိ။ သံ၊၅။၂။
၂၄၀။ (-အဘိ၊၅။၁။၂၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၂။
မဟာနိ၊၅။၂၇၀။ စူဠနိ၊၅။၁၀၉။)

ပတ္တသမ္ပတ္တိဝိသေသ (ပု) [ပတ္တသမ္ပတ္တိ+ဝိသေ
သ] ရောက်-ရရှိ-အပ်သော-စည်းစိမ်-ချမ်း
သာ-အထူး။ သတ္တေသု ဟိ ဟိတဇ္ဈာသယ-
တာယ သတ္တာနံ ဒုက္ခာသဟနတာယ၊ ပတ္တ-
သမ္ပတ္တိဝိသေသာနံ စိရဋ္ဌိတိကာမတာယ၊ ....
သဗ္ဗသတ္တာနံ သုခနိဒါနံ ဒါနံ ဒေန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၃၁၉။

ပတ္တသမ္ပန္န (တိ) [ပတ္တ+သမ္ပန္န] အရွက်-သစ်
ရွက်-နှင့် ပြည့်စုံသော။ တသ္မိ ခဏေ ပတ္တ-
သမ္ပန္နံ ရက္ခံ အဘိရဟိတွာ မဟန္တမဟန္တာနိ
ပဏ္ဏာနိ ဂဟေတွာ။ ဇာ၊၅။၂။၃၅၀။

ပတ္တသမ္ဘူတ (တိ) [ပတ္တ+သမ္ဘူတ] ဖြစ်သော-
အရွက်-သစ်ရွက်။ ကပ္ပနာမတ္တသိဒ္ဓတ္တာ အဝ-
ယဝါနံ အာဓာရဘာဝေန ပညာပိယတိတိ
“ရက္ခေ သာခါ၊ ယဝရာသိယံ ပတ္တသမ္ဘူ-
တော”တိအာဒိသု။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၇၁။ (သာ
ရတ္ထ၊၁။၂၀၀။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၄၆-တို့၌ ပတ္တ-သဒ္ဓါ
မပါ။)

ပတ္တသမ္မက္ခန (န) [ပတ္တ+သမ္မက္ခန] သပိတ်ကို
သုတ်လိမ်းခြင်း။ တသ္မာ ပတ္တသမ္မက္ခနာဒိအတ္တံ
သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဟန္တတေလာဒိ သစေ

ဘုဉ်တုကာမော ဟောတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိ-
ဘုဉ်နန္ဒဿ အနာပတ္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇၂။

ပတ္တသလာကဘတ္တ(န) [ပတ္တသလာကာ+ဘတ္တ]
ရောက်သော စာရေးတံဆွမ်း။ ဝိဟာရေ ထေ-
ရဿ ပတ္တသလာကဘတ္တံ ဘုဉ်တုံ အာဂစ္ဆန္တိ၊
ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၀၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၇၈။

ပတ္တသလာကာ (ထိ) [ပတ္တာ+သလာကာ] ရောက်
သော-စာရေးတံ-မဲလိပ်-မဲတံ။ တံ ဂဟေတွာ
ဣတရံ ဘိက္ခု၊ “မယံ ပတ္တသလာကံ တံ
ဂဏှာ-ဟိ”တိ ဝတွာ ဂန္တံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။
၁၀၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၇၇။ (-ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၅။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၀၈။)

ပတ္တသလ္လက္ခဏ (န) [ပတ္တ+သလ္လက္ခဏ] သပိတ်
ကို ကောင်းစွာ မှတ်သားခြင်း။ ဌပိတဌာနံ သ-
လ္လက္ခဏတွာတိ ဣဒမ္ပိ ဥပစာရမတ္တံ၊ ပတ္တသလ္လ-
က္ခဏမေဝေတ္ထ ပမာဏံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၂၈။

ပတ္တသဟိတ (တိ) [ပတ္တ+သဟိတ] မြားတောင်-
မြားရွက်-နှင့် တကွဖြစ်သော။ စာပေ သရန္တိ
ဧတံ ပတ္တသဟိတံ သရံ စာပေ အာဒါယ သန္န-
ယိတွာ ဣဒါနိ တံ ကိ ဝိစိကိစ္ဆသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။
၂၇၃။

ပတ္တသဟက (ပု၊ န) [ပတ္တ+သဟက] ဟင်းရွက်၊
ဟင်းလျာ သစ်ရွက်။ တာပသောပိ ခေါ ပတ္တ-
သဟကံ ပစိတွာ ခါဒိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ
နိသီဒိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၀။

ပတ္တသာမိက (တိ) [ပတ္တ+သာမိက] သပိတ်၏-
အရှင်-ပိုင်ရှင်။ ပတ္တသာမိကော ဘိက္ခု၊ အတ္တ-
နော မညမာနော ပရိဘုဉ်။ ဝိ၊ ၁။ ၇၆။ (-ဝိ၊ ၄။
၂။ ၂၇၇၊ ၂၈၀-၁။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၉၄-၆။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၃၇၊ ၅၃-၄၊ ၂၆၉၊ ၂၇၁။ ဝဇ္ဇိ၊ ၂၆၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၄၂၄။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၄၉။ ကင်္ခါ၊ ၄။ သင်္ဂဟ။ ၃၂၆။)

ပတ္တသာဝကပါရမီညဏ (တိ) [ပတ္တ+သာဝက
+ပါရမီ+ညဏ] သာဝကပါရမီ-အဂ္ဂသာဝက
-ညဏ်ကို ရသောသူ။ ဧဝံ ပတ္တသာဝကပါ-
ရမီညဏော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော “ကေန
ကမ္မေန အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓိ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော
တံ ဥတွာ။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၅။

ပတ္တသိက္ခာပဒ (န) [ပတ္တ+သိက္ခာပဒ] သပိတ်နှင့်
စပ်၍ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်။ (က) ဝိနယ
ပိဋက၊ ပါရာမီကပါဠိ၊ ၄-ကဏှ၊ ၃-ဝဂ်၊ ၁-
သိက္ခာပုဒ်။ (ခ) ပါစိတ္တိယပါဠိ၊ ၃-ကဏှ၊ ၁-
ဝဂ်၊ ၁-သိက္ခာပုဒ်။ တေန သမယေနာတိ ပတ္တ-
သိက္ခာပဒံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၁။

ပတ္တသုခ (န) [ပတ္တ+သုခ] ရောက်သော ချမ်းသာ။
သမာဓိသုခန္တိ အပ္ပနံ ဝါ ဥပစာရံ ဝါ ပတ္တသုခံ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၄။

ပတ္တသေနာသန (န) [ပတ္တ+သေနာသန] ရောက်
သော-ကျောင်း-အိပ်ရာနေရာ။ ဥဘယေနာပိ
အတ္တနော ပရိဝေဏန္တ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာ-
သနဉ္စ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၄။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉၊
၃၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅၅။)

ပတ္တသောဒက (ပု) [ပတ္တ+သောဒက] ရေနင့်၊
တကွသော သပိတ်။ နိဝါသနာ ကာယဂန္ဓာ၊
သဂုဏံ ပတ္တသောဒကံ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၁၅။

ပတ္တဟတ္ထ (တိ) [ပတ္တ+ဟတ္ထ] လက်၌ သပိတ်ရှိ
သော၊ သပိတ်လက်စွဲသောသူ။ န ဘိက္ခဝေ
ပတ္တဟတ္ထေန ကဝါဠံ ပဏာမေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။
၂၅၀။ ပတ္တဟတ္ထနာတိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ
ယဿ ပတ္တော ဟတ္ထေ၊ သော ဧဝံ ပတ္တ-
ဟတ္ထေ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၄၈။ ယဿာတိ ဘိက္ခုနော။
ဟတ္ထေ ပတ္တော အတ္ထိ၊ သော ဧဝံ ဘိက္ခု ပတ္တ-
ဟတ္ထော န ဟောတိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၄၅၅။ (-

ဇာဝါ၂၄၈။ ဝိဋ္ဌါဝါ၂၄၄။ ဝိသင်္ဂဟ၂၄၄။
ထေရဋ္ဌါဝါ၂၄၅။ အပဋ္ဌါ၂၅၆။ ဇာဋ္ဌါ၂၅၇။
ဇာဋ္ဌါ၄၁၁၈၅။ ဇာဋ္ဌါ၅၁၄၇၆၄၈၅။။ ဝဇီရ
၃၂၉။ သံဋီ၂၁၁၁။)

ပတ္တဟာရက (တိ) [ပတ္တ+ဟာရက] သပိတ်ကို
ဆောင်ယူသောသူ။ ထေယျာယ ဟရန္တိ(ဝိဋ္ဌ၊
၄၁၉၃)တိ ပတ္တဟာရကာ ဟရန္တိ။ သာရတ္ထ၊၃။
၄၀၆။

ပတ္တာဂတ (တိ) [ပတ္တ+အာဂတ] သပိတ်၌-
ရောက်လာ-အကျုံးဝင်-ပါဝင်-သော။ ဥဇ္ဈေ
ပတ္တာဂတေ ရတာ(ထေရ၊၂၅၂)တိ ဥဇ္ဈာစရိ-
ယာယ အာဘတတ္တာ ဥဇ္ဈေ၊ ပတ္တေ အာဂတ-
တ္တာ ပတ္တာဂတေ ပတ္တပရိယာပန္နေ ရတာ
အဘိရတာ။ ထေရဋ္ဌါဝါ၂၄၅၀-၁။ (သံဝဏ္ဏေ-
တဗ္ဗပါဠိ၌ “ဥဇ္ဈာပတ္တာဂတေ”ဟု ပါဠိရှိ၍
ထေရ၊၃၃၂-၌လည်း ထိုအတူပင် ရှိသည်။
ယင်း၏ အဋ္ဌကထာ(ထေရဋ္ဌါ၂၅၂၃)၌လည်း
ရှိသည်အတိုင်း ဖွင့်သည်။ ပေတ၊၂၁၁-၌မူ
“ဥဇ္ဈေ ပတ္တာဂတေ” ဟုရှိ၍ ပေတ၊၄၂၄၈-၌
လည်း ရှိသည်အတိုင်းပင် ဖွင့်ဆိုသည်။)

ပတ္တာဓာရ (ပု) [ပတ္တ+အာဓာရ] သပိတ်ခြေ၊
သပိတ်အောက်ခံ ကရွတ်ခွေ။ အာဓာရရူပဉ္စ
ပနဿ ကဏ္ဍေတိ ကဏ္ဍေ စ ပနဿ အမှောက်
ဘိက္ခာဘာဇနဋ္ဌပနံ ပတ္တာဓာရသဒိသံ ပိဋန္တနံ
အတ္ထိတိ မုတ္တာဟာရံ သန္တာယ ဝဒတိ။ ဇာဋ္ဌ၊
၅၂၁၆။ (-ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၃၉၄။)

ပတ္တာဓာရက (ပုန) [ပတ္တ+အာဓာရက] သပိတ်
ခြေ၊ သပိတ်အောက်ခံ ကရွတ်ခွေ။ မဉ္ဇေ ဝါ
ပိဋ္ဌေ ဝါ....ရက္ခေ ဝါ လဂ္ဂိတံ ဟောတိ အန္တမ-
သော ပတ္တာဓာရကေပိ။ ဝိ၊၁။၅၉။ ပတ္တာဓာရ-
ကေပိတိ ဧတ္ထ....ယံကိဉ္စ ပတ္တဋ္ဌပနကံ ပစ္စိကာပိ
ဟောတု ပတ္တာဓာရကောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

ဝိဋ္ဌါဝါ၂၈၅။ (-ဝိ၊၄။၂၄၉။ ဝိဋ္ဌါ၊၄။၄၇။ ကင်္ခါ။
၂၀၂။ ဝိသင်္ဂဟ၊၄၁၄၄၀။)

ပတ္တာမိဋ္ဌာန (န) [ပတ္တ+အမိဋ္ဌာန] သပိတ်ကို အမိ
ဋ္ဌာန်တင်ခြင်း၊ သပိတ်ဟု ဆောက်တည်ခြင်း။
ဧကသ္မိယေဝ ဟိ စိဝရေ တိစိဝရာမိဋ္ဌာနံ ရဟ-
တိ၊ န ဣတရသ္မိ ပတ္တာမိဋ္ဌာနံ ဝိယ။ ဝဇီရ။
၂၁၄။

ပတ္တာနိက (ပုန) [ပတ္တိ+အနိက။ ဂဇာဒယော
သသတ္တာတု၊ ပတ္တာနိကံ စတုဇ္ဇနာ။ ဓာန်။
၃၈၃။] ခြေလျင်စစ်တပ်။ အနိကံ နာမ ဟတ္တာ-
နိကံ အဿာနိကံ ရထာနိကံ ပတ္တာနိကံ။ ....
စတ္တာရော ပုရိသာ သရဟတ္တာ ပတ္တိ ပစ္စိမံ
ပတ္တာနိကံ။ ဝိ၊၂။၁၄၃။ (-ကင်္ခါ၊၂၃၇။ သိ၊ဋီ၊
သင်္ခ၊၁။၃၆၀။)

ပတ္တာနုက္ကမ (ပု) [ပတ္တ+အနုက္ကမ] ရောက်သော
အစဉ်။ အထ ခေါ မဟာအရိဋ္ဌတ္ထေရော မဟိန္ဒ-
တ္ထေရေန အဇ္ဈိဋ္ဌော အတ္တနော အနုရူပေန
ပတ္တာနုက္ကမေန ဓမ္မာသနေ နိသီဒိ။ ဝိဋ္ဌါဝါ၇၆။

ပတ္တာနုပ္ပဒါန (န) [ပတ္တ=ပတ္တိ+အနုပ္ပဒါန] ရောက်
-ရရှိ-အပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို-ပေးခြင်း-
ပေးကြောင်း-စေတနာ။ အပရာနိပိ သတ္တ ပုည-
ကိရိယဝတ္ထုနိ အပစိတိသဟဂတံ ပုညကိရိ-
ယဝတ္ထု၊ ဝေယျာဝစ္စသဟဂတံ၊ ပတ္တာနုပ္ပ-
ဒါနံ....စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ
ပတ္တိ ဟောတူတိ ပပတ္တနဝသေန ပတ္တာနုပ္ပ-
ဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒိ၊၄။၁၈၁-၂။ အတ္တနော
သန္တာနေ ပတ္တံ ပုညံ အနုပ္ပဒိယတိ ဧတေနာတိ
ပတ္တာနုပ္ပ- ဒါနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၀၆။ (-အဘိ၊ဋ္ဌါ၊၁။
၂၀၁။)

ပတ္တာဘိသေက (တိ) [ပတ္တ+အဘိသေက] ရရှိ
အပ်ပြီးသော အဘိသိက်သွန်းလောင်းခြင်းရှိ
သော၊အဘိသိက်သွန်းလောင်းခံပြီးသော(မင်း)။

သော ကိရ ဒုတ္တိသ ဒမိဋ္ဌရာဇာနော ဝိဇိတွာ
အနုရာဇပုရေ ပတ္တာဘိသေကော တုဋ္ဌသော-
မနဿေန မာသံ နိဒ္ဒံ န လဘိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။
(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။)

ပတ္တာရမ္မဏ (န) [ပတ္တ+အာရမ္မဏ] ရောက်-
ရရှိ-အပ်သော အာရုံ။ အာရမ္မဏသန္တတ-
ယာတိ အနုက္ကမေန ဝိစေတဗ္ဗတံ ပတ္တာရမ္မ-
ဏဿ ပရမသုခုမတံ သန္တာယာဟ။သာရတ္ထ၊
၂။၁၈၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၂။)

ပတ္တာရောပန (န) [ပတ္တ+အာရောပန] အနားပတ်
ကို တင်ခြင်း။ သြဝဒ္ဓေယျကရဏမတ္တေနာတိ
အာဂန္တုကပတ္တာရောပနမတ္တေန၊ ကထိနစိဝရ-
တော ဝါ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အညသ္မိ အကထိန-
စိဝရေ ပတ္တာရောပနမတ္တေန။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၂။

ပတ္တာသန (န) [ပတ္တ+အာသန] ရောက်သော
နေရာ။ ဘိက္ခု ယထာဝရံ အတ္တနော အတ္တနော
ပတ္တာသနေ နိသီဒန္တာ အာနန္တတ္ထေရဿ အာ-
သနံ ဌပေတွာ နိသီန္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၈၂။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၁၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၇။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၆၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၁။ စရိ
ယာ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၀၇။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။
၂၀၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄။)

ပတ္တာဟရဏ (န) [ပတ္တ+အာဟရဏ] သပိတ်ကို
ဆောင်ယူခြင်း။ “ဂစ္ဆ ဘိက္ခုနံ ပတ္တံ အာဟ-
ရာ”တိ သုတွာ ဝေဂေန ဂန္ဓာ ပတ္တာဟရဏာ-
ဒိဝသေန စ ဝေယျာဝစ္စသဟဂတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၁-၂။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁။၉၅။ (-အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၀၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။)

ပတ္တာဠက (ပု၊န) [ပတ္တ+အာဠက] ဖက်ရွက်ဖြင့်

ပြုအပ်သော-ကွမ်းစား-ခွက်ငယ်၊ ခြင်ခွက်
ငယ်။ စိရုံဠကေနပိ ကိဋ္ဌန္တိ၊ ပတ္တာဠကေနပိ
ကိဋ္ဌန္တိ၊ ရထကေနပိ ကိဋ္ဌန္တိ။ဝိ၊၁။၂၇၅။ မဟာ
နိ၊၂။၉၆။ ပတ္တာဠကေနာတိ ပတ္တာဠကံ ဝုစ္စတိ
ပဏ္ဏနာဠိ၊ တာယ ဝါလိကာဒိနိ မိနန္တာ ကိဋ္ဌန္တိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၅။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၆၂။ (-ဝိ၊၄။၂၃-
၅၊၂၈၄။ ဒီ၊၁။၆၆၂။ မ၊၁။၃၃။ အံ၊၃။၄၂၁။ စူဠ
နိ၊၂။၄၄၇။ မိလိန္ဒ၊၂။၂၃။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၁၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၆၂။)

ပတ္တိ ၁ (ပု၊ထိ) [ပတ၊ပဒ+ဣ။ ပဒ+အဒ+ဣ။
ပဒ+တိ။ ပဒါတိ ပတ္တိ တု ပုမေ၊ ပဒဂေါ
ပဒိကော မတော။ဓာန်။၃၇၇။ ပါပနေ စ
ပဒါတိသ္မိ၊ဂမနေ ပတ္တိ နာရိယံ။ဓာန်။၁၀၁၂။
ပဒ ဂမနေ။ ပဒတိတိ ပတ္တိ၊ဣ။ ဒွိတ္တံ။ ပဒေန
အဒတိတိ ဝါ ပတ္တိ၊ အလောပေါ၊ ဒဿ
တော။ ဣမေ ဒွေ၊ ဝက္ခမာနာ ဒွေ စ ပုမေ။
ဓာန်၊ဋ္ဌ။၃၇၇။ပတတိတိ ပတ္တိ၊ ပတ ဂမနေ၊
ဣ။ ဒွိတ္တံ။ သူစိ။ ပဒတိ ဂစ္ဆတိတိ ပတ္တိ။
ကစ္စည်း။၆၅၈။ပတ္တိ ယုတ္တိ ဝုတ္တိ ကိတ္တိ၊ မုတ္တိ
တိတ္တိ ခန္တိ ကန္တိ။ ရူ၊၁၈၆။ ပတ္တိတိအာဒိ-
ဂါထာဒွယမနုဋ္ဌ၊ဘာသမာနိကံ နာမ ဝုတ္တံ။
ပတ္တိ စတုတ္ထသေနဂီ။ ရူ၊ဋ္ဌ။၁၈၆။ ပဇ္ဇတိတိ
ပတ္တိ။ ရူ၊၆၆၈။ ပဒါတိပတ္တိပဒဂ-ပါဒါတိ
ကပဒါယေး။အမရ၊၁၈၆၆။ ဧကေဘဲက-
ရထာ ဩဂ္ဂါ၊ ပတ္တိ၊ ပဉ္စပဒါတိကာ။ အမရ။
၁၈၆၀။ ပချတေ၊ ပဒ ဂတော်၊ ဗာဟုလကာ
တ္တိ၊ တ္တိစ်(၃၊၃၊ ၁၇၄) ဝါ။ဗျာချာသုဓာ။ ပတ္တိ
(ပု) [ပဒ+တိန်] သေနာယာမ်၊ တ္တိန်ဂတော်။
ထောမ။] (က) ခြေလျင်သူရဲ၊ ခြေလျင်စစ်
သည်။ (ခ) သွား-ခြေလျင်သွား-သောသူ။
(က) သေနာ နာမ ဟတ္တိ အဿာ ရထာ

ပတ္တိ။ .... စတ္တာရော ပုရိသာ သရဟတ္တာ
ပတ္တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၄၀။ ရထမ္ပိ ဒဿေတိ၊ ပတ္တိမ္ပိ
ဒဿေတိ။ ပဋိသံ၊ ၃၈၈။ ပတ္တိန္တိ ပဒါတိ။
ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၂၇၇။ န တတ္ထ ဟတ္ထိနံ ဘူမိ၊ န
ရထာနံ န ပတ္တိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၅။ (- အပ၊
၁။ ၂၄။ ၈၁။ ၃၅၇။ မဟာနိ၊ ၉၇။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၄။
ဇာ၊ ၂။ ၃၁။ ၅၆။ ၈၂။ ၀၉။ ၂၁၉။ ၂၈၂။ ၃၆၉။ မိ
လိန္တ။ ၃၄။ ၆၈။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၄။ ၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၁၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၉၆။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။
ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၃၅၃။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၃၈။ ၄၉၈။ ဇာ၊ ၄။
၅။ ၂၀၄။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၃။ ၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၈။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊ သင်္ခ၊ ၄၀၀။) (ခ) ဝေဒေဟော သဟမစ္စေ-
ဟိ၊ ပတ္တိ ဂုဏမုပါဂမိ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၅၈။ ပတ္တိ
ဂုဏမုပါဂမိတိ ပတ္တိကောဝ ဂုဏ အာဇီဝကံ
ဥပါဂမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၁၀။

ပတ္တိ ၂ (ထိ) ပ+အပ+တိ။ အပ ပါပုဏနေ၊
....ပါပုဏနံ ပတ္တိ၊ ပတ္တဗ္ဗံ။ ရူ၊ ၆၃၀။ (ပြာဗ္ဗိ-
သံ) | (၁) ရောက်ခြင်း။ (၂) ရခြင်း၊ ပြည်စုံ
ခြင်း။ (၃) သွားခြင်း။ (၄) ယုံကြည်ခြင်း။ (၅)
ရောက်-ရရှိ-အပ်သော (တရား)။ (က) ကု
သိုလ်ဟူသော အဖို့အစု။ (ခ) ဖိုလ် ၄-ပါး။
(ဂ) အရဟတ္တဖိုလ်။ (ဃ) ဂုဏ်ကျေးဇူး။ (၆)
ပတ္တိ ဘုန်းတော်။ (၇) (ကြိယာဖြင့်) ရောက်
အပ်သောကံ၊ ပတ္တိကံ။

(၁) ရောက်ခြင်း။ တဿာတိဟ ဘိက္ခ-
ဝေ ဝီရိယံ အာရဘထ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ
အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသန္တိကတဿ
သန္တိကိရိယာယ။ သံ၊ ၁။ ၂၆၇။ အတ္တဿ
ပတ္တိ ဟဒယဿ သန္တိ(သံ၊ ၁။ ၁၂၇)န္တိ ဒွိဟိပိ
ပဒေဟိ အရဟတ္တမေဝ ကထေသိ။ သံ၊ ၄။ ၁။

၁၇၂။ အတ္တဿ ပတ္တိန္တိ ဧကန္တတော ဟိတာ-
နုပတ္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၀။ (- ဒီ၊ ၃။ ၂၁၂။ သံ၊ ၁။
၂၁၉။ သံ၊ ၃။ ၁။ ၁၃၅၁။ အံ၊ ၁။ ၂၄၅။ ၃၄၉။
၄၆၅။ အံ၊ ၂။ ၈၉။ အံ၊ ၃။ ၁။ ၈၉။ ၁၉၀။ ၂၉၄။
ထေရီ၊ ၄၀၂။ အပ၊ ၁။ ၁။ ၁၄၂။ ၃၇။ မဟာနိ။
၂၆၂။ ၂၈၅။ ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၃၃၇။ နေတ္တိ၊ ၄၃။ မိ
လိန္တ။ ၃၅။ ၂၅၅။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၇။ ၁၂၈။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
၂၂၆။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၆၇၂။ ၁၃။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ အံ၊
၄။ ၃။ ၃၆။ ၃၀၁။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၄၄၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၃၄၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၇၉။
ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၇၁။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄။ ဝဇီရ၊ ၄၀၆။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၆။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၈၇။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁။
အနဋီ၊ ၁။ ၉၆။)

(၂) ရခြင်း၊ ပြည်စုံခြင်း။ “ဣဒ္ဓိ”တိ ယာ
တေသံ ဓမ္မာနံ ဣဒ္ဓိ သမိဒ္ဓိ ဣဇ္ဈနာ သမိ-
ဇ္ဈနာ လာဘော ပဋိလာဘော ပတ္တိ သမ္ပတ္တိ။
အဘိ၊ ဝိ၊ ၂၂၆။ ပတ္တိတိ အဓိဂမော။ အဘိ၊
၄။ ၂။ ၂၉၁။ သမန္နာဂတကထာယံ ပတ္တိ
သန္တာယ ပဋိဇာနန္တော စတူဟိ ခန္ဓေဟိ ဝိယ
သမန္နာဂမံ န ဝဒတိတိ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၇၈။ ပတ္တိ-
န္တိ အဓိဂမော။ အဓိဂမော နာမ သမန္နာဂမော
ဟောတိတိ ပါဠိယံ စတူဟိ ဖဿာဒိဟိ
သမန္နာဂမော ဇောဒိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အနဋီ၊
၃။ ၁။ ၁၂။ (-အဘိ၊ ၇။ ၄၂၀။ ပဋိသံ၊ ၃၇၁။
ဣတိဝုတ်။ ၂၀၂။ ထေရီ၊ ၃၀၃။ ၃၅၅။ ထေရီ၊
၃၇၈။ ၃၉၈။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၈။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။
၂၅၁။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၆၁။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၃-
၄၊ ၄၅၉။ ၄၆၈။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၆၅။)

(၃) သွားခြင်း။ ပါပနေ စ ပဒါတိသ္မိ၊
ဂမနေ ပတ္တိ နာရိယံ။ ဓာန်၊ ၁၀၁၂။ (၄) ယုံ

ကြည်ခြင်း။ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗက-ကြည်။
 (၅) ရောက်-ရရှိ-အပ်သော(တရား)။ (က)
 ကုသိုလ်ဟူသော အဖို့အစု။ တာသံ ဒက္ခိ-
 ဏမာဒိသေတိ .... တာသံ ဃရဒေဝတာနံ
 အာဒိသေယျ၊ ပတ္တိံ ဒဒေယျ။ ဒီဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃၂။
 ပတ္တိံ ဒဒေယျာတိ အတ္တနာ ပသုတပုညံ
 တာသံ ဒေဝတာနံ အနုပ္ပဒဇ္ဇေယျ။ ဒီဋ္ဌ၊ ၂။
 ၁၃၉။ (-မ၊ ၄။ ၁၆၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။ အံ၊
 ၄။ ၁။ ၁၄၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၃။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၁။
 အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉၊ ၂၀၂။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၆၆၊ ၁၇၁။
 ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၄၅။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
 ၂၁၇။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၂။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၅၀။)

(ခ) ဖိုလ် ၄-ပါး။ ပတ္တိစရိယာတိ စတု-
 သု သာမညဖလေသု။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၁၅။ ပတ္တိတိ
 ဖလာနိ။ တာနိ ဟိ ပါပုဏိယန္တိတိ “ပတ္တိ”တိ
 ဝုတ္တာ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။ (-စူဠနိ၊ ၂။ ၃၂။
 စူဠနိ၊ ၄။ ၉၁။) (ဂ) အရဟတ္တဖိုလ်။ ပတ္တိပတ္တ
 (၁) ကြည်။ (ဃ) ဂုဏ်ကျေးဇူး။ ပတ္တိပတ္တ(၂)
 ကြည်။ (၆) ပတ္တိဘုန်းတော်။ အဏိမာ လဃိ-
 မာဒိက(ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၅)န္တိ အာ-
 ဒိသဒ္ဓေန မဟိမာ ပတ္တိ ပါကမ္မံ ဤသိတာ
 ဝသိတာ ယတ္ထကာမဝသာယိတာတိ ဣမေ
 ဆ သင်္ဂဟိတာ။ တတ္ထ .... ဣဋ္ဌဒေသဿ
 ပါပုဏနံ ပတ္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၁၁။ ဝိမတိ၊ ၁။
 ၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၆။ (၇) (ကြိယာဖြင့်)
 ရောက်အပ်သောကံ။ ပတ္တိကံ။ ဝုတ္တန္တ “နိဗ္ဗ-
 တိဝိကတိပုတ္တိ-ဘေဒေန တိဝိဝံ မတံ”။ ရူ။
 ၂။ ၈၅။ ပါပဏိယာ ပတ္တိ။ ရူ၊ ၄။ ၂။ ၈၅။

ပတ္တိ ၃ (ထိ) [ပတ္တိ+ဒါနံနောက်ပုဒ်ကျေ၏။]
 ကုသိုလ်အဖို့အစုကို ပေးခြင်း၊ အမျှဝေခြင်း။

“မယံ မာတာပိတုနမ္ပိ ဣမသ္မိံ သရဏညေ
 ပတ္တိ”တိ ဝဒတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၀။ ပတ္တိတိ
 ပတ္တိဒါနံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၂။ (-ဝိသင်္ဂဟံ၊ ၁။ ၂။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၁။)

ပတ္တိအနုပ္ပဒါန (န) [ပတ္တိ ၂ + အနုပ္ပဒါန]
 ကုသိုလ် အဖို့အစုကို-ပေး-အမျှဝေ-ခြင်း။
 စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒတွာ ပုပ္ဖဂန္ဓာဒီဟိ
 ရတနတ္တယဿ ပူဇံ ကတွာ အညံ ဝါ တာ-
 ဒိသံ ပုညံ ကတွာ “သဗ္ဗသတ္တာနံ ပတ္တိ
 ဟောတူ”တိ ပရိဏာမဝသေန ပတ္တိအနုပ္ပ-
 ဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၉၅။

ပတ္တိက ၃ (တိ) [ပတ္တ+ဣက]များသော အရွက်
 ရှိသော၊ စိမ်းညိုသော အရွက်တို့ ဖုံးအုပ်နေ
 သော။ သော စ ရက္ခော ဃနက္ခန္ဓော၊ အစွိ-
 ဒေါ ဟောတိ ပတ္တိကော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၂။ ၅၀။ ပတ္တိ-
 ကောတိ ဗဟုပတ္တော၊ ကာစမဏိဝဏ္ဏေ-
 ဟိ ပတ္တေဟိ သဉ္ဇန္တောတိအတ္တော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
 ၂၄၄-၅။

ပတ္တိက ၂ (ပု) [ပတ္တိ+က] (၁) ခြေသည် သူရဲ၊
 ခြေလျင်စစ်တပ်။ (တိ) (၂) ခြေလျင်သွား
 သော၊ သူ။ (၃) အဖို့အစုရှိသော။ (က) ကု
 သိုလ် အဖို့အစု-ရှိ-ရရှိ-သော၊ သူ။ (ခ) ဥစ္စာ
 အဖို့ အစု-ရှိ-ရရှိ-သော၊ သူ။ (၁) ရထိကမ္ပိ
 ဟနတိ၊ ပတ္တိကမ္ပိ ဟနတိ။ အံ၊ ၁။ ၄၃၂။ အံ၊
 ၂။ ၁၄၃။ (-ဇာ၊ ၁။ ၃၇၀။ ဇာ၊ ၂။ ၉၄၊ ၁၃၈။ မိ
 လိန္တု၊ ၃၁၅။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၆။) (၂) ယာဝတိကာ
 ယာနဿ ဘူမိ၊ ယာနေန ဂန္ဓာ ယာနာ
 ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေန ဘဂဝါ
 တေနပသင်္ကမိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၂၉။ နာဂါ ပစ္စော-
 ရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ .... တေနပသင်္ကမိ။

ဒီဝါ၁၄၇။ (-ဂ၄။ ဒီ၂။ ၃၅၆၁၈၁-၃။ မ၂။
၂၄၀၂၅၄၁၃၅။ အံ၂။ ၅၂။ အံ၃။ ၂၆၂၀၇။
သုတ္တန်။ ၃၄၁။ အပ၂။ ၅၂။ ဇာ၂။ ၂၄၈၂၃၈။
သံ၄၁။ ၂၉၀။ အံ၄၁။ ၃၂၈။ ပဋိသံ၄၁။
၃၁၀။ သုတ္တန်၄၁။ ၂၃၃။ ထေရ၄၁။ ၃၈၃။
အပ၄၁။ ၁၃၈။ စရိယာ၄၁။ ၈၇။ ဇာ၄၁။
၁၃၆၂၆၈။ ဇာ၄၁။ ၁၁၀၂၃၇၂၃၅၄။ အံ၄၁။
၁။ ၂၀၃။) (၃) (က) သစေ မံ သာလာယ
ပတ္တိကံ ကရေထ၊ ဒဿာမိ။ ဇာ၄၁။ ၂၁၇။
(-ဇာ၄၁။ ၁၈၀။) (ခ) တေ သတမတ္တာပိ
ဝါဏိဇာ ဧကေနံ သဟဿံ ဒတွာ တေန
သဒ္ဓိံ နာဝါယ ပတ္တိကာ ဟုတွာ။ အံ၄၁။
၁၇၂။ ပတ္တိကာ ဟုတွာတိ သာမိနော ဟု-
တွာ။ အံ၄၁။ ၁၆၁။

ပတ္တိကထာ (ထိ) [ပတ္တိ+ကထာ] (ထိုထိုအရာ
ကို)ရခြင်းကို ဆိုရာစကား။ ဣဒါနိ ပတ္တိ-
ကထာ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ “ယံ ယံ ပဋိ-
လဗ္ဗတိ၊ တဿ တဿ ပဋိလာဘော ပတ္တိ
နာမ။ အဘိ၄၁။ ၂၆၈။

ပတ္တိကာယ (ပု) [ပတ္တိ+ကာယ] ခြေလျင် စစ်
သည် အပေါင်း၊ ခြေလျင်စစ်တပ်။ သံဝိဇ္ဇန္တေ
ခေါ ဘော ရဋ္ဌပါလ ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ
ဟတ္တိကာယာပိ အဿကာယာပိ ရထကာ-
ယာပိ ပတ္တိကာယာပိ။ မ၂။ ၂၅၇။ (-သံ၁။
၇၂၈၅။ အံ၂။ ၁၃၉၁၄၁။)

ပတ္တိကာရက (ပု) [ပတ္တိ+ကာရက] ခြေလျင်
စစ်တပ်။ ဟတ္တာရောဟာ အနိကဋ္ဌာ၊ ရထိ-
ကာ ပတ္တိကာရကာ။ ဇာ၁။ ၂၃၈။ ပတ္တိကာ-
ရကာတိ ပတ္တိနောဝ။ ဇာ၄၁။ ၁၃၈။ (-အပ၂။
၁။ ၃၇၀။ ဇာ၁။ ၃၉၇။ ဇာ၂။ ၇၃၁၅၁-၄၊

၁၇၂၂၁၉၂၂၀၂၈၂၂၉၂၂၃၁၁-၅၂၃၇၇။
ထေရ၄၁။ ၃၁၂။ ဇာ၄၁။ ၁၀၄၂၃၉။ ဇာ
၄၁။ ၁၈၂၆၂၇၆၂၉၈။ ၃၁၇။ ဇာ၄၁။ ၁၉၉
၂၀၆၂၄၀၂၃၈၅။)

ပတ္တိစရိယာ (ထိ) [ပတ္တိ+စရိယာ] ဖိုလ် ၄-
ပါးတို့ ၏ ဖြစ်ခြင်း။ စရိယာတိ အဋ္ဌ စရိ-
ယာယော .... ပတ္တိစရိယာ လောကတ္ထစရိ-
ယာတိ။ .... ပတ္တိစရိယာတိ စတုသု သာ-
မညဖလေသု။ ပဋိသံ၄၁။ ၂၁၅၄၀၀။ စူဠနိ။ ၂၃၂။
(-သုတ္တန်၄၁။ ၅၈။ အပ၄၁။ ၁၄၇။ စရိ
ယာ၄၁။ ၁၇။)

ပတ္တိဒါန (န) [ပတ္တိ+ဒါန] အမျှဝေခြင်း၊ ကု
သိုလ် အဖို့အစုကို - ပေးဝေခြင်း - ပေးဝေ
ကြောင်း-စေတနာ။ ဒက္ခိဏံ အနုပ္ပဒဿာ-
မိတိ တေသံ ပတ္တိဒါနံ ကတွာ တတိယ-
ဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒါနံ အနုပ္ပဒဿာမိ။
ဒီ၄၁။ ၁၃၆။ အတ္တနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တာ
ပတ္တိ ဒီယတိ ဧတေနာတိ ပတ္တိဒါနံ။ ဝိဘာ
ဝိနီ။ ၁၇၆။ အတ္တနော ကတဿ ယဿ
ကဿစိ ပုညဿ ပရေဟိ သာဓာရဏက-
ရဏံ ပတ္တိဒါနံ နာမ။ ပရမတ္ထဒီပနီ။ ၂၃၆။
(-အံ၄၁။ ၂၂၁၇၁။ ဝိမာန၄၁။ ၁၇၂။ ပေတ၊
ဋ္ဌ။ ၉၄၆၂၇၄၈၃။ ထေရီ၄၁။ ၂၃၆။ နေတ္ထိ၄၁။
၂၇၃။ ဒီ၄၁။ ၁၃၉။ ဒီ၄၁။ ၁၆၁။ သံ၄၁။
၃၁၂။)

ပတ္တိဒါနနိယျာတန (န) [ပတ္တိ+ဒါန+နိယျာ
တန] ကုသိုလ်အဖို့အစုကို ပေးဝေခြင်း
အပ်နှင်းခြင်း။ သလာကာဘတ္တာဒီနိ ငါ
ဒတွာ အာရက္ခဒေဝတာ ဥပါဒါယ ယာ
ဗြဟ္မဒေဝတာနံ ပတ္တိဒါနနိယျာတနေန ဒီ၄၁။

ဗလိံ ကရောန္တိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၄၂။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၇၁။

ပတ္တိဓမ္မ (ပု) [ပတ္တိ+ဓမ္မ] ရရှိ-ပြည်စုံ-ခြင်း
သဘော။ ဣဒါနိ သမန္နာဂတကထာ နာမ
ဟောတိ။ .... တေသံ ပတ္တိဓမ္မော နာမ
ကောစိ နတ္ထိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၉။ တတ္ထ ပတ္တိ-
ဓမ္မော နာမ ရူပါဝစရာဒီသု အညတရဘူမိ
ပဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေန ပါပုဏန္တဿ ပဌမဇ္ဈာ-
နာဒိနံ ပဋိလာဘော။မူလဋီ၊၃။၇၈။ ပတ္တိန္တိ
အဓိဂမော။ အဓိဂမော နာမ သမန္နာဂမော
ဟောတိ။အနုဋီ၊၃။၁၁၂။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၃။
မူလဋီ၊၃။၁၁၀။ အနုဋီ၊၃။၁၄၆။)

ပတ္တိပတ္တ (တိ) [ပတ္တိ+ပတ္တ] (၁) အရဟတ္တ
ဖိုလ်သို့ ရောက်သော (ရဟန္တာ)။ (၂)ဂုဏ်
ကျေးဇူးသို့ ရောက်သော(ဘုရား)။ (၁) တေ
ပတ္တိပတ္တာ အမတံ ဝိဂယ၊ လဒ္ဓါ မုဓာ နိဗ္ဗု-
တိံ ဘုဉ္ဇမာနာ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။ သုတ္တနိ။၃၁၃။
ပတ္တိပတ္တာတိ ဧတ္ထ ပတ္တဗ္ဗာတိ ပတ္တိ၊ ပတ္တဗ္ဗာ
နာမ လဒ္ဓံ၊ အရဟတံ၊ တံ ပတွာ အစ္စန္တယော-
ဂက္ခေမိနော ဟောန္တိ၊ အရဟတ္တဖလသေတံ
အဓိဝစနံ၊ တံ ပတ္တိ ပတ္တာတိ ပတ္တိပတ္တာ။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၅၄။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၃။ (-သုတ္တ
နိ။၃၆၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၇။) (၂) အရိယ-
ဿ ဘာဝိတတ္ထဿ၊ ပတ္တိပတ္တဿ ဝေယျာ-
ကရဏဿ။မ၊၂။၄၉။ပတ္တိပတ္တဿာတိ ယေ
ပတ္တဗ္ဗာ ဂုဏာ၊ တေ ပတ္တဿ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၉။
တမောနံ ပါရဂတံ မဟေသိ၊ တံ ပတ္တိပတ္တံ
ဝသိမံ အနာသဝံ။ဣတိဂုတံ။၂၁၇။ တတော
ဧဝ ပတ္တိပတ္တံ ဗုဒ္ဓံ၊ သီလာဒိံ ဒသဗလည-
ဏာဒိဉ္စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ ပတ္တဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ပတ္တန္တိ
အတ္ထော။ဣတိဂုတံ။ဋ္ဌ။၁၄၄။ (-သာရတ္ထ၊၂။

၇၃။)

ပတ္တိမတိ (ထိ) [ပတ္တိ+မန္တ+ဤ] ခြေသည်သူရဲ-
ခြေလျင်တပ်-ရှိ-ပါဝင်-သော(တပ်မကြီး)။
ဝိထိမတိ ပတ္တိမတိ၊ သဗ္ဗသင်္ဂါမကောဝိဒါ။
ဇာ၊၂။၂၀၄။ ပတ္တိမတိတိ ပဒသဉ္စရေန ဗလ-
ကာယေန သမန္နာဂတာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၄၂။
ပတ္တိမန္တ (တိ) [ပတ္တိ+မန္တ] ခြေသည်သူရဲ-ခြေ
လျင်တပ်-ရှိ-ပါဝင်-သော (တပ်မကြီး) ။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္တိယာပေတွာ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ) [ပတ္တိ+ဣ=အယ
+ဏာပေ+တွာ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၍၊
ယုံကြည်စေ၍။ မုသာဝါဒံ ကတွာ ဧကေန-
ပါယေန ရာဇာနံ ပတ္တိယာပေတွာ မယာ
သဒ္ဓိံ အဘိရမာပေယျံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၁။

ပတ္တိယာယတိ (ကြိ) [ပတ္တိ+ဣ=အယ+အ+
တိ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ ယုံကြည်၏။
ဗုဒ္ဓါဒိနိ ဝါ ရတနာနိ သဒ္ဓဟတိ ပတ္တိယာ-
ယတိတိ(ပတိယာယတိတိ။သီ၊သျှာ) သဒ္ဓါ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။ ပစ္စေတိတိ ပတ္တိယာယတိ
သဒ္ဓဟတိ။သံ၊ဋီ၊၁။၂၈၀။(-ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၈၃။သီ၊
ဋီ၊သစ်၊၂။၁၉၀၊၂၈၁၊၃၀၇။ မ၊ဋီ၊၁။၂၄၀။)
ပတ္တိယာယန္တိ-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၀။ ပတ္တိယာ-
ယသိ-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၄။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၅။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၅၁။ ပတ္တိယာယာမိ- ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၈။
ပတ္တိယာယေယျ-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၄။ (ဤ ကြိ
ယာပုဒ် မြန်မာမှုတို့၌ “ပတ္တိယာယတိ”
စသည်ဖြင့် ရှိသော်လည်း သီ၊သျှာ-စသော
နိုင်ငံခြားမှုတို့၌ ပတိ+ဣ-ဓာတ်ဖြင့် “ပတိ
ယာယတိ”စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုမူသည်
ပစ္စေတိ-စသော ပရိယာယ်ပုဒ်တို့နှင့် ညီ
ညွတ်၏။)

ပတ္တိယာယန (န) [ပတ္တိ+လု=အယ+ယု] ယံ
ကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ယုံကြည်ခြင်း။ ပစ္စ-
ယော ပတ္တိယာယနံ (ပတိအယနံ။ဆဋ္ဌ။)
ဧတေသု အတ္တိတိ ပစ္စယိကာ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၅၁။

ပတ္တိယာယန္တ (တိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+အ+
အန္တ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော၊ ယုံကြည်
သောသူ။ အဘိသဒ္ဒဟန္တော ဟိတသုခါဝ-
ဟန္တိ ပတ္တိယာယန္တော။ မ၊ဋီ၊၃။၁၄၆။

ပတ္တိယာယန္တိ (ကြိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+အ+
အန္တိ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏၊ ယုံကြည်
ကုန်၏။ ပတ္တိယာယတိ-ကြည်။

ပတ္တိယာယသိ (ကြိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+အ+
သိ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ ယုံကြည်၏။
ပတ္တိယာယတိ-ကြည်။

ပတ္တိယာယာမိ (ကြိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+အ+
မိ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ ယုံကြည်၏။
ပတ္တိယာယတိ-ကြည်။

ပတ္တိယာယိတဗ္ဗ (တိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+တဗ္ဗ]
ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရောက်-အပ်-သင့်-ထိုက်
-သော၊ ယုံကြည်ထိုက်သော၊ သူ။ ပစ္စယိ-
ကာတိ အဟံ တုမေ ပတ္တိယာယာမိ၊ တုမေ
မယံ ပစ္စယိကာ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာတိ
အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၈။ (-မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၉၆။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၃၈။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၉၉။)

ပတ္တိယာယိတဗ္ဗက (တိ) [ပတ္တိယာယိတဗ္ဗ+
က] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရောက်-အပ်-သင့်-
ထိုက်-သော၊ ယုံကြည်ထိုက်သော၊ သူ။ ပစ္စ-
ယိကောတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော (ပတိ
အယိတဗ္ဗကော၊သီ။ ပဋိယာယိတဗ္ဗကော

သျှာ) သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကောတိ အတ္ထော။ ဒီ၊
ဋ္ဌ၊၁။၇၂။ ပတ္တိသင်္ခါတာ သဒ္ဓါ အယတိ
ပဝတ္တတိ ဧတ္တာတိ ပစ္စယိကောတိ အာဟ
“ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော”တိ။ပတ္တိယာ အယိ-
တဗ္ဗာ ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာ
ယ-ကာရာဂမေန၊ဝါစာ။ သာ ဧတဿာတိ
ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော၊ တေနာဟ “သဒ္ဓါ-
ယိတဗ္ဗကော”တိ။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၃၈။(-မ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၁၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၇။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၈၃။)

ပတ္တိယာယိတဗ္ဗဝစန (တိ) [ပတ္တိယာယိတဗ္ဗ+
ဝစန] ယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိသော၊
သူ။ ပစ္စယိကောတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗဝစ-
နော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၇။

ပတ္တိယာယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+
တွာ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၍၊ ယုံကြည်၍။
တဿာ....ဝဒန္တိယာ ပတ္တိယာယိတွာ ကုလိ-
တ္ထိယောပိ ဆဇ္ဇေတွာ တမေဝ ပဋိသေဝတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၃၀။

ပတ္တိယာယေယျ (ကြိ) [ပတ္တိ+လု=အယ+အ+
ဧယျ] ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ရာ၏၊ ယုံကြည်
ရာ၏။ ပတ္တိယာယတိ-ကြည်။

ပတ္တိယောဓ (ပု) [ပတ္တိ+ယောဓ] ခြေသည်သူရဲ၊
ခြေလျင်စစ်သည်။ လူတောစိတော စ အာ-
ဝတ္တိတွာ ပရိဝတ္တိတွာ ဒဋ္ဌံ ပဟရန္တေဟိ
ဂဟိတခဂ္ဂရတနထရဒဏ္ဍေဟိ ပတ္တိယော-
ဓေဟိ စာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၉။

ပတ္တိသဒ္ဓ (ပု) [ပတ္တိ+သဒ္ဓ] ခြေသည်သူရဲ-
ခြေလျင်စစ်သည်-၏ အသံ။ရညော နာဂေါ

သင်္ဂါမဂတော ဟတ္ထိသဒ္ဓံ ဝါ သုတွာ
အဿသဒ္ဓံ ဝါ သုတွာ ရထသဒ္ဓံ ဝါ သုတွာ
ပတ္တိသဒ္ဓံ ဝါ သုတွာ။ အံ၊ ၂။ ၁၃၉။

ပတ္တိသဟဿ (န) [ပတ္တိ+သဟဿ] ခြေသည်
သူရဲ-ခြေလျင်စစ်သည်-တစ်ထောင်။ ဝိသ-
တိ ရထသဟဿာနိ၊ ဝိသတိ ပတ္တိသဟ-
ဿာနိ။ အပါ၊ ၁။ ၁၆၅။

ပတ္တိဿရိယ (တိ) [ပတ္တ+ဣဿရိယ] ရောက်
-ရရှိ-အပ်ပြီးသော အစိုးရခြင်း(ရာထူး)ရှိ
သောသူ။ တဿ ပတ္တိဿရိယဿ ဗဟူနံ
ဇနာနံ အဝဿယဘာဝေါ ဝိယ .... ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။ အဘိ၊ ၁။ ၂၂၇။

ပတ္တိဟိန (န) [ပတ္တိ+ဟိန] (လုံ့လသို့) ရောက်
ခြင်း၏ ယုတ်လျော့ခြင်း(ပေမှု၊ သျှ)။ ပရိတ္တာ
ပတ္တိဟိနေန (သတ္တိဟိနေန။ သိ။ သတိဟိ-
နေန။ သျှ။) မဟာနိ၊ ၄။ ၄၇။ (ဤ၌ သိ၊ သျှ
မူသာ ပါဌ်မှန် ဖြစ်ရာ၏။)

ပတ္တိ (ပု) [ပတ္တ+ဤ]။ အထော ဂုဏော ဇိယာ
ဇယာထ။ သရော ပတ္တိ စ သာယကော။
ဓာန်။ ၃၈၈။ ပတ္တံ ဝါဇော၊ တံယောဂါ ပတ္တိ၊
ဤ။ ဓာန်၊ ၆။ ၃၈၈။ ပတြိဏော် ဇရပက္ခိ
ဏော်။ အမရ။ ၂။ ၁၀၅။ ပတြာဏိ သန္တသျှ၊
အတး(၅၊ ၂၊ ၁၁၅) ဣတိနိး။ ဗျာချာသုဓာ။
ပတ္တိနံ(ပု)ပတ္တိ ပက္ခး အဿျသျှဣနိ။ ပက္ခိ
ဏိ၊ ဇရေ၊ ဈေနေ၊ ရထိနိ၊ ပဇိတေ၊ တာလေ
စ၊ ပဇိယုတေ (တြိ)။ ထောမ။ (၁)မြား။
(၂)၄၀။ (တိ)(၃)ရောက်ခြင်းရှိသောရောက်
သောသူ။ (၁)အာဒါယ ပတ္တိ ပရဝိရိယဃာ-
တိ၊ စာပေ သရံ ကိံ ဝိစိကိစ္ဆသေ တုဝံ။

ဇာ၊ ၁။ ၂၇၃။ တတ္ထ ပတ္တိန္တိ ဝါပေတ္တေဟိ
သမန္နာဂတံ။ ဇာ၊ ၁။ ၄။ ၂၇၃။ (၂)သာရဏီ
စာတကေ ဇဏေ၊ ပတ္တိ တု သရပက္ခိသျှ။
ဓာန်။ ၁၀၅၀။ (၃) ကိံ ပတ္တိနမာဟု ဘိက္ခုနံ၊
သောရတံ ကေန ကထဉ္စ ဒန္တမာဟု။ သုတ္တ
နိ။ ၃၅၇။ ကိံ ပတ္တိနန္တိ ကိံ ပတ္တံ ကိမဓိဂတံ။
သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂။ ၁၄၉။ (-သုတ္တနိ။ ၃၅၈၊ ၃၆၀-
၁။)

ပတ္တံ (ကြိ၊ ဝိ) [ပ+အပ+တံ]။ ဆေတ္တံ၊ ဆိန္တိတံ
.... ပတ္တံ၊ ပါပုဏိတံ။ ရှ။ ၆၃၇။ (ပြာပျှမ်း-သံ။
ပတ္တံ-ပြာ။) (က)ရောက်ခြင်းငှါ။ (ခ)ရရှိ-
ခံစား-ခြင်းငှါ။ (က)ဒါနပါရမိတံ ဂစ္ဆ၊ ယဒိ
ဗောဓိံ ပတ္တမိစ္ဆသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၁၅။ ယဒိ ဗောဓိံ
ပတ္တမိစ္ဆသိတိ ဗောဓိမူလမုပဂန္နာ အနတ္တရံ
သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတ္တံ ဣစ္ဆသိ စေ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
၁၂၉။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၇။ မ၊ ၄။ ၄။
၁၉၊ ၅၉။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၈။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၇။ သံ၊
၄။ ၃။ ၃၄။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၃။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၄၉။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၅၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၈၊ ၃၆၉။ ဣတိ
ဂုတိ၊ ၄။ ၄၈၊ ၃၃၅။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၄။ အပါ၊ ၄။
၁။ ၂၇။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၂၁။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၊ ၃၇၆။
ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၈၊ ၂၁၉။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၃၁။ နေတ္တိ၊ ၄။
၁၂၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၅၄။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀။ သိ၊ ၄။
သစ်၊ ၁။ ၂၃၈။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၈။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၊
၃၀၇၊ ၄၄၆၊ ၄၉၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၈။ အံ၊ ၄။ ၂။
၂၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၇။) (ခ)အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပတ္တကမ (တိ) [ပတ္တံ+ကမ] (က)ရောက်
ခြင်းငှါ အလိုရှိသောသူ။ (ခ)ရရှိ-ဝင်စား-
ခြင်းငှါ အလိုရှိသောသူ။ (က) အရဟတ္တံ

ပတ္တမြားမေန ကုလပုတ္တေန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ။
 အဘိဋ္ဌာဝ။၂၁၂။ (-အပဋ္ဌာ၂။၂၃၂။ မဟာနိ။
 ၄၀၃။ ဝိမတိဝ။၁၃၃။ ဒီဋ္ဌိ၂။၂၇၆။ သံ၊
 ၆။၁။၁၄၃။) (ခ) ပါရိသုဒ္ဓိံ ပတ္တမြားမော
 တဒေဝ ဈာနံ အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇနအဓိဋ္ဌာန-
 ဝုဋ္ဌာနပစ္စဝေက္ခဏသင်္ခါတေဟိ ပဉ္စဟာ-
 ကာရေဟိ ဝသိပုတ္တံ ပရုဏံ ကတွာ။ ဝိဋ္ဌာ၂။
 ၃၁။ ပဋိသံဋ္ဌာဝ။၁၀၀။ဝိသုဒ္ဓိဝ။၂၇၈။ ပါရိ-
 သုဒ္ဓိံ ပတ္တမြားမောတိ အဓိဂန္တုကာမော
 သမာပဇ္ဇိတုကာမော စ။ သာရတ္ထ။၂။၂၃၂။
 ဝိမတိဝ။၂၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိဝ။၃၃၇။ (-ဇာဋ္ဌာ၊
 ၄။၁၇၅။)

ပတ္တမြားန (န) [ပတ္တ+၃တ္တမြားန] သပိတ်လှန်
 ခြင်း၊ သပိတ်မှောက်ကံကို ပြန်လည်ရုပ်
 သိမ်းခြင်း။ သော သမ္မာ ဝတ္တတိ၊ လောမံ
 ပါတေတိ၊ နေတ္တာရံ ဝတ္တတိ၊ သံဃံ ပတ္တ-
 မြားနံ ယာစတိ။ ဝိ၊၄။၂၆၅။

ပတ္တ (တ္တော)ဏ္ဍ (န) [ပတ္တ+၃တ္တော။ ခေါမံ
 ဒုကူလံ ကောသေယျံ၊ ပဋ္ဌဏ္ဍံ ကမ္မလော
 စ ဝါ။ဓာန်။၂၉၁။ကောသေယျမေဝ ဓောတံ
 ပဋ္ဌဏ္ဍံ နာမ၊ .... ပတ္တဏ္ဍိပိ ပါဠိနရံ။ ဓာန်၊
 ၆။၂၉၁။ ပတ္တဏ္ဍံ ဓောတကောသေယျံ၊
 ပတ္တဏ္ဍော သောဏကဒ္ဒုမေ။တောင်ပေါက်၊
 ဓာန်၊သျ။၂၉၁။ (ပတြောဏံ-သံ)] (၁) ဖွပ်
 လျှော်အပ်ပြီးသော ပိုးချည်။ (ပ) (၂)ကြောင်
 လျှာပင်။ထောင်ကွင်းကြည်။ပဋ္ဌဏ္ဍ-လည်း
 ကြည်။

ပတ္တေယျ (တိ) [ပ+အပ+တေယျ။ အပ ပါပ-
 ဏနေ။ “ဂုပါဒီနဉ္စာ”တိ ဓာတုန္တဿ လော-
 ပေါ၊ ဒွိတ္တဉ္စ၊ ပတ္တဗ္ဗော၊ ပတ္တေယျော။ ရူ။

၅၅၀။] ရောက်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။
 နာဟံ တံ ဂမနေန လောကဿ အန္တံ ဉာ-
 တေယျံ ဒဋ္ဌေယျံ ပတ္တေယျန္တိ ဝဒါမိ။ သံ၊၁။
 ၆၁။ ဝိ၊ဋ္ဌာဝ။၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိဝ။၁၃၉။ ပတ္တေ-
 ယျန္တိ ပတ္တဗ္ဗံ။ “ဉာတာယံ ဒိဋ္ဌာယံ ပတ္တာယ”-
 န္တိပိ ပါဌော။ သာရတ္ထ။၁။၂၄၀။ (-သံ၊၂။
 ၃၃၃။အံ၊၁။၃၅၇။အံ၊၃။၂၂၇။စူဠနိဋ္ဌ။၃၆။)

ပတ္တောဒက (န) [ပတ္တ+၃ဒက] သပိတ်ဆေး
 ရေ။ သော ပတ္တောဒကံ ပဋိဂဏှာတိ နာတိ-
 ထောကံ နာတိဗဟုလံ။ မ၊၂။၃၃၉၊၃၄၀။

ပတ္တ ၁ (ပု၊န) [ပဒ+ထ။ ပဒ ဂတိယံ၊ ထော။
 ဓာန်၊ဋ္ဌိ။၄၇၉။ ကုဿဝေါ ပသတော ဧကော၊
 ပတ္တော တေ စတုရော သိယံ။ ဓာန်။၄၈၂။
 အာဠကော နိတ္ထိယံ တုဗ္ဗော၊ ပတ္တော တု
 နာဠိ နာရိယံ။ ဓာန်။၄၈၄။ ပ+ဋ္ဌာ+အ။
 ပတ္တော တု သာန နိတ္ထိယံ။ ဓာန်။၆၀၇။
 ပတိဋ္ဌတေ အသ္မိန္တိ ပတ္တော။ ဌဿ ထော။
 ဓာန်၊ဋ္ဌိ။၆၀၇။ ပတ္တော တု မာနသာနသု။
 ဓာန်။၁၀၄၄။သူး၊ ပြဿ္မံ သာနရဏ္ဍိယာမံ။
 အမရ၊၁၃၊၅။ ပြတိဗ္ဗန္တေတြ၊ ယဉ္ဇဏေ ကး
 (ဝါ၊၃၊၃။၁၀၈)။ ပြဿော’ ဩယံ မာန-
 ဘေဒေ သာနာဝုန္နိတဝဉ္ဇုနိ။ ဗျာချာသုဓာ။
 ကုသုဝ ပြဿ လူတျာဒျား၊ပရိမာဏာထကား
 ယထက်။အမရ၊၁၉၊၈၉။ပြဿော’ ဩ သာ-
 နမာနယေား။ အမရ၊၂၃၊၈၇။ ပြဿ (ပ) ပြ
 +ဿာ+က။ စတုးကုသုဝါတုကေ၊ အာပက-
 စတုထာစေ ဝါ ဓာနာဒေ ပရိမာဏာဘေ-
 ဒေ၊ ဝိဿာရေ စ။ ပဇ်တသျ ဝါသယောဂျ-
 ဘူမော် (ပု၊န)။ ထောမ။] (၁) နှိုင်းရှည်
 ကြောင်း၊ခြင်တောင်း၊ခြင်ခွက်၊ခြင်တံ။ (နှိုင်း

ရှည်ကြောင်း “မာန”သည် -(၁) ချင်ရွေး၊
ပဲ၊မတ်(ပါဒ်)၊ကျပ်-စသော တုလာမာန၊
(၂) ကွမ်းစား၊စိတ်၊တင်း၊တို-ဟူသော ပတ္ထ
မာန၊ (၃) လက်သစ်၊တောင်၊တာ-စသော
အင်္ဂုလိမာနဟူ၍ ၃-မျိုးရှိသည်။ ထိုတွင်
ပတ္ထ-သဒ္ဒါသည် ဤ၌ ပတ္ထမာနသာမညကို
ဟောသည်။) (၂) တစ်စလယ်၊ တစ်ကွမ်း
စား၊ တစ်ပြည်၏လေးဖို့တစ်ဖို့။ (၃)တောင်
လျှော်၊ တောင်ဝှမ်း၊ တောင်၌ ညီညွတ်သော
မြေအပြင်။(၄)ဆိပ်ငြိမ်ရာ-အရပ်-ကျောင်း။
(တိ)(၅)ကျယ်ပြန့်သော(အရာ)။

(၁)နှိုင်းရှည်ကြောင်းခြင်တောင်း၊ ခြင်
ခွက်၊ခြင်တံ။ တုလာပတ္ထင်္ဂုလိဝသာ၊ တိဓာ
မာနမထော သိယာ။ ဓာန်။၄၇၉။ ပတ္ထသ-
ဒ္ဒေါယံ သာမညဘောဒမာနေသု ပဝတ္တတိ၊
ဣဓ ပန ဝိသေသမာနဝါစကော အဓိပ္ပေ-
တော။ ဓာန်။၄၈၄။

(၂) တစ်စလယ်၊ တစ်ကွမ်းစား၊ တစ်
ပြည်၏ လေးဖို့တစ်ဖို့။ ပတ္ထော နာမ နာဠိ-
မတ္တံ ဟောတိ ဧကဿ ပုရိသဿ အလံ
ယာပနာယ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။ ဝိသတိ ခါရိ-
ကောတိ မာဂဓကေန ပတ္ထေန စတ္တာရော
ပတ္တာ ကောသလရဋ္ဌေ ဧကော ပတ္ထော
ဟောတိ၊ တေန ပတ္ထေန စတ္တာရော ပတ္တာ
အာဠကံ၊ စတ္တာရိ အာဠကနိ ဒေါဏံ၊ စတု-
ဒေါဏာ မာနိကာ၊ စတုမာနိကာ ခါရိ၊
တာယ ခါရိယာ ဝိသတိခါရိကော။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၇။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၂၅၉။ နဝ ဝါဟသဟဿာနီတိ
ဧတ္ထ “စတသော မုဠိယော ဧကော ကုဍု-

ဝေါ၊ စတ္တာရော ကုဍုဝါ ဧကော ပတ္ထော၊
စတ္တာရော ပတ္တာ ဧကော အာဠကော၊
စတ္တာရော အာဠကော ဧကံ ဒေါဏံ၊ စတ္တာရိ
ဒေါဏာနိ ဧကော မာနိကာ၊ စတသော
မာနိကာ ဧကော ခါရိ၊ ဝိသတိ ခါရိယော
ဧကော ဝါဟော၊ တဒေဝ ဧကံ သကဋ္ဌန္တိ
သုတ္တနိပါတဋ္ဌကထာဒီသု ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန
“ဒွေ သကဋ္ဌာနိ ဧကော ဝါဟော”တိ ဝဒန္တိ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၂၄။ ဝိမတိ၊၁။၂၈။ တေန
“ပကတိယာ စတုမုဠိကံ ကုဍုဝံ၊ စတုကုဍုဝံ
နာဠိ၊တာယ နာဠိယာ သောဠသ နာဠိယော
ဒေါဏံ၊ တံ ပန မဂဓနာဠိယာ ဒွါဒသ နာ-
ဠိယော ဟောန္တိ”တိ ဝဒန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၄၇။
အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန ပန “ပကတိ-
ယာ စတုမုဠိကံ ကုဍုဝံ၊ .... တံ ပန မဂဓ-
နာဠိယာ ဒွါဒသ နာဠိယော ဟောန္တိ”တိ
ဝုတ္တံ၊တသ္မာ တေန နယေန “မဂဓနာဠိ နာမ
ပဉ္စ ကုဍုဝါနိ ဧကဉ္စ မုဠိ ဧကာယ မုဠိယာ
တတိယဉ္စ ဘာဂံ ဂဏှာတိ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
သာရတ္ထ၊၂။၄၂၇။ (-ဝဇီရ၊၂၆၊၂၆၇။ ဝိမတိ၊
၁။၃၄၈။ မ၊ဋီ၊၃။၁၃၉။)

(၃)တောင်လျှော်၊ တောင်ဝှမ်း၊ တောင်၌
ညီညွတ်သော မြေအပြင်။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။ (၄) ဆိတ်ငြိမ် ရာ-အရပ်-ကျောင်း။
ဝနီယတိ ဝိဝေကကာမေဟိ ဘဇီယတိ၊ ဝန-
တေ ဝါ .... ယာစန္ဒော ဝိယ ဟောတိတိ
ဝနံ၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထ ဝိဝေကကာမာ
ယထာဓိပ္ပေတဝိသေသာဓိဂမေနာတိ ပတ္တံ၊
ဝနေသု ပတ္တံ ဂဟနဋ္ဌာနေ သေနာသနံ ဝန-
ပတ္တံ။ မ၊ဋီ၊၂။၅၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၇။ (၅) ကျယ်

ပြန့်သော(အရာ)။ ထောင်ကွင်းကြည်။

ပတ္ထ ၂ (တိ) [ပတ္ထ+ဏ] တောင်လျှင်-တောင်
ဝှမ်း-နှင့် တူသော။ ပတ္ထောတိ ဟိ ပဗ္ဗတ-
ဿ သမာနဘူမိ၊ ယော “သာနူ”တိပိ ဝုစ္စတိ၊
တဿဒိသတ္တာ ပန မနဿာနမသဉ္စရဏ-
ဘူတံ ဝနံ၊ တဿာ ပတ္ထသဒိသံ ဝနံ ဝန-
ပတ္ထောတိ ဝိသေသနပရနိပါတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
သီဠိသစ်၊ ၂။ ၁၂၃။

ပတ္ထ(တ) (န) [ပ+ထရ+တ။ ထရ သန္တရ-
ဏေ။ ထရတိ၊ သန္တရတိ၊ သန္တရဏံ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၅၈။ ဧဝံ တဿ ဒုက္ခတာဒိနံ ကွစိ။
ယထာ- ဒုက္ခတံ ဒုက္ခဉ်၊...ပတ္ထဋ္ဌော၊ ဥဒ္ဓ-
ဋ္ဌော၊ ဝိသဋ္ဌောက္ကစ္စဒိ။ ရူ။ ၄၂။ (ပြည့်တ-
သံ။ ပတ္ထ-ပြာ) (၁) ပျံ့နှံ့ခြင်း။ (တိ) (၂)
(က) ပျံ့နှံ့-ထင်ရှား-သော။ (ခ) ပြန့်ကား-
ပြန့်ကျယ်-သော။ (၃) ဖြန့်အပ်သော။ (က)
ဖြန့် ခင်းအပ်သော။ (ခ) ဖြန့်လှန်းအပ်သော။
(ဂ) ဖြန့်ကြက်-ဖုံးအုပ်-အပ်သော။

(၁) ပျံ့နှံ့ခြင်း။ ဒိသာသု ပတ္ထဋ္ဌဝသေနာ
(ဒိ၊ ၁။ ၁၂၀) တိ ဝိပုလဘာဝေန ဘူတပရ-
မ္မရာယ သဗ္ဗဒိသာသု ပတ္ထရဏဝသေန။ ဒီ၊
ဠိ၊ ၁။ ၂၆၂။ သီဠိသစ်၊ ၂။ ၁၇၁။ (၂) (က) ပျံ့
နှံ့-ထင်ရှား-သော။ ဂုဏာ နာမ သဏီကံ
သဏီကံ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ဒေါသာ ဒကဒိဝသေ-
နေဝ ပတ္ထဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ မ၊ ၁။ ၅။ အနုဝိသ-
ဋ္ဌောတိ အဟံ စတသော ဒိသာ စတသော
အနုဒိသာတိ သဗ္ဗာ ဒိသာ အတ္တနော ဂု-
ဏေန ပတ္ထဋ္ဌော ပညာတော။ စရိယာ၊ ၁။
၁၆၁။ ဇာ၊ ၁။ ၁၀၄။ (-ဝိ၊ ၁။ ၅၉။ ဝိ၊ ၁။
၄၃၅။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၉။ သံ၊ ၁။ ၁၆၂၅။ သံ၊

၁။ ၂၂၄။ အံ၊ ၁။ ၂၄၈။ အံ၊ ၁။ ၂၃၈။ ပဋိ
သံ၊ ၁။ ၁၅၂။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁၁၆။ ဝိမာန၊ ၁။ ၆၇။
ထေရ၊ ၁။ ၂၈၂-၆။ အပ၊ ၁။ ၂၂။ မဟာနိ၊
၁။ ၃၇၂၃၈။ ဇာ၊ ၁။ ၁၁၈။ ဇာ၊ ၁။ ၅၃၁။
ဇာ၊ ၁။ ၂၇၁။ ဇာ၊ ၁။ ၂၂၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၂၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၈။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၂၄၂။
သီဠိသစ်၊ ၂။ ၁၁၉။ ဒီဠိ၊ ၁။ ၁၂၁။ အံ၊ ၁။
၁၄။) (ခ) ပြန့်ကား-ပြန့်ကျယ်-သော။
ဝဇ္ဇာယ ကောသိယာ ဝဇ္ဇံ အသိမေဝ ပက္ခိ-
ပန္နိ၊ ပတ္ထဋ္ဌာယ ပတ္ထဋ္ဌံ၊ ဒီ၊ ၁။ ၁၉၈။ မ၊ ၁။
၃။ ၁၈၁။ ပတ္ထဋ္ဌာယာတိ ပဋိကာယ။ သီဠိ၊
သစ်၊ ၂။ ၁၄၉။ (-ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၆၀။ အပ၊ ၁။
၈၇၊ ၁၁၈၊ ၁၅၁။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၄။ မ၊ ၁။ ၆၇။)
(၃) ဖြန့်အပ်သော။ အနေကာကာရာနဝ-
သေသဉ္စယုတ္တဝိဘာဝနတော၊ အပရာပ-
ရပုတ္တိတော စ ဘဂဝတော ဉာဏံ တတ္ထ
ပတ္ထဋ္ဌံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ “သဗ္ဗညုတ-
ညာဏံ ပတ္ထရိတွာ”တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆၁။ (-
ဝဇ္ဇိ၊ ၁။ ၄၁၄။ သီဠိသစ်၊ ၂။ ၁၆၉။) (က) ဖြန့်
ခင်းအပ်သော။ သစေ ခလိယာ ဗဒ္ဓသာဋ္ဌ-
ကော မဉ္ဇေ ဝါ ပိဋေ ဝါ ပတ္ထဋ္ဌော မဉ္ဇတလံ
န ဖုသတိ၊ မဉ္ဇပါဒေဝ ဖုသတိ။ ဝိ၊ ၁။
၂၈၃။ (-အပ၊ ၁။ ၁၂၂။) (ခ) ဖြန့်လှန်းအပ်
သော။ ဣတ္ထိကာဟိ အာတပေ ပတ္ထဋ္ဌာနံ
ဝိဟိအာဒိနံ တေမနဘယေန အန္တော ပဝေ-
သိတကာလေ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၃၀၇။ အံ၊ ၁။ ၆၄။ (ဂ) ဖြန့်ကြက်-ဖုံးအုပ်
-အပ်သော။ ပေါက္ခရဏိယာ အန္တော စ
ဗဟိ စ အာရက္ခာ ဗလဝတိ၊ ဥပရိ လော-
ဟဇာလံ ပတ္ထဋ္ဌံ၊ သကုဏာနမ္ပိ ဩကာသော
နတ္ထိ။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂၂၂။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၁။

ပတ္ထမအင်္ဂုတ္တိ (တိ) [ပတ္ထမ+အင်္ဂုတ္တိ] ပျံ
နံ-သော-အကျော်စောမဲ့-အကဲ့ရဲ့ခံရ-ခြင်း
ရှိသောသူ။ အဝသေသာ သတ္တာ နိဂ္ဂုဏာ
ပတ္ထမအင်္ဂုတ္တိနော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၉။

ပတ္ထမကိတ္တိဓမ္မ (တိ) [ပတ္ထမ+ကိတ္တိ+ဓမ္မ] ပျံ
နံ-ထင်ရှား-သော ကျော်စောခြင်းသဘော
ရှိသောသူ။ အထ ဝါ သုတဓမ္မောတိ ဝိသု-
တဓမ္မော၊ ဓမ္မစရိယာယ ဝါ သမစရိယာယ
ဝါ ပကာသော ပညာတော၊လောကေ ပတ္ထ-
မကိတ္တိဓမ္မောတိ အတ္ထော။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၆၃။

ပတ္ထမကိတ္တိသဒ္ဓ (တိ) [ပတ္ထမ+ကိတ္တိ+သဒ္ဓ] ပျံ
နံ-ထင်ရှား-သော ကျော်စောသံရှိသော
(ဘုရား)။ ယသသိနောတိ “ဣတိပိ သော
ဘဂဝါ”တိ အာဒိနာ သဒေဝကေ လောကေ
ယထာဘုစွံ ပတ္ထမကိတ္တိသဒ္ဓဿ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၈၃။ (-ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၁၅။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၂၀။
ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၄၀။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၅၃။)

ပတ္ထမ(တ)ဂတ္တ (တိ) [ပတ္ထမ(တ)+ဂတ္တ] ပြန့်
ကြက်-ဖုံးအုပ်-အပ်သော ကိုယ်ရှိသောသူ။
ဓမ္မနိသန္တတာတိ နိမ္မိသလောဟိတတာယ
သိရာဇာလေဟိ ပတ္ထတဂတ္တာ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။
၆၃။

ပတ္ထမ(တ)ဂုဏ (တိ) [ပတ္ထမ(တ)+ဂုဏ] ပျံနံ
-ထင်ရှား-သော-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-ရှိသော
သူ။ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကံ
“ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အယ”န္တိ စတုပရိသန္တရေ
ပတ္ထတဂုဏံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၆။

ပတ္ထမညဏ (တိ) [ပတ္ထမ+ညဏ] ပျံနံ-သော-
ညဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။အတ္တနော ကုလေ

ပဝတ္တမာနေသု တီသု ဝေဒေသု ဝိသာရဒေါ
အပက္ခလိတဉာဏော ပတ္ထမညဏော။
အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၃။

ပတ္ထမန္တ (ပု) [ပတ္ထမ+အတ္တ။တ္တ-ကို ဌ-ပြု။]
ပျံနံ-သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သ
ဘော။ ဥစ္စာသဒ္ဓါ မဟာသဒ္ဓါတိ .... သမန္တ-
တော ပတ္ထမဋ္ဌေန မဟန္တော သဒ္ဓေါ ယေ-
သန္တေ မဟာသဒ္ဓါ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၆၃။

ပတ္ထမတေဇ (တိ) [ပတ္ထမ+တေဇ] ပျံနံ-သော
-တန်ခိုး-အာနုဘော်-ရှိသောသူ။ ဥဂ္ဂတေ-
ဇာတိ ဥဂ္ဂတတေဇာ ပတ္ထမတေဇာ။ အပါ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၄၇။

ပတ္ထမနာမဓေယျ (တိ) [ပတ္ထမ+နာမဓေယျ]
ပျံနံ-ထင်ရှား-သော အမည်ရှိသောသူ။
သော အပရဘာဂေ....တေနေဝ ဂုဏေန
ပတ္ထမနာမဓေယျော အနာထပိဏ္ဍိကော
နာမ အဟောသိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၅။

ပတ္ထမနီလိက (တိ) [ပတ္ထမ+နီလိကာ] ပျံနံ-
သော မှော်ရှိသော။ ဥဒကပိဋ္ဌိံ ဆာဒေတွာ
ပတ္ထမနီလိကာ ဥဒကပိဋ္ဌိံ ဝိယ တဏှာန-
သဋ်။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၃၆။

ပတ္ထမပည (တိ) [ပတ္ထမ+ပညာ] ပြန့်ကား-
ပြန့်ကျယ်-သော-ပညာ-ဉာဏ်-ရှိသော
သူ။ ဝရဘူမိမေဓသောတိ မဟာပထဝီ ဝိယ
ပတ္ထမပညောတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၁။၇၀။

ပတ္ထမပါဒ (တိ) [ပတ္ထမ+ပါဒ] ပြန့်ကား-ပြန့်
ကျယ်-သော ခြေဖဝါးရှိသောသူ။ ဧဝံ
ဝုတ္တေ သုဘဒ္ဓါ သဗ္ဗေ လုဒ္ဓေ ဩလောကေ-
တွာ တေသံ အန္တရေ ပတ္ထမပါဒံ ဘတ္တပုဋ-

သဒိသဇယံ မဟာဇာဏကံ....သောနတ္တရံ
နာမ နေသာဒံ ဒိသွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၃။

ပတ္တမြူဖဏ (တိ) [ပတ္တမြူ+ဖဏ] ပြန့်အပ်သော
ပါးပျဉ်းရှိသော။တတော ပတ္တမြူဖဏံ သုသု-
တိသဒ္ဓံ ကတွာ နိက္ခမန္တံ ကဏ္ဍသပ္ပံ ဒိသွာ
နိက္ခဏီ ဘဝိဿတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁၂။၃၂၆။

ပတ္တမြူယသ (တိ) [ပတ္တမြူ+ယသ] ပျံ့နှံ့-ထင်
ရှား-သော ကျော်စောခြင်းရှိသော၊သူ။
အညာတန္တိ အဘိညာတံ၊ ယထာဘူတဂု-
ဏေဟိ ပတ္တမြူယသံ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၅၇။ (-ဝိမာ
န၊ဋ္ဌ၊၉၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၆။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၃။)

ပတ္တမြူဝစန (တိ) [ပတ္တမြူ+ဝစန] ပျံ့နှံ့သော
စကားရှိသော၊ စကားပျံ့နှံ့-နှုတ်မစောင့်-
သော၊သူ။ ဝိကိဏ္ဍဝါစန္တိ ပတ္တမြူဝစနံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၅။၈၁။

ပတ္တမြူဝရပည (တိ) [ပတ္တမြူ+ဝရ+ပညာ]
ပြန့်ကျယ်၊မြင့်မြတ်သော-ပညာ-ဉာဏ်-ရှိ
သော၊သူ။ ဝရဘူရိမေဓသောတိ မဟာပထ-
ဝိ ဝိယ ပတ္တမြူဝရပညောတိ အတ္ထော။ သာ
ရတ္ထ၊၁။၃၅၁။ (-ဝဇီရ၊၄၅။)

ပတ္တမြူဝိပုလယသ (တိ) [ပတ္တမြူ+ဝိပုလ+ယ
သ] ပျံ့နှံ့၊ပြန့်ပြောသော ကျော်စောခြင်းရှိ
သော၊သူ။ သကျပုတ္တံ မဟာယသန္တိ ပတ္တ-
မြူဝိပုလယသံ သကျရာဇပုတ္တံ မဟာသတ္တံ
မံ အဘိရယု နိသိန္တံ ဇာနိတွာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊
၂၉၇။

ပတ္တမြူ(တ)သံကိလန္တကာယ (တိ) [ပတ္တမြူ
(တ) + သံကိလန္တ+ကာယ] ပျံ့နှံ့သည်ဖြစ်
၍ ပင်ပန်းသောကိုယ်ရှိသော၊သူ။ ဇရာတု-

ရန္တိ ဇရာယ ပတ္တမြူသံကိလန္တကာယံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၁၅။

ပတ္တမြူသာခါ (ထိ) [ပတ္တမြူ+သာခါ] ပြန့်ကား
-ပြန့်ကျယ်-သော - သစ်ခက်- သစ်ကိုင်း။
(တိ) (၂) ပြန့်ကား-ပြန့်ကျယ်-သော-သစ်
ခက်-သစ်ကိုင်း-ရှိသော (သစ်ပင်)။ (၁)
ဗဟူ သကုဏာ တဿ ရက္ခဿ ဥဒက-
မတ္တကေ ပတ္တမြူသာခါသု ဝသန္တာ သရီရ-
ဝဋ္ဌဉ္စ ဥဒကေ ပါတေန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၉၇။ (၂)
ဝေနသာခေါတိ ပတ္တမြူသာခေါ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၄၉။

ပတ္တဏ္ဍိလ (ပု၊န) [ပ+ထဏ္ဍ+ဏ္ဍလ။ ပ+ထလ
+ဏ္ဍလ။ ဝေဒိး ပရိ တာ ဘူမိး၊ သမေ
ဋ္ဌဏ္ဍိလစတွရေ။အမရ၊၁၇၊၁၈။ ဋ္ဌလန္တ-
သိန်၊ပလတ္တာနေ(ဘွာ၊ပ၊သေ)၊မိထိလာဒယဝ္ဇ
(ဥ၊၁၊၅၇)ဣတိ သာဓုး။ ဗျာချာသုဓာ။
ဋ္ဌဏ္ဍိလ (န) ဋ္ဌလ+ဏ္ဍလစ်၊ နက် လသျ
ဥး။စတွရေ၊ဥန္တုတုဝနတိဂူဇျေ သမိက္ခတေ
ပြဒေဂေ, ... ယဇ္ဇာဇိထေ ပရိန္ဒတဿာနေ၊
ဟောမာဇိထေ ကုဏ္ဍပြတိနိမိတွေန ဝါလု-
ကာဒိဘိး ကတ္တဇျေ မဏ္ဍလဘေဒေ စ။
ထောမ။ သစ်ရွက်မိုးကျောင်း ပရိဝုဏ်။
သတ္တန္တံ ဗြာဟ္မဏိသိနံ ပတ္တဏ္ဍိလေ ပါတု-
ရဟောသိ။မ၊၂။၃၆၂။ ပတ္တဏ္ဍိလေတိ ပဏ္ဏ-
သာလပရိဝေဏေ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၁။ ထဏ္ဍိလန္တိ
ဝါ သမာ ပကတိဘူမိ ဝုစ္စတိ “ပတ္တဏ္ဍိလေ
ပါတုရဟောသိ”တိအာဒိသု ဝိယ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၅၄။ အယံ အဋ္ဌကထာတော အပရော
နယော- ထဏ္ဍိလန္တိ သမာ ပကတိဘူမိ
ဝုစ္စတိ....အမရကောသေပိ ဟိ နိဃဏျသ-

တ္ထေ ဝုတ္တံ “ဝေဒီ ပရိက္ခတာ ဘူမိ၊ သမေ
ထဏ္ဍိလစာတုရေ”တိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၅၇။

ပတ္ထဒ္ဒ (တိ) [ပ+ထဘိ+တ။ ထဘိ ခဘိ ပဋိ-
ဗဒ္ဓေ။ ထမ္ဘတိ၊ ဝိတ္ထမ္ဘတိ။ .... ထမ္ဘော၊
ထဒ္ဓေါ။ နိတိ၊ဓာ။၁၂၇။ ထဘိ ထမ္ဘဇဠ-
တ္ထေသု၊ရဒ္ဓေ စ ဒေါသဝုဒ္ဓိယံ။ ဓာတွတ္ထ။
၁၇၄။ ထဘိ ထမ္ဘနေ၊ ထမ္ဘတိတိ ထဒ္ဓေါ၊
ပတ္ထဒ္ဓေါ၊ ဥပတ္ထဒ္ဓေါ။ နိရုတ္တိ။၇၅၀။] (၁)
ခက်မာ-တောင့်တင်း-သော၊ မတုန်လှုပ်
သော။ (၂) ခက်ထန်-ကြမ်းတမ်း-မနူးညံ-
မပျော့ပျောင်း-မာန်ထောင်-သော၊သူ။ (၃)
ထောက်ပံ့အပ်သော။ (၁) ဘဂဝတော အဝိ-
ဒ္ဓရေ ဘိတော ဥဗ္ဗိဂေါ ဥဿိဂီ ဥတြဇ္ဈော
ပတ္ထဒ္ဓေန ကာယေန အဋ္ဌာသိ။ ဝိ၊၄။၃၅၂။
ပတ္ထဒ္ဓေန ကာယေနာတိ ပေါတ္ထကရူပသဒိ-
သေန နိစ္စလေန ကာယေန။ ဝိ၊၄။၄။၁၁၁။
ပတ္ထဒ္ဓေနာတိ ဧတ္ထ ဘုသော ထဒ္ဓေါ ပတ္ထ-
ဒ္ဓေါ၊ ဗာဠထဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ပါစိတ်၊ယော။
၅၁၇။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၆၄။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၉၅။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၇၈။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၂၆။) (၂) အတိမာန-
ဟတော ဗာလော၊ ပတ္ထဒ္ဓေါ ဥဿိတဒ္ဓဇော။
ထေရ၊၂၈၇။ တတော ဧဝ ပတ္ထဒ္ဓေါ ဥဿိ-
တဒ္ဓဇော ထမ္ဘဝသေန ဂရုနမ္မိ နိပစ္စကာရ-
ဿ အကရဏတော ဘုသံ ထဒ္ဓေါ အနော-
နမနထဒ္ဓဇာတော ဥဿိတမာနဒ္ဓဇော။ ထေ
ရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၈။န တေန ထဒ္ဓေါ အဿ ပတ္ထ-
ဒ္ဓေါ ပဂ္ဂဟိတသိရော။မဟာနိ၊၁၂၂။ထဒ္ဓေါ-
တိ အမဒ္ဒဝေါ။ ပတ္ထဒ္ဓေါတိ ဝိသေသေန
အမဒ္ဒဝေါ။မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၄၄။(-မဟာနိ၊၁၇၂၊

၃၁၀။) (၃) ပတ္ထဒ္ဓဓမ္မောသဓဗလ- ကြည်။

ပတ္ထဒ္ဓကာယ (တိ) [ပတ္ထဒ္ဓ+ကာယ] ခက်မာ-
တောင့်တင်း-သော ကိုယ်ရှိသော၊သူ။ပထ-
ဝိဓာတုယာ .... အညတရညတရဿ
ပကောပေန ဗလသမ္ပန္နောပိ ပုဂ္ဂလော ပတ္ထ-
ဒ္ဓကာယော။...ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏာတိ။ ဝိ
သုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၈။ (-မ၊ဋီ၊၂။၁၆၈။)

ပတ္ထဒ္ဓဂီဝ (တိ)[ပတ္ထဒ္ဓါ+ဂီဝါ]ခက်မာ-တောင့်
တင်း-သော လည်ပင်းရှိသော၊လည်ထောင်
-ခေါင်းမော့-သော၊သူ။ပတ္ထဒ္ဓဂီဝေါ စရတိ၊
အဟံ သေယျောတိ မညတိ။ ထေရ၊၃၅၂။
ပတ္ထဒ္ဓဂီဝေါ စရတိတိ “အဟံ ဗဟုဿုတော၊
သတိမာ၊ ပညဝါ၊ န မယာ သဒိသော အ-
ညော အတ္ထိ”တိ မာနတ္ထဒ္ဓေါ ဟုတွာ ....
ထဒ္ဓဂီဝေါ စရတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅၃။

ပတ္ထဒ္ဓဓမ္မောသဓဗလ (န) [ပတ္ထဒ္ဓ+ဓမ္မ+ဩ
သဓ+ဗလ] ထောက်ပံ့အပ်သော တရား
တည်းဟူသော ဆေး၏-အစွမ်း-သတ္တိ။
ဘဂဝါ ရောဂညတြာယ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကာ-
ရညဗလော ပတ္ထဒ္ဓဓမ္မောသဓဗလေန ဂရက်
ဒုက္ခံ လဟုကံ အကာသိ။ မိလိန္ဒ။၁၁၅။

ပတ္ထဒ္ဓမာနသ (တိ) [ပတ္ထဒ္ဓ+မာနသ] ခက်ထန်
-ကြမ်းတမ်း-သော စိတ်ရှိသော၊သူ။ န တံ
ဝိညူ ပသံသန္တိ၊ ပတ္ထဒ္ဓမာနသံ နရံ။ ထေရ၊
၃၅၂။ န တံ ဝိညူ ပသံသန္တိတိ တံ တာဒိသံ
ဗာလံ ပဂ္ဂဟိတစိတ္တတာယ ပတ္ထဒ္ဓမာနသံ
ထမ္ဘိတတ္တံ နရံ ဝိညူ ပဏ္ဍိတာ န ပသံသန္တိ။
ထေရ၊ ဋ္ဌ၊၂။၄၅၃။

ပတ္ထဒ္ဓယ (န) [ပတ္ထ+ဒ္ဓယ] ကွမ်းစား နှစ်ခု။

ပဋ္ဌပေသိ။ မိလိန္ဒ။ ၃။ “အဟမ္ပိ ဣတ္ထန္တာမော
တုမှာကံ သာဝကော ဝိယ သေနာသန-
ပညာပကော စ ဘတ္တုဒ္ဓေသကော စ
အဿန္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၃။
(-ဝိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၉၇-၉။ ဒီဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၇၁၄၁၁၇။
ဒီဋ္ဌ၊ ၃။ ၄၃။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၂-၇၂၅၇။ မဋ္ဌ၊ ၄။
၂၀၀။ မဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၀၄၂၄၄။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၆၊
၁၈၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၀။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၇၂၄၈။ အံ၊
၄။ ၁။ ၁၀၈၁၉၀-၅-၉၊ ၂၀၀-၈၂၃၁။ အံ၊ ၄။
၂။ ၅၈။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃။ အဘိ၊ ၄။ ၅၈၁၁၈။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၂၆၃၁၃၈၄၄၄၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။
၅၂၃၅၂၈၁၃၀၁၃၄၄၁၃၈၂-၆၁၄၃၂။ ဥဒါ
န၊ ၄။ ၁၀၉၁၄၁၂၆၂။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၄၂-၅၊
၇၁။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၃-၉၊ ၅၇၁၉၁။ ပေတ၊ ၄။
၄၄။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၂၀-၂၃၅-၉၄၄၊ ၅၉၊
၉၉၁၃၅၁၆၉၃၆၇။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၀၁၄၄၊
၁၅၄၂၂၉၄၃၀-၄၅၀၈။ ထေရီ၊ ၄။ ၇၀၁၃၀၊
၁၉၀-၇။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၂၁၃၄၄၀၁၈၁၊
၁၃၆၁၅၅-၈၁၈၀-၂-၃၂၆၆-၇၊ ၃၀၅၊
၃၄၇။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၄၂၃၂၃၂၂၄၀-၅၊
၂၅၄၂၆၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၈၁၃၁၁၅-၉၁၄၂၊
၁၇၃။ စရိယာ၊ ၄။ ၇၆၉၈၁၉၀၂၇၄။ ဇာ၊
၄။ ၁။ ၁၈၂၀၃၈၇၉၄၃၃။ ဇာ၊ ၄။ ၈၂-၉၊
၉၆။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၂၃၀၆။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၄၃။ သံ၊
ဋီ၊ ၁။ ၁၈၁။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၇၅။) (၂) ချီးမွမ်းခြင်း။
ပတ္ထနတ္ထ(၂)ကြည်။

(၃) တဏှာ၊ လောဘ၊ တောင့်တ-ခြင်း-
တတ်-ကြောင်း-တရား။ ယော ရာဂေါ
သာရာဂေါ....နိကန္တိ နိကာမနာ ပတ္ထနာ....
အယံ ဝုစ္စတိ လောဘော။ အဘိ၊ ၈။ ၂၁၅။

အဘိ၊ ၀။ ၃၇၆။ အာရမ္မဏာနံ နိကာမနဝ-
သေန နိကန္တိ။ နိကာမနာကာရော နိကာမ-
နာ။ ပတ္ထနာဝသေန ပတ္ထနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၃၉၈။ ပတ္ထနာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ မဟာနိ၊ ၂၄၅၊
၂၆၂။ ဇေယျ(မဟာနိ၊ ၃၃၉)န္တိ ပတ္ထနာ၊
တဏှာယေတံ အဓိဝစနံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၈၃။
(-သံ၊ ၁။ ၃၂၄၊ ၃၆၇။ အံ၊ ၁။ ၃၃၂၂၅။ အံ၊ ၃။
၄၂၈။ အဘိ၊ က။ ၂၆၂၊ ၂၈၂၊ ၃၃၈။ ပဋ္ဌာန၊
၁။ ၁၄၇၁၅၀-၂၃၁၅။ ပဋိသံ၊ ၁၃၅-၆။
ထေရီ၊ ၃၉၀။ မဟာနိ၊ ၇၊ ၂၃၃၂-၆။ စူဠနိ၊
၂၄၁။ နေတ္ထိ၊ ၄၅။ ပေဋကော၊ ၂၄၇-၈။ ဝိဋ္ဌ၊
၄။ ၆၂။ ဒီဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၇၀။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၅၂၅၅၂၆၇။
မဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၁၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၃၉၇-၉၁၅၄။ အံ၊
၄။ ၂။ ၈၄၂၀၄။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၃။ ပဋိသံ၊ ၄။
၁။ ၁၀၉၂၂၃၊ ၂၇၉။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၂၁၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၈၉။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။
၃၅။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၄၆၉။)

(၄) တောင့်တအပ်သော(အရာ)။ တံ-
ဒါနိ လဒ္ဓါနာတိ တံ ပတ္ထနံ ဣဒါနာဟံ
လဘိတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၁၃။ ဒေဝီပိ ပတ္ထနံ အ-
လဘန္တိ မတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၃၃၅။ (၅) ဆု
တောင်း-ဆုပန်-ရာ(အခါ)။ ပတ္ထနာကာ-
လ-ကြည်။

ပတ္ထန(နာ)တဏှာ (ထိ) [ပတ္ထန(နာ)+တဏှာ]
တောင့်တတတ်သော -တဏှာ - လောဘ။
ကိဉ္စိ ကိဉ္စိဒေဝ ပတ္ထနတဏှာ စ ခုဒါ စ
ပရိပါကဇရာ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၂။ ၅၈။ အပိဟာလူတိ အပိဟာနသီလော၊
ပတ္ထနာတဏှာယ ရဟိတောတိ ဝုတ္တံ ဟော-
တိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၄။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၁-

၂။ (-၁၄၁။)

ပတ္ထနတ္ထ (ပု) [ပတ္ထန(နာ)+အတ္ထ](၁)တောင်
တခြင်းဟူသော-အနက်-သဘော။ (၂)ချီး
မွမ်းခြင်းဟူသော-အနက်-သဘော။ (၁)
အဟောတိ ပတ္ထနတ္ထေ နိပါတော။ ဇာဋ္ဌ၊ ၅။
၂၁၀။ (၂) ဝတာတိ ပတ္ထနတ္ထေ နိပါတော။
ဧဝံ ကိရဿ ပတ္ထနာ အဟောသိ “ဣမိနာ
သမဏေန သဒိသော အညော သမဏော
နာမ နတ္ထိ၊ .... အယံ သမဏော နာမ၊ မယံ
ပန ကိံ သမဏာ” တိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁၂။ ၄။ ဝတာတိ
ပတ္ထနတ္ထေ နိပါတော “အဟော ဝတာဟံ
လာဘိ အဿန္တိ အာဒိသု၊ ဝိယ။ .... ဧဝံ
တဿ ပတ္ထနာ အဟောသိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁၂။ ၄။

ပတ္ထနတ္ထဇောတက (တိ) [ပတ္ထနတ္ထ+ဇောတ
က] တောင်တခြင်း အနက်ကို ထွန်းပြတတ်
သော။ ပဏ္ဏာကာရော ပန တံ တဒတ္ထံ
ပတ္ထေန္တေဟိ အာဘရိယတေတိ ပါဘတံ။
ပတ္ထနတ္ထဇောတကော ဟိ အယံ ပ-သဒ္ဒေါ။
သိ၊ ၄၊ ၁၁။ ၂။ ၁၀၅။ (-ဇာန်၊ ၄၊ ၁၅၅။)

ပတ္ထနလက္ခဏ (တိ) [ပတ္ထန(နာ)+လက္ခဏ]
တောင်တခြင်းဟူသော-မှတ်ကြောင်း-လ
က္ခဏာ-ရှိသော။ ပတ္ထနလက္ခဏော လော-
ဘော၊ တဿ အဒိန္နာဒါနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ နေတ္ထိ။
၂၄။

ပတ္ထန(နာ)ဟေတု (ပု) [ပတ္ထန(နာ)+ဟေတု]
တောင်တခြင်းဟူသော အကြောင်း။ အပိ
န တဿ ပုရိသဿ အဝါယနဟေတု ဝါ
အာယာစနဟေတု ဝါ ပတ္ထနဟေတု ဝါ ....
ဩရိမံ တီရံ အာဂစ္ဆေယျာတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၀။

ဣမေသံ ခေါ ဂဟပတိ ပဉ္စန္ဒံ ဓမ္မာနံ န
အာယာစနဟေတု ဝါ န ပတ္ထနာဟေတု ဝါ
ပဋိလာဘံ ဝဒါမိ။ အံ၊ ၂။ ၄၁။

ပတ္ထနာကပ္ပန (န) [ပတ္ထနာ+ကပ္ပန] တောင်တ
ခြင်းအားဖြင့် ကြံစည်ခြင်း။ အပိဟံ သန္တိ-
အာဒိနိ ပန စတ္တာရိ “အပိ နာမ အဟံ ဘ-
ဝေယျန္တိ ဧဝံ ပတ္ထနာကပ္ပနဝသေန ဝုတ္တာနိ။
အံ၊ ၄၊ ၂။ ၃၈၇။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၄၉၆။ ပတ္ထနာက-
ပ္ပနဝသေနာတိ “အပိ နာမ သာဓု ပနာဟံ
သိယန္တိ ဧဝံ ပတ္ထနာယ ကပ္ပနဝသေန။ အံ၊
၄၊ ၂။ ၃၈၅။ မူလ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၉။ (-သံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၇။)

ပတ္ထနာကာရ (ပု) [ပတ္ထန(နာ)+အာကာရ]
တောင်တခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ။ သာ-
ယေဝ ပတ္ထနာကာရေန ဓမ္မနန္တိ ဓမ္မပေမံ
ဓမ္မဇ္ဈောသာနန္တိ တဏှာယေတံ အဓိဝစနံ။
နေတ္ထိ။ ၄၆။ “သာယေဝ ပတ္ထနာကာရေန
ဓမ္မနန္တိ” တိ အာဒိမာဟ (နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၁၈) တိ
ဧတ္ထ အယမတ္ထော- သာ ဧဝ ပတ္ထနာကာ-
ရေန ပဝတ္တိယာ အာသာဒိပရိယာယေန
ဝုတ္တာ တဏှာ ရူပါဒိဓမ္မေသု နန္တနန္ဒေန
ဓမ္မနန္တိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၆။ (-ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၁။
အနု၊ ၄၊ ၁၁၃၆။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၈၆။)

ပတ္ထနာကာရဏ (န) [ပတ္ထနာ+ကာရဏ]
တောင်တခြင်း၏ အကြောင်း။ အပ္ပေဝ နာ-
မာတိ တဿ ဥပသင်္ကမနံ ပတ္ထယမာနော
အာဟ။ ပတ္ထနာကာရဏံ ပန ပေါဋ္ဌပါဒသု-
တ္တေ ဝုတ္တမေဝ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁၂။ ၁၇။ (-မ၊ ၄၊ ၁၂။
၁၈၃။)

ပတ္ထနာကာရဒဿန (တိ) [ပတ္ထနာကာရ+

ဒဿန]တောင့်တပုံအခြင်းအရာကို ပြသော
(သဒ္ဓါ)။ သီလေနာ(မ၊၁။၁၄၈)တိ ပတ္ထနာ-
ကာရဒဿနံ။ မ၊ဋီ၊၂။၅၄။

ပတ္ထနာကာလ (ပု) [ပတ္ထနာ+ကာလ] ဆု
တောင်း-ဆုပန်-ရာ-အခါ-ကာလ။ ပတ္ထ-
နာကာလေ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော
ဝစနသုတာနုသာရေန ဉာဏေန ဒိဋ္ဌမတ္တတံ
သန္တာယ “တံ ပဌမဒဿနန္တိ ဝုတ္တံ”။ သံ၊ဋီ၊၂။
၄၇၉။

ပတ္ထနာဂဟဏ (န) [ပတ္ထနာ+ဂဟဏ] ဆု
တောင်း-ဆုပန်-ခြင်းကို ယူခြင်း။ ဥပပတ္တိ-
ပကပ္ပနဝသေနောပဝတ္တိယာ ပတ္ထနာဂဟ-
ဏေနော တဿာ ဂဟဏန္တိ ကေစိ။ မ၊ဋီ၊၃။
၃၁၇။

ပတ္ထနာဌပန (န) [ပတ္ထနာ+ဌပန] တောင့်တ
ခြင်းကို-တည်စေ-ထား-ခြင်း။ ဧတ္ထ ဌတွာ
သက္ကာ သမ္ပတ္တိယော သမ္ပါပုဏိတုန္တိ ဧဝံ
ပုရိသတ္တဘာဝေ သမ္ဘာဝနာပုဗ္ဗကံ ပတ္ထနာ-
ဌပနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၄၆။

ပတ္ထနာဌပနကာရဏ (န) [ပတ္ထနဌပန+ကာရ
ဏ] တောင့်တခြင်းကို ထားခြင်းဟူသော
အကြောင်း။ ပဏိဓာနပစ္စယာတိ ပတ္ထနဌ-
ပနကာရဏာ။ မ၊ဌ၊၄။၁၇၃။ (-မဟာနိ၊ဌ။
၂၇၈။)

ပတ္ထနာနရူပ (တိ) [ပတ္ထနာ+အနရူပ] ဆု
တောင်း-ဆုပန်-ခြင်းအား - သင့်လျော်-
လျောက်ပတ်-သော(စကား)။ ဣတော စဝိ-
တွာ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ တံ ဗာဓေတုံ သမ-
တ္ထော ပဋိသတ္တု ဘဝေယန္တိ ပတ္ထနာနရူ-

ပေန အက္ခောသိ။ ထေရ၊ဌ၊၂။၂၄၄။

ပတ္ထနာဖလ (န) [ပတ္ထနာ+ဖလ] တောင့်တ
ခြင်း၏ အကျိုး။ အညံ ဂတိံ န ဇာနာမိ၊
မနသာ ပတ္ထနာဖလံ။ အပါ၊၁။၅။ မနသာ
စိတ္တေန ပတ္ထနာဖလံ ပတ္တိတပတ္ထနာဖလန္တိ
အတ္ထော။ အပါ၊ဌ၊၁။၁၂၄။

ပတ္ထနာဗဟုလ (တိ) [ပတ္ထနာ+ဗဟုလ] များ
သော တောင့်တခြင်းရှိသောသူ။ ပတ္ထနာ-
ဗဟုလော အနာဂတံ ပဇ္ဇေတိ၊ တဿ တ-
ဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနန္တိအာဒိ သဗ္ဗံ နေတဗ္ဗံ။
ဣတိဝုတ်၊ဌ။၅၆။

ပတ္ထနာဘာဝ (ပု) [ပတ္ထန(နာ)+အဘာဝ]
တောင့်တခြင်း၏ မရှိခြင်း။ သောတဓာတု-
ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ပဏိဓိ မေ န ဝိဇ္ဇတီတိ ထေရေန
သယမေဝ အဘိညာသု ပတ္ထနာဘာဝေါ
ဝုတ္တော။ ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၂၈၄။ (-သာရတ္ထ၊၁။
၄၃၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၁၀။)

ပတ္ထနာဘိနိဟာရသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပတ္ထန(နာ)+
အဘိနိဟာရ+သမ္ပတ္တိ] ဆုတောင်း-ဆုပန်-
ခြင်းဟူ သော ရှေးရှုပြင်းစွာ ဆောင်ခြင်း၏
ပြည့်စုံခြင်း။ သာ တာယ ပတ္ထနာဘိနိ-
ဟာရသမ္ပတ္တိယာ နာတိစိရံ ကိလမိတ္ထ။ မ၊
ဌ၊၂။၂၅၇။

ပတ္ထနာမူလက (တိ) [ပတ္ထနာ+မူလ+က]
တောင့်တခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော
(ဒေါမနဿ)။ ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတောတိ
ပတ္ထနံ ပဌပေန္တဿ၊ တံ ပနေတံ ပတ္ထနံ
ပဌပေန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ ပတ္ထနာမူလ-
ကတ္တာ “ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော”တိ ဝုတ္တံ။

မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၆-၇။ ပတ္ထနာမူလကတ္တာတိ ဣ-
မိနာ ဥပဋ္ဌာပယတော-ပဒဿ ဟေတု-
အတ္ထဇောတကတမာဟ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၄။

ပတ္ထနာရဟိတ (တိ) [ပတ္ထနာ+ရဟိတ] တောင်-
တခြင်းမှ ကင်းသောသူ။ နိရာသောတိ
အနာသော အပတ္ထနော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။ အနာ-
သောတိ ပတ္ထနာရဟိတော။ တေနာဟ
“အပတ္ထနော”တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။

ပတ္ထနာဝိသေသ(ပု) [ပတ္ထနာ+ဝိသေသ] တောင်-
တခြင်းအထူး။ ဝေါဟာရဝသေန ဣတ္ထိပုရိ-
သာဒိဘာဝေန ဝေါဟရိတဗ္ဗေသု ပတ္ထနာဝိ-
သေသာ ဥပ္ပန္နန္တိ၊ တတော ကမ္မဝိသေသာ။
မူလဋီ၊၁။၆၅။

ပတ္ထနာသမ္ပန္န (တိ) [ပတ္ထနာ+သမ္ပန္န] ဆုတောင်း-
ဆုပန်-ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောသူ။ သင်္ခေါ
နာမ နာဂရာဇာ ဟုတွာ သတ္တ ဒိဝသေ ဒါနံ
ဒတွာ တထာဘာဝံ ပတ္ထေတွာ တတော
ပဘုတိ ပတ္ထနာသမ္ပန္နော အဘိနိဟာရ-
သမ္ပန္နော သတသဟဿကပ္ပေ ပါရမိယော
ပူရေတွာ အန္တိမဘဝံ ဥပပန္နော။ သုတ္တနိ၊
၄။၂။၇၄။

ပတ္ထနိယ (တိ) [ပ+အတ္ထ+အနိယ။ ပတ္ထ+အနိ
ယ။ ဘွတိ ဗန္ဓေ စုတ္တော ယာစေ။ ဓာတွတ္ထ။
၁၀။ ပထိ ဘူစု ဂတျံ ပတ္ထော၊ ယာစနေ စု
ပဒေါ ဒိစု။ ဓာတွတ္ထ။ ၂၂၃။ (ပြာထနိယ-
သံ) တောင်-တ-လိုလား-အပ်-သင့်-ထိုက်-
သော။ သာ ရူပဘောဂကုလသမ္ပတ္တိသမ္ပ-
န္နတာယ ဗဟူနံ ပတ္ထနိယာ အဟောသိ။

မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈။ ပတ္ထနိယေ ပန လေဏေ သမ္ပ-
တေ ဒက္ခိဏဂိရိ ဟတ္ထိကုစ္ဆိ စေတိယဂိရိ-
စိတ္တလပဗ္ဗတသဒိသေ ဝိဟာရေ ဝိဟရန္တံ
အယမရဟာတိ သမ္ဘာဝေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၁၇။ ပတ္ထနိယေတိ တတ္ထ ဝသန္တေသု သ-
မ္ဘာဝနာဝသေန ဥပသင်္ကမနာဒိနာပတ္ထေ-
တဗ္ဗေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၃၉။ (-သာရတ္ထ၊၂။
၂၀၆-၈။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၄။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။
၂၅။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၂၉။)

ပတ္ထနိယဂုဏ (တိ) [ပတ္ထနိယ+ဂုဏ] ချီးမွမ်း-
အပ်သော-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-ရှိသော။ ဗဟုဇ-
နပူဇိတာတိ သုဂတိဟိ ပရေဟိ ပတ္ထနိယ-
ဂုဏာတိ အတ္ထော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၇၇။

ပတ္ထနိယဋ္ဌ (ပု) [ပတ္ထနိယ+အတ္ထ] တောင်-
လိုလား-အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-အ
နက်-သဘော။ အာဂစ္ဆန္တိ အတ္တတ္ထပရတ္တာ-
ဒယော ဧတ္ထ၊ ဧတေန၊ ဧတသ္မာတိ ဝါ အာ-
ဂမော၊ ဥတ္တမဋ္ဌေန၊ ပတ္ထနိယဋ္ဌေန စ သော
ဝရောတိ အာဂမဝရော။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၆-
၇။

ပတ္ထပတ္ထ (ပု၊န) [ပိစ္ဆာနာမ်၊ပတ္ထ-ပုဒ်ကို ဒွိရုပ်
ပြု။ မောဂ်၊၁။၅၄-၅။] တစ်ကွမ်းစား တစ်
ကွမ်းစား၊တစ်စလယ် တစ်စလယ်။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္ထပတ္ထပမာဏ (တိ) [ပတ္ထပတ္ထ+ပမာဏ]
တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစား-အတိုင်းအ
ရှည်-ပမာဏ-ရှိသော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္ထပတ္ထပုလက (ပု၊န) [ပတ္ထပတ္ထပမာဏ+
ပုလက။ ပမာဏ-ပုဒ် ကျေ။] တစ်ကွမ်းစား

တစ်ကွမ်းစား-အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-ရှိသော-ပူရီ-ဂျုံ-မုံ။ (တစ်ခွက်စာ တစ်ခွက်စာသော မုယောဆန်ရင်း။ ရွှေဥမင်၊ သျှ။ တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော ရိက္ခာ မုယော ဆန်။ ဘုရားကြီး၊ သျှ။) တေဟိ အဿ-မဏ္ဍလိကာသု ဘိက္ခုနံ ပတ္ထပတ္ထပုလကံ (ပတ္ထပတ္ထမူလကံ၊ မြန်မာမူ) ပညတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၇။ ပတ္ထပတ္ထပုလက (ပတ္ထ-ပတ္ထမူလကံ။ က) န္တိ ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ပတ္ထပတ္ထပမာဏံ ပုလကံ။ .... ပုလကံ နာမ နိတ္ထုသံ ကတွာ ဥဿေဒေတွာ ဂဟိတ-တဏှုလာ ဝုစ္ဆန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၄၅။ (-ဓမ္မ၊ ၁။ ၃၇၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၂။) (ပတ္ထပတ္ထပမာဏံ မူလကံ ပတ္ထပတ္ထမူလကံ-ဟု မဇ္ဈေလောပကို ပြခြင်းငှါ “ပတ္ထပတ္ထပမာဏံ မူလကံ” မိန့်။ ပါရာဂဏ္ဍိသစ်၊ ၂။ ၃၄၁။ စာတို့၌ ပတ္ထပတ္ထမူလကံ-ဟုချည်း ရှိ၏။ ယိုးဓယားမူ၌ ပတ္ထပတ္ထပုလကံ-ဟု ရှိ၏။ သက္ကတ အဘိဓာန် ကြီးတို့နှင့် ညီညွတ်၏။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာနိဿယတို့၌ “တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော မုယောဆန်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော မုယောဆန်ရင်း” ဟူ၍လည်းကောင်း အနက်ပေးကြ၏။ မူလသဒ္ဒါ အရင်းကိုသာ ဟောနိုင်၍ မုယောဆန်ကို မဟောနိုင်။ ဝိ၊ ပိ၊ ဓာန်။)

ပတ္ထပုလက (ပု၊ ၁) [ပတ္ထ+ပမာဏ+ပုလက။ ပမာဏ-ပုဒ်ကျေ။] တစ်ကွမ်းစား-အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-ရှိသော-ပူရီ-ဂျုံ-မုံ။ အာယသ္မာ ပနာနန္ဒော ပတ္ထပုလကံ သိလာ-

ယံ ပိသိတွာ ဘဂဝတော ဥပနာမေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၇။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၄၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂၈။)

ပတ္ထမတ္တ (တိ) [ပတ္ထ+မတ္တာ] တစ်ကွမ်းစား-အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-ရှိသော။ ပါ-တောဝ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပတ္ထမတ္တံ (ပတ္ထ-မတ္တံ-သျှ၊ က) ဝါလိကံ ဩကိရတိ။ မ၊ ၁။ ၉၄။

ပတ္ထမာန (န) [ပတ္ထ+မာန] ခြင်တောင်း-ခြင်ခွက်-ဟူသော-နှိုင်းရှည်-ကြောင်း-မာန။ ဣတိ တုလာမာနံ ဝုတ္တံ။ ပတ္ထမာနံ ဒဿေ-တုမာဟ “ကုဿဝေါ” စွာဒိ။ ဓာန်၊ ၁။ ၄၈၁-၂။ ပတ္ထ(၁)လည်း ကြည့်။

ပတ္ထမာနဝိသေသ (ပု) [ပတ္ထမာန+ဝိသေသ] ခြင်တောင်း-ခြင်ခွက်-ဟူသော-နှိုင်းရှည်-ကြောင်း-မာန-အထူး။ ဒသမ္မဏံ ဒသမိ-ကသတဒေါဏမတ္တံ ကုမ္ဘောတိ ဃဋ္ဌနာမေန ဧကော ပတ္ထမာနဝိသေသော ဒဿိတော။ ဓာန်၊ ၁။ ၄၈၃။ (-၄၈၄။)

ပတ္ထယတိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+တိ။ ပတ္ထ+ဏယ+တိ။ အတ္ထပတ္ထ ယာစနာယံ။ အတ္ထေ-တိ၊ အတ္ထယတိ။ အတ္ထော။ ပတ္ထေတိ၊ ပတ္ထယတိ။ ပတ္ထနာ။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၃၁၁။ (ပြာဏိယတေ-သံ) တောင့်တ-လိုလား-၏။ (က) ရ-ယူ-လို၏။ နှစ်သက်-မြတ်နိုး-၏။ (ခ) ငြိကပ်-တွယ်တာ-၏။ (ဂ) ဆုတောင်း-ဆုပန်-၏။ (က) ပဇ္ဇေတိ ပတ္ထယတိ စ ဝိသုဒ္ဓိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၁၈။ ပတ္ထယတိ စ ဝိသုဒ္ဓိန္တိ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဝါ ပတ္ထေတိ၊ .... သီလဗ္ဗတဝိ-သုဒ္ဓိ ဝါ ပတ္ထေတိ ပိဟေတိ အဘိဇ္ဇေတိတိ

ပဗ္ဗေတိ ပတ္တယတိ စ ဝိသုဒ္ဓိံ။မဟာနိ။၂၄၂။
သော စ ရန္တံ ပတ္တယတိ(သုတ္တနိ။၂၉၇)တိ
သော ဧတာယ မဟာတဏှတာယ အန-
ပါယေန .... ပရသန္တကံ ရန္တံ ပတ္တေတိ။
သုတ္တနိ။၁။၁၅၅။ (-ဇာ။၂။၃၄၂။ ပေဋ-
ကော။၃၁-၅။ မိလိန္ဒ။ ၃၂၄။ ကင်္ခါ။၁၀၈။
သံ၊၁။၁၀၅။ အဘိ၊၁။၁၇၁။ ပဋိသံ၊
၁။၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိံ၊ ၂။၂၀၃။ သုတ္တနိ။၁။၂၇၄။
မဟာနိ။၁။၁၉၈၊၂၂-၆၊၃၈၅။ ဇာ-
၁။၇။၃၀၈။)

နိဗ္ဗာနံ ဂတဿ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တဿ ဣ-
စ္ဆန္တိ သာဒိယန္တိ ပတ္တယန္တိ ပိဟယန္တိ အဘိ-
ဗျေန္တိ။ မဟာနိ။၁။၂၄။ (-၃၁။ စူဠနိ။ ၅၅။
ဇာ။၁။၂၈၀။ ပေဋကော။၃၂။ ဝိ၊၁။၃၄၀။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၆၀။ မ၊၁။၂၀၉။သံ၊၁။၂၇၀၊
၃၀။ သုတ္တနိ။၁။၂၂၅။ ဇာ၊၁။၁၄၀။)

အထ စေ ပတ္တယသိ ပဝဿ ဒေဝ။
ထေရ။၂၃။ အထ စေ ပတ္တယသိတိ အထ
ဣဒါနိ ပတ္တယသိ စေ၊ ယဒိ ဣစ္ဆသိ။
ထေရ၊၁။၁၅၈။ (-သုတ္တနိ။၂၅။ ပေတ။
၁၄၉။ ထေရ။၂၃၂၊၂၇၆။ဇာ။၁။၂၂၄။ မိလိန္ဒ။
၃၅။ သုတ္တနိ။၁။၃၀-၂-၄-၇။ ပေတ၊၁။
၉၀။ ထေရ၊၁။၂၄၆။ ဇာ၊၁။၁၆၀။)

နန္ဒာမိတိ အဘိနန္ဒာမိ မောဒါမိ အန-
မောဒါမိ ဣစ္ဆာမိ သာဒိယာမိ ယာစာမိ
ပတ္တယာမိ ပိဟယာမိ အဘိဗျေမိ။ စူဠနိ။
၇၆။ အာကိဉ္ဇည် ဟိ ပတ္တယေ(ထေရီ။၄၁၇)
တိ အဟံ အကိဉ္ဇနဘာဝံ အပရိဂ္ဂဟဘာဝ-
မေဝ ပတ္တယာမိ။ ထေရီ၊၁။၂၄၈။ (-ဝိမာန။
၇၄။ ပေတ။၂၀၇။ အပါ။၁။၄၂။ စူဠနိ။၈၁၊
၉၀၊၁၂။ ဇာ။၁။၂၃၁၊၂၉၇၊၃၃။ သံ၊၁။

၆၊၃၂၃။ ဝိမာန၊၁။၂၀၉။ ထေရီ၊၁။၄၀၊
၂၄၇။ အပါ၊၁။၃၁။ စူဠနိ။၁။၂၂။ ဇာ၊၁။
၄။၁၀၈၊၃၄၆၊၃၉၆။) ပတ္တယာမ-ဇာ၊ ၂။
၂၇၇၊၂၉၉။ ဇာ၊၁။၁၆၅၊၂၁၅။ ပတ္တယ-
တေ-မဟာနိ။၃၄၇။ စူဠနိ။၁၈၆။ ပေဋ-
ကော။၃၁။ မဟာနိ။၁။၃၈၅။ စူဠနိ။၁။၆၈။
ပတ္တယသေ- ဝိမာန။၁၁၄။ ပေတ။၁၄၇။
ထေရ။၂၃၂။ စရိယာ။၄၁။ ဇာ။၁။၂၁၇။
ဇာ၊၁။၄၇။ ဓမ္မ၊၁။၁၉။ ထေရ၊၁။၁၆၄။
စရိယာ။၁၉၅။ ဇာ၊၁။၂၄၄။ ပတ္တယ-
ဇာ၊၁။၂၃၇။ ပတ္တယေယျ-မဟာနိ။၄၀၄။
ထေရ၊၁။၂၉၇။ ပတ္တယေ-ဇာ။၁။၃၄၄။
ဇာ၊၁။၄၄၇။ ပတ္တယေထ-မ၊၁။၂၆၀။
ထေရ။၃၂၆။ ဇာ။၁။၂၄၆။ ထေရ၊၁။၂၉၄။
အပါ၊၁။၂၂။ ဇာ၊၁။၁၇၃-၅။ ပတ္တယိ-
သာရတ္ထ၊၃။၃၇။ ဒီ၊၁။၄၇။ သီ၊၁။၁၆။
၁။၁၇၇။ မ၊၁။၃၉။ သံ၊၁။၃၆။ ပတ္တ-
ယိသု- ဇာ၊၁။၁၂၅။ ပတ္တယိ- (ဩ-ကို
ဣ-ပြု။) အံ၊၁။၁၉၀။ ဓမ္မ၊၁။၅၆။ ဇာ၊
၁။၂၁၃။ ဇာ၊၁။၂၃၇။ ပတ္တယိတ္ထ-
(ဩ-ကို ထွ-ပြု။) ဝိ၊၁။၁၀၃။ ပတ္တယိ-
စရိယာ။၃၈၆။ သံ၊၁။၂၃၉။ စရိယာ။
၂၄-၅။ ပတ္တယိဿန္တိ- ပေဋကော။၃၁၊
၃၂၅။ နေတ္တိ၊၁။၈၉။

(ခ)ပတ္တယတိ ဘဇေတိ ဗန္ဓုတိတိ ပတ္တ-
နာ၊ အဘိသင်္ဂေတိ အာဟ “အဘိပတ္တ-
နာတိ အဓိမတ္တပတ္တနာ”တိ။ သံ၊၁။၁၆၂။
(ဂ) ဒေသော ပတ္တယတေ ဌာနံ၊ ခိပ္ပါဘိည-
ဿ ဘိက္ခုနော။ အပါ။၁။၂၇။ (-၁၃၂-
၄၊၁၅၂။ ထေရ၊၁။၃၆။ ထေရ၊၁။၈၀။)
ပတ္တယံ-အပါ။၂၇၆။ ပတ္တယိသု-မ၊၁။၄။

၉၀။ အံ၌၁။၂၉၃။ ဥဒါနံ၌၂၆၄။ သာ
ရတ္ထ၂။၁၁၃။ မဇ္ဈိမံ၂၃၀၄။ ပတ္ထယံ- အပ၊
၂။၁၂၅-၇၊၁၅၅၊၂၃၄၊၂၅၇၊၂၉၅။ ထေရ်၌၊
၁။၃၆၊၄၁၃။ ထေရ်၌၉၉၊၂၀၀။

ပတ္ထယတေ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+တေ။
ပတ္ထ+ဏယ+တေ|တောင့်တ-လိုလား-၏။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္ထယန (န၊ထိ) [ပ+အတ္ထ+ယု။ ပတ္ထ+ဏယ
+ယု|တောင့်တ-လိုလား-ခြင်း။ ပတ္ထယ-
နဝသေန ပတ္ထနာ။ ပိဟယနဝသေန ပိဟ-
နာ။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၄။

ပတ္ထယနဟေတု (ပု) [ပတ္ထယန+ဟေတု|
တောင့်တ-လိုလားခြင်းဟူသောကြောင်း။
ပတ္ထယမာနောတိ ပတ္ထယနဟေတု။ မာနန္တေ
ဟိ လက္ခဏေ၊ ဟေတုမှိ စ ကုစ္ဆန္တိ သဒ္ဓဝိဒူ။
သီဠိသစ်၂။၃၇၂။

ပတ္ထယန္တ (တိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+အန္တ။ ပတ္ထ
+ဏယ+အန္တ။ ထိ-၌ ပတ္ထယန္တိ။] (က)
တောင့်တ-လိုလား-သောသူ။ (ခ) ဆု
တောင်း-ဆုပန်-သောသူ။ (က)စရေယျာ-
ဒိတ္တသိသောဝ၊ ပတ္ထယံ အစွတံ ပဒံ။ သံ၂။
၁၁၇။သန္တိပေက္ခောတိ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အစု-
န္တသန္တိ ပေက္ခန္တော ကုစ္ဆန္တော ပတ္ထယန္တော။
သံ၌၁။၂၂။ အာကိဉ္ဇညံ ပတ္ထယန္တာ၊ ပရိ-
ဝါရေန္တိ မံ သဒါ။ အပ၊၁။၁၉။ပတ္ထယန္တာတိ
ကုစ္ဆန္တာ။ အပ၊၌၁။၂၄၃။ (-အဘိ၊က။၂၅၇။
သုတ္တနိ။၂၉၀။ ဝိမာန။၉၇။ အပ၊၁။၈။မဟာ
နိ။၂၆၊၁၂၇၊၁၄၀၊၃၀၁၊၃၂၃။ စူဠနိ။၃၀၀။
ဇာ၊၁။၂၆၆၊၃၄၂။ ဇာ၊၂။၂၃။ ဝိဇ္ဇာ၊၁။၁၉၅-

၉။ ဝိသင်္ဂဟ။၃၁၉၊၃၂၂။ ဒီ၊၌၂။၈၂၊၃၁။
ဒီ၊၌၃။၁၈၅။ မဇ္ဈိမံ၈၃၊၁၆၃။ အဘိ၊၌၂။
၄၆၁။ ပဋိသံ၌၂။၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃။ ဓမ္မ၊
၌၁။၄၂၀။ ဣတိဝုတ်၊၌၂၂၆။ သုတ္တနိ၊၌၁။
၇၈။ ဝိမာန၊၌၂၂၆။ ထေရ်၌၂။၄၉။ အပ၊
၌၁။၇၉၊၁၄၃၊၁၈၈။ အပ၊၌၂။၄၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၌၂။၃၃၅။ စရိယာ၊၌၁၉၄။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၆၈၊
၃၉၄။ ဇာ၊၌၁။၄၂၅။ ဇာ၊၌၃။၃၂၄။ ဇာ၊၌၊
၄။၂၃၉၊၄၇၀။ဇာ၊၌၅။၁၈၄၊၁၉၂။) “အပွေဝ
နာမ မဓရဝစနံ လဘေယျာမာ”တိ ပတ္ထယ-
န္တိယော ..... ဝသန္တိ။ ဇာ၊၌၅။၄၄၈။ (ခ)မမ
ပါဒမူလေ နိပတိ၊ ပတ္ထယံ ဌာနမုတ္တမံ။ အပ၊
၂။၁၂၂။ မာဟေဝ နောတိ အမှာကံ ရာဇပု-
တ္တော သိဟာဒီဟိ ဟတော မာ ဟောတု၊
ဒါရကာပိ အတ္ထဒီဟိ ပရာမဋ္ဌာ မာ ဟော-
န္တုတိ ပတ္ထယန္တိ နမသိသံ။ ဇာ၊၌၇။၃၄၆။
(-၃၄၇။)

ပတ္ထယန္တိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+အန္တိ။ ပတ္ထ
+ဏယ+အန္တိ| တောင့်တ-လိုလား-ကုန်
၏။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည့်။

ပတ္ထယန္တိ (ထိ) [ပတ္ထယန္တ+ဤ] (က)တောင့်
တ-လိုလား-သော မိန်းမ။ (ခ)ဆုတောင်း-
ဆုပန်-သော မိန်းမ။ ပတ္ထယန္တ-ကြည့်။

ပတ္ထယမာန (တိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+မာန။
ပတ္ထ+ဏယ+မာန| တောင့်တ-လိုလား-
သော၊ရ-ယူ-လိုသောသူ။ ယောပိ သော
ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သေက္ခော အပတ္ထမာနသော
အနတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနော ဝိဟ-
ရတိ။ မ၊၁။၅။ ပတ္ထယမာနော(ဣတိဝုတ်။
၂၄၁။)တိ ဒွေ ပတ္ထနာ တဏှာပတ္ထနာ စ၊

ဆန္ဒပတ္ထနာ စ။ .... တေန ပတ္ထယမာနောတိ
 တံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္တုကာမော အဓိဂန္တု-
 ကာမော တန္တိန္ဒော တပေါဏော တပုတ္တ-
 ရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဋ္ဌါဝ။ ၄၃။ ကာမ-
 ယမာနဿာတိ ကာမယမာနဿ ဣစ္ဆမာ-
 နဿ သာဒိယမာနဿ ပတ္ထယမာနဿ ပိ-
 ဟယမာနဿ အဘိဇ္ဇေမာနဿ။ မဟာနိ။
 ၂။ ပတ္ထယမာနော (ဣတိဝုတ်။ ၂၄၁)တိ
 ဣစ္ဆမာနော အာကင်္ခမာနော။ ဣတိဝုတ်။ ၅။
 ၂၂၈။ (-ဝိ။ ၁။ ၂၉၊ ၃၂။ မ၊ ၂။ ၁၄၂။ မ၊ ၃။ ၅၅။
 သံ၊ ၂။ ၃၄၀။ သံ၊ ၃။ ၁၂၆၊ ၂၈၄-၆။ အံ၊ ၁။
 ၃၉၉။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၁။ သုတ္တနိ။ ၄၁၉။
 မဟာနိ။ ၃၊ ၂၄၅။ စူဠနိ။ ၅၃၊ ၁၅၀။ နေတ္ထိ။
 ၉၁။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၇၊ ၃၈၊ ၄၀၊ ၄၄၊ ၄၆၊ ၅၂၊ ၅၂၊
 ၂၃၃။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၆၈၊ ၇၅၊ ၈၃။ ဝိ၊ ၅။ ၃။ ၇၊ ၁၄၇၊
 ၃၀၂၊ ၃၆၆။ ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၁၇၇၊ ၁၈၇။ ကင်္ခါ။ ၁၀၅၊
 ၁၂၆။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၃၊ ၁၅၀။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၃၀၂။
 ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၊ ၁၇၃၊ ၃၈၀။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၁၇။ မဋ္ဌါဝ။
 ၁၂၀။ မဋ္ဌါ၊ ၂။ ၅၄။ မဋ္ဌါ၊ ၃။ ၄၂၊ ၅၄၊ ၈၃၊ ၂၃၈။
 သံ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၊ အံ၊ ၅။ ၃။ ၆၇၊ ၁၂၅၊ ၁၇၉။ အဘိ၊
 ၅။ ၂။ ၁၀၂၊ ၁၇၇၊ ၂၆၇။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၁၀၉။
 ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၈။ ဝိ၊ သုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၃၆၊ ၂၀၈။
 ဓမ္မဋ္ဌါဝ။ ၁၀၇၊ ၃၈၁၊ ၄၁၃။ ဓမ္မဋ္ဌါ၊ ၂။ ၁၀၃၊
 ၁၂၆၊ ၁၅၆၊ ၃၃၁။ ဣတိဝုတ်။ ၅။ ၅၈။ သုတ္တ
 နိ၊ ၅။ ၁။ ၇၈၊ ၁၆၂။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂။ ၉၄၇၊ ၉၅၊
 ၁၁၄-၈၊ ၂၃၃၊ ၂၇၄၊ ၃၀၄။ ပေတဋ္ဌ။ ၁၂၀၊
 ၂၁၀။ ထေရီ၊ ၅။ ၂၀။ အပဋ္ဌါဝ။ ၈၁၊ ၁၆၀၊
 ၁၉၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၇၂။ စရိယာ၊ ၅။ ၂၂။ မဟာ
 နိ၊ ၅။ ၈၉၊ ၁၉၃၊ ၃၃၃။ စူဠနိ၊ ၅။ ၁၂။ ဇာ၊ ၅။ ၁။
 ၇၉၊ ၂၇၃၊ ၂၉၇၊ ၅၂၅။ ဇာ၊ ၅။ ၃။ ၁၂၀-၇၊
 ၅၀၅။ ဇာ၊ ၅။ ၄။ ၁၇၄၊ ၃၇၄၊ ၄၅၇။ ဇာ၊ ၅။ ၅။

၂၂၊ ၁၄၈၀။ ဇာ၊ ၅။ ၇။ ၁၀၂၊ ၁၉၀၊ ၂၃၆၊ ၃၈၁။
 သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၆။ သီ၊ ၆။
 သင်္ခ၊ ၂။ ၃၇၂။ မဋ္ဌါ၊ ၁။ ၉၃၊ ၁၂၃။ မဋ္ဌါ၊ ၂။ ၁၁၅။
 သံ၊ ၆။ ၂။ ၂၃။)

ပတ္ထယမာနမညနာ (ထိ) [ပတ္ထယမာန+မည
 နာ] တောင့်တ-လိုလား-သည်၏ အဖြစ်
 ဖြင့် မှတ်ထင်ခြင်း၊ တောင့်တ-လိုလား-
 သော သူ၏ မှတ်ထင်ခြင်း။ ယသ္မိံ ဟိ ဝတ္ထု-
 သ္မိံ တဏှာယနာ ပတ္ထယမာနမညနာ သမ္ဘ-
 ဝတိ၊ တသ္မိံယေဝ “သေယျောဟမသ္မိံ”တိ-
 အာဒိနိ ပဇ္ဇေတာနိ သမ္ဘဝန္တိတိ အဓိပ္ပါယော။
 မဋ္ဌါ၊ ၁။ ၉၃။

ပတ္ထယသိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+သိ။ ပတ္ထ+
 ဏယ+သိ] တောင့်တ-လိုလား-၏။ ပတ္ထ
 ယတိ(က)ကြည့်။

ပတ္ထယသေ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+သေ။
 ပတ္ထ+ဏယ+သေ] တောင့်တ-လိုလား-
 ၏။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည့်။

ပတ္ထယာန (ပု) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+မာန။ ပတ္ထ
 +ဏယ+မာန။ မာနဿ အာနာဒေသော။
 ရူ၊ ၆၄၆။ မာနဿ မဿ။ .... လောပေါ
 ဟောတိ ကွစိ။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၆၂။] တောင့်တ-
 လိုလား-သောသူ။ သီလံ ရက္ခေယျ မေ-
 ဓာဝီ၊ ပတ္ထယာနော တယော သုခေ။ ဣတိ
 ဝုတ်။ ၂၄၁။ ထေရီ၊ ၃၀၉။ ပတ္ထယာနောတိ
 ပတ္ထယန္တော။ ဣတိဝုတ်။ ၅။ ၂၂၉။ ပတ္ထယာ-
 နောတိ ဣစ္ဆန္တော။ ထေရီ၊ ၅။ ၂၂၀။ (-
 သံ၊ ၁။ ၁၂၃၊ ၁၇၇။ အံ၊ ၂။ ၄၂။ ဥဒါန။ ၁၉၁။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၇၂။ သုတ္တနိ။ ၄၂၉။ ဝိမာန။

၁၁၇၊၁၂၄။ ပေတ။၁၉၄-၈။ ထေရ။၂၇၆။
စရိယာ။၃၈၆။ မဟာနိ။၃၇၅။ စူဠနိ။၁။ ဇာ။
၁။၂၂၊၁၆၀၊၂၂၇၊၃၁၇၊၃၃၈၊၃၅၈။ ဇာ။၂။
၂၅-၈၊၂၅၃။ နေတ္တိ။၅၈။ မိလိန္ဒ။၃၂၅။ သံ၊
၅။၁။၂၃၇။ ဥဒါနိ။၃၈၆။ ဣတိဝုတ်။၅။
၃၃၂။ ဝိမာနိ။၃၁၅၊၃၂၉။ ထေရ။၅။၂၄၇-
၈-၉။ စရိယာ။၅။၂၄-၅၊၆၉။ မဟာနိ။၅။
၂၀၈၊၃၉၄။ ဇာ။၅။၁။၄၂၄။ ဇာ။၅။၁။၂၂၀၊
၃၂၄။ ဇာ။၅။၄။၉၈၊၄၀၆၊၄၆၂။ ဇာ။၅။
၁၉၂။ ဇာ။၅။၇။၉၇။)

ပတ္ထယာမ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+မ။ ပတ္ထ+
ဏယ+မ] တောင့်တ-လိုလား-ကုန်၏။
ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယာမိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+မိ။ ပတ္ထ+
ဏယ+မိ] တောင့်တ-လိုလား-၏။ ပတ္ထ
ယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ယိ။ ပတ္ထ+
ဏယ+ယိ] (က)တောင့်တ-လိုလား-ပြီ။
(ခ)ငြိကပ်-တွယ်တာ-ပြီ။ ပတ္ထယတိ
(က)ခ) ကြည်။

ပတ္ထယိသု (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+သု။ ပတ္ထ+
ဏယ+သု] (က)တောင့်တ-လိုလား-ကုန်ပြီ။
(ခ)ငြိကပ်-တွယ်တာ-ကုန်ပြီ။ ပတ္ထယတိ
(က)ခ)ကြည်။

ပတ္ထယိ ဝ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ဤ။ ပတ္ထ+
ဏယ+ဤ] တောင့်တ-လိုလား-ပြီ။ ပတ္ထ
ယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယိ ၂ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ဩ။ ပတ္ထ

+ဏယ+ဩ။ ဩ-ကို ဣ-ပြု။] တောင့်တ
-လိုလား-ပြီ။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယိတ (တိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+တ။ ပတ္ထ+
ဏယ+တ] တောင့်တ-လိုလား-အပ်သော။
ပုတ္တေန ဟိ ပတ္ထယိတော၊ သိလောကေဟိ
ပမောစိတော။ ဇာ။၁။၁၃၄။ ပုတ္တေန ဟိ
ပတ္ထယိတောတိ အဟံ ပန အတ္တနော ပုတ္တေ-
နေဝ အဇ္ဇ မာရေတုံ ပတ္ထိတော။ ဇာ။၅။၁။
၂၀၅။

ပတ္ထယိတဗ္ဗ (တိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+တဗ္ဗ။
ပတ္ထ+ဏယ+တဗ္ဗ] တောင့်တ-လိုလား-
အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။ တတ္ထ ဝတ္ထု-
ကာမော ကိလေသကာမေန ပတ္ထယိတ-
ဗ္ဗောတိ ကာမိယတိတိ ကာမော။ မဟာနိ။၅။
၁၀။

ပတ္ထယိတဗ္ဗကာရ (ပု) [ပတ္ထယိတဗ္ဗ+အာ
ကာရ] တောင့်တ-လိုလား-အပ်သော အ
ခြင်းအရာ။ ဣတိတိ ဣမိနာ သိနိဒ္ဓါဒိပ္ပ-
ကာရေနာတိ ပတ္ထယိတဗ္ဗကာရံ ပရာ-
မသတိ။ မ၊ဋီ။၁။၇၂။

ပတ္ထယိတ္ထ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ဩ။ ပတ္ထ
+ဏယ+ဩ။ ဩ-ကို ဣ-ပြု။ မောဂ်။၆၊
၄၂။] တောင့်တ-လိုလား-ပြီ။ ပတ္ထယတိ
(က) ကြည်။

ပတ္ထယိတွာ (ကြိဝိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+တွာ။
ပတ္ထ+ဏယ+တွာ] (က)တောင့်တ-လိုလား-
-၍။ (ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-၍။ (က)ပဏိ-
ဓာယာတိ ပတ္ထယိတွာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၄။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၃၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈၆။

နံ ဇီရတိ စန္ဒကိန္နရိံ ပတ္ထယိတွာ အသိတာ-
ဘူဒေဝိယာ ဝိဟိနော ဝိယ။ မူလ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၁၇။
(ခ) အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာ-
သနေ ဥစ္စာကုလိကာနံ ဘိက္ခုနံ အဂ္ဂေါ ဘ-
ဝေယျန္တိ ပတ္ထယိတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။ အံ၊ ဌ၊
၁။ ၁၅၁။

ပတ္ထယိသန္တိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+သန္တိ။
ပတ္ထ+ဏယ+သန္တိ] တောင့်တ-လိုလား-
ကုန်လတ္တံ့။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယံ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ပံ။ ပတ္ထ+
ဏယ+ပံ] ဆုတောင်း-ဆုပန်-ကုန်ပြီ။ ပတ္ထ
ယတိ(ခ)ကြည်။

ပတ္ထယေ ။ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+မိ။ ပတ္ထ+
ဏယ+မိ။ မိ-ကိုး-ပြု။] တောင့်တ-လိုလား-
၏။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယေ ၂ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ဧယျ။
ပတ္ထ+ဏယ+ဧယျ။ ဧယျ-ကိုး-ပြု။] တောင့်
တ-လိုလား-ရာ၏။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယေထ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ဧထ။
ပတ္ထ+ဏယ+ဧထ] တောင့်တ-လိုလား-ရာ
၏။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထယေယျ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏယ+ဧယျ။
ပတ္ထ+ဏယ+ဧယျ] တောင့်တ-လိုလား-ရာ
၏။ ပတ္ထယတိ(က)ကြည်။

ပတ္ထရ ။ (ပု) [ပ+ထရ+အ။ ပြည့်ရ (ပု) ပြ+
ညှ +အစ်။ ပါမါဏေ၊ မဏော် စ။ ထောမ။
(ပတ္ထရ=ပတ္ထရ-ပြာ)။ ပျံ့နှံ့ရာ၊ တဏှာ၏
ပျံ့နှံ့ရာ(ကာမဂုဏ် ၅-ပါး)။ (၂) ဖြန့်ခင်း

ရာ(ဈေးဆိုင်)။ (၁) ပတ္ထရဏဌာန -ကြည်။
(၂) သာဂလံ နာမ နဂရံ ....ကဟာပဏ-
ရဇတသုဝဏ္ဏကံသပတ္ထရပရိပူရံ။ မိလိန္ဒ၊ ၂။

ပတ္ထရ ၂ (ကြိ) [ပ+ထရ+အ+ဟိ။ ဟိလောပ။]
(က) ဖြန့်လော့၊ ပျံ့နှံ့စေလော့။ (ခ) ဖြန့်ခင်း
လော့။ ပတ္ထရတိ(၂)ကြည်။

ပတ္ထရဏ (န) [ပ+ထရ+ယု (ပြည့်ရဏ-သံ။
ပတ္ထရဏ-ပြာ)။ (၁) ပျံ့နှံ့ခြင်း။ (၂) ဖြန့်
ခြင်း၊ ပျံ့နှံ့စေခြင်း။ (၁) ဒိသာသု ပတ္ထရ-
ဝသေနာတိ ဝိပုလဘာဝေန ဘူတပရမ္ပ-
ရာယ သဗ္ဗဒိသာသု ပတ္ထရဏဝသေန။ ဒီ၊
ဋီ၊ ၁။ ၃၆၂။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၇၁။ (၂) သရီရ-
ဖရဏံ နာမ လောကဓာတုသဟဿေ
သရီရပဘာယ ပတ္ထရဏံ။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၁၀၅။
(-မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၁၉။)

ပတ္ထရဏဌာန (န) [ပတ္ထရဏ+ဌာန] ပျံ့နှံ့ရာ-
အရာ-ဌာန။ ပဉ္စ ပန ကာမဂုဏာ အဿာ
ပတ္ထရဏဌာနာ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၀။ ပတ္ထရဏဌာ-
နာတိ ဝိတ္တတာ ဟုတွာ ပဝတ္တိဌာနဘူမိ။ သံ၊
ဋီ၊ ၁။ ၁၂၁။

ပတ္ထရဏဝိမိ (ပု) [ပတ္ထရဏ+ဝိမိ] ဖြန့်ခြင်း
အစီအရင်။ တဒနရူပေါ ယော ဂဏနဝိတ္တာ-
ရော၊ တဿ ပတ္ထရဏဝိမိ ပဌာနနယော။
နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၁၃၀။

ပတ္ထရဏာကာရ (ပု) [ပတ္ထရဏ+အာကာရ]
ပျံ့နှံ့ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ။ ပထဝိယာ
ဩလမ္ဘန္တိတိ ပထဝိတလေ ပတ္ထရန္တိ၊ ....ပတ္ထ-
ရဏာကာရောယေဝ ဟေသ၊ ယဒိဒံ ဆာ-
ယာနံ ဝေါလမ္ဘနံ။ နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၁၄၄။

ပတ္ထရတိ (ကြိ) [ပ+ထရ+အ+တိ။ ထရ သန္တ-
ရဏေ။ ထရတိ၊ သန္တရတိ၊ သန္တရဏံ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၅၈။ ထရော အတ္ထာဒနေ ဘူကိ၊ ဝိပု-
ဗ္ဗော ဝိတ္ထရေ စရော။ ဓာတွတ္ထ။ ၁၇၅။ (ပြည
ဏောတိ-သံ။) (၁)(က)ပျံ့နှံ့၏။ (ခ) ပြန့်
ကား-ပြန့်ကျယ်-၏။ (၂) (က)ဖြန့်၏။ ပျံ့
နှံ့စေ၏။ (ခ) ဖြန့်ခင်း၏။ (၁)(က) အသု-
ကော ဘိက္ခု အရည် ပဝိသိတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ
ပါပကမ္မံ အကာသိတိ အယသော ပတ္ထ-
ရတိ။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၈၇။ အံ၊ ၁၂။ ၁၈၂။ (-သံ၊
၁၁။ ၈၀။ ဣတိဝုတ်၊ ၁၂။ ၂၃၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၂၃၆။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၂၆၄။ သီ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁၇၃။ မ၊
၁၁။ ၂၉၆။ သံ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁။ ၂၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၁။ ၄၂၉။) ပတ္ထရန္တိ-မ၊ ၁၄။ ၁၅၀။
နေတ္တိ၊ ၁၂။ ၁၀။ ပတ္ထရသိ-ထေရ၊ ၁၁။ ၁၀၈။
ပတ္ထရေယျ-ဥဒါန၊ ၁၂။ ၁၃၃။ ပတ္ထရိ-ဒီ၊ ၁၁။
၄၉။ ဓမ္မ၊ ၁၂။ ၄၃၁။ ၁၆၈။ ထေရ၊ ၁၁။ ၈၇။
အပ၊ ၁၁။ ၂၆၉။ စရိယာ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁၁။
၂၉၀။ ဇာ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁။ ပတ္ထရိသု-အပ၊ ၁၁။
၁၃၇။ (ခ) တတ္ထ ဝိတ္ထတာယာတိ ဝိတ္ထရတိ
ပတ္ထရတိ ဝိတ္ထိန္တာ ဟောတိတိ ဝိတ္ထတာ။
အပ၊ ၁၁။ ၁၄၇။ (၂) (က) အထ ဝါ ဖရတိတိ
ပတ္ထရတိ။ အဓိမုစ္စတိတိ ဇာနာတိ။ မ၊ ၁၁။
၁၀၅။ ပတ္ထရတိတိ ယထာဝုတ္တံ ဖရဏာဝ-
သေန ပတ္ထရတိ။ မ၊ ၁၁။ ၁၃၉။ (-ဒီ၊ ၁၁။
၂၈၇။ သီ၊ ၁၁။ ၁၂။ ၁၀၆။) ပတ္ထရန္တိ-ဝိ၊ ၁၁။
၁၁။ ၂၅၆။ ပတ္ထရတု-အံ၊ ၁၁။ ၁၇၆။ ပတ္ထရ-
ဇာ၊ ၁၁။ ၇၂။ ပတ္ထရေယျ-အံ၊ ၁၁။ ၂၁၂။
ပတ္ထရိ-အပ၊ ၁၁။ ၂၉၅။ ပတ္ထရိသု-အံ၊ ၁၁။
၁၇၈။ ဇာ၊ ၁၁။ ၇၅၈။ (ခ) ဝိသမေ ကထိနံ
ပတ္ထရန္တိ၊ ကထိနံ ပရိဘိဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၁၁။ ၂၅၂။

(-၂၉၉။ ဝိ၊ ၁၁။ ၄၁။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၈၇။ ဒီ၊ ၁၁။
၁၁။ ၂၆၈။ အပ၊ ၁၁။ ၁၀၃။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၂၉။ သီ၊
၁၁။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၄၄။) ပတ္ထရတု-ဇာ၊ ၁၁။ ၄၅၁။
ဇာ၊ ၁၁။ ၇၂။ ပတ္ထရေယျ-ဝိ၊ ၁၁။ ၂၅၂။ ပတ္ထရိ
-ဓမ္မ၊ ၁၁။ ၈၆။ ဇာ၊ ၁၁။ ၄၅၁။

ပတ္ထရတု (ကြိ) [ပ+ထရ+အ+တု] ဖြန့်လော့၊
ပျံ့နှံ့စေလော့။ အထက်ပုဒ်ကြည်။

ပတ္ထရန္တိ (တိ) [ပ+ထရ+အန္တိ] (၁) ပျံ့နှံ့သော။
(၂) ဖြန့်သော၊ ဖြန့်ခင်း-ဖြန့်လှန်း-သော၊
သူ။ (၁) တံ တံ ဒီသံ ပတ္ထရန္တာ နိဂစ္ဆန္တိ။
ဇာ၊ ၁၁။ ၂၆၆။ (၂) ဧဝံ ပန ဝတ္တာ မဟာ-
ပထဝီ ပတ္ထရန္တော ဝိယ အာကာသံ ဝိတ္တာ-
ရေန္တော ဝိယ။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၇၆။ သတ္တာရာ စ
ဟေဋ္ဌာ သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကာ ဒေသနာ ကိ-
လဉ္စမိ တိလေ ပတ္ထရန္တေန ဝိယ ဝိတ္တာရ-
တော ကထိတာ။ အဘိ၊ ၁၁။ ၂၃၃။ (-အဘိ၊
၁၁။ ၁၈၉။ ဇာ၊ ၁၁။ ၂၁၃။ ဒီ၊ ၁၁။ ၁၈၀။ မ၊
၁၁။ ၄၀၃။ သံ၊ ၁၁။ ၁၃၈။)

ပတ္ထရန္တိ (ကြိ) [ပ+ထရ+အ+အန္တိ] (၁) ပျံ့နှံ့
ကုန်၏။ (၂) (က) ဖြန့်-ပျံ့နှံ့စေ-ကုန်၏။
(ခ) ဖြန့်ခင်းကုန်၏။ ပတ္ထရတိ-ကြည်။

ပတ္ထရမာန (တိ) [ပ+ထရ+အ+မာန] (၁) ပျံ့
နှံ့သော(စကား)။ (၂) ဖြန့်-ဖြန့်ခင်း-သော၊
သူ။ (၁) အယံ ကထာ သကလဇ္ဈေဒိပံ ပတ္ထ-
ရမာနာ ဥဒပါဒိ။ မ၊ ၁၁။ ၄၄၈။ (-သံ၊ ၁၁။
၁၅၁။) (၂) ဣတိ အာယသ္မာ ဓမ္မသေနာပတိ
သာရိပုတ္တတ္ထေရော ပထဝီ ပတ္ထရမာနော
ဝိယ .... အရိယဝံသံ ကထေတွာ။ ဒီ၊ ၁၁။
၁၉၉။ (-မ၊ ၁၁။ ၈၃။ သံ၊ ၁၁။ ၁၈၂။ အံ၊ ၁၁။

၂။၂၈၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။၁၅၅။ ဒီ၊ ၃။၂၃၀။ အံ၊
ဇီ၊ ၂။၂၇၃။

ပတ္ထရသိ (ကြိ) [ပ+ထရ+အ+သိ] ပျံ့နှံ့၏။
ပတ္ထရတိ-ကြည်။

ပတ္ထရာပေတိ (ကာ၊ကြိ) [ပ+ထရ+ဏာပေ+
တိ] ဖြန့်-ဖြန့်ခင်း-စေ၏။ သဗ္ဗေပိ ကမ္မလာ
အဟေသံ၊ အထ နေ ပတ္ထရာပေသိ။ မ၊ ၄။၄၁။
၁၉၆။

ပတ္ထရာပေတွာ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ) [ပ+ထရ+ဏာပေ
+တွာ] ဖြန့်စေ၍၊ ဖြန့်ခင်း-ဖြန့်လှန်း-စေ
၍။ နိယာမကော ပန ပုရိမသကဋေ အာသနံ
ပတ္ထရာပေတွာ အာကာသေ တာရကံ ဩ-
လောကေန္တော။ ဇာ၊ ၄။၁။ ၁၂၃။ ဘဒ္ဒါပိ ကာ-
ပိလာနီ....တယော တိလကုမ္ဘေ ပတ္ထရာပေ-
တွာ။ သံ၊ ၄။၂။ ၁၇၉။ အံ၊ ၄။၁။ ၁၄၀။ ထေရ၊
၄။၂။ ၄၄၁။ (-ဇာ၊ ၄။၁။ ၁၇၅။)

ပတ္ထရာပေသိ (ကာ၊ကြိ) [ပ+ထရ+ဏာပေ+
သိ] ဖြန့်-ဖြန့်ခင်း-စေပြီး။ ပတ္ထရာပေတိ-
ကြည်။

ပတ္ထရိသု (ကြိ) [ပ+ထရ+သု] ပျံ့နှံ့ကုန်ပြီ။ ပတ္ထ
ရတိ-ကြည်။

ပတ္ထရိ (ကြိ) [ပ+ထရ+သိ] (၁) ပျံ့နှံ့ပြီ။ (၂)
(က) ဖြန့်ပြီ၊ ပျံ့နှံ့စေပြီ။ (ခ) ဖြန့်ခင်းပြီ။
ပတ္ထရတိ-ကြည်။

ပတ္ထရိက (တိ) [ပတ္ထရ+ဣက] (၁) ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိ
သော၊ ပျံ့နှံ့သော။ (၂) ဖြန့်ခင်းခြင်းရှိသော၊
ဖြန့်ခင်းသော၊ သူ။ (၁) တိလဗီဇကန္တိ သုခု-
မမူလပဏ္ဏကံ ဟုတွာ ဥဒကပိဋေ ပတ္ထရိကံ

ဥဒကပပ္ပဋကံ နိဿာရေတိ။ ဝဇီရ၊ ၂၀၇။
(၂) ကံသပတ္ထရိကာတိ ကံသဘဏ္ဍဝါဏိဇာ။
ဝိ၊ ၄။၄၁။ ၅၃။ ကံသပတ္ထရိကာတိ ဧတ္ထ ကံသ-
အာပဏေ ပတ္ထရန္တိ ပဿာရေန္တိတိ ကံသ-
ပတ္ထရိကာတိ ဝုတ္တေ ကံသဘဏ္ဍဝါဏိဇာ
ဂဟေတဗ္ဗာတိ အာဟ "ကံသဘဏ္ဍဝါဏိ-
ဇာ"တိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၄၆၂။

ပတ္ထရိတ (တိ) [ပ+ထရ+တ] ဖြန့်-ဖြန့်ခင်း-
အပ်သော (အဝတ်နွမ်း)။ ကုသာဋကံ ပတ္ထ-
ရိတံ၊ အက္ကမန္တံ နရတ္တမံ။ အပါ၊ ၁။ ၂၃၇။ (-
ဓမ္မ၊ ၄။၁။ ၃၁၅။)

ပတ္ထရိတဗ္ဗ (တိ) [ပ+ထရ+တဗ္ဗ] ဖြန့်အပ်သော။
(က) ဖြန့်ခင်း-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။
(ခ) ဖြန့်လှန်း-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။
(က) န ဘိက္ခဝေ ဝိသမေ ကထိနံ ပတ္ထရိ-
တဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။၂၅၂။ (ခ) ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ ပတ္ထ-
ရိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။၄၁။ ၁၁၇။ ပတ္ထရိတဗ္ဗအာတပေ
ပတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၅၈။

ပတ္ထရိတဝိတာန (ပု၊န) [ပတ္ထရိတ+ဝိတာန]
ဖြန့်ကြက်အပ်သော-ဝိတာန-မျက်နှာကြက်။
ပတ္ထရိတဝိတာနဩလမ္ဗိတဂန္ဓဒါမကုသုမဒါ-
မကေ ဂန္ဓမဏ္ဍလမာဋေ။ မ၊ ၃။၁။ ၁၇၁။

ပတ္ထရိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+ထရ+တုံ] ဖြန့်ခင်းခြင်း
ငှါ။ ပပေါဋေတွာ ဟိ ပတ္ထရိတုံ ပန ဝဇ္ဇတိ-
ယေဝ။ ဝိ၊ ၄။၄၁။ ၁၁၈။ မဇ္ဇပိဋာဒိ ပပေါဋေတွာ
ပတ္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ ဒါနဗ္ဗိ
သေနာသနပညာပနမေဝါတိ ဒသေန္တော
အာဟ "ပပေါဋေတွာ ဟိ ပတ္ထရိတုံ ပန ဝဇ္ဇ-
တိယေဝါ"တိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၅၈။

ပတ္ထရိတွာ (ကြိဝိ) [ပ+ထရ+တွာ] (၁)ပျံ့နှံ့၍။
(၂)ပျံ့ပျိုး-ညီညာ-၍။ (၃)ဖြန့်၍။ (က)ပျံ့
နှံ့စေ၍။ (ခ)ဖြန့်ခင်း၍။ (ဂ) ဖြန့်ကြက်၍။
(ဃ)ဖြန့်လှန်း၍။

(၁)ပျံ့နှံ့၍။ ရံသိယော သကလဒိပံ
ပတ္ထရိတွာ ဥပရိ ဗြဟ္မလောကံ အာဟစ္စ
အဋ္ဌသု။ ဝိဋ္ဌာ၁။၇၃။ (-သံဋ္ဌာ၁။၇၃။ အံ၊
ဋ္ဌာ၁။၁၂။၂၂၉။ ပဋိသံဋ္ဌာ၁။၂၁၅။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၆။ ထေရဋ္ဌာ၁။၁၅၃။ အပါဠာ၁။
၂၆၁။ အပါဠာ၁။၁၀၅။ ဇာဋ္ဌာ၁။၇၃။ ဇာဋ္ဌာ
၁။၇၄။၂၇၃။ ဇာဋ္ဌာ၁။၁၁၈။၂၇၃။ မဇ္ဈိမ
၃၃၃။ မဇ္ဈိမ။၂၀၆။ သံဇ္ဈိမ။၂၅၆။၅၄၀။
အံဇ္ဈိမ။၁၁၈။)

(၂)ပျံ့ပျိုး-ညီညာ-၍။ ပဗ္ဗတုပတ္ထ-
ရေတိ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတပါဒေ ပတ္ထရိတွာ ဌိတေ
အင်္ဂဏဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ ဇာဋ္ဌာ၁။၁၁၅။

(၃)ဖြန့်၍။(က)ပျံ့နှံ့စေ၍။ သမဏဿ
ဂေါတမဿ သာဝကာနဉ္စဿ ဧကံ အဝဏ္ဏံ
ဥပဓာရေထ၊ အဝဏ္ဏံ ပတ္ထရိတွာ ဧတဿ
သာသနံ ဂရဟိတွာ အမှာကံ လာဘသ-
ဏ္ဍာရံ ဥပ္ပါဒေဿာမ။ အံဋ္ဌာ၁။၁၇၃-၄။ (-
၁၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။၃၂၁။ အပါဠာ၁။၇၅။ ဒီဇ္ဈိ
၂။၂၈၇။ အံဇ္ဈိမ။၁၆၂။ဝိသုဒ္ဓိဇ္ဈိမ။၃၉၅။)
(ခ)ဖြန့်ခင်း၍။ ရင်္ဂမဇ္ဈေပိ သံဃာဋ္ဌိ ပတ္ထရိ-
တွာ နစ္စကိ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ဣဓ ဘဂိနိ နစ္စ-
သု”တိ။ ဝိဝါ၁။၂၇၅။ ဝိဝါ၁။၂၃။ ပတ္ထရိတွာ
(အံ၊၃။၄၄၇)တိ သန္တရိတွာ။ အံဋ္ဌာ၁။၃၃၇။
(-ဝိဝါ၁။၂၈၂၅။ ဒီ၊၂။၂၇၅။ အံ၊၂။၁၆၄။
အပါဝါ။၃၈၂။ အပါ၊၂။၆၂။ မိလိန္ဒ။၃၄၈။ဝိ၊
ဋ္ဌာ၁။၂၈၀။ ဝိဋ္ဌာ၁။၂၄၇။ ဝိဋ္ဌာ၁။၄၁။၃၆၉။
ဝိဋ္ဌာ၁။၄၄၇။ ကင်္ခါ။၂၇၀။ ဝိသင်္ဂဟ။၈၇။

၄၄၁။၄၅၂။ ဒီဋ္ဌာ၁။၂၂၄။ မဋ္ဌာ၁။၁၅၇၄။ မ၊
ဋ္ဌာ၁။၈၁။၁၉၀။ သံဋ္ဌာ၁။၂၂၁။ အံဋ္ဌာ၁။၁၁၅။
ဓမ္မဋ္ဌာ၁။၆၈။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၁။၃၁။၈၈။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌာ၁။၂၀၁။ ဝိမာနဋ္ဌာ၁။၆၈။ ထေရဋ္ဌာ၁။၃၇၁-
၄။ အပါဠာ၁။၁၆။ စရိယာဋ္ဌာ၁။၄၁။ ဇာဋ္ဌာ၁။
၁၆။၁၄၃။၃၃၆။ ဇာဋ္ဌာ၁။၂၆၄။၃၈၁။ ဇာဋ္ဌာ၊
၅။၃၃၄။ ဇာဋ္ဌာ၁။၁၄၀။ ဇာဋ္ဌာ၁။၇၁၇၉။
ဝိမတိ၊၂။၂၅၈။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဈိသစ်။၂၀၀။ ၄၃၀။
အံဇ္ဈိမ။၁၅၀။ အံဇ္ဈိမ။၁၂၀။) (ဂ)
ဖြန့်ကြက်၍။ ပစ္စုသကာလေယေဝ ဘဂဝါ
ဉာဏဇာလံ ပတ္ထရိတွာ လောကံ ဝေါလော-
ကန္တော ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌံ
ဘဂ္ဂဝဂေါတ္တံ ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဏေ ဒိသု။ ဒီဋ္ဌာ၊
၃။၁။ (-ဒီဋ္ဌာ၁။၂၇၆။၃၄၄။ ဒီဋ္ဌာ၁။၁၅၃။
အပါဠာ၁။၂၆။ မဟာနိဋ္ဌာ၁။၂၇၄။ သီဇ္ဈိသစ်၊
၂။၃၆၉။ ဒီဋ္ဈိမ။၁၆၃။) (ဃ) ဖြန့်လှန်း၍။
တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရာ
ဘိက္ခုနီ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အလ္လစိဝရံ
ပတ္ထရိတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ ဝိ၊၂။၃၇၀။ (-
ဝိဝါ၁။၇၁။ အပါဠာ၁။၂၉၄။ ဇာဋ္ဌာ၁။၅၁၀။
ဇာဋ္ဌာ၁။၂၅၄။)

ပတ္ထရိတွာန (ကြိဝိ) [ပ+ထရ+တွာန]ဖြန့်-
ဖြန့်ခင်း-၍။ အဓိနံ ပတ္ထရိတွာန၊ ပထဝိယံ
နိသီဒိ သော။ အပါဝါ။၂၃။ ထေရဋ္ဌာ၁။၂။၃၈၂။
(-အပါဝါ။၁၈၂။ အပါ၊၂။၃၁၀။ အဘိဋ္ဌာ၁။
၄၃။ ထေရဋ္ဌာ၁။၂၂၆။ အပါဠာ၁။၂၅၁။ ဇာ၊
ဋ္ဌာ၁။၁၇။)

ပတ္ထရိယတိ (ကာကြိ) [ပ+ထရ+ဏယ+တိ။
အယ-၏ အ-ကို လူ-ပြု။ မောက်၊၅။၁၃၆-
သုတ်ကြည့်။] ပျံ့နှံ့စေ၏။ ဖြန့်၏။ ပါဒေန

ပိဝတိတိ ပါဒပေါ၊ သိဉ္စိတသိဉ္စိတောဒကံ
ပါဒေန မူလေန ပိဝတိ ရက္ခက္ခန္ဓသာခါ-
ဝိဋ္ဌပေဟိ အာပေါရသံ ပတ္တရိယတိတိ
အတ္ထော။ အပါဠိ၊ ၂။ ၁၃၁။ (-၁၉၁။)

ပတ္တရိယမာန (တိ) [ပ+ထရ+ယ+မာန] ဖြန့်-
ဖြန့်ခင်း-အပ်သော။ တတ္ထ ရဿဿ
ဘိက္ခုနော စိဝရံ ပတ္တရိယမာနံ နပ္ပဟောတိ။
ဝိဋ္ဌ၊ ၄။ ၄၉။

ပတ္တရေတိ (ကာကြိ) [ပ+ထရ+ဏေ+တိ] ပြန့်-
ကား-ပြန့်ကျယ်-စေ၏။ ဝိတ္တာရေန္တိတိ
ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နတ္တာ လီနာနိ အပါကဋ္ဌာနိ ပုဗ္ဗ-
န္တတော ဥဒ္ဓံ ပတ္တရေန္တိ ပါကဋ္ဌာနိ ကရောန္တိ၊
ဥပ္ပါဒေန္တိတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁၇၂။

ပတ္တရေန္တ (တိ) [ပ+ထရ+ဏေ+အန္တ] ပြန့်ကား-
ပြန့်ကျယ်-စေသောသူ။ သောပိ တေသံ
ပထဝိ ပတ္တရေန္တော ဝိယ .... ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ
ကထေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၉။

ပတ္တရေန္တိ (ကာကြိ) [ပ+ထရ+ဏေ+အန္တိ]
ပြန့်ကား-ပြန့်ကျယ်-စေကုန်၏။ ပတ္တရေ-
တိ-ကြည်။

ပတ္တရေယျ (ကြိ) [ပ+ထရ+အ+ဧယျ] (၁)ပျံ့-
နံ့ရာ၏။ (၂)ဖြန့်ခင်းရာ၏။ ပတ္တရတိ-
ကြည်။

ပတ္တဝ (ပု) [ပုထု+ဏ။ ပုထုနော အပစ္စံ ပတ္တ
ဝေါ၊ ကေစိ “ပတ္တိဝေါ”တိ ပဋ္ဌန္တိ၊ ပထဝိယာ
ဣဿရော ပတ္တိဝေါ “တဿိဿရော”တိ
အဏံ၊ တဿ အဘျဝဟာရိယေသု (ဘက္ခိ
တေသု)သာကံ ပိယတ္တာ ပဓာနံ၊ တတြ

သာဟစရိယာ ဧဝံ တံ ဗျပဒေသတ္တလာဘာ
ဥတ္တရပဒလောပေါ န ဝတ္တဗ္ဗော၊ သမာသော
တု ဝတ္တဗ္ဗော ဂေါဏတ္တာ(အပဓာနတ္တာ)
သမာနာဓိကရဏတ္တဿ။ ပါ၊ ၂။ ၁၆၀-ဝါ။
ကာသိကာဗျာချာ။ မောဂံ၊ သျ၊ ၃။ ၁၀-သုတ်။
လူအများ၏ မျိုးနွယ်မပြတ်ကြောင်းဖြစ်
သောသူ၊ မင်း။ ဂိဇ္ဈသဒိသော ကူဇောတိ
မဇ္ဈေပဒလောပိသမာသော ယထာ “သာက-
ပတ္တဝေါ(သာကပတ္တိဝေါ)”တိ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၂။ (-သံ၊ ၄။ ၁၆၁။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၃၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၂။)

ပတ္တာရ (ပု) [ပ+ထရ+ဏ။ ပြညွှာရ (ပု) ပြ+
ညွှ + ယဉ်။ တ ဣဝနေ၊ ပလ္လဝါဒိရစိတ-
သယျာယံ၊ ဆန္ဒောဂြန္တောက္ကေ ဂျတ္တိဘေ-
ဒေ သံချာ ဇ္ဇ နာဇိထေ....ပြကြိယာဘေဒေ
စ။ ထောမ။ ပြညွှာရ (ပု) ၁-ဖဲလာဝ၊ ဝိညွှာရ၊
....၅-ဖဲဂလ၊ ၁၀န။ သဒ္ဒတ္တကောတ္တဘ။] (၁)
ဖြန့်ခြင်း၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်း။ (၂)မြက်တော။
(၃) သစ်ရွက်စသည် ခင်းအပ်သော အိပ်ရာ။
(၄) ပတ္တာရနည်း၊ ဆန်းကျမ်းလာ ဆပစ္စယ
(နည်း ၆-မျိုး)တို့တွင် အကျယ်ဖြန့်ကြောင်း
ပတ္တာရနည်း။ (၁၊ ၂၊ ၃) ထောင့်ကွင်းကြည်။
(၄) တသွာ နိရဝသေသံ ပတ္တာရနယေန
သံသဂ္ဂဘေဒဿ အလဗ္ဘနတော ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၂၁၈။ ပတ္တာရေ သဗ္ဗဂေ
ပါဒေ၊ ပုဗ္ဗဂါဓော လွရေ သမာ။ ပုဗ္ဗေ ဂရ
တေ စ မိမေ၊ ကတ္တဗ္ဗာ ယာဝ သဗ္ဗလာ။
ဝုတ္တောဒယ၊ ၆။ ၁၂၉။ ဝုတ္တဇာတိယော ဝု-
တ္တာနိ ယထာနုရုပ် ဒဿိတာနိ၊ န နိရဝ-
သေသတော၊ တသွာ နိရဝသေသံ ဒဿေ-

တုမာဟ “ပတ္တာရေ”စွာဒိ။ တတ္ထာယမ-
 တော- ပတ္ထရတိ ဗျာပေတိတိ ပတ္တာရော၊
 တသ္မိံ ပတ္တာရေ ကာတဗ္ဗေ သတိ ယံ
 သဗ္ဗဂေ သဗ္ဗဂေါ ပါဒေ ပါဒေါ တာဝ
 ကတ္တဗ္ဗော။ ဝစနတ္ထဇောတိကာ။ (က)
 ပြည္ဗာရော န မုဒ္ဒုမုမေကဒ္ဓာဒိလဂကြိ-
 ယာ၊ သင်္ချာနမဗ္ဗယောဂဏ္ဍ မဇေတေ ပြတျ-
 ယာ သ္မုတား။ (ခ) ပါဒေ သဝံဂုရာ-
 ဝါဒျာလ္လ ယံ နျသျ ဂုရောရဓး၊ ယထောပရိ
 တထာရေမံ ဘူယး ကုယျာဒမံ ဝိမိမ်။ ဦနေ
 ဒဒျာဒိ ဂုရုနေဝံ ယာဝတံ သဝ္ဗလဃုဘ်-
 ဝေတံ၊ ပြည္ဗာရောယံ သမာချာတစ္ဆန္တော
 ဝိစ္ဆိတိဝေဒိဘိး။ ဝဒတ္တရတောကရ၊ ဖိ။
 ပြည္ဗာယျန္တေ ဝိည္ဗာယျန္တေ ဂုရုလဃုရူပ-
 တယာ ဝဏံာ မာတြာ ဝါ အနေန ပြည္ဗာရး
 လဃုဂုရုဝဏံာဒိဇ္ဇာနောပါယကြိယာ၊ ....
 ဧတေ ပြတျယား ပြတိယတေ ဇ္ဇာယတေ
 သင်္ချာဝိဂမး ဧဘိး တေ ပြတျယား သင်္ချာ-
 သုရူပဝိဂေမါဒိဇ္ဇာပကား ဥပါယဘေဒါး။
 ၎င်း ဝိဝေတိ။

ပတ္ထိတ (န) [ပ+အတ္ထ+တ။ ပတ္ထ+တ။ ဘွတိ
 ဗန္ဓေ စွတ္ထော ယာစေ၊အဒေါ ဘူ ဘက္ခရက္ခ-
 ဏေ။ဓာတွတ္ထ။၁၀။ပထိံ ဘူစု ဂတျံ ပတ္ထော၊
 ယာစနေ စု ပဒေါ ဒိစု။ ဓာတွတ္ထ။၂၂၃။
 (ပြာထီတ-သံ။ပတ္ထိအ-ပြာ)](၁)တောင့်တ-
 -လိုလား-ခြင်း။ (တိ) (၂)(က) တောင့်တ-
 လို လား-အပ်သော။ (ခ) ဆုတောင်း-ဆု
 ပန်-အပ်သော။

(၁)တေ မံ တဒါ ဥက္ခိပန္တံ ပုစ္ဆိသု ပတ္ထိ-
 တံ မမ။ စရိယာ။၄၁။ ပတ္ထိတံ မမာတိ
 ဣတော ဝိသုဒ္ဓတရံ ကိံ န ခေါ ဣမိနာ

ပတ္ထိတန္တိ မယာ အဘိပတ္ထိတံ မမ တံ
 ပတ္ထနံ ပုစ္ဆိသု။ စရိယာ၊ ဌ။၁၉၅။ (-အံ၊ဌ။၁။
 ၂၇၀။) (၂) (က)ကမိ ကာလေ တယာ ဓိရ၊
 ပတ္ထိတာ ဗောဓိမုတ္တမာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၀၅။ ပတ္ထိ-
 တာတိ ဣစ္ဆိတာ အဘိကမိတာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။
 ၇၉။ (-သံ၊၁။၂၀၂။ သုတ္တနိ။၄၀၉။ ထေရီ။
 ၃၉၆။ အပ၊၁။၃၀၈၊၃၅၄၊၃၇၆။ အပ၊၂။၅၊
 ၁၉၂၊၂၀၂၊၂၃၄၊၃၇၁။မဟာနိ။၁၄၁။ မိလိန္ဒ။
 ၁၃၀၊၁၈၁၊၂၀၄၊၂၂၂၊၂၆၈၊၃၁၈၊၃၃၃-၉၊
 ၄၀၄။ ဇာ၊၂။၁၃၄။ဝိ၊ဌ။၁။၉၆။ ဝိ၊ဌ။၂။၁၃၇။
 ကင်္ခါ။၁၃၀။ ဒိ၊ဌ။၂။၈၂၊၁၆၉။ သံ၊ဌ။၂။၈၆။
 အံ၊ဌ။၁။၁၂၉၊၁၄၆။အံ၊ဌ။၂။၅၈၊၃၂၀။ အဘိ၊
 ဌ။၁။၅၃။ပဋိသံ၊ဌ။၁။၂၅၄။ပဋိသံ၊ဌ။၂။၁၅၀။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၈။ ခုဒ္ဒက၊ဌ။၃၀၊၉၂။ ဓမ္မ၊ဌ။၂။
 ၅၈။ ဥဒါန၊ဌ။၁၃၃။ သုတ္တနိ၊ဌ။၁။၃၁၊၆၉။
 သုတ္တနိ၊ဌ။၂။၇၄၊၈၉၊၂၂၆။ ထေရီ၊ဌ။၃၈၊၄၁၊
 ၉၅၊၁၄၃၊၁၉၄။ အပ၊ဌ။၁။၃၄၊၁၁၂၊၁၈၂၊
 ၂၀၂။ အပ၊ဌ။၂။၁၆၅။ စရိယာ၊ဌ။၇၊၁၈၁။
 မဟာနိ၊ဌ။၂၃၀။ ဇာ၊ဌ။၂။၃၈၆၊၃၉၀။ ဇာ၊ဌ။
 ၃။၂၃၆။ ဇာ၊ဌ။၄။၇၊၁၅၈။ ဇာ၊ဌ။၅။၁၆၉။
 နေတ္ထိ၊ ဌ။၂၃၅။ သာရတ္ထ၊၂။၂၀၉။ ဒိ၊ ဋီ၊၁။
 ၇၆။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၂၆၃။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၃။ သံ၊ဋီ၊
 ၁။၃၂၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၅၆။
 နေတ္ထိ၊ဝိ။၃၀၁။) (ခ) ပတ္ထယိတွာ စ သိရိ-
 ဝဗုဿ နာမ သေဌိနော ပေသေသိ “မယာ
 အဂ္ဂသာဝကဌာနံ ပတ္ထိတံ၊ တွမ္ပိ အာဂန္နာ
 ဧကံ ဌာနံ ပတ္ထေဟိ”တိ။ဝိ၊ဌ။၃။၂၅၇။(-သံ၊
 ဌ။၂။၁၆၉။ အံ၊ဌ။၁။၁၂၉၊၂၀၀။ အပ၊ဌ။၁။
 ၂၃၁။)

ပတ္ထိတဥပဋ္ဌာန (န)[ပတ္ထိတ+ဥပဋ္ဌာန]တောင့်-
 တ-လိုလား-အပ်သော ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း။

အတ္တနာ ကာမာ အတ္တကာမာ၊ အတ္တကာမာ
စ သာ ပါရိစရိယာ စာတိ အတ္တကာမပါရိ-
စရိယာ၊ သယံ မေထုနရာဂဝသေန ပတ္တိတ-
ဥပဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ၊ ငြိ၊ သင်္ခ။ ၂၃၂-၃။

ပတ္တိတကမ္မ (န) [ပတ္တိတ+ကမ္မ] တောင့်တ-
လိုလား-အပ်သော-အမျှ-ကိစ္စ။ ထေရိယာ
ဝါရိယမာနောယေဝ အဘိဘဝိတွာ အတ္တနာ
ပတ္တိတကမ္မံ ကတွာ ပါယာသိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။
၃၁၁။

ပတ္တိတဋ္ဌာန (န) [ပတ္တိတ+ဋ္ဌာန] တောင့်တ-
လိုလား-အပ်သော အရပ်။ အဝေါစာတိ
အတ္တနာ ပတ္တိတဋ္ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ
ဧဝမာဟ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၅၉။ ပတ္တိတဋ္ဌာနေတိ
ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနေ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၀။ (-ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၅၃။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၁၆။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၈။)

ပတ္တိတတ္ထဝိနာသက (တိ) [ပတ္တိတ+အတ္ထ+
ဝိနာသက။ ထိဉ္ဇံ ပတ္တိတတ္ထဝိနာသိကာ]
တောင့်တ-လိုလား-အပ်သော အကျိုးကို
ဖျက် ဆီးတတ်သောသူ။ ယော တေ န
ရစ္စတိ၊ တဿ န ဒေသိ၊ နတ္ထိ တယာ သမာ
ပတ္တိတတ္ထဝိနာသိကာ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၄၂၇။

ပတ္တိတတ္ထဝိနာသိကာ (ထိ) [ပတ္တိတတ္ထဝိနာ
သက+အာ။ က-၏အ-ကိုလှ-ပြု။] တောင့်
တ-လိုလား-အပ်သော အကျိုးကို ဖျက်ဆီး
တတ်သော(နတ်သမီး)။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ္တိတဒဒ (တိ) [ပတ္တိတ+ဒဒ] တောင့်တ-
လိုလား-အပ်သောအကျိုးကိုပေးတတ်သော
(ခုတင်အကျင့်)။ ဣဓ မဟာရာဇေ ခုတင်
...ပတ္တိတဒဒံ သဗ္ဗသတ္တဒမနံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၃၃။

ပတ္တိတဒက္ခာပဂမ (တိ) [ပတ္တိတ+ဒက္ခ+အပ
ဂမ] ဆင်းရဲကင်းခြင်းကို-တောင့်တ-လို
လား -သောသူ။ အထေဝံ ပတ္တိတဟိတာနံ၊
ပတ္တိတဒက္ခာပဂမာနဉ္စ နေသံ သမ္ပတ္တိံ ဒိသ္မာ
သမ္ပတ္တိပ္ပမောဒနဝသေန။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၁၅။

ပတ္တိတပဉ္စ (တိ) [ပတ္တိတ+ပဉ္စ] တောင့်တ-
လိုလား-အပ်သော-အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿ
နာ။ အဇ္ဈိန္ဒပဉ္စာတိ အဇ္ဈေသိတပဉ္စာ ပတ္တိတ-
ပဉ္စာ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၃၃။ ပတ္တိပဉ္စာတိ ဒီဃရတ္တာ-
နသယိတသံသယသမုဂ္ဂါတတ္ထံ .... ဧဝံ
အဘိပတ္တိတပဉ္စာ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၇။

ပတ္တိတပဏိဓာန(န) [ပတ္တိတ+ပဏိဓာန] တောင့်
တ-လိုလား-အပ်သော ဆုကို-တောင့်တ-
ပန်ဆင်-ခြင်း။ တတ္ထ မနဿာ ပမုဒိတ-
ဟဒယာ အတ္တနာ ပတ္တိတပဏိဓာနဝသေန
ဝရယန္တိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၂၇၇။

ပတ္တိတပတ္ထနာ (ထိ) [ပတ္တိတ+ပတ္ထနာ] (၁)
တောင့်တ-လိုလား-အပ်သော ဆုကို-
တောင့်တ-ပန်ဆင်-ခြင်း။ (တိ)(၂) တောင့်
တ-ပန်ဆင်-အပ်သော-ဆု-ဆုတောင်း
ခြင်း-ရှိသောသူ။ (၁)အယံ ဘိက္ခဝေ မမ
ပုတ္တေဟိ တဒါ ပတ္တိတပတ္ထနာ၊ တေ ယ-
ထာပတ္တိတမေဝ လဘိသု။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၂။ (-
၂၆၄။ အပ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၅၈။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၄၅၈။) (၂)
အယံ ကုမာရော ကပ္ပသတသဟဿံ ပတ္တိ-
တပတ္ထနော ဒေဝလောကာ စဝိတွာ။ အံ၊ ဌ၊
၁။ ၂၉၉၊ ၃၀၀။ (-ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၈။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။
၁၆၅၊ ၄၃၃။ ဇာ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၃၀။ ဇာ၊ ဌ၊ ၇။ ၁၀၆။)

ပတ္တိတပတ္ထနာဖလ (န) [ပတ္တိတပတ္ထနာ+

ဖလ|တောင်.တ-လိုလား-အပ်သော ဆုကို
-တောင်.တ-ပန်ဆင်-ခြင်း၏ အကျိုး။
မနဿာ စိတ္တေန ပတ္တနာဖလံ ပတ္တိတပတ္တ-
နာဖလန္တိ အတ္ထော။ အပါဠာ၁။၁၂၄။

ပတ္တိတပတ္တိတ (တိ) [ပတ္တိတ တစ်ပုဒ်ကို ဒွိ
ရုပ်ပြု။မောဂ်၁။၅၄-၅။]တောင်.တ-လိုလား
-အပ်တိုင်းသော(အရာ)။တတ္ထ ယေ တံ တံ
သမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆန္တိ။တေ ကမ္မမူလံ ဒတွာ ပတ္တိ-
တပတ္တိတံ သမ္ပတ္တိံ ကိဏန္တိ။မိလိန္ဒ။၃၂၄။
(-မ၊၄။၃။၂၂၂။ ဓမ္မ၊ ၄။၁။၆၁။ သုတ္တနိ၊၄။၁။
၇၁။ ဇာ၊၄။၃။၃၆၆။)

ပတ္တိတမနောရထ (ပု) [ပတ္တိတ+မနောရထ]
တောင်.တ-လိုလား-အပ်သော-စိတ်-နှလုံး
-အလို။ဗြာဟ္မဏဿ ပဿာဒဇနနတ္ထံ တေန
ပတ္တိတမနောရထ ပူရေန္တော အာဟ
“အညေန စ ကေဝလိန”န္တိ။ သုတ္တနိ၊၄။၁။
၁၃၇။

ပတ္တိတဝစနကရဏ(န) [ပတ္တိတ+ဝစန+ကရဏ]
တောင်.တ-လိုလား-အပ်သည်ကို ဆိုသော
စကားကို-လိုက်နာ-ပြုလုပ်-ခြင်း။ တထာ
ဘဂဝါ ယက္ခံ လောကုတ္တရဓမ္မဓီရံ ပါယေတုံ
တဿ ပတ္တိတဝစနကရဏေန ဥပလာ-
ဋ္ဌေန္တော ဧဝမကာသိ။ သံ၊၄။၁။၂၉၈။ သုတ္တ
နိ၊၄။၁။၂၂၁။

ပတ္တိတဝတ္ထု (န) [ပတ္တိတ+ဝတ္ထု] တောင်.တ-
လိုလား-အပ်သော-အရာ-ဝတ္ထု။ တယာ
ပတ္တိတဝတ္ထု တေ တုယံ အဇ္ဇ ဣဒါနိ ဒဒါမိ၊
ကိံ ဝတ္ထု ဣစ္ဆသီတိ။ ဇာ၊၄။၅။၅၁၅။

ပတ္တိတဝရ (ပု၊န) [ပတ္တိတ+ဝရ] တောင်.တ-

လိုလား-အပ်သော-ဆုလပ်။အပိ စ ပရဿ
ပတ္တိတဝရာနိ နာမ ဝိပစ္စမာနဿ ကမ္မဿ
ပစ္စယဘူတော ပယောဂဝိသေသောတိ ဒဋ္ဌ-
ဗ္ဗံ။ မ၊၄။၃။၃၃၁။

ပတ္တိတသိဒ္ဓိ (တိ) [ပတ္တိတ+သိဒ္ဓိ] တောင်.တ-
လိုလား-အပ်သောအကျိုး၏ ပြီးစီးကြောင်း၊
တောင်.တရုံမျှဖြင့်အကျိုးကို ပြီးစေနိုင်သော။
ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ ဣဇ္ဈနာကာရံ ဂန္ဓာရိဝိဇ္ဇံ
ဝါ ဥပစာရသိဒ္ဓံ ပတ္တိတသိဒ္ဓံ အညံ ဝါ ဝိဇ္ဇံ
ဓာရေန္တိတိ ဝိဇ္ဇာဓရာ။ပဋိသံ၊၄။၂။၃၀၂ပတ္တိ-
တမတ္တေန သိဇ္ဈတိတိ ပတ္တိတသိဒ္ဓံ။ ပဋိသံ၊
ဂဏ္ဌိ။၃၈၀။

ပတ္တိတဟိတ (တိ) [ပတ္တိတ+ဟိတ] တောင်.တ
-လိုလား-အပ်သော အစီးအပွားရှိသော၊
အစီးအပွားကို-တောင်.တ-လိုလား-သော။
တတော ဧဝံ ပတ္တိတဟိတာနံ သတ္တာနံ
ဒုက္ခာဘိဘဝံ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ သမ္ဘာ-
ဝေတွာ ဝါ ဒုက္ခာပနယနာကာရပွဝတ္တိ-
ဝသေန။ အဘိ၊၄။၁။၂၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၅။
(-ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၃၈၅။)

ပတ္တိတာကရ (တိ) [ပတ္တိတ+အာကာရ]တောင်.
တ-လိုလား-အပ်သော-အခြင်းအရာ-အ
သွင်အပြင်-ရှိသော။ တဿ ကေသာ ပတ္တိ-
တာကာရာယေဝ သမ္ပဇ္ဇိသု။ ပေတ၊၄။၄၄။

ပတ္တိန (တိ) [ပ+ထာ(တန,တရ)+တ။ (ပတ္တိ
ဏ-ပြာ)] (၁)ခက်မာ-တောင်.တင်း-သော။
(၂)ပျစ်ချဲ့-စေးခဲ-သော။ (၁) တေန ခေါ
ပန သမယေန စီဝရံ ပတ္တိနံ ဟောတိ။ ဝိ၊
၃။၄၀၀။ပတ္တိနန္တိ အတိရဇိတတ္တာ ထဒ္ဓံ။ဝိ၊၄။

၃။၄၈။ ပတ္တိန္ဒ-သဒ္ဒေါ ထဒ္ဒပရိယာယောတိ
အာဟ “ထဒ္ဒ”န္တိ။ပါစိတ်၊ယော။၃၇၉။ (-
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၀။) (၂)ယံ ဝါ ပနေတ္ထ ပတ္တိန္ဒ၊
တံ ဧကာဗဒ္ဒမေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၀။
ပတ္တိန္ဒဿ(ပတ္တိနဿ။ဝိမတိ၊၁။၁၇၈) ခါဒနံ
ဣတရဿ ပါနဉ္စ သပ္ပိအာဒိနံ ပရိဘော-
ဂေါတိ အာဟ “အခါဒိတဗ္ဗံ ဝါ အပါတဗ္ဗံ
ဝါ ကရေတိ”တိ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၇။ ဝိမတိ၊
၁။၁၇၈။ (-အံ၊ဋီ၊၁။၁၆၇။ အနုဋီ၊၂။၁၅၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၄၁။)

ပတ္တိန္ဒတရ (တိ) [ပတ္တိန္ဒ+တရ] အထူးသဖြင့်-
သာလွန်၍-ခက်မာ-တောင့်တင်း-သော။
တဒါ ဂရတရော စ ဟောတိ ပတ္တိန္ဒတရော
စ အကမ္မညတရော စ။ ဒီ၊၂။၂၆၆။ ပတ္တိန္ဒ-
တရောတိ ထဒ္ဒတရော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၉။

ပတ္တိန္ဒပါက (ပု) [ပတ္တိန္ဒ+ပါက] ပျစ်ချွဲ-စေးခဲ-
သော ကျက်ခြင်း။ ယထာ ဟိ ကုသလော
ဝေဇ္ဇော တေလံ ပစန္တော တံ တံ တေလကိစ္စံ
စိန္တေတွာ ယဒိ ဝါ ပတ္တိန္ဒပါကော၊ ယဒိ ဝါ
မဇ္ဈိမပါကော၊ ယဒိ ဝါ ခရပါကော ဣစ္ဆိ-
တဗ္ဗော၊ တဿ ကာလံ ဥပဓာရေတွာ
ပစတိ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၂၆။

ပတ္တိန္ဒယူသ (ပု) [ပတ္တိန္ဒ+ယူသ] ပျစ်ချွဲ-စေး
ခဲ-သော အရည်။ ဣတိ မေဒေါ နာမ....
ပတ္တိန္ဒယူသော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါ-
ဓာတူတိ။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅၆။ (-အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၄၁။)

ပတ္တိန္ဒသိနေ (သွေ)ဟ (ပု) [ပတ္တိန္ဒ+သိနေ
(သွေ)ဟ]ပျစ်ချွဲ-စေးခဲ-သော-အဆီ-အဆီ

ခဲ။မေဒေါ ထူလဿ သကလသရီရံ ဖရိတွာ
ကိသဿ ဇယံမံသာဒိနိ နိဿာယ ဌိတော
ပတ္တိန္ဒသိနေ(သွေ)ဟော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅၆။ ပတ္တိန္ဒသိနေဟောတိ ထိန-
ဘာဝံ ဃနဘာဝံ ဂဟိတသိနေဟော။ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၄၄၁။

ပတ္တိယ (တိ) [ပတ္တိယာ+ဏ] တောင့်တ-လို
လား-တတ်သော-တဏှာ-လောဘ-ရှိ
သော၊သူ။ သ ပန္နဘာရော မုနိ ဝိပ္ပမုတ္တော၊
န ကပ္ပိယော နူပရတော န ပတ္တိယော။
သုတ္တနိ။၄၂။မဟာနိ။၂၅၉။န ပတ္တိယောတိ
နိတ္တဏှော။ တဏှာ ဟိ ပတ္တယတိ(ပတ္တိယ-
တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။)တိ ပတ္တိယာ၊ နဿ ပတ္တိ-
ယာတိ န ပတ္တိယောတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၂၆။

ပတ္တိယမာန (တိ) [ပ+အတ္ထ+ယ+မာန။ ပတ္ထ
+ယ+မာန] တောင့်တ-လိုလား-အပ်သော၊
ငြိကပ်-တွယ်တာ-အပ်သော။ သမ္ပိယေ-
နာတိ တေဟိ တေသံ ဒါရေဟိ ပတ္တိယမာ-
နော သယဉ္စ ပတ္တယမာနော၊ ဥဘယသိ-
နေဟဝသေနာပိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။

ပတ္တိယာ (ထိ) [ပ+အတ္ထ+ဏျ+အာ။ ပတ္ထ+
ဏျ+အာ] တဏှာ၊ တောင့်တ-လိုလား-
တတ်သော-တဏှာ- လောဘ။ ပတ္တိယ-
ကြည်။

ပတ္တိဝ (ပု) [ပထဝီ+ဏ။ ရာဇာ ဘူပတိ ဘူပါ-
လော၊ ပတ္တိဝေါ စ နရာဓိပေါ။ ဓာန်။၃၃၃။
ပထဝီယာ ဣဿရော ပတ္တိဝေါ၊ဏော၊ဒွိတ္တံ၊

ဣတ္တဉ္စ။ ဓာန်၊ ဇီ။ ၃၃၃။ ရာဇိ ရာဇ် ပါဏိဝိ
ဇ္ဇာဘန္တု ပဘူပမဟိက္ခိတး။ အမရ၊ ၁၈၊ ၁။
ပွထိရာ ဤဇ္ဇရး (၅၊ ၁၊ ၄၂) ဣတုဉ်။ ဗျာချာ
သုဓာ။ (ပတ္တိဝ-ဗြာ) မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။ သမာ-
ဟရံ သာဒံ ကရောတိ ပတ္တိဝ၊ အသာဒံ
ကယိရာ တနဗန္ဓမုဒ္ဓရံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၅။ ပတ္တိ-
ဝါတိ ရာဇာနံ အာလပတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၂၀။
(-အပါ၊ ၁။ ၃၄၉။ ၂၃၊ ၁။ ၂၄၀။)

ပတ္တိယတေ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ယ+တေ။ ပတ္ထ+
ယ+တေ] တောင့်တ-လိုလား-အပ်
၏။ အာသိယတေ ပတ္တိယတေတိ အာသာ။
နေတ္တိ၊ ဝိ။ ၁၂၄။

ပတ္တေ ^၁ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇ္ဇော+မိ။ ပတ္ထ+
ဇ္ဇော+မိ] တောင့်တ-လိုလား-၏။ ပတ္တေတိ
-ကြည်။

ပတ္တေ ^၂ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇ္ဇော+ဇယျ။ ပတ္ထ+
ဇ္ဇော+ဇယျ] တောင့်တ-လိုလား-ရာ၏။
ပတ္တေတိ-ကြည်။

ပတ္တေတဗ္ဗ (တိ) [ပ+အတ္ထ+ဇ္ဇော+တဗ္ဗ။ ပတ္ထ+
ဇ္ဇော+တဗ္ဗ] တောင့်တ-လိုလား-အပ်-သင့်-
-ထိုက်-သော။ ဧတ္ထ ဌိတေန ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ
ပတ္တေန္တေန ဒါနာဒိနိ ပုညကမ္မာနိ ကတွာ
မနဿတ္တယေဝ ပတ္တေတဗ္ဗ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။
၄၃။ အပါ၊ ၁။ ၁၅၆။ (-အပါ၊ ၁။ ၂၇၊ ၉။
၁၂၊ ၉။ ဇာ၊ ၁။ ၄၁၀။ မ၊ ၁။ ၁၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၆၊ ၁။ ၁၃၉။ နေတ္တိ၊ ဝိ။ ၅၆။)

ပတ္တေတဗ္ဗန္ဓ (ပု) [ပတ္တေတဗ္ဗ+အတ္ထ။ တ္ထ-ကို
ဌ-ဗြူ။] တောင့်တ-လိုလား-အပ်-သင့်-
ထိုက်-သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-

သဘော။ ပါသာဒေါ စ သော ပတ္တေတဗ္ဗ-
ဌေန ဝရော စာတိ ပါသာဒဝရော။ အပါ၊ ၁။
၂။ ၁၄၀။

ပတ္တေတိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇ္ဇော+တိ။ ပတ္ထ+
ဇ္ဇော+တိ] (က) တောင့်တ-လိုလား-၏။
(ခ) ဆုတောင်း-ဆုပန်-၏။ (က) ပုန စပရံ
ဘိက္ခဝေ ရညော အန္တေပုရေ ပုတ္တော ဝါ
ပိတရံ ပတ္တေတိ၊ ပိတာ ဝါ ပုတ္တံ ပတ္တေတိ။
ဝိ၊ ၂။ ၂၀၈။ ပိတရံ ပတ္တေတိတိ အန္တရံ ပဿိ-
တွာ ယာတေတုံ ဣစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၁။
ဣစ္ဆတိတိ ဣမိနာ ပတ္တဓာတုယာ ယာစန-
တ္ထံ ဒဿေတိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁၂၂။ သော
တေ ဣဇ္ဈတု သင်္ကပ္ပေါ၊ ယံ တွံ ပတ္တေသိ
သုန္တရိ။ ထေရီ၊ ၄၁၅။ ယံ တွံ ပတ္တေသိ သုန္တ-
ရိတိ သုန္တရိ တွံ ဣဒါနိ ယံ ပတ္တေသိ အာ-
ကဓံသိ။ ထေရီ၊ ၄၂၄။ အပ္ပေန ဗဟုမိစ္ဆ-
တိတိ ယံကိဉ္စိ အပ္ပကံ ဒတွာ တဿ သန္တိ-
ကာ ဗဟုံ ပတ္တေတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၁။ ဗဟုံ
ပတ္တေတိတိ ဗဟုံ မဟန္တံ ဝတ္ထယုဂါဒိ ပစ္စာ-
သီသတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၅။ (-သံ၊ ၁။ ၈၀-၁။ အံ၊
၁။ ၁၂၅။ အံ၊ ၂။ ၁၃၄-၇။ အံ၊ ၁။ ၁၂၀။ အပါ၊
၂။ ၁၁၉၊ ၁၂၅၊ ၁၄၀-၈။ မဟာနိ၊ ၁။ ၂၄၃။ စူဠ
နိ၊ ၁။ ၁၃၂-၃၊ ၁၄၂။ ဇာ၊ ၁။ ၆၈။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၂၀။
မ၊ ၁။ ၂၄၇-၈။ မ၊ ၁။ ၄၁၁၊ ၇၊ ၁၆၂။ သံ၊ ၁။ ၁၁၆။
သံ၊ ၁။ ၂၂၄၁။ အံ၊ ၁။ ၆၀-၁၊ ၁၉၆။ အံ၊ ၁။ ၂၂၀၊ ၂၃၃၊
၂၆၂၊ ၃၀၅၊ ၃၃၁။ အံ၊ ၁။ ၇၀၊ ၃၁၂။ အဘိ၊ ၁။ ၂၉၇။
အဘိ၊ ၁။ ၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၄။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁၂၂။
သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၀-၅။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂၇-၈။ ထေရီ၊ ၁။
၁၈၁။ စရိယာ၊ ၁။ ၂၂၊ ၁၈၂၊ ၂၀၉။ မဟာနိ၊ ၁။
၄၆၊ ၂၇၀၊ ၂၈၇။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၂၊ ၃၁၈။ ဇာ၊ ၁။

၂။၈၀။ ဇာဋ္ဌာငှာ၁၅၃၊၂၀၀၊၃၁၈။ ဇာဋ္ဌာ၅။
 ၄၆၅၊၄၈၇။ ဇာဋ္ဌာ၇။၁၆၁။ သာရတ္ထ၊၁။၈။
 သာရတ္ထ၊၂။၂၆၊၂၄၀။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။၁၈၂။
 ဒိဋ္ဌိ၊၃။၁၃၅။ မဇ္ဈိ၊၁။၁၉၄။ မဇ္ဈိ၊၃။၂၂။ သံ၊
 ဋ္ဌိ၊၁။၁၆၆၊၂၈၀။ သံဋ္ဌိ၊၂။၂၁၁၊၂၄၇။ အံဋ္ဌိ၊
 ၂။၅၇၊၇၉။ အံဋ္ဌိ၊၃။၂၄၀။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၁၂၀၃။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၃၇။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌိ၊၄။၁၁၂။ ပတ္ထေ-
 န္တိ-အဘိ၊က။၃၅၂။ မဟာနိ၊၁၂၄၊၂၄၃။ စူဠ
 နိ၊၁၄၂၊၂၀၃။ ဇာ၊၂။၁၅၉။ ဝိဇ္ဇာ၊၃။၂၇၃။ ဝိ၊
 ဋ္ဌာ၊၄။၁၃၄။ မဇ္ဈာ၊၁။၁၂။ မဇ္ဈာ၊၂။၃၉။ သံဋ္ဌာ၊
 ၁။၂၇၊၅၁။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၁။၃၁၇။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၂။၃၈၊
 ၁၄၇။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌာ၊၁၆၃။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌာ၊၂။၈၂၊
 ၃၀၄။ ဝိမာနဋ္ဌာ၊၂၂၃။ ထေရဋ္ဌာ၊၁။၄၁၉။
 မဟာနိ၊ဋ္ဌာ၊၉၃၊၂၄၅။ ဇာဋ္ဌာ၊၂။၁၂၅-၆။ ဇာ၊
 ဋ္ဌာ၊၃။၃၃၈။ ဇာဋ္ဌာ၊၄။၂၄၀၊၃၁၈၊၄၅၈။ ဇာ၊
 ဋ္ဌာ၊၆။၃၅။ ဒိဋ္ဌိ၊၁။၄၀၁။ သိဋ္ဌိသစ်၊၂။၄၂၈။
 ဒိဋ္ဌိ၊၂။၇၇။ သံဋ္ဌိ၊၁။၇၃၉၊၇၂၄၂။ အံဋ္ဌိ၊၃။
 ၂၅၁။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၉၊၉၅။ ပတ္ထေသိ-မဟာနိ။
 ၁၄၁။ ပေတဋ္ဌာ၊၉၀-၁။ ထေရဋ္ဌာ၊၁။၁၆၄။
 ဇာဋ္ဌာ၊၃။၅၀၁။ ဇာဋ္ဌာ၊၅။၃၁။ ဇာဋ္ဌာ၊၇။၁၈။
 ပတ္ထေ (မိ)- ထေရီ၊၃၈၂။ အပါ၊၂။၂၃၂။
 ထေရီ၊ဋ္ဌာ၊၃၉၊၄၀။ ပတ္ထေမိ- အပါ၊၁။၄၄-
 ၆။ အပါ၊၂။၄၁၁။ ဇာ၊၂။၂၇၆။ သံဋ္ဌာ၊၁။၄၁။
 သံဋ္ဌာ၊၂။၁၆၉။ အံဋ္ဌာ၊၁။၁၁၉၊၁၂၉၊၁၆၁၊
 ၁၇၄၊၁၈၁။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၁။၇၀၊၂၄၆။ ပေတဋ္ဌာ။
 ၉၀။ ထေရဋ္ဌာ၊၁။၂၂။ ထေရဋ္ဌာ၊၂။၂၇၀။ အပါ၊
 ဋ္ဌာ၊၂။၈၃၊၃၀၅၊၃၁၁။အပါ၊ဋ္ဌာ၊၂။၃၄။ စရိယာ၊
 ဋ္ဌာ၊၂။၃။ ဇာဋ္ဌာ၊၄။၁၀၈၊၂၄၀၊၃၄၆၊၃၉၇။ ဇာ၊
 ဋ္ဌာ၊၇။၁၆၃။ အံဋ္ဌိ၊၃။၁၀၈။ ပတ္ထေမ- ဇာဋ္ဌာ၊
 ၅။၁၄၆။ ပတ္ထေဟိ- ဝိမာနဋ္ဌာ၊၂၀၉။ အံ၊
 ဋ္ဌိ၊၁။၁၈၃။ ပတ္ထေထ- မဇ္ဈာ၊၂။၁၆၉။ ဣတိ

ဝုတ်၊ဋ္ဌာ၊၅၈။ စရိယာ၊ဋ္ဌာ၊၂၀၉။ ဝဇီရ၊၅၇၃။
 မဇ္ဈိ၊၂။၂၀၀။ ပတ္ထေ (ဇယျ)- ထေရ၊၃၀၅။
 မိလိန္ဒ။ ၃၈၀။ ထေရဋ္ဌာ၊၂။၂၀၅။ ပတ္ထေယျ-
 မဇ္ဈာ၊၄။၁၇၀။ အံဋ္ဌာ၊၂။၅၈။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌာ၊၁။
 ၁၅၅။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌာ၊၂။၂၇၃-၉။ ထေရဋ္ဌာ၊၂။
 ၂၀၅။ အပါ၊ဋ္ဌာ၊၁။၁၄၅။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌာ၊၂၃၉။ မဇ္ဈိ၊
 ၃။ ၃၆၆။ အံဋ္ဌိ၊၂။၅၇။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၃၀၄။
 ပတ္ထေယျာသိ-သံဋ္ဌာ၊၃။၃၁၆။အံဋ္ဌာ၊၂။၁၇၉။
 အံဋ္ဌိ၊၂။၁၆၃၊၃၁၆။ ပတ္ထေယျ-အံ၊၂။၁၃၅-
 ၇။ ပတ္ထေသိ(ဤ)- အပါ၊ဋ္ဌာ၊၂။၅၅၊၂၂၇။
 ဇာဋ္ဌာ၊၃။၄၂၄။ မဇ္ဈိ၊၃။၃၀၄။ ပတ္ထေသံ -
 အပါ၊၂။၂၃၄။ ထေရီ၊ဋ္ဌာ၊၂၀၀။ ပတ္ထေသိ-
 အံဋ္ဌာ၊၁။၁၂၀။အပါ၊ဋ္ဌာ၊၁။၃၂၄။ ပတ္ထေသ-
 တိ- ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၀။

(ခ)ဧဝံရူပေါ သိယန္တိအာဒိသု ဒီဃ-
 ရဿကာဋ္ဌောဒါတာဒိသု ရူပေသု “ဧဝံရူပေါ
 နာမ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထေတိ။ သံဋ္ဌာ၊၂။၂၄၀။
 ပတ္ထေမိ တဝ သာသန(အပါ၊၁။၄၄)န္တိ “ဂေါ-
 တမဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝိနယဓ-
 ရာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ တုယံ သာသနံ
 ပတ္ထေမိ ဣစ္ဆမိတိ အတ္ထော။အပါ၊ဋ္ဌာ၊၁။၃၁၃။
 (-မဇ္ဈာ၊၄။၅၂။ ဇာဋ္ဌာ၊၂။၁၇၀။ ဇာဋ္ဌာ၊၆။၂။)
 ပတ္ထေန္တိ-မဇ္ဈာ၊၁။၁၂။ ပတ္ထေမိ- အပါ၊ဋ္ဌာ၊၁။
 ၃၁၈။ ပတ္ထေဟိ- ဒိဋ္ဌာ၊၃။၂၅၇။ အံဋ္ဌာ၊၁။
 ၁၂၀၊၁၉၉။ ပေတဋ္ဌာ၊၁၃၈။ စရိယာ၊ဋ္ဌာ။
 ၂၀၉။ ဇာဋ္ဌာ၊၄။၃၁၇။ ဇာဋ္ဌာ၊၅။၃၃၂။ ဇာဋ္ဌာ၊
 ၆။၂။ ပတ္ထေထ- ဇာဋ္ဌာ၊၄။၁၀၆၊၃၁၇။ ဇာဋ္ဌာ၊
 ၅။၂၉၈။ ဇာဋ္ဌာ၊၆။၁၂။ ပတ္ထေသိ(ဤ)-
 ဝိဇ္ဇာ၊၃။၂၅၇။ မဇ္ဈာ၊၃။၂၀၀။ မဇ္ဈာ၊၄။၉၀။ အံ၊
 ဋ္ဌာ၊၁။၁၂၁၊၂၃၃။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊၁။၇၂။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌာ။
 ၁။၆၉။ ထေရဋ္ဌာ၊၂။၁၆၅။ အပါ၊ဋ္ဌာ၊၁။၁၈၀။

အပဋ္ဌာ၂၂၀။ ဇာဋ္ဌာ၂၂။ ဇာဋ္ဌာ၅၂၃၂။
သာရတ္ထ၂၂၁၀၃။ သာရတ္ထ၂၂၄၄။ မဇ္ဈိ၂။
၃၀၃။ ပထွေသိ- အပဋ္ဌာ၂၂၃၂။ သံဋ္ဌာ၂။
၂၄၈။ အံဋ္ဌာ၂၂၃၄။ အပဋ္ဌာ၂၂၃၈။ ပထွေ-
ဿတိ- အံဋ္ဌာ၂၂၁၁၇။ ပထွေဿာမိ-
အံဋ္ဌာ၂၂၁၀၇။ ထေရဋ္ဌာ၂၂၃၅။

ပထွေတုံ (ကြိဝိ) [ပ+အတ္ထ+ဏေ+တုံ။ ပတ္ထ+
ဏေ+တုံ] (က)တောင့်တ-လိုလား-ခြင်းငှါ။
(ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-ခြင်းငှါ။ (က)ဘိက္ခ-
ဝေ ဘိက္ခုနာ နာမ သလာဘောနေဝ သန္တ-
ဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပရလာဘံ ပထွေတုံ န ဝဇ္ဇ-
တိ။ ဓမ္မဋ္ဌာ၂၂၃၆၆။ (-အံဋ္ဌာ၂၂၁၀၇။ ထေရဋ္ဌာ
၂၂၃၄။) (ခ) ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကန္တဝလ္လ-
ဘော ဧသ ထေရော၊ ဧတဿေဝ ဌာနန္တရံ
ပထွေတုံ ဝဇ္ဇတိ။ သံဋ္ဌာ၂၂၈၆။ အံဋ္ဌာ၂။
၂၂၇။

ပထွေတွာ (ကြိဝိ) [ပ+အတ္ထ+ဏေ+တွာ။ ပတ္ထ+
ဏေ+တွာ] (က)တောင့်တ-လိုလား-
၍။ (ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-၍။ (က) တတ္ထ
ယထာ စတူသု အမစ္စပုထွေသု ဌာနန္တရံ
ပထွေတွာ ရာဇာနံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ-
သု ဧကော...ပါပုဏိ။ ဒီဋ္ဌာ၂၂၃၅။ (-မဋ္ဌာ
၄၂၅၂၁၈၆။ သံဋ္ဌာ၂၂၈၆။ အံဋ္ဌာ၂၂၁၃၅။
အဘိဋ္ဌာ၂၂၁၇၆၂၉၂။ ဓမ္မဋ္ဌာ၂၂၃၈၂၃၆။
ဥဒါနဋ္ဌာ၂၂၁၄၃။ ဝိမာနဋ္ဌာ၂၂၃၀၇။ စရိယာဋ္ဌာ
၆၉။ ဇာဋ္ဌာ၄၂၁၇၁။ အံဋ္ဌာ၂၂၄၆။ မူလဋ္ဌာ၂။
၂၁၉။ မူလဋ္ဌာ၂၂၁၈၇။ အနဋ္ဌာ၂၂၁၀၇။
ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ၂၂၅၄၈၄။) (ခ) ဝိဝဇ္ဇံ ပထွေတွာ
ဒါနံ ဒေန္တော။ ပ။ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေ-
န္တော အနက္ကမေန အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိလ-

ဘတိ။ မဋ္ဌာ၂၂၃၃။ (-မဋ္ဌာ၂၂၁၉၅။ သံဋ္ဌာ
၂၂၁၈။ အံဋ္ဌာ၂၂၄၃၁၅၄၂၀၄။ အံဋ္ဌာ၂၂၁၃၂
၃၁၆။ ဓမ္မဋ္ဌာ၂၂၁၆၁။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၂၂၇၄။
ထေရဋ္ဌာ၂၂၄၈၂၃၁။ ထေရဋ္ဌာ၂၂၁၀၂၁။
ထေရီဋ္ဌာ၂၂၈၃၁၄၄။ အပဋ္ဌာ၂၂၁၈၀၂၃၀၂
၃၄၂။ အပဋ္ဌာ၂၂၁၂၁၇၂၀၂။ စရိယာဋ္ဌာ
၂၁၃။ ဇာဋ္ဌာ၆၂၁၀။ ဇာဋ္ဌာ၇၂၁၅၂။ ဝိမတိ၊
၁၂၁၃၁။ သံဋ္ဌာ၂၂၁၁။ အံဋ္ဌာ၂၂၁၇၄။)

ပထွေထ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဏေ+ထ။ ပတ္ထ+
ဏေ+ထ] တောင့်တ-လိုလား-ကုန်လော့။
(ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-ကုန်လော့။ ပထွေ-
တိ-ကြည်။

ပထွေန္တ (တိ) [ပ+အတ္ထ+ဏေ+အန္တ။ ပတ္ထ+
ဏေ+အန္တ။ ထိ-၌ ပထွေန္တိ။] (က)တောင့်
တ-လိုလား-သောသူ။ (ခ)ဆုတောင်း-ဆု
ပန်-သောသူ။ (က)ဩဝါဒေ စဿ တိဋ္ဌေ-
ယျ။ ပထွေန္တော အစလံ သုခံ။ ထေရဋ္ဌာ၂၆၈။
ပထွေန္တောတိ အာကခန္တော။ ထေရဋ္ဌာ၂။
၄၈၅။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၂၃၇၉။ ဝိဋ္ဌာ၂၂၁၂၆။ ဝိသင်္ဂ
ဟံ၂၃၇၅၄၆၈။ မဋ္ဌာ၂၂၈၄၉၄။ မဋ္ဌာ၄၂၇၁
၁၂၂။ သံဋ္ဌာ၂၂၁၂၈။ သံဋ္ဌာ၂၂၁၂၈။ အံဋ္ဌာ၂။
၁၀၇။ အံဋ္ဌာ၂၂၇၀၂၃၉၆။ အံဋ္ဌာ၂၂၁၁၅
၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ၂၂၃၆၈။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌာ၂၂၀၅။
ဓမ္မဋ္ဌာ၂၂၃၈၂၃၆၆-၇။ ဥဒါနဋ္ဌာ၂၂၉၈။ သုတ္တနိ
ဋ္ဌာ၂၂၄၀၂၉၉၁၅၅၁၈၂။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၂၂၇၄။
ပေတဋ္ဌာ၂၂၉၀၂၁၀၁။ ထေရဋ္ဌာ၂၂၁၆၄။ ထေ
ရဋ္ဌာ၂၂၂၉။ ထေရီဋ္ဌာ၂၅၀။ အပဋ္ဌာ၂၂၅၉
၂၀၇။ အပဋ္ဌာ၂၂၅၃၂၁၂။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌာ၂၇၂
၃၁၃။ စရိယာဋ္ဌာ၂၅၇၁၇၀။ မဟာနိဋ္ဌာ
၃၉၄။ ဇာဋ္ဌာ၂၂၅၇၄၅၅။ ဇာဋ္ဌာ၄၂၉၈၆။

၂၂၇၂၀၅။ဇာဋ္ဌ၅။၅၂၇၀။ဇာဋ္ဌ၆။၁၂၃။
ဇာဋ္ဌ၇။၁၉၉၇၂၁၅၂၅။ဝိမတိ၁။၂၃၇။
သီဋ္ဌိသစ်၂။၃၀၅။ဒီဋ္ဌိ၂။၂၄၉။အံဋ္ဌိ၁။
၄၃။အံဋ္ဌိ၂။၁၂၅၇။ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၁။၁၀။
(ခ)ဇဝံ ပန ဝိဝဋ္ဌံ ပထွေန္တေန ဝိဝဋ္ဌပသေန
သမ္မာ ဌပိတံ အရဟတ္တမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိဉာ-
ဏမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ ဒါတုံ သက္ကော-
တိယေဝ။ သံဋ္ဌ၂။၁၈။အံဋ္ဌ၁။၄၃။မယာ
ပုတ္တံ ပထွေန္တိယာ ဂေါဝတကုက္ကုရဝတ-
ဒေဝတာယာစနာဒီဟိပိ တာဝ အနပ္ပကံ
ဒုက္ခမနဘူတံ။သံဋ္ဌ၂။၉၇။တာ စန္ဒာဒီနံ
ဥပဋ္ဌာနာဒီနံ ကတွာ ပထွေန္တိယောပိ န
လဘိသု။စရိယာဋ္ဌ။၂၀၉။(-အံဋ္ဌ၁။၂၂၇။
အံဋ္ဌ၂။၆၅၈။သုတ္တနိဋ္ဌ၁။၄၃။အပဋ္ဌ၁။
၁၈။ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။၁၁၅။စရိယာဋ္ဌ။၂၇၄-၅။ဇာ
ဋ္ဌ၁။၁၇။ဇာဋ္ဌ၂။၁၂၁။ဇာဋ္ဌ၅။၂၉၈။)

ပထွေန္တိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+အန္တိ။ ပတ္ထ+
ဇာ+အန္တိ] (က)တောင့်တ-လိုလား-ကုန်
၏။(ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-ကုန်၏။ ပထွေ-
တိ-ကြည်။

ပထွေန္တိ (ထိ) [ပထွေန္တိ+ဤ] ဆုတောင်း-ဆု
ပန်-သော မိန်းမ။ ပထွေန္တိ (ခ)ကြည်။

ပထွေမ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+မ။ ပတ္ထ+ဇာ
+မ] တောင့်တ-လိုလား-ကုန်၏။ ပထွေတိ
(က)ကြည်။

ပထွေမိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+မိ။ ပတ္ထ+ဇာ
+မိ] (က)တောင့်တ-လိုလား-၏။ (ခ) ဆု
တောင်း-ဆုပန်-၏။ ပထွေတိကြည်။

ပထွေယျ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+ဇယျ။ ပတ္ထ

+ဇာ+ဇယျ] တောင့်တ-လိုလား-ရာ၏။
ပထွေတိ-ကြည်။

ပထွေယျ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+ယျ။ ပတ္ထ+
ဇာ+ယျ] တောင့်တ-လိုလား-ရာ၏။
ပထွေတိ-ကြည်။

ပထွေသိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+သိ။ ပတ္ထ+
ဇာ+သိ] (က) တောင့်တ-လိုလား-ပြီ။
(ခ) ဆုတောင်း-ဆုပန်-ပြီ။ ပထွေတိ -
ကြည်။

ပထွေသိ ^၁ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+သိ။ ပတ္ထ+
ဇာ+သိ] တောင့်တ-လိုလား-၏။ ပထွေ-
တိ-ကြည်။

ပထွေသိ ^၂ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+ဤ။ ပတ္ထ+
ဇာ+ဤ] (က) တောင့်တ-လိုလား-ပြီ။
(ခ) ဆုတောင်း-ဆုပန်-ပြီ။ ပထွေတိ-
ကြည်။

ပထွေသုံ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+ဥ။ ပတ္ထ+ဇာ
+ဥ] တောင့်တ-လိုလား-ကုန်ပြီ။ ပထွေတိ
(က)ကြည်။

ပထွေသတိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+သတိ။ ပတ္ထ+ဇာ+သတိ]
(က) တောင့်တ-လို
လား-လတ္တံ့။ (ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-လ
တ္တံ့။ ပထွေတိ-ကြည်။

ပထွေသာမိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+သာမိ။ ပတ္ထ+ဇာ+သာမိ]
(က)တောင့်တ-
လိုလား-လတ်အံ့။ (ခ)ဆုတောင်း-ဆုပန်-
လတ်အံ့။ ပထွေတိ-ကြည်။

ပထွေဟိ (ကြိ) [ပ+အတ္ထ+ဇာ+ဟိ။ ပတ္ထ+

ဏေ+ဟိ | (က) တောင်-တ-လိုလား-
လော့။ (ခ) ဆုတောင်း-ဆုပန်-လော့။
ပတ္တေတိ-ကြည်။

ပတွာ (ကြိဝိ) [ပ+အပ=အာပ+တွာ။ ပတွာ၊
ပါပုဏိတွာ။ ....“အပ္ပတွာန နဒိ” ပဗ္ဗတော၊
အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒိ”တိအာဒိသု ပန သဗ္ဗ-
တ္ထ “ဘဝတိ”တိ သမ္ဗန္ဓတော ဧကကတ္တုက-
တာ၊ ပုဗ္ဗကာလတာ စ ဂမ္ပတေ။ ရူ။၆၄၀။
“အပ္ပတွာ နဒိ” ပဗ္ဗတော၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ
နဒိ”တိ ဘူဓာတုဿ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဘဝါ ဧက-
ကတ္တုကတာ၊ ပုဗ္ဗကာလတာ စ ဂမ္ပတေ။
မောဂ်၊၅၊၆၃။ အာပ ပါပုဏနေ ပပုဗ္ဗော။
၎င်းပဉ္စိကာ။ ပရာဝရယောဂေ စ။ ပါ၊၃၊၄၊
၂၀။ ပရေဏ ပူဇ်သုယောဂေ ဂမ္ပမာနအဝ-
ရေဏ စ ပရသု ဓာတေား ကျာပြုတုယော
ဘဝတိ၊ ပရေဏ တာဝတံ-အပြာပျ နဒိ
ပရ်တး ညိတး၊ ပရနဒိယောဂန ပရ်တော
ဝိရိယတေ။ ကာသိကာ။ (-ကာတန္တုကိတ်။
၄၃၄။) (ပပ္ပ-ပြာ) | (က) ရောက်-ကပ်
ရောက်-ထိရောက်-၍။ (ခ)ရ-ရရှိ-ပိုင်ဆိုင်
-၍။ (ဂ)စွဲ-အကြောင်းပြု-၍။

(က) ဝိနယေ ပါရမိံ ပတွာ၊ ဌာနာဌာ-
နေ စ ကောဝိဒေါ။ အပါ၊၁၊၄၄။ ဝိနယေ
ပါရမိံ ပတွာတိ ဝိနယပိဋကေ ကောဋိံ ပရိ-
ယောသာနံ ပတွာ ပါပုဏိတွာ။ အပါ၊၅၊၁။
၃၁၂။ ဖုသိတွာတိ ပတွာ သတ္တိကတွာ။ ထေ
ရ၊၅၊၁။၁၈။ ဖုဿ ဖုဿ(ဒိ၊၁။၅၁) ပတွာ
ပတွာ ကာလေန ပရိပက္ကဘာဝါနာပါဒနေန
ဗျန္တိ ကရောတိ နာမ။ဒီ၊၁။၂၂၅။တိက္ခောပိ
ဟိ ဧကစ္စော သရော လက္ခံ ပတွာ ကုဏ္ဍော

ဟောတိ။ အံ၊ဋီ၊၃၊၂၁၇။ (-ဝိ၊၄၊၃၆၅။
အံ၊၁။၃၁၆။ အံ၊၃။၃၇-၉။ ဥဒါန။၁၄၀။
သုတ္တနိ။၃၇၁။ အပါ၊၁။၃၄။အပါ၊၂။၄၁၀-၅။
ဇာ၊၁။၁၃၈။ ဇာ၊၂။၆၁-၇။ မိလိန္ဒ။၄၀၁။
ဝိ၊၅၊၁။၅၂။ ဝိ၊၅၊၂။၂၄၃၊၂၆၇။ ဝိ၊၅၊၃။
၂၂၆၊၂၃၁-၃-၄၊၂၉၉၊၃၄၃။ ဝိ၊၅၊၄။၁၁၂-
၇၊၁၉၃-၇။ မ၊၅၊၁။၁၈၈၊၂၀၅၊ ၃၃၀-၉။ မ၊
၅၊၂။၁၆၊၃၈-၉၊၁၀၄။ မ၊၅၊၄။၁၉၊၂၅။ သံ၊
၅၊၁။ ၈၅၊၂၆၉၊၂၈၂၊၂၉၅။ သံ၊၅၊၂။၆၇၊၈၆၊
၁၁၂၊၁၃၇၊၁၄၉၊၂၂၅၊၂၆၄၊၂၇၄။ သံ၊၅၊၃။
၁၉၊၂၁-၂၊၆၄၊၇၄-၅၊၁၆၉၊၁၇၂၊၂၂၁။ အံ၊
၅၊၁။၂၁၈၊၂၉၀။ အံ၊၅၊၂။၁၃၂၊၁၄၇၊၂၂၁၊
၂၉၄။ အံ၊၅၊၃။ ၅၊၁၅၃၊ ၁၆၈၊ ၃၂၈၊ ၃၃၉။
အဘိ၊၅၊၁။၃၊၁၅၁၊၁၆၁။ အဘိ၊၅၊၂။၇။ ပဋိ
သံ၊၅၊၁။၁၈၊၃၉။ ပဋိသံ၊၅၊၂။၆၈၊၁၈၅၊
၂၄၁၊၂၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၉၂၊၂၂၃၊၃၆၉။ ခုဒ္ဒက၊
၅။၈၄။ ဓမ္မ၊၅၊၁။၅၊၁၂၊၄၁၅၊၂၁၀၇၊၁၂၇။
ဓမ္မ၊၅၊၂။၂၅၊၁၀၆၊ ၁၅၃။ ဣတိဝုတ်၊၅။၂၂၂၊
၂၄၉၊၃၃၂။ သုတ္တနိ၊၅၊၁။၂၂၀။ သုတ္တနိ၊၅။
၁၃၈၊ ၁၈၀။ ဝိမာန၊၅။၄၀။ ပေတ၊၅။၄၉၊
၁၃၁၊၁၄၂-၃။ ထေရီ၊၅။၁၂။ အပါ၊၅၊၁။၅၀၊
၁၂၈။ အပါ၊၅၊၂။၁၄၂။ စရိယာ၊၅။၄၊၁၃၊၂၂၊
၉၀။ မဟာနိ၊၅။၃၉၄။ စူဠနိ၊၅။၆၀။ ဇာ၊၅၊
၁။၈၄၊၁၈၃၊၂၄၉။ ဇာ၊၅၊၂။၁၀၇၊၂၄၉။ ဇာ၊
၅၊၃။၃၀၊၂၁၉၊၂၂၀၊၄၃၂။ ဇာ၊၅၊၄။၁၀၆၊
၃၅၀၊၃၇၁၊၄၂၇။ ဇာ၊၅၊၅။၂၃၊၂၀၅။ ဇာ၊
၅၊၆။၃၆၊၄၁၊၉၃။ တာ၊၅၊၇။၁၅၂။ နေတ္တိ၊၅။
၆၉။ ဝဇီရ၊၁၂၇၊၃၆၆။ သာရတ္ထ၊၂။၁၆၊၁၃၅၊
၁၄၁၊၂၄၀-၉၊၃၄၁။ သာရတ္ထ၊၃။၁၆၈။ ဝိမ
တိ၊၁။၁၈၀။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၁၀၇။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သစ်။၁၇၀၊၁၈၆၊၃၈၆။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၃၇။ သိ၊

ဋီသစ်၊၂။၃၃၊၄၄၊၃၃၊၃၄၂။ ဒီဋီ၊၂။၁၁၀။
မဋီ၊၁။၃၀၄။ မဋီ၊၃။၁၁၊ ၃၆၆။ သံဋီ၊၁။
၄၈၊၁၃၈၊၂၆၉၊၃၂၆။ သံဋီ၊၂။၁၄၄-၇၊၂၁၄၊
၂၄၇၊၂၅၀၊၃၃၆၊၄၀၈၊၄၉၂၊၅၃၁။ အံဋီ၊၁။
၆၈။ အံဋီ၊၂။၁၂၊၂၅၀၊၃၀၇။ အံဋီ၊၃။၁၃၈၊
၁၅၂။ မူလဋီ၊၁။၁၃၊၂၄။ အနဋီ၊၁။၂၅၊၄၉။
အနဋီ၊၂။၄၂၊၁၇၈။)

(ခ)အန္တဒုက္ခဿ ပပ္ဖုယျာ(သံ၊၁။၈)တိ
ဝဇ္ဇဒုက္ခဿ ကောဋိန္ဒိ အန္တဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ပါပ-
ဏိတွာ။ သံ၊၁။၃၆။ ပပ္ဖုယျာတိ ပတွာ
အဓိဂန္ဓာ။ သံဋီ၊၁။၈၁။ ဧဝံ သောတာပတ္တိ-
ယဂါနိ ပတွာ အဓိမောက္ခလက္ခဏံ သဒ္ဓိန္ဒြိ-
ယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ သေသာနိ
တဒန္တယာနိ ဟောန္တိ။သံ၊၁။၂၆၅။ပတွာတိ
အတ္တနော ကိစ္စာတိရေကဋ္ဌာနံ ပဋိလဘိ-
တွာ။ သံဋီ၊၂။၄၈၈။ ပတွာ(ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၂၉)တိ
အဓိဂန္ဓာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၁။၁၈၆။ (-ထေရ၊၂၈၇။
အံ၊၁။၁၀၅။ အံ၊၁။၃၄၊၇၃။ ဓမ္မ၊၁။
၁၈၊၉၃။ ဣတိဝုတ်၊၁။၂၀၉။ ထေရ၊၁။
၁၂၅။ ထေရ၊၁။၂၂၊၅၁၆၊ ၁၁၁။ အပါ၊၁။
၁၇၊၆၇၊၁၀၁၊၃၂၀။ အပါ၊၁။၆၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၁။
၂၈၊၁၈၆။ စရိယာ၊၁။၄၁။ ဇာ၊၁။၁၄၊၁၅။
ဇာ၊၁။၄၁၊၁၈၁။ သာရတ္ထ၊၃။၂၀၃။)

(ဂ) ပပ္ဖုယျ တဝ သာသနံ။ သုတ္တနိ။
၃၅၀။ ပပ္ဖုယျာတိ ပတွာ။ တဝ သာသနန္တိ
တဝ ဩဝါဒံ။ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ- သာဓာ-
ဟံ ဘဂဝါ တဝ ဩဝါဒံ အာဂမ္မ တထာ
ဝိဇေဉံ။ သုတ္တနိ၊၁။၁၃၈။ တဒုဘယမ္ပိ ယံ
ဋ္ဌာနံ ပတွာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တံ တေသံ အပ္ပဝတ္တိ
နိဗ္ဗာနံ “အယံ ဒုက္ခနိရောဓော”တိ။ ဝိ၊၁။
၁၃၇။ ယံ ဋ္ဌာနံ ပတွာတိ ယံ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂဿ

အာရမ္မဏပစ္စယဋ္ဌေန ကာရဏဘူတံ အာ-
ဂမ္မ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၀၈။

ပတွာန (ကြိ၊ဝိ) [ပ+အပ=အာပ+တွာန](က)
ရောက်-ကပ်ရောက်-၍။ (ခ)ရ-ရရှိ-၍။
တောသိတောဟံ အဿဇိနာ၊ ပတွာန အစ-
လံ ပဒံ။ အပါ၊၁။၂၈။ အစလံ နိစ္စလံ နိဗ္ဗာန-
ပဒံ ပတွာန ပါပဏိတွာ။ အပါ၊၁။၂၅၇။
(-အပါ၊၁။၂၄၊၃၃၄။ ဇာ၊၁။၃၀၂။ ဝိ၊၁။
၁၁၀။ မ၊၁။၅၇။ သံ၊၁။၁၄၂။ ထေရ၊၁။
၁။၅၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၁။၇၅၊၂၀၀။ ဇာ၊၁။၇၅၊၂၂၂။
ကင်္ခါ၊၁။ဟောင်း။၈၈။)

ပထ (ပု) [ပထ+အ။ မဂ္ဂေါ ပန္နော ပထော အဒ္ဓါ၊
အဉ္ဇသံ ဝဋ္ဋမံ တထာ။ ပန္နောယနဉ္ဇ ပဒဝိ၊
ဝတ္တနိ ပဒ္ဒတိတ္ထိယံ။ ဓာန်၊၁။၉၀။ ပထတိ
ယာကျနေနာတိ ပထော။ အာန်၊၁။၉၀။ ပထ
ဂတိယံ။ ပထတိ။ ပထော။ သော ဒုဝိဇော
မဟာဇနေန ပဒသာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော ပကတိ-
မဂ္ဂေါ စ ပဏ္ဍိတေဟိ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ပဋိ-
ပဇ္ဇိတဗ္ဗော ပဋိပဒါသင်္ခါတော အရိယမဂ္ဂေါ
စာတိ။ နိတိ၊ဓာ။၇၃။ ပထ (ပု) ပထ+အစ်။
မာဏိ၊ ပထိ စ။ထောမ။] (၁) လမ်း၊ခရီး၊ လူ၊
လှည်း၊ကား၊ရထား၊လှေ၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်
ပျံ-စသည်တို့၏ သွားလာရာ-ကြည်း-ရေ-
လေ-လမ်းခရီး။ (၂) ကျင့်စဉ်-လမ်း-ခရီး၊
သုဂတိ၊ ဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်ကြောင်း-ကောင်း-
မကောင်း-သော-ကျင့်စဉ်-ပဋိပတ်။ (၃) အ
ကြောင်း၊ အကျိုးတရား ဖြစ်ပွားခြင်း၏ အ
ကြောင်း။ (၄)ဖြစ်-တည်-ရာ အရပ်။ (၅)သွား
ခြင်း၊ လှည့်လည်ခြင်း။ (ပု၊န) (၆) တဗ္ဗော၊
တွဲဖက် ရှေ့ပုဒ်၏ အနက်။ (တိ) (၇)သွား
သောသူ။

(၁) လမ်း၊ ခရီး။ လူ၊လှည်း၊ကား၊ ရထား၊ လှေ၊သင်္ဘော၊လေယာဉ်ပျံ-စသည်တို့၏ သွားလာရာ-ကြည်း-ရေ-လေ-လမ်းခရီး။ န ဥပ-ထေန ဂစ္ဆန္တော ပထေန ဂစ္ဆန္တဿ အင်္ဂါလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိတိ သိက္ခာ ကရဏီယာ။ ဝိ၊ ၂။၂၆၉။ ပထဒ္ဓနိ(ပေတ၊၁၇၁)တိ အတ္တနော ပထဘူတေ အဒ္ဓနိ၊ဂဂနတလမဂ္ဂေတိ အတ္ထော။ ပေတ၊၅။၁၇၄။ (-ဝိ၊၅။၅၃၊၇၉။ ဝိမာန။၇၇။ အပါ၊၁။၁၉၁၊၄၁။ အပါ၊၂။၅၂၊၂၃၈၊၃၈၈၊၃၉၄၊ ၄၀၅။ ဇာ၊၁။၁၆၊၁၉၆၊၂၀၆၊၂၆၃။ ဇာ၊၂။၁၇၊ ၂၂၄၊၃၃၇။ ဝိ၊၅။၃၂၊၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၈၃။ ဝိမာန၊၅။၂၁၉၊ ၂၂၂-၃။ ပေတ၊၅။၂၁၀။ အပါ၊၅။၂။ ၁၇၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၃၂-၄-၆။ စရိယာ၊၅။၃၃၊၄၃။ မဟာနိ၊၅။၁၃၉။ ဇာ၊၅။၁။၃၂၆။ ဇာ၊၅။၄။၂၀၊ ၂၂၃။ ဇာ၊၅။၅။၃၉၇-၈။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁၄၁။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၆၀။)

(၂) ကျင့်စဉ်-လမ်း-ခရီး၊ သုဂတိ၊ဒုဂ္ဂတိ သို့ ရောက်ကြောင်း-ကောင်း-မကောင်း-သော-ကျင့်စဉ်-ပဋိပတ်။ တံ ပဿထ သဗ္ဗ-ဝိဒုံ သုမေမံ၊အရိယေ ပထေ ကမမာနံ မဟေ-သိ။ သံ၊၁။၃၀။ ဝိပဏာ ဥဒ္ဓရိတွာန၊ ပထံ အာ-စိက္ခသေ တုဝံ။ အပါ၊၁။၉၂။ ပထံ အာစိက္ခ-သေတိ ဘန္တေ သဗ္ဗညု တုဝံ ပထံ သပ္ပရိသမဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနာဓိဂမနုပါယံ အာစိက္ခသေ....ဥတ္တာနိ အကာသီတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၅။၂။၅၃။ (-မ၊၁။ ၃၉၄။ထေရ၊၃၅၅၊၃၆၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၀၇။ မဟာနိ။ ၃၁၂။ ဇာ၊၂။၆၀။ ဝိ၊၅။၃၆၇။ မ၊၅။၂။၂၈၆။ အဘိ၊၅။၁။၃၅။ ထေရ၊၅။၄၆၈၊၄၇၈။ အပါ၊၅။ ၁။၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၉၂။ မဟာနိ၊၅။၃၇၂၊၃၉၀။ ဇာ၊ ၅။၅။၂၈၇။ နေတ္ထိ၊၅။၂၆၈။ သာရတ္ထ၊၃။၄၆။ မ၊ဋီ၊၂။၃၀၃။)(၁၊၂) မဂ္ဂေါ သော ပါရံ ဂမနာ-ယာတိ - မဂ္ဂေါ ပန္နော ပထော ပဇ္ဇော၊ အဉ္စသံ

ဝဋ္ဋမာယနံ။ နာဝါ ဥတ္တရသေတု စ၊ ကုလ္လော စ ဘိသိ သင်္ကမော။ စူဠနိ။၂။၁။ (-ဒီ၊၅။၂။ ၃၃၅။ မ၊၅။၁။၂၃၄။ သံ၊၅။၃။၂၁၃။ ပဋိသံ၊၅။၂။ ၈၅။သုတ္တနိ၊၅။၁။၃၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၉၃။ မဟာနိ၊၅။ ၃၉၀။ နေတ္ထိ၊ ၅။၂၆၈။)

(၃) အကြောင်း၊ အကျိုးတရား ဖြစ်ပွားခြင်း၏ အကြောင်း။ ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော ခမော ဟောတိ သီတဿာတိ ဥပါယေန ပထေန ပစ္စဝေက္ခိတွာ ခမော ဟောတိ သီတ-ဿ၊ သီတံ ခမတိ သဟတိ။ မ၊၅။၁။၈၂။ အံ၊ ၅။၂။၁၂၈။ ဝစနမေဝ တဒတ္ထံ ဉာပေတုကာ-မာနဉ္စ ပထော ဥပါယောတိ အာဟ“ဝစနမေဝ ပထော”တိ။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၃၀။ (-ဝိ၊၅။၃။၂။ ဒီ၊ ၅။၂။၉၄-၉၊၂၃၆။ ဒီ၊၅။၃။၂၃၁။ သံ၊၅။၁။၂၅၅။ သံ၊၅။၂။၂၅၇၊၂၆၇။ အံ၊၅။၃။၁၂၇-၈။ အဘိ၊၅။ ၁။၉၄။ ပဋိသံ၊၅။၂။၂၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၃၂၅။ ဣတိဝုတ်၊၅။၅၉။သုတ္တနိ၊၅။၁။၃၆။ ထေရ၊၅။၂။၁၀၂။ စရိယာ၊၅။၆၈၊၃၀။ မဟာနိ၊၅။၂၅၈၊၄၀၉။ စူဠနိ၊၅။၂၉၊၃၀။ ဇာ၊၅။၃။ ၄၄၅။ သာရတ္ထ၊၁။၂၀၃။ သာရတ္ထ၊၂။၁၆၀။ သာရတ္ထ၊၃။၈၄။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၄၁။ ဒီ၊ဋီ၊၁။ ၂၀၈။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၁၄၆၊၃၉၂။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။ ၃။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၀၇၊၂၀၆၊၂၁၁။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၆၈။ မ၊ဋီ၊ ၁။၁၇၀၊၃၀၄။ မ၊ဋီ၊၂။၃၀၃၊၃၂၀။ သံ၊ဋီ၊၁။၄၀၊ ၂၉၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၃၊၁၄၃၊၂၂၈။ အံ၊ဋီ၊၁။၃၈။ အနုဋီ၊၁။၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၉၅။)

(၄) ဖြစ်-တည်-ရာ-အရပ်။ ယာဝတာ ဝဏိပ္ပထောတိ ယတ္တကံ ဝါဏိဇာနံ အာဘတ-ဘဏ္ဍာဿ ရာသီဝသေနေဝ ကယဝိက္ကယဋ္ဌာနံ နာမ၊ ဝါဏိဇာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝါ အတ္ထိ။ ဒီ၊၅။၂။ ၁၃၀-၁။ ဝါဏိဇာယ ပထော ပဝတ္တိဋ္ဌာနန္တိ ပဏိပ္ပထောတိ ပုရိမဝိကပ္ပေ အတ္ထော။ ဒုတိယ-

ဝိကပ္ပေ ပန ဝါဏိဇာနံ ပထော ပဝတ္တိဋ္ဌာနန္တိ
ဝဏိပုထောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော “ဝါဏိ-
ဇာနံ ဝဿနဋ္ဌာနန္တိ အာဟ။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၁၃၈။

(၅) သွားခြင်း၊ လှည်လည်ခြင်း။ ပစ္စေတိ
ဉာဏန္တိ စက္ခုဝိညာဏံ ရူပဒဿနေန ဉာဏန္တိ
ပစ္စေတိ၊ မဂ္ဂေါတိ ပစ္စေတိ၊ ပထောတိ ပစ္စေတိ၊
နိယျာနန္တိ ပစ္စေတိ။ မဟာနိ၊၆၅။ ပထောတိ
သဉ္ဇာရော။ နိယာနန္တိ ဂဟေတွာ ယာတိတိ
နိယာနံ။ “နိယျာနန္တိ ဝါ ပါဌော။ မဟာနိ၊
၄။၁၈၆။

(၆) တဗ္ဘော၊ တွဲဖက်ရှေ့ပုဒ်၏ အနက်။
ဒါနပထာနိ(ဝိ၊၁။၂၇၆)တိ ဒါနာနိယေဝ ဝုစ္ဆန္တိ။
အထ ဝါ ဒါနပထာနိတိ ဒါနနိဗ္ဗဒါနိ၊ ဒါန-
ဝတ္တာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊၄။၂။၂၀၇။ နိ-
ရုတ္တိယောဝ နိရုတ္တိပထာ (သံ၊၄။၂။၂၅၇)တိ
ပထ-သဒ္ဓေန ပဒဝဗုဒ္ဓမာဟ ယထာ “ဗီဇာ-
နိယေဝ ဗီဇဇာတာနိ”တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၂၇။ (-
အံ၊၄။၂။၂၅၅။)

(၇) သွားသောသူ။ ယထာ “ပစတိတိ
ပစော၊ ပထတိတိ ပထော”တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ
“လဘတိတိ လဘော”တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တံ ?
ပရိနိဋ္ဌိတလာဘဿေဝ ဣဓာမိပ္ပေတတ္တာ။
ဝဇီရ။၃၃၀။

ပထတိ (ကြိ) [ပထ+အ+တိ။ ဘူဝါဒိဂဏော
“ပထ ဂတိယ”န္တိ အကာရန္တဝသေန ကထိ-
တဿ “ပထတိ၊ ပထော”တိ နိဂ္ဂဟိတာဂမ-
ဝဇ္ဇိတာနိ ရူပါနိ ဘဝန္တိ။ နိတိ၊ဇာ။၃၁၀-၁။
ပထော ဘူ ဂတိဝါစာသု၊ ဘူစု ချာတေ စု
ဓေပနေ။ ဓာတွတ္ထ။၂၂၂။] သွား၏၊လမ်း-ခရီး-
-သွား၏။ ပစတိတိ ပစော၊ပထတိတိ ပထော။
ဝဇီရ။၃၃၀။

ပထဒ္ဓ (ပု) [ပထ+အဒ္ဓ] လမ်းခရီး၊ အစွန့်ရှည်
သော လမ်း။ တတ္ထစ္စသိ ဒေဝိ မဟာနဘာ-
ဝေ၊ပထဒ္ဓနိ ပန္နရသေဝ စန္ဒော။ ပေတ။၁၇၁။
ပထဒ္ဓနိတိ အတ္တနော ပထဘူတေ အဒ္ဓနိ၊
ဂဂနတလမဂ္ဂေတိ အတ္ထော။ ပေတ၊၄။၁၇၄။
ပထဒ္ဓုနော ပန္နရသေဝ စန္ဒော။ ဇာ၊၁။၃၁၁။
ဇာ၊၂။၆။ ပထဒ္ဓုနောတိ အာကာသပထသင်္ခါ-
တဿ အဒ္ဓုနော မဇ္ဈေ ဌိတော ပန္နရသေ စန္ဒော
ဝိယ။ ဇာ၊၄။၄။၃၈၅။ ပထဒ္ဓုနောတိ ပထဒ္ဓ-
ဂတော၊ အဒ္ဓပထေ ဂဂနမဇ္ဈေ ဌိတောတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊၄။၅။၁၄၄။ ပထဒ္ဓုနော(မ၊၄။၃။
၅၈)တိ ပထဘူတအဒ္ဓုနော ဝိယ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၄။
(-နိတိ၊ပဒ။၂၂၁။)

ပထဒ္ဓဂတ (တိ) [ပထဒ္ဓ+ဂတ] အစွန့်ရှည်သော
လမ်းခရီး၌-ဖြစ်-တည်-သွား-သော၊ အထက်
ပုဒ်ကြည်။

ပထဒ္ဓိ (ထိ) [ပထ+အဒ္ဓိ] (မြို့ရွာကို) ထုတ်ချင်း
-ထွင်း-ပေါက်-သော လမ်းခရီး။ နိဝေသနေ
နိဝေသေ စ၊ သန္တိဗျူဟေ ပထဒ္ဓိယော။ ဇာ၊၂။
၂၈၂။ သန္တိဗျူဟေတိ ဃရသန္တိယော စ အနိဗ္ဗိဒ္ဓ-
ရန္တာ စ။ ပထဒ္ဓိယောတိ နိဗ္ဗိဒ္ဓဝိထိယော။ ဇာ၊
၄။၇။၁၇၅။ ဗျူဟော ရန္တာ အနိဗ္ဗိဒ္ဓါ၊နိဗ္ဗိဒ္ဓါ တု
ပထဒ္ဓိ စ။ ဓာနံ၊၂၀၂။ နိဗ္ဗိဒ္ဓါ ရန္တန္တရေန ရန္တာ
ပထော၊ အဒ္ဓိတိ စ ဝုစ္စတိ။ ဓာနံ၊ဋီ၊၂၀၂။ (ဖေ၊
ပြပြီးအတိုင်း အဋ္ဌကထာ မိန့်ဆိုသောကြောင့်
“ပထ၊အဒ္ဓိ”ဟု နှစ်ပုဒ်ခွဲသော ဋီကာကို မမှတ်
အပ်။ ဝိ၊ဓာနံ၊သျှ၊သစ်။)

ပထန္တ=ပန္နန္တ (ပု) [ပထ+အန္တ] (က)လမ်း-ခရီး-
အပိုင်းအခြား။ (ခ) ကြီး-ကျယ်-သော-လမ်း-
-ခရီး၊ လမ်းမ။ ဟရိတန္တံ ဝါ ပထန္တံ ဝါ (ပန္န
န္တံ ဝါ။သိ) သေလန္တံ ဝါ ဥဒကန္တံ ဝါ။ အံ၊၂။
၄၅၂။ တတြာယံ အန္တသဒ္ဓေါ .... “ဟရိတန္တံ ဝါ

ပထန္တံ ဝါ သေလန္တံ ဝါ"တိ အာဒိသု မရိယာ-
ဒါယံ။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၂၇၇။ ပထန္တန္တိ မဟာမဂ္ဂံ။
အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၇၆။ (-ဒိ၊ ဌ။ ၁။ ၉၆။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်။
၃၉၁။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၃၄။)

ပထပဋိပန္န (တိ) [ပထ+ပဋိပန္န] ကျင့်စဉ်-လမ်း-
ခရီး-အား လျော်စွာ ကျင့်သော။ အဇ္ဈပေက္ခိ-
တာ ဟောတိတိ ယဉ္ဇဿ ပထပဋိပန္နံ အဇ္ဈ-
ပေက္ခတိ၊ ယဉ္ဇ ဧကတော ဥပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈပေ-
က္ခတိတိ ဒွိဓာ အဇ္ဈပေက္ခတိ နာမ။ သံ၊ ဌ၊ ၃။
၃၀၄။ ပထပဋိပန္နံ အဇ္ဈပေက္ခတိတိ မဇ္ဈိမာယ
ပဋိပတ္တိယာ သမ္ပဒေဝ ဝိထိပဋိပန္နံ ဘာဝနာ-
စိတ္တံ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟာနံ အကရဏေန အဇ္ဈပေ-
က္ခတိ။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၅၂၄။

ပထဗျ (ပု) [ပထဝီ+ဏ] မြေ၌ အစိုးရသော၊ မြေ
၏ အရှင်သခင်ဖြစ်သော (မင်း၊ မင်းအဖြစ်)။
ဧသော ဟေတု မဟန္တဿ၊ ပထဗျော မေ န
ဝိပဇ္ဇတိ။ အံ၊ ၂။ ၄၆၆။ ပထဗျောတိ ပုထဝိသာ-
မိကော။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၇၇။ ပထဝိယာ ဣဿရော
ပထဗျောတိ အာဟာ "ပုထဝိသာမိကော"တိ။
အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၈၅။

ပထဘူတအဒ္ဓ (ပု) [ပထဘူတ+အဒ္ဓ] အခွန်ရှည်
သော-လမ်း-ခရီး။ ပထဒ္ဓ-ကြည့်။

ပထမနသိကာရ (ပု) [ပထ+မနသိကာရ] (က)
သင့်သော-အကြောင်း-ဥပါယ်-နည်းလမ်း-
အားဖြင့်-နှလုံးသွင်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း-ကြောင်း-
-(ဉာဏ်)။ (ခ)သင့်သော-အကြောင်း-ဥပါယ်-
-ဖြစ်သော-နှ လုံးသွင်း-ဆင်ခြင်-ခြင်း။ (က)
သမ္မာ မနသိကာရောတိ ဥပါယမနသိကာရော
ပထမနသိကာရော၊ အတ္တတော ဉာဏန္တိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၉၇။ သမ္မာ ဥပါယေန မ-
နသိ ကရောတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧတေနာတိ သမ္မာ
မနသိကာရော၊ ဉာဏန္တိ အာဟာ "ဝိရိယဉ္ဇ သတိဉ္ဇ

ဉာဏဉ္ဇာ"တိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၄၃။ သမ္မာ ဥပါယေန
မနသိ ကရောတိ ကမ္မဋ္ဌာနမေတေနာတိ
သမ္မာမနသိကာရော၊ သော ပန ဉာဏမေဝ၊
န အာရမ္မဏဝိထိဝေနပဋိပါဒကာ၊ တေနာဟ
"အတ္တတော ဉာဏန္တိ"။ ပထမနသိကာရောတိ
ကာရဏမနသိကာရော။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၉၄။
(-ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၀။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၀။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၀။ အဘိ၊
ဌ၊ ၂။ ၂၅၇။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၅၉၊ ၃၃၈။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၇၇။
မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၆၈။) (ခ) ယောနိသော မနသိကာ-
ကာရော နာမ ဥပါယမနသိကာရော ပထ-
မနသိကာရော၊ .... သစ္စာနုလောမိကေန ဝါ
စိတ္တဿ အာဝဇ္ဇနာ အန္တာဝဇ္ဇနာ အဘောဂေါ
သမန္နာဟာရော မနသိကာရော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၆။
မ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၆။ ဥပါယမနသိကာရောတိ ကုသ-
လဓမ္မပွဲဝတ္တိယာ ကာရဏဘူတော မနသိကာ-
ရော။ ပထမနသိကာရောတိ တဿာ ဧဝ မဂ္ဂ-
ဘူတော မနသိကာရော။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၁၁။ မ၊ ဋီ၊ ၁။
၁၄၉။

ပထဝတ္တ (ပု) [ပထဝီ+အတ္တ။ ပထဝီ+တ္တ] ပထဝီ
-မြေ-ဓာတ်၏ သဘော။ ပထဝီ ခေါ် အဟံ
ဗြဟ္မေ ပထဝီတော အဘိညာယ ယာဝတာ
ပထဝီယာ ပထဝတ္တေန အနနုဘူတံ၊ တဒဘိ-
ညာယ ပထဝီ နာပဟောသိ။ မ၊ ၁။ ၄၀၄။ တတ္ထ
ပထဝီယာ ပထဝတ္တေန (ပဌဝိတ္တေန။ သီ။ ပဌ-
ဝဋ္ဌေန။ သျှာ။ ပထဝဋ္ဌေန။ က။) အနနုဘူတံ
အပ္ပဝတ္တံ။ ကိံ ပန တန္တိ? နိဗ္ဗာနံ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၀၉။
ပထဝတ္တေနာတိ ပထဝီအတ္တေန။ (ပထဝီ-
အတ္တေန။ က။) တေနာဟ "ပထဝီသဘာ-
ဝေနာ"တိ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၁၇။

ပထဝန္တရ (န) [ပထဝီ+အန္တရ] မြေ၏-အကြား-
-အတွင်း။ ဥဒ္ဓရန္တိတိ သမုဒ္ဓတော ဥဒ္ဓရန္တိ၊
ပထဝန္တရပဗ္ဗတန္တရတော ပန တေသံ ဥဒ္ဓရ-

ဏံ ဒုက္ကရမေဝ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၇၆။

ပထဝန္တရဝါသီ (တိ) [ပထဝန္တရ+ဝါသီ] မြေ၏-
အကြား-အတွင်း-၌ နေသော(နဂါး)။ ပထ-
ဝိဋ္ဌက-ကြည့်။

ပထဝါပဂ္ဂိသမာန (တိ) [ပထဝီ+အာပ+အဂ္ဂိ+
သမာန] မြေ၊ရေ၊မီးနှင့် တူသော (အရှင်သာရိ
ပုတြာမထေရ်)။ ပထဝါပဂ္ဂိသမာနော၊ န ရဇ္ဇတိ
န ဒုဿတိ။ ထေရ်။၃၄၆။ ပထဝါပဂ္ဂိသမာ-
နောတိ ဣဋ္ဌာဒိအာရမ္မဏသန္နိပါတေ နိဗ္ဗိ-
ကာရတာယ ပထဝိယာ အာပေန အဂ္ဂိနာ စ
သဒိသဝုတ္တိကော။ တေနာဟ “န ရဇ္ဇတိ န
ဒုဿတိ”တိ။ ထေရ်၊၂။၄၀၅။

ပထဝါဘိနန္ဒိ (တိ) [ပထဝီ+အဘိနန္ဒိ] ပထဝီ-
မြေ-ဓာတ်ကို အလွန်နှစ်သက်တတ်သော၊ သူ။
အဟေသုံ ယေ ပန ဘိက္ခု တယာ ပုဗ္ဗေ သမ-
ဏဗြာဟ္မဏာ လောကသ္မိံ ပထဝီပသံသကာ
ပထဝါဘိနန္ဒိနော။မ၊၁။၄၀၂။ ပထဝါဘိနန္ဒိ-
နောတိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပထဝိယာ အဘိ-
နန္ဒိနော။မ၊၁။၃၀၃။

ပထဝါရမ္မဏ (န) [ပထဝီ+အာရမ္မဏ] ပထဝီ
ကသိုဏ်းဝန်းဟူသော(ပဋိဘာဂနိမိတ်)အာရုံ။
ပထဝိယံ ပထဝိသညာ ဝိဘူတာ ဟောတိတိ
ပထဝါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နာ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာန-
သညာ ဝိဘူတာ ပါကဋ္ဌာ ဟောတိ။အံ၊၁။၃။
၃၄၄။

ပထဝိကထာ (ထိ) [ပထဝီ+ကထာ] မြေကြီးနှင့်
စပ်သော စကား။ “အသုကဂါမတော အသု-
ကဂါမမနဋ္ဌာနေ သမံ ဝိသမံ ကဒ္ဒမဗဟုလံ
သက္ကရဗဟုလံ ကာဠမတ္တိကံ တမ္မမတ္တိကံ”န္တိ
ပထဝိကထံ ကထေသုံ။ ဓမ္မ၊၁။၂၁၂။

ပထဝိကထာပသုတ (တိ) [ပထဝိကထာ+ပသုတ]
မြေကြီးနှင့် စပ်သော စကား၌ လေ့ကျက်သော၊

သူ။ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ သာဝတ္ထိယံ
ဝိဟရန္တော ပထဝိကထာပသုတေ ပဉ္စသတေ
ဘိက္ခု အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဓမ္မ၊၁။၂၁၂။

ပထဝိဃန (ပု၊န) [ပထဝီ+ဃန] တစ်ခဲနက်သော
မြေ၊ မြေစိုင်ခဲ။ ယထာ စ နဂံလံ ဖါလယုတ္တံ
ကသနကာလေ ပထဝိဃနံ ဘိန္တတိ။ သံ၊၁။
၂၃၁။

ပထဝိဃုဋ္ဌဓမ္မကထိက (ပု) [ပထဝီ+ဃုဋ္ဌ+ဓမ္မ
ကထိက] မြေအပြင်၌-ကျော်စော-ထင်ရှား-
သော တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်။ ထေရော မဟာ-
ကုလတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ပထဝိဃုဋ္ဌ-
ဓမ္မကထိကော။ အံ၊၁။၂၁၂။

ပထဝိဇီဂုစ္ဆန (တိ) [ပထဝီ+ဇီဂုစ္ဆန] မြေကို- စက်
ဆုပ်-ရွံ့မုန်း-သော၊သူ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပထဝိဇီဂုစ္ဆနသသက (ပု) [ပထဝိဇီဂုစ္ဆန+သသ
က] မြေကို-စက်ဆုပ်-ရွံ့မုန်း-သော ယုန်သူ
ငယ်။ပထဝိဇီဂုစ္ဆနသသကော ဝိယ ဟိ ဧတေ။
မ၊၁။၃၁၉။(-အံ၊ဋီ၊၂။၁၂။)

ပထဝိဋ္ဌ (တိ) [ပထဝီ+ဋ္ဌ+အ] (က)မြေ၌ တည်
သော၊သူ။ (ခ)မြေ၏-အတွင်း-အကြား-၌
တည်သော၊သူ။ (က)ပထဝီဘူမဋ္ဌာနံ သတ္တာနံ
ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ ဥပဿယံ၊ ပထဝိဋ္ဌာ စေတေ
သတ္တာ။ မိလိန္ဒ။၁၆၀။ (ခ)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပထဝိဋ္ဌက (တိ) [ပထဝိဋ္ဌ+က] မြေ၏-အတွင်း-
အကြား-၌ တည်သော(နဂါး)။ သတ္တဝိဓာ ဟိ
အနုဒ္ဓရဏီယနာဂါ နာမ .... ပထဝိဋ္ဌကာ
ပဗ္ဗတဋ္ဌကာ ဝိမာနဋ္ဌကာတိ။ သံ၊၁။၂၁၂။
ပထဝိဋ္ဌကာတိ ပထဝန္တရဝါသီနော။ သံ၊ဋီ၊၂။
၂၇၆။

ပထဝိန္ဒရ (တိ) [ပထဝီ+ဓရ+အ] ပထဝိန္ဒရမည်
သော၊သူ။ (က) ပထဝိန္ဒရမင်းသား။ (ခ)

ပထဝိန္ဒရနဂါး။ (က)ဧကံ ဒွါရံ ကိကီ ရာဇာ
အဂ္ဂဟေသိ။ ဧကံ တဿေဝ ပုတ္တော ပထဝိန္ဒ-
ရော နာမ။ ဧကံ သေနာပတိပမုခါ အမစ္စာ။
သုတ္တနိဋ္ဌာ။ ၁၂၁။ (ခ)ပထဝိန္ဒရနာဂ- ကြည်။

ပထဝိန္ဒရကုမာရ (ပု) [ပထဝိန္ဒရ+ကုမာရ] ပထ
ဝိန္ဒရမည်သော မင်းသား။ အယံ ပန ရာဟု-
လတ္တေရော နာမ ကဿပဒသဗလဿ
ကာလေ ကိကီဿ ကာသိရညော ဇေဋ္ဌပုတ္တော
ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပထဝိန္ဒရကုမာရောတိဿ နာမံ
အကံသု။ အံဋ္ဌာ။ ၂၀၁။

ပထဝိန္ဒရနာဂ (ပု) [ပထဝိန္ဒရ+နာဂ] ပထဝိန္ဒရ
မည်သော နဂါးမင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပထဝိန္ဒရနာဂဘဝန (န) [ပထဝိန္ဒရနာဂ+ဘဝန]
ပထဝိန္ဒရနဂါးမင်း၏-ဘုံ-ဗိမာန်။ သော ....
ဘတ္တာနုမောဒနံ ကရောန္တော “ပထဝိန္ဒရ-
နာဂဘဝနံ ဝိယ ဟောတူ”တိ ဝဒတိ။ အံဋ္ဌာ။
၁၉၈။

ပထဝိန္ဒရနာဂရာဇ (ပု) [ပထဝိန္ဒရ+နာဂရာဇ]
ပထဝိန္ဒရနဂါးမင်း။ ပထဝိန္ဒရဘဝနေ နိဗ္ဗ-
တ္တော ပထဝိန္ဒရနာဂရာဇာ ဇာတော။ အံဋ္ဌာ။
၁၉၈။

ပထဝိန္ဒရဘဝန (န) [ပထဝိန္ဒရ+ဘဝန] ပထ-
ဝိန္ဒရ-ဘုံ-ဗိမာန်။ အထက်ပုဒ်ကြည်။

ပထဝိပပ္ပဋက (ပု) [ပထဝိ+ပပ္ပဋက] မြေလွှာ၊
မြေမှ မှိုက်သို့ ပေါက်သော-မြေလွှာ-မြေ ဦး။
ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ပန္နန္တိ ပထဝိယာ ကိရ ဟေဋ္ဌိ-
မတလေ ပထဝိမဏ္ဍော ပထဝေါဇော ပထဝိ-
ပပ္ပဋကော အတ္ထိတံ သန္တာယ ဝဒတိ။ ဝိဋ္ဌာ။
၁၅၀။

ပထဝိ(ပ)ပ္ပဒေသ(ပု) [ပထဝိ+ပဒေသ]မြေ၏-

အစိတ်အပိုင်း-တစ်စိတ် တစ်ဒေသ-အရပ်။
တသ္မာ သစေ ဧကေနေဝ ခီလေန ဣတော
ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ပထဝိပ္ပဒေသံ သာမိကာနံ
ပဿန္တာနံ ဝါ အပဿန္တာနံ ဝါ အတ္တနော
သန္တကံ ကရေတိ။ ဝိဋ္ဌာ။ ၂၉၇။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၅၁။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂၁၀။ အပ၊ ၅။ ၇၆။ ဇာ၊ ၅။ ၇၄။
သီ၊ ၆။ သစ်၊ ၂။ ၁၃၈။)

ပထဝိပ္ပဘာသ (ထိ) [ပထဝိ+ပဘာသ] မြေ-မြေ
အပြင်-ကို ထွန်းလင်းစေတတ်သော (နေ)။
ဥဒေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊ ဟရိဿ-
ဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈။ အံဋ္ဌာ။
၁၉။ ပထဝိပ္ပဘာသောတိ ပထဝိယာ ပဘာ-
သော(ပထဝိ ပဘာသေတိတိ ပထဝိပ္ပဘာ-
သော။ သီ၊ ၆။)ဇာ၊ ၅။ ၂၁၀။ ပထဝိ ပဘာသေ-
တိတိ ပထဝိပ္ပဘာသော။ အံဋ္ဌာ။ ၆၉။

ပထဝိ(ပ)ပ္ပဝေသန (န) [ပထဝိ+ပဝေသန] မြေ
သို့ ဝင်ခြင်း၊ မြေမျိုခံရခြင်း။ ဣဒံ သတ္တာ
ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ပထဝိ-
ပဝေသနံ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။ ဇာ၊ ၅။ ၁၂၃၄။
ဣဒံ သတ္တာ....ဒေဝဒတ္တဿ ပထဝိပ္ပဝေသနံ
အာရဗ္ဗ ကထေသိ။ ဇာ၊ ၅။ ၇၈။ (-အံဋ္ဌာ၊ ၂။
၁၃၄။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၈၆။ ဇာ၊ ၅။ ၁၅၉။ ဇာ၊ ၅။
၄၃၁။ ဇာ၊ ၅။ ၁၀၁။ ဇာ၊ ၅။ ၇၈။)

ပထဝိမဏ္ဍ (ပု) [ပထဝိ+မဏ္ဍ] မြေအဆီ၊ မြေ
အကြည်။ ပထဝိပပ္ပဋက-ကြည်။

ပထဝိဿရ (ပု) [ပထဝိ+ဣဿရ]မြေကို အစိုး
ရသူ၊ မြေ၏ အရှင်သခင်၊ ရှင်ဘုရင်။ ရာဇာပိ
သန္နိမဇ္ဈေသိ၊ အာနန္တော ပထဝိဿရော။ အပ၊
၁။ ၃၅၁။ တုမေ ပထဝိဿရဿ ပုတ္တာ၊
တုမာကံ ဓနံ ဒုလ္လဘံ။ ဒီ၊ ၅။ ၇၉။ (-၂၄၇။ သံ၊
၅။ ၁၂၈။ သံဋ္ဌာ၊ ၂။ ၈၄။ သံဋ္ဌာ၊ ၂။ ၇၀။ အံဋ္ဌာ။

၂၂၄။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၃၃။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁၂၀။ ဥဒါန၊
၅။ ၂၄၉။ ဇာ၊ ၅။ ၁၄၂၉။ ဇာ၊ ၅။ ၁၄၃၁။ ဇာ၊ ၅။
၅။ ၁၂၅။)

ပထဝီသီတ (တိ) [ပထဝီ+သီတ] မြေကို မှီသော၊
မြေ၌ သက်ဝင်တည်နေသော။ ယထိန္ဒနိ-
လော ပထဝီသီတော(ပဌဝံ သီတော။ သီ၊ သျှ၊
ကံ၊ လူ။) သီယာ။ ခုဒ္ဒက၊ ၆။ သုတ္တနိ၊ ၃၁၃။
နေတ္ထိ၊ ၁၄၆။ ပထဝီန္တိ ဘူမိ။ သီတောတိ အန္တော
ပဝိသီတွာ နိသီတော။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၅၅။ သုတ္တ
နိ၊ ၅။ ၁၂၄။ ပထဝီသီတော သီယာတိ ဂမ္ဘီရ-
နေမိတာယ အန္တော ပဝိသီတွာ ဘူမိနိသီတော
သီယာ ဘဝေယျ။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၂၅၄။ ပထဝီသီ-
တော ပထဝီနိသီတော အန္တောပထဝီနိသီ-
တော။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၃၂၄။ (-သံ၊ ၁။ ၃၄၊ ၄၁။ ပေတ။
၁၄၉။ အပ၊ ၂။ ၁၂။ ဇာ၊ ၁။ ၇၃၊ ၂၂၄။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၇။
ဓမ္မ၊ ၅။ ၁၅၆။ ပေတ၊ ၅။ ၉၀။ ဇာ၊ ၅။ ၂၂၈၃။
ဇာ၊ ၅။ ၁၄၈၆။ ဇာ၊ ၅။ ၁၄၈၇။) (ခုဒ္ဒကပါဌနှင့်
သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာတို့အလို ပထဝီသီ-
တော-သည် သမာသ်မဟုတ်။ “ပထဝီ သီ
တော” ဟု ဝါကျသာ ဖြစ်၏။)

ပထဝီ=ပုထဝီ=ပုထုဝီ (ထိ) [ပုထု+ဤ။ ဝသုန္ဒ-
ရာ ဆမာ ဘူမိ၊ ပထဝီ မေဒိနိ မဟိ။ ဓာန်။
၁၈၁။ ပုထုဏှတိ ပါဠိပဒိကေ ဌိတေ နဒါဒိ၊
ဤ။ ပုထဿ ပုထုအာဒေသေ၊ ဝုဒ္ဓိမိ စ ကတေ
ပုထဝီ။ ဥဿုဝါဒေသေ ပုထုဝီ။ ပထာဒေသေ
တု ပထဝီ။ ဣမသ္မိ ပက္ခေ အဝါဂမော။ ဓာန်၊ ၆။
၁၈၁။ ပုထု+ဤ။ ပုထုဿ ပထဝ ပုထဝါ။ ။
ငီမိ ပုထုဿ ပထဝ ပုထဝါ ဟောန္တိ။ ပထဝီ
ပုထဝီ၊ ဌေ ပဌဝီ။ မောဂ်၊ ၃၊ ၃၉။ ယဒါ နဒါဒိ-
ပါဌာ သညာယံ ပုထုသဒ္ဓတော ငီပုစ္ဆယော၊
တဒါယမာဒေသတ္ထမာရေဗ္ဗော၊ ပုထုဘူတာ
ပထဝီတိ ဟိ မဟိ ဝုစ္စတိ။ ၎င်းပဉ္စိကာ။ ပုထု+

ကွံ+ဤ။ ပုထဿ ပုထုပထာမော ဝါ။ ။
ပုထုဏှစေတဿ ပါဠိပဒိကဿ ပုထုပထာ-
ဒေသာ ဟောန္တိ။ .... ပုထု ဟုတွာ ဇာတန္တိ
ပုထဝီ။ .... ပဌဝီ၊ ပဌမော ဝါ၊ .... ပုထု ဟုတွာ
ဇာတန္တိ ပထဝီ၊ ပဌဝီ ဝါ။ ကစ္စည်း။ ၆၆၆။ ပုထ
ဝီတ္တာရေ၊ ပတ္ထဋ္ဌာတိအတ္ထေ ကွံပုစ္ဆယော၊
ဣမိနာ ပုထဿ ပုထုပထာဒေသာ၊ ကွံ-
လောပေါ၊ ဣတ္ထိယံ ဤပုစ္ဆယော။ “ဩ သရေ
စာ”တိ သုတ္တေ စ-သဒ္ဓေန အဝါဒေသော၊
ပုထဝီ၊ ပထဝီ၊ ပဌဝီ ထဿ ဌတ္တံ။ ရူ၊ ၆၇၆။
ပ+ထဝ+အ+ဤ။ ပ+ထရ+အ+ဤ။ အထ ဝါ
ထဝ ဂတိယံ၊ ပထဝတိ ဧတ္တာတိ ပထဝီ၊ နဒါဒိ၊
သဗ္ဗတ္ထ ပတ္ထရတိတိ ဝါ ပထဝီ၊ ထရ သန္တရ-
ဏေ ပပုဗ္ဗော၊ ရဿ ဝေါ၊ နဒါဒိ၊ ပုထဝီ၊
အဿု။ ဓာန်၊ ၆။ ၁၈၁။ (-နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၃၀၉၊
၁၃၁၀။) ပထ+အဝ+ ဤ။ တတ္ထ ဝစနတ္တတော
မနသိ ကရောန္တေန ပတ္ထဋ္ဌတ္တာ ပထဝီ၊ .... ဧဝံ
ဝိသေသသာမညဝသေန ဝစနတ္တတော မနသိ
ကာတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၀။ ပတ္ထဋ္ဌတ္တာတိ
ပုထုတ္တာ၊ တေန ပုထုဘာဝတော ပုထုဝီ၊ ပုထုဝီ
ဧဝ ပထဝီတိ နိရုတ္တိနယေန သဒ္ဓတ္ထမာဟ။
ပထနဋ္ဌေန ဝါ ပထဝီ၊ ပတိဋ္ဌာဘာဝေန ပတ္တာ-
ယတိ ဥပတိဋ္ဌတိတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။
၄၄၄။ ပထဝီ ပတ္ထဋ္ဌတ္တာ စ၊ ဝါယော ဝါယ-
နတော ဘဝေ။ အဘိ၊ ဝတာရ၊ ဂါထာ-၆၃၁။
ပတ္ထဋ္ဌတ္တာတိ ပုထုတ္တာ၊ တေန ပုထုဘာဝ-
တော ပုထဝီ၊ ပုထဝီ ဧဝ ပထဝီတိ နိရုတ္တိ-
နယေန သဒ္ဓသိဒ္ဓိံ ဒီပိတာ ဟောတိ၊ အယံ ပန
သမ္ဘာရပထဝီယာ ဝသေန ယုဇ္ဇတိ၊ သာ ဟိ
ပုထုဘူတာ ပတ္ထဋ္ဌာတိ၊ လက္ခဏပထဝီယာ
ဝသေန ပန ပထနဋ္ဌေန ပထဝီ၊ သဟဇာတ-
ရူပါနံ ပတိဋ္ဌာဘာဝေန ပက္ခာယတိ ဥပ-

ဌာတိတိ အတ္ထော။ ပုရိမောပိ ဝါ အတ္ထော
 လက္ခဏပထဝီယာ ဝသေန လဗ္ဘတိ။ ဝိကာ
 သိနိ၊ ၂။ နာ-၁၁။ ပထနဋ္ဌေန ပထဝီ၊ တရ-
 ပဗ္ဗတာဒိနံ ပကတိပထဝီ ဝိယ သဟဇာတ-
 ရူပါနံ ပတိဋ္ဌာနဘာဝေန ပက္ခာယတိ၊ ဥပ-
 ဌာတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိဘာဝိနိ၊ ၁၉၅။
 ပထန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထ သဟဇာတရူပါနိတိ
 ပထနံ ဟောတိ၊ ပထဝီရူပံ၊ တမေဝ အတ္ထော
 အဘိဓေယျော ပထနဋ္ဌော .... တဿ ဝါ
 အတ္ထော ဘာဝေါ ပထနဋ္ဌော။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၂။
 ၁၁။ ဂေါတြာ ကုး ပုထဝီ ပုထု က္ခာဝနိ မေဒိနိ
 မဟီ။ အမရ၊ ၁။ ၃။ ပြထတေ၊ ပြထ ဝိဿာရေ၊
 ပြထေး မိဝိနံ သံပြသာရဏံ စ (ဥဏာဒိ၊ ၁။
 ၁၄၉)၊ မိတ္တာတ်(၄၊ ၁၊ ၄၁)ငိပ်။ ဖဝန်လူဇျေ-
 ကေ။ ပုထဝီ၊ ပုထဝီ၊ ပုထုဝီ "လူတိ ဇဗ္ဗါဏဝး။
 ဗျာချာသုဓာ။ (ပုပဝိ-ပြာ) (၁)မြေ၊ မြေကြီး၊
 ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ-စသည်နှင့် ရောနှောသော သဿန္တာ
 ရ ပထဝီ။ (၂) မြေဓာတ်၊ ကြမ်းတမ်း-ခက်မာ-
 သော သဘော၊ ပထဝီဓာတ်၊ ပထဝီရုပ်။ (၃)
 ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း-အာရုံ-နိမိတ်။ (၄)ပထဝီ
 မည်သောသူ၊ ပထဝီနတ်။ (၅)ပထဝီ ဟူသော
 -အမည်-နာမပညတ်။

ပထဝီသည် အဇ္ဈတ္တိကပထဝီ၊ ဗာဟိရ
 (ဗဟိဒ္ဓ) ပထဝီ-ဟူ၍ ၂-မျိုး ကွဲပြားသည်။
 ထိုတွင် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌တည်ရှိသော
 ဆံပင်၊ မွေးညှင်းစသော ၂၀-သော ပထဝီကော
 ဌာသ(မြေ အစု)သည် အဇ္ဈတ္တိကပထဝီ မည်
 ၏။ သံ၊ ကြေး၊ ခဲဖြူ၊ ခဲမည်း၊ ပုလဲ၊ သန္တာ၊ ရွှေ၊
 ငွေ၊ ပတ္တမြား၊ ကျောက်တုံး၊ ကျောက်ခဲ၊ သစ်
 သား၊ မြေကြီး၊ တော၊ တောင်-စသော သက်မဲ့
 အရာဝတ္ထု၌ရှိသော ပထဝီသည် ဗာဟိရ ပထဝီ
 မည်၏ (အဘိ၊ ဝိ၊ ၈၄။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၂-၃။)။

တနည်း-ပထဝီသည် လက္ခဏပထဝီ၊ သဿန္တာ
 ရပထဝီ၊ အာရမ္မဏပထဝီ၊ သမ္မုတိပထဝီ-ဟူ
 ၍ ၄-မျိုး ပြားသည်။ ထိုတွင် ရုပ်ကလာပ်တစ်
 ခု၌ ပါဝင်သော ကြမ်းတမ်းခက်မာခြင်း
 သဘောသည် လက္ခဏပထဝီ မည်၏။ ပြဆိုခဲ့
 ပြီး အဇ္ဈတ္တိကပထဝီ၊ ဗာဟိရပထဝီ ၂-မျိုးတွင်
 ပါဝင်သော သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုသည်
 ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ-စသော အခြံအရံ အဆောက်အဦး
 နှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် သဿန္တာရပထဝီ
 မည်၏။ ဥပစာရဘာဝနာ နှင့် တကွ အပ္ပနာ
 ဈာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်း ပဋိ
 ဘာဂနိမိတ်သည် အာရမ္မဏ ပထဝီမည်၏။
 ပထဝီကသိုဏ်း ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု
 သည် ဈာန်ကိုရသော နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ ပထဝီ
 နတ်၊ ဗြဟ္မာဟူသော အမည်ပညတ်သည်
 သမ္မုတိ ပထဝီမည်၏ (မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆။ မ၊ ၄၊ ၁။
 ၆၇။)။ ထို ၄-မျိုးတွင် သဿန္တာရပထဝီသည်
 ဝိနည်း ဒေသနာတော်အလိုအားဖြင့် ဇာတ
 ပထဝီ (မြေစစ်)၊ အဇာတပထဝီ (မြေတု)ဟူ၍
 ၂-မျိုး ပြားသည်။ ထိုတွင် သက်သက်သော
 မြေမှန်သည်လည်းကောင်း၊ သက်သက်သော
 မြေညက်သည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်ခဲ၊
 ကျောက်စရစ်၊ ကျောက်ပြုတ်၊ အိုးခြမ်းကွဲ၊ သဲ
 စသည်တို့နှင့် အနည်းငယ် (၃-ပုံ၊ ၁-ပုံ
 အောက်) ရောနှောသော မြေမှန်၊ မြေညက်
 သည်လည်းကောင်း ဇာတပထဝီ မည်၏။
 သက်သက်သော ကျောက် ခဲ၊ ကျောက်စရစ်၊
 ကျောက်ပြုတ်၊ အိုးခြမ်းကွဲ၊ သဲ-စသည်တို့
 သည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်ခဲ-စသည်တို့
 ၃-ပုံ ၁-ပုံရောနှောသော မြေမှန်၊ မြေညက်
 တို့သည်လည်းကောင်း အဇာတပထဝီ မည်
 ၏။ ရဟန်းတော်များသည် ဇာတပထဝီကို

ကိုယ်တိုင်တူးဆွသော်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကို တူးဆွ စေသော်လည်းကောင်း ပါစိတ်အာပတ် သင့်သည် (ဝိ၊၂။၄၉၊၅၀။ ဝိ၊၅၊၃။၂၀-၁။ ကင်္ခါ၊၁၉၆-၇။)။

(၁)မြေမြေကြီး၊ ဝဏ္ဏ၊ဂန္ဓ-စသည်နှင့် ရောနှောသော သဗ္ဗန္တရပထဝီ။ ယော ပန ဘိက္ခု ပထဝီ ခဏေယျ ဝါ ခဏာပေယျ ဝါ၊ ပါစိတ္တိယံ။ ဝိ၊၂။၄၉။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ အသုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော .... ပထဝီ ပထဝီတော သဉ္ဇာနာတိ။ မ၊၁။၁။ တတ္ထ လက္ခဏပထဝီ သဗ္ဗန္တရပထဝီ အာရမ္မဏပထဝီ သမ္မုတိ-ပထဝီတိ စတုဗ္ဗိဓာ ပထဝီ။ .... သာ သဗ္ဗာပိ ဣဓ လဗ္ဘတိ။ တာသု ယံကဉ္စိ ပထဝီ အယံ ပုထုဇ္ဇနော ပထဝီတော သဉ္ဇာနာတိ၊ ပထဝီတိ သဉ္ဇာနာတိ၊ ပထဝီဘာဂေန သဉ္ဇာနာတိ။ မ၊၅။၁။၂၆။ ပထဝီတောတိ ပစ္စတ္တေ နိဿက္က-ဝစနန္တိ ဒဿေန္တော “ပထဝီတိ သဉ္ဇာနာတိ”တိ အာဟာ။ မ၊၆။၁။၆၈။ (-ဝိ၊ ၁။၅၇။ဝိ၊၃။၆၁၄၃။ ဝိ၊၄။၅၀၂။ ဝိ၊၅။၂၃၆၂၊၂၄၉၊၃၀၁။ ဒီ၊၁။၄၉၊၉၀၊၁၉၉။ ဒီ၊၂။၁၂၊၃၂၊၉၀၊၁၁၅။ ဒီ၊၃။၄၈-၉၊၇၁။ မ၊၁။၄၁။ မ၊၂။၆၆၊၈၆၊၁၆၂။ မ၊၃။၁၆၄၊၇၃၊၂၀၃၊၂၁၂။ သံ၊၁။၁၈၈၊၃၄၂-၆။ သံ၊၂။၄၀-၄။ သံ၊၃။၄၂၊၇၀၂၊၁၅၂၄၇။ အံ၊၁။၃၄၁၊၇၀၂၅၆၂၈၇။ အံ၊၂။၁၄၁၊၉၆၂၄၈၊၄၆၆။ အံ၊၃။၂၁၈၁၊၄၁၈၊၄၂၈၊၄၇၅။ အဘိ၊ပု၊၁၃၇။ အဘိ၊က၊၂၁၆၂၅၈၂၆၂၃၄၉၊၄၃၁။ ပဋိသံ၊၁၃၅၊၃၇၇၊၃၈၅-၆၊၃၉၅။ ဓမ္မ၊၁၉၊၄၀။ ဥဒါန၊၈၆၊၁၅၆။ သုတ္တနိ၊၃၂၄၊၃၆၆၊၄၃၁။ ဝိမာန၊၃၄။ထေရ၊၃၆၈။ ထေရီ၊၄၂၅။ အပ၊၁။၆၊၁၉၂၂-၃-၈၊၃၅၊၁၁၃-၇၊၁၂၂၊၁၆၆၊၂၂၀၂၃၁။ အပ၊၂။၈၊၁၄၃၊၅၇၇၊၁၂၃၊၁၆၆၂၃၁၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၉၃၊၄၀၈။ မဟာနိ၊၆၈။ စူဠနိ၊၁၆၁၄၄၂၁၅။

ဇာ၊၁။၁၇၊၇၈၊၁၆၁၂၆၁၄၁-၂၊၁၇၂၁၈၇၊၁၉၉၂၃၂၂၄၆၂၆၅၂၈၆၃၇၅။ ဇာ၊၂။၂၈၊၃၆၂၄၂၁၂၁၊ ၁၄၀၊၁၅၃၊၁၈၈၂၁၆၂၃၁-၅၂၄၀၂၈၆၃၁၂၃၇။ နေတ္တိ၊၃၁၆၆၁၅၅။ ပေဋကော၊၂၄၁။ မိလိန္ဒ၊၅၁၂-၇၃၂၅၄၇၉၊၁၃၄၊၁၆၀၊၃၄၄။ ဝိ၊၅။၁။၁၀၊၃၈။ ဝိ၊၅။၃။၂၀၊၁၇၁၊၃၂၂။ ဝိ၊၅။၄။၁၁၂၁၈၃၂၄၁။ ကင်္ခါ၊၈၉၊၁၉၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၇၄။ ဒီ၊၅။၂။၃၃၅၇၇၃-၆၊၁၄၈၊၁၅၅၊၁၇၂၂၇၂။ ဒီ၊၅။၃။၅၂၈၆။ မ၊၅။၁။၂၂၇၂၃၁၃၅၀။ မ၊၅။၂။၃၇၄၅၃၀၉။ မ၊၅။၃။၆၂-၉၊၁၄၁၊၇၃၂၅၀၂၈၅။ မ၊၅။၄။၁၄။ သံ၊၅။၁။၄၀၂၄၇။ သံ၊၅။၂။၁၆၁၈၁၁၉၃။ သံ၊၅။၃။၄၉၊၁၉၁။ အံ၊၅။၁။၁၈၄၈၂၄၃၆၀။ အံ၊၅။၂။၁၃၄၁၅၈၂၂၁။ အံ၊၅။၃။၃၇၁၇၃။ အဘိ၊၅။၁။၅၀။ အဘိ၊၅။၂။၄။ ပဋိသံ၊၅။၁။၃၁၂၇၇၊၃၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၁။ ခုဒ္ဒက၊၅။၈၂၁၅၅။ ဓမ္မ၊၅။၁။၁၂၂၁၂။ ဓမ္မ၊၅။၂။၉၁၂၄၂၃၂၃၆၃။ ဥဒါန၊၅။၉၁-၆၊၁၃၂။ ဣတိဝုတ်၊၅။၆၄။ သုတ္တနိ၊၅။၁။၁၂၈၂၂၆။ သုတ္တနိ၊၅။၂။ ဝိမာန၊၅။၃၀၊၁၁၃၁၈၇၂၄၂။ ပေတ၊၅။၅၃၁၆၄။ ထေရ၊၅။၁။၈၇၂၂၂။ ထေရီ၊၅။၁၅။ အပ၊၅။၁။၁၇၂၈၅၈၁၀၀၁၂၅၂၄၃။ အပ၊၅။၂။၈၆၁၇၀၁၉၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၁။၂၁၈၂၃၇၅။ စရိယာ၊၅။၉၃၁၁၆-၈၁၂၀၁၇၉၁၉၈။ မဟာနိ၊၅။၁၅၄၃၆၄။ စူဠနိ၊၅။၁၄။ ဇာ၊၅။၁။၁၇၂၈၁၄၂၂၃၄၀။ ဇာ၊၅။၃။၁၉၁၆၈၂၄၆၄၆၀၊၅၁၃။ ဇာ၊၅။၄။၁၇၃၃၃၉၃၇၇၄၄၉။ ဇာ၊၅။၅။၂၀-၉၊၄၈၇။ ဇာ၊၅။၆။၂၃၄၀၃၀၃၃၃၀။ ဇာ၊၅။၇။၂၁၂၂၄၄။ နေတ္တိ၊၅။၃၆၂၅၄။ ဝဇီရ၊၂၉၆၃၈၂၄၅၂။ သာရတ္ထ၊၁။၃၈၄၃၆။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၂၁၈၄၂၆၃။ သာရတ္ထ၊၃။၁၅။ဝိမတိ၊၂။၂၆၈။ ကင်္ခါ၊၆။သင်္ဂဟ၊၃၅၆။ ဒီ၊၆။၁။၁၄၈။

သီဇီ၊ သစ်၊ ၁၂၇၇။ သီဇီ၊ သစ်၊ ၂၂၇၆၂။ ဒီဇီ၊ ၂၂၇၀။ မဇီ၊ ၁၂၇၄။ သံဇီ၊ ၁၂၇၃။ သံဇီ၊ ၂၂၇၁။ ၁၈၉။ အံဇီ၊ ၁၆၈-၉။ အံဇီ၊ ၁၆၈၆။ မူလဇီ၊ ၁၂၇၅။ အနဇီ၊ ၁၅၉၁၆၇။)

(၂) မြေဓာတ်၊ ကြမ်းတမ်း-ခက်မာ-သော သဘော၊ ပထဝီဓာတ်၊ ပထဝီရုပ်။ ယင်းပထဝီဓာတ်သည် ကြမ်းတမ်း ခက်မာခြင်းဟူသော-မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ-ရှိ သည်။ အတူတကွ ဖြစ်ဖက်တရားတို့၏ တည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-ကိစ္စ-ရသ-ရှိ သည်။ တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့ကို ခံလင့်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်သော-အခြင်းအရာ-ပစ္စုပဋ္ဌာန်-ရှိသည်။ ကြွင်းမဟာဘုတ် ၃-ပါး ဟူသော-နီးသော အကြောင်း-ပဒဋ္ဌာန်-ရှိသည် (အဘိဋ္ဌ၊ ၁၂၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၆၂။)။ ယတ္ထ အာပေါ စ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။ ဒီ၊ ၁၂၇၂။ သံ၊ ၁၂၇၅။ ဥဒါန၊ ၈၆။ နေတ္ထိ၊ ၁၂၉။ ယတ္ထာတိ ယသ္မိံ နိဗ္ဗာနေ အာပေါ စ န ဂါဓတိ၊ ပထဝီ စ တေဇော စ ဝါယော စ န ဂါဓတိ န ပတိဋ္ဌာတိ။ ကသ္မာ? နိဗ္ဗာနဿ အသင်္ခတသဘာဝတ္တာ။ န ဟိ တတ္ထ သင်္ခတ-ဓမ္မာနံ လေသောပိ သမ္ဘဝတိ။ ဥဒါန၊ ၈၇။ (-ဥဒါန၊ ၁၇၇။ မဇ္ဈ၊ ၂၂၇၀၉၊ ၁၂၇၀။ သံ၊ ၂၂၇၁၆။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁၂၇၆။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁၂၇၈။ ပဋိသံ၊ ၁၂၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၆၀။ ဥဒါန၊ ၁၂၇၄၊ ၁၂၇၃။ ဣတိဝုတ်၊ ၁၂၇၅။ ထေရီ၊ ၂၂၇၅။ စူဠနိ၊ ၁၇။ သီဇီ၊ သစ်၊ ၁၂၇၂။ သီဇီ၊ သစ်၊ ၂၂၇၁၇။ မဇီ၊ ၁၂၇၁၇။ မူလဇီ၊ ၁၂၇၁၅၊ ၁၂၇၁၄၉၊ ၁၂၇၁၈။ အနဇီ၊ ၁၂၇၅။ နေတ္ထိ၊ ၁၂၇၈။ နေတ္ထိ၊ ၁၂၇၁၅။)

(၃) ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း-အာရုံ-နိမိတ်။ ယထာ နေဝ ပထဝီယံ ပထဝီသညီ အဿ။

အံ၊ ၁၂၇၅၅။ နေဝ ပထဝီယံ ပထဝီသညီ အဿာတိ ပထဝီ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပထဝီတိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ သညာယ သညီ န ဘဝေယျ။ အံ၊ ၁၂၇၅။ ပထဝီယံ ပထဝီသညာ ဝိဘူတာ ဟောတိ(အံ၊ ၁၂၇၅)တိ ပထဝီရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နာ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနသညာ ဝိဘူတာ ပါကဋ္ဌာ ဟောတိ။ အံ၊ ၁၂၇၄၄။ ပထဝီယံ(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၀)န္တိ ဝက္ခမာနဝိသေသေ ပထဝီမဏ္ဍလေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၄၂။ (-မဇ္ဈ၊ ၁၂၇၆။ အံ၊ ၁၂၇၅၊ ၁၂၇၃။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁၂၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၅။ မဇီ၊ ၁၂၇၆၇၄။ မဇီ၊ ၁၂၇၂၂။ အံ၊ ၁၂၇၀။ မူလဇီ၊ ၁၂၇၈။ နေတ္ထိ၊ ၁၂၇၆၇။)

(၄) ပထဝီမည်သောသူ၊ ပထဝီနတ်။ အာပေါ စ ဒေဝါ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော တဒါဂမံ။ ဒီ၊ ၁၂၇၀၇။ (-ဒီ၊ ၁၂၇၅၊ ၁၂၇၃။ မဇ္ဈ၊ ၁၂၇၆။ မဇီ၊ ၁၂၇၆၇။)

(၅) ပထဝီဟူသော-အမည်-နာမပညတ်။ နာမသောတိ ပထဝီ ဖဿော ခန္ဓာ ဓာတုတိသော ဖုဿောတိ ဧဝမာဒိနာမဝိသေသေန ဉာဏံ ပဝတ္တတိ၊ အယံ သဘာဝနိရုတ္တိ နာမ။ နေတ္ထိ၊ ၁၂၇၉။ (-မူလဇီ၊ ၁၂၇၅။ အနဇီ၊ ၁၂၇၁၉။)

ပထဝီအတ္ထ (ပု) [ပထဝီ+အတ္ထ] ပထဝီ-မြေ-ဓာတ်၏-သဘော။ ပထဝတ္ထ-ကြည့်။

ပထဝီအဓိက (တိ) [ပထဝီ+အဓိက] လွန်ကဲသော-ပထဝီ-မြေ-ဓာတ်ရှိသော၊ ပထဝီ-မြေ-ဓာတ် လွန်ကဲသော။ ယဒိ အာပါဓိကဿ အာသဝဿ ဂန္ဓတော ပထဝီအဓိကေ ကပ္ပိ-သေ ဂန္ဓော အဓိကတရော သိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၅။ (-အနဇီ၊ ၁၂၇၆၀။)

ပထဝီအာပါနုဘာဝ (ပု) [ပထဝီ+အာပ+အာနု]

ဘာဝ] မြေ၊ရေဓာတ်တို့၏ -အစွမ်း-သတ္တိ-
အာနုဘော်။ ဗီဇေ ပန ဝိဂတေပိ ပထဝီ-
အာပါနဘာဝေန ရက္ခဿ ဥပရူပရိ ပဝတ္တိ
ဝိယ ဝိနာ စိတ္တေန ကမ္မတောဝ ကဋ္ဌတ္တာရူ-
ပါနံ ပဝတ္တိ ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၅၆။

ပထဝီအာရမ္မဏ (တိ) [ပထဝီ+အာရမ္မဏ] ပထဝီ
ကသိုဏ်းဝန်း ဟူသော-အာရုံ-ပဋိဘာဂ နိ
မိတ်။ နေဝ ပထဝီ နိဿာယ ဈာယတိတိ
သမာပတ္တိသုခနိကန္တိယာ အဘာဝေန ပထဝီ-
အာရမ္မဏာယ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနသညာယ န
ဈာယတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၃-၄။

ပထဝီဥန္တိယနသဒ္ဓ (ပု) [ပထဝီ+ဥန္တိယန+သဒ္ဓ]
မြေငလျှင်တုန်ဟီးသံ။ တတော မဟာဇနော
ပရိဒေဝိ၊ ပထဝီဥန္တိယနသဒ္ဓေါ ဝိယ အာ-
ရောဒနသဒ္ဓေါ အဟောသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၃။ (-
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၃။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃။)

ပထဝီဥပ္ပတန (န) [ပထဝီ+ဥပ္ပတန] မြေကြီး
ကို(အထက်၊အောက်)လှန်ခြင်း။ သီလဝိတိ-
က္ကမော မယံ၊ ပထဝီဥပ္ပတနံ ဝိယ။ စရိယာ။
၄၀၀။ ပထဝီဥပ္ပတနံ ဝိယာတိ .... မဟာ-
ပထဝီယာ ပရိဝတ္တနံ ဝိယ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။

ပထဝီကမန (န) [ပထဝီ+ကမန] မြေ၌ သွားခြင်း၊
မြေကို ထိရုံမျှဖြင့် သွားခြင်း။ ခုရကာသေတိ
အဂ္ဂဂုရုရေဟိ ပထဝီကမနေ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၁။
ပထဝီကမနေတိ ပထဝီ ဖုဋ္ဌမတ္တေန ဂမနေ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၃။

ပထဝီ(ဝိ)ကမ္မ (ပု) [ပထဝီ+ကမ္မ] မြေကြီး တုန်
လှုပ်ခြင်း၊ မြေငလျှင်လှုပ်ခြင်း။ သဟ ဥဒက-
ပါတေန ပထဝီ ကမ္မိ၊ အယံ မဟာဝိဟာရေ
ပဌမော ပထဝီကမ္မော အဟောသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။

ဝုတ္တနယေနော စ ပထဝီကမ္မော အဟောသိ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅။ (-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၇-၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၁။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၇။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၉၊၂၅၁။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၉၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၈၇၊၄၅၂။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၃။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။
စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၈၆၊၉၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၈၁။ ဝဇီရ၊၄၀၅။
သာရတ္ထ၊၁။၆၁-၃။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁၅၃-၅။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၁၃၄၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၇-
၉၊၂၆၀။)

ပထဝီကမ္မက (တိ) [ပထဝီ+ကမ္မက] မြေကို တုန်
လှုပ်စေတတ်သောသူ။ ပထဝီကမ္မကာ စတေ၊
သဗ္ဗေဝ နဘာစာရိနော။ အပ၊၁။၂၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၈၀။ ပထဝီကမ္မကာ မေဒနိသဉ္စလနဇာ-
တိကာ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၇။

ပထ(ဝိ)ဝိကမ္မန (န) [ပထဝီ+ကမ္မန] (၁)မြေကြီး
တုန်လှုပ်ခြင်း၊ မြေငလျှင်လှုပ်ခြင်း။ (တိ)(၂)
မြေကြီးကို တုန်လှုပ်စေတတ်သော၊ မြေငလျှင်
လှုပ်စေနိုင်သော။ (၁)ဝိဿတ္တာ ဟောထ မာ
ဘေထ၊ ဣမသ္မိံ ပထဝီကမ္မနေ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၁၉။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၃။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁၄၀။ ကတရံ ပါဠိဟာရိယံ ဒဋ္ဌကာ-
မောသိ မဟာရာဇာတိ။ ပထဝီကမ္မနံ ဘန္တေတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၄။ (-စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၈၁။ ဝဇီရ၊၃၄။ ဝိမ
တိ၊၁။၃၅။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၈၀၊၄၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၆၈။) (၂)ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌိတော ပထဝီ-
ကမ္မနာနိ မဟာဒါနာနိ ဒတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၃။

ပထ(ဝိ)ဝိကမ္မနကာရဏ (န) [ပထ(ဝိ)ဝိကမ္မ
န+ကာရဏ]မြေငလျှင်လှုပ်ခြင်း၏အကြောင်း။
တံ ဒိသွာ မဟာဇနော ဘိတော သံဝိဂ္ဂေါ နံ
ဣသိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပထဝီကမ္မနကာရဏံ
ပုစ္ဆိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅၂။ စတေနော တထာဂ-

တဿ မာတုကုစ္ဆိသြက္ကမနာဒိကာလေ ပထ-
ဝိကမ္ပနကာရဏံ သံဝဏ္ဏိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၈၅။မ၊ဋီ၊၃။။၃၀၀။

ပထ(ဝိ)ဝိကမ္ပနဘယ (န) | ပထ(ဝိ)ဝိကမ္ပန+
ဘယ | မြေကြီးတုန်လှုပ်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။
ကုန္တနိ သကုဏိကာ ပထဝိကမ္ပနဘယေန
ပါဒေဟိ ဘူမိံ န သုဠ အက္ကမတိ။ သုတ္တနိ၊၄။၂။
၅၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၅၈။

ပထဝိကမ္ပနသဒ္ဓ (ပု) [ပထဝိကမ္ပန+သဒ္ဓ] မြေ
ငလျင်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အသံ။
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ဂန္ဓ-
ကုဋိယံ နိသိန္နော ပထဝိကမ္ပနသဒ္ဓံ သုတ္တာ
“ကိဿ န ခေါ ပထဝိ ကမ္ပတိ”တိ အာဝဇ္ဇေ-
န္တော။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၈၁။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၄၁။ ယေရ၊
၄။၂။၄၄၂။ အပါ၊ဋီ၊၃။၂၉

ပထဝိကသိဏ (န) [ပထဝိ+ကသိဏ] (က)မြေ
-ပထဝိ-ကသိုဏ်းဝန်း၊ အကြွင်းမဲ့-အလုံးစုံ-
ဖြန့်-ပွားစေ-အပ်သော မြေအဝန်း။ (ခ) ပထဝိ
ကသိုဏ်း၌-မှီ-ထင်ပေါ်လာ-သောအာရုံ (ဥဂ္ဂ
ဟနိမိတ်၊ပဋိဘာဂနိမိတ်)။ (ဂ)ပထဝိကသိုဏ်း
ဝန်း ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသော အာရုံရှိသော
ဈာန်။ (က) ပထဝိကသိဏမေကော သဉ္ဇနာတိ
ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ အဒ္ဓယံ အပ္ပမာဏံ။ ဒီ၊၃။
၂၅၇။ မ၊၂။၂၀၇။ အံ၊၃။၂၉၃။ (-ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၃၀။
မ၊ဋီ၊၃။၂၆။မ၊ဋီ၊၃။၁၇၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၁၀၇၊ ၁၂၀။ သာရတ္ထ၊၂။၂၀၃။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၁၄၂။)(ခ)ဣဓေကဇ္ဈော ပထဝိကသိဏံ အတ္တ-
တော သမနုပဿတိ။ ပဋိသံ၊၁၃၇။ ပထဝိ-
ကသိဏန္တိ ပထဝိမဏ္ဍလံ နိဿာယ ဥပ္ပါဒိတံ
ပဋိဘာဂနိမိတ္တသင်္ခါတံ သကလဖရဏဝသေန
ပထဝိကသိဏံ။ ပဋိသံ၊ဋီ၊၂။၂၅၅။ (က၊ခ၊ဂ)
ပထဝိကသိဏံ ဘာဝေတိ၊ အာပေါကသိဏံ

ဘာဝေတိ။ အံ၊၁။၄၃။ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ
ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္တ ဝိဟ-
ရတိ ပထဝိကသိဏံ။ အဘိ၊ခ။၄၄။ ပထဝိက-
သိဏံ ဘာဝေတိတိ ဧတ္ထ ပန သကလဋ္ဌေန
ကသိဏံ၊ ပထဝိ ဧဝ ကသိဏံ ပထဝိကသိဏံ။
ပရိကမ္ပပထဝိယာပိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဿာပိ ပဋိ-
ဘာဂနိမိတ္တဿာပိ တံ နိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ
ကတွာ ဥပ္ပန္နဇ္ဈာနဿာပိ ဧတံ အဝိဝစနံ။ ဣဓ
ပန ပထဝိကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ အဓိပ္ပေတံ။
တံ ဟေသ ဘာဝေတိ။ အံ၊ဋီ၊၁။၄၀၈။ ပထဝိ-
ကသိဏန္တိ ဧတ္ထ ပထဝိမဏ္ဍလမ္ပိ သကလဋ္ဌေန
ပထဝိကသိဏန္တိ ဝုစ္စတိ၊တံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓံ
နိမိတ္တမ္ပိ ပထဝိကသိဏနိမိတ္တေ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနမ္ပိ။
တတ္ထ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ဈာနံ ပထဝိကသိဏန္တိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ဋီ၊၁။၂၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၄၅။
သကလဋ္ဌေနာတိ.... ပထဝိကသိဏသန္နိဿ-
ယတာယ နိမိတ္တံ ပထဝိကသိဏံ ယထာ “မဉ္ဇာ
ဥက္ကဋ္ဌိံ ကရောန္တိ”တိ။ တံသဟစရဏတော
ဈာနံ ပထဝိကသိဏံ ယထာ “ကုန္တာ ပစ-
ရန္တိ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၇၅။ ပထဝိကသိဏံ၊
အာပေါကသိဏံ....အာကာသကသိဏံ အာ-
လောကကသိဏဉ္ဇေတိ ဣမာနိ ဒသ ကသိ-
ဏာနိ နာမ။သင်္ဂဟ။၁၄၇။ပထဝိယေဝ ကသိ-
ဏံ ဧကဒေသေ အဋ္ဌတွာ အနန္တဿ ဖရိတဗ္ဗ-
တာယ သကလဋ္ဌေနာတိ ပထဝိကသိဏံ၊
ပထဝိမဏ္ဍလံ။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ တဒါရမ္မဏဉ္ဇ
ဈာနံ “ပထဝိကသိဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိဘာဝနိ။
၂၅၈။ပထဝိယေဝါတိ....အရဏဝဏ္ဏာယ မတ္တိ-
ကာယ ကတံ ဝိဒတ္ထိစတုရရုံလဝိတ္ထာရုံ ဝဋ်
သသမ္ဘာရပထဝိမဏ္ဍလံ ဧဝ။မဏိမဉ္ဇူ၊၂။၄၇၇။
(-အဘိ၊က။၁၅၁-၄၊၂၃၃။ ပဋိသံ၊၈၊၄၇၊၉၂။
နေတ္ထိ၊၇၅။ မ၊ဋီ၊၄။၁၈၉။ သံ၊ဋီ၊၃။၂၀၉။ အံ၊ဋီ၊
၁။၃၈၁။ အဘိ၊ဋီ၊၁။၂၄၆။ အဘိ၊ဋီ၊၂။၁၅၁။

အဘိ၊ ဌ၊ ၁၂၁၈၄-၅။ ပဋိသံ၊ ၁၁၁၉၊ ၁၂၀၊ ၂၈၀၊ ၃၀၆။ ပဋိသံ၊ ၁၂၊ ၁၁၂၊ ၂၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၂-၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၄၄။ ဣတိဝုတ်၊ ၁၉၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄၄။ ဒီ၊ ၁၆၇၊ ၃၄၆။ သီ၊ ၁၆၁။ ၄၃၇။ ဒီ၊ ၁၆၇။ ၂၆၇။ မ၊ ၁၆၇။ ၇၁။ မ၊ ၁၆၇။ ၁၂၁၉။ မ၊ ၁၆၇။ ၁၂၄၊ ၁၂၃၊ ၁၃၄။ အံ၊ ၁၆၇။ ၂၇၀။ မူလ၊ ၁၁၁၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၊ ၂၇၊ ၃၅၊ ၁၁၈၊ ၁၃၁။)

ပထဝီကသိဏကထာ (ထိ) [ပထဝီကသိဏ+ကထာ] မြေ-ပထဝီ-ကသိုဏ်းကို အကျယ်ပြဆိုရာ စကား (ကသိဏနိဒ္ဒေသ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၅-၁၆၄)။ “န ဝဏ္ဏော ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗော”-တိအာဒိသု ယံ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ တံ ပထဝီကသိဏကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၅။

ပထဝီကသိဏကမ္မဋ္ဌာန (န) [ပထဝီကသိဏ+ကမ္မဋ္ဌာန] ပထဝီကသိုဏ်းဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ စီးဖြန်း-အားထုတ်-ပြုလုပ်-ခြင်း ဘာဝနာ၏ တည်ရာ ပထဝီကသိုဏ်း။ ပထဝီကသိဏ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၃) နှ့် ပထဝီကသိဏကမ္မဋ္ဌာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၈။ (-၁၉၅။)

ပထဝီကသိဏဇ္ဈာန (န) [ပထဝီကသိဏ+ဇ္ဈာန] ပထဝီကသိုဏ်းဇ္ဈာန၊ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း (ပဋိဘာဂနိမိတ်) ဟူသော အာရုံရှိသော ဇ္ဈာန။ အပရဿ ပန ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓမဟဂ္ဂတဿ သုဂတိယံ ဌိတဿ မရဏသမယေ.... ပထဝီကသိဏာဒိကံ ဝါ နိမိတ္တံ မဟဂ္ဂတစိတ္တံ ဝါ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ အဘိ၊ ၁၂၊ ၁၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၁၈၃။ (-မဟာနိ၊ ၁၂၃။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၀၂။)

ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနလာဘိ (တိ) [ပထဝီကသိဏဇ္ဈာန+လာဘိ] ပထဝီကသိုဏ်းဇ္ဈာန်ကို ရရှိ

သော၊ သူ။ ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနလာဘိ ဒေဝ-လောကေ နိဗ္ဗတ္တော အာဂမနဝသေန ပထဝီ-ဒေဝတာတိ နာမံ လဘတိ။ မ၊ ၁၆၇။ ၂၆။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄၄။ မ၊ ၁၆၇။ ၇၁။)

ပထဝီကသိဏဒေါသ (ပု) [ပထဝီကသိဏ+ဒေါသ] ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း၏ အပြစ်။ နိလ-ပိတလောဟိတဩဒါတသမ္ဘေဒဝသေန ဟိ စတ္တာရော ပထဝီကသိဏဒေါသ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၀။

ပထဝီကသိဏနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပထဝီကသိဏ+နိဒ္ဒေသ] မြေ-ပထဝီ-ကသိုဏ်းကို အကျယ်ညွှန်ပြရာ စကား (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၅-၁၆၄)။ တံသဗ္ဗံ ပထဝီကသိဏနိဒ္ဒေသေ ပဌမဇ္ဈာနဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၉၃။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၀၊ ၃၇၀၊ ၃၉၆။)

ပထဝီကသိဏနိမိတ္တ (န) [ပထဝီကသိဏ+နိမိတ္တ] ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းဟူသော-အာရုံ-နိမိတ်၊ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းကို မှီ၍ ထင်ပေါ်လာသော (ဥဂ္ဂဟ၊ ပဋိဘာဂ) နိမိတ်။ ပထဝီကသိဏ(ဂ)ကြည်။

ပထဝီကသိဏဘာဝနာ (ထိ) [ပထဝီကသိဏ+ဘာဝနာ] ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းကို အာရုံပြု၍-ဖြစ်-ပွား-စေအပ်သော တရား။ ပထဝီကသိဏဘာဝနာယ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ပဗ္ဗတေယျာ ဂါဝိ ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၂၇။

ပထဝီကသိဏဘာဝနာဂမန (န) [ပထဝီကသိဏဘာဝနာ+အာဂမန] ပထဝီကသိုဏ်းဘာဝနာဟူသော လာရောက်ကြောင်း။ အာဂမနဝသေန (မ၊ ၁၆၇။ ၂၆) တိ ပထဝီကသိဏဘာဝနာဂမနဝသေန။ မ၊ ၁၆၇။ ၆၇။

ပထဝီကသိဏသန္နိဿယ (တိ) [ပထဝီကသိ-
ဏ+သန္နိဿယ] ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းဟူသော
မှီရာရှိသော(ဥဂ္ဂဟ၊ပဋိဘာဂနိမိတ်)။ ပထဝီ-
ကသိဏ(ဂ)ကြည့်။

ပထဝီကသိဏသမာပဇ္ဇန (န) [ပထဝီကသိဏ
+သမာပဇ္ဇန] ပထဝီကသိုဏ်းဈာန်ကို-ကောင်း
စွာ ရောက်-ဝင်စား-ခြင်း။ဥဒကာဒိသု ပထဝီ-
နိမ္မာနေ ပထဝီကသိဏသမာပဇ္ဇနံ န ဧကန္တ-
တော ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၆။

ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိ (ထိ) [ပထဝီကသိဏ
+သမာပတ္တိ] ပထဝီကသိုဏ်းဈာန်ဟူသော
သမာပတ်၊ ကောင်းစွာ-ရောက်-ရရှိ-အပ်
သော ပထဝီကသိုဏ်းဈာန်။ ပကတိယာ ပထ-
ဝီကသိဏသမာပတ္တိယာ လာဘီ ဟောတိ။
ပဋိသံ။၃၈၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၅။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၈၆။)

ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိပရမ (တိ) [ပထဝီက-
သိဏသမာပတ္တိ+ပရမ] ပထဝီကသိုဏ်းဈာန်
သမာပတ်လျှင် အမွန်မြတ်ဆုံးရှိသော။ ပထဝီ-
ကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခေါ် ဘဂိနိ ဧကေ
သမဏဗြာဟ္မဏာ အတ္ထာဘိနိဗ္ဗတ္တေသု(အံ၊၃။
၂၉၄)။ ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိ ပရမော
ဥတ္တမော အတ္ထောတိ ဂဟေတွာ အဘိနိဗ္ဗတ္တေ-
သု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၁။ အတ္ထာဘိနိဗ္ဗတ္တေသုန္တိ
ဣတိသဒ္ဓလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ
“အတ္ထောတိ ဂဟေတွာ”တိ။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၂၁။

ပထဝီကသိဏသမ္ပုတိ (ထိ) [ပထဝီကသိဏ+
သမ္ပုတိ] ပထဝီကသိုဏ်းဟူသော-အမည်-
ပညတ်။ သမ္ပုတိဉာဏပဉ္စေသု ပထဝီကသိ-
ဏသမ္ပုတိယံ သမာပတ္တိဉာဏံ သန္နာယ ပဋိ-
ကွိပတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၆။

ပထဝီကသိဏာရမ္မဏ (တိ) [ပထဝီကသိဏ+
အာရမ္မဏ] ပထဝီကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော၊
ပထဝီကသိုဏ်းကို အာရုံပြုသော။ ဣဓ ပန
ပထဝီကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ အဓိပ္ပေတံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၄၀၈။

ပထဝီကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌိမာကာသ (ပု၊န) [ပထဝီ-
ကသိဏ+ဥဋ္ဌါဋ္ဌိမ+အာကာသ] ပထဝီကသိုဏ်း
ကို-ခွါခြင်းဖြင့် ရအပ်-ခွါခြင်းကြောင့် ဖြစ်-
သော ကောင်းကင်ပညတ်။ တတော အာကိဉ္ဇ-
ညာယတနန္တိ တတော ပထဝီကသိဏုဋ္ဌိဋ္ဌိမာ-
ကာသေ ပဝတ္တိတအာကာသာနဉ္ဇာယတနသ-
မာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ
အမနသိကရိတွာ တံ လဃိတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၃။

ပထ(ဝိ)ဝိကာယ (ပု) [ပထဝီ+ကာယ] မြေ-
ပထဝီဓာတ်-အစု-အပေါင်း။ (က)အဇ္ဈတ္တိက
ပထဝီဓာတ်-အစု-အပေါင်း။ (ခ)ဗဟိဒ္ဓပထဝီ
ဓာတ်-အစု-အပေါင်း။ (ဂ)ပထဝီကာယော
အာပေါကာယော တေဇောကာယော ဝါယော-
ကာယော သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ သတ္တမေ။ ဒီ၊၁။
၅၃။ မ၊၂။၁၈၅။ သံ၊၂။၁၇၃။ ဣဓေကဇ္ဇော
ပထဝီကာယံ အနိစ္စတော အနုပဿတိ၊ နော
နိစ္စတော။ ပဋိသံ။၄၀၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၄၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၉၆။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၉။ ပထဝီကာ-
ယောတိအာဒိသု ပထဝီယေဝ ပထဝီကာယော၊
ပထဝီသမူဟော ဝါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၆၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၄။ သုတ္တန္တနိဒ္ဒေသေ ပထဝီ-
ကာယန္တိ ဣမသ္မိ ရူပကာယေ ပထဝီဓာတု။
သကလသရီရေ ပန ပထဝီဓာတုနံ ဗဟုကတ္တာ
သဗ္ဗပထဝီဓာတုသင်္ဂဟတ္ထံ သမူဟတ္ထေန ကာ-
ယဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၄။ ပထဝီ ဧဝ

ကာယေကဒေသတ္တာ ပထဝီကာယော။ဒီ၊ ငါ။ ၂၂၉။ မ၊ ငါ။ ၁၀၉။ သံ၊ ငါ။ ၂၂၆၉။ ပထဝီယေဝ
 ကာယေကဒေသတ္တာ ပထဝီကာယော ယထာ
 “သမုဒ္ဒေါ ဒိဋ္ဌော”တိ။ ပထဝီသမူဟော ဝါ
 ကာယသဒ္ဓဿ သမူဟဝါစကတ္တာ ယထာ
 “ဟတ္ထိကာယော”တိ။ သိ၊ ငါ။ သစ်၊ ၂။ ၅၁။ ပထ-
 ဝီကာယန္တိ ကေသာဒိကောဋ္ဌာသပထဝီ ဓမ္မ-
 သမူဟတ္တာ “ကာယော”တိ ဝဒတိ၊ လက္ခဏ-
 ပထဝီမေဝ ဝါ အနေကပ္ပဘေဒံ သကလသရိ-
 ရဂတံ၊ ပုဗ္ဗာပရိယဘာဝေန စ ပဝတ္တမာနံ
 သမူဟဝသေန ဂဟေတွာ “ကာယော”တိ
 ဝဒတိ။ ဒီ၊ ငါ။ ၂။ ၂၉၃။ မ၊ ငါ။ ၁၃၄၃။ (ခ) စာတု-
 မဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသောယဒါ ကာလံ
 ကရေတိ၊ ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနပေတိ
 အနပဂစ္ဆတိ။ ဒီ၊ ငါ။ ၅၂။ မ၊ ၂။ ၁၈၂။ သံ၊ ၂။ ၁၇၀။
 ဇာ၊ ၅။ ၂၅၂။ ပထဝီ ပထဝီကာယန္တိ အဇ္ဈတ္တိ-
 ကပထဝီဓာတု ဗာဟိရပထဝီဓာတု။ ဒီ၊ ငါ။ ၁၄၉။
 မ၊ ၅။ ၁၂၁၅၈။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၁။ အဇ္ဈတ္တိက-
 ပထဝီဓာတုတိ သတ္တသန္တာနဂတာ ပထဝီ-
 ဓာတု။ ဗာဟိရပထဝီဓာတုန္တိ ဗဟိဒ္ဓါ မဟာ-
 ပထဝီ။ ဥပဂစ္ဆတိတိ....တမေဝ ဗာဟိရပထဝီ-
 ကာယံ ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆတိ သဗ္ဗသော တေန
 နိဗ္ဗိသေသတံ ဧကိဘာဝမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဒီ၊ ငါ။ ၂၂၆။
 သံ၊ ငါ။ ၂။ ၂၆၆။

ပထဝီကောဋ္ဌာသ (ပု) [ပထဝီ+ကောဋ္ဌာသ]မြေ-
 ပထဝီဓာတ်-အဖိုအစု-အစိတ်အပိုင်း။ ပါဠိ-
 ယေက္ခော ကောဋ္ဌာသော(အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၅၃)တိ
 ပထဝီကောဋ္ဌာသမတ္တော သုညောတိ အတ္တော။
 မူလ၊ ၄။ ၄၂။ ပါဠိယေက္ခော ကောဋ္ဌာသောတိ
 ဝါ လောမာဒိဏ္ဏတရကောဋ္ဌာသေဟိ အသမ္ဘိ-
 သော ဝိသု ဧကော ပထဝီကောဋ္ဌာသောတိ
 အတ္တော။ အနု၊ ၂။ ၅၂။ (-မ၊ ငါ။ ၁။ ၆၈။ သံ၊ ငါ။ ၂။

၉၇။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၈၂။)
 ပထ(ဝိ)ဝီဇဏန (န) [ပထဝီ+ဇဏန]မြေကို-
 တူးဆွ-ပေါက်ခွဲ-ခြင်း။ ပထဝီဇဏနာဒီဟိ ပန
 ပါဏေသု ပါတဗျတံ အာပဇ္ဇန္တော....အာပတ္တိ
 အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၁။ တတ္ထ ယာ ကာယေန
 ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပထဝီဇဏနာဒီသု ဝိယ ဝိတိ-
 က္ကမံ ကရေန္တဿ ဟောတိ။ ကင်္ခါ။ ၁၁၂။ (-
 ဝိ၊ ၅။ ၄။ ၄၀။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၄၅၁။ ဝင်္ခိရ၊ ၅။ ၁။ ၅၅၄၊
 ၅၆၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉၆။ ၁၁၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅၊
 ၃၇၇-၈၊ ၄၈၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၊
 ၂၂၄-၅၊ ၂၇၉၊ ၂၉၃။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။)

ပထဝီဇဏနပစ္စယ(ပု)[ပထဝီဇဏန+ပစ္စယ] မြေ
 ကို-တူးဆွ-ပေါက်ခွဲ-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။
 ပါစိတ္တိယဉ္ဇေဝ ဒုက္ကဋ္ဌဇာတိ ပထဝီဇဏန-
 ပစ္စယာ ပါစိတ္တိယံ၊ ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္က-
 ဋံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၀။

ပထဝီဇဏနဝတ္ထု (န) [ပထဝီဇဏန+ဝတ္ထု]မြေကို
 -တူးဆွ-ပေါက်ခွဲ-ခြင်းဟူသော-အကြောင်း-
 ဝတ္ထု။ အာဠဝိယံ အာဠဝကေ ဘိက္ခု အာရဗ္ဗ
 ပထဝီဇဏနဝတ္ထုသ္မိ ပညတ္တံ။ ကင်္ခါ။ ၁၉၇။

ပထဝီဇဏနသိက္ခာပဒ (န) [ပထဝီဇဏန +
 သိက္ခာပဒ] မြေကို-တူးဆွ-ပေါက်ခွဲ-ခြင်းဟူ
 သော အကြောင်းကြောင့် ပညတ်အပ်သော
 သိက္ခာပုဒ်။ ဝိနယပိဋက၊ ပါစိတ္တိယပါဠိ၊ ၁-
 ဝဂ်၊ ၁၀-သိက္ခာပုဒ်။ ဝိ၊ ၂။ ၄၉၊ ၅၀။

ပထ(ဝိ)ဝိဂတ (တိ) [ပထဝီ+ဂတ] (၁) မြေသို့
 ကျရောက်သော။ (၂)မြေ၌-ဖြစ်-တည်-သော၊
 မြေ၌ မြှုပ်ထားအပ်သော။ (၃)မြေ၌ လဲကျရာ
 (အခါ)။(၁)အာကာသပဗ္ဗတရက္ခဂတာ သကု-
 ဏာ ဘဿိတွာ ပထဝီဂတာ အဟေသု။ ဒီ၊

၌၊ ၂။ ၃၂။ မ၊ ၅။ ၄။ ၁၃၃။ ပထဝိဂတာ အဟေ-
သုံ ဥစ္စဋ္ဌာနေ ဌာတုံ အဝိသဟန္တာ။ ဒီ၊ ၆။ ၂။
၃၁။ မ၊ ၆။ ၁။ ၃၄၁။ (၂) “ယန္နုနာဟံ ဣမံ ဓနံ
ပထဝိဂတံ ကရေယျန္တိ....တံ ဓနံ နိဒဟိတွာ။
ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၄၁။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၉။) (၃)
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပထ(ဝိ)ဝိဂတကာလ (ပု) [ပထဝိဂတ+ကာလ]
မြေ၌ လဲကျရာ-အချိန်-အခါ။ တတိယော
ပထဝိဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အသိနာ သိ-
သစ္ဆေဒံ မယံ ဘာရော”တိ။ အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၆၅။

ပထ(ဝိ)ဝိဂတသမ္ပန္န (ပု) [ပထ(ဝိ) ဝိဂတ+
သမ္ပန္န] မြေ၌-ဖြစ်-တည်-သော တောင်တို့၏
ဆက်စပ်ခြင်း။ စတုရသု ဒိသာသု စတုန္တံ ပဗ္ဗတ-
ကူဋ္ဌာနံ ဟေဋ္ဌာ ပိဋ္ဌိပါသာဏသဒိသေ ပါ-
သာဏေ ဌိတတ္တာ ဧကာဗဒ္ဒဘာဝေ သတိပိ
ပထဝိတော ဥဒ္ဓံ တေသံ သမ္ပန္နေ အသတိ
ဟေဋ္ဌာ ပထဝိဂတသမ္ပန္နမတ္တေ အဗ္ဗောဟာရိကံ
ကတွာ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝဇီရ၊ ၄၅၂။

ပထဝိဂတ္တ (ပု) [ပထဝိ+ဂတ္တ] မြေတိုက်ခန်း၊ မြေ၌
တည်သော တိုက်ခန်း။ တထာ ဟိ ယမ္မကာ-
လေ အာတပေ ဌတွာ ဆာယံ ပဝိဋ္ဌာနံ သီတ-
ဗုဒ္ဓိ ဟောတိ၊ တတ္ထေဝ ပထဝိဂတ္တတော နိဂ္ဂ-
တာနံ ဥဏှဗုဒ္ဓိတိ။ အနု၊ ၁။ ၁၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂။
၁၀၈။

ပထ(ဝိ)ဝိဂမန (န) [ပထဝိ+ဂမန] မြေသို့-သက်
ဆင်း-ကျရောက်-လာခြင်း။ သကုဏာနံ
ပထ(ဝိ)ဝိဂမနံ မဟာနေဿ ဩဝါဒံ သုတွာ
ပါဏေဟိ သရဏဂမနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။
၃၃။ မ၊ ၅။ ၄။ ၁၃၄။

ပထဝိဂရဟက (တိ) [ပထဝိ+ဂရဟက] မြေ-
ပထဝီဓာတ်-ကိုကဲ့ရဲ့တတ်သောသူ။ အဟေသုံ

ခေါ ယေ ဘိက္ခု တယာ ပုဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မ-
ဏာ လောကသ္မိံ ပထဝိဂရဟကာ ပထဝီဇီ-
ဝုစ္ဆကာ။ မ၊ ၁။ ၄၀၂။ ပထဝိဂရဟကာတိ
ယထာ တံ ဧတရဟိ “အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အန-
တ္တာ”တိ ပထဝီ ဂရဟသိ ဇီဝုစ္ဆသိ၊ ဧဝံ တေပိ
ပထဝိဂရဟကာ အဟေသုံ၊ န ကေဝလံ တံ-
ယေဝါတိ ဒီပေတိ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၃၀၃။ (-မ၊ ၆။ ၂။
၃၁၃။)

ပထ(ဝိ)ဝိဂေါပက (တိ) [ပထဝီ+ဂေါပက] မြေ
ကို အမြဲစောင့်ရှောက်နေသောသူ။ ဝဋ္ဋခါဏု
နာမေသ သတ္တော ပထ(ဝိ)ဝိဂေါပကော၊
ယေဘုယျေန ဧဝရူပဿ ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ
နာမ နတ္ထိ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၀။ မ၊ ၅။ ၄။ ၉၆။ အံ၊ ၅။ ၂။
၂၈၉။ အံ၊ ၆။ ၁။ ၂၂၈။ ပထဝီဂေါပကောတိ
ယထာဝုတ္တကာရဏေန ပထဝီပါလကော။ သိ၊
၆။ ၁။ ၂။ ၅၀။

ပထ(ဝိ)ဝိစလန (န) [ပထဝီ+စလန] မြေတုန်
လှုပ်ခြင်း၊ မြေလျင်လှုပ်ခြင်း။ ဧဝံ ဓမ္မော စ
ဟိတသုခဝိသေသေဟိ တံသမင်္ဂိနံ ဓာရေန္တော
....ဂရုသဘာဝတ္တာ အတိဘာရဘူတော ပထ-
ဝီစလနဿ ကာရဏံ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၆။ ၁။ ၈၅။
မ၊ ၆။ ၁။ ၃၀၀။ အံ၊ ၆။ ၁။ ၂၁၈။ မူလ၊ ၆။ ၂။ ၂၀၉။
(-သိ၊ ၆။ ၁။ ၁၃၇။)

ပထဝီဇယမန္တ (ပု၊ န) [ပထဝီ+ဇယ+မန္တ] မြေ
အပြင်၌(သတ္တဝါအားလုံးကို) အောင်ကြောင်း-
-မန္တန်-မန္တရား။ သော ပထဝီဇယမန္တံ နာမ
ဇာနာတိ၊ ပထဝီဇယမန္တောတိ အာဝဇ္ဇနမန္တော
ဝုစ္စတိ။ ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၂၂၃။

ပထဝီဇီဝုစ္ဆကာ (တိ) [ပထဝီ+ဇီဝုစ္ဆကာ] မြေ-ပထဝီ
ဓာတ်-ကို စက်ဆုပ်တတ်သောသူ။ ပထဝီ-
ဂရဟက-ကြည့်။

ပထ(ဝိ)ဝိတလ (န) [ပထဝိ+တလ]မြေအပြင်။
 တေန သော ပက္ခဟတော ဝါ ဘဝေယျ ဝိဋ္ဌ-
 သပ္ပိ ဝါ အသဉ္စရော ပထဝိတလေ။ မိလိန္တ။
 ၂၃၉။ သဗ္ဗတာဠာဝစရာနံ သကသကပဋိ-
 ဘာနေဟိ ပထဝိတလတော ယာဝ ဗြဟ္မ-
 လောကာ .... ဧကနိန္နာဒံ အဟောသိ။ ဝိဋ္ဌါဝ။
 ၇၁။ (-၂၈၂။ ဝိဋ္ဌါ၂။ ၇။ ဝိဋ္ဌါ၃။ ၃၂၄-၇။ ဝိ-
 သင်္ဂဟ။ ၁၉၀။ ဒီဋ္ဌါ၂။ ၉၂၀။ ၁၆၆-၈၂၇၄။
 ၂၈၆။ မာဠာ၄။ ၁၃၁။ ၁၅၀။ သံဋ္ဌါ၃။ ၁၁၃။ ၁၇၃။
 အံဋ္ဌါ၂။ ၃၄။ အံဋ္ဌါ၃။ ၁၇၃။ ၁၈၅။ ပဋိသံဋ္ဌါဝ။
 ၁၅၉။ ပဋိသံဋ္ဌါ၂။ ၁၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။ ၁၉၂။ ၅၇၇။
 ၂၇၀။ ဓမ္မာဋ္ဌါ၂။ ၈၅။ ၁၄၃။ သုတ္တနိဋ္ဌါဝ။ ၅။ အပ-
 ဋ္ဌါဝ။ ၉၀။ ၁၂၀၉။ ဇာဋ္ဌါ၂။ ၁၀၁။ ဇာဋ္ဌါ၆။ ၃၂၀။
 ဇာဋ္ဌါ၇။ ၂၂၉။ သာရတ္ထါ၂။ ၂၃၇။ ဝိမတိ၂။
 ၁၄၈။ ၁၆၇။)

ပထဝိတလစာရီ (တိ) [ပထဝိတလ+စာရီ] မြေ
 အပြင်၌ -သွားလာ - ကျက်စား-တတ်သော
 (သတ္တဝါ)။ ဇင်္ဂလာနန္တိ ပထဝိတလစာရီနံ။
 မာဠာ၂။ ၁၂၁။ အံဋ္ဌါ၃။ ၁၂၀။ ပထဝိတလစာရီ-
 နန္တိ ဣမိနာ လေစာရီနော စ နိဝတ္တေတိ အဒိ-
 သမာနပါဒတ္တာ။ မာဠာ၂။ ၁၆၃။ အံဋ္ဌါ၃။ ၁၁၇။
 (- အံဋ္ဌါ၃။ ၂၉၀။ အံဋ္ဌါ၃။ ၃၀၇။)

ပထဝိတလပဗ္ဗတရက္ခ (ပု) [ပထဝိတလ+ပဗ္ဗတ
 +ရက္ခ] မြေအပြင်နှင့် တောင်ပေါ်၌ တည်ရှိ
 သော သစ်ပင်။ ထလဇာတိ ပထဝိတလပဗ္ဗ-
 တရက္ခေသု ဇာတာနိ။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။ ၁၂၅။

ပထဝိတလဝါသီ (တိ) [ပထဝိတလ+ဝါသီ] မြေ
 အပြင်၌ နေလေ့ရှိသောသူ။ ဇင်္ဂလာနန္တိ ပထ-
 ဝိတလဝါသီနံ။ သံဋ္ဌါ၃။ ၁၇၀။ (-သံဋ္ဌါ၂။
 ၄၁၀။)

ပထဝိဒုန္နုဘိ (ပု) [ပထဝိ+ဒုန္နုဘိ] ပထဝိဒုန္နုဘိ

မည်သော စကြဝတ္ထေးမင်း။ ပထဝိဒုန္နုဘိ နာမ၊
 ဧကူနနုတိမိတော။ သတ္တရတနသမ္ပန္နော၊
 စက္ကဝတ္တိ ဗဟဗ္ဗလော။ အပ။ ၁။ ၁၇၄။ ထေရ်ဋ္ဌာ၊
 ၁။ ၂၀၅။

ပထဝိဒေဝ (ပု) [ပထဝိ+ဒေဝ] ပထဝိမည်သော
 နတ်၊ ပထဝိကသိုဏ်းဈာန်ကြောင့် ဖြစ်သော
 နတ်။ ပထဝိကသိဏဈာန်လာဘိ ဒေဝလော-
 ဂေ နိဗ္ဗတ္တော အာဂမနဝသေန “ပထဝိဒေ-
 ဝေါ”တိ နာမံ လဘတိ။ ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။ ၄၄။

ပထဝိဒေဝတာ (ထိ) [ပထဝိ+ဒေဝတာ] ပထဝိ
 မည်သော နတ်။ (က) ပထဝိကသိုဏ်းဈာန်
 ကြောင့် ဖြစ်သော နတ်။ (ခ) မြေကိုအစိုးရသော
 နတ်။ (ဂ) ပထဝိကသိဏဈာန်လာဘိ ဒေဝ-
 လောဂေ နိဗ္ဗတ္တော အာဂမနဝသေန ပထဝိ-
 ဒေဝတာတိ နာမံ လဘတိ။ မာဠာ၂။ ၂၆။ (-
 အဘိဋ္ဌါ၃။ ၁၈၅။) (ခ) အယံ ပနတ္ထော ပထ-
 ဝိဒေဝတာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီဋ္ဌါ၂။
 ၁၅၀။ အံဋ္ဌါ၃။ ၂၅၁။ ပထဝိဒေဝတာယ ဝသေ-
 နာတိ ဧတ္ထ သမုဒ္ဒဒေဝတာ ဝိယ မဟာပထဝိ-
 ယာ အဓိဒေဝတာ ကိရ နာမ အတ္ထိ။ ဒီဋ္ဌါ၂။
 ၁၅၇။ (-အံဋ္ဌါ၃။ ၂၆၂။)

ပထဝိဓမ္မသမူဟ (ပု) [ပထဝိ+ဓမ္မ+သမူဟ] မြေ
 -ပထဝိ-ဓာတ် သဘောတရား အပေါင်း။
 ပထဝိကာယ(နေတ္ထိဋ္ဌ။ ၉၆)န္တိ ကေသာဒိ ပထ-
 ဝိဓမ္မသမူဟတ္တာ “ကာယော”တိ ဝဒတိ။ နေတ္ထိ၊
 ၉။ ၆၃။

ပထဝိဓာတု (ထိ) [ပထဝိ+ဓာတု] ပထဝိ ဧဝ
 ဓာတု ပထဝိဓာတု။ ရူဋ္ဌိ။ ၃၄၃။ မြေ-ပထဝိ-
 ဓာတ်၊ ပထဝိရုပ်၊ ကြမ်းတမ်း-ခက်မာ-သော
 သဘော။ ကတမံ တံ ရူပံ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ။
 ပထဝိဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတု။

အဘိ၊ဓ။၁၇၀။ ဆ ဓာတုယော ပထဝီဓာတု
အာပေါဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတု
အာကာသဓာတု ဝိညာဏဓာတု။ အဘိ၊ဝိ။၈၄။
တတ္ထ ကက္ခဋတ္တလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု၊ ပတိ-
ဋ္ဌာနရသာ၊ သမ္ပဋိစ္စနပစ္စုပ္ပန်နာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၁။
၃၆၈။ ပထဝီဓာတုတိအာဒိသု ဓာတုတ္တော နာမ
သဘာဝဋ္ဌော၊ သဘာဝဋ္ဌော နာမ သုညတဋ္ဌော၊
သုညတဋ္ဌော နာမ နိဿတ္တောတိ ဧဝံ သဘာ-
ဝသုညတနိဿတ္တဋ္ဌေန ပထဝီယေဝ ဓာတု
ပထဝီဓာတု။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၅၂။ ပထဝီဓာတု
(ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၃)တိ သဟဇရူပဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာ
ဓာတု။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။၁။၄၂၇။ (-ဒိ၊၁။၂၀၈။ မ၊၁။
၇၃။ မ၊၂။၈၄။ မ၊၃။၈၁၊၁၀၇၊၁၃၃၊၂၈၂၊၃၀၄။
သံ၊၁။၃၇၉၊၃၈၀၊၃၈၀-၅။ သံ၊၂။၄၄၊၃၈၂။
သံ၊၃။၃၁၈။ အပ၊၁။၁၇၆၊၂၂၃၊၄၈၃။ အဘိ၊က။
၂၈၄။ ပဋိသံ၊၈။ နေတ္ထိ၊၆၂၊၈၁။ ပေဋကော။
၂၃၈။ ဒိ၊ဋ္ဌ။၂။၃၆၁။ မ၊ဋ္ဌ။၁။၂၈၊၇၅။ မ၊ဋ္ဌ။၃။
၁၅၈။ မ၊ဋ္ဌ။၄။၅၂၊၆၃။ သံ၊ဋ္ဌ။၂။၁၄၁၊၂၅၀၊
၂၉၆။ သံ၊ဋ္ဌ။၃။၃၁၆။ အံ၊ဋ္ဌ။၁။၈၃။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။
၁၅၉၊၂၀၄၊၃၅၂။ အံ၊ဋ္ဌ။၃။၁၆၊၁၀၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၁။
၁၂၊၁၃၄၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၇၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၃။၁၃၅။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ။၁။၇၅၊၁၉၂။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ။၂။၂၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၉၉၊၂၂၈၊၂၉၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၁၇၊၂၂၆၊၂၄၄။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁။၁၃။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၆၀၊၁၅၆၊၃၄၆။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၁။၄၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ။၁။၃၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၄၄။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁။၅၅။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂။ သာရတ္ထ၊၂။
၂၃၄၊၃၁၀။ သာရတ္ထ၊၃။၂၀၂။ ဝိမတိ၊၂။၉၅။
ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ။၁။၁၆၆။ ဒိ၊ဋ္ဌ။၁။၂၂၆။ မ၊ဋ္ဌ။၁။၆၆၊
၇၃။ မ၊ဋ္ဌ။၂။၁၆၉။ မ၊ဋ္ဌ။၃။၆၄၊၂၆၃။ သံ၊ဋ္ဌ။၂။
၁၄၆။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။၄၉၊၃၇၈။ မ၊ဋ္ဌ။၂။၁၆၉။ မ၊ဋ္ဌ။၃။
၆၄၊၂၆၃။ သံ၊ဋ္ဌ။၂။၁၄၆။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။၄၉၊၃၇၈။
မူလ၊ဋ္ဌ။၁။၁၃၉၊၁၄၁၊၁၅၄၊၁၈၁။ အနု၊ဋ္ဌ။၁။၉၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။၁။၂၉၊၂၉၃၊၄၂၆-၇-၉၊၄၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊

ဋ္ဌိ၊၂။၅၁၊၁၀၀၊၁၈၀၊၂၇၅၊၃၀၄၊၃၅၁၊ ၄၃၇။)

ပထဝီဓာတုအဓိကဘူတဝိကာရ (ပု) [ပထဝီ
ဓာတု+အဓိက+ဘူတ+ဝိကာရ] လွန်ကဲသော
ပထဝီဓာတ်ရှိသော-ဘုတ်-ဘူတရုပ်-တို့၏
ဖေါက်ပြန်ခြင်း။ တထာ “ပထဝီဓာတုယာ
ဝိညတ္တိ”တိ ပထဝီဓာတုအဓိကဘူတဝိကာရ-
တော။ မူလ၊ဋ္ဌ။၁။၁၅၁။

ပထဝီဓာတုကိစ္စ (န) [ပထဝီဓာတု+ကိစ္စ]မြေ-
-ပထဝီ-ဓာတ်၏-အမျှ-ကိစ္စ။ တေန ပထဝီ-
ဓာတုကိစ္စတော သီလနံ ဝိသေသိတံ ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။၂။

ပထဝီဓာတုကောဋ္ဌာသ (ပု) [ပထဝီဓာတု+ကော
ဋ္ဌာသ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်-အစု-အပေါင်း။
တတ္ထ ကေသာတိ ကောသာ နာမ ဥပါဒိန္နက-
သရိရန္တကာ ကက္ခဋလက္ခဏာ ဣမသ္မိံ သရိရေ
ပါဋိယေက္ခော ပထဝီဓာတုကောဋ္ဌာသော။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁။၂၉။ ပါဋိယေက္ခော ပထဝီဓာတု-
ကောဋ္ဌာသောတိ ပထဝီကောဋ္ဌာသမတ္တော၊
အတ္တသုညဓမ္မမတ္တောတိ အတ္တော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။
၈၂။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။၁။၄၂၉။)

ပထဝီဓာတုဒွယ (န) [ပထဝီဓာတု+ဒွယ] မြေ-
ပထဝီ-ဓာတ် ၂-ခုအပေါင်း။ ပထဝီဓာတုဒွယံ
အတ္ထိ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အတ္ထိ ဗာဟိရာ။ အဘိ၊ဝိ။
၈၄။ ပထဝီဓာတုဒွယန္တိ ပထဝီဓာတု ဒွေ အယံ။
အယံ ပထဝီဓာတု နာမ န ဧကာ ဧဝ၊ အဇ္ဈ-
တ္တိကဗဟိရဘောဒေန ပန ဒွေ ဓာတုယော ဧဝါ-
တိ အတ္တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၅၂။ ပထဝီဓာတု-
ဒွယန္တိ အဋ္ဌကထာယံ ပဒုဒ္ဓါရော ဂာတော၊
ပါဠိယံ ပန “ဒွေယ”န္တိ အာဂစ္ဆတိ၊ အတ္တော
ပန ယထာဝုတ္တောဝ။ ဒွယန္တိ ပန ပါဠေ သတိ
အယမ္ပိ အတ္တော သမ္ဘဝတိ။ ဒွေ အဝယဝါ

ဧတဿာတိ ဒွယံ၊ ပထဝီဓာတုနံ ဒွယံ ပထဝီဓာတုဒွယံ။ ဒွန္တံ ပထဝီဓာတုနံ သမုဒါယော အတ္ထော။ ဒေ ဧဝ ဝါ အဝယဝါ သမုဒိတာ ဒွယံ၊ ပထဝီဓာတုဒွယန္တိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၄၂။

ပထဝီဓာတုနိရောဓ (ပု) [ပထဝီဓာတု+နိရောဓ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ(နိဗ္ဗာန်)။ ပထဝီဓာတုသမုဒယံ နပ္ပဇာနန္တိ၊ ပထဝီဓာတုနိရောဓံ နပ္ပဇာနန္တိ၊ ပထဝီဓာတုနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒံ နပ္ပဇာနန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၃၈၅။

ပထဝီဓာတုနိရောဓဂါမိနိ (ထိ) [ပထဝီဓာတု-နိရောဓ+ဂါမိနိ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ(နိဗ္ဗာန်)သို့ ရောက်ကြောင်း (အကျင့်)။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပထဝီဓာတုနိဿယ (တိ) [ပထဝီဓာတု+နိဿယ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ဟူသော မှီရာရှိသော၊ မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ကို မှီသော။ အယံ ပထဝီဓာတုယာ အဿာဒေါတိ အယံ ပထဝီဓာတုနိဿယော အဿာဒေါ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၁။

ပထဝီဓာတုနိဿိတ (တိ) [ပထဝီဓာတု+နိဿိတ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ကို မှီသော။ ပထဝီဓာတုခေါ် အာဝုသော န အတ္တတော ဥပဂစ္ဆိံ န စ ပထဝီဓာတုနိဿိတံ အတ္တာနံ။ မ၊ ၃။ ၈၁။ (-မ၊ ၄။ ၄။ ၆၃။ မ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၈၃။)

ပထဝီဓာတုပ္ပကောပ (ပု) [ပထဝီဓာတု+ပကောပ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်၏ ပျက်စီးခြင်း။ ပတ္ထဒ္ဓေါဘဝတိ ကာယော၊ ဒဋ္ဌော ကဋ္ဌမုဓေန ဝါ။ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန၊ ဟောတိ ကဋ္ဌမုဓေဝသော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၈။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၄။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၈။ (-သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၆။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၅၁။)

ပထဝီဓာတုသမုဒယ(ပု) [ပထဝီဓာတု+သမုဒယ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း။ ပထဝီဓာတုနိရောဓ-ကြည့်။

ပထဝီဓာတုသဟိတ (တိ) [ပထဝီဓာတု+သဟိတ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ ဧတ္ထ စ အာဟာရဿ ဓာရဏပရိဝတ္တနသဇ္ဈဏှာန-ဝိသောသနာနိ ပထဝီဓာတုသဟိတာ ဧဝ ဝါယောဓာတု ကရောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၁။

ပထဝီနာဘိ (ထိ) [ပထဝီ+နာဘိ] မြေ၏-အချက်-ပုံတောင်း၊ ပုံတောင်းပမာ အချက်အချာဖြစ်သော မြေ။ အထဿ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဇယပလ္လင်္က-ဿ ပထဝီနာဘိဘူတဿ မဟာဗောဓိမဏ္ဍ-ဿ ဥပရိဘာဂေ နာဂေါ ဂန္တူ နာသက္ခိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၃၂။

ပထဝီနာဘိမဏ္ဍလ (န) [ပထဝီနာဘိ+မဏ္ဍလ] မြေ၏-အချက်-ပုံတောင်း-အဝန်းအဝိုင်း။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံဇယေဝ ဇယပလ္လင်္ကံ ပထဝီနာဘိမဏ္ဍလဘူတံ ဘူမိဘာဂံ ပဿိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၃၃။

ပထဝီနိန္နာဒ (ပု) [ပထဝီ+နိန္နာဒ] မြေကြီး၏-မြည်းဟီးသံ-ပဲ့တင်သံ။ သဗ္ဗာနိ ပထဝီနိန္နာဒါဒီနိ ကထေသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၅၃။

ပထဝီနိမိတ္တ (န) [ပထဝီ+နိမိတ္တ] ပထဝီကသိုဏ်း-အာရုံ-နိမိတ်။ အတ္ထိ အရဟတောတိ ပဉ္စေသုပိ ဝိပလ္လာသလက္ခဏဘာဝေန ပဋိက္ခိပတိ၊ ပထဝီနိမိတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၅။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၂။)

ပထဝီနိမိတ္တက (တိ) [ပထဝီ+နိမိတ္တ+က] မြေ-ပထဝီ - ဓာတ်လျှင်- အကြောင်း -နိမိတ်-ရှိသော။ ကေသာဒိသု ဟိ ဝိသတိယာ အာကာရေသု “ပထဝီ”တိ ဗုဒ္ဓိဝေါဟာရာ ပထဝီ-

နိမိတ္တကာ ထဒ္ဒတံ ဥပါဒါယ ပဝတ္တနတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၃၇။

ပထဝီနိမ္မာန (န) [ပထဝီ+နိမ္မာန]မြေကို ဖန်ဆင်းခြင်း။ ဧတေန ပထဝီယာ ဥဗ္ဗုဒ္ဓနနိမုဇ္ဇနေ အာပေါကသိဏသမာပဇ္ဇနံ၊ ဥဒကာဒိသု ပထဝီနိမ္မာနေ ပထဝီကသိဏသမာပဇ္ဇနံ န ဧကန္တတော ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၆။

ပထဝီနိဿိတ (တိ) [ပထဝီ+နိဿိတ] မြေကို မှီသော။ (က) မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော။ (ခ) မြေကြီး၌ -တည်-မှီ-နေထိုင်-သော(သတ္တဝါ)။ (က) သော ယသ္မာ န သက္ကောတိ ပထဝီနိဿိတံ တဏှံ ဝါ ဒိဋ္ဌိံ ဝါ ပဟာတုံ၊ တသ္မာ ပထဝီ အဘိနန္ဒတိယေဝ။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၀။ (ခ) ယေ ပန တေ မောဂ္ဂလ္လာန ပထဝီနိဿိတာ ပါဏာ၊ တေ ကထံ ကရိဿသိတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၈။ (-မိလိန္ဒ။ ၂၄၆။ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၁။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၂၈၄။ ဇာ၊ ၁။ ၇။ ၄၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၃၂၄။)

ပထဝီနိဿိတဖောဋ္ဌဗ္ဗ (န) [ပထဝီနိဿိတ+ဖောဋ္ဌဗ္ဗ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပထဝီနိဿိတဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏ (တိ) [ပထဝီ-နိဿိတဖောဋ္ဌဗ္ဗ + အာရမ္မဏ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံလျှင် အာရုံရှိသော။ ဧဝမေဝ ကာယောပိ ဥပါဒိန္နကဇ္ဈာသယော ပထဝီနိဿိတဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏော။ အဘိ၊ ၁။ ၃၅၂။

ပထဝီပက္ခိယ (တိ) [ပထဝီ+ပက္ခိယ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်အဖို့ရှိ-အဖို့၌ဖြစ်-သော။ အာဒိဘာဝေါတိ ဧတ္ထ အာဒိသဒ္ဓေန ယဿ ကဿစိ

ပထဝီပက္ခိယဿ ဝတ္ထုနော နိမ္မာနာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၉၈။

ပထဝီပတိဋ္ဌိတ (တိ) [ပထဝီ+ပတိဋ္ဌိတ] မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်၌ တည်သော။ အာပေါဓာတု ပထဝီပတိဋ္ဌိတာ တေဇာနပါလိတာ ဝါယော-ဝိတ္တမ္ဘိတာ န ပဋ္ဌရတိ န ပရိဿဝတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၁။

ပထဝီပရိယန္တ (ပု) [ပထဝီ+ပရိယန္တ] (၁) မြေကြီးဟူသော-အဆုံး-အပိုင်းအခြား။ (တိ) (၂) မြေကြီးလျှင်-အဆုံး-အပိုင်းအခြား-ရှိသော (ရွှေအိုး)။ (၁) အောက် ပုဒ်ကြည့်။ (၂) ဂမ္ဘီရတော ပထဝီပရိယန္တာ ဧဝ အဟောသိတိ။ အပ၊ ၁။ ၆၅။

ပထဝီပရိယန္တိက (တိ) [ပထဝီပရိယန္တ+ဣက] မြေကြီးဟူသော -အဆုံး-အပိုင်းအခြား-ရှိသော။ အယံ ပန လောဟကုမ္ဘိ ပထဝီပရိယန္တိကာ စတုနဟုတာမိကာနိ ဒွေယောဇနသတသဟဿာနိ ဂမ္ဘီရာ သမတိတ္ထိကာ တတ္ထ-လောဟပူရာ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၀။

ပထဝီပရိဝတ္တန (န) [ပထဝီ+ပရိဝတ္တန] (၁) မြေကို လှန်ခြင်း၊ မြေကြီးကို အထက်၊ အောက် လှန်ခြင်း။ (၂) မြေကြီး၏ လည်ပတ်ရာ(အရပ်)။ (၁) ပထဝီပရိဝတ္တနံ အာယာစန္ဒော ဟိ ထေရော ဘဂဝန္တံ ဧဝမာဟ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၁။ (၂) အောက် ပုဒ်ကြည့်။

ပထဝီပရိဝတ္တနစေတီယ (န) [ပထဝီပရိဝတ္တန+စေတီယ] မြေကြီးလည်ပတ်ရာ အရပ်၌ တည်ထားအပ်သော စေတီ။ “ဗုဒ္ဓတ္ထံ အနဓိဂန္နာ န ပစ္စာဂမိဿာမိ”တိ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကာတိသယ-ဟေတုကေန ပထဝီပရိဝတ္တနစေတီယံ နာမ ဒဿေတွာ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၃၈။ (-ယင်းစေတီကို-

မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၃၃၂-တို၌ ကဏ္ဍကနိ-
ဝတ္ထနစေတိ”ဟု ဆိုသည်။)

ပထဝီပသံသက (တိ) [ပထဝီ+ပသံသက] မြေ-
ပထဝီ-ဓာတ်ကို ချိုးမွမ်းတတ်သောသူ။တယာ
ပုဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာ လောကသို့ ပထဝီပ-
သံသကာ ပထဝါဘိနန္ဒိနော။ မ၊၁။၄၀၂။

ပထ(ဝိ)ဝိပါလက (တိ) [ပထဝီ+ပါလက] မြေ
ကို စောင့်ရှောက်တတ်သောသူ။ ပထဝီဂေါ-
ပကောတိ ယထာဝုတ္တကာရဏေန ပထဝီပါ-
လကော။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၅၀။

ပထ(ဝိ)ဝိဘာဂ (ပု) [ပထဝီ+ဘာဂ]မြေဟူသော-
အဖို့-အစု။ အယံ ပုထုဇ္ဇနော ပထဝီတော
သဉ္ဇနာတိ၊ ပထဝီတိ သဉ္ဇနာတိ၊ ပထဝီဘာ-
ဂေန သဉ္ဇနာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆။ ယသ္မာ စတုဗ္ဗိဓမ္မိ
ပထဝီ.... ပထဝီကောဋ္ဌာသေနော သဉ္ဇနာတိ-
တိ ဝုစ္စတိ၊ န အာပါဒိကောဋ္ဌာသေန၊ တသ္မာ
ဝုတ္တံ “ပထဝီဘာဂေန သဉ္ဇနာတိ”တိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။
၆၈။ (-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၈။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၁၇၅။)

ပထဝီဘိနိဝေသ (တိ) [ပထဝီ+အဘိနိဝေသ] မြေ
အလိုငှါ နှလုံးသွင်းခြင်းရှိသော၊ မြေကို စိုးပိုင်
ခြင်းငှါ-နှလုံးသွင်း-ဆင်ခြင်-သောသူ။
ခတ္တိယာ ခေါ ဗြာဟ္မဏ .... ပထဝီဘိနိဝေသာ
ဣဿရိယပရိယောသာနာတိ။ အံ၊၂။၃၁၈။
ပထဝီဘိနိဝေသာတိ ပထဝီသာမိနော ဘဝိ-
ဿာမာတိ ဧဝံ ပထဝီအတ္ထာယ ကတစိတ္တာ-
ဘိနိဝေသာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။ ပထဝီယာ ဒါယ-
တ္တာယ ဝါ စိတ္တံ အဘိနိဝေသော ဧတေသန္တိ
ပထဝီဘိနိဝေသာ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၁၇။

ပထဝီဘောဒတ္တိက (တိ) [ပထဝီ+ဘောဒ+အတ္တိ
က]မြေ၏ ပျက်စီးခြင်းကို အလိုရှိသောသူ။

သုဒ္ဓစိတ္တာတိ ကိဉ္ဇာပိ “ဧဝံ ပဝဋ္ဌိတေ ပထဝီ
ဘိနိဿတိ”တိ ဇာနန္တိ၊ နော ပန စေ ပထဝီ-
ဘောဒတ္တိကာ၊ သုဒ္ဓစိတ္တာ နာမ ဟောန္တိ။ ဝဇီရ။
၂၉၆။

ပထ(ဝိ)ဝိမဏ္ဍ (ပု) [ပထဝီ+မဏ္ဍ] မြေ၏-အရ
သာဦး-အရသာညွန့်။ ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ပန္နန္တိ
ပထဝီယာ ကိရ ဟေဋ္ဌိမတလေ ပထဝီမဏ္ဍော
ပထဝေါဇော ပထဝီပပ္ပဋကော အတ္တိ၊ တံ
သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၀။

ပထ(ဝိ)ဝိမဏ္ဍလ (န) [ပထဝီ+မဏ္ဍလ]မြေအဝန်း၊
မြေ၏-အဝန်း-အဝိုင်း။ (က)ပိုင်းခြားအပ်
သော မြေအပြင်။ (ခ)ပိုင်းဖြတ်၍ ယူအပ်သော
မြေ-အဖို့-အစု။(က)ဗဟူနိ လောကေ စိတြာ-
နိ၊ အသ္မိ ပထဝီမဏ္ဍလေ။ ထေရ။၃၁၇။ အသ္မိ
ပထဝီမဏ္ဍလေတိ ပစ္စက္ခဘူတံ မနဿလောကံ
သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၄။ (-ဒိ၊၁။
၁၂၇။ သံ၊၁။၁၀၁။ အံ၊၂။၄၆၆။ သုတ္တနိ။၄၃၀။
စူဠနိ။၂။ ၆၂။၁၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၂၄၉။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၄၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၆၆။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။
၁၉၉။) (ခ)ပထဝီကသိဏန္တိ ဧတ္ထ ပထဝီမဏ္ဍ-
လမ္ပိ သကလဋ္ဌေန ပထဝီကသိဏန္တိ ဝုစ္စတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၂။ ပထဝီမဏ္ဍလံ ပန သကလ-
ဋ္ဌေန ပထဝီကသိဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၄၅။
သကလဋ္ဌေနာတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ကတေ
ဝါ အကတေ ဝါ ပရိစ္ဆိန္တ ဂဟိတေ ပထဝီဘာ-
ဂေ ပထဝီမဏ္ဍလေ သကလာရမ္မဏကရ-
ဏဋ္ဌေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၇၅။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။
နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၁၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၄၂-၃။)

ပထဝီမိတကာလ (ပု) [ပထဝီ+မိတ+ကာလ]မြေ
ကို တိုင်းတာရာ-အချိန်-အခါ။အာရဒ္ဓကာလ-
တော ပဋ္ဌာယာတိ မဏ္ဍလမာဠဿ ကာတုံ

ပထဝီမိတကာလတော ပဘုတိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၉၈။

ပထဝီမုခ (တိ) [ပထဝီ+မုခ] မြေကြီးသို့-ရှေးရှု။
-မျက်နှာမူ-သော။သာဓု မဟာရာဇ ခုရပုံ
ပထဝီမုခံ ကရောဟိတိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၀။

ပထ(ဝိ)ဝိရသ (ပု) [ပထဝီ+ရသ] မြေ၏-အဆီ-
ဩဇာ။ ယထာ အညတရံ ဗိဇံ၊ ခေတ္တေ ဂုတ္တံ
ဝိရဟတိ။ပထဝီရသဉ္စာဂမ္မ၊ သိနေဟဉ္စ တာ-
ဘယံ။ သံ၊၁။၁၃၆။ ယထာ စ တံ မူလေန
ပထဝီရသံ အာပေါရသံ ဂဟေတွာ....ဝနတိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၀။ပထဝီရသံ အာပေါရသန္တိ သသ-
မ္ဘာရပထဝီအာပေသု လတ္တမာနံ ရသံ။ သံ၊ဋီ၊၁။
၂၆၉။ ကထံ ? ပထဝီရသာဒိ ဝိယ ရက္ခေ။
ယထာ ဟိ မဟာရက္ခေ ပထဝီတလံ အဓိဋ္ဌာယ
ပထဝီရသဉ္စ အာပေါရသဉ္စ နိဿာယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၃၂၉။ ရက္ခဂစ္ဆလတာဒိနံ ပစ္စယဘူတော
သသမ္ဘာရပထဝီယာ ရသော ပထဝီရသော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၅၀၂။ (-အံ၊၁။၃၄။ အံ၊၃။၄၂၈။ ပဋိ
သံ။ ၁၃၅။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆၊၁၇၅။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၇၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၂။ ပဋိ
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၅။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၀။)

ပထ(ဝိ)ဝိလဂ္ဂ (တိ) [ပထဝီ+လဂ္ဂ]မြေ၌ ငြိကပ်
သော။ယောတ္တဗဒ္ဓါယ ပန နာဝါယ သဋ္ဌိသ-
တ္တတိဗျာမပ္ပမာဏံ ယောတ္တံ အမောစေတွာဝ
အာကမ္ပိတွာ ပထဝီလဂ္ဂံ ကတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၀။

ပထ(ဝိ)ဝိလေခါ (ထိ) [ပထဝီ+လေခါ] မြေရေး
အက္ခရာ၊ မြေ၌ ရေးအပ်သော-အက္ခရာ-စာ။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပထ(ဝိ)ဝိလေခူပမ(တိ) [ပထ(ဝိ)ဝိလေခါ+ဥပမာ]
မြေရေးအက္ခရာ ဥပမာရှိသော၊ မြေ၌ ရေးထား
သော-အက္ခရာ-စာ-နှင့် တူသော၊သူ။ ကတ-

မော စ ပုဂ္ဂလော ပထဝီလေခူပမော၊ ဣဓေ-
ကစ္စော ပုဂ္ဂလော အဘိဏ္ဍိ ကုဇ္ဈတိ၊ သော စ
ခွဿ ကောဓော န စိရံ ဒိဃရတ္တံ အနုသေတိ။
....အယံ ဂုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပထဝီလေခူပမော။
အဘိ၊ပု။၁၃၇။ အယံ ဂုစ္စတိတိ အယံ ဧဝ-
ရူပေါ ပုဂ္ဂလော ပထဝီယံ လေခါ ဝိယ ကုဇ္ဈန-
ဘာဝေန အစိရဋ္ဌိတိကတော ပထဝီလေခူပ-
မောတိ ဂုစ္စတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၅။ (-အံ၊၁။၂၈၆-
၇။ အဘိ၊ပု။၁၀၆။)

ပထ(ဝိ)ဝိဝနုနကကမ္မ (န) [ပထဝီ+ဝနုနက+
ကမ္မ]မြေကို တိုးပွားစေခြင်းအမှု၊ မြေမြှုပ်ခြင်း
အမှု။ သွေ ပါတောဝ အဝမင်္ဂလရထေန
ကုမာရံ နိဟရိတွာ အာမကသုသာနေ ဘူမိယံ
နိခဏိတွာ ပထဝီဝနုနကကမ္မံ ကတွာ ဧဟိ။
စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၁၅။

ပထ(ဝိ)ဝိဝနုနကမ္မ (န) [ပထဝီ+ဝနုနက+ကမ္မ]
မြေကို တိုးပွားစေခြင်းအမှု၊ မြေမြှုပ်ခြင်း အမှု။
ကုဒ္ဒါလပိဋ္ဌေန မတ္တကံ ဘိန္တိတွာ ဧဝိတက္ခယံ
ပါပေတွာ ဥပရိ ပံသု ဒတွာ ပထဝီဝနုနကမ္မံ
ကတွာ နတွာ ဧဟိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၂။

ပထဝီဝတ္ထုက (တိ) [ပထဝီ+ဝတ္ထု+က] မြေ-
ပထဝီ-ဓာတ်လျှင် အကြောင်းရှိသော။ ဧဝံ
ပထဝီဝတ္ထုကံ မညနံ အဘိနန္ဒနဉ္စ ဝတွာ
ဣဒါနိ ယေန ကာရဏေန သော မညတိ၊
အဘိနန္ဒတိ စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀။

ပထဝီဝါရ (ပု) [ပထဝီ+ဝါရ]မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်
ကို ဟောကြားရာ-အလှည့်-အကြိမ်။ တေ
ပထဝီဝါရာဒိသုပိ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅။

ပထဝီဝိဝရ (ပု၊န) [ပထဝီ+ဝိဝရ] မြေ၏-
အပေါက်-အကွဲ၊ မြေကြီး ပပ်ကြားကွဲ။ ပဒရံ
နာမ အဋ္ဌ မာသေ ဒေဝေ အဝဿန္တေ ဖလိ-

တော ဘူမိပ္ပဒေသော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၁။ ဟေမန္တ-
ဂိမ္မဥတုဝသေန အဋ္ဌ မာသေ ပဝတ္ထော ပထဝိ-
ဝိဝရောတိ ကတွာ ပဒရော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၆။

ပထ(ဝိ)ဝိဝေမဇ္ဈဂတ (တိ) [ပထဝိ+ဝေမဇ္ဈ+
ဂတ]မြေ၏-အလယ်-အတွင်း-၌-ဖြစ်-တည်
-သော။သူ။ ခဏ္ဍသိမာယ ဌိတေ ပန ရက္ခေ
ဝါ ပဗ္ဗတေ ဝါ ဌိတဿ၊ ဟေဋ္ဌာ ဝါ ပထဝိ-
ဝေမဇ္ဈဂတဿ ပါပုဏာတိယေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၁၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၅၀။ (-ဝိမတိ၊၂။၂၀၂။
ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၂၉၅။)

ပထဝိသံဝဇ္ဇန (န) [ပထဝိ+သံဝဇ္ဇန]မြေကြီး၏
-ပြိုကျ-ပျက်စီး-ခြင်း။ ပထဝိသံဝဇ္ဇနံ နာမ
န ကဒါစိ အတ္ထိ၊ အဒ္ဓါ ဧတေသံ ဒုဿုတံ
ဘဝိဿတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၀။

ပထ(ဝိ)ဝိသညာ (ထိ) [ပထဝိ+သညာ](က)မြေ
-မြေကြီး-မြေအပြင်-ဟူသော-အမှတ်-
သညာ။(ခ)မြေ-ပထဝိ-ကသိုဏ်းဝန်းဟူသော
-အမှတ်-သညာ။ (ဂ)မြေ-ပထဝိ-ကသိုဏ်း
ဝန်း၌ဖြစ်သော(စတုက္က၊ပဉ္စကဈာန်)-အမှတ်-
သညာ။ (က)အမနသိကရိတွာ မနဿသည်
အမနသိ ကရိတွာ အရညသည် ပထဝိသည်
ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ မ၊၃။၁၄၇။
ပထဝိသညန္တိ ကသ္မာ အရညသည် ပဟာယ
ပထဝိသည် မနသိ ကရောတိ? အရညသ-
ညာယ ဝိသေသာနမိဂမနတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၉။
(ခ)ပထ(ဝိ)ဝိသညီ (ခ)ကြည်။ (ဂ)ဣဓ သဒ္ဓ
ဘဒြဿ ပုရိသာဇာနိယဿ ပထဝိယံ ပထဝိ-
သညာ ဝိဘူတာ ဟောတိ။ အံ၊၃။၅၂၈။ ပထ-
ဝိယံ ပထဝိသညာ ဝိဘူတာ ဟောတိတိ ပထ-
ဝါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နာ စတုက္ကပဉ္စကဈာန်သညာ
ဝိဘူတာ ပါကဋ္ဌာ ဟောတိ။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၃၄၄။(-
ဒိ၊၂။၉၀။ အံ၊၃။၁၃၂။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၅၅။)

ပထဝိသညီနိ (ထိ) [ပထဝိသညီ+ဣနိ]မြေ-
မြေအပြင်-ဟူသော-အမှတ်-သညာ-ရှိသော
(နတ်သား၊နတ်သမီး)။အောက်ပုဒ်(က)ကြည်။

ပထ(ဝိ)ဝိသညီ (တိ) [ပထ(ဝိ)ဝိသညာ+ဤ။
ထိ-၌ သညီနိ။](က)မြေ-မြေကြီး-မြေအပြင်
-ဟူသော-အမှတ်-သညာ-ရှိသော။သူ။ (ခ)
မြေ-ပထဝိ-ကသိုဏ်းဝန်းဟူသော-အမှတ်-
သညာ-ရှိသော။သူ။ (က) ပထဝိယာ ပထဝိ-
သညီ ခဏတိ ဝါ ခဏာပေတိ ဝါ။ ဝိ၊၂။၅၀။
(-ကင်္ခါ၊၁၉၇။ သာရတ္ထ၊၃။၁၆။) သန္တာနန္တ
ဒေဝတာ အာကာသေ ပထဝိသညီနိယော
ကေသေ ပကိရိယ ကန္တန္တိ။ဒိ၊၂။၁၁၅။အာကာ-
သေ ပထဝိသညီနိယောတိ အာကာသေ ပထဝိ-
မာပေတွာ တတ္ထ ပထဝိသညီနိယော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၇၂။ (ခ) ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိ-
ဝိသညီ အဿာ(အံ၊၃။၂၆၂)တိ ပထဝိ အာ-
ရမ္မဏံ ကတွာ ပထဝိတိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ သညာ-
ယ သညီ န ဘဝေယျ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၇။ (-အံ၊
၃။၅၂၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊
၃။၃၂၃။)

ပထ(ဝိ)ဝိသဒ္ဓ (ပု) [ပထဝိ+သဒ္ဓ]မြေကြီး၏ အသံ၊
မြေငလျင် တုန်ဟီးသံ။ ပထဝိသဒ္ဓေန ဒေဝေါ
ဂဇ္ဇန္တော ခဏိကဝဿံ ဝဿိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၂၆။

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရ (ပု) [ပထဝိ+သန္ဓာရ]မြေကို
ကောင်းစွာ-ဆောင်-ခံ-ထားသော။ ပထ(ဝိ)
ဝိသန္ဓာရဒက-ကြည်။

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရက (တိ) [ပထဝိ+သန္ဓာရက]မြေ
ကို ကောင်းစွာ-ဆောင်-ခံ-ထားသော။ ကမ္မ-
ဝါစာပရိယောသာနေယေဝ နိမိတ္တာနိ ဗဟိ
ကတွာ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိသန္ဓာရကံ ဥဒကံ ပရိ-
ယန္တိ ကတွာ သီမာ ဂတာ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။

၃၂၃။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၈၇။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၂၄။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၃၄၀။ သာရတ္ထ၊၃။၁၄၆။
ဝိမတိ၊၂။၁၆၅။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၆။မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၃၇။သံ၊
ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၆။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၃၂။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၅။)

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရကဥဒက (န) | ပထ(ဝိ)ဝိ-
သန္ဓာရက+ဥဒက| မြေကို ကောင်းစွာ-ဆောင်
-ခံ-ထားသော ရေ။တံ သဗ္ဗ ယာဝ ပထဝီ-
သန္ဓာရကဥဒကာ အရညသိမာဝ။ ဝိမတိ၊၂။
၁၆၆။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၄။)

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရက ဥဒကက္ခန္ဓ (ပု) | ပထ(ဝိ)-
ဝိသန္ဓာရက+ဥဒက+ခန္ဓ| မြေကို ကောင်းစွာ-
ဆောင်-ခံ-ထားသော ရေအစု။ အယဉ္ဇ ဓမ္မော
ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကက္ခန္ဓော ဝိယ ဂမ္ဘီရော။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၁။ (-
သာရတ္ထ၊၃။၁၅၄။)

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရကဇလ (န) | ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာ-
ရက+ဇလ| မြေကို ကောင်းစွာ-ဆောင်-ခံ-
ထားသော ရေ။ ပထဝီသန္ဓာရကဇလဿ တံ-
သန္ဓာရကဝါယုနာ ဝိယ ပရိဘုတ္တဿ အာ-
ဟာရဿ ဝါယောဓာတုယာဝ အာသယေ
အဝဋ္ဌာနံ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၅၁။ (-သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၁၀၃။
မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၆၁။)

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရကဇလပရိယန္တ (တိ) | ပထ(ဝိ)
ဝိ သန္ဓာရကဇလ+ပရိယန္တ| မြေကို ကောင်းစွာ
-ဆောင်-ခံ-ထားသော ရေလျှင်-အဆုံး-
အပိုင်းအခြား-ရှိသော။ ပထဝီသန္ဓာရကဇလ-
ပရိယန္တာ အစေတနာပိ သမာနာ သစေတနာ
ဝိယ အယံ မဟာပထဝီ ပိတိယာ နစ္စန္တိ ဝိယ
အကမ္မိတ္ထ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၇၆။

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရဒက (န) | ပထ(ဝိ)ဝိ သန္ဓာရ
+ဥဒက| မြေကို ကောင်းစွာ-ဆောင်-ခံ-ထား

သော ရေ။ တသ္မာ ပထဝီသန္ဓာရဒကေန သဒ္ဓိ
ဧကူဒကမေဝ တံ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၄။

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓာရောဒက (န) | ပထ(ဝိ)ဝိ သန္ဓာ
ရ+ဥဒက| မြေကို ကောင်းစွာ-ဆောင်-ခံ-
ထားသော ရေ။ သိနေရမူလကံ ဝါလိကံ ဥဒ္ဓ-
ရန္တော ဝိယ ပထဝီသန္ဓာရောဒကံ ဝိဝရိတွာ
ဒဿေန္တော ဝိယ စ ဥတ္တာနံ န ကရေန္တိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊
၂။၁၉၇။ (-အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၆၈။)

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓိဿယ (ပု) | ပထဝီ+သန္ဓိဿယ|
မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ဟူသော-မှီ-တည်-ရာ။
ပရဿပိ ပထဝီသန္ဓိဿယေန သမ္ပတ္တိဣဿ-
ရိယာဒိကဿ ဝသေန အတ္တနိ သေယျာဒိ-
ဘာဝံ ဒဟတော ပဏိဒဟတော စ စိတ္တံ
တထာဘာဝါယ မာနတဏှာမညနာ သမ္ဘဝန္တိ-
တိ အာစရိယာနံ အဓိပ္ပါယော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၇၄။
(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၂။)

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓိသိတ (တိ) | ပထဝီ+သန္ဓိသိတ|
မြေ-ပထဝီ-ဓာတ်ကို မှီတတ်သော(ကာယ
ဝိညာဏ်)။ အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ ကာယဿ၊ အာပါ-
ထဂတတ္တာ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာနံ၊ ပထဝီသန္ဓိသိတံ၊
မနသိကာရဟေတုကံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပ-
ဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ သဒ္ဓိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ။
တတ္ထ ပထဝီသန္ဓိသိတန္တိ ကာယပသာဒပစ္စယံ
ပထဝီသန္ဓိဿယံ လဒ္ဓါဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၂၂။

ပထ(ဝိ)ဝိသန္ဓိသိတဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏ (တိ) | ပထ
(ဝိ)ဝိသန္ဓိသိတ+ဖေါဋ္ဌဗ္ဗ+ရမ္မဏ| မြေ-ပထဝီ-
ဓာတ်ကို မှီတတ်သော (ကာယပသာဒ) ဖြင့်
ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရ်လျှင် အာရုံရှိသော။ ဧဝမေဝ ကာ-
ယောပိ ဥပါဒိန္နကဇ္ဈာသယော ပထဝီသန္ဓိ-
သိတဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၂။ ကာ-

ယပသာဒသန္နိဿယဘူတာယ ပထဝိယာ
ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏော ဃဋိတေ ဧဝံ တတ္ထ ဝိညာ-
ဏုပ္ပတ္တိ၊ န အညထာတိ ဝုတ္တံ “ပထဝိသန္နိဿိ-
တဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏော”တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၄၉။

ပထ(ဝိ)ဝိသဘာဝ (ပု) [ပထဝိ+သဘာဝ] မြေ-
ပထဝိ-ဓာတ်၏ သဘော။ ပထဝတ္ထ-ကြည့်။

ပထ(ဝိ)ဝိသမ (တိ) [ပထဝိ+သမ] (၁)မြေ-
မြေကြီး-နှင့် တူသော။ (၂)မြေ-မြေအပြင်-
နှင့်-ညီညာ-ညီညွတ်-သော။ (၃)ဧဝံမေဝံ
ခေါ် အဟံ ဘန္တေ ပထဝိသမေန စေတသာ
ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန....အဗျာပဇ္ဇေန။ အံ၊၃။၁၈၁။
ပထဝိသမေနာတိ အကုဇ္ဈနဋ္ဌေန ပထဝိယာ
သမာနေန။ အံ၊၄။၁၂၆၃။ (-မ၊၁။၁၇၉။ မ၊၂။
၈၆။ဓမ္မ၊၂။၇။ စူဠနိ၊၁၄၄၊၂၁၅-၉။ နေတ္ထိ၊၁၄၈။
ပေဋကော၊၂၉၅-၈။ မိလိန္ဒ၊၃၃၅။ မ၊၄။၁၆၉။
သံ၊၄။၁၂၅၅။ အံ၊၄။၁၁၄၄။ အဘိ၊၄။၁၁၉၂။
ပဋိသံ၊၄။၂၆၀။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၉၂။ သုတ္တနိ၊၄။၁။
၁၉၉။ စရိယာ၊၄။၁၁၆။ ဇာ၊၄။၁၂၄၆။ ဇာ၊၄။
၄။၁၄၀။ ဇာ၊၄။၆။၂၄၂။ ဇာ၊၄။၇။၁၃။ နေတ္ထိ၊
ဝိ၊၃၂၆။) (၂) တာဝဒေဝ နိန္ဒနာနံ ဝါတပူရိတာ
ဝိယ ကမ္မာရဘတ္တာ ဥန္နမိတွာ ပထဝိသမံ
ဟောတိ။ ဒီ၊၄။၁။၁၀၄။ မ၊၄။၁၂၅၇။

ပထဝိသမခန္တိက (တိ) [ပထဝိ+သမ+ခန္တိ+က]
မြေကြီးနှင့် တူသော သည်းခံခြင်း ရှိသော
(အရှင်သာရိပုတြာ)။ မမ သာသနေ ပထဝိ-
သမခန္တိကော ဧသ ဘိက္ခု။ သံ၊၄။၁၂၅၅။

ပထဝိသမစိတ္တ (တိ) [ပထဝိ+သမ+စိတ္တ] မြေ
ကြီးနှင့် တူသော စိတ်ရှိသောသူ။ ပထဝိသမ-
စိတ္တာ တေ၊ တာဒိသာ သမဏာ မမ။ မိလိန္ဒ။
၃၆၆။ (-ပေဋကော၊၂၉၈-၉။ ဝိ၊၄။၁။၁၀၈။
အံ၊၄။၁၂၀၃။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၉၁။ ဝဇီရ၊၄၅။ ဝိမ

တိ၊၁။၆၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၁၅။)

ပထ(ဝိ)ဝိသမူဟ (ပု) [ပထဝိ+သမူဟ] မြေ-
ပထဝိ-ဓာတ်အပေါင်း။ ပထဝိကာယောတိ-
အာဒိသု ပထဝိယေဝ ပထဝိကာယော၊ ပထဝိ-
သမူဟော ဝါ။ ဒီ၊၄။၁။၁၅၁။ မ၊၄။၁။၁၆၀။
သံ၊၄။၂။၃၁၄။ ပထဝိသမူဟော ဝါ ကာယသ-
ဒ္ဒဿ သမူဟဝါစကတ္တာ ယထာ “ဟတ္ထိကာ-
ယော”တိ။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၅၁။

ပထဝိသမ္ပန္တ (တိ) [ပထဝိ+သမ္ပန္တ] မြေကြီးနှင့်
စပ်ခြင်းရှိသော။ စာတုမဟာရာဇိကတာဝတိ-
သဘဝနာနံ ပန ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနာနိ ပထဝိသမ္ပ-
န္တတာယ န တာဝ ပါတုဘဝန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၅၂။

ပထဝိသာရမဏ္ဍ (ပု) [ပထဝိ+သာရ+မဏ္ဍ] မြေ
ကြီး၏အနှစ်အကြည်။ ပပ္ပဋကောဇန္တိ အာဒိ-
ကပ္ပေ ဥဒကူပရိ ပဌမံ ပထဝိဘာဝေန သဉ္ဇာတံ
နဝနိတပိဏ္ဍသဒိသံ....ရသာတလသင်္ခါတံ ပ-
ထဝေါဇံ....တံ ပထဝိသာရမဏ္ဍန္တိ အတ္ထော၊
တေနာဟ “ပထဝိမဏ္ဍော”တိအာဒိ။ ဝိမတိ၊၁။
၉၀။

ပထ(ဝိ)ဝိသိက္ခာပဒ (န) [ပထဝိ+သိက္ခာပဒ]
ပထဝိဓဏနသိက္ခာပုဒ်၊ မြေကို တူးဆွခြင်း
ကြောင့် ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် (ဝိ၊၂။
၄၉၊၅၀။ ဝိ၊၄။၁။၂၂၉။) ပထဝိယော ပထဝိ-
သိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ဝိ၊၄။၄။၁၈၃။

ပထဝုဿဒ (တိ) [ပထဝိ+ဥဿဒ] များ-ပြော-
သော ပထဝိဓာတ်ရှိသော၊ ပထဝိဓာတ်-များ-
ပြော-သော(သသမ္ဘာရစက္ခု)။ ယံ သေမျဿ-
ဒတ္တာ သေတံ .... ပထဝုဿဒတ္တာ ပတ္တိဏ္ဍံ
ဟောတိ။ အဘိ၊၄။၁။၃၄၅။ (-ဣတိဝုတ်၊၄။
၉၅။)

ပထဝေါဇ (ပုထိ) [ပထဝိ+ဩဇ] မြေ၏-အဆီ-
-ဩဇာ။ ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ပန္နန္တိ ပထဝိယာ
ကိရ ဟေဋ္ဌိမတလေ ပထဝိမဏ္ဍော ပထဝေါ-
ဇော ပထဝိပပ္ပဋကော အတ္ထိ၊ တံ သန္ဓာယ
ဝဒတိ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၀။ ပထဝေါဇံ အာကမုန္တော
ဝိယာ(မ၊ ၅။ ၁။ ၁၈။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၉၃) တိ နာဠိယန္တံ
ယောဇေတွာ မဟာပထဝိယာ ဟေဋ္ဌိမတလေ
ပပ္ပဋကောဇံ ဥဒ္ဓမ္မံ ကတွာ အာကမုန္တော ဝိယ။
မ၊ ၅။ ၁။ ၁၂။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၉၃။ (-ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၇၆။ ဒိ၊ ၅။
၁။ ၁၅၅။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၈၁။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၈။ ဥဒါန၊
၅။ ၁။ ၇၇။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၄၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၁၅။ ဝိမ
တိ၊ ၁။ ၉၀။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၈၂။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၅။ သံ၊ ၅။ ၁။
၉၉။)

ပထာဝိ (တိ) [ပထ+ဝိ။ စရော စ ဂုဠပုရိသော၊
ပထာဝိ ပထဝိကော 'ဒ္ဓဂူ။ ဓာန်။ ၁၃၄၇။ ပထေ
ဂစ္ဆတိတိ ပထာဝိ၊ ဝိဒိယော။ ဓာန်၊ ၅။ ၁။ ၉၄၇။
ပထ+အာဝိ။ ဒိဿန္တညေပိ ပစ္စယာ။ .... ပထံ
ဂစ္ဆတိတိ ပထာဝိနော၊ အာဝိ။ မောဂ်၊ ၄။ ၁။ ၂၀။
ပထ+အဝ+ဏိ။ ကျမ်းကိုးများ ကြည့်။] လမ်း-
ခရီး-သွားသောသူ။ အဒ္ဓသံသု ခေါ် ပါပိမ
ဂေါပါလကာ ပသုပါလကာ ကဿကာ
ပထာဝိနော အာယသ္မန္တံ သဠိဝံ။ မ၊ ၁။ ၄၀၉။
ပထာဝိနောတိ မဂ္ဂပဋိပန္နာ။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၃၄။
ပထာနံ အဝန္တိ ဂစ္ဆတိတိ ပထာဝိနော။ မ၊ ၅။ ၁။
၃၂။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၄၄။ မ၊ ၁။ ၁၃၀။ အပ၊ ၁။ ၆။ ဇာ၊
၁။ ၁၇၃။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၆။ ဒိ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၆။ သံ၊ ၅။ ၁။
၁၀၆။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၁။ ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၆၈၀-၂။ သိ၊
၅။ ၁။ ၁၂။ ၁၃၀။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၇။)

ပထိက (တိ) [ပထ+ဣက။ ပထေ ဂစ္ဆတိတိ
ပထိကော၊ ဣကော။ သူစိ။ ပထ+ဏိက။ ပုန
ဝါဂ္ဂဟဏေန အညတ္ထေသုပိ ဏိကပစ္စယော၊
....ပထံ ဂစ္ဆတိတိ ပထိကော။ ရူ။ ၁။ ၇၃။

အဓ္ဓနိနော 'ဓ္ဓဂေါ 'ဓ္ဓဗျး ပါန္တုး ပထိကဣကုပိ။
အမရ၊ ၁။ ၁၇။ ပထး ပန်။ ပါ၊ ၅။ ၁။ ၇၅။ ပန္နာနံ
ဂစ္ဆတိ ပထိကး၊ ပထိကိ။ ကာသိကာ။] လမ်း-
ခရီး-သွားသောသူ။ ယထာပိ ပထိကာ သတ္တာ၊
ဝဿမာနာယ ဝုဠိယာ။ အပ၊ ၁။ ၁။ ၃၈။ ထေရ၊
၅။ ၁။ ၄၄။ (-အပ၊ ၁။ ၄၂၀။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၁။ ၁၉။ သံ၊ ၅။ ၁။
၅၆၊ ၂။ ၉၉။ စရိယာ၊ ၅။ ၁။ ၄၃။ ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၈၀။)

ပဒ (န) [ပဒ+အ။ ပဒံ ဌာနေ ပရိတ္တာဏေ၊ နိဗ္ဗာ-
နမိ စ ကာရဏေ။ သဒ္ဓေ ဝတ္ထုမိ ဩကာသေ၊
ပါဒေ တလ္လဉ္စနေ မတံ။ ဓာန်။ ၈။ ၁။ ၉။ အရိယေ-
ဟိ ပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ဂစ္ဆဗ္ဗတ္တာ ပဒံ။ ဓာန်၊ ၅။ ၁။ ၈။
ပဇ္ဇတိ နိပဇ္ဇတိ ဖလမေတေနာတိ ပဒံ။ ဓာန်၊ ၅။ ၁။
၉။ ပါဒဂုံ ပပဒံ ပါဒေါ၊ တု ပဒေါ စရဏဉ္စ
ဝါ။ ဓာန်။ ၂။ ၇။ ပဒ ဂတိမိ၊ ဏော။ ပဇ္ဇတေတိ
ပါဒေါ။ ပဇ္ဇတေ ဂစ္ဆတိတိ၊ အ။ ဓာန်၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၇။
ပဒံ စတုဗ္ဗိဓံ ဝုတ္တံ၊ နာမာချာတောပသဂ္ဂိကံ။
နိပါတဉ္စာတိ ဝိညုဟိ၊ အသော ခလ္လဘိ-
ဓာဝတိ။ ရူ၊ ၅။ ၁။ ၈။ နာမ်အစ။ အလင်္ကာ၊ ၅။ ၁။ ၁။
၁၇-ဂါထာ။ ပဒ ဂတိယံ။ ပဒေတိ၊ ပဒယတိ။
ပဒံ။ ဣမိဿာ ဒိဝါဒိဂဏေ "ပဇ္ဇတိ"တိ ရူပံ
ဘဝတိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁။ ၁။ ၃၄။ ပဒံ ဝုဝသိတိ တြာဏ-
ဉ္စာနလက္ခဏံ ဩဝဉ္စာပု။ အမရ၊ ၂။ ၁။ ၉။ ပဒ
(န) ပဒ+အစ်။ စိဟေ၊ ဉ္စာနေ၊ ပါဒေ၊ ဥချမေ၊
တြာဏေ၊ ဝဉ္စာနိ၊ ဣဗ္ဗဘေဒေ၊ ပြဒေသေ၊ ဇ္ဇေါ
ကပါဒေ စ။ ထောမ။] (၁) နိဗ္ဗာန်။ (၂) အရိယ
မဂ်။ (၃) အကြောင်း၊ အကြောင်း တရား။ (၄)
အာရုံ။ (၅) ဣရိယာပုထံ။ (၆) ခြေ၊ ခြေထောက်။
(၇) ခြေရာ။ (က) နင်းချသွားသော ခြေ၏
အရာ။ (ခ) ဉာဏ်ခြေရာ၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော
ခြေ၏-ဖြစ်ပွား-နင်းချ-ရာ။ (ဂ) ခြေလှမ်း၊ ခြေ
၏-လှမ်း-ချ-ရာ အရပ်။ (ဇ) ခြေနင်းခုံ၊ လှေ
ကားထစ်။ (၁၀) တည်-မှီ-ရာ တရား။ (၁၁)

အဖို့ အစု။ (၁၂)အနီးအရပ်၊ သွားလာ-ကျက်
စား-ရာ အရပ်။ (၁၃)ပုဒ်၊ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော
အက္ခရာ အပေါင်း။ (၁၄) ဝါကျ၊ အချင်းချင်း
ငဲ့စပ်သော ပုဒ်အပေါင်း။ (၁၅) ဂါထာပါဒ၊
ဂါထာ၏-လေးဖို့ တစ်ဖို့-လေးပိုင်း တစ်ပိုင်း။
(၁၆) အတ္ထပဒ၊ နေတ္တိကျမ်းလာအတ္ထပဒ ၆-
ပါး။ (၁၇) ပဒကျမ်း၊ ဝေဒကျမ်းလာ ပဒပါဌ။
(၁၈) ကျင့်ဝတ်၊ အကျင့် ပဋိပတ်။ (၁၉)လက်
နက်။ (၂၀)ကျားကွက်၊ အန်စာတုံးတို့၏ တည်
ရာ ၄-ထောင့် ကျားကွက်။ (၂၁)ကိုယ်၊ ကိုယ်
ကောင်။

(၁)နိဗ္ဗာန်။ဒိသ္ဗာ ပဒံ သန္တမနူပဓိကံ။ ဝိ၊
၃။၄၇။ ပဒန္တိ နိဗ္ဗာနပဒံ။ ဝိ၊၄။၁၂။၅၄။ အဂ္ဂ-
မေတံ ပဒံ၊ သေဋ္ဌမေတံ ပဒံ၊ ဝိသိဋ္ဌမေတံ ပဒံ၊
ယဒိဒံ....နိဗ္ဗာနံ။ ပဋိသံ။၃၆၀။ တိဓာပိ ပသတ္ထံ
နိဗ္ဗာနံ သမ္မာ ပဋိပဒါယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ပဒံ
နာမ။ ပဋိသံ။၄။၂။၂၄၂။ ယန္တ သန္တံ ပဒံ အဘိ-
သမေဓ။ ခုဒ္ဒက။၁၀။ သုတ္တနိ။၃၀၀။ သန္တံ ပဒန္တိ
ဥပယောဂဝစနံ၊ တတ္ထ လက္ခဏတော သန္တံ၊
ပတ္တဗ္ဗတော ပဒံ၊ နိဗ္ဗာနသေတံ အဓိဝစနံ။ ခုဒ္ဒ
က။၄။၂၀။ သုတ္တနိ။၄။၁။၁၇၈။ (-သံ။၁။၂၁။
သံ။၃။၁၉၈။ အံ။၁။၃၆၁။ ဓမ္မ။၂။ သုတ္တနိ။
၃၀၈။ ပေတ။၁။၇၇-၈။ ထေရ။၂။၁၉။၃၄၀။
ထေရီ။၃။၉၀-၆-၉။၄၀၀။ အပါ။၂။၆-၈။၅၁။
၈၄။၂၄။၁၆၄။၃၅၈။ အပါ။၄။၈၆၃။၉၇။၁၃၆။
၂၇၃။၂၈၉။ ဝိ၊၄။၁။၂၉။ ဝိ၊၄။၁။၂၅၆-၇။ ပဋိ
သံ။၄။၁။၂၅၉။ ဓမ္မ။၄။၁။၅၃။ ဓမ္မ။၄။၂။၃၇၄။
ဥဒါန။၄။၁၃၂။ ဣတိဝုတ်။၄။၁၂၈။၁၅၇။ ဝိမာ
န။၄။၁၉၅-၉။ ပေတ။၄။၁၉၀-၂-၄။ ထေရ။
၄။၂။၃၅၇။ ထေရီ။၄။၁၃၀။ ၁၆၉။၁၇၀-၁-၄။
အပါ။၄။၁။၃၂၉။ အပါ။၄။၂။၈၉။ စူဠနိ။၃။၃။)

(၂) အရိယမဂ်။ အဓိဂစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ၊

အသေစနကမောဇဝံ။ ထေရီ။၄။၄၀၁။ အရိယ-
မဂ္ဂမ္ဘိ ဟိ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော
ကိလေသပရိဋ္ဌာဟာဘာဝတော စ ပဒံ သန္တန္တိ
ဝတ္တံ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ထေရီ။၄။၁၇၄။

(၃)အကြောင်း၊ အကြောင်းတရား။ အပ္ပ-
မာဒေါ အမတံ ပဒံ၊ ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ။
ဓမ္မ။၁၆။ ဝိ၊၄။၁။၃၆။ အမတဿ ပဒံ အမတ-
ပဒံ၊ အမတဿ အဓိဂမ္မပါယောတိ ဝုတ္တံ ဟော
တိ။....ပဒန္တိ ဥပါယော မဂ္ဂေါ။ ဓမ္မ။၄။၁။၁၄၆။
သာရတ္ထ။၁။၁၃၁။ သိက္ခာပဒန္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတ-
ဗ္ဗာတိ သိက္ခာ၊ ပဇ္ဇတေ ဣမိနာတိ ပဒံ၊သိက္ခာ-
ယ ပဒံ သိက္ခာပဒံ၊ သိက္ခာယ အဓိဂမ္မပါယော-
တိ အတ္ထော။ ဝိ၊၄။၁။၁၈၈။ (-ပဋိသံ။၁၈၃။
ဓမ္မ။၄၀။ ဇာ၊၂။၂၅၉။ နေတ္တိ။၃၀။၇၁။ ဒီ၊၄။၃။
၂၁၀။ အံ၊၄။၃။၂၉၉။ ခုဒ္ဒက။၄။၁၆။ ဓမ္မ။၄။၂။
၁၂၈-၉။ ဣတိဝုတ်။၄။၇၇။ ဇာ၊၄။၅။၁၂၂-၃။
နေတ္တိ။၄။၁၄၂။ ဇမိရ။၂။၆။ သံ၊၄။၂။၄၀၀-၁။)

(၄)အာရုံ။ ပဒေ ပဒေ ဝိသီဒေယျ၊ သင်္က-
ပ္ပါနံ ဝသာနဂေါ။ သံ။၁။၇။ ပဒေ ပဒေတိ အာ-
ရမ္မဏေ အာရမ္မဏေ။ အာရမ္မဏံ ဟိ ဣဓ ပဒန္တိ
အဓိပ္ပေတံ။ သံ၊၄။၁။၃၅။ ပဇ္ဇတိ စိတ္တမေတ္တာတိ
ပဒံ၊ အာရမ္မဏံ။ သံ၊၄။၁။၈၀။ (-မ၊၄။၂။၆၉။
မ၊၄။၂။၁၂၃။)

(၅)ဣရိယာပုထ်။ ပဒေ ပဒေ(သံ။၁။၁၈)
တိ.... ဣရိယာပထပဒမ္ဘိ ဝဇ္ဇတိ။သံ၊၄။၁။၃၅။
ဣရိယာပထံ ဧဝ ပဒံ ဣရိယာပထပဒံ။ သံ၊၄။
၁။၈၀။

(၆)ခြေခြေထောက်။ ကုပိတော အနတ္တ-
မနော အမ္မဋ္ဌံ မာဏဝံ ပဒသာယေဝ ပဝတ္ထေ-
သိ။ ဒီ၊၁။၁၀၀။ ပဒသာယေဝ ပဝတ္ထေသီတိ
ပါဒေန ပဟရိတွာ ဘူမိယံ ပါတေသိ။ ဒီ၊၄။၁။

၂၄၇။ (-ဝိ၊၂။၄၅၂-၃။ သုတ္တနိ။၃၉၉။ ထေရ။
 ၂၈၉။ အပါသ။၁၆၃။ အပါ၊၂။၂၉။ မဟာနိ။၄၆။
 ဇာ၊၁။၈၂။ နေတ္ထိ။၆၅၉။ ပေဋကော။၁၉၈။ ဒိ၊
 ၄၂။၃၃၁၅၉။ မ၊၄။၄။၁၃။ သံ၊၄။၁။၉၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၁၇၀။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၂၃၊၂၀၇-၈၊၃၅၈။ ဓမ္မ၊၄။
 ၂။၅၁။ ပေတ၊၄။၁၅၆။ ထေရ၊၄။၂။၁၂၁။
 ထေရီ၊၄။၁၉၅။ အပါ၊၄။၁။၁၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၁၀၄။
 စရိယာ၊၄။၂၁၊၅၉၊၈၁၊၂၀၃။ ဇာ၊၄။၁။၁၈။ ဇာ၊
 ၄။၃။၃၈၆။ ဇာ၊၄။၆။၂၉။ နေတ္ထိ၊၄။၄၃။ ဝဇီရ။
 ၃၀၉။ သာရတ္ထ၊၂။၂၉၂။ သာရတ္ထ၊၃။၁၆၃-၅၊
 ၄၃၇။ မ၊၄။၃။၁၇၅။ အံ၊၄။၁။၁၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။
 ၂၃၆။)

(၇)ခြေရာ။(က)နင်းချသွားသော ခြေ၏
 အရာ။ သော ပဿေယျ နာဂဝနေ မဟန္တံ
 ဟတ္ထိပဒံ ဒီဃတော စ အာယတံ တိရိယဉ္စ
 ဝိတ္ထတံ၊....တာသံပေတံ ပဒံ အာသာတိ။မ၊၁။
 ၂၃၅။ သဗ္ဗံ တံ ဣမဿေဝ မဟာဟတ္ထိနော
 ပဒန္တိ မဟာဟတ္ထိံ ဒိသွာဝ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ။ မ၊၄။၂။
 ၁၀၃။ (-မ၊၂။၃၅၀။ အံ၊၁။၂၃၀၊၃၄၆-၇။ ဓမ္မ။
 ၁၃၊၂၇၊၅၀။ အပါ၊၁။၁၃၂၊၂၃၁၊၃၂၆၊၃၇၅။
 အပါ၊၂။၇၊၇၅။ နေတ္ထိ။ ၁၀၇။ ပေဋကော။၂၇၇။
 မိလိန္ဒ၊၃၂၈။ မ၊၄။၃။ ၁၃၊၁၂၅။ အံ၊၄။၁။၃၃၅။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၀၁။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၄-၅၊၁၂၉၊၃၈၈။
 ဓမ္မ၊၄။၂။၁၂၇၊၂၄၀။ ဇာ၊၄။၁။၁၈၆-၇။ ဇာ၊၄။
 ၃။၄၇၈။သီ၊၄။သစ်၊၂။၂၁။ မ၊၄။၂။၁၄၅။ အံ၊
 ၄။၃။၃၃၄။)

(ခ) ဉာဏ်ခြေရာ၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော
 ခြေ၏-ဖြစ်ပွား-နင်းချ-ရာ။ အဟံ ဘော ယ-
 တော အဒ္ဓသံ သမဏေ ဂေါတမေ စတ္တာရိ
 ပဒါနိ။ မ၊၁။၂၃၃။ စတ္တာရိ ပဒါနိတိ စတ္တာရိ
 ဉာဏပဒါနိ ဉာဏဝလဉ္ဇာနိ၊ ဉာဏေန အက္က-
 န္တဉ္ဇာနာနိတိ အတ္ထော။ မ၊၄။၂။၁၀၁။ ဉာဏ်

ပဇ္ဇတိ စတ္တာတိ ဉာဏပဒါနိ၊ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာ-
 ဒိနံ ဓမ္မဝိနယေ ဝိနိတတ္တာ ဝိနယေဟိ အဓိဂ-
 တဇ္ဈာနာဒိနိ။မ၊၄။၂။၁၄၅။ (-မ၊၁။၂၃၄-၅။)

(၈) ခြေလှမ်း၊ ခြေ၏-လှမ်း-ချ-ရာ
 အရပ်။ အပ္ပသဒ္ဓါ ဘောန္တော ပဒေ ပဒံ (ပါဒေ
 ပါဒံ။သီ။) နိက္ခိပန္တော၊ ဒုရာသဒါ ဟိ တေ ဘဂ-
 ဝန္တော။ မ၊၂။၃၅၀။ ပဒေ ပဒန္တိ ပဒပ္ပမာဏေ
 ပဒံ။ အစွာသန္ဓေ ဟိ အတိဒူရေ ဝါ ပါဒေ
 နိက္ခိပမာနေ သဒ္ဓေါ ဥဋ္ဌာတိ၊ တံ ပဋိသေဓေ-
 န္တော ဧဝမာဟ။ မ၊၄။၃။၂၇၄။ ပဒေတိ ဥတ္တရ-
 ပဒလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ အာဟာ “ပဒပ္ပမာ-
 ဏေ”တိ။ ပဇ္ဇတိ နိက္ခိပတိ စတ္တာတိ ဝါ ပဒံ၊
 ပကတိယာ ပါဒနိက္ခိပနဋ္ဌာနံ၊ တသ္မိံ ပဒေ။
 မ၊၄။၃။၁၈၂။ (-ဇာ၊၂။၂၂၅။ အဘိ၊၄။၁။၁၃၄။
 ဇာ၊ ၄။၇။၂၈။ မူလ၊၄။၁။၇၈။)

(၉)ခြေနင်းခုံးလှေကားထစ်။ ပဒပဋိပါဋိ
 (၂)ကြည်။ (၁၀)တည်-မှီ-ရာတရား။ သိက္ခာ-
 ပဒန္တိ စတ္ထ .... အထ ဝါ မူလံ နိဿယော
 ပတိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မေထုနဝိရတိယာ
 မေထုနသံဝရဿေတံ အဓိဝစနံ။ဝိ၊၄။၁။၁၈၈။
 အပိ စ ဥပရိ အာဂတာ သဗ္ဗေပိ ကုသလာ
 ဓမ္မာ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာ၊ ပဉ္စသု ပန သိ-
 လေသု ယံ ကိဉ္စိ အင်္ဂံ တာသံ သိက္ခာနံ ပတိ-
 ဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဒန္တိ သိက္ခာနံ ပဒတ္တာ သိက္ခာပ-
 ဒါနိ။အဘိ၊၄။၂။၃၆၅။ (-ခုဒ္ဒကံ၊၄။၁၆။ ဝိမာန၊
 ၄။၆၆။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၅။)

(၁၁) အဖို့အစု။ အထ ဝါ ယထာ “အန-
 ဘိဇ္ဈာ ဓမ္မပဒ”န္တိ ဝုတ္တေ အနဘိဇ္ဈာ ဧကော
 ဓမ္မကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော ဟောတိ၊ ဧဝမိ-
 ဓာပိ သိက္ခာပဒန္တိ သိက္ခာကောဋ္ဌာသော သိ-
 က္ခာယ ဧကော ပဒေသောတိပိ အတ္ထော

ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိဇ္ဇာ။ ၁၁၈။ သိက္ခိတဗ္ဗံ ပဒံ
သိက္ခာပဒံ။ သိက္ခာကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော။
ဒိဋ္ဌာ။ ၁၂၁။ သိက္ခာပဒါနိတိ သိက္ခိတဗ္ဗပဒါနိ။
သိက္ခာကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော။ အဘိဋ္ဌာ။ ၂။
၃၆၅။ (-ဝိဇ္ဇာ။ ၂၂၁၇၁။ ဒိဋ္ဌာ။ ၅၂။ သံ။ ၂၁၇၀။
ထေရ။ ၂၇၈။ နေတ္ထိ။ ၅။ ကင်္ခါ။ ၁၉၂။ သံ။ ၅၂။
၃၁၁။ ထေရ။ ၅၂။ ၅၆။ ဝဇိရ။ ၂၉၃။ ကင်္ခါ။ ၅။
သင်္ခါ။ ၃၄၉။ မဇ္ဈိ။ ၂။ ၁၉၇။)

(၁၂) အနိးအရပ်၊ သွားလာ-ကျက်စား-
ရာ အရပ်။ မုတ္တောသိ ဟတ္ထာ ဝါဠာနံ၊ ပတ္တော-
သိ မာနသိ ပဒံ။ ဇာဝ။ ၃၈၃။ ပတ္တောသိ မာ-
နသိ ပဒန္တိ မနဿပစာရံ ပတ္တော အာဂတော-
သိ။ ဇာဝ။ ၅။ ၇၆။

(၁၃) ပုဒံ၊ ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော အက္ခရာ
အပေါင်း။ အက္ခရံ ပဒံ ဗျဉ္ဇနံ၊ နိရုတ္တိ တထေဝ
နိဒ္ဒေသော။ နေတ္ထိ။ ၅။ ပဒန္တိ ပဇ္ဇတိ အတ္ထော
ဧတေနာတိ ပဒံ၊ တံ နာမပဒံ အာချာတပဒံ
ဥပသဂ္ဂပဒံ နိပါတပဒန္တိ စတုဗ္ဗိဝံ။ နေတ္ထိ။ ၅။
၃၂။ ဝိဘတ္တိယန္တံ အတ္ထဿ ဉပနတော ပဒံ။
ပဇ္ဇတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ဟိ ပဒံ။ သာ
ရတ္ထာ။ ၃၂၉။ (-ဝိဇ္ဇာ။ ၁၈၀။ မာ။ ၁၉၅။ သံ။ ၁။
၂၈၄-၆။ သံ။ ၂။ ၃၁၇၊ ၃၂၀။ နေတ္ထိ။ ၉၊ ၁၆၃။ ဝိ-
ဇ္ဇာ။ ၂။ ၂၃၅။ ဝိဇ္ဇာ။ ၁၄၂၊ ၁၇။ ကင်္ခါ။ ၈၅၊ ၁၀၆။ သံ-
ဇ္ဇာ။ ၈၉။ သံ။ ၅၂။ ၁၁။ အံ။ ၅၂။ ၃၁၄။ ဣတိ
ဝုတ်။ ၅။ ၂၆။ သုတ္တနိဋ္ဌာ။ ၈၉။ ဝိမာနာ။ ၅။ ၂၅။
စရိယာ။ ၅။ ၄၃။ မဟာနိဋ္ဌာ။ ၃။ ဝိမတိ။ ၁။ ၆၅။
ဒိဋ္ဌိ။ ၁။ ၄၃၄။ သိဋ္ဌိသင်္ခါ။ ၁၃၉။ ဒိဋ္ဌိ။ ၂။ ၁၆၅။
မဇ္ဈိ။ ၂။ ၃၉။ သံ။ ၅၂။ ၁၃၁။ အံ။ ၅၂။ ၂၆။ အနုဋ္ဌိ-
၃။ ၃။)

(၁၄) ဝါကျ၊ အချင်းချင်းငဲ့စပ်သော ပုဒ်
အပေါင်း။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ ပုစ္ဆိတာနိ၊

သော ဧကော ပဉ္စော။ နေတ္ထိ။ ၁၁။ ပဒါနိတိ
ပဇ္ဇတိ ဧတေဟိ အတ္ထောတိ ပဒါနိ၊ ဝါကျာနိ။
နေတ္ထိ။ ၆၃။ စတုတ္ထဓမ္မသမာဒါနေ ဒသသုပိ
ပဒေသု တိသောပိ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂသန္နိဋ္ဌာ-
ပကစေတနာ သုခသမ္ပယုတ္တာ ဟောန္တိယေဝ။
မဇ္ဈိ။ ၂။ ၂၇၅။ ဒသသုပိ ပဒေသုတိ ဒသသုပိ
ကောဋ္ဌာသေသု၊ ဝါကျေသု ဝါ။ မဇ္ဈိ။ ၂။ ၂၉၇။
ဣမိနာ ပန ပဒေနာ(ဝိဇ္ဇာ။ ၁၃၃)တိ “ယထာ-
ကမ္မုပဂေ သတ္တေ ပဇာနာမိ”တိ ဣမိနာ ဝါ-
ကျေန။ ပဇ္ဇတိ ဉာယတိ အတ္ထော ဣမိနာတိ
ဟိ ပဒံ ဝါကျံ။ သာရတ္ထာ။ ၁။ ၄၀၂။ (-နေတ္ထိ။
၆၀။ အဘိဋ္ဌာ။ ၁။ ၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၅၄။ မူလဋီ။ ၃။
၃။ အနုဋ္ဌိ။ ၃။ ၃။)

(၁၅) ဂါထာပါဒ၊ ဂါထာ၏-လေးဖို့ တစ်
ဖို့-လေးပိုင်း တစ်ပိုင်း။ ယော ပန ဘိက္ခု အန-
ပသမ္ပန္တံ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျ၊ ပါစိတ္တိယံ။
....ပဒသော နာမ ပဒံ အနပဒံ အနုက္ခရံ အန-
ဗျဉ္ဇနံ။ ဝိဇ္ဇာ။ ၂။ ၂၅။ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျာတိ
ဧကတော ပဒံ ပဒံ ဓမ္မံ ဝါစေယျ၊ ကောဋ္ဌာသံ
ကောဋ္ဌာသံ ဝါစေယျာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပန
တံ ကောဋ္ဌာသနာမကံ ပဒံ စတုဗ္ဗိဝံ ဟောတိ၊
တသ္မာ တံ ဒသေတုံ “ပဒံ ဓနပဒံ အနုက္ခရံ
အနုဗျဉ္ဇနံ”န္တိ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပဒန္တိ
ဧကော ဂါထာပါဒေါ အဓိပ္ပေတော။ အနပဒန္တိ
ဒုတိယပါဒေါ။ ဝိဇ္ဇာ။ ၃။ ၇။ ပဒံ နာမ ဣဓ အတ္ထ-
ဇောတကံ ဝါ ဝိဘတုန္တံ ဝါ န ဟောတိ၊ အထ
ခေါ လောကိယေဟိ လက္ခိတော ဂါထာယ
စတုတ္ထံသော ပါဒေါ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ
“ ပဒန္တိ ဧကော ဂါထာပါဒေါ”တိ။ ပါစိတ်၊
ယော။ ၆။ (-မိလိန္ဒ။ ၃၂၉။ ကင်္ခါ။ ၂၅၀။ ဝဇိရ။
၂၉၃။ သာရတ္ထာ။ ၃။ ၅။ ဝိမတိ။ ၂။ ၄။ ကင်္ခါ။ ၅။
သင်္ခါ။ ၃၄၉။) ပဒတော တေဝိသုတ္တရပဉ္စသတာ-

မိကာနိ အသီတိပဒသဟဿာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။
ပဒတောတိ ဧတ္ထ အဋ္ဌကွရော ဂါထာပါဒေါ
“ပဒ”န္တိ အဓိပ္ပေတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။

(၁၆) အတ္ထပဒ၊ နေတ္တိကျမ်းလာ-သိအပ်
သောအနက်-အတ္ထပဒ-၆-ပါး။ ဒွါဒသ ပဒါနိ
သုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဗျဉ္ဇနဉ္စ အတ္ထော စ။ နေတ္တိ။
၁။ တတ္ထ ဆပွဒါနိ အတ္ထော သင်္ကာသနာ
ပကာသနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနိကဗ္ဗံ
ပညတ္တိ၊ ဣမာနိ ပန ဆပွဒါနိ အတ္ထော။ နေတ္တိ။
၁၀။ ဒွါဒသတိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ ပဒါနိတိ
ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ။ တေသု ဗျဉ္ဇနပဒါနိ ပဇ္ဇတိ
အတ္ထော ဧတေဟိတိ ပဒါနိ၊ အတ္ထပဒါနိ ပန
ပဇ္ဇန္တိ ဉာယန္တိတိ ပဒါနိ။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၁၀။ (-ဒိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၅။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။)

(၁၇) ပဒကျမ်း၊ ဝေဒကျမ်းလာ ပဒပါဌ။
ဗြဟ္မဏမာဏဝကာနံ ဣရဝေဒံ ယဇဝေဒံ....
အက္ခရပူဇာဒံ ပဒံ ဝေယျာကရဏံ။ မိလိန္ဒ။
၁၇၇။

(၁၈) ကျင့်ဝတ်။ အကျင့် ပဋိပတ်။ မုနိ
ပဗြုဟိ မေ ပုဋ္ဌော၊ မောနေယျံ ဥတ္တမံ ပဒံ။
သုတ္တနိ။၃၈၈။ ဥတ္တမံ ပဒန္တိ ဥတ္တမပဋိပဒံ။ သုတ္တ
နိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။ ဝတပဒါနိတိ ဝတာနိယေဝ၊ ဝတ-
ကောဋ္ဌာသာ ဝါ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇။ ဝတာနိယေဝ ပဇ္ဇိ-
တဗ္ဗတော ပဒါနိ။ အညမညံ အသင်္ကရတော
ဝတကောဋ္ဌာသာ ဝါ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆။ (-အပ၊၁။
၁၅၄။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၆။)

(၁၉) လက်နက်။ ပဒဟတ္ထ (ဝိနိစ္ဆယ။
ဂါထာ-၁၅၇)ကြည့်။

(၂၀) ကျားကွက်၊ အန်စာတုံးတို့၏ တည်
ရာ ၄-ထောင် ကျားကွက်။ ဧကကာယ ပန္နိ-

ယာ အဋ္ဌ အဋ္ဌ ပဒါ အဿာတိ အဋ္ဌပဒံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၈၂။ ပဒါနိတိ သာရိနံ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနာနိ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၇။ (-သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၆၁။)

(၂၁) ကိုယ်၊ ကိုယ်ကောင်။ အာသန္နိပဉ္စ-
မာ ပုရိသာ မတံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ၊ ယာဝါဋ္ဌာ-
ဟနာ ပဒါနိ ပညာယန္တိ။ ဒိ၊၁။၅၂။ မ၊၂။၁၈၂။
သံ၊၂။၁၇၀။ ပဒါနိတိ.... သရီရမေဝ ဝါ ဧတ္ထ
ပဒါနိတိ အဓိပ္ပေတံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉၊၁၅၀။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၅၈-၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။ သရီရမေဝ ဝါ ပဒါ-
နိတိ အဓိပ္ပေတံ သရီရေန တံတံကိရိယာယ
ပဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၆။
(-သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၄၆။)

ပဒက ၁ (တိ) [ပဒ+က။ တမဓိတေ တံ ဇာနာတိ
ကု ဣကာ စ။ ....ဗျာကရဏမဓိတေ ဇာနာတိ
ဝါ ဝေယျာကရဏော၊ ဆာန္တသော၊ ကမကော၊
ပဒကော။ မောဂ်၊၄၊၁၄။ ကမပဒသဒ္ဓေဟိ
ဝေဒဂံဝိသေသာ ကထိယန္တိ၊၎င်းပဉ္စိကာ။] (၁)
အကြောင်း၊ အကြောင်းတရား။ (တိ) (၂) (က)
ပဒကျမ်းကို-သင်-သိ-သော၊သူ။ (ခ) နာမ်
စသော ပုဒ်တို့ကို-သင်-သိ-သော၊သူ။ (၁)
ဒွေဝ တာတ ပဒကာနိ၊ ယတ္ထ သဗ္ဗံ ပတိဋ္ဌိတံ။
ဇာ၊၂။၂။ ပဒကာနိတိ ကာရဏပဒါနိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၁၂၃။ ကာရဏပဒါနိတိ ကာရဏသင်္ခါ-
တာနိ ပဒါနိ။ ဇာတ်၊ဋ္ဌ၊သစ်။ (၂) (က) တိဏ္ဍံ
ဝေဒါနံ ပါရု သနိယဏ္ဍုကေဋ္ဌဘာနံ သာက္ခ-
ရပူဇာဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ပဒကော
ဝေယျာကရဏော။ ဒိ၊၁။၈၂၊၁၀၆။ မ၊၂။
၃၃၄၊၃၄၃။ အံ၊၁။၁၆၃။ သုတ္တနိ။၃၆၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၅၉။ ပဒံ တဒဝသေသဉ္စ ဗျာကရဏံ အဓိယတိ
ဝေဒေတိ ဇာတိ ပဒကော ဝေယျာကရဏော။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၆။

သုတ္တန်၊ ၁၂။ ၁၆၉။ မ၊ ၁။ ၁၁၇။ (-မ၊ ၂။ ၄၀၇။
 သုတ္တန်၊ ၁၇၇။ စုဋ္ဌန်၊ ၅၆။ မိလိန္ဒ၊ ၁၀။ ၂၂၉။ မ၊
 ၅။ ၁၂။ ၉၄။ ထေရ၊ ၁။ ၁၂၅။ အ၊ ၁။ ၂။ ၅၂။ ၉၀။
 ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၈၈။ စုဋ္ဌန်၊ ၁၂။ ၁၃။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၀။)
 (ခ) ပဒကာ ဝေယျာကရဏာ၊ သဓမ္မေ ပါရမီ
 ဂတာ။ အ၊ ၁။ ၁၂။ ပဒကာတိ နာမပဒသမာ-
 သတဒ္ဓိတာချာတကိတကာဒိပဒေသု ဆေကာ။
 အ၊ ၁။ ၁၂။ ၂၄၂-၃။ ပဒကာ(ဒိ၊ ၁။ ၈၂)တိ ဗျာ-
 ကရဏေသု အာချာတပဒကာသလ္လံ သန္တာယ
 ဝုတ္တံ။ သိ၊ ၁။ ၁၂။ ၂၂၄။ (-အ၊ ၁။ ၁၇၆။
 အ၊ ၂။ ၁၅၉။ ထေရ၊ ၁။ ၂၀၈။ ထေရ၊ ၁။ ၂။
 ၃၇၈။)

ပဒက^၂ (တိ) [ပဒ+ကေ+အ] (၁) ပုဒ်တို့ကို-ရွတ်
 ဆို-သရဇ္ဈာယ်-သော။ (က) နာမ်စသော ပုဒ်
 တို့ကို-ရွတ်ဆို-သရဇ္ဈာယ်-တတ်သော၊ သူ။
 (ခ) ဝေဒကျမ်းလာ ပုဒ်တို့ကို-အစုအားဖြင့်-
 ပုဒ်ဖြတ်၍-ရွတ်ဆို-သရဇ္ဈာယ်-တတ်သော၊
 သူ။ (ဝေဒကျမ်းတို့၌ အစဉ်အားဖြင့် ၂-ပုဒ်ကို
 ရွတ်ဆိုခြင်း= ကမပါဌ၊ ပုဒ်ဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုခြင်း
 =ပဒပါဌ၊ ပုဒ်စပ်၍ရွတ်ဆိုခြင်း=သံဟိတပါဌ-
 ဟု ၃-မျိုး ရှိသည်။ မဟာဘာသ။ ၇။ ၂၂၆။ ၎င်း
 ပဒီပနံ၊ ဣရဝေဒနာ-၇၉၂-တို့ကြည်။) (၂)
 ဂါထာပုဒ်ကို-ရွတ်ဆို-သရဇ္ဈာယ်-တတ်သော၊
 ဗျဉ္ဇနပဒ၊ အတ္ထပဒတို့ကို ပေါင်းစု၍ ဂါထာ
 ပုဒ်ကို-ရွတ်ဆို-သရဇ္ဈာယ်-တတ်သော၊ သူ။
 (၁) (က၊ ခ) တေ ဧဝ ဝေဒေ ပဒသော ကာယ-
 တိတိ ပဒကော။ ဒိ၊ ၁။ ၂၉၂။ မ၊ ၁။ ၁၆၇။
 ပဒန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ၊ ပဉ္စဝိဓံ ဝါ ပဒံ၊ တံ ပဒံ ကာ-
 ယတိတိ ပဒကော၊ တေယေဝ ဝါ ဝေဒေ ပဒ-
 သော ကာယတိတိ ပဒကော။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၃၂။
 ပဒကောတိ ဗျာကရဏေသု အာဂတပဒ-
 ကောသလ္လံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ဝေယျာကရ-

ဏောတိ တဒဝသိဋ္ဌပကတိပစ္စယာဒိသဒ္ဓဝိဓိ-
 ကောသလ္လန္တိ ဣမသတ္ထဿ ဝိညာပနတ္ထံ
 ပဒဒယဿ ဧကတော အတ္ထဝစနံ။ .... အယံ
 အဋ္ဌကထာတော အပရော နယော-တေ ဧဝ
 ဝေဒေ ပဒသော ကာယတိတိ ပဒကောတိ။
 တတ္ထ ပဒသောတိ ဂဇ္ဇဗန္ဓပဇ္ဇဗန္ဓပဒေန။ ကာ-
 ယတိတိ ကထေသတိ။ သိ၊ ၁။ ၁၂။ ၂၂၄။ (၂)
 နာတကဿ ပဒကဿ၊ ပဿဒ္ဓဿ ဝိဒိ-
 တဝေဒဿ။ မ၊ ၂။ ၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၃။ ပဒက-
 သာတိ အက္ခရာဒိနိ သမောဓာနေတွာ ဂါ-
 ထာပဒကရဏကုသလဿ။ မ၊ ၁။ ၁၆၉။ အက္ခ-
 ရာဒိနိတိ အက္ခရပဒဗျဉ္ဇနကာရနိရုတ္တိနိဒ္ဒေ-
 သေ သံကာသနပကာသနဝိဝရဏဝိဘဇန-
 တ္တာနိကရဏာနိတိ ဗျဉ္ဇနတ္ထပဒါနိ သမော-
 ဓာနေတွာ ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနရူပံ ပကာ-
 ကာသနတော ကထနတော ပဒကဿ။ မ၊ ၁။
 ၃။ ၄၂။

ပဒကာယ (ပု) [ပဒ+ကာယ] ပုဒ်တို့၏-အပေါင်း-
 -အစု။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “သိက္ခာဒန္တိ ယော တတ္ထ
 နာမကာယော ပဒကာယော နိရုတ္တိကာယော
 ဗျဉ္ဇနကာယော” တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁၈။ “ယော တတ္ထ
 နာမကာယော ပဒကာယောတိ ဣဒံ မဟာ-
 အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃။
 (-၆၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၅။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁၇၈။
 မ၊ ၁။ ၁၅၂။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၃၇။ မူလဋီ၊ ၃။ ၄၃။ အနု
 ဋီ၊ ၂။ ၁၇၆။)

ပဒကာရ (တိ) [ပဒ+ကာရ+ဏ] ပုဒ်၊ ဝါကျ-တို့
 ကို-ပြုစု-စီရင်-သော၊ စာပေကျမ်းဂန် ဝေဖန်
 ရေးသားသော၊ သူ။ အကုသလာတိ သဗ္ဗေပိ
 အကုသလာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ စေတနာတိ ကေစိ။
 မူလဋီ၊ ၁။ ၆၈။ ကေစိတိ ပဒကာရာ။ အနုဋီ၊ ၁။
 ၇၃။ ကေစိ ဝဒန္တိ “သတ္တကုတ္တုပရမော သတ္တ-

မံ ဘဝံ နာတိက္ကမတိ၊ ဩရတော ပန နတ္ထိ ပဋိသေဓော"တိ။ အပရေ "ယော ဘဂဝတာ ဉာဏဗလေန ဗျာကတော၊ တဿ အန္တရာ အဘိသမယော နာမ နတ္ထိ၊ ....ယဒိ စ သတ္တ- ကုတ္တုပရမော အန္တရာ အဘိသမေယျ၊ ကောလံ- ကောလော သိယာ"တိ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၉၈။ ကေစိတိ အဘယဂိရိဝါသိနော။ အပရေတိ ပဒကာရာ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၃၅။ (-၁၁၃၊ ၂၈၇။)

ပဒကာရမတ (န) [ပဒကာရ+မတ] ပုဒ်၊ ဝါကျ တို့ကို-ပြုစု-စီရင်-သောသူ၏-အယူ-ဝါဒ။ ယံ ပန ဝဒန္တိ "ကာယဝစိကမ္မသဟဇာတာ အဘိဇ္ဈာဒယော ယဒါ စေတနာပက္ခိကာ ဟောန္တိ၊ တဒါ တာနိ မနောကမ္မာနိ ကာယဝစိ- ကမ္မာနိ ဟောန္တိ"တိ၊ တဉ္စ န၊ စေတနာပက္ခိ- ကာနံ မနောကမ္မတ္တာဘာဝါ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၈၄။ ယံ ပန ဝဒန္တိတိ အာဒိနာ ဧတ္ထ ပဒကာရမတဿ အယုတ္တတံ ဒဿေတိ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၉၂။

ပဒကာရမတဒဿန (န) [ပဒကာရမတ+ဒဿန] ပုဒ်၊ ဝါကျတို့ကို-ပြုစု-စီရင်-သော သူ၏- အယူ-ဝါဒ-ကို-ပြခြင်း-ပြကြောင်း စကား။ ယေ ပန "ဈာနင်္ဂဘူတေဟိ သောမနဿာဒိဟိ ....သုခါဒိနံ ဈာနင်္ဂန္တိ အနုဒ္ဓဘာဝေ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ န စိတ္တေကဂ္ဂတာယာတိ သာ ဧတ္ထ န ဂဟိတာ"တိ ဝဒန္တိ၊ တေသံ တံ ရစိမတ္ထံ။ မူလ ဋီ၊ ၃။ ၁၉၂။ ယေ ပနာတိအာဒိ ပဒကာရမတ- ဒဿနံ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၂၆၁။

ပဒကုသလ (တိ) [ပဒ+ကုသလ] ခြေရာဌ်-လိမ္မာ- ကျွမ်းကျင်-သောသူ။ သော ကိရ သာဝ- ဣယံ ကုဋ္ဌမ္ပိကပုတ္တော သတ္တဝဿကာလေ- ယေဝ ပဒကုသလော အဟောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁၃။ ၄၇၇။

ပဒကောဋ္ဌာသ (ပု) [ပဒ+ကောဋ္ဌာသ] ပုဒ်-အဖို့ အစု-အစိတ်အပိုင်း။ ပဒသမူဟော ပဒကော- ဋ္ဌာသော ဝါ တံ တမေဝ ဝါ ပါဒံ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၉၃။ ပဒသမူဟော ဝါကျ၊ ပဒကောဋ္ဌာသော ဝါ ဖဿပဉ္စကာဒိ ဓမ္မရာသိ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၀၁။

ပဒက္ကန္တ (န) [ပဒ+အက္ကန္တ] နင်း-ချ-အပ်သော ခြေရာ။ ဣဒံ နေသံ ပဒက္ကန္တံ၊ နာဂါနမိဝ ပဗ္ဗ- တေ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၅၈။ ဣဒံ နေသံ ပဒက္ကန္တိ ဝဿာရတ္တေ သာနပဗ္ဗတေ နာဂါနံ ပဒဝလဉ္စ ဝိယ နေသံ ကိဋ္ဌနဋ္ဌာနေ အာဓာဝနပရိဓာဝန- ပဒက္ကန္တံ ပညာယတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁၇။ ၃၄၃။ (-နေတ္ထိ၊ ၄။ ၆၀။ သီ၊ ၄။ ၁၁။ ၃၄၉။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၇။ နေတ္ထိ၊ ၀။ ၈၁။)

ပဒက္ကန္တဋ္ဌာန (န) [ပဒက္ကန္တ+ဋ္ဌာန] ခြေကို-နင်း- ချ-ရာ အရပ်။ ပဒက္ကန္တံ ပဒက္ကန္တဋ္ဌာနံ။ နေတ္ထိ၊ ၀။ ၈၁။

ပဒက္ကမ (ပု) [ပဒ+ကမ] ပုဒ်အစဉ်။ သလ္လဟု- ကေန အတ္ထဝိညာပကေန ပဒက္ကမေန စေဝ ဝုတ္တနယသဒိသံ ဝတ္တဗ္ဗံ အတိဒိသိတွာ သဇ္ဇေ- ပနယေနေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမာတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၈။

ပဒက္ခိဏ ၁ (န) [ပဒ+က္ခိဏ] ဒက္ခ ဝုဒ္ဓိယံ သီဃတ္တေ စ။ ဒက္ခတိ၊ ဒက္ခိဏာ၊ ဒက္ခော။ ဒက္ခန္တိ ဝုဒ္ဓန္တိ သတ္တာ ဧတာယ....ဒက္ခိဏာ။ နိ တိ၊ ဇာ။ ၂။ ၅။ (-ဇာ၊ ၃။ ၆၀။ နိတိ၊ သုတ္တံ။ ၁၃၄၅။) ပြဒက္ခိဏ-သံ။ ပဒက္ခိဏ=ပဒါဟိဏ-ပြာ) | (၁) အထူးထူး-အပြားပြား-အားဖြင့်-ဖြစ်-ပြု လုပ်-ခြင်း။ (က) ရိုသေ-ကိုင်းရှိုင်း-ခြင်း။ (ခ) မှန်ကန်-ကောင်းမြတ်-ခြင်း။ (ဂ) သင့်လျော်- လျောက်ပတ်-ခြင်း။ (၂) လက်ယာ-ယာ-ညာ -ဖက်။ (တိ)(၃) တိုးတက်-စည်ကား-ကြီးပွား

-သော။ (၄)လိမ္မာ-ကျမ်းကျင်-သော၊ သူ။

(၁) အထူးထူး-အပြားပြား-အားဖြင့်-
ဖြစ်-ပြုလုပ်-ခြင်း။ (က)ရိသေ-ကိုင်းရှိုင်း-
ခြင်း။ ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ....ဥဋ္ဌာ-
ယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒကိဏ္ဍံ
ကတွာ ပက္ကာမိ။ ဒီ၊ ဝါ။ ဝါ။ ပဒကိဏ္ဍံ ကတွာ
ပက္ကာမိတိ တိက္ခတ္တံ ပဒကိဏ္ဍံ ကတွာ ဒသ-
နဓသမောဓာနသမုဇ္ဈလံ အဉ္စလိ သိရသိ ပတိ-
ဋ္ဌာပေတွာ၊ ယာဝ ဒဿနဝိသယံ ဘဂဝတော
အဘိမုခေါဝ ပဋိက္ခမိတွာ၊ ဒဿနဝိဟေန-
ဋ္ဌာနဘူမိယံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္တိတွာ ပက္ကာမိ။
ဒီ၊ ဝါ။ ၂၁-၂။ “တိက္ခတ္တံ ပဒကိဏ္ဍံ ကတွာ”-
တိအာဒိ ယထာသမာဓိဏ္ဍံ ပကရဏာမိဂတ-
မတ္တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပဒကိဏ္ဍန္တိ
ပကာရတော ကတံ ဒကိဏ္ဍံ။ တေနာဟ “တိ-
က္ခတ္တံ”န္တိ သိဋ္ဌိသစ်၊ ၂။ ၁၉၄။ ပကာရေဟိ
အာဝဟံ ပဒကိဏ္ဍံ၊ တတော ပဒကိဏ္ဍတော
ဂဟဏသီလော ပဒကိဏ္ဍဂ္ဂါဟိ။ မဋ္ဌိ၊ ၂။ ၅၀။
(-ဝိ၊ ဝါ။ ၇၊ ၁၃၊ ၂၆၄၊ ၃၃၈၊ ၃၄၂။ ဝိ၊ ၂။ ၇၊ ၁၀၃၊
၁၁၅။ ဝိ၊ ၃။ ၂၄၊ ၁၀၄၊ ၁၁၆၊ ၁၃၉၊ ၂၆၇၊ ၂၈၅။ ဝိ၊
၄။ ၃၈၊ ၂၅၆၊ ၂၆၈၊ ၂၉၁၊ ၃၀၄၊ ၃၁၄၊ ၃၄၂-၇၊ ၃၅၉၊
၄၄၂၊ ၄၈၈။ ဒီ၊ ဝါ။ ၈၄၊ ၁၁၈၊ ၂၁၅။ ဒီ၊ ၂။ ၃၄၊ ၄၀၊
၇၁-၃၊ ၁၀၅၊ ၁၆၅။ မ၊ ဝါ။ ၂၀၊ ၂၂၆၊ ၃၁၈။ မ၊ ၂။
၁၆၊ ၃၉၊ ၁၂၀။ မ၊ ၃။ ၂၉၊ ၁၃၀၆။ သံ၊ ဝါ။ ၂၊ ၁၇၊ ၄၃-
၇၊ ၁၂၁။ သံ၊ ၂။ ၅၊ ၂၉၊ ၁၆၁၊ ၂၈၇-၈၊ ၃၈၉၊ ၄၀၆၊
၅၀၈၊ ၅၄၇-၉။ သံ၊ ၃။ ၁၄၃၊ ၂၂၈။ အံ၊ ဝါ။ ၂၂၆၊
၂၈၁၊ ၅၀၂။ အံ၊ ၂။ ၃၊ ၁၅၂၊ ၂၇၃၊ ၃၇၀၊ ၄၄၂၊ ၄၅၃။
အံ၊ ၃။ ၃၀၊ ၁၀၁၊ ၃၉၄-၅၊ ၄၀၉။ ဥဒါနံ၊ ၉၄။ သုတ္တ
နိ၊ ၃၈၀၊ ၄၃၂။ ထေရီ၊ ၄၁၃။ အပ၊ ဝါ။ ၂၃၊ ၁၄၀။
အပ၊ ၂။ ၂၁၀၊ ၂၂၈၊ ၂၄၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၁-၂၊ ၃၃၉။
စရိယာ၊ ၃၉၂၊ ၄၁၃။ မဟာနိ၊ ၃၃၄။ စူဠနိ၊ ၄။
ဇာ၊ ၁။ ၁၇၇။ ဇာ၊ ၂။ ၁၆၊ ၈၉၊ ၁၅၃၊ ၂၉၄၊ ၃၂၉၊

၃၃၆၊ ၃၄၁။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၇။ မိလိန္ဒ၊ ၁၄-၆-၇။
ဝိ၊ ဝါ။ ၃၊ ၁၆၉၊ ၁၄၃။ ဝိ၊ ၅။ ၁၉၁-၈။ ဝိ၊ ၆။ ၃။
၂၈၈။ ဒီ၊ ၅။ ၂၄၊ ၆၈၊ ၇၅၊ ၁၄၁၊ ၂၉၈။ မ၊ ၄။ ၁။
၂၆၊ ၁၃၇၀။ မ၊ ၅။ ၂။ ၉၉။ မ၊ ၆။ ၃။ ၂၁၈။ မ၊ ၆။ ၄။
၁၂၅။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၆၊ ၂၂၇၊ ၂၅၉၊ ၂၉၃။ သံ၊ ၅။ ၂။
၁၆၊ ၁၇၃၊ ၁၈၁၊ ၂၆၄။ သံ၊ ၆။ ၃။ ၁၅၇၊ ၂၂၀၊ ၂၄၈။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၇၊ ၁၂၅၊ ၁၃၄၊ ၁၈၉၊ ၃၃၄။ အံ၊ ၅။ ၂။
၂၃။ အံ၊ ၆။ ၃။ ၁၄၃၊ ၁၀။ အဘိ၊ ၄။ ၄၄-၉၊ ၁၁၄၊
၁၅၉။ ဝိ၊ ၃။ ၃။ ၁၄၀။ ဗုဒ္ဓက၊ ၄။ ၁၆၅။ ဓမ္မ၊ ၄။
၁။ ၁၁၉။ ဥဒါနံ၊ ၅၉၊ ၆၅၊ ၂၂၀။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၂၇၆။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၉၇၊ ၂၁၀။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၈၊
၇၈၊ ၁၆၊ ၁၇၁၊ ၂၀၃။ ပေတ၊ ၄။ ၃၇၊ ၆၈၊ ၁၅၀၊
၂၀၀၊ ၂၅၇။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၄။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၊
၂၂၇။ ထေရီ၊ ၄။ ၃၄၊ ၁၀၈၊ ၁၃၈၊ ၂၃၂-၅-၆။
အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၊ ၄၀-၅၊ ၆၂၊ ၂၀၅၊ ၂၅၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
၂၂-၆။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၊ ၃၃-၈၊ ၄၄၊ ၁၃၄၊ ၂၂၇၊ ၃၂၂၊
၄၀၅။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၇၊ ၁၃၁၊ ၂၅၁။ ဇာ၊ ၆။ ၂။ ၂၊
၁၃၀၊ ၂၂၄၊ ၄၁၆၊ ၄၇၄။ ဇာ၊ ၆။ ၄။ ၉၇၊ ၁၀၂၊ ၂၃၃။
ဇာ၊ ၆။ ၅။ ၁၇၁-၅၊ ၄၀၅။ ဇာ၊ ၆။ ၁၂၊ ၂၃၊ ၄၉။
ဇာ၊ ၆။ ၇။ ၂၀၂-၃၊ ၂၄၈၊ ၂၈၀-၁၊ ၂၉၇၊ ၃၀၇။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၀၂၊ ၃၆၇။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၄၆။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၄။ မဋ္ဌိ၊ ၂။ ၅၀၊ ၁၄၃။ သံ၊
၆။ ၂။ ၃၉၆။ (ခ)မှန်ကန်-ကောင်းမြတ်-ခြင်း။
(ဂ) သင်္ခလျော်-လျောက်ပတ်-ခြင်း။ တေ
မယာ ဧဝံ ဝုစ္စမာနာ န ပဒကိဏ္ဍံ ဂဏန္တိ။ အံ၊ ၂။
၁၇၄-၅။ ပဒကိဏ္ဍံ ဂဏာတိ (ဒီ၊ ၄။ ၂၊ ၃၀)တိ
သမ္မာ၊ ယောနိသော ဝါ ဂဏာတိ။ ဒီ၊ ၆။ ၃။
၂၆၆။ (-သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၁။)

(၂)လက်ယာ-ယာ-ညာ-ဖက်။ ပဒကိ-
ဏ္ဍတော အာဝဇ္ဇာ၊ တိဏ္ဍလတာ အသ္မိန္ဒာ မိ-
ဘာဂသ္မိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၆၅။ ဇာ၊ ၄။ ၂၃၃။ (၃) တိုး
တက်-စည်ကား-ကြီးပွား-သော။ ပဒကိဏ္ဍံ

ကာယကမ္မံ၊ ဝါစာကမ္မံ ပဒက္ခိဏံ။ အံ၊ ၁။ ၂၉၉။
ပဒက္ခိဏံ ကာယကမ္မန္တိ တံဒိဝသံ တေန ကတံ
ကာယကမ္မံ ဝဓိကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ အံ၊
၅။ ၂။ ၂၄၅။ (၄) လိမ္မာ-ကျမ်းကျင်-သော၊ သူ။
ပဒက္ခိဏာ နစ္စနဂီတဝါဒိတော၊ အာစိက္ခ နော
တွံ နရနာရိ ပုစ္ဆိတာတိ။ ဝိမာန။ ၃၈။ ပဒက္ခိ-
ဏာတိ ပကာရေဟိ၊ ဝိသေသေန ဝါ ဒက္ခိဏာ
ကုသလာ။ ဝိမာန။ ၄။ ၁၂၃။

ပဒက္ခိဏံ ၂ (န) [ပဒက္ခိဏံ+ဂါဟံ။ နောက်ပုဒ်
ကြေ။] မှန်ကန်-ကောင်းမြတ်-စွာ-ခံ-နာ-ယူ
ခြင်း။ ပဒက္ခိဏံ သမ္မသန္တော၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယ-
ဗ္ဗယံ။ ထေရ်။ ၂၂၅။ ပဒက္ခိဏန္တိ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါ-
ဟေန၊ သတ္တု ဩဝါဒဿ သမ္မာ သမ္ပဋိစ္ဆနေ-
နာတိ အတ္ထော။ ထေရ်။ ၄။ ၁။ ၉၈။

ပဒက္ခိဏံ ၃ (န) [ပဒက္ခိဏံ+အ။ ဒက္ခိဏေ ကရ-
ဏံ၊ ဒက္ခိဏေန ပဝတ္တနံ ပရိဝတ္တနံ ပဒက္ခိဏံ။
ပါရာဂဏ္ဍိသစ်။ ၂။ ၃၃၄-၅။] လက်ယာရစ်လှည့်
လည်ခြင်း။ လက်ယာဖက်၌-ပြု-ထား-၍လှည့်
လည်ခြင်း။ ပုရတ္ထိမဒိသတော နိက္ခန္တနဒိ အ-
နောတတ္တံ တိက္ခတ္တံ၊ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဣတရာ
တိသော နဒိယော အနုပဂမ္မ ပါစိနဟိမဝ-
န္တေန ဝ အမနုဿပထံ ဂန္ဓာ မဟာသမုဒ္ဓံ ပဝိ-
သတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅-၆။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၉။ ဥဒါန၊ ၄။
၂၇၃။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၁။ (-မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၃။ မ၊ ၄။
၄။ ၁၅၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၃။ မ၊ ၄။ ၁။
၁၃၆။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၅၅။)

ပဒက္ခိဏကမ္မ (န) [ပဒက္ခိဏံ+ကမ္မ] မှန်ကန်-
ကောင်းမြတ်-စွာ-ပြု-ကျင့်-ခြင်း၊ သင့်လျော်-
လျောက်ပတ်-စွာ-ပြု-ကျင့်-ခြင်း။ အတ္ထပုစ္ဆနံ
ပဒက္ခိဏကမ္မံ၊ ဧတံ သာမညမကိဉ္ဇနဿာတိ။
ထေရ်။ ၂၂၈။ ပဒက္ခိဏကမ္မန္တိ တံ ပန ပုစ္ဆိတွာ

ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိဘာဝေန တဿ ဩဝါဒေ အဓိ-
ဋ္ဌာနံ သမ္မာပဋိပတ္တိ။ ထေရ်။ ၄။ ၁။ ၁၂၆။

ပဒက္ခိဏကရဏ (န) [ပဒက္ခိဏံ+ကရဏ] (၁)
မှန်ကန်-ကောင်းမြတ်-စွာ-ပြု-ကျင့်-ခြင်း။
(၂) လက်ယာရစ် လှည့်ပတ်မှုကို ပြုခြင်း။ (၃)
လက်ယာရစ် လှည့်ပတ်မှုကို ပြုရာ (အရပ်)။
(၁) ဧတံ ခေါ လဗ္ဘမမေဟိတိ ဧတံ ပဒက္ခိဏ-
ကရဏံ ပုညံ အမေဟိ တဝံ ဒါတုံ သက္ကာ၊ န
နိဝတ္တနံ။ ထေရ်။ ၄။ ၂၃၆။ (၂) ရညောပိ တဿာ
ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ နဂရံ ပဒက္ခိဏက-
ရဏေ စိတ္တမေဝ နာဟောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၂၅။
(၃) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒက္ခိဏကရဏဌာန (န) [ပဒက္ခိဏကရဏံ+
ဌာန] လက်ယာရစ် လှည့်လည်မှုကို ပြုရာ
အရပ်။ စေတိယံ ပရိက္ခိပိတွာ ပဒက္ခိဏက-
ရဏဌာနံ အန္တော ကတွာ ကာတဗ္ဗဝေဒိကာ
ပုဋ္ဌဝေဒိကာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။

ပဒက္ခိဏဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒက္ခိဏံ+ဂဟဏ] မှန်
ကန်-ကောင်းမြတ်-စွာ-ခံ-နာ-ယူခြင်း။ အနု-
သာသနိယာ ပဒက္ခိဏဂ္ဂဟဏံ နာမ အနုဓမ္မ-
စရဏံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၁။

ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိနီ (ထိ) [ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ+ဣနီ] မှန်
ကန်-ကောင်းမြတ်-စွာ-ခံ-နာယူလေ့ရှိသော
မိန်းမ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ (တိ) [ပဒက္ခိဏံ+ဂဟ+ဏိ။ ထိ၌
ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိနီ။] မှန်ကန်-ကောင်းမြတ်-စွာ-
ခံ-နာ-ယူလေ့ရှိသောသူ။ ဒုလ္လဘော သုဂ္ဂဟိ-
တဂ္ဂါဟိ၊ ဒုလ္လဘော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ။ အံ၊ ၂။
၆၉။ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတိ ဒိန္နောဝါဒံ ပဒက္ခိဏ-
တော ဂဏှန္တော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၀။ ပကာရေဟိ

အာဝဟနံ ပဒက္ခိဏံ၊ တတော ပဒက္ခိဏတော
ဂဟဏသီလော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၃၆၇။ (-ဝိ၊ ၅။ ၃၄၃။ မ၊ ၁။ ၁၃၅။ အံ၊ ၁။ ၄၆၆။
အံ၊ ၂။ ၁၅၈။ အံ၊ ၃။ ၂၇၅၊ ၅၃၉။ ဒီ၊ ၁။ ၂၂၉။ အံ၊
၅။ ၁။ ၂၉၀။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃၄။
ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၂၅။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂။ ၁၀၊ ၇၆။ စရိယာ၊
၅။ ၃၂၃။ နေတ္တိ၊ ၅။ ၂၅၁။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၃၀၀။
ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၇၄။ မ၊ ၅။ ၂။ ၅၀။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၄၉။)

ပဒက္ခိဏာဝဋ္ဌ (တိ) [ပဒက္ခိဏ+အာဝဋ္ဌ] လက်
ယာရစ် လှည့်လည်သော။ သဗ္ဗေ ပဒက္ခိဏာ-
ဝဋ္ဌာ (ပဒက္ခိဏာဝတ္ထာ။ သိ၊ သျှာ။)၊ ပထဗျာ
နိပတိသု တေ။ အပ၊ ၁။ ၂၂၀။ အာဝဋ္ဌပရိ-
ယောသာနေတိ ပဒက္ခိဏာဝဋ္ဌာယ အန္တေ။
မ၊ ၅။ ၁။ ၇၄။

ပဒက္ခိဏာဝဋ္ဌန (န) [ပဒက္ခိဏ+အာဝဋ္ဌန] လက်
ယာရစ် လှည့်လည်ခြင်း။ အာဝဋ္ဌပရိယော-
သာနေတိ ပဒက္ခိဏာဝဋ္ဌနဝသေန ပဝတ္တဿ
အာဝဋ္ဌဿ အန္တေ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၉။

ပဒက္ခိဏာဝတ္ထ (တိ) [ပဒက္ခိဏ+အာဝတ္ထ] လက်
ယာရစ် လှည့်လည်သော။ အာဝတ္ထာတိ ပဒ-
က္ခိဏာဝတ္ထာ။ အနု၊ ၅။ ၁။ ၁၆၀။

ပဒက္ခိဏာဝတ္ထကဇာတ (တိ) [ပဒက္ခိဏ + အာ
ဝတ္ထက+ဇာတ] လက်ယာရစ် လှည့်လည်၍
ဖြစ်သော။ တေဟိ ပုန ပစ္စေကံ လောမကူပေသု
ဧကေကေဟေဝ ဥပ္ပန္နေဟိ ကုဏ္ဍလာဝတ္ထေဟိ
ပဒက္ခိဏာဝတ္ထကဇာတေဟိ နိစိတံ ဝိယ သရိရံ
ဟောတိ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၁၂၂။

ပဒဂ (ပု) [ပဒ+ဂမု+ကိ]။ ပဒါတိ ပတ္တိ ပဒပဒါ-
ဂတိက ပဒါယေး။ အမရ၊ ၁၈၊ ၆၆။ ပါဒါဘျာ
ဂစ္ဆတိ၊ “အဗျေဗ္ဗပိ” (ဝါ၊ ၃၊ ၂၊ ၄၈) ဣတိ ခုး၊
“ပါဒသျှ” (၆၊ ၃၊ ၅၂) ဣတိ ပဒး။ ဗျာချာသုဓာ။

ပဒဂ(တြိ) [ပဒေန ဂစ္ဆတိ၊ ဂမု+သု၊ ပဒါတိကေ။
ထောမ။ (ပဒအ-ပြာ)] ခြေသည်သူရဲ၊ ခြေလျင်
-စစ်သည်-စစ်တပ်။ ပဒါတိ ပတ္တိသု ပုမေ၊
ပဒဂေါ ပဒိကော မတော။ ဓာန်၊ ၃၇၇။ ပဒေဟိ
ဂစ္ဆတိတိ ပဒဂေါ၊ ပဒိကော။ ဓာန်၊ ၅။ ၃၇၇။

ပဒဂဏနာ (ထိ) [ပဒ+ဂဏနာ] ဂါထာပါဒ အရေ
အတွက်။ ဂါထာဗန္ဓံ ဓမ္မံ ဝါစေန္တော “မနော
ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ” တိ ဧကမေကံ ပဒံ သာမဏေ-
ရေန သဒ္ဓိံ ဧကတော အာရဘိတွာ ဧက-
တောယေဝ နိဋ္ဌာပေတိ။ ဧဝံ ဝါစေန္တဿ ပဒ-
ဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။
၈။ ဧကံ ပဒန္တိ ဂါထာပဒံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။
ပဒဂဏနာယာတိ ဂါထာပဒဂဏနာယ။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၄။

ပဒဂဏနာနုသာရ (ပု) [ပဒဂဏနာ+အနုသာရ]
ဂါထာပါဒ အရေအတွက်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း။
အယဉ္ဇ အကွရဂဏနာ ဘာဏဝါရဂဏနာ စ
ပဒဂဏနာနုသာရေန လဒ္ဓါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မ၊
၅။ ၁။ ၂၀။

ပဒဂဏ္ဍီ (ထိ) [ပဒ+ဂဏ္ဍီ] ချအပ်သော ခြေ၏
တည်ရာ အရပ်၊ ခြေချရာ အရပ်။ တံ ပန
ယသ္မာ ဒဠံ ထိရံ ကေနစိ အဘောဇ္ဇံ ဟောတိ၊
တသ္မာ “ပဒဂဏ္ဍီ” တိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၁၅။

ပဒဂတ (န) [ပဒ+ဂတ] ခြေဖြင့် သွားရာ အရပ်။
ပဒဂတေ ဥပစာရော န လဗ္ဘတိ၊ အစွာသန္တုတ္တာ
မိဿံ ဝိယ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၃၀၉။

ပဒဂမန (န) [ပဒ+ဂမန] ခြေဖြင့် သွားခြင်း။
ယာနေန ဝါ ဣဒ္ဓိယာ ဝါ ဂစ္ဆန္တောပိ ပါရာဇိကံ
နာပဇ္ဇတိ၊ ပဒဂမနေနေဝ အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။
၉၅။ ဂမနေနာတိ ပဒဂမနေန။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၈။
အံ၊ ၅။ ၂။ ၃၀၄။ ပဒဂမနေနာတိ ပဒသာ ဂမ-

နေန။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၅၈။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၀၂။

ပဒဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒ+ဂဟဏ] (ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော) ပုဒ်ကို ယူခြင်း။ တတ္ထ ပဒါဝယဝဂ္ဂဟဏမုခေန ပဒဂ္ဂဟဏံ၊ ဂဟိတေ စ ပဒေ ပဒတ္တာဝဗောဓော ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတဿ ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၅၉။

ပဒဃဋ္ဌန (န) [ပဒ+ဃဋ္ဌန] ပုဒ်တို့ကို-စပ်-ယှဉ်-ခြင်း။ ပဒသန္နိတိ ပဒါနံ သန္နိ၊ ပဒဃဋ္ဌနန္တိ အတ္ထော။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၇၄။

ပဒဃာတ (ပု) [ပဒ+ဃာတ] အကြောင်းကို-ပယ်-သတ်-ခြင်း။ တတ္ထ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော ကာမဝိတက္ကဿ ပဒဃာတံ ပဒစ္ဆေဒံ ကရေ-န္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၁၁၀။ ပဒဃာတန္တိ ဧတ္ထ ဂတမဂ္ဂေါ “ပဒ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယေန စုပါ-ယေန ကာရဏေန ကာမဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သော တဿ ဂတမဂ္ဂေါတိ တဿ ဃာတော ပဒဃာတော။ မူလဋီ၊၂။၇၃။ (-အံ၊ဋ္ဌ။၂။၂၀၂၊ ၃၄၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၁။၂၆၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ။၁။၁၅၃။ မ၊ဋီ၊၁။၁၆၁။ မ၊ဋီ၊၂။၂၅၈။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၀၁။)

ပဒဃာတန (န) [ပဒ+ဃာတန] အကြောင်းကို-ပယ်-သတ်-ခြင်း။ တတ္ထ ယောဂါဝစရော ကာမဝိတက္ကဿ ပဒဃာတနတ္ထံ ကာမဝိတက္ကံ ဝါ သမ္မသတိ အညံ ဝါ ကိဉ္စိ သင်္ခါရံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၁၁၀။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ။၁။၁၅၃။

ပဒစက္က (န) [ပဒ+စက္က] (မြတ်စွာဘုရား၏) ခြေတော်ရာ စက်လက္ခဏာ။ သကော သကံ ဂဟေတွာန၊ ပဒစက္ကံ အပူဇယိ။ အပါ၊၁။၃၂၆။

ပဒစတုက္က (န) [ပဒ+စတုက္က] ပုဒ် ၄-ခုအပေါင်း။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ပဒစတုက္ကဗ္ဗေတံ အဓိပ္ပေတတ္ထ-တော ဝိသိဋ္ဌံ ဟောတိ။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၂၉၀။

(-ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၆၀။)

ပဒစရ (တိ) [ပဒ+စရ+အ] ခြေရင်း၌ - လှည့်လည်-သွားလာ-သောသူ၊ ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး။ အာနေဟိ တံ ပဏ္ဍိတံ ဓမ္မလဒ္ဓါ၊ ဣရန္တတိ ပဒစရာ တေ ဟောတု။ ဇာ၊၂။၂၇၇။ ပဒစရာတိ ပါဒပရိစာရိကာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ။၇။၁၆၆။

ပဒစေတိယ (န) [ပဒ+စေတိယ] ခြေတော်ရာစေတီ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ၁၀၈-ကွက် စက်လက္ခဏာပါသော ခြေတော်ရာ စေတီ။ သဗ္ဗညု၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် အခါခပ်သိမ်း မြေအပြင်မှ လက်ငှ-သစ်အထက် အရပ်ဖြင့် လှည့်လည်ကြသွားတော်မူကြသည် (အပါ၊ဋ္ဌ။၂။၉၉။)။ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော အရေတော်ရှိတော်မူခြင်း၊ အားကြီးသော ခွန်အားရှိတော်မူခြင်း၊ သတ္တဝါအပေါင်းအား သနားစောင့်ရှောက်တော်မူလိုခြင်း၊ ဤ၃-ပါးသောအကြောင်းတို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့ မြေအပြင်၌ ကြွသွားတော်မူရာဝယ် ခြေတော်ရာ မထင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ခြေတော်ရာကို အခိုက်အတန့်မျှ မြင်စေလိုခြင်း၊ အခွန်ရှည်စွာ ကိုးကွယ်ပူဇော်စေလိုခြင်း၊ ဤအကြောင်း ၂-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကြောင့် ဘုရားရှင်တို့သည် ခြေတော်ရာကို ချထားပြသတော်မူကြသည်။ (အံ၊ဋ္ဌ။၂။၂၉၉။)။ တံမြက်မလှည်းဘဲ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနေသော အရှင်သာရိပုတြာ အား သူ၏ အနီး၌လည်းကောင်း၊ ခြေတော်ရာသို့ အစဉ်လိုက်လျက် ပြဿနာမေးကာ မဂ်၊ ဖိုလ်ရမည်၊ ဒေါဏပုဏ္ဏားအား သူ၏ သွားရာလမ်း၌လည်းကောင်း၊ သမီးပေးလိုသော မာဂဏ္ဍိယပုဏ္ဏားအား သူ၏မြင်လောက်ရာ အရပ်၌လည်းကောင်း၊ သား၊သမီးများနှင့် တကွ မဂ်ဖိုလ်ရမည် ကုက္ကုဋမိတ္တမုဆိုးအား သူထောင်

ထားသော ကြော့ကွင်းအနီး၌လည်းကောင်း၊
မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်လိုကြသော ဗာဝရီ
ပုဏ္ဏားကြီး၏ တပည့်ရသေ့တို့အား ဇေတဝန်
ကျောင်းတော် ဂန္ဓကုဋီအနီး၌လည်းကောင်း
ဘုရားရှင်သည် ခြေတော်ရာကို ချထားပြသ
တော်မူသည်။ ဤကား အခိုက်အတန့်မျှ ချထား
အပ်သော ခြေတော်ရာများ ဖြစ်သည် (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊
၄။ ၁၇၆။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၃၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၈။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊
၁။ ၁၂၉။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၇။ သုတ္တန်၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၉။)။

အဓွန့်ရှည်စွာ ကိုးကွယ်ပူဇော်ရန် ချထား
အပ်သော ခြေတော်ရာတို့ကား - လင်္ကာဒီပ
သီဟိုဠ်ကျွန်း၌တစ်ဆူ၊ ဇမ္ဗူဒီပ သုနာပရန္တတိုင်း
၌ ၂-ဆူဟူ၍ ခြေတော်ရာစေတီ ၃-ဆူရှိသည်။
မြတ်စွာဘုရားသည် လင်္ကာဒီပသို့ ၃-ကြိမ် ကြွ
တော်မူသည်။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ
ပြီးနောက် ၉-လမြောက်တွင် ဘီလူးတို့ အုပ်
စိုးရာ လင်္ကာဒီပသို့ ဘီလူးတို့ကို ဆုံးမခြင်းငှါ
ပထမအကြိမ် ကြွတော်မူသည်။ ၅-ဝါမြောက်
၌ စူဠေဒရ၊ မဟောဒရ နဂါးမင်းတို့အား ဆုံး
မရန် ဒုတိယအကြိမ် ကြွရောက်တော်မူသည်။
၈-ဝါမြောက်တွင် ရဟန်းငါးရာ ခြံရံလျက်
မဟာစေတီတည်ရာ-စသော ဌာနတို့၌ နိရော
ဓ သမာပတ် ဝင်စားပြီးလျှင် သုမနကူဋု(သမန္တ
ကူဋု)တောင်ထိပ်၌ ခြေတော်ရာပါဒစေတီတစ်
ဆူ ချထားတော်မူသည် (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၆၆။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၁၇၅-၆။ မဟာဝံသ၊ ၁-ပရိစ္ဆေဒ၊ ကလျာဏာ
ဂမန၊ ဂါထာ-၇၇။) မြတ်စွာ လူ့ဘာ၊ ပွင့်တော်
စ၊ ကကိုးလတစ်ခါ၊ ငါးဝါ တစ် ခေါက်၊ ရှစ်ဝါ
မြောက်၌၊ ကြွရောက်သုံးကြိမ်၊ မွေသိမ် ဖလ၊
ဖန်ဖန်မျှလျက်၊ နင်းချ ရတနာ၊ ရွှေစက်ရာနှင့်၊
လင်္ကာဒီပ၊ သီဟဠဗွေ၊ တစ် ကျွန်းမြေသို့ (မဃ
ဒေဝ၊ ၅၅၇။)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဝါတော် ၂၀-လွန်
မြောက်သောအခါ သုနာပရန္တတိုင်း ဝါဏီဇ္ဇဂါမ
(ကုန်သည်ရွာ)သို့ ရဟန်းငါးရာနှင့်တကွ ကြွ
တော်မူ၍ ဝါဏီဇ္ဇရွာ၌ ၇-ရက် သီတင်းသုံး
တော်မူသည်။ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်ကို “သင်သည်
ဤအရပ်၌သာ နေရစ်လော့”ဟု မိန့်တော်မူ
ပြီးလျှင် နမ္မဒါမြစ်ကမ်း (နန်းချောင်း) အနီး၌
နမ္မဒါနဂါးမင်း တောင်းပန်သဖြင့် ခြေတော်
ရာ ပါဒစေတီတစ်ဆူ ချထားတော်မူသည်။ ထိုမှ
တစ်ဖန် သစ္စဗန္ဓတောင်သို့ ရောက်သောအခါ
သစ္စဗန္ဓမထေရ် တောင်းပန်သဖြင့် စိုစွတ်သော
မြေစိုင်၌ အကွရာတံဆိပ် ခတ်နှိပ်သကဲ့သို့
ကျောက်ဖျာအပြင်၌ ခြေတော်ရာပါဒစေတီ
တစ်ဆူ ချထားတော်မူပြန်သည်။ ဤသို့လျှင်
လင်္ကာဒီပ၌ ပါဒစေတီတစ်ဆူ၊ ဇမ္ဗူဒီပ၌ ပါဒ
စေတီနှစ်ဆူဟူ၍ အဓွန့်ရှည်စွာ ကိုးကွယ်ပူ
ဇော်ရန် ချထားအပ်သောပါဒစေတီ ၃-ဆူ ဖြစ်
သည် (မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၃၉။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၅။)။ ရေသား
ပြည်စုံ၊ ဖယောင်းပုံသို့၊ လိုရုံအိပြောင်း၊ အံ့ဖွယ်
ကောင်းအောင်၊ ပုန်တောင်း ကန့်ချက်၊ ရာ ရှစ်
ကွက်နှင့်၊ ရွှေစက်တံဆိပ်၊ နင်းနှိပ် နှစ်ဆူ၊ ချ
တော်မူလျက်၊...အယူသမ္မာ၊ ခုတိုင်ကြာအောင်၊
သုနာပရန်၊ ရန်မာန် ပယ်နှိပ်၊ တမ္ပဒီပဟု၊ တံဆိပ်
နှစ်ထပ်၊ စက်ရှင် ကွပ်သား (မဃဒေဝ၊ ၅၈၀။)။

စက်တော်ရာ လက္ခဏာ၏အတိုင်းအရှည်
ပမာဏကား-- “ဘုရားသခင် ရွှေစက်တော်
ရင်း ဖဝါးအပြင် ပမာဏမှာ ဘုရားသခင်
လက်သစ်တော်နှင့် အလျားတစ်ထွာ သုံးလက်
သစ်၊ မဇ္ဈိမပုရိသအတောင် လက်သစ်နှင့် တစ်
တောင်ထွာနှင့် တစ်မိုက် တစ်လက်သစ်၊ ယခု
ပုရိသ အတောင် လက်သစ်နှင့် နှစ်တောင် နှစ်
မိုက် သုံးလက်သစ် နှစ်မုယော တွက်စုရသည်။

အနံမှာ အလျားတွင် သုံးဖို့တစ်ဖို့ခန့် ဖြစ်သင့်သည် (အမေးတော်ဖြေကျမ်း။၅၃၅။)

ဘုရားရှင်တို့သည် ရှေးရှေးဘဝ အလောင်းတော်ဖြစ်စဉ်က လူအများ ချမ်းသာရေးကို အားပေးဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ခြင်း၊ လူအများ၏ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းကို ပယ်ရှားဖျောက်လွှင့်တော်မူခဲ့ခြင်း၊ တရားနှင့် လျော်ညီစွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ပေးတော်မူခဲ့ခြင်း၊ အလှူဒါနပြုရာ၌ အခြံအရံလှူဖွယ်နှင့် တကွ ပေးလှူတော်မူခဲ့ခြင်း၊ ဤအကြောင်းကံတို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့၏ ခြေဖဝါးတော် အပြင်၌ ၁၀၈-ကွက် စက်လက္ခဏာများ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည် (ဒီ၊ ၃။ ၁၂။ ဒီ၊ ၄။ ၁၂။ ၁၀၅-၆-၇။)

မြတ်စွာဘုရား၏ စက်တော်ရာလက္ခဏာကို ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကြောင့် အကျိုးထူးများ ခံစားရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား-- (၁) ပဒသညကမထေရ် (အပါ၊ ၁။ ၁၃၂။ အပါ၊ ၂။ ၉၈-၉။) (၂) ပဒပူဇေမထေရ် (အပါ၊ ၁။ ၁၅၆။) (၃) သကောသကကောရဏ္ဍဒါယကမထေရ် (အပါ၊ ၁။ ၂၆) (၄) ကောရဏ္ဍပုပ္ဖိယမထေရ် (အပါ၊ ၂။ ၇။) (၅) သုဂန္ဓမထေရ် (ထေရ၊ ၄။ ၉၉။) (၆) သဗ္ဗမိတ္တမထေရ် (ထေရ၊ ၄။ ၁၃၄။) စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပါဒစေတီခြေတော်ရာ စက်လက္ခဏာကို ရှိခိုးပူဇော်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အပါယ် ၄-ပါးမလားရဘဲ မြင့်မြတ်သော လူနတ်နိဗ္ဗာန် ၃-တန်သော ချမ်းသာကို ရရှိခံစားရသည်။

သော “မယုံ ဘန္တေ ပရိစရိတဗ္ဗံ ဒေထာ” တိ ယာစိ၊ ဘဂဝါ နမ္မဒါနဒီတိရေ ပဒစေတိယံ ဒဿေသိ။ မ၊ ၄။ ၂၃၉။ သံ၊ ၄။ ၁၂၅။ (-အံ၊

၄။ ၁။ ၃၃၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၈-၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၆။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၉၉၊ ၁၃၄။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၉၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၆၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉၀။)

ပဒစ္ဆေဒ (ပု) [ပဒ+ဆေဒ] (၁) အကြောင်းကို- ပယ်ရှား-သတ်ဖြတ်-ခြင်း။ (၂) ပုဒ်တို့ကို- ဖြတ်-ခွဲ-စိတ်ဖြာ-ခြင်း။ (၁) မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နဿ အကုသလသင်္ကပ္ပဿ ပဒစ္ဆေဒတော....ဧကောဝကုသလသင်္ကပ္ပေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁။ ပဒ-စ္ဆေဒတောတိ ကာရဏပစ္ဆေဒတော။ ပဒန္တိ ဟိ ဥပ္ပတ္တိကာရဏန္တိ ဝုတ္တောဝါယမတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၁။ (-အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။) (၂) အယံ ဟေတ္ထ ပဒစ္ဆေဒေါ “အနု အဘာဝံ ကတာ အနဘာဝံ ကတာ” တိ။ အနဘာဝံ ဂတာတိပိ ပါဌော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၄။ (-ပဋိ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၇၈၊ ၁၇၈။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၉။ သာရဏ္ဍ၊ ၁။ ၁၉၊ ၄၉။ သာရဏ္ဍ၊ ၂။ ၂၉၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၅၁။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၂၊ ၂၄၄။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၅၈၊ ၆၁-၂။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၅၄၊ ၃၅၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၆။ အနု၊ ၄။ ၁။ ၁၃၀၊ ၁၇၅။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၈၁။)

ပဒဇေ (ပု) [ပဒ+ဇေ] ခြေ၏ လျင်မြန်ခြင်း။ ဇေ-နာတိ ပဒဇေန သမ္ပန္နော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၃။

ပဒဇာတ (န) [ပဒ+ဇာတ] ခြေရာ၊ နင်းချသွားသော ခြေ၏အရာ။ ယာနိ ကာနိစိ ဇင်္ဂလာနံ ပါဏာနံ ပဒဇာတာနိ၊ သဗ္ဗာနိ တာနိ ဟတ္ထိ-ပဒေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ မ၊ ၁။ ၂၄၂။ ပဒဇာတာ-နိတိ ပဒါနိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၁။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၊ ၂၉၀။ “မုတ္တဂတ” န္တိအာဒိသု ဂတ-သ-ဒ္ဒေါ အနတ္တန္တရော ဝိယ ဇာတ-သဒ္ဒေါ အနတ္တန္တရောတိ အာဟာ “ပဒဇာတာနိတိ ပဒါ-

နိ"တိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၃။ (-အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၁၇။)

ပဒဇ္ဈာဟာရ (ပု) [ပဒ+အဇ္ဈာဟာရ]ပုဒ်ကို ဆောင်ယူခြင်း၊ ဆောင်ယူအပ်သော ပုဒ်။ (ကျမ်း၌ တိုက်ရိုက်မရှိဘဲ ဆောင်ယူ အနက်ပေးရသော ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ၊ဋီကာတို့၌ အဇ္ဈာဟာရ၊ လုတ္တနိဒ္ဒိ၌၊ ဂဗျမာန၊ ပါဌသေသဟု မိန့်ဆိုကြသည်။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၁၂။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၀၇။ သာရတ္ထ၊၂။၂၈၁၊၃၇၆။ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၇၅။ အနဋ္ဌိ၊၂။၁၂၆။ မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၂။ စသည်။) တံ ကုတေတ္တာတိ ဧတ္တ တန္တိ ကိရိယာပရာမာသနံ။ ပဒဇ္ဈာနာဟာရေန စ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ "တံ အနတ္တစရဏံ မာ အဟောသီ"တိ အာဒိမာဟ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၉၆။

ပဒညူ (တိ) [ပဒ+ည+ရူ] (အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏) စကားကို သိတတ်သော၊ စွန့်ကြဲ - ပေးကမ်း - လှူဒါန်း - လေ့ရှိသောသူ။ပဏ္ဍိတာနံ ဝါ ကမ္မသကတာဒိဒိပကံ ဝစနံ ဇာနန္တိတိ ဝဒညူ။ ပဒညူတိ စ ပဋ္ဌန္တိ၊ ပဒါနိယာ ပရိစ္စာဂသီလာတိ အတ္ထော။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၅။

ပဒဋ္ဌ (တိ) [ပဒ+အတ္ထ]တည်-မှီ-ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ သဟဇာတာနံ ပတိ-ဋ္ဌာဘာဝေ ပါဒဋ္ဌော။ ပဒဋ္ဌောတိ ဝါ ပါဒဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၅။

ပဒဋ္ဌာန ၁ (န) [ပဒ+ဋ္ဌာန။ ကာရဏံ ယံ သမာသန္တံ၊ ပဒဋ္ဌာနန္တိ တံ မတံ။ ဓာနံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ယံ ကာရဏံ သမာသန္တံ အာသန္နတရံ ဖလေန၊ တံ ပဒဋ္ဌာနန္တိ မတံ။ ပဒါနံ ဟေတုနံ ဋ္ဌာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ယထာ "ရာဇရာဇာ"တိ။ ဓာနံ၊ဋ္ဌိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ပဇ္ဇတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ပဒံ။ တိဋ္ဌတိ ဧတ္တ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဋ္ဌာနံ၊ ပဒဉ္စ တံ ဋ္ဌာနဉ္စာတိ ပဒဋ္ဌာနံ၊ အာသန္နကာရဏံ။ မဏိ

မဇ္ဈ၊၁။၉၅။] (၁)ပဒဋ္ဌာနံ၊ နိးသောအကြောင်း။ (၂)တည်-မှီ-ရာ အကြောင်း။ (၃)ပုဒ်ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း၊ ပုဒ်၏အနက်။ (၁)ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဇိနော၊ တဿ စ ဓမ္မဿ ယံ ပဒဋ္ဌာနံ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂။ ယံ ပဒဋ္ဌာနန္တိ ယံ ကာရဏံ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၄။ ဣတိ ရူပန္တိ ဣဒံ ရူပံ ဧတ္တကံ ရူပံ၊ ဣတော ဥဒ္ဓံ ရူပံ နတ္ထိတိ....လက္ခဏာရသပစ္စု-ပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန အနဝသေသရူပပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄။ ပဒဋ္ဌာနံ အာသန္နကာရဏံ၊ တေနဿ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာ ဒဿိတာ။ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၃။ လက္ခဏာ။ ပ။ ဝသေနာတိ ကက္ခဋ္ဌတ္တာဒိလက္ခဏာဝသေန သန္တာရဏာဒိရသဝသေန သမ္ပဋိစ္ဆာနာဒိပစ္စုပ-ဋ္ဌာနဝသေန ဘူတတ္တယာဒိပဒဋ္ဌာနဝသေန စ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၈။လက္ခဏာဒိသု ဟိ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သဘာဝေါ ဝါ သာမညံ ဝါ လက္ခဏံ နာမ၊ .... အာသန္နကာရဏံ ပဒဋ္ဌာနံ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၅။ သာမညံ ဝါ သဘာဝေါ ဝါ၊ ဓမ္မာနံ လက္ခဏံ မတံ။....အာသန္နကာရဏံ ယံ တု၊တံ ပဒဋ္ဌာနသညိတံ။ အဘိ၊ဝတာရ၊ဂါထာ။ ၆၃၃-၄။ (-နေတ္ထိ။၂၄-၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၆၊၃၇၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၆၊၂၄၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၊၂၈၇။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၉၊၄၅၊၃၀၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၆၈၊၇၃၊၃၄၇။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၁၈၁။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၃၆။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၆၊၂၅-၆၊၉၁၊၁၃၈-၉၊၁၇၆။ သာရတ္ထ၊၃။၂၂၂။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၉၃။ သိ၊ ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၂၅၁၊၄၁၀၊၄၈၃။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၃၊၁၂၁။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၈၂၊၂၁၈။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၄၉၊၃၀၀။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၈၅၊၂၅၃။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၅၄၊၁၁၅။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၅၊၆၄။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၅၆-၈။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၂၊၆၄၊၃၉၄။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၄၉။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၃၂၊၈၉။ အနဋ္ဌိ၊၁။၃၂-၆။ ဝိ

သုဒ္ဓါဋ္ဌိ၊ ၁၁၂၄၄၉။ ဝိသုဒ္ဓါဋ္ဌိ၊ ၂။ ၇၆၊ ၈၆၊ ၁၅၇။
နေတ္ထိ၊ ၆၁။)

(၂) တဿ တံ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ မာ-
တာပိတူဟိ ကတဿ ဥပကာရဿ ပစ္စုပ-
ကာရဘူတံ အနေကေသံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ သမ္မ-
ရာယိကာနဉ္စ အတ္တာနံ ပဒဋ္ဌာနတော မင်္ဂလန္တိ
၄စ္စတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၁၆။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁။ အဓိ-
ဝုတ္တိယောတိ ဟိ အဓိဝစနာနိ ဝုစ္စန္တိ၊ တေသံ
ယေ ပဒဘူတာ ဒေသနာယ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ။ အံ၊
၄။ ၁၂။ ၂၉၉။ တဿ ပဒါနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ အဓိ-
စနပဒါနိ။ တေနာဟ “တေသံ ယေ”တိအာဒိ။
တေသန္တိ အဓိဝစနာနံ။ ယေတိ ခန္ဓာဒယော။
အံ၊ ၆။ ၁။ ၁၂၀။

(၃) အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ ဝိရိယိန္ဒြိ-
ယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ နေတ္ထိ၊ ၁၅။ ပဒဿ ဝါ
သဒ္ဓပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ပဒတ္ထော။ ဧတသ္မိ-
ပက္ခေ “အာရမ္မထ နိက္ကမာတိ ဝိရိယဿ ပဒ-
ဋ္ဌာန”န္တိ ဧတ္ထ ယုယမာရမ္မဓာတုအာဒိကော
အတ္ထော ဝုတ္တော၊ တံ ဝိရိယသဒ္ဓဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ
ဝိရိယသဒ္ဓါဘိဓေယျော အတ္ထောတိ ဧဝမတ္ထော
ဝေဒိတဗ္ဗော။ နေတ္ထိ၊ ၆။ ၁။

ပဒဋ္ဌာန ၂ (တိ) [ပဒဋ္ဌာန+ဝိစာရဏ။ ပဒဋ္ဌာနံ ဝိ-
စာရေတိ ဧတေနာတိ ပဒဋ္ဌာနော ဥတ္တရပဒ-
လောပေန”ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်၊ ပဒဋ္ဌာန
ဟာရမည်။ နေတ္ထိဟာရတ္ထဒီပနီသစ်။] နေတ္ထိ
ပဒဋ္ဌာနဟာရ၊ သုတ်၌လာသော တရားတို့၏
ပဒဋ္ဌာန်ကို စိစစ်ကြောင်း-အဖွင့်-သံဝဏ္ဏနာ-
အထူး။ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဖိနော၊ တဿ စ ဓမ္မ-
ဿ ယံ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣတိ ယာဝ သဗ္ဗဓမ္မာ၊ ဒေသော
ဟာရော ပဒဋ္ဌာနော။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ပေဋကော။
၂၂၉။ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဖိနောတိ အယံ ပဒဋ္ဌာ-

နော ဟာရော။ နေတ္ထိ၊ ၂၄။ ဒေသော ဟာရော
ပဒဋ္ဌာနောတိ ဧဝံ သုတ္တေ အာဂတဓမ္မာနံ....
ပဒဋ္ဌာနဘူတဓမ္မနိဒ္ဓါရဏလက္ခဏော ပဒဋ္ဌာ-
နော နာမ ဟာရောတိ အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၄။
ပဒတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ပဒံ၊ ကာရ-
ဏံ။ ဌန္တိ တိဌန္တိ ဧတ္ထ ဖလာနိ တဒါယတ္တဝု-
တ္တိတာယာတိ ဌာနံ၊ ကာရဏံ။ ပဒဉ္စ တံ ဌာ-
နဉ္စာတိ ပဒဋ္ဌာနံ၊ အာသန္နကာရဏံ။ သုတ္တေ
အာဂတဓမ္မာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ဝိစာရိယတိ ဧတာ-
ယာတိ ပဒဋ္ဌာနာ၊ ဝိသေသသံဝဏ္ဏနာ၊ ဝိစာရ-
ဏလောပေါဝ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂၀။ (-နေတ္ထိ၊ ၄။ ၉၁။
နေတ္ထိ၊ ၆။ ၁၀။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၂၈။)

ပဒဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒဋ္ဌာန+ဂဟဏ] ပဒဋ္ဌာန်-
နီးသောအကြောင်း-ကို ယူခြင်း။ ပဒဋ္ဌာနဂ္ဂ-
ဟဏေနေဝ စေတ္တ တေသံ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ပစ္စ-
ယော ဂဟိတောတိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဿပိ သင်္ဂ-
ဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သံ၊ ၆။ ၁။ ၈၇။ (-နေတ္ထိ၊ ၆။ ၈၄။)

ပဒဋ္ဌာနစိန္တန (န) [ပဒဋ္ဌာန+စိန္တန] ပဒဋ္ဌာန်-နီး-
သောအကြောင်း-ကို-ကြံစည်-စဉ်းစား-ခြင်း။
ယုတ္တာယုတ္တာနံယေဝ အတ္တာနံ ဥပပတ္တိ အန-
ရူပံ ကာရဏပရမ္ပရာယ နိဒ္ဓါရဏလက္ခဏံ
ပဒဋ္ဌာနစိန္တနံ ကတ္တပွဲ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၄။

ပဒဋ္ဌာနဋ္ဌ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန+အတ္ထ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော
အကြောင်း-၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သ
ဘော။ ဧဝံ တိဝိစေတိတ္တံ တဒဓိဂမမူလကာနံ ဂု-
ဏာနံ၊ ဥပရိဈာနာဓိဂမဿ ဝါ ပဒဋ္ဌာနဋ္ဌေန
အဓိဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၁၄၆။

ပဒဋ္ဌာနဓမ္မ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန+ဓမ္မ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော
အကြောင်း-ဟူသော တရား။ ဣတိ ဧဝံ ဝုတ္တ-
နယေန ယာဝ ယတ္တကာ သဗ္ဗေ ပဒဋ္ဌာနဓမ္မာ

နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာဝ။ နေတ္ထိဝိ။ ၃၂။ (-သီ၊ ငြိ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၈၄။)

ပဒဋ္ဌာနဓမ္မနိဒ္ဒါရဏလက္ခဏ (တိ) [ပဒဋ္ဌာနဓမ္မ + နိဒ္ဒါရဏ + လက္ခဏ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-တရားကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း-အမှတ်-လက္ခဏာ-ရှိသော(ဟာရ)။ ယထာသမ္ဘဝံ ပဒဋ္ဌာနဓမ္မနိဒ္ဒါရဏလက္ခဏော ပဒဋ္ဌာနဟာ-ရော နာမ။ သီ၊ ငြိ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၈၄။

ပဒဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန + နိဒ္ဒေသ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-ကို ညွှန်ပြရာ စကား။ ဧဝမ္ပိ သက္ကာ ယောဇေတုန္တိ ဝါသနာဘာဂိယ-ဝသေန ပဒဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသေ ဥဒါဟရိယတိ။ နေတ္ထိ၊ ငြိ။ ၁၀၅။

ပဒဋ္ဌာနနိဒ္ဒါရဏာ (ထိ) [ပဒဋ္ဌာန + နိဒ္ဒါရဏာ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသောအကြောင်း-ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း။ တသ္မာ ပဒဋ္ဌာနနိဒ္ဒါရဏာယ ဝိနာပိ အာဝဇ္ဇနံ ယုတ္တမေဝါတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ငြိ။ ၃၁။

ပဒဋ္ဌာနပညတ္တိ (ထိ) [ပဒဋ္ဌာန + ပညတ္တိ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသောအကြောင်း-ကို-အပြားအားဖြင့် သိစေ-ပညတ်-ခြင်း။ တသ္မာ ရက္ခိတစိတ္တဿာ-တိ ပဒဋ္ဌာနပညတ္တိ သတိယာ။ နေတ္ထိ။ ၈၈။ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ရက္ခိန္တိယာ သတိယာ ရက္ခိယမာနံ စိတ္တံ တဿာ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟောတိတိကတွာ ဝုတ္တံ “ရက္ခိတစိတ္တဿာတိ ပဒဋ္ဌာနပညတ္တိ သတိယာ”တိ။ နေတ္ထိ၊ ငြိ။ ၁၈၀။ “တသ္မာ ရက္ခိ-တစိတ္တဿာ”တိပညတ္တိ သတိယာ ပဒဋ္ဌာနဿ ရက္ခိတဗ္ဗဿ စိတ္တဿ ပညာပနတော သတိ-ယာ ပဒဋ္ဌာနပညတ္တိ နာမ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၂၅၁။

ပဒဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနိက (န) [ပဒဋ္ဌာန + ပဒဋ္ဌာနိက]

ပဒဋ္ဌာန်နှင့် ပဒဋ္ဌာန်၏ အကြောင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒါရဏ (န) [ပဒဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနိက + နိဒ္ဒါရဏ] ပဒဋ္ဌာန်နှင့် ပဒဋ္ဌာန်၏ အကြောင်းကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း။ ဧဝံ ဒုတိယဝိ-ကပ္ပေ ပဒဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒါရဏေန တံတံ-ပကရဏပရိစ္ဆိန္နဓမ္မဂ္ဂဟဏတော ပဒေသဝိသ-ယော ဧဝ။ နေတ္ထိ၊ ငြိ။ ၃၀။

ပဒဋ္ဌာနဘာဝပါပန (တိ) [ပဒဋ္ဌာန + ဘာဝ + ပါပန] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း။ သမာဓိဿ ဝိပဿနာယ စ ပဒဋ္ဌာနဘာဝပါပနေန ဝသီဘာဝပါပနေန စ ပရိပုဏ္ဏဘာဝသာဓနတော ပါရိပူရိယာ သံ-ဝတ္တန္တိ။ ပဋိသံ၊ ငြိ။ ၂၁။

ပဒဋ္ဌာနဘာဝါနဝဗောဓ (ပု) [ပဒဋ္ဌာနဘာဝ + အနဝဗောဓ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသောအကြောင်း-၏ အဖြစ်ကို မသိခြင်း။ ဥပရိဈာနဿ ပဒဋ္ဌာန-ဘာဝါနဝဗောဓေန အဓေတ္တည။ အံ၊ ငြိ။ ၁၂၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငြိ။ ၁၁၇၈။

ပဒဋ္ဌာနဘာဝါပါဒန (န) [ပဒဋ္ဌာနဘာဝ + အာပါဒန] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း။ ပါရိပူရိယာတိ ဝသီဘာဝသ-မ္ပါဒနေန၊ ဝိပဿနာယ ပဒဋ္ဌာနဘာဝါပါဒ-နဝသေန စ ပရိပုဏ္ဏဘာဝသာဓနတော သမာ-ဓိဿ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငြိ။ ၁၁၈၁။

ပဒဋ္ဌာနဘူမိဝိဘတ္တိ (ထိ) [ပဒဋ္ဌာန + ဘူမိ + ဝိဘတ္တိ] ပဒဋ္ဌာန်နှင့် ဘုံကို ဝေဖန်ခြင်း။ ပဒဋ္ဌာနဝိဘ-တ္တိ၊ ဘူမိဝိဘတ္တိ။ ပဒဋ္ဌာနဘူမိဝိဘတ္တိယော ပန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံ၊ ငြိ။ ၁၁၅၆။

ပဒဋ္ဌာနဘူမိဝိဘာဂ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန+ဘူမိ+ဝိဘာဂ] ပဒဋ္ဌာန်နှင့် ဘုံကို ဝေဖန်ခြင်း၊ ပဒဋ္ဌာနဝိဘာဂ၊ ဘူမိဝိဘာဂ။ ဝိဘတ္တိဟာရေ ပဒဋ္ဌာနဘူမိဝိဘာဂါ ဝုတ္တနယာ၊ သုဝိညေယျာ စ။ နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၁၀၃။

ပဒဋ္ဌာနဝစန (န) [ပဒဋ္ဌာန+ဝစန] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-ကို ပြဆိုကြောင်း စကား။ ရက္ခိတစိတ္တဿာတိ ဣဒံ တိဏ္ဍံ သုစရိတာနံ ပဒဋ္ဌာနဝစနံ။ နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၁၇၆။

ပဒဋ္ဌာနဝိဘာဂ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန+ဝိဘာဂ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-ကို ဝေဖန်ခြင်း။ တာသုယဿ ဓမ္မေသု ဝိဘာဂတော နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု တတ္ထလဗ္ဘမာနော ဘူမိဝိဘာဂေါ ပဒဋ္ဌာနဝိဘာဂေါ စ နိဒ္ဒိသိယမာနော သုဝိညော ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၁၁၀။

ပဒဋ္ဌာနဝိသေသ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန+ဝိသေသ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသောအကြောင်း-အထူး။ ယောနိသော မနသိကာရသ္မိယေဝါတိ အဝဓာရဏေန ပရေတောယောသမေဝ နိဝတ္တေတိ၊ န ပဒဋ္ဌာနဝိသေသံ ပဋိယောဂိနိဝတ္တနတ္ထတ္တာ ဧဝ-သဒ္ဓ-ဿ။ မ၊ ဇီ။ ၂။ ၂၆၈။

ပဒဋ္ဌာနသမာရောပန (ပု၊ ထိ) [ပဒဋ္ဌာန+သမာရောပန] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသော အကြောင်း-ဖြင့် ကောင်းစွာ-တင်ပြ-စီရင်-ကြောင်း-ဟာရသံဝဏ္ဏနာ အထူး။ သီလံ သမာဓိသမ္ပဒါယ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သမာဓိ ဉာဏသမ္ပဒါယ ပဒဋ္ဌာနန္တိ အယံ ပဒဋ္ဌာနသမာရောပနာ။ သီ၊ ဇီ။ သစ်၊ ၁။ ၄၉၆။ စတုဗ္ဗိဓော သမာရောပနော ပဒဋ္ဌာနသမာရောပနော၊ ဝေဝစနသမာရောပနော၊ ဘာဝနာသမာရောပနော၊ ပဟာနသမာရောပနောတိ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၄၀။ (-၄၁၊ ၂၁၃-၆။)

ပဒဋ္ဌာနဟာရ (ပု) [ပဒဋ္ဌာန+ဟာရ] ပဒဋ္ဌာန်-နီးသောအကြောင်း-ကို စိစစ်ကြောင်း-ဟာရသံဝဏ္ဏနာအထူး။ သုတ္တာဂတဓမ္မာနံ ယာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ၊ တေသဉ္စ ယာနိတိ ဧဝံ ကာရဏပရမ္ပရာနိဒ္ဒါရဏလက္ခဏော ပဒဋ္ဌာနဟာရော။ နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၃၀။ (-သီ၊ ဇီ။ သစ်၊ ၁။ ၄၈၄။ သံ၊ ဇီ။ ၁။ ၅၄။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၃၂။)

ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်္ဂ (ပု) [ပဒဋ္ဌာနဟာရ+ဝိဘင်္ဂ] ပဒဋ္ဌာနဟာရကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ စကား (နေတ္ထိ။ ၂၄-၂၆။)။ တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော ဟာရေတိ ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်္ဂေါ။ နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၉၁။ (-နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၆၀။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၁၂၈။)

ပဒဋ္ဌာနဟာရသမ္ပါတ (ပု) [ပဒဋ္ဌာနဟာရ+သမ္ပါတ] ပဒဋ္ဌာနဟာရ၏ ကောင်းစွာ-ကျရောက်စုဝေး-ရာ စကား (နေတ္ထိ။ ၈၆။)။ “ကတမော ပဒဋ္ဌာနဟာရသမ္ပါတော”တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ “တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော ဟာရသမ္ပါတော”တိ ပုစ္ဆတိ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ။ ၂၄၂။

ပဒတ္တယ (န) [ပဒ+တယ] ပုဒ် ၃-ခု အပေါင်း။ ဧဝံ သဝနဟေတုသုဏန္တပုဂ္ဂလသဝနဝိသေသဝသေန ပဒတ္တယဿ ဧကေန ပကာရေန အတ္ထယောဇနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပကာရန္တရေဟိပိ တံ ဒဿေတုံ “တထာ ဧဝံ”န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ဇီ။ ၁။ ၃၈။ မ၊ ဇီ။ ၁။ ၂၈။ သံ၊ ဇီ။ ၁။ ၂၅။ အံ၊ ဇီ။ ၁။ ၂၇။ (-သီ၊ ဇီ။ သစ်၊ ၁။ ၃၂၊ ၁၃၇၊ ၁၅၁-၂၊ ၃၂၈၊ ၃၃၁။ သီ၊ ဇီ။ သစ်၊ ၂။ ၁၃၉၊ ၂၄၃။ မ၊ ဇီ။ ၃။ ၃၃၀။ သံ၊ ဇီ။ ၁။ ၅၇။ အံ၊ ဇီ။ ၃။ ၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇီ။ ၁။ ၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇီ။ ၂။ ၄၅၇။ နေတ္ထိ၊ ဇီ။ ၄၂။)

ပဒတ္တယဝစန (န) [ပဒတ္တယ+ဝစန] ပုဒ် ၃-ခု အပေါင်းကို-ဟောကြား-ပြဆို-ခြင်း။ ဧဝံ ပဒတ္တယဝစနေ ဟေတာလင်္ကာရနယေန ပယော-

ဇနံ ဒသေတွာ ဣဒါနိ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေ-
နပိ ဒသေန္တော “ဒုတိယေနာ”တိအာဒိမာဟ။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၄၄။

ပဒတ္တယသင်္ဂဟိတဓမ္မ (ပု) [ပဒတ္တယ+သင်္ဂဟိတ
+ဓမ္မ] ပုဒ် ၃-ခုအပေါင်းဖြင့်-ရေတွက်-သိမ်း
ယူ-အပ်သော တရား။ တေသန္တိ ပဒတ္တယ-
သင်္ဂဟိတဓမ္မာနံ။ ယထာဝုတ္တပဒေသု ဝိယာတိ
ယထာဝုတ္တေသု ပဌမာဒိသု တိသု ပဒေသု။
အနုဋီ၊၂။၁၀၃။

ပဒတ္တယာဝယဝ (ပု) [ပဒတ္တယ+အဝယဝ] ပုဒ်
၃-ခုအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်း။ ဝေဒနာသဒ္ဓ-
ဿ ပဒတ္တယာဝယဝတ္တံ သန္တာယ “သဗ္ဗပဒေ-
ဟိ”တိ ဝုစ္စေယျ၊ န ယုတ္တံ။ မူလဋီ၊၁။၂၇။

ပဒတ္တ (ပု) [ပဒ+အတ္တ။ သုတ္တပဒေသု ပုဗ္ဗာပ-
ရယောဂတော ယော အတ္တော ဝိဟိတော၊
သော ပဒတ္တော။ နိတိ၊သုတ္တ။ နာ-၄၁၆။ ယော
အတ္တော အဘိဟိတော သုတ္တေ ပဒေ ဝါ။သ
ပဒတ္တော။ သုသုတသံဟိတာအဖွင့်။ (ပဒါထ
-သံ)၊(၁)ပုဒ်-သဒ္ဓါ-၏ အနက်၊ ပုဒ်-သဒ္ဓါ-
သည် ဟောအပ်သော အနက်။ (က)တစ်ခု
သော ပုဒ်၏အနက်။ (ခ) များစွာသော ပုဒ်တို့
၏ အနက်၊ ဝါကျအနက်။ (၂) ပုဒ်နှင့် အနက်၊
ပုဒ်-သဒ္ဓါ-နှင့် ယင်း၏ အနက်။ (၃) တိတ္ထိ
တို့ ကြံဆအပ်သော-တတွ-ပရမတ္ထ-အနက်
သဘော။ (၁) တကြာယံ ပဒတ္တော- ဝိနယ-
တိတိ ဝိနယော၊ ဝိနာသေတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၁။ ပဒါဘိဟိတော
အတ္တော ပဒတ္တော၊ ဗျဉ္ဇနတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟော-
တိ။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၈။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၁၃။ သုတ္တ-
ဿ သမုဋ္ဌာနံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ အဓိပ္ပါယော ဝိဘာဝေ-
တဗ္ဗော၊ အနေကဓာ ပဒတ္တော သံဝဏ္ဏေ-

တဗ္ဗော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၃၇။ အနေကဓာ သဒ္ဓနယ-
တော နိရုတ္တိနယတော စာတိ အနေကပ္ပကာရံ။
ပဒတ္တော သဒ္ဓတ္တော။ နေတ္ထိ၊ဋီ။၃၈။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ။
၂။၃၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၁၊၂၆၁။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၈၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၈။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၆၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၉၄၊၂၁၃။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၆။ အပ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၉၀။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၉၄။ ဝဇီရ၊ဋ္ဌ။၁၄။ သာရတ္ထ၊
၂။၃၃၄။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၉၆၊၂၃၇။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၄၆။
သီ၊ဋီ၊သစ်။၁။၁၃၉၊၁၄၁၊၁၇၁။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၁၀။ မ၊ဋီ၊၁။၂၄။ မ၊ဋီ၊၃။၃၀။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၃၊၃၅။
မူလဋီ၊၁။၅၁။ မူလဋီ၊၂။၅။ အနုဋီ၊၂။၂၀၂။ အနု
ဋီ၊၃။၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၀၊၂၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၃၂၊
၃၅၈။) (က) ပဒါဝယဝေါ အက္ခရာနိ၊ ပဒတ္တော
ပဒတ္တာဝယဝေါ။ နေတ္ထိ၊ဋီ။၄၇။ (ခ)တတ္ထ စ
ပဒါဝယဝဂ္ဂဟဏေန ဝိယ ပဒဂ္ဂဟဏဿ၊
ပဒတ္တာဝယဝဂ္ဂဟဏေနာပိ ပဒတ္တဂ္ဂဟဏဿ
ဝိသေသာဓာနံ ဇာယတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၅၉။ ပဒ-
ဿာ (နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၆၄)တိ ပဒတ္တဿ ပုစ္ဆိတ-
ဗ္ဗဿာတိ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၈၉။
(၂) ပဒတ္တ-နာနတ္တ-ကြည့်။ (၃)ယံ ဣတော
ဗာဟိရကေ-ဟိ ပဒတ္တဘာဝေန ပရိကပ္ပိတံ၊
သေယျထိဒံ ? ပကတိအာဒိဗြဗျာဒိဇီဝါဒိကာ-
ယာဒိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၅၈။ ဒဗ္ဗဂုဏကမ္မသာမ-
ညဝိသေသသမဝါယာကာဝါ သတ္တ ပဒတ္တော။
တက္ကသင်္ဂဟ။ပဒဿ အတ္တော ပဒတ္တော ဣတိ
ဗျုပ္ပတ္တိယာ အဘိဓေယျတ္ထံ ပဒတ္တသာမည-
လက္ခဏံ။ နျာယ ဒီပိကာ။ (၁၊၃) ပဒတ္တဿာ
(မူလဋီ၊၁။၁၇၇)တိ အဟံ-သဒ္ဓါဒိပဒါဘိ-
ဓေယျဿ၊ ပရမတ္ထဿ ဝါ။ အနုဋီ၊၁။၁၉၀။

ပဒတ္တဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒတ္တ+ဂ္ဂဟဏ] ပုဒ်တို့၏
အနက်-ဝါကျအနက်-ကို-ယူ-သိ-ခြင်း။ ပဒ-

တ္တဂ္ဂဟဏဿာ(နေတ္တိ၊၌။၅၉)တိ ပဒတ္တာဝ-
ဇောဓဿ။ ဝိသေသာဓာနံ ဝိသေသုပ္ပတ္တိ။
နေတ္တိ၊၌။၄၇။ (-နေတ္တိ၊ဝိ။၇၈။)

ပဒတ္တဌ (ပု) [ပဒတ္တ+အတ္တ] ဝါကျအနက်၏
အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ ပဒေနာ
(နေတ္တိ၊၌။၆၄)တိ စ ပဒတ္တဌေန ဝိသေသနာတိ
အတ္ထော။ နေတ္တိ၊ဝိ။၈၉။

ပဒတ္တနာနတ္တ (န) [ပဒတ္တ+နာနတ္တ] ပုဒ်၊အနက်
တို့၏-ထူးခြား-ကွဲပြား-သည်၏ အဖြစ်။ဓမ္မ-
နာနတ္တာဘာဝေပိ ဟိ ပဒတ္တနာနတ္တေန ဒုက-
န္တရံ ဝုစ္စတိ။ မူလဋီ၊၁။၄၉။ (-အနဋီ၊၁။၅၄။
အနဋီ၊၂။၁၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၇၈။)

ပဒတ္တနာနတ္တသမ္ဘဝ (ပု) [ပဒတ္တနာနတ္တ+သမ္ဘဝ]
ပုဒ်၊အနက်တို့၏-ထူးခြား-ကွဲပြား-ခြင်း၏
ဖြစ်သင့်ခြင်း။ ဧဝံ ဟေတုသမ္ဘယုတ္တဟေတု-
ဟေတုသမ္ဘယုတ္တဒုကာဒိဟိ သဘာဝတ္တနာ-
နတ္တာဘာဝေပိ ပဒတ္တနာနတ္တသမ္ဘဝတော ....
ဒုကန္တရံ ဝုစ္စတိ။ အနဋီ၊၁။၅၄။

ပဒတ္တန္တရ (ပု၊န) [ပဒတ္တ+အန္တရ] (၁) ပုဒ်နက်-
တစ်ပါး-တစ်ခြား၊ တစ်ပါး-တစ်ခြား-သော
ပုဒ် အနက်။ (၂)ပုဒ်-သဒ္ဓါ-အနက်အထူး။(၃)
တတွ-ပရမတ္ထ-သဘောတရားအထူး။ (၁)
တထာ ပဒတ္တဿ ပဒတ္တန္တရေန သမ္ပန္နော
ပဒတ္တသန္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၉၄-၅။ မ၊ဋီ၊၁။၁၂၆။
သံ၊ဋီ၊၁။၅၅။ အံ၊ဋီ၊၁။၅၇။(-နေတ္တိ၊ဝိ။၇၂။)(၂)
ပဒတ္တန္တရာဘာဝ-ကြည့်။(၃)အထ ဝါ အတ္ထာ-
တိရိတ္တပဒတ္တန္တရော ရူပက္ခန္ဓော ခန္ဓသဘာဝ-
တ္တာ ယထာ တံ ဣတရက္ခန္ဓာ။ ယံ ဟေတ္တ
ပဒတ္တန္တရံ၊ သော ပုဂ္ဂလောတိ အဓိပ္ပါယော။
အနဋီ၊၂။၆၂။

ပဒတ္တန္တရပရိကပ္ပန (န) [ပဒတ္တန္တရ+ပရိကပ္ပန]

ပုဒ်-သဒ္ဓါ-အနက် အထူးကို ကြံဆခြင်း။ အ-
သံကိဏ္ဍန္တိ သနိကာယေပိ ပဒတ္တန္တရပရိကပ္ပ-
နာဒိနာ အသံကိဏ္ဍ တာဒိသသက်ရရဟိတံ
အနာကုလံ သုပရိစ္ဆိန္တံ။ နေတ္တိ၊ဋီ။၁၆။

ပဒတ္တန္တရာဘာဝ (ပု) [ပဒတ္တန္တရ+အဘာဝ] ပုဒ်
နက်-တစ်ပါး-တစ်ခြား-၏ မရှိခြင်း။ ကသ္မာ
ပနေတ္တ မူလပဒပဒဋ္ဌာနာနိ အသင်္ဂဟိတာ-
နီတိ? ပဒတ္တန္တရာဘာဝတော။ နေတ္တိ၊ဋီ။၃၆။
(-၅၅။)

ပဒတ္တယောဇနာ (ထိ) [ပဒတ္တ+ယောဇနာ] ပုဒ်
-သဒ္ဓါ-၏ အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်း။ အနက်
ယောဇနာခြင်း။ ဒေဟိ ဒါနာနီတိ ယထာရုစိ-
ယာ မဟန္တာနိ ဒါနာနိ သမဏဗြာဟ္မဏေသု
ပဝတ္တေဟိ၊.... ဧဝမေတ္ထ ပဒတ္တယောဇနာ ဝေ-
ဒိတဗ္ဗာ။ ပယောဇနမတ္တမေဝါတိ ပဒတ္တယော-
ဇနမတ္တမေဝ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၂၇။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၅၉။

ပဒတ္တဝိစယ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိစယ] ပုဒ်အနက်ကို
-ရွေးချယ်-စိစစ်-ခြင်း။“တိဝိဓမ္မိ ဒါနမယန္တိ-
အာဒိနာ ပဒတ္တဝိစယံ ဒဿေတိ၊ တေန အ-
ဿာဒါဒယော၊ ဣတရေ စ ဝိစယဟာရပဒ-
တ္တာ အတ္တတော ဝိစိတာ ဧဝ ဟောန္တိတိ။ နေတ္တိ၊
ဋီ၊၁၀၆။

ပဒတ္တဝိစာရ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိစာရ] ပုဒ်အနက်ကို
-ရွေးချယ်-စိစစ်-ကြောင်း(ဟာရ)။ ပဒတ္တဝိ-
စာရဘာဝေပိ ပန ဟာရာ “ဗျဉ္ဇနဝိစယော”တိ။
နေတ္တိ၊ဋီ။၁၀၈။

ပဒတ္တဝိနိစ္ဆယ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိနိစ္ဆယ] ပုဒ်အနက်
ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ ဣဓ ဒေသနာဟာရာဒိနံ
ပဒတ္တဝိနိစ္ဆယော ပေဋကေန သံသန္တနံ နာမ။
နေတ္တိ၊ဋီ။၁၆။ (-ဝိမတိ၊၁။၈။)

ပဒတ္တဝိပရိယာယ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိပရိယာယ]
ပုဒ်အနက်၏-ဖေါက်ပြန်-ပြောင်းလွဲ-ခြင်း။
(အတ္ထပဒတ္တကမှ သဒ္ဒပဒတ္တကပုဒ် အဖြစ်သို့
ပြောင်းလွဲခြင်း။) မာဂဏ္ဍိယောတိ တဿ ဗြာ
-ဟူဏဿ သင်္ခါ သမညာ .... ဗျဉ္ဇနမဘိလာ-
ပေါ"တိအာဒိသု ပဒတ္တဝိပရိယာယေ။ မ၊ဋီ၊၁။
၅၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၊၅။ အံ၊ဋီ၊၁။၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၃၊၄။

ပဒတ္တဝိပရိယေသ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိပရိယေသ]
ပုဒ်အနက်၏ - ဖေါက်ပြန် -ပြောင်းလွဲ-ခြင်း။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒတ္တဝိပရိယေသကာရီ (တိ) [ပဒတ္တဝိပရိယေ-
သ+ကာရီ] ပုဒ်အနက်၏-ဖေါက်ပြန်-ပြောင်း
လွဲ-ခြင်းကိုပြုတတ်သော(ဣတိသဒ္ဒါ)။ ပဒ-
တ္တာဝဇောနေတ္ထော ဟိ သဒ္ဓပ္ပယောဂေါ
အတ္တပရာဓိနော ကေဝလော အတ္ထပဒတ္တကော၊
သော ပဒတ္တဝိပရိယေသကာရိနာ ဣတိ-
သဒ္ဓေန သဒ္ဓပဒတ္တကော ဇာယတိ။ အနုဋီ၊၁။
၄။ (-၁၈၉။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၁၉၊၂၀။)

ပဒတ္တဝိပလ္လာသ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိပလ္လာသ]ပုဒ်အ
နက်၏-ဖေါက်ပြန်-ပြောင်းလွဲ-ခြင်း။အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဒတ္တဝိပလ္လာသကာရီ (တိ) [ပဒတ္တဝိပလ္လာသ+
ကာရီ] ပုဒ်အနက်၏-ဖေါက်ပြန်-ပြောင်းလဲ-
ခြင်းကို ပြုတတ်သော(ဣတိသဒ္ဒါ)။ "ဂါဝိတိ
အယမာဟာ"တိ ဧတ္ထ ဂါဝိ-သဒ္ဓေါ ဝိယ "သင်္ဂ-
ဟော အသင်္ဂဟော"တိ ဧတ္ထ ပဒတ္တဝိပလ္လာသ-
ကာရိနာ ဣတိ-သဒ္ဓေန အတ္ထပဒတ္တကော
သင်္ဂဟာသင်္ဂဟ-သဒ္ဓေါ သဒ္ဓပဒတ္တကော ဇာ-
ယတိ။ အနုဋီ၊၂။၆။ (-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၀၆။)

ပဒတ္တဝိပလ္လာသဇောတက (တိ) [ပဒတ္တဝိပလ္လာ-

သ+ဇောတက] ပုဒ်အနက်၏-ဖေါက်ပြန်-
ပြောင်းလဲ-ခြင်းကို ထွန်းပြတတ်သော (ဣတိ
သဒ္ဒါ)။ ဣတိ-သဒ္ဓေါ စေတ္ထ အာဒိအတ္ထော၊
ပဒတ္တဝိပလ္လာသဇောတကော ပန ဣတိ-
သဒ္ဓေါ လုတ္တနိဒ္ဓိဋ္ဌော၊ အာဒိ-သဒ္ဓလောပေါ ဝါ
ဧသ၊ ဥပလက္ခဏနိဒ္ဓေသော ဝါ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၂၀၀။

ပဒတ္တဝိဘာဂ (ပု) [ပဒတ္တ+ဝိဘာဂ]ပုဒ်အနက်
တို့ကို-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ခြင်း။ ဣဒါနိ တဿ
ပဝိစယုပါယံ နေတ္ထိပ္ပကရဏံ ပဒတ္တဝိဘာဂေန
ဒဿေတုံ "သောဠသဟာရာ"တိ ဂါထမာဟ။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၁။ (-နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၇။)

ပဒတ္တဝိဘာဝန (န၊ထိ) [ပဒတ္တ+ဝိဘာဝန]ပုဒ်၊
အနက်တို့ကို-ထင်ရှားစွာ-ဖြစ်စေ-ပြသ-ခြင်း။
ဣဒံ ပနေတ္ထ ပရိယာယဝစနမတ္တန္တိ "ဝိသံ-
ယောဂါယာ"တိအာဒိသု သဗ္ဗပဒေသု "ကိ-
လေသေဟိ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယာ"တိအာဒိနာ
ပဒတ္တဝိဘာဝနဝသေန ဝုတ္တပရိယာယဝစနံ
သန္တာယ ဝဒတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၆။

ပဒတ္တဝိဝရဏ (န) [ပဒတ္တ+ဝိဝရဏ]ပုဒ်အနက်
ကို ဖွင့်ဆိုခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒတ္တဝိဝရဏမုခ (န) [ပဒတ္တဝိဝရဏ+မုခ]ပုဒ်
အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းဟူသော-အမြွက်-အဦး-
အစ။ အယံ ပန ပဒတ္တဝိဝရဏမုခေန ပဝတ္ထော
အတ္ထော။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၆၁။

ပဒတ္တသံကိဏ္ဍ (န) [ပဒတ္တ+သံကိဏ္ဍ]ပုဒ်အနက်
တို့၏-ရောပြွမ်း-ရောနှော-ခြင်း။ ပဒတ္တသံ-
ကိဏ္ဍဿ၊ ဝတ္တဗ္ဗဿ စ အဝုတ္တဿ အဝ-
သေသဿ အဘာဝတော သုဝိညေယျဘာ-
ဝေန သုပရိသုဒ္ဓံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၃။

ပဒတ္တသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဒတ္တ+သံဝဏ္ဏနာ] ပုဒ်
အနက်တို့ကို-ဖွင့်ခြင်း-ဖွင့်ကြောင်း-ဖွင့်ရာ-
သံဝဏ္ဏနာ။ သမုဋ္ဌာနသံဝဏ္ဏနာ အဓိပ္ပါယ်သံ-
ဝဏ္ဏနာ ပဒတ္တသံဝဏ္ဏနာ ဝိမိအနုဝါဒသံဝ-
ဏ္ဏနာ။ နေတ္တိဝိ။၅၁။

ပဒတ္တသံသန္တနာ (ထိ) [ပဒတ္တ+သံသန္တနာ] ပုဒ်
အနက်တို့၏-နီးနှော-ညီညွတ်-ခြင်း။ တတ္ထာ-
ယံ ပဒတ္တသံသန္တနာ-“သမာ စ သုသမာ စ
သမသုသမာ”တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ဧကဒေသသရူပေ-
ကသေသံ ကတွာ “သုသမာ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တာ
ယထာ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ နာမရူပဉ္စ နာမရူပဉ္စိ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၃။

ပဒတ္တသင်္ဂဟ (ပု) [ပဒတ္တ+သင်္ဂဟ] (၁)ပုဒ် အ
နက်၌-ရေတွက်-သိမ်းယူ-ခြင်း။ (၂)ပုဒ် အ
နက်၌-ရေတွက်-သိမ်းယူ-အပ်သည်၏ အ
ဖြစ်-အပ်ခြင်း။ (၁)ဟာရနယာ ဝိယ ပဋ္ဌာနံ
န သုတ္တဿ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ အထ ခေါ
တသ္မိံ တသ္မိံ သုတ္တေ သံကိလေသဘာဂိယ-
တာဒိလဗ္ဘမာနဝိသေသမတ္တန္တိ န တဿ ပက-
ရဏဿ ပဒတ္တသင်္ဂဟော။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌိ။၁၉။ (၂)
ယဿ ပန ပဒဿ ဝိတ္တာရကထံ ဝိနာ န သ-
က္ကာ အတ္တော ဝိညာတုံ၊ တတ္ထ ဝိတ္တာရကထာပိ
ပဒတ္တသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂။ သိ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်၊၁။၃၅၉။

ပဒတ္တသန္တိ (ထိ) [ပဒတ္တ+သန္တိ] ပုဒ်အနက်၏-
စပ်-ဆက်စပ်-ခြင်း။ ပဒပဒတ္တနိဒ္ဒေသနိက္ခေ-
ပသုတ္တဒေသနာသန္တိဝသေန ဆဗ္ဗိမာ သန္တိ။....
တထာ ပဒတ္တဿ ပဒတ္တန္တရေန သမ္ပန္နော ပဒ-
တ္တသန္တိ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၉၄-၅။ (-မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၆။ သံ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၅၅။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၅၇။)

ပဒတ္တသမ္ပဋိပတ္တိ (ထိ) [ပဒတ္တ+သမ္ပဋိပတ္တိ] ပုဒ်

အနက်ကို ကောင်းစွာ-ပြုကျင့်-သိမြင်-ခြင်း။
ယသ္မာ အက္ခရေဟိ သုယျမာနေဟိ သုဏန္တာနံ
ဝိသေသဝိဓာနဿ ကတတ္တာ ပဒပရိယော-
သာနေ ပဒတ္တသမ္ပဋိပတ္တိ ဟောတိ။ နေတ္တိ၊
ဋ္ဌ။၃၃။ ပဒတ္တသမ္ပဋိပတ္တိတိ ပဒါဘိဓေယျ-
အတ္တာဝဗောဓော။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌိ။၃၆။ (-နေတ္တိ၊ဝိ။
၄၆။)

ပဒတ္တသမ္ပန္န (ပု) [ပဒတ္တ+သမ္ပန္န] ပုဒ်အနက်
တို့၏-စပ်-ဆက်စပ်-ခြင်း။ အလံ ပရိယတ္တံ
ကိလေသဝိဒ္ဓံသနသမတ္တံ အရိယဉာဏဒဿ-
နမေတ္ထ ဈာနာဒိဘေဒေ ဥတ္တရိမနဿဓမ္မေ....
တံ အလမရိယဉာဏဒဿနံ ဥတ္တရိမနဿဓ-
မ္မန္တိ ဧဝံ ပဒတ္တသမ္ပန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈၁။ (-မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၉။ သာရတ္ထ၊၁။၂၀။ ဝိမတိ၊
၁။၆။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၁၁၈။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌိ။၂၉။)

ပဒတ္တသမ္ပန္နာဓိပ္ပါယ်ဝိဘာဝနာ (ထိ) [ပဒတ္တ
+သမ္ပန္န+အဓိပ္ပါယ်+ဝိဘာဝနာ] ပုဒ်အနက်၊
စပ်ခြင်း သမ္ပန္နံ၊ အလို အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ထင်
ရှားစွာ-ဖြစ်စေ-ပြသ-ခြင်း။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဘာ-
သိဿန္တိအာဒိ ပိဏ္ဏတ္ထနိဒ္ဒါရဏံ။သိလေ ဌတွာ-
တိအာဒိ ပဒတ္တသမ္ပန္နာဓိပ္ပါယ်ဝိဘာဝနာ။ ဝိ
သုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂။

ပဒတ္တသောဓန (တိ) [ပဒတ္တ+သောဓန] ပုဒ် အ
နက်တို့ကို-သုတ်သင်-ရှင်းလင်း-တတ်သော။
တမ္ပိ ဟိ ပဒတ္တသောဓနာယ အဋ္ဌကထာယ
သောဓိတနိယာမေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ တေနာဟ
“သာ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ”တိ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။
၄၂၂။

ပဒတ္တာနုရူပ (တိ) [ပဒတ္တ+အနုရူပ] ပုဒ် အနက်
အား-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။ ပဒ-
တ္တာနုရူပံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ “ဣမာနိ တိဏိ ပဒါနိ

ပုစ္ဆိတာနီ"တိ ဝုတ္တံ။ နေတ္ထိဝိ။၁၀၇။

ပဒတ္တာဝဂမမုခ (န) [ပဒတ္တ+အဝဂမ+မုခ | ပုဒ်
အနက်ကို သိခြင်းဟူသော-အဦး-အစ-ပစာန။
သုတ္တဿ အတ္ထံ တထတ္တာဝဗောဓာယာတိ
သုတ္တဿ ပဒတ္တာဝဂမမုခေန စတုသစ္စာဘိ-
သမယာယ။ နေတ္ထိဝိ။၁၂။

ပဒတ္တာဝဗောဓ (ပု) [ပဒတ္တ+အဝဗောဓ](၁)(က)
ပုဒ်၏ အနက်ကို သိခြင်း၊ တစ်ခု တစ်ခုသော
ပုဒ်၏ အနက်ကို သိခြင်း။ (ခ)ပုဒ်တို့၏ အ
နက်ကို သိခြင်း၊ ပုဒ်အပေါင်း-ဝါကျ-၏ အ
နက်ကို သိခြင်း။ (၂) ပုဒ်, အနက်ကို သိခြင်း၊
ပုဒ်နှင့် အနက်ကို သိခြင်း။ (၁)(က)ပဒတော
ဟိ ပဒတ္တာဝဗောဓေ။ နေတ္ထိဝိ။၁၃။ (ခ)ပဒ-
တ္တာဝယဝဂ္ဂဟဏ-ကြည်။ (၂) အောက်ပုဒ်
ကြည်။

ပဒတ္တာဝဗောဓာဘာဝ (ပု) [ပဒတ္တာဝဗောဓ+အ
ဘာဝ] ပုဒ်နှင့် အနက်ကို သိခြင်း၏ မရှိခြင်း။
အယံ သာသနံ ဧဟိတုကာမောတိအာဒိနာ
ဘာသာကောသလ္လာဘာဝေန သဗ္ဗသော ပဒ-
တ္တာဝဗောဓာဘာဝေပိ....ဧတ္တကံ အဓိပ္ပေတ-
တ္ထမတ္တံ စေပိ သော တာဝ ဇာနာတိ၊ ပစ္စက္ခာ-
နမေဝ ဟောတိတိ ဒသေတိ။ ဝိမတိ။၁၁၃၄။

ပဒတ္တာဝယဝ (ပု) [ပဒတ္တ+အဝယဝ] ပုဒ်အနက်
အစိတ်အပိုင်း၊ တစ်ခု တစ်ခုသော ပုဒ်၏ အ
နက်။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဒတ္တာဝယဝဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒတ္တာဝယဝ+ဂဟ
ဏ] ပုဒ်အနက် အစိတ်အပိုင်းကို-ယူ-သိ-
ခြင်း။ တတ္ထ ပဒါဝယဝဂ္ဂဟဏမုခေန ပဒဂ္ဂ-
ဟဏံ၊ ဂဟိတေ စ ပဒေ ပဒတ္တာဝဗောဓေ
ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတဿ ဟောတိ၊ တတ္ထ စ
ပဒါဝယဝဂ္ဂဟဏေန ဝိယ ပဒဂ္ဂဟဏဿ၊

ပဒတ္တာဝယဝဂ္ဂဟဏေနာပိ ပဒတ္တဂ္ဂဟဏဿ
ဝိသေသာဓာနံ ဇာယတိ။ နေတ္ထိဝိ။၅၉။ ပဒါ-
ဝယဝေါ အက္ခရာနိ။ ပဒတ္တော ပဒတ္တာဝယ-
ဝေါ။ ပဒတ္တဂ္ဂဟဏဿာတိ ပဒတ္တာဝဗော-
ဓဿ။ ဝိသေသာဓာနံ ဝိသေသုပ္ပတ္တိ။နေတ္ထိဝိ။
၄၇။

ပဒတ္တုတိ (ထိ) [ပဒတ္တ+ထုတိ။ "ပဒတ္တထုတိ"
ဟူလိုလျက် အတ္ထပုဒ် အကျေကြ်။ဘာသာဋီ။၂။
၃၅၇-၈။] ပုဒ်၏ အနက်ကို (ပုဒ်တစ်ပါးဖြင့်)-
ချီးမွမ်း-ဖွင့်ဆို-ခြင်း။ အပရဒိပနာ ပန ပဒ-
တ္တုတိ ဝါ ဟောတိ ဒဠိကမ္ပံ ဝါတိ ဧဝံ ဒွေ
ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ အဘိ၊၁။၁၈၂။ မဟာနိ၊၁။
၁၇။ ပဒတ္တဿ ပဒန္တရေန ဝိဘာဝနံ ပဒတ္တုတိ။
တေန ဟိ တံ ပဒံ မဟတ္ထန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ
အလင်္ကတဉ္စာတိ။ မူလဋီ၊၁။၉၅။

ပဒဒါတိ (ကြိ) [ပ+ဒါ+အ+တိ။ ဒါ ဒါနေ၊ တျာ-
ဒျုပ္ပတ္တိ၊ ဒွေဘာဝရဿတ္တာနိ၊ အပစ္စယဿ
လောပေါ။ ဒဒါတိ၊ ဒဒန္တိ။ ရူ။၅၀၆။ ဘဝိဿ-
န္တိယံ.... ရဿတ္တံ၊ ဒဿတိ၊ဒဿန္တိ။ရူ။၅၀၈။]
(အထူးထူး အပြားပြား)စွန့်ကြဲ-ပေးကမ်း-လှူ
ဒါန်း-၏။ ဣမာနိ မေ အဋ္ဌ ယုဂါ သုဘာနိ၊
ပဋိဂဏှ ဘန္တေ ပဒဒါမိ တုယံ။ ပေတ။၁၈၇။
ပဒဿတိ- ဇာ၊၁။၁၄၆။ ဇာ၊၂။၇၂၂၅။ ဇာ၊၁။
၃။၂၆၃။ဇာ၊၁။၅။၃၂၇။ဇာ၊၁။၇။၂၇။ပဒဿသိ-
စရိယာ။၃၈၇။ ဇာ၊၂။၇၀။၁၀၂။ ဇာ၊၁။၅။၃၂၂၊
၄၁၉။ ပဒဿာမိ-အပ၊၁။၃၈။ ဇာ၊၂။၆၉။ ဇာ၊
၁။၅။၃၁၉။

ပဒဒါမိ (ကြိ) [ပ+ဒါ+အ+မိ] (အထူးထူး အပြား
ပြား)စွန့်ကြဲ-ပေးကမ်း-လှူဒါန်း-၏။အထက်
ပုဒ်ကြည်။

ပဒဒ္ဒယ (န) [ပဒ+ဒ္ဒယ] ပုဒ်၂-ခုအပေါင်း။ ဈာ-

ယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုန္တိ ဣဒမ္ပိ ပဒဒ္ဒယံ သုခတ္ထ-
ဉ္စာတိ ဣမိနာဝ ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ဝိဋ္ဌ၊၄။
၅။ (-၂၀၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၄၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၈၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၇။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၃၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈၊၂၂၄။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၂၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။သာရတ္ထ၊၂။၃၂၄။ သာရတ္ထ၊
၃။၁၅၂၊၈၅။ ဝိမတိ၊၁။၈၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၅။၂၊၃၊
၂၇၄။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၉၊၄၀၊၁၃၃၊၃၆၀။ အနု၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၂၆၊၁၈၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၀၊၂၃၆၊၃၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၉၅။

ပဒဒ္ဒယဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒဒ္ဒယ+ဂ္ဂဟဏ] ပုဒ်၂-
ခု အပေါင်းကို-ယူ-ဆို-ခြင်း။ ယဒိ ဧဝံ ဒုတိ-
ယပဒံ ကိမတ္ထိယန္တိ? ပဒဒ္ဒယဂ္ဂဟဏံ အာသ-
ဝါနံ ဥပ္ပန္နာနပ္ပန္နဘာဝသမ္ဘဝဒဿနတ္ထဉ္စေဝ ပ-
ဟာယကဝိဘာဂေန ပဟာတဗ္ဗဝိဘာဂဒဿ-
နဉ္စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၁။

ပဒဒ္ဒယပဋိက္ခေပ (ပု) [ပဒဒ္ဒယ+ပဋိက္ခေပ] ပုဒ်၂-
ခုအပေါင်းကို-ပယ်ရှား-တားမြစ်-ခြင်း။
သေက္ခတ္တိကေ ပဒဒ္ဒယပဋိက္ခေပဝသေန “နေဝ
သေက္ခာ နာသေက္ခာ”တွေဝ ဝုတ္တံ၊ န ဧဝံ ဣဓ။
အနု၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅။

ပဒဒ္ဒယပရိဂ္ဂဟ (ပု) [ပဒဒ္ဒယ+ပရိဂ္ဂဟ] ပုဒ်၂-
ခုအပေါင်းကို သိမ်းယူခြင်း။ ကိံ ပနေတ္ထ ကာ-
ရဏံ ပဒဒ္ဒယပရိဂ္ဂဟေ၊ နနု ဧကေနေဝ ပဒေန
ဣဋ္ဌပ္ပသိဒ္ဓိ။ အနု၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁။

ပဒဒ္ဒယာဓိဋ္ဌာန (ပု၊န) [ပဒဒ္ဒယ+အဓိဋ္ဌာန] ပုဒ်
၂-ခုအပေါင်း၏-တည်-မှီ-ရာ။ တတ္ထ ဟိ ရူ-
ပက္ခန္ဓာဒိပဒါနိ သမာနာဓိကရဏာနိတိ ပဒဒ္ဒ-
ယာဓိဋ္ဌာနော ဧကော အတ္ထော လဗ္ဘတိ။ အနု
ဋ္ဌ၊၃။၁၉၁။

ပဒနိကာယ (ပု) [ပဒ+နိကာယ] ပုဒ်အပေါင်း။
အာဟစ္စပဒေနာတိ အဋ္ဌ ဝဏ္ဏဋ္ဌာနာနိ အာဟစ္စ
ဝုတ္တေန ပဒနိကာယေနာတိ အတ္ထော။ ဥဒါဟ-
ဋ္ဌေန ကဏ္ဍောက္ကန္တေန ပဒသမူဟေနာတိ အဓိ-
ပ္ပါယော။ ဝဇီရ။၈၅။

ပဒနိက္ခိပန (န) [ပဒ+နိက္ခိပန] ခြေကို ချခြင်း၊
ခြေလှမ်းခြင်း။ မာတာပိတူနံ ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ
ဝါ မဉ္ဇံ ဝါ ပီဋံ ဝါ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပဒနိ-
က္ခိပနံ ပဒဝိမံသဘူမိ နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၇။
ပဒဿ နိက္ခိပနံ ပဒနိက္ခိပနံ၊ ယဒါ တထာ
ပဒံ နိက္ခိပိတံ သမတ္ထော၊ တဒါ ပဒဝိမံသဘူမိ
နာမာတိ ဘာဝေါ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၄၃။ (-မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၆၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၅။)

ပဒနိက္ခေပ (ပု) [ပဒ+နိက္ခေပ] (၁) ခြေကို ချခြင်း၊
ခြေလှမ်းခြင်း။ (၂) ခြေရာ၊ ခြေတော်ရာ၊ နင်းချ
အပ်သော ခြေ၏ အရာ။ (၃) ခြေချရာ(အရပ်)။
(၁) အဘိဇ္ဇမာနေတိ ပဒနိက္ခေပေန အဘိဇ္ဇ-
မာနေ သဃံတေ။ ဝါရိမှိ ဂင်္ဂါယာတိ ဂင်္ဂါယ
နဒိယာ ဥဒကေ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၅၆။ (-သာရတ္ထ၊
၁။ ၄၃၇။ ဝိမတိ၊၁။၉၁။) (၂) ပုနပိ ဗြာဟ္မဏီ
ဣတောစိတော စ ဝိစရန္တိ ဘဂဝတော ပဒနိ-
က္ခေပံ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏံ အာဟ “အယံ တဿ
ပဒနိက္ခေပေါ”တိ။ အာမ ဘောတိတိ။ ပဿ
ဗြာဟ္မဏ ပဒနိက္ခေပံ၊ နာယံ သတ္တော ကာမေ-
သု ဂမိတောတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၈။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၈၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၃။)
(၃) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒနိက္ခေပဋ္ဌာန (န) [ပဒနိက္ခေပ+ဋ္ဌာန] ခြေချရာ
အရပ်၊ ခြေကို နင်းချရာ အရပ်။ ဩကာသံ န
လဘတိတိ ပဒနိက္ခေပဋ္ဌာနံ န လဘတိ။ မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၇၇။

ပဒနိက္ခေပသမယ (ပု) [ပဒနိက္ခေပ+သမယ]
ခြေချရာ အခါ၊ ခြေကို နင်းချရာ အခါ။ ဩ-
ဏတုဏ္ဏတာယ ဘူမိယာ သတ္တု ပဒနိက္ခေပ-
သမယေ သမဘာဝါပတ္တိ....သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒ-
တာယ နိဿန္တဖလံ။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၀၄။

ပဒနိပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဒ+နိပ္ပတ္တိ] ပုဒ်၏ ပြီးခြင်း။
သဗ္ဗတ္ထ သဒ္ဓသတ္တာနုသာရေန ပဒနိပ္ပတ္တိ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၇။

ပဒနိဗ္ဗစန (န) [ပဒ+နိဗ္ဗစန] ပုဒ်၏-ဝိဂြိုဟ်-
ဝစနတ္ထ၊ ပုဒ်-ပုဒ်အနက်-ကို ထုတ်ဆိုခြင်း။
နေရတ္တန္တိ နိရတ္တံ၊ ပဒနိဗ္ဗစနန္တိ အတ္ထော။ နေတ္တိ၊
ဋ္ဌ။၂၅။ “ဗုဿနဋ္ဌေန ဖဿော”တိအာဒိနာ နိဒ္ဒါ-
ရေတွာ ဝစနံ နိဗ္ဗစနံ၊ တံ ပန ပဒဿေဝ၊ န
ဝါကျဿာတိ အာဟ “ပဒနိဗ္ဗစန”န္တိ။ နေတ္တိ၊ဋီ။
၃၁။

ပဒန္တရ (န) [ပဒ+အန္တရ] (၁)ခြေ၊ခြေလှမ်း။ (၂)
ပုဒ်တပါး၊ တစ်ပါးသော ပုဒ်။ (၁)ဧကသ္မိံ ဟိ
သမယေ သတ္တာ .... ယမကပါဠိဟာရိယံ
ဒဿေတွာ....ဒွေ ပဒန္တရာနိ ဒဿေတွာ တတိ-
ယေန ပဒေန တာဝတိသဘဝနေ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ ဒွေ ပဒန္တရာနိတိ ကဏ္ဍမ္ပရက္ခမူ-
လေ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတေတိ ဒွိသု ဌာနေသု ဒွေ
ပဒါနိ ဒဿေတွာ။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၄၂။ (၂)ဘဒန္တေတိ
ဘဒ္ဒံ အန္တေ ဧကဿာတိ ဘဒန္တေတိ ဧကဿ
ဒကာရဿ လောပံ ကတွာ ဝုစ္စတိ၊.... “ဘဒ္ဒ-
သဒ္ဓသမာနတ္ထံ ပဒန္တရမေက”န္တိ ကေစိ။ ထေ
ရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၉။ (-အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၈။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၃၂၊
၁၀၂။ သာရတ္ထ၊၁။၃၂။ ဝိမတိ၊၁။၆၃။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
၁၉၄။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၃၁။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၆၅။
ဒီ၊ဋီ၊၃။၉၁။ မ၊ဋီ၊၁။၈၃။ မ၊ဋီ၊၂။၉။ သံ၊ဋီ၊၁။
၅၅၊၂၃၈။ အံ၊ဋီ၊၁။၅၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၅၃၊၂၄၄။ မူ

လဋီ၊၁။၉၅။ အနဋီ၊၂။၂၂၄။ အနဋီ၊၃။၂၄၅။
နေတ္တိ၊ဝိ။၇၂။)

ပဒန္တရန္တရိက (တိ) [ပဒန္တရ+အန္တရိက] ပုဒ်တစ်
ပါး ခြားကွယ်ခြင်းရှိသော။ တဿာ သမာနေပိ
ပဒန္တရန္တရိကေ သဒ္ဓတ္တာဝိရောဓဘာဝေါယေဝ
သမာသတာကာရဏန္တိ သမာသော ဧဝ
ယုတ္တော။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၂၁။

ပဒန္တရဘာဝဒဿနတ္ထ (တိ) [ပဒန္တရ+ဘာဝ+ဒ
ဿန+အတ္ထ] ပုဒ်တပါး၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း
အကျိုးရှိသော။ ပဒန္တရဘာဝဒဿနတ္ထော ဟိ
ယေဝါပန-သဒ္ဓေါ။ အနဋီ၊၁။၅၇။

ပဒန္တရဝစနိယ (တိ) [ပဒန္တရ+ဝစနိယ] ပုဒ်တစ်
ပါးသည်-ဟော-ဆို-အပ်သော။ ပဒန္တရဝစနိ-
ယ-ဿတ္ထဿ ဝိသေသနာယ။ ဗောဓနာယ
ဝိနေယျာနံ၊ တထာနတ္ထပဒံ ဝဒေ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊
၁။၂၃၂။

ပဒန္တရသန္တိ (ပု) [ပဒန္တရ+သန္တိ] ပုဒ်တစ်ပါးနှင့်
(ပြေပြစ်အောင်)ဆက်စပ်ခြင်း။ ဝ-ကာရော
အာဂမသန္တိမတ္တန္တိ အနတ္တကော ဝ-ကာရော၊
တေန ဝဏ္ဏာဂမေန ပဒန္တရသန္တိမတ္တံ ကတန္တိ
အတ္ထော။ဒီ၊ဋီ၊၁။၄၀၁။(-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၂၈။)

ပဒန္တရသန္တိဓာန (န) [ပဒန္တရ+သန္တိဓာန] ပုဒ်တစ်
ပါး၏ အနီး၌ တည်ခြင်း၊ ပုဒ်တစ်ပါးနှင့် နီး
ကပ်ခြင်း။ “ကမ္မ”န္တိ သာဓာရဏတော ဝုတ္တ-
ဿာပိ တဿ “သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ”တိ ပဒန္တရ-
သန္တိဓာနေန....ကုသလဘာဝေါ ဇောတိတော
ဟောတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၃၆။ (-ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၃၄။)

ပဒန္တရသမ္ပိဏ္ဏန (န) [ပဒန္တရ+သမ္ပိဏ္ဏန] ပုဒ်တစ်
ပါးကို-ပေါင်း-ဆည်း-ခြင်း။ ကိစ္ဆ “ယေ ဝါ
ပနာ”တိ ပဒန္တရသမ္ပိဏ္ဏနတောပိ “ယေ တေ

ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ။ပ။န တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိ-
ညေယျာ"တိ ဧတ္တာဝတာ ဒုကပဒဒယပ္ပဝတ္တိ
ဒဿိတာတိ ဝိညာယတိ။ အနုဋီ၊၁။၅၇။

ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ (န) [ပဒ+ပစ္စာဘဋ္ဌ]ပုဒ်တို့၏ ရှေ့၊
နောက်ပြန်ခြင်း။ ပညတ္တိံ န ဇာနာတိ၊ ပဒပစ္စာ-
ဘဋ္ဌ န ဇာနာတိ။ ဝိ၊၅။၃၂၂-၇၊၃၄၅။ သစေ
ပနာယံ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ"တိ ဝတ္ထုကာမော ပဒ-
ပစ္စာဘဋ္ဌ ကတွာ "ပစ္စက္ခာမိ ဗုဒ္ဓံ ဝါ ဝဒေယျ။
ဝိ၊၅။၁။၂၁၄။ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ န ဇာနာတိတိ သမ္ပု-
ခါ ကာတဗ္ဗံ ပဒံ န ဇာနာတိ။ "ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ"-
တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ "ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဟေဋ္ဌပရိယံ
ကတွာ ပဒံ ယောဇေတိ။ ဝိ၊၅။၄။၂၁၇။ ပဒပ-
စ္စာဘဋ္ဌ ကတွာတိ ပဒဝိပရာဝတ္တိံ ကတွာ။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၆၈။ "ဟေဋ္ဌပရိယံ ကတွာ ပဒံ ယော-
ဇေတိ"တိ ဣမိနာ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထ ပဒါနံ
ဟေဋ္ဌပရိယဝသေန ပဋိနိဝတ္တိတွာ အာဘဿ-
နံ ဂဠုနံ စုတံ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌန္တိ အတ္ထံ ဒဿေတိ။
ပါစိတ်၊ယော။ ၆၁၇။ (-သာရတ္ထ၊၃။၃၀၁။ ဝိမ
တိ၊၁။၁၃၄။ကခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၈၀။အံ၊ဋီ၊၂။၂၆။)

ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ကရဒေါသ (ပု) [ပဒ+ပစ္စာဘဋ္ဌ+
သင်္ကရ+ဒေါသ]ပုဒ်တို့၏ ရှေ့နောက်ပြန်ခြင်း၊
ရောယှက်ခြင်း-အပြစ်-အနာအဆာ။ သုဝိဘ-
တ္တာနီတိ သုဠု ဝိဘတ္တာနိ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္က-
ရဒေါသဝိရဟိတာနိ။ ဝိ၊၅။၃။၅၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၆၈။ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ကရဒေါသဝိရဟိတာနီတိ
ပဒါနံ ပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ကရဒေါသဘူတေဟိ ဒေါ-
သေဟိ ဝိရဟိတာနိ။ ဧတ္ထ စ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌန္တိ
ပဒါနံ ပဋိနိဝတ္တိတွာ အာဘဿနံ ဂဠုနံ၊စုတန္တိ
အတ္ထော။ ပဒသင်္ကရန္တိ ပဒါနံ ဝိပတ္တိ၊ ဝိနာ-
သောတိ အတ္ထော။ ပါစိတ်၊ယော။၄၃။

ပဒပစ္စေဒ (ပု) [ပဒ+ပစ္စေဒ] အကြောင်းကို-

ဖြတ်-ဖျက်ဆီး-ခြင်း။မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု
တိသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နဿ အကုသလသင်္ကပ္ပ-
ဿ ပဒပစ္စေဒတော အနုပုတ္တိသာနေဝသေန
မဂ္ဂင် ပူရယမာနော ဧကောဝ ကုသလသင်္က-
ပ္ပေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊၅။၂။၃၉၂။ ပဒပစ္စေဒတောတိ
ဧတ္ထ ဂတမဂ္ဂေါ "ပဒံ"န္တိ ဝုစ္စတိ၊ ယေန စ ဥပါ-
ယေန ကာရဏေန ကာမဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
သော တဿ ဂတမဂ္ဂေါတိ တဿ ပစ္စေဒေါ
ဃာတော ပဒပစ္စေဒေါ၊ တတော ပဒပစ္စေဒ-
တော။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၄၅။ (-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၄။)

ပဒပဉ္စက (န) [ပဒ+ပဉ္စက]ပုဒ် ၅-ခုအပေါင်း။
"ကလ္လစိတ္တံ မုဒုစိတ္တံ ဝိနိဝရဏစိတ္တံ ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ
ပသန္နစိတ္တံ"န္တိ ဣဒံ ပဒပဉ္စကံ သန္ဓာယ "ကလ္လ-
စိတ္တန္တိအာဒိ"တိ ဝုတ္တံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၂၇။

ပဒပဉ္စ (တိ) [ပဒ+ပဉ္စ] ၂-ပုဒ်၊ ၃-ပုဒ်စသည်ရှိ
သော-၂-ပုဒ်၊၃-ပုဒ်စသည်ဖြင့် မေးအပ်သော
-အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ။ "အတ္ထံ ဂုယံ ပဋိစ္စန္ဓံ
ကတွာ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ သင်္ခတံ ပဒပဉ္စ ပုစ္ဆန္တိတိ
ဒဿေတုံ "ဒုပဒမ္ပိ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋီ၊၂။
၁၄၅။

ပဒပဋိပါဠိ (ထိ) [ပဒ+ပဋိပါဠိ] (၁) ပုဒ်-သဒ္ဒါ-
တို့၏ အစဉ်။ (၂)ခြေနင်းခုံ-လှေကားထစ်-
အစဉ်။ (၁) ပဒဘာဇနေ ပန ပဒပဋိပါဠိယာ
ဧဝ "ဟေဋ္ဌက္ခကံ ဥပရိဇာဏမဏ္ဍလ"န္တိ ဝုတ္တံ။
ဝိ၊၅။၃။၁၇၄။ ပဒပဋိပါဠိယာတိ "အဓော"တိ
စ "အက္ခက"န္တိ စ ပဒါနံ အနက္ကမေန။ ပါစိတ်၊
ယော။၁၄၂။ (-ဝိ၊၅။၁။၂၀၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇၊
၂၀၁၊၂၁၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၈၇။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၇။
ဝဇီရ၊၃၅၁။သာရတ္ထ၊၂။၃၈၆။အံ၊ဋီ၊၃။၁၉၈။)
(၂)အနုပုဗ္ဗတော မနသိကရောန္တော ဟိ ဒွတ္တိ-
သပဒံ နိဿေဏိ ပဒပဋိပါဠိယာ အက္ကမန္တော

ပါသာဒံ အာရယု။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၃။

ပဒပတ္ထဝိစာရဏ (တိ) [ပဒ+ပဒတ္ထ+ဝိစာရဏ]
ပုဒ်နှင့် ပုဒ်၏ အနက်ကို-စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-
တတ်သော။ ဝိမံသာတိ ပါဠိယာ ပါဠိအတ္ထဿ
စ ဝိမံသနပညာ။....အထ ဝါ ဝိမံသတိတိ ဝိမံ-
သာ၊ သာ ပဒပတ္ထဝိစာရဏာ ပညာ။ နေတ္ထိ၊
ဋ္ဌ။၅၃-၄။

ပဒပရဋ္ဌိတ (တိ) [ပဒ+ပရ+ဋ္ဌိတ] (တစ်စုံတစ်ခု
သော) ပုဒ်၏ နောက်၌ တည်သော။ ကာမံ
ဝေါ-သဒ္ဓေါ ပဒပရဋ္ဌိတော ပဋိယောဂီအတ္ထဝိ-
သေသဝါစကော၊ နာမပရဘူတော ပန တံ တံ
ကတ္ထုကမ္မကရဏာဒိသာနေဝိသိဋ္ဌမေဝ ပဗော-
ဓေတိ၊ ဟိ-နိပါတပရဘူတော ပန ဝစနာလ-
ကာရမတ္ထမေဝါတိ အာဟာ “ဝေါတိ။ပ။ဒိဿ-
တိ”တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၀။

ပဒပရမ (ပု) [ပဒ+ပရမ။ ပဇ္ဇတိ အတ္ထော အနေ-
နာတိ ပဒံ။ပဇ္ဇတေ ဉာယတေတိ ဝါ ပဒံ၊ တဒ-
တ္ထော။ ပဒံ ပရမံ ဧတဿ၊ န သစ္စာဘိသမ္မော-
ဓောတိ ပဒပရမော။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၃၆။] ပဒပရမ
ပုဂ္ဂိုလ်၊ သဒ္ဓါ-ပုဒ်-ဗျည်း-မျှသာလျှင် အလွန်
ဆုံး အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။ (ယင်း
ပုဂ္ဂိုလ်သည် (၁)အကျဉ်းဟောပြောမှုဖြင့် မဂ်
ဖိုလ်ရသော ဥဋ္ဌဋီတညူပုဂ္ဂိုလ် (၂) အကျယ်
ဟောပြောမှုဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရသော ဝိပဋ္ဌိတညူ
ပုဂ္ဂိုလ် (၃) ဥဒ္ဓေသ -စသည်ဖြင့် ဆောင်ပြု၍
နောက်မှ မဂ်ဖိုလ်ရသော နေယျပုဂ္ဂိုလ် (၄)အ
ကြိမ်များစွာ နာကြား၊ ရွတ်ဆိုသော်လည်း အ
ကြိမ်များစွာ ဆောင်ရွက်၊ ပို့ချသော်လည်း ထို
ဘဝ၌ မဂ်ဖိုလ် မရသော ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် ဟူ
သောပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့တွင် စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်
ဖြစ် သည်။အဘိ၊ပု။၁၀၇။)ယဿ ပုဂ္ဂလဿ

ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ....ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န
တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ။
အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပဒပရမော။ အဘိ၊ပု။
၁၄၇။ဗျဉ္ဇပဒမေဝ ပရမံ အဿာတိ ပဒပရ-
မော။ န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော
ဟောတိတိ န တေန အတ္တဘာဝေန ဈာနံ ဝါ
ဝိပဿနံ ဝါ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ
သက္ကောတိတိ အတ္ထော။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။(-အံ၊
၁။၄၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၈။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉၊၆၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈၅-၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၉၊၃၃၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၂၃။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၀။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၃၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၂၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၃၄။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၄၇။ ဝဇီရ။
၃၉၈။ သာရတ္ထ၊၂။၃၅၉။ သာရတ္ထ၊၃။၁၅၈-၉၊
၂၉၀။ဝိမတိ၊၁။၂၉၅။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၆၄။ မ၊ဋီ၊၂။၁၃၇။
သံ၊ဋီ၊၁။၂၃၆။ သံ၊ဋီ၊၂။၈။ အံ၊ဋီ၊၂။၉၁၊၃၃၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၁၁။)

ပဒပရမအဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒပရမ+အဂ္ဂဟဏ] ပဒ
ပရမပုဂ္ဂိုလ်ကို-မယူ-မဟော-ခြင်း။ ပဒပရမ-
အဂ္ဂဟဏဇ္ဈေတ္တ သဥပါယဿ နိဿရဏဿ
အနာမဋ္ဌတ္တာ။ နေတ္ထိ၊ဋီ။၄၃။

ပဒပရိပူရဏတ္ထ (ပု) [ပဒ+ပရိပူရဏ+အတ္ထ] (ဂါ
ထာ)ပါဒပြည်ခြင်းဟူသော အကျိုး။သဟာတိ
ဂါထာယ ပဒပရိပူရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တဿ အတ္ထံ
ဒဿေန္တော “တေနေဝ သဟာ”တိ အာဟာ။ ဒိ၊
ဋီ၊၂။၂၂၆။

ပဒပရိယောသာန (န) [ပဒ+ပရိယောသာန] (၁)
ပုဒ်-သဒ္ဓါ-၏ အဆုံး။ (၂)ပုဒ်အပေါင်း-ဝါကျ
-၏ အဆုံး။ (တိ) (၃)ပုဒ်အပေါင်း-ဝါကျ-
အဆုံးရှိသော။(၁)ယသ္မာ အက္ခရေဟိ သုယျ-
မာနေဟိ သုဏန္တာနံ ဝိသေသဝိဓာနဿ က-

တက္ကသိုလ်ပဒေသနာရေး ပဒေသနာမဏ္ဍိုင်ပဏ္ဍိ
တော်။ နေ့စဉ်၊ ၁၉၂၂-၂၃။ (-နေ့စဉ်၊ ၁၉၂၃၊
၇၈။) (၂)တက္ကသိုလ် “တမဟံ ဇာနဓိ”တို့ ပဒေသနာ-
ရေး မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ က-
တွာ အကမ္ဘိတ္တ။ အံ၊ ၁၂၊ ၂၇၂။ (၃) “ဓိဏာ
ဇာတိ”တို့အာဒိဟိ ပဒေဟိ “နာပရံ ဣတ္ထတ္ထာ-
ယာ”တို့ ပဒေသနာရေးဟိ။ သိ၊ ၁၂၊ ၁၅၈။

ပဒပရိဝတ္တနံ (န) [ပဒ+ပရိဝတ္တန] ပုဒ်အပေါင်း-
ဝါကျ-တို့၏ ရှေ့နောက်ပြန်ခြင်း။ ဧတရဟိ
ဝါ အာနေဉ္စံ သမာပဇ္ဇတိ၊ ပညာယ ဝါ အဓိမု-
စ္စတိတိ ဧတ္ထ ဧတရဟိ ဝါ ပညာယ အဓိမုစ္စတိ၊
အာနေဉ္စံ ဝါ သမာပဇ္ဇတိတိ ဧဝံ ပဒပရိဝတ္တနံ
ကဏ္ဍာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၀။

ပဒပရိဟိန (န) [ပဒ+ပရိဟိန] ပုဒ်-သဒ္ဒါ-၏-
ယုတ်လျော့-ကျပေါက်-ခြင်း။ သစေ ပန အ-
က္ခရပရိဟိနံ ဝါ ပဒပရိဟိနံ ဝါ ဒုရုတ္တပဒံ ဝါ
ဟောတိ။ တဿ သောဓနတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္ထံ
ဝဋ္ဋတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၄၃-၄။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၉၅။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သစ်။၄၂။ပဒပရိဟိနန္တိ သုဏာတူတိအာဒိနံ
ဝိဘတျန္တပဒါနံ ဘဿနံ။ ဝိနယာလင်္ကာရ၊၂။
၂၆၉။ (-ပါစိတ်၊ယော။၆၃၅။)

ပဒပါရိပူရီ (ထိ) [ပဒ+ပါရိပူရီ] ပုဒ်တို့၏-ပြည်
စုံ-ပြေပြစ်-ခြင်း။ လူတိဟန္တိ သီလေသု အက-
တ္တမာနောတိ လူတိ ဟန္တိ ပဒသန္တိ ပဒသံသဂ္ဂေါ
ပဒပါရိပူရီ အက္ခရာသမာဝါယော ဗျဉ္ဇနသီလိ-
ဋ္ဌတာ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ လူတိ ဟန္တိ။ မဟာ
နိ။၅၄။ ပဒပါရိပူရီတိ ပဒါနံ ပရိပူရဏံ ဒွိန္ဒ
ပဒါနံ ဧကိဘာဝေါ။ မဟာနိ။၄၅။ (-မဟာ
နိ။၃၅။ စူဠနိ။၂၄၊ ၁၇၊ ၂၀၆၊ ၂၂၂။ သုတ္တနိ။၄၊
၁။၂၅။)

ပဒပုစ္ဆာသောဓန (န) [ပဒ+ပုစ္ဆာ+သောဓန] ပုဒ်
-သဒ္ဒါ-နှင့်-အမေး-ပုစ္ဆာ-တို့ကို သုတ်သင်
ခြင်း။ ဧတ္ထ စ အတ္ထဒ္ဓါရေနေဝ ပဒပုစ္ဆာသော-
ဓနမ္ပိ ကရိယတိတိ ပုန "တဿ အတ္ထဿာ"တိ
ဝုတ္တံ။ နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၃၂။

ပဒပူဇက (ပု) [ပဒ+ပူဇက] မြတ်စွာဘုရား၏
ခြေတော်ကို ပူဇော်သော သူ၊ သိဒ္ဓိတ္ထမြတ်စွာ
ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ မြတ်လေးပန်း ပူဇော်
သော မထေရ်။ ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပဒ-
ပူဇကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော အဘာ-
သိတ္ထ။ အပ။၁။၁၅၆။

ပဒပူဇကေတ္ထေရ (ပု) [ပဒပူဇကေ+ထေရ] ပဒပူ
ဇကေမထေရ်၊ သိဒ္ဓတ္ထမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်
ရင်း၌ မြတ်လေးပန်းပူဇော်ခဲ့သော မထေရ်။
သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မ-
တော ပဒပူဇကေတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။
၁၂၃။

ပဒပူဇာ (ထိ) [ပဒ+ပူဇာ] ခြေတော်ရာ-ပါဒစေ
တိ-ကို ပူဇော်ခြင်း။ ဒုဂ္ဂတိ နာဘိဇာနာမိ၊ ပဒ-
ပူဇာယိဒံ ဖလံ။အပ၊၂။၇၅။ထေရုဋ္ဌ၊၁။၁၀၀။

ပဒပူရဏ (န) | ပဒ+ပူရဏ။ ပူရဏတ္ထံ ဒုဝိဓံ
 အတ္ထပူရဏံ ပဒပူရဏဉ္စ။ တတ္ထ အထ ခလု....
 သေယျထိဒံ ဣစ္စေဝမာဒီနိ ပဒပူရဏာနိ။ ရှု၊
 နာ-၁၃၂။ သမုစ္စယနံ သမ္ဗိဏ္ဍာနံ သမုစ္စယော၊
 ဝိဝိကေပုနံ ဝိကပုနံ၊ ပဋိသေခနံ ပဋိသေခေါ၊
 ပူရဏံ နာမ အတ္ထပူရဏံ၊ ပဒပူရဏဉ္စာတိ ဧဝ-
 မာဒိ အတ္ထော အဿာတိ သမုစ္စယဝိကပုနပ-
 ဋိသေပေပူရဏာဒိအတ္ထံ။ ရှု၊ ဋီ၊ နာ-၈၀။ ပူရဏတ္ထံ
 ဒုဝိဓံ အတ္ထပူရဏဉ္စ ပဒပူရဏဉ္စ။ .... ပဒပူရ-
 ဏန္တိ အသတိပိ အတ္တဝိသေသာဘိဓာနေ ဝါ-

စာသိလိဋ္ဌတာယ ပဒဿ ပူရဏံ။ ..... ပဒပူရ-
 ဏမ္ပိ ပဒန္တရာဘိဟိတဿ အတ္တဿ ဝိသေသ-
 နဝသေန အနန္တရာတိတံ အတ္ထံ ဝဒတိ ဧဝါ
 သော ပန ဝိနာပိ တေန ပဒန္တရေနော သက္ကာ
 ဝိညာတုန္တိ ပဒပူရဏမိစ္ဆေဝ ဝုတ္တန္တိ။ နိတိ၊ သုတ္တံ။
 နာ-၃၇၄-၅။ (၁)ပုဒ်တို့၏-ပြည်-ပြေပြစ်-
 ခြင်း။ (တိ) (၂)ပုဒ်တို့၏-ပြည်-ပြေပြစ်-ခြင်း
 အနက်ရှိသော၊ ပုဒ်တို့ကို-ပြည်-ပြေပြစ်-စေ
 တတ်သော(ပုဒ်)။ (၁)သုဒန္တိ ပဒပူရဏမတ္တေ
 နိပါတော။ ဝိဋ္ဌါဝါသ၅၇။ ခေါတိ ပဒပူရဏ-
 မတ္တေ အဝဓာရဏော အာဒိကာလတ္တေ ဝါ နိပါ-
 တော။ မ၊ဋ္ဌါဝါသ၄။ (-ဝိ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၆။ ဝိ၊ဋ္ဌါ၊
 ၅၊၇၈။ ဝိ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၅။ ဝိ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၃။ မ၊ဋ္ဌါဝါ
 သ၇၂။ သံ၊ဋ္ဌါ၊၂၊၁၆။ သံ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၂။ အံ၊ဋ္ဌါဝါ
 သ၃။ အဘိ၊ဋ္ဌါဝါသ၃၈၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၃။ ပဋိသံ၊
 ဋ္ဌါ၊၂၊၁၃၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌါဝါသ၄၄၇၇။ ဣတိဝုဒ်၊ဋ္ဌါ
 ဝါသ၆၆။ ဝိမာန၊ဋ္ဌါဝါသ၇။ အပ၊ဋ္ဌါဝါသ၂၆၅၊၂၈၁၊
 ၃၃၄။ အပ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၅။ စူဠနိ၊ဋ္ဌါ
 ဝါသ၆၆။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌါဝါသ၇။ သာရတ္ထ၊ဝါသ၄၈။ သာ
 ရတ္ထ၊ဝါသ၃၃။ ဝိမတိ၊၂၊၈၃။ ဒီ၊ဋ္ဌါဝါသ၅၈၁၄၀၊
 ၂၃၄။ သီ၊ဋ္ဌါသစ်၊ဝါသ၆၀-၁၊၁၈၃။ မ၊ဋ္ဌါဝါသ၄၉။
 အံ၊ဋ္ဌါဝါသ၄၂။ အံ၊ဋ္ဌါဝါသ၃၇။ မူလဋ္ဌါဝါသ၂၅။ (၂)
 ဟိ-ကာရော ပနေတ္ထ ပဒပူရဏော။ ဝိ၊ဋ္ဌါ၊၂၊
 ၂၇၈။ (၁၊၂) ခေါတိ ပဒပူရဏမတ္တေ အဝဓာ-
 ရဏတ္တေ ဝါ နိပါတော။ တတ္ထ အဝဓာရဏ-
 တ္ထေန ....အယမတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဒပူရ-
 ဏေန ပန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌါဝါ
 သ၃။ ဒီ၊ဋ္ဌါဝါသ၇၂။ မ၊ဋ္ဌါ၊၂၊၂၂၇-၈။ အံ၊ဋ္ဌါဝါသ၆၆။
 အဝဓာရဏဖလတ္တာ သဒ္ဓပ္ပယောဂဿ သဗ္ဗမ္ပိ
 ဝါကျံ အန္တောဂဝေဓာရဏန္တိ အာဟ “ခေါတိ
 ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော”တိ။ .... အထ ပဒ-
 ပူရဏတ္ထေန ခေါ-သဒ္ဓေန ကိံ ပယောနေန္တိ
 အာဟ “ပဒပူရဏေန ပန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမ-

တ္တမေဝါ”တိ။ သာရတ္ထ၊ဝါသ၇၂။ (-ဥဒါန၊ဋ္ဌါ
 ဝါသ၄၂။ ဝိမတိ၊ဝါသ၄။ ဒီ၊ဋ္ဌါဝါသ၅၈၉၊၂၉၀။ သီ၊ဋ္ဌါ
 သစ်၊၂၊၂၁၅။ မ၊ဋ္ဌါ၊၂၊၂၄၄။ အံ၊ဋ္ဌါဝါသ၄၂-၃။ အံ၊
 ဋ္ဌါ၊၂၊၁၅၁။)

ပဒပွမာဏဋ္ဌာန (န) [ပဒ+ပမာဏ+ဋ္ဌာန] ခြေ
 တစ်လှမ်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်။အတ-
 ရမာနောတိ အတုရိတော၊သဏိကံ ပဒပွမာ-
 ဏဋ္ဌာနေ ပဒံ နိက္ခိပန္တော ဝတ္တံ ကတွာ ....
 ဝါလိကံ အဝိနာသေန္တောတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌါဝါ
 သ၂၅။ အံ၊ဋ္ဌါဝါသ၃၀၆။ သာရတ္ထ၊ဝါသ၃၃၁။ ပဒပွ-
 မာဏဋ္ဌာနေတိ ဒွိန္ဒု ပဒါနံ အန္တရေ မုဒ္ဓိရတန-
 ပမာဏဋ္ဌာနေ။ သီ၊ဋ္ဌါသစ်၊၂၊၂၄၇။

ပဒပ္ပယောဂ (ပု) [ပဒ+ပယောဂ] (၁)ပုဒ်နှင့်-
 ယှဉ်-ဆက်-စပ်ခြင်း။ (၂)ပုဒ်ကို-ယှဉ်စပ်-သုံး
 စွဲ-ခြင်း၊ ယှဉ်စပ်-သုံးစွဲ-အပ်သော ပုဒ်။ (၁)
 “အဇ္ဈာဝသာတာ”တိ ပဒပ္ပယောဂေန အဂါရန္တိ
 ဘုမ္မတ္တေ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ “အဂါရ-
 မဇ္ဈေ”တိ။ သာရတ္ထ၊၂၊၃။ ဒီ၊ဋ္ဌါဝါသ၂၄၀။ (၂)
 ဣဒဉ္စ ပဒပ္ပယောဂဿ အနိယမိတတ္တာ ဝုတ္တံ။
 ....ဧဝမိဓာပိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ပစ္စက္ခာမိ ဗုဒ္ဓ”န္တိ
 အနိယမိတေန ပဒပ္ပယောဂေန တဒတ္ထဝိညာ-
 ပနံ ဟောတိယေဝါတိ အမိပ္ပါယော။ သာရတ္ထ၊
 ၂၊၆၈။ စောရောသိ။ပ။ထေနောသိတိ ဧတ္ထ “ပရိ-
 ဘာသေယျ”န္တိ ပဒံ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ ဥိနတ္တာ
 ပဒပ္ပယောဂဿ။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌါသစ်၊၂၊၀၆။

ပဒဗျဉ္ဇန (န) [ပဒ+ဗျဉ္ဇန] ပုဒ်ဗျည်း။ (က)အနက်
 ကို ပြတတ်သောပုဒ်။ (ခ)ပုဒ်၊အက္ခရာ၊ ပုဒ်နှင့်
 အက္ခရာ။ (ဂ)ပုဒ်၊ဝါကျ၊ ပုဒ်-သဒ္ဒါ-နှင့်-ပုဒ်
 အပေါင်း-ဝါကျ။ (ဃ)အတ္ထပဒနှင့် ဗျဉ္ဇနပဒ။
 (က)သော စတဿန္တံ ပရိသာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ
 ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ အနုပ္ပဗန္ဓေဟိ

အနသယသမုဋ္ဌိတာယ။ မ၊၁။၂၇၄။ ပရိမဏ္ဍ-
လေဟိ ပဒဗျဉ်နဟိတိ ဧတ္ထ ပဒမေဝ အတ္ထ-
ဿ ဗျဉ်နတော ပဒဗျဉ်နံ၊ တံ အက္ခရပါရိပုရိ-
ကတွာ ဒသဝိဓဗျဉ်နဗုဒ္ဓိယော အပရိဟာပေ-
တွာ ဝုတ္တံ ပရိမဏ္ဍလံ နာမ ဟောတိ၊ ဧဝံပေဟိ
ပဒဗျဉ်နဟိတိ အတ္ထော။ မ၊၄။၂။၁၅၅။ ပဇ္ဇတိ
အတ္ထော ဉာယတိ ဧတေနာတိ ပဒံ။ တဒေဝ
အတ္ထံ ဗျဉ်နတိတိ ဗျဉ်နန္တိ အာဟာ “ ပဒမေဝ
အတ္ထဿ ဗျဉ်နတော ပဒဗျဉ်နန္တိ။ အက္ခရ-
ပါရိပုရိယာ ပဒဗျဉ်နဿ ပရိမဏ္ဍတာ၊ သာ ပန
ပါရိပုရိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အာဟာ “ဒသဝိဓ-
ဗျဉ်နဗုဒ္ဓိယော အပရိဟာပေတွာ”တိ။ မ၊၄။၂။
၁၈၈-၉။ (-အံ၊၁။၆၀၊၁၀၂၊၄၆၅။ အံ၊၂။၁၅၇။
နေတ္ထိ။၁၉။ ဝိ၊၄။၂။၈၄။ ဝိ၊၄။၄။၄၆။ မ၊၄။၂။
၁၉။ မ၊၄။၄။၁၇၂။ အံ၊၄။၂။၂၄၊၇၁၊၃၄၂။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊ဟောင်း။၂၉။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၇။သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၁၃၉။
မ၊၄။၂။၆၆။နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၁၆။) (ခ) ယော ပန....န
သက္ကာတိ ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ်နဟိ ကမ္မ-
ဝါစံ သာဝေတံ၊ ဗျဉ်နံ ဝါ ပဒံ ဝါ ဟာပေတိ၊
အညထာ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗံ အညထာ ဝဒတိ၊ အယံ
အပ္ပဋိဗလော။ ဝိ၊၄။၂။၆၄-၅။ ပဒဗျဉ်န-
ဟိတိ ပဒအက္ခရေဟိ။ ဗျဉ်န-သဒ္ဓေါ ဟေတ္တ
အက္ခရဝါစကော။ ပါစိတိ၊ယော။၂၂၆။ (-ဒီ၊၄။
၂။၁၅၈။ ဒီ၊၄။၂။၄၅။ မ၊၄။၁။၃၅၈။ သံ၊၄။၂။
၅၇။ မ၊၄။၂။၃၉။) (ဂ)ယသ္မာ စ တေသု အပရိ-
မာဏာ ဝဏ္ဏာ အပရိမာဏာနိ ပဒဗျဉ်နာနိ။
သံ၊၄။၂။၃၄၄။ ပဒဗျဉ်နာနိတိ နာမာဒိပဒါနိ
စေဝ တံသမုဒါယဘူတဗျဉ်နာနိ စ။ သံ၊ဋီ၊၂။
၅၃၉။ (-ဒီ၊၄။၂။၁၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၉၂။ သာရ
တ္ထ၊၃။၄၀။ ဝိမတိ၊၂။၃၀၈။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခါ။၂။
၄၇၁။ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၁၅။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ။၂။၂၈၆။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၁၅၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၅၇။ နေတ္ထိ၊
ဝိ၊၁၁၆။)(ဃ)တာနိ ပဒဗျဉ်နာနိ သုတ္တေ ဩ-

တာရယိတဗ္ဗာနိ။ နေတ္ထိ။၂။တာနိ ပဒဗျဉ်-
နာနိတိ ကေနစိ အဘာတသုတ္တဿ ပဒါနိ
ဗျဉ်နာနိ စ၊ အတ္ထပဒါနိ စေဝ ဗျဉ်နာနိ စာတိ
အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊၄။၈၀။ (-ဒီ၊၂။၁၀၃။ ဒီ၊၄။၂။
၁၅၅။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၆၅။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၁၈။)

ပဒဗျဉ်နမရတာ (ထိ) [ပဒဗျဉ်န+မရတာ |
ပုဒ်ဗျဉ်န-တို့၏-ချို့မြိန်-သာယာ-ကောင်းမွန်-
သည်၏ အဖြစ်။ ကိံ ဣမေ မဟလ္လကာ၊ န
ဧတေသံ ပါဠိ၊ န အဋ္ဌကထာ၊ န ပဒဗျဉ်နမရ-
တာ။ သံ၊၄။၁။၂၄၈။ သိထိလဓနိတာဒိတံတံ-
ဗျဉ်နဗုဒ္ဓိ အဟာပေတွာ ဥစ္စာရဏံ ပဒဗျဉ်နမရ-
တာ။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၈၄။

ပဒဗျဉ်နသန္တိ (ပု) [ပဒဗျဉ်န+သန္တိ | ပုဒ်ဗျဉ်န-
၏-စပ်-ဆက်စပ်-ခြင်း။ ဧဟမတ္ထိကာတိ ဧဟံ
အတ္ထိကာ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဠော။ မကာရော
ပဒဗျဉ်နသန္တိဝသေန ဝုတ္တော။ ဇာ၊၄။၃။၁၈။

ပဒဗျဉ်နသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဒဗျဉ်န+သမ္ပတ္တိ | ပုဒ်
ဗျဉ်န-တို့၏ ပြည်စုံခြင်း။ ကေဝလံ “ပဒဗျဉ်န-
သမ္ပတ္တိဥေဝ မရသဒ္ဓန္တ သုတ္တော မဟာဂ္ဂါနိ စိ-
ဝရာဒိနိ ဒဿန္တိ”တိ ဣစ္စေဝံ ဒေသေသန္တိ။
ဇာ၊၄။၁။၃၆၀။ သာရတ္ထ၊၂။၃၁၀။ အံ၊ဋီ၊၃။၆၇။

ပဒဘာဇန (န) [ပဒ+ဘာဇန | (၁)ပုဒ်တို့ကို-ခွဲ
ခြမ်း-ဝေဖန်-ခြင်း၊ မာတိကာ-အကျဉ်း-ပုဒ်
တို့ကို အကျယ်-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ကြောင်း စ
ကား၊ ပဒဘာဇနိပါဠိ။ (ယင်းကို ပါဠိဘာသာ
အားဖြင့် ပဒဘာဇနဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဒ
ဘာဇနီယဟူ၍လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ၊ဋီ
ကာတို့၌ သုံးနှုန်း၍ ပါဠာနုသာရိမြန်မာဘာ
သာအားဖြင့် “ပဒဘာဇနီ”ဟု ခေါ်သည်။) (၂)
ပုဒ်တို့ကို-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ကြောင်း(နည်း)။(၁)
ဧဝံ သတိ “သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော”တိ

ဧတဿ ပဒဿ ပဒဘာဇနမ္ပိ ပရိပုဏ္ဏံ ဟော-
တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁။ ယံ ပန ပဒဘာဇနေ “ပိဋ္ဌ-
သဃာဋ္ဌဿ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ”တိ ဝုတ္တံ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၈။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၁။ ကင်္ခါ၊၁၁၅။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၀။ သံ၊
၅။၂။၁၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၉။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၀၆။ ဝဇီရ။၇၄။၉၈၊၁၂၅၊၁၇၁-၂၊
၂၃၆၊၂၇၆၊၃၄၄၊၃၅၅၊၃၆၅-၈၊၃၈၄-၅။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၆၃၊၂၅၀၊၄၀၄။ သာရတ္ထ၊၁။၅၄၊၆၆၊
၁၀၄။ ဝိမတိ၊၁။၂၂၅။ ဝိမတိ၊၂။၂၇။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊ဟောင်း။၁၄-၈။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခါ။၁၆၀၊၁၉၅၊
၂၃၃။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ။၁၃၆၀။) (၂) ပဒဘာဇန-
နယ-ကြည့်။

ပဒဘာဇနကထာ (ထိ) [ပဒဘာဇန+ကထာ] ပုဒ်
တို့ကို-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ကြောင်း စကား၊ ပဒ
ဘာဇနိပါဠိ။ အဝသေသာ အရိယသစ္စကထာ
ဌပေတွာ ဇာတိအာဒိနံ ပဒဘာဇနကထံ ဝိသု-
ဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာယေဝ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၆။

ပဒဘာဇနဓမ္မတာ (ထိ) [ပဒဘာဇန+ဓမ္မတာ] ပဒ
ဘာဇနိပါဠိ၏ - သဘော - တံထွာ-ဓမ္မတာ။
ပဒဘာဇနေ ပန “သံယာစိကေနာတိ သယံ
ယာစိတွာ”တိ တဿေဝ ပဒဿ အဓိပ္ပါယမ-
တ္တံ ဝုတ္တံ၊ သာ ဟိ ပဒဘာဇနဓမ္မတာ။ ဝဇီရ။
၃၆၅။

ပဒဘာဇနနယ (ပု) [ပဒဘာဇန+နယ] ပုဒ်တို့ကို
-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ကြောင်း နည်း။ ဧတ္တာဝတာ
ကုသလတ္တိကော သဗ္ဗေသံ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ
ပဒဘာဇနနယေန ဝိတ္ထာရိတော ဟောတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၉။

ပဒဘာဇနသဟိတ (တိ) [ပဒဘာဇန+သဟိတ]
ပဒဘာဇနိပါဠိနှင့် တကွဖြစ်သော။ သပဒါန-

က္ကမနိဒ္ဒေသဿာတိ ပဒါနံ အနုက္ကမေန နိဒ္ဒေ-
သော ပဒါနုက္ကမနိဒ္ဒေသော၊ ပဒဘာဇနဿေတံ
အဓိဝစနံ။ တေန သဟ ဝတ္တမာနံ သပဒါနုက္က-
မနိဒ္ဒေသံ၊ သိက္ခာပဒံ၊ တဿ ပဒါနုက္ကမနိဒ္ဒေ-
သသဟိတဿ သိက္ခာပဒဿာတိ အတ္ထော၊
ပဒဘာဇနသဟိတဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
သာရတ္ထ၊၂။၃၅၄။

ပဒဘာဇနသိက္ခာပဒ (န) [ပဒဘာဇန+သိက္ခာပဒ]
ပဒဘာဇနိသိက္ခာပုဒ်၊ ပဒဘာဇနိပါဠိ၌-ပညတ်
-တွေ့မြင်-အပ်သော-သိက္ခာပုဒ်-အာပတ်။
တတ္ထ “ယေဘုယျေန ခါယိတံ အာပတ္တံ ထုလ္လ-
စ္စယဿာ”တိ ဧဝမာဒိကာ ပဒဘာဇနိယေ သ-
န္တိဿမာနာပတ္တိ ပဒဘာဇနသိက္ခာပဒံ နာမ။
ဝဇီရ။၇၀။(-ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၁၄။)

ပဒဘာဇနိယ (န) [ပဒ+ဘာဇနိယ] (၁)ပုဒ်တို့
ကို-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ခြင်း၊ မာတိကာ-အကျဉ်း
-ပုဒ်တို့ကို အကျယ်-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ကြောင်း
စကား၊ ပဒဘာဇနိပါဠိ။ (၂)ပုဒ်တို့ကို-ခွဲခြမ်း-
-ဝေဖန်-ကြောင်း(နည်း)။ (၁)ဝိနယေ အတ္ထိ
ဝတ္ထု၊ အတ္ထိ မာတိကာ၊ အတ္ထိ ပဒဘာဇနိယံ၊
အတ္ထိ အန္တရာပတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။
ဣဒါနိ ယထာနိက္ခိတ္တာယ မာတိကာယ သင်္ဂ-
ဟိတေ ဓမ္မေ ပဘောဒတော ဒဿေတုံ “ကတမေ
ဓမ္မာ ကုသလာ”တိ ဣဒံ ပဒဘာဇနိယံ အာ-
ရဒ္ဓံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ ပဒဘာဇနိယန္တိ တဿ
တဿ သိက္ခာပဒဿ “ယော ပနာတိ ယော
ယာဒိသော”တိအာဒိနယပွဝတ္တံ ပဒဝိဘဇနံ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၀၇။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ။၁၃၇။ ပဒဘာ-
ဇနိယန္တိ ပဒဘာဇနဝသေန ပဝတ္တဝစနံ။ မဓု၊
၁။၁၂၂။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၃၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၂၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၇။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၇။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၆။

ဝဇီရ။ ၇၀၄၈၂၅၄၂။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၁၂၆။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၆၆၁၃၁။ ဝိမတိ။ ၁။ ၁၇၄။ ဝိမတိ။ ၂။ ၈၃၂၅၆။ သိဋ္ဌိသစ်။ ၁။ ၁၈၂။ သိဋ္ဌိသစ်။ ၂။ ၂၄၀။ မူလဋ္ဌိ။ ၁။ ၅၈။ အနုဋ္ဌိ။ ၁။ ၆၄။) (၂) ပဒဘာဇနိယနယ-ကြည်။

ပဒဘာဇနိယဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒဘာဇနိယ+ဂ္ဂဟဏ] ပဒဘာဇနိပါဠိကို ယူခြင်း။ မာတိကာ-ဌပုတ္တိဂ္ဂဟဏဓမ္မတ္ထ ပဒဘာဇနိယဂ္ဂဟဏေ-နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဇီရ။ ၃၉၂။

ပဒဘာဇနိယနယ (ပု) [ပဒဘာဇနိယ+နယ] ပုဒ်တို့ကို-ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-ကြောင်း နည်း။ ဣဒံ တာဝ အဘိဓမ္မေ ပဒဘာဇနိယနယေန ခန္ဓေသု ဝိတ္ထာရကထာမုခံ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၀၂။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌိ။ ၂။ ၁၅၄။)

ပဒဘာဇနိယာဝစန (န) [ပဒဘာဇနိယ+အဝစန] ပဒဘာဇနိ ပါဠိကို မဆိုခြင်း။ “ပဒဘာဇနိယံ န ဝုတ္တံ” ဟူ၍ ပဒဘာဇနိယာဝစနနေ အပ္ပနာ-ဝရောဓံ သာဓေတွာ ပဒဘာဇနိယာဝစနဿ ကာရဏံ ဝဒန္တော “သရူပေနာ” တိ အာဒိမာဟ။ အနုဋ္ဌိ။ ၁။ ၆၄။

ပဒဘာဇနိယာဝသာန (န) [ပဒဘာဇနိယ+အဝသာန] ပဒဘာဇနိပါဠိ၏ အဆုံး။ ဣမာ ပန ဥဒ္ဒါနဂါထာ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ သင်္ဂီတိ-ကာလေ ဌပိတာ၊ ကတ္တာတိ စေ? ပဒဘာဇနိ-ယာဝသာနေး။ ဝဇီရ။ ၁၁၁။

ပဒဘာဏ (န) [ပဒ+ဘာဏ] ပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့် (အနက်ကို သိနိုင်လောက်အောင်) ပါဠိကို ရွတ်ဆိုခြင်း။ (ပုဒ်ဝါကျတို့ကို အသီးအသီး ဖြတ်၍ နားထောင်သူတို့အား အနက်ကို သိနိုင်လောက်အောင် ပြတ်သားစွာ ပါဠိကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည်

“ပဒဘာဏ” မည်၏။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၅၂။) ပဒဘာဏဓမ္မကထာသရဉာဉ်ပဉ္စပုစ္ဆနပဉ္စဝိသ-ဇ္ဇနရဇနပစနစိဝရသိဗ္ဗနဓာဝနာဒိနိ ကရောန္တေ အပရေပိ ဝါ နာနပ္ပကာရကေ ကာတုကာမော ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၈။ ပဒဝသေန အတ္ထဿ ဂမနဝသေန ပါဠိယာ ဘဏနံ ပဒဘာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၂၂-၃။

ပဒမတ္တသဝန (န) [ပဒ+မတ္တ+သဝန] ပုဒ်မျှကို သာ-ကြား-နာ-ခြင်း။ ပဒမတ္တသဝနေပိ ဟိ အဓိကာရာဒိဝသေန လဗ္ဘမာနေဟိ ပဒန္တရေဟိ အနုသန္တာနံ ကတွာဝ အတ္ထသမ္ပဋိပတ္တိ ဟော-တိတိ ဝါကျမေဝ အတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတိ။ နေတ္ထိ။ ၄။ ၃၂။ နန စ ပဒေနပိ အတ္ထော ဗျဉ္ဇိယတိတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ “ပဒမတ္တဝသေနပိ ဟိ” တိ အာဒိ။ နေတ္ထိ။ ၄။ ၃၅။

ပဒယောဇနာ (ထိ) [ပဒ+ယောဇနာ] ပုဒ်တို့ကို-ယှဉ်-စပ်-ခြင်း။ ဣဒါနိ “တသ္မာတိဟ ဘိက္ခ-ဝေ ။ ပ။ အဘိသမ္ပဒ္ဓေါတိ ဝဒါမိ” တိ ဧတ္ထ အပ္ပဗုဒ္ဓပဒဝဏ္ဏနံ ကတွာ ပဒယောဇနာယ အတ္ထနိဂမနံ ကရိဿာမ။ မ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၅၆။ ပဒယောဇနာယာတိ “တသ္မာ” တိ အာဒိနံ ပဒါနံ သမ္ပန္နေန သဟ။ မ၊ ဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၁၄။ (-အဘိ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၈၁။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌ။ ၉၄။ ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ။ ၇၇။ ဝိမာန၊ ဋ္ဌ။ ၂၂၂။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ။ ၆၇၊ ၇၉။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၈၆၊ ၂၁၄၊ ၃၈၉။ ကင်္ခါ၊ ဋ္ဌိ။ ၁။ ၂၈၂။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၃။ ၂၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၁။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၂။)

ပဒယောဇနာမုခ (န) [ပဒယောဇနာ+မုခ] ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စပ်ခြင်း ဟူသော-အဦး-အစ-ပမာန။ တတ္ထာယံ ပဒယောဇနာမုခေန ပဌမဂါ-ထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ ထေရ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၆၂။

ပဒရ (ပုန) [ပဒရ+အ။ ပပဗ္ဗော ဒရ ဝိဒါရဏော၊
ပဒရော။ သူစိ။ ပြဒရာ ဘင်္ဂနာရိရက်ဗာဏာ
အသ္မုး ကဇာ အပိ။ အမရေ^{ပု}၁၆၄။ ပြဒိယတေ၊
ပြဒရဏမ်၊ အနေန ဝါ၊...ပြဒရော ရောဂဘော
ဒေ သျာဒ္ဓိရေဒါဓရဘင်္ဂယေား(ဣတိ မေဒိနိ)။
ဗျာချာသုဓာ။ ပြဒရ (ပု) ပြဒ္ဓ +အပ်။ ဝိဒါရ-
ဏော၊ ဘင်္ဂေ၊ ယောနိရောဂဘောဒေ စ။ ထောမ။]

(၁) ပျဉ်၊ ပျဉ်ချပ်၊ ပျဉ်ပြား။ (၂) ပပ်ကြားကွဲ၊
ပပ်ကြားအက်၊ ကွဲ-အက်-သော ပပ်ကြားမြေ။
(၃) ချောက်၊ ချောက်ကြီး။ (၄) ဝဲရှိသော မြစ်။ (၅)
လှိုင်းတံပိုး။ (၆) မိန်းမတို့၏ ရာသီလွန် အနာ။

(၁) ပျဉ်၊ ပျဉ်ချပ်၊ ပျဉ်ပြား။ ပေါက္ခရဏိ
ခဏာပေတွာ တံ တတ္ထ ခါဒနိယဘောဇနိယေ-
ဟိ သဒ္ဓိပက္ခိပိတွာ ဥပရိ ပဒရံ ပဋိစ္ဆာဒါပေ-
တွာ ပံသု ဒတွာ ပက္ခမိသု။ ဒီဋ္ဌါ၁။ ၂၃၂။ သုတ္တ
နိဋ္ဌါ၂။ ၈၇။ ပဒရေ(ဒီဋ္ဌါ၁။ ၂၃၃)တိ ဒါရုဖလ-
ကေ။ သီဋ္ဌိသစ်၊ ၂။ ၂၅၉။ (-ဓမ္မဋ္ဌါ၁။ ၃၁၅။
ဓမ္မဋ္ဌါ၂။ ၁၉၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၀။
ဒီဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၂၂။) (၂) ပပ်ကြားကွဲ၊ ပပ်ကြားအက်၊
ကွဲ-အက်-သော ပပ်ကြားမြေ။ ပဗ္ဗတကန္တရ-
ပဒရသာခါတိ ဧတ္ထ...ပဒရံ နာမ အဋ္ဌ မာသေ
ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဖလိတော ဘူမိပွဒေသော။
သံဋ္ဌါ၂။ ၅၁။ အံဋ္ဌါ၂။ ၂၃၃။ ဟေမန္တဂိမုဉတု-
ဝသေန အဋ္ဌ မာသေ ပဝတ္တော ပထဝိဝိဝရော-
တိ ကတွာ ပဒရော။ သံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၆၆။ (၃) ချောက်၊
ချောက်ကြီး။ တံ နဒိဟိ ဝိဇာနာထ၊ သောဗ္ဗေ-
သု ပဒရေသု စ။ သုတ္တနိ။ ၃၉၀။ ပဒရေသုတိ
ဒရိသု။ သုတ္တနိဋ္ဌါ၂။ ၂၁၇။ (၄) ဝဲရှိသော မြစ်။
သာဝဇ္ဇာ နဒိယော ပဒရာ။ အံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၉၄။ (၅)
လှိုင်းတံပိုး။ ပဒရော ဖလကေ ဘင်္ဂေ၊ ပဝုဒ္ဓ-
ဒရိယမ္ပိ စ။ ဓာန်။ ၁၀၀၉။ ဘင်္ဂေါ တရင်္ဂေါ။

စိန္တာမဏိဋီကာ။ ဝိဇာန်၊ သျ၊ သစ်။ (၆) မိန်းမ
တို့၏ ရာသီလွန် အနာ။ ထောင့်ကွင်းကြည့်။

ပဒရစ္ဆဒ (ပု) [ပဒရ+ဆဒ] ပျဉ်ချပ်အမိုး။ သော-
ဝဏ္ဏဖလကတ္တတာတိ သောဝဏ္ဏမယေဟိ ဖ-
လကေဟိ အတ္တတာ၊ တုလာသဃာတာနံ ဥပရိ
သုဝဏ္ဏမယော ပဒရစ္ဆဒေါတိ အတ္ထော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၄။ ၅၂။

ပဒရစ္ဆဒန (တိ) [ပဒရ+ဆဒန] ပျဉ်ချပ် အမိုးရှိ
သော၊ ပျဉ်ချပ်မိုးအပ်သော။ မဟာဝိဇ္ဇပေ ပန
အဋ္ဌိကံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထ ပဒရစ္ဆဒနံ ကဋ္ဌိကံ
ကတွာ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ ဝိဋ္ဌါ၃။ ၃၅၄။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၂၁၅။
ပဒရစ္ဆဒနန္တိ ဖလကေဟိ ဆဒိတံ။ ပါစိတံ၊
ယော။ ၃၂၁။ (-ဝိရေ၊ ၄၇၀။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၈၄။
ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။ ၄၄၄။)

ပဒရစ္ဆန္တ (တိ) [ပဒရ+ဆန္တ] ပျဉ်ချပ်မိုးအပ်သော။
တတ္ထ ဥပရိ မဏ္ဍပသဒိသံ ပဒရစ္ဆန္တံ၊ သဗ္ဗပ-
လိဂုဏ္ဏိမံ ဝါ ဆာဒေတွာ ကတံ ဝယံ။ ဝိဋ္ဌါ၁။
၂၉၀-၁။ (-ဝိဋ္ဌါ၃။ ၁၁-၄။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၈၃။ သီ၊
ဋ္ဌိသစ်၊ ၁။ ၃၅၇။)

ပဒရစ္ဆန္တဂေဟ (ပုန) [ပဒရစ္ဆန္တ+ဂေဟ] ပျဉ်ချပ်
မိုးအပ်သော အိမ်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒရစ္ဆန္တဂေဟသင်္ခေပ (ပု) [ပဒရစ္ဆန္တဂေဟ+သ
င်္ခေပ] ပျဉ်ချပ်မိုးသော အိမ်၏-အခြင်းအရာ-
အသွင်အပြင်။ ဧကတော ဥမင်္ဂ ကတွာ ခါဏု-
ကေ စ ပံသုဉ နိဟရိတွာ အန္တော ထမ္ပေ
ဥဿာပေတွာ မတ္တကေ ပဒရစ္ဆန္တဂေဟသင်္ခေ-
ပေန ကတာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၄။

ပဒရတ္ထရ (ပု) [ပဒရ+အတ္ထရ] ပျဉ်ချပ်အခင်း၊ ခင်း
ထားသောအပ်သော ပျဉ်ချပ်။ ဗျဠေါ တံ

ပဒေသံ ခဏိတွာ ပဒရတ္ထရေ ဝိဝရမကာသိ။
သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၇-၈။

ပဒရတ္ထရဏ (န) [ပဒရ+အတ္ထရဏ] ပျဉ်ချပ်
အခင်း၊ ခင်းထားအပ်သော ပျဉ်ချပ်။ ဣန္ဒြကံ
ဂဏှာမိ၊ ဂေါပါနသိ၊ ဘတ္တိပါဒံ၊ ပဒရတ္ထရဏံ၊
ပါသာဏတ္ထမ္ဘံ ဂဏှာမိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၇၆။

ပဒရပဋိစ္ဆန္တ (တိ) [ပဒရ+ပဋိစ္ဆန္တ] ပျဉ်ချပ်ဖြင့်-
ဖုံးလွှမ်း-ဖုံးကွယ်-အပ်သော။ သောဗ္ဗမိဝါတိ
ယထာ ပဒရပဋိစ္ဆန္တော ဂုဏ်ကူပေါ၊ ဧဝံ ဝတ္ထာ-
လင်္ကာရပဋိစ္ဆန္တော ဟုတွာ ဝိစရန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
၄၅၆။

ပဒရဗဒ္ဒ (တိ) [ပဒရ+ဗဒ္ဒ] ပျဉ်ချပ်ဖြင့်-ဖွဲ့-စပ်
-အပ်သော။ ဓုဝသေတု ဝါတိ ယတ္ထ ရက္ခသ-
ယံသမ္ပယော ဝါ ပဒရဗဒ္ဒေါ ဝါ ဇယံသတ္ထ-
သေတု ဝါ ဟတ္ထိအဿာဒိနံ သဉ္ဇရဏယော-
ဂ္ဂေါ မဟာသေတု ဝါ အတ္ထိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂။ ပဒ-
ရဗဒ္ဒေါတိ ဖလကေဟိ ဗဒ္ဒေါ။ ပါစိတ်၊ ယော။
၂၉၁။

ပဒရမဏ္ဍပ (ပု၊ န) [ပဒရ+မဏ္ဍပ] ပျဉ်-သစ်သား
-မဏ္ဍပ်၊ ပျဉ်ချပ်ဖြင့်-မိုး-ကာ-အပ်သော
မဏ္ဍပ်။ မဏ္ဍပေ ဝါတိ သာခါမဏ္ဍပေ ဝါ ပဒ-
ရမဏ္ဍပေ ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂။ (-ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၉၀။)

ပဒရမယ (တိ) [ပဒရ+မယ] ပျဉ်ချပ်ဖြင့်-ပြုအပ်
-ပြီး-သော။ တေန တေသံ အန္တရေ ပဒရမယံ
(ပဒရမယံ။ သိ။ သုပရိစယံ၊ က။) ကတွာ ကမ္ပံ
ကာတုံ သက္ကာ ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁။ ၈၁။

ပဒရသဉ္စိတ (တိ) [ပဒရ+သဉ္စိတ] ပျဉ်ချပ်စီခင်း
ထားအပ်သော။ အနာပတ္တိ အဝေဟာသကုဋိ-

ယာ....ပဒရသဉ္စိတံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၆၇။ ပဒရ-
သဉ္စိတံ ဟောတိတိ ယဿာ ဥပရိမတလံ ဒါ-
ရဖလကေဟိ ဝါ ဃနသန္တတံ ဟောတိ သုဓာ-
ဒိပရိကမ္ပကတံ ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄၉။ (-ကင်္ခါ။ ၂၀၆။
ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သင်္ခ။ ၂၇၀။)

ပဒရသန္တရ (ပု) [ပဒရ+သန္တရ] ပျဉ်-ပျဉ်ချပ်-
အခင်း။ သယံ ဖလာဖလာနိ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပဒရ-
သန္တရံ သံဝိဒဟိတွာ တသ္မိံ တတ္ထ နိပဇ္ဇေ
တဿ ပါဒေ ဓောဝိတွာ .... နိပဇ္ဇတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
၉၃။

ပဒရသိလာ (ထိ) [ပဒရ+သိလာ] ကျောက်ချပ်၊
ကျောက်ဖျာ၊ ကျောက်ပြား။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခ-
ဝေ ပဒရသိလံ နိက္ခိပိတန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၂။ ၈၃။
၃၀၀။

ပဒရုဂ္ဂါဋိမ (တိ) [ပဒရ+ဥဂ္ဂါဋိမ] ခွါအပ်သော-
ပျဉ်-ပျဉ်ချပ်-ရိုသော။ ဘိန္တံ နာဝန္တိ သိထိလ-
ဗန္တနံ နာဝံ ဇေတုရိဘူတံ ဝါ၊ ပဒရုဂ္ဂါဋိမံ ဝါ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၆၇။

ပဒလက္ခဏ (န) [ပဒ+လက္ခဏ] (၁) ခြေရာ၏-
အမှတ်အသား-လက္ခဏာ။ (၂) ပဒလက္ခဏ
မန္တန်၊ ခွန်အား ဗလ၊ လျှင်မြန်ခြင်း အဟုန်နှင့်
အသံမည်ခြင်းကို ပြုတတ်သော မန္တရား။ (၁)
ဗြာဟ္မဏီ....လက္ခဏမန္တေ ပရိဝတ္တေတွာ ပဒ-
လက္ခဏံ ဥပဓာရေတွာ “နယိဒံ ဗြာဟ္မဏ ပဉ္စ-
ကာမဂုဏသေဝိနော ပဒ”န္တိ ဝတွာ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၁၂၉။ (၂) အဟံ ခေါ ပန အနုပ္ပံ ပဒလက္ခဏံ
နာမ ဧကံ မန္တံ ဇာနာမိ၊ သော ဗလဉ္စ ဇေဉ္စ
သဒ္ဓဉ္စ ကရောတိ၊ တံ မန္တံ ဂဏှာဟိတိ။ ဇာ၊ ၄။
၅။ ၅၁၂။

ပဒလိဋ္ဌာ (ထိ) [ပဒ+လိဋ္ဌာ] ပုဒ်၏-တင်တယ်-

စံပယ်-ခြင်း။ ပိ-သဒ္ဒေါ၊ အပိ-သဒ္ဒေါ ဝါ ပဒ-
လိဋ္ဌာဒိနာ ကာရဏေန အဋ္ဌာနေ ပယုတ္တော၊
သော “အရိယသံဃ”န္တိ ဧတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗော။
သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၂။

ပဒဝဗ္ဗန (န) [ပဒ+ဝဗ္ဗန(က)ပုဒ်၏ တိုးပွားခြင်း။
(ခ)ပုဒ်ကို တိုးပွားစေခြင်း။ (က၊ခ) “ဥပသဂ္ဂ-
မဏ္ဍိတဝေဝစန”န္တိ ဣမိနာ ကေဝလံ ဥပသ-
ဂ္ဂေန ပဒဝဗ္ဗနံ ကတန္တိ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၃၆။
ကေစိ ပန “ဤသကံ အသမတ္တာ ကေဝလ-
ကပ္ပါ(အသမတ္တံ ကေဝလံ ကေဝလကပ္ပံ။အံ၊ဋီ၊
၂။၂၁၃)”တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ အနဝသေသ-
တ္ထော ဧဝ ကေဝလသဒ္ဓတ္ထော သိယာ၊ အနတ္ထ-
န္တရေန ပန ကပ္ပ-သဒ္ဓေန ပဒဝဗ္ဗနံ ကတံ
“ကေဝလံ ဧဝ ကေဝလကပ္ပ”န္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၄၉။
မ၊ဋီ၊၂။၁၀၂။ (-ဒီ၊ဋီ၊၃။၄၇။ မ၊ဋီ၊၁။၁၅၈၊၃၆၆။
မ၊ဋီ၊၂။၁၇၄။ မ၊ဋီ၊၃။၁၃၉၊၃၇၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၀။
အံ၊ဋီ၊၁။၉၉။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၀၄၊၁၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၂၀၁။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၁၃၈။)

ပဒဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဒ+ဝဏ္ဏနာ]ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်၊
ပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ဆို-ကြောင်း-ရာ-စကား။ “သိဓိ
ဘိက္ခဝေ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပုဏ္ဏ-
ရိကဿ မူလေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိအာဒိသုပိ
ဣမိနာဝ နယေန ပဒဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊ဋီ၊
၂။၉။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဧကမေကံ ပဒံ အတ္ထု-
ဒ္ဓါရပဒုဒ္ဓါရပဒဝဏ္ဏနာနယေဟိ ဝိဘဇိတွာ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။သံ၊ဋီ၊၁။၃၀၅။ “ပဇာနာတိတိ ပညာ၊
ဓာရေတိတိ ဓမ္မော၊ ဒမေတိတိ ဒမော”တိ ဧဝံ
ပဒဿ ကထနံ ပဒဝဏ္ဏနာ။သံ၊ဋီ၊၁။၃၂၈။ (-
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၁။ကင်္ခါ၊၁၀၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ သုတ္တ
နိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။
၁၂၅။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၇၆။)

ပဒဝလ (ဋ္ဌ) (ပုန) [ပဒ+ဝလ(ဋ္ဌ)ဋ္ဌ] ခြေရာ၊
နင်းချသွားသော ခြေ၏ အရာ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စိ သုခု-
မစ္ဆဝိတာယ အက္ကန္တဌာနံ ထူလပိစုနာ ပတိဋ္ဌိ-
တဌာနံ ဝိယ ဟောတိ၊ ပဒဝဋ္ဌဇ္ဇော န ပညာ-
ယတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။ ဣတောစိတော ဩ-
လောကေန္တော ပဒစေတိယံ ဒိသွာ “အယမဿ
ပဒဝလဇ္ဇော”တိ အာဟာ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉။ သော
.... ဧကာယ ဝိထိယာ ဩတရိတွာ “ပဒဝဋ္ဌဋ္ဌံ
ပညာယတူ”တိ အဓိဌာယ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၈၃။ (-
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၅၊
၃၅၇။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၁၊၂၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။အပ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁၊၁၈၉။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၀၊၃၂၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၁၊၃၈၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၃၂၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၊၁၄၃၊၃၄၃။ ဝိမတိ၊၁။၁၆၂။
ဝိမတိ၊၂။၁၅။သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၁။ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၉၁။)

ပဒဝဋ္ဌန (န) [ပဒ+ဝဋ္ဌန] ခြေရာ။ အောက်
ပုဒ်ကြည်။

ပဒဝဋ္ဌနဝါစက (တိ) [ပဒဝဋ္ဌန+ဝါစက] ခြေ
ရာဟူသော အနက်ကို ဟောသော။ သတ္တမပ-
ဒူပရိတိ ဧတ္ထ ပဒ-သဒ္ဒေါ ပဒဝဋ္ဌနဝါစကော၊
တသ္မာ သတ္တမဿ ပဒဝဋ္ဌနဿ ဥပရိတိ
အတ္ထော။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၀၆။

ပဒဝဋ္ဌနသုသာရ (ပု) [ပဒဝဋ္ဌန + အနုသာရ]
ခြေရာသို့-အစဉ်-လိုက်-လျှောက်-ခြင်း။တေ-
သံ ဝနဂဟနံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဥတွာ ပဒဝဋ္ဌနသု-
သာရေန ပေါက္ခရဏိတီရံ ဂန္ဓာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၂၄။

ပဒဝါကျသညိတ(တိ)[ပဒ+ဝါကျ+သညိတ] ပုဒ်၊
ဝါကျဟု-သိ-မှတ်-အပ်သော။ ပရိယာယ-
ကွရဏတော အကွရံ၊ ဝဏ္ဏော၊ သော ဧဝ နိရ-
န္တရပ္ပတ္တိယာ သမုဒ္ဓိတော ပဒဝါကျသညိတော

အဓိပ္ပေတမတ္ထံ ဗျဉ္ဇေတိတိ ဗျဉ္ဇနံ။ ဒီဋီ၊ ၂။ ၂၇၂။

ပဒဝါရ (ပု) [ပဒ+ဝါရ] ခြေလှမ်း-အလှည့်-အကြိမ်။ အင်္ဂေ နိလိနဘာဝံ ဥတွာ ထေယျစိတ္တေန ဧကံ ပဒဝါရံ ဂစ္ဆတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ။ ဒုတိယေ ပါရာဇိကံ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၈။ (-၂၇၀၊ ၂၈၇။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၉၂၊ ၂၁၆။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၊ ၁၄၉၊ ၁၈၀-၄၊ ၁၃၀၂။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁။ ၂၃၉။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၂၅၊ ၁၅၁။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၅၅၊ ၂၆၆။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၁၆၀။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၊ ၁၃၃။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၂။ အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၂၅၊ ၂၁၇၊ ၄၇၁။ ဝိ၊ ၃။ ၁။ ၂၃၆။ ဝိ၊ ၃။ ၂။ ၂၇၁။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၄၀။ ထေရီ၊ ၅။ ၁။ ၉၁။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂။ ၉၃၊ ၁၇၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၂၉၊ ၅၃၂။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၁။ ၂၂၆၊ ၁၄၃၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁။ ၄၉၊ ၁၅၂၊ ၂၈၃။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၅၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁။ ၈၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁။ ၁၁၂၊ ၂၃၃။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၄၊ ၂၇၀။)

ပဒဝါရဂဏနာ (ထိ) [ပဒဝါရ+ဂဏနာ] ခြေလှမ်း အကြိမ်၏ အရေအတွက်။ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ပဒဝါရဂဏနာယ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၀။ (-၂၁၂။)

ပဒဝါရဂမန (န) [ပဒဝါရ+ဂမန] ခြေလှမ်း အကြိမ်ဖြင့် သွားခြင်း။ သန္တိ ပါဒါ အဝဉ္ဇနာတိ ပါဒါပိ မေ အတ္ထိ၊ တေဟိ ပန ဝဉ္ဇိတုံ ပဒဝါရ-ဂမနေန ဂန္တူ န သက္ကာတိ အဝဉ္ဇနာ။ စရိယာ၊ ၅။ ၂၂၇။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၀။

ပဒဝါရဝိစ္ဆေဒ (ပု) [ပဒဝါရ+ဝိစ္ဆေဒ] ခြေလှမ်းအကြိမ်၏-ပြတ်-ပျက်-ခြင်း။ ပဒဝိစ္ဆေဒ-ကြည်။

ပဒဝိက္ကမ (ပု) [ပဒ+ဝိက္ကမ] ခြေကို လှမ်းကြွခြင်း။ ယသ္မိဉ္စ ဇာယမာနသ္မိ၊ သတ္တာသုံ ပဒဝိက္ကမာ။ အပါ၊ ၁။ ၁။ ၇၄။ ထေရီ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၅။

ပဒဝိက္ကမန (န) [ပဒ+ဝိက္ကမန] ပဒဝိက္ကမန မည်သော စကြာဝတ္ထေးမင်း။ ပဒဝိက္ကမနော နာမ၊ ကပ္ပါနံ ဒွေ အသီတိယာ။ သတ္တရတနသမ္ပန္နော၊ စက္ကဝတ္တိ မဟဗ္ဗလော။ အပါ၊ ၁။ ၁။ ၇၅။ ထေရီ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၆။

ပဒဝိက္ခေပ (ပု) [ပဒ+ဝိက္ခေပ။ စင်္ကမတိတိ ကမု ပဒဝိက္ခေပေတိမဿ....ရုပ်။ နျာသ။ ၄၅၈။ ကမု ပဒဝိက္ခေပေ၊ ပဒဝိက္ခေပေါ ပဒဿာ ဂမနံ။ ဣဒံ ပန ဝေါဟာရသီသမတ္တံ ဝစနံ၊ တဿှာ....အပ-ဒဝိက္ခေပတ္ထောပိ ဂဟေတဗ္ဗော။ နိတိ၊ ၈။ ၁။ ၃၁။ (-ရူ၊ ၄၈၈။) (ပဒဝိက္ခေပ-သံ။ ပဒဝိက္ခေပ-ပြာ)၊ ခြေကို-ဖြန့်-ပစ်ချ-လှမ်းကြွ-ခြင်း။ စင်္ကမံ သုသမာရူဇ္ဈေတိ စဒိနန္တော ပဒဝိက္ခေပံ က-ရောန္တော ကမတိ ဂစ္ဆတိတိ စင်္ကမံ၊ စင်္ကမဿ ပဒဝိက္ခေပဿ အာဓာရဘူတပထဝိပဒေ-သော စင်္ကမံ နာမာတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၅။ ၁။ ၃၃၉။ (-၁၈၁။)

ပဒဝိဂ္ဂဟ (ပု) [ပဒ+ဝိဂ္ဂဟ] ပုဒ်၏-ဝိဂြိုဟ်-ဝစနတ္ထ၊ ပုဒ်၏ အနက်ကို အထူးအားဖြင့် ယူကြောင်းစကား။ (ယင်းပဒဝိဂ္ဂဟသည် နေတ္တိကျမ်း၌ အက္ခရ၊ ပဒ၊ ဗျဉ္ဇန၊ အာကာရ၊ နိရုတ္တိ၊ နိဒ္ဒေသဟူသော ဗျဉ္ဇနပဒ ၆-ပါးတို့တွင် နိရုတ္တိဟူ၍လည်းကောင်း၊ စတုဗျူဟဟာရလာ နေရတ္တ၊ အဓိပ္ပါယ်၊ နိဒါန၊ ပုဗ္ဗာပရသန္တိ ဟူသော ၄-ပါးတို့တွင် နေရတ္တဟူ၍လည်းကောင်း လာရှိသည်။) (နေတ္တိ၊ ၁။ ၅၊ ၂၈-၉။) ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့၌ သမ္ပန္န၊ ပဒ၊ ပဒတ္ထ၊ ပဒဝိဂ္ဂဟ၊ စောဒနာ၊ ပရိဟာရဟူသော သံဝဏ္ဏနာ ၆-ပါးတွင် ပဒဝိဂ္ဂဟဟူ၍ လာရှိသည်။) နေရတ္တန္တိ နိရုတ္တံ၊ ပဒနိဗ္ဗစနန္တိ အတ္ထော။ နေတ္တိ၊ ၅။ ၂။ အလဗ္ဘနေယျာပတိဋ္ဌာ ဧတ္တာတိ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာတိ ပဒ-

ဝိဂ္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ဒီ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၃။အနေကဓာ
နိဗ္ဗစနံ ပဒဝိဂ္ဂဟော။သီ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၄။ဥပေါ-
ဂ္ဂါဋော ပဒဇ္ဇေဝ၊ ပဒတ္ထော ပဒဝိဂ္ဂဟော။ စော-
ဒနာ ပြတျဝဇ္ဇာနံ၊ ဗျာချာ တန္တဿ ဆဗ္ဗိဓာ။
ဝဇီရ၊၁၄။ သမ္ပန္နော စ ပဒဇ္ဇေဝ၊ ပဒတ္ထော ပဒ-
ဝိဂ္ဂဟော။ စောဒနာ ပရိဟာရော စ၊ ဆဗ္ဗိဓာ
သုတ္တဝဏ္ဏနာ။ နျာသ။၂။ သုတ္တေ ဝိဇ္ဇမာနသ-
မာသတဒ္ဓိတကိတကပဒါနံ သမာသာဒိဝိဂ္ဂဟ-
ဝါကျဒဿနံ ဝိဂ္ဂဟော။ ရှု၊ဋီ။၂။ပဒဝိဂ္ဂဟောတိ
ဝိဝိဓာ ဂယုတိတိ ဝိဂ္ဂဟော၊ ပဒါနံ ဝိဂ္ဂဟော
ပဒဝိဂ္ဂဟော။ သံပျင်ဋီကာ။၂။ (-ဒီ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၄။
သီ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၅။ မ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၆။ သံ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၇။
အံ၊ဋီ၊သံ၊၁၃၈။ အနုဋီ၊သံ၊၁၃၉။)

ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဒဝိဂ္ဂဟ+သံဝဏ္ဏ
နာ] ပုဒ်၏-ဝိဂ္ဂိဟ်-ဝစနတ္ထ-ဟူသော-အဖွင့်-
-သံဝဏ္ဏနာ။ ဥပေါဂ္ဂါဋသံဝဏ္ဏနာ ပဒဝိဂ္ဂဟ-
သံဝဏ္ဏနာ ပဒတ္တစာလနသံဝဏ္ဏနာ ပစ္စုပ္ပန်န-
သံဝဏ္ဏနာတိ ဝါ။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၅၁။

ပဒဝိစယ (ပု) [ပဒ+ဝိစယ] ပုဒ်တို့ကို-ရွေးချယ်-
စိစစ်-ခြင်း-ကြောင်း-နေတ္ထိဟာရ။ယင်းသည်
ပဒ၊ပုစ္ဆ၊ဝိသဇ္ဇနာ၊ပုဗ္ဗာပရ၊အနုဂီတိ၊အဿာဒ၊
အာဒိနဝ၊ နိဿရဏ၊ ဖလ၊ ဥပါယ၊အာဏတ္တိ
ဝိစယဟူသော ၁၁-ပါးတို့တွင် ရှေးဦးအစ ပဒ
ဝိစယဖြစ်သည်။(တတ္ထ သုတ္တေ သဗ္ဗေသံ ပဒါ-
နံ အနုပုဗ္ဗေန အတ္ထသော ဗျဉ္ဇနသော စ ဝိစ-
ယော ပဒဝိစယော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၃။ (-ဝါ။ သီ၊
ဋီ၊သံ၊၁၃၈။၁၃၉။နေတ္ထိ၊ဋီ။၄၈။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၈၄။)

ပဒဝိစ္ဆေဒ (ပု)[ပဒ+ဝါရ+ဝိစ္ဆေဒ။ဝါရပုဒ်ကျေ။]
ခြေလှမ်း အကြိမ်၏-ပြတ်-ပျက်-ခြင်း။ ဧဝံ
သတိ ပဒဝိစ္ဆေဒေါ နာမ ဟောတိ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၅။
ပဒဝိစ္ဆေဒေါတိ ပဒဝါရဝိစ္ဆေဒေါ။ မ၊ဋီ၊၃။၁၇၇။

ပဒဝိညာဏ (န) [ပဒ+ဝိညာဏ] (သောတ)
ဝိညာဉ်အစု။ အပ္ပတွာ ပဒဝိညာဏံ၊ ပရယော-
သာနသာရိနာ။ ဇာ၊၁။၁၀၄။ ပဒဝိညာဏန္တိ
ဝိညာဏပဒံ၊သောတဝိညာဏကောဋ္ဌာသံ အ-
ပါပုဏိတွာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁-၂။

ပဒဝိပရာဝုတ္တိ (ထိ) [ပဒ+ဝိပရာဝုတ္တိ] ပုဒ်တို့၏
ရှေ့၊နောက်ပြန်ခြင်း။ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ-ကြည်။

ပဒဝိပလ္လာသ (ပု) [ပဒ+ဝိပလ္လာသ] (၁)ပုဒ်တို့၏
ရှေ့၊နောက်ပြန်ခြင်း။ (၂)ပုဒ်၌ လိင်ဖောက်ပြန်
ခြင်း။(၁)အောက်ပုဒ်ကြည်။(၂)မဟစ္စာ ရာဇာ-
နဘာဝေနာတိ မဟတာ ရာဇာနဘာဝေန။ မ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။၂၄၁။ မဟစ္စာတိ မဟတိယာ။ ပဒဝိ-
ပလ္လာသေန စေတံ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋီ၊၃။၁၆၂။ မဟ-
စ္စာတိ မဟတိယာ၊လိင်ဝိပလ္လာသဝသေန ဝုတ္တံ၊
မဟန္တေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋီ၊သံ၊၂၁၆။

ပဒဝိပလ္လာသကရဏ (န) [ပဒဝိပလ္လာသ+ကရ
ဏ] ပုဒ်တို့၏ ရှေ့၊နောက်ပြန်ခြင်းကို ပြုခြင်း။
ပုစ္ဆာ ဟိ ပဒဝိပလ္လာသကရဏေန “ဓမ္မာ ဧဝ
ကုသလာ”တိ ကုသလဓမ္မ-သဒ္ဓါနံ ဣဓ ဥဒ္ဓိ-
ဋ္ဌာနံ ဧကတ္ထတံ ဒီပေတိ။ မူလဋီ၊သံ၊၁၃၄။

ပဒဝိဘဇန (န) [ပဒ+ဝိဘဇန] ပုဒ်တို့ကို-ခွဲခြမ်း-
-ဝေဖန်-ခြင်း-ကြောင်း-စကား။ ပဒဘာဇ-
နိယ-ကြည်။

ပဒဝိဘာဂ^၁ (ပု) [ပဒ+ဝိဘာဂ] ပုဒ်တို့ကို-ခွဲ
ခြမ်း-ဝေဖန်-ခြင်း။ (က)ပုဒ်တို့ကို-ခွဲစိတ်-
ဖြတ်ပိုင်း-ဝေဖန်ခြင်း၊ ပဒဇ္ဈေဒပဒဝိဘာဂ။(ခ)
ပုဒ်တို့၏ အမျိုးအစားကို-ကြံစည်-သုံးသပ်-
ဝေဖန်ခြင်း၊ ပဒစိန္တာပဒဝိဘာဂ။ (က) န ခွေ-
တန္တိ န ခေါ ဧတံ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ “န
ခေါ တ”န္တိပိ ပဋ္ဌန္တိ၊ န ခေါ ဧတံဣစ္စေဝ ပဒ-

ဝိဘာဂေါ။ ဥဒါနံ။ ၉၃။ တမန္တကာရောတိ
 တမော အန္တကာရောတိ ပဒဝိဘာဂေါ။ ဒီ၊ ၉။
 ၁၉၆။ (-ဣတိဝုတ်၊ ၅၇။ ဝိမာန၊ ၁၉၆။
 ပေတ၊ ၁၉၂။ ထေရ၊ ၁၉၂။ နေတ္တိ၊ ၁၉။
 ဒီ၊ ၉။ ၂၂။) (ခ)တတ္ထ ဧဝံ နိပါတပဒံ။ မေတိ
 အာဒိနိ နာမပဒါနိ။ ပဋိပန္နော ဟောတိတိ ဧတ္ထ
 ပဋိတိ ဥပသဂ္ဂပဒံ။ ဟောတိတိ အာချာတပဒန္တိ
 ဣမိနာ တာဝ နယေန ပဒဝိဘာဂေါ ဝေဒိတ-
 ဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၉။ ၂၇။ ပဒဝိဘာဂေါတိ ပဒါနံ ဝိ-
 သေသော၊ န ပန ပဒဝိဂ္ဂဟော။ အထ ဝါ ပဒါနိ
 စ ပဒဝိဘာဂေါ စ ပဒဝိဘာဂေါ၊ ပဒဝိဂ္ဂဟော
 စ ပဒဝိဘာဂေါ စ ပဒဝိဘာဂေါတိ ဝါ ဧက-
 သေသဝသေန ပဒပဒဝိဂ္ဂဟာပိ ပဒဝိဘာဂ-
 သဒ္ဓေန ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၉။ ၁၃၄။ မ၊ ၉။
 ၁။ ၂၄။ သံ၊ ၉။ ၂၁။ အံ၊ ၉။ ၂၃။ (-မ၊ ၉။
 ၄။ သံ၊ ၉။ ၁၃။ အံ၊ ၉။ ၁၃။ ဥဒါနံ၊ ၉။ ကင်္ခါ၊
 ၉။ သင်္ခါ၊ ၉။ သိ၊ ၉။ သင်္ခါ၊ ၁၃၉။)

ပဒဝိဘာဂ ၂ (ပု) [ပဒဝိဂ္ဂဟ+ပဒဝိဘာဂ။ ရှေ့ပုဒ်
 ကျေ။] ပဒဝိဂ္ဂဟနှင့် ပဒဝိဘာဂ-အဖွင့်-သံ
 ဝဏ္ဏနာ။ အထက်ပုဒ်(ခ)ကြည့်။

ပဒဝိသန္တိ (ပု) [ပဒ+ဝိသန္တိ] ပုဒ်တို့ကို မဆက်စပ်
 ခြင်း၊ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်း။ “ဥဘယေတ္တာ” တိပိ ပါဌော၊
 ဥဘယေ ဧတ္တာတိ ပဒဝိသန္တိ။ ဝိမာန၊ ၁၉၇။

ပဒဝိသေသ (ပု) [ပဒ+ဝိသေသ] ပုဒ်အထူး၊ ထူး
 ခြားသော ပုဒ်။ ယေဟိ အတ္ထာ ယေသံ ပဒဝိ-
 သေသနံ အဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတာ၊ တေသံ
 တေ ပဒဝိသေသေ ပုန ဣဓ ဝဒေယျာမ။ ဝိရိ၊
 ၃၉၂။

ပဒဝိတိက္ကမ (ပု) [ပဒ+ဝိတိက္ကမ] ခြေကို လှမ်း
 ကြုံခြင်း။ တသ္မာ ပဿမာနဿေဝ တဿ

ဧနဿ ပဒဝိတိက္ကမံ(ပဒဝိက္ကမံ?)ကတွာ တာ-
 ဝတိသဘဝနေ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ ပဏ္ဍကမ္မ-
 လသိလာယံ ဝဿ ဥပဂတော။ မ၊ ၉။ ၁၇၄။

ပဒဝိတိဟရဏဋ္ဌာန (န) [ပဒ+ဝိတိဟရဏ+ဋ္ဌာန]
 ခြေကို-လှမ်းကြ-နင်းချ-ရာ အရပ်။ အောက်
 ပုဒ်(ခ)ကြည့်။

ပဒဝိတိဟာရ (ပု) [ပဒ+ဝိတိဟာရ] ခြေလှမ်း။
 (က)ခြေကို-လှမ်းကြ-နင်းချ-ခြင်း။ (ခ)ခြေ
 ကို-လှမ်းကြ-နင်းချ-ရာ အရပ်။ (ဂ)ခြေကို-
 လှမ်းကြ-နင်းချ-ကြောင်း စေတနာ။ (က)မဟာ
 သမုဒ္ဒံ ဧကေန ပဒဝိတိဟာရေန အတိက္ကမိတဗ္ဗံ
 မာတိကာမတ္တံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ။ ဝိ၊ ၉။ ၁၅၂။
 ဧကေန ပဒဝိတိဟာရေနာတိ ဧတ္ထ ပဒဿ ဝိ-
 တိဟရဏံ နိက္ခိပနံ ပဒဝိတိဟာရော၊ ပဒနိက္ခေ-
 ပေါ၊ တသ္မာ ဧကေန ပဒနိက္ခေပေနာတိ ဝုတ္တံ
 ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၇။ ပဒဝိတိဟာရေ-
 နာတိ ပဒနိက္ခေပေန။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။ (-ဝိ၊ ၅။
 ၃၇၅။ သံ၊ ၁။ ၆၁။ အံ၊ ၁။ ၃၅၇။ အံ၊ ၁။ ၂၂၆။ ဝိ၊
 ၅။ ၁၄၅။ ဝိ၊ ၉။ ၂၃၉။ သံ၊ ၉။ ၁၀၈။ အံ၊ ၉။
 ၂။ ၃၀၅။ သုတ္တနိ၊ ၉။ ၂၅၂။ ဒီ၊ ၉။ ၂၂၉။) (က၊
 ခ)ဧတ္ထ သစေ ဥပဇ္ဈာယံ နိဝတ္တိတွာ ဩလော-
 ကေန္တံ ဧကေန ဝါ ဒွိဟိ ဝါ ပဒဝိတိဟာရေဟိ
 သမ္ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဧတ္တာဝတာ နာတိဒူရေ နာစာ-
 သန္နေ ဂတော ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၉။
 ၂၅၉။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၂၃။ ပဒဝိတိဟာရေဟိတိ
 ဧတ္ထ ပဒံ ဝိတိဟရတိ ဧတ္တာတိ ပဒဝိတိဟာ-
 ရော၊ ပဒဝိတိဟရဏဋ္ဌာနံ ဒုတဝိလမ္ပိတံ အက-
 တွာ သမဂမနေန ဒွိန္ဒံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရ-
 တနမတ္တံ။ ပဒါနံ ဝါ ဝိတိဟရဏံ အဘိမုခံ
 ဟရိတွာ နိက္ခေပေါ ပဒဝိတိဟာရောတိ ဧဝ-
 မေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၂။ ဝိ၊

လင်္ကာရ၊ ၂။ ၃။ (-သံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ သံ၊ ၄။ ၅။ ၆။ သံ၊
 ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ပဒဝိတိဟာရဌာနာတိ ပဒ-
 ဝိတိဟာရော နာမ သမဂမနေ ခွိန္တံ ပဒါနံ အန္တ-
 ရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ။ သံ၊ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ ပဒဝိတိ-
 ဟာရဌာနာတိ ပဒ ဝိတိဟာရတိ ဧတ္တာတိ ပဒ-
 ဝိတိဟာရော။ သော ဒုတဝိလမ္ဗိတံ အကတွာ
 သမဂမနေ ခွိန္တံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ။
 ကလံ နာဂန္တိ သောဌသိန္တိ တံ ဧကံ ပဒဝိတိ-
 ဟာရံ သောဌသ ဘာဂေ ကတွာ .... တသ္မိ
 သောဌသိကလာသင်္ခါတေ ပဒေသေ လင်္ကာ-
 သာဓနဝသေန ပဝတ္တစေတနာဝ ဥတ္တရိတရာ-
 တိ။ ပဒံ ဝါ ဝိတိဟာရတိ ဧတေနာတိ ပဒဝိတိ-
 ဟာရော၊ တထာပဝတ္တာ ကုသလစေတနာ၊
 တဿာ ဖလံ သောဌသဓာ ကတွာတိ စ ဝဒန္တိ။
 သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။)

ပဒဝိတိဟာရဌာန (န) [ပဒဝိတိဟာရ+ဌာန] ခြေ
 ကို-လှမ်းကြွ-နင်းချ-ရာ အရပ်။ ပဒံ ဝိတိဟ-
 ရတိ ဧတ္တာတိ ပဒဝိတိဟာရော၊ ပဒဝိတိဟာ-
 ရဌာနံ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။

ပဒဝိတိဟာရနိယမိတ (တိ) [ပဒဝိတိဟာရ+နိယ
 မိတ] ခြေကို-လှမ်းကြွ-နင်းချ-ခြင်းဖြင့် မှတ်
 သားအပ်သော။ ကဿာတိ စေ? ဂမနေ ပဝ-
 တ္တဿ ပုရတော၊ ပစ္ဆတော စ ကာယာတိ-
 ဟာရဏဿ တဒဝိနာဘာဝတော ပဒဝိတိဟာ-
 ရနိယမိတာယ ဂမနကိရိယာယ ဧဝ သင်္ဂဟိ-
 တတ္တာ၊ ဝိဘင်္ဂဌကထာဒီဟိ စ ဝိရောဓနတော။
 သီ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။

ပဒဝိတိဟာရပဒေသ(ပု)[ပဒဝိတိဟာရ+ပဒေသ]

ခြေကို-လှမ်းကြွ-နင်းချ-ရာ အရပ်။ ဧကော
 ကောဌာသောတိ ယထာပုတ္တံ ပဒဝိတိဟာရ-
 ပဒေသံ သောဌသဓာ ဘိန္နဿ ဧကော ဘာ-
 ဂေါ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။

ပဒဝေဂ (ပု) [ပဒ+ဝေဂ] ခြေ၏-လျင်မြန်ခြင်း-
 အဟုန်။ ဧဝေနာတိ ပဒဝေဂေန။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။

ပဒသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) [ပဒ+သံဝဏ္ဏနာ] ပုဒ်တို့၏
 အဖွင့်၊ ပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြ-ခြင်း-ကြောင်း-ရာ-
 စကား။ အယံ တာဝေတ္ထ ပဒသံဝဏ္ဏနာ။ အဘိ၊
 ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။

ပဒသံသဂ္ဂ (ပု) [ပဒ+သံသဂ္ဂ] ပုဒ်တို့၏-နီးနှော
 -ပေါင်းဆုံ-တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်-ခြင်း။ ဣတိ
 ဟန္တိ ပဒသန္တိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါရိပူရိ အက္ခ-
 ရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋတာ ပဒါနပုဗ္ဗတာ-
 ပေတံ ဣတိဟန္တိ။ မဟာနိ၊ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ ပဒသံသဂ္ဂေါ-
 တိ ပဒါနံ ဧကိဘာဝေါ။ မဟာနိ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ (-
 မဟာနိ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။)

ပဒသံဟိတ (တိ) [ပဒ+သံဟိတ] (က)ပုဒ်တို့၌
 -ယှဉ်-စပ်-သော(နိရတ္တိ)။ (ခ)(နိရတ္တိ)ပုဒ်နှင့်
 -ယှဉ်-စပ်-သော(ပဝတ္တိနိမိတပညတ်)။ တေ-
 နေဝါဟ “ယာ နိရတ္တိပဒသံဟိတာ(နေတ္တိ၊ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ ၁၅။ ၁၆။ ၁၇။ ၁၈။ ၁၉။ ၂၀။ ၂၁။ ၂၂။ ၂၃။ ၂၄။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ ၂၉။ ၃၀။”
 တိ။ တဿတ္ထော--ယာ နိရတ္တိ၊ ဣဒံ နေရတ္တိ။
 ကာ ပန သာ နိရတ္တိ? ပဒသံဟိတာတိ ပဒေသု
 သံဟိတာ ယုတ္တာ၊ ....တထာ တထာ ပဝတ္တ-
 သဘာဝနိရတ္တိတိ အတ္ထော။ ....အထ ဝါ ပဒ-
 သံဟိတာတိ ပဒေန သံဟိတာ။ .... သော
 ပနဿ အတ္ထေ ပဝတ္တိနိမိတ္တဘူတာယ ပည-
 တ္တိယာ ဂဟိတာယ ဧဝ ဟောတိတိ သာ ပန
 ပညတ္တိ နိရတ္တိသင်္ခါတပဒေန သံဟိတာ ပဒ-

တ္ထံ ဗောဓေတိတိ ပဒသင်္ဂဟိတာတိ ဝုတ္တာ။
နေတ္ထိ၊ ၉၉။ (-နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၄၅။)

ပဒသင်္ဂဟိတ (တိ) [ပဒ+သင်္ဂဟိတ] ပုဒ်၌-သိမ်း
ယူ-ရေတွက်-အပ်သော။ အပရိမာဏာ ပဒါ၊
အပရိမာဏာ အက္ခရာတိ ဥပ္ပဋိပါဠိဝစနံ ယေ-
ဘုယျေန ပဒသင်္ဂဟိတာနိ အက္ခရာနိတိ
ဒဿနတ္ထံ။ နေတ္ထိ၊ ၅၈။ “အပရိမာဏာ အက္ခ-
ရာ အပရိမာဏာ ပဒါ”တိ အဝတွာ “အပရိ-
မာဏာ ပဒါ အပရိမာဏာ အက္ခရာ”တိ ဥပ္ပ-
ဋိပါဠိဝစနေဟိ ယေဘုယျေန ပဒသင်္ဂဟိတာ-
နိတိ ဒဿေတိ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၇၇။

ပဒသဉ္စရ (တိ) [ပဒ+သဉ္စရ] ခြေဖြင့်-လှည့်လည်
-သွားလာ-သော။ ပတ္တိမတိတိ ပဒသဉ္စရေန
ဗလကာယေန သမန္နာဂတာ။ ဇာ၊ ၄၆။ ၂၄၂။

ပဒသဉ္စာရ (ပု) [ပဒ+သဉ္စာရ] ခြေဖြင့်-လှည့်
လည်-သွားလာ-ခြင်း။ အဗ္ဘောကာသေ အင်္ဂ-
ဏဋ္ဌာနေ စင်္ဂမိ၊ ပဒဝိက္ခေပံ ပဒသဉ္စာရံ အ-
ကာသိတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၁၂။ ၁၈၁။

ပဒသဉ္စာနန (န) [ပဒ+သဉ္စာနန] ခြေရာကို သိ
ခြင်း။ အနတ္ထရိယံ ဥပါသက ဘူမိယံ ပဒသ-
ဉ္စာနနံ၊ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ အာကာသေ ပဒံ
သဉ္စာနိသု။ ဇာ၊ ၄၂။ ၄၇၈။ (-၄၈၈။)

ပဒသညက (ပု) [ပဒ+သညာ+က] ခြေတော်ရာ-
ဟူသော-အမှတ်-သညာ-ရှိသောသူ၊ ပဒသည
က မထေရ်။ ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပဒသည-
ကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော အဘာ-
သိတ္ထံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၃၂။

ပဒသညကတ္ထေရ (ပု) [ပဒသညက+ထေရ] ပဒ
သညက မထေရ်။ အက္ကန္တံ ပဒံ ဒိသ္မာတိအာ-

ဒိကံ အာယသ္မာတော ပဒသညကတ္ထေရဿ
အပဒါနံ။ အပါ၊ ၁၂။ ၉၈။

ပဒသညာ (ထိ) [ပဒ+သညာ] (၁) ခြေတော်ရာ
ဟူသော-အမှတ်-သညာ။ (၂) ခြေလှမ်း အမှတ်
အသား။ (၁) ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပဒသညာ-
ယိဒံ ဖလံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၃၂။ (၂) သယံ ပန နာဝါယ
ဂံ တရိတွာ ဩတိဏ္ဍဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ပဒ-
သညာယ ဂဏေတွာ.... ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ နဂရံ ပါဝိ-
သိ။ ဇာ၊ ၄၆။ ၂၇၅။

ပဒသတ (န) [ပဒ+သတ] (က) ပုဒ်တစ်ရာ၊ တစ်
ရာသော ပုဒ်။ (ခ) ပုဒ်အရာ၊ အရာမက-များ
စွာ-သော ပုဒ်။ (က) အတ္ထသတံ ဓမ္မသတန္တိ
အာဒိမိ ပန ယဒေတံ ဒသသု ပဒေသု ဧကေ-
ကံ မူလံ ကတွာ ဒသက္ခတ္တံ၊ ယောဇနာယ ပဒ-
သတံ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၈၅။ ဒသက္ခတ္တံ၊ ယော-
ဇနာယ ပဒသတံ ဝုတ္တန္တိ ဧကမူလနယေ
ဒသက္ခတ္တံ၊ ယောဇနာယ ကတာယ သင်္ခလိ-
ကနယေ ဝုတ္တပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ပဒသတံ ဝုတ္တန္တိ
ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၈၃။
(-မ၊ ၄၂။ ၁၈၅။ မ၊ ၄၂။ ၁၈၆။ ဇာ၊ ၄၂။ ၁၈၃။
မ၊ ၄၂။ ၁၈၈။) (ခ) ကာဠော နာဂရာဇာ တံ သဒ္ဓံ
သုတွာ.... အနေကေဟိ ပဒသတေဟိ ထုတိ-
ယော ဝဒမာနော ဝုဋ္ဌာသိ။ အပါ၊ ၁။ ၈၄။ ဇာ၊
၄၂။ ၈၂။

ပဒသဒ္ဒ (ပု) [ပဒ+သဒ္ဒ] ခြေသံ၊ ခြေ၏ အသံ၊
ခြေကို နင်းချသော အသံ။ ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ
အာဂန္တုကာ ဘိက္ခု သုဏန္တိ.... စင်္ဂမန္တာနံ ပဒ-
သဒ္ဓံ သဇ္ဈာယသဒ္ဓံ ဥက္ကာသိတသဒ္ဓံ ခိပိတသဒ္ဓံ
။ ဝိ၊ ၂။ ၁၈၅၊ ၂၄၅။ (-သံ၊ ၁။ ၁၆၉။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၅။
အပါ၊ ၁။ ၃၈၈။ ဇာ၊ ၂။ ၁၇၈။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၄၇။
မ၊ ၄၂။ ၁၁၁။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၁၃၃။ ဓမ္မ၊ ၄၂။ ၁၁၁။

ထေရ်ဌာ၂။၄၄။ အပါဌာ၁။၇၅။ စရိယာဌာ၇။၇။
၁၆၃။ ဇာဌာ၁။၇၃။ ဇာဌာ၁။၅၀၇။ ဇာဌာ၄။
၂၆၉။ ဇာဌာ၅။၁၇၄။၅၁၃။ ဇာဌာ၆။၁၀၄။ အံ၊
ဋီ၊၁။၁၄၆။)

ပဒသဒ္ဒသဝနဘယ (န) [ပဒသဒ္ဒ+သဝန+ဘယ]
ခြေသံကို ကြားခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။ ကမ္မသ-
ရိက္ခကံ နာမ ပါဏာတိပါတံ ကရောန္တော ပဒ-
သဒ္ဒသဝနဘယာ အဂ္ဂုပါဒေဟိ အက္ခမန္တာ
ဂနာ ပရံ ပါတေန္တိ။ ဒီဌာ၁။၁၀၇-၈။

ပဒသန္တိ (ပု၊ထိ) [ပဒ+သန္တိ(၁)ပုဒ်တို့၏(အကြား
မရှိအောင်)-ဆက်-စပ်-ခြင်း။ (၂)ပုဒ်၏ (ပုဒ်
တစ်ပါးနှင့်)-ယှဉ်-စပ်-ခြင်း။ (၁)ဣတိဟန္တိ
သီလေသု အကတ္တမာနောတိ ဣတိဟန္တိ ပဒ-
သန္တိ....အဟမသ္မိ သီလသမ္ပန္နောတိ ဝါ “ဝတ-
သမ္ပန္နော”တိ ဝါ “သီလဗ္ဗတသမ္ပန္နော”တိ ဝါ
....ဧဝံ န ကတ္တတိ န ဝိကတ္တတိ။မဟာနိ။၅၄။
ပဒသန္တိတိ ပဒါနံ သန္တိ ပဒသန္တိ၊ ပဒဃဋ္ဌနန္တိ
အတ္ထော။ မဟာနိဌာ၁။၇၄။ သမဏမစလောတိ
သမဏ အစလော၊ မကာရော ပဒသန္တိမတ္တံ။
ဒီဌာ၁။၂၀၈။ မ-ကာရော ပဒသန္တိမတ္တံ “အည-
မည”န္တိ အာဒိသု ဝိယ။ ဒီဌာ၁။၂၄၃။ (-မဟာ
နိ။၃၁၀၊ ၃၂၄၊၃၅၂။ စူဠနိ။၂၄၁၊၇၁၊၈၉၊၂၀၆။
သံဌာ၁။၂၃၈။ အဘိဌာ၁။၈၄။ ပဋိသံဌာ၁။၇၄။
ပဋိသံဌာ၂။၂၅၁။ သုတ္တနိဌာ၁။၂၅။ ဇာဌာ၁။
၂၅၇။ ဝဇီရ။၂၈၉။သာရတ္ထာ၁။၂၁။သာရတ္ထာ၂။
၅၂၊၃၆၈။ ဝိမတိ၊၁။၅၅။ သီဋ္ဌိသစ်၊၂။၁၃၇၊
၂၂၀။သံဋ္ဌိ၊၁။၁၃၃၊၃၂၀။) (၂)ပဒပဒတ္တဒေသ-
နာနိက္ခေပသုတ္တသန္တိဝသေန ပဉ္စဝိဓာ သန္တိ။
တတ္ထ ပဒဿ ပဒန္တရေန သမ္ပန္နော ပဒသန္တိ။
မာဋ္ဌိ၊၁။၁၂၆။ သံဋ္ဌိ၊၁။၅၅။ အံဋ္ဌိ၊၁။၅၇။ (-
ဒီဋ္ဌိ၊၁။၁၉၄။)

ပဒသန္တိကရ (တိ) [ပဒသန္တိ+ကရ+အ]ပုဒ်တို့၏
-ဆက်-စပ်-ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အဇ္ဇဒဂ္ဂေ
ဣစ္စေဝ ဝါ ပါဌော။ ဒ-ကာရော ပဒသန္တိ-
ကရော။ အဇ္ဇ အဂ္ဂံ ကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ဝိဌာ၁။၁၄၂။ ဒီဌာ၁။၂၁၁။ မဌာ၁။၁၄၁။ အံဌာ၊
၂။၂၂။ အာဂမမတ္တတ္တာ ဒ-ကာရော ပဒသန္တိ-
ကရော။ သီဋ္ဌိသစ်၊၂။၁၉၁။ (-ဝိဌာ၁။၁၀၁၊
၁၈၂။ ဒီဌာ၁။၃၆။ သံဌာ၁။၅၃၊၂၁၈။ အံဌာ၂။
၃၂၂။ အဘိဌာ၁။၉၅။ ပဋိသံဌာ၂။၇၀-၈။
ဣတိဝုတ်ဌာ၅၄၊၇၅၊၁၀၂၊၂၇၁။ ဝိမာနဌာ၁။
၁၄၆၊၃၀၆။ ပေတဌာ၁။၄၈၊၁၇၁၊၂၁၅။ ထေရ်ဌာ၊
၁။၁၀၉။ ထေရ်ဌာ၂။၁၁၊၁၃၉။ ထေရ်ဌာ၁။
၅၅၊၁၆၄၊၂၂၀။ စရိယာဌာ၂။၅၁။ ဇာဌာ၁။၂၀၉။
ဇာဌာ၂။၈၃။ ဝဇီရ။၄၀။ သာရတ္ထာ၁။၁၉၇။
ဝိမတိ၊၂။၃၁၂။ သီဋ္ဌိသစ်၊၁။၁၈၃။ဒီဋ္ဌိ၊၂။၂၄၂၊
၂၅၆။ ဒီဋ္ဌိ၊၃။၁၁၀။ မာဋ္ဌိ၊၂။၂၀၆၊၂၉၉။ မာဋ္ဌိ၊၃။
၂၂၃၊၂၇၂၊၃၂၈၊၃၈၇။ သံဋ္ဌိ၊၁။၁၂၀၊၁၆၃၊၂၂၄၊
၂၆၃။ အံဋ္ဌိ၊၁။၂၃၂။ အံဋ္ဌိ၊၂။၉၂၊၃၁၇။ မူလဋ္ဌိ၊
၁။၁၄၅။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၊၁။၈၈၊၃၄၇၊
၃၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၊၂။၂၄၂၊၃၃၅။)

ပဒသန္တိကရဏ (န) [ပဒသန္တိ+ကရဏ]ပုဒ်တို့၏
-ဆက်-စပ်-ခြင်းကို ပြုခြင်း။ မ-ကာရော
စေတ္တ ပဒသန္တိကရဏမတ္တောတိ ဝိညာတဗ္ဗော။
သုတ္တနိဌာ၂။၃၅။

ပဒသန္တိဓာန (န) [ပဒ+သန္တိဓာန]ပုဒ်၏ အနီး၌
တည်ခြင်း။ တတ္ထ မုခသဒ္ဒသန္တိဓာနံ ဟော-
တိတိ စေ? ဣဓာပိ “နဒန္တာန”န္တိ ပဒသန္တိဓာ-
နတော။ ထေရ်ဌာ၁။၅။ ပကရဏဝသေန
“ဘဂဝါ”တိ ပဒသန္တိဓာနေန စ အယမတ္တော
ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ သံဋ္ဌိ၊၂။၃၀၆။

ပဒသမာစာရ (တိ) [ပဒ+သမာစာရ]လျော့ပေါ့၊

-လျော့လျည်း-အားနည်း-သော အကျင့်ရှိသောသူ။ တေန ခေါ် ပန သမယေန ဂေါလိယာနိ နာမ ဘိက္ခု အာရညိကော ပဒသမာစာရော (ပဒရသမာစာရော။ သီ၊ သျှ၊ ကံ၊ ဣ) သံဃမဇ္ဈေ ဩသဋ္ဌော ဟောတိ။ မ၊ ၂။ ၁၃၃။

တတ္ထ ပဒသမာစာရော (ပဒရသမာစာရော။ သီ၊ သျှ) တိ ဒုဗ္ဗလသမာစာရော ဩဋ္ဌာရိကာစာရော၊ ပစ္စယေသု သာပေက္ခော မဟာရက္ခိတတ္ထေရော ဝိယ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၇-၈။ ပဒသမာရောတိ တံတံပစ္စယဘောဒဒဿနာယ ဝိဂတတ္တာ ပကာရေဟိ ဒလိဒ္ဓသမာစာရော၊ သိထိလသမာစာရောတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပန တာဒိသော သမာစာရော ထိရော ဒဋ္ဌော နာမန ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “ဒုဗ္ဗလသမာစာရော” တိ။ “သာဓသမာစာရော” တိ ဝါ ပါဌော၊ တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂနဋ္ဌေန သာခါသဒိသသီလောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ “ဩဋ္ဌာရိကာစာရော” တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၈၂။ (ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမူ၌ “ပဒသမာစာရော” ဟုရှိ၍ နိုင်ငံခြားမူတို့၌ “ပဒရသမာစာရော” ဟုရှိသည်။ ထိုတွင် ဆဋ္ဌမူ၌ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအဖွင့်တို့နှင့် ညီညွတ်သော သဒ္ဒယုတ္တိကို ရရန် မလွယ်ကူပေ။ ပဒရ၌ ပသညံ ပကာရအနက်ကို ဟောနိုင်၍ ဒရ-သည် အပ္ပတ္တ၊ ဤသမတ္ထ=အနည်းငယ်၊ စဉ်းငယ် အနက်ကို ဟော၏-ဟု သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့် ပဒရသမာစာရော ဟူသော နိုင်ငံခြားမူတို့၌သာ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအဖွင့်နှင့် ညီညွတ်သော သဒ္ဒယုတ္တိကို ရရှိနိုင်သည်။)

ပဒသမာသ (ပု) [ပဒ+သမာသ] (ပထဝီဓာတုအစရှိသော) ပုဒ်တို့၏-အကျဉ်းချုံးခြင်း-သမာသံ။ ဧဝမေတ္ထ ပဒသမာသံ ဝိဒိတွာ ဧဝမ-

တ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၅၂။

ပဒသမိပ (န) [ပဒ+သမိပ] ခြေ-ခြေလှမ်း-၏ အနီး။ ပဒေ ပဒန္တိ ပဒသမိပေ ပဒံ။ တေန တုရိတဂမနံ ပဋိသေဓေတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။

ပဒသမုဒါယ (ပု) [ပဒ+သမုဒါယ] ပုဒ်အပေါင်း။ ဗျဉ္ဇနန္တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တံ ပဒါဘိဟိတံ အတ္တံ ဗျဉ္ဇယတိတိ ဗျဉ္ဇနံ၊ ဝါကျံ။ တံ ပန အတ္ထတော ပဒသမုဒါယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၃၂။ (-သီ၊ ဋီ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၁၂၂၊ ၁၆၄။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၅၊ ၁၃၁။ မူလဋီ၊ ၁။ ၂၇။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၃၅။)

ပဒသမုဒါယဗျတိရေက (ပု) [ပဒသမုဒါယ+ဗျတိရေက] ပုဒ်အပေါင်း၏-ဗျတိရိက်-ဆန့်ကျင်ဖက် အပိုအလွန်။ ပဒသမုဒါယဗျတိရေကေန ဝိသု ပါဠိ နာမ နတ္ထိတိ အာဟ “ဥဘယမေတံ ပါဠိယာဝ နာမ” န္တိ။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၆။

ပဒသမူဟ (ပု) [ပဒ+သမူဟ] ပုဒ်အပေါင်း။ ဣဒါနိ “ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရော” တိ ဧတသ္မိ ပဒသမူဟေ ဆန္ဒာဒိဓမ္မေ ဘာဇေတွာ ဒသေသတံ.... အာရဒ္ဓံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၁။ (-ဝဇီရ၊ ၈၅။ မူလဋီ၊ ၁။ ၉၃။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၀၀။)

ပဒသမူဟဝါကျ (န) [ပဒသမူဟ+ဝါကျ] ပုဒ်အပေါင်းဟူသောဝါကျ။ အက္ခရာသမူဟပဒဿ၊ ပဒသမူဟဝါကျဿ စ သိလိဋ္ဌတာပယောဇနမတ္တမေဝါတိ အတ္ထော။ သီ၊ ဋီ၊ သင်္ခ၊ ၂။ ၂၁၅။

ပဒသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဒ+သမ္ပတ္တိ] ပုဒ်၏ ပြည်စုံခြင်း။ ဂီတန္တိ အဋ္ဌကာဒိဟိ ဒသဟိ ပေါရာဏကဗြာဟ္မဏေဟိ ပဒသမ္ပတ္တိဝသေန သဇ္ဈာယိတံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၀။ သဇ္ဈာယိတန္တိ ဂါယနဝသေန သဇ္ဈာယိတံ၊ တံ ပန ပဒေနေဝ ဣစ္ဆိတန္တိ အာ-

ဟ“ပဒသမ္ပတ္တိဝသေနာ”တိ။ မဇ္ဈိ၃။၁၉၃။

ပဒသမ္ပန္န (ပု) [ပဒ+သမ္ပန္န] (က)ပုဒ်တို့၏-ဆက်-စပ်-ခြင်း။ (ခ)ဟိတ်ပုဒ်နှင့်တကွ ရှေ့နောက် ဝါကျတို့၏-ဆက်-စပ်-ခြင်း။ (က)တကြာယံ ပဒသမ္ပန္နော-သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ၊ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ပ။ ဣတိပိ ဘဂဝါတိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၃။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၆။ ပဒါနံ သမ္ပဇ္ဈနံ ပဒသမ္ပန္နော။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၂၀။ (-ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၈။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၃၈၊ ၂၅။ ဝိ၊ ဌ၊ ၄။ ၂၃၅။ ကင်္ခါ၊ ၁၃၁၊ ၁၆၈။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၂၇၊ ၁၆၆။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၂။ ပဋိ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၆၇။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၆။ ဝဇီရ၊ ၄၀၅။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၇။ မဇ္ဈိ၊ ၁။ ၂၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၅၃၄။) (ခ)တတော “နေတံ အဘဝိဿ ကလ္လံ ဝစနာယ ဒုက္ကရံ သာမည”န္တိ အယမေတ္ထ ပဒသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ အတ္ထော။ ....တကြာပိ ဝုတ္တနယေနော ပဒသမ္ပန္နံ ကတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉၄-၅။ တတောတိ တသ္မာ သာမညဗြဟ္မညဿ အပ္ပ-မတ္တကေနော ပဋိပတ္တိက္ကမေန သုဒုက္ကရဘာ-ဝတော။ ဣမံ ဟေတုသမ္ပန္နံ သန္ဓာယ “ပဒသ-မ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ....ပဒသမ္ပန္နန္တိ ဟေ-တုပဒေန သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗာပရဝါကျသမ္ပန္နံ။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၅၉။

ပဒသမ္ပဝ (ပု) [ပဒ+သမ္ပဝ]ပုဒ်၏ ဖြစ်ခြင်း။ ဧဝံ တထဒသ္မိတာယ တထာဂတော။ တတ္ထ တထဒသ္မိအတ္ထေ တထာဂတောတိ ပဒသမ္ပ-ဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၅။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၅။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၅။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၇။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၁၉။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၈။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၃၄။)

ပဒသဟဿ (န) [ပဒ+သဟဿ] (က)ပုဒ်တစ် ထောင်၊ တစ်ထောင်သောပုဒ်။ (ခ)ပုဒ်အထောင်၊

အထောင်မက-များစွာ-သော ပုဒ်။ (က)သတိ-ယာတိအာဒီသု ပဒသတမ္ပိ ပဒသဟဿမ္ပိ ဝ-ဒန္တဿော ဂဟဏသမတ္တတာ သတိ နာမ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၅၆။ ပဒသတမ္ပိ။ ပ။ သမတ္တတာတိ ပဒ-သတမ္ပိ ပဒသဟဿမ္ပိ သောတပထမာဂစ္ဆန္တိ-မေဝ ဥဂ္ဂဟဏသမတ္တတာ ပရိဂ္ဂဟေတုံ သမ-တ္တတာ။ မဇ္ဈိ၊ ၂။ ၃၈။ (ခ)ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ ပဒသဟဿေန ဂမနဝဏ္ဏံ ဝတ္တံ၊ ဝဇ္ဇတိ။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၆။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၉၁။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၃။ ၇၂။ သာ ရတ္ထ၊ ၃။ ၃၁၀။ သဟဿေနာတိ ပဒသဟဿ-န၊ ဘာဏဝါရပ္ပမာဏေန ဂန္ဓေနာတိ အတ္ထော။ မဇ္ဈိ၊ ၃။ ၁၁။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၃၆။

ပဒသိဒ္ဓိ (ထိ) [ပဒ+သိဒ္ဓိ] ပုဒ်၏ ပြီးစီးခြင်း။ တထော အဝိပရိတော အာဂဒေါ အဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဧဝမေတသ္မိံ အတ္ထေ ပဒသိဒ္ဓိံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၆။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၃။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၆။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၅။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၈။ စူဠနိ၊ ဌ၊ ၆၂။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၂။ ၈ရိယာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၂၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၆၆။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၄၄၊ ၅၉။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၄၀။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၄၃၊ ၃၄၄၊ ၄၂၂၊ ၄၇၀။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၁၀၂၂၊ ၁၄၀၊ ၂၂၂၂၊ ၇၃၊ ၃၃၁-၅၊ ၃၄၈၊ ၃၅၃။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၅၀၊ ၂၄၆။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၁၊ ၁၉၃။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၄၈။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၆၂။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၂၀၊ ၂၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၇၇။)

ပဒသိလိဋ္ဌတာ (ထိ) [ပဒ+သိလိဋ္ဌတာ] ပုဒ်တို့ ၏-ပြေပြစ်-ချောမော-သည်၏ အဖြစ်-ခြင်း။ အပလောကနကမ္ပံ နာမ....ပဉ္စမန္တိ ဧတ္ထ “ဩ-သာရဏံ နိဿာရဏ”န္တိ ပဒသိလိဋ္ဌတာယေတံ ဝုတ္တံ၊ ပဌမံ ပန နိဿာရဏာ ဟောတိ၊ ပစ္ဆာ

ဩသာရဏာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၀။ ပဒသိလိဋ္ဌတာ-
ယာတိ လောကေ ပဒါနံ သိလိဋ္ဌဘာဝတော။
ပါစိတ်၊ယော၊၆၄၀။ (-ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၄၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၇၂။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၄၁၇။သိ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။၁၉၃။)

ပဒသုဒ္ဓိ (ထိ) [ပဒ+သုဒ္ဓိ]ပုဒ်ကို-သုတ်သင်-စင်
ကြယ်စေ-ခြင်း၊ ပုဒ်၏-သန့်ရှင်း-စင်ကြယ်-
ခြင်း။ တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရ-
သမ္မာတော? မနောတိ အာရမ္ဘော နေဝ ပဒ-
သုဒ္ဓိ၊ န အာရမ္ဘသုဒ္ဓိ။ မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ ပဒ-
သုဒ္ဓိ၊ န အာရမ္ဘသုဒ္ဓိ။ တထာ ဓမ္မာတိ ယာဝ
သုခန္တိ ပဒသုဒ္ဓိ၊ န အာရမ္ဘသုဒ္ဓိ။ သုခမန္တေ-
တိတိ ပန ပဒသုဒ္ဓိ စေဝ အာရမ္ဘသုဒ္ဓိ စာတိ။
နေတ္တိ၊ဋ္ဌ၊၁၈၅။ (-ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၀၂-၃။ သိ၊ဋီ၊သင်္ခ၊
၁။၄၉၄-၅။ မ၊ဋီ၊၁။၁၃၄။ သံ၊ဋီ၊၁။၅၈။ အံ၊ဋီ၊
၁။၆၀။ အနု၊ဋီ၊၁။၃၇။)

ပဒသေဋ္ဌ (န) [ပဒ+သေဋ္ဌ] မြတ်သော ခြေရာ၊
ခြေရာတော်၊ ခြေတော်ရာ။ ဧကံသံ အဇိနံ က-
တွာ၊ ပဒသေဋ္ဌံ အဝန္တဟံ။ အပါ၊၁။၃၂၆။ (-
အပါ၊၂။၇၊၇၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၀၊၁၃၄၃။)

ပဒသော (ဗျ) [ပဒ+သော။ စ-သဒ္ဓေန ဧကဒ္ဓိ-
တော ဇ္ဈ၊ စ၊ သုတ္တာဒိတော သော စ။ ဧကမာ။
....သောပစ္စယေ သုတ္တေန ဝိဘာဂေန သုတ္တ-
သော။ ဧဝံ ဗျဉ္ဇနသော၊ ပဒသော။ ရူ၊၄၂၀။
ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျ၊ ဗိလသော ဝိဘဇိတွာ
နိသိန္နော အဿ ဣစ္ဆာဒိသု ပန ဝိစ္ဆာယံ သော-
ပစ္စယော။ နိရုတ္တိ။၁၁၈။ (-မောဂ်၊၄၊၁၁၄။)]
အဖို့အဖို့-အစုအစု-အားဖြင့်. (ပုဒ်ဖြိုင်းသျှ)။
ယော ပန ဘိက္ခု အနုပသမ္ပန္တံ ပဒသော ဓမ္မံ
ဝါစေယျ၊ ပါစိတ္တိယံ။ ဝိ၊၂။၂၅။ ပဒသော ဓမ္မံ
ဝါစေယျာတိ ဧကတော ပဒံ ပဒံ ဓမ္မံ ဝါစေယျ၊
ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ ဝါစေယျာတိ အတ္ထော။

ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇။ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျာတိ သင်္ဂီ-
တိတ္တယံ အနာရုဋ္ဌမ္ပိ ရာဇောဝါဒတိက္ခိန္ဒြိယ စ-
တုပရိဝတ္တနနန္တောပနန္တကုလုမ္ပသုတ္တမဂ္ဂကထာ-
ဒိဓမ္မဉ္စ သင်္ဂီတိတ္တယမာရုဋ္ဌံ တိပိဋကဓမ္မဉ္စ ပဒံ
ပဒံ ဝါစေယျ၊ ပဒါနပဒအန္တက္ခရအနုဗျဉ္ဇနေသု
ဧကေကံ ကောဋ္ဌာသန္တိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ၊၁၉၂။
ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျာတိ ဧကတော ပဒံ ပဒံ
ဓမ္မံ ဝါစေယျ၊ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ ဝါစေ-
ယျာတိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၃၄၉။ ပဒသော-
တိ ဧတ္ထ သောပစ္စယော ဝိစ္ဆတ္တဝါစကောတိ
အာဟာ "ပဒံ ပဒံ" န္တိ။ ပါစိတ်၊ယော၊၆။ (-ဝိ၊၂။
၂၆။ ဝိ၊၅။ ၂၂၊၆၂။ ဝဇီရ၊၂၉၁၊၅၁၉။ သာရတ္ထ၊
၃။၆။ ဝိမတိ၊၂။၅။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁၈၉။)

ပဒသောဓန (န) [ပဒ+သောဓန] ပုဒ်ကို-သုတ်
သင်-သန့်ရှင်းစေ-ခြင်း။ ပဒသောဓနမူလ-
စက္ကဝါရ-ကြည်။

ပဒသောဓန ၂ (န) [ပဒသောဓန+ဝါရ။ နောက်
ပုဒ် ကျေ။] ပဒသောဓနဝါရ၊ ပုဒ်ကို-သုတ်သင်
-သန့်ရှင်းစေ-ခြင်းဖြင့်. ဖြစ်သော ပါဠိ။ အထ
ဝါ ပဒသောဓနေန ပဒေသု သောမိတေသု
သစ္စဝိသေသနဘူတာ ဧဝံ ဒုက္ခာဒိသဒ္ဓါ ဣဓ
ဂဟိတာတိ ဝိညာယန္တိ။ မူလဋီ၊၃။၁၃၄။ (-
၁၃၉။ အနု၊ဋီ၊၃။၁၈၅။)

ပဒသောဓနမူလက(တိ) [ပဒသောဓန+မူလ+က]
ပုဒ်ကို သုတ်သင်ခြင်းလျှင်-အရင်း-မူလ-ရှိ
သော။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ (ပု) [ပဒသောဓနမူလ
+စက္က+ဝါရ] ပုဒ်ကို သုတ်သင်ခြင်းလျှင်-အ
ရင်း-မူလ-ရှိ၍ စက်လှည်ခြင်းရှိသော ပါဠိ။
တတော ပရံ တေသညေဝ ပဒသောဓနဝါရေ

သောဓိတာနံ ခန္ဓာနံ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓာ
ဝေဒနာက္ခန္ဓော”တိအာဒိနာ နယေန ဧကေန-
ခန္ဓမူလကာနိ စတ္တာရိ စတ္တာရိ စက္ကာနိ ဗန္ဓိတွာ
ဂတော ပဒသောဓနမူလကာနံ စက္ကာနံ အတ္ထိ-
တာယ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရော နာမ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂၉၃။ (-မူလဋီ၊၂၊၁၂။)

ပဒသောဓနဝါရ (ပု) [ပဒသောဓန+ဝါရ]ပုဒ်ကို
-သုတ်သင်-သန့်ရှင်းစေ-ခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော
ပါဠိ။ (ယမိုက် ၁၀-ကျမ်းတွင် ခန္ဓ၊အာယတန၊
ဓာတု၊သစ္စ၊သင်္ခါရ၊ဓမ္မ၊ဣန္ဒြိယယမိုက်ကျမ်းတို့
၏ ပဝတ္တိဝါရ၌ ပဒသောဓနဝါရ၊ ပဒသောဓန
မူလစက္ကဝါရ၊ သုဒ္ဓ(ခန္ဓ)ဝါရ၊ သုဒ္ဓ(ခန္ဓ)မူလ
စက္ကဝါရဟူ၍ ဝါရ ၄-မျိုးပါ ရှိသည်။) ဣဒါနိ
ဣမေသံ ခန္ဓာနံ ဝသေန ပဒသောဓနဝါရော
ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရော သုဒ္ဓခန္ဓဝါရော
သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရောတိ စတ္တာရော နယဝါ-
ရာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပက္ခ-
န္ဓော၊ ရူပ”န္တိအာဒိနာ နယေန ပဒမေဝ သော-
ဓေတွာ ဂတော ပဒသောဓနဝါရော နာမ၊သော
အနုလောမပဋိလောမဝသေန ဒုဝိဓော ဟော-
တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂၉၃။ (-မူလဋီ၊၂၊၁၂-၇။အနု
ဋီ၊၂၊၁၈၅။)

ပဒသောဓမ္မ (ပု) [ပဒသော+ဓမ္မ] အစုအစုအား
ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော(ပါဠိ၊အဋ္ဌကထာ)တ
ရား၊ ပုဒ်ပြိုင် တရားဟောခြင်း။ (က)ပဒသော
ဓမ္မသိက္ခာပုဒ်၊ ပုဒ်ပြိုင်တရားဟောခြင်းကြောင့်
ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်။(ခ)ပဒသောဓမ္မ
အာပတ်၊ ပုဒ်ပြိုင်တရားဟောခြင်းကြောင့် သင့်
သော အာပတ်။ (ဂ)ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာန်၊နှုတ်
နှင့် နှုတ်စိတ်ဟူသော-အာပတ်သင့်ကြောင်း-
သမုဋ္ဌာန်။ (က)ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေါ
ဟိ ဣဓာပိ သဗ္ဗော ဓမ္မောယေဝ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂၊၁၇။

(-၁၆၈။ သာရတ္ထ၊၂၊၁၁။) (ခ)အပ္ပဿုတဓိ-
ဏာသဝေါ ဟိ....သဉ္ဇရိတ္တံ ပဒသောဓမ္မံ ဥတ္တရိ
ဆပ္ပဉ္စဝါစံ ဘူတာရောစနန္တိ ဧဝရူပါ ဝစီဒ္ဓါရေ
အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂၊၁၇၅။ သာ
ရတ္ထ၊၂၊၁၇၆။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄၊၁၅၉။ဝစီရ၊၇၄။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊ဟောင်း၊၁၉။)(ဂ)ပဝက္ခာမိ သမုဋ္ဌာနံ၊ယထာ
ဉာယံ သုဏာထ မေ....လောမာနိ ပဒသော
ဓမ္မော၊ဘူတံ သံဝိဓာနေန စ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂၊၁၇၇။ လော-
မာနိ ပဒသောဓမ္မောတိ ဧဋ္ဌကလောမာနိ စ
ပဒသောဓမ္မော စ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄၊၁၄၁-၂။

ပဒမ ^၁ (ပု၊န) [ပဒ+ဥမ။ အနိတ္ထိ ပဒမံ ပကေ-
ရဟံ နဠိနပေါက္ခရံ။ ဓာန်၊၆၈၅။ ပဒ ဂမနေ၊
ဥမော။ ပဒမံ အနိတ္ထိ။ ဓာန်၊ဋီ၊၆၈၅။ ။ ပဒ+
ကုမ။ ဥသ ကုသ ပဒ သုခါ ကုမော။ ဣဒါနိ။
၁၃၀။ .... ပဇ္ဇတိ ဒေဝပူဇာဒိ ယာတိတိ ပဒမံ၊
ပကံဇံ။ ဣဒါနိ။၁၃၀။ ပကံ+ဒု+မ။ ပ+ဒု+မ။
ပကေ ဒဝတိ ဂစ္ဆတိ၊ ပကာရေန ဝါ ဒဝတိ
ဝိရူဟတိတိ ပဒမံ။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂၊၄၀။ ပမိ ပကံမိ
ဒဝတိ ရူဟတိတိ ဝါ ပဒမံ။ သူစိ။ဧက၊ဋီ။ ဝါ
ပုံသိ ပဒ္ဓံ နလိနမရဝိန္တံ မဟောတွလံ။ အမရ။
၁၀၊၃၉။ပဒုတေ၊ပဒ ဂတော်၊ အတိတ္ထု (ဥဏာ
ဒိ၊၁၊၁၄၀။)ဣတိ မန်။ပဒ္ဓေါ ဩဠိ ပဒ္ဓကေ ဂျူ-
ဟနိမိသံချာန္တရေ မ္ဗုဇေ။ ဗျာချာသုဓာ။ (ပဥမ-
ပြာ)](၁) ပဒမ္မာ ကြာ။ (က) ပဒမ္မာ-ကြာပင်-
ကြာရံ။ (ခ)ပဒမ္မာ-ကြာပန်း-ကြာပွင့်။ (ဂ)
ပဒမ္မာကြာငုံ။ (၂) ပဒမဗျူဟာ၊ ပဒမ္မာကြာပွင့်၊
သဏ္ဌာန်စစ်ဆင်ခြင်း။ (၃) ပဒမမည်သော-
အရေအတွက်-သင်္ချာ(၅၁၂-နောက် သုည ၅၁
-လုံး)။ (၄)ပဒမမည်သော ငရဲ၊ ပဒမ-အရေ
အတွက်-သင်္ချာ-ရှိသော နှစ်ပေါင်းကြာအောင်
ခံရသော ငရဲ။ (၅)ငရဲပတူပင်။ (သက္ကတ၌
(၁) ကြာညှင်း။ (၂) သလွဲမည်း။ (၃)အကြော

ဝန်း။ (၄) ပဒုမရွှေအိုး-စသော အနက်တို့ကို လည်း ပြဆိုသည်။ ထိုတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဖွားဖက်တော် ရွှေအိုးကြီး ၄-လုံးကို ဖော်ပြရာ ဒီ၊ဌ၊၁။၂၅၃-၌ “သင်္ခေါ ဇလော ဥပ္ပလော ပုဏ္ဏရိကော” ဟု ဆိုသည်။ ဤ၌ ဥပ္ပလသည် ပဒုမလည်း မည်ရာ၏။ အမရကောသ အမရ ဝိဝေကဋီကာ ၌မူ “မဟာပဒ္ဒ ဓ္မ ပဒ္ဒ စ၊ သင်္ခေါ မကရကစ္ဆပေါ။ မုကန္တ ကန္တ နိလာ စ၊ ခင်္ဂ စ နိဓယော နဝ” ဟု ရွှေအိုးကြီး ၉-လုံး ပြဆို သည်။)

(၁)ပဒုမ္မာကြာ။ (က)ပဒုမ္မာ-ကြာပင်- ကြာရုံ။သေယျထာပိ မဟာရာဇ ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ ပဒုမိနိယံ ဝါ ပုဏ္ဏရိကိနိယံ ဝါ အပ္ပေကစ္ဆာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဏရိကာနိ ဝါ ဥဒ- ကေ ဇာတာနိ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၇၁။မ၊၁။၃၄၅။အံ၊၂။၂၂။ ဧတ္ထ စ သေတရတ္တနိလေသု ယံကိဉ္စိ ဥပ္ပလံ ဥပ္ပလမေဝဉ္စိနကသတပတ္တံ ပုဏ္ဏရိကံ၊သတ- ပတ္တံ ပဒုမံ။ ပတ္တနိယမံ ဝါ ဝိနာပိ သေတံ ပဒုမံ၊ ရတ္တံ ပုဏ္ဏရိကန္တိ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။ ဒီ၊ဌ၊၁။၁၉၆။ မ၊ဌ၊၂။၂၂၃။ အံ၊ဌ၊၃။၁၀။ ပဒုမ (အံ၊၁။၁၄၃)န္တိ ပဏ္ဏရပဒုမံ။ ပုဏ္ဏရိကန္တိ ရတ္တ- ပဒုမံ။အံ၊ဌ၊၂။၁၂၄။ လောကေ ပန “ရတ္တံ ပဒုမံ၊ သေတံ ပုဏ္ဏရိက”န္တိပိ ဝုစ္ဆတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၆၄။ ဝဏ္ဏနိယမေန “သေတံ ပဒုမံ၊ ရတ္တံ ပုဏ္ဏရိက”န္တိ သာသနဝေါဟာရော။လောကေ ပန “ရတ္တံ ပဒု- မံ၊ သေတံ ပုဏ္ဏရိက”န္တိ ဝဒန္တိ။ ဝုတ္တဉ္စိ “ပုဏ္ဏ- ရိကံ သိတံ ရတ္တံ၊ ကောကနဒံ ကောကာသ- ကော (ဓာန်၊၆၈၆)”တိ။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။၁၃၉၊ ၁၄၀။ ကေစိ ပန “ရတ္တံ ပဒုမံ၊ သေတံ ပုဏ္ဏ- ရိက”န္တိ ဝဒန္တိ။ မ၊ဋီ၊၂။၂၃၇။(-ဒီ၊၁။၁၉၆။ ဒီ၊ ၂။၁၄၆-၇။မ၊၁။၃၄၅။ မ၊၂။၂၀၈။ အံ၊၁။၃၄၇။ အံ၊၂။၃၀၄။ အံ၊၃။၃၇၇။ အပ၊၁။၁၇၊၃၀-၁။

အပ၊၂။၃၆၇။ မဟာနိ၊၁၅၆။ စူဠနိ၊၁၇၇၊၃၀၃။ ဇာ၊၂။၃၄၄။ပေဋကော၊၂၄၁။ မိလိန္ဒ၊၇၉၊၂၄၃၊ ၂၇၀၊၃၅၇။ ဝိ၊ဌ၊၁။၁၁၅။သံ၊ဌ၊၁။၁၃၉။ ဝိမာန၊ ၄။၁၄၆၊၂၁၈။ အပ၊ဌ၊၁။၂၃၈၊၂၄၁၊၂၆၀။ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။၂၇၁။စရိယာ၊ဌ၊၂။၈။မဟာနိ၊ဌ၊၂။၇၁။ စူဠနိ၊ ၄။၁၃၆။ ဇာ၊ဌ၊၇။၃၁၁။ နေတ္တိ၊ ဝိ၊၃၄၅။)

(ခ) ပဒုမ္မာ-ကြာပန်း-ကြာပွင့်။ စက္က- မတ္တာနိ စ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖန္တိ။ ဝိ၊၁။၁၄၉။ ပဒုမေ ဝါရိ ယထာ န လိမ္မတိ။ သုတ္တနိ၊၂၉၀၊၄၀၆။ ပဒုမေ ဝါရိ ယထာ န လိမ္မတိတိ ပဒုမံ ဝုစ္ဆတိ ပဒုမပုပ္ဖံ။ မဟာနိ၊၁၀၅။ (-ဝိ၊၁။၅၉။ ဒီ၊၂။ ၁၇။ သံ၊၁။၈၁။ သံ၊၂။၁၀၆။ အပ၊၁။၂၇၊၄၆၊ ၆၄၊ ၉၅၊၁၂၁၊၁၇၉၊၃၅၆။ အပ၊၂။၃၅၄၊၃၆၀။ မဟာ နိ၊၁၀၄။ စူဠနိ၊၃၀၂။ ဇာ၊၁။၇၅။ ဇာ၊၂။ ၂၇၅၊၃၄၄၊၃၆၀။ မိလိန္ဒ၊၃၄၁။ ဝိ၊ဌ၊၁။၇၂။ ဝိ၊ ၄။၃၁၆၈။ ဒီ၊ဌ၊၂။၆၂၅၊၃၇၇။ မ၊ဌ၊၂။၁၀၀။ မ၊ဌ၊၃။၁၄၃၊၂၂၂၊၂၅၈။ မ၊ဌ၊၄။၉၀။ သံ၊ဌ၊၁။၆၈၊ ၁၈၂။ သံ၊ဌ၊၂။၉။ သံ၊ဌ၊၃။၈၉၊၁၉၇။ အံ၊ဌ၊၁။ ၁၀၄၊၁၆၈၊၂၂၄၊၂၆၇-၉။ အဘိ၊ဌ၊၁။၄၃၁၊၅၈၊ ၃၁၆။ အဘိ၊ဌ၊၂။၂၆၇၊၄၅၄။ ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၈၅၊ ၂၀၈၊၂၆၈။ ခုဒ္ဒက၊ဌ၊၅။၁၆၅။ ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၂၆၇။ ဥဒါန၊ဌ၊၁၃၃။ ဣတိဝုတ်၊ဌ၊၁၂၈။ သုတ္တနိ၊ဌ၊ ၁။၁၁၄။ ထေရ၊ဌ၊၂။၂၉။ ထေရီ၊ဌ၊၁၉၂။ အပ၊ ၄။၁။၁၇၊၆၃၊၁၁၇၊၁၂၂၊ ၃၄၀။ အပ၊ဌ၊၂။၈၁၂၊ ၁၁၃။ စရိယာ၊ဌ၊၇၅။ မဟာနိ၊ဌ၊၁၁၀၊၃၉၀။ ဇာ၊ဌ၊၁။၁၆၆၊၆၁၃၊၂၁၇။ ဇာ၊ဌ၊၂။၂၉၁-၂။ ဇာ၊ဌ၊၄။၂၂၄၊၄၀၃။ ဇာ၊ဌ၊၅။၄၆၊၃၀၅။ ဇာ၊ဌ၊ ၆။၄။ဇာ၊ဌ၊၇။၁၆၁၊၃၁၁။ဝဇီရ၊၃၀၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။၅၉။ သာရတ္ထ၊၂။၁၁၃။ သာရတ္ထ၊၃။၄၆၊ ၂၁၂။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၆၄။ မ၊ဋီ၊၃။၁၀၊၃၀၄။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၃၃၅-၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၁၈၊၃၄၆။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၃၊၆၁၊ ၇၃၊၁၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၈၃။

မူလဋီ၊ ၂။ ၄၈။ နေတ္တိဝိ၊ ၂၉၃။) (ဂ) ပဒုမ္မာကြာ
ငုံ။ ယထာ ဥဒကတော ဥဂ္ဂန္ဓာ ဌိတံ ပရိပါက-
ဂတံ ပဒမံ သူရိယရသိသမ္ပဿေန အဝဿံ
ဗုဒ္ဓိဿတိတိ ဗုဒ္ဓနကပဒမန္တိ ဝုစ္စတိ။ အံ၊ ၁။ ၂။
၂၀၂။ (၂) ပဒုမဗျူဟာ၊ ပဒုမ္မာကြာပွင့် သဏ္ဌာန်
စစ် ဆင်ခြင်း။ ပဒုမဗျူဟ-ကြည့်။

(၃) ပဒုမမည်သော-အရေအတွက်-သင်္ချာ
(၅၁၂-နောက် သုည ၅၁-လုံး)။ ဂဏန်းသင်္ချာ
သည် ဘုံအဆင့်အားဖြင့် အပဒါန် အဋ္ဌကထာ
(၁၁၁၅)၊ ကစွည်းသဒ္ဒါကြီး (၃၉၄-၅)၊ အဘိဓာ
နပုဒ်ပိကာ (၄၇၄-၅-၆) စသောကျမ်းတို့ အလို
ကောဋီ (ကုဋေ) မှစ၍ အသင်္ချေယျ တိုင်အောင်
၂၀-ရှိသည်။ ဒီပဝံသကျမ်း (၃-ပရိစ္ဆေဒ) အလို
ကစွည်းကျမ်းလာ ဘုံ ၂၀-တွင် အက္ခောဘိနိ၊
ဗိန္နု၊ ကထာန၊ မဟာကထာနတို့မှ တစ်ပါး
၁၆-ဘုံ ရှိသည်။ ပါဠိတော် (သံ၊ ၁။ ၁၅၃-၄။
အံ၊ ၃။ ၃၉၆။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၁။ နေတ္တိ၊ ၁၅၃) နှင့်
အဋ္ဌကထာကျမ်း (သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၀-၁။ အံ၊ ၄။ ၁။
၃၂၉။ သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၁၉၇) တို့၌မူ ၁၅-ဘုံသာ
ပြဆိုကြသည်။ တစ်ဘုံ တစ်ဘုံ၌ ခု၊ ဆယ်၊
ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ သန်း၊ (ကုဋေ) ဟု
ဂ-ဆင့်ရှိရာ ဒုတိယအဆင့်မှ စ၍ ၁၀-ဖြင့်
မြှောက်ကာ တက်ရသည်။ ဒုတိယ ပကောဋီ
ဘုံ၌လည်း ကောဋီ ခု၊ ကောဋီ ဆယ်-စသည်
ဖြင့် ၁၀-ဖြင့် မြှောက်ကာ တက်ရသည်။ ဤသို့
ဘုံအဆင့်ဆင့် တက်သွားလျှင် အသင်္ချေယျ
ဘုံသို့ ရောက်သောအခါ ၁-ဂဏန်းနောင်
သုည အရေအတွက် ၁၄၀-ဖြစ်သည်။ ပါဠိ၊
အဋ္ဌကထာကျမ်းတို့၌မူ အဗ္ဗုဒ္ဓတိုင်အောင်
ကစွည်းကျမ်းလာနည်းအတိုင်း တက်၍ အဗ္ဗုဒ္ဓ
မှအထက် ပဒုမတိုင်အောင် ၂၀-ဖြင့် မြှောက်
ကာ တက်ရမည်ဟု မိန့်ဆိုကြသည်။ ဤ၌

မြန်မာမူ ကစွည်းသဒ္ဒါကြီးပါ၌နှင့် သဒ္ဒနိတိ
(သုတ္တ၊ ၈၃၃) ကျမ်းတို့ဝယ် ပဒုမသင်္ချာကို ပုဏ္ဏ
ရိက၏ ရှေ့၌ ပြဆိုထားသော်လည်း သီဟိုဠ်မူ
သဒ္ဒါကြီးပါ၌နှင့် အဘိဓာနပုဒ်ပိကာ-စသည်
တို့၌ ရှိသည်အတိုင်း ပုဏ္ဏရိက၏ နောက်၌ရှိ
မှသာ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့နှင့် တစ်သား
တည်း ညီညွတ်သည်။ ကစွည်းကျမ်းနည်း၊ ပါဠိ
အဋ္ဌကထာနည်းတို့အရ သင်္ချာဘုံအမည်၊ ဂဏန်း
အရေအတွက်၊ သုညအရေအတွက် သိသာထင်
ရှားအောင် ယောားဖြင့် ဖော်ပြအံ့။

ကစွည်း သဒ္ဒါကြီးနည်း

အမှတ် စဉ်	သင်္ချာ အမည်	သုည၏ ရှေ့ဂဏန်း	သုညအရေ အတွက်
၁	ကောဋီ	၁	၇
၂	ပကောဋီ	၁	၁၄
၃	ကောဋီပကောဋီ	၁	၂၁
၄	နဟုတ	၁	၂၈
၅	နိန္နဟုတ	၁	၃၅
၆	အက္ခောဘိနိ	၁	၄၂
၇	ဗိန္နု	၁	၄၉
၈	အဗ္ဗုဒ္ဓ	၁	၅၆
၉	နိရဗ္ဗုဒ္ဓ	၁	၆၃
၁၀	အဟဟ	၁	၇၀
၁၁	အဗဗ	၁	၇၇
၁၂	အဋ္ဌဋ္ဌ	၁	၈၄
၁၃	သောဂန္ဓိက	၁	၉၁
၁၄	ဥပ္ပလ	၁	၉၈
၁၅	ကုမုဒ	၁	၁၀၅
၁၆	ပုဏ္ဏရိက	၁	၁၁၂
၁၇	ပဒုမ	၁	၁၁၉
၁၈	ကထာန	၁	၁၂၆
၁၉	မဟာကထာန	၁	၁၃၃
၂၀	အသင်္ချေယျ	၁	၁၄၀

ပါဠိအဋ္ဌကထာနည်း

အမှတ်စဉ်	သင်္ချာအမည်	သုည၏ရှေ့ဂဏန်း	သုညအရေအတွက်
၁	ကောဋိ	၁	၇
၂	ပကောဋိ	၁	၁၄
၃	ကောဋိပကောဋိ	၁	၂၁
၄	နဟုတ	၁	၂၈
၅	နိန္ဒဟုတ	၁	၃၅
၆	အဗ္ဗုဒ္ဓ	၁	၄၂
၇	နိရဗ္ဗုဒ္ဓ	၂	၄၉
၈	အဗ္ဗ	၄	၅၆
၉	အဋ္ဌ	၈	၆၃
၁၀	အဟဟ	၁၆	၇၀
၁၁	ကုမုဒ	၃၂	၇၇
၁၂	သောဂန္ထိက	၆၄	၈၄
၁၃	ဥပ္ပလက	၁၂၈	၉၁
၁၄	ပုဏ္ဏရိက	၂၅၆	၉၈
၁၅	ပဒုမ	၅၁၂	၁၀၅

သေယျထာပိ ဘိက္ခုဝိသတိ ပုဏ္ဏရိကာ နိရယာ၊ ဧဝမေကော ပဒုမော နိရယော။ သံ၊ ၁။ ၁၅၄။ အံ၊ ၃။ ၃၉၆။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၁။ နေတ္ထိ၊ ၁၅၃။

(၄) ပဒုမငရေ၊ ၅၁၂-နောက် သုည ၅၁-လုံး-အရေအတွက်-သင်္ချာ-ရှိသော နှစ်ပေါင်းကြာအောင် ခံရသော ငရေ။ ကာလကတော စကောကာလိကော ဘိက္ခု ပဒုမံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ အာယာတေတွာ။ သံ၊ ၁။ ၁၅၂။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၀။ ပဒုမံ နိရယန္တိ ပါဠိ-ယေက္ကော ပဒုမနိရယော နာမ နတ္ထိ၊ အဝိစိမဟာ-နိရယမှိယေဝ ပန ပဒုမဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗေ ဧက-သ္မိံ ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၉။ (-အံ၊ ၃။ ၃၉၅။) (၅) ငရေပတူပင်။ ပဒုမရက္ခ-ကြည်။

ပဒုမ^၂ (တိ) [ပဒုမ+အ] (၁) ပဒုမ္မာကြာပန်း-အပေါင်း-အစည်း-အခိုင်။ (၂) ပဒုမမည်သောသူ။ (က) ပဒုမမြတ်စွာဘုရား။ (ခ) ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ (ဂ) ပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ (ဃ) ရေဝတဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး ပဒုမဒါယကာ။ (င) ဓမ္မဒဿီဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂသာဝက ပဒုမထေရ်။ (စ) ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်လက်ထက် ကြာပန်းခိုင် လှူဒါန်းခဲ့ဖူးသောပဒုမမထေရ်။ (ဆ) ပဒုမစကြဝတ္ထေးမင်း။ (ဇ) ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်လက်ထက် ပဒုမမင်းသား။ (ဈ) စူဠပဒုမဇာတ်တော်လာ ဂေါတမဘုရားအလောင်း ပဒုမမင်းသား။ (ည) မဟာပဒုမဇာတ်တော်လာ ဂေါတမဘုရားအလောင်း ပဒုမမင်းသား။ (ဋ) ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင် သီတင်းသုံးရာ ပဒုမ-စေတီ-ဂန္ဓကုဋီ။ (ဌ) သောဘိတဘုရားလောင်း မင်းသားစံနန်းတော် ပဒုမပြာသာဒ်။ (ထိ) (၃) ပဒုမာမည်သော မိန်းမ။ (က) ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်၏ ကြင်ရာတော် ပဒုမာမိဖုရား။ (ခ) သုဇာတဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂပုဋ္ဌိကာ ပဒုမာဒါယိကာမ။ (ဂ) တိဿဘုရားရှင်၏ မယ်တော် ပဒုမာမိဖုရား။ (ဃ) ဖုဿဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂပုဋ္ဌိကာ ပဒုမာဒါယိကာမ။ (င) သိခီဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂသာဝိကာ ပဒုမာထေရီ။ (တိ) (၄) ပဒုမ္မာကြာနှင့်တူသော။

(၁) ပဒုမ္မာကြာပန်း-အပေါင်း-အစည်း-အခိုင်။ သခေံ ပဒုမံ ဂယု၊ အမုကောသေ ဌိ-တော အဟံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၂။ သခေံ ပဒုမံ ဂယုတိ ဓဇေန သဟ ဧကတော ကတွာ ပဒုမံ ပဒုမ-ကလာပံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၈၅။

(၂) ပဒုမမည်သော သူ။ (က) ပဒုမမြတ်စွာဘုရား။ အနောမဒဿိဿ အပရေန၊ သမ္မုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။ ပဒုမော နာမ နာမေန၊ အ-

သမော အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃၈။ အနောမ-
ဒဿိဿ ပန ဘဂဝတော အပရဘာဂေ ....
ပဒုမော နာမ သတ္တာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဈိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၄။၂၁။ (-အပါ။၂။၃၈၂။ ဒိဋ္ဌါ။၂။၄။ အဘိဋ္ဌ၊
၁။၆၃။ ဓမ္မာဋ္ဌါ။၁။၅၃။ အပါဋ္ဌါ။၁။၄၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။
၂၁၂-၃။ ဇာဋ္ဌါ။၁။၄၅။)

(ခ)ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ ပဒုမော
နာမ နာမေန၊ ဒွိပဒိန္နော နရာသဘော။ အပါ
၁။၂၀။ ပဒုမောတိ ယဿ ပါဒနိက္ခေပသ-
မယေ ပထဝီ ဘိန္နိတွာ ပဒုမံ ဥဂ္ဂနာ ပါဒတလံ
သမ္ပဋိန္တတိ၊ တေန သညာဏေန သော ဘဂဝါ
ပဒုမောတိ သမံ ဂတော၊ ဣမ ပဒုမုတ္တရော
ဘဂဝါ အဓိပ္ပေတော။ အပါဋ္ဌါ။၂။၁၇၀။ (-
အပါ။၂။၂၂။ အပါဋ္ဌါ။၂။၁၈၆။)

(ဂ)ပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ပဒုမော နာမ သမ္ဗု-
ဒ္ဓေါ၊စိတ္တကုဋေ ဝသီ တဒါ။ အပါ။၁။၃၃၁။ ဣ-
တော ဧကတိသေ ကပ္ပေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗ-
တ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ပဒုမံ နာမ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ရထိယံ ဒိသွာ။
ထေရါဋ္ဌါ။၁။၄၂၈။

(ဃ)ရေဝတဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး
ပဒုမဒါယကာ။ ပဒုမော ကုဉ္ဇရော စေဝ၊ အ-
ဟေသုံ အဂ္ဂုပဋ္ဌကာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။
၁၉၈။

(င) ဓမ္မဒဿိဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂသာဝက
ပဒုမ ထေရ်။ ပဒုမော ဖုဿဒေဝေါ စ၊ အဟေ-
သုံ အဂ္ဂသာဝကာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၅၆။ ပဒုမော စ
ဖုဿဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။
၂၆၂။ အဘိဋ္ဌါ။၁။၆၇။ အပါဋ္ဌါ။၁။၄၉။ ဇာဋ္ဌါ။၁။
၄၇။

(စ)ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်လက်ထက် ကြာ
ပန်းခိုင်လှူဒါန်းခဲ့ဖူးသော ပဒုမထေရ်။ ဣတ္ထံ

သုဒ္ဓံ အာယသွာ ပဒုမော ထေရော ဣမာ ဂါ-
ထာယော အဘာသိတ္ထ။ အပါ။၁။၁၂၂။ ဣမသ္မိံ
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ .... ပဉ္စဝဿိကောဝ ပဗ္ဗဇိတွာ န
စီရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ကတပုညနာမေန
ပဒုမတ္ထေရောတိ ပါကဋ္ဌော။ အပါဋ္ဌါ။၂။၈၅။

(ဆ)ပဒုမစကြဝတ္တေးမင်း။ ပဒုမော နာမ
နာမေန၊ စက္ကဝတ္တိ မဟဗ္ဗလော။ အပါ။၁။၅၅။
နာမေန ပဒုမော နာမ စက္ကဝတ္တိ ဟုတွာ စတု-
သဋ္ဌိယာ ဇာတိယာ .... ရန္တံ ကာရယိဿတိတိ
အတ္ထော။ အပါဋ္ဌါ။၁။၃၄၁။

(ဇ) ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်လက်ထက် ပဒုမ
မင်းသား။ ပဒုမေန ရာဇပုတ္တေန၊ ဒိန္နံ ဒါနဝရံ
ဇိနေ။ အပါ။၁။၃၅၁။

(ဈ) စူဠပဒုမဇာတ်တော်လာ ဂေါတမ
ဘုရားအလောင်း ပဒုမမင်းသား။ ပဒုမကုမာ
ရ (က)ကြည်။

(ည) မဟာပဒုမဇာတ်တော်လာ ဂေါတမ
ဘုရား အလောင်း ပဒုမမင်းသား။ပဒုမကုမာရ
(ခ)ကြည်။

(ဋ) ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင် သီတင်းသုံးရာ
ပဒုမ-စေတီ-ဂန္ဓကုဋီ။ ပဒုမုတ္တရနာထဿ၊
ပဒုမံ နာမ စေတိယံ။ သိလာသနံ ကာရယိတွာ၊
သုဝဏ္ဏေနာဘိလေပယိ။ အပါ။၁။၉၃။ ပဒုမံ၊
နာမ စေတိယန္တိ ပဒုမေဟိ ဆာဒိတတ္တာ ဝါ
ပဒုမာကာရေဟိ ကတတ္တာ ဝါ ဘဂဝတော
ဝသနဂန္ဓကုဋီဝိဟာရောဝ ပူဇနီယဘာဝေန
စေတိယံ။ အပါဋ္ဌါ။၂။၅၄။

(ဌ) သောဘိတဘုရားလောင်း မင်းသား
စံနန်းတော် ပဒုမပြာသာဒ်။ ကုမုဒေါ နာဠိနော
ပဒုမော၊ တယော ပါသာဒမုတ္တမာ။ အပါ။၂။
၃၃၅။

(ထိ) (၃) ပဒုမာမည် သော မိန်းမ။ (က) ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်၏ ကြင်ရာတော် ပဒုမာ မိဖုရား။ ပဒုမာ နာမ သာ နာရီ၊ ဥသဘက္ခန္ဓော အတြဇော။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၂၂။ တဿ အဂ္ဂမဟေသီ ပဒုမာ နာမ၊ တဿ ပန ပုတ္တော ဥသဘက္ခန္ဓော နာမ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၁၅၇။

(ခ) သုဇာတဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂပုဋ္ဌိကာ ပဒုမာဒါယိကာမ။ သုဘဒ္ဒါ စ ပဒုမာ စ၊ အဟေသံ အဂ္ဂပုဋ္ဌိကာ။ အပ၊ ၂။ ၃၅၀။

(ဂ) တိဿဘုရားရှင်၏ မယ်တော်ပဒုမာ မိဖုရား။ ပဒုမာ နာမ ဇနိကာ၊ တိဿဿ စ မဟေသီနော။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၆၀။ ဇနသန္ဓော နာမ ခတ္တိယော ပိတာ၊ ပဒုမာ နာမ ဇနိကာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၅၇၁။ (-အဘိ၊ ၁။ ၆၈။ အပ၊ ၁။ ၅၀။ ဇာ၊ ၁။ ၁၄၈။)

(ဃ) ဖုဿဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂပုဋ္ဌိကာ ပဒုမာ ဒါယိကာမ။ ပဒုမာ စေဝ နာဂါ စ၊ အဟေသံ အဂ္ဂပုဋ္ဌိကာ။ အပ၊ ၂။ ၃၆၃။

(င) သိခိဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂသာဝိကာ ပဒုမာ ထေရီ။ သခိလာ စ ပဒုမာ စ၊ အဟေသံ အဂ္ဂသာဝိကာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၆၈။ သခိလာ စ ပဒုမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၂၈၈။ (-အဘိ၊ ၁။ ၆၉။ အပ၊ ၁။ ၅၂။ ဇာ၊ ၁။ ၅၀။)

(၄) ပဒုမ္မာကြာနှင့် တူသော (ဒါန-စသည်)။ ဣဒံ ဒါနံ နာမ .... မစ္ဆေရမလာဒီဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန ပဒုမံ။ ဒီ၊ ၁။ ၆၂-၃။ မ၊ ၁။ ၆၄။ အံ၊ ၁။ ၂၁၃။ ဥဒါန၊ ၁။ ၂၅၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၉၂။

ပဒုမက (ပု၊ ၄) [ပဒုမ+က] (၁) ပဒုမ္မာသစ်သား၊ ပဒုမ္မာ ကြာနံရှိသော သစ်သား။ (၂) ပဒုမ္မာ ကြာဝတ်ဆံ အဆာသွတ်သော (ခေါင်းအုံး)။

(၁) သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ သဠလဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာဏိ အာဒါယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တု။ မ၊ ၂။ ၃၅၉။ (၂) ဥဏ္ဍိကေ ပဒုမကေ စ၊ အထော လောဟိ-တစန္ဒနေ။ ဗိဗ္ဗောဟနေ ဥပါဓေမိ၊ ဥတ္တမင်္ဂသဒါ မမ။ အပ၊ ၁။ ၃၆၇။

ပဒုမကဏ္ဍိကာ (ထိ) [ပဒုမ+ကဏ္ဍိကာ] (၁) ပဒုမ္မာ ကြာ-အံ-ခွက်-ချက်-ချပ်၊ ပဒုမ္မာကြာစေ့အိမ်။ (၂) ကြာဆူးအနာ၊ တင်းတိပ်နာ။ (၁) သီတံ အဓိဋ္ဌာယ စက္ကမတ္တံ ပဒုမံ မာပေတွာ ပဒုမကဏ္ဍိကာယံ နိသီဒိတွာ ဓမ္မကထံ ကထေတိ။ အံ၊ ၁။ ၁၀၄။ (-၂၇၂။ အဘိ၊ ၁။ ၃၁၆။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂၇၈။ ဝိမာန၊ ၁။ ၁၆၅။ ထေရီ၊ ၁။ ၁၉၆။ ဇာ၊ ၁။ ၂၅၁။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၈။) (၂) အညာ ပန သရီရေ ခရပိဋ္ဌကံ နာမ အပရာ ပဒုမကဏ္ဍိကာ နာမ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၇၇။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၁။ ၃၄။ ပဒုမကဏ္ဍိကာပိ အာရုဋ္ဌေ ရတ္တပဒုမဝဏ္ဏစိတြံ။ ဝဇီရ၊ ၄၂၃။ ပဒုမကဏ္ဍိကာ နာမ ဂဏ္ဍာ ဟောန္တိတိ သမ္ပန္နော။ ပဒုမဿ ကဏ္ဍိကာ ဝိယ ပဒုမကဏ္ဍိကာ၊ ယာ လောကေ “ကြာဆူး” ဣတိ ဝေါဟရန္တိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၂။ ၃၉။

ပဒုမကဏ္ဍိကာကာရ (ပု) [ပဒုမကဏ္ဍိကာ+အာကာရ] (၁) ပဒုမ္မာကြာချပ်-ပုံဟန်-သဏ္ဌာန်။ (တိ) (၂) ပဒုမ္မာကြာချပ်-ပုံဟန်-သဏ္ဌာန်-ရှိသော။ (၁) တတြဋ္ဌကံ ဘူမိယံ ပဒုမကဏ္ဍိကာကာရေန ခါဏုကေ အာကောဋေတွာ ဝလ္လိဟိ ဝိနန္တိတွာ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ သုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၁။ (၂) ကတကံ နာမ ပဒုမကဏ္ဍိကာကာရံ ပါဒ-ဃံသနတ္ထံ ကဏုကေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၄၅၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၄၄၄။ (-ဝိ၊ လင်္ကာရ၊ ၂။ ၃၅၃။)

ပဒုမကဏ္ဍိကာမဇ္ဈ (ပု၊ ၄) [ပဒုမကဏ္ဍိကာ+မဇ္ဈ]

ပဒမ္မာကြာချပ်၏ အလယ်။ “မာ ဒါနံ အဒါ-
သီ”တိ ဝါရိတာပိ ပဒမကန္တိကာမဇ္ဈေ ဌတွာ
ဒါနံ အဒံသု၊ ဣဒံ အတ္တရိယံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။

ပဒမကန္တ (ပု) [ပဒမ+ကန္တ] ပဒမ္မာကြာဉ။ ဒွိပဒ-
စတုပ္ပဒါနံ ဆာတကံ ဘိသတိ ဟိသတိ ဝိနာ-
သေတိတိ ဘိသံ။ကော သော? ပဒမကန္တော။
အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၂။

ပဒမကလာပ (ပု) [ပဒမ+ကလာပ] ပဒမ္မာကြာ
စည်း။ ပဒမ္မာ ကြာပန်း-အစု-အစည်း-အခိုင်။
သုဝဏ္ဏပါမဓိန ပဒမကလာပံ ပရိက္ခိပန္တော
ဝိယ ဝိဇ္ဇုလ္လတာ သဿိရိကံ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိ-
တွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၉။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၇၀။
သာရတ္ထ၊၃။၃၀၈။ (-ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၁။ အပ၊
ဋ္ဌ၊၂။၈၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။)

ပဒမကိဉ္ဇကွ (ပု၊န) [ပဒမ+ကိဉ္ဇကွ] ပဒမ္မာကြာ-
ဝတ်ဆံ-ဝတ်မှန်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒမကိဉ္ဇကွရေဏ (ပု၊ထိ) [ပဒမကိဉ္ဇကွ+ရေဏ]
ပဒမ္မာကြာ-ဝတ်ဆံ-ဝတ်မှန်-တို့မှ လျောကျ
လာသော ပန်းဝတ်ရည်။ဘဿန္တိ မကရန္တေဟိ၊
ပေါက္ခရေ ပေါက္ခရေ မဇူ။ .... ပဒမကိဉ္ဇကွ-
ရေဏဟိ၊ ဩကိဏ္ဏော ဟောတိ အဿမော။
ဇာ၊၂။၃၄၀။ မကရန္တေဟိတိ ကိဉ္ဇကွေဟိ။ ....
တေသု ဟိ ကိဉ္ဇကွတော ရေဏ ဘဿိတွာ
ပေါက္ခရမရ နာမ ဟောတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၇။ ၃၀၅-
၆။

ပဒမကုမာရ (ပု) [ပဒမ+ကုမာရ] ပဒမ မင်းသား။
(က)စူဠပဒမဇာတ်လာ ဂေါတမဘုရားလောင်း
ပဒမမင်းသား။ (ခ)မဟာပဒမဇာတ်လာ ဂေါ
တမ ဘုရားလောင်း ပဒမမင်းသား။(က) နာမ-
ဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ “ပဒမကုမာရော”တိ နာမံ
အကံသု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၆။ (ခ) ဖုလ္လပဒမသ-

သိရိကမုခတ္တာ ပနဿ “ပဒမကုမာရော”
တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၁၉၀။

ပဒမကုလ (န) [ပဒမ+ကုလ] (က)ပဒမဆင်မျိုး။
(ခ) ပဒမ အရိယဇာတ်။ ပဒမိကြည့်။

ပဒမကုဋ္ဌာဂါရ (န) [ပဒမ+ကုဋ္ဌာဂါရ] ပဒမ္မာ
ကြာဖက်မှီး၍ အထွတ်တပ်သော ကျောင်း။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒမကုဋ္ဌာဂါရိယ (ပု) [ပဒမကုဋ္ဌာဂါရ+ဣယ]
ပဒမ္မာကြာဖက်မှီး၍ အထွတ်တပ်သော ကျောင်း
ကို လှူဒါန်းခဲ့ဖူးသော မထေရ်။ ဣတ္ထံ သုဒံ
အာယသ္မာ ပဒမကုဋ္ဌာဂါရိယော ထေရော
ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။ အပ၊၁။
၃၈၄။

ပဒမကေသရ (ပု၊န) [ပဒမ+ကေသရ] ပဒမ္မာ
ကြာဝတ်ဆံ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒမကေသရိယ (ပု) [ပဒမကေသရ+ဣယ]
ပဒမ္မာကြာဝတ်ဆံ လှူဒါန်းခဲ့ဖူးသော မထေရ်။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပဒမကေသရိယော
ထေရော ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။
အပ၊၁။၂၅၂။

ပဒမဂစ္ဆ (ပု၊န) [ပဒမ+ဂစ္ဆ] ပဒမ္မာ-ကြာရုံ-ကြာရုံ။
“ဧတ္ထ ဘန္တေ ဧကံ ပဒမဂစ္ဆံ မာပေထာ”တိ
ဝုတ္တော တမ္ပိ မာပေသိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃။ (-
သာရတ္ထ၊၂။၁၄၀။ ဝိမတိ၊၁။၁၇၉။ ဝိမတိ၊၂။
၁၁၂။ မ၊ဋ္ဌီ၊၃။၃၀၄။)

ပဒမဂစ္ဆသဏ္ဍ (ပု၊န) [ပဒမဂစ္ဆ+သဏ္ဍ] ပဒမ္မာ
ကြာရုံ တောအုပ်၊ ပဒမ္မာ ကြာရုံ-အပေါင်း-
အစု။ ပေါက္ခရာနံ သမုဋ္ဌိတဋ္ဌေန သမူဟန္တိ
ပေါက္ခရဝနံ၊ ပဒမဂစ္ဆသဏ္ဍေဟိ မဏ္ဍိတံ မဇ္ဈံ
ပဝိဋ္ဌော အဟန္တိ အတ္ထော။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၃။

ပဒမဂဏနာ (ထိ) [ပဒမ+ဂဏနာ] ပဒမမည်
သော-အရေအတွက်-ဂဏန်း သင်္ချာ။ပဒမ^၁
(၃)ကြည်။

ပဒမဂန္ဓမုခ (တိ) [ပဒမ+ဂန္ဓ+မုခ] ပဒမ္မာကြာ
ပန်းနံ သင်းသော ခံတွင်းရှိသော၊ သူ။ ပဒမု-
တ္တရဂန္ဓ-ကြည်။

ပဒမဂဗ္ဘ (ပု) [ပဒမ+ဂဗ္ဘ] ပဒမ္မာကြာတိုက်၊ ပဒမ္မာ
ကြာငုံ။ သော တတော မနုဿလောကမာ-
ဂစ္ဆန္တော မာတုကုစ္ဆိဝါသံ ဇီဂုစ္ဆိတွာ ဟိမဝန္တ-
ပဒေသေ မဟာသရေ ပဒမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဒိဋ္ဌ၊
၁။၂၁၈။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၅၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၆၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၂၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂။၆၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၀-
၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။ ထေရီ၊
ဋ္ဌ၊၁။၉၁။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၁။၂၈၁၈၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၄။ သာရတ္ထ၊၁။၁၈။ သာရတ္ထ၊၂။
၁၁၃။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၈။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၀၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၁၀။)

ပဒမဂဗ္ဘဝဏ္ဏ (တိ) [ပဒမ+ဂဗ္ဘ+ဝဏ္ဏ+ဝဏ္ဏ။
ရှေ့ဝဏ္ဏ-ကျေ။] ပဒမ္မာကြာငုံအဆင်းရှိသော။
ဥပရိ အာသိတ္တေန ပဒမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ
ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေ-
တွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။၂၈၉။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၄၃၃။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၇၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၆။

ပဒမဂုမ္မ (ပု) [ပဒမ+ဂုမ္မ] ပဒမ္မာကြာရံ၊ ပဒမ္မာ
ကြာတော။ ဧတ္ထ ဘန္တေ ပဒမဂုမ္မံ မာပေထာတိ။
တမ္ပိ မာပေသိ။ ပဒမဂုမ္မေ မဟာပဒမံ မာပေ-
ထာတိ။ တမ္ပိ မာပေသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။ ပဒမ-
ဂုမ္မန္တိ ကမလသဏ္ဍံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၇။

ပဒမစ္ဆတ္တ (န) [ပဒမ+ဆတ္တ] ပဒမ္မာကြာထိး။

အာကာသေ ဓာရယန္တဿ၊ ပဒမစ္ဆတ္တမုတ္တမံ။
အပ၊၁။၆၃။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၀။

ပဒမစ္ဆန္တ (တိ) [ပဒမ+ဆန္တ] ပဒမ္မာကြာတို့ဖြင့်
ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ ဒိသ္မာ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓံ၊ ပဉ္စ-
လာဇေသတာနိဟံ၊ ဒတွာ ပဒမစ္ဆန္တာနိ၊ ပဉ္စ-
ပုတ္တသတာနိဟံ။ အပ၊၂။၂၃၃။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂။၀၀။

ပဒမစ္ဆရာ (ထိ) [ပဒမ+အစ္ဆရာ] ပဒမ္မာနတ်သမီး။
ဧကေကိဿာ ပဒမိနိယာ သတ္တ သတ္တ ပုပ္ဖါနိ၊
ဧကေကသ္မိပုပ္ဖေ သတ္တ သတ္တ ပတ္တာနိ၊ ဧကေ-
ကသ္မိပတ္တေ သတ္တ သတ္တ အစ္ဆရာယော နစ္စန္တိ
ပဒမစ္ဆရာယောတွေဝ ဝိဿုတာ သက္ကဿ
နာဋကိတ္တိယော။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၀။

ပဒမဇာတိ (တိ) [ပဒမ+ဇာတိ] ပဒမ္မာ -အမျိုး-
ဇာတ်-ရှိသော။ ဥပ္ပလဇာတိနံ ပဏ္ဏဒဏ္ဍကော
ပဒမဇာတိနံ သဗ္ဗောပိ ဒဏ္ဍကော ကာရဝိန္ဒ-
ကဒဏ္ဍာဒယော စ အဝသေသသဗ္ဗဓန္ဓာ
ယာဝဇီဝိကာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၉၆။

ပဒမဇာတိက (တိ) [ပဒမ+ဇာတိ+က] ပဒမ္မာ-
အမျိုး-ဇာတ်-ရှိသော(ကြာ)။ ပဒမဇာတိကာနံ
ပန ဒဏ္ဍေ ဆိန္နေ အဗ္ဘန္တရေ သုတ္တံ အစ္ဆိန္ဒမ္ပိ န
ရက္ခတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၆။

ပဒမဋ္ဌ (ပု) [ပဒမ+အတ္ထ] ပဒမသဒ္ဓါ၏-အနက်-
သဘော၊ တပ်မက်ခြင်း-အနက်-သဘော။
သကဒါဂါမိ ပန ရဇ္ဇနကိလေသဿ အတ္ထိ-
တာယ သမဏပဒမော ဝုတ္တော။ရတ္တဋ္ဌော ဟိ
ဣဓ ပဒမဋ္ဌော နာမာတိ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၉၅။

ပဒမတ္ထေရ (ပု) [ပဒမ+ထေရ] ပဒမ မထေရ်၊
ပဒမ္မာကြာပန်းလှူဒါန်းပူဇော်ခဲ့ဖူးသောမထေရ်။
စတုသစ္စံ ပကာသန္တောတိအာဒိကံ အာယ-
သ္မတော ပဒမတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ .... ပဉ္စ-

ဝသိကောဝ ပဗ္ဗဇိတွာ န စိရသောဝ အရဟာ
ဟုတွာ ကတပုညနာမေန ပဒုမတ္ထေရောတိ
ပါကဋ္ဌော။ အပါဌ၂။၈၄-၅။ (-အဘိဋ္ဌ၂။
၃၇။)

ပဒုမဓာရိက (ပု) [ပဒုမ+ဓာရိက] ပဒုမဓာရိက
မထေရ်၊ ပဒုမ္မာကြာပန်းဖြင့် ဆောင်းမှီးပူဇော်ခဲ့
ဖူးသော မထေရ်။လူထွံ သုဒ္ဓံ အာယသ္မာ ပဒုမ-
ဓာရိကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော
အဘာသိတ္ထ။ အပါဌ၂။၁၀၀။

ပဒုမနာမိက (တိ) [ပဒုမ+နာမ+ဣက] ပဒုမ အ
မည် ရှိသော။ သိလာသနံ ကာရယိတွာတိ
တဿာ ပဒုမနာမိကာယ ဂန္ဓကုဋ်ကာယ....
သိလာသနံ ကာရေတွာ။ အပါဌ၂။၅၄။

ပဒုမနာလ (ဋ) (န) [ပဒုမ+နာလ(ဋ)] ပဒုမ္မာ-
ကြာရိုး။ သော ဝိဟာရပစ္စန္တံ ဂန္ဓာ ဝါလုကံ
ဥဿာပေတွာ တတ္ထ ပဒုမနာလံ ပဝေသေတွာ
....“လောဟိတကံ လောဟိတက”န္တံ ပရိကမ္ပံ
အာရဘိ။ ဓမ္မာဋ္ဌ၂။၂၆၇။ ကက္ကရတာတိ ပဒုမ-
နာဋ္ဌဿ ဝိယ အပရာမသနက္ခမော ဖရသ-
ဘာဝေါ။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၇၁။ (-ဒီဋ္ဌိ၂။၁၈၀။အံ၊
ဋီ၂။၆၁။ မူလဋီ၁။၁၈၅။)

ပဒုမနာလိ (ပု၊ထိ) [ပဒုမ+နာလိ] ပဒုမ္မာကြာရိုး။
ကက္ကရတာတိ ပဒုမနာလိဿ ဝိယ အပရာမ-
သနက္ခမော ခရဖရသဘာဝေါ။ အဘိဋ္ဌ၂။
၄၇၅။

ပဒုမနာဋ္ဌန္တရ (န) [ပဒုမနာဋ္ဌ+အန္တရ] ပဒုမ္မာ
ကြာရိုး၏ အကြား။ ယဿာ တိရေ နိသိန္ဒော
အညတရော ပုရိသော ပဒုမနာဋ္ဌန္တရေဟိ အ-
သုရဘဝနံ ပဝိသန္တိ အသုရသေနံ အဒ္ဓဿ။ ဒီ၊
ဋ္ဌ၂။၁၉။

ပဒုမနာဋ္ဌသုတ္တ (န) [ပဒုမနာဋ္ဌ+သုတ္တ] ပဒုမ္မာ

ကြာရိုး ချည်မျှင်။ ဧဝံ သုခုမံ ခေါ ဘိက္ခဝေ
ဝေပစိတ္တိဗန္ဓနန္တိ တံ ကိရ ပဒုမနာဋ္ဌသုတ္တံ ဝိယ
မက္ကဋ္ဌဇာလသုတ္တံ ဝိယ စ သုခုမံ ဟောတိ။
သံ၊ဋ္ဌ၂။၁၁၃။ (-ဓာဋ္ဌ၂။၁၁၆။)

ပဒုမနိရယ (ပု)[ပဒုမ+နိရယ]ပဒုမငရဲ၊ ပဒုမ-
အရေအတွက်-သင်္ချာ-ရှိသော နှစ်ပေါင်းကြာ
အောင် ခံရသော ငရဲ။ န သက္ကာ ပဋိသေခေ-
တုံ၊ ထေရေသု အပရန္တိတွာ ကာလကံတော
ဧကံသေန ပဒုမနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၉၉။ အံ၊ဋ္ဌ၂။၃၂၇။ (-အဘိဋ္ဌ၂။၁၀၀။
ဓမ္မာဋ္ဌ၂။၃၆၃။ သုတ္တနိဋ္ဌ၂။၁၉၅။ ဇာဋ္ဌ၂။
၂၄၆။ နေတ္တိဋ္ဌ။၁၇၇။ အံ၊ဋီ၂။၁၅၄၊၃၄၉။)

ပဒုမပတ္တ^၁ (န) [ပဒုမ+ပတ္တ] (က) ပဒုမ္မာ ကြာ
ရွက်။ (ခ)ပဒုမ္မာကြာပွင့်ချပ်။ (က)အဟံ ပဒုမ-
ပတ္တာနံ ဝါ ပလာသပတ္တာနံ ဝါ မာလုဝပတ္တာနံ
ဝါ ပုဋ် ကတွာ ဥဒကံ ဝါ တာလပတ္တံ ဝါ
အာဟရိဿာမိ။သံ၊ဋ္ဌ။၃၈၄။ ပေါက္ခရံ ဝုစ္ဆတိ
ပဒုမပတ္တံ။ ယထာ ဥဒကဗိန္နု ပဒုမပတ္တေ န
လိမ္မတိ န ပလိမ္မတိ န ဥပလိမ္မတိ။ မဟာနိ။
၁၀၄-၅။ပဒုမပတ္တေတိ ပဒုမိနိပတ္တေ။ မဟာနိ၊
ဋ္ဌ။၂၂၄။ (-အပါဌ။၃၈၃။ မာဋ္ဌ၂။၇၃။ မာဋ္ဌ၂။
၁၁၃။ အံ၊ဋ္ဌ၂။၃၄၆။ ဓမ္မာဋ္ဌ၂။၁၂၁။ ဓမ္မာဋ္ဌ၂။
၃၃၁၊၄၁၀။ ထေရုဋ္ဌ၂။၂၉၃။ အပါဌ၂။၈၃။
ဇာဋ္ဌ၂။၈၁။ ဇာဋ္ဌ၂။၃၂၁။ ဇာဋ္ဌ၂။၅၁၅။ ဇာ
ဋ္ဌ၂။၁၁၄၊၁၆၅။ ဇာဋ္ဌ၂။၁၇၄။ ဝဇီရ။၄၁၃။
မာဋီ၂။၃၆၅။ အံ၊ဋီ၂။၁၁၁။) (ခ) ဝိကသိတ-
ပဒုမပတ္တကိဉ္ဇက္ခကေသရောပသောဘိတေသု
ပဒုမေသု အာသနံ ပညာပေတွာ .... အာသ-
နဿ သမန္တတော ဘူမိံ သကေသရေဟိ ပဒုမ-
ပတ္တေဟိ သဗ္ဗသန္တရံ သန္တရိတွာ။ ဝိမာနာဋ္ဌ။၂၈။
(-ဇာဋ္ဌ၂။၁၈-၉။)

ပဒုမပတ္တ^၂ (တိ) [ပဒုမပတ္တ+ဏ] ပဒုမ္မာကြာ

ပွင့်ချပ်နှင့် တူသော-တန်ဆာ-ဦးရစ်ပေါင်း။
ဟန္တ စ ပဒုမပတ္တာနံ၊ မောဠိ ဗန္ဓသု ဂေါတ-
မိပုတ္တ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၅၃။ ပဒုမပတ္တာနန္တိ ပဒုမပတ္တ-
ဝေဌနံ နာမေကံ ပသာမနံ၊ တံ သန္တာယေ-
ဝမာဟ။ တဝ ဝိပုကိဏ္ဍံ မောဠိ ဥက္ခိပိတွာ ပဒု-
မပတ္တဝေဌနေန ယောဇေတွာ ဗန္ဓာတိ အတ္ထော။
ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၉၇။

ပဒုမပတ္တက (တိ) [ပဒုမပတ္တ+အက္ခိ] ပဒုမ္မာကြာ
ပွင့်ချပ်နှင့် တူသော မျက်လုံးရှိသော။ ဝိရော
ပဒုမပတ္တက္ခော၊ ကန္တော စ ပဒုမံ ယထာ။ အပ၊
၂။ ၁၁၅။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၆၁။ ပဒုမပတ္တက္ခောတိ
သေတပဒုမပုပ္ဖပဏ္ဏသဒိသအက္ခိတိ အတ္ထော။
အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၆။

ပဒုမပတ္တပလာသ (န) [ပဒုမ+ပတ္တ+ပလာသ]
ပဒုမ္မာကြာရွက်ကြီး၊ ကြာရွက်ငယ်။ ပဒုမပတ္တ-
ပလာသေ ဥဒကမိန္ဒု ဝိယ ဝိနိဝဇ္ဇေတွာ အာ-
ဗာဓော ဝိဂတော။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၅၃။

ပဒုမပတ္တပိဋ္ဌိ (ထိ) [ပဒုမပတ္တ+ပိဋ္ဌိ] ပဒုမ္မာကြာ
ပွင့်ချပ်၏-ကျော-ကျောက်ကုန်း။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဒုမပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏ (တိ) [ပဒုမပတ္တပိဋ္ဌိ+ဝဏ္ဏ]
ပဒုမ္မာကြာပွင့်ချပ်၏ ကျောက်ကုန်းအဆင်းရှိ
သော။ ဟဒယန္တိ ဟဒယမံသံ။ တံ ဝဏ္ဏတော
ရတ္တံ ပဒုမပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၈။ (-
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၈။)

ပဒုမပတ္တဝဏ္ဏ (တိ) [ပဒုမပတ္တ+ဝဏ္ဏ] ပဒုမ္မာကြာ
ပွင့်ချပ်အဆင်းရှိသော။ ပဒုမပုဏ္ဏရိကပတ္တဝဏ္ဏ
-ကြည့်။

ပဒုမပတ္တဝိဘူသိတ (တိ) [ပဒုမပတ္တ+ဝိဘူသိတ]
ပဒုမ္မာကြာပွင့်ချပ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်
သော။ ဌိတန္တိ ဣဒံ မဂ္ဂဝိသေသနံ၊ ပဒုမပတ္တ-

ဝိဘူသိတံ ဟုတွာ ဌိတံ မဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ ဝိမာန၊
၄။ ၃၁။

ပဒုမပတ္တဝေဌန (န) [ပဒုမပတ္တ+ဝေဌန] ပဒုမ္မာ
ကြာပွင့်ချပ်နှင့် တူသော ဦးရစ်ပေါင်း။ ပဒုမ
ပတ္တ-ကြည့်။

ပဒုမပရိယောသာန (တိ) [ပဒုမ+ပရိယောသာန]
ပဒုမငရဲလျှင်အဆုံးရှိသော။ သဗ္ဗတ္တာတိ အဗ-
ဗာဒိသု ပဒုမပရိယောသာနေသု သဗ္ဗေသု နိရ-
ယေသု။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၉။

ပဒုမပလာသ (ပု) [ပဒုမ+ပလာသ] ပဒုမ္မာ-ကြာ
ရွက်-ကြာဖက်။ န ဥပလိမ္ပတိတိ န လဂ္ဂတိ
ပဒုမပလာသတော ဥဒကမိန္ဒု ဝိယ ဝိဝဇ္ဇတိ။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။ (-ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃-
၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၄၊ ၃၀၅၊ ၃၃၇။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၈၅။
ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၃။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။
၃၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၈။)

ပဒုမပလာသပတ္တ(တြ) (န) [ပဒုမ+ပလာသ+
ပတ္တ(တြ)] (၁) ပဒုမ္မာကြာရွက်ငယ်၊ ကြာရွက်
ကြီး။ (တိ) (၂) ပဒုမ္မာကြာရွက်ငယ်၊ ကြာရွက်
ကြီးရှိသော (ကြာရံ၊ ကြာချုံ)။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဒုမပလာသပတ္တ (တြ) ၈ (တိ) [ပဒုမပလာသ
ပတ္တ+ဇန+က္ခိ] (၁) ပဒုမ္မာကြာရွက်ငယ်၊ ကြာ
ရွက်ကြီးတို့နှင့် တကွဖြစ်သော။ (၂) ပဒုမ္မာကြာ
ရွက်ငယ် ကြာရွက်ကြီးရှိသော-ကြာရံ-ကြာ
ချုံ-၌ ဖြစ်သော။ (၁၊ ၂) သရောရဟံ ပဒုမ-
ပလာသပတ္တ(ပတြ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၄။)။ သုပ္ပိ-
တံ ဘမရဂဏာနစိတ္တံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ ပဒုမ-
ပလာသပတ္တဇနိ ခုဒ္ဒကမဟန္တေဟိ ကမလ-
ဒလေဟိ သဟဇာတံ၊ ခုဒ္ဒကမဟန္တကမလ-
သင်္ခါတာနိ ဝါ ပဒုမပလာသပတ္တာနိ ဧတ္ထ

သန္တိတိ ပဒုမပလာသပတ္တံ၊ ပဒုမဂစ္ဆံ။ တတ္ထ
ဇာတန္တိ ပဒုမပလာသပတ္တံ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၀၄။ (-
သာရတ္ထ၊၂။၁၁၄-၌ “ပဒုမပလာသမတြံ” ဟု
ရှိသည်။)

ပဒုမပုဉ္ဇ (ပု) [ပဒုမ+ပုဉ္ဇ]ပဒုမ္မာကြာ-အပေါင်း-
အစု-အပုံ။ဇာလသိခါနံ အဗ္ဘန္တရဘူတေ တဿ
အင်္ဂါရရာသိဿ မဇ္ဈေ ပဒုမပုဉ္ဇေ ရာဇေဟံသော
ဝိယ ပမုဒိတစိတ္တော သလကသရီရံ ဒါနမုခေ
ဒတွာ ပပတိ။ စရိယာ၊၄။၁၀၈။

ပဒုမပုဏ္ဏရိကကန္တ (ပု) [ပဒုမ+ပုဏ္ဏရိက+ကန္တ]
ပဒုမ္မာကြာ, ပုဏ္ဏရိက်ကြာတို့၏-အဥ-အမြစ်
ဖု။ တရုဏော ပန သုခခါဒနိယော .... ဘိသ-
သခါတော ပဒုမပုဏ္ဏရိကကန္တော ပိဏ္ဏာလု
မသာလု အာဒယော စ ။ ဝိ၊၄။၃။၁၀၀။ ဝိ၊သင်္ဂ
ဟ။၉၅။

ပဒုမပုဏ္ဏရိကကလာပ (ပု) [ပဒုမပုဏ္ဏရိက+
ကလာပ]ပဒုမ္မာကြာ,ပုဏ္ဏရိက်ကြာတို့၏-အ
ပေါင်း-အစည်း။ ပဒုမ္မာကြာစည်း, ပုဏ္ဏရိက်
ကြာစည်း။ ပရိဝါရအမနုဿာပိဿ ပုရတော
စ ပစ္ဆတော စ ဂစ္ဆန္တော အလ္လကေသာ အလ္လ-
ဝတ္ထာ ဥပ္ပလကုမုဒမာလာ ပိဋန္တိတွာ ပဒုမပု-
ဏ္ဏရိကကလာပေ ဂဟေတွာ ဘိသမုဋ္ဌာလာနိ
ခါဒန္တာ။ ဇာ၊၄။၁။၁၁၆။ (-၁၁၈။)

ပဒုမပုဏ္ဏရိကပတ္တဝဏ္ဏ (ပု) [ပဒုမပုဏ္ဏရိက+
ပတ္တဝဏ္ဏ]ပဒုမ္မာကြာနိ, ကြာဖြူတို့၏ပွင့်ချပ်
အဆင်းရှိသော။ ကိလာသောတိ န ဘိဇ္ဇနကံ
န ပဋ္ဌရဏကံ ပဒုမပုဏ္ဏရိကပတ္တဝဏ္ဏံ ကုဉ္ဇံ။
ဝိ၊၄။၃။၂၇၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၄။ ပဒုမပုဏ္ဏရိ-
ကပတ္တဝဏ္ဏန္တိ ရတ္တပဒုမသေတပဒုမဝသေန
ပဒုမပတ္တဝဏ္ဏံ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၄၂။ ပဒုမပုဏ္ဏ-
ရိကပတ္တဝဏ္ဏန္တိ ရတ္တပဒုမသေတပဒုမပုပ္ဖ-

ဒလဝဏ္ဏံ။ ဝိမတိ၊၂။၁၀၉။ ဝိ၊လင်္ကာရ၊၁။၂၃၁။
(-ပါစိတ်၊ယော။၂၃၉။)

ပဒုမပုဏ္ဏရိကမဏ္ဍိတ (တိ) [ပဒုမပုဏ္ဏရိက +
မဏ္ဍိတ]ပဒုမ္မာကြာ,ပုဏ္ဏရိက်ကြာတို့ဖြင့် တန်
ဆာဆင်အပ်သော။ ဟိမဝန္တပွဒေသေ ပဒုမ-
ပုဏ္ဏရိကမဏ္ဍိတံ မဟာသရံ နိဿာယ ....
ဝသိသု။ စရိယာ၊၄။၂၀၃။

ပဒုမပုဏ္ဏရိကမူလ (န) [ပဒုမပုဏ္ဏရိက+မူလ]
ပဒုမ္မာကြာ, ပုဏ္ဏရိက်ကြာတို့၏-အမြစ်-အ
စွယ်၊ပဒုမ္မာကြာစွယ်,ပုဏ္ဏရိက်ကြာစွယ်။ တတ္ထ
ပေါက္ခရဏိယံ ပဝိသိတွာ ဘိသံ ပဒုမပုဏ္ဏ-
ရိကမူလံ ဥဒ္ဓရာမိတိ အတ္ထော။ အပ၊၄။၂။၂၉၇။

ပဒုမပုဏ္ဏရိကဟတ္ထ (တိ) [ပဒုမပုဏ္ဏရိက+ဟတ္ထ]
ပဒုမ္မာကြာ, ပုဏ္ဏရိက်ကြာ-လက်၌ ရှိ-လက်စွဲ
-သော။ တုမှေ ပန ဥပ္ပလကုမုဒါနိ ပိဋန္တိတွာ
ပဒုမပုဏ္ဏရိကဟတ္တာ .... အာဂစ္ဆထ။ ဇာ၊၄။၁။
၁၁၆။

ပဒုမပုပ္ဖ (န) [ပဒုမ+ပုပ္ဖ]ပဒုမ္မာကြာပန်း၊ ပဒုမ္မာ
ကြာပွင့်။ ပဒုမပုပ္ဖံ ဂဟေတွာန၊ အာကာသေ
ဥက္ကိပိ အဟံ။ အပ၊၁။၁၄၅။(-မဟာနိ။၁၀၅။
စူဠနိ။၃၀၂။ ဝိ၊၄။၂။၂၉။ ဒီ၊၄။၁။၄၆။ မ၊၄။၄။
၉၀။ သံ၊၄။၁။၂၂၄။ အံ၊၄။၁။၄၉၊၁၀၆၊၂၆၇၊
၂၇၀-၂။ အဘိ၊၄။၁။၄၀၉။ အဘိ၊၄။၂။၄၅၃-
၄။ ပဋိသံ၊၄။၂။၉၉။ ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၁။၂၇၇။ ဥဒါန၊၄။
၂၆၄။သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၅၊၇၁။ ဝိမာန၊၄။၃၃။ ထေ
ရ၊၄။၁။၂၉၁။ ထေရီ၊၄။၁၉၀-၃-၅။ အပ၊၄။၁။
၁၆၈၊၁၈၀၊၂၆၀။ အပ၊၄။၂။၁၁၊၁၄၅၊၂၀၈။ ဇာ၊
၄။၁။၁၉၈။ သာရတ္ထ၊၂။၁၁၃။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
၂၀၆။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၇၁။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၉၃။)

ပဒုမပုပ္ဖကလာပ (ပု) [ပဒုမပုပ္ဖ+ကလာပ] ပဒုမ္မာ
ကြာပန်း-အစည်း-အခိုင်။ဧဝံ စတုရော ပဏိမိ

ကတွာ တံ ပဒမပုပ္ဖကလာပံ ပူဇေတွာ။ အပ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၈၀။

ပဒမပုပ္ဖဂန္ထ (ပု) [ပဒမပုပ္ဖ+ဂန္ထ] ပဒမ္မာကြာပန်း
တိုက်၊ ပဒမ္မာကြာပန်းငုံ။ သော ဒေဝပုတ္တော
ဂစ္ဆန္တောပိ ပဒမပုပ္ဖဂန္ထေ ဧဝ ဂစ္ဆတိ၊ တိဋ္ဌန္တောပိ
နိသိဒန္တောပိ သယန္တောပိ ပဒမပုပ္ဖဂန္ထေယေဝ
သယတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၀။

ပဒမပုပ္ဖဝဏ္ဏ (တိ) [ပဒမပုပ္ဖ+ဝဏ္ဏ] ပဒမ္မာကြာ
ပန်း အဆင်းရှိသော။ဣမဉ္စ ပန ဘဂဝါ တံ
စီဝရံ ပဒမပုပ္ဖဝဏ္ဏေန ပါဏိနာ အန္တန္တေန
ပရာမသန္တော အာဟ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၄။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၃၆၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၉။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၄၆။)

ပဒမပုပ္ဖိယ (ပု) [ပဒမပုပ္ဖ+ဣယ] ပဒမပုပ္ဖိယ မ
ထေရ်၊ ဖုဿဘုရားရှင်အား ပဒမ္မာကြာပန်း ပူ
ဇော်ခဲ့ဖူးသော မထေရ်။ ဣတ္ထံ ဣဒံ အာယ-
သ္မာ ပဒမပုပ္ဖိယော ထေရော ဣမာ ဂါထာ-
ယော အဘာသိတ္ထ။ အပ၊၁။၁၄၆။

ပဒမပုပ္ဖိယတ္ထေရ (ပု) [ပဒမပုပ္ဖိယ+ထေရ] ပဒမ
ပုပ္ဖိယ မထေရ်။ ပေါက္ခရဝနံ ပဝိဋ္ဌောတိအာ-
ဒိကံ အာယသ္မာ ပဒမပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပ-
ဒါနံ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၃။

ပဒမပူဇေ (ပု) [ပဒမ+ပူဇေ] ပဒမပူဇေမထေရ်၊
ပဒမုတ္တရဘုရားရှင်အား ပဒမ္မာကြာပန်း ပူဇော်
ခဲ့ဖူးသော မထေရ်။ ဣတ္ထံ ဣဒံ အာယသ္မာ
ပဒမပူဇေကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော
အဘာသိတ္ထ။ အပ၊၁။၁၇၉၊၃၂၂။

ပဒမပူဇေတ္ထေရ (ပု) [ပဒမပူဇေ+ထေရ] ပဒမ-
ပူဇေမထေရ်။ ဟိမဝန္တဿာတိအာဒိကံ အာ-
ယသ္မတော ပဒမပူဇေတ္ထေရဿ အပါဒါနံ။
အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၄။

ပဒမဖလ (န) [ပဒမ+ဖလ] ပဒမ္မာ-ကြာသီး-ကြာ
ခွက်။ တာပသော ဘဂဝန္တံ ဒိသ္မာ ပသန္နမာန-
သော....ရက္ခဂ္ဂေ လဂ္ဂိတာနိ မရရာနိ ပဒမဖ-
လာနိ မရနာ သဟ အဒါသိ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၂။

ပဒမဗျူဟ (ပု) [ပဒမ+ဗျူဟ] ပဒမ္မာကြာပွင့်
သဏ္ဌာန်စစ်ဆင်ခြင်း။ ဘန္တေ ယုဒ္ဓေါ နာမ
တိဝိဓော ပဒမဗျူဟော၊ စက္ကဗျူဟော၊ သက-
ဋ္ဌဗျူဟောတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၇။
“ယုဒ္ဓံ နာမ သကဋ္ဌဗျူဟာဒိဝသေန တိဝိဓံ
ဟောတိ”တိ ဝတွာ ပဒမဗျူဟံ သံဝိဒဟတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၅။

ပဒမမာလာ (ထိ) [ပဒမ+မာလာ] ပဒမ္မာကြာပန်း။
မာလာဝ ပရိမဒ္ဓိတာတိ ဟတ္ထေဟိ ပရိမဒ္ဓိတာ
ပဒမမာလာ ဝိယ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၁။

ပဒမမာလာလင်္ကတ(တိ) [ပဒမမာလာ+အလ-
င်္ကတ] ပဒမ္မာကြာပန်းဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်
သော။ ပတ္တနာဝသေန စဿာ ပဉ္စယောဇန-
ဗ္ဗေဓော ပဒမမာလာလင်္ကတော ....ဂဇေရော
နိဗ္ဗတ္တိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၂၉။

ပဒမမုဠာလ (ပု၊န) [ပဒမ+မုဠာလ] ပဒမ္မာ-ကြာ
စွယ်-ကြာရင်း။ ခီရံ သပ္ပိ မုဠာလိဘိတိ ခီရဉ္စ
သပ္ပိရသဉ္စ ပဒမမုဠာလေဟိ သဝတိ ပဏ္ဍ-
ရတိ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။

ပဒမမူလ (န) [ပဒမ+မူလ] ပဒမ္မာ-ကြာစွယ်-
ကြာရင်း။ မုဠာလိယော ပဒမမူလာ နိဒ္ဒါဝန္တိ
ဣတော ကဒ္ဒမဗ္ဗန္တရတော ဟတ္ထိဒါဋ္ဌာ ဝိယ
ဂစ္ဆန္တိတိ အတ္ထော။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၈။

ပဒမရာဂ (ပု) [ပဒမ+ရာဂ။ လောဟိတဂေါ စ
ပဒမ-ရာဂေါ ရတ္တမဏိပျထ။ ဓာန်။၄၉၁။
လောဟိတဂါဒိတ္တယံ ရတ္တမဏိယံ။ .... ပဒမ-
ဉ္စတြ ကောကနဒံ၊ တဗ္ဗဏ္ဍသဒိသော မဏိ-

ရာဂေါ။ဓာန်၊ဋီ။၄၉၁။ ဂေါဏရတုံ လောဟိ-
 တကး ပဒုမရာဂေါ'ထ မောတ္တိကမ်။ အမရ၊
 ၁၉၊ ၉၂။ ပဒုမိဝ ရာဂေါ'သျ၊ အနေကမနျ
 (၂၊၂၊၂၄)ဣတိ သမာသး ဗျာချာသုဓာ။
 ပဒုရာဂ (န)ပဒုသျေဝ ရာဂေါ ယသျ။ ရတ္တ-
 ဝဇီဏ မဏိဘောဒေ။ ထောမ။ ပတ္တမြားနိ။
 ဝဇီရော မဟာနီလော ဣန္ဒနီလော မရကတော
 ဝေဠုရိယော ပဒုမရာဂေါ ဗုဿရာဂေါ....ပိယ
 ကော ဗြာဟ္မဏိ စာတိ စတုဗ္ဗိသတိ မဏိ နာမ။
 ၉၁၊ ၁၂။ ၉၁-၂။

ပဒုမရာဂမဏိ (ပု) [ပဒုမရာဂ+မဏိ] ပတ္တမြားနိ
 ကျောက်။ မဏိနန္ဒိ ဧတ္ထ ပဒုမရာဂမဏိနံ
 အဓိပ္ပေတတ္တာ အာဟ “အညေဟိ စာ” တိ။
 မ၊ဋီ၊၂။၂၁၇။ ပဒုမရာဂမဏိနံ တေတ္ထိသ-
 နာဋီယော။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၀၇။

ပဒုမရာဂမဏိမယ (တိ) [ပဒုမရာဂမဏိ+မယ]
 ပတ္တမြားကျောက်နီဖြင့်-ပြုအပ်-ပြီးစီး-သော။
 အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒုမရာဂမဏိမယပဏ္ဏ (တိ) [ပဒုမရာဂမဏိ
 မယ+ပဏ္ဏ] ပတ္တမြား ကျောက်နီဖြင့်-ပြုအပ်-
 ပြီးစီး-သော အရွက်ရှိသော (ပဒုမ္မာကြာထီး)။
 ဧကဉ္စ မဏိဒဏ္ဍကံ သုဝဏ္ဏမယကဏ္ဍိကံ
 ပဒုမရာဂမဏိမယပဏ္ဏံ သုဂန္ဓကေသရဏ္ဍတ္တံ
 ဝိယ ပဒုမဏ္ဍတ္တံ ဘဂဝတော သိရသိ ဓာရယ-
 န္တော စတုပရိသမဇ္ဈေ အဋ္ဌာသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋီ။၂၇၀။

ပဒုမရာဂရတနမယ (တိ) [ပဒုမရာဂ+ရတန+
 မယ] ပတ္တမြားနိ(ကျောက်မျက်)ရတနာဖြင့် -
 ပြုလုပ်-ပြီးစီး-သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒုမရာဂရတနမယပတ္တသဃံဘတ (တိ) [ပဒုမ
 ရာဂရတနမယ+ပတ္တ+သဃံဘတ] ပတ္တမြားနိ
 ရတနာဖြင့် ပြီးသော ပွင့်ချပ်အပေါင်းရှိသော။

ပဒုမံ ဆိန္ဒသိ ပါဏိနာတိ ရဇတမယနာဠ
 ပဒုမရာဂရတနမယပတ္တသဃံဘတံ ကနက-
 မယကဏ္ဍိကာကိဉ္ဇကွကေသရံ ဒိဗ္ဗကမလံ
 လီလာရဝိန္ဒံ....ဘဉ္ဇသိ။ ဝိမာန၊ဋီ။၃၇။

ပဒုမရာဇ (ပု) [ပဒုမ+ရာဇ] ပဒုမမင်း။ ဗောဓိ-
 သတ္တော ....ဗာရာဏသိံ ဂန္ဓာ ကုလသန္တကေ
 ရဇေ ပတိဋ္ဌာယ ပဒုမရာဇာ နာမ ဟုတွာ။
 ဇာ၊ဋီ၊၂။၁၀၈။

ပဒုမရက္ခ (ပု) [ပဒုမ+ရက္ခ] ငါးရံပတူပင်။ သော-
 ဘဉ္ဇနာ လောဒ္ဒမထောပိ ပဒုကာ၊ ကေကာ စ
 ဘင်္ဂါ တိလကာ သုပုပ္ဖိတာ။ ဇာ၊၂။၁၀၈။
 ဇာ၊ဋီ၊၅။၄၃၂။ လောဒ္ဒမထောပိ ပဒုကာတိ
 လောဒ္ဒရက္ခာ စ ပဒုမရက္ခာ စ။ ဇာ၊ဋီ၊၅။
 ၄၃၃။ပဒုမရက္ခာတိ ဗြာဟ္မဏယဋ္ဌိရက္ခာ၊ ယေ
 အင်္ဂါရဝဏ္ဏိတိပိ ဝုစ္ဆန္တိ၊ မရမ္မဝေါဟာရေန ပန
 “ငါးရံပတူ”ဣတိ ဝုစ္ဆန္တိ။ ဇာတ်၊ဋီ၊သစ်။

ပဒုမရေဏု (ပု၊ထိ) [ပဒုမ+ရေဏု]ပဒုမ္မာကြာ ဝတ်
 မှန်။ ပဒုမရေဏုရဇဂ္ဂတ-ကြည့်။

ပဒုမရေဏုပိဉ္ဇရ (တိ) [ပဒုမရေဏု+ပိဉ္ဇရ]ပဒုမ္မာ
 ကြာဝတ်မှန်ကဲ့သို့ ရွှေအဆင်းရှိသော။ အထ-
 သဗ္ဗန္တရေ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏပိဉ္ဇရံ ဝိယ ရဇတ-
 ဝိဓ္ဓကံ ပဒုမရေဏုပိဉ္ဇရံ သေတဝဏ္ဏံ ဒါရကံ
 အဒ္ဓသ။ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၁၈။ပိဉ္ဇရ-သဒ္ဓေါ ဟိ ဟေ-
 မဝဏ္ဏပရိယာယောတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ ဝုတ္တံ၊
 ဒေသ နယော ပဒုမရေဏုပိဉ္ဇရန္တိ ဧတ္တာပိ။ သီ၊
 ဋီ၊သစ်၊၂။၂၀၉။

ပဒုမလက္ခဏ (န) [ပဒုမ+လက္ခဏ] ပဒုမ္မာကြာ
 ပွင့်နှင့်တူသော-အမှတ်-လက္ခဏာ။ တဿာ
 ပန .... ပတ္တေ ပူရေတွာ ဘတ္တဿ ဒိန္နတ္တာ
 ဝါမဟတ္တတလံ ပူရေတွာ ပဒုမလက္ခဏံ
 နိဗ္ဗတ္တိ။ ဓမ္မ၊ဋီ၊၂။၂၃၇။

ပဒမလာဘီ (တိ) [ပဒမ+လာဘီ] ပဒမ္မာ-ကြာ-
စည်း-ကြာခိုင်-ကို ရသောသူ။ တဒါ ပဒမ-
လာဘီ သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟမေဝ အဟောသိ။
ဇာ၊ ၅၂။ ၂၉၂။

ပဒမဝဏ္ဏ^၁ (ပု) [ပဒမ+ဝဏ္ဏ] ပဒမ္မာကြာပန်း၏
အဆင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပဒမဝဏ္ဏ^၂ (တိ) [ပဒမဝဏ္ဏ+ဝဏ္ဏ။ ရှေ့ဝဏ္ဏ
ကျေ။ ရူ။ ၃၅၆။ မောက်၊ ၁၇- ပဋိကာ။ ဝိဘာ
ဝိနီ၊ ၁၄၃။ ပါ၊ ၂၊ ၂၄- ဝါတ္တိက။] ပဒမ္မာကြာ
ပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော။
ယံ ပန ဧကမေဝ ဥပဓာနံ ဥဘောသု ပဿေ-
သု ရတ္တံ ဝါ ဟောတိ ပဒမဝဏ္ဏံ ဝါ စိတြိ
ဝါ။ ဝိ၊ ၅၁။ ၃၇၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၅၂။ ဒီ၊ ၅၁။
၈၄။ ပဒမဝဏ္ဏံဝါတိ နာတိရတ္တံ သန္တာယာဟ။
သီ၊ ၆၊ သင်္ခါ၊ ၁။ ၃၆၄။ (-ဇာ၊ ၅၅။ ၂၂၇။)

ပဒမဝဏ္ဏဥတ္တရစ္ဆဝိ (တိ) [ပဒမဝဏ္ဏ + ဥတ္တရ+
ဆဝိ] ပဒမ္မာကြာပန်းအဆင်းနှင့် တူသော အ
ပေါ်ရေရှိသော။ ပဒမုတ္တရာဘ-ကြည်။

ပဒမဝဏ္ဏဥတ္တရာဘာ (ထိ) [ပဒမဝဏ္ဏ+ဥတ္တရာ
ဘာ] ပဒမ္မာကြာပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော
အပေါ်ရေရှိသော(မိန်းမ)။ ပဒမုတ္တရာဘ-
ကြည်။

ပဒမဝဏ္ဏသကလသရီရ (တိ) [ပဒမဝဏ္ဏ+သက
လသရီရ] ပဒမ္မာကြာပန်း၏ အဆင်းနှင့် တူ
သော အလုံးစုံသော ကိုယ်ရှိသော၊ တစ်ကိုယ်
လုံး ပဒမ္မာကြာပန်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိ
သော။ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော ပဒမဝဏ္ဏသကလ-
သရီရော ဥဠာရော ယူထပတိ မဟာနာဂေါ
အဟောသိ။ သုတ္တနိ၊ ၅၁။ ၉၁။ အပ၊ ၅၁။ ၁၉၉။

ပဒမဝတီဒေဝီ (ထိ) [ပဒမဝတီ+ဒေဝီ] ပဒမဝတီ

မည်သော မိဖုရား။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ အယံ
ပဒမဝတီဒေဝီယာ တတိယပုတ္တော တဂ္ဂရသိခိ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတပဗ္ဗတေ ဖလ-
သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေတွာ။ သံ၊ ၅၁။
၁၄၇။ (-အံ၊ ၅၁။ ၂၇၂။)

ပဒမဝတီ (ထိ) [ပဒမ+ဝဏ္ဏ+ဤ] ပဒမဝတီ မည်
သော မိန်းမ။ (က) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ လောင်း
လျာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာ၏ မယ်တော်၊ ဗာရာ
ဏသီမင်း၏ အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရား ပဒမဝတီ။
(ခ) အဘယမာတုထေရီ လောင်းလျာ၊ အဘ
ယ မထေရ်၏ မယ်တော်၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့်
တစ်ဇနာမျှ ပေါင်းဖော်ရသော ပဒမဝတီ ပြည်
တန်ဆာမ။ (က) သော ရညော ကထံ သုတွာ
ဒဟရကာလေ ဂဟိတနာမဝသေနေဝ “အမ္မ
ပဒမဝတီ”တိ ဓိတရံ ပက္ခောသိ။ အံ၊ ၅၁။
၂၆၉။ ထေရီ၊ ၅၁။ ၁၉၂။ (-မ၊ ၅၁။ ၈၉။ သံ၊ ၅၁။
၁၇၅။ အံ၊ ၅၁။ ၁၃၆။ ၂၆၂၊ ၂၇၀-၃။ ပေတ၊ ၅။
၇၀။ ထေရ၊ ၅၁။ ၄၃၇။ သီ၊ ၆၊ သင်္ခါ၊ ၂။ ၃၁၁။ သံ၊
၆။ ၁။ ၃၂၁။) (ခ) ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော တဿာ
ရူပသမ္ပတ္တိအာဒိကော ဂုဏေ သုတွာ ပုရော-
ဟိတဿ အာစိက္ခံ “ဥဇ္ဇေနိယံ ကိရ ပဒမဝတီ
နာမ ဂဏိကာ အဟောသိ၊ တမဟံ ဒဠကာ-
မောမိ”တိ။ ထေရီ၊ ၅၁။ ၄၀။

ပဒမဝတီအဂ္ဂမဟေသီပုတ္တ (ပု) [ပဒမဝတီ+အဂ္ဂ
မဟေသီ+ပုတ္တ] ပဒမဝတီမိဖုရားခေါင်ကြီး၏
သား။ ပဒမဝတီအဂ္ဂမဟေသီပုတ္တာနံ မဟာ-
ဇေနကရညော ဒေဝီယာ အာရာဇနေန ဂန္ဓမာ-
ဒနတော အာကာသေန အာဂမ္မ ဒါနပဋိဂ္ဂဟ-
ဏေန မဟာဇေနကဗောဓိသတ္တဿ စ ဒေဝိ-
ယာ စ သောမနသုပ္ပါဒနေန စ။ အပ၊ ၅၁။
၂၂၆။

ပဒမဝတီပုတ္တ (ပု) [ပဒမဝတီ+ပုတ္တ] ပဒမဝတီ

မိဖုရားခေါင်ကြီး၏သား။ တဒါ ရာဇာ ဘဝိ-
တွာနု၊ ဗြဟ္မဒတ္တော မဟိပတိ။ ပဒုမဝတိ ပုတ္တာ-
နံ၊ ပစ္စေကမုနိနံ တဒါ။ အပ၊ ၂။ ၂၆၃။ ထေရီ၊ ၄။
၇၅။

ပဒုမဝန (န) [ပဒုမ+ဝန] ပဒုမ္မာကြာတော။ ဘဂ-
ဝတောပိ အသိတိ အနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာဒ္ဒတ္တိ-
သဝရလက္ခဏသမုဇ္ဈလံ သရီရံ သမုဂ္ဂတ-
တာရကံ ဝိယ ဂဂနတလံ၊ ဝိကသိတမိဝ ပဒု-
မဝနံ။ ပေဋကော။ ၃၂၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁၅၄။ မ၊ ၄။ ၁၂။
၁၅။ ပဒုမိနိယန္တိ ပဒုမဝနေ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၁။
(-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၄။
ဥဒါန၊ ၄။ ၁။ ၂၇၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၃၁၀။)

ပဒုမဝဿ (န) [ပဒုမ+ဝဿ] ပဒုမ္မာကြာပန်းမိုး။
ဇာတေ ပန ကုမာရေ အာကာသတော သက-
လဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ သမုဒ္ဒပရိယန္တေ ပဒုမဝဿံ နိပတိ၊
တေနဿ .... “မဟာပဒုမကုမာရော” တွေဝ
နာမမကံသု။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၁၁။

ပဒုမဝိသေသန (န) [ပဒုမ+ဝိသေသန] ပဒုမ
သဒ္ဓါကို အထူးပြုသော သဒ္ဓါ၊ ပဒုမ၏ ဝိသေ
သနပုဒ်။ ကောကနဒန္တိ ပဒုမဝိသေသနံ ယထာ
“ကောကာသယန္တိ”.... အယဉ္ဇေတ္ထ အတ္ထော-
ယထာ ကောကနဒသင်္ခါတံ ပဒုမံ ပါတော
သုရိယုဂ္ဂမနဝေလာယံ ဖုလ္လံ ဝိကသိတံ အဝိ-
တဂန္တံ သိယာ ဝိရောစမာနံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၆။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၆၀-၁။

ပဒုမသန္တ (တိ) [ပဒုမ+သန္တ] ပဒုမ္မာကြာတို့
ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ တင်္ခဏဉ္စေတသံ တေသံ
ပေတာနံ ပဒုမသန္တော ပေါက္ခရဏိယော နိဗ္ဗ-
တ္တိသု။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၇၂။ (-အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၂။ ဇာ၊ ၄။
၄။ ၃၃၃။)

ပဒုမသဏ္ဌာန (တိ) [ပဒုမ+သဏ္ဌာန] ပဒုမ္မာကြာ

ပန်း-သဏ္ဌာန်-ပုံဟန်-ရှိသော။ ကောကနဒန္တိ
ပဒုမံ ဝုစ္စတိ၊ သော စ ပါသာဒေါ ပဒုမ-
သဏ္ဌာနော၊ တေနဿ ကောကနဒေါတွေဝ
နာမံ အကံသု။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇။

ပဒုမသဒိသ (တိ) [ပဒုမ+သဒိသ] ပဒုမ္မာကြာနှင့်
တူသော။ သမဏပဒုမောတိ ပဒုမသဒိသော
သမဏော။ ပဒုမံ နာမ ပရိပုဏ္ဏသတပတ္တံ
သရောရဟံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၂။

ပဒုမသဒိသဥဇုဂတ္တ (တိ) [ပဒုမသဒိသ+ ဥဇု+
ဂတ္တ] ပဒုမ္မာကြာနှင့် တူသော ဖြောင့်မတ်သော
ကိုယ်ရှိသော။ ယထာ စေသ ပဒုမသဒိသ-
ဂတ္တတာယ ဝါ ပဒုမကုလေ ဥပ္ပန္နတာယ ဝါ
ပဒုမိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၉၂။

ပဒုမသဒိသဂတ္တ (တိ) [ပဒုမသဒိသ+ဂတ္တ]
ပဒုမ္မာကြာနှင့် တူသော ကိုယ်ရှိသော(ဆင်)။
ပဒုမိ-ကြည်။

ပဒုမသမာနဝဏ္ဏ (တိ) [ပဒုမ+သမာန+ဝဏ္ဏ]
ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့် တူသော ဦးကင်း-အရောင်
-အဆင်း-ရှိသော(ဆင်ယာဉ်)။ ပဒုမိ-ကြည်။

ပဒုမ သ(သ)ရ (ပု၊ န) [ပဒုမ+သရ(ပဒုမသရသံ
-သံ။ ပဥမသရ-ပြာ။)] ပဒုမ္မာကြာအိုင်၊ ပဒုမ္မာ
ကြာကန်။ ဩဂါဟေတွာ ပဒုမသရံ၊ သတ-
ပတ္တံ ဩစိနာမဟံ။ အပ၊ ၁။ ၁၃၆။ ဂန္ဓာ သော
ဟတ္ထိဒမကော၊ အဒ္ဓသ ပဒုမဿရေ။ အပ၊ ၂။
၃၉၉။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၁၂။ (-မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၁။ မ၊ ၄။
၄။ ၉၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၁။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၀။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၂၇၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၇၊ ၁၄၈၊ ၁၄၉။ အပ၊ ၄။
၁။ ၁၇၄။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၂။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁။ ၁၁၃။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၇၃။) (စာတို့၌ “ပဒုမ-
သရ”ဟု သံယုတ်နှင့် အရှိများသည်၊ ရေအိုင်
ဟော သရသဒ္ဓါသည် သက္ကတနှင့် ပါကတ

တို့၌ သံယုတ်မဲ့သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဂါထာ ဆန်းဂိုဏ်းစောင့်ရာဌာနမှ တစ်ပါးသော နေရာတို့၌ သံယုတ်မဲ့သာ ရှိသင့်သည်။)

ပဒမသရဂေါပက (တိ) [ပဒမသရ+ဂေါပက] ပဒမ္မာကြာကန်ကို စောင့်ရှောက်သောသူ။ တံ သုတွာ ပဒမသရဂေါပကော .... အတ္တနော ပဒမသရမေဝ ဂတော။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။

ပဒမသရတီရ (န) [ပဒမသရ+တီရ] ပဒမ္မာကြာ ကန်၏-ကမ်း-ကမ်းပါး။ သာမဏေရော ဂန္ဓာ ပဒမသရတီရေ အဋ္ဌာသိ တဿာ ပစ္စု-တ္တရဏံ အာဂမယမာနော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။

ပဒမသရမတ္ထက(ပုန) [ပဒမသရ+မတ္ထက] ပဒမ္မာ ကြာကန်၏-အထက်-အပေါ်။ တသ္မိံ သမ-ယေ သာမဏေရော ပဒမသရမတ္ထကေန ဂစ္ဆ-တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။

ပဒမသရသမိပ (တိ) [ပဒမသရ+သမိပ] ပဒမ္မာ ကြာကန်၏ အနီး။ တထာ တိသော နာမ အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဘိက္ခု ပဒမသရသမိပေန ဂစ္ဆန္တော ပဒမသရေ ပဒမာနိ ဘဒ္ဒိတွာ။သံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၅၀။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၄။ အံ၊ဋီ၊၃။၇၃။

ပဒမဟတ္ထက (ပု) [ပဒမ+ဟတ္ထက] ပဒမ္မာကြာပန်း-အပေါင်း-အစု-အစည်း၊ ပဒမ္မာကြာလက်။ ကေစိ အဋ္ဌဋ္ဌ ဝါ ဒဿ ဒဿ ဝါ ဥပ္ပလပုပ္ဖါဒိနိ သုတ္တေန ဝါ ဝါကေန ဝါ ဒဏှကေသု ဗန္ဓိ-တွာ ဥပ္ပလဟတ္ထကေ ဝါ ပဒမဟတ္ထကေ ဝါ ကရေန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၀။ (-ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၇၉။)

ပဒမကာရ (တိ) [ပဒမ+အာကာရ] ပဒမ္မာ ကြာ-ပုံဟန်- သဏ္ဌာန်-ရှိသော၊ ပဒမ္မာကြာနှင့် တူသော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒမကာရဝဒန (တိ) [ပဒမကာရ+ဝဒန] ပဒမ္မာ ကြာနှင့် တူသော နှုတ်ခမ်းရှိသော။ပဒမ-ကာရဝဒနော၊ ပဒမာမလသုတ္တဝိ။ လောကေ-နာနုပလိတ္တောဝ၊ တောယေန ပဒမံ ယထာ။ အပ၊၂။၁၁၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။

ပဒမာနနလောစန (တိ) [ပဒမ+အာနန+လောစန] ပဒမ္မာကြာနှင့် တူသော မျက်နှာ၊မျက်လုံး ရှိသော။ပဿထေတံ ဒီဝေရံ၊ပဒမာနနလော-စနံ။ အပ၊၂။၁၂၅။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၃။ (-အပ၊ ၂။၂၂၆။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၁၃၆။)

ပဒမာနုသဋ္ဌ (တိ) [ပဒမ+အနုသဋ္ဌ] ပဒမ္မာကြာ တို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ဖြန့်အပ်သော၊ ပဒမ္မာ ကြာတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော။ပဒမာနုသဋ္ဌံ မဂ္ဂံ ပဒ္မပတ္တဝိဘူသိတ(ဝိမာန။၅)န္တိ ဟတ္ထိနော ပဒနိက္ခေပေ ပဒနိက္ခေပေ တဿ ပါဒံ သန္ဓာ-ရေန္တေဟိ မဟန္တေဟိ ပဒမေဟိ အနုသဋ္ဌံ ဝိပ္ပ-ကိဏ္ဍံ .... မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိတိ ယောဇနာ။ ဝိမာန၊ ၄။၃၁။

ပဒမာဘာသနာမ (တိ) [ပဒမ+အာဘာသ+နာမ] ပဒမာဘာသအမည်ရှိသော၊သူ။ ပဒမာဘာ-သနာမာ စ၊ အဋ္ဌာရသ မဟိပတိ။ အဋ္ဌာရသ-သု ကပ္ပေသု၊ အဋ္ဌ တာလိသမာသိသံ။ အပ၊ ၁။၁၄၅။

ပဒမာဘိမုခပတိတ (တိ) [ပဒမ+အဘိမုခ+ပတိတ] ပဒမ္မာကြာတောသို့ ရှေးရှု ကျရောက် ပြီးသော။ အာကာသေ ဥပ္ပတိတဿ ပက္ခိ-နော ပက္ခပ္ပသာရဏံ ဝိယ၊ ပရိတ္တမနံ ဝိယ စ ပဒမာဘိမုခပတိတဿ ဘမရဿ ပဒမဿ ဥပရိဘာဂေ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။ ၁၁၀။ (-ဝိဘာဝိနီ။၉၂။)

ပဒမာဘိမုခပါတ (ပု) [ပဒမ+အဘိမုခ+ပါတ]
ပဒမ္မာကြာတောသို့။ ရှေးရှု ကျရောက်ခြင်း။
အာကာသေ ဥပ္ပတိတုကာမဿ ပက္ခိနော
ပက္ခဝိက္ခေပေါ ဝိယ၊ ပဒမာဘိမုခပါတော
ဝိယ စ ဂန္ဓာနုပန္နစေတသော ဘမရဿ။ဝိ၊
ဌ၊၁။၁၁၅။အဘိဌ၊၁။၁၅၈။ ပဋိသံဌ၊၁။၁၆၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၈။ မဟာနိဌ၊၁။၁၁၀။ (-ဝိဘာ
ဝိနိ၊၉။၁။)

ပဒမာမလသုတ္တဝိ (တိ) [ပဒမ+အမလ+သုတ္တဝိ]
ပဒမ္မာကြာကံသို့။ အညစ်အကြေးကင်း၍ -
ကောင်းမြတ်-သန့်ရှင်း-သော-အရေအဆင်း
ရှိသော။ ပဒမာကာရဝဒန-ကြည့်။

ပဒမိနိဂစ္ဆ (ပု၊န) [ပဒမိနိ+ဂစ္ဆ] ပဒမ္မာ-ကြာရံ-
ကြာချုံ။တတ္ထ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဟုတွာ ဧကော
ပဒမိနိဂစ္ဆော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒီဌ၊၂။၅။ ဧကောယ
ပေါက္ခရဏိယာ သတ္တ သတ္တ ပဒမိနိဂစ္ဆာနိ။
ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၁၇၄။ (-ဝိဌ၊၃။၃၇၅။ စရိယာဌ၊၉။၂။
ဇာဌ၊၁။၁၉၈။)

ပဒမိနိပဏ္ဏ (န) [ပဒမိနိ+ပဏ္ဏ] ပဒမ္မာကြာရံ၏
အရွက်၊ပဒမ္မာ-ကြာရွက်-ကြာဖက်။ဒဏ္ဍာ-
ကေဟိ ပဒမိနိပဏ္ဏံ ဝိဇ္ဇိတွာ ဥပ္ပလာဒိနိ ပဏ္ဏေ-
န ဝေဠေတွာ ဂဏန္တိ။ဝိဌ၊၂။၂၀၃။ ဝိသင်္ဂဟ။
၂၀။ (-ဝိဌ၊၃။၁၀၂။ ၁၁၁။ ဒီဌ၊၂။၈၅။ မဌ၊၂။
၄၁။ သံဌ၊၂။၈၈။ ပဋိသံဌ၊၂။၂၈၇။ ဓမ္မ၊ဌ၊၂။
၄၇။ ဇာဌ၊၁။၁၄၄။ ဇာဌ၊၇။၃၀၆။ ဝဇီရ။
၃၄၆။ သာရတ္ထ၊၂။၁၀၁။ ကင်္ခါဋီသစ်။၃၉၃။
အံ၊ဋီ၊၃။၁၁၈။)

ပဒမိနိပတ္တ (န) [ပဒမိနိ+ပတ္တ] ပဒမ္မာကြာရံ၏
အရွက်၊ ပဒမ္မာ-ကြာရွက်-ကြာဖက်။ သော
ပဒေသော ပဒမိနိပတ္တေ ဥဒကဗိန္နု ဝိယ အက-
မ္မိတ္ထ။မဌ၊၂။၈၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ၊၉။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။

၂၄၀။ ပဒမပတ္တေတိ ပဒမိနိပတ္တေ။ မဟာနိ၊
ဌ။၂၂၄။ (-သံဌ၊၁။၂၅၇။ အံဌ၊၁။၁၉၁။ အံ၊
ဌ၊၂။၂၉၉။ အဘိဌ၊၂။၂၃၅။ ပဋိသံဌ၊၁။၃၂၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅၅။ ခုဒ္ဒက၊ဌ။၅၄။ ထေရ၊ဌ၊၁။
၁၇၁။ ထေရီ၊ဌ။၁၉၀။ အပ၊ဌ၊၂။၂၄၇။ စရိယာ၊
ဌ။၂၄၁။ ဇာဌ၊၁။၅၂၈။ ဇာဌ၊၂။၂၆၅။ ဇာဌ၊
၃။၉၈။ ဇာဌ၊၄။၄၂၀။ ဇာဌ၊၅။၃၀၅၊၅၀၅။
သာရတ္ထ၊၂။၁၁၃။ မ၊ဋီ၊၃။၃၀၃။)

ပဒမိနိပတ္တပုဋ (ပု၊န) [ပဒမိနိပတ္တ+ပုဋ] ပဒမ္မာ
ကြာဖက်ထုပ်၊ပဒမ္မာ-ကြာရွက်-ကြာဖက်-ဖြင့်
ပြုအပ်သော အထုပ်။ အထ ဧကော ဓုတ္တော....
ပဒမိနိပတ္တပုဋံ ဟေဌာ ဆိဒ္ဓံ ကတွာ အဂီ-
လိဟိ မုခေ ဌပေတွာ အာကမ္ပိ။ ဇာဌ၊၅။၅၀၅။

ပဒမိနိသဏ္ဌ (ပု၊န) [ပဒမိနိ+သဏ္ဌ] ပဒမ္မာကြာ
တော၊ ပဒမ္မာကြာ-အပေါင်း-အစု။ ပဒမိနိ-
သဏ္ဌေ ဌိတော ဟိ ဘဂဝါ တတ္ထ အဟောသိ။
ဝဇီရ။၄၁၃။

ပဒမိနိ (ထိ) [ပဒမိ+နိ(လူနိ)] ပေါက္ခရာဒိတော
ဒေသေ-ပေါက္ခရဏိ၊ ဥပ္ပလိနိ....သာလုကိနိ၊
ကုစာဒေသေပိ-- ပဒမိနိ၊ ပဒမိနိပဏ္ဏံ။မောဂံ၊
၄၊၈၀။ ပေါက္ခရံ ဇလံ ပဒမံ ဝါ အဿ(အသ္မိ)
အတ္ထိတိ ပေါက္ခရဏိ။ ယုဝဏ္ဏေဟိ နိ(၃၊၃၀)
တိ နိ။ .... ပဒမိနိတိ ပဒမဂစ္ဆံ။ ပဒမိနိပဏ္ဏန္တိ
ပဒမိနိယာ ပဏ္ဏံ။ ၎င်း၊ပဋိကာ။ ကုမုဒိနျံ
နလိနျံ တု၊ ဗိသိနိ ပဋိနိ မုခါး။ အမရ၊၁၀၊၃၉။
ပဋိနိ ပဋ္ဌသံဃာတေ ဩဝိဇ္ဇေမေ သရောမ္ပုဇေ
ဣတိ မေဒိနိ။ ပဋိနိ ယောဗိဒ္ဓန္တရေ၊ အဗ္ဗေဗ္ဗိနျံ
သရသျံ စ ဣတိ ဟဲမး။ ဗျာချာသုဓာ။(ပဉ္စမိ-
ဏိ- ပြာ)၊ ပဒမ္မာကြာရှိသော-အရာ-နေရာ။
(က)ပဒမ္မာ-ကြာရံ-ကြာချုံ။ (ခ) ပဒမ္မာ-ကြာ-
အိုင်-ကြာကန်။ (ဂ)ပဒမ္မာကြာတော။ (က
ပဒမိနိယံ ပုပ္ဖိနိ သဟ ပဒမိနိယာ ဂဏှိတု

ကာမဿ....ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊
ဌ၊၁။၂၈၆-၇။ ပဒုမိနိယန္တိ ပဒုမိနိဂစ္ဆေ။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၁၄၀။ ဝိမတိ၊၁။၁၇၉။ (-အံ၊ဌ၊၁။၂၆၇။
သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။၁၀၀။) (ခ)တတော အပရော
တတော အပရောတိ ပဉ္စသတာပိ ပဒုမိနိယံ
ပဒုမာနိ ဝိယ ဝိကသိသု။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၇၀။ ပဒု-
မိနိယန္တိ ပဒုမဿရေ။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၃၃။ (-ဝိမာန။
၅၈၊၈၅။ဝိမာန၊ဌ၊၁၆၆၊၂၃၄။ပေတ၊ဌ၊၁၇၄။)
(ခ၊ဂ)သေယျထာပိ နာမ ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ ပဒု-
မိနိယံ ဝါ ပုဏ္ဏရိကိနိယံ ဝါ အပ္ပေကဇ္ဇာနိ
ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဏရိကာနိ ဝါ
ဥဒကေ ဇာတာနိ။ ဝိ၊ဌ၊၉။ဒီ၊၁။၇၁၊၁၆၉။ဒီ၊
၂။၃၃။ မ၊၁။၂၂၅၊၃၄၅။ မ၊၂။၂၀၈၊၂၉၃။ မ၊၃။
၁၃၅။ သံ၊၁။၁၄၀။ အံ၊၂။၂၂။ မဟာနိ၊၂၇၉၊
၃၅၉။ စူဠနိ၊၁၇၇။ ဥပ္ပလိနိယန္တိ ဥပ္ပလဝနေ။
ဣတရေသု ဒေသေဝ နယော။ ဝိ၊ဌ၊၃။၂၄၄။ ဒီ၊
ဌ၊၂။၅၉။ မ၊ ဌ၊၂။၈၅။သံ၊ဌ၊၁။၁၈၄။ ဥပ္ပလာနိ
ဇတ္ထ သန္တိတိ ဥပ္ပလိနိ၊ ဂစ္ဆေပိ ဇောသယော-
ပိ။ ဣဓ ပန ဇောသယော အဓိပ္ပေတော၊
တဿှာ ဥပ္ပလိနိယန္တိ ဥပ္ပလဝနေတိ ဧဝမတ္ထော
ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣတော ပရေသုပိ ဒေသေဝ
နယော။ သာရတ္ထ၊၃။၁၅၈။ ဒီ၊ဌ၊၂။၆၄။ မ၊ဌ၊၂။
၁၃၆။ သံ၊ဌ၊၁။၂၃၆။

ပဒုမိ (တိ) [ပဒုမ+ဤ။ ထိ၌ ပဒုမိနိ။ (ပဒ္ဓိန်-
သံ။ပဉ္စမိ-ပြာ။)] (၁)ပဒုမ္မာကြာရိသော၊ ပဒုမ္မာ
ကြာတို့၏ တည်ရာ ဖြစ်သော။ (က) ပဒုမ္မာ-
ကြာရံ-ကြာချံ။ (ခ) ပဒုမ္မာ-ကြာအိုင်-ကြာ
ကန်။ (ဂ)ပဒုမ္မာကြာတော။ (၂) ပဒုမ္မာကြာနှင့်
တူသော ကိုယ်ရှိသော (ဆင်၊ အရိယာသူတော်
စင်)။ (၃)ပဒုမ္မာ-အမျိုး-ဇာတ်-ရှိသော (ဆင်၊
အရိယာသူတော်စင်)။ (၄)ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့်
တူသော-အဆင်း-ဦးကင်းရောင်-ရှိသော (ဆင်)။

(၁)ပဒုမ္မာကြာရိသော၊ ပဒုမ္မာကြာတို့၏
တည်ရာဖြစ်သော။(က)ပဒုမ္မာ-ကြာရံ-ကြာချံ။
(ခ)ပဒုမ္မာ-ကြာအိုင်-ကြာကန်။ (ဂ) ပဒုမ္မာ
ကြာတော။ အထက်ပုဒ်(၁)ကြည့်။

(၂) ပဒုမ္မာကြာနှင့် တူသော ကိုယ်ရှိသော
(ဆင်၊ အရိယာသူတော်စင်)။ (၃)ပဒုမ္မာ-အမျိုး-
ဇာတ်-ရှိသော(ဆင်၊ အရိယာသူတော်စင်)။
နာဂေါဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ၊ သဉ္ဇာတခ-
န္ဓော ပဒုမိ ဥဋ္ဌာရော။ သုတ္တနိ၊၂၈၇။ အပါ၊၁။
၁၁။ စူဠနိ၊၂၆၇။ ယထာ စေသ ပဒုမသဒိသ-
ဂတ္တတာယ ဝါ ပဒုမကုလေ ဥပ္ပန္နတာယ ဝါ
ပဒုမိ၊ ကုဒါသု နာမာဟမ္ပိ ဧဝံ ပဒုမသဒိသ-
ဥဇဂတ္တတာယ ဝါ အရိယဇာတိပဒုမေ ဥပ္ပန္န-
တာယဝါ ပဒုမိ ဘဝေယျံ။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၁။၁၉၂။
အပါ၊ဌ၊၁။၂၀၀။ (-စူဠနိ၊ဌ၊၁၂၃။)

(၄)ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့်တူသော-အဆင်း-
ဦးကင်းရောင်-ရှိသော (ဆင်)။ ပဒုမိ ပဒ္ဓိ-
ပတ္တကိ၊ပဒ္ဓိပ္ပလဇုတိန္ဒရော။ ဝိမာန၊၅။ ပဒုမိတိ
ပဒုမသမာနဝဏ္ဏတာယ “ပဒုမ”န္တိ လဒ္ဓနာမေန
ကုမ္ဘဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတတ္တာ ပဒုမိ။ ဝိမာန၊ဌ။
၃၁။

ပဒုမုတ္တရ (န) [ပဒုမ+ဥတ္တရ] (၁)ပဒုမုတ္တရ မည်
သော၊သူ။ (က)ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား။(ဤ
ဘုရားရှင်သည် ဒီပင်္ကရာမုစ၍ ကဿပဘုရား
တိုင်အောင် နှစ်ကျိပ်လေးဆူသော ဘုရားရှင်
တို့တွင် ၁၀-ဆူမြောက် ဖြစ်သည်။ ဤဘဒ္ဒ
ကမ္ဘာမှရှေး ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ ပွင့်တော်
မူသည်။ ဖွားတော်မူရာ၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ
အခါတို့၌ ပဒုမ္မာကြာပန်းမိုး ရွာသွန်း၍ ခြေ
တော်ကြွလှမ်းတိုင်း ပဒုမ္မာကြာပန်းခံလင့်သော
ကြောင့် “ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်”ဟု ထင်ရှားတော်
မူသည်။) (ခ)ပဒုမုတ္တရပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ (ဤပစ္စေ

ကဗုဒ္ဓါသည် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီလောင်းလျှာ၊ ဗာရာဏသီမင်း၏ အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရား ပဒုမဝတီ၏သားငါးရာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။) (၂) ပဒုမုတ္တရ မည်သော သစ်ပင်၊ ဒဟတ်ပင်။ (၁) (က) ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော၊လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိ-နော။ အပါ။၁။၃၆။ နာရဒဿ အပရေန၊ သမ္ပုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ အက္ခောဘော သာဂရူပမော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၄၃။ ပဒုမုတ္တရဿာတိ တဿ ကိရ ဘဂဝတော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပါဒါနံ နိက္ခေပနသမယေ အက္ခန္တအက္ခန္တပါဒေ သတသဟဿပတ္တာ ပဒုမာ ပထဝီ ဘိန္နိတွာ ဥဋ္ဌဟိသု၊ တသ္မာဿ တံ နာမံ အဟောသိ။ အပါ။၅။၂၉၇။ တဿ ကိရ ဇာတိယံ ပဒုမဝဿ ဝဿိ၊ တေနဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဉာတကာ “ပဒုမုတ္တရကုမာရော”တွေဝ နာမံ အကံသု။ဗုဒ္ဓဝံ။၅။၂၂၆။တဿ .... ပါဒေ ဥက္ခိတ္တမတ္တေ ပါဒသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒနတ္ထံ မဟန္တံ ပဒုမပုပ္ဖ ဥဂ္ဂန္တိ။ .... တေနေဝဿ “ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ပုဒ္ဓေါ”တိ နာမံ အဟောသိ။အံ။၅။၁။၁၀၆။ ပဒုမေနေဝ တံ တံ ပဒေသံ ဥတ္တရတိ အတိက္ကမတိတိ ပဒုမုတ္တရော၊ ဘဂဝါ။ အံ။၅။၁။၁၄၈။ (-အပါ။၅။၅၄-၇၊၉၊၁၊၂၀၊၂၂၅၊၃၃၇၊၃၅၅။ အပါ။၂။၂၂၈၊၃၅-၆၊၄၆၊၁၁၅၊၁၄၃-၅၊၂၈၂၊၃၈၂။ ဝိ၊၅။၃။၃၉၀ -၆။ ဒီ၊၅။၂။၄၊၇၈-၉၊၃၉၆။ ဒီ၊၅။၃။၄၃။ မ၊၅။၃။၁၉၉၊၂၀၀၊၂၇၇။ မ၊၅။၄။၁၃၉၊၂၄၄။ သံ၊၅။၁။၁၃၆။ သံ၊၅။၂။၈၃၊၁၆၇။ သံ၊၅။၃။၃၇။ အံ၊၅။၁။၁၂၇၊၁၄၄။ အဘိ၊၅။၁။၆၄။ ဓမ္မ၊၅။၁။၅၃၊၂၆၃။ ဥဒါန၊၅။၃၈၇။ ထေရ၊၅။၁။၁၉၊၃၅၅။ ထေရ၊၅။၂။၁၅၂၊၆၁၊၁၉၀။ အပါ။၅။၁။၄၇၊၃၀၅၊ ၃၃၄။ အပါ။၅။၂။၁၇၊၃၈၊၁၂၄။ ဗုဒ္ဓဝံ။၅။၂၂၆။ ဇာ၊၅။၁။၄၅-၆။ မ၊၅။၂။

၂၇၈။) (ခ)ဇေတော ဇယန္တော ပဒုမော ဥပ္ပလော စ၊ ပဒုမုတ္တရော ရက္ခိတော ပဗ္ဗတော စ။ မ၊၃။၁၁၅။ (၂) နိလိယာ သုမနာ ဘဏ္ဍိ၊ သောဘတိ ပဒုမုတ္တရော။ ဇာ၊၂။၃၄၆။ ပဒုမုတ္တရောတိ ဧဝံ နာမကော ရက္ခော။ ဇာ၊၅။၇။၃၁၄။ပဒုမုတ္တရောတိ ဧဝံနာမကော ရက္ခောတိ ဧဝံ နာမကော ရက္ခဝိသေသော။ယေ လောကေ “ဒဟတ်”ဣတိ ဂစ္ဆန္တိ။ဇာတ်၊၅။၁။၁၆။

ပဒုမုတ္တရကာလ(ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ကာလ]ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား(ပွင့်တော်မူရာ)-အခါ-ကာလ-လက်ထက်။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ပဒုမုတ္တရကာလေ ပဋိဘာနသမ္ပန္နံ သာဝကံ ဒိသ္မာ။ သံ၊၅။၁။၂၆၀။

ပဒုမုတ္တရကုမာရ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ကုမာရ]ပဒုမုတ္တရ (ဘုရားလောင်း) မင်းသား။ အမှာကံ ပိတုတ္ထာပုတ္တော ပဒုမုတ္တရကုမာရော ပဗ္ဗဇိတွာ သမ္မာသမ္မောဓိံ ပါပုဏိတွာ အမှာကံ နဂရံ သမ္ပတ္တော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၅။၂၂၉။(-၂၂၆။)

ပဒုမုတ္တရဂန္ဓ (တိ) [ပဒုမုတ္တရ+ဂန္ဓ]ပဒုမ္မာကြာ ပန်းကဲ့သို့ ကောင်းမြတ်သော အနံ့ရှိသော (ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား)။ ဝိရော ပဒုမပတ္တက္ခော၊ ကန္တော စ ပဒုမံ ယထာ။ ပဒုမုတ္တရဂန္ဓောဝ၊ တသ္မာ သော ပဒုမုတ္တရော။ အပါ။၂။၁၁၅။ ပဒုမုတ္တရဂန္ဓော ဝါတိ ပဒုမဂန္ဓမုခေါတိ အတ္ထော။ အပါ။၅။၂။၂၁၆။

ပဒုမုတ္တရဇိနာဒိစ္စ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ဇိန+အာဒိစ္စ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော နေမင်း။ အယမ္ပိ....ပဒုမုတ္တရဇိနာဒိစ္စေ လောကေ ပါတုဘူတေ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ အပါ။၅။၂။၈၁။

ပဒုမုတ္တရတ္ထစ (တိ) [ပဒုမုတ္တရ+တစ] ပဒုမ္မာ

ကြာတိုက်နှင့်တူသော အပေါ်ရေရှိသော (မင်းသမီး)။ အလင်္ကာတာယော ပဒုမုတ္တရတ္တစာ၊ ဝိရာဂိတာ ပဿတိ ဟံသဂဂ္ဂရာ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၉၅။ ပဒုမုတ္တရတ္တစာတိ ပဒုမဂဗ္ဘသဒိသဥတ္တရတ္တစာ။ သဗ္ဗာသံ သရီရတော သုဝဏ္ဏပဘာ နိစ္ဆရန္တိတိ ဒိပေတိ။ ဇာ၊ ၅။ ၁၀၀။

ပဒုမုတ္တရဒသဗလ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ဒသဗလ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဒသဗလဿ ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဟံသာဝတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အံ၊ ၅။ ၁၁၅၆။ (-ဥဒါန၊ ၁၄၀။)

ပဒုမုတ္တရနာထ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+နာထ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ ပဒုမုတ္တရနာထဿ၊ ပဒုမံ နာမ စေတိယံ။ အပါ၊ ၁။ ၉၃။ ပဒုမုတ္တရနာထဿာ (နေတ္တိ၊ ၅။ ၁)တိ ပဒုမုတ္တရဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ နေတ္တိ၊ ၆။ ၁၄။ (-အပါ၊ ၂။ ၅၃။)

ပဒုမုတ္တရနာမက (တိ) [ပဒုမုတ္တရ+နာမ+က] ပဒုမုတ္တရ-ဘွဲ့-အမည်-ရှိသော (မြတ်စွာဘုရား)။ အစ္စယေန အဟောရတ္တံ၊ ပဒုမုတ္တရ-နာမကော (နာယကော။ သိ၊ သျှာ)။ သဗ္ဗံ တမံ ဝိနောဒေတွာ၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ စက္ခုမာ။ အပါ၊ ၁။ ၄၁။ လေဇုတ္တမနာမကော (အပါ၊ ၁။ ၆၂)တိ ပဒုမုတ္တရနာမကော။ “လေရုတ္တမနာယကော”တိပိပါဌော၊ တဿ လေမာနာနံ ဒေဝဗြဟ္မာနံ ဥတ္တမနာယကော ပဓာနောတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၅။ ၆။ (-အပါ၊ ၁။ ၁၅၇။ အပါ၊ ၂။ ၁၅၁၂၅။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၄၁၃။)

ပဒုမုတ္တရနာယက (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+နာယက] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ ပဒုမုတ္တရနာယကော။ ဘိက္ခုသံဃေ ဌိတော သတ္တာ၊ ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။ အပါ၊ ၁။

၁၁၆။ (-၁၆၇၊ ၂၀၉၊ ၂၁၅။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၀။)

ပဒုမုတ္တရပါဒမူလ (န) [ပဒုမုတ္တရ+ပါဒ+မူလ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်-အရင်း-အနီး။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရပါဒမူလေ ပတ္တိတ-ပတ္တနာ အတိဝိယ အဘိရူပါ ပါသာဒိကာ အဟောသိ။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂။ ၃၃၉။ (-ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၅။)

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ဗုဒ္ဓ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ၊ ဓမ္မမေယေန ဂဇ္ဇတော။ သဒ္ဓေန ဓမ္မမေဃဿ၊ ဓမ္မဂဗ္ဘံ အဂဏှဟံ။ အပါ၊ ၁။ ၄၆။ (-၁၁၅၊ ၁၂၀၊ ၁၅၇၊ ၁၆၇။ အပါ၊ ၂။ ၃၄၊ ၇၈။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၃၅၁။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂။ ၉၂။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၀။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၁၀။ အပါ၊ ၅။ ၁။ ၃၁၇။ အပါ၊ ၅။ ၂။ ၇၉၊ ၈၀-၁-၂-၃-၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၄၅။)

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလ (ပု) [ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓ+ကာလ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား၏ (ပွင့်တော်မူရာ)-အခါ-ကာလ-လက်ထက်။ အယမ္ပိ ဟိ အတိ-တေ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၅၁။ (-၁၅၂-၄။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၂။ ၃၈၂။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၄၄၀။ ထေရီ၊ ၅။ ၁။ ၁၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၄။)

ပဒုမုတ္တရဗောဓိသတ္တ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ဗောဓိသတ္တ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား အလောင်း။ တေန စ သမယေန ပဒုမုတ္တရဗောဓိသတ္တော တုသိတကာယာ စဝိတွာ မာတုကုန္တိ ဩက္ကန္တော ဟောတိ။ ထေရ၊ ၅။ ၁။ ၃၅၅။

ပဒုမုတ္တရဘဂဝန္တ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+ဘဂဝန္တ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ ပဒုမုတ္တရဘဂဝန္တော၊ သုဇာတော နာမ သာဝကော။ ပံသုကူလံ ဂဝေသန္တော၊ သင်္ကာရေ စရတေ တဒါ။ အပါ၊ ၂။ ၇၆။

ပဒုမုတ္တရမဟာမုနိ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+မဟာမုနိ]
ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ နမဿာမိ၊
ပဒုမုတ္တရမဟာမုနိ။ အပါ။ ၂။ ၁၈။ ထေရ်၊ ၅။ ၂။
၇၁။

ပဒုမုတ္တရမုနိ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+မုနိ] ပဒုမုတ္တရ
မြတ်စွာဘုရား။ ပဒုမုတ္တရမုနိဿ၊ ပဟဋ္ဌော
ဥက္ခိပိမမ္မရေ။ အပါ။ ၁။ ၂။ ၁။ (-အပါ။ ၂။ ၈၄။)

ပဒုမုတ္တရသတ္တု (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+သတ္တု] ပဒုမုတ္တရ
မြတ်စွာဘုရား။ မမ ကမ္မံ ကထေန္တဿ၊ ပဒု-
မုတ္တရသတ္တုနော။ သတပါဏသဟဿာနံ၊
ဓမ္မာဘိသမယော အဟု။ အပါ။ ၁။ ၁၃၈။

ပဒုမုတ္တရသမ္ပဒ္ဓ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+သမ္ပဒ္ဓ] ပဒုမုတ္တရ
မြတ်စွာဘုရား။ ပဒုမုတ္တရသမ္ပဒ္ဓံ၊ လောကဇေဋ္ဌံ
ဝိနာယကံ။ ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တံ၊ ပဌမံ အဒ္ဓသံ
အဟံ။ အပါ။ ၁။ ၅၂။ (-၇၅။ ထေရ်၊ ၅။ ၁။ ၂၄။)

ပဒုမုတ္တရသမ္ပဒ္ဓကာလ (ပု) [ပဒုမုတ္တရသမ္ပဒ္ဓ+
ကာလ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား၏ (ပွင့်တော်
မူရာ)-အခါ-ကာလ-လက်ထက်။ ဣတော
သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ပန ဟံသဝတိ-
နဂရေ ပဒုမုတ္တရသမ္ပဒ္ဓကာလေပိ သတ္တာဟံ
မဟာဒါနံ ဒတွာ။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၆၃။

ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ပဒ္ဓ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+သမ္မာ
သမ္ပဒ္ဓ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား။ တေနေ-
ဝဿ “ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ပဒ္ဓေါ”တိ နာမံ
အဟောသိ။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၀၆။

ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ပဒ္ဓကာလ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ
သမ္မာသမ္ပဒ္ဓ+ကာလ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား
၏ (ပွင့်တော်မူရာ)-အခါ-ကာလ-လက်
ထက်။ ကဒါ ပနသေတံ နာမံ ဥပ္ပန္နန္တိ။ ပဒု-
မုတ္တရသမ္မာသမ္ပဒ္ဓကာလေ။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၉။ (-
၂၀၁။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၁။ ဥဒါန၊ ၅။ ၇၀။)

ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ပဒ္ဓပါဒမူလ (န) [ပဒုမုတ္တရ
သမ္မာသမ္ပဒ္ဓ+ပါဒမူလ] ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ ဘု
ရား၏ ခြေတော်-အရင်း-အနီး။ ယံ ပန သော
ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ပဒ္ဓပါဒမူလေ .... ပတ္ထနံ
အကာသိ။ ဥဒါန၊ ၅။ ၁၀၉။

ပဒုမုတ္တရသဝှယ (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+သဝှယ] ပဒုမ္မာ
ကြာနှင့် တူသော အမည်ရှိသော(ပဒုမုတ္တရ)
မြတ်စွာဘုရား။ ဘဂဝါ တမိ သမယေ၊ ပဒုမု-
တ္တရသဝှယော။ ရတ္တမ္ပရဓရော ဗုဒ္ဓေါ၊ ဂစ္ဆတိ
အနိလဉ္ဇသေ။ အပါ။ ၂။ ၅၇။

ပဒုမုတ္တရသာဝက (ပု) [ပဒုမုတ္တရ+သာဝက]
ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား၏-တပည့်-သာဝက။
သုမနော နာမ နာမေန၊ ပဒုမုတ္တရသာဝကော။
အတ္ထဓမ္မာနုသာသိတွာ၊ သံဝေဇေသိ မမံ တဒါ။
အပါ။ ၁။ ၂၁၇၊ ၂၉၉။ (-၂၅၅။)

ပဒုမုတ္တရာဘ (တိ) [ပဒုမု+ဥတ္တရာ+အာဘာ]
ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့် တူသော မွန်မြတ်သော-
အရောင်-အဆင်း-ရှိသော၊ သူ။ ဘရိယာ မမေ-
တာ တိသတာ အဋ္ဌာရ၊ သဗ္ဗတ္တမဇ္ဈာ ပဒုမုတ္တ-
ရာဘာ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၀။ ပဒုမုတ္တရာဘာတိ ပဒုမု-
ဝဏ္ဏဥတ္တရာဘာ၊ ပဒုမုဝဏ္ဏဥတ္တရစ္ဆဝိယောတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၈၂။

ပဒုမုပ္ပလ (န) [ပဒုမု+ဥပ္ပလ] ပဒုမ္မာကြာ၊ ဥပ္ပလ
ကြာ။ ပဒုမုပ္ပလာ ဗဟူ တတ္ထ၊ ပုဏ္ဏရိကသမာ-
ယုတာ။ အပါ။ ၁။ ၄၀၆။ (-ပေတ၊ ၅။ ၁။ ၇၁။ အပါ
၅။ ၂။ ၁၆၉၊ ၁၈၁။)

ပဒုမုပ္ပလက (န) [ပဒုမု+ဥပ္ပလ+က] ပဒုမ္မာကြာ၊
ဥပ္ပလကြာ။ မန္တလကေဟိ သဉ္ဇန္တာ၊ ပဒုမုပ္ပ-
လကေဟိ စ။ အပါ။ ၁။ ၃၉၀။ ဇာ၊ ၂။ ၁၆၃၊
၂၈၄၊ ၃၆၁။ ထေရ်၊ ၅။ ၂၉၆။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၅၈။ ဇာ၊
၅။ ၇။ ၁။ ၇၉၊ ၃၄၉။ (-အပါ။ ၁။ ၄၀၅။)

ပဒုမုပ္ပလစမ္မက (တိ) [ပဒုမ+ဥပ္ပလ+စမ္မက] ပဒုမ္မာ
ကြာပန်း၊ ဥပ္ပလကြာပန်း၊ စကားဝါပန်း အနံ့ရှိ
သော။ မုခဂန္ဓော သဒါ မယံ၊ ပဒုမုပ္ပလစမ္မကော။
ပရိသန္တော သဒါ ဝါတိ၊ သရီရော စ တထေဝ
မေ။ အပါ၊ ၂။ ၁၁၀။

ပဒုမုပ္ပလစ္ဆဒ္ဒ (တိ) [ပဒုမုပ္ပလ+ဆဒ္ဒ] ပဒုမ္မာကြာ
ပန်း၊ ဥပ္ပလကြာပန်း-အဖုံး-အလွမ်း-ရှိသော၊
ပဒုမ္မာကြာပန်း၊ ဥပ္ပလကြာပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း
အပ်သော။ အာဝေဠိနိယော ပဒုမုပ္ပလစ္ဆဒ္ဒါ၊
အလင်္ကာတာ စန္ဒနသာရဝါသိတာ။ ဝိမာန၊ ၉၂။
ဝိမာန၊ ၉၅။ ၂၅၄။

ပဒုမုပ္ပလဆာဒိတ (တိ) [ပဒုမုပ္ပလ+ဆာဒိတ] ပဒုမ္မာကြာ၊
ဥပ္ပလကြာတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်
သော။ ဒသသဟဿပေါက္ခရညော၊ ပဒုမုပ္ပလ-
ဆာဒိတာ။ ပုဏ္ဏရိကေဟိ သဉ္ဇန္တာ၊ နာနာဂန္ဓ-
သမိရိတာ။ အပါ၊ ၂။ ၄၉။

ပဒုမုပ္ပလဇတိ (ထိ) [ပဒုမုပ္ပလ+ဇတိ] ပဒုမ္မာကြာ
ပန်း၊ ဥပ္ပလကြာပန်းတို့၏-အရောင်-အဆင်း။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒုမုပ္ပလဇတိန္ဒရ (တိ) [ပဒုမုပ္ပလဇတိ+ဇရ+အ] ပဒုမ္မာကြာ
ပန်း၊ ဥပ္ပလကြာပန်းတို့၏-အရောင်
-အဆင်း-ကို ဆောင်သော။ ပဒ္မုပ္ပလဇတိန္ဒရ-
ကြည့်။

ပဒုမုပ္ပလသံယုတ (တိ) [ပဒုမုပ္ပလ+သံယုတ] ပဒုမ္မာကြာ၊
ဥပ္ပလကြာတို့နှင့်-ယှဉ်စပ်-ပြည့်စုံ
-သော။ ဥဘတော ပုဏ္ဏဃဋ္ဌာနေကာ၊ ပဒုမုပ္ပ-
လသံယုတာ။ အပါ၊ ၁။ ၃။ ပုဏ္ဏဃဋ္ဌာ အနေ-
ကေဟိ ပဒုမေဟိ အနေကေဟိ စ ဥပ္ပလေဟိ
သံယုတာ ပုဏ္ဏာ တံ ပါသာဒံ သောဘယန္တိတိ
အတ္ထော။ အပါ၊ ၁။ ၁၁၁။

ပဒုမုပ္ပလသဉ္ဇန္တ (တိ) [ပဒုမုပ္ပလ+သဉ္ဇန္တ] ပဒုမ္မာ

ကြာ၊ ဥပ္ပလကြာတို့ဖြင့် -ဖုံးလွှမ်း-ပြည့်စုံ-
သော။ ပဒုမုပ္ပလသဉ္ဇန္တာ၊ ပုဏ္ဏရိကသမာယု-
တာ။ မန္တာလကေဟိ သဉ္ဇန္တာ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓော ပဝါ-
ယတိ။ အပါ၊ ၁။ ၁၉။ တတ္ထ ပဒုမေဟိ စ ဥပ္ပ-
လေဟိ စ သဉ္ဇန္တာ ပရိပုဏ္ဏာ .... တဋ္ဌာကာ
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာနိ ဥပဝါယန္တိ သမန္တတော ဝါယန္တိတိ
အတ္ထော။ အပါ၊ ၁။ ၂၄၁။ (-ပေတ၊ ၁၃၉၊
၁၇၁။ အပါ၊ ၁။ ၁၉၉။ ဇာ၊ ၂။ ၃၄၀-၄။ ပေတ၊ ၁။
၆၇၊ ၁၆၉။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၈။ ဇာ၊ ၁။ ၇။ ၃၀၄။)

ပဒုမုပ္ပလသန္တတ (တိ) [ပဒုမုပ္ပလ+သန္တတ] ပဒုမ္မာ
ကြာ၊ ဥပ္ပလကြာတို့ဖြင့် ဖြန့်ခင်းအပ်သော။
ဇာတုဒ္ဓိသာ ပေါက္ခရညော၊ ပဒုမုပ္ပလသန္တတာ။
သောဝဏ္ဏရူပါ ခါယန္တူ၊ ပဒ္မရေဏရဇဂ္ဂတာ။
အပါ၊ ၁။ ၄။ ပါသာဒဿ ဇာတုဒ္ဓိသာ ပေါက္ခရ-
ဏိယော ပဒုမေဟိ စ ဥပ္ပလေဟိ စ သုဋ္ဌ သန္တ-
တာ ပတ္ထဋ္ဌာ သုဝဏ္ဏရူပေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ခါ-
ယန္တူ။ အပါ၊ ၁။ ၁၂၂။

ပဒုမောဒရ (န) [ပဒုမ+ဥဒရ] ပဒုမ္မာ-ကြာငုံ-
ကြာတိုက်၊ ပဒုမ္မာကြာ၏ ဝမ်းတိုက်။ တတော
စုတာ အရညေဟံ၊ အဇာယိ ပဒုမောဒရေ။
အပါ၊ ၂။ ၂၃၄။ ထေရီ၊ ၁။ ၂၀၀။ သာ တတော
စဝိတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဧကသ္မိ ပဒုမသရေ ပဒုမ-
ဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ထေရီ၊ ၁။ ၁၉၁။ အဇာယိ ပဒုမော-
ဒရေတိ ပဗ္ဗတပါဒေ ဧကသ္မိ ပဒုမသရေ သံ-
သေဒပေဋိသန္တိဝသေန ပဋိသန္တိ ဂဟေတွာ ဝိ-
ဇာယိ။ ထေရီ၊ ဒိပနီ၊ ၁။ ၈၈။

ပဒုသ (တိ) [ပ+ဒုသ+အ] ပြစ်မှားသော၊ သူ။
ဒါနေ စ ဂဟဏေ စေဝ၊ အပစေ ပဒုသေပိ
စ။ သမစိတ္တမုခံ ဒိသ္မာ၊ တဒါဟံ သံဝိဇိဘုသံ။
အပါ၊ ၂။ ၂၆၂။ ထေရီ၊ ၁။ ၇၄။ အပစေတိ အပ-
စာယကေ ပူဇကာရကပုဂ္ဂလေ စ။ ပဒုသေတိ
ပဒုဋ္ဌပုဂ္ဂလေ စ။ ထေရီ၊ ဒိပနီ၊ ၁။ ၂၂၁။

ပဒုဿတိ(ကြိ) [ပ+ဒုသ+ယ+တိ] ဒုသ ဒေါသနေ။
 ဒုဿတိ၊ ပဒုဿတိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၃၉။ ဒုမ ဒေါမေ
 ဒိဝါဒိဂဏီယး ပရသ္မံပဒိ အကမံကး အနိဋ္ဌံ။
 ကတ္တံရိ ဒုဗျတိ။ ဓာတုရူပါဒါသ။ (ပဥဿဏ-
 ဖြာ) (၁) ပြစ်မှား-ကျူးလွန်-၏။ (၂) ပျက်စီး-
 ၏။ (၃) ငြူစု-စောင်းမြောင်း-၏။ (၄) သေဟိ
 ဒါရေဟိ အသန္တုဋ္ဌောဝေသိယာသု ပဒုဿတိ။
 သုတ္တနိ။ ၂၉၆။ ယော...ဝေသိယာသု ပဒုဿတိ၊
 တထာ ပရဒါရေသု၊ သော ယသ္မာ ဝေသိနံ
 ဓနပွဒါနေန ပရဒါရသေဝနေန စ ရာဇ-
 ဒဏ္ဍာဒိဟိ ပရာဘဝတိယေဝ။ သုတ္တနိ၊ ၁၅၁။
 ၁၅၄-၅။ (-ဇာ၊ ၁။ ၂၄၈။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၀။ ဓမ္မ၊ ၁၂။
 ၂၂။ ဇာ၊ ၁၅။ ၄၆၆-၉။ ဇာ၊ ၁၅။ ၂၂။) ပဒုဿေ-
 ယျ-သံ၊ ၁၅၁။ ၁၉၈။ အံ၊ ၁၅။ ၂၅၀။ ပဒုဿိ-
 ဇာ၊ ၁၅။ ၁၈၉၊ ၂၆၀။ ဇာ၊ ၁၅။ ၂၂။ (၂) န ပဋိစ္စ
 ကမ္မံ ဖုဿတိ၊ မနော စေ န ပဒုဿတိ။ ဇာ၊ ၁။
 ၁၀၂။ တဿတ္ထော - ယဒိ တဝ ပါပကိရိ-
 ယာယ မနော န ပဒုဿတိ၊ တန္တိန္နော တပေါ-
 နော တပုတ္တရာ န ဟောတိ။ ဇာ၊ ၁၅။ ၁၆၁။
 ဝိကာရပုတ္တိယာ ပဒုဿတိ၊ ပရံ ဝါ ပဒုဿတိ
 ဝိနာသေတိတိ ပဒေါသော။ အံ၊ ၁၅။ ၂၄၈။
 အဘိ၊ ၁၅။ ၂၄၇။ ဒုတိယဝါရေ ခိန္နာယ ပဒု-
 သန္တိ ဝိနသန္တိတိ ခိန္နာပဒေါသိကာ။ ဒီ၊ ၁၅။
 ၁၀၄။ (-အပ၊ ၂။ ၁၄၁။ ဒီ၊ ၁၅။ ၁၅၉။ အံ၊ ၁၅။
 ၂၄၆-၇။) (၃) ဧဝံ မက္ခိ ပဋ္ဌာသိ တဿ လာ-
 ဘသက္ကာရာဒိသု “ကိ” ဣမဿ ဣမိနာ”တိ
 ဣဿတိ ပဒုဿတိ၊ အယမဿ ဣဿာ။
 မ၊ ၁၅။ ၁၁၁။ မဟာနိ၊ ၁၅။ ၅၄။ (-မ၊ ၁၅။ ၂၀၂။)

ပဒုဿန (န) [ပ+ဒုသ+ယ+ယု] (၁) ပျက်စီးခြင်း။
 (တိ) (၂) ပြစ်မှားတတ်သောသူ။ (၃) ပျက်ဆီး-
 တတ်သော။ (၄) ပဒုဿနံ ပဒေါသော၊ ခိန္နာယ
 ပဒေါသော ခိန္နာပဒေါသော၊ သော ဧတေသန္တိ

ခိန္နာပဒေါသိကာ။ သီ၊ ၁၅။ ၁၁၄။ ၂။ (-သာ
 ရတ္ထ၊ ၁၅။ ၂၁၃။ သီ၊ ၁၅။ ၁၁၄။ ၂။ အံ၊ ၁၅။
 ၂၄၆။) (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၃) ပဒုဿနဋ္ဌ-
 ကြည့်။

ပဒုဿနက (တိ) [ပဒုဿန+က] ပြစ်မှားတတ်
 သောသူ။ အာနန္တတ္ထေရော မံယေဝ ဣမံ ပဉ္စ
 ကထာပေတုကာမော၊ အတ္တနော ခေါ ပန
 ဝဏ္ဏေ ဝုတ္တေ ပဒုဿနကော နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ၁၅။
 ၂။ ၁၅၁။

ပဒုဿနဋ္ဌ (ပု) [ပဒုဿန+အတ္ထ] ပျက်ဆီးတတ်
 သည်၏ အဖြစ်ဟူသော - အနက်-သဘော။
 အန္တော ပဒုဿနဋ္ဌေန ဂဏ္ဍော။ ဒီ၊ ၁၅။ ၂၄၇။
 ပဒုဿနဋ္ဌေနာတိ အဓမ္မရာဂါဒိဘာဝေန၊
 သမ္မုခပရမ္မုခေန၊ ကိလေသာသုစိပဏ္ဍရဏေန
 စ ပကာရတော ဒုဿနဋ္ဌေန ဂဏ္ဍော။ ဒီ၊ ၁၅။
 ၂၇၅။ (- အံ၊ ၁၅။ ၂၄၇။ သံ၊ ၁၅။ ၂၉၉။)

ပဒုဿနသဘာဝ (ပု) [ပဒုဿန+သဘာဝ] ပျက်စီး
 ခြင်းသဘော။ ဧတေန ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ
 “သဗ္ဗေပိ ဒေဝါ ဧဝံ စဝန္တာပိ ခိန္နာယ ပဒုဿန-
 သဘာဝမတ္ထံ ပတိ နာမဝိသေသေန တထာ
 ဝုတ္တာ”တိ။ သီ၊ ၁၅။ ၁၁၄။ ၂။ ၅။

ပဒုဿန္တ (တိ) [ပ+ဒုသ+ယ+အန္တ] ပြစ်မှား-ကျူး
 လွန်-သောသူ။ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု ဟိ ပဒုဿန္တော
 ဒသဟိ ကာရဏေဟိ အနယဗျသနံ ပါပဏာ-
 တိယေဝ။ ဓမ္မ၊ ၁၅။ ၄၄။ (-စရိယာ၊ ၁၅။ ၆။)

ပဒုဿန္တိ (ကြိ) [ပ+ဒုသ+ယ+အန္တိ] ပျက်စီးကုန်
 ၏။ ပဒုဿတိ(၂)ကြည့်။

ပဒုဿမာန (တိ) [ပ+ဒုသ+ယ+မာန] ပြစ်မှား-
 ကျူးလွန်-သောသူ။ ယထာ တံ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ
 ပဒုဿမာနော။ ဓမ္မ၊ ၁၅။ ၁၄၄။

ပဒုသိ (ကြိ) [ပ+ဒသ+ယ+တ္တိ] ပြစ်မှား-ကျူး
လွန်-ပြီ။ ပဒုသတိ (၁)ကြည့်။

ပဒုသိတုံ (ကြိဝိ) [ပ+ဒသ+ယ+တုံ] ပြစ်မှား-
ကျူးလွန်-ခြင်းငှါ။ အမစွော .... တတော
ပဋ္ဌာယ အန္တေပုရေ ပဒုသိတုံ န ဝိသဟိ။ ဇာ၊
၄၂။ ၁၉၀။

ပဒုသိတွာ (ကြိဝိ) [ပ+ဒသ+ယ+တွာ] ပြစ်မှား-
ကျူးလွန်-၍။ သော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ ပဒုသိတွာ
ဝိနာသံ ပတ္တော။ ဓမ္မာ၊ ၁၂။ ၂၁။ (-၄၄၊ ၂၁၉။
စရိယာ၊ ၄။ ၂၅၅။)

ပဒုသေယျ (ကြိ) [ပ+ဒသ+ယ+ဧယျ] ပြစ်မှား-
ကျူးလွန်-ရာ၏။ ပဒုသတိ(၁)ကြည့်။

ပဒုသက (တိ) [ပ+ဒသ+ဏေ+ဏ္ဍ] ဒု-၏ ဥ-
ကို ဒီဃပြု။ ကစ္စည်း။ ၄၈၆။ မောဂါ၊ ၅။ ၁၀၄။
နိတိ၊ သုတ္တ။ ၉၇၇။ ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-တတ်
သော (ဒေါသ၊ လောဘ)။ စိတ္တပူကောပ-
နောတိ စိတ္တဿ ပကတိဘာဝဝိဟေနေန ပဒု-
သကော။ သီ၊ ၄။ ၁၁၆။ ၂၂၃။

ပဒုသန (တိ) [ပ+ဒသ+ဏေ+ယု] ပျက်စီးစေ-
ဖျက်ဆီး-တတ်သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒုသနစိတ္တ (တိ) [ပဒုသန+စိတ္တ] ပျက်စီးစေ-
ဖျက်ဆီး-တတ်သော စိတ်ရှိသောသူ။ ပဒုဋ္ဌ-
စိတ္တောတိ ဝကေစိတ္တေန ပဒုသနစိတ္တော၊ ပဒု-
သိတစိတ္တော ဝါ။ သီ၊ ၄။ ၁၁၆။ ၂၁၈၅။

ပဒုသယတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+တိ]။
ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ။ .... ဒုသ အပ္ပိတိမ္ပိ၊ ဒုဿန္တံ
ပယောဇယတိ ဒုသယတိ၊ ဒုသယန္တိ ဣစ္စာဒီ။
ရူ၊ ၅၄၃။ ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-၏။ အယမေဝ
မဟတ္တရော ကလိ၊ ယော သုဂတေသု မနံ
ပဒုသယေ။ အံ၊ ၃။ ၃၉၄။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။

ပဒုသယိတ္ထ—သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၄၃။

ပဒုသယမာန (တိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+မာန] ပျက်
စီးစေ- ဖျက်ဆီး-တတ်သော။ မနံ ပဒုသယ-
မာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ မနောပဒေါသော။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၃၉၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၇၉။

ပဒုသယိတ္ထ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+တ္ထ]
ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-ကုန်ပြီ။ ပဒုသယတိ-
ကြည့်။

ပဒုသယေ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+ဧယျ]
ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-ရာ၏။ ပဒုသယတိ-
ကြည့်။

ပဒုသိတ (တိ) [ပ+ဒသ+ဏေ+တ] ပျက်စီးစေ-
ဖျက်ဆီး-အပ်သော။ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ၊ စိတ္တံ
ဟိဿ ပဒုသိတံ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၄။

ပဒုသိတစိတ္တ (တိ) [ပဒုသိတ+စိတ္တ] ပျက်စီးစေ-
ဖျက်ဆီး-အပ်သော စိတ်ရှိသောသူ။ အထ ဝါ
ပဒုဋ္ဌစိတ္တန္တိ ဒေါသေန ရာဂါဒိနာ ပဒုသိတ-
စိတ္တံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၆၈။ (-သီ၊ ၄။ ၁၁၆။ ၂။ ၁၈၅။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။)

ပဒုသိတစိတ္တသင်္ကပ္ပ (တိ) [ပဒုသိတ+စိတ္တ+
သင်္ကပ္ပ] ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-အပ်သော စိတ်
အကြံရှိသောသူ။ ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပါတိ ဝိသ-
သံသဋ္ဌမုတ္တံ ဝိယ ဒေါသေန ပဒုသိတစိတ္တ-
သင်္ကပ္ပါ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၄။

ပဒုသိတုံ (ကာ၊ ကြိဝိ) [ပ+ဒသ+ဏေ+တုံ] တုံ-
၏ ရှေ့၌ ဣ-လာ။ ရူ၊ ၆၃၃။ ပျက်စီးစေ-
ဖျက်ဆီး-ခြင်းငှါ။ သမုဒ္ဒံ ဝိသကုမ္ဘေန၊ ယော
မညေယျ ပဒုသိတုံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၆။ ဣတိဝုတ်။
၂၅၃။

၂။၂၁၇။ အဘိဋ္ဌာဝေသံ။ ပဋိသန္ဓေဝေသံ။ အပ၊
 ဋ္ဌာဝေသံ။ စရိယာဋ္ဌာဝေသံ။ စုဋ္ဌနိဋ္ဌာဝေသံ။
 ဝိမတိဝေသံ။ ဒီဋ္ဌိဝေသံ။ သီဋ္ဌိသစ်ဝေသံ။
 ၄၁၉။ မဇ္ဈိမဝေသံ။ သံဋ္ဌိဝေသံ။ အံဋ္ဌိ၊
 ဝေသံ။ ၂၁၉။ ၂၂၀။ အံဋ္ဌိ၊ ၁၈၈။ မူလဋ္ဌိဝေသံ။
 ၂၇။ အနုဋ္ဌိဝေသံ။ ၂၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိဝေသံ။ ၂၂၂။
 ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ။ ၂၂၃။

(၂) အရပ်၊ အရပ်-ဒေသ-ဌာန။ ယံ ယံ
 ပဒေသံ ဘဇေတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပူဇိတော။
 ဓမ္မေ၊ ၅၆။ ယံ ယံ ပဒေသန္တိ ပုရတ္ထိမာဒိသု
 ဒိသာသု ဧဝရပေါ ကုလပုတ္တော ယံ ယံ
 ပဒေသံ ဘဇေတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဧဝရပေန
 လာဘသက္ကာရေန ပူဇိတောဝ ဟောတိတိ
 အတ္ထော။ ဓမ္မေ၊ ၂၂၂။ (-ဝိ၊ ၅။ ၃၀။ ဒီ၊ ၂။
 ၇၄-၅။ ၁၅။ ၁၆။ ဒီ၊ ၃။ ၅။ ၂။ မ၊ ၂။ ၂၆။ မ၊
 ၃။ ၂။ ၁။ သံ၊ ၁။ ၄၂။ အံ၊ ၁။ ၁၀၅။ ၂၀၆။ အံ၊
 ၂။ ၁၈၉။ ၂၆၆။ ၄၉၅။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၁၆။ ဥဒါနံ၊ ၁၂၆။
 ဝိမာနံ၊ ၅၃။ ၈၈။ ၁၁၉။ အပ၊ ၂။ ၃၃၆။ ၃၈၃။ ၄၀၃။
 ဇာ၊ ၁။ ၈၄။ ၂၆၅။ ဇာ၊ ၂။ ၃၃၇။ ၈၃၇။
 မိလိန္ဒ၊ ၃၀။ ၂။ ဝိဋ္ဌာဝေသံ၊ ၁၃၂။ ၃၇။ ဝိ၊
 ၅။ ၉၉။ ၁၅။ ဝိဋ္ဌာဝေသံ၊ ၁၃၂။ ၃၄။ ၃၀၉။
 ၃၂၇။ ၃၃၃။ ၃၄၈။ ဝိဋ္ဌာဝေသံ၊ ၂၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၃၅။
 ၁၄၈။ ဝိသင်္ဂဟံ၊ ၅၀။ ၈၁။ ၁၄၁။ ၁၉၁။ ဒီ၊ ၅။ ၂။
 ၂၁၃။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၂၉။ မဋ္ဌာဝေသံ၊ ၁၅၉။ မဋ္ဌာ၊ ၂။
 ၇၉။ ၈၈။ ၂၂၇။ မဋ္ဌာဝေသံ၊ ၂၄၁။ ၉၃။ မဋ္ဌာဝေသံ၊ ၂၃။
 ၂၂၄။ သံဋ္ဌာဝေသံ၊ ၇၀။ ၈၅။ ၂၁၄။ ၂၇၉။ သံဋ္ဌာ၊ ၂။
 ၂၀၂။ သံဋ္ဌာဝေသံ၊ ၈၁။ ၉၁။ အံဋ္ဌာဝေသံ၊ ၅၁။ ၄၆။ ၂၅။
 ၂၉၈။ ၃၄၄။ အံဋ္ဌာ၊ ၂။ ၁၂၆။ ၂၆၃။ အံဋ္ဌာဝေသံ၊
 ၂၂၅။ ၂၆၃။ ၂၉၈။ အဘိဋ္ဌာဝေသံ။ အဘိဋ္ဌာ၊ ၂။
 ၄။ ပဋိသန္ဓေဝေသံ၊ ၂၆၈-၉။ ၂၈၅။ ၃၃၀။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။
 ၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိဝေသံ၊ ၁၀၅။ ၁၄၈။ ၂၈၇။ ၃၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
 ၂၅၇။ ၃၁၄။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌာဝေသံ၊ ၄၇။ ၅၉။ ဓမ္မေ၊ ၅၁။ ၅၃။

၂၄၅။ ၂၉၄။ ၃၂၃-၄။ ၃၃၀။ ဓမ္မေ၊ ၅၂။ ၅၇။ ၇၃။
 ၁၆၃။ ၂၈၅။ ၂၉၀။ ဥဒါနံ၊ ၂၄၄။ ၂၂၇။ သုတ္တ
 နိဋ္ဌာဝေသံ။ ဝိမာနံ၊ ၁၄၄။ ၂၀၁။ ၂၁၆။ ၂၄၅-
 ၆။ ၃၁။ ပေတဋ္ဌာဝေသံ၊ ၁၆၅။ ၂၁၅-၇။ ၂၂၁။
 ထေရဋ္ဌာဝေသံ။ ၄၃။ အပဋ္ဌာဝေသံ၊ ၁၅၄။ ၁၆၀။ ၇၂၁။
 ၂၀၂။ ၃၂၇။ အပဋ္ဌာ၊ ၂။ ၁၈၁။ ၁၀၂။ ၈၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။
 ၉၄၅။ စရိယာဋ္ဌာဝေသံ၊ ၁၃၈။ ၁၄၂။ ၂၂၁-၅။
 မဟာနိဋ္ဌာဝေသံ၊ ၄၁၄၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁၁၅။ ၃၉၅။
 ၁၂၄။ ၂၁၅။ ၂၂၈။ ၃၄၂။ ဇာ၊ ၅။ ၁၆၁။ ၁၉၄။ ၂၄၉။
 ၃၆၅။ ဇာ၊ ၅။ ၄၆၀။ ဇာ၊ ၅။ ၁၁၂။ ၃၄၃။ ၂၉။
 ၃၄၅။ ဇာ၊ ၅။ ၄၄၇။ ဇာ၊ ၅။ ၁၁၀။ ဝိဇရံ၊
 ၄၆၀-၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၄၀။ ၈၂၁။ ၂၉။
 ၃၀၂။ ၃၂၀။ ၃၉၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၆၁။ ၆၃။ ၁၉။
 ၂၀၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၆။ ကင်္ခါ၊ ၅။ ၈၀။ ၅။ ၃၆။
 ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁၃။ ၁၅၄။ ၁၈၇။ ၂၄၃။ ၂၆၆။ ၂၉။
 ၂၉၁။ ဒီ၊ ၅။ ၂၀၈။ ၂၆၆။ သီဋ္ဌိသစ်ဝေသံ၊ ၁၄၄။
 သီဋ္ဌိ၊ သစ်၊ ၂။ ၂၀၁။ ၂၃၈။ ဒီဋ္ဌိ၊ ၃။ ၇၆။ ၃၁၅။
 မဇ္ဈိမ၊ ၁၄၇။ ၁၈၇။ ၂၄၃။ မဇ္ဈိမ၊ ၁၁၁။ ၂၈၁။ ၉၂။
 ၃၅၆။ ၃၇၄။ သံဋ္ဌိဝေသံ၊ ၁၂၃။ သံဋ္ဌိ၊ ၂။ ၃၈၆။ အံ၊
 ၅။ ၂၀၂-၃။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိဝေသံ၊ ၁၄၄။ ၂၀၅-၇။ ၂၄၈။
 ၃၆၉။ ၃၈၅။ ၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၇၂။ ၄၁၀။ နေတ္ထိ၊
 ဝိ၊ ၁၁၆။)

(၃) (ကြိယာ၏)တည်ရာ ကာရက၊ အဓိ
 ကရဏ-ဩကာသ-ကာရက။ ကတ္တုကရ-
 ဏပဒေသေသု စ။ ---- ပဒေသေ တာဝ-
 တိဋ္ဌန္တိ တသိဋ္ဌိ ဌာနံ။ ကစ္စည်း။ ၅၄၈။ ဧတ္ထ စ
 ပဒေသောတိ အဓိကရဏကာရကံ ဝုစ္စတိ။ ရူ။
 ၅၉၇။ ပဒေသောတုဗ္ဗာဓာရော။ ဇာ၊ ၃၃၉။ (၄)
 လက်ညှိုးထွာ၊ လက်ညှိုးနှင့် လက်မကို ဖြန့်၍
 တိုင်းတာအပ်သော အတိုင်းအရှည်။ ပဒေသော
 တာလဂေါကဏ္ဍာ၊ ဝိဒတ္ထိတ္ထိ ကမာ တတေ။
 တဇ္ဇနာဒိယုတေ ဂိုဋ္ဌေ၊ ပသတော ပါဏိ ကုဋ္ဌိ-

တော။ ဓာန်။၂၆၇။ ယထာ- တဇ္ဇနိယုတေ
အဂုံဋ္ဌေ တတေ ပဒေသော။ ဒိသ ပေက္ခနေ။
ဓာန်။၂၆၇။ (၅) ဝိပဿနာလမ်းကြောင်း၊
အရိယမဂ်ကို မျက်မှောက်မြင် ကြောင်းတရား။
ပဒေသဝတ္တိ^၂ -ကြည့်။

ပဒေသကာရီ (တိ) [ပဒေသ+ကရ+ဏီ] တစ်စိတ်
တစ်ဒေသ (အောက်မဂ်၃-ပါး)ကို ပြုတတ်
သောသူ။ ဣတိ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ပဒေသံ ပဒေ-
သကာရီ အာရာဓေတိ။ သံ၊၃။၁၇၆။ ပဒေသံ
ပဒေသကာရီတိ အဝသေသေ တယော ပဒေ-
သမဂ္ဂေ ကရောန္တော ပဒေသံ ဖလတ္တယမတ္တ-
မေဝ အာရာဓေတိ။ သံ၊၄။၁၂၆၇။ ပဒေသံ
ပဒေသကာရီ အာရာဓေတိ(အံ၊၁။၂၃၄)တိ
သီလက္ခန္ဓာဒီနံ ပါရိပူရိယာ ဧကဒေသဘူတံ
ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂတ္တယံ ပဒေသော၊ တံ ကရောန္တော
ပဒေသံ ဧကဒေသဘူတံ ဟေဋ္ဌိမံ ဖလတ္တယ-
မေဝ အာရာဓေတိ။ နိပ္ပာဒေတိတိ အတ္ထော။
အံ၊၄။၂။၁၈၈။(-အံ၊၄။၂။၁၇။သံ၊၄။၂။၄၉၁။)

ပဒေသဂ္ဂဟဏ (န) [ပဒေသ+ဂဟဏ] အစိတ်
အပိုင်း-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ-ကို ယူခြင်း။
ပဒေသဂ္ဂဟဏေ ဟိ အသတိ ဂဟေတဗ္ဗဿ
နိပ္ပဒေသတာ ဝိညာယတိ ယထာ “ဒိက္ခိတော
န ဒဒါတိ”တိ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၂၉။ ဝိမတိ၊၁။
၄၉။ သီ၊၄။သစ်၊၁။၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၂၂၈။

ပဒေသစာရိတ္တ (န) [ပဒေသ+စာရိတ္တ] ထိုထို-
အရပ်-ဒေသ(ဌိနေသူ လူတို့)-၏-အလေ့-
အကျင့်။ အန္တောဇာတ ။ပ။ အဝဟာရော
ဟောတိတိ ဧတ္ထ ပဒေသစာရိတ္တဝသေန
အတ္တနာဝ အတ္တာနံ နိယျာတေတွာ ဒါသဗျံ
ဥပဂတံ အဝဟရန္တဿာပိ ပါရာဇိကမေဝါတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၅၄။

ပဒေသဉာဏ (န) [ပဒေသ+ဉာဏ] (၁)အစိတ်
အပိုင်း-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ-ကို သိသော
ဉာဏ်။ မယုံ ခေါ် ပန ပဒေသဉာဏေ ဌိတဿ
သာဝကဿ သတော ဥတ္တာနော ဝိယ ဝိဘူ-
တော ပါကဋ္ဌော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဒီ၊၄။၂။
၇၅။ သံ၊၄။၂။၈၀။ (-ဒီ၊၄။၁။၁၄၁။ ဒီ၊၄။၂။၈၅၊
၂၅၃။ ဒီ၊၄။၃။၅၈။ မ၊၄။၁။၁၂၆။ သံ၊၄။၁။၁၄၃။
အံ၊၄။၂။၂၀၉။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၂၃။ ဇာ၊၄။၅။
၄၉၆။ ဒီ၊၄။၁။၂၁၈။ သီ၊၄။သစ်၊၂။၂၉၂၀။ ဒီ၊
၄။၂။၈၈။ မ၊၄။၂။၁၈၇။ သံ၊၄။၂။၃၀၆။ အံ၊၄။
၃။၃၅၄။)

ပဒေသဉာဏဝန္တ (တိ) [ပဒေသဉာဏ+ဝန္တ]
အစိတ်အပိုင်း-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ-ကို သိ
သော ဉာဏ်ရှိသောသူ။ ဇာနံ ဇာနာတိတိ
သဗ္ဗညုတညာဏေန ဇာနိတဗ္ဗံ ဇာနာတိ။ န
ဟိ ပဒေသဉာဏဝါ ဇာနိတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဇာနာ-
တိတိ။ မူလ၊၄။၁။၁၆။

ပဒေသဉာဏသမဏဗြာဟ္မဏ (ပု) [ပဒေသ
ဉာဏ+သမဏ+ဗြာဟ္မဏ] အစိတ်အပိုင်း-
တစ်စိတ်တစ်ဒေသ-ကို သိသောဉာဏ်၌ တည်
သော ရဟန်း၊ပုဏ္ဏား။ယထာ တေ အပ္ပဟိန-
ဝိပလ္လာသာ ပဒေသဉာဏသမဏဗြာဟ္မဏာ
ကမ္မဝိဘင်္ဂံ သဉ္ဇနန္တိ။ မ၊၄။၃။၃၈၀။

ပဒေသည (တိ) [ပဒေသ+ည+ရ] အစိတ်
အပိုင်း-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ-ကို သိသောသူ။
ဥဒကေန ပဒေသညနာ အတ္တနော ပညာ-
ဝေယျတ္တိယတံ ဒဿေတုံ ---- “ဥဒကော
သုဒန္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ တံ ဒဿေတုံ “သော
ကိရာ”တိအာဒိမာဟ။ ဒီ၊၄။၃။၉၁။ (-သီ၊၄။
သစ်၊၂။၃၇၂။ မ၊၄။၃။၁၁၀။)

ပဒေသဋ္ဌာန (န) [ပဒေသ+ဋ္ဌာန] တည်ရာ အရပ်။

ဌာနာနီတိ ကာရဏာနိ၊ ပဒေသဌာနာနေဝ ဝါ။
ဒီ၊ဌ၊၂။၁၇၃။

ပဒေသန (န) [ပ+ဒိသ+ယု။ ဃဇ္ဇာဒိဒေယံ
ရုက္ခော ဩ၊ ပြာဘသတံ တု ပြဒေရနမ်။ ဥပါ-
ယနမုပဏ္ဍာဟု- မုပဟာရ သ္မထောပဒါ။ အမရ၊
၁၈၊၂၇-၈။ ပြဒိရုတေ၊ ဒိရ အတိသဇ္ဇနေ၊
ကသတုလျုဋ္ဌး (၃၊၃၊၁၁၃)ဣတိ ကမ်ဏိ လျုဋ္ဌ။
ဗျာချာသုဓာ။ (ပဒေသဏ-ပြာ) (၁) စွန့်ကြဲ-
ပေးကမ်း-လှူဒါန်း-ခြင်း။ (၂) လက်ဆောင်၊
ပဏ္ဏာ။ (၁) စာဂေါ ဝိဿဇ္ဇနံ ဒါနံ၊ ဝေါဿဂ္ဂေါ
စ ပဒေသနံ။ ဝိဿာဏနံ ဝိတရဏံ၊ ဝိဟာ-
ယိတာပဝဇ္ဇနံ။ ဓာန်။၄၂၀။ သိလောကော
ဒါနေ။ .... ဒိသ အတိသဇ္ဇနေ၊ အတိသဇ္ဇနံ
ဒါနံ၊ ပဗောဓနဉ္စ၊ ဣဟ ဒါနံ ပဒေသနံ။ ဓာန်၊
၆။၄၂၀။ (၂) ဆက္ကံ ပါဘတေ။ .... ပဒေသနံ၊
ဥပဂ္ဂယံ၊ ဥပဟာရေပျတြ။ ဓာန်၊၆။၃၅၆။

ပဒေသနိယမ (ပု) [ပဒေသ+နိယမ] တည်ရာ
အရပ်ကို သတ်မှတ်ခြင်း။ သစေ ဟိ အဝိ-
သေသေန နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝဗုဒ္ဓကပက္ခေ
ဌိတံ ဝဇ္ဇေယျ။ “နိဝါသနပါရပနေဟိ ပကတိ-
ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ”တိ ပဒေသနိယမံ န ကရေယျ။
သာရတ္ထ၊၃။၂၄၂။ (-ဝိမတိ၊၂။၁၅၅။)

ပဒေသနိဿိတ (တိ) [ပဒေသ+နိဿိတ] တစ်
စိတ် တစ်ဒေသ (ဖြစ်သော ဝေဒနာ)၌ မှီသော။
ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယော ပဒေသနိဿိတော ဝေဒနာ-
ဝိသေသမတ္တဝိသယတ္တာတိ အနဝသေသတော
သင်္ခါရဒုက္ခတံ ဒဿေတုံ “အပိ စာ”တိ ဒုတိ-
ယနယော ဝုတ္တော။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၉၄။

ပဒေသန္တရ (န) [ပဒေသ+အန္တရ] အခြား-တစ်ပါး-
သော-တည်ရာ-ဌာန။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒေသန္တရပါဠိ (ထိ) [ပဒေသန္တရ+ပါဠိ] အခြား-

တစ်ပါး-သော-တည်ရာ-ဌာန-၌ ရှိသော
ပါဠိ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒေသန္တရပါဠိဒဿန (န) [ပဒေသန္တရပါဠိ+
ဒဿန] အခြား-တစ်ပါး-သော-တည်ရာ-
ဌာန-၌ရှိသော ပါဠိကို ပြခြင်း။ အဝိဝဋ္ဋေဝ
ပါဠိယာ အတ္ထံ ပဒေသန္တရပါဠိဒဿနေန
အာဂမတော ဝိဝရန္တိ။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၁၆၊၁၀၆။

ပဒေသပညတ္တိ (ထိ) [ပဒေသ+ပညတ္တိ] တစ်စိတ်
တစ်ဒေသအရပ်၌သာ ပညတ်အပ်သော ဝိ
နည်းသိက္ခာပုဒ်။ (ငါးပါးဂိုဏ်းဖြင့် ပဉ္စင်းခံ
ခြင်း၊ အလွှာများသော ဘိနပ်ကို စီးခြင်း၊ အမြဲ
ရေချိုးခြင်း၊ သားရေအခင်းကို သုံးစွဲခြင်း၊
ဤလေးမျိုးကို ဘုရားပွင့်ရာ မဇ္ဈိမဒေသ၌သာ
မပြုလုပ်ရန် ပညတ်၍ ကျန်အရပ်ဒေသများ၌
ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ဝိ၊၃။၂၈၇-၈။) ဝိနယ-
ဓရပဉ္စမေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒါ၊ ဂုဏဂုံဏူပါ-
ဟနာ၊ ဓုဝနာနံ၊ စမ္ပတ္တရဏန္တိ ဧတေသံ ဝသေန
စတုဗ္ဗိဓာ ပဒေသပညတ္တိ နာမ။ ကင်္ခါ၊၁၀၀။
ဧတေသံ ဝသေန စတုဗ္ဗိဓာ ပညတ္တိ မဇ္ဈိမ-
ဒေသေယေဝ ပညတ္တာတိ ပဒေသပညတ္တိ
နာမ။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၈၇။ (-ဝိ၊၅။၁၊၂၊၅၊ ၂၊၁-
၈။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၇၊၂၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၆။)

ပဒေသပဋိဗ္ဗာဏ (တိ) [ပဒေသ+ပဋိဗ္ဗာဏ] အရပ်-
ဒေသ-သည်-တားမြစ်-ပိတ်ပင်-အပ်သော။
ကာလဂတိဥပဓိပယောဂပဋိဗ္ဗာဏှိ ပါပံ န
ဝိပစ္စေယျ၊ န ပဒေသပဋိဗ္ဗာဏန္တိ။ မူလဋီ၊၁။
၁၃၁။

ပဒေသပထဝီကမ္မန (န) [ပဒေသ+ပထဝီ+ ကမ္မန]
တစ်စိတ်တစ်ဒေသမြေ၏ တုန်လှုပ်ခြင်း။
သကလပထဝီကမ္မနံ ဒဋ္ဌ၊ကာမောသိ မဟာ-
ရာဇေ ပဒေသပထဝီကမ္မနန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၄။ (-

ဝိမတိ၊၁။၃။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၈၁။)

ပဒေသပရိယာဒါန (န) [ပဒေသ+ပရိယာဒါန] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ(အသံ)ကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်း။ ဥဘော သဒ္ဓေ သုဏ္ဏာတီတိ ဒွေ သဒ္ဓေ သုဏ္ဏာတီ။ .... ဧတေန ပဒေသပရိယာဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဋိသံ၊၄။၁။၃၁၄။ အံ၊ဋီ၊၃။၈၃။

ပဒေသပသဠုပ္ပတ္တိ(ထိ)[ပဒေသ+ပသဠု+ ဥပ္ပတ္တိ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ(ခန္ဓာ)၌ ပျံ့နှံ့၍ ဖြစ်ခြင်း။ ဝေါကိရဏံ ဝါ ဝေါကာရော၊ သော ဧကသ္မိံ ပဝတ္တတ္တာ ဧကော ဝေါကာရော ဝုတ္တော။ ပဒေသပသဠုပ္ပတ္တိတိ အတ္ထော။မူလ၊ဋီ၊၂။၁၂၂။

ပဒေသပုစ္ဆာ (ထိ) [ပဒေသ+ပုစ္ဆာ] တည်ရာ-အရပ်-ဒေသ-ဌာန-ကို မေးခြင်း။ ကတ္တ တေဒိဋ္ဌန္တိ ဌာနပုစ္ဆာ၊ ဘူမိပုစ္ဆာ၊ ဩကာသပုစ္ဆာ၊ ပဒေသပုစ္ဆာ။..... ပဒေသပုစ္ဆာတိ ပုရတ္ထိမေ ဝါ ပဒေသေ ပစ္စိမေ ဝါ ပဒေသေ ဥတ္တရေ ဝါ ပဒေသေ ဒက္ခိဏေ ဝါ ပဒေသေတိ။ ဝိ၊၅။ ၃၀၁။

ပဒေသဗောဓိသတ္တ (ပု) [ပဒေသ+ဗောဓိသတ္တ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဘုရားလောင်း။ ပဒေသ-လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော ပဒေသဗောဓိ-သတ္တောတိ၊ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊က။၂၁၄။

ပဒေသမဂ္ဂ (ပု) [ပဒေသ+မဂ္ဂ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်သော မဂ်(အောက်မဂ် ၃-ပါး)။ ပဒေသ-ကာရိ- ကြည့်။

ပဒေသရဇ္ဇ (န) [ပဒေသ+ရဇ္ဇ။ ပဒေသရာဇ+ဏျ] ပဒေသရာဇ်မင်းအဖြစ်၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အရပ်၌ အစိုးရသော မင်းအဖြစ်။ ပဒေသရဇ္ဇံ ဣဿရိယံ၊ စက္ကဝတ္တိသုခံ ပိယံ။ ခုဒ္ဒက။၁၀။ ပဒေသရဇ္ဇန္တိ ဧကဒိပမ္ပိ သကလံ အပါပုဏိတွာ

ပထဝိယာ ဧကမေကသ္မိံ ပဒေသေ ရဇ္ဇံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။၁၉၄။ ပဒေသရဇ္ဇဿာ(ဣတိဝုတ်။၂၀၅)တိ ခုဒ္ဒကရဇ္ဇဿ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၇၄။ (-အပါ။၁။ ၂၄၊၅၇၊၆၈၊၇၇၊၁၃၈၊၃၀၇၊၃၅၇။ အပါ။၂။၃၊၈၊ ၃၅၊၅၂၊၆၀၊၇၇၊၁၇၅။ နေတ္ထိ။၁၅၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၆၊၆၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၊၁၉၊၁၃၃။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။ ၂၇။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၁။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၃၃၈။)

ပဒေသရဇ္ဇသမ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဒေသရဇ္ဇ+သမ္ပတ္တိ] ပဒေသရာဇ်မင်းအဖြစ် စည်းစိမ်၊ ပဒေသရာဇ် မင်း၏ အဖြစ်ဟူသော- ကုံလုံ-ပြည့်စုံ-ကြွယ်ဝ-ခြင်း။ မနုဿေသု စ အဂ္ဂစက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိ အနေကဝါရံ အနဘဝိတွာ အသင်္ချေယျံ ပဒေ-သရဇ္ဇသမ္ပတ္တိဉ္စ အနုဘဝိတွာ။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။၃။

ပဒေသရာဇ (ပု) [ပဒေသ+ရာဇ ပြဒေရာဇနိ-သံ။ ပဒေသရာယ-ဗြာ] ပဒေသရာဇ်မင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအရပ်ကို အစိုးရသော မင်း။ ရာဇာနော နာမ ပထဗျာရာဇာ ပဒေသရာဇာ မဏ္ဍလိကာ အန္တရဘောဂိကာ အက္ခဒဿာ မဟာမတ္တာ။ ဝိ၊၁။၅၇။ ပဒေသရာဇာတိ ဧက-ဒိပဿ ပဒေသိဿရော ဗိမ္ဗိဿာရပသေနဒိ-အာဒယော ဝိယ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၈။ (-မိလိန္ဒ။ ၁၉၉၊၂၅၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၈။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၃။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၅၃။)

ပဒေသလက္ခဏ (န) [ပဒေသ+လက္ခဏ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ-အမှတ်အသား-လက္ခဏာ။ ပဒေသဗောဓိသတ္တ-ကြည့်။

ပဒေသဝတ္တိနီ (ထိ) [ပဒေသဝတ္တိ+ဣနီ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၌ ဖြစ်သော။ ပဒေသဝတ္တိ-ကြည့်။

ပဒေသဝတ္တိဝိပဿက(တိ)[ပဒေသဝတ္တိ + ဝိပ-ဿက] ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းကို ဖြစ်စေ၍

ဝိပဿနာရှုသောသူ။ သမဏောပိ နတ္ထိတိ
ပဒေသဝတ္တိဝိပဿကောပိ နတ္ထိ။ ပဌမသမ-
ဏော သောတာပနောပိ နတ္ထိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၂။

ပဒေသဝတ္တိ ။ (တိ) [ပဒေသ+ဝတု+ဏိ။ ထိ-၌
ပဒေသဝတ္တိနိ ပြုဒေဝတ္တိနိ-သံ] တစ်စိတ်
တစ်ဒေသ၌ ဖြစ်သော (ဆရာ၏ အဖြစ်)။
“အမှန်က သတ္တာ”တိ ဗျာဝဒန္တာနံ အညေသံ
သတ္တာ န ဟောတိတိ အတ္တတော အာပန္နမေဝ
ဟောတိ။ တထာ စ ပဒေသဝတ္တိနိ တဿ
သတ္တုတံ ပဋိဇာနန္တာ ပရိပုဏ္ဏလက္ခဏသတ္တုတံ
ဣစ္ဆန္တာနမ္ပိ တတော ဝိရုဒ္ဓါ သတ္တုဘာဝ-
ပရိယေသနေန ပရာဇိတာ ဟောန္တိ။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈။

ပဒေသဝတ္တိ ။ (တိ) [ပဒေသ+ဝတု+ဏော+ဏိ]
ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော
(အာရဒ္ဓဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်)။ ဉာယဿ ဓမ္မဿ
ပဒေသဝတ္တိ။ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏောပိ
နတ္ထိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၃။
ပဒေသဝတ္တိတိ ပဒေသေ ဝိပဿနာမဂ္ဂေ
ပဝတ္တေန္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၁။ ဧတ္ထ ဟိ ပဒေသ-
ဝတ္တိတိ အာရဒ္ဓဝိပဿကော အဓိပ္ပေတော၊
တဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ အာရဒ္ဓိပဿကံ
မဂ္ဂံ ဖလဋ္ဌန္တိ တယောပိ ဧကတော ကတွာ
သမဏောပိ နတ္ထိတိ အာဟ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၂။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၉၃။ (-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၈၉။)

ပဒေသဝန္တ (တိ) [ပဒေသ+ဝန္တ ပြုဒေဝတ်-သံ]
(၁)အစိတ်အပိုင်းရှိသော (အရပ်)။ (၂) တည်
ရာ-အရပ်-ဌာန-ရှိသော (တရား)။ (၃)
သမန္တာ သပ္ပဒေသန္တိ သမန္တတော ပဒေသဝန္တ
ဝိပုလောကာသသန္တိဝါသဌာနံ၊ တဿ ပန
သပ္ပဒေသတာ မဟာဩကာသတာယာတိ

ဝုတ္တံ “မဟန္တ ဩကာသ”န္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၂။ (၂)
န ဟိ စက္ကာယတနဿ ပစ္စယဘာဝပုဂမ-
နတော ပုဗ္ဗေ ဖဿပဉ္စမကာ လဗ္ဘန္တိ၊ န စ
ပဒေသဝန္တော၊ ယေန တေ တတော နိဂ္ဂစ္ဆေယျံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၅။

ပဒေသဝဿိမေဃ (ပု) [ပဒေသဝဿိ+မေဃ]
တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၌ ရွာသွန်းသော မိုး။ ပဒေ-
သဝတ္တိ ။ - ကြည့်။

ပဒေသဝဿိ ။ (တိ) [ပဒေသ+ဝဿု+ဏိ] တစ်
စိတ်တစ်ဒေသ၌ ရွာသွန်းသော(မိုး)။အောက်
ပုဒ် ကြည့်။

ပဒေသဝဿိ ။ (ပဒေသဝဿိ+ဏ။ ဏ-ပစ္စည်း
ကျေ။)တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၌ ရွာသွန်းသော
မိုးနှင့် တူသောသူ။ တယောမေ ဘိက္ခဝေ
ပုဂ္ဂလာ .... အဝုဋ္ဌိကသမော၊ ပဒေသဝဿိ၊
သဗ္ဗတ္ထဝဿိ။ ဣတိဝုတ်။၂၊၃၉၊၂၄၀။ ပဒေသ-
ဝဿိတိ ဧကဒေသဝဿိမေဃသမော။ ပဒေ-
သဝဿိ ဝိယာတိ ဟိ ပဒေသဝဿိ။ ဣတိ
ဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၊၂၆။

ပဒေသဝါစီ (တိ) [ပဒေသ+ဝါစီ] တစ်စိတ်တစ်
ဒေသ(အလုံးစုံ)ကို ဟောသော (သဗ္ဗသဒ္ဓါ)။
ဧတ္ထ ဟိ သတိပိ သဗ္ဗသဒ္ဓဿ အနဝသေသ-
သတ္တဝါစကတ္တေ အာဒိတ္တတာသာပေက္ခ-
သေဝ အတ္တဿ ဝါစကတ္တာ ပဒေသဝါစီ
သဗ္ဗသဒ္ဓေါ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၁။

ပဒေသဝိသယ (တိ) [ပဒေသ+ဝိသယ] (၁)တစ်
စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော-တည်ရာ- အနက်-
ရှိသော၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ(အလုံးစုံ)အနက်
ကိုဟောသော(သဗ္ဗသဒ္ဓါ)။ (၂)တစ်စိတ်တစ်
ဒေသဖြစ်သော အာရုံရှိသော၊ တစ်စိတ်တစ်
ဒေသကို အာရုံပြုသော။ (၁)“သဗ္ဗေ သတ္တာ”တိ

ပုတ္တေပိ အသညသတ္တာ န ဂဟိတာ ဧဝံ
ဘဝိဿန္တိတိ ပဒေသဝိသယော သဗ္ဗသဒ္ဓေါ
ဟောတိ ယထာ “သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿာ”-
တိအာဒိသု။ ဒီ၊ ငို၊ ၁၂။ ၁၇၀။ (-နေတ္တိ၊ ငို၊ ၁၂။ ၁၈၀။)
(၂) ပဒေသဝိသယံ ဉာဏဒဿနံ အဟုတွာ
ဗုဒ္ဓါနံယေဝ အာဝေဏိကဘာဝတော လ္လံ
ဉာဏဒ္ဓယံ “ဗုဒ္ဓစက္ခု” တိ ဝုစ္စတိ။ မ၊ ငို၊ ၂။ ၁၃၄-
၅။ (-ဒီ၊ ငို၊ ၂။ ၆၂။)

ပဒေသဝိသေသ (ပု) [ပဒေသ+ဝိသေသ] အရပ်
အထူး၊ ထူးသော-အရပ်-ဌာန။ လူဒါနိ ....
လူတ္တိနိမိတ္တေ ပုရိသနိမိတ္တေ စ လဗ္ဘမာနံ
ပဝေသကာလေ အညမညံ ဖဿာရဟံ ပဒေ-
သဝိသေသံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော.... အာဒိ-
မာဟ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၂။ (-သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၂။
အံ၊ ငို၊ ၂။ ၂၇။)

ပဒေသဝိဟာရ (ပု) [ပဒေသ+ဝိဟာရ] တစ်စိတ်
တစ်ဒေသအားဖြင့် ရှုမှတ်၍ နေခြင်း။ (ခန္ဓာ-
စသည်တို့၏) တစ်စိတ်တစ်ဒေသဝေဒနာကို
ရှုမှတ်၍ နေခြင်း။ သမောဒဟနေ ပညာ
ပဒေသဝိဟာရေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၃။ ပဒေသ-
ဝိဟာရေ ဉာဏန္တိ ခန္ဓာဒီနံ ပဒေသေန ဧက-
ဒေသေန အဝယဝေန ဝိဟာရော ပဒေသ-
ဝိဟာရော၊ တသ္မိံ ပဒေသဝိဟာရေ ဉာဏံ။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၁၁၄။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၂။
၂၃၀။)

ပဒေသဝိဟာရဉာဏ (န) [ပဒေသဝိဟာရ+
ဉာဏ] ပဒေသဝိဟာရဉာဏံ၊ တစ်စိတ်တစ်
ဒေသအားဖြင့် ရှုမှတ်၍ နေခြင်းကို သိသော
ဉာဏံ။ အရဟတောယေဝ ယထာရူစိ ပဒေသ-
ဝိဟာရော လဗ္ဘတိတိ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိသာဓကောနိ
ဉာဏာနိ ဝတွာ တဒနန္တရံ အရဟတော ဒဿ-
နဝိသုဒ္ဓိသိဒ္ဓံ ပဒေသဝိဟာရဉာဏံ ဥဒ္ဓိန္ဒံ။ ပဋိ

သံ၊ ၄။ ၁၁၄။

ပဒေသဝိဟာရဉာဏာနန္တရ (န) [ပဒေသဝိဟာရ
ဉာဏ+အနန္တရ] ပဒေသဝိဟာရဉာဏ်၏-
အခြားမဲ့-အခြားမရှိရာ-(ကာလ၊ ဌာန)။
တသ္မာ ပဒေသဝိဟာရဉာဏာနန္တရံ သညာ-
ဝိဝဇ္ဇဉာဏာဒီနိ ဆ ဉာဏာနိ ယထာဏ္ဏမေန
ဥဒ္ဓိန္ဒာနိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁၁၄။

ပဒေသဝိဟာရသုတ္တန္တ (န) [ပဒေသဝိဟာရ+
သုတ္တန္တ] ပဒေသဝိဟာရသုတ္တန္တံ၊ တစ်စိတ်တစ်
ဒေသအားဖြင့် ရှုမှတ်၍ နေခြင်းကို ဟောပြော
ပါဠိ(သံ၊ ၃။ ၁၁)။ ဧဝံ ထေရော ပဒေသဝိဟာ-
ရသုတ္တန္တဝသေန အဘိဓမ္မဿ နိဒါနံ ကထေ-
သိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁၁၂။

ပဒေသဝိဟာရသုတ္တဝိရောဓ (ပု) [ပဒေသ-
ဝိဟာရ+သုတ္တ+ဝိရောဓ] ပဒေသဝိဟာရသုတ်
နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း။ “ဥပ္ပါဒမတ္တံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါ-
ဒေါ”တိ ဟိ သုတ္တံ နတ္ထိ၊ တံ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါ-
ဒေါ”တိ စ ဝဒန္တဿ ပဒေသဝိဟာရသုတ္တ-
ဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၀။ (-
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၂။ ၂၃၁။)

ပဒေသဝုတ္တိ (တိ) [ပဒေသ+ဝုတ္တိ] တစ်စိတ်
တစ်ဒေသအရပ်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော (ကျော်စော
ခြင်း)။ ကေသဉ္စိ ယသော ပဒေသဝုတ္တိ၊ အယ-
ထာဘူတဂုဏသန္နိဿယတ္တာ အပရိသုဒ္ဓေါ စ
ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၁၂။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၁။
၂၅၆၊ ၃၆၇။)

ပဒေသသတ္တဝိသယ (တိ) [ပဒေသ+သတ္တ+
ဝိသယ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သတ္တဝါဟူသော-
တည်ရာ-အနက်-ရှိသော။ ပဒေသသတ္တ-
ဝိသယတ္တာ ပဌမဝိကပ္ပဿ သကလသတ္တ-
ဝသေန ဒဿေတုံ “ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေပိ

ဝါ"တိအာဒိ ဂုတ္တံ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၈၀။

ပဒေသသဗ္ဗ (န) [ပဒေသ+သဗ္ဗ] တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော အလုံးစုံ။ သဗ္ဗ ဝေါ ဘိက္ခဝေ-
တိ သဗ္ဗ နာမ စတုပ္ပိဓံ သဗ္ဗသဗ္ဗ အာယတန-
သဗ္ဗ သက္ကာယသဗ္ဗ ပဒေသသဗ္ဗန္တိ .... လူတိ
ပဉ္စာရမ္မဏမတ္တံ ပဒေသသဗ္ဗံ။ သံ၊ ၄။ ၁၃။ ၄။ (-
လူတိဝုတ်၊ ၄။ ၄၉။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၂၀၈-၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၆။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၈။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၈၅။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀)

ပဒေသသဗ္ဗဝါစီ (တိ) [ပဒေသသဗ္ဗ+ဝါစီ] တစ်
စိတ် တစ်ဒေသဖြစ်သော အလုံးစုံကို ဟော
သော။ လူမ သဗ္ဗသဒ္ဓဿ ပဒေသသဗ္ဗဝါစီ-
ဘာဝတော ဧကဒေသဿ အသမ္ဘဝေပိ သဗ္ဗတ္ထ-
ပါဒကတာ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၈၇။

ပဒေသသဗ္ဗဝိသယ (တိ) [ပဒေသသဗ္ဗ+ဝိသယ]
တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အလုံးစုံဟူသော အရာရှိ
သော။ သဗ္ဗေ သတ္တာတိ သဗ္ဗ-သဒ္ဓေါ ကာမံ
ပဒေသသဗ္ဗဝိသယော န သဗ္ဗသဗ္ဗဝိသယော
ယထာ "သဗ္ဗ ဇာနာတိတိ သဗ္ဗညုတညာ-
ဏန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၆။

ပဒေသိဿရ (ပု) [ပဒေသ+ဣဿရ] တစ်စိတ်
တစ်ဒေသအရပ်ကို အစိုးရသောမင်း။ ပဒေသ
ရာဇ-ကြည့်။

ပဒေါသ^၁ (ပု) [ပ+ဒသ+ဏ။ ပ+ဒသ+ဏေ+
ဏ။ ဒသ ဒေါသနေ။ ဒဿတိ။ ဒေါသော။
..... ဒသ အပ္ပိတိယံ။ ဒဿတိ။ ပဒဿတိ။
ဒေါသော၊ ပဒေါသော။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၃၉။
[ပြဒေဝ-သံ။ ပဩသ= ပဒေါသ-ပြာ] (၁) ပျက်
စီးခြင်း။ (၂) ပျက်စီး-ဖောက်ပြန်-တတ်သော
တရား၊ ပျက်ဆီး-ပြစ်မှား-တတ်သော တရား၊
ပျက်ဆီး-ပြစ်မှား-ခြင်း၊ ဒေါသစေတသိက်။

(၃) အပြစ်၊ ချွတ်ချော်-မှားယွင်း-မှု။ (၁) ခယာ
ပဒေါသာ ဇာယန္တိ၊ မာ ပမာဒေါ ဘရတူ-
သဘ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၉၇။ ပုန သော နေက္ခယံ ဝါ
ယသက္ခယံ ဝါ ပတ္တော ဇီဝိတုံ အသက္ကော-
န္တော ဇီဝိတဂုတ္တတ္ထာယ ကာယဒုစ္စရိတာဒိနိ
ကရောတိ၊ လူစ္စဿ ခယာ ပဒေါသာ ဇာယန္တိ။
ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၀၅။ ပဒဿနံ ဝါ ပဒေါသော၊
ခိန္နာယ ပဒေါသော ခိန္နာပဒေါသော၊ သော
ဧတေသန္တိ ခိန္နာပဒေါသိကာ။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၄၂၂။ (-ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၄၂၅။ အံ၊
၄။ ၂။ ၃၄၇။) (၂) ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယာ(ဒိ၊
၁။ ၆၇-၈။ အံ၊ ၁။ ၅၃၁။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂၆၂) တိအာ-
ဒိသုပိ .... ဝိကာရပ္ပတ္တိယာ ပဒဿတိ၊ ပရံ
ဝါ ပဒုသေတိ ဝိနာသေတိတိ ပဒေါသော။
ဥဘယမေတံ ကောဓသေဝါခိဝစနံ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။
၁၈၉။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၄။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၃။ ယော
ဧဝရူပေါ စိတ္တဿ အာယာတော ပဋိယာ-
တော ပဋိသံ ..... ဒေါသော ပဒေါသော သမ္မ-
ဒေါသော စိတ္တဿ ဗျာပတ္တိ။ အဘိ၊ ဓာ။ ၂၁၆။
မဟာနိ၊ ၁၆၅။ စူဠနိ၊ ၆၀၊ ၂၉၅။ ဒဿနဝ-
သေန ဒေါသော၊ ပဒေါသော သမ္မဒေါသော-
တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝနိတံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၉။
မဟာနိ၊ ၄။ ၂၇၉။ (-ပေဋကော။ ၂၄၈။ လူတိ
ဝုတ်၊ ၄။ ၆၈။) (၃) နဝဟိ ခလု သမ္မ ပုဏ္ဏမုခ
ဌာနေဟိ လူတ္ထိ ပဒေါသမာဟရတိ။ ဇာ၊ ၂။
၁၂၀။ ပဒေါသမာဟရတိတိ သာမိကေ ပဒေါ-
သံ အာဟရတိ ဒဿတိ၊ ပါပကမ္မံ ကရေ-
တိတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၇၀။

ပဒေါသ^၂ (ပု) [ပါ+ဒေါသော။ ပ+ဒသ+ဏ။
အဘိဒေါသော ပဒေါသော'ထ၊ သာယော သဉ္ဈာ
ဒိနစ္စယော။ ဓာနံ၊ ၆၈။ ဒွယံ ပဒေါသေ။ ---
ဒေါသာယ ရတ္တိယာ ပါရမ္ဘော ပဒေါသော။

အဘိဓာနတော ပါ-သဒ္ဓဿ ပုဗ္ဗနိပါတော၊
 အပ္ပဓာနရသော စ။ အထ ဝါ အဘိဒဿန္တိ
 ပဒဿန္တိ စ ယတ္ထ သဗ္ဗကမ္မာနိ အဘိဒေါသော
 ပဒေါသော စ။ ဓာန်၊ ငြိ။ ၆၈။ ဂဏရာတြိ နိဂါ-
 ဗဟျး၊ ပြဒေါမေါ ရဇနီမုခမ်။ အမရ၊ ၄၆။ ပြဒေါမ
 ဣတ.... ပြာရမ္ဘော ဒေါမိယား၊ ပြာဒိသမာသး
 (၂၂၂၁၈)။ ပြာရဗ္ဗါ ဒေါမိ ယသ္မိန္ဒိတိ ဝါ။ ဗျာ
 ချာသုဓာ။ (ပဩသ= ပဒေါသ-ပြာ)၊ ညဉ့်ဦး၊
 ညဉ့်၊ ညဉ့်၏-အဦး-အစ။ ကာလေန ဓမ္မ-
 သာကတ္ထ နာမ ပဒေါသေ ဝါ ပစ္စုသေ ဝါ
 ဒွေ သုတ္တန္တိကာ ဘိက္ခု အညမညံ သုတ္တန္တံ
 သာကတ္ထန္တိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄၁၂၇။ သုတ္တန်၊ ၄၂၂။ ၂၃၂။
 (-ဇာ၊ ၄၁၁၆၀။) ပဒဿနေ ပဒေါသော စ၊
 ကထိတော သံဝရီမုခေ။ ဓာန်၊ ၁၀၂၇။

ပဒေါသစိတ္တ (တိ) [ပဒေါသ+စိတ္တ] ဒေါသနှင့်
 ယှဉ်သော စိတ်ရှိသော။ ဧဝမေဝံ တထာဝိဓော
 ဒုပ္ပညော သော ပဒေါသစိတ္တော ပုဂ္ဂလော --
 -- နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂၈၇။

ပဒေါသယတိ (ကာကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+တိ]
 ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-ပြစ်မှား-၏။ အယမေဝ
 မဟတ္တရော ကလိ၊ ယော သုဂတေသု မနံ
 ပဒေါသယေ။ သုတ္တန်၊ ၂၃၈၂။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၁။ မနံ
 ပဒေါသယေတိ ယော မနံ ပဒူသေယျ (ပဒေါ-
 သေယျ။ နေတ္ထိ၊ ၄၅၂၆)၊ တဿာယံ မနော-
 ပဒေါသော ဧဝ မဟတ္တရော ကလိတိ ဝုတ္တံ
 ဟောတိ။ သုတ္တန်၊ ၄၂၁၉၈။ (-သံ၊ ၁၁၅၁။
 သံ၊ ၂၂၉၃။ အံ၊ ၁၁၂၀၉။) တုမေ ဣဒါနိ
 သီလေသု ပတိဋ္ဌိတာ၊ အတ္တနော ဇီဝိတံ ဝိနာ-
 သယန္တေသုပိ မာ မနံ ပဒေါသယိတ္ထ။ ဥဒါန၊
 ၄၅၁၆။

ပဒေါသယိတ္တ (ကာကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+တ္ထ]
 ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-ကုန်ပြီ။ အထက်ပုဒ်

ကြည့်။

ပဒေါသယိတ္တာ (ကာကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+
 တွာ] ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-၍။ သာရိပုတ္တ-
 မောဂ္ဂလ္လာနေသု ထေရေသု စိတ္တံ ပဒေါသ-
 ယိတ္တာ မဟာပဒုမနိရယေ ဥပပနော။ နေတ္ထိ၊
 ၈၇။ (-နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂၄၅။)

ပဒေါသယေ (ကာကြိ) [ပ+ဒသ+ဏယ+ဇယျ။
 ဇယျ-ကို ဧ-ပြု။] ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-ရာ
 ၏။ ပဒေါသယတိ-ကြည့်။

ပဒေါသဝေလာ(ထိ) [ပဒေါသ+ဝေလာ] ညဉ့်ဦး-
 ညဉ့်-အချိန်-အခါ။ စန္ဒာလောကံ ဩလော-
 ကေတွာတိ ဇုဏ္ဍပက္ခေ ပဒေါသဝေလာယံ
 သမန္တတော အာသိဉ္ဇမာနခိရဓာရံ ဝိယ ဂဂန-
 တလံ .... ဒိသ္မာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၁။ ၂၄၆။ (-သာ
 ရတ္ထ၊ ၂။ ၂၄၈။ ဒီ၊ ၄၁။ ၂၃၁။ သီ၊ ၄၁။ ၂၅၃။)

ပဒေါသိက (တိ) [ပဒေါသိ+က။ ခိန္နာယ ပဒု-
 သန္တိတိ ခိန္နာပဒေါသိနော၊ ခိန္နာပဒေါသိနော
 ဧဝ ခိန္နာပဒေါသိကာ။ ဒီ၊ ၄၁။ ၁၅၉။] ပျက်စီး
 တတ်သော။ ခိန္နာပဒေါသိကန္တိ ခိန္နာပဒေါ-
 သိကမူလံ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၄။ ခိန္နာပဒေါသိကာ
 မူလဘူတာ ဧတ္ထ သန္တိတိ ခိန္နာပဒေါသိကံ၊
 အာစရိယကံ။ တေနောဟ “ခိန္နာပဒေါသိက-
 မူလက”န္တိ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၂။

ပဒေါသိ (တိ) [ပ+ဒသ+ဏိ] ပျက်စီးတတ်သော။
 အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒေါသေတိ (ကာကြိ) [ပ+ဒသ+ဏေ+တိ]
 ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီး-၏။ ယော အပ္ပမေ-
 ယျေသု တထာဂတေသု၊ စိတ္တံ ပဒေါသေမိ
 အဝိတရာဂေါ။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၀။ မနံ ပဒေါသယေ
 (နေတ္ထိ၊ ၁၁၀-၁)တိ ယော မနံ ပဒေါသေယျ၊
 တဿ အယံ မနောပဒေါသော ဧဝ မဟတ္တ-

စူဠနိ။၁၄၁။ ဧတဿ ဝါဒဿ ဇိဂုစ္ဆမာနာ၊
အကာမိကာပိ ပဒ္ဒစရာမိ တုယံ။ ဇာ၊၁။၂၁၀။
အကာမိကာပိ တုယံ ပဒ္ဒစရာမိ ဝေယျာဝစ္စ-
ကာရိကာ ပါဒပရိစာရိကာ ဇာတာမှိတိ။ ဇာ၊၄။
၄။၃၆။ (-စူဠနိ။၁၉၅။ ဇာ၊၂။၇၉။ စူဠနိ။၄။
၃၄။ ဇာ၊၄။၅။၃၄၈။)

ပဒ္ဒတိ (ထိ) [ပဒ+ဟန+တိ။ ပထိကေဟိ ပါဒေဟိ
ဟညတေတိ ပဒ္ဒတိ။ ပါဒသဒ္ဒသမာနတ္ထေန
ပဒသဒ္ဒေန နိယတပ္ပယောဂတော ဝုတ္တိနာ
သိဒ္ဓေါ၊ ပဒသဒ္ဒုပပဒေါ ဟနဓာတု၊ တိ၊
ဟနဿ ဓော၊ အလောပေါ။ ဓာန်၊၄။၁၉၀။
အယနံ ဝတွံ မာဂီဇ္ဇ- ပန္နာနး ပဒဝိဿတိး။
သရဏိး ပဒ္ဒတိး ပချာ၊ ဝတ်ဇျေက ပဒိတိ စ။
အမရ၊၁၁။၁၅။ ပါဒါဘျာံ ဟနျတေ၊ ဟန
ဟိသာဂဈေား၊ ဣနံ (၃၊၃၊၉၄)၊ ဟိမကာမိဟ-
တိဗု စ (၆၊၃၊၅၄) ဣတိ ပဒ္ဒါဝး၊ ပဒ္ဒတိး ပထိ
ပက္ခော် စ ဣတိ ဟဲမး။ ဗျာချာသုဓာ။ ပဒ္ဒတိ
(တိ) (ထိ) ပဒ+ဟန+တ္တိနိဝါ ငိပ်။ ပထိ၊ ပက္ခော်၊
ပူဇာဒိဇ္ဈာပကဥန္တဘေဒေ စ။ ထောမ။ (ပဒ္ဒလု-
ပြာ) (၁) လမ်း၊ခရီး။ (၂) (ဖြောင့်ဖြောင့်သွား
သော)အရေးအကြောင်း။ (၁)မဂ္ဂေါ ပန္နော
ပထော အဒ္ဓါ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋ္ဋမံ တထာ။ ပဇ္ဇော-
ယနဉ္စ ပဒဝိ၊ ဝတ္တနိ ပဒ္ဒတိတ္ထိယံ။ ဓာန်၊၁၉၀။
သိလောကေန မဂ္ဂဿ နာမာနိ။ ဓာန်၊၄။၁၉၀။
(၂) သီမန္တော တု မတော နာရိ-ကေသမဇ္ဈမိ
ပဒ္ဒတိ။ ဓာန်၊၂၅၈။ နာရိနံ ကေသမဇ္ဈမိ ပဒ္ဒတိ
ဥရေတမဂ္ဂေါ သီမန္တောတိ မတော ကထိတော။
ဓာန်၊၄။၂၅၈။

ပဒ္ဒ (ပု၊န) [ပဒ+မ။ ပဒ္ဒသည် ပဒမနှင့် မ၊ ဥမ
ဟူ၍ ပစ္စည်းမျှသာ ကွဲပြားသော အနက်တူပုဒ်
ဖြစ်သည်။ တစ်နည်း- ပဒမ-မှ ဥ-ကို ချေ၍
ပြီးသောပုဒ်ဟု နိတိ၊သုတ္တ (၆၉)၌ ပြဆိုသည်။

ပါဠိဘာသာ၌ အက္ခရာနည်းသော အကျဉ်းရုပ်
များသည် အက္ခရာများသော အကျယ်ရုပ်
အဖြစ်သို့လည်း ပြောင်းလဲတတ်ကြသည်။
ပုံစံ- သရတိ=သုမရတိ၊ သွာမိ=သုဝါမိ၊ ဒွေ=
ဒုဝေ၊ တဏှာ=တသိနာ၊ ပမှ=ပခုမ- စသည်။
ထို့အတူပင် အက္ခရာများသော အကျယ်ရုပ်များ
သည် အက္ခရာနည်းသော အကျဉ်းရုပ်အဖြစ်သို့
ပြောင်းလဲတတ်ကြသည်။ ပုံစံ- အစ္ဆရိယ=
အစ္ဆေရ၊ ကာတိယာန=ကစ္စာန၊ ပဒမ=ပဒ္ဒ၊
စေတိယ=စေတျ-စသည်။ ဤအကြောင်းကို
လည်း နိတိ၊သုတ္တ(၁၆၁-၂)၌ ပြဆိုသည်။
သက္ကတဘာသာ၌ အကျဉ်းရုပ်သာ ရှိ၍ ပါဠိ
ဘာသာ၌ အကျဉ်း၊ အကျယ်ရုပ် နှစ်မျိုးရှိရာ
တွင် သက္ကတဘာသာမှ နည်းယူထားသည်ဟု
မမှတ်သင့်ကြောင်း နိတိ၊သုတ္တ (နာ-၄၂၇)
ပါဠိနယာဒိသင်္ဂဟအခန်း၌ မိန့်ဆိုထားသည်။
ပါကတ ဘာသာ၌မူ “ပဉ္စမ”သာ ရှိသည်။ (၁)
ပဒမ္မာကြာ။ (က)ပဒမ္မာ-ကြာပင်-ကြာရုံ။ (ခ)
ပဒမ္မာ-ကြာပန်း-ကြာပွင့်။ (၂)ကြက်မောက်
ပင်။ (၃)ကျောက်ပန်းပင်။ (၄)ငရဲပတူပင်။
(၁) (က)ယဒါ ဟေမန္တိကေ မာသေ၊ ဝနံ
ဒက္ခိသိ ပုပ္ဖိတံ။ သြပုပ္ပါနိ စ ပဒ္ဓါနိ၊ န ရဇ္ဇဿ
သရိဿသိ။ ဇာ၊၂။၃၁၉။ သြပုပ္ပါနိတိ သြ-
လမ္မကပုပ္ပါနိ ပတိတပုပ္ပါနိ။ ဇာ၊၄။၇။၂၆၃။ ပဒ္ဓံ
ယထာ (ပဒမံ ယထာ။ သံ၊၁။၈၁။ အံ၊၄။၁။
၁၆၈။ အံ၊၄။၃။၇၁။ ပဋိသံ၊၄။၂။၂၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၁၆။ ထေရ၊၄။၂။၁၈၉။ အပ၊၄။၂။၈။ ဇာ၊၄။
၁။၁၃၂) ကောကနံ သုဂန္ဓံ၊ ပါတော သိယာ
ဖုလ္လမဝိတဂန္ဓံ။အံ၊၂။၂၀၉။ပဒ္ဓံ ဆိန္ဒသိ ပါဏိနာ
(ဝိမာန၊၆)တိ .... ဒိဗ္ဗကမလံ လီလာရဝိန္ဒံ
ကတ္တုကာမတာယ တဝ ဟတ္ထေန ဘဉ္ဇသိ။
ဝိမာန၊၄။၃၇။ အပိ ပဒ္ဓါနိ(ဇာ၊၁။၇၅) တိ “အပိ
နာမ နော ပဒမာနိ ဒဿတိ”တိ စိန္တေတွာ ဧဝံ

ဝဒန္တိ။ ဇာ၌၊ ၂။ ၂၉၂။ (-သုတ္တနိ။ ၃၁၀။ အပါ။ ၁။ ၃၃၈။) (၂။ ၃၁၄) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒ္မက (ပုန) [ပဒ္မ+က။ ပါဠိယံ ပန ဂါထာဗန္ဓ-
ဝသေန ဒကာရေန မကာရံ ယောဇေတွာ
သကတ္ထေ စ ကပစ္စယံ ကတွာ “ပဒ္မကာ”တိ
ဝုတ္တံ။ (အသိတိနိပါတ်) ဇာတ်၊ ဋီ၊ သစ်။] (၁)
ကြက်မောက်ပင်။ (၂) ကျောက်ပန်းပင်။ (၃)
ငရဲပတူပင်။ (၁) သိရိသာ သေတပါရိသာ၊
သာဓု ဝါယန္တိ ပဒ္မကာ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၄၄။ ဇာ၊ ၄။ ၇။
၃၁၁။ ပဒ္မကာတိ ဧဝံနာမကာ ဂစ္ဆဇာတိကာ
ရက္ခာ၊ ယေ လောကေ “ကုက္ကုဋ္ဌဇ္ဇာ”တိ ဝုတ္တိ။
ဇာတ်၊ ဋီ၊ သစ်။ (၂) သုရဘိ စ ရက္ခာ တဂရာ၊
ဗဟုကာ တုဂံဝဏ္ဏုကာ။ ပဒ္မကာ နရဒါ ကုဋ္ဌာ၊
ဈာမကာ စ ဟရေဏုကာ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၄၆။ ဇာ၊ ၄။
၇။ ၃၁၄။ ပဒ္မကာတိ သေလေယျကာ နာမ
သိလာယ သမ္ပူတာ ဧကာ သုဂန္ဓဇာတိ၊ ယေ
“အသုပုပ္ဖါ”တိ ဝုတ္တိ။ ဇာတ်၊ ဋီ၊ သစ်။ (၃)
သောဘဉ္ဇနာ လောဒ္ဒမထောပိ ပဒ္မကာ၊
ကေကာ စ ဘင်္ဂါ တိလကာ သုပုပ္ဖိတာ။ ဇာ၊ ၂။
၁၀၈။ လောဒ္ဒမထောပိ ပဒ္မကာတိ လောဒ္ဒ-
ရက္ခာ စ ပဒုမရက္ခာ စ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၃၃။ ပဒုမ
ရက္ခ-လည်းကြည့်။ (ဇာတ်ဝတ္ထု၌ “ပဒုမ္မာကြာ
ပင်”ဟု ပြန်ဆိုသည်။)

ပဒ္မကေသရ (ပုန) [ပဒ္မ+ကေသရ] ပဒုမ္မာကြာ-
ဝတ်ဆံ-ဝတ်မှုန်။ မဟေသီနံ ပသာဒေန၊ ပဒ္မ-
ကေသရမောက်ရိုး။ အပါ။ ၁။ ၂၅၂။ မဟေသီနံ
ပသာဒေနာတိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟေသီနံ ပသာ-
ဒေန .... ပဒ္မကေသရံ ပဒုမရေဏုံ သြကိရိ
အဝသိဉ္ဇိန္တိ သမ္ပန္နော။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၆။

ပဒ္မစုဏ္ဍာဘိကိဏ္ဍင်္ဂ (တိ) [ပဒ္မ+စုဏ္ဍ+အဘိ-
ကိဏ္ဍ+အင်္ဂ] ပဒုမ္မာကြာ-ဝတ်ဆံ-ဝတ်မှုန်-
တို့ဖြင့်ရောပြွမ်းသော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော (ဆင်)။

အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဒ္မပတ္တကိ (တိ) [ပဒ္မ+ပတ္တ+အကိ။ ထိ-၌
ပတ္တကိ။] ပဒုမ္မာကြာပွင့်ချပ်နှင့် တူသော မျက်
လုံးရှိသော (နတ်သမီး)။ ပဒုမိ ပဒ္မပတ္တကိ၊
ပဒ္မပုလုလုတိန္ဒရော။ ပဒ္မစုဏ္ဍာဘိကိဏ္ဍင်္ဂေါ၊
သောဏ္ဍပေါက္ခရမာလဓာ။ ဝိမာန။ ၅။ ပဒ္မ-
ပတ္တကိတိ ကမလဒလသဒိသနယနေ၊ အာ-
လပနမေတံ တဿာ ဒေဝတာယ။ ပဒ္မပုလု-
လုတိန္ဒရေတိ ဒိဗ္ဗပဒုမုပ္ပလမာလာလင်္ကတ-
သရိရတာယ တဟံ တဟံ ဝိပ္ပုရန္တံ ဝိဇ္ဇေတ-
မာနံ ပဒုမုပ္ပလုတိ ဓာရေတိတိ ပဒုမုပ္ပလ-
လုတိန္ဒရော။ ပဒ္မစုဏ္ဍာဘိကိဏ္ဍင်္ဂေါတိ ပဒုမ-
ပတ္တကိဉ္ဇက္ခကေသရေဟိ သမန္တတော သြ-
ကိဏ္ဍဂတ္တော။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁။

ပဒ္မပတ္တဝိဘူသိတ (တိ) [ပဒ္မပတ္တ+ဝိဘူသိတ]
ပဒုမ္မာ-ကြာရွက်-ကြာချပ်-တို့ဖြင့် တန်ဆာ
ဆင်အပ်သော။ ပဒုမာနသဋ္ဌံ မဂ္ဂံ၊ ပဒ္မပတ္တ-
ဝိဘူသိတံ။ ဌိတံ ဝဂ္ဂုမနုဿိတိ၊ မိတံ ဂစ္ဆတိ
ဝါရဏော။ ဝိမာန။ ၅။ ပဒုမာနသဋ္ဌံ မဂ္ဂံ ပဒ္မ-
ပတ္တဝိဘူသိတန္တိ .... နာနာဝိရာဂဝဏ္ဏေဟိ
တေသံယေဝ စ ပတ္တေဟိ ဣတော စိတော စ
ပရိတ္တမန္တေဟိ ဝိသေသတော မဏ္ဍိတတာယ
ဝိဘူသိတံ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိတိ ယောဇနာ။ ဝိမာန၊ ၄။
၃၁။

ပဒ္မပုပ္ဖ (န) [ပဒ္မ+ပုပ္ဖ] ပဒုမ္မာ-ကြာပန်း-ကြာ
ပွင့်။ ယံ တတ္ထ ဥတ္တမံ တိဏီ၊ ပဒ္မပုပ္ဖါနိ
အဂ္ဂဟိ။ အပါ။ ၁။ ၁၃၇။ (-၃၈၃။)

ပဒ္မမာလာ (ထိ) [ပဒ္မ+မာလာ] ပဒုမ္မာ-ကြာပန်း-
ကြာပွင့်။ ဥပမံ ပဒ္မမာလာဟံ၊ အာသနဿ
သမန္တတော။ အဇ္ဈောကိရိသံ ပတ္တေဟိ၊ ပဿန္နာ
သေဟိ ပါဏိဘိ။ ဝိမာန။ ၆။ ဥပမံ ပဒ္မမာလာ-

ဟန္တိ ဥပဗ္ဗံ ပဒုမပုပ္ဖံ အဟံ။ ဝိမာန၊ ဌ။ ၃၃။

ပဒ္မရေဏုရဇဂ္ဂတ (တိ) [ပဒ္မ+ရေဏု+ရဇ+ဂ္ဂတ]
ပဒုမ္မာကြာ-ဝတ်မှုန်-ဝတ်ဆံတို့ဖြင့် ပြွမ်း
တက်သော။ သောဝဏ္ဏရူပါ ခါယန္တု၊ ပဒ္မရေ-
ဏုရဇဂ္ဂတာ။ အပါ။ ၁၁၄။ ပဒ္မရေဏုရဇဂ္ဂတာ
ပဒ္မရေဏုဟိ ဝုလီဟိ စ အာကိဏ္ဏာ ပေါက္ခရ-
ဏိယော သောဘန္တုတိ အတ္ထော။ အပါ။ ၁၁၅။
၁၂၂။

ပဒ္ဓိ (ပု) [ပဒ္ဓ+ဤ။ ကုဘး ည္ဗမ္မေရမး ပဒ္ဓိ၊
ယူထနာထညူ ယူထပး။ အမရ၊ ၁၈၊ ၃၅။ ပဒ္ဓိန်
(ပု) ပဒ္ဓံ ဝိန္ဒုဇာလမညျသျ ကုန်၊ ဟန္တိန်၊
ပဒ္ဓယုတ္တေ တြိ၊ ထောမ။] ဆင်။ ကရိ၊ ထမ္မေ-
ရမော၊ ပဒ္ဓိ ----ဝရဂေါ၊ သုပ္ပကဏ္ဍော
ကုစ္စာဒိနိပိ ဟတ္ထိနော နာမာနိ။ ဓာန်၊ ၁၆။ ၃၆၀။

ပဒ္ဓပ္ပလဇုတိ(ထိ) [ပဒ္ဓ+ဥပ္ပလ+ဇုတိ] ပဒုမ္မာကြာ၊
ဥပ္ပလကြာတို့၏-အရောင်-အဆင်း။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဒ္ဓပ္ပလဇုတိန္ဒရ (တိ) [ပဒ္ဓပ္ပလဇုတိ+ဓရ+အ]
ပဒုမ္မာကြာ၊ ဥပ္ပလကြာတို့၏-အရောင်-အ
ဆင်း-ကို ဆောင်သော။ ပဒ္ဓပတ္တကွံ-ကြည့်။

ပဒ္ဓါရ (န) [ပ+ဒ္ဓါရ] တံခါး၏ အနီး။ ရက္ခော
ဟိ မယံ ပဒ္ဓါရေ သုဇာတော၊ ပညာက္ခန္ဓော
သီလမယဿ သာခါ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၁၀။ ဇာ၊ ၅။ ၇။
၂၃၈။

ပဒ္ဓါရဂါမ (ပု) [ပဒ္ဓါရ+ဂါမ] တံခါးအနီးရွာ၊
(အနုရာဓမြို့)တံခါးအနီးရွာ။ နိက္ခမ္မ ဒုရတရ-
မဂ္ဂမတိက္ကမိတ္တာ၊ ပဒ္ဓါရဂါမမနရာဓပုရဿ
ဂစ္ဆူ။ ဒါဌာဝံသ၊ ဂါထာ-၃၄၂။

ပဓံသတိ (ကြိ) [ပ+ဓံသ+အ+တိ] ကင်းကွာ-
ပျက်စီး-ဆုတ်ယုတ်-၏။ ဝဂ္ဂရတော အဓမ္မ-

ဌော၊ ယောဂက္ခေမာ ပဓံသတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၉။
အံ၊ ၃။ ၃၁၅။ အဘိ၊ က။ ၃၄၆၊ ၄၂၉။ ဣတိဝုတ်။
၂၀၃။ ယောဂက္ခေမာ ပဓံသတိတိ ယောဂေဟိ
ဓေမတော အရဟတ္တတော ဓံသတိ ဝိဂစ္ဆတိ။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၁။ ယောဂက္ခေမာ ပဓံသတိတိ
ယောဂက္ခေမတော ဟိတတော ပဓံသတိ
ပရိဟာယတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၆၆။ (-သာရတ္ထ၊
၃။ ၄၂၁။)

ပဓံသန (န) [ပ+ဓံသ+ယု] ပြစ်မှား-ဖျက်ဆီး-
ခြင်း။ ဃံသေယျာတိ ပဓံသနဝသေန ဃံသေ-
ယျ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၆။

ပဓံသယတိ (ကြိ) [ပ+ဓံသ+ဏယ+တိ] ဓာဝု
ဓောဝနေ ဓံသော စ၊ ဝိဒ္ဓံသေ ဓံသု ယာယနေ။
ဓာတွတ္ထ။] ဖျက်ဆီး၏၊ လွှမ်းမိုး-နှိပ်စက်-၏။
ဟတ္ထိဟိ အသေဟိ ရထေဟိ ပတ္တိဘိ၊ သူရာ
ပဘဉ္ဇန္တိ ပဓံသယန္တိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၄။ ပဓံသယန္တိတိ
မဟာဇနံ ဓံသေန္တာ ပဓံသေန္တာ ဇီဝိတက္ခယံ
ပါပေန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁၄။ ၅၀၂။ ကေတုဟာ ကေတု-
နာယေဝ၊ မဟာကေတု ပဓံသယိ။ ထေရ၊ ၂။ ၃၄။
မဟာကေတု ပဓံသယိတိ .... တံ ဗလဝိဓမန-
ဝိသယာတိက္ကမနဝသေန အဘိဘဝိ နိဗ္ဗိသေ-
ဝနံ အကာသီတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၄။

ပဓံသယန္တိ (ကြိ) [ပ+ဓံသ+ဏယ+အန္တိ] ဖျက်ဆီး
ကုန်၏၊ လွှမ်းမိုး-နှိပ်စက်-ကုန်၏။ အထက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဓံသယိ (ကြိ) [ပ+ဓံသ+ဏယ+ဤ] ဖျက်ဆီးပြီး၊
လွှမ်းမိုး-နှိပ်စက်-ပြီး။ ပဓံသယတိ-ကြည့်။

ပဓံသိတ (တိ) [ပ+ဓံသ+တ။ ပြဇွံသိတ-သံ]
ဖျက်ဆီး - ကျူးလွန် - အပ်သော။ ကစ္စိသိ
အယျေ အပ္ပဓံသိတာတိ။ ပဓံသိတာမိ အယျေ၊
တွံ ပန အယျေ အပ္ပဓံသိတာတိ။ ပဓံသိတာမိ

အယျေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၉၄။ ဆန္တသောတိ မေထုန-
ရာဂပ္ပဋိသံယုတ္တေန ဆန္တေန စေဝ ရုစိယာ စ။
ဆန္တေ ပန အသတိ ဗလက္ခာရေန ပဝံသိ-
တာယ အနာပတ္တိ။ ကင်္ခါ၊ ၂၉၃။ ပဝံသိတာ-
ယာတိ ခူသိတာယ။ ကင်္ခါ၊ ၂။ ၄၅၁။ (-
အပါ၊ ၁။ ၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၃၂။)

ပဝံသီ (တိ) [ပ+ဝံသ+ဏီ] ဖျက်ဆီးတတ်သော၊
သူ။ ယာဝ ပဝံသီ ဝဒေသိ ဒေဝတေ ယာဝ
ပဂဗ္ဘိ မုခရာ၊ အဟံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆမိ၊ တံ
မယံ ကသ္မာ ကထေသိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၉၂။ ယာဝ
ပဝံသိတိ ဂုဏပဝံသိ သတ္တုဒေသနာယ လဒ္ဓဗ္ဗ-
ဂုဏနာသနတော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။

ပဝံသေတိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဝံသ+ဏေ+တိ။ ပြွဲ-
သယတိ၊ တေ-သံ] ပျက်စီးစေ၏။ လွမ်းမိုး-
နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-၏။ ကော န မှာကံ ဣဓ
သတ္တု၊ ကော ဉာတိ သုသမာဂတေ။ ဒုပ္ပဝံသေ
ပဝံသေတိ၊ တံ မေ အက္ခာထ ပုစ္ဆိတာ။ ဇာ၊ ၁။
၂၉၆။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၄။ ပဝံသေန္တိ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄)တိ
အဘိဘဝန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၂။ အနုဒ္ဓံသေယျတိ
ဝံသေယျ ပဝံသေယျ အဘိဘဝေယျ အဇ္ဈော-
တ္ထရေယျ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁။ ၇၂။ (-ကင်္ခါ၊ ၁။ ၃၇။) ပဝံ-
သေသိ(ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၇)တိ အဘိဘဝိ။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၁။ ၁။ ၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁။ ၅၄။

ပဝံသေတုံ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပ+ဝံသ+ဏေ+တုံ]
ပျက်စီး-ရွေ့လျော-စေခြင်းငှာ၊ လွမ်းမိုး-နှိပ်
စက်-ဖျက်ဆီး-ခြင်းငှာ။ အပ္ပဝံသကောတိ
ဂုဏတော ဝါ ဌာနတော ဝါ ပဝံသေတုံ
စာဝေတုံ အသက္ကုဏေယျော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။

ပဝံသေန္တ (တိ) [ပ+ဝံသ+ဏေ+အန္တ] ပျက်စီးစေ
တတ်သော၊ လွမ်းမိုး-နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-တတ်
သော၊ သူ။ ပဝံသယတိ-ကြည့်။

ပဝံသေန္တိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဝံသ+ဏေ+အန္တိ] ပျက်
စီးစေကုန်၏။ လွမ်းမိုး-နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-
ကုန်၏။ ပဝံသေတိ-ကြည့်။

ပဝံသေယျ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဝံသ+ဏေ+ဧယျ]
ပျက်စီးစေရာ၏။ လွမ်းမိုး-နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-
ရာ၏။ ပဝံသေတိ-ကြည့်။

ပဝံသေသိ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဝံသ+ဏေ+ဤ] ပျက်
စီးစေပြီ၊ လွမ်းမိုး-နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-ပြီ။
ပဝံသေတိ-ကြည့်။

ပဓာန (န) [ပ+ဓာ+ယု။ ဇီဝေါ တု ပုရိသော'တ္တာ
ထ၊ ပဓာနံ ပကတိတ္ထိယံ။ ဓာနံ၊ ၉၂။ ဒွယံ
သတ္တရဇောတမောသာဗျာဝတ္ထာယံ။ ပဓိယန္တေ
ပလိယန္တေ အတြ ဂုဏာ သတ္တရဇောတမောရူ-
ပါတိ ပဓာနံ၊ ယု။ ဓာနံ၊ ၉၂။ ပဓာနံ ဝိရိယဉ္စေ
ဟာ၊ ဥယျာမော စ ဓိတိတ္ထိယံ။ ဓာနံ၊ ၁၅၆။
မဟာမတ္တော ပဓာနဉ္စ၊ မတိသဇီဝေါ မန္တနိ။
ဓာနံ၊ ၃၄၀။ မုချော ပဓာနံ ပါမောက္ခော၊ ပရ-
မဂ္ဂညမုတ္တရံ။ ဓာနံ၊ ၆၉၅။ ပဒဓာတိတိ ပဓာနံ၊
ယု။ ဓာနံ၊ ၆၉၅။ ပဓာနံ တု မဟာမတ္တော၊
ပကတျဂ္ဂဓိတိသု စ။ ဓာနံ၊ ၉၈၃။ “ပကတိယံ
မဟာမတ္တော၊ ပညာယံ ပရမတ္တနိ။ နပုံသကံ
ပဓာနံ တံ၊ ဧကတ္တေ တုတ္တမေ သဒါ”တိ
ရဏသော စ။ ဓာနံ၊ ၉၄၀။ ဝိ၊ ဓာနံ၊ သျ၊ သင်္ခ။
၃၄၀။ ကွေတြဇ အာတွာ ပုရမ၊ ပြဓာနံ ပြက္ခ
တိး ဩယာမံ။ အမရ၊ ၄။ ၂၉။ ပြဓာနမိတိ
ပြဓတ္တေ'တြ သင်္ခမံ၊ လျှင်(၃၊ ၁၊ ၁၇)၊ ပြဓတ္တေ
သင်္ခမာတွနိတိ ဝါ၊ ဗဟုလ မဗျတြာပိ (၃၊ ၂၊
၇၈) ဣတိ ယုစံ၊ ပြကမဗ္ဗံ ဓာနမနေန ဝါ။
“ပြဓာနံ ပြကမ္ပတော ဗုဒ္ဓါ၊ ဂုတ္တမေ ပရမာတွနိ၊
မဟာမာတြေ”ဣတိ ဟံမး။ ဗျာချာသုဓာ။
ပြဓာန (န) ပြ+ဓာ+လျှင်။ သင်္ချာမတသိဒ္ဓါ-

ပယံ သတုရေသ္မမောရူပဂုဏတြယာ-
 တို့ကာယံ ပြက္ခတော၊ တစ္ဆိယေယျ ဗုဒ္ဓိတတ္ထေ၊
 ပရမာတွနိ၊ ပြဇ္ဈေသသိဝေ။ စ (ပု) ခြေဗ္ဗေ
 (တြိ)။ ထောမ။ (ပဟာဏ-ပြာ။) (၁)အား
 ထုတ်-လုံ့လပြု-ခြင်း။ (က) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
 ကို-အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-ခြင်း။ (ခ)ဆင်းရဲ-
 ငြိုငြင်-ပင်ပန်း-စွာ-အားထုတ်-ပြုကျင့်-ခြင်း။
 ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်။ (၂)အားထုတ်-ဖြစ်ပွား
 စေ-အပ်သော တရား။ (၃)အားထုတ်-လုံ့လ
 ပြု-ကြောင်း ဝီရိယ။ (၄) အမွန်အမြတ်။ (က)
 မြင့်မြတ်-ထူးကဲ-သော တရား။ (ခ) မဖောက်
 မပြန်-မှန် ကန်-သော သဘော။ (၅) နိဗ္ဗာန်။
 (၆) တိတ္ထိတို့ ကြံဆအပ်သော-မူလ-ပကတိ-
 ပဓာန-တရား။ (၇) အမတ်ချုပ်ကြီး။ (တိ)
 (၈) မြင့် မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော။ (က) အကြီး
 အမှူး- ဦး စီး-ပဓာန-ဖြစ်သော(တရား)။ (ခ)
 အကြီးအကဲ-ရှေ့သွား-ခေါင်းဆောင်-ဖြစ်
 သောသူ။ (ဂ)လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော (ပုဒ်)။

(၁)အားထုတ်-လုံ့လပြု-ခြင်း။ တဿ
 စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပါယ အနုယောဂါယ
 သာတစ္ဆယ ပဓာနာယ။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၉၈။ မ၊ ၁။
 ၁၄၅။ အာတပ္ပါယာတိ ဝီရိယကရဏတ္ထာယ။
 .... ပဓာနာယာတိ ပဒဟနတ္ထာယ။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၉။
 ၂၁၂။ မ၊ ၁၂၊ ၁၉၇။ သံဝေဂေါ စ သံဝေဇနီယေ-
 သု ဌာနေသု။ သံဝိဂ္ဂဿ စ ယောနိသော
 ပဓာနံ။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၉၇။ အဘိ၊ ၈၊ ၁၆။ သံဝိဂ္ဂဿ စ
 ယောနိသော ပဓာနန္တိ ဣဓ ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ
 ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယ
 ဆန္တံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရတတိ
 စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ အဘိ၊ ၈၊ ၂၆၄။
 သံဝိဂ္ဂဿ စ ယောနိသော ပဓာနန္တိ ဧဝံ သံဝေ-
 ဂဇာတဿ ဥပါယပဓာနံ။ ....ဧဝံ အာဂတ-
 ဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၆၆။

အဘိ၊ ၁၂၊ ၁၆၆။ (-သံ၊ ၁၂၊ ၄၅၈။ မ၊ ၁၂၊ ၁၀။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၁၆။ သုတ္တနိ။ ၃၄၂။ အပ၊ ၁။
 ၅၃၊ ၁၆၇၊ ၁၆၈။ ပေဋကော။ ၂၆၆။ မိလိန္ဒ။ ၁၃၇။
 ဝိ၊ ၁၂၊ ၁၀။ ဝိ၊ ၁၂၊ ၂၅-၆၊ ၂၂၇။ ဝိ၊ ၁၂၊ ၁၈၅။
 မ၊ ၁၂၊ ၁၇၂။ သံ၊ ၁၂၊ ၁၅၉။ အံ၊ ၁၂၊ ၂၉၆။
 အဘိ၊ ၁၂၊ ၁၆၆။ ပဋိသံ၊ ၁၂၊ ၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၂၇၃-၄။ ဓမ္မ၊ ၁၂၊ ၁၈၉။ ဣတိဝုတ်၊ ၁၁၀။
 အပ၊ ၁၂၊ ၁၈၈။ ဇာ၊ ၁၂၊ ၅။ ၄၂၁။ သာရတ္ထ၊ ၁၂၊ ၅၈။
 သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၂၁၄။ ဝိမတိ၊ ၁၂၊ ၂၁၇။ ဝိမတိ၊ ၂။
 ၉၆။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၇၇။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၇၇၊ ၁၄၇။ မ၊ ၁၂၊ ၁။
 ၃၈၄။ မ၊ ၁၂၊ ၁၅၃။ သံ၊ ၁၂၊ ၁၄၄၊ ၄၄၄။ အံ၊ ၁၂၊
 ၁။ ၂၅၅။ အံ၊ ၁၂၊ ၁၅၃။ ၂၅၁၊ ၂၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၊ ၁၅၂၊
 ၃၃၂။)

(က) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို-အားထုတ်-
 ဖြစ်ပွားစေ-ခြင်း။ ကတပုညောသိ တံ အာနန္ဒ၊
 ပဓာနမနယုဉ္ဇ၊ ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ။
 ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၁၉။ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာ-
 နတ္ထိကဿ ပဓာနာယ။ မ၊ ၂၊ ၂၈၃။ ဥဒါန။
 ၁၁၇။ ပဓာနတ္ထိကဿာတိ ယောဂေန ဘာဝ-
 နာယ အတ္ထိကဿ။ ပဓာနာယာတိ သမဏ-
 ဓမ္မကရဏာယ။ ဥဒါန၊ ၁၉၆။ (-မ၊ ၂၊ ၁၈၅။
 ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၇၆။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၁၇၇။ မ၊ ၁၂၊ ၁၈၃။ သံ၊ ၁၂၊
 ၁။ ၁၅၆။ အံ၊ ၁၂၊ ၁၁၃၊ ၁၈၅။ အံ၊ ၁၂၊ ၅။ အံ၊ ၁၂၊
 ၃။ ၇၇၊ ၁၂၃။ ဓမ္မ၊ ၁၂၊ ၁၈၅။ ထေရ၊ ၁၂၊ ၄၅။
 ထေရ၊ ၁၂၊ ၂၃၀။ အပ၊ ၁၂၊ ၂၀၀။ ဇာ၊ ၁၂၊ ၂၂။
 ဇာ၊ ၁၂၊ ၁၆၅။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၄၂။ မ၊ ၁၂၊ ၁၇၂။ သံ၊ ၁၂၊
 ၁။ ၂၉။ အံ၊ ၁၂၊ ၁၃၁။)

(ခ) ဆင်းရဲ-ငြိုငြင်-ပင်ပန်း-စွာ-အား
 ထုတ် -ပြုကျင့်-ခြင်း။ ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်။
 ဘဂဝတော မာရိသာ ဧဝံ အဘိနိက္ခမနံ
 အဟောသိ ဧဝံ ပဗ္ဗဇာ ဧဝံ ပဓာနံ ဧဝံ အဘိ-
 သမ္မောမိ ဧဝံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ။ ဒီ၊ ၁၂၊ ၄၄။ ပ-
 ဓာနဝေမတ္တံ နာမ ကေသဉ္စိ ပဓာနံ ဣတ္ထရ-

ကာလမေဝ ဟောတိ၊ ယထာ ကဿပဿ ဘဂဝတော။ ကေသဉ္စိ အဒ္ဓနိယံ၊ ယထာ အမှာကံ ဘဂဝတော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈။ ပဓာနံ ဒုက္ခရုက္ခိရိယာ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆။ (-အပ၊ ၁။ ၂၂၄။ အပ၊ ၂။ ၃၇၉။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၆။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၅၃၊ ၇၉၊ ၂၄၅။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၈၃-၄။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၇၊ ၉၆။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၃။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁၀၊ ၁၃၄။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၁။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇၊ ၆၈၊ ၃၃၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဋ္ဌ။ ၈၊ ၃၄၄။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၊ ၆၇။ ဝဇီရ၊ ၄၀၁။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၀။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၂။)

(၂)အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-အပ်သော တရား။ အပရံ ပန ဘန္တေ ဧတဒါနုတ္တရိယံ၊ ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ပဓာနေသု။ သတ္တိမေ ဘန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ဒီ၊ ၃။ ၈၇။ ပဓာနေသုတိ ဣဓ ပဒဟနဝသေန သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ "ပဓာနာ"တိ ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇၄။ ပဒဟနဝသေနာတိ ဘာဝနာနုယောဂဝသေန။ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပဓာနာတိ ဝုတ္တာ ဝိဝေကနိဿိတာ-ဒိဘာဝေန ပဒဟိတဗ္ဗတော ဘာဝေတဗ္ဗတော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇၄။ (-မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂၅။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၆။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၁၂။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈၂၊ ၂၀၃။)

(၃)အားထုတ်-လုံ့လပြု-ကြောင်း ဝီရိယ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ် ပန ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာနံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၇၉။ အံ၊ ၁။ ၉၄။ အဘိ၊ ၈။ ၁၆။ ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာနန္တိ ယော စေတသိက္ခော ဝီရိယာရမ္ဘော။ ပ။ သမ္မာ ဝါယာမော။ အဘိ၊ ၈။ ၂၆၄။ ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာနန္တိ တံသမ္ပယုတ္တမေဝ ဝီရိယံ။ အပိ စ ပုရိမပဒေန စတုမဂ္ဂဉာဏံ။ ပစ္ဆိမပဒေန တံသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၆၆။ ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာနန္တိ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ။ တဉ္စိ တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ အနုရူပတ္တာ "ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၃။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ် ပန ယထာဒိဋ္ဌိဿ

စ ပဓာနန္တိ ကမ္မသကတညာဏာဒိသင်္ခါတာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ စေဝ ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ အနုရူပ-ဒိဋ္ဌိဿ ကလျာဏဒိဋ္ဌိဿ တံသမ္ပယုတ္တမေဝ ပဓာနံ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၆။ ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာနန္တိပဒဿ နိဒ္ဒေသေ.... နိဒ္ဓိဋ္ဌံ ဝီရိယံ ပညာဂတိကမေဝ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၃၄။ စတ္တာရော သမ္ပပဓာနာတိ.... ပဒဟန္တိ ဝါယမန္တိ ဧတေနာတိ ပဓာနံ။ ဝီရိယသေသတံ နာမံ။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇၀-၁။ ပဓာနဉ္စ ပညာယတိ(ပဋိသံ၊ ၁၆၉)တိ အာနာပါနဿတိသမာဓိဘာဝနာရမ္ဘကံ ဝီရိယံ သန္တိဿတိ။ ဝီရိယံ ဟိ ပဒဟန္တိ တေနာတိ ပဓာနန္တိ ဝုတ္တတိ။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၈။ (-ဒီ၊ ၁။ ၁၂။ ဒီ၊ ၃။ ၁၈၉။ မ၊ ၂။ ၃၈၅-၆။ အံ၊ ၁။ ၃၂၃၊ ၃၈၆။ ဣတိဝုတ်။ ၂။ ၁၆။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅-၆။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၇။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၂။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇၂။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၉၀။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂၅၊ ၂၉၁။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၅။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၀။ ဣတိဝုတ်။ ၁။ ၁၀။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၁၈။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၁၇။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၁၇၊ ၂၄၇။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၃၊ ၂၁၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၃၊ ၂၃၇-၈။)

(၄) အမွန်အမြတ်။ (က) မြင့်မြတ်-ထူးကဲ-သော တရား။ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ ပဓာနသင်္ခါရာ၊ စတုကိစ္စသာဓကဿ သမ္ပပဓာန-ဝီရိယသေသတံ အဓိဝစနံ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃။ ပဓာနဘူတာတိ .... အထ ဝါ တံ တံ ဝိသေသံ သင်္ခရောတိတိ သင်္ခါရော၊ သဗ္ဗမ္ပိ ဝီရိယံ။ တတ္ထ စတုကိစ္စသာဓကတော အညဿ နိဝတ္တနတ္ထံ ပဓာနဂ္ဂဟဏန္တိ ပဓာနဘူတာ သေဋ္ဌဘူတာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈။ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂန္တိ ပရိသုဒ္ဓဘာဝဿ ပဓာနံ ဥတ္တမံ အင်္ဂံ။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၁၉။ သာတ္ထသဗျဉ္ဇနတာဒိဟိ အညေသံ ဝစနတော ပဓာနံ ဝစနန္တိ ပဝစနံ၊ ပဝစနမေဝ ပါဝစနံ။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂၇။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂။ ဝိမတိ၊ ၁။

၁၁။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၈၆။ မ၊ဋီ၊၂။၃၁၄။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၂၂။
အံ၊ဋီ၊၂။၃၁၂။ မူလဋီ၊၁။၁၄၃။)

(ခ) မဖေါက်မပြန်-မှန်ကန်-သော သဘော။ ပရမတ္ထောတိ အနုဿဝါဒိဝသေန အဂ္ဂဟေတဗ္ဗော ဥတ္တမတ္ထော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၂။ အနုဿဝါဒိဝသေန ဂယုမာနော တထာပိဟောတိ အညထာပိတိ တာဒိသော ဥေယျောန ပရမတ္ထော၊ အတ္တပစ္စက္ခော ပန ပရမတ္ထောတိ ဒဿေန္တော အာဟ “အနုဿဝါ။ပ။ဥတ္တမတ္ထော” တိ။ မူလဋီ၊၃။၅၀။ အဝိပရိတဘာဝတော ဧဝ ပရမော ပဓာနော အတ္ထောတိ ပရမတ္ထော၊ ဉာဏဿ ပစ္စက္ခဘူတော ဓမ္မာနံ အနိဒ္ဓိသိ-တဗ္ဗသဘာဝေါ။ တေန ဝုတ္တံ “ဥတ္တမတ္ထော” တိ။ အနု၊ဋီ၊၃။၆၀။ တတ္ထ ပရမော ဥတ္တမော အဝိ-ပရိတော အတ္ထော၊ ပရမဿ ဝါ ဥတ္တမဿ ဉာဏဿ အတ္ထော ဂေါစရောတိ ပရမတ္ထော။ ဝိဘာဝိနီ။၇၄။ အဝိပရိတောတိ ဧတေန ဥတ္တမဘာဝဿ ဟေတု ဒဿေတိ။ ယသ္မာ အဝိ-ပရိတော ဟောတိ၊ တသ္မာ ဥတ္တမောတိ ဟိ အတ္ထော။ ဧဝ နက္ခာ ကထာဝတ္ထု၊အနုဋီ-ကာယံ “အဝိပရိတဘာဝတော ဧဝ ပရမော ပဓာနော အတ္ထောတိ ပရမတ္ထော” တိ ဝုတ္တံ။ မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၁၂၃။

(၅)နိဗ္ဗာန်။ ကာမေသ္မာဒိနဝံ ဒိသ္မာ၊ နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌ၊ ခေမတော။ ပဓာနာယ ဂမိဿာမိ၊ ဧတ္ထ မေ ရဉ္စတိ မနော။ သုတ္တနိ။၃၄၁။ တဿတ္ထော-ယသ္မာဟံ....ပဗ္ဗဇိတော၊ တသ္မာတံ ပရမတ္ထနေက္ခမ္မံ နိဗ္ဗာနာမတံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ အဂ္ဂဋ္ဌေန ပဓာနံ ပတ္ထေန္တော ပဓာနတ္ထာယ ဂမိ-ဿာမိ၊ ဧတ္ထ မေ ပဓာနေ ရဉ္စတိ မနော၊ န ကာမေသ္မာတိ။.... ဘဂဝါ ဂန္ထကုဋိယံ နိသိန္တော စိန္တေသိ “မယာ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနံ ပတ္ထယ-မာနေန ဒုက္ခရကာရိကာ ကတာ၊ တံ အဇ္ဇ

ဘိက္ခုနံ ကထေဿာမိ” တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄။ ပဓာနရတော(ဝိ၊နိစ္ဆယ။ဂါထာ-၃၇)တိ ဧတ္ထ... အထ ဝါ “ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ” နှိ ဝစန-တော ပဓာနံ နိဗ္ဗာနံ၊တသ္မိံ ရတောတိ အတ္ထော။ ၎င်း၊ဋီ။

(၆)တိတ္ထိတုံ ကြိဆအပ်သော-မူလ-ပကတိ-ပဓာန-တရား။ ပဓာနတော အာဝိ ဘဝတိ၊ တတ္ထေဝ စ ပတိလိယတိတိ ပဓာနကာရဏိ-နော။ .... အာဒိသဒ္ဓေန ပဓာနဿ အပ္ပဝတ္တိ၊ ဂုဏဝိယုတ္တဿ အတ္တနော သကတ္တနိ အဝ-ဋ္ဌာနံ၊ ဗြဟ္မနာ သလောကတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန-ဝါဒါတိ ဧဝမာဒိဂ္ဂဟဏဉ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မူလဋီ၊၂။ ၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၁၇-၈။ ပဓာနတောတိ ပကတိတော၊ ယံ “အဗျတ္တ” နှိပိ ဝုစ္စတိ။ .... ပဓာနဿ အပ္ပဝတ္တိတိ မဟတာဒိအပရိမာ-ဏော အနဘိဗျတ္တိ ဝါ။ အနုဋီ၊၂။၆၄-၅။ ကထံ? ပကတိ၊ မဟာ၊ အဟံကာရော၊ တမ္မ-တ္တာနိ၊ ဣန္ဒြိယာနိ၊ ဘူတာနိ၊ ပုရိသောတိ ဧတေ ပကတိအာဒယော။ တတ္ထ သမဘာဝေန ပဝတ္တမာနာနံ သတ္တရဇေတမသင်္ခါတာနံ သုခ-ဒုက္ခမောဟာနံ သမုဒါယော “ပကတိ၊ ပဓာ-န” နှိ စ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၅၈။ (-အနုဋီ၊၃။ ၆၃-၄။) (ဤပဓာနတရားနှင့် စပ်သည့် သိမှတ်ဖွယ်ကို ဤအဘိဓာန်ကြီး ပကတိပုဒ်နှင့် ဝိ၊ဓာန်၊သျ၊သစ်။၉၂-ဂါထာ မှတ်ချက်တို့၌ ကြည့်။)

(၇)အမတ်ချုပ်ကြီး။ ထောင့်ကွင်းကြည့်။
(တိ) (၈)မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော။ (က) အကြီးအမှူး-ဦးစီး-ပဓာန-ဖြစ်သော (တရား)။ တေသု စေတနာ ပဓာနာ အာယူဟ-နဋ္ဌေန ပါကဋ္ဌတ္တာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉။ ဘဂဝါ ဟိ ကတ္တစိ ပဓာနတ္တာ ကတ္တစိ ပါကဋ္ဌတ္တာ ကတ္တစိ အသာဓာရဏတ္တာ....ဧကမေဝ ဟေတု

ဝါ ဖလံ ဝါ ဒီပေတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၀။ ပဋိသံ၊
 ၄။ ၁၂၁။ နယိဒံ အာဒိမတ္တကထနံ၊ ပဓာန-
 ဓမ္မကထနံ ပနေတံ။ တိဏ္ဍာနိ ဝဋ္ဌာနံ အဝိဇ္ဇာ
 ပဓာနာ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၂။ (-
 ပဋိသံ၊ ၄။ ၁၂၁။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၈၃။ သုတ္တ
 နိ၊ ၄။ ၁၂၁။ ၄၀။ ထေရ၊ ၄။ ၄၂။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၃၆။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၄၆၁။ ၈၄။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၈၄။
 ၅၁။ ၁၀၇။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၃။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၃။ ၁၈၆။
 သီ၊ ၄။ ၁၁၈။ ၁၂၁။ ၅၃။ ၇၇။ ၄၆၁။ သီ၊ ၄။ ၁၁၈။ ၂။
 ၂၂၇။ ၂၈၂။ ၇၃။ ၇၃။ ၈၃။ ၂။ ၅၁။ ၂။ ၅၁။ ၂။ ၅၁။
 ၂။ ၁၃၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၇၆၁။ ၇၆၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။ ၅၁။
 ၁၄၄။ ၂၆၃။ ၂၀။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။ ၂။ ၅၁။ ၅၁။
 ၄၈၁။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ မူလ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။ ၅၁။
 ၄၄။ ၂။ ၅၁။ ၅၁။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ အနု၊ ၄။ ၂။
 ၁၄၂။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။
 ၁၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။
 ၁၄၂။ ၇၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။ ၄၄။)

(ခ) အကြီးအကဲ-ရှေ့သွား-ခေါင်းဆောင်
 - ဖြစ်သောသူ။ အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ၊
 ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ၊ သေဋ္ဌောဟမသ္မိ
 လောကဿ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၃။ အဂ္ဂေါဟံ ဂုဏေဟိ
 သဗ္ဗပဋ္ဌမော။ ဣတရာနိ ဒွေ ပဒါနိ ဧတဿေဝ
 ဝေဝစနာနိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။ အဂ္ဂေါဟံ ပဓာနော၊
 ကေန ပနဿ ပဓာနတာတိ အာဟာ “ဂုဏေ-
 ဟိ”တိ။ ပဋ္ဌမ-သဒ္ဓေါ စေတ္ထ ပဓာနပရိယာ-
 ယော။ ဗောဓိသတ္တဿ ပန ပဓာနတာ အန-
 ညဿာဓာရဏာတိ အာဟာ “သဗ္ဗပဋ္ဌမော”တိ၊
 သဗ္ဗပဓာနောတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။ ဒီသာ-
 ပါမောက္ခောတိ သဗ္ဗဒီသာသု ဝိဒိတော ပါက-
 ဋော ပဓာနော ဝါတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။
 (-အပ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။
 ၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။)

(ဂ) လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော (ပုဒ်)။
 ကုသလပဒဉ္စိ ဧတ္ထ ပဓာနံ၊ တဉ္စ ဝိသေသိတ-
 ဗ္ဗာနပေက္ခံ....ဧကတ္တမေဝ ဥပါဒါယ ပဝတ္တတိ
 န ဘေဒန္တိ။ မူလ၊ ၄။ ၁၂၁။ ၈၃။ ဧတ္ထ ပဓာနန္တိ ....
 ဣမသ္မိ ပန နိဒ္ဒေသေ ဘူမိဟိ ဝိသေသိတဗ္ဗ-
 တ္တာ ကုသလပဒံ ပဓာနန္တိ ဝိသေသနဘာဝေန
 ဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝတော။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၅၁။
 တာနိ ပန ဝိသေသနဘူတာနိ အပ္ပဓာနာနိတိ
 ဝိသေသိတဗ္ဗဘူတာနံ ပဓာနာနံ ဝသေနေဝံ
 ဂုတ္တံ။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၅၁။ (-သီ၊ ၄။ ၁၁၈။ ၈၃။ မူလ
 ၄။ ၂။ ၅၁။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။
 ၄၄။ ၇၆၁။)

ပဓာနကမ္မ (န) [ပဓာန+ကမ္မ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
 ကို-အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-ခြင်း အမှု။ အနာ-
 ဂတေ ဟိ ကုလပုတ္တာ မယာ ဂတမဂ္ဂံ အာ-
 ဝဇ္ဇိတွာ အဇ္ဈောကာသဝါသံ ဝသိတဗ္ဗံ မည-
 မာနာ ပဓာနကမ္မံ ကရိဿန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။
 (-သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ ၇၆၁။)

ပဓာနကမ္မိက (တိ) [ပဓာနကမ္မ+ကုက] ကမ္မ
 ဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ခြင်းအမှု-၌ ယှဉ်-ကို
 ပြု-သောသူ။ အာနန္ဒ ပဓာနကမ္မိကာ ဘိက္ခု၊
 အဇ္ဇ မံ ပဿိတုံ အာဂမိဿန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။
 ပဓာနကမ္မိကာတိ ပဓာနကမ္မေ နိယုတ္တာ။ အံ၊
 ၄။ ၂။ ၅၆၁။ (-မ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။ ၄၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။
 ၄၄။ ၇၆၁။)

ပဓာနကမ္မိကဘိက္ခု (ပု) [ပဓာနကမ္မိက+ဘိက္ခု]
 ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်သော ရဟန်း။ တေ
 သန္တာယာတိ တေ တထာရူပေ ပဓာနကမ္မိက-
 ဘိက္ခု သန္တာယ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၆၁။

ပဓာနကရဏ (န) [ပဓာန+ကရဏ] (၁)အား
 ထုတ်မှုကို ပြုခြင်း။ (၂) အားထုတ်မှုကို ပြုရာ

(အခါ)။ (က) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်မှုကို-ပြု-ကျင့်-ရာ(အခါ)။ (ခ) ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်ကို-ပြု-ကျင့်-ရာ(အခါ)။ (၁)ပဓာနကရဏနိမိတ္တ-ကြည့်။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနကရဏကာလ (ပု) [ပဓာနကရဏ+ကာလ] (က) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်မှုကို-ပြု-ကျင့်-ရာ အခါ။ (ခ) ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို-ပြု-ကျင့်-ရာ အခါ။ (က) အက္ခမာဒိသုပဓာနကရဏကာလေ သိတာဒိနိ န ခမတိတိ အက္ခမာ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂။ ၂၀၄။ ပဓာနကရဏကာလေတိ ဘာဝနာနုယောဂက္ခဏေ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂။ ၂၃၈။ (- နေတ္ထိ၊ ၁၁၃၅။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂။ ၃၄၂။) (ခ) တုမ္မာကံ ဘဂဝါ ပဓာနကရဏကာလေ ဒေဝတာ အာဂန္တာ “ပုတ္တော တေ မဟာရာဇ ကာလကတော” တိ အာဟံသု။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂။ ၁၉၀။ (- ဥဒါန၊ ၅၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၁၂။ ၁၄၇။)

ပဓာနကရဏနိမိတ္တ (န) [ပဓာနကရဏ+နိမိတ္တ] အားထုတ်မှုကို ပြုခြင်းဟူသော အကြောင်း။ တေန ကာရဏေနာတိ တေန ပဓာနေန ကာရဏဘူတေန၊ ပဓာနကရဏနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၄။

ပဓာနကာရကပုဂ္ဂလ (ပု) [ပဓာန+ကာရက+ပုဂ္ဂလ] လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော ငြိမ်းအေးမှု (သမထ)ကို ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်။ သံဃဿမဂ္ဂိဝသေန သမ္ပုဗ္ဗိဘာဝေါတိ....စတေန ယထာတထာ ပဓာနကာရကပုဂ္ဂလာနံ သမ္ပုဓတာမတ္တံ သံဃသမ္ပုဓတာ နာမ န ဟောတိတိ ဒသေတိ။ ကင်္ခါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၄၇။

ပဓာနကာရဏ (န) [ပဓာန+ကာရဏ] ပြဋ္ဌာန်းသော အကြောင်း၊ လိုရင်း-ပဓာန-အကြောင်းတရား။ တဿာ စ ဝေဒနာယ ဖဿောဝ

ပဓာနကာရဏံ၊ တသ္မိံ ပရိညာတေ ဝေဒနာ ပရိညာတာ ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၀။ (- လူတိဝုတ်၊ ၅၇၊ ၁၄၇။ ထေရ၊ ၅။ ၄၂၄။ စရိယာ၊ ၅။ ၂၈၈။ မဟာနိ၊ ၅။ ၁၂၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၆၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၄၉။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၇၉၊ ၁၄၆၊ ၁၈၃။ သီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၁၊ ၄၀၁၊ ၄၆၂။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၅။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၆၃။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၆။ မူလ၊ ၅။ ၁၆၂။ အနု၊ ၁။ ၁၂၃၊ ၂၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၉၊ ၂၂၀-၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၇၄။)

ပဓာနကာရဏဝိဘာဝိနိ (ထိ) [ပဓာနကာရဏဝိဘာဝိ + လူနိ] လိုရင်း-ပဓာန-အကြောင်းတရားကို ထင်စွာပြတတ်သော(ဒေသနာ)။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

ပဓာနကာရဏဝိဘာဝိ (တိ) [ပဓာနကာရဏ+ဝိဘာဝိ။ ထိ-၌ ဝိဘာဝိနိ။] လိုရင်း-ပဓာန-အကြောင်းတရားကို ထင်စွာ ပြတတ်သော။ ဧဝံ ပနာယံ ဒေသနာ ပဓာနကာရဝိဘာဝိနိ။ သီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၀၁။

ပဓာနကာလ (ပု) [ပဓာန+ကာလ] ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်ကို-အားထုတ်-ပြုကျင့်-ရာ အခါ။ အာဝုသော ဂေါတမ မယံ ဥရုဝေလာယံ ပဓာနကာလေ တယံ ပတ္တစိဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိမ္မာ။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၆။ (-ဇာ၊ ၅။ ၄၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၀။)

ပဓာနကိစ္စ (န) [ပဓာန+ကိစ္စ] ပြဋ္ဌာန်းသော-အမှု-ကိစ္စ၊ လိုရင်း-ပဓာန-အမှု။ သတိပဇနကတ္တေ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တံ အာဟာရာနံ ပဓာနကိစ္စန္တိ အာဟာ “ရူပါရူပါနံ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေနာ” တိ။ မူလ၊ ၅။ ၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅၂။ (-သီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၆၄။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၀၁။)

ပဓာနကိစ္စာကရဏ (န) [ပဓာနကိစ္စ+အကရဏ]

လိုရင်း-ပဓာန-အမှကို မပြုခြင်း။ အစွာ-
ရဒ္ဒဿ ဝိရိယဿ အနုပေက္ခဏော ပဓာန-
ကိစ္စာကရဏတော ဥပေက္ခတော ဧဝံ တိတိ-
ကွာနိဇ္ဈာနသမ္ဘဝတော.... သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရာနံ
သမာဒါနာဓိဋ္ဌာနပါရိပုရိနိပ္ပတ္တိယော ဥပ-
က္ခာနဘာဝေန သမ္ပန္နန္တိ။ စရိယာ၊ ဌ။ ၂၉၃။ ဒီ၊ ဋီ၊
၁။ ၈၃။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၇၀။

ပဓာနကိရိယ (န၊ ထိ) [ပဓာန+ကိရိယ] (၁) ကမ္မ
ဌာန်းတရား အားထုတ်မှုကို ပြုခြင်း။ (၂) လို
ရင်း-ပဓာန-ကိရိယာ-ကြိယာပုဒ်။ (၁) ပဓာ-
နသို့ဉ္စ အနုက္ကဏ္ဍိတော ဟုတွာ အနောသက္က-
နာယ ဌတွာယေဝ ပဓာနကိရိယံ အကာသိန္တိ
ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော “ယာ စ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိ-
တာ” တိ အာဒိမာဟ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၅။ (၂) အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနကိရိယာပေက္ခ (တိ) [ပဓာနကိရိယာ+အ
ပေက္ခာ] လိုရင်း-ပဓာန-ကြိယာပုဒ်ကို ငဲ့
သော။ ပဓာနကိရိယာပေက္ခာ ဟိ ကာရ-
ကာတိ ဝုတ္တံ “အယံ နော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ
ဉာတုံ ဝဇ္ဇတိ” တိ။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၂၆၆။

ပဓာနကုဋိသတ (န) [ပဓာန+ကုဋိ+သတ] ကမ္မ
ဌာန်းကျောင်း တရား၊ ကမ္မဌာန်းအားထုတ်ရာ
ကျောင်းငယ်အရာ။ “ဣဓေဝ ဘန္တေ တေမာသံ
ဝသထာ” တိ ယာစိတွာ ပဉ္စ ပဓာနကုဋိသတာနိ
ကာရေတွာ.... ပဋိယာဒေသံ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၁၉၉။

ပဓာနက္ခမ (တိ) [ပဓာန+ခမ] ကမ္မဌာန်းအား
ထုတ်ခြင်းငှါ-ခံ-သင်္ခလျော်-လျောက်ပတ် -
သော။ သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမ-
န္နာဂတော နာတိသိတာယ နာစူဏှာယ မဇ္ဈိ-
မာယ ပဓာနက္ခမာယ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၉၈၊ ၂၃၂။ မ၊ ၂။
၂၉၈။ အံ၊ ၂။ ၅၈။ အံ၊ ၃။ ၂၆၈။ အဒ္ဓါနက္ခမော

ဟောတိ၊ ပဓာနက္ခမော ဟောတိ၊ အပ္ပါဗာဓော
ဟောတိ။ အံ၊ ၂။ ၂၄။ ပဓာနက္ခမောတိ ဝိရိယ-
က္ခမော။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၂။ (- မ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၅၅။ အံ၊ ဌ၊
၃။ ၂၇။)

ပဓာနဂုဏသမန္နာဂတ (တိ) [ပဓာန+ဂုဏ+
သမန္နာဂတ] မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ဂုဏ်
နှင့် ပြည့်စုံသောသူ။ ပဂုဏာ သကမ္မုနာတိ
အတ္တနော ပုရိသကာရေန ပဓာနဂုဏသမ-
န္နာဂတာ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၄၂၅။ ပဓာနဂုဏသမန္နာ-
ဂတာတိ ဣမိနာ ပဓာနော ဂုဏော ပဂုဏော၊
သော ဧတေသံ အတ္တိတိ ပဂုဏာတိ ဝစနတ္ထံ
ဒဿေတိ။ ဇာတ်၊ ဋီ၊ သစ်။

ပဓာနဂ္ဂဟဏ (န) [ပဓာန+ဂဟဏ] (၁) ပဓာန
သဒ္ဓါ၊ ပဓာနသဒ္ဓါကို-ယူ-ဆို-ခြင်း။ (၂) လို
ရင်း-ပဓာန-အဖြစ်ဖြင့် ယူခြင်း။ (၁) “ပဓာန-
ဘူတာတိ ဝိရိယဘူတာ” တိ ကေစိ ဝဒန္တိ၊
သင်္ခတသင်္ခါရာဒိနိဝတ္တနတ္ထံ ပဓာနဂ္ဂဟဏန္တိ။
ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၈။ (-အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၄၄။
နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၅။) (၂) ဧဝဉ္စ ကတွာ ဥပရိ သိက္ခာ-
ဒ္ဓယံ သီလဿ သမ္ဘာရဘာဝေန ဂဟိတန္တိ
သီလဿေဝေတ္ထ ပဓာနဂ္ဂဟဏံ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။
မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၆၀။

ပဓာနဂ္ဂါဟိ (တိ) [ပဓာန+ဂါဟိ] အကြီးအကဲ-
ရှေ့သွား-ခေါင်းဆောင်-၏ အဖြစ်ဖြင့် သင်
ယူသောသူ။ ခုရဂ္ဂါဟော အဟောသိ(ဝိ၊ ဌ၊ ၁။
၂၅) တိ ပဓာနဂ္ဂါဟိ အဟောသိ၊ သဗ္ဗေသံ ပါ-
မောက္ခော ဟုတွာ ဂဏှိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၁၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄။

ပဓာနဃရ (န) [ပဓာန+ဃရ] (၁) ကမ္မဌာန်း
ကျောင်း၊ ကမ္မဌာန်းအားထုတ်ခြင်းငှါ - သင်
လျော်-လျောက်ပတ်-သော ကျောင်း။ (၂)

ပဓာနဃရမည်သော-ပရိဝုဏ်-ကျောင်းတိုက်။
(ယင်းကျောင်းတိုက် ပြာသာဒ်ကျောင်း၌ နေ
စဉ် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသသည် အဋ္ဌကထာ
ကျမ်းတို့ကို စီရင်တော်မူသည်။) (၁) ကုမာ-
ရော ပဓာနဃရံ ဂန္ဓာ မဟာဓမ္မရက္ခိတဿေဝ
သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ သဒ္ဓိံ ပုရိသသတသဟဿေန။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။ ပဓာနဃရန္တိ ဘာဝနာနုယောဂ-
ဝသေန ဝိရိယာရမ္ဘဿ အနုရူပံ ဝိဝိတ္တသေ-
နာသနံ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၄၀။ ဝိမတိ၊၁။၃၀။ (-
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၄၊၄၀၃။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၂၊
၉၇။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၂၂၊၂၇၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၆။ သာ
ရတ္ထ၊၂။၁၁၅၊၂၀၈။ သာရတ္ထ၊၃။၄၀၃။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊
ဟောင်း။၈။ မ၊ဋီ၊၃။၁၃၂။)(၂)မဟာဝိဟာရော
ယော သတ္ထု၊ မဟာဇောဓိဝိဘူသိတော။ ယံ
တဿ ဒက္ခိဏေ ဘာဂေ၊ ပဓာနဃရမုတ္တမံ။
သုစိစာရိတ္တသီလေန၊ ဘိက္ခုသံဃေန သေဝိ-
တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၆၃။ ပဓာနဃရန္တိ တံနာမကံ
ပရိဝေဏံ။ သာ ရတ္ထ၊၃။၄၉၅။ (-ဝဇီရ၊၅၈၁။
ဝိမတိ၊၂။၃၂၁။ ပါစိတ်၊ယော။၆၄၉။)

ပဓာနဃရဝါသီ (တိ) [ပဓာနဃရ+ဝါသီ] ကမ္မ
ဋ္ဌာန်းကျောင်း၌ နေလေ့ရှိသောသူ။ ပဓာန-
ဃရဝါသီနော ပဓာနဃရံ ပဝိသိတုကာမာ
အတ္တနော သဘာဂဘိက္ခုနံ ဆန္တံ ဒတွာ ....
ပဓာနဃရံ ပဝိသန္တိ။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၈။

ပဓာနဃရဝိဟာရမဂ္ဂ (ပု) [ပဓာနဃရ+ဝိဟာရ+
မဂ္ဂ] ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ သွားရာလမ်း။
ရတ္တိန္ဒာနဒီဝါဋ္ဌာနဝစ္စကုဋီပဿာဝဋ္ဌာနာနိ
ပဓာနဃရဝိဟာရမဂ္ဂေါတိ ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ
ပဋိဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၈၅။

ပဓာနဃရသင်္ခေပ (တိ) [ပဓာနဃရ+သင်္ခေပ]
ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းနှင့်တူသော၊ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း

အခြင်းအရာရှိသော။ အမ္မလဋ္ဌိကာယံ ဝိဟ-
ရတိတိ ဝေဠုဝနဝိဟာရဿ ပစ္စန္တေ ပဓာန-
နဃရသင်္ခေပေ ဝိဝေကကာမာနံ ဝသနတ္ထာယ
ကတေ အမ္မလဋ္ဌိကာတိ ဧဝံနာမကေ ပါသာ-
ဒေ ဝိဝေကံ ဗြူဟယန္တော ဝိဟရတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၈၈။ ပဓာနဃရသင်္ခေပေတိ ဘာဝနာဂေဟ-
ပုကာရေ၊ ယောဂီနံ ဂေဟေတိ အတ္ထော။ မ၊
ဋီ၊၃။၅၉။

ပဓာနင်္ဂ (န) [ပဓာန+အင်္ဂ] (၁)ပြဋ္ဌာန်းသော-
အကြောင်း-အင်္ဂါ၊လိုရင်း-ပဓာန-အကြောင်း။
(၂)ပြဋ္ဌာန်းသော-အစိတ်-အင်္ဂါ၊လိုရင်း-ပဓာန
-အစိတ်အပိုင်း။ (၁)ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂန္တိ
ပရိသုဒ္ဓိဘာဝဿ ပဓာနင်္ဂ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၇။ ပါရိ-
သုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂန္တိ ပုဂ္ဂလဿ ပရိသုဒ္ဓိယာ
ပဓာနဘူတံ အင်္ဂံ၊ တေနာဟ “ပရိသုဒ္ဓိဘာ-
ဝဿ ပဓာနင်္ဂန္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၈၇။ (-ဣတိဝုတ်၊
ဋ္ဌ။၆၃။ သာရတ္ထ၊၂။၄၁၄။ သာရတ္ထ၊၃။၃၃၅။
ဝိမတိ၊၂။၂၇၁။) (၂) ကထိနက္ခန္ဓကေ သီသ-
ဝသေနာတိ ပဓာနင်္ဂဝသေန။သာရတ္ထ၊၃။၃၃၅။

ပဓာနင်္ဂကိတ္တန (န) [ပဓာနင်္ဂ+ကိတ္တန] ပြဋ္ဌာန်း
သော ကိုယ်-အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်း-ကို ဟော
သောသဒ္ဓါ။အပရေ ပန “ကကုဓံ ဣဓ သိခါတိ
အဓိပ္ပေတ”န္တိ ဝဒန္တိ၊ ဥဘယထာပိ ပဓာနင်္ဂ-
ကိတ္တနမေတံ “သိခိ”တိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၄။

ပဓာနစရိယ (န၊ထီ) [ပဓာန+စရိယ](၁)ဒုက္ကရ
စရိယာအကျင့်ကို-ပြုကျင့်-အားထုတ်-ခြင်း။
(၂) ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို-ပြုကျင့်- အား
ထုတ်-ရာ(အခါ)။ (၁)သော ဘဂဝတော
ပဓာနစရိယဉ္စ သမ္မောဓိဉ္စ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာဒီနိ
စ သုဏန္တော....အာဏာပေသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၆။
အတ္တနော သံကိလေသကာလေ ဆဗ္ဗဿာနိ

ပဓာနစရိယာယ .... သိဟနာဒံ နဒန္တော “ယံ
ဟိ တံ ဗြာဟ္မဏာ”တိ အာဒိမာဟ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၆၇။ (- ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁၀၆။) (၂)
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနစရိယကာလ (ပု) [ပဓာနစရိယ+ကာလ]
ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို-ပြုကျင့်-အားထုတ်-
ရာ အခါ။ပစ္စုပ္ပန္နသု ဝါတိ ဣဓ ပဓာနစရိ-
ယကာလေ ဆဗ္ဗဿာနိ သုပုပ္ဖိတဝနသဏ္ဌာ-
ဇာတာနံ ဒိဂေဏာဒိနံ ဝသေန ဒိဋ္ဌသုတာဒိ-
ဘောဒံ မနောရမာရမ္မဏံ ကာမဂုဏံ ကတွာ
ဒဿေန္တော .... ဒဿေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅။

ပဓာနစာရ (ပု) [ပဓာန+စာရ] ဒုက္ကရစရိယာ
အကျင့်ကို-ပြုကျင့်-အားထုတ်-ခြင်း။ ပဓာ-
နစာရံ စရိတွာန၊ အဗုဇ္ဈိ မာနသံ မုနိ။ အပ၊
၂။၃၂၂။

ပဓာနစိဝရဒဿနမုခ (န) [ပဓာန + စိဝရ +
ဒဿန+မုခ] လိုရင်း-ပဓာန-သင်္ကန်းကို ပြု
ခြင်းဟူသော-အဦး-အစ-ပဓာန။ ဌပိတစိဝ-
ရဗ္ဗိတိ ပဓာနစိဝရဒဿနမုခေန သဗ္ဗမ္ပိ အတိ-
ရေကစိဝရံ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၄၄။

ပဓာနစ္ဆေဒကဝါဒ (ပု) [ပဓာန+ဆေဒက+ဝါဒ]
မှားယွင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း(မိစ္ဆာဝါယာမ)ကို
ပယ်ဖျက်သော-အယူ-ဝါဒ။ ဧတ္တာဝတာ အနိ-
ယျာနိကသာသနေ ပယောဂဿ အဖလတံ
ဒဿေတွာ ပဓာနစ္ဆေဒကဝါဒေါ နာမ ဒဿိ-
တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၆။ နိဂဏ္ဌာနံ
ပဒဟနဿ မိစ္ဆာဝါယာမဿ နိပ္ပလဘာဝပ္ပ-
ဝေဒနော ပဓာနစ္ဆေဒကဝါဒေါ ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၅။

ပဓာနဋ္ဌ (ပု) [ပဓာန+အတ္ထ] (၁)အားထုတ်-လုံ-
လပြု-ခြင်း-အနက်-သဘော။ (၂) မြင်မြတ်
-ပြဋ္ဌာန်း-ခြင်း-အနက်-သဘော။(က)အကြီး

အမျိုး-ဦးစီး-ပဓာန-၏ အဖြစ်ဟူသော-အ
နက်-သဘော။ (ခ) အကြီးအကဲ-ရှေ့သွား-
ခေါင်းဆောင်-၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သ
ဘော။ (၁) ဝိရာနံ ကမ္မန္တိ ဝိရိယံ၊ .... တဒေဝ
ကုသလကိရိယာယ ပဓာနဋ္ဌေန အာရမ္ဘော ဝိ-
ရိယာရမ္ဘော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂။ (၂) (က) ဆန္တဿ
ပဓာနဋ္ဌော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ၊၁၉။ ဣဒ္ဓိ-
ပါဒတ္တာ အဓိပတိဘာဝေန ပဓာနဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊
၄၁။၉၅။ (-ပဋိသံ၊၃၀၈။ ပဋိသံ၊၄၁။၉၁၊
၂၉၂။) (ခ) ဇေဋ္ဌဋ္ဌေန အဂ္ဂေါ၊ ပါသံသဋ္ဌေန
သေဋ္ဌော၊ ပမုခဋ္ဌေန ပါမောက္ခော၊ ပဓာနဋ္ဌေန
ဥတ္တမော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၁။

ပဓာနတမ (တိ) [ပဓာန+တမ] အထူးသဖြင့်
ဝိရိယရှိသော၊ ဝိရိယရှိသူတို့တွင်-ထူးချွန်-သာ
လွန်-သော၊သူ။ ယာ ပဓာနတမာ တာသံ၊
သဒ္ဓါ ပညာ ဥပါသိကာ။ တဿာ သီသံ ပမ-
ဇ္ဇန္တိ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိ။ အပ၊ ၂။၂၁၈။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၁၅၉။ ပဓာနတမာတိ သမ္မပ္ပဓာနဝိရိယဝ-
သေန ဝိရိယဝန္တိနံ ဝိသေသေန ဝိရိယဝတိ။
ထေရီ၊ဒီပနီ။၁၂၈။

ပဓာနတ္ထ (ပု) [ပဓာန+အတ္ထ] (၁)ကမ္မဋ္ဌာန်း-
အားထုတ်ခြင်း အကျိုး၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အား
ထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-ခြင်းဟူသော အကျိုး။ (၂)
နိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုး။(၃)မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-
သော အနက်၊ လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော ပုဒ်
အနက်။(၁) အလမိဒံ ပဓာနာယာတိ ဣဒံ ဌာနံ
ပဓာနတ္ထာယ သမတ္ထန္တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ နိသီဒိန္တိ
အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။(၂)ပဓာနပဟိတတ္ထံ ဥပ-
ဋ္ဌဟိသုတိ ပဓာနတ္ထာယ ပေသိတတ္တဘာဝံ ....
ဥပဋ္ဌဟိသု။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၁။ သာရတ္ထ၊၃။၁၆၁။
တသ္မာ တံ ပရမတ္ထနေက္ခမ္မံ နိဗ္ဗာနာမတံ သဗ္ဗ-
ဓမ္မာနံ အဂ္ဂဋ္ဌေန ပဓာနံ ပတ္ထေန္တော ပဓာန-

တ္ထာယ ဂမိဿာမိ။ သုတ္တနိ၊ ၁၂။ ၁၁၄။ (၃)
ဣဒဉ္စ သဒေဝကာဒိပဒတ္တယဝစနိယဿ ပ-
ဓာနတ္ထဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၆၂။

ပဓာနတ္ထဒီပက (တိ) [ပဓာနတ္ထ+ဒီပက] အမွန်-
အမြတ်-အနက်ကို ပြတတ်သော။ ဒါနာဒိနိ
ကရေန္တဿ ရူပါဒိနိ သတိယာ ဌာနံ ဟော-
န္တိတိ တံနိဝါရဏတ္ထမာဟ “ပဓာနံ ဌာနံ” ဟိ။
ပ-သဒ္ဓေါ ဟိ ဣဓ “ပဏိတာ ဓမ္မာ” တိအာဒိသု
ဝိယ ပဓာနတ္ထဒီပကောတိ အဓိပ္ပါယော။ ဒီ၊ ၁။
၂။ ၂၆။ မ၊ ၁။ ၁၃၇။

ပဓာနတ္ထိက (တိ) [ပဓာန+အတ္ထိက] ကမ္မဋ္ဌာန်း-
တရား အားထုတ်ခြင်း-ဖြင့်-ကို-အလိုရှိသော၊
ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှည့် ယှဉ်သောသူ။ အလံ
ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာ-
နာယ။ မ၊ ၁။ ၂၂၃၊ ၂၃၆-၇။ မ၊ ၂။ ၂၈၃။ အံ၊ ၃။
၁၆၆။ ဥဒါန၊ ၁၁၇။ အံ၊ ၁။ ၁၁၃။ အပ၊ ၁။ ၁။
၆၈။ ဇာ၊ ၁။ ၆၇။ ပဓာနတ္ထိကဿာတိ ပဓာန-
ကမ္မိကဿ။ အံ၊ ၁။ ၁၂၅။ ပဓာနတ္ထိက-
ဿာတိ ယောဂေန ဘာဝနာယ အတ္ထိကဿ။
ဥဒါန၊ ၁။ ၁၆၆။ ပဓာနတ္ထိကဿာတိ ပဓာနေန
ဘာဝနာနုယောဂေန အတ္ထိကဿ။ ယသ္မာ
သော ပဓာနကမ္မေ ယုတ္တော ပဓာနကမ္မိကော
နာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “ပဓာနကမ္မိက-
ဿာ” တိ။ အံ၊ ၁။ ၁၂၆။

ပဓာနဒိဋ္ဌိ (ထိ) [ပဓာန+ဒိဋ္ဌိ] ပြဋ္ဌာန်းသော မိစ္ဆာ
အယူ၊ အကြီးအမှူး-ဦးစီး-ပဓာန-ဖြစ်သော
အယူမှား။ အတ္တဒိဋ္ဌိဝသေနာတိ ပဓာနဒိဋ္ဌိ-
မာဟ။ မ၊ ၁။ ၁၂၉-၃။

ပဓာနဒိဝသ (ပု) [ပဓာန+ဒိဝသ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
အားထုတ်ရာ နေ့။ ပဓာနဒိဝသေ သူရိယ-
တ္ထင်္ဂမနေ ယဏ္ဍိ ပဟရိတွာဝ စက်မံ ဩတ-

ရိတွာ ပဓာနံ ကရေန္တနံယေဝ (အရဏော
ဥဂ္ဂစ္ဆတိ)။ သံ၊ ၁။ ၂၆၆။

ပဓာနဒေဝ (ပု) [ပဓာန+ဒေဝ] ပြဋ္ဌာန်းသော နတ်၊
အကြီးအကဲ - ရှေ့သွား-ခေါင်းဆောင်-ဖြစ်
သော နတ်။ ဒေဝေါ ဝိယာတိ အာဓိပစ္စပရိဝါ-
ရာဒိသမ္ပတ္တိသမန္နာဂတော ပဓာနဒေဝေါ ဝိယ။
ဒီ၊ ၁။ ၂၃၁။ သီ၊ ၁။ ၁၂၅၄။

ပဓာနဓည (န) [ပဓာန+ဓည] ကောင်းမြတ်-
ပြဋ္ဌာန်း-သော စပါး။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနဓညဘာဝဒဿနတ္ထ (ပု) [ပဓာနဓည +
ဘာဝ+ဒဿန+အတ္ထ] ကောင်းမြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-
သော စပါး၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းဟူသော
အကျိုး။ ပဓာနဓညဘာဝဒဿနတ္ထဇ္ဇေတ္ထ
သာလိနံ ဝိသု ဂဟဏံ။ ထေရ၊ ၁။ ၈၇။

ပဓာနဓမ္မ (ပု) [ပဓာန+ဓမ္မ] ပြဋ္ဌာန်းသော တရား၊
အကြီးအမှူး-ဦးစီး-ပဓာန-တရား။ ဣတိ ယံ
ဂဏှတော ဗန္ဓော၊ မုဉ္ဇတော မောက္ခော ဟောတိ၊
တဿ ပဓာနဓမ္မဿ ကထနမိဒံ၊ န အာဒိ-
မတ္တကထနံ။ အဘိ၊ ၁။ ၁၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၂။
ဝဋ္ဋကာရဏဘာဝေန ပဓာနတ္တာ “ပဓာန-
ဓမ္မာ” တိ အဝိဇ္ဇာ ကထိတာ။ မူလ၊ ၁။ ၁၂၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၃။ (-ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၂၆။ သီ၊ ၁။
သစ်၊ ၁။ ၁၃၉။)

ပဓာနဓမ္မကထန (န) [ပဓာနဓမ္မ+ကထန] ပြ-
ဋ္ဌာန်းသောတရားကို-ဟောကြား-ပြဆို-ခြင်း။
န ယိဒံ အာဒိမတ္တကထနံ၊ ပဓာနဓမ္မကထနံ
ပနေတံ။ အဘိ၊ ၁။ ၁၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၂။

ပဓာနနယ (ပု) [ပဓာန+နယ] ကတ္တစိ ပဓာန-
ဝသေန “ရာဇာ အာဂစ္ဆတိ” တိ အာဒိသု။ နာသ၊
ဂန္ထာရမ္ဘအဖွင့်။ ရာဇာ အာဂစ္ဆတိတိ ကိဉ္ဇာပိ

ရာဇာဗလကာယေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆတိ၊ တဿ စ ဗလကာယဿ ရာဇာပဓာနော၊ တသ္မိံ ပဓာနေ ဂဟိတေ အပ္ပဓာနော ဗလကာယော ဂဟိတောပိ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဧကဿ ဂမနံ ဝိယ ကတွာ ဧဝံ ပယောဂေါ ဒိဿတိ။ သံပျဉ်။ ၃၆။ ပဓာနော နာမ ပဓာနေ၊ ဂဟိတေယေဝါ ပဓာနံ။ ဂဟိတံ တံ ယထာ ရာဇာ။ အာဂ-
တေတ္ထ နိဒဿနံ။ ဇာလိနီ။ ၃၉။ ပဓာနတ္တာ-
ပ္ပဓာနောပိ၊ လတ္တိတော ပဓာနော ယထာ။ ရာဇာ
ဂစ္ဆတိတေတ္ထဿ၊ ပရိဝါရောပိ လတ္တတိ။ နယ
မုခဒိပနီ။ ပဓာနနည်း၊ ပြဋ္ဌာန်းသည်ကို ဆိုသ
ဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသည်ကိုလည်း ယူရသော နည်း။
ဧဝံ ပဌမပဒေနော ပဓာနနယေန သဗ္ဗ-
လောကဿ သစ္စိကတဘာဝေ သိဒ္ဓေပိ ဣမိနာ
ကာရဏဝိသေသေန သေသပဒါနိ ဝုတ္တာနိတိ
ဒဿေတိ “တတော ယေသ” ဟိ အာဒိနာ။ သိ၊
ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၆၇။

ပဓာနနာနတ္ထ (န) [ပဓာန+နာနတ္ထ] ကမ္မဋ္ဌာန်း
တရား အားထုတ်မှု-ထူးခြားသည်၏ အဖြစ်-
ထူးခြားခြင်း။ ပဓာနဝေမတ္တတာ-ကြည်။

ပဓာနနိဒ္ဓိဋ္ဌ (တိ) [ပဓာန+နိဒ္ဓိဋ္ဌ] လိုရင်း-ပဓာန-
အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော (ဝိညာဏဉာယတန
ဈာန်)။ တသ္မိံ ဒွယေ ယေန ကေနစိ၊ ယတော
ဝါ ဝုဋ္ဌိတော၊ တေနော ပဓာနနိဒ္ဓိဋ္ဌေန (ပဋ္ဌာန-
နိဒ္ဓိဋ္ဌေန။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၀၉။) တံ-သဒ္ဓဿ သမ္ပ-
န္နေ အာပန္နေ “အယဉ္ဇ အာရမ္မဏာတိက္ကမ-
ဘာဝနာ”တိ ဝိညာဏဉာယတနဿ နိဝတ္တ-
နတ္ထံ ဝိညာဏဝစနံ၊ တသ္မာ ပဌမာရပွဝိညာ-
ဏဿေဝ အဘာဝနာတိက္ကမော ဝုတ္တော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၁၁။

ပဓာနနိဒ္ဓေသ (ပု) [ပဓာန+နိဒ္ဓေသ] လိုရင်း-
ပဓာန-ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း။ ပရိသဘူမိ-

ယောတိ ပဓာနနိဒ္ဓေသော၊ ဣတ္ထိနမ္ပိ ဟေတာ
ဘူမိယော ဧသ ဣတ္ထတေဝ။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၄၃။
(-၁၆၇။)

ပဓာနပညတ္တိ (ထိ) [ပဓာန+ပညတ္တိ] အကြီး
အမှူး-ဦးစီး-ပဓာန-၏ အဖြစ်ကို-ပညတ်-
သိစေ-ခြင်း။ မနောသေဋ္ဌာတိ ပဓာနပညတ္တိ။
မနောမယာတိ သဟဇာတပညတ္တိ။ နေတ္ထိ၊ ဋ္ဌ။
၁၈၅။ ပဓာနပညတ္တိတိ ပဓာနဘာဝဿ ပညာ-
ပနာ။ သဟဇာတပညတ္တိတိ တေသံ ဓမ္မာနံ
မနသာ သဟဘာဝပညာပနာ။ နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၁၀၄။

ပဓာနပဒ (န) [ပဓာန+ပဒ] ပဓာနဟူသော-
ပုဒ်-သဒ္ဓါ။ အဋ္ဌိတဝတန္တိ အဋ္ဌိတတပံ၊ အဿ
ပဓာနပဒေန သဒ္ဓိံ သမ္ပန္နော၊ တထာ သပ္ပရိသ-
ပဒဿ။ ဣဒဉ္စိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဘောတော
ဂေါတမဿ အဋ္ဌိတပဓာနဝတံ အဟောသိ၊
သပ္ပရိသပဓာနဝတံ အဟောသိတိ။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။
၃၀၈။

ပဓာနပဒဟနကာလ (ပု) [ပဓာန+ပဒဟန+
ကာလ] ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်ကို-အားထုတ်-
ပြုကျင့်-ရာ အခါ။ ပုရာဏပဋ္ဌာကောတိ ပုဗ္ဗေ
ပဓာနပဒဟနကာလေ ဥပဋ္ဌာကဘူတော။ သံ၊
ဋီ၊ ၂။ ၂၂၇။

ပဓာနပရိက္ခာရ (ပု) [ပဓာန+ပရိက္ခာရ] လိုရင်း-
-ပဓာန-ဖြစ်သော-အသုံးအဆောင်-ပရိက္ခာ
ရာ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနပရိက္ခာရဒဿနမုခ (န) [ပဓာနပရိက္ခာရ
+ဒဿန+မုခ] လိုရင်း-ပဓာန-အသုံးအဆောင်
ကို ပြခြင်းဟူသော-အဦး-အစ-ပဓာန။ တတ္ထ
“ပတ္တစိဝရေ”တိ ပဓာနပရိက္ခာရဒဿနမုခေန
သဗ္ဗပရိက္ခာရနိဒဿနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဇီရ။
၄၉၈။

ပဓာနပရိဂ္ဂဟက (တိ) [ပဓာန+ပရိဂ္ဂဟက] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်မှုကို- သိမ်းဆည်း-ဆင်ခြင်-တတ်သောသူ။ ဆဋ္ဌဘိညော ပန ဟုတ္တာ မဂ္ဂသုခေန ဖလသုခေန ဝိတိနာမေန္တော ဧကဒိဝသံ ပဓာနပရိဂ္ဂဟကေန ထေရေန တသ္မိံ အရညာယတနေ ဘိက္ခု ၂၃၅၁ ဝုတ္တံ ပဓာနာနယောဂံ ပရိဂ္ဂဟန္တော ....ဂါထာဒွယံ အဘာသိ။ ထေရ်ဌာဝါ ၄၁၉။ (-၄၀၃။)

ပဓာနပရိစ္ဆေဒ (ပု) [ပဓာန+ပရိစ္ဆေဒ] ဒုက္ခရ စရိယာအကျင့်ကို-အားထုတ်-ပြုကျင့်-ခြင်း၏ အပိုင်းအခြား။ ပါဠိအနာရုဋ္ဌော ပန သမ္မ-ဟုလဝါရောပေတ္ထ အာနေတဗ္ဗော။ သော... ပဓာနပရိစ္ဆေဒေါ ဥပဋ္ဌာကပရိစ္ဆေဒေါ ဝိဟာ-ရပရိစ္ဆေဒေါတိ ဒသဓာ ဝဝတ္ထိတော ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓဝါ ၅၃။ (-၁၅၇။)

ပဓာနပရိမထိတဘာဝဒဿန (န) [ပဓာန+ ပရိမထိတ+ဘာဝ+ဒဿန] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ခြင်းဖြင့်-မွေ့နှော့-ချေမှုန်း-အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ ပဓာနပရိမထိတဘာဝဒဿန-ကြည့်။

ပဓာနပရိယာယ (ပု) [ပဓာန+ပရိယာယ] ပဓာနသဒ္ဓါ၏-ပရိယာယ်-ဝေဝုဇ်-စကားလှယ်။ အဂ္ဂေါတိ ပဓာနော၊ ကေန ပနဿ ပဓာန-တာတိ အာဟာ "ဂုဏေဟိ"တိ။ ပဌမ-သဒ္ဓေါ စေတ္ထ ပဓာနပရိယာယော။ ဗောဓိသတ္တဿ ပန ပဓာနတာ အနညသမာဓာရဏာတိ အာဟာ "သဗ္ဗပဌမော"တိ၊ သဗ္ဗပဓာနောတိ အတ္ထော။ ဒီဇီ ၂။ ၃၀။ (-မ၊ ၃။ ၁၈၅၊ ၃၄၀။)

ပဓာနပဟိတတ္ထ (တိ) [ပဓာန+ပဟိတ+အတ္ထ] (က)ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို-အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-ခြင်းငှါ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊

သူ။ (ခ)ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို-အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-ခြင်းဖြင့် (နိဗ္ဗာန်သို့) စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသောသူ။ (ဂ) နိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးငှါ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသောသူ။ (ဃ) နိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးငှါ စွန့်လွှတ်အပ်သော-ခန္ဓာ ကိုယ်-အတ္တဘော-ရှိသောသူ။

(က)ပဓာနပဟိတတ္ထော သောဥပသန္တော နိရူပဓိ။ သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိ အနာသဝေါ။ အပါ ၁။ ၅၅-၈၊ ၆၉။ အပါ ၂။ ၁၈၄။ ထေရ်ဌာ ၂။ ၂၉၀၊ ၄၁၇။ ပဓာနပဟိတ-တ္ထောတိ ဝိရိယကရဏတ္ထံ ပေသိတစိတ္တော။ အပါ ၅။ ၁။ ၃၄၁။ (-အပါ ၁။ ၁၂။ အပါ ၂။ ၂၂၊ ၆၈။ ထေရ်ဌာ ၁။ ၇၃၊ ၃၅၃။ ထေရ်ဌာ ၂။ ၁၆၇။)

(ခ) သောဟံ ပဓာနပဟိတတ္ထော၊ ရတ္တိန္ဒြိယတန္တိတော။ မာတရာ စောဒိတော သန္တော၊ အဖုသိ သန္တိမုတ္တမံ။ ထေရ် ၄၀၂။ ပဓာန-ပဟိတတ္ထောတိ စတုဗ္ဗိဓသမ္ပပဓာနယောဂေန နိဗ္ဗာနံ ပေသိတစိတ္တော။ ထေရ်ဌာ ၁။ ၈၀။

(ဂ၊ ဃ) ဗဟုပကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝ-ဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။ ယေ မံ ပဓာနပဟိတတ္ထံ ဥပဋ္ဌ-ဟိသု။ ဝိ၊ ၃။ ၁။ ၁။ ၂၂၇။ မ၊ ၂။ ၂၉၄။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၄။ ပဓာနပဟိတတ္ထံ ဥပဋ္ဌဟိသုတိ ပဓာနတ္ထာယ ပေသိတတ္တဘာဝံ မုခေါဒကဒါနာဒိ-နာ ဥပဋ္ဌဟိသု။ ဝိ၊ ၅။ ၃။ ၂၄၅။ မ၊ ၅။ ၂။ ၉၁။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၁။ တံ မံ ပဓာနပဟိတတ္ထံ၊ နဒိနေရဉ္စရံ ပတိ။ ....နမုစိ ကရဏံ ဝါစံ၊ ဘာသ-မာနော ဥပါဂမိ။ သုတ္တနိ၊ ၃။ ၂။ ပဓာနပဟိတ-တ္ထန္တိ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ ပေသိတစိတ္တံ ပရိစ္စတ္တ-အတ္တဘာဝံ ဝါ။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁၁၄။

ပဓာနပုဂ္ဂလ (ပု) [ပဓာန+ပုဂ္ဂလ] မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုရိသဘူမိယောတိ ပဓာနပုဂ္ဂလေန နိဒ္ဒိသော၊ ဣတ္ထိနမ္ပိ တာ ဘူမိ-

ယော ဣစ္ဆန္တေ။ ဒိဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၂၄။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၀။
သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၇၀။

ပဓာနပုရိမဋ္ဌိတဘာဝဒဿန (န) [ပဓာန+ပုရိမ
+ဋ္ဌိတ+ဘာဝ+ဒဿန] (မိမိ၏) ပြဋ္ဌာန်းသည်
၏ အဖြစ်၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်၍ တည်သည်၏
အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ ဘာကုဋိကာတိ ပဓာနပု-
ရိမဋ္ဌိတ (ပဓာနပရိမထိတ။ သိ၊ ဣ။ ပဓာနပရ-
မဋ္ဌိတ။ သျှ) ဘာဝဒဿနေန ဘာကုဋိကရ-
ဏံ၊ မုဿကောစောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၃။

ပဓာနပုရိသ (ပု) [ပဓာန+ပုရိသ] မြင်မြတ်-
ပြဋ္ဌာန်း-သော ယောက်ျား၊ အကြီးအကဲ-ရှေ့
သွား-ခေါင်းဆောင်-ဖြစ်သော အမျိုးသား။
ကံ ဗြူသိ မဟာပုရိသောတိ မဟာပုရိသော
အဂ္ဂပုရိသော ပဓာနပုရိသော ပဝရပုရိသော
ကံ ဗြူသိ ကံ ကထေသိ။ စူဠနိ၊ ၄၁။ ပုရိသာနံ
ကောဋိပ္ပတ္တော ပုရိသောတိ ပဓာနပုရိသော။
စူဠနိ၊ ၄။ ၉။ (-သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၈၃။)

ပဓာနဖလ (န) [ပဓာန+ဖလ] ပြဋ္ဌာန်းသော
အကျိုး၊ လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သောအကျိုး တ
ရား။ ဝေဒနာ စ ဖဿဿ ပဓာနဖလံ ယထာ-
ဝေဒနံ ဖဿဝဝတ္ထာနတော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၇၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၃၄။

ပဓာနဘာဝကရဏ (န) [ပဓာန+ဘာဝ+ကရဏ]
မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း၊
အကြီးအကဲ-ရှေ့သွား-ခေါင်းဆောင်-၏ အ
ဖြစ်ကို ပြခြင်း။ သမ္မာ ပဒဟန္တိ ဧတေန၊ သယံ
ဝါ သမ္မာ ပဒဟတိ၊ ပသတ္ထံ၊ သုန္တရံ ဝါ ပဒ-
ဟန္တိ သမ္ပပ္ပဓာနံ။ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ သမ္ပဒေဝ
ပဓာနဘာဝကရဏတော သမ္ပပ္ပဓာနံ။ ဝိရိယ-
သေတံ အဓိဝစနံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၆။ သာရတ္ထ၊

၃။ ၄၃၁။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၂၉။ (- ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၀၁။)

ပဓာနဘာဝကရဏ (န) [ပဓာန+ ဘာဝ+ ကာ
ရဏ] မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-ခြင်း၏ အကြောင်း၊
အကြီးအမှူး-ဦးစီး-ပဓာန-ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း
တရား။ ပဒဟန္တိ ဧတေနာတိ ပဓာနံ၊ သော-
ဘနံ ပဓာနံ သမ္ပပ္ပဓာနံ။ ....သောဘနံ ဝါ တံ
ကိလေသဝိရူပတ္တဝိရဟတော ပဓာနဉ္စ ဟိတ-
သုခနိပ္ပါဒကတ္တေန သေဋ္ဌဘာဝါဝဟနတော
ပဓာနဘာဝကရဏတော စာတိ သမ္ပပ္ပဓာနံ၊
ဝိရိယသေတံ အဓိဝစနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၁၉။ ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၁။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၄။ ပဓာနဘာဝ-
ကရဏတောတိ ဥတ္တမဘာဝဟေတုတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၄၉၀။

ပဓာနဘာဝဇောတနတ္ထ (ပု) [ပဓာနဘာဝ+ဇော
တန+အတ္ထ] ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်ကို ထွန်း
ပြခြင်းဟူသော အကျိုး။ သာမညတော သင်္ဂ-
ယုမာနန္တိ ပဓာနဘာဝဇောတနတ္ထံ ဝိသု ဂယုတိ
ယထာ တံ “ပုညဉာဏသမ္ဘရာ”တိ။ အနုဋီ၊ ၂။
၉၅။

ပဓာနဘာဝဒဿနတ္ထ (ပု) [ပဓာနဘာဝ+ဒဿ
န+အတ္ထ] ပြဋ္ဌာန်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းဟူ
သော အကျိုး။ တသ္မာ “ဥလ္လိတ္တာဒိဘာဝေါ။ ပ။
ဆဒနမေဝ သန္တာယ ဝုတ္တော”တိ ဣဒံ သတိပိ
ဘိတ္တိလေပေ ဆဒနလေပေန ဝိနာ အာပတ္တိ
န ဟောတိတိ ဆဒနလေပဿ ပဓာနဘာဝ-
ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၇။ ဇေဋ္ဌက-
ဘာဝဒဿနတ္ထန္တိ ပဓာနဘာဝဒဿနတ္ထံ။
သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၈၈။ (-ဒိဋ္ဌိ၊ ၂။ ၃၅၀။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၄၉။
အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၈၂။)

ပဓာနဘာဝနာ (ထိ) [ပဓာန+ဘာဝနာ] ကမ္မ
ဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ခြင်းဟူသော (သမထ၊

ဝိပဿနာ)ဘာဝနာ။ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂန္တိ
ဝုတ္တာ မဂ္ဂါဓိဂမဿ ပရိပန္နဘူတသဗ္ဗကိလေ-
သဝိသုဒ္ဓိပဓာနိကဿ ယောဂိနော၊ ပဓာန-
ဘာဝနာယ ဝါ ဇာတံ အင်္ဂန္တိ ကတွာ။ မ၊ဋီ၊၂။
၉၅။

ပဓာနဘာဝပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပဓာနဘာဝ+ပတ္တိ] မြင့်
မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း။
“ဂမ္ဘီရာ”တိအာဒိဝစနေဟိ .... အတိတ္ထိကရ-
ဘာဝေါ၊ ပဓာနဘာဝပ္ပတ္တိ၊ ယထာဘူတဉာ-
ဏဂေါစရတာ၊ သုခုမသဘာဝတာ၊ မဟာ-
ပညာဝိဘာဝနာ စ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
၁၈၉။ (-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၇၈။)

ပဓာနဘာဝဝိဘာဝန (န) [ပဓာနဘာဝ+ဝိဘာ
ဝန] ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်ကို ထင်စွာပြခြင်း။
သွာယံ တေသံ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တဿ ပဓာန-
ဘာဝဝိဘာဝနေန အာဝိ ဘဝတိ။ အနုဋီ၊၃။
၂၃၃။

ပဓာနဘူတ (တိ) [ပဓာန+ဘူတ] (၁)အားထုတ်
-လုံ့လပြု-ခြင်း (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော (ဝိရိယ)။
(၂)မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော။ (က)အကြီး အ
မှူး-ဦးစီး-ပဓာန-(ဖြစ်၍)ဖြစ်သော။ (ခ) အ
ကြီးအမှူး-ဦးစီး-ပဓာနအဖြစ်သို့ ရောက်
သော။(ဂ)လိုရင်း-ပဓာန-(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။
(၁၊၂)ပဓာနသင်္ခါရာတိ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ
ပဓာနသင်္ခါရာ၊ စတုကိစ္စသာဓကသမ္ပပ္ပဓာ-
နဝိရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၆။
ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ ပဓာနသင်္ခါရာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၈၇။ပဓာနဘူတာတိ သေဋ္ဌဘူတာ၊သေဋ္ဌ-
ဘာဝေါ စ ဧကဿာပိ စတုကိစ္စသာဓက-
ဝသေန ပဝတ္တိယာ၊ ....ပဓာနဘူတာတိ ဝိရိယ-
ဘူတာ။ ကေစိ ဝဒန္တိ “သင်္ခတသင်္ခါရာဒိ-
နိဝတ္တနတ္ထံ ပဓာနဂ္ဂဟဏန္တိ။ အထ ဝါ တံ

တံ ဝိသေသံ သင်္ခရောတိတိ သင်္ခါရော၊ သဗ္ဗမ္ပိ
ဝိရိယံ။ တတ္ထ စတုကိစ္စသာဓကတော တဒည-
ဿ နိဝတ္တနတ္ထံ ပဓာနဂ္ဂဟဏန္တိ။ သံ၊ဋီ၊၂။
၅၁၀။ (-အံ၊ဋီ၊၁။၂၄၄။) (၂) (က၊ခ) ဣဒ္ဓိပါ-
ဒေသု ဆန္တံ နိဿာယ ပဝတ္တော သမာဓိ ဆန္တ-
သမာဓိ။ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ ပဓာနသင်္ခါ-
ရာ။ သမန္နာဂတန္တိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဥပေတံ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၉။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၃။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၂။ ပဓာ-
နဘူတာတိ ပဓာနဇာတာ။ ပဓာနဘာဝံ ဝါ
ပတ္တာ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၁၇။ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန ပဓာနဘူ-
တာ၊ ပဓာနဘာဝံ ဝါ ပတ္တာတိ ပဓာနဘူတာ။
မ၊ဋီ၊၂။၅၄။ (ဂ) အင်္ဂကိစ္စံ သာယေမာန (ဒီ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၆။)န္တိ
ပဓာနဘူတံ အင်္ဂကိစ္စံ နိပ္ပါဒေန္တံ ဟုတွာတိ
အတ္ထော။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၄၉။ ပဓာနဘူတံ အင်္ဂကိစ္စံ
နိပ္ပါဒေန္တံ၊ ဥပပတ္တိဘဝဿ သရီရံ ဟုတွာတိ
အတ္ထော။သံ၊ဋီ၊၂။၄၆၄။(-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၉၄။)

ပဓာနဘူတစိတ္တနိရောဓ (ပု) [ပဓာနဘူတ+စိတ္တ
+နိရောဓ] မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော စိတ်၏-
ချုပ်-ပျက်-ခြင်း။ ဧဝံ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ
ပဝတ္တိယံ ရူပပဝတ္တိယာ ပဓာနဘူတစိတ္တ-
နိရောဓေန ရူပေ ဓရမာနေယေဝ ပဝတ္တာနံ
နိရောဓော နာမ ဟောတိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉။

ပဓာနဘူတပါပဓမ္မဝိဂမ (ပု) [ပဓာနဘူတ+ပါပ
ဓမ္မ+ဝိဂမ] လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော အကု
သိုလ်တရားမှ ကင်းဆိတ်ခြင်း။သတိ ဟိ သုဝိ-
သုဒ္ဓေ ဣန္ဒြိယသံဝရေ ပဓာနဘူတပါပဓမ္မ-
ဝိဂမေန အဓိစိတ္တာနုယောဂေါ ဟတ္ထဂတောဝ
ဟောတိတိ အာဟ “အဓိစိတ္တသုခံ ပဋိသံဝေ-
ဒေတိ”တိ။ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၄၂။(-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၈၁။)

ပဓာနဘူတဝိရိယ (န) [ပဓာနဘူတ+ဝိရိယ] အား
ထုတ်-လုံ့လပြု-ခြင်းဟူသော ဝိရိယ။ ပဓာနန္တိ

ပဓာနဘူတဝီရိယံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၀၁။

ပဓာနဘူတသင်္ခါရ (ပု) [ပဓာနဘူတ+သင်္ခါရ]
မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ဝီရိယံ။တေန “ဆန္ဒ-
သမာဓိနာ စေဝ ပဓာနသင်္ခါရေဟိ ပဓာနဘူ-
တသင်္ခါရေဟိ စ သမန္နာဂတော”တိ ဝက္ခတိ၊
တံ အာနေတွာ သမ္ပန္နော။ သံ၊ဋီ၊၂။၅၁၀။

ပဓာနဘူမိ (ထိ) [ပဓာန+ဘူမိ] အားထုတ်-လုံ-
လပြု-ရာ-အရပ်-ဌာန။ (က)ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
ကို အားထုတ်ရာ-အရပ်-ဌာန။ (ခ)ဒုက္ကရစရိ
ယာ အကျင့်ကို-အားထုတ်-ပြုကျင့်-ရာ-အ
ရပ်-ဌာန။(က)ပဓာနသိန္နိ ပဓာနဘူမိယံ ဝီရိယံ
ကုရမာနာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၂။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၃၊၂၄၃။ သာရတ္ထ၊၃။
၂၉၀။) (ခ) ပဓာနဘူမိယံ ဆဗ္ဗဿာနိ အပ္ပါ-
ဟာရောဝ အဟောသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၅။ (-၂၅၆။
အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။ မ၊ဋီ၊၁။၁၁၃။)

ပဓာနမယ (တိ) [ပဓာန+မယ] (တိတ္ထိတို့ ကြံ
ဆအပ်သော)-မူလ-ပကတိ-ပဓာန-တရား
ကြောင့် ဖြစ်သော။ (လောကသည် ပကတိ
ပဓာနကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဧကကာရ-
ဏဝါဒီ သံချဒသနဆရာတို့က ဆိုကြသည်။
အကျယ်ကို ပကတိနှင့် ပဓာန-ပုဒ်တို့၌ကြည့်။)
ဧတ္ထ စ ဝုစ္စတေ- သကလာဒိနံ ပဓာနံ တဗ္ဗိ-
ဘာဂေဟိ ကိံ အညတ္တံ၊ ဥဒါဟု အနညန္တိ၊
ကိဉ္ဇေတ္ထ ယဒိ အညတ္တံ၊ သဗ္ဗော လောကော
ပဓာနမယောတိ သမယဝိရောဓော သိယာ။
အနုဋီ၊၃။၆၃။

ပဓာနယောဂ (ပု) [ပဓာန+ယောဂ]ဒုက္ကရစရိယာ
အကျင့်ကို-အားထုတ်-ပြုကျင့်-ခြင်း။အနော-
မာနဒိတိရေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာန-
ယောဂံ ကတွာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၇။ ပဓာနယောဂန္တိ

ဒုက္ကရစရိယာယ ဥတ္တမဝီရိယာနယောဂံ။ သိ၊
ဋီ၊သစ်၊၁။၂၃၉။

ပဓာနယောနိ (ထိ) [ပဓာန+ယောနိ]မြင့်မြတ်-
ပြဋ္ဌာန်း-သော-အမျိုး-ဇာတ်။ ပမုခယောနိနန္တိ
မနုဿေသု ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒိဝသေန၊ တိရ-
တ္တာနာဒိသု သိဟဗျူဟိဒိဝသေန ပဓာနယောနိနံ၊
ပဓာနတာ စေတ္ထ ဥတ္တမတာ။တေနာဟ “ဥတ္တ-
မယောနိနန္တိ”သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၁။ (-ဒီ၊ဋီ၊၁။
၂၂၃။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၆၉။)

ပဓာနရူပ (န) [ပဓာန+ရူပ] မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-
သော-ရုပ်-ရုပ်တရား။ စက္ခုဒသကာဒိသု ပ-
ဓာနရူပံ စက္ခုဒယောတိ တေသု လဗ္ဘမာနံ
ဝတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝံ အဝယဝကိစ္စံ သမုဒါယေ အာ-
ရောပေတွာ ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၅၂။

ပဓာနဝစန (န) [ပဓာန+ဝစန] (၁) ပဓာနဟူ
သော-သဒ္ဓါ-ပုဒ်။(၂)မြင့်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော
စကား၊ လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော-စကား-
သဒ္ဓါ-ပုဒ်။ (၁)ဆန္ဒာဒယော သမာဓိဝိသေ-
သနာနိ၊ ပဓာနသင်္ခါရော ပန ပဓာနဝစနေ-
နေဝ ဝိသေသိတော၊ န ဆန္ဒာဒိဟိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
၂။၁၉။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၅၂။ (၂) အောက်ပုဒ်ကြည့်

ပဓာနဝစနဝိညေယျသဘာဝ (တိ) [ပဓာနဝစန+
ဝိညေယျ+သဘာဝ] လိုရင်း-ပဓာန-ဝိသေသျှ
-ဖြစ်သော(သမုပ္ပါဒ)သဒ္ဓါဖြင့် သိအပ်သော
သဘောရှိသော(အကြောင်းတရား)။ အပိ စ
ယောယံ.... ဟေတု အဓိပ္ပေတော၊ တဿ
သမုပ္ပါဒါဘိမုခတာယ ပဓာနဝစနဝိညေယျ-
သဘာဝတ္တာ တထာ ဝုတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၂၃၉။

ပဓာနဝစနာနရူပ (တိ) [ပဓာနဝစန+အနုရူပ]
လိုရင်း-ပဓာန-စကားအား - သင်္ဂလျော် -

လျောက် ပတ်-သော။ တသ္မာ ပဓာနဝစနာ-
နရူပမနသန္တိံ ဒသေတုံ “ဘဂဝါ ပနာ”တိ
အာဒိ ဝတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီဠိသစ်၊ ၂။ ၂၆၅။

ပဓာနဝဋ္ဋ (တိ) [ပဓာန+ဝဋ္ဋ] အားထုတ်-လုံ့လ
ပြု-ခြင်းရှိသော၊ သမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယနှင့် ပြည်စုံ
သော၊ သူ။ သင်္ခတဓမ္မော နိယတော ပဓာနဝါ၊
ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။ သုတ္တနိ။
၂၉၀။ အပါ။ ၁၁၄။ စူဠနိ။ ၃၀၀။ ပဓာနဝါတိ
ပဓာနံ ဝုစ္စတိ ဝီရိယံ။ ....သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ
ဣမိနာ ပဓာနေန ဥပေတော သမုပေတော
....သမန္နာဂတော။ စူဠနိ။ ၃၀၁။ ပဓာနဝါတိ
သမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယသမ္ပန္နော။ သုတ္တနိ။ ၁၁၁၂။
အပါ။ ၁၁၂။ စူဠနိ။ ၁၁၃၅။ (-သံ၊ ၁။ ၁၈၉၊
၁၉၉။ အံ၊ ၁။ ၁၄၈။ သုတ္တနိ။ ၃၆၀။ ထေရ။ ၃၆၉။
စူဠနိ။ ၁၄၁၊ ၁၅၀၊ ၂၅၄။ သံ၊ ၁။ ၂၄၈။ အံ၊ ၁။
၁၃၁။ သုတ္တနိ။ ၁၂။ ၁၅၅။ ထေရ။ ၁၂။ ၅၁၅။
စူဠနိ။ ၁၄၀။)

ပဓာနဝိစ္ဆန္တ (ပု) [ပဓာန+ဝိစ္ဆန္တ] နိဗ္ဗာန်၌-လိုချင်-
မှု-ဆန္ဒ-ကင်းခြင်း။ ဒုဂ္ဂေါ မဂ္ဂေါတိ ဣမံ ပန
အမုဂါယံ ပဓာနဝိစ္ဆန္တံ ဧနေန္တော အာဟ။ သုတ္တ
နိ။ ၁၂။ ၁၁၅။

ပဓာနဝိဗ္ဗန္တ (တိ) [ပဓာန+ဝိဗ္ဗန္တ] ဒုက္ကရစရိယာ
အကျင့်မှ-လျှောက်-ထွက်ခွါ-သော၊ သူ။ အယံ
အာဝသော သမဏော ဂေါတမော အာဂစ္ဆတိ
ဗာဟုလ္လိကော ပဓာနဝိဗ္ဗန္တော အာဝတ္တော ဗာ-
ဟုလ္လာယ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၁။ ၂၂၈။ ပဓာနဝိဗ္ဗ-
န္တောတိ ပဓာနတော ဝိဗ္ဗန္တော ဘဒ္ဒော ပရိဟိ-
နော။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄၆။ မ၊ ၁။ ၂၉၆။ ပဓာနဝိဗ္ဗ-
န္တောတိ ပဓာနတော ပုဗ္ဗေ အနုဋ္ဌိတဒုက္ကရစရ-
ဏတော ဝိဗ္ဗန္တော ဘဒ္ဒော ပရိဟိနော။ သာ
ရတ္ထ၊ ၁။ ၁၆၇။ ပဓာနဝိဗ္ဗန္တောတိ ဒုက္ကရစရဏ-

တော ပရိဟိနော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၀။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၃၊
၁၄။ မ၊ ၂။ ၂၉၀။ အပါ။ ၁။ ၈၁။ ဇာ၊ ၁။ ၇၉။
ဝဇီရ။ ၄၀၁။)

ပဓာနဝီရိယ (န) [ပဓာန+ဝီရိယ] အားထုတ်-
လုံ့လပြု-ခြင်းဟူသော ဝီရိယ၊ သမ္ပပ္ပဓာန ဝီရိ
ယ။ ယောနိသော ပဒဟန္တိတိ ဥပါယေန ပဓာ-
နဝီရိယံ ကရေန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၁၇၇။ ပဓာနဝီရိ-
ယံ ကရေန္တိတိ သမ္ပပ္ပဓာနသင်္ခါတံ ဝီရိယံ က-
ရေန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၂၃၂။ ပဒဟတိတိ ပဓာနဝီရိ-
ယံ ကရေတိ။ အံ၊ ၁။ ၁၈၃။ အဘိ၊ ၁။ ၂၇၆။
နေတ္ထိ၊ ၁။ ၇၅။ ပဓာနဝီရိယန္တိ သမ္ပပ္ပဓာနလက္ခ-
ဏပ္ပတ္တဝီရိယံ။ အံ၊ ၁။ ၂၄၀။ ပဓာနဝီရိယန္တိ
အကုသလာနံ အနုပ္ပါဒနေန ဥတ္တမဝီရိယံ။ နေ
တ္ထိ၊ ၁။ ၅၄။ (-ဒိ၊ ၁။ ၂၁၂။ မ၊ ၁။ ၁၈၉။ ဒိ၊ ၁။
၃။ ၂၄၇။ မ၊ ၁။ ၂၁၄။ အံ၊ ၁။ ၁၃၀၊ ၂၆၅။)

ပဓာနဝီရိယသမန္နာဂတ (တိ) [ပဓာနဝီရိယ+
သမန္နာဂတ] သမ္ပပ္ပဓာန ဝီရိယနှင့် ပြည်စုံ
သော၊ သူ။ တံ တသ္မာ အဟံ တံ ဝီရ ပဓာန-
ဝီရိယသမန္နာဂတ ဘဂဝါ တထေဝ မညေ
မိရောတိ စ၊ ပစ္စေတကရောတွေဝ စ မညာမိ။
သုတ္တနိ။ ၁၂။ ၈၁-၂။ ထေရ။ ၁၂။ ၅၃၅။

ပဓာနဝေဂနိဗ္ဗိတ (တိ) [ပဓာန+ဝေဂ+နိဗ္ဗိ
တိ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ခြင်း အဟုန်
ဖြင့်-မွေ့နှောကပ်-ချေမှုန်း-အပ်သော၊ သူ။
သော ပဓာနဝေဂနိဗ္ဗိတတ္တာ ကိလန္တကာ-
ယော ဧကဿ ဝေဠုဂုဗ္ဗဿ ဟေဋ္ဌာ နိသီဒိ။
အံ၊ ၁။ ၂၂၅။

ပဓာနဝေမတ္တ (န) [ပဓာန+ဝေမတ္တ] (က) ကမ္မ
ဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်မှု၏-ထူးခြား-ကွဲပြား
-ခြင်း။ (ခ) ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်၏-ထူးခြား
-ကွဲပြား-ခြင်း။ (က) ဧတ္ထ ခေါ နေသာဟံ

မဟာရာဇ ပဓာနဝေမတ္တတံ ဝဒါမိ။ မ၊၂။၃၃၀။
ပဓာနဝေမတ္တတန္တိ ပဓာနနာနတ္တံ။ ....ပုထု-
ဇ္ဇနဿ ပဓာနံ သောတာပန္နဿ ပဓာနံ န
ပါပုဏ္ဏတိ။ ပ။ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပဓာနံ သဗ္ဗ-
ညုဗုဒ္ဓဿ ပဓာနံ န ပါပုဏ္ဏတိ။ ဣမမတ္တံ
သန္တာယ “ပဓာနဝေမတ္တတံ ဝဒါမိ”တိ အာဟ။
မ၊၄။၃။၂၄၆။ (ခ) သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနဉ္စ အာယုဝေမတ္တံ
ပမာဏဝေမတ္တံ ကုလဝေမတ္တံ ပဓာနဝေမတ္တံ
ရသ္မိဝေမတ္တန္တိ ပဉ္စ ဝေမတ္တာနိ ဟောန္တိ။ ....
ပဓာနဝေမတ္တံ နာမ ကေသဉ္စိ ပဓာနံ ဣတ္ထရ-
ကာလမေဝ ဟောတိ။ ယထာ ကဿပဿ
ဘဂဝတော။ ကေသဉ္စိ အဒ္ဓနိယံ။ ယထာ အမှာ-
ကံ ဘဂဝတော။ ဒီ၊၄။၂။၁၇-၈။ (-မိလိန္ဒ။
၂၇၆။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၃၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။ ၁၅၇-၈၊
၃၄၈-၉။)

ပဓာနသင်္ခရဏ (န) [ပဓာန+သင်္ခရဏ] မြင့်-
မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သည် ဖြစ်၍-ပြုလုပ်-စီရင်-
အားထုတ်-ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနသင်္ခါရ (ပု) [ပဓာန+သင်္ခါရ] (၁)အား-
ထုတ်-လုံ့လပြု-ခြင်းဟူသော ဝီရိယ။ (၂)မြင့်-
မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော သင်္ခါရ။ (က)လိုရင်း-
ပဓာန-ဖြစ်သော ဝီရိယ။ (ခ)လိုရင်း-ပဓာန-
ဖြစ်သော-စေတနာ-သင်္ခါရက္ခန္ဓာ။ (၁) (၂၊က)
ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ပဓာနသင်္ခါရတိ။ ဣတိ အယဉ္စ
ဆန္ဒော အယဉ္စ ဆန္ဒသမာဓိ ဣမေ စ ပဓာန-
သင်္ခါရ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ဆန္ဒသမာဓိပု-
ဓာနသင်္ခါရသမန္တာဂတော ဣဒ္ဓိပါဒေါ။ သံ၊၃။
၂၃၄။ ပဓာနသင်္ခါရတိ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါ-
ရာ၊ စတုကိစ္စသာဓကသမ္ပပဓာနဝီရိယသေတံ
အဓိဝစနံ။ ဣတိ အယဉ္စ ဆန္ဒောတိအာဒိသု
ဆန္ဒော ဆန္ဒသမာဓိနာ စေဝ ပဓာနသင်္ခါရေဟိ
စ၊ ဆန္ဒသမာဓိ ဆန္ဒေန စေဝ ပဓာနသင်္ခါ-

ရေဟိ စ၊ ပဓာနသင်္ခါရာပိ ဆန္ဒေန စေဝ
ဆန္ဒသမာဓိနာ စ သမန္တာဂတာ။ သံ၊၄။၃။
၂၆၆။ ပဓာနဘူတာတိ သေဋ္ဌဘူတာ၊ သေဋ္ဌ-
ဘာဝေါ စ စတုကိစ္စသာဓကဝေသေန ပဝတ္တိယာ၊
တတော ဧဝ စ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော၊ ပဓာန-
သင်္ခါရဋ္ဌေန ပဓာနသင်္ခရဏတော။ ....ပဓာန-
ဘူတာတိ ဝီရိယဘူတာ။ ကေစိ ဝဒန္တိ “သင်္ခါ-
တသင်္ခါရာဒိနိဝတ္တနတ္ထံ ပဓာနဂ္ဂဟဏ”န္တိ။
အထ ဝါ တံ တံ ဝိသေသံ သင်္ခရေတိတိ
သင်္ခါရော၊ သဗ္ဗမ္ပိ ဝီရိယံ။ တတ္ထ စတုကိစ္စ-
သာဓကတော “တဒညဿ နိဝတ္တနတ္ထံ ပဓာ-
နဂ္ဂဟဏ”န္တိ။ သံ၊ ဒီ၊၂။၅၁၀။ (-ဒီ၊၄။၂။၂၃၄။
ဒီ၊၄။၃။၁၈၉။ မ၊၄။၁။၃၇၃။ သံ၊၄။၃။၂၈၂-၇။
အံ၊၄။၁။၃၈၇။ အဘိ၊၄။၂။၂၉၀။ ပဋိသံ၊၄။၁။
၃၀၄-၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၃-၄။ နေတ္ထိ၊၄။၇၁။ ဒီ၊ဒီ၊
၂။၂၀၉။ မ၊ဒီ၊၂။၅၄။ မ၊ဒီ၊၃။၂၁၆။ သံ၊ဒီ၊၂။
၅၀၃။ အံ၊ဒီ၊၁။၂၄၄။ မူလဒီ၊၂။၁၆၆-၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဒီ၊၂။၁၉၊၃၇။ နေတ္ထိ၊ဒီ၊၅။၂-၃။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၁၀။
) (၂၊ခ)စေတနာတိ ဟေဋ္ဌမကောဋီယာ ပဓာ-
နသင်္ခါရဝေသေန ဝုတ္တံ။ .... တေသု စေတနာ
ပဓာနာ အာယူဟနဋ္ဌေန ပါကဋ္ဌတ္တာ။ အဘိ၊
၄။၂။၁၉။

ပဓာနသင်္ခါရဂ္ဂဟဏ (န) [ပဓာနသင်္ခါရ+ဂဟ-
ဏ] ပဓာနသင်္ခါရကို-ယူ-ဆို-ခြင်း။ ဆန္ဒစိတ္တ-
ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒေသု တာဝ ယုတ္တံ ပဓာနသင်္ခါ-
ရဂ္ဂဟဏံ အပုဗ္ဗတ္တာ၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေ ပန
ကထန္တိ စောဒနံ သန္တာယာဟ “ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ-
နိဒ္ဒေသေ”တိ။ အနုဒီ၊၂။၁၆၅။

ပဓာနသင်္ခါရဋ္ဌ (ပု) [ပဓာနသင်္ခါရ+အတ္ထ] မြင့်-
မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ဝီရိယဟူ-ဟော-အနက်
-သဘော။ ပဓာနသင်္ခါရ-ကြည့်။

ပဓာနသင်္ခါရဒဿန (န) [ပဓာနသင်္ခါရဒဿန]
 လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ပြ
 ခြင်း။ ပုရိမေပိ ဝါ “ဟေဋ္ဌိမကောဋီယာ”တိ ယံ
 ဝုတ္တံ၊ တဉ္စ ပဓာနသင်္ခါရဒဿနဝသေနာတိ
 သမ္ပန္နကရဏေန ကရဏနိဒ္ဒေသောဝ။ မူလ
 ဋီ၊ ၂။ ၁၆။

ပဓာနသင်္ခါရဘာဝိတ (တိ) [ပဓာနသင်္ခါရ+
 ဘာဝိတ] မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ဝိရိယ
 သည်-ဖြစ်-ပွား-စေအပ်သော။ ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိ
 ပါဒ-ကြည်။

ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတ (တိ) [ပဓာနသင်္ခါရ+
 သမန္နာဂတ] မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ဝိရိယ
 နှင့် ပြည်စုံသော။ ဝိရိယဘာဝနာဗလနိဗ္ဗတ္တန္တိ
 ....ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတာ ဝါ ဣဒ္ဓိပါဒ-
 ဘာဝနာ ဝိသေသတော ဝိရိယဘာဝနာ၊
 တဿာ အာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တံ ဝိရိယဘာဝ-
 နာဗလနိဗ္ဗတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၆။ (-ဝိမတိ၊ ၁။
 ၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၇။)

ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိ (ထိ) [ပဓာနသင်္ခါရ+ဣဒ္ဓိ] မြင်
 မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော ဝိရိယဟူသော-ပြီးစီး-
 ထမြောက်-ခြင်း။ ပဓာနသင်္ခါရေ ဘာဝေ-
 န္တဿ ပဓာနသင်္ခါရာ ဣဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ၊
 ဆန္ဒသမာဓိ ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိယာ ပါဒေါ နာမ။
 သံ၊ ၄။ ၁၂။ ၂၈၇။

ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိပါဒ (ပု) [ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိ+ပါဒ]
 မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-ဝိရိယဟူသော-ပြီးစီး-ထ
 မြောက်-ခြင်း၏-တည်ရာ-မှီရာ-အခြေခံ-တ
 ရား။ တတ္ထေဝ ပဓာနသင်္ခါရော ဣဒ္ဓိ နာမ၊
 ပဓာနသင်္ခါရဘာဝိတာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ပဓာ-
 နသင်္ခါရိဒ္ဓိပါဒေါ နာမ။ ဆန္ဒော သမာဓိတိ ဒွေ
 ဓမ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓဝသေန ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိပါဒေ

ပဝိသန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၃။

ပဓာနသတ္တ (ပု) [ပဓာန+သတ္တ] မြင်မြတ်-ပြ
 ဋ္ဌာန်း-သော-သတ္တဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်။ ပရသတ္တာနန္တိ
 ပဓာနသတ္တာနံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၆။
 အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၄။ ပဋိ၊ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၄။ နေတ္ထိ၊ ၄။
 ၁၇၀။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂။ ၂၂၂။

ပဓာနသဘာဝ (ပု) [ပဓာန+သဘာဝ] ပြဋ္ဌာန်း
 သော သဘော၊ လိုရင်း-ပဓာန-လက္ခဏာ။
 တေဟိ အဘိဇ္ဈာဒီနံ ပဓာနသဘာဝယေဝ
 သန္တာယ ဝုတ္တံ သိယာ။ အနု၊ ၁။ ၈၆။

ပဓာနသမ္ဘာရဝိသေသ (ပု) [ပဓာန+သမ္ဘာရ+
 ဝိသေသ] လိုရင်း-ပဓာန-အဆောက်အဦ-အ
 စိတ် အပိုင်း-အထူး။ အင်္ဂ နာမ မဉ္ဇူပိဋ္ဌာနံ
 ပါဒူပရိ ဌပိတော ပဓာနသမ္ဘာရဝိသေသော။
 သီ၊ ၄။ သင်္၊ ၂။ ၁၁၅။

ပဓာနသမ္ပတ (တိ) [ပဓာန+သမ္ပတ] မြင်မြတ်
 သူဟု သမုတ်အပ်သော၊ အကြီးအကဲ-
 ရှေ့သွား-ခေါင်းဆောင်-ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော၊
 သူ။ ဧဝမေဝ ယော မနုဿေသု ပဓာနသမ္ပ-
 တော၊ ယဒိ သော အဓမ္မစာရီ သိယာ။ နေတ္ထိ၊
 ၄။ ၂၂၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၃။

ပဓာနသရူပတ္ထ (ပု) [ပဓာန+သရူပ+အတ္ထ] လို
 ရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော-သရုပ်-အရကောက်
 -အနက်။ တဿာတိ ဧတ္ထ တံ-သဒ္ဓဿ ....
 တိလောကဂ္ဂေါ သတ္တာ သရူပတ္ထော၊ ဆဋ္ဌိ-
 ဝိဘတ္တိယာ .... သမ္ပန္နော ပဓာနသရူပတ္ထော။
 နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၁။

ပဓာနသာရပု (န) [ပဓာန+သာရပု] ကမ္မဋ္ဌာန်း
 တရား အားထုတ်ခြင်းအား - သင်္ဃလျော် -
 လျှောက်ပတ်-သော။ စက္ခုဒ္ဓါရေ ဟိ ပဓာန-

သာရပုံ ဌာနံ ဒိသွာ ဒီကာသဝေါ ဣမိနာ
စိတ္တေန သောမနဿိတော ဟောတိ။ အဘိဋ္ဌ၊
၁။၃၃၂။

ပဓာနသာရပုပ္ဖာန (န) [ပဓာနသာရပု+ဌာန]
ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းအား - သင်္ခလျော်-
လျောက်ပတ်-သော အရပ်။ ပုဗ္ဗေယေဝ ပန
မနောဒွါရိကစိတ္တေန ပဓာနသာရပုပ္ဖာနာဒိ
ပရိစ္ဆိန္နန္တဿ ပဉ္စဒွါရေ .... ဣဒံ စိတ္တံ ပဝတ္တ-
တိတိ ဝဒန္တိ။ အနုဋီ၊၁။၁၄၄။

ပဓာနသီလ (န) [ပဓာန+သီလ] အကြီးအမှူး-
ဦးစီး-ပဓာန-ဖြစ်သော သီလ။ ဇေဋ္ဌကသီလန္တိ
ပဓာနသီလံ။ မ၊ဋီ၊၁။၂၅၅။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၈၄။ အံ၊
ဋီ၊၂။၃၄။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၄၀။ (-ဒိ၊ဋီ၊၂။၂၆၉။ သံ၊ဋီ၊
၂။၄၈၅။)

ပဓာနသုတ္တ (န) [ပဓာန+သုတ္တ] ပဓာနသုတ်၊
အားထုတ်မှု-ဝိရိယ-နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဟောပြ
ရာ သုတ်။ (က) ရှင်၊ရဟန်းတို့အား ဆွမ်း၊
သင်္ကန်း၊ကျောင်း၊ဆေး ပစ္စည်း ၄-ပါး ထောက်
ပံ့ပေးလှူခြင်းငှါ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့၏
အားထုတ်ခြင်း “ပဓာန” နှင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်
အကျိုးငှါ ရှင်၊ရဟန်းတို့၏ အားထုတ်ခြင်း
“ပဓာန” ၂-ပါးတွင် ရှင်၊ရဟန်းတို့၏ အား
ထုတ်ခြင်း “ပဓာန” ကသာလွန်မြင့်မြတ်ကြောင်း
ဟောပြရာသုတ်။ အံ၊၁။၅၁။ (ခ) မဖြစ်ပေါ်
သေးသော အကုသိုလ်တရားတို့ မဖြစ်ပေါ်
ခြင်းငှါ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရား
တို့ကို ပယ်ခြင်းငှါအားထုတ်ခြင်းနှင့် မဖြစ်
ပေါ်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်ပေါ်
စေခြင်းငှါ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရား
တို့ကို ပြန့်ပြောပွားများစေခြင်းငှါ အားထုတ်
ခြင်းဟူသော သမ္မပ္ပဓာန ၄-ပါးကို ဟောပြရာ

သုတ်။ အံ၊၁။၃၂၂-၃။ (ဂ) မဖြစ်ပေါ်သေး
သော အကုသိုလ်တရားတို့ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းငှါ
စောင့်စည်းအားထုတ်ခြင်း သံဝရပ္ပဓာန၊ ဖြစ်
ပေါ်ပြီး အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ
အားထုတ်ခြင်း ပဟာနပ္ပဓာန၊ မဖြစ်ပေါ်သေး
သော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း
ငှါ ပွားများအားထုတ်ခြင်း ဘာဝနာပဓာန၊
ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပြန့်
ပြောပွားများစေခြင်းငှါ အားထုတ်ခြင်း အနု
ရက္ခဏပဓာန၊ ဤပဓာန ၄-ပါးတို့ကို ဟောပြ
ရာသုတ်။ အံ၊၁။၃၈၅။ (ဃ) သီလနှင့် ပြည့်စုံ
ခြင်း၊ အကြားအမြင်များခြင်း၊ ထက်သန်သော
ဝိရိယရှိခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ ဤ
၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် မချွတ်
ယွင်းသော အကျင့် “အပဏ္ဏကပဋိပဒါ” ကို
ကျင့်သည် မည်၏-ဟု ဟောပြရာ သုတ်။ အံ၊
၁။၃၈၈။ (င) ဂန္ဓကုဋိ၌ နေတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရားသည် “ငါကား အမြိုက် နိဗ္ဗာန်ဟူသော
ပဓာနကို တောင့်တလျက် ၆-နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္က
ရစရိယာ မဟာပဓာနအကျင့်ကို ပြုကျင့်ခဲ့ပြီ၊
ယနေ့ ထိုအမြိုက်နိဗ္ဗာန် ပဓာနကို ရဟန်းတို့
အား ဟောကြားအံ့” ဟု ကြံတော်မူကာ ဟောပြ
ရာသုတ်။ သုတ္တနိ၊၃၄၁-၃၄၃။ တံ မံ ပဓာနပ-
ဟိတတ္တန္တိ ပဓာနသုတ္တံ။ .... အထ ဂန္ဓကုဋိတော
နိက္ခမိတွာ ဗုဒ္ဓါသနေ နိဿိန္တော “တံ မံ ပဓာ-
နပဟိတတ္တ” န္တိ အာရဘိတွာ ဣမံ သုတ္တမ-
ဘာသိ။ သုတ္တနိ၊၅။၁၁၄။ ဆဗ္ဗဿာနိ ဥရု-
ဝေလဇနပဒေ....နိဗ္ဗသရမိရပေတရူပသဒိသ-
သရိရော ပဓာနသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဓာနံ
မဟာဝိရိယံ ဒုက္ကရကာရိကံ အကာသိ။ အပ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၂၉။

ပဓာနဟေတု (ပ) [ပဓာန+ဟေတု] ပြဋ္ဌာန်းသော

အကြောင်း၊ လိုရင်း-ပဓာန-ဖြစ်သော အကြောင်းတရား။ ဖဿော ဟိ ဝေဒနာယ ပဓာနဟေတု ယထာဖဿံ ဝေဒနာဝဝတ္ထာနတော။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၇၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၃၄။ (-ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၄။)

ပဓာနဟေတုနိရောဓ (ပု) [ပဓာနဟေတု+နိရောဓ] လိုရင်း-ပဓာန-အကြောင်း၏ -ချုပ်-ငြိမ်း-ခြင်း။ သတိပိ ပဓာနဟေတုနိရောဓေ တဒည-ဟေတု နိရုဒ္ဓါယေဝ ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀၄။

ပဓာနဟေတုဘာဝဒီပန (န) [ပဓာနဟေတု+ဘာဝ+ဒီပန] လိုရင်း-ပဓာန-အကြောင်း၏အဖြစ်ကို ပြဆိုခြင်း။ ပဓာနဟေတုဘာဝဒီပနတ္ထံ ပန “သကလမေဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ သံ၊ ၂။ ၁။ ၁၈၈။

ပဓာနာနုယုဉ္ဇက (တိ) [ပဓာန+အနုယုဉ္ဇက] ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား -အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-မှုကို-ကြိုးပမ်း-အားထုတ်-သောသူ။ ဒီဝါပဓာနိကာ ပဓာနာနုယုဉ္ဇကာ။ မ၊ ၂။ ၂၀၃။

ပဓာနာနုယုဉ္ဇန (န) [ပဓာန+အနုယုဉ္ဇန] ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ရာ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-ဖြစ်ပွားစေ-မှုကို- ကြိုးပမ်း-အားထုတ်-ရာ(အခါ)။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာနာနုယုဉ္ဇနဝေလာ (ထိ) [ပဓာနာနုယုဉ္ဇန + ဝေလာ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအားထုတ်ရာ-အချိန်-အခါ။ ပဓာနာနုယုဉ္ဇနဝေလာယ နိဝေဒနဝ-ဝသေန တတ္ထ တတ္ထ ဧကန္တံ ပဟဋ္ဌယဏ္ဍိ-နိဂ္ဂေါသေန ဧကဂဏ္ဍိနိဂ္ဂေါသော။ သံ၊ ၂။ ၁၉၂။

ပဓာနာနုယောဂ (ပု) [ပဓာန+အနုယောဂ] (က) သမ္ပပ္ပဓာန်-ဝီရိယ-ကို-အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-

ခြင်း။ (ခ) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို-အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-ခြင်း။ (ဂ) ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို-အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-ခြင်း။ (က) ဧတဿ မေ ပဓာနာနုယောဂဿ အနုရူပမေဝ ဖလံ လဒ္ဓန္တိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၁။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၀။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၀၆။ ပဓာနာနုယောဂဿာတိ သမ္ပပ္ပဓာနမနုယုတ္တဿ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၉၅။ အံ၊ ၂။ ၁၂၁။ (-အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၇။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၃၀၀။) (ခ) တဿ ပဓာနံ ဝီရိယံ ဣဇ္ဈတိ ရတနတ္တယသဒ္ဓါယ “ဣမာယ ပဋိပဒါယ ဧရာမရဏတော မုစ္ဆိဿာမီ”တိ ပဓာနာနုယောဂေ အဝံမုခသမ္ဘဝတော။ မ၊ ၂။ ၁၅၄။ (ဂ) တတ္ထ ပုတ္တဿ ဇာတဒိဝသေ မဟာဘိနိက္ခမနံ၊ ပဓာနာနုယောဂေါ စ ဓမ္မတာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၂။ ၅၃။

ပဓာနာနုယောဂကိစ္စ (န) [ပဓာနာနုယောဂ+ကိစ္စ] ကမ္မဋ္ဌာန်း တရား-အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-ခြင်း-အမျှ-ကိစ္စ။ အရညဝါသေန ပဓာနာနုယောဂကိစ္စံ ရညော နာဟောသိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၈၉။ အပ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၆။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၆။

ပဓာနာနုယောဂက္ခမ (တိ) [ပဓာနာနုယောဂ+ခမ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-ခြင်းအား-ခံ-သင့်-လျော်-လျောက်ပတ်-သော။ သုညာဂါရဂ္ဂဟဏေန စေတ္တ အရည-ရက္ခမူလာဒိသဗ္ဗံ ပဓာနာနုယောဂက္ခမံ သေနာသနံ ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မ၊ ၂။ ၂၆၁။ အံ၊ ၂။ ၃၄၂။

ပဓာနာနုရူပ (တိ) [ပဓာန+အနုရူပ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-ကြိုးပမ်း-ခြင်းအား-သင့်-လျော်-လျောက်ပတ်-သော။ ဣရိယာပထံ သဏ္ဌာပေတွာတိ ပဓာနာနုရူပံ ကတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၈။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄၀။

ပဓာနာပွဓာနပွဘေဒ (တိ) | ပဓာန+အပွဓာန
+ပဘေဒ | ပြဋ္ဌာန်း၊ မပြဋ္ဌာန်းအားဖြင့် ကွဲပြား
သော။ ဣတရေဟိ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပဓာ-
နာပွဓာနပွဘေဒံ ပယောဇနံ ဒဿေတိ။ သိ၊ ဋီ၊
သစ်၊ ၁။ ၁၅။

ပဓာနာပွဓာနဘေဒ (တိ) | ပဓာန+အပွဓာန+
ဘေဒ | ပြဋ္ဌာန်း၊ မပြဋ္ဌာန်းအားဖြင့် ကွဲပြား
သော။ ဣတရေဟိ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပဓာ-
နာပွဓာနဘေဒံ ပယောဇနံ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ ဋီ၊
၁။ ၈။ မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၈။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၇။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၀။

ပဓာနာဘိတုန္တ (တိ) | ပဓာန+အဘိတုန္တ | ဒုက္ကရ
စရိယာ အကျင့်ကို-အားထုတ်-ပြုကျင့်-ခြင်း
သည်-ထိုးကျင့်-ထိုးဆွ-နှိပ်စက်-အပ်သော။
သာရဒွေါ စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပ-
ဋိပ္ပဿဒွေါ တေနော ဒုက္ခပွဓာနေန ပဓာနာ-
ဘိတုန္တဿ သတော။ မ၊ ၁။ ၃၀၉၊ ၃၁၀။ မ၊ ၂။
၂၈၅-၆-၇၊ ၄၃၂။ ပဓာနာဘိတုန္တဿာတိ ပ-
ဓာနေန အဘိတုန္တဿ၊ ဝိဒ္ဓဿ သတောတိ
အတ္ထော။ မ၊ ၅။ ၂။ ၁၉၀။

ပဓာနာဘိနိဗ္ဗတ္တ (တိ) | ပဓာန+အဘိနိဗ္ဗတ္တ | သမ္မ
ပွဓာန်-ဝီရိယ-ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဧဝမေဝ
ခေါ မဟာရာဇ ယံ တံ တေဇံ ဝီရိယာ နိဗ္ဗတ္တိ
ပဓာနာဘိနိဗ္ဗတ္တံ။ မ၊ ၂။ ၃၃၁။

ပဓာနာဘိမုခ (တိ) | ပဓာန+အဘိမုခ | ကမ္မဋ္ဌာန်း
တရားအားထုတ်ခြင်းသို့ ရှေးရှုသော။ ဂရ-
ဟာယာ ကာယိကံ ဝါစသိကံ ရက္ခတိ၊
ပဓာနာဘိမုခဉ္ဇဿ ဟောတိ စိတ္တံ။ မိလိန္ဒ။
၂၄၉။ (-အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၃။)

ပဓာနာဘိသင်္ခါရ (ပု) | ပဓာန+အဘိသင်္ခါရ |
မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သည် ဖြစ်၍ (အကျိုးထူး
ကို) စီရင်တတ်သော(ဝီရိယ)။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ

ပဓာနသင်္ခါရတိ ဧတ္တာဝတာ ဆန္တိဒ္ဓိပါဒံ ဘာ-
ဝယမာနဿ ဘိက္ခုနော ပဓာနာဘိသင်္ခါရ-
သင်္ခါတစတုကိစ္စသာဓကံ ဝီရိယံ ကထိတံ။
အဘိ၊ ၅။ ၂။ ၂၉၁။

ပဓာနာဝယဝ (ပု) | ပဓာန+အဝယဝ | လိုရင်း-
ပဓာန-ဖြစ်သော အစိတ်အပိုင်း။ ယထာ ဟိ
နန္တိယာဝဇ္ဇော အန္တောဋ္ဌိတေန ပဓာနာဝယဝေန
ဗဟိဒ္ဓါ အာဝဇ္ဇတိ၊ ဧဝမယမ္ပိ နယောတိ
အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၁၇။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၆၃။ ပဓာနာ-
ဝယဝေနာတိ မူလဘာဝေန။ နေတ္ထိ၊ ၆။ ၂၅။ (-
ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၇။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၇၂။)

ပဓာနာသယနိကေတဝါသီ (တိ) | ပဓာန+အာသ
ယ+နိကေတ+ဝါသီ | ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အား
ထုတ်ခြင်း၏ တည်ရာကျောင်း၌ နေလေ့ရှိ
သော၊ သူ။ ပဓာနာသယနိကေတဝါသီတာပိ
ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၅၀။

ပဓာနိက (တိ) | ပဓာန+ဣက | (က) ကမ္မဋ္ဌာန်း
အားထုတ်ခြင်း၌ ယှဉ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
အားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ သူ။ (ခ) အားထုတ်ခြင်း
-သမ္ပပွဓာန်-ဝီရိယ-ရှိသော(မဂ်)။ (က) သစေ
ပဓာနိကော ဘိက္ခု သဗ္ဗရတ္တိံ ပဓာနံ အနုယု-
ဉ္ဇိတွာ....နဒိံ ဩတရတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၂၃၆။ ဝိ၊ သင်္ဂ
ဟ။ ၄၅။ ပဓာနေ သမ္မသနဓမ္မေ နိယုတ္တော၊
တံ ဝါ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ပဓာနိကော။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။
၈၂။ (ခ) မဂ္ဂပဓာနံ ပဒဟတိတိ မဂ္ဂလက္ခဏံ
ပဓာနိကံ မဂ္ဂံ ပဒဟတိတိ။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၉၀။

ပဓာနိကတိဿထွေရ (ပု) | ပဓာနိက+ တိဿ+
ထွေရ | ပဓာနိကတိဿထွေရ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
အားထုတ်သော တိဿမထွေရ။ (ဤ)မထွေရ
ကား ကိုယ်တိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်သူ
မဟုတ်၊ အခြားရဟန်းတို့ကိုသာ အချိန်လွန်

အခါမဲ့ အားထုတ်ရန် အချည်းနှီး တိုက်တွန်းသော အကာလရာဝိဇာတ် (ဇာ၊ ၁။ ၂၈) လာ အကာလရာဝိရဟန်းသာ ဖြစ်သည်။) အတ္တာနုဉ္ဇေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိရဟန္တာ ပဓာနိကတိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဗကထေသိ။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂။ ၉၀။

ပဓာနိကတ္ထေရ (ပု) [ပဓာနိက+ထေရ] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-စီးဖြန်း-သောထေရ်၊ သမိဒ္ဓိမထေရ်။ သမိဒ္ဓိတိ တဿ ကိရ ထေရဿ အတ္တဘာဝေါ သမိဒ္ဓေါ အဘိရူပေါ ပါသာဒိကော၊ တဿ “သမိဒ္ဓိ”တိ သံခံ ဂတော၊ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုန္တိ ပဓာနိကတ္ထေရော ဧသ။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၃၇။

ပဓာနိကဘိက္ခု (ပု) [ပဓာနိက+ဘိက္ခု] ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-စီးဖြန်း-သော ရဟန်း။ ပညတ္တေ အာသနေတိ ပဓာနိကဘိက္ခု၊ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဩဝဒိတုံ အာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နိသိဒနတ္ထံ ယထာလာဘေန အာသနံ ပညပေတွာဝ ပဓာနံ ကရေန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၉၀။ (-အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၀။)

ပဓာနိယ ၁ (တိ) [ပ+ဓာ+အနိယ။ နိယျာနိကာ-၌ အနိယ-၏ ဤ-ကို လု-ရဿပြု (မူလဋီ၊ ၁။ ၅၅၊ ၁၁၁။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁၈၆၊ ၁၆၆။) သကဲ့သို့ ပဓာနိယ-၌ နိ-၏ ဤ-ကို လု-ရဿပြု။] အားထုတ်-လုံ့လပြု-အပ်သော (ဝိရိယ)။ ပဓာနိယင်္ဂံ (၂)ကြည်။

ပဓာနိယ ၂ (တိ) [ပဓာန+ဣက။ က-ကို ယ-ပြု။] (၁) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-စီးဖြန်း-ခြင်း ရှိသောသူ။ (၂) မြင်မြတ်-ပြဋ္ဌာန်း-သော (ဣက အနက်မဲ့)။ (၁) ယာထာဝဒဿိဟိ ဇိ-

တိန္ဒြိယေဟိ၊ ပဓာနိယော တံ န ကဒါ ဘဝိဿတိ။ ထေရ်၊ ၁။ ၁။ ၅၄။ (၂) အောက်ပုဒ်(၃) ကြည်။

ပဓာနိယင်္ဂံ (န) [ပဓာနိယ+အင်္ဂံ] (၁) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား-အားထုတ်-စီးဖြန်း-ခြင်းရှိသောသူ၏ -အကြောင်း-အင်္ဂါ။ (၂) အားထုတ်-လုံ့လပြု-အပ်သော ဝိရိယ၏ -အဖို့အစု- အစိတ်အပိုင်း။ (၃) ပြဋ္ဌာန်းသော-အဖို့အစု-အစိတ်အပိုင်း။ (၁) ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ ဣဓာဝုသော ဘိက္ခု သဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၉၈၊ ၂၃၂။ ပဓာနိယင်္ဂါနိတိ ပဓာနံ ဝုစ္စတိ ပဒဟနံ၊ ပဓာနမဿ အတ္တိတိ ပဓာနိယော။ ပဓာနိယဿ ဘိက္ခုနော အင်္ဂါနိ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂၁၂။ ပဓာနမဿ အတ္တိတိ ပဓာနိကော။ က-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတွာ “ပဓာနိယော”တိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၇။ ပဓာနိယင်္ဂါနိ(မ၊ ၂။ ၂။ ၉၈။ အံ၊ ၂။ ၅၇)တိ ပဓာနံ ဝုစ္စတိ ပဒဟနဘာဝေါ၊ ပဓာနမဿ အတ္တိတိ ပဓာနိယော။ ပဓာနိယဿ ဘိက္ခုနော အင်္ဂါနိတိ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၂၂၅။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၂၆။ ပဒဟနဘာဝေါတိ ဘာဝနာနုယောဂေါ။ ပဓာနော ဝါ နိယုတ္တော ပဓာနိယော၊ ပဓာနိယဿ ဘိက္ခုနော၊ တဿေဝ ပဓာနိယဘာဝဿ အင်္ဂါနိ ကာရဏာနိ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၅၃။ တတိယေ ပဒဟတိတိ ပဒဟနော၊ ဘာဝနမနုပုတ္တော ယောဂီ၊ တဿ ဘာဝေါ ဘာဝနာနုယောဂေါ ပဒဟနဘာဝေါ။ ပဓာနမဿ အတ္တိတိ ပဓာနိကော၊ က-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတွာ “ပဓာနိယော”တိ ဝုတ္တံ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၂၃။ (-မ၊ ၂။ ၁။ ၁။ ၁။ ၁။ ၅၈။ မ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၆။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၅၃။ ဥဒါန၊ ၁။ ၁။ ၂၀၄။ စရိယာ၊ ၁။ ၁။ ၇။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁။ ၉၃။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၅၃။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၃၇။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၆၄။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၃၄။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၆၆။

၁၃၃။) (၂၊၃) ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂါနိ (အံ၊၁။
၅၁၅)တိ ပါရိသုဒ္ဓိအတ္ထာယ ပဓာနိယင်္ဂါနိ ပဒ-
ဟိတဗ္ဗဝိရိယဿ အင်္ဂါနိ၊ ကောဋ္ဌာသာတိ
အတ္ထော။ သီလပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂါနိ သီလ-
ပရိသောဓနဝိရိယဿေတံ နာမံ။ တဉ္စိ သီလ-
ပါရိသုဒ္ဓိပရိပူရဏတ္ထာယ ပဓာနိယင်္ဂါနိ သီလ-
ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂါနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၆။ စတုတ္ထေ
ပုဂ္ဂလဿ ပါရိသုဒ္ဓိယာ ပဓာနဘူတာနိ ဝါ
အင်္ဂါနိ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂါနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၄။

ပဓာနိယတ္ထေရ (ပု) [ပဓာနိယ+ထေရ] ကမ္မဋ္ဌာန်း-
တရား-အားထုတ်-စီးဖြန်း-ခြင်းရှိသော မ
ထေရ်။ သရီသပသမ္ပဿေန ဖုဋ္ဌော စာပိ ...
ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဝိဟေတိယေဝ ပဓာနိယတ္ထေ-
ရော ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၉။

ပဓာနိယဘိက္ခု (ပု) [ပဓာနိယ+ဘိက္ခု] ကမ္မဋ္ဌာန်း-
တရား-အားထုတ်-စီးဖြန်း-ခြင်းရှိသော ရ
ဟန်း။ အယံ ကိရ ဘိက္ခု သဋ္ဌိမတ္တာနံ ပဓာ-
နိယဘိက္ခုနံ သံဃတ္ထေရော သဋ္ဌိ ဘိက္ခု ဂ-
ဟေတွာ အရညေ ဝသတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၀။

ပဓာရိတ (တိ) [ပ+ဓရ+ဏေ+တ] ဆောင်-ဝတ်ရုံ-
အပ်သော။ ယာတံ မေ ဟတ္ထိဂီဝါယ၊သုခုမာ
ဝတ္ထာ ပဓာရိတာ။ ထေရ။ ၃၃၂။ ယာတံ မေ
ဟတ္ထိဂီဝါယာတိ ဘန္တေ ပုဗ္ဗေ မယာ ....ယာတံ
စရိတံ။ ဝတ္ထာနိ ပရိဟရန္တေနာပိ သုခုမာ သုခ-
သမ္ပဿာ ကာသိကဝတ္ထဝိသေသာ ဓာရိတာ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၃။

ပဓာရိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+ဓရ+ဏေ+တုံ] ဆောင်ခြင်း-
ငှါ။ ယထာ မဟာသမုဒ္ဓံ ပါကတိကပုရိသဿ
ဗာဟုဒ္ဒယေန ပဓာရိတုံ န သက္ကာ၊ ဧဝံ ဝေပု-
လ္လဋ္ဌေန မဟာသမုဒ္ဓသဒိသံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ပါ-
ကတိကဉာဏေန ဒေသနာဝသေန ပဓာရိတုံ

န သက္ကာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။

ပဓာရေတိ (ကြိ) [ပ+ဓရ+ဏေ+တိ] ဆောင်-
ဆောင်ယူ-၏။ အဟံ တေနာတိ ယေန တုယံ
အတ္ထော၊ အဟံ တေန ပဓာရေမိ၊ တသ္မာ တံ
အာဟရာပေတွာ ဂဏှာတိ အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၅၅။ စုဒ္ဓိတဿ စ ဧဝဒကဿ စ၊ သဟ-
သာ ဝေါဟာရံ မာ ပဓာရေသိ။ ဝိ၊ဗျ၊၂၇၉။
သဟသာ ဝေါဟာရံ မာ ပဓာရေသိတိ ယော
ဧတေသံ သဟသာ ဝေါဟာရော ဟောတိ။
သဟသာ ဘာသိတံ၊ တံ မာ ဓာရေသိ မာ
ဂဏှိတ္ထ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၁။

ပဓာရေမိ (ကြိ) [ပ+ဓရ+ဏေ+မိ] ဆောင်-ဆောင်
ယူ-၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဓာရေသိ (ကြိ) [ပ+ဓရ+ဏေ+ဤ] ဆောင်-
ဆောင်ယူ-ပြီး။ ပဓာရေတိ-ကြည့်။

ပဓာဝတိ (ကြိ) [ပ+ဓာဝ+အ+တိ] ပြေးသွား၏။
ဝိဓာဝတိတိ ဝိဝိဓံ ရူပံ ဓာဝတိ၊ ယထာကာမံ
ပဝတ္တတိတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉။ ပဓာဝန္တိ
-မဟာနိ။ ၃၁၈။ ပဓာဝိသု- ဇာ၊၂။၂၂၇၊၃၅၀။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၅၊၃၂၄၊၃၃၄၊၃၇၇။ ပဓာဝိသံ-ဇာ၊၂။
၃၂၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ရ။၂၆၇။

ပဓာဝန္တ (တိ) [ပ+ဓာဝ+အ+အန္တ] ပြေးသွား-
သော။ ရူပေ သဒ္ဓေ ရသေ ဂန္ဓေ၊ ဝါဟနဿ
ပဓာဝတော။ ဇာ၊၂။၂၇၄။ ရူပေတိ ဧတေသု
မနာပိယေသု ရူပါဒိသု ကာမဂုဏေသု နိမိတ္တံ
ဂဟေတွာ ဓာဝန္တဿ တဝ ကာယရထဿ
ဥပ္ပတံ ပဋိပန္နဿ ရာဇရထဿ သိန္ဓဝေ အာ-
ကောဋေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၄၆။

ပဓာဝန္တိ (ကြိ) [ပ+ဓာဝ+အ+အန္တိ] ပြေးသွားကုန်
၏။ ပဓာဝတိ-ကြည့်။

ပဓာဝိသု (ကြိ) [ပ+ဓာဝ+ဉ်] ပြေးသွားကုန်ပြီ။
ပဓာဝတိ-ကြည်။

ပဓာဝိတွာ (ကြိဝိ) [ပ+ဓာဝ+တွာ] ပြေးသွား၍။
ဒူရေ ဧကေ ပဓာဝိတွာ၊ အလဒ္ဓါဝ နိဝတ္တရေ။
ပေတ။၁၆၇။ပဓာဝိတွာတိ ဃာသတ္ထာယ ဥပ-
ဓာဝိတွာ။ ပေတ။၁၆၈။ (-ဇာ၊၁၇။၂၃၄။)

ပဓာဝိသံ (ကြိ) [ပ+ဓာဝ+သံ] ပြေးသွားလတ်
အံ့။ ပဓာဝတိ-ကြည်။

ပဓိယတိ (ကမ္မ၊ကြိ) [ပ+ဓာ+ယ+တေ။ ဓာ-
၏ အာ-ကို ဤ-ပြု။ ကစွည်း။၅၀၂။ မောဂ်၊
၅။ ၁၃၇။ နိတိ၊သုတ္တ။၁၀၁၄။] ဆောင်-ဆောင်
ယူ-အပ်၏။ အထ ယံကိဉ္စိ ကာရဏံ ပဓာနံ
“ပဓိယတိ ဧတ္ထ ဖလ”န္တိ။ အနုဋီ၊၃။၆၄။

ပဓူပ (ပု၊န) [ပ+ဓူပ+အ။ တပ ဓူပ သန္တာပေ။
တပတိ၊ ---- ဓူပတိ၊ သန္တုပနော။ နိတိ၊ဓာ။
၁၂၂။ ဓူပ(ပ) ဓူပယတိ ရောဂါနံ ဒေါမိနံ ဝါ။
ဓူပ+အစ်။ ဂုဂ္ဂုလုပ္ပဘာတိဂန္ထုဗျောတ္တေ ဓူမေ၊
တတ္ထာဓနုဗျေ စ။ထောမ။] အခိုး၊ အငွေ့။
အောက်ပုဒ်တို့ကြည့် ။

ပဓူပါယတိ (ကြိ)[ပဓူပ+အာယ+အ+တိ။ သဒ္ဓါ-
ဒိနိ ကရောတိ။ သဒ္ဓါဒိဟိ ဒုတိယန္တေဟိ က-
ရောတိတိ အသ္မိ အတ္ထေ အာယော ဟောတိ။
သဒ္ဓါယတိ၊ ဝေရာယတိ၊ ကလဟာယတိ၊
ဓူပါယတိ။ မောဂ်၊၅။၁၀။] အခိုး-အငွေ့-ကို
ပြု၏။ (က)အခိုး-အငွေ့-ထွက်၏။ (ခ) အခိုး-
-အငွေ့-ကို လွှတ်၏။ (က)အထ ခေါ သော
ဂုဠော ဥဒကေ ပက္ခိတ္တော စိစ္ဆိဋ္ဌာယတိ စိဋ္ဌိ-
စိဋ္ဌာယတိ ပဓူပါယတိ သမ္ပဓူပါယတိ။ ဝိ၊၃။
၃၂၀။ (-သံ၊၁။၁၇၁။) (ခ) အဒ္ဓသာ ခေါ သော
နာဂေါ အာယသန္တံ သာဂတံ ပဝိဋ္ဌံ၊ ဒိသ္မာန
ဒုမ္မနော ပဓူပါယိ။ အာယသ္မာပိ သာဂတော

ပဓူပါယိ။ ဝိ၊၂။၁၄၅။(-ဝိ၊၃။၃၂-၃။အပ၊၁၅၂။
၂၇၆-၇။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၂၀။)

ပဓူပါယန္တ (တိ)[ပဓူပ+အာယ+အ+အန္တ] (က)
အခိုး-အငွေ့-ထွက်သော၊ ရေရွတ်-ကျိန်ဆဲ-
သော၊သူ။ (ခ)အခိုး-အငွေ့-ကို လွှတ်သော။
(က)ပတ္တက္ခန္ဓာတိ ပတိတက္ခန္ဓာ ခန္ဓဋ္ဌိကံ နာ-
မေတွာ နိသိန္နာ။ ပဇ္ဈာယန္တာတိ ပဓူပါယန္တာ။
ဝိ၊၄။၂။၁၆၆။ ပဓူပါယန္တာတိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇန-
ကကောဓေသေန ပဓူပါယန္တာ။ သာရတ္ထ၊၂။
၃၄၅။ဝိမတိ၊၁။၂၈၁။ (ခ)သုမေဓဿ ဘဂဝ-
တော ပုရတော ဌတွာ ပဓူပါယန္တော ပဇ္ဇ-
လန္တော-----နဝိဓာ ဝဿဝုဋ္ဌိယော ဝဿေ-
တွာပိ ဘဂဝတော လောမဂ္ဂမတ္တမ္ပိ စာလေတုံ
အသက္ကောန္တော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၃၆။

ပဓူပါယိ (ကြိ)[ပဓူပ+အာယ+ဤ] အခိုး-အငွေ့-
-ကို ပြုပြီ၊ အခိုး-အငွေ့-လွှတ်ပြီ။ ပဓူပါ-
ယတိ(ခ)ကြည့်။

ပဓူပိတ (တိ) [ပ+ဓူပ+ဏေ+တ။သန္တတ္တော ဓူ-
ပိတော စောပ- စာရိတော တု ဥပါသိတော။
ဓာန်။၇၅၁။ ဒွယံ အဂ္ဂိအာဒိဟိ တတ္ထေ။ တပ
ဓူပ သန္တာပေ။ ဓာန်၊ဋီ။၇၅၁။] ပူလောင်စေ
အပ်သော။ သဗ္ဗော အာဒိပိတော လောကော၊
သဗ္ဗော လောကော ပဓူပိတော။ သံ၊၁။၁၃၄။
ပဓူပိတောတိ သန္တာပိတော။ သံ၊၄။၁။၁၇၇။

ပဓူပေန္တ (တိ) [ပ+ဓူပ+ဏေ+အန္တ။ပဓူပ+ဏှ+
အ+အန္တ။ ဓူပံ ကရောတိ ဓူပေတိတိ ဣပ္ပစ္စ-
ယောပိ ဘဝတိ။ မောဂ်၊ပဋိကာ။၅။၁၀။] ပူ
လောင်စေသော၊ အခိုး-အငွေ့-ကို လွှတ်သော၊
ရေရွတ်-ကျိန်ဆဲ-သော၊သူ။ အထ ခေါ သော
ဘိက္ခု အညတရသ္မိ ရုက္ခမူလေ ပဓူပေန္တော
နိသိဒိ။ ဝိ၊၂။၁၇၃။ ပဓူပေန္တော နိသိဒိတိ ပဇ္ဈာ-

ယန္တော အတ္တာနံယေဝ ပရိဘာသန္တော နိသီဒိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၇။ ပဓပေန္တောတိ ဧတ္ထ ပပုဗ္ဗရူပ-
ဓာတု ပရိဘာသနတ္ထေ ဝတ္တတိတိ အာဟ
“ပရိဘာသန္တော”တိ။ ပါစိတ်၊ယော။၁၁၁။

ပဓမ (ပ) [ပ+ဓ+မန်]အခိုး-အငွေ။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဓမာယတိ (ကြိ) [ပဓမ+အာယ+တိ] အခိုး-
အငွေ-ကို ပြု၏။အခိုး-အငွေ-လွှတ်၏။ နာ-
ဂရာဇာ ပဓမာယိ။ ထေရောပိ န တုယံယေဝ
သရိရေ ဓမ္မော အတ္ထိ။ မယုဗ္ဗိ အတ္ထိတိ ပဓ-
မာယိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉။

ပဓမာယိ (ကြိ)[ပဓမ+အာယ+ဤ]အခိုး-အငွေ-
ကို ပြုပြီ။ အခိုး-အငွေ-လွှတ်ပြီ။ အထက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပန (ဗျ) [ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ်, သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်-
စသည်တို့၌ ပုဒ်, ဓာတ်, ပစ္စည်း မခွဲခြမ်းမဝေ
ဖန်ရကြောင်းကို ပါဠိကျမ်းဂန်တို့၌ မိန့်ဆို
ကြသည်။သဗ္ဗနာမေသု စ တုမန္တာဒိဝိရဟိ-
တေသု စ နိပါတေသု ဥပသဂ္ဂေသု စ ဓာတု-
စိန္တာ နာမ နတ္ထိ။ နိတိ၊ဓာ။၁၂၄။ ဓာတုစိန္တာယ
ယေ မုတ္တာ၊ အနိပ္ပန္နာတိ တေ မတာ။ တေ
ဓာပိ ဗဟဝေါ သန္တိ၊ ပီတလောဟိတကာ-
ဒယော။ နိတိ၊ဓာ။၃၇၁။ တေန ဝုတ္တံ- “နိပ္ပ-
န္နော စ အနိပ္ပန္နော၊သော ပါဠိပဒိကော ယထာ။
နိပ္ပန္နော ကာရကောဗျာဒိတရော ဃဋ္ဌပဋ္ဌာဒိ-
ကော။တဒ္ဓိတာဒိတ္တယာ သိဒ္ဓေါ၊ နိပ္ပန္နော နိတ-
ရော မတော”တိ။ မဏိ မဇ္ဈ၊၁။၂၁။ ဝုတ္တဉ္စိ-
“ရူဠိချာတံ နိပါတဇ္ဈ-ပသဂ္ဂါလပနံ တထာ။
သဗ္ဗနာမိကမေတေသု၊ န ကတော ဝိဂ္ဂဟော
ဆသု”တိ။ ဝိ၊လင်္ကာရ၊၂။၉၁။ အထော ပန
ဝိသေသသ္မိ၊တထေဝ ပဒပူရဏေ။ဓာန်။၁၁၉၆။

“အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝုတ္တန္တိ ဧတ္ထ ဝိသေသသ္မိ၊
“ကိ” ပန ဘဝံ ဂေါတမော ဒဟရော စေဝ
ဇာတိယာ နဝေါ စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ ဧတ္ထ ပဒပူ-
ရဏေ။ ဝစနာလင်္ကာရေပိ “ကသ္မာ ပနေတံ
ဝုတ္တံ, အစူန္တသန္တာ ပန ယာ အယံ နိဗ္ဗာန-
သမ္ပဒါ”တိအာဒိသု။ သူစိ။ တတ္ထ အထ ခလု
-----ဝေါ ပန ဟဝေ-----ဣစ္စေဝမာဒိနိ
ပဒပူရဏာနိ။ ပန ဣတိ ဝိသေသေပိ။ ရူ၊နာ-
၁၃၂-၃။ ပန ဣတိ ဝိသေသေပိ။ ယထာ-
ကိ” ပန ကာရဏံ၊ ဣဒံ ပန။ ရူ၊ဋီ။နာ-၈၁။ စ
ဝါ ပနာဒယော ပဌမာဒိနံ သတ္တန္တမ္ပိ အတ္ထေ
ဝတ္တန္တိ။ နိတိ၊သုတ္တ။၅၇၇။ တတြ ပဒပူရဏံ
ဗဟုဝိဓံ အထ ခလု-----စ ဝါ ဝေါ ပန
ဟဝေ-----ဣစ္စေဝမာဒိနိ။ နိတိ၊သုတ္တ။ နာ-
၃၇၅။ ဝါကျာရမ္ဘေ ဝိသေသေ စ၊ ဟေတု-
ဖလေသု အန္တယေ။ ဒဠိတပ္ပါကဋီကရေ၊ ဗျတိ-
ရေကေ ပက္ခန္တရေ။ သမ္ဘာဝနေ ဂရဟေ စ၊ ပန-
သဒ္ဓေါ ပကာသိတော။ ဂန္ထာဘရဏ။ ဂါထာ-
၉။ ပန-သဒ္ဓေါ ဝိတ္တာရ၊သင်္ခေပ၊ဝါကျာရမ္ဘ၊
ကာရဏ၊ဖလ၊သာမည၊ ဝိသေသ၊ တပ္ပါကဋီ-
ကရဏ၊ ဒဠိ၊ ပက္ခန္တရ၊ အန္တယ၊ ဗျတိရေက၊-
သမ္ဘာဝနေ၊ဂရဟေတ္ထေသု ဒိဿတိ။ ဂန္ထိ၊ကျယ်။
ပိုဒ်၊၅။ ဂန္ထိယံ ပန ဣဓ ဝုတ္တေသု ပန-
သဒ္ဓဿ ဧကာဒသသု အတ္ထေသု သင်္ခေပ၊-
သာမည၊ ဝိတ္တာရသင်္ခါတေ တယော အတ္ထေ
ပက္ခိပိတွာ စုဒ္ဓသ အတ္တာ ပကာသိတာ။ ဧဝံ
ဂန္ထကာရာနံ မတေန ကိဉ္ဇာပံ တေသံ တိဏ္ဏမ္ပိ
နိပါတာနမတ္တာ ဝိသဒိသာ ဟောန္တိ၊ တယော-
ပေတေ ပန နိပါတာ သဗ္ဗေသု အတ္ထေသု
ဝတ္တန္တိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဂန္ထာဘရဏဋီကာ။
ဂါထာ-၉။] (၁) အကျယ်ချဲ့ခြင်း= ဝိတ္တာရ။
(၂) အကျဉ်းချုံးခြင်း=သင်္ခေပ။ (၃) ထင်ရှား
အောင်ပြုခြင်း = တပ္ပါကဋီကရဏ။ (၄)အ

ကြောင်းကို ပြဆိုခြင်း=ကာရဏ=ဟေတု။ (၅) အကျိုးကို ပြဆိုခြင်း=ဖလ=ရဏ။ (၆) ခိုင်မြဲအောင် ပြခြင်း=ဒဋ္ဌိကရဏ။ (၇) ရှေ့စကားကို ဆက်၍ အားထုတ်ခြင်း= ဝါကျာရမ္မ=ဥပ-
 နာသ=ဝတ္တဗ္ဗန္တရ။ (၈) အဖို့တစ်ပါးကို ပြဆိုခြင်း=ပက္ခန္တရ။ (၉) အလျော်ကို ပြဆိုခြင်း=အနွယ်။ (၁၀) ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ပြဆိုခြင်း=ဗျတိရဏ။ (၁၁) အထူးကို ပြဆိုခြင်း=ဝိသေ-
 သ။ (၁၂) အတူ-သာမန်-ကို ပြဆိုခြင်း=သာမည။ (၁၃) ကဲ့ရဲ့-နိမ့်ချ-ခြင်း=ဂရဟာ။ (၁၄) ချီးမွမ်း-ချီးမြှောက်-ခြင်း=သမ္ဘာဝနာ။ (၁၅) ဆည်း-ဆည်းယူ-ခြင်း=သမုစ္စယ။ (၁၆) ပေါင်း-ပေါင်းစည်း-ခြင်း=သမ္ပိဏ္ဏန။ (၁၇) စင်စစ်-ဧကန်-အမှန်=ဧကံသ=ဧကန္တ။ (၁၈) ပြုကျင့်-ဖြစ်စေ-ခြင်း=ကတ။ (၁၉) အနက် ထူးမရ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ=ပဒပူရဏ=ဝစနာလင်္ကာရ။

(၁) အကျယ်ချဲ့ခြင်း=ဝိတ္ထာရ။ (ပန၊ ချဲ့အံ့၊ အကျယ်ကို ဆိုအံ့၊ အကျယ်ကား။) သာ ခေါ်ပနေသာ တဏှာ ကတ္တ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကတ္တ နိဝိသမာနာ နိဝိသတိ။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၁၀၆။ ဣဒါနိ တဿာ တဏှာယ ဝတ္တံ၊ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတံ “သာ ခေါ်ပနေသာ” တိအာဒိမာဟ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၀၄။ တတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ ဝိတ္ထာရ-ဇောတကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၁၁။

(၂) အကျဉ်းချုံးခြင်း = သင်္ခေပ။ (ပန၊ အကျဉ်း ချုံးအံ့၊ အကျဉ်းကို ဆိုအံ့၊ အကျဉ်းချုပ်ကား။) ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ပန ဒေန္တဿ ဝုတ္တနယေနော အတ္တနော သန္တကေ ပရ-သန္တကေ သံဃိကေ သေနာသနတ္ထာယ နိယာ-မိတေ စ ဒုက္ကဋ္ဌာဒိနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၁၀။ ဣဒါနိ “ယော ဟရိတွာ ဝါ ဟရာပေတွာ ဝါ” ပ။ ဣဿရဝတာယ ဒဒတော ထုလ္လစ္စယန္တိ

ဣမံ ပုပ္ဖေ ဝုတ္တနယံ ဖလေပိ သဒ္ဓိပိတွာ ဒဿေန္တော “ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ပန” တိအာ-ဒိမာဟ။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၃၇၇။ တတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ သင်္ခေပဇောတကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၁၆။

(၃) ထင်ရှားအောင် ပြခြင်း = တပ္ပါကဋီ-ကရဏ။ (ပန၊ ထင်ရှားစေအံ့၊ ထင်ရှားအောင် ပြအံ့။) ယသ္မာ ပန “တေ ပဟာယ တရေ ဩယန္တိ ဣဒံ နိဿရဏ”န္တိ အရိယမဂ္ဂဿ နိဿရဏဘာဝံ ဝက္ခတိ။ နေတ္ထိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၂။ “ယသ္မာ ပနာ” တိ အာဒိနာပိ တမေဝတ္ထံ ဝစနန္တရေ ပါ-ကဋ္ဌတရံ ကရောတိ။ နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၂၇။ တတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ တပ္ပါကဋီကရဏဇောတကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၄၅။

(၄) အကြောင်းကို ပြဆိုခြင်း=ကာရဏ=ဟေတု။ (ပန၊ အကြံကြောင့်၊ အကြောင်းကို ဆိုအံ့၊ အကြောင်းကား။) ဘဂဝတော ပနဿ ဒဿနေန အတိတ္တံ နိက္ခိတ္တကမ္မန္တံ ဇနံ ဒိသ္မာ -----ဧဝမာဟ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၁၊ ၂၂၇-၈။ တတ္ထ ကာ-ရဏံ ဒဿေန္တော “ဘဂဝတော ပနာ” တိ-အာဒိမာဟ။ သံ၊ ဋီ၊ ၁၁၊ ၂၆၇။ နန စ-----တဒ-နသယနဋ္ဌာနတော အညာပိ ဒိဋ္ဌာနသယာ-နသယနဋ္ဌာနဘူတာ ကာမာဝစရဝေဒနာ သန္တိတိ? ဟောန္တု၊ န ပန ဓာတုတ္တယဝေဒနာ-တ္တယတော အညံ တဒနသယနဋ္ဌာနံ အတ္ထိ၊ တသ္မာ တံ န ဝုတ္တံ။ မူလဋီ၊ ၃၊ ၁၄၄။ “ဟော-န္တု” တိ တာသံ ဝေဒနာနံ အတ္ထိတံ ပဋိဇာနိ-တွာ ဥဒ္ဓရိတွာ အဝစနဿ ကာရဏံ ဒဿေ-န္တော အာဟာ “န ပန” ပ။ တံ န ဝုတ္တံ”န္တိ။ အနုဋီ၊ ၃၊ ၂၀၀။ တတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ ကာရဏ-ဇောတကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၂၆။

(၅) အကျိုးကို ပြဆိုခြင်း = ဖလ=ရဏ။ (ပန၊ အကျိုးကို ဆိုအံ့၊ အကျိုးကား။) ဣဒဉ္စ ပန

စတုဓာတုဝေဒနာ အနုယုတ္တော ဘိက္ခု
 သညတံ အဝဂါဟတိ၊ သတ္တသညံ သမုဏ္ဍိ-
 တေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၇။ ဣဒါနိ ဣမိဿာ
 ဘာဝနာယ အာနိသံသေ ဒဿေတုံ “ဣဒဉ္စ
 ပနာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၅၈။ တတ္ထ
 စ-သဒ္ဓေါ သမုစ္စယတ္ထော၊ ပန-သဒ္ဓေါ ဖလ-
 ဇောတကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၁၀။

(၆) ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်း = ဒဋ္ဌိကရဏ။
 (ပန၊ သင်၏၊ မှန်၏၊ အသင့်ယုတ္တိကား၊ အသင့်
 ယုတ္တိကို ဆိုအံ့။ သာဓကကား၊ သာဓကကို ဆို
 အံ့။) ဧတ္ထ ပန ပဝါရေတွာ ဝိသတိဝဿော
 ဘဝိဿတိ၊ တံ သန္ဓာယ “ဧကူနဝိသတိ-
 ဝဿ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၆၆။ နန စ “တေ
 ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ ဝိသတိဝဿာနိ ပရိ-
 ပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ၊ ဧကူန-
 ဝိသတိဝဿမိ ပန အပရသ္မိံ ဝဿေ ပက္ခိတ္တေ
 ဝိသတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိတိ အာဟ
 “ဧတ္ထ ပန ။ ပ။ ဝုတ္တ”န္တိ။ အနေကတ္ထတ္တာ နိပါ-
 တာနံ ပန-သဒ္ဓေါ ဟိ-သဒ္ဓတ္ထေ၊ ဧတ္ထ ဟိတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒဉ္စ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ
 သမတ္ထနဝသေန ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၅။ ပန-
 သဒ္ဓေါ ဟိ-သဒ္ဓတ္ထော၊ သစ္စန္တိ အတ္ထော၊ ပါစိတိ၊
 ယော၊ ၁။ ၁၁၀။ ယသ္မာ ပန ပဋ္ဌာနေ “မဂ္ဂါဓိပတိ
 ဓမ္မံ ပဋိစ္စ-----မဂ္ဂါဓိပတိ အဓိပတိတိ ဝုတ္တံ၊
 ကသ္မာ မဂ္ဂေါ အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတိတိ အယမ္ပိ
 အတ္ထော-----သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။
 မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၄၇။ ယသ္မာ ပနာတိအာဒိနာ ယထာ-
 ဝုတ္တံ အတ္ထံ ပါဋ္ဌန္တရေန သာဓေတိ၊ တတ္ထ ဟိ
 အဓိပတိပစ္စယဿ ပစ္စနိယေ ဌိတတ္တာ မဂ္ဂေါ
 အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတိတိ အယမတ္ထော လဗ္ဗ-
 တိတိ။ အနဋ္ဌိ၊ ၁။ ၄၉။ တတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ ဒဋ္ဌိ-
 ဇောတကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၅၀။

(၇) ရှေ့စကားကို ဆက်၍ အားထုတ်
 ခြင်း=ဝါကျာရမ္မ။ (ပန၊ ဆက်၍ ဆိုအံ့၊ ရှေ့ဝါ
 ကျ၌ အပြစ်တင်ဖွယ်ကို ပယ်ဖြေအံ့၊ သည်သာ
 မကသေး။) တံ ပနေတံ ဗုဒ္ဓကာလေ စ စက္က-
 ဝတ္တိကာလေ စ နဂရံ ဟောတိ၊ သေသကာလေ
 သည် ဟောတိ ယက္ခပရိဂ္ဂဟိတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄၇-
 ၈။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၂။ သော ပဒေသော ဌာနဝိသေ-
 သဘာဝေန ဥဋ္ဌာရသတ္တပရိဘောဂေါတိ အာ-
 ဟ “တံ ပနေတ”န္တိအာဒိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၂။
 ဒီ၊ ၁။ ၂၀၈။ သီ၊ ၁။ ၁၂၂။ ဧတဿ ပန
 ကာယိကကရဏဂ္ဂဟဏဿ ဥဒကာဒိဂ္ဂဟ-
 ဏဿ စ ပုရိမသိဒ္ဓသမ္ပန္နဂ္ဂဟဏံ ဥပနိ-
 သယော ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဉ္စ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၇၃။
 ယဒိ ယထာဝုတ္တဝိကာရဂ္ဂဟဏံယေဝ ကာ-
 ရဏံ အဓိပ္ပါယဂ္ဂဟဏဿ၊ အထ ကသ္မာ
 အဂ္ဂဟိတသင်္ကေတဿ အဓိပ္ပါယဂ္ဂဟဏံ န
 ဟောတိတိ? န ကေဝလံ ဝိကာရဂ္ဂဟဏမေဝ
 အဓိပ္ပါယဂ္ဂဟဏဿ ကာရဏံ၊ ကိဉ္စရဟိတိ
 အာဟ “ဧတဿ ပနာ”တိအာဒိ။ အနဋ္ဌိ၊ ၁။
 ၇၉။ တတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ ဝါကျာရမ္မဇောတ-
 ကော။ ဂန္ထဋ္ဌိ၊ ကျယ်။ ပိုဒ်၊ ၂၁။

(၈) အဖို့တစ်ပါးကို ပြဆိုခြင်း=ပက္ခန္တရ။
 (ပန၊ ထိုမှတစ်ပါး၊ အဖို့တစ်ပါးကို ဆိုအံ့၊ အဖို့
 တစ်ပါးကား။) ကိဿ ပန ထေရော ဧကေန-
 နမကာသီတိ။ အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေ-
 ရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ။ ဝိ၊ ၁။ ၆။ ဒီ၊ ၁။
 ၅။ တတ္ထ ကိဿာတိ ကသ္မာ။ ပက္ခန္တရ-
 ဇောတကော ပန-သဒ္ဓေါ။ သီ၊ ၁။ ၁၁၅။
 ပယောဇနံ ပန သင်္ဂဟပဒေန သာမတ္ထိယတော
 ဒဿိတမေဝ။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၇၀။ တတ္ထ ပနာတိ
 ပက္ခန္တရတ္ထေ နိပါတော၊ န ဝိသေသတ္ထေ၊
 ကောဋ္ဌာသန္တရဿ ဒဿိတတ္တာ။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၁။
 ၃၉။ တတ္ထ ပုရိမာ ဒွေ ဖလသမ္ပဒါ “သမ္မာ-

သမ္ပုဒ္ဓန္တိ ဣမိနာ ဒသိတာ။ ဣတရာ ပန
ဒွေ၊ တထာ သတ္တုပကာရသမ္ပဒါ စ “အတု-
လ”န္တိ ဧတေန။ ဝိဘာဝိနိ။ ၇၂။ တတ္ထ ပနာတိ
နိပါတော ပက္ခန္တရတ္ထော။ မဏိမဉ္ဇူ။ ၁၁၀၂။

(၉)အလျော်ကို ပြဆိုခြင်း=အနွယ်။ (ပန၊
အလျော်ကို ဆိုအံ့၊ အလျော်-အနွယ်-ကား။)
ယဿ ပနေတေ စတ္တာရော ပစ္စယာ အတ္ထိ၊
တဿ အရညဝါသော ဣဇ္ဈတိ။ ဒိ၊ ၄၁။ ၁၈၇။
စံ ဗျတိရေကတော ပစ္စယသမ္ပတ္တိယာ ဒသိ-
တဘာဝံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ အနွယ်တောပိ
ပကာသေတုံ “ယဿ ပနေတေ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။
သီ၊ ၄။ ၁၁၁။ ၁၁၈။ အဿ ပန သုဝဏ္ဏ-
ပါဒကတလမိဝ စကပ္ပဟာရေနော သကလံ
ပါဒတလံ ဘူမိံ ဖုသတိ။ ဒိ၊ ၄၂။ ၁၆။ “အဿ
ပနာ”တိအာဒိ အနွယ်တော အတ္ထဝိဘာဝနံ။
ဒိ၊ ၄၂။ ၁၆။

(၁၀)ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ပြဆိုခြင်း = ဗျတိ
ရေက။ (ပန၊ ဆန့်ကျင်ဖက်-ဗျတိရိက်-ကို
ဆိုအံ့၊ ဆန့်ကျင်ဖက်-ဗျတိရိက်-ကား။) အန-
ဘိရတိတိ အပရဿာပိ သတ္တဿ အာဂ-
မနပတ္ထနာ။ ယာ ပန ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ ဥက္က-
ဏ္ဍိတာ၊ သာ ဗြဟ္မလောကေ နတ္ထိ။ ဒိ၊ ၄၁။
၁၀၂။ ဧဝမနွယ်မတ္ထံ ဒေသေတွာ “နန ဥက္ကဏ္ဍိ-
တာပိ သိယာ”တိ စောဒနာသောဓနဝသေန
ဗျတိရေကံ ဒေသေတိ “ယာ ပနာ”တိအာဒိနာ။
သီ၊ ၄။ ၁၁၁။ ၄၁၈။ ယံ ပန ဥပါဒိယတေဝ၊
န ကေနစိ ဥပါဒိယတိ၊ တဒေဝ ဥပါဒိယရူပန္တိ
နတ္ထိ ဘူတာနံ တဗ္ဗောဟာရပုသဂေါ။ ဝိဘာ
ဝိနိ။ ၁၉၅။ စံ ဟောတု၊ ကိန္တု တန္နာမာတိ
အာဟ “ယံ ပနာ”တိအာဒိ။ တတ္ထ ယန္တိ ယံ
စက္ခာဒိရူပံ။ ပန-သဒ္ဓေါ ဗျတိရေကတ္ထော။ မဏိ
မဉ္ဇူ။ ၂။ ၁၁၀။

(၁၁)အထူးကို ပြဆိုခြင်း=ဝိသေသ။ (ပန၊
အထူးကို ဆိုအံ့၊ အထူးကား။) ယံ ပနကိဉ္စိ အတ္ထိ
ဧယျ နာမ၊ တဿ သဗ္ဗဿ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဝိမော-
က္ခန္တိကညဏဝသေန ဗုဒ္ဓေါ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၉၄။ ဝိ
သုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၃။ ယံ ပန ကိဉ္စိတိ ဧတ္ထ ယန္တိ အနိ-
ယမိတဝစနံ၊ တထာ ကိဉ္စိတိ။ ပနာတိ ဝစနာ-
လင်္ကာရမတ္ထံ။ ---ပနာတိ ဝါ ဝိသေသတ္ထ-
ဒီပကော နိပါတော။ တေန “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ
ဣမိနာ---ဗုဒ္ဓေါတိ ပန ဣမိနာ တဒ-
ညဿပိ ဧယျဿ အဝဇောဓော။ ပုရိမေန
ဝါ သတ္တု ပဋိဝေဓညဏာန-ဘာဝေါ၊ ပစ္စိမေန
ဒေသနာညနာနဘာဝေါပိ”တိ ဥပရိ ဝုစ္စမာနော
ဝိသေသော ဇောတိယတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၉၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။ ဧတ္ထ ပန တိရစ္ဆာနယော-
နိပေတ္တိဝိသယဂ္ဂဟဏေန ခန္ဓာနယေဝ ဂဟဏံ
တေသံ တာဒိသဿ ပရိစ္ဆိန္နောကာသဿ အ-
ဘာဝတော။ ဝိဘာဝိနိ။ ၁၆၂။ ကိ ခန္ဓာနယေဝ
ဂဟဏံ၊ ဥဒါဟု ဩကာသသေဝါတိ အန-
ယောဂေနာဟ “ဧတ္ထ ပနာ”တိအာဒိ။ ပန-
သဒ္ဓေါ ဝိသေသတ္ထော။ မဏိမဉ္ဇူ။ ၂။ ၁၂။

(၁၂) အတူ-သာမန်-ကို ပြဆိုခြင်း= သာ
မည။ (ပန၊ အတူ-သာမည-ကို ဆိုအံ့၊ အတူ-
သာမည-ကား။) အဝိသေသေန ပန သလက္ခ-
ဏဓာရဏတော ဒုက္ခာဒါနတော ဒုက္ခာဓာ-
နတော စ ဓာတူတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၁။ စံ တာဝ
ဝိသေသတော ဝစနတ္ထံ ဝတွာ ဣဒါနိ သာမ-
ညတော ဝတ္ထု “အဝိသေသေန ပနာ”တိအာဒိ
ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၄။ ယသ္မာ ပန “ယတ္ထ
ကာမရာဂါနသယော စ ပဋိဃာနသယော စ
မာနာနသယော စ နာနသေန္တိ၊ တတ္ထ ဒိဋ္ဌာန-
သယော ဝိစိကိစ္ဆာနသယော နာနသေတိတိ
အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ အဝိသေသေန ဒုက္ခံ
ပဋိဃာနသယဿ အနုသယနဌာနန္တိ သမုဒါ-

ယဝသေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ
လောကီယသုခေါပေက္ခာ ကာမရာဂမာနာန-
သယနဋ္ဌာနန္တိ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၄၄။ တတ္ထ ပန-
သဒ္ဓေါ သာမညဇောတကော။ ဂန္ထဋီ၊ ကျယ်။
ပိုဒ်၊ ၃၅။

(၁၃) ကဲ့ရဲ့-နှိမ့်ချ-ခြင်း = ဂရဟာ = အရ-
စိသံသုစန။ (ပန၊ ---- သော်လည်း၊ မူလည်း၊
စေကာမူ၊ လင့်ကစား။) ဒေသနာ ပန အရ-
ဟတ္တနိက္ခုဋ္ဌေန နိဋ္ဌာပိတာတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၆။
ဒေသနာ ပနာတိ ဧတ္ထ ပန-သဒ္ဓေါ အရစိ-
ယတ္ထော၊ တေနိမံ ဒိပေတိ - ယဒိပိ အနာ-
ဂါမိအာဒယော ယထာဘူတံ ပဇာနန္တိ၊ တထာပိ
အရဟတော ဥက္ကံသဂတိဝိဇာနနဝသေန ဒေ-
သနာ အရဟတ္တနိက္ခုဋ္ဌေန နိဋ္ဌာပိတာတိ။ သိ၊
ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၆၉။ ပေါရာဏေဟိ အနေကာပိ၊
ကတာ ယာ ပန ဝဏ္ဏနာ။ န တာဟိ သက္ကာ
သဗ္ဗတ္ထ၊ အတ္ထော ဝိညာတဝေ ဣဓ။ ဝိဘာဝိနီ။
၁။ တတ္ထ “ကိဉ္ဇာပိ”တိ ပါဠိသေသော၊ သော
အနုဂ္ဂဟတ္ထေ နိပါတော။ ပနာတိ အရစိသံသု-
စနတ္ထေ နိပါတော၊ ဂရဟတ္ထေ ဝါ၊ တဿ
တထာပိတိ အတ္ထော။ ---- ကိဉ္ဇာပိ ကတာ၊
ပန ရစယိဿာမိတိ သမ္ပန္နော။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၁။
၁၈။

(၁၄) ချီးမွမ်း-ချီးမြှောက်-ခြင်း = သမ္ဘာ-
ဝနာ = အနုဂ္ဂဟ။ (ပန၊ ---- သော်လည်း၊
မူလည်း၊ စေကာမူ၊ လင့်ကစား။ ပန၊ သမ္ဘာဝန-
အနုဂ္ဂဟ-ကို ဆိုအံ့။) ကိဉ္ဇာပိ ဝိဝဇ္ဇုပနိသိတံ
ဝဒတိ၊ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဋ္ဌဓမ္မ-
ယေဝ ပန ပဒသော ဝါစေန္တဿ အာပတ္တိ။
ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၈။ ကိဉ္ဇာပိ ဝဒတိတိ သမ္ပန္နော။ ဧတ္ထ
စ ကိဉ္ဇာပိ-သဒ္ဓေါ ဂရဟတ္ထဝါစကော၊ ပန-
သဒ္ဓေါ အနုဂ္ဂဟတ္ထဝါစကော။ ပါစိတ်၊ ယော။
၇။ မေတ္တာပိ ဟိ ကရုဏာ ဝိယ ပါဏာတိ-

ပါတဝိရတိယာ ကာရုဏန္တိ။ “အဒယာပန္နော”-
တိ ဧတ္ထ ပန ကာရုဏိကော အဝိဟိသဇ္ဈာ-
သယတ္တာ ပရေသံ ဝိဟေသာမတ္တမ္ပိ န က-
ရောတိ၊ ကော ပန ဝါဒေါ ပါဏာတိပါတ-
နေတိ နိက္ကရုဏတာယ ပါဏာတိပါတာ
ဒသိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၉။ တတ္ထ ပန-
သဒ္ဓေါ သမ္ဘာဝနာဇောတကော။ ဂန္ထဋီ၊ ကျယ်။
ပိုဒ်၊ ၆၆။

(၁၅) ဆည်း-ဆည်းယူ-ခြင်း = သမုစ္စယ။
(ပန၊ လည်း၊ လည်းကောင်း။) အဇ္ဈတ္တန္တိ ဣဓ
နိယကဇ္ဈတ္တမဓိပေတံ။ ဝိဘင်္ဂေ ပန “အဇ္ဈတ္တံ
ပစ္စတ္တ”န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၁။ တတ္ထ ကာရုဏမာဟ “ဝိဘင်္ဂေ
ပနာ”တိ အာဒိ။ ပန-သဒ္ဓေါပိ အပိသဒ္ဓတ္ထော၊
ဝိဘင်္ဂေပိတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၆။

(၁၆) ပေါင်း-ပေါင်းစည်း-ခြင်း = သမ္ပိဏ္ဏန။
(ပန၊ ---- လည်း။) စတုမဂ္ဂသင်္ခါတံ လော-
ကုတ္တရကုသလံ စတုဓာ ဟောတိ၊ ဝိပါကံ ပန
တဿေဝ ကုသလဿ ဖလတ္တာ တဒနရူပ-
တော တထာ စတုဓာ။ ဝိဘာဝိနီ။ ၉၉။ ပန-
သဒ္ဓေါ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော။ န ကုသလံ ဧဝ စတု-
ဓာ၊ အထ ခေါ ဝိပါကမ္ပိတိ အတ္ထော။ မဏိ
မဉ္ဇူ၊ ၁။ ၂၈၂။

(၁၇) စင်စစ်-ဧကန်-အမှန် = ဧကံသ =
ဧကန္တ။ (ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။) တဿ ဘဂ-
ဝတော ဝစနံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကော သမတ္ထော
ဝိညာတုံ၊ သဗ္ဗထာမေန ပန သောတုကာမတံ
ဇနေတွာပိ ဧဝံ မေ သုတံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၈။ ပနာတိ
ဧကံသတ္ထေ၊ တေန သဒ္ဓါသတိဝိရိယာဒိ-
ဗလသင်္ခါတေန သဗ္ဗထာမေန ဧကံသေန ဝ
သောတုကာမတာသင်္ခါတကုသလန္တဿ ဇနနံ
ဒသေတိ။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၄၆။

(၁၈) ပြုကျင့်-ဖြစ်စေ-ခြင်း = ကတ။
သော ဟိ ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒေ-
တာ-----မဂ္ဂညူ မဂ္ဂဝိဒ္ဓ မဂ္ဂကောဝိဒေါ၊ မဂ္ဂါ-
နုဂါ စ ပနဿ ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ
ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ။ ပဋိသံ။၃၇၅။ မဟာနိ။
၁၃၈။ မဂ္ဂါနုဂါ စ ပနဿာတိ ဘဂဝတာ
ဂတမဂ္ဂါနုဂါမိနော ဟုတွာ။ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဓေါ
ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော။ ဧတေန စ ဘဂ-
ဝတော မဂ္ဂုပ္ပါဒနာဒိဂုဏာဓိဂမာယ ဟေတု
ဝုတ္တော ဟောတိ။ ပန-သဒ္ဓေါ ကတတ္ထေ
နိပါတော။ တေန ဘဂဝတာ ကတမဂ္ဂကရဏံ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပဋိသံ။၁၂။၂၅၄-၅။ မဟာ
နိ။၂၅၆။ (-မ၊၃။၅၉။မ၊၄။၁။၉၃။)

(၁၉) အနက်ထူးမရ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ=ပဒ
ပူရဏ=ဝစနာလင်္ကာရ။ ယော ပန ဘိက္ခု--
--မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ။-----ယော
ပနာတိ ယော ယာဒိသော-----သော ဝုစ္ဆတိ
“ယော ပနာ”တိ။ ဝိ၊၁။၂၈။ ဧတ္ထံ စ ယသ္မာ
ပနာတိ နိပါတမတ္တံ၊ ယောတိ အတ္ထပဒံ၊ တဉ္စ
အနိယမေန ပုဂ္ဂလံ ဒီပေတိ၊ တသ္မာ တဿ
အတ္ထံ ဒဿေန္တော အနိယမေန ပုဂ္ဂလဒီပကံ
ယော-သဒ္ဓမေဝ အာဟ၊ တသ္မာ ဧတ္ထ ဧဝ-
မတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊၄။၁။၂၀၃။ ဧတ္တာတိ
ဣမသ္မိယော-သဒ္ဓေ။ ပန-သဒ္ဓဿ နိပါတ-
မတ္တတ္တာ ယော-သဒ္ဓဿေဝ အတ္ထံ ပကာ-
သေန္တော “ယော ကောစိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ”တိ
အာဟ။ သာရတ္ထ၊၂။၅၀။ ဘဝဝိပ္ပဟာနာယ
ခေါ ပနိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ ဥဒါန။၁၁၅။
ခေါတိ အဝဓာရဏေါ၊ ပနာတိ ပဒပူရဏေ
နိပါတော။ ဥဒါန၊၄။၁၉၀။ ဣတိ ပန သဗ္ဗံ
ယသ္မာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ။ ဝုတ္တံ
တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ။
ဒီ၊၄။၁။၂။ မ၊၄။၁။၂။ သံ၊၄။၁။၂။ အံ၊၄။၁။၂။

ဣတိ ပန သဗ္ဗန္တိ ဣတိ-သဒ္ဓေါ ပရိသမာပနေ၊
ပန-သဒ္ဓေါ ဝစနာလင်္ကာရေ၊ ဧတံ သဗ္ဗန္တိ
အတ္ထော။ ဒီ၊၄။၁။၁၈။ မ၊၄။၁။၁၈။ သံ၊၄။၁။
၁၈။ အံ၊၄။၁။၂။ဣတိ ပန သဗ္ဗန္တိဧတ္ထ ဣတိ-
သဒ္ဓေါ ပရိသမာပနေ ယထာဥဒ္ဓိဋ္ဌဥဒ္ဓေသဿ
ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ၊ ဧတ္တကံ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ပနာတိ
ဝစနာလင်္ကာရမတ္တံ ဝိသု အတ္တာဘာဝတော။
သီ၊၄။၁။၁။၃၃။

ပနစက (တိ) [ပ+နစ+ဏ္ဍ။ ဓာတွတ္ထ။ ပ+နတ+
ယ+ဏ္ဍ။ နိတိ၊ဓာ။၂၂၅။] က-ကခုန်-သော၊
ကိုယ်ကို - ညွတ်ကွေး - ဆန့်တန်း-လှုပ်ရှား-
သော၊ သူ။ ဒိဋ္ဌာ ဟိ မယာ သုစိတ္တိတာ။....
ဝိနိဗ္ဗာနိ ဝိဝိဓံ ပနစက။ ထေရီ၊၄၂၃။ ဝိနိ-
ဗ္ဗာနိတိ ဝိဝိဓေနာကာရေန ဗဒ္ဓါ။ ဝိဝိဓံ ပနစ-
ကာတိ ယန္တသုတ္တာဒိနံ အဉ္စနဝိဿဇ္ဇနာဒိနာ
ပဋ္ဌပိတနစက။ ပနစန္တာ ဝိယ ဒိဋ္ဌာတိ ယော-
ဇနာ။ ထေရီ၊၄။၂၆၄။

ပနစန္တ (တိ) [ပ+နစ+အ+အန္တ။ ပ+နတ+ယ+
အန္တ။] က-ကခုန်-သော၊ ကိုယ်ကို-ညွတ် ကွေး-
-ဆန့်တန်း-လှုပ်ရှား-သော၊သူ။ အထက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပနဋ္ဌ (တိ) [ပ+နသ+တ။ နသ အဒဿနေ။
နဿိတိ နဋ္ဌော။ ရူ၊၆၂၆။] ပျက်စီး-ပျောက်
ပျက်-သော၊ ပျက်ဆီး - ပျောက်ပျက်-အပ်
သော။ ပနဋ္ဌံ စရသိ ဗြဟ္မညံ၊ သောတ္တိယာ
ကုလဝံသတံ။ ဇာ၊၁။၂၈၄။ ဧဝံ သန္တေ တံ
ဥဘတော သုဇာတဘာဝံ နာသေန္တော ပနဋ္ဌံ
စရသိ ဗြဟ္မညံ၊ စဏ္ဍာလသမော ဟောသိ၊
သောတ္တိယကုလဝံသတံ နာသေသိတိ။ ဇာ၊၄။
၄။၃၀၃။

ပနတ္ထ (ပု၊ထိ) [ပုတ္တ+နတ္ထ။ ပုတ္တဿ ပုတ္တော

ပပုတ္တော၊ ဣလောပေါ၊ ဥဿတ္တဉ္စ။ ဓာန်၊ ဇီ။
၂၄၇။ ပ+နတ္တ။ ပါဒယော ဂတာဒျတ္ထေ ပဌ-
မာယ။ ပဂတော အာစရိယော ပါစရိယော၊
ပန္နေဝါသီ။ မောဂ်၊ ၃၊ ၁၃။ ဂဏ-၉။ ပါ၊ ၂၊ ၂၊ ၁၈-
ဝါတ္တိက။ ပါဒယော ပကတာဒျတ္ထေ ပဌမာယ
ဧကတ္တာ ဟောန္တိ။ ပကတော အာစရိယော
ပါစရိယော၊ ---- ပရော ပုတ္တော ပပုတ္တော၊
ပရော နတ္တာ ပနတ္တာ။ နိရုတ္တိ။ ၄၁၀-သုတ်။
နတ္တာဒိနိ ပဒါနိ န ကေဝလံ ပုလ္လိဂါနိယေဝ
ဟောန္တိ၊ အထ ခေါ ဣတ္ထိလိဂါနိပိ။ နိတိ၊ ပဒ။
၂၆၄။ (ပြဏယ-သံ။ ပဏတ္တ-ပြာ)၊ မြစ်၊
သား၏မြေး။ ဝိသာခါ ဝိသတိ ပုတ္တာ၊ နတ္တာ
စ စတုရော သတာ။ ပနတ္တာ အဋ္ဌသဟဿာ၊
ဇေယျဒိပေ သုပါကဋ္ဌာ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၈။ (-နေတ္တိ၊
ဝိ။ ၃၅၆။ နိတိ၊ ပဒ။ ၁၈၄၊ ၂၆၂။)

ပနယတိ ° (ကြိ) |ပ+နိ+အ+တိ| သိ၏။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပနယတိ ° (ကာကြိ) |ပ+နိ+ဏေ+အ+တိ။
ဏေ-ပစ္စည်းကျေ။| ဖြစ်စေ၏။ နိ-ဣတိ ဇာန-
နတ္တံ ဓာတုံ ဂဟေတွာ အာဟာ “ပနယတိ ဇာ-
နာတိ”တိ။ ယတော ပုတ္တံ “အနိမိတ္တာ န နာ-
ယရေ”တိ၊ “ဝိဒူဘိ နေယျံ နရဝရဿာ”တိ စ။
နိ-ဣတိ ပန ပဝတ္တနတ္တံ ဓာတုံ ဂဟေတွာ
“ပနယတိ ပဝတ္တေတိ”တိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၄၄။ (ဤ၌
နိ-ဓာတ်ကို သက္ကတနှင့် မာဂဓဓာတ်ကျမ်း
တို့၌ “ပါပနေ၊ ပါပုဏနေ”ဟုသာ ဖွင့်ဆို
ကြသည်။ သို့သော်လည်း ဓာတ်တို့သည် အနေ
ကတ္တဖြစ်သောကြောင့် ဋီကာဆရာဆိုတိုင်း
လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဇာနနတ္တံ၌
“ပနယတိ”ဟု သုဒ္ဓကတ္တရုပ် ဖြစ်နိုင်သော်
လည်း ပဝတ္တနတ္တံ၌ “ပနယတိ”ဟု ဟေတု
ကတ္တရုပ် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ကာရိတ

လောပ ကြံရတော့သည်။ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌ
ကထာတို့၌ “ပနယတိ”ဟု ဒီဃနှင့် ပါဠိရှိ
သည်။ ထိုပါဠိသည် ဋီကာအဖွင့်နှင့် လျော်ညီ
ရန် ခဲယဉ်းလှသည်။)

ပနသ (ပု) | ပန+အသ။ ပနသော ကဏ္ဍကိဖ-
လော၊ အဘယာ တု ဟရိတကိ။ ဓာန်။ ၅၆၉။
ဒွယံ ပနသေ။ ပန ဗျဝဟာရေ၊ ထုတိမိ စ၊
အသော။ ဓာန်၊ ၄၊ ၅၆၉။ ပညတေ ထဝိယ-
တေတိ ပနသော၊ ကဏ္ဍကိဖလော။ ဇာဒိ။
၂၁၇။ ပနသး ကဏ္ဍကိဖလော၊ နိစုလော ဟိဇ္ဇ-
လော မ္မုဇး။ အမရ၊ ၁၄။ ၆၁။ ပနေတိ။ -
ပနာယျတေ ည္ဗုယတေ “ဝေတသဝါဟ-
သ”ဣတျသဇ္ဇော နိပါတိတး။ “ပနသး
ကဏ္ဍကိဖလေ၊ ကဏ္ဍကေ ဝါနရာန္တရေ၊
ဩယံ ရောဂပြ-ဘေဒေ သျာတ်”ဣတိ
မေဒိနိ။ “ပဏသး”-ဣတျပိ ပါဌး။ ဗျာချာ
သုဓာ။ (ပဏသ-ပြာ)၊ (၁)ပိန့်ပင်။ (န) (၂)
ပိန့်သီး။ (တောင်ပေါက်၊ ဓာန်၊ သျဉ် “စွန်ပ
တတ်၊ ဒူးရင်း”-ဟုလည်း ပြန်ဆိုသည်။)

(၁)ဇေယျော ပနသာ တာလာ၊ နာဠိ-
ကေရဝနာနိ စ။ အန္တောနိဝေသနေ ဇာတာ၊
နာနာရုက္ခာ အရောပိမာ။ ဝိမာန၊ ၆၁။ ဝိမာန၊
၄။ ၁၇၃။ ကာပိလာ ပန “ပဉ္စိန္ဒြိယာ”တိ မညန္တာ
ဇဝံ ဝဒန္တိ။ ---- သသောတကတ္တာ ကဒလိ-
ယော မေဃဂစ္ဆိတံ သုတွာ ဂစ္ဆံ ဂဏ္ဍန္တိ။
သဃာနကတ္တာ ပနသာဒယော ကုဏပဂန္ဓေန
ဖလန္တိ။ ဝဇီရ၊ ၃၇၉။ (-ဇာ၊ ၂။ ၁၀၈၊ ၃၅၄။ ဇာ၊
၄။ ၅။ ၄၃၂။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၃၄။) (၂)တေန ခေါ ပန
သမယေန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခု သံဃဿ ဇေယျ၊
သံဃဿ လဗုဇံ၊ သံဃဿ ပနသံ ---- ဘာ-
ဇာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိသု။ ဝိ၊ ၁။ ၈၂။ တာလနာဠိ-
ကေရပနသလဗုဇေအလာဗုကုမ္မဏ္ဍပုဿဖ-

လတိပုသဖလဇ္ဇာဠကာနိ နဝ မဟာဖလာနိ သဗ္ဗန္ဓ အပရဏ္ဏံ ခညဂတိကမေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၃၈၄။ ကင်္ခါ။ ၂၃၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၉၉။ (-အပ၊၁။ ၃၄၅။ ဇာ၊၁။ ၅၅၊၁၁၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၀၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၂၅၆။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၄၀၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၄၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၂၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၁၆၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၁၂၉။)

ပနသကဒလိအဗ္ဗပက္က (န) [ပနသ+ကဒလိ+အဗ္ဗ +ပက္က] ပိန္နံ၊ ငှက်ပျော၊ သရက်သီးအမှည့်။ ပနသကဒလိအဗ္ဗပက္ကာဒိသု ကထာဝ နတ္ထိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၅၈။

ပနသကဒလိဖလ (န) [ပနသ+ကဒလိ+ဖလ] ပိန္နံသီးနှင့် ငှက်ပျောသီး။ ဟတ္ထိပိ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ ပနသကဒလိဖလာဒိနိ နာနာ- ဖလာနိ သံဟရိတွာ ရာသိ ကတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခူနံ အဒါသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၄၀။

ပနသစောရက (ပု) [ပနသ+စောရက] ပိန္နံသီး- ခိုးသူ-သူခိုး။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဇမ္ဗုစောရကာ၊ လဗုစောရကာ၊ ပနသစော- ရကာ-----ဘဏ္ဍိကံ အာဒါယ အဂမံသု။ ဝိ၊၁။ ၇၆။

ပနသဋ္ဌိ (န) [ပနသ+အဋ္ဌိ] ပိန္နံစေ၊ ပိန္နံသီး၏ အစေ။ အဋ္ဌိခါဒနီယေ လဗုဇ္ဈိ ပနသဋ္ဌိ အမ္မာ- ဋကဋ္ဌိ-----ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထန္တ ဖရ- ဏကာနိ အဋ္ဌိနိ ယာဝကာလိကာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၀၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၉၈။

ပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာန (တိ) [ပနသဋ္ဌိ+သဏ္ဌာန] သရက် စေ-အသွင်-သဏ္ဌာန်-ရှိသော။ တတ္ထ ဟိ အဂ္ဂပါဒဂုံလိဋ္ဌိနိ ကတကဗီဇေဏ္ဍာနာနိ၊ တဒနန္တရာနိ မဇ္ဈပဗ္ဗဋ္ဌိနိ ပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၂၄၆။ (-ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။ ၃၈။)

ပနသပက္က (န) [ပနသ+ပက္က] ပိန္နံသီးမှည့်။ ပဘိ- ဇ္ဇိသူတိ ဘိဇ္ဇိသု။ တာသု ဘိန္နာသု သကလ- သရိရံ ပနသပက္ကံ ဝိယ အဟောသိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၃၂၈။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၉၆။

ပနသပါလက (တိ) [ပနသ+ပါလက] ပိန္နံပင်ကို စောင့်ရှောက်သောသူ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဇမ္ဗုပါလကာ၊ လဗုပါလကာ၊ ပနသပါလကာ၊ ---- တိဗ္ဗရူသကပါလကာ ဘိက္ခူနံ တိဗ္ဗရူသကံ ဒေန္တိ။ ဝိ၊၁။ ၈၂။

ပနသပိဋ္ဌ (န) [ပနသ+ပိဋ္ဌ] ပိန္နံသီး-ပိန္နံစေ- အမှုန့်။ ပိဋ္ဌခါဒနီယေ သတ္တန္တံ တာဝ ခညာနံ ခညာနုလောမာနံ အပရဏ္ဏာနန္တ ပိဋ္ဌံ ပနသပိဋ္ဌံ လဗုပိဋ္ဌံ-----ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထန္တ ဖရဏကာနိ ပိဋ္ဌာနိ ယာဝကာလိကာနိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၃။ ၁၀၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၉၈။ (-မဟာနိ၊ဋ္ဌ။ ၃၄၉။)

ပနသဖလ (န) [ပနသ+ဖလ] ပိန္နံသီး။ တတ္ထ ပုပ္ဖုတ္တမံ သုမနပုပ္ပါဒိ၊ ဂန္တုတ္တမံ စန္ဒနဂန္တာဒိ၊ ဖလုတ္တမံ ပနသဖလံ၊ ရသုတ္တမံ ဂေါရသ- သပ္ပိအာဒိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။ ၁၃၃။ ဧက- ဒိဝသံ တိသံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္တမာနသော သုမဓရံ ပနသဖလံ အဘိသင်္ခတံ နာဠိကေရ- သာဠဝံ အဒါသိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆၁။ (-ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၂၈၄။)

ပနသဖလဒါယက (တိ) [ပနသဖလ+ဒါယက] ပိန္နံသီးပေးလှူသောသူ။ ဣတ္ထံ သုဒံ အာယ- သွာ ပနသဖလဒါယကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။ အပ၊၁။ ၃၄၅။

ပနသဗျဉ္ဇန (န) [ပနသ+ဗျဉ္ဇန] ပိန္နံသီး-ဟင်း- ဟင်းလျာ။ တံ ဂဟေတွာ ကဋ္ဌိရသုပံ ဂဏှထ၊

ပနသဗျဉ္ဇနံ ဂဏှထာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၄။
ကင်္ခါ။၂၂၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၂၉။

ပနသရက္ခ (ပု) [ပနသ+ရက္ခ] ပိန္နပင်။ သစေ
ပန ခုဉ်ကွဲ ဟောတိ။ ဧကံ ပနသရက္ခံ နိဿာယ
သဋ္ဌိပိ ဇနာ ဇိဝန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၅။ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၄၀၅။

ပနသလဗုဇ (န) [ပနသ+လဗုဇ] ပိန္နပင်နှင့်
တောင်ပိန္နပင်။ဝနမူလပတ္တပုပ္ဖလောဒီတိ ဧတ္ထ
-----ဖလံ နာမ ပနသလဗုဇာဒိနံ-----ခါဒ-
နိယတ္တဉ္စေ ဘောဇနိယတ္တဉ္စ ဖရဏကံ ဖလံ။
ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သင်္ဂဟ။၃၉၅။(လဗုဇ-ကို တောင်ပေါက်၊
ဓာန်၊သျှ-၌ "ပေါင်ပင်" ဟုလည်းပြန်ဆိုသည်။)

ပနသဝန (န) [ပနသ+ဝန] ပိန္နတော၊ ပိန္နပင်
အများအပြားရှိသောတော။ တဒနန္တရံ စာဋိပ္ပ-
မာဏဖလံ ပနသဝနံ၊ တဒနန္တရံ ဇေမ္မဝနံ။ သံ၊
၄။၁။၂၅၇။

ပနဿတိ (ကြိ) [ပ+နသ+ယ+တိ။ နသ အဒ-
ဿနေ။ နဿနဓမ္မံ နဿတိ၊ ပနဿတိ၊
ဝိနဿတိ။နိတိ၊ဓာ။၂၄၀။](၁)ပျက်စီး-ပျောက်
ပျက်-၏။ (၂)ပြေးသွား-ထွက်ပြေး-၏။ (၃)
တေပိ တတ္ထေဝ ကိရန္တိ၊ န ဟိ ကမ္မံ ပနဿတိ။
ထေရ။၂၅၀။ ကသ္မာ? န ဟိ ကမ္မံ ပနဿတိ
ကမ္မံ ဟိ ဧကန္တံ ဥပစိတံ ဝိပါကံ အဒတွာ န
ဝိဂစ္ဆတိ၊ အဝသေသပစ္စယသမဝါယေ ဝိပစ္စ-
တေ ဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊၁။၃၃၆။
ဧတ္တာဟံ ဘန္တေ အနဿသံ ပနဿသံ၊ အဟံ
ဟိ ဘန္တေ ဆန္တံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ
အတ္တင်္ဂမဉ္စ-----ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သံ၊
၂။၂၇၀-၁။ အနဿသန္တိ နဋ္ဌော။ ပနဿသန္တိ
အတိနဋ္ဌော။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၁၆။ ပနဿသန္တိ ဧကံ-
သေန နဋ္ဌောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ

"အတိနဋ္ဌော"တိ။ ဓုရတော ဧဝ နဋ္ဌောတိ
အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၉၄။ (၂)တေ ဘတ္တရတ္တာ
အတိဂါဠိတာ ပုန၊ ဒိဿာ ပနဿန္တိ အလဒ္ဓ-
ကိဉ္စနံ။ ဓာ၊၂။၁၀၆။ ပနဿန္တိတိ ပလာယန္တိ။
ဓာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၂၈။

ပနဿန္တိ (ကြိ) [ပ+နသ+ယ+အန္တိ] ပြေးသွား-
ထွက်ပြေး-ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်(၂)ကြည့်။

ပနဿသံ (ကြိ) [ပ+နသ+ယ+အံ။အံ-၌ သ-
အာဂုံ။] ပျက်စီး-ပျောက်ပျက်-ပြီ၊ စင်စစ်-
ဧကန်-အမှန်ပင်-ပျက်စီးပြီ။ ပနဿတိ(၁)
ကြည့်။

ပနာဒ (ပု) [ပ+နဒ+ဏ။ ရဝေါ နိနာဒေါ နိနဒေါ
စ သဒ္ဓေါ၊ နိဋ္ဌေါသနာဒဒ္ဓနယော စ ရာဝေါ။
အာရာဝသံရာဝဝိရာဝယောသာ၊ ရဝါ သု-
တိတ္ထိ သရနိဒဿနာ စ။ ဓာန်။၁၂၈။ နဒနံ
နာဒေါ။ ဓာန်၊ဋ္ဌိ၊၁၂၈။ နဒ အဗျတ္တသဒ္ဓေ။
သီဟော နဒတိ၊ ပဏာဒတိ။ နာဒေါ၊နဒီ။ နိတိ၊
ဓာ။၈၄။ (ပြဏာဒ-သံ။ ပဏာဒ-ပြာ)] (၁)
အသံ။ (၂)ပနာဒမည်သောသူ။ (က) ပနာဒ
မင်း၊ ဘဒ္ဒဇိမထေရ်လောင်းလျာ မဟာပနာဒ
မင်း။ (ခ) ပနာဒနတ်မင်း။ (၁)တဿ ဒေသ-
ယတော ဓမ္မံ၊ ပနာဒေါ ဝိမှယော အဟု။
ဒွေကောဋိနရနာရိနံ၊ ဓမ္မာဘိသမယော အဟု။
အပ၊၂။၂၈၇။ (၂)(က)ပနာဒေါ နာမ သော
ရာဇာ၊ ယဿ ယူပေါ သုဝဏ္ဏယော။ တိရိယံ
သောဠသုဗ္ဗေဓော၊ ဥဗ္ဘမာဟု သဟဿဓာ။
ထေရ။၂၅၃။ ဓာ၊၁။၇၆။ ပနာဒေါ နာမ သော
ရာဇာတိ အတိတေ ပနာဒေါ နာမ သော ရာဇာ
အဟောသီတိ-----အတ္တာနံ ပရံ ဝိယ နိဒ္ဒိ-
သတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၆။ ပနာဒေါ သော
ရာဇာတိ ဣဒံ သတ္တာ ဂင်္ဂါတီရေ နိသိန္နော
ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရဿာနဘာဝံ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။ (ခ)ဣတော ပရေ ပန “ပနာ-
ဒေါ ဩပမညော စ၊ဒေဝသူတော စ မာတလိ။
စိတ္တသေနော စ ဂန္ထဗ္ဗော၊နဋ္ဌော ရာဇာ ဇနေ-
သဘော----(ဒီ၊၂။၂၀၆-၇။ဒီ၊၃။၁၆၅။)”တိ
ဣမေ ဒေဝရာဇာနော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၁။

ပနာဒပရမ (တိ) [ပနာဒ+ပရမ] သူတစ်ပါးတို့၏
စကားသံလျှင်-အမွန်-အမြတ်-ရှိသော၊ သူ
တစ်ပါးတို့၏ စကားသံကို-အမွန်-အမြတ်-
ဟု-မှတ်ထင်-ယုံကြည်-သောသူ။ အပ္ပတွာ
ပဒဝိညာဏံ၊ ပရယောသာနုသာရိနော။ ပနာ-
ဒပရမာ ဗာလာ၊ တေ ဟောန္တိ ပရပတ္တိယာ။
ဇာ၊၁။၁၀၄။ တေ ဟောန္တိ ပရပတ္တိယာတိ တေ
ပရယောသာနုသာရိနော တမေဝ ပရယောသ-
သင်္ခါတံ ပနာဒံ “ပရမ”န္တိ မညမာနာ ဗာလာ
အန္တပုထုဇ္ဇနာ ဝိညာဏပဒဿ အပ္ပတ္တတာယ
ပရပတ္တိယာဝ ဟောန္တိ၊ ပရေသံ ဝစနံ သဒ္ဒ-
ဟိတွာ ယံ ဝါ တံ ဝါ ကရေန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၂။

ပနာဒယတိ (ကြိ) [(နာမဓာတ်) ပနာဒ+ဣ+
အ+တိ။ မောဂ်၊၅၊၁၂။] အသံပြု၏၊ မြည်တွန်-
အော်ဟစ်-၏။ တာ’မတမဒသံသသုပ္ပဟိနာ၊
ဘေကာ မန္တဝတိ ပနာဒယန္တိ။ ထေရ၊၂၊၇၃။
ပနာဒယန္တိ တံ ဌာနံ မဓုရေန ဝဿိတေန
နိန္ဒာယန္တိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။ အာနန္ဒိနော ပဓု-
ဒိတာ၊ မဟာနာဒံ ပနာဒိသုံ။ ဇာ၊၁။၂၉၈။ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၄။၃၄၉။

ပနာဒယန္တိ (ကြိ) [ပနာဒ+ဣ+အ+အန္တိ] အသံ
ပြုကုန်၏၊ မြည်တွန်-အော်ဟစ်-ကုန်၏။ အ
ထက် ပုဒ်ကြည့်။

ပနာဒိသု (ကြိ) [ပနာဒ+ဣ+ဉံ။ ဂါထာအရာ ဖြစ်
၍ နိဂ္ဂဟိတံကို ဌာနန္တရဂတိပြု။ ဌာနန္တရဂတိ
နိဂ္ဂဟိတဿ။----တေ တံ အဿေ အယာ-

စိသုံ၊ ယထာဘူတံ ဝိပဿိသုံ။ နိတိ၊ သုတ္တ။
၁၆၈။] အသံပြုကုန်ပြီ၊ မြည်တွန်-အော်ဟစ်-
ကုန်ပြီ။ ပနာဒယတိ-ကြည့်။

ပနာသ (ပု) [ပ+နသ+ဏ (ပြဏာဓ-သံ။ပဏာ-
သ-ပြာ)] ပျက်စီး-ပျောက်ပျက်-ခြင်း။ သဟိ-
တော ပုရိမကတဖလံ အနုဘဝတိ၊ န ဘဝတိ
ကတဿ ပနာသော။ ဒီ၊၃။၁၃၁။ ပနာသောတိ
ဝိနာသော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၆။

ပ(ဏာ)နာဠိ=ပ(ဏာ)နာဠိ (ပု၊ထိ) [ပ+နလ+
ဏိ။ ပ+နလ+ဏ+ဤ။ ဝါရိမဂ္ဂေါ ပနာဠိတ္ထိ-
ပုမေ စန္ဒနိကာ တု စ။ ဓာနံ၊၆၈၃။ ဒွယံ ဟမ္ပိ-
ယဒေဝါလယာဒိသု ဇေလမဂ္ဂေ။ ----နလ
ဗန္ဓေ၊ အ၊ နဒါဒိ၊ ဌတ္တံ၊ ပနာဠိ၊ အယံ ဣတ္ထိယံ၊
ပုမေ စ။ ဓာနံ၊ဋီ၊၆၈၃။ ပပုဗ္ဗော နလ ဗန္ဓေ၊
အ၊နဒါဒိ၊ ဌတ္တံ ဣတ္ထိဉ္စ။ ပဏာဠိ။သုစိ။ ဒွ-
ယေား ပြဏာလိပယသး၊ ပဒျာံ တြိမု တူတ္တ-
ရော။ အမရ၊၁၀၊၃၅။ ဒွယောရိတိနလျတေ
“ဏလ ဗန္ဓနေ”၊ ကမ်ဏိ ဃဉ် (ပါ၊၃၊၃၊၁၉)
ဥပသင်္ဂါတံ(၈၊၄၊၁၄)ဣတိ ဣတွမ်၊ ဂေါရာ-
ဒိဇိမ်(ပါ၊၄၊၁၊၄၁)။ဗျာချာသုဓာ။ ပြဏာလိ
(သ္မိ) ပြ+နလ+ဃဉ်၊ ဂေါရာ-ဇိမ်။ ဇေ
ဝဟနမာဂေ၊ ပရမ္မရာယာဉ္စ။ ထောမ။ (ပဏာ-
လ၊ပဏာလိ-ပြာ)] (၁)အပေါက်၊ အဝ၊ အ
ကျည်။ (၂)ရေမြောင်း၊ ရေတံခါး၊ ရေဖြန်၊ ရေ
ထွက်ရာလမ်းကြောင်း။ (၃)အစဉ်အဆက်။
(၁)ယာယ ပန တံ နာဘိယာ “သနာဘိက”န္တိ
ဝုတ္တံ၊ သာ ဣန္ဒနီလမယာ ဟောတိ၊ မဇ္ဈေ
ပနဿာ သာရရဇေတမယာ ပနာဠိ၊ ယာယ
သုဒ္ဓသိနိဒ္ဓဒန္တပန္နိယာ ဟသမာနာ ဝိယ ဝိရော-
စတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၉။မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၂။ ပနာဠိတိ
ဆိဒ္ဓံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၉၄။မ၊ဋီ၊၃။၃၅၅။ (၂)ထောင့်
ကွင်းကြည့်။ (၃)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပ(ဏာ)နာဠိကာ (ထိ) [ပ(ဏာ)နာဠိ+က+အာ
(ပဏာလိကာ-ပြာ)] (အကြောင်း အကျိုး)
အစဉ်အဆက်။ ဂမ္ဘီရောပိ ဓမ္မော ပဋိပက္ခဝိဓ-
မနေန သုပါကဋ္ဌော ဘဝေယျ၊ ပဋိပက္ခဝိဓမနံ
ပန သမ္မာပဋိပတ္တိပဋိဗဒ္ဓံ၊ သာ သဒ္ဓမ္မသဝ-
နာဓိနာ၊ တံ သတ္တရိ၊ ဓမ္မေ စ ပသာဒါယတ္တံ၊
သော ဝိသေသတော လောကေ သမ္ဘာဝနိ-
ယဿ ဂရုကာတဗ္ဗဿ အဘိပတ္တနာဟေ-
တုကောတိ ပနာဠိကာယ သတ္တာနံ ဓမ္မသမ္ပုဋ္ဌိ-
ပတ္တိယာ ဗြဟ္မယာစနာဒိ နိမိတ္တန္တိ တံ ဒဿေ-
န္တော “အပိ စာ”တိအာဒိမာဟ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၆၁။
မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၃၃။

ပ(ဏာ)နာဠိပရိက္ခေပပဋ္ဌ (ပု) [ပ(ဏာ)နာဠိ+
ပရိက္ခေပ+ပဋ္ဌ] ပုံတောင်း၏-အပေါက်-အဝ-
၌-ရံ-ပတ်-ထားအပ်သော-အပြား-ငွေပြား။
နာဘိပနာဠိပရိက္ခေပပဋ္ဌေသု (ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၁၀။
မ၊ဋ္ဌါ၊၄။၁၅၂)တိ နာဘိပရိက္ခေပပဋ္ဌေ စေဝ
နာဘိယာ ပနာဠိပရိက္ခေပပဋ္ဌေ စ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။
၁၉၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၅၅။

ပ(ဏာ)နာဠိမုခ (န) [ပ(ဏာ)နာဠိ+မုခ] (ပုံ
တောင်း၏) အပေါက်+အဝ။ တေသံ ကိရ
စက္ကာနံ ပါဒတလဿ မဇ္ဈေ နာဘိ ဒိဿတိ၊
နာဘိပရိစ္ဆိန္နာ ဝဋ္ဌလေခါ ဒိဿတိ၊ နာဘိမုခ-
ပရိက္ခေပပဋ္ဌော ဒိဿတိ၊ ပနာဠိမုခံ ဒိဿတိ။
ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၇။မ၊ဋ္ဌါ၊၃။၂၅၇။

ပနဇ္ဇ ^၁ (ကြိ) [ပ+နဒ+ယ+ဟိ] နုတ်-စွန့်-ပစ်-
ပယ် လော့။ ပနဇ္ဇတိ-ကြည့်။

ပနဇ္ဇ ^၂ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+နဒ+တွာ] နုတ်-စွန့်-ပစ်-
ပယ်၍။ မနောမယံ ဂေဟသိတဉ္စ သဗ္ဗံ၊ ပနဇ္ဇ
နေက္ခမ္မသိတံ ဣရိယတိ။ သံ၊၂။၂၉၄။ ပန-
ဇ္ဇာတိ ပနဒိတွာ နိဟရိတွာ။သံ၊ဋ္ဌါ၊၃။၂၇။ ပနဇ္ဇာ

(ဇော၊၂။၃၂)တိ အထ မံ ပါတေတွာ။ ဇော၊ဋ္ဌါ၊၅။
၂၀၈။(-သုတ္တနိ။၃၃၂၊၃၆၁၊၄၃၇။ စူဠနိ။၇၉။
ဇော၊၁။၉၄။ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၇၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌါ၊၂။၉၃၊၁၅၇။
စူဠနိ၊ဋ္ဌါ၊၂။၂၃။ ဇော၊ဋ္ဌါ၊၃။၁၃။ ဇော၊ဋ္ဌါ၊၅။၂၀၇-၈။
ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၈။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၄။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၈၃။)

ပနဇ္ဇတိ (ကြိ) [ပ+နဒ+ယ+ဟိ] မာဂဓ၊သက္ကတ
ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ နဒ-ဓာတ် ဒိဝါဒိဂိုဏ်းဟု
မဆို၊ တုဒါဒိဂိုဏ်းဟုသာ မိန့်ဆိုကြသည်။
(ပြုဏုဒတိ၊တေ-သံ)၊နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်၏။
ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ၊ ပနဇ္ဇ ဝိညာဏံ
ဘဝေ န တိဋ္ဌေ။ သုတ္တနိ။၄၃၇။စူဠနိ။၉၊၇၈။
ပနဇ္ဇ ဝိညာဏန္တိ ပုညာဘိသင်္ခါရသဟဂတံ
ဝိညာဏံ....ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ----
နဇ္ဇ ပနဇ္ဇ နဒ ပနဒ ဧဟ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ
ဗျန္တိကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟိ။ စူဠနိ။၇၉။
ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ၊ ပနဇ္ဇ ဝိညာဏန္တိ
ဧတေသု ဥဒ္ဓါဒိသု တဏှဉ္စ ဒိဋ္ဌိနိဝေသနဉ္စ
အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဉ္စ ပနဒေဟိ။ ပနဒိတွာ
စ ဘဝေ န တိဋ္ဌေတိ ဧဝံ သန္တေ ဒုဝိဓေဝိ ဘဝေ
န တိဋ္ဌေယျ။ ဧဝံ တာဝ ပနဇ္ဇ-သဒ္ဓဿ ပန-
ဒေဟိတိ ဣမသ္မိ အတ္ထဝိကပ္ပေ သမ္ပန္နော။
ပနဒိတွာတိ ဧတသ္မိ ပန အတ္ထဝိကပ္ပေ ဘဝေ
န တိဋ္ဌေတိ အယမေဝ သမ္ပန္နော။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌါ၊၂။
၃၀၆။ စူဠနိ၊ဋ္ဌါ၊၂။၃။ နဇ္ဇာတိ ခိပ။ ပနဇ္ဇာတိ
အတိဝ ခိပ။ နဒါတိ လုဉ္စ။ ပနဒါတိ အတိဝ
လုဉ္စ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌါ၊၂။၄။

ပ(ဏ)နုဇ္ဈမာန (တိ) [ပ+နဒ+ယ+မာန] နုတ်-
စွန့်-ပစ်-ပယ်အပ်သော၊ နှင်ထုတ်အပ်သော၊
သူ။ တေနာဂုသော ပုဂ္ဂလေန သော ပုဂ္ဂလော
ယာဝဇီဝံ အနုဗန္တိတဗ္ဗော၊ န ပက္ကမိတဗ္ဗံ အပိ
ပနဇ္ဇမာနေန။ အံ၊၃။၁၇၆။ အပိ ပနဇ္ဇမာနေ-
နာတိ အပိ နိက္ကမိယမာနေန။ အံ၊ဋ္ဌါ၊၃။၂၆၁။
(-အံ၊၂။၄၂၂။)

ပနဏ္ဍ=ပဏန=ပနန (တိ) [ပ+နဒ+တ။ နဒ
 ခေပေ။ ပနဇ္ဇိတ္တာတိ ပနဏ္ဍော၊ ပနဒိတော။
 ဒါ ဒါနေ။ အာဒိယိတ္တာတိ အာဒိဏ္ဍော၊ အတ္တော
 ဝါ။ ရူ။ ၆၃၀- သီဟိုဠ်မူနှင့် ရှေးမြန်မာမူ။ နဒ
 ခေပေ။ ပနဇ္ဇိတ္တာတိ ပဏနော၊ နဿ ဣတ္တံ၊
 ပနဒိတော။ ဒါ ဒါနေ၊ အာဒိယိတ္တာတိ အာ-
 ဒိနော၊ အတ္တော ဝါ။ ကမ္ဘာအေးမူ။ နဏ္ဍော
 နတ္တာတ္တ ခိတ္တာ စေ-ရိတာ ဝိဒ္ဓါယ ကမ္ပိတော။
 ဓာန်။ ၇၄၄။ ဆက္ကံ ခိတ္တေ။ နဒ ပေရဏေ၊ နဒ
 ခေပေ ဝါ၊ တော၊ တဿ ဣနော။ အနိန္ဒာ-
 ဒေသေ ဘုဇာဒိ၊ နတ္တော။ နတောပိ။ ဓာန်၊ ၆။
 ၇၄၄-ကမ္ဘာအေးမူ။ ဤစာမူများအရ “ပဏနော၊
 ပနဏ္ဍော၊ အာဒိဏ္ဍော၊ အာဒိနော” ဟု ပါ၌ ၂-
 မျိုး ကွဲနေသည်။ ထိုတွင် အချို့ပါ၌ ပညာရှင်
 များက နဒဓာတ်နှင့် ဒါဓာတ်ကို ဘိဒါဒိတော-
 သုတ်သို့ မရောက်မီဆိုထားသဖြင့် ယင်း ၂-
 ဓာတ်သည် ဘိဒါဒိဂိုဏ်းဝင် မဟုတ်၊ တရာဒိ
 ဂိုဏ်းဝင်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ်မူ
 နှင့် ရှေးမြန်မာမူရှိတိုင်းသာ သင့်သည်-ဟု ဆုံး
 ဖြတ်တော်မူကြသည်။ အချို့သော ပါဠိပညာ
 ရှင်တို့ကမူ သက္ကတနှင့် မောဂ္ဂလ္လာန်(၅၊ ၁၅၀-
 ၁-၂-၃)ဆရာတို့အလို အတိုင်း ဘိဒါဒိဂိုဏ်း
 ဝင်ဖြစ်၍ “ပဏန၊ အာဒိန” သာ သင့်သည်-
 ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူ ကြသည်။ ပဏန-လည်း
 ကြည့်။ (ပြဏန-သံ) (၁)(ကိလေသာတို့ကို)
 နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ် တတ်သောသူ။ (၂)နုတ်
 -စွန့်-ပစ် ပယ်အပ်သော(ကိလေသာ)။ သဗ္ဗ-
 ကမ္မဝိဟာယိနံ၊ ပနဏ္ဍံ ကော နိဝါရယေ။ အံ၊
 ၁။ ၁၃၃၇။ ပနဏ္ဍံ ကော နိဝါရယေတိ ကိလေ-
 သေ ပနဒိတွာ ဌိတံ ကော နာမ ရာဂေါ ဝါ
 ဒေါသော ဝါ နိဝါရယေ။ အံ၊ ၁၅၂။ ၂၈၈။ (၂)
 သဗ္ဗာနိ တာနိ နဏ္ဍာနိ ဟောန္တိ ပနဏ္ဍာနိ
 စတ္တာနိ ဝန္တာနိ မုတ္တာနိ ပဟိနာနိ ပဋိနိဿ-

ဌာနိ။ အံ၊ ၁။ ၁၅၀။ အံ၊ ၁။ ၂၈၁။ ဝါတဝေဂေန
 ဥက္ခိတ္တာ နန္ဒာ ပနန္ဒာ ခမ္ဘိတာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ။
 စူဠနိ။ ၁၀၉။ နဏ္ဍာနိတိ နိဟဋ္ဌာနိ။ ပနဏ္ဍာနိတိ
 သုဠ နိဟဋ္ဌာနိ။ အံ၊ ၁၅၂။ ၃၀၀။ နန္ဒာတိ ပပေါ-
 ဋိယာ။ ပဏနာတိ ခူရိကတာ။ စူဠနိ။ ၂၉။
 (-သုတ္တနိ။ ၂။ ၁၅၇။)

ပနဏ္ဍကောဓ (တိ) [ပနဏ္ဍ+ကောဓ] အမျက်-
 ဒေါသ-ကို-နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်ပြီးသောသူ။
 ပနဏ္ဍကောဓော အဘိနိဗ္ဗုတတ္တော၊ ယော
 ဗြာဟ္မဏော သောကမလံ အဟာသိ။ သုတ္တနိ။
 ၃၄၈။

ပနဏ္ဍပစ္စေကသစ္စ (တိ) [ပနဏ္ဍ+ပစ္စေက+သစ္စ]
 အသီးအသီး-များစွာ-သော (ဒိဋ္ဌိ) သစ္စာကို-
 နုတ်ပယ်-စွန့်-ပစ်-ပြီးသောသူ။ ပနဏ္ဍပ-
 စ္စေကသစ္စော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သမဝယသ-
 ဌေသနော ပဿဒ္ဒကာယသင်္ခါရော “ပတိလိ-
 နော”တိ ဂုစ္စတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၄၉။ ပနဏ္ဍပစ္စေက-
 သစ္စောတိ “ဣဒမေဝ ဒဿနံ သစ္စံ၊ ဣဒမေဝ
 သစ္စံန္တိ ဧဝံ ပါဠိဇက္ကံ ဂဟိတတ္တာ ပစ္စေက-
 သင်္ခါတာနိ ဒိဋ္ဌိသစ္စာနိ ပနဏ္ဍာနိ နိဟဋ္ဌာနိ
 ပဟိနာနိ အဿာတိ ပနဏ္ဍပစ္စေကသစ္စော။
 အံ၊ ၁၅၂။ ၃၀၀။ မဟာနိ။ ၇၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၁၇။
 (-အံ၊ ၁။ ၂၈၀-၁။ မဟာနိ။ ၁၆၊ ၃၆၅။ စူဠနိ။ ၈၅။
 ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၁၅။ ဒီ၊ ၆။ ၃၃၉။)

ပနဒတိ (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+တိ။ နဒ ခေပေ
 ပပုဗ္ဗော၊ ပနဒိ၊ ပနဒတိ၊ ပနဒိဿတိ။ ရူ။ ၅၇၂။
 နဒ ပေရဏေ။ ပေရဏံ စုဏ္ဏိကရဏံ ပိသနံ။
 နဒတိ၊ ပနဒတိ။ ပနဒနံ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁၀၅။ နဒ
 ပြေရဏေ၊ နဒတိ၊ နဒတေ၊ ပြဏဒတိ၊ ပြဏဒတေ။
 ဓာတု၊ ကပ္ပဒမ။] နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်၏။
 ယထာ ဖလတော ဘဒ္ဒံ သိမ္ဗလိတူလံ ဝါ
 ပေါဋ္ဌကိတူလံ ဝါ ဝါတေ ပနဒတိ နိဟရတိ။

သံဌာ၁၁၇၃။ ဂါထာဘိဂိတံ ပနဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ၊
ဓမ္မေ သတိ ဗြာဟ္မဏ ဂုတ္တိရေသာ။ သံဌာ၁၁၆၉၊
၁၇၀။ သုတ္တနိ။၂၉၂။ မိလိန္ဒ။၂၂၂။ သုဓာ-
ဘောဇနမ္ပိ ဂါထာဘိဂိတံ ပနဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ၊ ဂါ-
ထာဟိ ဂါယိတွာ လဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓါ နိဟရန္တိယေဝ။
သံဌာ၁၁၂၃။ တသ္မာ ဂါထာဘိဂိတံ ပနဒန္တိ
ဗုဒ္ဓါ၊ ပဋိက္ခိပန္တိ န ဘုဒ္ဓန္တိတိ။ သုတ္တနိ။၁၁၃၆။
တေသု နန္ဒိဉ္စ----- ဝိညာဏံ နန္ဒ ပနန္ဒ နဒ
ပနဒ ဇဟ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ။ စူဠနိ။၇၄။
ပနဒါတိ အတိဝ လုဉ္စ။ စူဠနိ။၂၄။ (-သံဌာ၁
၄၆-၇။ ဓမ္မ။၆၈။ စူဠနိ။၇၉။ သံဌာ၁၁၀၀။
ဓမ္မ။၂။၁၃၃။ စူဠနိ။၂၄။) ပနဒေဟိ—
သုတ္တနိ။၂။၁၀၆။ စူဠနိ။၂၃။ ပနဒါမသေ-
- ဇာ။၂။၁၃၄။ ဇာ။၇။၂၅၆။ ပနဒေယျ-
မဟာနိ။၂၉၉။၁၀၀။ ဇာ။၁။၁၇၁။ ဇာ။၄။၄၈၆။
ပနဒိ— ဒိ။၁။၁၄၀။ သံဌာ၁၁၂၈။ သံဌာ၁၁၇၃။
ဇာ။၄။၄၉၄။ ပနဒိ—စူဠနိ။၂၁၂။ ပနဒိဿာမိ-
-ထေရ။၂၂၆။၂၆၄။ ထေရ။၄။၁၀၆။

ပနဒန္တိ (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+အန္တိ] နုတ်-စွန့်-ပစ်-
ပယ်ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပနဒါမသေ (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+အာမသေ] နုတ်-
စွန့်-ပစ်-ပယ်ကုန်၏။ ပနဒတိ-ကြည့်။

ပနဒိ(ဒိ) (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+ဒြိ] နုတ်-စွန့်-ပစ်-
ပယ်ပြီ။ ပနဒတိ-ကြည့်။

ပနဒိတ (တိ) [ပ+နဒ+တ] နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်
အပ်သော။ ဝိရိတ္တာ ဟောတိတိ နိဟဋ္ဌာ
ဟောတိ ပနဒိတာ။ အံဌာ၁၁၃၃၅။ (-သုတ္တနိ။
၃၅၀။)

ပနဒိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+နဒ+တွာ] နုတ်-စွန့်-
ပစ်-ပယ်၍။ သဗ္ဗံ ရာဂတမံ ဒေါသတမံ မော-
ဟတမံ -----နဒိတွာ ပနဒိတွာ ဇဟိတွာ

ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ။ မဟာနိ။၁၆၁။ (-
သံဌာ၁၁၂၇။ အံဌာ၂။၂၈၈။ ဓမ္မ။၂။၂၄၈။၁၃၄။
သုတ္တနိ။၂။၉၃။၁၅၇။၁၀၆။ စူဠနိ။၂။၁၃၃။
ဇာ။၄။၁၄၄။ ဒိ။၆၂။၂၃၈။)

ပနဒိဿာမိ (ကြိ) [ပ+နဒ+ဿာမိ] နုတ်-စွန့်-
ပစ်-ပယ်လတ်အံ့။ ပနဒတိ-ကြည့်။

ပနဒေယျ (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+ဧယျ] နုတ်-စွန့်-
ပစ်-ပယ်ရာ၏။ ပနဒတိ-ကြည့်။

ပနဒေဟိ (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+ဟိ] အ-ကို ဧ-ပြု။
နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်လော့။ ပနဒတိ-ကြည့်။

ပနန္ဒပမာဒ (တိ) [ပနန္ဒ+ပမာဒ] (ကုသိုလ်တရား
တို့၌) မေ့လျော့ခြင်းကို-နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်
ပြီးသော။ သူ။ အထ သော ပနန္ဒပမာဒေါ
(ပနန္တ-ပမာဒေါ။ သိ။) အစ္စဂ္ဂတထေဇန ပရိသုဒ္ဓံ
ဒိဗ္ဗစက္ခုသင်္ခါတံ ပညာပါသာဒံ တဿ အန-
စ္ဆဝိကံ ပဋိပဒံ ပူရေန္တော။ ဓမ္မ။၄။၁၁၆၅။

ပနဒက (တိ) [ပ+နဒ+က] နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်
တတ်သော။ သူ။ နဒ ခေပေ ပပုဗ္ဗော။ ပနဒိ၊
ပနဒတိ၊ ပနဒိဿတိတိ ဝါ အတ္ထေ ဣပ္ပစ္စ-
ယော။ တဿိမိနာ အကာဒေသော။ “ကွစိ
ဓာတူ”တိအာဒိနာ နဒိဿ ဒိဃော။ ပနဒ-
ကော။ ရူ။၅၇၂။

ပနဒတိ (ကြိ) [ပ+နဒ+အ+တိ] နု-၌ ဆန်း
ကြောင့် ဒီဃ။] နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်၏။
ပဿန္တော တရုပဏ္ဏာနိ၊ နိစ္စသည် ပနဒတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၇၂။ ဗုဒ္ဓဝံဌ။၁၀၀။ ဧဝံ ပဿန္တော
တရုပဏ္ဏာနိ ပစ္စက္ခတော ဧဝံ နိစ္စသည် ပနဒတိ
ပဇဟတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။၆။၁၉၉။

ပနဒန (န) [ပ+နဒ+ယု] ပနဒတိ၊ ပနန္ဒတေ အနေး-
နာတိ ဝါ ပနဒနော။ ရူ။၅၉၇။ အညတြာပိ။-

---ခိပကော၊ပန္နဒနံ၊ ဝဓကော။ မောဂ်၊၅။၈၇။
 နဒ ခေပေ ပပုဗ္ဗော။ ပနဒေါ၊ ပန္နဒနံ။ “အနော
 (၅၊၄၈)”တိ ဘာဝေ အနော၊ ဥဿ ဩတ္ထေ
 ပဋိသေခေ “ဗျဉ္ဇနေ ဒီဃရဿာ(၁၊၃၃)”တိ
 ဒီဃော။ ၎င်းပဋိကာ။ (၁) (ကိလေသာတို့ကို)
 နုတ်-စွန့်-ပစ်-ပယ်ခြင်း။ (က)အရဟတ္တမဂ်။
 (ခ)အရဟတ္တဖိုလ်။(ဂ) နိဗ္ဗာန်။(တိ)(၂)နုတ်-
 စွန့်-ပစ်-ပယ်တတ်သော။ (၃) နုတ်-စွန့်-
 ပစ်-ပယ်ကြောင်း။ (၁)အာရမ္မော စေတသော
 ကာမာနံ ပန္နဒနာယ။ အံ၊၄။၁။၃၇။ ပန္နဒနာ-
 ယာတိ နိဟရဏာယ။ အံ၊၄။၁။၈၅။(က၊ခ၊ဂ)
 ထိနဿ စ ပန္နဒနံ၊ ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏံ။
 အံ၊၁။၁၃၃။သုတ္တနိ။၄၄၆။စူဠနိ။၁၇၊၁၅၇။
 ထိနဿ စ ပန္နဒနန္တိ-----ပန္နဒနန္တိ ထိနဿ
 စ ပန္နဒနံ ပဟာနံ ဂူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပ-
 သဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ ထိနဿ စ ပန္နဒနံ။
 စူဠနိ။၁၅၇။ ထိနဿ စ ပန္နဒနန္တိ ထိနဿ စ
 ပန္နဒနန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ အရဟတ္တဖလမေဝ အဓိ-
 ပေတံ။ ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏန္တိ ကုက္ကုစ္စနိဝါ-
 ရဏဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရံ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဖလမေဝ
 အဓိပေတံ။ အံ၊၄။၂။၁၀၃။ (၂၊၃)ထောင့်ကွင်း
 ကြည့်။

ပန္န^၁ (ပု၊န) [ပ+အမ+တ။ အနိတ္ထုန္တော ပရိ-
 ယန္တော၊ ပန္တော စ ပစ္စိမန္တိမာ။ ဇိဃညံ စရိမံ
 ပုဗ္ဗံ၊ တွဂ္ဂံ ပဌမမာဒိ သော။ ဓာန်။၇၊၄-၅။
 သတ္တကံ အန္တေ။ အမ ဂမနေ၊ တော၊ အန္တော၊
 အနိတ္ထိ။ ပရိပုဗ္ဗော ပရိယန္တော၊ ပပုဗ္ဗော ပန္တော၊
 ဓာန်၊၄။၄၊၄-၅။ ပ+အန္တ။ ပကဋ္ဌော အန္တော
 ပန္တော၊ပန္တဒေသော။ ဝိ၊သုတ်နက်၊၄။ ၄၉၉-
 သုတ်။ပြာန္တ(ပု)ပြကမ္မဇောန္တေ။ ဂေမသိမာယာမ်။
 ထောမ။ ပြာန္တရ (န) ပြကမ္မဇန္တရံ ဂျဝဓာနံ
 ယတြ။ ဒူရဂဗျေ ပထိ၊ ဝဟ္မာဒိစ္ဆာယာရုဗျေ

ပထိ၊ ဝနေ၊ ကောဋရေ စ။ ထောမ။ ပြာန္တရံ
 ဒူရရုဗျော'ဋ္ဌာ၊ကာန္တာရံ ဝတွံဒုဂံမမ်။ အမရ၊၁။
 ၁၇။ပြာန္တရမိတိ-ပြကမ္မဇန္တရမတြ။ ပြာဒိဘျး
 (ဝါ၊၂၊၂၊၂၄)ဣတိ ဗဟုငြိဟိ။ပြာန္တရံ ကောဋ-
 ရေ'ရဏျေ၊ ဒူရရုဗျပထေပိ စ။ ဗျာချာသုဓာ။
 အဆုံး၊ အစွန်အဖျား၊နောက်ဖျား။ ထောင့်ကွင်း
 နှင့် အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပန္န^၂ (တိ) [ပန္န+ဏ] (လူတို့ နေရာ၏)-အဆုံး-
 အစွန်အဖျား-နေရာ၌ တည်ရှိသော။ (က) လူ
 တို့နေရာနှင့် ဝေးကွာသော(ကျောင်း)။ (ခ)
 အသံတိတ်ဆိတ်-ဆိတ်ငြိမ်-သော (ကျောင်း)။
 (က၊ခ) မတ္တညုတာ စ ဘတ္တသ္မိံ၊ ပန္နန္တ သယ-
 နာသယနံ။ အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေါ၊ ဧတံ
 ဗုဒ္ဓါနဿာသနံ။ ဒီ၊၂။၄၂။ ဓမ္မ၊၄။၁။၂၃၊၁၂၇။
 ဝိ၊၄။၁။၁၅၅။ကင်္ခါ၊၄။၁။၁၅၁။ ပန္နန္တ သယ-
 နာသနန္တိ သယနာသနန္တ သံဃဋ္ဌနဝိရဟိတန္တိ
 အတ္ထော။ ဒီ၊၄။၂။၇၀။ ပန္နန္တိ ဝိဝိတ္တံ။ ဓမ္မ၊၄။၂။
 ၁၅၄။ ပန္နန္တ သယနာသနန္တိ ဘာဝနာနုကူလံ
 အရညရက္ခမူလာဒိဝိဝိတ္တသေနာသနံ။ ဥဒါန၊
 ၄။၂၃။ အညထာ ခေါ ပန သော ဘဂဝါ
 အရညဝနပတ္တာနိ ပန္နာနိ သေနာသနာနိ ပဋိ-
 သေဝတိ။ ဒီ၊၃။၃။ ပန္နာနိတိ ဒူရတရာနိ
 မနဿူပစာရဝိရဟိတာနိ။ ဒီ၊၄။၃။၁၇။ ပန္နာ-
 နိတိ ပရိယန္တာနိ အတိဒူရာနိ။ တေနာဟ “ဒူရ-
 တရာနိ”တိအာဒိ။ ဒီ၊၃။၃။၁၅။ ပန္နာနိ (သံ၊၁။
 ၁၅၆)တိ ဇနတံ အတိက္ကမိတွာ မနဿာနံ
 အနုပစာရေ ဌိတာနိ။ သံ၊၄။၁။၂၀၂။ မိတ္တေ
 ဘဿု ကလျာဏေ၊ ပန္နန္တ သယနာသနံ။
 ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသံ၊ မတ္တညု၊ ဟောဟိ ဘော-
 ဇနေ။ သုတ္တနိ။၃၂၉။ ပန္နန္တ သယနာသနံ၊
 ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသန္တိ ယဉ္စ သယနာသနံ ပန္န
 ဒူရံ ဝိဝိတ္တံ အပ္ပါကိဏ္ဍံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသံ၊ ....

တထာရူပံ သယနာသနဉ္စ ဘဇေယျံ။ သုတ္တနိ၊
 ၅၂။ ၇၄-၅။ ကတိ ပရိဿယာ လောကေ၊ ဂစ္ဆ-
 တော အဂတံ ဒိသံ။ ယေ ဘိက္ခု အဘိသမ္ဘဝေ၊
 ပန္နမိ သယနာသနေ။ သုတ္တနိ၊ ၄၂၆။ မဟာနိ၊
 ၃၇၂။ ပန္နမိ သယနာသနေတိ အန္တေ ပန္နေ ပရိ-
 ယန္တေ....ဇနန္တံ အတိက္ကမိတ္တာ မနဿာနံ အန-
 ပစာရေ သေနာသနေတိ ပန္နမိ သယနာသနေ။
 မဟာနိ၊ ၃၇၆။ (-ဒိ၊ ၂။ ၂၆၂။ ဒီ၊ ၃။ ၄၄။ မ၊ ၁။
 ၂၀-၅-၈။ မ၊ ၂။ ၂၀၁။ သံ၊ ၂။ ၂၆၄။ အံ၊ ၁။ ၆၂၊
 ၄၅၄။ အံ၊ ၂။ ၉၁၁၁၉။ အံ၊ ၃။ ၁၅၇၊ ၄၂၀။ အဘိ၊
 ဝိ၊ ၃၆၅။ သုတ္တနိ၊ ၂၉၀။ ထေရ၊ ၂၅၀၊ ၃၀၆။
 အပ၊ ၁။ ၁၄။ မဟာနိ၊ ၁၀၀၊ ၃၆၁။ စူဠနိ၊ ၂၆၊
 ၂၁၀၊ ၂၆၈၊ ၃၀၃။ မိလိန္ဒ၊ ၃၈၈။ ဒီ၊ ၅။ ၁၅၄။
 ဒီ၊ ၅။ ၂၃၉၉။ မ၊ ၅။ ၁၁၀၆၊ ၁၁၆။ သံ၊ ၅။ ၁၃၊
 ၁၇၇။ အံ၊ ၅။ ၁၂၆။ အံ၊ ၅။ ၂၆၂၇။ အံ၊ ၅။ ၁၃၊
 ၃၃၂။ အဘိ၊ ၅။ ၄၆၀။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂၇၄။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၁။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၃၉၊ ၁၁၇၊ ၂၈၈။
 ထေရ၊ ၅။ ၁၃၃၃။ ထေရ၊ ၅။ ၂၀၈၊ ၂၁၀-၄။
 အပ၊ ၅။ ၁၁၄၅၊ ၂၂၁။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၀၂၊ ၂၃၁၊
 ၃၉၂-၄။ စူဠနိ၊ ၅။ ၁၃၇။ နေတ္ထိ၊ ၅။ ၂၃၆။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၃။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၄၂။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၆။
 ကင်္ခါ၊ ၅။ ၁၁၅၂။ မ၊ ၅။ ၁၁၉၂။ သံ၊ ၅။ ၂၉၂။
 အံ၊ ၅။ ၇၇၊ ၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၂၅၂။)

ပန္နသေန (န) [ပန္န+သေန] (၁) ဆိတ်ငြိမ်သော-
 -နေရာ-ကျောင်း။ (တိ) (၂) ဆိတ်ငြိမ်သော-
 -နေရာ-ကျောင်း-ရှိသော(ဘုရား)။ (၁)အောက်
 ပုဒ်ကြည့်။ (၂)နာဂဿ ပန္နသေနဿ၊ ခိဏ-
 သံယောဇနဿ မုတ္တဿ။ ....ဒန္တဿ နိပ္ပပဉ္စ-
 သ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။
 မ၊ ၂။ ၄၉။ ပန္နသေနဿာတိ ပန္နသေနာသနဿ။
 မ၊ ၅။ ၁၆၉။ ပန္နသေနာသနဿာတိ ဝိဝိတ္တသေ-
 နာသနဿ။ မ၊ ၅။ ၁၄၂။ (-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၂။)

ပန္နသေနနိဝါသ (တိ) [ပန္နသေန+နိဝါသ]ဆိတ်
 ငြိမ်သော-နေရာ-ကျောင်း-၌ နေသောသူ။
 ဝိဝေကမနယုတ္တောမိ၊ ပန္နသေနနိဝါသဟံ။ အပ၊
 ၁။ ၁၀၇။ ထေရ၊ ၅။ ၁၃၃။

ပန္နသေနာသန (န) [ပန္န+သေနာသန] (၁)အစွန်
 အဖျားကျ-ဝေးလံ-သော တောကျောင်း။ (တိ)
 (၂) အစွန်အဖျား ကျ-ဝေးလံ-သော တော
 ကျောင်း-ရှိ-၌ နေ-သောသူ။ (၁)အန္တမန္တာ-
 နေဝါတိ ကောစိ မံ ပဉ္စ ပုစ္ဆေယျာတိ ပဉ္စဘိ-
 တော အန္တမန္တာနေဝ ပန္နသေနာသနာနိ သေဝ-
 တိ။ ဒီ၊ ၅။ ၁၁၈။ (-မ၊ ၅။ ၁၁၅၃၊ ၁၇၃။ မ၊ ၅။ ၁၃၊
 ၉၉။ သံ၊ ၅။ ၂၀၂။ အဘိ၊ ၅။ ၂၃၉၊ ၄၃၅။ ဝိ
 သုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၁၊ ၃၃၃။ ဓမ္မ၊ ၅။ ၁၅၄။ ထေရ၊ ၅။ ၁၃၊
 ၃၃၄။ ထေရ၊ ၅။ ၄၇၃၊ ၅၂၂။ စရိယာ၊ ၅။ ၂၃၃။
 ဒီ၊ ၅။ ၂၃၃၇။ မ၊ ၅။ ၁၃၇၅။ အံ၊ ၅။ ၂၇၆။ ဝိ
 သုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁၁၆၁၊ ၃၁၀၊ ၃၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁၅၀။)
 (၂) ကိဉ္စာပိ သော ဟောတိ အာရညိကော ပန္န-
 သေနာသနော ပိဏ္ဍပါတိကော....လူစစ်ဝရဓ-
 ရော။ မ၊ ၁။ ၃၆။ ကိဉ္စာပိ သော ဘိက္ခု....အန္တေ
 ပန္နသေနာသနော ဝသတိ။ မ၊ ၅။ ၁၁၅၃။ ပန္န
 ပရိယန္တံ ဒူရတရံ သေနာသနံ အဿာတိ ပန္န-
 သေနာသနော။ တံ ပန အတ္ထမတ္တေန ဒဿေ-
 န္တေန “ပန္နသေနာသနော ဝသတိ”တိ ဝုတ္တံ။ မ၊
 ၅။ ၂၅၁။ (-ဒီ၊ ၂။ ၂၆။ မ၊ ၂။ ၂၀၁။ အံ၊ ၂။ ၁၀၆။
 အံ၊ ၃။ ၁၁၅၊ ၂၆၅။ ထေရ၊ ၃၆၄။ မ၊ ၅။ ၁၆၉။
 ထေရ၊ ၅။ ၄၈၄။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၂။ မ၊ ၅။ ၁၄၂။
 မူလ၊ ၅။ ၁၈၃။)

ပန္နသေနာသနပဋိသေဝန (န) [ပန္နသေနာသန
 +ပဋိသေဝန] အစွန်အဖျားကျ-ဝေးလံ-သော
 ကျောင်း-ကိုမှီဝဲ-၌နေထိုင်-ခြင်း။ ဧတံ ခေါ
 ပန ဗြာဟ္မဏ တယာ မယံ ပန္နသေနာသန-

ပဋိသေဝနံ အဝိတရာဂါဒိတာယာတိ ဧဝံ န
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂-၃။

ပန္နသေနာသနဘာဝဒီပန (န) [ပန္နသေနာသန
+ဘာဝ+ဒီပန]အစွန်အဖျားကျ-ဝေးလံ-သော
ကျောင်းအဖြစ်ကို ပြဆိုခြင်း။ ဝါဠမိဂနိသေဝိ-
တန္တိ သီဟဗျဏ္ဏဒီပိဝါဠမိဂေဟိ စရိတံ။ ဣမိ-
နာပိ ဇနဝိဝေကံယေဝ ဒဿေတိ ပန္နသေနာ-
သနဘာဝဒီပနတော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၄။

ပန္နသေနာသနဝါသ(ပု) [ပန္နသေနာသန+ဝါသ]
အစွန်အဖျားကျ-ဝေးလံ-သော ကျောင်း၌ နေ
ထိုင်ခြင်း။ အတ္တနော အနုရူပံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟိ-
တွာ ဓုတဂါနိ သမာဒါယ အတ္တနော အနုကူ-
လကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂါမန္တသေနာသနဝါသံ
မုဉ္ဇိတွာ ပန္နသေနာသနဝါသော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၇။
ပန္နသေနာသနဝါသော ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနံ ကိ-
လေသာနံ တဒင်္ဂနိဝါရဏံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၇။
(- သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၅။)

ပန္နသေနာသနဝါသီ (တိ) [ပန္နသေနာသန+
ဝါသီ]အစွန်အဖျားကျ-ဝေးလံ-သောကျောင်း
၌ နေလေ့ရှိသော။ ပန္နသေနာသနဝါသီနော
စဿ အသပ္ပါယရူပါဒယော စိတ္တံ န ဝိက္ခိပန္နိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၁။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၁။)

ပန္နသေနာသနဘိရတ (တိ) [ပန္နသေနာသန+
အဘိရတ]ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်း၌ မွေ့လျော်
သော၊သူ။သလ္လဟကုဂုတ္တိနော ပန ပန္နသေနာ-
သနဘိရတဿ အတ္တဘာဝေ ခယဝယံ ပဌ-
ပေတွာ သာတစ္ဆေကိရိယဝသေန ဝိပဿနံ
ဝဗ္ဗေတွာ အရဟတ္တဂုဟဏန္တိ ဣဒံ ဝိပဿနာ-
ဓရံ နာမာတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅။

ပန္နသေယျ (န၊ထိ) [ပန္န+သေယျ]အစွန်အဖျားကျ
-ဝေးလံ-သော တောကျောင်း။ ဝိဇ္ဇေန ပန္န-

သေယျမိ၊ ဝါဠမိဂသမာကုလေ။ သဗ္ဗာသဝေ
ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိ နာသဝေါ။ အပ၊၁။
၅၅။ ဝိဇ္ဇေန ပန္နသေယျမိတိ ဇနသမ္မာဓရေဟိ-
တေ ဒူရာရညသေနာသနေတိ အတ္ထော။ အပ၊
၅။၁။၃၄၁။

ပန္နိ (ထိ) [ပန+တိ။ ပန္နိ ဝိထျာဝလိ သေဏိ၊
ပါဠိ လေခါ တု ရာဇိ စ။ ဓာန်။၅၃၉။ တတြ
ပဉ္စကံ ပန္နိယံ။ ပန ဗျဝဟာရေ၊ ထုတိမိ စ။
ပန္နိ။ ဓာန်၊ဋ္ဌ၊၅၃၉။ ဝိထျာဝလိရာဝလိး ပတ္တိး၊
ဧကံ လေခါ ည္ဈ ရာဇယး။ အမရ၊၁၄၄။
ပဉ္စတေ- ပစိ ဝိညာရေ၊ ဣစ္စံ (၃၊၃၊၁၇၄)။
“ပတ္တိစ္ဆန္ဒ၊ဧကော၊ဣတိ ဟံမး။ ဗျာချာသုဓာ။
“ပတ္တိ (ဩ) ပစိ+တ္တိနံ။ သဇာတိယသန္တတော်၊
ပဉ္စာကုရပါဒကေ ဒဂါကုရပါဒကေ စ ဆန္ဒော-
ဘေဒေ ဒဂသံချာယာဉ္ဇ၊ တေန ပတ္တိရထဣတိ
ဒဂရထသံဠာ၊ ပထိဗျာ၊ ဂေါရဝေ၊ ပါကေ၊
ပြပဉ္စေ စ။ထောမ။(ပတိ-ပြာ) | အစဉ်၊ အစဉ်
အတန်း။ တတ္ထ သောတာပန္နာနံ ဒသ ပန္နိယော
အဿု၊...ဒိဏာသဝါနံ ဒိယနာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ
ဧကာ ပန္နိ ဘဝေယျ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧက-
ကောဝ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၂။ သာ ဟိ ဥက္ကဋ္ဌာနံ သိ-
လာဒိအတ္ထာနံ ဗောဓေနတော၊ သဘာဝနိရတ္တိ-
ဘာဝတော၊ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ဘာသိတတ္တာ စ ပက-
ဋ္ဌာနံ ဝစနာနံ အာဠိ ပန္နိတိ “ပါဠိ”တိ ဂုစ္စတိ။
သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၁၀။ (-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၂။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၉၆။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၆၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၁၀။ ဝဇီရ။
၁၃၂။ သာရတ္ထ၊၂။၃၇၃။ ဝိမတိ၊၂။၁၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၂၇။သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၆၁။သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၃၆၉။)

ပန္နံ (ပု) [ပထိ+ဏေ+အ။ မဂ္ဂေါ ပန္နော ပထော
အဒ္ဓါ၊ အဉ္စသံ ဝဋ္ဋမံ တထာ။ ပဇ္ဇောယနဉ္စ
ပဒဝိ၊ ဝတ္တနိ ပဒ္ဒတိတ္ထယံ။ ဓာန်။၁၉၀။ ပထိ
ဂတိယံ၊ စုရာဒိ။နာဂမော။ ပန္နယန္တိ ယန္တုနေ-

နာတိ ပန္နော။ အ၊ ကာရိတလောပေါ။ ဓာနံ၊ ငြိ။
 ၁၉၀။ ပထိ ဂတိယံ။ ပန္နန္တိ၊ ပန္နယန္တိ။ ပန္နော။
 နိတိ၊ ဓာ။ ၁၃၀။ မဂ္ဂေါ ပန္နော ပထော ပဇ္ဇော၊
 အဉ္ဇသံ ဝဋ္ဋမာယနံ။ နာဝါ ဥတ္တရသေတု စ၊
 ကုလ္လော စ ဘိသိသင်္ကမော။ စူဠနိ။ ၂၀၁။ ဒီ၊ ဌ၊
 ၂။ ၃၃၅။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၄။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၂။ ပဋိသံ၊ ဌ၊
 ၂။ ၈၅။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၉၃။ မဟာနိ၊
 ၄။ ၃၉၀။ နေတ္တိ၊ ဌ၊ ၂၆၈။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၈၇။ | လမ်း၊
 ခရီး။ ယော ဝေ ကိဉ္စိက္ခကမ္ပတာ၊ ပန္နသ္မိံ ဝဇ္ဇန္တံ
 ဇနံ။ ဟန္တာ ကိဉ္စိက္ခမာဒေတိ၊ တံ ညော ဝသ-
 လော ဣတိ။ သုတ္တနိ။ ၂၉၈။ ပန္နသ္မိံ ဝဇ္ဇန္တံ
 ဇနန္တိ မဂ္ဂေ ဂစ္ဆန္တံ ယံကဉ္စိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ
 ဝါ။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၁။ (-ဥဒါနံ။ ၁၈၉။ ထေ
 ရီ။ ၄၀၃။ အပါ၊ ၁။ ၅၂၊ ၃၂၅။ အပါ၊ ၂။ ၂၀၁။ ဇာ၊ ၁။
 ၁၆၊ ၈၃၊ ၂၄၂။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၅၊ ၂၇၄၊ ၃၅၆။ မိလိန္တံ။
 ၉၈၊ ၁၁၈၊ ၁၅၈၊ ၂၈၃၊ ၃၉၃။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂။ ဝိ၊ ဌ၊
 ၄။ ၁၀၅။ ဝိ၊ သင်္ဂဟံ။ ၁၈၃၊ ၂၈၀။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၂။
 အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၇၊ ၂၇၆။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၈။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။
 ၂၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၄။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၃၊ ၄၄၀။
 ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၃။ ဥဒါနံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၃၊ ၈၂။ ထေရ၊ ဌ၊
 ၁။ ၄၇၄။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၅၅။ ထေရီ၊ ဌ၊ ၅၂၊ ၁၁၃၊
 ၁၈၃။ အပါ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၃၁။ အပါ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
 ၄။ ၅၈။ စူဠနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၁၉။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။
 ၄၈။ ဇာ၊ ဌ၊ ၇။ ၁၄၅။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၂၁။ သီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၊
 ၂။ ၃၆။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၂၁။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၅၃။ သံ၊ ဌ၊ ၂။
 ၂၆၇၊ ၄၇၉။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၀။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၀။)

ပန္န ၂ (တိ) [ပန္န+ဏ။ အဓိနိနော'ဓွဂေါ' ဝိချး၊
 ပါန္နး ပထိကဏ္ဍတုပိ။ အမရ၊ ၁၈၊ ၁၇။ ပန္နာနံ
 နိတျံ ဂစ္ဆတိ။ "ပန္နော ဏ နိတျမ်" (၅၊ ၁၊ ၇၆)။
 ဩယာံ ပါန္နာ။ ဗျာချာသုဓာ။ ပါန္န (ပု) ပန္နာနံ
 ဂစ္ဆတိ။ ပထိန်+အဏ်၊ ပန္နာဒေ၊ ၈။ ပထိကေ။

ထောမ။ | လမ်း-ခရီး-သွားသော၊ သူ။ တေ
 မတေသု န မိယန္တိ၊ ပန္နာနံ သဟဗ္ဗဇံ။ အပ္ပ-
 သ္မိံ ယေ ပဝေစ္ဆန္တိ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။
 သံ၊ ၁။ ၁၈။ ပန္နာနံ သဟ ဝဇ္ဇံ၊ အပ္ပသ္မိံ ယေ
 ပဝေစ္ဆန္တိတိ ယထာ အဒ္ဓါနံ ကန္တာရမဂ္ဂံ သဟ
 ဝဇ္ဇော ပထိကာ သဟ ဝဇ္ဇောနံ ပထိကာနံ
 အပ္ပသ္မိံ ပါထေယျေ သံဝိဘာဂံ ကတွာ ပဝေ-
 ခန္တိ ဒဒန္တိယေဝ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၆။

ပန္နက (ပု) [ပန္န+က] (၁) လမ်း-ခရီး-၌ မွေးဖွား
 သူ၊ ပန္နက-မောင်လမ်းဖွား-မောင်လမ်းထွန်း-
 မည်သောသူ။ (က) မဟာပန္နက။ (ခ) စူဠပန္န
 က။ (၂) လမ်း-ခရီး-ကို သိသူ၊ ပန္နက-မောင်
 လမ်းသိ-မောင်လမ်းမြင်-မည်သော သူ။ (၁)
 သဟဿကုတ္တုမတ္တာနံ၊ နိမ္မိနိတွာန ပန္နကော။
 နိသီဒမ္ပဝနေ ရမ္မေ၊ ယာဝ ကာလပ္ပဝေဒနာ။
 ထေရ၊ ၃၀၄။ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ-
 တွာ .... ပုတ္တဿ ပန္နေ ဇာတတ္တာ "ပန္နကော" တိ
 နာမံ အကာသိ။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၅၅။ ဥဘောပိ
 ပန္နေ ဇာတတ္တာ ပန္နကာ နာမ ဇာတာ၊ တေသံ
 ပဌမဇာတော မဟာပန္နကော နာမ၊ ပစ္ဆာ-
 ဇာတော စူဠပန္နကော နာမ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၅။ (-
 ၁၆၇။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၈-၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၆။ ဓမ္မ၊
 ဌ၊ ၁။ ၁၅၃။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၉။ အပါ၊ ဌ၊ ၂။ ၈။ ဇာ၊
 ဌ၊ ၁။ ၁၃၀။) (၂) ဇီဝကဉ္စ မတံ ဒိသွာ၊ ဓနပါ-
 လိဉ္စ ဒုဂ္ဂတိ။ ပန္နကဉ္စ ဝနေ မူဠံ၊ ပါပကော
 ပုနရာဂတော။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃။ ကိံ ပန တေ နာမန္တိ။
 ပန္နကော နာမာတိ။ ပန္နကောပိ မဂ္ဂမူဠော
 ဟောတိတိ။ ပန္နကောပိ အပန္နကောပိ မဂ္ဂမူ-
 ဠော ဟောတိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၂၇။

ပန္နကဝုယ (ပု) [ပန္နက+အဝုယ] ပန္နကမည်သော
 သူ၊ မဟာပန္နကနှင့် စူဠပန္နက။ ဒွေ ဘာတ-
 ရော ဘဝိဿန္တိ၊ ဥဘောပိ ပန္နကဝုယာ။ အန-

ဘောတွာ ဥတ္တမတ္ထံ၊ ဇောတယိဿန္တိ သာသနံ။
အပါ။ ၆၄။ ထေရ၊ ၅။ ၁၉၁။

ပန္နဝ (တိ) [ပန္န+ဂမု+ရ] လမ်း-ခရီး-ကို သွား
သော၊ သူ။ တဉ္စ ပန အပ္ပဋ္ဌိဝါနီယံ၊ အသေစန-
ကမောဇဝံ။ ပိဝန္တိ မညေ သပ္ပညာ၊ ဝလာဟက-
မိဝ ပန္နဝ (ဝလာဟကမိဝဒ္ဓူ။ သီ) တိ။ သံ၊ ၁။
၂၁၅။ ဝလာဟကမိဝ ပန္နဝ (ဝလာဟကမိဝဒ္ဓူ-
ရ။ သီ) တိ ဝလာဟကန္တရတော နိက္ခန္တဥဒကံ
ယဗ္ဗာဘိတတ္တာ ပထိကာ ဝိယ။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၈၉။
(သီမူအလို ဤအဘိဓာန်ပုဒ် ရှိရန် မလို။ အနု
ဋ္ဌဘာဆန်းလည်း ကိုက်ညီသည်။ သို့သော်
လည်း ပထမပါဒကပင် အက္ခရာပိုလွန်ပြီး ဖြစ်
သည်။)

ပန္နဃာတ (ပု) [ပန္န+ဃာတ] (၁) လမ်း-ခရီး-
၌ (တည်၍)-သတ်ဖြတ်-လုယက်-ဖျက်ဆီး-
ခြင်း။ (တိ) (၂) လမ်း-ခရီး-၌ (တည်၍)-သတ်
ဖြတ်-လုယက်-ဖျက်ဆီး-သော၊ သူ။ (၁)
အသိစမ္ပံ ဂဟေတွာန၊ ခဂ္ဂံ ပဂ္ဂယု ဗြာဟ္မဏ။
ပန္နဃာတံ ကရိဿန္တိ၊ တဒါ ကဏှော ပမော-
က္ခသိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၄၉။ ပန္နဃာတန္တိ ပန္နေ ဌတွာ
မနုဿေ မာရေတွာ တေသံ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ။ ဇာ၊
၅။ ၄။ ၁၈၆။ (-ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၃၊ ၂၃၀။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၃၆။)
(၂) ပန္နဃာတစောရ-ကြည်။

ပန္နဃာတက (ပု) [ပန္နဃာတ+က။ ပန္န+ဃာတက]
(၁) လမ်း-ခရီး-(သွားသူတို့)ကို-သတ်ဖြတ်-
လုယက်-ဖျက်ဆီး-ခြင်း။ (တိ) (၂) လမ်း-ခရီး-
-(သွားသူတို့)ကို-သတ်ဖြတ်-လုယက်-ဖျက်
ဆီး-သော၊ သူ။ (၁) ပန္နဒု(ဒု)ဟန (က) ကြည်။
(၂) အာဒိ-သဒ္ဓေန စေတ္ထ ပန္နဃာတကာဒိနံ
ဂဟဏံ။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၀။

ပန္နဃာတစောရ (ပု) [ပန္နဃာတ+စောရ] လမ်း-

ခရီး-၌ (တည်၍)-သတ်ဖြတ်-လုယက်-ဖျက်
ဆီး-သော-ခိုးသူ-သူခိုး။ ပါရိပန္နကာတိ ပရိ-
ပန္နေ တိဋ္ဌနကာ ပန္နဃာတစောရ။ သံ၊ ၅။ ၂။
၁၄၈။

ပန္နဃာတန (န) [ပန္န+ဃာတန] လမ်း-ခရီး-၌
(တည်၍)-သတ်ဖြတ်-လုယက်-ဖျက်ဆီး-
ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပန္နဃာတနကမ္မ (န) [ပန္နဃာတန+ကမ္မ] လမ်း-
ခရီး-၌ (တည်၍)-သတ်ဖြတ်-လုယက်-ဖျက်
ဆီး-ခြင်း အမှ။ ပန္နဒု(ဒု)ဟနကမ္မ-ကြည်။

ပန္နဒုဟ (ပု၊ ထိ) [ပန္န+ဒုဟ] လမ်း-ခရီး-(သွား
လာသူတို့) ကို-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-လုယက်-
ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပန္နဒု(ဒု)ဟန (န၊ ထိ) [ပန္န+ဒု(ဒု)ဟန။ ဒုဟ
ဇိယံသာယံ။ ဒုဟ ပပူရဏေ။ .... ဒုဟနံ အာ-
ဟနနံ ဝိလုမ္ပနံ ဝါ။ နျာသ။ ၂၇၇။ ဒုဟ ဇိယံ-
သာယံ။ ရှု။ ၃၀၃။] (၁) (က) လမ်း-ခရီး-(သွား
လာသူတို့)ကို-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-လုယက်-
ခြင်း။ (ခ) လမ်း-ခရီး-၌ (တည်၍)-ဖျက်ဆီး-
နှိပ်စက်-လုယက်-ခြင်း။ (တိ) (၂) လမ်း-ခရီး-
-၌ (တည်၍)-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-လုယက်-
သော၊ သူ။ (၃) လမ်း-ခရီး-၌ (တည်၍)-ဖျက်
ဆီး-နှိပ်စက်-လုယက်-ရာ (အရပ်)။ (၁) (က)
ဂါမဃာတာပိ ဒိဿန္တိ၊ .... ပန္နဒုဟနာပိ ဒိဿ-
န္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၈။ ပန္နဒုဟနာတိ ပန္နဒုဟာ၊ ပန္န-
ဃာတကာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၄။ ယထာ
ဂါမဝါသိနံ ဃာတာ ဂါမဃာတာ၊ ဧဝံ ပန္နိ-
ကာနံ ဒုဟနာ ဝိဗာဓနာ ပန္နဒုဟနာ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။
၃၂၃။ ယထာ ဂါမဝါသိနံ ဃာတာကာ အဘေ-
ဒဝသေန ဥပစာရေန စ နိဿယနာမဿ
နိဿိတေပိ ပဝတ္တနတော၊ ဧဝံ ပန္နိကာနံ ဒုဟ-

နာ ဗာဓနာ ပန္နဒဟာ။ သီဠိသစ်၊ ၂။ ၃၀၄။ (ခ)
ဂါမယာတမ္ပိ ဥပက္ကမိသု ကာတုံ၊...ပန္နဒဟနံပိ
(ပန္နဒဟနံပိ။ သီ၊ သျာ၊ က) ဥပက္ကမိသု ကာတုံ။
ဒီ၊ ၂။ ၅၆။ ပန္နဒဟနန္တိ ပန္နယာတံ၊ ပန္နေ ဌတွာ
စောရကမ္ပံ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၂၆။ (-ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၇၉။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၃၄။) (၂) ပန္နဒ(ဒု)ဟနစောရ-ကြည်။
(၃) ပန္နဒ(ဒု)ဟနဌာန-ကြည်။

ပန္နဒ(ဒု)ဟနကမ္မ (န) [ပန္နဒ(ဒု)ဟန+ကမ္မ]
လမ်း-ခရီး-၌(တည်၍)-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-
လုယက်-ခြင်း အမျှ။ ပရိပန္နေပိ တိဋ္ဌန္တိတိ ပန္န-
ဒဟနကမ္မံ ကရေန္တိ။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၆၂။ ပန္နဒဟန-
ကမ္မံ အဋ္ဌဝိမဂ္ဂေ ဌတွာ အဒ္ဓိကာနံ ဝိလုဗ္ဗနံ။
မ၊ ၅။ ၂။ ၄၃။ (-ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၇၇။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၉။ အဘိ၊
၅။ ၂။ ၄၄၅။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂။ ၄၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။ ၇၉။)

ပန္နဒ(ဒု)ဟနစောရ (ပ) [ပန္နဒ(ဒု)ဟန+စောရ]
လမ်း-ခရီး-၌(တည်၍)-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-
လုယက်-သော-ခိုးသူ-သူခိုး။ ပါရိပန္နိကောတိ
ပန္နဒဟနစောရော။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၄၃။ ပန္နေ ဌတွာ
ပရေသံ သာပတေယျံ ဆိန္ဒနတော ပန္နဒဟန-
စောရော။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၂၉။

ပန္နဒ(ဒု)ဟနဌာန (န) [ပန္နဒ(ဒု)ဟန+ဌာန]
လမ်း-ခရီး-၌(တည်၍)-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-
လုယက်-ရာ အရပ်။ မိတ္တပုရာဏစောရန္တိ ပန္န-
ဒဟနဌာနေ ဌိတံ စောရံ “ပုရာဏမိတ္တော
မေ”တိ န ဝိဿသေယျ။ ဇာ၊ ၅။ ၅။ ၄၈၆။

ပန္နဒဘိ (တိ) [ပန္န+ဒဘိ။ ဒုဘ ဇိယံသာယံ။
မောဂ်၊ ဓာတု။] လမ်း-ခရီး-၌(တည်၍)-ဖျက်
ဆီး-နှိပ်စက်-လုယက်-သော၊ သူ။ အဇ္ဈေနဉ္စ
တပံ သီလံ၊ သစ္စံ စာဂံ သတိံ မတိ။ အစိန္တန္တိ
ပမတ္တဿ၊ ပန္နဒဘိဝံ တက္ကရာ။ ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၂၉၆။

ပန္နဒသက (တိ) [ပန္န+ဒသက] လမ်း-ခရီး-၌

(တည်၍)-ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်-လုယက်-သော၊
သူ။ နူန တေ ပုဗ္ဗေ ပန္နဒသကာ စောရာ။ မိ
လိန္တံ၊ ၁၉။ (-၂၊ ၈၀။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၆။)

ပန္နဒေဝတာ (ထိ) [ပန္န+ဒေဝတာ] လမ်း-ခရီး-
စောင့်နတ်။ ပန္နသကုဏ-ကြည်။

ပန္နနိဿိတ (တိ) [ပန္န+နိဿိတ] လမ်း-ခရီး-
ကို မှီသော၊ လမ်း-ခရီး-နှင့် နီးကပ်သော
(ကျောင်း)။ တတြိမေ အဋ္ဌာရသ ဒေါသာ။
မဟတ္တံ၊ နဝတ္တံ၊ ဇိဏ္ဏတ္တံ၊ ပန္နနိဿိတတ္တံ ....
ပန္နနိဿိတေ မဟာပထဝိဟာရေ ရတ္တိန္တိဝံ
အာဂန္တုကာ သန္နိပတန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၅-၆။
(-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။ ၆၇-၇။)

ပန္နနိ (တိ) [ပန္န+နိ+ကိ] လမ်း-ခရီး-၌-ဆောင်-
ဖြစ်စေ-ဆောက်လုပ်-အပ်သော၊ လမ်း-ခရီး-
ကို မှီသော(ကျောင်း)။ မဟာဝါသံ နဝါဝါသံ၊
ဇရာဝါသဉ္စ ပန္နနိ။ သောဏှိ ပဏ္ဏဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ၊ ဖလံ
ပတ္တိတမေဝ စ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၃၀။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။ ၉။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၇၀။ ပန္နနိန္တိ ပန္န
နိတော ပဝတ္တိတောတိ ပန္နနိ၊ မဂ္ဂနိဿိတော
ဝိဟာရော၊ တံ ပန္နနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၀။

ပန္နန္တ (ပ) [ပန္န+အန္တ] (က) လမ်း-ခရီး (အန္တသဒ္ဓါ
တဗ္ဗော)။ (ခ) လမ်း-ခရီး-၏ အပိုင်းအခြား။
(က) သာ ဟရိတန္တံ ဝါ ပန္နန္တံ ဝါ သေလန္တံ ဝါ
ဥဒကန္တံ ဝါ ရမဏီယံ ဝါ ဘူမိဘာဂံ အာဂမ္မ
အနာဟာရာ နိဗ္ဗာယတိ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၄၆။ ဟရိတန္တန္တိ
ဟရိတမေဝ အလ္လတိဏာဒိ အာဂမ္မ နိဗ္ဗာယတိ-
တိ အတ္တော။ ပန္နန္တန္တိ မဟာမဂ္ဂမေဝ။ သေလန္တ-
န္တိ ပဗ္ဗတံ။ ဥဒကန္တန္တိ ဥဒကံ။ မ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၁။ ဟရိ-
တန္တန္တိ ဟရိတမေဝ၊ အန္တသဒ္ဓေန ပဒဝမုနံ
ကတံ ယထာ “ဝနန္တံ သုတ္တန္တံ” မ၊ ၅။ ၂။ ၁၇၄။
(ခ) ကာယဗန္ဓနဿ အန္တော ဇီရတိ။ သာ ဟရိ-

တန္တံ ဝါ ပန္နန္တံ ဝါ သေလန္တံ ဝါ ဥဒကန္တံ ဝါတိ
အာဒိသု မရိယာဒါယံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၆။ အံ၊ဋီ၊၃။
၁၃၄။ ဟရိတန္တန္တိ ဟရိတတိဏရက္ခမရိယာဒံ။
ပန္နန္တိ မဂ္ဂမရိယာဒံ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၉၁။

ပန္နပဋိပန္န (တိ) [ပန္န+ပဋိပန္န] လမ်း-ခရီး-သွား
သော၊သူ။ ဘိက္ခု၊ စ အဟံ ဘိက္ခုနိယော စ၊
အဒ္ဓသာသိ၊ ပန္နပဋိပန္န။ ဝိမာန၊၄၃။ ပန္နပဋိ-
ပန္နတိ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေ။ ဝိမာန၊၄၅။၁၃၃။

ပန္နမက္ကဋက (ပု) [ပန္န+မက္ကဋက] လမ်း-ခရီး-
၌ စောင့်၍ စားတတ်သော ပင်၊ကူ။ ယထာ
မဟာရာဇ ပန္နမက္ကဋကော ပန္နေ မက္ကဋဇာ-
လဝိတာနံ ကတွာ ယဒိ တတ္ထ ဇာလကေ
လဂ္ဂတိ ကိမိ ဝါ မက္ခိကာ ဝါ ပဋ္ဌဂေါ ဝါ၊ တံ
ဂဟေတွာ ဘက္ခယတိ။ မိလိန္ဒ၊၃၉၃။ (-၃၄၅။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၈။ အဒ္ဓသာ၊ယော။၁၅၀။)

ပန္နသကုဏ (ပု) [ပန္န+သကုဏ] ပန္နသကုဏ
မည်သော ယဇ်။ သိရော တေ ဝဇ္ဈယိတွာန၊
ဟဒယံ ဆေတွာ သဗန္ဓနံ။ ပန္နသကုဏံ ယဇိ-
ဿာမိ၊ တုယု မံသေန ဗြာဟ္မဏ။ ဇာ၊၂။၃၃၈။
ဝဇ္ဈယိတွာနာတိ တံ မာရေတွာ ရက္ခာ ပတိတ-
ဿ တေ သီသံ တာလဖလံ ဝိယ လုဉ္ဇိတွာ
သဗန္ဓနံ ဟဒယမံသံ ဆိန္ဒိတွာ ပန္နဒေဝတာယ
ပန္နသကုဏံ နာမ ယဇိဿာမိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၀၁။
ဗန္ဓဒေဝတာယာတိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝါဒေ သကု-
ဏာနံ သဗန္ဓနေန ဟဒယမံသေန ပူဇိတဗ္ဗတ္တာ
ဗန္ဓဒေဝတာတိ ဧဝံသမညာယ ဒေဝတာယ
ဗန္ဓသကုဏနာမယညံ ယဇိဿာမိတိ အတ္ထော။
ဇာတ်၊ဋီ၊သစ်။

ပန္နာနုဗန္ဓ (တိ) [ပန္န+အနုဗန္ဓ(ရွာတံခါး)] လမ်း-
ခရီး-သို့ အစဉ်လိုက်သော။ သစေ ဂစ္ဆသိ
ပဉ္စာလံ၊ ခိပ္ပမတ္တံ ဇဟိဿသိ။ မိဂံ ပန္နာနုဗန္ဓံ၊

မဟန္တံ ဘယမေသတိ။ ဇာ၊၂။၂၀၅-၉။ ပန္နာ-
နုဗန္ဓိ ယထာ ဂါမဒ္ဓါရမဂ္ဂံ အနုဗန္ဓမိဂံ မဟန္တံ
ဘယမေသတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၆၂။

ပန္နာနုဗန္ဓမိဂ (ပု) [ပန္နာနုဗန္ဓ+မိဂ] လမ်း-ခရီး-
သို့ အစဉ်လိုက်သော-သမင်-သားကောင်။ မံ
“ဗာလမိဂေါ ဝိယ ဂိလိတဗဠိသမစ္ဆော ဝိယ
ပန္နာနုဗန္ဓမိဂေါ ဝိယ မရဏံ ပါပုဏိဿတိ”တိ
ဝဒတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၆၃။

ပန္နာရုဋ္ဌဗာလမိဂ (ပု) [ပန္န+အာရုဋ္ဌ+ဗာလ+မိဂ]
လမ်း-ခရီး-သို့ တက်ရောက်သော မိုက်မဲသော
-သမင်-သားကောင်။ ဝိဗန္ဓစိတ္တာတိ အဝဠိ-
တစိတ္တာ၊ ပန္နာရုဋ္ဌဗာလမိဂသဒိသာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၇။

ပန္နိက (တိ) [ပန္န+ဣက] (၁)လမ်း-ခရီး-ကို
သွားသော၊သူ။ (၂)(က) လမ်း-ခရီး-၌-ကျနေ
-စွန့်ပစ်အပ်-သော(အဝတ်)။ (ခ)လမ်း-ခရီး-
ကို သွားသောသူတို့(ကျောက်ခဲဖြင့် ထု၍) ဝတ်
ဆင်အပ်သော(အဝတ်)။ (၁) ယထာ ဂါမဝါ-
သီနံ ဃာတာ ဂါမဃာတာ၊ ဧဝံ ပန္နိကာနံ
ဒုဟနာ ဝိဗာဓနာ ပန္နဒုဟနာ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၂၃။
(-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၀၄။) (၂) (က)ပန္နိကန္တိ အန္တ-
ရာမဂ္ဂေ ပတိတကံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၀။ (ခ) ပန္နိကန္တိ
ပန္နံ ဂစ္ဆန္တေဟိ စောရဏာယေန ပါသာဏေဟိ
ကောဋေတွာ ပါရုတစိဝရံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၇၈။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၁၀။

ပန္န ၁ (န) [ပတ၊ပဒ+တ။ ပတ ပတနေ၊ပတတိတိ
ပန္နော။ နိရုတ္တိ။၇၅၂။ (-ရူ၊၆၃၁။ မောဂ်၊၅၊
၁၅၁။နိတိ၊သုတ္တ။၁၁၈၅။)] (၁)သွားခြင်း။(တိ)
(၂)ဖြစ်သော။ (၃) ရောက်သော။ (က)ကပ်
ရောက်သော။ (ခ)ရရှိသော။ (ဂ) ပြည်စုံသော။
(ဃ)ကြွေကျသော။ (၄)လှည့်လည်-သွားလာ

-သော၊သူ။ (၅) ပြုကျင့်-အားထုတ်-သော၊
သူ။ (၆)လှည့်လည်-သွားလာ-ရာ(အခါ)။(၇)
ပြုကျင့်-အားထုတ်-ရာ(အခါ)။

(၁)သွားခြင်း။ ပန္နသခ-ကြည်။ (၂)ဖြစ်
သော။ ဥပ္ပန္နတ္တိကေ ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ
ဘင်္ဂါ ဥဒ္ဓံ ပန္နာ ဂတာ ပဝတ္တတိ ဥပ္ပန္နာ။အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၈၈။ (-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။) (၃) ရောက်
သော။ (က)ကပ်ရောက်သော။ ဝိတက္ကသမ္ပန္နန္တိ
ကိလေသက္ခောဘဝိရဟိတတ္တာ ဝိတက္ကေန
သုန္နရဘာဝံ ပန္နံ ဂတံ။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၇။ သမိဂိပိ
ဟိ သမ္ပဒေဝ ပန္နော ဂတော ဥပဂတောတိ
သမ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၃၆။(-ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သစ်။၁၃၀။)(ခ)ရရှိသော။သောတံ ဝါ အရိ-
ယမဂ္ဂံ အာဒိတော ပန္နော အဓိဂတောတိ
သောတာပန္နောတိ ဝုစ္စမာနေ ဒုတိယမဂ္ဂဋ္ဌာဒိနံ
နတ္ထေဝ သောတာပန္နဘာဝါပတ္တိ။ အနု၊ဋီ၊၃။
၄၈-၉။(ဂ) ပြည့်စုံသော။ သီလသမ္ပန္နာတိ
သမန္တတော ပန္နံ ပတ္တံ ပုဏ္ဏန္တိ သမ္ပန္နံ၊ သီလံ
သမ္ပန္နမေတေသန္တိ သီလသမ္ပန္နာ၊ ပရိပုဏ္ဏသီ-
လာတိ အတ္ထော။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၃၀။ (-သာ
ရတ္ထ၊၁။၄၃၆။)(ဃ)ကြွေကျသော။ပန္နပလာသ-
-ကြည်။(၄)လှည့်လည်-သွားလာ-သော၊သူ။
(၅) ပြုကျင့်-အားထုတ်-သော၊သူ။ ပန္နက-
ကြည်။ (၆)လှည့်လည်-သွားလာ-ရာ(အခါ)။
(၇) ပြုကျင့်-အားထုတ်-ရာ(အခါ)။ ပန္နဘူမိ-
ကြည်။

ပန္န ၂ (တိ) [ပတ,ပဒ+ဏေ+တ။ ကာရိတလောပ]
ကျစေ-ချထား-အပ်သော၊ပယ်ရှား-ဖျက်ဆီး-
အပ်သော။ ပန္နဒ္ဓဇေ၊ ပန္နဘာရ-တို့ကြည်။

ပန္နက (တိ) [ပန္န ၃+က](၁)လှည့်လည်-သွားလာ
-သော၊သူ။ (၂)ပြုကျင့်-အားထုတ်-သော၊သူ။

(၁၊၂) ဘိက္ခု စ ပန္နကော ဇိနော န ကိစ္ဆိ
အာဟာတိ ဧဝံ အလာဘိ သမဏံ ပန္နဘူမိတိ
ဝဒတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၁၅။ ဘိက္ခု စ ပန္နကောတိအာဒိ တေသံ ပါ-
ဠိယေဝ။ တတ္ထ ပန္နကောတိ ဘိက္ခာယ ဝိစရ-
ဏကော။တေသံ ဝါ ပဋိပတ္တိယာ ပဋိပန္နကော။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၂၄။ မ၊ဋီ၊၃။၁၁၀။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၇၀။ (-
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၃။)

ပန္နဂ (ပု) [ပန္န+ဂမု+ကိ။ပဒ+န+ဂမု+ကိ။ သရိ-
သပဇဏီ သပ္ပါ-လဂဒ္ဓါ ဘောဂိ ပန္နဂါ။ ဓာန်။
၆၅၃။ ပန္နံ ဂစ္ဆတိတိ ပန္နဂေါ။ ပါဒေဟိ ဝါ န
ဂစ္ဆတိတိ ပန္နဂေါ။ဓာန်၊ဋီ၊၆၅၃။ ပန္နံ ဦးခေါင်း
မြေသို့ ချလျက်။ ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ .... ပဒ
သဒ္ဓါ၏ ဒ-ကို ချေ၍ “ပန္နဂ”ဟု ရုပ်ပြီးသ
တည်း။ ဓာန်၊ဋီ၊သျှ။ ပန္နသိရ+ဂမု+ကိ။ သိရ-
ပုဒ် ကျေ။ ပန္နသိရော ဂစ္ဆတိတိ ပန္နဂေါ။ မဟာ
နိ၊၆။ပန္နသိရောတိ ပန္နသိသော ဟုတွာ။ မဟာ
နိ၊ဋ္ဌ။၃၁။ဥရဂး ပန္နဂေါဘောဂိ၊ ဇိဟ္မဂး ပဝ-
နာဂနး။အမရ၊၈။၈။ပန္နံ ပတိတံ ယထာ တထာ
ဂစ္ဆတိ၊ သဝတြ ပန္နယော(ဝါ-၃၊၂၊၄၈)ဣတိ
ဃး။ ပန္နဂစ္ဆေါမဓိဘေဒေ၊ တထေဝ ပဝနာဇနေ။
ဗျာချာသုဓာ။ ပန္နဂ (ပု) ပန္နမဓောမုခံ ယထာ
တထာ ဂစ္ဆတိ၊ ပဒ္ဓျာ န ဂစ္ဆတိ ဝါ။ ဂမ+ဃ။
သပေ၊ ပဒ္ဓကာဗြေ စ၊ အာတော် ငိပ်၊ သပျာမ်။
ထောမ။(၁)မြေ(၂)ပန္နဂမည်သော နဂါးမင်း။
(၁) ယေ'မံ ကာယံ ဝိဝဇ္ဇေန္တိ၊ ဂူထလိတ္တံဝ ပန္န-
ဂ(ထေရ၊၃၀၅)န္တိ ယထာ နာမ ပုရိသော သု-
ခကာမော ဇီဝိတုကာမော ဂူထဂတံ အာသီဝိသံ
ဒိသ္မာ .... ဣမံ ကာယံ ဝိဝဇ္ဇေန္တိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၁။ (-အပ၊၁။၄၅၊၄၀၇။ ဇာ၊၂။၁၇၊၂၁၂။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၅၉။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၆၈။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၅။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၇၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၉၁။) (၂) တေန ဟိ

ဘန္တေ အနောတတ္တေ ပန္နဂေါ (ပန္နကော။ သိသျှာ။) နာမ နာဂရာဇာ မံ ဇာနာတိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၂။၃၈၈။

ပန္နကနာဂရာဇ (ပု) [ပန္နက+နာဂရာဇ] ပန္နမည်သော နဂါးမင်း။ ဧတသ္မိံ အနောတတ္တဒဟပိဋ္ဌေ ပန္နကနာဂရာဇေန သဒ္ဓိံ မမ သင်္ဂါမော ဘဝိဿတိ။ ဓမ္မ၊ဌ၂။၃၈၉။

ပန္နဂိန္တ (ပု) [ပန္နဂ+ဣန္ဒ] နဂါးမင်း၊ မြေတို့ကို အစိုးရသူ။ ဣဒ္ဓိယာ အဘိဘောတွာန၊ ပန္နဂိန္တ မဟိဒ္ဓိကံ။ ထေရ၊၂၈၇။ ပန္နဂိန္တန္တိ နာဂရာဇံ။ ထေရ၊ဌ၂။၁၁၀။

ပန္နဒ္ဓဇ (တိ) [ပန္န+ဇဇ] ကျစေ-ချထား-အပ်ပြီးသော မာန်တံခွန်ရှိသော၊ မာန်တံခွန်ကို-ပယ်ရှား-ချထား-ပြီးသောသူ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု .... “အရိယော ပန္နဒ္ဓဇော ပန္နဘာရော ဝိသံယုတ္တော” ဣတိပိ။ မ၊၁။၁၉၂။ အံ၂။၇၄။ ပန္နဒ္ဓဇောတိ ပါတိတမာနဒ္ဓဇော။ ပန္နဘာရောတိ ခန္တဘာရကိလေသဘာရအဘိသင်္ခါရဘာရပဉ္စကာမဂုဏဘာရာ ပန္နာ ဩရောပိတာ အဿာတိ ပန္နဘာရော။ အပိ စ ဣဓ မာနဘာရဿေဝ ဩရောပိတတ္တာ ပန္နဘာရောတိ အဓိပ္ပေတော။ မ၊ဌ၂။၂၂။ မဟာနိဋ္ဌ။၇၃။ ပန္နဒ္ဓဇော ပန္နဘာရောတိ မာနဒ္ဓဇေ ခန္တဘိသင်္ခါရကိလေသဘာရဉ္စ ပါတေတွာ ဩတာရေတွာ ဌိတော။ အံ၄။၁၂။၃၁။ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပါတိတော မာနဒ္ဓဇော ဧတဿာတိ ပါတိတမာနဒ္ဓဇော။ မ၊ဋီ၂။၉၇။ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပန္နော အပစိတော မာနဒ္ဓဇော ဧတဿာတိ ပန္နဒ္ဓဇော။ အံ၄။၁၂။၂၈။ (-မ၊၂။၄၉။ အဘိ၊က။၇၃၊၁၃၂။ မဟာနိ။၁၆၊၃၆၅။ စူဠနိ။၈၅။ ထေရ၊ဌ၂။၅၃၈။)

ပန္နပလာသ (တိ) [ပန္န+ပလာသ] ကြေကျသော

အရွက်ရှိသော။ ပဏ္ဍုပလာသော ဒါနိ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော၊ န စိရဿေဝ ဒါနိ ပန္နပလာသော ဘဝိဿတိ။ အံ၂။၄၈၆။ ပန္နပလာသောတိ ပတိတပလာသော။ အံ၄။၁၂။၁၈၄။ ပန္နပလာသောတိ ပတိတပတ္တော။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၁၉။ အံ၄။၁၂။၁၉၃။ (-ဒီ၊ဌ၂။၂၄၂။ အံ၄၊၁။၉၂။)

ပန္နဘာရ (တိ) [ပန္န+ဘာရ] ကျစေ-ချထား-အပ်ပြီးသော ဝန်ရှိသော၊ (မာနနှင့် တကွ ခန္တာ၊ ကိလေသာ၊ အဘိသင်္ခါရ၊ ကာမဂုဏ်-စသော) ဝန်ထုပ်ကို-ပယ်ရှား-ချထား-ပြီးသောသူ။ သပန္နဘာရော မုနိ ဝိပ္ပမုတ္တော၊ န ကပ္ပိယော နူပရတော န ပတ္တိယော။ သုတ္တနိ။၄၂။ သပန္နဘာရော မုနိ ဝိပ္ပမုတ္တောတိ ဘာရာတိ တယော ဘာရာ ခန္တဘာရော ကိလေသဘာရော အဘိသင်္ခါရဘာရော။ ....သော ဝုစ္စတိ ပန္နဘာရော ပတိတဘာရော ဩရောပိတဘာရော သမောရောပိတဘာရော နိက္ခိတ္တဘာရော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဘာရော။ မဟာနိ။၂၆၀။ ပန္နဘာရောတိ ပတိတဘာရော။ မဟာနိဋ္ဌ။၃၂၆။ (-မ၊၁။၁၉၂-၃။ မ၊၂။၄၁၀။ သံ၊၁။၂၃၅။ အံ၊၁။၁၆၂။ အံ၂။၇၄၊၁၈၈။ အဘိ၊က။၇၃၊၁၃၂။ ဓမ္မ၊၇၁။ သုတ္တနိ။၃၇၆။ ထေရ၊၃၄၇။ မဟာနိ။၁၆၊၂၅၉၊၃၆၅။ စူဠနိ။၈၅။ ဝိ၊ဌ၁။၂၇။ မ၊ဌ၂။၂၂။ မ၊ဌ၃။၂၉၈။ သံ၊ဌ၁။၃၂၂။ အံ၄။၂။၁၄၃။ အံ၄။၁၂။၃၁။ ဓမ္မ၊ဌ၂။၄၁၁။ သုတ္တနိဋ္ဌ၂။၁၈၈၊၂၇၇။ ထေရ၊ဌ၂။၄၁၈၊၅၃၈။ ထေရီ၊ဌ။၃၀၀။ မဟာနိဋ္ဌ။၇၃။ ဝဇီရ၊၂၅။ သာရတ္ထ၊၁။၁၁၄။ ဝိမတိ၊၁။၂၅။ မ၊ဋီ၂။၉၇။ သံ၊ဋီ၊၁။၃၄၀။ အံ၄။၁၂။၂၈။)

ပန္နဘူမိ (ထိ) [ပန္န+ဘူမိ] (၁) (ဆွမ်းအာဟာရအတွက်) လှည့်လည်-သွားလာ-ရာ-အနိက်

အတန်-အချိန်အခါ-အရွယ်။(၂) (ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား)ပြုကျင့်-အားထုတ်-ရာ-အခိုက် အတန်-အချိန်အခါ-အရွယ်။(၁၂) အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယော(ဒီ၁။၅၀။ မ၊၂။၁၈၆။ သံ၊၂။၁၇၃) တိ မန္တဘူမိ ခိဉ္စာဘူမိ ပဒဝိမံသဘူမိ ဥဇဂတဘူမိ သေက္ခဘူမိ သမဏဘူမိ ဇိနဘူမိ ပန္နဘူမိတိ ဣမာ အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယောတိ ဝဒတိ။ ဒီ၊၅။၁။၁၄၇။ မ၊၅။၁။၁၆၀။ သံ၊၅။၂။၃၁၅။ အလာဘိန္တိ “သော န ကုမ္ဘိမုခါ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တအလာဘ-ဟေတုသမာယောဂေန အလာဘိ၊ တတောယေဝ ဇီဃတ္ထာဒုဗ္ဗလပရေတတာယ သယန-ပရာယနံ သမဏံ “ပန္နဘူမိ”တိ ဝဒတိ။ ဒီ၊၆။၁။၂၂၅။ မ၊၆။၁။၁၁၀။ သံ၊၆။၂။၂၇၁။ (-သီ၊၆။သစ်၊၂။၄၃။) ပန္နက-လည်း ကြည်။

ပန္နမုသလ (တိ) [ပန္န+မုသလ]ကျစေ-ချထား-အပ်ပြီးသော ကျည်ပွေ့ရှိသော၊ ကျည်ပွေ့ကို-ချထား-စွန့်ပယ်-ပြီးသော၊သူ။ တေ အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋိယော ကရိတွာ ပဏ္ဏကုဋိသုဈာယန္တိ ဝိတင်္ဂါရာ ဝိတဓူမာ ပန္နမုသလာ သာယံ သာယမာသာယ ပါတော ပါတရာသာယ....ဃာသမေသမာနာ။ ဒီ၊၃။၇၈။ ပန္နမုသလာတိ ကောဇ္ဇေတွာ ပစိတဗ္ဗာဘာဝတော ပတိတမုသလာ။ ဒီ၊၅။၁။၅၄။ (-မ၊၂။၂၄၂။)

ပန္နရသ ၁ (တိ) [ပဉ္စ+ဒသ။ ပဉ္စ စ ဒသ စ, ပဉ္စဟိ အဓိကာ ဒသာတိ ပဉ္စဒသ။ “တေသု ဝုဒ္ဓိ လောပါ”ဒိနာ ပဉ္စ-သဒ္ဓဿ ဒသဝိသေသု ပန္နပဏ္ဏအာဒေသာပိ။ “အဋ္ဌာဒိတော စာ”တိ ရတ္တံ။ ပန္နရသ၊ ပဉ္စဒသ။ ရူ၊၄၁၂။ (-မောဂ်၊၃။၉၉။ နိတိ၊သုတ္တံ၊၈၁၄။) (ပဉ္စဒဇနံ-သံ။ ပဉ္စဒသ-ပြာ)] တစ်ဆယ်ငါး၊ ၁၅-ခု၊ ၁၅-ယောက်၊ ၁၅-ရက်-စသည်။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိယာ

ဝိသတိယာ အာကာရေဟိ အဘိနိဝေသော ပန္နရသ ဘဝဒိဋ္ဌိယော၊ ပဉ္စ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယော။ ပဋိသံ။၁၅၇။ ဣမေယေဝ ဟိ ပန္နရသ ဓမ္မာ .... စရဏန္တိ ဝုတ္တာ။ ဝိ၊၅။၁။၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၉၆။ စူဠနိ၊၅။၃၄-၅။ ပန္နရသ (ပဌမာ)-ပဋိသံ။၃၃၄။ ဇာ၊၂။၂၈၄။ ပေဋကော။၂၅၅၊၂၈၄-၇။ အဘိ၊၅။၁။၁၂။ ဇာ၊၅။၇။၁၇၉။ ပန္နရသဟိ (တတိယာ)- ပဋိသံ။၁၉၈။ မ၊၅။၁။၂၃။ ပန္နရသသု(သတ္တမိ)-အပ၊၂။၁၅။ ဝိ၊၅။၁။၁၇၇။ သံ၊၅။၁။၂၀၅။ သာရတ္ထ၊၂။၃၅၂။

ပန္နရသ ၂ (တိ) [ပန္နရသ ၁ +အ။ ပန္နရသမော၊ ပဉ္စဒသမော။ပန္နရသိ၊ ပဉ္စဒသိ။ ရူ၊၄၁၂။ “ပန္နရသော ဥပေါသထော”တိအာဒိ ပန “ယဒန-ပပန္နာ နိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ”တိ ဣမိနာ အပစ္စယေန သိဒ္ဓံ။ ရူ၊၆။၄၁၂။ ပကါန္တော ပဉ္စဒဂျောဒ္ဓေ၊ ပေါဏမာသိ တု ပူဏိမာ။ အမရ၊ ၄၊၇။ ဒွေ ပဉ္စဒဂျော ပူဏိမာမာဝါသျှ ပကသျှာန္တော။ ဧကမ် ပကာန္တသျှ။ ဗျာချာသုဇာ။ ပဉ္စဒဂ (တြိ) ပဉ္စဒဂါနံ ပူဏ်း ခုဋ်၊ ယေန ပဉ္စဒဂသံချာ ပူယျတေ၊ တသ္မိနံ၊ ဩယံ ငိပ်၊ သာ စ စန္ဒိသျှ ပကယေား ပဉ္စဒဂကလာကြိယာရူပါယံ ပူဏိမာယာမာဝါသျှယာဉ္စတိထော၊ ဝိချာရညပြဏိတေ ဝေဒါန္တဂြန္တဘေဒေ စ။ ထောမ။ (ပန္နရသိ-ပြာ) ၁၅-ခုတို့၏ ပြည်ကြောင်း၊ ၁၅-ခုမြောက်။ အနဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သင်္ကံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဓသေ ဝါ ပန္နရသေ ဝါ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတုံ။ ဝိ၊၃။၁၄၂။ စာတုဒ္ဓသေ ဝါ ပန္နရသေ ဝါတိ ဧကဿ ဥတုနော တတိယေ စ သတ္တမေ စ ပက္ခေဒ္ဓိက္ခတ္တံ၊ စာတုဒ္ဓသေ၊ အဝသေသေ ဆက္ခတ္တံ၊ ပန္နရသေ၊ အယံ တာဝ ဧကော အတ္ထော။ ဝိ၊၅။၁။၃၁၇။ ပန္နရသောတိ ဣမိနာ အညံ

ဥပေါသထဒိဝံသံ ပဋိက္ခိပတိ။ ကင်္ခါ။၈၆။
ပဉ္စဒသန္တံ တိထိနံ ပူရဏဝသေန ပန္နရသော။
ကင်္ခါ။၉။သင်္ခါ။၁၃၃။ စာတုဒ္ဒသော ပန္နရသော၊
သာမဂ္ဂိ စ ဥပေါသထော။ ဝိနိစ္ဆယ။၂၅၇။
ပန္နရသန္တံ ပူရဏော ပန္နရသော။ ၎င်း။၉။ စိတ္တ-
ဉ္စ တေ သုဝိမုတ္တံ၊ စန္ဒော ယထာ ပန္နရသာယ
ရတ္တိ။ သံ၊၁။၂၃၅။ ပန္နရသာယ ရတ္တိန္တိ ပန္နရ-
သာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိ။ သံ၊၅။၁။၂၂။ တေ-
နေဝ မဟာဝိဟာရေ ဘိက္ခု စာတုဒ္ဒသိယာ
ပဝါရေတွာ ပန္နရသိယာ ကာယသာမဂ္ဂိ ဒေန္တိ။
သာရတ္ထ၊၃။၂၈။ (-ဝိ၊၃။၁၃၉၊၂၅၃။ ဒီ၊၁။၄၄။
ဒီ၊၂။၁၄၁၊၁၆၈၊၁၇၈။ မ၊၂။၂၂၅။ မ၊၃။၆၆၊၇၀၊
၁၂၃၊၂၁၀-၁။ သံ၊၁။၆၀၊၁၉၂။ သံ၊၂။၈၂။ အံ၊
၁။၁၄၁။ သုတ္တနိ။၃၉၁။ ထေရ။၃၇၀။ ထေရိ။
၃၇၇။ အပ၊၁။၁၂၈။ အပ၊၂။၃၉၂။ စူဠနိ။၄။
ဇာ၊၁။၃၁၁။ ဇာ၊၂။၆။ ပေဋကော။၂၅၅။ ဝိ၊၄။
၂။၁၈၂။ ဝိ၊၄။၃။၂၂၂-၅၊၃၁၇။ဝိ၊၄။၄။၁၂၃။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၀၈။ ဒီ၊၄။၂။၁၁။ မ၊၄။၃။၅၈။ သံ၊
၄။၁။၁၀၇။အံ၊၄။၁။၁၈၇။အဘိ၊၄။၃။၁၂။ သုတ္တ
နိ၊၄။၁။၁၉၇။သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၁၉။ဝိမာန၊၄။၂၅၇။
ပေတ၊၄။၁၇၄။ စရိယာ၊၄။၈၁၊၁၆၈။ ဝဇိရ။
၃၈၇၊၄၆၄။ အံ၊၄။၁။၁၆၅။)

ပန္နရသ ? (တိ) [ပန္နရသ+က။]၁၅-ရက်မြောက်
-လပြည့်-နေ့၌ ထွက်ပေါ်လာသော (လ
မင်း)။ ဣစ္ဆိတံ ပတ္တိတံ တုယံ၊ သဗ္ဗမေဝ (ခိပ္ပ-
မေဝ။သုတ္တနိ၊၄။၁။၆၉။ အပ၊၄။၁။၁၁၂၊၁၈၀။)
သမိဇ္ဈတု။သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပ၊ စန္ဒော ပန္န-
ရသော ယထာ။ ဒီ၊၄။၂။၈၂။ သံ၊၄။၂။၈၆။ အံ၊
၄။၁။၁၄၆။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၂၇။ ဓမ္မ၊၄။၂။၅၈၊၂၃၆။
(-အံ၊၄။၃။၁၇၆။)

ပန္နရသက (ပု၊န) [ပန္နရသ+ကဏ်။]၁၅-ခုတို့
၏ အပေါင်း။ပန္နရသမူလကေ ....ဒသ ပန္နရ-

သကာ ဟောန္တိ။ အဘိ၊၄။၃။၄၀၀။ (-ဝဇိရ။
၄၉၄။သာရတ္ထ၊၃။၂၈၊၁၃၇။ဝိမတိ၊၂။၁၉၆။)

ပန္နရသတိက (ပု၊န)[ပန္နရသ+တိက]၁၅-တိက်၊
သုံးခုအပေါင်း-တိက် -၁၅-ခု။ ပန္နရသတိ-
ကေန ဟိ ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝဿာနိ ပရိပူရေန္တိ။
သီ၊၄။၁။၁၆၁။၃၁၅။

ပန္နရသဓမ္မဘောဒ (တိ)[ပန္နရသ+ဓမ္မ+ဘောဒ]၁၅-
ပါးသော တရားအပြားရှိသော။ ဧဝံ ပန္နရသ-
ဓမ္မဘောဒေန စရဏေန စ သမန္နာဂတော။ သံ၊
၄။၁။၂၀၁။ (-အံ၊၄။၂။၃၅၁။ အံ၊၄။၂။၃၅၁။)

ပန္နရသနိပါတ (တိ) [ပန္နရသ+နိပါတ] ပန္နရသ
နိပါတ်၊၁၅-ဂါထာတို့ကို-ချသွင်း-ဟောပြ-
ရာ(ပါဠိ)။ စုဒ္ဓသနိပါတေ ဒွေ ထေရာ၊ အဋ္ဌဝိ-
သတိ ဂါထာ၊ပန္နရသနိပါတော နတ္ထိ။ ထေရ၊၄။
၁။၃။

ပန္နရသပုဏ္ဏမာ (ထိ) [ပန္နရသ+ပုဏ္ဏမာ]၁၅-
ရက်မြောက် လပြည့်နေ့။ပန္နရသာယ ပုဏ္ဏမာ-
ယ ရတ္တိန္တိ ယထာ ပန္နရသပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယံ
ပရိပုဏ္ဏကာလေ ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တော စန္ဒော
သောဘတိ၊ ဧဝံ .... သောဘတိတိ အဓိပ္ပါ-
ယော။ သံ၊၄။၁။၃၄၀။

ပန္နရသပ္ပဘောဒ (တိ) [ပန္နရသ+ပဘောဒ] ၁၅-
ပါး အပြားရှိသော။ ခုဒ္ဒကပါဌဓမ္မပဒဥဒါနဏ-
တိဝုတ္တကသုတ္တနိပါတဝိမာနဝတ္ထုပေတဝတ္ထု-
ထေရဂါထာထေရိဂါထာဇာတကနိဒ္ဒေသပဋိ-
သမ္ဘိဒါအပဒါနဗုဒ္ဓဝံသစရိယာပိဋကဝသေန
ပန္နရသပ္ပဘောဒေါ ခုဒ္ဒကနိကာယော။ ဝိ၊၄။၁။
၁၄-၅။ ဒီ၊၄။၁။၁၇။ အဘိ၊၄။၁။၁၉။ (-သုတ္တ
နိ၊၄။၁။၂၀၃။)

ပန္နရသဘောဒ (ပု) [ပန္နရသ+ဘောဒ] (၁) ၁၅-

ပါး အကွဲအပြား။ (တိ) (၂) ၁၅-ပါး အကွဲအပြားရှိသော။ (၁) အောက်ပုဒ်ကြည်။ (၂) သကလံ ဝိနယပိဋကံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ခုဒ္ဒကပါဌာဒယော စ ပုဗ္ဗေ နိဒသိတာ ပန္နရသဘောဒါ (ပဉ္စသပုဘောဒါ။ ဒီဌာဝ။ ၂၄။ အဘိဌာဝ။ ၂၆။)။ ဝိဌာဝ။ ၂၂။

ပန္နရသဘောဒဝန္တ (တိ) [ပန္နရသဘောဒ+ဝန္တ] ၁၅-ပါး အကွဲအပြားရှိသော။ ပန္နရသာယုတ-ကြည်။

ပန္နရသမ (တိ) [ပန္နရသ+မ] ၁၅-ခုတို့၏ ပြည်ကြောင်း၊ ၁၅-ခုမြောက်။ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပန္နရသမေ ဒိဝသေ သာဝကပါရမိဉာဏဿ မတ္တကံ ပတွာ။ မဋ္ဌ၊ ၄။ ၅၉။ (-အပဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၁။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၇။)

ပန္နရသမူလက (တိ) [ပန္နရသ+မူလ+က] ၁၅-ပါးသော ပစ္စည်းတရားဟူသော-အရင်း-မူလ-ရှိသော။ သတာနိ စတ္တာရိ ပုစ္ဆာနံ၊ နဂုတိ စတတော ပရာ။ ပုစ္ဆာ ဂဏနတော ဟောန္တိ၊ နယေ ပန္နရသမူလကေ။ အဘိဌာဝ။ ၁၂။ ၄၀၀။

ပန္နရသယောဇန (န) [ပန္နရသ+ယောဇန] (၁) ၁၅-ယူဇနာ။ (တိ)(၂) ၁၅-ယူဇနာ(အတိုင်း အရှည်)ရှိသော။ (၁) အောက်ပုဒ်ကြည်။ (၂) တံ ဟိမဝန္တပူဒေသံ ဂန္ဓာ သမေ ဘူမိဘာဂေ ဒီဃတော တိသယောဇနံ ဝိတ္တာရတော ပန္နရသယောဇနံ အဿမပဒံ မာပေဟိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၃။

ပန္နရသယောဇနဗဟလ (တိ) [ပန္နရသယောဇန+ဗဟလ] ၁၅-ယူဇနာအထူရှိသော။ ထေရဿာပိ သီလတေဇေန သဋ္ဌိယောဇနာယာမံ ပညာသယောဇနဝိတ္တတံ ပန္နရသယောဇနဗဟလံ ဇေယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ....ပဏ္ဍုကမ္မလသီလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁။

ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂ (ပု) [ပန္နရသယောဇန+မဂ္ဂ] ၁၅-ယူဇနာ-ရှိ-ရှည်လျား-သော လမ်း။ ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္ဓာ ဝနဒ္ဒါရေ ဌတွာ တေ နိဝတ္တေတွာ ပုရတော ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂံ တေဟိ အာစိက္ခိတနိယာမေနော အဂမာသိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၈၉။

ပန္နရသယောဇနမတ္တ (တိ) [ပန္နရသယောဇန+မတ္တ] ၁၅-ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ တာယ ဧကရတ္တိယံ ဝိစရိတဌာနံ ပရိဂ္ဂဏန္တံ ပန္နရသယောဇနမတ္တံ အဟောသိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၉၄။

ပန္နရသဝဿ (န) [ပန္နရသ+ဝဿ] (၁) ၁၅-နှစ်။ (တိ)(၂) ၁၅-နှစ်ရှိသောသူ။ (၁) ပဌမယောဗ္ဗနံ နာမ ပန္နရသဝဿတော ယာဝ ခွတ္တိသ သံဝစ္ဆရာနိ၊ သောဠသဝဿတော ဝါ ယာဝ တေတ္တိသဝဿာနိ၊ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၉။ (၂) ပန္နရသဝဿုဒ္ဓေသိက-ကြည်။

ပန္နရသဝဿပုမာဏ (တိ) [ပန္နရသဝဿ+ပမာဏ] ၁၅-နှစ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပန္နရသဝဿပုမာဏာယ ပဌမဗောဓိယာ ဝိသတိဝဿေသုယေဝ အန္တောဂေတ္တာ “ပဌမဗောဓိယံ ဝိသတိဝဿန္တရေ”တိ ဝုတ္တံ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၁၅။

ပန္နရသဝဿဝယ (တိ) [ပန္နရသဝဿ+ဝယ] ၁၅-နှစ်အရွယ်ရှိသောသူ။ အောက်ပုဒ်ကြည်။

ပန္နရသဝဿုဒ္ဓေသိက (တိ) [ပန္နရသဝဿ+ဥဒ္ဓေသိက] ၁၅-နှစ်(အရွယ်)ရှိသူဟု-ညွှန်ပြ-ပြောဆို-အပ်သောသူ။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ခတ္တိယကညာ ဝါ ဗြာဟ္မဏကညာ ဝါ ဂဟပတိကညာ ဝါ ပန္နရသဝဿုဒ္ဓေသိကာ ဝါ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကာ ဝါ။ မ၊ ၁။ ၁၂၂။ ပန္န-

ရသဝသုဒ္ဓေသိကာတိ ပန္နရသဝဿဝယာ။ မ၊
၄။ ၁။ ၃၆၄။

ပန္နရသဝိဓ (တိ) [ပန္နရသ+ဝိဓ] ၁၅-ပါး-အဖို့
အစု-အကွဲအပြား-ရှိသော။ ဧတ္ထ စ သီမာတိ
ဓဏ္ဍာသီမာ ဥပစာရသီမာ....ဒီပသီမာ စက္ကဝါ-
ဌသီမာတိ ပန္နရသဝိဓာ။ ကင်္ခါ။ ၁၅၉။ (-အဘိ၊
၄။ ၁။ ၁၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၀၄။)

ပန္နရသသဟဿ ° (န) [ပန္နရသ+သဟဿ]
တစ်သောင်း ငါးထောင်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပန္နရသသဟဿ ၂ (တိ) [ပန္နရသသဟဿ+
ဏ]တစ်သောင်းငါးထောင်တို့၏ပြည်ကြောင်း၊
၁၅၀၀၀-မြောက်(ကမ္ဘာ)။ ပန္နရသသဟဿမှိ၊
ကပ္ပိနံ ပဉ္စဝိသတိ။ ဝိတမလာ သနာမာ စ၊
စက္ကဝတ္တိ မဟဗ္ဗလာ။ အပါ။ ၁။ ၁၇၀။ ထေရ၊
၄။ ၁။ ၂၂၅။

ပန္နရသဟတ္ထ (ပု) [ပန္နရသ+ဟတ္ထ] (၁)၁၅-
တောင်။ (တိ) (၂)၁၅-တောင်(လုံးပတ်)ရှိသော။
(၁)အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂)ဒန္တာ ပနဿ ပရိ-
က္ခေပတော ပန္နရသဟတ္တာ အဟေသု ဒီဃ-
တော တိသဟတ္တာ ဆဗ္ဗဏ္ဍရံသီဟိ သမန္နာဂ-
တာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၈။

ပန္နရသဟတ္ထပရိမာဏ (တိ) [ပန္နရသဟတ္ထ+ပရိ
မာဏ] (လုံးပတ်)၁၅-တောင် အတိုင်းအရှည်
ရှိသော(တံခါးတိုင်)။ တိပေါရိသင်္ဂါတိ ဧကံ
ပေါရိသံ မဇ္ဈိမပုရိသဿ အတ္တနော ဟတ္ထေန
ပဉ္စဟတ္ထံ၊ တေန တိပေါရိသပရိက္ခေပါ ပန္နရ-
သဟတ္ထပရိမာဏာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။

ပန္နရသာယုတ (တိ) [ပန္နရသ+အာယုတ] ၁၅-ပါး
(အရေအတွက်)တို့နှင့် ယှဉ်သော၊ ၁၅-ပါး အ
ပြားရှိသော။ တဏှာဓနသမုဋ္ဌာနံ၊ ဒွေ စ ပန္န-

ရသာယုတံ။ ပဿ ဩရသိကံ ဗာဠံ၊ ဘေတွာန
ယဒိ တိဋ္ဌတိ။ ထေရ၊ ၃။ ၂၄။ တံ ပန ယသ္မာ
ဝိသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဒသဝတ္ထုကာ
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ တိသပ္ပဘောဒံ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “ဒွေ
စ ပန္နရသာယုတ” နှိုဒွိက္ခတ္တံ၊ ပန္နရသဘောဒဝန္တ-
နိ အတ္ထော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၄။

ပန္နရသီက (တိ) [ပန္နရသ+ဣက။ ပန္နရသီ+က]
၁၅-ရက်မြောက်ဥပုသ်နေ့။ ဥပေါသထော နာမ
ဒွေ ဥပေါသထာ စာတုဒ္ဓသိက္ခော စ ပန္နရသီ-
က္ခော စ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၁၅။ ဒိဝသဝသေန ဟိ တယော
ဥပေါသထာ စာတုဒ္ဓသိက္ခော ပန္နရသီက္ခော
သာမဂ္ဂိဥပေါသထောတိ။ ကင်္ခါ။ ၈၆။ (-ဝိ၊ ၅။
၂၁၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၅၉၊ ၁၄၄၄၊ ၂၂၅၅၊ ၃၃၇၊ ၃၅၇-၈။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၉၉။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၄၊
၂၈၉။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၃၊ ၁၅၇။)

ပန္နရသီကဥပေါသထဒိဝသ (ပု) [ပန္နရသီက+
ဥပေါသထ+ဒိဝသ] ၁၅-ရက်မြောက် ဥပုသ်
နေ့။ တဒဟုပေါသထေတိ တသ္မိံ အဟု ဥပေါ-
သထေ တံဒိဝသံ ဥပေါသထေ၊ ပန္နရသီက-
ဥပေါသထဒိဝသေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။
၁၉၃။ (-အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။)

ပန္နရသီကဝါရ (ပု) [ပန္နရသီက+ဝါရ] ၁၅-ရက်
မြောက် ပဝါရဏာကို ပြဆိုရာ-အလှည့်-အ
ကြိမ်-ပါဠိ။ အဇ္ဇ ပဝ် ရဏာ စာတုဒ္ဓသီတိ ဧ-
တဒေဝ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ဣတဗ္ဗံ။ ပန္နရသီကဝါရေပိ
ဧသေဝ နယော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၈။

ပန္နရသီ (ထိ) [ပန္နရသ+ဤ] ၁၅-ရက်မြောက်
(နေ့၊ ညဉ့်)။ သော စ ပန္နရသီ ရတ္တိံ၊ ပုရိမယာ-
မေ အနာဂတေ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၅၇။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၀၆။
သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဇ ပဝါရဏာ
ပန္နရသီ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၅၈။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ၄။ ၃၄။ (-

ဝိဇ္ဇာ၁၂၃၅၇-၈။ အံဠာ၁။၂၄၃။ ဝဇီရ။၃၈၇၊
၄၅၁။ သာရတ္ထာ၁။၄၄၂၈။ သီဠိသစ်။၁။၉၄။
နေတ္တိဝိ။၂၉၆။) ပန္နရသီ-လည်းကြည်။

ပန္နရသီဥပေါသထ (ပု) [ပန္နရသီ+ဥပေါသထ]
၁၅-ရက်မြောက် ဥပုသ်နေ့။ စာတုဒ္ဒသိ ပစ္စု-
ဂစ္ဆန္တာ တေရသိယံ၊ ပန္နရသီဥပေါသထ အန-
ဂစ္ဆန္တာ ပါဠိပဒေ ဥပေါသထိကာ ဟောန္တိ။ အံ၊
၅၂။၁၂၂။(-ထေရ၊၅၂။၅၂၈။ဇာ၊၅၄။၁၇၈။)

ပန္နရသီဥပေါသထဒိဝသ (ပု) [ပန္နရသီဥပေါ-
သထ+ဒိဝသ] ၁၅-ရက်မြောက် ဥပုသ်နေ့။
သော ကိရ ပန္နရသီဥပေါသထဒိဝသေ ဥပေါ-
သထိကာ ဟုတွာ။ ဇာ၊၅၆။၁၂၁။

ပန္နရသီပဝါရဏာ (ထိ) [ပန္နရသီ+ပဝါရဏာ]
၁၅-ရက်မြောက်နေ့၌ ပြုအပ်သော-ဖိတ်မန်
ခြင်း-ပဝါရဏာ။ “ဘဏ္ဍကကာရကာနံ တေ-
ရသေ ဝါ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ ဣမေ ပန္နရသီပဝါ-
ရဏံ ပဝါရေသန္တိ” (ဝိဇ္ဇာ၁၂၃၆၅)တိ ဣမိနာ
ယထာသကံ ဥပေါသထကရဏဒိဝသတော
ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနံ စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီဝေါဟာ-
ရောန စန္ဒဂတိသိဒ္ဓိယာ တိထိယာ ဝသေနာတိ
ဒသေတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၈၁။

ပန္နလောမ (တိ) [ပန္န+လောမ] (၁)ကျ-လည်း
ကျ-သော အမွေးရှိသော၊ ကြက်သီးမွေးညင်း
မထသော၊သူ။(၂)ကျစေ-ချထား-အပ်ပြီးသော
မာန်တည်းဟူသောအမွေးရှိသော၊ မာန်တည်း-
ဟူသောအမွေးကို-ပယ်ရှား-ချထား-ပြီးသော၊
သူ။ (၁) အရညဂတောပိ ရက္ခမူလဂတောပိ
သုညာဂါရဂတောပိ အဘိတော....ပန္နလော-
မော ပရဒတ္တဝုတ္တော မိဂဘူတေန စေတသာ
ဝိဟရာမိ။ ဝိ၊၄။၃၄၀။ ဥဒါန။၉၉။ ပန္နလော-
မောတိ လောမဟံသုပ္ပါဒကဿ ဆမ္ဘိတတ္ထဿ

အဘာဝေန အနဂ္ဂတလောမော။ ဥဒါန၊၅။
၁၄၅။ သာရတ္ထာ၁။၄၄၂။ (-မ၊၂။၁၁၄။ ဒိ၊၅။၁။
၂၃၈။ မ၊၅။၁။၁၁၈။ မ၊၅။၁။၁၁၆။ သီဠိသစ်၊
၁။၂၆၃။ မ၊၅။၁။၁၈၅။) (၂)န လောမံ ပါတေ-
န္တိတိ အနလောမပဋိပဒံ အပ္ပဋိပဇ္ဇနတာယ န
ပန္နလောမာ ဟောန္တိ။ဝိ၊၅။၂။၂၀၈။ န ပန္နလော-
မာ ဟောန္တိတိ ပတိတလောမာ န ဟောန္တိ၊အန-
ကူလဝုတ္တိနော န ဟောန္တိတိ အတ္ထော။သာရတ္ထ၊
၂။၃၇၅-၆။ န ပန္နလောမာတိ န ပတိတမာ-
နလောမာ၊ အနနကူလဝုတ္တိနောတိ အတ္ထော။
ဝိမတိ၊၁။၃၀၃။ (-ဝိ၊၅။၄။၃။ဝိမတိ၊၂။၂၁၃။)

ပ(ဏ္ဍ)နူဝိသတိ (တိ)[ပဏ္ဍ+ဝိသတိ။ ပဏ္ဍဝိသတိ၊
ပဏ္ဍဝိသံ ဝါ။ ပဏ္ဍဝိသတိမော၊ ပဏ္ဍဝိသတိ၊
ပဏ္ဍဝိသံ ဝါ။ ပဏ္ဍဝိသတိမော။ရူ၊၄၁၄။] နှစ်
ဆယ်ငါး၊ ၂၅-ခု-စသည်။ ဒသေတ္ထ ကာဠိ-
ယော ဆစ္စ၊ မဇ္ဈေဋ္ဌာ ပန္နဝိသတိ။ ဇာ၊၂။၃၈၄။
ပန္နဝိသတိတိ ပဏ္ဍဝိသတိ မဇ္ဈေဋ္ဌဝဏ္ဏာ ပဘ-
ဿရာ။ ဇာ၊၅။၇။၁၈၀။

ပန္နသခ (ပု) [ပန္န+သခ။ သုရံ ပါတုံ ပန္နေ
ပဋိပဇ္ဇနေ သခါတိ ပန္နသခါ-ဟု ပြု။သုရံကို။
ပါတုံ၊၄။၂။ ပန္နေ ပဋိပဇ္ဇနေ၊ သွားခြင်း၌။ သခါ၊
အဆွေခင်ပွန်းတည်း။ဒိ၊၅။၃။သု၊၃။၁၂၃။] သေ
သောက်သွားဖက် မိတ်ဆွေ။ဟောတိ ပါနသခါ
နာမာတိ ဧကစ္စော ပါနဋ္ဌာနေ သုရာဂေဟေ-
ယေဝ သဟာယော ဟောတိ။ ပန္နသခါတိပိ
ပါဠော၊အယမေဝတ္ထော။ဒိ၊၅။၃။၁၃၀။ ပန္နသ-
ခါတိ သုရံ ပါတုံ ပန္နေ ပဋိပဇ္ဇန္တေ ဧဝ သခါတိ
ပန္နသခါ။ တေနာဟ “အယမေဝတ္ထော”တိ။ ဒိ၊
၅။၃။၁၃၄။

ပန္နသီရ (တိ) [ပန္န+သီရ] (မြေသို့)ကျသော ဦး
ခေါင်းရှိသော(မြေ)။ ပန္နသီရော ဂစ္ဆတိတိ ပန္န-

ဂေါ၊ သိရေန သုပတိတိ သရိသပေါ။ မဟာနိ။
၆။ ပန္နသိရောတိ နိပန္နသိသော ဟုတွာ။ မဟာ
နိ၊ ၄။ ၃။

ပပ (န) [ပ+ပါ+ရ။ပ+အာပ] (၁)ဆိပ်ကမ်း၊ ရေ
သောက်ရာ ဆိပ်ကမ်း။ (၂) ရေများသော ရေ။
(၁)ပဘန္တိ ပန ဧတံ ကိရ တိတ္ထဿ နာမံ၊ တဉ္စိ
ပပန္တိ ဧတ္တာတိ ပပံ၊ ပ-ကာရဿ ပန ဘ-
ကာရော ကတော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၅။ “တိတ္ထဿ
နာမ”န္တိ ဝတွာ တတ္ထ နိဗ္ဗစနံ ဒသေတုံ “ပပန္တိ
ဧတ္တာတိ ပပ”န္တိ ဝတ္တံ။ ဧတ္ထ ဟိ ပပန္တိ ပါနတိတ္ထံ။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၅။ ၂။ ပပန္တိတိ ပကာရေန ပိဝန္တိ။ တထာ
ဟိ အာစရိယေန ဝတ္တံ “ပပန္တိ ဧတ္တာတိ ပပန္တိ
ဝတ္တံ” ဧတ္ထ ဟိ ပပန္တိ ပါနတိတ္ထံ”န္တိ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၂။ ၄။ ၁။ (၂) အကိလာသုနော ဝဏ္ဏုပထေ
ခဏန္တာ၊ ဥဒဂ်ဏေ တတ္ထ ပပံ အဝိန္နံ။ ဇာ၊ ၁။
၁။ ပပံ အဝိန္နန္တိ ဥဒဂ် ပဋိလဘိသု။ ဥဒဂ်
ဟိ ပပိယနဘာဝေန “ပပါ”တိ ဝုစ္စတိ။ ပဝဒ္ဓံ
ဝါ အာပံ ပပံ၊ မဟောဒကန္တိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။
၁။ ၁။ ၂။ ပဿရာ သရူပေါ။ ပကာရဿ သရ-
တော ပရော သရူပသရော လောပံ ပပေါတိ
ဝါ။ ဥဒဂ်ဏေ တတ္ထ ပပံ အဝိန္နံ။ ပ အာပန္တိ
ဆေဒေါ။ နိတိ၊ သုတ္တံ။ ၃။

ပပဇ္ဇတိ (ကြိ) [ပ+ပဒ+ယ+တိ]ကျင့်-ကျင့်သုံး-
၏။ မဂ္ဂံ ပပဇ္ဇိ အမတဿ ပတ္တိယာ၊ သော
ယောဂက္ခေမဿ ပထဿ ကောဝိဒေါ။ ထေရ။
၂။ ၃။ ပပဇ္ဇန္တိ ပဋိပဇ္ဇိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၆။

ပပဇ္ဇိ (ကြိ) [ပ+ပဒ+ယ+တိ]ကျင့်-ကျင့်သုံး-
ပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပဉ္စ (ပု) [ပ+ပစိ+အ။ ဗျာသော ပပဉ္စော ဝိတ္တာ-
ရော၊ ယာမော တု သံယမော ယမော။ ဓာန်။
၇။ ၆။ တိကံ ဝိတ္တာရေ။....ပပုဉ္စော ပဉ္စ ဝိတ္တာ-

ရေ။ ဓာန်၊ ၄။ ၇။ ၆။ ပစိ ဝိတ္တာရေ။ ပဉ္စောတိ၊
ပဉ္စယတိ၊ ပပဉ္စောတိ၊ ပပဉ္စယတိ၊ ပပဉ္စာ။ ဧတ္ထ
ပပဉ္စာတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယော။ ဧတာ ဟိ
အတ္တနိဿိတာနံ သတ္တာနံ သံသာရေ ပပဉ္စန္တိ
ဝိတ္တိန္တံ ကရေန္တိတိ ပပဉ္စာတိ ဝုစ္စန္တိ။ အထ ဝါ
ပပဉ္စန္တိ ယတ္ထ သယံ ဥပ္ပန္နာ တံသန္တာနံ ဝိတ္တာ-
ရေန္တိ စိရံ ဌပေန္တိတိ ပပဉ္စာ။ လောကီယာ ပန
“အမှာကံ တုမှေဟိ သဒ္ဓိ” ကထေန္တာနံ ပပဉ္စော
ဟောတိ”တိအာဒိနိ ဝဒန္တာ ကာလဿ စိရ-
ဘာဝံ ပပဉ္စောတိ ဝဒန္တိ၊ သာသနေ ပန ဒွယမ္ပိ
လဗ္ဘတိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂။ ၆။ ပစိ ဝိတ္တာရေ စ ဗျတ္တိ-
ကာရေ ဘူ။ ဓာတွတ္ထ။ ၂။ ၁။ ၆။ ဝိပဿိယေ
ဝိညရေ စ၊ ပြပဉ္စ ပါဝကေ ဇုစိ။ အမရ။ ၂။ ၃။
၂။ ပြသဉ္စတေ- ပစိဗျတ္တိကရဏေ၊ ပစာချစ်
(၃၊ ၂၊ ၁၊ ၃၊ ၄)။ ပြပဉ္စ သဉ္စယေပိ သျာဒိဉ္စရေ
စ ပြတာရဏေ” (ဣတိမေဒိနိ)။ ဗျာချာသုဓာ။
ပြပဉ္စ (ပု) [ပ+ပစိ ဝိညာရေ သည်။ ဝိညာရေ၊
ဝံပရိတျေ၊ သဉ္စယေ၊ ပြတာရဏေ၊ သံသာရေ
စ။ ထောမ။ (ပပံ စ=ပပံ-ပြာ)] (၁) ကြာမြင့်-
-နေးကွေး-လေးဖင့်-ခြင်း။ (၂) ကျယ်ဝန်း-
ကျယ်ပြော-များပြား-သော အရာ။ (၃) (က)
(သံသရာကို)ချဲ့ခြင်း၊ ချဲ့တတ်-ချဲ့ကြောင်းဖြစ်-
သော တရား၊ ပပဉ္စတရား (တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ)။
(ခ) ထင်ရှားပြတ်သော တရား၊ ပပဉ္စတရား
(တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ)။

(၁) မာဂဘောသာယ ဟိ တန္တိ အာရဇ္ဇဿ
ဗုဒ္ဓဝစနဿ ပဋိသမ္ဘိဒါပုတ္တာနံ သောတပထာ-
ဂမနမေဝ ပပဉ္စော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃။ ၇။ ပဋိသံ၊ ၄။
၁။ ၅။ ၆။ ပပဉ္စောတိ စိရာယနန္တိ အတ္ထော။ မူလ
၄။ ၂။ ၁။ ၆။ ဘာဝနာနယေ ပနေတ္ထ တိက္ခပည-
ဿ ဘိက္ခုနော....ဝိတ္တာရတော ဓာတုပရိဂ္ဂ-
ဟော ပပဉ္စတော ဥပဉ္စာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၊ ၄။ ၆။

ပပဉ္စကောတိ ဒန္တကော သဏိကတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ဋီ၊၁။၄၃၂။ (-ဒိ၊၄။၁။၄။ မ၊၄။၂။၃၃။ မ၊၄။၄။
 ၅၉။၁၇၀။၂၃၉။ အံ၊၄။၁။၇၀။ အံ၊၄။၂။၂၇၀။
 အံ၊၄။၃။၃၀၆။ အဘိ၊၄။၁။၃၉။ ဓမ္မ၊၄။၁။
 ၁၂။၆၉။၁၁၈။၁၃၃။ ဓမ္မ၊၄။၂။၆၈-၉။ ထေရ၊၄။
 ၁။၅၉။ ထေရ၊၄။၂။၆။ အပ၊၄။၁။၁၁။ ဇာ၊၄။၁။
 ၁၁။ သာရတ္ထ၊၃။၄၄၃။ ဝိမတိ၊၁။၁၀၂။ သိ၊ဋီ၊
 သစ်၊၂။၂၄၆။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၉၉။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၈၇။
 အံ၊ဋီ၊၂။၃၄၉။)

(၂) ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဝိတ္တာရိယမာနေ
 အတိဝိယ ပပဉ္စော ဟောတိ၊ တသ္မာ တံ န
 ဝိတ္တာရယာမ။ဒိ၊၄။၁။၆၉။အတိဝိယ ပပဉ္စောတိ
 အတိမဟာဝိတ္တာရော။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၁၁၂။ ဝိတ္တာရော
 (ကင်္ခါ၊၁၄၇။)တိ ပပဉ္စော။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၆၃။
 (-မ၊၄။၁။၁၀၈။ မ၊၄။၃။၁၅၁။ ဝဇီရ၊၅၀၀။ ဝိမ
 တိ၊၁။၂၉၀။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၂။ မ၊ဋီ၊၃။၁၀၅။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၂၅။)

(၃) (က) ယဿ ပပဉ္စာ ဌိတိ စ နတ္ထိ၊
 သန္တာနံ ပလိယဉ္စ ဝိတိဝတ္ထော။ ဥဒါနံ၊၁၇၄။
 ပပဉ္စာ နာမ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနာ၊ တဒဘိသင်္ခတာ
 စ သင်္ခါရာ။ နေတ္ထိ။၃၂။ ယဿ ပပဉ္စာ ဌိတိ
 စ နတ္ထိတိ ယသ္မာ ဘဂဝါ အတ္တာနမေဝ ပရံ
 ဝိယ ကတွာ နိဒ္ဓိသတိ၊ တသ္မာ ယဿ အဂ္ဂ-
 ပုဂ္ဂလဿ ဝုတ္တလက္ခဏာ ပပဉ္စာ၊ တေဟိ
 ကတာ သံသာရေ ဌိတိ စ နတ္ထိ။ ....သတ္တေ
 သံသာရေ ပပဉ္စေန္တိတိ ပပဉ္စာ။ “ပပဉ္စဌိတိ”တိ
 စ ပါဌော။ တဿတ္ထော- ပပဉ္စာနံ ဌိတိ ဝိဇ္ဇ-
 မာနတာ မဂ္ဂေန အသမုစ္ဆေဒေါ ပပဉ္စဌိတိ၊
 ပပဉ္စာ ဧဝ ဝါ အဝသိဋ္ဌကုသလာကုသလဝိပါ-
 ကာနံ ပဝတ္တိယာ ဟေတုဘာဝတော ဝဋ္ဋဿ
 ဌိတိ ပပဉ္စဌိတိ၊ သာ ယဿ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ
 နတ္ထိ။ ဥဒါနံ၊၄။၃၃၈-၉။ ပပဉ္စေန္တိ သံသာရေ

စိရံ ဌပေန္တိတိ ပပဉ္စာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဧတာဟိတိ ဌိတိ။
 နေတ္ထိ၊၄။၁၀၁။ (-အံ၊၁။၄၈၀-၁။ အံ၊၂။၂၆၀-
 ၁။ သုတ္တနိ၊၂၈၀။ ထေရ၊၃၄၄။ အပ၊၁။၉။
 မဟာနိ၊၂၁၇၊၂၆၇။ ဒိ၊၄။၂။၃၁၃၊၃၃၀။ မ၊၄။၁။
 ၃၁၆၊၃၇၉၊၃၈၁။ မ၊၄။၂။၃၃။ မ၊၄။၃။၁၅၁။
 မ၊၄။၄။၁၁၉။ သံ၊၄။၂။၃၁၊၂၄၉။ အံ၊၄။၂။၃၅၁။
 အံ၊၄။၃။၉၆။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၅၅။ ထေရ၊၄။၂။
 ၁၆၂၊၃၄၄။ အပ၊၄။၁။၁၄၄။ မဟာနိ၊၄။၃၁၅၊
 ၃၂၈။ နေတ္ထိ၊၄။၁၀၁။ ဝဇီရ၊၁၄၄။ သာရတ္ထ၊၂။
 ၁၅။ ဝိမတိ၊၁။၅၉။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၂၇၄။ မ၊ဋီ၊၁။၆၉။
 မ၊ဋီ၊၂။၁၀၊၆၀၊၁၀၃။ မ၊ဋီ၊၃။၁၀၅။ သံ၊ဋီ၊၁။
 ၃၈။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၆။ အနု၊ဋီ၊၃။၁၇၃။) (က၊ခ)
 ယတ္ထ သယံ ဥပ္ပဇန္တိ၊ တံသန္တာနံ သံသာရေ
 ပပဉ္စေန္တိ ဝိတ္တာရယန္တိတိ ပပဉ္စာ၊ ယဿ စ
 ဥပ္ပန္နာ၊ တံ “ရတ္ထော”တိ ဝါ “သတ္ထော”တိ ဝါ
 “မိစ္ဆာဘိနိဝိဋ္ဌော”တိ ဝါ ပပဉ္စေန္တိ ဗျဉ္စေန္တိတိ
 ပပဉ္စာ၊ဒိ၊ဋီ၊၂။၂၅၈။ (-ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်၊၁၉၇။)

ပပဉ္စကာရဏ (န) [ပပဉ္စ+ကာရဏ] (သံသရာ
 ကို) ချဲ့ခြင်း၏ အကြောင်း၊ ပပဉ္စတရားတို့၏
 အကြောင်း။ ပါဠိယေက္ခကာရဏေဟိတိ ဆန္တံ
 ဒွါရာနံ ဝသေန ဝိသု ဝိသု ပပဉ္စကာရဏဿ
 နိဒ္ဓိဋ္ဌတ္တာ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋီ၊၂။၆၆။

ပပဉ္စကောဋ္ဌာသ (ပ) [ပပဉ္စ+ကောဋ္ဌာသ] (သံသ
 ရာကို)ချဲ့တတ်သော-ပပဉ္စ-တရားအစု။ပုရိသံ
 ပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုဒါစရန္တိတိ တံ အပရိ-
 ညာတကာရဏံ ပုရိသံ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသာ
 အဘိဘဝန္တိ၊ တဿ ပဝတ္တန္တိတိ အတ္ထော။
 မ၊၄။၁။၃၈၁။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ-လည်းကြည့်။

ပပဉ္စ (ပ) [ပပဉ္စ+အတ္ထ] ပပဉ္စသဒ္ဓါ၏-အနက်-
 သဘော။ (က)ပူပန်စေ-နှိပ်စက်-ခြင်း-ဟူ
 သော-အနက်-သဘော။ (ခ)အမှိုက်သရုပ်-

အရုပ်အထွေး-ဟူသော-အနက်-သဘော။
(က၊ခ)အပိ စ သင်္ကလေသဋ္ဌော ပပဉ္စဋ္ဌော၊
ကစဝရဋ္ဌော ပပဉ္စဋ္ဌော။ ဥဒါန၊၌။၃၃၈။

ပပဉ္စဒ္ဓိတိ (တိ) [ပပဉ္စ+ဒ္ဓိတိ](က)ပပဉ္စတရားတို့
၏-တည်-ထင်ရှားရှိ-ခြင်း။ (ခ)ပပဉ္စတရား
တို့သည်ပင်(ဝဋ်တရား၏)တည်ကြောင်း။
ပပဉ္စ(၃)(က)ကြည်။

ပပဉ္စတ္တယ (န) [ပပဉ္စ+တယ] ပပဉ္စတရား ၃-
ပါး အပေါင်း။ ယဿ အယံ သမနုပဿနာ
အတ္ထိ၊ တသ္မိံ အသ္မိတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိသင်္ခါတံ
ပပဉ္စတ္တယံ အဝိဂတမေဝ ဟောတိ။ သံ၊၌၊၂။
၂၄၈။ (-အဘိ၊၌၊၂။၄၉၇။)

ပပဉ္စတ္တယဒေသနာ (ထိ) [ပပဉ္စတ္တယ+ဒေသနာ]
ပပဉ္စတရား ၃-ပါးအပေါင်းကို ဟောပြော-
တရား-ဒေသနာ။ တဏှာပဒဋ္ဌာနတ္တာ မာန-
ဒိဋ္ဌိနံ မာနဒိဋ္ဌိယော ဩသရိတာ ကမေန ပပဉ္စ-
တ္တယဒေသနာ ဇာတာ။ မ၊၌၊၁။၁၆၂။

ပပဉ္စန (န) [ပ+ပစိ+ယု]ချဲ့ခြင်း။ အပရာပရုပ္ပ-
တ္တိပစ္စယတာယ သံသာရဿ ပပဉ္စနံ ပပဉ္စော။
မ၊ဋီ၊၂။၁၀။

ပပဉ္စနဋ္ဌ (ပု) [ပပဉ္စန+အတ္ထ]ချဲ့ခြင်း-အနက်-
သဘော။ ယော ပပဉ္စမနယုတ္တောတိ ယော ပန
ပုဂ္ဂလော....ပပဉ္စနဋ္ဌေန တဏှာဒိဘေဒံ ပပဉ္စံ
အနုယုတ္တော။ ထေရ၊၌၊၂။၄၀၀။

ပပဉ္စနာမရူပ (န) [ပပဉ္စ+နာမရူပ] ပပဉ္စတရား
နှင့် (ပပဉ္စတရားကြောင့် ဖြစ်သော) နာမ်၊ရုပ်
တရား။ အနုဝိစ္စ ပပဉ္စနာမရူပံ၊ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ
စ ရောဂမူလံ။ သုတ္တနိ၊၃၆၀။ သော စ အန-
ဝိစ္စ ပပဉ္စနာမရူပံ အဇ္ဈတ္တံ အတ္တနော သန္တာနေ
တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဘေဒံ ပပဉ္စံ တပ္ပစ္စယာ နာမ-

ရူပဉ္စ အနိစ္စာနုပဿနာဒီဟိ အနုဝိစ္စ အနုဝိဒိ-
တွာ။ သုတ္တနိ၊၌၊၂။၁၅၅။

ပပဉ္စနိဒ္ဒေသ (ပု) [ပပဉ္စ+နိဒ္ဒေသ](သုပ္ပဋိပန္နပုဒ်
၏) အကျယ်ကို ညွှန်ပြကြောင်း စကား။
ဧတေန ပဌမပဒဿ ပပဉ္စနိဒ္ဒေသော၊ ဣတ-
ရာနိ တိဏိ ပဒါနိတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ
“ယသ္မာ ပနာ”တိ အာဒိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၇၈။

ပပဉ္စနိရောဓ (ပု) [ပပဉ္စ+နိရောဓ](၁)ပပဉ္စတရား
တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။(၂)ပပဉ္စတရားတို့၏ ချုပ်
ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်။ (၁) ဆန္တံ အာရုသော ဖဿာ-
ယတနာနံ အသေသဝိရာဂနိရောဓော ပပဉ္စနိ-
ရောဓော ပပဉ္စဝူပဿမော(အံ၊၁။၄၈၀-၁)တိ
ဧတေသု ဆသု အာယတနေသု သဗ္ဗသော နိ-
ရုဒ္ဓေသု ပပဉ္စာပိ နိရုဒ္ဓါဝ ဟောန္တိ၊ ဝူပဿန္တာဝ
ဟောန္တိတိ အတ္ထော။ အံ၊၌၊၂။၃၅၁။ (၂) ဣဓ
ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော ပပဉ္စနိရောဓေ စိတ္တံ ပက္ခ-
န္တတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ။ အံ၊၃။၆၇။
ပပဉ္စနိရောဓေတိ နိဗ္ဗာနပဒေ။ အံ၊၌၊၃။၂၂၇-
၈။

ပပဉ္စပရိဟာရ (ပု) [ပပဉ္စ+ပရိဟာရ](၁)အချိန်
ကာလ-ကြာမြင့်-ဖင်နွဲ-ခြင်းမှ ရှောင်လွှဲခြင်း။
(၂) ကျယ်ဝန်း-များပြား-ခြင်းမှ ရှောင်လွှဲခြင်း။
(၁) တဒုဘယဿ ဝူပဿမံ အာဂမေန္တော
ပပဉ္စပရိဟာရတ္ထံ ဘဂဝါ“အကာလော ခေါ”တိ
ပရိယာယေန ပဋိက္ခိပိ။သံ၊ဋီ၊၂။၂။(၁၊၂) တေဟိ
နယေဟိ ဝိနာပိ စိတ္တပရိဒမနံ ဣဇ္ဈတိတိ ပပဉ္စ-
ပရိဟာရတ္ထံ ဝါ တေ အဋ္ဌကထာသု အနာဂ-
တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄။

ပပဉ္စမူလ (န) [ပပဉ္စ+မူလ] ပပဉ္စတရား ၃-ပါး
တို့၏ အကြောင်းရင်း။ဝေဒနာတိအာဒိနိ ပပဉ္စ-
မူလဝသေန ဂဟိတာနိ။ ဝေဒနာ ဟိ တဏှာယ

မူလံ သုခဝသေန တဏှပ္ပတ္တိတော၊....
ဝိတက္ကော မာနဿ မူလံ ဝိတက္ကဝသေန
အသ္မိတိ မာနပ္ပတ္တိတော။ အံ၊၄၊၃၊၁၆၃။

ပပဉ္စယတိ (ကြိ) [ပ+ပစိ+ဏယ+တိ]ချဲ့၏။
အကျယ်ချဲ့၏။ ဣဒဉ္စ ပစ္စယဒွယံ ဗဟုဓာ
ပပဉ္စယန္တိ။ အဘိ၊၄၊၃၊၁၄၆။ “အတ္တာနန္တရတာ
အနန္တရပစ္စယော၊ ကာလာနန္တရတာ သမနန္တရ-
ပစ္စယော”တိအာဒိနာ ဗဟုဓာ ပပဉ္စယန္တိ၊
အသာရံ ဂန္ထဝိတ္တာရံ ကရေန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄၊၂။
၂၇၂။ (-၁၆၆။)

ပပဉ္စယန္တ (တိ) [ပ+ပစိ+ဏယ+အန္တိ] (သံသရာ
ကို)ချဲ့တတ်သော၊သူ။ ပပဉ္စသညာ ဣတရိတ-
ရာ နရာ၊ ပပဉ္စယန္တာ ဥပယန္တိ သညိနော။
သံ၊၂၊၂၉၄။ ပပဉ္စယန္တာ ဥပယန္တိတိ ပပဉ္စယ-
မာနာ ဝဋ် ဥပဂစ္ဆန္တိ။သံ၊၄၊၃၊၂၇။ ပပဉ္စယန္တာတိ
သံသာရေ ပပဉ္စံ စိရာယနံ ကရေန္တာ။ သံ၊၄၊၂။
၃၀၁။ (-ပေဋကော၊၃၃၀။)

ပပဉ္စယန္တိ (ကြိ) [ပ+ပစိ+ဏယ+အန္တိ] ချဲ့ကုန်၏။
အကျယ်ချဲ့ကုန်၏။ ပပဉ္စယတိ-ကြည့်။

ပပဉ္စယမာန (တိ) [ပ+ပစိ+ဏယ+မာန] (သံသ
ရာကို)ချဲ့တတ်သော၊သူ။ ပပဉ္စယန္တ-ကြည့်။

ပပဉ္စရတ (တိ) [ပပဉ္စ+ရတ] ပပဉ္စတရား၌-မွေ
လျော်-ပျော်ပိုက်-သော၊သူ။ ပပဉ္စာရာမော
ဟောတိ ပပဉ္စရတော ပပဉ္စာရာမတံ အနယု-
တ္တော။ အံ၊၂၊၂၅၉။ (-၂၆၀-၁။)

ပပဉ္စရတိ (တိ) [ပပဉ္စ+ရတိ] ပပဉ္စတရား၌-မွေ
လျော်-ပျော်ပိုက်-ခြင်းရှိသော၊သူ။ သာ ပနာ-
ဝုသော နိဋ္ဌာ ပပဉ္စာရာမဿ ပပဉ္စရတိနော၊
ဥဒါဟု နိပ္ပပဉ္စာရာမဿ နိပ္ပပဉ္စရတိနောတိ။
မ၊၁၊၉၄။ ပပဉ္စာရာမဿ ပပဉ္စရတိနောတိ

ဧတ္ထ.... ပပဉ္စေ ရတိ အဿာတိ ပပဉ္စရတိ။
ပပဉ္စောတိ စ မတ္တပမတ္တာကာရဘာဝေန ပဝ-
တ္တာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓ
ပန တဏှာဒိဋ္ဌိယောဝ အဓိပ္ပေတာ။ မ၊၄၊၁။
၃၁၆။ (-အံ၊၃၊၆၃-၅-၇။ ထေရ၊၄၊၂၊၁၄၄။
အံ၊ ၄၊၁၊၁၅၆။)

ပပဉ္စဝိက္ခမ္ဘန (န) [ပပဉ္စ+ဝိက္ခမ္ဘန] ပပဉ္စတရားကို
-ပယ်ခွါ-ပယ်ရှား-ခြင်း။တာဒိသေ ပန ပပဉ္စ-
ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန စိတ္တဿ စလိတေ အသတိ
ဘာဝနာယ ဝိထိပဋိပန္နတာယ ကိလေသပဋိ-
ပ္ပဿဒ္ဓိ ဧဝ ဟောတိ။ မ၊၄၊၃၊၄၂၀-၁။

ပပဉ္စဝူပသမ (ပု) [ပပဉ္စ+ဝူပသမ] ပပဉ္စတရား
တို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း။ ပပဉ္စနိရောဓ-ကြည့်။

ပပဉ္စသံဃာတဒုခ (န) [ပပဉ္စ+သံဃာတ+ဒုခ] (သံသရာကို)ချဲ့တတ်၍ (ပဝတ္တိဒုက္ခကို)-စေ့
ဆော်-ကြိုးကုတ်-အားထုတ်-တတ်သောဆင်း
ရဲ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပဉ္စသံဃာတဒုခါမိဝါဟိနီ (ထိ) [ပပဉ္စသံဃာတ
ဒုခ+အဓိဝါဟိနီ] ချဲ့တတ်၍-စေ့ဆော်-ကြိုး
ကုတ်-အားထုတ်-တတ်သော ဆင်းရဲကို
ဆောင်ကြဉ်းတတ်သော(တဏှာ)။ ယဒါ ဒုက္ခ-
ဿာဝဟနံ ဝိသတ္တိကံ၊ ပပဉ္စသံဃာတဒုခါမိ-
ဝါဟိနီ။ ထေရ၊၂၊၉၈။ ပပဉ္စသံဃာတဒုခါမိဝါ-
ဟိနီန္တိ သတ္တသန္တာနံ သံသာရေ ပပဉ္စန္တိ ဝိတ္တာ-
ရန္တိတိ ပပဉ္စာ၊ ရာဂါဒယော မာနာဒယော စ။
တေ ဧဝ ပဝတ္တိဒုက္ခဿ သံဃာတဋ္ဌေန သံ-
ဃာတာ၊ သဒရထပရိဋ္ဌာဟသဘာဝတ္တာ ဒုက္ခ-
ဉ္ဇာတိ ပပဉ္စသံဃာတဒုခံ၊ တဿ အဓိဝါဟ-
တော နိဗ္ဗတ္တနတော ပပဉ္စသံဃာတဒုခါမိဝါ-
ဟိနီ။ တံ တဏှံ ပဟန္တာနာတိ အရိယမဂ္ဂေန
သမုစ္ဆိန္တိတွာ။ ထေရ၊၄၊၂၊၁၆၂။

ပပဉ္စသင်္ခါ (ထိ) [ပပဉ္စ+သင်္ခါ] ပပဉ္စတရားအစု၊
 (သံသရာကို) ချဲ့တတ်သည့် ပပဉ္စတရားဟူသော
 -အဖို့အစု-အစိတ်အပိုင်း။ ဧဝံ သမေတဿ
 ဝိဘောတိ ရူပံ၊ သညာနိဒါနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ။
 သုတ္တနိ။ ၄၁၄။ သညာနိဒါနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ-
 တိ ပပဉ္စာယေဝ ပပဉ္စသင်္ခါ။ တဏှာပပဉ္စသင်္ခါ
 ဒိဋ္ဌိပပဉ္စသင်္ခါ မာနပပဉ္စသင်္ခါ.... သညာနိဒါနာ
 ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ။ မဟာနိ။ ၂၁၇။ သညာနိဒါနာ
 ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါတိ ဧဝံ ပဋိပန္နဿာပိ ယာ
 သညာ၊ တနိဒါနာ တဏှာဒိဋ္ဌိပပဉ္စာ အပ္ပဟိ-
 နာ ဧဝံ ဟောန္တိတိ ဒဿေတိ။ သုတ္တနိ။ ၄၁၂။
 ၂၆၈။ မဟာနိ။ ၂၁၇။ ပပဉ္စာတိ သင်္ခါတတ္တာ
 ပပဉ္စာ ဧဝံ ပပဉ္စသင်္ခါ။ သုတ္တနိ။ ၄၁၂။ ၂၇၈။
 မဟာနိ။ ၂၁၇။ သင်္ခါ သင်္ခါတန္တိ အတ္တတော
 ဧကံ၊ ကောဋ္ဌာသဿေတံ အဓိဝစနံ “သညာ-
 နိဒါနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ”တိ အာဒိသု ဝိယ။
 ဝိ၊ ၁၁၂။ ၂၆၂။ ကင်္ခါ။ ၁၁၅-၆။ ပပဉ္စသင်္ခါတိ
 တဏှာမာနဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသာ။
 သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၂၇။ သင်္ခါ ဝုစ္ဆတိ ကောဋ္ဌာသော။
 ပပဉ္စာ ဧဝံ သင်္ခါ ပပဉ္စသင်္ခါ၊ ပပဉ္စကောဋ္ဌာ-
 သောတိ အတ္တော၊ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယောတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကင်္ခါ၊ ၁၁၅။ ၁၉၇။ (-သုတ္တနိ။
 ၄၂၁။ မဟာနိ။ ၂၆၇။ ဒိ၊ ၁၂။ ၂၁၇။ မ၊ ၁၁၂။ ၂၇၊
 ၃၈၁။ သံ၊ ၁၁၂။ ၄၅။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ ၄၄။ ဥဒါန၊ ၁၂။
 ၃၃၈။ မဟာနိ။ ၁၃၈၊ ၁၃၅။ ဒိ၊ ၁၂။ ၂၃၇။
 ဒိ၊ ၁၂။ ၂၈၈။ မ၊ ၁၂။ ၆၉။ မ၊ ၁၂။ ၁၁၆။ မ၊
 ၁၂။ ၂၂၃။ သံ၊ ၁၁၂။ ၈၈။ အနု၊ ၁၂။ ၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁၁၂။ ၁၁၇။)

ပပဉ္စသင်္ခါရ (ပု) [ပပဉ္စ+သင်္ခါရ] ပပဉ္စတရားတို့
 သည်-ပြုပြင်-စီရင်-အပ်သောတရား(စေတ
 နာ)။ တတ္ထာတိ တေသု ပပဉ္စသင်္ခါရာဒိသု။
 နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၅၀။

ပပဉ္စသညာ (တိ) [ပပဉ္စသညာ+ဏ] ပပဉ္စတရား
 ဟူသော - ယှဉ်စပ်၍ သိမျှ-သညာ-ရှိသော၊
 သူ။ ပပဉ္စသညာ ဣတရိတရာ နရာ၊ ပပဉ္စယ-
 န္တာ ဥပယန္တိ သညိနော။ သံ၊ ၂။ ၂၉၄။ ပပဉ္စသ-
 ညာတိ ကိလေသသညာယ ပပဉ္စသညာ နာမ
 ဟုတွာ။ ဣတရိတရာ နရာတိ လာမကသတ္တာ။
 သံ၊ ၁၂။ ၂၇။ ပပဉ္စသညာတိ တဏှာဒိသမရူပ-
 သံဟတသညာ။ တေနာဟ “ကိလေသသညာ-
 ယ ပပဉ္စသညာ နာမ ဟုတွာ”တိ။ ပပဉ္စသညာ
 ဧတေသံ အတ္ထိတိ ပပဉ္စသညာ၊ ဣတရိတရာ
 နရာ။ သံ၊ ၁၂။ ၃၀၁။

ပပဉ္စသညာ (ထိ) [ပပဉ္စ+သညာ] (၁) ပပဉ္စတရား
 နှင့် ယှဉ်သော-အမှတ်ပြု၍ သိမျှ-သညာ။ (၂)
 ပပဉ္စတရားဟူသော-ယှဉ်စပ်၍ သိမျှ-သညာ။
 (၁) ကေနဋ္ဌေန ပပဉ္စော? မတ္တပမတ္တာကာရပါ-
 ပနဋ္ဌေန ပပဉ္စော။ တံသမ္ပယုတ္တာ သညာ ပပဉ္စ-
 သညာ။ ဒိ၊ ၁၂။ ၃၁၃။ (၂) သညာယမကေ တာဝ
 ဒိဋ္ဌိသညာတိ “ပပဉ္စသညာ”တိ အာဒိသု အာဂ-
 တာ ဒိဋ္ဌိသညာ။ အဘိ၊ ၁၂။ ၂၉၄။ သညာယ-
 မကေ တာဝ ဒိဋ္ဌိသညာတိ “ဝိသေသော”တိ
 ဝစနသေသော။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိ ဧဝံ သညာ ဒိဋ္ဌိသ-
 ညာ။ .... “သညာဝိရတ္တဿ န သန္တိ ဂန္တာ”တိ
 စ ဧဝံ အာဒိသု ဟိ ဒိဋ္ဌိ စ “သညာ”တိ ဝုတ္တာ။
 မူလ၊ ၁၂။ ၁၂၃။ သံယောဇနဝသေန ဇာနာတိ
 အဘိနိဝိသတိတိ သညာ ဒိဋ္ဌိတိ အာဟ “ဒိဋ္ဌိ
 ဧဝံ သညာ”တိ။ ဒိဋ္ဌိ စာတိ စ-သဒ္ဓေန အဝသိ-
 ဌံ ပပဉ္စ သင်္ခါတိ။ တထာ ဟိ “ပပဉ္စသညာ-
 သင်္ခါ”တိ ဧတ္ထ ပပဉ္စသုဒ္ဓနိယံ(မ၊ ၁၂။ ၃၇၉)
 ဝုတ္တံ “သညာနာမေန ဝါ ပပဉ္စာ ဧဝံ ဝုတ္တာ”တိ။
 အနု၊ ၁၂။ ၁၇၃။ (၁၊ ၂) ပပဉ္စသညာတိ တဏှာ-
 မာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စသမ္ပယုတ္တာ သညာ၊ သညာနာမ-
 န ဝါ ပပဉ္စာယေဝ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ပပဉ္စကော-

ဌာသတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၉။
(-ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၃၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၈၊၂၇၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၆၀။)

ပပဉ္စသညာကောဋ္ဌာသ (ပု) |ပပဉ္စသညာ+ကော
ဋ္ဌာသ |ပပဉ္စသညာ-အဖို့အစု-အစိတ်အပိုင်း။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပဉ္စသညာကောဋ္ဌာသနိဒါန (တိ) |ပပဉ္စသညာ
ကောဋ္ဌာသ+နိဒါန |ပပဉ္စသညာအစုဟူသော-
အခြေခံဖြစ်ရာ-အကြောင်း-ရှိသော(ဝိတက်)။
ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါန-ကြည့်။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါ (ထိ) |ပပဉ္စသညာ+သင်္ခါ |ပပဉ္စ
သညာအစု။ (က)ပပဉ္စနှင့် ယှဉ်သော-အမှတ်
ပြု၍ သိမျှ-သညာ-အဖို့အစု။ (ခ)ပပဉ္စဟူသော
-ယှဉ်စပ်၍ သိမျှ-သညာ-အဖို့အစု။ (ဂ)ပပဉ္စ
တရားတို့နှင့် တကွဖြစ်သော-အမှတ်ပြု၍သိမျှ
-သညာ-အဖို့အစု။ (ဃ)ပပဉ္စသညာအပေါင်း။
(က၊ခ) ယတောနိဒါနံ ဘိက္ခု ပုရိသံ ပပဉ္စ-
သညာသင်္ခါ သမုဒါစရန္တိ။ မ၊၁။၁၅၆-၇-၈-
၉၊၁၆၀။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါတိ ဧတ္ထ သင်္ခါတိ
ကောဋ္ဌာသ။ ပပဉ္စသညာတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိ-
ပပဉ္စသမ္ပယုတ္တာ သညာ၊ သညာနာမေန ဝါ
ပပဉ္စာယေဝ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသ-
တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၉။ သင်္ခါ-
ယန္တိ သင်္ခါဘာဝေန ဉာယန္တိတိ သင်္ခါတိ အာဟ
“သင်္ခါတိ ကောဋ္ဌာသ”တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၀။ (-
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈၊၃၈၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅။
သာရတ္ထ၊၂။၁၂၇။)(ဂ)ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဟာ-
န-ကြည့်။ (ဃ)ပပဉ္စသညာနံ ဝါ အနေက-
ဘေဒဘိက္ခုတ္တာ တံသမုဒါယော “ပပဉ္စသညာ-
သင်္ခါ”တိ ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၈။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါဇာတိက (တိ) |ပပဉ္စသညာ

သင်္ခါ+ဇာတိ+က | ပပဉ္စသညာအစုဟူသော-
ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ရာ-အကြောင်း-ရှိသော (ဝိ
တက်)။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါန (တိ) |ပပဉ္စသညာသင်္ခါ+
နိဒါန | ပပဉ္စသညာအစုဟူသော-အခြေခံဖြစ်
ရာ-အကြောင်း-ရှိသော(ဝိတက်)။ ဝိတက္ကော
ခေါ ဒေဝါနမိန္ဒ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါနော
ပပဉ္စသညာသင်္ခါသမုဒယော ပပဉ္စသညာသ-
င်္ခါဇာတိကော ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဘဝေါ။ ဒီ၊
၂။၂၂၁။ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါနောတိ တယော
ပပဉ္စာ တဏှာပပဉ္စော၊ မာနပပဉ္စော၊ ဒိဋ္ဌိ-
ပပဉ္စောတိ။....တံသမ္ပယုတ္တာ သညာ ပပဉ္စ-
သညာ။ သင်္ခါ ဝုစ္စတိ ကောဋ္ဌာသော ....
ပပဉ္စသညာ ကောဋ္ဌာသနိဒါနော ဝိတက္ကောတိ
အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၃။ သင်္ခါ ဝုစ္စတိ ကောဋ္ဌာ-
သော ဘာဂသော သင်္ခါယတိ ဥပဋ္ဌာတိတိ။
....တသ္မာ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါနော ဝိတက္ကော
ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၈။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓ (ပု) |ပပဉ္စသညာသင်္ခါ
+နိရောဓ |ပပဉ္စသညာအစု၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ
(နိဗ္ဗာန်)။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ (ထိ)
|ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓ+ဂါမိနိ+ပဋိပဒါ |ပပဉ္စ
သညာအစု၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ(နိဗ္ဗာန်)သို့ ရောက်
ကြောင်း အကျင့်။ ယသ္မာ သက္ကေန ဒေဝါန-
မိန္ဒေန ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ
ပုစ္ဆိတာဝ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၈။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓသာရပုဂ္ဂါမိနိ (ထိ)
| ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓ+သာရပုဂ္ဂါမိနိ |
ပပဉ္စသညာအစု၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ(နိရောဓသစ္စာ)
အား-သင်္ခလျော်-လျောက်ပတ်-သော(ထိုနိ

ရောဓေသစ္စာ၌ ဖြစ်သော) အကျင့်။ ကထံ ပဋိပန္နော ပန မာရိသ ဘိက္ခု ပပဉ္စသညာ-သင်္ခါနိရောဓသာရပ္ပဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတိတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၂။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိ-ရောဓသာရပ္ပဂါမိနိန္တိ ဧတိဿာ ပပဉ္စသညာ-သင်္ခါယ ယော နိရောဓော ဝုပသမောတဿ သာရပ္ပဉ္စေ တတ္ထ ဂါမိနိဉ္ဇာတိ သဟ ဝိပဿ-နာယ မဂ္ဂံ ပုစ္ဆတိ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၃။ တတ္ထ ယထာ-ဝုက္ကနိရောဓေ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိတိ တတ္ထ ဂါမိနိ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၅၈။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဘဝ (တိ) | ပပဉ္စသညာသင်္ခါ + ပဘဝ | ပပဉ္စသညာအစုဟူသော-အမွန် အစ ဖြစ်ရာ-အကြောင်း-ရှိသော(ဝိတက်)။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါန-ကြည်။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဟာန (န) | ပပဉ္စသညာသင်္ခါ + ပဟာန | ပပဉ္စသညာအစုကို ပယ်ခြင်း၊ ပပဉ္စတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်သော-အမှတ်ပြု၍ သိမျှ-သညာ-အဖို့အစုကို ပယ်သတ်ခြင်း။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ-ပဟာနံ ပစ္စဝေက္ခမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ ဥဒါန။ ၁၇၃။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါပဟာနန္တိ ပပ-ဉ္စေန္တိ ယတ္ထ သယံ ဥပ္ပန္နာ၊ တံ သန္တာနံ ဝိတ္တာ-ရေန္တိ စိရံ ဌပေန္တိတိ ပပဉ္စာ၊ ကိလေသာ။ ဝိသေ-သတော ရာဂဒေါသမောဟတဏှာဒိဋ္ဌိမာနာ။ ....တေဟိ ပပဉ္စေဟိ သဟဂတာ သညာ ပပဉ္စ-သညာ။ ပပဉ္စသညာနံ သင်္ခါ ဘာဂါ ကောဋ္ဌာ-သာ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ။ အတ္ထတော သဒ္ဓိံ နိ-မိတ္တေဟိ တံတံ ပပဉ္စဿ ပက္ခိယော ကိလေ-သဂဏော။ .... တေသံ ပဟာနံ၊ တေန တေန မဂ္ဂေန ရာဂါဒိကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒနန္တိ အတ္ထော။ ဥဒါန။ ၄။ ၃၃၈။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါသမုဒယ (တိ) | ပပဉ္စသညာ

သင်္ခါ+သမုဒယ | ပပဉ္စသညာအစုဟူသော-တိုးတက်ဖြစ်ပွားရာ-အကြောင်း-ရှိသော (ဝိတက်)။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါန-ကြည်။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါသမုဒါစရဏပညတ္တိ (ထိ) | ပပဉ္စသညာသင်္ခါ+သမုဒါစရဏ+ပညတ္တိ | ပပဉ္စသညာအစုတို့ လွမ်းမိုး၍ ဖြစ်ခြင်းဟု-သိစေခြင်း-အမည်ပညတ်။ ဝိတက္ကပညတ္တိယာသတိ ပပဉ္စသညာသင်္ခါသမုဒါစရဏပညတ္တိ ပညာပေဿတိတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ မ၊ ၁။ ၁၅၉။

ပပဉ္စသမတိက္ကန္တ (တိ) | ပပဉ္စ+သမတိက္ကန္တ | လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ပပဉ္စတရားရှိသော၊ ပပဉ္စတရားကို လွန်မြောက်ပြီးသော၊ သူ။ ပူဇာရဟေ ပူဇယတော၊ ဗုဒ္ဓေ ယဒိ ဝ သာဝကော။ ပပဉ္စ-သမတိက္ကန္တေ၊ တိဏ္ဏသောကပရိဒ္ဒဝေ။ ဓမ္မ၊ ၄၂။ အပါ၊ ၁။ ၁၄၇။ ပပဉ္စသမတိက္ကန္တေတိ သမတိက္က-န္တတဏှာဒိဋ္ဌိမာနပပဉ္စေ။ ဓမ္မ၊ ၄၂။ ၁၆၃။ (-သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၄။)

ပပဉ္စသမုဒါစာရ (ပု) | ပပဉ္စ+သမုဒါစာရ | ပပဉ္စတရားတို့၏ လွမ်းမိုး၍ ဖြစ်ခြင်း။ ဧတ္ထ စ ဣ-မေဟိ အာကာရေဟိ ဣမေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ ပပဉ္စသမုဒါစာရဿ ဝဋ္ဋဿ စ ဝိဝဋ္ဋဿ စ ဒဿနအတ္ထော ဝိဘတ္တောတိ ယောဇနာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။

ပပဉ္စသုဒ္ဓနိသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) | ပပဉ္စသုဒ္ဓနိ+သံဝဏ္ဏနာ | ပပဉ္စသုဒ္ဓနိမည်သော(မဇ္ဈိမနိကာယ)အဋ္ဌကထာ၏-အဖွင့်-ဦးကာ။ ပဉ္စနဝုတိပါသဏှာ-ဘေဒါ ပပဉ္စသုဒ္ဓနိသံဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၅။ (-မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂။)

ပပဉ္စသုဒ္ဓနိ (ထိ) | ပပဉ္စ+သုဒ္ဓနိ။ ထေရဝါဒဒ-ဿနာဒိဝသပ္ပဝတ္တော ပန ပပဉ္စော အဋ္ဌက-

ထာဒိသု ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိဘာဝိ
 နိ။၁၀၂။ ဈာနဂံနိယမဝေဒနာနိယမေ ပပဉ္စေတိ
 ဝိတ္တာရေတိ၊ တေ ဝါ ပပဉ္စိယန္တိ ဝိတ္တာရိယန္တိ
 ဧတေနာတိ ပပဉ္စော၊ ဝိတ္တာရနယော၊ ယော
 “ဗျာသနယော”တိ ဝုစ္စတိ။ မဏိမဉ္ဇူ။၁။၂၉၇။
 ဥဒကဿ ဖုသိတံ ဖုသိတံ၊ န စ ပဌရဏီ သူ-
 ဒနိတိ အတ္ထော။သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၃၈။ ပပဉ္စသုဒနိ
 မည်သော အဋ္ဌကထာကျမ်း၊ (မဇ္ဈိမနိကာယံပါ
 ဋ္ဌိ၏)အနက်အဓိပ္ပါယ်-နည်း-အကျယ်ကို-ယို
 စီး-သွန်းလောင်း-တတ်သော ကျမ်း။အာယာ-
 စိတော သုမတိနာ၊ထေရေန ဘဒန္တဗုဒ္ဓမိတ္ထေန။
 ပုဗ္ဗေ မယူရဒ္ဒတပ၊ဋ္ဌနမ္ပိ သဒ္ဓိံ နိဝသန္တေန။
 ပရဝါဒဝိမံသနဿ၊ မဇ္ဈိမနိကာယသေဋ္ဌဿ။
 ယမဟံ ပပဉ္စသုဒနိ-မဋ္ဌကထံ ကာတုမာရဘိ။
 သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ
 နိဋ္ဌိတာ ဧသာ။....ထေရာနံ မဟာဝိဟာရဝါသိ-
 နံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ
 “ဗုဒ္ဓဃောသော”တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေ-
 ယျေန ထေရေန ကတာ အယံ ပပဉ္စသုဒနိ
 နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၃။
 ပပဉ္စသုဒနိ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တ-
 ဗုဒ္ဓမိတ္ထေရေန ပုဗ္ဗေ မယူရဒ္ဒတပဋ္ဌနေ
 အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန အာယာစိတော
 အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ-
 “အာယာစိတော သုမတိနာ၊....သာရမာဒါယ
 နိဋ္ဌိတာ ဧသာ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊နိဒါနကထာ။၄၉။
 (-ဝိ၊ဋ္ဌ။၁၄၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၉၊၂၄၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၅၊၂၂။သိ၊
 ဋီ၊သစ်၊၁။၂၆၊၆၂။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၆၊၄၉။ ဒီ၊ဋီ၊
 ၃။၁၉၄။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၃၃။ သံ၊ဋီ၊၂။၇၄၊၂၆၆။ အံ၊
 ဋီ၊၁။၂၂၈။ အနု ဋီ၊၃။၁၇၃။)

ပပဉ္စသုဒနိဋ္ဌိကာ (ထိ) [ပပဉ္စသုဒနိ+ဋ္ဌိကာ]ပပဉ္စ

သုဒနိအဋ္ဌကထာကျမ်း၏ -အဖွင့်-ဋီကာ။
 နိက္ခေပသန္တိ စတုန္တံ သုတ္တနိက္ခေပါနံ ဝသေန
 ဝေဒိတဗ္ဗော။ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ပပဉ္စသုဒနိ-
 ဋီကာယံ ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ သံ၊ဋီ၊၁။
 ၅၅။ (-မ၊ဋီ၊၁။၅၄-၅။)

ပပဉ္စဘိရတ (တိ) [ပပဉ္စ+အဘိရတ]ပပဉ္စတရား
 ကို-လွန်မြောက်-ပယ်ရှား-ပြီးသော၊သူ။ သော
 ဟိ ပပဉ္စဘိရတော တဏှာပဟာနေန ဒိဋ္ဌိနိ-
 သယောပိဿ နတ္ထိ။နေတ္ထိ။၃၄။ “ပပဉ္စဘိ-
 တော”တိအာဒိနာ အဒဿနဿ ကာရဏမာ-
 ဟ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၀၃။ သော ဂေါမိကော ဟိ
 ယသ္မာ ပပဉ္စဘိရတော၊တသ္မာ။တဏှာပဟာ-
 နေန ဒိဋ္ဌိနိဿယောပိ အဿ ဂေါမိကဿ
 ယသ္မာ နတ္ထိ၊ တသ္မာ စ န ဇာနာတိတိ။ နေတ္ထိ၊
 ဝိ။ ၁၅၃။

ပပဉ္စပေတွာ (ကာ၊ကြိ၊ဝိ)[ပ+ပစိ+ဏာပေ+တွာ]
 ကြာမြင်-နေးကွေး-စေ၍။ သော “သာဓူ”တိ
 သေဋ္ဌိဿ ပဋိဿုဏိတွာ စောရံ ဂဟေတွာ
 ယာဝ သူရိယဿ အတ္ထင်္ဂမနာ ဣတောစိတော
 စ ပပဉ္စပေတွာ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ စာရက-
 တော ဧကံ မနဿ နိဟရာပေတွာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၂၈၅။

ပပဉ္စဘာဝဒဿန (န) [ပပဉ္စ+အဘာဝ+ဒဿန]
 ကြာမြင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို ပြခြင်း။ “မဟန္တံ
 စေတိယံ စေ”တိအာဒိနာ ကမ္မဋ္ဌာနိကာဿ
 မူလကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဿ ပပဉ္စဘာဝ-
 ဒဿနံ၊ အညေန ပန တထာပိ အညထာပိ
 ဝန္တိတဗ္ဗမေဝ။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၈၄။

ပပဉ္စဘိရတ (တိ)[ပပဉ္စ+အဘိရတ]ပပဉ္စတရား
 တို့၌-မွေ့လျော်-ပျော်ပိုက်-သော၊သူ။ ပပဉ္စ-
 ဘိရတာ ပဇာ၊ နိပ္ပပဉ္စာ တထာဂတာ။ ဓမ္မ။

၅၀။ ပဇာတိ အယံ သတ္တလောကသင်္ခါတာ
ပဇာ တဏှာဒိသု ပပဉ္စေသုယေဝါဘိရတာ။
ဓမ္မုဒ္ဓါ၂။၂၄၀။ (-အံ၂။၂၆၀-၁။ထေရ။၃၄၄။
ထေရုဒ္ဓါ၂။၃၉၄။)

ပပဉ္စာရာမ (တိ) [ပပဉ္စ+အာရာမ] (က) ပပဉ္စ
တရား၌-ဓမ္မလျော်-ပျော်ပိုက်-သော၊သူ။(ခ)
ပပဉ္စ တ ရားဟူသော-ဓမ္မလျော်-ပျော်ပိုက်-
ရာရှိသော၊သူ။ (က) နိပ္ပပပဉ္စာရာမဿာယံ
ဓမ္မော နိပ္ပပဉ္စရတိနော၊ နာယံ ဓမ္မော ပပဉ္စာ-
ရာမဿ ပပဉ္စရတိနော။ အံ၊၃။၆၃။ နိပ္ပပဉ္စာ-
ရာမဿာတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စရဟိတတ္တာ
နိပ္ပပဉ္စသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနပဒေ အဘိရတဿ။
....ပပဉ္စာရာမဿာတိ ယထာဝုတ္တေသု ပပဉ္စေ-
သု အဘိရတဿ။ အံ၊၄။၃။၂၂၇။ (ခ)ပပဉ္စာ-
ရာမဿ ပပဉ္စရတိနော(မ၊ ၁။၉၄)တိ ဧတ္ထ
အာရမန္တိ ဧတ္တာတိ အာရာမော၊ ပပဉ္စော အာ-
ရာမော အဿာတိ ပပဉ္စာရာမော။ မ၊၄။၁။
၃၁၆။ (-ဒီ၊၃။၂၅၀။ အံ၊၂။၂၅၉၊၂၆၀-၁။ အံ၊
၃။၁၄၇။ ထေရုဒ္ဓါ၂။၃၄၄။ အဘိ၊၄။၂။၄၈၉။
မ၊၄။၂။၉။)

ပပဉ္စိတ (န) [ပ+ပစိ+တ] (၁) (သံသရာ၌)ကြာ
မြင့်ခြင်း၊ (ခန္ဓာအစဉ်ကို) ချဲ့ခြင်း။ (တိ)(၂)
(သံသရာကို) ချဲ့တတ်-ချဲ့ကြောင်း ဖြစ်-သော
(တရား)၊ ပပဉ္စတရား။ (၃)(သံသရာ၌)ရှည်-
ကြာ-စေအပ်သော(သတ္တဝါ)။(၄)အကျယ်
ချဲ့-ထင်ရှားစေ-အပ်သော(အနက်)။ (၁)
“အသ္မိ”တိ ဘိက္ခဝေ ပပဉ္စိတမေတံ၊ “အယ-
မဟမသ္မိ”တိ ပပဉ္စိတမေတံ။ ----ပပဉ္စိတံ
ဘိက္ခဝေ ရောဂေါ၊ ပပဉ္စိတံ ဂဏ္ဍော၊ ပပဉ္စိတံ
သလ္လံ၊သံ၊၂။၄၀၅-၆။ပပဉ္စိတံ သံသာရေ စိရာ-
ယနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ခန္ဓသန္တာနဿ ဝါ ဝိတ္တာရဏံ။
သံ၊၄။၂။၃၅၁။ (၂) “ဟောတိ တထာဂတော

ပရံ မရဏာ”တိ ခေါ ဘိက္ခု တဏှာဂတမေတံ။
----ပပဉ္စိတမေတံ။အံ၊၂။၄၄၉။ ဒိဋ္ဌိနိဿိတ-
မာနောယေဝ ဒိဋ္ဌိမညိတမေဝ ဝါ မညိတံ၊ ဒိဋ္ဌိ-
ပပဉ္စောဝ ပပဉ္စိတံ။အံ၊၄။၃။၁၇၂။ နဝ ပပဉ္စိ-
တာနိ။ နဝ သင်္ခတာနိ။အဘိ၊ဝိ။၄၀၄-၅။ ပပဉ္စ-
နတော ပပဉ္စိတံ၊ တေဟိ တေဟိ ကာရဏေဟိ
သင်္ခတတ္တာ သင်္ခတန္တိ စ ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊၄။၂။
၄၉၅။ တသ္မိံ သတိ ဣမာနိ ပပဉ္စိတာနိ(အဘိ၊ဝိ။
၄၀၆-၇)တိ တသ္မိံ “အသ္မိတိ ဆန္တံ ပဋိ-
လဘတိ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေ ပပဉ္စတ္တ-
ယေ သတိ ပုန ဣမာနိ “ဣတ္ထသ္မိတိ ဝါ”တိ-
အာဒိနိ ပပဉ္စိတာနိ ဟောန္တိတိ အတ္ထော။ အဘိ၊
၄။၂။၄၉၇။ (၃)အဋ္ဌသတတဏှာပပဉ္စသတေဟိ
ပပဉ္စိတော လောကသန္နိဝါသော။ ပဋိသံ၊၁၂၅။
ပပဉ္စိတောတိ အာရမ္မဏေ၊ သံသာရေ ဝါ
ပပဉ္စိတော စိရဝါသိတော။ ပဋိသံ၊၄။၂။၃၅။
ဣန္ဒြိယန္တိအာဒိနိ ယသ္မာ ဣမေဟိ ကိလေ-
သေဟိ သတ္တာ ဣန္ဒြိယန္တိ စေဝ ဖန္တန္တိ စ ပပဉ္စိတာ
စ ဟောန္တိ ပမတ္တာကာရပတ္တာ၊တသ္မာ တေသံ
အာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ သံ၊၄။၃။၁၁၄။
(-ဣတိဝုတ်၊၄။၁၃၉။သုတ္တနိ၊၄။၁။၄၈။ အပ၊၄။
၁။၁၆၀။) (၄) အယဉ္စ အတ္ထော ဒေသ-
နာဟာရဝိဘင်္ဂေ အာဂမိဿတိတိ ဣဓ န
ပပဉ္စိတော။ နေတ္ထိ၊၄။၂၂။ န ပပဉ္စိတောတိ န
ဝိတ္တာရိတော။နေတ္ထိ၊၄။၂၇။(-ဝဇီရ။၁၆၅၊၂၃၉။
သာရတ္ထ၊၁။၁၂၊၂၃။သာရတ္ထ၊၂။၅၇-၈၊၂၆၇၊
၂၇၇၊၄၃၂။ဝိမတိ၊၁။၈၊၁၀၉။ဝိမတိ၊၂။၁၆၃၊
၂၂၆။)

ပပဉ္စိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [ပ+ပစိ+တွာ] (၁) ကြာမြင့်-
လေးဖွင့်-၍။ (၂) ချဲ့၍၊ အကျယ်-ဖွင့်-ဆို-
၍။ (၁)ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ ပုရိမယာမမ္ပိ မဇ္ဈိမယာမမ္ပိ
ဧဝံ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ ပပဉ္စိတွာ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာ-
ဘိဘူတော ပစ္ဆိမယာမေပိ သယတိ။ သုတ္တနိ၊

၌၊ ၁။ ၄၇။ (၂) ထေရေန အညထာ ပပဉ္စိတွာ
လိခိတံ။ ကင်္ခါ၊ ငြိ၊ ဟောင်း။ ၆။

ပပဉ္စိယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [ပ+ပစိ+ယ+တေ(တိ)] ချဲ့
အပ်၏။ အကျယ်-ဖွင့်-ဆို-အပ်၏။ တဒဘ-
ယဂ္ဂဟဏသိဒ္ဓေါ ဟိ အတ္ထော “သနရာမရ-
လောကဂရ” နှိအာဒိနာ ပပဉ္စိယတိ။ အံ၊ ငြိ၊ ၁။
၁၁။

ပပဉ္စုပ္ပတ္တိ (ထိ) [ပပဉ္စ+ဥပ္ပတ္တိ] ပပဉ္စတရားတို့၏
ဖြစ်ခြင်း။ ဣမေဟိ အာကာရေဟိတိ ဣမေဟိ
ကာရဏေဟိ ပပဉ္စုပ္ပတ္တိယာ ပါဠိယေက္ခကာရ-
ဏေဟိ စေဝ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကာရဏေဟိ စ။ မ၊ ငြ၊ ၁။
၃၈၂။ (-မ၊ ငြ၊ ၂။ ၉။)

ပပဉ္စုပ္ပတ္တိဒဿန (န) [ပပဉ္စုပ္ပတ္တိ+ဒဿန] ပပဉ္စ
တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း။ ပပဉ္စာရာမ-
ဿာတိ ပပဉ္စုပ္ပတ္တိဒဿနဝသေန။ မ၊ ငြ၊ ၃။
၃၁၆။ ပပဉ္စုပ္ပတ္တိဒဿနဝသေနာတိ ကိလေသ-
ကမ္မဝိပါကာနံ အပရာပရုပ္ပတ္တိပစ္စယတာယ
သံသာရဿ ပပဉ္စနံ ပပဉ္စော၊ တဿ ဥပ္ပတ္တိ-
ဟေတုဘာဝဒဿနဝသေန။ တဏှာ ဟိ ဘဝ-
ပ္ပတ္တိယာ ဝိသေသပစ္စယော။ မ၊ ငြ၊ ၂။ ၉။ ၁၀။

ပပဉ္စုပ္ပတ္တိဒဿနဋ္ဌ (ပု) [ပပဉ္စုပ္ပတ္တိဒဿန+အတ္ထ]
ပပဉ္စတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်းဟူသော
-အနက်-သဘော။ ပပဉ္စုပ္ပတ္တိဒဿနဋ္ဌေန
ပပဉ္စော။ မ၊ ငြ၊ ၁။ ၃၁၆။

ပပဉ္စေတဗ္ဗ (တိ) [ပ+ပစိ+ဏေ+တဗ္ဗ] ချဲ့-ချဲ့
ထွင်-ကျယ်စေ-အပ်သော(အရာ)။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပပဉ္စေတဗ္ဗဋ္ဌာန (န) [ပပဉ္စေတဗ္ဗ+ဋ္ဌာန] ချဲ့-ချဲ့
ထွင်-ကျယ်စေ-အပ်သော-အရာ-ဋ္ဌာန။ အပ္ပပဉ္စ
ပပဉ္စေတိတိ န ပပဉ္စေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ပပဉ္စ ကရောတိ၊
အနာစရိတဗ္ဗံ မဂ္ဂံ စရတိ။ အံ၊ ငြ၊ ၂။ ၃၅၁။

ပပဉ္စေတိ (ကြိ) [ပ+ပစိ+ဏေ+တိ]။ ပစိ ဝိတ္တာရေ။
ပဉ္စေတိ၊ ပဉ္စယတိ။ ပပဉ္စေတိ၊ ပပဉ္စယတိ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၂၉၂။ ပစိ ဝိတ္တာရေ စ ဗျတ္တိ-ကာရေ ဘူ
ပစ္စဗန္ဓန။ ဓာတွတ္ထ။ ၂၁၉။ ပစိ ဝိညာရဝစနေ။
ပါ၊ ဓာ။ ၁။ ၁၁၈။ ဓာတု၊ ကပ္ပ။ ၅၉၀။ ပဉ္စ ဝိညာရေ
စုရာဒိဂဏီယး ဥဘယပဒိ သကမံကး သေဋ်။
ဓာတုရူပါဒါသ။ ပစိ ဗျတ္တိကရဏေ။ ပဉ္စ သေဋ်၊
သက၊ အာ။ ပဉ္စတေ၊ ပပဉ္စေ။ ဓာတု၊ ကပ္ပ။ ၇၀။
ပဉ္စ ဗျတ္တိကာရေ။ ဘွာဒိဂဏီယး အာတွနေပဒိ
သကမံကး သေဋ်။ ဓာတုရူပါဒါသ။ (၁) ကြာ
မြင့်-နေးကွေး-လေးဖင့်-၏။ (၂) ချဲ့-ချဲ့
ထွင်-၏။ (က) ရှည်လျား-ကျယ်ပြန့်-စေ၏။
(ခ) ကျယ်ဝန်း-ကျယ်ပြော-များပြား စေ-၏။
(၃) ထင်စွာပြု၏။ ထင်ရှားပြု၏။ (၁) သေဋ်-
မိတာ တံ ဒိသ္မာ “တံ အဇ္ဇ စိရံ ဗဟိ ပပဉ္စေ-
သီ” တိ တဿာ ကုမ္ပိတွာ “ကိ” တေ ဧတ္တကံ
ကာလံ ဧတ္တ ကတ နှိ အာဟ။ အံ၊ ငြ၊ ၁။ ၃၂၈။
ပပဉ္စေသီ။ အံ၊ ငြ၊ ၁။ ၃၂၈။ (၂) (က) ယံ
ဝိတက္ကေတိ တံ ပပဉ္စေတိ၊ ယံ ပပဉ္စေတိ တတော-
နိဒါနံ ပုရိသံ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုဒါစရန္တိ။
မ၊ ၁။ ၁၅၈။ ယံ ဝိတက္ကော ဝိတက္ကေတိ၊ တဒေ-
ဝါရမ္မဏံ ပပဉ္စော ပပဉ္စေတိ။ မ၊ ငြ၊ ၁။ ၃၈၁။ (-
အံ၊ ၁။ ၄၈၀။ နေတ္ထိ။ ၃၃။ အံ၊ ငြ၊ ၂။ ၃၅၁။ မ၊ ငြ၊ ၂။
၆၄-၅။) ပပဉ္စေန္တိ သံသာရေ စိရံ ဌပေန္တိတိ
ပပဉ္စော။ နေတ္ထိ၊ ငြ။ ၁၀၁။ ယတ္ထ သယံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
တံ သန္တာနံ သံသာရေ ပပဉ္စေန္တိ ဝိတ္တာရယန္တိတိ
ပပဉ္စော။ ဒီ၊ ငြ၊ ၂။ ၂၅၈။ (ခ) ကေစိ ပနေတ္ထ ဗဟုပ္ပ-
ကာရေ ပပဉ္စေန္တိ၊ ကိ တေဟိ။ ဣတိဝုတ်၊ ငြ။
၃၀။ (-သုတ္တနိ၊ ငြ။ ၁။ ၂၃။ ဝဇီရေ၊ ၂၆၇၊ ၂၈၂။ ၄၇၃။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၄၆။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂။
သီ၊ ငြ၊ ၁။ ၁။ ၂။ မ၊ ငြ၊ ၂။ ၅၄။) (၃) ယဿ စ
(ဝါ။ ကင်္ခါ၊ ငြ၊ ၁။ ၁။) ဥပ္ပန္နာ၊ တံ “ရတ္ထော” တိ ဝါ
“သတ္ထော” တိ ဝါ “မိစ္ဆာဘိနိဝိဒ္ဓော” တိ ဝါ

ပပဉ္စေန္တိ ဗျဉ္စေန္တိတိ ပပဉ္စာ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၅၈။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သင်္ခါ၊၁၉၇။(ဗျတ္တိကာရ၌ ဘူဝါဒိဟု ဓာတ်
ကျမ်းဆိုသောကြောင့် ဤအနက်၌ “ပပဉ္စေန္တိ”
သာ ပါဌ်မှန် ဖြစ်ရာ၏။)

ပပဉ္စေတွာ (ကြိဝိ) [ပ+ပစိ+ဏေ+တွာ]ကြာမြင့်
-နေးကွေး-လေးဖင့်-၍။ သော ဒါရကေဟိ
သဒ္ဓိံ ကိဋ္ဌန္တော ဝိယ အတ္တနော ဓာဝနဝါရေ
သမ္ပတ္တေ ထောက် ဂန္ဓာ ပပဉ္စေတွာ အာဂစ္ဆတိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၆။ (-အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၀။)

ပပဉ္စေန္တိ (တိ) [ပ+ပစိ+ဏေ+အန္တိ] (၁)ကြာမြင့်
-နေးကွေး-လေးဖင့်-သော၊ သူ။ (၂)ချဲ့-ချဲ့
ထွင်-သော၊ ရှည်လျား-ပြန့်ကျယ်-စေသော
(တရား)။(၁)ဣတရော သုဝဏ္ဏပသိဗ္ဗကံ မော-
စေတွာ ပါတေတွာ နေသံ သုဝဏ္ဏလောဘေန
ပပဉ္စေန္တနညေဝ ဗဟိ နိဝုဋ် အတ္တနော ခန္ဓာ-
ဝါရံ ပါပုဏိ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၈။ (၂)အတ္တဝါဒုပါ-
ဒါနေ ဌိတော ပပဉ္စေန္တော ဂန္ထတိ။ အယံ ဣဒံ-
သစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၀၉။
ပပဉ္စေန္တောတိ ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသံ ဝိတ္တာရေန္တော။
နေတ္ထိ၊ဋီ။၁၂၃။

ပပဋိ(တိ)ကာ (ထိ) [ပ+ပဋ (ပတ)+ဏ္ဍု+အာ?] (၁)အပွေး။ (၂)မီးပွား၊မီးပေါက်။ (၃) ကျောက်
ချပ်လွှာ၊ ကျောက်ချပ်၊ ကျောက်လွှာ။ (၄)
ကျောက်ချပ်လွှာနှင့်တူသောသူ။ (၁)မဟတော
ရက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော အတိက္ကမ္မေဝ
သာရံ အတိက္ကမ္မ ဖေဂ္ဂံ၊ အတိက္ကမ္မ တစ် အတိ-
က္ကမ္မ ပပဋိကံ သာခါပလာသံ ဆေတွာ အာဒါ-
ယ ပက္ကမေယျ သာရန္တိ မညမာနော။ မ၊၁။
၂၅၀-၁။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ရက္ခော
သာခါပလာသဝိပန္နော၊ တဿ ပပဋိကာပိ န
ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ၊ တစောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။
အံ၊၁။၁၆။ (-မ၊၁။၂၆၀-၁။အံ၊၂။၁၇၊၃၇၊

၁၇၅-၆၊၃၁၆၊၄၇၃။အံ၊၃။၁၅၁၊၂၆၀-၁-၂၊
၅၁၈၊၅၂၁။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၆၇။ဇာ၊ ဋ္ဌ၊၄။
၈။ဒီ၊ဋီ၊၁။၇၅။သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၂၆၂။ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၆၇။
အံ၊ဋီ၊၂။၃၅၇။) (၂)သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ
ဒိဝသံ သန္တတ္တေ အယောကပါလေ ဟညမာနေ
ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နိဗ္ဗာယေယျ။ အံ၊၂။၄၅၀။
တံ အယောကုပ္ပပဟဋ္ဌော ဝိယ နိဗ္ဗန္တအယော-
ပိဏ္ဏော ပပဋိကာယော မုဉ္ဇိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၄။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၇။ (-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၄။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၅၀-၁-၂။ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၆၁။အံ၊ဋီ၊၁။၂၀၄။) (၃)
အထညေ ဒွေ သေလာ အာဂန္ဓာ တံ သိလံ
တထာဂတံ အသမ္ပတ္တိယေဝ သမ္ပဋိစ္စိသု၊
တာသံ ပဟာရေန ပပဋိကာ ဘိက္ခိတွာ ဘဂဝ-
တော ပါဒေ ပတိတွာ ရဟိရံ ဥပ္ပါဒေသိ။
မိလိန္ဒ။၁၃၈။ ဒွေ ပဗ္ဗတကုဋ္ဌာ သမာဂန္ဓာ တံ
သိလံ သမ္ပဋိစ္စိသု၊ တတော ပပတိကာ ဥပ္ပတိ-
တွာ ဘဂဝတော ပါဒေ ရဟိရံ ဥပ္ပါဒေသိ။ ဝိ၊
၄။၃၅၄။ (-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၂။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၆။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၅။၃၅၅။) (၄)ယေ တေ ဇိနသာသနေ
ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိနာယာဝတ္တန္တိ၊ ကဏ္ဍသာ တေ
ဇိနသာသနေ ပပဋိကာ။ မိလိန္ဒ။၂၄၅။

ပပဋိ(က)ကာဂန္ထ (ပု) [ပပဋိကာ+ဂန္ထ] အပွေး၏
အနံ၊ အပွေးနံ၊သာ။ သန္တိ ဘိက္ခဝေ တစဂန္ဓေ
အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေ ပပဋိက-
ဂန္ဓေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ၊ ----ဣမေ ဝုစ္စန္တိ
ဘိက္ခဝေ ဂန္ဓဗ္ဗကာယိကာ ဒေဝါတိ။ သံ၊၂။
၂၁၀။ ဂန္ဓမာဒနကုဋ် သာနမယံ အဗ္ဘန္တရေ မုဂ္ဂ-
ဝဏ္ဏံ၊ မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော ဖေဂ္ဂဂန္ဓော
တစဂန္ဓော ပပဋိ(က။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅)ကာဂန္ဓော
ရသဂန္ဓော ပတ္တဂန္ဓော ပုပ္ဖဂန္ဓော ဖလဂန္ဓော
ဂန္ဓဂန္ဓောတိ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဂန္ဓေဟိ ဥဿန္တံ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၈-၉။ ပပဋိကာဂန္ဓော ကပိတ္တာဒိ။
မ၊ဋီ၊၃။၂၀။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၂၈။(-ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇၂။)

ပပဋိ(က)ကာဇာတ (တိ) [ပပဋိကာ+ဇာတ] ဖြစ်သော အပွေးရှိသော၊ အပွေးတက်သော။ နေကဝဿဂဏီကံ ရဇောဇလ္လံ ကာယေ သန္နိစိတံ ဟောတိ ပပဋိကဇာတံ။ သေယျထာပိ သာရိပုတ္တ တိန္ဒြကခါဏု နေကဝဿဂဏီကော သန္နိစိတော ဟောတိ ပပဋိကဇာတော။ မ၊၁။ ၁၁၂။

ပပဋိ(က)ကာဌာန (န) [ပပဋိကာ+ဌာန] အပွေးဟူသော-အရာ-ဌာန။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပဋိ(က)ကာဌာနိက (တိ) [ပပဋိ(က)ကာဌာန+ဏုက] အပွေးဟူသော အရာ၌ တည်သော (သီလ)။ အရိယမဂ္ဂသာရေ ဘဂဝတော သာသနေယထာဒဿိတံ သီလံ သာရော ဧဝ န ဟောတိ သာရဝတော မဟတော ရက္ခဿ ပပဋိကဌာနိကတ္တာ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။ ၄၀၆-၇။

ပပဋိ(က)ကာဌာနိယ (တိ) [ပပဋိ(က)ကာဌာန+ဏုယ] အပွေးဟူသော အရာ၌ တည်သော (သီလ)။ အရိယမဂ္ဂသာရေ ဘဂဝတော သာသနေယထာဒဿိတံ သီလံ သာရော ဧဝ န ဟောတိ သာရဝတော မဟတော ရက္ခဿ ပပဋိကဌာနိယတ္တာ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။ ၃၈၆။

ပပဋိ(က)ကာပ္ပတ္တ (တိ) [ပပဋိကာ+ပတ္တ] အပွေးသို့ ရောက်သော၊ အပွေးနှင့် တူသော။ န ခေါ် နိဂြောဓ ဧတ္တာဝတာ တပေါဇိဂုစ္ဆာ အဂ္ဂပ္ပတ္တာ စ ဟောတိ သာရပ္ပတ္တာ စ၊ အပိ စ ခေါ် ပပဋိကပ္ပတ္တာ ဟောတိတိ။ ဒီ၊၃။ ၄၀။ ပပဋိကပ္ပတ္တာ ဟောတိတိ သာရဝတော ရက္ခဿ သာရံ ဖေဇ္ဈံ တစဉ္စ အတိက္ကမ္မ ဗဟိ ပပဋိကသဒိသာ ဟောတိတိ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၃။

ပပဋိကောပမာ (ထိ) [ပပဋိကာ+ဥပမာ] မီးပွား-မီးပေါက်-ဟူသော-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း-ဥပမာ။

တေ သဗ္ဗေပိ ပပဋိကောပမာယ ဒီပိတာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၅၀။

ပပတ (ပ) [ပ-ပတ+အ] (၁)ကျ-ကြွေကျ-ခြင်း။ (၂)ငရဲ၊နရက်။ (ထိ) (၃) (ကြိုးရှည်တပ်သော)-မှိန်း-သံကောက်ဆူး။ (၄)ပပတအမည်ရှိသော တောင်။ (တိ) (၅)ကျ-လဲကျ-သော။ (၁) ဗလာနမိဝ ပက္ကာနံ၊ ပါတော ပပတတော ဘယံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၄။ ပပတတောတိ ပပတနတော ဘယံ သာမိကာနံ ရက္ခေဌတွာ ကမ္မေ ဝိနိယုဉ္ဇိတုကာမာနံ၊ ဟေဌာ ပဝိဌာနံ ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၉၀။ (-သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၁၈၀။) (၂)ဗဟူနိ ဒုစ္စရိတာနိ စရိတွာ၊ ဂစ္ဆသိခေါ ပပတံ စိရရတ္တံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၃။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၂။ ပပတန္တိ သောတ္တံ။ “ပပါတ”န္တိပိ ပါဌော၊ သော ဧဝတ္ထော။ “ပပဒ”န္တိပိ ပါဌော၊ မဟာနိရယန္တိ အတ္ထော။ သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၁၉၉။ ပပတန္တိ နရက်။ နေတ္ထိ၊ ၄၂။ ၂၇။ ပါပကမ္မိနော ပပတန္တိ ဧတ္တာတိ ပပတံ၊ နရက်။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၃၁။ စရိတွာတွံ စိရရတ္တံ ရစနဝိရဟိတံ ပပတံ နရက် နိရယံ ဂစ္ဆသိခေါ ဧကံသေနာတိ ယောဇနာ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂၉၀။ (၃)အဂမာသိ ခေါ ဘိက္ခဝေ သော ကုမ္မော တံ ပဒေသံ၊ တမေန လုဒ္ဓေါ ပပတာယ ဝိဇ္ဇိ။ သံ၊ ၁။ ၄၂၅။ ပပတာယာတိ ပပတာ ဝုစ္စတိ ဒီဃရုဇ္ဈကဗဒ္ဓေါ အယကန္တကောသကေ ဒုဗ္ဗာကံ ပဝေသေတွာ ဂဟိတော ကဏ္ဍိကသလ္လသဏ္ဌာနော အယကဏ္ဍကော၊ ယသ္မိံ ဝေဂေန ပတိတွာ ကဋ္ဌာဟေ လဂ္ဂမတ္ထေ ဒဏ္ဍကော နိက္ခမတိ၊ ရဇ္ဈကော ဧကာဗဒ္ဓေါ ဂစ္ဆတေဝ။ သံ၊ ၄၂။ ၉၀။ မစ္ဆကစ္ဆပါဒိနံ သရိရေ လမ္မန္တိ ပပတတိတိ ပပတာ၊ ဝုစ္စမာနာကာရော အယကဏ္ဍကော။ အယကောသကေတိ အယောမယကောသကေ။ ကဏ္ဍိကသလ္လသဏ္ဌာနောတိ အတ္တနိကာပနသလ္လသဏ္ဌာနော။ အယ-

ကဏ္ဍကောတိ အယောမယဝင်္ကကဏ္ဍကော။
သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၃-၄။ (၄)ပပတက-ကြည့်။ (၅)
အထ ခေါ် အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ပုရာဏ-
ဒုတိယိကာ-----တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတာ ပပတာ။
ဝိ၊၁။၂၀။ အထ ခေါ် ဝဗော လိစ္ဆဝိ-----
တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတော ပပတော။ ဝိ၊၄။၂၆၄။
တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတာ ပပတတိ-----သမုပ္ပန္န-
ဗလဝသောကာ ဟုတွာ တသ္မိယေဝ ပဒေသေ
မုစ္ဆိတာ ပပတာ၊ ပတိတာတိ အတ္ထော။ ဝိ၊၄။၁။
၁၇၈။(-ဝိ၊၄။၄၈၉။ဒီ၊၄။၁၇၆။)

ပပတ-(ကာ၊ကြိ) [ပ-ပတ-ဏေ+ဟိ။ ကာရိတ
လောပ၊ ဟိလောပ] ကျစေလော့၊ ခုန်ချလော့။
ပပတတိ^၂ ကြည့်။

ပပတက (ပု) [ပပတ^၁+က] ပပတအမည်ရှိသော
တောင်။ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော အဝန္တိသု
ဝိဟရတိ ကုရုရဃရေ ပပတကေ (ပပါတေ၊
သီ၊သျှ) ပဗ္ဗတေ။ ဝိ၊၃။၂၈၃။ ပပတကေ ပဗ္ဗ-
တေတိ ပပတနာမကေ ပဗ္ဗတေ။ ဧတေနဿ
နိဝါသနဌာနံ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊၄။၁။၃၇၀။ ပပတကေ
ပဗ္ဗတေတိ ဧတ္ထ “ပဝတ္တေ ပဗ္ဗတေ”တိပိ ပဋ္ဌန္တိ၊
ပဝတ္တနာမကေ ပဗ္ဗတေတိ အတ္ထော။ သာ
ရတ္ထ၊၃။၂၉၆။ ပပါတနာမကေတိ ယသ္မာ
မဟာတဇ္ဇော ဧတ္ထ အတ္ထိ၊ တသ္မာ ပပါတ-
နာမကော ဟောတိ။ ဧတေနာတိ “ပပါတကေ
ပဗ္ဗတေ”တိ ပါဌေန။ ပါစိတ်၊ယော။၃၄၁။

ပပတတိ^၁(ကြိ) [ပ+ပတ+အ+တိ။ ပတ ဂတိယံ။
ပတတိ၊ ပပတတိ ပပါတံ၊ ပပတေယျဟံ။
ပါပတ္တံ နိရယံ ဘုသံ။ အဟံ-သဒ္ဓေန ယော-
ဇေတဗ္ဗံ၊ ပါပတ္တံ ပပတိတောသ္မိတိ အတ္ထော။
ပါပတ္တံ နိရယံ ဘုသံ။ သော ကုမာရောတိ
ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ပါပတ္တံ ပပတိတောတိ အတ္ထော။
ပရောက္ခာပဒဉ္စိ ဧတံ ဒွယံ။ “ပါဝဒံ ပါဝဒါ”-

တိအာဒီသု ဝိယ ဥပသဂ္ဂပဒဿ ဒီဃဘာဝေါ၊
တတော အံ-သဒ္ဓဿ ဣံ-အာဒေသော၊ အ-
သဒ္ဓဿ စ ဣာဒေသော ဘဝတိ။ နိတိ၊ဇာ။
၆၃။| ကျ၏၊ လဲ-လိမ့်-ပြုတ်-ပြတ်-ကြွေ-
လျှော-ကျ၏။ မနသော တသ္မိံ ပပတတိ၊
အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဝိ၊၁။၉၇။ (-ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၅၇။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၇၃။) ပပတန္တိ-ဝိ၊၄။၃၈၉။
၃၉၁၊၄၂၀-၃၊၄၈၀။ဒီ၊၂။၁၁၄-၅၊၁၂၂-၉။
၁၃၀-၃။မ၊၂။၁၁၂။သံ၊၁။၄၆။သံ၊၃။၃၉၂-၆။
အံ၊၃။၄၀-၂။ဓမ္မ၊၆။၁။ဥဒါနံ၊၁၄၀။သုတ္တနိ။
၃၈၄။ထေရ။၃၆၉။ဇာ၊၂။၆၄။နေတ္ထိ။၁၂၇။
မိလိန္ဒ။၁၂၂။ဒီ၊၄။၁၇၂။သံ၊၄။၁။၉၉။အံ၊၄။၂။
၈၀။အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၉၉။ပဋိသံ၊၄။၁။၁၃၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၃၅။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၂။၂၀၁။ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၉၅-
၆၊၅၅။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၆၄။ဇာ၊၄။၁။၅၃၁။ဇာ၊၄။၅။
၂၈၇။နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂။၃၉။သာရတ္ထ၊၁။၄၃။သာ
ရတ္ထ၊၂။၃၁၆။ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၉၈။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၂၃။
မူလဋီ၊၂။၆၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၀၊၂၀၁။နေတ္ထိ၊ဋီ။
၁၃၁။နေတ္ထိ၊ဝိ၊၃၀၃။ ပပတာမိ-မ၊၁။၁၁၄-
၅၊၃၁၃။မ၊၂။၂၉။မ၊၄။၁။၃၅၅။ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၄၂။
ပပတန္တိ-ထေရ။၂၇၃။ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၃၃-၄။
ပပတေယျ-သံ၊၁။၃၅၅။သံ၊၃။၄၄၊၃၂၃။
နေတ္ထိ။၁၁၃။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၅၄။ ပပတေယျ-ဒီ၊၂။
၂၆၃။ ပပတေယျာသိ-သံ၊၃။၃၁၅။ ပပ-
တေယျ-အံ၊၂။၈၉၊၂၇၁။အံ၊၃။၁၃၈-၉။
ကာရယိတွာ တဟိ ရန္တံ၊ ပါပတ္တံ နိရယံ ဘုသံ။
ဇာ၊၂။၁၅၁။ ပါပတ္တန္တိ ပါပတံ၊ ပတိတော
အသ္မိတိ ဝဒတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ။၆။၂။ ပပတိ-ဝိ၊၃။
၂၂၄။ဝိ၊၄။၃၇၃။ဒီ၊၃။၆။အံ၊၁။၁၁၀။စရိယာ။
၄၀၃၊၄၁၇။အံ၊ဋ္ဌ။၂။၁၀၈။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၈၅။ထေရ၊
ဋ္ဌ။၁။၂၈၃။ဝိမတိ၊၂။၃၁၆။ ပပတိသု-မ၊၂။
၂၅၂။အပ၊ ဋ္ဌ။၁။၃၂။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၄၀။ဇာ၊ဋ္ဌ။၁။၃၁။
ပပတိ-ထေရ။၂၆၉။အပ၊၁။၁၄၀၊၁၉၅။စရိ

ယာ။၃၉၇။စရိယာ။၁၀၈။ထေရ။၁၂။၅။
ပပတိဿာမိ—မ။၂။၂၈။သံ။၁။၃၂၄။သံ။၂။
၃၉၃။ပေတ။၁၄။၄၈။ထေရ။၁၂။၉၈။စရိယာ။၁၄။
၁၆၇။မဟာနိ။၁၂။ ပပတိဿံ—ပေတ။၁၃၄။
၂၀၄။ပေတ။၁၄။၄၈။၉၆။၂။၂။

ပပတတိ^၂(ကာကြိ) [ပ+ပတ+ဏေ+တိ။ကာရိတ
လောပ] ကျစေ၏။ချ၏။ ယာနမ္ပိ အာရော-
ဟနကမ္ပိ ဘဉ္ဇတိ။ ပပိတေပိ ပပတတိ။ မဟာနိ။
၁၁၃။ ပပိတေပိ ပပတတိတိ ဧကတောဗ္ဗိန္ဒ-
ပဗ္ဗာရပပိတေပိ ပပိတေတိ။မဟာနိ။၁၂၃၅။(-
သုတ္တနိ။၁၂။၂၅၁။မဟာနိ။၁၂၃၄။) ပပတာမိ-
-ဇာ။၁။၃၆၉။ဇာ။၁၅။၃၃။ သောဗ္ဗေ ဝါ
နရကေ ဝါ ပပိတေ ဝါ ပပတာတိ။ ဝိ။၁။၉၃။
ပပတာမသေ—ဇာ။၂။၂၁၁။ဇာ။၁၆။၂၉၀။
ပပတေယျံ—ဒိ။၂။၂၆၃။ ပပတေယျံ—ဇာ။၂။
၃၁၉။ဇာ။၁၇။၂၆၄။ ပပတိဿာမိ—စရိယာ။
၄၀၆။စရိယာ။၁၄။၁၆၇။ထေရ။၁၂။၉၈။

ပပတန(န) [ပ+ပတ+ယု] ကျခြင်း။ လဲ-လိမ့်-
ပြုတ်-ပြတ်-ကြွေ-လျှော-ကျခြင်း။ ဧဝံ
ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝိသမာရောဟနေန နရကာ-
ဒိသု အတ္တဘဉ္ဇနေန ဇာတိပပိတာဒိသု ပပ-
တနေန စ ယာနံ ဘန္တံ အာဟု ဟိနံ ပုထုဇ္ဇ-
နဉ္စ အာဟုတိ။ သုတ္တနိ။၁၂။၂၅၁။မဟာနိ။၁၂။
၂၃၄။(-ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၂၉၀။)

ပပတနာမက(တိ) [ပပတ+နာမ+က] ပပတ
အမည်ရှိသော(တောင်)။ ပပတက-ကြည့်။

ပပတန္တ^၂(တိ) [ပ+ပတ+အ+အန္တ] ကျသော၊ လဲ-
လိမ့်-ပြုတ်-ပြတ်-ကြွေ-လျှော-ကျသော။
ဧဝမေဝါဟံ ဘောတာ ဂေါတမေန နရက-
ပပိတံ ပပတန္တော ဥဒ္ဓရိတွာ ထလေ ပတိဋ္ဌာ-
ပိတော။ ဒိ။၁။၂၂၁။(-မ။၁။၄၀၂။မ။၂။၃၀။ဒိ။
၄၁။၃၃၀။သံ။၁၂။၂၅။အံ။၁။၃၂၅။မဟာနိ။

၄။၂၉။)

ပပတန္တ^၂(တိ) [ပ+ပတ+ဏေ+အန္တ။ကာရိတ
လောပ] ကျစေသော၊ ခုန်ချသော၊ သူ။ အည-
တရော ဘိက္ခု အနဘိရတိယာ ပိဋိတော ဂိဇ္ဈ-
ကူဋံ ပဗ္ဗတံ အဘိရဟိတွာ ပပိတေ ပပတန္တော
အညတရံ ဝိလိဝကာရံ ဩတ္တရိတွာ မာရေသိ။
ဝိ။၁။၁၀၄။(-ဝိ။၁၂။၆၃။)

ပပတန္တိ(ကြိ) [ပ+ပတ+အ+အန္တိ] ကျကုန်၏။လဲ-
လိမ့်-ပြုတ်-ပြတ်-ကြွေ-လျှော-ကျကုန်၏။
ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပတန္တူ(ကြိ) [ပ+ပတ+အ+အန္တူ] ကျကုန်လော့၊
လဲ-လိမ့်-ပြုတ်-ပြတ်-ကြွေ-လျှော-ကျကုန်
လော့။ ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပတာမသေ (ကာကြိ) [ပ+ပတ+ဏေ+အာမသေ]
ကျစေကုန်အံ့၊ ခုန်ချကုန်အံ့။ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပတာမိ^၂(ကြိ) [ပ+ပတ+အ+မိ] ကျ၏။လဲ-လိမ့်-
ပြုတ်-ပြတ်-ကြွေ-လျှော-ကျ၏။ ပပတတိ^၂-
ကြည့်။

ပပတာမိ^၂(ကာကြိ) [ပ+ပတ+ဏေ+မိ] ကျစေ၏။
ခုန်ချ၏။ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပတာယန္တ (တိ) [ပပတ+အာယ+အန္တ။ ရူ။၅၃၆။
မောဂ်။၅၉။နိတိ။သုတ္တ။၉၁။] လဲကျသကဲ့သို့
ပြုသော၊ ခုန်ပျံ-သွားလာ-သော။ ပါဠိနာ
ပါဝုသာ မစ္ဆာ၊ ဗလဇာ မုဉ္ဇရောဟိတာ။ ဝဂ္ဂလာ
ပပတာယန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။ အပါ။၁။
၁၆။ထေရ။၁၂။၃၇၆။ ဧတေ သဗ္ဗေ မစ္ဆ-
ဇာတိကာ ဣတောစိတော စ ပပတာယန္တာ
နဒိယာ သဒ္ဓိံ ပဝတ္တန္တာ မမ အဿမပဒံ သော-
ဘယန္တိတိ အတ္ထော။ အပါ။၁။၂၃၆။

ပပတိ (ကြိ) [ပ+ပတ+ဣ] ကျပြီ။ ပပတတိ^၂-
ကြည့်။

ပပတိသု (ကြိ)[ပ+ပတ+၌] ကျကုန်ပြီ။ ပပတတိ^၁
-ကြည့်။

ပပတိ^၁ (ကြိ)[ပ+ပတ+၌] ကျပြီ။ ပပတတိ^၁ -
ကြည့်။

ပပတိ^၂ (ကြိ)[ပ+ပါ+အ+တိ]သောက်၏။ အပြား
အားဖြင့် သောက်၏။ ပဘန္တိ ပန ဧတံ ကိရ
တိတ္ထဿ နာမံ၊ တဉ္စိ ပပန္တိ ဧတ္ထာတိ ပပံ၊ ပ-
ကာရဿ ဘ-ကာရော ကတော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။
၃၂၅။ ပပန္တိတိ ပကာရေန ပိပန္တိ။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။
၄၁၈။ (-ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၉၃။)

ပပတိတ (န)[ပ+ပတ+တ](၁)ကျ-လိမ့်ကျ-
ခြင်း။ (တိ)(၂)ကျသော၊ လိမ့်-လျှော-ကျသော၊
သူ။ (၁)သတ္တေန ဝါ ဝိသေန ဝါ ပပတိတေန
ဝါ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၇။ (၂)
စတူဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော
“ဣမသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ ပပတိတော”တိ ဝုစ္စတိ။
အံ၊ ၁။ ၃၀၈။ ပပတိတောတိ ပတိတော စုတော။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၉။ (-ဝိ၊ ၁။ ၉၆-၇။ ဝိ၊ ၅။ ၅၆၊ ၈၉။
အံ၊ ၁။ ၁၁၁။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၉။
ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၇၁။)

ပပတိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပ+ပတ+တွာ] ကျ၍၊ လဲ-
လိမ့်-ပြတ်-ပြတ်-ကြွေ-လျှော-ကျ၍။ သြ-
ပါတံ နာမ မနဿ ဥဒ္ဓိဿ သြပါတံ ခနတိ
“ပတိတွာ မရိဿတိ”တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၆။ (-၉၇၊ ၁၀၁။
ဝိ၊ ၅။ ၅၆၊ ၆၈၊ ၈၉။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅၀-၁။ ပေတ၊ ၄။ ၁၅၉။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၆၆။)

ပပတိသံ (ကြိ) [ပ+ပတ+သံ] ကျလတ်အံ။
ပပတတိ^၁-ကြည့်။

ပပတိသာမိ^၁ (ကြိ)[ပ+ပတ+သာမိ] ကျလတ်
အံ။ ပပတတိ^၁-ကြည့်။

ပပတိသာမိ^၂ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ပတ+ဏေ+သာမိ]

ကျစေလတ်အံ၊ ချလတ်အံ။ ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပတေယျံ^၁ (ကြိ) [ပ+ပတ+အ+ဇယျံ] ကျရာ၏။
ပပတတိ^၁-ကြည့်။

ပပတေယျံ^၂ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ပတ+ဏေ+ဇယျံ] ကျ
စေရာ၏။ ချရာ၏။ ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပတေယျ(ကြိ) [ပ+ပတ+အ+ဇယျံ] ကျရာ၏။
ပပတတိ^၁-ကြည့်။

ပပတေယျာသိ (ကြိ) [ပ+ပတ+အ+ဇယျာသိ]
ကျရာ၏။ ပပတတိ^၁-ကြည့်။

ပပတေယျံ^၃ (ကြိ) [ပ+ပတ+အ+ဇယျံ] ကျကုန်
ရာ၏။ ပပတတိ^၁-ကြည့်။

ပပတေယျံ^၄ (ကာ၊ ကြိ) [ပ+ပတ+ဏေ+ဇယျံ] ကျ
စေကုန်ရာ၏။ ချကုန်ရာ၏။ ပပတတိ^၂-ကြည့်။

ပပဒ^၁ (ပု၊ န) [ပ+ပဒ+ပါဒါဂြိ ပြပဒံ ပါဒး၊ ပဒဉ္စိ
ဇ္ဇရဏော ဩယာမ်။ အမရ၊ ၁၆၊ ၇၁။ ပြကမ္ပံ
ပြာရဗ္ဗံ ပြဂတံ ဝါ ပဒမ် ပြာဒယော ဂတာ”
(ဝါ၊ ၂၊ ၂၁၈) ဣတိ သမာသး။ ဗျာချာသုဇာ။]
ခြေဖျား။ ပါဒဂ္ဂံ ပပဒံ ပါဒေါ၊ တု ပဒေါ စရ-
ဏဉ္စ ဝါ။ ဓာန်၊ ၂၇၇။ ဒွယံ ပါဒဂ္ဂေ။ ပါဒဿ
အဂ္ဂံ ပါဒဂ္ဂံ။ ပကဋ္ဌံ ပဒံ ပပဒန္တိ ကမ္မဓာရယော။
“ပပဒေါ”တိပိ ပါဒ္ဌော။ ဓာန်၊ ၄။ ၂၇၇။

ပပဒ^၂ (ပု) [ပ+ပဒ+အ] ငရဲ၊ ငရဲကြီး။ ပပတ^၁ -
(၂)ကြည့်။

ပပန္တိ (ကြိ) [ပ+ပါ+အ+အန္တိ] အပြားအားဖြင့်
သောက်ကုန်၏။ ပပတိ^၂-ကြည့်။

ပပါ (ထိ) [ပ+ပါ+အ+အာ။ ဇန္တာယရံ တွဂ္ဂိသာလာ၊
ပါပါ ပါနိယသာလိကာ။ ဓာန်၊ ၂၁၄။ ပါ ပိဝနေ။
ပပိဝန္တဿန္တိ ပပါ၊ အ။ ဓာန်၊ ၄။ ၂၁၄။ ကထာ
နိဒ္ဒါ သုဇာ ရာဇာ၊ ဝါသနာ သိသပါ ပပါ။
ရူ၊ ၁၈၀။ နိတိ၊ ပဒ၊ ၂၅၈။ ပပါ ကူပါဒိ သမဏ္ဍ-

ပေါ။ ရှုဋီ။၁၈၀။ အာဝေဓနံ ဂိလ္လိဓိလာ၊ ပြပါ
 ပါနိယဓိလိကာ။ အမရ။၁၂၇။ ပြပေတိ—
 ပြပိဗန္ဓသျာမ်။ “ပါ ပါနေ” “အာတစ္စေါပ”(၃၊၃၊
 ၁၀၆)ဣတျင်၊----ဒွေ ဇလဓိလာယား။
 ဗျာချာသုဓာ။ (ပဝ၊ ပဝါ-ပြာ)] (၁)ရေ။ (၂)
 ရေအိုးစင်၊ရေချမ်းစင်။ (၁)ဥဒကံ ဟိ ပဝိယန-
 ဘာဝေန “ပပါ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဇာ၊၁၁။၁၂၅။ (၂)
 ပပဉ္စ ဥဒပါနဉ္စ၊ ယေ ဒဒန္တိ ဥပဿယံ။ သံ၊၁။
 ၃၀။ အဘိ၊က။၂၅၈။ ပပန္တိ ပါနိယဒါနသာလံ။
 သံ၊၁။၈၃။ ပါနိယံ ပိဝန္တိ ဧတ္တာတိ ပပါ၊ တံ
 ပပံ။ ဥဒကံ ပိယတိ ဧတ္တာတိ ဝါ ပပါ။ သံ၊ဋီ၊
 ၁။၁၂၃။ ပပါယော(ပေတ။၁၅၁)တိ ပါနိယ-
 သာလာ။ ပေတ၊၁။၉၇။(-သံ၊၁။၁၀၀။အဘိ၊
 က။၂၅၈။ဝိမာန။၇၆။ပေတ။၁၅၆-၇။ဇာ၊၁။
 ၁၆၊၂၄၂။ဇာ၊၂။၁၂၅၊၁၉၇၊၂၀၀။ဓမ္မ၊၁။၂၂၃။
 ဝိမာန၊၁။၂၁။ပေတ၊၁။၉၅၊၁၁၂-၈။ဇာ၊၁။
 ၃၁၉၊၃၂၀။ဇာ၊၁။၅၅၊၄၈၁။ဇာ၊၁။၆၁၅၀-၄။
 သံ၊ဋီ၊၁။၁၉၈။)

ပပါတ(ပု) [ပ+ပတ+ဏ။ ကူဠော ဝါ သိခရံ သိဂံ၊
 ပပါတော တု တဠော ဘဝေ။ဓာန်။၆၀၈။ ဒွယံ
 ပဗ္ဗတာဒိနံ ပပတနဋ္ဌာနဿ နာမ်။ ပပတန္တ-
 သွာ၊ ဇော။ ပတ အဓောဂမနေ၊ ပပါတော။
 ဓာန်၊ဋီ။၆၀၈။ ကူဠော ဩ ဂိခရံ ဓံဂံ၊ ပြပါတ
 ည္ဇတဠော ဘာဂုး။ အမရ၊၁၃၊၄။ ပြပါတ ဣတိ-
 -ပြပတန္တသ္မာတ်။ “ပဏ္ဍ ဂတော်” အကတ်ရိ(၃၊
 ၃၊၁၄)ဣတိ ယည်။ “ပြပါတော နိဗ္ဗရေ ဘာဂေါ၊
 အဝဠေ ပတနေ ကဠေ”ဣတိ ဟဲမး။ ဗျာချာ
 သုဓာ။ ပြပါတ(ပု) ပြပတတျသ္မာတ်၊ ပတ+
 ယည်။ တဠရဟိတေ နိရဝလဓမ္မ ပပံတညာနေ၊
 နိဗ္ဗရေ၊ ကူလေ၊ အဝဠန္တေ စ။ ဘာဝေ ယည်။
 ပတနေ။ထောမ။ (ပဝါယ-ပြာ)] (၁)ကမ်းပါး
 ပြတ်၊ကမ်းပါးစောက်။ (၂)ချောက်၊နရက်။ (၃)
 နက်-နက်စောက်-သောအရာ။ (တိ)(၄)ကမ်း

ပါးပြတ်-ကမ်းပါးစောက်-ရှိသော(တောင်)။
 (၁)မရဏာယ ဝါ သမာဒပေယျာတိ သတ္တံ
 အာဟရ၊----သောဗ္ဗေ ဝါ နရကေ ဝါ
 ပပါတေ ဝါ ပပတာတိ။ ဝိ၊၁။၉၃။ သောဗ္ဗေ
 ဝါ နရကေ ဝါ ပပါတေ ဝါတိ ဧတ္ထ သောဗ္ဗော
 နာမ သမန္တတော ဆိန္ဒုတဠော ဂမ္ဘီရော အာဝါ-
 ဠော။ နရကော နာမ တတ္ထ တတ္ထ ဖလန္တိယာ
 ဘူမိယာ သယမေဝ နိဗ္ဗတ္တာ မဟာဒရိ၊----
 ပပါတောတိ ပဗ္ဗတန္တရေ ဝါ ထလန္တရေ ဝါ
 ဧကတော ဆိန္ဒော ဟောတိ။ ဝိ၊၁။၂၂၄၂။
 ပပါတ(မ၊၁။၁၃)န္တိ ဧကတော ဆိန္ဒံ။ မ၊၁။
 ၈၃။(-ဝိ၊၁။၁၀၄။ဝိ၊၄။၄၂၁။ဒီ၊၁။၅၀။ဒီ၊၂။
 ၂၆၃။မ၊၁။၁၃။မ၊၂။၃၀၃။သံ၊၂။၈၊၁၁၊၈၉၊
 ၁၇၃၊၃၃၂။သံ၊၃။၃၁၅၊၃၉၁-၂။အံ၊၂။၃၄၂။
 အံ၊၃။၄၁-၅-၆၊၂၃၃-၄။ပဋိသံ၊၁၂၃။ထေရ။
 ၃၃၄။အပ၊၁။၁၄၀။မဟာနိ။၁၁၃။ဇာ၊၁။
 ၂၃၉၊၃၈၁။ဇာ၊၂။၂၁၁၊၂၉၇-၉။ဝိ၊၁။၂။၅၁၊
 ၂၇၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၆၇။ဒီ၊၁။၆၉။မ၊၁။၂၃၀။
 မ၊၁။၄၁။၂၆။သံ၊၁။၂၅၄၊၂၆၂။အံ၊၁။၃၂၅။
 အံ၊၁။၂။၂၈၊၂၉၂၊၃၄၉။အံ၊၁။၂၈၂၊၃၄၅။
 အဘိ၊၁။၂၂၊၂၁၇၊၄၄၈။ပဋိသံ၊၁။၂၀၊၄၆၊
 ၂၀၈၊၂၉၇။ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၂-၈၊၁၈၁၊၂၃၆၊၃၀၅။
 ဓမ္မ၊၁။၁။၄၇၊၁၁၃။သုတ္တံ နိ၊၁။၁၁၇။
 သုတ္တံနိ၊၁။၁၉၉။ထေရ၊၁။၂၈၃။ထေရ၊၁။၂။
 ၃၂၉။အပ၊၁။၂၂၂။မဟာနိ၊၁။၂၃၄-၅။ဇာ၊
 ၁။၄၇၁။ဇာ၊၁။၁၀၇-၉။ဇာ၊၁။၁၆၃-၄၊
 ၄၁၅။ဇာ၊၁။၁၄၄၊၂၂၂-၃။ဇာ၊၁။၅၅။ဇာ၊
 ၁။၂၉၀။ဇာ၊၁။၇၂၊၂၁၃-၄။သာရတ္ထ၊၂။၂၀၉၊
 ၂၅၈၊၂၆၆။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ။၂၁၆၊၃၂၃။ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၉။
 အံ၊ဋီ၊၃။၃၅၁။ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၃၄၊၁၄၀။) (၂)
 သတ္တ ပပါတာ သတ္တ ပပါတသတာနိ။ဒီ၊၁။
 ၅၀။ ပပါတာတိ မဟာပပါတာ။ ပပါတ-
 သတာနိတိ ခုဒ္ဒကပပါတသတာနိ။ဒီ၊၁။

၁၄၈။ နရကပပါတ(ဒီ၊၁။၂၂၁။ဒီ၊၁။၂၃၀)နိ
 နရကသင်္ခါတံ မဟာပပါတံ။ ပပတန္တိ တတ္ထာ-
 တိ ဟိ ပပါတော။ဒီ၊၁။၂၃၈။သီ၊၁။၂။
 ၄၂၃။ (၃)မဟာသမုဒ္ဒေါ ဘိက္ခဝေ အနုပုဗ္ဗ-
 နိန္ဒော-----န အာယတကေနေဝ ပပါတော။
 ဝိ၊၄။၄၁၉။အံ၊၃။၃၉၊၄၁။အဘိ၊က။၃၆၈။
 ဥဒါန။၁၃၉၊၁၄၁။ န အာယတကေနေဝ ပပါ-
 တောတိ န ပဌမမေဝ ဂမ္ဘီရော၊ အနုပုဗ္ဗေန
 ဂမ္ဘီရောတိ အတ္ထော။ဝိ၊၄။၄၁၂။ န အာယ-
 တကေနေဝ ပပါတောတိ န ဆိန္ဒုတဋ္ဌမဟာ-
 သောတ္ထော ဝိယ အာဒိတောဝ ပပါတော၊ သော
 ဟိ တိရတော ပဌာယ-----ဂမ္ဘီရော ဟုတွာ
 ဌိတောတိ ဒဿေတိ။အံ၊၄။၁၂၁။(-ဥဒါန၊
 ၅။၂၇၁-၂။) (၄)ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ
 မဟာကမ္ဘာနော အဝန္တိသု ဝိဟရတိ ကုရုရ-
 ဃရေ ပပါတေ ပဗ္ဗတေ။သံ၊၂။၈၊၁၁၊၃၃၂။
 ပပါတေတိ ဧကတော ပပါတေ။ တဿ ကိရ
 ပဗ္ဗတဿ ဧကံ ပဿံ ဆိန္ဒိတွာ ပါတိတံ ဝိယ
 အဟောသိ။-----ဣတိ ထေရော တသ္မိံ ရဋ္ဌေ
 တံ နဂရံ နိဿာယ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရတိ။
 သံ၊၄။၂။၂၃၈။

ပပါတဥရဂေါပမ(တိ) [ပပါတ+ဥရဂ+ဥပမာ]
 ကမ်းပါးပြတ်နှင့် မြွေဟူသော-နှိုင်းယှဉ်
 ကြောင်း-ဥပမာ-ရှိသော၊ ကမ်းပါးပြတ်၊
 မြွေတို့နှင့် တူသော(ကာမတရား)။ ကာမာ ဟိ
 အင်္ဂါရကာသုပမာ မံသပေသုပမာ ပါဝကကပ္ပိ
 ပပါတဥရဂေါပမာ စ။နေတ္ထိ။၅၂။ ပပါတ-
 ဥရဂေါပမာတိ ပပါတူပမာ ဥရဂေါပမာ စ။
 နေတ္ထိ၊၄။၁၂၄။ ပတိဋ္ဌာနာဘာဝတော ပပါတူ-
 ပမာ စ၊ ဝိသသဒိသေဟိ ဒေါသာဒိဟိ ပရ-
 ဟိသနတော ဥရဂေါပမာ စ။နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၉၃။

ပပါတက(ပု) [ပပါတ+က]ကမ်းပါးပြတ်-

ကမ်းပါးစောက်-၌-ကျ-ခုန်ချ-ခြင်း။တထာ
 ဟိ တံ ပပါတကံ အစိန္တေတွာ မဓုဂဏှနက-
 လုဒ္ဓကာ ဝိယ။အံ၊၄။၂။၂၂၈။

ပပါတဌာန(န) [ပပါတ+ဌာန]ကမ်းပါးပြတ်-
 ကမ်းပါးစောက်-(တည်ရှိရာ)အရပ်။ ပဗ္ဗတ-
 ဝိသမန္တိ ပဗ္ဗတေ ဝိသမံ ပပါတဌာနံ။သံ၊၄။၂။
 ၁၅၆။(-အံ၊၄။၁။၁၉၅။အဘိ၊၄။၂။၄၅၈။
 အပ၊၄။၂။၂၁၅။ဒီ၊၄။၂။၃၂၆။သံ၊၄။၂။၄၃၃။အံ၊
 ၄။၁။၂၅၄။မူလဋီ၊၃။၁၆၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၁၅၁။)

ပပါတတဋ္ဌ(တိ) [ပပါတ+တဋ္ဌ]ကျရောက်ရာ
 ကမ်းပါး၊ကမ်းပါးပြတ်၊ ကမ်းပါးစောက်။ ဧဝံ
 ဥဒါယိတ္ထေရေန ဝုတ္တေ ဘဂဝါ ယထာ နာမ
 ပပါတတဋ္ဌေ ဌတွာ-----ဟိတေသိ ပုရိသော
 -----ပုနပ္ပုနံ ဝေယျ၊ ဧဝမေဝ ဥဒါယိတ္ထေရံ
 တသ္မာ ဝစနာ နိဝါရေန္တော-----အာဟ။အံ၊၄။
 ၂။၂၁၃။

ပပါတန(န) [ပ+ပတ+ဏေ+ယု] ကျစေ-ချ-
 ခြင်း။ မဟတော မာနဓဿေ ပပါတနံ၊ မဟ-
 တော အဘိသင်္ခါရဿ ဝူပသမံ။မဟာနိ။၂၆၆။

ပပါတပဿ(န) [ပပါတ+ပဿ]ကမ်းပါးပြတ်-
 ကမ်းပါးစောက်-၏-နံပါး-နံဘေး။ ပဗ္ဗတံ
 အဘိရဟိတွာ ပပါတပဿေ ပတမာနော
 ပိတုနဋ္ဌကာရဿ ပိဋ္ဌိယံ ပတိ။ဇာ၊၄။၂။၂၇၄။

ပပါတပါတ(ပု) [ပပါတ+ပါတ] ကမ်းပါးပြတ်-
 ကမ်းပါးစောက်-၌ ကျခြင်း။ တထာ ဟိ တံ
 ပပါတပါတံ အစိန္တေတွာ မဓုဂဏှနကလုဒ္ဓကံ
 ဝိယ။ဣတိဝုတ်၊၄။၃၁၇။

ပပါတမဂ္ဂ(ပု) [ပပါတ+မဂ္ဂ] ကမ်းပါးပြတ်-ကမ်း
 ပါးစောက်-သို့ သွားရာ-လမ်း-ခရီး။ အပ္ပဋိ-
 ဗာဟတော ဟိ ယထာ နာမ ဧကပဒိကံ
 ပပါတမဂ္ဂံ ပဋိပန္နဿ ပုရိသဿ အက္ကမနပဒံ

အသလ္လက္ခေတ္တာ လူတော စိတော စ ဝိလော-
ကယတော ပဒဝါရော ဝိရုဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။
၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃၆။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၁။)

ပပါတသတ(န) [ပပါတ+သတ] ချောက်-
နရက်-ငယ် အရာ။ သတ္တ ပပါတာ သတ္တ
ပပါတသတာနိ။ ဒီ၊ ၁။ ၅၀။ မ၊ ၂။ ၁၈၆။ သံ၊ ၂။
၁၇၃။ ပပါတာတိ မဟာပပါတာ။ ပပါတ-
သတာနိတိ ခုဒ္ဒကပပါတသတာနိ။ ဒီ၊ ၅၊ ၁။
၁၄၈။ မ၊ ၅၊ ၃။ ၁၆၁။ သံ၊ ၅၊ ၂။ ၃၁၅။

ပပါတသီသ(န) [ပပါတ+သီသ] ချောက်-နရက်-
၏ ထိပ်။ ပပါတေတိ ပပါတသီသေ ဌတ္တာ
ဂါယိ “ဂီတသဒ္ဓေန လူဓာဂတံ ပပါတေ
ပါတေတွာ ခါဒိဿာမိ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၀။

ပပါတာဒိဋ္ဌာန(န) [ပပါတ+အာဒိ+ဋ္ဌာန] ကမ်းပါး
ပြတ်-ကမ်းပါးစောက်-အစရှိသော အရပ်။
ယထာ စက္ခုမာ ပုရိသော----ဝိသမာနိ
ပပါတာဒိဋ္ဌာနာနိ စဏ္ဍာဘာဝေန ဝါ ဝိသမာနိ
ဟတ္ထိအဿအဟိကုက္ကုရဂေါရူပါဒိနိ ပရိ-
ဝဇ္ဇယေ။ ဥဒါန၊ ၅။ ၂၆၆။

ပပါတာနုသာရ (ပု) [ပပါတ+အနုသာရ] ကမ်း
ပါးပြတ်-ကမ်းပါးစောက်-သို့ အစဉ်လျှောက်
ခြင်း။ ဗောဓိသတ္တောပိ ပပါတာနုသာရေန
ပဗ္ဗတာ ပတန္တော ဥဒုမ္မရရက္ခမတ္တကတော
ဧကသ္မိ အကဏ္ဍကေ ပတ္တသဉ္စန္ဓေ ဂုဗ္ဗေ လဂ္ဂိ။
ဇာ၊ ၅၊ ၂။ ၁၀၈။

ပပါတာဘိမုခ(တိ) [ပပါတ+အဘိမုခ] ကမ်းပါး
ပြတ်-ကမ်းပါးစောက်-သို့ ရှေးရှုသော။
ဝါရဏော “ဧတ္ထ ပါနိယံ ဘဝိဿတိ”တိ ပပါ-
တာဘိမုခေါ ဂစ္ဆန္တော ပရိဂဠိတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ
ပတိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ ဇာ၊ ၅၊ ၃။ ၁၆၄။
(-ဇာ၊ ၅၊ ၁။ ၄၇၀။ ဇာ၊ ၅၊ ၂။ ၁၀၇။ ဇာ၊ ၅၊ ၅။ ၇၅။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၂။)

ပပါတာသန္တပုရိသ (ပု) [ပပါတ+အာသန္တ+ပုရိသ]
ကမ်းပါးပြတ်-ကမ်းပါးစောက်-၏ အနီးဖြစ်
သော ယောက်ျား။ လဒ္ဓါသေဝနမ္ပိ စ ဆဋ္ဌံ
သတ္တမံ ဘဝင်္ဂဿ အာသန္တဘာဝေန ပပါ-
တာသန္တပုရိသော ဝိယ အပ္ပနာဝသေန ပတိ-
ဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ ဝိဘာဝိနိ၊ ၁၄၈။ ပပါ-
တာသန္တပုရိသော ဝိယာတိ ပပါတဿ ဆိန္ဒ-
တဋ္ဌဿ အာသန္တော ပုရိသော ဝိယ။ မဏိမဉ္ဇူ၊
၁။ ၄၇၆။

ပပါတုံ (ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ) [ပ+ပါ+ဏေ+တုံ] ကာရိတ
လောပ။ ပါ ပါနရက္ခဘုဉ္ဇန- ပူရပါပုဏဇေ
သိယာ။ ဓာတွတ္ထ၊ ၂၊ ၉။ ကျရောက်စေ-ပစ်ချ-
ခြင်းငှါ။ ယံ မံ ပပါတသ္မိ ပပါတုမိစ္ဆသိ၊ ကော
န တဝတ္ထော မရဏေန မယုံ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၉၈။
ဇာ၊ ၅၊ ၇။ ၂၁၄။

ပပါတူပမ (တိ) [ပပါတ+ဥပမာ] ကမ်းပါးပြတ်ဟူ
သော-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း-ဥပမာ-ရှိသော၊
ကမ်းပါးပြတ်နှင့် တူသော(ကာမတရား)။
ပပါတဥရဂေါပမ-ကြည့်။

ပပါဝဏ္ဏ (တိ) [ပပါ+ဝဏ္ဏ] ရေကဲ့သို့သော-ဂုဏ်-
ကျေးဇူး-ရှိသော၊ ရေကဲ့သို့ ကျေးဇူးပြုတတ်
သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပါဝဏ္ဏဘူမိ (ထိ) [ပပါဝဏ္ဏာ+ဘူမိ] ရေကဲ့သို့
ကျေးဇူးပြုတတ်သော မြေ။ မဏ္ဍာဘူမိတိ ပပါ-
ဝဏ္ဏဘူမိ။ ယတ္ထ သလိလသိဉ္စနေန ဝိနာဝ
သဿာနိ ဌိတာနိ သမ္ပန္နန္တိ။ အံ၊ ၃။ ၁၄။ မဏ္ဍာ-
ဘူမိ(မ၊ ၃၊ ၂။ ၇၉။)လည်းကြည့်။

ပပိတာမဟ (ပု) [ပ+ပိတာမဟ] ပပိတာမဟော
ပယျကော၊ သုဏှာ တု သုဏိသာ ဟုသာ။ ဓာန်။
၂၄၈။ ပိတာမဟ-သဒ္ဓေါ န ကေဝလံ ဇေနက-
ပိတရမေဝ ဝဒတိ၊ အထ ခေါ ဇေနကပိတုပိတာ-

ဒယောပိတိ ဧတ္ထာပိ “ပပိတာမဟော” ဣစ္စဒါ-
 ဟဋ္ဌော။ဓာန်ဋီ။၂၄၈။ပိတာမဟာ ပိတပိတာ၊
 တတိတာ ပြပိတာမဟာ။ အမရ၊၁၆၊၃၃။တဒိတိ-
 တသျှ ပိတာမဟသျှ ပိတာ၊ ပြကမေဏ
 ပိတာမဟာ ပြာဒယော ဂတာချထေ ပြထမယာ
 (၂၊၂၊၁၈-ဝါ)ဣတိ သမာသး။ ဗျာချာသုဓာ။
 ဧဝံ ပြဂတော ပိတာမဟာ ပြပိတာမဟာ။ တတွ
 ဗောဓိနိ။ ပြပိတာမဟ(ပု)ပြဇာတး ပိတာမဟော
 ယသ္မာတ်၊ ပြကမဗ္ဗ ပိတာမဟော ဝါ၊ ဒက္ခာဒိ-
 ပြဇာပြတိရူပါဏံ ပြဇာဇနကာနာမုတ္တိဒကေ
 စတုမံဓေ ဗြဟ္မဏိ၊ ပိတာမဟပိတရိ စ။ထောမ။
 (ပပိအာမဟ-ပြာ)၊ (၁)ဘေး၊အဘေး၊အဘိုး
 ၏အဘ။ (၂)ဗြဟ္မာ။ (၁)တေသံ ပန အာစရိ-
 ယာနံ ပကဋ္ဌာ အာစရိယာတိ ပါစရိယာ ယထာ
 “ပပိတာမဟော”တိ။ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၉၇။(-သိ၊ဋီ၊သစ်၊
 ၂။၂၄၉။) (၂)ပိတာမဟာချဋ္ဌကံ ဗြဟ္မနိ။---
 -အတ္တဘူ၊ပရမေဋ္ဌိ၊သယမ္ဘူ၊---ဟံသရထော၊
 ဝိရိဇ္ဇော၊ ပပိတာမဟော ဣစ္စာဒယောပိ ဗြဟ္မ-
 နာမာနိ။ဓာန်ဋီ။၁၅။

ပပိယန (တိ)၊[ပ+ပါ+ယ+ယု]သောက်အပ်သော
 (ရေ)။ ပပံ အဝိန္နန္တိ ဥဒကံ ပဋိလဘိသု။ ဥဒကံ
 ဟိ ပပိယနဘာဝေန “ပပါ”တိ ဝုစ္စတိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၂၅။

ပပိဋ္ဌိတ (တိ)၊[ပ+ပိဋ္ဌ+တ။ ပိဋ္ဌ အဝဂါဟနေ။
 ပိဋ္ဌေတိ၊ပိဋ္ဌယတိ။---ပိဋ္ဌိတော။နိတိ၊ဓာ။
 ၃၅၀။ပိဋ္ဌော စ ဝဇ္ဇလောဋ္ဌနေ။ဓာတွတ္ထ။၂၃၅။]
 နိပိစကံ-ဖိညှပ်-ပွတ်တိုက်-အပ်သော။ ဃမ္မာ-
 ဘိတတ္တာ ထလသာ ပပိဋ္ဌိတာ၊ တဿေဝ ပါဒေ
 ပုရိသဿ ခါဒရေ။ဇာ၊၁။၆၄။ ဃမ္မာဘိတတ္တာ
 ထလသာ ပပိဋ္ဌိတာတိ ဃမ္မေန အဘိတတ္တာ
 ပါဒတလေန စ ပိဋ္ဌိတာ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၄။

ပပုစ္ဆတိ (ကြိ)၊[ပ+ပုစ္ဆ+အ+တိ။ပုစ္ဆ ပဉ္ဇေ ။ ပုစ္ဆတိ။

ပုစ္ဆိတာ၊ပုစ္ဆကော၊ပုစ္ဆော၊ပုစ္ဆိတော၊ပုစ္ဆာ။ နိတိ၊
 ဓာ။၃၉။] အထူးထူးအပြားပြား-အမျိုးမျိုးအစား
 စား-မေးမြန်း၏။ ကလဟဿ စ ဝိဝါဒဿ
 စ မူလံ ပုစ္ဆတိ၊ ဟေတု ပုစ္ဆတိ၊---ပစ္စယံ
 ပုစ္ဆတိ၊ သမုဒယံ ပုစ္ဆတိ၊ ပပုစ္ဆတိ ယာစတိ
 အဇ္ဈေသတိ ပဿာဒေတိတိ ကုတော ပဟူတာ
 ကလဟာ ဝိဝါဒါ။မဟာနိ။၁၉၆-၇။(-၁၉၈။)

ပပုတ္တ (ပု)၊[ပုတ္တ+ပုတ္တ။နတ္တာ ဝုတ္တော ပပုတ္တောထ၊
 သာမိဘာတာ တု ဒေဝရော။ဓာန်။၂၄၇။ ဒွယံ
 သုတဿ၊ သုတာယ စ ပုတ္တေသု။---ပုတ္တဿ
 ပုတ္တော ပပုတ္တေ၊ တ္တလောပေါ၊ ဥဿတ္တဉ္စ။ဓာန်၊
 ဋီ။၂၄၇။ ပ+ပုတ္တ။ပါဒယော ဂတာချတ္ထေ ပဋ္ဌ-
 မာယ။ ပဂတော အာစရိယော ပါစရိယော၊
 ပန္နေဝါသိ။မောဂ်၊၃၊၁၃-ဂဏသုတ်။ ပြပေါတြ
 (ပု)ပြဂတး ကာရဏတယာ ပေါတြိမ်၊ ပေါ-
 တြိသျှ ပုတြေ၊ တတ္တနာယာ (သြိ)၊ ဝိပံ။
 ထောမ။ (ပပုတ္တ၊ ပပေါတ္တ-ပြာ)၊ မြေး၊သားနှင့်
 သမီးတို့၏ သား။ အာသီသိကာနိ ကရောန္တိ၊
 ပုတ္တာ နော ဇာယန္တူ တတော ပပုတ္တာ။ဇာ၊၂။
 ၂၅၂။တတော ပပုတ္တာတိ ပုတ္တာနမ္ပိ နော ပုတ္တာ
 ဇာယန္တူတိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၉၆။(-ဇာ၊၁။၃၈၇။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၃၀။မ၊ဋီ၊၃။၁၄၈။)

ပပုန္နာဂ=ပပုန္နာဋ (ပု)၊[ပ+ပု+နာ+အဋ္ဌ။ပပုန္နာဋော
 ဧဋ္ဌဂလော၊ တဏှာလေယျောပွမာရိသော။ဓာန်။
 ၅၉၄။ ဒွယံ ဧဋ္ဌဂလေ။ပကာရေန ဒဒ္ဓံ၊ ပုနာတိတိ
 ပပုန္နာဋော။ ပု ပဝနေ၊ကိယာဒိ၊အဋ္ဌော၊နိဂ္ဂဟိ-
 တာဂမော။ဓာန်ဋီ။၅၉၄။ ဤ၌ အလုံးစုံစာများ
 မှာ“န” နောင် ကဏ္ဍဇေတတိယကွေရာနှင့် “ပပုန္နာဂ”
 ဟူ၍ချည်းသာ ပျက်လျက်ရှိကြသည်။ သင်္ခတ
 ကျမ်း-စသည်နှင့်အညီ မုဒ္ဒဇေတတိယကွေရာ“သု”
 နှင့်သာ “ပပုန္နာသု”ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေရမည်။တောင်
 ပေါက်၊ဓာန်၊သျှ၊ပြပုန္နာသုဗ္ဗေဒဂဇော၊ ဒဒြဗ္ဗု-

စွကြမဒ်ကး၊ ပဒ္ဓါဠုရဏာချစွ၊ ပလာဏ္ဍာညှ
သုကန္တကး။အမရ။၁၄၁၄၇။ ပြပုဇ္ဇေတိ—ပုမံသံ
နာဉယတိ။ နဉ ဩသေ စရာဒိး၊ ကမ်ဏျဏ်(၃၊
၂၁)မသျာနသွာရေ(၈၊၂၁၂၃)ပရသဝဏ်း (၈၊၄၊
၅၈)ပြကမ္ပဗုး ပြဂတော ဝါ ပုန္နာဉး။ ဗျာချာ
သုဓာ။ ပြပုန္နာဉ(၆) (ပ) ပုမံသံ နာဉယတိ
နာဉယတိ နဉ ဩရေ နဉ အဝသျန္တနေ ဝါ
အဏ်၊ ပြကမ္ပဗုး ပုန္နာဉး (ပုန္နာဉး)ပြာ-သ။
စကြမဒေ (စာကုန္တာ)လက္ခေ၊ ဉသျ လက္ခေ ပြ-
ပုန္နာလော'ပျတြ ဒဒြမဒ်နေ စ။ ထောမ။
တန့်ကျဲ၊ဒန့်ကျဲ။ ပတ္တခါဒနိယေ မူလကံ ခါ-
ရကော စစ္စ၊ တမ္ပကော တဏှာလေယျကော
ပပုန္နာဂေါ-----ဘူမိယံ ဇာတလောဏီတိ
ဧတေသံ ပတ္တာနိ အညာနိ စ ဧဝရပါနိ
ပတ္တာနိ-----ဧကံသေန ယာဝကာလိကာနိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၁။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၉၆။

ပပုပ္ဖက (န) [ပ+ပုပ္ဖ+က] (၁)ပန်းအပေါင်း၊ပန်းကုံး။
(၂)ပန်းကုံး-နှင့်တူ-သဖွယ်ဖြစ်-သော။(၁)(၂)
ဆေတွာန မာရဿ ပပုပ္ဖကာနိ၊ အဒဿနံ မစ္စ-
ရာဇဿ ဂစ္ဆေ။ဓမ္မ။၂၀။ မာရဿ ပပုပ္ဖကာနိတိ
မာရဿ ပပုပ္ဖကသင်္ခါတာနိ တေဘူမကာနိ
ဝဇ္ဇာနိ အရိယမဂ္ဂေန ဆိန္တိတွာ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၄။
သပုပ္ဖကာနိတိ ပုပ္ဖသဒိသာနိ။ကိလေသမာရဿ
ဒေဝပုတ္တမာရဿ စ ရမဏီယဋ္ဌာနတ္တာ တေဘူ-
မကဝဇ္ဇာနိ မာရဿ ပုပ္ဖသဒိသာနိ။ တေန ဝုတ္တံ
“သပုပ္ဖကာနိတိ မာရဿ ပုပ္ဖကသင်္ခါတာနိ တေ-
ဘူမကာနိ ဝဇ္ဇာနိ”တိ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၅၉၊၆၀။

ပပေါထယတိ (ကြိ) [ပ+ပုထ+ဏယ+တိ]။ ပုထ
ပဟာရေ၊ ပေါထေတိ ပေါထယတိ။နိတိ၊ဓာ။
၃၁၁။ ပုဏော နိပုဏဓမ္မေသု၊ ပုတ္တော ဂတျ
ပုထော ဒိ စ။ ပဟာရေ စ ဒိတ္တိယံ ဘူ၊ ဝိတ္တာရေ
ပုထိ ယာတနေ။ဓာတွတ္ထ။၂၃၈။ ပုတ်ခတ်-

ထောင်းထု-နင်းချေ-၏။ သတ် သဟဿာနိပိ
တာဒိသိနံ၊ ဝါမေန ပါဒေန ပပေါထယေယျ။
ဇာ၊၁။၁၂၅။ ပပေါထယေယျန္တိ အဟံ တာဒိ-
သာနံ လဠုကိကာနံ သတသဟဿမ္ပိ ဝါမေန
ပါဒေန သဉ္ဇုဏ္ဏေယျ၊ ဒက္ခိဏပါဒေန ပန
ကထာဝ နတ္ထိတိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၃။

ပပေါထယေယျ (ကြိ) [ပ+ပုထ+ဏယ+ဧယျ]
ပုတ်ခတ်-ထောင်းထု-နင်းချေ-နိုင်၏။အထက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပပုပ္ဖ (ပု၊ထိ) [ပပု+အဋ္ဌ။ ပပု ဂတိယံ+အဋ္ဌ။--
--က-လာ ပပုပ္ဖက။ ထိဉ် ဤ-သက် ပပုဋ္ဌိ။
က-လာ ပပုဋ္ဌိကာ။ ဝိ၊ဝိ၊ဓာနံ။ ပပံဋ္ဌ(ပ) ပပံ+
အဋ္ဌနံ။ က္ခုပဘောဒေ၊ မုဒ္ဒါဒိစူဏ်ကမ္ပတေ “ပါပရ”
ဣတိ ချာတေ ပိဗ္ဗကဘောဒေ၊ သော်ရာဗြုမ္မ -
တ္ထိကာယာမ်၊ ဥတ္တရဒေဝဘဝေ သုဂန္ဓိဒြေျေ စ
ဩ၊ ဂေါရာ ငိပံ။ထောမ။ပပံ-----ပပံ စင်
ဂတော်။ပါ၊ဓာ၊ဘွာ၊၄၁၃-၄၂၆။] (၁)အပွေး။
(၂)အလွှာ၊အထပ်။(၁)ရုက္ခပပုဋ္ဌိကာယပိ ဧသေဝ
နယော။ ယာ ပန ဣန္ဒသာလကကုဓာဒိနံ ပပု-
ဋ္ဌိကာ ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ တိဋ္ဌတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀။
ရက္ခေ တစံ ဝိကောပေတွာ၊ တထာ ပပုဋ္ဌိကမ္ပိ
စ။ ဝိ၊နိစ္ဆယ။၁၀၂၂။ ပပုဋ္ဌိကမ္ပိတိ အလ္လတစ-
မတ္ထကေ သုက္ခတစပဋ္ဌလမ္ပိ။၎င်း၊ဋ္ဌိ။(၂)အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

ပပုပ္ဖကောဇာ (ထိ) [ပပုပ္ဖက+ဩဇာ]အလွှာ-အထပ်-
ဟူသော-မြေ၏အရသာ-ညွှန်ဩဇာ။ သာဓာဟံ
ဘန္တေ ပထဝီ ပရိဝတ္တေယျ၊ ဘိက္ခု ပပုပ္ဖကောဇံ
ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တိ။ဝိ၊၁။၈။ အယံ ဝေရဉ္စာ ဒုမ္ဘိက္ခာ၊
ဘိက္ခု စ ကိလမန္တိ၊ ယန္တုနာဟံ ပထဝီ ပရိ-
ဝတ္တေတွာ ဘိက္ခု ပပုပ္ဖကောဇံ ဘောဇေယျ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၀။ ပပုပ္ဖကောဇန္တိ ပထဝီသန္တာရကံ
ဥဒကံ အာဟစ္စ ဌိတေ မဟာပထဝီယာ ဟေဋ္ဌိ-

မတလေ သမုဋ္ဌိတံ ဥဒကောယေန အဇ္ဈောတ္တဋ္ဌေ
ဘူမိပွဒေသေ သဉ္ဇာတကဒ္ဒမပဋ္ဌလသဒိသံ အတိ-
မဓရပထဝိမဏ္ဍံ။သာရတ္ထ။၁။၄၃၅။(-နေတ္တိ။၅။
၁၄၁။သာရတ္ထ။၁။၄၃၇။ဝိမတိ။၁။၉၀။မ။၆။၃။
၁၂။သံ။၆။၂။၃၃၇။)ပပဋ္ဌိ(တိ)ကာ-လည်းကြည့်။

ပပွယျ (ကြိဝိ) [ပ+အပွ+ဩ+တွာ။ ဩ-ကို ဝိ
ပရိတ် ဥ-ပြု။ဝိ။ဝိ။ဓာန်။ အပပွါ တာ ပါပုဏော'
ဝိ။ သဒ္ဓေ ဘူ အဗ္ဗ ဂုဗ္ဗန။ ဓာတွတ္ထ။၁၂။] (က)
ရောက်၍။(ခ)ရ၍။(က)ပပွယျ ပရမံ သန္တိ၊
ရက္ခေယျ တသထာဝရေ။မ။၂။၃၀၇။ ပပွယျ
ပရမံ သန္တိန္တိ ပရမံ သန္တိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏိတွာ။
မ။၆။၃။၂။၃၆။(-ဝိ။၄။၃၀၄။သံ။၁။၄၅။၁၈၃။
၂။၄။အံ။၁။၁၃၇။အံ။၃။၇၀။သုတ္တနိ။၃၅၀။၃၇၄။
ထေရ။၂၇၉။၂၆၆။၃၁၆။၃၃၄။အပ။၂။၂၁။အံ။၅။
၂။၁၁၇။သုတ္တနိ။၅။၁၃၈။၁၈၂။၂၅၆။ထေရ။၅။
၂။၆၈။၇၃။၁၀၀-၂။၂၄၆-၉။၃၃၁-၃။ထေရီ။၅။
၁၅၁။သာရတ္ထ။၃။၃၉၉။) (ခ) သော ဟဿတိ
ဥဏ္ဏမတိ စ တေန၊ ပပွယျ တမတ္ထံ ယထာ
မနော အဟူ။သုတ္တနိ။၄၀၈။မဟာနိ။၁၃၁။ပပွယျ
တမတ္ထံ ယထာ မနော အဟူတိ တံ ယေတ္ထံ
ပပွယျ ပါပုဏိတွာ အဓိနန္ဒာ ဝိန္တိတွာ ပဋိလဘိတွာ။
မဟာနိ။၁၃၂။ပပွယျ(သံ။၁။၈။သံ။၅။၁။၃၆)
တိ ပတွာ အဓိဂန္ဓာ။သံ။၆။၁။၈၁။

ပပွေယျ (ကြိ) [ပ+အပွ+ဩ+ယျ]ရောက်ကုန်
ရာ၏။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပပွေတိ (ကြိ) [ပ+အပ+ဩ+တိ။ အပ ပါပုဏနေ၊
ပပုဗ္ဗော။ ပပွေတိ။ပပွေန္တိ။ ပပွေသိ။ပပွေထ။
ပပွေမိ။ပပွေမ။ ပပွေတု။ပပွေန္တု လူစွာဒိ။ရူ။
၅၂၄။ပ+အပွ+ဩ+တိ။အပ ပါပုဏော။ အပွေတိ၊
အာပေါ။ ဧတ္ထ အာပေါတိ အပွေတိ တံ တံ
ဌာနံ ဝိသရတိတိ အာပေါ။နိတိ။ဓာ။၂၆၅။ဓာ
တွတ္ထ။၁၂။] (က)ရောက်၏။(ခ)ရ၏။(က)

အာယသကျဉ္စ ပပွေတိ၊ မိတ္တေဟိ စ ဝိရဇ္ဈတိ။
ထေရ။၂၇၁။အာယသကျ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗတံ
ပပွေတိ ပါပုဏာတိ။ထေရ။၅။၂၀။(-ဒိ။၂။
၁၉၄။ဒိ။၃။၁၂၉။၁၃၅။မ။၂။၃၀၈။သံ။၁။၂၄။၁၆၈။
၂၁၇။အံ။၂။၃၄။ဓမ္မ။၁၇။သုတ္တနိ။၃၀၇။၃၇၁။
ထေရ။၂၂၇။ဇာ။၁။၁၃၈။၁၅၀။၁၈၂-၇။၂၆၈။
၂၈၃။ဇာ။၂။၁၅၀။နေတ္တိ။၁၂၆။ပေဋကော။၁၈၇။
ဝိ။၅။၁။၁၁၀။သံ။၅။၁။၃၀၄။သံ။၅။၁၄၂။အတိ။
၅။၂။၉၂-၄။ပဋိသံ။၅။၁။၁၃၅။ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၁၃၂-
၃။ဥဒါန။၅။၂။သုတ္တနိ။၅။၁။၂၉။သုတ္တနိ။၅။၂။
၁၈၁။ထေရ။၅။၁။၁၂၄။ထေရ။၅။၁။၁၉။ဗုဒ္ဓဝံ။၅။
၂၅၀။စရိယာ။၅။၁။၄၉။မဟာနိ။၅။၆၂-၅။ဇာ။
၅။၃။၂၂၂-၃။၂၈၃။၄၄၄။၄၆၀။ဇာ။၅။၄။၂၄၈-၉။
၃၀၀။ဇာ။၅။၆။၁၇။ဝိရ။၂၅၁။သာရတ္ထ။၃။၁၇၃-
၄။သံ။၆။၁။၃၂၇။နေတ္တိ။ဝိ။၃၀၁။) ပပွေန္တိ-အံ။
၁။၃၄၁။အပ။၂။၄။ဇာ။၁။၁၂၉။၁၄၁။ဇာ။၂။၈၁။
မိလိန္ဒ။၄၀၇။စရိယာ။၅။၂၀၇။ဇာ။၅။၃။၂၄၁။ဇာ။
၅။၅။၃၅၁။ဇာ။၅။၆။၂၄၄။သိ။၆။၁။၃။၂။၂၃၀။
ပပွေထ-အပ။၂။၂၇၈။ ပပွေမိ-အပ။၂။၁၅၂။
ပပွေတု-ပဋိသံ။၅။၂။၃၂၃။စုဋ္ဌနိ။၅။၁၄၀။
ပပွေန္တု-ထေရ။၃၀၇။၃၁၄။ဝိ။၅။၃။၁၇၂။
ထေရ။၅။၂။၁၄-၆။သာရတ္ထ။၃။၁၂၉။၄၉၆။ဝိမတိ။
၂။၈၁။ကင်္ခါ။၆။၁။၄၈၉။သိ။၆။၁။၃။၂။၄၃၇။
အံ။၆။၃၇၁။ ပပွေယျ-အပ။၅။၁။၂၆၂။ ယေန
ပပွေမူ(ဇာ။၁။၃၇၇)တိ ယေန-----ပါပုဏော-
ယျာမ။ဇာ။၅။၅၈။(ခ)ကိတ္တိဟိ ပပွေတိ အဓိစ္စ
ဝေဒေ၊ သန္တိပုဏောတိ စရဏေန ဒန္တော။ ဇာ။၁။
၁၃၈။ကိတ္တိဟိ ပပွေတိ အဓိစ္စ ဝေဒေတိ တယော
ဝေဒေ အဓိစ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ကိတ္တိမတ္တံ ယသမတ္တံ
လာဘမတ္တံ လာဘတိ၊ ဣတော ပရံ အညံ နတ္ထိ။
ဇာ။၅။၃။၂၂၃။

ပပွေတုံ (ကြိဝိ) [ပ+အပ=အပွ+ဩ+တုံ]ရောက်
ခြင်းငှါ။န တံ ဒွဂ္ဂံလပညာယ၊ သက္ကာ ပပွေတု-

မိတ္တိယာ။သံ၊၁။၁၃၀။ထေရီ၊၃၈၆။န တံ ဒွင်္ဂလ-
ပညာယ နိဟိနပညာယ ဣတ္ထိယာ ပါပုဏိတံ
သက္ကာ။ထေရီ၊၆၅။၆၈။

ပပွေတု (ကြိ) [ပ+အပ=အပ္ပ+ဩ+တု]ရောက်
လော၊ရောက်စေသတည်း။ပပွေတိ(က)ကြည့်။

ပပွေထ (ကြိ) [ပ+အပ=အပ္ပ+ဩ+ထ]ရောက်ကုန်
၏။ပပွေတိ(က)ကြည့်။

ပပွေန္တိ (ကြိ) [ပ+အပ=အပ္ပ+ဩ+အန္တိ]ရောက်ကုန်
၏။ပပွေတိ(က)ကြည့်။

ပပွေန္တူ (ကြိ) [ပ+အပ=အပ္ပ+ဩ+အန္တူ]ရောက်ကုန်
လော၊ရောက်စေကုန်သတည်း။ပပွေတိ(က)
ကြည့်။

ပပွေမိ (ကြိ) [ပ+အပ=အပ္ပ+ဩ+မိ]ရောက်၏။
ပပွေတိ(က)ကြည့်။

ပပွေမု (ကြိ) [ပ+အပ=အပ္ပ+ဩ+ဧယျာမ] တနာ-
ဒိတော ဩမု။ပပွေမု။နိတိ၊သုတ္တ။၁၀၇၁။ရောက်
ကုန်ရာ၏။ ပပွေတိ(က)ကြည့်။

ပပွါသ (န) [ပ+ဖါယ+သက်။ ဖဿာဒယော။
ဖဿအာဒယော သက်အန္တာ နိပစ္စန္ဓေ။-----
ဖါယ ဝုဒ္ဓိယံ။ ပပုဗ္ဗော၊ ယလောပေါ။ ဖါယတိ
ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိတိ ပပွါသံ။ ဒေဟကောဋ္ဌာသဝိသေ-
သော။ဏ္ဍာဒိ။၂၁၅။ဖါယိ ပါယိ ဝုဒ္ဓိယံ။ဖါ-
ယတိ။ဖိတော၊ဖိတဝါ။နိတိ၊ဓာ။၁၄၄။ ဖဋ္ဌော စု
ဖါဋ္ဌနေ ဖါယိ၊ ဝုဒ္ဓံ ဖိဋ္ဌော စု ဟိံသန။ အနာ-
ဒရာဝရဏေသု၊ ဖုဏ္ဏော အဿတိယံ သိယာ။
ဓာတွတ္ထ။၂၄၉။ ပုပ္ဖသ(ပုံ)ပဒ္ဒဝိဇာဓာရး၊
တတွယျာယး၊ ဝရဋကး၊ ဝါမပါရုံညမလာဓယး၊
ဖေါဖဉာ ဣတိ ဖုလဃရာ ဣတိ စ ဘာမါ၊
တတွယျာယး ကောမ္ဘး။ ဣတိ ဓဗ္ဗစန္ဒိကာ။
ရက္ခဖေနဇး။ ဣတိ ဟေမစန္ဒိး။ တိလကမ်၊
ဣန္ဒာမ။ ဣတျမရး။ ဣန္ဒာမမ်။ဣတိ ဘရတး၊

ဖုပ္ပသောပိ ပါဌး။ သဒ္ဓကပ္ပဒ္ဓါမ။ ပပွါသ(ပုံ)
(ဖေါကရာ)ချာတေ၊ ဣန္ဒာမေ ပဒ္ဒဝိဇာဓာရေ၊
ဝိဇကောမေ စ။ ဟေမစန္ဒိး။ ဖုပ္ဖသ ဣတိ ပါဌာ-
န္တရံ။ တတြာထေ။ ဝါစပ္ပတိ။ (ဖုပ္ဖသ-ပြာ)၊
အဆုတ်။ (အဆုတ်သည် အသားတုံးငယ် ၃၂-
ခု စုသော အသားတုံးကြီးတစ်ခုတည်း၊---
-ကိုယ်၏အတွင်း သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏အကြား
နှလုံးသားနှင့် အသည်းကို ဖုံးအုပ်လျက် တွဲလျား
တည်၏။ ကာယာနုပဿနာကျမ်း။၂၀၀-၁။
ကျောရိုးရှိသတ္တဝါတို့၏ ရင်ခေါင်းအတွင်းပိုင်း
ရှိ ရှုံ့နိုင်ပွနိုင်သော လေရှူအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း။
မြန်မာ၊ဓာန်။) ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ
ပိဟကံ ပပွါသံ။ဒိ၊၂။၂၃၃။ဒိ၊၃။၈၆။မ၊၁။၇၂။
မ၊၂။၈၄။မ၊၃။၂၈၃။သံ၊၂။၃၂၉။သံ၊၃။၂၄၃။
အံ၊၂။၂၈၅။အဘိ၊ဝိ။၈၄။၂၀၀-၁။ပဋိသံ။၈။
ခုဒ္ဒက။၂။နေတ္ထိ။၆၃-၅။မိလိန္ဒ။၂၅။ ပပွါသံ
သရိရဗ္ဗန္တရေ ဒွိန္ဒံ ထနာနံ အဗ္ဗန္တရေ ဟဒယဉ္စ
ယကနဉ္စ ဥပရိ ဆဒေတွာ ဩလမ္ဗန္တံ ဌိတံ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅၃။ပပွါသန္တိ ဒွတ္တိသ-
မံသဓဏ္ဍပူဘေဒံ ပပွါသမံသံ။ တံ ဝဏ္ဏတော
ရတ္တံ နာတိပက္ကဉဒုမ္မရဖလဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာန-
တော ဝိသမန္တိန္ဒဗဟလပူဝဓဏ္ဍသဏ္ဌာနံ။အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၂၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၉။(-သုတ္တနိ။၃၀၈။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၄-၅။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၃၄။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၄၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၃၂၇။)

ပပွါသပဉ္စက (ပု၊န) [ပပွါသ+ပဉ္စက] ပပွါသဖြင့်
မှတ်အပ်သော ပထဝီဓာတ် ၅-ခုအပေါင်း။
(နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုတ်)။
တတော ပပွါသပဉ္စကေ "ဟဒယံ ယကနံ
ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပွါသန္တိ ဝတွာ ပုန
ပဋိလောမတော-----ဝတ္တဗ္ဗံ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၄။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃၄။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၇။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။

၃၁။)

ပပွါသဘာဂ (ပု) [ပပွါသ+ဘာဂ] အဆုတ်၏
အဆုံး-အဖို့-အစု။ ပရိစ္ဆေဒတော ပပွါသ-
ဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ၊ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေ-
ဒေါ။ အဘိ၊ ၅၊ ၂၊ ၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၉။ (-ခုဒ္ဒက၊
၅။ ၄၄။)

ပပွါသမံသ (န) [ပပွါသ+မံသ] အဆုတ်ဟူသော
အသား၊ အဆုတ်၏ အတန်ငယ်-ပြန်-ကော့
တက်-သော အသား။ ပပွါသ(အဘိ၊ ၅၊ ၂၊ ၂၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၉။ ပဋိသံ၊ ၅၊ ၁။ ၇၆။) နှိ ယထာဋ္ဌာနေ
ဧဝ လမ္ဗိတွာ ထောက် ပရိဝတ္တကမံသံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၆၊ ၁။ ၃၀၇။

ပပွါသန(န) [ပ+ပုဋ္ဌ+ယု။ ပုဋ္ဌ ဝိသရဏေ။ ဖေါဋ္ဌတိ။
ဖေါဋ္ဌော။ ---- ပုဋ္ဌ ဝိကသနေ။ ပုဋ္ဌတိ။ နိတိ၊
ဓာ၊ ၅၄။ ပုဋ္ဌ ပုဋ္ဌ ဝိဘောဒေ။ ---- ဖေါဋ္ဌေ-
တိ။ ဖေါဋ္ဌယတိ။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၂၉၇။ ပုဇ္ဇော ဝဇီရ-
နိဂ္ဂေါသေ၊ ပုဋ္ဌော ဝိကသဘောဒနေ။ ဘူစုရော
စု ဝိဓုနေ အာ၊ ဟိသေ ပုဋ္ဌိ စ ကေဠိယံ။
ဓာတွတ္ထ။ ၂၅၀။ ဒွယံ သုပ္ပေ။ ---- သုပ မာနေ၊
အ၊ သရတျနေနေတိ ဝါ သုပံ၊ ပေါ၊ အသု။
ပပွါသနံ ပျုတြ။ ဓာနံ၊ ၆။ ၄၅၅။ သွဋ္ဌ ဝိကသနေ။
ပါ၊ ဓာတု၊ ဘွာ၊ ၂၆၁။ ---- သွဋ္ဌိရံ ဝိရဏေ။
သွဋ္ဌိ ဣတျပိ ကေစိတံ။ ပါ၊ ဓာတု၊ ဘွာ၊ ၃၂၉။ စဋ္ဌ
သွဋ္ဌ ဘောဒနေ။ ပါ၊ ဓာတု၊ ဖ၊ ၁၈၈-၉။ ပြသောဋ္ဌနံ
ရူပမဋ္ဌိ၊ စာလနိ တိတဉ္စ ပုမာန်။ အမရ၊ ၁၉၊ ၂၆။
ပြေတိ-ပြသောဋ္ဌယတေ'နေန။ သွဋ္ဌ ဝိကသနေ
(ဘွာ၊ အာ၊ သေဋ္ဌ) ကရဏေ လျူဋ္ဌ (၃၊ ၃၊ ၁၁၇)။
ဗျာချာ သုဓာ။ ပြသောဋ္ဌန(န) ပြ+သွဋ္ဌ+ကရဏေ
လျူဋ္ဌ။ ရူပေ။ ဘာဝေ လျူဋ္ဌ။ တာသုနေ၊ ဝိကဓနေ၊
ပါကေ စ။ ထောမ။ (ပပွါသုဏ+ပြာ) (၁) ပြာ-
လေ့-ဝိုင်း-ခါ-လှုပ်-ယမ်း-ခြင်း။ (၂) မန်း-
(ဗန်း)၊ ဆန်ကော။ (၁) တဏှုလာဒိနံ ပပွါသ-

နေနာပိ တတော ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ အပနယနေ-
နာပိ ---- အဂ္ဂေါ ဘဿတိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၂၆၈။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၃၊ ၁။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ၂၀၈။ ဝိဓုနနံ ပပွါ-
ဋ္ဌနံ၊ ပဝါဟနန္တိ အတ္ထော။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂၊ ၁၈၀။ (၂)
ထောင့်ကွင်းကြည့်။

ပပွါသိယ (တိ) [ပ+ပုဋ္ဌ+ဏျ] ခါ-ပယ်ခွါ-မှုတ်
လွှင့်-အပ်သော။ နန္ဒာတိ ပပွါသိယာ။ ပဏနာ-
တိ ဒူရိကတာ။ စူဠနိ၊ ၅။ ၂၉။

ပပွါသေတဗ္ဗ (တိ) [ပ+ပုဋ္ဌ+ဏေ+တဗ္ဗ] ခါ-ခါ
ယမ်း-လှုပ်ခါ-အပ်သော။ န ဘိက္ခုသာမန္တာ
သေနာသနံ ပပွါသေတဗ္ဗ။ ---- အဓောဝါတေ
သေနာသနံ ပပွါတဗ္ဗ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၈၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၂၃၉။

ပပွါသေတိ (ကြိ) [ပ+ပုဋ္ဌ+ဏေ+တိ] ခါ-ခါယမ်း-
လှုပ်ခါ-၏။ ဩဓုနာတိတိ ဟေဋ္ဌာ ဓုနာတိ။
နိဒ္ဒါနာတိတိ ပပွါသေတိ။ နိစ္ဆောဋ္ဌေတိတိ ပပွါ-
သေတွာ ဆဇ္ဇေတိ။ သံ၊ ၅၊ ၂။ ၃၀၃။ (-ဇာ၊ ၅၊ ၆။
၇၉။) သစ္စံ ကိရ ဘိက္ခဝေ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။
ပဋိဝါတေ အင်္ဂဏေ သေနာသနံ ပပွါသေန္တိ၊
ဘိက္ခု။ ရဇေန ဩကိရိသုတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၈၇။ ပပွါ-
သေသံ-ဝိ၊ ၄။ ၃၈၇။ ပပွါသေသန္တိ-ဝိ၊ ၄။
၃၈၇။

ပပွါသေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [ပ+ပုဋ္ဌ+ဏေ+တွာ] ခါ-ခါ
ယမ်း-လှုပ်ခါ-၍။ ဘူမတ္ထရဏံ ဩတာပေတွာ
သောဓေတွာ ပပွါသေတွာ အတိဟရိတွာ
ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗ။ ဝိ၊ ၃။ ၆၀။ ဣဓ ပန
ရညော နိသိဒနာသနမေဝ အတ္ထိ၊ တံ ပပွါ-
သေတွာ ပညပေတွာ ပရိဝါရေတွာ။ ဒိ၊ ၅၊ ၁။ ၄၉။
ပပွါသေတွာတိ ယထာဋ္ဌိတံ ရဇောဇ္ဈောဒိ-
သံကိဏ္ဌမနုရူပန္တိ တဗ္ဗိသောဓေတ္ထံ သဇ္ဇာ-
လေတွာ။ သိ၊ ၆။ ၁။ ၂၊ ၂။ (-ဝိ၊ ၄။ ၃၇၄-၅၊
၃၈၆-၈၊ ၃၉၅။ မ၊ ၁။ ၄၀၉။ သံ၊ ၂။ ၄၈၁။ မိလိန္ဒ။

ပဗန္ဓုတိ(ထိ)[ပဗန္ဓု+တိ]ပဗန္ဓု၊ အစဉ်အဆက်-
သန္တတိပညတ်-၏အစွမ်းဖြင့်-တည်-တည်တံ့-
ခြင်း။ ပဗန္ဓုတိ ပါပေန္တော သမုဋ္ဌာပေတိ နာမ။
တံ ပါကဋ္ဌံ ကရောန္တော နိဗ္ဗတ္တေတိ နာမ။အဘိ၊
၌၊၂။၂၇၇။ ဌိတိယာ(ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၄၃)တိ ပဗန္ဓု-
ဌိတိယာ။ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလဉ္စိ သမာပတ္တိယာ
ပဗန္ဓုဝသေန အဝဋ္ဌာနံ ဣမ ဌိတိတိ။ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၂။၅၁၉။(-ဒိ၊ဋီ၊၂။၃၄၆။မ၊ဋီ၊၂။၂၇၆။အံ၊ဋီ၊၃။
၂၅။ဝိဘာဝိနီ။၁၃၉။မဏိမဉ္ဇူ။၁။၄၃၄-၅။)

ပဗန္ဓုတိပစ္စယ(ပု)[ပဗန္ဓုတိ+ပစ္စယ] ပဗန္ဓု
ဟူသောအကြောင်း။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဇီဝိတံ နာမ
မရဏပဘဂ်ရံ ဒုက္ခာနုဗန္ဓု၊ တဒဘယံ အနော-
လောကေတွာ၊ ပဗန္ဓုတိပစ္စယာ သုလဘတဉ္စ
နိဿာယ ဥပ္ပဇနကမဒေါ ဇီဝိတမဒေါတိ
ဒသေတုံ “စိရံ ဇီဝိန္တိအာဒိ ဝတ္တံ။ဒိ၊ဋီ၊၃။၂၁၆။

ပဗန္ဓုတိပစ္စုပ္ပန်(တိ)[ပဗန္ဓုတိ+ပစ္စုပ္ပန်] ပဗန္ဓု
အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-၏အစွမ်းဖြင့်
တည်ခြင်းလျှင်-ရှေးရှုထင်ခြင်း-ပစ္စုပ္ပန်-
ရှိသော။ စိတ္တဌိတိပစ္စုပ္ပန်နော(မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၇။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၀)တိ “စိတ္တဿ ဌိတိ”တိ ဝစန-
တော စိတ္တဿ ပဗန္ဓုတိပစ္စုပ္ပန်နော(မ၊ဋီ၊၁။
၁၇၅။(-အံ၊ဋီ၊၁။၂၅၁။)

ပဗန္ဓုတိ(ကြိ)[ပ+ဗန္ဓု+အ+တိ]ပဗန္ဓု ဗန္ဓုနေ။ ဗန္ဓုတိ။
ဗန္ဓုနကော၊ ဗန္တော။နိတိ၊ဓာ။၁၀၉။ ဗန္တော ဘူစု
ဗန္တေ ဗဗ္ဗော၊ ဗဗ္ဗော ဗဗ္ဗော စ ယာယနေ။ ဓာ
တွတ္ထ။၂၅၄။] ဆက်-စပ်-ဖွဲ့-ချည်-၏၊ တုပ်
နောင်-ချည်တည်း-ဖွဲ့စည်း-ရပ်ပတ်-၏။
ကုလ္လံ ဟိ ဇနော ပဗန္ဓုတိ၊ တိဏ္ဏာ မေဓာဝိနော
ဇနာ။ဥဒါန။၁၈၈။(-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၃၈၂။ဒိ၊ဋီ၊၃။၁၃၇။အံ၊ဋီ၊၂။၆၅။မူလဋီ၊၁။၈၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၄၁။)

ပဗန္ဓုတ္တယ(န)[ပဗန္ဓု+တယ]အစဉ်အဆက်-သန္တ

တိပညတ်-၃-ခုအပေါင်း။ ပရတော ပဝတ္တန-
ကကာယဒသကာဒိဝသေန လဗ္ဘမာနံ ပဗန္ဓုတ္တယံ၊
သန္တတိသီသံ ဝါ သန္တာယ “တိသန္တတိဝသေ-
နာ”တိ ဝတ္တံ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၉၉။

ပဗန္ဓုန(န)[ပ+ဗန္ဓု+ယု] (၁)ဖွဲ့စပ်ခြင်း။(၂)အစဉ်
အတန်း၊အစဉ်အဆက်၊သန္တတိပညတ်။(၁)
အောက်ပုဒ်ကြည့်။(၂)တံ အနေနဿပိ ဇေန-
ဝါရဿ ကာယကမ္မာဒိဘာဝေန ပဗန္ဓုနဝသေန
ပဝတ္တိ အတ္တိတိ ကတွာ ဝတ္တံ။အနုဋီ၊၁။၈၇။

ပဗန္ဓုနကိစ္စ(တိ)[ပဗန္ဓုန+ကိစ္စ]ဖွဲ့စပ်ခြင်းဟူသော-
အမှု-ကိစ္စ-ရှိသော။ အနုပ္ပဗန္ဓုနရသာ(ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၇၉)တိ ပုဗ္ဗာပရဝသေန အနု အနု ပဗန္ဓုန-
ကိစ္စာ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၀၂။

ပဗန္ဓုပ္ပဝတ္တ(တိ)[ပဗန္ဓု+ပဝတ္တ] အစဉ်အဆက်-
သန္တတိပညတ်-၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော
(ဝိတက်)။ ပဗန္ဓုပ္ပဝတ္တံ ဟိ ဥပါဒါယ ဧကတ္တ-
နယေန “သောယေဝ ဗျာပါဒပစ္စနိကဋ္ဌေနာ”တိ
ဝတ္တံ။မ၊ဋီ၊၂။၇၀။

ပဗန္ဓုပ္ပဝတ္တိ(ထိ)[ပဗန္ဓု+ပဝတ္တိ] အစဉ်အဆက်-
သန္တတိပညတ်-၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်း။
“ဝံသာနရက္ခကော ပဝေဏိပါလကော”တိ-
အာဒိသု ဂုဏာနုပုဗ္ဗိယံ ဂုဏာနံ ပဗန္ဓုပ္ပဝတ္တိယံ။
ဒိ၊ဋီ၊၃။၂၂၁။အံ၊ဋီ၊၂။၂၆၄။

ပဗန္ဓုဝိဇ္ဇေဒ(ပု)[ပဗန္ဓု+ဝိဇ္ဇေဒ]အစဉ်အဆက်-
သန္တတိပညတ်-၏ပြတ်စဲခြင်း။ ပုထုဇနဿေဝ
ဒိန္နံ ဟောတိတိ ယသ္မာ ယထာ ဝကေစိတ္တံ
ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏမ္ပိ ပဗန္ဓုဝိဇ္ဇေဒဝသေန စ
ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တတိ၊ န
ဧဝံ စာဂစေတနာ။မ၊ဋီ၊၃။၂၉၅။(-အနုဋီ၊၂။
၂၀၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၇၅။)

ပဗန္ဓုဝိဇ္ဇေဒန(န)[ပဗန္ဓု+ဝိဇ္ဇေဒန]အစဉ်အဆက်-

သန္တတိပညတ်-၏ပြတ်စဲခြင်း။ ဝကေစိတ္တံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္ပဏမ္ပိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒန-ဝသေန အာရမ္ပဏံ ကတွာ ပဝတ္တတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၆၀။ (-အံ၊ ငို၊ ၁။ ၂၁၄။ မူလင်္ဂ၊ ၂။ ၂၀၇။)

ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒါဘာဝ(ပု) | ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒ+အဘာဝ | အစဉ်အဆက်ပြတ်စဲခြင်း၏ မရှိခြင်း။ ဧကဿ ပဂုဏံ ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒါဘာဝတော (ပဗန္ဓဿ ဝိစ္ဆေဒါ-ဘာဝတော။ အံ၊ ငို၊ ၂။ ၂၄၇) ဂင်္ဂါသောတသဒိသံ ဘဝင်္ဂသောတသဒိသဉ္စ အကိတ္တိမံ သုဓပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၉။

ပဗန္ဓဝိသယ(တိ) | ပဗန္ဓ+ဝိသယ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-ဟူသော-အရာ-ဌာန-ရှိသော။ တတ္ထ “ပရမတ္ထတော” တိ ဣမိနာ ယာယံ- -သတ္တာနံ ဇီဝိတပွဝတ္တိ ဝုတ္တာ၊ သာ ပဗန္ဓ-ဝိသယတ္တာ ဝေါဟာရဝသေနာတိ တံ ပဋိက္ခိပတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၁။ ၂၉၄။

ပဗန္ဓဝေါဟာရ(ပု) | ပဗန္ဓ+ဝေါဟာရ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိ-ဟူသော-အခေါ်အဝေါ်-ပညတ်။ တဉ္စိ တတ္ထ အဝိစ္ဆေဒဝုတ္တိယာ ပဗန္ဓဝေါဟာရံ လဘတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၆၈။ အနင်္ဂ၊ ၂။ ၂၀၈။ (-အနင်္ဂ၊ ၃။ ၁၀၀။)

ပဗန္ဓသန္နိဿယ(တိ) | ပဗန္ဓ+သန္နိဿယ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-ဟူသော မှီရာရှိသော (ပုဂ္ဂလပညတ်)။ တတ္ထ ပုဗ္ဗာပရိယဘာဝေန ပဝတ္တမာနေတိ ဣမိနာ ပဗန္ဓသန္နိဿယတံ ဒသေန္တော သန္တာနပညတ္တိံ ဝဒတိ။ အနင်္ဂ၊ ၃။ ၃၆။

ပဗန္ဓသမုစ္ဆေဒ(ပု) | ပဗန္ဓ+သမုစ္ဆေဒ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-၏ပြတ်စဲခြင်း။ ယဿ ခန္ဓ-ဘောဒဿ ပဝတ္တတ္တာ- - - - -ဝေါဟာရော ဟောတိ၊ သော ခန္ဓပ္ပဗန္ဓဿ အနုပစ္ဆိန္နတာယ “သမ္ပတိ-

မရဏန္တိ ဝုတ္တာ၊ ပဗန္ဓသမုစ္ဆေဒေါ စ “သမုစ္ဆေဒ-မရဏန္တိ”။ မူလင်္ဂ၊ ၂။ ၆၃။ ပဗန္ဓသမုစ္ဆေဒေါတိ ပဗန္ဓဿ အစ္စန္တသမုစ္ဆေဒေါ။ အနင်္ဂ၊ ၂။ ၇၀။ (-ဒိ၊ ငို၊ ၂။ ၃၃၈။)

ပဗန္ဓာကာရ(ပု) | ပဗန္ဓ+အာကာရ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-အခြင်းအရာ။ ဥပစယော ဝမိ-ဘာဝေန ဥပလက္ခိတော ဥပ္ပါဒေါ၊ သာ ဧဝ သန္တတိ ပဗန္ဓာကာရေန ဥပ္ပတ္တိဘာဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၂။ ၁၀၃။

ပဗန္ဓာပေတိ(ကာ၊ ကြိ) | ပ+ဗန္ဓ+ဏာပေ+တိ | ဣစ္စ-စိကုံး-စေ၏။ ဧဝမာဒိကံ ဗဟံ ဝိပရိတတ္ထနယံ ကဗ္ဗာကာရဿ ကဝိနော ဥပဒိသိတွာ တသ္မိ ပဗန္ဓေ ကာရဏာဘာသေဟိ သတိ သမ္မော-ဟေတွာ ပဗန္ဓာပေသိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၁၇။

ပဗန္ဓာပေသိ(ကာ၊ ကြိ) | ပ+ဗန္ဓ+ဏာပေ+ဤ | ဣစ္စ-စိကုံး-စေပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗန္ဓာဘာဝ(ပု) | ပဗန္ဓ+အဘာဝ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-၏မရှိခြင်း။ ဥစ္ဆိန္ဒတိတိ ပဗန္ဓာ-ဘာဝဝသေန။ ဝိနဿတိတိ ဘင်္ဂဝသေန။ ပဋိသံ၊ ငို၊ ၂။ ၅၈။

ပဗန္ဓာဝိစ္ဆေဒ(ပု) | ပဗန္ဓ+အဝိစ္ဆေဒ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-၏ မပြတ်စဲခြင်း။ အတ္ထိ ပုဂ္ဂ-လောတိ ပနေတ္ထ တဿာ ပညတ္တိယာ ဂဟေ-တဗ္ဗတာ၊ တဒုပါဒါနဿ ဝါ ပဗန္ဓာဝိစ္ဆေဒေါ လဗ္ဘတေဝ။ အနင်္ဂ၊ ၃။ ၂၃၈။

ပဗန္ဓုပရမ(ပု) | ပဗန္ဓ+ဥပရမ | အစဉ်အဆက်-သန္တတိပညတ်-၏-ပြတ်စဲ-ချုပ်ငြိမ်း-ခြင်း။ ယာဝကီဝဉ္စ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု- - - - -တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂါဟာ န သမုစ္ဆိန္တိ၊ တာဝ နေသံ ပဗန္ဓုပရမော သုပိနန္တေပိ န ကေနစိ လဒ္ဓ-ပုဗ္ဗော။ မ၊ ငို၊ ၁။ ၁၃၁။

ပဗန္ဓေတိ(ကြိ)[ပ+ဗန္ဓ+ဏေ+တိ။ ဗန္ဓော ဘူစု
ဗန္ဓေ ဗဗ္ဗော၊ ဗမ္မော ဗဗ္ဗော စ ယာယဓနေ။
ဓာတွတ္ထ။ ၂၅၄။]ဆက်-စပ်-ဖွဲ့-ချည်-၏။ တုပ်
နှောင်-ချည်တည်း-ဖွဲ့-စည်း-ရစ်ပတ်-၏။
ဂဗ္ဘန္တိ ပရိပစ္စနဝသေန ပဗန္ဓေန္တိတိ ဂဗ္ဘာ။ ဒီ၊ ဋီ၊
၁။ ၃၉၆။

ပဗန္ဓေန္တိ(ကြိ)[ပ+ဗန္ဓ+ဏေ+အန္တိ]ဆက်-စပ်-ဖွဲ့-
ချည်-ကုန်၏။ တုပ်နှောင်-ချည်တည်း-ဖွဲ့-
စည်း-ရစ်ပတ်-ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗလ(တိ)[ပ+ဗလ|ကြီး-လွန်ကဲ-သော အားရှိ
သော။ ပါတုဘာဝစွယာဘာဝ-ပဗလတ္တေ ပကာ-
သဓနေ။ ဒက္ခဂ္ဂတာသု ကထဓနေ၊ သတ္တိမောက္ခာ-
ဒိကေ ၂ စ။ ဓာန်။ ၁၁၆၈။ ပဗလတ္တေ မဟာ-
ဗဟလတ္တေ။ ဓာန်၊ ၁၁၆၈။ ကုသလာကုသ-
လာ သဗ္ဗေ၊ ပဗလာပဗလာ ထ ဝါ။ အလင်္ကာ။
၂၈။ ပဗလာ အာသေဝနပ္ပဋိလာဘဝသေန ဗလ-
ဝန္တော စ။ ၎င်းဋီ။

ပဗာဠ (တိ)[ပ+ဗာဠ။ ဘုသမတိသယော စ ဒဠ္အ၊
တိဗ္ဗေကန္တာတိမတ္တဗာဠာနိ။ ဓာန်။ ၄၁။ ဗဟုံ
လာတိတိ ဗာဠ၊ ၂ လောပေါ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော
စ ဟ-သဒ္ဓေါ။ ဓာန်၊ ၄၁။ ပ+ဗဟ+တ။ ဗဟ
ဝုဒ္ဓိမှိ၊ အဗဟိတိ ဗာဠော။ “ကွစိ ဓာတူ”တိအာဒိနာ
ဒိယော။ ရူ။ ၆၂၁။ ဒဟိ ဗဟိ ဝုဒ္ဓိယံ။ ဒဟတိ
ဗဟတိ။ ဗဟိ သဒ္ဓေ စ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁၉၆။ ပ+
ဝဟ+တ။ ရဟာဒိဟိ ဟော ဠ စ။ ---
အာရဠော၊ ဝုဠော၊ မူဠော၊ ဗာဠော။ မောဂ်၊ ၅၊
၁၄၈။ ဝဟ ပါပုဏဓေ၊ ဗဟ ဗြဟ ဗြူဟ ဝုဒ္ဓိယံ။
ဧတေသံ ယထာက္ကမမုဒါဟရဏာနိ။ ၎င်းပဉ္စိ
ကာ။ ဗဟ ဗဟိ သဒ္ဓေါ၊ ဗဟိ ဂဗ္ဗေ စ။ ပါ၊
ဓာတု၊ ဘွာ၊ ၇၃၆-၇။] ကြီးမားသော၊ လွန်ကဲ-
ပြင်းထန်-ကြမ်းတမ်း-သော။ လောဟိတ-
ပက္ခန္တိကာ ပဗဠာ ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ မာရဏန္တိကာ။

ဒိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၆။ ၂၃၆။ ၁၈၀။ ပဗဠာတိ ဗလဝတိယော။
၂၃၆။ ၁၅။ (-မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၁။)

ပဗာဠ (တိ)[ပ+ဝဟ+ဏေ+တ] အပသို့ ထွက်စေ
အပ်သော၊ နှင်ထုတ်အပ်သော။ မယာ ခေါ
ဘိက္ခုသံယော ပဗာဠော၊ သန္တေတ္ထ ဘိက္ခု၊ နဝါ
အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ။
သံ၊ ၂။ ၇၅။ ပဗာဠောတိ ပဗာဟိတော။ ပဝါ-
ဠောတိပိ ပါဠော၊ ပဝါဟိတောတိ အတ္ထော။
ဥဘယမှိ နိဟဋ္ဌဘာဝမေဝ ဒိပေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၇၅။

ပဗုဇ္ဈတိ(ကြိ)[ပ+ဗုဓ+ယ+တိ။ ဗုဓ ဗောဓဓနေ။
သကမ္မကာကမ္မကော'ယံ ဓာတု။ တထာ ဟိ
ဗောဓနသဒ္ဓါစွာရဏေန ဇာနနံ ဝိကသနံ နိဒ္ဒ-
က္ခယော စ ဂဟိတော၊ တသ္မာ “ဗုဓ ဉာဏေ၊
ဗုဓ ဝိကသဓန၊ ဗုဓ နိဒ္ဒက္ခယေ”တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
နိတိ၊ ဓာ။ ၂၃၀။ ဗုဓော ဘူဒိ ဉာဏေ ဒိ တု၊
ဝိကာသဂတိဇာဂရေ။ ဓာတွတ္ထ။ ၂၆၀။ (ပြဗုဇ္ဈတေ-
သံ။ ပဗုဇ္ဈဏ-ပြာ] နိုး-နိုးကြား-၏။ အိပ်ပျော်
ခြင်းမှ နိုး၏။ ဒိဝံသံ သယိတွာပိ ပဗုဇ္ဈမာနော
န ဥတြသန္တော ပဗုဇ္ဈတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၅။ မ၊ ၄။ ၂။
၂၁၇။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၇၅။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၇၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၅။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၀။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၅၉။ (-သံ၊ ၄။ ၁။
၇၃။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၄။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၈။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၈။
ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၃၃။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၃။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၁၀။
မ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၃။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၆၈။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။) သုတ္တာ
တေ နပ္ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ကာလော တေသံ ပဗုဇ္ဈိတုံ။
သံ၊ ၁။ ၄။ ၁။ ဣမေ စ ပန မဟာဓနာ ဝဇ္ဇေ သုတ္တာ
နပ္ပဗုဇ္ဈန္တိတိ ဒေဝတာ အာဟ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄။ (-
ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၄၅။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၆-၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၁။ ၃၇၀။) ပဗုဇ္ဈသိ-ထေရီ။ ၄၁၀။ ထေရီ၊ ၄။
၂၂၃-၅။ ပဗုဇ္ဈထ-ဣတိဝုတ်။ ၂၂၃။ ဣတိဝုတ်၊
၄။ ၁၆၆။ ပဗုဇ္ဈေယျ-ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၄။ ပဗုဇ္ဈိ-

ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၃၄၊၄၁၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၆၉၊၃၇၇။ ပဗုဇ္ဈိသု
(သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၁)တိ နိဒ္ဒါယ ပဗုဇ္ဈိသု ပကတိယာ
ပဗုဇ္ဈနဝေလာယ ဥပဂတတ္တာ။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၈။
(-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၂။) ပဗုဇ္ဈိဿတိ-ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၃၃၀။
အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၅။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၃။

ပဗုဇ္ဈထ(ကြိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+ထ၊နိး-နိးကြား-ကုန်
၏။အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈန(န)၊ပ+ဗုဓ+ယ+ယု(၁)နိး-နိးကြား-ခြင်း။
(၂)နိး-နိးကြား-ရာ(အခါ)။(တိ)(၃)နိး-နိး
ကြား-သော၊ အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိးသော၊သု။ (၁)
ပဗုဇ္ဈနတ္ထ-ကြည့်။(၂)အောက်ပုဒ်ကြည့်။(၃)
တသ္မိံ ပဗုဇ္ဈမာနေ ဟတ္တာဒိဖန္ဒနံ ဒိသ္မာဝံ
အလမ္ပဿာ တဿ ပဗုဇ္ဈနဘာဝံ ဥတွာ
ပလ္လင်္ကံ အန္တရောပေတွာ သယမ္ပိ အန္တရဟိတာ
အဋ္ဌာသိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၆၉။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၂။)

ပဗုဇ္ဈနကာလ(ပု)၊ပဗုဇ္ဈန+ကာလ၊နိး-နိးကြား-
ရာအခါ။ ယထာ နိဒ္ဒါယန္တဿ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသမာ-
ယောဂေန ပဗုဇ္ဈနကာလေ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနမေဝ
အာဝဇ္ဇေတိ။အနုဋီ၊၂။၁၁၄။

ပဗုဇ္ဈနတ္ထ(ပု)၊ပဗုဇ္ဈန+အတ္ထ၊နိး-နိးကြား-ခြင်းဟူ
သောအကျိုး။ သမ္မောဓာယာတိ ကိလေသနိဒ္ဒါ-
ဝိဂမေန ဝဇ္ဇတော ပဗုဇ္ဈနတ္ထာယ။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၀၁။(-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၂။)

ပဗုဇ္ဈနဝေလာ(ထိ)၊ပဗုဇ္ဈန+ဝေလာ၊နိး-နိးကြား-
ရာ-အချိန်-အခါ။ ပဗုဇ္ဈိသုတိ နိဒ္ဒါယ ပဗုဇ္ဈိသု
ပကတိယာ ပဗုဇ္ဈနဝေလာယ ဥပဂတတ္တာ။သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၉၈။

ပဗုဇ္ဈန္တ(တိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+အန္တ။ ထိ-၌ ပဗုဇ္ဈန္တိ။
နိး-နိးကြား-သော၊သု။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိတိ ဗုဒ္ဓ-
ဂတံ သတိံ ဂဟေတွာ သုပန္နာ၊ ဂဟေတွာယေဝ
စ ပဗုဇ္ဈန္တာ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ နာမ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။

၂၈၆။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၃။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၃။
သီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။၁၁၀။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၃။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆၈။)
အမ္မ ရောဟိနိ တံ သယန္တိပိ ပဗုဇ္ဈန္တိပိ အညဒါပိ
သမဏာနမေဝ ဂုဏေ ကိတ္တယသိ။ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၂၂၅။

ပဗုဇ္ဈန္တိ(ကြိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+အန္တိ၊နိး-နိးကြား-ကုန်
၏။ ပဗုဇ္ဈတိ-ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈန္တိ(ထိ)၊ပဗုဇ္ဈန္တ+ဤ၊နိး-နိးကြား-သောမိန်းမ။
ပဗုဇ္ဈန္တ-ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈမာန(တိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+မာန၊နိး-နိးကြား-
သော၊သု။ မဉ္ဇေ ဝါ ဖလကေ ဝါ နိပန္နော နိဒ္ဓံ
ဥပဂန္နာ ပုန ပဗုဇ္ဈမာနော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဌိတဋ္ဌာနေ
ဂဏ္ဍန္တေယေဝ ပဗုဇ္ဈတိ။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄။(-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၆၅။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၅။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၂။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၅။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၀၊၃၄၈။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၃၅၉။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၆၉။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၀။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၈။)

ပဗုဇ္ဈသိ(ကြိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+သိ၊နိး-နိးကြား-၏။
ပဗုဇ္ဈတိ-ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈိသု(ကြိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+ဥ၊နိး-နိးကြား-ကုန်ပြီ။
ပဗုဇ္ဈတိ-ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈိ(ကြိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+ဤ၊နိး-နိးကြား-ပြီ။
ပဗုဇ္ဈတိ-ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈိတုံ(ကြိ၊ဝိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+တုံ၊နိး-နိးကြား-
ခြင်းငှါ။ သုတ္တာ တေ နပ္ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ကာလော တေသံ
ပဗုဇ္ဈိတုံ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄။ ကာလော တေသံ ပဗုဇ္ဈိတုန္တိ
တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ပဗုဇ္ဈိတုံ အယံ ကာလော။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄။ ပဗုဇ္ဈိတုန္တိ ပမာဒနိဒ္ဒါယ ပဋိဗုဇ္ဈိ-
တုံ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၉။(-သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၁။)

ပဗုဇ္ဈိတွာ(ကြိ၊ဝိ)၊ပ+ဗုဓ+ယ+တွာ၊နိး-နိးကြား-
၍။အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ပဋိကစ္ဆေဝ

ပဗုဒ္ဓိတွာ အဒ္ဓသ သကံ ပရိဇနံ သုပန္နံ။ဝိ၊၃။
၂။(-ဝိ၊၄။၁။၂၄၅။ဝိ၊၄။၁။၆၇။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄။
ဒီ၊၄။၂။၂၃၃။မ၊၄။၁။၃၂။သံ၊၄။၁။၄၃၇။အဘိ၊
၄။၁။၄၀၊၃၁။ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၂။၃၀၂။ဓမ္မ၊၄။၁။၁၆၀။
၂၉၊၄၃၄။ဓမ္မ၊၄။၂။၉၀၊၁၁၄။၂၃၆။ဥဒါန၊၄။၂၇။
ထေရ၊၄။၂။၁၅၀။အပ၊၄။၁။၁၂၊၇၄။အပ၊၄။၂။
၂၇။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၃၂၉။စရိယာ၊၄။၂။၁။ဇာ၊၄။၁။
၁၂၊၇၂။၂၈၊၃၇၃။၃၈၊၃၅၀။ဇာ၊၄။၂။၉၄၊၁၇၃-
၇၊၃၆၂။ဇာ၊၄။၁။၆၆၂။၄၃၅၀။ဇာ၊၄။၁။၃၉၊၃၃၄၊
၄၃၄။ဇာ၊၄။၅။၂၆၂။၂၉၉။ဇာ၊၄။၆။၄၉၊၁၆၈၊၂၃၅။
ဇာ၊၄။၇။၁၁၊၁၄၊၇၄၊၃၁၉၊၃၆၁။သာရတ္ထ၊၂။၁၁၀။
သာရတ္ထ၊၃။၂၉၆။ဝိမတိ၊၁။၁၆၁။မ၊၄။၂။၂၀၃။
အံ၊၄။၃။၃၂၇။)

ပဗုဒ္ဓိတွာန(ကြိ၊ဝိ)၊ပ+ဗု+ယ+တွာန၊နိး-နိး-
ကြား-၍။ဝိမဒေါ တိဟိ ဝဿေဟိ။ပဗုဒ္ဓိတွာန
ဗြဟ္မဏော။ဇာ၊၂။၁၅။ဇာ၊၄။၅။၁၆၈။(-စရိယာ။
၄၁၂။)

ပဗုဒ္ဓိဿတိ(ကြိ)၊ပ+ဗု+ယ+ဿတိ၊နိး-နိး-ကြား-
လတ္တံ့။ပဗုဇ္ဈတိ-ကြည့်။

ပဗုဇ္ဈေယျ(ကြိ)၊ပ+ဗု+ယ+ဧယျ၊နိး-နိး-ကြား-
ရာ၏။ပဗုဇ္ဈတိ-ကြည့်။

ပဗုဒ္ဓ(တိ)၊ပ+ဗု+တ။ဗု ဉဏေ၊ဗု ဝိကသနေ၊
ဗု နိဒ္ဒကွယေ-----ဗုဇ္ဈတိ ဘဂဝါ၊ဓမ္မေ ဗုဇ္ဈတိ၊
ပဗုဇ္ဈတိ၊ပဒမံ ဗုဇ္ဈတိ။ပုရိသော ဗုဒ္ဓေါ၊ပဗုဒ္ဓေါ။
နိတိ၊ဓာ။၂၃၀။ဗု ဉဏေ ဇာဂရေ ဝိကသနေ
စ၊-----ပဗုဇ္ဈတိ ဇာဂရေတိတိ ဝါ ပဗုဒ္ဓေါ၊
ပဋိဗုဒ္ဓေါ။နိရုတ္တိဒီပနီ။၇၅၀။(ပြဗုဒ္ဓ-သံ။ပဗုဒ္ဓ-
ဟြ)၊(၁)နိး-နိး-ကြား-သော၊သူ။(၂)နိး-နိး-
ကြား-ရာ(အခါ)။(၁)သာနံ ပဗုဒ္ဓံ ဝဇ္ဇာသိ၊
ယက္ခာနံ ဝစနံ ဣဒံ။သံ၊၁။၂၁၁။ယာဝတာ
နိဒ္ဒါယိတွာ ပဗုဒ္ဓေါ အာရမ္မဏံ ဝိဘာဝေတိ၊
တတ္ထကံ ကာလံ။မ၊၄။၁၂၇။အံ၊၄။၂။၃၃၄။

အထ ပဗုဒ္ဓါ ဒေဝီ တံ သုပိနံ ရညော အာရေ-
စေသိ။ဒီ၊၄။၂။၂၄။အပ၊၄။၁။၆၂။ဇာ၊၄။၁။၆၀။
(-သံ၊၄။၁။၁၀၇။အံ၊၄။၁။၃၄၃။ပဋိသံ၊၄။၁။၂၈၆။
ဓမ္မ၊၄။၂။၉၅၊၁၉၈၊၃၈၊ဝိမာန၊၄။၅၈။ထေရ၊၄။
၁။၄၀၉။ဇာ၊၄။၁။၁၂၄။ဇာ၊၄။၁။၃၈၊၆၁၊၁၈၄။ဇာ၊
၄။၅။၁၁၄၊၃၀၀။ဇာ၊၄။၆။၇၂၊၁၂။ဇာ၊၄။၇။၁၀။
ဝဇ္ဇိရ၊၁၅၈။သာရတ္ထ၊၂။၃၄၅။)(၂)အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဗုဒ္ဓကာလ(ပု)၊ပဗုဒ္ဓ+ကာလ၊နိး-နိး-ကြား-ရာ-
အချိန်-အခါ။တံ ဒိသ္မာ သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော
“သုတ္တကာလေ နိရောဓံ သမာပန္နာ၊ပဗုဒ္ဓကာလေ
နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတာ”တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။
ဒီ၊၄။၁။၃၀၅။(-ဒီ၊၄။၁။၃၂။အဘိ၊၄။၁။၃၁၂။
ဓမ္မ၊၄။၂။၉၀။သိ၊၄။၁။၃၇၅။)

ပဗုဒ္ဓပဗုဒ္ဓ(တိ)၊ဝိစ္ဆာနာမ်ပုဒ်၊နိး-ကြား-ရာ၊နိး-ကြား-
ရာ(အခါ)။အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗုဒ္ဓပဗုဒ္ဓက္ခဏ(ပု)၊ပဗုဒ္ဓပဗုဒ္ဓ+ဧက၊နိး-ကြား-ရာ၊
နိး-ကြား-ရာ-အခိုက်အတန့် ကာလ-ဧက။ပဌမ-
ယာမေပိ မဇ္ဈိမယာမေပိ ပစ္ဆိမယာမေပိ ပဗုဒ္ဓ-
ပဗုဒ္ဓက္ခဏေယေဝ မဟာသန္တံ ကရေတိ။ဇာ၊၄။
၁။၄၆၁။

ပဗုဒ္ဓဘာဝတ္ထ(ပု)၊ပဗုဒ္ဓ+ဘာဝ+အတ္ထ၊နိး-နိး-
ကြား-ပြီးသောသူ၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုး။
မဂ္ဂေန ဝါ ကိလေသနိဒ္ဓါတော ပဗုဇ္ဈနတ္ထာယ
ဖလေန ပဗုဒ္ဓဘာဝတ္ထာယာပိတိ ဝုတ္တံ ဟေတိ။
ပဋိသံ၊၄။၂။၂၀၃။

ပဗုဒ္ဓမတ္တ(တိ)၊ပဗုဒ္ဓ+မတ္တ၊နိး-နိး-ကြား-ကာမျှသော၊
သူ။အရညသေနာသနေ နိဒ္ဓါယိတွာပိ ပဗုဒ္ဓ-
မတ္တော သိဟဗျုပ္ပမောရာဒီနံ သန္တံ သုဏာတိ။
အံ၊၄။၁။၁၅၉။သုတ္တပုဗ္ဗေါ ဝ အနဿရာမိတိ
သုပိတွာ ပဗုဒ္ဓမတ္တော ဝိယ-----အနဿရာမိ။
မ၊၄။၂။၃၁၆။(-ဝိမတိ၊၂။၄၄။)

ပဗောဓ(ပု)|ပ+ဗုဓ+ဏ|နိး-နိးကြား-ခြင်း။ သော
ဟိ ဗလဝသံဝေဂါဘိတုန္နဟဒယတ္တာ ပရိနေဿ
ပဗောဓေ သတိပိ အတ္တနော ဂမနနိဝါရဏသမတ္ထ-
ဘာဝံ အသဟမာနော အတ္တာနံ တက္ကေန္တော
ဝိဿဋ္ဌော အဂမာသိ။ဝဇီရ။၄၀၈။

ပဗောဓက(တိ)|ပ+ဗုဓ+ဏေ+ဏ္ဍ။ ထိ-ဌံ ပဗော-
ဓိကာ။နိးကြား-ပွင့်လင်း-စေတတ်သော၊သူ။
ဧတာ စညာ စ သေယျာသေ၊ အတ္တရာနံ ပဗော-
ဓိကာ။ဝိမာန။၂၂။အတ္တရာနန္တိ အတ္တရာသု သင်္ဂီတေ
ပါသံသတရာ။ပဗောဓိကာတိ ပဗောဓနကရာ။
ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၈၇။

ပဗောဓန(န)|ပ+ဗုဓ+ယု|နိးကြား-ပွင့်လင်း-ခြင်း။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗောဓန(န)|ပ+ဗုဓ+ဏေ+ယု|(၁)နိးကြား-ပွင့်
လင်း-စေခြင်း။ (တိ)(၂)နိး-နိးကြား-စေအပ်
သော၊ အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နှိုးအပ်သော၊သူ။(၁)ပဋိ-
ဗောဓန္တိ ပီတိသောမနဿာနံ ပဗောဓနံ။ဝိမာန၊
ဋ္ဌ။၈၆။(၂)ပဗောဓေတဗ္ဗ-ကြည့်။

ပဗောဓနကရ(တိ)|ပဗောဓန+ကရ+အ|နိးကြား-
ပွင့်လင်း-ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ ပဗောဓက-
ကြည့်။

ပဗောဓယိတ္ထ(ကာကြိ)|ပ+ဗုဓ+ဏယ+တ္ထ|နိး-နိး
ကြား-စေကုန်ပြီ။ ပဗောဓေတိ-ကြည့်။

ပဗောဓရေ(ကာကြိ)|ပ+ဗုဓ+ဏေ+အန္တိ။ကာရိတ
လောပ။ န္တိ-ကို ရေ-ပြု။|သိစေကုန်၏။ပဗော-
ဓေတိ-ကြည့်။

ပဗောဓိကာ(ထိ)|ပဗောဓက+အာ။ ဓ-၏ အ-ကို
လု-ပြု။ရူ။၅၇၀။မောဂ်၊၄၊၁၄၂။| နိးကြား-ပွင့်
လင်း-စေတတ်သော နတ်သမီး။ပဗောဓက-
ကြည့်။

ပဗောဓိတ(တိ)|ပ+ဗုဓ+ဏေ+တ။လု-လာ၊ကာရိတ

လောပ။ရူ။၆၃၃။|(၁)သိစေ-ဟောကြား-အပ်
သော။ (၂)နိး-နိးကြား-စေအပ်သော။(၃)ပွင့်
ပေါ်-ဖြစ်ထွန်း-စေအပ်သော။(၁)သုဒ္ဓေါ အာ-
ရမ္ဘောတိ ဉာတုံ ဣစ္ဆိတဿ အတ္တဿ ပဗော-
ဓိတတ္တာ သောဓိတော အာရမ္ဘောတိ အတ္တော။
နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၁၂၈။အာရဘီယတီတိ အာရမ္ဘော၊
ဒေသနာယ ပကာသိယမာနော အတ္တော။တေ-
နာဟ န တာဝ ။ပ။ ပဗောဓိတတ္တာ တိ။နေတ္တိ၊
ဋ္ဌိ။၈၁။(-နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၁၂။) (၂)တာ ပန ဥယျာန-
ဝိမာနကပ္ပရက္ခေ ဩလောကေတွာ ဒေဝနာဋ-
ကေဟိ တူရိယသဒ္ဓေန ပဗောဓိတာ----ဇာနန္တိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၀။(-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၈၆။) (၃)ပဒုမုတ္တရ-
ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သုဖုလ္လံ သုဋ္ဌ၊ ဖုလ္လံ ပဗော-
ဓိတံ ဂယု ဂဟေတွာ န ကေဝလမေဝ ပဒုမံ၊
ဥပ္ပလဉ္စ မဏ္ဍိကံ ဝိကသိတံ အဟံ ဂယု ဥဘောဟိ
ဟတ္ထေဟိ ပူရေသိန္တိ သမ္ပန္နော။အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၀။

ပဗောဓိယမာန(တိ)|ပ+ဗုဓ+ဏေ+ယ+မာန|သိစေ
အပ်သော။အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗောဓိယမာနဇန(တိ)|ပဗောဓိယမာန+ဇန|သိစေ-
ဖိတ်ခေါ်-အပ်သော လူရှိသော။သု ရာမံသ-
ပဗောဓဇနေတိ “ပိဝထ ခါဒထာ”တိ သုရာမံ-
သေဟိ ပဗောဓိယမာနဇနေ ဧဝရူပေ သိဝိရာ-
ဇဿ နိဝေသနေ တဿ အဂ္ဂမဟေသိ ဘဝေ-
ယန္တိ ဣမေ ဒသ ဝရေ ဂဏှိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၄၆။

ပဗောဓေတဗ္ဗ(တိ)|ပ+ဗုဓ+ဏေ+တဗ္ဗ|နိး-နိးကြား-
စေအပ်သော၊ အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နှိုးအပ်သော၊သူ။
သမေတော နစ္စဂိတေဟိ၊ သမ္ပတာဋ္ဌပ္ပဗောဓနော။
န တေန သုဒ္ဓိမဇ္ဈင်္ဂံ၊ မာရဿ ဝိသယေ ရတော။
ထေရ။၃၃၆။သမ္ပတာဋ္ဌပ္ပဗောဓနောတိ သမ္ပ-
တာဋ္ဌသဒ္ဓေဟိ ပစ္စုသကာလေ ပဗောဓေတဗ္ဗော။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၂။

ပဗောဓေတိ=ပဗောဓယတိ(ကာကြိ)|ပ+ဗုဓ+ဏေ

(ဏယ)+တိ။ ဗုဓ ဗောဓနေ၊ ဗုဓ အဝဂမနေ
ဝါ-----စဝံ သိဿံ ဓမ္မံ ဗောဓေတိ အာစရိယော။
ရူ။၂၈၆။ဗောဓယတိ မာဏဝကံ ဓမ္မံ။မောဂ်၊၂၊
၄။ ဗောဓယတိ ဗုဓ ဗောဓနေ၊ မာဏဝကံ ဗောဇ္ဈ-
ဓယောဇေတိ။ ၎င်းပဉ္စိကာ။ (၁)သိစေ-၏။
အထူးထူး-အပြားပြား-သိစေ-ပြောကြား-၏။
(၂)နိုး-နိုးကြား-စေ၏။ အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုး၏။
(၁)ကူတော ဟံသပူဇေဟိ၊ ကောကိလေတ္ထ ပဗော-
ဓရေ။ဇာ၊၁။၃၆၀။ကောကိလေတ္ထ ပဗောဓရေတိ
ဧတ္ထ အဗ္ဗဓနေ ကောကိလာ ဝဿန္တိယော အတ္တာနံ
ပဗောဓေန္တိ ဉပေန္တိ။ဇာ၊၅။၁၀။အာကရေန္တိ
အဓိပေတမတ္ထံ ဉပေန္တိ ပဗောဓေန္တိတိ အာကာ-
ရာ။မ၊ဋီ၊၃။၄၃၅။ ပဋိဝေဒယာမိတိ ပဗောဓေမိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၈၆။ ပဗောဓေဿန္တိ-ဥဒါန၊၄။၂၉၇။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၅၁-၂။သံ၊ဋီ၊၂။၅၀၇။အံ၊ဋီ၊၃။၂၅၆။
ပဗောဓေဿာမိ-ဇာ၊၄။၃။၁၂၈။ (၂)သောတ္တံ
ပါဒေန ဗောဓေတိတိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တံ ပါဒေန
ပဟရိတွာ ပဗောဓေတိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။(-၃၂၀။)
ပဗောဓေန္တိ-ဇာ၊၁။၂၅၀။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ဇာ၊၄။
၅။၄၁၅။ ပဗောဓေသိ-သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉။ဥဒါန၊၄။
၂၇၉။သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၃၁။ဇာ၊၄။၃။၃၈။သာရတ္ထ၊၃။
၂၉၆။ ပဗောဓယိတ္ထ-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။

ပဗောဓေတုံ(ကာ၊ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+တုံ]နိုး-နိုး
ကြား-စေခြင်းငှါ၊ နိုးခြင်းငှါ။နာဟံ တဝ ကုလု-
ပကဿ ပဝတ္တိံ ဇာနာမိ၊ဂဏ္ဍိံ ပဟရန္တော ဒွါရံ
အာကောဋေန္တောပိ ပဗောဓေတုံ နာသက္ခိံ။ဇာ၊
၄။၁။၂၅၅။(-ဇာ၊၄။၇။၁၄။)

ပဗောဓေတွာ(ကာ၊ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+တွာ] (၁)
သိစေ၍။(၂)နိုး-နိုးကြား-စေ၍။ (၁)တေ
ဘိက္ခု မဂ္ဂဖလေဟိ ပဗောဓေတွာ ဂဟေတွာ
အာဂစ္ဆထ။ဇာ၊၄။၁။၁၅၉။(-၅၁၇။ဇာ၊၄။၂။၄၁။
ဇာ၊၄။၃။၄၈၅။ဇာ၊၄။၆။၂၅၈။)(၂)တံ ပါဒေန ပိဋိယံ
ပဟရိတွာ ပဗောဓေတွာ အဂမံသု။ဇာ၊၄။၁။၃၃၆။

(-၃၁၆။ဇာ၊၄။၄။၃၇၆။ဇာ၊၄။၅။၃၀၇။ဇာ၊၄။၆။
၄၁။)

ပဗောဓေန္တိ(တိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+အန္တိ]သိစေသော၊
ဟောကြား-ပြသ-သော၊သု။ ပဒုမုတ္တရသုရိယော
-----ဝေနေယျဇနသင်္ခါတပဒုမာနိ ဝိသေသေန
ဗောဓေန္တော ပဗောဓေန္တော အရဟတ္တမဂ္ဂါမိဂမေန
ဖုလ္လိတာနိ ကရောတိတိ အတ္ထော။အပ၊၄။၂။
၂၅၆။

ပဗောဓေန္တိ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+အန္တိ] (၁)သိစေ-
ပြောကြား-ကုန်၏။(၂)နိုး-နိုးကြား-စေကုန်
၏။ပဗောဓေတိ-ကြည့်။

ပဗောဓေမိ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+မိ]သိစေ-
ပြောကြား-၏။ပဗောဓေတိ(၁)ကြည့်။

ပဗောဓေသိ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+ဤ]နိုး-နိုး
ကြား-စေပြီး။ပဗောဓေတိ(၂)ကြည့်။

ပဗောဓေဿန္တိ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+ဿန္တိ]သိ
စေ-ပြောကြား-ကုန်လတ္တံ့။ပဗောဓေတိ(၁)ကြည့်။

ပဗောဓေဿာမိ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဗုဓ+ဏေ+ဿာမိ]
သိစေ-ပြောကြား-လတ်အံ့။ပဗောဓေတိ(၁)ကြည့်။

ပဗ္ဗ^၃(န)၊[ပဗ္ဗ+အ။တစသာရော ဝေဏှ ဝံသော၊ ပဗ္ဗ
တု ဖဠ ဂဏ္ဍိံ သော။ဓာန်။၆၀၀။တိကံ ပဗ္ဗေ။
ပဗ္ဗ ပူရဏေ။-----ဂန္ထ ဂန္ထနေ၊ဣ၊ဝဏ္ဏဝိကာရေ
ဂဏ္ဍိံ၊ သော ပုမာ။ဓာန်၊ဋီ။၆၀၀။ပဗ္ဗ ဝဗ္ဗ မဗ္ဗ
ကဗ္ဗ ခဗ္ဗ ဂဗ္ဗ သဗ္ဗ စဗ္ဗ ဂတိယံ။ ပဗ္ဗတိ၊ဝဗ္ဗတိ
-----သဗ္ဗတိ၊စဗ္ဗတိ။နိတိ၊ဓာ။၁၂၃။ပဗံ လဗံ
ဗဗံ-----ဂဗံ ဓဗံ မဗံ စဗံ ဂတော်။ပါ၊ဓာတု။
ဘွာ၊၄၁၇-၈-၉၊၄၂၃-၄-၅-၆။ဂြိန္တိ နာ ပဗံ ပရုမိ၊
ဂုန္တိ ညွေဇနကး ရရး။အမရ။၁၄၊၁၆၂။ ပဗံတိ-
ပဗံ ပူရဏေ(ဘွာ၊ပါ၊သေ)ဗာဟုလကာတ် ကနိန်။
ပဗံ ဣဝံ မဟေ ဂြန္တော်၊ ပြညှာဝေ လက္ခဏာ-
န္တရေ၊ ဒင်္ဂါပြတိပဒေါး သံဓော်၊ ဝိပုဝတ် ပြဿ-

တိဗ္ဗပိ(ကုတိ မေဒိနီ)။ တြိဏိ ဝံဓိဒိဂြန္တေ။
ဈာရာသုဓာ။ ပဝံန(န)ယ+ဝနိပံ၊ ဥတ္တဝေ၊ ဂြန္တေ၊
လက္ခဏာဘေဒေ၊ ပြညာရေ၊ ဂြန္တဝိစ္ဆေဒဿာနေ-
---သျှတျုတ္တေဗု ပဉ္စသု ကာလဘေဒေဗု စ။
ထောမ။(ပဗ္ဗ-ဗြာ)၊ (၁)အဆစ်။(က)သစ်ပင်၊
သစ်ခက်တို့၏-အဆစ်-အဖု။(ခ)တောင်၏
အနိမ့်အမြင့်-အဖု-အဆစ်။(ဂ)လက်၊ခြေ-စ
သော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏-အဆစ်-အပိုင်း။(၂)
အပိုင်းအကန့်။(က)ရုပ်၊နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်၊
ပျက်မှု-အပိုင်း-အကန့်-အဆက်-အစပ်။(ခ)
ကျမ်းဂန်လာ စကားတို့၏-အပိုင်း-အခန်း။(၃)
စ-ရက်၊လပြည့်လကွယ်-စသော နေ့ရက်အထူး။
(၄)ပြည့်စုံခြင်း။(၅)ပွဲလမ်းသဘင်။

(၁)အဆစ်။(က)သစ်ပင်၊သစ်ခက်တို့၏-
အဆစ်-အဖု။ဖဠဗိဇံ နာမ ဥစ္ဆူ ဝေဠု နဋ္ဌော၊
ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ပဗ္ဗေ ဇာယန္တိ ပဗ္ဗေ
သဉ္ဇာယန္တိ၊ ဧတံ ဖဠဗိဇံ နာမ။ဝိ၊၂။၅၂။ဖဠ နာမ
ပဗ္ဗ။ဓုဒ္ဓသိက္ခာ၊ဋီ၊သစ်။၁၂၆။(-ပဋိသံ၊၅၂။၂၉၂။)
(ခ)တောင်၏ အနိမ့်အမြင့်-အဖု-အဆစ်။ပဗ္ဗတ-
ကြည့်။(ဂ)လက်၊ခြေ-စသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏-
အဆစ်-အပိုင်း။ ပါဒေသု သတိ အဘိက္ကမ-
ပဋိက္ကမော ဟောတိ၊ ပဗ္ဗေသု သတိ သမိဉ္ဇန-
ပသာရဏံ ဟောတိ။သံ၊၂။၃၈၀။ ဂမ္ဘီရတော
ဒိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ပဝေသေန္တိယာ
ပါစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ဝိ၊၅၂။၁၉၇။ဒိန္နံ ပဗ္ဗာနန္တိ
ဒိန္နံ အင်္ဂုလာနံ သဟပဝေသနေ ဒိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ
န ဝဇ္ဇတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ဝဇ္ဇိရ။၃၆၈-၉။(-ထေရ၊
၅၁။၂၀၃။သာရတ္ထ၊၂။၃၇၄။သာရတ္ထ၊၃။၁၂၃။
ဝိမတိ၊၁။၃၀၂။ကခါ၊ဋီ၊သစ်။၄၆၈။မ၊ဋီ၊၂။၃၆။)
(၂)အပိုင်းအကန့်။(က)ရုပ်၊နာမ်တရားတို့၏
ဖြစ်၊ပျက်မှု-အပိုင်း-အကန့်-အဆက်-အစပ်။
တတ္ထ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗံ သန္တိ သန္တိ ဩမိ ဩမိ
ဟုတ္တာ တတ္ထကပါလေ ပက္ခိတ္တတိလာနိ ဝိယ

ပဋပဋာယန္တာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ဒီ၊၅၁။၁၇၂-၃။မ၊၅၁။
၂၆၅။သံ၊၅၁။၂၂၅။အဘိ၊၅၂။၃၃၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၂၅၇။အံ၊ဋီ၊၂။၃၇၈။ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗန္တိအာဒိ ဥဒ္ဓရဏာ-
ဒိကောဋ္ဌာသေ သန္တာယ သဘာဂသန္တတိဝသေန
ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ဒီ၊၅၁။၂၄၈။မ၊ဋီ၊၁။၃၅၉။သံ၊
ဋီ၊၂။၄၆၂။ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗန္တိ ပရိစ္ဆေဒံ ပရိစ္ဆေဒံ။သီ၊ဋီ၊
သစ်၊၂။၉၁။ ပဗ္ဗ(သံ၊၅၁။၉၁။)န္တိ သန္တိ။သံ၊ဋီ၊၂။
၁၀၇။ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗန္တိအာဒိ တေသံ ဓမ္မာနံ ကော-
ဋ္ဌာသန္တရသင်္ကရာဘာဝဒဿနံ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၁၀။
(ခ)ကျမ်းဂန်လာစကားတို့၏-အပိုင်း-အခန်း။
ဣဓ ဌတ္တာ နိဂ္ဂဏိသာမိတိ ဝိတက္ကမူလဘေဒံ
ပဗ္ဗံ ဒေသေန္တော ပုန တဿ စေ ဘိက္ခဝေတိ-
အာဒိမာဟ။မ၊၅၁။၃၉၅။ဝိတက္ကမူလဘေဒံ ပဗ္ဗန္တိ
ဝိတက္ကမူလဿ တဗ္ဗူလဿ စ ဘေဒဝိဘာဝနံ
ဝိတက္ကမူလဘေဒံ ပဗ္ဗံ။မ၊ဋီ၊၂။၇၆။(-မ၊၅၁။
၃၉၈။မ၊၅၁။၁၀၁၀၂။သံ၊၅၁။၂၇၁။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၃၂။ဓုဒ္ဓက၊၅၂။မ၊ဋီ၊၃။၉။သံ၊ဋီ၊၂။၂၃၈။)(၃)
စ-ရက်၊လပြည့်လကွယ်-စသောနေ့ရက်အထူး။
(၄)ပြည့်စုံခြင်း။ တိထိဘေဒေ စ သာခါဒိ-ဖဠဗိ
ပဗ္ဗဗုစ္စတေ။ဓာနံ။၈၈၉။ ပူရဏေပိ ပဗ္ဗံ။ဓာနံ၊ဋီ၊
၈၈၉။တိထိဘေဒေ ကုဏေ ပဝံ-ဝတံ နေတြစ္ဆ-
ဒေ'ဓုနိ'အမရ။၂၃။၁၂၁။(၅)ပွဲလမ်းသဘင်။(၃၊
၄)အနက်နှင့် ထောင့်ကွင်းကြည့်။

ပဗ္ဗ(တိ)၊(ပဗ္ဗ+ဏ)အဆစ်-အပိုင်း-ရှိသော။သမိဉ္ဇိတေ
ပသာရိတေတိ ပဗ္ဗာနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏေ။ဒီ၊
၅၁။၁၇၆။မ၊၅၁။၂၆၈။သံ၊၅၁။၂၂၈။အဘိ၊၅၂။
၃၄၂။မဟာနိ၊၅၂။၄၀၇။ ပဗ္ဗာနန္တိ ပဗ္ဗဘူတာနံ။
---ပဗ္ဗမေတေသန္တိဝါ ပဗ္ဗာယထာ "သဒ္ဓေါ"တိ၊
ပဗ္ဗဝန္တာနန္တိ အတ္ထော။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၉၆။

ပဗ္ဗ(န)၊(ပဗ္ဗ+အန္တရ)နောက်ပုဒ်ကျေ။]အဆစ်-
အဖု-၏အတွင်း။ ဘိသံ မဟာဘေရိပေါက္ခရ-
ပုမာဏံ ဟောတိ၊ တဿ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗေ ပါဒ-

ယဋကပ္ပမာဏံ ခီရံ ဟောတိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၈။ဘိသန္တိ
တေသံယေဝ ကန္တံ။ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗဇေတိ ဧကေနသ္မိံ
ပဗ္ဗန္တရေ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၃။

ပဗ္ဗဂဏနာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗ+ဂဏနာ]လက်ဆစ်ချိုး ရေတွက်
ခြင်းအတတ်။မုဒ္ဒါတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၅။ “မုဒ္ဒါတိ ပဗ္ဗဂဏနာ၊ ဂဏနာတိ မဟာဂဏ-
နာ”တိ ပေါရာဏဂဏ္ဍိပဒေ ဝုတ္တံ။ဝဇီရ။၂၈၈။
ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာတိ အင်္ဂုလိသင်္ကောစေနေဝ
ဂဏနာ။သာရတ္ထ၊၁။၃။ဝိမတိ၊၂။၂။

ပဗ္ဗဂဏ္ဍိ(ပု၊ထိ)၊[ပဗ္ဗ+ဂဏ္ဍိ]အဆစ်အဖျားအောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဗ္ဗဂဏ္ဍိကာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဂဏ္ဍိ+က+အာ]အဆစ်အဖျား
ပဝုဋ္ဌာတိ ဂဏ္ဍိကာ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၈။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၁။
ပဝုဋ္ဌာတိ ပဗ္ဗဂဏ္ဍိကာ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၅။ ဂဏ္ဍိကာတိ
ပဗ္ဗဂဏ္ဍိကာ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၀။ဂဏ္ဍိကာတိ ပဗ္ဗဂဏ္ဍိ-
ကာ။ ပဗ္ဗဂဏ္ဍိမှ ပဝုဋ္ဌ-သဒ္ဒေါ။သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၄၄။

ပဗ္ဗဇ(ပု၊န)၊[ပ+ဝဇ+အ+ဝလ်+ဝဇ။ဣက္ခ၊ဂန္ဓာ
ပေါဋ္ဌဂလး၊ ပုံသိဘူမိံ တု ဗလ္လဇး။အမရ။၁၄၊
၁၆၃။ဗလ္လဇာ ဣတျေကံ ပုံလိင်္ဂံ ဗဟုဝစနန္တမ်
-----ဧကော ဗလ္လဇေ ဣတိ ဘာဗျကာရဝစနာ-
ဒေကတွေပိ။အမရဝိဝေက။ ပုမိတိ—ဝလတေ
“ဝလ သံဝရဏေ”(ဘွာ၊အာ၊သေ)ကိပ်(၃၊၂၊
၁၇၈)။ဝဇတိ “ဝဇ ဂတော်”(ဘွာ၊ပ၊သေ)အစ်(၃၊
၁၊၁၃၄)၊ ဝလ် စာသော် ဝဇေ။ “ဧကော ဝလ္လဇး”
ဣတိ(၁၊၂၊၄၅-သူတြေ) ဘာဗျကာရဝစနာ-
ဒေကတွေပိ။ ဧကမ် “ဝဂဏ္ဏ”ဣတိချာတသျ။
ဗျာချာသုဓာ။ ဝလ္လဇ(ပု) ဝလတေ ဘုဝံ ဝေဗျ-
ယတိ၊ ဝလ+ကိပ် တာသး သန် ဝဇတိ ဂစ္ဆတိ၊
ဝဇ+အစ်၊ ဥလပေ တေဏဘေဒေ၊ (ဝါဝုဏ္ဏ)
သက္ခဘေဒေ ဩ။ထောမ။ ဗလ္လဇး(ပု)ဗလ္လဇာ
(ဩ)ဧကဇာတိကံ မော်ဋ္ဌေ တေဏကံ ယာသ။
ကောတ္ထုဘာ။(ဝပ္ပယ-ပြာ)၊ ပြိတ်မြက်။ဝလ္လိ

ဝေဠု မုဉ္ဇံ ပဗ္ဗဇံ တိဏံ မတ္တိကာ ဒါရဘဏ္ဍံ
မတ္တိကာဘဏ္ဍံ။ဣဒံ ပဗ္ဗဇံ အဝေဘင်္ဂိယံ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၃၂၃။ကင်္ခါ။၂၆၁။ပဗ္ဗဇာ (ဗဗ္ဗဇာ။သီ၊ဣ)စေပိ
ဇာတာ အသု၊ တေ နံ အဇ္ဈောလဗ္ဗေယျ။သံ၊၂။
၁၁၂။ဝလ္လိ ဝေဠု တိဏံ ပဏ္ဍံ၊ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇမတ္တိ-
ကာ။ ဒါရမတ္တိကာဘဏ္ဍာနိ၊ ပဗ္ဗဇေတေ အဝိ-
ဘာဇိယာ။ခုဒ္ဒသိက္ခာ။၃၂၄။ဝလ္လိ ဝေဠု တိဏံ
ပဏ္ဍံ၊ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇမေဝ စ။ မတ္တိကာ ဒါရဘဏ္ဍံ၊
ပဗ္ဗဇံ တု ယထာဟ စ။ဝိ၊နိစ္ဆယ။၂၈၅၂။ ပဗ္ဗဇန္တိ
ပဗ္ဗဇေတိဏံ။၎င်းဋ္ဌိ။(-ဝိ၊၁။၁၁၅၊၂၁၈၊၂၂၃-၄။
သံ၊၂။၁၂၆။အံ၊၂။၃၂၀။ဇာ၊၂။၃၅။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၂။ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၃၀၁-၇။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၁၃။
သာရတ္ထ၊၁။၄၀၅။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၄၈။နေတ္တိ၊ဝိ။
၃၀၈။)

ပဗ္ဗဇ(ကြိ)၊[ပ+ဝဇ+အ+ဟိ။ ဟိလောပ။] (ရှင်-
ရဟန်း-ရသေ့-အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်လော့။
(က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-လော့။(ခ)ရဟန်း-
ပြု-ဝတ်-လော့။ (ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-လော့။
အောက်ပုဒ်(က၊ခ၊ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇတိ(ကြိ)၊[ပ+ဝဇ+အ+တိ။ တထာ ဗော ဝဿ
ကုဝ ဒိဝ သိဝ ဝဇာဒိနံ ဒွိရူပဿာတိ ဝကာရ-
ဒ္ဒယဿ ဗကာရဒ္ဒယံ၊ ယထာ—ကုဗ္ဗန္တော၊ ဧဝံ
ကုဗ္ဗာနော၊ ကုဗ္ဗန္တိ။-----ပဝဇတိ ပဗ္ဗဇတိ၊ပဗ္ဗ-
ဇန္တော။ရူ၊၄၂။ ဝဇ ဂတိယံ။ ဓဇ ဓဇိ စ။ ဝဇတိ။
အဗ္ဗဇတိ။နိတိ၊ဓာ။၄၂။ ဝဆိ ဣစ္ဆာယံ ဝဇော
စု၊ သင်္ခါနေ ဘူစု သပ္ပနေ။ဓာတွတ္ထ။၃၅၀။ ဝဇ
ဩ ဂတော်။ပါ၊ဓာတု၊ဘွာ။၂၅၃-၄။ ဝဇ ဩ
ဂတော်။ဝဇ ဩ-သေဋ္ဌ၊သက၊ပ။ ဝဇတိ၊ဝဝါဇ၊
ဝဝဇတုး၊ ဝဇိတာ ဣတျာဒိ။ဓာတု၊ကပ္ပ။ ဩ
ဂတော်။ ကတ္တံရိ ဩတိ၊ဩဇေတိ။ဩဇတု။ဓာတု
ရူပါဒါသ။ဘွာဒိ၊သက၊ပရသေဋ္ဌ။] (ရှင်၊ရဟန်း၊
ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်၏။(က)ရှင်-သာ
မဏေ-ပြု-ဝတ်-၏။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-၏။

(ဂ)ရသေ-ပြု-ဝတ်-၏။ (ဃ) ပရိဗိုဇ်-ပြု-ဝတ်-၏။(င)တက္ကတွန်းပြု၏။

(က)နာပိ သယံ ဇာနာတိ “ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇေတိ၊ သော ထေယျသံဝါသကော နာမ ဟော-တိ”တိ။ သစေ တံ ပရိပုဏ္ဏဝသံ ဥပသမ္ပါဒေန္တိ၊ သူပသမ္ပန္နော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၁။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၉။(-သာရတ္ထ၊၁။၂၅၈။ဝိ၊မတိ၊၂။၁၂။ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၂၅။) ပဗ္ဗဇန္တိ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၂။ ပဗ္ဗဇသိ-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ ပဗ္ဗဇ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။ ပဗ္ဗဇဟိ-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၃။ ပဗ္ဗဇေ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၂။ ပဗ္ဗဇေယျာမ-သိ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၅၉။ ပဗ္ဗဇေယျ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၄။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၂။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၈။ ပဗ္ဗဇိ-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။ ပဗ္ဗဇိသု-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၅။ ပဗ္ဗဇိ-အပ၊၁။၁၁၆၊၁၄၁။အပ၊၂။၇၀၊၈၁၊၂၀၀။ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၅၀။ ပဗ္ဗဇိဿတိ-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၇။ ပဗ္ဗဇိဿသိ-ဝိ၊၂။၁၆၉။မ၊ဋ္ဌ၊၄။၇။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၆၅။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-မ၊ဋ္ဌ၊၄။၇။ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၆၅။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၃-၄။ ပဗ္ဗဇိဿာမ-ဝိ၊၂။၁၆၉။

(ခ)သစေ ခေါ ပန အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေတိ၊ အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လော-ကေ ဝိဝဋ္ဌန္တဒေါ။ဒိ၊၂။၁၄-၇။ဒိ၊၃။၁၁၇-၉၊၁၂၀၊၁၄၄။အဘိ၊က။၂၁၆။(-ဝိ၊၄။၃၃၇-၈။ဒိ၊၂။၁၉၄။ ဒိ၊၃။၇၉၊၁၂၃၊၁၄၅။မ၊၁။၂၃၆။မ၊၂။၈၊၂၅၄။မ၊၃။၁၂၁၇၄။အံ၊၃။၄၂၂။အဘိ၊ပု။၁၆၆။အပ၊၂။၁၃၈။စူဠနိ။၃။ပေဋကော။၁၉၉။မိလိန္ဒ။၂၅၇။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၉။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇၊၁၀၉။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၀။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၆၊၁၉၇၊၂၁၀။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၆။ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၄၀။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၉။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၄။အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။ဇိရ၊၄၇။သာရတ္ထ၊၁။၁၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၈။) ယဿတ္တာယ ကုလပုတ္တာ သမ္ပဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ။ဝိ၊၃။၁၃၊၂၆၉။ဝိ၊၄။၄၈၉။ဒိ၊၂။၁၂၆။ဒိ၊၃။၄၅၆၄။မ၊

၁။၄၈၊၂၂၈။မ၊၂။၁၄၂-၅၊၂၅၀။သံ၊၁။၁၄၂၊၁၆၃-၅၊၁၇၃၊၄၆၆။သံ၊၂။၂၉၊၆၁၊၂၆၅။သံ၊၃။၁၂၅။အံ၊၁။၅၂၊၂၈၆။အံ၊၂။၆၂၊၁၉၁၊၃၄၉၊၄၅၅-၆။ဥဒါန။၁၀၃။သုတ္တနိ။၂၉၃။ ပဗ္ဗဇန္တိတိ ဥပ-ဂစ္ဆန္တိ ဥပသင်္ကမန္တိ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၅၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၁။(-ဝိ၊၃။၁၀၅-၆-၇။မ၊၂။၂၅၄။ သံ၊၃။၃၆၄။အံ၊၂။၂၇။ထေရီ၊၄၁၃။မိလိန္ဒ။၁၉၊၃၀၊၂၄၃။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၈။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၂။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၈၊၂၁၄။မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၉။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၉၊၃၁၆။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၇၊၈၆။ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၇၇-၈။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၉။ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂၃၂-၅။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၅၁။သာရတ္ထ၊၃။၁၆၇၊၃၂၃။ဝိ၊မတိ၊၂။၉၀-၄။) ပဗ္ဗဇသိ-သံ၊၁။၄၃၁။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၅။အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄။ ပဗ္ဗဇမိ-မိလိန္ဒ။၃၀။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၉။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၇။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၅၊၂၅၉။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၁။ ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁၇၈။ ပဗ္ဗဇာမ-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၉။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၂။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၇။သာရတ္ထ၊၃။၂၂၅။ ပဗ္ဗ-ဇေတု-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇။မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၉။ ပဗ္ဗဇ-ဝိ၊၄။၃၃၆။ဇာ၊၁။၁၃၈။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈၊၂၇၇။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၃၊၁၀၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၆-၇။ ပဗ္ဗဇဟိ-ဝိ၊၃။၂၁၃။ဝိ၊၄။၃၃၆။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၇။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၀။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၅။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၇၊၃၀၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၅။ ပဗ္ဗဇသု-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၈။ ပဗ္ဗဇေယျ-ဝိ၊၂။၁၆၉။ ဝိ၊၃။၁၀၈။ဒိ၊၁။၅၆။ဒိ၊၂။၂၀-၃။မိလိန္ဒ။၂၅၇။ ပဗ္ဗဇေယျ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၃။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၉။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ ပဗ္ဗဇေယျာသိ-မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၇။ ပဗ္ဗဇေ-ယျာထ-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၈။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ ပဗ္ဗဇေယျာမ-ဝိ၊၃။၁၀၂-၄။ ပဗ္ဗဇေထ-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၈။ ပဗ္ဗဇေယျ-ဝိ၊၁။၁၃။ ဝိ၊၃။၁၀၂၊၂၆၇။ဝိ၊၄။၃၃၆။ဒိ၊၁။၅၆-၉။မ၊၁။

၂၃၆၊ ၃၀၃။ မ၊ ၂။ ၇၊ ၁၁၄။ မ၊ ၃။ ၁၂၊ ၈၃၊ ၁၇၄။ သံ၊ ၁။
 ၄၁၉။ အံ၊ ၁။ ၅၂၉။ အံ၊ ၃။ ၄၂၂။ အဘိ၊ ၃။ ၁၆၆။ ၂၃၊ ၃။
 ၁၄၅။ မိလိန္ဒ။ ၉၅။ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ ပရိဗ္ဗဇေယျ။ ဝိ၊ ၄။
 ၁။ ၁၇၀။ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ ပဋိပဇ္ဇေယျ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။
 သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၄၃၊ ၇၅။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၈၆။
 ပဗ္ဗဇေယျ ဥပဂစ္ဆေယျ၊ ပဋိပဇ္ဇေယျန္တိ အတ္ထော။
 ၂၃၊ ၃။ ၅။ ၂၈၀။ (-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၁၇။ အံ၊ ၄။
 ၁။ ၁၆၈။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၄၀။ သုတ္တန်၊
 ၄။ ၂။ ၁၁၃။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
 ၁၆၄။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၆၇။ မ၊ ၄။ ၃။ ၇၆။) ပဗ္ဗဇိ—
 ဒီ၊ ၂။ ၂၀-၃-၅။ အံ၊ ၂။ ၃၄၉။ သုတ္တန်၊ ၃၄၀။ ထေရီ။
 ၄၁၅၊ ၄၃၄။ မိလိန္ဒ။ ၂၃၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၅၀။ မ၊ ၄။ ၁။
 ၃၇၇။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၈၁။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၊
 ၁၆၉။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၆၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
 ၄၃။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၁၁၀။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။
 ၂၇၆၊ ၃၁၅၀၊ ၄၆၃။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၉၁၊ ၁၁၅။ ထေရီ၊
 ၄။ ၂၃၉။ ၂၇၉။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၊ ၄၇၊ ၁၉၇၊ ၃၀၈။ အပ၊
 ၄။ ၂။ ၄၀၊ ၂၂၈။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၄၇။
 ပဗ္ဗဇိ—အပ၊ ၂။ ၂၆၃။ ထေရီ၊ ၄။ ၇၅။ ပဗ္ဗဇိ—ဝိ၊ ၃။
 ၁၃၇။ ပဗ္ဗဇိသု—ဝိ၊ ၃။ ၁၂။ သံ၊ ၃။ ၁၆၄။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
 ၅၀။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၃။ ၂၃၂။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၇။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၅။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၂။ ၁၄၄။ ၃၇။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၄၂။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၇၉။
 ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၊ ၁၆၉။ ၂၃၇။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၂-၃။
 ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၈။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၂၉။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၇။ ကင်္ခါ၊ ၄။
 သင်္ခ၊ ၃၄၆။ ပဗ္ဗဇိ—ဒီ၊ ၂။ ၁၅။ သံ၊ ၃။ ၁၉၇၊ ၄၁၉။
 ထေရီ၊ ၂၃၆၊ ၂၄၃၊ ၂၈၂၊ ၃၇၂။ ထေရီ၊ ၃၉၀-၁-
 ၅-၆။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၊ ၅၃၊ ၉၄၊ ၂၇၃၊ ၃၇၆၊ ၄၄၂။ အပ၊
 ၂။ ၁၆၊ ၆၃၊ ၁၀၉၊ ၁၄၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၇၂-၆။ ထေရီ၊ ၄။
 ၁။ ၃၇၊ ၂၀၆-၇၊ ၂၇၃၊ ၃၇၅။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၊ ၂၅၂၊
 ၃၄၁။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၀-၇၊ ၁၃၃၊ ၂၀၁၊ ၂၃၂။ အပ၊
 ၄။ ၂။ ၁၀၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၉၃-၄။ ပဗ္ဗဇိမှ—အပ၊ ၄။
 ၂၇၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၉။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၄။ ပဗ္ဗဇိမှ—

သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၀။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၂။
 ပဗ္ဗဇိတ္ထ—(အာ)အပ၊ ၂။ ၂၅၈။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။
 ပဗ္ဗဇိသုတိ—ဝိ၊ ၃။ ၇၃။ ဒီ၊ ၂။ ၂၅။ ဒီ၊ ၃။ ၆၄။ အံ၊ ၂။
 ၁၉၂။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၊ ၅၅-၆၆၇၊ ၉၃၊ ၃၇၉၊ ၃၈၃၊ ၄၁၄။
 အပ၊ ၂။ ၆၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၊ ၃၈၊ ၄၁၊ ၅၈။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။
 အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၁၊ ၂၉၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။
 ၄၄၁။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၉၈။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၆၈။ အပ၊ ၄။ ၂။
 ၁၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၀။ ပဗ္ဗဇိသုတ္တိ—ဝိ၊ ၄။ ၃၃၉။
 ဒီ၊ ၂။ ၃၆။ သံ၊ ၃။ ၃၆၄။ မိလိန္ဒ။ ၂၆၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၈၈။
 ပဗ္ဗဇိသုသိ—ဝိ၊ ၃။ ၇၃၊ ၁၀၈။ မ၊ ၂။ ၂၃၉။ အပ၊ ၄။ ၁။
 ၆၂၊ ၇၇၊ ၈၁။ အပ၊ ၂။ ၁၈၃၊ ၁၉၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၁။ ၇၄။ ၃၃၊ ၃၄။ ၁၅၂။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။ ပေတ၊
 ၄။ ၁။ ၆၅။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၊ ၁၀၅။ ထေရီ၊ ၄။ ၄၁။
 ၂၃၇။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၉။ ဝိမတိ၊
 ၂။ ၁၁၄။ ပဗ္ဗဇိသုတိ—ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၅။ ပဗ္ဗဇိသုမိ—
 ဝိ၊ ၃။ ၇၃၊ ၂၁၃။ ဝိ၊ ၄။ ၃၃၆။ ဒီ၊ ၂။ ၂၅။ မ၊ ၂။ ၂၃၉။
 ထေရီ၊ ၄၁၅၊ ၄၂၉။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁-၂။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၀။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၇။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၀။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၇။ မ၊ ၄။
 ၇။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇၊ ၁၈၀။ ၂၂၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၊ ၁၃၇-
 ၉၊ ၁၄၀၊ ၁၉၃၊ ၂၄၇၊ ၂၇၄။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၅။ အဘိ၊ ၄။
 ၁။ ၂၀၂။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၅။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၁။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၁။ ၄၅၊ ၄၃၊ ၇၄၊ ၁၉၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၅၀။ ၃၃၊ ၃၄။
 ၁၅၂။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၉၄။ ပေတ၊ ၄။ ၁။ ၆၅။ ထေရီ၊
 ၄။ ၁။ ၆၅၊ ၁၀၅၊ ၁၇၂၊ ၂၇၄။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၃၂။ ထေရီ၊
 ၄။ ၅။ ၈၄၊ ၁၃၈၊ ၁၉၇၊ ၂၃၃၊ ၂၇၈။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၁-
 ၄။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉၊ ၂၄၃-၄။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၉။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၃၄၃။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၁။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀။ သီ၊ ၄။
 သင်္ခ၊ ၂။ ၅၄။ ပဗ္ဗဇိသုမာ—ဝိ၊ ၄။ ၃၃၇။ အပ၊ ၄။ ၁။
 ၂၈။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၀။ ၂၂၄၊ ၂၇၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၇၊ ၂၆၃။
 အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၈။
 ထေရီ၊ ၄။ ၄။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၄။ ပဗ္ဗဇိသု—ဓမ္မ၊ ၄။
 ၁။ ၉၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၈၃။ ပဗ္ဗဇိသု—ထေရီ၊ ၄။ ၁။
 ထေရီ၊ ၄။ ၂၃၃။

(ဂ)ဣတ္ထိတ္တံ အာဂတော သမာနော အဂါ-
ရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေတိ။ဒီ၊၁။၁၇၊၁၈၊၂၇။
ဒီ၊၂။၂၄-၈။ ပဗ္ဗဇေတိတိ ဥပဂစ္ဆတိ။ဒီ၊၅။၁။၁၁၄။
ပ-သဒ္ဓေန ဝိသိဋ္ဌော ဝဇေ-သဒ္ဓေါ ဥပသကံ-
မနေတိ ဝုတ္တံ “ဥပဂစ္ဆတိ”တိ။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၂။
(-အံ၊၂။၁၉၈၊၂၀၀။အံ၊၅။၁၆၇။ဇာ၊၅။၄။၁၂၅၊
၄၈၂။ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၅၉။) တာပသပဗ္ဗန္တံ ပဗ္ဗဇန္တောပိ
ဟိ ပဌမံ ကေသမသယံ ဩဟာရေတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ၊
တတော ပဌာယ ဝနိတေ ကေသေ ဗန္တိတွာ
ဇ္ဇောကလာပရော ဟုတွာ ဝိစရန္တိ။မ၊၅။၁။၂၁၅။
(-မ၊၅။၂။၆၈။ဓမ္မ၊၅။၂။၃၃၉။စရိယာ၊၅။၅။၁။ဇာ၊
၅။၁။၃၇၅။ဇာ၊၅။၄။၁။၃၃။) ပဗ္ဗဇေသိ-ဇာ၊၂။၂၅-
၆။ဇာ၊၅။၅။၁၉၀-၂-၃။စရိယာ၊၅။၁၉၂။ ပဗ္ဗ-
ဇာမိ-ဇာ၊၅။၅။၁၉၅။ ပဗ္ဗဇာမ-စရိယာ၊၅။၄။၁။
စရိယာ၊၅။၁၉၅။ ပဗ္ဗဇန္တု-အဘိ၊၅။၁။၃၈။အပ၊
၅။၁။၁၀။ဇာ၊၅။၁။၁၀။ဇာ၊၅။၆။၂၅၊၃၆။ ပဗ္ဗဇ-
ဇာ၊၁။၂၃၅-၆။ဇာ၊၂။၂၈။ဇာ၊၅။၄။၁။၃-၄။၁။၁။
၄၅၅။ဇာ၊၅။၅။၁၉၇။ ပဗ္ဗဇာဟိ-အံ၊၅။၁။၁၁၆။
ဇာ၊၅။၄။၁၂၅။ ပဗ္ဗဇေသု-စရိယာ၊၅။၅။၁။ဇာ၊၅။
၆။၃၅။ ပဗ္ဗဇေ-သုတ္တနိ၊၅။၂။၂၉၅။ ပဗ္ဗဇေ-
ယျာသိ-မ၊၂။၂၆၃။ ပဗ္ဗဇေယျံ-အံ၊၅။၁။၂၅၈။
ပဗ္ဗဇိ-ဒီ၊၃။၄၉။မ၊၂။၂၆၃-၅။ဇာ၊၂။၁၆၊၂၈။ဒီ၊
၅။၃။၃၃။မ၊၅။၃။၂၁၅။သံ၊၅။၂။၁၇၆။အံ၊၅။၁။၁၁၆၊
၁၅၆။အဘိ၊၅။၁။၃၃။ဓမ္မ၊၅။၁။၁၉၈၊၂၁၈။ပေတ၊
၅။၇၀၊၁၅၄။အပ၊၅။၁။၇၊၂၂၉။ဗုဒ္ဓဝံ၊၅။၉၆။
စရိယာ၊၅။၅။၁၆၉၊၁၈၈။ဇာ၊၅။၁။၃။ဇာ၊၅။၂။
၂၅၆၊၃၆၁။ဇာ၊၅။၄။၂၃၈၊၄၉၁။ဇာ၊၅။၃၆၊
၁၉၇။ဇာ၊၅။၇။၅၀။မ၊ဋီ၊၂။၁၂၈။ ပဗ္ဗဇိ-ဇာ၊၂။
၂၃၂။စရိယာ၊၅။၁၇၈-၉။ဇာ၊၅။၄။၄၅၃။ဇာ၊၅။
၇။၅၀။ ပဗ္ဗဇိသု-ဇာ၊၁။၁၆၇။ဓမ္မ၊၅။၁။၁၉၉။
ပဗ္ဗဇိ(ဩ)-ဇာ၊၂။၁၆၊၂၈။ဇာ၊၅။၂။၂၅၆။ဇာ၊၅။
၁၇၅၊၁၉၆-၇။ ပဗ္ဗဇိတ္ထ-သုတ္တနိ၊၅။၂။၂၉၅။
ပဗ္ဗဇိ-အပ၊၁။၁၃၊၂၆၊၆၁။စရိယာ၊၅။၄၀၉။ဇာ၊

၁။၁၆၇။ ပဗ္ဗဇိဿတိ-ဒီ၊၂။၁၉၆၊၂၀၀။ဒီ၊၅။၂။၂၆၀။
ဓမ္မ၊၅။၁။၁၉၉။စရိယာ၊၅။၁၉၅။ပဗ္ဗဇိဿန္တိ-ဇာ၊
၅။၄။၄၈၀။ပဗ္ဗဇိဿသိ-ဇာ၊၂။၁၅၇။ဇာ၊၅။၂။၁၂၈။
ဓမ္မ၊၅။၂။၃၃၇။ဇာ၊၅။၄။၄၈၁-၆၊၄၉၇။ ပဗ္ဗဇိဿာ-
မိ-ဒီ၊၂။၁၉၆-၇။ဇာ၊၁။၁၅၊၂၃၄၊၂၅၁။ဇာ၊၂။၂၅-
၆၊၅၆-၇၊၁၀၁၊၁၅၊၂၁၆-၂။ ပဗ္ဗဇိဿာမ-ဒီ၊
၂။၁၉၇၊၂၀၀။ဇာ၊၅။၄။၄၇၉၊၄၉၂။ ပဗ္ဗဇိဿံ-
ဇာ၊၁။၄၃။ဇာ၊၅။၂။၅၉။

(ဃ)တိတ္ထိယေ အတိတ္ထိယသညိတိ မာတာ
ဝါ ပိတာ ဝါ တိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇေတိ။ဝိ၊၅။၁။၁၂။
(-ကင်္ခါ၊၁၀၅။မ၊ဋီ၊၃။၁၈၈။) တယော ဝေဒေ
ဥဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗပစ္စာ ပဗ္ဗဇန္တော ယေဟိ မန္တေဟိ
ပဗ္ဗဇန္တိ။မ၊၅။၃။၂၇၉။ ပဗ္ဗဇိ-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၉၅။
ပဗ္ဗဇိသု-အံ၊၅။၁။၁၂၃။ဓမ္မ၊၅။၁။၅၇။ထေရီ၊၅။၂။
၃၇၃။အပ၊၅။၁။၂၃၃။သာရတ္ထ၊၃။၂၅။သီ၊ဋီ၊သစ်၊
၁။၁၈၃။ ပဗ္ဗဇိ-အပ၊၂။၂၄၂။ထေရီ၊၅။၁၀၈။
ပဗ္ဗဇိဿာမိ-အံ၊၅။၁။၂၈၆။ထေရီ၊၅။၁၀၄။
ပဗ္ဗဇိဿာမ-အံ၊၅။၁။၁၂၂။ဓမ္မ၊၅။၁။၅၇။

(င)တဒေဝ ပဗ္ဗန္တံ အဂ္ဂဟေသိ၊ တဿ
သန္တိကေ အညေပိ အညေပိတိ ပဉ္စသတမနဿာ
ပဗ္ဗဇိသု။ဒီ၊၅။၁။၁၃၀။ ပဗ္ဗဇိသုတိ ပဗ္ဗဇိတမန-
ပဗ္ဗဇိသု။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၅။

ပဗ္ဗဇေတိဏ(န)၊[ပဗ္ဗဇ+တိဏ]ပြိတ်မြက်။ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇ-
ဘူတာတိ မုဉ္ဇတိဏံ ဝိယ ပဗ္ဗဇေတိဏံ ဝိယ စ
ဘူတာ။ဒီ၊၅။၂။၈၆။သံ၊၅။၂။၈၉။အံ၊၅။၂။၃၈၆။
ပဋိသံ၊၅။၂။၁၇။(-ဓမ္မ၊၅။၂။၃၃၈။ဇာ၊၅။၂။၁၂၈။
နေတ္တိ၊၅။၂၄၃။)

ပဗ္ဗဇေတိဏန္တေဒက(တိ)၊[ပဗ္ဗဇေတိဏ+ဆေဒက]ပြိတ်
မြက်ကို-ရိတ်-ဖြတ်-သောသူ။ ပဗ္ဗဇေလာယက-
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေတု(ကြိ)၊[ပ+ဝဇ+အ+တု]ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
လော့။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယ(ကြိ)ပ+ဝဇ+အ+ထ ရှင်-သာမဏေ-ပြု-
ဝတ်-ကုန်လော့။ပဗ္ဗဇေယ(က)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇန(န)ပ+ဝဇ+ယု(၁)(ရှင်-ရဟန်း-ရသေ့-
အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ခြင်း။ (က)ရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ခြင်း။(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ခြင်း။(၂)(ရှင်-
ရဟန်း-အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ရာ(အခါ)။ (၁)
(က)ဒုပ္ပဗ္ဗန္တိ-----ဣမသ္မိံ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ
ပဗ္ဗဇနဿ ဒုက္ကရတ္တာ ဒုက္ခံ ပဗ္ဗဇနံ၊ ဒုက္ကရာ
ပဗ္ဗဇာတိ ဒုပ္ပဗ္ဗန္တိ။ထေရ်ဌာဝ။၂၇၉။(-မ၊ဋီ၊၃။၉၁။)
(ခ)စဝံ မဟန္တံ နာမ သမ္ပတ္တိသိရိဝိလာသံ ပဟာယ
တဝ ပဗ္ဗဇနံ နာမ-----အတိဥဋ္ဌာရံ။ဒီ၊၅။၂။
၂၆၀။(-စရိယာ၊ဌ။၅၁။၁၈၉။ဇာ၊ဌ။၆။၆၄။)(၂)
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇနကာလ(ပု)ပဗ္ဗဇန+ကာလရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ရာ-အချိန်-အခါ။ ယရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇန-
ကာလော သမဏဘူမိ နာမ။မ၊ဌာဝ။၁၆၀။သံ၊ဌ။
၂။၃၁၅။

ပဗ္ဗဇနတ္ထ(ပု)ပဗ္ဗဇန+အတ္ထရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
ခြင်းဟူသော အကျိုး။ သော ဝယပ္ပတ္တော-----
ပဗ္ဗဇနတ္ထာယ နိက္ခမန္တေဟိ ဆဟိ ခတ္တိယေဟိ
သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ထေရ်ဌာဝ။၄၆၃။(-ဓမ္မ၊
ဌ။၁။၈၈။)

ပဗ္ဗဇနပ္ပကာရဘောဒဒဿန(န)ပဗ္ဗဇန+ပကာရ+
ဘောဒ+ဒဿနရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-ခြင်း၏
အခြင်းအရာအထူးကို-ပြခြင်း-ပြကြောင်းစကား။
ကေစိ ပန “စီဝရံ အပ္ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗဇန-
ပ္ပကာရဘောဒဒဿနတ္ထံ “အထာပီ”တိ ဝုတ္တံ၊
အထာပီတိ စ အထ ဝါတိ အတ္ထော”တိ ဝဒန္တိ။
ဝိမတိ၊၂။၉၅။

ပဗ္ဗဇနဝိမိ(ပု)ပဗ္ဗဇန+ဝိမိ(တက္ကတွန်းအဖြစ်သို့)
ကပ်ရောက်ခြင်း အစီအရင်၊ တက္ကတွန်းပြုခြင်း
အစီအရင်။ အာဇီဝကာနံ သန္တိကေ တေသံ

ပဗ္ဗဇနဝိမိနာ “အာဇီဝကော ဘဝိဿာမီ”တိ
ဂစ္ဆတိ။ဝိမတိ၊၂။၁၂၂။

ပဗ္ဗဇနာကာရ(ပု)ပဗ္ဗဇန+အာကာရရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-မှုအခြင်းအရာ။အဟံ တတ္ထ ဂနာ ကာမေသု
အာဒိနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ကထေတွာ ပဗ္ဗ-
ဇနာကာရံ ကရောမိ။ဇာ၊ဌာဝ။၂၆၃။

ပဗ္ဗဇန္တ(တိ)ပ+ဝဇ+အ+အန္တ(ရှင်,ရဟန်း,ရသေ့,
ပရိပိုင်အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်သော။(က)ရဟန်း-
ပြု-ဝတ်-သော။(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-သော။
သု။ (ဂ)ပရိပိုင်-ပြု-ဝတ်-သော။(က)န
သော မဟာရာဇေ အရဟာ သယံ ပဗ္ဗဇေယျ။
သယံ ပဗ္ဗဇန္တော ထေယျံ အာပဇ္ဇတိ။မိလိန္ဒ။
၂၅၇။ ပဗ္ဗဇံ-ဝိ၊၁။၁၃၉။ဒီ၊၃။၁၂၄-၇။ဒီ၊၅။၃။
၁၀၉။ ပဗ္ဗဇန္တော-မ၊ဌာဝ။၁၂၄။သံ၊ဌာဝ။၇၆။အံ၊
ဌာဝ။၇၇။၁၁၇။၁၂၅။ဓမ္မ၊ဌာဝ။၂။၄၆။ထေရ်ဌာဝ။
၂၀။အပ၊ဌာဝ။၂။၁၂၅။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌာဝ။၇၃။ဝဇီရ၊၃၉၉။
ပဗ္ဗဇန္တော-သံ၊ဌာဝ။၉၅။သံ၊ဌာဝ။၁၈၀။ဣတိဝုတ်၊
ဌာဝ။၃၁၅။ ပဗ္ဗဇန္တံ-အပ၊၂။၆၉။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌာဝ။၇၇။
ပဗ္ဗဇန္တေ-ဝိ၊ဌာဝ။၁၇၀။ ပဗ္ဗဇန္တေဟိ-ဝိ၊ဌာဝ။၂။
၁၉၉။ ပဗ္ဗဇန္တဿ(ဆဋ္ဌိ)-အဘိ၊ဌာဝ။၂၀၂။အဘိ၊
ဌာဝ။၁၃၅။ဣတိဝုတ်၊ဌာဝ။၁၉၄။ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၆၄။အံ၊
ဋီ၊၂။၃၂၈။ ပဗ္ဗဇန္တေ-အံ၊ဌာဝ။၂၁၀။ ပဗ္ဗဇန္တေသု-
သံ၊ဌာဝ။၇၇။ထေရ်ဌာဝ။၁၁၀၅။ (ခ)ကေသမသန္တိ
တာပသပဗ္ဗန္တံ ပဗ္ဗဇန္တောပိ ဟိ ပဌမံ ကေသမသု
ဩဟာရေန္တိ။ဒီ၊ဌာဝ။၃၃။ ပဗ္ဗဇန္တော-ဇာ၊ဌာဝ။၄။
၄၅၅။ ပဗ္ဗဇန္တံ-ဇာ၊၁။၂၃၆။စရိယာ၊ဌာဝ။၁၇၈။ဇာ၊
ဌာဝ။၁၂၄။ပဗ္ဗဇန္တေသု-ဇာ၊ဌာဝ။၁၄၀။ (ဂ)ပရိဗ္ဗာ-
ဇကန္တိ ပဗ္ဗဇာဝိဇာနံ။တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ
သဗ္ဗပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇန္တော ယေဟိ မန္တေဟိ ပဗ္ဗဇန္တိ။မ၊
ဌာဝ။၂၇၉။ပဗ္ဗဇန္တောတိ ဗြာဟ္မဏပဗ္ဗန္တံ ဥပဂစ္ဆန္တ။
မ၊ဋီ၊၃။၁၈၆။

ပဗ္ဗဇန္တိ(ကြိ)ပ+ဝဇ+အ+အန္တ(ရှင်,ရဟန်း,ရသေ့

အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ကုန်၏။ (က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-ကုန်၏။ (ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ကုန်၏။ (ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်၏။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇန္တု(ကြိ) [ပ+ဝဇ+အ+အန္တု] ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်လော့။ ပဗ္ဗဇတိ(ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇပါဒကာ(ထိ) [ပဗ္ဗဇ+ကတာ+ပါဒကာ] အလယ်ပုဒ်ကျေ။ ပြိတ်မြက်ခြေနင်း။ န ဘိက္ခုဝေ တိဏ-ပါဒကာ ဓာရေတဗ္ဗာ၊ ---- န ပဗ္ဗဇပါဒကာ ဓာရေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၂၊ ၇၉။ (- ၂၊ ၇၈။ ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၁၈၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၄၅၅။ ဓမ္မ၊ ၅၊ ၂၊ ၂၅၂။)

ပဗ္ဗဇမယ(တိ) [ပဗ္ဗဇ+မယ] ပြိတ်မြက်ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပြိတ်မြက်အစာသွတ်သော (ဘုံလျှို့)။ ကောဇ္ဇံ နာမ ဝါကမယံ ဝါ ဥသီရမယံ ဝါ မုဉ္ဇမယံ ဝါ ပဗ္ဗဇ(ပဗ္ဗဇ။ သီ)မယံ ဝါ အန္တော သံဝေ-ဌေတွာ ဗဒ္ဓံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂၊ ၅၉။ (- ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၈၉။)

ပဗ္ဗဇမာန(တိ) [ပ+ဝဇ+အ+မာန] ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-သော။ ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသမာနော ရာဇာ ဟောတိ စက္က-ဝတ္တိ၊ ပဗ္ဗဇမာနော ဗုဒ္ဓေါ။ မ၊ ၅၊ ၂၊ ၉၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၃၂၃။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၆၆။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁။ ၆၁။ (- ဒီ၊ ၄၊ ၃။ ၁၀၉။ မ၊ ၅၊ ၄။ ၂၀၇။)

ပဗ္ဗဇလာယက(တိ) [ပဗ္ဗဇ+လာယက] ပြိတ်မြက်ကို-ရိတ်-ဖြတ်-သောသူ။ သေယျထာပိ ဘိက္ခုဝေ ပဗ္ဗဇလာယကော ပဗ္ဗဇံ လာယိတွာ အဂ္ဂေ ဂဟေတွာ သြဓုနာတိ။ သံ၊ ၂၊ ၁၂၆။ အံ၊ ၂၊ ၃၂၀။ ပဗ္ဗဇလာယကောတိ ပဗ္ဗဇတိဏစ္ဆေဒကော။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၂၀။ (- သံ၊ ၃၊ ၂၊ ၂၅၆။)

ပဗ္ဗဇသိ(ကြိ) [ပ+ဝဇ+အ+သိ] (က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-၏။ (ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-၏။ (ဂ)

ရသေ့-ပြု-ဝတ်-၏။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇသု(ကြိ) [ပ+ဝဇ+အ+သု] (က)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-လော့။ (ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-လော့။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇာပေတိ(ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဝဇ+ဏာပေ+တိ] (ရှင်၊ ရဟန်း-အဖြစ်သို့) ကပ်ရောက်စေ၏။ ရှင်၊ ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-စေ၏။ သတ္တာ ဣမံ ဗြဟ္မဏံ သာဒရေန ပဗ္ဗဇာပေသိ၊ န ခေါ မေ ဧတံ အနာဒရေန ပရိဟရိတုံ ဝဇ္ဇတိ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၄။

ပဗ္ဗဇာပေသိ(ကာ၊ ကြိ) [ပ+ဝဇ+ဏာပေ+တိ] ရှင်၊ ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-စေပြီ။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇာမ(ကြိ) [ပ+ဝဇ+အ+မ] (က)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ကုန်၏။ (ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်၏။ ပဗ္ဗဇတိ(ခ၊ ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇာမိ(ကြိ) [ပ+ဝဇ+အ+မိ] (က)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-၏။ (ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-၏။ ပဗ္ဗဇတိ(ခ၊ ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇာဟိ(ကြိ) [ပ+ဝဇ+အ+ဟိ] (က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-လော့။ (ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-လော့။ (ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-လော့။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိ(ကြိ) [ပ+ဝဇ+ဣ] (က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ (ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ (ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိသု(ကြိ) [ပ+ဝဇ+ဣ] (က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-ကုန်ပြီ။ (ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ကုန်ပြီ။ (ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်ပြီ။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိ (ကြိ) [ပ+ဝဇ+ဣ] (က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ (ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ (ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ (ဃ)ပရိဗိုဇ်-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ ပဗ္ဗဇတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိ (ကြိ) ပ+ဝေ+သြ(က)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
ပြီ။(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ပဗ္ဗဇိတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိတ (န) ပဗ္ဗဇာ(ဇ္ဇာ)+ဣတ။ ပ+ဝေ+တ။
တပဿိ ဘိက္ခု သမဏော၊ ပဗ္ဗဇိတော တပေါ-
ဓနော။ဓာန်။၄၃၃။ ပဗ္ဗဇာ(ဇ္ဇာ။သူစိ)သဉ္ဇာတာ
ယဿာတိ ပဗ္ဗဇိတော၊ သဉ္ဇာတတ္ထေ ဣတော။
သေဋ္ဌတ္တံ ဝဇေတိတိ ဝါ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဝဇ ဂမဓေ၊
တော။ဓာန်။၄၃၃။ ပဗ္ဗဇိတော ပဗ္ဗဇိတော၊
ဣစ္စာဒိသု ယထာဣဓံ။ န ဒိဃော ရဿတံ
ယာတိ၊ န ရသော ယာတိ ဒိဃတံ။နိတိ၊သုတ္တံ။
နာ။၃၅၃။ ဝဇ ဂတိယံ။ ဓဇ ဓဇိ စ။ ဝဇေတိ။--
--ပဝဇနံ၊ပဗ္ဗဇာ၊ပဗ္ဗဇိတော၊ပဗ္ဗဇိတော။နိတိ၊
ဓာ။၄၂။ ပြုဋ္ဌဇိတ(ပု) ပြ+ဋ္ဌဇ+တ္တ။သနျာသိနိ။
ထောမ။ ပြုဋ္ဌဇိတ(ဝိ)ပြ+ဋ္ဌဇ+တ္တ။သနျာသ-
လိယာ ဟုအာ၊ ဝိဒေဂဂယာ ဟုအာ။(န)သနျာ-
သိ ကာ ဇိဝန၊ (ပု)သနျာသိ၊ ဖော်ဒ္ဒဘိက္ခုက
ကာ ဓိဗျ။ကောတ္ထုဘ။(၁)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့
အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ခြင်း၊ ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့-
ပြု-ဝတ်-ခြင်း။ (တိ)(၂)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့
အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်သောသူ။ (က)ရှင်-သာ
မဏေ-ယောကျ်ား၊ ရှင်-သာမဏေ-မိန်းမ။(ခ)
ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ။(ဂ)ရသေ့၊
ရသေ့မ။(ဃ)ပရိပိုဇ်၊ပရိပိုဇ်မ။(င)တက္ကတွန်း၊
တက္ကတွန်းမ။(၃)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့အဖြစ်သို့)
ကပ်ရောက်ရာ(အခါ)။(က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု
ရာ(အခါ)။(ခ)ရဟန်းပြုရာ(အခါ)။(ဂ)ရသေ့-
ပြုရာ(အခါ)။

(၁)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်
ခြင်း၊ ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ခြင်း။ ဣမာနိ
စတ္တာရိ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတံ နာမ ဗောဓိသတ္တာနံ
ဝံသောဝ တန္တိယေဝ ပဝေဏီယေဝ။ဒီ၊၂။၄၈။
(၂)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်သော
သူ။ ယေမေ ဘော ဂေါတမ ဣလပုတ္တာ-----

အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။မာ။၂၀။ အနဂါရိယန္တိ
ပဗ္ဗဇံ ဘိက္ခုဘာဝံ စ။-----ပဗ္ဗဇိတာ ဥပဂတာ။
မာ။၁၁။၁၁၅။ ပဗ္ဗဇိတိ ပဗ္ဗဇိတော။ဒီ၊၁၃။၃၃။
(-ဝိ။၁။၉။၁၀။၁၀၆။၁၃၄။ဝိ၊၂။၄၇။၇၄။၇၃။၂၉။
ဝိ၊၃။၁၁-၄၊၂၅-၆။၁၁၆-၉၊၂၇၂-၅။၁၄၂။ဝိ၊၄။
၂၈၀-၅။၁၁၁။၁၃၆။၄၄၆။၄၆၀။၄၇၃။ဒီ၊၁။၁၇-၈၊
၈၂-၃။၁၂၀။၂၁၄-၉။ဒီ၊၂။၂၄-၅။၁၀၈။၁၂၅။ဒီ၊၃။
၂၄။၆၄။၁၃၂-၆-၉။မာ။၁၃၈။၉၂။၅၀-၄၊၂၂၇။၂၅၁-
၇။၃၆။၁၄၀၆။မ၊၂။၈၁။၂၃-၆။၁၆၉။၂၄၅-၉။၃၃၄၊
၃၆၆။၄၀၇။မ၊၃။၁၂။၈၃-၆။၁၆၆။သံ၊၁။၉။၁၅၊
၁၂၀။၁၆၃-၅၊၂၀၀။၁၄၇။၄၀၇။သံ၊၂။၄၈၉။၅၁၈။
သံ၊၃။၁၅၊၈၀။၁၆၄-၉။အံ၊၁။၅၁။၁၀၅။၁၄၆။၁၉၀။
အံ၊၂။၅၊၂၅-၇-၈။၆၃။၁၇၄၊၂၃၃။၁၀၀။အံ၊၃။၁၀၅၊
၁၇၅။၁၉၃-၄၊၃၂၀။၄၂၂။အဘိ၊ဝိ။၂၆၀။အဘိ၊ပု။
၁၆၆။အဘိ၊က။၃၉။၅၁။ပဋိသံ၊၁၇၃။၁၃၀။ဥဒါန။
၈၉။၁၁၈။သုတ္တန်။၃၂။၁၃၄။၁၃၆။၁၃၇။ပေတ။
၁၅၂။၁၆၆-၇၊၁၈၆-၇။ထေရ။၂၂၅၊၂၆၃၊၂၈၂-
ရ၊၂၉။၁၃၀၇။၃၂၇။၃၄၅။၃၅၆။၃၆၅။ထေရီ။၃၈၄-
၈၊၄၁၂-၅-၇-၈၊၄၂၀-၇။အပ၊၁။၁၀။ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၆၀။
မဟာနိ။၂၊၅၊၉၊၅၀-၃၊၁၁၉။၁၆၇။၁၀၄။၁၄၂။
စူဠနိ။၄၉၊၅၀-၂၊၆၃။၇၀။၁၀၂-၉၊၁၅၀။၁၉၁၊၂၅၃။
ဇာ၊၁။၁၀၉။၁၂၀။၁၅၃၊၂၂၁၊၂၃၄-၆၊၂၄၈။ဇာ၊၂။
၈၊၉။၁၁၊၂၄-၈၊၆၂၊၁၅၁။၁၉၆။နေတ္ထိ။၉။၁၁၃၈၊
၁၅၇။ပေဋကော။၂၀၀။မိလိန္ဒ။၈၊၉။၁၀။၁၈-၉၊
၃၀၊၇၈။၁၁၄-၆၊၂၁၇၊၂၃၆-၈၊၃၃၂။၃၇၄။ဝိ၊၁။
၂၉။၃၀-၉၊၄၂၊၈၄။၁၅၅။၁၇၁၊၂၀၄။၁၃၅။၃၂၇။
ဝိ၊၁။၂။၄၉။၁၀၂၊၂၄၅၊၂၇၁။ဝိ၊၁။၃။၅၊၁၄၇၊၂၂၀၊
၂၉၁-၉၊၃၆၁။ဝိ၊၁။၄။၂၊၂၂၂။ကင်္ခါ။၂၁၇၊၂၇၄။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၇၃။၁၃၅-၇၊၁၅၄-၆၊၃၀၃။ဒီ၊၁။၁၄၇၊
၁၆၂၊၁၇၀၊၂၄၂။ဒီ၊၁။၂။၁၁၅။၈၊၂၁၂။၈၁၇။၃၃၅၊
၃၈၅။ဒီ၊၁။၃။၈၊၂၀။၁၀၃။၁၇၂၊၁၈၁။မာ၊၁။၁။
၆၂။၈၃။၁၁၈။၁၃၀။၇၂၊၂၀၃။၁၃၀။မာ၊၁။၂။၉၂။၁၀၈၊
၁၇၀၊၂၂၈။မာ၊၁။၄၇။၅၃။၉၂၊၁၂၀-၆၊၂၀၃၊၂၂၂၊

၃၀၃။မ။၆။၄။၇။၁၃၇။၁၉၄။၂၀၂။သံ။၆။၁။၃၆။
 ၆၇။၁၆၀-၇။၂၅၄။၂၆၄။၃၀၁။သံ။၆။၂။၄၆။၉၅။
 ၁၆၆။၁၇၇။၂၇၅။သံ။၆။၃။၁၆၀။၇၆။၁၃၉။၁၄၄။
 ၁၈၀။၁၈၁။၂၂၂။၃၂၈။အံ။၆။၁။၄၈။၇၇။၁၁၃-
 ၆၁၂။၁၃၇။၁၅၁။၁၈၁။၂၁၂။၂၄၂။အံ။၆။၂။၄၅၃။
 ၁၆၆။၁၉၁-၆၂၉၄။၃၇၄။၃၉၃။အံ။၆။၁။၅၄-၉။
 ၂၀၉။အဘိ။၆။၁။၃၈၄၀။အဘိ။၆။၂။၁၃၅။၄၅၂။
 အဘိ။၆။၃။၈၄။ပဋိ။သံ။၆။၁။၁၀၆။၂၀၅။ပဋိ။သံ။
 ၆။၂။၃၁။၈၆။၁၀၅။၂၁၅။ဝိ။သုဒ္ဓိ။၁။၃၈။၃၃၆။၄၃၄။
 ခုဒ္ဒက။၆။၁။၃၉၅။ဓမ္မ။၆။၁။၁၀၄၃-၆-၈၆။၁၉၉။
 ၁၀၃။၁၉၇။၂၀၂။၂၃၉။၃၂၈-၉။၃၄၉။၃၇၈။၄၅၂။
 ဓမ္မ။၆။၂။၇၂၉။၂၁၇၈-၉။၂၂၈။၂၈၈။၃၂၆။၄၀၈။
 ၉၃၆။၆။၄၉၉၃-၄၁၅၂။၂၈၁-၈။၃၀၃။၃၇၅။
 ကုတိဝုတ်။၆။၇၅။၈၈။၁၉၄။၂၁၃။၃၅၃၅။သုတ္တနိ။
 ၆။၁။၄၁၄၅၀။၁၂၆။၁၇၂။၂၂၆။၂၆၄။သုတ္တနိ။၆။
 ၂။၃၆၆။၂၁၀၅။၁၄၈။၂၁၀။၂၅၃။၂၉၅။ဝိမာန။၆။
 ၇၈။ဇတ။၆။၅။၇၀။၁၀၀။၁၃၆။၁၆၁။၂၁၆-၈။ထေရ။
 ၆။၁။၉၇။၁။၇၁၆၇။၂၀၆-၇။၃၂၄။၃၉၁။၄၇၅။
 ထေရ။၆။၂။၁၉၇။၂၀၉။၂၄၀။၂၉၄-၆-၈။၃၄၂။
 ၄၄၂။၄၈၆။၅၃၄။ထေရီ။၆။၁၉၄၀-၈။၁၄၅။၂၀၂။
 ၂၄၂-၉။၂၇၀။အပ။၆။၁။၁၀-၃။၁၀၇။၁၆၁။၁၉၉။
 ၂၀၁။၃၀၃။၃၄၂။အပ။၆။၁။၁၀၇။၁၉၄။၂၃၁။ဗုဒ္ဓဝံ။
 ၆။၇၀။၁၀၀။၁၆၁။၁၉၅။၂၁၂။၃၂၇။စရိယာ။၆။
 ၂၂-၈၅၃။၉၀။၁၃၃-၅။၁၈၀။၂၇၅။မဟာနိ။၆။၁၅။
 ၅၀။၁၀၀။၁၅၁-၃။၁၈၂။၂၃၄-၆။၃၀၈။၃၉၅။၄၀၁။
 စူဠနိ။၆။၁။၂၇။၈၁။၁၁၇။ဇာ။၆။၁။၆၇။၂၃၄။
 ၃၃၀။၃၉၈။၄၂၆။ဇာ။၆။၂။၅၉။၂၁၂။၃၇၉။၃၉၅။
 ဇာ။၆။၃။၂၉၂၈၅-၆။၃၃၃။၃၉၀။၄၅၅။ဇာ။၆။၄။
 ၂၃-၉။၁၅၅။၂၆၆။၃၄၂။၃၇၈။၄၈၀-၂။ဇာ။၆။၅။
 ၈၆။၁၃၉။၁၉၀။၂၈၀။၅၁၃။ဇာ။၆။၁။၃၆၇။၉။၂၀-
 ၆။ဇာ။၆။၇။၂၁၀၅။၂၉၀။၃၅၁။နေတ္တိ။၆။၄၈။၁၅၈။
 ၁၉၇။၂၂၉။၂၄၈။ဝိရိ။၆။၄၀၁။သာရတ္ထ။၁။၁၄၀။
 သာရတ္ထ။၂။၈။၃၇။သာရတ္ထ။၃။၈၈။၂၂၆။ဒီ။၆။၁။

၃၄၅။ဒီ။၆။၂။၄၆။ဒီ။၆။၃။၂၁။၁၁၇။)

(က)ရှင်-သာမဏေ-ယောကျ်ား၊ ရှင်-
 သာမဏေ-မိန်းမ။ နာကသေနံ ဒါရက် နိဟရိတွာ
 ပဗ္ဗာဇေဟိ၊ ပဗ္ဗဇိတေဝ တသ္မိံ ဒဏ္ဍကမ္မတော
 မုစ္ဆိဿသိ။မိလိန္ဒ။၈။ ပဗ္ဗဇာ နာမ လဟုက်
 ကမ္ပံ၊ တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတော သုပဗ္ဗဇိတောဝ၊ ပဗ္ဗာ-
 ဇေန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ဝိ။၆။၃။၂၈၄။ဝိ။သင်္ဂဟ။
 ၁၅၆။ ဣမာ သိက္ခာယော သဗ္ဗိဝဿာယပိ ပဗ္ဗ-
 ဇိတာယ ဒါတဗ္ဗာယေဝ။ဝိ။၆။၃။၂၂၀။(-၂၉၁။
 ဒီ။၆။၂။၁၄၉။ဒီ။၆။၃။၄၅။ခုဒ္ဒက။၆။၄။၁၃။ဓမ္မ။၆။
 ၁။၁၀။ဓမ္မ။၆။၂။၇၂။၉၃၆။၂၈၁။အပ။၆။၁။
 ၁၀၇။သာရတ္ထ။၃။၂၉၈။ကင်္ခါ။ဒီ။ဟောင်း။၂၅။
 ကင်္ခါ။၆။သင်္ခ။၄၈၁။အံ။ဒီ။၃။၂၆၀။)

(ခ)ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ။ယော
 စ ပဗ္ဗဇိတံ ဟန္တိ၊ ကတကိစ္စံ မဟေသိနံ။ သ
 ကာဠသုတ္တေ နိရယေ၊ စိရရတ္တာယ ပစ္စတိ။ဇာ။
 ၂။၆၂။ ယော စ ပဗ္ဗဇိတံ ဟန္တိတိ ယော ဗာလ-
 ဇနော သမဏံ ဟနတိ။ဇာ။၆။၅။၂၉၁။တပဿိ-
 နိယော ပဗ္ဗဇိတာ၊ မုဏ္ဍာ သဃံသိပိရတာ။
 ယဒါ လောကေ ဂမိဿန္တိ၊ တဒါ ကဏှော
 ပမောက္ခတိ။ဇာ။၁။၂၄၈။ပဗ္ဗဇိတာတိ ဗုဒ္ဓဿသနေ
 ပဗ္ဗဇိတာ။ဇာ။၆။၄။၁၈၆။

(ဂ)ရသေ့၊ ရသေ့မ။မဟာဘောဂံ ဆဒ္ဒ-
 ယိတွာ၊ ပဗ္ဗဇိန္ဒသိပဗ္ဗဇံ။ မယိ ပဗ္ဗဇိတေ သန္တေ၊
 ဥပဇ္ဇိ လောကနာယကော။ဗုဒ္ဓဝံ။၃၆၀။ မယိ
 ပဗ္ဗဇိတေတိ မယိ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဥပဂတေ။ ဗုဒ္ဓဝံ။
 ၆။၂၇၁။(-စူဠနိ။၄၉။၅။အံ။၆။၁။၁၀၄။အဘိ။၆။
 ၁။၃၉။အပ။၆။၁။၁၁။ဇာ။၆။၁။၁၀။)

(ဃ)ပရိပိုဇ်၊ ပရိပိုဇ်မ။ အထ ခေါ ဒွေ
 ပဗ္ဗဇိတာ မုဏ္ဍိယော စ ပရိဗ္ဗာဇကော ဇာလိ-
 ယော စ ဒါရုပတ္တိကန္တေဝိသိ ယေနာဟံ တေနပ-
 သက်မိသု။ဒီ။၁။၁၄၉။(-ဒီ။၆။၁။၂၈၂။သီ။၆။၁။

၂။၃၃၉။)

(င)တက္ကတွန်း၊တက္ကတွန်းမ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော မာဂဓဿ သေနိယဿ ဗိမ္ဗိသာရဿ ဉာတိသာလောဟိတော အာဇီ-
ဝကေသု ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ဝိ၊၂။၁၀၀။နန္ဒာဒိနံ သာဝကဘူတာ ပဗ္ဗဇိတာ အာဇီဝကာ။ တထာ အာဇီဝကိနိယော။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၃။

(၃)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ် ရောက်ရာ(အခါ)။(က)ရှင်-သာမဏေ-ပြုရာ (အခါ)။ ဘဂဝါ ပန ယသ္မာ ရာဟုလကုမာရဿ ပဗ္ဗဇိတတော ပဘုတိ မာတာပိတူဟိ အနန-
ညာတံ ပုတ္တံ န ပဗ္ဗာဇေတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၁။မ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၀၁။(ခ)ရဟန်းပြုရာ(အခါ)။ ထေရော ကိရ ပဗ္ဗဇိတတော သတ္တမေ ဒိဝသေ တဒဟု အရ-
ဟတ္တပ္ပတ္တော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၂။ တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရာ ဣတ္ထိ သန္နိသိန္နဂန္တာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတာ ဟောတိ၊ တဿာ ပဗ္ဗဇိ-
တာယ ဂစ္ဆော ဝုဋ္ဌာသိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇၃။ တဿာ ပဗ္ဗ-
ဇိတာယာတိ တဿာ ပဗ္ဗဇိတကာလေ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၁၃၁။(-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၁။ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၉။ထေရီ၊ဋ္ဌ။ ၁၂၄။အ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၄။မ၊ဋီ၊၁။၂၅၃။) (ဂ)ရသေ့ ပြုရာ(အခါ)။ ဇေဋ္ဌမဏ္ဍလံ ဗန္ဓိတွာ----ဝနံ ဥပသောဘယမာနော ကသိဏပရိကမ္ပံ ကတွာ ပဗ္ဗဇိတတော သတ္တမေ ဒိဝသေ အဋ္ဌ သမာ-
ပတ္တိယော ပဉ္စ အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၃၉။

ပဗ္ဗဇိတ(ပု)[ပ+ဝဇ+ဏေ+တ။ကာရိတလောပ။]
(ကိလေသာ-အညစ်အကြေး-တို့ကို)-ထွက် သွားစေ-နှင်ထုတ်-စွန့်ပယ်-တတ်သောသူ၊ ကိလေသာငြိမ်းအေးသူ၊ရဟန်း။ ဗာဟိတပါပေါတိ ဗြာဟ္မဏော၊ သမစရိယာ သမဏောတိ ဝုစ္စတိ။ ပဗ္ဗာဇယမတ္တနော မလံ၊ တသ္မာ “ပဗ္ဗဇိတော”တိ

ဝုစ္စတိ။ဓမ္မ၊၆၉။ တသ္မာတိ ယသ္မာ----တသ္မာ ယော အတ္တနော ရာဂါဒိမလံ ပဗ္ဗာဇယန္တော ဝိနောဒေန္တော စရတိ၊ သောပိ တေန ပဗ္ဗာဇနေန “ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဝုစ္စတိတိ အတ္ထော။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၉၇။အဟံ ပုရေ ပဗ္ဗဇိတဿ ဘိက္ခုနော၊သုတ္တံ အဒါသိံ ဥပသင်္ကမ္မ ယာစိတာ။ပေတ။၁၆၂။ ပဗ္ဗဇိတဿ ဘိက္ခုနောတိ ဣဒံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ သော ဟိ ကာမာဒိမလာနံ အတ္တနော သန္တာနတော အနဝသေသတော ပဗ္ဗာဇိတတ္တာ ပဟိနတ္တာ ပရမတ္တတော “ပဗ္ဗ-
ဇိတော”တိ၊ ဘိန္နကိလေသတ္တာ “ဘိက္ခု”တိ စ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၃၆။(-ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၆၉။ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၄။သာရတ္ထ၊၁။၄၄၂။ကင်္ခါ၊ဋီ၊ သစ်။၁၅၁။)

ပဗ္ဗဇိတကာလ(ပု)[ပဗ္ဗဇိတ+ကာလ(၁)(ရှင်၊ရဟန်း၊ ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ရာအခါ။(က)ရှင်- သာမဏေ-ပြုရာအခါ။(ခ)ရဟန်းပြုရာအခါ။ (ဂ)ရသေ့ပြုရာအခါ။(ဃ)ပရိဗိုဇ်ပြုရာအခါ။(င) တက္ကတွန်းပြုရာအခါ။(၂)ရဟန်းပြုခြင်းငှါ သင့် လျော်သောအခါ၊ ရဟန်းပြုရမည့်အခါ။

(၁)(ရှင်၊ရဟန်း၊ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက် ရာအခါ။(က)ရှင်-သာမဏေ-ပြုရာအခါ။ သာမဏေရော ရတ္တိဘာဂေ စိန္တေသိ “မယာ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂါမန္တေ အရဏံ န ဥဋ္ဌာပိတဗ္ဗ”န္တိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၂။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၇၉။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၈၆။သံ၊ဋီ၊၁။၃၁၂။) (ခ)ရဟန်းပြုရာအခါ။ ကိဉ္ဇာပိ အဟံ ဣမံ ကု-
မာရံ တိဿကုမာရဿ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဘုတိ ဩပရဇ္ဇေ ဌပေတုကောမော၊ အထ ခေါ ဩပရဇ္ဇတောပိ ပဗ္ဗန္ဓာဝ ဥတ္တမာ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။ (-၃၉။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၇။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၃၁။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၅။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။

၃၁၃။ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၄၅။၃၀၆။ဓမ္မာဋ္ဌ။၂။၁၇၈-၉။၂၈၂။
 ဥဒါန။၁၄၅။ထေရ်ဋ္ဌ။၁။၁၅၁။၃၉၁။၄၀၇-၈။
 ၄၁၃။ထေရ်ဋ္ဌ။၂။၂၀။၂၃၅။၄၇၅။ထေရ်ဋ္ဌ။၇၈၁။၂၄။
 အပါဠာ။၂။၂၃၁။ဇာဋ္ဌ။၁။၁၆၄။ဇာဋ္ဌ။၃။၃၃၃။
 ဇာဋ္ဌ။၄။၂၈၂။ဇာဋ္ဌ။၇။၇၁။သာရတ္ထ။၁။၁၃၅။
 ကင်္ခါဋ္ဌိ။သစ်။၂၄၀။သီဋ္ဌိ။သစ်။၁။၁၉၅။အံဋ္ဌိ။၃။
 ၃၅၉။ဝိသုဒ္ဓိ။ဋ္ဌိ။၁။၆၈။) (ဂ)ရသေ့ပြုရာအခါ။
 ဧတေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ဇနပဒေါ ဥလ္လောဋ္ဌော
 ဘဝိဿတိ။ဇာဋ္ဌ။၄။၄၈၀။(-၄၉၄။)(ဃ)ပရိပိုဇ်
 ပြုရာအခါ။ဟေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ
 သဉ္ဇယော အတိရေကလာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော
 အဟောသိ။အံဋ္ဌ။၁။၁၂၃။ဓမ္မာဋ္ဌ။၁။၅၇။ထေရ်ဋ္ဌ။
 ၂။၃၇၃။အပါဠာ။၁။၂၃၃။သာရတ္ထ။၃။၂၂၅။(င)
 တက္ကတွန်းပြုရာအခါ။ဟတ္ထဒမ္မာတိ အာဇီဝက-
 ပဗ္ဗဇိ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ဥဏှပိဏှပါတပဋိဂ္ဂဟဏေ
 ဟတ္ထာပိ ကိရဿ ဒမ္မာ။ဇာဋ္ဌ။၃။၅၁၆။(၂)ရဟန်း
 ပြုခြင်းငှါ သင့်လျော်သောအခါ၊ ရဟန်းပြုရမည့်
 -အချိန်-အခါ။ ရာဇာ ပလိတံ ဩလော-
 ကေတွာ----“ဣဒါနိ မေ ပဗ္ဗဇိတကာလော”တိ
 ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ။ဇာဋ္ဌ။၆။၁၁၃။

ပဗ္ဗဇိတကိစ္စ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ကိစ္စ]၊(၁)ရဟန်းတို့၏
 ပြုဖွယ်-အမှု-ကိစ္စ၊ ရဟန်းကိစ္စ။(၂)ရဟန်းတို့
 အား-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော-အမှု-
 ကိစ္စ၊ ရဟန်းတို့နှင့် သင့်လျော်သောအမှု။(၁)
 ဥပါသိကာ “အဇ္ဇ မမ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ
 မတ္ထကံ ပတ္တန္တိ ဥတွာ “အဘိရမတိ တေ အမ္မ
 ဘာတာ ဗုဒ္ဓသာသနော၊ န ဥက္ကဏ္ဍတိ”တိ အာဟ။
 ဒိဋ္ဌ။၂။၃၈၀-၁။မဋ္ဌ။၁။၂၉၉။သံဋ္ဌ။၃။၁၉၇။အံဋ္ဌ။
 ၁။၃၉၅။အဘိဋ္ဌ။၂။၂၆၈။(-သံဋ္ဌ။၂။၂၇၃။အံဋ္ဌ။
 ၁။၁၅၉။၁၆၈။၂၃၃။ဓမ္မာဋ္ဌ။၁။၄၄၁။၅၅။၃၅၈။၃၆၉။
 ၄၁၇။ဓမ္မာဋ္ဌ။၂။၇၁၄၁။ထေရ်ဋ္ဌ။၁။၄၅-၆။၇၄။
 ထေရ်ဋ္ဌ။၂။၁၈၉။၁၉၃။၂၉၈။ထေရ်ဋ္ဌ။၄၈။အပါ
 ဋ္ဌ။၁။၃၀၆။အပါဠာ။၂။၈။၂၂၅။ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။၇၀။ဇာဋ္ဌ။

၁။၁၂၂။၁၃၂။မဋ္ဌိ။၃။၂၅၄။အံဋ္ဌိ။၃။၉၈။ဝိသုဒ္ဓိ။ဋ္ဌိ။
 ၁။၂၉၄။) (၂)ဧဝံ ယော ပဗ္ဗဇိတွာ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ
 ကာတုံ န သက္ကောတိ၊ တဿ ဣမေ သတ္တ
 ပါပဓမ္မာ ဥပဇ္ဇိတွာ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ။မဋ္ဌ။၃။
 ၁၂၆-၇။ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စန္တိ ပဗ္ဗဇိတဿ သာရုပ္ပ-
 ကိစ္စံ။မဋ္ဌိ။၃။၈၁။

ပဗ္ဗဇိတကုလပုတ္တ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ကုလပုတ္တ]၊ရဟန်း
 ပြုသော အမျိုးကောင်းသား။ တဿ သန္တိကေ
 ပဗ္ဗဇိတကုလပုတ္တာပိ ပဉ္စသတာ အဟေသံ။အံဋ္ဌ။
 ၁။၁၅၉။

ပဗ္ဗဇိတဂဏ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဂဏ]၊ရှင်၊ရဟန်းအပေါင်း၊
 ပဗ္ဗဇိတဂိုဏ်း။ မဟာရာဇေ ဆန္ဒဝသိကေန နာမ
 န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဒွေ ပဗ္ဗဇိတဂဏေ ကလဟံ
 ကာရေတုံ န ဝဇ္ဇတိ။ဇာဋ္ဌ။၂။၁၅၈။

ပဗ္ဗဇိတဂဟဋ္ဌဂဏ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဂဟဋ္ဌ+ဂဏ]၊ရှင်၊
 လူ အပေါင်း။ ဂဏာစရိယာတိ ဥဒ္ဓေသပရိပုတ္တ-
 ဒိဝသေန ပဗ္ဗဇိတဂဟဋ္ဌဂဏဿ အာစရိယာ။
 သုတ္တနိဋ္ဌ။၂။၁၄၇။

ပဗ္ဗဇိတဂုဏ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဂုဏ]၊ရှင်၊ရဟန်းတို့၏-
 ဂုဏ်-ကျေးဇူး။ သာရထိ ကိဉ္ဇာပိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဿ
 အဘာဝါ ပဗ္ဗဇိတံ ပဗ္ဗဇိတဂုဏေ ဝါ န ဇာနာတိ၊
 ဒေဝတာနုဘာဝေန ပန----ပဗ္ဗဇာယ ဂုဏေ
 ဝဏ္ဏေသိ။အပါဠာ။၁။၇၂။ဗုဒ္ဓဝံဋ္ဌ။၃၂၇။ဇာဋ္ဌ။၁။
 ၇၀။

ပဗ္ဗဇိတစာရိတ္တ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+စာရိတ္တ]၊ရှင်၊ရဟန်း
 တို့၏-အကျင့်-သီလ။ အစ္စာဝဒတိတိ ပုဗ္ဗေပိ
 တုမေ ဧဝံ ဘုဉ္ဇထ၊ အဟံ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာနံ ကရော-
 မိတိ ပဗ္ဗဇိတစာရိတ္တံ အတိက္ကမိတွာ ဂေဟဿိတ-
 ကထံ ကထေတိတိ အတ္ထော။ဝိဋ္ဌ။၃။၁၉၈။

ပဗ္ဗဇိတဇန(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဇန]၊ရှင်၊ရဟန်းပြုပြီးသော
 လူ။ အထ ဝိပဿီ မဟာပုရိသော ပုနဒိဝသေ

ဝိသာခပုဏ္ဏမာယ တသ္မိံ ဂါမေ တေဟိ ပဗ္ဗဇိတ-
ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝသနဌာနမေဝ
အဂမာသိ။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၂၈၀။

ပဗ္ဗဇိတဌာန(န)၊ပဗ္ဗဇိတ+ဌာန၊ပရိပိုဇ်ပြုရာ-
အရပ်-ဌာန။သာ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဌာနော သဗ္ဗ-
သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏိတွာ-----တတ္ထ တတ္ထ ဂန္ဓာ တေသံ
ဇာနနသိပ္ပံ သဗ္ဗမေဝ ဥဂ္ဂဏာတိ။အံ၊ဌ။၁။၂၈၇။

ပဗ္ဗဇိတဒါရက(ပု)၊ပဗ္ဗဇိတ+ဒါရက၊ရှင်၊ရဟန်း၊ပြု
သော သူငယ်။ ဣဓ ကုလဂေဟတော နိက္ခမိတွာ
ပဗ္ဗဇိတဒါရကော နတ္ထိ၊ ကိံ န ခေါ ဣမေ ဝဒန္တိ။
ဓမ္မ၊ဌ။၂။၂၂၈။

ပဗ္ဗဇိတဒိဝသ(ပု၊န)၊ပဗ္ဗဇိတ+ဒိဝသ၊(ရှင်၊ရဟန်း၊
ရသေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ရာနေ့။ (က)ရှင်-
သာမဏေ-ပြုရာနေ့။ (ခ)ရဟန်းပြုရာနေ့။(ဂ)
ရသေ့ပြုရာနေ့။(က)ဒဟရော တံ အပဿန္တော
“သာမဏေရာ”တိ ပက္ခောသိ။ သော “မယာ
ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဌာယ-----ဥပရိ ဝိသေသံ
နိဗ္ဗတ္တေသာမိ”တိ စိန္တေတွာ “ကိံ ဘန္တေ”တိ
ပဋိဝစနမဒါသိ။ဒီ၊ဌ။၁။၁၆၆။မ၊ဌ။၁။၂၅၉။သံ၊
ဌ။၁။၂၁၉။အဘိ၊ဌ။၂။၃၃၃။(-ဒီ၊ဌ။၂။၁၄၈။အံ၊
ဌ။၁။၁၉၃။ထေရ၊ဌ။၁။၁၇၃။ဇာ၊ဌ။၂။၂၄၄။ဒီ၊ဌ။
၁။၂၄၄။သီ၊ဌ။၁။၁၆၆။မ၊ဌ။၂။၁၄၄။သံ၊ဌ။၂။
၄၅၈။အံ၊ဌ။၁။၁၆၆။အံ၊ဌ။၁။၂၅၉။)(ခ)ရတ္တိယော
ဇာနန္တိတိ ရတ္တညူ၊ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော
ပဌာယ ဗဟုကာ ရတ္တိယော ဇာနန္တိ၊ စိရပဗ္ဗ-
ဇိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ဝိ၊ဌ။၁။၁၆၁။မ၊ဌ။၁။
၁၁၀။(-ဝိ၊ဌ။၂။၉၆။မ၊ဌ။၁။၃၇၇။မ၊ဌ။၁။၅၉။သံ၊
ဌ။၁။၉၅။သံ၊ဌ။၂။၁၉၉။သံ၊ဌ။၁။၅၅၅။၁၆၆။အံ၊ဌ။
၁။၁၂၆။၂၄၄။အံ၊ဌ။၁။၃၉။ဓမ္မ၊ဌ။၁။၆၁။ဓမ္မ၊ဌ။၂။
၃၄-၅။ထေရ၊ဌ။၁။၄၃၈။ထေရ၊ဌ။၂။၃၇၅။၄၈၀။
အပ၊ဌ။၁။၂၆၆။သာရတ္ထ၊ဌ။၂။၂၈။)(ဂ)ရညော
မဃဒေဝဿ ပုတ္တော ။ပ။ ပဗ္ဗဇိတိ ဣမဿ

ပဗ္ဗဇိတဒိဝသေ ပဉ္စမင်္ဂလာနိ အဟေသံ။မ၊ဌ။၁။
၂၁၅။(-စရိယာ၊ဌ။၂။၃၈။)

ပဗ္ဗဇိတဓုရ(န)၊ပဗ္ဗဇိတ+ဓုရ၊ရဟန်းအဖြစ်ဟူသော
ဝန်။ဟိရိယာပိ သန္တော ဓုရမာဒိယန္တိတိ မဟာ-
ရာဇ သပ္ပရိသာ နာမ အဇ္ဈတ္တသမုဋ်တာယ
ဟိရိယာ ဗဟိဒ္ဓသမုဋ်တေန ဩတ္တပ္ပေနပိ ဧတံ
ပဗ္ဗဇိတဓုရံ ဂဏန္တိ။ဇာ၊ဌ။၂။၅၉။

ပဗ္ဗဇိတနိယာမ(ပု)၊ပဗ္ဗဇိတ+နိယာမ၊ရဟန်းပြုခြင်း-
နည်း-နည်းလမ်း။ ဝိဿကဓမ္မေန ပန အဿမ-
မာပိတနိယာမော စ ဗဟူနံ ပဗ္ဗဇိတနိယာမော
စ ဗောဓိသတ္တဿ အဿမပဒသံဝိဒဟိတနိ-
ယာမော စ ဟတ္ထိပါလဇာတကေ အာဂတနယေ-
နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ဇာ၊ဌ။၅။၂၀၁။

ပဗ္ဗဇိတပဋိည(တိ)၊ပဗ္ဗဇိတပဋိညာ+အ၊ရဟန်းဟု
ဝန်ခံခြင်းရှိသော၊သူ။ တတ္ထ ပန ကေဟိစိ ပဗ္ဗ-
ဇိတပဋိညေဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒေဟိ-----တဿ
ဓမ္မသမာဒါနဿ “ဒုက္ခော”တိ န ဝုတ္တံ။ပဋိသံ၊
ဌ။၂။၂၁၅-၆။

ပဗ္ဗဇိတပဋိညာ(ထိ)၊ပဗ္ဗဇိတ+ဣတိ+ပဋိညာ။
“ဓမ္မဗုဒ္ဓိ”တိအာဒိသု “ဝုတ္တတ္ထာနမပ္ပယောဂေါ”တိ
ဣတိသဒ္ဓဿ နိဝတ္တိ။ရူ၊ဌ။၃၄၃။ရဟန်းဟူ၍
ဝန်ခံခြင်း။အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိတပဋိပတ္တိ(ထိ)၊ပဗ္ဗဇိတ+ပဋိပတ္တိ၊ရှင်၊ရဟန်း-
တို့၏-အကျင့်-ပဋိပတ်။ ဧဝံ ဘဂဝတော ပဗ္ဗဇ္ဇံ
ကိတ္တေတွာ တတော ပရံ ပဗ္ဗဇိတပဋိပတ္တိံ အနော-
မာနဒီတိရံ ဟိတွာ ပဓာနာယ ဂမနဉ္စ ပကာ-
သေတုံ-----သဗ္ဗမဘာသိ။သုတ္တနိ၊ဌ။၂။၁၁၀။
(-ဇာ၊ဌ။၁။၃၃၃။ဇာ၊ဌ။၅။၁၀၅။သံ၊ဌ။၂။၃၆၈။)

ပဗ္ဗဇိတပဋိပဒါ(ထိ)၊ပဗ္ဗဇိတ+ပဋိပဒါ၊ရှင်၊ရဟန်းတို့
၏-အကျင့်-ပဋိပတ်။ ယာယံ-----ပဗ္ဗဇိတော
ဝါ အဝိပ္ပဋိသာရကသီလသင်္ခါတံ တဒုတ္တရိ-

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအာဒိဘောဒမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတပဋိပဒံ ပညာယ
အာဓာရေတွာ ဇီဝတိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၁။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၂၆။(-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃။)

ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ပရိက္ခရာ(က)ရဟန်း
တို့၏-အသုံးအဆောင်-ပရိက္ခရာ။ (ခ)ရသေ့
တို့၏-အသုံးအဆောင်-ပရိက္ခရာ။(က)သမ-
ဏေသု“ကထံ ဘန္တေ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာ သုလဘာ၊
သမဏဓမ္မေ န ပမဇ္ဇထာ”တိ ဧဝံ ပဋိသန္တာရံ
ကရေတိ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၈။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၆။ပဗ္ဗဇိတ-
ပရိက္ခရာ(ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၀)ပတ္တစိဝရာဒိ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၁၀။(-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။) (ခ)သဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတ-
ပရိက္ခရာပဋိယာဒေတွာ “ယေ ကေစိ ပဗ္ဗဇိ-
တုကာမာ၊ တေ ဂဏန္တူ”တိ အက္ခရာနိ လိခိတွာ
-----သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၉၀။
ကမဏ္ဍလုဃဋီကာဒိ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၈၁။(-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၈။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၇၄၊၈၂၊၁၉၃၊
၂၁၈။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၀၊၂၈၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၉၅၊၄၄၇၊၄၉၃၊၅၀၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၃၉၊၁၇၅၊၂၀၁။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၅၂၊၉၀၁၂၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၉၁။)

ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာဒါန(န)၊[ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာ+ဒါန]
ရဟန်းတို့၏-အသုံးအဆောင်-ပရိက္ခရာ-ကို
လှူဒါန်းခြင်း။ စတုရာသီတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ
ပုတ္တသဟဿာနိ ဂဟပတိသဟဿာနိ စ ပတ္တ-
ထာလကာဒိပရိဘောဂါရဟဿ ပဗ္ဗဇိတ-
ပရိက္ခရာဒါနဿ-----နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။
စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၄၂။

ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာဘဏ္ဍ(ပု၊န)၊[ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာ+
ဘဏ္ဍ]ရသေ့တို့၏ အသုံးအဆောင်-ပစ္စည်း-
ဘဏ္ဍာ။ ရာဇာ တာပသဿ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခရာ-
ဘဏ္ဍံ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ “ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ
ကိံ ကရေမ၊ ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟာ။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၈။
ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁၉၂။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၆။ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၀၀။)

ပဗ္ဗဇိတပရိဘောဂ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ပရိဘောဂ]ရဟန်း
တို့၏ အသုံးအဆောင်၊ ရဟန်းတို့ သုံးဆောင်
အပ်သော-ပစ္စည်း-ပရိက္ခရာ။ပဗ္ဗဇိတပရိဘော-
ဂေါ ဟိ အဂါရိကာနံ စေတိယဌာနိယော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၆၇။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃။

ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ပုဗ္ဗ။ တထာ ဒိဋ္ဌော ပုဗ္ဗန္တိ
ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော တထာဂတံ။ ဧဝံ သုတပုဗ္ဗော ဓမ္မံ၊
ဂတပုဗ္ဗော မဂ္ဂံ။ရူ၊၃၄၇။ ဒိဋ္ဌော ပုဗ္ဗံ ပုရိသော
တထာဂတန္တိ ကတ္တရိ ဒိဋ္ဌော။ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိအာ-
ဒိသုပိ ကမ္မဓာရယာဒိလက္ခဏာဘာဝါ ယောဂ-
ဝိဘာဂေန သမာသော။ရူ၊ဋ္ဌ၊၃၄၇။(-နိတိ၊သုတ္တ။
၇၀၂-၄။)] ရှေး၌ ရဟန်းပြုသော၊ ရဟန်းပြု
ဖူးသော၊သူ။ ယော ပန အညောပိ နယိဓေ ပဗ္ဗ-
ဇိတပုဗ္ဗော အာဂစ္ဆတိ၊ တသ္မိံ ယံ ကတ္တဗ္ဗံ၊ တံ
ဒဿေတုံ-----အာဒိမာဟ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၂။ဌပေတွာ
ကပ္ပန္တိ တိတ္ထိယေသု ဝါ အညဘိက္ခုနီသု ဝါ
ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗံ ကပ္ပဂတိကံ ဌပေတွာတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၄။
ဘိက္ခုနီသု ပနညာသု၊ တိတ္ထိယေသုပိ ဝါ တထာ။
ယာ ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗာ၊ အယံ “ကပ္ပိ”တိ ဝုစ္ဆတိ။ဝိ၊
နိစ္ဆယ။၂၀၂၇။ ပဗ္ဗဇိတံ ပုဗ္ဗံ ယာယ သာ ပဗ္ဗ-
ဇိတပုဗ္ဗာ။ ဝုတ္တပ္ပကာရံ စောရကမ္မံ ကတွာပိ
တိတ္ထာယတနာဒိသု ယာ ပဌမံ ပဗ္ဗဇိတာတိ
အတ္ထော။၎င်း၊ဋ္ဌိ။

ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗ(န)၊[ပ+ဝဇ+တဗ္ဗ(ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်သို့)
ကပ်ရောက်-ခြင်း-ရာ၏။သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနဉ္စိ
ဧကသ္မိံ ကုလဝံသာနရူပေ ပုတ္တေ ဇာတေ နိက္ခ-
မိတွာ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗန္တိ အယမေဝ ဝံသော အယံ
ပဝေဏီ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅။(-အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၆။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၉၄။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၃၀၆။သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၈၄။)

ပဗ္ဗဇိတဘယ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဘယ]ရဟန်းပြုခြင်းမှ-
ကြောက်ရွံ့-စိုးရိမ်-ခြင်း။ အထ နေသံ ပဗ္ဗ-
ဇိတဘယေန ရညော ဝိဇိတာ ပဗ္ဗဇိတေ နိဟ-

ရိသု။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၈၀။

ပဗ္ဗဇိတဘာဝဒီပန(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဘာဝ+ဒီပန(၁)
ရဟန်းပြုသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။(၂)ရဟန်း
ပြုသည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သော-ပုဒ်-သဒ္ဒါ။
(၁၊၂)သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဣဒံ ဝစနံ
ဘဂဝတော သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဘာဝဒီပနံ ဝုတ္တံ မဟန္တံ
ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ ပဗ္ဗ-
ဇိတဘာဝဒီပနတော။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။(-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၀။)

ပဗ္ဗဇိတဘာဝပရိဒီပန(န)၊[ပဗ္ဗဇိတဘာဝ+ပရိဒီပန]
ရဟန်းပြုသည်၏အဖြစ်ကို ပြ-တတ်-ကြောင်း
ဖြစ်-သော-ပုဒ်-သဒ္ဒါ။ သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိ-
တောတိ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတဘာဝပရိဒီပနံ၊ ကေနစိ
ပါရိဇညေန အနဘိဘူတော အပရိက္ခိဏံယေဝ
တံ ကုလံ ပဟာယ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၃။(-သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၁၈။)

ပဗ္ဗဇိတဘာဝလက္ခဏ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတဘာဝ+လက္ခဏ]
ရဟန်းအဖြစ်၏-အမှတ်-လက္ခဏာ၊ ရဟန်း
အဖြစ်ကို မှတ်သားကြောင်းလက္ခဏာ။ ပတ္တံ
အာဒါယ စရန္တောတိ ပဗ္ဗဇိတဘာဝလက္ခဏံ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၃။

ပဗ္ဗဇိတဘာဝသိဒ္ဓိ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဇိတဘာဝ+သိဒ္ဓိ]ရဟန်း
အဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်း။ ဣတိ “သကျကုလာ ပဗ္ဗ-
ဇိတောတိ ဣဒံ ဝစနံ ဘဂဝတော သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ-
ဘာဝဒီပနံ ဝုတ္တံ မဟန္တံ ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ၊ မဟန္တံ
ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတဘာဝသိဒ္ဓိတော။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၀။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၂။(-သာရတ္ထ၊၁။၂၁၄။)

ပဗ္ဗဇိတဘိက္ခု(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဘိက္ခု] ရဟန်းအဖြစ်
သို့ ကပ်ရောက်သော ရဟန်း။ပဋိသုတော ဟောတိ
ပစ္ဆိမိကာယာတိ အန္တရာပဗ္ဗဇိတဘိက္ခုနာ၊ ဆိန္ဒု-
ဝသေေန ဝါ ပဋိသုတော။ဝဇီရ၊၄၇၃။

ပဗ္ဗဇိတဘိက္ခုကောဋီ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဘိက္ခု+ကောဋီ]

ရဟန်းပြုသော တစ်ကုဋေသော ရဟန်း။“ကဿ
န ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ”န္တိ ဥပဓာ-
ရေန္တော အတ္တနာ သဟ ပဗ္ဗဇိတဘိက္ခုကောဋီယော
အညေ စ ဗဟူ ဒေဝမနုဿေ ဥပနိဿယ-
သမ္ပန္နေ ဒိသွာ။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၉၃။

ပဗ္ဗဇိတမင်္ဂလ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+မင်္ဂလ]ရဟန်းပြုခြင်း
ဟူသော-ကြီးပွားကြောင်း-မင်္ဂလာ။မဃဒေဝ-
ရညော မတကဘတ္တံ၊ တဿ ရညော ပဗ္ဗဇိတ-
မင်္ဂလံ၊ ----ပဉ္စ မင်္ဂလာနိ အဟေသုံ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၁၅။

ပဗ္ဗဇိတရာဇ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ရာဇ]ရဟန်းပြုသောမင်း။
ဣတိ သော ပဗ္ဗဇိတရာဇနံ သဗ္ဗပစ္ဆိမကော ဟုတွာ
ပဗ္ဗဇိတောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပစ္ဆိမကော အဟောသိ။မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၂၁၅-၆။

ပဗ္ဗဇိတရူပ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ရူပ]ရှင်၊ရဟန်းတို့၏-
အသွင်-သဏ္ဌာန်။တတ္ထ စောရာတိ အပဗ္ဗဇိ-
တာ ဧဝ ပဗ္ဗဇိတရူပေန ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇန္တာ ပဋိ-
စ္ဆန္တကမ္မန္တတ္တာ။ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၀၂-၃။(-စရိယာ၊ဋ္ဌ။
၂၄၁။)

ပဗ္ဗဇိတလက္ခဏ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+လက္ခဏ]ရဟန်းတို့
၏-မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ-သဘော။“ပဗ္ဗာ-
ဇယမတ္တနော မလံ၊ တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုစ္စ-
တိ”တိ ဣဒဉ္စိ ပဗ္ဗဇိတလက္ခဏံ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၉။
သာရတ္ထ၊၁။၄၄၂။ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၁၅၁။

ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+လိင်္ဂ(က)]ရဟန်းတို့၏-
အသွင်အပြင်-ပုံသဏ္ဌာန်။(ခ)ရသေ့တို့၏-
အသွင်အပြင်-ပုံသဏ္ဌာန်။(ဂ)တက္ကတွန်းတို့၏-
အသွင်အပြင်-ပုံသဏ္ဌာန်။(က)တာတ သုဒိန္န
ဥတ္တမံ အရိယဒ္ဓဇံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ ပဟာယ ဟိနာယ
ဂိဟိဘာဝါယ အာဝတ္တိတွာ လဗ္ဘာ ဘောဂါ
ဘုဒ္ဓိတုံ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂန္တိ သမဏဝေသံ။
သာရတ္ထ၊၂။၁၀။(-ဝိ၊၅။၃၀၁။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၈။ဇာ၊

ပူဇော်-ခြင်း။ ဧဝံ သန္တေတိ ဧဝံ စတုန္တမ္ပိ ဝဏ္ဏာနံ
 ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဗ္ဗဇိတသက္ကာရေန သမေ သမာနေ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၂။ဧတ္ထ စ ခတ္တိယာဒိသု ယော ယော
 ဣဿရော၊-----ပဗ္ဗဇိတေဟိ လဒ္ဓဗ္ဗ သာမိစိ-
 ကိရိယာယ စ အဏုမတ္တောပိ ဝိသေသော နတ္ထိ၊
 တသ္မာ သော ဝိသေသာဘာဝေါ ပါဠိယံ တတ္ထ
 တတ္ထ ဝါရေ “ဧဝံ သန္တေ”တိအာဒိနာ ဝိဘာဝိ-
 တော။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၂။(-မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၇။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅။)

ပဗ္ဗဇိတသညာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဇိတ+ဣတိ+သညာ။ ဓမ္မော
 ဣတိ ဗုဒ္ဓိ ဓမ္မဗုဒ္ဓိ။ ဧဝံ ဓမ္မသညာ။ရ။၃၄၃။
 ခုဒ္ဒကဝဂ္ဂုလိနံ ဝိယ ဓမ္မောတိ ဥပ္ပန္နသညာ ဓမ္မ-
 သညာ။ရ။ဋီ။၃၄၃။] ရဟန်းဟူသော-အမှတ်-
 သညာ။အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိတသညီ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇိတသညာ+ဤ]၊ရဟန်းဟူ
 သော-အမှတ်-သညာ-ရှိသော၊သူ။ဒေဝပုတ္တော
 န တာဝ စုတဘာဝံ ဇာနာတိ၊ ပဗ္ဗဇိတသညီယေဝ
 -----ဣန္ဒြိယာနိ ဩက္ခိပိတွာ အစောမုခေါ
 အဋ္ဌာသိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။(-မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၂။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀။
 သာရတ္ထ၊၃။၁၄၀။)

ပဗ္ဗဇိတသမူဟ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+သမူဟ] ရှင်၊ရဟန်း
 အပေါင်း။ပဗ္ဗဇိတသမူဟသင်္ခါတော သံဃော
 အဿ အတ္တိတိ သံဃိ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၀။ပဗ္ဗဇိတ-
 သမူဟသင်္ခါတော သံဃောတိ ပဗ္ဗဇိတသမူဟ-
 တာမတ္တေန သံဃော၊ န နိယျာနိကဒိဋ္ဌိသုဝိသုဒ္ဓ-
 သီလသာမညဝသေန သံဟတတ္တာတိ အဓိပ္ပါယော။
 ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၃။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၀။(-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၅။မ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၆၄။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၀။သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၅-၆။မ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၇၈။)

ပဗ္ဗဇိတသဟဿ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+သဟဿ]ရှင်၊ရဟန်း
 အထောင်။ အညေနေဝ တာနိ စတုရာသီတိ
 ပဗ္ဗဇိတသဟဿာနိ အဂမံသု၊ အညေန မဂ္ဂေန
 ဝိပဿီဗောဓိသတ္တော။ဒိ၊၂။၂၆။(-မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၃။)

ပဗ္ဗဇိတသာမဏောရ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇိတ+သာမဏောရ]
 (ရှင်အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်သော သာမဏော။တတ္ထ
 အဂါရိယရတနေသုပိ စက္ကဝတ္တိရာဇာ အဇ္ဇ ပဗ္ဗ-
 ဇိတသာမဏောရံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္တတိ။မ၊ဋ္ဌ၊၄။
 ၁၉၇။

ပဗ္ဗဇိတသာရပ္ပ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇိတ+သာရပ္ပ]ရှင်၊ရဟန်း
 တို့အား-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။
 ဥပါသကောပိ အာဂန္နာ ဝန္တိတွာ သမိပေ နိသိန္နော
 “ဗာသုကာ ဘန္တေ ပဏ္ဏသာလာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗာသုကာ
 ဘဒ္ဒမုခ ပဗ္ဗဇိတသာရပ္ပတိ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။(-ဥဒါန၊
 ၄။၁၄၃။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၆။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၁။
 စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၃။သာရတ္ထ၊၃။၄၁၀။
 အံ၊ဋီ၊၁။၁၅၂။)

ပဗ္ဗဇိတသာရပ္ပဋ္ဌာန(န)၊[ပဗ္ဗဇိတသာရပ္ပ+ဋ္ဌာန]ရှင်၊
 ရဟန်းတို့အား-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော-
 အရာ-ဋ္ဌာန။ပဉ္စ စင်္ကမနသတာနီတိ ဧတ္ထ ဣတိ-
 သဒ္ဓေန အာဒိအတ္ထေန အဂ္ဂိသာလာဒိနိ ပဗ္ဗဇိတ-
 သာရပ္ပဋ္ဌာနာနိ သင်္ဂဏှာတိ။သံ၊ဋီ၊၂။၁၆၇။

ပဗ္ဗဇိတသီရိ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဇိတ+သီရိ]ရသေ့-ရဟန်း-
 တို့၏ ကျက်သရေ။တသ္မိံ ခဏေ မဟာသတ္တော
 -----ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ဝတ္တာနိ အပနေတွာ
 ရတ္တဝါကစီရံနိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရပိတွာ အဇိန-
 စမ္ပံ ဧကံသေ ကတွာ ဇဋ္ဌာမဏ္ဍလံ ဗန္တိတွာ ကာဇံ
 အံသေ ကတွာ ကတ္တရဒဏ္ဍမာဒါယ ပဏ္ဏသာ-
 လတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတသီရိံ သမုဗ္ဗဟန္တော
 အပရာပရံ စင်္ကမိတွာ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၅။(-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။
 ၂၉၁။)

ပဗ္ဗဇိတသီလ(န)၊[ပဗ္ဗဇိတ+သီလ]ရှင်၊ရဟန်းတို့၏-
 အကျင့်-သီလ။ တံ ပနေတံ သီလံ ဂဟဋ္ဌသီလံ
 ပဗ္ဗဇိတသီလန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ဂဟဋ္ဌသီလံ နာမ
 ပဉ္စသိက္ခာပဒသီလံ၊-----ပဗ္ဗဇိတသီလံ နာမ
 ဒသသိက္ခာပဒသီလံ ဥပါဒါယ သမ္ပံ စတုပါရိ-

သုခိသီလံ။ထေရဋ္ဌ၊၂။၁၅၂-၃။(-အံ၊၅။၂။၁၉၆။
ပဋ္ဌသံ၊၅။၁။၂၀၀။ဝိသုခိ၊၁။၂၁၅။ဣတိဝုတ်၊၅။
၂၂၈။)

ပဗ္ဗဇိတသုခ(န)၊ပဗ္ဗဇိတ+သုခ၊ရှင်၊ရဟန်းတို့၏
ချမ်းသာ။ဒွေမာနိ ဘိက္ခဝေ သုခါနိ။ကတမာနိ
ဒွေ ? ဂိဟိသုခဉ္စ ပဗ္ဗဇိတသုခဉ္စ။အံ၊၁။၇၉။ပဗ္ဗ-
ဇိတသုခဉ္စ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ သုခံ။အံ၊၅။
၂။၅၃။

ပဗ္ဗဇိတာဂါရ(န)၊ပဗ္ဗဇိတ+အဂါရ၊ရသေ့တို့၏-
ကျောင်း-သံဃ်း။အဂါရိကဉ္စံ အတ္ထိတိ ဣဒဉ္စ
အမှကံ ပဗ္ဗဇိတာဂါရံ အတ္ထိ၊ပဏ္ဏသာလံ သန္တာယ
ဝဒတိ။ဇာ၊၅။၂။၆၃။

ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟ(ပု)၊ပဗ္ဗဇိတ+အနုဂ္ဂဟ၊ရှင်၊ရဟန်း
တို့အား ချီးမြှောက်ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟကရဏ(န)၊ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟ+ကရဏ၊
ရှင်၊ရဟန်းတို့အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်း။
တတ္ထ-----နဋ္ဌေရုပုစိမန္တမူလကိတ္တဇေန ပဗ္ဗ-
ဇိတာနုဂ္ဂဟကရဏံ။ဝိ၊၅။၁။၈၂။ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟ-
ကရဏဉ္စိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာနံ ကမ္မဋ္ဌာနာနယော-
ဂဿ စ အနုရူပဝသနဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟောနေတ္ထ ပဗ္ဗ-
ဇိတာနံ အနုဂ္ဂဟကရဏံ။သာရတ္ထ၊၁။၂၀၇။(-
မ၊၅။၁။၁၄။အံ၊၅။၁။၁၂။ခုဒ္ဒက၊၅။၉၆။ပဋိသံ၊၅။
၂။၁၂၉။မ၊၅။၁။၄၆။အံ၊၅။၁။၄၀။)

ပဗ္ဗဇိတာနုရူပ(တိ)၊ပဗ္ဗဇိတ+အနုရူပ(က)ရှင်၊ရဟန်း
တို့အား-သင့်လျော်-လျှောက်ပတ်-သော။(ခ)
ရသေ့တို့အား-သင့်လျော်-လျှောက်ပတ်-သော။
(က)ဧတေန ဘဂဝတာ အနုညာတံ ပဗ္ဗဇိတာ-
နုရူပံ နိဝါသနဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ထေရဋ္ဌ၊၁။၅၈။
(-အံ၊၅။၂။၂၇။)(ခ)တေ ဇဋ္ဌာဇိနဝါကစီရာနိ
သဏ္ဌာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပံ ဥပသမသိရိံ ဒဿ-
ယမာနာ နဂရံ ဘိက္ခာယ ပဝိသိသု။မ၊၅။၁။၄၆။

ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသနဋ္ဌာနနိဒဿန(န)၊ပဗ္ဗဇိတာ-
နုရူပ+နိဝါသ+ဋ္ဌာန+နိဒဿန၊ရှင်၊ရဟန်းတို့
အား-သင့်လျော်-လျှောက်ပတ်-သော နေရာအရပ်
ကို ညွှန်ပြခြင်း။ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသနဋ္ဌာနနိ-
ဒဿနတ္ထံ သေသဝစနံ။မ၊၅။၁။၁၄။ပဋိသံ၊၅။
၁၂၉။ခုဒ္ဒက၊၅။၉၆။

ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသနဋ္ဌာနနိဒဿန(န)၊ပဗ္ဗဇိတာ-
နုရူပ+နိဝါသ+ဋ္ဌာန+နိဒဿန၊ရှင်၊ရဟန်းတို့
အား-သင့်လျော်-လျှောက်ပတ်-သော နေရာအရပ်
ကို ညွှန်ပြခြင်း။ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသနဋ္ဌာနနိ-
ဒဿနတ္ထံ နဋ္ဌေရုပုစိမန္တမူလဝစနံ။ဝိ၊၅။၁။၈၂။
(-အံ၊၅။၁။၁၂။)

ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသောကာသ(ပု)၊ပဗ္ဗဇိတာနု-
ရူပ+နိဝါသ+ဩကာသ၊ရှင်၊ရဟန်းတို့အား-
သင့်လျော်-လျှောက်ပတ်-သော နေရာအရပ်။
ဧတေနဿ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသောကာသော
ဒီပိတော ဟောတိ။သုတ္တနိ၊၅။၂။၅။

ပဗ္ဗဇိတာနုလောမိက(တိ)၊ပဗ္ဗဇိတ+အနုလောမိက၊
ရှင်၊ရဟန်းတို့အား-သင့်လျော်-လျှောက်ပတ်-
သော။ ဣရိယာပထံ ပဗ္ဗဇိတာနုလောမိကံ၊
သေဝေထ နံ အတ္ထဒသော မုတိမာ။သုတ္တနိ။
၃၃၆။ ပဗ္ဗဇိတာနုလောမိကဉ္စိ သမဏသာရပွဲ
သတိသမ္ပဇေယုတ္တံ။ အရညေ ကမ္မဋ္ဌာနနယော-
ဂဝသေန ပဝတ္တမေဝါတိ အပရေ။သုတ္တနိ၊၅။
၁၀၃။(-၁၀၄။)

ပဗ္ဗဇိတာလယ(ပု)၊ပဗ္ဗဇိတ+အာလယ၊ရှင်၊ရဟန်း
တို့၏-ဟန်ပန်-အမှုအရာ။ သစေ ပန ဝတ္တံ
သာဒိယတိ၊ ပဗ္ဗဇိတာလယံ ဒဿေတိ၊ သဗ္ဗံ
ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ ဝဿဂဏနာဒိဘောဒံ ဝိမိံ ပဋိပဇ္ဇတိ၊
အယံ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ဝိ၊၅။၁။၂၉၉။ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၄၇။ကင်္ခါ၊၅။၁။၁၇၀။(-ဝိမတိ၊၂။၁၂၁။ဝိန
ယာလင်္ကာရ၊၁။၂၄၅။)

ပဗ္ဗဇိတာဝါသ(ပု)[ပဗ္ဗဇိတ+အာဝါသ]ရှင်,ရဟန်း
တို့၏-နေရာ-ကျောင်း။ န တိတ္ထိယသေယျာယ
ဝါ ပဗ္ဗဇိတာဝါသတ္တာ။ဝဇီရ။၃၀၉။

ပဗ္ဗဇိတာဝေဏိက(တိ)[ပဗ္ဗဇိတ+အာဝေဏိက]ရှင်,
ရဟန်းတို့၏-သီးခြား-သီးသန့်-(ဥစ္စာ)ဖြစ်သော။
ပဌမဿ အတ္ထဿ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ အသာ-
ဓာရဏံ ပဗ္ဗဇိတာဝေဏိကံ ပရိယာယံ ဒဿေန္တော
“ဆိန္ဒုဘိန္ဒုပဋ္ဌဓရာဒိတာ ဝါ”တိ အာဟ။ဝိသုဒ္ဓိ၊
၆။၁။၃၉။

ပဗ္ဗဇိတာသာရပု(တိ)[ပဗ္ဗဇိတ+အသာရပု]ရှင်,
ရဟန်းတို့အား-မသင့်လျော်-မလျောက်ပတ်-
သော။ န ဝဒါမိ ပဗ္ဗဇိတာသာရပုတော။သံ၊ဋီ၊၂။
၃၈၃။(-အနုဋီ၊၁။၅၁။)

ပဗ္ဗဇိတုံ(ကြိ၊ဝိ)[ပ+ဝဇ+တုံ]ရှင်,ရဟန်း,ရသေ့အ
ဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ခြင်းငှါ။(က)ရှင်-သာမဏေ-
ပြု-ဝတ်-ခြင်းငှါ။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ခြင်း
ငှါ။(ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ခြင်းငှါ။ ဧကံ ဇာယိကံ
န ပရမရူပံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ
ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အတ္ထာဒေတွာ အဂါရသ္မာ
အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။မ၊၂။၁၁၄။(-ဝိ၊၄။၃၃၆-
၇။ဒိ၊၂။၁၉၆၊၂၀၀။ထေရီ၊၄၂၇-၉၊၄၃၄။ဝိ၊၄။၁။
၃၈-၉၊၆၁၁၇၀။ဝိ၊၄။၂။၁၉၉။မ၊၄။၂။၉၂-၅။မ၊
၄။၃။၂၀၁။သံ၊၄။၂။၂၅။ဓမ္မ၊၄။၁။၁၂။ဓမ္မ၊၄။၂။
၄၄၇။ဥဒါန၊၄။၆၄။ထေရီ၊၄။၁။၁၀၅။ထေရီ၊၄။
၁၉၇၊၂၃၀၊၂၈၆၊၂၉၈။အပ၊၄။၁။၃၄၈။အပ၊၄။၂။
၂၉၅။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂။၈၊၃၃၂။သာရတ္ထ၊၃။၁၆၂၊၂၉၈။
ဝိမတိ၊၁။၂၉။ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၃၂။ဒိ၊ဋီ၊၂။၂၆၄။သီ၊ဋီ၊သစ်၊
၂။၅၆-၇။)(က)ကုမာရေပိ သတ္တဝသိက-
ကာလေ “ဣစ္ဆာမဟံ အဗ္ဗု ထေရဿ သန္တိကေ
ပဗ္ဗဇိတုံ” အာဟ။ဓမ္မ၊၄။၂။၆၀။(-ဓမ္မ၊၄။၁။၃၉၇။
ထေရီ၊၄။၁။၁၇၂။အပ၊၄။၂။၂၄၈။)(ခ)ဣစ္ဆာမဟံ
ဘန္တေ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာ-

ယာနိ ဝတ္ထာနိ အတ္ထာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါ-
ရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။ဝိ၊၁။၁၃။မ၊၂။၂၄၆။(ဂ)ဣဒါနေဝ
နိက္ခမိတွာ ဧကကော အရညံ ပဝိသိတွာ ဣသိ-
ပဗ္ဗဇံ ပဗ္ဗဇိတုံ ယုတ္တံ မယုန္တိ။ဇာ၊၄။၅။၁၃၉။

ပဗ္ဗဇိတုကာမ(တိ)[ပဗ္ဗဇိတုံ+ကာမ]ရှင်,ရဟန်း,ရ
သေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊
သူ။(က)ရှင်-သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-လိုသော၊သူ။
(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-လိုသော၊သူ။(ဂ)ရသေ့-
ပြု-ဝတ်-လိုသော၊သူ။(က)ပဗ္ဗဇိတုကာမာနံ
ဟိ ပဌမံ ဗလဝဉ္ဇသာဟော ဟောတိ၊ ပစ္ဆာ ပန
ကာသာယာနိ စ ကေသဟရဏသတ္တကဉ္စ ဒိသ္မာ
ဥတြသန္တိ၊ ဧတ္တောယေဝ ပလာယန္တိ။ဝိ၊၄။၃။၂၄၉။
ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၁၅၇။(-အံ၊၄။၂။၁၇၅။ထေရီ၊၄။၁။၅၀။
ထေရီ၊၄။၁၄၅။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်၊၄၁၉။)(ခ)ဗဟုကံ
ဣဓ ရက္ခိတဗ္ဗံ၊ ဒုက္ကရံ ဝတ ဘော သမဏဿ
ဂေါတမဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတုန္တိ၊ ပဗ္ဗဇိတု-
ကာမာပိ န ပဗ္ဗဇိသန္တိ။မိလိန္ဒ၊၂၆၄။(-ဝိ၊၄။၁။
၃၈၆၇-၈၊၁၇၂။ဝိ၊၄။၂။၁၁၉။မ၊၄။၃။၂၀၂။အံ၊၄။
၁။၂၆၃။အဘိ၊၄။၂။၅၀၅။ဓမ္မ၊၄။၁။၃၇၇၊၃၉၇။
ဓမ္မ၊၄။၂။၁၇၈၊၄၄၃။သုတ္တန်၊၄။၁။၂၅၈။ထေရီ၊၄။
၂၃၊၁၄၅၊၁၆၅၊၂၃၃။အပ၊၄။၁။၁၉၄-၇။အပ၊၄။၂။
၂၀၄၀၊၂၂၂၊၂၃၀။သာရတ္ထ၊၂။၃၄၃။ဝိမတိ၊၂။၉၄။
အံ၊ဋီ၊၂။၃၃၀။)(ဂ)ယေကေစိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ
ဣမေ ပရိက္ခာရေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇန္တူ။အဘိ၊၄။
၁။၃၈။အပ၊၄။၁။၁၀။ဇာ၊၄။၁။၁၀။(-ဒိ၊၄။၂။၂၆၁။
ဓမ္မ၊၄။၂။၁၁၈၊၁၇၈။ထေရီ၊၄။၁၆၅။အပ၊၄။၁။၂၂၉။
စရိယာ၊၄။၉၀၊၁၇၈၊၁၉၂။ဇာ၊၄။၁။၁၅၅။ဇာ၊၄။၃။
၃၆၁။ဇာ၊၄။၄၄၈၅၊၄၉၃။ဇာ၊၄။၅။၁၉၀၊၂၇၃။
ဇာ၊၄။၆။၃၅။)

ပဗ္ဗဇိတ္ထ^၃(ကြိ)[ပ+ဝဇ+တ္ထ]ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်ပြီ။
ပဗ္ဗဇိတိ(ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိတ္ထ^၂(ကြိ)[ပ+ဝဇ+အာ။အာ-ကို]တ္ထ-ပြု။ရ။

၄၈၈။ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ပြီးပဗ္ဗဇိတိ(ခ)ကြည့်။
 ပဗ္ဗဇိတွာ(ကြိဝိ)ပ+ဝဇ+တွာ(ရှင်,ရဟန်း,ရသေ့
 အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်၍။(က)ရှင်-သာမဏေ-
 ပြု-ဝတ်-၍။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-၍။(ဂ)ရသေ့-
 ပြု-ဝတ်-၍။(ဃ)ပရိဗိုဇ်-ပြု-ဝတ်-၍။တေ
 အပရေန သမယေန ဥဘော အဂါရသ္မာ အန-
 ဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ သစ္စာကံသု။ဝိ။
 ၂၂။(၂၃။အံ။၂။၂၁။ထေရီ။၂၃၀။အပါ။၂၃၀။
 ၁၁၄။အပါ။၂၁၆။၂၆။၂၈၃-၉။၂၉၄။မဟာနိ။၉၅။
 ၁၁၇။မိလိန္ဒ။၁၁၁။၁၁၄။၂၁၇။၂၄၀-၅။၂၄၅။၄၀၇။
 ဝိ။၉။၁။၃၁။၇၄။၁၈၁။ဝိ။၉။၂။၂၄၁။ဝိ။၉။၂။၂၆၆။
 ၂၇၆။၂၈၃။၂၉၃-၈။ကင်္ခါ။၁၀၄-၅။ဝိ။သင်္ဂဟ။
 ၁၄၆-၈။ဝိ။၉။၁။၄၆။ဝိ။၉။၂။၇၉။၁၄၂။၁၇၁။၃၃၉။
 ၃၉၆။ဝိ။၉။၁။၃၃။မ။၉။၁။၁၇၉။၂၁၅။၂၃၈။၂၆၂။
 ၂၉၉။၃၀၈။မ။၉။၂။၂၇၄၃-၈။၈၇၉။၂၁၃၉။မ။၉။၁။
 ၄။၂၈-၉။၅။၂၁၆။၁၄၇။၁၉၀။၂၀၅။၂၁၀။၂၂၉။မ။၉။
 ၄။၇။၂၅။၁၃၇။၁၄၄။၁၉၉။၂၀၇။၂၁၆။၂၄၁။သံ။၉။၁။
 ၄၂။၂၂၀။၂၆၂။သံ။၉။၂။၂၆၆။၈၇။၁၅။၁၈၀။သံ။၉။
 ၃။၂၁။၇၇။၁၈၀။၁၉၀။၂၅၀။အံ။၉။၁။၃၅။၄၉။၉၉။
 ၁၁၂-၆။၁၄၁။၂၇၇။အံ။၉။၁။၁၃၂။၂၅၃။၂၆။အဘိ။
 ၉။၂။၅၀၄။အဘိ။၉။၁။၄၀။ပဋိသံ။၉။၂။၅၁။၇၈။၂၅၁။
 ၂၆၈။ဓမ္မ။၉။၁။၄၁၇။ဓမ္မ။၉။၂။၃၅။၄၆။၇။၁၅၅။
 ၂၉၉။ဥဒါန။၉။၆၄။၇၀။၁၅၉။၁၆၂။၂၄၂။ဣတိဝုတ်။
 ၉။၃၁၅။သုတ္တနိ။၉။၂၆။၄၁၆၆။၂၅၈။၂၉၉။သုတ္တနိ။
 ၉။၂။၄၇။၁၉၄။၂၅၄။ပေတ။၉။၁။၁၇၇။ထေရ။၉။
 ၁။၉။၈၁၀၀-၁၁၅၁။၂၂၅။၂၄၀။၂၅၆။၂၇၄။၃၃၅။၄၃၄။
 ထေရ။၉။၂။၁၆၆။၂၇၀။၁၅၅။၁၇၄။၂၇၁။၃၃၇။၄၃၂။
 ၄၄၁။တေရီ။၉။၈၁၇။၂၄၇။၇၀။၈၁၀။၁၉၁။၂၆၆၅။
 ၁၈၂။၂၁၄။အပါ။၉။၁။၄၃-၆။၇၃။၁၂၈။၁၅၉။၁၉၇။
 ၂၆၀။၃၀၆။၃၃၃။၃၄၈။အပါ။၉။၂။၉၂။၁၀၇။၂၉၄။၃၀၁။
 ဗုဒ္ဓဝံ။၉။၇။၂၈။၁၆၀။၃၉။စရိယာ။၉။၁၃။၂၂။၄၆။
 ၅၃။၇၁။၁၇၄-၈၁၉။၂။ဇာ။၉။၁။၄၈-၉။၇၂။၃၆၃။
 ၃၇၇။၅၃။ဇာ။၉။၂။၄၇။၅၂။၈၂။၁၂၈။၁၃၃။၂၃၉။

၂၄၅-၉။၃၉၄။၄၀၄။ဇာ။၉။၁။၄၄။၂၉။၇၃။၁၀၉။၃၄၆။
 ၃၇၁။၄၅၅-၉။ဇာ။၉။၁။၈၂။၂၆၃။၃၇၇။၃၉၂။၄၉၇။
 ဇာ။၉။၅။၃။၃၇၇။၁၆၁။၃၃၂။ဇာ။၉။၆။၈၃။၂၆၈။ဇာ။
 ၉။၇။၁၅။၇၂။၂၄၃။နေတ္တိ။၉။၁၃၃။(က)တေဝိဇ္ဇ-
 သုတ္တံ သုတ္တံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဣမသ္မိံ ကာလေ ဘိက္ခု-
 ဘာဝံ အာကင်္ခမာနာ ပရိဝသန္တိ။ဒိ။၉။၁။၄၄။
 (ခ)တေ တထာဂတပုဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ
 အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဇောန္တိ ပုရိ-
 မာနိ နာမဂေါတ္တာနိ။ “သမဏာ သကျုပ္ပတ္တိယာ”-
 တွေဝ သံခဲ ဂစ္ဆန္တိ။ဝိ။၄။၄၂။အံ။၃။၄၂။(ဂ)အတိတေ
 ကိရ အနုပုဇ္ဇေ ဗုဒ္ဓေ ဒသသဟဿကုလပုတ္တာ
 တာပသပဗ္ဗဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံ ပဒေသေ ဝိဟရန္တာ။
 ဝိ။၉။၁။၂၃၄။(ဃ)သောပိ သဘိယော ဝမိတွာ
 ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ နာနာသတ္တာနိ ဥဂ္ဂ-
 ဟေတွာ။သုတ္တနိ။၉။၂။၁၄၆။(-ထေရ။၉။၁။၆၃။
 ၄၃၄။ထေရ။၉။၂။၉၄။ထေရီ။၉။၄၄။ဇာ။၉။၅။၂၄၀။)
 ပဗ္ဗဇိတွာန(ကြိဝိ)ပ+ဝဇ+တွာန(ရှင်,ရဟန်း,ရ
 သေ့အဖြစ်သို့)ကပ်ရောက်၍။(က)ရဟန်း-ပြု-
 ဝတ်-၍။(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-၍။ကဿပဿ
 စ ဗုဒ္ဓဿ။ ပဗ္ဗဇိတွာန သာသနေ။အပါ။၂။၂၉၄။
 (-ထေရီ။၃၇၈။၃၉၀။အပါ။၁၃၅။၅၃-၆၆။၉။၉၃-
 ၄၁၀။၃၁၄၅။၃၁၄။၃၇၉။အပါ။၂။၆၁။၁၅၃။၁၆၀။
 ၁၈၄။၂၈၆။၂၉၂။ထေရ။၉။၁။၁၃၇။၂၈၇။၃၇၃။ထေရ။
 ၉။၂။၁၆၇။၂၉၀။၄၈၁။၅၀၆။၅၁၃။ထေရီ။၉။၁၃။
 ၃၂။၉၂။၁၅၇။အပါ။၉။၁။၂၆၈။(က)ပဗ္ဗဇိတွာန
 ကာယေန၊ ပါပကမ္မံ ဝိဝဇ္ဇယိ။သုတ္တနိ။၃၄၀။ဇဝံ
 ဘဂဝတော ပဗ္ဗဇံ ကိတ္တေတွာ တတော ပရံ
 ပဗ္ဗဇိတပဋိပတ္တိံ အနောမာနဒိတိရံ ဟိတွာ ပဓာ-
 နာယ ဂမနဉ္စ ပကာသေတံ “ပဗ္ဗဇိတွာန ကာ-
 ယေနာ”တိအာဒိံ သဗ္ဗမဘာသိ။သုတ္တနိ။၉။၂။
 ၁၁၀-၁။(ခ)တတော သော ပဗ္ဗဇိတွာန၊ ကာမ-
 ရာဂံ ဝိရာဇယိ။ဇာ။၁။၃၄၆။ပဗ္ဗဇိတွာနာတိ တံ
 ဣတ္ထိံ မနုဿာဝါသံ နေတွာ နိဝတ္တိတွာ အရညေ

ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကာမရာဂံ ဝိရာဇယိ။ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၄။၄၇၇။

ပဗ္ဗဇိမု(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+မှာ၊ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ကုန်ပြီ။
ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိမှာ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+မှာ၊ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ကုန်
ပြီ။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿ၊ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ရာ
ပြီ။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿံ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿံ၊ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-လတ်
အံ့။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿတိ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿတိ၊(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ပြု-ဝတ်-လတ္တံ့။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
လတ္တံ့။(ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-လတ္တံ့။ ပဗ္ဗဇေတိ-
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿထ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿထ၊ရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ကုန်လတ္တံ့။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿန္တိ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿန္တိ၊(က)ရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ကုန်လတ္တံ့။(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်
လတ္တံ့။ ပဗ္ဗဇေတိ(ခ၊ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿသိ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿသိ၊(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ပြု-ဝတ်-လတ္တံ့။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
လတ္တံ့။(ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-လတ္တံ့။ ပဗ္ဗဇေတိ-
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿာမ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿာမ၊(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ပြု-ဝတ်-ကုန်လတ်အံ့။(ခ)ရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ကုန်လတ်အံ့။(ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ကုန်
လတ်အံ့။(ဃ)ပရိဗိုဇ်-ပြု-ဝတ်-ကုန်လတ်အံ့။
ပဗ္ဗဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိဿာမိ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဿာမိ၊(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ပြု-ဝတ်-လတ်အံ့။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-

လတ်အံ့။(ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-လတ်အံ့။(ဃ)
ပရိဗိုဇ်-ပြု-ဝတ်-လတ်အံ့။ပဗ္ဗဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇိ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဤ၊(က)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ပြီ။
(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ပြီ။ပဗ္ဗဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇုံ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+ဉံ၊ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-ကုန်ပြီ။
ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေထ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓထ၊ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
ရာ၏။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယျံ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓယျံ၊(က)ရှင်-သာ
မဏေ-ပြု-ဝတ်-ရာ၏။(ခ)ရဟန်း-ပြု-ဝတ်-
ရာ၏။(ဂ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ရာ၏။ ပဗ္ဗဇေတိ-
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယျ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓယျ၊ရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ရာ၏။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယျာထ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓယျာထ၊ရဟန်း-
ပြု-ဝတ်-ကုန်ရာ၏။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယျာမ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓယျာမ၊(က)ရှင်၊
သာမဏေ-ပြု-ဝတ်-ကုန်ရာ၏။(ခ)ရဟန်း-
ပြု-ဝတ်-ကုန်ရာ၏။ပဗ္ဗဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယျာသိ(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓယျာသိ၊(က)ရဟန်း-
ပြု-ဝတ်-ရာ၏။(ခ)ရသေ့-ပြု-ဝတ်-ရာ၏။
ပဗ္ဗဇေတိ(ခ၊ဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇေယျံ၊(ကြိ)၊ပ+ဝဇ+အ+ဓယျံ၊ရဟန်း-ပြု-
ဝတ်-ကုန်ရာ၏။ပဗ္ဗဇေတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇ(ဇ္ဇာ)ကမ္မဋ္ဌာန(န)၊ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ကမ္မ+ဋ္ဌာန၊ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော-အမှု-အလုပ်-အရာဋ္ဌာန။ယထာ
ပန တံ ဝဏီဇ္ဇကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ
ဟောတိ။ဧဝံ သီလေသု အပရိပ္ပရကာရိနော
အနေသနာယ ယုတ္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ။မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၀၃။ ဧဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ ဝိပဇ္ဇမာနံ

အပ္ပဖလံ ဟောတိတိ အာနေတွာ သမ္ပန္နော။
မဇ္ဈိ၃။၂၀၅။

ပဗ္ဗဇ္ဇ(ဇ္ဇာ)ကာရဏ(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ကာရဏ] ရဟန်း
ပြခြင်း၏ အကြောင်း။ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏံ
ပရမတော ဒဿေန္တော ယထာဝုတ္တဓမ္မုဒ္ဓေသံ
နိဂမေတိ။မဇ္ဈိ၃။၁၄၆။ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏံ
ကထေန္တော ---- ဣမာဟိ ဂါထာဟိ ဓမ္မံ
ဒေသေသိ။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၇၄။(-ဇာ၊ဋ္ဌ။၁။၁၅၅။
ဇာ၊ဋ္ဌ။၆။၇၃။)

ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏဝိဘာဝနမုခ(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏ+ဝိဘာ-
ဝန+မုခ]ရဟန်းပြခြင်း၏ အကြောင်းကို ထင်စွာ
ပြခြင်းဟူသော-အဦး-အစ-ပဓာန။ ထေရော
တေ ဉာတိပမုခေ မနုဿေ ပရိဒေဝန္တေ ဒိသွာ
တေသံ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏဝိဘာဝနမုခေန
ဓမ္မံ ကထေန္တော----တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။
ထေရ၊ဋ္ဌ။၁။၄၇၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇ(ဇ္ဇာ)က္ခန္ဓက(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ခန္ဓက]ရှင်၊ရဟန်း
ပြခြင်းဟူသော ဝိနည်းပညတ်တို့၏-အပေါင်း-
အစု၊ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကပါဠိ။တေသံ ပညတ္တိသင်္ခါတာနံ
ခန္ဓာနံ ပကာသနတော ဝဏ္ဏနတော ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓ-
ကာဒယော ဝိသတိ "ခန္ဓကာ"တိ ဝုတ္တာ။ဝဇီရ။
၄၉၁။ ခန္ဓကေတိ မဟာဝဂ္ဂေ ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကေ။
သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၃၆၅။ ယာဝ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ တာဝ
သဗ္ဗံ ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကေ အာဂတနယေနေဝ ဝိတ္တာ-
ရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၂။၆၂။(-ဝိမတိ၊၂။၂၈၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓက+ဝဏ္ဏနာ]
ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကပါဠိ၏-အဖွင့်-သံဝဏ္ဏနာ-အဋ္ဌ
ကထာ။ ဝိတ္တာရတော ပနေသ တိတ္ထိယပရိ-
ဝါသော သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ
ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။
ဒီ၊ဋ္ဌ။၁။၂၉၈။မဇ္ဈိ၃။၇၄။သံ၊ဋ္ဌ။၂။၃၅။

ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကာဂတသဗ္ဗဒေါသ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓက+
အာဂတ+သဗ္ဗ+ဒေါသ]ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကပါဠိ၌ လာ
သော အလုံးစုံသော အပြစ်။ သာ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇ-
က္ခန္ဓကာဂတသဗ္ဗဒေါသဝိရဟိတသမ္ပတ္တိယုတ္တတာ။
သာရတ္ထ၊၂။၂၉၈။

ပဗ္ဗဇ္ဇဌာန(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဌာန]ရှင်၊ရဟန်းပြုရာအရပ်။
"ဝိသာခဿ ပဗ္ဗဇ္ဇဌာနမာဂတာ မာ ရိတ္တဟတ္တာ
ဂမိသု"တိ မုဗ္ဗိတွာ သိမာမာဋ္ဌကေ ဝိပွကိရိတွာ
ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၀၆။အံ၊ဋ္ဌိ၃။
၃၅၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အတ္ထ]ရှင်-သာမဏေ-
ပြခြင်းဟူသော အကျိုး။ (ခ)ရဟန်းပြခြင်းဟူ
သောအကျိုး။ (ဂ)ရသေ့ပြခြင်းဟူသောအကျိုး။
(က)ကသ္မာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထဉ္စ ဥပသမ္ပဒတ္ထဉ္စ။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ။၄။(-ဝဇီရ။၄၃၂။) (ခ)တထာပိ ထေရော
မဟိန္ဒကုမာရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထံ ဧကေန ပရိယာယေန
လောကဓမ္မသိဒ္ဓေန ဧဝမာဟ။ဝဇီရ။၂၆။ (ဂ)
အနုဂ္ဂဟတ္ထာယာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထာယ ဩကာသံ
နော ကရောဟိ။ဇာ၊ဋ္ဌ။၅။၁၅၉။(-ဇာ၊ဋ္ဌ။၄။၄၈၉။)

ပဗ္ဗဇ္ဇနာမဓေယျ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+နာမဓေယျ]ပဗ္ဗဇ္ဇာ
အမည်ရှိသော(ခန္ဓက)၊ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကပါဠိ။ ယော
ခန္ဓကံ ပဗ္ဗဇ္ဇနာမဓေယျံ၊ နာနာနယံ သာသန-
မူလဘူတံ။ ဥတွာ ပကာသေတိ ပရဿ သမ္မာ၊
တဿာဓိပစ္စံ မုနိသာသနသ္မိန္တိ။ ဝဇီရ။၄၄၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အန္တရာယ] ရဟန်းအဖြစ်
၏-ဘေးရန်-အန္တရာယ်။ဟိယျော စူဠကာဠဿ
ပုရတော ဂတတ္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယော ဇာတော။--
--ကရိဿတိ န ခေါ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယန္တိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ။၁။၄၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိက(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အန္တေဝါသိက]ရှင်-
သာမဏေ-အဖြစ်ကို ခံယူသော တပည့်။

စတေသု စ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော စ ဥပသမ္ပ-
ဒန္တေဝါသိကော စ အာစရိယဿ ယာဝဇီဝံ
ဘာရော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၇။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၃၀။(-ဝိန
ယာလင်္ကာရ၊၂။၁၀။)

ပဗ္ဗဇ္ဇပဉ္စ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပဉ္စ]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်နှင့်
စပ်သော-အမေး-ပုစ္ဆာ-ပြဿနာ။ ၂-မိလိန္ဒ
ပဉ္စပါဠိ၊၁-ဝဂ်၊၅-သုတ်။မိလိန္ဒ။၃၀။

ပဗ္ဗဇ္ဇပယောဇန(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပယောဇန]ရှင်၊ရဟန်း
ပြုခြင်း၏အကျိုး။ ဧဝံ ဓနိယော ဗြဟ္မစရိယ-
စရဏာပဒေသေန ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ
ပဗ္ဗဇ္ဇပယောဇနံ ဒီပေန္တော အာဟ။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇပရိယောသာန(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပရိယောသာန]
ရှင်-သာမဏေ-ပြုခြင်း၏ အပြီးအဆုံး။ ကထံ
“န ဘိက္ခဝေ မူဂေါ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော ပဗ္ဗာ-
ဇေယျ၊ အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿာ”တိ ဝုတ္တဒုက္ကဋ္ဌံ
ပဗ္ဗဇ္ဇပရိယောသာနေန ဟောတိ? န တဿာ-
ဝိပ္ပကတာယ။----မူဂဿ ပဗ္ဗဇ္ဇပရိယောသာ-
နဿေဝ အဘာဝတော ဣမဿ ဒုက္ကဋ္ဌဿ
ဩကာသော စ သဗ္ဗကာလံ န သမ္ဘဝေယျ။
ဝဇီရ။၄၃၇။

ပဗ္ဗဇ္ဇဗြဟ္မစရိယ(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဗြဟ္မစရိယ]ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော မြတ်သောအကျင့်။ ဗြဟ္မာနံ ဝါ
သေဋ္ဌာနံ အရိယာနံ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ-
ဗြဟ္မစရိယမဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသာသနဗြဟ္မစရိယာ-
ဒီသု သာသနဗြဟ္မစရိယံ ပကာသယိဿာမိ။
နေတ္ထိ၊ဝိ။၅၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇမတ္တသမဏ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+မတ္တ+သမဏ]ရှင်၊
ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းမျှဖြင့် သမဏ
မည်သောသူ။ တတ္ထ သမိတပါပသမဏာ စေဝ
ပဗ္ဗဇ္ဇမတ္တသမဏာ စ ဗာဟိတပါပဗြဟ္မဏာ

စေဝ ဇာတိမတ္တဗြဟ္မဏာ စ ဣဓ “သမဏ-
ဗြဟ္မဏာ”တိ အဓိပ္ပေတာ။ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇမတ္တ၊[ပဂတ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+မတ္တ+ပဂတ]ရှင်၊
ရဟန်းအဖြစ်မျှသို့ ကပ်ရောက်သောသူ။ တတ္ထ
သမဏေနာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇမတ္တ၊[ပဂတေန၊ ဗြဟ္မဏေ-
နာတိ ဇာတိဗြဟ္မဏေန။နေတ္ထိ၊ဝိ။၇၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇသမ္ပန္န(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သမ္ပန္န]ပရိပိုင်ရဟန်းအဖြစ်
ဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်း။ ယသ္မာ တေ တိတ္ထိယာ
တဿာ အညာတကာပိ သမာနာ ပဗ္ဗဇ္ဇသမ္ပန္န-
မတ္တေန သင်္ဂဏိတုံ ဉာတကာ ဝိယ ဟုတွာ
----အာဟံသု။ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၃၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇသိဒ္ဓိပ္ပသင်္ဂ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သိဒ္ဓိ+ပသင်္ဂ] ရှင်-
သာမဏေ-အဖြစ်၏ပြီးစီးခြင်း၌-ကပ်ငြိ-လျဉ်း
ပါး-ခြင်း။“သော စ အပဗ္ဗဇ္ဇိတော”တိ ဝစနာ-
ဘာဝတော မူဂဿ ပဗ္ဗဇ္ဇသိဒ္ဓိပ္ပသင်္ဂတော ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ
ဧကတော သုဒ္ဓိယာ ဟောတိတိ အယမနိဋ္ဌ-
ကောဋ္ဌာသော ကထံ နာပဇ္ဇတိတိ?ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ဘိလာပေန ဥပသမ္ပဒါ ဣဓာဓိပ္ပေတာတိ သမ္မာ-
ဂါဟေန နာပဇ္ဇတိ။ ဝဇီရ။၄၃၇။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ(ထိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏျ။ဝဇာဒီဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော
နိပစ္စန္တေ။----ပဌမမေဝ ဝဇိတဗ္ဗာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။
ကစ္စည်း။၆၃၈။ ဝဇ ဂတိမှိ ပပုဗ္ဗော၊ ပဌမမေဝ
ဝဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထေ----ဏျပ္ပစ္စယော၊ ဏ-
လောပါဒိ။“ပဝုဇျ”န္တိ ရူပေ သမ္ပတ္တေ ဣမိနာ
ဇျဿ ဇ္ဇာဒေသော၊ ဝကာရဒ္ဒယဿ ဗကာရဒ္ဒယံ၊
ဝုဒ္ဓိနိသေဓော၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂတ္တန္တ နိပစ္စန္တေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။
ရူ။၆၆၀။ ဣတ္ထိယမဏက္ကိကယက်ယာ စ။--
--ယ--သေယျာ၊ သမဇ္ဇာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။မောဂ်၊၅။
၄၉။ ပပုဗ္ဗော ပဗ္ဗဇနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ “စဝဂ္ဂဗယဉာ”တိ
ယောဂဝိဘာဂါ ဝဿ ဗော။၎င်း ပဉ္စိကာ။ ဝဇ-
ဣဇအဉ္စသဒ္ဓါဒိတော ဣဗျာ။ သရဏာဒိဂဟဏ-

တော ပဌမံယောဝ ဝဇိတဗ္ဗာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။နိတိ၊သုတ္တံ။
 ၁၂၄၇။ ပြုပြုဇျာ (ပြ+ပြဇ+ကျမ်)သနျာသေ၊
 သဝံကမံတျာဂေန ဝိဓာနေနာဗြမာန္တရဂမနေ။
 ထောမ။ပြုပြုဇျာ(သ္မိ) ၁-ဝိဒေဂဂမန၊၂-ဩမဏ၊
 ၃-သနျာသ။ကောတ္ထုဘ။(ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ပြာ)။(အိမ်ရာ
 တည်ထောင်သော)လူ့ဘောင်မှ-ထွက်မြောက်-
 ဖဲခွါ-ခြင်း၊ (သာသနာဘောင်၌) ရှေးဦးစွာ ဝင်
 ရောက်ခြင်း။ (က)ရှင်-သာမဏေ-အဖြစ်-ပြု
 ခြင်း။ (ခ)ရဟန်း-ပဉ္စင်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။(ဂ)
 ရှင်၊ရဟန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။(ဃ)ရသေ့-အဖြစ်-
 ပြုခြင်း။(င)ရသေ့၊ရဟန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။(စ)
 ပရိပိုဇ်-အဖြစ်-ပြုခြင်း။(ဆ)တက္ကတွန်း-အဖြစ်-
 ပြုခြင်း။(ဇ)(သာသနာအများနှင့် ဆိုင်သော)
 ရှင်၊ရဟန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။

အိမ်ရာတည်ထောင်သော လူ့ဘောင်မှ
 ထွက်မြောက်ဖဲခွါခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တစ်စုံ
 တစ်ခုသော အယူဝါဒ သာသနာ၌ ရှေးဦးစွာ
 ဝင်ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း “ပဗ္ဗဇ္ဇာ”ဟု
 ခေါ်သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ ရှင်သာမဏေပြုခြင်း
 ကို “ပဗ္ဗဇ္ဇာ”ဟု ခေါ်၍ ရဟန်းပဉ္စင်းပြုခြင်းကို
 “ဥပသမ္ပဒါ”ဟု ခေါ်သည်။ အချို့သော နေရာ
 ၌မူ ၂-မျိုးလုံးကိုပင် “ပဗ္ဗဇ္ဇာ”ဟု ခေါ်သည်။
 ဓမ္မစကြာ တရားဦးဒေသနာ၏အဆုံး၌ သော
 တာပန်တည်သော အရှင်ကောဏ္ဍညသည် “လ-
 ဆာယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊
 လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ”ဟု ၂-မျိုးလုံးကိုပင် တောင်း
 ခံသည်။ ဘုရားရှင်က “ဧဟိ ဘိက္ခု”ဟု ခေါ်
 တော်မူ၍ ရဟန်းအဖြစ် “ဥပသမ္ပဒါ”ကို ပေးတော်
 မူသည်။ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝန်တော၌
 ပထမဝါကျွတ်ပြီးနောက် သရဏဂုံသုံးပါးဖြင့်
 ရှင်သာမဏေအဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ပြုပေးရန်
 သာသနာပြုရဟန်းတို့အား ဘုရားရှင် ခွင့်ပြု
 တော်မူသည်။ ဆံရိတ်ခြင်း၊ သင်္ကန်းဝတ်ခြင်း၊

သရဏဂုံခံယူခြင်း၊ ဤ ၃-မျိုးကို ရှင်သာမ
 ဏေပြုခြင်း “ပဗ္ဗဇ္ဇာ”ဟု ခေါ်သည်။ ထိုတွင်
 သင်္ကန်းဝတ်ပေးခြင်း၊ သရဏဂုံပေးခြင်း ၂-
 မျိုးကို ရဟန်းတို့သာ ပြုနိုင်၍ ဆံရိတ်ခြင်းကို
 မူ လူ၊ သာမဏေတို့လည်း ပြုပေးနိုင်သည်။
 (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။သာရတ္ထ၊၃။၂၀၁။ဝိမတိ၊၂။၉၄)။
 အလွန်ငယ်သော ကလေးသူငယ်ကို ရှင်သာမ
 ဏေပြုပေးပြီး ဖခင်ရဟန်းနှင့်အတူ ဆွမ်းခံရာ၌
 တစာစာတောင်းခံနေမှုကို အကြောင်းပြု၍ အသက်
 ၁၅-နှစ်မပြည့်သေးသော သူငယ်အား ရှင်သာ
 မဏေပြုပေးခြင်းကို ဘုရားရှင် တားမြစ်တော်
 မူသည်။ အခါတစ်ပါး၌ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အလုပ်
 အကျွေးဖြစ်သော အမျိုးသည် အဟိဝါတကမည်
 သော ကူးစက်ရောဂါဖြင့် သေကျေပျက်စီးကြ
 ရာ ကလေးသူငယ် ၂-ယောက်သာ ကျန်ရစ်
 သည်။ ထိုသူငယ်များ မပျက်စီးအောင် အဘယ်
 သို့ ပြုရပါမည်နည်း?ဟု ဘုရားရှင်အား လျှောက်
 ထားရာ “ရဟန်းတို့! အသက် ၁၅-နှစ် မပြည့်
 သေးသော်လည်း ကျီးတို့ကို (စားခွက်အတွင်း
 မထိုးနိုင်အောင်) ချောက်လှန်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်
 သော သူငယ်ကို ရှင်သာမဏေပြုခြင်းငှါ ခွင့်ပြု၏”
 ဟု မိန့်တော်မူသည်။(ဝိ၊၃။၁၁၀)။

ရှင်သာမဏေအဖြစ် မရနိုင်သော အဘဗ္ဗ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား— (၁)ဘာဝရုပ် ချို့တဲ့သော
 ပဏ္ဍုက် (၂)ရှင်၊ရဟန်းတို့နှင့် ခိုးယူပေါင်းသင်း
 သောသူ ထေယျသံဝါသက (၃)ရဟန်းဖြစ်လျက်
 တိတ္ထိဘောင်သို့ ကူးပြောင်းသောသူ တိတ္ထိယ
 ပက္ကန္တက (၄)လူယောင်ဖန်ဆင်းထားသော
 နဂါး၊ ဂဠုန်နှင့် နတ်များဟူသော တိရစ္ဆာန် (၅)
 အမိကို သတ်သူ မာတုဃာတက (၆)အဖကို
 သတ်သူ ပိတုဃာတက (၇)ရဟန္တာကို သတ်သူ
 အရဟန္တဃာတက (၈)ဘုရားရှင်၌ သွေးစိမ်းတည်
 အောင် ပြုသူ လောဟိတုပ္ပါဒက (၉)ရဟန်း

အဖြစ်ဖြင့် သံဃာကို သင်းခွဲသူ သံဃဘောဒက
(၁၀)ရဟန်းမိန်းမအား အလိုမတူဘဲ မေထုန်မှု
ပြုသူ ဘိက္ခုနီဥပသမ္ဘာ(၁၁)မိန်းမအင်္ဂါ၊ ယောက်ျား
အင်္ဂါ ၂-မျိုးပါသော ဥပသမ္ဘာတို့ဖြစ်
သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ရဟန်းတို့က ရှင်
သာမဏေ ပြုပေးသော်လည်း ရှင်သာမဏေ
အစစ် မဖြစ်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်သည်(ဝိ၊ ၃။
၁၁၉-၁၂၄)။ ရှင်ရဟန်းပြုပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်
တို့အား အာပတ်သင့်စေနိုင်သောကြောင့် ရှင်
ရဟန်းအဖြစ် မထိုက်တန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့
ကား— အနာကြီး ၅-မျိုးရှိသူ၊ ကျေးကျွန်အစေ
အပါး၊ ကြွေးတင်သူ မြီစား၊ အစိုးရအမှုထမ်း
မင်းခစား၊ မိဘနှစ်ပါး ခွင့်မပြုသူတို့အပြင်
လက်ပြတ်သောသူ၊ ခြေပြတ်သောသူ-စသော
ကိုယ်အင်္ဂါ ချို့တဲ့သူ ၃၂-ယောက်တို့ဖြစ်သည်
(ဝိ၊ ၃။ ၁၀၃-၄-၇၊ ၁၁၆၊ ၁၂၆-၇)။

(က)ရှင်-သာမဏေ-အဖြစ်-ပြုခြင်း။
ဣမေဟိ တိဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ဘာ။
ဝိ၊ ၃။ ၂၉။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဣမေဟိ တိဟိ
သရဏဂမနေဟိ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇံ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၁၆။
ဣမေဟိ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ”တိအာဒိဟိ ဧဝံ
တိက္ခတ္တံ ဥပသမ္ဘာ သုဒ္ဓိယာ ဝုတ္တေဟိ တိဟိ
သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စေ ဥပသမ္ဘာ အနု-
ဇာနာမိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၂၅။ (-ဝိ၊ ၃။ ၉၈၊
၂၆၈။ မ၊ ၁။ ၄၈။ မ၊ ၂။ ၅၄။ ၁၆၁၊ ၂၃၀။ သံ၊ ၁။ ၁၆၃၊
၃၄၁။ သံ၊ ၂။ ၃၈၈၊ ၄၉၀။ အံ၊ ၂။ ၁၉၁-၂။ သုတ္တနိ။
၂၉၃၊ ၃၅၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၊ ၂၀၃။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄၉။ ဝိ၊ ၄။ ၃။
၁၄၅၊ ၂၃၄၊ ၂၆၄၊ ၂၉၁၊ ၃၀၁။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၆၁၃၊ ၂။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၁၃၃၊ ၁၅၁၊ ၂၂၂၊ ၃၂၆။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၈။ ဒီ၊ ၄။
၂။ ၁၆၅။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၅။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၈။ အံ၊ ၄။ ၁။
၂၈၉။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၈၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၀။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၂။ ၁၇၆။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ ထေရီ၊ ၄။ ၇၁၊ ၁၁၀။)

(ခ)ရဟန်း-ပဉ္စင်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။ အနု-
ဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပသမ္ဘာဒေန္တေန စတ္တာရော
နိဿယေ အာစိက္ခိတံ။ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ
နိဿယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ တတ္ထ တေ ယာဝဇီဝံ ဥဿာဟော
ကရဏီယော။ ဝိ၊ ၃။ ၇၃။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ကိတ္တယိဿာမိ၊
ယထာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ စက္ခုမာ။ ယထာ ဝိမံသမာနော
သော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိ။ သုတ္တနိ။ ၃၄၀။ သော
ဇေတဝနဝိဟာရေ အာသနေ နိသီဒိတွာ စိတ္တ-
ဗီဇေနံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုနံ ဘဂဝတော ပဗ္ဗဇ္ဇံ
ကိတ္တေန္တော ဣမံ သုတ္တမဘာသိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
၁၁၀။ (-ဒီ၊ ၂။ ၂၅၊ ၄၄။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၂။ သံ၊ ၁။ ၆၈။ မိလိန္ဒ။
၂၃၇။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၆။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၄။ အပ၊ ၄။ ၁။
၈၀။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၇၈။ သီ၊ ၄။ ၁။ သင်္ဂဟ။ ၂။ ၂၁၆၊ ၂၅၂။)

(ဂ)ရှင်ရဟန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။ သမ္ဘာဓော
ဃရာဝါသော ရဇောပထော၊ အတ္တောကာသော
ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ဒီ၊ ၁။ ၅၉၊ ၁၉၀။ မ၊ ၂။ ၃၇၀။ မ၊ ၃။ ၁။ ၂၊ ၁၇၄။
သံ၊ ၁။ ၄၁၉။ သံ၊ ၃။ ၃၀၅။ အံ၊ ၁။ ၅၂၉။ အံ၊ ၃။ ၄၂၂။
အဘိ၊ ၃။ ၁၆၆။ နေတ္ထိ။ ၁၁၅။ အပိ စ ----
အတ္တောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကုသလကိရိယာယ
ယထာသုခံ ဩကာသသဗ္ဗာဝတော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၁၆၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၇။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အဂါရဿ
ဟိတံ ကသိဝါဏိဇာဒိကမ္ပံ အဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ၊
တဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ “အနဂါ-
ရိယန္တိ ဉာတဗ္ဗာ၊ တံ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
၁၇၀။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၉။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၈၅။ (-ဝိ၊ ၁။ ၁၃၊
၁၇။ ဝိ၊ ၂။ ၁၆၉၊ ၂၉၁။ ဝိ၊ ၃။ ၁။ ၂။ ၁၇၄။ ၃၃၇။ ၈၄၈၆။
ဒီ၊ ၁။ ၁၆၅။ မ၊ ၁။ ၂၃၄။ မ၊ ၂။ ၃၀၃။ အံ၊ ၃။ ၁၀၁။ အဘိ၊
ပု၊ ၈။ အဘိ၊ က။ ၈။ သုတ္တနိ။ ၃၁၇၊ ၃၆၉။ ထေရ။
၃၂၊ ၃၃၄။ ထေရီ။ ၃၉၃၊ ၄၁၅၊ ၄၄၀။ အပ၊ ၁။ ၈၂၊
၁၁၂၊ ၂၇၃၊ ၃၄၅။ အပ၊ ၂။ ၂၂၄၊ ၂၃၃၊ ၂၅၂။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၄၆၊ ၃၆၉။ စရိယာ။ ၄၁၂။ ဇာ၊ ၁။ ၃၃၅။ မိလိန္ဒ။
၁၈၊ ၃၀၊ ၁၆၅၊ ၂၄၁-၃။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၆၀၊ ၂၉၇။ ဝိ၊ ၄။ ၄။

၁၂၇။ဝိသင်္ဂဟ။၁၄၆။ဒိဋ္ဌိ။၁။၁၀၄။၁၂၇။ဒိဋ္ဌိ။၂။
 ၁။မ။၁။၁၁၅။၁၈၄။မ။၁။၂။၄၃။၁၀၉။မ။၁။
 ၃။၁၉၀။၂၀၁။၂၈၁-၂။မ။၁။၁၄၀။၂၀၂။သံ။၁။
 ၁၀၀၁၇၅။သံ။၁။၂။၁၀၀၁၆၇။၁၈၀။၂၇၅။သံ။၁။
 ၂၁။၈၅။၁၈၀။အံ။၁။၂။၈၄၉။၁၆၈။၂၁။၂၇၃။၂၇၇။
 အံ။၁။၂။၄၃၇၅။အံ။၁။၂။၉၁၃၂။၁၈၅။၂၈၂။အဘိ။
 ၅။၁။၈၅။၁၄၆။ပဋိသံ။၁။၂။၂၃၀။ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၂။၃၀၅။
 ဓမ္မ။၁။၅၄၃၄၆။၄၄၂။ဓမ္မ။၁။၅၃၉၂။၂၆၄။
 ၃၇၀၄၅။ဥဒါန။၁။၆၄၉။၁၅၆။၂၈၀။ဣတိဝုတ်။
 ၅။၂၄၀။၁၃၅။၁၃၃။သုတ္တနိ။၁။၁၉၈။၂၁၄။
 သုတ္တနိ။၁။၂။၄၅။၁၄၈။ပေတ။၁။၂၂။ထေရ။၁။
 ၁။၆၃။၁၀၀၁၄၈။၂၇၉။၂၂၄၀၇။ထေရ။၁။၂။
 ၁၈၄။၁၃၁။၄၄၁။၅၀၉။ထေရီ။၁။၅၁၆၃။၂၆၀။)

(ဃ)ရသေ့-အဖြစ်-ပြုခြင်း။ကပဏ္ဍိကာနံ
 မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္ဓာ ဣသိပဗ္ဗန္တံ
 ပဗ္ဗဇ္ဇိ။ တဿ ပဗ္ဗန္တံ အနုပဗ္ဗဇ္ဇိတာ စတုသတ္တတိ-
 သဟဿမတ္တာ ဗြာဟ္မဏပုတ္တာ အဟေသုံ။ထေရ။
 ၅။၂။၃၇၀။(-ဇာ။၁။၃၅။ဇာ။၂။၂၅၁၅၂။၂၆၄။၃၅။
 မ။၁။၁၃၅။အံ။၁။၁၀၀။ထေရ။၁။၂။၇၈။ဇာ။
 ၅။၁။၁၅၆။)

(င)ရသေ့၊ရဟန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။မနုဿတ္တံ
 လိင်္ဂသမ္ပတ္တိံ၊ ဟေတု သတ္တာရဒဿနံ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ
 ဂုဏသမ္ပတ္တိံ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။ဗုဒ္ဓဝံ။
 ၃၁။မ။၁။၄၄၈။၈၆။အံ။၁။၁၃၆၂။အဘိ။၁။၇၁။
 ဥဒါန။၁။၁၁၇။ဣတိဝုတ်။၁။၁၁၅။သုတ္တနိ။၁။
 ၄၃။ထေရ။၁။၁၁။အပ။၁။၁၈၅၅။စရိယာ။
 ၅။၂၇၄။ ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ
 ပတ္ထေန္တဿာပိ ကမ္မကိရိယဝါဒီသု တာပသေသု
 ဝါ ဘိက္ခုသု ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇိတဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ။
 ဗုဒ္ဓဝံ။၁။၁၆။စရိယာ။၁။၂၇၅။ ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ အန-
 ဂါရိယဘာဝေါ။ သော စ သာသနေ ဝါ ကမ္မ-
 ဝါဒီကိရိယဝါဒီတာပသပရိဗ္ဗာဇကနိကာယေ

ဝါ ဝဇ္ဇတိ ယထာ သုမေပေဏ္ဍိတဿ။ သုတ္တနိ။
 ၅။၁။၄၄။အပ။၁။၁၅၆။(-စရိယာ။၁။၃၀၆။
 သီ။၁။၁၆၈။၁။၂၈၄။မ။၁။၁၃၀။အံ။၁။၂၂၀။)

(စ)ပရိပိုဇ်-အဖြစ်-ပြုခြင်း။ ပရိဗ္ဗာဇက-
 သမာပန္နောတိ ပဗ္ဗန္တံ သမာပန္နော။ဝိ။၁။၁၂၁။
 ဗောဓိသတ္တော ကိရ ပါသဏ္ဍပရိဂ္ဂဟဏတ္တာယ
 တံ ပဗ္ဗန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇိ။မ။၁။၁၃၅။ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ အာ-
 ဇီဝကပဗ္ဗန္တံ။မ။၁။၂။၃၅။ ယံ ပန ဝိသေသော၊
 ပုရိမာ သပုတ္တဘရိယပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပမာ၊ ပစ္ဆိမာ
 ဗြာဟ္မဏဓမ္မိကပဗ္ဗဇ္ဇာယ။မ။၁။၂။၁၈၈။ သပုတ္တ-
 ဘရိယပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ပုတ္တဘရိယေဟိ သဒ္ဓိံ
 ကတပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ကုဋိ-
 စကဗဟူဒကဟံသပရမဟံသာဒိဘောဒါ ဗြာဟ္မ-
 ဏပဗ္ဗဇ္ဇာ။မ။၁။၂။၂၁။(-ဝိ။၁။၁၃၀။မ။၁။၂။၁၂။)

(ဆ)တက္ကတွန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။ သော
 “မယံ သာဠကံ အနိဝတ္တဘာဝေန ဣဒံ ဥပန္နန္တိ
 တတော ပဋ္ဌာယ သာဠကံ လဘိတွံပိ န နိဝါ-
 သေသိ၊ တဒေဝ ပဗ္ဗန္တံ အဂ္ဂဟေသိ။ဒိ။၁။၁၃၀။
 မ။၁။၂။၁၃၆။ တဒေဝ ပဗ္ဗန္တံ အဂ္ဂဟေသိတိ တဒေဝ
 နဂ္ဂရူပံ ပဗ္ဗန္တံ ကတွာ ဂဏှိ။ဒိ။၁။၂။၁၃။(-အံ။၁။
 ၁။၂၈၆။ထေရီ။၁။၁၀၄။မ။၁။၁၄၇။)

(ဇ)(သာသနာအများနှင့် သက်ဆိုင်သော)
 ရှင်၊ရဟန်း-အဖြစ်-ပြုခြင်း။ သမဏာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇု-
 ပဂတာ။ ဗြာဟ္မဏာတိ ဘောဝါဒိနော။ဒိ။၁။
 ၂၃၄။သံ။၁။၁၀၆။အံ။၁။၂။၉၂။ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတာတိ
 ယံ ကမ္ဘိ ပဗ္ဗန္တံ ဥပဂတာ၊ န သမိတပါပါ။ဒိ။၁။
 ၃။၂၇၃။သံ။၁။၁၅၇။အံ။၁။၁၃၂။(-ဒိ။၁။
 ၉၅။မ။၁။၁၁၇။သီ။၁။၁၆၈။၁။၁၃၀။မ။၁။၂။၁။
 အံ။၁။၂။၁၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒါကမ္မ(န)ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဥပသမ္ပဒါ+ကမ္မ
 ရှင်-သာမဏေ-အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြီး
 စေတတ်သော-ကံ-အမှု။ မာတိကာယ အန္တရ-

ဟိတာယ ပါတိမောက္ခပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒါသု ဌိတာသု
သာသနံ တိဋ္ဌတိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၃။ နိဒါနဒ္ဓေသသင်္ခါတေ
ပါတိမောက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒါကမ္မေသု စ သာသနံ
တိဋ္ဌတိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၃။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကရဏ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ကရဏ] ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်
ကို ပြုခြင်း။ ဧတန္တိ ဧတံ ပဗ္ဗဇ္ဇာကရဏံ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ
ဣသီဟိ ဝဏ္ဏိတံ ပသတ္ထံ ထောမိတံ။ဇော၊ဋ္ဌ၊၆။
၂၂။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကာလ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ကာလ] (က)ရှင်-သာ
မဏေ-အဖြစ်ကို ပြုရာအခါ။(ခ)ရသေ့အဖြစ်ကို
ပြုခြင်းငှါ-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော အခါ။
(က)ဘိက္ခုနီဟိ ဒွိက္ခတ္တံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ကာလေ စ ဥပသမ္ပဒါကာလေ စ၊ ဘိက္ခုနီပန
သကိ အာပုစ္ဆိတေပိ ဝဇ္ဇတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။(-ကင်္ခါ။
၃၄၇။)(ခ)န မေ ဒါနိ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇနကာလော၊
ပဗ္ဗဇ္ဇာကာလော မေ ဣဒါနိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကိစ္စ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ကိစ္စ] ရဟန်းအဖြစ်၌-ပြုဖွယ်-
ကိစ္စ။ “ကိ” အာရသော ပဗ္ဗဇ္ဇာကိစ္စံ တယာ
မတ္ထကံ ပါပိတန္တိ ပုဋ္ဌော အညံ ဗျာကရောက္ခော။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၁။အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၄။(-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာကောဋ္ဌာသ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ကောဋ္ဌာသ] ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော-အဖို့-အစု။ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတ(၁)
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဂရဟဝစန(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဂရဟ+ဝစန] ရှင်၊
ရဟန်းအဖြစ်ကို ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကား။ ဣမန္တိ
တဿ ကိလေသာဘိရတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာရော-
စေန္တဿ ဣမံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂရဟဝစနံ သုတ္တာ။ဇော၊ဋ္ဌ၊
၅။၂၆၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဂုဏ] (က)ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-အကျိုး-အာနိသင်။
(ခ)ရသေ့အဖြစ်၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-အကျိုး-

အာနိသင်။(က)ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏံ အဇာနန္တာ ကထံ
သမုဋ္ဌာပေန္တိ “ကသ္မာ ဧတေ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ”တိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၇၈။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။(-ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၂။စရိယာ၊
ဋ္ဌ၊၂။၆၂။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၀။) (ခ)ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏရဟိတ-
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏကိတ္တန(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဂုဏ+ကိတ္တန] ရှင်၊
ရဟန်းအဖြစ်၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-ကို-ချီးမွမ်း-
ပြောဆို-ခြင်း။ ပကတိယာ တဿ အတ္တနာ
ကထေတဗ္ဗံ ဓမ္မဒေသနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏကိတ္တန-
ဝသေန သတ္တဟိ ဝမေသိ။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏရဟိတ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏ+ရဟိတ] ရသေ့
အဖြစ်၏-ဂုဏ်-ကျေးဇူး-မှကင်းသော။ အဗ္ဘော
ဒုဓမ္မေ နိပ္ပည ဧတာ ပဗ္ဗဇ္ဇိတေန ဓာရေတဗ္ဗာ
ဇဉှာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏရဟိတဿ ကိ တေ တာဟိ
ဇဉှာဟိတိ အတ္ထော။ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀၇။

ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အာစရိယ] ရှင်၊သာမဏေ
အဖြစ်၌-ဖြစ်-ပါဝင်-သော ဆရာ၊ သရဏဂုံ
ပေးသောဆရာ။ အာစရိယေသုတိအာဒိမိ ပဗ္ဗ-
ဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒါစရိယော နိဿယာ-
စရိယော ဥဒ္ဓေသာစရိယောတိ ဣမေ စတ္တာရေပိ
ဣဓ အာစရိယာ ဧဝံဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၈။ တတ္ထ ယေန
သိက္ခာပဒါနိ ဒိန္နာနိ၊ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော။
သာရတ္ထ၊၂။၂၃၈။ ပဗ္ဗဇ္ဇိတကာလေ သိက္ခိတဗ္ဗ-
သိက္ခာပကော ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော။ ဝိနယာလင်္ကာရ၊
၂။၆။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂၄။ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၄၅၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၉၁။ဝဇီရ၊၄၂၇။သာရတ္ထ၊၂။၅၁၊၇၉၊၂၀၁။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာစိတ္တ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အာစိတ္တ] ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်၌
ဖြစ်သော-အလေ့အကျက်-အလေ့အကျင့်။
အနေကဇာတိသဟဿပဝတ္တိတေန အတ္တနော
ပဗ္ဗဇ္ဇာစိတ္တေန ဝ သိက္ခာပိယမာနော ပဗ္ဗဇ္ဇိ။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၀။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဆန္ဒ] ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်၌
ဖြစ်သော-အလို-ဆန္ဒ၊ ရှင်, ရဟန်း ပြုလိုခြင်း။
ထေရောပန “န တာဝဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂတန္တိ
ဥပဓာရေတွာ ဉာဏပရိပါကံ အာဂမယမာနော
“ဒုက္ကရံ ခေါ” တိအာဒိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒံ နိဝါရေသိ။
ဥဒါန၊ ၁၅။ ၂၈၀-၁။ သာရတ္ထ၊ ၁၃။ ၂၉၇-၈။ (-
စရိယာ၊ ၁၅။ ၁၇၉၊ ၁၉၅၊ ၂၁၈။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဇာတိ(ထိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဇာတိ] ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်
ဟူသော-အမျိုး-ဇာတိ။ သဟဇာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ဇာတိဝသေန သဟဇာတာ၊ တေနောဟ “ဧက-
သာသနီ” တိ။ စရိယာ၊ ၁၅။ ၁၃၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒါယက(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဒါယက] ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်ကို ပေးသောသူ၊ သရဏဂုံဆရာ။ ဣတိ
ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သရဏဒါယကော သောတာ-
ပတ္တိမဂ္ဂသမ္မာပကော အရဟတ္တမဂ္ဂသမ္မာပကောတိ
တယော အာစရိယာ ဗဟုကာရာတိ အာဂတာ၊
ပဗ္ဗဇ္ဇာဒါယကော ဗုဒ္ဓဝစနဒါယကော ကမ္မဝါစာ-
စရိယော သကဒါဂါမိမဂ္ဂသမ္မာပကော အနာ-
ဂါမိမဂ္ဂသမ္မာပကောတိ ဣမေ အာစရိယာ န
အာဂတာ။ အံ၊ ၄၅။ ၂။ ၉၁။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒါယကောပိ သရ-
ဏဒါယကောဝ။ ---- ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟိ သဝိသေသံ
သရဏဂမနန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒါယကော ပုန ဝုတ္တော။
အံ၊ ၄၅။ ၂။ ၉၂။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အာဒိ+ဂုဏ] ရသေ့, ရဟန်း
အဖြစ် အစရှိသော-ဂုဏ်-ကျေးဇူး။ မနဿတ္တန္တိ
မနဿဘာဝေါ တဿေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏာနံ
ယောဂုဘာဝတော။ အံ၊ ၄၅။ ၁။ ၂၂၀။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိ(ထိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏ+သမ္ပတ္တိ]
ရသေ့, ရဟန်းအဖြစ် အစရှိသော-ဂုဏ်-ကျေး
ဇူး-နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ သာ ဗြာဟ္မဏီ ဇာတိယာ
ဂေါတ္တေန ကုလပ္ပဒေသေန အာစာရသမ္ပတ္တိယာ
စိရပရိစယေန ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိယာ စာတိ

သဗ္ဗပ္ပကာရေန န မေ ဒေဿာ န အပ္ပိယာ။
စရိယာ၊ ၁၅။ ၂။ ၁၃၅။ (-မ၊ ၄၅။ ၁။ ၂၀၁။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနိမိတ္တ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိ+နိမိတ္တ] ရှင်, ရဟန်း
အဖြစ် အစရှိသောအကြောင်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနိမိတ္တဉ္စ၊
ယာတိ ဇာနံ န မာရကော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၁။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝသ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဒိဝသ] ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်ကို ရရာနေ။ မမ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ
တိဏ္ဍံ ဝဿာနံ အစ္စယေန။ ---- အဟံ ဥပသမ္ပဒံ
အလဘိ။ ဝိ၊ ၁၅။ ၁၃၇၀။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝိနယကမ္မ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိ+ဝိနယ+ကမ္မ] ရှင်,
ရဟန်းပြုခြင်းအစရှိသော ဝိနည်းကံ။ ခန္ဓာတိ
စေတ္တ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝိနယကမ္မသင်္ခါတာ၊ စာရိတ္တ-
ဝါရိတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ စ ပညတ္တိယော
အဓိပ္ပေတာ။ ဝိ၊ ၁၅။ ၁၃၉၁။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဒေါသ] ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်၏အပြစ်။ ဣတိ ဣမေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသေဟိ
ဝိရဟိတောပိ ---- မာတာပိတူဟိ အနနုညာတော
န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၁၅။ ၁၅၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသဝိရဟိတ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသ+ဝိရဟိတ]
ရှင်-သာမဏေ-အဖြစ်၏ အပြစ်မှ ကင်းသော။
ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ကုလပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေန္တေန ယေ--
--ပဋိက္ခိတ္တာ ပုဂ္ဂလာ၊ တေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ဒေါသဝိရဟိတော ပုဂ္ဂလော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။
ဝိ၊ ၁၅။ ၂၄၈။ ဝိ၊ ၁၅။ ၁၅၄။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသ-
ဝိရဟိတောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အန္တရာယကရေဟိ
ပဗ္ဗာဇာဓာဒိဒေါသေဟိ ဝိရဟိတော။ ဝိနယာ
လင်္ကာရ၊ ၁။ ၂၃၀။ (-ဝိ၊ ၁၅။ ၁၅၅။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာမိကရဏ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အမိကရဏ] ရှင်, ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသောအကြောင်း။ ဧဝမဿာယံ ဧက-
သာရိရိကံ ပုညပ္ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတိ၊ ယဒိဒံ
ပဗ္ဗဇ္ဇာမိကရဏန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၁၆၈။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိကာရ(ပု)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဓိကာရ]ရှင်၊သာမဏေ
အဖြစ်ကို ပြဆိုသော-အရာ-ဌာန။ ယထာ
ပုဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိကာရေ ဝတ္တမာနေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပံ
ဥပစ္ဆိန္တိတွာ-----ဥပသမ္ပဒဝသေနေ အဘိ-
လာပေါ ကတော။ဝဇီရ။၄၃၆။(-၄၉၂။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပါယ(ပု)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဓိပ္ပါယ]ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်၌ ဖြစ်သော-အလို-ဆန္ဒ၊ ရှင်၊ရဟန်း
ပြုလိုခြင်း။ “ယန္တုနာဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇေယျန္တိ စိန္တေတွာ
အညတရံ မဟာထေရံ ဥပသမ္ပဒိတွာ အတ္တနော
ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပါယံ နိဝေဒေသိ။ထေရ။၄၁။၁၃၉။အပ၊
၄။၂။၂၈။(-ထေရ။၄၁။၂၀၇။ထေရ။၄၂။၁၇၄။
ထေရီ။၄။၂၉၂။စရိယာ။၄။၁၇၉။၁၉၂။ဇာ။၄။၅။
၁၉၇။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိန(တိ)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဓိန]ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်နှင့်-ဆက်-စပ်-သော၊ ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်၌-တည်-မှီ-သော။ ယသ္မာ ဂါ ဥပသမ္ပ-
ဒါဓိနံ ပါတိမောက္ခံ၊ ဥပသမ္ပဒါ စ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိနာ၊
တသ္မာ ပါတိမောက္ခေ သိဒ္ဓေ၊ သိဒ္ဓါသု ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ဥပသမ္ပဒါသု စ သာသနံ တိဋ္ဌတိ။မ၊ဇီ။၂။၂၉၈။
(-ဒီ။ဇီ။၂။၈၃။အနုဇီ။၂။၂၁၁။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာနန္တရ(တိ)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အနန္တရ]ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော(ကာလ)။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
နန္တရမေဝ ဟိ သော ဥပသမ္ပန္နော တေရသ-
ဓုတင်္ဂဂုဏေ သမာဒါယ ဝတ္တန္တော အဋ္ဌ ဝဿာနိ
ဝဇ္ဇိဂါမေ ဝိဟရိတွာ။ဝဇီရ။၆၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနိန္ဒမာနသ(တိ)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+နိန္ဒ+မာနသ]ရှင်၊
ရဟန်းအဖြစ်၌ ညွှတ်သော စိတ်ရှိသော။ သော
ဝိညုတံ ပတ္တော ဒဟရကာလေယေဝ ဟေတု-
သမ္ပတ္တိယာ စောဒိယမာနော ပဗ္ဗဇ္ဇာနိန္ဒမာနသော
ဟတွာ ပုန စိန္တေသိ။ထေရ။၄၁။၂၇၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနိမိတ္တကိတ္တနာပဒေသ(ပု)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+နိမိတ္တ+

ကိတ္တနာ+အပဒေသ]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်၏ -အ
ကြောင်း-နိမိတ်-ကို ပြောဆိုခြင်းဟူသော ညွှန်
ပြခြင်း။ အဓိဂတာရဟတ္တော ပန ဘိက္ခုဟိ--
--ပုစ္ဆိတော အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာနိမိတ္တကိတ္တနာ-
ပဒေသေန အညံ ဗျာကရောန္တော-----ဂါထံ
အဘာသိ။ထေရ။၄၁။၂၀၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနိဿိတ(တိ)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+နိဿိတ။တတ္ထ ဒုတိယာ-
တပျရိသော ဂတနိဿိတာတိတာတိက္ကန္တပတ္တာ-
ပနာဒိဟိ ဘဝတိ။ရူ။၃၅၁။] ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ကို
မှီသော။ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော ဟောတိတိ ဧတ္ထ
စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာနိဿိတမေဝါတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။အံ၊ဋ္ဌ။၂။၇၅။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမ္ပိ
ပဗ္ဗဇ္ဇာနိဿိတမေဝါတိ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတ-
သမနန္တရမေဝ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမ္ပိ သမာဒိန္နမေဝ
ဟောတိတိ ဒဿေတိ။အံ၊ဋ္ဌ။၂။၇၈။(-အံ၊ဋ္ဌ။၃။
၁၈၅။မ၊ဇီ။၁။၂၀၇။အံ၊ဋ္ဌ။၃။၁၉၃။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာနက္ကမ(ပု)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အနက္ကမ]ရှင်၊ရဟန်းပြုခြင်း
အစဉ်။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာနက္ကမော သံဃဘေဒက-
က္ခန္ဓကေ အာဂတောဝ။အံ၊ဋ္ဌ။၁။၁၄၉။အပ၊ဋ္ဌ။၁။
၃၀၃။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၆၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနဇာနန(န)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အနဇာနန]ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်ကို ခွင့်ပြုခြင်း။ ဒေဝဒတ္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
နဇာနနဉ္စာတိ ဧဝမာဒိကံ ဝိနယပရိယတ္တိံ ဒိသ္မာ
ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ ပဋိစ္စ သင်္ကာ သမ္ဘဝေယျ။ဝဇီရ။၃၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနမတိဒေါသပ္ပသင်္ဂဘယ(န)[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အန-
မတိ+ဒေါသ+ပသင်္ဂ+ဘယ]ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်ကို ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အပြစ်
၏-ကပ်ငြိ-လျဉ်းပါး-ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။
တတ္ထ “အထ ခေါ န ပဗ္ဗာဇေကဗ္ဗောပိ”တိ ဣဇေဝ
ဝစနံ ပသုရဿ ဥပသမ္ပဒါယ ဧဝ ယာစနိစ္ဆာယ
ဒဿနေန “သော အာဂတော န ဥပသမ္ပါ-
ဒေတဗ္ဗော”တိ ဘဂဝတော ဥပသမ္ပဒါမတ္တပဋိ-

သေဓနေန စ ပဗ္ဗဇ္ဇာနမတိဒေါသပ္ပသင်္ဂဘယ-
တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ဝဇီရ။၄၃၀။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနယောဂါနုရူပ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အနယောဂ+
အနုရူပ] ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်(တရား)အားထုတ်
ခြင်းအား-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။ စတ္ထ
ဧက-သဒ္ဓေါ တဿ နိသဇ္ဇာသခါတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
နယောဂါနုရူပဿ ပလ္လင်္ကဿ အညေန ဣရိယာ-
ပထေန အနန္တရိယဘာဝံ အထဿ အကောပိတ-
ဘာဝံ ဒဿေတိ။ဝဇီရ။၃၉၃။

ပဗ္ဗဇ္ဇာနုရူပ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အနုရူပ]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်
အား-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။အရညေ
မေ ကုဋိကာ ကတာတိ တဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အန-
ရူပဝသေန အရညေ ဝသတော မေ ကုဋိကာ
ကတာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုရူပံ အာရညကော ဟုတွာ ဝူပ-
ကဋ္ဌော ဝိဟရာမိတိ ဒဿေတိ။ထေရ်၊၁၁။၁၆၉။
(-မ၊၄။၄။၂၀၉။အံ၊၄။၁၂။၁၁၆။ဇာ၊၄။၁။၅၂။ဇာ၊
၄။၄။၃၀၉။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာပစ္စိမက(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပစ္စိမာ+က]နောက်ဆုံး၌
ဖြစ်သော ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ရှိသော၊ ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်အားဖြင့် နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ ပစ္စိမကော
အဟောသီတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပစ္စိမကော အဟောသိ။
----ဣတိ သော ပဗ္ဗဇ္ဇိတရာဇနံ သဗ္ဗပစ္စိမကော
ဟုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇိတောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပစ္စိမကော အဟောသိ။
မ၊၄။၁၂။၁၅-၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာပဋိလာဘ(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပဋိလာဘ]ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်ကို ရခြင်း။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ
လာဘမာနဿ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီသု ပသုတပုဂ္ဂလ-
သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇာပဋိလာဘော။ မ၊၄။၁၂။၁၄၆။
(-အဘိ၊၄။၁။၂၂၆။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာပုည(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပုည]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ဟူ
သော ကောင်းမှု၊ ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်

သော ကုသိုလ်။ ကိဉ္စ ဘိယျော ပဗ္ဗဇ္ဇာပုညဉ္စ
နာမေတံ ဝိညူဟိ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ပသတ္ထံ၊ တေသံယေဝ
စ သတံ နိဝါသဋ္ဌာနံ။ဇာ၊၄။၄။၃၃။(-စရိယာ၊၄။
၂၃၃။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာပုရေက္ခာရ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ပုရေက္ခာရ]ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်ကို ရှေးရှုပြုသော။ အနဋ္ဌာပိ ခတ္တိယာ
ဣတ္ထိသဟဿပရိဝတာ ပဗ္ဗဇ္ဇာပုရေက္ခာရာ မံ
ပဋိမာနေတိ။ဝိ၊၄။၁။၆၈။ ပဗ္ဗဇ္ဇာပုရေက္ခာရာတိ
ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခါ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဉ္ဇာတာဘိလာသာ
“ကဒါ န ခေါ ပဗ္ဗဇ္ဇိဿာမိ”တိ တတ္ထ ဥဿုက္က-
မာပန္နာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။သာရတ္ထ၊၁။၁၇၈။

ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အပေက္ခ]ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်ကို-ငဲ့ခြင်းရှိသော၊သူ၊ ရှင်-သာမဏေ-
အလောင်း။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခု
နာနာဒိသာ နာနာဇနပဒါ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခာ စ
ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ စ အာနေန္တိ “ဘဂဝါ နေ
ပဗ္ဗာဇေဿတိ ဥပသမ္ပာဒေဿတိ”တိ။ဝိ၊၃။၂၈။
ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ကုလပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေန္တေန----
ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသဝိရဟိတော ပုဂ္ဂလော ပဗ္ဗာဇေ-
တဗ္ဗော။ဝိ၊၄။၁။၂၄၈။(-ဝိ၊၃။၂၉။ဝိ၊၄။၁။၅၈။
ဝိ၊၄။၂။၆၅။ဝိ၊၄။၁။၂၄၈။၂၄၈၊၂၄၈၊၂၄၈။ကင်္ခါ၊၂၅၆။
ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၉။၁၃၃၊၁၅၆။မ၊၄။၁။၂၇၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၉၁။သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၇၆။ထေရ်၊၁၂။၁၁၁။ဝဇီရ။
၄။၁၂။၄၃၅။သာရတ္ထ၊၂။၂၀၀။သာရတ္ထ၊၁။၂၀၁။
ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၄၁၈။ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၅၉။သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။
၃၆၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၁၈။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဖလ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဖလ]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ဟူ
သော အကျိုးရှိသော။ ယံ မံ အနိစ္စမိ စလေ
နိယုဉ္ဇသီတိ ယံ မံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိယောဇေတွာ
ပဗ္ဗဇ္ဇိတွာ အဒ္ဓါဂတံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဖလံ အနိစ္စမိ စလေ
သံသာရမုခေ နိယုဉ္ဇသိ နိယောဇနဝသေန
ပဝတ္ထေသိ။ထေရ်၊၁၂။၄၇၂။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဗလ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဗလ] ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်ဟူ
သော-အား-အစွမ်း။ ဧကေန ဦးနိမနဿသဟဿံ
ဃာတေန္တဿ ဧကဒိဝသမ္ပိ ကာရညံ နာဟောသိ၊
ဂဗ္ဘမုဋ္ဌာယ ဣတ္ထိယာ ဒဿနမတ္တေန ဝ ကထံ
ဥပ္ပန္နိန္ဒိ ? ပဗ္ဗဇ္ဇာဗလေန။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဗလံ ဟိ ဧတံ။
မ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၂၃၃။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဗလေနာတိ ဝတ္တံ၊ သတ္ထု-
ဒေသနာနုဘာဝေနာတိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ သော ဟိ
တဿာပိ ကာရဏန္တိ။ မ၊ ဌ၊ ၁၂။ ၁၅၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဘာဝ] ရှင်-သာမဏေ-
အဖြစ်၏ မရှိခြင်း၊ ရှင်-သာမဏေ-မဖြစ်ခြင်း။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝါသကံာနိဝါရဏ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝ+
အာသကံာ+နိဝါရဏ] ရှင်-သာမဏေ-မဖြစ်ခြင်း
၌ ယုံမှားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း။ အပိ စ တေသံ
ဟတ္ထိန္ဒိန္ဒာဒိနံ ပဗ္ဗဇ္ဇိတာနံ သုပဗ္ဗဇ္ဇိတဘာဝ-
ဒီပနတ္ထံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝါသကံာနိဝါရဏတ္ထဉ္စေတ္ထ
ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေါ ကတော။ ဝဇီရ။ ၄၃၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဘိမုခ] ရှင်, ရဟန်းအ
ဖြစ်သို့ ရှေးရှုသော။ ပဌမံ တာဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခေါ
ဟုတွာ ကာမေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇ္ဇိတွာ စ-----
အနဝဇ္ဇေမေသု ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿာတိ အတ္ထော။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၇။ (-ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၂။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၅၆။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၇၈။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခစိတ္တ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခ+စိတ္တ] ရှင်,
ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရှေးရှုသော စိတ်ရှိသောသူ။
ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝါဘိမနောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခစိတ္တော
ဧဝါဟမသ္မိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၈၈။ (-ဇာ၊ ၄။ ၄၅၅။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိရတ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဘိရတ] ရှင်, ရဟန်း
အဖြစ်၌ အလွန်မွေ့လျော်သော။ နေကွမ္မာဘိ-
ရတန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိရတံ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသင်္ခါရ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဘိသင်္ခါရ] ရှင်, ရဟန်း

ပြခြင်းငှါ အားထုတ်ခြင်း။ အထ ခေါ သောဏဿ
ဥပါသကဿ ကုဋိကဏ္ဍဿ ယော အဟောသိ
ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသင်္ခါရော၊ သော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၈၄။
ဥဒါန။ ၁၄၅။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသင်္ခါရောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇိတုံ
အာရမ္ဘော ဥဿာဟော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၈၁။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၂၉၈။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသေက(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အဘိသေက] ရှင်, ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အဘိသိက်။ ဣဒါနိ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ဘိသေကံ ဒါပေသိ။ ပုဗ္ဗေ ရာဇမဟေသိဋ္ဌာနေ
ဌပေသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃။

ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တသမဏ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+မတ္တ+သမဏ] ရှင်,
ရဟန်းအဖြစ်မျှဖြင့် သမဏမည်သောသူ။
“သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ” တိ ဧတ္ထ ပရမတ္ထ-
သမဏော စ ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏော စ အဓိပ္ပေတော၊
န ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တသမဏော န ဇာတိမတ္တဗြာဟ္မဏော
စ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂။ (-သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာမုခ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+မုခ] ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်ဟူသော
အကြောင်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလက(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+မူလ+က] ရှင်, ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ရှင်, ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော။
ပဗ္ဗဇ္ဇိတသုခန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇိတာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ သုခံ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၃။ ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ သုခန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဟေတုကံ
ပဝိဝေကသုခံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ (-အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၀။
စရိယာ၊ ၄။ ၃၀၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၆၆။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၂၈၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာယောဂ္ဂ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ယောဂ္ဂ] ရှင်, ရဟန်းပြု
ခြင်းငှါ-သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော။ သမ္ပတ္တေ
ကာလေတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယောဂ္ဂေ ကာလေ အနုပ္ပတ္တေ။
မ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟ(တိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+အရဟ] ရှင်-သာမဏေ-

ပြုခြင်းငှါ-ထိုက်-သင့်လျော်-သော၊ သူ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
ရဟော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ဥပသမ္ပဒါရဟော ဥပ-
သမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၂၇။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၃၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟဏာဝပ္ပသင်္ဂ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟ+ဘာဝ+ပသင်္ဂ]
ရှင်၊ ရဟန်းပြုခြင်းငှါ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်၌-
ကပ်ငြိ-လျဉ်းပါး-ခြင်း။ န ဥပသမ္ပဒါမတ္တသေဝ
အဘဗ္ဗတ္တာ ဧကာဒသန္နမ္ပိ နေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟ-
ဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ဝဇီရ။ ၄၃၀။

ပဗ္ဗဇ္ဇာရုစိ(ထိ) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ရုစိ] ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်-ကို-
၌-နှစ်သက်ခြင်း။ ထေရော တာသံ အဇ္ဈာသယံ
ဩလောကေန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာရုစိံ ဒိသ္မာ အာဟ
“ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿထာ” တိ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၀၁။

ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+လိင်္ဂ] ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်ဟူ
သော-အသွင်အပြင်-အသွင်သဏ္ဌာန်။ လောမေန
တွံ မုတ္တောသီတိ ဧတ္ထ လောမမိဝ လောမံ။ ကိံ
ပန တံ ?၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂ။ ----တွဉ္စ သာသနေ
ပဗ္ဗဇီတတ္တာ ယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂဘူတံ အရဟဒ္ဓဇံ
ဓာရေသိ၊ တသ္မာ တွံ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂလော-
မေန ဧဋ္ဌကော ဝိယ ဝိညုပုရိသမာဂမ္မ မုတ္တော-
သီတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၅၆။ (-မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၅။ အပ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈။
စရိယာ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၅။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈၊ ၅၀၇။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။
၂၅၇။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂလောမ(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂ+လောမ] ရှင်၊ ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အသွင်အပြင်တည်းဟူသော အမွှေး။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂသမာဒါန(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂ+သမာဒါန]
ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်ဟူသော အသွင်အပြင်ကို ခံ
ယူခြင်း။ အထ ဝါ ခနာဒီနံ အတ္ထာယ----
ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂသမာဒါနာဒီနိ အနုတိဋ္ဌန္တော ဓမ္မေန
ဝါဏိန္ဒံ ကရောတိ နာမ။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၃၀၃။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာန(န) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဝိဓာန] (က)ရှင်-သာမဏေ-

ပြုခြင်း အစီအရင်။ (ခ)ရှင်၊ ရဟန်းပြုခြင်း အစီ
အရင်။ (ဂ)ပရိဗိုဇ်ပြုခြင်း အစီအရင်။ (က)အနု-
ပုဗ္ဗေန ကပိလဝတ္ထံ အာဂန္နာ ရာဟုလကုမာရံ
ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ပါဠိယံ အာ-
ဂတမေဝ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၀၂။ (-ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁။) (ခ)
အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္တာရတော ပနဿ
ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ပါဠိယံ အာဂတမေဝ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈၄။
(-၂၄၁။ ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၆၃။ အပ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၀၈။ အပ၊ ဌ၊
၂။ ၂၄၂။) (ဂ)ပရိဗ္ဗာဇကန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ။ မ၊ ဌ၊ ၃။
၂၇၉။ တသ္မာ ဗြာဟ္မဏာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ သိက္ခ-
န္တေန ဘောတာ “ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ၊ နော
အဗြာဟ္မဏာ” တိ အယံ ဝိမိ သဟေတုကော
သဥပါဒါနော သက္ကစ္စံ ဥဂ္ဂဟိတော။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၈၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိမိ(ပု) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဝိမိ] ရှင်၊ ရဟန်းပြုခြင်းအစီ
အရင်။ တဿာ အယံ ပုတ္တော၊ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိမိ
ခန္ဓကေ အာဂတောဝ။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၁၄၃။ (-ဝိမတိ၊ ၂။
၉၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသ(ပုန) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဝေသ] ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်
ဟူသော အသွင်အပြင်။ သော ကိရ သေဋ္ဌိ
“ပဗ္ဗဇီတလိင်္ဂ နာမ ကိလိဋ္ဌံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ ဟာရေတွာ
နာယိတွာ တယော နော ဧကတော ဘုဒ္ဓိဿာ-
မာ” တိ မညမာနော ထေရဿ ဘိက္ခံ န ဒေတိ။
မ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၀၈။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတ(ပုန) [ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သင်္ခါတ] (၁)(က)ရှင်၊
ရဟန်းအဖြစ်ဟူသော အဖို့အစု။ (ခ)ရှင်၊ ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အရေအတွက်။ (တိ)(၂)ရှင်၊ ရဟန်း
အဖြစ်ဟူ၍ ဆိုအပ်သော။ (၁)(က၊ခ)ဧကော
ပုဗ္ဗေ စရိတွာနာတိ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိ ဧကော
ပုဗ္ဗေ စရိတွာန ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဝါ ဂဏာ-
ဝဝဿဂ္ဂဋ္ဌေန ဝါ။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁၂။ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန
ဝါတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာကောဋ္ဌာသေန ဝါ၊ “ပဗ္ဗဇီတော
သမဏော” တိ ဂဏနာရောပနေန ဝါ။ မဟာနိ၊

၌။၂၃၄။ဧကောတိ ဘဂဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန
ဧကော။မဟာနိ။၃၆၁။စူဠနိ။၂၁၀။(-၂၃၀။သုတ္တနိ။
၄၁။၅၇။၂၅၁။သုတ္တနိ။၄၂။၂၅၁။၂၈၇။အပ။၄၁။
၁၄၅။၁၆၈။စူဠနိ။၄၁။၈၈။) (၂)ပပါတော ဝိယ
ခါယတိ။ ယဒိံ နေက္ခမ္ပန္တိ ယံ ဣဒံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
သင်္ခါတံ နေက္ခမ္ပံ။ တံ အမှာကံ မဟာပပါတော
ဝိယ ဩဂါဟိတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ အံ။၄၁။၂၈၂။
(-ဇာ။၄၁။၄၈၆။အနုဋီ။၃။၅၈။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပ(ပု)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သင်္ခေပ)၊(က)ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အကြောင်း။ (ခ)(ကာယဒုစ္စရိုက်
စသည်ကို)ပစ်ချ-စွန့်ပယ်-ကြောင်းဖြစ်သော
ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်။ (က)နန ပါရာဇိကော အပ-
ညတ္တေပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပနေဝေတံ ပါကဋ္ဌံ ကတံ။
ဝိ။၄၁။၁၆၀။ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပနေဝါတိ "ပါဏာ-
တိပါတာ ဝေရမဏီ"တိအာဒိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာမုခေနေဝ။
သာရတ္ထ။၁။၄၅၀။ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပနေဝါတိ ဒသ-
သိက္ခာပဒဒါနာဒိပဗ္ဗဇ္ဇာမုခေန။ဝိမတိ။၁။၉၅။
(ခ)ဧတ္ထကံ ဝတ မေ အဇ္ဇ အာသဝါနံ ခိဏန္တိ
ပဗ္ဗဇိတဿ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပေန ဥဒ္ဓေသေန
ပရိပုစ္ဆာယ ယောနိသော မနသိကာရေန ဝတ္တ-
ပဋိပတ္တိယာ စ နိစ္စကာလံ အာသဝါ ခိယန္တိ။
သံ။၄၁။၂။၃၀။အံ။၄၁။၁၈၈။ သမ္ပဒေဝ ခေပိယန္တိ
ဧတေန ကာယဒုစ္စရိုတာဒိနိတိ သင်္ခေပေါ။ တေန။
သံ။ဋီ။၂။၂၅၅။ သမ္ပဒေဝ ခိပိယန္တိ ဧတေန ကာယ-
ဒုစ္စရိုတာဒိနိတိ သင်္ခေပေါ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဧဝ သင်္ခေပေါ။
တေန။အံ။ဋီ။၃။၁၉၅။(-အံ။၄၁။၂၀၉။သာရတ္ထ။
၃။၃၂၃။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပဂတဒဿန(န)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပ+ဂတ+
ဒဿန)၊(ကာယဒုစ္စရိုက်စသည်ကို) ပစ်ချ-စွန့်
ပယ်-ကြောင်းဖြစ်သော ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်သို့
ရောက်သည်ကို ပြခြင်း။ ကေစိ ပဗ္ဗဇိတွာတိ စ
အရဟတ္တသမာပန္နနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပဂတဒဿနတ္ထံ

န ပန ဂိဟိနံ အရဟတ္တသမာပန္နတာပဋိက္ခေ-
ပနတ္ထံ။သီ။ဋီ။သင်္ခ။၁။၂၀၇။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသမတ္ထယောဗ္ဗန(န)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သမတ္ထ+ယောဗ္ဗန)၊
ရှင်၊ရဟန်းပြုခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော-ပျံ့မျှစ်နုနယ်-
ပထမ-အရွယ်။ သောပိ တတ္ထေဝ တမ္ပပဏ္ဍိဒိပမ္ပိ
----ဧကသ္မိံ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
သမတ္ထယောဗ္ဗနေ (ပဗ္ဗဇ္ဇာသမတ္ထေ ဝယေ။သီ)
ပဗ္ဗဇိတွာ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ။မာ။၄၁။
၂။၁၉၄။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယ(ပု)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သမယ)၊ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်
ကို ယူရာ-အချိန်-အခါ။ ဥတ္တမင်္ဂရဟာ မယံ၊
ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ။ ပါတုဘူတာ ဒေဝ-
ဒူတာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယော မမ။ဇာ။၁။၃။မာ။၄၁။
၂၁၅။စရိယာ။၄။၅၃။ဇာ။၄၁။၁၁၉။၁၆၁။ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
သမယော မမာတိ ဂိဟိဘာဝတော နိက္ခန္တိဋ္ဌေန
"ပဗ္ဗဇ္ဇာ"တိ လဒ္ဓနာမဿ သမဏလိင်္ဂဂဟဏဿ
ကာလော မယုန္တိ ဒဿေတိ။ဇာ။၄၁။၁၅၆။(-
ဥဒါန။၄။၃၈၇။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာသမာပန္န(တိ)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သမာပန္န)၊ပရိပိုဇ်အဖြစ်
သို့ ကောင်းစွာရောက်သော။ ပရိဗ္ဗာဇိကာယာတိ
ဌပေတွာ ဘိက္ခုနိ၊ သိက္ခမာနံ၊ သာမဏေရိဉ္စ
အဝသေသာယ ယာယ ကာယစိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသမာ-
ပန္နာယ။ ဧတေ စ သဗ္ဗေ အညတိတ္ထိယာ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ကင်္ခါ။ဋီ။သင်္ခ။၃၉၆။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသဟစရိတာ(ထိ)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သဟစရိတာ)၊အတူ-
တကွ-ဖြစ်သော-ရှင်-သာမဏေ-အဖြစ်။
ဘိက္ခုနသီလတာဒိလက္ခဏော ဘိက္ခုဘာဝေါ
ပဗ္ဗဇ္ဇာသဟစရိတာယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုဘာဝံ အန္ဓာ-
စိနန္တောတိ အာဟာ "ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဘိက္ခုဘာဝဉ္စာ"တိ။
မာ။ဋီ။၁။၂၀၇။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသိဒ္ဓိ(ထိ)၊(ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သိဒ္ဓိ)၊ရှင်-သာမဏေ-

အဖြစ်၏ ပြီးခြင်း။ သရဏဂမနဝသေန ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
သိဒ္ဓိတော ဘိက္ခုသံဃဿပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိဿယ-
ဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။သာရတ္ထ၊၁။၁၃၂။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသိရီ(ထိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သိရီ]ရသေ့၊ ရဟန်းအဖြစ်၏
ကျက်သရေ။ စင်္ကမံ အာရယု ကတိပယဝါရေ
အပရာပရံ စင်္ကမိတ္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇာသိရိယာ ဝနံ ဥပ-
သောဘယမာနော ကသိဏပရိကမ္ပံ ကတွာ။
ဇာ၊၄။၅။၁၃၉။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခ(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သုခ]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ဟူ
သော ချမ်းသာ၊ ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်ကြောင့် ရအပ်
သော ချမ်းသာ။ ဗောဓိသတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇိတွာ တသ္မိ-
ယေဝ ပဒေသေ အနုပိယံ နာမ အမ္မဝနံ အတ္ထိ၊
တတ္ထ သတ္တာဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန ဝိတိနာမေတွာ
ဧကဒိဝသေနဝ တိသယောဇနမဂ္ဂံ ပဒသာ ဂန္ဓာ
ရာဧကဟံ ပါဝိသိ။အပ၊၄။၁။၇၉။ဇာ၊၄။၁။၇၇။
(-ထေရ၊၄။၂။၁၇၄။ထေရီ၊၄။၂၇၂။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၃၄။
စရိယာ၊၄။၁၃၂။၂၁၉။စူဠနိ၊၄။၁၂၄။ဇာ၊၄။၁။၁၅၈။
ဇာ၊၄။၁။၃၈၊၃၅၉။ဇာ၊၄။၄။၂၃-၇။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ္တ(န)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+သုတ္တ]ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်နှင့်
စပ်လျဉ်း၍ ဟောပြောသုတ်။ (က)အကုသိုလ်
တရားတို့ စိတ်ကို သိမ်းကျုံးလွှမ်းမိုး၍ မတည်
နိုင်အောင် ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်အားလျော်စွာ အနိစ္စ
သညာ၊ အနတ္တသညာ၊ အသုဘသညာ-စသော
၉-ပါးသော သညာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ပွားစီးအောင်
ကျင့်သုံးရမည်။ ယင်းသို့ ကျင့်သုံးသော ရှင်၊
ရဟန်းသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အနာဂါမိ
ဖိုလ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ၂-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး
ကို မချွတ်ရလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်နိုင်ကြောင်း
ဟောပြောသုတ်။အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊၁၀-နိပါတ်၊၂-
ပဏ္ဏာသက၊၁-ဝဂ်၊၉-သုတ်။အံ၊၃။၃၄၁-၂။(ခ)
သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားအလောင်းတော်၏ ရဟန်း
ပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရှင်အာနန္ဒမထေရ်မြတ်

က ရဟန်းတို့အား ဟောပြောသုတ်။ သုတ္တနိ
ပါတပါဠိ၊၃-ဝဂ်၊၁-သုတ်။သုတ္တနိ၊၃၄၀-၁။
(-အပ၊၄။၁။၈၀။ဇာ၊၄။၁။၇၈။သီ၊၄။၁။၂။၂၁၆၊
၂၅၂။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဟေတု(ပု)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဟေတု]ရဟန်းပြုခြင်း၏
အကြောင်း။ ဧဝံ ရညော ဝစနံ ပဋိက္ခိပိတ္တာ
တတော ပရံ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာဟေတု ဒဿေန္တော
အာဟ။သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၁၃။(-၁၁၄။)

ပဗ္ဗဇ္ဇာဟေတုက(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဟေတု+က]ရှင်၊ရဟန်း
အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော။ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလက-
ကြည့်။

ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတ(တိ)၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဥပဂတ] (တစ်စုံတစ်ခု
သော)ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော၊
သူ။(က)(ဗုဒ္ဓသာသနာတွင်း၌)ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်
သို့ ကပ်ရောက်သောသူ။ (ခ)ပရိဗိုဇ်ရဟန်းအ
ဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သောသူ။ ဧတ္ထ စ သမဏာတိ
ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတာ။ ဗြာဟ္မဏာတိ ဘောဝါဒိနော။
ဒိ၊၄။၁။၂၃၄။သံ၊၄။၁။၁၀၆။အံ၊၄။၂။၃၀၀။အံ၊၄။၁။
၂၉၂။ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတာတိ ယံ ကဋ္ဌိ ပဗ္ဗန္တံ ဥပဂတာ၊
န သမိတပါပါ။ ဘောဝါဒိနောတိ ဇာတိမတ္တ-
ဗြာဟ္မဏေ ဝဒတိ။ဒီ၊၄။၁။၂၇၃။သံ၊၄။၁။၁၅၇။
အံ၊၄။၁။၃၁၂။(-ဒီ၊၄။၁။၉၅။မ၊၄။၁။၁၁၇။သံ၊၄။
၃။၃၂၈။ပဋိသံ၊၄။၂။၈၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၉၅။သုတ္တနိ၊
၄။၁။၁၅၃။မဟာနိ၊၄။၂၃၃၊၃၉၁။သာရတ္ထ၊၃။
၁၆၉၊၂၁၇။သီ၊၄။၁။၃၉၀။သီ၊၄။၁။၂။၁၈၈။
မ၊၄။၁။၂၁၁။သံ၊၄။၂။၁၄။) (က)ဝိပဿိဿ
ဘဂဝတော၊ မဟာဗောဓိမဟော အဟု။ ပဗ္ဗဇ္ဇူ-
ပဂတော သန္တော၊ ဥပဂစ္ဆိံ အဟံ တဒါ။အပ၊၁။
၁၄၄။(-ဝိ၊၄။၁။၁၇၅။အဘိ၊၄။၂။၄၃၃။သုတ္တနိ၊၄။
၂။၁၂၉။သာရတ္ထ၊၂။၈။) (ခ)သမဏာတိ ယေ
ကေစိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတာ ပရိဗ္ဗာ-
ဧကသမာပန္နာ။စူဠနိ၊၁၁၅-၇-၉။(-ပဋိသံ၊၄။

၂။၆၅။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခါ။၄၃၇။)

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိရ(တိ)၊ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိရ၊
ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၏ အခြား
မဲ့ဖြစ်သော-အခါ-ကာလ။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမ္ပိ
ပဗ္ဗဇ္ဇာနိသီတမေဝါတိ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်-
သမုဒ္ဓိရမေဝ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမ္ပိ သမာဒိန္နမေဝ
ဟောတိတိ ဒသေတိ။အံ၊ဋီ၊၂။၇၈။

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်(ပု)၊ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဥပဂမ၊ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်သို့
ကပ်ရောက်ခြင်း။ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇ-
ပဂမေန သမဏာ၊ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာ။ဥဒါန၊
၄။၃၀၈။(-ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၃၀။မ၊ဋီ၊၁။၃၈၇။)

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်(န)၊ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဥပဂမ၊ရှင်၊ရဟန်းအဖြစ်
သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ
ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်နေန သမဏာ၊ ဇာတိသေန ဗြာဟ္မဏာ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉၊၁၂၀။ သမဏာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်-
မတ္တေန သမဏာ၊ န သမိတပါပါ။ ဗြာဟ္မဏာတိ
ဇာတိမတ္တေန ဗြာဟ္မဏာ၊ န ဗာဟိတပါပါ။ဥဒါန၊
၄။၁၉၀။ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်နေနာတိ ယာယ ကာယစိ
ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပဂမနမတ္တေန သမဏာ၊ န သမိတ-
ပါပတာယ။ ဇာတိဝသေနာတိ ဇာတိမတ္တေန
ဗြာဟ္မဏာ၊ န ဗာဟိတပါပတာယ။သံ၊ဋီ၊၁။
၁၇၀။(-သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၇။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၄။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁၇၆။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၉၂။မ၊ဋီ၊၁။၁၅၀။အံ၊
ဋီ၊၁။၂၅၈။)

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိကမ္ပနိပုတ္တိ(ထိ)၊ပဗ္ဗဇ္ဇာ+ဥပသမုဒ္ဓိ+
ကမ္ပ+နိပုတ္တိ၊ပဗ္ဗဇ္ဇာကံ၊ ဥပသမုဒ္ဓိကံ- ရှင်ပြု
ခြင်း၊ ရဟန်းခံခြင်းအမှု-၏ ပြီးစီးခြင်း။ ဧတ္တာ-
ဝတာ ဘဂဝတာ အတ္တနော ဒေသနာကုသလ-
တာယ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ယထာဝုတ္တာနံ
ဒသန္တမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိကမ္ပနိပုတ္တိ-----ဟောတိတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ဝဇီရ၊၄၃၈။

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိပုဗ္ဗင်္ဂမ(တိ)၊ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိ+ပုဗ္ဗင်္ဂမ

ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်လျှင် ရှေ့သွားရှိသော။
အထ ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ သာသန-
ပွေသေနဿ တဒတ္ထသင်္ဂဟဏော မဟာဓန္ဓကော
ပဌမံ ဝုတ္တော။ဝဇီရ၊၃၉၁။

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိဝိသေသ(ပု)၊ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိ+ဝိသေသ၊
ထူးခြားသော ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်။ ပဗ္ဗဇ္ဇ-
ပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိဝိသေသန္တိ အတ္တော။ဝဇီရ၊၄၀၅။ဧဟိတိ
အာယာစိတာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိနံ အနုမတ-
ဘာဝပ္ပကာသနဝစနံ၊ တသ္မာ ဧဟိ သမ္ပဋိတ္တာဟိ
ယထာယာစိတံ ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိဝိသေသန္တိ အတ္တော။
သာရတ္ထ၊၃။၁၈၂။

ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိဝိနိစ္ဆယ(ပု)၊ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိ+ဝိနိစ္ဆယ၊
ရှင်အဖြစ်၊ရဟန်းအဖြစ်(နှင့်စပ်သော)အဆုံး
အဖြတ်။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိကာယ
ပန ပါဠိယာ ယော ပဗ္ဗဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်သမုဒ္ဓိဝိနိစ္ဆယော
ဝတ္တဗ္ဗော၊ တံ ဝိတ္တာရတော ဒသေတုံ-----
အာဟ။သာရတ္ထ၊၃။၂၀၁။

ပဗ္ဗတ(ပု)၊ပဗ္ဗ+အတ။ ပဗ္ဗ+တ။ ပဗ္ဗတော ဂိရိ
သေလောဒ္ဓိ၊ နဂါစလသီလုစယာ။ဓာန်၊၆၀၅။
နဝ ပဗ္ဗတဿ နာမာနိ။ ပဗ္ဗ ပူရဏေ၊ တော။
ဓာန်၊ဋီ၊၆၀၅။ ပဗ္ဗ ပူရဏေ၊ တော။ သန္တိသင်္ခါ-
တေဟိ ပဗ္ဗေဟိ စိတ္တတ္တာ ပဗ္ဗံ အဿ အတ္ထိတိ
ဝါ ပဗ္ဗတော၊ ပဗ္ဗ-သဒ္ဓတော အဿတ္ထိယာ
တော။ သူစိ။ ဧတ္ထ ဂိရိတိ ပဗ္ဗတော၊ ယော
“သေလော”တိအာဒိဟိ အနေကေဟိ နာမေဟိ
ကထိယတိ။ သော ဟိ သန္တိသင်္ခါတေဟိ ပဗ္ဗေဟိ
စိတတ္တာ ပဗ္ဗမဿ အတ္ထိတိ ပဗ္ဗတော။နိတိ၊ဓာ။
၁၅၅။ ပဗ္ဗာဒိတော တော။-----ပဗ္ဗံ အဿ အတ္ထိ
ပဗ္ဗတော၊ ဂိရိ၊နိတိ၊သုတ္တ။၇၉၆။ မဟိဓြေ ဂိရိ
က္ခာဘံ ဒဟာယံ ဓရပဝံတား၊ အဗြိ ဂေါတြ
ဂိရိ ဂြါဝါ စလဇလဂိလောစယား။အမရ၊၁၃၁။
ပဝါဏိ သန္တုတြ၊ တပံ ပဝံမရုဒ္ဓာံ (ဝါ၊၅၊၁၂၂)

ယဉ္ဇါ ပဝံတိ၊ ပဝံ ပူရဏေ(ဘွား၊ပ၊သေ)ဘမ္မ-
သင်္ဂါ(ဥ၊၃၊၁၁၀)ဣတျတစ်။ဗျာချာသုဓာ။ ပဝံတ
(ပု)ပဝံ+အတစ်။ ပဝံါဏိ ဘာဂါး သန္တသျှတ
ဝါ။ ဂိရော်၊ ဘူဓရေ၊ ဒါနာထံ ကလိတေ ပဝံတာ-
ကာရေ ဂုဉ္ဇါဒိဓဲလဒကကေ၊ မုနိဘေဒေ၊ မတ္တ-
ဘေဒေ၊ ဝေက္ခေ၊ ဓါကဘေဒေ စ။ထောမ။
(ပဝ္ဗယ-ပြာ)] (၁)တောင်။ (၂)ပဗ္ဗတအမည်ရှိ
သောသူ။(က)ပဗ္ဗတအမည်ရှိသော ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါ။ (ခ)ပဗ္ဗတအမည်ရှိသောမင်း။ (ဂ)ပဗ္ဗတ
အမည်ရှိသော ရသေ့။ (၃)ပဗ္ဗတအမည်ရှိသော
ဂိုဏ်း။ (၄)ပဗ္ဗတအမည်ရှိသော-အာရာမ်-
ကျောင်းတိုက်။ (၅)ပဗ္ဗတအမည်ရှိသော-တိုင်း
ပြည်-နိုင်ငံ။

(၁)တောင်။ (သော) ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ
ဘဇေတိ အရည် ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္တရံ ဂိရိဂူဟံ
သုသာနံ ဝနပတ္တံ အတ္တေကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။
ဒီ၊၁။၆၇၊၁၉၃။ဒီ၊၂။၁၉၄။ဒီ၊၃။၄၀။မ၊၁။၃၃၆၊
၃၄၂။မ၊၂။၁၀၊၁၀၃-၄၊၃၇၂။မ၊၃။၁၄၊၈၅။အံ၊၁။
၅၃၁။အံ၊၂။၈၁-၈။အံ၊၃။၂၃၂၊၄၄။အဘိ၊ဝိ။၂၅၃။
အဘိ၊ပု။၁၆၈၊၁၇၈။မဟာနိ။၂၀၊၁၀၈၊၂၆၅။
ပဗ္ဗတန္တိ သေလံ။ဒီ၊၁။၁၁၈၈။မ၊၁။၂။၁၁၉။အံ၊
၄။၂။၃၈၃။မဟာနိ၊၄။၈၃။ သေလ-သဒ္ဓေါ အဝိ-
သေသတော ပဗ္ဗတပရိယာယောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ
“ပဗ္ဗတန္တိ သေလ”န္တိ၊ န သိလာမယမေဝ၊ ပံသု-
မယာဒိကာ တိဝိဓေပိ ပဗ္ဗတော ဧဝါတိ။ဒီ၊ဋီ၊
၁။၂၅၇။အံ၊ဋီ၊၂။၃၈၀။ ပဗ္ဗတန္တိ သုဒ္ဓပါသာဏ-
သုဒ္ဓပံသုဉာယမိဿကဝသေန တိဝိဓေပိ
ပဗ္ဗတော အဓိပ္ပေတော၊ န သိလာမယော ဧဝ၊
သေလ-သဒ္ဓေါ ပန အဝိသေသတော ပဗ္ဗတ-
ပရိယာယောတိ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။သီ၊ဋီ၊သစ်၊
၂။၁၂၂။ ဗဟုံ ဝေ သရဏံ ယန္တိ၊ ပဗ္ဗတာနိ
ဝနာနိ စ။ အာရာမရုက္ခစေတျာနိ၊ မနုဿာ ဘယ-
တဒ္ဓိတာ။ဓမ္မ၊၄၁။ ပဗ္ဗတာနိတိ တတ္ထ တတ္ထ

ဣသိဂိလိဝေပုလ္လဝေဘာရာဒိကေ ပဗ္ဗတေ စ
မဟာဝနဂေါသိင်္ဂိသာလဝနာဒိနိ ဝနာနိ စ--
--သရဏံ ယန္တိတိ အတ္ထော။ဓမ္မ၊၄၂။၁၆၀။
အထ ဝါ ဇိနမတေ “တတော ဂေါတမိဓာတူနိ”တိ
ဧတ္ထ ဓာတု-သဒ္ဓေါ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေ ဝတ္တတိ
“ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိ စ”တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗတ-သဒ္ဓေါ
ဝိယ။နိတိ၊ဓာ။၃။(-ဝိ၊၁။၅၀၊၂၄၅၊၂၅၅။ဝိ၊၃။
၁၃၉၊၂၆၅၊၂၈၃။ဝိ၊၄။၁၉၃၊၂၉၀၊၃၅၄။ဝိ၊၅။၃၀၁။
ဒီ၊၂။၁၇၊၆၁၊၉၇၊၁၇၈၊၂၁၁။ဒီ၊၃။၃၀၊၁၅၈။မ၊၁။
၁၃၀၊၂၅၀။မ၊၂။၁၆၅။မ၊၃။၁၁၂-၃-၄။သံ၊၁။
၁၀၂၊၁၁၀-၈၊၁၂၈၊၅၅၊၂၀၈၊၃၆၈၊၃၈၉၊၄၄၆၊၄၅၂။
သံ၊၂။၈၊၉၉၊၂၈၁၊၃၃၂။သံ၊၃။၁၁၁၊၂၀၅၊၃၉၁။
အံ၊၁။၃၃၈၊၄၉၆။အံ၊၂။၃၈၊၂၉၉၊၄၇၂။အံ၊၃။၉၊
၁၇၇၊၂၁၆-၇။အဘိ၊ဝိ။၈၄၊၂၆၀။အဘိ၊က။၂၄၈။
ဓမ္မ၊၁၄၊၃၂၊၄၁၊၅၆။ဥဒါန။၁၀၇-၈။ဣတိဝုတ်။
၂၀၆။သုတ္တနိ။၃၅၀၊၄၂၆။ဝိမာန။၃၉၊၁၁၇။ထေရ။
၂၄၄၊၃၁၄၊၃၄၅။ထေရီ။၃၈၂-၅။အပ၊၁။၁၆၊၇၄၊
၁၁၅၊၁၄၂-၃-၄၊၃၃၄၊၃၉၃။အပ၊၂။၃၂၆၂-၄၊
၁၀၁၊၁၉၆၊၃၇၀။မဟာနိ။၂၇၄-၆၊၃၇၀-၁။စူဠနိ။
၁၇၄။ဇာ၊၁။၁၀၃၊၁၈၇၊၂၇၀-၉၊၃၈၃။ဇာ၊၂။၄၀၊
၁၅၀၊၁၈၂၊၂၃၈၊၂၈၀၊၃၂၄-၉၊၃၇၄။နေတ္ထိ။၁၂၊
၃၁။ပေဋကော။၂၁၂။မိလိန္ဒ။၈၊၂၁၊၁၁၉၊၁၅၂၊
၃၄၄။ဝိ၊၄။၁။၅၄၇၊၀၊၂၀၉၊၂၄၈။ဝိ၊၄။၂။၁၇၊၆၃။
ဝိ၊၄။၃။၃၁၈-၉၊၃၂၆၊၃၇၀။ကင်္ခါ။၈၉။ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၈၀-၉၊၁၉၈။ဒီ၊၄။၂။၅၇၊၂၉၀။ဒီ၊၃။၃၈၊၁၀၄။
မ၊၄။၁။၂၇၊၁၁၉၊၁၂၂၊၃၆၈။မ၊၄။၂။၂၇၊၈၂-၈၊
၁၀၅။မ၊၄။၃။၁၀၅။သံ၊၄။၁။၉၀။သံ၊၄။၂။၁၅၆၊
၂၃၈။သံ၊၄။၉။၅၀။အံ၊၄။၁။၇၆၊၁၂။အံ၊၄။၂။၁၇၃၊
၂၉၂။အံ၊၄။၃။၂၁၈။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၁၊၂၈၈။ပဋိသံ၊
၄။၁။၃၀၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၇၊၁၅၀၊၂၆၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၃။
ဓမ္မ၊၄။၁။၁၀၃၊၄၁၄။ဓမ္မ၊၄။၂။၂၈၊၄၁၊၁၄၀-၈၊
၁၆၀။ဥဒါန။၁၇၀။သုတ္တနိ၊၄။၅၉၊၁၉၅။သုတ္တနိ၊
၄။၂။၁၆၊၁၆၀၊၂၈၇။ဝိမာန။၄။၁၂၂-၄၊၂၈၃၊၃၁၇။

အာဟ “ပဗ္ဗတကဏ္ဍိ”တိ။သံ၊ဋီ၊၁။၁၅၀။(-သုတ္တနိ၊
၄။၁။၃၀။)

ပဗ္ဗတကဏ္ဍ(ပု၊န)၊[ပဗ္ဗတ+ကဏ္ဍ]တောင်ကွေ့၊
တောင်၏-အထောင့်-အကွေ့။ အသုကသ္မိံ နာမ
ပဗ္ဗတကဏ္ဍေ ခွိသု ပဿေသု သူရပုရိသေ
ဌပေတွာ ပုရတော ဗလံ ဒဿေတွာ အန္တော
ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဥတွာ---နံ ဂဟေတုံ သက္ကာတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၃။

ပဗ္ဗတကန္တရ(ပု၊ထီ)၊[ပဗ္ဗတ+ကန္တရ]တောင်ချောက်။
(၂)တောင်မြောင်နှင့် ချောက်ကြား။(၁)ပဗ္ဗတ-
ကန္တရာဒီသု ကာဠဝဏ္ဏပဏ္ဏသန္တုဉ္ဇကေပိ
ဧသေဝ နယော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၉။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၂၂။
ပဗ္ဗတာမပိ ကန္တရေတိ ပဗ္ဗတကန္တရေပိ ပတိတွာ
မရန္တိ။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၈။ ဂိရိကန္တရန္တိ ဂိရိတော အညံ
ပဗ္ဗတကန္တရံ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၄။(-သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၁။ဥဒါန၊
၄။၁၄၃၊၂၂။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆၇။သာရတ္ထ၊၃။၄၁၀။
မ၊ဋီ၊၃။၃၆၇။)(၁၊၂)ကဒါ နုဟံ ပဗ္ဗတကန္တရာသု၊
ဧကာကိယော အဒ္ဓုတိယော ဝိဟသံ။ထေရ။
၃၅၄။ပဗ္ဗတကန္တရာသူတိ ပဗ္ဗတေသု စ ကန္တ-
ရေသု စ၊ ပဗ္ဗတဿ ဝါကန္တရာသု။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၆၆။

ပဗ္ဗတကန္တရပဒရသာခါ(ထီ)၊[ပဗ္ဗတကန္တရ+ပဒရ+
သာခါ]တောင်ချောက်၊ ပပ်ကြားကွဲနှင့်မြောင်း
ငယ်။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ဥပရိပဗ္ဗတေ
ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တံ ဥဒကံ
ယထာနိန္ဒံ ပဝတ္တမာနံ ပဗ္ဗတကန္တရပဒရသာခါ
ပရိပူရေတိ။သံ၊၁။၂၆၉။အံ၊၁။၂၄၅၊၄၅၇။အံ၊၃။
၃၄၇။ ပဗ္ဗတကန္တရပဒရသာခါတိ ဧတ္ထ ကန္တရံ
နာမ “က”န္တိ လဒ္ဓနာမေန ဥဒကေန ဒါရိတော
ဥဒကဘိန္ဒော ပဗ္ဗတပဒေသော၊ ယော “နိတဗ္ဗော”-
တိပိ “နဒီကုဉ္ဇော”တိပိ ဝုစ္စတိ။ ပဒရံ နာမ အဋ္ဌ
မာသေ ဒေဝေ အဝဿန္တေ ဖလိတော ဘူမိပ္ပ-

ဒေသော။ သာခါတိ ကုသောတ္တဂါမိနိယော ခုဒ္ဒက-
မာတိကာယော။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၁။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၃။(-မိလိန္ဒ၊
၃၅။ဣတိဝုတိ၊ဋ္ဌ။၃၂၇။)

ပဗ္ဗတကန္တရသရသာခါ(ထီ)၊[ပဗ္ဗတကန္တရ+သရ+
သာခါ]တောင်ချောက်၊ ထုံးအိုင်နှင့်မြောင်းငယ်။
သေယျထာပိ ဥပရိပဗ္ဗတေ ပါဝဿကော မဟာ-
မေယော အဘိဝုဋ္ဌော ပဗ္ဗတကန္တရသရသာခါ
(ပဗ္ဗတကန္တရပဒရသာခါ။သီ၊သျှာ)ပရိပူရေတိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁-၂။ ပဗ္ဗတကန္တရာ ပဗ္ဗတေသု ဥပစ္စ-
ကာမိစ္စကာပဘဝနိဇ္ဈရာဒိနဒိယော။ သရ-
သာခါတိ ယတ္ထ ဥပရိဥန္တတပဒေသတော ဥဒကံ
အာဂန္နာ တိဋ္ဌတိ စေဝ သန္တတိ စ၊ တေ။ မ၊ဋီ၊၁။
၁၈၈။

ပဗ္ဗတကီဠာ(ထီ)၊[ပဗ္ဗတ+ကီဠာ]တောင်၌ ကစားခြင်း၊
တောင်ထိပ်တက်၍-မြူးထူး-ပျော်ပါး-ကစား
ခြင်း။ဘဂဝါ န တိတ္ထကီဠာယ န ပဗ္ဗတကီဠာယ
န ဂိရိဒဿနတ္ထံ၊ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ သင်္ဂါမံ
ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အာဂတမှာတိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၆၆။(-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၈၃။)

ပဗ္ဗတကုစ္စိ(ပု၊ထီ)၊[ပဗ္ဗတ+ကုစ္စိ] တောင်၏ဝမ်း၊
တောင်ဝှမ်း၊ တောင်ချိုင့်။ အဗ္ဗ ဣမံ အာဒါယ
စောရပပါတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ပပါတေ ခိပ၊
ပဗ္ဗတကုစ္စိယံ ပဋိဟညမာနော ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကော
ဟုတွာ ဘူမိယံ ပတိဿတိ။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၇။
ကိန္နရိယာရိဝ ပဗ္ဗတန္တရေတိ ပဗ္ဗတကုစ္စိယံ
ဝိစရမာနာယ ကိန္နရိဝနိတာယ ဝိယ စ တေ
အက္ခိနိတိ အတ္ထော။ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၂။ ပဗ္ဗတ-
ပဗ္ဗာရာတိ ပဗ္ဗတကုစ္စိယော။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၉၂။
(-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၈။ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၉၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၃။
အံ၊ဋီ၊၃။၃၂၇။အနုဋီ၊၂။၁၂၅။)

ပဗ္ဗတကုဋ(ပု၊န)၊[ပဗ္ဗတ+ကုဋ]တောင်ထွတ်။ အပိ
တေန ပဟာရေန သတ္တရတနံ ဝါ အဗုဋ္ဌမရတနံ

ဝါ နာဂံ သြဿာဒေယျ၊ မဟန္တံ ဝါ ပဗ္ဗတကုဋံ
 ပဒါလေယျ။ ဥဒါနံ။ ၂၄။ ပဋိသံ။ ၂။ ၂၈၃။ မဟန္တံ
 ပဗ္ဗတကုဋံ ကေလာသကုဋပုမာဏံ ဝိပုလံ ဂိရိ-
 ကုဋံ။ ဥဒါနံ။ ၂၂။ (-ဝိ၊ ၄။ ၃၅၄။ မ၊ ၃။ ၂၀၃။ ၂၁၀။
 နေတ္ထိ။ ၁၅၅။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။
 ၁၅၉။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၅။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၄။ ၃၁၀။ အံ၊ ၄။ ၁။
 ၃၀၀။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၃။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။ ၃၈၂။ ဥဒါနံ။
 ၄။ ၅၉။ ၂၇၂။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၀။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၈၆။
 ၁၃၆။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၅။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၆။ ၂၄၂။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
 ၈၄-၅။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၄။ ၃၄၉။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၅၅။ ၄၁၃။
 ၅၁၇။ ဝဇိရ၊ ၂။ ၈၄၅၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅၅။ ဝိမတိ၊
 ၁။ ၃၃။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၅၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၉။
 သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၄။ ၂၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
 ၁၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၉။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၃၃၆။)

ပဗ္ဗတကုဋအန္တရ(န) [ပဗ္ဗတကုဋ+အန္တရ]တောင်ထွတ်
 ၏-အကြား-အလယ်။ ပဗ္ဗတကုဋမဇ္ဈ-ကြည့်။

ပဗ္ဗတကုဋပုမာဏ(တိ) [ပဗ္ဗတကုဋ+ပမာဏ]တောင်
 ထွတ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တောင်ထွတ်မျှ
 လောက်ကြီးသော။ တဿ ကိရ သဗ္ဗိယာ အယော-
 ကုဋသဟဿာနံ ပတနပ္ပဟောနကံ မဟန္တံ ပဗ္ဗတ-
 ကုဋပုမာဏံ သီသံ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပေတ၊ ၄။ ၂၆၇။ (-မ၊
 ၄။ ၂။ ၁၈၁။)

ပဗ္ဗတကုဋမဇ္ဈ(န) [ပဗ္ဗတကုဋ+မဇ္ဈ]တောင်ထွတ်၏-
 အလယ်-အကြား-။ အန္တေသမာနော မဏိ-
 ရတနံ ဥဠာရံ၊ တမဒ္ဓသာ ပဗ္ဗတကုဋမဇ္ဈေ။ ဇာ၊
 ၂။ ၂၈၀။ ပဗ္ဗတကုဋမဇ္ဈေတိ ပဗ္ဗတကုဋအန္တရေ
 တံ မဏိ အဒ္ဓသ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၇၀။

ပဗ္ဗတကုဋမတ္တ(တိ) [ပဗ္ဗတကုဋ+မတ္တ]တောင်ထွတ်
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တောင်ထွတ်မျှလောက်
 ကြီးသော။ မဟန္တံ ဖေဏပိဏ္ဏန္တိ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ
 ပဒရပက္ကပ္ပမာဏတော ပဋ္ဌာယ အနုသောတာ-
 ဂမနေန အနုပုဗ္ဗေန ပဝဓိတွာ ပဗ္ဗတကုဋမတ္တံ

ဇာတံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၄။ (-အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁။)

ပဗ္ဗတကုဋ(ပ) [ပဗ္ဗတ+ခန္တ]တောင်၏အထည်ကိုယ်၊
 တောင်လုံး။ ခန္တာ'တိ ဝတ္တန္တိတိ သမ္မ မာတလိ
 တာ နာရိယော ဧတေ ပဗ္ဗတကုဋာ အတိက္ကမန္တိ။
 ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၄၃။

ပဗ္ဗတခဏ္ဍ(ပုန) [ပဗ္ဗတ+ခဏ္ဍ]တောင်ပြတ်၊တောင်
 ခါးပြတ်။ သုကံဃာတံ နာမ ရညာ ဌပိတံ ဟောတိ
 ပဗ္ဗတခဏ္ဍေ ဝါ နဒီတိတ္ထေ ဝါ ဂါမဒ္ဓါရေ ဝါ
 “အတြ ပဝိဋ္ဌဿ သုကံ ဂဏှန္တု”တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၆၄။
 (-ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၆။)

ပဗ္ဗတဂဟန(န) [ပဗ္ဗတ+ဂဟန]တောင်-တောရှုပ်-
 တောအုပ်၊ ရှုပ်ထွေး-ထူထပ်-အသွားကပ်-သော
 တောင်တော။ ယထာ ဟိ မဟာဒီပရာဇာ အရညေ
 တိဏဂဟနံ ဝါ ဝနဂဟနံ ဝါ ပဗ္ဗတဂဟနံ ဝါ
 နိဿာယ နိလိယိတွာ ဝနမဟိသဂေါကဏ္ဏ-
 သူကရာဒယော မိဂေ ဂဏှာတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁။ ဒိ၊ ၄။
 ၂။ ၃၅၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၂၆၁။ (-မိလိန္ဒ။ ၃၅၁။ မ၊ ၄။ ၄။ ၇၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၉။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၅။
 ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈။ ပေတ၊ ၄။ ၅။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၇-၈၊ ၂၆၈။
 သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၁၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၆၉။)

ပဗ္ဗတဂဟာ(ထိ) [ပဗ္ဗတ+ဂဟာ]တောင်ဂူ၊တောင်
 ဌ်-ဖြစ်-ရှိ-သော-ဂူ-လိုက်-ဥမင်။ ဘိက္ခုနော
 ဝိဇိဂုစ္ဆတော၊ ဘဇေတော ရိတ္တမာသနံ။ ရက္ခမူလံ
 သုသာနံ ဝါ၊ ပဗ္ဗတာနံ ဂဟာသု ဝါ။ သုတ္တနိ။
 ၄၂၆။ မဟာနိ။ ၃၇၀။ ပဗ္ဗတာနံ ဂဟာသု ဝါတိ
 ပဗ္ဗတဂဟာသု ဝါ ရိတ္တမာသနံ ဘဇေတောတိ
 သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၇။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၉၂။
 သီဟာနံ နဒန္တာနံ၊ ဒါဠီနံ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။ ထေရ။
 ၂၁၉။ ဂိရိဂဗ္ဘရေတိ ပဗ္ဗတဂဟာယံ၊ သမိပတ္တေ
 ဘုမ္မဝစနံ။ -----ပဗ္ဗတေသု ဝနဂဟနေ ဝန-
 သဏ္ဍေတိ အတ္ထော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၇။ သီလုစယ-

လေဏ(ဝိဋ္ဌ၊၂၁၄၄)၌ သိလုစ္စယေ လေဏံ၊ ပဗ္ဗတ-
 ဂုဟာတိ အတ္ထော။သာရတ္ထ၊၂၁၂၉။(-အဘိ၊၄၊၂။
 ၃၅၀။ထေရ၊၄၊၁။၁၃၄၊၁၅၃။ထေရ၊၄၊၂။၁၆၄။
 စရိယာ၊၄။၁၁၁။ဇာ၊၄၊၂။၃၄၂။ဇာ၊၄၊၁။၁၇၇၊၁၀။
 ဇာ၊၄၊၄။၉၁၊၃၃၄။သာရတ္ထ၊၂၁၂၃၅။ဝိမတိ၊၂။
 ၁၆၊၁၀၅။ကင်္ခါ၊၄။၄။သင်္ခါ၊၂။၃၂။ဒိ၊၄၊၁။၂၅၆။ဒိ၊၄၊၁။
 ၂၃၀။သိ၊၄၊၁။သင်္ခါ၊၂။၁၂၀။အံ၊၄၊၂။၂၇၂၊၃၇၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၄။၁။၅၃။)

ပဗ္ဗတဂ္ဂ(န)၊[ပဗ္ဗတ+အဂ္ဂ]တောင်၏-အစွန်း-အဖျား-
 ဦးထိပ်-အထွတ်၊တောင်ဖျား၊တောင်ထိပ်။ဒုမဂ္ဂေ
 ပဗ္ဗတဂ္ဂေ ဝါ၊ သိနေရဂိရိမုဒ္ဒနိ။ ဥဿာပေမိ ဓဇံ
 သဗ္ဗံ၊ ဝိစိတ္တံ ပဉ္စဝဏ္ဏိကံ။အပ၊၁။၅။ ဒုမဂ္ဂေ
 ရုက္ခဂ္ဂေ ပဗ္ဗတဂ္ဂေ ဟိမဝန္တစက္ကဝါဠပဗ္ဗတာဒိနံ
 အဂ္ဂေ-----သဗ္ဗံ ဓဇံ ဥဿာပေမိတိ အတ္ထော။
 အပ၊၄၊၁။၁၂။ နိသိသေ ပဗ္ဗတဂ္ဂသ္မိံ၊ ပဟူတေဓာ
 ဝိရောစတိ။ဇာ၊၁။၁၇၇။ ပဗ္ဗတဂ္ဂသ္မိန္တိ ပဗ္ဗတ-
 သိခရေ။ဇာ၊၄၊၅။၆၅။(-အပ၊၁။၁၇၇။အပ၊၂။၇၈။
 ၈၄၊၁၇၄။ဇာ၊၂။၃၉။မိလိန္တံ၊၂၇၄။မ၊၄၊၁။၁၈။
 သံ၊၄၊၁။၉၃။အဘိ၊၄၊၁။၂၅၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၃၄။
 ဥဒါန၊၄။၃၇၄။ထေရ၊၄၊၁။၇၀၊၁၀၅၊၁၁၆။ဇာ၊၄၊
 ၅။၂၂၄။သာရတ္ထ၊၂၁၂၃၅။ဝိမတိ၊၂။၁၄၇။)

ပဗ္ဗတစလန(န)၊[ပဗ္ဗတ+စလန]တောင်၏-တုန်-
 လှုပ်-ခြင်း။ ယက္ခသီဟဟတ္ထိနာဂရာဇေသေဟိ
 အာဂတာသိ မဟာဝါတဝုဋ္ဌိံ သမုပကောပိ ပဗ္ဗတ-
 စလနံ ကရောန္တောပိ အန္တောပဗ္ဗတံ ပဝိသိတွာ
 နာဒံ ဝိဿန္တေန္တောပိ မာဏဝေါယေဝ၊ န အညော။
 ဇာ၊၄၊၇။၂၁၂။

ပဗ္ဗတစာရိကာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗတ+စာရိကာ]တောင်၌-
 လှည့်လည်-သွားလာ-ခြင်း။ ဧကဒိဝသံ အာယသ္မာ
 မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပဗ္ဗတစာရိကံ စရမာနော
 တံ ဣတ္ထိံ သပရိဝါရံ ဒိသ္မာ တာယ ကတကမ္ပံ
 ပုစ္ဆိ။ပေတ၊၄။၁၄၈။(-၁၇၆-၇။)

ပဗ္ဗတစာရိ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+စာရိ။ ထိ-၌ ပဗ္ဗတစာရိနိ။]
 တောင်၌-လှည့်လည်-သွားလာ-လေ့ရှိသော၊
 တောင်၌ ကျက်စားသော။ ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတ-
 စာရိနိ။အံ၊၄၊၁။၂၇၇။ ပဗ္ဗတစာရိနိတိ ပကတိယာ
 ပဗ္ဗတေ ဗဟုလစာရိနိ။အံ၊၄၊၁။၂၉၇။

ပဗ္ဗတစ္ဆာယာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗတ+ဆာယာ။ ဝဂ္ဂေ ဃော-
 သာဃောသာနံ တတိယပဌမာ။-----ရဿာ-
 ကာရတော ပရံ ဝဂ္ဂဒုတိယေသု- ပဉ္စ ခန္ဓာ
 ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊-----ဧဝံ သဗ္ဗစ္ဆန္တံ ဝိစ္ဆိန္တံ၊ ဗောဓိစ္ဆာ-
 ယာ၊ ဇမ္မတ္ထာယာ။ရူ၊၄၂။] တောင်၏ အရိပ်။
 ဆာယာနိမိတ္တာ နာမ ယာ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာဒိနံ
 ယံကဉ္စိ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္ပတာ ဟောတိ။ဝိ၊၄၊
 ၄။၂၄၉။ကင်္ခါ၊၈၈။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၇၉၊၃၉၉။(-ဝိ၊၄၊
 ၃။၉၈။ဒိ၊၄၊၁။၁၃၇။အဘိ၊၄၊၁။၃၅၃။)

ပဗ္ဗတဇလဝိဒုဂ္ဂ(န)၊[ပဗ္ဗတ+ဇလ+ဝိဒုဂ္ဂ]တောင်နှင့်
 ရေဟူသော အသွားခက်သောအရပ်။ ယထာ
 ပန ပဗ္ဗတဇလဝိဒုဂ္ဂါနိ ဒုန္နိဂ္ဂမနာနိ၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါ-
 ဟောပိတိ အာဟာ “ဒုန္နိဂ္ဂမနဋ္ဌေန ဂဟန”န္တိ။
 မ၊၄၊၁။၁၅၈။

ပဗ္ဗတဇာလ(န)၊[ပဗ္ဗတ+ဇာလ]တောင်ကွန်ယက်၊
 ကွန်ယက်ကဲ့သို့-ယှက်နွယ်-ဆက်စပ်-နေသော
 တောင်။ အန္တောဟိမဝန္တေ ဝိဝေဝါယ နာမ နဒိယာ
 တီရေ ဂိရိပရိက္ခိတ္တံ မဟန္တံ ပဗ္ဗတဇာလံ ပတွာ
 တတ္ထ-----ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ဇာ၊၄၊၁။၄၄၃။

ပဗ္ဗတဇာလန္တရ(န)၊[ပဗ္ဗတဇာလ+အန္တရ]တောင်ကွန်
 ယက်၏အကြား။ နာရဒေါ နာမ ဣသိ ကာဠ-
 ဒေဝိလဿ ကနိဋ္ဌော မဇ္ဈိမဒေသေ အာရဇ္ဈရ-
 ဂိရိမှိ ပဗ္ဗတဇာလန္တရေ ဧကကောဝ ဧကသ္မိံ
 ဂုဟာလေဏေ ဝသိ။ဇာ၊၄၊၁။၄၄၀။(-ဇာ၊၄၊၅။
 ၁၄၁။)

ပဗ္ဗတဒ္ဓ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+ဒ္ဓာ+အ။ ဒ္ဓာ ဂတိနိဝတ္တိမှိ၊

ပဗ္ဗတေ အဋ္ဌာသိ၊ တိဋ္ဌတိ၊ ဌဿတိတိ ဝါ ပဗ္ဗ-
 တဋ္ဌော ပုရိသော၊ ပဗ္ဗတဋ္ဌာ နဒီ၊ ပဗ္ဗတဋ္ဌံ ဩ-
 သဓံ။---သတ္တမိတပုရိသော။ရူ။၅၆။တောင်
 ဌံ တည်သော။(က)တောင်ထိပ်၌ တည်သော။သူ။
 (ခ)တောင်၌-တည်နေ-ကျက်စား-နေထိုင်-
 သော။သူ။ (က)ပဗ္ဗတဋ္ဌောဝ ဘူမဋ္ဌေ၊ မိရော
 ဗာလေ အဝေက္ခတိ။ဓမ္မ။၁၇။မိလိန္ဒ။၃၇၀။သာ
 ရတ္ထ။၃။၁၅၆။ဒီ၊ဋီ၊၂။၆၅။မ၊ဋီ၊၂။၁၃၄။သံ၊ဋီ၊၁။
 ၂၃၄။ပဗ္ဗတဋ္ဌောဝ ဘူမဋ္ဌေတိ ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိ ဌိတော
 ဘူမိယံ ဌိတေ၊ ဥပရိပါသာဒေ ဝါ ပန ဌိတော
 ပါသာဒပရိဝေဏေ ဌိတေ အကိစ္ဆေန အဝေက္ခတိ။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ။၁။၁၆၅။(ခ)မဉ္ဇေရိကာ နာဂါ၊ ဘူမိဂတာ
 နာဂါ၊ ပဗ္ဗတဋ္ဌာ နာဂါ၊ ဂင်္ဂါဝဟေယျာ နာဂါ၊
 သာမုဒ္ဒိကာ နာဂါတိ ဣမေသံ နာဂါနံ အန္တရေ
 သာမုဒ္ဒိကာနာဂေါ အဟံ မဟောဒမိမိ သမုဒ္ဒေ
 နိဝါသိ။အပ၊ဋ္ဌ။၁။၂၆၇။ စာတုမဟာရာဇိကာ
 နာမ သိနေရပဗ္ဗတဿ ဝေမဇ္ဈေ ဟောန္တိ၊ တေသု
 ဗဟူ ပဗ္ဗတဋ္ဌာပိ အာကာသဋ္ဌာပိ။အံ၊ဋီ၊၂။၁၇၈။

ပဗ္ဗတဋ္ဌက(တိ)၊[ပဗ္ဗတဋ္ဌ+က]တောင်၌ တည်သော၊
 တောင်၌-တည်နေ-ကျက်စား-နေထိုင်-သော၊
 သူ။ စာတုမဟာရာဇိကာ နာမ သိနေရပဗ္ဗတဿ
 ဝေမဇ္ဈေ ဟောန္တိ၊ တေသု ပဗ္ဗတဋ္ဌကာပိ အတ္ထိ
 အာကာသဋ္ဌကာပိ။အဘိ၊ဋ္ဌ။၂။၅၀၂။(-သံ၊ဋ္ဌ။၂။
 ၃၂၀။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ။၂။၂၁၈။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၃၃။သံ၊ဋီ၊၂။
 ၂၇၆။အံ၊ဋီ၊၂။၃၁၁၇၈။)

ပဗ္ဗတတဋ္ဌ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+တဋ္ဌ]တောင်ကမ်းပါး၊ တောင်
 ကွေ့၊ တောင်ကြား။ ပဗ္ဗတကစ္ဆ-ကြည့်။

ပဗ္ဗတတလ(န)၊[ပဗ္ဗတ+တလ]တောင်၏ အပြင်၊
 တောင်ပြင်မြေပြန့်။ တဿ ပန ပဗ္ဗတဿ
 ဝေမဇ္ဈေ မနာပါ ဂဟာ အတ္ထိ။ သော တတ္ထ
 ဝသိတုကာမော ဟုတွာ တဿာ ပမုခေ ပဗ္ဗတ-
 တလေ နိလိယိ။ဇာ၊ဋ္ဌ။၄။၃၃၃။(-သံ၊ဋ္ဌ။၃။၇၄-၆။

ဇာ၊ဋ္ဌ။၂။၃၆၅။ဇာ၊ဋ္ဌ။၄။၂၈၅၊၃၄၅။)

ပဗ္ဗတဒဿန(န)၊[ပဗ္ဗတ+ဒဿန]တောင်ကို ကြည့်
 ရှုခြင်း။ အနုစက်မမာနော အနုဝိစရမာနောတိ
 အာရာမဒဿနဝနဒဿနပဗ္ဗတဒဿနာဒီနံ
 အတ္တာယ ဣတော စိတော စ ဝိစရမာနော။မ၊ဋ္ဌ။
 ၁။၃၇၇။(-မ၊ဋ္ဌ။၃။၁၅၂။)

ပဗ္ဗတဒေဝတာ(ထိ)၊[ပဗ္ဗတ+ဒေဝတာ]တောင်စောင့်
 နတ်၊ တောင်၌-လွှမ်းမိုး-အုပ်စိုး-နေသောနတ်။
 စောရပပါတပဗ္ဗတံ ဂန္ဓာ “ပဗ္ဗတဒေဝတာယ
 ဗလိကမ္ပံ ကရိဿာမိ”တိ အဘိရဟိတုံ အာရဒ္ဓါ။
 အံ၊ဋ္ဌ။၁။၂၈၆။

ပဗ္ဗတနိမိတ္တ(န)၊[ပဗ္ဗတ+နိမိတ္တ]တောင်နိမိတ်၊တောင်
 ဟူသော အမှတ်အသား။ ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေ-
 တဗ္ဗာ ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ---ဥဒကနိမိတ္တံ။ဝိ၊၃။
 ၁၄၄။ ဣဒါနိ ပဗ္ဗတနိမိတ္တာဒီသု ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယော
 ဝေဒိတဗ္ဗော— တိဝိဓော ပဗ္ဗတော သုဒ္ဓပံသု-
 ပဗ္ဗတော သုဒ္ဓပါသာဏပဗ္ဗတော ဥဘယမိဿ-
 ကောတိ၊ သော တိဝိဓောပိ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝါလိက-
 ရာသိ ပန န ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတရောပိ ဟတ္ထိပ္ပမာ-
 ဏတော ဩမကတရော န ဝဇ္ဇတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ။၃။၃၁၈။
 ပဗ္ဗတော ဧဝံ နိမိတ္တံ ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ဧဝံ သေသေသုပိ။
 ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ။၁၃၇။(-ကင်္ခါ။၈၈။ဝိ၊သင်္ခ။ဟ။
 ၁၈၀-၁။ဇာ၊ဋ္ဌ။၁။၃၃၉။သာရတ္ထ။၃။၂၇၃။ဝိမတိ၊
 ၂။၁၅၁။ကင်္ခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၄။)

ပဗ္ဗတန္တ(ပုန)၊[ပဗ္ဗတ+အန္တ]တောင်၏-အစွန်-အ
 ဖျား-အနား။ သော “သာဓု ဘဒ္ဒေ၊ သုဒိဋ္ဌံ ကတွာ
 ဝန္တာဟိ”တိ ဝတွာ ပဗ္ဗတန္တေ အဋ္ဌာသိ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ။၁။
 ၄၁၅။

ပဗ္ဗတန္တရ(န)၊[ပဗ္ဗတ+အန္တရ]တောင်တို့၏ အကြား။
 (၂)တောင်တို့၏အတွင်း၊တောင်ဝမ်း၊တောင်ဝှမ်း။
 (၃)တောင်၏-အပေါက်-အခေါင်း။(၁)အရညေ

ကုဋိကံ ကတ္တာ၊ ဝဿမိ ပဗ္ဗတန္တရေ။အပါ။
 ၁၀၈။ ပပါတောတိ ပဗ္ဗတန္တရေ ဝါ ထလန္တရေ
 ဝါ ဧကတော ဆိန္နော ဟောတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂။ကင်္ခါ၊
 ဋီ၊သစ်။၂၁၆။(-အပါ။၁၂၇၊၁၄၂-၃၊၁၇၇၊၁၈၄၊
 ၁၉၈၊၂၁၄၊၂၃၀-၅၊၂၅၉၊၂၆၆၊၂၉၂၊၃၁၉၊၃၂၁၊၃၃၆။
 အပါ၊၂။၂၀-၄၊၇၄၊၈၈၊၉၈၊၃၉၅။ဇာ၊၂။၂၅၊၂၉၇။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၅။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၄။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၈။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၉။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၉။ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇၃။
 သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၇။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၁၊၂၇၈။ထေရ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၇၄၊၁၁၉။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၊၈၉၊၃၂၆၊၄၇၆။အပါ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၉၃၊၁၄၃။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၂၉၊၃၃၀။စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၈၂။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀၊၃၅၆၊၃၆၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၆၊၉၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
 ၆။၉၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၆၊၂၀၈၊၂၁၃။ဒိ၊ဋီ၊၃။၃၂။အံ၊ဋီ၊
 ၃။၃၂၇။) (၂)အက္ခိနိ စ တူရိယာရိဝ၊ ကိန္နရိ-
 ယာရိဝ ပဗ္ဗတန္တရေ။ထေရိ၊၄၂၂။ ကိန္နရိယာရိဝ
 ပဗ္ဗတန္တရေတိ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ ဝိစရမာနာယ
 ကိန္နရိဝနိတာယ ဝိယ စ တေ အက္ခိနိတိ အတ္ထော။
 ထေရိ၊ဋ္ဌ။၂၆၂။(၃)န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊
 န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။ဓမ္မ။၃၂။ပဗ္ဗတန္တရေ
 ဝါ နိသီဒေယျ၊ နေဝ ပါပကမ္မတော မုစ္ဆေယျ။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။)

ပဗ္ဗတန္တရိကာ(ထိ) [ပဗ္ဗန္တရ+ဣကာ+အာ]တောင်ဝမ်း၊
တောင်ဝမ်း။ ပဗ္ဗတပဗ္ဗာရ-ကြည့်။

ပဗ္ဗတပတနကာလ(ပု)ပဗ္ဗတ+ပတန+ကာလ]ဘောင်
မှ ကျရာအခါ။ ပစ္စုပ္ပန် မန္တိ ပဗ္ဗတပတန-
ကာလေ ဒေဝတာယ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ဗု-
ဿေန သမဿာသေတွာ ဥပနိတံ မံ ပဋိဂ္ဂဟိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၆။

ပဗ္ဗတပပါတ(ပု)ပဗ္ဗတ+ပပါတ|တောင်၏-ကမ်း
 ပါးပြတ်-ကမ်းပါးစောက်။ သာ တေန သမ္ဗု-
 ဌိစ္ဆိတဘာဝံ ဥတွာ ပုရတော အာလိဂိတွာ ပစ္ဆိ-
 တော အာလိဂိန္ဒိဝိယ ပဗ္ဗတပပါတေ ပါတေသိ။

အံၤနွၢ်၊ၤ။၂၆။ထေရီၣ်နွၢ်၊ၤ။၁၀၄။(-ဝိသုဒ္ဓိၣ်၊ၤ။၂၉။
ဓမ္မနွၢ်၊ၤ။၄၁၅။စာနွၢ်၊ၤ။၇၅။)

ပဗ္ဗတပဗ္ဗာရ(ပု)[ပဗ္ဗတ+ပဗ္ဗာရ]တောင်ဝမ်း၊တောင်
 ဝမ်း၊တောင်၏ ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်။ ပဗ္ဗတာနံ
 ဂုဟာသု ဝါတိ-----ပဗ္ဗတန္တရိကာယော ဝုစ္ဆန္တိ
 ပဗ္ဗတပဗ္ဗာရာတိ ပဗ္ဗတာနံ ဂုဟာသု ဝါ။မဟာနိ။
 ၃၇၁။ ပဗ္ဗတပဗ္ဗာရာတိ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယော။မဟာ
 နိ၊ဋ္ဌ။၃၉၂။

ပဗ္ဗတပရဘာဂ(ပု)[ပဗ္ဗတ+ပရဘာဂ]တောင်၏
တစ်ဖက်၊တောင်၏-အခြား-တစ်ပါး-သောအဖို့။
တေန ယထာ ပါကာရပရဘာဂံ ပဗ္ဗတပရဘာဂဉ္စ
ဂစ္ဆန္တိ “တိရောပါကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇ-
မာနော ဂစ္ဆတိ”တိ ၀၃၆။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၇၂။

ပဗ္ဗတပရိက္ခိတ္တ(တိ)ပဗ္ဗတ+ပရိက္ခိတ္တ|တောင်တို
ဖြင့်-ကာရံ-ဝိုင်းရံ-အပ်သော။ ဂိရိဗ္ဗဇနဂရန္တိ
သမန္တာ ပဗ္ဗတပရိက္ခိတ္တံ ဝဇေဒိသံ ဟုတွာ တိဋ္ဌ-
တိတိ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမံ ရာဇဂဟနဂရံ။
သာရတ္ထ၊၃။၂၃။

ပဗ္ဗတပရိက္ခေပ(ပု)[ပဗ္ဗတ+ပရိက္ခေပ]တောင်တို
ဖြင့်-ကာရံ-ဝိုင်းရံ-အပ်သော။ ရမိဿာမိ နူန
ဂိရိဗ္ဗဇေတိ ယောဇနာ။ ပဗ္ဗတပရိက္ခေပေ အဘိ-
ရမိဿာမိ မညေတိ အနာဂတတ္ထံ ပရိကပ္ပေန္တော
ဝဒတိ။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၇။

ပဗ္ဗတပရိယန္တ(ပု)[ပဗ္ဗတ+ပရိယန္တ]တောင်၏-
အဆုံး-အစွန်း-အဖျား၊ တောင်ခြေရင်း။တမို
ပဗ္ဗတပါဒမှိုတိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပရိယန္တေ။အပ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၉၁။

ပဗ္ဗတပရိယာပန္န(တိ)|ပဗ္ဗတ+ပရိယာပန္န|တောင်၌-
အကျုံးဝင်-ပါဝင်-သော။ ပဗ္ဗတမတ္ထကေတိ
ပဗ္ဗတသီခရေ။ တဦ် ယေဘုယျေန သံခိတ္တံ သကု-
စိတံ ဟောတီတိ ပါဠိယံ “ပဗ္ဗတသင်္ခေပေ”တိ

ဝုတ္တံ။ ပဗ္ဗတပရိယာပန္နော ဝါ ပဒေသော ပဗ္ဗတ-
သင်္ခေပေါ။ ဒီ၊ ငို၊ ၁။ ၂၇၂။ အယံ အဋ္ဌကထာ-
မုတ္တကော နယော—သင်္ခပိယတိ ပဗ္ဗတဘာဝေန
ဂဏီယတိတိ သင်္ခေပေါ။ ပဗ္ဗတပရိယာပန္နော
ပဒေသော၊ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပရိယာပန္နော ပဒေသေတိ
အတ္ထော။ သီ၊ ငို၊ သင်္ခ၊ ၂။ ၁၆၂။ (-မ၊ ငို၊ ၂။ ၂၃၉။)

ပဗ္ဗတပရိယာယ(ပု) [ပဗ္ဗတ+ပရိယာယ] ပဗ္ဗတသဒ္ဓါ
၏-ပရိယာယ-ဝေဝုဇ်-စကားလှယ်၊ ပဗ္ဗတနှင့်
အနက်တူသဒ္ဓါ။ သေလ-သဒ္ဓေါ အဝိသေသတော
ပဗ္ဗတပရိယာယောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ “ပဗ္ဗတန္တိ
သေလန္တိ န သိလာမယမေဝ၊ ပံသုမယာဒိကော
တိဝိဇ္ဇေပိ ပဗ္ဗတော ဧဝါတိ။ ဒီ၊ ငို၊ ၁။ ၂၇၇။ (-သီ၊
ငို၊ သင်္ခ၊ ၂။ ၁၂၂။)

ပဗ္ဗတပဿ(ပု၊ န) [ပဗ္ဗတ+ပဿ] တောင်၏-နံပါး-
နံဘေး။ ကတ္ထာနိတိ ပဗ္ဗတပဿာနိ။ ဇာ၊ ငွ၊ ၅။ ၂၄။

ပဗ္ဗတပါဒ(ပု) [ပဗ္ဗတ+ပါဒ] တောင်၏အခြေ။ (က)
စကြာဝဠာတောင်ခြေ။ (ခ) တောင်၏-အစွန်း-
အဖျား။ (ဂ) တောင်၏-အနီး-အပါး။ ဟိမဝန္တာ-
သာဝိဒူရေ၊ ဝသဘော နာမ ပဗ္ဗတော။ တသ္မိံ
ပဗ္ဗတပါဒမိ၊ အဿမော အာသိ မာပိတော။ အပ၊
၁။ ၁၈၃။ ထေရ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၂၉။ ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတပါဒေ
သမန္တာ မဟန္တံ ခေတ္တံ ကတွာ တတ္ထ ကေဒါရ-
ပါဠိသု ကုဋိကာယော ကတွာ ရတ္တိံ အဂ္ဂိံ ဇာ-
လေယျံ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၂။ ၆၁။ မ၊ ငွ၊ ၂။ ၈၃။ သံ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၈၃။
ဣတိဝုတ်၊ ငွ၊ ၁၄၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅၆။ (-အပ၊ ၂။
၆၁၁၇။ ဇာ၊ ၂။ ၂၈၃။ ဝိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၄၈။ ဝိ၊ ငွ၊ ၄။ ၁၇၄။ ဒီ၊
ငွ၊ ၂။ ၁၀၆။ မ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၂၄။ ၂၀၀။ ၂၂၃။ သံ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၆၆။
သံ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၃၆။ ၁၈၆။ ၃၁၄။ အံ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၁၆။ စ၊ ၁၅၄-
၆။ ၂၃၆။ ၇။ ၂၅၄။ အံ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၄။
ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၁။ ၆၇-၉။ ၄၁၄။ ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၃၃။ ၃၈၇။ ၄၂၄။
သုတ္တနိ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၁၄။ သုတ္တနိ၊ ငွ၊ ၂။ ၈၆။ ၂၈၆။ ထေရ၊
ငွ၊ ၁။ ၁၉၂။ ၂၂၉။ ထေရ၊ ငွ၊ ၂။ ၆၃။ ထေရီ၊ ငွ၊ ၁၉၁။

အပ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၀၆။ ၂၂၀-၉။ ၃၃၉။ အပ၊ ငွ၊ ၂။ ၃၁-၆။
စရိယာ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၄။ မဟာနိ၊ ငွ၊ ၂၄၂။ ဇာ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၀၆။ ၁၆၀။
၁၇၀။ ၁၈၁။ ၂၉၈။ ဇာ၊ ငွ၊ ၂။ ၇။ ဇာ၊ ငွ၊ ၃။ ၄၈။ ၇၀။ ၁၀၄။
၁၆၄။ ၄၁၅။ ၄၇၈။ ဇာ၊ ငွ၊ ၄။ ၉၃။ ၁၉၅။ ဇာ၊ ငွ၊ ၅။ ၄၇။
ဇာ၊ ငွ၊ ၆။ ၉၃။ ဇာ၊ ငွ၊ ၇။ ၁၇၇။ ၂။ ၂၉၀။ ၃၂၁။ သာ
ရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၄။ ၂၉၆။ ၃၃၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၇။ မ၊ ငို၊ ၁။
၁၈၈။ သံ၊ ငို၊ ၁။ ၈၂။ ၂၁၆။ အံ၊ ငို၊ ၂။ ၁၉၅။ အံ၊ ငို၊ ၃။
၃၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၁။ ၁၂၉။ (က) တေ ဝဂ္ဂလိယော
ဝိယ ပဗ္ဗတပါဒေ ဒီသပုထုလေဟိ နခေဟိ
လဂ္ဂိတွာ အဝံသိရာ ဩလမ္မန္တိ။ သံ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၆၇။
အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၄။ ပဗ္ဗတပါဒေတိ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတပါဒေ။
သံ၊ ငို၊ ၂။ ၂၃၆။ (ခ) ဟိမဝန္တာသာဝိဒူရေ၊ ရောမ-
သော နာမ ပဗ္ဗတော။ တမိ ပဗ္ဗတပါဒမိ၊ သမဏော
ဘာဝိတိန္ဒြိယော။ အပ၊ ၁။ ၂၆၁။ တမိ ပဗ္ဗတ-
ပါဒမိတိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပရိယန္တေ။ အပ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၉၁။
(ဂ) ဟိမဝန္တာသာဝိဒူရေ၊ ကုက္ကုရော နာမ ပဗ္ဗတော။
တမိ ပဗ္ဗတပါဒမိ၊ သတ္တ ဗုဒ္ဓါ ဝသန္တိ တေ။ အပ၊
၁။ ၁၉၇။ တမိ ပဗ္ဗတပါဒမိတိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတ-
သမိပေ။ အပ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၆၅။

ပဗ္ဗတပါဒကမ္မိက(တိ) [ပဗ္ဗတပါဒ+ကမ္မိက] တောင်
ခြေ၌ အမှုလုပ်သောသူ။ ဣမသ္မိံ ဂါမေ ပဗ္ဗတ-
ပါဒကမ္မိကော ကောစိ မနုဿော အတ္ထိတိ။
ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၂။ ၄၂၃-၄။

ပဗ္ဗတပါဒနိဝါသီ(တိ) [ပဗ္ဗတပါဒ+နိဝါသီ] တောင်
ခြေ၌ နေလေ့ရှိသောသူ။ သက္ကော ဒေဝါန-
မိန္ဒော စ ပဗ္ဗတပါဒနိဝါသီနော ဒါနဝယက္ခ-
သညိတာ အသုရရက္ခသာ စ “အဓမ္မော အဓမ္မော”-
တိ ဧဝံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေန္တာ-----ပက္ကန္တံ။ သုတ္တနိ၊
ငွ၊ ၂။ ၅၈။

ပဗ္ဗတပါဒမူလ(န) [ပဗ္ဗတပါဒ+မူလ] တောင်ခြေရင်း၊
တောင်ခြေ၏အနီး။ အာရယု သေလံ ဘဝနံ
ကိန္နရာနံ၊ ဩလောကယ ပဗ္ဗတပါဒမူလံ။ ဇာ၊ ၁။

၃၇၂။ဇာဋ္ဌ၊၅။၄၃။ တတ္ထာတိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပါဒ-
မူလေ အဝိဒ္ဓရေယေဝ တံ နိဂြိုဓံ အဒ္ဓသ။ဇာ၊
၄။၅။၄၉။

ပဗ္ဗတပါသာဏ(ပု) [ပဗ္ဗတ+ပါသာဏ]တောင်၌
ရှိသော ကျောက်။ ဝိသမံ ဟုတွာ ဌိတံ ခရ-
ခါဏမ္ပိ တထာ ပဗ္ဗတပါသာဏမ္ပိ အာရောဟတိ။
မဟာနိဋ္ဌ။၂၃၅။

ပဗ္ဗတပိဋ္ဌ(န) [ပဗ္ဗတ+ပိဋ္ဌ]တောင်အပြင်၊တောင်၏-
ကျော-ကျောက်ကုန်း-အပြင်။ ပဒါလေသီတိ
ပဗ္ဗတပိဋ္ဌေ ဌတွာ ပဝိဇ္ဇိ။သံ၊၄။၁။၁၆၀။

ပဗ္ဗတပွဒေသ(ပု) [ပဗ္ဗတ+ပဒေသ]တောင်အရပ်၊
တောင်၏-တစ်စိတ်-တစ်ဒေသ-အရပ်။ ကန္တရန္တိ
ကံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ၊ တေန ဒါရိတံ၊ ဥဒကေန ဘိန္တံ
ပဗ္ဗတပွဒေသံ။ ယံ နဒီတုမ္မန္တိပိ နဒီကုဉ္ဇန္တိပိ ဝဒန္တိ။
ဒီ၊၄။၁။၁၈၈။မ၊၄။၂။၁၁၉။အံ၊၄။၂။၂၃၈။အဘိ၊၄။
၂။၂၅၀။မဟာနိဋ္ဌ။၈၃။ ကန္တရံ နာမ “က”န္တိ
လဒ္ဓနာမေန ဥဒကေန ဒါရိတော ဥဒကဘိန္တော
ပဗ္ဗတပွဒေသော၊ ယော “နိတမ္ဘော”တိပိ “နဒီ-
ကုဉ္ဇော”တိပိ ဝုစ္စတိ။သံ၊၄။၂။၅၁။အံ၊၄။၂။၂၃၈။
(-ဇာ၊၄။၂။၂၀၈။သာရတ္ထ၊၃။၃၉၂။သီ၊၄။၁။၁၆၁။
၁၂၂။အံ၊၄။၂။၁၉၄။အနု၊၄။၂။၁၆၀။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။
၁၀၀၊၁၇၈။)

ပဗ္ဗတပွဘဝ(တိ) [ပဗ္ဗတ+ပဘဝ]တောင်လျှင်-အမွန်-
အစ-ရှိသော၊ တောင်မှစ၍-ဖြစ်ထွန်း-စီးဆင်း-
သော။ ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတပွဘဝါ၊ သာ ဟိ
သီလသောတာ ဟောတိ၊ တသ္မာ တမေဝ ဂဏှာတိ။
ဝိ၊၄။၂။၁၉၇။

ပဗ္ဗတပွမာဏ(တိ) [ပဗ္ဗတ+ပမာဏ]တောင်ဟူသော-
အတိုင်းအရှည်-ပမာဏ-ရှိသော၊တောင်မျှလောက်
ကြီးသော။ မဟတိတိ ပဗ္ဗတပွမာဏာ ကပ္ပေန
သဏ္ဌိတလောဟရသေန သမ္ပုဏ္ဏာ။ဇာ၊၄။၆။၁၃၆။

ပဗ္ဗတဗိလ(န) [ပဗ္ဗတ+ဗိလ]တောင်ခေါင်း၊တောင်၏-
အခေါင်း-လိုဏ်-ဂူ။ မဟာဇနံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗတံ
အာရောပေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ စာရကမနသေသ
ဌပေတွာ ပဗ္ဗတဗိလံ ပဝိသိတွာ အာဟာရံ ပစာ-
ပေန္တာ နိသိဒိသု။ဇာ၊၄။၁။၃၄၁။(-ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၃၆။)

ပဗ္ဗတဘိတ္တိ(ထိ) [ပဗ္ဗတ+ဘိတ္တိ]တောင်၏-နံရံ-
နံဘေး။ အဇာတသတ္တံ ဂဏှိတုကာမေန အသုကေ
နာမ ပဗ္ဗတကုမ္ဘိသ္မိံ ဒွိသု ပဗ္ဗတဘိတ္တိသု မနသေသ
ဌပေတွာ ပုရတော ဒုဗ္ဗလဗလံ ဒသေသတွာ ပဗ္ဗ-
တန္တရံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဇာနိတွာ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂံ ဩတ္တိန္တိတွာ
ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဥဘောသု ပဗ္ဗတဘိတ္တိသု
ဝဂ္ဂိတွာ ဥန္တဒိတွာ----သက္ကာ အဿ တံ
ဂဟေတုန္တိ။ဇာ၊၄။၂။၃၆၃။အံ၊၄။၁။၃၂၇။

ပဗ္ဗတမတ္တ(တိ) [ပဗ္ဗတ+မတ္တ]တောင်ဟူသော
အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တောင်မျှလောက်ကြီး
သော။ တတ္ထ သစေပိ ဗီဇာနံ ပဗ္ဗတမတ္တော ရာသိ
----ဌပိတော ဟောတိ။ဝိ၊၄။၁။၃၂၈။ကင်္ခါ၊၁၉၈။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၈၂။(-သံ၊၄။၁။၅၀။ဇာ၊၄။၅။၅၀၂။ဇာ၊
၄။၆။၂၂၉။)

ပဗ္ဗတမတ္တက(ပု၊န) [ပဗ္ဗတ+မတ္တက]တောင်၏-
ထိပ်-ဦးထိပ်-အဖျား။ သီမာ စ နာမေသာ န
ကေဝလံ ပထဝိတလေယေဝ ဗဒ္ဓါ ဗဒ္ဓါ နာမ
ဟောတိ၊ အထ ခေါ ပိဋ္ဌိပါသာဏေပိ ကုဋိဂေဟေပိ
လေဏေပိ ပါသာဒေပိ ပဗ္ဗတမတ္တကေပိ ဗဒ္ဓါ
ဗဒ္ဓါယေဝ ဟောတိ။ဝိ၊၄။၁။၃၂၄။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၈၈။
(-ဝိ၊၄။၁။၃၂၆။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၈၉။ဒီ၊၄။၁။၂၀၂။ဒီ၊
၄။၂။၂၈၀-၄။ဒီ၊၄။၁။၃၄၄။မ၊၄။၂။၃၃၂။၂၄။သံ၊၄။
၁။၁၃၈။သံ၊၄။၂။၅၁။အံ၊၄။၁။၂၂၁။အဘိ၊၄။၁။
၂၅၆။ပဋိသံ၊၄။၂။၂၉၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၃၄။ဓမ္မ၊၄။၁။
၁၁၃၊၃၄၁။ဥဒါန၊၄။၃၀၃။ထေရ၊၄။၁။၄၁၃။ထေရ၊
၄။၂။၄၉၅။အပ၊၄။၁။၃၄၃။မဟာနိဋ္ဌ။၂၄၃။ဇာ၊
၄။၂။၂၃၄၊၃၁၀၇၊၂၆၆၊၃၈၇။ဇာ၊၄။၁။၁၀၄၊၄၁၅၊

၅၁၂။ဇာ၌၅။၁၅၃။၂၈၉။ဇာ၌၆။၉၁။သာရတ္ထ၊
၃။၆၅။ဒီ၌၁။၂၇၂။သီ၌၁။သစ်၂။၁၆၂။မ၌၂။
၂၃၉။အံ၌၁။၇၀။)

ပဗ္ဗတမုဒ္ဒ(ပု) | ပဗ္ဗတ+မုဒ္ဒ | တောင်ထိပ်၊ တောင်၏ -
ထိပ်-ဦးထိပ်-ဦးခေါင်း-အဖျား။ သေလေ ယထာ
ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိဋ္ဌိတော၊ ယထာပိ ပဿေ ဇနတံ
သမန္တတော။ဝိ၊၃။၆။ဒီ၊၂။၃၃။မ၊၁။၂၂၅။မ၊၂။၂၉၂။
သံ၊၁။၁၃၉။ဣတိဝုတ်။၂၁၇။မဟာနိ။၂၈၀။၃၆၀။
စူဠနိ။၁၇၇။ သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိဋ္ဌိတောတိ
သေလမယေ ဧကဋ္ဌနေ ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိ ယထာ
ဋ္ဌိတောဝ(ဝိ၊၆။၃။၂၄၄)၊ န ဟိ တတ္ထ ဋ္ဌိတဿ
ဒဿနတ္ထံ ဂိဝုက္ခိပနပသာရဏာဒိကိစ္စံ အတ္ထိ။
ဒီ၊၆။၂။၆။မ၊၆။၂။၈၃။သံ၊၆။၁။၁၈၂။ဣတိဝုတ်။၆။
၁၄၅။မဟာနိ။၆။၃၃၉။(-မ၊၆။၁။၄၉။အံ၊၆။၁။၈၂။
ပဋိသံ၊၆။၁။၁၉၂။ဓမ္မ၊၆။၁။၁၆၅။ဣတိဝုတ်။၆။
၁၁၂။ထေရီ၊၆။၂။၃၄။ဗုဒ္ဓဝံ၊၆။၁။၉။မဟာနိ။၆။၁၅၄။
ဇာ၌၇။၂။၂-၃။သာရတ္ထ၊၆။၁၅၆။သီ၌၁။သစ်၊၆။
၃၀၇။ဒီ၌၁။၆၅။မ၊၆။၂။၁၃၄။သံ၊၆။၁။၂၃၃။)

ပဗ္ဗတမုဒ္ဒ(ပုမ(တိ)) | ပဗ္ဗတမုဒ္ဒ+ဥပမာ | တောင်ထိပ်
ဟူသော-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း-ဥပမာ-ရှိသော၊တောင်
ထိပ်နှင့်တူသော။ တထူပမန္တိ ပဗ္ဗတမုဒ္ဒ(ပုမံ၊
ဓမ္မမယံ ပါသာဒန္တိ သမ္ပန္နော။သီ၌၁။သစ်၊၂။၈၁။

ပဗ္ဗတမူလ(န) | ပဗ္ဗတ+မူလ | တောင်ခြေရင်း။ ဟေဋ္ဌာ
လေဏဉ္စ ဧကသ္မိံ ပဒေသေတိ အာဟာ "အန္တော"တိ၊
ပဗ္ဗတဿ အန္တော၊ ပဗ္ဗတမူလေတိ အတ္ထော။
ဝိမတိ၊၂။၁၄၇။

ပဗ္ဗတရ၌(န) | ပဗ္ဗတ+ရ၌ | ပဗ္ဗတမည်သော-တိုင်း
ပြည်-နိုင်ငံ။ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ
ဝိဒေဟရ၌မဇ္ဈေ ပဗ္ဗတရ၌ နာမ အတ္ထိ။သုတ္တနိ၊
၆။၁။၂၄။

ပဗ္ဗတရသ(ပု၊န) | ပဗ္ဗတ+ရသ | တောင်ဆီ၊ တောင်

၏-အဆီ-အစေး။ အထ နံ သက္ကော "သသ-
ပဏ္ဍိတ တဝ ဂုဏာ သကလကပ္ပမ္ပိ ပါကဋ္ဌာ
ဟောန္တု"တိ ပဗ္ဗတံ ပိဋေတွာ ပဗ္ဗတရသံ အာဒါယ
စန္ဒမဏ္ဍလေ သသလက္ခဏံ အာလိခိတွာ--
--ဂတော။စရိယာ၊၆။၁၀၉။ဇာ၌၃။၅၁။(-ဇာ၊
၆။၅။၃၅။ဒီ၌၁။၆၂။သံ၊၆။၂။၉၉။)

ပဗ္ဗတရာဇ(ပု) | ပဗ္ဗတ+ရာဇ | တောင်မင်း၊တောင်တို့
တွင် အကြီးမားဆုံးတောင်။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ
ပုရိသော သိနေရဿ ပဗ္ဗတရာဇဿ သတ္တ
မုဂ္ဂမတ္တိယော ပါသာဏသက္ခရာ ဥပနိက္ခိပေယျ။
သံ၊၁။၃၅၆။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ဟိမဝန္တံ
ပဗ္ဗတရာဇာနံ နိဿာယ နာဂါ ကာယံ ဝဓေန္တိ၊
ဗလံ ဂါဟေန္တိ။သံ၊၃။၄၄၅။(-သံ၊၁။၁၁၈။၃၅၅-
၇၊၄၆၄။သံ၊၂။၁၂။သံ၊၃။၃၉၈။၄၀၃။အံ၊၁။၁၅၀-
၁။အံ၊၂။၃၇၊၂၁၀-၁၊၂၇၅၊၄၇၄-၅-၆။အဘိ၊က။
၄၂။အပ၊၁။၄၀၂။မဟာနိ။၉၇၊၂၉၇။ဇာ၊၂။၁၁၄။
ပေဋကော။၁၉၇။မိလိန္ဒ။၂၆၁။ဒီ၊၆။၁၄၆။အံ၊၆။
၃။၁၁၂။ပဋိသံ၊၆။၁။၃၇။ပဋိသံ၊၆။၁။၁၉၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၂၇၂။ခုဒ္ဒက၊၆။၁၀၁။ဓမ္မ၊၆။၂။၃၂၄။ဥဒါန၊၆။
၂၂၃။သုတ္တနိ၊၆။၂။၃။ပေတ၊၆။၁၃၄၊၄၁-၂၁၇၂။
ထေရီ၊၆။၂။၂၆၁။အပ၊၆။၁။၅၈။ဇာ၌၁။၅၇။ဇာ၊
၆။၅။၄၄၉။သာရတ္ထ၊၆။၁၁၂၊၃၀၃-၄။ဒီ၌၁။၂၀၈။
သီ၌၁။သစ်၊၆။၂။၃။ဒီ၊၆။၁။၅၅။အံ၊၆။၁။၉၅။အနု၊
၁။၁၄၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊၆။၁။၂၄၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊၆။၂။၄၃၁။)

ပဗ္ဗတရာဇသေဋ္ဌ(ပု) | ပဗ္ဗတရာဇ+သေဋ္ဌ | မြင့်မြတ်
သောတောင်မင်း။ ဝန္တေ အဟံ ပဗ္ဗတရာဇသေဋ္ဌ၊
ဟိမဝန္တံ သိလုစွယံ။ ရာဇပုတ္တံ အပဿန္တိ၊ တုမ္ပမိ
သရဏံ ဂတာ။ဇာ၊၁။၃၉၅။ဇာ၌၅။၉၇။

ပဗ္ဗတရာဇိ(ထိ) | ပဗ္ဗတ+ရာဇိ | တောင်၏-အရေး-
အတန်း၊တောင်ရေးတောင်တန်း။ ဟိမဝန္တံ ပဝိ-
သိတွာ တိသော ပဗ္ဗတရာဇိယော အတိက္ကမ္မ
စတုတ္ထာယ ဧကသ္မိံ အရညေ ပဒုမသန္ဓေ

ဇာတဿရော အတ္ထိ။ဇာ၊ဌ၊၄။၃၃၃။(-စရိယာ၊ဌ။
၁၈၈။ဇာ၊ဌ၊၄။၄၁၄၊၄၅၆။အံ၊ဋီ၊၁။၆၉။အနုဋီ၊၁။
၆၀။)

ပဗ္ဗတရာမဏေယျ(န)၊[ပဗ္ဗတ+ရာမဏေယျ]တောင်
တို့၏ မွေ့လျော်-အပ်-ဖွယ်ကောင်း-သည်၏
အဖြစ်။ ပဗ္ဗတရာမဏေယျကိတ္တနာပဒေသ-
ကြည့်။

ပဗ္ဗတရာမဏေယျက(န)၊[ပဗ္ဗတ+ရာမဏေယျက]
တောင်တို့၏ မွေ့လျော်-အပ်-ဖွယ်ကောင်း-
သည်၏အဖြစ်။ အထောက်အပံ့သံ ထေရော လေဏ-
တော နိက္ခမိတွာ တံ ဝနရာမဏေယျကံ ပဗ္ဗတ-
ရာမဏေယျကဉ္စ ဒိသ္မာ။ထေရ၊ဌ၊၁။၂၇၇။(-အဘိ၊
ဌ၊၂။၂၄၃။)

ပဗ္ဗတရာမဏေယျကိတ္တနာပဒေသ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ-
ရာမဏေယျ+ကိတ္တနာ+အပဒေသ]တောင်တို့၏
မွေ့လျော်-အပ်-ဖွယ်ကောင်း-သည်၏အဖြစ်ကို-
ညွှန်ပြ-ပြောကြား-ခြင်း။ ထေရော တေသံ ပဗ္ဗတ-
ရာမဏေယျကိတ္တနာပဒေသေန ဝိဝေကာဘိရတိ
နိဝေဒေန္တော- - - - -ဂါထံ အဘာသိ။ထေရ၊ဌ၊၁။
၂၈၄။

ပဗ္ဗတရာသိ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ+ရာသိ]တောင်တို့၏-အပေါင်း-
အစု။ ပဗ္ဗတရာသိ ဝိယ အဋ္ဌိရာသိ အဟောသိ။
ဇာ၊ဌ၊၅။၅၀၂။

ပဗ္ဗတလေဏ(န)၊[ပဗ္ဗတ+လေဏ]တောင်၏-လိုဏ်-
ဂူ-ဥမင်-အခေါင်း။ မဟာသမုဒ္ဒံ နိဿာယာတိ
မဟာသာကရာသန္တေ ဌိတဿ ပဗ္ဗတဿ အန္တရေ
ပဗ္ဗတလေဏေတိ အတ္ထော။အပ၊ဌ၊၂။၁၉၂။(-
မဟာနိ၊ဌ။၁၇၁။)

ပဗ္ဗတဝဏ္ဏ(ပုန)၊[ပဗ္ဗတ+ဝဏ္ဏ]တောင်၏-အသွင်-
ပုံဟန်-သဏ္ဌာန်။ သော ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိပေတိတွာ
ကုမာရကဝဏ္ဏံ ဝါ ဒဿေတိ၊ နာဂဝဏ္ဏံ ဝါ

ဒဿေတိ၊- - - - -ပဗ္ဗတဝဏ္ဏံ ဒဿေတိ။ပဋိသံ။
၃၈၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၅။ တတ္ထ နာဂဝဏ္ဏန္တိ သပ္ပ-
သဏ္ဌာနံ။ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၂၇၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၅။ကုမာရ-
ကဝဏ္ဏန္တိ ကုမာရကသဏ္ဌာနံ။- - - - -နာဂဝဏ္ဏံ
ဝါတိအာဒိသုပိ ဒဿေဝ နယော။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၃၄။(-သံ၊ဌ၊၃။၂၄၇။)

ပဗ္ဗတဝနသဏ္ဌာစာရီ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+ဝနသဏ္ဌာ+စာရီ]
တောင်စဉ် တောအုပ်တို့၌-လှည့်လည်-သွား-
လာ-ကျက်စား-လေ့ရှိသော။ ပဗ္ဗတသာန-
ဂေါစရ-ကြည့်။

ပဗ္ဗတဝါသီ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+ဝါသီ]တောင်၌ နေလေ့ရှိ
သော၊သူ။ တဒါ ပဗ္ဗတဝါသီနော ပဉ္စသတာ
တာပသာ ဟံသာဝတိ အနုပ္ပတ္တာ။မ၊ဌ၊၃။၂၀၀။

ပဗ္ဗတဝိဒုဂ္ဂ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ+ဝိဒုဂ္ဂ]အသွားခက်သော-
တောင်-တောင်ခရီး။အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗတဝိဒုဂ္ဂနဒီဝိဒုဂ္ဂါဒိပက္ခန္ဓန(န)၊[ပဗ္ဗတဝိဒုဂ္ဂ+
နဒီဝိဒုဂ္ဂ+အာဒိ+ပက္ခန္ဓန]အသွားခက်သောတောင်၊
အသွားခက်သောမြစ်အစရှိသည်ကို သွားခြင်း။
အညာနိ စ ဒုက္ကရာနိ ကရိတွာ ဓနာသာယ
ပဗ္ဗတဝိဒုဂ္ဂနဒီဝိဒုဂ္ဂါဒိပက္ခန္ဓနဝသေနာတိ အဓိ-
ပ္ပါယော။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၆၁။

ပဗ္ဗတဝိဝရ(ပုန)၊[ပဗ္ဗတ+ဝိဝရ]တောင်ပေါက်၊
တောင်၏-အပေါက်-အခေါင်း။(၂)တောင်ကြား၊
တောင်ချောက်။(၁)တသ္မိံ စ သမယေ မဟာ
အကာလမေယော ဥဋ္ဌဟိ၊ ဝိဇ္ဇလ္လတာ ပဗ္ဗတဝိဝရံ
ပဝိသန္တိယော ဝိယ ဝိစရန္တိ။ထေရ၊ဌ၊၁။၁၃၄။
(-ပေတ၊ဌ။၁၄၁-၂။)(၂)ဒရီမုခေတိ ပဗ္ဗတ-
ဝိဝရေ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၂၉။

ပဗ္ဗတဝိသမ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ+ဝိသမ]မညီညွတ်သော
တောင်။(၂)တောင်တို့-ဖြင့်-၏-မညီညွတ်သော
အရပ်၊ တောင်ချောက်ကြား။(၃)တောင်တို့၌

မညီညွတ်သောအရပ်၊ တောင်ကမ်းပါးစောက်။
 (၁)အထဿ တံ နိမိတ္တံ ဝနိတဝနိတဌာနေ
 ပထဝိယာ ဥက္ကုလဝိကူလနဒီဝိဒုဂ္ဂပဗ္ဗတဝိသမေသု
 သင်္ကတသမဗ္ဗဟတံ ဥသဘစမ္ပဝိယ ဟောတိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၈။ ဝိသမာကာရေန ဌိတော ပဗ္ဗတ-
 ပဒေသော ပဗ္ဗတဝိသမော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၈။
 (၂)ဣဓ ဘိက္ခဝေ မဟာစောရော နဒီဝိဒုဂ္ဂံ
 နိသီတော ဟောတိ ပဗ္ဗတဝိသမံ ဝါ။ အံ၊ ၁။
 ၁၅၂။ ပဗ္ဗတဝိသမန္တိ ပဗ္ဗတာနံ ဝိသမဌာနံ ပဗ္ဗ-
 တန္တရံ။ အံ၊ ၁။ ၁၇၉။ (-အံ၊ ၁။ ၁၇၉-၉။ အံ၊ ၁။ ၁၁၃။
 အံ၊ ၁။ ၁၇၇။ အဘိ၊ ၁။ ၁၀၂။ ဇာ၊ ၁။ ၅။ ၂၅၈။)
 (၂)(၃)ယံနူန မယံ တိဏဂဟနံ ဝါ ဝနဂဟနံ
 ဝါ ရုက္ခဂဟနံ ဝါ နဒီဝိဒုဂ္ဂံ ဝါ ပဗ္ဗတဝိသမံ ဝါ
 ပဝိသိတွာ ဝနမူလဖလာဟာရာ ယာပေယျာမ။
 ဒီ၊ ၁။ ၆၁။ ပဗ္ဗတဝိသမန္တိ ပဗ္ဗတေဟိ ဝိသမံ၊
 ပဗ္ဗတေသုပိ ဝါ ဝိသမဌာနံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၈။ ပဗ္ဗတေဟိ
 ဝိသမံ ပဗ္ဗတန္တရံ၊ ပဗ္ဗတေသု ဝါ ဆိန္ဒတဋေသု
 ဒုရာရောဟံ ဝိသမဌာနံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၂။ သေယျထာပိ
 ဘိက္ခဝေ ပုရိသော ဇေဒပါနံ ဝါ ဩလောကေယျ
 ပဗ္ဗတဝိသမံ ဝါ နဒီဝိဒုဂ္ဂံ ဝါ အပကဿေဝ
 ကာယံ အပကဿ စိတ္တံ။ သံ၊ ၁။ ၄၀၂။ ပဗ္ဗတ-
 ဝိသမန္တိ ပဗ္ဗတေ ဝိသမံ ပပါတဌာနံ။ သံ၊ ၁။ ၅၂။
 ၁၅၆။ သီ၊ ၁။ ၁၅၂။

ပဗ္ဗတဝိသမနိသီတ(တိ)၊ ပဗ္ဗတဝိသမ+နိသီတ၊
 တောင်ချောက်ကြားကို မှီသောသူ။ ပဗ္ဗတ-
 ဝိသမနိသီတာ စောရာ ဇနပဒဝါသိနံ ပေသေန္တိ။
 အံ၊ ၁။ ၆၉။

ပဗ္ဗတဝိဟာရ(ပု)၊ ပဗ္ဗတ+ဝိဟာရ၊ တောင်၌ တည်
 သောကျောင်း။ (က)တောင်ပေါ်ကျောင်း။ (ခ)
 တောင်ကြားကျောင်း။ ယဿ ဟိ ပဗ္ဗတဝိဟာရေ
 ဝသန္တဿ ကန္တရံ ဝါ နဒီ ဝါ အတိက္ကမိတွာ
 အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၄၁၉။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၂။

၃၃၁။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၂၅၈။ ပဗ္ဗတဝိဟာရေတိ
 ပဗ္ဗတဿ တလေ၊ အန္တရေ ဝါ ကာရိတေ
 ဝိဟာရေ။ ပါစိတ်၊ ယော။ ၄၂၇။

ပဗ္ဗတသင်္ခေပ(ပု)၊ ပဗ္ဗတ+သင်္ခေပ(က)တောင်ထိပ်၊
 တောင်ဝှမ်း။ (ခ)တောင်၌-အကျုံးဝင်-ပါဝင်-
 သောအရပ်။ (က၊ခ)သေယျထာပိ မဟာရာဇ
 ပဗ္ဗတသင်္ခေပေ ဥဒကရဟဒေါ အတ္ထေ ဝိပ္ပသန္နော
 အနာဝိလော။ ဒီ၊ ၁။ ၇၉၊ ၂၀၃။ မ၊ ၁။ ၁၄၇။ မ၊ ၂။ ၂၁၃။
 ပဗ္ဗတသင်္ခေပေတိ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၀၂။
 မ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၇။ ပဗ္ဗတမတ္ထကေတိ ပဗ္ဗတသိခရေ။
 တဉ္စိ ယေဘုယျေန သံခိတ္တံ သင်္ကမိတံ ဟောတိတိ
 ပါဠိယံ “ပဗ္ဗတသင်္ခေပေ”တိ ဝုတ္တံ။ ပဗ္ဗတ-
 ပရိယာပန္နော ဝါ ပဒေသော ပဗ္ဗတသင်္ခေပေါ။
 ဒီ၊ ၁။ ၂၇၂။ ယေဘုယျေန သံခိပတိ သင်္ကမိတော
 ဘဝတိတိ သင်္ခေပေါ။ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ။ တဉ္စိ ပဗ္ဗတ-
 ပါဒတော အနုက္ကမေန ဗဟုလံ သံခိတ္တံ သင်္ကမိတံ
 ဟောတိ။ တေနာဟ “ပဗ္ဗတမတ္ထကေ”တိ၊ ပဗ္ဗတ-
 သိခရေတိ အတ္ထော။ အယံ အဋ္ဌကထာမုတ္တကော
 နယော----သံခိပိယတိ ပဗ္ဗတဘာဝေန ဂဏီ-
 ယတိတိ သင်္ခေပေါ။ ပဗ္ဗတပရိယာပန္နော ပ-
 ဒေသော၊ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပရိယာပန္နော ပဒေသေတိ
 အတ္ထော။ သီ၊ ၁။ ၁၅၂။ (-အံ၊ ၁။ ၁၄၇။ မ၊ ၁။ ၂။
 ၂၃၉။)

ပဗ္ဗတသင်္ချာ(ထိ)၊ ပဗ္ဗတ+သင်္ချာ၊ တောင်ဟူ၍-ရေ
 တွက်-ခေါ်ဝေါ်-အပ်သည်၏အဖြစ်။ ပမာဏတော
 ပန ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော ပဗ္ဗတသင်္ချံ ဂတော၊
 တဿော သော န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၉။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၂။
 ၁၈၁။ (-ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၁။)

ပဗ္ဗတသညာ(ထိ)၊ ပဗ္ဗတ+သညာ၊ တောင်ဟူသော-
 အမှတ်အသား-သညာ၊ တောင်ကို မှတ်သားခြင်း။
 သောပိ ပါပေါ “နဂရံ ဂန္နာ ရညော အာရော-
 စေဿာမိ”တိ ရုက္ခသည် ပဗ္ဗတသညာ ကရော-

န္တော နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသီ အဂမာသိ။စရိယာ၊
ဌ။၁၁၁။ဇာ၊ဌ။၄။၉၁။

ပဗ္ဗတသဏ္ဌာန(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+သဏ္ဌာန]တောင်၏-
ပုံဟန်-သဏ္ဌာန်-ရှိသော၊တောင်နှင့်တူသော။
ဧဝံ ကိတ္တေတွာ သမ္မတာ သီမာ ပဗ္ဗတသဏ္ဌာနာ
ဟောတိ။ဝိ၊ဌ။၃။၃၂၉။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၉၂။ ပဗ္ဗတ-
သဏ္ဌာနာတိ ဒီပကဿ ဧကတော အဓိက-
တရတ္တာ ဝုတ္တံ။သာရတ္ထ၊၃။၂၇၃။ ပဗ္ဗတသဏ္ဌာ-
နာတိ ဧကတော ဥဂ္ဂတဒီပသီခရတ္တာ ဝုတ္တံ။
ဝိမတိ၊၂။၁၅၄။

ပဗ္ဗတသန္တဿန(န)၊[ပဗ္ဗတ+သန္တဿန]တောင်ကို
ကြည့်ရှုခြင်း။ ယဒါ ပန ဘဂဝါ ဝေဘာရ-
ပဗ္ဗတကူဋေ ဝဿာဝါသံ ဝသိတွာ ပဗ္ဗတသန္တ-
ဿနတ္ထံ အာဂတဿ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေ-
သေတွာ။ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၂၃၀။

ပဗ္ဗတသန္တိကာသ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+သန္တိကာသ]တောင်
နှင့်တူမျှသော၊ တောင်မျှလောက်ကြီးမားသော။
တမာရဟန္တံ ပဗ္ဗတသန္တိကာသံ။ အင်္ဂါရရာသိ
ဇလိတံ ဘယာနကံ။ဇာ၊၂။၂၇၂။ဇာ၊ဌ။၇။၁၄၂။

ပဗ္ဗတသမ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+သမ]တောင်နှင့် တူသော၊
တောင်မျှလောက်ကြီးမားသော။ ဧကဿေ-
ကေန ကပ္ပေန၊ ပုဂ္ဂလဿဋ္ဌိသဉ္ဇယော။ သိယာ
ပဗ္ဗတသမော ရာသိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။
သံ၊၁။၃၉၃။ဣတိဝုတ်။၂၀၆။ထေရီ၊ဌ။၂၉၄။

ပဗ္ဗတသမိပ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+သမိပ]တောင်၏အနီး။
ဧဝံ တေ----သဗ္ဗေပိ ဗာရာဏသီ ဥပနိဿာယ
ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ ပဗ္ဗတသမိပံ ဂန္ဓာ။သုတ္တနိ၊ဌ။
၂။၂၉၁။အံ၊ဋီ၊၁။၁၉၀-၁။ တမှိ ပဗ္ဗတပါဒမှိတိ
တသ္မိံ ပဗ္ဗတသမိပေ။အပ၊ဌ။၂။၁၆၅။

ပဗ္ဗတသမ္ဘဝ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+သမ္ဘဝ]တောင်ဟူသော-
အမွန်-အစ-ရှိသော၊ တောင်မှစ၍-ဖြစ်ထွန်း-

စီးဆင်း-သော။ ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတသမ္ဘဝါ။
အံ၊ဌ။၃။၁၈၉။

ပဗ္ဗတသာန(ပု၊န)၊[ပဗ္ဗတ+သာန]၊(၁)တောင်ဝှမ်း၊
တောင်၌ ညီညွတ်သောမြေအပြင်။(၂)တောင်
စဉ်တောအုပ်။(၃)မြေတောင်၊ ကျောက်တောင်။
(၁)အရဟတ္တံ ပန အဓိဂန္ဓာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထံ
ပဗ္ဗတသာနမေဝ ဂန္တုကာမော အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ
ပဝေဒေန္တော----ဂါထံ အဘာသိ။ထေရီ၊ဌ။၁။
၉၈။(-ဇာ၊ဌ။၆။၃၀၈။)(၂)(၃)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗတသာနဂေါစရ(တိ)၊[ပဗ္ဗတသာန+ဂေါစရ]၊(၁)
တောင်စဉ်တောအုပ်ဟူသော ကျက်စားရာရှိသော။
(၂)ကျောက်တောင်၊မြေတောင်ဟူသော ကျက်
စားရာရှိသော။(၁)သီဟော ယထာ ပဗ္ဗတသာန-
ဂေါစရော၊ မဟိန္ဒရံ ပဗ္ဗတမာဝသိတွာ။ဝိမာန။
၃၉။ ပဗ္ဗတသာနဂေါစရောတိ ပဗ္ဗတဝနသဏ္ဌာ-
စာရီ။ဝိမာန၊ဌ။၁၂၄။(၂)ဝန္တာမိ တံ ကုဉ္ဇရ ဧက-
စာရီ၊ အာရညကံ ပဗ္ဗတသာနဂေါစရံ။ဇာ၊၁။
၁၂၅။ တတ္ထ ပဗ္ဗတသာနဂေါစရန္တိ ဃနသေလ-
ပဗ္ဗတေသု စ ပံသုပဗ္ဗတေသု စ ဂေါစရံ ဂဏန္တိ။
ဇာ၊ဌ။၃။၁၆၂။

ပဗ္ဗတသီခရ(န)၊[ပဗ္ဗတ+သီခရ]တောင်ထွတ်၊တောင်
ထိပ်။ အထ ခလု ဘော တာ ဒီဧကညာယော
တံ ကုဏ္ဍာလံ သကုဏ်----နဒီတိတ္ထေနေဝ
နဒီတိတ္ထံ ပဗ္ဗတသီခရေနေဝ ပဗ္ဗတသီခရံ--
--ခိပ္ပမေဝ အဘိသမ္ဘောန္တိ ရတိတ္ထာယ။ဇာ၊၁။
၁၁၄။ဇာ၊ဌ။၅။၄၄၆၊၄၅၁။ ပဗ္ဗတဂုဿိန္တိ ပဗ္ဗတ-
သီခရေ။ဇာ၊ဌ။၅။၆၅။(-ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၃။ဝိမာန၊ဌ။
၁၄၆။ထေရီ၊ဌ။၁။၂၇၇။ထေရီ၊ဌ။၂။၃၂၆၊၄၇၆။
ဇာ၊ဌ။၁။၅၁၇။သာရတ္ထ၊၂။၃၄၂။ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၇၂။သိ၊
ဋီ၊သစ်၊၂။၁၆၂။မ၊ဋီ၊၂။၂၃၉။)

ပဗ္ဗတသေနာသန(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+သေနာသန]တောင်
ပေါ်ကျောင်းရှိသော(မထေရ်)။ တတ္ထ သေနာ-

သနမှာ ဩရယှာတိ ပဗ္ဗတသေနာသနတ္တာ ဝုတ္တံ။
ထေရ၊၌၊၂။၄၅၀-၁။

ပဗ္ဗတာကာရကုစ္ဆိ(တိ)၊[ပဗ္ဗတ+အာကာရ+ကုစ္ဆိ]
တောင်အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝမ်းဗိုက်
ရှိသော၊ တောင်ကဲ့သို့ မောက်သောဝမ်းရှိသော၊
သူ။ အပွေကစွေ သူစိဆိဒ္ဒါဏုမတ္တကဏ္ဍမိလ-
တာယ ပဗ္ဗတာကာရကုစ္ဆိတာယ စ လဒ္ဒမ္ပိ ပါန-
ဘောဇနံ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဒ္ဓိတုံ အသမတ္တတာယ
ခုပ္ပိပါသာပရေတေ အညံ ရသမဝိန္ဒမာနေ။ခုဒ္ဒက၊
၌။၁၇၃။

ပဗ္ဗတာနုသာရ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ+အနုသာရ]တောင်သို့-
အစဉ်လျှောက်-အစဉ်လိုက်-ခြင်း။ တံ ခေါ ပန
ပဗ္ဗတကုစ္ဆိနိဿာယ မဟာဝေဠုဂ္ဂမ္မော ပဗ္ဗတာ-
နုသာရေနေဝ ဝဗ္ဗိ။ပဋိသံ၊၌၊၂။၂၉၇။ဓမ္မ၊၌၊၁။
၁၁၃။

ပဗ္ဗတာယတိ(ကြိ)၊[ပဗ္ဗတ+လုဝ+အာယ+တိ။ သံဃော
ပဗ္ဗတမိဝ အတ္တာနုမာစရတိ၊ ပဗ္ဗတော လုဝ
အာစရတိတိဝါ အတ္ထေ- - - - -ဥပဗိယတိဇောနာတိ
ဥပမာနံ၊ ကတ္တုနော ဥပမာနံ ကတ္တုပမာနံ၊
“ဝုတ္တတ္တာနမပ္ပယောဂေါ”တိ လုဝသဒ္ဓနိဝတ္တိ၊
ဓာတုပ္ပစ္စယန္တတ္တာ- - - - -ဝိဘတ္တိလောပေါ၊- - - -
“ဓာတုပ္ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော”တိ ဝိဘတ္တုပ္ပတ္တိ၊
ပဗ္ဗတာယတိ သံဃော။ရူ။၅၃၆။(-မောဂ်၊၅၊၈။
နိတိ၊သုတ္တ၊၉၁၁။ကာတန္တ၊အာချာတ၊၄၂။)
တောင်ကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ အာယ နာမတော
ကတ္တုပမာနာဒါစာရေ။- - - - -သံဃော ပဗ္ဗတမိဝ
အတ္တာနုမာစရတိ= ပဗ္ဗတာယတိ။ကစ္စည်း။၄၃၅။

ပဗ္ဗတာရာမ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ+အာရာမ]ပဗ္ဗတာရုံကျောင်း
တိုက်။ ကောဏာဂမနော သမ္ပုဒ္ဓေါ၊ ပဗ္ဗတာ-
ရာမမိ နိဗ္ဗုတော။ ဓာတုဝိတ္တာရိကံ အာသိ၊ တေသု
တေသု ပဒေသတော။ဗုဒ္ဓဝံ။၃၇၅။

ပဗ္ဗတာရောဟဏ(န)(န)၊[ပဗ္ဗတ+အာရောဟဏ(န)]
တောင်တက်ခြင်း၊ တောင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်
ခြင်း။ တတ္ထ အန္တဿ ပဗ္ဗတာရောဟဏံ ဝိယ
နိစ္စံ န ဟောတီတိ အတ္ထရိယံ၊ အယံ တာဝ သဒ္ဓ-
နယော၊ဒီ၊၌၊၁။၄၄။မ၊၌၊၁။၂။၂၃၃။န၊၌၊၁။၂။ တတ္ထ
ဟိ အနဘိဏ္ဍာဝုတ္တိကာ အတ္ထရိယ-သဒ္ဓေါ ကုစ္ဆိတော။
ဓာနေဝါဟ “အန္တဿ ပဗ္ဗတာရောဟဏံ ဝိယာ”တိ။
ဒီ၊၌၊၁။၅၂။(-အံ၊၌၊၁။၈၈။ဗုဒ္ဓဝံ၊၌၊၅၇။နေတ္တိ၊၌၊
၂၀၄။သီ၊၌၊၁။သစ်၊၁။၁၉၈။)

ပဗ္ဗတိ(ကြိ)၊[ပဗ္ဗ+အ+တိ။ ပဗ္ဗ ဝဗ္ဗ မဗ္ဗ ကဗ္ဗ ခဗ္ဗ
ဂဗ္ဗ သဗ္ဗ စဗ္ဗ ဂတိယံ။ ပဗ္ဗတိ။ ဝဗ္ဗတိ- - - -
စဗ္ဗတိ။နိတိ၊ဓာ။၁၂၃။ ပပေါ ပဗိ ဂတေ ပဗ္ဗော၊
ပူရဏေ စ ပယော ဂတေ။ဓာတွတ္ထ။၂၂၄။ ပဗ္ဗ
ပူရဏေ။ဓာနံ၊၌၊၆၀၅။ ပဗံ လဗံ- - - - -ဇဗံ မဗံ
စဗံ ဂတော်။ပါ၊ဓာတု။၄၁၇-၈၊၄၂၄-၅-၆။ပဗံ
လဗံ- - - - -ဇဗံ မဗံ စဗံ ဂတော်။- - - - -သဗေ
သေဋ္ဌး၊ သကမ္မိကား၊ ပရသ္မေပဒိနန္တ။ဓာတု၊ကပ္ပ။
ဘွာဒိ၊၂၆၉။] ပြည့်ဖြိုး-တိုးပွား-ဖွံ့ထွား-စည်
ပင်-၏။ တဿ သမတေန ဇနပဒံ ပသာ-
သတော ပုဗ္ဗေနာပရံ ဇနပဒါ န ပဗ္ဗန္တိ၊ ယထာ
တံ ပုဗ္ဗကာနံ ရာဇနံ အရိယေ စက္ကဝတ္တိဝတ္တေ
ဝတ္တမာနာနံ။ဒီ၊၃။၅၃။ ဇနပဒါ န ပဗ္ဗန္တိတိ န
ဇနန္တိ။ ယထာ တံ ပုဗ္ဗကာနန္တိ ယထာ ပုဗ္ဗကာနံ
ရာဇနံ ပုဗ္ဗေ စ ပစ္ဆာ စ သဒိသာယေဝ ဟုတွာ
ပဗ္ဗိသု၊ တထာ န ပဗ္ဗန္တိ။ဒီ၊၃။၃၅။ န ပဗ္ဗန္တိတိ
သမိဒ္ဓိယာ န ပူရေန္တိ၊ ဖိတာ န ဟောန္တိတိ အတ္ထော။
တေနာဟ “န ဇနန္တိ”တိ။ဒီ၊၃။၂၉။

ပဗ္ဗတုတ္တမ(ပု)၊[ပဗ္ဗတ+ဥတ္တမ]တောင်တော်၊တောင်
မြတ်၊တောင်မင်း။ ပတ္တာရံ သောယေန္တဿ၊ ဝိပိနေ
ပဗ္ဗတုတ္တမေ။ သိဒ္ဓတ္ထော နာမ ဘဂဝါ၊ အာဂစ္ဆိ
မမ သန္တိကံ။အပ၊၁။၇၀။ထေရ၊၌၊၂။၁၃၇။သိနေရ-
ပဗ္ဗတုတ္တမော(ဝိ၊၃။၁။၉၁)တိ ပဗ္ဗတေသု ဥတ္တမော၊

ပဗ္ဗတောယေဝ ဝါ ဥတ္တမော ပဗ္ဗတုတ္တမော၊ သိ-
နေရသင်္ခါတော ပဗ္ဗတုတ္တမော သိနေရပဗ္ဗတုတ္တ-
မော၊ သိနေရပဗ္ဗတရာဇာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာ
ရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅၂။ (-အပါ၊ ၁။ ၂၇။ ဇာ၊ ၁။ ၁၄၀။ ဇာ၊ ၄။
၃။ ၂၃၃။)

ပဗ္ဗတူပတ္ထရ(ပု) [ပဗ္ဗတ+ဥပတ္ထရ] တောင်ခြေမြေ
ပြန့်တောင်ခြေရင်း၌ ပြန့်၍တည်သောမြေအပြင်။
ပဗ္ဗတူပတ္ထရေ ရမ္မေ၊ ဇာတာ ပေါက္ခရဏံ သိဝါ။
ဇာ၊ ၁။ ၅၁။ တတ္ထ ပဗ္ဗတူပတ္ထရေ ရမ္မေတိ ဟိမ-
ဝန္တပဗ္ဗတပါဒေ ပတ္ထရိတ္တာ ဌိတေ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၅။

ပဗ္ဗတူပမ(တိ) [ပဗ္ဗတ+ဥပမာ] တောင်ဟူသော-နှိုင်း
ယှဉ်ကြောင်း-ဥပမာ-ရှိသော၊ တောင်နှင့်တူသော။
တတော ရတျာ ဝိဝသာနေ၊ မဟတိ ပဗ္ဗတူပမံ။
လောဟကုမ္ဘိ ပဝဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထံ အဂ္ဂိသမ္ပဒကံ။ ဇာ၊
၂။ ၆၄။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၈၆။

ပဗ္ဗတူပရိ(ဗျ) [ပဗ္ဗတ+ဥပရိ] တောင်၏အထက်၊ တောင်
ပေါ်အရပ်။ သာ ပဗ္ဗတူပရိ ဒါရကေ အဒိသွာ
ပရိဒေဝမာနာ တတော ဩရယု ပုန အဿမပဒံ
အာဂန္နာ- - - - - ဧဝမာဟ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၄၈။

ပဗ္ဗတေယျ(တိ) [ပဗ္ဗတ+ဏေယျ။ စက္ခုဏေန တတ္ထ
ဇာတော၊ တတ္ထ ဝသတိ၊ တဿ ဟိတံ၊ တံ
အရဟတိတိအာဒိသု ဏေယျပ္ပစ္စယော။ ဗာရာ-
ဏသီယံ ဇာတော၊ ဝသတိတိ ဝါ ဗာရာဏသေ-
ယျကော၊ ပုရေ ဝိယ ကကာရာဂမော။ - - - -
ဧဝံ ပဗ္ဗတေယျော မာနသော၊ ပဗ္ဗတေယျာ နဒီ၊
ပဗ္ဗတေယျံ ဩသမံ။ ရူ။ ၃၇၇။ ပဗ္ဗတေ ဘဝေါ
မိဂေါ ပဗ္ဗတေယျော။ ပဗ္ဗတတော ပက္ခန္ဓာ နဒီ
ပဗ္ဗတေယျာ။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၇၆၀။ (-မောဂ်၊ ၄။ ၂၅။)
ပဝံတိယ(ပု) ပဝံတေ ဘဝး၊ ဇာတိဘေဒေ၊ ပဝံတ-
ဇာတမာတြေ(တြိ)ထောမ။ (၁)(က)တောင်၌-
ဖြစ်ထွန်း-ပေါ်ပေါက်-သော။ (ခ)တောင်၌-ကျင်

လည်-ကျက်စား-သော။ (ဂ)တောင်မှစ၍-ဖြစ်
ထွန်း-စီးဆင်း-သော။ (ပု)(၂)ပဗ္ဗတေယျမည်
သော-တိုင်းပြည်-နိုင်ငံ။ (၁)(က)ကဉ္စနန္တိ ပဗ္ဗ-
တေယျံ ပဗ္ဗတေ ဇာတသုဝဏ္ဏံ။ ဇာတရူပန္တိ
သတ္တဝဏ္ဏသုဝဏ္ဏံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ (ခ)သေယျ-
ထာပိ ဘိက္ခဝေ ဂါဝိ ပဗ္ဗတေယျာ ပဏ္ဍိတာ
ဗျတ္တာ ခေတ္တညူ ကုသလာ ဝိသမေ ပဗ္ဗတေ
စရိတံ။ အံ၊ ၃။ ၂၁၆။ ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတစာရိနိ။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၇။ ပဗ္ဗတစာရိနိတိ ပကတိယာ ပဗ္ဗတေ
ဗဟုလစာရိနိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၇။ (-ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၈။
ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၈။) (ဂ)သေယျထာပိ
ဘိက္ခဝေ နဒီ ပဗ္ဗတေယျာ ဩဟာရိနိ ဒူရင်္ဂမာ
သီဃသောတာ။ သံ၊ ၂။ ၁၁၂။ အံ၊ ၂။ ၅၆-၇၊ ၅၀၂။
ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတေ ပဝတ္တာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၂။
ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတတော အာဂတာ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၄၉။ ပဗ္ဗတေယျာတိ ပဗ္ဗတသမ္ဘဝါ။ အံ၊ ၄။ ၃။
၁၈၉။ (-ဝိ၊ ၁။ ၂၇၁။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၊ ၁၉၇။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။
၁၅၊ ၉၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၃၊ ၂၇၇။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၈။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၂။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၈၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၉၊ ၃၃၅။) (၂)ပဗ္ဗတေယျရဋ္ဌ-
ကြည့်။

ပဗ္ဗတေယျက(ပု) [ပဗ္ဗတေယျ+က။ ပဗ္ဗတ+ဏေယျက]
ပဗ္ဗတေယျကဆင်၊ တောင်၌-ကျင်လည်-ကျက်
စား-သောဆင်။ ဂေါစရိ ကဋ္ဌာပေါ ဂင်္ဂေယျော၊
ပိင်္ဂလော ပဗ္ဗတေယျကော။ ဟေမဝတော စ
တမ္မော စ၊ မန္တာကိနိ ဥပေါသထော။ ဆဒ္ဒန္တော-
ယေဝ ဒသမော၊ ဧတေ နာဂါနမုတ္တမာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၁၆၄။

ပဗ္ဗတေယျမိဂ(ပု) [ပဗ္ဗတေယျ+မိဂ] တောင်၌-ကျင်
လည်-ကျက်စား-သော သမင်။ တတ္ထ ဧကော
အရညဝါသီ ပဗ္ဗတေယျမိဂေါ ဧကာယ ဂါမန္တ-
ဝါသိနိယာ မိဂပေါတိကာယ သဒ္ဓိံ သန္တံ ကတွာ
- - - - - ဩတရိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၀။ (-၁၇၂။)

ပဗ္ဗတေယျရဋ္ဌ(န) | ပဗ္ဗတေယျ+ရဋ္ဌ | ပဗ္ဗတေယျမည်
သော-တိုင်းပြည်-နိုင်ငံ။ ဧကော ပဗ္ဗတေယျရဋ္ဌ
ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ကုစ္ဆိမိ နိဗ္ဗတ္တော။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၁၄။

ပဗ္ဗတောပမာ(ထိ) | ပဗ္ဗတ+ဥပမာ | တောင်ဟူသော-
နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း-ဥပမာ။ အာနေဉ္ဇသမာဓိ-
ယောဂေန ထေရဿ သဝိသေသံ နိစ္စလဘာဝံ
ကေနစိ အကမ္ပနိယတဉ္စ ပဗ္ဗတောပမာယ ပကာ-
သေန္တော ဘဂဝါ ဣမံ ဥဒါနံ အဘာသိ။ ဥဒါန၊ ၄။
၁၇၀။

ပဗ္ဗန္တရ(န) | ပဗ္ဗ+အန္တရ | အဆစ်-အဖု-တို့၏အကြား။
ပဗ္ဗ-ကြည့်။

ပဗ္ဗန္တိ(ကြိ) | ပဗ္ဗ+အ+အန္တိ | ပြည့်ဖြိုး-တိုးပွား-ဖွံ့ထွား-
စည်ပင်-ကုန်၏။ ပဗ္ဗတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗပဗ္ဗဂတ(တိ) | ပဗ္ဗ+ပဗ္ဗ+ဂတ | အဆစ်အဆစ်-
အပိုင်းအပိုင်း-အားဖြင့်ဖြစ်သော။ တဿေဝံ
ပဗ္ဗပဗ္ဗဂတေ သင်္ခါရေ ဝိပဿတော ရူပသမ္ပသနံ
သုခုမံ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅၇။

ပဗ္ဗပရမ(ပု) | ပဗ္ဗ+ပရမ | အဆစ်ဟူသော အတိုင်း
အရှည်။ ဒွဂ်လပဗ္ဗပရမန္တိ ဒွိသု အင်္ဂုလေသု ဒွေ
ပဗ္ဗပရမာ အာဒါတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၂။ ၃၄၄။

ပဗ္ဗပီဇ(န) | ပဗ္ဗ+ပီဇ | (၁) အဆစ်ဟူသော မျိုးစေ့။
(တိ) (၂) အဆစ်မျိုးစေ့ရှိသော(သစ်ပင်)။ (၁)
မူလပီဇန္တိအာဒိသု မူလမေဝ ပီဇံ မူလပီဇံ၊
သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဖဠုပီဇန္တိ ပဗ္ဗပီဇံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၀။ (-သီ၊ ဇီ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၄၅။) (၁) (၂)
မူလမေဝ ပီဇံ မူလပီဇံ၊ မူလံ ပီဇံ ဧတဿာတိပိ
မူလပီဇံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဖဠု-
ပီဇန္တိ ပဗ္ဗပီဇံ။ ဒီ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁၂၆။ မ၊ ဇီ၊ ၂။ ၁၅၇။ သံ၊ ဇီ၊ ၂။
၅၄၇။ အံ၊ ဇီ၊ ၂။ ၃၇၃။

ပဗ္ဗဝန္တ(တိ) | ပဗ္ဗ+ဝန္တ။ ထိ-၌ ပဗ္ဗဝတိ၊ ပဗ္ဗဝန္တိ |
အဆစ်-အပိုင်း-ရှိသော။ ပဗ္ဗ-ကြည့်။

ပဗ္ဗဝါတ(ပု) | ပဗ္ဗ+ဝါတ | အဆစ်၌ ဖြစ်သောလေ၊
အဆစ်ကိုက်ခဲသော လေနာရောဂါ။ တေန
ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မတော ပိလိန္တ-
ဝစ္ဆဿ ပဗ္ဗဝါတော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၉၇။ ပဗ္ဗ-
ဝါတော ဟောတိတိ ပဗ္ဗေ ပဗ္ဗေ ဝါတော ဝိဇ္ဈတိ။
ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇၄။

ပဗ္ဗသင်္ကောစန(န) | ပဗ္ဗ+သင်္ကောစန | အဆစ်ကို
ကျွေးခြင်း။ သမိဉ္စိတေနာတိ ပဗ္ဗသင်္ကောစနေန။
ပသာရိတေနာတိ တေသံယေဝ ပသာရဏေန။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၂၆။ တေသန္တိ သမာသေ
ဂုဏိဘူတာနိပိ ပဗ္ဗာနိ ပရာမသတိ။ “ပဗ္ဗ-
သင်္ကောစနေနာ”တိ ဟိ ဝုတ္တတ္တာ ပဗ္ဗာနိ တတ္ထ
ဂုဏိဘူတာနိ သင်္ကောစနဿ ပဓာနတ္တာ။ သာ
ရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၄။

ပဗ္ဗာဇန(န၊ ထိ) | ပ+ဝဇ+ဏေ+ယု | (၁) ထွက်သွား
စေခြင်း။ (က) နှင်ထုတ်ခြင်း။ (ခ) ပယ်ဖျောက်ခြင်း။
(ဂ) ငြိမ်းအေးစေခြင်း။ (၂) လူ့ဘောင်မှ-ထွက်
မြောက်-ဖွဲ့ခွါ-စေခြင်း။ သာသနာဘောင်၌ ဝင်
ရောက်စေခြင်း။ (က) ရှင်-သာမဏေ-ပြုပေး
ခြင်း။ (ခ) ရဟန်း-ပဉ္စင်း-ပြုပေးခြင်း။ (၃) ထွက်
သွားစေ-နှင်ထုတ်-ရာ(အခါ)။ (၁) (က) ယတြ
ဟိ နာမ အဒိန္နာဒါနံ ပညာယိဿတိ။ ---
ပဗ္ဗာဇနံ ပညာယိဿတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၇၇။ အဟမေတံ
ဒဿုခီလံ ဝဓေန ဝါ ဗန္ဓေန ဝါ ဇာနိယာ ဝါ
ဂရဟာယ ဝါ ပဗ္ဗာဇနာယ ဝါ သမူဟနိဿာမိ။
ဒီ၊ ၁။ ၁၂၈။ ပဗ္ဗာဇနာယာတိ ရဋ္ဌတော နိဟရ-
ဏေန။ ဒီ၊ ၄။ ၂၆၅။ ပဗ္ဗာဇနာယာ(အံ၊ ၁။ ၂၀၂)တိ
ဂါမတော ဝါ ရဋ္ဌတော ဝါ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မေန။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၁-၂။ (-အံ၊ ၁။ ၂၀၄။ မိလိန္တ။ ၃၃၈။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၆၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၉၈။ ဒီ၊ ဇီ၊ ၁။ ၂၂၂။
သီ၊ ဇီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၈။) (ခ) ယော အတ္တနော ရာဂါ-
ဒိမလံ ပဗ္ဗာဇယန္တော ဝိနောဒေန္တော စရတိ၊
သောပိ တေန ပဗ္ဗာဇနေန ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုစ္စတိ။

ဓမ္မဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၉၇။ (ဂ)တာယ မေတ္တာသေဝနာယ အတ္တနော သန္တာနေ ဒေါသမလဿ ဝါ တဒေ-
 ကဋ္ဌာနဉ္စ ပါပဓမ္မာနံ ပဗ္ဗာဇနတော ဂူပသမနတော။
 အံဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၉။ (၂)(က)ဇတ္ထ စ ဣမဿ ဒါရကဿ
 ဘဏ္ဍုကမ္ပံ အာပုတ္တမိတိပိ-----ဣမဿ ပဗ္ဗာ-
 ဇနံ အာပုတ္တမိတိပိ-----ဝတ္တံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။
 ဝိ၊ ၁။ ၂၈၄။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။ ၄၁၉။ (-အံဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၃။
 ထေရ၊ ၁။ ၁၇၃။) (ခ)ပဏ္ဏတ္တိ အဇနန္တ အရိ-
 ယာပိ ဝုဋ္ဌာပေန္တိတိ ကတွာ ဝါ ကမ္မဝါစာပရိ-
 ယောသာနေ အာပတ္တိက္ခန္ဓော ဝိပါကာဗျာကတ-
 သမင်္ဂိတာဝသေန ဝါ “တိစိတ္တန္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိ-
 တဗ္ဗံ။” ပဗ္ဗာဇနေ န ဒုက္ခဋ္ဌန္တိ ပေါရာဏဂဏ္ဍိပဒေ
 ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ။ ၃၅၇။ (၃)အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇနကာလ(ပု) [ပဗ္ဗာဇန+ကာလ] နှင့်ထုတ်ရာ-
 အခါ-ကာလ။ ဒါနဇ္ဈာသယုပ္ပါဒေ မင်္ဂလဟတ္ထိ-
 ဒါနေ ပဗ္ဗာဇနကာလေ-----ဣမေသု ဌာနေသု
 သတ္တဝါရံ အကမ္မိတ္ထံ။ စရိယာ၊ ၁။ ၁၀၃။

ပဗ္ဗာဇနတ္ထ(ပု) [ပဗ္ဗာဇန+အတ္ထ] ရဟန်း-ပဉ္စင်း-ပြု
 ပေးခြင်းဟူသောအကျိုး။ သော ပဗ္ဗာဇနတ္ထာယ
 သိမံ နိတော တံ သဟဿတ္ထဝိကံ ဩဝဇ္ဇိ-
 ကန္တရေန ဘူမိယံ ပါတေသိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၀၆။
 (-မ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၈။)

ပဗ္ဗာဇနာရဟ(တိ) [ပဗ္ဗာဇန+အရဟ] နှင့်ထုတ်ခြင်း
 ငှါ ထိုက်သော၊ သူ။ ပဗ္ဗာဇေတာယ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇနိယ(န) [ပ+ဝဇ+ဏေ+အနိယ] (၁)ထွက်သွား
 စေ-နှင့်ထုတ်-ခြင်း။ (၂)ထွက်သွားစေ-နှင့်
 ထုတ်-ကြောင်း (ဝိနည်းကံ)။ (တိ) (၃)ထွက်သွား
 စေ-နှင့်ထုတ်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော၊ သူ။
 (၁)ဗျသနံ ပတ္တောတိ ယဿ တဝ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာ-
 ဇနိယသင်္ခါတံ ဗျသနံ ပတ္တောပိ မနော သစ္စသ္မိ-
 ယေဝ ရမတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၆၄။ (၂)သစေ သံဃော
 ဥပဇ္ဈာယဿ ကမ္ပံ ကတ္တုကာမော ဟောတိ

တဇ္ဇနိယံ ဝါ နိယဿံ ဝါ ပဗ္ဗာဇနိယံ ဝါ။ ဝိ၊ ၁။
 ၆၁-၂-၇၊ ၈၀-၅၊ ၂၀၂။ ဂါမာဒိတော ပဗ္ဗာဇိ-
 ယတိ အနေန ဝိနယကမ္မေနာတိ ပဗ္ဗာဇနိယံ။
 တမေဝ ကမ္ပံ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္ပံ။ ပါစိတ်၊ ယော။
 ၄၁၁။ (-ဝိ၊ ၁။ ၄၆၃၊ ၄၇၃။ ဝိ၊ ၁။ ၂၈၊ ၃၆-၇၊ ၁၈၈၊
 ၂၀၂-၃၊ ၃၉၇၊ ၄၀၁-၆။ ဝိ၊ ၁။ ၄၄။ ၂။ ဝိသင်္ဂဟ။ ၂၂၈။
 ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။ ၂၄၄၊ ၄၂၀။) (၃)ဒဏ္ဍနိယော
 ဒဏ္ဍေတဗ္ဗော၊ ပဗ္ဗာဇနိယော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊
 ဗန္ဓနိယော ဗန္ဓိတဗ္ဗော။ မိလိန္ဒ။ ၁၈၄။

ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မ(န) [ပဗ္ဗာဇနိယ+ကမ္မ] (၁)နှင့်ထုတ်
 ခြင်းအမှု။ (၂)နှင့်ထုတ်ကြောင်း ဝိနည်းကံ။ (၁)
 တာတ ဝိရမ၊ သစေ န ဝိရမသိ၊ အဟံ ဝါ ဣတော
 ဂေဟာ နိက္ခမိဿာမိ၊ တဝ ဝါ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇနိယ-
 ကမ္ပံ ကရိဿာမိ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၀၆။ (-အံဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၉၂။
 ဇာ၊ ၁။ ၅၁၀။ ဇာ၊ ၁။ ၆၂၄။) (၂)ဂစ္ဆထ တုမှေ
 သာရိပုတ္တာ ကိဋ္ဌာဂိရိံ ဂန္ဓာ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာနံ
 ဘိက္ခုနံ ကိဋ္ဌာဂိရိသ္မာ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္ပံ ကရေထ၊
 တုမှာကံ ဧတေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၇၈။
 ဝိ၊ ၁။ ၂၈။ ယထာပဋိညာယ ပန အာပတ္တိံ ရော-
 ပေတွာ ဧဝံ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္ပံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော
 “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ” တိအာဒိမာဟ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၈။
 ယေန တတော အာဝါသတော၊ ဂါမတော စ
 ပဗ္ဗာဇန္တိ ကုလဒူသကံ၊ တံ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္ပံ နာမ။
 ဝဇီရ။ ၅၀၈။ (-ဝိ၊ ၁။ ၄၄၈၊ ၄၅၃-၇၊ ၄၆၃-၈၊ ၄၇၃။
 ဝိ၊ ၁။ ၂၉၊ ၃၇၊ ၈၁။ ဝိ၊ ၅။ ၂၁၉၊ ၂၅၁၊ ၃၈၀-၆။ အံဋ္ဌ၊ ၁။
 ၉၇။ ဝိ၊ ၁။ ၄၂၈။ ဝိ၊ ၁။ သင်္ဂဟ။ ၃၉၂။ အံဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၆။
 ဓမ္မဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၄၉။ ဝဇီရ။ ၅၀၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၅။ သာ
 ရတ္ထ၊ ၃။ ၃၄၇၊ ၃၆၆။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၀၄။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၀၅၊
 ၂၁၃၊ ၂၈၆။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။ ၂၅၆။)

ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကတ(တိ) [ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မ+ကတ]
 ပြုအပ်ပြီးသော နှင့်ထုတ်ကြောင်း ဝိနည်းကံရှိ
 သော၊ ပဗ္ဗာဇနိယကံ အပြုခံရသော။ တေ သံဇယန

ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကတာ န သမ္မာ ဝတ္တန္တိ။ဝိ။၁။
၂၇၉။ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကတေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာ
ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ဝိ။၄။၂၄။ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကတော(ကင်္ခါ။
၁၄၄)တိ စောဒေတွာ သာရေတွာ အာပတ္တိ
အာရောပေတွာ-----ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာယ
ကတပဗ္ဗာဇနိယကမ္မော။ကင်္ခါ။ဋီ။သင်္ခ။၂၅၆။(-ဝိ။
၁။၂၈၀-၃။ဝိ။၂။၄၆၃။၄၇၃။ဝိ။၄။၃၆-၇။ဝိ။၅။
၁၀။၈၈။ဝိ။၅။၂။၂၀၈။ဝိ။သင်္ခ။၂။၄။သာရတ္ထ။၂။
၃၇၇။ဝိမတိ။၁။၂။၃၀၄။ဝိမတိ။၂။၂၀၅။)

ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကရဏတ္ထ(ပု) [ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မ+
ကရဏ+အတ္ထ] ပဗ္ဗာဇနိယဝိနည်းကံကို ပြုခြင်း
ဟူသောအကျိုး။ သတ္တာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ
တေသံ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကရဏတ္ထာယ သပရိ-
ဝါရေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အာမန္တေတွာ။ဓမ္မ။၄။
၁။၃၄၉။

ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မဝါစာ(ထိ) [ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မ+ဝါစာ]
နှင့်ထုတ်ကြောင်း ဝိနည်းကံကို ပြဆိုသောစကား။
ယဿ ဟိ သံဃော "တဇ္ဇနိယကမ္မ ကရောမာ"တိ
သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ကမ္မဝါစံ သာဝေန္တော ပဗ္ဗာ-
ဇနိယကမ္မဝါစံ သာဝေတိ။ တဿ ကမ္မံ အဓမ္မ-
ကမ္မံ ဟောတိ။ဝိမတိ။၂။၂၀၆။

ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မာရဟ(တိ) [ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မ+အရဟ]
ပဗ္ဗာဇနိယကံ ပြုခြင်းငှါ-ထိုက်-ထိုက်တန်-
သော။သု။ နိယဿကမ္မာရဟဿ ပဗ္ဗာဇနိယ-
ကမ္မံ ကရေတိ။ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မာရဟဿ ပဋိ-
သာရဏိယကမ္မံ ကရေတိ။ဝိ။၂။၄၄၈။ နိယဿ-
ကမ္မာရဟဿ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မံ ကရေတိ။ ဝတ္ထု-
ဝိပန္နံ အဓမ္မကမ္မံ။ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မာရဟဿ ပဋိ-
သာရဏိယကမ္မံ ကရေတိ။ ဝတ္ထုဝိပန္နံ အဓမ္မ-
ကမ္မံ။ဝိ။၅။၃၈၀။ဝိ။သင်္ခ။၂။၃၉၂။(-ဝိ။၃။၄၅၃။
ဝိ။၅။၂။၇၇။ကင်္ခါ။၁၄၄။)

ပဗ္ဗာဇနိယတိ(ကာကြိ) [ပ+ဝဇ+ဏယ+တိ။ ငြဇ

ဂတော်။ ဘွာဒိ၊ သက၊ ပရ၊ သေဋ္ဌံ။ ကတ္တံရိ
ငြဇတိ၊ ငြဇေတိ၊ ငြဇေတု။-----ဏိဝိ ငြဇယတိ
-တေ။ အဝိငြဇေတိ။ဓာတုရူပါဒါသ။(၁)(ရွာ-
စသည်မှ) ထွက်သွားစေ၏။ နှင်ထုတ်၏။(၂)
လူ့ဘောင်မှ-ထွက်မြောက်-ဖဲခွါ-စေ၏။ သာ
သနာ့ဘောင်၌ ဝင်ရောက်စေ၏။ (က)ရှင်-သာ
မဏေ-ပြုပေး၏။(ခ)ရဟန်း-ပဉ္စင်း-ပြုပေး၏။
(၁)အဘကွံ ရာဇ ဘက္ခေသိ၊ တသ္မာ ပဗ္ဗာဇနိယန္တိ
တံ။ဇာ။၂။၁၃၄။ တသ္မာ ပဗ္ဗာဇနိယန္တိ တန္တိ ယသ္မာ
အဘကွံ သကဇာတိကမံသံ ဘက္ခေသိ၊ တသ္မာ
ဣမေ နဂရဝါသိနော တံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇနိယန္တိ။ဇာ။
၄။၅။၅၀၉။(-ဇာ။၂။၃၁၅-၆။ဇာ။၄။၇။၂၅၆-၇-
၈။စရိယာ။၄။၈၅။) ပဗ္ဗာဇယာမိ-စရိယာ။၄၀၉။
စရိယာ။၄။၁၈၅။ ပဗ္ဗာဇယန္တု-ဇာ။၂။၃၁၄။စရိ
ယာ။၄။၈၄။ဇာ။၄။၇။၂၅၆။ ပဗ္ဗာဇယိသု-စရိယာ။
၄။၁၀၁။ ပဗ္ဗာဇယိတ္ထ-ဇာ။၂။၃၇၄။ဇာ။၄။၇။၃၇၈။
ပဗ္ဗာဇယိဿတိ-အပါ။၁။၁၀၅။ထေရ။၄။၂။၂၃၁။
(၂)(က)အယံ ပန ထေရဿ အဇ္ဈတ္တဘာတိကော၊
ပဗ္ဗာဇေထ နန္တိ ဝတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ
အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇယိသု။အံ။၄။၁။၁၇၇။ ပဗ္ဗာ-
ဇယိတ္ထ- ဝိ။၄။၃။၂၉၃။ဝိ။သင်္ခ။၂။၁၅၅။အံ။၄။
၁။၁၇၇။ ပဗ္ဗာဇယိမှ-ဝိ။၄။၃။၂၉၃။ဝိ။သင်္ခ။၂။
၁၅၅။ (ခ)ယာယ နော အနကမ္မိယ၊ အမေ
ပဗ္ဗာဇယိ မုနိ။ထေရ။၂။၅၄။ အနကမ္မိယာတိ
အနဂ္ဂဏှနေန အမေ ဒွေပိ ပဗ္ဗာဇယိ ပဗ္ဗာဇေသိ။
ထေရ။၄။၁။၃၈၅။ ပဗ္ဗာဇယိသု-ဓမ္မ။၄။၁။၁၉၅။

ပဗ္ဗာဇနိယန္တိ(တိ) [ပ+ဝဇ+ဏယ+အန္တိ] (၁)ထွက်သွား
စေသော၊ နှင်ထုတ်-ပယ်ရှား-သော။သု။(၂)လူ
ဘောင်မှ-ထွက်မြောက်-ဖဲခွါ-စေသော၊ သာ
သနာ့ဘောင်၌ ဝင်ရောက်စေသော၊ ရှင်၊ရဟန်း
ပြုပေးသော။သု။ (၁)ပဗ္ဗာဇယမတ္တနော မလံ၊
တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဂုစ္စတိ။ဓမ္မ။၆၉။ဒီ။၅။၂။
၆၉။ထေရ။၄။၁။၂၀၄။သာရတ္ထ။၁။၄၄၂။ကင်္ခါ။

ဋီသစ်။၁၅၁။ တသ္မာတိ-----ယော အတ္တနော
ရာဂါဒိမလံ ပဗ္ဗာဇယန္တော ဝိနောဒေန္တော စရတိ၊
သောပိ တေန ပဗ္ဗာဇနေန ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုစ္ဆတိတိ
အတ္တော။ဓမ္မ၊၉။၂။၃၉၇။(၂)သစေ ပဗ္ဗာဇေတိ
ဒုက္ကဋ်။-----အဇာနိတ္တာ ပဗ္ဗာဇယတော အနာ-
ပတ္တိ။ဝိ၊၉။၂။၁၁။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၇။

ပဗ္ဗာဇယန္တိ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+အန္တိ]ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်၏။ ပဗ္ဗာဇယတိ(၁)
ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယန္တ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+အန္တိ] ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်လော့။ ပဗ္ဗာဇယတိ(၁)
ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယာမိ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+မိ] ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-၏။ ပဗ္ဗာဇယတိ(၁) ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယိသု(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+ဋီ] (၁)
ထွက်သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်ပြီ။ (၂)(က)ရှင်-
သာမဏေ-ပြုပေးကုန်ပြီ။(ခ)ရဟန်း-ပဉ္စင်း-
ပြုပေးကုန်ပြီ။ ပဗ္ဗာဇယတိ(၁၊၂) ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယိ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+ဤ]ရဟန်း-
ပဉ္စင်း-ပြုပေးပြီ။ပဗ္ဗာဇယတိ(၂)(ခ)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယိတ္ထ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+တ္ထ](၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်ပြီ။(၂)ရှင်-သာမဏေ-
ပြုပေးကုန်ပြီ။ပဗ္ဗာဇယတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယိမှ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+မှ]ရှင်-သာ
မဏေ-ပြုပေးကုန်ပြီ။ပဗ္ဗာဇယတိ(၂)(က)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇယိဿတိ(ကာ၊ကြိ)[ပ+ဝဇ+ဏယ+ဿတိ]
ထွက်သွားစေ-နှင့်ထုတ်-လတ္တံ့။ ပဗ္ဗာဇယတိ
(၁)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇိတ(န)[ပ+ဝဇ+ဏေ+တ။ ဝဇ ဂတိယံ။ ဓဇ
ဓဇိ စ။ ဝဇတိ။-----ပဗ္ဗဇိတော၊ ပဗ္ဗာဇိတော။

နိတိ၊ဓာ။၄၂။(ပြုပြာဇိတ-သံ)။(၁)ထွက်သွား
စေ-နှင့်ထုတ်-ခြင်း။(တိ)(၂)ထွက်သွားစေအပ်
ပြီးသော။(က)နှင့်ထုတ်အပ်ပြီးသော။(ခ)ပယ်
ဖျောက်အပ်ပြီးသော။(၃)(က)ရှင်-သာမဏေ-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-အပ်ပြီးသော။(ခ)ရှင်၊ရဟန်း-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-အပ်ပြီးသော။ (၁)အောက်ပုဒ်
ကြည့်။(၂)(က)တေ ရဋ္ဌသ္မာ ပဗ္ဗာဇိတာ ဟိမ-
ဝန္တပဿေ ပေါက္ခရဏိယာ တိရေ မဟာသာက-
သဏ္ဍော၊ တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပေသုံ။ဒီ၊၁။၈၇။ သက္ကာ
ဝတ ဘောတိ ရဋ္ဌသ္မာ ပဗ္ဗာဇိတာ အရညေ
ဝသန္တာပိ ဇာတိသမ္ဘေဒမကတွာ ကုလဝံသံ အနု-
ရက္ခိတုံ သက္ကာ သမတ္တာ၊ ပဋိဗလာတိ အတ္တော။
ဒီ၊၉။၁။၂၃၄။(-အံ၊၂။၃၂၃။အပ၊၁။၁၀၅။ဇာ၊၁။
၉၅။ဇာ၊၂။၂၄၄-၆၊၂၅၂၊၃၁၆၊၃၃၂-၆-၈၊၃၆၀။
သံ၊၉။၂။၂၂၁-၂။ထေရ၊၉။၂။၂၃၂။စရိယာ၊၉။
၁၁၆။ဇာ၊၉။၁၁၅၊၂၈၆။ဇာ၊၉။၇။၈၁၊၉၅၊၂၅၈၊
၂၈၈၊၃၄၇။)(ခ)သော ဟိ ကာမာဒိမလာနံ အတ္တနော
သန္တာနတော အနဝသေသတော ပဗ္ဗာဇိတတ္တာ
ပဟိနတ္တာ ပရမတ္တတော “ပဗ္ဗဇိတော”တိ--
--ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။ပေတ၊၉။၁၃၆။(၃)(က)
ယော ပန ဘိက္ခုဟိ ပဗ္ဗာဇိတော သာမဏေရော
သမာနောပိ ဝိဒေသံ ဂန္ဓာ မုသာ ဝတွာ ဘိက္ခု-
ဝဿာနိ ဂဏေတိ။ဝိ၊၉။၂။၉၈။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၆။
(-ဝိ၊၉။၂။၂၄၈၊၂၉၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၇၊၁၄၅၊၁၅၇။
မ၊၉။၁။၈၈။သုတ္တနိ၊၉။၂။၇၄။ဝဇီရ၊၆၀။)(ခ)ကုလ-
ပစ္ဆေဒါယ ပဋိပန္နော သမဏော ဂေါတမော၊
ဣဒါနိ အနေန ဇဋ္ဌိသဟဿံ ပဗ္ဗာဇိတံ။ဝိ၊၃။
၅၄။(-မ၊၂။၂၅၀။ဝိ၊၉။၂။၁၁၊၂၉၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၅၇။သုတ္တနိ၊၉။၂။၇၄။)

ပဗ္ဗာဇိတကာရဏ(န)[ပဗ္ဗာဇိတ+ကာရဏ]ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ခြင်း၏အကြောင်း။ “ကဟံ
နိဗ္ဗတ္တောသိ”တိ ပုဋ္ဌော နိဗ္ဗတ္တန္တာနန္တ ရန္တာ ပဗ္ဗာ-
ဇိတကာရဏန္တ ဣဒါနိ ဝသနန္တာနန္တ-----သဗ္ဗံ

အာရောစေတွာ။ဇာ၊၌၊၅။၅၁။

ပဗ္ဗာဇိတဘာဝဒီပန(န)၊[ပဗ္ဗာဇိတ+ဘာဝ+ဒီပန]
ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း။
တတ္ထ “ပဗ္ဗာဇိတောမိ”တိ ဣမိနာပဒေသေန
အယမ္ဗိ ထေရဿ အညာဗျာကရဏဂါထာ
အဟောသိ အတ္တနော သန္တာနေ ရာဂါဒိမလဿ
ပဗ္ဗာဇိတဘာဝဒီပနတော။ထေရ၊၌၊၁။၂၀၄။

ပဗ္ဗာဇိယမာန(တိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+ယ+မာန]ရှင်၊
ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-အပ်သော။ ယတြ ဟိ
နာမ အဟမ္ဗိ ဗုဒ္ဓမာမကော ဓမ္မမာမကော သံဃ-
မာမကော သမာနော အတ္တနော ပိယတရုပ္ပတ္တေ
ပဗ္ဗာဇိယမာနေ ဉာတိဝိယောဂဒုက္ခံ အမိဝါသေတုံ
န သက္ကောမိ။ဝိ၊၌၊၁။၂၉၂။(-၂၉၃။ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၅၄။ထေရ၊၌၊၂။၂၀၈။)

ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ(တိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+တဗ္ဗ]ထွက်သွား
စေ-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။(က)နှင့်ထုတ်-
အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။(ခ)ပယ်ဖျောက်-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သော။(၂)(က)ရှင်-သာမဏေ-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။
(ခ)ရှင်ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-အပ်-သင့်-ထိုက်-
သော။(၁)(က)ယံ နူန မယံ ဧကံ သတ္တံ သမ္ပ-
န္နေယျာမ၊ ယော နော သမ္မာ ခီယိတဗ္ဗံ ခီယေယျ၊
-----သမ္မာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ ပဗ္ဗာဇေယျ။ဒီ၊၁။၇၇။
ပဋိ၊သံ၊၌၊၁။၃၃၁။ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၂။၄၉။သာရတ္ထ၊၁။၂၈၄။
(ခ)အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂)(က)န ဘိက္ခဝေ ဥန-
ပန္နရသဝသော ဒါရကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော
ပဗ္ဗာဇေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ဝိ၊၃။၁၁၀။(-၂၉၊
၁၁၅၊၁၃၅-၆။ဝိ၊၅။၂၄၈။ဝိ၊၌၊၁။၂၄၈-၉၊၂၈၅၊
၂၉၈၊၃၀၂။ဝိ၊၌၊၁။၇၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၅၊၁၅၁-၇။
အဘိ၊၌၊၁။၄၂၇။ခုဒ္ဒက၊၌၊၄။သာရတ္ထ၊၁။၂၀၁၊
၂၅၆။ဝိမတိ၊၁။၁၂၀၊၃၃၉။ဝိမတိ၊၂။၉၄၊၁၀၇၊၁၁၁။)
(ခ)န ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိ ဖုဋ္ဌော

ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော ပဗ္ဗာဇေယျ၊ အာပတ္တိ
ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ဝိ၊၃။၁၀၃။(-၂၁၃။မိလိန္ဒ။၂၄၀။ဝိ၊၌၊
၂။၉၆။ဝိ၊၌၊၁။၂၇၇၊၂၈၀၊၂၉၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၃၊
၁၄၁-၄၊၁၅၀။ဝိမတိ၊၆။၁၃၃၊၄၄၂၊၄၄၃၊၄၄၅။
သာရတ္ထ၊၂။၅၆၊၂၉၈။သာရတ္ထ၊၃။၂၀၁၊၂၄၂-၃။
ဝိမတိ၊၁။၉၀။ဝိမတိ၊၂။၉၄၊၁၂၈။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်။
၁၇၀-၇။)

ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗဓမ္မ(ပု)၊[ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ+ဓမ္မ]ပယ်ဖျောက်-
အပ်-သင့်-ထိုက်-သော အကုသိုလ်တရား။ သော
ပဗ္ဗာဇိတော နာမ န ဟောတိ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗဓမ္မဿ
အပဗ္ဗာဇနတော။သာရတ္ထ၊၁။၄၄၂။ဒီ၊ဋီ၊၂။၇၄။

ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗယုတ္တက(တိ)၊[ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ+ယုတ္တက]
နှင့်ထုတ်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သည်၏အဖြစ်နှင့်
ယှဉ်သော။သု။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေတာယ(တိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+တာယ။ ပဗ္ဗာ-
ဇေတုံ+ရာယ။ ရာယော တုမန္တာ။-----ဃာ-
တေတာယံ ဝါ ဃာတေတုံ၊ ဇာပေတာယံ ဝါ
ဇာပေတုံ၊ ပဗ္ဗာဇေတာယံ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတုံ။မောဂ်၊
၄။၇၇။ ဃာတေတုံ အရဟတိတိ ဃာတေတာ-
ယော၊ “ရာနုဗန္ဓေန္တသရာဒိဿာ”(၄၊၁၃၂)တိ
ဥ-လောပေါ၊-----ပဗ္ဗာဇေတုံ အရဟတိတိ
ပဗ္ဗာဇေတာယော။၎င်းပဉ္စိကာ။| နှင့်ထုတ်ခြင်းငှါ
ထိုက်သော၊ နှင့်ထုတ်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော၊
သု။ ဝတ္ထေယျ ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဒါဝသိတ္တဿ
သကသ္မိံ ဝိဇိတေ ဝသော ဃာတေတာယံ ဝါ
ဃာတေတုံ ဇာပေတာယံ ဝါ ဇာပေတုံ ပဗ္ဗာ-
ဇေတာယံ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတုံ။မ၊၁။၂၉၃။ ပဗ္ဗာဇေ-
တာယံ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတုန္တိ သကရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာ-
ဇနာရဟံ ပဗ္ဗာဇေတုံ နိဟရိတုံ။မ၊၌၊၂။၁၇၈။
ဃာတိ-သဒ္ဓေါ ဟိသနတ္ထော၊ တတော စ သဒ္ဓ-
ဝိဒ္ဓ အရဟတ္တံ တာယ-သဒ္ဓံ ဥပ္ပါဒေတွာ “ဃာ-
တေတာယန္တိ ရူပသိဒ္ဓိန္တု ဣန္ဒြိယိ အာဟ “ဃာ-

တာရဟန္တိ။ ဇာပေတာယန္တိအာဒိသုပိ ဧသေဝ
နယော။မ၊ဋီ၊၂။၂၀၆။ ပဗ္ဗာဇေတယံ ဝါ ပဗ္ဗာ-
ဇေတု(မ၊၂။၃၂၃-၄-၃၃၁-၂)န္တိ ရဋ္ဌတော ဝါ
ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗယုတ္တကံ ပဗ္ဗာဇေတုံ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၃။

ပဗ္ဗာဇေတိ(ကာ၊ကြိ) [ပ+ဝဇ+ဇေ+တိ] (၁) (ရွာ
စသည်မှ) ထွက်သွားစေ၏။ နှင်ထုတ်၏။ (၂)
လူဘောင်မှ-ထွက်မြောက်-ဖဲခွါ-စေ၏။ သာသ
နာဘောင်၌ ဝင်ရောက်စေ၏။ (က) ရှင်-သာမ
ဏေ-ပြုပေး၏။ (ခ) ရှင်၊ ရဟန်းပြုပေး၏။ (ဂ)
ရသေ့၊ ပရိမိတ်ပြုပေး၏။ (၁) ကိတ္တကေန န ခေါ
ဘိက္ခဝေ ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော
စောရံ ဂဟေတွာ ဟနတိ ဝါ ဗန္ဓတိ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတိ
ဝါ။ဝိ၊၁။၅၅။ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါတိ ရဋ္ဌတော နိက္ခာ-
မေတိ။ဝိ၊၁။၅၅။ (-မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။စရိယာ၊ဋ္ဌ။
၈၉။) ပဗ္ဗာဇေန္တိ-ဝိ၊၁။၂၈၀-၁။ဒီ၊၁။၉၂။အံ၊၂။
၁၈၃-၄-၅၊၃၂၃-၄။ဇာ၊၂။၃၁၉၊၃၂၃။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၇။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၂။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၈၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၅၈-၉၊
၂၆၀-၄-၉၊၂၇၂။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၅၀၈။ ပဗ္ဗာဇေမိ-ဇာ၊၂။
၃၂၀။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၆၅။ ပဗ္ဗာဇေတု-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၇။
ဝိ၊မာန၊ဋ္ဌ။၂၆၈။ ပဗ္ဗာဇေန္တိ-ဇာ၊၂။၃၁၆။စရိယာ၊
ဋ္ဌ။၈၅။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၅၈။ ပဗ္ဗာဇေဟိ-ဒီ၊၃။၇၇။
ဇာ၊၂။၃၁၄။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၈၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၅၀၉။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၇။၈၁၊၂၅၅။ ပဗ္ဗာဇေထ-ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၈။ ပဗ္ဗာ-
ဇေယျ-ဝိ၊၁။၅၄။ဒီ၊၃။၇၇။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၉။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၇။ ပဗ္ဗာဇေယျ-ဝိ၊၁။
၅၅-၆-၇။ဒီ၊၁။၉၂။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၉။ကင်္ခါ၊၁။၂၀။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၀။ ပဗ္ဗာဇေယျာမ-မ၊၂။၂၇၅။အံ၊၂။
၃၂၂-၃။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၁။ ပဗ္ဗာဇေယျ-ဇာ၊၂။၃၁၄။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၅၅။ ပဗ္ဗာဇေသိ-ဒီ၊၁။၈၇။ဒီ၊၃။၇၇။
ဇာ၊၂။၃၂၀-၂။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၀။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၀။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၅၉၊၂၁၀။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၇၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၂၆၀။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၆၅-၇-၈၊၂၆၆-၇။ ပဗ္ဗာဇေသုံ-
အံ၊၂။၃၂၅။စရိယာ၊၃၉၃။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၈၄။ ပဗ္ဗာ-

ဇေသိ-ဇာ၊၂။၃၆၉၊၃၇၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၆၇၊၃၇၉။
ပဗ္ဗာဇေသတိ-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၉၂။ ပဗ္ဗာဇေသန္တိ-
မ၊၂။၃၃၁-၂။ဇာ၊၂။၁၃၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၅၀၇။ (၂)(က)
သော အညေ ပဗ္ဗာဇေတိ ဥပသမ္ပါဒေတိ ဇိန-
သာသနံ ဝဓေတိ။မိလိန္ဒ။၁၆၄။ အဝုတ္တောပိ စေ
ဒဟရဘိက္ခု ဥပဇ္ဈာယံ ဥဒ္ဓိဿ ပဗ္ဗာဇေတိ၊ ဝဇ္ဇတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၅၇။ ပဗ္ဗာဇေန္တိ-ဒီ၊၁။
၁၆၅။ဒီ၊၂။၁၂၆။မ၊၂။၅၄၊၁၆၁၊၁၈၀။သံ၊၁။၂၆၀-
၁။သုတ္တနိ။၃၆၃။ဝိ၊ဇရ၊၄၂၇။ဝိမတိ၊၂။၉၄။ ပဗ္ဗာ-
ဇေမိ-ဝိ၊၃။၇၀၊၁၁၅။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၄၊၂၉၁။ဝိ၊ဇရ။
၄၂၇။သာရတ္ထ၊၃။၂၃၄။ ပဗ္ဗာဇေတု-ဝိ၊၃။၁၁၆။
ပဗ္ဗာဇေန္တိ-ဒီ၊၁။၁၆၅။ဒီ၊၂။၁၂၆။မ၊၂။၅၄၊၁၆၁၊
၁၈၀။သံ၊၁။၂၆၁။သံ၊၂။၄၉၀။သုတ္တနိ။၃၆၃။ ပဗ္ဗာ-
ဇေဟိ-ဝိ၊၃။၇၀၊၁၁၅။ထေရ။၂။မိလိန္ဒ။၈။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၃။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈၊၂၇၃၊၂၉၁။ဝိ၊သင်္ဂဟ။
၁၅၇။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၂။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂-၄။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၇။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။သာရတ္ထ၊၂။၃၄၃။သာရတ္ထ၊
၃။၂၀၁။ဝိမတိ၊၂။၉၄။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။ ပဗ္ဗာဇေထ-ဝိ၊
၃။၂၉။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၂။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈၊၁၇၇၊
၁၉၃၊၂၁၄။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၇၊၄၂၆။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃၊၃၇၃၊
၃၈၇။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀၊၁၁၈၊၁၇၃၊၃၆၅။ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၈၉၊၂၁၃။အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၈။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၀၀။သာရတ္ထ၊၂။၁၁၅၊၃၄၃။ဝိမတိ၊၂။၉၅။
ပဗ္ဗာဇေယျ-ဝိ၊၃။၁၁၀။ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-အံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၇။ ပဗ္ဗာဇေယျ-အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၆၈။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၉။အပ၊
ဋ္ဌ၊၂။၈။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။ ပဗ္ဗာဇေသိ-ဝိ၊၃။၁၁၆၊
၂၈၄။ဥဒါန။၁၄၆။မိလိန္ဒ။၁။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅-၉၊ ၁၇၃၊
၂၁၇။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၇။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၀။သံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၇၉။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈၊၂၀၂။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ပဋိ
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၁။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅၊၃၃၅၊၃၆၇၊၃၉၃၊၄၂၆။

ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၃၊ ၆၀၊ ၃၁၊ ၆၃၊ ၇၂၊ ၉၃၊ ၁၅၂၊ ၂၈၁။
 ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၅၊ ၁၈၉၊ ၁၉၈။ အပ၊ ၁၅၁။ ၁၀၇။ အပ၊
 ၅၂။ ၂၆၆။ ဇာ၊ ၁၅၁။ ၁၀၇၊ ၁၃၂။ ဇာ၊ ၁၅၁။ ၁၉၉။ ဝဇ္ဇိရ၊
 ၆၀-၈၊ ၉၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၉၈။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၅။ ပဗ္ဗာဇေသံ-ဝိ၊ ၂။ ၁၆၉။ ဝိ၊ ၁။ ၁၀၂-
 ၄-၈၊ ၁၂။ သံ၊ ၅၂။ ၁၆၅။ ဝဇ္ဇိရ၊ ၄၃၆။ ပဗ္ဗာဇေ-
 သံ-ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၁၇။ ပဗ္ဗာဇေသမ္ဘိတံ-ဝိ၊ ၃။ ၂၈-၉။
 အံ၊ ၅၂။ ၁၇၅။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၃၊ ၇၈။ ပဗ္ဗာဇေသမ္ဘိတံ-
 ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၇၉။ ပဗ္ဗာဇေသမ္ဘိတံ-အံ၊ ၅၂။ ၁၇၅။
 ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၂၉၄။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၃၊ ၇၈၊ ၄၄၁။ ထေရ၊
 ၅၂။ ၁၀၉။ ပဗ္ဗာဇေသမ္ဘိတံ-ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၂၈၁။
 ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၈၊ ၄၂၆။ ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၂။ ပဗ္ဗာဇေသံ-
 ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၂၉၄။ (ခ) အထ ခေါ ရာဇာ မာဂဓော
 သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော ဝေါဟာရိကော မဟာ-
 မတ္တေ ပုစ္ဆိ “ယော ဘဏေ ရာဇဘဋံ ပဗ္ဗာဇေတိ၊
 ကိံ သော ပသဝတိ” တိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၀၄။ အညဒတ္ထ၊
 ဘဂဝန္တယေဝ ဩကာသံ ယာစန္တိ အဂါရသ္မာ
 အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇာယ၊ တေ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေတိ။
 မ၊ ၂။ ၃၂၅။ (ဝိ၊ ၁၅၁။ ၃၈၊ ၁၇၁။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၈၁။ ဝိ၊
 သင်္ဂဟ၊ ၁၃၇။ မ၊ ၅၁။ ၂၀၁။ အံ၊ ၅၁။ ၂၁၂။ ဝဇ္ဇိရ၊
 ၄၂၄-၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၂။ မ၊ ၅၁။ ၁၄၀။) ပဗ္ဗာ-
 ဇေန္တိ-ဝိ၊ ၁။ ၁၄၁။ ဝိ၊ ၁၂၆။ မ၊ ၂။ ၂၄၆။ အံ၊ ၅၁။
 ၁၇၆၊ ၈၄။ ဥဒါန၊ ၅၆၄။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၆။ ထေရဋ္ဌ၊
 ၁။ ၁၀၅။ ဝဇ္ဇိရ၊ ၄၃၅။ အံ၊ ၅၁။ ၁၆၃။ ပဗ္ဗာဇေမိ-
 မိလိန္တ၊ ၃၄၁။ ပဗ္ဗာဇေမ-သံ၊ ၅၂။ ၁၆၅။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊
 ၁။ ၈၆။ ပဗ္ဗာဇေတု-ဝိ၊ ၁။ ၁၃-၇။ ဝိ၊ ၁၂၆။ ၂၈၄။
 မ၊ ၂။ ၂၃၉၊ ၂၄၆-၉။ ဥဒါန၊ ၁၄၆။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၈၁၊ ၇၀-
 ၃။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၉၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၁၅၄။ မ၊ ၅၁။ ၂၀၁-
 ၃။ သံ၊ ၅၁။ ၁၇၅။ ဥဒါန၊ ၅၂၈။ ဝဇ္ဇိရ၊ ၆၈။ သာ
 ရတ္ထ၊ ၃။ ၂၉၇။ ပဗ္ဗာဇေတိ-ဒိ၊ ၂။ ၁၂၆။ အပ၊ ၂။
 ၁၂၁။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၇၃။ ဒိ၊ ၅၁။ ၁၈၂။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၇၉၊
 ၂၄၁၊ ၂၅၀။ ထေရဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၀။ ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈၃၊ ၂၀၈။
 အပ၊ ၅၂။ ၂၅၅။ ပဗ္ဗာဇေထ-သံ၊ ၁။ ၁၃၄။ ဝိ၊ ၁၅၁။

၁။ ၆၇-၈။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၈၁-၃။ ၂၉၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၁၃၇-
 ၉၊ ၁၅၄-၅။ မ၊ ၅၁။ ၂၅၇။ မ၊ ၅၁။ ၂၁၁။ မ၊ ၅၁။ ၄၇။
 သံ၊ ၅၁။ ၁၆၅။ ၂၅၂။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၅၆။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၇၄၊
 ၈၉၊ ၁၉၆၊ ၃၅၈၊ ၄၁၇။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၄။ ဥဒါန၊ ၁၅၂။
 သုတ္တနိ၊ ၅၁။ ၃၉၊ ၂၉၅။ ထေရဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၅။ ထေရ၊
 ၅၂။ ၃၂၃၊ ၂၉၆။ ထေရိ၊ ၅၆။ အပ၊ ၅၂။ ၂၆၆။ ဇာ၊ ၁၅၁။
 ၁၆၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၉။ အံ၊ ၅၁။ ၁၈၈။ ပဗ္ဗာ-
 ဇေယျ-ဝိ၊ ၃။ ၁၀၃၊ ၁၁၀-၆၁၂။ မိလိန္တ၊ ၁၁၈၊
 ၂၄၁-၂၂၅၇။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၄၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၁၃၃-၆-
 ၈၊ ၁၄၀။ မ၊ ၅၁။ ၂၃၂။ ဝဇ္ဇိရ၊ ၆၀၊ ၄၃၆-၇။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၂၉၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။ ပဗ္ဗာ-
 ဇေယျ-ဝိ၊ ၃။ ၁၀၃-၄၊ ၁၁၆။ မိလိန္တ၊ ၁၃၄။ အပ၊
 ၅၁။ ၁၀၇။ ဇာ၊ ၁၅၁။ ၁၀၇။ ပဗ္ဗာဇေယျထ-ဝိ၊
 ၅၁။ ၂၉၃-၄။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၁၁၅။ ပဗ္ဗာဇေသိ-
 ဝိ၊ ၄။ ၃၃၉။ ထေရိ၊ ၃၉၃။ အပ၊ ၁။ ၁၁၂။ မိလိန္တ၊
 ၁၁၄-၈။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၆၁။ ဝိ၊ ၁၅၁။ ၂၉၀-၂။ မ၊ ၅၁။ ၄၈၈။
 သံ၊ ၅၁။ ၂၆၂။ သံ၊ ၅၁။ ၂၅၂။ သံ၊ ၅၁။ ၁၀၁။ အံ၊ ၅၁။
 ၂၈၁၊ ၂၃၂၊ ၂၄၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၄၊ ၃၅၁။ အံ၊ ၅၁။ ၂၃၅။ အဘိ၊
 ၅၂။ ၄၂၀။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၇၄၊ ၉၅၊ ၃၁၁၊ ၃၄၆-၇၊ ၃၉၆၊
 ၄၁၇။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၂-၃။ ဥဒါန၊ ၁၅၂။ ထေရဋ္ဌ၊
 ၁။ ၁၀၆၊ ၃၈၅။ ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂၅၊ ၀၊ ၇၉။ ထေရိ၊ ၅၆။
 ၁၂၄၊ ၁၆၅။ အပ၊ ၅၁။ ၁၀၇။ အပ၊ ၅၂။ ၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
 ၅၆။ ၁၆၅။ ဇာ၊ ၁၅၁။ ၁၀၇၊ ၁၆၄။ ဇာ၊ ၁၅၁။ ၂။ ဝဇ္ဇိရ၊
 ၆၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၉၊ ၂၅၀၊ ၄၃၆။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၀-
 ၃-၄။ မ၊ ၅၁။ ၂၀၈။ အံ၊ ၅၁။ ၁၆၃၊ ၁၈၈။ ပဗ္ဗာ-
 ဇေသံ-သံ၊ ၅၁။ ၁၆၅။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၄၊ ၄၄၆။ ထေရ၊
 ၅၁။ ၈၅။ ထေရိ၊ ၅၆။ ၂၆၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၇။ သိ၊
 ၅၁။ ၁၈၃။ ၅၉။ အံ၊ ၅၁။ ၁၉၈။ ပဗ္ဗာဇေသိ-ဝိ၊ ၁၅၁။
 ၁။ ၂၁၈။ ပဗ္ဗာဇေသမ္ဘိတံ-ဝိ၊ ၂။ ၂၉၁။ အပ၊ ၁။
 ၁၁၂။ အံ၊ ၅၁။ ၂၅၄။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၉၆။ ပဗ္ဗာဇေ-
 သန္တိ-ဝိ၊ ၂။ ၂၉၁။ ဝိ၊ ၁။ ၁၀၃-၄-၇။ ပဗ္ဗာဇေ-
 သမ္ဘိတံ-မိလိန္တ၊ ၃၄၁။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၄၆။ ဇာ၊ ၁၅၁။
 ၁၆၄။ ဇာ၊ ၁၅၁။ ၂၅၅။ (ဂ) ဗာဟိရသမယေ ကိရ

ယံ အန္တေဝါသိကံ အာစရိယော “ဣမံ ပဗ္ဗာ -
ဇေဟိ၊ ဣမံ သြဝဒ၊ ဣမံ အနုသာသာ”တိ ဝဒတိ၊
သော တေန အတ္တနော ဌာနေ ဌပိတော ဟောတိ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၂။ ပဗ္ဗာဇေသိ—ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၉၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၂၀၁။ ပဗ္ဗာဇေသုံ—အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၆။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၁၅။ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁၀၄။ ပဗ္ဗာဇေသိ— စရိယာ။
၄၀၆။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၆၉။ ပဗ္ဗာဇေသာမိ—ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၃၉၃။

ပဗ္ဗာဇေတုံ(ကာ၊ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+တုံ]၊(၁)ထွက်
သွားစေခြင်းငှါ၊ နှင်ထုတ်ခြင်းငှါ။(၂)(က)ရှင်-
သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ခြင်းငှါ။(ခ)ရှင်၊
ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ခြင်းငှါ။(၁)ပဗ္ဗာဇေတာယံ
ဝါ ပဗ္ဗာဇေတု(မ၊၁။၂၉၃)န္တိ သကရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာ-
ဇနာရဟံ ပဗ္ဗာဇေတုံ နိဟရိတုံ။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၈။(-မ၊
၂။၂၄၉၊၃၃-၂။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၃။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၇၆။)(၂)
(က)အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥိနပန္နရသဝသံ
ဒါရကံ ကာကုဉ္ဇေပကံ ပဗ္ဗာဇေတုံ။ဝိ၊၃။၁၁၀။
(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀-၅။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ဥဒါန၊
ဋ္ဌ။၂၈၁၊၄၂၇။သာရတ္ထ၊၃။၂၀၁။၂၉၈။ဝိမတိ၊၂။
၉၄။)(ခ)ဘိက္ခုနိယောပိ န ဣန္ဒြိယံ ပဗ္ဗာဇေတုံ။
ဝိ၊၂။၂၉၁။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၇။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၇-၉၊၂၈၀-၃၊
၂၉၂-၄၊၃၀၉၊၃၁၁။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၃-၉၊၁၄၀-၁-
၃-၄၊၁၅၄-၇။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၄၊၂၅၃။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၆။
ဝဇီရ၊၄၂၇။သာရတ္ထ၊၃။၂၄၃၊၂၅၀။ဝိမတိ၊၂။၉၄၊
၁၁၁။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။)

ပဗ္ဗာဇေတုံ(တိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+တုံ]ရှင်-သာမဏေ-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-သော၊သူ။ နာဘိဇာနာမိ ပဗ္ဗာ-
ဇေတာ၊ နာဘိဇာနာမိ ဥပသမ္ပါဒေတာ။မ၊၃။
၁၆၇။

ပဗ္ဗာဇေတုံ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+တုံ]၊(၁)ထွက်
သွားစေလော့၊ နှင်ထုတ်လော့။(၂)(က)ရှင်-
သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လော့။(ခ)ရှင်၊ရဟန်း-

ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လော့။ ပဗ္ဗာဇေတိ(၁၊၂)ကြည့်။
ပဗ္ဗာဇေတုကာမ(တိ)၊[ပဗ္ဗာဇေတုံ+ကာမ]ရှင်၊ရဟန်း-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊သူ။ပိတာ
သယံ ပဗ္ဗဇိတော ပုတ္တမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော
ဟောတိ၊ မာတရံ အာပုစ္ဆိတွာဝ ပဗ္ဗာဇေတု။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၅၄။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၀-
၈-၉။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၁-၈။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၄။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၇။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၆။ဝဇီရ၊၄၂၄။)

ပဗ္ဗာဇေတွာ(ကာ၊ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+ဝဇ+ဏေ+တွာ]၊(၁)ထွက်
သွားစေ၍၊ နှင်ထုတ်၍။(၂)(က)ရှင်-သာမဏေ-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-၍။(ခ)ရှင်၊ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြု
ပေး-၍။(ဂ)ရသေ့၊ပရိဝီရိ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-၍။
(၁)ဣဒါနိ တံ ဒဋ္ဌံ န သက္ကောမိ၊ မမ ရဋ္ဌာ
နိက္ခမာဟိတိ တံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေတွာ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၆၁။(၂)(က) ပဗ္ဗာဇေတွာ ဝတ္တဗ္ဗော “ပဿသိ
တံ အာပတ္တိန္တိ”သစာဟံ ပဿိသာမိတိ၊ ဥပ-
သမ္ပါဒေတဗ္ဗော။ဝိ၊၃။၁၃၅။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁။ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၁၉။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၁၊၁၄၄၊၂၄၈၊၂၇၆၊၂၈၃၊၂၉၄။ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၁၃၉၊၁၅၅-၇၊၄၆၆။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၁။မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၇၅။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉၊
၁၆၈။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၄၄။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၁၂၊၁၅၅၊၃၃၅။
ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၆၅။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၈၊၁၃၆၊၃၆၅။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂-၅-၈။ထေရီ၊ဋ္ဌ။၆။အပ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၄၅။အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၅။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၀၀။ဝဇီရ၊၄၁၁။သာရတ္ထ၊၂။၃၈၄။ဝိမတိ၊၂။
၉၄။ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။၂၄။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၈။)(ခ)
ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ ဘဂဝါ ဗဟူနိ ကပ္ပ-
ကောဋိသတသဟဿာနိ ဒုက္ခံ ဝေဒယမာနံ
ဒေဝဒတ္တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ သီလသမာဓိပညာ-
ဝိမုတ္တိဗလသမတ္တဘာဝေန ဂရုကံ ဒုက္ခံ လဟကံ
အကာသိ။မိလိန္ဒ။၁၁၅။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈-၉။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၈၁၊၂၉၄။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၃၇-၉။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၄။သံ၊

၌၊ ၂။ ၂၂၀-၆။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၉၊ ၂၅၀-၄။ ခုဒ္ဒက၊ ၌။
 ၁၆၇။ ဓမ္မ၊ ၌၊ ၁။ ၈၉။ ဓမ္မ၊ ၌၊ ၂။ ၂၈။ ဥဒါန၊ ၌၊ ၁၅၂။
 သုတ္တနိ၊ ၌၊ ၂။ ၇၉၊ ၂၄၁။ ပေတ၊ ၌၊ ၅၀။ ထေရ၊ ၌၊ ၂။
 ၂၁၃။ ထေရီ၊ ၌၊ ၄။ ၈၃။ အပ၊ ၌၊ ၁။ ၁၅၉။ အပ၊
 ၌၊ ၂။ ၆၂။ ၂၅၅၊ ၂၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၌၊ ၂၂-၃၊ ၇၀၊ ၂၄၁။
 ဇာ၊ ၌၊ ၁။ ၉၅။ ဇာ၊ ၌၊ ၂။ ၈၃၊ ၂၀၀။ ဇာ၊ ၌၊ ၄။ ၁၈၁။
 ဝဇီရ၊ ၄၂-၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၆၊ ၂၅၆။ ဝိမတိ၊ ၂။
 ၁၁၁။ (ဂ) ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇလိင်္ဂ
 ဂဟေတွာ-----သေသဇနကာယံ ပဗ္ဗာဇေတွာ
 အဿမပံ ဝိစာရေန္တော။ ဇာ၊ ၌၊ ၄။ ၄၉၄။ (-ဇာ၊ ၌၊ ၅။
 ၁၆၂၊ ၂၀၃။)

ပဗ္ဗာဇေတွာန(ကာ၊ ကြိ၊ ဝိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+တွာန၊ ရှင်-
 သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-၍။ ပဗ္ဗာဇေတွာန
 မံ သတ္တာ၊ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ ဇိနော။ ထေရ၊ ၂၉၂။
 ပဗ္ဗာဇေတွာနာတိ အာနန္တတ္ထေရေန ပဗ္ဗာဇေတွာ။
 ထေရ၊ ၄၅၊ ၂။ ၁၃၅။

ပဗ္ဗာဇေထ(ကာ၊ ကြိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+ထ၊ (၁)ထွက်
 သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်လော့။ (၂)(က)ရှင်-
 သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်လော့။ (ခ)ရှင်၊
 ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်လော့။ ပဗ္ဗာဇေတိ
 (၁၊ ၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေန္တ(တိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+အန္တ၊ ထိ-၌ ပဗ္ဗာ-
 ဇေန္တိ။ (၁)ထွက်သွားစေ-နှင့်ထုတ်-သော၊ သူ။
 (၂)(က)ရှင်-သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-သော၊
 သူ။ (ခ)ရှင်၊ ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-သော၊ သူ။
 (၁)နိစ္ဆာဘမာနာနန္တိ တေသု သိဝိသု နိက္ကမုန္တေသု၊
 ပဗ္ဗာဇေန္တေသုတိ အတ္ထော။ စရိယာ၊ ၄။ ၈၆။ (-ဇာ၊
 ၄၊ ၇။ ၂၆၅။) (၂)(က)ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ကုလပုတ္တံ
 ပဗ္ဗာဇေန္တေန ယေ ပရတော-----ဧဝံ ပဋိက္ခိတ္တာ
 ပုဂ္ဂလာ၊ တေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသဝိရဟိတော
 ပုဂ္ဂလော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၈။ ဇာနိတွာ
 ပဗ္ဗာဇေန္တော ဥပသမ္ပါဒေန္တော စ ဒုက္ကဋ် အာပဇ္ဇတိ။

ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၄၅။ (-ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၇၃၊ ၂၈၄။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
 ၁၃၃-၈၊ ၁၅၇။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၃။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၁။ ၃၃၅။ ထေရ၊ ၄။ ၅၀။ ၁၇၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၅၊
 ၃၄၃။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၂။) (ခ)ဘဂဝတော ဣမံ
 ပဗ္ဗာဇေန္တော ကုဟိ သတ္ထကံ လဘိသာမိ၊ ကုဟိ
 ပတ္တစိဝရန္တိ ပရိယေသနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ကမ္မံ ပန
 ဩလောကေသိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁။ (-ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၇၃၊ ၂၈၄။
 ၂၉၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၅၄။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂။ ၃၁။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
 ၂၉။) “စောရိံ ဝုတ္တနယေန အနာပုစ္ဆာ ပဗ္ဗာ-
 ဇေန္တိယာ ဒုက္ကဋ်”န္တိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၁၇။ (-
 ဝိမတိ၊ ၂။ ၇၂။)

ပဗ္ဗာဇေန္တိ(ကာ၊ ကြိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+အန္တိ၊ (၁)ထွက်
 သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်၏။ (၂)(က)ရှင်-သာ
 မဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်၏။ (ခ)ရှင်၊ ရဟန်း-
 ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေန္တိ(ထိ)၊ ပဗ္ဗာဇေန္တ+ဤ၊ ရှင်၊ ရဟန်း-ဖြစ်စေ-
 ပြုပေး-သော(ရဟန်းမ)။ ပဗ္ဗာဇေန္တ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေန္တ(ကာ၊ ကြိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+အန္တိ၊ (၁)ထွက်
 သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်လော့။ (၂)ရှင်-သာမ
 ဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်လော့။ ပဗ္ဗာဇေတိ
 (၁၊ ၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေမ(ကာ၊ ကြိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+မ၊ (က)ရှင်-သာ
 မဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်၏။ (ခ)ရှင်၊ ရဟန်း-
 ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ(၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေမိ(ကာ၊ ကြိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+မိ၊ (၁)ထွက်သွား
 စေ-နှင့်ထုတ်-၏။ (၂)(က)ရှင်-သာမဏေ-
 ဖြစ်စေ-ပြုပေး-၏။ (ခ)ရှင်၊ ရဟန်း-ဖြစ်စေ-
 ပြုပေး-၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ(၁၊ ၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေယျ(ကာ၊ ကြိ)၊ ပ+ဝဇ+ဏေ+ဇေယျ၊ (၁)ထွက်
 သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ရာ၏။ (၂)ရှင်-သာမဏေ-
 ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ရာ၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ(၁၊ ၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေယျ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဇယျ(၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ရာ၏။(၂)(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ရာ၏။(ခ)ရှင်,ရဟန်း-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ရာ၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ(၁၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေယျာထ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဇယျာထ
(က)ရှင်-သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်ရာ၏။
(ခ)ရှင်,ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်ရာ၏။
ပဗ္ဗာဇေတိ(၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေယျာမ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဇယျာမ
ထွက်သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်ရာ၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ
(၁)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေယျ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဇယျ(၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်ရာ၏။(၂)ရှင်,ရဟန်း-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်ရာ၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ(၁၂)
ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေသိ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဣ(၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ပြီး(၂)(က)ရှင်-သာမဏေ-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ပြီး။(ခ)ရှင်,ရဟန်း-ဖြစ်စေ-
ပြုပေး-ပြီး(ဂ)ရသေ့,ပရိဗိုဇ်-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-
ပြီး။ ပဗ္ဗာဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေသိ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဤ(၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ပြီး(၂)(က)ရှင်-သာမဏေ-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ပြီး။(ခ)ရှင်,ရဟန်း-ဖြစ်စေ-
ပြုပေး-ပြီး(ဂ)ရသေ့,ပရိဗိုဇ်-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-
ပြီး။ ပဗ္ဗာဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေသုံ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဉံ(၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်ပြီး(၂)(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်ပြီး(ခ)ရှင်,ရဟန်း-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်ပြီး(ဂ)ရသေ့,ပရိဗိုဇ်-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်ပြီး။ ပဗ္ဗာဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေသံ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+သံရှင်-

သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လတ်အံ့။ ပဗ္ဗာ-
ဇေတိ(၂)(က)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေဿတိ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဿတိ(၁)
ထွက်သွားစေ-နှင့်ထုတ်-လတ္တံ့။(၂)(က)ရှင်-
သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လတ္တံ့။(ခ)ရှင်,
ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လတ္တံ့။ ပဗ္ဗာဇေတိ
(၁၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေဿထ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဿထရှင်-
သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်လတ္တံ့။ ပဗ္ဗာ-
ဇေတိ(၂)(က)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေဿန္တိ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဿန္တိ(၁)
ထွက်သွားစေ-နှင့်ထုတ်-ကုန်လတ္တံ့။(၂)ရှင်,
ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်လတ္တံ့။ ပဗ္ဗာ-
ဇေတိ(၁၂)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေဿာမ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဿာမရှင်-
သာမဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-ကုန်လတ်အံ့။ ပဗ္ဗာ-
ဇေတိ(၂)(က)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေဿာမိ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဿာမိ(က)
ရှင်,ရဟန်း-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လတ်အံ့။(ခ)ရသေ့,
ပရိဗိုဇ်-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လတ်အံ့။ ပဗ္ဗာဇေတိ
(၂)(ခဂ)ကြည့်။

ပဗ္ဗာဇေဟိ(ကာကြိ)ပ+ဝဇ+ဏေ+ဟိ(၁)ထွက်
သွားစေ-နှင့်ထုတ်-လော့။(၂)(က)ရှင်-သာမ
ဏေ-ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လော့။(ခ)ရှင်,ရဟန်း-
ဖြစ်စေ-ပြုပေး-လော့။(ဂ)ရသေ့,ပရိဗိုဇ်-ဖြစ်
စေ-ပြုပေး-လော့။ ပဗ္ဗာဇေတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာဟတိ=ပဝါဟတိ(ကြိ)ပ+ဝဟ+အ+တိ။ဝဟ
ပါပဏေ။ ရူ။၆၆၆။ နီတိ၊ဓာ။၁၉၇။ ဝဟ
ပြာပဏေ။ ပါ၊ဓာတု။၁၀၂၉။|ဆွဲထုတ်-နတ်
ငင်-၏။ သေယျထာပိ ဥဒါယိ ပုရိသော မုဉ္ဇမှာ
ဤသိကံ ပဗ္ဗာဟေယျ၊----သေယျထာ ဝါ

ပနဒါယံ ပုရိသော အသိ* ကောသိယာ ပဗ္ဗာ-
 ဟေယျ (ပဝါဟေယျ။ဒီ။၁။၇၃။ပဋိသံ။၃၈၉။
 မ၊၂။၂၀၉။ ဤသိကံ ပဝါဟေယျာတိ ကဋ္ဌိရံ
 လုဇ္ဈေယျ။ပဋိသံ။၄။၂။၂၇၈။ သော တံ မုဇ္ဈမှာ
 ဤသိကံ ဝိယ ကောသိယာ အသိ* ဝိယ
 ကရဏ္ဍာယ အဟိ* ဝိယ စ အဗ္ဗာဟတိ။ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။၃၅။ အဗ္ဗာဟတိတိ ဥဒ္ဓရတိ။ ပဝါဟေယျာတိ
 အာကဓေယျ။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၃၆။

ပဗ္ဗာဟေယျ(ကြိ)|ပ+ဝဟ+အ+ဧယျ|ဆွဲထုတ်-
 နတ်ငင်-ရာ၏။အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗ္ဗာဠ(တိ)|ပ+ဝဟ+တ။ကစွည်း။၅၈၉။ရူ။၆၂။
 မောဂ်။၅။၁၀၆။နိတိ၊သုတ္တ။၁၁၉၃။|ဆွဲထုတ်-
 နတ်ငင်-အပ်သော။ အယံ မုဇ္ဈော၊ အယံ ဤသိကာ၊
 အညော မုဇ္ဈော၊ အညာ ဤသိကာ၊ မုဇ္ဈာတွေဝ
 ဤသိကာ ပဗ္ဗာဠာ (ပဝါဠာ။ဒီ။၁။၇၃။ပဋိသံ။
 ၃၈၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၆။)မ၊၂။၂၀၉။

ပဗ္ဗိသု(ကြိ)|ပဗ္ဗ+ဉံ|ပြည့်ဖြိုး-တိုးပွား-ဖွံ့ထွား-
 စည်ပင်-ကုန်ပြီ။ ပဗ္ဗတိ-ကြည့်။

ပဗ္ဗာရ(ပု၊န)|ပါ+ဘာရ။ ပါ+ဘရ+ဏ။ ပဗ္ဗာရမိ
 နိသိဒန္တ(အပါ။၁။၆၇)န္တိ ပုရတော ဘာရံ နမိတံ
 ဩနမိတန္တိ ပဗ္ဗာရံ။ ဝိဝေကကာမံ ဝနမဇ္ဈေ
 သယံဇာတပဗ္ဗတပဗ္ဗာရေ နိသိန္နံ။အပါ။၄။၂။၁၈။
 ပကဋ္ဌော ဘာရော ပဗ္ဗာရော။ဝိ၊ပိ၊ဓာန်။ပြာဂ္ဂါရ
 (ပု)ပြုကမ္ပဗော ဘာရး။ ဥက္ကမေ၊ ပရဘာဂေ--
 --ပဝံတာဂြဘာဂေ စ။ထောမ။(ပဗ္ဗာရ-ပြာ)|
 (၁)တောင်ဝှမ်း၊ တောင်ကြား။(၂)ချိုင့်ဝှမ်း၊ လျှို
 မြောင်။(၃)လိုဏ်ဂူ၊လိုဏ်ခေါင်း။(၄)တွင်း၊ကျင်း၊
 နိမ့်ရှိုင်းသောအရပ်။(၅)ကမ်းပါးပြတ်၊ ကမ်းပါး
 စောက်။(တိ)(၆)ညွတ်သော။(က)ကိုင်း-ရှိုင်း-
 သော။(ခ)ကိုင်း-ကုန်း-သော။သူ။

(၁)တောင်ဝှမ်း၊တောင်ကြား။ အာယသ္မာ

ပိလိန္ဒဝစ္ဆော ရာဇဂဟေ ပဗ္ဗာရံ သောဓာပေတိ
 လေဏံ ကတ္တုကာမော။ဝိ၊၁။၃၆၀။ဝိ၊၃။၂၉၉။
 ပဗ္ဗာရံ သောဓယန္တဿ၊ ဝိပိဓေ ပဗ္ဗတုတ္တမေ။
 အပါ။၁။၇၀။ ပဗ္ဗာရန္တိ သိလာပဗ္ဗတဿ ဝိဝေက-
 ဌာနံ၊---ပကာရေန ဘာရော ပတ္တေတဗ္ဗောတိ
 ပဗ္ဗာရော၊ တံ သောဓယန္တဿ။အပါ။၄။၂။၂၇။
 နဂဝိဝရန္တိ ပဗ္ဗတဂုဟံ ပဗ္ဗာရံ ဝါ။ထေရ၊၄။၂။
 ၁၆၄။ ဂုဟာ နာမ ကေဝလာ ပဗ္ဗတဂုဟာ။
 လေဏံ နာမ ဒွါရဗန္တံ ပဗ္ဗာရံ။ဒီ၊၄။၂။၅၆။သီ၊
 ၄။သစ်၊၂။၁၂။အံ၊၄။၂။၃၇၉။(-ထေရ၊၃၀၂။
 အပါ။၁။၃၉၉။အပါ။၂။၂၆၄။မိလိန္ဒ။၃၈၃။ဝိ၊၄။၂။
 ၂၈၈။ဝိ၊၄။၃။၄၁။ဝိ၊၄။၄။၁၁၈။ဝိ၊၄။၄။၁၇၆။ဝိ၊၄။၄။၁၇၆။
 ၉၃။အံ၊၄။၁။၃၂။အဘိ၊၄။၁။၁၇။အဘိ၊၄။၂။၃၅၀။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၃။၁၂။ဓမ္မ၊၄။၁။၃၄၂။ဓမ္မ၊၄။၂။၁၄၅။
 ထေရ၊၄။၁။၁၉၇-၈။ထေရ၊၄။၂။၁၃၇။၁၇၇၊၂။၁၂။
 ၂၁၅။အပါ။၄။၂။၁၅၂။အံ၊၄။၂။၁၉၉။မူလ၊၄။၂။၆၆။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၁၀၀။)

(၂)ချိုင့်ဝှမ်း၊လျှိုမြောင်။ သော ဇိယာ မုတ္တာ
 သရော ဝိယ---ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ သေနာသနံ
 ဝနသဏ္ဍံ ရုက္ခမူလံ ဝနပဗ္ဗာရံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော
 ဧကောဝ တိဋ္ဌတိ။ဒီ၊၄။၁။၁၈၆။မ၊၄။၂။၁၁၇။အံ၊
 ၄။၂။၃၈၁။အဘိ၊၄။၃။၉၂။ ဝနပဗ္ဗာရန္တိ ဝနေ
 ပဗ္ဗာရံ။ သီ၊၄။သစ်၊၂။၁၁၆။(-ဓမ္မ၊၄။၁။၃၁၇။)
 (၃)လိုဏ်ဂူ၊ လိုဏ်ခေါင်း။ ပဗ္ဗာရေ သေယျံ
 ကပ္ပေမိ၊ အဝိဒူရေ သိခိသတ္ထုနော။အပါ။၁။၁၈၇။
 တတ္ထ နန္ဒမူလကံ နာမ ပဗ္ဗာရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ
 ဝသနောကာသော၊ တိဿော စ ဂုဟာယော
 သုဝဏ္ဏဂုဟာ မဏိဂုဟာ ရဇေတဂုဟာတိ။သုတ္တနိ၊
 ၄။၁။၅၉။(-အပါ။၁။၂၈၇။သံ၊၄။၁။၁၄။ဇာ၊၄။၅။
 ၄၇၆။)

(၄)တွင်း၊ကျင်း၊နိမ့်ရှိုင်းသောအရပ်။ အတ္တနော
 ဌိတဋ္ဌာနဿ ပရတော ဧကံ ပရိမဏ္ဍလံ အာဝါဋံ

ခဏာပေသိ၊ ပဗ္ဗတော ဧကံ သုပ္ပသဏ္ဌာနံ အနု-
ပုဗ္ဗနိန္ဒံ ပဗ္ဗာရသဒိသံ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၄။အတ္တနော
အတ္တာယ ဧကံ အာဝါဋ်၊ ဗျုပ္ပဿ ပတနတ္တာယ
ဧကံ သုပ္ပသဏ္ဌာနံ ပဗ္ဗာရံ ကတွာ ခဏာပေသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၅။(၅)ကမ်းပါးပြတ်၊ ကမ်းပါးစောက်။
အပဗ္ဗာရတိ အစိန္တတဋ္ဌာ သမတိတ္တာ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၄၃၃။ အပဗ္ဗာရ-လည်းကြည့်။

(၆)ညွတ်သော။(က)ကိုင်း-ရှိုင်း-သော။
သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ရက္ခော ပါစိနနိန္ဒော
ပါစိနပေါဏော ပါစိနပဗ္ဗာရော၊ သော မူလ-
စိန္တော ကတမေန ပပတေယျတိ။ ယေန ဘန္တေ
နိန္ဒော ယေန ပေါဏော ယေန ပဗ္ဗာရောတိ။
သံ၊၃။၄၄၊၃၂။နေတ္ထိ။သ၊၃။ တသံ ပညာယံ
နိန္ဒော၊ ပေါဏော၊ ပဗ္ဗာရော၊ အဓိမုတ္တောတိ
“တနိန္ဒော တပေါဏော တပဗ္ဗာရော တဒဓိ-
မုတ္တော”(ပဋိသံ၊၃၃၇။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၄)တိ။ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၆။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၄။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၀။ပေတ၊
ဋ္ဌ။၁၇၅။ကခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၃၄၄။သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၄၃။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၃။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၅။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၇။)(ခ)
ကိုင်း-ကုန်း-သော၊သူ။ ပုရတော ပဗ္ဗာရော စ
ကာယော(သံ၊၃။၁၉၁)တိ သတ္တာ ဗြဟ္မဇုကတ္တော၊
----မဟလ္လကကာလေ ပန ကာယော ပုရတော
ဝင်္ကော ဟောတိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၆။(-အပ၊၂။၂၆၅။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၅၅။သာရတ္ထ၊၃။၂၆၄။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၈။)

ပဗ္ဗာရဂတ(တိ)၊ပဗ္ဗာရ+ဂတ၊တောင်ဝှမ်း-တောင်
ကြား-သို့ ကပ်ရောက်သော၊သူ။ ဘိက္ခူ စ
ပဗ္ဗာရဂတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိ ပရမတရံ
န ဝိနွတိ။ထေရ။၂၉၈။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၁။(-အပ၊
၂။၂၁။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈။)

ပဗ္ဗာရဋ္ဌာန(န)၊ပဗ္ဗာရ+ဋ္ဌာန၊နိမ့်ရှိုင်းရာအရပ်။
ယထာ ဟိ ဝဇ္ဇစတုရသေသု ဒွိသု မဏိသု

ပဗ္ဗာရဋ္ဌာနော ပဝဇ္ဇေတွာ ဝိဿဋ္ဌေသု ဝဇ္ဇမဏိ
ဧကန္တေနော ပဝဇ္ဇတိ၊ စတုရသေသာ ပတိဋ္ဌာယ
ပတိဋ္ဌာယ ပဝဇ္ဇတိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။(-ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၃၆။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၆။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၀။)

ပဗ္ဗာရဒသက(ပု၊န)၊ပဗ္ဗာရ+ပဝတ္တ+ဒသက။
အလယ်ပုဒ်ကျေ။|ကိုင်း-ကုန်း-သောအားဖြင့်
ဖြစ်သော ၁၀-နှစ်အပေါင်း။ တတော ပရာနိ
ဒသ ပဗ္ဗာရဒသကံ နာမ၊ တဒါ ဟိဿ အတ္တ-
ဘာဝေါ ပုရတော ပဗ္ဗာရော ဟောတိ။ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၂၅၅။ ပုရတော ပဗ္ဗာရော ဟောတိ ကဋိသန္တိ-
ဂီဝါသန္တိနံ ဝသေန ရဿဿာပိ၊ ပဂေဝ ဒိဃဿ။
ပဗ္ဗာရောတိ စ ဂရဘာဝေန ပလမ္မကော။ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၄၀၈။(-ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၉၇။)

ပဗ္ဗာရဒါန(န)၊ပဗ္ဗာရ+ဒါန၊လိုဏ်ဂူ-လိုဏ်ခေါင်း-
အလှူ။ ပဗ္ဗာရဒါနံ ဒတွာန၊ ကပ္ပံ သဂ္ဂမ္ပိ မောဒကံ။
အပ၊၁။၂၈၇။

ပဗ္ဗာရဒါယက(တိ)၊ပဗ္ဗာရ+ဒါယက၊လိုဏ်ဂူ-
လိုဏ်ခေါင်း-ကို ပေးလှူခဲ့ဖူးသော။ ဣတ္ထံ သုဒံ
အာယသ္မာ ပဗ္ဗာရဒါယကော ထေရော ဣမာ
ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။အပ၊၁။၂၈၇။

ပဗ္ဗာရပရိဘဏ္ဍကရဏ(န)၊ပဗ္ဗာရ+ပရိဘဏ္ဍ+
ကရဏ၊လိုဏ်ဂူ-လိုဏ်ခေါင်း-ကို-အပြေ
အပြစ်ပြု-လိမ်းကျံ-မှုကို ပြုခြင်း။ အထေကော
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အတ္တနော ပဗ္ဗာရပရိဘဏ္ဍကရဏတ္ထံ
“ကဟံ မတ္တိကံ လဘိဿာမိ”တိ စိန္တေတွာ--
--နဂရံ ပဝိသိတွာ တဿာ အဝိဒူရေ အဋ္ဌာသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၇၅-၆။

ပဗ္ဗာရဝါသီတိဿတ္ထေရ(ပု)၊ပဗ္ဗာရ+ဝါသီ+တိဿ+
ထေရ၊လိုဏ်ဂူ-လိုဏ်ခေါင်း-၌ နေလေ့ရှိသော
တိဿမထေရံ။ အသံသဋ္ဌန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ
သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပဗ္ဗာရဝါသီ-
တိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁၂။

ပဗ္ဗာရဝိရဟိတ(တိ)|ပဗ္ဗာရ+ဝိရဟိတ|ကမ်းပါး
ပြတ်-ကမ်းပါးစောက်-မှ ကင်းသော။ အပဗ္ဗာ-
ရာတိ ပဗ္ဗာရဝိရဟိတာ၊ အဂန္တိရုက္ခလာတိ အတ္ထော။
အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၆။

ပဗ္ဗာရသမိပ(တိ)|ပဗ္ဗာရ+သမိပ|လိုဏ်ဂူ-လိုဏ်
ခေါင်း-၏ အနီး။ ပဗ္ဗာရသမိပေ သဠိယောဇနံ
မနောသိလာတလံ၊ တတ္ထ ဌတွာ နိဝါသေတွာ
ပတ္တစိဝရမာဒါယ- - - -ဗာရာဏသီဘိမုခေါ
အဂမာသိ။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၉။(-အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၉။)

ပဗ္ဗာရသီသ(တိ)|ပဗ္ဗာရ+သီသ|(၁)ညွတ်-ကိုင်း-
သော ဦးခေါင်းရှိသော၊ ဦးခေါင်းရှိုင်းပက်သော၊
သူ။(၂)နောက်သို့-ညွတ်-ကိုင်း-သော ဦးခေါင်း
ရှိသော၊ နောက်စေ့ထွက်သော၊သူ။ (၁)ကပ္ပ-
သီသော ဝါ ပဗ္ဗာရသီသော ဝါ စတူသု ပဿေသု
ယေန ကေနစိ ပဿေန ဩဏတေန သီသေန
သမန္နာဂတော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၀။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၄၂။
(၂)အညေ ပန ဇနာ အပရိပုဏ္ဏသီသာ ဟောန္တိ၊
- - - -ကေစိ တုမ္မသီသာ၊ ကေစိ ပဗ္ဗာရသီသာ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။ ပဗ္ဗာရသီသာတိ ပိဋ္ဌိ-
ဘာဂေန ဩလမ္မသီသာ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၆။

ပဗ္ဗာရသောဓန(န)|ပဗ္ဗာရ+သောဓန|လိုဏ်ဂူ-
လိုဏ်ခေါင်း-ကို-သုတ်သင်-ရှင်းလင်း-ခြင်း။
သော သာဓု ဘန္တေတိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ
သံယုတ္တနိကာယံ ပဗ္ဗာရသောဓနံ တေဇော-
ဓာတုကသိဏပရိကမ္မန္တိ တိဏိပိ ဧကတော
အာရဘိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပနံ ပါပေသိ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၉၅။(-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၆။)

ပဗ္ဗာရဟနက(တိ)|ပဗ္ဗာရ+ဟန+က|ညွတ်-ကိုင်း-
သော မေးရှိသော၊ တွဲလွဲကျသော မေးရှိသော၊
သူ။ အန္တောပဝိဋ္ဌဟနကာ ဝါ ဝင်္ဂဟနကာ ဝါ
ပဗ္ဗာရဟနကာ ဝါ ဟောန္တိ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၂။ ပဗ္ဗာရ-
ဟနကာ ပုရတော ဩလမ္မမာနဝိသုကာ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၂၄။

ပဗျထယတိ(ကာကြိ)|ပ+ဗျထ+ဏယ+တိ။ဗျထ
ဒုက္ခဘယစလနေသု။ ဗျထတိ။နိတိ၊ဓာ။၇၃။
စာဂေသု ဗေလု ဂတိယံ၊ ဗျထော ဒုက္ခစလဗ္ဘယေ။
ဓာတွတ္ထ။၂၆၁။ ဗျထ ဘယစလနယေား။ ပါ၊
ဓာတု၊၇၆၅။ ဒုးခ စလနယောရိတိ ဒုဂ်း(ကွီ)။
ဗျထ ဗျထနေ ဒုးခေ၊ ဘွာ၊ အက၊ အာတွေ၊ သေဋ္ဌ၊
ယဋ္ဌာဒိ။ ကတ္တံရိ ဗျထတေ၊ ဗျထေတ၊- - - -
ဏိစိ ဗျထယတိ-တေ၊ အဝိဗျထတိ-တ။ ဓာတု-
ရူပါဒါသ။] တုန်လှုပ်စေ၏။ နဘဉ္စ သေလဉ္စ
ဝနပ္ပတိနိဉ္စ၊ သသာဂရံ ပဗျထယိတ္ထ မေဒိနိ။
ဇာ၊၂။၁၁၁။ ပဗျထယိတ္တာတိ ကမ္မယိတ္ထ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၄၃၇။

ပဗျထယိတ္ထ(ကာကြိ)|ပ+ဗျထ+ဏယ+အာ။အာ-
ကို ထွ-ပြု။]တုန်လှုပ်စေပြီး။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗျထိတ(တိ)|ပ+ဗျထ+တ|ကြောက်ရွံ့-ထိတ်
လန့်-သော၊သူ။ သဗ္ဗော ဇနော ပဗျထိတော၊
ရာဇာ ပဗ္ဗဇိတော ဣတိ။ဇာ၊၂။၁၇၂။ ပဗျထိ-
တောတိ ဘိတော ဥတြိဉ္စော။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၇၆။(-
ဇာ၊၂။၂၂၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၀။)

ပဗျာကရောတိ(ကြိ)|ပ+ဝိ+အာ+ကရ+ဩ+တိ။
ကရ ကရဏေ၊- - - -ယထာသရူပံ သဒ္ဓါ ဗျာ-
ကရိယန္တိ ဧတေနာတိ ဗျာကရဏံ။ရူ။၅၉၇။]
ပြောဆို-ဖြေကြား-၏။ တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာ-
ကာသိ၊ ပဗ္ဗေ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။သုတ္တနိ၊၄၄၉။
စူဠနိ၊၂၁။ ပဗျာကာသိတိ တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာ-
ကာသိ အာစိန္တိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ
ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနိအကာသိ ပကာသေသိတိ
တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသိ။စူဠနိ။၁၉၈။

ပဗျာကာသိ(ကြိ)|ပ+ဝိ+အာ+ကရ+ဤ|ပြောဆို-
ဖြေကြား-ပြီး။အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗျာဟရတိ(ကြိ)|ပ+ဝိ+အာ+ဟရ+အ+တိ။ ဟရ
ဟရဏေ။ဟရဏံ ပဝတ္တနံ။ဟရတိ။နိတိ၊ဓာ။

၁၅၂။ဟရော ဟာရေ ပ ပဟာရေ၊ သံ သံဟာရေ
ဝိ အာ ဝစေ။-----ပရိ နိစ္စဘောဂေ ဥပ၊ ပူဇာယံ
နိ နိကမုနေ။ဓာတွတ္ထ။၄၂၃-၄။ အာဏှိအာဒိသု
ဟရဿာ။-----အဟာ အဟာရာ၊ အဟာသိ
အဟာရိ။မောဂ်၊၆၊၂၈။(က)ပြောဆို-မြွက်ကြား-
၏။(ခ)ကျယ်လောင်စွာ-အသံပြု-ပြောဆို-၏။
ကြွေးကြော်-ဟစ်အော်-၏။ ဘိက္ခုသံဃေ စ
သမ္ပတ္တေ၊ ဂါထာ ပဗျာဟရီ ဇိနော။အပ၊၁။၃၈၃။
ထေရ၊၄။၁။၂၉၂။အတ္တမနဝါစံ နိစ္ဆာရေသီတိ
အတ္တမနတာယ ဝါစံ၊ အတ္တမနဘာဝဿ ဝါ
ယုတ္တံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ ဥဒီရယိ၊ ပဗျာဟရီတိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။မ၊၄။၁။၁၅၆။ (ခ)ဇာတော ကဏှော
ပဗျာဟာသိ “ဓာဝထ မံ၊-----အတ္တာယ ဝေါ
ဘိဿာမိ”တိ၊ဒီ၊၁။၈၇။ ပဗျာဟာသီတိ ယက္ခော
ဇာတောတိ ဘယေန ပလာယိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ
ဦတေသု ဃရမာနသကေသု ဣတော စိတော
စ ဝိစရန္တော “ဓာဝထ မံ”န္တိအာဒိနိ ဝဒန္တော
ဥစ္စာသဒ္ဓမကာသိ။ဒီ၊၄။၁။၂၃၄။ “န သကဗဠေန
မုခေန ဗျာဟရိဿာမိ”တိအာဒိသု ဝိယ ဥပ-
သဂ္ဂဝသေန သဒ္ဓကရဏတ္တော ဟရ-သဒ္ဓေါ။
ပုန ဒုတိယောပသဂ္ဂေန ယုတ္တော ဥစ္စာသဒ္ဓ-
ကရဏေ ဝတ္တတိတိ ဝုတ္တံ “ဥစ္စာသဒ္ဓမကာသိ”တိ။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၆၀။

ပဗျာဟရီ(ကြိ) [ပ+ဝိ+အာ+ဟရ+ဏှိ]ပြောဆို-
မြွက်ကြား-ပြီ။အထက်ပုဒ်(က)ကြည့်။

ပဗျာဟာသိ(ကြိ) [ပ+ဝိ+အာ+ဟရ+ဏှိ]ကျယ်လောင်
စွာ-အသံပြု-ပြောဆို-ပြီ၊ ကြွေးကြော်-ဟစ်
အော်-ပြီ။ပဗျာဟရတိ(ခ)ကြည့်။

ပဗြုန္တိ(ကြိ) [ပ+ဗြု+အာ+အန္တိ]ပြောဆို-မြွက်ကြား-
ကုန်၏။ ပဗြုတိ-ကြည့်။

ပဗြုဝန္တိ(ကြိ) [ပ+ဗြု+အာ+အန္တိ]ပြောဆို-မြွက်ကြား-
ကုန်၏။အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဗြုတိ(ကြိ) [ပ+ဗြု+အာ+တိ]၊ ဗြု ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ။
တျာဒျုပ္ပတ္တိ၊ အပ္ပစ္စယလောပေါ စ။-----ဝုဒ္ဓိ-
အဝါဒေသာ၊ သရလောပါဒိ။ ဗြုတိတိ၊ ဗြုတိ၊
“အညေသု စာ”တိ သုတ္တာနဝတ္တိတဝါဂ္ဂဟဏေန
ဗြုဓာတုဿ ဗျဉ္ဇနေ ဝုဒ္ဓိ န ဟောတိ။ ဗဟု-
ဝစနေ “ဗျလာနမိယုဝါ သရေ ဝါ”တိ ဦကာရဿ
သရေ ဥဝါဒေသာ၊ ဗြုဝန္တိ။ရူ၊၅၀၂။(-မောဂ်၊
၆၊၃၆။နိတိ၊ဓာ၊၁၄၅။နိတိ၊သုတ္တ။၁၀၃၃။)ဗြုဉ်
ဗျတ္တာယာံ ဝါစိ။ပါ၊ဓာတု။အဒါဒိ၊၃၄။ ဗြုဉ်
ဗျတ္တာယာံ ဝါစိ၊ အနဒါတ္တ၊ ဗြု(ဥ)အနိဋ္ဌိ၊ သက၊
ဥ။ ဗြုတေ၊ ဗြုဝါတေ၊ ဗြုဝတေ၊ ဗြုမေ၊ ဗြုဝေ။
ဓာတု၊ကပ္ပဒ္ဓ၊မ။ ဗြု ကထနေ ဒိဝါဒိဂဏီယး
ဥဘယပဒီ ဒွိက သေဋ္ဌိ။ ကတ္တံရိ ဗြုတိတိ အာဟ၊
ဗြုတး အာဟတး၊ ဗြုဝန္တိ အာဟး။ဓာတုရူပါဒါသ။
ပြောဆို-မြွက်ကြား-၏။ အသတ် ယောဓ ပဗြုတိ၊
မောဟေန ပလိဂုဏှိတော။သုတ္တနိ။၂၉၉။ ဗြုတိတိ
ဘဏတိ။သုတ္တနိ။၄။၁။၁၆၃။ အဇာနန္တာ နော
ပဗြုဝန္တိ(ပဗြုန္တိ၊မ၊၂။၄၀၂။ ပဗြုဝန္တိ။၎င်း၊သီ၊ဣ)၊
ဇာတိယာ ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော။သုတ္တနိ။၃၇၈။
တဿ အနသယိတတ္တာ တံ နာမဂေါတ္တံ အဇာ-
နန္တာ နော ပဗြုန္တိ၊ ဇာတိယာ ဟောတိ ဗြာဟ္မ-
ဏောတိ အဇာနန္တာဝ ဧဝံ ဝဒန္တိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
မ၊၄။၁။၃၀၀။သုတ္တနိ။၄။၂။၁၉၂။ ဗြုသိ-သုတ္တနိ။
၄၃၄။စူဠနိ။၆၊၂၄။ အညာဝိမောက္ခံ ပဗြုမိ၊
အဝိဇ္ဇာယ ပဘောဒနံ။အံ၊၁။၁၃၃။သုတ္တနိ။၄၄၆။
စူဠနိ။၁၈။ အညာဝိမောက္ခံ ပဗြုမိတိ အညာ-
ဝိမောက္ခော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တဝိမောက္ခော၊
အရဟတ္တဝိမောက္ခံ ပဗြုမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ
ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနိ-
ကရောမိ ပကာသေမိတိ အညာဝိမောက္ခံ ပဗြုမိ။
စူဠနိ။၁၅၉။(-သုတ္တနိ။၄၁၄၊၄၂၅၊၄၄၄။မဟာနိ။
၃၄၉၊၃၅၀။စူဠနိ။၆၊၁၅၊၁၃၈-၉။အံ၊၄။၂။၁၀၂-
၃။သုတ္တနိ။၄။၂။၃၁၅။) ပဗြုဟိ-သုတ္တနိ။၃၇၄၊

၃၈၈၄၃၁-၄၄၄၄-၆။မဟာနိ။၁၆၁။၂၁၀-၁။
စူဠနိ။၃၆၁၅-၇၂၂၁၃၄-၇-၈၁၅၄-၆။ဇာဝ။
၃၇၇။နေတ္ထိ။၁၄-၆၆၁။သုတ္တနိ။၅၂။၃၀၂။
မဟာနိ။၃၁၂။စူဠနိ။၃။ဇာဝ။၅။၆၁။နေတ္ထိ။
၅။၆၈။နေတ္ထိ။ဝိ။၉၇။၁၀၇။

ပဠိမိ(ကြိ) | ပ+ဗြ+အ+မိ | ပြောဆို-မြှက်ကြား-
၏။အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဠိသိ(ကြိ) | ပ+ဗြ+အ+သိ | ပြောဆို-မြှက်ကြား-
၏။ ပဠိတိ-ကြည့်။

ပဠိဟိ(ကြိ) | ပ+ဗြ+အ+ဟိ | ပြောဆို-မြှက်ကြား-
လော့။ ပဠိတိ-ကြည့်။

ပဘ(န) | ပ+ဘူ+အ | (ထက်ဝန်းကျင်၌) ထင်ရှားရှိ
သော တရား၊ နိဗ္ဗာန်။ ဝိညာဏ် အနိဒဿနံ အနန္တံ
သဗ္ဗတော ပဘံ။မ။၁။၄၀၅။ သဗ္ဗတော ပဘန္တိ
-----သဗ္ဗတော ဝါ တထာ ပဘူတမေဝ၊ န
ကတ္ထစိ နတ္ထိတိ သဗ္ဗတော ပဘံ။ ပုရတ္ထိမဒိသာ-
ဒိသု ဟိ အသုကဒိသာယ နာမ နိဗ္ဗာန် နတ္ထိတိ
န ဝတ္တဗ္ဗံ။မ။၅။၂။၃၁၀။ ပဘူတမေဝါတိ ပကဋ္ဌ-
ဘာဝေန ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေန ဝိဇ္ဇမာနမေဝ။ အရူပိ-
ဘာဝေန အဒေသိကတ္တာ သဗ္ဗတော ပဘဝတိ
ဝိဇ္ဇတိတိ သဗ္ဗတော ပဘံ။ တေနာဟ “ပုရတ္ထိ-
မဒိသာဒိသု” တိ။မ။၆။၂။၃၁၈။

ပဘ(န) | ပ+ပါ+အ။ ပ+ဝိသ+အ | (၁) ရေဆိပ်၊ ဆိပ်
ကမ်း။(က) ရေသောက်ရာအရပ်။(ခ) ဝင်ရောက်-
သက်ဆင်း-ရာအရပ်။(၂) ဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော
တရား၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား။ ဝိညာဏ် အနိဒဿနံ၊
အနန္တံ သဗ္ဗတောပဘံ။ဒီ။၁။၂၁၃။မ။၁။၄၀၅။
(၁၂) ပဘန္တိ ပန ဧတံ ကိရ တိတ္ထဿ နာမံ၊ တဉ္စိ
ပပန္တိ ဧတ္တာတိ ပပံ၊ ပ-ကာရဿ ပန ဘ-
ကာရော ကတော။ သဗ္ဗတော ပဘမဿာတိ
သဗ္ဗတောပဘံ။ နိဗ္ဗာနဿ ကိရ ယထာ မဟာ-

သမုဒ္ဒဿ ယတော ယတော ဩတရိတုကာမာ
ဟောန္တိ၊ တံ တဒေဝ တိတ္ထံ၊ အတိတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။
ဧဝမေဝ အဋ္ဌတ္တိသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ယေန
ယေန မုခေန နိဗ္ဗာန် ဩတရိတုကာမာ ဟောန္တိ၊
တံ တဒေဝ တိတ္ထံ၊ နိဗ္ဗာနဿ အတိတ္ထံ နာမ
နတ္ထိ၊ တေန ဝုတ္တံ “သဗ္ဗတောပဘ” န္တိ။ဒီ။၅။၁။
၃၂၅။ “တိတ္ထဿ နာမ” န္တိ ဝတော တတ္ထ နိဗ္ဗစနံ
ဒဿေတုံ “ပပန္တိ ဧတ္တာတိ ပပ” န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ
ဟိ ပပန္တိ ပါနတိတ္ထံ။ ဘ-ကာရော ကတော
နိရုတ္တိနယေန။ဒီ။၆။၁။၃၉၃။ ပဝိသန္တိ ဧတ္တာတိ
ပဝိသံ၊ တဒေဝ သ-ကာရဿ ဘ-ကာရံ၊ ဝိ-
ကာရဿ စ လောပံ ကတွာ ဝုတ္တံ “ပဘ” န္တိ။
တေနာဟ “တိတ္ထဿ နာမ” (မ။၅။၂။၃၁၀) န္တိ။
မ။၆။၂။၃၁၈။ (-သီ၊၆။သစ်၊၂။၄၁၈။)

ပဘဂ္ဂ(တိ) | ပ+ဘန္တ+တ။ ဘဇိ ဒိတ္ထိယံ စ ဘဇိ၊
ဘဇ္ဇနေ ဘန္တ မဒ္ဒနေ။ဓာတွတ္ထ။၂၆၅။ ဘန္တတော
ဂ္ဂေါ စ။-----ဘဂ္ဂေါ ရာဂေါ အနေန။ရူ။၆၂၈။
(-မောဂ်၊၅။၁၅၄။နီတိ၊သုတ္တ။၁၁၈၀။) ဘဇ္ဇော
အာမဒ်နေ။ပါ။ဓာတု၊ရ၊၁၆။ ဘန္တ ဘဇ္ဇနေ ရာဇဒိ-
ဂဏီယး၊ ပရ၊ သက၊ အနိဋ္ဌံ။ ကတ္တံရိ ဘနက္ကိ
ဘက္ကံး ဘန္တိ-----ကုတ်သု ဘဇ္ဇနိယမ်၊ ဘဇ္ဇနမ်၊
ဘဂံး၊-----ဘဂ္ဂး၊ ဘက္ကံး။ဓာတုရူပါဒါသ။(ပြ-
ဘဂ္ဂ-သံ။ပဘဂ္ဂ-ပြာ) | ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ဖျက်
စီး-ဆုံးရှုံး-သောသူ။ တေန ခေါ ပန သမယေန
ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော လိစ္ဆဝိဟိ
သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမေန္တော ပဘဂ္ဂေါ အဟောသိ။--
--သင်္ဂါမေ စ နန္တိ စရတိ “ရညာ လိစ္ဆဝိ
ပဘဂ္ဂါ” တိ။ဝိ။၁။၁၄၉။ ပဘဂ္ဂေါတိ ပဘဉ္စိတော၊
ပရာဇိတောတိ အတ္ထော။ဝိမတိ၊၁။၂၄၉။(-ဝိ၊၅။
၂။၁၀၁။သာရတ္ထ၊၂။၂၉၆။)

ပဘက်ရ(ပု) | ပဘာ+ကရ+အ။ ဝေရောစနော ဒိန-
ကရော၊ ဥဏှရံသိ ပဘက်ရော။ဓာန်။၆၂။ ပဘံ

ကရောတိတိ ပဘက်ရော။ဓာန်၊၆၂။ ကွစိ
 တပျရိသေ “ပဘက်ရ”ဒီသု ဝိဘတ္တိလောပေါ
 န ဘဝတိ။ ယထာ-----ပဘ် ကရောတိတိ အတ္ထေ
 “အမာဒယော ပရပဒေဘိ”တိ သမာသော၊--
 --စဂ္ဂဟဏေန ပုဗ္ဗပဒေ ဝိဘတ္တိလောပါဘာဝေါ၊
 သေသံ သမံ။ ပဘက်ရော။ရူ၊၃၅၁။ ဘာဏ္ဏ-
 ရဟန္တရ ငြိမ္မ၊ ပြဘာကရ ဝိဘာကရား။အမရ၊
 ၃၊၂၈။ ပြဘာကရ(ပု)ပြဘာံ ကရောတိ။ ကမ္ပ+
 အစ်။ သူယေ၊ မိမံသကဘေဒေ စ။ထောမ။
 (ပြဘာကရ-သံ။ ပဘ်ကရ-ပြာ) (၁)အရောင်-
 အလင်း-ကို ပြုတတ်သောအရာ။(က)နေ။(ခ)
 ပတ္တမြား။(၂)ပဘက်ရမည်သော မထေရ်။(တိ)
 (၃)ပညာ-အရောင်-အလင်း-ကို ပြုတတ်
 သောသူ။(က)ဘုရား။(ခ)ကဿပဘုရား။
 (ဂ)ဂေါတမဘုရား။(ဃ)ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။(င)
 အရိယာပုဂ္ဂိုလ်။(စ)သံဃာ။

(၁)အရောင်-အလင်း-ကို ပြုတတ်သော
 အရာ။(က)နေ။ဩဘာသတိ တာဝ သော ကိမိ၊
 ယာဝ န ဥန္တမတေ ပဘက်ရော။ဥဒါန။၁၆၉။
 ယာဝ န ဥန္တမတေ ပဘက်ရောတိ တိသုပိ
 မဟာဒီပေသု ဧကက္ခဏေ အာလောကကရဏေန
 “ပဘက်ရော”တိ လဒ္ဓနာမော သူရိယော န ဥန္တ-
 မတေ န ဥဒေတိ။ဥဒါန။၁၆၉။ ပဘက်ရဿာ
 (ဝိမာန။၇၇)တိ သူရိယဿ။ဝိမာန။၂၁၈။(-
 သံ၊၁။၄၉။အံ၊၁။၃၆၀။အဘိ၊က။၂၅၈။အပ၊၂။
 ၁၀၈၊၁၂၀၊၁၆၅။ဇာ၊၂။၇၉၊၁၀၃။မ၊၁။၃၀၉။
 အံ၊၁။၂။၃၀၆။ဝိမာန။၁၀၅၊၂၁၇။ထေရ၊၁။
 ၁၀၄။ထေရ၊၁။၂။၁၈၃။ဇာ၊၁။၁၉၉။ဇာ၊၁။၅။
 ၃၄၇၊၄၂၂။ဒီ၊၁။၂။၂၇၇။)(ခ)ပတ္တမြား။ ယံ နနိမံ
 ဒဒေယျံ ပဘက်ရံ၊ ကော န မေ ဣမိနာတ္ထော။
 ဇာ၊၂။၂၇။ ယံ နန အဟံ ဣမံ လဉ္စတ္ထာယ ဂဟိတံ
 ပဘက်ရံ သုပ္ပဘာသံ မဏိ ဒဒေယျံ။ဇာ၊၁။၅။
 ၁၉၆။(၂)ပဘက်ရမည်သောမထေရ်။အာယသ္မာ

ပဘက်ရော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော
 အဘာသိတ္ထ။အပ၊၁။၃၁၁။

(၃)ပညာ-အရောင်-အလင်း-ကို ပြုတတ်
 သောသူ။ ယဿ တေ ဟဒယေနတ္ထော၊ အာ-
 ဂတာယံ ပဘက်ရော။ဇာ၊၂။၃၀၅။ဇာ၊၁။၇။၂၂၈။
 (-မိလိန္ဒ။၂၀။)(က)ဘုရား။ ယဒါ စ ဗုဒ္ဓါ
 လောကသ္မိံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပဘက်ရ။ပဋိသံ၊၂၇၃။
 ပဘက်ရတိ လောကဿ ပညာလောကံ ကရာ။
 ပဋိသံ၊၁။၂။၁၇၈။ ပဘက်ရော(ဇာ၊၁။၁၁၃)တိ
 သတ္တလောကဩကာသလောကသင်္ခါရလော-
 ကေသု အာလောကဿ ကတတ္တာ ပဘက်ရော။
 ဇာ၊၁။၃။၁၁၇။(-သံ၊၁။၂၁၂။အံ၊၁။၃၆၂။ဣတိ
 ဝုတ်။၂၄၉။ဝိမာန။၂၅။အပ၊၁။၃၉၈။ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၈၂။
 နေတ္ထိ။၄၆။ဣတိဝုတ်၊၁။၂၅၃။ဝိမာန။၁။၉၆။)
 (ခ)ကဿပဘုရား။ ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊
 ဓမ္မရာဇာ ပဘက်ရော။ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၇၅။အပ၊၁။၁။
 ၅၄။ဇာ၊၁။၁။၅၂။ (ဂ)ဂေါတမဘုရား။ ဧကော
 တမနဒါသိနော၊ ဇုတိမာ သော ပဘက်ရော။
 ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော၊ ဂေါတမော ဘူရိ-
 မေဓသော။သုတ္တနိ။၄၅၀။စူဠနိ။၂၂၊၂၁၀။
 ပဘက်ရောတိ ပဘက်ရော အာလောကကရော
 ဩဘာသကရော ဒီပကရော ပဒီပကရော ဥဇ္ဇေ-
 တကရော ပဇ္ဇေတကရောတိ ဇုတိမာ သော
 ပဘက်ရော။စူဠနိ။၂၁၂။(-သုတ္တနိ။၄၃၀။စူဠနိ။
 ၂။စူဠနိ။၁။၈၃။) (ဃ)ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။ ဧတေ
 တယော ဒေဝမနုဿသေဋ္ဌာ၊ ပဘက်ရော ဓမ္မ-
 မုဒီရယန္တာ။ဣတိဝုတ်။၂၄၉။ အဝိဇ္ဇန္တကာရံ ဝိဓ-
 မိတ္တာ သပရသန္တာနေသု ဓမ္မာလောကသင်္ခါတာယ
 ပဘာယ ကရဏတော ပဘက်ရ။ဣတိဝုတ်၊
 ၁။၂၅၃။ (င)အရိယာပုဂ္ဂိုလ်။ဧဝရူပါ စ တေ
 ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု။ “သတ္တာရော”တိပိ ဝုစ္ဆန္တိ။--
 --“ပဘက်ရ”တိပိ ဝုစ္ဆန္တိ၊ “အရိယာ”တိပိ ဝုစ္ဆန္တိ။
 ဣတိဝုတ်။၂၆၇။(-ဣတိဝုတ်၊၁။၃၁၆။) (စ)

သံဃာ။ ဧတေ ဟိ သေဋ္ဌာ နရဝိရသာဝကာ၊
ပဘင်္ဂရာ ဓမ္မဗုဒ္ဓိရယန္တိ။ အဘိ၊ က။ ၄၀၂။
ဝိမာန။ ၅၀၊ ၆၂။ ပဘင်္ဂရာတိ လောကဿ
ဉာဏာလောကကရာ။ ဝိမာန၊ ၁၄၁။

ပဘင်္ဂ(ပု) [ပ+ဘန္တ+ဏ] ပျက်စီးခြင်း။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

ပဘင်္ဂဋ္ဌ(ပု) [ပဘင်္ဂ+အတ္ထ] ပျက်စီးခြင်းဟူသော-
အနက်-သဘော။ ပိဋကဋ္ဌော အနိစ္စဋ္ဌော ပဘင်္ဂဋ္ဌော
သမ္ပါပနဋ္ဌော ဝိဝေကဋ္ဌော အနိစ္စဋ္ဌော။ ပေဋကော။
၂၆၁။

ပဘင်္ဂ(တိ) [ပ+ဘန္တ+ဏ] ဘန္တ သြမဒ္ဒနေး။ ပပုဗ္ဗော၊
ဇေယျ ဂတ္တံ။ ပဘဉ္ဇတိ ဝိသေသေနာတိ ပဘင်္ဂ=
ဘင်္ဂရော။ ဣဒိ။ ၆။ ဘင်္ဂဘိရူဘာသုအဿဝါ။
ဧတေ သဒ္ဓါ မဟာဝုတ္တိနာ သီလာဒိသု နိပစ္စန္ဓေ။
ဘန္တ ဝိနာသေ။ ပဘဉ္ဇနသီလော ပဘင်္ဂ၊ သင်္ခတ-
ဓမ္မော။ နိရုတ္တိ။ ၇၉၆။ (၁) ပျက်စီးတတ်သော၊
ပျက်စီးခြင်း-အလေ့-သဘော-ရှိသော။ (က)
ပျက်စီး-ချုပ်ပျောက်-ခြင်းသဘောရှိသော
(သင်္ခတတရား)။ (ခ) ပျက်စီး-ချို့ယွင်း-ခြင်း
သဘောရှိသော။ (ဂ) ပျက်စီး-ပုပ်သိုး-ခြင်းသ
ဘောရှိသော။ (၂) ပျက်ဆီး-နှိပ်နင်း-တတ်သော။
(၁) (က) ဣမိနာ ပူတိကာယေန၊ ဘိန္တနေန
ပဘင်္ဂနာ။ သံ၊ ၁။ ၁၃၂။ ပဘင်္ဂနာတိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ
အာပဇ္ဇနဓမ္မေန။ သံ၊ ၁။ ၁၇၆။ ရူပံ ဘိက္ခဝေ
ပဘင်္ဂ၊ ယော တဿ နိရောဓော ဝုပသမော
အတ္တင်္ဂမော၊ ဣဒံ အပ္ပဘင်္ဂ။ သံ၊ ၂။ ၂၇။ ပဘင်္ဂန္တိ
ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ ဧဝမိဓ အနိစ္စလက္ခဏမေဝ
ကထိတန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၂၄၄။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော၊
ဒုက္ခတော- - - - ပဘင်္ဂတော၊ အဒ္ဓါဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၂၄၆။ ဥပက္ကမေန စေဝ သရသေန စ ပဘင်္ဂ-
ပဂမနသီလတာယ ပဘင်္ဂတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၄၇။
ပဘင်္ဂပဂမနသီလတာ ဘိဒုရတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။

၃၉၆။ (-အဘိ၊ က။ ၂၉၅။ ပဋိသံ။ ၄၁၁-၂-၄။
ထေရီ။ ၃၉၅။ နေတ္တိ။ ၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၃။ ဥဒါန၊
၄။ ၂၁၄၊ ၂၅၃။ ထေရီ၊ ၄၁။ ၄၈၃။ ထေရီ၊ ၄၁။ ၄၈၀။
စရိယာ၊ ၄။ ၉၈။ ဇာ၊ ၄၁။ ၄၁၆။ ဒီ၊ ၁။ ၂၆၅။ သီ၊
၄။ ၁၆။ ၂။ ၁၄၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၅၊ ၃၅၄၊ ၄၂၀-၇။ အံ၊
၄။ ၁။ ၂၈၂။) (ခ) တံ ဟောတိ စိတ္တံ မုဒု စ ကမ္မ-
နိယဉ္စ ပဘဿရဉ္စ၊ န စ ပဘင်္ဂ၊ သမ္မာ သမာ-
ဓိယတိ အာသဝါနံ ခယာယ။ အံ၊ ၁။ ၂၅၈။ အံ၊ ၂။
၁၄။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃၉။ ပဘင်္ဂ စာ
(သံ၊ ၁။ ၈၂) တိ ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ - - - - ပဘင်္ဂ
စာတိ အာရမ္မဏေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဝုပဂမနေန
ဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၆။ န စ
ပဘင်္ဂတိ ကမ္မနိယဘာဝုပဂမနေန န စ ပဘဉ္ဇန-
သဘာဝန္တိ အတ္ထော။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၅၁။ ဝိက္ခေပ-
ဝသေန စိတ္တဿ နာနာရမ္မဏေ ဝိသုဋ္ဌပဝတ္တိ
ဣဓ ပဘဉ္ဇနံ၊ သမာဓာနေန တဒဘာဝတော
န စ ပဘဉ္ဇနသဘာဝံ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၅၅။ န စ
ပဘင်္ဂတိ ကမ္မနိယဘာဝုပဂမနေန န စ ပဘဉ္ဇန-
သဘာဝံ သုဒ္ဓန္တံ ဝိယ သုဝဏ္ဏံ ဝိနိယောဂက္ခမံ။
တေနာဟ “သမ္မာ သမာဓိယတိ အာသဝါနံ
ခယာယာ” တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၃။ (-အံ၊ ၁။ ၂၅၅။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၇။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၇။ အံ၊
၄။ ၁။ ၉၄-၅။) (ဂ) ပဘင်္ဂရ(၁) ကြည့်။ (၂) သမဏံ
ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ကံ၊ အာဒိသန္တံ ပဘင်္ဂနံ။ ကဿ
ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာမိ၊ ဇရာမဇ္ဈပဝါဟနံ။ ထေရီ၊ ၃၂၃။
အာဒိသန္တန္တိ ဒေသေန္တိ။ ပဘင်္ဂနန္တိ ပဘဉ္ဇနံ ကိ-
လေသာနံ ဝိဒ္ဓံသနံ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၄။

ပဘင်္ဂပဂမနသီလ(တိ) [ပဘင်္ဂ+ဥပဂမန+သီလ]
ပျက်စီး-ချုပ်ပျောက်-ခြင်းသို့ ကပ်ရောက်ခြင်း
အလေ့ရှိသော(တရား)။ ပဘင်္ဂ(၁)(က) ကြည့်။

ပဘင်္ဂရ(န) [ပ+ဘန္တ+ယုရ] ထာဝရိတ္တရဘင်္ဂရ-
ဘိဒုရဘာသုရဘဿရာ။ ဧတေ သဒ္ဓါ နိပစ္စန္ဓေ

သီလေ ဂမ္မမာနေ။မောဂ်၊၅၊၅၄။ ဘန္တ ဩမဒ္ဒနေ၊
ဘန္တတေ သယမေဝ၊ ဘန္တတိ ဝါ အတ္တာနန္တိ
ဘဂ်ရော၊ ကမ္မကတ္တရိ ယုရော နိပစ္စတေ။၄၆။
ပဉ္စိကာ။(ပြဘဂ်ရ-သံ)(၁)ပျက်စီး-ပုပ်သိုး-
ခြင်း။(တိ)(၂)(က)ပျက်စီး-ပုပ်သိုး-သော။(ခ)
ပျက်စီး-ချုပ်ပျောက်-သော။(၁)ပရိက္ခယံဝ
ညတိနံ၊ ဘောဂါနံဝ ပဘဂ်ရံ(ပဘဂ်နံ။က)။
ဓမ္မ။၃၄။ဓမ္မ၊၄၁။၁၁၅။အပ၊၄၁။၂၇၁။ပဘဂ်ရန္တိ
ပဘဂ်ဘာဝံ ပူတိဘာဝံ။ ယံ ဟိဿ ဂေဟေ
ဧညံ၊ တံ ပူတိဘာဝံ အာပန္တတိ။ဓမ္မ၊၄၁။၄၅။
("ဘောဂါနန္တ ပဘဂ်နံ"ဟူရာဌ်ကား ဘောဟော
ဖြစ်၍ "ယုရ"ပစ္စည်းမသက်သင့်သောကြောင့်
"ပဘဂ်ရံ"ဟု မသင့်။မောဂ်၊၁၊၂၊၇၄။"ဘော-
ဂါနန္တ ပဘဂ်နံ"ဌ်လည်း "ပဘဂ်ဘာဝံ ပူတိ-
ဘာဝံ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သောကြောင့် "ပဘဂ်နော
ဘာဝေါ ပဘဂ်တာ"ပြုပြီးသော် "ဘောဂါနန္တ
ပဘဂ်တံ"မူမှန် ဖြစ်ရာ၏။ဝိ၊ရူ၊၁၊၁၅၃-သုတ်။)
(၂)(က)ပရိဇိဏ္ဏမိဒံ ရူပံ၊ ရောဂနိဋ္ဌံ ပဘဂ်ရံ။
ဓမ္မ။၃၅။ ယထာ ခေါ ပန တရုဏောပိ သိင်္ဂါလော
"ဧရသိင်္ဂါလော"တိ ဝုစ္စတိ၊ တရုဏာပိ ဂဠော-
စိလတာ "ပူတိလတာ"တိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ တဒဟု-
ဇာတံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏမ္ဘိ သမာနံ နိစ္စံ ပဋ္ဌရုဏဋ္ဌေန
ပူတိတာယ ပဘဂ်ရံ။ဓမ္မ၊၄၁။၇၀။(ခ)ဧရာ-
မရဏသဃာဋ္ဌံ၊ ရောဂနိဋ္ဌံ ပဘဂ်ရံ။ဣတိဝုတ်။
၂၂၀။ သရသတော ဥပက္ကမတော စ ပဘဂ်-
ပဂမနသီလတာယ ပဘဂ်ရံ။ဣတိဝုတ်။၄၁။၅၆။

ပဘဂ်သဘာဝ(တိ)၊ ပဘဂ်+သဘာဝ၊ ပျက်စီး-ချုပ်
ပျောက်-ခြင်း သဘောရှိသော။ နိရုဇ္ဈနက-
သဘာဝန္တိ ခဏဘင်္ဂဝသေန ပဘဂ်သဘာဝံ။
သံ၊ဋီ၊၂၊၅၁။(-၂၁၅။)

ပဘဉ္စတိ(ကြိ)၊ ပ+ဘန္တ+အ+တိ။ ဘဇိ ဒိတ္တိယံ စ
ဘဇိ၊ ဘဇုနေ ဘန္တ မဒ္ဒနေ။ဓာတွတ္ထ။၂၆၅။ဘန္တ
ဘဉ္စနေ ရုဓာဒိဂဏီယး၊ ပရ၊ သက၊ အနိဋ္ဌ။

ကတ္တရိ-ဘနတ္တိ ဘန္တံ၊ ဘန္တိ။ဓာတုရူပါဒါ။
(၁)ပျက်စီး-ပြိုကွဲ-၏။(၂)ပျက်ဆီး-ချိုးဖဲ့-၏။
(၁)ပဘဉ္စတိ ဝိသေသေနာတိ ပဘဂ်။ဏာဒိ။၆။
(၂)ဟတ္ထိဟိ အသေဟိ ရထေဟိ ပတ္တိဘိ၊ သူရာ
ပဘဉ္စန္တိ ပဓံသယန္တိ။ဇာ၊၁။၃၅၄။ ပဘဉ္စန္တိတိ
ဧတေဟိ ဟတ္ထိအာဒိဟိ ပစ္စတ္တိကရာဇနံ နဂရာနိ
ပဘဉ္စန္တိ။ဇာ၊၄၊၄၁။၅၀၂။ အယံ ပုရိသော ဂဟ-
ပတိဿ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တဿ ဝါ မုသာဝါဒေန
အတ္ထံ ပဘဉ္စိ။အံ၊၂၊၁၈၅။

ပဘဉ္စန(ပု)၊ ပ+ဘန္တ+ယု။ မာလုတော ပဝနော
ဝါယု၊-----သမိရော စ သဒါဂတိ။ဓာနံ၊၃၇။
ဒသကံ ဝါတေ။-----သသနော၊ ဂန္ထဝဟော၊
-----ပဝမာနော၊ ပဘဉ္စနော ဣစ္စာဒိနိပိ ဝါတ-
နာမာနိ။ဓာနံ၊ဋီ၊၃၇။ ဣသနး သွင်နော ဝါယု
မံတရိဝ္ဗါသဒါဂတိး၊-----နဘသ္မဒ္ဓါတပဝန-
ပဝမာနပြဘဉ္စနား။အမရ၊၁၊၆၅-၆။ ပြဘဉ္စန(န)
ပြဘဉ္စတိ တသဏာဒိနံ၊ ပြ+ဘန္တ+ယုစံ။ဝါယော။
ထောမ။(ပဘဉ္စဏ-ပြာ)၊(၁)လေ။(န)(၂)ပျက်
စီး-ချိုးယွင်း-ခြင်း။(တိ)(၃)ပျက်ဆီး-နှိပ်နင်း-
တတ်သော။(၁)ထောင့်ကွင်းကြည့်။(၂)ပဘဂ်
(၁)(ခ)ကြည့်။(၃)ပဘဂ်(၂)ကြည့်။

ပဘဉ္စနသဘာဝ(တိ)၊ ပဘဉ္စန+သဘာဝ၊ ပျက်စီး-
ချိုးယွင်း-ခြင်းသဘောရှိသော။ ပဘဂ်(၁)(ခ)
ကြည့်။

ပဘဉ္စန္တိ(ကြိ)၊ ပ+ဘန္တ+အ+အန္တိ၊ ပျက်ဆီး-ချိုးဖဲ့-
ကုန်၏။ ပဘဉ္စတိ(၂)ကြည့်။

ပဘဉ္စိ(ကြိ)၊ ပ+ဘန္တ+ဤ၊ ပျက်ဆီး-ချိုးဖဲ့-ပြီ။
ပဘဉ္စတိ(၂)ကြည့်။

ပဘဉ္စိတ(တိ)၊ ပ+ဘဉ္စ+တ၊ ပျက်ဆီး-နှိပ်နင်း-အပ်
သော။ ပဘဂ္ဂ-ကြည့်။

ပဘန္တ(တိ)၊ ပ+ဘာ+အ+အန္တိ၊ ထွန်းလင်း-တောက်
ပ-သော။ ဧတာဒိသံ အဗ္ဗုတဒဿနေယျံ၊ ဝိမာနံ

သဗ္ဗသော ပဘံ။ဝိမာနံ။၆၁။ သဗ္ဗတော ပဘန္တိ
သမန္တတော ဩဘာသမာနံ။ဝိမာနံ။၁၇၅။
သောဝဏ္ဏမယေ ပဗ္ဗတသ္မိံ၊ ဝိမာနံ သဗ္ဗတော
ပဘံ။ဝိမာနံ။၁၀၅။ သဗ္ဗတော ပဘန္တိ သဗ္ဗဘာဏဟိ
ပဘာသန္တံ ပဘာမုဉ္ဇနကံ။ဝိမာနံ။၂၈၄။

ပဘဝ(ပု)ပ+ဘူ+အ။ နိဒါနံ ပဘဝေါ ဟေတု၊
သမ္ဘဝေါ သေတု ပစ္စယော။ဓာန်။၉၁။ ပဘဝတိ
ဖလမေတသ္မာတိ ပဘဝေါ။ဓာန်။၉၁။ပဘဝေါ
ဇာတိဟေတုမိ၊ ဌာနေ စာဒျူပလဒ္ဓိယံ။ဓာန်။
၉၀၀။ ပဘဝတိ ဧတသ္မာတိ ပဘဝေါ။ရူ။၅၆၈။
ပဘဝေါတိ ပဘဝနံ ပဘဝေါ၊ အတ္တိကာ၊ ပဘဝတိ
ဧတသ္မာတိ ဝါ ပဘဝေါ။---ပဘဝ-သဒ္ဓေါ
ပန ဘဝနကြိယမ္ပိ ဝဒတိ နဒိပ္ပဘဝမ္ပိ ပစ္စယတ္ထမ္ပိ။
နိတိ၊ပဒ။၉၃။ သျာဇ္ဇန္တဟေတုး ပြဘဝး၊ ည္ဗာနံ
စာဒျောပလဗ္ဗယေ။အမရ၊၂၃၊၂၀၉။ ဇန္တုနော
ဟေတုး၊ ပြဘဝတုသ္မာတိ၊ ဖဒေါရပ်(ပါ၊၃၊၁၅၇)
“ပြဘဝေါ ဇလမူလေ သျာဇ္ဇန္တဟေတော် ပရာ-
ကြမေ၊ ဇာနသျှ စာဒိမဿာနေ”ဣတိ မေဒိနီ။
အာဒျောပလဗ္ဗယေ ပြထမဇာနာထံ။ဗျာချာ-
သုဓာ။ ပြဘဝ(ပု)ပြဘဝတုသ္မာတိ၊ ပြ+ဘူ+အပ်၊
အာဒျ-ပြကာကဿာနေ၊ ဥတိဒကေ၊---ဝဇ်မဓေ
ဝတ္ထရဘေဒေ စ၊ ပြ+ဘူ၊ ဘာဝေ အပ်၊ ပရာ-
ကြမေ၊ ဇန္တုနိ စ။ထောမ။(ပဘဝ-ပြာ) (၁)
ဖြစ်ခြင်း၊ စ၍ ဖြစ်ခြင်း။ (၂)စ၍ ဖြစ်ရာ၊
အကြောင်း၊ အကြောင်းတရား။ (၃)အမွန်အစ။
(က)စ၍ ဖြစ်ရာအရပ်။(ခ) စ၍-ဖြစ်-စီးဆင်း-
ရာအရပ်။(င)အရိယမဂ်။(တိ)(၅)စ၍ဖြစ်သော။

(၁)ဖြစ်ခြင်း၊ စ၍ဖြစ်ခြင်း။ ယော သာတာ-
သာတာနံ ဘဝေါ ပဘဝေါ ဇာတိ သဇ္ဇာတိ
နိဗ္ဗတ္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပါတုဘာဝေါ၊ အယံ သာတာ-
သာတာနံ ဘဝေါ။မဟာနိ။၂၁၀။(၂)စ၍ ဖြစ်ရာ၊
အကြောင်း၊ အကြောင်းတရား။ မူလံ ဟေတု
နိဒါနဉ္စ၊ သမ္ဘဝေါ ပဘဝေန စ။ သမုဋ္ဌာနာ-

ဟာရာရမ္မဏာ၊ ပစ္စယော သမုဒယေန စ။ယမက၊
၁။၆။ တတ္ထ မူလာဒိနိ သဗ္ဗာနိပိ ကာရဏာဝေ-
ဝစနာနေဝ။ ဧတသ္မာ ဖလံ သမ္ဘောတိတိ သမ္ဘဝေါ၊
ပဘဝတိတိ ပဘဝေါ။အဘိ၊၄။၃။၂၈၉။ ဒုက္ခဿ
ဝေ မံ ပဘဝံ အပုစ္ဆသိ၊ တံ တေ ပဝက္ခာမိ
ယထာ ပဇာနံ။သုတ္တနိ။၄၃၇။စူဠနိ။၉။ ပဘဝံ
အပုစ္ဆသိတိ ဒုက္ခဿ မူလံ ပုစ္ဆသိ၊---သမ္ဘဝံ
ပုစ္ဆသိ၊ ပဘဝံ ပုစ္ဆသိ။စူဠနိ။၆၈။(-အဘိ၊က။
၂၃၅။ထေရီ။၄၃၅။မဟာနိ။၁၉၆-၈။ဝိ၊၄။၄။၁၉၇။
မ၊၄။၁။၃၂၄။သံ၊၄။၂။၂၆။အံ၊၄။၂။၂၆။အဘိ၊၄။၃။
၁၈၈၊၃၄၄။ပဋိသံ၊၄။၂။၁၂၀၊၂၀၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၆၄။
ဥဒါန၊၄။၃၇-၈။ဣတိဝုတ်၊၄။၁၇၂။ဝိမာန၊၄။
၁၉၈။ထေရီ၊၄။၃၀၀။မဟာနိ၊၄။၃၀၈။ဒီ၊၄။၃။
၉၇။သံ၊၄။၂။၂၄၃။မူလ၊၄။၁။၁၅၉။မူလ၊၄။၂။၅၂၊
၁၁၆၊၁၂၈။အနု၊၄။၂။၁၃၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၁၉၃၊၃၂၀၊
၃၄၀။နေတ္ထိ၊၄။၁၇၊၃၂။)

(၃)အမွန်အစ။(က)စ၍ ဖြစ်ရာအရပ်။ ဣဓ
ပန ဗာရာဏသီဝါသီ ဧကော မာဏာဝေါ ဂင်္ဂါယံ
တေသု ဧကံ အဗ္ဗဇလံ ဒိသ္မာ တဿ ပဘဝံ
ဂဝေသန္တော---ဂတော။ပေတ၊၄။၁၇၂။(-ဝိ၊
၄။၁။၉၉။သာရတ္ထ၊၁။၃၂၆။)(ခ)စ၍-ဖြစ်-စီး
ဆင်း-ရာအရပ်။ ပါဝိသု ဂိရိဂူဂါနိ၊ နဒိနံ ပဘဝါနိ
စ။ဇာ၊၁။၁၇၁။ နဒိနံ ပဘဝါနိ စာတိ ပဗ္ဗ-
တေယျာနံ နဒိနံ ပဘဝဌာနာနိ စ ပဝိဌာ။ဇာ၊
၄။၃။၃၈၀။ ဧတ္ထ စ သစေ နဒိ နာတိဒိဃာ
ဟောတိ၊ ပဘဝတော ပဌာယ ယာဝ မုဒ္ဓါရာ
သဗ္ဗတ္ထ သံဃော နိသီဒတိ၊ ဥဒကုက္ကေပသီမာ-
ကမ္ပံ နတ္ထိ။ဝိ၊၄။၃။၃၃၄။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၉၆။ဝိမတိ၊
၂။၁၅၉။ကင်္ခါ၊၄။သစ်။၁၄၆။ ပဘဝတောတိ
သမုဒါဂမတော။ပါစိတ်၊ယော။၂၉၉။(-ဇာ၊၂။
၃၃၃။မိလိန္ဒ၊၂။၇၄။ကင်္ခါ၊၄။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၆။သာ
ရတ္ထ၊၁။၂၈၁။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၅၁။) (၄)အရိယမဂ်။
အရိယမဂ္ဂေါ ဟိ- မဂ္ဂေါ ပစ္စော ပထော ပစ္ဆော၊

အဉ္စသံ ဝဋ္ဋမာယနံ။---အဒ္ဓါနံ ပဘဝေါ စေဝ၊
 တတ္ထ တတ္ထ ပကာသိတော။သုတ္တနိ၊၄။၁။၃၁။
 (၅)စ၍ဖြစ်သော။ ကုတော ပဘဝံ ဧတန္တိ?
 သာရိပုတ္တတ္ထေရပူဘဝံ။အဘိ၊၄။၁။၄၃၇။သမာ-
 ဟိတော ဧကဂ္ဂတာဘာဝါပါဒနေန ကတ-
 သမာဓာနော အတ္တာ စိတ္တံ တတော ပဘဝံ
 ဥပ္ပန္နံ ယံ၊ တံ သတ္တံ နာမ။အလင်္ကာ၊၄။ဟောင်း။
 ဂါထာ-၃၄၅။(-နေတ္တိ၊၄။၁၇။)

ပဘဝကမ္မ(န)|ပဘဝ+ကမ္မ|(အကျိုးတရားတို့၏
 ဖြစ်ရာ)အကြောင်းကံ။ တတိယေန “အယံ
 လောကော အာဒိတော ပဘုတိ ပဘဝကမ္မနာ
 ဝတ္တတိ”တိ ဝုတ္တမတ္တံ နိဂမေတိ။မ၊၄။၁။၂၀၃။

ပဘဝဋ္ဌ(ပု)|ပဘဝ+အတ္တ ဖြစ်ရာ-အကြောင်း-ဟူ
 သော-အနက်-သဘော။ ဒုက္ခဿ ပိဋနန္တံ၊ သမု-
 ဒယဿ ပဘဝဋ္ဌံ၊မ၊၄။၁။၄၅။ဣတိဝုတ်၊၄။၁၅၈။

ပဘဝဋ္ဌာန(န)|ပဘဝ+ဋ္ဌာန|စ၍-ဖြစ်-စီးဆင်း-
 ရာ အရပ်။ပဘဝ(၃)(ခ)ကြည့်။

ပဘဝတိ(ကြိ)|ပ+ဘူ+အ+တိ။ ဟူ ဘူ သတ္တယံ။
 ဟောတိ၊ ဘဝတိ။ ပဟောတိ၊ ပဘဝတိ။--
 --ပဘဝတိတိ သန္တတိ။နိတိ၊ဓာ။၂၀၂။ဖြစ်၏။
 (က)အဦး-အစ-ဖြစ်၏။(ခ)စီးဆင်း၏။(ဂ)
 ရှိ-ထင်ရှားရှိ-၏။(ဃ)စွမ်းနိုင်၏။ အနုနယပဋိယံ
 နိဿာယ ဆန္ဒော ပဟောတိ ပဘဝတိ ဇာယတိ
 သဉ္ဇာယတိ နိဗ္ဗတ္တတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တတိတိ တမူပ-
 နိဿာယ ပဟောတိ ဆန္ဒော။မဟာနိ။၂၀၅။(-
 နေတ္တိ။၈၆။နေတ္တိ၊၄။၁၇၇။နေတ္တိ၊ဝိ။၂၄၄။)
 ပဘဝန္တိ-သုတ္တနိ။၄၃၇။၂၃၁နံ။၁၉၁။မဟာနိ။
 ၂၁၀။စူဠနိ။၉။၆၈-၉။နေတ္တိ။၅၇-၈။အဘိ၊၄။၂။
 ၁၈၄။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၃၀-၁။၂၃၁နံ။၄။၃၈၅။သုတ္တနိ၊
 ၄။၂။၃၀၅။စူဠနိ၊၄။၁၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၃၃၀။၁၆၅။
 (က)တံ ဒုက္ခံ ဣတော ပဘဝတိတိ ဒုက္ခပဘဝေါ။
 အဘိ၊၄။၁။၃၉၈။ ပဘဝတိ ဧတသ္မာ ဒုက္ခံ

ပဋိသန္ဓိယံ နိဗ္ဗတ္တတိ ပုရိမဘဝေန ပစ္ဆိမဘဝေါ
 ယဋ္ဌိတော သံယုတ္တော ဟုတွာ ပဝတ္တတိတိ
 ပဘဝေါ။မူလဋီ၊၂။၅၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁၉၃။(-နေတ္တိ။
 ၉၀။မ၊၄။၁။၃၂၄။သံ၊၄။၂။၂၆။အဘိ၊၄။၁။၁၈၈။
 ၂၈၉။ပဋိသံ၊၄။၂။၁၂၀။၂၀၂။ဣတိဝုတ်၊၄။၁၇၂။
 မဟာနိ၊၄။၃၀၈။မူလဋီ၊၁။၁၅၉။) ပဘဝန္တိ-
 မ၊၄။၁။၂၃၇။သံ၊၄။၂။၂၄၇။မ၊၄။၁။၁၆၀။ (ခ)
 သေယျထာပိ ဗြာဟ္မဏ ယတော စာယံ ဂင်္ဂါ
 နဒီ ပဘဝတိ၊ ယတ္ထ စ မဟာသမုဒ္ဒံ အပေတိ။
 သံ၊၁။၃၉၁။ သရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဘဝန္တိ သန္တန္တိ
 ဧတသ္မာ မဟာနဒီယောတိ သရော။အပ၊၄။၂။
 ၂၀၁။(-မ၊၄။၁။၂၆။သာရတ္ထ၊၁။၂၅၇။) (ဂ)
 အရူပိဘာဝေန အဒေသိကတ္တာ သဗ္ဗတော
 ပဘဝတိ ဝိဇ္ဇတိတိ သဗ္ဗတောပဘံ။မ၊၄။၂။၃၁၈။
 (ဃ)ပဘဝတိ ပဟောတိ သက္ကောတိတိ ပဘံ။
 နိတိ၊ပဒ။၉၈။

ပဘဝဒဿန(န)|ပဘဝ+ဒဿန|စ၍ဖြစ်ရာ-
 အမွန်အစ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို-ညွှန်ပြခြင်း-ညွှန်ပြကြောင်း
 ပုဒ်။ ဘာဝိတတ္တာနန္တိ သောတဗ္ဗဿ ပဘဝ-
 ဒဿနံ။ထေရ၊၄။၁။၅။

ပဘဝနိရောဓ(ပု)|ပဘဝ+နိရောဓ(နိးသော)အကြောင်း
 ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။ ပဘဝနိရောဓေန အဝိဇ္ဇာ
 နိရုဇ္ဈတိ။ပဋိသံ၊၁။၁၉၃။ ပဘဝနိရောဓေနာတိ
 အာသန္နပစ္စယဿ ဥပ္ပတ္တိအဘာဝေန။ ဇာတိယေဝ
 ဟိ ပဘဝတိ ဧတသ္မာ ဒုက္ခန္တိ ပဘဝေါတိ ဝတ္တံ၊
 ယုဇ္ဇတိ။ပဋိသံ၊၄။၂။၁၂၀။

ပဘဝနိဿယဝိသုဒ္ဓိပဋိဝေဒန(န)|ပဘဝ+နိဿယ+
 ဝိသုဒ္ဓိ+ပဋိဝေဒန|အမွန်အစ, မှီရာဋ္ဌာန ဖြစ်
 သော ရတနာသုံးပါး၏-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-
 ခြင်းကို သိစေခြင်း။ သံဝဏ္ဏနာရမ္မေ ရတန-
 တ္တယဝန္တနာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ ပဘဝ-
 နိဿယဝိသုဒ္ဓိပဋိဝေဒနတ္ထံ။ဒီ၊၄။၁။၁။မ၊၄။၁။၁။

သံ၊ဋီ၊၁။၁။နေတ္တိ၊ဋီ၊၁။(-သာရတ္ထ၊၁။၂။သီ၊ဋီ၊
သစ်၊၁။၂။)

ပဘဝန္တ(တိ)|ပ+ဘူ+အ+အန္တ|၁)ဖြစ်သော။(၂)
စွမ်းနိုင်သော၊သူ။ (၁)ဧဝံ ဥပဓိနိဒါနတော
ပဘဝန္တေသု ဒုက္ခေသု-ယော ဝေ အဝိဒ္ဓါတိ
ဂါထာ။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၅။စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂၀။ (၂)
ပဘဝတိ(ဃ)ကြည့်။ အပ္ပဘဝန္တ(ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၃)
လည်း ကြည့်။

ပဘဝန္တိ(ကြိ)|ပ+ဘူ+အ+အန္တိ|ဖြစ်ကုန်၏။(က)
အဦး-အစ-ဖြစ်ကုန်၏။(ခ)စီးဆင်းကုန်၏။
ပဘဝတိ(က၊ခ)ကြည့်။

ပဘဝပညတ္တိ(ထိ)|ပဘဝ+ပညတ္တိ|အကြောင်း-
သမုဋ္ဌာန်-ကို-သိစေခြင်း-သိစေတတ်သော-
ပညတ်။ အယံ ပဘဝပညတ္တိ ဒုက္ခဿ စ
သမုဒယဿ စာ(နေတ္တိ၊၄၉)တိ အယံ ယထာ-
ဝုတ္တာ ဒေသနာ ဒုက္ခသစ္စဿ သမုဒယသစ္စဿ
စ သမုဋ္ဌာနပညတ္တိ၊ ဝိပါကဝဇ္ဇဿ သင်္ခါရာနဉ္စ
တဏှာပစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ အဓိပ္ပါယော။နေတ္တိ၊
ဋ္ဌ၊၁၂။(-နေတ္တိ၊၅၂။ပေဋကော၊၂၃၄။ဒီ၊ဋီ၊၁။
၂၀၁။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၉၃။မ၊ဋီ၊၁။၁၃၃။နေတ္တိ၊ဝိ။
၃၆၊၁၈၉၊၁၉၅။)

ပဘဝဘူမိ(ထိ)|ပဘဝ+ဘူမိ|အမွန်အစ-ဘုံ-ဌာန။
ဣတိ ဟိဒံ သီလံ နာမ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနံ အဓိဋ္ဌာနံ၊
သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ပဘဝဘူမိ၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာရက-
ဓမ္မာနံ အာဒိ စရဏံ မုခံ ပမုခံ။စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၃၀၃။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၈၈။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၈၀။

ပဘဝလက္ခဏ(တိ)|ပဘဝ+လက္ခဏ|အမွန်အစ၏
အဖြစ်ဟူသော-မှတ်ကြောင်း-လက္ခဏာ-ရှိသော။
ပဘဝလက္ခဏံ သမုဒယသစ္စံ၊ အနုပစ္ဆေဒက-
ရဏရသံ၊ ပလိဗောဓပစ္စုပ္ပန်။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၂၆။(-ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၃။)

ပဘဝဝါရ(ပု)|ပဘဝ+ဝါရ|ပဘဝ-သဒ္ဓါဖြင့် ဟော

ရာ-အလှည့်-အကြိမ်-ပါဋိ။ ဣတိ မူလဝါရော
ဟေတုဝါရော သမ္ဘဝဝါရော ပဘဝဝါရော--
--သမုဒယဝါရောတိ သဗ္ဗေပိ ဒသ ဝါရော
ဟောန္တိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၉။

ပဘဝသမုဒ္ဒပဒေသပရိစ္ဆိန္န(တိ)|ပဘဝ+သမုဒ္ဒ+
ပဒေသ+ပရိစ္ဆိန္န|စ၍ စီးဆင်းရာ-အမွန်အစ-
နှင့် သမုဒြါအရပ်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။
ဧတသ္မိံ အန္တရေတိ ဧတသ္မိံ ပဘဝသမုဒ္ဒ-
ပဒေသပရိစ္ဆိန္နေ အာယာမတော ပဉ္စယောဇန-
သတိကေ အတိရေကယောဇနသတိကေ ဝါ
ဌာနေ။သံ၊ဋီ၊၂။၁၅၂။

ပဘဝသမ္ပဒါ(ထိ)|ပဘဝ+သမ္ပဒါ|စ၍ ဖြစ်ရာ-
အမွန်အစ-၏ ပြည့်စုံခြင်း။ ဧတ္ထ စ “သုဂတဿ
ဩရသာနံ ပုတ္တာနန္တိ ဧတေန အရိယသံဃဿ
ပဘဝသမ္ပဒံ ဒေသေတိ။ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၃။မ၊ဋီ၊၁။၁၃။
သံ၊ဋီ၊၁။၁၃။အံ၊ဋီ၊၁။၁၆။(-သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၃။
အံ၊ဋီ၊၁။၁၄။နေတ္တိ၊ဋီ၊၁၁-၂။)

ပဘဝသမ္ပန္န(တိ)|ပဘဝ+သမ္ပန္န|စ၍ စီးဆင်းရာ-
အမွန်အစ-နှင့်ပြည့်စုံသော။ အပိ စာတိ တထာပိ၊
ဧဝံ ပဘဝသမ္ပန္နေပိတိ အတ္ထော။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
၁၈၀။

ပဘဝသုဒ္ဓိ(ထိ)|ပဘဝ+သုဒ္ဓိ|အမွန်အစ၏-စင်
ကြယ်-သန့်ရှင်း-ခြင်း။ နာထပ္ပဘဝတ္တာ စ
ပဘဝသုဒ္ဓိယာ အာဒိကလျာဏော၊ အတ္ထသုဒ္ဓိယာ
မဇ္ဈေကလျာဏော၊ ကိစ္စသုဒ္ဓိယာ ပရိယော-
သာနကလျာဏော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
၂၅၂။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၇။

ပဘဝါနပဿီ(တိ)|ပဘဝ+အနုပဿီ|အကြောင်း-
သမုဋ္ဌာန်-ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသော၊သူ။ပဘဝါ-
နပဿီတိ ဒုက္ခဿ မူလာနုပဿီ ဟေတာ-
နုပဿီ နိဒါနာနုပဿီ သမ္ဘဝါနုပဿီ ပဘဝါ-
နုပဿီ သမုဋ္ဌာနာနုပဿီ။စူဠနိ၊၇၁။

ပတဿတိ(ကြိ)ပ+ဘသု+ယ+တိ။ ဘသု ဒျစော-
ပတေ ဘသော၊ ဘသေ စ ဘာ တု ဒိတ္တိယံ။
ဓာတ္တတ္ထ။ ၂၆၈။ ဘသတိ။ မဋ္ဌသာဓုကော ဘသိတ္ထ။
သာသနာ ဘဋ္ဌော၊ ကမ္မဋ္ဌာနဘဋ္ဌော။ ၎င်းသျှ။
ဘရ(၁၁၈)၊ ဩရ(၁၁၉)အစးပတနေ။ ပါ၊ ဓာတု။
ဘရ ဩန္တ အစးပတနေ။ ဘရ်၊ ဩန္တ(၂)အက၊
ပ၊ ဘရုတိ၊ ဘရေတိ၊ ဘရတု။ ဓာတု၊
ကပ္ပဒုမ။ လျှောကျ၏။ တဿ ရထိကာယ
အန္တရဝါသကော ပတဿိတ္ထ။ ၀၊ ၄။ ၂၇၆။

ပတဿရ(ပု)ပ+ဘာ+သရ။ ဘဿရော ဘာသုရော
ဘဝေ။ ဓာန်။ ၇၃၃။ ဒွယံ ပဘာယုတ္တေ။ ဘာ
ဒိတ္တိမှိသရပစ္စယော၊ ရဿာဒိဒိတ္တဉ္စ၊ ဘဿရော။
ဓာန်။ ၇၃၃။ ပ+ဘာသ+သရ။ ဘာသ ဝစနေ
စ။ ဘာသတိ ဒိပ္ပတိတိ ဘာသုရော၊ ဥရော။
သရပစ္စယေ ဘဿရော၊ “ဗုဉ္ဇနေ ဒိဃရဿာ”တိ
ရသော။ မောဂ်၊ ၅၊ ၅၄(ပဋိကာ)။ ပ+ဘာသ+ရ။
ဘဿ ဘဿနဒိတ္တိသု။ ဘဿန ဝစနံ။ ဒိတ္တိ
သောဘာ။ ဘဿတိ။ ဘဿံ၊ ပတဿရံ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၁၈၉။ ပဘာ+သရ+အ။ ဝိဇ္ဇ၊ ဝိယ ပဘာယ
ဣတော စိတော စ နိစ္ဆရဏံ ပတဿရံ ယထာ
“အဘဿရ”တိ။ သိ၊ ၁၄၀။ ပြဘာသုရ
(ဝိ)စမကီလာ၊ ဒိပ္ပိမာန်။ ကောတ္ထုဘ။ (၁)
ပတဿရမည်သောသူ။ (၂)အရောင်အလင်း။
(၃)ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-သော အရောင်အဆင်း။ (တိ)
(၄)(က)ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-သော(လက်ကောက်-စသည်)။
(ခ)ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-သကဲ့သို့-စင်ကြယ်-သန့်
ရှင်း-သော(စိတ်)။

(၁)ပတဿရမည်သောသူ။ ပတဿရောတိ
နာမေန၊ ဥဂ္ဂတေဇော ဘဝိဿတိ။ အပ၊ ၁။ ၉၄။
(၂)အရောင်အလင်း။ ပဿသိ ဝိတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မ-

လောကေ ပတဿရံ။ မ၊ ၁။ ၄၁၄။ သံ၊ ၁။ ၁၄၇။
ထေရ၊ ၃၆၆။ ဗြဟ္မလောကေ ပတဿရန္တိ ဗြဟ္မ-
လောကေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပါ-
ဒီဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ တဿ တေဇောဓာတုံ
သမာပဇ္ဇိတာ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ဩဘာသံ
ပဿသီတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၉၊ ၃၂၀။ ထေရ၊ ၄။
၂။ ၄၉၇။ (-သံ၊ ၁။ ၁၉၅။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၄-၆။ သံ၊ ၁။
၂၄၄။) (၃) ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-
ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော အရောင်အဆင်း။
ဆန္တံ ဝဏ္ဏာနံ နီလာနံ ပီတာနံ လောဟိတကာနံ
ဩဒါတာနံ မဉ္ဇိန္ဒာနံ ပတဿရနံ ဘဂဝါ စက်-
မတိ။ ပဋိသံ။ ၁၂။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။ ပတဿ-
ရနန္တိ ပဘာသနပကတိကာနံ ပတဿရဝဏ္ဏာနံ။
ပတဿရဝဏ္ဏေ ဝိသုံ အဝိဇ္ဇမာနေပိ ဝုတ္တေသု
ပဉ္စသု ဝဏ္ဏေသု ယေ ယေ ပဘာ သမုဇ္ဇလာ၊
တေ တေ ပတဿရ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။ (-ဥဒါန၊
၄။ ၃၇၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၃၆။ ဒိ၊ ၁။ ၆၄။ သိ၊ ၁။ ၁၆၁။
၂၃၆။)

(၄)(က)ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-
ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော(လက်ကောက်
စသည်)။ ဒိသ္မာ သုဝဏ္ဏဿ ပတဿရနိ၊ ကမ္မာ-
ရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနိ။ သုတ္တနိ။ ၂၆၆။ အပ၊ ၁။
၁၁။ စူဠနိ။ ၂၅၉။ ပတဿရနီတိ ပရိသုဒ္ဓါနိ
ပရိယောဒါတာနီတိ ဒိသ္မာ သုဝဏ္ဏဿ ပဘာ-
သရနိ။ စူဠနိ။ ၂၅၉။ သုဝဏ္ဏဿာတိ ကဉ္စနဿ။
ဝလယာနီတိ ပါဌသေသော၊ သာဝသေသပါဌော
ဟိ အယံ အတ္ထော။ ပတဿရနီတိ ပဘာ-
သနသီလာနိ၊ ဇုတိမန္တာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
သုတ္တနိ။ ၁။ ၈၅။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၄။ စူဠနိ။ ၁။ ၁၁၉။
ယေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိန္တံ ဇာတရူပံ
န စေဝ မုဒု ဟောတိ န စ ကမ္မနိယံ န စ
ပတဿရံ။ သံ၊ ၁။ ၈၂။ အံ၊ ၂။ ၁၃-၄။ န စ ပဘာ-
သရန္တိ န စ ပဘာဝန္တံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ အံ၊ ၄။ ၁။

၆။ န စ ပဘာဝန္တိ န စ ပဘာသမ္ပန္နံ။သံဋီ၊၂။
 ၄၂၇။အံဋီ၊၃။၇။(-မ၊၁။၄၁၃။မ၊၂။၃၅၉။၃၉၄။
 ၄၁၉။မ၊၃။၂၈၆။အံ၊၁။၂၅၅-၉။ဝိမာန။၁၄၊၂၀။
 ၅၅၊၇၄၊၉၁-၂၊၁၁၃။ပေတ။၁၄၆၊၁၇၁။ထေရ။
 ၃၆၅။အပ၊၂။၂၃၂။ဇာ၊၁။၂၀၅၊၂၁၇၊၃၄၁-၂။ဇာ၊
 ၂။၃၄-၇၊၆၂၊၂၁၅၊၂၈၀-၅။မ၊၄။၁။၁၇၉။မ၊၄။၃။
 ၃၀၄။ဓမ္မ၊၄။၁။၁၉။ဥဒါန၊၄။၂၅၇။ဣတိဝုတ်၊၄။
 ၁၅၀။ဝိမာန၊၄။၄၅၊၅၂-၃၊၈၀၊၁၅၃၊၁၆၀-၃၊
 ၂၀၈၊၂၅၃-၈၊၂၆၀၊၃၀၅။ပေတ၊၄။၁၇၃-၆။ထေရ။
 ၄။၁။၇၃။ထေရ၊၄။၂။၄၈၆၊၄၉၅။ဇာ၊၄။၄။၆၀။
 ၄၆၈။ဇာ၊၄။၅။၂၊၂-၄-၆၊၂၈၅။ဇာ၊၄။၆။၂၉၈။
 ဇာ၊၄။၇။၁၅၈၊၁၇၁-၉၊၁၈၀။ဝိရ၊၄။၁။သာရတ္ထ၊
 ၁။၂၄၂။သာရတ္ထ၊၃။၁၉၅၊၂၄၅၊၃၀၉။ဝိမတိ၊၁။
 ၉၆။ဒီ၊၃။၁။၃၀၀။သီ၊၃။သင်္ခ၊၁။၃၃၂။မ၊၃။၂။၂။
 မ၊၃။၃။၃။သံဋီ၊၁။၁၈၂၊၂၄၄၊၂၆၇။သံဋီ၊၂။၂၄၄။
 အံဋီ၊၁။၉၅။အံဋီ၊၃။၂၂၄-၅။မူလ၊၃။၁။၁၄၇။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၂။၄၂၉။)

(ခ)ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်း
 လင်း-တောက်ပ-သကဲ့သို့-စင်ကြယ်-သန့်
 ရှင်း-သော(စိတ်)။ ပာသာရမိမံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊
 တဉ္စ ခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ
 ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ။အံ၊၁။၉။မ၊၄။၁။၁၇၁-၂။အဘိ၊၄။၁။
 ၁၁၀၊၁၈၅။ပဋိသံ၊၄။၁။၂၂၄။ပဋိသံ၊၄။၂။၁၁၇။
 ဓမ္မ၊၄။၂။၁၅။မဟာနိ၊၄။၁၉၊၂၅၁။ ပာသာရန္တိ
 ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ။ စိတ္တန္တိ ဘဝဂံစိတ္တံ။ ကိံ ပန
 စိတ္တဿ ဝဏ္ဏော နာမ အတ္တိတိ? နတ္ထိ။ နိလာ-
 ဒိနဉ္စိ အညတရဝဏ္ဏံ ဝါ ဟောတု အဝဏ္ဏံ ဝါ
 ယံကိဉ္စိ ပရိသုဒ္ဓတာယ “ပာသာရ”န္တိ ဝုစ္စတိ။
 ဣဒမ္ပိ နိရုပ္ပန္တိလေသတာယ ပရိသုဒ္ဓန္တိ ပာသာရံ။
 အံ၊၄။၁။၄၅။ ပာသာရန္တိ ပရိယောဒါတံ သဘာ-
 ဝပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန။ တေနာဟ “ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓ”န္တိ။
 အံဋီ၊၁။၉၉။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌန္တိ ပနေတံ ဥပက္ကိလေ-
 သနာရဟဿ စိတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ န ဝိပါက-

ပဗန္ဓဿ။ တေနာဟ “ပာသာရမိမံ ဘိက္ခဝေ
 စိတ္တ”န္တိ, “ပဏ္ဍရမေဝါ”တိ စ။မ၊၃။၁။၁၇၀။
 ပာသာရန္တိ သဘာဝပဏ္ဍရတံ သန္တာယာဟ။
 မူလ၊၃။၁။၆၈။(-မ၊၃။၂၈၆။အံ၊၁။၂၅၈-၉။ဝိ၊
 ၁။၁၂၇၊၁၆၂။မ၊၄။၃။၃၁။မ၊၄။၄။၁၆၊၂၀၉။အံ၊၄။
 ၂။၇၊၁၇၁။အံ၊၄။၃။၁၀၊၃၃၇။အဘိ၊၄။၁။၄၁၁။
 အဘိ၊၄။၂။၂၁၉။ပဋိသံ၊၄။၁။၃၀၇။ပဋိသံ၊၄။၂။
 ၇၅။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅။ဥဒါန၊၄။၂၅၈။
 ထေရ၊၄။၁။၁၀၂။စရိယာ၊၄။၂၉၄။မဟာနိ၊၄။
 ၃၁၄။နေတ္ထိ၊၄။၁၄၈။သာရတ္ထ၊၁။၃၈၄၊၄၅၁။ဒီ၊
 ၃။၁။၈၅၊၃၉၃။သီ၊၃။သင်္ခ၊၁။၂၇၂။သီ၊၃။သင်္ခ၊၂။
 ၄၁၈။မ၊၃။၃။၂၃၆-၈။အံဋီ၊၁။၉၄၊၁၀၀။အံဋီ၊
 ၃။၁၁၃။ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။၃၀၃။ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၂။၆။)

ပာသာရကရဏ(တိ) | ပာသာရ+ကရဏ | အ
 ရောင်-အလင်း-ကို ပြုတတ်သော။ ဆဝိန္တိ တေသံ
 ပာသာရကရဏံ ဆဝိ။သာရတ္ထ၊၂။၂၂။

ပာသာရကသိဏ(န) | ပာသာရ+ကသိဏ | အရောင်
 အလင်းကသိုဏ်းဝန်း။ နိလာဒိနံ ပဉ္စန္ဒံ ပာ-
 သာရကသိဏာနံယေဝ ဂဟိတတ္တာ ပထဝီ-
 အာပေါဝါယောကသိဏဝသေန န ဟောတိတိ
 ဂဟေတဗ္ဗံ။ပဋိသံ၊၄။၂။၅၈။

ပာသာရကေတုမာလာလင်္ကာ(တိ) | ပာသာရ+
 ကေတုမာလာ+အလင်္ကာ | ပြီးပြီးပြန်ပြန်-
 တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော
 ရောင်လျှံတော်ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော။
 ဗျာမပ္ပဘာယ ပရိက္ခေပဝိလာသသမ္ပန္နာယ ပာ-
 သာရကေတုမာလာလင်္ကာတာယ နိလပိတလော-
 ဟိတောဒါတမဉ္စိပာသာရနံ ဝသေန ဆဗ္ဗဏ္ဏ-
 ဗုဒ္ဓရံသိယော ဝိဿန္တေယာ----ဗုဒ္ဓလိလာယ။
 ဥဒါန၊၄။၉၃။

ပာသာရခန္ဓာဝိဇ္ဇာပသာခါပလာသသမ္ပန္န(တိ) | ပာ-
 သာရ+ခန္ဓာ+ဝိဇ္ဇာပ+သာခါ+ပလာသ+သမ္ပန္န | ပြီး

ပြီးပြန်ပြန် အရောင်ထွက်သော ပင်စည်၊ ခွဆုံ၊ အခက်၊ အရွက်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ သိရိသ- ရက္ခောတိ ပာဏသရဓန္ဓရိဋ္ဌပသာခါပလာသ- သဗ္ဗန္ဓော မနုညဒဿနော ဒိဗ္ဗော သိရိသ- ရက္ခော။ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၅၇။

ပာဏသရဋ္ဌ(ပု)၊ပာဏသရ+အတ္ထ ပြီးပြီးပြန်ပြန်- တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သကဲ့ သို့-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-သည်၏ အဖြစ်ဟူ သော-အနက်-သဘော။ ပရိသုဋ္ဌေန စေတသာ ပရိယောဒါတေနာတိ ဧတ္ထ နိရုပက္ခိလေသဋ္ဌေန ပရိသုဒ္ဓံ၊ ပာဏသရဋ္ဌေန ပရိယောဒါတန္တိ ဝေဒိ- တဗ္ဗံ၊ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၉၆။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၃။အံ၊ဋီ၊၃။၁၀။ယသ္မာ ပန ပါရိသုဒ္ဓိယာ ဧဝ ပစ္စယဝိသေသေန ပဝတ္တိ- ဝိသေသော ပရိယောဒါတတာ သုဝဏ္ဏဿ နိ- ဃံသနေန ပာဏသရတာ ဝိယ၊ တသ္မာ အာဟာ “ပာဏသရဋ္ဌေန ပရိယောဒါတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၆၄။အံ၊ဋီ၊၃။၁၃။ အမလိနမ္ပိ ကိဉ္စိ ဝတ္ထု ပာဏသရသဘာဝံ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ “ပာဏသ- ရဋ္ဌေနာ”တိ။မ၊ဋီ၊၂။၂၃၈။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၄။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၄၀။)

ပာဏသရဋ္ဌာန(န)၊ပာဏသရ+ဋ္ဌာန ပြီးပြီးပြန် ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ- သော-နေရာ-အရပ်။ ဥဏ္ဏာနခါဒိဟိ ပာ- သရဋ္ဌာနေဟိ ပာဏသရရသ္မိယော နိက္ခမန္တိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃။

ပာဏသရတရ(တိ)၊ပာဏသရ+တရ(က)အထူး သဖြင့်-သာလွန်၍-ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက် လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော။ (ခ)အထူး သဖြင့်-သာလွန်၍-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-သော။ (က)တသ္မိ အာနန္တ သမယေ တထာဂတဿ ကာယော လဟုတရော စေဝ ဟောတိ မုဒုတရော စ ပာဏသရတရော စ။သံ၊၃။၂၄၇။ (ခ)ပကတိ-

ယာ ပန တံ သကလေပိ ပဋိသန္တိဘဝဂံဝါရေ ပဏ္ဏရမေဝ။-----တံ ဝိသောဓီယမာနံ သက္ကာ ပာဏသရတရံ ကာတံ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၂။(-မ၊ဋီ၊၁။ ၂၇၀။)

ပာဏသရဒဿန(တိ)၊ပာဏသရ+ဒဿန ပြီးပြီး ပြန်ပြန်-တလက်လက်-အရောင်ထွက်သကဲ့ သို့ ရှုမြင်အပ်သော။ တေသံ ဝနာနံ နရဒေဝ မဇ္ဈေ၊ နိဝေသနံ ဘဿရသန္တိကာသံ။ဇာ၊၂။၁၉။ ဘဿရသန္တိကာသန္တိ ပာဏသရဒဿနံ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၅။၁၈၁။ ပာဏသရတော ဒဿနံ ဧတ္တာတိ ပာဏသရဒဿနံ။ဇာတ်၊ဋီ၊သစ်။

ပာဏသရပဝါဠဝဏ္ဏသမုဇ္ဇလ(တိ)၊ပာဏသရ+ ပဝါဠ+ဝဏ္ဏ+သမုဇ္ဇလ ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တ လက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော သန္တာ ရောင်ဖြင့်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော။ တေ စဿ ပလ္လဝါ ပာဏသရပဝါဠဝဏ္ဏသမုဇ္ဇလာ ဟောန္တိ။ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၁၉။အံ၊ဋီ၊၃။၁၉၃။

ပာဏသရဘာဝကရ(တိ)၊ပာဏသရဘာဝ+ကရ+ အပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း- တောက်ပ-သကဲ့သို့-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-သည် ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော။ ပဏ္ဏရကန္တိ ဩဒါတံ၊ စိတ္တဿ ပာဏသရဘာဝကရန္တိ အတ္ထော။အံ၊ဋီ၊ ၂။၃၈၇။(-မ၊ဋီ၊၃။၄၂။)

ပာဏသရဘာဝကရဏ(န)၊ပာဏသရဘာဝ+ကရဏ၊ (၁)ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း- တောက်ပ-သကဲ့သို့-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-သည် ၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်း။ (တိ)(၂)ပြီးပြီးပြန်ပြန်- တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သကဲ့ သို့-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-သည်၏အဖြစ်ကို ပြု တတ်သော။ (၁)သစိတ္တပရိယောဒပနန္တိ အတ္တနော စိတ္တဿ ဇောတနံ စိတ္တဿ ပာဏသရဘာဝ- ကရဏံ သဗ္ဗသော ပရိသောဓနံ။သာရတ္ထ၊၁။

၄၄၃။ကင်္ခါဋီသစ်။၁၅၁။(-ဝိမတိ။၁။၉၂။ဒီဋီ၊
၂။၇၅။) (၂)သုက္ကာတိ သြဒါတာ၊ စိတ္တဿ
ပာဏသရဏာဝကာရဏာ။အဘိ၊၄။၁။၉၄။ဒီဋီ၊
၂။၃၁၉။မဋီ၊၁။၃၇၆။(-ဒီဋီ၊၃။၂၄၀။မဋီ၊၃။၄၅။
သံ၊ဋီ၊၂။၄၀၈။အံ၊ဋီ၊၂။၆။)

ပာဏသရဏာဝကာရက(တိ)၊ပာဏသရဏာဝ+
ကာရက၊ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-သကဲ့သို့-စင်ကြယ်-သန့်ရှင်း-
သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော။ သုက္ကာတိ
သြဒါတာ ပာဏသရဏာဝကာရက။မဋီ၊၂။၂၃၂။

ပာဏသရဏာဝဒူသက(တိ)၊ပာဏသရဏာဝ+
ဒူသက၊ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သကဲ့သို့-စင်
ကြယ်-သန့်ရှင်း-သည်၏အဖြစ်ကို ဖျက်ဆီး
တတ်သော။ တဿ အတ္တနော သမ္ပတ္တိနံ ပရ-
သာဓာရဏဘာဝမသဟနလက္ခဏေန စိတ္တဿ
ပာဏသရဏာဝဒူသကာနံ ကဏ္ဍဓမ္မာနံ အည-
တရေန မစ္ဆေရမလေန အဘိဘူတေသု သတ္တေ-
သူတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၁၇။(-
ဣတိဝုတ်၊၄။၈၄။)

ပာဏသရရံသိဇာလဝိနဒ္ဒသုဒ္ဓဗ္ဗနဒဘာဇန(န)
၊ပာဏသရ+ရံသိ+ဇာလ+ဝိနဒ္ဒ+သုဒ္ဓ+ဗ္ဗနဒ+
ဘာဇန၊ပြီးပြီးပြန်ပြန်-ထွန်းလင်း-တောက်
ပ-သော ရောင်ခြည်ကွန်ရက်တို့ဖြင့်-ဖွဲ့ယှက်-
ဝန်းရံ-အပ်သော စင်ကြယ်သော ဗ္ဗုရံရှေ့
ခွက်။ သော ဟိ အသုစိမက္ခိတံ ဇေရံ မတ္တိကာ-
ဘာဇနံ ဆဇ္ဇေတွာ အနေကရတနဝိစိတ္တံ ပာဏ-
သရရံသိဇာလဝိနဒ္ဒသုဒ္ဓဗ္ဗနဒဘာဇနံ ဂဏ္ဍန္တော
ဝိယ-မဟတာ ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ပဋိလဘိ။
ဥဒါန၊၄။၂၆၆။

ပာဏသရရသ္မိ(ပု၊ထီ)၊ပာဏသရ+ရသ္မိ၊ပြီးပြီးပြန်
ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-
သော ရောင်ခြည်တော်။ မဒ္ဓိန္ဒရသ္မိအတ္ထာယ

လောဟိတကသိဏံ၊ ပာဏသရရသ္မိအတ္ထာယ
ပိတကသိဏန္တိ လောဟိတပိတရသ္မိနံ ကာရ-
ဏေယေဝ ဝုတ္တေ သိဒ္ဓန္တိ န ဝုတ္တံ။သီ၊ဋီ၊သစ်။၁။
၂၃၇။ ပာဏသရဋ္ဌာန-လည်းကြည့်။

ပာဏသရရူပ(န)၊ပာဏသရ+ရူပ၊(၁)ပြီးပြီးပြန်
ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-
သော အရောင်အဆင်း။ (တိ)(၂)ပြီးပြီးပြန်
ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-
သော အဆင်းရှိသော(ပဒုမ္မာကြာပန်း)။ (၁)တတ္ထ
ဩဘာသောတိ ဝိပဿနောဘာသော၊ သော
စ ဝိပဿနာစိတ္တသမုပ္ပိတံ သန္တတိပတိတံ ဥတု-
သမုဋ္ဌာနဉ္စ ပာဏသရရူပံ။သာရတ္ထ၊၂။၂၃၆။
(၂)သော ဈာနာ ဝုပ္ပိတော တံ မိလာတံ ကာဠ-
ဝဏ္ဏံ ဒိသော “ပာဏသရရူပံ ဇရာယ ပရိမဒ္ဓိတ”န္တိ
အနိစ္စသည် ပဋိလဘိ။သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၄။

ပာဏသရဝဏ္ဏ(ပု)၊ပာဏသရ+ဝဏ္ဏ၊ပြီးပြီးပြန်
ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-
သောအရောင်အဆင်း။ (တိ)(၂)ပြီးပြီးပြန်
ပြန်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-
သောအရောင်အဆင်းရှိသော (ပဒုမ္မာကြာ
ပန်း)။ (၁)ပာဏသရနန္တိ ပဘာသနပကတိ-
ကာနံ ပာဏသရဝဏ္ဏာနံ။ပဋိသံ၊၄။၁၃။(၂)
ပာဏသရဝဏ္ဏံ ပဒုမံ ဣဒ္ဓိယာ နိမ္မိတိတွာ တဿ
ဟတ္ထေ ပါဒါသိ “ဟန္တ ဘိက္ခု ဣမံ ဝိဟာရ-
ပစ္စာယာယံ ဝါလိကာတလေ နာဠေန ဝိဇ္ဇိတွာ
ဌပေဟိ၊ အဘိမုခံ စဿ-အာဝဇ္ဇေန္တော”တိ။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၄။

ပာဏသရဝဏ္ဏနိဘ(တိ)၊ပာဏသရ+ဝဏ္ဏ+
နိဘာ၊ပြီးပြီးပြန်ပြန်-တလက်လက်-ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-သော မြတ်သော အရောင်
အဆင်းရှိသော(နတ်သမီး)။ ပာဏသရဝဏ္ဏ-
ဝဏ္ဏနိဘာ၊-ကာ တွံ သုဘေ ဒေဝတေ

ဝန္တသေ မမံ။ဝိမာန။၅၇။ တတ္ထ ပာသာရဝရ-
ဝဏ္ဏနိဘေတိ နိဘာတိ ဒိဗ္ဗတိတိ နိဘာ၊ ဝဏ္ဏောဝ
နိဘာ ဝဏ္ဏနိဘာ၊ အတိဝိယ ဩဘာသနတော
ပာသာရု ဆဝိဒေါသာဘာဝေန ဝရာ ဥတ္တမာ
ဝဏ္ဏနိဘာ ဧတိဿာတိ ပာသာရဝရဝဏ္ဏနိဘာ။
အာမန္တနဝသေန “ပာသာရဝရဝဏ္ဏနိဘေ”တိ
ဝုတ္တံ။ဝိမာန။၄။၁၆၃။

ပာသာရဝိမာန^၃(န)၊ ပာသာရ+ဝိမာန၊ ပြီးပြီး
ပြက်ပြက်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-တောက်
ပ-သော-နတ်ဘုံ-ဗိမာန်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပာသာရဝိမာန^၂(န)၊ ပာသာရဝိမာန+ဝတ္ထု။
နောက်ပုဒ်ကျေ။ ပြီးပြီးပြက်ပြက်-တလက်
လက်-ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော ဗိမာန်၏ -
အကြောင်းအရာ-ဝတ္ထု။ ပာသာရဝဏ္ဏနိဘေတိ
ပာသာရဝိမာနံ။ဝိမာန။၄။၁၆၃။

ပာသာရသဘာဝ(တိ)၊ ပာသာရ+သဘာဝ၊ ပြီး
ပြီးပြက်ပြက်-တလက်လက်-ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-သော သဘောရှိသော။ အမလီနမ္ပိ
ကိဉ္စိ ဝတ္ထု ပာသာရသဘာဝံ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ
“ပာသာရဋ္ဌေနာ”တိ။မ၊ဇီ၊၂။၂၃၈။

ပာသာယိတ္ထ(ကြိ)၊ ပ+ဘသု+ယ+အာ။ အာ-ကို ထွ-
ပြု။လျှော-ကျ-ပြီ။ ပာသာသတိ-ကြည့်။

ပာသာ(ထိ)၊ ပ+ဘာ+အ+အာ။ ရံသိ အာဘာ ပာသာ
ဒိတ္ထိ၊ ရုစိ ဘာ ဇုတိ ဒိဓိတိ။ဓာန်။၆၄။ ပကာ-
ရေန ဘာတိတိ ပာသာ။ဓာန်။၆၄။(-ရူ။၅၉၉။)
ပ+ဘာသ+ကိ။ ကိ။ ကြိယတ္ထာ ကိ ဟောတိ
ဗဟုလံ ဘာဝကာရကေသု။-----သဘာ၊ ပာသာ။
မောဂ်၊၅၊၄၇။ ပာသာတိ ပာသာသတိတိ ဝါ ပာသာ။
၎င်း၊ပဉ္စိကာ။ သျှုး ပြဘာ ရုဂ္ဂိစိသ္မိန္ဒါ၊ ဘာဠဝိ
ချူတိ ဒိဗ္ဗယး။အမရ၊၃၊၃၄။ ပြဘာတိ၊ အာတဇ္ဈေ-
ပသင်္ဂေ(၃၊၁၊၁၃၆)ဣတိ ကး။ဗျာချာသုဓာ။
ပြဘာ(သ္မိ)ပြ+ဘာ+အင်၊ဒိပေါ်။ထောမ။(၁)

(နေ၊လ-စသည်တို့၏)အရောင်အလင်း။(က)
ရောင်ခြည်တော် (ခ)ဉာဏ်-ပညာ-အရောင်
အလင်း။ (၂)ထွန်းလင်း-တောက်ပ-ခြင်း။ (၁)
သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ယာကာစိ တာရကရူပါနံ
ပာသာ၊ သဗ္ဗာ တာ စန္ဒိမပ္ပဘာယ ကလံ နဂ္ဂန္တိ
သောဋ္ဌသိ၊ စန္ဒပ္ပဘာ တာသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။
သံ၊၃။၄၁။အံ၊၂။၃၂။ စတသော ဣမာ ဘိက္ခဝေ
ပာသာ။ ကတမာ စတသော?စန္ဒပ္ပဘာ သူရိယ-
ပ္ပဘာ အဂ္ဂိပ္ပဘာ ပညာပဘာ။အံ၊၁။၄၅၆။ ပ-
ဘာသနဝသေန စန္ဒောဝ စန္ဒပ္ပဘာ။အံ၊၄။၂။
၃၃၉။ စန္ဒိယာ ပဘာယာ(ဣတိဝုတ်။၂၀၈)တိ
စန္ဒဿ အယန္တိ စန္ဒိ၊ တဿာ စန္ဒိယာ၊ ပဘာယ
ဇုဏှာယာတိ အတ္ထော။ဣတိဝုတ်၊၄။၈၆။(-အပ၊
၁။၆၊၆၇၊၁၁၆၊၃၂၃။အပ၊၂။၁၀၁။ဝိ၊၄။၁။၁၂၅၊
၁၄၈။ဝိ၊၄။၃။၂၃၇။ဒိ၊၄။၁။၂၃၀။ဒိ၊၄။၂။၂၅-၆၊
၁၀၁၊၁၆၁။မ၊၄။၃။၂၆၂။မ၊၄။၄။၅၁၁၊၂၇။သံ၊၄။
၁။၁၉၅၊၂၂၇။အံ၊၄။၁။၁၄၇၊၁၈၃။အံ၊၄။၂။၂၀၀၊
၃၃၄။အံ၊၄။၃။၁၆၄။အဘိ၊၄။၁။၁၅။အဘိ၊၄။၂။
၃၂၇။ပဋိသံ၊၄။၁။၁၀၅။ပဋိသံ၊၄။၂။၁၃။ဓမ္မ၊၄။၂။
၃၈၄၊၄၂၅။ဥဒါန၊၄။၄၆၊၁၅၇။ဣတိဝုတ်၊၄။၂၅၃။
ဝိမာန၊၄။၄၆၊၁၅၄၊၂၁၈။ပေတ၊၄။၉၊၆၅၊၁၆၃။
ထေရ၊၄။၁။၁၂။အပ၊၄။၁။၃၉၊၈၂၊၁၂၅၊၂၉၉။
အပ၊၄။၂။၁၂၇-၈၊၃၀၀။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၁၇၅၊၂၉၅။
မဟာနိ၊၄။၁၂၄။ဇာ၊၄။၁။၃၇၊၈၀။ဇာ၊၄။၂။၃၇၆။
ဇာ၊၄။၃။၅၇။ဇာ၊၄။၅။၃၀၂။ဇာ၊၄။၇။၂၅။နေတ္ထိ၊
၄။၂၃။သာရတ္ထ၊၃။၁၄၇၊၂၀၅။ဒိ၊၄။၁။၁၅၅၊၂၃၉၊
၃၀၀။ဒိ၊၄။၂။၄၂၅-၆၊၃၁၊၁၁၆၊၁၇၂။ဒိ၊၄။၃။
၁၄၉။သိ၊၄။၁။သစ်၊၁။၁၉၃။သိ၊၄။၁။သစ်၊၂။၇၃၊၁၄၀၊
၂၅၅။မ၊၄။၁။၈၅။မ၊၄။၃။၃၆-၇၊၃၄၁-၈။သံ၊
၄။၁။၁၆၈၊၂၄၄၊၂၉၅။အံ၊၄။၂။၃၁-၂၊၃၃၁-၂။
အံ၊၄။၃။၁၆၉၊၂၀၅။မူလဇီ၊၂။၅၅၊၂၃၂။အနဇီ၊၂။
၆၄။ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၄၇။နေတ္ထိ၊ဝိ၊၂၈၃၊၂၉၂။(က)
ပာသာဟိ အနုရုဉ္ဇန္တော၊ လောကေ လောကန္တဝု

ဇိနော။ ဝစနေန ဝိဗောဓေန္တော၊ ဝေနေယျပဒု-
 မာနိ သော။အပ၊၂။၁၅၁။ ပဘာဟိ အနုရုဉ္စ-
 န္တောတိ သော ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ နိလပိတာ-
 ဒိဆဗ္ဗဏ္ဏပဘာဟိ ရံသီဟိ အနုရုဉ္စန္တော ဇလန္တော
 သောဘယမာနော ဝိဇ္ဇောတမာနောတိ အတ္ထော။
 အပ၊၄။၂။၂၅၆။ (-အပ၊၁။၉၃၊၁၇၃။ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃၈၊
 ၃၄၀၊၃၅၀-၃-၉၊၃၆၆-၈။သံ၊၄။၁။၁၉၅။အံ၊၄။
 ၁။၃၅၉။အဘိ၊၄။၁။၅၆။အပ၊၄။၁။၃၈။အပ၊၄။၂။
 ၃၀၀။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၁၉၁၊၂၁၁၊၂၂၅၊၂၈၉။သာရတ္ထ၊၁။
 ၄၃၂။ဝိမတိ၊၁။၈၉။)(ခ)မေဓာ ပညာ ဩဘာသော
 အာလောကော အာဘာ ပဘာ ခဂ္ဂေါ နာရာဇော
 ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂံ။ပေဋ
 ကော။၂၅၀။ (၂)ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ၊ အနန္တံ
 သဗ္ဗတော ပဘံ။ဒီ၊၁။၂၁၃။မ၊၁။၄၀၅။မ၊၄။၄။
 ၁၈။ သဗ္ဗတော ပဘန္တိ ကိလေသန္တကာရာဘာ-
 ဝတော စ သမန္တတော ပဘဿရံ။မ၊၄။၃။၂၃၈။
 အယံ အဋ္ဌကထာတော အပရော နယော-
 ပကာရေန ဘာသနံ ဇောတနံ ပဘာ၊ သဗ္ဗတော
 ပဘာ အဿာတိ သဗ္ဗတောပဘံ၊ ကေနစိ အန-
 ပက္ကိလိဋ္ဌတာယ သမန္တတော ပဘဿရံ ဝိသုဒ္ဓိန္တိ
 အတ္ထော။သီ၊၄။သစ်၊၂။၄၁၈။

ပဘာကရ(ပု)[ပဘာ+ကရ+အ] နေ၊ နေဝန်း၊ နေ
 ဗိမာန်။ ဒွါဒသတ္ထာ၊ ပဘာကရော၊ ဝိဘာကရော
 -----သဝိတာ ဣစ္စာဒိနိပိ သူရိယဿ နာမာနိ။
 ဓာန်၊၄။၆၂-၃။ ဘာဏ္ဍရာဟန္တရဗြူ၊ ပြဘာ-
 ကရ ဝိဘာကရား။အမရ၊၃။၂၈။ ပြဘာကရ(ပု)
 ပြဘာံ ကရောတိ၊ ကဒ+အစ်။ သူယေျ၊ မိမံ-
 သကဘေဒေ စ။ထောမ။

ပဘာဇာလ(ပု၊န)[ပဘာ+ဇာလ]အရောင်အလင်း
 ဟူသော ကွန်ရက်၊ ရောင်ခြည်တော်ကွန်ရက်။
 တဿ ဒေဟာဘိနိက္ခန္တံ၊ ပဘာဇာလမနတ္တရံ။
 ဒိဝါ စေဝ တဒါ ရတ္တိ၊ နိစ္စံ ဖရတိ ယောဇနံ။
 ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၁၉၇။(-ဝိမာန၊၄။၁၅၃။)

ပဘာတ(န)[ပ+ဘာ+တ။ ပဘာတဉ္စ ဝိဘာတဉ္စ၊
 ပစ္စုသော ကလ္လမပျထ။ဓာန်။၆၈။ ကလ္လန္တံ
 ပစ္စုသေ။ ပဘာတုသ္မိံ လောကောတိ ပဘာတံ။
 ဓာန်၊၄။၆၈။ ပြဘာတံ စ ဒိနာန္တေ တု၊ သာယံ
 သန္တု ပိတပပြသူး။အမရ၊၄၊၃။ ဘာတုံ ပြလ-
 တ္တမ် ပြဘာတမ်၊ အာဒိကမ်ဏိ(၃၊၄၊၇၁)။ဗျာ
 ချာသုဓာ။ ပြဘာတ(န)ပြ+ဘာ+ဘာဝေ တ္တ၊
 ပြကမ္ပံ ဘာတမတြ၊ ပြာတးကာလေ။ ပြ+ဘာ+
 ကတ္တံရိ တ္တ၊ ပြဘာယုတ္တေ(တြိ)။ထောမ။(ပဘာ-
 ဣအ=ပဘာယ-ပြာ) (၁)(က)ထွန်းလင်း-
 တောက်ပ-ခြင်း။(ခ)မိုးသောက်-မိုးလင်း-ခြင်း။
 (၂)ထွန်းလင်း-တောက်ပ-ရာ-အချိန်-အခါ၊
 မိုးသောက်-မိုးလင်း-ချိန်။ (တိ)(၃)ထွန်းလင်း-
 တောက်ပ-သော၊ မိုးသောက်-မိုးလင်း-သော။
 (၁)(က)ရစဂ္ဂတီ(ဒီ၊၄၊၂။၁၆)တိ ရစ် ပဘာတံ
 အာဂတိဘူတာ၊ ဂ-ကာရာဂမံ ကတွာ ဝုတ္တံ။
 ဒီ၊၄၊၂။၁၅။ (ခ)ပဘာတမ္ဗိဿ သဒါ သုပ္ပဘာ-
 တမေဝ၊ သယနတော ဥဋ္ဌာနမ္ဗိ သုဟုဋ္ဌိတမေဝ။
 အံ၊၄၊၂။၂၄၄။ ဒုပ္ပဘာတန္တိ ဒုဋ္ဌ၊ ပဘာတံ ရတ္တိယာ
 ပဘာတကရဏံ၊ မယံ န သုဋ္ဌ၊ ပဘာတန္တိ
 အတ္ထော။အပ၊၄။၂။၁၃၅-၆။ (၂)ဗုဒ္ဓဂတာယ
 သတိယာ နိပဇ္ဇိတွာ ရတ္တိယာ သုဒံ တိက္ခတ္တံ၊
 ဥဋ္ဌာသိ ပဘာတန္တိ မညမာနော(သံ၊၁။၂၁၃)တိ
 ပဌမယာမေ တာဝ ဝိတိဝတ္တေ ဥဋ္ဌာယ-----
 ပုန ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ၊ ဧတေနပါယေန မဇ္ဈိမ-
 ယာမာဝသာနေပိ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေပိတိ
 တိက္ခတ္တံ၊ဥဋ္ဌာသိ။သံ၊၄၊၁။၂၈၆။ ဘိက္ခုနိနိလယော
 သုညော၊ ဘူတော တာဟိ ဝိနာ အယံ။ ပဘာတေ
 ဝိယ တာရာယော၊ န ဒိဿန္တိ ဇိနောရသာ။အပ၊
 ၂။၂၀၈။ထေရီ၊၄။၁၄၉။(-ဒီ၊၄၊၁။၂၃၃။ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။၃၀၃။သုတ္တနိ၊၄။၁။၈၈။သုတ္တနိ၊၄။၂။၈၇၊၂၂၈။
 အပ၊၄၊၁။၁၉၇။) (၃)အထ ခေါ မိလိန္ဒော ရာဇာ
 ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ဥဒ္ဓန္ဓေ အရဏေ သီသံ

နတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိ ပဂ္ဂဟေတွာ----အဋ္ဌ
ဝတ္တပဒါနိ သမာဒိယိ။မိလိန္တ။၉၇။(-၉၈။မ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၂၅။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၈။ဓုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၇၁။၁၉၉။ဥဒါန၊
ဋ္ဌ။၂၇၉။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၁။၇၁။ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၁၅၀။အပ၊
ဋ္ဌ။၁။၉၆။၁၈၂။၂၇၈။ဇာ၊ဋ္ဌ။၁။၂၃၃။၂၈၄။၃၄၈။၃၅၂-
၃။ဇာ၊ဋ္ဌ။၂။၂၉၄။သာရတ္ထ၊၃။၂၉၆။)

ပဘာတကရဏ(န)၊ပဘာတ+ကရဏ၊မြိုးသောက်-
မိုးလင်း-ခြင်းကို ပြုခြင်း။ အထက်ပုဒ်(၁)(ခ)
ကြည့်။

ပဘာတကာလ(ပ)၊ပဘာတ+ကာလ၊မြိုးသောက်-
မိုးလင်း-ချိန်။ ပဘာတကာလေ ဗျသနဂံတာနံ၊
ဒိသွာန နိယျာတိဝ စန္ဒလေခါ။အပ၊၂။၂၁၀။
ထေရီ၊ဋ္ဌ။၁၅၁။(-ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၀၃။)

ပဘာဓရ(တိ)၊ပဘာ+ဓရ၊အရောင်အလင်း-ရောင်
ခြည်တော်-ကို ဆောင်သော။ ဇုတိန္ဒရံ ပဘာဓရံ
နိလပိတာဒိဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသိယော ဓာရကံ သိဒ္ဓတ္ထံ
ဒိသွာ။အပ၊ဋ္ဌ။၂။၄၂။

ပဘာနဘာဝ(ပ)၊ပဘာ+အနဘာဝ၊အရောင်အလင်း-
ဟူသော-တန်ခိုး-အာနဘော်။ ဒေဝါနဘာဝန္တိ
ဒေဝါနံ ပဘာနဘာဝံ။ ဒေဝါနဉ္စိ ပဘံ သော
ဩဘာသော အဘိဘဝတိ၊ န တေသံ အာဓိပစ္စံ။
ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၅-၆။မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၃၆။အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၃၁။

ပဘာမဏ္ဍလက(တိ)၊ပဘာ+မဏ္ဍလ+က၊အရောင်
အလင်း-အဝန်း-အဝိုင်း-ရှိသော။ တတ္ထာပိ
ကသိဏဿ ပရိတ္တာဘာဝေန ဝဏ္ဏဿ ပရိတ္တာ၊
ပရိတ္တာရမ္မဏာယ အနုရူပတာယ ဝါ နိမိတ္တံ
ပဘာမဏ္ဍလကမ္ပိ ပရိတ္တမေဝ သိယာတိ အဓိပ္ပါ-
ယော။မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၄၈။

ပဘာမာလာ(ထိ)၊ပဘာ+မာလာ၊ရောင်ခြည်တော်-
ပန်း-ပန်းနွယ်။ တဿ သရီရေ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ပဘာ-
မာလာ အနုတ္တရာ။ ဒိဝါ ဝါ ယဒိ ဝါ ရတ္တိ၊
သမန္တာ ဖရတိ ယောဇနံ။ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃၃။ ပဘာ-

မာလာတိ ပဘာဝေလာ။ဗုဒ္ဓဝံ။၁၉၈။

ပဘာမုဉ္ဇနက(တိ)၊ပဘာ+မုဉ္ဇနက၊အရောင် အလင်း-
ကို လွှတ်သော။ သောဝဏ္ဏမယော ပဗ္ဗတသ္မိ၊
ဝိမာနံ ပဗ္ဗတောပဘံ။ဝိမာနံ။၁၀၅။ ပဗ္ဗတော-
ပဘန္တိ သဗ္ဗဘာဂေဟိ ပဘာသန္တံ ပဘာမုဉ္ဇနကံ။
ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၈၄။

ပဘာရသ္မိ(ပု၊ထိ)၊ပဘာ+ရသ္မိ၊အရောင်အလင်း-ဟူ
သော ရောင်ခြည်တော်။ ရသ္မိတိ ပဘာရသ္မိ။
ဗုဒ္ဓဝံ။၁၅၅။

ပဘာရဟိတ(တိ)၊ပဘာ+ရဟိတ၊အရောင်အလင်း-မှ
ကင်းသော။ အပ္ပဘေ စန္ဒသူရိယေတိ စန္ဒသူ-
ရိယာနံ ပဘာရဟိတေ အယောဃရေ။စရိယာ၊
ဋ္ဌ။၁၉၁။

ပဘာရူပ(န)၊ပဘာ+ရူပ၊အရောင်အဆင်း။ တာရက-
ရူပံ ဝိယာတိ တာရကာယ ပဘာရူပံ ဝိယ။
သာရတ္ထ၊၂။၂၁၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၃၅။(-အနုဋ္ဌိ၊၃။
၁၂၂။)

ပဘာဝ(ပ)၊ပ+ဘူ+ဏ။ ပ+ဘာဝ။ ပဘာဝေါ
ဒဏ္ဍဇော တေဇော၊ ပတာပေါ တု စ ကော-
သဇော။ဓာန်။၃၅၁။ ပဘာဝန္တိ တေဇသိနော
အနေနာတိ ပဘာဝေါ၊ ဧတာ။ ပကဋ္ဌော ဝါ
ဘာဝေါ ပဘာဝေါ။ဓာန်၊ဋ္ဌိ၊၃၅၁။ ပဘာဝေါတိ
ပကာရတော ဘဝတိတိ ပဘာဝေါ၊ သောယ-
မာနဘာဝေါယေဝ။----တေဇော ဥဿာဟ-
မန္တာ စ၊ ပဘူ သတ္တိတိ ပဉ္စိမေ။ အာနဘာဝါတိ
ဝုစ္စန္တိ၊ ပဘာဝါတိ စ တေ ဝဒေ။နိတိ၊ပဒ။၉၄။
ဖန္ဒဏား၊ ဂက္ကယသ္မိသု၊ ပြဘာဝေါတ္တာဟမန္တဇား။
----သ ပြတာပး ပြဘာဝ ဇ္ဇ၊ယတ္တေဇး ကော-
ဂဒဏ္ဍဇေ။အမရ၊၁၈၊၁၉၊၂၀။ ဘဝတုနေန၊
သိဏီ ဘုဝး(၃၊၃၊၂၄)ဣတိ ယဉ်၊ ပြကမ္မဇော
ဘာဝး၊ ပြဘာဝနံ ဝါ၊ ဘာဝေ ယဉ်(၃၊၃၊၁၈)။
ဗျာချာသုဓာ။ ပြဘာဝ(ပ)ပြ+ဘူ+ယဉ်။ ရာဇံ

ကောမဒဏ္ဍဇာတေ တေဇသိ၊ တေဇသိ၊ သာ-
မဏ္ဍေ၊ ဝိကြမေ၊ ဂါန္တေ၊ ဥဒ္ဓဝေ စ။ ထောမ။
(၁) အစွမ်း၊ သတ္တိ၊ တန်ခိုး၊ အာနဘော်။ (တိ)
(၂) စ၍-ဖြစ်-စီးဆင်း-သော။ (၁) ပဘာဝ
တေ န ပဿာမိ၊ ယေန တံ မိထိလံ ဝဇေ။ ဇာ၊
၂။ ၂၁၅။ ပဘာဝံ တေတိ ဣဒါနိ တေ ရာဇာန-
ဘာဝံ န ပဿာမိ၊ ယေန တံ မိထိလံ ဂမိဿသိ
ခိပုံ၊ ဇာလေ ပဝိဋ္ဌမစ္ဆော ဝိယ ဇာတော'သိတိ။
ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၂၀၀။ ဧတ္တကော ဘဂဝါ သီလက္ခန္ဓေ
-----ပဘာဝေ ဟိတေသိတာယံ ကရုဏာယံ
ဣဒ္ဓိယန္တိ။ နေတ္ထိ။ ၁၅၂။ ပဘာဝေတိ အာနဘာဝေ။
နေတ္ထိ၊ ၅၅၈။ ဘဂဝါ ပဘာဝေ အာနဘာဝ-
ဟေတု ဧတ္တကော ဧတပရိမာဏော။ နေတ္ထိ၊ ၆။
၃၃၂။ (-ဇာ၊ ၁။ ၂၃၆။ ပဋိသံ၊ ၅၂။ ၂၅၃။ မဟာနိ၊ ၅။
၂၅၄။ ဇာ၊ ၅။ ၄။ ၁၂၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅၉။ ဝိမတိ၊ ၁။
၅၅။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၁၅၆။ သီ၊ ၅။ ၁။ ၂၅။ သီ၊ ၅။ ၁။
၂။ ၂၃၈။ မ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၄။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၀၁။ သံ၊ ၅။ ၂။ ၁၄၆။
အံ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၁။) (၂) ဣတော ဥဇံ ဥတ္တရာယံ
ဒိသာယံ၊ ခေမာနဒီ ဟိမဝတာ ပဘာဝိ (ပဘာ-
ဝိ။ သီ၊ ၅။ ၂။ ၃၃။ ခေမာတိ ဧဝံနာမိကာ
နဒီ။ ဟိမဝတာ ပဘာဝိတိ (ပဘာဝိတိ။ သီ၊
၁။ ၂။ ၃၃။) ဟိမဝန္တတော ပဝတ္တတိ။ ဇာ၊ ၅။ ၂။ ၁၀။

ပဘာဝက(တိ)၊ ပ+ဘူ+ဏေ+ဏ္ဍ။ ထိ-၌ ပဘာ-
ဝိကာ။ ဖြစ်စေတတ်သော(တရား)။ တဿေဝ
ဒုက္ခဿ ပဘာဝိကာ ဇနိကာ တဏှာ ဒုက္ခ-
သမုဒယောတိ ဗျာကတံ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၉။ တဿေဝ
ပဘာဝိကာ(အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၆၃)တိ တဿေဝ ယထာ-
ဝုတ္တဿ ဒုက္ခသစ္စဿ ဥပ္ပါဒိကာ။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၁၄၈။
(-မဟာနိ၊ ၅။ ၁၃၂။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၇။)

ပဘာဝကဋ္ဌ(ပု)၊ ပဘာဝက+အတ္ထ ဖြစ်စေတတ်သည်
၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ ဣတရ-
သစ္စဒွယံ အရိယသစ္စံ တဿ တဿ ပဘာ-
ဝကဋ္ဌေန သိယာ သမုဒယော။ အနု၊ ၂။ ၆၆။

ပဘာဝဏ္ဏ(ပု)၊ ပဘာ+ဝဏ္ဏ၊ အရောင်အလင်းဟူ
သော အဆင်း။ စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဝဏ္ဏနိဘာတိ-
အာဒိဟိ တေသံ တေသံ ပဘာဝဏ္ဏာ ဒဿိတာ။
အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၃၅၄။

ပဘာဝတိဟေတု(ပု)၊ ပဘာဝတိ+ဟေတု၊ ပဘာဝတိ
ဟူသော အကြောင်း။ ယဉ္စ ကုသဇာတကေ
ပဘာဝတိဟေတု သတ္တဟိ ရာဇူဟိ နဂရေ
ဥပရဒ္ဓေ ပဘာဝတိ အတ္တနာ သဟ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ
အာရောပေတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ- - - - ဥဏ္ဍေါသေသိ။
သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၅။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၂၁၈။

ပဘာဝတိ(ထိ)၊ ပဘာဝန္တ+ဤ၊ (ပြဘာဝတိ-သံ။
ပဘာဝဤ-ပြာ)၊ (ကိုယ်မှထွက်သော)အရောင်
အလင်းရှိသော၊ ပဘာဝတိမည်သော (မိန်းမ)။
(က)သုဇာတဘုရားရှင်၏ မယ်တော် ပဘာ-
ဝတိမိဖုရား။ (ခ)သိခီဘုရားရှင်၏ မယ်တော်
ပဘာဝတိမိဖုရား။ (ဂ)အလောင်းတော် ကုသ
မင်း၏ ကြင်ယာတော် ပဘာဝတိမိဖုရား။ (က)
မာတာ ပဘာဝတိ နာမ၊ သုဇာတဿ မဟေ-
သိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၄၉။ (-အဘိ၊ ၅။ ၁။ ၆၆။ အပ၊ ၅။ ၁။
၄၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၂၃၉။ ၂၄၃-၄။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၄၆။) (ခ)
ပဘာဝတိ နာမ ဒေဝီ မာတာ အဟောသိ ဇေနတ္ထိ။
ဒီ၊ ၅။ ၆။ (-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၆၇။ အံ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၆။ အဘိ၊ ၅။ ၁။
၆၉။ ပဋိသံ၊ ၅။ ၂။ ၂၇၅။ အပ၊ ၅။ ၁။ ၅၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၂၈၅-
၈-၉။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၅၀။) (ဂ)ဣဒံ တေ ရဇံ အန-
သာသ အဗ္ဗ၊ ဂစ္ဆာမဟံ ယတ္ထ ပိယာ ပဘာဝတိ။
ဇာ၊ ၅။ ၆၆။ တတ္ထ မဒ္ဒရညော အဋ္ဌ ဝိတရော
ဥတ္တမရူပဓရာ ဒေဝဉ္စရပဋိဘာဂါ၊ တာသံ သဗ္ဗ-
ဇေဋ္ဌိကာ ပဘာဝတိ နာမ၊ တဿာ သရီရတော
ဗာလသုရိယဿ ပဘာ ဝိယ ပဘာ နိစ္ဆရန္တိ။
ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂။ ၂။ (-ဇာ၊ ၅။ ၆၇။ ၇၀-၃။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၅။
သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၂၁၈။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၂-၄၊ ၃၃၂-၄၊
၃၃၁။)

ပဘာဝန(န၊ထီ)|ပ+ဘူ+ဇော+ယု။ (ပြဘာဝန၊
ပြဘာဝနာ-သံ။ ပဘာဝဏ၊ ပဘာဝဏာ-ပြာ)|
(၁)(က)ဖြစ်-ပွား-စေခြင်း။ (ခ)ထင်စွာဖြစ်
စေခြင်း။ ပေါ်လွင်-ထင်ရှား-အောင်ပြုခြင်း။
(တိ)(၂)ဖြစ်-ပွား-စေတတ်သော။ (၁)(က)
အဿာသပဿာသာနဉ္စ ပဘာဝနာ န ဟောတိ
(ပဋိသံ။၁၈၃။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၈)တိ
ဘာဝနာယ သုခုမကာနမ္ပိ အဿာသပဿာနံ
နိရောဓနတော တေသဉ္စ ဥပ္ပါဒနာ ပဝတ္တနာ
န ဟောတိတိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄။
ပဘာဝနာတိ ဥပ္ပါဒနံ။ဝိ၊ဇ၊၁၅၁။(-သာရတ္ထ၊
၂။၁၉၆-၇။ဝိမတိ၊၁။၂၁၃။မ၊ဋီ၊၃။၉၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၃၂၅။) (ခ)အတ္ထပ္ပဘာဝနေ ပညာ အတ္ထ-
ပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ၊ ဓမ္မပ္ပဘာဝနေ ပညာ ဓမ္မ-
ပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ။ပဋိသံ။၁၁၁၅။ ပဘာဝနေတိ
အတ္တာဒိနံ ပါကဋီကရဏေန ဥပ္ပါဒနေ။ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၄၄။ (၂)တဿေဝ ဒုက္ခဿ ပဘာဝနတော
သပ္ပစ္စယာ တဏှာ သမုဒယောတိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၁။
ပဘာဝနတောတိ ဥပ္ပါဒနတော။ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၇၆။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၈၉။

ပဘာဝနဋ္ဌ(ပု)|ပဘာဝန+အတ္ထ|ဖြစ်စေတတ်သည်
၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်-သဘော။ ပဘာ-
ဝနဋ္ဌေန အာနုဘာဝေါ။မ၊ဋီ၊၂။၁၂၂။

ပဘာဝန္တမဂ္ဂ(ပု)|ပဘာဝန္တ+မဂ္ဂ။ နန္တ-၏ ဥ-ကို
အ-ပြု။မောဂ်၊၃။၅၈။] ပညာ-ဉာဏ်-အရောင်
အလင်းရှိသော အကျင့်လမ်းစဉ်။ ဝေါဒါတ-
မဂ္ဂန္တိ ပဏ္ဍရမဂ္ဂံ။ ပရိယောဒါတမဂ္ဂန္တိ ပဘာ-
ဝန္တမဂ္ဂံ။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၁၉။

ပဘာဝန္တ(တိ)|ပဘာ+ဝန္တ။ ထိ-၌ ပဘာဝတိ။
(ပြဘာဝတိ-သံ။) အရောင်အလင်း-ရှိ-နှင့်
ပြည့်စုံ-သော။ န စ ပဘာဿရန္တိ န စ ပဘာဝန္တံ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၈။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၆။ န စ ပဘာဝန္တန္တိ န

စ ပဘာသမ္ပန္နံ။သံ၊ဋီ၊၂။၄၂၇။အံ၊ဋီ၊၃။၇။(-အပ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၆၄။)

ပဘာဝမဟတ္တ(န)|ပဘာဝ+မဟတ္တ|အစွမ်း-သတ္တိ-
တန်ခိုး-အာနုဘော်-၏-ကြီးကျယ်-များ-မြတ်-
သည်၏အဖြစ်။ မဟဒ္ဒနောတိ ပညာဓနဝနတ္ထေပိ
ပဘာဝမဟတ္တေန မဟန္တံ ပညာဓနမဿာတိ
မဟဒ္ဒနော။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၃။မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၅၄။

ပဘာဝသတ္တိ(ထီ)|ပဘာဝ+သတ္တိ| (ဥစ္စာအင်အား၊
ဒဏ်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော) တန်ခိုး-အာ
နုဘော်-ဟူသော-အစွမ်း-သတ္တိ။ ဟတ္ထိအဿ-
ရတနာနံ မဟာနုဘာဝတာယ၊ ဂဟပတိရတန-
တော ပဋိလဒ္ဓကောသသမ္ပတ္တိယာ စ ပဘာဝ-
သတ္တိယာ ဝိယ ပဘာဝသမိဒ္ဓိသိဒ္ဓိတော။သီ၊ဋီ၊
သစ်၊၂။၂၃၈။

ပဘာဝသမိဒ္ဓိသိဒ္ဓိ(ထီ)|ပဘာဝ+သမိဒ္ဓိ+သိဒ္ဓိ|တန်
ခိုး-အာနုဘော်-ဟူသော-အစွမ်း-သတ္တိ-၏
ပြည့်စုံခြင်း၏ပြီးစီးခြင်း။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဘာဝသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိ(ထီ)|ပဘာဝ+သမ္ပတ္တိ+သိဒ္ဓိ|
အစွမ်း-သတ္တိ-တန်ခိုး-အာနုဘော်-၏ ပြည့်
စုံခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်း။ ဟတ္ထိအဿရတနာနံ
မဟာနုဘာဝတာယ ကောသသမ္ပတ္တိယာပိ ပဘာ-
ဝသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိတော----ဝုတ္တံ။ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၉၄။မ၊
ဋီ၊၃။၁၆၈။

ပဘာဝသမ္ပဒါ(ထီ)|ပဘာဝ+သမ္ပဒါ|အစွမ်း-
သတ္တိ-တန်ခိုး-အာနုဘော်-၏ ပြည့်စုံခြင်း။
ဧတ္ထ စ ပဌမေန အာယသမ္ပဒါ----အဋ္ဌမေန
ပဘာဝသမ္ပဒါ တေသံ ရာဇူနံ ပကာသိတာ
ဟောတိ။ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၉၂။(-သာရတ္ထ၊၁။၁၂။ဒီ၊ဋီ၊
၁။၁၁။)

ပဘာဝိက(တိ)|ပဘာဝ+ဣက။ ဣကပစ္စည်း သုတ္တံ။|
ဖြစ်-စ၍ဖြစ်-သော။ ပုရိမေဟိ ပဘာဝိကာ
ဣမေ၊ ယေပိ ပဘာဝိကာ တေ ပုရေ မတာ။

မဟာနိဉ္စရ။ ပုရိမေဟိ ပဘာဝိကာ ဣမေတိ ပုဗ္ဗဟေတုပစ္စယေဟိ ဣမေ ဝတ္တမာနကာ ဥပ္ပါဒကာ။ ယေပိ ပဘာဝိကာတိ ယေပိ ဣမေ ဝတ္တမာနကာ ဥပ္ပါဒကာ ပုဗ္ဗဟေတုပစ္စယာ။ မဟာနိဉ္စရ။ ၁၃၂။ (ဤ၌ “ပဘာဝိကာ၊ ပဘာဝိကာ” ဟု ပါဠိရှိ၏။ ပဘာဝကာ-ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းရာ၏။)

ပဘာဝိတ^၁(တိ) [ပဘာဝ+ဣတ။ ဣတပစ္စည်း သုတ္တ။] (က) ဖြစ်-စ၍ ဖြစ်-သော။ (ခ) စ၍-ဖြစ်-စီးဆင်း-သော။ (က) တတော ပဘာဝိတော သံဃော၊ ပုညက္ခေတ္တော အနုတ္တရော။ အပ။ ၂။ ၁၀။ (ခ) အယံ ဘာဂီရထိ ဂင်္ဂါ၊ ဟိမဝတာ ပဘာဝိတာ။ အပ။ ၁။ ၂၅။ ဣမာသံ ပဉ္စနံ ဂင်္ဂါနံ အန္တရေ အယံ ဘာဂီရထိ နာမ ပဌမမဟာဂင်္ဂါ ဟိမဝတာ ပဘာဝိတာ ဟိမဝန္တတော အာဂတာ အနောတတ္ထဒဟတော ပဘဝါ (ပဘူတာ။ သိ)။ အပ။ ၄။ ၁။ ၂၅၃။ (-အပ။ ၁။ ၅၅၊ ၄၀၃။ ထေရ်၊ ၄။ ၁။ ၁၃၆။)

ပဘာဝိတ^၂(တိ) [ပ+ဘူ+ဏေ+တ။ ကာရိတေ အဘာဝိယိတ္တာတိ အတ္ထေ “ဘာဝကမ္မေသု တ”-ဣတိ တပုစ္စယော၊ “ယထာဂမမိကာရေ” တိ ဣကာရာဂမော၊ သရလောပါဒိ၊ ဘာဝိတော မဂ္ဂေါ။ ရူ။ ၆။ ၃၃။ (ပြဘာဝိတ-သံ။ ပဘာဝိတ-ပြာ)] (က) ဖြစ်စေအပ်သော။ (ခ) ဖြစ်-ပွား-စေအပ်သော။ (ဂ) မြှက်ကြား-ပြောဆို-အပ်သော။ (က) အာရမ္မဏပစ္စယေဟိ စ၊ ပရမမ္မေဟိ စိမေ ပဘာဝိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၂၃၂။ ပဘာဝိတာတိ ဥပ္ပါဒိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၃၆၆။ (-အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၊ ၂၅၈။) (ခ) သုခမာလာဝိရောဓိတ္တ-ဒိတ္တဘာဝ-ပုဘာဝိတံ။ ဗန္ဓနံ ဗန္ဓုရသ-ဒေါသံ သံဒူသ-ယေယျ တံ။ သုဗောဓ။ ၉၈။ သုခမာလာသု အဝိ-ရောဓိတ္တံ ယဿ သော ဒိတ္တဘာဝေါ၊ တေန

ပဘာဝိတံ ဝနိတံ သံယုတ္တံ တံ ဗန္ဓနံ ဗန္ဓုရသ-ဒေါသံ သံဒူသယေယျ နာသယေတိ အတ္ထော။ သုဗောဓ။ ၉၈။ (ဂ) အဘိဇာနာထ မေ နော တုမေ ဘိက္ခဝေ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပံ ပဘာဝိတမေတန္တိ (ဘာသိတမေတန္တိ။ သိ၊ သျာ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၄)။ မ၊ ၁။ ၂၂၉။ ဧဝရူပံ ပဘာဝိတမေတန္တိ ဧတံ ဧဝရူပံ ဝါကျဘောဒန္တိ အတ္ထော။ - - - - ဧဝရူပံ ကဉ္စိ ဝစနဘေဒံ အကာသိန္တိ အဓိပ္ပါယော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၉၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၈။ မုခေန ပဘာဝိတံ သဒ္ဓံ သုတွာ ဇာတောတိ မုခတော ဇာတော။ မ၊ ၄။ ၄။ ၆၂။ ပဘာဝိတန္တိ ဥပ္ပါဒိတံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၈၁။ (ဤ၌ “ဧဝရူပံ ဘာသိတမေတံ” ဟူသော (သိ၊ သျာ) မူကွဲသည် “ဧဝရူပံ ဘာသိတမေတန္တိ ဧတံ ဧဝရူပံ ဝါကျ ဘာသိတန္တိ အတ္ထော” ဟူသော (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၆) နှင့် ညီညွတ်သည်။)

ပဘာဝိသရ(ပု) [ပဘာ+ဝိသရ] အရောင်အပေါင်း။ ဩဘာသယိတွာ ပထဝီ သဒေဝကန္တိ စန္ဒိမ-သုရိယရသ္မိသမ္ဗိသေဟိ သိနေရပဿဝိနိဂ္ဂ-တေဟိ ပဘာဝိသရေဟိ ဝိဇ္ဇေတယမာနတာယ ဒေဝေန အာကာသေန သဟာတိ သဒေဝကံ ဥပဂတဘူမိဘာဂဘူတံ ဣမံ ပထဝီ ဝိဇ္ဇေ-တေတွာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၁၃။

ပဘာဝိသေသ(ပု) [ပဘာ+ဝိသေသ] ထူးသော အရောင်အလင်း။ ဇုတိန္တိ ဒွါဒသယောဇနာနိ ဖရဏသမတ္ထံ ပဘာဝိသေသံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၀၃။ (-ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၁။)

ပဘာဝိသေသယုတ္တ(တိ) [ပဘာဝိသေသ+ယုတ္တ] ထူးသောအရောင်အလင်းနှင့် ယှဉ်သော။ သိပ္ပိဇာ ပဘာဝိသေသယုတ္တာ ဟောန္တိ နာနာသဏ္ဌာနာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၂၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ အနု၊ ၂။ ၅၃။

ပဘာဝိဟိန(တိ) [ပဘာ+ဝိဟိန] အရောင်အလင်း မှ-ယုတ်လျော့-ကင်းကွာ-သော။ မစ္ဆသိရဇာ

ပါဠိနပိဋိသမာနဝဏ္ဏာ ဝဇ္ဇလာ လဃဝေါ စ
ဟောန္တိ ပဘာဝီဟိနာ စ။သာရတ္ထ၊၂။၃၂၀။မ၊
ဋီ၊၁။၇၀။အနဋီ၊၂။၅၃။

ပဘာဝီ(ထိ)၊[ပဘာဝ+ဤ]၊စ၍-ဖြစ်-စီးဆင်း-
သော။ ပဘာဝ(၂)ကြည့်။

ပဘာဝေတဗ္ဗ(တိ)၊[ပ+ဘူ+ဏေ+တဗ္ဗ။ အဘာဝီ-
ယိတ္ထ၊ ဘာဝိယတိ၊ ဘာဝိယိဿတိတိ ဘာဝေ-
တဗ္ဗော မဂ္ဂေါ။ရူ။၅၆၀။] ဖြစ်စေ-အပ်-သင့်-
ထိုက်-သော။ အာဟာရာ ဝါ တဏှာယ ပဘာ-
ဝေတဗ္ဗာ အနာဂတော အဒ္ဓါ။မူလဋီ၊၂။၈၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၄၄။ ပဘာဝေတဗ္ဗာတိ အာယတိ
ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။အနဋီ၊၂။၉၃။

ပဘာဝေတိ(ကာ၊ကြိ)၊[ပ+ဘူ+ဏေ+တိ]ဖြစ်စေ၏။
တဏှာ ပန ဒုက္ခံ ဇနေတိ နိဗ္ဗတ္တေတိ ပဘာ-
ဝေတိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၂။(-ဒိ၊ဋီ၊၂။၃၇၆။သိ၊ဋီ၊သစ်၊
၂။၃၈၉။)

ပဘာဝေန္တိ(တိ)၊[ပ+ဘူ+ဏေ+အန္တိ။ ထိဉ္စ ပဘာ-
ဝေန္တိ။] ဖြစ်စေတတ်သော။ ဒုက္ခံ ပဘာဝေန္တိပိ
တဏှာ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယန္တရသဟိတာ ဧဝ ပဘာ-
ဝေတိ။ဒိ၊ဋီ၊၁။၃၇၆။သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၈၉။

ပဘာဝေန္တိ(ထိ)၊[ပဘာဝေန္တ+ဤ]ဖြစ်စေတတ်သော။
အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဘာဝေမတ္တတာ(ထိ)၊[ပဘာ+ဝေမတ္တတာ] ရောင်
ခြည်တော်၏-မတူ-ထူးခြား-ကွဲပြား-ခြင်း။
တတ္ထ ဌပေတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ သရီရ-
ဝေမတ္တတံ အာယုဝေမတ္တတံ ပဘာဝေမတ္တတဉ္စ
သေသေဟိ ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ဗုဒ္ဓေဟိ ဟိနာ-
တိရေကတာ နာမ နတ္ထိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၇။ ရသ္မိ-
ဝေမတ္တ၊ ရသ္မိဝေမတ္တတာ-တို့လည်း ကြည့်။

ပဘာဝေလာ(ထိ)၊[ပဘာ+ဝေလာ]ရောင်ခြည်တော်-
အစု-အပေါင်း၊ ရောင်ခြည်တော်ပန်းနွယ်။

ပဘာမာလာ-ကြည့်။

ပဘာသ^၃(ပု)၊[ပ+ဘာသ+အ။ ပြဘာမ(ပု)ပြ+ဘာမ+
အစ်။ အမုဝသုမဇ္ဈေ ဝသုဘေဒေ၊ ပြကမ္မကထနေ
စ။ထောမ။ ပြဘာသ(ပု)တိထံဘေဒေ ပြဘာသး
ပုဗ္ဗရာဏိ စ ဣတိ သွာနမန္တိ။ထောမ။(ပဘာ-
သ-ပြာ)၊(ထွန်းလင်း-တောက်ပ-သော)အရောင်
အလင်း၊ အလင်းရောင်။ ပဘာသဝန္တ-ကြည့်။

ပဘာသ^၂(တိ)၊[ပ+ဘာသ+ဏေ+အ] ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-စေတတ်သော (နေ-စသည်)။
ပထဝိပ္ပဘာသောတိ ပထဝိယာ ပဘာသော
(ပထဝိ ပဘာသေတိတိ ပထဝိပ္ပဘာသော။သိ၊
ဣ)။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀။ ပထဝိ ပဘာသေတိတိ ပထ-
ဝိပ္ပဘာသော။အံ၊ဋီ၊၁။၆၉။

ပဘာသက(တိ)၊[ပ+ဘာသ+ဏေ+ဏ္ဍု] (ပညာ
ရောင်ဖြင့်)ထွန်းလင်း-တောက်ပ-စေတတ်သော
(ဘုရား)။ အနတ္တရဿ ရစိရဓမ္မဿ၊ နိက္ကဓံဿ
ပဘာသကဿ (ပဘာသကရဿ။သိ၊သျှ၊ဣ)။
မာနန္တိဒဿ ဝီရဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာ-
ဝကောဟသ္မိ။မ၊၂။၄၈။ ပဘာသကဿာတိ ဩ-
ဘာသကဿ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၈။ ပဘာသကဿာတိ
ဉာဏာလောကေန ပဘာသရဘာဝကရဿ။မ၊
ဋီ၊၃။၄၂။

ပဘာသတိ(ကြိ)၊[ပ+ဘာသ(ဘာသ)+အ+တိ။
ဘာသ ဗျတ္တာယံ ဝါစာယံ။ ဘာသတိ။ ဘာသာ၊
ဘာသိတံ၊ ဘာတာ။ ပရိဘာသတိ။နီတိ၊ဇာ။
၁၇၉။ ကာသု ဘာသု ဒိတ္တိယံ။---ဘာသတိ။
ပဘာသတိ မိဒံ ဗျမှံ။နီတိ၊ဇာ။၁၈၁။ ဘာမ
ဗျတ္တာယံ ဝါစိ။ပါ၊ဇာတု၊၆၁၃။ ဘာဿ ဒိပ္ပေါ။
ပါ၊ဇာတု၊၆၂၅။ ဘာမ ဗျတ္တာယံ ဝါစိ။ ဘာမ်
သေဋ္ဌံ၊ သက၊ အာ။ ဘာမတေ၊ ဗဘာမေ၊ ဘာ-
မိတာ၊ ဘာမိဗျတေ။ဇာတု၊ကပ္ပ။ ဘာဿ ဒိပ္ပေါ။
ဘာသ ဒိပ္ပိဝိတိ ဒုဂံ၊ ဘာသံ သေဋ္ဌံ၊ အက၊ အာ။

ဘာသတေ၊ ဗဘာသေ၊ အဘာသိယူဇာတုကပ္ပ။
 (၁)ပြောကြား-မြွက်ဟ-ဟောပြ-မိန့်ဆို-၏။
 (၂)ထွန်းလင်း-တောက်ပ-ထင်ရှား-၏။ (၁)
 အဗဒ္ဒါ တတ္ထ ဗဒ္ဒန္တိ၊ ယတ္ထ ဗာလာ ပဘာသရေ။
 ဇာဝ။ ၂၈။ ပဘာသရေတိ ပဘာသန္တိ ဝဒန္တိ
 ကထေန္တိ။ဇာဝ။ ၄၆၆။ ပဘာသသိ-ဇာဝ။ ၁၁၁၊
 ၁၇၂၊ ၃၂၈။ဇာဝ။ ၂၇၁။ဇာဝ။ ၁၀၇၊ ၁၈၉။ဇာဝ။
 ၄၁၄၄။ဇာဝ။ ၅၂၄။ ပဘာသေယျ-ဇာဝ။ ၂၉၂။
 ဇာဝ။ ၇၁၁၉။ (၂)ကေနာသိ ဧဝံ ဇလိတာ-
 နဘာဝါ၊ ဝဏ္ဏော စ တေ သဗ္ဗဒိသာ ပဘာ-
 သတိတိ။ဝိမာန။ ၁-၁၇၊ ၂၂-၂၉၊ ၃၀-၆၊ ၄၀-
 ၄၅-၈၊ ၅၈-၉၊ ၆၃-၄-၅-၈၊ ၈၀-၁-၆၊ ၉၅-၉၉၊
 ၁၀၀-၁၀၆၊ ၁၁၂-၅။ပေတ။ ၁၃၉၊ ၁၄၁-၄-၆။
 ဇလတိ ပဘာသတိ။မိလိန္ဒ။ ၁၃၅။(-ဇာဝ။
 ၁၉၆-၉။မိလိန္ဒ။ ၃၂၁။ထေရ်ဌာဝ။ ၂၅၃။အပဌာ၊
 ၂။၁၅၆။ဇာဝ။ ၃၂၈။ဇာဝ။ ၆၁၄၉၊ ၁၅၁။)
 တမောနဒါ တေ ပန အန္တလိက္ခဂါ၊ နဘေ
 ပဘာသန္တိ ဒိသာဝိရောစနာ။အံ။ ၁။ ၂၁၅။အံ။ ၃။
 ၈၄-၆၊ ၉၀။ ပဘာသန္တိတိ ဇောတန္တိ ပဘာ မုဇ္ဈန္တိ။
 ----ပဘာသန္တိတိ ဒိသာဟိ ဒိသာ ဩဘာသန္တိ။
 အံ။ ၅၂။ ၂၀၀။(-ဇာဝ။ ၂။ ၂၈၃။)ပဘာသရေ-
 ဝိမာန။ ၉၁။ဝိမာန။ ၅၂။ ၅၇။ဇာဝ။ ၅။ ၂၁၆။
 ပဘာသသိ-ဇာဝ။ ၃၄၃။ဇာဝ။ ၂။ ၂၃။ပေတဌာ။ ၁၉၆။
 ဇာဝ။ ၄၄၇၀။ဇာဝ။ ၅။ ၁၈၄။ ပဘာသေယျ-
 မိလိန္ဒ။ ၁၃၅။ ပဘာသေယျ-ထေရ်။ ၃၇၄။
 ထေရ်ဌာ။ ၂။ ၅၂၀။

ပဘာသန(တိ)၊ ပ+ဘာသ+ယု၊ ထွန်းလင်း-တောက်
 ပ-သော။ ပဘာသနဝသေန စန္ဒောဝ စန္ဒပ္ပဘာ။
 အံ။ ၅၂။ ၃၃၉။ ဧတ္ထ စ ဝိပဿနာစိတ္တသမုဋ္ဌာ-
 နသန္တာနဝိနိမုတ္တံ ပဘာသနံ ရူပါယတနံ ဩ-
 ဘာသော။သံ၊ ၆။ ၂။ ၁၇၀။

ပဘာသန(န)၊ ပ+ဘာသ+ဏေ+ယု၊ ထွန်းလင်း-
 တောက်ပ-စေခြင်း၊ ထင်ရှားပြခြင်း။ ပကာ-

သနေတိ အတ္တာဒိနံ ပဘာသနေ။----“ဇော-
 တနေ ဝိရောစနေ ပကာသနေ”တိ အရဟတော
 ဝသေန ဝုတ္တံ။ပဋိသံ၊ ၅။ ၁။ ၃၄၄-၅။

ပဘာသနပကတိက(တိ)၊ ပဘာသန+ပကတိ+က၊
 ထွန်းလင်း-တောက်ပ-ခြင်းဟူသော-ပင်ကိုယ်-
 ပြကတေ-သဘော-ရှိသော။ ပဘာသရာနန္တိ
 ပဘာသနပကတိကာနံ ပဘာသရဝဏ္ဏာနံ။ပဋိသံ၊
 ၅။ ၂။ ၁၃။

ပဘာသနသီလ(တိ)၊ ပဘာသန+သီလ၊ ထွန်းလင်း-
 တောက်ပ-ခြင်းဟူသော-အလေ့-သဘော-ရှိ
 သော။ ပဘာသရာနိတိ ပဘာသနသီလာနိ၊
 ဇုတိမန္တာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။သုတ္တနိ၊ ၅။ ၁။ ၈၅။
 အပ၊ ၅။ ၁။ ၁၉၄။စူဠနိ၊ ၅။ ၁။ ၁၉။(-သာရတ္ထ။ ၁။
 ၄၅၁။ဝိမတိ။ ၁။ ၉၆။)

ပဘာသန္တ(တိ)၊ ပ+ဘာသ+အ+အန္တ၊ ထွန်းလင်း-
 တောက်ပ-သော၊ တလက်လက်အရောင်ထွက်
 သော။ သတရံသိဝံ ဇောတန္တံ၊ ပဘာသန္တံ
 ကဉ္စနံ။အပ၊ ၁။ ၁၆၂။ထေရ်ဌာဝ။ ၁၄၀။(-ဝိမာန။
 ၂၈၄။)

ပဘာသန္တ(ကြိ)၊ ပ+ဘာသ(ဘာသ)+အ+အန္တ၊ (၁)
 ပြောကြား-မြွက်ဟ-ဟောပြ-မိန့်ဆို-ကုန်၏။
 (၂)ထွန်းလင်း-တောက်ပ-ကုန်၏။ ပဘာ-
 သတိ-ကြည့်။

ပဘာသမုဒယ(ပု)၊ ပဘာ+သမုဒယ၊ (က)ရောင်
 ခြည်တော်(၆-ပါး)အပေါင်း။(ခ)(ဗြဟ္မာမင်း၏)
 ကိုယ်ရောင်အပေါင်း။ (က)စက္ကဝိစိတ္တတလေသု
 သုဝဏ္ဏပဋ္ဌဝိတာနံ ဝိယ ပဘာသမုဒယံ ဝိဿ-
 ဇေန္တေသု တထာဂတဿ ပါဒေသု သိရသာ
 နိပတိတွာ ဧကမန္တံ နိသိဒ္ဓိ သဒ္ဓိ ပရိသာယ။အပ၊
 ၅။ ၁။ ၉၇။ဇာဝ။ ၁။ ၉၆။ (ခ)ဧကသ္မိံ ခဏေ ဒသ-
 သဟဿိလောကဓာတု ဝိဇ္ဇောတနသမတ္ထံ မဟာ-
 ဗြဟ္မာနော ပဘာသမုဒယံ အဘိဝိဟစူ ဘာသတေ

တပတေ ဝိရောစတိ စ။မ။ဋီ။၂။၂။သံ။ဋီ။၁။၂၆၇။
ပဘာသမူဟ(ပဘာ+သမူဟ)အရောင်အလင်းအ
ပေါင်း။ ဧဝံ ဌိတဿ ပနဿ ဝါတပါနဆိုဒ္ဓါဒီဟိ
ပဝိသိတွာ နာနာဝိရာဂရတနပ္ပဘာသမုဇ္ဈလံ
အန္တောပါသာဒံ အလင်္ကရမာနံ ပဘာသမူဟံ
ဒိသွာ။ဒီ။ဋီ။၂။၂။သံ။မ။ဋီ။၁။၁၅၄။

ပဘာသမ္ပတ္တိ(တိ)ပဘာ+သမ္ပတ္တိအရောင်အလင်း
နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။ သီလသမ္ပတ္တိယာ ဘိက္ခု၊ သော-
ဘမာနော တပေါဝနေ။ ပဘာသမ္ပတ္တိယာ စန္ဒော၊
ဂဂနေ ဝိယ သောဘတိ။ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၅၅။(-ဒီ။ဋီ။
၂။၂။၂။ဒီ။ဋီ။၁။၂၆၆။သီ။ဋီ။သစ်။၂။၁၄၄။)

ပဘာသမ္ပတ္တိယုတ္တ(တိ)ပဘာသမ္ပတ္တိ+ယုတ္တအ
ရောင်အလင်းပြည့်စုံခြင်း-နှင့်ယုဉ်-ရိ-သော။
ယသ္မာ အနုဗျဉ္ဇနာနိ စ ပစ္စေကံ ဘဂဝတော
သရီရေ ပဘာသမ္ပတ္တိယုတ္တာ အာကာသေ စန္ဒ-
သူရိယာဒယော ဝိယ ဝိဘာတာ ဝိရောစန္တိ။
ဝိမတိ။၁။၉၀။

ပဘာသမ္ပန္န(တိ)ပဘာ+သမ္ပန္နအရောင်အလင်း
နှင့် ပြည့်စုံသော။ တေ သတ္တရတနမယာ သူရိယ-
ရသ္မိယော ဝိယ ပဘာသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ။ဒီ။ဋီ။၂။
၂။၁၀။မ။ဋီ။၁။၁၅၃။(-သံ။ဋီ။၁။၁၅၃။အံ။ဋီ။၁။၁၅၅။
အဘိ။ဋီ။၁။၂။၀၅။ထေရ။ဋီ။၁။၁၅၄။အပ။ဋီ။၁။၁၂။
အပ။ဋီ။၁။၁၄၄။ဇာ။ဋီ။၁။၁၀၀။၂။၁၆။၂။၁၆၆။သီ။ဋီ။
သစ်။၂။၁၄၄။သံ။ဋီ။၂။၄၂၇။အံ။ဋီ။၁။၁၇၇။)

ပဘာသမ္ပန္နဝဏ္ဏ(တိ)ပဘာသမ္ပန္န+ဝဏ္ဏအရောင်
အလင်းနှင့် ပြည့်စုံသော အဆင်းရှိသော။
ဘဿရဝဏ္ဏိနေတိ ပဘာသမ္ပန္နဝဏ္ဏေ (ပဘာ-
သမ္ပန္နဝဏ္ဏိနေ။သျှာ။က)။ဇာ။ဋီ။၁။၁၇၈။

ပဘာသယတိ(ကြိ)ပ+ဘာသ+ဏယ+တိထွန်း
လင်း-တောက်ပ-စေ၏။ တေ အစွိမန္တောဝ
ပဘာသယန္တိ သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီ ရသာနံ။

ထေရ။ဋီ။၁။၁၀၀။အပ။ဋီ။၁။၁၀၂။အပ။ဋီ။၁။၁၅၈။ဗုဒ္ဓဝံ၊
ဋီ။၁။၁၅၈။ဇာ။ဋီ။၁။၁၀၀။သရတ္ထ။၁။၁၄၅။ အစွိ-
မန္တောဝ ပဘာသယန္တိတိ ဒီပသိခါဝန္တော ဝိယ
လေိတအဂ္ဂိ ဝိယ ဝါ ဩဘာသယန္တိ သဗ္ဗာ
ဒိသာတိ အဓိပ္ပါယော။ထေရ။ဋီ။၁။၁၆၉။(-
ဣတိဝုတ်။၁။၁၃၇။)

ပဘာသယန္တ(တိ)ပ+ဘာသ+ဏယ+အန္တထွန်း
လင်း-တောက်ပ-စေတတ်သော။ လေန္တိ သက-
တေဇေန၊ ဒိသာ သဗ္ဗာ ပဘာသယံ။အပ။ဋီ။၁။၁၇၇။
ထေရ။ဋီ။၁။၁၄၄။ သကတေဇေန အတ္တဇော
အာနဘာဝေန သဗ္ဗာ ဒသ ဒိသာ ပဘာသယံ
ဩဘာသေန္တနိ လေန္တိ ဝိဇ္ဇောတန္တိတိ သမ္ပန္နော။
အပ။ဋီ။၁။၁၇၉။

ပဘာသယန္တိ(ကြိ)ပ+ဘာသ+ဏယ+အန္တထွန်း
လင်း-တောက်ပ-စေကုန်၏။ ပဘာသယတိ-
ကြည့်။

ပဘာသရေ(ကြိ)ပ+ဘာသ(ဘာသ)+အ+အန္တိ။
အန္တိ-ကို ရေ-ပြု။(၁)ပြောကြား-မြှက်ဟ-
ဟောပြ-မိန့်ဆို-ကုန်၏။ (၂)ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-ကုန်၏။ပဘာသတိ-ကြည့်။

ပဘာသဝဏ္ဏ(တိ)ပဘာ+သမာန+ဝဏ္ဏ။ သမာန-
ကို သ-ပြု။နိတိ။သုတ္တ။၇၄၅။အရောင်အလင်း
နှင့်တူသော အဆင်းရှိသော။ ယေကေစိ ရူပါ
ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊ ယေ စန္ဒလိက္ခသ္မိ ပဘာ-
သဝဏ္ဏာ။သံ။ဋီ။၁။၁၆၇။ ယေ စန္ဒလိက္ခသ္မိ ပဘာ-
သဝဏ္ဏာတိ ယေ အန္တလိက္ခေ စန္ဒောဘာသ-
သူရိယောဘာသသဉ္ဈာရာဂဣန္ဒနတရကရူပါနံ
ပဘာသဝဏ္ဏာ။သံ။ဋီ။၁။၁၁၈။ ပဘာသဝဏ္ဏာတိ
ပဘာယ သမာနဝဏ္ဏာ။ ကေသံ ပဘာယာတိ
အာဟ “စန္ဒောဘာသ”တိအာဒိ။ သဉ္ဈာရာဂ-
ပဘာသဝဏ္ဏာ ဣန္ဒနပဘာသဝဏ္ဏာတိ ပစ္စေကံ
ယောဇနာ။သံ။ဋီ။၁။၁၆၈။

ပဘာသဝန္တ(တိ)|ပဘာသ+ဝန္တ။ (ပြဘာသဝတ်-
သံ)|အရောင်အလင်းရှိသော။ ကဏှော ကဏှော
စ ယောရော စ၊ သုက္ကဒါဌော ပဘာသဝါ
(ပတာပဝါ။သီ၊သျှာ၊ဣ)။ဇာ၊၁။၂၄၈။ ပဘာ-
သဝါတိ ဒါဌာ နိက္ခန္တရံသိပဘာသေန ပဘာ-
သဝါ(ပတာပဝါတိ ဒါဌေဟိ နိက္ခန္တေန ရံသိ-
ပတာပေန ပတာပဝါ။သီ၊သျှာ၊ဣ)။ဇာ၊၄။၄။
၁၈၄။

ပဘာသသိ(ကြိ)|ပ+ဘာသ(ဘာသု)+အ+သိ(၁)
ပြောကြား-မြွက်ဟ-ဟောပြ-မိန့်ဆို-၏။ (၂)
ထွန်းလင်း-တောက်ပ-၏။ပဘာသတိ-ကြည့်။

ပဘာသိတ(တိ)|ပ+ဘာသ+တ။(ပြဘာမိတ-သံ)|
ပြောကြား-မြွက်ဟ-ဟောပြ-မိန့်ဆို-အပ်သော။
အစူဂ္ဂတာ'တိ ဗလတာ၊ အတိဝေလံ ပဘာ-
သိတာ။ ဝါစာ ဟနတိ ဒုဗ္ဗေမံ၊ တိတ္ထိရံ ဝါ'တိ
ဝသသိတံ။ဇာ၊၁။၂၇။ အတိဝေလံ ပဘာသိတာတိ
အတိက္ကန္တဝေလာ ပမာဏာတိက္ကမေန ဘာသိတာ။
ဇာ၊၄။၄။၄၅၇။

ပဘာသိတ(တိ)|ပ+ဘာသု+ဏေ+တ။(ပြဘာသိတ-
သံ)|ထွန်းလင်း-တောက်ပ-စေအပ်သော။
ယေနာယံ ဇောတိတာ သေယျာတိ ယေန ဥပါ-
သကေန အယံ ပါသာဒသင်္ခါတာ သေယျာ
ဇောတိတာ ပဘာသိတာ ပဇ္ဇလိတာ။အပ၊၄။၂။
၁၆။

ပဘာသေတိ(ကာ၊ကြိ)|ပ+ဘာသု+ဏေ+တိ။
(ပြဘာသယတိ-သံ)|(က)(ပကတိအရောင်ဖြင့်)
ထွန်းလင်း-တောက်ပ-စေ၏။ ထင်ရှားပြ၏။
(ခ)(ပညာ-ဉာဏ်-အရောင်ဖြင့်)ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-စေ၏။ ထင်ရှားပြ၏။(က၊ခ)သောမံ
လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
မ၊၂။၃၀၇။ ယထာ ဟိ ဧဝံ နိရုပက္ကိလေသော
စန္ဒိမာ လောကံ ပဘာသေတိ၊ ဧဝံ ပမာဒ-

ကိလေသမုတ္တော အပ္ပမတ္တော ဘိက္ခု ဣမံ
အတ္တနော ခန္ဓာယတနဓာတုလောကံ ပဘာ-
သေတိ၊ ဝိဟတကိလေသန္ဓကာရံ ကရောတိ။
မ၊၄။၃။၂၃၅။(-ပဋိသံ။၁၇၀-၃။ဓမ္မ၊၃၉၊၆၈။
ထေရ၊၃၀၊၂၊၃၃၄။မိလိန္ဒ။၃၂။ဝိ၊၄။၂။၂၆။မ၊၄။
၃။၉၆။ပဋိသံ၊၄။၂။၈၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၇၄။ဓမ္မ၊၄။၂။
၁၁၀-၁၊၃၉၂။ထေရ၊၄။၂။၁၈၆၊၃၂၉၊၃၃၀။သာ
ရတ္ထ၊၂။၂၁၆။ဝိမတိ၊၁။၂၁၇။အံ၊ဋီ၊၁။၆၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၃၃၃။) ပဘာသေန္တိ-မိလိန္ဒ။၃၁၉။

ပဘာသေန္တိ(တိ)|ပ+ဘာသု+ဏေ+အန္တိ|ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-စေတတ်သော၊သူ။ သဗ္ဗာ သြဘာ-
သယံ ဒိသာတိ ဒသပိ ဒိသာ ပဘာသေန္တော၊
စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ
ဧကာလောကံ ကရေန္တောတိ ဂါထာယ အတ္ထော။
သာရတ္ထ၊၁။၄၁၁။ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၇၃။ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၄၈။မ၊
ဋီ၊၁။၂၂၉။သံ၊ဋီ၊၁။၄၂။အံ၊ဋီ၊၂။၁၅၊၂၁၂။

ပဘာသေန္တိ(ကာ၊ကြိ)|ပ+ဘာသု+ဏေ+အန္တိ|ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-စေကုန်၏။ ပဘာသေတိ-
ကြည့်။

ပဘာသေတွာ(ကာ၊ကြိ၊ဝိ)|ပ+ဘာသု+ဏေ+တွာ|
ထွန်းလင်း-တောက်ပ-စေ၍။ ဒသ ဒိသာ ပဘာ-
သေတွာ၊ သတရံသီဝ ဆပ္ပဘာ။ဗုဒ္ဓဝံ။၃၈၁။

ပဘာသေယျ(ကြိ)|ပ+ဘာသု+အ+ဧယျ|ထွန်းလင်း-
တောက်ပ-ရာ၏။ ပဘာသတိ(၂)ကြည့်။

ပဘာသေယျ(ကြိ)|ပ+ဘာသု+အ+ဧယျ|ထွန်း
လင်း-တောက်ပ-ကုန်ရာ၏။ ပဘာသတိ(၂)
ကြည့်။

ပဘာဟိန(တိ)|ပဘာ+ဟိန|ထွန်းလင်း-တောက်
ပ-သော အရောင်အလင်းမှ-ယုတ်လျော့-ကင်း
ကွာ-သော။ တတ္ထ ဟတ္ထိကုမ္ဘဇာ ပီတဝဏ္ဏော
ပဘာဟိနာ။မ၊ဋီ၊၁။၇၀။အနု၊ဋီ၊၂။၅၃။

ပတ်ဇ်(ကြိဝိ)|ပ+ဘိဒ+တွာ။ကစွည်း။၆၀၀။ရူ။
၆၄၅။|ချိုးဖြတ်-ပယ်ဖျောက်-၍။ဥမ္မဂ္ဂပထံ
မာရဿ အဘိဘုယျ။စရသိ ပတ်ဇ် ခိလာနိ။
သံ၊၁။၁၉၄။ထေရ။၃၇၁။ ပတ်ဇ် ခိလာနိတိ
ရာဂခိလာဒိနိ ပဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ စရသိ။သံ၊၄။၁။
၂၅၅။ထေရ။၄၂။၅၃၀။

ပတ်ဇ်တိ(ကြိ)|ပ+ဘိဒ(ဘိဒိ)+ယ+တိ။ဘိဒိ ဘိန္ဒနေ။
ဘိန္ဒနမေ ဘိန္ဒတိ။ဘိန္ဒတိတိ ဘိန္ဒော။ဘိန္ဒနံ
ဘေဒေါ။နိတိ။ဓာ။၂၂၆။ဘိဒေါ ရ ခွိဓာကရဏ-
ဝိသေသနေ ဒိ ဘိန္ဒနေ။ဓာတွတ္ထ။၂၇၀။(၁)(က)
ပျက်စီး၏။(ခ)ပျက်စီး-ကျိုးပေါက်-၏။(ဂ)ပျက်
စီး-ပျောက်ပျက်-၏။(ဃ)ပျက်စီး-ပေါက်ကွဲ-
၏။(၂)(က)ကွဲပြား-ထူးခြား-၏။(ခ)ကွဲပြား-
ထူးခြား-အောင်ပြု၏။ခွဲခြား၏။(ဂ)ခွဲ-ဖြာ-
ထွက်၏။

(၁)(က)ပျက်စီး၏။မာ နော ဇာတိ ပတ်ဇ်တိ။
နိဓဏိဿန္တိ ခတ္တိယာ။အပ၊၁။၁၀၅။ထေရ။၄၂။
၂၃၂။(ခ)ပျက်စီး-ကျိုးပေါက်-၏။သီလဉ္စ မေ
ပတ်ဇေယျ။ဝိညူ စ ဂရဟေယျ။မံ။စရိယာ။
၄၀၃။သီလဉ္စ မေ ပတ်ဇေယျာတိ အဟဉ္စေဝ
ခေါ ပန ဧဝရူပံ ပါပံ ကရေယျ။မယံ သီလ-
ပါရမီ ခဏ္ဍိတာ သိယာ။စရိယာ။၄၁၄။(ဂ)
ပျက်စီး-ပျောက်ပျက်-၏။မဟာသမုဒ္ဒေ ဥမိ-
ယော၊ဝေလန္တမိ ပတ်ဇေရေ။အပ၊၁။၃၇၈။ထေရ။
၄၁။၂၈၆။(ဃ)ပျက်စီး-ပေါက်ကွဲ-၏။အထ
နေသံ တဿ နိက္ခမနတ္ထာယ ဝဏမုခါနိ ပတ်ဇန္တိ။
ပဋိသံ၊၄။၁။၃၃၀။ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၄၈။(-ဓမ္မ။၄၂။၃၁၄။)
ဗိလ္လမတ္တိယော ဟုတွာ ပတ်ဇိသု။ပုဗ္ဗဉ္စ လော-
ဟိတဉ္စ ပဉ္စရိသု။သံ၊၁။၁၅၂။အံ၊၃။၃၉၄။သုတ္တနိ။
၃၈၀။ပတ်ဇိသုတိ ဘိန္ဒိသု။သံ၊၄။၁။၂၀၀။အံ၊
၄၂။၃၂၈။သုတ္တနိ။၄၂။၁၉၆။(-ဓမ္မ။၄၁။၂၀၂။)

(၂)(က)ကွဲပြား-ထူးခြား-၏။ယော ပုဗ္ဗ-

ယောဂသမ္ပန္နော။---တဿ ဉာဏံ ပတ်ဇ်တိ။
ပဋိသံ၊၃၈၁။ဉာဏံ ပတ်ဇ်တိတိ ဉာဏပ္ပဘောဒံ
ပါပုဏာတိ။ပဋိသံ၊၄။၂။၂၆၃။(-မိလိန္ဒ။၁၀၀။)
ပဒမေသု စ တူရိယဂဏာ ပတ်ဇေရေ ဣမာ စ
နန္တိ မနောဟရာယော။ဝိမာန။၅၈။ပတ်ဇေရေတိ
ဒွါဒသန္တံ လယဘောဒါနံ ဝသေန ပဘောဒံ ဂစ္ဆန္တိ။
ဝိမာန။၄။၁၆၆။(ခ)ကွဲပြား-ထူးခြား-အောင်
ပြု၏။ခွဲခြား၏။ဝိသိဿတိ အညမညတော
ပတ်ဇ်တိတိ ဝိသေသော၊ဘေဒေါ။သံ၊၄။၂။၄၄၄။
အညမညတော ပတ်ဇ်တိတိ ပဘောဒေါ၊ဝိသေသော။
အနုဋီ၊၁။၆၅။(ဂ)ခွဲ-ဖြာ-ထွက်၏။ဧကက္ခန္ဓော
ပဝနိတွာ၊တတော သာခါ ပတ်ဇ်တိ။ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၅၀။တတော သာခါ ပတ်ဇ်တိတိ တတော
ဝံသဂ္ဂတော ပဉ္စဝိဓာ သာခါ နိက္ခမိတွာ ပတ်-
ဇိတ္ထ။ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၄၅။

ပတ်ဇန(န)|ပ+ဘိဒ+ယ+ယု|ပျက်စီး-ပြိုကွဲ-ခြင်း။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်ဇနသဘာဝ(တိ)|ပတ်ဇန+သဘာဝ|ပျက်စီး-
ပြိုကွဲ-ခြင်းသဘောရှိသော။ပာဂုံန္တိ ပတ်ဇန-
သဘာဝံ။သံ၊၄။၂။၂၄၄။အံ၊၄၂။၂၂၇။ပတ်ဇန-
သဘာဝန္တိ ခဏေ ခဏေ ပာဂုံသဘာဝံ။သံ၊၄။
၂။၂၁၅။(-သံ၊၄။၁။၁၈၈။အံ၊၄၂။၆။သံ၊၄။၂။၄၂၇။
အံ၊၄။၂။၇။မူလဋီ၊၂။၁၅၁။ဝိသုဒ္ဓိ။၄။၁။၃၀၃။)

ပတ်ဇန္တိ(ကြိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+အန္တိ|ပျက်စီး-ပေါက်
ကွဲ-ကုန်၏။ပတ်ဇ်တိ(၁)(ဃ)ကြည့်။

ပတ်ဇမာန(တိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+မာန|ခွဲခြားအပ်သော၊
ကွဲပြားသော။တဒနန္တရံ ဒိဋ္ဌပါဒါနံ။တံ ပတ်ဇ-
မာနံ သီလဗ္ဗတအတ္တဝါဒုပါဒါနဝသေန ဒုဝိဓံ
ဟောတိ။အဘိ၊၄။၂။၁၇၃။ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၂၀၅။

ပတ်ဇရေ(ကြိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+အန္တိ| (၁)ပျက်စီး-
ပျောက်ပျက်-ကုန်၏။(၂)ထူးခြား-ကွဲပြား-

ကုန်၏။ (၁)ပတ်ဇိတိ(၁)(ဂ)ကြည့်။ (၂)
ပတ်ဇိတိ(၂)(က)ကြည့်။

ပတ်ဇိသု(ကြိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+ဥ|ပျက်စီး-ပေါက်ကွဲ-
ကုန်ပြီ။ပတ်ဇိတိ(၁)(ဃ)ကြည့်။

ပတ်ဇိ(ကြိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+ဤ|ပျက်စီးပြီ။ ပတ်ဇိတိ
(၁)(က)ကြည့်။

ပတ်ဇိတ္ထ(ကြိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+အာ။ အာ-ကို ထွ-
ပြု။ ခွဲ-ဖြာ-ထွက်ပြီ။ ပတ်ဇိတိ(၂)(ဂ)ကြည့်။

ပတ်ဇိတွာ(ကြိဝိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+တွာ။ရူ။၆၄၂။
ခွဲ-ဖြာ-ထွက်၍။ အဓောကာယော ဟိ ယသ္မာ
တတော ရက္ခဿ သာခါ ဝိယ ဥိရူ ပတ်ဇိတွာ
ဂတာ၊ တသ္မာ “ပသာခေါ”တိ ဝုစ္စတိ။ဝိ၊၆၂၊၃။
၂၁၈။(-ကင်္ခါ။၃၄၁။)

ပတ်ဇေယျ(ကြိ)|ပ+ဘိဒ+ယ+ဧယျ|ပျက်စီး-ကျိုး
ပေါက်-ရာ၏။ ပတ်ဇိတိ(၁)(ခ)ကြည့်။

ပတ်နုတိ(ကြိ)|ပ+ဘိဒိ(ဘိဒ)+အ+တိ။ ဘိဒိ ဝိဒါ-
ရဏေ။ ဘိနုတိ၊ ဘိနုန္တိ ဣစ္စာဒိ။ရူ။၅၀၉။ ဘိဒ
ဝိဒါရဏေ။မောဂ်၊၅၊၉၅(ပဋိကာ)။(-နိတိ၊ဓာ။
၂၁၄။) ဘိဒိရ် ဝိဒါရဏေ။ပါ၊ဓာတု၊ရ၊၂။ ဘိဒိရ်
ဝိဒါရဏေ။ ဘိဒိ(ဣရ်၊ အနိဋ္ဌ၊ သက၊ ၃။ လဋ္ဌ-
ဘိနုတ္တိ၊ ဘိနုန္တိ၊ ဘိနုန္တိ၊ဓာတု၊ကပ္ပ။) ပျက်ဆီး-
ပယ်ဖျောက်-၏။ ခိလံ ပတ်နုသိ ပက္ခိ၊ ဥဇု-
ကော’သိ ဝိဟင်္ဂမ။ဇာ၊၂။၉၈။ဇာ၊၆၅။၄၀၄။
စုဒ္ဓိတော ဝစီဘိ သတိမာဘိနုန္တေ၊ သဗြဟ္မ-
စာရီသု ခိလံ ပတ်နုန္တေ။သုတ္တနိ။၄၂၈။ သဗြဟ္မ-
စာရီသု ခိလံ ပတ်နုတိ သဗြဟ္မစာရီသု အာ-
ဟတစိတ္တတံ ခိလဇာတတံ ပတ်နုယျ။မဟာ
နိ။၄၀၄။ နေဝ သီလံ ပတ်နုယျ။ စတုဒ္ဓိပါန
ဟေတုပိ။စရိယာ။၄၀၀။ နေဝ သီလံ ပတ်နုယျန္တိ
သီလံ ပန သမာဒိန္တံ ဧကမ္ပိ နေဝ ဘိနုယျံ န
ဝိနာသေယျ။စရိယာ။၆၁၂။

ပတ်နုသိ(ကြိ)|ပ+ဘိဒိ(ဘိဒ)+အ+သိ|ပျက်ဆီး-
ပယ်ဖျောက်-၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်နိတွာ(ကြိဝိ)|ပ+ဘိဒိ(ဘိဒ)+တွာ|ပျက်ဆီး-
ဖြတ်တောက်-၍။ ယထာ မဏ္ဍေ ဇာလံ ဘိနိတွာ
ပတ်နိတွာ-----စရတိ ဝိဟရတိ။စူဠနိ။၂၈၃။
ဘိနိတွာတိ ဘောဒံ ပါပေတွာ။ ပတ်နိတွာတိ
ဆိန္တံ ကတွာ။စူဠနိ။၆၁၂။

ပတ်နွေ(ကြိ)|ပ+ဘိဒိ(ဘိဒ)+အ+ဧယျ|ပျက်ဆီး-
ပယ်ဖျောက်-ရာ၏။ ပတ်နုတိ-ကြည့်။

ပတ်နွေယျ(ကြိ)|ပ+ဘိဒိ(ဘိဒ)+အ+ဧယျ|ပျက်
ဆီး-ပယ်ဖျောက်-ရာ၏။ ပတ်နုတိ-ကြည့်။

ပတ်နု(ပု)|ပ+ဘိဒိ(ဘိဒ)+တ။ ဘိဒိ ဝိဒါရဏေ၊
အဘိဇ္ဇိတ္တာတိ ဘိနွေ သဋ္ဌော ဘဝတာ၊ ဘိဇ္ဇိတိ
ဝါ ဘိနွေ ဒေဝဒတ္တော။ရူ။၆၃၁။(-မောဂ်၊၅၊
၁၅၀။နိတိ၊သုတ္တ။၁၁၈၅။) ကဋ္ဌဘော စေဝ
ဘိကော’ထ၊ ပတ်နွေ မတ္တဂဇ္ဇိတာ။ဓာနိ။၃၆၂။
ပါဒေါ မတ္တမာတဂေ။ ဒါနံ ပတ်နွေ ယဿ
ပတ်နွေ။ဓာနိ၊ဋီ။၃၆၂။ ဒါနံ ပတ်နု၊ တံ ယဿ
သော ပတ်နွေ၊ မတ္တမာတဂေ။သုစိ။ ပြဘိနွေ
ဂဇ္ဇိတော မတ္တး၊ သမာ ဥဒ္ဓါန္တနိမံဒေါ။အမရ၊၁၈၊
၃၆။ ပြဘိနုး ဂဇ္ဇိတး မတ္တး တြိဏိ ကွရန္တဒဿ။
မဟေဝရ။ ပြကမေဏ ဘိချတေ သ္မ၊ ဣး(၃၊၂၊
၁၀၂)။ဗျာချာသုဓာ။ ပြဘိနု(ပု) ပြ+ဘိဒ+တ္တ။
သုဝန္တဒေ ဂဇ္ဇေ၊ ပြဘေဒဝတိ တြိ။ထောမ။(၁)
မုန်ယို-မုန်ယစ်-သော ဆင်၊ ပျက်စီး-ယိုကျ-
သော မုန်ရှိသော ဆင်။ (တိ)(၂)(က)ပျက်စီး-
သော။ (ခ)ပျက်စီး-ပေါက်ကွဲ-သော။(၃)(က)
ကွဲပြား-ခြားနား-သော။ (ခ)ခွဲခြမ်း-စိတ်ဖြာ-
တတ်သော။ (၄)ပျက်ဆီး-ပယ်ဖျောက်-အပ်
သော။

(၁)မုန်ယို-မုန်ယစ်-သောဆင်၊ ပျက်စီး-

ယိုကျ-သော မုန်ရှိသော ဆင်။ တိဓာ ပတ်နီ
မာတင်္ဂါ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။ အပ၊ ၁။ ၄၉။ မာတင်္ဂါ
မာတင်္ဂကုလေ ဇာတာ တိဓာ ပတ်နီ အက္ခိ
ကဏ္ဍကောသသခါတေဟိ တိဟိ ဌာနေဟိ ပတ်နီ
မဒဂဠိတာ-----မံ ပရိဝါရေန္တိတိ သမ္ပန္နော။
အပ၊ ၁။ ၂၅။ မတ္တာ ဂဇာ ဘိန္နဂဠာ ပတ်နီ၊
နဂရာနိ မဒန္တိ ဇနံ ဟနန္တိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၄။ ဘိန္နဂဠာ
ပတ်နီတိ တိသု ဌာနေသု ပတ်နီ ဟုတ္တာ
မဒံ ဂဠန္တာ၊ ပဏ္ဍိရိတမဒါတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၁။ ၄။
၅၀၂။ (-မ၊ ၁။ ၂၉၈။ အပ၊ ၁။ ၇၅၊ ၁၅၄၊ ၇၀၊ ၂၉၃။
ဇာ၊ ၂။ ၃၁၃-၄၊ ၃၃၁။ မိလိန္တ။ ၂၅၃၊ ၂၇၄။ မ၊ ၁။ ၂။
၁၈၃။)

(၂)(က)ပျက်စီးသော။ တံ တာဒိသံ သနံ-
ဘိတံ ပတ်နီ၊ ကသ္မာ ဗြဟ္မာ နန္ဒ၊ ကရောတိ
လောကံ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၃၆။ သနံဘိတန္တိ သနံဘိတွာ
ဗြဟ္မာနာ ဌပိတမရိယာဒံ ဘိန္နိတွာ ဌိတံ သနံဘိတံ
ဝိဘိန္နံ လောကံ သော တဝ ဗြဟ္မာ ကသ္မာ
ဥရံ န ကရောတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၇။ ၅၈။ (ခ)ပျက်စီး-
ပေါက်ကွဲ-သော။ တာဝန္တော ဂဏ္ဍာ ဇာယေထ၊
အဒ္ဓဗေလုဝသဒိသာ။ ပတ်နီ ပဏ္ဍိရိသု မေ၊
ကုဏပါ ပုဗ္ဗလောဟိတာ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၃။ ဂဏ္ဍာ
ဇာယေထာတိ ဂဏ္ဍာ ဇာယိသု။ -----ပတ်နီတိ
တေ ဂဏ္ဍာ တံဒိဝသမေဝ ဘိန္နိတွာ ကုဏပါ
ပူတိဂန္ဓိကာ ဟုတ္တာ ပုဗ္ဗလောဟိတာနိ ပဏ္ဍိရိသု။
ဇာ၊ ၁။ ၅။ ၇၇။ (၃)(က)ကွဲပြား-ခြားနား-သော။
ပတ်နီဉာဏ-ကြည့်။ (ခ)ခွဲခြမ်း-စိတ်ဖြာ-
တတ်သော။ အတ္ထမဗ္ဗနိရုတ္တိသု၊ ပဋိဘာနေ စ
မေ မတိ။ ပတ်နီ တေန လောကဂ္ဂေါ၊ ဧတဒဂ္ဂေ
ဌပေသိ မံ။ အပ၊ ၂။ ၁၃၃။ ထေရဌ၊ ၁။ ၃၇။ (-ဝဇိရ။
၅၈၃။) (၄)ဖျက်ဆီး-ပယ်ဖျောက်-အပ်သော။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်နီကိလေသ(တိ)၊ ပတ်နီ+ကိလေသ၊ ဖျက်ဆီး-

ပယ်ဖျောက်-အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသော။
အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစိဝရမာဒါယ သုဝဗ္ဗိတာ
ဝိယ မဟာနာဂါ ပတ်နီကိလေသာ ဆိန္နဗန္ဓနာ
အပ္ပိစ္ဆာ သန္တုဌာ-----သန္တိပတိသု။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၆၆။

ပတ်နီကုဉ္ဇရ(ပု)၊ ပတ်နီ+ကုဉ္ဇရ၊ မုန်ယို-မုန်ယစ်-
သော ဆင်။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ဂရူ ဟောန္တိ၊ ဧကစာရိကော
သီဟော မိဂရာဇာ ဝိယ၊ ပတ်နီကုဉ္ဇရော ဝိယ၊
ဖဏကတအာသီဝိသော ဝိယ၊ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော
ဝိယ စ ဒုရာသဒါ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၆၉။

ပတ်နီ(ခိ)ခီလ(တိ)၊ ပတ်နီ+(ခိ)ခီလ၊ ဖျက်ဆီး-
ပယ်ဖြတ်-အပ်ပြီးသော(စိတ်၏) ငြောင့်တံသင်း
ရှိသော၊ ငြောင့်တံသင်းကို-ဖျက်ဆီး-ပယ်ဖြတ်-
ပြီးသော။ ခီရဿ ဝိဂတမောဟဿ၊ ပတ်နီ-
ခီလဿ ဝိဇိတဝိဇယဿ။ -----ဘဂဝတော
တဿ သာဝကော'ဟမသ္မိ။ မ၊ ၂။ ၄၈။ ပတ်နီ-
ခီလဿာတိ ဘိန္နပဉ္စစေတောခီလဿ။ မ၊ ၁။ ၃။
၆၈။ ပတ်နီခီလဿာတိ သမုစ္ဆိန္နသဗ္ဗစေတော-
ခီလဿ။ မ၊ ၁။ ၃။ ၄၁။ (-ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၆။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၇၂-၄။)

ပတ်နီခီလပုတ္တ(ပု)၊ ပတ်နီခီလ+ပုတ္တ၊ (စိတ်၏)
ငြောင့်တံသင်းကို-ဖျက်ဆီး-ပယ်ဖြတ်-ပြီးသော
မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်။ န ပတ်နီခီလ-
ပုတ္တော။ န ဝိဇိတဝိဇယပုတ္တောတိ မံ ဓာရေဟိတိ
ဧဝမာဒိအသကျပုတ္တိယဝေဝစနေန သိက္ခာ-
ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၉။

ပတ်နီခီလုဒွေသ(ပု)၊ ပတ်နီခီလ+ဥဒွေသ၊ (စိတ်၏)
ငြောင့်တံသင်းကို-ဖျက်ဆီး-ပယ်ဖြတ်-ပြီးသော
မြတ်စွာဘုရား၏-သိက္ခာပုဒ်-ဥဒွေသ။ ပတ်နီ-
ခီလုဒွေသံ။ ဝိဇိတဝိဇယုဒွေသံ ပစ္စက္ခာမိတိ ဧဝ-
မာဒိဥဒွေသဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။
ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၇။

ပတ်နုဂဏ္ဍပိဋကမုခ(န) [ပတ်နု+ဂဏ္ဍ+ပိဋက+မုခ]
 ပျက်စီး-ပေါက်ကွဲ-သော အနာကြီး၊ အနာငယ်
 တို့၏အဝ။ အပွေကစွေ အညမညဿ အညေသံ
 ဝါ သတ္တာနံ ပတ်နုဂဏ္ဍပိဋကမုခါ ပဏ္ဍိတရစိရ-
 လသိကာဒိ လဒ္ဓါ အမတမိဝ သာယမာနေ--
 --ဗဟူ ပေတေ ရညော နိဒဿေန္တော။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ။
 ၁၇၃။

ပတ်နုဉာဏ(တိ) [ပတ်နု+ဉာဏ] (အဆုံးအပိုင်းအခြား
 မရှိ) အမျိုးမျိုး-အစားစား-ကွဲပြား-ခြားနား-
 သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသောသူ။ ပညာပဘောဒ-
 ကုသလော ပတ်နုဉာဏော အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒေါ
 စတုဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဒသဗလဓာရီ။ ပဋိသံ။
 ၃၇၅၊ ၃၈၃။ မဟာနိ။ ၁၃၈၊ ၂၇၇၊ ၃၅၇။ စူဠနိ။ ၁၇၅။
 ပညာပဘောဒကုသလောတိ အတ္တနော အနန္တ-
 ဝိကပ္ပေ ပညာပဘောဒေ ဆေကော။ ပတ်နု-
 ဉာဏောတိ အနန္တပ္ပဘောဒပတ္တဉာဏော။ ဧတေန
 ပညာပဘောဒကုသလတ္တေပိ သတိ တာသံ ပညာနံ
 အနန္တဘောဒတ္တံ ဒဿေတိ။ ပဋိသံ။ ၄၂၊ ၂၅၂။
 မဟာနိ။ ၂၅၃။ ပတ်နုဉာဏော (အံ၊ ၄၁၃) တိ
 အတ္တာဒိသု ပဘောဒဂတဉာဏော။ “ပဘောဒ-
 ဉာဏော” တိပိ ပဋ္ဌန္တိ၊ သောယေဝ အတ္တော။
 အံ၊ ၄၁၃။ ၂၈၂။ (-စူဠနိ။ ၂၀၉။ စူဠနိ။ ၈၂။)

ပတ်နုနာဝ(တိ) [ပတ်နု+နာဝါ] ပျက်စီးသော လှေ
 ရှိသောသူ။ အညတရော ပတ်နုနာဝေါ ပုရိသော
 ပဌမတရံ တံ ဒီပကံ ပတွာ သာလိဘတ္တံ ဘုဉ္ဇ-
 မာနော-----တသ္မိံ ဒီပကေ ပဋိဝသတိ။ ဇာ၊ ၄၊
 ၄။ ၁၆၂။

ပတ်နုပဋ္ဌရိတကုဋ္ဌ(တိ) [ပတ်နု+ပဋ္ဌရိတ+ကုဋ္ဌ]
 ပေါက်ကွဲ-ယိုစီး-သော နှုနာရှိသောသူ။ ကသဋ္ဌ-
 ဘူတဋ္ဌ နံ ခတ္တိယာဒိနံ မဇ္ဈေ ပဝိဋ္ဌံ ပတ်နုပဋ္ဌ-
 ရိတကုဋ္ဌံ စဏ္ဍာလံ ဝိယ အပကဿထ။ သုတ္တနိ၊
 ၄၂၊ ၄၇။ (-အံ၊ ၄၁၃။ ၂၀၈။)

ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒ(တိ) [ပတ်နု+ပဋိသမ္ဘိဒါ] အသီး
 အသီးကွဲပြားသော (၄-ပါးသော) ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်
 ရှိသောသူ။ အာယသ္မာ နာဂသေနော သမဏ-
 ဂဏပရိတော-----တေပိဋကော ဝေဒဂူ ပတ်နု-
 ဗုဒ္ဓိမာ အာဂတာဂမော ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒေါ နဝင်္ဂ-
 သတ္တုသာသနေ ပရိယတ္တိဓရော ပါရမိပ္ပတ္တော။
 မိလိန္ဒ။ ၁၉၊ ၂၀။ ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော စေသ
 ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒေါ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇ-
 ဝိသဒဉာဏော ----- ဒေသနံ နိယမေတုံ
 သက္ကောတိ။ အဘိ၊ ၄၁၊ ၂၃၀။ ဆဋ္ဌဘိညော
 ဝသိပ္ပတ္တော၊ ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒေါ။ နေတ္ထိ၊ ၄၁။
 အတ္တာဒိသု သဝိသေသဘောဒဂတပဋိသမ္ဘိဒါ-
 ဉာဏတ္တာ ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒေါ။ နေတ္ထိ၊ ၄၁။ (-
 ဝိ၊ ၄၁၊ ၂၉၊ ၄၆။ အဘိ၊ ၄၁၊ ၄၇၀။ အဘိ၊ ၄၁၊ ၁၁၀။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၇၀။ ၂၃၁၊ ၄၄။ ၂၉၀။ ထေရ၊ ၄၁၊ ၁၄၊
 ၂၇၀။ အပ၊ ၄၁၊ ၁၀။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၂၈၂။ သီ၊ ၄၁၊ ၁၁၊
 ၁၁၊ ၄၆၇။ သီ၊ ၄၁၊ ၁၁၊ ၂၆၀။ မ၊ ၄၁၊ ၄၃၂။ အံ၊ ၄၁၊
 ၁၆၈။ အံ၊ ၄၁၊ ၁၃၂။)

ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒါ(တိ) [ပတ်နု+ပဋိသမ္ဘိဒါ] အသီး
 အသီး ကွဲပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။ ဟေဋ္ဌာ
 ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ ပန ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒါနံ ပဘောဒပ္ပတ္တာနိ
 ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။
 ၅၂။

ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရ(တိ) [ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒါ+
 ပရိဝါရ] အသီးအသီးကွဲပြားသော (၄-ပါးသော)
 ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟူသော အခြံအရံရှိသော။
 ဝါဒီဝရေန မဟာကဝိနာ ပတ်နုပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ
 ဆဋ္ဌဘိညာဒိပ္ပဘောဒဂုဏပဋိမဏ္ဍိတေ ဥတ္တရိ-
 မနဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိနံ ထေရဝံသပ္ပဒါနံ
 ထေရာနံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရ-
 ဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓိနာ “ဗုဒ္ဓဃောသော” တိ
 ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ။

ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၆၄-၅။ကင်္ခါ။၃၅၇။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၀။မ၊ဋ္ဌ၊
၄။၂၅၃။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၀။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၇။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၅၃။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀၇။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၉၉။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၅၃။ ယေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါဒိ၊
တေ ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါဒယော ဓမ္မာ၊ တေဟိ
ပရိဝါရိတော- - - - -အတ္တနော သန္တာနော ဥပ္ပါဒန-
ဝဗုဒ္ဓသေဝန ဝါရိတော သော ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါ-
ပရိဝါရော၊ တသ္မိံ ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ
ဥတ္တရိမနဿဓမ္မေတိ အတ္ထော။ဝဇီရ။၅၈၃။
အတ္တဓမ္မနိရုတ္တိပဋိဘာနသေဝန ပတ်နီပဋိသမ္ဘိ-
သမ္ဘိဒါယ ပရိဝါရိတောတိ ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါ-
ပရိဝါရော၊ တသ္မိံ ဥတ္တရိမနဿဓမ္မေတိ သမ္မန္တော။
ပါစိတ်၊ယော။၆၅၃။ အတ္တာဒိသု ပတ်နီပဋိပဘောဒံ
ဂစ္ဆတိတိ ပတ်နီပဋိ၊ ပဋိ ဝိသု သမ္မာ ဘိဇ္ဇတိ
ဇာနာတိတိ ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ပတ်နီပဋိ သာ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါ စာတိ ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါ
ပရိဝါရော ယဿ သော ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါပရိ-
ဝါရော-ဟုပြု။အဋ္ဌသာ၊သျ။

ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ(တိ)၊[ပတ်နီပဋိသမ္ဘိဒါ+ပတ္တ]
အသိးအသိးကွဲပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်-သို့
ရောက်-ကို ရရှိ-သော၊သျ။ သော သိနေရုံ
ဂဟေတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ မန္တေန္တော ဝိယ ပတ်နီ-
ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တတာယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ
သင်္ခေါဘေန္တော- - - - -အနုမောဒနံ အကာသိ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၆။

ပတ်နီပဋိဗုဒ္ဓိ(ထိ)၊[ပတ်နီပဋိ+ဗုဒ္ဓိ]၊(၁)ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-
တတ်သော-ဉာဏ်-ပညာ။ (တိ)၊(၂)ခွဲခြမ်း-
ဝေဖန်-တတ်သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသော၊သျ။
(၁)အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (၂)ပတ်နီပဋိ ဟုတွာန၊
သောပိ အာသိ တိပေဋကော။မိလိန္ဒ။၉၇။

ပတ်နီပဋိဗုဒ္ဓိမန္တ(တိ)၊[ပတ်နီပဋိ+မန္တ]၊ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-
တတ်သော-ဉာဏ်-ပညာ-ရှိသော၊သျ။ ဝိညူ

ဝိဘာဝိ ဝိနိတော ဝိသာရဒေါ ဗဟုဿုတော
တေပိဋကော ဝေဒဂူ ပတ်နီပဋိဗုဒ္ဓိမာ။မိလိန္ဒ။၂၀။

ပတ်နီမတိ(ထိ)၊[ပတ်နီ+မတိ]၊အသိးအသိး ကွဲပြား-
သော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်နီမတိဂေါစရ(တိ)၊[ပတ်နီမတိ+ဂေါစရ]၊အသိး
အသိး ကွဲပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏-ကျက်
စားရာ-အာရုံ-ရှိသော၊သျ။ တဒါ သော သာဝကံ
ဓိရော၊ ပတ်နီမတိဂေါစရ။ အတ္ထေ ဓမ္မေ နိရုတ္တေ
စ၊ ပဋိဘာနော စ ကောဝိဒံ။အပ၊၂။၁၃၁။ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၅။

ပတ်နီမတ္တ(ပု)၊[ပတ်နီ+မတ္တ]၊အလွန်-မုန်ယို-မုန်
ယစ်-သောဆင်။ ယော စ နာဂေါ ပတ်နီမတ္တော
အစွကံသော ဟောတိ အကံသံ အတိတော၊
အကံသေန ဝိဇ္ဇိယမာနောပိ ဝသံ န ဂစ္ဆတိ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၄။

ပတ်နီမတ္တဝါရဏ(ပု)၊[ပတ်နီမတ္တ+ဝါရဏ]၊အလွန်-
မုန်ယို-မုန်ယစ်-သောဆင်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပတ်နီမတ္တဝါရဏသမိပ(တိ)၊[ပတ်နီမတ္တဝါရဏ+
သမိပ]၊အလွန်-မုန်ယို-မုန်ယစ်-သောဆင်၏
အနီး။ ယော တွံ တံ ဥပနိဓာယ- - - - -တိဓာ
ပတ်နီမတ္တဝါရဏသမိပေ ဘိကံပေါတကော
ဝိယ- - - - -ခါယသိ။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၄။

ပတ်နီမုခ(တိ)၊[ပတ်နီ+မုခ]၊ပေါက်ကွဲသော အဝရိ
သော(မျိုးစေ့)။ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပတ်နီမုခံ ဝိယ
ဗိဇံ ပရိပါကဂတံ ဉာဏံ။မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၈။

ပတ်နီဝရဝါရဏ(ပု)၊[ပတ်နီ+ဝရ+ဝါရဏ]၊မုန်ယို-
မုန် ယစ်-သော-ဆင်မြတ်-ဆင်တော်။ သိဟ-
သမာနဂုတ္တိနော ဟိ ဗုဒ္ဓါ၊ ယဏာ သိဟော
ပတ်နီဝရဝါရဏဿပိ သသဗိဇ္ဇာရာဒိနမ္ပိ ဂဟ-
ဏတ္တာယ ဧကသဒိသမေဝ ဝေဂံ ကရေတိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၂။(-မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၃။)

ပဘု(ဘု)(ပု)ပ+ဘု+ဥ(ဦ)။ ဣဿရော နာယကော သာမိ၊ ပတိသာမိပတိ ပဘူ။ အယျာမိပါမိဘူ နေတာ၊ ဣဇ္ဈော တွဗော တထာ ဓနိ။ ဓာန်။ ၇၂၅။ ပဘဝတိတိ ပဘု၊ ဥ။ ပဘူပိ။ ဓာန်။ ၇၂၅။ ပဘဝတိတိ ပဘူ၊ ဦ။ ပပုဗ္ဗော ဘူ သတ္တာယံ၊ ကိ။ သူစိ။ သမတ္ထကဏှရာဇေသု၊ သေဋ္ဌေ သာမိမိ သော ပဘူ။ တောင်ပေါက်၊ ဓာန်။ သျ။ ၇၂၄။ ဣဿရိယေ ပဘူ အယံ ဒေသဿ။ ရူ။ နာ-၁၂၆။ ပဘူ သာမိ။ ရူ။ ၇၂၅။ သယမ္ဘူ၊ ပဘူ၊ အဘိဘူ၊ ----သဗ္ဗဘိဘူတိ ဦကာရန္တ-ပုလ္လိဂံ။ နိတိ၊ ပဒ။ ၈၃။ ပဘူတိ ပရံ ပဿယ ဘဝတိတိ ပဘူ၊ ဣဿရော။ နိတိ၊ ပဒ။ ၁၀၃။ ဣဘျအာပျော ဓနိသ္မာမိ၊ တိရုရး ပတိရိဂိတာ။ အမိဘူ နာယကော နေတာ၊ ပြဘူး ပရိယပေါ-မိပး။ အမရ၊ ၂၁၁၀-၁။ ပြဘဝတိ၊ ဝိပြသံဘျး (၃၊ ၂၊ ၁၈၀) ဣတိ ချူးဗျာချာသုဓာ။ ဝိပြသံဘျော ဥသံဇာယာမ်။ ပါ၊ ၂၊ ၁၈၀။ ဘဝ ဣတိ ဝတ်တေ၊ ဝိပြသံမိ ဣတျေဝံ ပူဝါ ဒ္ဓဝတေ ဓံဘော ချပြ-တျယော ဘဝတိ၊ န စေတ် သံဇာ ဂမ္ပတေ။ ဝိဘူး သဝံဂတး၊ ပြဘူး သ္မာမိ၊ သံဘု ဇနိတာ။ အသံဇာယာမိတိ ကိမ် ? ဝိဘူနာမ ကန္တိတိ။ ကာဂိကာ။ ပြဘု(ပု)ပြ+ဘု+ဥ။ ဝိဇ္ဇော်၊ ဓဗ္ဗေ၊ ပါရဒေ စ၊ သ္မာမိနိ၊ အမိပတော် စ(တြိ)။ မာဂဓ ကျမ်းတို့အလို ပဘု(ဘု)၊ ဝိဘု(ဘု)ဟု ကာရန္တ ၂-မျိုးရှိသည်။ သက္ကတကျမ်းတို့၌မူ “အမည် သညာ ဟောရာ၌သာ ဦကာရန္တဖြစ်၍ ကျန် အနက်များ၌ ဥကာရန္တ”ဟု ဆိုသည်။ (ပဘု-ပြာ) အစိုးရသူ၊ အရှင်သခင်။ တဒါ အဒန္တ-ဒမကော၊ တိလောကသရဏော ပဘူ။ အပ၊ ၂။ ၂၅၃။ ထေရီ၊ ၅။ ၈၅။ ဝိရာတိ ဝိရော၊ ဘဂဝါ ဝိရိယဝါတိ ဝိရော၊ ပဟူတိ ဝိရော။ စူဠနိ၊ ၁၄၁။ ပဟူတိ ပဘူ။ စူဠနိ၊ ၄၀။ (-သီ၊ ၆။ သစ်၊ ၂။ ၂၃၈။ သံ၊ ၆။ ၂။ ၅၂၇။)

ပဘုတိ(ဗျ)ပဋိဘာနမမောဟောထ၊ ပညာဘေဒါ ဝိပဿနာ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုဘုတိကာ၊ ဝိမံသာ တု ဝိစာရဏာ။ ဓာန်။ ၁၅၃-၄။ အာဒိပရိယာယေန ပဘုတိနာ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယာဒယော ဂဟိတာ။ ဓာန်။ ၁၅၄။ စသဒ္ဓဂ္ဂဟဏေန ပဘု-တျာဒိအတ္ထေ၊ တဒတ္ထပ္ပယောဂေ စ-ယတောဟံ ဘဂိနိ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော၊ ယတော သရာမိ အတ္တာနံ၊ ယတော ပတ္တောသိ ဝိညုတံ။ ----ယတော ပဘုတိ ယတော ပဋ္ဌာယ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ဣစ္စာဒိ။ ရူ။ ၃၀၉။ ပဘုတိအာဒိနံ သဒ္ဓါနမတ္ထေ စ၊ တဒတ္ထပ္ပယောဂေတိ သော ပဘုတျာဒိသဒ္ဓါနံ အတ္ထော ယေသံ၊ တေသံ သဒ္ဓါနံ ပယောဂေ စ ပဉ္စမိ ဟောတိ။ ပဘု-တျတ္ထေ ယတောတိ ယတော ပဘုတိ အရိ-ယာယ ဇာတိယာ ဇာတော။ ရူ။ ၃၀၉။ (-မောဂံ၊ ၂။ ၂၆။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၅၆၇။) ပြဘာတိ (အရ)ပြ+ဘာ+တ္တိ။ တဒါရဘျေတျထေ၊ ဗဟု-သမာသေ ဥတ္တရပဒဿ္ဓိ၊ တဒါဒိကေ (တြိ)။ ထောမ။ ဝါစပုတိ။ (ပဘိဏ္ဍ၊ ပဘိဏ္ဍံ၊ ပဘိဏ္ဍိ၊ ပဘိဏ္ဍု၊ ပဘိဏ္ဍု-ပြာ) စ၍၊ အစပြု၍။ တဒါ ပဘုတိ တေနာဟံ၊ အာရက္ခေယျေန ရက္ခိတော။ အပ၊ ၂။ ၁၁၇။ တံ ပဋိပဒံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဘုတိ ဒဿေတုံ “အာရန္တံ ခေါ ပန မေ ဗြာဟ္မဏာ”တိ-အာဒိမာဟ။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၁၁၁။ အံ၊ ၅၊ ၁။ ၂၀၅။ ပုဗ္ဗ-ဘာဂတော ပဘုတိတိ ဘာဝနာယ ပုဗ္ဗဘာဂိယ-ဝိရိယာရမ္ဘာဒိတော ပဋ္ဌာယ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၃။ အံ၊ ၆၊ ၁။ ၂။ ၁၇။ အထ ဝါ ပန ဘာဝနံ အာရတန္တေန ဣတော ဒါနိ ပဘုတိ သတိ ပဋိဂ္ဂါဟကေ အန္တမသော ဧကာလောပမတ္တမ္ပိ ဒါနံ အဒတွာ န ဘုဒ္ဓိဿာမိတိ သမာဒါနံ ကတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၆။ ဣတော ဒါနိ ပဘုတိတိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဒါနိ အဇ္ဇတဂ္ဂေ အဇ္ဇဒိဝသံ အာဒိ ကတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆၊ ၁။ ၂၈၂။ (-မိလိန္ဒ၊ ၉။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၁။ ၈၊ ၂၄၊ ၃၄၊ ၅၂၊

၈၂၈၉၁၄၀၊ ၂၃၈၁၃၀။ဝိသင်္ဂဟ။၂၅၊ ၃၅-၉၊
 ၅၉၊ ၇၉၊ ၄၂။မဋ္ဌ၊ ၁။၅၉၊ ၇၅၊ ၁၀၂၊ ၁၁၇၊ ၁၂၃-
 ၄၊ ၁၃၅၊ ၁၄၉၊ ၂၁၁၊ ၃၂၅-၆။မဋ္ဌ၊ ၂။၄၁။မဋ္ဌ၊ ၃။
 ၂၀၁-၂။သံ၊ ၄။၁။၁၂၅၊ ၁၃၄၊ ၂၉၁။သံ၊ ၄။၂။၂၁၊
 ၁၃၉။သံ၊ ၄။၁။၁၉၀၊ ၁၀၁။အံ၊ ၄။၂။၁၅၊ ၂၃၀၊ ၃၀၂။
 အံ၊ ၄။၃။၁၉၄။အဘိ၊ ၄။၁။၁၄၇။အဘိ၊ ၄။၂။၁၂၅၊
 ၁၆၂။ပဋိသံ၊ ၄။၁။၂၀၈။ပဋိသံ၊ ၄။၂။၉၆၊ ၂၀၄၊ ၂၆၁။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၄၊ ၂၅၆၊ ၂၇၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၄၈၊ ၁၅၆၊ ၁၉၃၊
 ၃၀၁၊ ၃၂၉။ခုဒ္ဒက၊ ၄။၃၊ ၅၅၊ ၇၆၊ ၉၉၊ ၁၂၀။ဥဒါန၊
 ၄။၄၉။ဣတိဝုတ်၊ ၄။၄၂။သုတ္တနိ၊ ၄။၁။၂။ဝိမာန၊
 ၄။၁၄၂၊ ၂၆၃။ထေရ၊ ၄။၁။၁၅၁။ထေရ၊ ၄။၂။၆၂။
 အပ၊ ၄။၁။၁၅၅။စရိယာ၊ ၄။၃။မဟာနိ၊ ၄။၁၉၇၊
 ၂၄၃၊ ၂၅၅၊ ၂၉၂၊ ၃၄၂။စူဠနိ၊ ၄။၃၅။ဇာ၊ ၄။၂။၁၄၇။
 ဇာ၊ ၄။၃။၃၇၊ ၉၉။ဝဇီရ၊ ၃။၁၅၁။သာရတ္ထ၊ ၁။
 ၁၃၊ ၁၃၅၊ ၁၅၅။သာရတ္ထ၊ ၂။၁၁၄၊ ၁၇၀၊ ၂၁၄-၉၊
 ၂၈၀၊ ၃၆၅။သာရတ္ထ၊ ၃။၅၄၊ ၁၄၇၊ ၁၅၆။ဝိမတိ၊ ၁။
 ၄၊ ၁၇၊ ၉၃၊ ၂၁၆-၈။ဝိမတိ၊ ၂။၁၂၁၅။ဒီ၊ ၄။၁။
 ၃၃၈။ဒီ၊ ၄။၂။၆၁၀၅၊ ၂၀၅၊ ၂၂၆။ဒီ၊ ၄။၉၀၊ ၂၄၇။
 သီ၊ ၄။သင်္ခ၊ ၂။၆၃၊ ၂၂၈၊ ၂၃၈၊ ၃၃၂။မဋ္ဌ၊ ၁။၁၅၅၊
 ၂၈၄။သံ၊ ၄။၁။၉၃၊ ၁၈၀၊ ၂၃၃။သံ၊ ၄။၂။၁၃၊ ၅၁-
 ၇၊ ၁၆၅-၈၊ ၂၁၉၊ ၂၉၈။အံ၊ ၄။၂။၂၉၈၊ ၃၈၈။အံ၊ ၄။
 ၃။၂၃။မူလ၊ ၄။၁။၁၅၃။မူလ၊ ၄။၂။၃၁၊ ၈၄-၉။
 မူလ၊ ၄။၃။၈၀၊ ၂၅။အနု၊ ၄။၂။၉၃။အနု၊ ၄။၁၁၄၊
 ၁၇၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၁။၃၈၊ ၃၃၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၅၃၊ ၂၄၂-
 ၅၊ ၅၀၁။နေတ္ထိ၊ ၄။၁၂၂။)

ပဘူသတ္တိ(ထိ)|ပဘူ+သတ္တိ(ဥစ္စာအင်အား၊ ဒဏ်
 ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော)အရှင်သခင်၏-
 အစွမ်း-သတ္တိ-တန်ခိုး-အာနုဘော်။ ပဘာ-
 ဝုဿာဟမန္တာနံ၊ ဝဿာ တိဿောဟိ သတ္တိယော။
 ပဘာဝေါ ဒဏ္ဍဇော တေဇော၊ ပတာပေါပိ စ
 ကောသဇော။ဓာန်။၃၅၁။ ပဘာဝါဒီနံ ဝဿာ
 သတ္တိယော နာမ တိဿော ဘဝန္တိ။ ----
 သကသမ္ပတ္တပ္ပတ္တိယံ ကောသဒဏ္ဍော ပဘူသတ္တိ၊

တေသံယောဝ ပဘူတ္တသမ္ပါဒနေ သာမတ္ထိယတော။
 ဓာန်၊ ၄။၃၅၁။(-သီ၊ ၄။သင်္ခ၊ ၂။၂၃၈။)

ပဘူသတ္တိယောဂ(ပု)|ပဘူသတ္တိ+ယောဂ|အရှင်
 သခင်၏-အစွမ်း-သတ္တိ-နှင့် ယှဉ်ခြင်း။ ဟတ္ထိ-
 အဿဂဟပတိရတနေဟိ ပဘူသတ္တိယောဂေါ
 သုပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ။ဒီ၊ ၄။၁။၂၃၈။မဋ္ဌ၊ ၃။၂၅၁။
 ဣတိဝုတ်၊ ၄။၇၄။သုတ္တနိ၊ ၄။၂။၁၇၁။အံ၊ ၄။၃။
 ၁၈၄။

ပဘူတ(တိ)|ပ+ဘူ+တ။ ဘူရိ ပဟူတံ (ပဘူတံ)
 ပစရံ၊ ဘိယျော သမ္ပဟုလံ ဗဟ။ ယေဘုယျံ
 ဗဟုလဉ္ဇာထ၊ ဗဟိရံ ပရိဗဟိရံ။ဓာန်။၇၀၃။
 ပြဘူတံ ပြစရံ ပြာဇ္ဇ၊-မဒတြိ ဗဟုလံ ဗဟု၊
 ပုရဟုး ပုရဘူယိန္ဒြ၊ သွါရံ ဘူယစ္စ ဘူရိစ္စ။အမရ၊
 ၂။၁၆၃။ ပြဘဝတိ သ္မ။ ဂဗျထံ(၃၊ ၄၊ ၇၂)ဣတိ
 ဣး။ဗျာချာသုဓာ။ ပြဘူတ(တြိ)ပြ+ဘူ+တ္တ။
 ပြစရေ၊ ဥဒ္ဒတေ၊ ဘူတေ၊ ဥန္နတေ စ။ထောမ။
 (ပဟူအ-ပြာ)| (၁)ဗျား-ဗျားပြား-သော။ (၂)
 ရှည်လျား-ကြီးမား-သော။ (၃)ထင်ရှားရှိသော။
 (၁)ပဟူတေ အနုပါနမိ၊ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇေ ဥပဋ္ဌိတေ။
 ခုဒ္ဒက။၈။ ပဟူတေတိ အနုပ္ပကေ ဗဟုမိ၊
 ယာဝဒတ္ထိကေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘ-ကာ-
 ရဿ ဟိ ဟ-ကာရော လဗ္ဘတိ “ပဟု သန္နော
 န ဘရတိ”တိအာဒိသု ဝိယ။ခုဒ္ဒက၊ ၄။၁၇၃။
 (၂)ပဟူတဇိဝေါတိ ပထုလဇိဝေါ။ဒီ၊ ၄။၂။၄၁။
 သာတိသယံ မုဒုဒိဃပုထုလတာဒိပ္ပကာရုဏာ
 ဟုတွာ ဘူတာ ဇာတာတိ ပဘူတာ၊ ဘ-
 ကာရဿ ဟ-ကာရံ ကတွာ ပဟူတာ ဇိဝါ
 ဧတဿာတိ ပဟူတဇိဝေါ။ဒီ၊ ၄။၂။၄၁။ (၃)
 သဗ္ဗတောပဘန္တိ သဗ္ဗသော ပဘာသမ္ပန္တိ။----
 သဗ္ဗတော ဝါ တထာ ပဘူတမေဝ၊ န ကတ္ထစိ
 နတ္ထိတိ သဗ္ဗတောပဘံ။မဋ္ဌ၊ ၂။၃၁၀။ ပဘူတ-
 မေဝါတိ ပကဋ္ဌဘာဝေန ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေန ဝိဇ္ဇ-
 မာနမေဝ။ အရူပိဘာဝေန အဒေသိကတ္တာ

သဗ္ဗတော ပဘဝတိ ဝိဇ္ဇတိတိ သဗ္ဗတောပဘံ။
မ၊ဋီ၊၂။၃၁၈။

ပဘောဒ^၃(ပု)[ပ+ဘိဒိ+ဏ။ ဘိဒိ ဘိဇ္ဇနေ။ ဘိဇ္ဇနဓမ္မံ
ဘိဇ္ဇတိ။ ဘိဇ္ဇတိတိ ဘိဇ္ဇော။ ဘိဇ္ဇနံ ဘောဒေါ။
နိတိ၊ဓာ။၂၂၆။ (ပြောဒ-သံ။ ပဘောဒ၊ ပဘောအ-
ပြာ)(က)အကွဲအပြား၊ အမျိုးမျိုး-အစားစား-
ကွဲပြားခြင်း။ (ခ)အထူးအပြား၊ ကွဲပြား-ခြား
နား။ (က)သိထိလံ ဓနိတဉ္စ ဒီဃရသံ၊ ဂရုကံ
လဟုကဉ္စေ နိဂ္ဂဟိတံ။ သဗ္ဗန္တဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊
ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘောဒေါ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၄၇။
ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၉၇။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၉။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၈။အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၆၉။သာရတ္ထ၊၁။၃၂၇။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁၇၅။
အံ၊ဋီ၊၂။၇၇။ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘောဒေါတိ
ဧဝံ သိထိလာဒိဝသေန ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ အကွ-
ရုပ္ပါဒကစိတ္တဿ ဒသပ္ပကာရေန ပဘောဒေါ။
သာရတ္ထ၊၃။၄၉၂။အံ၊ဋီ၊၂။၇၇၊၁၅၆။(-ဒိ၊ဋီ၊၁။
၂၃၈။သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။၇၂။) ဒသဗလဉာဏံ နာမ
ပါဋိယေက္ကံ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝါယံ
ပဘောဒေါတိ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၆။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၇။သာ
ရတ္ထ၊၃။၂၂၂။သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၂၀၄။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၃၊
၂၃၂။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁။ကင်္ခါ၊ဉ္စ၊၁။၁၃။သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၇၊
၂၇၁။၂၉၆။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၉၄၃၆၇။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၇၊
၂၂၈။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၀-၁-၂-၈။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈၄။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၄၆။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၄။၂။၂၃၃။န၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁။၆၆။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၅၆၊၁၅၁။၂၉၇။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။သာ
ရတ္ထ၊၁။၇၅။သာရတ္ထ၊၂။၉၈၊၁၇၃၊၂၄၀။ဝိမတိ၊၁။
၆၀၊၈၇။ဝိမတိ၊၂။၃၁၄။ကင်္ခါ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁၂၅၊၁၄၄။
သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၁။၂၀၄။သီ၊ဋီ၊သင်္ခ၊၂။၁၁၂။ဒိ၊ဋီ၊၂။
၃၂၉။ဒိ၊ဋီ၊၃။၂၀၈၊၂၂၈။မ၊ဋီ၊၁။၁၄၄၊၃၈၆။သံ၊
ဋီ၊၁။၈၉။သံ၊ဋီ၊၂။၂၂၅-၆၊၄၃၅။အံ၊ဋီ၊၁။၁၄၀၊
၂၅၆၊၃၄၇၊၃၅၀။အံ၊ဋီ၊၃။၁၄၄။မူလဋီ၊၃။၂၇၊၃၀၊
၂၀၃။အနုဋီ၊၁။၆၆၊၁၀၉။အနုဋီ၊၂။၁၉၄။အနုဋီ၊

၃။၃၅၆၊၄၁၂။နေတ္တိ၊ဝိ၊၃၄၈။) (ခ)ပဘောဒတော
ဓမ္မာနံ ဒေသနံ ဒီပေတွာ ပဘောဒဝန္တဒဿနတ္ထံ။
ဣမသ္မိဉ္စိ အဘိဓမ္မေ ဓမ္မာဝ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ တေ
စ ကုသလာဒိဟိ ပဘောဒေဟိ အနေကပ္ပဘောဒါ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၈။ အညမညတော ပဘိဇ္ဇတိတိ
ပဘောဒေါ၊ ဝိသေသော၊ တေန ပဘောဒေန။ ဓမ္မာနံ
ဒေသနန္တိ ကိဉ္စာပိ-----တထာပိ ကုသလာဒိ-
မာတိကာပဒသင်္ဂဟိတဝိသေသောယေဝ ဣဓ
“ပဘောဒေါ”တိ အဓိပ္ပေတောတိ ဝုတ္တံ“ပဘောဒ။ပ။
ဒေသနံ အာဟာ”တိ။အနုဋီ၊၁။၆၅။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၉၇-၉။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၆။မူလဋီ၊၁။၅၉။အနု
ဋီ၊၁။၆၆။)

ပဘောဒ^၄(တိ)[ပဘောဒ+ဂတ။နောက်ပုဒ်ကျေ။]အမျိုး
မျိုး-အစားစား-ကွဲပြားခြင်းကို သိသော(ဉာဏ်)။
စတသော ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဓမ္မ-
ပဋိသမ္ဘိဒါ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။
အဘိ၊ဝိ၊၃၀၇။ စတသောတိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။
ပဋိသမ္ဘိဒါ ပဘောဒါ။ ယသ္မာ ပန ပရတော
“အတ္ထေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ”တိအာဒိမာဟ၊
တသ္မာ န အညဿ ကဿစိ ပဘောဒါ၊ ဉာဏ-
ဿေဝ ပဘောဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။-----အတ္ထပဋိ-
သမ္ဘိဒါတိ အတ္ထေ ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ အတ္ထပ္ပဘောဒဿ
သလ္လက္ခဏဝိဘာဝနဝတ္ထာနကရဏသမတ္ထံ
အတ္ထေ ပဘောဒဂတံ ဉာဏန္တိ အတ္ထော။သေသ-
ပဒေသုပိ ဒေသေဝ နယော။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၀။(-
၃၇၃။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၈၃။)

ပဘောဒက(တိ)[ပ+ဘိဒိ+ဏျ၊ပျက်စီးတတ်သော
(တရား)။ ဘင်္ဂါနုပဿနံ အာသေဝန္တဿ ဘာ-
ဝေန္တဿ ဗဟုလိကရေန္တဿ သဗ္ဗဘဝယောနိ-
ဂတိဋ္ဌိတိသတ္တဝါသေသု ပဘောဒကာ သင်္ခါရာ
-----မဟာဘယံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၀။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၈၂။ ပဘောဒကာတိ ခဏေ

ခဏေ ဘိဇ္ဇနဝသေန ပဘောဒကာ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၄၄၅။

ပဘောဒဂတ(တိ)၊[ပဘောဒ+ဂတ] (၁)အထူး-အပြား-
သို့ရောက်သော၊ကွဲပြား-ခြားနား-သော(စကား)။
(၂)(က)အသီးအသီး ကွဲပြားခြင်းသို့ ရောက်
သော(ဉာဏ်)။ (ခ)အသီးအသီးကွဲပြားခြင်းကို
သိသော(ဉာဏ်)။ (၁)ဝစီဘေဒေါတိ ဝစီသညိ-
တာယ ဝါစာယ ဘေဒေါ၊ ပဘောဒဂတာ ဝါစာ
စဝ စဝ ဝုစ္စတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ ပဘောဒဂတာ ဝါစာတိ
အနေကဘေဒဘိန္နာ။သာရတ္ထ၊၃။၂။ ဝစီယာ
ဘေဒေါ ဝစီဘေဒေါ၊ သော ပန န ဘင်္ဂေါ၊
ပဘောဒဂတာ ဝါစာ ဧဝါတိ ဉပနတ္ထံ ဝါစာ
ဝစီဘေဒေါတိ ဝုတ္တံ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၁။ ပဘောဒ-
ဂတာ ဝါစာ ဧဝါတိ တိဿဖုဿာတိ ပဘောဒ-
ဂတာ။မူလဋီ၊၁။၁၅၁။ (၂)(က)အောက်ပုဒ်ကြည့်။
(ခ)နိရုတ္တိပဘောဒဿ သလ္လက္ခဏာဝိဘာဝန-
ဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္ထံ နိရုတ္တာဘိလာပေ
ပဘောဒဂတံ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ နာမ။အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၇၀။ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃။ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။ဒီ၊
ဋီ၊၃။၅၃။အံ၊ဋီ၊၁။၁၄၀။အံ၊ဋီ၊၂။၃၄၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
၂။၈၁။(-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၀။အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈။ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၇၀-၁။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၉၈။သာရတ္ထ၊၁။၃၃၁။ဝိမတိ၊၁။၆၆။မူလဋီ၊၂။
၁၉၁-၂။အနုဋီ၊၂။၃၅။)

ပဘောဒဂတဉာဏ(န)၊[ပဘောဒဂတ+ဉာဏ] (၁)
အသီးအသီးကွဲပြားခြင်းကို သိသောဉာဏ်။ (တိ)
(၂)(က)အသီးအသီး ကွဲပြားခြင်းသို့ရောက်သော
ဉာဏ်ရှိသော၊သူ။ (ခ)အသီးအသီး ကွဲပြားခြင်း
ကို သိသော ဉာဏ်ရှိသော၊သူ။ (၁)အောက်ပုဒ်
ကြည့်။ (၂)(က)ပဘိန္နဉာဏ(စူဠနိ၊၂။၀၉)န္တိ
ဒသဗလဉာဏာဒိဝသေန ပဘောဒဂတဉာဏ်။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၈၂။(ခ)ပဘိန္နဉာဏော(ပဋိသံ၊၃၇၅)တိ
အတ္တာဒိသု ပဘောဒဂတဉာဏော။အံ၊ဋီ၊၁။၂၈၂။

ပဘောဒဂတဉာဏပုတ္တ(တိ)၊[ပဘောဒဂတဉာဏ+
ပတ္တ] အသီးအသီး ကွဲပြားခြင်းကို သိသော
ဉာဏ်-သို့ရောက်-ကိုရ-သော၊သူ။ န အတ္ထ-
ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တောတိ အဋ္ဌကထာယ ပဋိသမ္ဘိဒါ-
ပတ္တော ပဘောဒဂတဉာဏပုတ္တော န ဟောတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂၁။(-ဝိမတိ၊၂။၃၀၈။)

ပဘောဒဂမန(န)၊[ပဘောဒ+ဂမန] (က)အသီးအသီး
ကွဲပြားခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။ (ခ)အသီးအသီး
ကွဲပြားခြင်းကို သိခြင်း။ (က)မဟာဗောဓိသတ္တာနံ
ပန စတုဝိသတိကောဋိသတသဟဿမုခေန
ပဘောဒဂမနတော နာနာနယံ----ပုဗ္ဗဘာဂ-
ဉာဏဂစ္ဆံ ဂဏှာပေန္တံ ပရိပါကံ ဂစ္ဆန္တံ ----
ဝိပဿနာဉာဏံ ဟောတိ။သာရတ္ထ၊၁။၄၀၇။ဒီ၊
ဋီ၊၁။၂၆၉။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၅၄။မ၊ဋီ၊၁။၂၂၆။အံ၊
ဋီ၊၂။၁၃၄။ (ခ)ပဘောဒေါ နာမ မဂ္ဂေဟိ အဓိ-
ဂတာနံ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ ပဘောဒဂမနံ။မူလဋီ၊၂။
၁၉၃။ ပဘောဒဂမနဉ္စေတ္ထ အနဝသေသတော
နိရုတ္တိဝိဘာဂဇာနနံ။အနုဋီ၊၂။၁၉၃။

ပဘောဒဂမနတ္ထ(ပ)၊[ပဘောဒဂမန+အတ္ထ]အသီးအသီး
ကွဲပြားခြင်းကို သိခြင်းဟူသော အကျိုး။ ပညာ-
ပဘောဒါယာတိ ပညာယ ပဘောဒဂမနတ္ထံ။အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၄၁၁။

ပဘောဒဂဟဏ(န)၊[ပဘောဒ+ဂဟဏ]အကွဲအပြား
ကို-'ယူ-အာရုံပြု-ခြင်း။ ပစ္စတ္တဘေဒဂဟဏ-
ဝသေနာတိ တဿ တဿ အာရမ္မဏဿ
ပဘောဒဂဟဏဝသေန။သံ၊ဋီ၊၂။၂၃၇။

ပဘောဒဇေန(န)၊[ပဘောဒ+ဇေန] အကွဲအပြားကို
ဖြစ်စေခြင်း။ ပုန ဧကဓာဝ ဝုတ္တော၊ ဝါဒိပွဝ-
ရေန ပစ္စယာကာရော။ဓမ္မပ္ပစ္စယဘေဒ၊ ဉာဏဿ
ပဘောဒဇေနတ္ထံ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၃။

ပဘောဒဇာနန(န)၊[ပဘောဒ+ဇာနန]အကွဲအပြားကို
သိခြင်း။ ဣမေသံ ပန အနာဂါမိနံ ပဘောဒ-

ဇာနနတ္ထံ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိစတုက္ကံ ဝေဒိ-
တဗ္ဗံ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၉။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၅၃၂။(-စူဠနိ၊
၄။၈၃။)

ပဘောဒဒဿန(န)|ပဘောဒဒဿန(က)အကွဲအပြား
ကို ပြခြင်း။(ခ)အကွဲအပြားကို ပြကြောင်း(သဒ္ဓါ)။
(က)ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္တ ဝိဟရတိတိအာဒိ
ပန-----တဿ သမာဓိနော ပဘောဒဒဿနတ္ထံ
ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၄။ ပဘောဒ-
ဒဿနတ္ထန္တိ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိဝိဘာဂဿ စေဝ
အဘိညာဒိဝိဘာဂဿ စ ဘောဒဒဿနတ္ထံ။ဒိ၊ဋီ၊
၁။၂၆၂။သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၃၅။(-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၉။ဝိ၊
ဋ္ဌ၊၄။၂၅၀။ဓုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၆၃။သာရတ္ထ၊၃။၆၈။ဝိမတိ၊
၂။၃၄။သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၄။အနုဋီ၊၁။၂၁၈။) (ခ)
ကေသာလောမာတိအာဒိ တဿာ အဇ္ဈတ္တိ-
ကာယ ပထဝီဓာတုယာ ဝတ္ထုဝသေန ပဘောဒ-
ဒဿနံ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၂။(-ဝိမတိ၊၂။၂၂၉။ဒိ၊ဋီ၊
၂။၁၄၃။အံ၊ဋီ၊၃။၆၀။)

ပဘောဒဒဿနနယ(ပု)|ပဘောဒဒဿန+နယ|အကွဲ
အပြားကို ပြကြောင်းနည်း။ တေသံ ပဘောဒ-
ဒဿနနယေန ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘဇိတုံ ပုန
“စတသော”တိအာဒိနာ နယေန ပဘောဒဝါရော
အာရဒ္ဓေါ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၄။

ပဘောဒဒိပန(တိ)|ပဘောဒဒိပန|အကွဲအပြားကို-
ပြတတ်-ပြကြောင်းဖြစ်-သော(စကား)။ရူပိတိ-
အာဒိနိ သဿတသေဝ ပဘောဒဒိပနာနိ။သံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၁၄။(-သံ၊ဋီ၊၂။၃၅၁။)

ပဘောဒဒေသနာ(ထိ)|ပဘောဒဒေသနာ|အထူး
အပြားအားဖြင့်-ဟောကြား-ညွှန်ပြ-ကြောင်း
တရား။ ဧကတ္တဝိနိဗ္ဗောဂကရဏံ ဃနဝိနိဗ္ဗော-
ဂဉာဏံ အာဝဟတိ ပဘောဒဒေသနာ။မူလဋီ၊၁။
၅၉။

ပဘောဒန(န)|ပ+ဘိဒိ+ယု။ ဘိဒိ ဝိဒါရဏေ။ ဘိဒ
(ဣရ်)အနိဋ္ဌ၊သက၊၃။-----ဘောဒကး၊ဘောဒနမ်။
ဓာတု၊ကပ္ပ။| (၁)ဖျက်ဆီး-ပယ်ဖျောက်-ခြင်း။
(တိ)(၂)ဖျက်ဆီး-ပယ်ဖျောက်-တတ်-ကြောင်း
ဖြစ်-သော(တရား)။ (၁)မဟတော တမော-
ကာယဿ ပဒါလနံ ဒေဝီ ဂဝေသီ ပရိယေသိတိ
မဟေသိ၊ မဟတော ဝိပလ္လာသဿ ပဘောဒနံ
ဒေဝီ ဂဝေသီ ပရိယေသိတိ မဟေသိ။စူဠနိ၊၇၇။
မဟတော ဝိပလ္လာသဿ ပဘောဒနန္တိ မဟန္တဿ
အသုဘော သုဘန္တိအာဒိဒွါဒသဝိသေယ ဝိပလ္လာ-
သဿ ဘောဒနံ။စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂၂။ တထာ အလော-
ဘေန အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထဿ ပဘောဒနံ ဟောတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၂။(-စူဠနိ၊၁၇၈။) (၂)အညာ-
ဝိမောက္ခံ ပဗြုမိ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘောဒနံ။အံ၊၁။
၁၃၃။သုတ္တနိ၊၄၄၆။စူဠနိ၊၁၇၊၁၈။ အဝိဇ္ဇာယ
ပဘောဒနန္တိ အဝိဇ္ဇာယ ဘောဒနံ ပဘောဒနံ ပဟာနံ
ဝူပသမံ-----နိဗ္ဗာနန္တိ အဝိဇ္ဇာယ ပဘောဒနံ။
စူဠနိ၊၁၅၆။ အဝိဇ္ဇာယ ပဘောဒနန္တိ အဝိဇ္ဇာယ
ပဘောဒနန္တေ ဥပ္ပန္တတ္တာ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘောဒန-
သင်္ခါတံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဗ ဥပ္ပန္တတ္တာ ဧဝံ လဒ္ဓ-
နာမံ အရဟတ္တဖလမေဝ။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၃။ အဝိဇ္ဇာယ
ပဘောဒနန္တိ ဧတမေဝ စ အညာဝိမောက္ခံ အဝိဇ္ဇာ-
ပဘောဒနသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ နိဿာယ ဇာတတ္တာ
ကာရဏောပစာရေန “အဝိဇ္ဇာယ ပဘောဒန”န္တိ
ပဗြုမိတိ။သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၅။စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၄၅။

ပဘောဒနန္တ(ပု၊န)|ပဘောဒန+အန္တ|ဖျက်ဆီး-ပယ်
ဖျောက်-ခြင်း၏ အဆုံး။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဘောဒနိဒဿန(န)|ပဘောဒနိဒဿန|အကွဲအပြား
ကို-ညွှန်ပြခြင်း-ညွှန်ပြကြောင်းစကား။ တတ္ထ
ရူပက္ခန္ဓော ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ပဘောဒ-
နိဒဿနမတ္တမေဝ။မူလဋီ၊၃။၃၀။ ပဘောဒနိ-
ဒဿနမတ္တန္တိ ပဘောဒဿ ဥဒါဟရဏမတ္တံ။
အနုဋီ၊၃။၄၁။

ပဘောဒန္တရနိရပေက(တိ)[ပဘောဒ+အန္တရ+နိရပေက]
အခြား-တစ်ပါး-သော အကွဲအပြားကို မဉ်သော။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဘောဒန္တရာပေက(တိ)[ပဘောဒ+အန္တရ+အပေက]
အခြား-တစ်ပါး-သော အကွဲအပြားကို ငဲ့သော။
ယထာ ဒုကမူလကာဒီသု ဘောဒါ ဂဏနာန-
ပုဗ္ဗိယာ ပဝတ္တာ ပဘောဒန္တရာပေကာ၊ န ဧဝမေတေ။
ဧတေ ပန သတ္တဝိဓာဒိဘောဒါ ပဘောဒန္တရနိ-
ရပေကာ ဧကဝလံ ဗဟုဝိဘောဝသာမညေနေဝ
ဝုတ္တာ။အနုဋီ၊၂။၃၅။

ပဘောဒပစ္စဝေက္ခဏာ(ထိ)[ပဘောဒ+ပစ္စဝေက္ခဏာ]
အကွဲအပြားကို ဆင်ခြင်ခြင်း။ ဂမ္ဘိရဉာဏစရိယ-
ပစ္စဝေက္ခဏာ နာမ ဂမ္ဘိရေသု ခန္ဓာဒီသု ပဝတ္တာယ
ဂမ္ဘိရပညာယ ပဘောဒပစ္စဝေက္ခဏာ။ဒီ၊၄။၂။၃၇။
မ၊၄။၂။၄၆။သံ၊၄။၂။၄၆။အံ၊၄။၂။၄၆။အဘိ၊
၄။၂။၄၆။(-ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၇။မ၊ဋီ၊၄။၂။၄၆။သံ၊ဋီ၊၂။
၄၃၅။အံ၊ဋီ၊၄။၂။၄၆။)

ပဘောဒပညတ္တိ(ထိ)[ပဘောဒ+ပညတ္တိ]အကွဲအပြား
ကို သိစေခြင်း။ ပဘောဒပညတ်။ တထာ ဒေါမ-
နသံ၊ ဥပါယာသော စတုဓာ ပညတ္တောတိ အယံ
ပဘောဒပညတ္တိ၊ သမူဟပညတ္တိ စ။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
၄၉၃။

ပဘောဒပရိစ္ဆေဒ(ပု)[ပဘောဒ+ပရိစ္ဆေဒ]အကွဲအပြား
၏-အပိုင်းအခြား-အဆုံးအဖြတ်။ အာဂတ-
စရိယာနံ ပဘောဒနိဒါနဝိဘာဝနသပ္ပါယပရိစ္ဆေဒ-
တော ဝိတ္တာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၀၆။ ပဘောဒ-
ပရိစ္ဆေဒတော ---- သပ္ပါယပရိစ္ဆေဒတောတိ
ပစ္စေကံ ပရိစ္ဆေဒ-သဒ္ဓေါ ယောဇေတဗ္ဗော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၂၉။

ပဘောဒပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒါရဏ(န)[ပဘောဒပရိစ္ဆေဒ+
နိဒ္ဒါရဏ]အကွဲအပြား၏ အပိုင်းအခြားကို ထုတ်
ဆောင်ခြင်း။ အဝိနိ၊ပ။၄ပနတောတိ "ဧတ္တကာ"တိ

ပဘောဒပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒါရဏဝသေန အဘိဓမ္မမာ-
တိကာယံ ဓမ္မာနံ အဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။အနုဋီ၊၁။
၅၅။

ပဘောဒပုစ္ဆာ(ထိ)[ပဘောဒ+ပုစ္ဆာ]အကွဲအပြားကို
မေးမြန်းခြင်း။ စက္ကာယတနံ သတိပဋ္ဌာနန္တိအာဒိ
သဗ္ဗဓမ္မာနံ ပဘောဒပုစ္ဆာဝသေန ဝုတ္တံ။အဘိ၊၄။
၃။၁၅၉။ ပဘောဒပုစ္ဆာဝသေနာတိ လောကီယ-
လောကုတ္တရသတိပဋ္ဌာနသမုဒါယဘူတဿ
သတိပဋ္ဌာနဿ ပဘောဒါနံ ပုစ္ဆာဝသေန။မူလဋီ၊
၃။၇၁။(-အနုဋီ၊၃။၁၀၁။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၇၃။)

ပဘောဒဘိန္န(တိ)[ပဘောဒ+ဘိန္န]အကွဲအပြားကို-
ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-တတ်သော(ဉာဏ်)။ တေ ဧဝ
မူလာနိ စ ဆဗ္ဗိဓာ ပဘောဒဘိန္နတ္တာ ပဋိသမ္ဘိဒါ
စာတိ မူလပဋိသမ္ဘိဒါ၊ တေန မူလပဋိသမ္ဘိဒဋ္ဌေန။
ပဋိသံ၊၄။၂။၂၀၄။

ပဘောဒမဟန္တတာ(ထိ)[ပဘောဒ+မဟန္တတာ]အကွဲ
အပြား၏-များပြားသည် အဖြစ်-များပြားခြင်း။
တတ္ထ ဟေတုမဟန္တတာယ၊ ပစ္စယမဟန္တတာယ၊
နိဿယမဟန္တတာယ၊ ပဘောဒမဟန္တတာယ၊--
--သီလက္ခန္ဓဿ မဟန္တဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။
တတ္ထ----ပဘောဒေါ စာရိတ္တဝါရိတ္တာဒိဝိ-
ဘာဂေါ။ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၁၃။မ၊ဋီ၊၃။၂၇၀-၁။သံ၊ဋီ၊၁။
၁၆၁။(-အံ၊ဋီ၊၁။၂၇၈။)

ပဘောဒမုခမတ္တ(န)[ပဘောဒ+မုခမတ္တ]အကွဲအပြား
တို့၏-အမြက်-အနည်းငယ်။ ဧတေဟိ တိဟိ
ဝစနေဟိ အနန္တပုဘောဒါနံ နေယျာနံ ပဘောဒ-
မုခမတ္တံ ဒသသိတံ။ပဋိသံ၊၄။၂။၂၅၃။မဟာနိ၊၄။
၂၅၄။

ပဘောဒဝစန(န)[ပဘောဒ+ဝစန(၁)]အကွဲအပြားကို
ဟောတော်မူခြင်း။ (၂)အကွဲအပြားကို ဟော
ကြောင်းသဒ္ဓါ။ (၃)အထူးအပြားအားဖြင့် ဟော
တော်မူခြင်း။ (၁)ဝိနယေ ပန သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု

သီလသမ္ပတ္တိ နိဿာယ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပ-
ဏာတိ၊ တာသံယေဝ စ တတ္ထ ပဘောဒဝစနတော။
ဝိ၊၌၊၁။၂၀။ဒီ၊၌၊၁။၂၄။အဘိ၊၌၊၁။၂၄။(-သာရတ္ထ၊
၁။၈၇။သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၁၇။) (၂)မဇ္ဈောတိအာဒိနိ
အာသနဿ ပဘောဒဝစနာနိ။မဟာနိ၊၌။၂၂၂။
(-ဝိ၊၌၊၄။၂၉။) (၃)ယဒိ ဓမ္မာ ဧဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ
ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ စ၊ ကသ္မာ ကုသလာတိ ပဘောဒ-
ဝစနန္တိ အာဟာ "တေ ပနာ"တိအာဒိ။ န ဟိ
ပဘောဒေဟိ ဝိနာ ပဘောဒဝန္တော အတ္ထိတိ။အနုဋီ၊
၁။၆၅။

ပဘောဒဝစနာဘာဝ(ပု)၊[ပဘောဒဝစန+အဘာဝ]အကွဲ
အပြားကို ဟောခြင်း၏ မရှိခြင်း။ တာသံယေဝတိ
အဝဇာရဏံ ပါပုဏိတဗ္ဗာနံ ဆဋ္ဌဘိညာစတု-
ပဋိသမ္ဘိဒါနံ ဝိနယေ ပဘောဒဝစနာဘာဝံ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ။သာရတ္ထ၊၁။၈၇။ဝိမတိ၊၁။၂၂။ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၁။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၁၇။မူလဋီ၊၁။၂၂။

ပဘောဒ(သံ)ဝဏ္ဏနာ(ထိ)၊[ပဘောဒ+(သံ)ဝဏ္ဏနာ]
အကွဲအပြားသို့ အစဉ်လိုက်သော-အဖွင့်-ဖွင့်
ကြောင်း-ဖွင့် ရာ-သံဝဏ္ဏနာ။ တဿာယံ
ပဘောဒဝဏ္ဏနာ (သံဝဏ္ဏနာ။မ၊၌၊၂။၄၇။သံ၊၌၊
၂။၁၅၀။အံ၊၌၊၁။၆၀။သာရတ္ထ၊၂။၂၆။)ဒီ၊၌၊၁။
၁၈၂။သုတ္တနိ၊၌၊၂။၂၇။မဟာနိ၊၌၊၂၈၇။ ယထာဝုတ္တံ
ပဘောဒမနုဂတာ ဝဏ္ဏနာ ပဘောဒဝဏ္ဏနာ။သီ၊
ဋီ၊သစ်၊၂။၁၁၂။

ပဘောဒဝန္တဒဿန(န)၊[ပဘောဒဝန္တ+ဒဿန]အထူး
အပြားရှိသော တရားတို့ကို ပြခြင်း။ ကသ္မာ
ပနေတ္ထ ----- ပဒါနုက္ကမော ကတောတိ။
ပဘောဒတော ဓမ္မာနံ ဒေသနံ ဒီပေတွာ ပဘောဒ-
ဝန္တဒဿနတ္ထံ။အဘိ၊၌၊၁။၉၈။ တတ္ထ ဟိ ပုရတော
ကုသလာဒိကေ ပဘောဒေ ဝတွာ ပစ္ဆတော ဓမ္မာ
ဝုတ္တာတိ "ပဘောဒဝန္တဒဿနတ္ထန္တိ နိဒ္ဒေသံ အာဟာ။
ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ- မာတိကာယ သဝိသေ-

သနာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ၊ -----တသ္မာ တေ ပုစ္ဆိတဗ္ဗေ
ဒဿေတုံ ပန "ကုသလာ"တိ ဝုတ္တန္တိ ဧဝ
ပဘောဒဝန္တဒဿနတ္ထံ အယံ ပဒါနုက္ကမော
ကတောတိ။မူလဋီ၊၁။၅၉။ တေနေဝါဟ အဋ္ဌ-
ကထာယံ ကုသလ ။ပ။ ဒီပေတွာတိ -----
ပဘောဒဝန္တောဝ သာတိသယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ န ပန
မာတိကာယံ ဝုတ္တပုဘောဒါတိ ပဘောဒဝန္တဒဿနံ
နိဒ္ဒေသော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိတိအာဒိနာ
"ပဘောဒ။ပ။ဒဿနတ္ထ"န္တိ ဣမဿ ဝါကျဿ
ပိဏ္ဍတ္တမာဟ။အနုဋီ၊၁။၆၅။

ပဘောဒဝန္တ(တိ)၊[ပဘောဒ+ဝန္တ]အထူးအပြားရှိသော
(တရား)။ ပဘောဒဝန္တေသု ဟိ ဒဿိတေသု
ပဘောဒေါ ဒဿိယမာနော ယုဇ္ဇတိ၊ သုဝိညေ-
ယျော စ ဟောတိ။အဘိ၊၌၊၁။၉၉။ အထက်
ပုဒ်လည်းကြည့်။

ပဘောဒသမ္ဘာဝ(ပု)၊[ပဘောဒ+သမ္ဘာဝ]အထူးအပြား
၏-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်-ထင်ရှားရှိခြင်း။
ဒိန္နံ ပစ္စယာနံ ဝိယ ပဘောဒသမ္ဘာဝတောတိ
ဒဿေန္တော "သဟဇာတပုရေဇာတာနဉ္စာ"တိ-
အာဒိမာဟ။အနုဋီ၊၃။၃၀၉။

ပဘောဒါနဂတ(တိ)၊[ပဘောဒ+အနဂတ]အကွဲအပြား
သို့ အစဉ်လိုက်သော။ မဟန္တော ပဘောဒါနဂတော
ဝိသယော ဧတာသန္တိ မဟာဝိသယာ၊ ဓာတုယော၊
န ခန္ဓာယတနာနိ အပ္ပတရပဒတ္တာ။အနုဋီ၊၃။
၂။

ပဘောဒါနယုဉ္ဇန(န)၊[ပဘောဒ+အနယုဉ္ဇန]အထူး
အပြားကို-မေးမြန်း-စိစစ်-ခြင်း။ ဝိဘာဂါန-
ယုဉ္ဇနဝသေနာ(မူလဋီ၊၃။၉၇)တိ ပဘောဒါန-
ယုဉ္ဇနဝသေန။အနုဋီ၊၃။၁၃၄။

ပဘောဒီယတိ(ကာ၊ကမ္မ၊ကြိ)၊[ပ+ဘိဒိ+ဏေ+ယ+
တေ။ ဘိဒိရ် ဝိဒါရဏေ။ ဘိဒိ(ဣရ်)အနိဋ်၊
သက၊၃။ လဋ်-ဘိနတ္တိ၊ ဘိန္တု၊ ဘိန္တု။-----

ဏိစ်— ဘောဒယတိ၊ အဗိဘိဒတိ၊ ကမ္မဏိ-
ဘိဒတေ၊ အဘောဒီ။ ဓာတု၊ ကပ္ပ။ ကွဲပြား-ခြား
နား-စေအပ်၏။ ခွဲခြမ်း-ဝေဖန်-အပ်၏။
ဌာနကရဏာဒိဝိဘာဂတော နိဗ္ဗစနဝိဘာဂတော
စ အက္ခရာ ပဘောဒီယန္တိ ဧတေနာတိ အက္ခရ-
ပုဘောဒေါ၊ သိက္ခာ စ နိရုတ္တိ စ။ သာရတ္ထ၊ ဝ။
၁၂။ ဝိမတိ၊ ဝ။ ၂၇။ ဒီ၊ ဝ။ ၂၉။ သီ၊ ဝ။ ၂။
၂၂။ မ၊ ဝ။ ၁၆။ အံ၊ ဝ။ ၂။ ၁၃။

ပဘောဒီယန္တိ(ကာ၊ ကမ္မဏိ) [ပ+ဘိဒ+ဏာ+ယ+အန္တေ]
ကွဲပြား-ခြားနား-စေအပ်ကုန်၏။ ခွဲခြမ်း-ဝေ
ဖန်-အပ်ကုန်၏။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပဘောဒေါပစာရ(ပု) [ပဘောဒ+ဥပစာရ] အကွဲ
အပြား၏ အမည်၊ ဘောဒုပစာ။ တတ္ထ ဟိ
အာသဝါ ဆရာ အာဂတာ အာသဝ-သဒ္ဓါဘိ-
ဓေယျဿ အတ္ထဿ ပဘောဒေါပစာရေန အာ-
သဝ-ပဒေ ပဘောဒေါတိ ဝုတ္တော။ မ၊ ဝ။ ၁၄၄။

ပမဇ္ဇ (န) [ပ+မဒ+ဏျ။ ရှု၊ ၅၅၆။ မောဂ်၊ ၅၊ ၃၀။ နိတိ၊
သုတ္တ။ ၁၁၂၉။ (ပြမချ-သံ။ ပမဇ္ဇ-ပြာ)] မေ
လျော့ခြင်း၊ သတိလွတ်ကင်းခြင်း။ သတ္တာဟံ
သယမေဝ ပရိဝိသိတွာ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ ဝိက္ခိတ္တ-
စိတ္တော ပမဇ္ဇမကာသိ (ပပဉ္စမကာသိ။ သီ၊ သျာ)။
ဓမ္မ၊ ဌာ၊ ၁။ ၂၁၆။

ပမဇ္ဇ (ကြိ) [ပ+မဒ+ယ+ဟိ။ ဟိ-ဝိဘတ်ကျေ။]
မေလျော့လော့၊ သတိလွတ်ကင်းလော့။ ပမဇ္ဇတိ-
ကြည့်။

ပမဇ္ဇ (ကြိဝိ) [ပ+မဒ+တွာ။ ဒကာရန္တေဟိ ဥပဇ္ဇ၊
ဥပဇ္ဇိတွာ၊ ပမဇ္ဇ၊ ပမဇ္ဇိတွာ။ ရှု၊ ၆၄၅။ (-နိတိ၊
သုတ္တ။ ၁၂၀၅။)] မေလျော့၍၊ သတိလွတ်ကင်း၍။
ဓမ္မံ ပမဇ္ဇ ခတ္တိယော၊ ရဋ္ဌာ စဝတိ ဣဿရော။
ဇာ၊ ၂။ ၄၆။ ဓမ္မံ ပမဇ္ဇတိ ဓမ္မံ ပမုဿိတွာ
အဂတိဝသေန ဂန္ဓာ။ ဇာ၊ ၅။ ၂၄၀။

ပမဇ္ဇတိ(ကြိ) [ပ+မဒ+ယ+ဟိ။ မဒ ဥမ္မာဒေ။
ဥမ္မာဒေါ နာမ မုယုနံ ဝါ သတိဝိပုဝါသော ဝါ
စိတ္တဝိက္ခေပေါ ဝါ။ မဇ္ဇတိ၊ ပမဇ္ဇတိ။ နိတိ၊ ဇာ။
၂၂၇။ မဒိ ဟာမေ။ မဒိ (ဤ)သေဋ်၊ အက၊ ပ၊
မာချတိ ဣတျာဒိ။ ---မဒ-အပ်၊ ဥန္နာဒ-
ယဉ်။ ဓာတု၊ ကပ္ပ။ မဒ ဟာမေ ဒိဝိဒိဂဏိယ။
ပရသ္မပဒိ၊ အက၊ သေဋ်။ ကတ္တံရိ မာချတိ။ -
--ပြ-ပြာမာဒေ ပြမာချတိ၊ ပြမာဒ-၊ ပြမတ္တ-။
ဓာတုရူပါဒါသ။] တွေဝေ၏။ (က)မေလျော့-
သတိလွတ်ကင်း-၏။ (ခ)မူးယစ်-ယစ်မူး-
အရူးသဖွယ်ဖြစ်-၏။ (က)ယော စ ပုဗ္ဗေ
ပမဇ္ဇိတွာ၊ ပစ္ဆာ သော နပ္ပမဇ္ဇတိ။ သောမံ
လောကံ ပဘာသေတိ၊ အတ္တာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
မ၊ ၂။ ၃၀၇။ ဓမ္မ၊ ၃၉။ ထေရ၊ ၃၃၄။ ယော
ပုဂ္ဂလော ပုဗ္ဗေ ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏေန ဝါ
သဇ္ဈာယာဒိဟိ ဝါ ပမဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ မဂ္ဂဖလ-
သုခေန ဝီတိနာမေန္တော နပ္ပမဇ္ဇတိ။ ဓမ္မ၊ ၅။
၁၁၀။ ယော ပုဂ္ဂလော ဂဟဋ္ဌော ဝါ ပဗ္ဗဇိတော
ဝါ ကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂတော ပုဗ္ဗေ ပါပ-
မိတ္တသံသဂ္ဂေန ဝါ အတ္တနော ဝါ ပဋိသင်္ခါ-
နာဘာဝေန ပမဇ္ဇိတွာ သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ပမာဒံ
အာပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ ကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂေန
ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တော နပ္ပမဇ္ဇတိ၊ သမ္မာ ပဋိ-
ပဇ္ဇတိ။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၃၃၀။ (-မ၊ ၁။ ၂၅၀-၂၅၇။
ဓမ္မ၊ ၅၀။ ဇာ၊ ၂။ ၂။ မ၊ ၅။ ၁။ ၁၁၂။ မ၊ ၅။ ၄။ ၂၀၈-၉။
ဓမ္မ၊ ၅။ ၁၀၆။ ၂၄၄။ မဟာနိ၊ ၅။ ၅၄။ ဇာ၊ ၅။ ၃။
၁၂၀။ ၂၄၈။ ဇာ၊ ၅။ ၁၂၀။ ဇာ၊ ၅။ ၆။ ၁၉၈။ သာ
ရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၇။ ဒီ၊ ဝ။ ၁၄၃။ သီ၊ ဝ။ ၁။ ၃၉၄။
မ၊ ဝ။ ၂၀၂။ မ၊ ဝ။ ၁၇၉။ သံ၊ ဝ။ ၆၈။ အံ၊ ဝ။ ၁။
၁၁၁။) ပမဇ္ဇန္တိ-မ၊ ၃။ ၂၂၅။ သံ၊ ၁။ ၇၃။ အံ၊ ၁။
၁၄၁။ ပေတ၊ ၁။ ၃၆။ ဇာ၊ ၂။ ၂၈။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၃၆။ မ၊ ၅။ ၁။
၁၉၉။ သံ၊ ၅။ ၁။ ၄၈။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၄၆။ အံ၊ ၅။ ၁။ ၃၃။
ပေတ၊ ၅။ ၅-၆။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၉၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။

၆၂။သံ၊ဋီ၊ ၁။၁၀၉။အံ၊ဋီ၊ ၁။၂၈၈။ ပမဇ္ဇသိ—
 ဇာ၊ ၁။၂၉၇။ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၆၂။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၇၊၈၊၄၄၁။
 ထေရီ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၁၁၄။အပ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၉၁။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၄၀၂။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၅။၁၀၄။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၆။၂၉။ ပမဇ္ဇထ—ဒိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
 ၁၇၈။အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၃၆။ပမဇ္ဇာမိ—ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၆၃။
 ပမဇ္ဇာမ—ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၁၄။ပမဇ္ဇထ(ပဉ္စမိ)—
 ပေတ။၂၁၆။သံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၄၁။ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၆၀။
 ပမဇ္ဇေယျ—မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၈၂။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၃၈။သုတ္တနိ၊ ၄၂၂-
 ၃။မဟာနိ၊ ၂၉၁-၃။ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၉၈။မ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၂၀၈။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၀၆။သုတ္တနိ၊ ၄၂၂။၂၈၀။မဟာနိ၊ ၄။
 ၃၅၆။သာရတ္ထ၊ ၁။၂၄၇။မ၊ဋီ၊ ၁။၃၉၈။ ပမဇ္ဇေ-
 -သုတ္တနိ၊ ၃၈၄။သုတ္တနိ၊ ၄၂၂။၂၀၂။ ပမဇ္ဇေယျ-
 -ဇာ၊ ၁။၂၆၈။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၂၄၂-၃။
 ပမဇ္ဇိ(ဤ)—ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၁၆။ ပမဇ္ဇိ (ဩ)—ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၂၀။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၃၉၁။ ပမဇ္ဇိတ္ထ— အပ၊ ၁။၁၇၉။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၈၂။ဝိ၊သင်္ဂဟ။၄၁၅။မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၁၉၉။မ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၇၃။သံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၁၄၈။အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၀၇။အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။
 ၃၃။အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၈၂။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၃၈၄။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
 ၂၂၆။၃၃၃။ထေရ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၈၀။အပ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၅၁။ဇာ၊
 ဋ္ဌ၊ ၂။၄၀၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၃၇၇။ ပမဇ္ဇိမှာ—ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၇။
 ၁၁၇။ ပမဇ္ဇိဿတိ—အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၃၃၀။ ပမဇ္ဇိ-
 ဿမိ—ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၂၅၀။ ပမဇ္ဇိဿ—ဝိမာန။၇၆။
 ပေတ။၂၀၉။ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၁၁။ (ခ) အပွံ ပိဝိ-
 တွာန နိဟိနဇ္ဇော၊ သော မဇ္ဇတိ တေန ဇနိန္ဒ
 ပုဋ္ဌော။ဇာ၊ ၁။၄၇။ တေန ဇနိန္ဒ ပုဋ္ဌောတိ ဇနိန္ဒ
 ဥတ္တမရာဇ ယော နိဟိနဇ္ဇော၊ တေန နိဟိန-
 ဇ္ဇောဘာဝေန ပုဋ္ဌော မဇ္ဇတိ ပမဇ္ဇတိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
 ၈၈။

ပမဇ္ဇထ(ကြိ)[ပ+မဒ+ယ+ထ] (က)တွေဝေကုန်၏၊
 မေလျော့-သတိလွတ်ကင်း-ကုန်၏။ (ခ)တွေ
 ဝေကုန်လော့၊ မေလျော့-သတိလွတ်ကင်း-
 ကုန်လော့။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပမဇ္ဇန(န၊ထိ)[ပ+မဒ+ယ+ယု] (၁)တွေဝေခြင်း။

(က)မေလျော့-သတိလွတ်ကင်း-ခြင်း။ (ခ)မူး
 ယစ်-ယစ်မူး-အရူးသဖွယ်ဖြစ်-ခြင်း။ (တိ)(၂)
 တွေဝေသော၊ မေလျော့-သတိလွတ်ကင်း-
 သော၊သု။ (၁)(က) ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ
 ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္ထံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါ။
 အဘိဝိ၊ ၃၆၃၊ ၃၈၄။မဟာနိ၊ ၃၃၃။စူဠနိ၊ ၂၇၊ ၁၉၁၊
 ၂၇၇။အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၅၆။ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၂၀။ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
 ၇၆။သုတ္တနိ၊ ၄၂၂။၂၆။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၂၅။ ပမာဒေါတိ
 ပမဇ္ဇနံ။-----ယော အညောပိ ဧဝမာကာရော
 ဧဝံဇာတိကော ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာကာရဝသေန
 ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတဘာဝဝသေန ပမဇ္ဇိတတ္ထန္တိ
 သံခံ ဂတော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါတိ။အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၄၅၁။ ပမာဒန္တိ ပမဇ္ဇနံ၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
 ပမုဿနံ အကုသလေသု စ ဓမ္မေသု စိတ္တ-
 ဝေါသဂ္ဂံ။စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၂၅။(-ထေရ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၆၉။
 နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၁၄၂။သံ၊ဋီ၊ ၁။၁၃၈။အံ၊ဋီ၊ ၁။၁၁၁။
 မူလဋီ၊ ၂။၂၂၄။) (ခ)သာ “သုရာမေရယမဇ္ဇ-
 ပမာဒေါ”တိ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မိံ တိဋ္ဌန္တိတိ သုရာ-
 မေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာယိနော။သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၃၃။
 တသ္မိံ တိဋ္ဌန္တိတိ တသ္မိံ ပမာဒေ ပမဇ္ဇနဝသေန
 တိဋ္ဌန္တိတိ အတ္ထော။သံ၊ဋီ၊ ၂။၁၄၁။ (၂)ပမာ-
 ဒေါတိ ပမဇ္ဇနဘာဝေါ မုဋ္ဌဿတိသင်္ခါတဿ
 သတိယာ ဝေါသဂ္ဂဿေတံ နာမံ။ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။
 ၁၄၆။သာရတ္ထ၊ ၁။၁၃၁။

ပမဇ္ဇနဋ္ဌာန(န)[ပမဇ္ဇန+ဋ္ဌာန]တွေဝေ-မေလျော့-
 ခြင်း၏အကြောင်း။ ပပဉ္စကရဏဋ္ဌာနာနိတိ
 ကထာပပဉ္စဿ ကရဏဋ္ဌာနာနိ ဝိဿဋ္ဌကထာ-
 ပဝတ္ထနေန ကမ္မဋ္ဌာနေ ပမဇ္ဇနဋ္ဌာနာနိ။မ၊ဋီ၊ ၂။
 ၁၈၄။

ပမဇ္ဇနာကာရ(ပု)[ပမဇ္ဇန+အာကာရ]တွေဝေ-မေ
 လျော့-မူအခြင်းအရာ။ ပမာဒေါတိ ပမဇ္ဇနာ-
 ကာရော။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၅၆။ ပမဇ္ဇနာကာရောတိ
 ပမာဒါပတ္တိ။အံ၊ဋီ၊ ၁။၁၁၁။(-အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၄၅၁။

ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၇၆။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၈။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၀၁။

ပမဇ္ဇန္တိ^၁ (တိ) | ပ+မဒ+ယ+အန္တ။ မဒ ဟာမေ ဒိဝါဒိ-
ဂဏိယး၊ ပရသ္မပဒိ၊ အက၊ သေဋ္ဌ။ --- မာဗျန်၊
မာဒိဗျန်။ ဓာတုရူပါဒါ။ ပြမာဗျတ်-သံ) | တွေဝေ-
မေလျော-သတိလွတ်ကင်း-သော၊ သူ။ ဝုတ္တ-
ပွကာရာယ ပုညသမ္ပတ္တိယာ ပမဇ္ဇန္တနံ (ပမဇ္ဇနာ။
သိ။ ပမဇ္ဇမာနာနံ။ သျှာ) ဝိပတ္တိ စ နိဗ္ဗိကဏ္ဍေန
တိရောကုဋေ ဝုတ္တဝိပတ္တိပဋိပက္ခဘူတာ သမ္ပတ္တိ
စ ဒသိတာ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၁၉၈။ (-ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၆၇။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၁၉။ နေတ္ထိ၊ ဋီ၊ ၆၉။)

ပမဇ္ဇန္တိ^၂ (တိ) | ပ+မဇ္ဇ+အ+အန္တ။ ထိ-ဌံ ပမဇ္ဇန္တိ။
မဇ္ဇ သံသုဒ္ဓိယံ။ မဇ္ဇတိ။ ဗာဟိရံ ပရိမဇ္ဇတိ။
ဘူမိံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၄၇။ မဒ ဂေါဓနေ
အဒိဂဏိယး၊ ပရသ္မပဒိ၊ သကမကး၊ ဝေဋ္ဌ။
ကတ္တရိ- မာဗျိ မဗ္ဗု မာဇ္ဇန္တိ မဇ္ဇန္တိ။ ---
မာဇ်နံ၊ မဇ်နံ၊ မဇ္ဇမာနး။ ဓာတုရူပါဒါ။ ပြ-
မာဇ်တံ=ပြမဇတ်-သံ) | သုံးသပ်-ကိုင်တွယ်-
သော၊ သူ။ တဿာ သိသံ ပမဇ္ဇန္တိ၊ ဣဒံ ဝစန-
မဗြဝိ။ အပ၊ ၂။ ၂၁၈။

ပမဇ္ဇန္တိ(ထိ) | ပမဇ္ဇန္တိ+ဤ | သုံးသပ်-ကိုင်တွယ်-သော
(ရဟန်းမ)။ အထက်ပုဒ်ကြည့်။

ပမဇ္ဇသိ(ကြိ) | ပ+မဒ+ယ+သိ | တွေဝေ-မေလျော-
၏။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇာမ(ကြိ) | ပ+မဒ+ယ+မ | တွေဝေ-မေလျော-
ကုန်၏။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇာမိ(ကြိ) | ပ+မဒ+ယ+မိ | တွေဝေ-မေလျော-
၏။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိ^၃(ကြိ) | ပ+မဒ+ယ+ဤ | တွေဝေ-မေလျော-
ပြီ။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိ^၄(ကြိ) | ပ+မဒ+ယ+ဩ | တွေဝေ-မေလျော-
ပြီ။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိတ^၁(တိ) | ပ+မဒ+ယ+တ | တွေဝေ-မေလျော-
သော၊ သူ။ သံဝိဂ္ဂမာနသောတိ --- ဧတ္တကံ
ကာလံ ဧဝံ အစိန္တေတွာ ပမဇ္ဇိတော ဝတမ္ပိတိ
သံဝိဂ္ဂစိတ္တော။ စရိယာ၊ ဌ။ ၆၇။ ယော ဧဝရူပေါ
ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္ထံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ
ပမာဒေါ။ အဘိ၊ ဝိ။ ၃၆၃။ မဟာနိ။ ၃၃၃-၄။ စူဠနိ။
၂၇၊ ၁၉၁၊ ၂၇၈။ အံ၊ ဌ။ ၁။ ၅၆။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၁၂၀။ ဣ
တိဝုတ်၊ ဌ။ ၇၆။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၂။ ၂၆။ စရိယာ၊ ဌ။ ၃၂၅။
ယော အညောပိ ဧဝမာကာရော ဧဝဇာတိကော
ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာကာရဝသေန ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိ-
တဘာဝဝသေန ပမဇ္ဇိတတ္တန္တိ သံခံ ဂတော၊
အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါတိ။ အဘိ၊ ဌ။ ၂။ ၄၅၁။
ပမဇ္ဇိတတ္တန္တိ ဘာဝနိဒ္ဒေသော။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၁၁။

ပမဇ္ဇိတ^၂(တိ) | ပ+မဇ္ဇ+တ | သုတ်သင်-ပွတ်တိုက်-
အပ်သော။ သဏှကမ္မုရိဝ သုပ္ပမဇ္ဇိတာ(ထေရီ။
၄၀၉)တိ သုဋ္ဌ၊ ပမဇ္ဇိတာ သဏှာ သုဝဏ္ဏသင်္ခါ
ဝိယ။ ထေရီ၊ ဌ။ ၂၁၉။

ပမဇ္ဇိတဗ္ဗ(တိ) | ပ+မဇ္ဇ+တဗ္ဗ။ (ပြမာဇိတဗျ-သံ) |
သုတ်သင်-ပွတ်တိုက်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။
စောဠကံ တေမေတွာ ပိဋေတွာ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ။
ဝိ၊ ၃။ ၆၀-၅၊ ၇၉၊ ၈၄။ ဝိ၊ ၄။ ၃၇၅၊ ၃၈၇၊ ၃၉၅၊ ၄၀၄။
ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၈၀၊ ၂၂၆။ (-ဝိ၊ ၃။ ၅၉။ ဝိ၊
၄။ ၃၉၄၊ ၄၀၃။ ဝိ၊ ၄။ ၂၅၉။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၂၅။)

ပမဇ္ဇိတမဋ္ဌတမ္ပလောဟဝဏ္ဏ(တိ) | ပမဇ္ဇိတ+မဋ္ဌ+
တမ္ပလောဟ+ဝဏ္ဏ | သုတ်သင်-ပွတ်တိုက်-
အပ်သော-ပြေပြစ်-ချောမွတ်-သော ကြေးနီ၏
အရောင်အဆင်းကဲ့သို့သော အရောင်အဆင်းရှိ
သော၊ သူ။ အစောဒါတော ဝါ ဒဓိတက္ကာဒိဟိ
ပမဇ္ဇိတမဋ္ဌတမ္ပလောဟဝဏ္ဏော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၀။
(-ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၄၂။)

ပမဇ္ဇိတုံ(ကြိ၊ ဝိ) | ပ+မဒ+ယ+တုံ | တွေဝေ-မေ
လျော-သတိလွတ်ကင်း-ခြင်းငှါ။ ဥပေတိ စရိမာ

ရတ္တိ၊ န တေ ကာလော ပမဇ္ဇိတုံ။ထေရ။၂၈၉။
တသ္မာ န တေ ကာလော ပမဇ္ဇိတုံ နာယံ တုယံ
ပမာဒံ အာပဇ္ဇိတုံ ကာလော။ထေရ။၂။၁၁၉။
(-မ၊၂။၁၄၂။ထေရီ။၃၉၀။ဇာ၊၂။၂၈။အံ၊၄။၃။၃။
ဓမ္မ၊၄။၂။၅။ထေရီ၊၄။၉၂-၃။ဇာ၊၄။၂။၃၅၃။ဇာ၊
၄။၄။၁၇၇။ဇာ၊၄။၅။၁၉၈။)

ပမဇ္ဇိတုံ(ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+မဇ္ဇ+တုံ]သုတ်သင်-ပွတ်တိုက်-
ခြင်းငှါ။ ဟတ္ထေနိပိ ပုဉ္ဇိတွာ ကစဝရံ အပနေတုံ
ဝဇ္ဇတိ၊ မလမ္ဗိ ပမဇ္ဇိတုံ ဝဇ္ဇတိယေဝ။သာရတ္ထ၊
၂။၃၂၁။ဝိမတိ၊၁။၂၆၂။

ပမဇ္ဇိတ္ထ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+တ္ထ]တွေဝေ-မေလျော့-
ကုန်ပြီ။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိတွာ(ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+မဒ+ယ+တွာ] (က) တွေ
ဝေ-မေလျော့-သတိလွတ်ကင်း-၍။ (ခ)ယစ်
မှူး-မှူးယစ်-၍။ (က)ပုရေ တုပ် ပမဇ္ဇိတွာ၊ ဣဒါနိ
ပရိဒေဝသိ။ဝိမာန။၇၅။ပေတ။၂၀၈။ဝိမာန၊၄။
၂၁၁။ သာ အတ္တနော ဣဿရိယေန သတ္တာ-
ဟမနဘဝိတွာ ပမဇ္ဇိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ
သံဝိဂ္ဂမာနဟဒယာ ဟုတွာ။ဇာ၊၄။၄။၁၇။ ပမာဒ-
လေခန္တိ အပရဘာဂေ ပေါတ္ထကာရုဋ္ဌကာလေ
ပမဇ္ဇိတွာ လိခနဝသေန ပဝတ္တံ ပမာဒပါဌံ။
သာရတ္ထ၊၁။၂၂။(-မ၊၂။၃၀၇။ဓမ္မ။၃၉။ထေရ။
၃၃၄။ဓမ္မ၊၄။၂။၁၁၀။ထေရီ၊၄။၂။၃၂၉။၃၃၀။စရိ
ယာ၊၄။၃၂။သာရတ္ထ၊၂။၁၃၂။နေတ္ထိ၊၄။၁၆။) (ခ)
အယံ ကိရ ဒဟရကာလေ ရူပါဒီသု ပမဇ္ဇိတွာ
ပစ္ဆာ မဟလ္လကကာလေ အရညဝါသံ ပတ္ထေန္တော

ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစတိ။သံ၊၄။၃။၂၈။ အယံ ကိရ
ထေရော မာလုကျပုတ္တော။ ပမဇ္ဇိတွာတိ ယော-
နိသောမနသိကာရဿ အနနယုဇ္ဇနေန ပမဇ္ဇိတွာ။
သံ၊၄။၂။၃၀၁။

ပမဇ္ဇိတွာ(ကြိ၊ဝိ)၊[ပ+မဇ္ဇ+တွာ]သုံးသပ်-ပွတ်
တိုက်-၍။ စိဝရံ နိက္ခိပန္တေန ဧကေန ဟတ္ထေန
စိဝရံ ဂဟေတွာ စိဝရဝံသံ ဝါ စိဝရရန္တံ ဝါ
ပမဇ္ဇိတွာ ပါရတော အန္တံ ဩရတော ဘောဂံ
ကတွာ စိဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ဝိ၊၃။၅၉။၆၄။၇၈။ဝိ၊၄။
၃၉၄။(-ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၃၉။သံ၊၄။၁။၂၆၈။သံ၊၄။၃။
၁၃၁။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၈၉။မ၊၄။၃။၂၆၈။)

ပမဇ္ဇိမှာ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+မှာ]တွေဝေ-မေလျော့-
ကုန်ပြီ။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိသံ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+သံ]တွေဝေ-မေ
လျော့-လတ်အံ့။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိဿတိ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+ဿတိ]တွေဝေ-မေ
လျော့-လတ္တံ့။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇိဿာမိ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+ဿာမိ]တွေဝေ-မေ
လျော့-လတ်အံ့။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇေ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+ဇယျ]တွေဝေ-မေလျော့-
ရာ၏။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇေယျ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+ဇယျ]တွေဝေ-မေ
လျော့-ရာ၏။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ပမဇ္ဇေယျ(ကြိ)၊[ပ+မဒ+ယ+ဇယျ]တွေဝေ-မေ
လျော့-ရာ၏။ ပမဇ္ဇတိ(က)ကြည့်။

ကျမ်းစာအုပ် မွေဒါနအလှူရှင်

တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများကို အဆက်မပြတ်
လည်ပတ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ရန် ရည်မှန်း၍ ငွေပဒေသာပင်စိုက်ထူကာ
ပညာသံဝတ္တနိကကုသိုလ်ပြုကြသော မွေဒါနအလှူရှင်များ

ဦးကျော်ညွန့် + ဒေါ်သန်းမြင့်
ပြည့်စုံညွန့်ကုမ္ပဏီ

ငွေကြာယံရိပ်သာ၊ ပါရမီလမ်း
တောင်ဥက္ကလာပမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

နတ်လူသာဓုခေါ်စေသောင့်။ ။